as.q.postea.c.r.§.Si aũt qꝫ allegaſ ẽ in ſa pte ſubdiſtincta ſic quotaſ de pnia di. i.vel.r.vſqꝫ ad.7.qr hꝫ.7.diſtinctiões ille tractatus de pnia q ponit.33.cã ſub q.3.eiuſdẽ cauſe postea addit.c.vl.§.tertie vo prius ꝓienta allegant ſic de ꝓſe.di. i.vel.ii.vſqꝫ ad.5.qr tñ quiqꝫ di.hꝫ cũ ſuis.c.r.§.decretales aũt allegant per rubricas ſuas r.c.r.§.Silr ſext⁹ liber r clementine qbus rubricis addit li.6.vel in cle.vt appareat nõ cẽ in decretalib⁹ qõ allegaſ.ſed in altero iſtoꝝ.Eſducrie ẽt qꝫ ñ ſemp quotaſ.c.r tũc id qõ ſequit immediate ad rubricã eſt ꝓncipiũ capituli ſilr qũ eſt in cle.loco.c.ponit clemẽtina pria vel ſa aut ꝓncipiũ ipſius capituli r ſic allegatur vꝫ cle.ſi gratioſe de reſcriptis r huiuſmõi.Jus vo ciuile allegaſ cõiter per.l.r.§.ſub ſuis rubricis r ſi eſt in codice ꝓponit rubrice.C.elenatũ.Si eſt i digeſtis ꝓponitur duo.ff.Si vo eſt in libro inſtitutionũ ꝓponitur ſic inſti.q ſolũ poſt rubricas.§.hꝫ ñ leges.Fallũt ab hac regula tres libri.Primus eſt codex i quo qr ſunt multe autentice.qũ talis autẽtica allegaſ q̃tatur ſic aut.vꝫ ad hec.C.ỏ vſuris vel aut.caſſa.C.ỏ ſa.tã.ec.Maꝫ talis aut.eſt poſita ſub tali ꝓica r ſic incipit vt ſequitur ad iſtud autem.Alius liber ẽ liber autenticoꝝ qui allegaſ ſic in aut. ſub rubrica ſua r.§.ſolũ aliqñ ponit collatione prima vel ſa vſqꝫ ad nouẽ.qr hꝫ collationes nouem

Tercius liber ẽ liber de vſibus feudoꝝ q allegaſ p Rubricas ſuas.r.c.r.§.vnũ tñ notabis qꝫ hꝫ aliqñ.c.vel.i.ꝓponãtur Rubricis vel poſtponant nihil eſt ſũmi ſte vo allegãt aliq p titulos aliqꝫ per ꝓicas qdã p libros r huiuſmodi.Et eadũ te qꝫ qñ allegaſ hoſtien.vel Goffre.ſine ꝓica cõiter tale dcñ eſt in ſua ſũma ſub titulo de tali materia.Et ne pp abbreuiationes mlras qs erret in fine hui⁹ lũme ponam oẽs Rubricas taꝫ iuris canõici quã ciuilis ex qb⁹ poterit intelligi eaꝝ abbreuiationes Silr hic inferam aliqs abbreuiationes qbus ſeptus vtoꝝ in hac ſumma

Auſ.qñ põit ſub ꝓica Codicis dicit autentica qñ non põit in codice dicitur autentico qõ qdem eſt liber autẽticoꝝ r ſe quit ad cũ ꝓica ſua.

C.ſi eſt elenatũ dicit Codice ſi non ẽ elenatũ dicit capitulo

cle.i.clementia

Concor.i.cõcordat vl cũ ꝓcordantijs.

d.i.dicto vel dicta vel dictis.

Di.i.diſtinctione

Eo.i.eodẽ titulo vel capſo r huiuſmodi

Ea.i.eadem di.vel cã vel.q.

Fi.i.finali vl in fine.

Glo.i.gloſa

Li.i.libro.

Mo.i.notat vel notatur vel notats

Ob.i.obſtat

Opi.i.opinio

Oppo.i.opponitur

q.i.queſtione

ſp.i.reſpondeo vel reſpondet

ſr.i.rubrica.

ti.i.titulo

tex.i.textus

v.i.vbo vel vſienlo

Eya ergo patres r fratres,pperate r cur rite r vt peritiam caſuũ cõſcientialiũ poſſitis habere hanc angelicam ſũmaꝫ perlegite quam ſi more mundoruꝫ animalium ruminabitis in caſibus coſcientie non errabitis

Explicit tabula

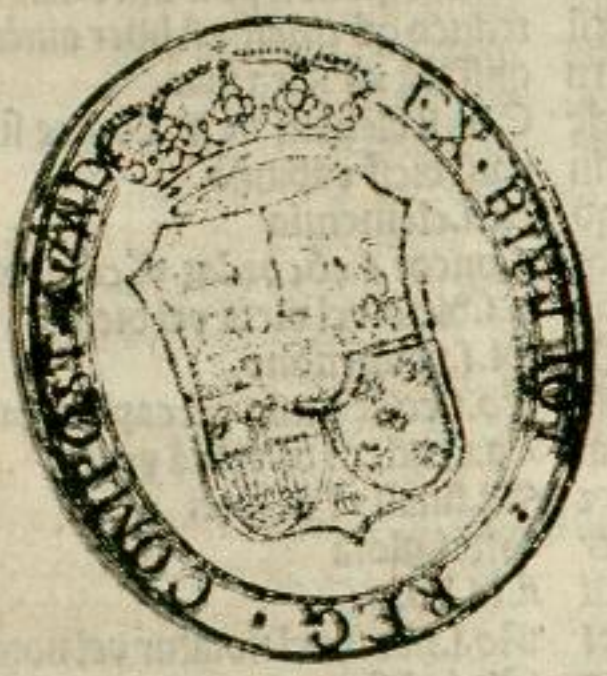
COMES · ET · BARO · REGIS

es de el Collegio de la Compª de Jesus de Santiago

¶ Incipit summa Angelica correcta ẽm primum exemplar ipsius Re. Pda. Fra. Angeli eo q̃ alie impresse vsq; in presentez vitio transcriptorũ in multis sunt diminute ⁊ corrupte.

1 ABbas debet esse presbyter c.i. de eta. ⁊ quali. ⁊ etatis. xxv. ãnoz. vt. j. etas.

¶ Abbas a quo dz eligi. ꝛ. a monasterio cui ꝓficit debet. xviij. q. ij. c. abbatem.

2 ¶ De cuius monasterio debet eligi. ꝛ q̃ de ꝓprio nisi qñ idoneã ꝑsonã nó haberet: quia tunc de alio monasterio eligi potest. xviij. q. ij. c. q̃z sit.

3 ¶ A q̃ dz confirmari. vide. j. confirmatio. §. iiij.

4 ¶ A quo dz bñdici. ꝛ. q̃ ab epo diocesano ꝓ quã bñdictionez intelligit ei dari cura monasterij. ẽm Inno. in c. i. ò sup. ne. prela. Nec anteq̃z sit bñdictus dz exercere que ptinẽt ad ei⁹ officium ẽm glo. in. d. c. i. Ad limito ẽm Laudu. i cle. attẽdẽtes. ò sta. mo. qñ est ꝙsuetudo in monasterio q̃ bñdicatur a⁹s non. ⁊ sic intelligo. d. c. i.

5 ¶ Sed qd si epus recuset eũ bñdicere. ꝛ. q̃ si tertio regsitus cum humilitate ⁊ deuotiõe vt ꝙgruit recusauerit eũ bñdicere: tũc põt ⁊ monachos suos bñdicere ⁊ alia que ad eius offiñ pertinent exercere: vt in. d. c. i.

6 ¶ Quo die dz bñdici. ꝛ. q̃ solũmó in diebus in quib⁹ ordines minores possunt ꝙferri ẽm cõem opi. docto. vt no. glo. in. d. cle. attendentes. ⁊ Pda. in. c. cum sis. de ꝙse. ec. vel al.

7 ¶ Utz possit aliquid exigi pro tali benedictione. ꝛ. q̃ nó Alr eẽt symonia ter. est in. c. sicut. cl. iij. de simo.

8 ¶ Utz vnus abbas possit ẽsse duobus monasterijs seu duab⁹ ecclijs cũ rã aiaz hñtib⁹. ꝛ. q̃ nõ sine dispensatione pape: nisi vnũ monasteriuz: aut ecclia depẽdeat ex alia: vel adinuicez sint ãnera. vt in. c. vlt. in fi. de re. do.

9 ¶ Utz abbas possit soléniter ppłó benedictionez dare. ꝛ. q̃ in ecclijs q̃ ei pleno iure ptinẽt põt post missaz. vespoz. ⁊ matutin az officia. Alibi autẽ publice ac per vias non potest nisi ex spãli priuilegio ei concedatur. vt in. c. abbates. de priui. li. vi.

10 ¶ Utrũ possit bñdicere paramẽta. et que. vide. j. benedictio. §. i. ⁊. ij.

11 ¶ Utrũ possit ordines conferre. vide j. ordo. ij. in prin.

12 ¶ Utrũ abbas possit absoluere suos monachos. ꝛ. q̃ sic ab oib⁹ peccatis ⁊ cẽsuris: nisi spãliter aliter a iure reseruent. Et ł Pda. in. c. monaci. de sen. excó. teneat q̃ nó põt absoluere nisi ab excõicatione ꝓ iniectione manuũ in personã ecclesiasticã. Tu tñ tene q̃ põt. vt. j. absoluto. i. §. ij.

13 ¶ Utz possit ꝓhibere suo mõacho: ne ꝙsiteatur epo vel eius penitẽtiario ꝛ. ẽm Ja. de lau. in sum. q̃ non. Ad limito nisi sit exemptus: vel aliud habeat ꝓ priuilegium a papa.

14 ¶ Utz abbas possit dispẽsaz cũ mõachis sup irregularitate. ꝛ. q̃ sic sup irregularitate quã ꝙtraxerũt recipiẽdo ordines in excõicatiõe. facti tamẽ me moriã: vel iuris peritiã nó hñtes. Et hoc qñ graue ⁊ notabile factũ nõ fuit siue hãc irregularitatẽ incurrerũt añ ingressum religionis siue post ẽm cõi ter doc. in. c. cum illoz. de sen. excõ. In alijs aũt irregularitatib⁹ nó põt de iure cõi: vt notant. Host. ⁊ Pda. in d. c. cũ illoz. facit regula. Que a iure cõi. de reg. iur. li. vi. nisi vbi ius exꝑsse ei concedat.

15 ¶ Utrũ possit dispensare cum monachis in votis factis ante ingressum reli

Esta expurgado por el expurgº de 1632

glonis.&.q fic.ut'no. glo.in.c. noluit xxxiii.q.v. De votis in religione facti. vide.ĩ.votum.ij.§.iij.

16 ¶ Utrum possit dispensare cum monachis i regula. vide.ĩ.dispẽsatio.§.viij

17 ¶ Utr possit ꝓcedere monacis vsũ alicui⁹ rei vel ei⁹ administrationẽ. &. fm Inno.in.c.fi.q cle. vel vo. q pot concedere certos reditus monacho vnde viuat. ꝛ dicit Jo.an.in regula: ñ est obligatorium.de reg.iu.li.vi. valere statutum monasterii ut ꝓ indumẽtis ꝛ alijs necessarijs quisq monachorum recipiat certũ quid. sed ut possit dispẽsare ad libitũ ꝛ disponere ,nó potest fi'r ne possit ei auferri qñ suo superiori placuerit nó pót ꝓcedere: etiã cum licẽtia pape.c.cum ad monasterium de sta.mo.

18 ¶ Utrum possit expellere monachos suos.&.q nó fm Jpa.in.d.c.cum ad monasterium.per.c.fi.de regul. quod vult vt fugitiuos requirat ꝛ cogat eos ad suum redire monasterium si potest eos tenere absq grau scãdalo vl' saltem ꝓuideat eis de alio loco religioso eiusdẽ ordinis vbi ad agendam penitentiã deputẽtur ꝛ necessaria eis ministrentur.

19 ¶ Utr possit licẽtiare ad aliã religionem. vide.ĩ.religiosus.§.xxxiij.

20 ¶ Quid de bonis illius monaci quez abbas de facto expulit. vide.ĩ.monasterium.§.vi.

21 ¶ Utrum possit dare licentiam monacho standi separate in aliq̃ cella.&.q sic: dũmodo ex iusta cã ꝛ infra scepta monasterii sz nó eẽ.ut.i.c.vl.xx.q.iiij

22 ¶ Utr possit corrigere monachos suos.&.q sic.nec tenet in hoc requirere ꝓsilium sui capituli fm. Jpa.in.c. ioannes.de regula.

23 ¶ Ad q̃ obligatur abbas.&. q vltra alios monachos obligat ad curã aĩa rum sibi subiectaz: ꝛ monasterii ac rerum ipsi⁹ ꝛ magna negligẽtia est peccatum mortale.ut.ĩ.negligẽtia.§.i.

¶ Utrum liget suo statuto etiã cum 24
cõuentu facto.&.fm Jpa.in.d.c.cũ ad monasterium.q nõ.ꝛ dicit Jo.an. in.d.regula. Non est obligatorium q etiam si iurasset seruare tenet reuocatio lz sit piurus. Ex quo patet q lz instituerit ꝓrẽ cum ꝓuentu: aut aliũ officialẽ potest reuocare: qa abbas monacho suo in aliquo non potest obligari: sicut nec dominus seruo.l. interpositas in fi.C.de transac.

¶ Utrum teneatur ire ad sinodum 25
&.q sic si hz ppm: vel capellas habẽtes ppm etiã si ipse sit exemptus dum modo capelle seu populus non'sit exemptus.alꝫ non.c.quod super his.de ma.ꝛ obe.ꝛ quod ibi no.

¶ Utrum possit prioratibus eccliis 26
administrationib⁹ aut qbuslibet alijs beneficijs nouas pensiones iponere: aut veteres augere aut ad mẽsam suã ꝓdicta applicare.&.q.non nec qlz alius ꝓlat⁹ r̃gularis cle.vnica.ꝺ sup.ne.ꝓ

¶ Utrum possit pr̃tare clicos in ec- 27
clesijs in quib⁹ habet'ius pr̃onat⁹.&. q non,sine ꝓsensu capli.c.ea noscit. de his q̃ fi.a ꝓla. nisi ex approbata ꝓsuetudine vel priuilegio aliud habeatur ut ibi.

Abbatissa debet eligi a monasterio in quo ꝓficiẽda esti q̃ electione nulla dz admitti nisi compleuerit.xii.annũ.ꝛ sit professa tacite vel expresse.ꝛ eligẽda dz compleuisse.xxx. annum ꝛ eẽ professa expsse ordinẽ regulare. Idẽ dic de ꝓorissa ꝑ quã monasterium regitur.cuius electio si due partes ꝓuẽtus ad eaz accedunt qñ ꝓscrutinium procedit.nulla exceptione aut appellatione admissa est ꝓfirmata

da. Si vo nulla ad duas partes accesſit. tunc non obstãte publicatione scrutinij ꝛ electione pñt alie accedere ad eã q̃ hꝫ maiorẽ partez totius capli q̃ si ad duas ptes accedit. non obstante q̃cũq; ꝓfirmet. ꝛ q̃ vocant ad eas dirigẽdas in huiusmodi electionib⁹ nisi se abstineant ab his p q̃ discordia pót exoriri vel exorta nutriri: sunt excõicati ipso facto. Et hec locũ hñt nedum in monasterijs religionis approbate. verũetiã in mulieribus q̃ fm q̃rundã puinciaꝝ ꝓsuetudines nec ꝓprijs renunciãt. nec ꝓfessionẽ faciũt regularẽ sed viuunt ut in ecclesijs secularib⁹ canonici regulares. hec no. in. c. indẽnitatib⁹. de elec. lib. vi. de quo habes. j. excõicatto. vij. casu. xvj.

1 ¶ A quo debet ꝓfirmari. vide. j. confirmatio. §. iiij.

2 ¶ Utrum debeat bñdici. §. q̃ sic vbi est ꝓsuetudo q̃ si non faciat se bñdici infra annũ a sua ꝓfirmatione computandum vbi est cõsuetudo q̃ bñdicat nisi cã rõabilis subsit cadit ipso facto a iure suo cle. attendentes. de sta. mo.

3 ¶ Utrum possit quocunq; die bñdici. §. fm glo. in. d. cle. attẽdentes. q̃ sic.

4 ¶ Utrum abbatissa possit ecclesias ꝓferre ꝛ beneficia ꝛ instituere clicos in ecclesijs sui monasterij. §. glo. in. c. dilecta. de maio. ꝛ obe. q̃ sic de ꝓsensu sui capli post suã confirmationem.

5 ¶ Utrum possit abbatissa excõicare ab officio suspẽdere vel iterdicere. §. q̃ non fm glo. in. d. c. dilecta: qz hec ptinẽt ad claues. c. tãta. de excess. pla. Pót tñ a bñficio ꝛ ab officio monachas ꝛ clicos suspendere ꝛ prohibere ne celebrẽt in eius ecclesijs. sed tñ talis suspẽsio non est ꝓprie suspẽsio fm Pa. in. d. c. dilecta. qa si celebrarent nõ ecẽnt irregulares clici celebrantes.

6 ¶ Utrz possit ꝓdicare: moniales bñdicere ꝓfessiões audire ꝛ hmõi. §. q̃ nõ pót aliq̃d facere qõ ptineat ad aliquẽ ordinẽ. ut pz. i. c. noua. ꝺ pe. ꝛ re. Pót tñ i matutinis enãgeliũ legere. vñ etiã diaconisse appellant. xxvij. q. i. diaconissam Et etiam moniales seu subditas monere ꝛ exhortari.

7 ¶ Utrz abbatissa volẽs loq cũ aliq̃ debeat esse associata. §. q̃ sic. saltẽ p regulã monachã. xviij. q. ij. diffinim⁹. ꝛ. c i decia eadẽ. q. dz q̃ due vl tres dñt eẽ

8 ¶ Uno abbatissa pót exire ꝓ homagio faciẽdo. habes. j. monialis. §. iij.

A Borsum pcurãs homicida ẽ. ꝛ q̃ sterilitatẽ venena procurat. ꝛ peccat mortaliter. c. aliqñ. ꝛ. c. se. xxxij. q. ij. Et si aiamus erat fer⁹ dz puniri capite qz verus homicida. Si vo inaiat⁹ erat si nobilis hoc facit pte bonoꝝ amissa relegat. Si vo ignobilis dãnat in metallũ. ff. ꝺ pe. l. ij qs aliq̃d. §. q̃ abortõis

A Brogatio legũ vl ꝓstituti onũ fit trib⁹ de cãis. ¶ Ꝓpria pp ꝓsuetudinem ꝺnã. xxxi. di. añ triẽniũ insti. de testa. §. ij ¶ Scõa pp disparẽ successionẽ tpoꝝ. xxxiij. di. c. fraternitatẽ twe: vbi ter. Defectus nri tpis q̃b⁹ nõ solũ merita sed coꝛpa ipsa ꝺfecerũt districtiõis illi⁹ nõ patiẽt manere cẽsurã. ¶ Tertia pp emergentia mala lxij. di. §. vez. in fi. vbi exẽplũ de serpẽte eneo quẽ ¶ Moyses bona fecit intentiõe. Exec. bona intentione distruxit.

A Bsens cã reipublice ut ãbasiatoꝛes ꝛ huiusmodi multa habẽt priuilegia.

8 ¶ Sed nunquid illi qui data opera ꝛ affectate etiã cã reipublice sũt abñtes gaudeãt illis ꝓuilegijs. §. q̃ ñ. nt. l. ꝛ q̃ data. ff. ex q. cau. ma. ꝛ. l. pe. C. quomodo ꝛ quando iudex. ꝛ. l. vniuersi.

C.de legationib⁹ ꝑm vnā lec. Et aduerte,q̄ ille q̄ in officio modici valoris abñs est cā reipublice p;esumitur affectare ⁊ data opa abesse.ter.est singularis in.l.spadonez.§.fi.ff.ō excu.tu.Segtur hoc Ludo.de ro.in no.⁊ facit ꝺ.clicos abñtes q̄ vt ampliozes obtineāt dignitates stant cū cardinalibus.Et ambasiatozes tenētur resti/tuere exp̄sas communitati quādo stant plusq̄ expediat dolose vel voluntate sua.vt in.d.l.⁊ qui data.

ABsolutio ꝑmo ab excōicatione vtrū possit impēdi a nō sacerdote.§.ꝑm ℳBonal.titu.excōicatio qō duplex est ipsius absolutio. ¶ Una q̄ p;inet ad fo;ꝝ p;iale.Et hec solū a sacerdotib⁹ pōt impēdi.vt in.c. canonica,de sen.excō. Et sic intelligo Jnno.in.c.quāto.de ꝓsue. ¶ Alia est q̄ p;inet mere ad fo;ꝝ ꝓtentiosū.Et huiusmodi absolutio pōt cōmitti diacono ⁊ inferioribus clicis.Et de hac intellige glo.in.c. pastoralis de offi.o;. que vult vt etiaꝫ laicus absoluat.de q̄ dic vt.j.absolutio.iii.§.xvii.Jta tamē q̄ absolut⁹ a talib⁹ opo;tet postea absoluatur iterū a sacerdote de ꝑma absolutione rōne mo;talis pc̄i pp quod fuit excōicatus. Rō ꝑm Jnno.in.d.c.quanto.⁊ in.c.fina.de excess. prela. quia p;tinet ad potestatē clauiū que solis sacerdotib⁹ date sunt.xx.di. §.i. xcvj.di.§.illud autez.⁊.c.bñ.⁊ de peniten.⁊ remiss.noua.

¶ Utrū ois sacerdos possit absolue/re ab excōicatione minoꝝ a iure quā quis incurrit participando locutiōe ⁊ huiusmodi.&.q̄ nō.sed solū ,pp;ius ep̄s vel curat⁹: vel hñs licētiaꝫ ab eis vel a papa.ar.c.nup.§.in secunda.de sen.excō.vbi etiā archiep̄o in p;ouincia:sꝫ ex̄ suā diocesim declaratur nō licere intellige nisi dū visitat: vt in.c. perpetuo de censi.li.vi. ergo multo/mīn⁹ alijs.cōco;. Jnno.⁊ ℳost.in.d.c.nuper.

¶ Utrū ,pp;ius ep̄s vel curat⁹ possit 2 absolnere ab oi excōicatione maioꝝ lata a iure.&.ꝑm Jnno.in.d.c.nuper q̄ tā a minoꝝ q̄ꝫ a maioꝝ pōt absoluere ,pp;i⁹ ep̄s vel ,pp;i⁹ sacerdos nisi in casib⁹ in quib⁹ ꝓdito; canonis sibi absolutionē reseruauit vel alteri.et cū ipso ꝓco;.ℳo.ibidez vbi est quasi ter.exp;essus.Et hāc opi.tenēt theologi.vt in dir.lib.iii.ti.iij. inter quos est scūs Bona.in.iiii.dis.xviii.q.vlt.⁊ scūs Tho.eadē di.ar.vl.q.i. sic̄r sūmiste: vt ℳBonal.ti.excōicatio.⁊ sūma cōfe.titu.xxxiii.§.lxxxv.li.iij.⁊ Joā.de saxonia i sua sūma ti.absolutio.ōriuꝫ tenet ℳda.in.c.monaci.⁊.c.mulieres de senten.excom.⁊ glo.in.c.si ep̄s de pe.⁊ remis.quā sequitur Be.ibidem ⁊ etiaꝫ glo.videtur in cle. attēdentes de sta.regu.⁊ in cle.vnica. de ꝓsang.⁊ affi.⁊ Fed.ꝓsi.xiiii.Ego ꝓsulo q̄ sacerdos ,pp;i⁹ eā opinionē seq̄tur q̄ si bi videtur in illo casu magis expedire saluti ipsi⁹ penitentis: vel cōitati fideliū: quia vtrāq̄ pōt tenere.Et. p;ia de subtilitate iuris mihi videtur ver/o;.Et intellige nisi ep̄s sibi absolutionem a tali excōicatione reseruasset spāliter: qa tūc ,pp;i⁹ sacerdos non posset absoluere: vt latius dicam.j.

¶ Casus aduerte etiaꝫ qa ep̄is solis 3 cōceditur absolutio ab excōicatione pro violenta iniectione manuū in personā ecclīasticam.vt in.d.c.mulieres. c.ea noscitur.⁊.c.pucnit.q̄ iniuria ē leuis: vel q̄ excōmunicat⁹ adire nō potest papā.Et sic inferio; nō absolutt ab ea nisi cui spāliter cōceditur: vt abbati:⁊ huiusmodi: de q̄.j. excōicatio v.casu.i.§.xxxviij.cum sequen.

3 ¶ Utz idē sit dicendū de excōicatiōe statutoz prouincialiū ꝯcilioz aut sinodaliū: seu q̄ faciūt legati in suis legationibus. ℟. dic. vbi. s. q̄ Guil. dicit q̄ sic. Et est verum sicut vult ℙda. in. c. graue. de p̄eben. i glo. Et loquitur ip̄e de epo: qa tenet q̄ pertiet ad ep̄m absolutio. Et addit etiā si incurrat in aliena dioces̄i a subdito suo: ⁊ etiam si statutum eēt ꝯfirmatum per papā ſm Jo. an. in. c. ex frequentibus de instī. ⁊ ibi ℙda. p rōnem: quia ex q̄ ꝯditores non sibi nec alijs reseruarunt videnť alijs ꝯcessisse. Guil. autem intelligit ēt de propriis sacerdotibus ex quo excipit religiosos quib⁹ est ꝓhibitū a' talibus sententijs ꝓuincialibus aut sinodalibus absoluere. clemē. religiosi. de de ꝓuile. ⁊ sic tene ſm q̄ diri in ꝓce. q.

4 ¶ Utz idē sit dicendū de suspensione aut interdicto q̄ ponitur a iure: aut p statuta prouincialia sinodalia uel legatoz. ℟. glo. in. d. c. graue q̄ sic. ex q̄ cōditor canonis non reseruauit. facit glo. in. c. si quis. el primo. xvj. q. vii. gl. tū in clementi. de here. limita. verum qū̄ suspēsio non habet tp̄s determinatum quia quādo habet tp̄s determinatum nullus inferior absoluere potest. ⁊ eam segtur Lar. ibi' ⁊ ℙda. in. c. ram lr̄is de testi. de quo dic ut. j. suspensio iiij. §. i. sed que sunt i iure reseruata pape. vide. j. excōicatio. v. que autez epo vide excōicatio. vi. ⁊ a q⁹ alij possūt absoluere. excōicatio. vij.

5 ¶ Utrum in articulo mort̄ constitutus possit absolui ab excōicatione uel impeditus: ⁊ quis potest absolucre. vide j. absolutio. iij. §. xvj. ⁊ xvij.

6 ¶ Quis absoluat exemptū ab excōicatione. vide. j. exemptus. §. vi.

7 ¶ Utz ille q̄ incurrit excōem in vna dioces̄i ibi hn̄s domiciliū: postea trās/fert se ad aliā dioces̄im possit absolui a prefata excōe ab ep̄o vel curato illius dioces̄is ad quā se transtulit. ℟. ſm Ri. in. iiij. di. xviij. ar. ix. q. v. q̄ sic: si excōicatio est a iure: vel per statuta quorūcūq̄: ⁊ non sit reseruata per ꝯditorez. ar. d. c. nup. qō non distinguit an sit ꝺcta in dioces̄i vel alibi. secus si est ab hoie: vel si cōditor canonis sibi reseruasset: quia tunc non posset. Hoc idē tenet. Jo. an. ⁊ ℙda. in. d. c. ex frequentibus. quo ad epis̄copos.

Scō

Absolutio

ab excō

municatione q̄ est ab hoie seu iudice a q̄ pōt ip̄edi. ℟. q̄ regul'r ab illo pōt q eam tulit: quia regul'r q potest soluere pōt ⁊ ligare: ⁊ econtrario. xx. iiij. q. i. si ℙetrus. ⁊ xxi. dis. inferior. ff. de re iudic. l. q ꝺdemnare. ⁊. ff. de regu. iur. l. nemo. la prima. de pe. dis. i. v̄bum. Fallit rl'a hec i. vi casibus ℙximus in delegato pape q iobediēte sūe snie pōt excōicare: sed post annū a sua snia diffinitiua nō pōt absoluere: ut ō offi. dele. c. querēti ⁊ ibi dicit Jnno. q̄ ⁊ si excōicat delegatus pape ante diffinitiuam snia3 sp vsq3 ad diffinitiuā sententiā: ⁊ etiā post vsq3 ad annū absoluere poterit quia ꝓpetuata est iurisdictio sua: ut in. c. gratū. ⁊. c. l3. eo. tit. quia ea que ad ips rescribuntur debent esse ꝓpetua. C. ō di. re. l. falso. ⁊ hoc idem tenet glo. in. d. c. querenti. ¶ Secūdus in eo q̄ postq̄ excōicauit icidit ipse in maiorē excōicationē. xxiiij. q. i. audiui mus. de hoc vide. j. excōmunicatio vlti. Secus si i minorē quia posset ō ꝺsen. excō. duobus. de cle. excō. mi. si celebrat. ¶ Tertius in incendiario. vide j. excōicatio. v. casu. v. ¶ Quartus in snia lata ab inferiore: sed ꝯfirmata ex certa scia per papam. Qō intellige de snia q̄ ne est ab homine ſm Jo. an. in c. ex frequētibus. de instit. Rō qa oia

nostra facim⁹ qbus auctoritatē impar
timur.c.si aplice.de preben.li.vi.C.de
vere.iu.ena.l.i.§.oia. Sec⁹ si sine cer
ta scia aut cause cognitiōe confirmat:
vel si snia eēt per statutū: quia quātū
cūqꝫ cōfirmatū poterit inferior absol
uere: nisi papa in ꝓfirmatione sibi vel
alij reseruasset sicut de alijs q̄ sūt a iu
re: vt.s̄.dictū est in ꝓcedenti.c.§.iii.
Quintus de illo q excōicauit ⁊ tū non
est sacerdos: q licꝫ possit absoluere de
absolutione q̄ pertinet ad forū contentio
sum: nō tū de illa q̄ pertinet ad forū pe
nitētiale. Ad q̄ dic vt.s̄.absolō primo
Sext⁹ ē in illo cui papa mādat vt ali
quē excōicet sine aliq̄ cause cognitio
ne: qꝛ talis est merus executor.⁊ ideo
absoluere nō poterit.ar.c. sup qōnuꝫ
⁊.c. fi. de offi.dele. sec⁹ si mādasſꝫ cau
se cognitionē: qꝛ tūc posset absoluere
ar.c. verbum de pe.di.i. hoc no .io. et
archi.xxi.di. inferior.⁊ host.⁊ ber.i.c.
i. cum inferior. de maio.⁊ obe.

1 Sed qd si papa mandat simplr vt
sniam excōis in aliquē ferat. ꝛ.ino. in
d.c. fi. q̄ nō dꝫ eā ferre nisi cuꝫ cause
cognitiōe ⁊ monitiōe ꝓmissa. ij. q. i. ne
mo. ⁊.c. sacro. de ten. excō. ⁊ facit glo.
in. d.c. fi. Addit tū q̄ si ꝓstat papā co
gnouisse de cā q̄ tūc ad ei⁹ mandatū
sine alia cognitione dꝫ ferre sniam. l.
de q̄ re. ff. de iudi. ⁊ silr dicendū est de
snia quā alij pūt p aliū ferre. hos. tū et
io. an. ⁊ pa. i d.c. fi. tenēt q̄ p tale man
datū simplr factū nō ꝓcedit accesso
rie iurisdictio. Cuius ꝓ pa. dicat q̄ opi
nio vin. q dicit q̄ dat iurisdictio cum
papa mādat aliqꝺ spūale eē curiaꝫ: pu
ta vt excōicet: est valde equa. ego cre
do q̄ ⁊ si sit eq̄: tū sit verior pria. ⁊ tō
ad intentionē pape sit recurrenduꝫ q̄
per verba mādati pōt ꝺprehēdi. Et si
cū cause cognitiōe mādet: vt puta qa
dicit. Intellexim⁹ q̄ tal⁹ ꝛc. quare mā
dam⁹ veritate cognita vt excōices ꝛc.
tūc absoluere poterit. secus si dicat: qꝛ
certificati sum⁹ q̄ talis ꝛc. Ideo mā
damus quatenus excōices ꝛc. tunc a
tali non poterit⁹ absoluere.

2 Vtruꝫ archiep⁹ possit absoluere a
snia excōis epi sui suffraganei: aut ali
oꝝ inferioꝝ q Cuius sint de sua prouin
cia: nō tū sunt ꝺ sua dioces. ꝛ. q̄ non
c. romana. ⁊.c. venerabilibus de sen.
ex. li. vi. nisi q̄ hoc habet consuetudo
vel q̄ ad eū appellatū est. de quo dic
vt in dictis. c. ⁊ in. c. ad reprimendaꝫ.
de offi. oꝛ. ⁊.c. per tuas. de sen. ex.

3 Vtrū epⁱs possit absoluere excōica
tum a suo inferiore: puta archidiaco
no ⁊ hmōdi. ꝛ. ſm ino. i.c. cū ab
eccliarum de offi. oꝛ. q̄ sic. etiā non p
missa satisfactione: qꝛ ordinari⁹ est to
tius dioces. vt in. c. i. de offi. oꝛ. C. de
iurisdi. om. iu. l. fi. Item qꝛ tales officia
les dicunt vicarij epoꝝ. de offi. archi.
c. i. lxxx. di. nō debere. Male facit tū
epⁱs: qꝛ iurisdictionē nō seruat suis sub
ditis. de excess. pla. c. ij. ⁊ de offi. oꝛ. c.
quāto. Quod intellige verꝫ nisi ex cō
suetudine haberent vt non possint ab
epo absolui: quia tunc non posset de
offi. archi. c. dilecto. Et hec opi. inno.
est cōis doc. Cuius alij ꝺicāt: vt not.
pa. in. d.c. cū ab eccliaꝝ. ⁊ hāc teneas

4 Quid si epⁱs cōmittit alicui vices
suas. An talis valeat absoluere supra
dictos in. §. ꝓcedēti sicut epⁱs pōt. ꝛ.
dir. li. iij. ti. v. q̄ nō: nisi hoc exꝓresse
cōcedat. ar. de pe. ⁊ re. si epⁱs li. vi. de
ꝓcu. q ad agendū. li. vi. etiā si diceret
cōmittim⁹ vobis vices nr̄as etiam in
his q̄ spāle mandatū exigunt: qꝛ in ta
li mādato maiora ⁊ grauiora non ve
nūt quā in cōmissione sūt exꝓssa. cle.
non pōt. de ꝓcur. qꝛ istud ē mai⁹ Cꝫ ab
soluere simplr: qꝛ fit cū iniuria iferioris

5 Vtrū epⁱs eī territoriū suuꝫ possit

excõicatos a se vel a suis iferioꝛib⁹ absoluere.ꝛ.q⁹ nõ: in his q̃ requrũt causse cognitionẽ: qꝛ vt dicit ino.in.c.nouit.de offi.le.de cã cognoscere nõ potest nisi sedẽs ꝓ tribunali. arg.ii.q.iii. abolitio. sed hoc in aliena dioceſi nõ põt facere.ix.q.ij.c.epm.ꝛ alijs plib⁹ c.eiusdẽ.q.ꝛ hoc verꝫ nisi habeat licẽtiã epi diocesani: vt in eisdẽ. c.dr̃ Sallit hoc in epo expulso q petita licentia cuius nõ obtẽta ab epo in cui⁹ dioceſi est põt sedere ꝓ tribunali ꝛ exercere iurisdictionẽ supꝛa suos subditos dũmõ non trahat eos vltra duas dietas a fine sue dioceſis qui non fuerunt expulsores seu fautoꝛes aut ꝓsiliatoꝛes cle.vnica.de so.compe. In his autẽ q nõ requrũt causse cognitionẽ põt.quia q̃ sũt volũtarie iurisdictiõis põt vbiqꝫ exerceri.ar.l.oẽs ꝓcõsules.ff.de offi. procõ.ꝛ le. Legatus aũt a latere. an possit dic vt in.c.nouit.ꝛ.c. excõicatis de offi.le.qꝛ nõ me extẽdo cum hodie multa habeãt a papa: qb⁹ credit q̃ nulli fit ꝓiudiciũ: vt.j.legat⁹.§.4.ꝛ.§.

6 ¶ Utrũ mortuo vel amoto excõicatore capl'm succeſſoꝛ: aut ille ad quem eius ptinet iurisdictio possit absoluere quos predeceſſoꝛ potuisset.ꝛ. q⁹ sic. tex.est in.c.si epus.cl.ij.xi.q.iii.ꝛ in.c. vnico de maio.ꝛ obe.li.vi.

7 ¶ Utrũ participãs in crimine criminoso sit absoluẽdus ab excõicatore illius cui participãdo incurrit maiorem excõicationẽ.ꝛ.q⁹ sic.c.nup.de sent. excõ.de q̃ dic vt.j.excõicatio.viii.§.i.

8 ¶ Absoluere q põt ex officio in certi casib⁹ illos q ꝓpter violentã manuũ iniectionẽ in psonã ecclĩasticaꝫ excõicati sunt: põt alijs cõmittere absolutionẽm si viderit expedire.c.si.de offi. oꝛ. Idẽꝫ dic de quocũqꝫ q ex officio ordinarie potestatẽ põt absoluere. sil'r dic de illo cui est cõmissum a papa ratione dignitatis. secus si rõne persone vt in.d.c.si.no.glo.

ABsolutio. Tertio quo ad modũ absoluẽdi ab excõicatione. Dic q⁹ nõ dꝫ esse conditionalis aliter non valeret.c.actus de regu.iur. li.vi. ergo fiat absoluta. nota bene

¶ Utrũ teneat̃ qs seruare certaꝫ formã in absoluẽdo.ꝛ.q⁹ sic.s.v. ¶ Primũ q⁹ faciat illũ iurare q⁹ parebit mãdatis ipsi⁹ absoluentis.c.ex tenore. de sen.ex. Limitat hoc Hug.in criminibus horrẽdis non in leuib⁹: ꝛ placet. ¶ Secundũ q⁹ anteq̃ absoluat̃ sufficiẽtẽ ꝓstet emẽdã lesis intra ꝓpꝛias facultates.c.porro.ꝛ.c.parrochianos de sen.excom.de q̃ dic vt.j.§.ix.ꝛ.xx. ¶ Tertiũ vt absoluat̃ cũ psal.ꝛ oratione dñica ꝛ alijs ꝓsueq̃.s.absolutiõe cõsueta.vt in.c.a nobis.cl.ij.de sentẽ.ex. ¶ Quartũ q⁹ precipiat ei: ne vnq̃ faciat ꝯ illũ canonẽ: ꝯ quẽ faciẽdo incurrit excõeꝫ.d.c.ex tenore. Intellige nisi i casib⁹ ꝓcessis a iure: qꝛ nemi bñficiũ iuris ẽ auferẽdũ. vt in aũt.de nup. §.sꝫ hoc qõ.ꝛ.ff.de re iud.l.iij.§.si qs ꝓdẽnat⁹. Et ita q⁹ possit clicũ intũgendũ est ne vnq̃ clicũ pcutiat nisi de mãdato ꝓlati: vel cã defensionis ꝛ hmõi. Cõsuetudo etiã hꝫ vt ꝺberet̃ q̃ seruãda ẽ i masculi'sꝫ non in feminis nec in mi'tũ inuenib⁹ ꝓserti i nudo. ¶ Quintũ q⁹ vtat̃ ꝺbo absolutoꝛio. vel relaxatoꝛio. vñ cõit obꝛuat̃ iste mod⁹. ꝓio dicat aliquẽ psal. vel orõnẽ dñicaꝫ. secũdo dicat. Saluũ fac ꝛuũ tuũ de⁹ ꝛc. ꝺ. Dñe exaudi orõnẽ meaꝫ. ꝛ. Et clamꝰ ad te veniat. ꝺ. Dñs vobiscũ. ꝛ. Et cũ spũ tuo. orõ. Deꝰ cui ꝓpꝛiꝫ ẽ misereri sp̃ ꝛ pcere: suscipe deꝓcationẽꝫ nr̃aꝫ: ꝛ hũc famulũ tuũ quẽ excõis catheã ꝓstrigit mirꝫatio tue pietatis absoluat ꝓ xp̃m dõ.nr̃m. amẽ. Deide dicat absolutio de sp̃u sancto

Ego te absoluo a vinculo ꝛcōis quā incurristi ꝓpter tale fcm̄ : ⁊ restituo te sacr̄is eccl̄ie. In nomine patris ⁊c.

2 ¶ Utr̄ absolutio teneat si non seruetur ꝑfata forma: videtur ꝙ non : quia forma rescripti exacta diligentia fuanda est ita ut nec ordo ꝓpostcretur. c. cum dilecta. de rescrip. ⁊ alijs i glo. allegatis ibidem. Sed ego dico distinguendo ꝙ si absolo sit ab hoie alicui cōmissa sub tali forma ñ valet nisi forma seruetur. facit. c. fi. ⁊ qō ibi no. de ꝑbē. ⁊ c. prudētiā. i. ff. de offi. del. Rō quia q̄ omittitur forma data ab hoie nulla cōpetit iurisdictio : ⁊ propterea non valet actus deficiēte potestate. Si vero absolutio cōpetat alicui de iure vel ꝓpr cōmittatur tenet qdē q̄uis nō sit seruata forma ꝑfata dūmō vtatur aliq̄ verbo absolutiōis uel relaxationis ut. s. dictum est. Rō quia in absolutione ab excōicatione sicut ⁊ in excōicatione nulla est forma substantialis a iure: ut no. in. c. i. de sen. excō. lib. vi. ⁊ in. c. i. de iudi. facit. ii. q. iij. c. i. Ita tenet Sof. vt no. Panor. in. c. fin. de resti. spol. ⁊ idē tenet Inno. in. d. c. cū dilecta. ⁊ sic patet q̄ absolutio solo vbo facta tenet. ⁊ sic intellige fm dictaꝫ distinctionē Jo. ⁊ archi. in. c. comperimus. xxiij. q. iij. Inn. ⁊ Ho. in. c. cum desideres ō sen. excō. qui tenent ꝙ absolutio ab excōicatione solo verbo facta tenet: sed peccat qui ea nō seruat que ꝑdixi nisi ex rōnabili cā omittat. Silr absolutio ab excōicatiōe: siue iusta siue iniusta tenet q̄ ad ecclīam militantem. c. ois de reg. iur. quia iura sūt prō priora ad absoluendū lq̄ꝫ ad ligandum. c. ponderet. l. di. ⁊ no. in. d. c. cū desideres. ⁊. c. ex literis de ꝓba.

3 ¶ Utr̄ papa salutāte: vel ad osculum recipiente excōicatū absoluat ab excō municatione. ff. ꝙ nō nisi sic faciēdo intendat absoluere. clemē. si sūm⁹ pōtifex. de sen. excō. ⁊ nisi exꝓmat non ō bet reputari absolutus fm Jnn. in. c. cum olim essemus. de priuil.

¶ An ep̄s vel alius iferior a papa posit absoluere excōicatū recipiendo eū ad oscul̄ū vel salutādo. ff. Inno. in. d. c. cū olim essemus ꝙ non: sed oportet ꝙ vtatur aliq̄ verbo denotāte absolutionē. ꝓcordat glo. i. d. c. cū desideres i. §. fi. ⁊ ē cōis opi. ooc. i. d. c. cū desideres. ⁊ in. d. cle. si sūm⁹. ⁊ iō dicat': ego absoluo te a tali excōicatiōe ⁊ restituo te sacr̄is eccl̄ie. In noie patris ⁊c.

5 ¶ Utr̄ absēs ꝑ lr̄as possit absolui. ff. Rī. i. iiij. di. xviij. ar. x. q. ii. ꝙ sic. tex. est in. c. quanto. ij. q. v. ⁊ ibi glo. ⁊ in. c. de manifesta. ij. q. i. Sꝫ q̄ erit absolutus q̄ recepit lr̄as nisi aliud ꝓsset ō mēte.

6 ¶ Utr̄ absens possit absolui ꝑ procuratorē. ff. Jo. an. in. c. quiad agēdum. de ꝓcur. li. vi. ⁊ archi. in. c. eos qui. de sen. excō. li. vi. ⁊ spe. ti. de ꝓcur. tenent ꝙ sic. Sed ego credo vez fm Inno. in. d. c. cū desideres q̄ subest iusta cā alis nō. ut sat̄ pꝫ i. d. c. cum desideres. de senten. excom.

7 ¶ Utr̄ inuit⁹ possit absolui ab excommunicatione ff. ꝙ fuerunt multe opi. tam theologoruꝫ. in. iiij. di. xviij. ⁊ canonistaꝝ. in. c. ab excōicato. de rescri. ⁊. c. significasti. de eo qui duxit in vx. quā pol. ꝑ adul. ⁊ in. c. i. de sen. excōi. li. vi. sed placet mihi opi. que dicit ꝙ pōt ex cā rōnabili q̄ est q̄ñ videt ꝙ excōicatio non ꝓdest excōicato ⁊ nocet cōitari propter ꝓticipationē. ⁊ hoc no. Pa. in. c. aplice. de excep. qui dicit ꝙ vbi iminet vtilitas ecclīastica et absolutione seu impeditur ordinatio eccl̄ie si non absoluitur: tūc est absoluendus etiā inuitus. facit. c. veniēs. el. ij. de testi. Si tñ absoluit sine cā: etiaꝫ tenet absolutio: quia sicut in potestate pre-

lati fuit excõicare etiam inuitũ. sic ⁊ re
uocare: par enim ius est ligandi ⁊ sol-
uendi. de pe. di. i. verbum.

8 ¶ Utrum excõicatus possit aliũ ab-
soluere. vide excõicatio vlti. §. xir.

9 ¶ Utr excõicatus q se offert ad iusti-
tiam debeat absolui &. q sic si compe-
tens cautio de parẽdo iuri ꝓstetur nõ
obstante ꝺ dictione vel appellatiõe ad
uersarii. de ap. c. qua fronte. §allit hoc
in casu qñ excõicatus dicit excõica-
tionis sniam esse nullã: tñ petit absol-
ui ad cautelã: quia tũc si aduersarius
dicat eũ excõicatũ pro mãifesta offen
sa: ⁊ probet infra terminũ octo dieruꝫ
tũc non pót absolui nisi prius sufficientẽ
ꝓstet eiꝰdã: ut i. c. solet. de sen. ex. li. vi.
facit. c. odoardus. de solu. ⁊ qõ ibi no.

10 ¶ Utr ligatus plibus excõicationi-
bus teneatur oẽs causas exꝑmere. &.
¶ Da. in. c. cũ pro cã. de sen ex. ¶ Aut
quelibet cã de per se sufficiebat ad ex-
cõmunicationẽ. Exemplũ de eo qui fa
cit rapinã cũ effractione ecclie q ẽ ex
cõicatus statuto ep̃i ⁊ canonis. statu-
to ꝓpter rapinã. ¶ canone propter ef
fractionẽ: ⁊ sic quelibet videtur ꝑnci-
paliter ꝓsiderata: ⁊ sic nõ tenet abso-
lutio oibꝰ nõ exꝑssis: quia superior ñ
intendebat absoluere nisi pro cã exꝑs-
sa. argu. opti. in. c. officij. eo. tit. ⁊ in. c.
ex parte. de offi. or. nisi petisset genera-
liter absolutionẽ ab oibus excõicatio-
nibus ⁊ generalr fuisset ꝓcessa qa ꝫ fie
ri nõ ꝺbeat nisi spãliter exꝑmat tñ fa-
ctaꝫ. Si vero fuit excõicatus solum
vna excõicatione: sed propter plures
causas: tunc dicendum q aut vna cã
per se sufficit: ⁊ tunc si exꝑssit causam
sufficientẽ: tenet absolutio. ar. c. sup lit-
teris. de rescrip. ¶ Aut oẽs de per se
non sufficiũt: sed sil' iũcte sic: ⁊ tũc nõ
tenet absolutio nisi oibus expressis.

11 ¶ Utr ligatus a plibus iudicibus, de
beat ab oibus absolui. &. q sic: ⁊ sem-
per debet vitari donec ab oibus sit ab
solutus. ¶ Aliut vni oẽs cõmittant ab-
solutionẽ. Ita no. doc. in. d. c. officiis.
nisi sit superior iudicum fm Ricar. in
iiii. di. xviij.

¶ Utr absolutio obtẽta er falsa causa 12
valeat. &. Fm. Inn. i. c. ex parte. de of.
ordi. q nõ. ii. q. iij. c. ii. Ratio quia tal'
non intendit absolueꝛ fa. glo. in. c. qõ
sup his de fi. instru. ⁊ d. c. cũ p causa.

¶ Utr dubitans de excõicatione de 13
beat petere absolutionẽ. &. si habet co
moditatẽ absolutus ⁊ nullum sibi imi
net preiudiciũ debet: qa in dubiis tu
tior pars est eligẽda. c. iuuenis. de spõ.
Si vo nõ habet comoditatẽ talẽ: tũc
aut hec dubitatio ꝓuenit ex probabili
cã. ⁊ sic petere tenetur. ¶ Aut proue-
nit ex leui: ⁊ sic debet depõere dubiũ
nec tenetur petere. ar. in. c. inquisitioni
de sen. ex. q si non pót deponere du-
bium: tunc debet petere absolutionem
ratione iam dicta.

¶ Utr mortuus qui signa ꝓnitionis 14
ostendit sit absoluendus. &. q sic. c. a
nobis el secundo. de sen. excõ. ⁊ nõ ni
si ab eo qui de iure poterat vel ꝺ eius
mandato. ut in. d. c. sed nũquid exhu-
mabitur corpus. &. q nõ: si est sepul-
tum in ecclia alꝰ sic. ⁊ sepelietur in ec-
clesia. Et de ista materia vide in. d. c. a
nobis. el. ij. per doc.

¶ Quando teneãtur heredes. vide 15
j. heref. §. iiij.

¶ Quõ absoluetur ille qui legitimo 16
tenetur ipedimẽto ne possit adire eũ
qui de iure poterat cum absoluere vt
papã: ep̃m ⁊ huiusmodi. &. q ꝺz ei in
ungi q cessante tali impedimento ꝯz
primũ cõmode poterit adibit, cuiꝫ q
illũ poterat absoluere offerẽdo se eius
parere mandatis. Intellige nisi impe
dimẽtũ sit ꝑpetuũ fm Inn. i. c. ꝯuis

de sen.ex.q; si nō fecerit. ste; i eandē reincidet excōicationē. Silr; illi qui absoluti fuerūt a sede aplica vel legatis qñ mandat eis vt aliqb; se pñtent; passis iniuriā satisfaciant.c.eos q. de sen.ex.li.vi. Et io.an. ibidē. vt recitat Ꝑda.in.c.porro.de sē.ex.extendit hoc ad quecūqz qui absoluit cum onere pñtadi se: vel satisfaciendi alicui q; reincidit si nō facit q̄z ꝓmū cōmode poterit.sed nō credo vez ꝟz io.mo. vnde vñi de rota ꝓpter dictū io.mo. dicūt q; absolut; ab auditore si se nō representat nō est excōicat;.ſz excōicādus.

17 Sed ex hoc dubitatur qs pōt absoluere excōicatū detentū tali impedimento.&.q; si est in periculo mortis q libet sacerdos pōt ſm inno.in.c.a nobis.el.ij.; c.sacris.de senten.excom.; pa.in.d.c.a nobis tenet q; etiā laicus pōt absoluere talē ab excōicatione:; est glo.ibidē.; in.c.pastoralis.in.§.preterea.de offi.ord. Et iura q̄ videnť ꝺria dicit intelligēda de peccatis nō ꝺ excōicatione. Et hoc vez si epi vel proprij sacerdotes. aut alteri; pñtia haberi nō possit. Si vo detineat aliq̄ legitimo impedimēto alio a piculo mortis eps est regrēdus.vt no.ino.; sequitur pa.in.c.de cetero.de sen.excō.; si ad eū mittere non pōt ſm inno.in.c.i.de sen.ex.sacerdos ꝓpri; absoluet.; hec locū habent tam in excōmunicatione iuris q̄z hois.d.c.eos.

18 Quid aūt sit impedimentū legitimū.vide.j.excōicatio.v. casu primo. §.ſo.; quis sit in periculo mortis. vide.j.mors.§.vi.

19 Utrū absolutio ꝓ vim vel metū extorta valeat.&.q; nō.vide.j.excōicatio.vii.casu.xviii.De absolutiōe a peccatis.vide.j.cōfessio.v.in ꝑn.; j.interrogationes.in fi.

20 Sed nūquid excōicatus propter ꝺānū ꝺz pri; satisfacere anteq̄z absoluatur.&.q; sic si potest. Si vo nō pōt debet pstare idoneā cautionē q; satisfaciet cū ad pinguiorē ventet fortunā vt in.c.ex parte.el ꝑmo de verb.signi.; d.c.odoardus: aliter peccat qui absoluit. Sunt etiā casus in qb; non valet absolutio ante satisfactionem.de q bus.j.excommunicatio.vii.casu vltimo.§.ii.

21 Utrū talis q non potest satisfacere teneat cedere bonis anteq̄z absoluat &.q; de rigore iuris sic si aduersarius exigit.vt no.in d.c.odoardus. In cō sciētia dico q; non sed sufficit restituat ſm q; tenet.dic vt.j.restō.iii.per totū

22 Cui applicabit satisfactio pecuniaria ꝓ iniectione in ecclīasticū.&.q; si fuit in religiosum applicabit monasterio ar.xij.q.i.nō dicatis; de statu mo. c.cum ad monasteriū.i.rñso. si vero fuit in clericū.ipsi clico applicabitur.nisi fuisset in iniuriā ecclie propulsatus. quia tunc etiam ecclesia agere poterit ꝓ iniuria.insti.de iniu.§.si cōi seruo; sic etiā ecclesie satisfiet.

Acceptio

personarū ſm alex.secūda sēde tractatu de acceptione ꝓsonaꝝ est iniustitia q̄ ꝓsona ꝓsone preferť in ꝓferendo ei aliqd qđ ex debito iustitie alteri est ꝓferendū rōne alicui; ꝓditiōis trāsitorie non congruētis ad ipsaꝝ rē exītis circa personam: puta diuitiaꝝ potestat; : terrene: vel cognatiōis carnalis:; nō ob meritū ei; ad ipsam rē.; sic patet vt sit acceptio ꝓsone q; oportet. Primo illud qđ ꝓferť sit ex debito ꝓferendū q; si non esset ex debito non posſ; esse acceptio ꝓsonaꝝ: q; tali ꝺō; an non licet mihi facere qđ volo.s.de meo q; nō teneo; dare alicui. Secūdo oꝺ q; non attēdat ad meritū; ꝓuenien-

ꝙ illi⁹ cui dat ꝓuenietem rei que dat sed solū ad alia non ꝓgruētia ad ipsaz rem: puta parentelā potentiā: diuitias ⁊ huiusmodi.

1 ¶ Utrū sit apud deū. ꝛ. q⁹ non. argu. xxxij. q. iiij. sicut sancti⁹. de ꝓse. di. iiij. nec quēcꝫ de iudi. nouit de ꝓbē. ve/nerabilis. vbi dr̄ non generis nobilitas: sed virtutū vitecꝫ honestas gratū deo faciunt.

2 ¶ Utrū debeat esse apud hoies. ꝛ. q⁹ non. xlix. di. c. vlti. lxiij. di. sacroꝝ. ij. q. v. si qs ꝓsbyter. xi. q. iij. sūmope ⁊. d. c. venerabilis.

3 ¶ In quib⁹ ꝓhibet acceptio ꝓsonaꝝ ꝛ. q⁹ in. viij. ¶ Primo i penitētie im positione. xxvi. q. vij. sacerdos. ¶ Se cūdo in sentētie diffinitiōe. iij. q. ix. ne cesse. ¶ Tertio i his q̄ sunt fidei. xxix. q. ij. §. i. ¶ Quarto in hospitum rece/ptione. xlij. di. gescam⁹. ¶ Quinto in elemosynarum largitione. xvi. q. i. si cu pis. ¶ Sexto in iudicijs. de regu iur. in iudicijs. lib. vi. ¶ Septimo in pro/motione dignitatū. d. c. venerabili. et xl. di. non loca. ⁊. c. multi. ¶ Octauo i exhibitione honoris.

4 ¶ Utrū ꝓmouere aliquē ad dignita/tem ꝓpter ꝙsanguinitatē sit acceptio personaꝝ. ꝛ. fm alex. vbi. s. q⁹ sūt bñ ficia tpalia ⁊ spūalia. In collatione bñ ficij tpalis: cui non est annexū spūale ꝛz illud ꝙferre intuitu cōsanguinitatis si bonus est: qz ꝙsanguinitas est bene ꝙditio faciēs ad negociū circa dispen sationes pr̄imoniorū. Si vō est anne/xuz spūali: puta qz sunt res ecclie vel que pauperibus sunt dispēsanda: sibi li cet ei ꝙferre: non ex rōne ꝙsanguini/tatis ꝓncipali: sed secundaria: vt non egeat: sed non ita vt luxurietur Si vō est spūale bñficiū: non est attendenda rō consanguinitatꝭ vel carnis: qz spūa lia non dantur iure sanguinis sed diui/no nūnere: sed attēdi debet rō spūal⁹ que. s. est vt detur iustiori ⁊ meliori non simpl̄r sed ad illud regimē. vt in. c. lic⁓ viij. q. i. Quod si ꝙditiones sint pares potest ex illis ꝙditionibus moueri ad dandū ꝙsanguineo: dūmodo non sit scandalū ex respectu ꝙsanguinitatis: qz ꝓpter scandalū multa dimittēda sunt: ergo est acceptio personaꝝ in ꝓ motionib⁹ ad dignitates ⁊ offic̄ia qñ bñficiū spūale dat ꝓpter ꝙsanguinita tem ꝓncipaliter. facit. c. moyses. viij. q. i. vel qñ non datur meliori ad illud re gimen. vt in. d. c. l⁓ quia talis infideli/ter agit negociuz dñi non meliorans cū potest: vl qñ qd cūcꝫ officiū ꝑdat in digno. ꝙcor. tho. in quoli. ⁊ scda scde q. lxiij.

¶ Utrū cū ꝙditiones sunt inequales excedentes ⁊ excesse: puta lr̄atus: sed ignobilis: alter nobilis: sed illitterat⁹ sit acceptio personaruz si ꝓponatur nobilis. ꝛ. alex. vbi. s. q⁹ licet litteratu ra simpl̄r sit ꝓferenda nobilitati: et in. c. venerabilis. ō ꝓbē. qz est neces/saria i regie ecclie. tñ i casu pōt ꝓfer ri nobilitas vt arceant⁹ lupi per poten tiā: ⁊ in casu vt sint diuersa membra in corꝓre ecclesie qb⁹ par ei⁹ ꝙseruet ⁊ sic nobiles possūt ꝓmoueri: dūmō mox honestas eis suffragetur. 5

¶ Utrum si ꝓferatur minus bon⁹ vir melioti bono sit acceptio persona/rum. ꝛ. alex. vbi. s. q⁹ aliud est in ma/iori dignitate: aliud est in minoribus beneficijs. Aliud cum eligitur de gre mio illius ecclesie. Aliud cum postu/latur de alterius gremio. Cum ergo electio est facienda ad maiores di/gnitates requiritur scōz conscientiam vt eligatur vtiloz regimini: dummo/do sit bonus. quia scōm albertuz ma/gnum peccat mortaliter qui ꝓmo/uet malum Quis sit multum ꝓfutur⁹ 6

ꝙ sic cōsa[illegible]

quia qui sibi nequã est: alteri non poterit esse bonus: ꝛ qui sibi non parcit: multominus alijs parcet. ff. ꝺ his qui aũ sen. l. fi. nec excusat ꝑm eius paucitas ministroꝝ ecclie. In minori ꝟo beneficio sufficit ꝙ bonus sit. Si vero fiat postulatio: requritur ut ꝑm ꝓscientiã suam eligat utiliorem ꝛ meliorem.

7 ¶ Vtr pauꝑ possit ꝓponi diuiti in iudicio. ꝛ. Aler. vbi. ꝫ. ꝙ non: sed equitas debet seruari: ꝛ illud ecclesiastici. viij c. In iudicãdo esto misericors pupillis. ꝛ Esa. i. Subuenite oppresso: iudicate pupillo: ꝛ sires intelligũtur ut iudex tueatur miserabiles personas ab oppressione potentũ. Et si timore uel amore defecerint persone necessarie ad istructionẽ suaꝝ causaꝝ: iudex debet ei subuenire. In veritate aũt sententie nulli parti parcere.

8 ¶ Vtr exhibitio honoris que fit prelato malo inducat acceptionem personarũ. ꝛ. qui. ꝫ. ibidem ꝙ platus spũalis siue tpalis debet honorari róe potestatis a deo accepte. Cũ quis aũt honorat peccatorẽ amore ideboto a quo deberet corrigi: tunc peccatum est.

9 ¶ Vtr exhibitio honoris ꝓpter diuitias sit acceptio personaꝝ. ꝛ. Aleran. vbi. ꝫ. ꝙ si tñ habeẽ respectus ad diuitias: ut tanto melior quanto ditior videatur: peccatum est Silr si de exhibitione honoris ecclesiastici hoc intelligitur. Si ꝟo hoc fiat ꝓ vitatione scandali: ita tñ ꝙ pauper non ꝓtemnatur vel diues in peccato non foueatur: nõ erit peccatum.

10 ¶ Vtr acceptio personaꝝ sit peccatũ mortale. ꝛ. Aug. de anco li. de ptãte pape ꝙ pcm̃ mortale tollit nobis xp̃s ꝙ ẽ vita nr̃a ad collo. iij. c. xp̃s aũt tribus modis in nobis est: scilicet ꝓ iustitie eqtatẽ ꝓ doctrie ꝟitatẽ: ꝓ vite scitatẽ. Jo. xiij. Ego sum via. s. iustitie veritas scilicet doctrie: ꝛ vita. s. exẽpli. Cũ aũt acceptio personaꝝ repugnat iustitie: puta non reddẽs iustitiã cui debemus: vl̃ faciens ꝓ amore amicitie pecunie ꝛ huiusmodi: sic est mortale. Cũ ꝟo repugnat doctrine: puta determinando uel declarãdo ex cõplacẽtia ꝓ sanctã doctrinã. sic est mortale. Cũ vero repugnat vite puta cũ prefertur malus bono: indignus digno propter ꝓsanguinitatẽ ꝛ huiusmodi: non ꝓgruentia ad ipsaꝝ rem q̃ datur: sic est mortale. Ad de etiam ꝙ est mortale: cũ melioꝛ ad dignitatẽ ecclesiasticã non prefertur saltem in maioribus dignitatibus: ut ꝑ per ea que not. ī. Electio. §. xxi. iuncto quod dico. s̃. hic. §. vi.

Accidia ꝼm Ric. de seõ vic. ẽ torpor mentis bona inchoare negligentis: vel ꝼm Dam̃. est tristitia aggrauãs mentẽ: ut nihil boni ei agere libeat. Et hec ẽ diffinitio essentialis ꝼm Alle. secunda secunde tractatu de accidia: alie sunt per effect⁹: ꝛ differt ab inuidia. ꝼz Alle. ibidem: qa inuidia est de alieno bono. Accidia ꝟo de ꝓprio

1 ¶ Vtr accidia sit ꝓ aliquod ꝓceptum decalogi. ꝛ. Aleran. vbi. ꝫ. ꝙ est spãliter ꝛ explicite ꝓtra illud eccle. xxxviij. Ne dederis i tristitiã cor tuum: sed repelle eã a te. ꝛ xx. Tristitiã longe expelle a te. multos enim occidit ꝛ non est utilitas in illa. Implicite ꝟo ẽ ꝓ illud. Memento ut diẽ sabbati scifices exo. xx. In accidia est tristitia de spũali bono ꝛ laborioso cũ amore qetis carnal̃ In illo ꝟo ꝓcepto ẽ amor sancte qetis que cum gaudio est in bono spũali lz̃ sit laborioſum. Vñ lz̃ ꝓcipiatur ibi abstinere ab ope seruili in quo est labor: nõ tñ ꝓhibetur bonũ spũale: ut orare ꝓdicare ꝛ huiusmodi, que sunt bona spũalia licet laboriosa. Et ex istis pate

ꝙ de sua rõne accidia ē mortale pec/
catũ. vii. ij. ad corin. vij. Tristicia hu/
ius seculi mortem operatur. Et vt ad
uertere possis, qñ accidia hꝫ propriaꝫ
rónem ꝛ est mortale peccatũ: attende
ꝙ aut talis tristitia boni ꝓsistit in omis
sione necessariorũ ad salutẽ: ꝛ sic est
mortalis aut in omissione eorꝫ q̃ non
sunt necessaria: ꝛ sic est veniale pctũ
Aut deducit ad aliquod mortale: vt
puta desperationẽ: ꝛ sic ē mortale pec
catũ. Et ex hoc patet qd dicendũ de
eo q attediat⁹ abhoiatur diuina ꝛ spi
ritualia. quia nisi sint necessaria ad sa/
lutem ꝛ ea dimittat: vel deliberate dis
ponat dimittere non peccat mortaliꝫ
Sicꝫ de eo q ꝓp alicui⁹ mortẽ dispo/
nit nó benefacere ꝛ de necessariis ꝙ
peccat mortaliter. Idẽ de eo qui pro
pter hoc nollet esse creatus a deo: vel
vellet esse irróale aial: quia est morta
le si deliberate. Idẽ sicꝫ de illo qui pro
pter tristitiã incurrit grauem infirmi/
tatẽ: aut notabile corporis nocumen
tum: quia mortale est si potest se mutila/
re ꝛ huiusmodi. Et sm predicta intel
lige tho. secũda secũde. q. xxxv.

2 ¶ Utrũ accidia sit grauissimũ pecca
torũ. ꝛ. sm Alex. vbi. s. ꝙ est loqui ō
accidia multipliciter vno mō sm qō
terminatur ꝛ ꝓsumatur i. l. desperatio
nem. ꝛ sic est grauissimũ peccatoruꝫ
rõne desperationis aditũcte in qua ter
minatur. Aut loquitur de accidia ra/
tione ociositatis sibi adiuncte. Et hec
ociositas ē occasio multorũ maloruꝫ
quia aia nisi in bonis occupetur: i ma
lis defluit: ꝛ sic est magnũ malꝫ. Ec
rũtamẽ rõne generis peccati non est
maximũ peccatorꝫ: quia maius est in
fidelitas superbia ꝛ huiusmodi.

3 ¶ Que sint filie accidie ꝛ. sm Gre.
xxxi. moꝝ. ꝙ sunt sex. ¶ Prima desper/
ratio. Secũda pusillanimitaꝝ respectu
cõsiliorꝫ. Tertia ociositas. Quarta torꝫ
porꝫ seu pigritia circa ꝑcepta. Quinta
est vagatio mentis illicita. Sexta ma/
litia q̃ qs detestatur bona spũalia: ō q
bus dicetur in loco suo de qualibet.

¶ Actiones a iure ciuili oriuꝫ
hñt ꝓprium. ō ꝓsti. c. q̃ i ecclia
ruꝫ. Et de spũalibus generalibus ꝛ uni
uersalibus q̃les sint ꝛ q̃liter formẽtur
vide Inno. de offi. or. ꝓquerẽte. de li.
obla. c. ij. de cã pos. ꝛ ꝓprie. cum ec/
clesia de sepul. certificari: quia pertu/
nent ad forum contentiosum.

¶ Que dicãtur actiones bonefidei 1
habetur insti. de ac. in. §. actionũ. ꝛ in
gl. c. cũ venerabil. de excep. Et sũt. xv.
ex vẽdito. ex ẽpto locatio: ꝛ cõductio
negotiorꝫ gestio: mandati: depositi: ꝓ
socio: tutele: cõmodati: pignoraticia
familie herciscũde: cõdiuidũdo: pre
scriptis verbis q̃ de extimato proponi/
tur: pmutacio: ꝛ hereditatis petitõ: nec
dicitur bonefidei quia solum in his
sit seruãda bona fides: sꝫ qa i his ma
gis exuberat iudicis officiũ q̃ꝫ in aliis

¶ Que dicũtur stricti iuris. ꝛ. ter. in/ 2
sti. vbi. s. ꝙ sunt alie ab his: vt actio
ex mutuo ꝛ arbitriũ ꝛ his silia. Et di/ quare dicat
cuntur stricti iuris: quia non venit in octavi iuris
eis nisi qō stricte exigit actiõis nã. ꝛ ō
ipsis vide glo. in. d. c. cũ venerabilis.

¶ Que dicuntur actiones psonales. 3
ꝛ. Frã. vercel. vt refert Se. in. c. dispẽ
dia de rescrip. li. vi. ꝙ sunt q̃ psonas
tenẽt obligatas ex ꝯctu: vt mutuo lo/
catione ꝛc. vel q̃si ꝯctu: vt negotiorũ
gestio: mtela huiusmodi. Aut male
ficio vt furti: dãni infecti ꝛc. vel quasi
maleficio: vt in iudice male iudicante
ex imperitia ꝛ proiciente de cenaculo
quod nocuit. vt insti. de obli. ꝛ in ru/
bricis sequentibus.

¶ Que sunt actiones reales. ꝛ. Se. 4

vbi.ꝫ.q̄ sunt que sequunt rem ⁊ non
personā: nec per eas dicit persona ob
ligata: ut rei vendicatio: publiciana: ⁊
similes ſm io.de imo.

§ ¶ Utrum in actionib⁹ personalibus
currat ꝓscriptio ꝺ ecclesiā ⁊ alios. vi
de.j.prescriptio.§.xxxiiij.

6 ¶ Actio est inanis creditoris quam
excludit inopia debitoris.c. olim nō
de re.ſpoſ ff.de dolo.l. nā is.⁊ q nihil
hꝫ ei⁹ periculo nihil est.ff de fur.l.ita
q̄ fullo.§.i.⁊ eī de vsur. cum tu.

Aeoliti grece: ceroferarij
latine.xxi.di.c.cle
ricos.in fi.vñ ei⁹ officiū est ꝑpa
rare luminaria ⁊ ipsa portare coram
ministris altaris.xxv.di.plectis.xxxij.
di.§.deseruientes.

Acomodatio.

vide.j.commodatum.

Actus requirit tria regla
riter: ut i. c. magne
ꝺ voto.⁊ ar.ii.q.i.aliud. ¶ Ꝺri
mū quid liceat ſm equitatē. Equitas
vo est iustitia dulcore misericordie tē
perata ſm Cypria. ¶ Secundū quid
decet ſm honestatem.⁊ est diuersum a
vbo licet: qz multa licēt que nō decēt
¶ Certum qd expediat ſm vtilitatē.
vñ filie sine ꝓsensu pris ꝺhere matri
monium licet.ut in.c.sufficiat.xxvij.q.
ij.sed nō decet.ut in.c.i.de desponsa.
impu.nec etiā expedit: cum mulieres
sepe laborent ꝺ ꝓpria cōmoda.l.si pa
ter.in fi.C.de spon.

1 ¶ Unō cognoscēt si actus est validꝰ
ſ.pa.in.c.cum olim de cle.ꝓtug.q̄ re
currendū est ꝑmo ad ꝓsuetudinem lo
ci vbi qs oriundus fuit: vel vbi actus
est gestus.⁊ nō ad ꝓsuetudinem loci al
terius: vel vbi actus est applicandus.
Exemplū natus de pie sacerdote ec
clesie oriētalis q ꝺxit ſm eoz ritū. est
legitimus vbiq̄: ⁊ ideo pōt eligi in ec
clesia occidentali pro plato.facit i ar.
ad hoc.l.i.C.de decu.⁊ no. p bar.in.l.
oēs populi.ff.de iusti.⁊ in.⁊.l. cunctos
populos.C.de sum.trini.⁊ facit ad.q.
vtrū testiū factū senis cum tribus testi
bus ſm eorum statuta valeat quo ad
bona alibi existentia.

¶ Ite actus gestus ab hūte duplicem, 2
potestatē: semp in dubio ꝓsumitur ge
stus ſm eam potestatē ſm quā actꝰ tol
lerari possit ut valeat.ut no.pa.in.c. ni
si essent de preben.facit.c.qō sicut de
elec.vbi presumit actus factus respe
ctu maioris potestatis ab eo qui dupli
cem potestatem habet.facit.l. iij.ff.de
nulli.te.

¶ Actus legitimus est ille q obuenit 3
vel firmat a lege.ff.de verb.sig.l.lege
obuenire: ut est emācipatio: acceptila
tio: aditio hereditatis: ꝺctio infimo
rij: tutoris datio: ⁊ huiusmodi q non
sunt actus ꝺctuī. ſm vo ordinē mino
rum est regere: ꝓdicare: ꝓfessiōes au
dire: legere: visitare: diffinire: eligere
eligi: accusare: testificari: ⁊ ad ordines
promouert: qui omnes intelligunt solū
noie actuū legitimoꝝ: ⁊ non alij.

Accusatio est aliquē
in libello
reū de crimine ꝺferre ad vin
dictā ſm azo.in sūma in ꝓcica.C.ꝺ ac
cu. Circa quā q̄rēda sunt infrascripta.
¶ Ut accusationē debeat precede 1
re monitio.ſ.q̄ nō de necessitate ar.
c.ii.⁊.c.quaſr ⁊ qñ.el.ij.ꝺ accu.⁊ i gl.
ii.q.vlti.§.i. Ratio qz fit solū ad penā
iponendā. ut in gl.in.c.lz.de simo.
¶ Utrum aliquis teneatur accusare. 2
ſ.scōm glo.in.c.quapropter.ii.q.vij.
q̄ nemo.facit textus. in.l.vnica. C.ut
nemo inuitus. ⁊.c.si primates. v.q.
ij.⁊ glo.in.c. licet. in fi.de accusatio.
Barto.in.l.in cum.ff.de accusa. dicit

verū nisi in homicidio: quonīā here/
des tenentur accusare. arg.l.pretor.
§.i.ff.de iniur.alīs perderent hereditā
tem.ut.l.i.ff.de his qui.ut indi.sed cō
trarium videtur tenere glo.i.l.si quis
homicidij.C.de accu.ꝛ ibi cy.bal.salic.
ꝛ ange.ꝛ rapha.in.d.l.in eum.s.q nō
tenentur accusare.ꝛ iura que videntur
contraria non loquuntur de accusatio/
ne proprie: sed de denunciatione de q̄
dicam in tit.suo: ꝛ in quo differt ab ac/
cusatione imo videtur q accusare sit
p̄ ☞receptum diuinum dum dicit: Di
mitte nobis debita nostra.gl.est i.l.fur.
ti.§.pactus. ff.de his qui no. infa. de
quo dic ut.j.§.iiij.

3 ¶Quis pōt accusare.&.aut crimē est
p̄uatum aut publicū. Si p̄uatū: regula
riter non admittit nisi cui⁹ itereſt vt ui
deā velle glo.in.l.fi ff. de p̄ua. deli. qō
limita: nisi sit tale delictum p̄uatū ex q̄
pena pecuniaria applicāda fisco debe
at iponi: qꝛtunc quilibet de populo ad
mittit ad accusandū pro illa pena. Ita
vult gl.singularis oy.ꝛ bar.i &ca.ff.ō
po.ac.lꝫ bal.teneat p̄ i.l. aduersus.C.
de fur. si vero est crimē publicū glibet
admittitur q nō prohibet spāliter lege
vel statuto aut consuetudine ꝛ qui pro/
hibeātur habes.ij.q.vij.ꝛ.iij.cā.q.iiij.ꝛ
v.p totū.ꝛ de accu.in multis.c. ꝛ in.l.
qui accusare.cum plurib⁹ legibus se.
ff.de accu.sicut sunt infames minores
pauperes: ꝛ multi quos omitto: qa nō
pertiet ad nos.ꝛ hoc verum nisi i duo
bus casibus. ¶Primus quando suā
vel suoꝝ iniuriam prosequuntur. ut
no.in.l.fi.ff.de p̄ua.delic.ꝛ in. l.fi.ff.
de iniu.facit glo.in.l.cum emancipati
filij.§.emancipatus.ff.de colla. bonoꝝ
¶Secundus quando delictū non est
commissum p̄ personam: puta statuto
cauet: ut q blasfemauerit vel iuerit de
nocte puniat in.x.tunc quilibet ad ac/
cusandū talē admittitur vt no.bart.ꝛ
io.de imo.i.l.i.ff.de pub.iud. ꝛ bar in
l.lex cornelia.§.si qs libellus. ff.de in/
iur. ¶Egrunt tī multas limitatiōes ꝛ
distinctiōes q̄s dimitto qꝛ ad nos non
ptinent. vide.ij.q.i.,phibēt.vbi ō hoc.
¶Licus tī ad vindictā publicā accusa
re nō dꝫ: etiā si pena sanguinis nō ve/
nit iponenda. facit c.sicut sacerdotes.
ij.q.viij.qꝛ humōi⁹ odiosis nō dꝫ se imi
scere ſm pa.in.c.cum.p.de accu.sed si
,psequit̄ iuriā suā pōt: etiā si venit ipo
nēda pena sāguis ſm pa.vbi.ō.dūmō
dicat q nō itēdit accusare: vt pēa ipo/
nat̄.tex.ē clar⁹ i.c.plat̄ de homi.li.vi.

¶Qua intentione debet quis accusa/ 4
re ut sit sine peccato accusatio.&.q ,p
pter bonum cōmune. i. ut ceteri quie/
te viuant. xxiij.q.v.non frustra. vel ,p/
pter suum interesse. Alīs tale erit pec/
catum qualis inordinatio intentionis
scilicet mortale. si ex odio: veniale si ali
qua passio fragilitatis immisceatur. ar
gu.c.accusasti.de accusa.ꝛ.li.q.vij.si q
sunt.ꝛ.d.c.qualiter ꝛ quando. non ta/
men tenetur ad aliquā restōem ,pter
hoc sꝫ solū ad penitentiā de peccato.

¶Quis modus sit seruandus in ac/ 5
cusatione. vide.ii.q.viij.per totum.

¶Vtrum pactum seu iuramentum 6
de non accusando valeat.&. ſm glo.
in.c.quemadmodum.de iureiuran.q
non tenet de crimine perpetrando. ff.
de pact.l.si vn⁹.§.pacta.ꝛ.§.seq.ꝛ pec
cat mortaliter si hoc iurat. ut patet.j.
iuramentum.iij.§.vij. De peccato vō
cōmisso valet. dicto.§.pacta.ꝛ in ,textu.
d.c.quemadmodū. ibi non solum se/
pties. Si tamen pecuniam reciperet:
turpiter accipit: ꝛ restituere tenetur de
bono consilio. Ratio: quia propter
charitatem proximi ex compassione
debet moueri credēs q se emēdabit:
ꝛ ñ ,ppt pecuniā. ¶Multo fortiꝰ ō be/

ret restituere si recepisset pro non accusando de peccato ppetrādo: vel p accusando calūnioſe.i.q.i.nubemus.

7 ¶ Utrū quis possit desistere ab accusatione incepta.ℜ.si videt cum quem accusaut innocentē tenetur oi mō q̄ potest desistere.ij.q.iij.si quez.aut per abolitionē. Si vo non cognoscit innocentē eum esse:potest desistere si vult quo ad ꝓscientiā ex charitate:sed nō ex ꝓmuo: vt no.glo.in.c.i.de collu.sed quo ad impunitatē fori contentiosi ñ potest nisi an certis casibus: de qbus vide Bar.in.l.quesitum.ff.ad turpil. ⁊ Pda.in.c.13 de accu.

8 ¶ Quot modis accusatio redditur vitiosa.ℜ.q̄ tribus modis ſm Gratianum.ij.q.iij.in.§.notandū. ⁊ l.i.ff.ō abolit.ſ. ¶ Primo calūniādo: ⁊ tunc est qñ falsū crimē iponit: ⁊ talis tenet de oi dāno dato proximo.c.vlt.ō cal. ⁊ peccat mortaliter.xxij.q.ij.c.ꝓmuz ¶ Secūdo tergiuersando: ⁊ tunc est tergiuersator qñ in totum a lite recedit sine licētia iudicis. ℞oc itellige q̄ ad ꝓscientiā si ex aliquo malo fine facit:quia si ex ꝓpassione proximi quo ad ꝓscientiā licet:sed q̄ ad forum contentiosum punitur in gnq̄ libris auri.l.iij.ff.de ꝓuari. ¶ Tertio ꝓuaricādo: ⁊ tunc est qñ colludit cū reo falsas probationes ⁊ varias simulādo: ⁊ tal punitur arbitrio iudicis. vt.l.i.⁊.ij.ff. de ꝓua. Sed in ꝓscia credo non peccet: nisi talis falsitate vel mēdatio vtatur ⁊ huiusmodi prohibitis: vel ex aliquo malo fine.de istis habes in.l.i.ff. de aboli.⁊ in.l.i.ff.ad turpilia.

9 ¶ Utrū post peractā penitētiā ō peccato possit quis sine peccato accusare talē.ℜ.ſm Inno.in.c.ō his.de accu. q̄ sic.⁊ tenet glo.ſiſr ibidē. Ratio est quia per penitentiaz satisfit deo.sed p punitionē que imponitur in iudicio satisfit reipublice vt ceteri timeāt ⁊ quietius viuant.facit.C.de aposta.l.hi qui cum suis concor.

10 ¶ Utrū semel accusatus possit de eodez iterꝫ accusari.ℜ.q̄ nō.c.de his. de accu.quia delictū vnius hois sepi⁹ queri non debet.ff.nau.ca.stab.l.13.§. vlti.xxxv.q.ix.ventā. Fallit in duobus casibus. ¶ Primus si secūd⁹ accusator vocet primū ꝓuaricasse.ff.de ꝓuarica.l.iij. ¶ Secūdus si suū dolorē prosequens ignoret accusationem ab alio institutā.l.sicut.ff.de accusa. vide in glo.d.c.de his.

11 ¶ Utrū accusatus possit sine peccato aliquid dare accusatori vt desistat ab accusatione.ℜ.Inno.in.c.crimina.ō collu.q̄ quedaz est cā criminalis: ⁊ i hac añ inchoatā accusationē p gratiā desistere potest: vt.ff.de his q̄ no.infa. l.furti.§ pact⁹.⁊.ff.ad turpil.l. mulier ⁊.l.quesitū.post nō licet nisi vt habet C.ō abo.l.ij.⁊.iij.⁊.v.q i.quidā.⁊ trāsigere aliquo dato vl̄ retēto in crimine publico nō l3.⁊ si fiat trāsactio nulla est: ⁊ accusatus habetur pro ꝓfesso.C. de trāsac.l.transigere.ff.de ꝓuari.l.in oibus. Ubi autē est tale crimē quod irrogat penā sanguinis:l3 vnicuiq̄ sanguinē suū redimer̄ qualitercūq̄.ff.ō bo.eoz.l.i.vel penaz detrusionis ppetue ſm Pda.in.c.i.de collu. quia licet tūc nisi in adulterio.d.l.trāsigere. In alijs aūt vbi pena sanguinis non irrogatur trāsigere non licet nisi in crimine falsi: vt in.d.l.trāsigere. In crimine vo ꝓuato trāsigere licet ſm glo.in.d. l.trāsigere.⁊ no.q̄ ſ3 canones oē crimen dicitur publicū:⁊ ideo trāsigere non licet.vt de collu.per totū.quia ecclesia ꝓ nullo crimine iponit penam sanguinis.c.sententiaz sanguinis. nec cle.vel mo. Excepto vbi iponēda est pena detrusionis ppetue: vt dictū est.

Et que dicantur crimina publica ℣ in re ciuili.habes.ĩ.crimen.§.viij.

12 ¶ Utrũ accusatus teneat rñdere veritatẽ.dic vt.ĩ.pfessio delicti in princi.

13 ¶ Utrũ liceat accusato calũniose se defẽdere.ꝛc.q nõ:etiã si iniuste accusaret:quia hoc esset gen⁹ vindicte q̃ sine peccato fieri nõ põt:imo post iuramẽtũ de calũnia receptũ esset piur⁹ Quãdo etiã iuste accusat: defẽdẽdo se ℣m iuris ordinẽ semp ꝺz ꝓ posse accusatorem excusare:nec peccat se defendendo ℔z ordinez iuris:etiã si accusator remaneret infamat⁹ ℣m sco/tũ in.iiij.di.xv.q2 nõ tenet se ꝓdere. vñ pót quascũq3 exceptiones cõpetẽtes ꝓponere ⁊ appellare.⁊ alia iuridica facere:nõ tñ mendaciũ dicere:q2 peccaret mortaliter ℣m sco.vbi.s. appellare aũt cã more afferẽde ne ꝓtra eũ iusta sñia detur nõ licet: q2 calumnia est.cõ cordat tho.sed̃a sc̃e.q.lxix ar.ij.⁊ ricar.in.iiij.di.xv.ar.v.q.iij.

14 ¶ Utrũ accusator teneat se inscribere ad penã talionis.vide.ĩ.iscriptio.§.i.

15 ¶ Ad qd tendit accusatio.ꝛc. ℣a in c.sup his.de accu.q tẽdit ad depositionẽ ab officio ⁊ bñficio. Et si crimen sit enorme ad perpetuũ carcerẽ.vt in c.tue.de pe.⁊ hoc ꝺ iure canonico:℔z de iure ciuili tẽdit vt puniat debita pena.Denũciatio ꝺo tẽdit ad correctionẽ:nõ ad puniendũ peccatũ pena cõ digna sed vt desistat a peecato.⁊ hoc ꝓcedit tã in denũciatione euangelica quã canonica:tã iudiciali quã extra/iudiciali.

Adiuratio creaturarũ qd est.ꝛc.ricar.in.iij.di.xxxvij.ar.iij.q.ij.est per inuocationẽ diuini nois vel alterius rei sacre obsecrãdo vel imperãdo inclinare eas ℣m se: vel in cõparatione ad eas ad aliqd agendu℔ vel patiendum.

¶ Utr̃ adiuratio hois sit licita respõ. 1
qui.s̃.ibidem.q aut adiurãs intendit eos inclinare ad bonũ aut ad malum culpe. ¶ Primo mõ aut adiurat obsecrãdo.⁊ sic nõ accipit nomẽ dñi i vanu℔. Sic enĩ adiurauit apl's ad ro.xii. obsecro vos ꝓ mĩam dei vt exhibeat corpa vr̃a ⁊c. ¶ Aut adiurat imperãdo:⁊ tũc subdistingue. ¶ Aut adiurat eum q sibi tenet obedire:⁊ licet. ¶ Aut adiurat cũ in quẽ nullam habet potestatẽ:⁊ sic assumit nomen dei in vanũ:q2 vsurpat potestatẽ i aliũ quã non ℔z quantũ in se est: ⁊ peccat mortaliter. Si aũt adiurãs intẽdit inclinare illũ quẽ adiurat ad malũ culpe: sic nomẽ dei in vanũ assumit.

¶ Utrũ adiurato demonu℔ sit licita ⁊
ꝛ.q.s̃.ibidẽ. Aut adiurat imperando aut obsecrãdo. ¶ Primo mõ: aut vt ipsum doceãt vel obsequũ aliqꝺ faciant:⁊ sic illicitũ est:q2 ptinet ad quandã familiaritatẽ vel societatẽ:licitũ tñ est aliqñ.ſ.cũ aliq sãcti viri ex spãli instinctu spũssancti: vel reuellatiõe diuina vtũtur ministerio demonũ ad aliquos effect⁹. ¶ Aut eos adiurat vt a se ⁊ a ꝓximis expellat:⁊ hoc licet q2 sunt aduersarij nr̃i obstinati.⁊ sic itel ligit illud marci vltimo. In noie meo demonia eicient ⁊c.adiurare aũt eos obsecrãdo sp illicitũ ẽ:q2 sic quoddã signũ familiaritatis importat.

¶ Utrũ adiuratio creaturaꝝ irrõna 3
biliũ liceat.ꝛ.ric.vbi.s̃.q aut adiurãtur ℣m se ⁊ absolute.⁊ q sic eas adiurat nomẽ dei assumit in vanũ: q2 nõ intelligũt adiurationẽ illã. ¶ Aut adiurant i relatiõe ad aliũ.⁊ hoc dupl'r. aut in relatione ad deũ: vt cũ aliq sci ad infideliũ ꝓuersionẽ ⁊ infirmoꝝ in fide ꝓfirmationẽ inuocãt nomẽ dñi: ad hoc vt eius virtute ipse creature ir

rationabiles adiurate Aliquo motu moueant qui nō est per eaz virtutez nāles: z sic licet. Aut adiurant in relatione ad diabolū ad hoc vt diabol⁹ ab eis repellat ne eis vtat: vltro ad nocēn. z sic adiurant ab exorcistis ecclesie. z sic etiam licet.

4 ¶ Vltrā adiurato illicita sit peccatū mortale. ℟. vt colligo ex vbis prefati Ri. vbi. ſ. q̄ sic ex se. q2 sic est directe ꝺ secundū preceptū. nō assumes nomen dei in vanum. exo. rr.

Administratio

legitima z libera est qñ quis pōt in iudicio agere z queniri: z etiaz ex iudiciū de aliq̄ re disponere. facit c. ex lr̄is de pba. z ibi ino. allegat. l. ij. in. §. ij. C. de iura. cal.

1 ¶ Vltz administrator teneat de mala administratione satisfacere. ℟. ſz in no. in. c. ex p̄tuū. ꝺ pig. q̄ sic. z ille cuius est administrator hz actionē negociorz gestorz ꝺ eū q male administrauit. ff. de neg. ge. l. iij. §. viti. xij. q. ij. si q̄ de reb⁹. z. c. si quis qualibet cōdūtione. Vñ aduerte q̄ teneat administrator fm glo. in. l. cū oñdim⁹. ff. de fideiuſ. tu. de dolo vt ibi z lata culpa. vt. l. curatoris. C. de neg. gest. z etiā leui. vt. l. quicqd. C. arbi. tu. De dolo solū teneat fm glo. in. l. iij. ff. de neg. gest. qñ mea affectione ductus solū administrauit z lata culpa q̄ equiparat dolo. vt. l. q̄ nerua. ff. de pepo. ꝺ leui vo teneat vt cōit vt i. d. l. qcqd. Aliqñ etiā ꝺ leuissima vt qñ diligētissim⁹ erat gestur⁹. l. si pupilli. §. videam⁹. ff. de nego. ge. Aliqñ de casu vt in casib⁹. v. positis. in l. si negocia. ff. de neg. ge. ¶ Primus si accessit alio dep̄dandi. ¶ Secūd⁹ si noua negocia z insolita fecit. ¶ Tertius si culpa p̄cessit. ¶ Quartus si fuit i mora. ¶ Quintus si casuz recepit. No. etiā q̄ administrat⁹ nō solū hz actōz ꝺ administratorē: sed etiā ꝺ heredes z intelligit ino. vbi. ℟. qñ dolo vel lata culpa aliqd gessit q̄ heredes tenent. Si vo ex leui culpa nō tenent heredes nisi in casib⁹. iiij. quoz tres ponūtur in l. i. C. de here. tu. ¶ Quintus si lis fuerat inchoata ꝺ tutorē. ¶ Sextus si aliquid ad eos pueni de reb⁹ administrati. ¶ Septim⁹ si de bonis administrati aliis ex gr̄a p̄cessit. q2. ff. ꝺ fur. l. si pignore vt spēs lucri ē ex alieno largiri: z bñficio sibi debitorē acquirere. ¶ Quartus ponit in glo. d. l. cū oñdimus. ſ. si nō explicet inchoata p̄ defūctū: q2 tenet de leui etiam. l. qcqd. C. arbi. tut.

¶ Item sciēter cōmittēs administrationē indigno teneat ipse de mala administratiōe. ℟. q̄ sic ſz ino. i. c. ex lr̄is de eta. z q̄li. allegat. ff. ad munici. l. lucius. §. impator. ff. de ma. q̄ē. l. i. i p̄n. per totum. z peccat mortaliter. z

¶ Quis dicat habere administratiōnē i ecclīasticis. vide. ſ. legati i. §. xvi.

Admonitio

an dēat fieri ante denūciationē. ℟. q̄ sic. est glo. in c. q̄ſr z q̄ñ. el. ij. de accu. z no. gl. in. c. licet hely. de simo. vide de hoc. ſ. denūciatio. in p̄n. z. §. ij. z. x.

¶ Vltz añ admonitōz ꝓstituat i mora q̄ ē obligat⁹ ad aliqd dādū vel facieñ. sine. detmiatiōe tpis vide. ſ. mora. §. i. z

Adoptio

est legitim⁹ act⁹ p̄ quez q̄ filj⁹ nō est p̄ filio habent pene nāz imitās. isti. de adop. i glo. dicit añt vt habeat i. l. i. z. ii. ff. ꝺ adop. q2 vna dr̄ arrogatio q2 rogat. i. interrogat qs an velit istū hr̄e p̄fem z p̄ istū filiū. ¶ Talia stat̄ noie generali: z supponit hic p̄ specie: sic in hoc noie creditor. ff. si cer. pe. l. i. z. ij. §. mutui.

1 ¶ Utrū adoptio ⁊ arrogatio in oīb⁹ ꝓueniāt.&.q̄ sic:nisi i aliq̄b⁹ spālib⁹ q̄ sunt.v. ¶ Primū q̄ adoptio fit cu iuslibet mgr̄atus cōpetent̄ auctoritate dū tñ apud eū plena sit actio.s.imerū ⁊ mixtū iperiū.C.de adop.l.i. Arrogatio aūt tñ fit auctoritate ꝓncipis isti.e.in ꝓn. ¶ Scōm in arrogatione req̄rit̄ vtriusq̄ vbū exp̄ssū i adoptōe nō. Uñ ifās nō pōt arrogari:sz adoptari sic.ff.ō adop.l.ij.⁊.l.in adoptiōi b⁹ hec,ꝓbat. ¶ Tertiū q̄ arrogatio stati arrogatū ⁊ res suas ⁊ liberos qui erāt in sua prāte subicit prāti arrogatoris.ff.ō adop.l.ij.§.vl. Adoptio vo nō nisi i casu qñ.s. dat auo materno: vl̄ si post emācipationē genuit filiū ⁊ auo p̄no ōderit.isti.ō ado.§.si vo arrogat̄ ergo q̄ est sui iuris.adoptat̄ vo exñs i alīa prāte. ¶ Quartū q̄ arrogator teneť satisdare de restituēdis illis bonis psonis ad q̄s ecnt ventura si arrogat⁹ pmansisset in statu suo.ff. de adop.l.nec ei.§.fi. ¶ Quintū q̄ si arrogator emācipauerit eū vel exhēdauerit sine cā teneť et relimāre q̄rtam partē suor bonor eor.s.q̄ hitur⁹ fuisset ab intestato:ſm gl.i.l.si arrogator. ff.e.q̄ q̄rta nō est augumētata p̄ aut.ō tri.⁊ se.ſm bar.ibi insti.de adop.§.cū āt ipubes adoptiuo vo nihil teneť ō necessitate relimāre.C.e.l.i.⁊.ij. Si tñ moriat̄ adoptator sine testō succedit in bonis eius.l.pe.C.de adop.post me diū nisi sit legitime emācipatus.

2 ¶ Utr̄ arrogat⁹ in filiū filij sui acquirat q̄rtā partē bonor sicut arrogatus simplr.&.a3o in iū.insti.de ado.q̄ si p̄ adoptat aliquē loco nepot̄ si filius ꝓsentit mortuo suo p̄re hic arrogat⁹ i ptātez filij cui arrogat⁹ fuit trāsit:nec agnoscit̄ auo su⁹ hēs. Si aūt fili⁹ non ꝓsenserit mortuo p̄re nō reincidit in ptātez:sz agnoscet̄ auo suus heres:vl̄ tāq̄ nepos:lz i filiū ñ adoptauerit vl̄ tāq̄ eū quē vl̄ su⁹ auus voluisse eē sibi hēdē.idē dic ō adoptato i nepotē.vl̄ ō iceps qō pōt fieri vt isti.de adop.§.lz excepto q̄ ñ trāsit i ptāte p̄ris adoptātis.et qō dixi de masculo dic de femis

¶ Utr̄ fiat adopto si qs dicat coram 3
mīstris accipio te i meū filiū.respōde pa.i.c.vnico ō cog.le.q̄ ñ.l.ñ nudis C.ō pba.nisi fuer̄ forma ō q̄.s.i.q̄ fit at auctoritate mgr̄at⁹ vel ꝓncipis qō est ō substātia adoptōis ⁊ verbū i arrogatione vt dictum est in prin.

¶ Quis possit adoptari.&.q̄ glz taz 4
masculus quā femina.ff.de ado.l. adoptio dūmō sit p̄ns.l.neq̄ abñs.ff.eo. nec p̄ curatorē fieri pōt.l.post mortē.§.neq̄.ff.e. Rōnem hui⁹ habes p bar.i.l.gallus.§.fostrā.ff.de lib.⁊ po.

¶ Utr̄ qs possit adoptare i frez vl̄ 5
rorē.&.q̄ nō vt.l.nec apud.C.ō hēr. insti.⁊ ibi ang.ita q̄ nec etiam i patrē quia contra naturaz

¶ Quis āt ñ pōt adoptar̄.&.q̄ castra 6
ti et dicuntur castrati q̄ sic nati sunt vt nunq̄z generare possint sed spadones sic ⁊ dicunt hi quibus abscisuz est cū spata vel cultello Item nec femine nisi ex rescripto principis in solatio filiorum amissor. Item qui nō precedit p xviii.ānos eum quem vult adoptare vel arrogare hec habentur Insti.de adop. Item qui non habet.lx.ānos: non potest arrogare lz adoptare possit nisi iusta causa interueniēte.l.si pater.§.vlti.ff.de adop. Et iusta causa est morbus aut cōiunctio persone als debet intendere generationi vt in.d.§. vltimo

¶ Utr̄ impediat matrimoniū vide.j. 7
matrimoniū.iii.⁊.viii.impedimento.

ADoratio que idē q̄ veneratio: vtr̄ regrat actū corpalē.&.q̄

sic dicit.n.dam.iiij.li.q'q; ꝑdicti sum⁹ ex duplici suba.s.intellectuali ⁊ sēsibili ita deo duplicē adorationē debem⁹.s. i aia q̄ ꝓsistit i interiori motu aie ⁊ corporalē q̄ ꝓsistit in exteriori motu corporis.⁊ q; in oib⁹ actib⁹ latrie: illō qō ē exter⁹ referr̄ ad illud qō ē interi⁹ sicut ad principali⁹: ideo exterior adoratio fit ꝓpter interiorē. vt scilicet ꝓpter signa humiliatā quē corporaliter exibem⁹ exciter affect⁹ noster q ꝓcedit ꝑ sensibilia ad intelligibilia. Unde genuflexiōes signāt nostrā infirmitatem respectu dei: ⁊ pserim⁹ nos q̄si nihil nos esse ex nobis ꝓfitentes

1 Utr̄ adoratio reqrat locū determinatū. ꝛ.q. nō ꝓncipaliter q̄si sit de necessitate ei⁹. sꝫ bñ reqrit ꝟm ꝓdecentiā: sicut ⁊ alia signa corporalia. ꝟm illud io.ii. dom⁹ mea domus oronis vocabit. ⁊ iō io.iiij. Venit hora in qua veri adoratores adorabūt in spū q est ꝓncipalis actus adorationis: vt dictū ē: Loc⁹ tū reqrit: nō ꝓpter eū q adoratur: sꝫ ꝓpter adorātes. Primo propter loci ꝓsiderationē: ex q̄ spālez deuotionē ꝓcipiūt adorātes: vt exaudiant vt pꝫ. iij. ꝛ. viij. Secūdo ꝓpter sacra misteria ⁊ alia sanctitatē signa q̄ ibi continent. Tertio ꝓpter cōcursū multoꝝ adorantiū: ex q̄ oro fit magis exaudibilis: ꝟm illō math. xviij. vbi duo⁹ vel tres ⁊c.

2 Utrū tres psone in deo adorentur vna adoratione. ꝛ.q. sic: qr sicut i eis est vna ēntia: substātia ⁊ excellentia: ita vnus honor ⁊ reuerentia eis debet ⁊ ꝑ ꝓs vna adoratio.

3 Utr̄ alīq̄ creatura sit adorāda. ꝛ. q. sic, ꝓpter quādā dei excellentiam q̄ deo debet reuerētia quā quedā creature ptcipāt: nō ꝟm eq̄litatē: sꝫ vt dixi ꝟm quādā ptcipationē. ⁊ iō alia veneratione veneramur: deuꝫ qō ptinet ad latriā. Alia veneratōe veneramur creaturas quasdā excellētes: qō pertinet ad dulīā, ꝓpterea cum ea q̄ exterius agūtur sint signa interioris reuerētie: quedā exteriora ad reuerentiaꝫ ptmētia exhibent excellētib⁹ creaturis inter q̄ maximū est adoratio. Sꝫ aliqd est qō soli deo debet qō est sacrificiū. Hoc elicit ex augu. x. de ciuitate dei ꝟm ergo reuerentiā excelenti creature debitam nathā adorauit dauit. iij. Re. i. ꝟ vo excelētiā q̄ deo debetur Mardocheus noluit adorare Amā timēs ne dei honorem trāsferet ad hoiez: vt dicit hester. xiij.

4 Utrū humanitas christi sit adorāda cultu latrie. ꝛ.q. ꝓmdo respectum ad humanitatē christi in se sic nō eēt adorāda latria cū sit creatura: sꝫ solū illa q̄ dulia dignior est ꝟm glo. sup illō psal. Adorate scabellū pedū ei⁹. Habendo tū respectū ad v̄bū cū q̄ ē vnita hypostatice: sic debetur ei latria: qr vna adoratiō e adorat suppositū ⁊ nāta q̄ nā adorat ꝑ suppositū. Christ⁹ aūt est nomē psone in duab⁹ naturis Hec ex ricar. in. iij. di. ix.

5 Utrū imago christi sit adorāda latria. ꝛ.q. ꝓsiderādo eā put est q̄dā res sic null⁹ honor ei debet: sicut nec alicui lapidi vel ligno. Sed ꝓsiderādo put imago christi: tūc qr idez motus q est in imagine est i imaginato. ideo vn⁹ honor debet imagini ⁊ imagiato ⁊, ꝓpterea cū xps latria adoret: sic ⁊ eius imago: qr vt dicit dama. iij. li. c. viij. honor imaginis, puenit ad, ꝓtho-pitū. i. imaginatū. de hoc est tex. in. c. venerabiles de ꝓse. di. iij. nec ob. illō exo. xxvi. Nō facies tibi imaginē ⁊c. qr illud, phibitū fuit, ꝓ eo tpe quo dē⁹ naturā humanā nō assūpserat: qr tūc figurari nō poterat. sec⁹ in humanitate assumpta: ꝓpterea imagines sunt

libri simpliciū ad eoꝝ instructionē rec-
te a scis iuēte. vt i c. plati ō ꝓse. di. iij.

6 ¶ Utrū crux xpi sit adorāda latria. ꝛ. q. honor siue reuerētia non debet nisi rōnabili creature. Insensibili vo nō debet nisi rōne nature rōnabilis. ꝛ hoc dupliciter. ¶ Primo inquātū repñtat creaturā rōnalē. ¶ Secūdo inquantū ei cōtīgit quocūqz modo. ¶ Primo mō solent hoies venerari imagines regis. ¶ Secūdo mō eius vestē. Utrūqz aūt venerant hoies eadem veneratōe q̄ ꝛ regē. Si ergo q̄rat de cruce q̄ xps fuit crucifixus an sit adorāda: dico q̄ vtroqz mō é venerāda. ¶ Primo qz repñtat figuram xpi exteri in ea. ¶ Scōo ex ꝓta ctu ei⁹ ad xpi mēbra: ꝛ ex hoc qz eius sanguine é ꝓfusa. Uñ vtroqz mō adoratur adoratione eadē cū xpo. s. latrie Et tō crucē alloqmur ꝛ ōprecamur q̄ si ipsum xpm. Si vo loqmur de cruce xpi in alia mā. s. lapidis: ligni ꝛ huiusmōi sic veneramur tm̄ eā vt christi imaginē quā veneramur adoratōe latrie: vt dictū est. Aliq tm̄ vt tho. tenēt in iij. q. xxv. q̄ crux xpi. in q̄ pependit nō adorat eadē adoratōe. s. latrie cū verbo cū nō ptineat ad psonaz ei⁹ q̄si pars ei⁹: sed rōne ipdulie in q̄ est q̄dā res xpi: rōne cui⁹ vestis sil'r ꝛ alia que ad humanitatē eius referunt ipdulia adorant. sz scūs Bonau. in. iij. dis. ix. dicit q̄ illa crux vt est res quedā non dz adorari latria nec dulia. sed adoratione cuiusdā honoris ꝛ reuerētie tanq̄z instrūm nře salutj. sicut etiam fuere mur Sacra. Pro eo q̄ sunt Instrumenta nře salutj: ꝛ quelibet harū pōt teneri.

7 ¶ Utrū mater xpi sit adorāda latria ꝛ. q̄ nō cū sit pura creatura: qz tm̄ est mater dei qō est excelentissimum: ita q̄ excellētius pure creature ꝓuenire nō pōt. Ideo sibi nō tm̄ ꝓuenit honor dulie: sz etiā iperdulie: q̄ dr dulia maior fm glo. iere. iiij. c.

¶ Utrū scōrū relige sint aliq̄ mō venerāde. ꝛ. q̄ sic vt vult augu. i. de ci. dei qñ aliqs afficit ad aliquē ea q̄ sibi ō eo reliquunt: post mortē veneratur nō tm̄ corp⁹ ꝛ ei⁹ partes sed etiam aliqua exteriora: vt vestes ꝛ huiusmodi ¶ Manifestū est aūt q̄ scōs dei venerari debem⁹ inquātū sunt mēbra xpi: filij ꝛ amici ꝛ intercessores nri. Et iō religas scōrū q̄lescūqz i eoꝝ memoriā honore ꝓgruo venerari debem⁹. Uñ ꝛ xps eas honorat i eoꝝ presentia miracula faciendo. 8

¶ Quid aūt sit latria. vide. j. latria ꝛ idulia in. c. suo. 9

¶ Utrū aliqs possit adorare aduersarium sine peccato. ꝛ. q̄ nō etiā si xps foꝛe credat nisi interi⁹ vel exteri⁹ condītio exp̄mat actualiter: qz ipsa nouitas rei insolite ꝓsideratione ꝛ attētionē actualē requirit: sicut dī de btā virgine q̄ cogitabat q̄lis eēt talis salutatio. In adoratōe vo hostie sufficit hāc cōditionē habere habitualiter. s. si cōsecratio debita est facta ꝓ eo q̄ hostie consecratio est ꝓsueta. 10

Adulatio quid est. ꝛ. fm alexan.

Scōa scōe tractatu ō adulatione est peccatū ex sermone vane laudis alicui exhibito intētōe cōplacēdi. Laudare eni aliquē de q̄ nō est laudandus: vel plusqz est laudādus: vel nō eo fine q̄ fieri dz peccatū est. ꝛ de hac. xxv. di. §. als. vi. q. i. sūt plīmi. xlvi dis. sūt nōnulli. ꝛ. xi. q. iij. nēo pitorū.

¶ Utrū adulatio sit peccatū mortale ꝛ. fm alex. vbi. s. q̄ triplex est genus adulationis. ¶ Primū qō dicit malū bonū fouēdo peccatorē in peccatis. ꝛ hoc est mortale. Quod intellige si malū tale esz mortale fm glo. i. d. 2

c.sunt plimi.p.c.sunt nonnulli.t.c.cle/ricus q.lxvi.di.secus si illud malū qđ laudat essz veniale.quia tūc adulatio esset veniale peccatū.xxv. di.§. alias.

¶ Secundū genꝰ adulationis est qđ fit intentione nulli nocēdi.sz vt alicui p sit vel cōplaceat: vel aliā vtilitatē ꝓsequat. t laudat in illis q nō sunt pec/cata.t istō ē veniale.si vo fit intentiōe nocēdi alteri.hez alteri p sit ē mortale.vī.n.facere libidie mortali. ¶ Ter tiū genꝰ ē circa ca q nō sūt pcā: t nec ꝓdest nec obest.sz tñ ꝓpositū ōi gnāt pp assiduitatē.t est mortale.s.vī in eo cui adulat.puta qz p adulationē mor talr peccat in superbia vel alio mō.vel i eo q adulat.vt puta qz nō timeret de/um offendere t ēt dat cām alteri pec cādi mortalr ex adulatōe.laudare āt aliquē ñ mēdacit ad finē bonū vicioz ñ ē.nec adl'atō. ꝓcor.tho.fa fe.q.cxv

2 ¶ Utz ipetrās bñficiū p adl'atiōem teneat resignare.&.Alle.vbi.s. q oz reduci ad mīnꝰ ab obsequio. Dñs si nolit seruire ei in alio: nisi in hoc quod sib adl'aret.credo q idigne recipet.t re signare tenetur.sicut ille qui seruit in turpi offō. Turpe aūt officiū dr cui est ānexū peccatū.hec Alle. Sz tu ō hoc dic lanꝰ.j.simonia.v.§.iiij.

3 ¶ Utz dare adulatoribꝰ sit pcñ.&. q tale pcñ ē dare q̄lis ē adulatio pp quaz dat si veniale veniale.si mortale mortale.vt pz.lxxxvi.di.c.dōare.t du obꝰ.c.fe.t sic itellige tho.scōa sōe.q. clxviij.dare tñ adulatori: nō pp adula tionē: sz pter pietatē ad sustētationē nature nō est pcñ.vt i dict.c.no.idez dic de dātibꝰ histrionibꝰ.vt i dict.c.

4 ¶ Licit adulatio phibet.t si exercēt adl'atōz ō gradādi sē.xlvi.di.c. clicꝰ.

5 ¶ Adulatio fit q̄uoz modis sm ale. vbi.s. ¶ Dzio laudādo bonū qđ ñ hñt scōo angēdo bonū qđ hñt plusq̄z si

Tertio laudādo malū qđ hñt dicēdo bonū. Quarto mīnuēdo malū ipsū.s. dicēdo nō tā graue pcñ. ¶ Primi duo modi sunt venialia pcā nisi immisceat ꝓtēptꝰ dei vel i eo q laudat: vel in eo q laudat.tertiꝰ t q̄rtꝰ modꝰ ē pcñ mor tale: si malū sit mortale.fa.d.§.al'.i.gl.

Adulteriū ēst alient thori vio/latio.vñ dr adulterū q̄si ad alienū thoꝝ accessio.xxxvi.q.i.§.cū er/go.t aliqñ ē simplex.s.qñ solū alter ē solutꝰ.qñz duplex.i.qñ ābo sūt ꝓiugati

1 ¶ Quot mōis cōmittit.&.sm alex. scōa scōe tractatu de adulterio.q ꝓ/pe ē solū qñ qs accedit ad alienā vxo rē. Scōo ēt qñ ꝓiugatꝰ peccat cū solu ta. Tertio sm q̄ndā turis iterpretatoz ē qñ qs ita ardēter amat vxorē q ēt si ñ eēt vxor ꝓcurāt vellet cū ea vī ex̄cio vxor: vtz.sic itellige.c.origo.xxxij.q.iiij.

2 ¶ Ebrū sit maximū mortaliū pcōz. &.q.§.ibidē q nō quo ad deū: sed est grauius incestus vel ꝑ naturā: lz quo ad penā sit grauissimū.

3 ¶ Que ē pena tā viri q̄z vxoris adul/terātis.&.sm glo i.c.tue.de ꝓcura.q mulieri olī erat pēa capitis.vt.C.ō adl'. l.castitati hodie vō prīꝰ vērberata re/trudit in monasterio.C.de adult.aut. sz hodie.est t alia pena: qz sm pa.i.c. plerūq̄z. de dote.pꝰ vi.re. mulier pdit dotē: t vir donationē ꝓpter nuptias si mrīmoniū separet p sniam iudicis ec clīastici.alīs nō sm io.an.pa.tñ ibidez tenet q si est notoriū adulteriū: qz tūc cū possit ꝓpria auctoritate vir expelle re vxorē: t ex̄cio lucrat qz si petet ob stabit ei exceptio adulterij: pdet etiaz mulier donationē ꝓpter nuptias quā ex pacto aut statuto debebat lucrari solu to matrimonio.bona vō paraphrenalia nō pdit sm doc.qz i penis vōba debēt restringi regula odia.de reg.iu.lib.vi.

Cnãuis glo.in.d.c.plerũq; teneat ꝙ
pdat.ẽ ⁊ tua pẽa: q; amittit ius peredi
debitã.ó q̃ dicã.j.ó bitti.§.vij.si tũ re
cõciliãt recupat'oia.vt'i.d.c.plerũq;
4 Cltrũ mulier adultera teneat reue
lare filiũ qué de adulterio suscepit: ⁊
quomõ teneat satisfacere.&. q̃uis di/
uersi diuersimode hic dixerit ego cre
do opi.pa.in.c.officij de pe.⁊ re.iustis
simã qui dicit sic: aut nullũ imminet pe
riculũ. ⁊ verisil'r sibi crederet: vel põt ꝓ
bare: ⁊ sic teneat revelare: aut nõ põt
ꝓbare: nec sibi crederet: ⁊ sic nõ teneat
q; induceret sibi scandalũ sine aliqua
vtilitate. ar.ij.q.vij.plerũq; bonꝰ. Aut
imminet periculũ sibi vel alteri ⁊ sic nõ
teneat: q; i revellãdo imminet periculũ
aiaꝝ: in nõ revellãdo solũ piculũ reꝝ.
⁊ inf duo mala min⁹ est eligendũ. xiij.
dist.c.nerui. Satisfactat ergo de suo
q̃ntũ põt dãnificat. sicut sũt q nutriũt
puerꝝ. vel pũant hr̃ditate ꝓpter ipsuz
⁊ doleat nõ posse plene satisfacere ⁊ si
ipsa nõ pót satisfacere tenet adulter:
si scit vel ꝓbabil'r credit ꝙ sit ei⁹ filiꝰ
si nõ hoc facer põt sine scãdalo. ar.
c.fi.de iniur. alʒ non. Hec Iob. regula
q scãdalʒ auerit. de reg.iu. vbi d̃ vti/
lius eni scandalũ nasci ꝓmittit q̃ ve/
ritas deseratur: q; intelligit in iudice ⁊
teste: nõ in denũciatiõe fm eundẽ pa.
5 Cutrũ filiꝰ q ẽ in possessione filiatio
nis teneat credere mri dicẽti eũ esse
spuriũ vel suppositũ.&. Ꝑa.in.c.per
tuas.de ꝓba.ꝙ nõ.⁊ tenẽt doc.in.l.fi
liũ.ff.de his q sunt sui vel alt.iu.⁊.l.si
vicinis.C.de nup.⁊ ibi dicũt fatuũ fu/
isse illũ q regno renũciauit ꝓpter di/
ctũ matris.⁊ dicit pa.ibi etiã hoc ꝓ/
cedere si ambo parẽtes negarẽt eũ fi
liũ. vt ꝓbat in.c.trãsmisse.in fi.iuncta
glo.in verbo inditijs. qui fil. sint le.⁊
ter.cũ glo.in.l.i.§.ij.ff.de car.edic.⁊
l.si posthum⁹.ff.de li.⁊ posthu.⁊ hoc
vex nisi ꝓbẽt tempore conceptionis
nõ cõcubuisse simul: vel ꝓpter absen
tiam: vel ꝓpter infirmitatẽ. imo plus
dico etiã si ꝓbaret q; adulterabat
cũ quodã alio tempore conceptionis
dũmodo vir eius habitaret cum ea:
censebit mihi lomin⁹ talis filius legiti/
mus vt in.l.miles.§. defuncto. ff. de
adulte. Ratio quia in dubio debem⁹
fauore filioꝝ sic interꝑtari. vt no.ꝑa.
in.c.intellexim⁹. de adul. ⁊ facit. d.l.si
vicinis. ⁊ l.quia semp. ff. de in ius vo.
6 Cutrum autem dictus filius post cõ
pletã prescriptionem debeat sibi face
re conscientiã de successione in bonis
si probet vel sibi constet non fuisse le
gitime conceptũ.&. q; non vt patebit
ex his que notant in ti. de ꝓscript̃.§.
xlvij. Secus ante cõpletã ꝓscriptio/
nem: q; si credit ⁊ ex scrupulosa ꝓsci
entia existimat verum matreꝫ dicere: ⁊
se esse illegitimũ sic tenetur abstinere
a bonis patris putatiui: nisi esset talis
condicionis q; alio modo non posset
viuere: q; sic necessitatẽ vite ꝓpʒ ca
pere: marie nõ exñit⁹ alijs qb⁹ debe
ret i tãta necessitate: ⁊ ꝓponere satis/
facere: si ad pinguiorẽ pueniret for-
tunã. verũ est q; de ꝓsumpt̃ bona fide du
rãte nõ tenet ꝓpʒ host. ⁊ rodo. ⁊ hũc cõ
stituit i possessione filiatõis. ⁊ icipit ꝓ/
scribere q̃ incepit⁹ est noiari seu repu
tari ꝓ filio legitio. vt no.i.d.c.ꝓ tuas.
7 Cutrũ adulteriũ cõmittat sine dolo
&. q; nõ vt pʒ in.l.si ex lege. ff. d adul.
vbi crrãtes in iure excusant a pena in
cestus ⁊ adulterij. facit. c. lucretiã: alʒ
est sub.c.proposito. xxxij.q.v. Et hoc
intellige fm glo.in.d.c.nõ quo ad cul
pam: quia peccat mortaliter quicũq;
cum cõmittit ex metu siue ex ignoran
tia vel errore iuris. Secus in ignorã/
tia facti q̃ excusat a cꝛpa pura q; credi
dit vix' q erat adulter. Aut q̃ ꝓmittit

et coactione absoluta: dū tñ in anio nō ꝓsentiat: ſz q̄ ad penā distigue fm pa.i.c.t ſi neceſſe ſit ó vo.poſt di.re. ꝙ aut logmur de pena corporali: vel pena pditionis ꝓprie ſube: vt dotꝭ seu donatóis ꝓpter nuptias. t ſic excuſat error etiā iuris. vt.l.ſi adulteriū.ff. de adult.t.ar.in auc.iceſtas nuptias.C.ó ince.t inuti.nup.t ſz io.and.t cōiter doc.in.d.c.t ſi neceſſe teneāt ꝓriū.ſ. ꝙ error iuris nō excuſat a pena tamē bar.in.l.qui ꝫ.C.de inceſtis ẽ cuz pa. quia nō eſt in dolo ꝙ errat. vide.ĵ. do lus.§.i.t.ij. aut logmur de pena perdi tionis lucri: t ſic error nō excuſat niſi ſit iuſtus. vt in.l.ne paſſim.C. de iur. t fac.iguo.ſiſr excuſat a dolo metus etiā ꝓditionalis. vt in.d.c.ꝓpoſito.

3 ¶ Quó dr notoriū adulteriū.ſ.pa. in.c.intellerim⁹.de adult.publice. dr adulterata qñ ſtat i domo cūj publico ꝓcubinario: t ꝓincitr notorie ó adul terio qñ habet eā in mēſa : in domo: t i lecto: vt in.c.ſi.t in.c.tua.de coha. cle.t mu.vñ i.l.furē.ff.de fur.t i.l.ca/ pite qnto.ff.de adul.no. ꝙ adulteriū dr notoriū qñ vir t mulier deph̄ēdū tur in latebris ſe oſculātes t huiuſmo di actibus ꝓpinge adulterio. facit.l.ſi gs nō dicā rapere.C.ó epiſ.t cle.itez qñ paſſim admittit viros cā adulterij vt in.l.palā.i.ꝓn.ff.ó ri.nup.t qó not. in.c.cumi dioceſi.de vſuris.

9 ¶ Eltrū ſpurij poſſint inſtitui hr̄des.et quó ſuccedūt. vide.ĵ.filiꝰ.§.i.iii.t.iiij.

ADuocatꝰ dr ille qui in iudicio apud eū qui iuriſdictioni ꝓeſt deſiderū ſuū vl amici exponit: vel al terius deſiderio ꝓdicit.l. ſciendū.§.i. tibi ꝙ doc.t.l.paulꝰ.la ꝓmia t ibi bar. ff.de legatio.t iō cōſulens in camera non ꝓprie dr aduocatꝰ Ita ꝙ ꝓhibi tus aduocare nō cenſet ꝓhibitꝰ i ca/ mera ꝓſulere vel allegationes in ſcri ptis facere fm pa.in ſ̄tica. de poſtul. t tenet bar.in.l i.ff.ó va.t extraor.co. t debet eē iuriſperitꝰ t ſtuduiſſe ꝙ qn quenniū ſaltē: t iuramēto doctoꝝ pro batus.l.nemini.C.ó ad.di.iudi.t no. bar.in.d.l.i.

¶ Sed qui ſunt q repellūtur ab ad/ 1
uocādo.ſ.ꝙ multi ó quibꝰ.iij.q.vij. infames.t eſt ꝺ ſus. Nō cuiq; dar ꝙ poſtulet: imo negar.addit⁹ pene: ſer/ uus puer actor arene luminibus ca/ rens mulier muliebria paſſus. t mul/ ti alij repelli ꝑñt quos omitto ſolūmō dicā de his qui ſine pctó aduocare ñ poſſūt: q ſūt in triplici dr̄ia.ſ. hereti/ ci t ceteri excōicati. ſecūdi clici. tertij religioſi de quibꝰ lati⁹ ꝓſequemur.

¶ Hereticī t infideles t excōicati ꝓ 2
pter ſuſpitionez hereſis nullo modo ꝑñt aduocare. l.nemo. C.ó poſthu. t.l. nemo. la.ij. C. de epiſ. au. de pe. di. i. ne mo. vbi fo.ó here. excoicam⁹. el ꝓmo

¶ Excōicat' etiā repellūr̄.ij.q.iij. ex 3
cōicatos.ó excep.c.exceptionē. t oēs ſup̄dictos t quēlibet ipſoꝝ admittēs iudex grauiter peccat. vt ꝓz in.d.c.ne mo' vel in foro. t in.d.c. excōicatos.

¶ Eltrū epi t alij ſuperiores poſſint 4
aduocare ꝓ alijs. ſ.ꝙ nō coram eccliaſtico vel ciuili iudice. vt.ij.q.i.te quidē lxxxviij.di.perlatuz. t.c.epſs. xiiij.q.v. deniq; xxi.q.iij. per totum.

¶ Eltrū ſacerdotes poſſint poſtulare. 5
ſ.ꝙ nō poſſunt neq; coram eccliſtico vel ciuili iudice niſi in quattuor caſi/ bus. vt in.c.ſi.de poſtul. eꝝ ne cle. vel mo. ſacerdotib⁹. xv.q.ij.c. vnico. i gl. xiiij.q.v. deniq;. Primꝰ caſus eſt pro ſe. Secūdus ꝓ eccliā ſua. Tertius ꝓ pſonis ſibi ꝓiūctis. t hoc intellige qñ nō ꝑñt habere aliū: vel nō ita bonū Perſone aūt cōiūcte ſunt i iſto caſu vſq; ad quartū gradū. C. de epi. t cle.

aut.licentiã.ꝛ.C.de aduo.di.iu.l.petitionẽ. ¶ Quartus casus est,p miserabilibus,personis:intellige miserabiles personas oĩs illas que per se propriascãs non pñt ministrare vel eccliastico auxilio indigẽtes.lxxxvi. di.c.fi.in fi.ꝛ lxxxvij.di.defensionis.C. qñ ipera.inꝫ pu.ꝛ vidu.p totũ.Jn criminali vo coram seculari iudice nullo modo possunt vt.j.dicam.§.vij.

6 ¶ Vtrum diaconi vel subdiaconi bñficiati vel nõ bñficiati 'possint aduocare.ꝫ.q coram secl'ari iudice ñpñt.c.i.de postu.nisi pro cã sua vel eccliesue:vel miserabiliũ psonaꝫ:fm spe.ti. de aduo.allegat.d.c.i.in q̃ glo.dicit etiaꝫ q̃ p̃miserabil'ib⁹ psonis lꝫ allegat .d.c. fi.Et sic patet q̃ in oi casu pñt in quo ꝛ sacerdotes in foro seculari pñt. Coram aũt eccliastico'pñt fm ino in.d.c.i. bñficiati tñ nihil querẽt ꝑ salario:sed oblata spõte recipe pñt.xv.q.ij.c.vnico:ſꝫ gl.dicit q̃ nõ sernaꝫ qz nẽo militat stipẽdijs suis.c.cũ ex officij de p̃scri.

7 ¶ Vtrum in minoꝛib⁹ ordinib⁹ ꝓstituti possint aduocare.ꝫ.q̃ si sunt bñficiati'nõ pñt,nisi coram eccliastico iudice. c.i.de postu.limita hoc fm pa.ꝛ hosti. qñ hñt sufficiẽs bñficiũ ad eoꝝ 'sustẽtationẽ:qz si nõ hñt pñt p aduocatione acqrere sibi:etiã si'sunt diaconi vel subdiaconi.Si aũt nõ sunt bñficiati: pñt tã coram eccliastico quã etiã secularí'cã ciuili.Jn cã aũt criminali nullo mõ pñt coram secl'ari iudice ne cle. vel mo.c.sniaꝫ.xxiij.q.viij.his a qb⁹. li.di.aliquantos. Quidã tñ dicunt eos posse pro reis postulare ꝛ appellare:ꝛ appellationẽ ꝑseq.arg.xxiij.q.v.c.i.ꝛ c.eos:ſꝫ tuti⁹ est in totũ abstinere.d.c. sniam.ꝛ no.d.glo.in.d.c. aliquantos.

8 ¶ Vtrum religiosus possit postulare. ꝫ.q̃ nõ nisi cũ vtilitas monasterij exposceret abbe iperãte.c.ex pte. de postula.Et extẽdit etiã ad canonicos regulares ibidẽ pꝫ.Et ibi dicit pa. q̃ oꝫ p̃dicta duo sit'cõcurrãt:alꝫ nullo mõ ẽt coram eccliastico iudice eẽ aduocat⁹ vl' procurator pot.Si vo p̃dicta duo ꝓcurrãt pot etiã coram iudice scl'ari.arin.c.i.ꝛ.c.fi.e.ti.intellige i cã ciuili tñ

¶ Vtrum ꝓpter lucrum applicandũ 9
monasterio abbate iperãte possit monachus eẽ aduocat⁹ vel ꝓcuratoꝛ.ꝫ. ino.in.c.cũ.J.ꝛ.A.de sen.ꝛ re iud.q̃ etiã ꝑ laico pot esse aduocat⁹ ꝛ procuratoꝛ monachus,ppter vtilitatẽ mõasterij:ꝛ ita dí q̃.d.lapus seruauit. Sꝫ contrariũ q̃ nõ possit tenet io.an. Ego aũt dico cũ pa.in.d.c.ex parte fore magis honestũ ꝛ equum vt abstineat ar. c.nõ magno:ne cle.vel mo.ꝛ.xvi.q.i. alia ẽ cã. Aduerte tñ q̃ clerici vl' monaci solũ ꝓhibẽtur ut dicti postulare'qñ indifferẽter exercere volũt talia officia fm ino.in.c.vnico.de ob.ad rõ.Secus si volũt solũ assumere in vna cã.ꝛ hoc se quit arch.in.c.puẽit.lxxxvi.di.ꝛ placꝫ ꝛ videt equum licet colle.in.c.dilecti. de arbi.teneat q̃ nec etiam in vna cã ꝛ forte verius.

¶ Vtrꝫ aduocat⁹ teneaꝫ gratis pro ipo to tẽte aduocare.ꝫ.pa.i.c.i. de offi.iudi. Ino.distinguit sic:aut est potẽs ad soluendũ ꝛ sic ẽ vera opi. Bof.q̃ dicit q̃ nõ teneꝫ:sed iudex' dꝫ sibi ꝓstituere salariũ fm facundiã ꝛ ꝑ mõ litis ꝛ consuetudinis patrie.ut in.l.i.§.in honorarijs.ff.de va.ꝛ extraoꝛ.cog. Aut'ẽ ipotens:ꝛ tũc teneꝫ gratis aduocare lege diuina hoc ꝓcipiẽte. Matth.xxij.Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsum:ꝛ credo q̃ peccat moꝛtaliꝛ qñ scit talem impotentem incurrere notabile dãnum ex defectu aduocati:si requisitus eiꝫ nõ adiuuat gratis.Secus si leue dãnum quia tunc esset venale.Et similiter iudex peccat moꝛtaliter vel venaliter si

cut aduocatus: si sciēs talē impotentē nō pudet sibi de aduocato: precipiē/ do alicui ipsoꝝ: qꝫ gratis aduocet ꝑ ta li impotēte. Et si ei nolunt obedire po test ꝛ debet eis interdicere officiuꝫ ad uocationis. l. prouidendū. C. de postu. ar. l. moris est. ff. de penis ꝛ in. l. i. ff. de offi. ꝓfec. vr. ꝛ in. d. c. i. Et etiā cauēr ne potētioꝝ offēdat aliā ptē. vt no. bar. i. l. illicitas. §. ne potētiores. ff. ꝺ of. ꝓsi-

11 ¶ Utrū aduocare possit qs ꝺ eum a quo recepit bñficia sine vicio ingrati/ tudinis. ꝛ. qꝫ nō. ut ꝑꝫ i. c. fi. de postu. imo possꝫ ꝺōatio reuocari. ar. d. c. fi. iūcto. c. fi. ꝺ dona. ſꝫ adūte qꝫ bñficiū datū ꝓ mercede laboꝝ ꝛ seruitioꝝ num nō ē gratuitum beneficiū facit. l. acq/ lius regulus. ff. de dona. vbi ꝺōatio fa cta magistro rōne discipline non ē me ra donatio ꝛ ideo reuocari non posset rōne ingratitudinis: ſꝫ solūmō qū do natio seu beneficium ē gratuitū. Fallit hoc quando ꝓ se vel ꝓ patre vel mr̄e impotēte aut ꝓ alia miserabili persona aduocat: ut colligit ex spec. in ti. de ad no. qꝛ tūc pōt sine vicio ingratitudinis

12 ¶ Utrū aduocat⁹ teneat ad restō em si per iprudentiā: aut negligentiā suaꝫ amisit causam cliētulo. ꝛ. Ho. vt reci tat spec. in ti. de aduo. qꝫ tenet̄ .arg. l. idem iuris. ff. ad. l. acq. Et breuiter te/ netur ſm eundē Host. qualicūqꝫ eius vicio ꝓdatur. ar. l. si ꝺo ideo ꝺ empto/ rem. ff. de euic. Secus si ex qualitate cause vel defectu ꝓbationū: quia tunc viciū ē materie nō artificis. ff. ad. l. ac/ quil. l. si seruus seruū. §. si calicem. de quāta aūt vel q̄li negligētia vel imperi tia teneat̄: vide. ĵ culpa. §. v. ꝛ. vi. mul tomagis tenet̄ si dolo suo cliēt⁹ ami sit cāꝫ. ff: de iud. l. si filiussa. ſo. di. sepe

13 ¶ Utꝝ aduocatus scienter defendens causam iniustā teneatur ad restōnem ꝛ. qꝫ vltra mortale peccatū qō cōmi/ sit tenetur ſꝫ ¶ Bō al. ti. restitutio ad oē. quod amisit ille ꝓtra quem patrocinia ꝓstabat siue per maliciaꝫ: siue per pri/ uatā vel falsitatē: ꝛ etiā clientulo: si eū decepit vans ei intelligere eum habe/ re causam iustam: qꝛ aliter non litigas/ set. ar. C. de admi. tu. l. non ē ignotuꝫ.

¶ Quid si ignorabat iniustā causam 14 ꝛ. qꝫ si hec ignorantia prouenit ex cul pa sua: vtputa quia non ē peritus in iu re: aut quia non inquisiuit a clientulo vt debuit debita merita cause: credo qꝫ similiter teneaꝫ ad restitutioneꝫ: nō solum illi contra quē aduocauit verū etiā clientulo suo si aliter nō litigasset ſm modū culpe ꝛ regulas: de quibus ĵ. culpa. §. v. Si ꝺo ꝓfata ignorantia ꝓuenit ex qualitate negocij: vl̄ falsa i/ formatione vel mala clientuli excusat Tenetur tamē eā diminuer̄ posſ̄ꝫ co/ gnoscit iniusticiā cause. l. rem nō nouā §. patroni. C. de iudi. Et salariuꝫ rece/ ptum restituere tenetur secūdū ¶ Bo/ nal. aduocatus. Quod credo necessa/ riū qū ex culpa sua ꝓuenit talis igno/ rantia: alꝫ nō credo nisi de ꝓsilio. ꝛ sic tꝫ hosti. his ꝓcordat tho. ſa ſe. q. lxxi.

15 ¶ Utꝝ aduocat⁹ possit petere salariū ꝛ. qꝫ cā nūdū incepta pōt petere ꝓut vult nisi in casu vbi alius bonus nō i ueniret̄. ar. coꝝ q̄ no. i. l. i. C. ꝺ epis. au. Causa ꝺo incepta vl̄ finita vl̄ qū alius bonus nō inueniretur non pōt petere nisi moderatū attēta qualitate cause: laboris ꝛ cō suetudine regionis. ꝛ ido neitate aduocati: vt colligit̄. iii. q. vii. § arcentur in tex. ꝛ in glo. Aduerte hic qꝫ aduocato ꝛ ꝓcuratori nō licet face re pactum ꝺe quota litis: neqꝫ etiam ꝺe certa quantitate vel re cum hac cō ditione si vincat: quia est eadē ratio: si cut ꝛ ꝺe promissiōe quote litis: que iō prohibita est: ne per fas ꝛ nefas inten dat ad victoriā cause: ut possit conseq.

promissum. Sed quando simpliciter promittitur aliquid certum: siue quãtitas: siue res pro mercede: siue vincat: siue perdat. Et etiam si vltra hoc promittitur aliquid nole palmarij: qđ ẽ modicũ quid non magnus: sic valet pactũ: quia cessat ratio predicte prohibitionis in isto casu. Et ꝑm hoc ꝓcor. doc. ⁊ glo. in l. sumptꝰ .ff. de pac. ⁊ l. i. in verbo ⁊ si nomine palmarij. ff. ō va. ⁊ extraor. cog. ⁊ l. si bi qui. C. ō postu. ⁊ l. item. C. de ꝓcura. ⁊ l. salarium. ff. man. qui multum intricate ⁊ varie loquuntur: Item no. qꝰ aduocatus ⁊ ꝓcurator non potest accipere salarium quod excedat centuꝫ aureos i vna cã l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cog. ⁊ in gl. i. d. l. salariũ. Item nó pñt ꝓdicte alique ꝑsũ facere cã incepta ⁊ ⁊ nũdũ finita cũ clẽtulo. C. ō postul. l. quisqs ⁊ iij. q. vij. §. item si quis.

16 ¶ Vtrum salariatus de publico possit aliquid petere ab aliquo particulariter. ℟. pa. in. c. i. de postul. ꝑm ino. qꝰ non ab aliquo litigante: sic nec potest salariatꝰ medicus ab aliquo constituto in infirmitate: sed a non litigantibus vel sanis licite recipũt: qꝛ salaria sunt constituta talibus solum pro litigantibus ⁊ infirmis probatur i. l. antepe. C. de ꝓfe. ⁊ me. li. x.

17 ¶ Vtrũ possit quis aduocare ꝑ vtraq; parte. ℟. spe. in. ti. de aduoca. qꝰ sic ar. xlv. dis. disciplina q̃si in fi. ⁊ ibi glo. extra de postu. ꝓe. bone memorie el primo quasi in prin. Quod verũ credo in casu dubio: alis non: quia q̃diu causa ẽ dubia potest aduocatus patrocinari sine peccato ꝑm Rod.

18 ¶ Vtr aduocatꝰ possit vti ꝺeceptione contra eum qui habet iniustã causam. dic vt. j. bellum. §. xix.

Afumicas quid sit: ⁊ q̃ mó impedi at ma trimoniũ. vide. j. matrimoniuꝫ. iij. impedimento. xv.

Agnati sunt qui per virilis sexus personas cognatiõe cõiuncti sũt. Nam in agnati ℞ cognati intelligũtur ut genus in specie: vnde fratres ex eodem patre. Filius fratris: nepos ⁊ huiusmodi agnati sunt. Et q̃ ꝑ feminini sexus cognationem iungũtur nó agnati: sed nãli rõne cognati sunt sicut filij sororis vel amite. ff. de. le. tu. l. sunt ãt.

Alchimia vtr licear ℟. Oldr. i consilijs suis tenet qꝰ sic: dũ modo non faciant per artem magicã vel per aliam legibus odiosam. vt dicit. l. vnica. C. de thesau. qꝛ tales methalarij sunt qui labore proprio ⁊ sibi ⁊ reipublice cómoda ꝓperant. C. ō metha. l. i. Et iura propter publicã vtilitatem que ex eorum officio videtur resultare fauent eis: nam possunt inuito domino ingredi fundum ad metallum inquirendum. l. iij. ⁊ l. quosdam. ⁊ ibi no. C. de methal. quod alꝭ non licet. d. l. vnica ⁊ ff. de acquirẽdo re. do. l. iij. Ratio est: qꝛ vt dicitur in libro de proprietate rerum in. c. de alchimia: Omnia metalla procedunt ex eodeꝫ principio: scilicet vt sulphure ⁊ argento viuo. Sed ex virtute elementoruꝫ que habent maiorem influentiam in vno loco q̃ in alio: in vna minera ſit stagnum: in alia argentum. Cum ergo ars imitetur naturam. ff. de adop. l. adoptio. Nõ igitur est peccatum si ꝑ virtutem que est in elementis: aut herbis alchimiste de stagno volunt facere argentum: quia cum sit ex eodem ꝑncipio: ⁊ in habentibus symbolum facilior fit trãsitus ist. qbꝰ mo. tol. ob. §. i. Cum mlie vtutes sint insite herb ⁊ lapidib⁹. xvj. q. v. nec mirꝫ. circa mediũ.

Sed hís non obstantibus credo q̄ sit illicita ex multis respectibus. tū prio. q̄: nullus ineniturqui hēat verā huius modi artem ꝛ dicatur de multis: sed falsū ex experiētia: tum q̄ videmus q̄ cōiter ipsā facientes multa ꝓsumunt: ꝛ a cōi accētib⁹ esse standuz. vñ de ipsis dī ad thim. iij. ꝛ. d. c. nec mīp. Semp addiscētes ꝛ nūq̄ ad veritatis sciam p nemētes experiētias multas faciunt: ꝛ nunq̄ ad pfectū attingunt: tps vitāq̄ ꝓsumunt: nec id quod operantur hz veritatē cū auro: vel argēto: sed soluz apparētiam. ió semper sūt ꝓdēnandi alchymiste. Et hoc euidēt probatur: q̄ nēo in publico eā vult facere vt appareat q̄ male agūt q̄ odiūt lucem. Et si aliq̄ aliqd veri faciūt aut fit cū dāno ꝓputatis expensis vel ex aliqua deceptiōe iponendo aurū vex. vel aliqua diabolica fallacia que vt eos attē dere faciat huiusmōi facit eis vex aurū ex appositōe auri veri occīte aliq̄. Cum ergo sit tale exercitiū ꝺ vtilitatē publicā ut pz ex ꝓsūptiōe rex: ꝛ q̄ vt cōiter faciūt ex his monetam falsam. ideo simplicit sūt ꝓdēnādi eā faciētes.

Alea. vide. j. Ludus. §. inj. cū sequentibus

Alienatio quid dī. §. q̄ proprie ꝛ stricte est ois actus per quez transfert dñium. Dicit tex. C. de fun. do. l. i. Et sm glo. in. c. nulli liceat de re. ec. non ali. ꝛ eā sequunt doc. ibi dē. Largissime át aliēatio dī datio in emphiteosiz ꝛ locatio ad longuz tps. vt voluit. Ba. de bella p. in aut. de non alie. §. q̄ ó etiaz quādo sola possessio in aliū trāsfertur. vt no. inno. de re. ec. non alie. c. epi. ꝛ Albz. in aut. hoc ius ponectū. C. de sa. san. ec. sed ꝺ vī tex. in. d. c. nulli lz: vbi dicit. Alienationis aūt verbū cōtinet cōditiōez. s. vēdere sub cōditiōe. Alij hñt ꝓductiōem ad longum tēpus donationez: vēditionē pmutationem: ꝛ ēphiteosim ac ppetuum ꝺctā hec tex. sz vbū ꝓtinet dēotat ppriā naturā vocabuli vt dicit bar. in. l. affinitates. alias incipit. l. cui cor. ff. de postu. §. Itē pōponius vbi dicit se dānasse glo. in. l. gallus. §. instituens. ff. de li. ꝛ po. Et sic consulusse q̄ vbi statuto cauet q̄ tutela soluz veniat mīri ꝛ aue q̄ ēt ppre venit pauus. ꝛ noie nurus venit pnurus. ꝛ noie filij venit nepos ꝛ pnepos nisi addat aliqd qđ faciat determiatione ad certā pson ita lītat bar. in. d. §. instituens ꝛ no. idem in. l. liberor. ff. de vb. sig. Ba. in. d. c. nulli liceat. dicit q̄ si mā fauorabili: ꝛ larga. vt in. d. c. nulli est vex sed i mā odiosa nō venit nisi qđ dixi ꝺctus p quē trāsferī dñiū ppea i reb⁹ ecclie alienādis accipiī aliēatō. vt. i. d. c. nlli hz gl. ibiđ.

¶ Alienatio ó fratre ad sororē nó est 1
sm Bō al. eo. ti. allegat. C. ó fideicō mis. l. voluntas.

¶ Que regrūtur i aliēatiōe rei ecclie 2
stice. ꝛ. Ba. in. c. cū aplica ó his q̄ si. a. pla. q̄. v. ¶ Primo tractatus. s. an expediat vī nó. ¶ Secđo ꝓsens capli ¶ Tertio q̄ fiat pro vtilitate ecclesie ¶ Quāto auctoritas supioris. ¶ Quito subscriptio ꝛ hoc pōit i. c. tua de his que fi. a pla. ꝛ in. c. i. eo. ti. ꝛ. c. nulli de re. ec. non alie.

¶ Utr subscriptio regrāt necessario. 3
ꝛ. Ba. i. c. i. de his q̄ fi. a pla. q̄ ino. dat vnā rlāz q̄ nunq̄ regrāt subscriptio nisi in casib⁹ a iure exp̄ssis. ró q̄ rlr in q̄libet dispōe sufficit consensus nec regrī scriptura. l. pactū. C. de pa. vide gl. i. c. i. de cē. li. vi. Et ió vēditōez pmutatōz ꝛ dōatōz plātus facere nó pōt nisi de ꝓsēsu capli ꝛ subscriptione canonicor. Albz. i. d. aut. hoc ius quz q̄ subscriptio i aliēatiōe rei ecclīastice

rſr non eſt neceſſaria niſi in trib⁹ caſi/
bus ꝑdictis.ſ.venditiõe:pmutatõe: ⁊
donatõe.vt in. d.c.tua.⁊ in cãib⁹ no.
per archi.i.c.ſine exceptione.xij. q.ij.
4 ¶ Que ſunt cãe legitime alienationis
rez eccleſiaſticaꝝ.ꝛ. ℙda.in.d.c.nulli
liceat q̃ ſunt quattuor. ¶ ℙria neceſ
ſitas ſi debita vrgẽt:⁊ eccleſia nõ pót
ſatisfacere de fructibus. ¶ Secunda
vtilitas.ſ.vt ꝯeat rem meliorem:⁊ iſta
ponuntur in auꝯ:hoc ius.C.de ſa.ſan.
ec.⁊.x.q.ij.c.hoc'ius. ¶ Certia pietaſ
xij.q.ij.auꝯ.⁊.c.ſanctorum. ¶ Quar
ta incommoditas: vt quia res eſt ma/
gis damnoſa q̃ vtilis eccleſie,vt in.c.
terulas.xij.q.ij.⁊ ibi plene.in glo.
5 ¶ Vltꝫ ois alienatio rei ecclĩaſtice ſit
prohibita ſine ꝑfata ſolẽnitate vel alt̃q
de ꝑfatis cãis.ꝛ.ꝫ doc.in.d.c.nulli li/
ceat q̃ nõ:ſed imobiliũ. Et noie im/
mobiliũ rez ꝓprietãtũ ea q̃ ſeruãdo
ſuari pñt:facit.l.tutores la.ij.C.de ad
mi.tu.⁊.c.tua.de his,q̃ fi.a prela. Sꝫ
albꝛi.in.d.auꝯ.hoc ius tꝫ q̃ mobilia q̃
etiam ſeruari pñt alienari poſſunt ſi/
ne predicta ſolẽnitate.vt.oues ⁊c. niſi
ſint ad diuinũ cultũ deputate: qꝛ tunc
ſeruabiꝫ auꝯ.ꝑterea.C.de ſa.ſan. ec.ſ.
vt nõ vẽdantur niſi pro neceſſitate ⁊
vtilitate:⁊ placet.
6 ¶ Vltꝫ pecũia ſit de his q̃ ſeruando
ſeruari pñt.ꝛ. ℙda.in.d. c.nulli liceat
q̃ nõ.qꝛ retẽta nihil'opatur. lxxxviij.
di.eiciens.⁊ no.in.l.cũ plures in fi. ff.
de admi.tu.vbi tutoꝛ⁹ꝫ pecuniã pu/
pilli ponere in emptõe ꝑdiorꝝ. Quod
verꝝ credo niſi i duob⁹ cãib⁹. ¶ ℙri
m⁹q̃ pecũia eccleſie eẽt deputata ad
emẽda bona imobilia:qꝛ tũc iudicaꝫ
bonũ imobile:nec ꝓſſet mutari. tex.
eſt ſingularis.⁊ ibi bal.⁊ lod.de ro.i.l.
iij.§.qd ergo.ff.de ℨ.indi.tu. ⁊ vti.ac/
tione.⁊ p hoc tenuit albꝛi.q.xxiiij.i ꝑa
parte ſtatutoꝝ: q̃ q̃ ſtatuto cauet q̃
mulier lucret dimidiã q̃tez bonoꝝ im
mobiliũ ꝓmariti decedẽtis ſine liberis
q̃ lucrabiꝫ partẽ pecunie deputate ad
bona imobilia emẽda:qꝛ illa pecunia
iudicabiꝫ vt imobilis. Sed bal.ẽ ℨrⁱ⁹
in.l.cetera.§.fi.ff.de le .i.⁊ allegat mi
rabilẽ tex.in.l.cũ in fundo.§. ſi fund⁹
ff.de iure do. Et iſtud credo verꝝ q̃ ad
dictũ ſtatutũ:qꝛ iura adducta ꝑ albꝛi.
ff.de ꝯere.inſti.l.ex facto.§.cetez la.ij
loquunt̃ in actu fauorabili vltime vo/
lũtati. Sil'r ⁊ cle.ne romãi:de elec. lo
quitur i fauorẽ eccĺie. Et cũ ꝑfatũ ſta/
tutũ ſit ℨ cõem diſpõez iuris ergo il/
la iura ad hoc nõ debẽt allegari. Sil'r
l.⁊ ſi non ſunt.ff.de au.⁊ ar.le.§.gd er
go.ponit caſũ vbi argentũ ceptũ fabri
cari habeẽ ꝓ facto:⁊ non ꝓ ifecto fa/
uoꝛe vltime volũtatis. ¶ Secũd⁹ ca/
ſus eſt q̃ pecunia eẽt in magna quãti
tate facit.c.licet hely.de ſimo.vbi ac/
cuſatur ꝑlat⁹ q̃ male expẽdit nõ mo/
dicã pecuniã:ergo nõ pót ea vti ſicut
fructib⁹.ſec⁹ ſi eẽt modica quantitas.
Et ſic limito dictuꝫ pa.⁊ ita intelligas
in.d.c.nulli.
7 ¶ Quid ẽ illud q̃ ſeruãdo ſuari pót
ꝛ.fm ang.in.§.qꝛ paꝝ.i auꝯ. de nupt.
q̃ dĩ oẽ illud qđ nõ corrũpiꝫ triẽnio.
⁊ eſt glo.ſingularis in.l. vnica. C.ſi ad
uer.vſu. Hoc limito q̃ tale q̃ ſeruaꝫ
pót ꝓducere fructũ ſic ſeruatũ:alꝫ nõ
argu.l.i.§.fuit q̃ſitũ.ff. ad treb. Et ita
itellige gl.in.d.§.fuit q̃ſituꝫ ⁊ facit ter.
in.l.ariſto.§.fi.cũ.l.ſe.ff.de iur. deli.et
ſic q̃ vſu ꝓſumunt̃ nõ ſunt de illis que
ſeruãdo ſeruari poſſunt. Fallit in pecu
nia ut dictũ eſt:qꝛ eſt caſus ſpãlis.
8 ¶ Vltꝫ iura actões ⁊ noĩa debitoꝝ
cenſeãtur mobilia vl̃ imobilia.ꝛ. pa.i
d.c.nulli q̃ nõ ꝓprie:qꝛ mobile ⁊ im
mobile claudiꝫ aliq̃ termino ut.l.mo/
nentũ.ff.de verb.ſig. Et iõ cũ ſint qđ
incorporale ſunt in tertia ſpecie ut pꝫ

in.l.a diuo pio.§.in venditiõe.ff.de re iudi. Ideo consuluit Oldr.q̃ si princeps relinquit bona mobilia distribuẽda nõ veniunt pene nundum exacte. Unum tamen notabis q̃ si quis volẽs cõprehẽdere totũ p̃monũ suũ facit solũ mẽtionẽ d̃ mobilib⁹ & imobilibus tũc iura: actões: & noia debitor̃ sũt imobilia: si adhereãt imobilibus Si vo adherent mobilib⁹: sunt mobilia. Et idem de annuis reditibus. Et sic limita cle.exiui.§.cum annui reditus: de ver. sig. facit glo.in.c.ij.de re.ec. nõ ali.li. vi. Alienari tñ non possunt sine debita solẽnitate & cã: quia seruando seruari possunt. q̃uis Dy. ut no. Albri. in. d. aut. hoc ius. cõsuluerit posse alienari: quod posset teneri post factũ: vel etiã ante ex magna causa.

9 ¶ Utrũ mobilia p̃ciosa ecclesie censeantur imobilia. ꝛ. q̃ sic vt colligitur ex. l. lec que tutores. C. de admi. tut. & ex glo. in. c. eps qui mancipiũ. xij. q. ij. simul iunctis. Idem tenet pa. in. d. c. tua. de his que fi. a prela.

10 ¶ Utrũ p̃fata forma requiraẽ in oi alienatione rer̃ imobiliũ ecclesiarum ꝛ. Pan. ut refert Se. in. c. j. de. re. ec. nõ ali. li. vi. quasi in fi. q̃ tractatus non requiritur nisi in ecclesijs cathedralibus nõ in ecclesijs inferiorib⁹: ꝛ sufficit consensus superioris. Sed ego credo ver dictũ. Pan. q̃ ecclie inferiores nõ habẽt capl̃m: alʒ non ar. cle. i. de re. ec. nõ ali. Causa aũt legitima. ſ. ut necessitas vl̃ vtilitas semp requiriẽ vt in. d. cle. i. Et licet ñ dicat nisi ō necessitate vel vtilitate etiã pót fieri p̃opiciate. Nõ: q̃r vbicũq̃ statutũ vel cõstitutio loquitur in materia iuris: & aliquos casus excipit: ñ p̃ hoc firmat regulam in nõ enumeratʒ ꝛ ius cõe antiquũ: quinimo in casib⁹ nõ exceptis suppleẽ a iure cõi facit. c. ad audiẽtiã. cũ ibi notatis de cle. non resi. facit gl. & Bar. in. l. Fui. ff. de vsuca. vbi no. volunt q̃ si vnũ ius ponit regulã & excipit aliquos casus cũ dictiõe taxatiua: q̃ nihilominus excipiuntur alij casus qui reperiũtur a iure excepti in alia p̃te iuris facit. c. q̃ñ frequẽter tũcta glo. i. rñso. vt li. nõ conte. facit gl. in. l. i. C. de cõdi. inde. que vr̃ velle q̃ excepto vno casu a regula vidẽtur excipi omnes similes. Satis ẽ enim vnẽ positũ exẽpli gr̃a ar. l. nõ p̃t. delegi. c. translato de constitu. Et q̃ d̃ p̃ q̃ exceptio firmat regulã in non exceptis. vt in. c. diũs. xxxij. q. vij. & in. c. quemlã de consp̃o. vbi dicit diũs. non ls dimittere vxorẽs excepta cã fornicatiõis: ds itelligi q̃ firmat regulã i cãbus nõ similibus. & non specifice exceptis facit. l. i. ff. qd̃ vi aut clam. c. cuꝫ dilecta de cõfir. vti. Distingue tñ q̃ si casus consiliõ nõ excipiũr specifice alibi. tũc i materia fauorabili extẽdit & pia p̃ ideptitatẽ rõnis vt sentit gl. i. l. vlti. C. de sa. san. ec. Secꝰ i materia restringibili. vt no. in. l. ij. C. de pa. q̃ fi. di. vide qd̃ no. i. c. inter alia de imu. ec. & d. c. cũ dilecta. & d. c. q̃niaꝫ qd̃ no. qa facit ad multa.

11 ¶ Quid si eps nõ hꝫ capl̃ꝫ. q̃r eccle sia ẽ destructa pp guerras & huiusmõi ꝛ. Pa. i. c. i. ō his q̃ fi. a p̃la. dñt doc. q̃ loco canonicor̃ aduocet aliq̃s clicos honestos. arg. lxv. distin. si forte. & l. vbi absunt. ff. de tu. & cu. dan. bonus ter. xvij. q. iij. nullus reo. Et hoc est vtile ꝓuare ẽt i alienatõe ecclie iferioris.

12 ¶ Utr̃ necessitate occurrẽte q̃ nõ patiẽ vt hẽatur recursꝰ ad supiorẽ: licite possit fieri alienatio sine eiusdeꝫ supioris licẽtia: vide. j. Juramẽtum. iiij. §. i.

13 ¶ Quis dicatur supior: vt p̃ lnia ad ip̃ꝫ recurrat i cã alienatiõis rei ecclesiastice. ꝛ. q̃ i ñ exẽptis ẽ eps ꝓpus In exẽptis ẽ ꝑlatus ipsor̃ sub qb⁹ sũt

vt abbates in ecclesijs sibi subiectis ꝛ ministri mioꝛ q̄ ad monasteria scē Clare: ꝛ puicialesꝫ p̄dicatoꝛ q̄ ad sua monasterta. Ita elicit ex no. i. d. c. cle. i. ꝛ per Lar. in. c. statuimus de transac.

14 ¶ Utꝛ recipiēs, rē ecclie sine obseruatiōe solēnitatis teneat eā restituere ꝛ. q. sic ꝑm Bo. ti. ō alie. ét cū fructibus: nec pōt repetere p̄ciuꝫ ab ecclia xij. q. ij. nō liceat. r. q. ij. hoc ius i autēn co ō nō alie. §. i. Limita hoc veruꝫ q̄ nō repetit p̄tiū ab ecclesia nisi cōuersū fuisset i vtilitatē ecclesie. ar. c. i. ō de posito. Do ꝛ aliā limitationem ꝑm. d. An. q̄ q̄n cā ltia fuit alienatiōis: ꝫ nō sit seruata forma nō tenet in p̄scia qa solēnitates adinuēte sunt ad euitandū deceptiones. Et tō q̄n decepto non subest ꝛ fuit cā ltia alienādi nō tenet restituere i p̄scia qō bñ no. recitat Pda. in c. qua plerīq; de immuni eccle. ꝛ est equissimum.

15 ¶ Utꝛ p̄latus eccle possit renūciare exceptiōi cōpetēti eccle: aut trāsigere euidēter in dānū ecclesie. ꝛ. Pda. in c. i. ō ōpo. q̄ nō ꝑm Inno. ibidē nisi ex spāli cōcessiōe pape. facit. l. p̄ses. C. de trāsac. ꝛ. l. ꝓtra iuris ciuilis regulas. ff. ō pac. Et q̄ iferet q̄ nō pōt cedere liti ꝛ cause aut trāsigere nisi sit cā euidēs ꝛ debita solemnitas si actio sit ad rez imobilē iurta no. i. c. nulli liceat de re. ec. ñ al. Si ō sit ad rē mobilē: sic potest. vt no. gl. i. d. autentica hoc ius. Et hoc é verū p. l. cuꝫ hi. §. si cū his. ff. de trās. ꝛ. l nō solū. C. de p. mi. q̄uis aliq teneāt indistincte q̄ trāsigere poteſt: vt no. Albri. in. d. autentica hoc ius.

16 ¶ Utꝛ p̄latus solus possit repudiare legatū sine solēnitate p̄fata. ꝛ. vt colligo ex p̄silio. ij. Pau. de castro. q̄ nō ſꝫ donatiōnē sic: ꝛ dicit p̄bari ꝛ bñ ex l. magis puto. §. fīdū. ff. de re. eoruꝫ q̄ sub. tu. Nō. diuersitatis é qa i donatiō ne nō acquirit donatario nisi volēti ꝛ nō ignorāti ſꝫ i legato siff cit factū testōris soli⁹: acquirit eni ignorāti ꝫ revocabilr. l. cū pater. §. surdo. ff. ō le. ij. ꝛ. d. §. funduꝫ. ergo legatū est q̄situm ipso facto. Et sic itellige no. p̄z doc. i. c. vt sup de re. ec. non alie. ꝛ in. c. tua. de his q̄ fi. a prela. Et mihi placet: q̄uis Sede. cōsi. viij. p̄sumerit q̄ ét legatuꝫ pōt repudiare. Et cū Se. é Inno. in. c. ij. de do. Bar. i. l. iubemus nullā. C. de sa. sā. ec. vbi bñ distīguit ꝛ Pda. i. c. i. de dolo ꝛ ꝓtu. vbi late pōit ſꝫ eos non sequor nisi q̄n q̄ō legat ēét ō his q̄ alienari sine solēnitate p̄ñt ante factū: sed post factū sic si cā legitima subesset. Et idē dic in quocūq; prohibito alienari sine aliqua solemnitate vel cōsensu alterius.

17 ¶ Utꝛ iconom⁹ ecclesie cui cōmissa est in aliquo casu alienatio possit illā facere, consanguineis suis. ꝛ. Pda. in c. ut sup. de re. eccle. nō. alie. legisse tenent per autentica, q̄buscunq; modis C. de sacrosan. ec. posita. x. q. iij. q̄ nō nec ali⁹ administrator cuiuscūq; cōditionis sit. Sed Pda. dicit non esse verum in prelato: sed bene in iconomo ꝛ aliis. Ego tamen credo q̄ in conscientia si, ex cā legitia facit excusetur. ꝛ valeat talis, aliēatio arg. c. i. de coha. clc. ꝛ mu. in tex. ꝛ in glo.

18 ¶ Quid dicitur perpetuū. ꝛ. gl. x. q. ij. hoc ius. ¶ Pdio quod durat vsq; ad. xxx. annos. isti. de perpe. ꝛ tempo. ac. ¶ Secundo quod durat q̄diu vivit cui conceditur. ff. pro socio. l. i. ꝛ. c. precarie. x. q. ij ¶ Tertio quod durat q̄diu pensio soluatur. Insti. de loca. §. adeo ¶ Quarto quod durat vsq; ad tertiam generationeꝫ. ut in auth. de nō alienan. §. emphiteosim. Et sic omnis talis contractus prohibetur sine solēnitate: ꝛ in causis de quib⁹. s. dictū é.

19 ¶ Utrum terre inculte date ad cu'turam cum ꝓmissione dandi eas in emphiteosim possint dari post culturam ipsaꝝ. ℟. pa. in. c. ad aures de reb. ecc. nō alie. q̄ sic extirpantib⁹ siue eoꝝ hꝫ heredib⁹ alijs nō: nisi seruata debita solēnitate q̄ nō sūt ampli⁹ ire siluestres

20 ¶ Utrū sede vacāte possint alienari bona ecclie. ℟. pa. i. c. i. ne sede va. q̄ aut sunt bona q̄ seruando seruari non possunt: tūc in ecclia epali iconom⁹ siue capl'm sine alia lnia poterit. Sicut dicim⁹ in tutore. l. ler que tutores. C. ō admi. tu. ꝛ. l. tutor q̄ repertoriuꝫ. ff. eo. Si vo bona seruari pñt: tunc in eccle sia epali nō poterūt alienari sine lnia pape solū'ar. d. c. i. ꝛ in. c. i. de re. eccle. nō ali. li. vi. In ecclia vo inferiori: tūc si magna vrget necessitas: ꝛ ecclia diu est, vacatura: nec pōt comode expectari creatio prelati: tunc in istis duobus casib⁹ dicit ino. q̄ dabitur curator bonis. ꝛ p' illū fiet alienatio: nec pri⁹ poterit fieri etiā per archiepiscopū anteq̄ sit datus administrator ecclie vacanti vt in. d. c. i. lib. vi. facit. l. ij. ff. de cu. bo. dan. ꝛ quod no. in cle. ij. de re. ec. non alie. ꝛ ꝓcor. ℟n. ꝛ ll℟n. Similiter non valet alienatio facta a scismaticis vel intrusis. de scis. c. i. xij. q. ij. 'alienatiōes Et tenetur qui eam recipit restituere non solum rem: sed etiā fructus perceptos ꝛ qui percipi potuerūt a isto possessore. c. grauis de restit. spo. Et est excōmunicatus qui instituit talib⁹ alienationib⁹. vt. j. excōicatio. vij. casu. ix.

21 ¶ Utrū plat⁹ hñs bona distincta a bonis capli possit illa cōcedere alicui ad vitā ipsi⁹ plati sine capli cōsensu et alia solēnitate. ℟. pa. in. c. ꝓtinebat: de his q̄ fi. a pla. q̄ ℟e. ꝓsi. lj. tenet'q̄ sic. vide doc. in. c. venīo. de trās. ꝛ maxie cū pletaꝝ p tex. ibi cta gl. xvi. q. i. possessi o ꝓcs vbi archi. i. c. i. ō re. ec. ñ al. li. vi.

¶ Utꝝ in alienatione rei minoris requiraꝫ aliq̄ solēnitas. ℟. ino. i. c. i. ō re. ec. nō ali. li. vi. q̄ sic. s. cause cognitio: ꝛ decretuꝫ: ꝛ cā legitima. C. de p. mi. l. minorū. ꝛ. l. si minores. ꝛ. ff. de re. eo. qui sunt sub tu. l. magis puto. §. nō pas sim. ꝛ. §. si. es. Et hoc vꝫ etiā in mobilibus pꝛecios fm eundem ibidē: als hꝫ contra. possidentē rei vendicationē contra turorē aut curatorē 'personalem actionē tutele: vel negotiorū gestorum. d. §. si es. ꝛ. §. se. C. de p. mi. l. ꝛ si pses. Et dicit ibidē ino. q̄ decretum est snia: ꝛ non imponit sine cause cognitiōe ꝛ ideo in scriptis est dandū C. de sen. ex peri. re. l. ij. ff. de re. eo. q̄ sunt sub tu. l. i. ꝛ. d. §. si es. ꝛ. d. l. minoꝝ Sepe tñ in iure decretū vocaꝫ auctoritas. l. i. C. ō mi. ꝛ. l. i. C. quādo decre. opus non est.

¶ De alienatiōe possessiōis date sub ꝓditōe ne alieneꝫ. vi. j. dōatō. §. xlvij

¶ Utꝝ valeat alienatio fcā p eū q̄ cō misit capitale crimē: etiā ad pīa cāz. ℟. ino. in. c. q̄ ꝓpter de elec. q̄ alienatio tenet: dūmō fiat añ snias. l. post ꝯctū ff. de dona. ꝛ. l. si qs post hꝫ. C. de bo. dā. q̄ ꝓcipit q̄ bona illi⁹ q̄ capitale cō misit crimē publicenꝫ: itelligēda ē p⁹ snias iucta: vl' ex suspitiōe pene aliena ta. ut. ff. ō. do. cā mor. l. si aliqs. fallit in crie lese maiestaꝫ: vt i gl. d. l. post ꝯctū silr ꝛ hereꝫ. vt in. c. cū scōm. de here. li. vi. q̄ sūt i cōmissū a die cōmissi crīs vi⁹. j. hꝫtic⁹. idē dici q̄cūq̄ crie p qō ipo scō bōa ipz ꝓpetrāt'eēnt ꝓfiscata

¶ Utꝝ alienatio in fraudē creditorꝝ vel ꝓnorꝝ valeat. ℟. ino. vbi. ō. q̄ nō q̄ venit reuocāda. ut. ff. de his que in fraū. cre. per totū. imo plus q̄ⁿis non sit facta i fraudē: si tñ fraus est i ipso facto reuocatur. l. oēs. §. lucius. ff. e. ti.

¶ Utrum alienatio rei litigiose valeat. vide. j. cessio. in pꝛin.

27 ¶ Utrū alienatio fundi dotalis : vel rerum donatarū ppter nuptias valeat vide. ĵ. dos. §. xi. ꝛ. xij.

28 ¶ Qui phibeant alienare. vide. ĵ. donatio. §. iiij. cum sequentib⁹.

29 ¶ De alienatione bonoꝝ mobiliū q̄ fernādo seruari nō pūt facta p ecclias pſōas. vide. ĵ. clic⁹. xiij. p totuz.

Alimenta Alimentoruz appellatōe vestimēta ꝛ calciamēta itelligūt i legat. vt. ff. de ali. ꝛ ci. le. l. legatis. Idē dico si legat⁹ ē victꝰ vt. ff. ō vbo. sig. l. verbo victꝰ. secus si cibaria sūt relicta. vt. ff. de ali. ꝛ ci. le. l. antepe. Itē nole alimētoꝝ venūt medicine fm dy. ang. ꝛ imol. i. l. si cū dotē. §. si maritꝰ. ff. so. ma. p. l. verbo victus cū se. vbi est casus. ff. ō verbo. sig. ꝛ pbat in. l. legat. ff. de ali. ꝛ ci. le. ꝛ bal. in. l. i reb⁹. ff. cōmo. q̄uis direrit ꝛ̄ triū in. d. §. si maritꝰ. p copulam que ponit inter diuersa. vt no glo. in ḡica. ff. de iur. ꝛ fa. ig. ¶ Hoc non ē vex qz ibi ponit inter genꝰ ꝛ speciē. vt i sili notat glo. in. l. i. C. de ser. ꝛ aqua. sed appellatione cibariorū nō venūt medicine fm ang. in. d. §. si maritꝰ. similiter nole alimonie venūt necessaria vite fm pa. in. c. cū scōz. ō pben. ꝛ pz ex. c. nō liceat. ō pbē. in fi. lre. E. nomen vite necessaria iportat vestes: cibos medicinas ꝛ huiusmodi: sicut dicimꝰ de alimētis legatis i. d. l. legatis. ꝛ ibi tenet bar. q̄ ille cui ōbent alimēta dz hre expēsas p studio necessario sine q̄ viuere nō posset fm ꝓdecentia pſone puta grāmaticā ꝛ huiusmodi. secus de expēsis in studijs in qbus dr̄ militare: sine quib⁹ bñ pōt viuere honeste fm ꝓdecentiā sue pſone. Idē no. in. l. de bonis. §. nō solū. ff. de car. edi.

1 ¶ Quis teneat ad alimēta prestāda. q̄ fm azo. in sum. C. de alen. li. ꝛ no. in t⁹. alimēta. ¶ ō ꝓmo parētes liberos ꝛ liberi parētes alere tenētur: ꝛ oia onera inuicē sufferre. vt pz. C. e. p totū. nō tñ de ere. alieno. vt. ff. e. ti. l. si qs. §. parens. ¶ o. tñ q̄ nole prīs hic veniunt ascēdentes ex linea paterna: ꝛ matris nole ex linea materna. Est tñ differentia qz mater non teneē nisi pater: vel ascendētes ex eiꝰ linea desierint vel sint egētes. vt. l. si quis. §. vtrū. ꝛ. l. nō quēadmodū. ff. e. ti. fallit hoc ēt q̄n filii pūt sibi sufficere i alimēt̄, vl̄ ex bōis suis vl̄ ex artificio. limita fz bar. nisi sit nobil⁹ cui ñ deceat talē artē exercere. ꝛ idē puto i liberis circa parētes suos ff. e. l. si qs. §. fz si filiꝰ. nec distinguo an sit emancipatꝰ: vel ne an sit legitimꝰ vel ne qz de iure canonico tā pī quaz mater teneē alere spurios. vt no. ino. in. c. ii. de regula. ꝛ pa. in. c. cū haberet de eo q̄ du. quā po. p adult. Fallit etiā vt. ĵ. filiꝰ. §. xxi. ¶ Sēdo vir vxorem ꝛ vxor viz: si vir sit inops ꝛ vxor locuplex. C. vñ vir ꝛ vxor. aut̄ ꝓterea. ff. solu. ma. l. si cū dotē. ff. ad sil̄. l. i. ff. de iudo. l. mutus. Et hoc verum nisi vir vl̄ vxor esset i culpa q̄minꝰ exhiberet debita obsequia alteri. ar. l. iulianꝰ. §. offerri. ff. de ac. emp. cū silibus. ¶ Tertio rater fratrē si egeat fm glo. in. l. parētū. C. de alen. li. ꝛ. d. l. si quis a liberis. ꝛ eā approbat salice. in. d. l. parētū dicens esse rōnabile: qz si tenent alere fratrē naturalē tñ: vt in aut. licet. C. ō nā. li. multo magis naturalē ꝛ legitimū. ar. ff. ō admi. tu. l. tutoꝝ fm dignitatē. §. in solutēdis. ¶ Quarto seruus a dño. ff. de admi. tu. l. cuz pl̄es. §. pe. Illoqn fiet qō est in. l. ij. C. de his qui sunt sui vel ali. iu. ꝛ in. l. vnica. §. fz sciemus. C. de lati. li. to. ¶ Quinto socer nurū suam. d. l. si quis. ¶ Sexto tutor matrē pupilli ꝛ sororē si egēt. ꝛ. d. §. in solutēdis ꝛ no. q̄ alimēta debēt pstari

fm ꝓsuetudinē regionis arbitrio bōi viri ⁊ fz facultatē debēt ⁊ dignitatē legatarij. fm bar. in trac. de duob⁹ fratrib⁹. facit. l. aliméta. ff. de ali. ⁊ ci. leg. ⁊. l. cū hi. §. in ꝑsona. ff. de transac.

ALtare duplex est. aliud stabile qđ quidē in ecclia ꝓsecrata nō pōt cō struí nisi qđ ep̄s ꝑpri⁹ ꝓsecrauerit ve cōsecrari pmisit. s. ab alio ep̄o. lxviij. di. c. q̄uis. ⁊ de ꝓse. di. i. c. null⁹. el. ij. Aliud ât dr viaticū. s. in via portādū vel portabile fm io. an. i. c. qñ. de ꝓbē. li. vi. ⁊ no. q⁹ istud altare portatile. aliqñ fit ex tabla ⁊ lapide: ita q⁹ lapis ē sigillū: ⁊ sepulchrū ē in ligno aliqñ vo fit ex lapide solū. ita q⁹ i ipso lapiđ ē sepulchrū. aliqñ cū ligno ⁊ lapide: ita tñ q⁹ in lapide ē sepulchr̄e ⁊ sigillū ⁊ ponit lignū ꝑ augēda⁹ ei⁹ latitudine aliqñ fit in lapide solo sine sepulchro ⁊ reliquis. Et istus q̄tuor modis solū mō pōt fieri. ⁊ debet ee latū q⁹ sup eo possit stare hostia ⁊ calix. ar. c. ꝓcedimus. de conse. di. i.

1 ¶ Vtr̄ dēat ee ꝓsecratū ab ep̄o tā stabile q̄z viaticū. ꝛ. q⁹ sic. d. c. nllos. ⁊. d. c. ꝓcedim⁹. ⁊. c. qđ i dubijs đ ꝓse. ec. l. al.

2 ¶ Quō execrat altare. ꝛ. fm pa. i. c. ꝓposuisti de ꝓse. ec. vel al. q⁹ duobus modis ¶ Prio qñ mēsa altaris est mota. i. qñ tabula supior de loco cui cōpaginat amouet fm ino. in ꝛica p dicti ti. ⁊ ho. in. c. i. e. ti. ⁊ hoc vr̄ i altari stabili: ⁊ lz in ipsa mēsa sit forma ꝓsecratōis tñ si remoueat mēsa a structura execrat altare: q⁹ ꝓsecratio ītelligit p̄ncipaliter i pūctō e lapidis supioris ⁊ structure inferioris. sec⁹ si totum trāsferet cū sibi cohērētib⁹. sec⁹ i portatili q⁹ ñ execrat nisi amoueat illud paruū sigillū ꝓtinēs ꝓsecrationē: qñ factū ē ita q⁹ in lapide fit sepulchrū. Sed qñ lapis est ꝑ sigillo i ligno: tūc fm io. an. in. c. ligneis. e. ti. amoto lapide a ligno est execratū. Qñ vo ē factū tertio mō: tūc si lapis amoueat a ligno abb. ⁊ io. an. i. d. c. ligneis tenēt q⁹ nō execrat: q⁹ ꝓsecratio ē in ipso lapide. pa. ibidē dubitat q⁹ cuz recipiat formā ab ipso ligno ⁊ lapide: puta q⁹ lapis est ita paru⁹ q⁹ nō sufficit ad formā altaris viatici: sublato ligno est verū dicere q⁹ altare patit enormē lesionē. Tu dicas vez ee qñ lapis ē ita parvus q⁹ nō pōt ꝓtinere calicē cū hostia eo mō q̄ dz sup ip̄z pōi ad celebrādū alʒ vera ē opi. abb. ⁊ io. an. ¶ Scđo mō execrat qñ enormit ē fractū. d. c. ligneis. ⁊ ibi dicit pa. q⁹ vbicūq⁹ ꝓtingat enormis fractura in altari execratur. q⁹ videt ꝑdēt formā sec⁹ si fractura non sit enormis. Ista solū mō execratur altare portatile. q̄rto mō dictū ⁊ nō alijs modis. ⁊ no. eundē pa. i gl. in. d. c. i. q⁹ enormit frāgitur ⁊ execratur altare stabile si aliqs de lapidibus tāgētib⁹ ipsā ꝓsecrationē vel sigillū est amot⁹. ⁊ no. qñ fit consecratio altaris fit vnū forame paruum in mēsa lapidea altaris vel añ altare: vel in latere dextro. ⁊ post ꝓsecrationē clauditur lapide paruo ⁊ dr ille lapis sigillū: q⁹ denotat illud cōsecratū: ⁊ ibi ponūtur reliquie ⁊ nomē ep̄i ꝓsecrant̄is: ⁊ sancti ad cuius honorem consecratur.

¶ Ēln aūt possit poni corp⁹ xp̄i consecratū ꝑ religa. ino. cū ꝓsilio assistētiuz ꝛ. q⁹ non. fertur tñ q⁹ leo papa dedit parte corporal̄: ⁊ corpis xp̄i in ꝓsecratione cuiusdā ecclie. hec pa. in. d. c. ꝑ posuisti. tenet astē. li. vi. ti. xxxix. q⁹ altare portatile pōt ꝓsecrari sine reliquijs allegat. c. ꝓcedim⁹. de ꝓse. dis. i. Et iura q̄ vidētur cōtraria dicit q⁹ loquunt in altari stabili. Et q⁹ nō sint necessarie facit ꝛica in missalib⁹ antigs q̄ dicit q⁹ si relige nō fuerit omittatur illa

3

particulariū oīonis q̄ dī post ꝓfessio
nez.s.Oram⁹te dñe p merita scōz⁹ tuoz quoz reliquie hic sunt ⁊c.

4 ¶ Utz execrata ecclia execret altare
ꝛ.pa.in.d.c.ppoluisti.q. nō quia ec/
clesia pōt destrui absq; hoc q̄ destru
atur altare. Sec⁹ si poluatur q̄ tunc
etiā poluit altare ⁊ indiget recōcilia/
tōe.hoc intellige de stabili altari: non
de viatico seu portatili.

5 ¶ Utrū pl̄a altaria possint eadē die i
eadem ecclia ꝓsecrari.ꝛ.q. sic: sicut
⁊ plures sepi eodem die ꝓsecrari.c.cū
fisi.de ꝓse.ec.vel al.

6 ¶ Utz altare in ecclia ꝓsecrata pos/
sit dirui sine licētia epi: videt q̄ non
ar/c.placuit.de ꝓse.di.i.sec⁹ in nō ꝓse
crata: ar.a Ōrio fm glo.in.c.q̄uis.p/
alle. Idē dic ō erectōe q̄ ⁊ ō dirutōe

7 ¶ Utrū sacerdos possit ꝓsecrare alta
re.ꝛ.q. nō.xxvi.q.vi.ministrare.

8 ¶ Utrū in altari in q̄ eps celebravit
possit p̄sbyter eodē die celebraꝛ.ꝛ.q.
nō.de ꝓse.di.ij.c.fi.nisi de licētia epi:
aut necessitate cū eps nō pōt ꝓficere.
vi.q.i.nihil hec glo.in.d.c.fi.

Alternatiua pena lis ꝛ3
bar.in.l.quicūq;.C.ō ser.fu.
si verba dirigūtur iudici: tūc optio est
iudicis: puta cū dicit puniatur vl̄ ꝓdē
netur. Si ō dirigūtur reo: puta sol/
uat mille vel exhibeat medietatē ⁊ hu
iusmodi. tūc optio datur reo. Si vero
ō̄ba nō dirigūtur nec iudici nec reo:
puta dicit statutū sit pena pedis ⁊ hu/
iusmodi: tūc in penis corporalib⁹ ele
ctio est iudicis. l.i.§. expillatores. ff. de
effrac. In pecuniarijs ō erit rei. ar.
l.plerūq;.ff.de iu.do. et filis distinctio
fit in legaꝫ p dy. de reg.iu. li.vi. ⁊ doc.
in.l.lucio.ff.de le.ij. Si ō legatū sim
pl̄r fit alternatiue nō magis referen/
do verba ad heredē q̄z ad legatariū.
tūc electio est legatarij: vtputa lego ti/
cio fundum vel vsufructum vendica
bit tici⁹ qō voluerit. vt in.d.l.lucio.

¶ Utrū quando quis tenetur ad alte 1
rum duoz sub alternatiōe possit da/
re qōcūq; voluerit.ꝛ.glo.in.c.iter ce
teras. de rescrip. q̄ sic inst. de heredi.
inst.§.pe.C.de condi.indeb.l.pe.⁊.d.
l.plerūq;.ff.de le.ij.l.si ita extra de ꝓ
ben.referente. contra inst.de leg.§.si
generaliter. Soluit glo.predicta vera
prima iura: nisi eligens fuerit in mo/
ra.ff.de op.le.l.mancipioz.ff.de lega.
l.stataliberum.§.i.ff. de solu.l.sichuz
primo.ꝛ.ff.de peti.here.l.item.§. idē
recte ait. Unde talis si loco ⁊ tempore
debito offerat alterū cui tenebaꝫ ⁊ no
luit recipere liberatur debitor. Unde
si periret vel alio modo alienaret: nō
ꝓpter hoc teneretur ad altez et quo
sol⁹ creditor est in culpa per iura pri/
mo allegata. Sed si nullius sit in cl̄pa
debens duo alternatiue puta sichuz
aut pamphilum: si perit periculo pri
mi ad venditorē periculū secundi ad
emptorē ptinet. l.dario.§.si emptor.ff.
de ac.emp.⁊ ven.

Appetitio fm ale. secū 2
da sc̄de tra/
ctatu de auaritia.q.vij. est ap/
petitus potentie. Potentia autem po
test appeti, put per illaz acquiritur ho
norificentia: ⁊ sic reducitur ad super/
biam: vel prout est apparens sufficien
tia vel habundantia: ⁊ sic reducit ad
concupiscentiam oculoz. Unde au/
gusti. primo confe. auaricia possidere
vult multa: ⁊ tu domine possides oia
Potentia vero dicitur in possessione
oīuz. vnde gl. sup illud. Cognoui q̄m
dñs me⁹ es q̄ bonoz meoz nō egeſ
ait. Quātumlibet auarus sit sufficit ubi
dens: ⁊ enim auaritia terrā queric pos
sidere totam. adde celum: adō quod

plus est q fecit celū ⁊ terrā.⁊ ſō Aug. in li.de vera religiōe. Ambitio ſeculi ſupbos facit ꝯcupiſcētia curiſos. ⁊ in li.ꝯfe. Juſtiſti vt ꝯtineā a cōcupiſcētia carnis ꝯcupiſcētia oculoꝝ ⁊ ambitione ſeculi.

¶ Vtrū ambitio ſit peccatū mortale ꝙ.q nō ſp: ſed ꝓmo rōne finis: ⁊ eſt tūc qñ in tali appetitu ꝯſtituit finez.ſ. q̄ paratꝰ eſſet qōcūqꝫ mortale cōmittere,p ꝯſequēdo potentiā vel honorificentiā: vel ſecūdo rōne rei que appetit: vtputa q̄ appetunt vel pla beneficia eccliaſtica.ar.c.q̄ in tiñ.de p̄bē.niſi in caſu licito.de q̄ dic vt.j.clericus.iij.§.ij.vel aliqō bñficiū vel officiū ſeculare vel eccliaſticū ſciēs ſe indignū rōne criminis vel ignorātie et huiuſmodi: q̄ tunc eſt mortale. Rō: q̄ vult qō lex ꝓhibet. Sīr dico cum appetit bñficiū aut dignitatē q̄ hꝫ cura animaꝝ ꝓncipaliter ꝓpter honorez videt mortale rōne p̄dicta. facit in ar.c.ſtatuim⁹.lxi.di.⁊.c.licꝫ.viij.q.i.⁊ optime.c.miramur.lxi.di.⁊ hoc itelligo ſi fit deliberatio volūtatis: alꝫs veniale peccatū cōmuniter eſt.

Amor ſui ē qñ qs nimis diligit ſeipſum.q̄ rendo delectatiōes corporis nimis ⁊ quietē carnis: ⁊ ꝓcedit ex luxuria q̄ eſt peccatū mortale ſolū ſi ꝓpter eū nō implet p̄cepta vel facit ꝓtra. Aliter cōiter eſt veniale: qui tñ amor ſui eſt ille q̄ aliqñ ꝓducit vſqꝫ ad contemptū dei.vt dicit aug.⁊ ab iſto ꝓcedit p̄udētia carnis ō q̄.j. p̄udentia.

Adicitia vide.j. diligere. p totum.⁊.j.placere.

Amor ſeculi eſt filia luxurie.de quo vide j.diligere.§.iij.

Angaria eſt op⁹ ꝓſonale ⁊ munus mere ꝓſonale mun⁹ aūt mere ꝓſonale dr̄ q̄ ꝑ̄t labor corpali exple ri ſine detrimēto rei.vt i.l.mūcꝫ la.ij ff.de mu.⁊ ho.pangaria vo i q̄buſcū qꝫ ꝯſiſtit.vt vult glo.in.l.nemīnē.C.ō ſacroſan.ec.⁊ bñ q̄ dictio ꝓ auget.vt l.vrbana.§.puocare.ff.de verbo.ſi.⁊ no.in.c.ſi ꝯſtiterit.de ac.⁊ ſic ē mun⁹ mixtū: ſicut angaria mere ꝓſonale ē.

Appellatio eſt a minore ad maiorē iudicē puocatio ſm canones.ij.q.vi.ois oppreſſus.⁊.c.ſequēti.⁊.c.placuit.

¶ Q̄n eſt appellandū.§.q̄ infra.x. dies a die late ſnie.vt.C.de ap.aut.ho die ho.fallit in abñte ex ꝓbabili: vel notoria cā: quia talis infra.x.dies a tē pore q̄ ſciuit ſniam latā pōt appellare vt.C.quō ⁊ qñ iudex.l.ab eo.ff.qñ ap pel.ſit.l.i.§.ſi.⁊ hoc verū niſi ſit contumax vere in nō cōparēdo vel veniendo ad iudiciū: q̄ tūc nō audit niſi veniat iudice ſedēte adhuc ꝓ tribunali. l.diuus.ff.de i integ.reſti.ſecus ſi fuiſſet ꝓtumax reſtituēdo: q̄ pōt appellare.l.creditor.ff.de ap. 1

¶ Vtrū appellatio interpoſita poſt excōmunicationē vel interdictū: vel ſuſpenſionē ab officio: vel ab igreſſu eccleſie tollat ipſaꝝ cenſuraꝝ effectū.§. q̄ nō tex.eſt in.c.is cui.de ſen.ex.lib. vi.⁊ hoc verū q̄n tales cenſure abſolute ſūt inflicte. Rō q̄ ſecū trahūt executionē.c.paſtoralis.de ap. ſecus eēt ſi ſub ꝯditiōe forent poſite: vtputa ſi nō ſolueris hinc ad mēſez excōico te vel ſuſpendo: vel ſi nō feceris hoc vl illud: q̄ tūc ſi añ ꝯditionis euentum appellauerit legitime bñ ſuſpendit.vt in.c.ꝓterea el.ij.de appel. 2

¶ Quid ſi dicat. Excōico te ſi appel- 3

lueris.ꝛ.fno in.d.c.ꝓterea ꝙ appel
latio ſuſpēdit effectū.ſed dubiū ēēt ſi
dicit excōico te ſi diſpoſueris ad ap/
pellādū.ꝛ tūc dico ꝙ in caſu in quo
talis prelat⁹ nō pōt ꝓhibere appella
tionē nō erit excōicatus: alſ ſic.

4 ¶ Utrū excōicatus poſt legitimam
appellationē ſit euitād⁹.ꝛ.ꝙ ñ vt no.
in.c.licet.de ſen.ex.li. vi. ꝛ.c.paſtor.al'
de ap. Verūtamē ſi excōicat⁹ noīatim
ſpāliter ꝛ eꝓrſſe infra tēpus a iure vel
a iudice determinatū appellationem
nō fuerit ꝓſecut⁹ vt debuit: eo elapſo
poterit publice excōicatus denūciari
ꝛ tūc erit euitandus tāꝫ in iudicio quā
extra ꝛ ab actib⁹ legitimis remouen/
dus.d.c.licet.ꝛ dꝫ reputari ꝓ excōi/
cato poſt talē denūciationē donec ſen
tētialr fuerit declaratū appellationem
añ excōicationē fuiſſe interpoſitam.

5 ¶ Sed vtrū talis poſt denūciationē
excōicatiōis ꝛ deſertionē appellatōis
celebrās aut ingerēs ſe diuinis efficia
tur irregularis.ꝛ.archi. in.d.c.licet ꝛ
ſequit ibidē Be.ꝙ nō qꝛ ex q̄ appel/
latō legitia fuit añ excōicatōez poſita
ipſā excōicatiōem ſuſpēdit: ꝛ lꝫ p⁹ de
ſertionē appellationis denūcieť excō
municatus: nō tñ excōicať: nec ꝓ vere
eſt excōicatus: vt ibi patet.

6 ¶ Vtrū a qualibet ſnia vel grauamie
poſſit appellari.ꝛ.ꝙ ſic: ſi eſt ḥois de
iure canonico: de iure ciuili nō ab in
terlocutoria niſi q̄n iudex in crimina
li vel ciuili negocio q̄nez ꝓ tormēta
interlocutus eſt ꝯ.l.añ ſniam.ff.ō ap.
reci.facit glo.in.l.añ ſnie tps.C. q̄ruꝫ
ap.nō re. Rſr aūt nō appellať ab in/
terlocutoria.vt in.l.ij.C.de epi.au. rō
qꝛ grauamē q̄ō ꝓ eā inferť pōt repa/
rari per appellationē a diffinitiua .ſed
q̄n nō poſſet reparari liceret. Quidā
tñ tenēt ꝙ etiā ab interlocutoria pōt
appellari ſp.vt.l.ait ꝓtor.§. qd tñ.ff.
de mino ſed primū verius.

¶ Vtrꝫ gs poſſit appellare a ōclarato 7
re pene legis: videť ꝙ nō qꝛ a pēa le/
gis nō pōt appellari.l.ſi q̄ pena.ff. de
verbo.ſig.ꝛ in.c.qꝛ nos.ꝛ ibi glo. de
ap.ſed tu dic ꝙ a declaratore pōt gl.
eſt ſingularis in.c.cupiētes.§.ꝙ ſi per
xx.dies.de elec.li.vi.quod no.

¶ Vtrū gs poſſit appellare a denūcia 8
tione aut declaratiōe excōicationis:
ſeu alteri⁹ cenſure.ꝛ.pa. in.c. puenit.
de ap.ꝙ ſic.qꝛ hec nō eſt ſnia iuris a
q̄ nō licet appellare.c.qꝛ de ap.ſed tu
dicis declarantꝫ que eſt ḥois. facit ad
hoc glo.no.in.c. cupiētes.de ele.li.vi.
ꝛ hoc verꝫ niſi ſit notori⁹ exceſſus: qꝛ
notorius criminoſus nō audit appel
lans.facit gō no.ino.in.c. ex parte.el
ꝓmo.de ver.ſig.qui dicit ꝙ in noto/
rijs nō requirit ꝓprie ſnia: ſed fit q̄/
dā iuris executio.ꝛ tex.in.c.qm̄.de fi.
preſbyt. Quod limita verū qñ exceſſus
eſt ita notori⁹ ꝙ nulla tergiuerſatione
poteſt celari.

¶ Quis pōt appellare.ꝛ.ille cui⁹ in/ 9
tereſt: alſ ꝓ aliū facta nō valet.l.i.ff.ō
ap.nō ꝓre.ꝛ.c.ex ore.de ḥis q̄ fi.a ma.
par.cap.niſi qñ ꝓuocaret ꝓ eo q̄ du/
cit ad ſupplicū.vt.l.non tñ.ff.de ap.

¶ Vtrꝫ religioſus poſſit appellare.ꝛ. 10
ꝙ nō a correctione ſuoꝝ ꝓlatoꝝ ſi fi/
at ꝓm ſtatuta ordinis vel regule.c. ad
noſtram.ꝛ.c.reprehenſibilis. de ap.ꝛ
c.cū ſpeciale.e.ti.

¶ Vtrū appellatio extraiudicialis ſic 11
ánulet poſt facta ſicut iudicialis.ꝛ.ꝓm
ino.in.c.ex parte el.i.de verbo. ſig.ꝙ
ſic facit.c.ad audientiā.de ap. in hoc
tñ eſt differētia ꝓm eundē ino.in.c.i.ō
ḥis q̄ fi.a ma. parte ca.qꝛ iudex q̄ ꝓce
dit in forma iudicij ꝺꝫ audire legiti/
mas exceptōes: ꝛ niſi audiat iuſte ap/
pellať ab eo. Sed ſecus eſt in eo q̄ nō
vt iudex: ſed vt ꝓuata ꝑſona ꝓficit fa/

etū ſuū.q2 iſte in forma iudicij ñ ꝓcedit nec ꝓcedeꝛ pót.ꝛ tō ñ dittet qn ꝓficiat ſciñ ſup q̄ appellaꝛ.nec reuocabiꝛ niſi ꝓbeꝛ v̄itas cāe.nec imputabiꝛ ei ſi nō audit ꝯdictionē v̄l appellationē aduerſarij niſi ꝓbet veritatē cauſe appellatōis.vt ꝺ elec.c.cū dilectus.ꝛ mell⁹.c.cū iter canonicoſ iūcto quod no.i.c.iterpoſita i gl.i v̄.ſꝫ et ꝺ ap.et ſic colligę q̄ appellatio eꝛ iudicialꝛ ꝺꝫ fieri ex cā ꝓbata a iure v̄l ciuili: v̄l cō ſuetudinario v̄l canonico. ¶ Secundo⁹ q̄ tenēt geſta et poſt appellationē ipſā: niſi approbata veritate cāe. Tertio no.q̄ eo ipſo approbaꝛ veritaſ cāe q̄ nō ꝓbaꝛ ꝯriū. ¶ Quarto q̄ ſentētia excōicatōis ñ tꝫ p⁹ appll'atiōē ꝫ ex cāis lōis iterpoſitā: et ſi nō ꝓbaꝛ veritas ad q̄rtū ē ſpale in excōe ꝛ ꝯ ſup dicta. Et ē nō.q2 nūq̄ ꝺꝫ qs excōicari niſi cā ꝓbeꝛ.ij.q.i.nemo.ꝺ hoc vide Innoc.i.c.dilectis filijs ꝺ ap.q in hoc ꝯcordat.

12 ¶ Ubi ꝛ a q̄ ē appellādū.ꝝ.q̄ a iudice q̄ pnūciauit ꝛ vbius reddi ꝯſueuit. Mā regulaꝛit⁹ q̄ ad cās agēdas pti nēti eo loco ꝺēt fieri ꝛ agitari.ff.ꝺ inter.ac.l.volūt.§.q̄ ait ꝛ cozā iudice q̄ ſniaꝫ tulit.ſi et⁹ ſit copia nō p vicos v̄l oꝛtos.ff.q̄n ſit ap.l.i.§.dies. Et ſi non vult iudex recipere appellatiōem punitur.l.iudicibus.ꝛ.l.q̄n.C.eo.

13 ¶ Ad quē ē appellādū.ꝝ.ad ſuperiorē ꝛ gradatim.ff.eo.l.iperatoꝛes.ꝛ.C. eo.l.ad dictos. Si ꝺo a delegato appellaꝛ ad delegātē.C.eo.l.ꝓcipim⁹.§. eoꝛ. Si āt a ꝺlegato delegati ſeruetur forma poſita.C.q̄ ꝓ ſua iuriſdi.l. vnica.i fi.ꝛ i gl.ibidē. Et ꝓpea ꝺat cautelā. Ra.ful.in.l.eo cāu.C.ꝺ ap.q̄ eps v̄l ali⁹ oꝛdinari⁹ ꝺleget cāꝫ q2 ſi appellaꝛ a ſnia: devoluet ad ipſꝫ q̄ itez ꝺleget cāꝫ appellatiōis q̄ pōt ꝺlegari. vt l.cū poſt ſniaꝫ.C.ꝺ ap no.gl.ꝛ ang.i l.eos in pncipio.C.eo.tl. Et ſi.itez appellet ad eū reuertet.ꝛ cum nō liceat appellare tertio loco nō exibit ꝺ eius officio.

¶ Qualiter eſt fiēda.ꝝ.ſi in continē- 14
ti fit ſufficit vina voce ſine ſcriptis.C. eo.l.litigatoꝛib⁹. Si fit incōtinēti. tūc ꝺꝫ poꝛrigere libellū appellatoꝛiū.j.x. dies.C.e.aut.hodie āt q̄ libell⁹ ꝺꝫ ꝓtinere nomē appellātis ꝛ ci⁹ aduerſarij ꝛ nomē iudicis a q̄ ꝛ ad quē appellaꝛ. Hec notat.l.i.§.fi.ff.e.forma ſic ego Titi⁹ ꝺico ſniaꝫ nullā quā tuliſtis ꝺñe iudex.B.ꝺ me.ꝓdēnādo me ſempro nio in.x.libras ꝓſoluendas.ꝛ ſi aliq̄ ē ego ſentiēs me grauatū ad talē iudicē appello in ſcriptis petēs apl'os ꝛc.

¶ Utrū appellare liceat.ꝝ.q̄ ſic q̄ñ 15
fit ex cōfidēcia iuſte cāe: v̄l ad declinā dū indebitū grauamē iudicis.q2 hoc fit auctoꝛitate iuris.ꝛ qꝺ fit iuris auctoritate nō ꝺꝫ calūniā.ꝛ q̄ liceat appellare ex cauſis exp̄ſſis hētur in.c.paſtoralis ꝺ ap.ſi ꝺo appellet qs cā afferē de moꝛe: ꝛ aio agranādi aduerſariū ſic nō pōt fieri ſine peccato mortali ſi ē in notabile detrimētū ꝓpꝛio ꝛ tenet ei ad reſtōem q2.q.vi.c. q̄ūq̄. ꝯcoꝛ. Tho.ſa ꝑe.q.lxiij.

¶ Nō.q̄ timēs iniuriā iferri ſibi ab 16
aliquo iudice ꝛ accipiēs iter eundi ad pncipē ꝓcipiat illi ne ſibi iniuriā infeꝛat p hoc videt poſitus ſub ꝓtectione pncipis vt ſic iſtō ꝓceptū cū arreptōe itineris hēat vi cuiuſdā appellationis eꝛ iudicialis facit q̄ notat Bar.i.l. de pupillo.ff.de no.ope.nūci. ꝛ Inno.ꝛ Jo.an.i.c.vt debitus de ap.facit.c.dilecti.el.i.ꝛ.c.ad audiētiā de ap.vbi ꝓꝫ q̄ arreptio itineris ad ſupioꝛē ꝓſtituit eū ſub eius ꝓtectiō e.ꝛ ſic punit iferēs tali iniuriā dū ius ꝓtēnit ꝛ eū ſub cui⁹ ꝓtectiō e ſe poſuit. vt not. Pa.i.c.in cauſis de electio.

Apostasia ꝟz alex. ꝟa ꝑe tra ctam ō apostasia ē temerarī ꝙ astatu fidei: obie ecclīastice vl religionis recessus. Et sic collige triplicē apostasiā. vt ēt no. glo. i. c. i. de apo. In pma fuit. iulianꝰ apostata. vt i. c. iulianꝰ ij. q. iij. ⁊ qcūqꝫ ꝛcedit a fide. ij. q. vij. non pōt. Et isti ꝟm ꝓost. in. d. c. i. sūt vere heretici. ⁊ i ipsis hīt locū oia iura ō hīticis. ex q̄ ꝓz q ipso facto sunt excōicati. c. excōicamus de hereti. eli. ⁊ ho ⁊ ita tz Inno. i. d. c. i. nec testm facere pōt. vt j. testamentū. §. i. In fa sūt oēs xp̄iani qui nolūt obedire suis ꝓlatis ecclesiasticis. viij. q. i. sciēdū. ſz aduerte q ꝙ aut iste iobediēs iō nō obedit pape. seu canonibus. qz nō credit q hēant ꝓmātez ꝓdendi canones ⁊ iste dz puniri vt hereticus. xix. di. nulli fas est. ⁊ ibi dicit ꝓ. q est excōicatus ⁊ hīticus ⁊ scismaticꝰ. c. ſz de elec. c. excōicamus ō hī. c. i. de scis. ⁊ pa. i cle. i. de ꝛta. ⁊ q̄. dicit q ē ifāis. ⁊ notat gl. vi. q. i. infames. ⁊ glo. i. d. c. generali ō cle. li. vi. ⁊ ibi Bern. aut iō nō obedit nō qz nō credat eū hīce ꝓmātem. ſz qz ꝓcēnit ⁊ talis grauit dz puniri. d. c. nulli fas ē. Si ho nō vult obdire ex q̄dā ꝓcupiscēna q̄ ipz tz. tunc mitꝰ punit ō q̄ vide. j. iobia i ꝓn. in. iij. sunt large oēs q ꝓdūt deū p peccatū mortale iuxta illud. xxxviij. di. c. ſi. ⁊ Eze. Ecce ego mitto te ad gētes apostatrices ꝛc. Proprie ho i ista tertia spē sunt apostate illi q recedunt ab ordie suo. siue sūpte religionis. vt i. d. c. i. ⁊. l. di. c. vlt. de gbꝰ logtur Augu. xlvij. di. c. quantūlibet dicēs. Mūꝫ peiores ꝛc q in monasterijs defecerunt. Pro cuiꝰ declaratōe q̄renda sunt aliqua dubia.

1 ¶ Utrū clericꝰ in sacris q dimittit solū hītum sit apostata. §. Pa. in. c. tue de apo. ꝙ sic. ar. c. i. de voto. li. vi. secꝰ si ect i minoꝛibꝰ ꝟm ino. i. d. c. tue. ſz alij ꝛiuz teneāt. ſ. q sint apostate tales exīstēs in minoꝛibꝰ. sed mihi placet opi. ino. q nō per rationem quā facit pa. in. d. c. tue. qz in cle. fi. de vi. ⁊ ho. cle. nō punitur solū ex desertiōe habitꝰ: nisi dimittāt ⁊ tonsurā: ⁊ p oia incedāt vt laici. ⁊ hoc verū nisi tales exīntes in minoꝛibꝰ habeāt bīficium qz si tenēt bīficiū ⁊ dimittunt habitū sunt apostate. d. c. fi. l. di. ⁊ qđ ibi no.

¶ Utrū peccent clici apostatātes. §. 2
alex. vbi. ē. q sic i ꝓma vice: qz faciūt ꝛ illud qđ dixerunt: Dñs pars hereditatis mee ꝛc nō tamen postea si sūt in minoꝛibꝰ tm̄ nec credo etiā q tales peccent mortaliter taliter apostatando per. c. vlti. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ per c. ioānes. de cle. contu. ⁊ quod no. gl. in. d. c. tue nisi retinerent beneficium si qđ habebant: quia nullū votum fecerunt nec ꝛ aliqđ ꝓceptū faciunt. ⁊ ꝓpterea dicit alex. vbi. s. q nō efficiūtur infames si solum erāt in minoꝛibꝰ ſz alij apostate sic. iij. q. iiij. si quis a vero. ij. q. iij. si aūt. Rl. tm̄ in. iiij. di. xxiiij tenet q etiā habēs primaz tonsuram nō pōt eā deserere sine peccato mortali. qđ limitat vex naſon: vex nisi cā róal' eū moueat ad dimittēdū ſz qm̄ solū, ex sola libidie laicādi defit: tūc peccat mortal'r. ſz q nō peccet mortal'r videt verū ꝓ iura pālle. Alii āt q sunt in sacris: ſp sunt i pcō mortali: ⁊ sunt cohercēdi vt redeāt ad assumēduz habitum ⁊ tonsuram. vt in. d. c. tue. quō autem si vxoꝛē accepit dispensatur cū co. vide. j. bigamia. §. viij. ⁊. ix.

¶ Utz i minoꝛibꝰ ordinibꝰ exīntes posſ sint renunciare clericatui. §. pa. in. d. c. tue. q nō verbo. vt in. c. si diligenti. de fo. ꝓpe. sed facto sic: exercēdo actū oino ꝛium clericatui. vt no. in. c. i. ō apostā. vel quando monitus nō vult

relipiscet.ꝛ idē in alijs casib⁹ a iure ex
pressis de quo dic vt.j. excōicatio.v.
casu ꝓmo.§.xxij.cum se.

4 Utr religiosus recedēs incōsul/
to plato suo:ꝛ nō subiciēs se alterius
obedictie sit apostata ꝓpe.§.fm ino.
in.c.fi.de renū.ꝛ in.c. intellexim⁹. de
eta.ꝛ qua.ꝙ sic quantūcūq; retineat
habitū ꝛ tonsurā:qz oportet ingredia
tur monasteriū si vult euitare aposta/
siam de quo no.in.c.ex parte.de tem/
po.oz.ꝛ in.c.ioānes.de regu.

5 Utr religiosus itrās monasteriū
magis latū sit apostata.§. glo.in.c.fi.
de apo.ꝛ in.c.ex pte de tempo.oz.ꝙ
nō ꝓprie.an autem large sit apostata.
vide.j.religio.§.xxxiiij.

6 Utr recipiēs ordinē sacrū in apo/
stasia ꝓprie habeat ipsi⁹ ordinis exe/
cutionē sine dispēsatiōe.§. Ida.in.c.
fi.de apo.ꝙ nō si erat religiosus apo
stata quantūcūq; peniteat ꝛ solus pa/
pa dispēsat cū eo.secus si minoz cū
suscepisset.qz eps posset dispēsaꝛ.hoc
intelligo si nō sit religiosus exemptus
qz sup exēptū nullā hz eps auctorita
tē.vt pz.j. exēptus.§.vt.fallit hoc si in
tali apostasia dimisisset habitū.ꝛ sic su
scepisset postmodū ordines:qz cū eēt
excōicatus.c.vt periculosa.ne cle.vel
mo.li.vi.solus papa poterit dispensa/
re:vel melius dic ꝙ habebit locū qđ
dicitur in.c.cum illoz in fi. de sen.ex.
de quo vide.s.abbas.§.xiiij.

7 De clericis vel monacis ꝯhentib⁹
mr̄imoniū.vide.j.bigamia.ꝓ totum.

8 Utr religiosus apostata sit regren
dus.vide.s.abbas.§.xvij.ꝛ de eis bo/
nis vide.j.monasteriū.§.vi.

9 Utr christian⁹ q ꝓpter timorem
mortis facit aliquē actum infidelitatis
exteri⁹:puta reuerētiā idolo: hz inte/
rius teneat fidē peccet mortaliter.§.
ꝙ sic:hz ꝓprie nō sit apostata nec ex
cōicatus.facit ꝓ hoc.c. sicut sanctius
xxxii.q.iiij.ꝛ quod ibi no.

Utrū liceat xpiano sine apostasia 10
portare habitū infidelium. vide.j.in
fidelitas.§.ix.

Aqua bñdicta aliqñ fit
ad reconciliatio/
nem ecclie polute sāguine vl̄
semine:ꝛ hec bñdicit̄ ab epo solū cū
vino ꝛ cinere.vt i.c. aqua.ꝛ in.c.ꝓpo
suisti.ꝺ ꝓse.ec.vl̄.al.aliqñ fit ad asper
gendū hoies vel dom⁹.ꝛ remouēdā
sterilitatē rez hūanarū:ꝛ ad multipli
cationē ceteroz bonoz:ꝛ ad defensio
nez hoīum aduersus insidias atq; ver
sutias diaboli.ꝛ ad deleēda peccata ve
nialia ꝛ hec bñdicit̄ a sacerdotib⁹ cū
sale.vt in.c.aqua.ꝺ ꝓse.di.iij.nec cre
do ꝙ diaconi possint hanc bñdicere
ar.d.c.aquā.ꝛ in.c.plectis.§.ad pby
terū.xxv.di.ꝺ ꝙ bñdicere dona dei ē
officiū ꝓsbyteroz nō diaconi: ꝛ mā
daꝛ oib⁹ sacerdotib⁹ vt eā faciāt i.d.
c.aquā.ꝛ cōsuetudo interpretaꝛ.vt oi
die dominico benedicatur.

Utrū aq̄ nō sacrata addita sacrate 11
efficiaꝛ sacra.§.fm regulaz glo.in.c.
qđ in dubijs.de ꝓse.ec. vel al.ꝙ sic qz
dicit ꝙ sacrū tanq̄ digni⁹ trahit ad se
nō sacz.xiij.q.ij.nō extimem⁹.ꝛ alijs
ꝓcor.qđ intellige vez fm pa. in.d.c.
qđ in dubijs in liquoribus.ꝛ in his que
mixtione ꝓfundunt̄:nec facio casū an
sit maioz quātitas aq̄ nō bñdicte q̄
cramēto sanguinis xp̄i:qz liquoz ad/
ditus nō miscet̄ sanguini cū,sit ibi sā/
guis in venis:sed solū cōmisceꝛ acci/
dentib⁹ illis:ꝛ ꝓpterea nō efficit̄ san/
guis christi.vt no.in.c. cum marthe.
de cele.mis.

Utrū aqua bñdicta sit cā remissio 12
nis peccatoz venialiū sicut cetera sa/
cramēta.§.fm pe.in.iiij.di.ij. ꝙ non

quia non est sacramentū: sed remissio que fit per ipsam fit per modū meriti nō sacramēti. Aqua enim bñdicta datur ad remouendū phibens remissionem ⁊ disponendum ad deuotionem ⁊ dolorem peccatorum.

ARbiter ēt fm Inno. i c. gntauall' ō iureiurā. ille q eligit vt iudex. s. vt pcedat seruato i sbalib⁹ ordine iudicij. ff. ō arb. l. i. ⁊ l. qualē. Arbitrator ēt ꝫ eūdē ibidē q eligit vt aliqd existimet vel qd sibi videat ō aliq̄ re dicat sine ordine iudiciario vel ea arbitret. inst. de emp. §. pcīū. ff. de ver. obli. l. si quis arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicōmissa. §. sic fideicōmissū. Jn multis differt arbitrator ab arbitro. de quibus not. doc. ⁊ Pa. i. d. c. gntauall'. que omitto

1 ¶ Utrū arbiter pmittēs transire tps teneat pribus. &. q sic. facit tex. in. l. i. §. sciēdum in versi. prodesse. iuncto. §. precedēti. ff. de. ma. cōue. facit qō no. in. l. fi. C. de cōtrahen. emp. ⁊ in. l. iij. §. tā ⁊ si neminem. ff. de arbi. ⁊ in. l. ij. ff. pro socio. glo. institu. de oblig. que ex quasi delic. nas. in pnci. ⁊ in aut. decernim⁹. C. de arbi. ⁊ in. l. si quis in ꝓscribendo. in fi. C. de pac. qō limito verū qñ ex dolo vel lata culpa hoc facit: alīs nō nisi se obtulisset q⁹ tūc teneret etiā de leui. ¶ Multomagis tenet ad restitutionē si iniustā dedit sententiā ex dolo vel lata culpa. ⁊ ēt leui qñ se obtulit

2 ¶ Utrū arbitrator possit die feriata pcedere in cā ⁊ sentētiare. &. Pa. i. c. cōquestus: de feriis. q sic: q⁹ est amicabilis cōpositor ⁊ pacis mediator facit. c. i. de feriis. in fi. ꝓcor. spec. ⁊ ino. i d. c. gntauall'. Sed tñ peccat dicit pa. ibidē si ex suo arbitramēto solū habet respectus ad cōplementū ☞ctus. secꝰ si pncipaliꝫ itenderet pacē vel aliquez pīū actū. vt in. d. c. i. ⁊ sic itellige bar. in. l. si de meis. §. fi. ff. ō arb. q dicit q pōt pcedere etiā die dñica. ⁊ sequitur pa. in. c. cum dilectus de arbi.

¶ Utrum femina possit eē arbitratrix 3
&. q sic: ñ tñ arbitrix: q⁹ haberet pcedere iudicialiter: qō ē officiū virile. vt pbatur in. c. dilecti. de arbi. ⁊ i. l. fi C. de arbi. nisi sit femina q̄ ex dignitate haberet iurisdictionē. vt regina. videꝫ in d. c. dilecti in glo.

¶ Utrum monachꝰ possit esse arbi- 4
trator. &. q sic: q⁹ est officiū pietatis reducere discordātes. ad ꝓcordiā. ar. c. iniustū. ij. q. iij. ff. p so. l. si societatē la p ma i aut. vt iudi. di. si nō. lxxxvj. di. p uenit. ⁊ q possit esse tenet pau. in cle. ij. de rescrip. reqrit tñ licentiā abbatis ⁊ idem ibi Jo. de ligna. Et rō est quia nō ꝫ neq̄ velle neq̄ nolle. xij. q. i. si dicat. Oldr. tñ tenuit q etiā sine licentia abbatis. Et credo verū si abbas scit ⁊ nō contradicit: quia videt ꝓsentire Et sequitur car. i. d. cle. ij.

¶ Utrum monachꝰ possit esse arbi- 5
ter. &. q nō: nisi de licētia abbatis ⁊ vtilitate monasterij. ar. c. ij. de testa. li. vj. vbi nō pōt eē testamenti executor sine licētia superioris ⁊ vtilitate monasterij ꝫ sit actus fauorabilis: ergo nec arbitriū i se assumere. d. c. nō dicatis. hoc ꝫ bal. in. l. si q ex ꝓsensu. C. ō epis. au.

¶ Utrū arbitrator possit p bono pa- 6
cis sine pcō de iure alteri⁹ cape ⁊ dare alteri. &. pa. i. d. c. gntauallis q sic allegat. l. sed ⁊ si in seruū. §. si ge. ⁊ l. si de meis §. recepisse. ff. de arb. ⁊ inoc. tex. est nōta glo. in. c. nisi essent. de preben. facit. c. his que. ⁊ ibi pa. in. c. fi. ō transac. ō ma. ⁊ obe. ff. p socio. l. societatē. la. ij. §. arbitror. ⁊ ñ solū i casu dubio: sed etiā in casu scito: ex q̄ facit p bono pacis. bal. tenet q⁹ nō pōt ⁊ furtum cōmittit. de usi. feu. Et credo verū dicat qñ facit sine cā. secꝰ p bono

pacis: qz multū lucrat qui a lite recedit. ar. eoz que no. in fi. l. lucius. ff. ad treb. z nisi nimis enormiter lederet partem facit qđ no. idē pa. in. c. fi. ō trāsa

7 Utrū arbiter ꝑ recōpensatione alicuius spūalis possit iudicare vanduz tpale: ff. pa. in. c. fi. de re. permu. q ñ quia cum arbitriū videat quidaz ꝓtractus vt in aut. vt diffe. iud. §. i. Uñ quē admodū ꝑ viā ꝯctus nō pōt dari aliquid tpale ꝑ spūali sine simonia. Sic nec per viam arbitrij: vt hic.

8 Utrū in ecclesiasticis possit cōpromitti in clericū z laicū. ff. q sic. c. ꝑ tuas. de arbi. nō vt in iudicib⁹: quia laicus est oīno icapax hui⁹ iurisdictiōis vt in. c. decernim⁹. ō iud. z iurisdictio cōpeteret cuilibet insolidū z idiuisibiliter. vt no. glo. in. c. prudentiā. ō offi. deleg. z sic mixturā faceret habitabilē l. pedius. ff. de arb. z quod no. in. c. cū sup. de offi. dele. z sic qđ esse non pōt d. l. pedius tenet tū glo. in. c. cōtingit. de arbi. q etiā de spūalib⁹ pōt cōpromitti in clericū z laicū auctoritate superioris.

9 Utrum de rebus temporalib⁹ clerici possint compromittere i arbitros laicos. &. fm ino. in. c contingit. de arbi. q sic. facit. c. dilecti. de arbi.

10 Utrū cum quis iurauit stare sentētie arbitratoz possit sine periurio petere reductionē ipsi⁹ arbitramēti ad arbitriū boni viri cū tale arbitramentū est iniquuz. &. pa. in. d. c. quintauallis multas opi. recitat: sed in ꝑsciētia colligo ex eius dictis sic. Aut deceptio interuenit ex ꝓposito. z tūc respectu cuiuscūqz lesionis pōt peti reductio nō obstante quocūqz pacto. Rō qz sicut expresse nō pōt renūciari dolus futuras l. si vn⁹. §. illō nulla. ff. de pac. ita nec tacite sub generalitate verboz. et hoc cōiter sequunt doc. z dī dolus ex ꝓposito qñ sciens ꝑ fraudē: gz fam seu odiū aggrauat partē alterā. Aut deceptio interuenit re ipsa z sine dolo arbitratoris. z tūc si lesio ē modica ñ potest ꝑti reductio. vt in. l. si de mels. §. recepisse. ff. ō arb. etiā si renūciatio ñ interuenit: vt patet in. c. nisi essent. de ꝓben. aut lesit nō modice. z cōis opi. est ut possit reduci. Sed hoc credo verū si nō interuenit renūciatio. Si vō interuenit renūciatio. l. vt possit dare vni z leuar alteri. qz renūciatio aliqđ operat. ar. c. si papa ō ꝓui. li. vj. z. c. i. his de ꝓui. z in. l. si qñ. C. de inoffi. te. Ideo tūc poterit rōne maxie z enormis lesionis z nō magne: qz ista maxima lesio in dubio videt excepta. ar. l. oēs. §. luci⁹. ff. ō his que i frau. cre. z qđ possit reduci facit. l. si quis cū aliter ff. de verb. ob. qz satis est qđ nō fecit sicut bon⁹ vir facere ō bnisset. l. si libertus. ff. de ope. li. z ex q̄ maxia lesio nō fuit exꝓssa nō dz trahi vltra intentionē agētis. Ita sentit bald. in. l. pe. C. de arbi. z. d. anto. i. d. c. qntauallis. z magna quantitas dicit respectu ꝑsonarū vel cause fm bal. all. l. cū fili⁹. §. heres meus. ff. de le. ij. vide bonā glo. i. c. fi. de re iud. li. vj. Quid si fuisset dictū vt possit alte z basse in totū vel in partez ō iure vni⁹ dare alteri. Et sic credo nō possit si dolus nō interuenit nisi addita fuisset illi potestati verbū restrictiuū s. alte z basse ꝓut sibi videbit vl' placebit: qz hec verba iportāt arbitriū boni viri. l. thays. §. sorore sua. ff. ō fidei cō. li. l. i. ff. ō le. ij. z. l. q squis. ff. ō le. iij. in ꝓn. vide. ī. iudicare. §. iij. z. v.

11 Quō debēt ꝓnūciari arbitri sentētiā. &. q i pīali dicēdo: Nos arbitri ꝓnūciam⁹ ꝛc. Excepto i electione q̄ dz fieri in singulari vice oīuz de re iudi. c. cū ab vno. li. vj. z pītib⁹ oībus arbitris ꝑz pa. in. c. sane. de arbi. Uerū tñ

dicit bar.in.l.duo ex trib⁹.ff.ꝺ re iud. ꝙ si tertius fuit ꝑñs i disceptatiõe sup merits cause: ⁊ dirit quicqd voluit et monitus ab alijs duob⁹ nõ vult eẽ ꝑñs nec allegat causam legitimã abñtie ꝙ tunc ꝑñt duo ꝓcedere sine ipso tertio Et quomõ ꝑót mutare sniam vel corrigere. vide. j. inder. § xxv.

12 ¶ Cõpromissũ est in duos arbitratores ⁊ nõ ꝓcordãt: nũquid ꝑñt copelli eligeꝛ tertiũ: aut iudex possit ipse eligere. &. rectrat pa. i. d. c. qntana. bal. i. c. i. de iurisdi. i ma. facta dicere q̃sdã sapiẽtes ꝓsiluisse ꝙ nõ: ⁊ placet. sec⁹ de arbi. qr cõpellunꝛ eligere. c. iij. cũ spãli. ꝺ ap. ⁊. l. ité si vn⁹. §. si i duos. ff. ꝺ arb.

13 ¶ Arbitrio boni viri qñ ꝺr debere reling vel stari intelligitur de iudice ordinario loci no. glo. in. c. statutũ. de rescrip. li. vj. ⁊ sequit Se. in. d. c. statutũ. spec. in ti. de arbi. §. i. ꝺ si. sed quis. vbi dicit ꝙ bonus vir cui⁹ arbitrio ꝺz stari dicit iudex loci. l. continu⁹. §. cũ ita. ff. de verb. ob. ꝓcor. lap. abbas.

Archidiacon⁹

multa põt de iure. Sed quia ſm ino. in. c. i. de offi. archi. ꝓsões ⁊ ꝓsuetudines ꝑ diuersa loca ꝑualẽt i officijs. de ꝓsue. cũ olim. de excess. prela. c. ad hec ipsis stabit. ⁊ tõ i officio suo faciet ſm ꝙ ꝓsuetudo ꝓscripta sue ecclesie ꝺz. Vbi aũt nõ esset talis ꝓsuetudo vel statutũ haberẽt locuz capta toti⁹ istius tituli ſm eundẽ inno. Et sic post epm est vicari⁹ in oib⁹: ⁊ hz curã in clero: tam in vrbe quã in parochijs habitãtes. ⁊ ipsos ꝺz de tertio in tertiũ annũ si eps nõ pót visitare. vt i d. c. i. ⁊ in. d. c. ad hoc. Debet ascultare euangeliũ ⁊ epl'am ⁊ rñsoria: ⁊ nullus ea i ecclia cantet nisi pr⁹ ab eo auscultatus ⁊ de ei⁹ iussu: ⁊ ceroferarios ordinare. vt in. c. ij. eo. ti. tenet si aliquid ex sua negligẽtia vel alteri⁹ fraude de perijt de reb⁹ ecclie: nisi ꝙ posse ꝓuideat. vt in. c. ij. e. Debet examinare eli cos q̃ sũt ad sacros ordines ꝓmouẽdi c. ad hoc. ⁊. c. ad nr̃m. Abbates ⁊ abbatissas ponit in sede sua. vt in. d. c. vt nr̃m. q̃ oia capl'a sũt i. d. ti. ꝺ of. archi.

¶ Item peccet archidiaconus rñden 1
do epo dicẽti: Scis hũc esse dignum Scio quantũ humana fragilitas permittit. &. ſm ino. in. c. vnico. de sctu. inordi. fa. ꝙ si talis ordinãdus ꝓbat⁹ a ꝓbis pót sana ꝓscientia rñdere: dum modo nõ sciat aliqd mali de eo. ar. ꝺ presũ. duduz. ꝙ si scit aliquid mali de eo quod est secretũ: debet obtiere a ꝑlato vt eo absente faciat ordinationẽ. Et si nõ põt vel sine scandalo: tunc ẽt põt sana ꝓscia dicere: qr nõ dicit nisi vt minister: nõ vt ipse: ⁊ ecclia q̃ nihil scit de occultis per euz loquit: nec ꝺz omittẽdo talia dicere: indirecte publicare crimẽ fratris secretũ. Si ꝺo esset publicũ tale crimẽ: tũc peccaret mortalit talia dicẽdo. xxij. q. ij. ꝓmuz si mõ crimẽ est pcñ mortale: tale q̃ꝺ scit. sec⁹ si ẽt veniale. vt. xxv. di. §. criminis.

Archiepiscop⁹

pót in tota sua ꝓuincia exercere iurisdictionẽ tollẽdo prauã ꝓsuetudinẽ ⁊ fulminãdo sniam ercõis in seruãtes eã ſm ino. ⁊ seq̃t pa. in. c. ex frequẽtib⁹. de instit. ⁊ sentit gl. i sũ. ix. q. iij.

¶ Item potest in sua dioces̃i existens 1
rõne notorietatis delicti delinquentes suffraganeox suox sua sententia afficere. ⁊ lz ter. in. c. romana. in. §. notoria. de censi. lib. vi. loquatur dum visitat: tamen. doct. cõmuniter extendunt in d. c. ex frequentibus. etiam dum non visitat rõne notorietatis delicti.

¶ Vtrũ archiepiscop⁹ possit absolue 2
re subditos suffraganeorum suorũ. &.

Se.in.c.perpetuo.de censi.libro . vj. q̃ non potest ligare vel soluere : nisi dum visitat: vt tex.hic inuit: nec etiam a minori excõicatione absoluere: vt in c.nup.§.in scõa vo.de sentẽ.ex.t hoc vex nisi p appellationẽ cã ad eũ devo luta sit: vel in casib⁹ sibi spãliter a iure pmissis.de quib⁹ habes in.c.pastoral'. de offi.or.in glo.t in.c.venerabilibus. de sen.ex.li.vi.t in d.c.perpetuo.

3 Utrum possit añ se crucẽ portari facere.&.q̃ trãsiẽs p ꝓuinciã suam põt t bñdicere pplo t ĩ põtificalib⁹: t sine pontificalibus celebrare : t celebrari facere tam in locis exemptis quaz nõ exemptis. Et etiam epus in sua dioce/ si pót silr hec. Tñ debẽt fieri sine vio/ lentia t grauamie exẽptor.cle.archi/ epo.de pui.multa alia q̃ ad for ꝓscie ptinẽt tãgẽtia statũ archiepor.vide.j. prelatus per totũ.et epus per totum.

ARchipresbiter

ecclie cathedralis dz hꝰe curaz quõ alij sacerdotes diuina officia cele brent debito mõ: t in adñtia epi põt fõtes bñdicere: alijs sacerdotib⁹ peni tentiã iniũgere.c.ij.de offi. archipres. Isti alio noie dicũt decani.vt in.c. ad hec de offi.archi.

1 Utrũ valeat absoluere oẽs de epatu.&.q̃ sic oẽs q ad ipsum ꝓ pnia re/ cipienda recurrũt: q̃ est parochialis sacerdos oium de epatu.c.officiũ.eo. ti.in tex.t in glo.t.l.di.in capite.

2 Utrum idẽ possit archipsbyter ru/ ralis.&.q̃ nõ nisi inquantũ epus ei dat auctoritatẽ: plebib⁹ enim solũmodo p est t nihil dz facere sine relatione epi aut ꝑ eius decreta.c.fi.e.ti.

ARgumentatio

a minori ad maꝰ valet affirma tiue.c.si in laicis.xxxviij.dis. a maiori ad minus valet negatiue.xxxij.q.v. si paulus. Et ꝺ hoc ĩ.c.cũ in cunctis. de elec.in glo.cum suis concor.

1 A toto ad partez valet affirmatiue xliij.q.v.penale est.

2 A parte ad totum valet . negatiue xxxij.q.iiij.meretrices.

3 Ab ethiologia nois.xvj.q.i.placuit el.i.t.ij.sed nõ valet nisi negatiue t i nomine appellatiuo: q̃ propria noia ponunt ad placitũ.vt no.bar.i prohe mio infortiati sup ꝟica. Limito etiam fm pa.in.c.i.de iudi.vex q̃ nomẽ su/ mitur ex essẽtiali nã sua: vt mutuũ: te/ stamentũ: quia hoc vex est. Testñ est mentis testatio.l.i.ff.de testa.vbi ergo nõ ẽ testõ mẽtis nec testñ.silr mutuum ẽ qꝺ ꝺ meo fit tuũ.l.ij.ff.si cer.pet.vbi ergo ꝺ meo ñ fit tuũ ñ ẽ mutuũ.secus q̃ ponit nomen ex eo qꝺ deberet in esse i noiato. Uñ iperator dr augustus q̃ augere debet rempublicã.si nõ au get tũ imperator ẽ: vt no.i ꝓhemio.ff. veteris. Papa põtifex dr: quia dz eẽ pons per exẽplaritatẽ vite. Sed si nõ facit tñ pontifex est. vt in.c.i.de consti. li.vj. Sic igit intellige insti.de iure. in prin.ff.de ver.sig.l.bonor.t.l.maluz. C.de defen.ci.l.defensores.la.ij isti.de dona.§.est t alij⁹.C.de fertis.l.a nullo. C.de offi.pfe.vr.l.i.vbi tex. Sciatis ꝓ fecto ex ipso noie qꝺ pfecto debeatur annone. Ex quib⁹ patet q̃ argumẽtũ põt sumi ab interpretatione nois . Et sic limita fm bald.de vasallo milite q̃ arma bellica deposuit illud ꝓuerbiuz Si noie pueris nec rem habere mere ris esse veruz.si nomẽ sigt subam vel q̃litatẽ necessariã inesse alicui subiecto vt.ff.de fideicõ.li.l.lucij⁹.t.ff ꝺ pact.l. tale pactũ.§.fi.secus si significat solaz simplicez demonstrationem .ff.de re. du.l.si cognatis. Et ex hoc patet q̃ ve rum q̃ scolares scolas intrãtes non

attendentes nec studētes non gaudēt
priuilegio scholariū: vt tenet io. de lig.
i ꝓhemio cle. adducit. no. ꝑ glo. in. l.
vna. C. de feud. li. vr. ro. ⁊ videt tex. in
l. si quis. C. de dome. ꝑte. ⁊ idē si inho
neste viuūt. C. de curio. ⁊ sta. l. agentes
als incipit ꝑ id tñs. Sīr est verꝫ q illi
qui sunt de collegio alicui⁹ artis: sed
artē illā nō exercēt nō gaudent ꝑuile/
gio illius artis. vt no. bar. in. l. semper
ff. ō iu. imu. ꝑ illum tex. in. §. negocia/
tores. xvi. q. i. generaliter. ⁊ hec faciūt
tam contra scolares ⁊ artifices quaꝫ
eoꝝ rectores qui grauāt litigātes cum
eis rōne ꝑuilegioꝝ. ⁊ iō si hoc ē mani
festū credo q teneāt ad restitutionē re
ctores oiuꝫ in quib⁹ pl⁹ sūt grauati. ⁊
sīr scholares si tales sūt: q nō gaude
ant cuius nō sit manifestū. In nomie
aūt ꝓprio sepe fit. ar. lꝫ nō validuꝫ: ⁊
ideo hoies querūt bona noia. ⁊ dice/
bat vxor io. an. q si venderent debe/
rēt emi pro magno bono: ꝓpterea io.
an. extollit nomē ꝓprium i ꝓhemio c'e.
Sīr accursius in. l. facta. §. si in dāda
ff. ad treb. interꝑtando nomen sunm.
Et hoc euenit: qr ex horrido noie se/
pe suspicant hoies sinistrū: putātes a
prauo euentu ipositū: ꝑ hoc vide tex.
cum glo. in. d. §. si in danda.

4 ¶ Ab auctoritate. xxxij. q. i. dixit.

5 ¶ Ab oppositi vl' ōrijs. viij. q. i. sciēdū

6 ¶ A filiū. ij. q. i. multi. in glo.

7 ¶ Ab exēplis gētiliuꝫ. de verb. sig. fo
rus. de ꝓsc. di. i. c. i. vide bal. in. l. cōuē/
ticulā. C. de epi. ⁊ cle. quō multis alijs
modis valet: ꝫ omitto ꝓpter breuitatē

ARra non precia. sed pi/
gnora dicuntur.

¶ Arraꝫ donatio ē argumē/
tum emptionis vel vēditionis: aut al/
terius ℨctus: qui tñ ℨctus valeret sine
eis. l. qō sepe. in ꝑn. ff. de ℨhen. empti.
⁊ pōt qs ab emptione ⁊ vēditione dis/
cedere post ipsaꝫ dationeꝫ nisi sint da
te noie arre ⁊ ꝑ parte solutiōis: qr cū
ps ꝑcij sit soluta res nō ē itegra. C. qñ
li. ab emp. di. l. vnica. Utrū tñ ille per
quē stat ne ℨctus perficiat: qñ solū sūt
date ꝑ arris: ipsas perdit q dedit: ⁊ q
recepit restituet in duplū. insti. de emp.
⁊ ven. §. i hijs. ⁊ idē dic de pignore: dū
modo nō sit datū extimatū noie parti
solutionis. C. de rei ven. l. precij.

¶ Utrū possint interuenire in matri/ 2
monio: ⁊ quō faciūt matrimoniuꝫ. vi/
de. j. sponsalia. §. xij. cum seq.

ARrogantia ē que dā ſi
lia superbie qua quis multum
se existimās ceteros quos infra se videt
despicit: ⁊ quib⁹ nō ꝓsulendo loqui: sꝫ
vix dñando dignatur. c. i. xl. di.

¶ Arrogātes dicūtur q garrulitatem 1
auctoritatē putātes humilr nesciūt in
ferre quod docēt. di. xlvj. §. i. ⁊. c. i. ⁊ di.
xlix. c. hinc ⁊ enim. circa medium.

¶ Arrogantia rusticoꝝ nihil impudē 2
tius. d. §. i.

¶ Utrū sit mortale peccatū. &c. q sic. 3
qñ ex tali supbia vel ꝓtentione fit q̄ sit
mortal'. ⁊ ꝓpterea vide. j. supbia. ⁊ cō
temptio. als cōiter pcm̄ venţale erit.

ARrogatio. vide. s. adoptō

ARs balistarioꝝ. vtrū lice
at. &c. q nō. imo ꝓbi
betur sub pena excōicationis
inter xpianos. vt in. c. vnico. de sagitta
rijs. Quod est verꝫ sm gl. ibidē ⁊ doc.
in bello iniusto. sec⁹ in iusto: qr data iu
stitia licitū est quibuscunqꝫ armis vti ⁊
pugnare: imo aduersariū decipe ꝑ se/
ductionē: parādo insidias. vt in. c. do/
minus. xxiij. q. ij.

¶ Utrū artifices q inter se conueniūt 1
q alios nō instruāt: aut q nō vendāt
nisi certo mō: ⁊ ꝓmōi peccent. &c. fm

Jnno.in.c.significante.de ap.q̄ sic: si fraudulenter faciunt. Secus si ex p̄ uilegio vel consuetudine.ꝛ.C.de mo/no.l.vna. intelligit qñ fraudulenter faciūt.vel dicit q̄ locuꝫ hēt de psonis ꝛ rebus:nō de loco vel mō.vel dic q̄ si faciant ex aliqua cā lūa q̄ lꝫ. Secus si ex auaritia:vel i dānum rei publice Et sic intellige.d.l.vnicam.

¶ Itē artifices facientes que p̄ se vel alio admixto nō p̄nt eē vtilia.ō quib⁹ dicit.l.quod sepe.§.veneni mali.ff. de contrahen.emp.q̄ flagitiose rei nec emptio:nec mandatum.nec societas valere pōt peccent mortaliter.ꝛ. q̄ sic.imo omnia mala eis imputabunt ex ipsis venientia.c.fi.de iniur.ꝛ dam. da. Et hoc videtur tenere Jnno.in.c. i.ne cle.vel mo.q̄ dicit q̄ in his nullo mō lꝫ negotiari. Sed si posset eē vtile cum aliquo admixto.vt puta pro feris occidēdis: vel si sint forte gladij vel colores.quia p̄nt esse vtilia ad aliqua si ad defensionem.vel ad colorañ.ho minē vel mulieres in casu licito.ꝛ pro bona causa licita est in his negociatio fm eūdez Jnno.vbi.s. Et hoc credo verum qñ existimat.vel pōt existimare ꝓbabiliter q̄ talʾ emens:vel cui talia dat:vel facit velit eis vti ad bonum. Alʾs tale erit peccatum talia facere: vl̄ vēdere aut donare quale peccatuꝫ est tali re vti. Et ex hoc pꝫ quid dicendū de artificibus qui faciūt taxillos:car/tas:pōpas:curiositatesl.ꝛ huiusmodi. que vt frequētius sūt mortale peccatū alʾ qui ipsis vtuntur.qz nō p̄nt absolui nisi a tali arte abstineant.

3 ¶ Ars siue exercitium corporale ex/trinsecum vtrum sit licitum.ꝛ.q̄ sic. si hec ꝛcurrant. ¶ Primum recta/ intētio:nam cuius finis bonus est.i.in tentio:ibm quoq̄ bonum est in his q̄ de se nō sunt mala. Finis ergo vtum⁹ qui dꝫ hꝫi est deus.i.coꝛ.x. Oia que/cunq̄ facitis:aut in verbo:aut in ope ꝛc. Finis ꝓpinquus dꝫ esse aliquod rōnale:vt subuentio ꝓximi: vel sue necessitatis ad eph.iiij. Operetur ma/nib⁹ suis vt hēat vñ tribuat necessitatē patienti. Qui ergo laborat laboret vt coꝛpus exerceat ne occio toꝛpescaꝫ: vel vt lucrum acquirat quo se ꝛ suos gubernare possit vl̄ vt alijs subueniat vñ viuere possint virtuose.ꝛ sic ad glo/riaꝫ perueniant. Si āt alia intentione quis facit artem aliquam tale est pec/catum: q̄lis est intētio praua quaꝫ hꝫ

¶ Secundū q̄ opus ipꝫ non sit ꝓ/hibitū a deo vel ab ecclia:vel a legi/bus.sicut ē ars vsure ꝛ oia q̄ non sunt nisi ad peccatū.vel malū ꝓximoꝝm.

¶ Tertium q̄ fiat modo debito ꝛ cū debitis circunstātijs.s.tempore debito non festiuo.de quo dic.vt.j. Serie per totum. Jtem sine fraude vel dolo:per iurijs:mendacijs:ꝛ huiusmodi.qz ta/le pecūn erit ars:quale mala circun/stantia cum qua fit.

¶ Quartum.q̄ fiat ab eo qui non est ꝓhibitus. Illā quedam sūt que clicis ꝓhibent.vt.j.Clicus.ix.per totum.

Ascisimus. fm Ar chi.i.c. ꝓ hūani de homici.li.vi. dē ascindo scidis qz scindunt aiaꝫ a coꝛ/pore. Jsti ꝓpe sūt serui q̄ subsunt dñio alicuius:ꝛ ꝓ pecunia occidunt hoies ad alicuius instātiā fm predictum Ar chi.alij volunt q̄ sint quidam infide les liberi qui ꝓ pecunia faciliter que rūt interficere hoies non curātes si se ipsi interficiant.ſꝫ q̄ sint sub dñio ali/cuiʾ vel nō fideles vl̄ infideles dūmō ꝓ pecunia eis data hoies iterficiūt nō refert fm io.de imo.ꝛ sequr Se.i.d. c.ꝓ humani.

¶ Que pena ꝓcurantiū mortē alicu/ ꝛ

ens p tales.ff.gcunq; ꝓnceps. ⁊ quã/
tumcũq; magnus ꝑlatus seu quenis
alia ꝑsona ecclesiastica vel secularis
quẽpiã xpianoꝝ per predictos occidi
fecerit vel mandauerit: q;uis mors ñ
sit secuta aut eos receptauerit vel oc/
cultauerit: aut defensauerit excõis ⁊ d̃
positionis a dignitate: honore: ordi/
ne officio: beneficio icurrit ipso
facto. Et ẽt cũ suis bonis mũdanis oi
b⁹ diffidat⁹ a toto christiano ppło p/
petuo. Hec regrit alia inia posq; p/
babilibus conistiterit argumẽtis istud
scelus cõmisisse. hec in.d.c.p hũani.

2 ¶ Utrũ tales diffidati possint interfi/
ci impune. ff. ang. d̃ peru. ꝑsi. xiij. ⁊ segt
Se. in.d.c.p humani. q; sic reduz p
iudicẽ: sz ⁊ quẽcũq; ꝑuatuz: q; idem
est bãnire: ⁊ diffidare qd̃ statuere ⁊ pci
pere vt impune possit occidi. vt no. C. d̃
accu. l. reos. quod i ꝓsciẽtia liceret qñ
fieret zelo iustitie: alꝰ non

3 ¶ Clerq; clicus talr diffidat⁹ sit ispolia
tus oi ꝓuilegio clicali. ff. Se. i.d.c.p
hũani q; sic ⁊ sic alia d̃ gradatõe ꝑt oc
cidi vl d̃berari sine excõe vl alia pẽa.

4 ¶ Utrũ bona ꝑdictoꝝ sit capiẽtiũ. ff
q; sic si sũt bõa mũdana. Aduerte tñ
hic ꝑm archi. ibidẽ q; regrit prẽ⁹ sniã
iudicis declarãtis ipsũ assassinũ vel fau/
torẽ taliũ anteq; liceat ꝺ tales ꝓcede
re in ꝑsonis vel bonis. ⁊ ad ter. d.c.p
hũani rñdet nõ regri aliã sniã. s. q̃ det
lniaz occidẽdi ⁊ hmõi: q; sufficit sit d̃
clarat⁹ assassin⁹. vel fautor: Quod no.
quia facit ad multa.

Astrologia nihil
ffert
ad salutẽ: sz poti⁹ mittit i er
rorẽ. ⁊ ideo a quolibet fideli ẽ postpo/
nẽda. xxxvij. di. §. sed cõtra. xxvj. q. ij.
illud. circa fi. ⁊ .c. sed ⁊ illud.

Astutia ꝓpe fm tho.
fa fc. q. lv. est
cuz; qs ad ꝓsequẽdũ aliquẽ finẽ bonũ
vl malũ vtr non vertis medijs: sz silatj
⁊ apparẽtib⁹: qd̃ qdem ẽ ꝺ rõnez ⁊ ꝺ
prudentiã ⁊ peccatũ. Aliqñ tñ dr pru
denna ꝓpter similitudinẽ: sz improprie vt
prouer. ꝑmo: vt dr paruulis astutia.

¶ Astutia large est q̃dã apparẽs ficto 1
seu silatio. ⁊ põt dupliciter fieri. ¶ Uno
ad bonũ alterius: ⁊ ad illi⁹ malũ iniuste
⁊ sic nõ ẽ pcñ: vt pz. xxij. q. ij. in. c. vti
le. vbi põit quo xps ⁊ dauid ⁊ alij vsi
sint silatione ⁊ sancte. ⁊ glo. dicit ibidẽ
q; dol⁹ ꝺ hostẽ bon⁹ ẽ. xxiij. q. ij. dñs
⁊. xliij. di. i. mandat. ff. de cap. ⁊ postli.
re. l. nihil interest. ⁊. xiiij. q. v. dixit. Ad
vez credo: dũmodo mendaciũ ñ di/
cat. ⁊ hostis sit nobis ꝺ iusticiã hostis

¶ Secundo mõ astutia seu silatio fit
ad fallendũ proximũ. ⁊ sic semp ẽ pec
catũ. xxvij. dis. qd̃ interrogasti. xij. q. i.
certe. Et aliqñ est veniale peccatũ: ali
qñ mortale ꝺm nocumentũ qd̃ infert
ꝓximo: vel intendit iferre ex ea. utputa d̃
re notabili: sic ẽ mortale. ar. c. i. xxij. q.
ij. ⁊ hoc etiã si fieret ꝓpter bonũ alte
rius q; nulli faciẽda ẽ iniuria ꝓ alteri⁹
bono. d.c. primum. ⁊ d̃ hac habes. j.
prudentia. §. iiij.

Auaritia fm Tulliũ ẽ
inordinatus
amor hñdi. ⁊ dr inordinatus
dũ qs sup̃ modũ mẽsure q̃rit vel reti
net diuitias. Illa bona exteriora hois
cõsistere debẽt in q̃dã mẽsura. s. vt q̃/
rat hic diuitias ꝓut sũt necessarie ad vi
tã vel suã ꝓditionẽ. ⁊ sic auaritia sp est
pcñ ꝺz tho. scda scde. q. cxviij. ꝓ cui⁹
declaratõe ẽ notãdũ vt dicio ex dict⁹
alex. ⁊ tho. vbi. s. q; auaritia cõsistit in
trib⁹. i. appetẽdo: i acgrendo: ⁊ in re/
tinendo inordinate res tẽporales.

¶ Dr; aũt sit pcñ mortale auaritia q̃ 1
ꝓsistit i appetẽdo. ff. q; sic trib⁹ mõis: ꝓ
mo appetẽdo aliẽa illicite volũtate d̃

liberata: ita q̄ p̄cederet l opus si esset facultas. ꝛ isto mō est mortale peccatum: q̄ ꝫ illud p̄ceptū exo. xx. Nō cōcupisces rem p̄rimi tui. Possz tñ esse veniale pcñ p̄pter modicitatem rei appetite: sicut dr̄ de furto. j. furtuz §. xxviij. ¶ Secūdo est mortale pcñ cū appetit dliberate illicita q̄ sine peccato mortali teneri nō p̄nt: puta bñficiū ecclesiasticū cū sit idign⁹. ¶ Tertio posset esse mortale peccatū qñ appetit superflua appetitu suffocante totaliter mentē a debita cura sui ꝛ necessaria p̄sideratione diuinoꝝ vt patet i. c. idolatria. xxviij. q. i. ꝛ facit. c. cum ois auaritia. i. q. i. Superfluo igit amore desiderare diuitias: dūmodo sit infra deū: vtputa q̄ nec illicito mō nec illicita vellet: nec p̄pter hoc dimittit necessaria ad salutez cōiter pcñ veniale.

2 ¶ Utrum auaritia in acquirendo sit mortal'. ꝫ. q̄ sic duob⁹ modis. ¶ Primo si acq̄rit p illicitū ꝫctuz diuina vel hūana lege p̄hitū. puta p vsurā: rapinā: falsū ꝫctū ꝛ hmōi. ¶ Secō si acq̄rit p opa q̄ sūt pcā mortalia: q̄uis ēt nihil acquireret vt adulterari ꝛ filia. si vo talia opa q̄uis illicita: nō eēnt peccatū mortale: tūc auaritia nō eēt mortal': vtputa cū aliq̄s cōponit v̄ba ioco sa ad lucrū: salua tñ honestate: ſz essz veniale pcñ: sicut illud per q̄ō q̄rit.

3 ¶ Utr̄ auaritia i retinendo sit mortale peccatū. ꝫ. q̄ sic tripl'r. ¶ Primo cum retinet sciēter ea q̄ restituere tenetur ꝛ p̄ōt. c. sepe p̄tingit. de resti. spo. ꝛ totiens quotiēs pōt restituere ꝛ disponit nō restituere. ar. d. c. sepe. ¶ Secūdo cū retinet ea que sunt vltra suaz necessitatē ꝛ sue familie videns aliquē i extrema necessitate: q̄ tenetur ei de talj supfluo subuenire de p̄cepto. vt dicit Ri. in. iiij. di. xv. de q̄ vide. j. elemosina. §. i. ¶ Tertio cuz retinet supflua rōne p̄decētie sui status: q̄ de ipsis tenetur facere elemosinas: etiā non existēt⁹ in extrema necessitate fm Ri. vbi. s. ꝛ hoc intelligo cuz retinet amore inordinato. secus si teneret vt loco ꝛ tpe dispensaret: q̄ nō tenēt simulta lia superflua dare. In alijs autem casibus communiter est veniale.

¶ Que sunt ei⁹ filie. ꝫ. q̄ multe. ipsa 4
est que fecit meuz ꝛ tuū ꝫ ius nāle q̄ō oia cōia fecerat. viij. di. §. differt. xlvij. di. sicut. xij. q. i. dilectissimis. ꝛ. c. duo. Ipsa in terrenis facit fortes in celestibus debiles. xlvij. di. oēs huius seculi. Ipsa excecat rōnem ꝛ gratius facit videre aur̄ q̄z solem. d. c. sicut. ꝛ. xxxvij. di. nōne. Ipsa facit idolatrare ꝛ formicari. xxviij. q. i. idolatriā. ꝛ. i. q. i. cū ois auaritia. Ite facit adulari regib⁹ ut capiant alienas hereditates. d. c. nonne Ipsa furtū: rapinā: vsurā: fraudē: falsitatem: iniustitiā: simoniā: acceptionez p̄sonaꝝ p̄ditionē: turpe lucrū: intricordiā ꝛ inquietudinē parit: de q̄bus vide in titulis suis. Et breuit ipsa ē oium malor̄ radix. xlvii. di. bonorū auctori. ꝛ. xxiij. di. hīs ergo. Ipsa maiorē reuerētiā exhibet auro q̄z deo. xlvij. di. sicut. Ipsa excecat mentez. de elec. q̄rundā. li. vj. ꝛ in. c. dr̄ auaritie cecitas

Audacia vtrū sit peccatum. ꝫ. q̄ sic fm q̄ dicit excessum passionis q̄ proprie dicitur audacia: de qua eccle. viij. cum audace ne eas. ꝛ opponitur fortitudini que est contra timores ꝛ audacias.

Agere an prohibeatur qui est prohibitus acquirere. ꝫ. Se. i. c. cum ex eo. de excess. p̄lat. li. vj. q̄ non quia p̄hibitus acquirere nouū ius in re non dicitur venire contra p̄hibitionem: ꝫz augmentet p̄cipuū quod ha-

bebat ante ꝓhibitionē. vt est casus in c. fi. ij. ℞. de cōcel. ꝓben. li. vi. vide. j. loca. §. iij.

AUgurium qđ fit i cōside ratione auiuꝫ ad sciam futuro rum est ex traditiōe malox angeloꝝ xxvj. q. ij. qui sine.

1 ¶ Utrū hāc artē exercere sit licitū. ℞. ꝙ vanitas ē ⁊ supstitio. xxvj. q. ij. c. illō imo est idolatrie cultus augurij supsti tionibus iplicari. xxvj. q. ij. sed ⁊ illō ⁊ sic patet ꝙ ē pcīm mortale. ⁊ ꝓfirmat hoc: quia in. c. augurijs. xxvj. q. vi. dr ꝙ augurijs seruiēs est ab ecclia sepan dus. sed de hoc latiꝰ vide. j. sortilegiū

AUsteritas idiscre/ta in vi gilijs ⁊ orōnibꝰ reꝓhendit. ꝺ cōse. di. v. nō mediocriter. ⁊ posset esse mortale pcīm: vꝫ qñ notabiliter lede/ret vitā ꝓpriā ⁊ sciēter vel ex tali indi/scretiōe que ꝓueniret ex lata culpa. vt patet ex. ꝺ. c. non mediocriter: qđ de monstrat eos cōmittere rapinam.

1 ¶ Austeritas in imperādo est qñ non cū tranglitate corrigit: sꝫ aspere sub/ditos iflectere festinat. xlvj. di. hoc hꝫ

2 ¶ Austerus nō debet esse dispensatoꝛ vbi deus est benignus. xxvj. q. vij. alli/gant in fi. ¶ Melius est per mansuetu/dinem peccatoꝛes ab errore eruere q̄ꝫ per austeritatem in foueam perdi tiōis propellere. xlvj. dis. recedite. quia austeritas immoderata nec correctio nem inducit: nec salutem. xlv. di. cum beatus. Et sic patet ꝙ nec multa auste ritate exulcerādi sunt subditi neq̄ ni mia benignitate dissoluendi. xlv. di. di/sciplina.

BAlistariorum ars° quomodo ꝓhibetur. vi de. s̄. ars. in ꝓin.

BAlneum. vtrū sit in trandum die dñica. ℞. ꝓ voluntate aut luxuria omni tēpoze ꝓhibetur: pro/necessitate autem licet: vt est tex. in. c. peruenit. de conse. di. iij.

1 ¶ Utruꝫ liceat clericis vel religiosis balnea intrare. ℞ ꝙ sic cā necessitatis vt patet ex tex. xxiij. q. i. omnis q.

2 ¶ Utrum liceat balneum intrare cū mulieribus. ℞. ꝙ non. vt est text. in. c. non oportet. lxxxj. di. imo vt dicit glo. ibidem. Si vir ingredit balneum cuꝫ muliere extranea: donatione ꝓpter nuptias priuatur ⁊ mulier dote: si cum viro alieno habuerit balneuꝫ. vt. C. de repu. l. vlti. §. inter culpas. imo infamis est qui tenet mulieres custodiētes bal/neatoꝝ vestes. vt. l. athletas. ff. de his qui no. infa. §. ait prætoꝛ.

3 ¶ Utrum liceat balneuꝫ intrare cuꝫ iudeo. ℞. ꝙ non vllꝰ christiano. ⁊ si cle ricus est debet deponi: laicꝰ excōicari q cū iudeo se balneat. xxviij. q. i. nullꝰ

BAnnum. Qualr pu niatur bā/niens ēpm. vide. j. excōmuni catio. v. casu. xiij.

1 ¶ Utrū intuste bāniens aliqđ teneat ad restitutionē ꝺ amissis rōe talis bēni tionis. ℞. ꝙ vltra peccatū mortale qđ incurrit tenet ad restitutionē fm ino. in. c. fi. de his que vi mie. cā. fi. ff. quod mie. cā. l. si cū exceptione. §. pedius. qꝛ bānitio eius fuit amissionis occasio. ꝺ. l. si cū. §. in hac actione. Nec ob. ff. e. l. metū la. iij. in ꝓin. vbi sentiens ar/matos contra se venire ⁊ fugiēs si oc/cupatus fuit fundus quem fugiēdo di misit nō tenent arman: quia loquitur qñ metus fuit vanus: quia forte con/tra eum non ibant: sed si promisissent ire contra eum ⁊ huiusmodi bene te/nerentur de omni dāno quod iuraret

sibi contigisse eor occasione.ar.dicta rum.l.r.d.c.fi.r.ii.q.i.in' primis. De bānis que debēt fieri in matrimonio. vide.j. Clandestinū in prin.de bānitione que ē diffidatio. vide.j. diffidatio.

2 ¶ Itrū bānitus amittat q̄ sūt iuris ciuilis.&.fm' bar. aut est bānitus taliter q̄ pōt impune offendi. Et si est bannitus iperij pdit. Si vo est bānitus alicuius ciuitatis vel regni: sic nō pdit ea q̄ sunt iuris ciuilis ciuiū romanor̄ sz ea q̄ sunt ppria illi⁹ ciuitatis vel regni. hoc no.barto.in.l.amissione.ff.de ca. vi. Et addit q̄ ad hoc vt sit talis bānitus duo requirūt. ¶ Primū q̄ sit inobediēs.r aufugerit ab iperio cui subest r sit exbānitus. ¶ Secundū q̄ in hostiū numero se ꝓferat: r habet eū p hoste. Si aūt qs esset bānitus: nō tñ haberet vt hostis. nec posset offendi impune ex forma statuti: tūc talis nō pdit nisi ea que sunt ciuitat. Et sic patet quō pōt facere testū vel succedere: q̄ primo nō pōt.s.bānitus iperij. alio bānitus ciuitatis pōt: r multofortio bānitus q̄ nō pōt offendi: sz secundo potest fm ius cōe.sec⁹ in successione' fz statuta ciuitatis. Et sic pz q̄ bānito ex debito er quo veniūt bona publicāda nō egparat deportato q̄ nō succedit nec ex testamento nec ab intestato.l.i. C.de here.instit. q̄ talis succedit r pōt acqrere de nouo si remanet liber. et hoc fm dispositionē iuris cōis: sz nō vigore statutor̄ ciuitatis vel terre: de qua est bannitus.

3 ¶ Sed quid valet ei cū nō possit i dicta ciuitate vel terra agere.&. q̄ pōt cedere alteri iura sua recepto ꝓcio. et ñ obstabit cessionario bānito. sic no. bar.in.l.certa forma.C.de iure fis.

BAptismus ꝑmo q̄t tupler ē &.tripler: vt dicit aug.li.iij.ō vnico baptismo.r de ꝑse.dis.liij.c.baptismi vicem.s.fluminis ō hoc Jo.iii. venit Jesus i terrā iudeā r baptizabat r iste ꝓprie dicit baptism⁹. alij aūt, methaforice: q̄ vterq̄ istar baptismi hz purificare: r p ꝓfās vicē eius implere. ¶ Secūdus est baptism⁹ sanguinis. Jo.xij. Baptismo hoc habeo baptizari. r iste est baptismus potissim⁹. de cō se.di.iiij.cathecumin⁹. ¶ Tertiꝰ ē baptismus fluminis siue spiritussancti. ō quo act.ij. Vos aūt baptizabimini spiritu sancto. Et iste est propositū suscipiendi baptismū mō debito si dabit facultas: vnde illud nō ꝓgruit nisi adultis habentib⁹ vsum rōnis.d.c. baptismi vicem. Iste baptism⁹ nō equipollet primo: quia nō remittit tota pena debita peccatis: sicut in primo: sed plus r minus fm suam deuotionē. Item p istum nō imprimit caracter: Item ꝑ natar iste ecclesiastica sepultura: sicut r cathecumini: q̄uis ꝑ eis oret ecclesia. Item in isto requirit ꝓtritio vt saluetur: sed non in primo sed solum attritio. ¶ Secundus vo baptismus excedit primū quo ad premiū accidentale: qō est aureola r etiam essentiale fm ℞de.de pal'.in.iiij.quia plus ō gratia confert: sicut est ibi maius opus sz non imprimit caracter per ipsum sicut per primū. Et iste secundus est cōmunis adultis r paruulis q̄: si paruuli interficiantur ꝓ christo: puta in detestationem fidei christi quā tenent parentes eius sunt martyres fm theologos: r fm ℞de.de pal'.in.iiij.etiā si essent in ventre: r in despectū christi mater percussa abortum faceret vel interficeretur. Sed quia hic intendo tractare de baptismo fluminis. ideo videndum est. quid sit baptismus fluminis: &. baptismus est exterior hominis ablutio cum certa forma verborum

fm magistrum senten. in .iiij. dis. iii. in quo scdm ino. in rubrica de baptismo sunt tria sicut in sacramento altaris. ¶ Unum quod est tñ res sacramenti. s. gratie infusio: ⁊ peccati remissio. ¶ Secundū quod est tñ sacramentum s. aqua abluens: ⁊ ablutio passio: intelligo cum debita forma verboꝝ: aliter non. i. q. i. detrahe. ¶ Tertiū quod est sacramentū ⁊ res. s. caracter. Aqua ergo verbo domini sanctificata propꝛie est sacramentum sicut species panis ⁊ caracter secundario sicut verum corpus christi.

1 ¶ Utrum sit de necessitate. &. fm bonauen. in .iiij. sen. dis. iij. ⁊ Ricar. ibidē qꝫ post tempus passiōis christi: ex quo euangelium est publicatum. quilibet etiam sanctificatus in utero debitor est se cepit ipsius baptismi: ex quo ad eum institutio peruenit. Unde aduerte qꝫ nisi aliquo dictorum baptismorum quis suppleat vicez baptismi fluminis damnabitur nisi eo fuerit baptizatus. sed adultus etiam punietur pena sensus ex tali omissione quia peccat mortaliter non suscipiēdo. ex quo ad eum peruenit institutio sed parvulus carens vsu rationis solummodo punietur pena damni. Sed aduerte qꝫ non potest suppleri baptismus fluminis aliquo modo quando habetur opꝛtunitas ipsum capiendi si non capitur.

Baptism9 ij. Queritur q̄ sit forma baptismi. &. scdꝫ doc. in. c. i. de baptismo est hec. Ego te baptizo i nomine patris ⁊ filii ⁊ spiritus sancti amen. ponitur etiam de consc. distin. iiij. c. a quodam ⁊. c. multi.

1 ¶ Utrum ego sit de substantia. &. In no. in. d. c. i. cum glo. qꝫ non. ⁊ ter. est in. c. retulerunt de consc. distin. iiij. qđ est baptismus. licet omittatur ego. Et Ri. in. iiij. di. iij. ar. ii. q. iij. cōcordat qꝫ non est de substantia. Ego.

¶ Quid si dimittatur te. &. Inno. in d. c. i. qꝫ nihil fit. Esset tamē baptismus si pro isto pronomie te: poneretur nomen propꝛiū illius quem baptizat ꝫ Pe. aureolū. in. iiij. sen. di. iij. q. ij. peccaret tamen grauiter si sic faceret. 2

¶ Quid si diceret: Ego te lino in nomine patris ⁊ filij &. De. aureol. vbi ꝫ. qꝫ non esset baptismus: quia oportet exprimat verbum denotans ablutionē: sicut baptizo. i. abluo te: nō linio te ⁊ hmōdi: quia nihil faceret. 3

¶ Quid si vnus baptizans diceret: Nos te baptizamus. &. sanctus Bon. in. iiij. di. v. qꝫ esset baptismus: quia cōmuniter dicimus nos. Et hoc verum nisi intenderet alium sensum inducere: quia tunc non esset baptismus. vnde tenet Sco. in. iiij. di. vi. qꝫ si plures baptizādo diceret: nos baptizam9 ⁊c. qꝫ non esset baptismus: quia non rep̄sentant christum qui est vnus sed Bo. intendit dicere qꝫ est baptismus quando pro nos intendit dicere: Ego sicut faciunt domini. 4

¶ Quid si qs diceret i pꝛali: Ego vos baptizo. &. De. au. vbi. ꝫ. qꝫ solus dꝫ baptizari ⁊ in singulari. Et faciēs ꝫ nisi grauiter peccat nisi necessitas subessꝫ qꝛ tūc liceret vt fecerūt apostoli. 5

¶ Quid si omittat in. &. Bualdensis qꝫ non est baptismus. 6

¶ Utrū possit dicere: In noibus pr̄is ⁊ filij ⁊c. &. De. au. vbi. ꝫ. qꝫ nō: ꝫ in singulari. s. in noie pr̄is ⁊c. quod idez est ac si diceret. In virtute sancte trinitatis. s. patris ⁊ filij ⁊c. 7

¶ Quid si dicat: ego te baptizo i noie ? xp̄i. &. q. ꝫ qꝫ nō cēt babtizatus: ꝫ dispensatuꝫ fuerit apostolis ad gloriā nominis xp̄i. Glo. tñ. in. c. a q̄dā. de ꝛse.

di.iiij.tenet ꝙ fit baptizat⁹ per dictꝰ
c. Ego credo in dubio iterū baptizan
dū ꝑꝫ modū: vt.j.baptismus. iiij.§.x.
9 Utr fit baptizat⁹ si dicatur In no
mine trinitatis.&.ꝙ nō ꝑm glo.in.d.
c.a quodā facit.c.multi ibidem.
10 Quid si dicatur In nomine geni
toris ⁊ geniti.⁊c.&.q.§.⁊ cōmuniter
theologi ꝙ nihil fit.qꝛ ista nomina pa
tris ⁊ filij.magis nominant vpostases
q̄ꝫ genitoꝛ ⁊ genit⁹. Hos.⁊ Jo. tenent
ꝙ fit baptizat⁹.ſꝫ ꝑmū verius.⁊ iō in
dubio est baptizādus iterꝫ.
11 Quid si non dicatur copl'atiua .⁊
&. Imo.i.d.c.i.ꝙ valeret si ponerē.
loco ei⁹ q̄ꝫ qꝛ nulla est differentia iter
has copulatinas ⁊ q̄ꝫ alias nō valeret
12 Sed q̄ro vtrum sit de necessitate
ꝙ ꝓferatur in latino.&. Aureol⁹ vbi
§.ꝙ sic a latino qui scit litteras ab eo
vero qui latinus est: sed litteras nescit
ꝓferāt i vl'gari.a greco i greco ꝑmōe
Et licet grecus si proferat in latino et
latinus in greco: aut in vulgari: sit ba
ptismus.tamen peccat tu aūt dic ꝙ dꝫ
proferre in ea lingua in q̄ melius pōt
proferre vel l'ſali vel vulgari.
13 Utrū regrat' ꝯtinuatio i prolatiōe
dicte forme.&.Au.vbi.§.ꝙ sic.nō in
terponēdo historiā. Et credo ꝙ si no
tabil' eēt discōtinuatio: nihil fieret. se
cus in modica discontinuatione: puta
tussis vel sil'etij: ⁊ huiusmodi q̄, inten
tionē nō discontinuent.
14 Utrū possit fieri trāspositio in dcis
v̄bis.&.Au.vbi.§.ꝙ nō ⁊ peccat gra
uit trāsponendo ꝫ baptizatus sit: nisi
trāspositio mutet sensum vt dicendo
Ego te p̄ris ⁊ filij baptizo in nomine
ſp̄s sancti: vel nisi intendat iducere er
rorem: qꝛ non baptizaret.
Quid si ꝓferant corrupte prefata
15 verba.&.au.vbi.§.ꝙ si fit ex ipotētia
non est peccatū, Ex loco est peccatum
graue.tm̄ baptismus est. Ex mala vero
intentione est peccatum grauissimum
⁊ non erit baptizatus.ꝙ sit baptizat⁹
in duobus primis casibus.pꝫ in.d.c.
retulerūt.de ꝯse.di.iiij.vbi ille dicebat
Ego te baptizo in nomine patria ⁊ fi
lia ⁊ spūſsancta. Ratio ꝑm glo.ibidem
qꝛ error sillabe nō nocet.vt. ff.ō ma.
te.l.q v̄bat fuūꝫ.marie i fine dictōis
Secus eēt i principio vel medio. Ān
tene ꝙ q̄ aliqua diminutio. vel corru
ptio interuenit in forma prefate pro
lationis: non ex malitia ꝙ si moritur
stati: credendū est ꝙ de⁹ suppleat.⁊ tal'
sepeliēdus est in cimiterio Si v̄o sup
vixerit reiterādū est sub ꝯditione: nisi
in casu q̄ certum est ꝙ non mutat ali
quid de essentia prefate forme.sicut ē
erroꝛ silabe solum maxime in fi.
16 Utrum sit necessaria expressio vo
calis.&.sanctus bo.in.iiij. dist.iij.ar.i.
q.ij.ꝙ sic. vñ sine v̄bo vocali nullius
est efficatie.facit.c.detrahe.i.q.i.
17 Utrū sit necesse ꝙ proferātur cuꝫ
fide.&.scūs bo.vbi.§.ar.ij.q.ij.ꝙ nō
qꝛ baptismus non est sacramentuꝫ sin
gularis persōe. Ideo fides persone ni
hil prodest nec obest.sed ē sacramētū
ecclie xp̄i.vñ quicquid fit de fide cor
dis persone baptizantis iudicandum
est ꝑm expressionē oris.
18 Utrū grecus qui dicit baptizetur.
pe.in nomine p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs sancti
rite baptizet.&.cōmunis opi.theolo
goꝝ in.iiij.di.iij.est ꝙ sic.qꝛ in forma
baptismi requiritur primo de necessi
tate vnum pertinēs ad sanctificationē
elemēti quod est inuocatio trinitatis.
Aliud pertinens ad determinationeꝫ
intentiōis ministri.ſ.expressio actus ba
ptizandi.⁊ circa istud ꝯcurrunt duo.ſ.
expressio ipsius actus ⁊ persone i quā
transit actus. Et ista sunt de necessitate
baptismi.sed modus exp̄mendi est ex

institutõe eccłie. Et iõ peccaret mortaſr latin⁹ ſic baptizãs ſz non grecus Securius credo q̃ iterꝝ baptizetur ꝓpter dubium qꝝ alij ꝛdicunt.

19 ¶ Utrũ aliquid addẽs ad ꝓdictã formã baptizet. vt ſi dico. Ego Petrus ſacerdos baptizo te: in noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũſ ſancti amẽ: ⁊ ſancti Jo. baptiſte ⁊c. ℞. Jnno. in. c. i. de bap. q̃ ſi tale additum intẽdat eẽ de ſubꝫa forme ita q̃ non valeret q̃ſi volẽs nouũz ritũz adducere non eẽt baptizatus. Si autem crederet non eſſe de ſubſtantia forme ſed ex ſimplicitate aut ex deuotõe aut etiam ex malitia. etiam ſi diceret: in noĩe diaboli aut hereticoꝝ. ego te baptizo in noĩe patris ⁊ filij ⁊ ſpũſ ſancti amẽ: dũmodo hoc non credat eſſe de forma ⁊ baptizare intẽdat: erit baptizatus: aut dũmõ talis additio nõ diſtrahat intellectum forme: ſeu corrũpat. vt puta ſi dicatur: Jn noĩe pr̃is maioris: filij mioris ⁊c. ſm bo. i. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. ꝑme ptis: qꝝ ñ eẽt baptizat⁹

Baptiſmus iij. q̃ ad mãz q̃ eſt debita mã baptiſmi. ℞. au. vbi. ſ. q̃ eſt aqua ſimplex nãl potens abluere. Et quo ꝑz primo q̃ in nullo alio liquore poteſt fieri baptiſmus niſi in aqua eẽ de bap. c. nõ vt apponeres

1 ¶ Secundo requiritur q̃ pura. vnde nec in brodio vel ĩ aqua mixta butiro vel piguedie poteſt fieri baptiſm⁹: qñ ſ. permixtũ ſoluit ſpẽz aque. ſicut ſi parum aque multum vinum miſceatur: alias poteſt.

2 ¶ Sed nunquid ſalſedo impediat. ℞. qui. ſ. q̃ non. qꝝ nõ auſert ſpeciem aq̃ immo ponitur in ſpera aque. Aqua vo reliquata ſale nõ vr̃ mã debita niſi per euaporationẽz ⁊ eralationem reduceretur ad dulcedinem.

3 ¶ Sz nũquid, quelibet admixtio aq̃ facta impediat. ℞. Ri. in. iiij. di. iij. ar iij. q. iij. q̃ aque mixtio poteſt dupliciter fieri. ¶ Uno modo vere ⁊ proprie quãdo ex mixtibilibus cõſtituitur aliquod vnum per eſſentiam. ⁊ ſic impedit: qꝝ non eſt aqua in actu. ſz in potentia. ¶ Alio modo improprie ſcõm quandã apparentiaz ſm quã miſcent illa quorũ minime partes ſm ſenſum ſunt mixta ſe inuicẽ poſite: ⁊ actualiter alterate ſaluis eorum eſſentijs que dicitur ꝓprie confuſio: ⁊ ſic non impedit quin poſſit fieri baptiſmus: qꝝ manet ſpecies aque. Et ideo q̃ꝫ aqua maris ſit alterata ꝓpter admixtionẽz groſſoꝝ vaporũ terreſtriũ aduſtorum que permixtio ſm philoſophũ. ij. metheaurorum eſt cauſa ſalſedinis maris: ⁊ aqua liſciuij ꝓpter ſui colłonem per cineres: ⁊ alie aque ꝓpter eaꝝ tranſitũ per venas ſulphureas: tñ quia in eis manet ſalua ſpẽs aque poteſt fieri baptiſmus. Dic ergo q̃ ad cognoſcendũ aquã debitaz ſacro iſti attendi debet.

¶ Primo origo. ⁊ ſic ſaliua: vrina: aqua roſea ⁊ huiuſmodi non ſunt mã debita. ¶ Secũdo ad ſpeciẽ aque. ſ. vt ſit liquida. ⁊ tertio vt ſapor alicuius liquoris alterius non tollat virtutẽ. nã alij ſapores reꝝ nõ liquidaꝝ, nõ imutant ſpeciẽ aque ſi manet liquida: ſed bene ſapores reꝝ liquidaꝝ: vt puta vini ⁊ huiuſmodi. vñ qñ plus habet de ſapore vini ⁊ huiuſmodi q̃ꝫ aque non poteſt de ea baptizari.

¶ Tertio requiritur q̃ poſſit lauare: qꝝ 4
aqua in linteo vel in lana non eſt apta lauare niſi exprimat extra. Similiter nec glacies: vel nix: vel grãdo niſi diſſoluatur: nec lutum.

¶ Quarto q̃ ſit materialis nõ artifi- 5
cialis. Et ideo aqua roſea: vel ardens non valet: ſiſr nec aqua ſupernatans cruori que dicitur ſeruia: nec aqua

quam faciunt alchimiste. Aqua tñ q̃ exiuit de latere xp̃i fuisset mã debita qz v̊a aqua fuit.

6 ¶ Utr̃ vrina possit eẽ materia debita ff.ri.vbi.s̃.q̃ nõ nec cerusia debito mõ coacta.nec saliua.quia in eis non manet salua spẽs aque.

7 ¶ Utrũ i aqua palludosa posset fieri ff.Ri.vbi.s̃.q̃ sic.qz ibi ẽ spẽs aque Intellige nisi esset ita condense sicut est aqua in glatie.

BAptism⁹ iiij. q̃ ad ◆modum quis modus est tenendus in baptizando.ff.de.Eu.q̃ p̃mo dz ablui ab eo qui baptizat. non fricari: vel tingi: vl' submergi. Ex quo pz q̃ ꝓficiens puer in puteum non habens funem non baptizat.

1 ¶ Quid de illo qui deponit in canistro p̃ cordã cũ ñ pót manu ad aquaz attingere intingẽs eũ ⁊ extrahens.ff. ri.vbi.s̃.di.iiij.q.vl.q̃ sic ẽ baptizat⁹.

2 ¶ Secũdo dz immergi vt appareat mortu⁹ cũ xp̃o. Utr̃ aũt totũ corpus sit abluẽdũ.ff.Ri.vbi.s̃.q̃ p̃cipalr caput: seu facies.qz in ea vigent sensus.postea pectus q̃ est sedes cordis. Tenetur tamẽ cõtus q̃ qualitercũq; cõtingatur est baptizatus.⁊ q̃ sufficit aspersio quantuncunq; modica in casu necessitatis.

3 ¶ Tertio dz talis imersio esse trina vbi est consuetudo.alꝫ nõ: qz non est de necessitate sacramenti sed sufficit vna.de conse.distinctiõe.iiij.de trina.

4 ¶ Utrũ requratur siltas in prolatione verboz ⁊ ablutiõe.ff. Laudul.in.iiij. di.vi.q.ij.q̃ sic quãta requirit̃ in actibus humanis.s.quãtũ pót non punctualr̃q̃ esse vir posset vñ fm Sco.et Ri.i.iiij.di.iij.sufficit q̃ platio v̊boz incipiatur antequam ablutio terminetur vel econuerso.

¶ Utr̃ regrat q̃ aqua q̃ gs baptizat 5
sit scificata a p̃sbytero p̃mo p̃ orationez.ff.fm sctũ Bo.i.iiij.di.ij.q̃ nõ de necessitate sed de congruo. Ita tñ q̃ nisi necessitas hoc requireret.peccaret mortalr̃ sacerdos baptizans in aqua non sanctificata eo modo quo dictum est scilicet per orationem sacerdotis.

¶ Quid si omittant̃ alie solẽnitates. 6
ff.doc.in.c.i.de bap.debent suppleri: ꝫz nõ sint necessarie. Aduerte q̃ baptism⁹ dz fieri cũ chrismate illius anni.alꝫ punit̃ sacerdos si cõtra fecerit nisi i necessitate.de cõse.di.iiij.c.si q̃s de alio. De quo.j.oleum.

¶ Utr̃ adultus baptizãdus possit cõ 7
stituere p̃curatorẽ ad'rñdendũ p̃ eo. vt fit parvulis.ff.q̃ nõ.tex.est in.c.cũ p̃ parvulis.de conse.di.iiij.

¶ Quid faciendũ de eo qui dubitat 8
nõ fuisse baptizatus. Respõdeo q̃ si dubium'est iteris.vt puta quia doctores diuersa opinant̃: vel si dubiũ est facti probabile.vt puta qz inuenit̃ p̃ uer protectus.nec apparet q̃ fuerit baptizatus tunc baptizandus est isto modo Si tu nõ es baptizatus: ego te baptizo. In noie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti.amen. Ex alio autem dubio nõ debet quis rebaptizari.

¶ Quando dz qs baptizari.ff.q̃ aut 9
sunt puuli. Et sic dico q̃ statim: tũ pp periculũ mortis: de cõse.di.iiij. venerabil'.tum ẽt qz demones nõ tñ possũt super eos fm Dio.c. vltio celestis yerarchie. Unde non excuso a peccato illos qui tñ differũt puuloz baptismum. Nec credo euadant peccatũ mortale illi qui tales pueros baptizant in domo: non seruata debita solemnitate quando nulla subest necessitas: sed solum faciunt propter expectationem compatrum: aut propter

maiorem pompam postea fiendam. Et licet postea deferant ad ecclesiam ꝛ suppleant omissas solemnitates. nó tamen suscipiẽtes efficiuntur patrini. quia non tenent ad baptismum: etiaz si iterum baptizarentur: cum semel sint vere baptizati. Si vo sunt adulti sic si non iminet periculum mortis. per. viij. menses cathecuminos debent teneri. ꝛ istrui in fide: vel tempore arbitrario. Et sic intellige. c. iudei cum sequen. de consecrati. distin. iiij. Si vero iminet periculum mortis: statim sunt baptizandi fide eis exposita. de consecrati. distin. iiij. ne ꝙ absit. Et tempus propũ talium adultorum qui non sunt in periculo mortis est pasca ꝛ pẽthecostes. de consẽ. distin. iiij. c. de cathecumitis. ꝛ dicto. c. venerabilis.

Baptismꝰ v. quo ad minis truz. Quis est minister baptismi. ℟. Aureolus vbi supra. distinc. v. q. i. ꝙ est viator quilibet vnus personaliter distinctus: potens contingere ꝛ verba proferre intendens. in habitu facere quod facit ecclesia. vel de q̃ presumitur ꝙ intendat. Et sex dicit.

¶ Primo ꝙ sit viator. quia nec angelus. vel sanctus est minister baptismi si tamen baptizaret non esset rebaptizandus. quia crederetur ꝙ dispensauerit: dummodo esset certus ꝙ esset angelus: vel sanctus paradisi.

1 ¶ Secundo dicit quilibet scilicet tã fidelis quam infidelis: hereticus. excõmunicatus ꝛ huiusmodi. sine vir sine mulier vel latinus bonus. vel malus. tamen non debet baptizare nisi sacerdos. ꝛ qui non sit precisus nisi in casu necessitatis. de consecra. distinc. iiij. c. in necessitate cum multis. c. xxx. q. iij. super quibus. Aliter peccaret mortaliter. ar. c. i. de cle. non lor. Addunte ꝙ nec presente presbytero clericus simplex. nec presente clerico laicus: nec presente viro mulier debet baptizare. de consecra. di. iiij. c. mulier. ꝛ c. romanus. ꝛ xxx. q. iii. c. super quibus. Unde non sacerdos baptizans sine necessitate efficit irregularis. c. i. de cleri. non ordi. mini. In necessitate vero solum põt quilibet: ꝺ tenetur baptizare aliter peccaret mortaliter. ar. c. quicunqꝫ. de consecra. distin. iiij. Et ideo bonum esset ꝙ quilibet adisceret formam baptismi.

¶ Tertio dicit vnus: quia non plures. vnde si plures dicerent: Nos baptizamus. non vere baptizarent. Ri. vo in. iiij. di. iii. dicit ꝙ tenet baptismꝰ Sed primum tutius vt. s̃. dictum est. Si vo quilibet eorum diceret: Ego te baptizo ꝛc. tunc bene esset baptismus. 2

¶ Quarto dicit personaliter distinctꝰ quia nullus seipsum potest baptizare c. debitu de baptismo. 3

¶ Quinto dicit potens contingere. Ex quo patet ꝙ in vtero nullus potest baptizari: quia natiuitas secunda presupponit primã. de quo dic vt. j. baptismus. vi. §. i. ij. ꝛ iij. 4

¶ Utrum non habens manus possit baptizare. ℟. Aureo. vbi. s̃. ꝙ non. 5

¶ Sexto dicit potens verba proferre quia mutus non potest baptizare: vnde quãuis non habens manus diceret verba: ꝛ mutus habens manus ablueret non esset baptizatus. Dic. de pal'. tenet ꝙ esset baptizatus. Sed p̃mũ verius. vt. s̃. baptismus. ij. §. iiij. 6

¶ Septimo subiungit ꝙ intendat': vel saltem appareat ꝙ intendat baptizare nõ lauare tñ: vñ ẽm ino. in. c. i. de baptismo. nõ ẽ necesse q̃ ad effectũ baptismi ꝙ sciat qd sit baptismus. s. 7

q̄ infundaꝫ gr̄a: vel q̄ sit sacramētuz nec etiaz oz q̄ credat hocipsum: immo si p̄riū credit ⁊ reputat trusam et deceptionē baptism⁹ tñ habet effectū suū nō regrit tñ q̄ baptizās sciat qd sit ecclia: nec q̄ gerat in mente facere qđ facit ecclia: imo si ꝓtrariū gereret in mente. i. nō facere q̄ facit ecclia: sed tñ facit: qz formā seruat nihilominus baptizaꝫ dūmodo baptizare intendat Añ si qs in necessitate vadat ad ifidelem ⁊ dicat ei: Baptiza me docēdo ei formā. Si ille baptizat eū fm intēcionē petētis intēdens facere qđ alij baptizātes faciūt. esset baptism⁹. Sec⁹ si intēderet solū lauare. Laudul. tñ i. iiij. di. v. q. ij. dicit q̄ si non intendit facere qđ facit ecclesia qđ non est baptismus Sest opi. inno. mihi placet: cuius ista sit magis tuta: qz sicut furiosus ⁊ amēs quia nihil intendere possunt nō baptizant. sic videꝫ q̄ intentio baptizandi regratur saltem. Et hoc potest dici intendere qđ intendit ecclesia. Et sic intellexit Laudul.

8 Utrū regraꝫ intentio actualis i baptizante. g̈. Laudul. in. iiij. di. vi. q. iij. q̄ non de necessitate: nec sufficit habitualis p̄cise: quia licet possit exire in actū: tamen nunq̄ exit. Virtualis aūt semper est necessaria. Dicitur autē virtualis quando quis habuit actualē intentionem nudaz ministrandi sacrām tum: ⁊ ex illa motus est ad ministrādū posito q̄ actualiter nō cogitet cū ministrat. virtualiter tamen manet intentio p̄ma. ⁊ hec est que mouet: qz volūtas per suū imperiū mouet potētias inferiores ad actus suos: vt pedez ad ambulandū ⁊ hniusmodi. Cum ergo volūtas intēdit aliquid exequi mouet potentias inferiores ad exequendum Et lz cesset actualiter intēcio volūtatis manet tamen executio potentie actual' exemplum cum in me sit actualis intētio eundi ad ecclesiā ipero pedes moueri: ⁊ lz in medio motus cesset intentio actualis: manet tñ motio pedis. Dicit etiā R̄i. q̄ si baptizās nō sit diligēs in applicando intēcionē suā fm q̄ decet ad ipsum actū: nō excusaꝫ a pcō.

9 Utruz qs debeat potius baptizari a malo sacerdote q̄ a bono laico. g̈. Landul. vbi. s. disti. v. q. ij. q̄ sic. quia bonitas ministroz non tñ spectat ad sacm q̄ auctoritas intellige qñ est paratus baptizare: alias nō vt. j. §. xij.

10 Utz sacerdos exns in mortali peccet mortaliter baptizando. g̈. fm R̄i. iiij. di. v. q̄ sic nisi ꝓteraꝫ de peccato: vel nisi baptizet in articulo necessitat' qz tunc non peccat. Limito hoc verū qñ de peccato nō aduertit neq̄ q̄ cōtritionem debeat habere.

11 Utrū nō sacerdos baptizās in aq̄ sanctificata ꝓferat sacm. g̈. R̄i. i. iiij. di. v. ar. vlti. q. i. q̄ sic. sed peccat mortaliter nisi in necessitate quando aliaz habere non pōt.

12 Utrū baptismus sit recipiēdus ab hereticō vel excōicato: hciso: suspēso ⁊ huiusmodi g̈. inno. in. c. fraternitati. de cle. excō. mi. q̄ nō nisi in necessitate. Et volūtarie suscipiēs sine necessitate ab hereticō: aut a q̄cūq̄ ab ecclia p̄ciso: aut suspenso a iure vel ab hoie ñ recipit gr̄am. i. q. i. multe. ⁊. c. se. quia facit cōtra institutionē ecclie: ⁊ sic peccat mortal'r. In necessitate aūt licet. xxxij. di. §. vez. Si vo ñ sit p̄cisus ab ecclia cuius sit i mortali posset qs recipe: dū mō eū nō iducat ad ministrādū: etiaz si alū posset habere. ꝓcor. R̄i. vbi. s.

13 Utrū credēs baptizare masculum ⁊ baptizat feminā veꝫ ꝓferat sacm. g̈. fm Hosti. q̄ si simpliciter baptizat est baptizata. Similiter si intendit baptizare personam cuiuscunq̄ ſerus sit.

Sed si solū intenderet baptizare masculum tantum. sic non confert sacramentum ⁊ non esset beptizata.

Baptismus. vj. q̄ ad. eū qui baptizandus est.

¶ Utrum i vtero matris totaliter exiens nec ex aliq̄ apparens ab extra sit baptizandus. &. q̄ nō. c. q i maternis de conse. di. iiij.

2 ¶ Utrū mater sit apienda. &. q̄ nisi ē viua q⁊ nō sunt facienda mala vt eueniant bona. Secus si iam est mortua

3 ¶ Sed nūquid si appare⁹ aliquid ex̄ poterit baptizari. &. aureolus vbi. s. q̄ sic si est pars principalis. Si vero appareat pes vl manus: tz ipse q̄ nō Lādul. in. iiij. di. iiij. q. i. tenet q̄ si pes vel manus appareat q̄ debet baptiza ri. tū natus postea dz iterū baptizari isto mō. Si tu non es baptizatus ego te baptizo. In nomie p̄is ⁊c. Dominus Lar. i cle. fidei de sū. tri. tz q̄ oz totus sit nat⁹: nisi necessitas imineat. q⁊ in tali necessitate id quod apparet dz baptizari ꝓpter occultaz opationē spūssancti. i. q. i. multi circa. mediū. gl. in. c. si ad matris. de cōse. di. iiij. tenet q̄ non potest baptizari per. c. q i maternis. ea. di. Ratio qa q non ēperfecte natus nō pōt dici hō. l. qō certatū est. C. de postu. he. insti. vbi oportet sit totus natus vt dicat̄ qs posthumus. Illij dicūt q̄ si caput apparet dz baptizari. l. cuz i diuersis. ff. de re. ⁊ sump. fu. facit. c. si baptizata. dꝫse. di. iiij. multiplex est alia opi. doc. in. hoc. sed tu tene opi. Landul. que est securioz ⁊ val de pia. quā tenet tho. ⁊ Ricar. i. iiij.

4 ¶ Quid si nascatur cum pelle secundina poterit ne baptizari. &. aureo. vbi ē. q̄. sic.

5 ¶ Utrū monstrum sit baptizandum: ⁊ quō. &. fm Landul. i. iiij. di. vj. q. ij. q̄ si perpendat̄ duas habere aias: vt puta duo habet capita: quattuoz pedes: duas spinas i dorso ⁊ huiusmodi tunc baptizetur quilibet per se: ⁊ itingatur i loco qlibet per se. Si vo dubitatur an sint due aie: vtputa q⁊ habet quattuoz manus ⁊ vnuz caput vel duas spias i dorso: tūc credo q̄ ō beat baptizari ꝓncipalis absolute: ⁊ ali⁹ postea sub ꝓditiōe. s. si tu non es baptizatus: ego te baptizo ⁊c. nec baptizet itentione vaga: sed determinādo se ad vnū als nihil faceret fm henri. in qlibet.

¶ Utrū regratur ꝓsensus baptizati. &. 6
aureo di. iiij. q. i. iiij. sen. q̄ non i puero. In adulto vo sic. ver⁹ vel interpretatiuus vnde ui: vel reclamās si baptizetur nec recipit primū effectū: ne secundū baptismi. Sed de habente cō sensum iterpretatiuuz est dubiū: sicut qui per minas vel penas ꝓsentiret. et lz qdam dixerit non suscipere caracterem baptismi. Illj sciētes q̄ voluntas coacta: volūtas est tenent fm scm̄ bo. in. iiij. di. iiij. ar. ij. q. i. q̄ suscipit: nisi intenderet nō suscipere sacramentū: sz solum illudere ⁊ tales penas euadere quia tunc non susciperet. sicr Lādul. in. iiij. di. iiij. q. i. tenet q̄ qui dissentit in corde necessario est rebaptizandus.

¶ Utrum i adultis requritur intentio 7
vt recipiant baptismū. &. Ricar. i. iiij. di. vj. ar. ij. q. iij. q̄ sic: vel in actu: uel i habitu. In actu i illo q prius habuit intentionē nō recipiēdi: quia necesse est ut habeat i actu ꝓtrariam. s. recipiēdi als nō expelleret cōtrariā. ⁊ sic nō reciperet sacramentum: similiter quando aliqs admonetur vt actu consentiat: requiritur consensus actualis: aliter non consentiret nec actu nec habitu quia habitu dispositus dicitur homo qnādo si actualiter ⁊ deliberate recogitaret de illa re actualiter consen-

tiret in illaz: alʒ sufficit habitualis: sicut si quis catʒecuminū nudū baptizaret actu nō cogitanten de susceptione baptismi: vel furiosum: siue amentem q ante amentiā habuit intentionem recipiendi: vel nunqz habuit contrariam.

8 ¶ Utrū regrat fides i adultis. ꝛ. ꝑm tho. i. iiij. di. vj. q nō q̄ ad caracterē susciendū: sed bene q̄ ad hñdaz gr̄az

9 ¶ Utrū requirat rectitudo intentōis ꝛ. q nō ad susceptionē caracteris. vñ q recipit baptismū ꝓpter questū sicut iudei sepe facūt: verū baptismum recipiunt: lʒ non fructū baptismi.

10 ¶ Utrum amentes ⁊ dormiētes possint baptizari. ꝛ. q si ante habuerunt consensum ⁊ necessitas imineat possūt baptizari. ut in. d. c. maiores. in. fi. Si vo añ amentiā vel dormitionē ꝑ tradiderūt: ꝓsumit q propositū duret Et iō nō suscipiūt: nec caracterez nec baptismū. vt ibidē. Si vo nō discenserunt. tenet aureolus vbi. s. q suscipiūt caracterez. Hoc vex ꝑm ricar. vbi. s. dūmodo aliqñ ꝓsenserint de adultis loquendū q habuerūt vsum rationis. secus in illis qui nunqz vsum rōis habuerunt: quia suscipiunt caracterem.

11 ¶ Utrum pueri iudeoꝝ sint baptizādi. ꝛ. q i hoc fuerunt opi. diuerse: quibusdam dicentib⁹ q nō inuitis parētibus. Sed ego dico cū Sco. ⁊ Landul. in. iiij. di. iiij. q etiaz inuitis parētibus sunt baptizandi: nō quidē ꝑ ꝓpriatas ꝑsonas: sed per ꝓncipes aut coruz dños ⁊ educandi religiose ⁊ caute ne occidant̄ a parētib⁹: ⁊ ꝑ hoc facit qđ no. oldra. in consi. suis. vbi tenet q iudei sunt serui facti ꝑ passionē xp̄i. ex̄ đ iudeis. c. ⁊ si iudeos. ⁊ fuit mandatum executioni ꝑ Constantinū. vt no. host. in. c. ꝓsuluit. de iudeis. ⁊ hoc dicit archi. xlv. di. qui sincera. hoc idez tenet tho. in epistola ad ducissaz lothoringie Nam cum sint serui princeps qui est eorum domin⁹ potest eos vendere. ar. C. si ser. expoꝛ. vene. l. i. ⁊. ij. ⁊ ꝑ istā rōnez tenet archi. in. c. fraternitatē. liij. di. q potest eis auferre bona eorū cū non habeant ea nisi vt peculium. allegat. c. iudei el. ij. đ iudeis vbi statuitur q si conuertantur nō auferant eis bona. ergo si non conuertunt̄ possūt eis auferri a contrario sensu. Belius facit. c. sicut iudei. c. ri. vbi ꝓhibet q sine iudicio terrene potestatis nihil⁹ eis auferat bona vel offendat. ergo ex cā legitima possent. Ꝓterea sustinent̄ ex pietate ⁊ gratia. ut dicitur in. c. ⁊ si iudeos. de iudeis ergo non debet trahi ad necessitatez. ff. de offi. procon. l. solēt. in fi. ⁊ ex hoc posset sustineri opinio. aure. qui cum landul. ⁊ Sco. cōcordat q inuitis parentib⁹ possūt baptizari per dños ⁊ bene facerent.

12 ¶ Utrum iudei adulti: aut alij adulti sint compellendi ad baptismū. ꝛ. đ iudeis tenet Sco. vbi. s. q sic per dominos eorum pro quo facit tex. in. c. maiores. đ bap. vbi cōmēdat ille tex. qui coegit infideles baptizari. Sed ꝺ est tex. in. c. sicut iudei. de iudeis. ⁊. xlv di. de iudeis qui prohibet compulsionem. Sed ego dico veram opi. Sco. intelligendo de compulsione indirecta hoc est. Ita sunt angariandi ⁊ infestandi redigendi q eis eueniat voluntas cōuertendi. sicut exponit Bre go. super illud compellit intrare. facit c. olti. xxiij. q. iiij. cum glo. ⁊. q. vj. c. iaz vo. sed de cōpulsione directa nō licet qz đus voluntariū vult militē. d. c. đ iudeis. sicr idem dico de alijs infidelibus.

13 ¶ Utrum liceat emere aquam vel laborem ab eo qui non vult aliter baptizare. vide. j. simonia. ij. §. xij.

14 ¶ Quid si ñ vult baptizare nisi cō mittat offerens aliquod mortale: pu-

ta adulterū.ꝛ.laudul.vbi.ꝫ.q; si ipse nō potest baptizare.puta quia manc⁹ vel mutus nullo modo assentiat: q; si des offerentis ꝛ operatio ꝛ deuotio baptismū flaminis impetrabit: quia credendum est q; in talib⁹ necessitatibus diuina pietas supplet.

15 ¶ Utrū requiratꝫ contritio de peccatis factis ante baptismū a baptizando ꝛ.fm Alex.de hal.in scōa scōe q; sic de necessitate de oībus mortalib⁹ que recordatꝫ etiam de venialib⁹ in genere ꝛ forte de venialib⁹ maiorib⁹ q̄ recordatur particulariter.aliter non suscipit gratiā baptismalē.s.gratiaz ꝛ remissionē peccatoꝝ: sz bene suscipit effectū baptismi qui est res ꝛ sacramentum.i.caracterē.de conse.di.iiij c.ostē ditur. Sco.tamē in.iiij.di.iiij.clari⁹ exprimendo dicit q; licet non doleat de veniali q; nō tollitur effect⁹ gratie baptismalis: sed tm complementū: quia non delet illud veniale de quo nō dolet ꝛ sic dicitur fiete simpliciter: vel fz quid.ficte simpliciter accedit ad baptismū ille qui habet in se mortale peccatū: de quo nō vult penitere: sed tm recedente fictione: hoc est aduenēte contritione habebit effectū baptismi s.remissionē peccatoꝝ.vt i.d.c. oñdit in fi. Et hoc intellige quo ad penā peccatoꝝ precedentiū baptismum.sz nō quo ad penā sequentiū baptismuz Et ideo pnia est ei iniūgenda de ppetra ꝛ post baptismuz fm sanctū Bo.in.iiij. di.iiij.ar.ij.q.iij. Ficte fm quid accedit qui nō dolet de veniali: ꝛ iste nō habz complementum. Et aduerte q; hic nō accipio ꝯtritionē ꝑ dolore informato a gratia: sed ꝑ dolor̄ q; excludit actualiter obicē mortalis peccati in actu.tenetur etiam talis postea confiteri peccata ante baptismuz cōmissa.vt patet j.conse.ij.§.ij.

Baptismus. vij. q̄ ad effectum. querit vtrū p ipsuz auferant oia peccata.ꝛ.q; sic.c.regenerante.ꝛ.c.sine pnia.de cōse.di.iiij. Nō q; baptism⁹ est ad regenerandū instituts. Ñ ibi trāsit hō ō ptāte tenebrarum in adoptionē filioꝝ dei.ꝛ ibi maxime aperit largitas misericordie dei in p̄mo aduētu.ꝛ hoc est qō Paul.dicit ad thi.ij.p lauacrū regenerationis ꝛ renouationis spiritussancti quē effudit in nos habunde.

¶ Utrū per baptismū tollat oīs pena ꝛ.q; sic pena q̄ retardat ꝛ excludit a vita eterna.ō cōse.di.iiij.sine pnia .hoc est pena quā qs deberet exsoluere: aut in hac vita vel in alia ꝑ peccatj cōmissis ante ꝙ vitā eternā intraret: alꝫ aūt penas non tollit. 1

¶ Utrū baptism⁹ tollat cōcupiscentiā ꝛ.q; inquantū habet rōnez culpe extingui ꝫ per baptismū: sed inquantum habet rōnem vitij siue pene nō tollit vt nem sit nisi speciali dono dei ꝛ miraculo fiat sed vt non obsit bene fit ex infusione gratie que ibi fit ex qua superari potest. de conse.di.iiij.c.ij. 2

¶ Utrū ꝑ baptismū tollat irregularitas.ꝛ illa q̄ puenit ex defectu lacti nō tollit.vñ bigam⁹ añ baptismū vel post nō pōt promoueri: filr corrupta vel añ vel post nō pōt vellari.ꝛ de his habet xxvi.di.acutus. Si cō puentat ex peccato sic tollit fm cōiter doc.irregularitas homicidij: sed si homicidiū fit sine peccato: vt in iudice ꝛ hmōdi. sic fm aliqs irregularitas nō tollit.vt no.xxvi.di c.deinde.sed fz sco.in.iiij. di.xxxiij.irregularitas cuiuscūq; homicidij tollit q̄litercūq; sit cōmissū.hoc segꝫ gl.l.di.c.si qs viduā.ꝛ .lj.§. ecce. ꝛ hec ē verior opi. Illa aūt irregularitas q̄ ꝓuenit ex defectu nataliū nō tollit. 3

4 ¶ Utrum tollat infamiã.&.q̃ sic ꝑm glo.in.d.c.sine penitẽtia. ℟ō qz̃ ꝑ baptiſmū tollunt̃ peccata: ⁊ ea q̃ ſequuntur ex peccatis ſub rõne qua ſunt peccata. ⁊ ideo cū infamia ꝓſequat̃ pcñ: ⁊ ſub rõne peccati: ideo tollitur.

5 ¶ Utrū ꝑ baptiſmū ꝓferant hõi gr̃a ⁊ virtutes.&.q̃ sic ꝑm glo.in.d.c.ij.

6 ¶ Utrū effectus baptiſmi equaliꝝ ꝓferatur oib⁹.&.ꝑm ſcñ bona.in.iiij. di. iiij.ar.i.q.iij.ꝑme partis.q̃ triplex eſt effectus baptiſmi. ¶ Prim⁹ caractꝛis ipreſſio. ¶ Secũdus gratie infuſio. ¶ Tertiꝰ inocẽtie reſtitutio. Quã. tum ad primū ⁊ tertiū equaliꝝ oĉs ſuſcipiunt ſi nõ ficte accedũt. ſed quantuz ad ſecũdū nõ: qz̃ gr̃a habet duplicez actū. ſ. delere peccatū: ⁊ ſic magis delet i eo q magis cõmiſit: qz̃ delet oĉm culpã. Secundus actus eſt habilitare ad bonū: ⁊ i hoc maiorẽ efficatiã hz̃ i eo qui ſe magis diſponit. Jn paruuliſ aũt equalis eſt efficatia cõmuniter.

7 ¶ Utrum puer cuz deferẽt ad baptiſmuz ſi occidat̃ ſaluet̃. &.q̃ ſi occidit̃ ne baptizari poſſit in odium baptiſmi ſeu xp̃i ſic pie credo ſaluet̃. ſi ꝺo occidat̃ er alio' reſpectu: ſic dãnabitur.

8 ¶ Quid ſi puer moreret̃ q̃ñ baptizãſ dixit ego te baptizo in noie patris. an tecꝫ cõpleat. &. ric.in.iiij.diſ.iij.ar.ij. q.iij.pie credendũ eſt q̃ de⁹ ſuppleat Unde ⁊ in cimiterio dz̃ ſepeliri. ſimiliꝝ ſi ſacerdos ipediret̃ ne totũ cõpleret eẽt baptizãd⁹ ſic: ſi nõ es baptizat⁹ ⁊c.

9 ¶ Utruz baptiſm⁹ ſit reiterandus. &. q̃ nõ. imo tam miniſtrãs quã ſuſcipiens ſcienter vltimo ſupplicio plectunt̃ l.ij.C.ne ſa.bap.ite. ⁊ ſunt irregulares vt. ꝯ. irregularitas. ꝑmo. §. xviiij.

10 ¶ Utrũ ignorans ſi facit ſe baptizari ſine ꝓditiõe ſit irregularis ſi poſtea inuenit q̃ fuerat baptizat⁹. &.q̃ irregularis eſt. ꝺ ꝓſe. di. iiij. qui bis. ꝑm cõez intellectum. Poteſt tamen eꝑs diſpẽſare in neceſſitate magna.

¶ Utrum non baptizatus credens ſe ut baptizatum ſaluetur. &. ſic. de preſby. non bap. c. apoſtolicam.

¶ Utrum ſuſcipiat caracterẽ ordinũ ⁊ ſi ordinet̃. &.q̃ nõ. de preſ. non bapt. c.i. ⁊. c. veniens. ſi celebrat tñ ignorãs credit̃ q̃ cõficiat virtute eccleſie. ꝑm ino. Hoc idẽ tenet tho. in. iiij. di. xxiiij. ⁊ albr̃i. ⁊ ſũma ꝓfe. li. iij. ti. xxij. q. viij. ⁊ placet: qz̃ virtus ſpũſancti, vegetans eccleſiam ſuam ſupplet potentiam in tali ne eccleſia decipiatur.

Baptiſmus viij. q̃ ad euz qui tenet. Queriꝝ quis põt tenere ad baptiſmũ. &.q̃ nõ poteſt tenere abbas: monachus: vel religioſus. ꝺ conſe. di. iiij. nõ lz̃ ei ꝑmo. xvi. q. i. placuit ei ſcꝺo. tñ ſi tenẽt ſunt cõpatres.

¶ Utruz pater vel mater. &.q̃ non ſi ſunt in matrimonio. intellige. xxx. q. i. ad lumina. alꝫ contrahẽt cognationez ſpirituale: ⁊ etiam baptizando niſi in neceſſitate baptizarent.

¶ Utrum non baptizatus poſſit tenere ad baptiſmũ. &.q̃ nõ. de ꝓſe. di. iiij. c. in baptiſmate. lz̃ baptizare poſſit: qz̃ baptizans eſt de neceſſitate ſacramẽti nõ ſuſcipiens ſeu tenẽs ad baptiſmuz ⁊ ſi tenet nõ erit cõpater: ſed bñ baptizans. cum ſit vere pat̃ ſpũalis. vide. ꝯ. matrimoniũ. iij. ipedimento. vij. §. x.

¶ Quot debent tenere ad baptiſmũ. &.q̃ vnus tñ. de conſe. di. iiij. c. in cathecizmo. ⁊. c. nõ plures. ſed tñ de conſuetudine non ſeruatur.

¶ Ad quid tenentur tenantes de baptiſmo: &.q̃ tenent̃ admonere quos tenuerunt: vt caſtitatẽ cuſtodiant: iuſtitiam diligant ⁊ charitatem teneant: ⁊ ante omnia ſimbolum ⁊ orationez dominicam debent docere: vt in. c. vos

ante omnia.de cõse.di.iiij.ꝛ magister in.iiij.di.vi.c.pe.dicit ꝙ exigitur a patrino diligens cura circa eum ꝑ quo respondet.Quod limita verum scõm Tho.qñ parẽtes notabiliter negligũt

Bellum quidem dupliciter dicitur.s.proprie ꝛ improprie.Proprie autẽm bellum est illud quod auctoritate principis superiorem non recognoscentis indicitur vt est imperator ꝛ papa ffm hosti.xxiij.q.i.c.i.ff. de capti.l. hostes.ꝛ.ff.de verbo.signifi.l. hostes. Et in isto bello capti efficiunt serui ꝛ bona efficiuntur capientium:ꝛ sequitur tertium ius.scilicet postliminij. de quo in.l.postliminium.ꝛ.l.si quid bello.ꝛ.l.hostes.ff.de capti.ꝛ hoc verum si bellum sit iustum.Debent tamen bona capta assignare capitaneo: vt distribuat vnicuiq; ffm merita:ffm bart.in d.l.si quid bello:lz a principio efficiãtur capientium. Et hoc verum credo quod dicit bar.nisi consuetudo haberet ꝙ vnusquisq; sibi retineret quod cepit quia tunc non tenetur assignare quia illud intelligitur actum quod est consuetum.l.ꝙ si nolit.§.qui assidua. ff.de edil.edic.Hodie etiam ex consuetudine inter christianos non seruãtur iura captiuitatis ꝛ postliminij quo ad seruitutẽ cui standũ est: vt.l. postliminij.ff.de capti.ꝛ no.bar. in.d.l.hostes.ff.e.Quid autem sit postliminiuz ꝛ.ꝙ est ius amisse rei recipiende ab extraneo in statum pristinum restituende:moribus legibusq; constitutuz dicit textus in.d.l.postliminiũ .Unde q̃ ad res bene est seruandum: vt ille qui aliqua perdidit in iusto bello quo ad eum integre restituantur. Et ideo non currit prescriptio contra eum ffm gl. in.c.prima accusatione.xvi.q.iij. Arma tamen de rigore non restituuntur l.ij.ff.de captiuis.sed ffm cõscientiaz sunt etiam restituenda.

¶ An autẽ hec locum habeant in bel 1
lo indicto ab his qui de facto superiorem non recognoscunt: vt est rex francie: hispanie:ꝛ huiusmodi.ꝛ.ffm ino. in.c.olim el primo. de restitu.spolia .ꝛ Barto .in .d.l.hostes.ff.de captiuis.ꝛ postliminio reuersis:ꝙ sic:quia habẽt iura principis.

¶ Bellum autem improprie est illud 2
quod non est indictum per principem sed per inferiores qui recognoscunt superiorem.ꝛ de hoc ꝓa.de iureiur. c.sicut el tertio.

¶ Utrum bellum in dubio sit presu- 3
mendum iustum.ꝛ.pa.in.d.c.sicut ꝙ in bello indicto a principe summo: in dubio presumitur iustum ꝛ legitimam causam esse in principe. iuxta notata per legistas in.l.prescriptione.ꝛ.l.fi.C. si contra ius vel vti.pu.ꝛ per canonistas in.c.que in ecclesiarũ.de constit. sed in bello indicto a recognoscẽte superiorem:in dubio presumit iniustum ꝛ sic intellige hosti.ꝛ tex.d.c.sicut facit.l.vnica.C.de gla.ꝛ.c.i. de pur.ca. cum suis concor.

¶ Quid regitur vt sit iustum.ꝛ.pa. 4
vbi.s.ꝙ i bello proprie oportet ꝙ sub sit legitima ꝛ nãlis causa:puta quia cõtumaces ꝛ rebelles sunt imperio vel ecclesie.Adde ii. vt non fiat aio vindicandi: sed puniendi delinquentes.In bello autẽ scõo modo dicto quiq; requruntur ffm glo.xxiij.q.ij.in summa.s.ꝙ sona vt non sit ecclesiasticus: cui nõ licet sanguinẽ effundere.xxiij.q.viij.clericis:nisi necessitate incuitabili'.Possunt tamen ffm tho.scõa scõe.q.xl.inducere alios ad iustum bellum : ꝛ eis assistere: vt pugnantibus subueniãt exhortationibus:absolutionibus:ꝛ alijs spiritualibus. Non tamen' debẽt or-

tari vt interficiant vel mutilent. sed vt fidem ecclesiasticam: vel patriam libe rẽt. Et ꝫ aliqui interficiantur: non tñ eis iputabitur: ⁊ multo magis prelati hoc possũt. imo peccarẽt si nó facerẽt xxiij.q.v. de occidendis. de homici. postulasti. ⁊.c.tua nos. xxiij.q.iij. ℙBa ximianus. xxiij.q.i. in summa. ⁊.c. militare. de cle. percu. c.iij. ó resti. spo. c. oli. el primo. Inno. tamen in. c. quod i dubijs de penis. limitat predictam ex hortationem nõ posse fieri qñ sunt in pcussionibus. ſꝫ añ sic. ⁊ mihi placet. ⁊ est securius. ¶ Sc̃o cã legitima vt pro defensione sua vel tuorũ aut pater nay legũ. xxiij.q.viij. si nlla. ¶ Tertio res. ſ. pro repetitõe rerum ⁊ huiusmo di. d.c. oli. ¶ Quarto ainſ vt ñ ex odio sed vt hẽat debitũ ⁊ huiusmodi. xxiij. q.j. qd culpaꝫ. ⁊.c. militare. ¶ Quito auctoritas supioris. d.c. quid culpatur ⁊. l. vnica. C. vt ar. vsus inscio prin. li. xi. ℙõt ẽt fieri auctoritate epi. ſm ℙho. in sum. precipue qñ pugnatur pro fide vel contra eum qui pro peccato morta li excõicatus non vult parere.

5 ¶ Itẽ si aliquod predictoꝝ defuerit te neaꝫ ad restõnẽ tam dãnoꝝ datorum ꝙ etiam raptoꝝ bonoꝝ. ℟. ℙho. c. ti. ꝙ sic si deficit. scõm vel tertiuꝫ. Si tñ res subsit q. ſ. pro rebus repetẽdis factum sit. nõ tenetur qui mouit bellum restituere quod ibi cepit. dũmodo nõ excedat quod hẽre debebat. Et hoc verũ in foro pniali. vbi hꝫ locũ ligdi ad non ligdũ cõpẽsatio. Sicut si quis ꝓsi teaꝫ per furtum accepisse. x. non cogeꝫ restituere ſꝫ dꝫ hẽre alia. x. ab eodẽ. Si vero dãnificauit plus aduersariũ: non credo excusatum: nisi cõcurrat simul auctoritas: nisi i casu qñ vi vi repelleꝫ ſꝫ. ſꝫ tenetur cõpẽsare dãna data cũ eo quod debet hẽre. ⁊ si plus hẽt restituat c. qui habetis. ⁊ i.c. se. xiiij.q.v. ⁊ in.d. l. hostes. ff. ó capti. ⁊ fm qõ dico i. §. se.

¶ Itẽ istis inferioꝝb⁹ a principe liceat 6
facere bellũ. ℟. ℙa. i. d. c. sicut ꝙ aut his qui facit belluꝫ habet iurisdictõẽꝫ sup his quib⁹ guerram facit. ⁊ illi sunt ꝓtumaces ⁊ rebelles. ⁊ sic põt statuere ⁊ cõcedere ꝙ liceat vnicuiq; res eoꝝ inuadere: ⁊ suas facere. ⁊ liberos homines rebellus capere ⁊ õtinere quousq; dño repñtare potuerint. c. a nobis. el prio de sen. excõ. Si aũt nullã iurisdictionẽ sup eos hñt nó pñt sine auctoritate principis: nisi essent inasi. qꝛ tũc pñtie ⁊ sua defendere cum moderamine inculpate tutele. ⁊ hominẽ penitere ⁊ etiã occidere. vt latius dicam. j. Desẽ sio. ℙon põt tñ aduersarium capere ⁊ nec inuadẽdo res aduersarij suas facere. Quod intellige nisi in recompensationẽꝫ dãnorũ suorum ⁊ in satisfactõẽꝫ expensarũ: laborum ⁊ operum etiam ipsam adiuuantium. di. i. ius gentium. xxiij q.vii. si de rebus: vel nisi in territorio suo eos delinquentes inueniret item qñ talis superiorem nó habet coram quo sua repetere possit: res suas propria auctoritate repetere posset ⁊ recuperare. l. iudei. ⁊. l. nullꝰ. C. de iudeis

¶ Vtrum subditi teneantur ire ad bel 7
lum iustum dño mandante. ℟. ℙa. in d. c. sicut. el. iij. ꝙ subditorũ quidã sũt vasalli proprie. vt sunt qui tenent feudum ab eo. Quidã vasalli improprie: vt sunt subditi rõne originis vel domicilij nihil tamẽ ab eo tenẽt: ⁊ tales proprie nó sunt vasalli ſꝫ ibi hẽant possessiones nec tenentur dño prestare fidelitatem. Quidam sunt milites veri. vt qui iurãt que ponit. gl. i. l. pe. ff. ex q. cau. ma. que sunt. j. ℙBiles. Quidam nó veri milites: sed tñ respectu honoris qui ista nó promittunt. sed viuunt vt alij ciues. vt per Ly. in. l. i. C. de iu. ⁊ fac. igno. Istis premissis distingue.

aut dñs vult alios ꝑdere subito voluntatis
inuadere nō fauore reipublice. ⁊ non
tenentur eum sequi etiam vasalli pro
prie. ar. d. c. de forma. xxij. q. v. nisi aliud habeat consuetudo: vel pactum.
Aut dominus inuadit. ⁊ tūc si timor
est subitaneꝰ ⁊ improuisus omnes apti
ad pugnam seu custodiam tenentur
fauore ripublice. Nam clerici hoc casu tenentur ad custodiaꝫ. c. peruenit.
⁊ quod ibi notaᷓ. de immu. ec. Facit
c. omni timore. xxij. q. viij. Aut nō est
taᷓ timor. ⁊ tunc vasalli proprie dicti
tenentur. per. d. c. de forma ⁊ milites
veri. per. d. l. pe. Alij vero non sunt cō
pellendi dummodo dñs sufficiat de
per se ex reditib⁹ quos habet a loco.
Nam propter hoc honorant dominum i reddit⁹: gabellis ⁊ huiusmōi
vt necessitatis tempore eos defendat.
ar. xxiij. q. v. principes. ⁊. c. regū. si vō
non sufficit per se tunc tenenᷓ omnes
ꝓ salute domini. vt patet ex. c. si nulla
⁊. d. c. omitti more. xxiij. q. viij.

8 Cetr subditi sequentes dominum i
iniusto bello excusentur. &. Pa. in. d.
c. sicut q̄ ino. dicit q̄ non si scienter
hoc faciunt: nec excusantur ex timore
amittēdi feudum: vel alia bona. xxiij.
q. v. ita ne. si vō dubitant ⁊ inquisierūt
quantum potuerunt peritiores: ⁊ semper dubii remanserunt excusanᷓ propter bonum obedientie. c. quid culpatur. xxiij. q. i. aliter non argu. c. cuꝫ in
hibitio. de clan. despon. non tamen excusantur amici ⁊ cognati ⁊ alij. qui voluntarie adiuuant talem in dubio. immo si erat iniustū ō oi damno dato tenentur ad restitutionem.

9 Cetrum subditus qui in dubio bellando multa acquisiuit: teneatur ea restituere: cognito q̄ bellum erat iniustum. &. q̄ sic omnia que habet. ⁊ credo q̄ etiam consumpta: quia nunc̄ habuit bonam fidem: ex quo semper
dubius permansit. Et de hoc vide. ī.
prescriptio. §. iiij. ⁊ secundum illam distinctionem dic.

10 Cetrum omnes existentes in bello iniusto teneantur insolidū. &. scōm
Bo. ti. re. i. q̄ sic de omni dāno qđ
suo auxilio consilio fauore datum est:
quod aliter datum non fuisset. argu.
xvij. q. iij. omnes. ⁊. ij. q. i. notum. ī fi.
si vō ꝓbabiliter credit q̄ ꝓpter suum
auxilium: consilium: vel fauorem nō
plus fecerint q̄ alias facturi erāt: nō
tenetur nisi de his que ipse habuit: vl⁹
damnū ō dit: vel aliquis ō familia sua
directe ⁊ occasionaliter. arg. de sen. ⁊
re iudi. c. i. de eta. ⁊ quali. or. c. tuaꝫ. ⁊
de hoc vide etiā. ī. furtum. §. xvi.

11 Sed queriᷓ quid tenetur restituere facies bellum iniustum. &. Bo.
vbi. s. q̄ tenetur de omnib⁹ damnis
que ipse vel sui intulerunt aduersario
vel eius hominib⁹ tenetur etiam pro
prijs hominibus de damnis datis ab
aduersarijs.

12 Cetr habēs iustū bellū teneatur in
aliquo de dāno aduersarij. &. mo. vbi
s. q̄ non teneᷓ de illis dānis que bona fide intulit: a qb⁹ comode abstinere
nō poterat ꝑm ꝓsuetudinē pugne. Si
qua tñ alio crassandi ⁊ malitiose intulit
cū als posset abstinere ⁊ sibi cōsulere
tūc teneᷓ cōpēsare cū dāno sibi dato
⁊ si excedūt teneᷓ eis satisfacere.

13 Cetruꝫ habens iustum bellum teneaᷓ ō dāno dato subditis aduersarij
&. q. s. q̄ nō. imo licite bona capit. nō
solū aduersarij: sed etiā fautoꝝ ⁊ subditoꝝ suoꝝ donec sibi sit satisfactum.
subditi tamē aduersarij q̄ deū timentes nolunt domino suo i bello illicito
ipēdere auxiliū vl⁹ ꝓsiliū nullaten⁹ sūt
spoliādi ne pēa excedat auctorē. s. ar. ō
his q̄ fi. a ma. par. ca. q̄siuit. ⁊. i. q. iij.

c.l. Imo ꝑm Ricar. in. iiij. di. xv. q scie
ter talibus innocentibus iferunt dam/
num tenentur ad restitutionem Verū
credo nisi dominus eorum directe vl
indirecte ex personis vel rebus eorū
inuaretur. Multo magis tenetur ad
restitutionem qui damnificat non sub
ditos aduersarij innocentes scienter:
vt sunt ecclesiastici ⁊ huiusmodi. Se/
cus autem esset si a casu damnificaret
hoc non intendes nec obligatus inten
dere vt puta quia bellans cōtra aduer
sarium non valens eum impugnare i/
cendit ciuitatem. ⁊ sic comburuntur
ecclesie ⁊ bona ipsius ⁊ aliorum ino/
centū naꝫ tūc nō tenent ⁊ sic patet ꝙ
ecclesie icastellate ꝓt incendi ⁊ bona
ibi reposita ex quibus sustentabantur
contra hostes i iiusto bello possunt ca
pi. non icastelate vero a proposito nec
res ecclesie sunt auferende ⁊ contrari
um facientes tenentur ad restitutionē.

14 Utrū dñi qui habuerūt bellum ad
iuicem possunt cōponere simul de dā/
nis. ꝛ. Bona. ti. resti. ꝙ ille qui habu
it iniustum bellū nō pōt componere i/
preiudiciū hominū suorū quin ipse te
neat eis de damnis que passi sunt: ni/
si ⁊ ipsi fuerit in culpa. Hoc verum in
foro cōscientie: si ad talē culpā non ve
nerūt ex eius persuasione alꝫ non fa/
cturi. Ille autem qui habet iustū bellū
debet procurare pro viribꝰ vt satisfiat
suis hominibus. Et si non potest ⁊ ipsi
homines cōtradicunt cōpositioni ꝑm
Bona. nō potest de damnis que pas/
si sunt in incendijs ⁊ rapinis compo/
nere. facit i. ar. l. i. ⁊. l. transactionis pla
citaꝫ. ⁊. l. preses. C. de transac. ⁊. c. fi. de
ma. ⁊ obe. Sed ego credo ꝙ in omni
bus potest. ar. eorum que notantur in
l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. ⁊ in. c. q̄
i ecclesiarum de consti. vbi patet ꝙ ex
rationabili causa potest princeps tol/
lere rem vnius ⁊ dare alteri. ⁊ non pōt
esse maior rō ꝙ fauor publicus care/
re bello. Et similiter poterunt qui ha/
bēt iura imperialia. Dñ Host. tenet ꝙ
quando duo milites habuerūt iniustū
bellū inuicē pace inter eos facta ⁊ dā/
na remissa ꝙ hec remissio extenditur
ad omnes vtriusq; partis: licet non cō
sentiant quando pax aliter haberi non
posset. allegat. l. conuentionū. ff. de pac.
Lō cordat Pa. in. c. in nostra. de iniu
riis. Aduerte hic secundum eundem
Pa. vbi. s. ꝙ nomine damni proprie
⁊ stricte venit diminutio patrimonij ꝙ
alium facta. l. iij. ff. de damno infec. Et
deo non veniunt expense facte pro/
pria voluntate: etiam coacta nomine
damni. Quod nota. pro statutis ⁊ simi
libus odiosis. Item limita ꝙ predicta
remissio non valet quo ad damna da/
ta ecclesijs ⁊ ecclesiasticis personis: ni
si prelati ipsarum consentiant.

15 Utrum dominus teneatur man/
datario de damnis que in bello est pas
sus. ꝛ. secundum Pa. in. d. c, sicut ꝙ
sic nisi causa pietatis humanitatis vel
parentele bellum fecerit vel nisi ex de/
bito teneretur vl nisi aliqd recipere ꝙ
uenerint pro mercede. Et vide de hoc
j. mandatum. §. v. Et hoc intellige de
damnis que verisimiliter potuit man/
dans prouidere.

16 Utrum occupata per principes
christianos qui hodie inter se bella ge
rentes propria temeritate quod vnus
quiete possedit ab antiquo alius vio/
lenter de nouo accipit sint restituenda
ꝛ. d. anto. in. c. quod super his de vo/
to scōm Host. quod non videt quo/
modo iuste teneant nec qualiter con/
fessores eorum peccata q̄q̄ notoria
palpitent. nec qualiter ab eisdē elemo
synas aut possessiones accipiant: aut
eos absoluant. Unde caueant ne ca/

ceruatim ad inferos vadant ⁊ alios se cum trahāt. nec credit q̄ in italia prescribi talia possint. c. fi. de prescrip. Et ideo restituere tenetur.

17 ¶ Vtrum clericus in bello iusto cū domino suo vadens qui lucratur aliqua de bonis aduersariorum teneat ea restituere. ℟. Ubo. ti. resti. q̄ si ea rapuit: peccauit capiendo. ⁊ restituere tenetur eis a q̄bus abstulit quia illam rem capiendo non potuit facere suaz. quia sicut dominus non potuit ei dar̄ auctoritatem bellandi. sic nec rapiēdi Posset tamen retinere si guerra durante dominus vt illam teneat consentit. Si vero nō ipse rapuit. sed sibi ab his quib⁹ licuit rapere data fuit. tūc ñ restituere tenet̄. Quod verum credo quando ex consuetudine quilibet qō rapuit sibi retinet. alias secus. quia de iure quilibet tenet̄ capitaneo assignare: vt illa distribuat. vt. l. siquid bello. ⁊ ibi Bart. ff. de capti. ergo sine eius auctoritate tenere non poterit. facit. c. dicat. xxiii. q. v. nisi vt dixi consuetudo sit in contrarium.

18 ¶ Vtrū liceat oi tpe bellare. ℟. q̄ in bello iusto non licet bellare in quadragesima: nec in diebus festiuis nisi necessitas vrgeat inuitabilis. tert⁹ est cum glo. in. c. si nulla. xxiii. q. viii. Itez nec tempore treughe. c. i. de treu. ⁊ pace. Quod intellige in pugnatore: non in defēsore. vt notat predicta glo.

19 ¶ Vtrum in bello iusto liceat vti deceptione dolo: vel insidijs ad vincendum inimicos. ℟. q̄ sic dūmodo mendacium non dicant vel fidem promissam non frangant. facit. c. vtilem simulationem. xxii. q. ii. c. dominus. ⁊. q. vii. in summa. xiiii. q. v. dixit. vide glo. in c. cupientes in ver. malignantium de elec. li. vi.

20 ¶ Vtrū locās arma. equos ⁊ huiusmodi emti ad bellum repetat si amittant̄ i bello. ℟. Inn. i. c. sicut el. iii. de iureiurando. q̄ nō. quia sic ea cō duxit. ff. loca. l. item queritur. §. si quis seruum facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.

¶ Vtrum comodans possit similiter repetere. ℟. Inocen. vbi supra q̄ non quia non excessit fines contractus. ff. como. l. si vt certo. §. sed interdum. 21

22 ¶ Vtrum tenente aliquo rem meam liceat mihi violenter auferre. ℟. Pa. in. d. c. sicut aut incontinenti recuperare vult. ⁊ licet q̄ vim vi repellere licet. de quo. ĵ. Defensio. Vt non statiz ⁊ sic debet per iudicem eā recuperare si potest q̄ si non potest. sic in defectum iudicis potest dominus rem suā etiam violenter si aliter non potest facere recuperare. ar. l. nullus. C. de iude. in glo. ⁊. l. ait pretor. ff. de his que in frau. cre. §. si debitorē. notat. Inno. in. c. olim el primo ō resti. spo. ⁊ Alle. Ric. ⁊ Sco. i. iii. di. xv. q̄ si aliter nō possum rem meam habere. licet furto eam tollere. de quo dic. vt. ĵ. Furtū §. xxxx. Non tamen licet per mendacium. quia non licet mentiri pro alterius vita. xxii. q. ii. ne quis. Et sic limita glo. in. c. cupientes de elec. li. vi.

Benedictio sup populū q̄ dā ē solēnis q̄ fit cū illa solēnitate. Adiutoriū nr̄z ⁊c. Et hāc solū episcopi possunt facere in tota sua dioce si. ⁊ archiepiscopi in tota prouintia cum visitant. ⁊ legati in terminis sue legationis: ⁊ abbates quibus ex priuilegio concessum est. vt notat̄. xxvi. q. vi. ministrare de conse. di. i. cum ad celebrandas. de excess. prela. accedētibus. ō priuil. abbates lib. vi. Alia simplex. Et hec fit a sacerdotib⁹ i missa abñte epō. aut de mandato eius cuz pñs est xxi. di. Denicq̄. xcv. di. ecce. ego dico.

1 ¶ Utrum benedictio calicis paramen-
torum & huiusmodi pro missis celebran-
dis possit fieri a sacerdote. &. doc. in
cle. attendentes. de. sta. re. tenent q non
quia sunt ponus ordinis epalis. & hoc
idem in. d. c. abbates. Sed iudicio meo
nullo iure eorum dictum probat. Et credo
q imo possint benedicere paramenta
tali roe motus presbyter potest oia face
re q sunt ordinis: nisi sint ordinis epa-
lis. vel spaliter ei interdicta. c. quanus.
xcviij. di. & d. c. ecce. & lxiii. di. legimus
sed benedictio paramentorum cum non sit
ordinis epalis patet qz competit abba
tibus ex consuetudie vt tenet doc. in. d.
c. abbates. & d. cle. attendentes qd fie
ri non posset si esset ordinis epalis. ar.
eorum q notatur in. c. pe. de pse. ec. vel al.
nec est etiam. eis prohibitum. pz qz. in d.
c. quis phibet consecratio sacerdotum
diaconorum & subdiaconorum. consecratio vir
ginum: consecratio ecclie vel altaris: cri
sma conficere crismate frontes bapti-
zatorum signare: publice penitentem rec-
ciliari. & in. capi. ministrare. xxvi. q. vi.
additur q non benedicat publice plebem
in ecclesia Quod intellige vt dixi. &.
& i. c. psulto de pse. di. i. q nec corpo-
ralia debet consecrare. ergo vestimenta
pot quia in. c. vestimenta. & in. c. vasa de
cose. di. i. nihil. dicit de episcopo Qua
re credo omnia que pertinet ad cele-
brationem missarum que non fiunt cum sacra
unctione: vt est calix & patena. & non sunt
eis specialiter inhibita sicut sunt cor
poralia que ab epo debent ee benedicta
vt in. d. c. psul. & alia hmoi pnt benedi
cere. ar. d. c. quanus. & c. ecce. nisi eps
esset presens quia non liceret. ar. c. de
nigz. xxi. di.

2 ¶ Utrum abbates possint similiter bene-
dicere. Se. in. d. c. abbates tenet q sic
omnia in quibus fit verbalis solum bene-
dictio: & qui faciunt ad opus suum eccle
siarum alis non. Sed ego dubito de bene
dictione corporalium que licet sit ver
balis. solum tm videt episcopis reserua
ta. d. c. psulto nisi dicamus derogatum
per contrariam consuetudinem cum sit po
cius episcopis reseruata ratione digni
tatis q ordinis. Et ideo abbates pos-
sent ex consuetudine. ar. d. c. acceden
tibus. Idem dic de benedictione calu
cis de quo. j. calix. §. i.

3 ¶ Utrum vestis debeat iterum benedi
ci quando repeciatur. &. q non. nisi qm
fit. talis repeciatio q sine ipsa cum di
cta veste non posset celebrari. puta to-
tius manice. & hmoi. quia cum amit-
tat formam debet iterum benedici. ar.
eorum que notantur in. c. i. de pse. eccle.
vel al. Secus dico si de stola fiat ma-
nipulus. Vel de manipulo stola: quia
non videt alta forma: nisi q vnum est
breuius altero. que quide breuitas non
mutat formam

4 ¶ Utrum sponsa que non est virgo de
beat benedici. &. q non. xxxii. di. seri-
atim. imo benedicens secundas nupti
as ab officio & beneficio suspensus dz
mitti ad papam. c. i. de secun. nup.

5 ¶ Utrum diaconus possit benedicere
mensam. &. q non: presente presbytero
nisi esset diaconus cardinalis. sed absen
te presbytero potest ꝑz notata in. c. legi-
mus. xciii. di.

6 ¶ Utrum recipere pecuniam p benedictio
ne nubentium sit simonia. &. q sic tex.
est in. c. cum in ecclie. de simo.

7 ¶ Utrum mulier possit benedicere. &.
q non. nisi vt potest quilibet bonus chri
stianus. c. noua. de penite. & remi. quia
que sunt ordinis non cadunt in muli-
erem. d. c. noua.

8 ¶ Utrum benedictio mense & aque sit
certi ordinis. &. Fm Inno. in. c. i. de ex
cess. prela. li. vi. q benedictio aque sic
Et ideo esset irregularis: excommuni

catus. vel ſuſpenſus ipſam benedicen
do. ſecus de benedictione menſe que
nō eſt ordinis.

9 ¶ Utrū libri eccleſiaſtici ſint benedi
cendi .ſ. ſm glo. in. c. i. dē pig. q̄ nō.

Benefacere ex timo
re ⁊ nō ex amore nō reputatur benefacere ſed pro non facere. xxxiii. q. v. ad fi/
dem. xxxii. q. v. ſicut enim. de cōſe. di. v. quicqnid. lxxx vi. di. nō ſatis. ō reg. iu. q ex timore.

Beneficium eſt quedam be/
niuola actio gaudium tribuens: capienti in lib. ſeu. c. i. ex qui. eau. ſeu. amit. ⁊ Pa. in. c. vnico. de como. ⁊ in c. ad audientiam. de preſcrip. hec diffinitio comprehendit quodcunq̄ q̄ dicitur beneficium. Sed hic de eccleſiaſtico ſolum dicendum eſt.

1 ¶ Quotuplex eſt beneficium eccleſiaſticum. ſ. q̄ aliud. eſt religioſum: aliō ſeculare. Religioſum aliud ſimplex vt canonicat⁹ regularis. Aliō duplex vt abbatia: prioratus. vel aliud habēs iuriſdictionem. Seculare vero. Aliud ſummum vt papatus. Aliud mai⁹ vt epiſcopatus. Aliud mediocre ſeu duplex vt dignitas vel perſonatus: vl̄ aliud habens curam animarū. Aliud minus ſeu ſimplex. vt canonia. capellania. aduocatoria ⁊ huiuſmodi. Aliud non habens adminiſtrationem. ⁊ iſto modo dicitur large beneficium: Et eſt quando quis habet beneficium non in titulum: vt ſūt capellani ad nutum āmouibiles: ſed quando habz in titulum aliquod beneficium: cui eſt aſſignata dos quantūcunq̄ ſit ſimplex dicitur habere beneficium cū adminiſtratione. ſm Se. in. c preſēti. ō of ſi. ordi. li. vi.

¶ Utrum prebenda ſit quid ſpirituale. 2
le. ſ. Pa. in. c. dilecto. de preben. q̄ ſi eſt annexa iuri canonie partim eſt ſpirituale ⁊ partim temporale. Si vero non eſt annexa canonie vt puta quia in eccleſia non ſunt prebende diſtincte ſed omnia cōmunia. ⁊ per capitulum aſſignatur iſti vnum predium in prebenda: ⁊ alteri aliud. vel quid ſimile Vel etiam ſi ſunt diſtincte. tamen non ſunt canonicatibus annexe. quia non eſt ibi numerus canonicorum: tē eſt mere temporale. ⁊ poteſt. concedi etiam laico ad ipſi⁹ ſuſtentationem.

¶ Utrum altaria que dantur in titulum perpetuū dicantur beneficia. ſ. 3
ſcōz glo. in. clemen. i. de deci. ⁊ ſequitur. Se. in. c. i. de cōſue. libro. vi. q̄ ſic ⁊ appellatione officii altaria predicta intelliguntur. facit. c. ii. ō cōcef. prebē. Secus ſi non dantur in titulum quia beneficium nō dicuntur proprie.

¶ A quo debet dari beneficium ec/ 4
cleſiaſticum. ſ. q̄. regulariter per ordinarium niſi ex ſpeciali ſtatuto Vel conſuetudine ad alium pertineat. Et ī dicam.

¶ Utrum capitulum ſede vacāte poſ 5
ſit cōferre. ſ. quod non illa beneficia que ad epiſcopi collationez pertinent Sed bene poteſt conferre illa que ad epiſcopum vel ipſum capitulum cōmuniter pertinent. Similiter alia beneficia poteſt conferre quando epiſcopus eſt ſuſpenſ⁹ a collatione beneficiorū et ſi epiſcopus haberet intereſſe in tali collatione tamquam prelatus. Et idem poteſt epiſcopus quando capitulum eſſet excōmunicatum. ſeu maior pars maioꝝ excōmunicatiōe vl̄ ſuſpēſum. c. ſi ad epm̄ ne ſe. va. li. vi. Si. vō pertinet ad Epiſcopum collatio cum cōſilio capituli: vel aſſenſu non poſſet

capitulum intromittere nisi suspensus esset i mora petēde relaratiōis. Si vero capitulum vel alius ō cōsuetudine vel statuto deberet conferre de consilio episcopi: defuncto episcopo: vel in remotis agēte. ita q̄ in breui eius presentia non possit haberi. non propterea debet differri collatio. vt in. d. c. si ad episcopum.

6 ¶ Quid de beneficijs vacātibus i curia. ꝛ. q̄ omnia beneficia: dignitates ꝛ personatus vacantes in curia romana non possunt conferri nisi p̄ papam Similiter beneficia: dignitatē vl̄ personatus curialium vel accedentium: seu redeuntium. de curia si ō cedunt in locis vicinis curie ad duas dietas legales: que faciunt. xx. miliaria p̄ro die. l. i. ff. si quis cau. Et notat glo. in. c. presenti de preben. li. vi. Unde si distaret per. xxxxi. miliare non includerentur ff. ō. v̄. si. l. iii. limita nisi predicti morerentur in loco proprij domicilij: vel proprie domus. quia tunc non reseruantur pape: nisi esset talis curialis q̄ licet haberet ibi proprium domicilū tamen ibi morabatur solum propter curiam: quia tunc reseruatur. Similiter reseruatur quando est curialis qui moritur in loco vnde recedit curia: vel in itinere dum curiam sequeretur quantuncunq̄ vbi decedit sit remotus ab ipsa curia. Verū est q̄ post mēsem si non fuerint collata beneficia predictorum: conferre possunt illi ad quos pertinet eorum collatio per seipsos tantum: vel ipsis agentibus in remotis per suos vicarios generales: quibus id cōmissum fuerit in eorum diocesibus existentia. nisi essent parrochiales ecclesie: ꝛ vacarent sede apostolica vacante: vel si anteq̄ papa ea conferret mortuus est. hec notātur in c. licet. el primo. c. statutum. c. presenti ꝛ. c. si apostolica ō prebē. li. vi. Aduerte etiam circa hec ad regulas cancellarie ꝛ reseruationes que faciūt cōmuniter pontifices in sua creatione. quia non sēper se habent vno modo. Ideo non pono hic.

¶ Quid de presentatis a patronis sede vacante. ꝛ. q̄ capitulum potest eos admittere ꝛ instituere in beneficijs. licet ad episcopum si viueret pertinuisset. c. ꝛ si capitulum. de insti. li. vi. 7

¶ Quid si episcopus conferat beneficium abīti: ꝛ. q̄ licet non fiat suum donec consentiat. tamē episcopus nō poterit alteri conferre donec ille recusset: nec valet collatio si conferat nisi episcopus assignasset terminum competentem consentiendi infra quod nō consentit. si tamen post terminum iterum consentit antequam alteri esset collatum valeret. c. si tibi absenti. de preben. li. vi. 8

¶ Utrum episcopus vel alius cui mādabatur de beneficio prouideri pauperi clerico teneatur iterum prouidere si ille clericus aliud est consecutus. ꝛ. q̄ non. c. si pauper. de preben. li. vi. 9

¶ Utrum episcopus teneatur ordinatis per ipsum prouidere de beneficio. ꝛ. q̄ sic. si est in sacris ordinatus. c. cum secundum de preben. Idem dic quando cōmisit q̄ ordinetur per alium. c. si episcopus de preben. lib. vi. Et hoc verum nisi habeat suaz vel pr̄nam hereditatem vnde possit sustentari ſm glo. in. d. c. si episcopus. 10

¶ Utrum promittens alicui prouidere de beneficio ecclesiastico non vacante: vel qualitercūq̄ p̄mittat cū potuerit teneatur. ꝛ. q̄ non q̄ talis promissio est nulla. c. detestanda. de concess. preben. li. vi. 11

¶ Utrū recipiēs bñficiū eccliasticū ō manu laici cadat in aliquā penam. ꝛ. 12

Inn.in.c.qsquis.ō elec.q̄ sic q̄ est in
elligibilis ipso iure de in.patro.prete
rea tamen episcopus posset cū eo dis
pensare.ꝟ eūdē.ar.c.nuper.ō sē.ex.

13 ¶ Vtrum quis possit renunciare suo
beneficio vt alij prouideat̄ .ꝛ. Pa.
in.c.dilecto de preben.q̄ sic. dūmo
do in actu.renunciationis non deduc
cat in pactum.sed ipsam renunciatio
nem faciat pure ⁊ libere.alias esset si
moniacum.vt vult glo.in.d.c.dilecto.
⁊ gl.in.c.ex pte el primo.de offi. dele.
Si tamen in animo gereret vt alteri
concederetur:non esset simonia: dū
modo pactum non faciat licet peccet
vt est clara.glo.in.c.ordinatiões.i.q.i.

14 ¶ Cui pōt dari beneficium eccleśa
sticū.ꝛ.q̄ solis clericis non coniuga
tis ⁊ habentibus etatem debitam.⁊ q̄
sit etas debita ¶ide.infra ¶tas.⁊ quis
ordo regratur vtō.j.clericus.vii.§.v.

15 ¶ Vtrum clericus coniugatus possit
habeř beneficia eccleśiastica.ꝛ. Pa.
in.c.sane ō cle.coniu.q̄ nō. Sed nec
etiaꝫ administrationes eccleśiasticas
Et per hoc puto q̄ nō possit esse vica
rius episcopi. q̄ tenent doc.in.c.vno.
eo.ti.li.vi.⁊ in.c. Joannes. Itē Pa.
eo.ti.tenet q̄ nec etiaꝫ potest dispen
sari cū eis vt hēant bñficium simplex
licet alij ꝛrium teneant. ⁊ pōt saluari
dictū eorū.vt valeat dispensatio si fiat
a papa.⁊ Pa.intelligat nō valere si fi
at ab inferioribus pape.

16 ¶ Vtrum filius sacerdotis possit ob
tinere beneficium in eccleśia patris.
ꝛ.q̄ sic si alias est legitim⁹.c. ad hec.
de fi.pśby.dummodo non ad illas di
gnitates vel prebēdas quas imediate
pater eius habuit promoueat̄.c.pśti
tutus de fi.pres. Et nomine filiorum
in hoc veniunt etiam nepotes de iure
in hereditate succedentes.vt sunt per
rectam lineaꝫ descendentes nepotes
ar.instī.ō here.q̄ĩ.⁊.di.§.sui fm Jo.
⁊ Ber.in.c.ad extirpandas de fi.pres.
Secus in collateralib⁹ in quibus suc
cessio locum non habet.ar.de offi.de
le.c.ex parte. Item.ꝟ Jo.nepos po
test poni imediate i eccłia q̄ẽ au⁹ eius
habuit patre eius viuēte:sed pie moz
tuo nō potest.qz cessat ratio in primo
casu successionis.sed nō in scō. Itez
aduerte q̄ si pater habuit personatū
imediate non poterit filius in eadem
eccłesia.habeř vicariā.vt i.c.michael
de fi.pres. vel contrario. si pater ha
buit vicariam perpetuam filius imme
diate nō poterit habeř personatū. vt i
c.cōstitutus.de fi.pres.

17 ¶ Quis potest dispensare cum illegi
timis vt obtineant beneficium eccle
siasticuꝫ.ꝛ.q̄ episcopus in beneficio
simplici cui nō imminet cura animarū
vt in.c.is qui de fi.pres.li.vi. Nec di
stinguo fm glo.ibidem an .sit spurius
adulterinus.vel naturalis licet quo ad
successiones distinguantur ⁊ in difficul
tate dispensandi. In alijs ār sol⁹ papa

18 ¶ Sed nunquid poterit eps dispen
sare cum talibus in psonatu vl' digni
tate sine cura.ꝛ.glo .in.d.c.is qui. q̄
nō sed solus papa. Et eam sequuntur
cōiter doc.ēt si efficeretur religiosus.

19 ¶ Vtrū episcopus possit cū predictis
dispensare in canonicatu eccłesie ca
thedralis.ꝛ.fm. Archi i.d.c.is q.q̄
sic ex q̄ nō iuenit̄ ꝓhibitū. Et cuꝫ eo
ꝓcordat Be.i.d.c.is q.licet Jo.mo.⁊
alij teneāt q̄ nō pōt. Quod nō placet.

20 ¶ Vtrū epūs cū predictis possit dispē
sare in rectoria.ꝛ.q̄ sic in oi bñficio
dūmō nō cadat in nomē dignitatis vl'
psonat⁹.vl' hēat curā aiaꝝ. Et hoc te
ne ꝛ q̄dā teneāt ꝛriū.vt no. Be.in.d.
c.is q. Et rō potissima est qz ꝓtās dispē
sandi ꝓcessa alicui: cuius effectus nō
in ipm ꝛ in alū derivat̄ oz late iterp̄

tari. vt no. Jo. an. in. c. fi. de verb. sig. Et ic. Jo. de imola. ⁊ Be. in. d. c. is q. Et maxime quádo interpretatio fit ꝑ ipsũ concedentẽ ī nẽ no. de priuil. c. qr circa Et ideo iura q̃ vident̃ ꝓria intellige ⁊ limita q̃ loquunt̃ in dispensatõe alicui ꝓcessa: cui⁹ effect⁹ in ip̃z ꝺriuat̃ q̃ stricte iterp̃tãda ẽ. Quod nota.

21 ¶ Quid si beneficiũ simplex hẽat curaz animaꝝ annexã. numqd eps poterit dispensare cum predictis. ꝛ. scõm Archi. in d. c. is q q̃ sic. quia talis nõ dicit̃ hẽre curã animaꝝ. vt ꝓbat ter. in. c. sup eo. de preben. li. vi. Nam vt ibi pz põt quis hẽre prebẽdã ⁊ dignitatẽ: cui annexa est parochialis ecclesia. ⁊ tamẽ nõ posset quis hẽre simul dignitatẽ ⁊ ecclesiam curatã. c. ꝺ multa. de preben. Lap⁹ abbas limitat hoc verum quando ecclesia curata habet vicariũ aliũ ab isto. alꝫ nõ. alij doc. idistincte tenent q̃ nullo mõ eps põt dispensare. vide Be. in. d. c. is qui mihi placet prima opi. cum predicta limitatione domini lapi.

22 ¶ Done q̃ in eccl̃ia ẽ statutũ iuratũ ⁊ p papã approbatũ q̃ null⁹ illegitim⁹ ibi ꝓmoueat̃ an eps possit dispensare. ꝛ. Jo. mo. ⁊ sequit̃ Be. in. d. c. is q q̃ nõ. ex quo tale statutũ est iuratũ vel cõfirmatũ. Secus esset si solũ eẽt statutũ nõ iuratũ vl̃ cõfirmatũ. qr tũc posset eps dispensare ꝺ ꝓpriũm statutũ. iuxt̃ no. de elec. c. licet canon. li. vi. Limita predicta oia q̃ eps põt dispẽsare cuz illegitimo in beneficio simplici: verum nisi aliud impedimẽtum canonicum obstet ꝯ illegitimitas ⁊ super que epꝰ non possit dispensare. vt in. d. c. is qui.

23 ¶ Utrũ dispensatus vt ꝓmoueat̃ ad ordines sacros per papã. per hoc videatur talis illegitimus dispensat⁹ vt possit obtinere beneficiũ cuz cura. ꝛ. q̃ non. qr dispensatio nõ trahitur ad cõsecutiua ꝯ ius sup quo dispẽsat̃ quãdo dispensatio impetrit effectũ validũ sup actu in q̃ dispẽsat̃ absq; eo q̃ ertẽ dat̃ ad illõ ꝓsecutiuũ ꝑz Be. i. d. c. is q

¶ Utruz ꝓfatus illegitimus dispen- 24
satus vt possit obtinere beneficiũ ecclesiasticũ possit post ꝓmũ postea aliud obtinere virtute dispẽsationis. ꝛ. Be. in. d. c. is qui. q̃ paulus hic distinguit q̃ aut dispensatio fuit facta sup certo beneficio. ⁊ tũc si fuit in culpa vt illud nõ hꝫet. sic aliud nõ poterit hꝫe. Si vo nõ fuit i culpa: vl̃ dispẽsatio sup in certo beneficio fuit. sic poterit post ꝓmũ aliud hꝫe. Et placet mihi. ꝛ Be. ibi videat tenere opi. d. Lapi qui aliter distinguit. Sed mihi non placet. Vide eum ibi si placet.

¶ Utrũ prefatus dispensatus vt pos- 25
sit hꝫe bñficiũ curatũ possit ꝑ hoc obtinere dignitatẽ. ꝛ. Be. i. c. fi. de fi. ꝓp. q̃ nõ. qr ista ponunt̃ vt diuersa in. d. c. fi. ergo vno ꝓcesso nõ veniet aliud. Ẽtiã i dispẽsatione nõ ꝓcedit argumẽtuz a maiori. nec a simi. vt ibi no. Be.

¶ Utr illegitimus vel irregularis dis- 26
pẽsatus in ordine ⁊ beneficio atq; ꝓmotus possit postea ipetrare dispensationẽ sup pluralitate nõ fcã mẽtiõe de ꝺfectu illegitimitat̃ vl̃ irregularitat̃. ꝛ fm Be. i. d. c. fi. q̃ nõ tex. est i. d. c. fi.

¶ Utrũ epus possit dispẽsare cũ pre- 27
dictis illegitimis. vt possint plꝛa bñficia simplicia retinẽr̃ simul. ꝛ. Be. vbi s. q̃ nõ facit. c. is cui primo. ꝛ. de ꝓben. li. vi. vbi q̃ conceditur alicui vt possit beneficium alteri conferre. itelligitur de vno ⁊ non de pluribus.

¶ Utrũ epus possit dispensare cum 28
illegitimis vt hẽant simplex bñficiuz seu prebẽdã in eccl̃ijs suoꝝ patrũ qui sũt sacerdotes. ꝛ. q̃ nõ ipis vinẽtib⁹. c. cum decorẽ. de fi. ꝓp. ¶ Ultro min⁹ in cãonicatu. c. cũ ad abolẽdã. de fi.

presby. Sz ipsis mortuis. sic dūmodo nō dispensetꝫ super beneficio seu prebenda quā eius pr̄ tenebat immediate. secus si mediate. Sotus. tamen tenet qꝫ nunqꝫ canonicatū in eadē ecclesia poterit hr̄e ex dispensatione epi. Sed ōrīū credo verius. vt notat̄ in dict. c.

29 ¶ Pdone papa dispensauit cū illegitimo. vt possit promoueri ad̄ bñficiū etiā curā hūs nunqd per istā dispēsationē poterit promoueri ad beneficiū cui preficiendus est per electionem eligendus. &. fm Be. in. d. c. ad̄ q qꝫ sic. qm̄ quādo vicium tollit̄ ex toto. vt in casu pdcō potest eligi. vt in. c. cum ¶ Eligendi mēf. ō elec. etiā si esset dubiū an ō̄ba dispēsationis tollāt ex toto vicium. Et hoc tene. licet alii dicant qꝫ non pōt eligi.

30 ¶ Infra qō tps debet beneficiū vacans concedi. &. qꝫ in cathedrali. & regulari eccl̄ia vacante prelato infra tres menses eligere tenentur. c. ne pro defectu. ō cle. nisi essent ꝓuilegiati vt minores. Alia autem beneficia eccliastica infra sex mēses. c. nulla. de ꝓcess. pbē. Alias collatio: seu prouisio deuoluit ad eum qui proximo preesse dignoscitur nisi in casu in quo prouisio pertinet ad capitulum deuoluitur ad episcopum. & econtrario. & post ad metropolitanum & post ad papam. ¶ Hoc est verum nisi legitimo impedimento essent impediti. Et incipit currere dictum tempus a die scientie: non vacationis. c. quia diuersitatem. ō con. pre. Et intelligitur legitimum impedimentum peregrinatio vel suspensio etiam ex culpa nisi esset in mora petēde absolutionis. d. c. quia diuersitatem. Et si beneficia pertinerēt ad regulares exēptos. episcopi prouidebunt non obstāte exemptione. cle. quia regulares. de sup. ne. prela.

31 ¶ Utrum prefatum tempus habeat locum in habente instituere presentatum per patronum. &. dicunt de rota tenent qꝫ non. qz. d. c. nulla non extenditur ad eum qui habet instituere: sed ad eum qui habet conferre.

32 ¶ Utrum liceat alicui sibi procurare beneficium. &. Tho. & ray. qꝫ beneficium cum cura animarum non licet. qz idonee non potest administrare sine gratia seu caritate quā nullus se habere scire potest. Secus esset de aliis beneficijs. qz possunt procurari. aug. de ancho. li. ō potestate papet̄ gñal̄r nō posse sine pcō. ¶ Ō vex credo qm̄ ꝓncipal̄r ꝓcurat. vt hēat bñficiū. sec⁹ qm̄ ꝓncipal̄r ꝓcuraret vt possz ꝓdesse

33 ¶ Item occupās bñficiū viuentꝫ sciens facts se istitui sit infamis. &. pa. i. c. i. de ꝓcess. p. qꝫ sic. iii. q. ii. audiuim⁹. & soluit papa dispēsat cū eo: sicut cū illo q viuente vxore aliā accepit. vt in. c. fi. ō eo q dux. i vr. quā pol. p adul. ex q̄ cōcludit pa. ibidē qꝫ licet cū vacaret fecerit se istitui vel sibi ꝓferri a papa non habita mētiōe ō occupatiōe postea n̄ vz: & ē subrepticia: qz nō sic facit̄ obtinuisz facit. c. postulasti. ō referri. Sil̄r dicit de eis q ō facto occupāt vel p brachiū seculare se in vacātib⁹ bñficijs intrudūt si nō faciūt mentionē in ipetratiōe de tali occupatiōe: qz oēs id ex q̄ nō ita facilit̄ obtineret tacitā inducit surreptionē. p. d. c. postulasti. cū similibus.

34 ¶ Quot bñficia pōt qs hēre. &. fm ¶ Da. i. c. ꝓquerēte. de cle. non resi. qꝫ hūs bñficiuz q̄tūcūqz simplex qō p se sufficit ad vitā bñficiati nō pōt aliō tenere sine peccato mortali. fz gl. i. c. dudū el. ii. ō elec. qō limitat idē ¶ Da. si ꝓpter se solū hz. sec⁹ ō o si collata sibi eēnt nō rōe sui. sz ꝓpter vtilitatem beneficiorum. vt qz est homo idustrios⁹ & bone conscientie vt no. in. c. cuz iam dudum de preben.

35 ¶ Vtrus habēs plura qñ vnū sufficit excusef̄ p dispensationē.ꝛ.glo.ꝓdicta ꝙ sic.sed ¶Da.i.d.c.oudū.dic ꝙ hꝫ ꝓ indubitato ꝙ nō sit tutus quo ad ecclesiam triūphantē:ēt dispensatus per papā qñ dispensatus est ꝓpter se ꝛ ꝯ suā vtilitatē:q; in hoc casu nō solum alteraf̄ turis positiu dispositio:sed etiā xp̄i p̄mōtū iuste dispergit̄.cuꝫ ergo papa non possit sine cā alienare bona ecclie sine graui peccato: vt dicit archi.xij.q.ij.nō licebat pape.ergo multo minus pōt dare licentiā alteri ipsū dispergēdi.vt in.c.nup de resti.oo.p⁹ di.ꝛ sic ꝙincit̄ rō ino.in.c.cū ad monasteriū.de statu mona. quia hic non solū violat̄ ius positiuū:sed potius diuinū. ¶Hoc idē tenet host.i.d.c.oudū quē sequit̄ Jo.an.dicit etiā Tho.i.ix. quoli.q.v.ꝙ habere plures ꝓbendas absolute considerandū est quid de sc inordinatū vtpote quia qs nō potest in diuersis ecclesijs deseruire qb⁹ ꝯsi ꝓ stipēdio ꝓbēde sūt ordinate vt ministrāt⁹ in eis dent̄.Est etiā diminutio diuini cultus: vnde vnus loco plūs constituit̄. Est etiā inequalitas vñ en⁹ habet multa bñficia:ꝛ alius nō pōt habere vnū.Cōtinet ꝛ aliqñ defraudationem voluntatū testatorū q vt cert⁹ numerus deseruiēt iū ꝺputaret talia ꝙ tulerunt.ꝛ multa alia.ꝛ nisi aliq̄ circūstantia supueniat q̄ remoueat totaliter inordinationē eius nūq̄ erit sine peccato.sicut nec homicidiū pōt fieri etiā cū dispensatione nisi habeat circūstātiam q̄ remoueat ei⁹ inordinationez: Aduerte tamē ſm Goffre.ꝙ ē triplex circūstantia q̄ pōt remouere talē inordinationem ita ꝙ dispēsatio sit legitima ꝛ tutus dispensatus.¶ Prima necessitas puta quia plures nō inueniuntur idonei.¶ Scōa vtilitas ecclesiarū ꝛ eorū quib⁹ ꝓsūt.¶ Tertia ꝓrogatiua meritoꝝ. Hec valet ꝙsuetudo ſm pa. in.d.c.oudū.ꝛ iura siue glo.q̄ dicunt valere itellige ꝓ necessitate vel vtilitate bñficiorū vl' ꝓrerogatiua meritorū puta quia plus valet absens q̄ alī⁹ ꝓsens: vel ꝓ potētia retinēdi plura bñfi cia simplicia: sed nō vt fruct⁹ lucrifaciat sibi ad vtilitatē ꝓuatā: vel ad augēdum patrimoniū: vel vt lautius viuat: vel vt facilius ad ep̄atū: vel maiorē dignitatē possit ascendere:q; cū tali intētione etiā vnū beneficiū habere de se est inordinatum:q; est ꝯ ocm rōnē.vt in.c.rō nulla.cū ibi notat̄. de ꝓben.ꝛ ꝯ offm̄ pretaris. xvi.q.i.c.fi.vide ēt de hoc.j.clericus.ii.q.iij.

¶ Vtrū habēs bñficiū cū cura si re- 36
cipiat ſm cū cura ipso iure sit priuatus prio.ꝛ.ꝙ sic stati adepta pacifica possessione.c.de multa ò ꝓben.vel'q̄ per eū stetit quominus haberet.c.lꝫ.el.ii. ò ꝓben.li.vi. Et nisi primū resignet in manu ordinarij vel cui cōpetit ipso iure est ꝓuatus etiaꝫ secūdo.ꝛ inhabilis ad quodcūq; beneficiū ꝛ etiā ordines sacros.ꝛ ad papā pūnet dispensatio ꝓ extraua. Jo.xxii.q̄ icipit Execrabilis. Et ideo nō poterit absoluere subditos rōne primi bñficij Fallit hoc in vii.casib⁹.¶ Primo⁹ q̄ secundū annectit̄ ꝓmo.c.super eo.ò ꝓben.lib.vi.

¶ Secūdus cāus q̄ expendit de bonis ꝓprijs in vtilitatem ꝓmi bñficij: ꝛ ipsuꝫ retinet donec sit sibi satisfactum ſm.An.de bu.ꝓ.c.quicunq; xii.q.iij. Et.sufficit.ꝙ talis expensa sit vtilit cepta:lꝫ postea a casu sit totū perditum: ſm Jo.an.in.c.ex parte.de ꝙstit. puta qz domum factā ignis postea cōbussit

¶ Tertiꝰ casus q̄ acceptat calore ira 38
cūdie scōm Jo.de.li.ꝛ.d. Anto.ꝛ facit glo.in.c.ex.lr̄is.de diuor.q̄ vult ꝙ cōfessio ex iracūdia facta nō ꝓiudicꝫ

¶ Quartus casus q̄ acceptat ad tem

pus.puta donec alit fuerit bñficio,pui
sus fm ℞de.de ancha.in.c.i.de ꝓsue.
li.vi.Quint⁹ casus qñ cómutauit vnū
bñficium in aliud hñs alia bñficia cu
rata: dūmó possessionē ipsius bñficij
i qó cómutauit nó fuerit nact⁹ tex.est
in cle.si plures de p̄bē.Sextus casus
qñ p dispēsationē.vt in.d.c.dudū.Se
ptimus casus i ep̄atu q nó vacat per
scōm fm gl.i.d.c.de nulla.ꝛ Jmol.in
cle.gfe de rescri.Jdē dic de q̄cunq;
alio bñficio ecclesiastico q⁹ qs nó pót
cū alio tenere nisi dispēset cū eo.ꝛ qs
possit dispensare.j.dicā.§.xxx viii.

37 ¶ Vltr̄ hñs bñficiū i comēda tenea
tur fuare ecclesiā i statu suo.&.℞a.
in.c.dē monachis de preben.q⁹ sic.
nec pót aliqd de statu ecclie minnere
sz ó supfluo pót sibi ꝓuidere alʒ nó.

38 ¶ Quis pót dispēsare vt qs h̄eat plu
ra bñficia: legitima cā iteruenięte.&.
q⁹ in pluribus simplicibus.vel in vno
curato.ꝛ alio simplici pót ep̄s dispen
sare vtꝫ diuersis ecclijs h̄eat.sz i vna
ecclesia pót si sunt simplicia. fm glo.
in.c.litteras vr̄as.de cōcess.p̄. Jo.an.
dicit verū si sunt diformia. vnde dicit
q⁹ pót dispēsare.vt qs h̄eat dignitatez
ꝛ canonicatū in eadē ecclia facit.c.i.
cū gl.de ꝓsue.li.vi.Federi.ꝓsilio.cxv.
tenet q⁹ pót dispēsare ep̄s vt qs h̄eat
canonicatū ꝛ altare seu bñficiū alicu
ius capelle.in eadē ecclia. Et hoc se
quit℞ ℞a.in.d.c.litteras. Jn duob⁹ āt
ꝓsonibus nó pót.puta vt qs habeat
duos canonicatus in eadē ecclia. Et
dicit ℞a.vbi.s̄.q⁹ hoc sequū℞ cōiter
doc. Et ió duo altaria in eadē ecclesia
nó p̄nt in titulū h̄ēri ex dispensatione
epi fm Guil.ó mōte lau. Et vī seq
Se.vbi.s̄.ꝛ placet qꝫ altaria q̄ dan
tur i titulū ꝑpetuū dñr bñficia fm gl.
in cle.i.de decci. Et sequit℞ Se.in.c.i.
de ꝓsue.li.vi. Altaria ó que nó dan
tur in titulū bñ p̄nt h̄ēri ex dispēsatio
ne ep̄i. Jn ꝑsonatibus ó: vī dignita
tibus: vel'administrationib⁹ ꝛaut offi
cijs ꝑpetuis quocūq; noie censeantur
nó pót nisi solus ℞apa dispēsare. vt
in.d.c.i.s.in eadem ecclesia. vel in di
uersis.vt in.c.de multa.de p̄ben. licet
tex.videat̄ solū de eadē ecclia ꝓhibe
re. Sz doc.in dictis.c.dicūt etiā locū
h̄ re in diuersis.s.ecclesijs.p.c. qꝫ nó
nulli.de cle.non resi.qó no.lz Jnno.
dicat ꝯrium.in.d.c.de multa.s.q⁹ ep̄s
pót dispensare in pluribus ecclesijs
dūmodo curā animar⁹ nó habeant.

¶ Quid fiēdū ó fructibus bñficior⁹ 39
vide.j.clericus.iii.ꝛ.xiii.per totū.

¶ Vtrū fructus bñficij vacātis sint 40
seruādi successori.&.q⁹ sic vī vtilitatē
ecclie erpēdēdi.alʒ ꝯfacientes si sunt
capitula: ꝓuentus.collegia vel singu
lares ꝑsone in cathedralibus ecclijs
ꝛ regularibus: vel collegiants sunt sus
pensi ipso facto ab offō ꝛ bñficio.do
nec plene restituerit q̄quid p̄ceperit
nō obstāntibus ꝓuilegijs: vel ꝓsuetudi
nibus vel statutis etiam iuramento vī
sedis apostolice auctoritate firmatis
c.qꝫ sepe.de elec.li.vi.

¶ Quid de ꝑlatis q bona ecclesiarū 41
dignitatū prioratuū ꝛ ꝑsonatuū vacā
tiū sibi subiectarū vel que pertinent
ad eorum custodiā occupāt.&.q⁹ nisi
spāli priuilegio: vel consuetudine pre
scripta: vel alia rationabili causa hoc
faciāt ep̄i ꝛ superiores sūt suspensi ab
ingressu ecclesie.ꝛ alij ab officijs ꝛ bñ
ficijs donec satisfecerint'. Jdez dic de
alijs ꝑsonis ecclīasticis⁹ ad quor⁹ colla
tionē p̄ntationē seu custodiaz ptinent
dignitates: ꝑsonatus prioratus vel ec
clesie vacātes.vt in.c.p̄ti de offi.or
di.li.vi. Et hec ꝓhibitio logtur ó bo
nis aliar⁹ ecclesiar⁹ ab his ó quibus.
s̄.in.§.precedenti.ꝛ in.d.c.qꝫ sepe.

42 ¶ Vltrū fructꝰ bñficiorꝫ possint locari. vide. §. Alienatio in ꝓn. ꝛ. §. xviij.

43 ¶ Quid de distributionibꝰ quotidianis vide. ſ. clericus. xiij. §. iij.

44 ¶ Quid de iuste possidētibꝰ beneficia eccliastica. &. q̄ resignare tenēt in manu illius q̄ pōt accipe resignationē vl̄ si esset in articulo mortis alicui alteri recipiēti eā noie illiꝰ cui ē faciēda ꝫ Inno. Et ēt tenetur fructus perceptos restituere. de renun. c. post transitionē §. rursus. Et dicit Archi. q̄ si aliquis minus canonice obtinet beneficiū. ſ. simoniace: vl̄ꝑ fraudē: aut surreptionē aliquā ippetuū non ꝓscribit. c. postulasti ō cle. ex. mi. Verū ē qđ dicit ¶Do. q̄ vite necessaria stricte poterit retinere de cōsilio cōfessoris: ita q̄ solum nō egeat ꝛ alios fructus in ecclie vtilitatē conuertat. qa restituere tenet. c. dilecto de ꝓben. alr nō potest absolui nisi obtineat dispēsationē ab eo q̄ pōt: nec in foro anime tenētur ei subditi obedire: vel soluere aliqd qñ sciūt ꝑ certo nec pōt eosdē subditos absoluere: vel ligare: de quo tamē dic ꝛ limita: vt. j. Confessio quarto. §. xij.

45 ¶ Vltrū filius puer bñficio eccliastico ꝓp crimen lese maiestatis cōmissū a patre &. glo. i. c. satis puersum. lvi. di. q̄ nō. Itē dicit nec propter crimē lese maiestatis diuine. vt puta. qꝛ hereticus. Vel sismaticus. c. quicunqꝫ de here. li. vi. de scisma. c. vnico. li. vi. vbi licet ꝓhibeantur admitti ad bñficia eccliastica talium filii. tamen nō dī q̄ habitis priuentur. q̄ no.

Bigamia

ē triplex ſm glo. eodem titulo. c. ꝓmo. ¶ Prima dicitur vera. ¶ Secunda similitudinaria. ¶ Tertia interpretatiua.

1 ¶ Quot ¡modis¡ contrahitur bigamia vera. &. ſm. Ri. in. iiij. di. xxvij. ar. iiij. q. i. ꝛ. glo vbi. s. vno modo quando habuit plures legitimas vxores. xxvi. di. acutius. ꝛ. c. se. Intellige si ambas cognouit. alꝫ secus ar. i. c. ōbinuꝫ ō biga. ¶ Quot modis contrahit bigamia interptatiua. &. ſm. glo. in. d. c. i. q̄ duobus modis. ¶ Primus quādo ꝓtraxit cū corrupta. xxxiij. di. maritū. ꝛ. c. a nobis eo. ti. Intellige si cognouit eā alias nō. d. c. ōbitū. ¶ Secūdus bnym do reddit debitum vxori adultere. xxxiiij. di. c. si cuius. ꝛ. c. se. etiā si ad preceptū ecclie ſderet ſm cōmuniorē opinionem. ꝛ etiam si ignorabat eā adulteram ſm. ¶Da. in. c. si vir de adul. allegat de biga. c. ii.

3 ¶ Sed nunquid accipiēs virginē quā non cognouit: ꝛ ea mortua. accipit secundā virginē quā cognouit: vl̄ ecōtrario primā cognouit. ſꝫ nō secūdā efficitur bigamꝰ. &. ¶Do. ti. eodē q̄ nō. Similiter si ducit mulierē virginē ab aliquo desponsatam sed non cognitā p̄mortuo sponso nō est bigamus. di. xxxiii. c. fi. ꝛ. d. c. debitū.

4 ¶ Quid si credebat virginem tempore consumationis matrimonij. ꝛ pꝰ cognouit corruptam. &. q̄ bigamus est. xxxiiij. dist. c. Si cuius cum. c. seq. nec excusat error vl̄ ignorantia secundū Hoſſre.

5 ¶ Vtrum. defforans virginem ꝛ postea accipiens eam vxorem sit bigamꝰ &. glo. ꝛ ¶Da. in. c. sanc. de cle. coniu. q̄ non. Et. ſꝫ ¶Do. vbi. s. dicat quod celebrior opi. teneat contrarium. ego credo veriorem opi. q̄ non sit bigamus quia licet aut̄. quomō. opo. epi. §. i. velit q̄ vxorē habuerit virginem tamen si attendamus ad veritatem que opi. preferenda est. c. nuper a nobis de biga. viij. di. Veritate. lxxxi. di. quicunqꝫ. ꝛ qui filii sint. le. per tuas. C. plus vale. quod agi. l. i. ti. ꝛ. iii. non

diuisit carnē suam. Nec ob. q̄ opinio
preferatur veritati. de sponsa. inuenis
iij. q. vij. §. tria. ff. de offi. preto. l. barba
rius. C. de testa. l. i. xxii. q. ii. homines.
ff. ad macedo. l. iij. & i. d. c. nuper a no
bis. quia respondet Innocen. in. d. c.
nuper q̄ casualia sunt. Preferť enim
aliquando opinio veritati fauore con
trahentiū & odio decipientiuz. vt di
cta. l. iii. ff. ad niace. vel fauore prolis.
c. cum inter. qui filij sint le. aut testa
mentorum dicta. l. i. vel aliqua cōmu
nis opinio prefertur veritati. dicta. l.
barbarius. & in. d. c. nup a nobis. vbi
factū attēdit qđ nō excedit casuz suuz
6 ¶ Quid si vnam vroze habuit & co
gnouit añ baptismū & aliā p⁹. &. q̄ bi
gam⁹ ē. xxviii. q. vi. c. oportet. & c. acu
tus. Iz Jo. cōtrariū dixerit & male.
7 ¶ Quot modis cōtrahitur bigamia
silitudinaria. &. q̄. iiii. modis. ¶ Pri
mus cum quis contrahit cum deo p
votum solenne. postea contrahit ma
trimonium de facto. xxvii. q. i. quotq̄
& de bigamis. c. a nobis. ¶ Secūdus
quando diuersis temporibus habuit
plures vxores vnam de iure alteram
de facto & cognouit ambas. d. c. nuper
¶ Tertius si sil duas habuit vxores
vnā de iure alterā de facto vel ambas
de facto & cognouit ambas. d. c. nuper
¶ Quart⁹ modus si existēs in sacris
contrahit. vt in. d. c. nuper.
8 ¶ Sed quis dispensare potest cum
bigamis vere. &. q̄ quidam dixerunt
q̄ nemo potest. tu dic cum Ri. vbi. s.
q̄ papa solus potest. xxxiii. dist. lector
in glo. vbi lucius dispensauit cum pa
normitano archiepiscopo q̄ fuit biga
mus. Alius inferior non potest etiam
in minorib⁹. no. in. c. vnico de biga.
li. vi. Idem de bigamis interpretati
ue. quia sic i ipsis ē defectus sacramen
ti. sicut in bigamis vere fm glo. in. d.
c. i. de biga.

¶ Aliunquid in bigamis similiūdi- 9
narie possit episcopus dispēsare. Res
pondeo secundum Pa. in. c. de dia
cono. & c. sequenti. qui clc. vel vo. q̄ si
clericus in sacris contraxit cum cor
rupta solus papa dispensabit dicto. c.
nuper. Si vo clericus de iure contra
xit cum vna puta antecē esset in sacris
& de facto cum altera. scilicet post or
dinationem. & ambas cognouit. solus
papa poterit dispensare. dicto. c. nup
Et similiter in nō clericis qui isto mo
do bigamiam contraxerint. Quidam
voluerunt restringere hoc verum si
sciens impedimentum accepit de fa
cto eam. Secus si ignorabat. tamen
cōmuniter tenetur q̄ siue sciens siue
ignorans de impedimento secundam
acceperit & cognouit. qz ter. ad aium
cum opere secuto attendit. quia sic in
ipsis est defectus sacramenti sicut in
bigamis vere fm glo. in. d. c. i. & in. d.
c. nuper. fm Se. in. c. vnico de biga.
li. vi. Si vo existens in sacris: quāuis
contraxerit cum virgine: nec aliam
habuerit vxorem ante in laicali habi
tu vel in minoribus poterit episcop⁹
dispensare. vt ministret ter. est in. c. di
uersis. de cle. coniuga. & in. c. i. qui cle.
vel vo. cum glo. ibidem & etiam vt p
moueatur ad vlteriora. c. sane de cle.
coniu. Et ad dictum. c. nup quod vide
tur contra: dicit q̄ intelligit de eo qui
ante sacros ordines aliam habuit. et
post in sacris aliam accepit. Ad. c. vo
ij. q. cle. vel vo. dicit q̄ loquitur in illo
quem non penitet vere: vel est suspi
tio de recidivo q̄ tunc nisi ingredia
tur religionem non potest. Similiter
q̄ imminet scandalum. vt in. d. c. no.
¶ Utz bigam⁹ bigāia vā fm p̄mum 10
mōz sit p̄uat⁹ p̄uilegio clicali. &. q̄ ñ
sz solū illi q̄ sūt i minorib⁹ ordib⁹ sz q̄ st

in sacris bñ gaudẽt ꝑz Se. in. c. vnico de biga. Ró. ꝑm eũ. qz ille q est i minoribus taliter ꝺhendo pót viuere ꝛ ꝺz vt laicus. Ille vero q est in sacris non pót redire ad seculũ vt no. de aposta. c. tue in glo. fi. ꝑm. Jo. de fanto. Et ió ꝓz sit ꝓuatus hilitate. ordinũ. nó tñ ꝓ/ uilegio clericali. Similit religiosus religionis approbate gaudet. ita q ꝑ tales ꝑcutiẽs esset excómunicatus. qz ꝓz iste ter. ꝑtet eũ ꝓuilegio clericali non tñ ꝓuilegio nó achali vel religiósis. Et ter in. d. c. vnico restrigit vt loquat de existẽtib⁹ i minoribꝫ ordinibus. ꝛ ñ ó monachis. vel existẽtibus in sacris. ꝛ hec verbz ẽ opi. quã sequunt Archi. glo. i. c. qsqs: lxxxiii. di. Guil. gar. Jo. mo. ꝛ Jo. cal. ꝓz Bonagra. i. c. ó biga mis eo. ti. teneat q ꝑ sacerdos q cótraxit. cũ vidua: vel duo matrimonia succeissiue ꝛ postea cómisit homicidium poterit puniri per iudicem secularem per. d. c. vnicum.

11 ¶ Utrũ bigam⁹ iterꝑtatiue sil'r sit ꝓuat⁹ ꝺi ꝓuilegio. sicut bigam⁹ vere. ꝛ. Se. vbi. s. q sic Idẽ tenet glo. i. d. c. vnico: Nec ob. qꝺ in se. §. dicã de cãu ꝺo ad casũ fictũ. qz in isto iterꝑtatiuo ides est q ad oẽz modũ. sicut in ꝺo qz sic ẽ in eis defectus sacramẽti sicut in veris bigamis. vt not. glo. in. c. i. de biga. ꝛ patet in. c. debitum eo. tit. vbi ꝺixit. q ꝺiuisit carnem suaz facit ẽt. d. c. quisquis. lxxxiii. di.

12 ¶ Utrũ simplitudinarie bigam⁹ sit ꝓuatus similiter ꝓuilegio clericali. ꝛ. Se vbi. s. q. nó nisi quo ad exequutionẽ ordinũ. Et ex hoc ifert idẽ Se. q cõstitutio penalis nó extẽdit de cãu ꝺo ad casũ fictũ. qñ casus fictus non fingit idẽ esse q ad oẽm effectũ quem hz casus ꝺus sicut est in proposito. vt patet in. c. nup. a nobis ó biga. Intel lige ergo tex. d. c. vnici. ó bigamo ꝺo ꝛ interꝑtatiuo. ꝛ q nó est in sacris vel religiosus q est nudatus oi ꝓuilegio clericali. ꝛ astrictus seculari foro. ꝛ ei sub excómunicatiónis péa ꝑcipitur vt non deferat tónsurã: vel habitũ clericalem. d. c. vnico. ꝛ si portat peccat mortaliter. vt. j. ler. §. iii.

¶ Iserius ꝺr quia per duos dies stam⁹ super sextũ cal'. martij ꝛ no. q vigilia sancti Mathie sẽp debet eẽ die imediate ꝑcedẽti. festo eiusdem nisi veniret festũ die lune. qz tũc fieret die sabbati. Et ꝑm cõsuetudinẽ romane ecclesie tpe bisextus. fa die fit festũ sancti Mathie hec notãtur in. c. quesiuit de ꝺo. signi.

¶ Utrũ suspẽsus p annũ possit celebrare tpe bisextus vltia die anni bisextilis. ꝛ. glo. in. d. c. quesiuit q sic. Sicut libertas ꝓmissa ꝓuienti p annũ acquiritur si seruit. ccclxv. diebus. ff. de statu libe. l. cũ heres. §. stich⁹ si hr̃di meo

¶ Blassemia iportare ꝺr quandaz derogationẽ excelẽtis bonitatis alicuius ꝛ ꝑcipue diuine. Qui cũq ergo negat aliqd de deo qꝺ sibi ꝓuenit: vel asserit aliqd de eo qꝺ ei nó conuenit. diuine derogat bonitati. qui deus est ipsa bonitaꝫ essentia ꝑm Dio. de di. no. Quod qdẽ cõtingere potest vel ꝑm intellectũ tñ: vl ꝓz intellectũ ꝛ affectũ. Et vrtoq mó huiusmodi ó rogatio si sit tñ in corde est blassemia cordis. Si ꝺo ore est blassemia oris q blassemia oris opponitur cõfessioni fidei ꝛ caritati diuine. Et sic ex genere suo est peccatũ mortale semp nisi quis aliqñ ex surrepti6e i verba blassemie ꝓrũperet. ita q hoc qꝺ diceret nó aduerteret. qz tũc solũ venialit peccaret nec hẽret ꝓpe rónem blassemie hec ex. Alex. secũda sede. tit. de blassemia.

¶ Tho. sco 2a sco e. q. xiii. ar. i.

1 ¶ Quod sunt spēs blasfemie. &. fm Amb. sunt due. Prima est cū deo attribuit qđ ei nō cōuenit: Secūda cū ab eo remouetur qđ ei ꝓuēit. adde tertiaz fm Tho. vbi. s. cū creature attribuit qđ cōuenit creatori soli. Sed ꝓ prie loquēdo nō sunt diuerse spēs: ga negatio ¶ affirmatio nō diuersificant habitus spē. qz per eandē sniam inotescit falsitas affirmationū ¶ negationū

2 ¶ Vtrū peccatuz blasfemie sit remissibile. &. q9 si blasfemia fit ex coactiōe vel deceptiōe vel infirmitate sic habet cām āneā ꝓuocatiuā diuine misericordie ad remissionez. Et sic intellige illud ¶ Math. xii. Omne peccatum ¶ blasfemia. i. ex infirmitate: vel coactione remittit. Si autē blasfemiā concomittat certa malitia: tūc dicit irremissibilis. nō qz nō ꝑ ossit remitti. sed quia nō hz secū cām motiuā ad remissionē ¶ sic intellige illud ¶ Math. xii. spūs aūt blasfemie. s. illate ex certa malitia non remittet. i. vix siue difficulter remittit. qz nō habet excusationem.

3 ¶ Blasfemia vo scōz ꝓpr redundat in deum. dum vel illis attribuit quod deus sua gra declarauit nolle in eis esse: vl remouent qđ declarauit in eis esse et eodem modo est peccatum sicut blasfemia. dei.

4 ¶ Vtr blasfemans possit absolui a ꝓprio sacerdote. &. ¶ Ba. in. c. statuim⁹. de male. q9 nō publice blasfemās. sed ep̄us. facit glo. in. c. ii. de pe. ¶ re. li. vi. Secus si occulte. qz fm ¶ Ho. tūc non ptinet ad ep̄m. Ego vero intelligo q9 ē casus ep̄i qn̄ blasfemia ē publica non simpliciter. sed qn̄ ꝓpter publicitatē defertur ad ep̄m. Vnde dicit Bof. ¶ ¶ Ho. q9. q̄ dicunt in. d. c. statuimus. de pena temporali vel pecuniaria intelliguntur sedente iudice pro tribunali. In iudicio aūt anime ꝑsbiter. discretus moliendo rigorem dispēsare potest rigorem ex causa circa penā spūalē superioré xxvi. q. vii. penitētib⁹. hec ho.

¶ Sed quando dī publica. &. ¶ Ba. ¶ ¶ Ho. in. d. c. statuimus q9 publica. dicitur qn̄ est notoria iuris puta cōuictus vel cōfessus in iudicio. vel notoria facti. puta. qz publice plurib⁹ astantibus blasfemiam intulit. facit. c. fi. de cohabcle. ¶ mu. Et breuiter quando probari potest ¶ ad episcopum defertur dicitur publica. ar. l. palam. ff. de verb. si. 5

¶ Quid si calore iracundie. vel ebrietatis qs blasfemat. &. ¶ Ba. in. d. c. statuimus. doc. cōmuniter recitant dictū abbatis dicentis q9 licet peccet grauiter tamē nō puniet̄ pēa. d. c. statuim⁹ qz nescit quodāmō quid faciat. sicut nec ꝓfessio sic facta ꝓiudicat: vt no. glo. i. c. ex litteris. de diuoz. Et placet ¶ Ba. in ebrio. ar. l. oē delictuz. §. q se vulnerauit. ff. de re. mili. Sed in accēso calore ire dicit forte nō procedere. nisi calor esset ex iusta cā ꝓuocans. ar. l. si. adulterū. §. iperatores. ff. de adul. secus qn̄ ex iusta cā: puta qz i ludo amisit. ar. c. iebriauerūt. xv. q. i. sed ego dico q9 tā ex ebrietate q̄z ex ira blasfemās nō excusatur a mortali si aduertit qđ dicit ¶ significatiōez vborū vt patet ex dictis q̄ vo ad penā. d. c. statuim⁹ credo oio excusari ꝓpter vbū i eo positū. s. ꝓsū pserit relaxare. Sed q̄ ad aliā penā extraordinariā bñ attēdēdū est an fuerit i culpa ebrietat. vel ire vt maior imponat. ¶ si nō fuit in culpa minoz detur.

7 ¶ Que est pēa ꝓfati. c. statuim⁹. &. q9 vii. diēicis stet ꝓtoribus ecclie dū agūtur missarū solēnia. ¶ vltio die sine pallio. ¶ calciamētis. ¶ ligat⁹ corrigia in collo. Itē in. vii. sextis feriis ꝓfatax diēi carū ieiunet in pane ¶ aq̄ ¶ nō intret ecliaz. Itē q9 in quolibet ꝓfatoz dierū

tres si poterit. vel duos aut saltez vnū paupem reficiat. ⁊ si nō pōt in aliam penā cōmuteť. Item si est diues. xxxx. solidos soluat. vel. xxx. vel. xx. vel. saltez. v. vsualis monete. quā pniaz si no luerit faceť iterdicať ei ingressus eccle ⁊ in obitu careat eccliastica sepultura

Albella vide. ī. pedagium. ⁊ Talia qr p eodē accipiunť. vel q̄si.

Alir nō dz eē ō ere. aut auricalco. aut cupro: nec de ligno. nec ō vitro nec ō cristallo. vl lapide. de cō se. di. i. vasa. ⁊ c. se. sed debet esse de auro vel argēto. aut stagno. c. calix. de ꝓse. di. i.

1 ¶ Quis pōt cōsecrare calicē ⁊ patenā. Lar in Cle. attēdētes. de sta. re. vr sentire q epūs ⁊ etiā abbates qui vtūtur isignijs pontificalibus q̄ hūt ex cōsuetudine. qr ista sūt potius dignitatis q̄ ordinis. Dz Be. in. c. abbates. de priuile. li. vi. dicit q̄ lz hic gl. sit p ipsis abbatibus. tamen debēt abstinere ꝓpter vnctōnem que fit in eius cō secratione. c. vnico. de sacra vnctione.

2 ¶ Nō execratur. ꝙ. fm pe. de pal q̄ consecratio calicis fit in supficie. Et ió si calix argenteus cōsecratus deauretur indiget recōsecratiōe. Secus credo si deauratio cadit ꝓpter vsū qr nō reconsecrabiť. nec est sīle in calice deaurato sicut in piete ecclesie. qui de crostatus indiget recōsecratiōe. vt in glo. c. ecclesiis. de cōse. di. i. sed in pditione auri quod ita subtiliter ponitur non videtur sit ita cōsecratio in supficie ipsius quin remaneat in argento. ⁊ ita fuat cōsuetudo. Silr si amittat formā suā execrať. ar. c. i. ō cōse. ec. vl al. ⁊ qr destructa forma iā nō est calix ⁊ si reparatur erit nouus calix. et ideo consecrandus. Secus si formam nō amisit. quāuis aliqualiter lesus fuerit

Alumniator q̄ dicať. vide. s. Accusatio. §. viii.

Ambium vide. ī. vsura. ꝓmo. §. li.

Anonica portio dicitur quia ē a canonibus approbata ⁊ debita sure decretorū. x. q. i. de his. ⁊ c. decernimus. ⁊. xvi. q. i. constitutum. ⁊ in. Cle. dudū de sepul.

¶ Quotupler ē canonica portio. §. 1
q̄ duplex. vna q̄ debeť epūs ab oībus ecclīs totius diocesis. de qua hēs. x. q. i. in. c. de hīl. ⁊ c. se. in. glo. ⁊ de testa. c. officij. ⁊ c. se. cum concordantiis in glo. Illa que debetur eccle pochiali. de qua habetur. de sepul. per totum in decre. ⁊. vi. Cle.

¶ Quota est canonica portio epali ⁊ 2
§. fm glo. in. c. requisisti. de testa. ē tertia vel quarta fm cōsuetudinē

¶ Quota est canonica portio parro 3
chialis. §. q̄ iura sunt diuersa. ⁊ ideo erit quarta quia in illa omnia iura cōcordāt. licet quedam dicant mediam. quedam tertiam. ff. de arbi. l. diem. §. si plures. ⁊ de arbi. c. si. ex tribus. li. vi. nam in dubijs sequimur quod minimum est. ff. de le. ii. l. si ita relictum in fi. ff. de re. iur. l. semper. ita no. Archi. in. c. cum gl̄ de sepul. li. vi. ⁊ inno. in. d. c. registi. ⁊ Ber. in. c. certificari. de sepul. ⁊ hoc verum. nisi cōsuetudo esset dandi medietatem. vel tertiam. quia tunc ista esset debita. vt in. d. c. certificari. Et sic intellige iura que videnť dicere q̄ est tertia vel medietas.

¶ Vtrum consuetudo. valeat qua ni. 4
chil datur episcopo vel parochiali ecclesie. §. Do in sum. titu. de sepul. tenet q̄ non. Similiter. ⁊ Bof. cum sit irrationabilis capi. fi. ō cōsue. ⁊ contra

tura ō sepul.c.i. dño. pe.de perusio in tractatu.ō canonica portione. Et Jn no.in.v.c.requisisti.tenent q̄ consuetudo valet. dūmodo sit p̄scripta spacio annoꝝ.xxx facit.c.ō quarta. de p̄script.ꝛ quod notat Jo.in.d.c.certificari.

5 ¶ Vtrum p̄scriptione etiam sicut consuetudine possit in totum tolli.ꝛ. fm Jo.vbi.ꝑ.ꝛ.v.pe.q̄ sic.sed requiritur titulus vl̄ cursus temporis cuius contrarii memoria non existat.ꝛ ita loquit̄ .c.i.de p̄script.li.sexto. Ratio quia ius cōmune est pro ecclesia parochiali vel episcopo. Et ideo vbicunq̄ p̄sumptio est contra possidentem oportet q̄ titulū alleget ꝛ probet per quem talis p̄sumptio tollatur.

6 ¶ Vtrum per pactum possit renunciari dicta quarta.ꝛ. fm archi.in.c. pactum.de pac.li.vi.q̄ quando dāmificatur ecclesia non valet pactum. Secus vbi non damnificaretur quia valeret sine auctoritate superioris factū l.non eo minus.C.de.procu.

7 ¶ A quibus debetur quarta episcopalis.ꝛ.fm Jo.in.sum.ti.de sepul.q̄ debet̄ ꝛ potest peti ab omnibus eclesijs.j.propriā diocesim constitutis. vt xvi.q.i.constitutum siue sint Capelle monachorū vel aliorum religiosorū. vel monasteria. ¶ vel alia pia loca siue sint cōuentualia.vel queuis alia in ciuitate vel extra.vt de offi.or. conquerente.de testa.officij.ꝛ.c. requisisti.etiā si sint exēpta.nisi in p̄uilegio fiat spalis mētio ō p̄iudicio epalis quarte de deci. dudū.ꝑ.vlti.ff.ne quid i loco pu. l.i.ꝑ.merito pa.vo i.d.c.officij ꝛ3 p̄trariū.s.q̄ soluꝫ debeatur ab ecclijs epo subiectis nō ab exēptis seu subiect̄ immediate pape.ꝛ dicit q̄ sic, cōter tenet̄ pe.vo in prefato tractatu limitat pa.verū dicet̄ quādo legās ecclie exē pte non ē subdit⁹ epi. vel exēptus sil'r alis debeatur. Sed verior videt̄ opinio.q̄ ista quarta dat̄ episcopis rōne sollicitudinis quā debēt habere in ecclesijs sibi subiectis.vt patet in.d.c.cō querēte.nō respectu legantiū

¶ Sed nunqd exēpti tenent̄ soluere 8 quartaꝫ canonicam pape.ꝛ. abbas in c.requisisti.de testa.q̄ sic. Et sequitur d.pe. vbi.ꝑ. Legatus tamē ō latere petere nō poterit.q̄ nō ē dioceſan⁹ exēptor de p̄ui.c.auctoritate. li.vi.i. glo.

¶ De quib⁹ debetur quarta cānonica 9 epalis.ꝛ q̄ de oibus legatis factis q̄buscūq̄ ecclesijs vel pijs locis.fꝫ q̄ dixi.in.ꝑ.precedēti.ꝛ etiam quarta decimarū.ꝛ quarta eorū q̄ veniūt occasione funeris vt in.c.requisisti. de testa.ꝛ ibi pa. Fallit hoc in.vii.casibus fm.d. pe.vbi.ꝑ. ¶ Primus q̄n relinquitur aliqd p̄ ornamētis ecclesie seu vestib⁹ vꝫ cū legat ficū pro planeta.vel aliud ornamentū pro altari.vt no.doc.in.c. fi.de testa. Ex q̄ sequit̄ q̄ si legat̄ aliqd vt fiat corus vel pictura vel maiestas vel calix vel huiusmōi nō debet̄ q̄rta.q̄ ista ē fabrica ad lōgeuū honorē dei.d.c.fi.ꝛ.l.i.C.ne.si.sal. Jste imagines ꝛ cruces appellāt̄ signū dei.l.titia.ꝑ.scia ff.de au.ar.q̄.le.ꝛ Jnno.i.c. cū ad sedē.ō restit.spo. dicit q̄ cruces ꝛ calices sūt ornamētū ecclie. ¶ Secūd⁹ q̄n legat̄ p̄ p̄fat̄ ornamēt̄ redimēdis ornādis seu reparādis.vt dicit Jnno.i.v.c.fi. Idē dic cū legat̄ p̄ libris necessarijs diuino officio Sil'r q̄n legatur p̄ monumento fiendo q̄ religionis iteresse monumenta cōstrui vl'exornari .l.i.ꝑ.iterdictū.ff.de mor. inse. ¶ Tertius quando legatur pro fabrica ecclie reparatione idigēte.ꝛ prio p̄ fabrica nō habet̄.vel si habetur non sufficit. Si vo ecclesia non indiget fabrica. soluetur quarta fm Jo.

reliquū ſeruabitur ꝑ tpe neceſſario ad fabricā. ¶ Quartus qñ legat ꝑ luminaribus oleū ꝑ lāpade vel cerei ⁊ hmōi ¶ Quint⁹ qñ legat ꝑ anniuerſario celebrando annuatim. c. cū creatura de ce. miſ. ¶ Sextus quando legatur p:o. vii. xxx. ⁊ huiuſmodi ſm ℞oſti. in. d. c. fina. ¶ Septimus qñ relinquitur ad ꝑpetuū cultū diuinū puta ꝙ feſtū vni⁹ ſancti fiat ānuatim vel dicatur officiū in vna capella q: in huiuſmodi ꝓſiſtit cultus diuin⁹ c. fi. de reſcri. li. vi. ¶ Octau⁹ fallit ꝟz ℙa. in. d. c. requiſiſti in oblationibus de ꝙbus nō debetur quarta vt olim. ¶ Non⁹ fallit ꝟz eūdēi donatōe i vita de qua ēt non debeā. c. de his de ſepul. ⁊ c. i. de ſta. monacho.

10 ¶ Qtz debeat quarta epo ō relictis factis hoſpitali. ꝛ. ℙa. in. d. c. officij ꝙ ſic ſi eſt religioſuz puta auctoritate epi conſtructum ēt ſcōz Jo. an. ſi relictum fuiſſet factum pauperibus talis hoſpitalis quia preſumitur hūiſſe reſpectuz ad locuz nō ad pſonā Secus ſi relictum eſſet pauperib⁹ ſimpliciter q: nō deberetur. l. nulli ⁊ l. ſi qs ad declinandaz. C. de epiſ. ⁊ clc. ſi vō hoſpitale nō eſt religioſum lz diuerſa ſit opi. tñ tene cum ℙa. ibidem ꝙ ſi hoſpitale eſt edificatū auctoritate iaz defuncti ſic eps hēbit quartā q: eps hēbit curā vt dī in aut. ō ec. ti. §. ſi qs q: nō pōt amplius redire ad ꝑpha na Si vō edificato: viuit ſic non debetur ōrta ⁊ relictū vī factuz paupibus cū talis locus nō ſit capax q: edificato: pōt eū deſtruere. c. inter dilectos ō dona. ⁊ ibi Jnno. Et ex dictis ꝑz ꝙ de relictis iſtis fraternitatib⁹ ñ debeā. iiij. vt tenet ℙc. q. ſ. Limitatñ pfatū dictuz Jo. an. de pauperib⁹ ſimplr vez. ſ. qñ legat i genere pauperib⁹ ſm Bald. Jta ꝙ inter pſonas diſtribuat ⁊ nō iter loca vtputa q: teſtato: iubet cuilibet paupi dari tunicā vl' certā ꝗtitatē pecunie q: legat vt ſingularibus pſōis ⁊ ſic ñ debeā ōrta epo. c. ex pte el. iij. de ℣. ſi. al's legādo pauprib⁹ in genere vī legare hoſpitali qō ē in ciuitate vbi teſtato: hz domicilū caſ' ē i. d. l. ſi qs ad ō declinādū. ℣. vbi aūt ⁊ iō. ō beret ōrta ℨ Jo. an. ⁊ eū ſequētes et ſic vez credo qñ ē tale hoſpitale q: pauper cōuter ibi mittūt Secus i hoſpitalib⁹ vbi pauci paſcūtur Et ſic intelligo Jo. An.

11 ¶ Qtz debeat ōrta epo de legato facto alicui vt ſingulari pſone. ꝛ. d. ℙe. vbi. ſ. ꝙ nō ſicut qñ legat clerico nō hūtti adminiſtrationē vl' plationē. ſeu alicui canonico. vti. d. c. requiſiſti. §. fi. vl' cū legat leproſis morātib⁹ i tali loco ſeu domo. vl' cū legat heremitis aut iſtis frīb⁹ q morāt i aliq̄ loco vl' aliqbus mulieribus ꝑ dote vel viduis peregrinis ⁊ huiuſmōi. in qbus ceſſat. d. c. ex parte. el. iij. vide qō no. inno. in c. relatum. de ſepul.]

12 ¶ Qtz debeat ōrta epalis ō legatis ꝑ male ablatis. ꝛ. d. ℙe. vbi. ſ. ꝙ nō q: ſunt debita nō legata. ſiue reſtitutio ſit certa. ſiue incerta.

13 ¶ Utrum debeatur quādo ſubditus legat eccleſie eī dioceſim ꝓſtitute. ꝛ. ꝙ non ita tenet Abbas in. d. c. requiſiſti. ⁊ Jnno. in dicto. c. officij. ⁊ Jo. in d. c. certificari. Et ita conſuluit Jo. de montemerlo. ℞ec intelligo niſi ꝓſuetudo vel preſcriptio aliud habeat. c. cum inter de verb. ſig. el. ij.

14 ¶ De quibus debetur canonica parochialis. ꝛ. ꝙ de omnibus que veniunt ratione funeris. ⁊ de omnibus legatis factis eccleſie apud quam elegit ſepulturam. de ſepul. per totum. ⁊ in Cle. vnduz. eo. ti. Fallit hoc in. xiiii. caſibus ſecundum. d. ℙe. vbi. ſupra.

¶ Primus qñ per consuetudinē vel prescriptionē nihil soluit ſm qđ dictū est. ¶ Secūdus qñ p̄ privilegium papę eximit a prestatione. de relig. do. c. constitut⁹. de testa. c. officij in fi. de sepul. in nr̄a huiusmodi sunt hodie fratres minores ⁊ p̄dicatores p̄ privilegiū ¶ Tertius qñ legat ad vsus privilegiatos. de quib⁹ in. c. fi. de testa. q sūt. vii. casus p̄mi. de quib⁹ nō debet quarta epalis. de quib⁹. ē. i. §. ix. ¶ Quartus qñ ecclie donat donatione iter vivos vt in. d. c. de his. §. si vo. ¶ Quintus quando post electionē sepulture in aliquo monasterio sanus existēs illud intrat: ⁊ in eo p̄fitet antęq̄ moriat. Et idē dico si intrauit cū p̄posito absolute mutandi vitā: qz desinit ee parochianus alteri⁹ ecclesie. ar. c. bñficiuz. ō regu. li. vi. Si vo nō fecit p̄fessionem nec habuit absolute p̄positū vitā mutandi debet q̄rta. ſm archi. in. c. cum quis. de sepul. li. vi. ⁊ videt verius ſm Ge. ibidē: lz alij dicāt ō: qz religiosus censet ibere domiciliuz in monasterio facta p̄fessione tacite vel expresse: nō añ. vt dicit archi. ⁊ Jo. in. c. statutū de rescrip. li. vi. Et idē videt dicēduz de leproso q intrauit domū leprosorū qđ nō debet ſm Gu. secus de illo qui recipit in p̄fratrē q tñ retinet bōa sua quo ad p̄prietatē. qz debet quarta. c. cū ⁊ plātare. de p̄u. qz nō trāsit i religionē. Secus si solum sibi retinuisset vsumfructū suoꝝ bonoꝝ: qz gauderet p̄vilegio religionis. c. vt p̄vilegia. de p̄ui. ¶ Sext⁹ qñ quis legat ecclesie in qua nō sibi elegit sepulturā: nec sepelit ibidē ſm glosam ordinariā in. c. i. de sepul. ⁊ idē ino. in. c. ii. de sepul. et archi. in. c. ii. e. ti. li. vi. lz in. c. placuit. xiii. q. ii. tenuisset qđ deberet. hoc idez p̄bat Jo. an. in. c. i. ⁊. c. certificari. de sepul. in glo. ⁊ in cle. dudū. §. verū. vbi reprobat opi. Io. tenētis ꝓtū in. d. c. ii. ⁊ est opi. vera: alia Host. reprobata ſm. d. An. in. d. c. certificari. nam talia ō bēt ee subiecta qualia p̄dicata. xxxii. q. vii. apostolus. ¶ Septimo fallit qñ ō facto sepelit: vtputa qz erat ibi interdicta ecclia vel civitas. fuit tñ de facto ⁊ ꝰ voluntatē fratrū sepultus in eoruz ecclia ⁊ multa oblata. Maz ſm Ge. cō si. cxix. ⁊ sequit Ge. in. d. c. i. de sepul. li. vi. nō debet quarta. Rō qz talis tēpore interdicti nō pōt eligere sepulturam apud mēdicantes. vt no. inno. de p̄vile. c. vt p̄vilegia. ⁊. c. cū ⁊ plantare. ⁊ de pe. ⁊ re. qđ in te. Cuius liceat ipsis recipere mortuaria vt dicent p̄ defunctis si cū penitētia decesserūt. xi. q. iii. quicūq̄ intra. facit qđ no. ino. i. c. tāta de excess. pla. Itē qz quarta debet rōe iniurie facte ecclie parochiali. d. c. certificari. ergo nullā iniurtā ei facit: ex q̄ ibi nō poterat sepeliri. imo plus dicit idem Federi. qđ si mēdicantes sponte cū tali tpe sepelitur non debet quarta. sed tenet tanq̄ violatores interdicti. cle. i. de sepul. ⁊ in. c. si canonici. de ord. li. vi. tūc enim solū debet quarta qñ sepelitur in casu a iure cōcesso. sec⁹ si sepelitur in casu a iure p̄hibito vt in c. ex parte el p̄mo. ⁊. c. cū liber. ⁊ in c. in nr̄a in fi. ō sepul. ⁊ ibi dicit ino qđ qñ de facto nō de iure sepelit debent corpus ⁊ oblationes q rōne sepulture facte sunt. sed non legata facta non rōe sepulturę vl occasiōe ipsi⁹. ⁊ ita ꝓz qđ si de facto sepelit ꝰ voluntatē illius cuius est ecclia: qđ nō tenet ad q̄rtā aliquā: sed tenet ⁊ corpus ⁊ oia q rōe sepulture habuit restituere sed nō q̄rtam de legatis factis nō rōne sepulture vel eius occasiōe Sil nō debet de his q amici ō bonis ipsoꝝ tūc offerūt ¶ Octauo fallit qñ ecclia parochialis erat interdicta ex culpa sua ⁊ non pa

rochiani. tunc ecclesia non habebit quartã: sine parochian⁹ sepeliat alibi ex electione sua siue nó: vt qz alibi elt sepulcrũ suoz maioz fm ℙet.ț no. He.in.c.i.ò sepul.li.vi. ¶ Mono: qñ reuocat electionẽ quã fecit legando.ț alibi eligit sepulturã ț sepelitur: quia parta sunt nó eligere ț electã mutare ff.de adi.le.l.i.ț.ii. Sed primo casu ñ debeť vt.s.dictũ ẽ.ergo nec in scõo. Ita consuluit Hede.consi.x. He.in.d. c.i. videť tenere ꝙ reuocata electiõe sepulture.reuoceť ț legatũ: ț dabitur illi ecclesie vbi elegit sepeliri: quia subrogatus debet intelligi subrogat⁹ cuz oĩb⁹ qualitatib⁹ onere ț honore.l.i.§. hec actio.ff.si quis te.li. esse iusſ.fue.ț ideo onus etiã emolumẽti cõmutať ț econtra.l.alũne.§.seia.ff.de adi.le. Et dicit verum nisi aliter constet de volũ tate legantis. ¶ Decimo: qñ licet elegerit: tamẽ nõ sepelitur ex facto heredum: vel ex facto contingẽti circa personam defũcti. puta qz moritur nimis longe: vel heredes nolũt ad ecclesiaz electã deferri: quia verba sunt itelligẽda cuz effectu.l.i.ff.qò quilqz iur.ț.l. ea quidem.C.si man.ita fue.alie.tex.ẽ in.c.relatũ.de cle.nó resi. ergo cessabit canonica: ex quo ibi nó sepelitur. Ita tenet Hed. vbi.s.ț.d. ℙe.vbi.s. He.tamẽ in.d.c.i. videť sentire ꝙ isto casu eccl'ia nõ ꝓuať legatis factis gr̃a sepulture: vt no.in.c.in nr̃a. de sepul. ț ideo forte nec sua quarta eccl'ia parochialis. ¶ Undecimo cũ legatur ꝓ incertis male ablatis fm.d.pe.vbi.s. ¶ Duodecimo qñ legatum est eccl'ie parochiali tantũ quantũ est quarta pſ legatoz factoz eccl'ie electe fm ℍo. in.d.c.officij.ț.d. ℙe.vbi.s. Alij volunt ꝙ nõ cõputabiť: sed soluet quartam eccl'ie electe: ac si nihil eccl'ie parochiali esset legatũ: sicut Hos. Ray. in summa. Jo.in.d.c.officij. He.ꝓsi.iii. Jo.de ligna.in.d.cle.dudũ. Et vo te ne ꝙ si ꝓsumendo eẽt ꝙ teneretur ñ legare eccl'ie parochiali: nõ vera sit secũda opi.vt nó cõputeť. Si vo dicta ꝓsumptio nõ est: sic cõputabiť.ț si minus est supplebiť: sicut filius facit in.l. si qñ.C.de inoffi.te. Si plus est legatũ ei quã sua q̃rta nó defalcabiť. ¶ Decimoquarto qñ tpe testamẽti ț legati ñ elegit sepeliri: ſz postea tpe mortis elegit sepulturã. facit.c.relatũ.de sepul.in ij.glo.Ber.i.d.c.ò his dicit se dubitare: ſz ego credo ñ teneri nisi fiat i fraudem. ¶ Decimoquarto qñ parochianus nó potuit audire diuina: nec peripere ecclĩastica sacramẽta in sua parochiali eccl'ia⁹ ꝓpter vacationẽ lõgo tẽpoze: ț alibi elegit sepulturã fm bal.i suo tractatu De hoc rõ qr q̃ legant ꝓ labore: cessãte co cessat ț legatũ.l.seio in fi.ff.de ãnu.le. Cũ ergo quarta debeat ꝓ administratione sacroz ț celebratione. vt patet in.d.cle.dudũ.§.verũ ibi cũ mercedis exhibitio.pz.ꝙ nó ò beť qz cessante cã finali cessat effect⁹.ò q̃ i.c.cũ cessante.ò appel. ℍo.vo ț Jo. in.c.relatũ.de sepul.ț ℙe.vbi.s.tenẽt ꝙ imo debeť: qz viciũ plati nó dz nocere eccl'ie. Sed ego teneo cũ bal. ț dico ꝙ viciũ plati nocet eccl'ie i acq rẽdis vt no.pa.i.c.vt inp.ò re.ec.ñ al. ¶ Utrũ de legato facto rectori eccl'ie 5
in qua elegit sepulturã ꝓ missis dicendis p rectorẽ debeat.iiii.parochialis q̃.ꝙ sic.quia etiã debeť q̃rta cpalis. vt in.c.cum inter vos de ver.sig.
¶ Utrũ de donatõe cã moꝛ debeat. 16
q̃.ꝙ sic.quia accedit magis legato q̃ contractui.l.fi.C.ò dona.cã moz.cle. dudũ.de sepul.
¶ Cui ò betur canõica portiõ.q̃.cpal. 7
debeť epo diocesis.parochiale vo ò betur eccl'ie. vbi audit diuina ț peipit ec-

ecclesiastica sacra.tex.est in.c.cū qs. de sepul.li.vi.vel dz pcipe de iure. Si vo trāstulit domiciliū alicubi ⁊ mozit̄ anteqz nouū domiciliū acqsierit: tūc debētur ecclie parochiali in q̄ mozit̄ sm archi in.c.i.de sepul.li.vi. Hug. Ray. Bof.⁊ Oln in.c.nos de sepul.quia volūt q̄ ibi dz sepeliri si ñ eligisset. Sed tenēdo opi.ino.in.d.c.nos instituta.de sepul.q̄ dz sepeliri in ecclia cathedrali: ipsi debebit. Si vo hz domiciliū in diuersis parochijs vt sunt reges: tunc est equū q̄ diuidat̄.sz nō credo necessariū: sed dabit̄ ecclesie in q̄ mozit̄: lz Ho.⁊ Inno. dicant diuidendam.

18 ¶ Quid si audit diuina i vna.in alia vo recipit sacra.ꝛ.ino.⁊ Joā.in.c.de his.de sepul. Archi in.d.c.cū qs.qđ fiet diuisio portionis.c.i.⁊.c.relatū.ð sepul.limito si vtraq̄ habet cimiteriū ⁊ curam: alʒ nō.ar.c.si ecclesia.ð cō sec.eccle. vel al.

19 ¶ Quid de istis receptis in ptractib⁹ retēt⁹ bonis suis.ꝛ. Ho.⁊ Bof.q̄ sicut nō eximunt̄ a iurisditione ep̄i: ita debet q̄rta de legatis p ipsos. de quo dic vt.s.ꝯ.xiii.

20 ¶ Quo extrahent̄ iste quarte.ꝛ.ho. in sum.de sepul.q̄ extrahet̄ ꝓmo q̄rta ep̄alis: qz antigor⁹ ⁊ dignior: demū parochialis si venit extrahēda. Si vo pri⁹ fuisset quarta parochial' extracta: sic ep̄s habebit q̄rtā quarte parochialis: ⁊ quartā de reliquis.

¶ Canonicus dz face re q̄ ad canonie officiū spectāt.⁊ si puer est p aliū. vt de eta.⁊ q̄l.c.ii.ff.de de curio.l.spurij.ꝯ.minores.

1 ¶ Citrūz possit esse laicus.ꝛ.fz Oln. q̄ nō pōt tū laicus ex iusta cā habere prebendā.extra de consti.c.cuz. Ant. ferrariensis.⁊ ibi Pda. hoc tenet.

2 ¶ In quo sunt interrogandi. vide.j.

Interrogationes.

¶ Canonizatio scōz scōz Inno.in.c.audiuim⁹.de reli. ⁊ ve.san. ē canóice ⁊ rl̄r statuere q̄ aliquis honoret̄ p scō.puta q̄ fiat offiū p eo solēne sicut p alijs sanctis q̄ sūt eiusdē ꝓditionis: vt si ꝓfessor fiat officiū ꝓfessor: si martyr martyrum.

¶ Que regrunt̄ in canonizatione.ꝛ. ino.vbi.ꝯ.q̄ rl̄r ꝓbatōes de fide ⁊ excellēcia vite: ⁊ miraculis eius.extra de testi.venerabili fratri nostro. 1

¶ Utz oró sit fundēda ad nō scūm.ꝛ. ino.vbi.ꝯ.ad aliquē viz q̄ credit̄ bonus: ⁊ p se intercedat ad deū: q̄z de⁹ fidē illoz⁹ attēdēs etiā si ille nō cēt bon⁹ ꝓces cor acceptaret.ar.xxxii.vi.ꝯ.vez xv.q.vi.c.fi. nō tū licet de eo facere officiū solēne vel ꝓces solēnes. 2

¶ Utrum alius q̄z papa possit canonizare.ꝛ.imo.ibidem q̄ non. 3

¶ Cantus in ecclia imūtus est ad ꝓuocandā cōpunctōnē in alios audītor.xxi.di.cleros ante fi. de ꝓse.di. v.non mediocriter.

¶ Utrū cātus theatrales sint cantādi in ecclesia.ꝛ.q̄ non.nec in modū tragediarum: sed cantandum est cuz cordis deuotione.xcii. dist. cantantes ⁊.d.c.non mediocriter.⁊.xxxviii.dist. sedulo.xii.q.i.quia. 1

¶ Capitulum potest se de vacā te absoluere ab excōe tam iuris q̄z hominis a qua ep̄s absoluer̄ potuisset: nisi a sede apostolica specialiter sit ei interdictum.c.vnico.de ma. ⁊ obe.li.vi.

¶ Utrum possit dispensare in casibus in quibus permittit̄ ep̄o dispēsatio.ꝛ. Sed.consi.xxix.q̄ sic.⁊ no. Pda.in.c. cum olim.de ma.⁊ obe. 1

2 ¶ Utrū possit dare cōfessorē seu absoluere in casibus epo reseruatis .ꝛ. ℞a.vbi.s.q; sic.

3 ¶ Utrum ptās capituli cōsistat in.maiori parte.ꝛ. ℞o.eo.ti.q; in maiori ꝛ sanioꝛi. Ita q; totum capl'm dicitur facere quod maioꝛ ꝛ sanioꝛ pars facit c.cum in cunctis ɔ̄ his q̄ fi.a ma.par.ca. Fallit hoc in tribus casib⁹. ¶ Primus.qñ aliqd est pluribus commune non vt collegiatis: sed vt singulis.quia tūc nō valet quod fit a maiori parte: sed oꝫ cōsentiant singuli .ff. de seruit.p.l.per fundū.de consti.c.cuꝫ oēs in glo. ¶ Scōs quando maior pars capli declinquit ꝛ propterea est priuata ptāte sua. vt in.c.bone. memorie.el p mo.ꝛ.c.cum nobis. de .elec. cum si.ꝛ c.gratum.de postu.pre.qꝛ tunc tota potestas.capli residet in maiori parte que non deliquit.no. ℞a.in.c.i.de his que fi.a ma.par.ca. ¶ Tertius in electione romāi pōtificis.vbi oꝫ q; due partes cōsentiāt.c.lꝫ de elec.

4 ¶ Sed que dicitur maioꝛ pars capli ꝛ sanior.ꝛ. ℳo.q; illa que nititꝫ maioꝛi ratiōi ꝛ pietati.viij.di.sane q̄ppe. presumitꝫ tamē.semp pro maioꝛi parte ꝛ illi stat nisi cōtrarium probetur.lxi. di.nullus.ꝛ.d.c.i.de ele. dudū el prio ℳulta tangunt doc.de.potestate capituli.in.d.c.cū olim que nō pertinent cōfessoꝛibus. vide.ibi.

CAracter quid ē.ꝛ.sāctus bona.iiii.di.vi.q.i.prime ptis fꝫ cōmunem opi.ē q̄dam spūalis qualitas anime. Unde non est passio vel potentia.anime.immo est habitus in prima spē qualitatis accipiendo cōmuniter habitū pꝛout cōpꝛehendit oēm qualitatem animam disponentem siue facile mobilem.siue perfectam.siue iperfectam. Unde dicitur habitus quia est ꝑpetuus.ꝛ qꝛ ñ ꝑficit. sed ad vlteiorem perfectionē disponit.i.ad gratiaꝫ potest dici dispositio.

¶ Ad quid daꝫ.ꝛ.scūs ℬo.vbi.s.q. ii.q; ad quattuoꝛ. ¶ Primo ad significandū ¶ Scōo ad disponendū. ¶ Tertio ad assimilandū. ¶ Quarto ad distinguendū. Hā cū sit signum sacrale signat gr̄am gratum facientē nec solum signat: sed disponit ad eam qꝛ vsus sacrorū nō est tm̄ in significādo.sed etiam in disponendo.ꝛ qꝛ disponit ad gr̄am habet aliquaꝫ similitudinē cū gratia que est similitudo dei. Ideo aliquo modo cōsignatur deo.ꝛ qꝛ omnes configurat deo.ꝛ sic vnit assimilat gregē domini inter se.ꝛ sic distinguit ab his qui non sunt de grege domini. vel etiā qꝛ distinctionem facit in eo de grege ꝼm aliam ꝛ aliā rationem assimilandi.

2 ¶ Utrum imprimatur in oibus sacramentis.ꝛ.scūs ℬo.vbi.s.q.iiij.q; nō nisi tm̄ in tribus scr̄is. ¶ Primo. in baptismo i quo fides gignitur.ꝛ distinguitur ppls infidelis a fideli. ¶ Scōo in confirmatione in qua fides roboratur ꝛ hō vt pugil ad pugnādū vngitur ꝛ ab infirmis discernitur. ¶ Tertio i ordine in quo virtꝰ multimoda datur ꝛ homo vt sanctus ad ministeriū tēpli a laico separatur

3 ¶ Utrū sit indelebil.ꝛ.scūs ℬo.vbi s.q.v.q; sic Rō est ex parte cāe voluntarie.s.dei ipm̄etis ꝛ ex parte subiecti nō est ꝓncipaliter i affectiua q̄ mutabilis est ꝫ in tota imagine ꝛ ꝓncipaliꝫ i cognita.qꝛ imago ꝓncipaliꝫ consistit i cognitiua.vt'of i li.ō spū ꝛ aia: tū ex parte finis qꝛ nō datur ad actuꝫ alicuius vtutis vel sciētie.sed ad actuꝫ distinguendi.

CArcer Utrū qs possit se includi face/

ve in arcto carcere ad pniam peragẽ/
dam.ꝛ. Pa.in.c.venies de regula.
q̃ sic ex illo.c.ꝛ.c.qui vere.xvi.q.i.

1 ¶ Utrum liceat incarcerare aliquem
ꝛ.q̃ sic ſm ordinẽ iuſtitie.ſ.anti penã
aut in cautelã. Et hoc pertinet ad eũ
qui vniuerſaliter hꝫ de actib⁹ ꝛ cuius
vita diſpõere.ali⁹ nõ põt niſi ad horã
ne aliquod pctm̃ faciat: vel vt iudici
repiãtet ſm Tho.ſa ſe.q.lxv.

2 ¶ Utrum cedens bonis poſſit incar/
cerari p debito.ꝛ.q̃ nõ. Mã vt tenet
Pa.in.c.latoꝛ.de pig.nõ põt qs etiã
p'pactuꝫ ſe obligare carceri p debito
renũciãdo bñficio ceſſionis bonoꝝ
qz eſt ꝯ bonos mores. Idẽ tenet Dy.p
§.elegãter in l.alia cã.ff.ſol.ma.ꝛ Ri/
ca.allegat glo.in auc.imo.C.de act.ꝛ
ob. Et putat vꝫ bar.i.d.§.eleganter.
niſi i duob⁹ caſib⁹. ¶ Prim⁹ ſi aliẽa
uit oĩa ſua bona in fraudẽ creditoꝝ ca
ſus eſt in.l.ſi.ff.que in frau.cre. q̃ te/
net Dy.in.§.ſi quis in fraudeꝫ.inſti.de
ac. ¶ Secundus ſi debitoꝛ tpe q̃ ꝯxit
ſciebat ſe non ſoluẽdo eſſe.vt.ff.de iu.
do.l.pe. Nam in iſtis duob⁹ caſib⁹ nõ
dabit ſibi beneficiũ ceſſionis bonoꝝ
Et placet mihi iſta opi.qz eã ꝛ ſequen
da in conſcia.licet alij ꝯrium tencant
q̃.ſ.poſſit i carcerari ſimpliciter Adde
etiam q̃ teneri facere aliquem in car/
cere p debito: aliqñ eſt ꝯ ꝓceptũ cari
tatis proximi.vt puta.qñ in nulla cul/
pa eſt de dãno ꝓximi.ꝛ nõ hẽat vnde
ſatiſfaciat ipſe nec ſperatur q̃ aliquis
p eo ſit ſatiſfacturus.ſecus ſi fuit i cul/
pa:qz tunc ad penaꝫ poſſet detineri:
quod bene nota.

3 ¶ Utrũ incarcerans aliquẽ iniuſte te
neat̃.ꝛ.q̃ ſiue ſit iudex ſiue nõ: tenet̃
de oi dãno et dato ad reſtitutionẽ:ꝛ ẽt
de iniuria ſibi ſatiſfacere.ar.c.penale.
cum ibi notatis. xiiij.q.v. Et, quicũq;
p̃mat⁹ aliquẽ incarcerauerit: etiaꝫ p
manifeſto crimine: capite punit̃ de iu/
re ciuili.vt.C.de coarta.l.oĉs.li.xii. cõ
mittit enim crimẽ leſe maieſtatis:ꝛ vl
timo ſuplicio punit̃ quiſquis hꝫ car/
cerem ad detinendũ aliquẽ: vt.C.ꝺ p̃
na.car.l.vnica. Vez intelligit glo.ſ.pu
blice accuſatũ. Secus ſi ad detinẽdũ
proprios ſeruos ne fugiant.

¶ Utrũ ille qui iurauit redire ad car 4
cerem teneat̃.ꝛ.pa.in.c.ſi vo de iure
iurã.q̃ ſic etiã ſi ſit ſibi periculũ mort̃
dũmodo carcer nõ ſit iniurioſus.ꝺ q̃
dicit glo.in cle.paſtoral̃.in verbo per
violentã.de re iudi.q̃ nõ tenetur tunc
redire.

¶ Utrum ꝯctus geſti p incarceratuꝫ 5
valeant.ꝛ.pa.in.c.accedẽs.de ꝓcur.
q̃ detentus in carcere publico ꝛ iuſte
ſi eſt dãnatus pena capitali non valent
quia eſt effectus ſeru⁹ pene ꝛ bona ſua
veniũt ad ſuccedẽtes ab inteſtato: niſi
in crimine leſe maieſtatis.vt in autcn.
bona dãnatoꝝ.C.de bo.dã.vñ etiã nõ
põt diſponere ad pias cãs ſm Jo.an.
in.c.ij.de vſur.li.vi. Si non eſt ſic dã/
natus valent: vt no.in.l.q̃ in carcereꝫ.
ff.qõ me.cã.etiã cũ eo q̃ cum fecit de/
tinere: vt dicit bar.ibidẽ. Aut detinet̃
in carcere iniurioſo. Et ſic cuꝫ illo qui
eũ tenet nõ valent: ſed debẽt reſcindi
actione qõ metus cã.d.l.qui in carce/
rem. Cũ alio aũt valent niſi ad hoc de
tineat̃.uxta no.i.c.dñs.de ſecũ .nup.
De capto ab hoſtib⁹ in bello nihil di/
co:qz hodie vt dixi.ſ. Bellũ.nõ efficit
ſeruus ꝺ ꝓſuetudine:ꝛ iõ valẽt ꝯctus
per cũ facti.lꝫ ſecus ſit de iure.vt in.l.
eius q̃ in p̃n.ff.de teſta.ꝛ in.l.diu⁹.ff.ꝺ
iu.fiſci.ꝛ no.ſm eundẽ pa.vbi.ſ.q̃ nõ
dẽ liberatus a' carcere q̃ cuſtodit̃.ꝛ iõ
oportet ſit in loco tuto.vt no.bart.i.d.
l.qi carcerẽ ꝯ practicã illoꝝ q̃ educũt
aliquẽ de carcere ꝛ cuſtodiunt ibi per
familiam.

6 ¶ Alo.q̄ iudex dz visitare carcera/
tos ⁊ facere q̄ habeant necessaria: vt
C.de epis.audi.l.iii. ⁊ pōt lib aī eū quē
videt ad nullius instantiā vel sine deli
cto aut cā debita detentū ex mero of/
ficio. vt.no.bar.in.l.si.quis vxoꝛi.§.si
fugitiuū.ff.ō fur.

Q Vtās est p̄m Aug.re
ctissima ai affe
ctio q̄ diligit deus pp se ⁊ ꝓxi
mus pp deū. Et idē.in.iii.sen.di.xxvii.

1 ¶ Vtrū teneamur ex caritate diligere
deū ex toto coꝛde tota aia ⁊ tota mē/
te sic dr. Ba.xxii.q̄.S. Bo.in.ii.di.
xxvij.q. vltia q̄ nō per exclusionē affe
ct⁹ exāneī.s.q̄ nihil sit ei amoꝛe nr̄o ni
si de⁹.nec i cogitatiōe.nec i mēte.qꝛ i
possibile ē sic iplere i hac vita.sed p ex
clusionē affect⁹ ōrit sic teñmur hoc ē q̄
nihil diligam⁹ sup̄ deū vl̄ eq̄liter p̄ deo
2 ¶ Qui sūt diligēdi ex caritate. q̄.p̄m
sācti. Bo.i iii.di.xxxviii.ar.i.q.i.⁊ ii.q̄
sūmū bonū vl̄ cui sūmū bonū ē natū
uniri vl̄ unīr p cognitiōz ⁊ amoꝛē.hoc
ār bonū unīr vl̄ pticipar ab aliq̄bus in
actu: vt i btis. A q̄busdā i hitu.vt i in
fis viatoꝛib⁹.A q̄busdā i potētia solū
vt i malis viatoꝛib⁹ In q̄busdā nullo
mō reducibilis ē ad actū vt i dānatis
⁊ creaturis irrōnabilibus. ¶ Primo
sūt maxie ex caritate diligēdi. ¶ Se/
cūdi min⁹ q̄ ꝑmi. ¶ Tertij minus q̄
secūdi. ¶ Quarti nullo mō sī diligen
di ex caritate. q̄uis amoꝛe quē ī clu/
dit vl̄ ipar caritas i quātū dei creatur̄
possūt diligi ñ ita q̄ caritas ferar̄ ōire
cte ad ip̄os sz ad deū cui⁹ sūt creatur̄
3 ¶ Vtrū sit aliq̄s oꝛdo caritat̄ ō prece
pto. q̄.S. Bo.vbi.s̄.q.vltu. q̄.sic p̄m
Aug de doc.xp̄iana . ¶ Et primo su/
p oia diligēd⁹ ē de⁹. ꝓ q̄ nos sumus
tertio q̄ iuxt̄ .nos ē.s. ꝓxim⁹. q̄rto q̄
infra nos est.s.coꝛpus.ꝓpriū ⁊ coꝛpus
ꝓxi..de pe.d.ii.caritas est.

4 ¶ Vtrū p̄fat⁹ oꝛdo attēdar̄ penes affe
ctū.⁊ effectū.q̄.sc̄ūm bo.vbi.s̄.dist. vii.
ii.q.vi.q̄ attēditur penes vtrūq̄z sed
sciēdū q̄ affect⁹ accipit aliq̄n. ꝓ mo
tu. Et sic ē quedā ꝛō alis eligētia.ē aūt
iste affectus aliq̄n a caritate elicit⁹.s.q̄
qs optat alī sūmū bonū ⁊ q̄n̄tuz.ad
istū affectū debet eē oꝛdo qꝛ magis mi
hi q̄ p̄ri ⁊ magis p̄ri q̄ alij ōbeo op
tare vitā eternā. Aliq̄n affect⁹ ē a cari
tate iperat⁹.vt ē ille q̄ qs optat alteri
aliq̄ō bonū tpale q̄ō ē oꝛdinatū ad cō
suationē,nāe ⁊ sic ꝑz duīsas ꝓditiōes
oꝛdo ꝑt ꝓdict⁹ posterari, affect⁹ ār q̄n̄
accipit nō ꝓ motu sz ꝓ passione. idē
ē q̄ q̄dā mulcebris cōplacentia.⁊ isto
mō minime respicit a caritatis oꝛdi
qꝛ potius respicit sensualem expiētiā q̄
rōis eligētiaz sicut.pz q̄ pl⁹ delectar̄
qs eī videt aīcī q̄ ō p̄fe absolute. q̄
nis pl⁹ diligat p̄fez cui⁹ signū ē qꝛ pl⁹
faceret ꝓ p̄fe. Effect⁹ ār est triplex.
¶ Prim⁹ respicit salutez aie.⁊ hunc
respicit oꝛdo caritat̄ ꝓncipalr. quia ꝓ
mo debeo ꝓcurare salutē meā q̄ ꝓxi
mi ⁊ ꝓ⁹ p̄ris q̄ exāni. ¶ Secūdus
respicit substātiōnē vite.⁊ tūc respicit
min⁹ ꝓncipalr.qꝛ ꝑm diuersas ꝓditio
nes ⁊ oportunitates ōbet hō magis ⁊
min⁹ eē būfic⁹ i collatiōe alicui⁹ tem
poꝛalis. ¶ Tertius ē i collatiōe benefi
cij eccliastici.⁊ tūc minie respicit.quia
i talīū collatiōe dignitas meriti solum
est attēdēda.⁊ ꝓxīū vel nihil ꝓpinq/
tas sanguinis

5 ¶ Vtrū hō teneat̄ ex caritate subire
mortē ꝓ xp̄o. q̄.ꝑz.S.B.vbi.s̄ q.ii.
Aut adest necessitas vl̄ deserēdi iusti/
tiā vl̄ amittēdi vitā.⁊ sic q̄lz tūr ma/
gis mori dilecto deo. q̄ eo offenso vi/
uere. Et hoc dico si dar̄ optio vl̄ q̄ in
sticia ōserar̄.vl̄ q̄ vita ꝓdar̄. Addo q̄
cuz qs videt q̄ ꝓ mortē suā pōt fides
suari vl̄ iusticia.⁊ ꝓsecutio nō ē ꝓsōar̄

ſz vniuerſaſ. tūc tenet de p̄cepto ſuſti
nere mortē. vñ p̄latus tenet ſe morti
exponere qñ videt q̄ ex fuga ſua ſeq̄
tur diſpēdiū i fide vł iuſtitia i eccl'a. ⁊
ſiſt glz ſicut fecit Tho. cāturiēſis. aut
adeſt ſolū oportūitas māifeſtādi viaz
gl'az ⁊ edificādi eccl'iā. Et iſto mō eſt
ſuperogatiōis: ñ neceſſitaſ ad qđā pfe
ctionē nō oēs tenēt. Si aūt hō daret
ſe morti pro xpo: eo q̄ vitam ſuaz ha
bet eroſam. mortaliſſime peccaret

6 ¶ Utr̄ hō criſtēs i caritate teneaſ ad
pfectiōem. &. ſm ſcm̄ Bo. vbi. ſ. q. iii.
q̄. v. modis obligatur quis ad aliqd
¶ Prio ꝓpter diuinū mādatū. ⁊ ſic.
nō magiſ obligaſ q̄z alij niſi ex eq̄. qz
maiorē gr̄az hēt. ¶ Sc̄ō obligaſ ꝓ
pter votū emiſſū. ⁊ ſic ſolū q̄ fecit te
netur ñ q̄ nō fecit. ¶ Tertio ꝓpter ſu
ſceptū officiū. ⁊ ſic q̄libet tenet ad illā
pfectionē q̄ requirit neceſſario ad illud
officiū ſicut i p̄lato regimē ſubditorū
¶ Quarto ꝓpter vitādū ſcādalū. vñ
tūc tenet ad opa exemplor̄ qñ aliter
ſcādalū ſeqūret. ¶ Quito pp conſcie
indiciū qđ dictat ō neceſſitate fiēdum

7 ¶ Utr̄ caritas ſet̄ habita poſſit amitti i
via. &. ſm cōiē doc. l. iii. di. xxvii. q̄ ſic
⁊ aliter tenere eſſet erroneum. qz cari
tas non tollit vertibilitatem arbitrij. i.
Lor. x. tu qui ſtas vide ne cadas.

8 ¶ Quō amittit̄. &. p̄ peccm̄ mortale
ſolū p̄ qđ voluntas auertitur a deo vnđ
Aug. ſup ge. li. viii. dicit q̄ hō deo p̄ñ
te ſibi illuminatur p caritatē. abſ̄te vo
ꝓtinue tenebraſ. a q̄ nō locor̄ iteruall
lis ſed voluntatis auerſione diſcedit̄.

9 ¶ Quō recupatur. &. q̄ per pniam q̄
tollit aūſionē illaz: Aū. aug. li. v. cōfe.
Penitētia ē quedā res optima ⁊ pfe
cta oēs defect' reuocās ad perfectuz.

10 ¶ Vtrum quis poſſit ſcire certitudi
naliter in hac vita' ſe hēre caritatem.
&. q̄ non eccl'i. viiii. nemo ſcit vtruz.
odio vel amore ſit dignus. Et ratio
vna eſt ꝓpter caritatis ⁊ dilectionis
acquiſite ſimilitudinem. vt dicit ber.
de amore. Alia propter diuinam diſ
penſationem per quam' deus claudit
oculos ſeruorū ſuorum ne extollant̄
Aliqui tamē dicunt q̄ hoc eſt verū lo
quendo de caritate finali ꝑ omni tpe
⁊ abſolute ſed accipiendo pro carita
te aliquo modo non poteſt homo ſci
re certitudine fidei ſe caritatem hēre
puta cū adultus bene diſpoſitus bap
tizatur: vel quis ſuſcipit ſacramentuz
penitentie ſine obice pcī mortalis i vo
luntate inherentis.

11 ¶ Vtruz opera bona facta extra cari
tatem valeāt &. q̄ non quo ad p̄emi
um vite eterne: vel quo ad diminutio
nem pene debite peccatis directe. ſed
bene valent indirecte. de quo dicaz. j.
penitētia. §. xiiii. ⁊ ſatiſfactio. §. vi.

12 ¶ Vtrum bona facta in caritate ⁊ per
petuū mortale mortificata reuiuiſcāt p
veram penitētiā. &. q̄ ſic ſm cōiter.
ihco. in. iiii. di. xxiii.

Q Ualitas etiā inuenit̄ i
mōniali
ꝓuigio. tex. notabilis eſt in. c.
nicena. ⁊. c. aliter. xxxi. di. ⁊ ar. in. c. vt
clericor̄. de vi. ⁊ hone. cle. ⁊ glo. in. c.
quod a te. de cle. coniu.

1 ¶ Utrū mulier que mortuo viro cuz
alio cōtrahit amittat legatū ſibi factū
ſub iſta conditione: ſi caſte vixerit. &.
bar. in. l. mulier. §. cuz proponeret̄. ff.
ad treb. q̄ nō. niſi aliud ſenſerit teſta
tor: vel habeat vſum loquēdi: qz v̄ba
dubia debēt in ꝯctu intelligi ſm cōez
opi. facit quod no. idem Bart. in. l. la
beo. ff. de ſup. le. ⁊ in. l. omnes populi.
ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ ino. in. c. olim. de v̄b.
ſig. ⁊ glo. in. c. nōnulli. de reſcrip. quia
cōis vſus loquēdi p̄fert̄ ꝓprie ſigni
ficationi verborū in quacūq̄ materia

Idem bar.in.l.v.que incipit.Generaliter.C.de secun.nup.q lucref tenet ꝛ facit ille tex.cū auc.sua.Idē tꝫ Pa.in d.c.vt clicoꝝ.ꝛ addit q cante addat si caste vixerit ꝛ i viduitate.Vide ꝓ hoc qđ legit in.l.vnica.C.si secū.nup.limitat Aug.in auc.quō opoꝛ.epi.§.hec đ deo vex si nubat tñ semel.per text.in l.boues.§.hoc sermone.ff.de verbo.sig.ꝓ quem tex.dicit q si quis reliquit sua bona ꝓ maritādis mulierib⁹ indistincte q intelliget solū de mulierib⁹ prima vel secunda vice ꝺhentib⁹:nō de tertio nubentibus.Silr dicit idem ange.idē q si p̄dicta verba caste vixerit ꝓferunt a lege sic lucrat legatū.et trāseundo ad secūda vota:qꝛ oēs nuptie sunt honeste:ſꝫ si proferant a marito filio vel eius herede:q ledunt p trāsitū ad scōa vota sic perdet.si aut proferant ab alijs puta a ꝓsanguineis vxoris aut extrancis:sic nō perdet p scōa vota:sed bene trāseundo ad tertia connubia.

QUAstratus vtrū possit ordinari.vide.j.corpore viciat⁹.§.i.

QUAsus epis reseruati q sunt.&.q de casibus a iure reseruatis modica est ꝛtrouersia inter doc.Cōiter enim doc.se remittūt ad glo.in.c.si epꝰ. de penit̄.ꝛ remiſ.li.vi.q̄ ponit sex casus.¶Primꝰ est de excōicatione maiori.ꝛ hoc intellige de illa quā ꝺditoꝝ canonis sibi vel alteri reseruauit:qꝛ allegat.c.nup de sen.excō.ꝛ tō dic vt.s̄.absolutio.i.§.ii.¶Secūdus de blasfemāte publice deū vel sanctos.Hoc vex.silr qñ denūciaf epo ꝛ pōt ꝓuinci:qꝛ allegat.c.ii.de male.qđ quidem loquit de foꝛo ꝛtentioso:vt ꝑꝫ intuēti ergo videt q si nō denūciaf epo nec ꝺ'eū aliqs ꝓcedit:q in foro aie possit a ꝓpꝛio sacerdote absolui cum pena nō debeat excedere'casum sumꝫ.vt.s̄. dixi blasfemia.§.iiii.¶Tertius đ sortilegijs allegat.c.ii.de sortile.sed nihil facit:quia si faceret potius esset casus reseruatꝰ patriarce q̄ epo:qꝛ pfiarce cōmittf illius sacerdotis absolutio et dispensatio:ꝛ tō nō videf reseruatus.¶Quartus cōmutatio votoꝝ.seu dispensatio.ꝛ hoc vex est q pertinet fꝫ cōiorem opinī.ad epos.c.i. de voto.¶Quintꝰ é resō incertoꝝ allegat.c. cū sit.de iudeis.sed nō facit vt.j.resō ii.§.xiiii nisi in manifestis vsurarijs.vt dicef.j.vsura.ii.§.vii.¶Sextus é cō tractꝰ matrimonij ꝺ interdictū eccliē allegat.c.i.ꝛ.c.vl.de ma.ꝺ.iter.ecc.ꝺ. Et est vex qđ epꝰ ꝓciperet alicui ne ꝺ heret ꝓpter aliquā rōnabilē causam. ꝛ talis cōtēneret:qꝛ tunc ad epm cēt mittēdus ꝓpter honorē.ar.c. graue. de ꝓben.¶Septimꝰ clādestinū matrimoniū ꝓtractū.de clā.despon.c.cū inhibitio.sed nihil dicit de hoc.c. illō Ho.tñ ti.de penitentia ponit primum secundū ꝛ quartū:ꝛ post ponit ꝓ quarto scōm eū de solēni penitētia. allegat 50.di.c.miroꝝ.ꝛ.c.i capite.Sed hoc tñ ꝓ notoꝝio imponi debet.vt patet xxvi.q.vi.c.vlt.in tex.ꝛ in glo.Ubi ergo talis pña a ꝓlatis cōiter nō iponit ꝓ talib⁹:non video qn inferioꝝ possit absoluere.¶Quintus fꝫ Ho.est dispensatio irregularitatis in clico.ꝛ cōcedendū est.¶Sextus de incendiarijs añ denūciationē.Et satis facit ad hoc.c.pessimā.xxiii.q.viii.in verbo si qs aūt archiepꝰ vel epꝰ.Et intellige đ incendiarijs qui dolo hoc fecerint:vl fieri fecerint auxilio vel ꝓsilio aut mādato vt ibidē.¶Septimus si audiuit epꝰ ꝓfessionē alicui⁹:ꝛ eū noluit absoluere ab aliquo peccato:qꝛ tunc inferioꝝ nō debet se intromittere.xxi. dis.

inferior. ¶ Bo. in ſũ. ti. ō pñia ponit ſo
lũ quattuor ō prefatis. Dtr. iuris lib. i.
ti. xv. ponit. vii. de predictis. Benedi-
ctus. x. in eũuaganti reuocata p Bo-
nifaciũ in cle. dudum de ſepul. ponit
quattuor de predictis. Et ſic patet qd
tenendũ de caſib⁹ de iure reſeruatis
qz in veritate nó ſũt niſi. v. vt patet ſed
de caſibus per conſuetudinẽ reſeruat̃
eſt magna diuerſitas inter doc. qbuſ-
dã pontibus ꝓlẽs quibuſdã paucio-
res. Glo. i. d. c. ſi eps ſic dicit. Solet
epiſcopis reſeruari pñia oiuz publico
rũ enormiũ criminũ oppſiones filio-
rũ ex ꝓpoſito vl̃ caſu cuiuſlibet ho-
micidij falſi teſtimonij vel inſtri. piu-
rij. Inceſtus: corruptiones monialiũ
coeũtes cũ brutis ⁊ ſilia. Sed certe
non pōt dari certa determinatio. quia
vnaq̃qz dioceſis habet conſuetudinẽ
ſuã. nec eſt vna ꝓſuetudo generalis in
oibus dioceſibus q̃ ad hec. imo aliqñ
epi vno anno reſeruãt ſibi plus aliqñ
minus ſicut eis vr̃. Añ tene fm Spe.
in reptorio in rl̃a ſup qbus ſit penitẽs
ad epm remittẽdus q ꝓprius ſacer-
dos pōt abſoluere ab oibus q̃ ſpāl̃r a
iure non ſunt reſeruata epis vel alijs
vel q̃ nó ſũt ipis ſacerdotib⁹ directe
vel p aliquã ꝓñtiaz iterdicta. arg. c. at
ſi cli de iudi. ⁊. c. nup in fin. de ſen. ex.
⁊ in. c. inter corpalia. ō transla. ꝓla. qz
talis hz ordinariã iuriſditionẽ ſup po-
pulũ ſibi cõmiſſũ a iure. ō pe. di. vi. c.
placuit. ō pe. ⁊ fmil. c. ois. Sz aduer
te fm eundẽ. Spe. q eps directe: vel
aliq̃ ꝓñtia ſeu conſuetudine pōt inter
dicere dict̃ ſacerdotib⁹ aliquos caſus
ne abſoluãt. ¶ Primo ſi talis ſacer-
dos cõmiſit crimẽ ꝓpter qō meretur
tali ptãte priuari. ¶ Scō quãdo ad
vtilitatẽ cõitatis expedit: alꝫ nec pōt
obligare ſacerdotes parochiales qui
abſoluant. facit. c. de eccleſiaſticis pri-
uilegijs. xxv. q. ii. c. ꝓulegia el primo
⁊ el. ii. ibidẽ. no. etiam q ꝗuis talia ſa
cerdos hẽat auctoritatem abſoluendi
ab aliq̃ caſu q non debet abſoluere ſi
videt expedire ſaluti anime ꝓfitẽtis ſz
remittet̃ ad ſuperiorẽ qz vt dicit apls
ii. cor. xiii. ¶ Dtãtez dedit deus in edifi
cationẽ non in deſtructionẽ. Siꝫ licet
eps ſibi ꝓ cõi vtilitate reſeruaſſet ali-
quẽ caſuz: ⁊ ſacerdos videret in aliq̃
ſingulari nó expedire ſaluti eius mo
obeſſe ſi remitteretur q pōt abſolue-
re iuxt̃. no. p ¶ Da. i. c. quod dilectio. de
conſan. ⁊ affi. ⁊ in. c. at ſi clici. ō iudi.
Et ſic collige q ſacerdos pochialis ō
iure pōt abſoluere ab oi excōe ſcōm
q dixi. ſ. Abſolutio primo ⁊ ab oibuſ
peccatis excepto crimine icẽdiarioꝝ
⁊ ỹpẽtis ỹ iterdictũ eccle matrimo-
niũ. ⁊ ab eo a q̃ eps noluit eũ abſolue
re poſtq̃ audiuit euz i ꝓfeſſione. ⁊ qñ
publica pnia eſt imponẽda: niſi eps
ꝓpter eius delictũ: vel propter vtilita
tez aiaꝝ ei iterdixerit aliquoꝝ aliorũ
abſolutionẽ peccatoꝝ. Diſpẽſare autẽ
vel in irregularitate. aut voꝫ vel alijs
qbuſcũq̃z nó pōt niſi ſpāl̃r ei cõceda
tur. Tenet etiã ¶ Gen. in primo quolib.
q. xxv. q prelati non poſſunt ſibi reſer
uare nouos caſus vltra illos qui de iu-
re eis reſeruantur: niſi ex cauſa legiti-
ma. Et hoc veruz quo ad ſacerdotes
qui habent curam animarum. Quo
vō ad alios bene poſſunt tot quot vo-
lũt: excepto q̃ ad minores ⁊ predicato
res ō qb⁹ dic vt. ſ. ꝓfeſſio. illi. §. xxviii.

Qui ſus fortuitus eſt repẽ
te rei euentus q
preuideri nec reſiſti poteſt vt
colligitur in. l. in rebus comodatis in
prin. ff. como. vtm ors ſeruorum ſine
culpa: hoſtium incurſus piratarum vl̃
naufragium. Incendium: fuga ſer-
uorum qui cuſtodiri non ſolent. vt ibi

e

ponitur. ¶Ubi no. q̃ vbi diligẽtissimus preuidisset nó ẽ casus fortuit⁹. veluti si domũ quã ruiturã diligẽtissimus ꝓuidisset: nó ꝓuidisti. ⁊ ꝓpterea equuꝫ i ea dimisisti q perijt ex ruina. Secus si ex fremitu: aut subito ipetu ventoꝝ

1 ¶Utrum furtũ sit casus fortuitus. ℟. pa. i. c. vnico. de como. q̃ gl. iuris ciuilis videntur ꝯrie sed ipse dicit q̃ si per violentiã subtrahitur est fortuitus nisi fueris in culpa transeundo p̃ locã piculosa. ar. l. nó est verisimile in pri. ff. qó me. cã. ¶Si aũt clandestine. ⁊ tñ si ab ea persona a qua diligentissimus precauisset puta a vili famulo. non est casus fortuitus. alias sic. facit qó not. in. l. que fortuitis. C. de pig. ac.

2 ¶Utꝝ qs teneaꝫ ó casu fortuito. ℟. ter. i. d. c. vnico q̃ sic in trib⁹ casibus. ¶Prim⁹ qñ culpa ꝓcessit. puta' commodauí tibi equũ vt ires mediolanũ ⁊ iuisti placẽtiã ⁊ incidisti in latrones iputabitur tibi. vt hic ⁊ in. l. si vt certo §. sed interdũ. ff. como. ¶Secõs quã do ꝓcessit mora. puta non reddidisti qñ debuisti. ⁊ fortuito pdidisti. tibi iputabitur. vt i. d. c. vnico ⁊ in. c. bona fides depositi. ¶Hoc verꝫ in cõscia. nisi eodeꝫ mó fuisset peritura apud dñm qꝫ tũc nó tenet nisi de eo in quo eum dãnificauit p̃ nó factã restóeꝫ rei tempore debito. ar. c. fi. de iiurijs. Sꝫ qñ dubiũ est an fuisset pitura vide. ĵ. mora. §. vl. ¶Tertiꝰ qñ pactũ intercessit vt teneret ó fortuito. vt i. d. c. vnico ⁊ bóa fides. limita nisi adueniat culpa ei⁹ cui ꝓmisit. qꝫ sic ñ teneret. l. euꝫ ꝓponas. C. de nau. fe. ⁊. l. qui officij. §. fi. ff. de ĵhen. emp.

3 ¶Sed quid si generaliter renũciauit ⁊ null⁹ casus fuit expressus. puta dicendo. q̃ volebat teneri ó oi casu fortuito an teneaꝫ. ℟. q̃ liꝫ varia sit opi. vt ffert Bal. in. l. i. C. como. ego dico tñ fm Jo. an. in. d. c. vnico q̃ nõ teneꝫ. facit. l. sed ⁊ si. in. §. quesitum. ff. si quis cau. Quod verũ ẽ infallanter in ꝓscia nisi in casibus in qbus specialiter fuisset renũciaturus si fuissent expressi. arc. fi. de offi. vi. li. vi. ⁊ no. accursius in d. §. q̃sitũ. ⁊ bñ qꝫ ꝯ eũ q̃ legeꝫ dicere potuit aptius est iterpretatio facienda de re. iur. li. vi. ⁊ in. l. quicquid. ff. de ỽ. ob. dicitur. Quicqd astrigẽde obligationis cã dictũ est: id nisi palam ỽbis exprimatur omissum intelligendũ est

4 ¶Sꝫ qđ si aliqui casus fuerunt enumerati specialiter. ⁊ postea secuta fuit renunciatio generalis. ℟. fm Bar. in d. §. q̃sitũ q̃ p̃ illã generalẽ renũciationem nó veniunt casus maiores expressis. sed solũ ꝓsimiles expressis. Ó qđẽ verꝫ est generaliter in oibus odiosis: sicut hic. Secus esset in fauorabilib⁹ vt no. in cle. non potest de ꝓcu. ⁊ Jn. no. in. c. sedes. de rescrip.

5 ¶Sed qđ si renũciatiõi generali interuenit iuramentũ. ℟. Jo. an. vbi. §. q̃ ñ obligat. Ró fꝫ ipꝫ ẽ qꝫ iuramẽtũ nó obligat vltra cõsensuꝫ iurantis facit. c. veniens el primo ⁊ qó ibi no. Jnn. ó iureiurãdo. ⁊ hoc credo verũ in casibus pro quibus specialiter non iurasset. Secus in' quibus specialiter si fuissent expressi consensisset. pro quibus facit. c. tua nos cum ibi notatis ó spon. Concordat Bal. vbi. §. Ró qꝫ iuramentum habet vim' casus expressi. l. cum pater. §. si quis matrem. ff. de lega. ii.

6 ¶Utꝝ extimatio factaꝫ venire casum fortuituꝫ. ℟. fm Jo. an. in. d. c. vnico ⁊ Bar. in. l. si vt certo. §. nunc videdũ ff. como. ⁊. l. i. eo. ti. quãdo sum⁹ i cõtractu. cuius nature non repugnat q̃ dñium trãsferaꝫ. tunc extimatio facit emptõeꝫ. vt. l. plerũq̃ꝫ. ff. de iure. do. ⁊ l. quoties. C. codeꝫ Et sic extimatio

facit periculum oē ⁊ comodū recipiē
tis.l.necessario in pri.ff.de peri. ⁊ co.
rei ven.⁊.d.l.quouens.⁊ plerūq; etiā
deteriorationis.vt.l si extimatis cū.l.
se.ff.so.ma.exemplū cū mulier dedit
viro rē extiatā.vt i.d.l.plerūq;.vl' cum
qs extiatā rē tradit.ita q; extiatio red/
dat nō res.vt in.d.§. nūc videndum
Si aūt sum⁹ in ℞cto ō cuius natura
ē vt solū ꝓ pte dñiū transferat ⁊ ꝓ pte
nō.sicut est in societate.sic periculum
partis solū si extimatio fit trāsit i acci/
piēt̄.vt.l.cū duobus.§.dāna.ff.ꝓ so/
cio. Si aūt sumus in ℞cto cuius natu
re repugnat dominij trāslatio vt in lo/
cato ⁊ hūmodi sic extimatio nō fa/
cit emptionē: nec trāsire periculū ca/
sus magis q; teneat ex natura ℞ctus
Nec ob.q; bar.vbi.ℨ.vult vt aliquid
operet.⁊ sic si teneba' lata solū teneat
ō leui: si ō leui.nūc ō leuissima. si ō le/
uissima: nūc de casu.q; hoc nō teneo
sic nec ℙda.in.d.c.vnico Sed dico
q; operat extimatio nūc solū vt sciat
preciū si deteriorare' vel perderetur
ex vicio recipiētis ⁊ sic releuatur dñs
ab honere probandi verū preciū rei
Si autez res extimata daretur cū pa
cto q; aut res vel extimatio redderet
sic facit transire periculum perēptio/
nis: sed non deteriorationis. vt.d.l.
plerūq; in fi.

Catheciſm⁹ gd ē.ℨ. q; ē ille exorcisatus qui fit ante ianuam ecclie sup baptizando. Vnde dicitur catheciſmus a cathecizo.i.instruo vel doceo Jō carheciſmus instructio vel doctrina dicit̄ de hoc in.c.per cathe/
ciſmum.ō.co.spi.li.vi.⁊ in.c.ante ba/
ptiſmum de conse.di.iiii.

1 **Dtz ℞bat̄** alīq; cognatio spūalis
in tenētibus i catheciſmo sicut in ba/
ptiſmo.ℨ.q; sic q̄ impedit matrimoniū
℞hendum sed non diriminit.℞ctum vt
in d.c.per catheciſmum.

2 Ad quid tenetur qui tenet in cathe
ciſmū. Dic vt.ℨ.baptiſm⁹.viii.in fi.

3 Ad quid valet catheciſm⁹.ℨ.fm
Theo.in.iiii.di.vi. q; minuit pātem
demōis: ne tantū possit in corpe ⁊ aia
vi.ℨ.j.exorciſm⁹ q; idem est.

Causa dī multipl' aliqñ cā pia. vide.j. le/
gatū.ii.i pn.cā ciuil' cui⁹ finis ē como/
dū ptis: seu aliquoz sine alteri⁹ puni/
tione. In hac tractam⁹ ō pecuniis et
possessionum negocijs ⁊ hūmodi.
vt i.xiii.q.ii.iuꝑ prudentiā tuā. Cā cri
minalis cuius est finis punitio peccati
vel vindicta publica. vt in.c.at si clerici
⁊ in.c.cuz non ab hoie.de iudi.⁊.d.c.
sup prudētiā ⁊.xvi.q.i.frater noster.cir
ca medium. Cā mixta ē que pticipat de
vtroq;.ō ꝓcu.c.tua. Arlz gl.videant
varie ponendo pecuniariam penā ali
quando pro ciuili aliquando pro cri/
minali. vt in.l.pretoz.in princi.ff.de se
pul.viola.⁊ in.l.vnica .C. quando ci.
ac.crimi.pre. Tamen pcorda q; quan
do pecuniaria pena applicatur fisco:
criminalis est sicut tenet Innocē.in.c.
qualiter.⁊ quando. el.ii.de accusati.⁊
est glo.⁊ Barto.in.d.l.pretoz.§.i.quia
sic intendim⁹ vindicta publica per pe
nam pecuniariam: sicut per penam
corporis. Si vero applicatur fisco ꝓ
interesse fisci: ciuilis est vt in.l.i.C. de
his qui vt indig. Nec obstat.c.per tu/
as.de ℨmonia.⁊ quod ibi notat ℙda.
in rubrica de iudi.quia illud.c. loqui/
tur de ammonitione⁹ prelatione. que
est ciuilis: quia facit ad bonum subdi/
torum habere bonum prelatum. Et
tali non imponitur pena debita delic/
cto: sed non permittitur exercere q̄
ei non cōuenit scilicet prelationez ad
quam est indignus. Item non dicunt

doc.q̄ ꝑtiſſe eſt agere ciuiliter quãdo
pẽa applicaꝝ ꝑti:ſz etiã alio mõ. ſicut
in.d.c.p tuas. Hoc ſegtur glo.ꝛ bar.
ꝛ Ang.in.l.iii.ff.de ſe.vio.ꝛ Bart.in
l.fi.in q̃ōe. Quero quomodo cogno/
ſcaꝝ.ff.de pu.delic. Itẽ glo. Albri.et
Saly.in.l.i.C.de ſe.vio.ꝛ glo.in.l. aut
dãnũ in prin.ff.de pe.ꝛ cõtor eſt opi/
nio de hoc no.d.Anto. in Rubrica.
de iudi.

1 ¶ Nomine cãe intelligiꝝ de cã ꝓpin
qua non remota. vide glo.in.c.ỏ cete
ro.ỏ homi. Et no.q̄ cã remota dicit
occaſio. facit lex q̄ domũ in fine.ff.lo/
ca. Vñ faciẽs turri: eſt occaſio homi/
cidij illi⁹ qui aſcendit ꝛ ſe precipitauit
Ipa vo eſt cã ꝓpinqua. Vñ aũt quis
teneaꝝ ꝓ cauſa remota no.glo.in.c.
ſicut nobis.ỏ teſti.que diſtinguit. Aut
dabat operam rei licite.ꝛ ſi adhibuit
diligentiã debitã. nõ teneꝝ.xxiii.q.v.
de occidẽdis. Si vo nõ adhibuit te/
netur. ſo.diſti.ſepe.ff.ad.l.aq.q occi/
dit.§.pe. Si aũt dabat opam rei illici
te.iputanꝝ ei ſemp omnia que inde ſe
quunꝝ. ſo.diſti.c.quãtũ dixit. de iiur.
c.fin.ff.ad.l.acquil.l. item Bella.in
prin.ii.§.item ꝛ cum eo.

2 ¶ Cauſa eccleſie nõ dꝝ cã ꝓpria re/
ctoris. vnde i cã ecclie ſue põt eſſe iu
dex.ii.q.vii.c.ſi qs erga epm.in glo.
facit.c.fi.de poſtu. vbi põit aut diuerſa
ꝓ ſe vl̃ ꝓ ecclia. Et hoc veruz dũmõ
ali⁹ cõſtituaꝝ qui agat nomine ecclie
vt in.c.inſuper.de teſti. Similiter põt
eẽ teſtis i cã ecclie q̃ alius ẽ cõſtitut⁹
qui agat nomine eccĺie .d.c. inſuper.
Sed no.q̄ licet canonicus poſſit eſſe
teſtis ꝓ ꝯcanonico ſuo ꝙ extraneum
q̄ nõ dicit domeſticus eius ſz eccĺie
tantũ ſm Hugo. vt in glo.d.c. ſuper
prudentiã.xiiii.q.ii. nõ tamen põt eſſe
iudex pro eo cõtra extraneũ: q̄ mioꝛ
cauſa repellit aliquem a iudicio ꝙ a
teſtimo. de offi.ỏle.c.cũ. R. canonic⁹

3 ¶ Cãm ꝓpriaz palã ẽ eam eſſe cuius
emolumenti vel dãnũ ad aliquez ſuo
nomie ptinet. c.biduũ.§.palã.ii.q. vi.

4 ¶ Cã cõis vtriuſq̄ ẽ. vt.ff. de ri.nup.
l.illud. Et ideo teſtis nõ põt eſſe in re
cõi ſibi cũ alijs niſi indirecte. vt lega/
tarius q̄ poteſt eſſe teſtis in cauſa teſta
mẽti in quo ſibi ẽ aliqd relictuz. Inſti.
de teſta.§. legatarijs ſed cauſa vniuer
ſitatis non videtur ſingularis perſo/
ne. vt in.c. qui manumittitur. xii.q.ij.
ꝛ ibi vide doc.in.d.§. legatarijs. cum
limitationibus ſuis.

5 ¶ Cauſa alia ipulſiua que occaſionẽ
remotã ꝓſtat ſicut Calfurnia q̄ ipoꝛ/
tune poſtulando cauſaz dedit vt mu
lier non poſſit poſtulare. vt in.l.i.§. ſe/
xtuz.ff.de poſtu. Et iſta ceſſante nõ ceſ
ſat effectus. alia finaꝝ. ꝛ iſta regula diſ/
poſitionem.c.cum ceſſante cauſa de
ap.l.generaliter.C. de epi.ꝛ cler. ꝛ ibi
Bal. multa dicit de hac materia. c. ge
neraliter. vi.q.i. Nec. cognoſcitur ex
v. Primo quando illud quod exprĩ/
mitur in viam cauſe reſpicit vtilitatem
tã alterius q̃ etiam ꝓium. l. ticio cen/
tum in prin.ff. de condi. ꝛ demõ. pu/.
ta dono tibi centũ. vt inde facias fieri
capellam in tali eccleſia que illa indi/
get ꝛ huiuſmodi. Si vo reſpiceret ſo
lum vtilitatem illius qui debet imple/
re ꝛ non ſit pia: ſic preſumitur cauſa
impulſiua. d.l. ticio.§. ſed ſi filio. Un/
de ſi lego tibi. x. vt caligas emaꝝ nihil
ominus tenet legatuz. licet nõ emas
Similiter ſi vt fũdũ. Sed ſi vt emas
fundum alteri minus induſtrioſo non
valet niſi caueat. vt ibi. Secundo co/
gnoſcitur quando exprimitur plus
actus in viam cauſe. l. ſi quis pro re/
demptione. C. de donatio. ꝛ. l. ſi ego in
prin.ff. de iu.do. ꝛ vult Barto. in.l.ii.
§. fi.ff. de dona. vt puta dono tibi cen/

6

tum vt facias hospitale: naz hospitale q̄ fiat erit causa finalis. Tercio cognoscitur quando in gerendo actum exp̄mitur ab hoie cā vbicūq; lex requirit ꝺ necessitate eam ad validitatē actꝰ q̄z tunc intelligit finalis vt actus sustineat. l. ſz si mors. §. fi. cū. l. ſe. ff. de do. iter vi. ⁊ vx. vbi dicit q̄ donatio facta vxori ad restaurationem edīū igne cōbustarū valet vsq; ad eaꝝ reparationē. ⁊ nō in plus. Quarto vbicūq; nō pōt esse alia rō illa censet cā finalis. l. q̄dam. vbi glo. C. de fideicōmiſ. Vñ q̄ legat iter ad fontē. videt legare ⁊ haustū. ff. de ſer. ru. pre. l. itē ſi. Quito vbicūq; lex exp̄mit cām censet finalis glo. ē notabilis in. l. cum tale. §. legato cāz falsaz. ff. de cōdi. ⁊ demō. quaz ad hoc pōderat ang. i. l. sciēdū. ff. de e di. edic. ⁊ Bar. i. d. §. fi. cui⁹ sūt ista dicta.

6 ¶ Est ⁊ alia cā q̄ ē cātiua alicui⁹ effectus sed nō sufficiēter ⁊ efficacit. ⁊ talis nō tenet ad restōnē dāni dati, prio lz peccauerit. Est ⁊ alia que ē. ātiua ⁊ inductiua alicuius effectus sufficiēter ⁊ efficaciter q̄ sine ea nō sequeret. et talis tenet ad restitutionē vltra peccatum cōmissum. Et de ista logtur. c. fi. de iniurijs. Nō no. q̄z facit ad multa.

Actio simpliciter dicta regulariter itelligit nuda p̄missio vt. l. ſācimus. C. de ver. sig. Fallit in cautione exp̄essa a lege p̄toria. vt. ff. de p̄to. ſti. l. p̄torie. la p̄ia. Et sic intellige glo. in. c. p̄ia igitur. de p̄se. di. iiij. Itē ſm glo. in. l. pe. in fi. ff. de pet. he. q̄n ē p̄ſōa ſuspecta. vt. l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. q̄ ſa. co. q̄z tūc ꝺz cauere cuz fideiuſſoria. Sz cū addit idonea vel ſufficiēs: itelligit de pignoratitia vel fideiuſſoria. vt. ff. de fideicōmiſ. li. l. ergo q̄diu. §. addici. ita Vide glo. in. c. ad nr̄am el p̄mo de iureiurādo. ⁊ in. c. vltimo de pig. ⁊ in. c. ex publico. de cōuer. p̄ſu. Si ꝺo dicit cautio mediocris: tūc venit obligatio omniū bonoꝝ. tex. ē singularis in. l. filio i fi. ff. vt le. noie caue. Si ꝺo dicit cautio cōpetēs intelligitur arbitrio iudicis ſm aliquos: vel ſecūdum alios fideiuſſoria vel pignoratitia. vt in glo. l. ſi debitori. ff. de iudi. Notat tamē Bal. in. l. vniuersa. C. de p̄ci. imp̄era. of. q̄ quādo statuto cauetur q̄ caueat idonee: q̄n cōp̄romiſſuz petitur intelligitur arbitrio iudicis. ⁊ in. l. oēs C. de epi. ⁊ cle. dicit tenetur quis dare fideiuſſores: ⁊ ñ pōt: tūc tenetur obligare oia bona ſua meliori modo quo pōt. Si ꝺo dicatur. satisdet vel satisfaciat. fideiuſſoria itelligit. vt in. d. l. qui satiſ. cog. ⁊ ſm glo. in. d. l. pe.

Cecitas mētis secūdū Tho. ſa ſcḋe q. xv. ar. i. p̄ouenit dupliciter. Primo ex hoc q̄ auertit se ſpōtanee a p̄ſideratione p̄mi p̄ncipij intelligibilis ſcḋm illud ſal. Noluit intelligere vt bene ageret. Alio mō p̄ occupationē mētis circa alia q̄ magis diligit q̄z dictū p̄ncipiū ꝓz illud ſal. Sup cecidit ignis. ſ. cōcupiſcentie. ⁊ non viderunt ſolē. Et sic patet q̄ est peccatum. ⁊ a Gre. xxxi. mora. ponit filia luxurie

¶ Sed vtruz sit mortale. &c. q̄ sic q̄ sic non vult intelligere necessaria ad ſalutez. xxxviii. di. c. qui ea. ſilr quādo ta occupatur i temporalibus q̄ omittit necessariaz vacationem quaz ḋeo tenetur exhibere. vt in diebus festiuis i gbꝰ ꝓz Ri. i. iii. di. xxxvii. ar. iii. q. iiii. i aliqua hora tenetur ḋeo vacare mēte: vel huiuſmodi. secus si omittit que non sunt necessaria ad ſalutem q̄z tūc est peccatum veniale.

Edere bonis debet q̄ soluere non valet creditoribus suis. Et vale-

bit ei ad tria. primum ne incarceret .l. i.C.qui bo.ce. po. de quo vid. ſ. Carcer.§.ii.fm ne excõicetur .t ſi erat excõicatus dz abſolui recepta idonea caut óe de ſoluendo debito ſi ad pin guiorẽ fortunã venerit .de ſolu.c.odo ardus. Tertium q̃ nõ cõdẽnet niſi in quãtũ facere poteſt habita ratione ne egeat: nec enĩ fraudãd⁹ eſt alimentis quottidianis .ff.de re.iudi.l.ſunt qui i id q̃ facere pñt.t.ff.qui bo.ce. poſ.l. is qui.t.l.qui bonis .t.l.ſi debitores. Nec ob.c.peruenit.de fideiuſ.q̃ ibi nõ ceſſerat bonis. Limita tamen ter tiũ qñ non cõuenit rõe delicti. qui ſi cõueniret rõe delicti.non haberetur reſpectuſ ne egeret etiã in clerico.vt. no. Pda.i.c.olim nobis.de.reſti.ſpo. Quõ vo ſit vide.j. ſolutio.§. xxiii.

Clare peccatũ alicuius ppter peccuniã vl̃ gratiã: aut conſanguinitatẽ. ſimonia eſt.vt in.c.nemo de ſimo. vbi glo.t Jnno.dicit q̃ rõ eſt q̃ quilibet tenetur alterius peccatuz ad penitentiã.iudicaſ.xxiii.q.iii.tam ſacerdotes. Secus aũt in indicatióe furis.vl̃ ſerui fugitiui vt capiatur q̃ licite merces accipitur.ff.ỏ officio pfecti vrbis. l.ſolẽt.t.ff.de cõdi.ob.tur. cãm.l.iiii. §.vltimo. Nec proprie dicit. Jnno.q̃ eſt ſimonia vbi ex gratia quis nõ iudicat.ſed dz puniri ſicut ſimoniacus. tu dic ſm glo.in.l.iiii.§.ſi tibi.ff. de condi. ob tur.ca.q̃ ille qui nõ tenetur per officiũ vel actionez vel iudicẽ reuelaſ furem licite accipit aliquid. vt iudicet ſz accipere vt ñ iudicet turpiter accipit.q̃ contra publicaz vtilitatẽ: que ẽ maleficia puniri.vt.ff ỏ fideiuſ.l.ſi.qſ a reo.§.pe. Et.ſic patet q̃ rõe naturali non tenetur quis iudicare. q̃ tunc nõ liceret accipere p̃ iudicãdo. vt.ff. de cõdi.ob tur.cau.l.i.in.fi.t.l.ii.primo.§. Qõ tamẽ licet vt in.d.§.ſi.tibi quod limito vel̃ de iudicatióe q̃ fit p̃ lato vt putat.ſecus de illa q̃ fit alicui vt prouideat q̃ teneretur.

Cenſura eccleſiaſtica quid cõprehendat.§.q̃ interdictum ſuſpenſationem t excõicationez .de ver. ſig.c.querenti.

Cenſus eſt quedam pẽſio que de prouentibus ſoluitur.i.q.iii.queſtũ: vel pót dici cenſus q̃quid annuatim ſoluitur in q̃ſtitate vl̃ ſumma.ff. de cenſi.l.etatem.

¶ Cenſus nouos imponere eccleſiis aut veteres augere prohibetur omnibus epiſcopis t prelatis i.c. prohibemus ỏ cenſi.etiã ſi eripuerunt eos de manu laici.vt in.c. ecclijs.eo.ti. Dicit tamen Pda.in.d.c.prohibemus .q̃ hoc verũ eſt ad vtilitatem corũ ꝓpriã vt in.cle.ii.ỏ re.ec.non.ali. Secus eẽt ad vtilitatem alterius eccleſie. rõnabili cauſa ſubſiſtente t a prelato iuriſdictionem habente epiſcopalẽ t in eccleſia pleno iure ſibi ſubiecta.q̃ tũc pót.vt no. Jnno .in.d.c. phibemus. t.facit.c.preterea.eo.ti.

¶ Quis poteſt imponere cenſum.§. q̃ qcunq̃ hz ius in re tali.vt inſti.de vſufru.§.ſine teſtamento:

¶ Quod argumentuz preſtat cenſus ſolutio.§.q̃ aliqñ ſubiectionẽ.de cẽſi.c.ois anima. Aliquando pſtitam libertatem vel perceptã protectionem. vt in.c.percepimus.de priuil.

Certum: dicitur id de quo proprio. nomine: vel indubitata circũlocutione conſtat. vt in glo.de priuil. c.cum plantare. Jnſti.de exhereda. li.§.nominati.vbi dicitur q̃ qui vnuz filium ſolum habet nominatim exhe

redat siue dicat. ticium filiumm meum exheredo. siue filiū meū exheredo.

Cessatio a diuinis officijs alia generalis. ⁊ hec equiparatur interdicto. ita q̄ posita generali cessatione ab eo qui pōt vel de iure vel de cōsuetudine in loco aliquo. si quis ibi celebrat est irregularis. ⁊ religiosus talem cessationē nō seruans est excommunicatus ipso facto si matrix ecclesia seruat. Et sic intellige cle. i. de sen. ex. ⁊ Inno. in. c. non est nobis de spō. Cessatio vō specialis est illa que solū in aliqua ecclesia ponitur. Et hec non cōparatur interdicto. Unde celebrans in eadem ecclesia nō efficitur irregularis nec religiosus excommunicatus si non seruat q̄uis talis ecclesia esset matrix. Et sic intellige glo. ii. c. si. canonici de offi. ordi. li vi. ⁊ Inno in. c. dilectis filijs de ap.

1 ¶ Que est pena imponentis generalem vel specialem cessationem indebite. ℞. q̄ illi qui imponunt tenentur restituere omnes fructus quos interim ab ecclesia perceperunt In qua cessatum est etiam si talis ecclesia sua erat. ⁊ ipsi ecclesie. Item tenentur de omni damno quod alii incurrerunt propter talē cessationem. d. c. si canonici. ⁊ ibi Se. dicit q̄ licet. d. c. loquitur de capō canonicorū tū idē erit in aliis qui ipsam cessationē imponunt.

2 ¶ Que est pena illius qui dat causam cessationi. ℞. tenetur ad omne interesse quod canonici. aut alii incurrerūt. ⁊ ad aliquam aliam satisfactionem extimandam arbitrio superioris in recompensationem cessationis facte in ecclesiis. d. c. si canonici.

3 ¶ Que requirunt ad hoc vt cessatio debeat seruari. ℞. fm. Jo. an in. c. quāuis de offi. ordi. li. vi. q. x. ¶ Primo q̄ hi qui cessant habeant ex consuetudine. vel alio iure. Secundo q̄ conuocentur absentes ad contractādum de cessatione. ¶ Tertio q̄ tractēt diligēter. ¶ Quarto q̄ d cessādo dēliberēt. ¶ Quinto q̄ sit manifesta offensa: vel iniuria. Et fm Inno. ⁊ Hosti. debet esse notoria. q̄. si nō esset nulla consuetudo p̄ desset: q̄ cēt ecclesijs onerosa de cōsue. c. i. ⁊ c. cum venerabilis q̄ ille cōtra quē cessat non debet convinci probandis: sed apertis ⁊ notoriis: maxime in cultu diuino tollendo. C. de actio. ⁊ obli. l. negantes. ¶ Sexto q̄ sit causa rōnabilis. ¶ Septimo q̄ ante cessationem instrumento publico vel patentibus literis autentico sigillo munitis causaꝫ cessationis exprimant. ¶ Octauo q̄ illud instrumētum vel literas tradant ei contra quē cessant. ¶ Nono q̄ requirant illū vt emendet competenter iniuriam p̄p quam cessare volunt: q̄ si non fecerit tunc locum habet cessatio. ¶ Decimo q̄ post cessationem vtraq; pars debet arripere ad sedeꝫ apostolicā infra mensem p̄ se vel p̄ procuratores sufficiēter instructos. ⁊ cōtinuatis diebꝰ quā cito poterūt se sedi aplice p̄sentent vt discutiat q̄d sup̄ hoc sit agēdū. his nō seruatis nō seruat cessatio. Sicr si pl̄s q̄ possint cessationeꝫ cā nō fuauerit ab aliis nō fuerē sicr hoc no. Jo. mo. ⁊ Bal. i. c. si canonici. de of. or. li. vi. q̄. c. reprobat p̄suetudo illoꝝ q. in. aggrauatione cessatiōis imagines crucis vel aliorū sanctoꝝ p̄sternūt: vrticis supponūt vel lapidibꝰ ⁊ hmōi. ⁊ q̄ talia faciūt grauiter sūt puniendi vt ibidē

Cessatio actionū an valeat. ℞. Da. i. c. fi. de alt. in. mu. cā fac. colligēdo dicta. doc. distinguēdo sic. Cū quer̄ an valeat cessio actionuꝫ dic aut fuit

facta in vltima voluntate. ⁊ tenet vt no. i.l.nomen.ff.ꝺ le.iii. Sic tñ ꝙ si actio erat in iudiciũ deducta per defunctuꝫ nõ debet agere legatarius. sed heres oẽm talẽ vtilitatẽ quã cõsequetur he/res debet legatario restituere: Et si ni hil cõsequitur. nihil restituet: qꝛ vide tur testatoꝛ legãdo actionẽ legasse euẽ tum illi⁹ iuditi. Et ob hoc ne fiat col/lusio p heredem pót legatariuſ si vult assistere heredi i iudicio. vt i aut.nũc si heredi.C.ꝺ liti. Si. ꝺo actio ñ erat deducta in iudiciũ poterit legatarius post cessiõem agere. vt ibi. Sed cui⁹ sumptibus. &. glo.in aut.nũc si heres ꝙ si erat litigiosa cũ legabat.tũc sum ptu heredis .l.cũ seruis.ff. de.le.i. Si ꝺo facta est litigiosa viuo vel ⁹mortuo testatore tũc sumptu legatarij. vt.ff.ꝺ le.i.l.fu⁹.legatus. nisi heres fuerit in mora.ar.ff.de le.i.l.cũ res. Aut cessio fit inter viuos. ⁊ distingue quia aut fit potentioꝛ ratione officii seu dignita/tis ꝓcipue ⁊ nó valet ⁊ cedens debet ꝓdere oẽ ius qꝺ habebat. Et iste ẽ ꝓ prius casus. l.ii. C. ne. li. po. Et hoc ve rum fm spe. in ti. de. cessione actionuꝫ post Bin. qñ fit potẽtioꝛi malitiose: cũ opprimẽdi aduersariuꝫ secus si fieret bona fide. ar. l. qui stipendia .C. de ꝓ/cur ⁊ placet Pa. Si ꝺo cessó fit po/tẽtiori nó rõe officii vl⁹ dignitatis: sed rõne nobilitatis: vel qꝛ ditioꝛ vel alio respectu: tũc si fuit facta cessio rõe iu/dicij mutãdi pót excludi cessionarius per exceptionẽ. vt. l. pe .⁊ qꝺ ibi no. ff. de. ali. iu. mu. cã fa. nó perdit tñ actio nez cedẽs: sed punit fm vnam opini. quia nõ pót amplius cedere istã actio nem alteri: nec pót in ea cõstituere ꝓ curatorem: sed tenet ipse ꝓseq: vt vꝭ fruere. d. l. pe. gl. tñ in. dꝰ. l. pe. dicit ꝙ in isto casu videt trãstulisse magis rez ꝙ litẽ. ⁊ sic cessionari⁹ habebit rez si euicat: ⁊ cedens expẽsas litis facit in dãnũ suũ. secus si nó fuit facta rõe iu/dicij mutãdi: quia tz vt pz ex notat in glo. in. l. i. C. ne lic. po. Aut cessio q̃ fit inter viuos: ⁊ que nó fit potẽtioꝛi ẽ du bitata. ⁊ ꝺ dubitata eo ipso ꝙ est in li tigiũ deducta: qꝛ dubius euẽtus liꝫ: ⁊ sic non potest regulariter alteri cedi. ⁊ cedẽs incidit ĩ viciuꝫ litigiosi. vñ ꝺz puniri. vt hẽtur in. l. fi. C. de liti. ⁊ ꝓ gl. in. c. ecclia el ꝓmo ne li. pen. fallit i ca sibus ibi numeratis. No. hic ꝙ in ca/sibus in quib⁹ pót fieri cessio: ꝙ ꝓse/cutio actiõis fiet a cedẽte: nó a cessio nario fm ino. in quadã glo. in. d. c. fi. allegat in ar. l. q̃ q̃. ff. ꝺ aq̃ plu. arce. Aut actio nó ẽ dubitata tũc regulariꝫ pót cedi titulo donationis: vẽditionis vel alio titulo legitimo. vt ꝓbat. C. de he. vel ac. ven. l. nois venditio. ⁊ in. l. ꝓ diuersas. C. man. Pretendit tñ sisat⁹ contractus ex sex. ¶ Primo ex mo/dicitate precij: ⁊ extimat ista actio fm dubiũ. expẽsas: labores ⁊ huiusmodi fm Pa. ibidẽ. ¶ Secdũ ño qñ ces sione nó exprimit titulus: vt qñ dicit cedo actionẽ ⁊c. nec ꝺz ꝓ q̃ cã vt ꝓ/batur in. d. l. ꝓ diuersas. ⁊ tenẽt cõiter doc. ¶ Tertio qñ cessio fuit pro parte vendita: ⁊ pro pte donata. vt. d. l. ꝓ di uersas: Rõ qꝛ ista cessio est odiosa se cus in alijs quia valet. Et isto casu ad mittit cessionarius vsq; ad quãtitatez quã exbursauit Jn alia perditur actio vt in. d. l. ꝓ diuersas. ¶ Quarto qñ ces sio pure vẽdit: tñ ꝓciũ nó soluitur nisi ꝓ parte. ⁊ de reliq̃ cõfitet se recepis/se ¶ Quinto qñ dicit se donare ꝓpt benemerita. que nõ sũt. Fallit in casi/bus contẽtis in. d. l. ꝓ diuersas. vbi nõ presumit fiatio. vt puta si inter choe/redes ẽ facta. cessio: vel cũ ẽ facta inso lutũ: vl⁹ ꝓ munimine rei sue: vt cũ do mꝰ tua. minat ruinã domui mee: ego

nmẽs emi oẽ ius tue. Ite3 si sit inter legatarios ⁊ fideicõmissarios: vel qñ hęres cessit actionẽ legatario. Silr in societate. s. qñ socij sibi cedũt actionẽ

1 ¶ Utrũ clericus possit emere cessionem. ff. pa. i. d. c. fi. q9 nõ: q2 vili9 emere ⁊ carius vendere nõ licet ei: fz posset tñ võari ecclie vl clico bõafide ⁊ tenet nec credo illicitũ fm pa. ibidez

2 ¶ Sed queritꝫ qñ dicit res litigiosa ff. litigiosa res est de cuius dñio causa mouet inter petitorẽ ⁊ possessorẽ iudiciaria ꝙuctiõe. vel precib9 ꝓncipi oblatis ⁊ iudici insinuatis: ac p euz futuro reo cognitis. Ita dicitur in auc. litigiosa res. C. de liti. fz bar. i. l. i. C. õ liti. distinguit. q9 aut agit actione reali: et tũc si cõtenditur de dñio vel quasi. puta quia dicit rem suam esse: vel de ei9 dñio vl quasi. sic res efficit litigiosa p simplicem ꝙuentionẽ vt in. d. auc. litigiosa. Si vo non contendit de dñio sed de alio iure ꝓncipaliter: puta hypothecaria ⁊ huiusmodi: sic non efficitur litigiosa. Aut agitur actõe pson̄ali ⁊ sic nunqꝫ efficit litigiosa. Aut agit actione mixta: ⁊ sic si est vniuersalis efficit litigiosa per solam controuersiam. Si vo est particularis: sic efficitur litigiosa per litis ꝓtestationẽ. Concordat ino. in. c. cũ. M. ferrariẽsis. õ cõsti. ex hoc patet q9 quãdo res nõ est litigiosa potest alienari absqꝫ vicio litigiosi: alꝫ nõ sine pena litigiosi.

3 ¶ Que est pena litigiosi. ff. vt no. i. l. fi. C. õ liti. q9 qui scienter ex aliquo cõtractu rẽ litigiosam acceperit restituere tenet rem ⁊ precio eius ꝓuabit ⁊ fisco applicabit. Si vo ignoras rez litigiosam emerit: vel ex alio cõtractu acceperit: tũc cõtractus non tenet: fz condẽnatur vendẽs restituere precitñ ⁊ vltra tertiã partẽ. Et si p donatiõez fit facta alienatio extimabit: ⁊ idẽ fiet de precio quo est extimata: vt dictuz ẽ de contractu emptionis vel alio contractu exceptis casib9 donationis ante nuptias vel transactionũ: aut diuisionis rerum hereditariarũ facte vel p legati: vel per fideicõmissi causam de quibus in. d. l. fi. ⁊ in. d. gio. d. c. eccle sia el primo. ⁊. ii. q. i. quia res. i litigio in quibus potest fieri alienatio sine vicio litigiosi.

¶ Utrum res litigiosa possit alienari ab alijs inter quos nulla lis ẽ de ea. ff. ang. in auc. de litigio. q9 sic. 4

Cimiterium

grece dicit a cinis grece q9 est dulcis flatio animax vel potius coꝛporuz: quia ibi cinis moꝛtuorum detinetur vel a tis q9 est ante: quia ante ecclesias fieri solet. hec Be. in. c. vnico. õ ꝓfe. ec. vl alta. li. vi. de immunitate ciniterij: vide j. Immunitas. ⁊ de eius consecratione ⁊ pollutione. vide. j. consecratio. iiij. per totum.

Circunstantia

dicitur quod circũstat actum quasi extrinsecus extra actus substantiam consideratum. Hoc autez vno modo est ex parte cause. ⁊ sic vel finalis: ⁊ sic consideramus cur fecerit: siue respectu agentis ꝓncipalis: ⁊ sic qs fecerit. Aliquando fspectu instrumenti: ⁊ sic quo instrumẽto: vel quibus auxilij. fecerit. Aliquando circũstatur ex parte mensure. ⁊ sic consideram9 vbi vel in quo loco: aut quãdo fecerit aliquando ⁊ tertio ex parte ipsius actus consideramus modum agendi. puta fortiter vel lẽte: si sepe vel semel soluz sine consideramus obiectũ: siue materiam actus. puta vtrum patrez percussit vel extraneum: siue effectũ quẽ agendo inducit: puta vtrum percutẽ-

do vel vulnerauerit vl occiderit: que oia continent i his versib⁹. Quis qd vbi: quibus auxilijs: cur: quó quádo ꝛ quotiens. Ita tñ ꝙ in quid includa tur nó solum effectus: sz etiã obiectũ vt intelligat: ꝛ qđ: ꝛ circa quod.

1 ¶ Vtrum circũstantia mutet speciem peccati. ꝛ. ꝙ circũstantia tripliciter se habet ad actum peccati. Aliquando enim circũstantia adueniens actui indifferenter se habet quantũ ad rõnez ꝛ tũc nõ dat speciẽ peccato: neqz aggrauat. Nihil enim ad rationẽ ptinet vtrũ ille qui percutit tali vel tali veste induatur. Aliquando vo differentiaz aliquaz habet per comparationez ad rationẽ importans aliquid repugnans rõni primo ꝛ per se: ꝛ tũc dat speciem peccato: sicut accipere ꝛ alienũ. Si ãt primo ꝛ per se non iportat aliquid repugnãs rationi: sed per comparationem ad id qđ primo ꝛ per se rationi repugnat aliquã repugnantiã habet ad rationẽ. Sicut accipere aliquid in magna quantitate: nihil repugnãs rationi dicit: sed accipere alienum in quantitate dicit maiorẽ repugnantiã ad rationẽ. Unde illa circũstantia aggrauat Vel sic ꝑm philosophũ. v. ethi. ꝙ peccatũ recipit speciez ex intentione peccantis. Unde ille qui mechat vt furetur magis est fur. qz mechus.

2 ¶ Vtrum circũstantia aggrauet peccatũ i infinitũ. ꝛ. ꝙ qñ circũstãtia non constituit speciẽ nouã. tunc non aggrauat peccatũ in infinitũ. vt venniale possit fieri mortale: quia peccatuz venniale ꝛ mortale nõ sũt eiusdẽ speciei: sed quando circũstantia cõstituit nouam speciẽ potest cõstituere peccatũ mortale: ꝛ ita aggrauare in infinituz sicut si quis dicat verbum ociosum: vt pronocet aliquẽ ad luxuriam.

3 ¶ Vtrũ circũstantia persone aggrauet in infinitũ. ꝛ. ꝙ non nisi solum dupliciter ¶ Primo quãdo ꝓpter cõditionez sui status est aliquid ei de necessitate: puta religioso non accipere vxorẽ. ¶ Secũdo ratione scãdali ꝙ etiã est cõtra preceptũ ꝑbere ruinam ꝓximo: aliter nõ potest. vt. s. p supradicta. hec oia ex fran. in. ii. sen.

Citatio debet fieri tribus ꝛ edictis: vel vno peremptorio: quod continere debet tantum tẽpus quãtuz tria edicta nisi necessitas vrgeat. de dila. c. i. vbi de hoc in glo.

¶ Vtrum quãdo iura exigũt trinam monitionem sufficiat vna vide. j. clericus. ix. §. iiii. 8

¶ Vtrum corporaliter impeditus teneatur per alium comparere. ꝛ. pa. in c. in nomine domini de testi. ꝙ nõ ꝛ actus gestus eo absente est perinde: ac si non fuisset citatus. 2

¶ Vtrũ sentẽtia lata cõtra non citatum valeat. ꝛ. Lar. in cle. pastoralis. i §. deniqz. de re iudi ꝙ si nullo mõ fuit citat⁹ est nulla ipso iure. de maio. et obe. c. inter quattuor. ¶ Da. tamen dicit in. c. causaz que ò rescrip. ꝛ in. c. cũ sit de appel. ꝙ in facto notorio cũ certum sit absenti nullam competere defensionem potest fieri sententia cõtra absentem non citatum: excepta sentẽtia excõicationis. c. sacro de sen. exc. 3

¶ Sed quid si citatus sit non legitime. ꝛ. Lar. vbi. s. videt ꝙ debeat haberi ꝓ nõ facta. c. bõe el. ii de elec. 4

¶ Vtrũ quis possit ò nũciari excõicatus nõ citatus. ꝛ. pa. in. c. peruenit. de ap. ꝙ nõ vbi excessus nõ sit notorius facit. c. cum secundum. ò hereti. li. vi. 5

¶ Vtrũ prelati religiosoz possint subditos ab officijs deponere: suspendere. ꝛ huiusmodi ipsis nõ citatis. ꝛ. ꝙ sic si ita habet eoz ꝓsuetudo: aut cõ- 6

stitutiones ſm quas debet ꝓcedere ꝛ no.in.c.cum ſpeciali.ꝛ.c.quia nos de appel.ꝛ in.c.cum medicinalis.ō ſen. excō.li.vi.ꝛ dicit glo.in.d.c.cum ſpeciali quam ſequit̄ pa.ibidē q̄ diſpoſitio c.ſacro.de ſen.excō.non ē neceſſario ſeruanda in religioſis cōtra ſuas obſeruantias ſpeciales. Et ibi dicit pa.hoc ꝓcedere: vbi regula vl̄ cōſtitutio religioſoꝝ dat certū modū excōicādi religioſum: vt ſatis ſit ſeruare eaꝫ Et hoc idē tꝫ Fede.in conſi.v.

7 ¶ Utrū citatio aliquādo ſit nulla.i.ñ valeat.ℜ.glo.in.c.ſi epſ.iii.q.ii.q̄ ſic viii.caſibus. ¶ Primus qꝛ in angusta tpa. ¶ Secundus qꝛ non exprimitur cā citationis. ¶ Tertius quia nimis maturat pemptoriū. ¶ Quartus rōne tpis. ¶ Quintꝰ rōe loci. ¶ Sextus rōe iudicis. ¶ Septimꝰ qꝛ reſcriptū apoſtolicū nō iſerit i ea. ¶ Octauus qñ fit ſpoliato.ō quibus vide ibi Tuncꝰ tamē eſt vt ſemper citatus compareat allegaturus priuilegiū: vel appellaturus ſi eū grauauerit.niſi quando cōſtat eū nō eſſe iudicē ſuum.vt in d.gl.ꝛ in.c.veniens de accuſa.in glo.

Oſtariſtis qui partiſ vtūtur inſtrumētis licite poteſt aliquid dari:ꝛ talia audire vel talibus vti: quando fit ad laudem dei: vel ob aliā iuſtam cauſaꝫ:puta ſ̄creationis:quia debilis eſt vel infirmus ꝛ huiuſmodi. de ꝯſe.di. iii.peruenit. Ad voluptatē autem vel luxuriam talibus vti vel aliquid dare eſt peccatū mortale. xcii.di.i ſcā not. hec glo.in.c.donare.lxxxvi.di.

Vnitas vel vniuerſitas ñ dicitur aliquid facere niſi id ſit collegialiter deliberatum: etiam ſi maior pars illud facit. Ita dicit glo.notabiliter in.l. ſicut.ff.quod cuiuſq; vniuer. ſequitur Bar.in.l.aut facta.ff.ō pe.facit quod no.in.l.felicis.de pe.lib.vi.ꝛ gloſ.in.l. aliud.§.retert̄.ff.de reg.iu. querentes quando vniuerſitas delinquit.cōmunis opi.tenet ſm pa.in.c.ii.de poſtul. pre.ꝛ Jo.an.i.d.c.felicis.q̄ eſt quando ꝓius aliquid fuit deliberatū in vniuerſitate ipſa:pulſata campana ꝛ aliis requiſitis ad congregationeꝫ: vnde ſi omnes huiꝰ ciuitatis facerent delictū non diceretur factum ab vniuerſitate ſed per ſingulos vniuerſitatis.etiaꝫ ſi facerent pulſare campanā. ꝛ leuarent vexillum.nam iſtud eſt potius factum ſingulorꝝ.facit quod no.i.c.cū oēs.de poſt. Pa.in.c.dilectꝰ el.ii.de ſimo.

¶ Utꝛ deſtructa ciuitate deſtruāt̄ oia priuilegia eiꝰ.ℜ.ino.i.c.ii.ō no.op.nū. q̄ ſi eccliа: vel ciuitas: vl̄ alia loca.ſiue ſacra ſiue ꝓphana auctoꝛitate ſuperioris pp delictū eoꝝ ōſtruant̄:ō cetero nō ꝺꝫ vocari clicus illiꝰ eccliе vel municeps illiꝰ ciuitat̄:ꝛ ille locꝰ priuilegiū pdit. vt de ꝯſe.di.i.placuit.xvi.q.vii.ꝛ hoc dicimꝰ.ar.ff.qñ dī.le.vſufru.ce.l. i.Si āt ab hoſtibꝰ ōſtruat̄:aut p tirānt dē vl̄ ꝛ vt ꝛ hedificet̄ ꝛtiet oia priuilgia facit.vii.q.i.paſtoral̄.ꝛ xix.q.iii.q̄ ſel̄ ꝛ idē vī ſi auctoꝛitate ſupioris trāſferat̄ ad aliū locū: vel alij vniat̄: vt no.in.c. i.ne ſe.va.ō reli.do.c.qꝛ mō aſſeriū et idē itelligit̄ in ciuitate ꝛ alijs locis ꝓphanis.ar.ff.de ꝯhē.em.l.ede ſacra.

¶ Utꝛ ciuitatis appellatione aliud ꝗꝫ qō ē iſra menia veniat.ℜ.ſm Pa. in c. Rodulfus. de reſcrip.q̄ nō i materia odioſa ſeu ſtricta: niſi quādo diſpoſitio cōcepta nomine ciuitatis eſſet inutilis: vel poſſet fieri fraus: tūc ꝓtinētur ſuburbia ꝛ ꝓtinētia edificia. Et ſic intellige to.an.i.c.ſi ciuitas de ſen.excli.vi.ſꝫ in materia larga ſeu indiſcreti noīe ciuitat̄ venit ciuitas cū ſuo territorio.vt eſt ex.i.l.vnica.§.ꝛ vrbē.ff.de

offi.prefec.vrb.Similiter in materia larga nomine ciuiū: veniūt etiā illi de comitatu ⁊ de toto territorio. vt in.l.q ex vico.ff.ad muni.⁊ in.l.nō dubito. ff.de capti.⁊.l.qui continentib⁹.ff.de ver.sig.⁊ per Bart.in.l.1.ff.ad muni. vide bonā glo.in.c.i.ō vsur.li.vi. Sz in materia stricta secus: lz contrarium videat tenere bar.i.d.l.i.⁊.l.mille passus.ff.de verb.sig.⁊.l.nam quod lig/de.§.si ita legeā.ff.de pe.le.que volūt q⁹ mille passus a muro cōprehendantur intellige quando subiecta materia ita requirit in speciali.

3 ¶ Vtrum natus in aliqua ciuitate ex parentib⁹ qui ibi nō habent domicilium sit ciuis.&.q⁹ nō fm bar.in.l. filios.C.de nau.⁊ origi.lz in.l.filij.ff.ad munici.lz dubitatiue loquaā. Pda.vbi ē.tenet q⁹ non.

4 ¶ Vtrū ciuitas censeaā iure minoris.&.ino.in.c.i.de resti.in inte.q⁹ sic. Est tñ differētia inter minorē ecclesiā rem publicā ⁊ ciuitatē in integrū restōne: lz lex dicat q⁹ respublica fungaā vice minoris.C.q.ex cau.ma.l.pen.⁊.C.de iure re.pu.l.rēpublicā.C.de sa.sā.ecc. l.fi.quia pupillo ⁊ etiā minori non currit hodie vsucapio aut p̄scriptio.x.vel xx.annor in rebus que seruando seruari possunt: siue sint mobiles siue i/mobiles.C.de admi tu.l.lex que tutores in fi. Ideo super eis nō est necessaria restitutio in integrū: lz ante tempus huius legis,curreret contra minorē nō cōtra pupillū.ff.ō acqui.re.do. l.bonefidei emptor.§.i. Sz cōtra ecclesiā ⁊ rempublicā ⁊ ciuitatez currit vsucapio ⁊ p̄scriptio ⁊ alie tēporales ⁊ ppetue p̄scriptiones.sed daā ei restitutio sicut minori: quia predicti fingūtur esse in vltima instantia minoris etatis. Prescriptio aūt.xxx.vel.xl.annorum certū est q⁹ currit cōtra oēs p̄ dictos.sed datur eis restitutio ex verbis generalibus edicti que sūt. Si qd cum minore gestuz erit ⁊c. Pupillus autem ab his prescriptionibus seruatur illesus.C.de prescrip.xxx.annorum l.sicut. Quod autem ciuitati detur restitutio in integrū nō placet. Inn.vbi §.arg.l.nihil interest.ff.ad maced.sed bar.in.l.respublica.C.ex quib.ca.ma. post Ja.butri.tenet q⁹ sic saltē ex clausula generali: quia ex quo regitur per administratores habet iustam causam petendi restitutionem. Hoc etiam tenet Bald.ibi ⁊ est verior opi.lz glo.in d.l.teneat contrariū.facit p̄ hoc.l.sed ⁊ hi q.ff.de publi.vbi ciuitas dī respublica. Seqā hoc Jo.an.i addi.ad spe. ti.de i inte.rest.vbi post multas opi.resident i opi.Odof.q tenet q⁹ nō solū ciuitas sed etiā castrū ⁊ villa possunt petere restitutionē in integrū: cuz ibi sint multe persone vidue ⁊ pupilli.⁊ licet bar.post butri.in. d.l. respublica.non admittat nisi in villa ⁊ castro populoso. Bal.tñ ⁊ Ja.de are.tenēt etiaz i villa nō populosa ex quo regit̄ per alios ⁊ ibi sint minores ⁊ mulieres.⁊ hanc opi. Pda.in.c i.de restit.in integ. dicit equiorē.⁊ facit qō no.in.l. rēpublicā. C.de iure reipublice.⁊ in.d.l.sed ⁊ hi. vbi dicitur q⁹ quodlibet municipiū dicitur respublica.

Quis vtrū efficiaā in loco vbi p̄sequit̄ q⁹ dignitatē.&.bar.i.l.i.ff.ad munici.q⁹ sic facit.l. municeps.§. miles. ff.e.⁊ qō notāt doc.in.c.q⁹ in tñ ō p̄ ben.vbi p̄cludū tq⁹ clericus sortit̄ domiciliū vbi est beneficiatus si residere i eo teneā: alīs nō: sicut hi quib⁹ dispēsatū est sup pluralitate beneficior.

¶ Vtrū dicēs volo te habere p̄ ciue efficiat ciuē si hz auctoritatē.&.q⁹ sic. vñ statutū qō dicit q⁹ talis habeat p̄ I

cine efficit cinē.argu.optimuz in.c.ex parte.de despon.ꝛ qđ̄ no.Bar.in.l.si marit⁹.ff.de adul.ꝛ in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsuca. Rō ſm pa.in.d.c.ex parte.qz vbi actus dependet a mera volūtate loquentis:pria ſunt dicere ꝙ vult talem habere ꝓ vxore vl̄ cine:ſicut dicere te duco in vxorem vel facio cinē. Et ſic ſi ſtatutū dic̄ ꝙ ſcholares tanq̄ ciues debent tractari: ex hoc creati ſunt ciues rōne predicta. Et ideo dictio tanq̄ ponit veritatez ñ ſilitudinē. Et hoc vez q̄n verba ꝛ materia ſubiecta patiuntur.

CLamoz eſt filia ire q̄ quis clamat cōtra aliquē cōfuſe ꝛ inordinate: aut furioſe loquit̄.ꝛ ſm ſe eſt veniale peccatū per accidens.poſſet eſſe mortale rōne ſcandali q̄n illud preuidet vel debuit preuidere ꝛ non curat deſiſtere a clamore tali.

CLandeſtinum matrimoniū q̄n dicat̄.ꝛ.gl. in.c.cum inhibitio de clan.deſpon.ꝙ tribus modis. ¶ Primo cū ñ habēt teſtes.vt i.c.qđ̄ nobis.e.n. ¶ Secūdo cū nō fit cū ſolēnitate illa:de q̄ in.c.aliter.xxx.q.v.ꝛ eſt vt deſponſet a parentib⁹ vel quib⁹ cura cōpetit mulieris dotet ſuo tpe.ꝛ a ſacerdote bñdicatur. ¶ Tertio q̄n nō p̄miſſis bannis a p̄ſbytero publice cum termino: vt qui voluerit ꝓponere impedimentum ſi eſt cōpareat.vt in.d.c.cuz inhibitio. Tu tñ dic: vt colligit̄ ex dict̄ Io.an.in addi.ad ſpec.ti.de clā.deſpō.ꝛ Oldr.conſi.cclvi. Inno.ꝛ pa.in.d.c.cū inhibitio.ꝙ quotienſcūq̄ quis cōtrahit ſm conſuetudinē patrie ſue coram amicis vel vicinis ꝛ ſufficiētib⁹ teſtibus ꝙ nō contrahit clādeſtine.facit l.ſi vicinis.C.de nup.ꝛ de p̄ſe.di.i. eccleſia.el p̄mo.dī ecclesia.i. catholicorū collectio ergo i facie eccleſie p̄hibit

¶Quid ſi cōtrahit ſolū cora duob⁹ teſtibus.ꝛ.ꝙ ſi ex rōnabili cā facit:puta qz timet aliqđ̄ impedimentū iniuſte vl̄ eſt ſener ꝛ verecūdatur ꝛ huiuſmodi excuſatur:q̄uis conſuetudo ſit vt fiant banna vel alia ſolēnia.ar.eoz que notant̄ in.d.c.cum inhibitio. per pa. vñmodo tēpore ōbito poſtea publicet niſi eps excōicaret ꝓtrahēt̄es ſine bānis p̄ ſtatuta ſua ſinodalia:qz ſic eſſet excōicatus als nō peccat. Conſulo ꝙ hoc faciat de licētia ep̄i ſm Aug.xxx q.v.in p̄in. Sed cōtrahere ſolus cū ſola mortale peccatū videt̄.ar.d.c.cū inhibitio:quia materia valde ponderoſa rōne cuius ponderoſitatis videt̄ preceptiua.ter.eſt cum glo.in.c.rogo xi.q.iii.facit gl.i.c. noſtrates.xxx.q.v. 1

¶Vtrum contrahentes publice cora teſtibus:ꝛ ſine bannis:cū tamen cōſuetudo ſit ꝙ banna fiāt qui poſtea inueniuntur in gradu p̄hibito ignoranter contraxiſſe ambo vel alter eoz procreent filios legitimos.ꝛ.glo.i.d.c.cum inhibitio tenet ꝙ non.ſed Innocen.ꝛ pa.ꝙ ſic:qz iſti clandeſtine nou contraxerunt:ex quo in faciez ecclesie nomine p̄hibēte contraxerūt Et eſt verū ſi attendam⁹ ad̄ tex.d.c.ſecus tñ ſi ambo ſciuiſſent impedimentum vt ibidē Et no.ꝙ in ꝓtractu matrimonij ſemper deberet interuenire preſentia aut ſcientia ꝓpr̄ij ſacerdotis vt in.d.c.al̄r.ꝛ in.d.c.cū inhibitio. ꝛ ſacerdos qui ſcit impedimentū ꝛ ñ p̄hibet matrimoniū contrahendū ex contēptu:vel religioſus ſeu regularis qui p̄ſumpſerit itereſſe clādeſtino matrimonio cōtrahēdo p̄ trienniū ſuſpēdēdi ſūt ab officio.vt i.d.c.cū inhibitio 2

¶Vtrū ſpōſalia fi'r ſint p̄hibita clādeſtine p̄hi.ꝛ.Io.an.ꝛ poſt eum alū 3

in.d.c.cum ihibitio q̄ sic.sicut ꝛ matrimonium.l.oratio.ff.de spon.

Claues ecclesie secūdū ꝛ Rī.i.iij.di.xviii. ar.i.q.iii.sunt aliqua potestas supra naturalē facultatē: que est principiū aliquoꝝ actuū supnaturaliū.

1 ¶ Quot sunt iste claues.ꝛ.qui.s.ibidem q̄ sunt due quantū ad effectum ꝛ relationē vna tamen in radice. Claues enim ecclesie sūt potestas iudicādi in foro animaꝝ que potestas ex duobus integrat̄.s.ex potestate discernēdi i cause examinatiōe ꝛ ptāte diffinitēdi i cause determinatiōe. ¶ Pria dr clauis scie vñ clauis scie nō ē habit⁹ scientie nec actus sciēdi: cuius claues ecclesie nō ōbet recipere nisi habēs habitū sciētie sufficientē ad executionem potestatis. ¶ Secūda dicit̄ clauis potentie: cui⁹ actus est determinare causam ligando vel soluendo.ꝛ ista dicitur principalior: quia prima ordinatur ad istam. potestas autem ligādi vel soluēdi in foro causaꝝ non est proprie clauis.ꝛ cuius prefate claues distinguunt̄ penes actus: tamen in radice sunt vna.nō tñ interesse sed cū potestate sacramentū conficiendi: quia iste tres potestates fundant̄ in caractere sacerdotali. Et ideo oib⁹ ꝛ solis sacerdotib⁹ noue legis date sunt. Sco. tamen.in.iiii.di.xix.q.vnica tenet contrarium.s.q̄ nō sit vna in radice cum potestate conficiendi.de quo vide.j. Ordo.i.§.vii.ꝛ xvi.

2 ¶ Quomodo dicit̄ sacerdos aperire ꝛ ligare.ꝛ. Ric.vbi.s.q.vi.q̄ triplici ter. ¶ Primo iudicādo.s.cū examinata hominis cōsciētia indicat ei celum clausum vl̄ apertū. ¶ Scōo aperit relaxando aliquā partē pene peccato debitā.ꝛ claudit: penitentem aliqua pena sensus ligando: quā explere cuꝝ oportet vel hic: vel in purgatorio anteq̄ ingrediatur celum. ¶ Tertio claudit ꝛ aperit excōmunicādo: ꝛ ab excōmunicatione absoluēdo: sed hec respicit forū contentiosū potius q̄ penitentie. ¶ Addo quartū de nō cō trito contritum faciendo ex vi absolutionis.vt.j.confessio.ii.§.i.

¶ Utrū quilibet sacerdos possit vsū 3
clauium exercere.ꝛ. Rī.in.iiii.di. xix. ar.i.q.ii.q̄ actu nō tñ ꝙquirit potentiam a qua fit: ꝙ subiectū debitū in quo recipiat̄. Materia autem debita sunt persone super quas habens claues habꝫ iurisditionē. Et ideo nō omis sacerdos habet iurisditionē sup quālibet nisi ꝑm ordinationē vicarij christi. Et propterea nō omnis sacerdos potest exercere vsum clauiū: sed solū ꝑm eum modū quem ecclesia statuit. Ob hoc quidam priuātur vsu ptātis sicut excōicati ꝛ hereticī. Quidā mā sicut illi qui nō habent populum.

¶ Utrum liceat sacerdoti vti clauib⁹ 4
pro sua volūtate.ꝛ. Rī.in.iiii.di. xviii. ar.i.q iiii.q̄ nō: quia sicut minister ꝛ instrumentū nō habet efficatiā in agēdo nisi ꝑm q̄ mouet̄ a principali agēte. sic sacerdos cuꝝ operet̄ p istas claues instrumentaliter: si vnt̄ istis clauibus ꝑm ꝓpriū arbitriū dimittēs rectitudinē motionis diuine peccat.

¶ Utꝝ sacerdos per potestatē clauiū 5
dimittat culpam peccati.ꝛ. Rī.vbi.s. ar.ii.q i.q̄ cuius non possit absoluendo remittere culpaꝫ effectiue: quia sic ē soli⁹ dei. vt dicit magister in littera: tamen ministerialiter ꝛ instrumentaliter illi q̄ p attritionē remouit obstaculū gr̄e spiritussancti dispositiue remittit maculā peccati inquantū suo ministerio assistit virtus diuina que peccatum remittit. hec ille.

¶ Utꝝ sacerdos p potestatē clauiū 6

possit remittere penaz peccati.ꝛ. Ri. vbi.s.q.ij.q̄ sic aliquā partez pene tē poralis peccato debite.non tñ illius quam sibi imponit: sed etiā illius que in purgatorio est implenda: ⁊ plus vel minus ſm q̄ penitēs est bñ dispositus ⁊ de hoc habes.j.indulgētia.§.v.

7 ¶ Quādo date sunt claues bto Petro.ꝛ.qñ ecclia fuit sibi data.xxiii.q. i.quodcūqz.⁊ de pe.di.i.quez penitet Et ligant oia super terraz si nō errāt ii.q.iij.cepisti.⁊.d.c.quem penitet.

8 ¶ Claues horreoꝛ q̄ ōdit: videt̄ dedisse oia q̄ in eis sunt. de fi.instru.c.ij. ſm ino.⁊ eis dat̄ videt̄ data possessio omnium que sub illis sūt.extra de cōsue.c.ex litteris in fi.

Clausula generalis sequens intelligitur ſm species precedētes expressas de capel.mo. dilectus filius ſm Inno.facit cle.non potest.de procura.in.c.sedes de rescri.in.l.fi.§. cui dulcia.ff.de vi.tri.⁊ oleo le.vide.s.casus.§.iii.⁊.iiij.

Clericus ꝓmo qs dicatur.ꝛ. Pa.in ꝛica.de vi.⁊ ho.cle.q̄ largo sūpto vocabulo appellatione clericoꝝ veniunt omnes qui habent ordines in quacūqz dignitate sint aut ordine: etiam in prima tonsura.c.cuz contingat de eta.⁊ qual.ex quo sūt ad dei seruitiū electi.vnde oēs qui nō sunt laici dicūtur clerici.xii.q.i.duo sunt genera.facit.xxi.di.cleros.in prin.ō ꝓben. cum ſm.⁊ in ꝛica predicta iūcto nigro.priuilegiū ergo tributum clericis concedit̄ oibus etiaz in dignitate: qa si epūs est: clericus est.⁊ etiā religiosus qui etiā noie clericoꝝ ifauorabilibus cōprehendit̄.liii.di.§.hac autem auctoritate.⁊ qō no.in.c.ii.de sup.negli. prela.ii.vi. Sed in materia odiosa ⁊ i stricta significatione.appellatiōe clicorum non cōprehendunt epi.nec alij existētes in dignitate: nec etiā canonici ecclie cathedraliū: nec canonici: seu religiosi.facit.c.q̄z periculosum.ō sen.ex.li.vi.⁊.c.fidei feruorē.ō hereti. li.vi.c.statuū ō elec.li.vi.⁊ glo.in cle. i.de sup.ne.pre. Nō quia in eis est q̄litas sup alios que non reperit̄ in simplicib⁹ clicis.faciūt ad hoc dicta Joan.in.d.c.statutuz.qui inqt q̄ noie ecclesiaꝝ parochialiū nō veniūt ecclie parochiales collegiate in mā stricta: quia habēt qualitatē collegij supra cās sum: sed in materia nō odiosa sic.facit similiter quod no.idē pa.in.c.i.de institu.qui dicit q̄ in materi fauorabili noie ecclie veniūt monasteria: sec⁹ in stricta mā.qō no.qz facit ad multa.

¶ Utruz appellatione monasteriorū veniāt ecclesie seculares: vel appellatione monachoꝝ veniant clerici seculares.ꝛ.pa.i d.c.i.de institu.q̄ nō: siue materia sit larga siue stricta.xvi.q. i.placuit facit qō no. Bar.in.l.i.ff. ad munici.qui dicit q̄ noie ciuiū veniūt contadini.l.q ⁊ vico.ff.ad muni.⁊ nō ecōtrario.facit.c.rodulfus.⁊.c.significante ⁊ quod ibi no.de rescrip.

¶ Utrū appellatiōe populi veniāt clerici.ꝛ.pa.in.c.i.ō vi.⁊ ho.cle.q̄ i materia odiosa non: nec a cōtrario. facit c.si sententia.de sentē.excō.li.vi.cum glo. Et sic limittat tex. Insti.de in.na. gen.⁊ ci.in §. plebiscitū. q dicit q̄ appellatione populi vniuersi ciues significantur cōnumeratis etiam patricijs ⁊ senatoribus. vt intelligatur de his q sunt eiusdem ꝓfessionis. secus i alijs vt probat dict⁹ tex.i.c.si sententia cuz sua gl. In materia aūt priuilegiatiua pōt dici q̄ comprehēdant̄.facit.c.dilecti cum sua materia.de so.comp.q̄ no.Barto.in.d.l.i.⁊ quod notat̄ in.d.

c.rodulfus.ꝛ qđ no.Jo.an.in.c. Joã nes de cle.cõiu.qui dicit ꝙ statutũ ex cõmunicans certo casu laicos nõ cõ prehendit clericos etiam cõiugatos Et hoc sequtur Pa.in.c.i.de preben. presata itellige ſm ꝙ dico.j.lex.§.vi.

3 ¶ Utrum dispensatio cuꝫ illegitimo vt possit effici clericus debeat intelligi vt possit promoueri ad minores solũ glo.in.c.litteras.ō fi.pres.tenet ꝙ sic cum sit materia odiosa ꝛ Pa.in.c.si quisq̃ de coha.cle.ꝛ mu.dicit ꝙ per missio in genere mediocritatez respi/cit.l.vl.C.co.ō le.§.i.ꝛ.ff.ō le.i.l.lega/to generaliter cum alijs cõcor.i glo. d.c.litteras. Ex quo concluditur cũ p dictis ꝙ solũ ad minores poterit pro mouerī : quia ordines minores sunt medij inter primã tõsuraꝫ ꝛ sacros or dines. Item dicũt Ber. Bos. ꝛ Wo. qñ dispensat cũ aliquo vt ad benefi/cia ecclesiastica pmoueat ꝙ soluꝫ in telligit de bñficijs q̃ non sunt prelatio nes aut dignitates.predicta tñ limita ſm ꝙ dicã.j.dispensatio.§.ix.

Clericus ij. Quid ōbet habere.&.mꝫ ta ꝛ sunt vtutes.vt.xl.di.per to/tũ.ꝛ quecunqꝫ alia que qlibet bonus christianus debet habere: sed spāliter aliqua que ipsi debēt habere infera/mus: que qdem sunt nouez in sũma.

1 ¶ Primo oꝫ esse lr̃atus.pꝫ hoc.xx xvij.di.xxxvii.ꝛ.xxxviii. per totum . ꝛ xvi.q.i.sic viue.

2 ¶ Utrum oino illiteratus sit ordinan dus.&.ino.in.c.cũ in cũctis.de electi. ꝙ nõ paꝫ tñ sciẽtes si spes est ꝙ pos/sint pficere ꝓmoueri possunt: alꝫ nõ nisi sint monachi q magis idigẽt con templatione q̃ꝫ sciẽtia ꝛ facit qđ legit xvi.q.i.legi.vbi dic̃ Jo.sufficit mona cho si sit bonꝰ: ltꝫ sit illiteratus.

3 ¶ Sꝫ que sciẽtia ē necessaria.&.In no.vbi.s.ꝙ est requirēda ſꝫ dignita/tem locũ ꝛ ordinez ad quē assumit et in.c.ecclesia vestra.de electi. Si enim assumitur ad episcopatũ: debet habe/re scientiam noui ꝛ veteris testamenti cum sit iudex animarũ ꝛ iuris : cũ ius dicere debeat.ii.q.i.de psona . Pre/sbytero autez sufficit ꝙ sciat canones cõmunes penitentiales ꝛc.de quibus xxxviii.di.que ipsis. Lantoꝫ debet sci/re cantum: ꝛ sic de oīnibꝰ ordinibus quod satis colligitur ex his que eis dā tur in ordinem.xxiii.di.per totuꝫ.ꝛ ex potestate officio quod habent exerce/re. De sententia vero confessorum vi de.j.confessio.iiii.§.iii.

4 ¶ Utrum peccet qui suscipit aliquam dignitatem vel aliud officiuꝫ ad qđ ñ habet sufficientem scientiã.&. Jnno. vbi.s.ꝙ sic xxxviii.disti.omnes.xviii. q.ii.si quis abbas de eta. ꝛ quali.c.fi. Sed aduerte ꝙ est quedam scientia eminẽs que subtiles questiões diffini/re nouit: ꝛ in promptu responsiones habet ¶ Mediocris sciẽtia est que scit aliquo modo examinare negocia q̃ꝫ uis ad omnia nesciat respondere.ꝛ in libris veritatem eorum que scire ōbꝫ scit querere: vel saltem circa ea dubita re ꝛ consulere peritioreſ : etiam si in promptu omnia non habet sufficiens tamen sciẽtia est que sufficit ad facien dum que sibi imminent ex officio quod habet: hanc qui non habet credo ꝙ peccet mortaliter acceptando officiũ arg.d.c.fi. Et similiter qui ei scienter dat tale officium nisi ex causa dispen/saretur.quia imperfectum sciẽtie sup/plet perfectio caritatis.de renun.c.ni si cum pridem.§.ꝓ defectu.

Clericus iii.debet es/se hospita/lis.xxiii.di.per totum non cu/pidus seu auarus.xlvii.di.per totum.

1 ¶ Vtrū cleric⁹ ꝓbendat⁹ teneatur facere quattuor partes de reditibus ecclesie ⁊ oblationib⁹ fideliū. s. epo pauperib⁹: ipsi sacerdoti ⁊ clicis ⁊ fabrice sicut volunt ātiq̄ iura. vt in. c. q̄ttuor ⁊. c. cognouimus. ⁊. c. se. xii. q. i. ℞. ℔ q̄ colligo ex pa. in c. i. de ec. edi.. ꝙ quo ad quartā epi. ⁊ quartā fabrice stā dū ē ꝓsuetudini. q̄ quidē valet i ꝓfatis iurib⁹ derogare: nisi q̄n fabrica remaneret derelicta: quia tūc esset irrationabilis ⁊ nō valeret: ⁊ sic teneretur dare quartā. ar. d. c. cognouimus. ⁊ i. d. c. i. Et hoc intellige q̄n redditus superſūt detractis necessarijs. Quo aūt ad q̄rtaz debitā pauperibus nō valet aliq̄ consuetudo in cōtrariuz q̄n teneatur. Ego plus dico ꝙ nō solū quartaz partē sed ⁊ oia q̄ superſūt eorum necessitatibus teneť pauperib⁹ errogare si fabrica nō egeat reparatiōe. vl̄ nisi vellet, cōuertere talia ad ampliādū cultū dei in tali ecclesia. Nulla extrema necessitate in aliquo occurente. Nam in istis duob⁹ casib⁹ licite desistit ab erogatione in pauperes⁹ alś nō sine mortali peccato. ar. eoz q̄ no. in. c. dudum el. ii. de elec. ⁊ in. c. cū secundū. de. prebē. facit. c. clericus. q ⁊. c. duo. ⁊. c. vl. xii. q i. ⁊. x. q. ii. epō. Maz eis dś. xii. q. ii. aut̄ habet ecclesia ⁊c. Tho. i quol̄. ⁊ scōa scōe. q. clxxv. dicit ꝙ si. ista bona sunt distincta ⁊ aliquid sibi retinet qō dz fabrice vel pauperib⁹ vel ministris peccat mortaliter: ⁊ teneť ad restitutionē. si vero nō sūt distincta eius fidei cōmittūť. ⁊ si in modico deficiat qō non obuiet bone fidei erit' venialē peccatū. In notabili vo excessu erit peccatū mortale.

7 ¶ Vtrū hńs bona patrimōialia licite possit ecclesiasticū beneficiū suscipere ℞. ꝑm. Ri. i quol̄. iii. q. xx. ꝙ si bōa patrimonialia sufficiūt ad necessitatez natre solus pōt ecclesiasticū bñficiū recipere in tantū inquantū. exigit necessitas status ⁊ psone Si vo tm̄ hz i patrimonio quātum regrit necessitas status nature ⁊ psone intātū ꝙ multa ēt posset pauperib⁹ errogaŕ si vltra hoc accipit ecclesiasticū beneficiū ñ intendens ecclesie deseruire sed vt amicos possit ditare ⁊ magis honorari ⁊ delicati⁹ viueŕ peccat mortaliter. facit. c. clericos. i. q. ii. ⁊. c. se. imo in d. c. clericos dicit. Jo. ꝙ etiā seruiēdo ecclesie si bona ecclesie ꝓsumat. ⁊ excupidita te suū pr̄imoniuz reseruat ꝙ mortaliť peccat facit ter in. c. Qui in fi. xvi. q. i. ꝙ ista opi. alś seruiendo. ecclesie: hz vinere de ecclesia ⁊ ꝓseruare pr̄imoniū suis heredib⁹ ℞. ꝑm. in. c. epś de pbē. Si vo recipit vt bñ. dispenset sic non peccat ꝑm Ri. vbi. s. dūmō sit idoneus

3 ¶ Vtrū ꝓlatus possit satisfacere ꝙ debito personali de fructib⁹ ecclesie. ℞. dns Anto. in. c. olim nob de resti. spo. ꝙ sic facit. c. puenit. de fideiuś. Archi. in. c. statutū. de rescrip. li. vi. tenet ꝑm̄ pa. in. d. c. oliz limitat archi. dicere verū in debito ꝓcto ꝙ delicto vl̄ ꝙ pr̄imonio suo. ⁊ sic ℞. ⁊ ō hoc vide infra inmunitas. §. li. cū duob⁹. §. se.

4 ¶ Vtrū clericus ꝓbēdatus cōuertens redditus bñficij i vsus inhonestos teneatur restituere. ℞. pa. in. d. c. cū scōz de ꝓben. ꝙ sic ecclesie si habet de patrimonio vel aliunde. xii. q. iiij. c. i. ⁊. ii. quia de altari dz viuere nō luxuriari. ⁊ accipitur luxuria ꝙ oi luxu. seu illicita cōcupiscētia. xliii. di. in ꝓn. ⁊ math. in cle. q̄n. de. vi. ⁊ hone. cle. dicit ꝙ talis ꝓctat rem inuito dño. q̄ quicquid habent clerici sūt bona pauperū. xii. q. ii. aurū. ⁊. xv. q. i. c. fi. Et quātum sit eorū peccatū. mortale patet i. d. ⁊. si illi xii. q. ii. Et ideo recipiētes etiā tenentur ad restitutionē nisi in ꝙsu ꝓcesso. xiiij.

q.vi.si res Et hoc verū quo ad forum ꝓscientie nec sufficit q restituant de/ fructibus beneficij ꝺm ilꝺo.nisi qua tenus subtraherent sibi necessaria.

Clericus .iij. dz esse habitu ho nestus.xxxi.di.p totum ⁊ in. c.clerici officia de vi.⁊ ho.cle.vbi dici tur q coronam ⁊ tonsuraz habeāt cō gruentē indumenta clausa desup dese rant nimia breuitate vel longitudine nō notanda pānis viridibus ⁊ rubeis non vtātur non subtularibus consuti/ cijs frenis sellis pectoralib⁹ deauratis aut aliam superfluitatez hītes fibulas nec coꝛrigeas aureum vel argentum oꝛnatū hītes.nec annullos nisi quib⁹ cōpetit ex officio Quod quidem capi tulū qz non loquitur in omnibus ꝓce/ ptiue ꝺm ino.ibidē lz pe.dicat q sic. tu tamē dic melius ꝙz ꝺa.ibidē q ali qua sunt de precepto aliqua non pro/ pterea inferam dubia ad ea que ō ne/ cessitate sūt scienda.

1 Utrū clericus teneatur deferre ton suram.ꝛ.q si est in minoribus ⁊ non habet beneficiū nō teneꝫ ar.c.Joan/ nes de cle.coniu.⁊ in.c.vnico eo.titu. li.vi.⁊ glo.in.c.fi.ſ o.di.Si ꝺo est i sa cris vel beneficiatus teneꝫ de ꝓcepto facit.d.c.ioānes ⁊ quod ibi no.⁊ in.c. vnico de biga.lib.vi.Et limita dictum ꝺa.i.c.si quis de vi.⁊ ho.cle.vbi.di/ cit indistincte q peccat mortaliꝛ

2 Qualis habitus prohibetur clicis ꝛ.tex.in cle.qñ de vi.⁊ ho.cle.q ve/ stis vergata vel partita.i.diuersi colo/ ris epitogiū seu tobardū fodratum vl qz ad oram.⁊ ita breue q vestis inferi or videatur notabilit.epitogium seu tobardū est vestis superioꝛ ⁊ talia por/ tantes quicūqz sint clerici etiam habē tes primā tonsurā solū peccāt morta/ liter si tales in minoꝛibus ꝓstituti hīt beneficiū aut si nō habēt prefatas ve stes portant cū tonsura clericali alꝫ ñ et q peccēt mortaliꝫ ꝓbat Stephan⁹ pp.ꝺbum sancim⁹.allegat.xviij.diſtī. §.i.⁊.i.q.vii.si quis omnem.⁊ hoc ve/ rū nisi causa rōnabilis: subsit. vt.i.d. c.⁊ qñ publice.Secus si in domo.Et dicitur publice portare dum multitu/ dini hoc ꝓz sicut dicit publicus ale/ ator: vel vsurarius vl maledicus.ō ex ces.precla inter de male.c.ii.⁊ ō exce. exceptionez.xxxiij.di.vidua.Jn do/ mo ꝺo dī fieri secrete: qz dom⁹ rem secretā importat nō publicā.vi.q.i.ex merito ⁊.nō solum peccat mortaliter verū etiā si est beneficiatus est suspen sus per sex menses a perceptione fru/ ctuū beneficiorū suoꝝ. Si nō é bñfi ciatus: ⁊ est in sacris circa sacerdotiū per idē tps est inhabilis ad beneficiū obtinēdū. Jdem de alijs clericis talez vestē ⁊ tonsuram simul publice dese/ rentibus. Sacerdotes, ꝺo vel religio/ si ac habentes dignitatē psonatū seu beneficiū cui cura aiaꝝ immiꝫet p ānū sunt suspensi a perceptione fructuum suorum bñficioꝝ si habēt beneficia.si nō habēt per idē tps sunt inhabiles ad obtinendū beneficiū.Et istis.s.sa/ cerdotibus vel religiosis: aut dignita tem seu beneficiū cum cura habenti bus prohibeꝫ nō solū predicta vestis sed etiā infula: seu pileū lineū in capi/ te publice portaꝫ.Sub eisdez penis ⁊ ꝓcepto precipiꝫ q hītes administra/ tionē infra menseꝫ.predictū epitogium dent pauperibus: Religiosi ꝺo q nō habēt administrationez infra mensem suis superioꝛibus assignēt in pios vsus conuertendū. Et lz infula sit, vestis pō pota ad collū pforata circūquaqz: ta/ mē hic accipiꝫ ꝓ birreto quod ponitur sub capucio ad euitandus sudoreꝫ ꝙz ꝺBath.in.d.cle.lz tū portare de no/

ere vl'latēter ſō capuio.ℓ3 ʒē.ꝛ lau.

3 ¶Quid ſi epiſcopū ſeu tobardum ſit breue ſolū: ſ3 nō fodratū an ſit locus pene pfate. ¶Bath tenet ꝙ ſic. Ien. ꝙ nō. Ego dico ꝙ quo ad penam vi cit verum Ien. ſed quo ad culpā ligā/ tur per idē ratē rōnē. ar. ff. de adul. l. ſi poſtulauerit. §. rō facit. xxiii. di. c. nō liceat el ſecūdo. vbi vult canō ꝙ veſtē talarē habeāt clerici. ꝛ clarus. xxi. q. iiij. c. nullus: cū tribus caplis ſe.

4 ¶Utruʒ clicus vtēs viridib⁹ aut ru/ beis veſtib⁹ peccet mortaliʒ. ℟. ℓ3 ino. i. d. c. clici officia. ꝙ non. tū male facit quia in. c. clerici. xxiii. di. dicit. ꝙ veſti mēta ꝛ calciamēta que religionē non decent: eis nō licēt. Sed ℣da. ibidem tenet ꝙ peccet mortaliʒ per. d. cle. qm̄ que ſub precepto ampliat etiaʒ ad ca ligas precipiēs ne caligis ſcachatis: viridibus aut rubeis vtantur publice. Lar. vo in. d. c. qm̄. tenet ꝙ caliga ru bea vel viridis nō prohibetur niſi ſit ſcachata. Et ꝙ nō valet argumentuʒ quia omnes veſtes licēt clericis cuiuſ cūq; coloris: niſi ſint expreſſe ꝓhibi/ te. Sed cōtra ipſum Lar. ē expreſſius ter. in. c. nullus. xxi. q. iiij. vbi dī ſolis vtatur veſtibus que conceſſe ſunt cle/ ricis: ergo niſi ſint conceſſe intelligū tur prohibite. patet etiā in. c. epi. ꝛ duobus ca. ſe. ea cā ꝛ. q. Et ideo tene ꝙ eſt mortale. ar. dictoʒ. c. xxi. q. iiij. Idē dic de quacūq; veſte irreligioſa reſpe ctu forme. purpurea vel caudata veſte nō ē eis ꝓhibitū ex ꝑm gl. i. §. i. xxi. q. iiij. nec etiaʒ preciosa dūmodo ſit ſm conſuetudinem eoꝝ inter quos viuūt ne vileſcant. ar. c. epi. lxxx. di.

5 ¶Utrū clericus nutriēs comam vel barbaʒ peccet mortaliter. ℟. ꝙ ſic. qa pōt excōicari. c. ſi qs de vi. ꝛ ho. cler. xxiii. di. c. ſi qs. Et hoc qū facit ſine rationabili cauſa: ſcōm glo. in. d. c. ſi quis ex rationabili cauſa: licʒ facit. c. penul. eo. ti.

¶Clericus. v. debet ſer/ nare capilla/ tem. vt in. c. vt clericoꝝ de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ nō ſolū vere: ſ3 etiā appa/ rēter. ꝓpterea non debet cohabitare cū mulierib⁹. ō coha. cle. ꝛ mu. per to.

1 ¶Utrū clericus i minoribꝰ poſſit cō trahere ſine peccato mortali. ℟. ꝙ ſic ſi nō habet beneficiū. Si vo hʒ pec/ cat mortaliter retinēdo beneficiū. Ha ciunt ad hec que notant i gl. c. ſi. ſo. di. ꝛ quod no. in. c. tue. de apoſta. ꝛ i. c. ioānes. de cle. ꝓiu. qz cum beneficiuʒ ꝓdat ipſo iure poſtq̄ ꝓmot. vt tenet gl. ꝛ doc. in. c. i. de cle. ꝓiu. ꝛ etiā ſi antēq̄ vxoꝝ agnoſcat intraret monaſterium nō ꝓpter hoc recuperaret niſi ei de nouo concederet. quia ius ſemel ex/ tinctū non reuiuiſcit: ℓ3 ceſſet cā extin ctionis. vii. q. i. q̄ periculoſum. de cō/ ſe. di. iiij. queris. ꝛ cōiter tenēt doc. ſiſr etiā ſi matrimoniū nō tenuit: puta qz erat conſanguinea vel affinis priuat: nihilominus ipſo facto ſm ℣da. i. d. c. i. quāms alij teneant contra. Ideo retinendo beneficium inique facit et cum peccato mortali cum nullo iure ipſum habeat. ſed ſit intruſus.

2 ¶Utrum clericus peccet mortaliter cohabitando cum mulieribus. ℟. ꝙ ſic ſi habitat cum quacunq;. de qua poſſit eſſe rationabilis ſuſpitio etiam ſi ſit cōſanguinea ſine affinis. facit. c. i. de cohabi. cleri. ꝛ mulie. ꝛ. c. interdi/ xit. xxxii. diſtin. ¶Multomagis peccat mortaliter ſi tales maſculos tenet de quibus rationabiliter poſſit ſuſpicari argumentum a minori: Cum alijs de quibus nulla poteſt eſſe ſuſpicio licite cohabitat: ſiue cōſāguinee ſint ſiue/ non. De concubinarijs. vide. ĵ. Con/ cubinatus. §. ii.

3 ¶ Sed que sunt de qbus suspicio nō oritur.ꝛ.mater sororꝛ ꝫ amita.ſ. sororꝑris: ꝫ matertera.ſ.sororꝛ mris. xxxii. di.interdixit.lxxxi.di.cū oibꝫ. qꝛ fedꝫ nāle nō pmittit aliqd feui criminis cuꝫ illis suspicari.c.a nobis.de coha.cler. ꝫ mu.ꝫ.c.cū in iuuentute.de pſum. et idē dic ō filia ꝫ hmōi.Silr ō multū antiqs.vt in.c.feminas.lxxxi.di.ꝫ i d.c.iterdixit in fi. Et idē dico cū oibus qbꝫ añ ordinationē sine suspitōe poterat cohabitare: et vxores fratꝝ ꝫ ō familiaꝫ hmōi. vt i.c.cuꝫ oibꝫ.lxxxi.di.

4 ¶ Vtrum accessus ad domos quarūcūqꝫ mulierū suspectaꝝ sit clericis ꝓhibitus.ꝛ.qꝫ sic. sicut ꝫ cohabitatio. lxxxi.di.clericus.cū duobus.c.seq.

5 ¶ Vtrum frequentatio monasteriorū monialiū clericis ꝓhibeaꝫ.ꝛ. qꝫ sic. nisi ex manifesta.ꝫ rōnabili cā.vt in.c. monasteria.de vi.ꝫ ho.cle. Et vt dicit glo.frequentare ē vltra vnam vicē ire xxv.q.ii.ita nos.

Clericus.vj. dꝫ laudes ōbitas exoluere.xci.di. clericꝫ viciū ꝫ.c.fi.ꝫ.xcij.di.c.fi. Quō aūt teneaꝫ ꝫ qū: ꝫ q ad officiū dicendū.viō.j.hora canonica.per totum.

Clericus.vij. debet i suis beneficijs residentiā debitā exhibere.c.qꝛ nōnulli.de cle.nō resi.

1 ¶ Vtrum clericus possit deseruire p aliū i suo beneficio potēs ipe p se seruire.ꝛ.pa.in.d.c.qꝛ nōnulli.qꝫ nō de iure.tex.est in.l.nullus qui nexu .C. de decu.siue beneficium sit simplex: siue curatū: sed de ꝯsuetudine sic in bñficijs simplicibꝫ. In beneficijs aūt curatis ñ valet ꝯsuetudo nisi esset rōnabilis: vtputa qꝛ bñficium tenue ꝫ huiusmodi: qꝛ tunc valeret consuetudo. facit.c.ly.de elec.li.vi. Ego autē idem teneo etiam in beneficio simplici qꝫ nō si consuetudo sit ex legitima ꝫ rōnabili causa non valet: quia esset damnosa ecclesie. Silr nō valet dispēsatio nisi fiat ex rōnabili cā: qꝛ est dissipatio nō dispensatio. facit qō no. inno. in. c. ex tue de cle.nō resi. Et hoc ꝓpter multa mala que ecclesijs veniūt: ꝫ paupe ribus xpi ex nō residentia: quia tales ō seruientes cū vir possint viuere: que rūt que sua sunt nō christi. ꝫ tales ꝓncipales comedunt que vel in reparationem ecclesie vel pauperibꝫ dare ō berent. Et ideo dic fm tex.c. quia nō nulli.de cle.non re.qꝫ debet residere in ꝓpria persona ꝫ curaꝝ illius per se exercere fm ordinē suum intellige.vt extra de fi.presi.c.ꝓposuit. Vld. tamē tenet qꝫ in cōsciētia si ꝓuidet suis impensis qꝫ ecclesia decenter ꝫ populus bñ regiť: ꝫ ipse honeste viuit ꝫ bonuꝫ exemplū subditis ꝓbet: ꝫ aliqñ per se exercet officiū ꝫ videt quō ꝓstituti officiantť qꝫ excusať a pcō. Sed ego nō credo nisi qñ ꝓ necessaria cā vel vtili stat abñs.l.de pollicitationibꝫ.ff. de polli.ꝫ.l.si absente.ff.de lega.

2 ¶ In quibꝫ casibus absens habetur pro residente.ꝛ.qꝫ in tribus. ¶ Primus si est in seruitio pape de cle. non re.c.cum dilectus. ¶ Secundus si est in seruitio episcopi sui de cle. non re. ad audientiā.ꝫ.c.de cetero. Sed hec nō credo vera, in his qui cum papa ꝫ epō morant: nō ꝓpter eoruꝫ seruitia exhibenda: sed propter ambitionem vt obtineant beneficia. ¶ Tertius ꝓpter causam licitā fm modū.de quo i se.§.dicitur. In istis casibus absēs habetur pro presente in omnibus: nisi q̄ ad quotidianas distributiōes que nō solent talibus dari.

3 ¶ Vtrum aliquando possit se absentare a beneficio clericus.ꝛ.qꝫ nō: ni-

si duo concurrant simul videlicet cā honesta ⁊ rōnabilis ⁊ licētia sui plati vt in.c.relatū de cle.nō re.Dicit tamē ino.in.c.ex tue.e.ti.q̄ posset ex ꝓsuetudine iduci. vt sine licētia ex cā rationabili se absentet. Pa.aūt in.d.c.relatum.dicit q̄ si necessitas occureret que non pateret dilationem vt posset adire prelatū ꝑ licētia: tunc sine licentia posset.l.i.in princi.ff.de exerci. ac. ⁊.l.tutor q̄ repertoriū.in prin.ff.ō ad mini.tu.Quod dictū ſm Jo.an.in.d.c.relatū.limito quando in breui est reuersus.ar.l.iii.ff.de minor.

4 ¶ Utrū clericus teneat restituere fructus q̄s in absentia percepit ex beneficio suo.&.q̄ si subest legitima causa non tenet: sed si legitima cā non subest credo q̄ teneat restituere: q̄ fructus beneficior dant in stipendiū vt dixi.s.in.§.i.Sz aduerte q̄ q̄libet tenetur restituere in quocūq̄ casu intelligitur si habet alia bona que non sint de ecclesia.Si vo nihil habet nisi de ecclesia.tunc credo nō teneatur Nam cum sint de ecclesia restituere nō habet. Et credo etiam q̄ nō debeat sibi subtrahere necessaria vite ne recipiat ab ecclesia ꝑ facienda ⁊.li restitutiō e.ar.eor q̄ no.in.c. cum super de causa pos.⁊ ꝓprie.vbi notat Jo.ō ligna.q̄ nudus etiam possessor ecclesiastici beneficij non tenet de cōsumptis sicut alij nudi possessores. Quod limitat Pa.ibidē quādo consumpsit bono modo sicut debet facere alī clericus. Peccat tamen mortaliter recipiendo tales fructus tanq̄ ex beneficio suo.vt patet in.c.quia nōnulli. de cle.non re.Secus si reciperet tanq̄ alius pauper ex necessitate: quia non credo peccaret mortalit: neq̄ venialiter in recipiendo: sed bene non residendo ſm quod tenet: vel in tenendo beneficium iniuste.

5 ¶ Utrū recipiens ecclesiā parochialem nō intendens promoueri infra annum ad sacerdotiū: sed vt habeat fructus vnius anni teneat ad restitutionem.&.q̄ sic: nisi mutata voluntate ꝓmot⁹ fuerit. vti.c.cōmissa tibi de cle. li.vi. Et si nō restituet tenet ille q̄ scienter tali eam dedit vt ibidez. Et peccauerunt mortaliter iste dando indigno ille acceptando indigne.arg.eoruz q̄ notant in.c.nihil.de elec.vacabit tamen dicta ecclesia parochialis si non est collegiata ipso iure statim post annum si promotus in sacerdotē nō fuerit.c.licet de elec.li.vi. Et incipit ānus a pacifica possessione: vl q̄ per eū stetit quin haberet intellige nisi legitimo impedimento sit impeditus ordinari: nec poterit ea vice iterato ei conferri d.c.cōmissa. Non vacat tamen dicta ecclesia statim quando venit ad talem conditionē.q̄ amplius illo anno promoueri nō pōt: sed solū elapso anno vt in.d.c.cōmissa. Silr non vacat ecclesia curata collegialis: lz nō ꝓmoneatur infra ānū.c.statutū.de elec.li.vi. Sed pōt ꝓuari. vt idē.pōt tū eps insistenti studio dispēsare q̄ non teneatur infra annū ꝓmoueri nisi ad subdiaconatum ad quē si nō fuerit ꝓmot⁹ ꝑnatus erit. Ad sacerdotiū vo vsq̄ ad septēniū.ita q̄ elapso septēnio infra annū efficiat sacerdos. Aliqn incurrit dictā penā.c.cū ex eo.ō elec.li.vi.iterum ꝓuideatur ecclesie ō vicario.

6 ¶ Utrū clericus q̄ recipit beneficiū nō vt ibi seruiat.lz donec habere possit pinguius peccet.&.pa.in.c.relatū. ō cle.nō resi.q̄ sic: quia nō iuste é ꝓmotus habens talem animū: non tamen tenet resignare: sed sufficit penitere de iniqua volūtate.

7 ¶ Utrum clericus infirmus licite de

deat habere fructus prebéde vl' distributiones quottidianas.ꝛ.pa.in.c. ad audiétiã eo.doc.dicũt ⁊ bñ q; si infirmitas est que impediat eũ residere vel interesse diuinis: sic sine dubio debet habere. Si vero infirmitas non prestat causam nó residentie vel absétie diuinis. puta qz alʒ non interesset vel nó resideret non debet habere: qz causa superueniés recipit interptationẽ ſm statum precedentẽ. vt in.c. maiores quasi in fi.de bap.

8 ¶ Utrum clerici qui personaliter ñ intersunt officijs possint percipere distributiones quottidianas.ꝛ. q; non exceptis illis ꝙs infirmitas seu iusta ⁊ rationabilis corporis necessitas. aut euidés ecclesie vtilitas interesse non pmittit. ⁊ si recipiũt tenẽť ad restitutionem. vt in.c.vnico de cle.non resi. li.vi.nec valet ꝓsuetudo aut statutum in cõtrarium: nec remissio aliorũ canonicorũ quando eis non accrescũt alʒ sic vt ibi no.

9 ¶ Utrũ ille qui nõ residet possit privari beneficio.ꝛ.ſm ino.in.c.ex tue. de cle.nõ re.q; si est absens ex cã probali ⁊ necessaria vel probabili tñ puta studioz vel cum epo ⁊ huiusmodi tũc nó póť puari nisi citetur ꝓmo vbi cumq; fuerit. limitat tñ q; qñ haberet certũ tps ad redeũdũ ex qualitate negocij vel alʒ: ⁊ nõ veniret. ex tunc alteri licite dareť: nec est necessaria citatio: nec expectatio sex mensiuz ꝺ q; bus in.d.c.ex tue. ⁊ vii.q.i. presentiuz Alij dicũt q; regriť citatio ad dominuz ⁊ expectatio sex mensiuz: ⁊ mihi magis placet. Nõ eni ꝺbuit'ei obesse q; bonũ iuriũ habuit absentie. Tenetur tñ talis semp notificaŕ ecclie vbi moratur cũ ex cã rõnabili possit semper reuocari ꝓ necessitate ecclie: qꝺ si nó fecerit latitare ꝓsumiť. Si ꝺo absens est nõ ex'cã legitima: si hoc est certus potest ꝓuari: alʒ ꝺbet citari: ⁊ post sex mensꝫ ꝺari alteri ⁊ no.q; habẽs officium in ecclia semp ꝺbet apparere: nec ad eum est mittẽda citatio post expectatióez sex mensiũ. qz edictũ emissum est ſm ino.ibidẽ. Et ideo poterit eius beneficium alteri assignari.

¶ Utrũ clericꝰ possit peregrinari.ꝛ. ino.in.d.c.vnico.de peregri. q; nõ sine auctoritate superioris. de ꝓfe.di.v. nó oportet nec etiam epʒ.de voto.c. magne. Ex cã tñ ꝓsequẽde appellationis siue ꝓ emitãda oppressione póť ire ad papã vel ad aliũ superioreꝫ inuito epo vl' plato suo ii.q.vi.ois oppressus. ⁊ tribus.c.se. Idẽ no.glo.in.c.vt ꝺbitus de ap. Credo tamẽ q; semp debet ad minus de honestate petere licẽtiaꝫ ar.c.licet ꝺ regul. Sine necessaria ãt cã: sed ꝓ aliq; vtilitate tñ non licet ad papam accedere sine auctoritate sui prelati vel pape.in aũt.de epiſ.⁊ cle.§. interdicimus: nec ꝺbet admitti in aliena dioceſi ad'celebrandũ nisi habeat licentiã sui epi.vt no.Pa.in.c. frater mtati de cle.nõ resi.

Clericus viii.debeť. eẽ sine crimine.xxv.di.p totum. Et crimẽ hic accipio ꝓ omni peccato mortali: ꝙ stricte accipiať pro peccato qꝺ accusatione ⁊ depositione est dignum §.nõ aũt in fi.xxv.di.

¶ Utrum clericus semp peccet mortaliť exercẽdo suũ officiuz in mortali. ꝛ.ſm Tho.in.iiii.di.xxxiii.q; sic quã doctiq; talis exhibet se i aliquo vt minister ecclie: ⁊ totiens quotiẽs huiusmodi actum exercet. Unde qñ tangit res sacras quasi suo vtẽs officio mortaliter peccat facit.c.fi.de tempo.ordi. facit.c.quottidie ꝺ ꝓfe.di.ii.⁊ c.ꝺ homine.de cele.miſ. Secus si exequere

tur in aliquo casu: in quo etiam laicis exequi liceret: sicut baptizare in articulo necessitatis: fm quod dicit. s. baptismus. v. §. xi. vel si colligeret corpꝰ xpi projectū in terra.

2 ¶ Utrum sit abstinendū a clericis incrimine iacentibꝰ quo ad divina ꝛ receptionē sacramentoꝝ. g. fm pa. in. c vestra. de coha. cle. ꝛ mu. distinguendum: aut sunt ꝑcise a canone vel a iudice. Si a canone. tē subāistiguo: aut factū est occultū. Et sic sctiāt doc. hic qꝫ a sacramētis necessarijs non sit abstinendū: sed voluntarijs sic. Ergo credo etiaꝫ a necessarijs debet abstinere qñ ab alio posset habere: nisi qñ ipse paratus est dare: quia quando ipse nō est paratus dare: si ab alio possuꝫ habere: nō debeo eum inducere ad ministrādū sacra cuā necessaria. Si vo paratus est ministrare possum ēt voluntaria ab eo recipe sicut dicimus de vsurario. j. vsura. ij. §. ij. ꝛ sic intellige c. si tuū. ꝛ c. placuit. vi. q. ii. cum ibi notatur. Aut factū est notoriū. ꝛ sic nullo mō licet recipere aliq̄ sacra a talibus excepto baptismo. de quo dic vt. s. baptismꝰ. v. §. i. ꝛ xii. aut sunt ꝑcise a iudice. Et sic nullo mō licet recipere sacramenta ab eis vel audire diuina: qꝛ nullo mō ꝑnt dici tollerati: ex quo p sniam sunt condēnati. vt in. d. c. vestra. ꝛ ix. q. i. c. i. ꝛ ii. ꝛ no. ino. i. c. qualiter ꝛ qñ el. ij. de accu. Si vo ꝑcisio ñ sit facta neqꝫ ab hoie neqꝫ a canone. tenent doc. in. d. c. vestra qꝫ ñ pecco si non abstineo a sacramētis etiam voluntarijs: quia non sunt suspensi quo ad nos. c. fi. ō coha cle. ꝛ mu. Ego verū credo qñ parati sunt dare alīs nonnisi in sacramētis necessarijs. vt dixi: qꝛ cū peccēt mortaliꝫ sacramēta administrando. c. fi. de tempo or. nō debeo eos inducere sine necessitate. In necessarijs autem sacramētis quādo ab alio non possū ea habeꝛ licet: qꝛ ego facio ad quod teneoꝛ Iꝫ ille non: ꝛ iō sibi imputaꝫ. facit glo. in. c. non' est. de spon. Nec ob. glo. in. §. verum. xxxi. di. quia loquitur quando possum habere aliū. Non tamen debet esse aliquis nimis scrupulosus: qꝛ potest ꝑsumere qꝫ saltem habeat attritionē quādo ea administrat. Hodie tamen contra iura predicta quo ad precisos a canone vel a iudice ē facta dispēsatio per concilīū Cōstantiense ꝓfirmata p Basiliense. de quo infra excōicatio. viij. §. iii. Et ideo eam serua.

3 ¶ Quis dicaꝫ tollerat⁹ ab eccliaꝰ. Pa. vbi. s. qꝫ ille q nō fuit ꝓdēnatus nec ꝓfessꝰ. nec hꝫ opis eudētiam.

4 ¶ Utrū oē peccatū notoriū inducat ꝑcisionē seu suspēsionem a canone ne exerceat officiū suū. g. fm. d. Ant. in d. c. vsa sic. Nec ob. d. c. qō loquitur soluꝫ de fornicatione ex quo Pa. ibidem est ꝺ dictum. d. Anto. sed ego teneo verissimum dictuꝫ do. Anto. quia ꝓsitutio penalis ēt ō ad penā extēdit ad casū similē ex identitate rōnis si ratio in ea ꝓsitutione est expressa. vt i. l. bis solis. C. de reuo. do. Ad hoc tex. optimus in. l. ii. in. §. quid si curatoꝛes ꝛ. §. quid si decesserint. ff. ad tertul. ꝛ. l. palam in. §. senatus. ff. de ri. nup. Nec pōt dici qꝫ sit interpꝛetatio extensiua qꝛ est ponꝰ intēsiua seu intellectiua. qa lex nō est aliud q̄ ipsa rō legis. vt probatur in. l. nō dubiū. C. de legi. Et qō lex penaliꝫ extendaꝫ si i ea ē scripta rō nālis vel ciuilis. tenet bal. post bar. ꝛ ē bonus tex. in. c. i. in. §. porro. i ti. q̄ fuit ꝓma cā anut. bñ. Et cum. d. c. vsa. p rōnēꝫ notorietatiꝫ peccati ꝓcludat notoriū ꝓcubinariuꝫ suspensuꝫ. ergo idē erit in oi mortali peccato notorio. vide qō dicam. j. lex. §. vi. ꝛ pena. §. v.

5 ¶ Utrum clericus teneatur restituer fructus quos percipit de beneficio exi stens in peccato mortali.&.q̄ si pec catum est notorium . ego habeo pro indubitato q̄ tenet restituere quia cū sit suspensus .vt dictum est in p̄cedē ti.§.perinde est ac si non resideret ga nullum ꝛ inutile.Idez est.c.inter cor poralia de transla.p̄la . Sicut non rite ꝛ non fieri parua iudicantur in .c. veniens ō p̄sby.non bap . Facit qō notat Bar.in.l.i.ff.quod cuiusq; vni uer.vbi per illum tex.concludit q̄ p̄o curato? qui non fecit fidem de māda to perinde est ac si non comparuisset ꝛ dōs tanq̄ contumax debet puniri. Nam nō excipere ꝛ excipere sed nō p̄bare idem est.c.cū sup.de p̄cess.p̄bē. ꝛ non esse ꝛ esse ꝛ non apparere paria sunt quo ad iurīs effectum.l.duo sunt tici.ff.de testa.tu. Et ideo tenetur sicut ꝛ.dixi de non residente. Clericus .vii. §.iiii.De occulto vero peccato?e credo q̄ non tenet q̄uis tutus esset restitue re.q? ꝛ si inutiliter seruiat quo ad se nō tamē quo ad alios aut q̄ ad ecclesia?.

OClericus viii.d? a qui busdam acti bus secularibus eē remotus.c. fi.de vi.ꝛ ho.cle.ne cle.vel mo.p totū Et q sint isti act⁹ p dubia inferam.

1 ¶ Utrū clericus possit negociari .&. q̄ non negocia secularia.c.i.ne cle.vl̄ mo.ꝛ.c.fi.de vi.ꝛ ho.cle.Sed no.f? p̄a.in Rubrica ne cle.vel mo.q̄ ne gociū seculare dī duplex. ¶ P̄imo large vt comp̄hendat quicquid p̄ue nit ex carnali concupiscētia nō subie cta freno rōis ꝛ hoc iuit tex. in.d.c.in p̄n.vnde dicitur negocium seculare. quia per illud viuitur oio seculariter. s.fm seculum ꝛ carnem ꝛ nō fm deū ꝛ spiritum. Et hoc p̄ohibetur etiā lai cis.magis tamen clericis. vt in.d.c.i. ¶ Secundo negociu? seculare dici tur magis stricte vt comprehendat ne gocium pertinens ad rēpublicam mū danam ꝛ seculares homies. Qō qui dem l? sit permissum laicis tamen cle ricis non licet. Unde in.l.placet.C. de epis.ꝛ cle.dicit tex.q̄ clerici nihil cōe habent cum publicis actibus: vel ad curiam pertinentibus cuius corpori non sunt ānexi.per quem tex.patet q̄ clerici nullum officiū possunt habere in republica vt p̄obatur in.d.c.i.in fi. facit.c.reprehensibile.xxiii.q.viii. nec sunt de vniuersitate scl̄ari: vt no.inno. in.c.dilecta de ex.p̄la. Et sic ꝯcludo q̄ clerici non debent attendere.nec hēre curam de mundanis: nisi quate nus sunt necessaria ad sustentationem corp?is ar.i.q.iii.si quis obiecerit vl̄ in casu pietatis vt .j. Turella.§.i.ꝛ.§. aduocatus.§.v.cum seq.

¶ Utr clericus possit p artificium q̄ 2
rere sibi necessaria ad victum.&. fm P̄a.in.c.clerici officia ō vi.ꝛ ho.cle. q̄ sic ex honesto artificio.facit.c.i. de cele.mis.ꝛ.xci.di.p totū. Et hoc verū fm gl.xci.di.i sūma: dūmodo p̄opter hoc nō se subtrahat a diuinis officijs nec ob.d.c.i.ne cle.vel mo.ꝛ.lxxxviii. di.per totu?.vbi p̄hibetur omnis ne gociatio clericis.q? vt dicit gl.i.c.ca nonu?.xiiii.q.iiii.emere cartā p libro cōscribendo vel coreu? p sutulari fa ciendo.ꝛ huiusmodi: vt sic lucret̄ ali quid p̄o victu non est negociatio s? artificium.ꝛ ideo non p̄hibetur cle ricis. ꝛ in iurib⁹ p allegatis. vbi p̄hi betur negociatō itelligitur q̄n clerici aliquid emunt vt immutatū carius ven dāt.q? hec est p̄opie negociatio. vt ibidem patet.ꝛ.lxxxviii.dist.c.etciens. Secus si p̄eter p̄positu? bladu? q̄ emerunt superesset venderēt carius ꝛ huiusmōi quia licet scōm P̄ostien.

3 ¶ Que pena clerici negociatoris.&. q̄ vltra mortale ꝑccatū si tertiomonitus non destiterit perdit ꝓuilegium clericale.vt in.c.fi. de vi.⁊ ho.cle. Et ḡḡ doct.sunt varii.in opi.ego saluo meliori iudicio sic intelligo.vt clericꝰ in minoribꝰ siue sit cōiugatꝰ siue non q̄ nō peccat mortalit negociando. dū modo tale negociū nō sit ꝓhibitum etiaꝫ laicis.sed si nō ē ꝯiugatꝰ pōt cōpelli per ꝓuationeꝫ ꝓuilegii clericalis nō quidē illius si qs suadēte.xvi.q.iii. sed ꝓuilegij q̄ nō ꝑūt vexari exactionibus in ꝑsona vel in bonis ꝓpꝛijs.vt.l. ii.C.de epi.⁊ cle. Cōiugati vo nō.quia pdūt ipso facto p ꝯctum matrimonij. vt in.c.vno.de cle.coniu.li.vi.⁊ in.c.Iohannes.eo.ti.Illij vo q sūt in sacris aut religiosi peccāt mortalit.c.fin.ne cle. vel mo. Et sili ꝑūt cōpelli ꝓuatione ꝓuilegij clericalis.sicut dixi de existentibus in minoribꝰ. Et q̄ nō pdāt tā istiḡ ꝑfati in minoribꝰ etiā post trinā monitionē ꝓuilegiū illius canonis si quis suadēte vt nō sit excōmunicatꝰ qsquis eos pcutit: nec etiā fori.vt possint prōcriminibꝰ:aut excessibꝰ puniri seu cōdēnari criminalit vl ciuilit p iudicem secularē.patet hoc.qa clerici cōiugati.quos oportet negocijs secularibus intendere: vt in.d.c. Iohannes.his gaudēt si habitū ⁊ tonsuram portāt.ergo multo fortius isti nō coniugati. Et credo istud sit securius in cōscientia.

4 ¶ Utrū regrat trina monitio: aut sufficiat vna generalis vt pdāt ꝓuilegiuꝫ de quo.s.&. Pa.in.c.fi.de vita ⁊ honesta.cleri.q̄ oportet sit trina qa non sufficit vna peremptoria vbicūq̄ agitur de pena incurrēda ⁊ ius exigit trinaſ monitioneſ vel trinā citationē hoc voluit glo.notabilis i cle.i. de vita ⁊ honesta.cle.⁊ Io.an.in.c. ex tue de cle. nō resi. Hec obstat q̄ vbi a iure requiritur triplex citatio sufficit vna peremptoria q̄ habet viꝫ trine citatiōis.vt ih i.tres de nūciationes.C.quomō ⁊ qñ iu. vide gl.in.c.cōsuluit deoffi. dele.⁊ Pa.in.c.in noie dñi de testi. qa hoc verū in citatione.qz ius ita vult. secꝰ i monitione nec sufficit trina monitio sed oportet sit specificata nō generalis. Et p hoc facit tex.in.d.c.fin.in v. si tales.⁊ dicta clementina ꝓma.in v. nominati ⁊ q̄ notat in.c.statutū.d.se. ex.li.vi.valeret tū si fieret p viā statuti qz statutū hꝫ viꝫ legis.⁊ plat pōt statuēdo augere penā iuris ⁊ infligeř pēaꝫ sine monitione verbali.alias requiritur monitio.vt in.c.ii.de consti.li.vi. 5

¶ Sed p quē dꝫ fieri hec mōitio.&. Pa.in.c.cōtingit el.ii. de sen.ex.q̄ ñ per iudicē secularē.sed oportet fiat p epm:aut eū qui hꝫ iurisditionē epales sup eū ⁊ fm glo.in.c.si clericos.de sen.ex.li.vi.nō refert. an habeat eam ex ꝓuilegio.vel cōsuetudine: vel a iure

6 ¶ Utrū clerici teneāt restituere qd lucrati sūt p negociationē eis ꝓhibitā.&. Dat.in cle.i.de vi.⁊ ho. cle. q̄ i foro anime tenētur pauperibꝰ dare xiiii.q.v.q hēt .ego credo q̄ sit bonū ꝓsiliū:sed de necessitate nō .xiiii.q.v. nō sane in.v.tanḡ sua. Et hoc videtur sequi ꝫen.⁊ Lar.i.d.cle.i. De quo vic.vt.j. Restitutio.i.in v.turpiter.

7 ¶ Utrū clerici possint exercere offīa tabernariorū: aut macellariox.&. q̄ nō imo si ꝑsonalit publice exercēt. ⁊ iii.moniti noinati a suis ꝓlatis nō desistiterit clerici cōiugati pdūt ꝓuilegiuꝫ clericale omne.etiā istud si qs suadēte xvii.q.iiii. nō cōiugati aūt solū pdunt in rebus si deferunt habitū clericalē. ſz si nō deferūt.ſz iccdunt eio vt laici amittūt ēt i ꝑsonis.vex ē q̄ si ꝑfatū officiū dimittūt:reasumūt tā cōiugati ḡḡ nō cōiugati. Intellige q̄ ꝯiugati reas

f

sumūt nō ista sicut ñ ꝓmugati.sz illud l q̄ gaudent.vt i.c.vnico. de cle.cōiu. li.vi. Et iste ē ver⁹ itellect⁹ littere:licet alii aliter intellexerit. Dec hñr ex cle. i.de vi.ꝛ ho.cle.imo ꝓhibent thaber nā itrare.xxxviii.di.nō oz itelligenisi in trinere causa necessitatis.vt in.c. cle rici.ea.di.

8 ¶ Utr clerici possint exercer officia a ꝓfatis viliora.vt aptare pelles ꝛ huiusmodi ꝛ.q nō p idēptitatē rōis ꝑm Mau.i.d.cle.i. Rō qz i.his stat⁹ cleri calis dehonestat .ar.l. athletas.§. ait ꝓtoz.ff.de his q no.infa.nō tñ incurrēt penā statutā cōtra exercētes offñ tabernariozum. Credendum tamen est eos peccare mortaliter si sunt in sacris vt religiosi talia publice exercētes secus si occulte ꝓ artificio ad sustētationē vite.

9 ¶ Utrū clericus possit exercere offñ tabellionatus.ꝛ.ꝑm.ho.in.c.sicut. ne cle.vl mo.q cleric⁹ ꝓstitutus tabellio a laico nō pōt si ē in sacris postq̄z ē sibi interdictū etiā i cāis ecclesiasticis. ꝑm Inno.i.d.c.sicut. Ñ si añq̄z sibi iterdicat facit istrumētū tz.sz postq̄z ē sibi interdictū nō. Si vo est ꝓstitut⁹ a papa.vel ab epo q̄ ad diocesiz suā poterit i cāis ecclesiasticis cū ei no ob beat ꝓpter ordines sacros:aut bñficiū ecclesiasticū officiū iterdici.ar. de ꝓbend. c.tua.el.ii.ꝛ de iudi.decernimus.ō ar bi cōtingit. Si vo sūt in minorib⁹ pñt exercere etiaz si sunt bñficiati.ar.d.c. sicut a cōtrario sensu. Iz sit honestius abstinere.

10 ¶ Utr liceat clericis ioculatoris officium facere.ꝛ.q nō publice ꝛ tales sūt q faciūt spectaculū ꝓpꝛij corporis facit .l.ii.§.fi.ff.de his q no.infa. Et si hoc faciūt:p ānū ipo iur pdūt oē ꝓuilegiū clericale. Dic no.q archi.quez segtur Se.in.c.vnico de vi.ꝛ ho.cle. li.vi.dicit q clericus in sacris ꝛ etiam monacus pdit ꝓuilegiū canonis si qs suadente.xvii.q.iiii. Et videtur verius cui Jo.mo.teneat contrariuz ꝛ dicat q̄ solū existētes in minorib⁹ pdūt Silr etiam pdūt si minori tpe post tri nā monitionē ñ desistāt.c.vnico.ō vi. ꝛ ho.cle.li.vi.in occulto tñ vel cā ifirmitat vel alteri⁹ honeste rei:cā loci ali qd facere nō reprobat ꝑm glo.i.d.c. vnico.ꝛ facit quod no.Jo de citaristis ꝛ his qui variis vtuntur istrumentis. lxxxvi.di.donare. in. glo.

¶ Utr cleric⁹ possit esse ꝓcurator se 11
cularium ꝓsonarū.ꝛ.Mda.i.c.ii.ue cle. vel mona.q ꝓcurator generalis in cā ecclīastica hñ posset.ꝛ corā iudice ec clīastico. Sed in causis secularibus in iudicio vel extra nō potest esse. posset tamen esse i aliqua cā particulari.

¶ Et sumarie dic.q cleric⁹ nō potest 12
in placitis secularib⁹ discepare: excepti cāis.de qb⁹.§.aduocat⁹.§.v.vi.ꝛ vii. Nec ꝓcurator nisi vt dixi.nec cōductor rerū secularium nisi cā necessitatis vict⁹:qa tūc possz ꝓducere vineā vel domū vt aliqd vñ viueret lucraretur nec canes vel aues seq. vt i.c.i.ne cle. vel mo.nec ꝓcurationes villarū:aut iurisdictiones seculares sb aliqb⁹ ꝓncipibus ꝛ secularibus viris exercere vt iusticiarius eorum fiat.vt in.c. sed nec eo.ti.nec sētētiā sāguinis si est in sacris dare nec sacerdos officium vicecomitis: aut ꝓpositi secularis habere.c. clicis eo.ti.nec.sniaz sāguis dictare:aut iter esse vbi vidicta sāguinis exerceat. nec ꝓpositus balistariorū.ꝛ hmōi viris sanguinū.nec vllā cirugie artez q̄ adustione vel icisiōe indigeat. nec ipendere benedictionē aq̄ feruēti.seu ferro candēti ad purgationē.vt.i.c.sentētiā.eo. ti. Et oēs talia.vel aliq̄ horū exercētes.si tertio a suis ꝓlatis moniti nō de

fistůt pdůt ꝓuilegium clicale. vt notāt doc. i. d. c. ſz nec. Jtē ꝓſbyteris decanis. archidiaconis. plebanis. ꝓpoſitis cātoꝛib⁹ ⁊ alijs clericis ꝓſonatū habētib⁹ ꝓcipitur ſb excómunicatióis late ſentētie pena. ne leges aut phiſicā audiant. vt in. c. fi. eodez ti. De quo caſu dic. vt. j. Excómunicatio. vii. caſu. vii.

Clericus r. debz eē nó vidicatiu⁹. ſz patiēt. vñ ꝓcipit eiſ ne arma poꝛtēt niſi ad defēſionē. vñ clici q relicto habitu clericali arma poꝛtāt ſi tertio moniti nó deponūt pdůt ꝓuilegiū clericale. de ſē. excó. c. i audiētia

1 Quid ſi miſceat ſe cleric⁹ tirānidi vel crudelitatib⁹. ⁊ q ſi qs contēpto habitu clericali guerrā vel ſeditionez mouet vel atrociter ꝺliqt publice aut i factū armorū ſe imiſcet. ipo facto ſine monitione perdit priuilegium canonis. ſi quis ſuadente. xvii. q. iiii. vt i c. perpendimus de ſen. ex. de apoſta. in c. i. in prin. Priuilegium autez foꝛi non amittit niſi poſt monitionē Facit. c. ſi iudex de ſen. ex. li. vi.

2 Utrum clericus miles effectus perdat priuilegium clericoꝛum. ⁊. Inno. in. c. i. de apoſtatis. q ſi facit actū omnino clericatui contrarium vt puta exercet ſeua. vadit ad bellum ſtatim perdit. quia eligens contrariam viaz excluditur ipſo facto. a prima. xxxii. q. i. cum renunciatur. Si ꝺo nó exercet ſeua nec alium actum contrarium clericatui. ſed vivit honeſte vt clericus etiam ſi duxit vxoꝛem virginem. ⁊ ſic non perdit. Pa. tamen dubitat in. c. vt conſultationi ꝺ cler. coniuga. in eo mulite qui iurauit illa de quibus i gl. l. pe. ff. ex qui. ca. ma. quia iſte act⁹ videtur omnino contrarius clericatui qui pugnare non debet etiam cum infidelibus. c. ex multa. ꝺ voto. Sed pri mum equitis.

Utrum clericus occidens vel mutilans inuaſorem ſuum perdat priuilegium clericale. ⁊. Pa. in. c. clerici arma. de vi. ⁊ ho. cle. q nó. 3

Utrum pro defenſione proximi liceat ei ſumere arma. ⁊. Pa. vbi. ſ. q ſi habet iuriſditionez in loco ſic ſz pro ꝺfenſione ſuoꝛum monere arma non tamen ipſe in propria perſona. c. dilecto. de ſen. ex. li. vi. Si ꝺo iuriſdictionem nó habet aut ſine clerico pro pulſari poteſt ⁊ ſic nó debet arma ſumere. c. ex multa de voto. Jdez. xxiii. q. viii. reprehenſibile. ⁊. vii. q. i. ſciſcitaris ⁊ quod ibi no. Si autem non poteſt aliter propulſari tunc licet aggreſſoꝛem capere. verberare ⁊ etiam occidere ſi aliter non poteſt proximum ꝺfendere. xxiii. q. iii. maximian⁹. ⁊. c. ſi quis cum duobus. c. ſequentibus. irregularitatem tamen incurrit ſine peccato predicta Cle. ſi furioſus. Et de hoc vide. j. defenſio. ⁊ quo ad irregularitatem homicidium. iii. 4

Clericus xi. debet eē ſobꝛius vt in. c. a crapula. ꝺ vi. ⁊ ho. cle. vbi precipitur eis vt vinū ſibi temperent ⁊ a vino ſe temperent. Et quāuis aliqui teneant ibidem q peccet moꝛtaliter ſi bibat vinum ſine aqua. tamē cómuniter doc. non tenent ſed ſufficit bibere temperate. vnde tex. dicit q ꝺbet eſſe contentus trina potatione in c. quando qꝺ palea ē. xliii. di.

Utrum liceat eis cogere alios ad bibendum. ⁊. q non. Jntellige vltra neceſſitatez neqz fabulaſ inanes cantare vel turpia ioca. pilla vel viſo vel laruas demonum ante ſe ferre conſētiant quia hoc eſt diabolicum. ⁊ ſacriſ canonibus prohibitum vt dicit tex. i c. nullus preſbyterorum. diſt. xxxviii.

2 ¶ Utz liceat clericis facere ꝓuiuia.ꝛ. ꝙ sic si ex caritate dūmodo abstineāt a superfluitate detractione ⁊ irrisione aliorū: vt in.c.cōuiuia.xxxviii.di.i pri cipio ⁊ i fine mēse laudes deo reddā/ tur ⁊ aliqd legāt de sācta scriptura.vt in.c.quādo.⁊ in.c.pro reuerentia.ea. di.aliaſ ñ licet.vt in.c.nō liceat ea.di.

3 ¶ Utz debeat bñdicere mēsē anteq̄ comedat.ꝛ.ꝙ sic.⁊ post sūptū cibum reddere gr̄as.xxxiii.di.c.non liceat

4 ¶ Utz debeat comedere ante tertiā. ꝛ.ꝙ non.vt in.d.c.non liceat.

5 ¶ Que debēt esse in eorū cōuiuio.ꝛ. ¶ Prio lectio diuinarū scripturarū ¶ Secundo quod nulli detrahatur. ¶ Tertio ꝙ inanes secularium nego ciorū fabule nō recitent ⁊ multo mi/ nꝰ aliud turpe. ¶ Quarto ꝙ solū ꝓ su stētatione cibus sumaſ.habentſ ista in c.conuiuia.⁊.c.nullus presbyterorꝫ et c.p reuerētia.⁊.c.ñ liceat.xxxiii.di.

6 ¶ Utz peccēt mortaliʳ si ꝯ aliqđ pfa torū faciūt.ꝛ.ꝙ non ſʒ venialiter nisi quādo turpia vel laruas demonū añ se fieri ꝓsētiūt qz talia sūt eis ꝓhibita vt in.d.c.nullus p̄sbyterorꝫ. Et iō vidꝰ tur esse mortale.⁊.lʒ.d.c.nullus p̄sby terorꝫ loquaſ solū de p̄sbyteris.tñ.c.p sbiteri.xxxiii.di.extēdit ad omnes exi stētes i sacris. Qui aūt nō sūt i sacris nō credo mortaliter peccēt: nisi ꝓut etiā seculares in huiusmodi peccarēt

¶ Clericus .xii.dz esse alienus ab his q̄ irregularitatē inducūt de q̄ vide.j.irregularitas p̄mo. q sūt q nō pñt ꝓmoueri.⁊ qbus virtutibus debeāt resulgere.hēs.xl.di.per totum Mā debēt esse exēplū oibꝰ laicis. viii. q.i.q̄lis. vbi dr vehementer ecclesia xp̄i destruit hoc.s.meliores esse laicos q̄ clericos.facit.vi.q.i.§. verum hac auctoritate.

¶ Clericus xiii.quo ad bona ipso/ rum ⁊ eorum dispositionem.

1 ¶ Utz clericꝰ possit testari de rebꝰ ec clie mobilibꝰ.ꝛ. Inno.in.c.cū i offi/ cijs.de testa.ꝙ nō.vt ibi.⁊.c.ad hec.⁊ c. relatū el.ii.xii.q.iii.c.i.⁊ no.ꝙ oia dicūt bona ecclie q̄ituitu ecclie vl ꝺ facultatibꝰ ecclie acqsiuit.vt in.c.i.de testa.in tex.⁊ in glo. verūm glo.in.c. p̄ñti.ꝺ offi.ordi.li.vi post Hostien.tʒ ꝙ clici nō hñtes administrationeʒ:⁊ di/ cunt nō hre administrationē q̄ñ non hñt bñficiū cui sit assignata dos fm Se.in.d.c.p̄ñti.ſʒ simplr bñficiati vt sūt canonici ⁊ similes quibꝰ id qꝺ hñt obuenit sibi rōe psone nō q̄ habeant p̄bēdā in ecclia distinctā: qz sic habe/ rēt administrationē. possūt disponere ⁊ testari ꝺ fructibꝰ p̄ceptis vsq; ad diē mortis.de cōsuetudine ⁊ etiā si ꝓsue/ tudo esset possēt testari de redditibus p̄cipiēdis anno sequēti post mortē suā vt refert Hda.i.d.c.cū i officijs. Sed ego credo licer quādo disponit i ꝓpꝛ vsus vel in casibꝰ de qbus i sequēti.§. alia consuetudo est irrationabilis.ar. c.fi.xvi.q.i.

2 ¶ Utz clericꝰ possit ꝺ rebꝰ p̄dictꝛ do nare aut alio modo disponer.ꝛ. Hda. vbi.s.ꝙ ñ,nisi i q̄ttuoꝛ casibꝰ. ¶ pri/ mus q̄ñ tātūdē expēdit de suo in utili tatē ecclie.c.si qs.xii.q.ii.⁊.q.v.si epꝰ qz i hoc cāu posset etiā testari. Immo si nō testaretꝛ hꝛes posset petere. fa/ cit.c.de multa.⁊ qđ ibi notaſ.de p̄bē. ⁊.l.q̄ oia.i.fi.ff.de pcu.⁊ gl.i.l.si non sortē.§.si cētū.ff.de ꝓdi.ide. ¶ Secū dus q̄ñ hoc hʒ cōsuetudo fm Ho. ⁊ Lan.i.d.c.si epꝰ.ſʒ Hda.hoc itelligit de rebus mobilibꝰ ⁊ modicis. Et ego addo q̄ñ dispōit pie ⁊ rōabiliʳ alias ñ ¶ Tertiꝰ q̄ñ donat inutu elemosyne quā clericꝰ etiā i egritudine pōt face/

re.vt i.c.ad hec.ꝛ.c.relatū.el.ff.de te
sta. ¶ Quart⁹ cāus qñ vult remune
rare fructia honesta.tā a ꝓsāguineis q̄z
ab extraneis recepta.d.c. relatū.§.lz.
¶ Addo quitū qñ dat religiosis lo
cis.d.c.relatū. Et no.ꝑacticā ꝑz pa.
vbi.§.q; si clericus vult aliq̄ respectu
ilłoꝝ q̄ttuoꝝ vltimoꝝū dare faciat ipe
dū viuit ꝛ nō relinq̄t:qz non valet.d.
c.ad hec.ꝛ no.q; quicūq; accipit alio
mō de reb⁹ ecclīasticis teneť ad resti
tutiōez.facit qđ no.ino i.d.c.ad hec.
ꝛ qđ no.i.c.cū ꝑm de ꝓbē.sed melius
qđ no.pa.i.c. vt vnusq̄sq; .de pec. cle.
vide qđ dico.ĵ. Immunitas.§.lii.ꝛ se.
3 ¶ Vtrū clerici possint de distributiōi
bus q̄tidianis dispōere.&.q; sic.si ñ
habēt administrationē i ecclia qz dā
tur,ꝓ stipēdio personali.vt in.c. vni
co.de cle.non re.li.vi.
4 ¶ Quid de donatiōe iter vīuos.&.q;
valet.qz ꝓsumit donatuz ituitu amici
cie.vel spe future remunerationis ꝑm
glo.in.c.requisisti.de tes.
5 ¶ Sz qđ de bonis acqsitis ituitu di
gnitaꝭ clericalis.vt puta ꝓ missis dicē
dis.&. De.vt refert Ly.in aūt .licen
tiā.C.de epis.ꝛ cle.q; pōt testari. Et pla
cet Io.in.c.qz nos.de testa.ꝛ Inno.
ibidē q dicūt q; si cleric⁹ rōne officij
aliq̄ acqsiuit.puta qz fuit capellanus
alicuius ꝓncipis q multa ei donauit q;
pōt de talib⁹ dōatis ad libitū dispone
re.limitat pa.hoc i.d.c.cū i officijs q̄
ad missas vez nisi dedisset ꝓz missis
dicēdis tāq̄z pochiali sacerdoti:qz sic
nō posset dispōere.multo magis po
test disponere de bonis acqsitis ituitu
ꝓsone.puta ex succesſiōe cognatoꝝz
vel dōatiōe amicoꝝ seu idustria cleri
coꝝ.vt puta doctrina seu artificio pōt
disponere.vt in.d.c.qa nos.ꝛ qđ ibi
no. De.tñ vt refert Ly.vbi.§.limitat
hoc vez i clericis iferioꝝb⁹: nō autē
i ecpo. Et addit Bal.ibidē.etiā si esset
Cardinalis.Idē ō ꝓlatis regularium
eccliaꝝ.ꝛ ē ter.i.d.aūt.q; solū ꝓcedit
q; ꝓdicti epi ꝛ ꝓlati regulariū eccliaꝝ
rū possint disponere ad libitū de acq;
sitis añ epatū vl ꝓlatiōez.ꝛ de acqsitis in
epatu vel ꝓlatiōe p cognationē vsq; ad
q̄rtū graduz.de religs ō q̄htercūq;
acqsitis nō pōt dispōere.sz acqrit ec
clie. Cōis tñ opi alr tz.vt.ĵ. Legatuz
ꝑmo.§.xvi.sz ego limito i istis i q;bus
pōt facere:qđ vult vez ē nisi i.v. cāi
bus. ¶ Vltim⁹ qñ ipe eēt obligat⁹ re
stituere ecclie.vt puta.qz dolo vel cul
pa nō leui tñ ꝑm Inno.in.d.c.cū i of.
ficijs dāmificauit ecclīā:sz q; teneať ō
leui culpa etiā ē ter.apert⁹.C.arbi. tu.
l.qcqd.facit.ff.ō admi.tu.l.si res Si
cut eni.vt no.Inno.in.c.ea q̄ de offi.
archi.ille q accipit pciū ꝓ ōposito ser
uādo teneť de leui culpa,sic ꝛ q dignt
tatē ꝑz cui hoc officiū ē āexū.s. ꝓser
uādi bona ecclie teneť.cū plus sit hē
re dignitatez. Hec ob.l.noia.C.arbi.
tu.vbi si noia debitoꝝz min⁹ idonea
fuit q̄ tpe tutele erāt bona.non teneť
tutoꝝ,nisi fuerit i lata culpa.ff.ō admi.
tu.l.tutoꝝ q repto:iū.§.cōpetit.vbi tu
toꝝ emēs ꝓdia min⁹ idonea.nō teneť
nisi de lata culpa.qz sunt cāus ispāles.
sz regulare ē vt teneať de leui culpa.
ꝛ sic tenet Ber.ꝛ Io.in.c.ea q̄.de of
fi.archi. ¶ Secūd⁹ si de bonis ipsi⁹
ecclie alicui fecit gratiā ꝑz Ino.vbi.§.
allegat.l.cū oñdim⁹.ff. de fideius.tu.
ꝛ.C.eo.l.ii.ꝛ vltima. ¶ Tert⁹ cāus si
passus ē ꝓpter negligētiā suā rē ecclie
ꝓscribi ꝑm Pa.i.c.ex pītiū.ō pig.al
legat.c.placuit el ii.xvi.q.iii. ¶ Quar
tus ē si reddit⁹ i vsus ihonestos ꝓuer
tit.xii.q.iiii.c.i. ¶ Quint⁹ i casib⁹ de q
bus.§.dixi. Cleric⁹.iii.q; teneť ad re
stitutionē qz i istis casibus ꝑmo teneť
satisfacere ecclesie anteq̄z aliud dispo

nat.de hoc etiã vide Jmmũitas.§.iii.

6 ¶ Utr̃ acquisitũ per sacerdotẽ i initũ gẽdo pnias parrochianis debeat esse ecclie.&. Jnno.in.c.cũ iter.de ẽ.si.q̃ sic. Et iõ disponere ad libitũ non pót.

7 ¶ Utrũ prelatus inducẽs testatorem ad sibi relinquẽdũ qõ ecclie reliquisset teneatur illud restituere ꝛ an possit disponere.&. Pda.in.c.ii.de pe.cle.q̃ quidã dicũt q̃ nõ pót disponere sed tũc restituere per.l.quicquid.C.ar.tu. Sed Ly.formãdo hanc.q.in tutore dicit q̃ si blãdo sermone ip̃z inducat ad sibi relinquẽduz q̃ nõ tenet.ar.in l.fi.ff.si qs ali.ꝛc vbi.patet q̃ talis non cõmittit delictũ Si vo dolo seu fraude euz induxit.tenetur ecclie ad interesse. Sed q̃ teneatur ecclie simpliciter tex.est cũ glo.i.c.quicũq̃z.xii.q.iiij. vbi patet q̃ platus tenet ad interesse ecclie quãdo ei potuit querere ꝛ neglexit ad instar tutoris .vt.i.d.l.qcquid ꝛ in.l.pupilloz.C.de admi.tu. Nec enim debet vtilitatẽ suã preponere vtilitati ecclie.sicut nec tutor vtilitatẽ suã vtilitati pupilli.l.tutor ꝓ dignitatẽ.§.i.ff. de admi.tu.l.si.vt certo.§.comodatũ. ff. como.ff.depo.l.quod nerua.in.fi. et.vii.q.i.presentiuz.ꝛ.c.placuit. Pda. vbi.s̃.tenet.ꝛ sequit opi. Ly. Sz ego credo vez in tutore.qz de eo pót dici q̃ suã personã pót pferre cuicũq̃z.ar. c.petitio.d iureiu.ꝛ de pe.di.ii.caritas sed in prelato teneo glo.cum tex.in p dicto.c.quicũq̃z

8 ¶ Cui restituet qui idebite aliquid ab ecclesiasticis fecepit.&. Rodo.ꝛ Ray. q̃ auctoritate iudicis pẽitentiar fiet restitutio ecclie cui ablatũ est si pauper ẽ ecclia.vt si ẽ habũdãs fiet pauplb⁹ q̃ i digẽt.idẽ ho.ar.xvii.q.iiii.si.gl. i atrio

9 ¶ Utrũ clericus qui rẽ ecclesie meliorauit er sua industria possit de sua meliorationẽ dispõere.&. q̃ nõ.facit.c.in grẽdũ.ꝛ.c.si.qs.de pe.cle. Rõ.qz.ad hoc tenet si de eius fructib⁹ vivit p dicta in.q.prece. Sec⁹ si ẽ primõio vt de suo meliorasset vt.s̃.dictuz est.§.ii.

10 ¶ Utrũ relictũ clico i dubio p̃sumat intuitu ecclie datũ.&. q̃ si administratione nõ hz nõ presumit.secus si administrationẽ hz. Tñ ad coniecturas ẽ recurrendũ vt in.c.registi ẽ testa.ꝛ qõ notat Jnno.in.c.cũ in officiis coti.vide.j.legatuz .i.§.xvi.xvii.ꝛ xviij.

11 ¶ Utrũ clic⁹ possit ẽ bonis ecclie dotare sororẽ vel alere pentes.&. Pda. in.c.puenit ẽ arbi.q̃ sic sororẽ.vt aliã ꝓsanguineã si indiget de reddit⁹ ecclesie.pbat p c.i. de co.cle.ꝛ mu.ꝛ.p gl.cuz tex.in.c.oio ꝓfitemur .xxxi.di. vbi glo.dicit q̃ clericus hñs vxorẽ: vel filios põt eos pascere de reddit⁹ ecclie.ergo multomagis dotare.cũ cã dotis sit fauorabilior q̃z cã alimẽtorũ. vt notat.Ly.facit.qõ no.i.l.cũ i pces. §.pe.ff.de admi.tu.ꝛ in.l.nõ oi.C. eo. ti.in.glo. Et hoc intellige si idigẽt.vt i gl.pfati.c.oio.ꝛ nõ ad pópã vt alium statuz.ar.eo.q̃ no.xxxxi.di.i pn.qz sic tã dãtes q̃z recipiẽtes tenent ad restitutõz.xvi.q.vii.puenit.ꝛ no. Hath. ꝛ Lar.i. cle.ii.de vi.ꝛ ho. cleri.limitatñ q̃ ad accipiẽtes vt teneãt ad restitutõez.vez qñ clic⁹ ẽ nõ soluẽdo.alis ñ qñ accipit ẽ reb⁹ q̃ aliẽari pñt ad libitũ clicoz.sicut sũt fructus ꝛ huiusmõi fm Ilde.ꝛ placet licet alii indistincte velint q̃ teneant. Quod esset tutius.

12 ¶ Utrũ peculiũ qõ ẽ aduẽticiũ i laico sit ãsi castrẽse i clico.&.pa.i.c.qz nos. de testa.ꝛ in.c. constitutus. de resti. in inte.q̃ sic. Et ideo licet sit filiusfa.t amen vsusfructus non acquiritur pri. Hoc tenuit Ho.in.d.c.quia nos ꝛ casus ẽ i auten.presbyteros. C.de epis.ꝛ cle.vbi dicit.q̃ res ad dominũ clicoz vẽientes sint eis ad similitudinẽ castrẽ

sium vt testari possint.

13 ¶ Quis succedet clico decedēti ab itestato.ff.q i bonis ecclie ecclia.i bonis vo suis de qbus potest ad libitum dispōere.succedēt psāguinei si habet xii.q.iiii.quicūqz.t.q.vltima.c.vltio i aūt.de ec.ti.§.si qs eps.q si non hz tales q de iure venūt ab itestato.succedet ecclesia.c.i de suc.ab inte.

14 ¶ Ultz clericus ordinat⁹ ad titulum patrimonij sui tacite vel expresse possit ꝺ dicto pmonio ad libitū dispōere.ff.q sic fm Be.i.c.si eps ꝺ pbē.li.vi.nisi expresse sit actū q trāsierit i rē ecclesiasticā fm Jo. de li.t Jo.an.ibi dē Jn dubio vo cū nescitur an bona fuerit ecclesie vel psone psumēdū est p ecclesia si tñ pstat eū hūisse aliq.sz dubitatur an sint ista.vel illa psumitur p possessore t ali⁹ pbabit.ar.xii.q.iii.c.i.t.q.v.c.i.i fi.Si nullus sit i possessione.t in dubio stant fiet distributio equalis.de suc.ab inte.c.ii.in glo.

Clericus xviii.q ad corum pulegia.

1 ¶ Quero que sūt pulegia clericorū.ff.pa.in.c.eps de pbē.q oia pulegia nullū q̄ gruunt clericis hñt de quib⁹ pulegijs militū dr i gl.l.pe.ff.ex q.cau.ma.Rō qz sūt vi milites illi peratoris.sz isti dei.facit.c.i.cū gl. de cle.egro.ter.cū glo.i.c.xpianis.ii.q.i.t simulit glo.in.c.militare.xxiii.q.i.t ter.cū gl.i.q.iii.saluator.circa me diū. Et merito dixi q̄ pcnūt clerici.s. qz ignorātia iuris ñ iputatur nulli cū hēat vacare armis.l.i.t qꝺ ibi no.C. ꝺ iu.t fac.igno.sed nō sic i clericis cū hēant scie intēdere fm q dixi.§. Clericus.ii.§.iii.t sic de ceteris.vnde pro debito pcuniri nō pōt vltra q̄z facere pōt.nec tenētur cedere bōis.l. miles. ff.de re iudicata nisi sit ex delicto contractum: vt.§. Cedere bonis.

¶ Jtē Bertrād⁹ enumerat.xiiii.q̄ recitat car.i.cle.i.ꝺ vi.t ho.cle. ¶ Primū q nō pcenitūtur cora iudice secular.de fo.cōpe.c.si diligēti. ¶ Secū dū q vberās ē excōmunicat⁹.xvii.q.iii.si qs suadēte. ¶ Tertiū q non tenētur pstare munera seu onera psonalia vel realia.de imu.ec.c.nō mīn⁹ vide.j. Jmmunitas.§.xxviii.cū sequētibus. ¶ Quartū qz possunt vendicare rē cōcessaz ecclesie aū traditionē. l.fi.C.de sa.sā.ec.t.c.ex lris de cōsue. ¶ Quītū qz gaudēt eodē pulegio familie cor.ii.q.i.clicum.el pmo.xxxii.di.eos.t vtrobiqz i gl. Jntellige q̄ ad for.vt i dictis glo.patet. ¶ Sextū qz facientes statuta ꝺ clicos sūt excōicati. de imu.ec.eos qui.li.vi. ¶ Septimū q̄ solū clerici possūt obtinēr bñficiū eccliasticū.de trāsac.ex lris. ¶ Octauū q p litteras ꝺ laicū ipetratas cum clausula generali nō possūt pcuniri vt i gl.c.sedes.ꝺ rescrip. ¶ Nonū q ñ tenētur dare sportulas de vi.t ho.cle. cū ab omni. ¶ Decimū q acqsita ēt sub potestate pris disponunt.vt volūt aūt.pbiteros.C.de epi.t cle. ¶ Undecimū qz p reb⁹ suis recupādis agere pōt sine pscīu pris.no.archi.i.c.fi.ꝺ iudi.li.vi. ¶ Duodecimū q p necessitate nō pōt distrahi a pre.fm.l.ii.C. ꝺ pa.q fi.di. ¶ Tertiūdecimū q fu⁹ icīēte dño clicat⁹ liberaī a fruitute dominica t prāte.iiii.di.si fu⁹. ¶ Quartūdecimū q pōt facere collegiū.ar.c.fi.ꝺ re.do.vbi solū noua religio phibeī.qꝺ laicis ñ lz nisi vt dicā.j.collegiū t ꝺ multis alijs pulegijs.j. imūitas

¶ Ultrū clic⁹ pcugat⁹ sup adict⁹ pulegijs gaudeat.ff.q ñ sz si ōxit cū vegie t ōfert tōsurā t vestes clicales.soli gaudet i duob⁹. ¶ Prio pulegio canonis.si qs suadēte.xvii.q.iiii. ¶ Secꝺo p aliq̄ crimie ñ pōt trahi ad iudiciuz

seculare: nec iudex secularis ptextu qi iuscūqz excessus pōt eū punire pecūia liē vl psonalr. c. vnico. de cle. pcu. li. vi.

¶ Utrum clic⁹ possit vti statutis ⁊ cō/suetudinib⁹ laicoꝝ ad suū cōmodū. ꝛ pa. in. c. fi. de vi. ⁊ hone. cle. ⁊ facit ter. in ar. qꝫ sic facit etiā ter. in. c. ad nr̄aꝫ de pba. Uttamē eos nō ligāt in eoꝝ piudiciū. vide gl. in. c. i. ne se. va. ⁊ qō dico. j. statutū. §. vlt.

QActio alia absoluta qua qs totalr cogit ad aliqd faciēdū cor/poraliter ꝛ ei⁹ voluntatē: sicut ille q ligat ⁊ hmōi de q̄ i. c. pbyteros 50. di. ⁊ q̄uis aliqd faciat ex tali coa/ctione ꝛ deū nō peccat. vt pꝫ in. d. c. ⁊ no. glo. in. c. ad ei⁹. v. di. facit. c. qō la/tēter. ⁊ qō ibi no. de reg. iur. Qō intel lige vbꝫ nisi alio pcētiat post. Est ⁊ alia coactio que dr pditionalis: q̄ qs cogit vt vnū de duob⁹ eligat de q̄ in. c. lecto res. xxxii. di. ⁊ i gl. pdcā ⁊ hec nō excu sat in peccatis. c. sacris. de his q̄ vi me tusue cā fi. ō qua dic vt. j. metus. §. vi.

¶ Utrū coactus suscipiat baptismuꝫ vel ordinē. ꝛ. glo. in. c. eps. lxxiii. dis. ⁊ ino. in. c. fraternitatē. ō heret. qꝫ si coa/ctio fuit absoluta: nō. sed in coactione conditionali suscipit caractereꝫ q̄uis nō gratiā. vt. §. baptismus. vi. §. vi.

¶ Utrū seruitia facta deo p coactōeꝫ ei placeāt. ꝛ. qꝫ nō. xxiii. q. v. ad fidem ⁊ xx. q. ii. pens vtilia tñ sunt facienti. sed nō ad salutē nisi dispositiue.

¶ Utrū matrimoniū teneat p coactō nē contractū. ꝛ. p absolutā certū ē qꝫ nō: sed p pditionalē tenet nisi interue nisset met⁹ q posset cadere in pstantē de quo dic vt. j. metus. ⁊ matrimoniū ai. impedimento. xi.

QOadiutor dari nō pōt epō ⁊ alijs supioꝝib⁹ plat⁹ sine li cētia pape: nisi i duob⁹ casib⁹. ¶ Pri mus qñ epūs vel alt⁹ superioꝝ plat⁹ est grauatus senio. aut valitudine coꝛpo/rali ita grauat⁹ qꝫ ppetuo suū offm̄ ne qt exercere. nūc de pscitio ⁊ assensu ca/pituli sui vl maioris pt̄ vnū vl duos as sumere pōt coadiutoꝛes. ¶ Scōs qñ pfati plati cēnt amētes: ita qꝫ velint vl nolint nesciāt expmere: tūc capl'm vel due partes vnū vel duos coadiutoꝛes eis dare pñt. vt i. c. vnico. ō cle. eg. li. vi.

¶ Quibus dari dꝫ coadiutoꝛ. ꝛ. fm ino. i. c. nisi cū pdē. de renū. qꝫ dꝫ dari cuicūqz plato q nō pōt suū officiū ex ercere vii. q. i. quasi p totū. 1

¶ Utꝫ dilapidāti bona ecclie sit dād⁹ ⁊ ꝛ. Inn in. c. venerabili. ō of. del. qꝫ sic 2

¶ Quid pōt coadiutoꝛ. ꝛ. hꝫ liberā ⁊ legitimā administrationē: excepto qꝫ nihil pōt alienare. vt pꝫ in. d. c. vnico nec dꝫ aliqd de bonis ecclie cui est ad iutoꝛ sumere nisi sūptus moderatos. vt ibidē. vide ad hoc. c. scripsit. vii. q. i. 3

¶ Sed nūqd epūs ⁊ alij plati supioꝝes possint sibi facere cōmissariū i adiuto riū. ꝛ. qꝫ sic. vt no. doc. in. c. vnico. Et differt iste a coadiutore. qꝛ nō hꝫ nisi eam auctoꝛitatem quā sibi volūt dare secus in coadiutore. 4

¶ Qñ expirat officium coadiutoꝛis. ꝛ. qꝫ morte illi⁹ cui dat⁹ ē coadiutoꝛ. vt no. doc. i. c. grādi. ō sup. ne. pla. li. vi. 5

QOgitatio nō meret penam ab hoīe, cū suis terminis est pcēta de pe. di. i. §. cogitatōis. in tex. ⁊ in gl.

¶ Utrū cogitatio deliberata in malū moꝛtale: sit pcm̄ mōtale. ꝛ. qꝫ sic. xlv. di. c. hinc ⁊ enim. §. ponderosus. etiaꝫ si opus nō sequatur. 1

¶ Utrū cogitatio moꝛosa sit moꝛtale pcm̄. ꝛ. pensus in ōlectatione alicui⁹ actus q ex genere suo sit pcm̄ moꝛtale est moꝛtale pcm̄ fm scm̄ Bo. in. ii. di. 2

xxiiii.¶ Ri ibidē.¶ Ale.ha be.i tracta/ tu ō peccato venali ¶ i hoc cōmunit ꝓcordāt doc. Delectari aūt cū ꝓsensu solū de cogitatiōe. q2 hoc ꝓuenit ex i clinatiōe affectus i ipaz cogitationez que qdē fm se nō ē mortale peccatuz sed q̄nqz veniale. vt cū qs inutilē co/ gitat de ea q̄nqz nullū. vt cuz qs visit cogitat. puta q2 vult ꝓdicare vel dispu tare. iō ꝓsēsus in talē delectationē nō erit mortale fm Tho. i. ii. q. lxxxiii. ar. viii. sed solū q̄n delectaf de fornicatio ne cogitata. ¶ ꝓsētit i talē delectationē fm ꝓfatū Tho. vbi. s. Si vo cogita/ tioni motose nō adest ꝓsensus in dele ctatiōez cogitatiōis actus ꝓhibit; tūc fm. S. Bo. vbi. s. distiguēduz ē q̄ aut imineat piculū casus in peccatū morta le. ¶ tūc si aduertit piculū qđ sibi imi/ net. ¶ nō repellit. sed pauē in hmōi co gitationib⁹ occupari. tūc fm magros peccat mortalr. Si vo nō aduertit pi culū delectationis nec repellit. nō pec cat mortalr. Et hoc magis mihi pla/ cet: ¶ ē tutior: q̄uis alīq dicāt non esse mortale etiā q̄n aduertit piculuz dum mō nō ꝓsētiat i delectationē: Sitr q̄n nō imineat piculū casus nō est mortale peccū si nō repellit. ꝫ tū piculosū. Col lige ergo sic q̄n qs hz cogitationē i q̄ delectaf. q̄ aut delectatio est de eo qđ nō ē peccū vel saltē mortale. ¶ sic q̄uīs cūqz i eā ꝓsētiat nō peccat mortalr fz Ri. vbi. s. puta mulier vidua cogitat de actu ꝓiugali qnē hūit cū marito. ꝫ delectet i ipa delectatiōe cogitatiōis vt ꝓtertā nō vt pūtē nō peccat mor/ talr nisi immineat sibi piculū casus. pu ta polutiōis ¶ hmōi q2 tūc si aduertit peccat mortalr nō repellēdo. Si vo ē de eo qđ ē mortale ex gne suo. vt for nicarī ¶ occidere hoiez pp vindictaz ¶ hmōi. ¶ tūc aut placet ipsa delecta/ tio ¶ opis ꝓsumptio si facultas adesset ¶ sic ē mortale peccū. Aut plz delecta/ tio. ꝫ displicet opis ꝓsumptio. ¶ si tr est mortale peccū. aut neutrū placet. ¶ tūc si imineat piculū ¶ aduertit: si nō repel lit ē mortale scōz tutiorē viā. Si āt nō imineat piculū: aut nō aduertit sic erit venale si nō repellit. Si aūt statī repel lit sic nullū est peccū. Si aūt delectatio solū ē i cogitatiōe nō i re cogitatiōis. puta delector de aliq̄ cogitatiōe q2 est pulchra adinuētio ¶ hmōi. ¶ tūc si ē p pter bonū finē. puta vt predicē ꝛ tale peccū vel disputē. sic ē meritoriū. si aūt nō ē ꝓpter finē bonū: ꝫ ꝓpter vanita tē sic erit peccū veniale: nisi vt dixi imi neret piculū. q2 tūc vt dictū ē peccaret mortalr q̄n aduerteret nō repellēdo. Et de hoc etiā vide. j. Sensualitas. quando est peccatum. vel non.

Cogitatio est triplex carnalis le galis ¶ spiritualis. ō quibus vi de. j. Matrimonium. iii. impedimen to. vi. ii. vii. ¶. viii. ¶. xv.

Collegium q2 simt colligū tur: vel q2 simul cohabitāt vi ctū ē fm gl. i. l. i. ff. qđ cuiusqz vni. ¶ vī ecclīasticī si maior ps ieglis ē clicoz q2 magis dignū trahit min⁹ dignū. c. qđ i dubijs. ō ꝓse. cc. vl al. l. qđ maior ff. de mio. no. Bar. i. l. fi. ff. ō colle. illi. Utr liceat facere collegiū. ꝛ. Jun. i. c. dilecta de excess. ꝓ. ꝫ alij alr dicāt q̄ hoies cuiuscūqz ꝓfessiōis: vt grāma tici vel negociatores ¶ hmōi pūt simt̄ ꝓuenire ꝓpria auctoritate ¶ facere si/ bi rectorē ¶ sindicū: dūmō cohēāt vel collegiū faciāt ꝓ cā honestā puta ad ōfēsionē iustīcie sue: vl ne i officijs suis fiat fraus ¶ multo magis si faciant cā pietatis vel fligionis. Et q̄ liceāt talia collegia patet. C. de in. om. iudi. l. fi. ff. qđ cuiusqz vni. l. i. ff. ad tre. l. oīb⁹. ¶ ō

ꝑcu .c.qr.ꝛ.ff. de colle.illi.l.i.§.i.vbi
aliq̃ ꝓhibendo ꝓcedere vr̃ alia colle
gia.ꝛ ibi etiã dr̃ q̃ senatusco̓sulto illi/
cita arcent̃ ergo licita ꝓcedunt̃.ꝛ illi/
citũ ẽ qđ fit ꝑ malo aliq̃.ꝛ destruẽdũ
ẽ.l.vltima.ff.de colle.illi.Dicit Bart.i
l.i.ff.de colle.illici.q̃ de iure cõi colle
gia q̃ fiunt cã religiõis sũt ꝓmissa.l.i.
in ꝓn.ff.qđ cuiusq; vni.facit quod no.
Jo.in.c.delicta.de excel.ꝓ.ꝛ Jnno.ꝛ
Do.i.c.iter dilectos de dona.ꝛ quod
no.pe.de puto in tractatu de canõica
portione episcopi.c.iiii.Quod no.ga
facit ꝓ istis disciplinaꝫ.ꝛ huiusmodi
q̃ quos clamant aliqui inquisitores.

2 ¶ Sz quot hoies faciũt collegiũ.ꝛ.
q̃ duo vel tres.de electi.c.i.fm leges
tres requirunt̃ vt.l.neratius.ff.de v̈b.
si.sed x.hoies faciũt plebẽ vel populũ
x.q.iii.vnto.ꝛ.x.vel.xv.faciunt turbã.
vel cetũ.ff.de vi bo.rap.l.ꝓtor la.ii.§.i
sicut.x.oues faciũt gregẽ.ff.ꝺ abige.l.
oues.vnus vel duo ñ faciũt familiã.ff.
de v̈.si.l.detestatio in fi.vide glo.in.c.
i.x.q.i.Sz paterfa.of q̃ ꝫ dñus in do
mo.lꝫ filios nõ hẽat.nõ eni psonã so/
lam demonstramus.sed ꝛ ius dicit.l.
pronunciatio in.§.pater.ff.de verb.si.

3 ¶ Utr deferentes collegiũ ꝺbeãt ha
bere partẽ suã bonorũ collegii.ꝛ. Jn
no.vbi.s.q̃ sic de his q̃ in eo ꝓferunt
ipsi de collegio.ꝛ sic logt̃.l.i.§.fi.ff.de
colle.illi.facit ꝑ hoc.l.ii.§.viaz .ff.ne
qd in lo.pu.de cle.ꝓiu.qđ a te.vbi no.
ꝺ hoc.xvi.q.vi de lapsis.Sed de aljs
q̃ donant̃ vel legant̃ vniuersitati ñ ꝺz
haberepte.facit.l.sicut.§.si quid.ff.qđ
cuiusq;;vniuer.cum alijs.no.in glo.d.
§.fi.que cõcor.cum Jnno.

4 ¶ Utr collegiuz differat a societate.
ꝛ. Jnno.vbi.s.q̃ sic .patet i.l.i.ff.qđ
cuiusq; vni.vbi dr̃.q̃ socij alicui⁹ ꝓfes
sionis pñt facere collegiũ.ergo socie/
tas nõ ẽ collegiũ. Jtẽ collegiũ residet
in vno.ff.qđ cuiusq; vni.l.sicut i fi.ꝫ
societas morte vnius socij soluit̃.ff.ꝑ
socio.l adeo.morte socij finitur socie/
tas.vt nec ab initio pacisci possimus.
vt hr̃s succedat societati.dicit tex.ibi.

5 ¶ Utr collegiũ possit sibi facere vnũ
rectorẽ sub q̃ possint oẽs de collegio
pueniri.ꝛ.q̃ sic tex.ẽ in.l.fi.C.de iur.
om.iu.ꝛ tenetur ei obedire vt ibi.

6 ¶ Utr destructo collegio extinguant
oia ꝓuilegia eius.ꝛ. Pa.i.c.ii de po.
pla.q̃ sic si ẽ ecclesiasticũ ꝛ destruat̃ per
superiorẽ.Si vo ẽ seculare sũt opi.sed
verior fm eũ ẽ q̃ durãt apud ciuitatẽ
vel locũ si ipsi ciuitati erãt ꝓcessa sicut
in ecclesiasticis durat apud eccliaz. vide
de hoc.ꝺ.Ciuitas.§.i.

7 ¶ Utr collegiũ vel vniuersitas petat
restitutionẽ i itegrũ sicut minor.ꝛ. ali
q̃ dicũt q̃ sic. Sed m tene vez i colle
gio pio sicut sũt hospitalia ꝛ hmõi ꝫ
Jo.an.i.c.ii.de resti.i inte.li.vi.arg.c.
req̃sisti.ꝺ testamẽ. Sz Pa.i.c.i.ꝺ re.
in ite.q̃ hoc sequit̃.allegat.l.oia.C.de
epi.ꝛ cle.q̃ dicit oia ꝓuilegia concessa
ecclijs extendi ad hospitalia ꝛ pia lo/
ca.vide de hoc.s.Ciuitas.§.iiii.

8 ¶ Qnõ collegiũ põt disponer̃ sup re
ꝓuari.ꝛ q̃t debẽt ꝓuenire vt possint ali
qd facere vide.ꝑ.Statuti.§.xi.ꝛ.xii.ꝛ
xiii.ꝛ.ꝑ.Electio.§.xvi. Et quõ singuli
pñt cẽ testes ꝑ collegio vt ꝑ.testi.§.xv.

Collusio Est aliquẽ cũ
suo aduersa/
rio pecũia mediãte: vl̃ gr̃a pa
sci.vt ꝑ se i cã vl̃ iudicio ꝓmittat sẽtẽ
tiari ꝺ collu.c.i.ꝛ se. Utr liceat collu/
dere cũ adũsario.vi ꝺ.s.accusatio.§.ii.

Colonus quõ efficit
ge.ꝛ. pa.i
c.idicatũ ꝺ imu.ec.q̃ tũc qñ
p.xxx.ãnos tanq̃ obligat⁹ ꝛ script⁹ so
lo stat.azo vult q̃ ẽt regrat̃ ꝓmissio.se
cus si ñ tanq̃ obligat⁹ vt i colõis nr̃i
tpis in qb⁹ nulla acqrit̃ fuit⁹.ar.l.põ
ponius q̃rit.§.i.ff.quẽad. ser.amit. Et

no.ꝑz ho.i ſñ.ō naſc ex libero vētre q̄
gdā dicunt aſcripticij q.ſ.p ſcripturā
ſolo vel terre aut glebe ſūt aſtricti.q
dā dicūtur cēſiti.ꝛ eodē mō ꝓſtituunt
ſicut aſcripticij ſz differūt q̄ iſti ſūt ob
ligati ad tertiā vel quartā ꝛ hmōi ptē.
Cēſiti vo certū cēſū ſoluere tūr ānua-
ti.l.ii.C.i q.ca.col.cen.vo.ac.po.Qui
dā dicūtur ppetui. Oliz.cui tpe famis
ꝓſtituebant reddit⁹ ex publico.ꝛ iō q
ribaldos q ſe ſimulabāt inalidos ꝓde
bāt ſi erāt liberi:i ppetuo hēbāt colo-
natu. ſi ſerui ꝓditori dabantur.C. de
ñndi.vali.'.vnica. Et fm Bar. ibidē iz
redditus nō ꝓſtituātur hz locū hec pe
na hodie. Nec ob.auc.ō q̄ſto.§.ſi vo.
q̄ loqtur qñ ꝓdit a publica ꝑſōa. qa
tūc in publicū opus dātur. Fuit vo ſuis
dñis.ꝛ.l.vnica ꝓdicta loqtur qñ a pri
vata ꝑſona,pdūtur. Quidā ſūt inquili
ſtricte vt ſūt q fēdo tenent tñ i ſubur
bio pñt ꝓmorari. ꝛ differūt a colono
q tenet habitare i fūdo. Inquilini ar-
ge ſūt q domū nr̄a; habitāt ad certum
tpſ ſoluēdo certū qd.vt i.c. ꝓpter ō lo
ca. Quidā dñr originarij. vt ſunt nati
er colōis:ſiue i poſſeſſiōe:ſiue alibi vt
ſ.i.cū ſatis ꝓmo.&.C.de agri.cēſi ꝛ
colo.li.xi.ꝛ ¶Hoc vez ſi mr̄ erat colo
na alſs ſec⁹.facit.l.fi.C.de agri.cen.ꝛ
co. Quidā ſūt coloni ſimplices q ſub
certa mercede ꝑdia colēda accipiunt
ānuati.ꝛ hi oēs agricole noie aliqñ cō
phēdūt. Uñ agricola q̄ſi agrū colēs

¶ Ultz colon⁹ q terrā collēdā accepit
ad tertiā vel q̄rtā ptē vel altū redditū
poſſit deducere ſemē.vel expēſas aliaſ
&. Anno i.c.tua.el.ii.de decī.q̄ nō ō
iure niſi p ſpāle pactū aliud fiat. Et ſi
pactum non fit.conſuetudo debet at-
tendi ſi eſt q̄ ſi non eſt ſtabimus iu
ri.

Qomenda quō poſ
ſit hēri ō
beneficio eccleſiaſtico. vide.ſ.Bene
ficium.§.xxvii.

Qomiſſio fcā p pa
pam alī
cui expſſio noie dignitat facie
do mētō q̄ reſidet i alio loco facit vt
talis poſſit cognoſcere i loco reſidētie
fm Jo.an in.c.exhibita.ō re.permia.
Ubi vo nō fit mētio de reſidēcia tūc
cōmiſſio ē facta i loco dignitatis expſ
ſe.nec ēt illā dioceſim poterit cogno
ſcere de illa cauſa.c.ſtatutum.§.i nul-
lo de reſcrip li.vi.ꝛ quod ibi notatur.
¶ Ultz cōmiſſio facta i genere de diſ
penſando reſtringatur ad mediocri-
tatē.dic vt.ſ.Clericus primo.§.vltio

Qomodatum eſt ali
cuius rei ad aliquē ſpāles vſū
gratuito facta conceſſio fm glo.in.c.
vnico de como. Et p declarationē p
ſcripte diffinitionis multa ſunt q̄rēda.
¶ Ultz comodatū ꝓſiſtat ſolū i rebus 1
mobilib⁹.&.gl.ꝓdicta q̄ nō.ſz etiā in
reb⁹ imobilib⁹.ſicr̄ ⁊ icorporalibus .pu
ta ſeruitute habitandi.ff.como.l.i. ubi
ter.dicit poſſe comodari rē mobilem
⁊ etiam ſoli ⁊ etiam habitationem.
¶ Utrum cōſiſtat in rebus q̄ vſu ꝓſu 2
munt.&.q̄ nō niſi cū ꝓcedunt ad pō
pī vt ditior appareat.ff.co.ti.l.iii.§. vl
timo.ꝛ.l.ſeq. Et ideo patet verbū ali-
cuius rei.
¶ Utrz comodari poſſit res ad icertū 3
vſū.&.q̄ nō qz tūc ꝓcariū cēt.ꝛ i hoc
differt qz ꝓcariū ad icertū vſū ē q̄ ad
tpſ durationis puta ꝑ ſe ⁊ hi dic⁹ ſimil.ff.
ō ꝓca.l.cū ꝓcario.comodatum ꝛo ad
certū vſū.qz.ſ.hz tps tacitū vl expſſū
añ qō nō pōt revocari. Et dico tacitū
puta comodaui tibi libz'ad trāſſcribē
dū hz tps i q̄ poſſit comode trāſſcribi
ff.como.l.iii.§.vl.ꝛ.l.iiii.ꝛ.l.ſi vt certo
§.iterdū.ꝛ.l.vltia hz ino.i.d.c.vnico.

4 ¶ Vtr̃ possit reuocari comodatū añ vsū expletū.&.q̄ nō.d.c.vnico.ꝛ.l.in comodato.§.sicut.ff.eo.ti. ℙdecariū vo bñ pōt reuocari.qz nō ē ad certū vsū.ff.de p̄ca.l.ii.§.1.ꝛ de p̄ca.c.vltio. Et si reuocat añ tp̄s tenet̄ ꝺ dāno comodatario.l.i reb⁹.ff.como. ¶ Limito tñ hoc i p̄scia vex.nisi comodans sibi erat passurus dānū nisi reuocasset.et comodatarius alīs etiaz ꝓpudere non potuisset.qz potiꝰ ex re mea debeo mihi cōsulere nec comodatarius potest dici deceptus.ex quo alias etiam sibi prouidere non potuisset.

5 ¶ Sed qd si comodatariꝰ nō potuit sine culpa sua re comodata vti ifra tēpus p̄fixū tacite vel exp̄sse.numqd ita to dño possit vti alio tēpore.&. Bar.i l.i comodato.§.sicut.ff.como.ꝛ segt̄ ℙda.i.d.c.vnico q̄ nō.qz cū dñs certet de dāno vitādo.ꝛ ip̄e de lucro captando.debet cāus potius comodatario imputari facit.l. si vno anno.§. item cum quidam.ff.locati.

6 ¶ Vtr̃ vtēs re comodata ꝺ volūtatē dñi scient̄ ad aliū vsuz teneat̄.&.q̄ sic ad restitutionē.d.l.si vt certo.§.sed interdū.imo ꝓmisit furtū ꝓpeccauit cōtractādo rē alienā inuito dño ꝓ aliquā do posset esse mortale. puta q̄ est res magni ponderis ꝓ dāni vel ex itēriōe q̄ etiā faceret i magno dāno sicut de furto dicit̄.j.Furtum.§.xxxiiii. Si vo credit ꝓbabiliter dñm cōcessurū non cōmittit furtuz Si vo dubitat sic cōmittit furtū.l.q vas.§.vetare.ff.de fur. Idē q̄ñ ñ credit ꝓbabiliter.§.placuit Insti.de obli.que ex delic.nas. in glo.

7 ¶ Vtruz comodans vasa vitiosa vel equū teneat̄. de dāno ꝓxīmi.&.q̄ sic ſm glo.ꝛ doc.i.d.c.vnico.si sciēt̄ hoc facit. nec reuelauerit comodatario. secus si ignorabat vicīū.ff. como.l.in rebus.§.possunt.ꝛ.§.item qui sciens.ꝛ.l. pe.fecus in locato. Et sic patet quare dictum est ad aliquem specialem vsuz

8 ¶ Vtr̃ i comodato possit intervenire merces.&.gl.in.d.c.vnico q̄ nō.qz si intervenit merces trāsit i locatū vel i ꝯctū innominatum. Insti.mā.§.vltimo Et ꝓpterea dī in diffinitiōe gratuito.

9 ¶ Vtr̃ dñus rei comodate trāseat i comodatariū.&.gl.ꝓdicta q̄ nō qz is qui cōmodat retinet dominiū ꝓ possessionem.ff.como.l.rei comodate.

10 ¶ Quid si res comodata perit. cuiꝰ piculo peribit.&.q̄ domino pibit.nisi comodatariꝰ fuerit i culpa.d.c.vnico.

11 ¶ Vtr̃ teneat̄ comodatariꝰ de oi culpa.&.q̄ si comodatū sit gr̄a recipientis tñ tenet̄ etiā de lenissima.d.c. vnico.ꝛ.d.l.in reb⁹.ꝛ.d.l.si vt certo.§.comodatū. Si vo sit gratia comodātis tñ.vt puta comodaui tibi vocalia. vt ornatior venires ad me sic tenet̄ solū de dolo.d.§.interdū.ꝛ.l.si mei cā eo.ti. ꝛ.ff.de ac.ꝛ ob.l.i.§.is quoq̄. Si aūt sit gr̄a vtriusq̄.vt puta.vt cōis amicꝰ inuitaret̄ comodaui tibi vasa.ꝛ ymōi. tunc tenet̄ de dolo ꝛ lata culpa ꝛ leui ſm glo.i.d.§.interdū.ꝛ.d.l.i rebus. Et no.ſm ℙda.i.d.c.vnico q̄ hoc nō est spāle i comodato.qz ē gñale in oibꝰ ꝯctibus.vt in.l.ꝯctꝰ.ꝛ qō ibi notatur.ff. de re.iur. Fallit i ꝓcario vbi nō tenet̄ nisi de dolo: q̄uis fiat gr̄a recipientis tñ. Rō diuersitatis reddit̄ qz ꝓcariū pōt semp reuocari.qz comodatū non ꝛ ió magis grauat̄ comodatariꝰ.facit l.quesitū.§.illuc.ff.de ꝓca.ꝛ.d.l.ꝯctus Fallit etiam ſm q̄ dicā.j.Locatio.§. xxii. Quid aūt sit culpa levis: lenissima:ꝛ lata.ꝛ q̄ñ q̄ tenet̄ ꝺ dolo teneat̄ etiā ꝺ lata culpa.vide.j.culpa p totuz

12 ¶ Vtr̃ comodatariꝰ teneat̄ de deteriorātiōe rei.&.q̄ nō.si in ea re vsus ē quā accepit.ꝛ sine sua culpa deterior ē facta.vt.ff.como.l.eū q̄ rē in ꝓn.ꝛ.l.

ſſ.⁊ qꝫ dī i.l.ſed mihi vī.ff.eo.ti. vbi ter. Proprie eni rei dicit nō reddita quando deterior facta redditur. Intelligе ex culpa ſua dicta.l.eū qui rem

13 ¶ Vtr comodatarius poſſit repetere ſpenſas quas fecit in re comodata.ſ. q nō.illas q̄ nāli rōe fūt.vt puta cibaria⁹ ⁊ hmōi.ſꝫ alias ſic.vt puta impēſas valitudinis: vel fuge ⁊ hmōi.vt.l. in rebus.ff.como.§.poſſunt.

14 ¶ Vtr comodatarius teneat de caſu fortuito.ſ.q nō.niſi pactū ſeu mora iteruenerit.d.c.vnico.⁊.d.l.i reb⁹ ⁊.C.como.l.i.ff.de ac.⁊ ob.l.i.§.is vo q. Aduerte tū q lꝫ mozoſus teneat ſi res periſt.tū i ꝓſcia ſi eodē mō apud dñꝫ fuiſſet pitura nō credo teneat niſi ſolū ad aliqđ itereē.ſi dñs paſſ⁹ ē pp mozā đ q̄ vīđ.ī.Boza.§.pen.⁊ vltio

15 ¶ Vtr remittēs rē comodatā p nunciū ⁊ cāu fortuito pīt.teneat.ſ.q nō cāus ē in.l.argētū.ff.como.⁊ ibi glo. Nec ob.c.ſignificāte.de pigno.qꝛ loquit i mutuo.qđ qꝛ ē debitoris pīt ſibi.qꝛ debitor eſt obligat⁹ in genere ⁊ genus pire nō pōt.l.incēdiū.C.ſi cer. pe. Res vo comodata remanet i dominio comodātis.⁊ ideo pīt dño. Si vo periſt culpa nūcii.vl'ſi fuit infidelis quō teneat.habes.ſ.§.xi.fm illā diſtinctionē fm culpā i qua ſint.puta qꝛ cōt ter habebat idoneus.i nulla culpa ē. l.argētū.ff.como. Si nō ſic. Sic vide de qua culpa teneat.⁊ fm illaꝫ iudica.

16 ¶ Vtr comodatarius poſſit preferre res ſuas comodatī qñ oēs ſaluare nō pōt.ſ.q ſi ſue erant viliores nō pōt. facit.l.qđ neruaī.ſi.ff.đpo. Si vo erāt eiuſdē ꝓciositatis.ſiſr nō pōt ſi cōmodatū ē factū gr̄a comodatarij.facit.l. rebus.ff.como. Si vo ē factum gratis comodātis.tū.etiā ſuas viliores pōt ꝓponere.facit.d.§.iterdū. Si aūt gr̄a vtriuſq.tunc ſolum pōt ꝓponere res ſuas ſi ſūt eque ꝓcioſe. Nī āt fuerant ꝓcioſiores.pōt eas ꝓponere reb⁹ cōmodatis.cuius comodatū ſit factum gratia recipiētis tū.qꝛ qlibet diligēs hoc faceret.⁊ nō tenet facere niſi qđ diligētiſſim⁹ feciſſet.d.l.in reb⁹.pmo. ſ. Et ſic itellige.d.l.ſi vt certo.§.quia vo ſenectute.qđ no.qꝛ facit ad multa vt q̄ tenet de dolo poſſit ꝓpōere vilio res ſuas. Qui vo đ ieui: equales. Qui de ieuiſſima: precioſiores ſolum.

¶ Quis pōt comodare.ſ.fm Bo. 17 ti.comodati q̄ ille q̄ pōt contrahere. facit i ar.l.Julian⁹.§.añpe.ff.de actio. emp.⁊ ven.⁊ ea q̄ bona fide poſſidemus.l.comodare.ff.como.⁊ etiā que mala fide poſſidemus.vt ibidem .ſed non in conſcientia.

¶ Que ſit nā comodati.ſ.idem mo. 18 vbi.§.q ē vt res ipa comodata reſtituat.qꝛ hoc ē de iure nāli.di.i.ius nāle nec pōt rōe cōpēſatiōis directe retineri ptextu alicuius debiti.l.vltima. C.como. In ꝓriū tū tenet ibidē cōiter.⁊ facit qđ no. Bal.⁊ gl.i.c.bona fides de depoſito. qꝛ ſolū ꝓhibet cōpēſatio i depoſito vt.l.fi.C.de cōpen. ergo i alijs ꝓ ctibus admittitur.qꝛ exceptio firmat regulā xxxii.q.vii.dñs.

Compaternitas

vide.ī.Matrimonium.iii.impedimento.vii.

Compenſatio

¶ Vtrū admittatur in omnibus.ſ. 1 Bal.in.c.bona fides.de depoſito .q̄ ſic in omnibus que in ſuo genere recipiunt functionem.i.quando vna res poteſt fungi vice alterius ſicut ſūt cōtēr'que conſiſtunt in numero: pōdere ⁊ mēſura. In alijs āt ceſſat cōpēſatio.

Uñ ſi tu teneris mihi reſtituere equũ
& ego tibi .f. ducatos nõ fiet compẽſa
tio. q̃ poſſet eẽ maior affectio quã ha
beo ad equũ. q̃ ſit quãtitas pecunie.
Secũ aũt q̃ nullũ poſſum̃ prẽdere i
tereſſe. vt puta. ☞ Dutuaui tibi pecu
niã: & tu mihi qd ſimile. Itẽ regrit̃ q̃
debitum ſit liquidum vel de proximo
liquidandum. l. fi. C. de compenſa.

2 ¶ Utr̃ cõpẽſatio idirecta hẽat locũ
vbi ñ hẽt locũ directa. ℟. pa. i. d. c. bõa
fides q̃ ſic. puta res tua venit ad me
potero illã tenere donec mihi ſatiſfe
ceris p̃ debito meo vide p̃ ex. diſtiguẽ
tẽ. i. l. ſi nõ ſortẽ. §. ſi cẽtũ. ff. ꝺ ꝓdi. ide.
Inno. v̊o i. c. cũ oli cãz. ꝺ re. ſpo. dicit
q̃ auctoritate ſuperioris poſſũ accipe
equalẽs q̃ rẽ meã hẽre nõ poſſũ. al
legat. c. dñs. xxiii. q. ii. dũmõ ſine frau
de mẽdacio vel calũnia recuperet alr
dicit q̃ tenet̃ ad reſtitutõez. allegat. c.
nõ ſane. xiiii. q. v. Quod credo veruz
q̃ calũnia vel fraus p̃ſeuerat. alꝫ nõ.
q̃ licet peccauerit i recupando nõ tñ
peccat i retinẽdo. niſi ꝑz q̃ dicã. j. fur
tũ. §. rl. & xli. Et ſic ſerua i ꝓscia lz quo
ad forũ cõtẽtioſũ aliter foret dicẽdũ.

Compoſitio

amicabilis. an poſſit iteruenire i decimis. & aliis ſpũalib̃ ꝓtractib̃ ℟. gl. i. c. ſtatuim̃ de trãſ. q̃ ſic. vt ibi & de decimis ex multiplici. & c. nup. cuz aliis. Ita tñ itellige q̃ nullum tempo rale deꝛ̃ p̃ ſpirituali. qa ſimoniacũ eſ ſet. vt in turibus in ea allegatis patet.

Compromiſſum

põt facere qlibet ſup̃ rebus q̃s põt alienare: ſeu libere diſponere. In aliis aũt q̃s alienare. nõ põt ſine certa ſolẽnitate. nec põt cõpromittere ſine illa ſolẽnitate. facit. c. cũ tpe. de arbi. Pa. ibidẽ. facit gl. & bar. i. l. nulli. ff. de trãſac. & l. nõ ſolũ. iuncta gl. C. de p̃dt. mu. nõ ali. vbi cauet̃ q̃ tutor nõ põt tranſigere ſine auctoritate iudicis ſup illis reb̃ q̃s alienare ñ põt itelligẽ q̃ñ p̃ trãſactionẽ ſeq̃ret̃ aliẽatio. ſz ſup fru ctib̃ & aliis q̃ ſol̃ põt aliẽare. põt ẽt trã ſigere. quomodo compromittens te neatur. vide. ſ. Arbiter. §. x.

Communicare

vide. j. euchariſtia. iii. p totuz

Commutare

vide j. p. mutatio.

Conceſſum

itelligit de iure cõi qꝺ nõ ẽ p̃hibitũ. ar. xxx. q. iiii. q ſpũalẽ. & xvi. q. i. ſunt nõnulli. v. di. ad ea̅. ff. ex q. cau. ma. l. nec non §. qꝺ eis. ff. de p̃cu. l. mut̃. §. i. ff. de te ſti. l. i. ℨ ꝺ trãſla. p̃. iter corpalia. ff. ꝺ col le. illi. l. i. Soluit gl. i. d. c. iter corpalia q̃ p̃ma iura loquũt̃ i ꝓſtitutiõib̃ affir matiuis & nõ p̃hibitiuis ſicut ꝑa. Exẽ plũ ꝓcedit̃ q̃ ℨ hãt̃ matrimoniũ ergo ſemp & cuilibet. Exẽplũ i p̃hitis. hõi cidium prohibetur ergo ſemper. niſi vbi inuenitur conceſſum.

¶ Lõcedit̃ aliqd alicui trib̃ modis fm ℙa. in. c. ſuper de do. poſt di. re.
¶ Primo i donatiõe vel hereditate. vt poſſit libere diſpõere ſicut de re p̃pria. ¶ Scõo i feudo. vt vnle dñium trãſeat i vaſallũ. & directũ remãeat pe nes dñz. de q̃ ꝺ feu. c. i. ¶ Tertio do nec vixerit qui recipit. & videtur hoc caſu conceſſus vſufructus rei. & talis. põt ius ſuũ alteri ꝓcedere in vita ſua.

¶ Utr̃ ꝓceſſũ p̃pter neceſſitatẽ extẽ dat̃ vltra neceſſitatẽ. ℟. ℙa. i. c. deus q. ꝺ vi. & ho. cle. q̃ nõ niſi q̃tũ neceſſi tas expoſtulat. Et ſic cauſa limitata: li mitatum producit effectum. arg. d. c. deus q. in v̊o quãtũ ad hoc ſpectat:

3 ¶ Utz ꝓcedēs ꝓcedat necessario oia q̄ sequunt ex illo.ꝛ.q̄ sic.viii.di.q̄ iure.ꝛ de offi.dele.cum super. de dolo. ꝛ contu.cum dilecti.

4 ¶ Utz ꝓcessio ꝑncipali ꝓcedat ꝛ accessoꝝ.ꝛ.q̄ sic.q̄ cōmissa cā cōmittunt ea q̄ ad cās spectant.de offi. dele.preterea.in tex.ꝛ in glo.

5 ¶ Utrum concessum de gratia specialī debeat trahi ab aliis in exēplū.ꝛ.q̄ non de priui.sane.vbi.de hoc.

6 ¶ Utz concessū a papa: vel ab aliis expiret morte vide.j. Sťa.§.ii.ꝛ.iii.

Concilium generale congregare ē ꝑuilegium solius pape xcvii.di.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.ii.q.vi.c.ió.el.i.ꝛ.iii di.§.porro.vnō sine auctoritate pape ꝓgregatū nullū �, firmamentū.xvii. di.§.i.ꝛ p totū ꝺ elec.significasti añ si.

1 ¶ Quattuoꝛ ꝓcilia ꝛ Niceni.Cō stātinopolitani.Ephesini:ꝛ calcedonēse sunt tanq̄ quattuoꝛ euangelia ꝛuanda.xv.di.sicut sancti.

2 ¶ Utz ꝓuincialia cōcilia possint celebrari sine auctoritate pape.ꝛ.q̄ sic tñ cū auctoritate ꝑ̄ tarce: aut ꝑmat°.aut ārchiep̄i.iii.di.§.porro.xviii.di.i sūma.

3 ¶ An ꝓuincialia ꝓcilia ꝺēt celebrari ꝛ q̄ ꝓuentre tenanť: hēs plene.xviii. di.p totū.ꝛ ad q̄d debeāť celebrari.q̄ notāda sūt ꝺ archiep̄os si confitētur.

Concubinatus utz liceat.ꝛ.Jo.an.post ho.i regula sine culpa in mercurialib° ꝛ recitat pa.i.c.vt clicoꝝ ꝺ vi.ꝛ ho.cle.q̄ nō.ēt ꝺ iure ciuili.q̄ ex q̄ ius canoni cū exp̄sse ꝓhibet vt ē tex.no.xxxii.q. iiij.nēo:immo de°.vt in.c.mercatrices ca.q.vbi ꝺ: q̄ in illo ꝑcepto ero.x.nō mecabis.ꝓhibeť oīs coit° ꝑ vxorē: ꝛ lex ciuilis i ſpūalib° subiceat se dispōi iuris canōici in auc.vt cl̄.ap̄ p.epi.ꝛ i añt.ꝺ ec.ii.iacit.c.clici ꝺ iudi.ergo ꝛc.

¶ Utz ꝓcubinari° possit ab solui nisi abiciat ꝓcubinā ꝛ.q̄ si ē ꝑiculū recidiui nō pōt absolui nisi abiciat:q̄ nō ē ꝓpri° xxiii.q.ii legať.si ꝺo ñ ē periculū ꝺ recidiuo tūc si factū ē notoriū nō pōt absolui.et teneť eā abicere ad tollē dū scādalū ppli marie q̄ ē violēta suspicio ꝺ eoꝝ incōtinētia pp morē eoꝝ alīs sic.ꝛ qō dico ꝺ ꝓcubiario.idē dic ꝺ ꝓcubina.faċ ad hoc.xxxiii.di.audite 1

¶ Utz sacerdos ꝓcubinari° sit suspē sus.ꝛ.pa.in.c.vťa.ꝺ co.cle.ꝛ mu.q̄ q̄ ad deū ꝛ se nulli dubiū cū sit in mōtali pcō.ꝛ ió peccat moraliter celebrādo de quo dic.vt.§.cleric°.viii.§.i Tñ si ē occultus nō efficit irregularis celebrādo vt notat Jnno.in.c.si celebrat de cle.ex.mi.Si ꝺo est manifestus.ita q̄ nulla possit tergiuersatione celari. tunc suspensus est ab officio.p3.xxxii. di.c.preter. Naz nō est differentia inter interdicimus ꝛ suspendimus.quia non refert quid de equipolentib° fiat c.lz ex quadam de test.l.non possunt ff.de legi. Et hoc est clarum.xxxii.dis. §.verum. Et ideo si celebrat est irregularis.c.i.de re iudi.li.vi.ꝛ etiam suspē sus a beneficio.vt in.d.c preter cum glo. Secus si non habet talem operis euidentiaz. Multi tamen doc.volunt q̄ requiratur monitio.aliter non sit suspensus ipso facto:nec incurrat irregularitatem. Sed primum verius. Et id quod de sacerdote dicitur dic ꝺ clerico in minoribus : aut quocunq̄ alio inferiori a sacerdote.vt no.archi. in.§.hec de mal.xxxii.di . Et similiter sunt irregulares si exercent actum cuiuscunq̄ ordinis.ꝛ solus papa dispensat.c.i.de re.iudi.li.vi.ꝛ.c.i.de sen.ex. li.vi. Et idem dic de quocunq̄ peccato mortali.sicut de fornicatione. vt.§. Clericus.viii.§.iii. 2

3 ¶ Utz peccet mortaliʒ audiẽs missã sacerdotis concubinarij: vel recipiẽs sacramenta. Dic vt ꝯ. Clericus. viii. §. ii.

4 ¶ Quis dr̃ ꝯcubinariꝰ manifestꝰ vt incurrat ipso iure ꝓfatã penã suspẽsiõis. ℟. Pa. i. d. c. vestra. q tũc qñ fornicatio ẽ ita notoria q nullã hʒ dubitationẽ. vt puta qñ publice tʒ ꝯcubinam sicut vxorẽ ⁊ nutrit filios ita q nõ aderet diffiteri: aut negatio nulla esset vt dicit gl. i. c. tua nos ꝺ coha. cle. ⁊ mul. allegat. l. q sẽtẽtiã co. i. ꝺ. celari. ꝺ pe. facit. l. illud. §. fʒ ⁊ si. ff. de tri. ac. ⁊. xxxii dⁱ. nullus. ⁊. c. ꝓter. Si aũt nõ ẽ ita notoriũ: sʒ ꝓbabiliʒ põt tergiuersari. vt qr tʒ ꝯcubinã cũ mr̃e ⁊ dicit eẽ pediſe quã mr̃is ⁊ hmõi tũc regrit mõitio ⁊ añ eã nõ incurrit. facit. c. si q. lxxxi. di. ⁊ c. sicut. de coha. cle. post mõitionẽ sic. nisi desistat. ⁊ sic. Cõcorda doc. q sũt varij i hoc. vt illi q dicũt mõitionẽ necessariã intelligant qñ põt tergiuersari alij q dicũt nõ esse necessariam intelligantur qñ nõ potest tergiuersari.

Oncussionis

crimẽ ẽ: cuʒ qs minat alicui nisi ita vel ita faciat faciã: vl̃ ñ faciã ⁊c ſm gl. i. §. ꝯcussiõis. i. q. i. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. posita. i q. i. §. iubem⁹ vl̃ sẽtire q ꝯcussio ẽ qñ iudex venialẽ dat sẽtẽtiã. alias nõ datur⁹ vel penã ꝑmio remisit. vel cupiditate igessit. ⁊. ff. de ꝯcus. l. ii. ꝯcussionẽ facit q pecuniã accipit eo q crimẽ minat⁹ sit. ⁊ q i accusationẽ inocẽtiũ coierũt: vel q pecuniã ob accusãdũ: vel ñ accusãdũ. ꝺnũciãdũ: vl̃ ñ denũciãdũ: vl̃ ferẽdũ testimoniũ accipit. et breuit ꝯcussio ẽ ꝓpe qñ qs bñs aliq̃s ptãtẽ vl̃ offiñ pecuniã accipit ob iudicãdũ aut decernẽdũ: vl̃ q̃ magis: vel minus faciat quod ex offo faceꝛ ꝺberet: vel per minas cogit aliquẽ ad faciẽdũ vel nõ faciẽdũ idebite vt colligit ex. l. i. iii. iiii. v. ⁊. vi. ff. ad legẽ iul. repe. Unde talis ꝯcussor efficit infamis si ꝯdẽnet ꝺ hoc crie ⁊ ſm canones punit pẽa q̃drupli. xviii. di. quoniã

¶ Utz sit peccatũ mortale ꝯcussio. ℟. 1
q sic patet lu. iii. vbi Io. militibus vt saluarent̃ dixit. Neminẽ ꝯcutiatis neq calumniam facietis. facit q sit peccatuʒ mortale. xxiii. q. i. militare in fi.

¶ Utz sit restituẽduʒ de necessitate ꝓ 2
ꝯcussionẽ acceptũ. ℟. q sic nisi sit datũ ob malũ faciẽdũ. qr tũc cũ talit dãs nõ repetat ꝓpter turpitudinẽ suã si restituí dʒ dabit⁹ pauꝓb⁹. qꝺ cũ ius ñ ꝓcipiat erit de ꝯsilio. vt patebit. j. Restitutio. i. i. ꝺ. turpe. sʒ datũ ꝓ ꝯcussionẽ alʒ vt faciat qꝺ tenebat necessario est restituẽdũ illi q ꝺdit. vl̃ et⁹ hr̃dib⁹ aut si ignorãt pauꝓb⁹. qr i ꝯscia ñ valeat talis dõatio. ar. l. i. §. q̃ honorãde. ff. q̃ rũ re. ac. nõ da. fac. c. sãe. xiii. q. v. ⁊. l. i ff. qꝺ me. cã. ⁊ hoc vex i his q hñt stipẽdia publica vt talia officia administrẽt alʒ ñ credo ꝺ necessitate teneant recipiẽdo ꝺbitas sportulas nisi i cãu quo graſ essʒ obligatus offiñ administrare vt puta pauꝓ ⁊ hmõi facit. d. c. militare cũ gl. sua: vide. j. inder. §. viii.

Ondemnatus

ad mortem vel mutilationem membri. an possit fugere. vide. j. Fugere. §. i.

Ondítio est tripler

¶ Pria ratione status persone. vt cuʒ quis libere: vel seruilis conditionis dicitur de ser. non or. c. vltimo. xxxii. q. iii. liberi. ⁊. ꝯ. ti. Colonus. ¶ Secunda est in rebus que libere vel seruilis condic. dicuntur. ff. ⁊. C. de seruitu. ℟ totũ. ¶ Tertia dicitur conditio promissionis vel alterius contractus. Et hec differt maxime a modo ⁊ a causa

1 ¶ Quō ꝑditio ꝓcipiē.&.q̄ p ſi.mod⁹ p ut: cauſa vō per quā.

2 ¶ Quid eſt ꝑditio tertio mō dicta.&. eſt futurus euētus in quē actus ſuſpenditur ſm Bar.in.l.i.i prima col.ff.de ꝑdi.ꝛ demō.ꝛ Jo.an.ꝛ car.in.c. vex de cōdi.appo.vii añ euentū ꝑditiōis nihil eſt.l.i.C.de cōdi.inſer.ꝛ.l.cedere diem.ff.de verbo.ſig.

3 ¶ Modus aūt eſt exhortatio ſiue intitatio ad remunerationē quandā: ſiue implementū loco eius qō eſt factū ꝛ tō nō ſuſpēdit ſed clarificat: vñ promiſſum ſub mō pōt peti de pñti ꝑſtita cautione de mō obſeruādo.l.q̄ heredi⁹ ꝓpoſita.l.q̄b⁹ dieb⁹.§.termillius.ff.de ꝑdi.ꝛ de.ꝛ qō no.i.c.verū.ō ꝑdi.app.

4 ¶ Cauſa vō de preterito vel pñti eſt ſumpta rō diſpoſitionis vel motus.

5 ¶ Demōſtratio eſt ex preterito vel p̄ſenti aliquo accidēti vl̄ qualitate rei q̄ gerit certificatio vel liquidatio.

6 ¶ Vtrū cōditio cōprehēdat aliquando modū.&.q̄ ꝑditio ſumit ꝓmo latiſſime.ꝛ tūc cōprehēdit etiā modum vt in.c.ii.ꝛ.c.vex de ꝑdi.ap. ¶ Secūdo late:ꝛ tūc cōprehēdit cōditiones q̄ etiā ſunt de ꝓterito vel pñti: q̄ ꝓpe nō ſunt ꝑditiōes:qz nō ſuſpēdūt actū cū in rex nā ſint certe.l.cū ad pñs.ff. ſi cer.pe. ¶ Tertio ꝓprie.ꝛ tūc eſt qñ cōferť in futux euentū ſiue incertitudo ſit reſpectu rei ſiue diei:ſz aliq̄ gl. dubitauerint de die mortis. Jta tz gl. in.l.in oib⁹.ff.de reg.iu.tex.eſt in.l.qō cūqz.§.i.ff.de verbo.obli.

7 ¶ De ꝑditiōe in mťimonio:aut i religione.vide.j.marrimonū.iij.impedimento.iii.ꝛ religioſus.§.iii.de ꝑdi. dona.vide.j.donatio.i.§.xlvi.

8 ¶ Conditio poſſidentis potior ē vbi eſt par cā turpitudinis.ff.de condi.obtur.cām.l.ſi ob turpem.§.pozzo.

9 ¶ Vtrū ꝑditio tacita faciat ꝑctū ꝑdi- tionalē.&.q̄ nō.facit.l.ꝑditiōes.ff.de cōdi.ꝛ demō de quo dic. vt.j.matrimonium.iii.impedimento.iii.§.i.

¶ Vtr ꝑditio q̄ oīno ē ſcriptura ſuſpēdo dat.vide.j.mťimoniū.iii.ipedimento iii.in prin.

¶ Vtr ꝑditio vitiet aliq̄ ꝑctū an vi ſit ciť.&.vt colligiť i ti.de ꝑdi.ap.p doc. ꝛ p legiſtas.de ꝑdi.ꝛ demō.ꝛ alijs locis q̄ ant ꝑditio ē ꝑ nās ꝛ ſubas ꝑct⁹ ꝛ ſic viciat ꝑctū:ꝛ nō viciať.vt in.c.ſi. de ꝑdi.ap.facit.l.cū hi.§.ſi pretor.ff.ō tranſac.ꝛ id vī de ſubſtātia act⁹ ſine q̄ nō pōt ſtare act⁹.ꝛ ecōtra nō vī ō ſubſtantia actus ſine q̄ pōt ſtare.vt cōiter no.doc.in.d.c.ſi.facit qō no.bar.in.l. i.ff.de lib.ꝛ poſt.ꝛ qō no.in.l.i.i ꝓnci. ff.ō verb.ob. ¶ Et hoc vex primo ſi apponať a ꝓncipio ꝑctus. Sec⁹ ſi poſt ꝑctū qñ ꝑctus nō pōt diſſolui volūtate partiū vt matrimoniū.c.dixit.xxxii. q.iii.ꝛ.c.ex litteris.de diuor.ꝛ votum ꝛ huiuſmodi.facit.l.p ſeruū.§.denicz ff.ō vſu ꝛ habi. ¶ Sedō vex ſi p ambas partes apponať.ꝛ de alijs vide.j. matrimoniū.iii.ipedimēto iii. Sūt nō eſt ꝑ ſubſtantiā ꝑctus:ſz eſt aut ipoſſibilis aut turpis:ꝛ ſic viciať ꝛ reiciť.et nō intrat in ꝓtractib⁹ ſpūalibus:puta mťimonio.ꝛ voto ꝛ huiuſmodi.vt no. in.d.c.ſi. Jn ꝓtractib⁹ aūt tpalib⁹ regulariter vitiat.vt no.i glo.in.d.c.ſi.p iura in ea allegata. Et hoc itex in ꝓtractibus qui fiūt inter vivos. Jn ꝑctib⁹ vō q fiūt in vltima volūtate ſic diſtinguo.aut ꝑditio ipoſſibilis addiciť in p ſonā honorati.vt puta teſtator iubet q̄ heres ſuus digito tangat celū:ꝛ ſi nō tetigerit det centū Dyno.ꝛ ſic non valet legatū de centū factū Dyno.qz ꝑditio viciat. Jnſti.de lega.§.ſi no.glo.in l.vnica.C.ō his q̄ pe.no.ꝛ ibi tenet cū hac diſtinctiōe. Aut ipoſſibilis ꝑditio addiciť in ꝑſona honorati.i.ei⁹ cui fit le-

gatū: vel ei⁹q hereś istituīt: qz sub cō
ditiō e ipossibili alicui fit legatum: vel
aliqs instituīt heres. puta si uci⁹ celū
digito tetigerit heres esto: vel habeto
cētū z isto casu fauore vltime volūtaj
reicīt ꝓditio. z valet institutio z lega-
tū: inst. de here. isti. §. ipossibilis: z cōi
ter doc. in. d. §. fi. Bar tñ i. l. i. ff. de cō
di. insti. tenet ꝯ ꝓdictā distinctionē de
qua ibi viō: sz pax ad nos. z no. qꝫ cō
ditio turpis aut ipossibilꝭ q⁹ ad hoc eq
parātur. vt in. d. c. fi. no aut ꝓditio nō
est nec turpis nec ipossibilis: nec ꝓtra
substantiā actus: z sic viciat. vt no. i. c.
de illis. de condi. appo.

QOnductor quis di
cat. vi-
de. j. locatio. in ꝓn. Et quō ē
excōicatus q añ tps ꝓductiōis ꝓduc
domū bonōie alicui⁹ doctoris vl scho
laris sine cōsensu ipsius inquilini. vi
de. j. excōicatio. vi. casu. iiii.

QOnfessiō delicti an
sit facien-
da ad iterrogatōez iudicis. ꝛ
pa. i. c. cū sup de ꝓfe. aut ꝓcedit a iu-
dice p ingsitionē ex mero officio iudi
cis: z tūc si factū ē notoriū. vl ifamia
flagrat: vel qñ semiplene ꝓbatū est: z
sic rñdet tenet veritatē sub pēa mor-
talis pcī ꝑz Tho. sc̄da sc̄de. q. lxix. ar.
i. tex. no. in. c. cū dilecti. de accu. z hoc
vez qñ ñ agit ad alīā penā ꝯꝑ spūalē
Si vo factū nō ē notorium: neqꝫ fla-
grat infamia. tūc nō tenet rñdere. ar.
c. q̄sr z qñ. el ꝓmo. ō accu. etiā si iura
set dicere veritatē ꝑm Hen. de gan. i
ꝓmo quol. q. xxxiii nec ē obediendū i
hoc ꝑlato: qz ꝯ caritatē. Occulta eni
publicāda nō sūt: sz soli deo reliquen
da. vi. q. i. si oia. z. c. omes. z. c. ex meri
to. aut ꝓcedit a iudice ad istātiā partis
z sic necessario nō ē rñdendū: nisi id
de q̄ q̄rit sit famosū z impediat ordinis
executionē: seu bñficij retētionē: ō q̄
nec venit ponēda pēa talis. sed dicet
ne mēdatū. ꝛ. q⁹ ñ: sz vtet alijs ꝺbis
duplicib⁹ z silibus. ar. xxii. q. v. §. ex his

¶ Ista ꝓfessio iudicialis ꝑiudicet ꝓfitē 1
ti. ꝛ. ꝑm pa. i. c. ex parte. de ꝓse. q⁹ sic
si sit maior. xxv. an. z sit spōte: z ex cer
ta scia: z exꝑssa cā: z coram suo iudice. z
pte pñte: z ñ sit ꝯ nām: nec ꝯ ius: z si
at de re litigiosa: z nō sit ꝯ libertatem
alis nō ꝑiudicat. vide diffuse i. d. c. ex
parte. qz potius est fori contentiosi.

¶ Ista cōfessio extudicialis ꝑiudicet i, 2
abñtia partis. ꝛ. pa. i. c. si cautio de fid.
instru. q⁹ qñ ꝓmissio fit pñti sic ꝓmitto
tibi pñti q⁹ dabo abñti cētū. z tūc ob-
ligat nalr: z de iure ciuili. secus si dice
ret ꝓmitto tali abñti centū: qz tūc ñ
obligat et nalr: qz nō est cui acquirat
obligatio. Ita no. glo. z doc. in. l. stipu
latio. §. si qs insulā. ff. de ꝛb. obl. z i. l.
i. ff. de pac. z in. c. si tibi abñti. ō ꝓbem.
li. vi: Fallit hoc qñ dicit tutori pupilli:
curatori furiosi: actori vniuersitatis q⁹
promittit eius pupillo furioso vel vni-
uersitati: qz obligat. l. cū. q. §. iiii. cum
tribus se. ff. de cōsti. pec.

¶ An qs teneat ꝓfiteri positionē i q̄ 3
quis ꝓpetit. xx. cū solū. x. ꝛfe debeat:
aut cū absolute petit qō ei debetur sub
cōditione. ꝛ. ꝑm bar. i. l. i. §. si stipulāti
ff. de verb. ob. z i. l. si is qui ducenta. ff.
de reb. dub. Aut qō ponit i positioni-
bus seu libello ē falsū rōe q̄litatis. z sic
pōt negari i totū: qz videt aliud fcm
Et sic intellige glo. in. c. fi. ō ꝓfe. li. vi. z
i. c. it. ō testi. c. li. vtputa qō ꝺbeo ꝛb cō
ditiōe petit absolute aut dixit. q⁹ come
di hodie z fuit heri z hmōi. Rō qz si
ꝓfiteret sic. Debeo: sz sub conditione
actor posset accipe ptē cōfessiōis p se
s. q⁹ teneret ei. z re⁹ hēret ꝓbare q⁹ tenea
tur sub cōditiōe ꝑm cautelā pa. i. c. i.
de po. ꝓla. z doc. bar. i. l. amici⁹. §. idē

q̃siuit.ff.de li. le.vbi dicit.q; si qs ꝓfi/
tet̃ se interfecisse hoiem: ſz ꝓpter ſuã
defensionẽ.q; nó credet̃ ei q; ꝓpt̃ ſuã
defensionẽ. Et ponit rõnez qz ꝑſum/
ptio ẽ ꝺ euz rõne opis ꝓpetrati: cũ ſit
factũ a iure dãnatũ. Jtẽ qz cõiter non
cõtingit. q; aggreſſus iterficiat aggreſ
ſorẽ.vbi ꝺo hec ceſſãt. tene q; nõ põt
quis accipe ptẽ cõfeſſionis ꝑ ſe. ⁊ ptẽ
refutare: qñ cõfeſſio ẽ facta vnico con
ſtructu.ſic tz archi.in.c.i.ꝺ cõfe.li.vi.
Tñ qz magis tut⁹ eſt nõ ꝓſitẽdo veri/
tatẽ poterit negare. Aut qꝺ ponit̃ in li
bello: ſeu poſitionib⁹ ẽ falſũ i q̃ntitate
ſeu i pte ſũme ſeu i pte rei. vt qz petit
xx.cũ ñ ꝺz hñe niſi.x. vl̃ petit totũ: ⁊ ñ
ꝺz hñe niſi mediũ ⁊ tũc teneť ꝓfiteri
veritatẽ. vñ tenuit pe.q; ſi talẽ poſitó z
negat ex toto q; eſt plur⁹. ⁊ facit ter.cũ
glo.in.l.pupill⁹.§.fi.ff.de ꝺbo.ſig.vbi
pz q; debitor negãs rẽ ee ſuã negat ſi
bi ee cõez. ⁊ glo.in.c.fi.xii.q.i. Jbi tñ
addit glo.q; res ciuitaſ vel vniũſitatiſ
ñ ẽ cuiuſlibet.xii.q.ii.q manumittit̃.et
i.l.q ſolidũ i ꝓn.ff.ꝺ.le.ii.vbi petẽs to
tũ ꝓſtituit aduerſariũ i moꝛa i pte de/
bita. ⁊ hoc ẽ ꝺ ꝓcuratoꝛes noſtri tpis

4 ¶ Utr⁹ ꝓſitẽs ꝓſociũ cris ſit teſtis ido
ne⁹ ꝺ ſociũ.ff.q; nó.vt no.gl.in.l.ſi fi
liũ.C.de li.cã. Et ió nó ꝺz interrogari
de ꝓſociis.vt in.l.fi. ⁊ ibi.p doc.C.ꝺ q̃
ſtio. Jntellige q; ñ ꝺz iterrogari q̃ ad
hoc vt ſit teſtis.ſz bñ pót iterrogari.vt
p ei⁹ dcm̃ poſſit inueniri ꝺitas ab aliis

5 ¶ Utrũ iterrogat⁹ vel ſua ſpõte dicẽs
faciat idicũ ꝺ ſociũ.ff. q; non. vt no.
bar.in.l.i.§.ſeru⁹.ff.de qõni. ¶ Barie
cũ oẽ indictũ oẽat ꝓbari p duos teſtes
vt p glo. ⁊ doc.in.l.fi.C.famil.her. ⁊ p
bar.in.l.fi.in añpe.q.ff.de.qõ.p ang.i
l.fi.ff.q⁹ me.cã.p,bal.in le.q ꝓpõcba
tur.ff.de le.ij. vñ licet vn⁹ teſtis qñ de
ponit directe ſup ipſo facto ꝓncipali:
puta qz vidit cõmitti ipſũ maleficiũ ſa
ciat indiciuz ſi eſt oi exceptione maioꝛ
vt no in.l.ſi quis.C.ad.l.iul.maie.bar.
in.l.fi.ff.ad.l.cor.ꝺ ſic. ⁊ bal. in.l.fi.C.
fami.her. Sali.i.l.fi.C.de q̃ſti.no.bar.
⁊ Ang.in.l.i.ff.de fur. Tamen ſupꝛadi
ctus ſocius ex q̃ confeſſus eſt crimen
ſuũ eſt infamis infamis facti ſaltẽ ideo
nõ eſt teſtis oi exceptiõe maioꝛ: qz vi/
lis ⁊ infamis nõ facit indiciũ aliq̃ mõ
Jta.dicit bal.in.l.i.§.idẽ cozneſio. p il
lum.ter.ff.de queſti. Et bal in.c.i.in.§.
ſacrm de ꝓſue.rec.ſeu.ꝺicit.q; illꝺ qꝺ
ꝺz vnũ teſtẽ facer̃ idiciũ. ꝺz ꝛelligi ſi ẽ
vite ꝓbate vl̃ bone opiniõis: nec põt
hꝫ ſuſpect⁹ familiaritate: vel fama ma
la.vel alia cã arbitrio iudicis. Et ió ꝑz
eũ infamis ifamia facti nõ ẽ idone⁹ te
ſtis.vt no.etiã ipſe bal.i.l.fi.C.de req.
re.p no.ibi.p glo. Et quid ſit indiciũ: ⁊
quõ ꝓbaꝛ. ⁊ i quib⁹ fallit qꝺ ſuꝑdictũ
eſt. vide.ſ. Jndiciũ per totũ

¶ Quid ſi eſſet duo vl̃ tres teſtes ſingu 6
lares q ꝓiteret̃ ꝺ tiũ.ff. q; nullo mõ
poſſũt ꝓiungi ad faciẽdũ indiciũ: niſi
ſit teſtis omni exceptiõe maioꝛ.vt.ſ.
dixi.i.§.pcedẽti ⁊ multominus ad fa/
ciẽdã plenã ꝓbationẽ. Rõ qz cũ duo
teſtes regrant̃ regulariť vt dictũ eſt: ta
les nõ ſufficiũt. qz vnũquodq; dictũ
de p ſe iperfectũ ẽ.ita no.bal.in.l.ſi qs
er argẽtariis.§.i.ff.de edẽdo ⁊ ꝑz per
no.p.d. Jnto.i.c.l; de teſti. vũ loquiť
de ꝓbatiõe p teſtes ſingulares. Nec
ob. q; vn⁹ teſtis ꝺponẽs ſup facto ꝓn/
cipali iungať cũ ꝓbatiõe fame.vt ꝓ/
bať.i.l.iii.§.eiuſdẽ.ff.de teſti. ⁊ p Bar.
in.l.admonẽdi.ff.ꝺ iureiurãdo. Jſtud
eſt.qz hoc eſt pfectũ ſcilicet vn⁹ teſtis i
teger vt dictũ eſt. Jtẽ fama que facit p
fectũ indiciũ. vt notat Bar.in.l.de mi
noꝛe.§.ſi pl̃es.ff.de q̃ſtio. Jtẽ nec ob.
q; due ꝓbatiões ſemiplene diuerſi ge
neris ꝓiũgant̃ ad vnã plenã faciẽdã.
iuꝝ no.p. Bar.l.d.l.admonẽdi.qz illꝺ

vex qñ ꝓiungunt ad eundē actū: sed due ꝓbationes diuersoꝝ actuuꝫ: ⁊ diuersoꝝ generꝫ nunꝯ ꝙiungunt ad plenam ꝓbationē faciendā. Iste est casꝰ ⁊ ita deducit Bal. in l. testiū ſ fi. C. de testi. ⁊ idem bal. in l. obseruare. C. quo ap. nō recī. posuit. d. Anto. in. c. veniēs el ꝑmo. de testi. Ex istis infert ꝙ due mulieres dicētes se peccasse cū aliq̄ nō possint iūgi ad faciēduꝫ indiciū perfectū: nec artandū ad veritatē dicendā etiā cū aliqbꝰ ꝙiecturis: marie cū deponāt de delicto ꝑpetrato in eoꝝ corpore iuxta notata ꝙ bar. i. l. si qs i ḡui ff. ad sena. ꝙsul. tillantianū. vbi dicit ꝙ nullū facit indiciū. ⁊ idē Ang. in. l. ut. C de cal. vide. j. testis. §. xviii. quando dicantur singulares.

Confessio sacꝛalis ꝑmo qd ē. & ſm Bo. ꝙ est ltria coꝛā sacerdote pcōꝛ suoꝝ declaratio. vl ſm. dir. Confessio dr q̄si fiſ vel ex toto: vel vn diq̄ fassio. Nā sicut ſnia sic cōfessio q̄ gñat ſniaꝫ dꝫ eē certa. vñ i. l. certū. ff. ꝺ ꝙfeſ. certū igt ꝙfeſſꝰ ꝙ iudicato erit

1 ¶ Qualis dꝫ eē ꝙfessio vt sit ltria. & ſꝫ cōiter theologos in. iiii. di. xvii. q. xvi. dꝫ hr̄e ꝙditōes q̄ ꝙtinent i his ꝺ sibꝰ Sit simplex: humil: ꝙfessio pura fidel Atq̄ frequēs: nuda: discreta. libēs. verecūda. integra: secreta. lachꝛymabil accelerata. Fortis ⁊ accusans: ⁊ sit parere parata. Quas Ri. exponit in. iiii. di. xvii. ar. iii. q. vlt. Simplex. i. vt nihil admisceat qꝺ ñ facit ad peccati q̄ntitatē. Humil in verbo ⁊ signo. Pura i. recta intētione facta. Fidelis. i. vera: vt nihil de falsitate admisceatur. Frequēs qꝛ valdē ē vtilis. Nuda: nō inuolata verboꝝ obscuritate. Discreta: vt maiora cū maiori grauitate. Libens: nō necessitate ſꝫ libera voluntate. Vel cūda: nō iactantia plena. Integra: vt nullū retineat. Secreta: non publica. Lachrimabilis: ex doloꝛe coꝛdis. Accelerata: ne nimis ꝓlongēt. Fortis: ne ex verecūdia dimittat. Accusās: se nō alios. Parere parata. ſ. ad obediētiā confessoꝛis.

¶ Vtrū ꝑfate ꝙditiones sint oēs ꝺ necessitate confessionis. &. Ri. vbi. ſ. diē ꝙ nō: sed q̄dā de ꝙgruitate: ſꝫ vt clarius intelligant multas inferā qōnes

¶ Vtrū notiatio ꝓsone cum q̄ qs pec- 3
cauit sit necessaria ad peccati ꝙfessionem. &. ſm Ri. vbi. ſ. di. xxi. ar. fi. q. ii. ꝙ aut notiatio ꝓsone est necessaria ad peccati magnitudinē ⁊ speciē exprimēdā. ⁊ tūc ē necessaria. vt puta qꝛ peccauit cū mr̄e: nec hēat aliā ꝙsanguineaꝫ qꝛ si haberet aliā ꝙsanguineā: puta sorores: sufficeret dicere peccaui cū cō sanguinea mea i ꝑmo gradu. Aut talis notiatio solū est vtilis ꝙfitēti vt ꝙfessoꝛ melius sciat ponere ꝙsiliū ⁊ pniam: ⁊ sic silr est necessaria. Aut est vtilis illi cū quo peccauit: ⁊ tūc pōt dicere: sed nō i ꝙfessione: qꝛ sic ꝙfessoꝛ ñ possꝫ aliqd facer nisi ex ꝙfessione ei dicat. Aut nō est vtilis nec ei q ꝙfiteꝫ: nec ad coꝛrectionē illius cū quo peccauit nec ad exꝓssionē speciei peccati: ⁊ sic nō solū debet tacere eius expreſſionē: imo dicit Ri. ꝙ credit teneaꝫ celare. ⁊ vt diē scūs Bo. in. iiii. dis. xxi. parte. ii. ar. i. q. iii. ꝙ ꝙfitēs si exꝓmit nō effugit detractionem: nec cōfessoꝛ si ad hoc ꝙsentit Silr q̄ñ notiatio ꝓsone esset cū piculo alteriꝰ: etiā si circūstātia eēt de necessitate: omittēda ē ſm pe. de paꝛ. in. iiii.

¶ Vtrū requiraꝫ ad ꝙfessionē ꝙ fiat 4
genu flexo: capite discopto ⁊ hmōi. & ꝙ nō: nisi de bono ⁊ equo. Principalr enī hūilitatē coꝛdis regrit deꝰ. xiiii. q. v si qd. Quis actus humilis corpis ipsam inducāt ⁊ in ipsis meremur.

¶ Vtrū ꝙfitēs ꝓpter gliaꝫ vanā: vel 5

aliū malū finez peccet mortaliʳ .&.q̄ sic:q̄z peruertit finē sacrī.facit ad hoc qđ dico.j honor.§.vii. imo nec scīm suscipit:q̄z pars essentiaľ huiꝰ sacrī q̄ ꝓsistit in actu suscipiētis est actus interi or.Añ sine eo nō est sicut nō ꝓperet matrimoniū q̄ ꝓhēdo nō intēderet ni si in carnalē copulā ad tps.Tenet̄ eni gs ꝓfiteri peccata sua: vt deo satisfaci at quem offendit ꝛ ecclie:ꝛ vt de suis peccatis veniā cosequatur:Alia aūt i tentiōe ꝓfessio facta nō valet.ꝛ tenet̄ cā iterare: nisi in casu vt.j.dicā.§.xiiii.

6 ¶ Utr̄ ꝓfitēs pcīm qđ nō fecit peccet mortaliter.&.q̄ sic:tū q̄z ꝓsciam non manifestat:tū q̄z mētitur.xxii.q.ii. cuz humilitatis.Limito istud verū qñ cō scientia dictat q̄ ñ fecit Itē qñ pcīm qđ cōfiteť eēt mortale si feciſſet. Et sic in tellige Ri. in.iiii.di.xxi.ꝛ dic.ti.de pe. ꝛ re.ꝛillud Gre.qđ habeť di.v.ad eiꝰ i fi. Bonaz mētū ē culpā cognoscere vbi culpa ñ ē. Intelligiť ꝑ formidare vl̄ i gñe se pcōrē ꝓfitēdo sed nō i spē

7 ¶ Utrū oē mēdatiū dictū in ꝓfessio/ ne sit pcīm mortale .&.q̄ nō: sed solū illud qđ est pniciosū:puta ꝫ famā suā vel alteriꝰ:aut ꝫ id qđ necessario hz cōfiteri.Añ si taceret uel negaret ali qđ mortale qđ fecit:ꝛ de q̄ nō est legi time cōfeſſꝰ:peccaret mortaliter:nisi forte timeret ꝑbabiliter de reuelatiōe ꝓfessionis vel q̄ sollicitaret eum ad malū tali confitens.q̄z alīū nō hz:pos set aliquid tacere vel negare cū vbis paleatis.taľ q̄ mendaciū nō dicat: ꝛ etiā si diceret ꝓpter hoc nō eēt mor tale:sed erit veniale.xxii.q.ii.c.i.cum ibi no. Idē dicendū de eo q̄ hñs aliq̄ peccata a quibꝰ scit q̄ ꝓfessor solitꝰ nō pōt eū absoluere tñ ne scādalizeť ꝺ eo ꝓfiteť de solitis solū ꝛ tacet illa a qbꝰ nō pōt ab eo absolui cū ꝓposito cōfi tendi itegre cū eo q eū possit absolueť

¶ Utrū cōfessio facta sit necessario ite 8
randa.&.fm Ri.in.iiii.di.xvii. q̄ ve re ꝛ legitime cōfessus nō teneť reitera re confessionē de necessitate: nec tene tur qs obedire ꝑcipiēti sibi vt iterꝫ ta lia ꝓfiteaľ: nec papa posset ꝓdere legē hoc ꝑcipiente fm pe.ꝺ pal. nisi ex bo no ꝓsilio qs velit vt facilꝰ inueniat re missionē qđ fit sepꝰ ꝓfitēdo de pe.di. i.mensuram

¶ Assignāt tñ doc.in.iiii.di.xvii.aliq̄s 9
casus in quibꝰ confessus teneť iterꝫ cō fiteri eadē peccata. ¶ Primꝰ qñ ꝓfi teť ei q̄ nō pōt absoluere.

¶ Scōs qñ ꝓfiteť scienť ei q̄ nescit li 10
gare vel soluere.ꝺ qbꝰ dicā lati.j.cō fessio.iii.p totū.ꝛ confessio.iiii.§.iii.

¶ Tertiꝰ qñ qs nō ꝓfiteť ītegre oia 11
peccata mortalia.de qbꝰ nō est ltie cō fessus vni ꝓfessori etiā si ꝓfiteret diuer sis ꝓfessoribꝰ:ſz sciēter tacet aliqđ pec catū mortale: vel ꝺ q̄ dubitat vtrū sit mortale: vel aliqd aliud qđ ē ꝺ necessi tate ꝓfessiōis:vt puta circūstātiā q̄ mu tat spēz ꝛ hmōi ex verecūdia vel aliq̄ q̄cūq̄z respectu. de pe.di.v.c.i.circa fi.

¶ Quid si tacuit ex ignorātia seu ob 12
liuione.&.fm Ric.vbi.s.ar.ii.q.vi.q̄ aut penitēs adhibuit debitā diligentiā ꝑut de lege.cōi hūana pmittit fragili tas vt mēoriā hr̄et'oium pcōrz suorz mortaliū.q̄ ē fm Sco.ea.di.qñ tantā diligētiā adhibet vt mēoriā hēat q̄ntā qs apponeret i re multū ardua:ꝛ q̄ si bi multū eēt cordi.ꝛ tūc ñ teneť ꝓfite ri alia pcta de qbꝰ cōfessus ē nec etiā illud pcīm oblitū teneť ꝓfiteri ꝑori sa cerdoti tēcione necessitaťſz solū te neť cōfiteri alij sacerdoti qz q̄uis de illo fuerit absolutꝰ quantū ad iudiciū dei ꝛ ecclie qz cōfessor pōt absoluere. de ꝓfessis ꝛ ꝑdicto mō oblit.tñ subin telligiť taľ ꝓdīno.s.q̄ q̄ñ ad mēoriā re ducent.q̄ illa ꝓfiteaťſacerdoti q̄ pos

sit eũ absoluere. Et no. hic fm pe. de pal. in. iiij. q. si ꝑm⁹ ꝓfessor hẽbat auctoritatẽ absoluẽdi ab oi excõicatõe ⁊ casib⁹. ⁊ sic intẽdebat absoluer qñ eũ eo ꝓfessus fuit. q. ꝫ pctñ oblitum talí mõ eẽt casus reseruat⁹. vel excõicató poterit nihilomin⁹ scõs ꝓfessor eũ absoluere. qz nõ pót esse ãpli⁹ casus resꝛ uat⁹. nec excõicatio. ſz solũ pctñ simplex. Ad vñ'no. p istũ q eligũt sibi cõfessorẽ auctoritate aplica. vt faciat q i absolutiõe intendat eos absoluere ab oi excõicatõe iq̃ntũ coꝛ auctoritas se extẽdit ⁊ ab oi casu. Alꝫ oporteret recurreꝛ ad eũ q de iure posset eũ a tali absoluere facit. c. officij. de sentẽ. ex. a ꝯrio. ⁊. c. sup lr̃is. de rescri. claꝛ ẽ pro hoc. Aut penitẽs nõ adhibuit debitã diligẽtiã. ſz fuit ignorãs ignorãtia crasꝛ sa vel affectata: tũc tenetur oia ꝑus cõfessa. ⁊ talr oblita recõfiteri nisi i casu qñ posset hr̃e pozẽ sacerdotẽ. ⁊ nõ eẽt ei iterdcã ptãs absoluẽdi. adde fz scñ Bo. q. ſ. fuerit receẽter cũ eo ꝓfess⁹ ita q hẽat mẽoriã suoꝛ pctõꝛ q̃ ãtea fuit ꝓfess⁹ vl' saltẽ recordeꝛ pnie iposite. vt j. di cã. §. xiiii. qz tũc sufficeret solũ illõ oblitũ cũ sua negligẽtia ꝓfiteri. alꝫ ñ

13 ¶ Quart⁹ casus i q̃ ꝓfessioẽ iterãda ẽ qñ qs obliuiscitur pniaz iniũctã. vel contẽpsit facere. Intellige ꝑ mortali pctõ. qz si ꝑ veniali fuit iniũcta nõ tenetur eã facere ꝺ necessitate fm tho. Itẽ q si ꝑ ipossibilitatẽ vl' infirmitatẽ dimisit q̃ ꝑ mortali iposita ẽ nõ tenetur iterare. ſz sufficeret intimare eã ꝓfesso ri vt eã cõmutet. Idẽ dic si fuisset sibi ꝓmutata ab alio ꝓfessore fz q. j. dicã

14 ¶ Quint⁹ casus ẽ qñ ꝓfitetur siñ cõtritõe vl' attritõe ꝺbita. q̃ sufficiat ad gr̃e susceptionẽ cũ sacr̃o. puta qz ẽ in volũtate peccãdi. vel er mala intẽtiõe ꝓfitetur. vel nõ vult satisfacere qꝺ tenetur ⁊ hmõi. Et lz gdã dicãt q i isto casu ñ tenetur reiterare. qz recedẽte fictiõe susciꝑet fructũ pnie. Tu tñ tene q iterar̃ tenet. ⁊ hec ẽ cõis opi. tho. vt dicit scũs Bo. i. q. vl. ꝑfate di. ⁊ ho. ⁊ ino. ⁊ archi. vt' no. Dir. Et rõ est qz si susciꝑit absolutionẽ peccat mortaliꝛ fz Ri. ea. di. ar. ii. q. viii. ꝑ hoc hẽs tex. de pe. di. iii. §. iter hoc el. ii. vbi dr̃ sicut veniã ꝓmeretur pnia ꝺa. sic eũ irritat sil'ata. ⁊ ẽt q eũ absolvit sciẽter. ⁊ sic nõ pót dici absolut⁹. qz iplicaret ꝯdictionẽ q sil' absoluẽt ⁊ ligaret r̃spctũ eiusdẽ. vñ no. doc. in. c. q gdã. ꝺ pe. ⁊ re. q lz pnia ⁊ ꝓfessio illoꝛ q nolũt abstinere sit acceptãda. ⁊ salubriꝫ monitis sit eis pnia idicẽda. qz vꝫ ei ad multa nõ tñ est absolꝺo ipendẽda. qz nõ est capax ei⁹. nec i isto sacr̃o ipmitur caracter virtute cui⁹ postea valeat sicut in baptismo. Addit tñ scũs Bo. in. d. q. vlt. q veꝛ ẽ q tenet reiterar̃ i isto casu ⁊ duob⁹ ꝑcedẽtib⁹ qñ mutat ꝓfessorẽ. sec⁹ si ad eũdẽ r̃deat. ⁊ adhuc mẽoriã hẽat suoꝛ pctõꝛ qz receẽter ꝓfess⁹ est. Pe. tñ ꝺ pal. in. iiii. di. xvii. dicit q si ẽt sit oblit⁹ ꝓfessor pctã sibi cõfessa ſz tñ pniam ꝑ eis impositã scit. q tali ꝓfessori sufficiet cõfiteri alia pctã pri⁹ ꝓfessa solũ iplicite. dicẽdo ꝺ illis pctis q̃ alꝫ vobis dixi dico meã culpã Sec⁹ si pnia nõ fuisset taxata tũc. qz oporteret vt pcõꝛ mẽoriã hr̃et. ⁊ saꝭ placet. Et addo ẽt q non sit interdcã ei ptãs absoluendi. ⁊ sic nõ oz q reiteret. sed sufficit ꝓfiteri. vel pctñ sciẽter retẽtuz vel pniaz oblitã vel fictionẽ suã explicite. ⁊ ꝺ aliis ꝓfessis iplicite. vt. s. dixi Hec itelligo q ꝓfessor hẽat mẽoriã ꝺ singul' pctis in nũero vel spẽ. ſz sufficit r̃cordetur i gr̃e ꝺ pctis q̃ ei ꝓfess⁹ fuit ⁊ de qualitate vite eius quodꝫno.

15 ¶ Sext⁹ casus fm aliq̃s ẽ qñ qs recidiuat. ſz hũc ñ sequũt cõiũ doc. nisi fz Ri. ea. di. ar. ii. q. viii. qñ pctã dimis

ſa ⁊ recidiuata notabiliꝰ tñ aggrauãt
ꝙ notabile ⁊ piculoſa ḡuitas pcti exp̃/
mi ñ poſſ3 niſi dicẽdo aliqͣ pctm̃ p̃ꝰ
confeſſũ ⁊ dimiſſu3 alꝫ nó:⁊ ſic tene.

16 ¶ Septimꝰ caſꝰ ẽ qñ qꝭ ꝓfiteꝛ pctm̃
a qͣ ſuꝰ ꝓfeſſor nó potuit eũ abſoluere
qꝛ licet iſtud confeſſus fuerit ⁊ oia alia
tñ iſtꝫ a qͣ ñ potuit abſolui tenet itera
to ſupiorꝛ ꝓfiteri. nec ꝓp̃e iſta dr̃ itera
tꝫ qꝛ ſupiorꝛ accipit ꝙ vna pſóa eũ cõ
feſſoꝛ. nã ꝓfeſſor abſoluit a qbꝰ pòt:⁊
ſupiorꝛ pficit. vñ ꝑ3 Ri. vbi. s. deberet
p̃cedere abſolutio ſupioris. qꝫ credo
de honeſtate ñ ꝺ neceſſitate: ſm Ar.
⁊ iſte due abſolões faciũt vnã ꝓpletã
Sꝫ ꝺ hoc dic. vt. j. ꝓfeſſio. v. §. ix. ⁊. x.

17 ¶ Octauꝰ caſus ẽ ſm aliqͣs vt ponit
ſ. bo. vbi. s. pp pcti oblitꝰ recoꝛdatꝰ ẽ3
qꝛ cũ qs ꝓfiteꝛ ⁊ alicuiꝰ pcti obliuiſciꝛ
volũt vt oia poſtea ꝓfiteaꝛ vt ꝓfeſſó ſit
integra. ſ3 hoc ñ ſequũꝛ cõiter doc. tu
dic vt. s. dixi. §. xi. ꝑ3 illã diſtinctionem.

18 ¶ Sꝫ qd dicemꝰ de illis q ſó nó ꝓfi
tẽtur ꝺ aliqͣ pctꝫ mortali: qꝛ ñ cogno
ſcũt ꝙ ſit mortale pctm̃. §. vt colligo
ex doctria doc. i. iiii di. xvii. ꝙ ſi fcã di
ligẽtia ſm coꝛ fragilitatem vt memo
riã haberẽt ſuoꝛ pctoꝝ ꝓfitẽtur inte/
gre de his q̃ cognoſcũt fore pctã moꝛ
talia: ⁊ ea q̃ ñ recognoſcũt pctã mor
talia: ꝓpterea nó ꝓfitẽtur ꝙ nó tenẽ
tur reiterare cõfeſſionẽ qñ de hoc po
ſtea aduertũt: ſ3 ſufficit ſolũ ꝓfiteri ta
liter nó ꝓfeſſa ſicut dixi. s. de oblitiſ ⁊
ſ3 ignoꝛãtia iuriſ nãliſ aut diuini aliqñ
nó excuſet qñ peccet mortalr̃ faciens
ꝫ etꝰ p̃cepta. ex ignoꝛãtia tñ nó tenet
hó hoc nó cognoſcẽs ꝺ eo ſpãlr̃ pẽi
tere vel ꝓfiteri. ſ3 ſolũ qñ agnoſcit. ſ3
ſufficit de hoc doleat i genere ⁊ dicat
cũ ꝓpheta. Delicta iuuentutis mee ⁊
ignoꝛãtias meaſ ne memineris. ⁊ ꝓfi
teaꝛ i gñe ſic ignorata ſicut oblita. et
qñ cognoſcet. tũc ꝓfiteaꝛ illa ſolũ ſpe
cifice ⁊ ſufficit Ex qͣ p3 qd dicẽdũ de
pueris ⁊ puellis ⁊ alijs q faciũt multa
pcã moꝛtalia q̃ ñ cognoſcũt foꝛe pec
cata ſaltẽ moꝛtalia qꝛ ſ3 ſepiꝰ confi/
tẽdo illa dimiſerit ꝓpter talẽ ignoꝛã
tiam ꝙ nó tenẽtur iterare ꝓfeſſione
ſed ſufficit ſolũ ꝺ illis ꝓfiteri qñ ea co
gnoſcũt. nec diſtinguo an habeãt an
nexã excõicatiõẽ vel ne qꝛ etiã ſi ha
berẽt annexã excõicatiõẽ nó ꝓpter
ea tenerẽtur ꝓfiteri item ꝓfeſſa vt pate
bit. j. cõfeſſio. v. §. ix. ⁊. x. quod no. bñ

19 ¶ Nonus caſus ſm aliquoſ ẽ qñ qs
ante completam penitẽtiã cõmittiꝫ ali
qꝺ moꝛtale. Sed ego dico ꝙ ſufficit
ꝙ penitẽtiã expleat: ⁊ de cõmiſſo ꝓfi
teatur ſolũ. ⁊ ẽ veriꝰ. ꝺ quo vide. j. pe
nitẽtia. §. xiiij Cautius tñ eẽt ꝙ cõfeſ/
ſoꝛ aliquã pniaꝫ iniũgeret q̃ ſtatiꝫ ⁊ i
ſtatu gr̃e penitẽs poſſit ageꝛe. ⁊ poſtea
aliã adicere quam nó intẽdat ꝓ pnia
facr̃ali ipõere: ſed ꝓ q̃dã volũtaria ſa
tiſfactione iniũgere: ita ꝙ q̃litercũq̃
ipleat ſufficiat: ⁊ ẽt ſi nó ipleat nó intẽ
dat illaqueare: ſ3 i ſuo arbitrio põere

20 ¶ Sextꝰ caſus ſm pe. de pak. ẽ cũ qs
cõfitetur excõiatꝰ exñs quã tũc igno
rat: nã cũ nó ſit capax ſacr̃i pnie tenet
iterato cõfiteri de oibꝰ. Sed iſtud nó
credo vt. j. patebit cõfeſſio. v. §. x.

21 ¶ Vtrũ ſit ꝓfitẽdũ p vba obſcura. §. ꝙ ñ: ſ3 talr̃ clara ꝙ ꝓfeſſoꝛ plene itelli
gat alr̃ nó valeret. ꝺ3 tñ ꝓfitẽs log de
pcis p vba publica ⁊ ſobꝛia: ⁊ tali hõe
ſtate oꝛnata ꝙ nó ſonẽt ipuditiã i au
ditu: dñ tñ ſufficiẽter exp̃mat factum

22 ¶ Quid ꝺ illo q ꝓfiteꝛ ſacerdoti qui
doꝛmit aut eũ ñ itelligit. §. ꝙ ſciẽt tali
ꝓfeſſꝰ tñr iterato ꝓfiteri ſi ẽ pctm̃ moꝛ
tale ⁊ ſacerdoſ ꝺ3 ei dicẽ qꝛ ꝓfeſſio i/
portat r̃uelatõẽ3 pctoꝝ q̃ ñ ꝑt eẽ ſine
relatiõe vniꝰ. ſ. penitẽt̃. ⁊ pceptiõe alte
riꝰ. ſ. cõfeſſoris. ⁊ iõ vno eoꝝ ꝺficiẽ/
te nó eſt cõfeſſio. ſecus de veniali.

13 ¶ Utr̃ peccator teneat̃ de necessita/
te ꝓfiteri peccator circũstãtias .ꝫ. se/
cũdũ Sco. in iiii. di. xvii. ar. ii. q̃ nõ so
lũ peccatũ ẽ ꝓfitẽdũ: ꝫ etiã circũstan/
tia illa necessario ẽ ꝓfitẽda q̃ speciali ꝓ
hibitõe ꝓhibet̃: ẽ bi gr̃a cognoscere
nõ iuꝫ ꝓhibet̃ cognosceꝛ ꝓ ãguinca
ꝓhibet̃ spãlr. nõ icestus est spãle pec/
catũ q̃ ꝓpãꝫ ꝓstituť. Sĩlr frequẽtia
ẽ necessario ꝓfitẽda. Sĩlr ponẽs aliꝺ
peccatũ. q̃ ꝗlibet vice nouũ peccatũ
ꝓmittť. Dicit nũ Archi. vt refert Dir.
q̃ sufficit dicere se multotiẽs peccal/
se ⁊ de silib⁹ idẽ iudiciũ habeat̃. ¶ Utr̃
aũt circũstãtie ex qb⁹ aliq̃ modo pec/
catũ ẽ graui⁹: vel ex pte obiecti nõ est
certũ qꝺ oporteat cõfiteri ꝯuis cõis
opi. theologorũ teneat qꝺ nõ sunt de
necessitate. tutũ tñ ẽ ⁊ vtile eas ꝓfiteri
maxime q̃ notabiliť aggrauãt nisi sint
i peccatis carnalib⁹ i qb⁹ fm Tho. in
iiii. di. xvii. laudabile ẽ circũstãtias ta/
cere q̃ spẽm nõ mutãt ⁊ audiẽtẽ vl̃ cu
fitẽtẽ alicuũt ad turpitudinẽ ꝫ aggra/
uẽt pcñ imo posset̃ cẽ ita prouocatiue
q̃ necessario esset̃ tacẽde: alie aũt cir/
cũstantie q̃ nihil faciũt ad grauitatem
peccati. fatuũ ẽ ꝓfiteri: nisi fm. S. B.
q̃ faceret vt sacerdoti satisfaceret. pu
ta comedit carnes i q̃dragesima ex i
firmitate ⁊ hmõi ⁊ ꝺ hmõi circũ/
stãtiis dicit aug. de pe. di. v. c. i. ⁊ sumũ
tur ab arist. iii. ethi. c. iii. Quis: qd: vbi:
p q̃s: cur: q̃tiẽs: quó: q̃ñ: Quis. ſ. si re
ligiosus vl̃ secularis. Quid. ſ. fecisti fur
tũ vel homicidiũ. ¶ Ubi. ſ. in q̃ loco. per
q̃s. ſ. an solus vel associat⁹ ꝑ se an per
aliũ. Cur. ſ. q̃ aio q̃ intẽtiõe. Quotiẽs. ſ.
semel vel pluries. Quó. ſ. an naturaliꝛ
vel ꝺ nãꝫ. an ꝓcẽtus a tentatione aut
potius ipsã ꝓmouẽs. Qñ. ſ. an in die, se/
sto vel ieiunioꝝ. Et de istis vide. ꝫ. cir/
cũstãtia q̃ñ. ſ. mutet spẽm. ⁊ iõ aduer
te q̃ circũstãtia. Quis ẽ necessaria. vt
ſ. ꝓfessor sciat si ẽ sui fori vel nõ si ẽ cõ
iugat⁹ vel religiosus. Et ꝓpterea sẽp
ꝓpus ẽ q̃rẽda. circũstãtia. Quid silr cir
cũstãtia. cur. aliq̃ñ ẽ necessaria q̃ñ spã
li ꝓhibitione ꝓhibet̃. sicut cũ qs facit
elemosinã vt ꝓuocet ad luxuriaꝫ ali/
quẽ alꝫ nõ. Circũstantia. Quotiẽs. silr
ẽ necessaria saltẽ fm eã cõputationem
quã qs facere põt: puta q̃ bis i ebdo
mada vel ter fecit cõiter. ⁊ pseuerauit
p annũ ⁊ huiusmodi ⁊ sufficit. Et hoc
est tutius: ꝯuis opi. archi ꝓdicta non
sit iprobãda. Circũstãtia Quõ. silr est
necessaria q̃ñ spãle ꝓhibitiõe cadit pu
ta ꝓtra naturã ⁊ hmõi. alit nõ. Idem
dic de circũstãtia. Ubi puta i ecclesia
q̃ñ est aliqꝺ opus q̃ tũc ẽ sacrilegiuꝫ.
Circũstãtia ꝺo. Qñ. vl̃ esse de necessi
tate q̃ñ fit peccatũ die festo. De q̃ dic
vt. j. Interrogationes. per totũ.

14 ¶ Quid de illo q̃ ꝓfiteť solũmõ ne
reddat̃ notat⁹ i populo. ꝫ. q̃ si ibi cõ/
stituť finis. nõ valet imo teneť iteruꝫ
ꝓfiteri. Et tũc cõstituť finis q̃ñ nullo
mõ ꝓfiteret si nõ dubitaret ꝺ ifamia
Secus q̃ñ nõ ꝓstituť finis. puta quia
ꝓfiteť ꝓpter deũ ⁊ ꝓpter remissionẽ
peccatorũ inducť⁹ tñ ad hoc ex pudo
re vel timoꝛe ⁊ hmõi. Et idẽ dic ꝺ
illis q̃ confiteri cogũtur a suis prelatis.

15 ¶ Utr̃ ille q̃ ꝓfitetur aliqꝺ peccatuꝫ
vt videat̃ strenu⁹ ⁊ glieť: satisfaciat. ꝫ.
q̃ nõ ꝫ peccat mortaliꝛ sic ꝓfitẽdo. qꝛ
tali vꝛ. Quid gloriaris i malicia. ⁊c. ⁊
ꝓpterea debet confiteri vt erubescat
de pctõ suo. non vt laudetur.

16 ¶ Utrũ viuidẽs ꝓfessionẽ suã satisfa/
ciat. ꝫ. fm Sco. vbi. ꝫ. q̃ nõ ꝫ opoꝛ/
tet oia ñ ꝓfessata tã secreta ꝯ. publica
de quib⁹ memoriã hꝫ premissa debita
diligẽtia ꝓfiteať vni: etiã si ille nõ pos/
set eũ absoluere ab oĩb⁹ ⁊ hẽat necesse
de aliq̃ ad superioré ꝛcurrere. aliꝛ nihil
faceret. vt pꝫ de pe. di. v. c. i. §. caut⁹ sit

27 ¶ Utr̃ peccata manifesta sint ꝓfiten
da.ꝙ.fm cõiter theo.i.iiii.di.xvij. q
sic.qr lz sint nota sacerdoti: nõ tamen
in forma iudicij nisi per confessionem.
28 ¶ Utrũ peccata venialia necessario
sint ꝓfitẽda.ꝙ.fm Sco. vbi.s.q.i.ar.
iii.q non etiã si nullũ habet mortale.
qr p peccatũ veniale etiam i ꝓposito
hõ nõ põt dãnari nec piclitari ꝛ pnia
ẽ scõa tabula ꝓ piclitãtib⁹ igit nõ obli
gat ad eã nisi hñs mortale.imo dicit
ꝓpe.õ pal'.in.iii.q nec etiam papa pos
set ad hoc obligare.qr hoc esset muta
re sacr̃i materiã. Dicit tñ.Sa.Bo.in
iiii.di.xvi.q.vltia vez nisi rõe periculi
ad qõ dicit.qr tũc tenet penitere quã
do piculũ aduertit alꝫ non. Addefo
q tenet ꝓfiteri de ueniali qñ.s. dubi
tat an sit mortale vt dicet.j. Tertio te
net ꝓfiteri de veniali rõe ꝓfessionis.
puta qr ꝓfessus ẽ aliquã religionẽ que
ad hoc obligat.vel ex voto tenet obe
dire i oibus q̃ nõ sũt cõ deũ ꝛ aiaz ꝛ p̃
lat⁹ sic ꝓcipit. Nec ob.qõ dicũt qdaz
q nõ hñs mortale tenet saltẽ õ venia
li ꝓfiteri ppter ꝓceptum ecclie i.c.ois
de pe.ꝛ re.qr rñdet Sco. vbi.s.q li
omnia i.d.c.distribuit ꝓ mortalib⁹ so
lũ ꝛ nõ ꝓ venialib⁹. Et ita etiam dicit
gl.i.d.c. Et sic tene q õ pfectiõe ẽ ve
nialia ꝓfiteri bono ꝓsilio nisi vt dcm̃ ẽ
29 ¶ Utr̃ ꝓfessio necessario sit facienda
soli sacerdoti ꝛ a solo.ꝙ.q sic de necel
sitate precepti ecclesie i.d.c. omnis in
vbi.solus ꝛ i versi.sacerdoti ꝓtra mul
tos sacerdotes q pueros q tenent ad
ꝓfessionẽ i simul ꝓfitent q̃s nõ credo
euadere mortale pcm̃ cũ faciant eos
ꝓuaricari ecclesie preceptũ. Dicit Ri.
vbi.s.ar.iii.q.viii.qõ in articulo neces
sitatis scilicet quando mors imminet de
ꝓpinquo: ita q vnus post alium non
põt ꝓfiteri lz plurib⁹ simul confiteri:
nec p hoc euacuat virt⁹ sacramẽti si
militer tdẽ ibidẽ tenet qõ si qs vellet
ꝓfiteri duobus sacerdotibus simul.vt
certius ꝓsilũ haberet qõ vere absol
uitur: ꝛ talit̃ audiẽtes nõ peccãt alꝫ
sic.qa factũ cõ ꝓceptuz eccl'ie. lz talis
vere absoluat'.qr nõ est tñ necessaria
solitudo ex pte sacerdot̃ sicut ꝓfitẽtis.
vñ qñ ex feruore ꝛ ut sit magis tranql
la eius conscia duob⁹ ꝓfiteat simul. illi
pñt sine peccato audire ꝛ absoluere.
Sco.tñ.i.iiij.di.xvij.tenet q confiteri
siml' plurib⁹ sacerdotib⁹ tñ ẽ ꝓfessio sa
cr̃al' qr vn⁹ ẽ rp̃s quẽ sacerdos repñtat
¶ Utr̃ ꝓfessio sit fiẽda cuz lacrijs.ꝙ. 30
q si lacrijs accipiat' ꝓ cõtrictione seu
attritiõe q sicꝫ q dico.j. Cõtrictio.
ꝙ.iiij. Oz ergo dolere de peccato mor
tali ꝓmisso i ꝓterito cessare i pñti absti
nere saltẽ q̃ ad ꝓpositũ i futuro ꝛ satis
facere ꝓut tenet' alr nihil facit. Aduer
te tñ fm Sco.vbi.s.d. xiiij.q. vltima
q attritus cõfitẽs q̃tus no hẽat actũ
talẽ q sufficiat ad meritũ õ cõgruo⁹ tñ
hñs volũtatẽ suscipiẽdi sacr̃m eccle
sie: ꝛ sine obice peccati mortal' actua
liter sibi facto: uel in volũtate inhẽrẽ
tis recipit non ex merito sed ex pacto
diuino effctm̃ istius sacr̃i in vltimo insta
nti ꝓlationis q̃ ẽ uis huius sacramẽti.
Ita etiam tenet Tho.i.iiij. quol'.q.x.
dicẽs q nõ ꝓfecte conuersi aut attriti
virtute clauiũ gratiã ꝓtritiõis acqrũt
dũmõ nõ ponãt obicẽ spiritui scõ.cuz
qb⁹ ꝓcor. Ri.i.iiij.di.xvij.ar.ij.q.viij.
¶ Utr̃ hõ teneat' statiz ꝓfiteri pecca 31
to mortali ꝓpetrato.ꝙ.Sco.i.q.distin.
xvij.ar.iij.q dubiũ ẽ alijs dicẽtibus q
sic alijs q nõ tenet'.lz tñ i voto ꝓ ali
quo tp̃re.s.semel i anno nunc.sed ante
dictũ.c.oẽs solũ añ mortẽ. Et istud vr̃
mitius fm eũdẽ Sco. Et cũ ipso cõit
cõcurrũt theologi. Sed magis mihi
videt' tuta opi. S. Bo.ea.di.ar.ij.q.ii
q̃ vult vt religiosi ñ possint differre: lz

q̄ habita oportunitate idonei ,confes/
soris teneāt. De clericis nō audet af/
firmare ſ3 tñ ſibi videt idē dicēdum
q̄ de religioſis. laici vō ſi differunt, p
pter maiorē ſ3 oportunitatē temporis ⁊
cōfeſſoris vſq̄ ad xl. excuſant. Si vō
talē oportūitatē temporis ⁊ cōfeſſoris
haberēt: ita q̄ maiorē nō ſperant ha/
bere i illo āno tūc ſtati tenent nec pūt
differre vſq̄ ad alīm āñū. Quo vō ad vo/
tū p̄fitēdi oēs p̄cordāt q̄ ſtatiz tenent
oēs tā religioſi q̄z clici ⁊ ſeclares. qō tñ
limito q̄ ad p̄ceptū veꝝ qñ excitātur a
gr̄a dei ſm Alex. ha de tractatu de ne
gligēcia. de q̄ vide. j. Contritio. §. iiij. ſ.
qñ tenet p̄fiteri de peccato. alīs non de
p̄cepto. Sūt etiā multi cāus ī qb⁹ cō/
cordāt doctores i qb⁹ hō tenet ſtati p̄/
fiteri habita ,oportunitate quos ponit
Ri. vbi. s. ar. iij. q. vj. ¶ Primus qñ
vult cōicare vel celebrare. vide. j. Eu/
chariſtia. iij. §. xviij. cum ſequentibus.
Idē dicit landul. ea di. q. ij. quādo dz
adminiſtrare ſacra vel aliquē actū ſolen
nē i eccliā exercere. puta legere euan/
gelū ⁊ huiuſmodi. Idē Tho. i ꝑmo
q̄libet. q. vj. ⁊ Jo. de nea. qñ vult ordi
nē ſacrū recipere. Sed hoc nō ꝓbat
aliquo iure niſi peccatum eſſet manife
ſtū. Et ſic limito ⁊ itelligo glo. i pri. de
pe. di. v. q̄ dicit q̄ qñ peccatū mortale
eſt manifeſtū ſtatiz hō tenet confiteri.
¶ Secūdus caſus qñ eſt in periculo
notabili ⁊ imīenti mortis. vt puta: qa
vult itrare mare p lōgū tp̄us: ⁊ piculo
ſū iter: vel bellū. uel ē infirm⁹ infirmitate
piculoſa: ꝓpterea ,p̄cipitur medicis q̄
cū eos ad infirmos vocari contingerit
ut efficacit faciāt q̄ p̄r⁹ aduocent me
dicos ſpirituales. de q̄ dic vt. j. ¶ Me/
dic⁹. §. viij. Et aduerte ſ3 ¶ De. ō pal.
q̄ tūc piculū mortis ē. qñ qs eſt in tali
cāu i quo frequēter hoies moriuntur.
¶ Tertius cāus ē qñ ſibi dictat ,ſcia
q̄ ſtati teneatur confiteri de neceſſita/
te. ¶ Quart⁹ cāus qñ ,p̄babilit videt
q̄ illo āno copiā idonei p̄feſſoris hēre
non poterit qui ip̄m poſſit abſoluere.
¶ Quit⁹ cāus qñ p̄ ſtatutū qs eſt obli
gat⁹ ad pluries p̄fitēdū. ut ſūt religioſi
⁊ ſimiles. q̄z nō ſufficit tūc ſemel i āno
p̄fiteri. Limito verū ſi ſtatutū obligat
ad mortale. alias non credo teneatur
ō neceſſitate niſi ꝓ3 q̄ dixi. ē. §. xxviij.
¶ Vltz qs poſſit cōfiteri ꝑ iterpoſitā 32
p̄ſonā vel p̄ ſcriptū. ſr. q̄ nō loquendo
de p̄feſſiōe ,put ē ſacrm ſm cōmunit
Theo. vbi. s. facit de. pe. di i. q̄ pe
tet. q̄z q̄ peccauerit tenet ſe accuſare.
Et ad. c. qua. xxx. q. v. reſpōdet. Sco.
vbi. s. q̄ poteſt cōfiteri p̄ ſcriptum ſi ē
preſens ⁊ ipſe legit quod ſcripſit.
¶ Sed q̄d ſi ē mut⁹ vl ignorat liguā. 33
ſr. q̄ non tenet p̄fiteri niſi eo mō quo
pōt. ſ. p̄ ſigna ⁊ huiuſmōi. Et q̄d dicūt
aliq̄ q̄ p̄fiteat p̄ interpretem improbat
Sco. ⁊ bene ſimilit p̄ ſcriptū q̄z ē ꝓtra
rōem ſacrī. Et iō nullo mō faciat. ſed
ut diri p̄fiteatur prout poteſt per ſigna
⁊ ſufficit ſcōz Sco i. iiij. di. xvij. q. vni/
ca. ⁊ Ri. ea. di.
¶ Vltz ille q̄ rūdet p̄feſſori ad iterro 34
gata ſatisfaciat. ſr. ꝫ3 Rodo. q̄ ſic quā
tū ad ea de q̄bus iterrogat. Sil'r q̄ ro
gat p̄feſſorē vt eū iterroget ut plenius
p̄fiteat: niſi ſit talis q̄ pon⁹ dimitteret
p̄fiteri ꝑ ore ꝓpio p̄fiteret ſuū pcīm
q̄z de ſuꝑbia ,pūcit. de. pe. di. v. c. i. q̄ q̄
dē ē pcīm mortale. vñ prudēs cōfeſſor
qñ hoc ꝓpēdit faciat eū rectificare p̄ſci
entiam ⁊ dolere de tali diſpoſitione.
¶ Sed q̄d ſi dubitat. ſr. S. Bo. ea. 35
di. ar. ij. q. i. q̄ ſi ,p̄babiliter dubitat de
aliq̄ anſit peccatū veniale vel morta/
le niſi certificet p̄ aliquē doctū tenetur
p̄fiteri ſcōm q̄ i dubio hz. ⁊ ab eo ab
ſtinere i futurꝫ. alr ſi nō p̄fitetur peccat
mortalit. q̄z exponit ſe piculo. Cōcor/

dat.S.Tho.ibidem.di.xxi.

36 ¶ Utr confitens teneatur acceptare oēz pniaz quā sibi ꝓfessor vult iniūgere.&.q nō ꝼm ll3o.ꝛ sequit̄ ℘a.i.c. significauit.de.pe.ꝛ re.sz ꝼm Sco.in iiij.di.xvij.q. vnica. sufficit ei ꝓpositū acceptādi a deo hic vel in purgatorio. sz si acceptat teneť iplere. Aduerte tū q si ꝓfessor iniungeret penitēti ut satisfaceret ꝓmo quē lesit puta restituendo ablata ꝛ huiusmodi q illā teneť de necessitate explere.imo deberet ꝓcedere cōfessionē talis satisfactio si foret possibile.vt lati⁹ patet.j. Restitutio.iij. Sil̄r teneť acceptare illud qō ꝓfessor iniūgit ꝓ necessaria cautella ne i peccatū recidiuat.Et ꝓpterea no.q ꝓfessor tripl̄r aliqd iponit penitēti. ¶ ℘rimo ꝓ modū exortatōis.sicut cū admonet ut q̄tidie oret.faciat largas elemosynas.ꝛ hmói.ꝛ ad ista ñ teneť ex necessitate penitēs . ¶ Secūdo mō per modū declaratōis cois obligationis. sicut q̄ declarat q restituat ablata: coicet i pasca:ꝛ hmói. si non obstat penitens euacuat sibi fructū pnie.non tū ꝓpter hoc teneť reiterare cōfessionē.nec cōmittit peccatū inobedientie spāle nō obediēdo sacerdoti.q sacerdos nihil sibi iponit.sz declarat qō teneť facere. ¶ Tertio mō ꝓ spāli satisfactione peccatoꝝ ꝛ ad istā teneť ex ꝓcepto.alis cōmitteret spāle pcm inobedientie.si eā acceptauit ꝛ nō ipleret ꝛiterare ꝓfessionē teneretur ꝼz q dictū ē.s. Qō itelligo de pnia quā sacerdos iponit ꝓceptiue sec⁹ si iponeret exortatiue.sicut faciunt piti ꝓfessores q aliquā puā penitentiam dant de ꝓcepto.ꝛ postea aliā maiorē de consilio propter periculum transgressionis.

Confessio ii.ō ei⁹ obligatione. ℘ro cui⁹ intelligētia querunt multa

¶ Utr ꝓfessio sit de iure dīno ꝓcepta ꝼ.ꝼm Sco.i.iiij.di.xvij.q.vnica.q sic. Et ꝓbat̄ ꝓmo sic.qlibet teneť recuparegratiaz pditā p viā facilioreꝫ ꝛ certioreꝫ ex ꝓcepto dīno q̄ dr. diliges dñz deū tuū ꝛ ꝓximū tuū.alr vr cōtēnere deū ꝛ ꝓprīā salutē.sz hoc nō pōt fieri nisi p ꝓfessionē.qō ꝓbat sic.Virtꝰ ꝓsitēs q̄ nis nō ꝼcat actū talē q suffic̄at. ad meritū ō ꝓgruo.tū ꝼm voluntatē suscipiendi sacr̄m eccl̄ie.ꝛ sine obice mortalis pci actualis sibi facto. vl̄i volūtate iherēt̄ recipit ñ ex merito sz ex pacto dīno effectū isti⁹ sacr̄i:ut sic patt attrit⁹ ꝛ attritō eꝫ q ñ hz rōeꝫ meritī ad remissionē pci.nolēs tū recipe sacr̄m pnie sicut dispōat i ecclia.ꝛ sin̄ obice i volūtate pcī mortalis i actu i vltio istāti illi⁹ ꝓlatōis i q̄ ē eis sacr̄i isti⁹ recipit remissiōeꝫ ꝛ gr̄az pnialē ñ ex merito ut dixi q nō erat:sz ex pacto dei assistētis sacr̄o suo ad effectū illū ad quē ist̄itut.alioqui ñ appareret quō sacr̄z pnie eēt ꝼa tabula si nunq̄ ꝓ ipsuz vt sacr̄z est posset recuparī ꝼa gr̄a amissa sed tū p attritionē tūq̄ p puā dispositionē ꝛ p cōtritionē tanq̄ per cōpletiuā. Ista ponit Sco.in.iiij.di.xiiij.q.vltima.Et hoc idē tenet.S.Tho.in iiij. quol̄.q.x.ꝛ Hen. de gan.in . quol̄.q. xxxij.Ex quo patet q non est alia facilioꝛ via ad inueniendū gr̄am.q hic in ꝓfessione nō requirit̄ aliud. nisi q hō nō ponat obicē gr̄e.qō ē multo minus q̄ hēre attritionē q̄ p modū meriti de ꝓgruo sufficiat ad iustificationē.nec ēt certioꝛ.q pōt magis eē cert⁹ hō q ñ ponat obicez.i.actualr peccādo q̄ q hēat attritiōz.ergo qlibet teneť p hāc viā ꝓfessiōis gr̄az recuparе.cū sit facilioꝛ ꝛ certior.ꝓbat̄ ēt q ꝓfessio ē ō iur dīno p argumētū a ōrio sup illud Jo. xx.q̄ remiseritis pcā remittūt eis.ergo quoꝝ ñ remiseritis nō remittunt̄ :sz sa

cerdotes nō remittūt nisi ꝓfitentibus ergo tenent ex ꝓcepto xpi. Hāc rōez facit Pe.aureolus i q̄rto.di. xvij.q.i. Probat etiā p id'qđ no. Jo.An.i.c. significasti.de foro cōpe. vbi tenet q̄ papa tenet cōfiteri de necessitate. Sz melioꝛ rō qua ꝓbat q̄ sit de iure diui no ē q̄ nō ē credēdū q̄ ecclesia ꝛ apli istud iugū iposuisset hominib⁹ tā picu loſū. nisi xps vbaliter aplis istud pre/ ceptū dedisset sicut ꝛ ō alijs sacramē/ tis excepto baptismate de quibus nō pater quādo ꝛ quō a xpo expresse fuerit instituta. Indubitāter ergo tenendū q̄ ē de iure diuino. ꝛ semper homines te nebant ad eā post casū i peccato mor tali i voto sed nō in effectu. qz nundū erāt istituti confessores. nisi post passio nē xpi q̄ hērent auctoritatē absoluēdi.

2 ¶ Vtr oēs teneant ad confessionē. &c. q̄ sic. oēs q̄ peccatū mortale comise/ rūt ſꝛ tā infideles q̄ fideles fm Ric. in iiij. di. xvij. ita q̄ nō confitens mortale pcm̄ cōmissū ꝛā ante baptismū q̄ post si hz copiā idonei ꝓfessoris memoꝛiā peccati ꝛ tps ꝛ loquelā ad ꝓfitēdū oio dānabit cū sit de iure diuino ꝓcepta. ut. ē. patuit. Dex tñ ,put ꝓfessio est pre/ cepta ab ecclesia, ut fiat semel i āno. in c. ois. de pe. ꝛ re. nō ligat nisi fideles.

3 ¶ Vtr pueri teneant confiteri. &c. fm Sco. in. iiij. di. xvij. ꝛ cōmuniter doc. pueri qui non discernūt ꝛ quoꝝ etas ignorat qđ videat. ꝛ furiosi nō tenent ꝓfiteri. Sz qñ quis instructus ꝛ iterro/ gat⁹ oꝛdinate ꝓcipit dicte qđ iustum. ꝛ qđ iniustū i lege diuina. qđ pōt facili ter videri si ad oꝛdinatas interroga/ tiōes ordinate respōdit sicut alī⁹ adul tus ꝓfecte ex similib⁹ ꝓmissis simplici ter responderet. tunc habet etatē suffi cientē ad cognoscendū iustū. vel iniu/ stum ꝓtra dei legem ꝛ cōfiteri tenet.

4 ¶ Vtr nō habens mortale teneat ex ꝓcepto ecclesie ꝓfiteri saltez semel in anno. &. S. bo. S. Tho. Ri. ꝛ Pe. in iiij. di. xvij. tenēt q̄ sic. non ex vi sacri. sed ex vi statuti ecclesiastici. Sco. ea. di. tenet q̄ nec etiam ex statuto ecclesie tenet. sz sufficit q̄ se pñter sacerdoti ꝛ dicat se non hēre ꝓsciaz mortalis pec cati. vt ad cōmunionē possit admitti. Tu vero dic q̄ cū hō teneat ꝓfiteri fm Ri. i. iiij. di. xxi. ō mortalib⁹ oblitis ge neraliter nō de singulis generū. sed ō generib⁹ singuloꝝ. Itē qz dicit ps. ab occultis meis munda me dñe. q̄ vera ēopi. ꝓma q̄ qs tenet ꝓfiteri saltē ge/ neraliter de generib⁹ singuloꝝ ,ppter piculū peccatorū ignoratorū ꝛ occul/ torū. Et opi. Sco. itelligit quando qs est certus q̄ nullus mortale habet. qa tunc nō tenetur cōfiteri. Et sic seruat.

5 ¶ Vtr possit dispēsari cū aliq̄ vt non teneat ꝓfiteri. &. fm Ri. i. iiij. di. xvij. ꝛ Tho. ea. di. q̄ non fm q̄ obligat ex vi sacri. Pōt tñ papa dispēsare ꝓz q̄ obligat ex precepto ecclesie. s. vt possit diuti⁹ cōfessionē differre. q̄ fit statutū ab ecclesia. Dñ etiā papa tenet cōfite/ ri qz ille cui confiteri dz sit inferioꝛ eo inq̄tū ē plat⁹ ē tñ superioꝛ inq̄tū ē peccatoꝛ. ꝛ ipe confessoꝛ dei minister.

2

Confessio Tertio cui faciēda est ytrū soli sacerdoti. &. fm S. Bo. i. iiij. di. xvij q̄ de cōfessiōe possu mus loqui dupliciter. vno mō ,put est opus virtuꝰ directe repugnās hipocri si i q̄ qs seipm accusat ne ali⁹ sit q̄ ap pareat vel mala sua apt⁹ ad inuestigan dā curationē. ꝛ hoc mō confessio pōt fieri cuilibet etiā laico qui pōt admini/ re istruēdo vel orando. ꝛ de q̄ hō pōt erubescere ꝛ humiliari. ꝛ ille exemplo humilitaꝰ meliorari nō peccatoꝝ co/ gnitiōe deprauari. Alio mō ,put ꝓfes/ sio ē opus sacrale ꝛ ,put ordinatur ad

reconciliationē q̄ fit p absolutionē ⁊ li/
gationē. Et qm̄ hec potestas collata ē
solis p̄sbyteris.ꝯ hec ꝓfessio nullis ni
si presbyteris est fienda.

1 ¶ Sz qd si p̄sbyter deest tenet qs cō
fiteri laico i cāu necessitat.ꝛ. Magi/
ster sniaꝫ in.iiii.di.xvii.⁊.S.Tho.ea.
di.⁊ tex.Aug.de pe.di.i.qué penitet.⁊
glo.eī.de offi.or.in.c.pastoralis vior
volūt q̄ sic.sed ē opi.Sco.Ri. Pe.
⁊ cōiter theo.in.iiii.di.xvii.q̄ nō te/
netur ꝺ necessitate. Et hoc patet ex p̄
dict.imo vt dicit Sco.ea.di.q̄ si pec
catoꝛ sic posset p se verecūdari ⁊ i ge
nerali sic q̄rere ꝓsiliū vel laicus nō ē
magis discretus q̄ ipse q̄ non ē vtile
ꝓfiteri laico nec expedit. posset bene
esse vtile ex materia verecundie q̄ est
vna pena debita p̄ peccato.vñ sic cō
fitens laico solueret vnā penā debitā
p̄ peccato ⁊ sic esset bonū ꝓsiliū eidē
ꝓfiteri in tali cāu dūmō sit talis q̄ non
hēat deprauari ex auditiōe peccatoꝝ
Et sic itelligit.Aug.vbi.s.vt ibi patet

2 ¶ Vtr̄ omni sacerdoti sit ꝓfitēdū.ꝛ.
fm cōmuniter doc.q̄ nō sed solū sa
cerdoti p̄prio loquēdo de cōfessione
put ē sacramētalis.⁊ de p̄cepto iuris
diuini ⁊ ecclesie.vt clare patet i.c.ois
de pe.⁊ re.nisi fm Ri.i.iiii.di.xvii. in
cāu extreme necessitatis quādo alicui
iminet piculū mortis p̄babiliter.⁊ p
priū sacerdotē habere nō pōt.nā tūc
qlibet sacerdos pōt quēlibet peccato
rē audire in ꝓfessiōe ⁊ absoluere ab oi
b⁹ peccat casibus ⁊ excōicatōib⁹ vt tz
glo.in.c.pastoralis.de offi.or.quaꝫ se
quūtur cōiter doc.ar.ad hoc.xxvi.q.
vi.si p̄sbyter.⁊.c.se.⁊ de fur.c.fures
de sen.ex.c.eos.li.vi.ita q̄ nō oportet
āplius de ipsis ꝓfiteri seu ad aliquē re
currere etiā si erat casus reseruatus.
ar.d.c.eos.sed tñ quo ad excōes sua
qō dixi.s. absolutio.iii.§. xvi. dūmō
talis sacerdos nō sit hereticꝰ excōmu
nicatus.aut ab ecclesia p̄cisus ꝺz.S.
Bo.ea.di.ego tñ credo q̄ nisi sit peri
culū puersionis in ꝓfitēte.q̄ etiā i tali
casu liceat ꝓfiteri heretico.⁊ excōmu
nicato aut p̄ciso ⁊ absolui ab ipsis si
alius sacerdos haberi nō pōt.⁊ sit pa
ratus audire.q̄z inducere talē non tz.
vt.s.Clericus.viii.§.ii. Et q̄ tales sa/
cerdotes vere absoluāt in tali casu nec
peccāt sic absoluēdo dūmō peniteāt
de peccato suo:ratio ē q̄z fm Pe.au
re.i.iiii.di.xvii.potestas clauis q̄ est ab
soluēdi a peccato.⁊ ex ꝓsequēti ad pe
nā eternā cōmutādā in tēporalez ⁊ ad
gratiā actiue ꝓferēdā p̄ modū applicā
tis actu meritū passionis christi fūdat
i caracter sacerdotali q̄ qdē ē idelebi
lis. Et cuius ab ecclesia in tali sit liga/
ta talis potestas.tū in tali casu nō cre/
do.q̄z necessitas nō subiacet legi posi
tiue.vt in.c.quod nō est de regu.iur.
hoc tz glo.in.c.nō est.de spon. Et fz
Pe.de pal.in.iiii.sicut a tali pōt ba/
ptismū recipe.sic ⁊ penitētiā.cū ⁊ ipsa
sit sacramentū necessitatis. Et ēt tutius
in tali articulo confiteri.per ea que.s.
dixi. Confessio.ii.§.i.

3 ¶ Sed qs dicitur p̄priꝰ sacerdos.ꝛ.
vt colligo ex Ri. vbi.s.⁊ Pa.in.d.c.
omnis.⁊ Lar.in Cle. dudū.de sepul.
¶ Primo papa i toto mōdo. ¶ Se
cundo legatus in tota sua prouincia.
¶ Tertio penitētiariꝰ eiusdē legati in
p̄uincia. ¶ Quarto archiepiscopus
dū visitat est p̄prius sacerdos suoruꝫ
suffraganeoruꝫ ⁊ eos absoluere pōt.c.
nostro.de pe.⁊ re. ¶ Quinto ep̄s i to
ta sua diocesi. ¶ Sexto archip̄sbiter
ecclie cathedralis. ¶ Septimo vica/
rius generalis ep̄i. Isti duo possūt au
dire omnes de diocesi.ar.l.cuz p̄tor.
ff.de iudi.⁊.c.officiū.de offi. archip̄s/
bteri. ¶ Octauo p̄sbyter pochialis

ſ tota ſua prochia. ¶ Nono vicarij ꝑ fatoꝝ. ¶ Decimo oēs habētes licētiā ab aliquo predictorum.

4 ¶ Sz nūqd nó hñtes executionem ordinū poſſint licētiari ad audiendas ꝓfeſſiones ab aliq̄ q̄ executioné dare nó pót &. vt colligo ex archi. in. c. plectis. xxv. di. ꝛ a Pa. in. d. c. oīs. q̄ tripliciter dicit' qs nó habere executioné ordinū. ¶ Primo qz nó hz velle vel nolle ſz ei⁹ velle dependet ab alio ſicut ſūt religioſi. vt. xii. q. i. nó dicatis. de elec. ſi religioſus. li. vi. ꝺ teſta. religioſus. de ſepul. c. fi. li. vi. vnde niſi tales habilitētur a ſuis ꝓlatis. nullo mō etiā ex licētia ſacerdotū parochialiuz vl' epoz ſi ſūt exēpti pñt' abſoluere vel ligare. ¶ Secūdo dī quis non habeť executionē ordinū q̄ é excómunicat⁹ ſuſpēſus vel interdict⁹ ꝛ hmōi ꝛtalib⁹ nó pót dari licentia audiendi ꝓfeſſiones. niſi ꝓlus habilitētur ab eo q̄ tale impedimentū pót auferre. ¶ Tertio dī qs nó hēre executionē ordinū qa nó hz populū ſibi ſubditū. ſicut ſunt religioſi a ſuis ꝓlatis hilitati. ꝛ oēs ſacerdotes ſeculares q̄ nó habēt curaz animarū. vnde bene talib⁹ pót cóceꝺi licētia audiēdi. non ſolum ab his q̄ hñt curā i caſu ſpecialiter ipſis cómittēdo. ſz ét generaliter dādo licētiā ſubditis ipſoꝝ vt quēcūqz voluerit eligāt ꝓfeſſorē. Nec ob. q̄ iudex ꝓgatus iudicat iure ꝓprio. Et iō ſi nó habet iuriſditionē i actu nó pót. ar. c. ſignificaſti. de ſo. cópe. Ratio qz ꝓnatus nó pót dare iuriſditioné quā nó hz. l. ꝓnatoz. C. de iu. om. iudi. Item ꝓgare idē é q̄ extēdere. Et iō q̄ nó é nó poteſt extēdi. c. ad diſſoluēdū. ꝺ deſpon. ſpu. Quia reſpō deo q̄ quilibet ſacerdos ex quo é ſacerdos ordinatus hz iuriſditionē. ſolū deficit materia i qua exerceat. ꝛ iō cū ſibi exhibeť per talē licētiā in genere ꝺata abſoluit auctoritate ꝓpria quā hz. ꝛ pót exercere ob lata ſibi materia ꝺbita. Nō obſtat ét c. ad hec. de reſcrip. vbi ꝓfeſſio iudicis incerti nó valet. qz illud vez eſt quātū ad foz ꝓtentioſū. vt no. Se. in. c. fi. de pe. ꝛ re. li. vi. Et iſtā opi. tenet Hoſt. ꝛ ſequit pa. in cle. i. de ꝓbile. lz ꝓbus tēuiſſet ꝓriū. Et iō fm hoc limita ꝛ intellige dicta doc. in Cle. i. ꝺ priuile. ꝛ xvi. q. i. §. ecce. ꝛ in Cle. dudum de ſepul. 5 ¶ Undecimo dī ꝓpri⁹ ſacerdos ei⁹ ille q̄ eligit a papa ꝓ ſuo ꝓfeſſore. Et ſil' ab epis archiepiſcopis priarchis cardinalib⁹ ꝛ ſimilib⁹ ꝓlatis epis ſuꝑioꝝib⁹. ꝛ etiā ab iferioꝝib⁹ ꝓlatis dūmó ſint exēpti. vt pz i. c. fi. de pe. ꝛ re. Sz no. q̄ tales iferiores epis oportet ꝓmo q̄ ſint imediate ſub papa. qz exēpti q̄ hñt abbatē vel generalē ꝛ hmōi ſup ſe nó pñt ſibi eligere ꝓfeſſorē ꝺ iure coi fm Hoſt. ꝛ pa. i. d. c. fi. ¶ Secūdo q̄ ſint ꝓlati. ꝛ capit' large ꝓlati fm pa. ibidē etiā ꝓ ſacerdotib⁹ curaꝝ q̄ large dicunť ꝓlati. vt i. c. tua. de cleric. egro. lz ſtricte noie ꝓlati veniāt ſolū illi q̄ hñt iuriſditionē fori ꝓtēnoſi. vide bonā gl. i. c. ii. ꝺ iudi. ꝛ i Cle. dudū. de ſepul. i ꝺ ſi. ꝓlati. ¶ Tertio q̄ ſint exēpti. vno iſtoz deficiente non poſſunt ſibi eligere confeſſorem.

6 ¶ Utz ꝓlati poſſint vna vice eligere vnū. alia vice alū. &. q̄ ſic dūmó non faciant in fraudem fm Dirrectoriam

7 ¶ Sz quā auctoritatē hz talis elect⁹ ſup eos q̄ eū elegerūt &. fm pa. i. c. ſignificaſti de ſo. cópe. q̄ electi ꝓ exemptos epis inferiores ñ pñt abſoluere ab excōicatione ꝛ caſib⁹ epis reſeruatis. ar. c. ii. de pe. ꝛ re. li. vi. niſi ſpāle indulgētiā habeāt ſup hoc. ſz Ho. tz q̄ vbi exēpt⁹ eligit elect⁹ hz ptātē pmiarij pape q̄ ad abſolutionē nó q̄ ad diſpēſationē niſi ꝺ ſpāli mādato. Ā nó exē-

ptis vo elect⁹ hz ptāte illi⁹ cui subest
vñ ꝓfessor epi pōt sup ipz sicut archi/
epc.ꝛ sic o ceteris. Et hoc magis plz
q̄ ad ꝓdictos.o.qb⁹ loqt̄.d.c.fi.o pe.
ꝛ re. Et idē dicerē de illo cui papa ꝓce
dit vt possit sibi eligere ꝓfessorē vt cō/
fessor possit eū absolvere ab oibus nō
reseruatis pape. Et ad.c.ii.ꝓdictū.dico
itelligēdū i cāu suo qñ epc vat suo sub
dito talē licētiam.sed non qñ papa.qz
potuisset loqui generaliter si voluisset.

8 ¶ Utz eo ipo q̄ epc vl tales exēptu o
qb⁹.s.ꝓfitent alicui videāt eū eligere
ꝛ.q sic.qz plus est factis eligere q̄z vo
bis.l.nō dubiū.C.de legi.ꝛ in.c.lege/
bat.de maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.fi.xv.q.vi.

9 ¶ Duodecio'dz ppr⁹ sacerdos glibz
pbyter pochialis oium vagabūdoz
ꝛ illoz q nō hñt ppriū domiciliū. Et
hoc tādiu q̄diu i ei⁹ pochia iueniūt
qz a q̄cūq; pochiali pbytero ad quē
se transferunt pñt absolui ꝛ a fortiori
ab epo.aut licētiā hñtib⁹ ab eodē epo
i sua dioceſi audiēdi ꝓfessiōes.ꝛ nō.ff
pa.i.c.fi.de foro ꝓpe.q vagabūdi di/
cuntur q nō hñt domiciliū certū vel
hitationē fm glo.ꝛ Bart.in.l.dies .§.
pretor.ff.de dam.infec.

10 ¶ Sz qd dicem⁹ de scolarib⁹.mer/
cenarijs mecatoribus stipendiarijs ꝛ
hmōi ꝓmorātib⁹ i aliq̄ pochia nūqd
poterūt absolui ab illis sacerdotib⁹ a q
bus pñt absolui pochiales illius paro
chie.ꝛ ibi nō exercit domiciliū.ꝛ.fm
pa.i.d.c.ois.q sic qz ille dz ppr⁹ sa
cerdos pfatoz i cui⁹ pochia habitāt ꝺ
pñti.nec pñt comode adire ppriū sa
cerdotē.ar.c.fi.o pochijs.vide gl.q
hoc tz i cle.pria.o pui.ꝛ hec ē cōior.
opi.hoc idē tz pa.i.c.cū ꝓtigat o foro
compe.quā opi.limito veram quādo
per maiorem partem anni ibi steterūt
vt dicam in se.§.aliter non.

11 ¶ Nunqd idē fit dicēdū o pegrinis
viatoribus.aut mercatoribus discurrēti/
b⁹ hicide ꝓ negociatiōe.ꝛ.vt colligo
ex ino.ꝛ ho.i.d.c.ois.q si alicubi mo
rant ꝓ ānū vl ꝓ maiorē pte ānī.ꝓserti
vltra pasca i q̄ tenēt ꝓfiteri.ꝛ maxime
qñ i pascate cōit ñ declinat ad domū
sui loci qz tūc nō vident hēre ibi do/
miciliū vbi é coz dom⁹ q̄ ad ſacra.tō
tūc licite ꝓfitent pochiali illi vbi sunt.
ꝛ ab eo pñt absolui xvi.q.i.q̄stū.ar. de
deci.ad apostolice.si vo talē morā ali
cui nō ꝓtrahūt nō poterūt ꝓfiteri ibi/
dē nisi licētiā acceperit a ppio epo.
vl sacerdote pochiali vbilibet ꝓfitēdi
vel saltē pegrinādi.siue itinerandi.qa
tūc etiā ibidē ꝓfiteri possent ꝛ absolui.
qz ꝓsumit q̄ eo ipo q̄ licētiā itinerādi
ꝺderūt.ꝛ etiā ꝓfitēdi ꝛ sacra suscipien
di ꝺderit. Tuti⁹ tñ cēt spāl licētiā petc
re.ꝛ q̄s cāus sibi refuat su⁹ epc facē
sibi declarari.cū nō possit absolui a ta
lib⁹ sine eius licētia. Ꝺ intelligo quā/
do p talē morā alicubi non steterunt
q possint ab illo ordinario absolui.

12 ¶ Quid de illis qui in diuersis locis
morātur equaliter.aut in diuersis ca/
stris hñt domicilia nec apparet qꝺ sit
ꝑncipale.ꝛ.q debēt ꝓfiteri illi in cui⁹
pochia se iueniūt tpe ꝓfessiōis fiende
ar.c.ex pte.ꝺ fo.cōpe.facit glo.in.l.ii.
C.vbi de cri.agi.opo.q̄ dicit quēcūq;
ꝓueniri posse vbi degit ꝛ morat. Ho.
tñ dicit q tutius cēt q ab vtroq; epo
vel presbytero in cuius iurisditiōe mo/
ratur licentiam peteret.

13 ¶ Cui debēt cōfiteri sacerdotes.pre
positi decani. canonici seculares et
huiusmodi ecclesiastici non exempti
inferiores episcopis.similiter religiosi
etiam exempti qui non sunt prelati.ꝛ.
fm omnes doc.q tenētur ꝓfiteri suis
prelatis vel de eorum licentia.

14 ¶ Utz pfati ppij sacerdotes possint
alijs ſiā auctoritatem delegare.ꝛ.fm

Ri.anglicū in quoꝫ.aut talis ſacerdoſ habet auctoritatē ordinariā: ⁊ ſic pót aut hꝫ ꝓmiſſā: ⁊ tūc diſtinguo ꝙ aut a papa: ⁊ ſic pót. Intellige vex qū a papa cōmittit iuriſditio. Secꝰ cū committitur nudū officiū ſine iuriſditione vt puta audire ꝓfeſſiones: qz ñ pót facit.c.fi.de offi.de.vide.ī.delegatus.§. vl.Aut ab inferiore vt ab epo: ⁊ tunc aut ad vniuerſitatē cauſarū: ⁊ ſic pōt in particulari aliquā cauſaꝫ cōmittēr vt officialis ⁊ generalis pniarius epi: niſi ſit eis ſpāliter iterdictū. Si vo hꝫ cōmiſſionē particularē nō pót ſicut ſi ſacerdos fuerit ꝓduct⁹ ad officiandū eccliē parochiali: cū nō ſit ordinari⁹ illi parochie. Et ſic loqtur.c.fi.de off. dele.i.§.cetex.vbi dī: ſalua legatoꝝ ſedis aplice auctoritate nulli cui cōmiſſum fuerit ꝑdicare crucēꝫ excōicare: abſoluere: diſpēſare: vel inūgere pēnitētias liceat ō cetero hoc alijſ ōmādar

15 ¶ Utrū in aliq̄ caſu liceat ꝓfiteri alteri cui ꝓprio ſacerdoti.&.ꝑm pa.i.d.c. ois.ꝙ ſic.qñcūqꝫ ſubeſt aliq̄ legitima cā: puta qz eſt renelator ꝓfeſſionis: vel ſollicitator ad malū: vel nō hꝫ debitā ſciam vel ꝓbabiliter videt ſibi piculū vel ſacerdoti imminere: vel eſt excōicatus ⁊ hmōi. ⁊ tūc dꝫ petere lniaꝫ ⁊ obtinere ꝙ ſi non pót obtinere nec adire pót ſuperioreꝫ ſufficit ꝙ petijt. ⁊ ſic ſuppiet.d.c.ois.p.c.placuit. ⁊ ibi gl.ō pe.di.vi.ſic vt ſit ſenſus dꝫ obtinere licentiā.ſ.ſi pót.vt i.di.c.ois: vel adeat alienū ſi ñ pót.vt i.d.c.placuit.ego vo in hoc multū ñ inſto.qz veriſſimū puto: ⁊ qz hodie habent multi ꝓpꝛij ſacerdotes qb⁹ legitie ꝓfiteri poſſumuſ ſi vn⁹ nō eſt idone⁹: ⁊ ſi caſus accideret: tene qō dixi qz ꝓcepta nō ſe extendūt vltra caritatē. Et ſi licet cā meliorande vite.extra de regula.c.ls. quanto magis cauſa recuperande.

¶ Utrū liceat abſqꝫ alia licētia ꝓfiteri 16
ri fratrib⁹ minoꝛib⁹ ⁊ ꝑdicatoꝛib⁹.&. ꝙ ſic ſi.v.ꝓcurāt. ¶ Primū ꝙ gñalis vel ꝓuincialis miniſter: aut cuſtos q̄ ad minoꝛes. ⁊ magiſter ant ꝓꝛ ꝓuincial' aut ei⁹ vicari⁹ q̄ ad ꝑdicatoꝛes accedat ad pniam plenā petēdo ꝙ fratres q fuerint electi poſſint libere ꝓfeſſiones ſuoꝝ ſubditoꝝ audire. Sed iſtō primū eſt de bñ cē.vt.ī.patebit.§. xxi. ¶ Scōm ꝙ fuerint electi ⁊ habilitati ad audiēdas ꝓfeſſiones p generalē: aut ꝓuincialē miniſtrū q̄ ad minoꝛes vel p magiſtrū aut ꝓꝛē ꝓuincialeꝫ q̄ ad ꝑdicatoꝛeſ. ¶ Tertiū ꝙ ſic electoſ pñtent p ſe vel p fres, q̄s ad hoc deputauerint epis: ſeu eoꝝ viceſgerētib⁹ petēdo humilr vt de eoꝝ beneplacito poſſint audire ꝓfeſſiōes ſuoꝝ ſubditorū. An aūt regrar ꝙ plenar' ducat tales fres electos. ego credo ꝙ nō: ſed ſufficit ꝙ verbalr vel alr q̄litercunqꝫ. Nō qz qñ aliqō on⁹ ipoñit alicui ſine determinatōe q̄ impleto ad aliqō bñficiū meret admitti: q̄cūqꝫ leuiori mō impleat onus cōdito dī ipleta: ⁊ ſic ad bñficiū meret admitti. hoc ꝓbar .ff.ō ꝓdi.⁊ de.l.qō traditū. Cū ergo on⁹ ꝓſentationis ipoſitū ꝓfatꝫ electis nō diſtinguat quō ōbeat fieri cū poſſit fieri multꝫ modis: vt.ff.de ꝓcu.l.pñs. ⁊ ibi glo. igit q̄litercūqꝫ fiat ſiue p ſcriptū ſiue verbalr intelligitur ꝓditio ipleta. Nec ob.gl.in cle.dudū.de ſepul.q̄ dicit ꝙ dꝫ fieri pñtatio ꝓſonalis: qz pñs dī qui ꝑbet ſenſib⁹ corporis.ar.ff. de verb.ob.l.i.i ꝑn. qz ſi aduertiſ hec rō nō valet: qz pñtatio ꝓſonal' etiā pót fieri p ꝓcuratorē. vt in.l.fi.C.de ꝓcu. Et ſic ꝑbet ſe gs ſenſib⁹ p ſe aut p aliū. vt d.l.pñs. Sic intellige gl. p.d.l.pñs. ⁊ ibi ⁊ p no.p Jo.an.in.c.pñti.de ꝑbē. li.vi.facit.c.tue.de ꝓcu.vbi pꝫ ꝙ pñs noialr nō iſert neceſſario vt p ſe faciat

sed bñ si aduerbialit dicat ut ibi patet
¶ Quartū qō regrit est qp nō audiāt
ꝓfessiones eī dioceseꝫ illi⁹ cui sūt pñta
ti. ⁊ in hoc differūt a ,ppriis sacerdoti
bus parochialib⁹: uel epis uel plātis
ordinarijs q pñt vbiqꝫ audire suū sub
ditū: ⁊ absoluere in foro pniali: qz i hiſ
q̄ fiūt sine strepitu ⁊ sub silētio nulli⁹ le
ditur territoriū. l. ij. ff. de of. procon. fa
cit qō no. pa. in. c. cū ꝓtingat. de fo. có
pe. ⁊ ita tꝫ Lar. i. d. cle. dudū. ¶ Quin
tū qp ille q vult eis ꝓfiteri sit de iurisdi
tione illius prelati cui tales sunt pñtati
hec habentur ex. d. cle. dudum.

17 ¶ Utr ꝑdicta pñtatio solū sit fienda
epis. ff. car. i. d. cle. dudū. qp nō. ſꝫ ibi
noie plati itelligit qlibet hñs iurisdicti
onē epalē: ita q nulli dioceſano sbsint
eorum subditi nec ipi. ar. c. abbates. in
fi. de priuile. li. vi.

18 ¶ Utr hec pñtatio possit eis fieri ex
territoriū existētibus. ff. qp sic. fm pa.
in. d. cle. dudum.

19 ¶ Quid si sedes vacat. ff. pau. vbi. s.
qp fiet capl'o. ar. c. cū olim. ō. ma. ⁊ obe.

20 ¶ Sꝫ pone qp ñ possit hñ copia talis
plati. ff. ꝑdau. vbi. s. qp petet a vicario
suo i spūalib⁹ si hꝫ. de tē. or. c. cū null⁹
li. vi. Si ñ hꝫ ⁊ malicioſe hoc facit dꝫ
adire supiorē q ei⁹ negligentiā dꝫ sup
plere. c. qz diuersitatē de ꝓcess. ꝓbē. Et
idē dic si eēt excōicatus: uel suspēsus:
uel interdict⁹ qp adire dꝫ superiorem

21 ¶ Quid si pñtēt electi añ petitionē li
cētie. ff. ꝑen. in. d. cle. dudū qp valet cō
cessio facta: sed qp possent plati dicere
qp volūt qp fiat primo petitio.

22 ¶ Utr vicarij ministroꝝ aut mgr̄oꝝ
ꝓuincialiū possint eligere ꝓfessores. ff
car. in. d. cle. duduꝫ. qp non. ⁊ sic tꝫ gl.
ibidem ⁊ paulus.

23 ¶ Quid si plati nolūt dare licentiam
ꝑdictā petētib⁹. ff. Lar. vbi. s. qp nihil
refert: qz expectato ꝓgruo tpe pñt eli/
gere ⁊ electi ꝓfessiones audire.

¶ Quid si dicāt plati: nō ꝓsentes ali 24
quos qz nō admittem⁹. ff. Lar. vbi. s.
qp poterūt audire sine alia ꝓsentatōe.

¶ Utrū pfati electi ⁊ semel pñtati aut 25
deputati durēt post mortē acceptant p
lati. ff. car. vbi. s. qp nō. si sub istis v bis
sunt deputati. s. vsqꝫ ad eoꝝ bñplacitū
cū istud morte extinguat. vt in. c. si gra
tiose. de rescrip. li. vi. Si vo simplr de
putetur durat post mortē: ⁊ sic debent
deputari nec credo qp ipsis inuitis pos
sint aliter ōputari nisi qp eoꝝ potestas
sit ꝑpetua: qz eoꝝ auctoritas ē papalis
q̄ durat. ar. ō trāsac. c. veniēs ⁊ de iure
cōi approbata. ar. c. sup qōnuꝫ de of.
dele. de elec. ne romani in ꝑn. in cle.

¶ Utr pfati deputati possint cōmitte 26
re alijs. ff. car. vbi. s. qp nō. qz hñt nu/
dū ministeriū. Et i hoc dicit Lau. qp
hñt ptātē sine administratōe ad instar
illoꝝ de qbus. de resti. in inte. in. c. i. dī

¶ Quos pñt absoluere pfati deputati 27
ff. vt. s. patet. oēs q ab illo plato cui sūt
ꝓsentati pñt absolui tā exēptos q̄ nō
exēptos: tā ecclīasticos q̄ seculares ſꝫ
car. vbi. s. ⁊ etiā sine alia licentia sacer
dotis parochialis: ⁊ nō obstāte ei⁹ cōdi
tiōe. imo oē preceptuꝫ ⁊ ois excōica
tio cōm tales ꝓfitentes ipso iure est nulla
per extrauagantē Martini. iiij. que in
cipitur in ffica de priuile.

¶ A qb⁹ peis pñt tales deputati ab 28
soluere. ff. qp ab oib⁹ a qb⁹ pñt sacerdo
tes pochiales a iure. ⁊ licet epi possint
sibi uel p ꝓsōnes: aut ex ꝓsuetudie re
seruare casus: ita qp curati absoluere
nō poterūt: tū pfati frēs bñ absoluent
⁊ facit ad hoc qō no. Guil. i. l. ꝓuilegia
C. ō sa. san. ec. ⁊ segt pa. i. c. sup specu/
la. ne cle. vel mo. vbi dicit qp reuocato
ꝓuilegio boñ. ñ ē reuocatū p hoc ꝓui/
legiū studij seu cuius sit ꝓcessū ad istar
boñ. qz iā ius est q̄situꝫ studio seu. hoc

qz

idē ꝓ ꝓbū.d.cle. dudū. vbi dicit a iu
re: ergo veniūt oēs casus ꝓter illos q̄s
ius seruauit spāl'r epis. nec ob. motiua
Jo.m.iglo.d.cle. qz cū dicit q̄ i re sua
glibet pōt facere qđ vult: dico vez ni
si supioz ad quē ptinet ꝑncipalit aliter
velit disponere: ut'est in ꝓposito. Jtem
cū dicit q̄ si epūs pōt artare ordinariā
multomagis extraordinariā: nego pri
mo q̄ ptās ꝓfatoꝝ fratrū sit extraordi
naria: imo est ordinaria surgēs a ꝓfata
cle. dudū. ut tꝫ Jen. t' Lau. in. d. Cle.
dudū. Jtē posito q̄ sit extraordinaria
vez ꝓcluderet si ptās ꝓfatoꝝ esset ab
epo. sed cū sit a papa ut. s. dictū est: ñ
pōt iferioz tollere ꝓcessa p supioꝛē. xxi.
di. inferioz. Cle. ne romani. de elec. ali
ter possent tot casus reseruare q̄ in to
tū tollerēt istō ꝓnilegiū fratrū: qđ eē ñ
pōt. c. q̄nto. de ꝓui. Hec hīs obuiat ro
sua. s. ne idē subdit' censeat diuerse cu
re. qz ex hoc non segt q̄ sit diuerse. sꝫ
bñ sub ordinate cure: ut pꝫ in q̄ttidia
nis ꝓcessionib': tā pape quā epoꝝ. Jtē
cū dicit nō est iure ꝓcessū qđ iure reuo
catū é. Dico hoc vez in iure cōi: non
aūt qđ reuocatur i iure ꝓuinciali: vel si
nodali nisi q̄ ad determinatos subdi
tos. Jtē cū dicit q̄ pochiani ñ sūt exē
pti lꝫ frēs sint. c. p. exemptionē de ꝓui.
li. vi. Cōcedo sꝫ nō segtur ex hoc q̄ ñ
possit absolui ab oīb' excepta iure re
seruatis epis: qz sicut nec pñt ipediri
q̄n ꝓfiteātur ꝓfatis fratrib' ita q̄ ñ ab
soluātur ꝑm eoꝝ auctoritatē p regulaꝫ
accessoꝝ. de reg. iu. li. vi. qz auctoritas
respicit fratres nō subditos epi quam
in actu pñt exercere q̄n adest mā debi
ta. q̄ est quoꝛūcūq̄ volentiū ꝓfiteri de
dioceſi. d. cle. dudū. Jtē cū ꝓcludit nō
absoluat frater qđ nō absoluit curatus
vez diceret nisi ei p aliū supioꝛē eēt ꝓ
cessum: ut in istis est. Nō ob. cle. religi
osi. de ꝓui. q̄ nō absoluāt in casib' se
di aplice: aut locoꝝ ordinariis, ſſerua
tis: qz subintelligitur ꝑ ad casus ep̄ales
a iure nō a statuto vel a ꝓsuetudine: qz
cū excludātur p. d. cle. dudū: sic opoꝛ
tet ista sil'r eos excludat: ne leges ludi
brio fiāt. l. fi. §. vbi aūt. C. d. bo. q̄ li. t ira
iurib' sunt cō cordāda. l. vnica. C. de
inof. do. de elec. cū expediat, li. vi. t sic
firmit tene i ꝓscīptia: sicut etiā hoc idē
tꝫ Jo. d ligna. i. d. c. ois vtriusq̄ sexus
nisi q̄ alicui casui eēt ſnia excōicatōis
ipso facto ānexa p statutū t epis reſua
ta: qz tūc absoluere'ñ possent. itē q̄ñ. vi
deret expedīt saluti aie alcui' uel alioꝝ
aliquē mitter' ad supioꝛē: tūc lꝫ possꝫ ab
soluer' mittēd' eēt qz debem' eē coadiu
tores eoꝝ. t de hoc t q̄ sunt casus epis
a iure reseruati. vide. s. casus primo.

¶ Utꝝ ꝓfati frēs possint p epos aut 29
ꝓlatos admitti sine accessu ministroꝝ
t hmōi ad petēdā licentiā: t pñtatiōꝫ
electoꝝ. ꝫ. Mo. t Jnno. ut ffert Dire.
q̄ sic: si pcedit d voluntate vtriusq̄ par
tis. ar. l. cū ꝓ. ff. d pac. do. vñ si admit
tūtur ac si esset obseruata ꝓfata forma
a ꝓlatis eandē habebūt auctoritatē si
cut si seruata fuisset. Si vo solū ꝓcedit
lniam audiēdi ꝓfessiones suoꝝ subdito
rū. tūc nō posset absoluere nisi inq̄ntū
ꝓlati eis ꝓcedūt t posset sibi q̄t vellēt ca
sus reſuare: quia tunc non absoluunt
auctoritate. d. cle. dudū. sꝫ ex mera cō
cessione ꝓlatoꝝ. vez tñ é q̄ tales ex so
la lnia admissi solēt vbiq̄ subditos ta
liū ꝓlatoꝝ audire sicut t ipsi ꝓlati: nec
durat tal' auctoritas nisi ad eoꝝ bñplā
citū: qđ no. bñ. Jō sint cauti ꝓfessores
ut q̄ñ nō ſuata ꝓfata solēnitate petūt li
centiā audiēdi ꝓfessiones rogēt ꝓfatos
ꝓlatos: sil'r q̄ velint eos admittere:
ac si eēt seruata ꝓfata forma si aucto
ritatem ꝓfate cle. volunt habere.

¶ Utꝝ ex ꝓsuetudie possit iduci ut q̄s 30
cōfiteatur ad libitū cui vult. ꝫ ut i. c. ſ.

epo.3 pe.t re.li.vi.q nulla ꝓsuetudie posset introduci: ut qs eligat sibi ꝓfessorē sine sui superioris lnia: intelligo aut tacita: vtputa qr videt t tollerāt cū possint ꝓhibere: aut exꝓssa. Dicit tn pa. in c. ꝓquerēte. de offi. or. vex q̄ ad subditos: sz q̄ ad extrēm in dignitate noie dignitatis posset prescribere hāc curā t fieret ꝓpr̄ius sacerdos fm Io. t allegat. c. dudū el. ij. de elec. t. c. cū olim. de prescrip. t ē vex post prescriptiōez

31 ¶ Vltr sacerdos pochial' dēat facere dare lniaz suis subditis alteri ꝓfitendi ℟. scūs Tho. in. iiij. di. xviij. q. qr mult sūt adeo infirmi q̄ potiꝰ sine ꝓfessione decederēt q̄s ꝓfiterent tali p̄sbytero. ió dare dz. Etn illi q sunt nimis solliciti ut ꝓscias subditox scīāt: multē laqueū dānatōis incidūt: t p ꝓpās sibīpsis. hec sāctus Tho. Ad credo vex nisi qñ ꝓpt hoc sollicitāt scire ne alios inficiāt: aut ut ceteri hoc scientes magis a pcis pre seruent: dz tn exigere specificationē illius cū q̄ vult ꝓfiteri t si ē eq̄ bonꝰ: sicut ipse ꝓcedat. Si vo nō est eq̄ bonꝰ nō dz dare. Et si ille ꝓfessor ad quem vult ire hz alio mō auctoritatē audiēdi: tūc dicat sibi q̄ nō expedit t inducat ut nō vadat: sz si vult ire relinquat eū arbitrio suo: qr sibi n̄ iputabit: alīs sic si male confiteretur.

32 ¶ Vltr sit credēdū dicēti se hīe licentiā a suo ꝑlato ꝓfitēdi alteri. ℟. fm Ri. in. iiij. di. xvij. ar. iij. q. ii. q̄ sic. t sīr dicenti se eē ꝓfessū. Nō qr cognitio in foro pnie dependet a voluntate subditi ió dz eū reputare idoneū ad eucharistiā sumēdā si se asserit penitentē t legitie ꝓfessuz ei q potuit eū absoluere. Si tn sacerdos hēret aliq̄ signa ꝓbabilia q̄ ille nō diceret vex nō teneret' et credere nisi faceret fidē sufficiēter ei: nō dico q̄ sit vere penitens t vere ꝓfessus: qr ista nō cadūt sub ꝓbatiōe: sz q̄ illi vel illicē ꝓfessus q cū potuit absoluere. falsit hoc i excōicato cui n̄ tenet' credeī ni si ꝓbet se absolutū: t i illo q bz pseuerātiā i pcō: utputa q tz ꝓcubinā t hmōi

¶ Eltr illi q ꝓfitent' ill' qbꝰ dat lnia a 33
papa uel legato: aut epo audiēdi ꝓfessiones: vl' q hīt lniaz a ꝑdict' eligēdi sibi ꝓfessorē saltē sel' in āno teneant' ꝓfiteri ꝓpo sacerdoti pochiali. ℟. glo. Ber. i. d. c. ois tz. q̄ sic. sz male t falsē bz cōiter doc. in. d. c. ois. t in. c. ij. de pe. t re. li. vi. Sufficit enī lnia alteriꝰ eox vel sacerdos pochialis fm Io. an. in. d. c. ij. multo fortiꝰ nō tenent' si sūt ꝓfessi epo ꝓpo qa dī pochial' p̄sbyt'. i. c. nullꝰ. de pochijs. t in. c. ij. ix. q. ij. Et qcūq̄s alr teneret eēt temerariꝰ ut pz p exuagantē. Io. xvii. q̄ incipit. Vas electiōis q̄ dānat ꝑdictā opi. Ber. Cū hītes lniaz a ꝑdict' possint etiā iuītis t ꝺicētibꝰ parochialibꝰ sacerdotibus eox subditos absoluere. t vt dicit scūs Tho. i q̄dā. q. de quol'. q̄ nō pōt aliqs auctoritate cuiuscūq̄z hois cōpelli ad ꝓfitēdū pcīa: qō alteri ꝓfessus ē q̄ cū absolue' potuit: qr ꝓfessio pcox ē q̄dā sacr̄ale diuino ꝑcepto subiacēs nō hūano. addo tn cū scō Bo. in. iiij. di. xvij. q̄ si sacerdos parochial' est bonꝰ t idoneꝰ: bonū ē ꝓsiluī q̄ remittant' ad eū a q̄cūq̄z auditūr. n̄ tn necessariū ē: nec oz q̄ illa pcā a qbꝰ sūt vel' a talibꝰ absoluti tex ꝓfiteantur: sz possent ea tacere t alia occurrentia ꝓfiteri. Et dic etiā q̄ tutiꝰ ē ꝓfiteri ꝓpo pochiali sacerdoti nel ꝑlato q̄z alteri ꝓpter multas deceptōes t illegitimitates q̄ sūt i alijs deputat'. vñ sp cō sulo q̄ nēo dimittat ꝓpr̄iū pochialē ꝓ alio ꝺputato: nisi clare ꝓstet eū quem eligit eē bone ꝓscie t debite pitie t melioris q̄z ꝓpriꝰ pochial': qr si ineī aliqs defectꝰ i pochiali magis excusat' subditꝰ ei ꝓfitēdo q̄z alteri: cū sup̄iores eū istitūēdo ꝓ sufficiēte eū approbāt' videāt'

¶ Quid si aliqs vult sepius ꝓfiteri in
ano: nūquid sacerdos pochialis teneꝫ
eum totiēs audire. &. ꝑm Ri. in. iiij. di.
xviij. q. sic de necessitate ꝓcepti: si ille
qui vult ꝓfiteri de necessitate hȝ ꝓfite-
ri. Si vo nō teneret de ꝓcepto ꝓfiteri
nec sacerdos ꝑfar⁹ obligaret eū audi-
re nisi de ꝓsilio. Addit tū Ri. q si sub
ditus vult ꝑies ꝓfiteri ⁊ sacerdos no
luerit audire: q tūc talis libere pōt cō
fiteri alteri ꝓfessori: ⁊ ille pōt eū absol
uere: nisi ei⁹ sacerdos cū ad determi-
natū ꝓfessorē miserit: qz si nō vult eum
audire: nec aliū determinatū assigna-
re. videꝫ tacite ei licētiā dare: ut ꝑ illa
vice alteri ꝓfiteaꝫ cui voluerit. Sȝ sic
electus non poterit absoluere nisi ab
his a qb⁹ ꝓpzi⁹ sacerdos potuisset.

Confessio .iiij. q. ad q̄ litatē illius cui fiēda ē circa qd̄ queritur.

1 ¶ Qualis dȝ eē ꝓfessor. &. q dȝ hīe. v.
¶ Primo bonitatē vite. s. ut nō sit in
peccato mortali. de pe. di. vi. c. i. Unde
exīs in pcō mortali q̄ absoluit peni-
tentē nisi ipse de sua mortali culpa pe
niteat grauiter peccat ꝑm scm̄ Bo. in
iiij. di. xix. īmo mortaliꝫ ꝑ Dist. ti. xv. li.
i. ar. d. c. i. unde qd̄. s. dixi clic⁹. viij. §. i.
2 ¶ Sed nūquid tali sciēter ꝓfitēs pec-
cat mortaliꝫ. vic ut. s. clericus. viij. §. ii.
3 ¶ Scdo dȝ hīe scientiam: sȝ quātam
sciam dȝ hīe necessario. &. ꝑm sanctū
Bo. in. iiij. di. xvij. ⁊ elicit ex. c. nulli sa
cerdotū. xxxviij. di. q tantā scientiam
dȝ hīe q sciat discernere in pcis coib⁹
qd̄ venale ⁊ qd̄ mortale: ⁊ q sciat sꝑ
ad q̄ pcā sua ptās se pōt extēdere. Rō
qz alia pnia ꝑ mortali: alia ꝑ veniali ē
imponēda. Itez qz si eēt aliqd̄ peccati
genus ad qd̄ nō posset manū extēdere
nisi hoc cognosceret i periculū aīe ei⁹
audiret ꝓfessiones ⁊ etiā ꝓfitentiū. Ītē
hoies q hoc cognoscūt tenētur ꝓsule-
re discretos aliogn vterꝫ peccat gra-
uit. Et hoc voluit dicere Augn. de pe.
di. i. qui vult. Est ⁊ alia scia q̄ qs scit p
habitū acquisitū discernere inter ꝑple
xitates pcōꝝ: ⁊ hec est de bene eē. In
talib⁹ eni sp dȝ securiorē viā eligere: ⁊
sapiētes ꝓsulere. hec ex scō Bo. ⁊ hoc
tene cuius diuersi diuersa dixerint sup
hoc. ¶ Aduerte tamē q si dubiū ver
setur circa aliqd̄ faciendū vel vandum
uel penā subeundā: tūc benignior opi. ē
eligēda. ff. de eo. qd̄ cer. lo. l. qd̄ si ephe
si. Unde in. c. fi. de trāsac. dī. In his su
per quib⁹ nō inuenit expzessum ꝑ
cedas eqtate seruata: sp i hūaniorem
partē declinādo ꝑm q ꝑsonas: cās: lo
ca: ⁊ tpa videris postulare. hec ibi. hoc
idē tenet bar. in. l. oēs populi. ff. d iusti.
⁊ in. nisi forte eēt aliqd faciendū qd̄ fa
cilius posset expediri. Si vo dubiū eēt
ut abstineat: tūc securiorē pars eligēda
s. abstinere. Pur si diuersitas eēt inter
doc. ⁊ penitentē ex aliq̄ rōnabili cā vult
abbrere vni opi. ñ est sibi denegāda
absolutio: sȝ sue ꝓsciētie relinquendū.
Quid āt sit dubiū ⁊ opi. ⁊ qd̄ faciendū i
his. vide. ī. dubium ⁊ opi. Silr ⁊ sacer
dos nō dȝ asserere mortale id de q̄ nō
est certꝰ ne initiat laqos alteri: nec te-
neꝫ de singul' q̄ audiuit determiare si
sūt mortalia vl' ne. sȝ de qb⁹ est clas: ñ
de qb⁹ sūt varie opi. vel etiā ipse peni
tēs nescit exꝑmere mentē suā circa cō
sensū vel morā. Hen. tū in quol'. sic di
stinguit q ꝑcā sunt in duplici genere.
¶ Quedā tō qz ꝓhibita alr ñ eēnt ma
la ut nō audire missā in festo⁹ hmōi q̄
sunt ō iure positiuo mero: ⁊ talia dȝ sci
re ꝓfessor: nisi hēat cām rōnalē q̄ eū ex
cuset puta qz abns ⁊ hmōi. Alia sunt
pcā qz de se sūt mala: ut ea q̄ sunt ꝯ ius
diuinū: etiā si ab hoie nō sint ꝓhibita
⁊ hoz q̄dā sūt capitalia. s. vij. q̄. si eleme
ta: ⁊ ista dȝ scire ō necessitate. ¶ Que

dā sūt spēs capitaliū: ut illa q̄ recipiūt hoꝛ p̄dicatōnē: ut fornicatio: ebrietas ꝛ hmói. Illā fornicatio luxuria est. ebrietas gula est. Et hoꝛ spēs q̄dā iportāt malū de sba sui aco eo q̄ statī noiata hūt annexū malū: ut fornicatio: ꝛ talia ꝓfessoꝛ tenet scire vtrū sint moꝛtalia vel non. ¶ Quedā de sba sui actus nō hūt deformitatē. ſ3 ex libidine facientis: sicut cognoscere vxoꝛē ꝓpriam nō est pcm̄: sed ex libidine sic etiaz est moꝛtale q̄ excedit limites mr̄imonij. ſ. etiā si nō eēt sua: ꝛ talia nō oz q̄ ꝺ necessitate ꝓfessoꝛ sciat vtrū sint moꝛtalia vl̄ venialia. Illa sūt pcā q̄ sunt filie peccatoꝝ capitaliū ut illa pcā: quoꝝ fines terminātur ꝛ oꝛdinātur ad fines capitaliū: sicut dolus acḡsitio rei iniuste et hmói. ꝛ de talib⁹ nō oꝛdinari⁹ non tenetur scire vtrū sint moꝛtalia vl̄ nō: ſ3 curat⁹ oꝛdiari⁹: ut epūs: archiepūs: ꝛ ceteri alij supioꝛes tenēt̄ur scire. q2 tenēt̄ur purgare: ꝓficere ꝛ illuminare alios. Et ió nouū ꝛ vet⁹ testm̄ tenēt̄ur scire: hec ille. Caueat igit̄ ꝓfessoꝛ ne sit preceps in dādo sniam ꝺ moꝛtali: vbi sūt varie opi. doc. sicut de decimis soluendis: vbi nō ē ꝓsuetudo de locis Januesīs ꝓsulat semp q̄ sibi videtur tuti⁹ nec moueat ꝓpter dictum vnius doc. nisi rōnabiliter ut dicā. ī. opinio. §. i.

4 ¶ Sed qd si ꝓfessoꝛ propter suā iperitiā dubitat de aliq̄. ꝛc. q̄ optimū qꝺ possit eē in ꝓfessoꝛe ē scire dubitare. Dñ nisi sciat ꝓ certo se legisse decisionē alicuius casus: vel nō hēat rōnes euidētes semp oꝛ dubitare ꝛ pitos ꝓsulere: vel ipse de nouo studere dicēdo pcōr ut reuertat̄: q2 vult melio⁹ videre vl̄ saltē. si hoc nō pōt facere absoluat penitē inquantū sua auctoꝛitas se extēdit: ꝛ iponat ei q̄ ꝓsulat peritos: ꝛ deliberet facere qcqd faciendū ei fuerit ꝺeclaratū. ꝛ sufficit. ꝛ ꝓ hoc facit ī ar. si gs po-

sit⁹. ꝛ. c. null⁹. de pe. di. vij. vbi q̄ꝫ ꝺ tali dubitet: tñ absolutio nō negat. ꝺ q̄ āt culpa teneat̄ ꝓfessoꝛ. vi ꝺ. ī. cl̄pa. §. v.

¶ Tertio oꝛ hīe caritatē erga penitētē ut eū iterroget ꝛ istruat. ꝺ pe. di. v. c. i. an autē de necessitate teneat̄ facere interrogatiōes ꝛ quō. vide. ī. interrogationes in prin. ꝛ per totum. 5

¶ Quarto oꝛ hīe pietatē in cōpatiendo pcōri benigne eū ꝓsolādo: infundēdo vinū ꝛ oleū ut ꝺr̄ in. d. c. ois. ut potⁱ velit saluū i purgatoꝛio q̄ꝫ nimā penitentiā iponēdo desperatū in īferno: nec exigat tm̄ aīm̄ vel p̄missionē a penitēte: nisi i casib⁹ in quib⁹ ius ita vult̄ ēt si videat q̄ nō iplebit q̄ sibi iponet. 6

¶ Sꝫ póe q̄ p̄sbyt̄ pochialis hēat alios pochianos: surdos: mutos: vel furiosos ꝛ hmōi. ꝛc. q̄ oꝛ facer̄ posse suū ut inducat eos ad ꝓfectōem ꝛ pniaz̄ ſ3 q̄ est possibile. ſ. signis: aut nutibus et hmói. ꝛ si nō pōt ꝓficere oret deū ꝓ ipsis: ꝛ faciat oꝛare populū ut ꝺīs cos illustrēt: ꝛ cū nihil omiserit de ꝓtingēti bus nō iputabitur ei. facit de cōse. dis. iiij. solet quer. ꝛ. xlvj. di. ephesis. 7

¶ Quid si eger petat p̄sbyteꝝ: ꝛ añq̄ꝫ aduēgat pdit loq̄lā vel efficit furiosus. ꝛc. q̄ uel ad nutū infirmi: uel ad testiū eoꝝ q̄ ipsū audierūt peter̄ pniam: uel p̄sbyteꝝ oꝛ ei q̄cqd potest hūanitatis ipendere: absoluēdo uel reconciliando. ꝛ si pōt sine piculo oꝛ ei⁹ eucharistiā infundendo: ꝛ sufficit vnus testis in hoc cum nulli fiat p̄iudicium. 8

¶ Ꝺr̄ aduocat⁹ morti petēdo pniaz̄ sit absoluēdus. ꝛc. q̄ sic. ꝛ debēt cōpelli officiales: ut hoc p̄mittāt: ꝛ cogi eccliastica censura. Cle. cū scōm. ꝺ pe. ꝛ re. 9

¶ Quid si sacerdos scit impedimentū i matrimonio alicui⁹ sui parochialis ꝛ hmōi. ꝛc. fm̄ Ho. ti. pnia. vij. q̄ si pōt p̄bari teneat̄ sibi reuelare: q2 cū sit eius p̄latus teneat̄ ad illud preceptū. Ha. 10

xviij. Si peccauerit i te frat tu⁹ ꝛc. Si aũt ꝓbari nõ pót: ꝫ sciat non tenet ei dicere nisi credat ꝙ labor: et ignorãtia crassa ꝛ supina q̃ eũ nõ excuset: vl qñ ꝓbabilr credit ꝙ parati erũt acqescere ꝓsilio bonor̃ sup hoc. in his duob⁹ casibus tenet ei renelare alr nõ. imo ego credo ꝙ graniter peccaret alr renelando: quia esset occasio peccati.

11 ¶ Quinto debet habere potestatẽ absoluendi fm ꝙ. s̃. dictum est.

12 ¶ Sed qd de ꝓfessorib⁹ illis q̃ vel de iure nõ tenẽt bñficiũ: nel sũt itrusi aut excõicati: uel nõ hñt lniam audiendi: ꝛ hmõi. ꝛ. ꝙ. q̃ntũ ẽ ex pte talium sacerdotũ decipiũt alias: cũ ñ possint nec ligare nec soluere. ỏ paroch. c. null⁹: ꝫ q̃ ad ꝓfitẽtes distinguẽdũ ẽ: ꝙ aut hñt iustã cãm ignorãtie: ꝛ sic sũt absoluti q̃ ad deũ q̃diu tal ignorantia durat: ꝫ si postea hoc sciãt fm ino. tenẽt cõfiteri itex sacerdoti legitimo q̃ eos possit absoluere. ar. d. c. ois ꝛ de pſ. non bap. c. veniẽs. distinguo tñ hic fm pe. de pal. in. iiij. di. xvij. ꝙ si ipedimẽtum est iuris diuini: puta qr nõ est baptizat⁹: vel nõ est ordinat⁹: sic licet q̃ ad deũ sit absolutus ꝓfessus tali q̃diu ignorãtia durat tñ cũ scit tenet itex ꝓfiteri legitio ꝓfessori: nec papa posset dispensare ỏ ꝺ̃no Si vo ipedimẽtũ est iuris positiui: tũc aut tal cũ quo ẽ ꝓfessus habebat cõit ꝙ plato: puta qr erat in possessione et ꝓfirmat⁹ p superiorẽ: ꝫ non ltie obtinuerit bñficiũ: ꝛ ꝓfess⁹ ẽ qs tali tãq̃ suo plato: qr sic reputabat cõiter: ꝛ sic ipse credebat ex ignorãtia facti: ꝛ tali ꝓfessus ñ tenet iterare ꝓfessiõez: ꝫ postea sciat ñ fuisse ltie positũ. Si vo ex ignorãtia iuris hoc ꝓuenit: vtputa qr vidit eũ vberare clicũ: ꝫ nõ putabat excõicatũ ꝛ hmõi: sic tenet fm eundez pe. reiterare. ꝛ ita tenẽt doc. ꝛ glo. vl. in. c. nihil de elec. ꝛ ita est vex de iure antiquo. ꝫ hodie dic ꝙ ꝓfessus scienter etiã cũ eo q̃ ẽ su⁹ plat⁹: q̃cuis sit excõicat⁹ uel suspẽsus ñ tenet iterare. ut. j. excõicatio. viij. §. iij. Si ãt nõ erat ꝓfirmat⁹ ꝫ itrusus: sic tenet iterare ꝓfessionẽ facta tali: postq̃ scit fm pa. in. d. c. nihil. Et ad. l. barbari⁹. ff. ỏ offi. ꝓ. dicit ꝙ loquit qñ talis ponit i officio a superiore. hoc tene in ꝓfessis cũ suo plato. Sec⁹ in ꝓfessis cũ exordiarijs volũtarie electis sicut sũt religiosi: qr postq̃ sciũt ỏ impedimẽto credo teneant iterare ꝓfessionẽ fm ꝙ ꝫ ino. ut. s̃. dictum est.

13 ¶ Utr sacerdos dẽat absoluere eũ q̃ nõ vult ab aliquo desistere: qỏ ipse ꝓfessor credit mortale ee. ꝛ. fm Bof. i q̃st. ix. ꝙ si ẽ cert⁹ mortale esse qr nulla diuersitas ẽ iter doc. ỏ hoc nullo mõ dz eũ absoluere. Si vo nõ est cert⁹ qr est dubiũ iter doc. ꝛ diuersa opi. tũc si ẽ ordinari⁹ ei⁹ tenet eũ absoluere. ꝛ si ipse ꝓfessor nõ pót formare sibi ꝓsciaz qn sit pcñ in diuersitate doctor̃. tũc nihilomin⁹ dicat ei ꝓsciam suaz ꝛ informet ut ꝓsulat pitos: ꝛ disponat facere qỏ teneat ꝛ absoluat eũ ꝛ si pur pentẽs nolet agnoscere tale qd pcñ nihilomin⁹ absoluat: qr hoc ꝓcedit ex rõe: ꝛ ñ ex ꝓterua: qr ordinari⁹ dz seq cõe iudiciũ ecclie nõ suũ. Si vo nõ est ordinari⁹ dz seq ꝓpriũ iudiciũ. Et ideo si credit mortale ꝛ nõ pót depõere ꝓsciaz nullo mõ pót eũ absoluere sine peccato.

Confessio v q̃ ad absolutionẽ. q̃ritur quỏ dẽat fieri absolo in foro pniẽa pcis. ꝛ. ꝙ ꝑmitti dz. Miserear tui ꝛc. Indulgẽtiã ꝛc. ne effectus sacri impediat ex pte penitẽtis. postea dicat. Ego te absoluo ab oĩb⁹ pcis tuis. In noie p̃ris ꝛ filij ꝛ spũssancti. Sed nunqd supdicta oia sint necessaria. ꝛ. ꝙ nõ: nisi. Ego te absoluo ab oĩb⁹ pcis tuis. In noie p̃ris ꝛc. fm Jo. de neto.

in.iiij.di.xviij.q.v. Dicit tñ Tho. in q/dam.q.de quol. q laudabil'r addit cõ fessor qcq̃d boni feceris sit in remissio nẽ tuor pcõr. Et ad hoc addit Ho. t quicquid mali'passus fueris quia sic in iũctũ a sacerdote valet tali ex duob⁹ vi delicet ex vi opis t clauiũ. Et iõ ipona tur penitẽti ita q̃ intelligat nó secrete ut faciũt aliq q p modũ absolutóis il/lud dicũt: qr sic nõ valet nisi ex vi opis

1 ¶ Utr absolo dẽat fieri añ iniũctiõz pnie siue satisfactóis. &. q̃ nó: hꝫ pz in cle. dudũ. de sepul. t ibi Jo. an. Mã primo dz audire ꝓfessionẽ. Scdo ipone re pniaz. Tertio absoluere facr al'r. Et tñ qõ fit incótinenti videt inesse. C. de pac. l. petens iõ ñ obessz si absolo pri⁹ fieret: t post pnia iniungeretur.

2 ¶ Utr sacerdos pochial' possit absol/uere ab oib⁹ suos subditos. &. fm coi ter doc. in. c. de⁹ q. de pe. t re. q̃ sic. de iure. ab oib⁹ pcis q̃dq̃ grauibus: excepris his q̃ rſeruãtur in iure epis aut superioꝛib⁹ uel q̃ ex cã legitia sũt eis spãliter iterdicta. ar. d. c. de⁹ q cui⁹ suprscripcio dicit: Epo t fratrib⁹ ei⁹. i. sacerdotib⁹. t q̃ pcã reſuãtur vide. s. casus. idẽ dic de excõicatióe. ut. s. absolo pmo.

3 ¶ Quid de his ꝓfessoꝛib⁹ q de lnia sacerdotũ pochialiũ vel aliorꝫ platorꝫ audiũt ꝓfessiones. &. q̃ nó pñt absolueꝛ nisi ab his q̃ eis ꝓcedũtur. Et aduerte q̃ maiorẽ auctoꝛitatẽ nõ pñt eis dare q̃dq̃ habeant ipsi pochiales sacerdotes, dãtes lniaz aut alii. c. nemo. de re. iur: li. vi. excipe frẽs minoꝛes t ꝓdicatoꝛes t electos ab his q̃ de iure pñt eligeꝛ ꝓfessoꝛes. de quibus dic ut. s. ꝓfessio. iij. §. vii. t. xxviij.

4 ¶ Utr officiales epi hẽant auctoꝛitatẽ in penitẽtijs casuũ epali. &. fm ho. in sũ. ti. de pe. t re. q̃ nõ pñt absoluere in foro pnie: fz tñ in foro ꝓtẽtioso: nisi hoc eis expresse ꝓcedat. Fallit hoc i vicario gñali epi: q etiã si ñ sit sacerdos pót hoc alijs delegare: nisi sit expresse ꝓhibitũ. ar. ẽ pc. c. petitio. t. xciij. di. c fi.

¶ Utr epi cómites alicui suã auctoꝛi 5
tatẽ gñal'r audiẽdi ꝓfessiones: ex hoc intelligat q̃ possit absoluere a casibus epo spãl'r reseruatis. &. q̃ nõ qr in generali ꝓcessione nó veniũt illa q̃ nõ esset qs verisil'r spãl'r ꝓcessurus. ut in. c. si epi. de pe. t re. li. vi. t de reg. in. generali. li. vi. t de offi. vi. c. viti. cũ suis ꝓcoꝛ. Sed si aliquem casum spãl'r reſuatũ specifice ꝓcedat cũ clausula gñali: tũc bñ pót absoluere etiã de nõ exprssis fm q̃ epi pót de iure. ar. c. q ad agendũ. de ꝓcura. li. vi. nisi casus esset adeo grauis q̃ verisil'r nó venit in tali gñalitate: sicut de iniectióe violẽta i p sonã eccliastícã. de quo in. c. puenit. de sen. ex. q nõ venit nisi exprmat fm Jo. mo. in. d. c. qui ad agendũ. Ego tñ credo q̃ in foro aie in tali gñalitate etiam si nullũ exprmat põt absoluere ab oib⁹ q̃ verisil'r ꝓcessisset in spẽ: qr ẏba gñalia sunt gñal'r accipiẽda. de ꝛeci. ad audientiã. ꝓsertim in fauoꝛe saluris aiarum quo nihil est fauoꝛabili⁹. xxiij. q. iii. si habes. de pe. t re. ne p dilatione.

¶ Utr epi ꝓcedẽs lniam alicui ut eli 6
gat sibi ꝓfessoꝛẽ idoneũ: eoipso ꝓcedat lniaz absoluẽdi a casib⁹ suis dicto ꝓfessoꝛi electo. &. q̃ nó: nisi hoc exprmat: vl' euidẽt ꝓstet p alia si q̃q̃ hoc in spãli voluit ꝓcedere. c. si epi. ẽ pe. t re. li. vi.

¶ Utr vn⁹ sacerdos possit absoluere 7
t alius audire. &. q̃ ñ qr sacra ñ sunt dimidenda. ar. xxiij. di quorundam.

¶ Utr ꝓpri⁹ sacerdos possit absoluẽ eã 8
cũ q̃ peccauit. &. fz Ri. i. iiij. di. xvij. q̃ sic itellige nisi sit casus reſuat⁹ p supioꝛẽ. itẽ si nõ immet piculũ: aut ex pte sacerdotis aut ex pte mris pp eoꝛ fragilitatẽ. vñ si immet tale piculũ nllo mõ ꝓsiteat. fz petat lniaz alii ꝓfiteri: quã si ñ

vult dare malicioſe pōt nihilomin⁹ alteri ꝓfiteri. melius tñ faceret ſi eā ad aliū confeſſorē mitteret cū quo magis verecundaretur.

9 ¶ Ctr⁹ ꝓfeſſor audiēs penitentē q̄ hz caſū a q̄ nō pōt eū abſoluere poſſit eū abſoluere a caſib⁹ ptinentib⁹ ad ſe: t poſtea remittere eū ad ſupiorē ꝑ abſolutione aliox ptinentiū ad ipſū. ꝛ. q̄ lz in hoc fuerūt opi. tñ hec ē verior quā tz ¶ Hen. de gā. in. quol. 1. q. xxx. q̄ ſic Et ita ſuat curia t cōis ꝓſuetudo. Ctñ penitēs dz oia ꝓfiteri integre de gb⁹ eſt méor: t ſacerdos abſoluet a gb⁹ pōt. t poſtea remittet eū ad ſupiorē ut abſoluat eū a religs. Nō q̄ ꝑ ꝓfeſſionez factā iferiori oia pcā ſūt ꝓfitēti remiſſa t tā pcōr ē ,abſolut⁹ a deo. Abſolo ẽ o ſacr̄alis fiēda p eccliaz duo facit. unū q̄ ptē debite ſatiſfactōis dimittit. Aliō q̄ abſolutum eccle militāti a q̄ p pcm ſuū ſepat⁹ fuerat recōciliat. Dis enim mortal̄r peccans q̄ntū ad ſe a cōione ſcr̄oꝝ t eccle ſepat⁹ eſt t excōicatus. Nūc aūt neutri hoꝝ repugnat ſepare abſolutionē t facere eā p ptes. Satiſfactio eni p ptes bñ pōt iniūgi. pōt q̄ppe ſacerdos dicer̄: facias hoc vſq̄ ad. viij dies: t poſtea reuertaris ad me: t inuī gā tibi reſiduū. Sil̄r reconciliatio pōt fieri p ptes: ſicut pz ō excōicato plib⁹ excōicatiōib⁹ q̄ pōt abſolui ab vna poſtea ab alia. c. cū ꝑ ,cā. de ſen. ex. t ideꝫ glo. in. c. officij. e. ti. t glo. ,in. c. ex pte ō of. or. Vel pōt dici q̄ ꝑma abſolo cum ſcōa ẽ vna. Ita q̄ ꝑma fit ſub ratiōe habitōe ō ſcōa ſubſequēda. Ita q̄ factū i ꝑma ſuſpēdit̄: nec hz effectū donec veniat ſecūda. t tūc ſcōa agēs in ꝓpa ꝛtute ꝑme ꝓcedēt̄ agit totum q̄ vnica abſolutio ō oib⁹ agere deberet. t ſic ratificat ꝑmā. imo illa cū iſta vnica ſimplicit̄ t idiuiſa reputabit̄. t q̄q̄ ita ſit ñ dz i ꝑma abſolone aliq̄ ꝓditio apponi de ſcōa ſequēda: neq̄ in ſecūda de ꝑma: q̄ de iure ſubintelligit̄ ut non ſit neceſſe q̄ exꝑmat̄ hec ille. Et ſubdit ver⁹ eſſe: dūmō diſponat penitens ire ad ſupiorē: alias ſi videret eū rebellē ō nullo dz eū abſoluere: q̄ tā impenitentē ſe oñderet. t. i. q. xxxi. ſubdit q̄ ſi ifer⁹ abſolueret ſub ꝓditōe i. ſi ō illis abſoluat̄ p ſupiorē vel ad tp̄s. i. quouſq̄ ſupior abſoluet q̄ ñ valeret abſolo. in q. xxxij. dicit q̄ ſi ſupior cōmitteret iferiori tali mō videlz: q̄ abſoluer̄ poſſit ſub tali ꝓditōe. q̄ ēt ſibi ꝓfiteat̄: q̄ valet talis ꝓmiſſio: t pōt fieri q̄ ꝓfeſſio nihil aliud ē q̄z ligaminis oñſio. t idē lygamē plib⁹ pōt oñdi: t tūc nō hz vigorē ꝑma ꝓfeſſio niſi ſub ,ppoſito faciēdi ſecundā. ſz ſi poſtmodū ꝓfiteri ſupiori renuerit q̄ dimiſſa ſūt nō redeūt: lz non ſit ibi crime incurrit. t ſi dictā ꝓditionē acceptat dz eā abſoluere ſine oi ꝓditōe apposita ex pte abſolutionis. Si ver⁹ ꝓmittat ſic vz poſſis ſub ꝓditōe. ſ. q̄ nō valeat niſi ei ꝓfiteat̄: vel eā ratā hūerit nō valet talis cōmiſſio nec abſolutio.

¶ Quid ſi talis cāuſ refuat⁹ ſit excōica tio nūqd poterit abſolui a pcis pu⁹: t poſtea mitti ad ſupiorē, p abſolutōe ab excōicatōe. ꝛ. multi tenēt q̄ nō: q̄ cū excōicat⁹ ſit ex̄ eccliaz ñ pōt repōi niſi p eū ad quē ſpectat abſolo ipſi⁹: p ea q̄ no. i. c. pñti ō ſen. ex. li. vi. t lz hec opi. videat̄ bōa: tñ mihi magis placet ꝑma ſ. q̄ pōt abſolui a peccat̄ t poſtea mitti ad ſupiorē ut abſoluat̄ ab excōicatiōe qō gdē pz ex ꝓdict̄ i ꝓcedēti. q. t hec ē benignior opi. ſm ¶ Ho. t verior iudicio meo. vñ nō ob. eoꝝ rō: q̄ talis ñ reponit̄ i eccliā: lz abſoluat̄ ab alijs niſi p eū ad quē ſpectat: nec dz ſe immiſcere diuinis donec ſit abſolut⁹ ab excōicatione. Nec ob. etiā ſi dicat̄ quō pōt ergo abſolui a ſacerdote ſi nō debz ſe immiſcere diuinis: q̄ etiā excōicatis nō

phibeꝫ talis imiſcio.ꝛ qđ dꝫ qꝫ excõi
catꝰ nõ eſt particeps ſacrꝝ.vꝝ ẽ cõ
pletiue: ly nõ inciatiue.nec ob .c.qui
cũ qꝫ.xxiiii.q.i.vbi dꝫ qꝫ q ſe ſegrega
uit ab vnitate fidei vel ſocietaꝭ ℙetri
ꝛ ℙauli nõ põt a vincul'pcõꝝ abſo
ui: nec ianuã regni celeſtiſ itrare: qz vt
pz logꝫ ỽ hꝫticiſ.ꝛ aliꝭ q i ꝓpoſito ma
lo pſeuerãt nõ de ꝓtritis.aliter nunqꝫ
poſſent abſolui. Aduerte tñ qꝫ ſi foret
i moza peteñde abſolutõiſ.ſic nullo mõ
dz abſolui a peccaꝭ: niſi certis ꝓiectu
ris appareret qꝫ nullo mõ ꝓſtitueret i
moza ex tali abſolutõe. Si ỽo nõ fuit
in moza: vel ſi fuit tñ veriſiliꝫ apparet
qꝫ ampliꝰ nõ erit.credo qꝫ ꝓfeſſoz de
beat abſoluere a peccatis: nec eũ gra
uare vt priꝰ vadat ꝑ abſolutõe excõi
cationis.ꝑſertz qñ comode hoc face
re non põt. Et ſic videꝫ velle Ric. in
iiij.di.xviii.ar.ix.q.iiij.in ver.ibi qz ꝑ
ſumendũ ẽ vt in plibꝰ qꝫ iuſte excõica
ti fuerãt ꝛ qꝫ niſi ꝑ eos ſtaret ab excõi
catiõe abſoluerẽtur ergo vbi ceſſat talꝭ
preſũptio abſoluendus eſt. ¶Hoc idez
tenet Rod.ti.de ſen.excõ.§.xviii.

11 ¶ Vtrũ peccãs in alieno territorio ef
ficiatur de iuriſditõe illiꝰ in cuiꝰ terri
torio delitꝫ vt poſſit abſolui ab eo.ſ.
ſm pa.in.c.cũ ꝓtingat.de ſo.cõpe.qꝫ
in foro pniali ñ ſortitur ꝯs foꝝ alteriꝰ
ſacerdotis ex delicto cõmiſſo in eiꝰ ter
ritorio etiã notorie facto.ꝛ no.ꝑ gl. in
c.i.xvi.q.i.ꝛ qđ no.in.c.i.de rap. Rõ:
qz pnia iponitur ꝓpter offenſam dei ꝛ
aie ꝓpꝛie ſm Jo.đ ligna.ꝛ iõ illi ſoli
ſubijcitur quem habet loco dei ꝛ qui
eſt iudex anime ſue.

12 ¶ Vtrũ peregrini ꝛ viatores q đ licẽ
tia ꝓpꝛij ſacerdotiſ ꝓfitẽtur alteri q tñ
hñt caſus reſeruatos epis poſſint ab
eo quẽ elegerũt in ꝓfeſſorẽ abſolui.ꝯ.
ſm Rod.qꝫ ſic: marie ſi inſtiterit tps
generalis ꝓfeſſionis: vt in paſcha: dz
tñ ei iniũgi qꝫ cũ hẽbit copiaz ſui epi:
iteꝝ ei ꝓfiteaꝭ illud peccatũ reſeruatũ
ꝛ ab eo recipiat pniam de illo.

¶ Quid ſi ſacerdos abſoluit a q̃ non 13
põt.ꝯ.ſm Ri.i.iiii.di.xviii.qꝫ ſiue fa
ciat ex malitia ſiue ex craſſa vl affecta
ta ignorãtia mortaliter peccat. Et ſm
Dir.ti.de penitẽtia teneꝫ dicere ꝓfeſſo
qꝫ talis cõfeſſio nõ tenuit vel obtinere
auctoritatẽ.ꝛ poſtea loq cũ eo de aliq
buſ q̃ſi dubitet ne bñ eũ intellexerit: ꝛ
ſic eũ abſoluere. Qđ itelligo ſi como
de põt ꝛ ſine ſcandalo: alꝫ nõ credo
teneaꝭ: qz talis ꝓfeſſus ꝑpter bonã fi
dem excuſaꝭ.ar.xxxvii.di.§.vl. Aduer
te qꝫ qñ quis ꝓfeſſus fuit ei q eũ nõ po
tuit abſoluere: poſtqz hoc ſcit teneꝫ ite
rũ ꝓfiteri illa eadẽ pcã ſi adhuc ẽ me
moz ſacerdoti q eum poſſit abſoluere
ſm Ri.in.iiii.di.xvii. Sed tu diſtigue
ſm qꝫ ꝝ.dixi. ꝓfeſſio.iiii.§.xii. Aduerte
tñ qꝫ ſi ꝓdictꝰ ꝓfeſſor potuit eũ abſol
uere ab aliqbꝰ ly nõ ab oibꝰ.ſuffice
ret ꝓfiteri illa ſolũ a quibꝰ ñ potuit eũ
abſoluere ei q hz poteſtatẽ ꝛ non alia.

¶ Confeſſio vi.q̃ ad pe
nitẽtie iniun
ctionez. gl.in.c.ſunt pꝛes.de pe.
di.iii.tz qꝫ regulariter ꝑ quolibet moz
tali pnia ſeptẽnis debeꝫ. Attñ tenetur
ſm coiter doc.in.c.deꝰ q.de pe.ꝛ re.
qꝫ pnie ſũt hodie arbitrarie p.d.c.deꝰ
q.ꝛ p.c.mẽſurã.de pe.di.i. Jta qꝫ Jo.
an.in.c.vt mẽſure.de emp.ꝛ ven.tz qꝫ
canones penitẽtiales hodie de nihilo
ſeruiũt. nihilominꝰ ſacerdos ꝛ ſi poſſit
recedere a dictis canonibꝰ i iponẽdo
pniaz quã vult ꝓp fragilitatez hoium
ꝛ ꝓñr ex cã.ꝛ ꝑ hoc facit glo.bona in
d.c.ſunt plures. tñ bonũ eſt vt eos ca
nones ſciat: vt ſm eos ſciat ſe tẽperaꝭ
ꝛ peccatori inoteſcere quid meretur.

¶ Sed qđ ſi ſacerdos videt qꝫ nõ fa 14
ciet pniam vel nõ vult ſubire.ꝯ. ſm

ñ qꝫ q̄s pōt diminuer ⁊ pnīa qm̄ papa ꝓposuit
⁊ latorē xxxvij.q.j. ¶ Ho. xxiij. q.j. ¶ ⁊ ⁊

¶ Bo.ti.pnia.vi.q; dz sacerdos talez iponere quā sine murmuř ⁊ spōte ve lit portare: ⁊ nō aliā ꝓpter piculū. et cuā ꝓcedat q; ipse possit redimere te/ iunia q̄ ei iposuit: ⁊ qō remissionē ꝓla tor ꝓsint et: nec dz exigere iuramētū vel ꝓmissionē de abstinēdo in futurū ab aliq̄ pcō. vel de faciēdo qō sibi in iūget nisi in casib⁹ a iure exꝑssis. sed absoluat cū simplř sine ꝓditōe cū ꝓte statione q; si nō restituet aliena: vel fa ciet debitū q; euacuabit fructū ꝓfessio nis q̄ꝫ sibi videatur q; ñ sit factur⁹ ad qō obligatur. cauti⁹ tñ erit qñ adest comoditas mittere eū ꝓmo ad satisfa ciendū ⁊ postea reuertatur ꝑz cuāge/ liū. Si comode nō pōt sufficit dispōat q̄ꝫprimū poterit satisfacere. vñ ꝓsbyt nullaten⁹ dz peccatorē ꝑmittere a se ō speratū recedere. Et in his ꝓcor. In nocē. i. d. c. ois. ⁊ Sco. in. iiij. dis. xv.

2 ¶ Quid si peccator ꝓfitetur. ñ tñ vult abstinere in futuꝝ. &. q; dz sibi ꝓsiliuz dare ⁊ pniam iniūgere ⁊ hortari vt ñ desistat bñfacere. qr dñs citi⁹ ꝙuz illu/ minabit. ⁊ valēt ad multa bona scōm doc. in. c. qō qdā. de pe. ⁊ re. nō tñ dz eū absoluere. qr peccaret mortalř taz absolucs q̄ꝫ penitēs ꝑz ri. i. iiij. di. xvii.

3 ¶ Vtrū bona opa q̄ penitēs faciet sint magis efficatia ad expiandū culpā ꝑ/ teritā qñ ꝑ ꝓfessorē ei iniūgūtur sic di cendo oia bona q̄ facies. vel intēdis fa cere iniūgo tibi i remissionē pcór. &. Fm Tho. in quol. q; sic. qr valent du/ pliciter. ¶ Primo ex nā opis. Secōo ex vi. claui. ⁊ iō plus hñt expiare culpā ꝑteritā. Et ꝓpterea bonū est q; sacer/ dos boc ei iniūgat taliter q; intelligat vt. s. dixi ꝓfessio. v. in prin.

4 ¶ Vtrū vn⁹ ꝓfessor possit ex cā rela/ xare aut ꝓmutare pniaz quā alter ipo suit. &. breuiter loquēdo de pnia sacra li q; sic. si talis hz auctoritatē absolue/ di a tali pcō ꝓpter qō fuit sibi iposita etiā si ille q; iposuit eēt supior. Si vo ñ habz auctoritatē absoluēdi a tali pcō: nō poterit eā nec relaxare nec ꝓmuta re nisi necessitas vrgeat vel pietas sua deat. piū. n. tūc eēt interꝑtari q; supe/ rior i hmōi casib⁹ acceptet, ꝑm Rod. ar. c. latorē. xxxiij. q. ij gl. xxvi. q. vii. c. ꝑa. tenet q; ep⁹ pōt diminuere pniaz quā papa imposuit. ar. d. c. latorē. Qō ego admitterē qñ ñ pōt haberi recur sus ad supiorē comode ⁊ ex cā: alś nō credo. Et hoc etiā tz Aluar⁹. ⁊ segtur Lar. in cle. fi. de pe. ⁊ re. ⁊ ꝑm q̄ dictaz distinctionē ꝓcordabis opi. ōrias q̄ re citātur in. d. cle. fi. Fallit hoc ꝑm aliq̄s nisi alicui in pnia fuisset iposituꝫ vt iret ad terrā sanctā. qr tūc sine auctoritate pape nō posset cōmutare. arg. c. i. ⁊ c. sup his de voto uīcto. c. ex multa. e. ti. qō ego limito qñ iniūxisz vt iret i sub sidiū terre sācte: alś nō ꝑ iura ꝑallega ta. Et ꝑm hāc distinctionē limita ⁊ itel lige glo. ⁊ doc. in. d. c. i. ⁊ ita tz ¶ Bo. ti. penitētia. iiij. ⁊ Asten. li. v. ti. xxxii.

¶ Sed q̄ro q; sūt canones pniales. &. ꝙ q; eos reduco ad viginti: quoꝝ primꝰ habet. lxxxii. di. ꝓsbyter. vbi dat cuili/ bet ꝓsbytero fornicatori: vel cōmittēti qō cūq; peccatū qō inducit depositōnē pnia. x. annoꝝ: in qb⁹ primos tres mēses dz ieiunare in pane ⁊ aq̄ tñ ex ceptis dñicis ⁊ festis ꝓcipuis in qb⁹ ꝑt recreari vino pi'sciculis ⁊ leguminibuſ inclusus tñ stando. post exīes dz vnuz annū cū dimidio ieiunare in pāe ⁊ aq̄ post vsq; ad septimū annū ieiunař dz tres ferias in pane ⁊ aqua. s. ii iiij. ⁊. vi. nisi secundā ferīā debet redimere vno psalterio vel denario. post tres sequē/ tes annos. vi. ferīā in pane ⁊ aqua ieiu net. Quidā intelligūt in adulterio vel incestu solū. Sed tu dic etiā in fornica tione. ¶ Secūdus canon hītur. xxx.

q.i.c.si qs sacerdos.t.c.nō ꝺbet vbi ꝺatur pnia.xii.ānoꝝ p̄sbytero qui cognouit filiā spūalē ettā quā audiuit in ꝓfessione.t si ē publicū vl̄ si ē ep̄s.xv. annis peniteat:t mulier ꝺz oia panꝫ e rib⁹ ꝺare.t in monasterio ꝑpetuo ser/uire ꝺco. ¶ Tertius est ꝺe sp̄ō.uno.c. accepisti.vbi cōtrahēti p verba ꝺe pre senti cum aliquo alij ꝺesp̄sato.impo nitur penitētia q̄ ieiunet in pane t aq̄ xl.dieb⁹ t.vii.ānis sequētib⁹ peniteat ¶ Quartus est in.c.de filia.t.c.deuo tā.xxvii.q.i. vbi peccāti cū mōtali vel religiosa.pnia.x.annoꝝ iniungitur t consentiēti. ¶ Quint⁹ ē in.c.si qs cū duab⁹.t in.c.si quis cū matre.xxxiii. q.vi.vbi ignorāter cognoscēs duas so rores: vel matrē: vel neptē.vel amitā aut filiā ꝑponitur pnia.vii.ānoꝝ.Si sci enter ꝑuatur ꝑpetuo ꝓpugio. ¶ Sext⁹ ē ꝺe excess.pla.c.clerico.vbi clico pec canti contra naturā perpetua penitē/tia ꝑponit̄ ꝺetrusus in mōasterio.Lai co vō vsq̄ ad dignā satisfactionē ꝑpo nitur separatio a cetu fideliū. ¶ Se/ptimus ē in.c.hoc ipsū.xxxiii.q.ii.vbi incestuoso vel peccāti cū brutis ꝑponi tur pnia plusq̄.vii.ānoꝝ. ¶ Octau⁹ est in.c.admonere.xxxiii.q.ii.vbi vxo ricide imponit̄ pnia aspera t ꝑpetua s.ne vinū vl̄ sicerā bibat.carnes nūq̄ comedat nisi in pasca t natiuitate dñi in pane t aq̄ t sale viuat ieiunijs t ora/ōnibus intentus: vel intret monasteriū. ¶ Non⁹ est in.c.latore.xxxiii.q. iii.in matricidis quib⁹ quasi eadē cū vxori cida ꝑponitur nisi q̄ ista est solū septen nis. ¶ Decimus est in.c.ii.de pe.t re. vbi interficiēti p̄esbyter imponit̄ pe nitentia.xii.annoꝝ. ¶ Undecim⁹ est i c.accusasti.de accu.vbi accusanti iniu ste aliquē ad mortē.si occisus fuerit im ponit̄ penitētia.xl.dieꝝ in pane t aq̄ t.vii.annis peniteat. Si vō mēbrō ꝑ ꝺiderit tribus annis. ¶ Duodecim⁹ in c.quicūq⁹.vi.q.i.vbi pituro imponit̄ ie iunū.xl.dierū in pane t aqua:t pnia vii.annoꝝ.Idē ꝺe eo qui eum iducit vel ꝓsultus vel cogit.t si erat ser⁹ ꝺño trib⁹ quadragesimis t legitimis ferijs .s.ii.t.iiii.t.vi.i pane t aqua ieiunet.c. qui cōpulsus.xxii.q.v. ¶ Tertiusdeci mus est in.c.vt mēsure.ꝺe emp.t ven. vbi.xxx.ꝺieꝝ in pane t aqua ieiunijs imponit̄ falsanti mēsuras: s̄z grauior penitētia impōit̄ falsario ifraꝝ aplica/rum in.c.dura.t in.c.ad falsariosꝝ.t in c.ad audiētiaz.de cri.fal.t in.c.noui/mus.de verb.sig. ¶ Quartusdecim⁹ est in.c.de his ꝺo.xxxiii.q.ii. t in.c. si quis ꝺe pe.di.v.vbi dimittēti pniaz so lēnē imponit̄ pnia.x.annoꝝ:t exhibi tio eucharistie i fin̄ vite sue solū. ¶ De cimusquintus est in.c.nemo p ignorā tiam.de ꝓse.di.i. vbi p̄sbytero qui cle ricum mortuū inuoluit in pala altaris imponit̄ penitētia.x.annoꝝ.t.v.men/sium.Diacono vō triū annorum cuz ꝺimidio. ¶ Sextusdecim⁹ ē in.c.ꝺ vi ro.xii.q.ii.vbi cōmittēti sacrilegiū ꝑpo nit̄ pnia septē ānoꝝ Ita q̄ i trib⁹ p̄mis carnes n̄ comedat.nec vinū bibat ni si in pasca t natali dñi.In aliis.v.an/nis tribus ferijs a carnibus t vino ab stineat.Comburēs tñ ecclesiā.xv.ānis penitere ꝺz t resarcire.vt in.c.si qs ec clesiā.xvii.q.iiii. ¶ Decimusseptim⁹ ē i.c.statuim⁹.de maledi.vbi.blasfemātī b⁹ publice ꝺeū vl̄ scōs ꝑōit̄ illa pnia ꝺ q̄.s.blasfemia.§.vii. ¶ Xviii.i.c.ois ꝺ pe.t re.vbi,sacerdos reuelāti ꝓfessio nē ꝑponit̄ pena.ꝺ q̄.j.ꝓfessio vlt.§.xx. ¶ Xix.est in.c.si qs ꝺederit.xxiii.q.i. ꝫ vbi ꝺās cōtionē hereticō: vel accipiēs ab eo nesciēs hoc ꝓhibitū ab eccla ꝺ penitere vno anno:si erat sciēs.x.ānis itē q̄ p̄mittit hereticū celebrare i eccliis catholica p ignorātiā imris.xl.dieb⁹ pe

niteat si sciēter p annū peniteat. Qui aūt p ei⁹ reuerētia ⁊ dānatione ecclie x. annis peniteat. Qui aūt trāsierit ad hereticos vel alios ad hoc induxerit peniteat. xii. annis.

6 ¶ Sūt multi alij canones in qb⁹ pnia vii. ānox. aliqñ mior iponit q̄s ptereo qz ex q̄ rl'are ē q̄ p q̄libz mōtali sit septēnis nō fuit necessariū eos exp̄mer.

7 ¶ Ad regulas aūt p̄dictas dz p̄fessor sp hr̄e oculū ⁊ q̄z q̄z ex cā. puta qz ō bilis vel alteri obligat⁹. vl' ppter piculū ne eā faciat penitēs possit relaxare p̄dictas penas cū vt dictū est hodie sint in arbitrio p̄fessoris. tñ bonū ē innotescere eā peccatori vt magis timeat peccare. ⁊ intelligat qd sit ei agendū si vult absolui a pena peccati. vel in hoc mūdo vel in alio: qz credendū ē ecclīam instinctu spīritussancti eas sic taxasse sicut de⁹ p iusticia exigit. vel hic: vel in purgatorio a quocūq; talia ppetrāte: vt apte dī in. c. hoc ipsum. xxxiii. q. ii. ¶ Hoc ipsū q̄ canonū censura post. vii. ānos remeare penitētē in statū p̄stinū p̄cepit nō electiōe ppria arbitrij sācti pies. sz pot⁹ sūa diuini iudicij sanxerūt ⁊. j. dī. ¶ Hinc etiā ecclīastica p̄suetudine est vsurpatū. vt maiox criminū pnia. vii. ānox spacio p̄cludat nisi vel officij excellētia: vel criminū magnitudo p̄missū spaciū trāscēdere cogat hec ibi. Aduerte etiā q̄ i foro pnali ferie ltie dicunt. ii. iiii. ⁊. vi. feria. vt in. c. p̄sbyter. lxxxii. di. ⁊ in. c. ieiunia. ō p̄se. di. iii. facit ō homici. c. ii. ⁊ iō sācti⁹ ē i his penitētes affligēt si mō iduci pñt

Confessio

.vii. quo ad eius effectū

¶ Utrū p̄fessio liberet a culpa peccati. &. q̄ sic. ¶ Nā fm Aureo. i. iiii. di. xvii. q. i. nisi meritū xp̄i actualr applicet ist̄i vl' illi nulla culpa deletur qz solū p meritū passionis xp̄i pcā remittūtur Cū ergo sacramēta sint immediata applicatiua passionis xp̄i ad nos. iō ois culpa deletur mediantib⁹ sacr̄is ō facto exhibit̄ vel in voto. ppterea cuz pnia fit sacr̄z ⁊ pcipiat in p̄fessiōe. qz p eā hō se subdit ministris ecclie q sūt sacr̄ox dispēsatores. Ideo p̄fessio ex vi absolonis p̄nūcte culpā r̄mittit nisi hō obicē peccati mortal' in actu pōat fm Sco. in. iiii. di. xiii. q. vl. Nec ob. q̄ in p̄tritiōe pcā remittūtur. qz p̄tritio votū p̄fessionis hz annexū. Et iō sicut baptism⁹ liberat a culpa ñ tñ hz q̄ actu pcipit̄. sz etiā fm q̄ in voto habet̄ sicut p̄z in illis q iustificati ad baptismū accedūt: nec frustra postea baptismus pcipit̄. sic ⁊ de p̄fessione dicēdū ē q̄ si qs p̄trit⁹ accederet ad p̄fessionē i actu absolutiōis gr̄a angeret ⁊ etiā pcā remitterent̄ si p̄cedēs dolor nō suffeciss̄z ad p̄tritionē. ⁊ ipse tūc obicē gratie nō p̄beret. ¶ Dis etiam p̄cor. scūs Tho. in iiii. distin. xvii.

¶ Utrū p̄fessio liberet a pena pcī. &. q̄ sic tripl'r. ¶ Uno mō ex vi absolutiōis in voto vel in actu liberat a pena eīna sicut ⁊ a culpa a q̄ liberat⁹ nihilomin⁹ remanet obligat⁹ ad penā tpalē fm q̄ pena est medicina p̄mouens ⁊ purgās q̄ restat in purgatorio paciēda q̄ gdē ē impropoxtiōata virib⁹ penitēt̄ in hoc mūdo viuētis. sz p vim clauiū in tñ minuit̄ q̄ remanet p̄portionata virib⁹ penitētis viuētis in hoc mūdo. Ita q̄ satisfaciēdo in hac vita purgare se pōt. ¶ Secūdo qz sacerdos pōt dimittere de pena debita fm pa. in. c. sicut dignū. de homi. ⁊ de hoc habes j. indulgētia. §. v. ¶ Tertio dimittit̄ pena ex ipsa nā act⁹ p̄fitētis q̄ penaz hz ānexā erubescētie. ⁊ iō quāto plib⁹ p̄fitet̄ qs̄ pcis tāto magis pena minuit̄ ppterea p̄fessus ⁊ absolut⁹ in purgatorio minus punict̄ q̄z contrit⁹ ñ pre-

sertim propter duo vltima.

3 ¶ Utr̃ pfessio gñalis sufficit ad delendā mortalia.&.fm Ric.in.iiij. dis.xxi. ar.iij. q.iij.ꝙ sic pcā oblita.aduerte tñ ꝙ ad remissionē mortaliū oblitorum ⁊ ignoratoꝝ nō sufficit pfessio gñalis q̃ fit in ecclia sine sacr̃ali si hō hz copiā pbyteri ⁊ facultatem pfitēdi: sz teneť de eis gñaliť pfiteri ⁊ a pbytero petere absolonē fm eundē Ric.vbi.s.valet tñ pfessio gñalis ad delenda venialia.Vñ no.ꝙ pfessio gñalis sacr̃alis q̃ fit in secreto sacerdoti de gñib⁹ sing⁹loꝝ nō ō singul' genex valet ad remissionē pene ⁊ culpe venialiū ex q̃ttuor fm scm Tho.in.iiij.di.xxi. ¶ Primo ex ptritōe penitētis. ¶ Scō ex hūilitate pfessionis. ¶ Tertio ex oratione sacerdo. ¶ Quarto ex vi clauiū. alia ēt pfessio q̃ nō est sacr̃alis: sz solū gñalis valet ex tribus p̄mis tātummodo.

Confessio vltio quo ad sigillū ⁊ eius celationem

1 ¶ Utr̃ sigillū pfessionis sit de essentia sacr̃i.&.aureo.in.iiij.di.xxi.ꝙ sic. Mā de rōne sacr̃i ē ꝙ sit signū efficax. Est eni sacr̃m sensibile efficiēs qō figurat Sed sacr̃z istud significat ⁊ figurat ꝙ de⁹ audit pcm̃: ⁊ ꝙ pstituit fore secretū in q̃ mori hz pcm̃ ⁊ extingui: ergo cū significatio sacr̃i pfessionis sit significatio occulte deletōis pci ⁊ fore. Hō ad rōnez ei⁹ ptinet ut nullo mō reueletur. Vnde qui reuelat facit irritū sacramentū auferendo pfessioni naturā sue significationis ⁊ figurationis.

2 ¶ Utr̃ sigillū confessionis sit de iure nature.&.Sco.in.iiij.di.xxi.q.ij.ꝙ sic rōne caritatis: fidelitatis: veritatis: p̄ misse tacite ⁊ vtilitatis quo sigillo multi confitentur qui non facerent.

3 ¶ Utr̃ papa possit p̄cipere sacerdoti ut reueleť pfessionē.&.fm Ri.in.iiij. di.xxi.ꝙ nō. Et si p̄cipit nō est ⁊ obediendū: qz secretū pfessionis ē de iure nāli diuino ⁊ ecclie sup q̃ papa nō pōt p̄cipe. Vel dic ꝙ cū sacerdos in actu pfessionis sit spāl̄is vicari⁹: ⁊ spāl̄is q̃ ad illā spēz sit maior gñali. e. studuisti. de offi.del. Hō papa in hoc nō ē maior cū sit vicari⁹ gñalis. Hāc rōnem ponit Hos.in.c.dilect⁹. de excel.prela.

4 ¶ Quid si interrogeť sacerdos an sciat aliqd de eo qō audiuit in pfessione: uel pōteť ei sacr̃m ut dicat si aliqd audiuit i pfessione.&.fm Sco.⁊ Ri.vbi s.ꝙ dz rñdere se nihil scire vel audiuisse supple ad reuelādum: sicut ⁊ xp̄s dixit Mar.xiij.ꝙ nec filius hois scit die iudicij. intelligiť ad reuelādū gñaliter. Vñ nō dz tacere: ut dicūt aliq: ⁊ male: sed audacter dicere ꝙ nihil scit ⁊ ꝙ nihil audiuit: qz subintelligitur ad reuelādū. Et in hoc pcor. S. Bo.ea. di.⁊ cōiter doc.⁊ pa.in.d.c.dilect⁹. lz. gdā dicāt ꝙ pōt dicer̃ se nihil scire ut hō sed ut de⁹. Ita dr̃ in.c.si sacerdos de offi.or. Michi⁹ ē ut dixi.s.ad reuelādū qz nō pōt negari qn sciat ut hō.

5 ¶ Utr̃ liceat saltē reuelare de lnia cōfitētis.&.tenēt gdā ꝙ sic illi⁹q vtil⁹ ⁊ necessari⁹ est ad pficiēda q̃ requrunť ad illud fore: qz adhuc gerit psonā dei: sed alii psone nō licet.⁊ hmōi opi.ē Ric. vbi.s. S. Bo.vo ⁊ pe.⁊ S. Tho.ea. di.tenēt ꝙ licite pōt reuelare nisi timeatur de scandalo.⁊ hoc solum ei q̃ pōt ꝓdesse ⁊ nō obesse.ita tñ ꝙ sacerdos pstituat se nunciū pfitētis. Sed magis mihi placet opinio p̄fati Aureo.vbi.s. Land.ea.di.ꝙ nullo mō: lz qz confitēs nō pōt dispēsare in lege nature diuina ⁊ in essentia sacramenti. Etiō cautius est ꝙ faciat sibi dicere extra confessionem hoc quod vult ꝙ reuelet.

6 ¶ Utr̃ ille cui reuelat peccatum alterius ex aliq̃ cā ō luja pfitentis tenēdo

opinionē qḋ hoc possit facere teneat̄ ce/
lare. ꝛ. scūs Tho. vbi. s. qḋ sic sicut te/
netur ⁊ interpres celare.

7 ¶ Utr in aliq̄ casu liceat revelare cō
fessionē. ꝛ. qḋ sic. in. vi. casib⁹. ¶ Pri
mus quando sacerdos indiget consi/
lio: ita tñ qḋ dicens peccatū sibi inde/
tectū in ꝓfessione nullo mō referat ad
personā ꝓfitentē taliter qḋ possit deue/
nire ad eius noticiaz. istud pz in. c. of/
ficij. de. pe. ⁊ re. vbi papa nō reꝓhēdit
legatū petentē cōsiliū de peccato: qō
asserit se in ꝓfessione habuisse i vli. vñ
credo qḋ ꝓfessores nō peccēt mortaliʳ
q aliqñ etiā dicūt se habuisse tale pec/
catū in ꝓfessione qñ in tali generalita/
te ita dicūt qḋ nullo mō pōt deꝓhendi
persona q̄ ipsum cōfessa est: lz sit picu/
losū talia referre nisi in casu necessitat̄
ꝓ ꝓsilio hñdo ꝓpter scandalū ⁊ peri/
culuz ne deveniat̄ in noticiā persone.
¶ Scōs casus in q̄ licet revelare ē de
licētia ꝓfitētis: quod tñ nō placet. ut di
xi. s. ¶ Tertius casus fm ino. ⁊ sequit̄
pa. in. c. ois de. pe. ⁊ re. est qñ quis ꝓfi
tetur se velle facere aliqḋ malū: quia
istud nō est dictū i penitētali foro: ⁊ tō
ꝓpter rationē istius sacri nō teneť ce/
lare: nec etiā ꝓpter preceptū legis na/
ture seu divine: rōe ꝓmissionis saltem
tacite de nō revelādo: quia ut dicit san
ctus Bo. in. iiij. di. xxi. intelligit̄ qḋ dz
celare nisi veritas vel obedientia aliud
exigat: ut est in ꝓposito. Hec ob. qcō
muniter tenēt theo. ea. di. qḋ nō liceat
qz dictū eorū limito ⁊ intelligo qñ qs
ꝓfiteret̄ se habere pcm̄: de quo nō po
test penitere: ⁊ a quo non pōt, nec vult
abstinere: ⁊ hoc ideo cōfiteť ut sacer/
dos ꝓbeat consiliū ⁊ oret ꝓ eo ut ds
eum illuminet ⁊ hmōi: ⁊ tale peccatū
nō vergit in periculū aliox sz tm̄ ipsi⁹
confitētis. nam tūc nullo mō pōt revе
lari: quia talis ꝓfessio disponit ad ꝓtri/
tionē ⁊ ꝓñr ad peccatox i ꝓspectu dei
celationē fm Ric. in. iiij. di. xxi. ar. iiij. q.
ii. sed qñ vergeret in periculū cōtractus
vel alteri⁹: tūc si nullo mō vult cessare
talis quin illud faciat: credo sine ꝓdici
cio qḋ nō solū pōt: imo teneť revelare
ei q̄ potest ꝓdesse ⁊ nō obesse ut malo
obvietur. ¶ Quartus casus est qñ qs
habet per aliā viā peccatū sibi detectū
in confessione fm sanctū Bo. ⁊ Ric. ⁊
cōiorem opi. theo. in. d. xxi. di⁹. Dez ē
qḋ ꝓpter scandalū nō dz revelare nisi
ꝓ necessitate vel utilitate illud dicat vl
nisi juravеrit dicere veritatē fm ino. i
c. ois. de. pe. ⁊ re. ⁊ recitat pa. in. di. c.
dilectus. de excess. prel. nunq̄z tñ dz di
cere se habuisse illud in ꝓfessione: quia
fm Sco. vbi. s. peccaret mortaliʳ. Et
idē dic si revelat aliqd plusq̄z sciat eē
confessionē: puta scit semiplene aliqḋ
factū eē ꝓfessionē ⁊ plene in ꝓfessione:
nō licet sine pcō mortali nisi semiple/
ne exꝓmere: vel si hz dubie aliʳ q̄z du/
bie revelare nō dz. ¶ Quint⁹ casus ē
qñ ceēnt aliq q ꝓdixerūt interficeť ꝓsby
terꝫ cū eis eunte in nemore: quox vn⁹
penitet ⁊ ꝓfiteť añ nemoris ingressum.
nāt̄ūc pōt sacerdos retrocedere: lz ex
hoc alij socij cognoscāt sociū ꝓfessū fuiſ
se ꝓditionē. fm eni Sco. in. iiij. di. xxi.
gñaliʳ dici pōt. qḋ signū qḋ de se ē idif
ferens ad significandū taʳ pcm̄ fuisse
ꝓfessū. vel nō fuisse: lz aliqb⁹ sit signū
magis ḋterminatū ex aliq̄ ꝓsuppositо
nō tñ ex se est signū revelativū ꝓfessio/
nis: nec ꝓ ꝓñs simpliʳ illicitū ꝓfessionі.
Quidā tñ tenēt qḋ i tali casu teneť po/
tius intrare nem⁹ ⁊ subire mortē q̄z ta
li signo revelare: sz eis ñ credo. Me/
lius tñ faceret si aliq̄z cāz fingeret cur
intrare renuit. Sed si nō pōt invenire
credo cū Sco. qḋ pōt desistere ab in/
gressu q̄nis illi ꝓ tale signū deꝓhen/
dant ꝓfessionē ei fuisse factā. si tñ signū

nō eēt indifferēs ꝺ3 certū: nullo mō li/ ceret signū facere: vel alio mō ꝓfessio nē reuelare: ꝺ3 potⁱ teneꝫ ſm ℟i. vbi ſ. morte ſustinere ne ꝓfessionē reuelet.

¶ Sextⁱ casus in q̄ licet reuelare cō fessionē est qñ id qđ dī nō ē pcīn: nec est circūſtātia pcī illiⁱ q ꝓfiteꝫ. Hā ta/ le qđ nō cadit sub sacro ꝓfessiōis nisi eēt qđ potēs deducere ad manifestati nē pcī. Qñ si qs ꝓfitēdo inferat q̄ i ta li terra sunt bonⁱ fructⁱ: uel pulchr̄ ca strū: vel q̄ ex tali licito ℈ctu ꝺ3 dare centū ducatos alicui: ⁊ hmōi q̄ nō sūt pcā: nec deducētia ad manifestationē pcī licite ꝺ3. ℟i. vbi. ſ. pōt mānifestare nisi talⁱ noteſcat ꝓfessori q̄ talia sibi di cit sub sigillo secreti: qr tūc nō pōt re/ uelare nisi ſm q̄ sigillū secreti pōt re/ uelari ut. j. dicam.

8 ¶ Quid si p̄ſbyter haberet aliqđ pec catū mortale qđ nō posset ꝓfiteri nisi ꝓfessionē sibi factā ꝛuelaret. ⁊c. ꝺ3. ℟i. vbi. ſ. ⁊ Sco. q̄ nō ꝺ3 ꝓfiteri durante tali casu illud pcīn: ſ3 sufficit ꝓfiteri ꝺ eo cū ꝓposito ꝓfitēdi qñ poterit face/ re sine p̄iudicio sigilli cōfessionis ⁊ re uelatōis pſone ꝓfesſe. Fortiori enī vin culo teneꝫ ad celandū cōfessionem q̄ꝫ penitens ad confitendum.

9 ¶ Alr̄ sacerdos q audit duos in cō/ fessione ⁊ vnⁱ eor̄ dixit se peccasse cū illo alioⁱ: ſ3 ille aliⁱ confitendo hoc nō dicit possit eū ꝺ hoc interrogaꝛ. ⁊c. q̄ sic in gñe: ſ3 ñ pōt dicere q̄ aliⁱ sibi reue lauerit: nisi ille eī ꝓfessionē sibi dixiſſ3

10 ¶ Alr̄ sciēs p ꝓfessionē aliquē excōi catū teneaꝛ eū vitare. ⁊c. ſm ℟i. vbi. ſ. q̄ non etiā in secreto. Et ad. c. cū non ab hoīe. de sen. excō. qđ videꝫ dicere ℈riū. Respondet q̄ itelligitur qñ scit p aliā viam in secreto q̄ꝫ p cōfessionem. Sco. tū vbi. ſ. tenet q̄ ꝺ3 eū vitare si pōt sine p̄ditiōe eiⁱ excōis. ſi. vo hoc nō pōt facere qn eū ꝓdat nō tenetur. imo tenetur ñ vitare q: focalori viculo ligaꝛ, ad celādū. ſ. p legē naīr̄ diuinā ⁊ ecclīasticā q̄ꝫ ad vitandū excōicatuꝫ.

¶ Quid si sacerdos sciat p ꝓfessiōꝫ q̄ 11 aliqs dormiuit cū muliere i ecclia. ⁊c. q̄ hoc nō pōt reuelare ep̄o nisi i gñe dicēdo talⁱ ecclia ē polluta: ⁊ idiget re/ cōciliatiōe. ar. c. significasti. ꝺ adul. ⁊. c. si sacerdos. ꝺ of. or. ⁊ hoc tutⁱ ē: ſ3 qdā teneāt q̄ nec ēt i gñe vēat reuelare. q̄ vez credo qñ est oio occultū. quia sic nō indiget reconciliatione.

¶ Utr̄ abbas vl̄ aliⁱ plarⁱ possit, ⁊mo 12 uere subditū ab aliq̄ offō pp delictum qđ scit in ꝓfessione. ⁊c. ſm ℟i. ⁊ Sco. vbi. ſ. q̄ nō. etiā si scit cū male vti tali officio: nisi qñ hoc facere posset sin̄ su spitiōe penitētis: ⁊ alteriⁱ cuiuscūq̄ q̄ eū āmoueat pp ꝓfessionē: qr tūc posset sed ego credo istud verⁱ nisi qñ talⁱ ꝺb dit⁹ ꝓfiteretur pcīn a q̄ nō vult desiste re ⁊ qđ ꝺgit in piculuꝫ alioꝛ: qr tunc credo possit eū officio p̄uare qñ ad li/ bitū ipsius spectat āmouere vel ꝓfir/ mare. vt. ſ. ℈. vii.

¶ Quid ꝺ p̄ſbro q scit i ꝓfessione ipe 13 dimētū in mīmonio ℈hēdo: vel deca nus i p̄mouēdo ⁊ p eū pūtādo. ⁊c. q̄ se crete ꝺ3 eos monere vt desistāt q̄ si ℈ hūt bñdicat nuptiaſ si petit q̄ pūtet oꝛ dināđ pūtet qñ alr̄ facere ñ pōt sine manifestatōe ꝓfessiōis. facit qđ no. gl. ⁊ doc. in. c. vnico. ꝺ scru. i oꝛ. fa. ℟ō qr etiā si diceret nō sibi crederet nisi ꝗte nus posset ꝓbare: ⁊ sic frustra faceret

¶ Quid ē q̄ cadit ſb sigillo ꝓfessiōis 14 ⁊c. q̄ dif te se extēdit ad oia q̄ cadūt ſb sacrāli ꝓfōne ut sūt pcā. idirecte ⁊ o ca dūt oia illa p q̄ oēphēdi pōt pcīn vel pcōr. vñ ſm ℟i. vbi. ſ. qcqd p se vl̄ p accñs directe vl̄ idirecte possⁱ verecūđ diā vl̄ ꝓfusionē vl̄ malāsuspitōēz vl̄ alt qđ aliud nocumētū gñare penitēti ex peccato confesſo. cadit sub isto sigillo

Añ locus ⁊ tps ⁊ filia ex quib⁹ pōt deueniri i notiā peccati ꝓfessi. nō simplr sed sub relatiōe ad psonā q̄ ip3 est ꝓfessa cadit sub isto sigillo. ⁊ durat etiā post mortē penitētis. fm Sco. vbi. s. Añ est preceptum negatiuum. quod obligat etiam ad semper.

15 ¶ Utr ille cui ꝓfessor reuelauit ꝓfessionē teneat celare qō sibi reuelauit. ꝛ. fm Ri. vbi. s. q̄ sic. imo plato sibi principiēti q̄ reuelet nō teneť. nec debet obedire. qz talis ꝓfessor q̄ sibi reuelauit dedit de facto sibi ptātez loquendi nō ō iure. ⁊ iō nullo mō lz ei reuelať.

16 ¶ Quid de illo q̄ audiuit a proposito aut a casu ꝓfessionē quā qs facit ꝓfessori. ꝛ. Ri. vbi s. q̄ teneť celare de iure nature ⁊ diuino. ⁊ iō nullo mō potest sine peccato mortali reuelare sine ꝓsēsu expsso penitētis. Et addit Sco. vbi s. q̄ qui dolose ⁊ isidiose audiuit que quis confitetur peccat mortaliter

17 ¶ Utr psona cui q̄ qs peccauit cadat sub sigillo ꝓfessiōis. ꝛ. Ri. vbi. s. q̄ sic sine penitēs potuerit suū pcm ꝓfiteri sine expssiōe illius persone: siue non.

18 ¶ Utr penitēs teneat celare penitētiā sibi a ꝓfessore iniūctaz. ꝛ. fm Ri. vbi. s. q̄ si penitēs i manifestando qō sibi a ꝓfessore ē iniūctū faceret p̄iudiciū fame ꝓprie absq̄ vlla vtilitate aut ꝓfessori. qz si forte sciretur qō sibi iniūxit incurreret odiū aliquoz. ⁊ huiusmodi. tūc tenetur celare. Si vō nec fame proprie resultat p̄iudicium. nec sacerdoti. tunc potest reuelare si vult.

19 ¶ Que ē pena reuelātis ꝓfessionē. ꝛ. q̄ vltra peccatū mortale dz detrudi in arcto monasterio ⁊ deponi. vt in. c. omnis. de pe. ⁊ re.

20 ¶ Sed nunqd laic⁹ reuelās ꝓfessionē sibi factā sit detrudēd⁹ i arcto monasterio. R. fm hosti. in. d. c. omnis q̄ nō sed alia penitētia puniendus.

¶ Cui icūbit ꝓbatio q̄ talis reuelauit ꝓfessionē. ꝛ. Pa. i. d. c. ois. q̄ si cōfessor ꝓfiteať se dixisse tale peccatū. lz negat se habuisse illud i ꝓfessione nisi ꝓbet se aliunde hūisse q̄z p ꝓfessionē ꝑ sumeť ꝫ cū. s. q̄ i confessione hūit. ar. vi. q. ii. placuit nō tñ punieť pena ordinaria. d. c. omnis. sed pena arbitraria. quia non aperte conuincitur. 21

¶ Utr eadē sit rō de sigillo ꝓfessiōis ⁊ sigillo secreti. ꝛ. q̄ lz sigillum secreti ⁊ sigillū ꝓfessiōis se hēant fm inferius ⁊ superius. qz oē sigillū ꝓfessiōis ē sigillū secreti ⁊ nō e conuerso. tñ non ē eadē rō de vno sicut de alio. Ver ē q̄ peccat mortaliť frāgēs qōlibet istoz sigillorum. Añ tz Sco. vbi. s. q̄ siue ille q̄ alicui aliqua dicit exp̄mat q̄ ea dicit sibi sub sigillo secreti: siue nō. teneť celare dū modo itelligat q̄ sub secreto ei dicit. Et addit Ri. vbi. s. q̄ i hoc ꝓcor. q̄ si reuelat: crimē ꝓditiōis incurrit. Limita tñ fm. S. Bo. ea. di. verū q̄ nullo mō lz reuelať sigillū secreti nisi i duobus casib⁹. ¶ Primo qñ veritas id exigit. puta qz vgit periculum aliorum. ¶ Secūdus qñ obiecta cogit ad reuelandū. Añ ꝫ ista duo ⁊ iuramētū et ꝓmissio non valet. Añ dicit Pa. i. d. c. ois q̄ si talis assumit i testē teneť reuelare: q̄z uis sub sigillo secreti sit ei dictum. nō tñ teneť denūciare. qz aliud ē testimoniū dicere aliud denunciare nā denūciare nō teneť qs qō ꝓbare nō pōt. vi. q. ii. placuit. ii. q. i. si peccauerit. ii. q. vii. plerūq̄z. Hē. tñ de ganeo. viij. quoť. dicit q̄ subditus qui recipit aliqd ab alio i secreto nō vgēs i damnū cuiusq̄z nō teneť reuelare etiā ꝓlato precipiēti ut reuelet⁹. Et fm hoc limito. S. Bo. ut intelligatur teneri ex obediētia qñ ꝓlat⁹ vult scire qō pōt cedere i detrimentū religionis. aut alterius. alś nō. sigillū vo ꝓfessiōis nullo

mō lz reuelare nisi fm qꝫ.ē. dicū est.
23 ¶ Vltz ꝓfessor dicēs aliquē sibi ꝓfessū de peccatis suis sit reuelator ꝓfessionis ꝫ.fm Ri.vbi.ē.qꝫ ñ qz nihil occultū manifestat: sed solū manifestum quod scit eī ꝓfessionez qz si diximꝰ qꝫ peccatū nō hēmus ipi nos seducimꝰ ꝛc. i.Jo.i.Si vo diceret qꝫ ē sibi ꝓfessus de magnis crīminibꝰ ꝛ multis. bñ ēet reuelator ꝓfessionis. Quidā etiā dicūt qꝫ dicere talia vba.s.hoc peccatū audiui i ꝓfessiōe qꝫ ē pcm̄ mortale. ꝛ satisfacit hoc vī facere tex.d.c.cois. sed ego hoc nō credo. Et ē vīus lz Sco. vel ē. nisi p tale deueniat i notitiā pl̄ois q̄ eū cōmīsit. piculosū est tū talia dicere.

Qonfirmatio electorū an sit de necessitate petēda ꝫ.qꝫ sic de iure cōi ita qꝫ electꝰ ad regimē cuiuscūqz ecclie aut religionis si administratiōi dignitatī se igesserit añ ꝓfirmatōez. siue tanqꝫ plat⁹. vl̄ pcurator. aut iconomus. aut alio nomine q̄sito colore in spūalibꝰ aut tpalibus. p se uel aliū i totū. ul̄ i pte añ ꝓfirmatiōez ipo facto puat̄ oī iure quod p electionem in ipsa dignitate habebat. c. quarritur de elec. li. vi. Fallit hoc in cāu qñ abbatissa electa a maiori pte. nō tū a duabus ptibꝰ impugnat̄ ne ꝓfirmet̄. qz iterū pōt administrare. c. idēnitatibꝰ. ꝫ. si vo. de elec. li. vi. Itē fallit qñ ꝓfirmatio a papa ē petenda. ꝛ electꝰ ē valde remotus vz vltra italiā. tūc bñ pōt administrare i tēporalibus ꝛ spūalibꝰ añ ꝓfirmationē Excepto qꝫ nullā alienationez facere pōt. ut i. c. nihil de elec. Quod verum credo qñ nō ēt mora petēde confirmationis. alīs hēbit locum pena. d. c. quarricie. Et quod dicit tex. de vltramōtano. credo hēat locū i citramōtano. qñ cura esset vltramontes. ut tenet Jo. ꝛ Jo.an. i. d. c. nihil. ꝛ Guil. i. d. c. quarricie. Secus esset si hēret p ꝓnilegium. ut nos fratres minores qui habemus qꝫ electꝰ gñal̄ nr̄ statū pōt administrare

¶ Vltz pfata habeant locū in epo. ꝫ. 1
Sc. in. d. c. quarricie fm Jo.an. qꝫ sic. Et q̄ nota qꝫ ꝓsuetudo pēalis emanans ad coadiuuationē uel executionez iuris antiq̄ interpretat̄ late ut includat prēta in iure antiq̄ alīs non hēret locum in epo. qz appellatōe dignitat̄ non cōprehēdit epalis. ut dicit gl. in. c. ij. de pbē. li. vi. Sz hic sic. qz i iure antiq̄ includebat epūs. ut i. c. nosti ꝛ. c. q̄liter de elec.

¶ Vltz hēat locū pfata pēa i iperatore. ꝫ. hu. ꝛ Jo.an. i. c. legimꝰ. xciij. di. qꝫ ñ. ꝛ ut lz gl. i cle. vnica de iureiurā. i vo. reges romanos pōt administrare ꝛ oēz iurisditiōez exercere ipij q̄ꝫ uis pa. ibidē teneat ꝓriū. sz plz nūbi opi. glo. 2

¶ Qñ oz peti ꝓfirmatio. ꝫ. qꝫ. j. tres mēses post pīm cōsēū. alīs limito cessāte impedimēto. si non petat̄. uel ab electorib⁹: vl̄ ab ipo electo: uel ab alio p ipo electo ē nulla. c. q̄ꝫ sit ō elec. li. vi
In cathedralib⁹ vo ꝛ regularibus ecclijs quarum confirmatio a papa est petenda seruā moderationem. c. cupientes de elec. li vi. 3

¶ In quo oz peti confirmatio. ꝫ. qꝫ. si electꝰ est exēptus debet peti a papa. uel ab eius legato de latere si est aliquis super illa puincia. ut i. c. si abbatē de elec. li. vi. Intellige qñ talis exēptꝰ subest immediate pape. secus si mediate. ut sūt puinciales ministri ordinis mīnorum q̄ꝫ uis sint exempti. tū bñt sup se gnālē totus ordinis a q̄ hñt ꝓfirmari. Tñ Pa. in. c. i. de sup. ne prela. sz qꝫ abbates etiā exēpti sūt p epos ꝓfirmandi. si aūt nō sūt exēpti debent ꝓfirmari per suos plātos imediatos supiores. ut puta. epūs iferiores suos. Archiepūs epos suffraganeos suos. ¶ Primas uel pūs archa archiepos nō exēptos. hec col 4

ligunt ex.c.cū monasteriū.⁊ ex.c.nihil ⁊ ex.c.bone memorie.el.i.ō elec. cum ibi no ⁊.lxiiij.distin.illud.

5 ¶ Quó dz fieri ꝓfirmatio a supiore vel ab eo cui ō iure cói.siue spāli puta ꝓuilegio.vel ꝓsuetudine ꝓscripta siue ex delegatione ꝓfirmatio ptinet.ꝛ.q dz vocare nominati si est aliqs coelectus sit cū eo vel appet aliqs oppositor.alʒ generalis i ecclia in q̄ dz talis esse vocatio dz fieri: vt si q sint q se velit opponere cōpeant assignato termino perēptorio.etiā si nullus appareat dz ipe ꝓfirmator diligēter examinare ⁊ electionis ꝓcessū ⁊ psonā electi.maxime i sciētia ⁊ honestate vite ⁊ etate.qz si idignū ꝓfirmat vel illegitie mortaliter peccat.⁊ est ꝓuat⁹ ipo iure a potestate ꝓfirmādi ꝑmū successorē illius.⁊ ꝓfirmatio ipo iure ē nulla. qñ nó vocaʒ q sūt vocādi si ē aliqs coelect⁹ vel ali⁹ q velit oppōere ꝛ electū vel electionē ⁊ non discusso negocio fit. hec habentur ex.c.nihil de elec. ⁊.c. fi.de elec.li.vi.cum ibi no.

6 ¶ Sz nunqd si elect⁹ admiſtrat post ꝓfirmationē nullā cadat i penaʒ de q̄ ſ.i ꝑn.ꝛ.gl.i.d.c.fi.q̄ si errauit in facto.puta credidit factā vocationem ⁊ discussionē.⁊ sic nó cadit: ſz excusaʒ. ſz si errauit i iure non excusaʒ a dicta pena.ō re.iu.ignorātia.li.vi.cū ꝓcor.

7 ¶ Utruʒ ꝓfata nullitas ꝓfirmationis hēat locū i postulatiōe.ꝛ.gl.i.d.c.fin. q̄ sic i admissiōe postulatōis q̄ fit a supiore q postulatū admittēdo ꝓfirmat sec⁹ i postulatione q̄ ē in eo q̄ postulaʒ monacus elect⁹ a ꝓlato suo. Silr hz locū i pñtatiōe.vt ille cui fit ꝓsentatio fuet ō cretalē.d.c.fi. Nec ob.si dicas q̄ ꝓstitutio vr penal': ⁊ sic extendi nō debet.quia nō est penalis.cū nō ꝓuet iure quesito ſz querēdo.vide ibi doc.

8 ¶ Utz sit fuādū qō dictū ē.§.iii.ꝑ cedēti i oib⁹ bñficijs etiā simplicibus.ꝛ. Se.i.d.c.fi.q̄ sic.siue hēant curā anmaz: siue nó.qz cū i oi bñficio requiraʒ exaiatio ⁊ ꝓfirmatio electi seu pītati seu postulati.ꝑz 10.an.post ho.i.c. proposuit.de cōcel.ꝑ.ergo seruanda sunt predicta.

9 ¶ Utz i hospitali sil'r.ꝛ.Lap.ꝑz ge. vbi.ſ.q̄ sic si daʒ bñficiū p viā ꝓcessiōis vel electiōis.see⁹ qñ nō daʒ i bñficium.quia tunc fit cōmissio: non electio: vel collatio: seu presentatio: vt in cle.quia contingit de reli.domi.

10 ¶ Utz ꝓlat⁹ supior possit ꝓfirmare sine capl'o.ꝛ.Se.i.c.qñ ō elec.li.vi. q̄ Archi.hic post opi.recitatas ꝛ q̄ non vz ꝓfirmatio si in abñtia capituli fiat.ar.cor q̄ no.de offi.dele.cāz.ff.ō admi.tu.l.ticiū ⁊ meuiū in ꝑn.⁊.ff.de exerci.l.i.§.q̄ si plures. Et hoc vꝛ ni si ꝓsuetudo ecclie hēret cōriū.qz tūc valeret ꝓfirmatio de ꝓsue.c.nó ē.lxvi.

Confirmationis

facrm ad qd valet.ꝛ. Melchiades papa i.c.sps sanct⁹ de ꝓsc.di. v.q̄ valet ad augumētū gr̄e ad cōfirmādū i pugna cō vicia ⁊ diabolū ⁊ armat ⁊ istruit ad agonē h⁹ mūdi ⁊ ꝑ

1 ¶ Utz sit necessariū ad salutē.ꝛ.q̄ nō absolute.qz baptizatus si statī decedit saluaʒ vt patet i.d.c.sps sactus q̄uis nō sit cōfirmatus.tñ necessariū ē. ita q̄ cōtēnens ip̄m suscipere mortaliter peccaret.⁊ dānareʒ.vt colligitur ex.d. c.sps sāct⁹.cū ibi no. Et ꝓpterea credo q̄ notabilis negligētia epor in nō ꝓferendo istud sacrm.sit eis peccatuʒ mortale.per ar.in d.c.spiritus sanctus

2 ¶ Utz soli epi hoc sacrm possint cōferre.ꝛ.q̄ sic vt patet i.c ō his.⁊ duobus.c.se.de ꝓsc.di.v. Tñ fm Inno. i c.quāto de ꝓsue.papa posset dare licē tiā sacerdotibus vt conferrent.qz fm

glo.in.c.manus de ꝓse.o'.v. ⁊ sequit Jnno.vbi.§.ex demandatione pape quilibet clericus potest conferre ordinem ⁊ sacramentum quod habet.

3 ¶ Utrū ꝓferri istud sacr̄m.&.qđ oīb⁹ fidelib⁹ baptizat̄ ⁊ sanis ꝯ etiaz morte periclitātibus.vt patet i.c.vt ieunij.⁊.c.se.de cōse.di.v.ꝯuis gl. sētire videat̄ q⁹ dēat dari solū hñtibus perfectā etatē.s.xii.ānorū.nō credo verū

4 ¶ Utr̄ pfecte etatis volēs suscipe istō sacr̄m teneat̄ ꝓfiteri ꝑius.&.q⁹ ꝯuis teneat̄ ꝓfiteri de mortali si qđ cōmsit añ ꝯz suscipiat alit peccaret mortaliter tñ ꝓfiteri nō credo teneat̄ ō necessitate ar.d.c.vt ieunij in v̄bo moneātur.

5 ¶ Utr̄ de chrisma tñ ⁊ illius anni debeat fieri.&.q⁹ sic cū sit minoris necessitat̄ ꝓfirmatio ꝯz baptismus.ar.c. quotiens de sen.ex.li.vi.⁊.c.si quis ō alio de consecrat.di.iiii.

6 ¶ Utr̄ oi tpe possit ꝓferri.&.q⁹ sic ar. c.oēs fideles ⁊.c.ō his.⁊.c.vt ieunij. ⁊.c.se.ō ꝓse.di.v.ꝭ eps dz eē ieunus vt i.c.vt epi.ō ꝓse.di.v.ꝭ ñ ō ꝓcepto

7 ¶ Utr̄ ieun⁹ tñ debeat suscipe.&.q⁹ sic.nisi necessitas aliud suadeat.tñ credo sit ꝓsilij:nō ꝓceptū.vt patet i.d.c. vt ieunij. Et ꝓpterea dicit.Alle.q⁹ melius est ꝓfirmari post prandiū ꝯz epo postea discedēte nō possit cōfirmari.

8 ¶ Quid si quis oleo ꝑ chrismate sit vnct⁹.&.ꝭ ho.⁊ ino.i.c.vnico ō sac. vn.q⁹ dz iter chrismate liniri.⁊ dz illa orō reiterari.signo te ⁊c.Alie aut̄ orōnes q̄ ꝓcedūt ⁊ sequūt̄ nō iterant̄

9 ¶ Que est forma huius sacramenti. &.q⁹ in iure nō inuenitur nisi q⁹ ī frōte chrismate debet signari.Tamen in pōtificalibus cōmuniter habet̄. Ego te consigno signo crucis ⁊ confirmo te chrismate salutis.In nomine ptis ⁊ filij.⁊c. Et hec est seruanda.

10 ¶ Utrum sit reiterabile istud sacr̄m

&.q⁹ non.vt in c.dictum est.⁊.c.se.eadi.Et peccaret mortaliter sciens iterans: secus si ignoraret.aut dubitaret quia non dicitur iteratum quod nescitur factum.

11 ¶ Utrū non confirmatus possit tenere aliū ad confirmationem.&.q⁹ non c.in baptismate de conse.di.iii. Et si tenet non contrahit compaternitatez vt ibi patet concor.Tho.⁊ Ale.

12 ¶ Quot possunt tenere ad istud sacramentuz.&.tantuz vnus debet esse qui teneat.c.non plures de conse.di. iiij.Sicut ⁊ in baptismo.vt ibidem.

13 ¶ Utrū ille qui tenuit in catheciśmo vel baptismo possit tenere in hoc sacramento.&.q⁹ consuetudo romana est q⁹ non.sed per singulos singuli suscipiant. Tamen fieri potest si necessitas cogit.alias non.vt in.c.in catheciśmo de conse.di.iiii.Sed no.q⁹ hodie. ex consuetudine est:vt qui tenet in catheciśmo teneat in baptismo.⁊ ideo sine peccato fit.Si tamen plures sunt qui tenent omnes efficiuntur compatres suscepti.vt in.c.fi.de co.spi.li.vi. Et ideo vir non debet tenere exorem ⁊ econuerso.quia oritur impedimentuz

Confirmatio lūmi pōtificis ex certa scientia facit validum quod erat nullius respectu iuris positiui.ſm Jo.de li.vt refert Ale.a.in c.cum super de causa pos. ⁊ proprie. facit firmum quod alias est infirmum. Solemne quod non est solēne suppl̄ēdo defectus solemnitatis omisse.li.q.i in primis de transac.c.i.de concess.ꝑ.q⁹.Si vō sit in forma cōi nō ex certa scia.nihil iuris tribuit:ꝭ,solū vet⁹ cōfirmat.ō ꝓfir.vti.vel iuti.c.dilecta.⁊.c.i. in gl.⁊ de ꝓcess.ꝑ.q⁹ diuersitatem.⁊ ō ꝑuil.q⁹ itēnōis.nec ꝑ ipz derogāt̄ iuri cōi.ō of.or.ꝭ.ō si ālīru.iter dilectos

¶ Confirmatio ꝑpe nō est qñ succes
sor ꝓfirmat ꝓstōes predecessoris: seu
eius gesta: ut dicit ℔da.in.c.i.de loca.
& est dictū ℔Io.vñ ponꝰ est ratificatio
uel inouatio. Sed ꝓfirmatio est qñ su-
perior confirmat factū inferioris. Qđ
no.qz facit ad multa.

Confraternitas

an sit licita.&. ℔de.de pernsio
tractatu de canonica portiōe epi.c.iuj.
q; sic si fiat ex cā licita. facit glo.in.c.si
qs clicoꝝ.xi.q.i.q̄ dicit q; fraternitates
bone admittunt̄.q.ij.di.si qs despicit
Sed q̄ fiūt ad malū, phibent̄.C.đ mo
no.l.unica.de hoc.đ.Andreas barba
tius i.c.officii de testa.plene tractat ar
chi.etiaz i.đ.c.si qs despicit.& vide.s.
collegium.

¶ Utr̄ statutū ꝓfraternitatuz q̄ caueāt
ne qs recipiat̄ nisi soluat tñ liceat.&.
℔de.vbi.s.q; sic si fit ꝓpter honestaz
causā.puta alendis paupibꝰ & hmōi.đ.
c.si qs despicit.& ar.xxvi.q.ij.no exem
plo. Quidā tñ dicūt nō licere: qz exclu
dit pietatē.s.ne qs recipiat̄ nisi solnat:
& videt̄ magis equū. Si tñ statutū di
ceret q; receptus soluat tñ oi mense li
ceret. Ludo.đ ro.in no.dicit q; arch.
q.ij.di.c.si qs despicit consuluit q; si fit
statutū ꝑ v̄ba affirmatiua sic valet. Si
ꝑ v̄ba negatiua.s.nullus admittat̄. sic
nō valet. allegat.c.ad aplicam.đ simo.
Et addit idē Ludo.q; si potestas inue
nit societatē in q̄ sit statutū inhonestuz
pōt statim eoipso cassare societatē ꝺm
Bar.in.l.sub ꝓtextu.ff.de extraor.cri.
& sequit̄ Bal.in.c.i.§. conuenticulas.
de pa.te.in vsi.feu.

Coniuratio

est quā
do aliq
rebelli auctoritate in vnum se
colligēdo iuramēta inter se dederūt.ij.
q.i.si clicoꝝ.& no.q; coniuratio & ꝓspi
ratio ꝑ vno eodēq; crie accipiunt̄.ij.
q.i.ꝓiurationū. vñ ꝓiurat̄ē sit̄ vel vnū
iurare. ꝓspirare v̄o ē sit̄: vel in idē spira
re: ꝺm glo.in.c.ꝓstōez.đ sen.ex li.vi.

¶ Utr̄ ois ꝓiuratio sit illicita.&.q; ꝑ
prie conspiratio: ut ꝓz exp̄cedētibꝰ est
illicita. Dē tñ aliqñ largo mō ꝓspiratio
seu ꝓiuratio q̄ alig coniurāt: vel in idē
aspirāt qđ de se est licitū & bonū: & tunc
ꝓz talis ꝓspiratio. ut no. glo.in. đ.c.si q
clicoꝝ al'.i.q.i. ꝓcussionis.xxij. q.i.c.i.
no.ino.in.c.cū. J.& A.đ sen.& re iud.
& ℔da.in.c.exhibita de iudi. Qñ ergo
qs ꝓiurat ut rebellet ꝓlato vel obedīē-
tie & hmōi sic est ꝓspiratoꝝ ut ꝓz đ v̄b.
sig. ꝓstitutionē.li.vi.& sic ꝓspiratio đ se
est mortale pcñ. In dubio v̄o sp ꝑsu-
mit̄ mala ꝺm ino.in.c.i.đ scis.& Ioā.in
c.fi.de testi.co.& Jo.an.i.c.ij.đ v̄b.si.

¶ Que est pena ꝓiurantiū uel ꝓspirā
tiū.&. laici debent excōicari si ꝺ epm
ꝺm glo.in.c.fi.de testi.co.& ꝺm ℔Io.&
Jo.an.in vita libra auri ꝓdēnari singu
li. In ꝓstitutiōe Federici.de pace.te.c.
hac edictali.& si qs tumultū ꝺ aliquez
fecerit uel seditiosas voces emiserit ca
pitalis est pena.l.denūciamꝰ.C.de his
q ad ec.ꝓfu.& l i.& ij.C.de sedi.& ff.de
pe.l.aut facta.& C.de epis.& cle.l. ꝓuen
ticulā. vbi phibēt̄ cerꝰ uel turba ꝓgre
gari nisi inueniat̄ ꝓcessum exp̄sse.ff.đ
col.illi.per totū clerici debent deponi.

Consanguinitas

vide.j.matrimoniū.iiij.impe-
dimento.vi.

Conscientia

ꝓuenit
cūlege
nāli rōnal' creatur̄: & cū sinde
resi in hoc qđ est regulare: ꝫ differūt
in mō. lex nālis dictat ei bonū faciēdū
& malū fugiendū: post hoc sequit̄ iudi-
ciuz in rōne. & sic formal̄ ꝓscia. vlteriꝰ
facto iudicio q; sic' đz eē seqūt̄ sindere-

sis ꝙ ē sintilla ꝓscie ꝙ stimulat volūta
tē ad bonū faciēdū. ⁊ sic ꝑz ꝙ ꝓscien
tia ꝑpie est regula in rone. sinderesis
vo in volūtate instigando eā ad bonū
⁊ stimulādo. hec ex Alex. in. iii. pte sū.

1 ¶ Utrū ꝓscia liget ad faciēdū oē qđ
dictat p modū ꝑceptiōis vel ꝓhibitio
nis. ꝟ. sanctus Bo. in. ii. sen. di. xxxix.
ar. i. q. iii. ꝙ aut ꝓscia dictat aliqd ꝙ ē
fm legē dei. ⁊ sic tenet facere: aut dic
tat qđ est ꝑter legē dei. ⁊ sic tenet fa
cere vel ꝓsciaz deponere. vtpote si di
ctat necessariū ad salutē festucā ꝺ terra
leuare si nō deponit ꝓsciaz aut nō le
uat: mortaliꝛ peccat. Aut cōscia dictat
qđ ē ꝺ legē dei: ⁊ sic nō ligat ad faciē
dū: ꝙz ligat ad deponendū: qꝛ erronea
errore repugnāte legi diuie: vñ q̄diu
manet ponit hoiez eꝛ statū salutis: ⁊ tō
necessario tenet eā deponere: qꝛ siue
faciat qđ ꝓscia dictat: siue nō faciat ꝙ
mortaliꝛ peccat. Faciēdo qđ dictat pec
cat mortaliꝛ: qꝛ facit ꝺ legē dei: nō faci
endo peccat mortaliꝛ: qꝛ faciēdo bonū
facit in ꝓtēptū dei: dū credit dictāte si
bi ꝓscia: hoc deo displicite. ⁊ sic intel
lige. xxviii. q. i. §. ex his. ꝺ ſy. p tuas el. ti
de resti. spo. lras. ꝺ ꝓscrip. c. fi. qđ fit ꝺ
ꝓsciam edificat ad gehennam.

2 ¶ Quid si ꝑlatꝰ ꝑcipiat aliqd qđ ꝓsci
entia, subdit dictat etiā ꝺ legez dei. ꝟ.
scūs Bo. vbi. s. ꝙ tenet eaz deponeꝛ
nisi claꝛ sit illud foꝛe ꝺ legez dei. Et si
nescit ꝺ illa iudicare ꝺz sapiētioꝛes cō
sulere: vel p oronez a deo declaratio
nē postulare. vel dic vt habet in. c. inq
sitioni. de sen. ex. ꝙ qñ scit ꝑ certo ꝙ
est ꝺ legē dei nō obediat: qꝛ mortaliꝛ
peccaret: sed potꝰ tolleret etiā excōi
cationē. Si nō scit ꝑ certo ꝙz ex leui ⁊
temeraria credulitate: tūc ad ꝓsilium
sui ꝑlati deponat. Si vo bēat credulі
tatē ꝓbabilē ⁊ discretā: q̄z nis nō ma
nifestā ⁊ euidentē: tūc ꝓpter obediētiā
faciat qđ sibi ꝑcipitur qꝛ tenet in tali
dubio ⁊ ꝓpt bonū obedientie excusat:
ꝙz nullo mō ex ꝓpria volūtate faciat:
qꝛ nō licet imo mortaliꝛ peccaret: qꝛ q
amat ꝑiculū ꝑibit in illo. Et istud est ꝙ
dicit tex. in. c. nō solū. de regula. li. vi.
Decet inqt ⁊ expedit vt ꝓscie puritati
nō ꝺsint iudiciū rōnis ne dū spūalis, p
fectus q̄rū inde salutis dispendiū icur
ratur. vide ⁊. ī. religiosus. §. xxix.

3 ¶ Utrū ꝓfidēs ꝺ ꝓscia famā negligēs
peccet mortaliter. vide. ī. fama. §. i.

¶ Onsecratio epīsco
poꝝ ⁊ archiepoꝝ infra tres mēses pᵒ
electionē ⁊ ꝓfirmationē differri nō ꝺz
nisi necessitas aliud suadeat. lxxv. dis.
quoniam quidam.

1 ¶ Si q̄ ꝺz ꝓsecrari archiepūs. ꝟ. ꝙ ab
oībꝰ suffraganeis suis q tūc ad metro
politanā ecclīam sunt vocādi. de tē. oꝛ.
si archiepūs ⁊ cū ꝓfectū ꝑmanus. c. placet
lxv. di. ita ꝙ sine eo nō recipit executio
nem consecratus. vt no. Inno. in. c. ne
episcopi. de tempo. oꝛ.

2 ¶ Quis ꝓsecrabit epm. ꝟ. si est exēptꝰ
ꝓsecrabit a papa vel de eiꝰ mādato. si
vo nō est exēptus ꝙ archiepūs cū duo
bus ꝑuincialibꝰ epīs. aut tres cōꝓro
uinciales epī eꝛ tussu archiepī. Ita tñ
ꝙ oēs epī cōꝓrouinciales sunt p epl̄az
regrēdi vt ꝓsentiant. vt ī. d. c. nec epī.
vbi dicit Inno. ꝙ si aliqs epoꝝ com
prouincialiū contēnatur in ꝓsecratiōe
archiepī vel epī ꝙ poterit agere vt ꝑ
net executiōe officii sicut i electōe agi
tur vt causet. de elec. ꝙ sicut. ar. ꝺ elec.
cū in veteri. de arbi. cū olim. lxv. di. nō
ꝺz. ⁊ ēt grauioꝛ pnia ſiba poterit ꝑponi

3 ¶ Quo die debent cōsecrari predicti
ꝟ. ꝙ die dñico hora tertiaꝝ. li. di. qui
in aliquo. quasi in fi. lxv. dis. quod dic
⁊. c. c. ordinationes.

4 ¶ Quō ꝺz fieri. vide in. d. c. ordinaꝫ

tiões. sed melio' in eorũ pastorali. ꝛ qd sit de substantia no. in. d. c. ordinationes. lxv. di. in summa.

5 ¶ Patriarcha aũt ꝛ pmas ac cardinales credo' q; a papa sũt ꝓsecrãdi vel de eius mãdato ꝛ nõ ab alio. ar. c. pudẽda. ꝛ qõ ibi no. xxiij. q. i. Dicit etiam Pa. i. c. meminimus de accu. q; quibꝫ plat' ꝓfirmat' a papa non pót bñdici seu ꝓsecrari p inferiorẽ. nisi de licentia pape. vt i. c. cũ i distribuẽdis. ó tẽ. or. ni si ꝓsuetudo aliõ hẽat. papa vo ꝓsecrari debet ab episcopo hostiense. xxiij. di. in nomine dñi.

6 ¶ In q̃ loco sũt ꝑfati ꝓsecrandi. ꝛ. q; archiepus i sua metropolitana ecclesia vt i. d. c. si archiepus. alij aũt' vbi placuerit ad quẽ pinet cõsecratio. lv. di. c. fi.

Consecratio ecclesie a q̃ fieri. ꝛ. q; ab epo proprio nõ' ab alieno. nisi de licẽtia prop. ij. facit. c. tua fr̃nitas. de ꝓse. ec. vel al. Non epus ergo nõ pót ẽt de licentia epi. nec ctã recõciliare. vt in. c. aq̃. eo. ti. Dicit tñ Inno. ibidẽ q; papa pluribus epis cõcessit vt possit simplices sacerdotes recõciliare eccliaꝫ. aq̃ tñ ꝓpus p epm bñdicta. Et sic patet q; ex ꝓcessiõe' pape solũ pñt recõciliare non cõsecrare. Intellige ó eccliã ꝓsecrata. qz ecclesia ñ ꝓsecrata bñ pót recõciliari p sacerdotẽ aq̃ exorcizata tñ. vt ij. c. fi. ó ꝓse. ec. vel al. qz aq̃ exorcizata pót fieri p simplicẽ sacerdotẽ. ¶ Ex quo pz q; non oportet fiat per episcopũ. vel ó licentia eius fm glo. in. d. c. fi. Et est cõis opi.

1 ¶ Quo tpe pót ꝓsecrari. ꝛ. q; in omni tpe tã festiuo q̃z nõ. d. c. tua fr̃nitas.

2 ¶ Quó dz ꝓsecrari. ꝛ. q; modꝰ hẽtur. in eoꝝ pastorali. ꝛ aliquid de ꝓse. di. i. oẽs basilice. ꝛ qõ no. Sed a pastorali non est recendendum.

3 ¶ Utꝝ aliq̃ sit recõsecrãda. ꝛ. Pa. in. c. pposuisti. de ꝓse. ec. vel al. q; sic i tribus casibus. ¶ Primus q̃ nescit an fuerit ꝓsecrata. vt puta qz nõ appet aliqõ signũ p qõ appeat ꝓsecrata. nec scriptura. nec testis ꝛ hmõi. de cõse. di. i. eccliẽ altaria. qz nõ dr̃ iteratũ qõ nescit factũ. c. solẽnitates. el. i. de cõse. di. i. c. veniẽs. de presby. non bap. Secũdus si pietes sunt' cõbusti ꝛ decrusta ti fuõ qz cõsecratio. ꝛ limitio' fit in ipsis parietib'. Et ió lz nõ cozzuãt. si tñ cõburãtur est recõsecranda gl. est de con se. di. i. ecclesijs. Sectus si tectũ cõburatur vel destruatur: qz nõ ẽ recõsecrãda. vt in. c. ligneis. de conse. ec. vel al. ¶ Tertius si parietes ita cozzuerint q; de nouo oportet ipsam reficere etiã de eisdẽ lapidibus. Et licet glo. ꝛ aliq ibi velit q; si nũc vna pare r̃ficiatur. ꝛ postea alia q; nõ sit recõsecranda. tamen Pa. vbi. s. tz q; dz reconsecrari. quia in spiritualib' cõsideramus veritatem ꝛ nõ fictionẽ. vt notat Archi. in. c. i. de voto. li. vi. Jõ ẽ verꝝ q; nõ est in vitate illa prima ecclia: nec consecratio q̃ fuit in illa ꝑma est in ista. qz nõ est liquoz q; commisceatur. Et hanc opi. sequitur Inno. in ꝛica. eodem titulo.

¶ In qbus casib' ecclia polluitur ꝛ in 4 diget recõciliatiõe. ꝛ. pa. i. d. c. propositi ponit duos casus. ¶ Primꝰ q̃ in ea effũditur sãguis. Et no. q; effusio significat abũdantiã. pro q̃ vide bonũ tex. cũ glo. in. c. cum illoꝝ. §. q; si clanstrales. de sen. ex. ꝛ ideo ex modica lesiõe: q̃uis modicũ ó sanguine effluat nõ idiget reconciliatione. Aduerte q; ista effusio sanguinis oportet q; sit facta ex cõtẽtione. vel ex iniuria fm Ro do. qz si furiosus vel ligno cadẽte effunderetur sanguis ñ eẽt r̃cõciliãda ꝛ hoc vr̃ velle Aug. ó conse. di. i. ecclesijs. ꝛ Pa. in. c. si ecclia. de conse. ec. vel al. ¶ Secũdus q̃ i ea aliqs occiditur. lz

ſāguis nō effūdat. puta qz ſuſpendit ꝛ
hmōi ꝛ intellige ō homicidio violen/
to vl' murioſo. ſz no. in. c. vnico. co. ti.
li. vi. Secus i homicidio caſuali. vl' cū
qs ſe defēdēdo aliū occidit. vel ſi ſcūs
ibi occidat. qz tūc nō ē recōciliāda.
Sz gl. in. d. c. vnico tz q̄ i hoc vltimo
caſu poluit. ꝛ eſt recōciliāda. ſed non
lauandus eſt locus vbi ſanguis effuſus
eſt Et communiter hoc tenetur.

5 ¶ Sz qd ſi qs i ea letal'r vulneret. ꝛ
eā eccliaz moriat. ℟. glo. d. c. vnici q̄
recōciliabit ét ſi ſanguinē recollegiſſet
in ſcutella. ſz non ēz tio ſi vulnerat eā
ꝓfugit ad eccliam. ſz ibi moriat ꝛ ſan/
guis effundat. nō recōciliabitur. Sil'r
dic ꝑz hug. ſi exūs in tecto eccle ſagi/
ttet ñ recōciliabit. qz eā eccliaz vꝫ ſcñ

6 ¶ Quid ſi qs ſane mentis ſeipm vul/
neret vel occidat in eccla irato aio. ℟.
Be. i. d. c. vnico q̄ recōciliabit ſi ē pu/
blicū. de ſen. ex. ꝓtigit. el. i. qz homici/
da ē. Secus ſi eet furioſus ꝛ non ſane
mentis ar. Cle. ſi furioſus. de homi.
¶ Tertius qñ excōicatus ſepelitur in
eccla vel paganꝰ. qz ſi erat ꝓſecrata ē
recōciliāda ꝛ corpora p̄dictoꝝ prohi/
cienda ſi diſcerni pñt ab aliis. de cōſe.
di. i. eccliaz. ꝛ de ꝓſe. ec. vel al. ꝓſuluiſti
ꝛ ibi pa. pōit iſtum cū cāu ſe. ¶ Quar/
tus qñ fuit ꝓſecrata p notoꝝ excōi
catū. Mā ea q̄ ꝓſiſtūt i exterioꝝ bñ
dictiōibꝰ ꝛ cōſecrationibꝰ facta p noto
riū excōicatū nō debēt p fideles exer/
citari añ recōciliationē. ¶ Quitꝰ fm
glo. i. d. c. ꝓpoſuiſti qñ pietes ſucceſſi/
ue repantur. ſz credo ſit recōſecrāda
¶ Sextus qñ effūdit ſemen. de adul.
c. ſignificaſti. Sz qñ ē occultū non po
luit. vt tz glo. in. d. c. vnico. ꝛ ex. d. c. ſi/
gnificaſti. i v̄. publice. ꝛ fit publicū. vel
ex ꝓfeſſiōe coꝝ q̄ fecerūt. vel rei euidē
tia. Et itelligūt qdam de oi effuſione
ſeminis criminoſa. Secus de effuſiōe
que fit i ſōnis. ꝛ ea q̄ fit in matrimonio
cā ꝓcreāde ꝑlis ꝛ hmōi. Cōtrariū tñ
teneꝫ coiter. vt ꝑz in glo. d c. vnici. ꝛ
qd ibi no. vt hēat locū in oi polutione
humana. Et hoc magis ꝓſonat ter. in
c ecclesijs. de conſe. di. i. ꝛ hoc tene.

7 ¶ Quid ſi eccliа nō erat ꝓſecrata. ℟.
q̄ q̄ꝫ eccliа nō ſit conſecrata tñ po
luit ſeminis aut ſanguinis effuſiōe. vt
ꝑz in. c. fi. ō ꝓſe. ec. vl' al. ꝛ dz lauari aq̄
exorcizata tñ p ſacerdotē. vt ibidem.

8 ¶ Utꝝ celebrās in eccliа poluta efficia/
tur irregularis. ℟. Be. in. d. c. vnico q̄
nō de ſen. ex. is q. li. vi. tñ in ea non dz
celebrari. de ꝓuil. tuaꝝ in ꝓin. Dicit tñ
Lapꝰ q̄ talis ē ſuſpēſus ab igreſſu ec/
clie. de ꝓui. epoꝝ li. vi. ꝛ ſi cū tali ſuſpē/
ſione in eccleſia diuina celebraret vt
ꝓius ſuo agens officio erit irregularis
de ſen. ex. is cui. li. vi.

9 ¶ Quō dz recōciliari eccleſia poluta
℟. q̄ cū aqua de q̄ in. c. conſuluiſti. ꝛ in
c. aq̄. de ꝓſe. ec. vel al. Et ſil'r cimiteriū
ſz melius hētur i paſtorali. ꝛ ſic ſerua.

10 ¶ Utꝝ faciēs conſecrare eccleſiā poſ
ſit cōpelli ad ipſam dotandā. ℟. ꝑba.
in. c. cū ſicut de cōſe. ec. vel al. q̄ ſic. ꝛ
dos dz eſſe tanta q̄ vnus preſbyter cū
miniſtro poſſit viuere habito reſpectu
ad obuentiones ſpirituales. Et ſi eſſet
collegiata habetur reſpect' ad nume/
rum collegiatoꝝ Fallit hoc in eccleſijs
mendicantium.

11 ¶ Utrum poſſit aliquid exigi pro con
ſecratione eccleſie. ℟. q̄ non. vide. ſ.
Simonia. iiij. ℣. xviij.

Conſecratio altarꝭ ē
alia a ꝓſecratōe. c. i. de ꝓſe.
ec. vel al. Jō vna ſine alia fieri poteſt
de quo vide. ſ. Altare.

Conſecratio cimi/
terij
quō dz fieri hētur i paſtorali:

1 ¶ Quō poluit.&.q; si cimiterīū ē cō/
tiguū ecclie tūc poluta ecclia poluit
cimiterīū sed nō ecōuerso.vt in.d.c.
vnico de ꝓse.ec.vel al.li.vi.Si vō nō
ē ꝓtiguū ecclie vel si est ꝓtiguū sed nō
poluitur ecclia.tūc poluit ꝑ sāguinē vl
seminis effusionē.sicut dictū ē de ec/
clia.Itē qñ aliqs excōicatus vel infi/
delis in eo sepelit.vt i.d.c.ꝓsuluisti ⁊ i
d.c ecclia.el.ii.aduerte tñ q; si cēnt
plura cimiteria ꝓtigua.tñ pietē hītia
in medio se iūgentē.q; poluto vno nō
poluit altō etiā si ꝑ portā mediā hēat
accessus ō vno ad altō vt i.d.c.vnico
2 ¶ Sed qd si poluio vl' sāguinis effu
sio fiat in porta i medio posita.&.Jo.
An.vt refert Be.in.d.c.vnico.q; illō
cimiterīū ē violatū cui⁹ cā pies ⁊ por
ta fuerūt facta q̄si sit illi⁹ accessio.p.l.⁊
si nō sūt.§.pe.⁊ vltio.ff.de aur.⁊ ar.le.
vbi dī specram⁹ q̄ res cui⁹ rei ornāde
cā fuerit adhīta.ñ que sit ꝑciohor.Et
ītō legato auro legata sunt vasa aurea
⁊ legatis gēmis.gēmea vasa.⁊ ꝑ hoc
siue gēme sint in aureis vasis.auro ce
dēt.⁊ idem de argēto.cū.l.se.Et dicit
Be.ibidē q; i dubio pies itermedius
videtur ꝓncipaliter fact⁹.vt faciat duo
cimiteria ñ accessorie.vt inuit tex.ibidē
3 ¶ Vtr̄ silr sit dicēdū si polutō vl' effu
sio sāguinis fiat in porta ecclie.&.Be.
vbi.ī.q; Joā.de Imo.dicit q; sic qñ
intra clausurā hostij versus eccliam ē
facta.Secus si in ptē q̄ ē ex̄ clausurā
ar.no.p Bar.in.l.j.ff.de dona.
4 ¶ A quo dī recōciliari.&.q; ab epo
sicut dictum est de ecclia cui⁹ aqua be
nedicta.vt in.d.c.consuluisti.
5 ¶ Utrū debeat quis sepeliri in cimi
terio poluto.&.q; nō.vt in.d.c.vnico.
6 ¶ Utr̄ corpa excōicator̄ hereticorū
aut paganor̄ sint exhumāda qñ ꝓse/
crare vult cimiterīū.vel recōciliaī po
lutū.&.q; sic si discerni pñt de consē.
di.i.ecclesiam el.ii.
¶ Utr̄ recōciliata ecclia recōciliatū 7
sit cimiterīū.&.fī archi.⁊ Jo.an.i.d.
c.vnico q; sic si ē ꝓtiguū.alias secus.

Consecratio vestimentorū ⁊ vasor̄ ad diuinū cultū necessariorum ad quem pertinet.vide ē.Benedictio.§.i.⁊.ii.

¶ Utr̄ possit alienari.&.q; in vsus ꝑ 1
phanos nullo mō debēt cōuerti q̄ se/
mel deo dicata sūt.sed vetustate cōsū
pta debēt cōburi.⁊ cineres i ecclia re
poni.c.cū semel.⁊ qd ibi no.xviii.q.iii.
⁊ in regula semel deo.de reg.iur.li.vi.
Pñt tñ vasa ecclīastica ⁊ calices cō/
fracti seu minuti vēdi i casib⁹ ꝓcessis ō
qb⁹.ē.Alīcatio.§.ii.x.q.ii.hoc ius.⁊ i
glo.ꝓfate regule. Integra non nisi
alteri ecclesie vel loco religioso.vt in
c.ligna.de conse.distin.i.

Consecratio ōginuꝫ q̄ tēpoꝝ fieri.&.q; in die epiphanie
nfe.⁊ i natalib⁹ apl'or̄.⁊ p totā ebdo/
madā resurrectiōis.⁊ oi die dñico. vt
no.xx.q.i.§.velamen.⁊.c.se.⁊ i cāu ne
cessitatis puta piculi mortis oi die ꝑ
to.xx.q.i.deuotis.⁊ i gl.c ii.de ꝓse.ec.
vel al.ino.i.c.i.ō tēpo.or̄.tꝫ q; etiā i so
lēnibus festiuitatibus pñt consecrari.
¶ A quo debēt cōsecrari.&.q; ab epo 1
proprio.vt in.d.c.deuotis.
¶ Utr̄ illa q̄ ē corrupta sit cōsecrāda 2
&.q; nō.xxvi.di.acutius.⁊.d.c.deuo/
tis.⁊.c.iuuēculas.ca.q. Et cuius fuerit
violent corrupta.tñ ꝓsecrāda nō ē qz
ꝫ corona ei duplicet cūtū ad meritū
nō tñ hēbit aureolā virginū.vt no.in
sūma.xxxii.q.v facit.c.ille famule.ca
q. Sed theologi tenent ⁊ bene q; ha/
bebit.⁊ nec ꝓpter hoc nō ꝓsecrat.ſꝫ
qz ecclesie nō ꝓstat an ꝓsēserit vel ne.
¶ Quid fiet ō ea q̄ occulte corrupta 3

fuit ⁊ nisi ꝓsecret' imminet scādalū. &. q̄ eps sil'abit eā ꝓsecrare facietdo ea que nō sunt de ſba ꝓsecrationis ⁊ omittēdo substātialia. qđ lz sicut patet i. c. i. đ his q̄. vi. me. ve cā fi. ⁊ facit. c. vtilem. xxij. q. ij. ⁊ nomen virginitatis mutabit in nomen castitatis.

Consentire videtur ꝑm Jn no. i. c. i. geneſi de elec. q̄ñ qs tacet ī actu honorabili seu ꝓcupiſcibili. ſed ī actu vituperabili ⁊ ꝓiudiciali ⁊ in quo eſſet verecūdū loq ⁊ ꝺicere plerūq; vī diſſentire. l. filiuſſa. §. inuitus. ⁊ ibi glo. ff. de ꝓcu. ⁊ é glo. i. l. q̄ patit ff. man. Et glo. in. c. plerunq; .ij. q. vii. limitat Jo. de Jmo. i. c. vſa de loca. ⁊ gl. in. c. diaconus. xxvij. di. ⁊ in. d. l. qui patit q̄ñ actus q̄ fit ī ꝓiudicium valet etiā illo ꝺicēte. Secus si non vz nisi pñs ꝓſentiat q̄z nic tacēs hī ꝑ ꝓſentēte. Exēplū ꝑmi vēdo rē alienā ꝺño pñte ⁊ tacēte. ⁊ sic nō vz. q̄z ēt eo abñte vel ꝺicēte potuit vēdi ī ꝓiudiciū venden tis. ut no. in. l. rē alienā. ff. de ꝺhen. ēp. sicut ⁊ legare pñt rē alienā ī ꝓiudiciuz ſui heredis ut no. in c. filius de teſta. Exēplū ſecūdi. ignorat qs rē alienam pñte ꝺño. ⁊ sic vz ut no. i. l. gaius. ff. đ pi. ac. Et de hac diſtinctiōe hēs tex singulare in. l. ſepe. §. cui āt his. ff. de re: iudi. facit. l. ſi ſeruus cōis. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. vbi frater donās rē cōez ſibi ⁊ ffri pñte fratre ⁊ non ꝺicēte valet ꝓceſſio. facit. c. ꝓtinebaī đ his q̄. ſi. a ꝑ. vbi si ꝑlatus ꝓtulit bñficiuz pñte capitulo ⁊ nō ꝺicente tenet collatio. facit qđ no. bal. i. l. ſi tutor. C. in q. cau. in mte. re nō eſt ne. vbi dicit q̄ ſi quis ſcit aliquē ſe gerere ꝑ eius ꝓcuratore. tūc ſi ꝓtradicēdo pōt illū ipedire. ſi tacet cōſentit. Secus ſi nō pōt ipedire. Similē decisionē ponit ꝺomin⁹ ro ta in ꝺabētib⁹ cām cōmunē ſi vnus il lorū cōſtituit ꝓcuratorē ut conſentire videātur ſi poſſūt ipediſ. ⁊ qđ no. bal. in. l. ij. §. ſi vic. ff. ſo. ma. vbi dicit q̄ q̄ñ cōſenſus requirit ad habilitandā ꝑſonā nō ꝓtradictio habetur pro ꝓſenſu. ut i. l. quo eni. §. i. ff. rē ra. ha. vbi dicit glo. nō contradicere ratihabitioni par eſt. Ex q̄ arguit bal. q̄ ſatisfactū eſt ſtatuto florentinoꝝ requirenti ꝓſenſū. ꝓsāguineoꝝ ī ꝓtractu⁹ ſi ꝓſanguinei ſciūt nec ꝓtradicūt ꝑ q̄ facit illud ſingulare dictū. bal. in. l. potuit in vltima. q. C. đ iuſ. đli. vbi vult q̄ ſi pupill⁹ maior infāte vna cum tutore ingreſſus eſt poſſeſſionē q̄ ꝑ hoc hereditas é legitime ꝓprehenſa. Nec ob. q̄ auctoritas debeat ꝓſtari verbis expreſſis: ut facit l. i ad fi. ff. de auc. in. q̄z hoc eſt verum circa actus expreſſos. ſed in tacitis tacite loquimur rebus iſtis ⁊ factis. iuxta illud: ⁊ factis loquimur. argumētū in l. de quibus. ff. de legi. ⁊ l. ite q̄z. ff. de pac. facit qđ idē bal. in. l. mādatum. C. mā. in. ij. col. dicit q̄ ſocietas ꝺcta cū pie intelligitur cū filio renouata ſi interueniat patrētia tutoris. Jtē aliud dictū. in. l. poſt mortē. ff. đ adop. vbi idē bal. dicit q̄ ſi fili⁹ vixit ſeoꝛſū a pie negociādo. ut emācipat⁹ ꝑ. x. annos ꝓpie ſcīēte ⁊ patrēte ꝓſumitur emācipatus.

¶ Sed numquid in actu negatiuo requiratur ꝓteſtatio ne videatur ꝓſētire. &. q̄ in actu negatiuo abſtinens ⁊ tacens nō hī ꝑ ꝓſentiente. facit qđ no. Jo. ⁊ Jmo. in. c. oli iter. dere. ſpo. ⁊ qđ no. in Cle. vnica. de ꝑcu. iuncta glo. l. b. ff. de. ꝑcu. Siſ̄ no. q̄ñ duo ꝓponūtur vni. ⁊ ſolū negat vnū vī alter affirmare. ut in. c. nōne bñdicimus. de ꝓſūp. facit. c. de poſtu. pla. Sed bñ attende iſtam. q. quomodo tacens videtur cōſentire: qa videtur eſſe quaſi brocardica qđ. q̄z multas patit limitationes.

¶ Utꝝ exñtes ī ꝓſilio ⁊ tacētes q̄ñ alī

qđ malū tractāt ánt culpabiles. ſz. qp
crātes i ꝓſilio inoluūtur pcō .ꝛ tenet
ad reſtitutionē de dāno. ꝛ ſiſr de qbuſ
cūqz aliꝭ qñ malo obuiare pñt ꝛ non
facīūt. Rō qz qz tenetur loq ꝛ tacet ꝓſe
tit i ei⁹ ꝓiudiciū. l. ỏ etate. §. q tacuit. ff.
de interro. ac. ꝛ. c. ſi poſt ꝓſtitū. de ꝓfe.
li. vi. Quilibet aūt de vniuerſitate te
netur votū ſuū exꝓmere in ꝓcermētib⁹
facta cōtractꝰ ex debito officij. ar. l. c. i.
de ỵis q̄ ſi. a ma. par. ca. Et ió ibi dicit
Jnno. qniſi ꝺdicat ſi aliqua ibi male
agerētur ỵſr ꝓ ꝓſentiēte q̄ ad pcīm ꝛ q̄
ad penā. Rō qdem vſr q̄ ad culpam
hēo ꝓ indubitato ỏ q̄cūqz q pōt ob
uiare pcō ne cōmittatur ꝛ ñ facit. xxij.
q. v. hoc vſr. Sz ỏ pēa ñ credo. niſi in
ꝓlato ul' cui ex officio cōpetit. ut iſtis q
hñt' vocē i capitulo. ar. eoꝛ q̄ no. in. c.
negligere. i. q. vij. ul' niſi (doloſe taceat
ꝛ ñ ꝓhibeat. ar. eoꝛ. q̄. no. in. c. q̄ſte. ỏ
ſen. ex. Et ſm hāc (diſtinctionez limita
bar. in. l. vrꝛ. ff. ỏ pici. vbi valt qp ſolū
teneaſ obuiaſ q ē ſubiect⁹ illi. q dz of
fēdi ſicut ſu⁹ filiꝰ ꝛ gl. in. l. culpa caret
ff. ỏ r̄g. iur. ꝛ ter. Jnſti. ỏ pu. ſubſti. §. alia
q vult qp ꝓſci⁹ q̄ſuis exīneus ſit pumaſ
itelligē qñ hz ex officio. ul' qñ doloſe
nó ꝓhibetur uel in crimine leſe mate
ſtatis. l. quiſquis. C. ad. l. iul'. ma.

3 ¶ Añ dz ꝓſtari ꝓſenſus. ſz. ut colligiſ
ex Bar. i. l. ſi qs mihi bona. §. iuſſū. ff.
de acq. here. ꝛ Pda. i. c. cū nos. ỏ hiſ
q̄ ſi. a ꝑ. ꝛ ab aliꝭ doc. ibidē qp qñqz i
actu regritur iuſſ⁹ alicui⁹. ꝛ tūc dz ꝓce
dere. ut i. d. §. iuſſū. qñqz regriſ aucto
ritas. i. ꝓſēſus auctoriz abilis. ꝛ dz iter
uenire in ipo actu ſm qꝺ bñ ſonat. ul'
modicū añ ſeu imediate p⁹ vt i. d. §. iuſ
ſū. ꝛ in. l. obligari. §. tutoꝛ. ff. ỏ auc. tu. ꝛ
Jnſti. eo. §. tutoꝛ. qñqz regritur licētia
ꝛ dz ꝓcedere. c. lz. ỏ regula. qñqz ꝓſi
liū. ꝛ dz regri añ ꝛ expectari rñſū. c.
cū i veteri. ỏ elec. qñqz regritur ꝓſēſ⁹
ꝛ tūc ſi ỏ ſolēnitate act⁹ regritur ut iter
ueniat certo tēpoꝛe ñ pōt interuenire
poſt. c. andiꝭ iūcto. c. qꝛ pp ỏ elec. Ant
ñ regritur certo tpe. ſz ſimpliſ ad vali
ditatē act⁹. ꝛ tūc ſi act⁹ tenuit pōt ꝓſen
tire ſp. vñ canonic⁹ ꝓtēpt⁹ i electione
pōt ꝓſentire q̄ñcūqz vult. c. qđ ſient ỏ
elec. Si vō act⁹ ñ tenuit. ꝛ tūc pōt ēt
interuenire poſt ſcīm. ſz validat actuz.
nó vt ex tūc. ſz ut ex nunc facit qđ no.
gl. in regula ratū. ꝛ in regula ratihabi
tio. ꝛ in regula non firmatur. ỏ re. iuſ.
li. vi. quod limito verum in aliꝭ. ſed ñ
in ſacramentis.

¶ Quid regritur vt ratihabitio ꝓfir 4
met actū ꝓcedētē. ſz. Bal. in. l. ſi. C. ad
macedo. ꝛ in. l. obſeruaſ. §. fi. ff. ỏ offi.
ꝓcō. multa dicit. ¶ Sed tu dic clarius]
qp prio oz ſit ſcīm noie meo. ut in. d. re
gula ratū. Jntellige ſm gl. in. c. cū qs
ỏ ſen. ex. li. vi. factū noie meo qñ mea
ꝓtēplatiōe fecit. ¶ Secūdo qp hēam
ratū tāq̄z geſtū noie meo. Nā poſſum
hre ratū factū ſz q̄litatē facti non. ſ. qp
ſit ſcīm noie meo. l. cū interdicto. C. ar.
tu. ꝛ no. in. l. pōponi⁹. ff. ỏ nego. ge. Et.
iſta ē opinio Ja. ỏ are. approbata in. l.
i. §. ỏieciſſe. ff. de vi. ꝛ vi. ar. ꝛ p glo. ſm
Bar. ibidē in. §. ſz ꝛ ſi cū qs. lz ſm bal.
ſit gl. Jria ibidē in. §. q̄tiēs. hic. tñ ad
uerte. qp nó ſolum ratihabitio exꝓſſa
ſufficit ſz ēt tacita in maleficijs. utputa
qz nō reuocat poſtq̄z ſcit qp ē factū no
mie ei⁹ aut nó ꝺdicit. ut li. ñ ꝓto. c. i. in
fi. de offi. delega. c. cū olim. el. i. C. ỏ in
ce. nup. l. cū ancillis. C. defer. l. i. ꝛ no.
gl. in. c. cū ꝓpoſitiōib⁹. ỏ iureiura. li. vi.
qz tūc ē ratihabitio ꝓſūpta. ij q. i. notū
Sec⁹ eēt in ñ maleficijs. ¶ Tertio qp
act⁹ ñ regrat ꝓſētā. qz q ꝓſētiā requi
rūt ratihabitio nō pōt ꝓfirmare. Jn
ſti. de auc. tu. §. tutoꝛ. ¶ Quarto req
riſ ſm Pda. in. c. i. ỏ ꝓuer. i. fi. qꝺ extre
ma ſint ỵabilia ad illū actū ꝓpetrādū.

.f.tps i q̃ actus gest⁹ ē.ꝛ ratihabitionis tps qz ñ vnū ifloꝝ ꝺficit nō ꝓcedit ratihabitio qz cū ratihabitio sit ficto iuris nō pōt ꝓcedere sup ipossibili.ꝺ q̃ plene p Bar.i.l.si is q ꝓ ēptore ff.de vsuca. Exēplū qdā noie infantis iterfecit maioꝝ fact⁹ ratū hȝ. certe talis ratihabitio nō retrotrahit.qz ipossibile erat tūc tpōris talē mādare. Exēplū de alio extremo.Ab aliq̃ hēbā terminus ad aliqd agēdū.amic⁹ me⁹ noie meo fecit.ego post terminū ratū habui.nō retrotrahitur:qz sicut post terminū ñ potuiſſē vere facere.sic nec ficte. Ratio qz vbi certū tps ē de sba:ibi oportet obseruari tps alȝ act⁹ est null⁹ ipso iure.ff.de excu.tu.l.scire oȝ.§. ꝓñs.qz recedere a tpe est recedere a forma.ff. de.ꝺ.ob.l.qui rome.§.augerius. vide bonā gl.i.l.si ego.ff.ꝺ neg.ge.in fi.ꝛ ꝓ hoc facit tex.i.l.bonoꝝ.ff.rē.ra. ha.vide bonā gl.i.c.q̃ sit ꝺ elec.li. vi.facit qꝺ no.Car.in cle.qꝺ circa de.ele. vbi dicit q ficto non pōt id qꝺ fm naturā ē impossibile.exēplū inſti.de adop. §.minorē.vbi quis nō potest adoptare eum quem non antecedit per tot annos q eum generare posset. Similiter nō posset fingi q quis viueret hodie qui.ccc.annis preteritis moꝛtuus est inſti.de excu.tuto.§.sed si in bello.

¶ Quinto requiritur fm Inno.in.c. prudentiam ꝺ offi.ele. q illud quod quis facit valeat vt sit aliquid qz quod nihil est.non potest ratum haberi.vnde excōmunicans noie alterius non valet:licet ille ratum habeat: nisi ipse qui potest excōmunicet. Similiter si quis iurisdictionem faciat nomine iudicis non potest ratū haberi quia que fact⁹ sunt ꝛ solemnitatem requirunt nō possunt rata haberi: Et ideo cum sententia a non suo iudice lata: sit nulla de iudi.at si clerici.cum alie solemnitates requirantur quas ipse nec qui ratum habere vult si omitteret nō teneret qꝺ facit:ergo nec ratū hȝre pōt si ab aliq̃ omittāt.facu.d.l.obſuare i fi.

¶ Sexto requiritur q⁹ possit mandatum per aliuꝝ fieri:quia si per aliuꝝ non potest fieri ratihabitio non retrotrahitur.vtputa facit quis adulteriū vl' fornicationē nomine meo nō possum ratū habere.vt dicit glo.i.l.i.§.q̃ticus ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ Ly.in.l non dñs.C.ꝺ accu.ꝛ in.c.sciant cūcti.de.elec.li.vi.limita istud verū in alijs que non sunt delicta:sed quo ad delicta:licet non ꝓprie cōmittat sed interpretatiue: ideo eadem pena punietur tanq̃ eiusdem delicti particeps ꝛ mandatoꝝ ut notat Bal.in.l.vnica.§.ne aūt.C.ꝺ cad.toll.

¶ Septimo q⁹ lex nō regrat nisi delictū simpliciter:qa si lex regreret maleficiū.ꝛ ꝓprius machinationē seu tractatū ñ sufficeret sola ratihabitio.facit glo.ꝛ Jo.an.in.c.i.de conuersione ꝯiug⁹.ex quo patet q⁹ ȝ mulier habeat ratum homicidiū viri post moꝛtem:tamē quia requiritur machinatio ꝓ pri⁹ Ideo nō impediet matrimoniū sequēs cum illo qui occidit fm Se.in.c.cum quis de sen.excom.li.vi.

¶ Vltr actus qui debet expediri per ꝯsensum in ꝯmuni prestitum valeat si singuli ꝯsentiant ut singuli non collegialiter.§. Pa.in.c.cum in ecclesia de cā'pos.ꝛ ꝓpri.q⁹ nō.ut in.c.genesi. ꝺ elec.ꝛ.l.ij.C.de decurio.nec est speciale in electione q̃ glo.dicat contrarium in.c.i.de re.eccle.nō ali.li.vi. Sed ꝛ tenet q⁹ non valet. Et hoc sentit postmodū Jo.an.ibidem in nouella.ꝛ firmat Jo.cal.in.c.cum omnes. de ꝓba.ꝛ Bar.i.l.omnes populi.ff.de iust.ꝛ iu. §

Conſeruator quis pót eſſe.&.q̄ ſi dat̄ a papa oport̄ et q̄ ſit ep̄s vel ſuperior plat⁹: ul' ab bas: ul' habēs dignitat̄: uel perſonatū in cathedralib⁹: aut collegiat̄ ecclijs. Item q̄ non ſit de iuriſdictiōe vel dominio ſeu diſtrictu eccliaſtico: vl' tēporali illius cui dat̄ p̄ ꝓſeruatore: exceptis illis q̄ regibus ⁊ regnis dāt̄ur. Itē q̄ nō ſit ꝓſeruator ꝓſeruatoris ſui. hñtur hec in.c.hac cōſtitutiōe.de offi.dele. li.vi.⁊ extra ciuitates uel dioceſes i q̄bus fuerint deputati: uel alibi q̄ in ciuitatibus: ſeu locis inſignibus vbi copia poſſit haberi ꝓtor ꝓcedere non poſſūt. nec aliquos vltra vnaz dietam a fine dioceſis eorundem trahere poſſunt ut in.d.c.hac conſtitutione.

1 ¶ De q̄bus poſſint ſe intromittere.&. q̄ ſolū de manifeſtis iniurijs ⁊ violentijs. ⁊ ſi de alijs ſe intromiſerint: ul' ad ea q̄ iudicialē indaginē requirunt ſuā poteſtatē extenderint ſūt ſuſpēſi p vnū ānū ab officio: ⁊ pars q̄ hoc fieri procurauerit excōicatiōis ſniam incurrit ipſo facto a q̄ non poterit abſolui niſi primo ſatisfaciat integraliter ꝺ expenſis ut in.d.c.hac conſtitutione.

2 ¶ Que expenſe debēt reſtitui.&. Be. ibidez q̄ ſolū legitime ⁊ propter hāc cauſam facte. ij q.i.c.in primis.

3 ¶ Quid ſi reus negat notoriū ⁊ actor vult ꝓbare.&.q̄ ꝓſeruator cognoſcere poterit qa quilibet iudex cognoſcere poteſt an ſua ſit iuriſdictio. l.ſi quis ex aliena.ff.de iudi.

4 ¶ Quātum durat eor officium.&.q̄ vſq̄z ad obituz concedentis. ⁊ tunc expirat quo ad negocia non cepta. ut in d.c.hac conſtitutione.

5 ¶ Circa munera ⁊ expēſas aſſeſſorum ⁊ notariorum tenetur obſeruare quod de legatis ſtatutum eſt. de quo vide. j. iuder. §. viij. cum ſequentibus.

¶ Quid de attēptatis p̄ ꝓſeruatores 6
ꝓ premiſſa.&.q̄ irrita ſūt ipo iure. d. c. hac ꝓſtitutiōe. ⁊ hec vera ſūt niſi in eor litteris alia poteſtas eis daretur ut ſit communiter. Et ſic patet q̄ hodie parum valet hec prouiſio.

¶ Sed qd ſi alius q̄ ille cuius ē ꝓſer- 7
uator ꝓcuraret vt ſe intromitteret de alijs nunqd eſſet excōicatus.&. Be. i d.c.hac ꝓſtitutione q̄ nō. niſi participaret cū parte poſtq̄ excōicatiōez incurrit q̄z tūc ligaret eadē excōicatiōe ꝓticipādo i crimine criminoſo. alſ. nō

¶ Quis pót. abſoluere iſtū.&. Archi. 8
Jo.mo. ⁊ Jo.an. i.d.c.hac ꝓſtitutiōe q̄ ordinarius ex q̄ cōditor canōis ñ ſibi reſeruauit.

¶ Ux̄ poſſit vices ſuas alteri cōmit- 9
tere.&.q̄ nō: niſi citatiōes ⁊ ſniarum denunciatiōes: niſi aliud ſpecialiter in eorum lr̄is ꝓtineatur. d.c.hac ꝓſtitutōe.

Conſilium ē volūta- tis. ꝓcep- tū neceſſitatis. xiiij.q.i.qō ꝓ- cipit̄. tū q̄ ꝓſilio dñi nō vtit̄. mīn⁹ bo- ni adipiſcit̄. c. quiſqs. ea. q. Et merito arguit̄ q̄ ꝓſilia ſapiētū ⁊ recta ſuadentiū. nō vult recipere. lxxxiij. di. c. i. Et i dubijs ꝺz hō reqrere ꝓſiliū. xvi. q. ij. viſis. ⁊ di. x. c. vl. xi. q. iij. excellētiſſim⁹.

¶ Ux̄ qs teneat̄ ex ꝓſilio dato.&.q̄ 1
aut dat qs ꝓſiliū deliquēti: aut ꝯhenti Si deliquēti q̄ ad pen̄ idiſtincte iuoluit ſz q̄ ad penā ſeu reſtitutionē faciēdā diſtinguo: aut talis erat facturus etiā ſine ꝓſilio. ⁊ tūc ſi dedit ꝓſiliū ope. tenet̄ iſti. ꝺ ob. q̄ ex delic. na. §. at vbi. ope. ff. de fur. l. ſi qs vxori. §. i. etiā ſi ꝓſiliū nō adhibuit ꝓncipalit̄. ſz ſecūdario. ff. de fur. l. ſi pignore. §. pe. iſti. de fur. §. ope. vt puta accomodauit ſcalā ad aſcēdēdū ⁊ hmōi. Si vo dedit conſiliū ſine ope alſ facturo ñ tenet̄. d. §. at vbi ope

Nec obſt.l.i.§.ſi qs.ff.de ſer.cor.qz eſt cāus ſpecialis i q̄ nō ɔz augeri malitia ſerui laudādo.vl pōt dici q ibi non ſolū ꝓſuluit:ſed etiā laudādo incitauit qđ magis ē.p hoc facit qđ no.in.l.ſepe.§.fi.ff.de.v̄.ſi.t in.l.i.i. fi.ff.man ſi v̄o nō erat facturus teneť.l.ſi remunerādi gr̄a.§.plane.ff.man.ſed non ei cui dedit ꝓſiliū.ſcōm gl.in regula nullus ex ꝓſilio.de reg.iu.li.vi.ſz ei ꝫ quē t ei⁹ maleficij noie.puta ſi fecit homicidiū homicida ē.ſo.di.ſi qs viduā.t hmōi. Sed tu dic i ꝓſcia teneri etiam ei quē male ꝓſulēdo corrupit quātum pōt exhortādo ad bonū.ar.vi.q.i.deteriores. Si v̄o dat ꝓſiliū ꝫ hēri t tūc ſi ē fraudulentū teneť idifficte.ff.ō dolo.l.q ſi cū ſcires.vbi ille q ꝓſuluit dolose t ſui lucri cā mutuare debitori nō idoneo teneť actiōe de dolo ei cui ꝓſiliū dedit.ad idē.ff.de ꝓſo.l.ij. Si v̄o nō ē fraudulētū.nō teneť.ut i.d. regula nullus ex ꝓſilio.ff.de dolo.l. elegan ter in fi. Et hoc verū ſi' eſt ſimplex ꝓſiliū qz ſi eſſet mādatū q̄uis nō ſit fraudulētū.ſi ē deſignata certa ꝑſona.puta.mādat qs tibi vt titio pecuniam tradas t ſic teneť indiſtincte etiā ſi alias erat facturus.ff.man.l.ij.§.tua t alīēa. t.ff.de ne.ge.l.iij.§.fi.Si v̄o nō ē deſignata certa ꝑſona t tūc ſi alias ñ erat facturus teneť.ut i.d.§.plane.aſs nō.

2 Utr ille q ɔz aliqd agere cū ꝓſilio alicuius poſſit ꝓcedere ſi ille mortuus eſt.vel ē abſēs.uel nō vult ꝓſulere. &. vt colligo ex Be.in.c.i.ne ſe.va.li.vi.t Bda.in.c.ex pte de ꝓſti.q aut ꝓſilium ɔz peti ex ſtatuto.uel ex ꝓſuetudine.et tūc pōt ꝓcedere ſi ille mortu⁹ ē vel remotus uel nō vult dare q̄ñ piculoſū ē expectare reſpectu actus ſup q̄ requiri ɔz.ſicut collatio beneficij.t hmōi. Si v̄o ꝓſiliū nō requirit ꝓ ſtatutū.uel ꝓſuetudinē ſed de mandato alicuius. Be.ibidē ꝫ q non pōt procedere.ſed ɔz ad mādātē referri Et hoc verū ſm Hin.t Compoſte. niſi cōmiſſio facta fuiſſet ſub nomie dignitatis. qz ſi mor tu⁹ ē expectabit ſucceſſor.ar.c.q̄niam abbas de offi.dele. Bda.v̄o limitat verū.niſi imineat piculū ex dilatione.ar. l.ſi lōgius.§.ſi filius.ff.de iudi.t in.l.ſi cū dotē.§.ſed ſi latitat.ff.ſo.ma.t hoc ſētit Bar.in.l.i.§.ſi plures.ff. de exercito. Ratio ſm cū qz mādatū ɔz itellī gi ſm iura.ar.c.ex litteris.de ꝓſti.t.c. ij.de reſcrip. Sed de mēte iuris eſt q ſi pōt hēri: habeat.t ſi non pōt hēri:t piculū ſit i mora. ꝓcedatur ad ꝓſummationez act⁹ ut in.d.c.i. Et placet mihi quia ſic videtur de mente mādantis.

3 Utr act⁹ geſt⁹ teneat ſi pōt peti ꝓſiliū t nō petit.&. Bda.in.d.c.ex parte. q ſi mādator ex forma mādati voluit requiri ꝓſiliū.nō ɔz act⁹ niſi requirať. vt i.c.cū i veteri.de elec. Si v̄o eſt ex diſpoſitione legis.t tūc ſi lex a principio cū dedit ptātē mādauit ꝓſiliū requiri:ſimilr nō valet ex defectu ptātis.qz habuit eā modificatā t q̄lificatā.t ſic itelligerē.c.nouit.de his q̄ fi. a pla.ita q fine clauſula decreti actus ē nullus aut hñti pus ptātē mandauit ſupior ut ꝓcedat cū ꝓſilio.t tūc ɔz ſit puniendus.ar.c.dilectus.el.ij.de ꝓben. vide glo.ſingularem.i Cle.i.de iure patro.

4 Utr obligat⁹ petere ꝓſiliū teneat illō ſeq.&. Be.i.d.c.q aut peti ɔz ab eo a cuius ptāte dependet ꝓncipalr act⁹ vt q cleric⁹ nō ꝓueniat coram alio ep̄o ſine ꝓſilio ꝓprij t ſic teneť ſeq.t iſte ē cāus i.c.i.de ſo. cōpe.cū gl. Si v̄o nō dependet actus ab eo ſz vna cū aliis ɔz itereſſe:tūc ſi p alia iura ɔz ſeq clar ē q artabit.t ita ꝓcedit gl.i.c.ij. ō cor. vici.ſm intellectū Bdo. patet hoc.i.c. ſtudeat. ſo.di.qđ regrit ꝓſiliū aliorū ep̄orū i depoſitione ſacerdotis.t itel-

ligitur q̄ seqtur pp.c.si ait ꝓfūdi.xv.q. vij.aut ñ apparet q̄ alia iura exp̄sse q̄ ꝺ beat seq̄ tūc si ꝺꝫ regri a ꝓncipe officij sup illa ꝺꝫ seq̄tur. ꝓclusio ē inno.in.c. venerabili.ꝺ offi.dele. Nā coadiutor ibi dat⁹ hꝫ officiū sup reb⁹ ecclie sicut ꝓlat⁹ cui datur.ergo ꝺꝫ seq ei⁹ ꝓsiliuꝫ Aut ñ ꝺꝫ regri a ꝓncipe officij: sꝫ ab hūte ius ꝛsic tenetur seq.vñ si mādat ꝓuideri alicui de eccliа regsito ꝓsilio patrói.ꝺꝫ ꝓsiliū seq cū beat⁹ in tali ꝓmotiõe eccliе.dictū ē Jo.an. i.c.dile et⁹.ꝺ offi.le.ꝛ i.c.i.de ca.mo. Aut non ꝺꝫ regri ab hūtib⁹ ius: tūc si mā beat q̄ ꝺbeat seq̄ seq̄ndū ē puta si ꝓsulatur alicui ne ordinetur pp irregularitatē ꝛ ita ꝓcedit ter.in.c.ad aures.ꝺ eta.ꝛ q̄ li.ꝛ ita eū intelligit Jo.an.in. d.ꝑgula null⁹ ex ꝓsilio.aut mā ñ hēt ut seq̄tur ꝛsic ñ tenetur seq.ꝺ ele.cū in veteri ꝺ arbi.cū oli.adde ꝑm Jo.an.in regula null⁹ li.vi.i mercu.q̄ si dicatur iuxta ꝓ silitū: ut ꝑm ꝓsiliū talis teneꝛ seq. Et ꝑꝫ Ly.in.l id qꝺ paupib⁹.C.de epi.ꝛ cle. idē dicēdū q̄ ꝺr ꝺ ꝓsilio talis.secus si ꝺr cū ꝓsilio. Sꝫ Jo.an.vbi.§.ꝛ Bar.i d.l.id qꝺ nō approbāt hoc .sꝫ tenent q̄ nō tenetur sequi. Ego recurre ē ad intentionem mandantis.

5 ¶ Sꝫ pōc q̄ tali obligato seq ꝓsiliuꝫ. ꝺeꝛ ꝓsiliū iniustū.ꝛ. Do.ꝛ seqꝛ pa.q̄ ñ ꝺꝫ seq: qꝛ ꝓsiliū ipoꝛtat q̄ sit iustū.vt in.l.iteꝝ ꝛ meritū.ff.ꝺ admi.tu.ꝛ no. bar.in.l.i.§.si pꝛes.ff.ꝺ exerci.ꝛ ꝑꝫ cū dē Do.posset pferre sniam ōriā. Qꝺ vez ꝑm Pa.de'egtare: sec⁹ ꝺ rigoꝛe iuris. Qꝺ vez credo: nisi periculum esset expectare.qꝛ tūc posset'dare cūā de rigore iuris ut.§.dictum est.

6 ¶ Quid si papa mādet collegio ut eli/ get vnū cū ꝓsilio talꝫ poterūt ne eligeꝛ eū a q̄ ꝓsiliū peteꝛ debēt.ꝛ. Pa.in.d. c.cū i veteri q̄ sic ꝑꝫ hosti.sec⁹ si ꝓsilio ꝛ alīs eū mādasset: qꝛ ñ posset: qꝛ i pri/ mo cāu pōt ꝓsuleꝛ ne ipm eligāt.ꝛ sic ñ ꝓsēnit añ electiõꝫ.sꝫ i scḋo cāu.qꝛ ꝺꝫ ꝓsēntiat.notabiꝛ ābitiosus ut i.c.posti pe titā de electione ex q̄ ꝑꝫ q̄ lꝫ statuto caueaꝛ.ne mulier possit alienare. nisi de ꝓsēnsu duoꝝ agnatoꝝ tū alienatio fa cta vni de ꝓsēnsu alterius agnati valet. imo pl⁹ dicit hosti .ut recitat pa.vbi.§ q̄ si ꝓmittaꝛ aliq̄d sic cū ꝓsēnsu ꝛ ꝓsilio tertiā ꝛ vn⁹ dissētit ꝛ duo ꝓsentiūt q̄ sufficit dūmodo tertius non contēnatur.

7 ¶ Quid de ꝓponēt⁹ i ꝓsiliꝫ aliq̄d q̄ ꝓmi iniuste dāmificenꝛ: ut q̄ fiant iniq̄ statuta.&.ꝑm Dir.q̄ tenētur ad re stitutionē ī solidū: qñ talis dāmificatio ñ fuiſſꝫ fcā nisi ex coꝝ ꝓpositõe vltra moꝛtale pcm̄ qꝺ cōmiserūt ꝓponēdo

Conspiratio vide.§. conui/ ctio.

Constellatio vide .j. sce rilegium.

Constitutio alia ciui/ lis.alia ec cliastica. Ciuilis.ciuile ut fozēse ius ap pellatur ecclīastica ꝺo canonis noie cēseꝛ.iij.di.§.i.vbi dicit glo.q̄ ēt aliq̄ ꝓstitutio.ecclīastica appellaꝛ canō qñ ꝓstituitur i vniuersali ꝓcilio. Aliq̄ de/ cretū qñ papa statuit ꝺ ꝓsēnsu cardina liū ad nulli⁹ ꝓsultatiõꝫ eꝛ de elec. bo ne.el.i.qñq̄ ēt sol⁹.eꝛ ꝺ rescrip. c.i.alī q̄ epistola decretalis qñ papa statuit aliquid ad alicui⁹ ꝓsultatiõꝫ aliq̄ ꝺo gma.qꝺ ꝓsistit i doctrina fidei xp̄iane aliq̄ mādatū qꝺ cōsistit in doctrina moꝛ aliq̄ interdictū q̄ nulla pena ad dictī facit.c.si qs dogmata .xxv.q.j. aliq̄ sancto q̄ addit penā. xvij.q. iiij.si qs Cōstitutio tamē ꝓpꝛie dicitur quod princeps statuit.c.constitutio.di. ij.large accipitur pro omni iure scri/ pto.c.cum omnes de cōsta.

1 ¶ Cū ꝯstitutio pape q̄ a ꝓncipio ꝯmuniť ñ recipitur ipo ſciēte ⁊ tollerante obliget ad pcñ. ꝛ. ¶ Ioa. in. c. q̄ circa. ō ꝯſā. ⁊ affi. post. Ð. Ānto. q̄ non. ꝓ q̄ facit qō no. tiij. di. §. leges. ō treu. ⁊ pa. c. i. ſi vo a ꝓncipio a maiori pte recipitur ſic obligat: q̄ntis, minor pars non ſeruet Et ſic itelligo. c. cū iāduz de ꝓben. q̄ multa p patiētiā tollerantur q̄ ſi deducta fuerint in iudiciū: exigente iuſtitia non debēt tollerari. vide qō dico. j. Conſuetudo. §. x.

2 ¶ Cū oēs ꝯſtitutiones emanate post ꝯpilationē decretaliū habeant viz. ꝛ. q̄ nō niſi de his fiat mētio in. vi. li. decretaliū. uel niſi ſint facte poſt dictū ſextū. vt probatur in prologo dicti ſexti. De hac materia. vide. j. lex. ¿

Conſuetudo ē ius qđ dā moꝛiū ſtitutū qō ꝓ lege ſuſcipitur c. ꝯſuetudo i. di. ⁊ ō hac hic loquor ñ de illa ꝯſuetudine large dicta q̄ qs dī ꝯſuet⁹ facere aliq̄diū ē quoddā ius ꝓ natū nō publicū ut iſta de q̄ hic ut. l. ō quibus. ⁊. l. cū de ꝯſuetudine. ff. de leg.

3 ¶ Quis pōt ꝯſuetudinē introducere. ꝛ. q̄ ille q̄ pōt facere legez. q̄ a q̄ remouet gen⁹ ⁊ ei⁹ ſpecies. l. filiꝰ i ñ. ff. de dona. ⁊. l. iuriſgētiū. §. ſi fraudādi. ff de pactis in gl. ergo a ꝛio ſenſu. ꝯſuetudo eſt ſpecies iuris. Inſti. de iure naturali. §. conſtat.

4 ¶ Que requirūtur ad faciēdā ꝯſuetudinē. ꝛ. q̄. v. de neceſſitate. ut hēat vi legis. ¶ ꝑmū q̄ ſit rōnabilis. q̄ ō ſubſtātia legis eſt q̄ ſit rōabilis. iiij. di. erit aūt. Ideo ꝯſuetudo rōne carens nunq̄ hēbit vi legis. Et no. q̄ ut dicit ō. Ān. i. c. ſi. de ꝯſue. Et refert Jo. i. c. li. ō ꝯſti. li. vi. ꝯſuetudo i uñ ē rōnabilis i q̄ participat ō fine iuris. Finis iuris canōici ē felicitas aie. finis iuris ciuilis ē bonū publicū. ut notat gl. ō iur⁊ iurā. cū ꝯſtigat. Et iō ꝯſuetudo ꝛ ꝯſue nire religiōi diſciplie ⁊ ſaluti. Si ergo iſtis ē cōtria puta q̄ nutrit pcñ ō ſe ē irrōnabilis ⁊ ñ pōt ſuari ſine pcō. viij. di. q̄ ō. ⁊ ſex. c. ſe. q̄ntus ꝯſuēret iuri ciuili. ſicut vſure q̄ ꝓ bono publico ꝓmittebāť. vť dic ꝛ pa. i. d. c. ſi. q̄ qñ ꝯſuetudo aliq̄ bono ſie iſtituiť ō rōabilis ⅓ ſit cōtra ius qō ē rōabile q̄ illō vno reſpectu iſtō alio ¿crēpūt ius ſtatuitq̄ eps tractet negocia cū ꝯſilio capli. c. nouit ⁊. c. q̄to ō his q̄ ſi. a ꝓla. ⁊ ē rō q̄ firmiꝰ ē iudiciū plimoꝛ. c. prudētiā. ō offi. ōlc. ⁊. xx. di. ō qbꝰ. vbi dī. facilиꝰ ine miť qō a plurib⁹ ſēioꝛib⁹ q̄ntť. tū ꝯſuetudo pōt introducer cōtrū ut i. c. ſi ē. ō ꝯſue. li. vi. q̄ tū erit rōabiť alias rōe. vz ut facili⁹ expediātur negocia hoc vez dummodo non ſit contra veritatem ⁊ bonos moꝛes.

5 ¶ Sz q̄ro an alia ꝯſuetudo poſſit eſſe rōabilis q̄ ſit cōtra legē dei ⁊ nāturē. ꝛ. pa. vbi. ō. q̄ p̄cepta dei q̄dā ſūt moꝛalia. vt puta. q̄ moꝛes inſtruūt ⁊ informāt ſicut non occides. honora patrem tuum ⁊ hmōi. ⁊ iſtis pōt ꝯſuetudo diſtinguere limitať ⁊ augeť ſi rō nāturalis ſuadet. nec ē pcñ. q̄ ꝓſumēdū ē ipm deū ſic voluiſſe cū voluerit oēs cāus diſtingueť ſm dederit regulas ⁊ ptātē vicario ſuo. xx viij. di. quodcūq̄ ligauerit. ſed vbi rō nulla nāturalis ſuggerit ius diuinū diſtinguere ſeu limitare nulla lex pōt ⁊ minus ꝯſuetudo. ⁊ eam facientes dicitur errare. Et ſic intellige tex. in. c. ſunt quidā xxv. q. i. Quedam ſunt precepta mixta. i. figuralia Et iſtorum quedam ſacramentalia de quibus poterat ratio reddi ad literam. ut de circumciſione. ⁊ de purificatiōe poſt partū mulieris. Quedā vo ceremōialia. ō qbꝰ rō reddi nō poterat q̄ ad lrām. ſm ſolū q̄ ad intellectū. vt illō. ñ arabis cū bone ⁊ aſino. ⁊ hmōi. Ite q̄dā iudicialia ſūt que

nō obligāt hodie nisi ꝟz qꝫ dicaꝫ ista Decime.§.i. Et ꝫ ista valet cōsuetudo

4 ¶ Scōz qō regrit ē qꝫ mores ⁊ actꝰ hoium p ḡs itroducitur ꝓsuetudo solū.ut.d.l.de qbꝰ sint tales qꝫ ꝓbabilit arguāt ꝓsensum populi illius q pōt facere ꝓsuetudinem dicta.l. de quibus.

5 ¶ Sz quō possuz ꝑsumere de ꝓsensu populi volentꝫ introducer ꝓsuetudinē ꝛ.qꝫ actꝰ aut ꝑcedūt a superiori ut sūt actꝰ iudiciales.tūc si ꝓsēsus populi accedat a ꝓncipio vel ex post facto tacite ⁊ sint frequentati ita qꝫ saltē sint duo. vt due ſnie ⁊ lapsus tpis sic ꝑsumitur ꝓsuetudo.qz hñt aptitudinē ad ꝓsuetudinē inducēdā.ff.ō iofficio.te.l.nā.⁊ his ⁊.ff.ad silli.l.si quis.§.qō sub eodē tecto.Si vo tales actꝰ nō sūt iudiciales vt vēdere.locare.⁊ hmōi aut actꝰ priuatoz.ut ē videre in poꝛticibꝰ sup viaz publicā tūc nō sufficiūt duo actꝰ.ſz regrit frequntia ⁊ multitudo actuū.ita qꝫ totus populus sciat.l.ſz ⁊ ea.ff.ō legi. ⁊.l.nā iperatoz ibidē.⁊.ff.de insti.ac.l. ſz ⁊ si pupillus. Itē qꝫ sint actꝰ talit publici ⁊ ita notoꝛij ꝝ cōem opinionē doc.ut vſimilr trāsieriti notitiā totꝰ populi dicta.l.ſz ⁊ si pupillus.§. ꝓscribere. Et rō ē qz oportet ut interueniat tacitꝰ ꝓsēsus populi si ozꝫ esse ꝓsuetudo qa ex vno actu agnosci: nō pōt q̄uis sit notoꝛiꝰ nisi habeat cām successiuā p tps debitū ad introducēdā ꝓsuetudi nē.ut puta.si pons edificaret in publi co.⁊ haberet cām pmanētem. Silr si bñficiū secular ꝓferꝫ regulari ⁊ ꝓsi detur tpe habili ad ꝓsuetudinē efficit regulare.⁊ cōrio.ut in.c.cū ō bñficio ō ꝓbē.li.vi.uel nisi appareat ō exꝓsso ꝓsensu populi volētis introducere ꝓsuetudinē p illum actuz sine q̄ ꝓsensu nunq̄z erit ꝓsuetudo.ut notat glo.in.d c.ꝓsuetudo. Et ſz gl in.c.ita nos.xxv. q.j.⁊ in.c.cū ecclia.ō cā posſ.⁊ p.dicat qꝫ binus actus in criminalibus facit ꝓ suetudinem. Intellige de ꝓsuetudine large accepta non de ista de qua hic.

6 ¶ Tertiū qō regrit ē ut sit introducta ex certa scientia: nō p errorē qz si talis ē erroꝛ q tollat ꝓsēsū ñ pōt eē ꝓsuetudo qz ō ficit cā.f.ꝓsēsus populi.d.l.ō qbꝰ

7 ¶ Quartū qō regrit ē qꝫ maioꝛ ps populi sit vsa illa ꝓsuetudine. Intellige ō maioꝛi ꝑte populi hñtꝫ ꝓsēsū habilē ad faciēdū legē.vñ pueri mlieres ⁊ furiosi ⁊ hmōi non ꝓputātur in nūero.qz ñ pñt ꝓdere legē.vt in.l.i.ff.ō legi.⁊ nō solū maioꝛ ps ſz oz sint due p tes ppli uel collegij ut i.l. nulli.⁊ i.l. plane.ff.quod cuiuſqz vni.alr sicut legez nō pñt facere.sic nec ꝓsuetudinem.

8 ¶ Quintū qō regrit ē tps ō bitū.ſz q ro quātū tps regrat.ꝛ.pa.in. d.c.fi.ō ꝓsue.qꝫ ſz varie sint opi.tñ istō sibi vr qꝫ ō iure ciuili regrit tpſ.x.an.qz iura regrūt tps lōgū ad introducēdū ꝓsuetudinē.C.q̄ sit lō.ꝓsue.i rubro.⁊ in nigro:⁊ ar.in.l.ij.C.ō fundu.⁊ lōgū tps ē x.an.C.ō ꝑ.lō.tē.p totū.⁊ i gl.dicte.ꝛ. C.q̄ sit lō.ꝓsue.⁊ hoc ſz bar.i.d.l.ō qꝛb⁹.⁊ cy.i.d.l.ii.ō iure āt canonico die qꝫ aut ꝓsuetudo est ꝑter ius. ⁊ sufficit tps.x.an.facit gl.in.c.fi.ō ꝓsue.li.vi.⁊ i c. ꝓsuetudo.xii.di.limita ꝝ ino.in.c. cū dilectus ō ꝓsue.nisi veniret ad ōtra hēduz iuri alicui⁹ ecclie ꝑticularis qz tūc regrit tps ō bitū ad ꝓscriptionē ſecus si cēt ꝯ ecclias vniūsalē. Sz pa.i d.c.fi.ēt idē tps regrit ꝯ ecclias vniū salē.aut ꝓsuetudo ē ꝯ ius canonicū ⁊ regrit tps.xl.an.qz oz sit ꝓscripta.ut i d.c.fi.⁊ i.c.iii.ō ꝓsue.li.vi.dicit tñ.do. anto.i.d.c.fi.qꝫ si papa scit.sufficit tps x.an.qō ē singulaꝛ.si vo ꝓsuetudo cēt ꝯ ea q̄ refuata sūt ꝓncipi i signū spālr ꝓulegij: tūc nā ō iuꝛ ciuili q̄z canonico regrit tps ō cuiꝰ inicio memoꝛia non sit.ut ē tex.i.c.sup qbusdā de verb.sig.

9 ¶ Utr talis ꝓsuetudo tollat legē con-
trariā.ff.q sic.si supior scit ⁊ tollerat
facit glo.in.c.i.ō treu.⁊ pa.⁊ quod ibi
no.Bof. uñ dicit.d.An.q nō requiř
alia ꝑscriptō qr ex q̄ supior videt ⁊ tol
lerat nō videť velle vinculum inicere
Pa.ibi dicit q sufficit bin⁹ vel trinus
actus vt tollaf. Si vō supior ignorat
tūc distingue aut lex ꝓria hz clausulā
derogatoriā ad ꝓsuetudinē.⁊ sic non
valet ꝓsuetudo:qr lex sp loquiť.l.arria
ni.C.de here. Et hoc ver fm.d.Ant.
in.c.fi.de ꝓsue.nisi ex noua cā:vl' etiā
antiq̄ verisilr nō cogitata ꝓsuetudo in
ducereť quaz si ꝓnceps cogitasset ad
nuisset ar.l.si hoiem.ff.mā.est tex.iū
cta glo.in cle.statutū.de elec.vel scōz
Be.in.c.lz de ꝓsti li.vi.nisi lex tñ re-
sisteret ad finē:vt ꝓsuetudinē ꝓteritaz
tollat q patet qñ nō facit mētionem
de ea nisi vt eam tollat qñ alr nō tolle
retur vt pz in.d.c.lz.qr tūc pōt induci
noua consuetudo. Et ita pōt ꝓcedeř
glo.in cle.statutū de elec. Propterea
tenet Pe.de peru.in trac.de canoni-
ca porrōe circa fi.q pōt introduci no
na ꝓsuetudo ꝺ cle.dudū.de sepul. Si
vō nō hz clausulā derogatoriā: vz cō
suetudo ꝺ legē.ar.l.ex facto.ff.ō vul ⁊
pu.sub.dūmodo sit ꝑscripta q̄ ad tollē
dū ius canonicū:qr q̄ ad tollendū ius
ciuile nō oportet sit ꝑscripta:sed suffi
cit tacitus ꝓsensus populi quia secula
res habēťius cōdendi leges etiā ꝺ le-
gem iperatoris ab ipo iperatore.l.oēs
ppli.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ ideo pñt induce
re ꝓsuetudinē:nō sic est ꝺ ius canon
cū. Sed oportet ꝑscripta sit ⁊ non sit
tale ius qđ ꝑscribi nō possit:⁊ ideo qr
laici nō pñt ꝑscribere spūalia.sic nec
ꝓsuetudinē iducere.c.malana.ō elect.
etiā si nō esset mēoria de ei⁹ initio. vt
no.Jo.an.in.c.ii.de prebē.lib.vi.facit
quod dicā.ꝙ.matrimoniū.iii impedi-
mento.xvii.§.i.de statuto.

¶ Sed pone q lex seu statutū hz ex 10
cōicatiōnē annexā in ꝓfacientes:nūqd
idem erit vt ꝓsuetudo tollat.ff.vt colli
go ex Lar.in ꝓlogo cle.Jnn.⁊ cal.d.
An.⁊ Pa.in.c.i.de treu.⁊ pa.quidaz
tenēt q nō excusant facientes ꝺ:etiam
qñ solū eēt preceptiua:quia ex q̄ a ꝓn
cipio ligauit ꝓtrauenientes ad peccatū
nō tolliť et⁹ dispositio.quia ips nō est
modus tollendē obligationis.l.obliga
tionū.la.ii.§.placet.ff.de ac.⁊ ob.Sz
tu tene q si contrariū legis vel statuti
nō est de se mortale peccatū remota le
ge vel statuto nō ligat fm q.ē.dixi ō
lege simplici. Et sic tene q nō crūt ex
cōicati facientes ꝺ rnū ex q̄ p rnū actū
factū est ꝺ legis latorē sciētē ⁊ valētē ꝺ
dicere:⁊ nō ꝺ dicentē. Ubi aūt ignorat
requiriť tēpus.xl.annoz si est ius cano
nicū :vl' si ē statutum ep̄i:⁊ credo suf-
ficiant.x.anni.uñ aū delinquētes sine
rōnabili cā bñ ligabunť ⁊ pena ⁊ cul-
pa:sed post non. Nec ob.q ex q̄ tales
peccauerūt nō poterit induci ꝓsuetu-
do:quia successores pñt extiare q ex
iusta cā nō seruauerūt.facit tex.i.c.cū
oli.de cle.ꝓiu.⁊.xv.q.vlt.c. cū multe.
vbi loquit de lege penali abrogata p
ꝺriā ꝓsuetudinē. Si vō ex rōnabili cā
nō seruauerūt ꝑdecessores:sic etiam
ñ peccauerūt nec ligati fuerūt.facit q
no.archi.in.c.vtinā.lxxvi.di.

¶ Quō interrūpiť ꝓsuetudo.ff. Pa. 11
in.c.fi.de ꝓsue.q si est ꝓpleta ⁊ pfecta
requiriť tps.x.annoruz ⁊ sic intellige
Jo.an.ibidē:alr ñ frāgitur etiā p plu-
res alios ꝺrios actus. Si vō nō est cō
pleta sufficit vnus act⁹ ꝺri⁹.ita q ō no
uo oportet incipiatur ar.l.vbi duo.ff.
de reg.iur.

¶ Utrū ex consuetudine possit intro 12
duci vt exigať aliquid p spūali sine si-
monia.ff. Pe.in.c.suam de simo.q

sic qñ nõ ꝓcessit exactio: ſz ex mera li
beralitate ⁊ deuotiõe populi talis ꝯsue
tudo est introducta. facit. c. ad aplicaz
de simo. vbi dicit ꝯpellendos ad lauda
bilẽ ꝯsuetudinẽ seruandã. Si vo exa
ctio ꝓcedẽs dedit causam cõsuetudini
tũc nó vz cũ hẽat initiũ vicioſuz. ⁊ sic
itelligit tex. i. c. cũ i ecclie de si. si bene
póderet limita hec vt. j. simo. ij. §. xxi.

8 ¶ Sed q̃ztũ ips requit ad istã cõsue
tudinẽ introducendã. §. ꝑda. vbi. s. q
ips. x. ãnoz. tã qz clicos non astringit:
ſz laicos iter q̃s rgl̃r currit cõsuetudo
ex cursu. x. annoz vt cõiter no. in. l. de
qbus. ff. de legi. itẽ qz pia. ⁊ ió etiam de
iure canonico sufficit ꝓfatũ ips. vt no.
glo. in. c. fi. de consue. li. vi.

14 ¶ Utz in oi pacto intelligat actum
qõ est ꝯsuetũ. §. q sic. l. semp in stipu
lationibus. ff. õ reg. iu. tex. est in. l. qõ si
nolit. §. q assidua. ff. de edil. edi. ff. õ aq̃
plu. ar. l. si pt⁹. §. placuit. C. loca. l. ſz. ⁊
ff. de leg. commiſ. l. iiij. q̃ incipit. si fun
dus. ar. ff. õ ꝓscrip. v. l. si tibi. ꝓpterea
dicit bal. in. l. liberto. C. õ ope. li. q qui
cõduxit oparios alio non exꝓſſo teneꝫ
cis puidere i expẽſis ⁊ ferramentis ꝓz
q est cõsuetũ: ⁊ nó alr. allegat. d. §. pla
cuit ⁊ bar. in. l. nemo est q nesciat. ff. de
duo. reis. dicit q si cõsuetudo est q do
ctor legat per substitutũ. intelligitur q
istud possit: ſz non sit actum.

5 ¶ Utz cõsuetudo prana excuset a pe
na hui⁹ seculi. §. fin glo. iiij. di. i. c. de
nicz q sic: si cõsuetudinis prauitas nũ
dũ ẽ declarata p iura. secus q̃ ad deum.
Qõ vez intelligo q non excusat q̃ ad
deũ qñ ignorãtia praue consuetudinis
esset crassa: vtputa ꝺ iura nãle. xxxii. q.
vii. flagitia. Sec⁹ vbi esset ꝓbabile du
biũ sup cõsuetudinis validitate. nã tũc
ignorãtia legis nó ẽ pcñs. vt i. l. regla
ff. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. cũ dilect⁹. de
cõsue. ⁊ qõ no. ino. i. c. ꝓ tuas. õ si. ⁊ gl.
i. c. vno. de postu. ꝓ. li. vi. in. v. decetero

¶ Utz cõsuetudo interꝓtet ꝓuilegia 16
idulgentias ⁊ statuta sicut ⁊ legẽ. §. q
sic. c. cũ dilect⁹. de ꝯsue. l. si de interꝓta
tióe. ff. de legi. ⁊ qõ no. Joan. an. in. c.
qõ dilectio. de ꝯsangu. ⁊ alii.

¶ Ubi habet locũ ꝯsuetudo. §. q i il 17
lis locis vbi viguit. vt no. ꝓda. in. c. cũ
olim de ꝯsue. ⁊ ió nocet ꝺ ꝓuilegia ge
neralia studii in loco vbi viguit: ſz nõ i
alio loco õ qb⁹i aut. hita. C. ne fi. p pa.

¶ Utz papa reuocet consuetudinẽ 18
particulare si de ea nó facit mentionẽ.
§. q non. c. licet. de ꝯsti. li. vi.

¶ Utz oẽs teneant̃ seruare vnã con 19
suetudinẽ. §. q non sed qlibet suã: nec
ẽt consuetudinẽ romãe ecclesie vbi õ
sat eã fidẽ ⁊ articlos eius nec papa mã
dat vt seruet. vide gl. i. c. i. õ sũ. tri. li. vi.
⁊ c. nolite. ij. di. facit c. qñ. de feriis. ⁊
ibi ꝓda.

¶ Utz in his q̃ sunt mere facultatis ⁊ 20
inducat ꝯsuetudo ꝓut est ius priuatũ
in ꝓiudiciũ facientis. §. q nõ. neq ex
donatione mere facta. vt no. in. l. i. ff. õ
seruitu. ⁊ per Ly. in. l. ij. C. q̃ sit lõ. con
sue. ⁊ ꝑ Jo. an. in. c. i. õ cle. ꝯsu. facit qõ
no. ino. in. c. bone el. ij. de postu. ꝓ. vbi
dicit q̃ recepto de lõge veniẽti: nõ ac
quirit̃ q̃si possessio: nec cõsuetudo: ſz
pluries fuerit receptus. ⁊ bar. in. l. cum
de i rẽ õ. ff. de viur. ⁊ l. opas. ff. de ope.
li. dicit q ſz rusticus dederit vnuz par
caponũ p decẽnium ex liberalitate sibi
iuit qs ad molendinũ tuũ non iducitur
ꝯsuetudo: qz isti act⁹ sũt mere facultat̃

¶ Quot actus requiruntur vt quis di 21
catur habere aliquid in consuetudinẽ
§. q in ciuilibus requiritur q sint tot
actus q faciant prescriptionẽ: nã tres
actus aut quattuoz non faciunt cõsue
tudinem nisi sit legitime prescripta. vt
no. glo. in. d. c. cum ecclesia õ cã pos. ⁊
proprie. Uez est q duo vel tres actus

mentur aliquē in possessione quousq3 sit dubium.xviij.q.ii.seruitiuz. In cri/minalibus ,vero ,introducitur per bu/nū actum.vt §.§.v.

22 ¶ Circa omnis cōsuetudo ꝓprie dicta sit obligatoria sub pena mortalis pec/catī.g.q. non:qz ꝯtra quis ,sit lex: siue ha/beat vim legis consuetudo.tñ sicut nō ois lex obligat ad mortale:sic nec ois cōsuetudo. Sola ergo illa cōsuetudo obligat ad mortale que introducta est ea mente vt sit prohibitiua: vel precep/tiua sub peccato mortali:qđ pōt per/pendi qñ cōmuniter tenetur ab oibus q̄ faciens contra peccat mortaliter.

¶ Contemptus fm col/lec.i.c.j.de consti.ꝓprie ē qñ ex sola voluntate ñ'vult qs subicere se statuto:vel p̄cepto obedire.ꝛ non pōt apparere quo ad'hoc extrinsecum nisi post monitionē.Sed si quis transgre/ditur p̄ceptū ex ,cupiscētia:ira vel ne gligētia:aut alia particulari causa non peccat ex,contēptu. Idem tenet Ste. vt refert Lar.in clemē. eos. de sepul. nisi quis ex ,particulari causa induce/retur ,ceptus ad'iterandū:qz tūc etiam videtur contēnere fm eum. Et hoc ve rum quo ad ꝓsumptionē: non quo ad veritatē:qz etiā frequēter factum ex ali qua causa non est contēptus. Disponit tamē consuetudo ,ad contēptū. vt no. Tho.ꝑa 2c.q.lxxxvi.ar.penul.in respō sione vltimi argumenti. pro his facit xi.q.iij.c.excelentissim⁹.vbi ponit aliō esse peccare ex necessitate.aliō ex igno rantia:aliud ex contemptu.

¶ Utrum faciens ex contemptu cōtra exhortationez superioris peccet mor/taliter.§.vt'colligitur ex dictis doc.q̄ aut facit contra: quia contemnit au/ctorem ꝛ illum negando: ꝛ talis con/temptor non solum peccat mortaliter sed si talis superior est papa velut he/reticus debet puniri: vt dicit glo.in.c. generali.de elec.li.vi.ꝛ ,Idem ,in ,cle.i. de eta.ꝛ qualt.ꝛ est infamis.vt no.glo. vi.q.i.infames.Si vo nō contēnit au/ctoris potestatē: sed obseruantiā consi lij.seu exhortationis: ꝛ sic solum pec/cat venialiter si consiliū est reuerentie: vtputa quia subditus deberet facere ta men prelatus nō vult ꝓcipere:sed po/tius consulere.Si vo esset necessitatis quod prelatus consulit: ꝛ nolit preci/pere forte ꝓpter scandalū : sic peccat mortaliter.vt no.in.c.ad aures.ꝛ in.c. fi.de temp.ordi.Si vero ꝯsilium ē per fectionis nec etiam venialiter ,peccat. Et tunc est perfectionis qñ licite potest dimittere.sic no.Archi.vi.di.c. testiñ. ꝛ xxv.dis.§. alias. Et sic intellige glo. ꝛ iura q̄ allegat in.d.c.gnāli.ꝛ ibi Se.

¶ Contentio ꝓprie ē impugna tio veritatis cū cōfidentia cla/moris fm Ambro. Largo autem mo do est etiam sine impugnatione vita/tis de qua dicit.xlvi.di.in prin.nihil est impudētius arrogātia rusticoz qui ga/rulitatem auctoritatem putant.

¶ Quotuplex ē cōtētio.§.q̄ tripler.

¶ Una elationis.ꝛ hec ē de q̄.i.cor.i. ꝛ q̄ hodie ē i secularib⁹ erga doctores qñ aliū magis laudare vidēt ꝯtendūt ꝯ laudatores. Ité circa p̄dicatores cir ca religiosos:aut religiones:ꝛ ꝛ de se ñ sit nisi pcñ vēiale:tñ multotiēs eue/niūt mortalia:puta ꝺtractiōes aut aliō malū iuxt illud. Ubi ē zel⁹ ꝛ ꝓtētio : ibi icōstātia ꝛ oē op⁹ prauum. Jac.iij.

¶ Alia ē disputatiōis:hec ꝓt eē mor talis tripl'r. ¶ Primo qz ē ꝯ veritatem ēt si nō fiat cum inordinato clamore. Et hoc intelligo de re alicui⁹ iportan/tie:puta ꝯ fidē:bonos mores:vel per/tinētia ad vtiles doctrias:ꝛ notabiliter

Mā cōtēcio que fit inter pueros etiaz
ꝫ veritatē non vī peccatum mortale
¶ Secūdo qz ē ꝫ honestatē. vt puta
tra inordinate ꝓtendēdo etiā ꝓ verita
te q; notabile scandaluz sequat. alias
erit venale iordinate ꝓtendere de fi-
de ꝛ huiusmōi. ¶ Tertio qz materia
est ꝓhita. sic vt publice disputare ꝛ cō
tendere de fide ꝛ hmōi: nisi doctis ꝛ
necessitate iminēte: aut ꝓtendere i iu-
dicio de eo qō facere teneī sicut illi q
debēt dare vt habeāt dilationē soluen
di ꝓtendūt. ¶ Alia est cōtentio. litigatio
nis. ꝛ hec ē picolosa ꝓpter multa ma-
la q; ibi imiscentī nō tñ ꝓhibita. alias
ius canonicū esset dānandū. ¶ Potest
tñ esse illicita duplr. ¶ Primo rōne
iniustitie qz scienī litigat ꝫ iustitiā. ꝛ sic
est mortale peccatū. ¶ Secūdo rōne
scādali scilicet illius a q̄ petiī. Et hoc
intelligo si ē scandalū pusillorum non
phariseoꝝ. Et tūc est phariseoꝝ qñ ꝺ
claraī eis sua nō esse q̄ ab eis petunī
vel iniustā cām fouere. ꝛ tñ ex malitia
nolūt debitū facere sed turbanī: ꝛ scā
dalizantur. qz tūc nō ē necesse desiste
re. ſm notata i. §. i. xiiii. q. i. Ale. autem
scḋa scḋe titulo de ꝓtentiōe. dicit con
tentio potest fieri pluribus de causis.
¶ Primo causa malignitaī. vt cum
qs vult iniuste vicere: vel animas sim
pliciū puertere. ꝛ sic ē peccatū morta
le ꝛ ꝓhibet. ii. thi. ii. Noli contēdere
verbis. Si tñ hoc fit i his i qbus nul
lū ē periculū ꝛ ex quadā lenitate nō erit
mortale pcñ. ¶ Secundo causa ne-
cessitatis. ꝛ hec nō ē pcñ. Vñ glo. sup
illud ꝓuer. Nō ꝓtēdas aduersus ho-
minē frustra. dicit nō vetat cōtētionē
ꝫ male facientē vt corrigaī qz frustra
nō fit: ꝫ certa necessitas cogit. ¶ Ter
tio ex causa exercitationis. ꝛ hec nō ē
mortale peccatū. ꝫ aliqñ ꝓtingat esse
venale pcñ ꝓpter indebitū moduz

¶ Quarto causa eruditionis. ꝛ licet.
¶ Quinto ex quadā titulatōe glorie.
vel honoris ꝛ sic ē pcñ venale. sic fuit
Luce. xxii. Facta ē ꝓtētio qs eoꝝ ꝛc.
¶ Sexto ex cā conat⁹ bō e opatiōis ꝛ
hec ꝓcipiī luce. xiii. Cōtēdite itrare p
angustam portam. ꝛ hec est meritoria.

Continuum ē priī
nō intermissas cōiunctio. vni
tas est sine mixtura.
¶ Cōtigua dīr q̄rū extrema se conti 1
gunt. v. phi. Et ideo est differentia in
ter continua ꝛ cōtigua quia continua
sine medio. contigua cū medio stant.
no. Se. i. c. vnico ꝺ ꝓsc. ec. vl̄ al. li. vi.

Contractus est ſm
gl. rar.
in ti. de negocijs secularib⁹ q̄
si in prin. vltro citroq; obligatio ex
voluntate ꝛ pacto surgens partium.
¶ Quot modis ꝫhitur. &. q. iiii. mo. 1
dis. re. ꝺ bis. lr̄is ꝛ ꝓsensu. isti. de obli.
in fi. De quo dic vt. j. obligatio. §. iii.
¶ Quasi ex⁹ aūt ē obligatio q̄ pue- 2
nit nō ex ex⁹: vel maleficio: vl̄ q̄si. ex
q̄daz medio. sicut qñ qs agit negocia
alteri⁹ sine ei⁹ mādato aut exercet tu-
tellā: vl̄ est curatoꝝ ꝛ hmōi. vt insti. de
ob. que ex quasi contrac. na. per totū.
¶ Quomodo dolus ānullet contra- 3
ctum. vide infra. Dolus. §. viii.
¶ Utꝝ ex⁹ itelligaī geri ſm ꝓsuetu 4
dinē loci. ꝫ nō exprimaī. &. Ma. i. c.
cū. Mḋ. ꝺ ꝓsti. q; sic. no. bar. i. l. nemo
ē q̄ nesciat. ff. de duo. re. sti. facit. §. con
suetudo. §. xiiii. Et no. q; vt dicit gl. i. l.
si vno āno i ꝺ. sed trāsactio. ff. loca. q;
ex q̄litate ꝛ nā ex⁹ ꝺba accipiunt ꝫ
ꝓpriā significationē: vt ibi vbi dona-
tio accipiī ꝓ trāsactiō e. facit. l. i lege. c.
ti. ꝛ no. de re. iur. l. nō vī. ꝛ ita talia sūt
predicata qualia subiecta esse oñdunt
ꝛ econtra. xxxii. q. vii. apostolus. Et de

hoc vide.j. Religiosus.§.xviiij.

5 ¶ Cótract⁹ aliq sūt bone fidei.l.ēptio vēditio locatio ꝓductio.mādatū. ꝺpositū. Societas.pignus. comodatum.ꝛ pmutatio. Alii sūt stricti iuris.l.stipulatio.mutuū ꝛ similia. Bone fidei dr̄ ꝓpter duo. ¶ Primo.qz si dolus dat cām eis nō tenēt. ¶ Scꝺo qz venit vsure ex mora.ꝛ iudex potest estimare ex bono ꝛ eq̄ qd venit recōpēsādū: vl restituendū.nō sic in ℭctibus stricti iuris.vide gl.in.§.actionū. instit.de actio.

6 ¶ Cōtract⁹ qdā dr̄ noiati.vt venditio.locatio ꝛ huiusmodi.quia habent propria nomina eis soluz cōuenictia.

7 ¶ Cōtract⁹ alij dr̄ inoiati.q sunt.iiij. ¶ Primus do ut des. ¶ Scꝺus do vt facias. ¶ Tertius facio ut facias. ¶ Quart⁹ facio.ut des. Ltiō dr̄ inominati qr noīa eox pr̄ nō habent ℭcub⁹ ꝓuenire.ꝛ isti sequuntur nām ℭctuū nominatox q eis assimulātur.l. nāles.§.sed si facio.ff.ꝺ ꝓscrip.ver.

Qontritio fm q no. S.Bo.in. iiij.di.xvi.ar.i.q.i. ꝓme ꝓtis est dolor volūtarie assūptus ꝓ peccatis cū ꝓpōsito ꝓfitēdi ꝛ satisfaciēdi. Et no.q sicut ꝓteri aliqd dr̄ qñ in minimas ꝑtes frangit ꝛ q̄si anihilat. Frāgi āt qñ solū in magnas ꝑtes diuiditur: sic metaphorice cor hois dux dr̄ q̄n diu diuine ispirationi q̄si manui se tangenti nō cedit.sicut dux est qꝺ tactui non cedit.sed obviat.i.dū in affectu peccādi morat. Cōterit āt qñ affectus peccati fm oēm sui ptē i eo totalr̄ destruitur.i. qñ volūtas.pfecte recedit. Frāgitur vo solū q̄n resipiscer̄ incipit: q̄uis nūdū totalr̄ ꝙuertat.ꝛ sic dr̄ atteri nō ꝓteri.

¶ In q̄ differt ꝓtritio ab attritione.&. fm Fran.ꝛ alios theo.q in duobus ¶ Primo qz attritio est dolor imperfectus. Cōtritio vo est dolor perfectus. ¶ Scꝺo qz attritio est dolor sine gr̄a gratū faciēte.sz nō ꝓtritio. Et iō ꝓtritio ꝛ attritio mālr̄ idē sūt sicut domus obscura ꝛ illuminata. Attritio quippe est lux aurore q̄ crescēdo fit meridies. i.cōtritio. Et aduerte fm. S. Bo. vbi s.q⁹ duob⁹ modis qs ꝓterit. Una superius elcuās q̄ ē spes venie ex cōsideratione diuine misericordie. Alia ꝺorsū deprimens que est timor pene.ex consideratione diuine iusticie.

¶ Utr dolor ꝓtritiōis debeat esse maximus.&.q.s.ar.ij.q.i.q⁹ duplex est dolor. Un⁹ i voluntate q nō ē aliud q̄z ꝑfectio displicētia.ꝛ iste ꝺr̄ ee maxius i gne.i. i cōparatione ad alios dolores oīum tpaliū. Un̄ in cāu in q̄ ꝓtigeret uel cōmittere pcm̄ mortale.uel incurrere dānū tpaliū.aut mortē.qlibet tenetur magis eligere penā q̄z peccare:uel peccat se. Nō ꝺr̄ tn̄ fz.S.th.in quol ꝺescēdere i spāli ad hanc penā.imo stulte facit q se ip̄m in hoc solicitat. Et alius dolor i sēsualitate q causat ex ꝓmo dolore vel fz necessitatez nature ex motu supiorū virtū quē sequūtur iferiores: vel fz electionē ꝑut volūtas excitat dolorē illū ꝛ sic nō est necesse q ꝺolor ille sit maximus.imo nec etiā ē necesse dolore isto modo. 2

¶ Utr i dolore cōtritionis possit esse excessus.&.scūs Bo.vbi.s.q.ii.q⁹ nō Primo mō accipiēdo ꝓ displicentia rōnis. Sed scꝺo mō ,put est passio sēsualitatis sic. Un̄ si aduertit q⁹ nō pōt sustinere sine magno detrimēto tenet tēpare. si āt n̄ aduīrit.ꝛ iō nō tēpat nō credo peccet: qz habat opaz rei licite

4 ¶ Utr hō semp ꝺbeat ꝓteri.&.q.s. ar.iii.q.ii.q⁹ sic. Aduertēdū tn̄ est qꝺ est duplex ꝓtritio seu ꝺetestatio peccati quedā in habitu.ꝛ ad hāc tenetur etiā post peccati ꝑfectā remissionē: quia vt dicit Hugo.de sā.vic. Cū de⁹ absol-

uit aliquē a peccato obligat eū vinculo detestatiōis ppetue. quedā est i actu. ⁊ ad hāc nō tenet sp: sz p loco ⁊ tēpore s. cuz recogitat peccata sua. intellige d mortalib⁹: qz d venialib⁹ nō est necesse hābe ptritionē. vt. s. pfessio. i. §. xxviii Aduerte hic qp fz Tho. in. iiii. di. viii. nō sufficit ptritio gñalis qū hō spāliter pcā sua mortalia hz i mēoria q̄ sibi ad huc nō sūt remissa: sz oportet sit spāl' de eis: sed postq̄ sunt remissa sufficit gñalis. Attēde etiā fm Hen. de gan. i q̄. qp circa pcūm pūt ꝓsiderari. Prio subā act⁹. Scdo aliqd bonū qd̄ cuēit ex pcō: puta filiū generatū ex adulterio. Tertio mordinato act⁹ ipsi⁹ adulterij. Nō tenet ergo hō dolere d subā act⁹: neq̄ de bono secuto ex eo: sz solū de mordinatiōe act⁹. Et ió sz hō nō possit dolere de delectatiōe quā hūit: nec de filio gñato nihilominꝰ nō ē ex statum salutis: sed sufficit dolcat qp talē delectationē ⁊ filiuz habuit ex inordinato modo ⁊ cum offensa dei.

5 ¶ Utr hō teneatur ꝓteri statī cōmisso mortali. §. qp nō: qz sicut ꝓceptū d lectatiōis dei q̄ntū ad actū interiorez nō semp obligat: sz solū qñ mā occurreret: practice: nō speculatiue. s. cū cōsiderat de⁹ vt diligēdus vel nō diligēdus tenetur hō iudicare vt diligēd⁹ ⁊ diligere: sic ⁊ pcūm mortale cōmissum si mēti occurrit pratice. vel vt mā dlectationis: vel detestatiōis tenet hō iudicare detestādū ⁊ detestari. fm Pe. d pal'. in. iiii. vel' dic. vt. j. volūtas. §. vi.

6 ¶ Quis est effect⁹ ptritōis. §. qp ē remissio culpe ⁊ pene. de pe. di. iii.

Ontumacia est q̄dam

volūtaria iobediētia q̄ qs monitionē iudicis iplere ꝓtēnit: ita elicit ex c. ii. de do. ⁊ ꝓtu. iūcta glo. in v. ꝓtumaciter, ⁊ ibi no quō fit multz modis ⁊ cō tumacia ꝓpe in nō faciēdo volūtarie. qd̄ facere scit se debere: vt pz in. d. gl.

¶ Utrū excōicat⁹ p ꝓtumacia absolui debeat anteq̄ satisfaciat de expensis. ⁊ caueat de sistēdo in iudicio. §. non sit vere fuit ꝓtumax. Secus si ꝓsūptue: puta qz impedit⁹: tū nūdū ꝓstat si hoc allegat ⁊ petit: absolui d̄bet. vt in. c. venerabilib⁹. §. idē est etiā d sen. ex. li. vi.

¶ Utr lite nō ꝓtestata testes pūt recipi ꝓ ꝓtumacē ⁊ ꝓcedere ad sniaz diffinitiuā. vid. c. qñ frequēter. vt li. ñ ꝓte.

Ontumelia est vt colligit ex Tho. scda scde. q. lxxii. ⁊ Alex. scda scde trac. de ꝓtumelia: qñ qs id qd̄ est ꝰ honorē alicui⁹ deducit i noticiā ei⁹ ⁊ aliox sine p signa sine per v̄ba. ⁊ differt a ꝓuicio ⁊ iproperio. nā ꝓuiciū iportat gñalr d̄fectū culpe ⁊ pene. Cōtumelia v̄o solū culpe. Vñ si qs dicat alicui iniuriose eum cē cecū: aut claudū cū sit: ꝓuiciū dicit sz nō ꝓtumeliā. si āt iniuriose dicat eū furē. nō solū ꝓuiciū sz ēt ꝓtumeliā ifert. ⁊ hoc fz theologos: sz fm legistas ꝓuiciū dr a colloctōe vocū cū i vnū pl'es voces ꝓferūt ꝓuiciū appellat q̄si ꝓuocū. ita dicit textus i. l. ite apud labeonē. §. ꝓuiciū. ff. d iiur. ⁊ pōt fieri etiaz abnīn. vt cū gs ad domū tuā venerit te abnīte: nec tñ q dicit: sz ⁊ q ꝓcitauit alios ad vociferationē ꝓuiciū fecit. vt i. d. l. ite ap. ⁊ oz sit adūsus bonos morez vociferatio. s. ad infamiā vl iniuriā vl iuidiā alicui⁹: alr nō ē ꝓuiciū ⁊ qp i cetu dictū sit. vt i. d. l. ite apd labeonē. ipropriū v̄o ppe ē qñ aliqs iniuriose alteri ad mēoriā reducit aliquid qd̄ ꝓtulit ei necessitatē pacīti. vñ ecc'. xx. Exigua dabit ⁊ multa ipropabit Accipit tñ vnū qñqz p alio. vñ alex. vbi. §. ita diffinit. ꝓtūelia ē pcūm ex ipropperio sermonis manifesto tēdēs ad nocumentum proximi.

1 ¶ Vtrū ꝓtumelia sit pcīm mortale.ꝛ. ꝓ3.s.Tho.ꝛ ale.vbi.s.q ī pcis v̄bo ꝛ marie attēdendū ē quo affectu v̄ba ꝓ ferant. Si ergo intētio ꝓferēt ad hoc ferat: vt ꝑ v̄ba q̄ ꝓfert auferat honorē alteri⁹ hoc ꝓprie ꝛ p se ē dicere ꝓuiciū vel ꝓtumeliā: ꝛ hoc ē pcīm mortale ñ min⁹ q̄ furtū. Si āt v̄ba ꝓuicij vel cō tumelie alteri diceret nō aio de honorādi: ꝓp correctiōē vel hmōi ñ cō uiciū dicit' vl' ꝓtumeliā ꝓpe ꝛ formal'r ꝓ accīs ꝛ māl'r inq̄ntuꝫ.s.dī id qō ꝑt ee ꝓuiciū vl' ꝓtūelia. Ad hoc pōt ee q̄ q̄q̄ vēiale pcīm sicut q̄ ꝓuiciū ñ ml' tū ē honestās ꝛ ꝓfert ex aliq̄ ai leui tate vel leui ra absq̄ firmo ꝓpōsito ō honestādi. vt puta q̄ intēdit ꝓtristaī le uiter solū aliquē. q̄q̄ nulli vt in du bio sequēti. vñ hūda est magna discre tio vt moderate hō talibus v̄bis vtaī q̄ posset ee ita ḡue ꝓuiciū q̄ auferret honorē ꝑ q̄ ꝓfert: ꝛ posset hō pec care mortal'r: et si nō itēderet de ho norationē alteri⁹: sic grauiter pcuriēs i ludo nō caret culpa. ꝛ teneī ꝓuiciator vltra peccatū fm illico. de lira p se vl' ꝓterpositā pson̄ā dicere suā culpā ꝓtu meliato vel saltem signa eqpollēta ei oñdere nisi deꝑhendat q̄ ꝓtumeliat⁹ ei remisit iniuriā: puta q̄ ridet cū eo ꝛ hmōi. excipiī ꝓlat⁹ ꝛ pīa. q corrigen do lꝫ excedat ñ teneī petere' venīā ꝓ3 Aug. i rla: dūmō ñ fecerit a ꝓposito ꝛ pot⁹ h nore vidicte: q̄ sic teneret sal'r petē venīā. ō q̄ dic vt. j. correctō 1.§.u

2 ¶ Vtrū liceat cā correctōis dicere cō uiciū vel ꝓtūeliā ꝓ.ꝓ3 tho. vbi.s. q si cut licet v̄berare: vel i reb⁹ dāmifica re cā disciplīe: ita ꝛ ꝓuiciuꝫ dicere: si cut dñs discipulos stultos. ꝛ ꝑau. cō rinthios insensatos. Dicit tñ Aug. i li. de ser. do. in mōte raro ꝛ ex magna ne cessitate obiurgatōes sunt adhibēdę i gb⁹ nō vt nob: ꝓ3 vt dño putaī istem⁹

3 ¶ Vtr̄ hō teneaī illatas ꝓtumelias su stinere. ꝓ.ꝓ3 scīm Tho. vbi.s. q sic q̄n tū ad ꝓparationē ai. l. q̄ op⁹ eēt sicut ꝛ alia dāna: ꝓ3 q̄ntū ad actū nō sp. ali q̄ cui tenemur nō sustinere. ¶ Pōt qn̄ cederet i bonū ei⁹ q dicit vtpota ad rep̄mēdā ei⁹ audaciā ne talia diceret. iuꝛ illō ꝓuer. xxvi. rñde stulto iuꝛ stul titiā suā. ¶ Sc̄o bñ ex sufferētia alio rū ꝓfect⁹ impediret vñ Gre. i hō. xx. sup Ezec. Dicit igt q̄z vita i exēplo imitatōis ē posita debēt si pūt detrahētiū sibi v̄ ba cōpescere: ne eoꝛ ꝓdicatione ñ au diant q audire potērāt: ꝛ i prauis mo ribus remanentes bñ viuere ꝓtēnant.

Qorea vtrum sit licita. ꝓ.vt colligo ex dict̄ doct. q sic: si. vii. incurrūt. ¶ Primū tps debitū. l. q nō sit deputatū oꝛōni necessarie vel pie vñ tenēt mgr̄i vt re fert Ri. in. iii. di. xxxvi. ar. iii. q. iiii. q ē peccatū mortale coreas ducere dieb⁹ dñicis pp dictū Aug. di. q facerent meli⁹ scie iudeoꝛ si lanā fillarēt q̄z to to die i neomenijs ipudice saltare. qō qdē credo vez q̄ omissa missa vl' ꝓdi catōe aut vesꝑoꝛ celebratōe ꝛ hmōi i tēderēt: vl' ꝑ notabile spaciū puta ꝑ ma iorē ꝑtē diei: alīs nō facit. l. fi. C. ō fer. ꝛ c. q die ō ꝓse. di. i. ¶ Sc̄ō: ꝓsona ꝓue nies. nā ecclīasticis ꝓlōis ꝓhibēt. xlvi di. c. clicuꝫ. de ꝓse. di. v. c. null⁹ ꝓsby teroꝛ. c. ñ oꝫ. el ꝑmo. ar. xxxiii. di. ꝓsby teri diacones ita q̄ credo eos peccare mortal'r nisi forte modicitaī ꝛ q̄litaī co rizādi excusaret: puta i secreto ꝛ hmōi ¶ Tertiū mod⁹ honest⁹: nā hōestas ē vnū iuris ꝑceptū: ist. ō iusti. ꝛ ii. §. iuꝛ ꝑcepta. ꝛ iō si fiet modo ihōesto ē pcīm mortale: vtpota gestūsuō ib⁹ ꝓuocāti b⁹ ad libidinē: cāt⁹ mulīb⁹ vi' cū ozna mēt⁹ lasciuis ꝛ ihōestis. facit ꝓmiū. fi'. veteris. §. illō vo q illos ludos appellꝫ er q̄b⁹ cria oriūt. ¶ Quartū recta itē tio: q̄z si fiet ad ꝓuocādū ad libidinē vl' alio malo fine vt fuit cōīt ē pcīm mōtale

Secus si ex aliqua leuitate supdie: vel inanis glie. Nam si quod intendit est peccatū mortale: sisr ⁊ ipsum op⁹ si veniale: erit veniale. ar. c. vide. i. q. i. ⁊. xx. iii. q. i. noli. ⁊. c. militare. ¶ Quintū locus aptus. s. pphan⁹ nō ecclia seu alia loca sacra vel religiosa: qz videt mortale corizare in loco sacro. ar. c. decet de sinu. ec. li. vi. ¶ Sertū raritas corizationis. Nam Rod. dicit qp coreas ducēs ex cosuetudine peccat mortalit Corizāte aūt raro ⁊ sine corrupta intēcōe dicit nō audeo dicere qp peccet mortalr sz nec audeo excusare a mortali: cū ingerat se piculo alios puocandi ad libidinē ⁊ exēplo suo alios ad similia facienda puocare. ¶ Septimuz stabilitas corizantis. Nam qui ita fragil est qp sz bona itentiōe corizare incipiat tñ nō exit qn ad libidinē mortalē puocet peccat mortalr aduertens de tali sua fragilitate se ingerēdo: qz eccli. iij. Qui amat piculū pibit i illo. ⁊ ppterea qz dicit Die. in q̄dā homel. Non credo viro si dicat se illesuz euasisse a talibus spectaculis: cū Dauid ex eo qp vidit Bersabee lauantē se puocat⁹ sit in libidinē: hec ille. Et etiā qz pfate ꝯditiones nō inueniunt in coreis nr̄is tpis: iō nō video quō sine mortali peccato eas facit ex cōsuetudie sicut cōiter fiūt. Dicit tñ Alle. scda scde ti. de ludo. qp lud⁹ uel saltatio q̄libz puenit ex spirituali iocūditate: ⁊ sic ē meritori⁹ sicut Dauid lusit ⁊ saltauit cora archa dñi. Aliqñ puenit ex recreatōe vel exercitatione. ⁊ sic pōt ee sine pcō. Aliqñ ex dissolutiōe mentis lascue: ⁊ sic est peccatū. s. mortale vel veniale ꝓm qp dictū ē. ¶ Utr inspectio coreaz ludoz vel ioculationū sit peccatū. ꝝ. Alex. vbi. s. qp inspectio q̄dā est in trānsitu nō tendens vlteri⁹ ad delectationē peccati mortalis: ut fornicatiōis: ⁊ hec ē uenialr. Queda est studiosa in q̄. s. est fomentū pci mortalis ⁊ hec q̄libz est pcm mortale: intelligē qñ aduertit de piculo: vel cogitatiōis morose vel opis. Itē ioculario q̄dā est hystriōica: ⁊ q̄dā cōzealis mulierū lascinaz: q̄dā cā exercitij vel fastidij tollēdi siue accidie vitāde. Inspectio ergo studiosa iocularionis ꝑme ⁊ scōe ꝯgere pōt in mortale pcm. tertie ꝯo ⁊ q̄rte pōt ee venialis: ⁊ aliqñ meritoria

¶ Correctio prelatoz impunitēdo subditos ⁊ increpādo nō dz fieri ad nocēdi: qz sic peccaret mortalr si ꝯliberate ⁊ i notabili nocumēto. sec⁹ si in modico malo uel indeliberate: sed dz fieri zelo caritatis ꝓximi. s. ad bonū subditi delinquentis ut corrigat: vel ad aliozz bonū: ut vel umeāt filia facere: uel quietius viuāt. ut. xxij. q. v. prodest ¶ Qualis dz esse. ꝝ. qp miscēda est seueritas cū lenitate: ut neq; multa asperitate vlcerent subditi: neq; nimia benignitate soluant se ꝓsequi. ut ꝓsequi in. c. disciplina. xlv. di. ⁊ p totā distin. ⁊ post⁹ dz declinare in benivolētiam q̄z seueritatē. ut in. c. lz. ea. di. 50. di. ponderet.

¶ Quid si excedat modū. ꝝ. qp pōt appellari ab ea etiā si sit religiosus qō ꝓbatur in. c. reprehensibil. de ap in fi. nullus enim negāda est defensio etiā si sit excōicatus. c. cū inter de excep. Non tñ tenet plat⁹ moduz excedēs petere veniaz a subdit ut in. c. qñ necessitas. lxxvi. di. qō verū nisi ex malignitate seu odio faceret: qz tūc tenet facer, venia qz tenet iniuriaz. ff. ad. l. acq. l. quē admodū. §. magister ut no. in gl. i. d. c. qñ. tex. est in. l. nec mgr fanb⁹. ff. ō iniu. ¶ Utr peccet mortalr plat⁹ nō corrigēdo. ꝝ. qp si loqmur de punitōe i pcō occulto nō tenet plat⁹. imo nec dz nisi secrete. Si vo in pcō manifesto sic tenet plat⁹ de ꝓcepto eā facere sub

pena mortalis peccati ar.lxxxiii.di.p totū ⁊.ii.q.vii.q nec reguminis nisi in casu qñ videret nō expedire cōitari nec illi q corrigēdus ē qz i.d.c.pdest di sine plectēdo sine ignoscēdo hoc solū agit vt vita hominū corrigat ⁊ fm illū finē dz eā exercere vl omittere facit.c.ipsa pietas ea.cā.q.iiij.⁊ in.c.cōmēdationes.xliij.di.⁊ i.c.vt ꝓsiturē ſo.di.Si vo ñ expediret cōitari nec etiā noceret ⁊ omittēdo pficeret delinquēti ad emēdationē licite omittī ⁊ ex debito.Si nō expedit delinquenti correctio ſz tñ cōitari nō ē omittēda. Si vo loqmur ō correctōe q̄ fit vbo vl doctrina sic tenēt multo magis q̄ aliqs alius sine peccatū sit secretū: sine publicū vez ē qz secreta dz secrete corrigere als si nō corrigit ⁊ emēdat cuz pōt peccat mortalr.xliii.di.sitte rector itellige in crialib⁹.⁊ sic intellige gl.xxv.di.ſ.als ea demū q̄ dicit q ta citurnitas in prelato est mortale peccatum.Et hoc etiam limita in secretis fm qd dico.j.correctio fina.§.vi.

4 ¶ Utz prelatus exñs in pcō mortali peccet mortalr corrigēdo.R.qd sic fz Pe.de pal.i.iiij.di.xviij.etiā si peccatū suū sit occultū.qz suspēsus ē coraz deo.facit ad hoc.ii.q.vij.q nec ⁊ ō cō se.di.v.c.fi.hoc limitat idē Pe.i plato i spūalibus secus ō plato i tpalibus qz si iudex suspēdit aliquē latronē nō peccat mortaliter ſz sit ipse in mortali. Idē tz.S.Tho.i.iiij.⁊ sequit Archi. ſo.vi.cū exaudiero ⁊.iij.q.vii.§.idē testatur i plato corrigēre pdicando in mortali ēt occulto qd peccat mortalr Secus si corrigit p modū magisterij publice docēdo.i.legēdo scripturam sacrā qz si ē occult⁹ vt dicūt qdaz nō peccat mortaliter ſz solū qñ ē notorius qz scādalizat frā.i.ij.tz q si peccatū ē occultū ⁊ ei quē corrigit ⁊ alijs,astāti bus qd sine peccato corrigit ⁊ auctoritates q̄ vident dicere ōrīū dicūt intelligēdas qd digne nō pōt corrigere ſz si peccatū ē notoriū sic nullo mō pōt corrigere qz scādalizat corrigēdo auctoritatē ⁊ pdicationē.Tu aduerte qd si cāus occurrēt correctionis i q̄ crīs in mortali nō hz opportunitatē ꝓterendi ō peccato suo sic vā cōpinio Fran. Sed si hz opportunitatem ⁊ non facit quod in se est vt conteratur cuz sit suspensus quo ad se peccat mortaliter officium exequendo.c.fin.de temp.or.

¶ Correctio fraterna ē mōitio caritatiua ffris de emendatione peccatoz ex fraterna caritate,pcedēs ⁊ hec ē de pcepto oib⁹ fz R̄i.i.iiij.di. xviiij.ar.ii.q.i.⁊ qz ē pceptū affirmatiuū ideo non obligat nisi p loco ⁊ tēpore debito

¶ Utz omissio frāt ne correctōis sit 1
mortale peccatum.R.R̄i.vbi.ſ.qd tri plr pōt omitti. ¶ Primo meritorie qñ hō nō corrigit.qz nec tps nec locꝰ ē corrigēdi ⁊ expectat illō. ¶ Secūdo cū peccato mortali qñ.ſ.homo sperat posse fratrē a peccato retrahere.⁊ tñ ꝓpter icomodū corpale vel tēporale omittit qz tūc ordinē caritatis puertit plus diligēs bonū tpale q̄ aiaz ꝓximi. ¶ Tertio omittit cuz pcō vēiali qñ.ſ.ꝓpter icomodū tpale fit tardior tñ si crederet posse reuocare si dimitteret adō.iiij.fz Th.ſcā a ſcē.q.xxxiii.ar.ii.qd pōt omitti sin̄ peccato imo meritorie qñ metuit ne ōteriores fiāt vel ne alios a bona vita ipediāt adde v.fm glo.in.c.q alīū de hēr.i pecca/to cōmisso qō nō hz pseuerantiā.qz nō tenet corrigere glibet ſz solū plātus.Secus si hēret pseuerātiā qz teneret glibz sicut tenet i peccato cōmittēdo adde ⁊.vi.qd pecatū sit mortale

vel veniale talis qualitatis q̄ hȝ causare mortale alias de pcó veniali nó tenetur corrigere aliquē de pcepto

2 ¶ Vtr teneamur q̄rere q̄s corripiamus. Respondeo ꝑm Tho. vbi. s. q̄ nó q̄ bñficia q̄ nó debemus certe p sone sed cōiter oibus sufficit si ipedimus primis occurrentibus. alioquin oporteret nos facere ꝓtra illō ꝓuer. xxiiij. Me q̄ras ipietatē in domo iusti.

3 ¶ Vtr subditi teneant corrigere ꝓlatos. ꝛ. Ri. vbi. s. q. iii. q̄ loquendo de correctione fraterna ꝛ humili sic sed de correctione icrepationis vl' pūitōis ñ: nisi manifeste errarēt i fide tūc eni si nó essēt superiores iudicātes vl' nolent inferiores possent q̄ hȝ sis fddit hȝticū oi catholico iferiorē non solū quo ad forum intrinsecum: sed etiaȝ extrinsecum facit. ad hoc quod no. ii. q. vii. in. c. lecuti ꝛ in. c. paulus.

4 ¶ Vtr existēs i pcó mortali excusef a p̄cepto fraterne correctionis. ꝛ. ꝑm Ri. vbi. s. q. ii. q̄ peccator aut ē occultus aut manifestus ꝛ ē correctio i publico ꝛ in occlto. Peccatori aūt manifesto nó lȝ corrigere in publico ꝓpter scādaluȝ. q̄ cū talis correctio sit assūptio vbi dei nó dȝ ꝓpter sui dignitatem manifeste assumi ꝑ os manifeste polutū ne vbū dei vilescat i cōspectu hominū. Si aūt peccatū ē occultū ꝛ corrigit in occulto aut manifesto ꝑm q̄ factū exigit ꝛ hoc fac humilr suaȝ ꝑuitatē recognoscēs nó peccat corrigēdo imo teneꝫ. q̄ pcūi non absoluit hoiem a p̄cepto nec ꝓpterea hō ē ꝑplexus q̄ si vult facere quod in se est dūs paratus ē sibi remittere peccatū

5 ¶ Quo ordine est ꝓcedēdū i correctiōe fraꝛna. ꝛ. ꝗ Tho. vbi. s. q̄ peccata publica publice sūt corrigenda. In peccatis vo occultis locuȝ hȝ q̄d dī Mat. xviii. di. Si peccauerit in te frater tuus vade ꝛ corripe eū iter te ꝛ ipm solū q̄ si videt nó ꝓficere dicat ꝓlato secrete q̄ possit prodesse vt not. Pa. in. c. nouit de iudi. Et de hoc vide. j. Denunciatio.

¶ Quid si scio pcūi alteri⁹q̄d q̄ commissit ignorat. ꝛ. vt colligo ex Bo. i tit. de pnia. ꝛ Rod. q̄ si pcūi ē tale q̄d nó excusat ignorātia tūc aut non pōt ꝓbari q̄ occultū ꝛ sic si spero de correctiōe teneor dicere alʒ. nó. ij. q. vii. plerunq̄ q̄ efficeret peior. ſȝ debeo secrete reuelare ꝓlato q̄ possit ꝓdesse Si aūt pōt ꝓbari tūc si ē ꝓlatus suus teneꝫ ei dicere q̄ ei ꝓcipiꝫ. Si peccauerit ꝛc. Bath. xvij. Si. vo ñ ē ꝓlatus. aut sperat d̄ correctōe ꝛ sic teneꝫ ei dicere. aut nó sperat sed de deteriratōe ꝛ tūc nō teneꝫ ꝑm ꝓdictos nisi q̄ñ sequereꝫ ex talip̄cō alior ꝑiculum seu malū vt puta q̄ administrat sacramēta cum non sit sacerdos ꝛ hmōdi Pa. tū i. d. c. nouit tȝ q̄ indistincte teneꝫ siue efficiaꝫ melior siue peior q̄d credo vex q̄ñ facit ad bonū alior taꝫ correctior sperat q̄ fiet iustitia alʒ nō credo teneaꝫ. xi. q. iij. q̄ñ vbi apertus ter. Dic. Si vo ignorātia eos excusat nō credo teneaꝫ dicere nisi q̄ñ videret q̄ desisteret vel fieret alicui sacramento iniuria.

6

Corporalia altaris debent eē d̄ puro pāno lineo ab ep̄o bñdicta nó de pāno intincto aut de serico. c. cōsulto de cōse. di. i. que non debēt lauari ꝑ feminas nec tāgi. xxiij. di. sacratas ꝛ de cōse. di. i. nemo cl. ii. Unde ministri altaris debent habere pelum nouū quū ꝓ ipsis lauādis teneant. ꝛ quā in sanctuario ꝓiciāt vt in d. c. nemo. Et similiter de aliis altaris paramētis dī ibideȝ. Sed hodie per cōtrariā consuetudinē derogatū est ꝛ

credo excuſet de alijs. ſed nō de cor-
poralibus ꝓpter rōnē poſitā in. d. c. ſ.
ne fragmēta dñici corporis male tra-
ctēt. t iō ꝟria ꝓſuetudo ēet irrōnabil
t credo obliget de ꝓcepto etiā hodie
ex quo ꝓſuetudo nō pōt ei derogare.
Siꝛ etiā forte poſſet dici de pala altā
ris cadē rōe. Sed no. q credo ſuffi-
ciat ſi ſolum prima lauatura ,pijciat
intra ſāctuariū ,ꝓpter liē rōis ꝓdicte

1 ¶ Ētꝫ poſt lauationē ſint itez ꝓſecrā
da. ꝛ. q nō. q: ꝫ amitus recedat lauā
do t de alio ponat nō ,ꝓpter hoc mu
tat forma: nec bñdictio fiat in ſupficie
ipſoꝝ. Idē dico ſi repetiātur dū raptu
ra nō fuerit tāta q corrūpat formā. q
tūc ē qñ ē tāta q ,p corpalibꝰ vt non
poſſēt ,p hoc faciūt uo. i. c. i. ō ꝓſe. ec.
vel al. vide de hoc. ſ. Benedictio. §.
i. cū ſequentibus.

Corpora ſāctoꝝ vtrum poſſint trāſfer
ri de loco ad locū. ꝛ. q nō ſine
licentia ep̄i de ꝓſe. di. i. corpa. Et hoc
vez qñ iam erant tradita ſepulture.
l. vltima. ff. de reli. t ſūp. fu. Et de hac
materia vide. j. Reliquie. per totum.

Corpore viciatus dr̄ qui
ꝫ membrum
debilitatū: vel mutilatū. Debili-
tatū ꝫ q eū ꝫ iefficax. vt oculū ce-
cū. manū aridā mutilatū q ipſo caret

1 ¶ Corpore viciati vtrū ſint ,p̄mouen
di ad ſacros ordines. ꝛ. vt no. i ſū. lv.
di. q aut ſūt ſpōte viciati i quocunqꝫ
mēbro. t tūc nō pūt ,p̄moueri t ,p̄mo
ti deijciunt. c. penitētes ea. di. q: ſunt
homicide. c. ſi qs. ea. di. t. c. q ptē. ibi
dē Do. i apparatu tꝫ q pōt ꝓpꝰ diſpē
ſare ſi tale mēbrū ē occultū excepto i
caſtrato. vñ dicit q cū religioſo po-
teſt diſpēſare. vt cū pede ligneo cele-
bret. Si vō apparet. nō pōt niſi papa
qñ fuit i culpa viciatōis. de cor. vi. c.
i. t de cle. p̄n. ī oue. c. i. Dicit tñ gl. i. d.
c. q ptē q ſi qs hēret digitos ſuperfluos
poſſet ſibi p̄cidere ſicut t vngues t dē
tes nimis prolixos. ſz ñ firmat pedes
¶ Sibi tamen placet quando poſſet
fieri talis abſciſio ſine periculo vite t
deformitate corporis. Aut non ſunt
ſponte viciati ſed caſu. vt puta ab ho-
ſtibus in via vel ꝓpter ęgritudinez
voluntarij. ſiue a ſe ſiue a medicis. t
tunc ſi non parit nimiam deformita-
tē poſſunt promoueri. vt ō cle. egro.
c. preſbyterus. Et ſic intellige. c. ſi qs
el. ij. t. iij. lv. di. Si vero alias ſunt vi-
ciati a caſu diſtingue. aut dabant ope-
ram rei illicite. t non poſſunt ,promo-
ueri aut rei licite. t tunc ſi ſunt viciati
in membris minimis ſiue occultis nō
repelluntur. vt in. c. qui ,partem. t in
c. eunuchus. lv. di. Si vero i magnis
mēbris t manifeſtis non poſſunt pro
moueri. vt ſi in oculo habet enorme
vicium. vel in manu. vt in. c. ſi euāge
lica. lv. di. Similiter ſi modicum qō
generat ſcandalum. d. c. preſbyterus
de cor. vi. c. i. t. ij.

2 ¶ Quid de ceco. aut habente macu-
lam in oculo a natiuitate. vel ex infir-
mitate: aut a caſu ſine culpa ſua. ꝛ. q
ſi macula generat deformitatem non
poteſt promoueri niſi diſpenſetur per
papam vl̄ niſi efficiatur religioſus ꝫ
Inno. de cor. vi. c. cum de tua.

3 ¶ Quid de claudo ex conſimili cau-
ſa. vt. ſ. ꝛ. q ſi ſine baculo poteſt ire t
ſtare. poteſt ,promoueri. c. ſi quis el. iiij.
in tex. t in glo. lv. di.

4 ¶ Ārū auulſio vngule in police im
pediat. ꝛ. q hoc tenendum eſt qō cū
qꝫ vicium corporis quomodocunqꝫ
prouenerit ſi reddit inhabilē ad fran
gendum ꝫoſtiam t contractandum
impedit promouendum. t promotus
miniſtrare in altari nō poteſt ſimiliter

quodcunq; viciū corporis notabile: siue i oculo siue in manu: aut i spatulis sicut giboſus ꝛ hmói qđ generat scā dalū. alias secus nisi vt dictū ē. s. i. §. i. vt colligit i. c. i. ꝛ fi. đ cor. vi. vex ē q tā. pmoti qbus istud euenit post. pmotionē pñt oia q sūt sacerdotalis ordinis exercere. pter celebrationē misse. d. c. p ſbr. itelige nisi fuerit culpa sua.

5 ¶ Quis iudicabit qñ dubitat an generet scādalū. ℟. Jnno. i. c. i. đ cor. vi. q. epūs. vt i. c. ti. eo. ti. Jn religiosis exēptis suus prelatus ordinarius.

6 ¶ Quid si qs ex indignatione dētem sibi amputauerit: vel qđcūq; mēbrū secauerit. ℟. Jnn. in. c. significauit. de cor. vi. q nō ē irregularis: nisi mēbr vel ptē mēbri amiserit que generet deformitatē. Si vo nō generat đformitatē: tū est notoriū q ex indignatiōe sibi abscidit ptē mēbri nō pōt. pmoueri: vel ministrare i susceptis sine dispēsatōe. Silr si ita secauerit q claudicaret repellitur tanq; corpore viciat⁹

7 ¶ Utr cadens morbo caduco possit celebrare. ℟. gl. i. c. cōiter. xxxiij. di. q si cadit frequēter nō pōt. vij. q. ij. c. i. si vo raro nec emittit vocē ꝓsulā. pōt dūmō hēat coadiutorē. vij. q. i. illud. Promoueri tū non potest. ex quo semel passus est vt i. c. maritū. xxxiij. di.

8 ¶ Utr demoniaci vel amētes possint ministrare. ℟. q lr fuerint opi. vt no. i d. c. cōmuniter. mihi placet q si p annū steterint liberi q pñt ministrare fr discretionē episcopi. pmoueri aūt nō debent. vt in. c. clerici. ꝛ. c. se. xxxiij. di.

9 ¶ Utrū leprosi possint. pmoueri. ℟. Hugo. xlix. di. §. hinc ꝛ enr. q nō: sr pmoti celebrare pñt in occulto ꝛ etiā i. publico alijs leprosis: nisi tm̄ ita lueret lepra q p corrosionē mēbroꝝ eur reddidit impotentem: presertim i digitis cum quibus ꝓtractare hr facilm eucharistie. vide. j. leprosus. §. vi.

Corpus xpi. vide. j. eucharistia.

Crapula gd sit. ℟. gl. in. c. a crapula đ vi. ꝛ ho. clc. est superfluitas ciborꝝ. vñ crapula q̄si cruda epula

¶ Utrū sit peccatum mortale. Dic. 1 vt. j. Bula. §. ij.

Credere i deū ē amādo in ipm tē dere. de cōse. di. ij. credere. ꝛ đ pe. di. ij. §. caritas. Jñ aliud est credere deū. ꝛ credere deo ꝛ credere i deū vt no. glo. de conse. di. iiij. c. i. igit ꝛ de credulitate. vide. j. Fides. per totum.

Credulitas male dicē tib⁹ đ alijs iprobat. lxxvi. di. si qd. qr antecq; pbet illud malū nō đ benus credere. ij. q. i. deus. xi. q. iij. in cunctis. ꝛ. c. q̄uis. xxv. q. vij. si qd. ꝛ. q. viij. c. vltimo. in fi. xxx. q. v. nullū añ.

¶ Quotuplex est credulitas. ℟. vt no 1 tatur in. c. inq̄sitionē. de sen. ex. q duplex. q̄dam temeraria ꝛ leuis. vtputa qñ audiuit aliqd a leuib⁹ psonis vel a paucis qbus credi nō debet. ꝛ hec đ ponēda ē ad ꝓfectū sui pastoris. q̄dā p babilis ꝛ discreta. puta qr videt solus cū sola i latebris. vl qr cōiter ita dicit

Crescere spūaliter an qs possit cōpelli. ℟. vt notatur in. c. gesta. lxxiiij. di. q nō. Sed vide q dico. j. Obedientia. §. ij. ꝛ Religios⁹. §. xxix.

Crimen ppre ē mortale pcm̄. vt patr p gre. i hol. xij. facit. xxv. di. §. criminis. i v. quin fiat criminale dū placet. largo aūt mō accipit qñq; p veniali etiā mrta illud. Nemo sine crimine viuit. qñq; pro infamia. qñq; p peccato depositiōe digno. Vide gl.

in.d.§ criminis.

1 ¶ Que sūt crimina suspēsiōe digna. ℟.d.An.i.c.at si clīci.de iudi. q oīa ex qbus qs de facto est infamatus.intellige talr q populus scādalizet.c.ij. de pur.cano.etiaz si sit episcopus fm Jo.an.post archi.in.c.i.ō accu.in gl.

2 ¶ Que sūt crimina depositiōe digna. ℟.d.An.vbi.s.q oē delictū causās irregularitatē q enumerāt doc.in.c.nisi cū pridē.§.ppter ꝓsciam. de renū. in glo.magna.ō quibus.j.irregularitas ꝓmo.Jtē si est diu cōtinuatū.lxxxi.di. presbyter in glo.Jtem fornicatio notoria: vel diu continuata: vel scandalosa.c.quam sit de excess.prela.

3 ¶ Que sūt crimina degradatione digna.℟.q.s.ibidē.q omne crimē cū incorrigibilitate.c.cū nō ab homine de iudi.fallit in hereticō.c.ad abolendā. ⁊.c.excōicamus de hereti.⁊.c.i.eo.ti. li.vi.Jtē in falsario litteraz apostolicaz cū.c.ad falsariozz de crimine fal.Jtē in sortilego.xxvi.q.v.c. qcūqz sacerdotū.de homici.dubiū est. Et dic q si itelligat de vbali est vez.secus si de reali vide tamen eundem ibidem, ga multe fiunt limitationes.

4 ¶ Utz criminosus.añ peractā penitētiā vel post possit celebraz sine dispēsatione: vel possit ꝓmoueri ad ordines.℟.fm glo.⁊ Jnn.in.c.ex tenore. de tem.ordi.q aut crimen ē occultū ⁊ sic potest.dū tñ vere penitear tex.est in.c.fi.de tem.or.Sufficit eni absolutio sacerdotis ex ptāte clauiū nisi sit tale crimē qđ impediat executionē post penitētiā.vt i.d.c.nisi cū ꝓdē.§.i. vt ē in crimine qđ inducit irregularitatē. De quo.j irregularitas ꝓmo. Si vō crimē ē manifestū.q̄zuis nō sit crimē enorme sed mediocre nō pōt sine dispēsatiōe.etiā post pactā pniam. Et dr manifestū si ꝓuictus est i iudicio vl ti-

more ꝓbatiōis ꝓfessus ē vl opis publicatione. Nec ob.c.ꝓsbyter.⁊.c. puenit.50.di.qz ꝓ illud nō ē ablata facultas dispēsandi cū vere penitētib⁹.⁊ maxime vbi nō imminet scandalū.vt.50. di.vt ꝓstitueret.⁊.c.dño sācto Et hec vera sūt i criminib⁹ capitalibus. q̄ dicunt mediocria.secus i leuib⁹ Et dr leuia q̄ ꝓtigūt ꝓ ignōtiā: vel culpaz sine dolo: vel si ē dolus ē tñ cū re modica. vt no.in.l.ispiciēdū.ff.de pe.⁊ in.l.leuia.ff.de accu.⁊ i.c.cū dilecti eo.ti.

5 ¶ Quis pōt dispēsare cū talib⁹.℟.q ēps in criminib⁹ minoz⁹ adulterio. In maioribus aūt solus papa.vt no. in.c.at si clīci ō iudi.nisi ex magna cā vide.j.Dispēsatio.§.v.⁊ etiā nō possz qñ inducūt irregularitatē.vt puta qz celebrauit excōicatus.⁊ hmōi.nisi in cāib⁹ i qb⁹ a iure ꝓcedit dispēsatio i irregularitate.vt.j.irregularitas p totū

6 ¶ Crimē dr publicū qđ ad publicū spectat iudiciū.⁊ hec sūt que no.ff.de pub.iudi.l.i.q̄ sūt lex iulia maie.⁊ sub hac comꝓhēde sacrilegia.⁊ residua. Lex iulia ō adul. Lex cornelia de sicariis ⁊ veneficijs Lex pom.de parri. Lex iulia pec. Lex cornelia de testis falsis An aūt in alijs.Azo.dicit q sic Jntelligei istris.nō i alijs scripturis. sz Accur. Lex iulia ō vi.publica ⁊ ꝓuata.de ābitu repetūdaz ⁊ ō annona ⁊ hmōi i qb⁹ lex exꝓmit qđ sit publicum vt in.l.iij.i fi.ff.de ꝓuarica.⁊ ibi Bar.⁊ Jo.de Jmo.in.l.fi.ff.de ꝓua. delic.⁊ in.l.ii.ff.de ꝓcur. Sed fm ius canonicū oē crimē dr publicum quia ad publicum iudicium spectat puniēdum vt in.c.crimina de collu.in glo. ⁊ sic dānat⁹ in iudicio ō q̄cūqz crimine ab ecclīastico efficit infamis sic dānat⁹ ꝓpter publicū crimē qđ limitat vez si dānat ꝓpter dolū sz nō si dānat ꝓpter culpā vt not. Ange.are.in

ff. de suspec. in §. suspectus.

7 ¶ Item publicor iudicior. quedã sunt capitalia. ex qbus mors : ut exiliũ ipo nit. hoc ẽ aq; t ignis interdictio. p has penas eximit caput de ciuitate. Ma3 cetera nõ exilia sz relegationes ppie dicunt. qr tũc ciuitas retinet. Quedã sũt nõ capitalia. ex qbus pecuniaria aut in corpus aliqua coheritio pena ẽ vt in. l. publicor. ff. de pub. iudi.

Crisma vide. ĩ. oleu3 sanctum.

Culpa alia latissima : fz Bar. in. l. qõ ner/ua. ff. depositi. Et idẽ ẽ qp verus dolus t manifestus. Alia latior. t est dolus psumptus. Alia lata. t hec ẽ nõ itelligere qõ oẽs itelligerẽt: vel maior ps tex. ẽ in. l. late culpe. ff. de ver. sig. Sed no. qp cõiter gl. nõ ponũt nisi la tã culpã t tex. in. d. l. qõ nerua expõit latiorẽ, p lata t sic colligo fm glo. in dicta. l. qõ nerua qp nomie doli, ppie nõ cõphẽdit q ex culpa fecit. qr do/lus differt re. t noie culpa. qr dol9 est sppposito. vt pbat in. l. i. §. dolũ. ff. de dolo culpa vo nõ. vt in. l. si pcurato/rẽ. §. dolo. ff. man. t, p hoc facit dictu3 Bal. i. l. qd ergo. §. pena. ff. de his qui no. infa. vbi dicit accusat' qs de homi cidio dolose facto: t pbatur culpa. an absoluet seu mitius aget i eadẽ istan tia. ff. qp mitius aget. t sic sentit qp do lus nõ est regulariter culpa vez est qp lata culpa ẽ dolus psũptus. ita qp vbi cũqz qs tenet de dolo venit t lata cul pa. Sed tñ verus dolus nõ ẽ. vt no. glo. in. c. bona fides de depo. Et in cõ scia vbi cessat psũptio nõ hẽtur p do lo t qs debeat pbare dolũ vl latam culpã interuenisse. vide. ĩ. Custos. §. i. no. etiaz qp lata culpa ẽ deuiatio icir/cũspecta ab ea diligẽtia quã hoiest cõiter eiusdẽ, pfessionis. Et iõ error artificis nõ ẽ lata culpa nisi qñ errat i eo qõ cõiter hoies i illa arte sciũt nõ qñ errat in eo qõ excellẽtissimi sciunt Ita limitat Bar. in. d. l. qõ nerua. Etñ si deposui pecũiã apud cãpsorẽ q' cõit hẽbat bone pditiõis t nõ erat. nõ est lata culpa. Et Bal. in. l. pignoris. C. de pig. ac. dicit accessi ad molẽdinũ. t in cursu hostiũ pdidi bestias. nõ est lata culpa ex quo maior pars credebat se curum accessum.

¶ Utrũ lata culpa equiparetur dolo; 1
Vide. ĩ. dolus. §. iii.

¶ Quid ẽ leuis culpa. ff. ẽ, omittet qõ 2
diligẽs hõ nõ omisisset. vel facere qõ diligẽs hõ nõ fecisset. Exẽplũ fenera/tor nõ excussit res pignoratas a tneis tali tempore quo diligens fecisset.

¶ Quid ẽ leuissima culpa. ff. ẽ nõ pui 3
dere qõ diligẽtissim9 puidisset. l. si pu tator. ff. ad. l. acquil. vl omittere. qõ di ligẽtissim9 nõ omitteret. l. diuus. ff. de offi. pfi. nõ equitare vt diligẽtissimus equitaret leuissima culpa est vel non curare facere qõ diligẽtissim9 curaret

¶ Qua culpa tenetur quis ex contra 4
ctu vide. s. comodatum. §. xi.

¶ Qua culpa tenet qs ex officio. ff. 5
Pa. in. c. cũ cãz õ testi. qp iudex tenet de dolo t lata culpa. iz nõ de leui. qõ credo verũ i eo q a iuptore ponit i of ficio p obediẽtiã solũ secus de eo q il lud q̃siuit si mõ alius diligẽtior fuisset qr tũc tenet ẽt õ leui. Sisr dico qp nõ tenet nisi õ dolo t lata culpa agrimẽ sor t alij q assumunt ad calculuz vel cõcordia tex. est in. l. fi. t ibi Bart. ff. si mes. fal. mo. dixerit. t i. l. fi. ff. de va/rijs. t exordi. cogni. no. gl. i. c. qr idicã te. de pscrip. Fallit hoc i his q exercẽt aliquã artẽ sicut ptii. hoc ẽ pfitent se pitos t magros qr tenẽt etiã õ leuissi ma. facit qõ notat glo. insti. de ob. que ex q̃si delic. na. t iz Pa. i. d. c. idicãte

Sed ego credo vex qñ diligẽtissimũ
ꝙsiuisset nisi fuisset decept⁹ ex sua p/
fessiõe quia tunc de leuissima aut dili
gentem qz tunc de leui solum teneꝛ.
6 ¶ Utx ī foro aie teneaꝛ qs restituere
dánũ qđ dedit primo ex culpa sua.ꝛ.
q lz Jnno.i.c.qz pieriꝯ de inui.ec.
velit q solũ ỏ dolo ⁊ lata culpa tenea
tur ⁊ multi doc.p singulari dicto ha
beãt tñ ego credo q teneaꝛ de oi dá/
nó ex quacũꝯ culpa sua de q̃ tenetur
tã de iure ciuili ꝯ canonico p ea que
dicã.ſ.lex.§.iiii. Et p hac opi.est glo.
cũ tex.i.c.ꝑsuluisti.ii.q.v.q̃ dicit q te
netur etiã quo ad deũ si diligẽtiã ỏbi
tã nó adhibuit vt i.d.c.ꝑsuluisti ⁊.§o.
di.clico.⁊.xxiiij.q.ii.i fectũ. Dicit tñ
q nõ puniꝛ rõe hóicidij ſz negligen
tie vt.xv.q.i.c.inebriauerũt ⁊ facit.c.
fi.de iniur.⁊ dã.da.qđ indiffinite loqꝛ
⁊ hoc ẽ tutius cũ ipe Jnno.nullo iure
pbet dictũ suũ qz.d.c.iebriauerũt ni
hil facit p eo imo potius ꝯ si bñ ispici
atur lz adducat p se cuz hoc concoꝛ.
Jo.an.i.c.qñ ꝯ de pba.⁊ ibi cũ seqꝛ
Pa.qz negligentia in proprio facto
culpanda est in alieno vituperanda.l.
si constante.§.si maritus.ff.so.ma.

¶ Ara aiax fz ino.i.c.cũ
satis ỏ offi.archi.
stricte ẽ ptãs ligandi ⁊ soluẽdi
ſ foro pniali ⁊ hec nulli ꝓuenit ꝓlato
nisi sacerdoti vt ꝑbaꝛ.xxi.di.i nono.
ỏ pe ⁊ re.c.oiſ ⁊ hãc ptãtẽ ligãdi ⁊ sol
uẽdi gliuz sacerdos cũ ordie accepit
lz nó i istos vl i illos q hbi nó sũt co/
missi. Dꝛ etiaz cura large ⁊ ẽ potestas
eiciẽdi ⁊ recipiẽdi i ecclia cogẽdi ⁊ pu
niẽdi excessus.xxi.di.§.i.sub hac etiaz
est excõicare iterdicerꝛ suspendere et
huiusmodi que sunt ad morum coꝛ/
rectionem de elec.dudum el.ii. Et de
vtraꝯ istarum intelligitur.c.de mul/
ta de prebẽ.

Qpiditas vide.ſ. auaritia

Qrialis dꝛ q nemb⁹ curie ligat⁹ adulaꝛ ꝓncipibus.xxxvii.di.
nonne.ſi.di.q in aliquo. Jtẽ curiales
dicuntur aduocati i causa sanguinis
vel milites seu officiales sua exercẽtes
li.di.aliquantos ⁊.c.ſe.

¶ Utx tales sint ad ordines ꝓmouẽ 1
di vel ad religionẽ.ꝛ.q nõ nisi cum
magna discussiõe vt intelligatur vtrũ
sit solutus a curialibus vel si est irre//
gularis vel vt fugiat obligationem et
huiusmodi vt in.c.legem.lnj.di.⁊ dic
q per triennũ debent ꝓbari ⁊ estibo
num Consilium nisi aliquod rationa
le aliud suadeat non debet tamen re
cipi ad religionem nec ordinari etiã
si non est irregularis ⁊ si ex deuo
tione mouetur nisi sit solutus a curia
li.di.c.i.

Qriositas ẽ post/ positis diuinis ⁊ sãctoꝝ eloquijs scri
ptis philosophoꝝ ⁊ poetarũ ratione
vanitatis vel delectationis intendere
xxxviij.di.sacerdotes ⁊.c. Jtem cũ sa
cra scriptura non fm sanctoruz expo
sitionem sed fm seculareꝯ sapientiaꝯ
⁊ proprij sensus vanitatem exponitur
c.vino eadem distinctiõe. Jteꝝ qui
plura volunt sapere q̃ oporteat aut ỏ
his de quibus non est dubitandum fa
ciunt questiones de renum.c.quõiam
aliqui curiosi li.vi.ex quibus cum ibi
notatis patet q velle cognoscere qđ
non conuenit est curiositas ⁊ pecca/
tum quia inordinatio quedam

¶ Utrum sit peccatum mortale.ꝛ.q 1
sine curiositas sit respectu partis intel
lectiue sine respectu partis sensitiue ẽ
mortale peccatũ i.vii.cãib⁹ vt colligo
ex tho.ſcõa ſcõe.q.clxvii.alex.ſa.ſc.

¶ Primo rõe finis puta quia ppter
supbiã vl' aliqd qõ sit mortale pecca-
tũ querit cognoscere vl' videre aut au
dire ꝛc. ¶ Secũdũ rõe illoꝝ a qbus
vult scire vl' audire puta a demonib⁹
vl' aliis a qbus sub ꝓcepto ꝓhibemur
aliqd adiscere uel cognoscere. xxvi.
q.i. illud. ¶ Tertio róe coꝝ q̃ cogno
scere vl' videre aut sentire volum⁹ vt
puta qꝛ sũt ꝓhibita sicut a ꝓposito vl'
le audire peccatũ illius q ꝓfiteť alter i
ꝛ sil'e icãtationes diuinatiões ꝛ hmói
ꝓhibita vt coꝝ libros velle teneť qa
similis culpa ẽ discere sicut docere ꝓ
hibita. l. culpa. C. de male. ꝛ ma. Sil'r
dico ꝺ q̃cũq; ꝓhibito qꝺ exerceri nó
põt sine mortali peccato sicut sunt ar
tes aliq̃ male: aut velle scire quõ fit ta
le pcũ: aut videre: aut sẽtire. nã talis
curiositas est pcũ mortale nisi i casu
qñ qs talia vellet scire vt posset ꝓdẽ
nare ꝛ iprobare facit. c. nec mirꝝ. xxvi.
q.v. ¶ Quarto rõne coꝝ q̃ omittunť
ꝓpter curiositatẽ puta cũ qs omittit
adiscere necessaria ad salutẽ3 vel ad
suũ officiũ vt intendat poeť aut curio
sis facit. c. nõne. ꝛ. c. vnio. xxxvii. disti.
¶ Quinto róe illius ad quẽ talis co-
gnitio seu visio inducit vt puta si ad er
rorem ꝺ fidẽ vel ad peccatũ mortale
sicut velle videre cocuntes ꝛ aliq̃ spe
ctacula ex qbus ꝓuocať ad mortale
peccatũ: vel audire hmói facit. c. iꝺo
xxxvii. di. ¶ Sexto róe mói vt cũ qs
ppter talia sciẽda vel vidẽda fac̃ ꝓhi
bita puta supstitiosa vel dimittit audi
re diuina q̃ teneť vt videat spectacula
ꝛ huiusmodi facit. c. q die de ꝓse. di. i.
ꝛ. c. q sine. xxvi. q. i. vl'qꝛ ꝺ bonis pau
pum ecclias̃icus emit libros vel sol-
uit doctoribus q ei legãt inutilia facit
c. legant. xxxvii. di. ¶ Septimo róne
coꝝ q̃ inducunť ad talia facienda vtpu
ta qñ quis ex curiositate sua sciendi ꝓ
uocat aliquẽ ad detrahẽdũ vel auidi-
tate vidẽdi ꝓuocat ad faciẽdũ specta
cula ꝓhibita. sicut sunt torneamenta
ꝛ hmói q̃ fieri nõ põt sine mortali fac̃
c. qui venatoribus. lxxxvi. di. de con-
se. di. ij. pro dilectione in alijs commu
niter est veniale peccatum

QUistos g mercedẽ ac
cipit ñ spãl'r ꝓ
custodia teneť de dolo lata ꝛ
leui culpa. ff. loca. l. g mercedẽ in glo.
ꝛ qꝺ no. xxiii. q. iiij. tres personas not.
Inno. in. c. q̃uis ꝺ reg. iur. ſ3 si spãl'r
pro custodia mercedem acciperet te
neret etiam de leuissima vt in. d. glo.
quam limitat vt. j. Locatio. §. xxiiij.
¶ Quid si neget dolo vel negligẽtia 1
amisisse qs ꝓbabit. ff. gl. vbi. ꝺ. q ipse
custos ar. ff. de edẽ. l. si qs. §. vltimo. ꝛ
hoc ꝓ vezũ quo ad foꝝ ꝓtẽtiosũ secus i
foro ꝓscientie vt patet ex dictis. j. lex
§. iiij. Idẽ dic de custode carceris. ff. ꝺ
cu. ꝛ exhi. re. l. vltia ꝛ idẽ in deposito.
c. bona de depo. cũ ꝓcor. in glo. i. idẽ
in alijs aũt casib⁹ regularit̃ q dolũ alle
gat ꝺ ꝓbať. ff. ꝺ ꝓba. l. q̃riť. §. q dolũ

OMnatus ꝓ sniam
tẽ an possit disponere de reb⁹ ad moꝛ
suis vide Alienatio. §. xxiiij.
¶ Eiꝝ dãnatus ad mortẽ possit fuge
re de carcere vel quomodocunq; dic
vt. j. fugere. §. i. 2
¶ Eiꝝ hñtes de bõis alicuius dãnat 1
ppter crimen eius ꝛ postea restituti ꝓ
ꝑncipẽ ad bona sua teneãť restituere
q̃. Be. in. c. q̃uis ꝺ rescrip. lib. vi. q̃
aut restitutio facta preiudicat iuri q̃si
to tertio q ea legitime hũerat ꝛ sic nõ
teneť restituere q ea hñt qꝛ nõ fit in
tegratio i tali cãu ꝛ iste est casus. d. c.
q̃uis ꝛ in iuribus allegatis in glo. ibi
dẽ. ꝛ faciũt no. ꝑ Bar. ꝛ Bal. in. l. gal-
lus. §. ꝛ qd si tñ. ff. de li. ꝛ po. Aut per

restitutionē ꝓncipis ītali factā nō ꝓiudicatur nisi ipsi ꝓcedēti. ⁊ sic reintegrat ad oia q̄ amiserat: ⁊ sic oia sūt sibi restituēda. ⁊ sic ꝓcedunt iura allegata, p alia pte in. d. glo. ar. c. cū dilecti. de dona. cū ibi no. ¶ Hoc tenet Jo. de imo. ⁊ no. q̄ ista faciūt ꝓ ītiato post mortē testatoris vñ nō ꝓiudicet venientib⁹ ab intestato: etiā si nō aduerūt hereditatē q̄ talis, legitiatio est q̄dam restō natal' l. fi. C. ō nata. Secus si añ mortē testatoris q̄ ꝓeiudicat: q̄ nullū ius adhuc habebat. l. post emancipationē. ff. ō li. lega. vide etiā. j. gratia §. i.

O Mnificatus vtr̄ furtiue ⁊ secrete possit sibi satisfacere vide. j. furtū. §. xl.

O Ebitum ꝓiugale: iō dī q̄ sb̄ pena mortalis peccati vir vxori ⁊ vxor viro petēti reddere tenetur ꝑm cōiter doc. ⁊ apl'm. i. cor. vij. nisi ex rōnabili cā excusēt: ⁊ assignāt a doc. vii. cause ꝓpter quas nō tenētur reddere

1 ¶ Prima dī ꝓhibitio fācte ecclie. nā ꝑ interdictū ecclie ē peccatū mortale act⁹ ꝓiugalis. Ecclia añt ꝓhibet ne q̄s ꝓsumet mr̄imoniū cert̄is tpib⁹. ō ḡbus j. matrimoniū. iij. impediēto. ij. Silr̄ ꝓhibet ecclia ne añ bñdictionē ꝓiungātur q̄ñ q̄s ducit eā q̄ alteri nō fuit contūcta p mr̄imoniū. Añ ꝑm Rod. cognoscēs añ bñdictionē vbi est ꝓsuetudo q̄ bñdicant peccat mortalr̄. Quidā tñ vt dicit Ri. in. iiij. di. xxxii. q. i. ar. iij. dicūt hoc esse vex respectu act⁹ petēdi nō respectu act⁹ reddēdi: q̄ reddens nō peccat ꝑm Tho. in. iiij. ea. di. Ego vo istud de bñdictōe limito vex nisi ex rōnabili cā moneret ad petēdū puta ꝓpter fornicationē euitandā cuz nō possit ꝓtineri: ⁊ vxorē ducere vt bñdicat nō possit ꝓpter dotē habendaz ⁊ hmōi: q̄ nec tūc mortalr̄ peccaret: nisi esset scandalū in pria. ar. cox q̄ dicem⁹. j. iobedientia. i ꝑn. Alber. etiā dicit q̄ dictū Rod. ē nimis dux: ⁊ hoc ēt vr̄ tenere ino. ⁊. d. Ant. in. c. i. de spon. q̄ licet ꝓsuetudo hēat vim legis: tñ lex nō obligat ad mortale nisi sit ꝓceptiua de elec. c. gñali. li. vj. ⁊ sic nō videt q̄ peccet mortalr̄ q̄ñ etiā simplr̄ ꝓsumaret añ bñdictionē: nisi vt dixi eēt scandalū. ⁊ iō vbi nō imminet scandalū ꝓximi lēdū eēt ipis spōsis q̄ faciūt multa peccata mortalia añ tps ꝓductionis q̄ q̄ñ notū ē mr̄imoniū in pria ꝓsumaret: ex quo ducere nō pñt ꝓpter dotē hñdaz

2 ¶ Sed nūquid totiēs peccat mortalr̄ quotiēs exigit sine rōnabili cā añ bñdictionē tenēdo opi. Ro. ꝛ. q̄ nō nisi ꝑma vice: nisi nouo ꝓcēptu exigat. Ex q̄ sequit̄ q̄ possit in isto casu negare debitū sine pcō nisi seruet statutū ecclie.

3 ¶ Scōa cā dī ipotētia q̄ ḡs nō potest reddere debitū salua incolumitate sui corporis: q̄ ꝑm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. i. q. i. de⁹ nō obliganit vir mulieri ꝑ ordinē nature rex que ꝓprius attēdit ad actū nutritiue: q̄ ꝓseruat ꝓpriū indiuiduū q̄ꝫ ad actū ḡñatiue q̄ ordinat̄ ad conseruationē speciei ⁊ iō nō tenet̄ ad actū generatiue in notabile ꝓiudiciuz incolumitatis corporis ꝓpr̄ij.

4 ¶ Utrū teneat̄ reddere debitū leproso. ꝛ. ꝑm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iiij. q. ij. q̄ sic: lz ñ teneat̄ cohabitare q̄ ñ ē sic periculū in reddēdo sicut in cohabitādo vide. j. leprosus. §. ij.

5 ¶ Utrū furioso vel fatuo sit reddēdū ꝛ. ꝑm Ri. vbi. s. q̄ quotiēscūq̄ ꝓtest reddi sine ꝓiculo ꝓprie ꝑsone tenetur.

6 ¶ Utrum reddēs se ipotentē ad reddēdū peccet. ꝛ. ꝑm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. i. q. i. q̄ ille q̄ nō illicito scienter reddit se ipotentē peccat mortalr̄. nō aūt ille q̄ nō licito. puta ieiunādo. orādo bōa

intēnóe. sit tamē sic rōabile obsequiū qz ḡtuis se reddat min⁹ potentē: ñ tñ totaliter impotentem.

7 ¶ Tertia cā dr crimē adulterij: vñ vir vxori adultere: vel ecōuersō nō tenen tur si inocēs est reddere ꝺbitū ꝟz Ri. in.iiij.di.xxxv.ar.i.q.i.qz lz q̄ ad vinculū nō possit tñ pōt eam dimittere q̄ ad cohabitationē z thoz. Fallit hoc i viij.casib⁹. ¶ Prim⁹ si ipse sit fornicatus.xxxij.q.vi.c.i.c.pe. z vl.de adul. z.c.significasti.de diuor. ¶ Secund⁹ si vxor vi oppressa sit.ea.cā.q.v.ita ne. ¶ Tert⁹ si credebat maritū ꝓbabilit mortuū.xxxiij.q.i.cum per bellicam. ¶ Quartus si alter sub ꝓtexte mariti cognouit eam.xxxiij.q.ii.in lectum. ¶ Quintus si marit⁹ tradidit eā adul terandā ꝑtim inuitā. ꝺ eo q cog. cō sang. vxo. siue. discretionē. ¶ Sext⁹ si maritus post adulteriū cognouit: z tol lerauit eā ar.xxxij.q.i.si quis vxorem ¶ Septim⁹ si matrimonio in infidelitate ꝟcto vir dedit vxori libellū repudij z vxor alteri nupserit: qz si ꝙuerteret vir tenet eam accipere.c.gaudemus. de diuor. ¶ Octauus �means aliq̄s si vir abstinēdo ꝫ voluntatē vxoris ei occasionē dedit.xxvij.q.ii.si tu. Et placet mihi: lz ꝫriū teneat glo. ibidem.

8 ¶ Utrū peccet exigēdo debitū scient ab adultero inocēs: vel reddendo.ꝛ. �means Ri. vbi.s.q.ij.q̄ aut est correctus vl paratus corrigi: z sic nō peccat. Si vō sit incorrigibilis: tenet eū dimittere: z sic peccat mortaliꝛ cognoscendo tex. est in.c.si vir. de adul. z in.d.c.si q̄s vxorē siue sit manifestū siue occultum dūmodo sciat ipsa. Qnē tex. sic limito intelligēdū q̄n inocenti nō imminet periculū fornicatiōis z denegādo debitū ꝙuerteret adulter: ſz q̄n ex denegatōe efficit peior z ex redditōe nō facit tot pcā: z inocēti fit euasio fornicatōis nō videō mortale ꝑtim exigere z reddere q̄ ét tz Hu. ꝺ ca. no. i. iiij. di. xxxiij. q. i

¶ Utrū ꝓssit vir vxori adultere necessaria ministrare. ꝛ. q̄ ñ si negādo emē daret qz vtiq⁹ esurieti panis tolliꝫ cuz de cibo securus iusticiā negligit. v. q. v. c. nō ois. z male merit⁹ ꝺz egestate laborare. l. bona fides. ff. depositi. §. i. z ꝺ aliis penis adulterij. vide. s. adulterū §. iij.

¶ Utr teneat inocēs ad ꝓceptū ecclesie reddere adultero debitū. ꝛ. q̄ si adulterū pōt ꝓbare infra paucos dies nō tenetur ar. c. solet ꝺ se. ex. li. vi. Si vō non pōt ꝓbare tenet. ar. xi. q. iij. c. i. Et idē in casib⁹ in ḡbus separari pōt matrimonium: vt. ꝯ. matrimoniū. iiij.

¶ Quarta cā dr votū emissū ab ābobus de cōi consensu: vt. ꝯ. matrimoniū iij. impedimento. v.

¶ Quinta cā dr honestas: puta qz petit in ecclia vel in publico: qz nō tenet sibi reddere debitū nisi hōesto mō. i. cor. xiiij. omnia honeste. z �means ordinez fiant in vobis.

¶ Sexta causa est scandalum. Nam vbi esset scandalum consummare matrimonium ante adhibitas aliquas solēnitates �means morem patrie non tenetur reddere añ illaꝫ obseruātiā: ñ tñ mor taliter peccaret reddēs: ſz bñ exigēs si sine rōnabili cā faceret. vt. s. dixi. §. i.

¶ Septima cā est religio quaz quis vult intrare qz non tenent reddere: ſz dz sibi statui tps infra qd igredi tenea tur. c. ex publico. de ꝙuer. ꝓiu. vñ si nulla istaꝫ causaꝫ inest ꝫcto matrimonio pōba de pñti tenetur exact⁹ reddere.

¶ Utr nō reddēs petēti qz nō vult cō cipere excusetur. ꝛ. q̄ ñ. A fortiori peccat mortaliter qui ex ira vel alio malo fine nō vult reddere.

¶ Utrū teneatur petere. ꝛ. Ri. vbi. s. xxxij. di. q. ij. i. ar. q̄ nō. qz nemo tenet

vtl iure suo. Ad vex credo nisi in cāu qñ nó petendo alter caderet in aliqd mortale: quia tunc tenetur.

17 ¶ Utr teneatur reddere ñ petēti. ꝛ. Ri. vbi. s. q. ij. ꝙ sic. nó tñ petēti exꝑse: sz etiā petēti ꝑ alīq signa ꝑ q̄ ꝓiectu rat altex affectaꝝ sibi reddi debitū cō ingale: alꝫs si nó petit tacite vel exꝑsse nó tenetur reddere. Aduerte aūt alie rū ne petat nó licet nisi cū debita sanctimonia. Unde dicit Aug. de ancona ꝙ si ex negatōe debiti alter scādalizatur ñ excusatur a mortali denegās. Ad li mita nisi ex aliq cā ꝑdictax faciat.

18 ¶ Utr ꝑcto mrimonio cū vna clandestine: ꝛ publice: postea cū alia teneatur ꝑme reddeꝝ debitū. ꝛ. ꝙ si ñ pōt reddi siñ scādalo puta qz ecclia excōicat eū ꝛ hmōi ꝙ tenetur nō reddere: qz ab omni specie mali est abstinendū i. thesalo. vltimo: alꝫs sic.

19 ¶ Sed nūquid cohabitabit cū scōa ad ꝑceptū ecclie. ꝛ. ꝙ sic. ꝛ necessaria ministrabit. si mō pōt facere sine piculo coitus seu adulterij cū dicta scōa qz qñ cū piculo ꝓbabili: tūc patiaꝝ excōicationē: ꝛ nō cohabitet: sz necessaria ministrabit sepat⁹ q̄ntū pōt: cum ꝑma etiā nó cohabitabit qñ siñ scādalo cohabitaꝝ ñ pōt: ꝛ sibi ꝑputet ꝙ sic ꝫxit ꝛ tō cōsulēdū est tali ꝙ patriā mutet vbi cū ꝑia siñ scādalo cohitare possit

20 ¶ Utr actus mrimonialꝫ sit pcñ. ꝛ. sz alex. in. iij. parte sū. in. vj. ꝑcepto ꝙ nó. sz sit pcñ sz eundē scōa scōe tractatu de adul. qñ ꝑuaꝝ istis circūstātijs

21 ¶ Prima dz recta intētio: puta qz excedit finem mrimonij faciur⁹ cū q̄cūq; alia: vel cū ea etiā si nō esset sua coiret vel ꝓpterit ibi finē vltimū. ꝛ sic ē mortale peccatū. xxxij. q. iiij. origo. ꝛ. c. libe rorū. Aduerte tñ ꝙ hoc itelligitur qñ hoc actu cogitat vt sit mortale: qz actibus nō habitub⁹ nxerentur vel demerentur sm ꝑpe. de pal. in. iiij. di. xxxij. q. iij. Debet ergo intentio sistere ifra limites mrimonij: si talis actꝰ dz esse sine peccato: hoc ē ꝙ nó cognosceret si nó eēt sua lita vxor. ꝛ idē dic d vxoi erga viz. suffic tñ sz Ri. i. iij. di. xxxi. q. pe. ꝙ actu vl habitu hāc intētionē hēat.

¶ Scōa di cā. Maz ex triplici cā sine pcō exigit ꝛ ꝛddit ēt cū merito ex ꝑmis duab⁹. ꝓia ꝓlis ꝑcreāde. scōa debiti reddēdi. tertia fornicatiōis vitāde cōiter tñ tñtur ꝙ sit peccatū veniale exigere cā fornicatiōis vitāde in se. vide glo. in. c. q. ꝙd. xxxij. q. ij. Alta ex cā cognoscere est pcñ aliqñ mortale: aliqñ veniale. vt in. §. seq. patebit.

23 ¶ Utr si fiat cā satiāde libidinis sit pcatū mortale. ꝛ. ꝙ canonistaꝝ. xxxi. q. iij. in. c. origo. ꝛ. c. liborꝝ ꝛ theologorꝝ in. iiij. di. xxxi. ꝛ xxxij. fuit diuersa opi. Alīq tenēt ꝙ sp est pcñ mortale coit⁹ ꝓiugalꝫ cā satiāde libidis. ꝛ dz qñ ꝓuenit voluptatē ꝛ cogitationē mentis ꝑ uocādo ꝛ calidis vtēdo vt possit plies coire: sz magis cōit tñtur ꝙ nō ē pcñ mortale: dūmō si ñ eēt vxor nó faceret. ꝛ. d. c. origo ꝛ liborꝝ. exponūt qñ ita finaliꝝ q̄rit delectationē ꝙ etiā si ñ eēt vxor nó curaret. ꝛ hec opi. ē magis rōnabil: qz apls dicit. hēat vnusq; suā ꝑ delectationē in ea ꝛ nō i alia q̄rēda ꝑ fornicationē vitādā: nec segtur ꝙ pōat ibi finē: qz nó vltimū. hāc. s. bo. Ri. ꝛ ale. ꝛ cōit theo. tenēt. ꝛ placet qz ꝑ ista scōa opi. est tex. Hugu. i. ad coz. vij. in pn. vbi dicit. Cōiugalis ꝓcubit⁹ generādi grā. ñ hz culpā. ꝓcupiscētie vo satiāde hz tñ cū ꝓiuge hz culpā ꝑ ꝑter thoz fidē venialē. hec ille.

24 ¶ Utr cognoscere vxorē cā sanitatis sit licitū. ꝛ. Ri. i. iiij. di. xxxi. ar. iij. q. ij. ꝙ sm quosdā sic. vel forte pōt dici ꝙ sit veniale peccatū: ꝛ hoc verius. ꝛ seq tur Tho. in. iiij. di. xxv.

25 ¶ Tertia dr̄ modꝰ debitus mr̄is. Et hoc duplr̄. ¶ Primo q̄ ad vas: qz si fiat extra ⁊ ibi emittat semē: indubitā ter est mortale grauissimū. xxxij. q. vj. c. adulterij. ¶ Secdo q̄ ad modū standi nāle: qui quidē est vt mulier iaceat i dorso vir aūt in vētre incūbat et: qz sic facilꝰ ꝯcipiūt mulieres nisi p accidēs impediatur. Deuiatio aūt ab isto est lateralis ꝯcubitus: ⁊ maior sedētis: ⁊ ite maior stātis: vel vtrore supgredīēte maxima hoz ē eoz qui retro more iumē toz. hūc vltimū modū quidā indistincte reputāt mortale ꝛ3 i vase fiat. Pe. de pal. vbi. s. Den. boich. in. c. inquisitioni. de sen. ex. tenet q̄ supgressio mulieris: sibr̄ est mortale: nisi aliq̄ necessitate vel rōnabili cā fiat: puta infirmitatis: vel periculi aborsus: quia sic puer tens vsum ⁊ ritū sacramēti scient etiā in accidentalibꝰ peccat mortalr̄: sicut tales glo. Ray. tenet q̄ quelibet deuiatio a mō nāli si fiat causa voluptatis amplius sic querēde solū q̄ est peccatum mortale. Tho. vo. in. iiij. dis. xxxi. in lra dicit q̄ quidā dicūt fore signū mortalr̄ ꝯcupiscētie aliqñ. Aliqñ vo pcñ vēiale. Aliqñ nullū qñ ex iusta cā: puta infirmitatis: vel ꝓpter periculū ꝓlis suffocande Alber. in. iiij. di. xxxi. dicit q̄ nihil eoz q̄ facit marit̄ cū vxore sua to vase debito sm se est mortale: ꝛ3 potest esse signū mortalis ꝯcupiscētie. Tu vo detestaberis oēs istas deuiationes: ⁊ periculosas fore ꝺclarabis ⁊ ptinde bis vt desistāt quantū poteris: nī sniā nō ꝓcipitabis: qz vxor pmittr̄: vt i ea hō delectetur pp fornicationē vitādaz Et iō hoc tenebr̄ q̄ qualitercūq̄z opꝰ icipiatur ⁊ quōcūq̄z fiat: dūmodo i vase debito semē emittat ⁊ talr̄ q̄ mulier retinere eū possit nō erit mortale de se Secꝰ si mulier taliter staret q̄ ex hoc semē retinere nō posset qz eēt mortale q̄is vir in vase emitteret. Et sm hoc concorda predictos doc.

¶ Sed quid ꝺ eo q̄ fricatōibꝰ oscul. 26 ⁊ tactibꝰ delectatur ñ ītēdendo venire ad actū ꝓingalē: sed finē in his ponere. ꝛ. Pe. de pal. vbi. s. ꝛ3 q̄ ē peccatū mortale. Sed ego nō credo nisi se vel altez ad pollutionē extraordinariā ꝓuocaret. ⁊ sic tene p ea q̄. s. dicta sūt

¶ Quid de illo q̄ ante ꝓpletionē actꝰ 27 se retrahit: nec semē emittit etiā extra vas ne hēat plures filios. ꝛ. Pe. vbi. s q̄ nō peccat mortalr̄: nisi ex hoc mulier ad seminādū ꝓuocaretur. Idē dicit de eo q̄ ne habeat filios abstinet: qz ꝛ3 appetere non plures habere q̄z possit pascere: nec tenet actū ꝓinchoatū cōsummare vxore nō petēte. Et eadē rōe videtur sm eundē posse dici de muliere q̄ postq̄z est cognita a viro vadit statiz ad mingendū: vel se cito erigit vt emittat semē ne ꝯcipiat. Sz de hac opi. vale de dubito ꝓpter. c. aliqñ. xxxii. q. ii. qō videt innuere q̄ sit peccatū mortale. Sed posset dici q̄. d. c. loqtur qñ qs ex sola voluptate hoc facit vl qñ postq̄z cōceptio ē facta q̄rit aborsū. ꝛ3 Pe. intelligit qñ hoc fit ex rōnabili cā: puta qz nō pōt eos pascere ⁊ hmōi: ⁊ añ q̄z ꝯcipiatur i vētricula mr̄is ⁊ sic posset teneri: ꝛ3 sit piculosa. Dare aūt vel recipe venena sterilitatis oino ē mortale. vt in. d. c. aliquando.

¶ Quarta dr̄ tps debitū. Mā tpe festi 28 orōnis ⁊ coionis est abstinendū.

¶ Vxor peccet mortalr̄ qui exigit siue 29 reddit tpe solēnitatis. ꝛ. Sm cōiter doc. in. iiij. di. xxxij. q̄ nō limitat scūs Bo. ibidē. ar. iij. q. ij. nisi ꝓscięcia obligeret: qz credit mortale: vel nisi interueniat sacere diei ꝓcēptus. Aler. tñ sēa sēe in trac. de adulterio. tenet q̄ si cognoscit ꝓpter delectationē. s. explendam qō ē mortale. qō verū credo qñ interuenit

contẽptus sacre diei ꝓpter talẽ delecta
tionẽ faciẽdã. Et sic ꝯcorda glo. q̃ i sũ
ma. xxxiij. q. iiij. cum Alle. ꝯcordat alʒ
nó: quia circũstãtia q̃ nõ cadit sub spã
li ꝓhibitiõe nõ põt mutare speciẽ pec
cati: nisi vt dictũ est qñ rõne ꝓcẽptus.
Nam nullo iure cauetur qꝫ õ ꝑcepto
ñ cognoscatur vroꝛ i festo. sed. c. xxx/
iij. q. iiij. sũt õ ꝯsilio vt patet ituẽti. ⁊ sic
etiã tenet ℞i. in. iiij. di. xxxij.

30 ¶ An possit cõicare q reddidit. ℞. ℔ꝫ
Alle. vbi ꝟ. ⁊ sco. in. iiij. dist. xxxij. qꝫ sic
nec de necessitate ꝑcepti teneꝫ abstine
re: sed nó dꝫ ꝓpter reuerẽtiã sacri de
bono consilio: nisi forte solẽnitas alió
suaderet vt dꝫ de pollutione. j. Eucha
ristia. iij. §. xxx. Idẽ tenet glo. in. c. scia
tis. xxxiij. q. iiij. de exigẽte dũmodo ñ
cã sattãde libidinis ꝓexegerit. sꝫ tu bre
uiter dic vt in. d. c. xxix. cum seq.

31 ¶ Quinta dꝫ q̃litas psone cũ q̃ ẽ cõ
cubitꝰ vt nõ sit mestruata vl̃ vicia ptui

32 ¶ Sed nũqd peccat mortalʒ qui co
gnoscit tpe mestrui. ℞. qꝫ casus dubius
est inter doc. Sed saluo meliori iudi/
cio mihi videꝫ distinguẽdũ: vt colligo
ex dictis ac rõnibꝰ theologoꝝ. in iiij.
di. xxxij. Aut ex tali coitu põt fieri gña
tio ꝓbabiliter aut nõ. Si ñ: vtputa qꝛ
senex vel sterilis vel fluxũ hꝫ ⁊ hmõi
⁊ tũc nõ est peccatũ mortale: nec i exi
gente: nec in reddẽte �means cõiter doct.
Nec ob. qꝫ illud leui. xv. ⁊ Ezec. xviii.
dꝫ ꝑceptũ mortale: qꝛ nõ est mortale
respectu turpitudinis: alʒ esset pecca/
tũ mortale ẽt qñ hꝫ ꝓtinuũ ⁊ ad quã
cũq; cuiuscũq; turpitudinis ire: qõ ẽ
ꝯ doc. cõiter. Est ergo respectu pericu
li ꝓlis mortale solũ. facit. c. intelligẽtia
de verb. sig. Si õ potest fieri gñatio
probabiliʒ vt cũ nõ hꝫ ꝓtinuũ fluxum
vel est debite etatis etiam distinguo: aut
cõsiderat periculũ ꝓlis. s. qꝫ possit ge/
nerari leprosa q̃ alio tpe generaretꝫ ꝛa
na. ⁊ ꝓtẽnit propter suã delectationẽm
habẽdã ⁊ sic peccat mortalʒ: tã exigẽs
quaꝫ reddẽs isto mó. Aut licet ꝓtẽnat
piculum ꝓlis: tñ exigit vl̃ reddit pro/
pter fornicationẽ vitãdã in se vl̃ in alio
nõ ꝓncipaliʒ ꝓpter delectationẽ ⁊ sic
nõ peccat mortalʒ talʒ exigẽs vel red
dẽs: quia tenetur hõ magis diligeꝛ sa
lutẽ suã vl̃ ꝓximi q̃ꝫ bonũ corꝑis ꝓxi/
mi: aut nõ cõsiderat piculũ ꝓlis nec õ
gñatione: ⁊ tũc si exigit cã fornicatiõis
vitande inisse vl̃ in alio: vel debiti red/
dẽdi nõ peccat mortalʒ: lꝫ ꝯcipiaꝫ ꝓ
les leprosa: qꝛ cũ videt opaꝫ rei licite: lꝫ
nõ õbitaꝫ diligẽtiaꝫ posuerit: tñ nõ re
putabiꝫ ad mortale. ar. coꝛ q̃ no. in. c.
inebriauerũt. xv. q. i. Si aũt solũ exigit
cã libidinis vl̃ rẽddit: tũc ex futuro eueꝛ
tu cognoscet si ꝓpeccauit mortalʒ: vl̃ ñ
qꝛ si ꝓles gñabitur leprosa reputabiꝫ
mortale: qꝛ õdit sopam rei illicite. ar.
c. i. õ plump. Si õ nõ generetꝫ leprõ
sa erit veniale. Jõ ante cuẽtum dꝫ cõ
fiteri tãq̃ꝫ õ mortali. c. iuuenis. õ spon.

¶ Quid õ exigẽte tpe partui vicino 33
℞. Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. qꝫ si si
ne piculo aborsus. Cur pót carnaliter
copulari sue vroꝛi ꝓgnãti pót exigere
siñ mortali: ⁊ mulier sibi tñtur redde
re: qꝛ matrimoniũ nõ solũ ẽ in officiũ
sꝫ ẽt in remediũm. Si aũt nõ põt sine
ꝓbabili piculo aborsus: ñ dꝫ nec ꝛed
deꝛ nec exigeꝛ. imo �means ℙde. de pal.
vbi. ꝟ. peccat mortalʒ tã reddẽs q̃ exi
gens: qꝛ nõ curat occidere aiam par/
uuli vna cũ corꝑe. Aduerte qꝫ magis
est periculũ aborsus in ꝓncipio ꝯceptꝰ
Rõ: qꝛ q̃uis ꝛm Auicẽ. matrix mulie
rũ postꝫ ꝛegnationẽ claudaꝫ. tñ ex õ/
lectatõe mouetur aliq̃ꝫ ⁊ agitur: ⁊ sic
mã nũdũ pfecte coagulata dispditur ⁊
effũdit: ⁊ iõ virupat ℙde. accedẽtẽ ad
ꝓgnãtẽ. i. d. c. origo ñ tñ erit pcñ mor
tale ex q̃ nũdũ ꝫẽ formatꝰ si hoc ñ itẽdit

34 ¶ Vtr imediate post partū possit exi gi.ꝙ. Ri.vbi.s.ar.iiij.q.i.q nō de cō gruo donec sit purificata: nō tñ de ne cessitate est abstinendū. Limitat ℙe. de pal.vbi.s.nisi mulier esset ex partu infirma: t esset ei periculū mort vl ag grauatiōis infirmitat.t placet.t.c.ad eius.v.di.t.c.si cā.xxxiij.q.iij.t.q.vii c.nō solū.loquuntur de honestate.

35 ¶ Sexta dī ꝓuenientia loci: qz nō de bet fieri i loco sacro.vñ si est ꝓfecrat⁹ locus peccat mortal'r tam exigēs quā reddēs pp ꝓtemptū sacri fm ale. vbi s.si nō sit necessitas pp quā non pos sit cognoscere in alio loco: vtputa qa violēter sūt recluſi p longū tps: qz tūc eēt de bono ꝓsilio abstinere nō de pre cepto ꝓcor.Ri.i iiij.Sed.ℙe.ō pal. vbi.s.tenet indistincte q ē mortale.sz nō credas ei nec valet ei⁹ rō.s.q nul la sit necessitas sicut in vrina.imo ma ior q qs stet iusta ignē lōgo tpe t non calefiat nec ēt alia rō.s.q loc⁹ potuit qz polutio nocturna i sōnis ēt potuit: t tñ non ē pctū.iō tene cū alex.t Ri.

Decanus idē est qō archidiaconus t iō dic vt.s.archidiaconus.

Decima alia ꝑdialis.s.de his q̄ ꝓueniunt ex prediis. Alia ꝓsonalis.s.ō his q̄ ꝓueniunt ex negociatiōe: artificio: scia: milicia: venatōe t hmōi industrijs ꝓsonaꝝ. Alie mixte sicut q̄ ꝓuenūt ō aialib⁹ t eoꝝ fetib⁹ q̄ partim sūt ꝑdia les a ꝑdijs vñ viuūt: partim ꝓsonales pp custodiam t eorū curā. ō hoc hēt in.c.ad aplice.t in.c.pastoralis ō ōci. t ō parrochijs.c.fi.

1 ¶ Vtr sint ō ꝓcepto dande tpe gra tie.ꝙ. Alex.i.iij.parte sū.q sic, q̄cūq; cū necessitas ē t petuntur a ministris ecclie: vl ēt si non petuntur: dūmodo sit ꝓsuetudo regionis.vt in.c.pucit: sz melius in.c.i aliqb⁹.ō ōci.in fi.dī. Il le qppe decime necessario soluēde sūt q̄ debēntur ex lege diuina: vel consue tudine approbata.

2 ¶ Sed nūquid ꝓsuetudo excuset a so lutione ō cimaꝝ.ꝙ. vt colligo ex alex. vbi.s. Solutio decime vno mō est de iure nature t morale.s.inq̄ntū ꝓscia dictat q de⁹ honorādus est ō ,ppa sub stātia: t q aliq̄ta pars substātie deī ad sustētationē ministrorum dei: t hec fuit semp in ꝓcepto.vñ Gene.xlvij.sacer dotib⁹ egypti cibaria ex horreis publi cis ministrabātur. alio mō dī iudiciale ꝓceptū inq̄ntū ōterminat certā.s.ōci mā partē dandā ministris fm rōnem eqtatis mutue distributionis vt sit eq̄li tas dati t accepti inter seminantē spūa lia t tpalia dantē fm q possibile est: t hec fuit in lege i ꝓcepto simplr. Exo. xxiij.t numeri.viij. Ñ legē vo fuit ō ꝓsilio.vt patet ge.xxviij.vbi Jaco.vo uit decimas: qō facere nō potuisset si fuisset i ꝓcepto. ¶ Tertio mō solutō ō cime ē qd cerimoniale q̄ntū ad aliquā significationē sicut t oia antiq̄ legis fa cta.fm illud.i.cor.x. Oia in figura cō tigebant illis. Qui eni decimā dat q̄ ē pfectōis signū eo q denari⁹ numer⁹ ē pfect⁹ q̄si ꝑm⁹ limes numerorū vltra quē numeri ñ ,ꝓcedūt: sz reuertūt ab vno nouē partib⁹ reꝛuatis,ptestat q̄si in q̄dā signo ad septinere ipfectionē p fectionē vo q̄ erat futura p rpm eē ex pectandā a deo.vñ cū iudicialia hodie nō obligēt nisi ,put ꝓcipiūtur ab,eo q pōt.pz q̄ isto scdo mō decime sunt ō iuſ positiuo.,put vo sunt cerimonia lia hodie,phibētur.t in hoc ꝓcor.Ri. in.iiij.di.xvij.t scūs Tho.scda scde.q. lxxxvij.t hoc tene.lz ino.i ꝙica ō ōci. t ℙo.teneāt q̄ simplr sint de iure dini no morali t nāli. Qō nō ē vez nisi vt dictū est.t in hoc decipiunt multi ca/

nonisse. Cū ergo q̄rit an ꝓsuetudo excuset a solutiõe ipsaꝝ. Dico q̄ si sacerdos q̄ ministrat spūalia petit ꝓpter indigentiā ꝛ sustentationē nõ excusaf ꝓpter ꝓsuetudinē qn teneaf dare tā ꝓdiales quam ꝑsonales qz nulla ꝓsuetudo pót ꝫ ius nāle ꝛ morale. viij. dis. que ꝫ Silr nõ pót ꝓsuetudo excusaf qn hõ teneaf ex aliq̄ta parte substātie sne honorare deū. Excusare aūt pót cõsuetudo ꝛ excusat in alijs casib⁹ si sit ꝓscripta. Hā q̄ deb sacerdoti nõ indigēti decima ex institutione ꝛ ꝓcepto ecclie solum est tpe gr̄e. Et hoc vr̄ innuere Ho. i. c. a nobis. de decī. cū dicit q̄ cõsuetudo excusat a decimis etiā ꝓdialibus nõ solvēdis cū ñ petuntur: ꝓ q̄ facit. c. suggestū. co. ti. qđ esse ñ pōt si esset ꝓceptū morale. Hec ob. xiij. q. i. §. his ita. ꝛ xvi. q. i. reuertimini. ꝛ c. decie ꝛ c. in sacris. ꝛ c. decias. ꝛ de decimis parochianos. ꝛ in. c. tua nos. ꝛ i. c. tua nobis. ꝛ c. cuꝫ nõ sit in homine. ꝛ c. in aliqb⁹. in quib⁹ dicit q̄ a deo sunt istitute vel diuina lege ꝓcipiunt: qz ibi accipitur lex diuina ꝓ lege mosayca. vt pꝫ xiij. q. i. §. his ita. q̄ quidē filios gr̄e nõ ligat: nisi q̄ ad moralia. vt pꝫ di. v. §. i. ꝛ vi. di. §. his ita. ꝛ ō puri. post par. c. vnico. vel nisi vt dixi iudicialia ꝓcipiāntur ab ecclia: vt facit in decimis: vt in tit. de decī. in multis. c. ꝛ in aliqbus alijs vt patet de iniur. c. i. xxiij. q. iij. ꝛ. vi. ꝛ tūc licet sit ꝓceptū legis diuine date moysi: nõ tñ obligat vt tale: sed vt ꝓceptū ecclie. Et iō male reꝓhendūt aliq canonistē theologos: q̄ dicūt decias ñ esse de iur̄ diuino: qz nõ negāt qn fuerint ꝓcepte a deo in lege veteri: sed qz nõ obligāt vt lex diuina inquantū sūt iudicialia ꝓcepta: ꝫ solū vt ꝓcepta ecclesie. Inquantū aūt sunt a iure nāli ꝛ morali bñ sunt de iure diuino debite: etiā hodie. Et ideo cõclude q̄ si minister ecclie indiget ꝓpter sustētationez ꝛ petit q̄ nõ excusatur pp ꝓsuetudinē ꝑriā. si āt ñ indiget tenetur solueꝛ ꝫ q̄ ꝓsuetudo se hꝫ: vel decimā vel vigesimā: aut trigesimā aut si nihil solvit excusaf dūmõ ꝓsuetudo sit ꝓscripta ꝑ ea que dixi. §. ꝓsuetudo. Sanctius tñ eēt eas integre soluere. ꝛ ꝑ hoc facit. c. a nobis. de decī. vbi dī q̄ quilibet tenetur soluere decimas. nisi a ꝓstatione earū spāliter sit exempt⁹: qđ quidez esse nõ posset si eēnt simplr de iure diuino ar. iiij. di. erit. facit etiā qđ no. archi. xvi. q. i. ꝛ segtur pa. i. c. in aliqb⁹. de decī.

¶ Item papa possit dispensare ne quis decimas soluat. §. Alle. vbi. §. q̄ precepti de decimis inquantū est iudiciale pōt ecclia ordinare q̄ ꝛ quas debeant recipe ꝛ q̄ solueꝛ: sicut fecit in multis religiosis. vt. §. dictū ē. ꝛ hoc itelligit rōe necessitat⁹ vel utilitat⁹: alr nõ dꝫ facere. 3

¶ Sed quer̄tur quando dari debent decime §. vt dicitur in. c. cum homines: de decī. q̄ statim fructibus collectis. Et hoc quo ad prediales: quo ad personales debent solui in fine ānī. Sed tu dic q̄ fm consuetudinē ꝓscriptā sunt soluende: ꝛ si pereūt peribūt illi q̄ est in mora alr nõ: sed cui debentur. 4

¶ De quibus debent solui. §. q̄ de omnibus fructibus terraꝝ: arboꝝ: animalium. piscationū: venationū: fictuum: pensionū: molendinoꝝ. etiam aduentum balneoꝝ: fullonioꝝ: lapidicinioꝝ methalarioꝝ. Item de negocijs ꝛ artificijs ꝛ ceteris bonis. vt colligitur. xvi. q. i. ꝛ q. vij. ꝛ de decī. in multis. c. ꝫ hodie consuetudo seruanda est. 5

¶ Item de illicite acqsit. §. alex. vbi. §. q̄ i psonalib⁹ ē distinguendū aut transfertur dñiꝫ in acqrentē. ꝛ sic tñtur dare: ꝫ ecclia nõ dꝫ recipe q̄diu persona ē i sceler̄: ne videatur approbaꝛ ei⁹ mores: ꝫ si conuersi potit recipe fiē 6

in meretrice ⁊ histrione ⁊ hmõi. si aũt dñiuz nõ transferẽ: sicut in vsura: furto rapina ⁊ hmõi sic nõ tenẽ: nec ecclesia põt recipe. Si vo decie' iũt p̃dicales indistincte: glibet tenẽ quantũcũqz peccator ⁊ iude⁹ ⁊ inuasor: ⁊ ecclesia põt recipe: qz nõ danẽ intuitu persone: sz q̃si ex censu debito p̃dictoz. facit. c. de terris. de decī. Nõ tenẽ tñ iudei soluere psonales decimas cũ nõ percipiant sacra: nec audiant diuina. ar. dicti. c. de terris.

7 ¶ Qui tenẽ dare decimã. &. Alex. vbi. s. qz oẽs laici tã pauperes quam diuites. Itẽ etiã iudei de p̃dictis. d. c. de terris. vt. s. in. §. p̃cedẽti. xvi. q. i. decimas Item clici de rebus pr̃imonij sui: nisi deseruiãt illi eccle cui debenẽ. eo. c. ij. Item Alex. dicit qz vbi esset ꝓsuetudo qz de fructib⁹ possessionũ eccle possẽt testari in morte. silr tenerenẽ de ipsis ad decimã. Et sic itellige. c. ij. de decī. Itẽ religiosi nisi sint exẽpti ꝓuilegio sed is aplice sicut sũt monachi albi: tẽplarij: hospitalarij ⁊ hieresolomitãi: ⁊ mꝫ alij. de q̃ no. in. c. suggestũ. cũ multis c. se. ꝺ decī. Dicit tñ Alex. vbi. s. qz ꝓuilegiũ de nõ soluẽdis decimis nõ liberat eos qn teneanẽ soluere in trib⁹ casibus. ¶ Prim⁹ cũ pactõe tenẽ: qz ꝓuilegiũ nõ reuocat pactũ p̃cedẽs nisi fieret mentio spãlis in eo. vt in. c. ex multiplici. de decī. ¶ Secũdus cũ parochialis eccla cui ꝺebant enormiter ledit. ar. d. c. suggestũ. ¶ Tertiꝰ cũ eassoluẽdo tacite renũciat ꝓuilegio: sz de hoc vide glo. ⁊ doc. in. d. c. suggestũ

8 ¶ Cui debeant dari. &. qz p̃diales debẽt dari illi ecclie in cui⁹ parochia p̃diũ situ est. vt in. c. qñ. de decī. ⁊ i. c. fi. de paroch. nisi aliud bẽat ꝓsuetudo. vt in. c. i. ⁊ ij. ⁊ in. c. cõmissũ. ⁊ multis alijs c. de decī. Personales vo debẽt dari ecclie parochiali in q̃ audiunt diuina: vl vbi recepit ecclias̃tica sacra. xvi. q. i. c. questi. Mixte vo debẽt dari vbi cõ suetudo est: vel si nõ ẽ ꝓsuetudo: si pascunẽ i vna dẽtur illi parochie. Si vo partim in vna partim in alia diuidãtur facit quod no. in. c. ad aplice de decī. ⁊ Pa. no. diffuse in. c. cũ ꝓringat. e. ti.

9 ¶ Utrũ soluẽdo ei qui de iure ecclesiã nõ tenet sed de facto excusẽ. &. qz nõ si scit. nisi ex iusto metu excusẽ: vel nisi per tolerantiã ecclesie que cum nõ contradicat videtur ꝓsentire ꝑz Rod. Et hoc vltimũ verum nisi placeret eis ecclesiam fraudari.

10 ¶ Utrũ cleric⁹ qui habet sufficiẽs patrimoniũ vñ viuat ꝑz statũ sue persone possit decimas recipere. &. alex. vbi. s. qz sic. vt curatoz in necessitates pauperũ vel vtilitates ecclie expendẽdas. nõ aũt in vsus pprios ꝙuertẽdas. imo si in pprios vsus cõuertit cõmittit sacrilegiũ si in malos incurrit iudiciũ. facit. c. qñ. in fi. xvi. q. i. ⁊. c. pastoz. i. q. ij.

11 ¶ Utz decie possint p̃scribi. &. qz laici nullo mõ pñt p̃scribere vt eis soluãt de p̃scri. c. cãz. Sz clici si pochiã hñt pñt de p̃scrip. ꝺ q̃rta. si vo nõ hñt nõ pñt. Silr ⁊ de religiosis dicendũ ẽ. ar. eoꝝ. q̃ no. in. c. placuit. de p̃scri. ⁊ in. c. cũ ꝓtingat. ⁊. c. seq. de decī.

12 ¶ Cui soluet q antiqt⁹ ñ soluit ⁊ nũc vult satisfacere. &. qz nõ ei q̃ p̃scripsit: sz ecclie parochiali ꝑz Rodo. ⁊ Rav. Ꝺ verus credo si ecclie parochiali: tũc erant soluẽde: alꝫ secus.

13 ¶ Utz sacerdos pochiaꝫ possit remittere decias ñ solutas tpe ꝓterito. &. ꝑz Rod. qz sic in totũ vel in ptẽ: ex q̃ i posterꝫ vult abstinere ⁊ facere debitũ suũ. sz mihi vr qz nõ possit nisi sit paup cui remittit. ar. c. fi. xvi. q. i. qz cũ sint paupũ no pñt i nõ pios vsus ꝙuerti: nã ⁊ sup alimẽtis legatis nõ valet trãsactio sine iudicis auctoritate. l. cũ hi gb⁹. ff. ꝺ trãs.

13 ¶ Utr̃ laico possit cõcedi decima. ℟. fm doc. in. c. ad hec de deci. q̃ nullus cõtract⁹ pót iniri cũ laico de decimis per quẽ dñiũ directũ vel vtile trãsferat in ipsũ: qr videt alienatio quedaz vt probat p tex. cũ gl. in cle. i. de re. ec. nõ ali. Sed ꝓcessio ad modicũ tẽpus que nó videt alienatio bñ potest fieri ꝛ etiã ad tẽpus vite alicui⁹ ex cã ꝛ cũ auctoritate plati fm glo. in. c. quãuis eo. titu. quia p dubiũ vite pót dici modicũ tps. Sed de hoc dicto glo. dubito ꝓpter ea q̃ dixi. ℣. alienatio. §. xviij. ꝛ potiꝰ credo q̃ ñ possint ꝓcedi ad vitã alicui⁹ nisi auctoritate pape ꝛ hoc intelligo i laico q̃ laicaliter vivit secus in laico ꝙuerso ꝛ religioso cui concedi possent ℔z q̃ not. doc. in. d. c. ¶ Ius uero decimãdi nullo mó pt cadere in laico cũ sit spũale vt in dictis. c. no. Et hoc intelligo sine auctoritate pape q̃ sol⁹ pót fm notata. c. ii. ò iudi. ꝛ tutus est in foro aie si ex cã hoc papa facit alꝫ non. vt no. do. an. i. c. a nobis. de deci. ꝛ seq̃t ℙa.

14 ¶ Utr̃ laicus hñs in feudũ decimas secura ꝓscia teneat. ℟. q̃ si scit se habere post ꝓciliũ lateranen. qð fuit celebratũ. 1179. ꝛ sine auctate pape nó pt tenere vt no. in. c. phibem⁹ de deci. Si scit se habuisse añ illud ꝓciliuz vel post ℔z cũ auctoritate pape ꝛ ex cã sic põt tenere. Si ꝺo ignorat an ante uel an iteruenerit auctoritas pape seu ex cã ltia tũc. ℙost. ut refert Jo. an. i. c. cũ aplica de his q̃ fi. a pla. tenet q̃ nõ pót tenere Idẽ Archi. ꝛ Jo. mo. i c. ii. de deci. li. vi. Sed Jo. an. tenet cõtrariũ qñ cõis opi. ẽ q̃ auctoritate pape: vl añ illud ꝓciliũ fuerint ꝓcesse q̃ opi. mihi placet marie qr vnusq̃sq̃ in foro aie ꝓsumẽdus est bonꝰ nisi ꝓstet ò malo: ꝛ tõ ꝺz creꝺ re q̃ p decessores sui nõ tenuissent nisi cum bono titulo

15 ¶ Utrũ talis laicus possit eas trãsferre. ℟. q̃ nó i laicũ q̃cũq̃ titulo ex quo transferat dñiuz vtile vel directũ ꝛ ℔z glo. in. c. phibem⁹ ò deci. tenuerit q̃ auctoritate epi posset tñ cõiter nõ tenetur ꝛ bñ. ℑn aliã aũt ecclias vl religiosũ locũ bñ pót donare vt in. c. cũ aplica de his q̃ fi. a pla. ꝛ hoc de ꝓsensu dioc̃esani. ℙ ignorare autẽ nó pót fm Jo. an. sed ℙo. tenet q̃ sic. ꝛ pa. placet ꝛ mihi vt cui plus liceat ꝛ min⁹

16 ¶ Utrũ ecclia possit sine simonia redimere decimas ab aliquo insto ò tẽto re. ℟. q̃ pót redimere qñ ex tali pecunia nullũ ius de nouo acqrit alꝫ nõ licet vt no. in. c. dilect⁹ cl. ꝓmo ò simo.

17 ¶ Utrũ liceat clicis accipe in pign⁹ decimas detẽtas a laico. ℟. ale. vbi. ℣. q̃ sic sicut ꝛ quãlibet alia possessionẽ quã laicus detineret iniuste nec tenẽt fruct⁹ cõputare in sorte: dũmó hmõi decime nõ ptineant ad alias ecclesias ℔z ad suas qa si ad alias, phibetur vt i c. interdictum⁹ de deci.

18 ¶ Quõ ꝛ qñ religiosi tenentur facere consciẽtiã ꝛ predicare de decimis. vi de excõicatio. vij. casu. xliij.

19 ¶ Que ẽ remuneratio fideliter solvẽtiũ decimas. ℟. q̃ multiplex. ℙrima habũdantia fructuũ. Secũda sanitas de quib⁹ mat. iij. ꝛ in. c. revertimini ꝛ i c. decime. xvi. q. i. Tertia bonitas ꝓncipatus. xvi. q. vii. maiores. ℍoc tollit fiscus qð nõ accipit christus.

Defensio

Utrum sit licita ad suę pson̄e tuitionẽ ne ledat. ℟. q̃ sic vt in. l. vi vi. ff. ò insti. ꝛ iu. ꝛ ibi bar. ꝛ bal. ꝛ alij in. l. scientiã. §. q cuz alter ff. ad. l. acql. etiã religiosis sine lnia superiozis. qñ licẽtia comode hꝫ i ñ pót fm Jo. de li. in tractatu de iusto bello ℞ó qr hoc competit de iur̃ nãli di. i. tus nãle ꝛ quo ad actus nãles religiosi

nō cēſēt mortui.xvi.q.i.c. placuit el
ij.l. deo nobis.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ ēt ad
uerſas ſuū ſuptoꝛē ꝓt qs ſe defēdere.
ar.c.exꝑte.ō accu.ꝛ hoc vex ſi ille ꝯ
quē ſe defendit iniurioſe vult eū lede
re: qꝛ iuſte ꝛ oꝛdine iuſtitie ſeruato ꝓ
cedere nō poſſet ſine peccato ſe ō fen
dere. alꝫs ſic dūmō fiat defenſio cum
moderamine iculpate tutele. Iſtiſ eni
duob⁹ ꝯcurrēnt⁹. i. qꝫ ſit ad repellen
dū iniuriā ꝛ cū moderamine iculpate
tutele licet. Aduerte hic qꝫ nō licet p
cuſſo repcutere etiā incōtinēti: qꝛ hoc
ēēt vindicta. l. nō eſt ſinguſ. ff. ō re. iu.
niſi timeret de ꝓcuſſione geminata. ſa
cūt notata ꝑ ino. i. c. olim cāz. ō reſt.
ſpo. ꝛ qō no. i ſum. xxiij. q. i. facit. l. iiij.
in ꝓn. ff. ad l. aꝛgl.

1 ¶ Utꝛ defenſio poſſit tolli ꝑ papā vel
ꝓncipē vel legē vniuerſalem: vel nūi
cipalē. ℟. albꝛi. in l. oēs. C. ō epiſ. ꝛ cle.
gdā dicūt qꝫ nō: cū ſit ō iure nāli. ꝛ vi
dēt exꝓſſū i cle. paſtoꝛalis. §. pe. ō re iu
di. Dñs Gabꝛiel de oſſeleꝫ in ſuo tra
ctatu tꝫ qꝫ ſi ſtatuto caueꝝ qꝫ poſſit ꝓ
cedi nulla data defenſiōe qꝫ valeat. ꝛ
ꝓ hoc facit. qꝛ licet appꝛo ſit ſpēs de
fenſionis: tñ tollit i mulꝫ caſib⁹. vt. C
quoꝫ ap. nō re. ꝓ to. Itē qꝛ iura volūt
in mulꝫ caſib⁹ nulla dari defenſionē.
vt. C. de ſic. l. fi. in fi. C. ō adul. l. i. adul
terij. C. ō kal. no. l. ij. cū ſilib⁹. nec ob.
qꝫ defenſio ſit de iure nāli: qꝛ vex eſt i
defenſione manuali: ꝛ ō iſta loquit. d.
l. vt vim. ſed defenſio danda ꝑ iudicē
reo petenti vel nō petēti ē ō iure gētiū
uel ciuili ꝛ iō ꝑ aliud ius tolli pōt. Et
hoc dicit eſſe verius albꝛi. ibidem

2 ¶ Utrū defenſio ꝓ reb⁹ liceat. ℟. ſm
ino. in. d. c. olim ꝛ bar. in. d. l. vt vim. ꝛ
gl. ꝛ doc. in. l. i. C. vñ vi. qꝫ ſic ꝛ ꝓ re
bus afferēdis ne auferant ꝛ ablati vt
recuperent. Et hoc vex in ablatis ſi i
cōtinēti fit. i. ātequā ad alia negocia di
uertat ter. eſt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. idez eſt
§. cū igit qꝫ armatus. Et dicit pa. i. c.
ſignificaſti ſecō de homi. qꝫ dī inter
uallū qñ ꝛ victa ꝓma ſe diuertit ad alia
nō neceſſaria. Secꝰ ſi comedit vl bi
bit vel ꝯgregat amicos ꝛ hmōi. ff. ō.
ō. ob. l. ꝓtimꝰ ꝓmo. ℟. ff. ō duo. re. l.
duos. §. vl. C. vñ vi. l. i. ꝛ hoc ſcit a iuꝝ
ꝯceſſū nō regrit auctoꝛitas ſuptoꝛis
niſi de bono ꝯſilio nec incidit talis in
excōicationez ſi ꝑſona a qꝫ aufert eſt
eccleſiaſtica etiā ſi in ꝑſonā immittit ma
nū qñ alꝫs recupaꝝ nō poterat vt colli
gitꝝ i. d. c. oli ꝛ. d. c. ſignificaſti niſi a ꝓ
poſito modū excedat vt i. d. c. oli i fi.

¶ Vtrū glibet de populo poſſit quēli 3
bet defendere impune. ℟. bar. in. l. ſi qs
i ſeruitute i fi. ff. de fur. ꝛ in. d. l. vt viz
ꝛ ibi gl. ꝛ. xxiij. q. viij. §. i. in glo. ꝛ Ly.
ꝛ pe. in. l. i. C. vñ vi. qꝫ ſic cōſuluit tñ
bar. i. d. l. vt vim ad tollendū oē dubiū
qꝫ faciat ſibi mādari vt ipſuz defēdat
clamādo defendite vel currite ꝛ ſilia
vt no. bal. in. d. l. i. qꝛ tūc ſm oēs licite
ꝛ impune facit in ar. l. gracꝰ. C. ō adul.
Aduerte tñ qꝫ irregularitatē nō effu
git qꝫ ꝓ alterius defenſione alīū occidit
de quo vide. j. homicidiū. iij. §. iij.

¶ Quid dī moderamē iculpate tute 4
le. ℟. gl. i. d. l. i. mītū laboꝛat. ſz barto.
ibi ꝛ in. l. furē. ff. ad. l. coꝛ. ō ſic. dic qꝫ
inculpata tutela ē id facere ſine q̄ alit
ſe defendere nō pōt ſine piculo ꝑſōe
vel rex vñ nō dz pati qꝫ dāmificēt in
aliq̄ ſi dānū eſt irrecuperabile alꝫs ſe
cus vt in. d. l. furē. Ex q̄ iferꝛ qꝫ ēt ſi nō
poſſū effugere qn me peutias niſi te i
terficiā qꝫ licite te interficio qꝛ cū iniu
ria ꝑſonaꝝ ſit maioꝛ q̄ꝫ realis vt in. l. i
fuoꝝ i fi. ff. de penis ꝛ ꝓpter realē irre
cuperabilē poſſū te interficere vt in.
d. l. furē ergo fortiꝰ ꝓ ꝑſōali facit glo.
de reſti. ſpo. olim el ꝓmo ad fi. ꝛ gl. in
c. ſignificaſti. el ſcō de homi. Et iſtō

tenet Flo.in.d.§.q cū aliter bal. vo i d.l.i.dicit q; tria debēt eē vt sit moderamē. ¶ Primū eq̄litas vt si cuj ramis: scū armis vt.ff.ō vi ⁊ vi ar.l.i.§.vi vi.sj ego hoc credo vex q̄ p̄t repellere. quia paruus vix cū armis pót se defendere a magno q cū pugno forte eū iterficeret.ar.iij.q.viij.§.tria. ¶ Secundū tpis vicinitas: qz si post cēt vindicta.ō.c.seditiōarioj.xlvi.di. ¶ Tertiū tal⁹ ⁊ tāta quāta ē necessitas. ¶ Vd de quartū q; intētio sua ferat vt se defendat: qz act⁹ ex intentiōe nomē accipit: nō ex eo qō est p accidēs. i. pter p positū in actib⁹ moralib⁹. Vñ duo effectus ex vno actu p̄t venire. puta p̄pe vite ꝓseruatio ⁊ inuadētis occisio. Si ergo intēderet occisionē vt finē: sic ñ liceret sine peccato mortali. Si autez suā defensionē: sic denoiabit defēsio nō occisio cū nō debeat denoiari act⁹ mortal. nisi ab eo qō itēdit ñ ab eo qō est p̄ter intētionē: cui sit cā p accñs vt p3.v.ethi.c.iiij.⁊ sic ñ erit peccatū

1 ¶ Quid si excedit modū.R. f3 ino. Io.⁊.d.Anto.in.c.olim causam.de resti.spol.q; si excedit a p̄posito sic tenet de dāno. Si aūt nō a p̄posito sic

4 nō tenet ad aliquā satisfactionez. nisi forte ad cautelā. facit. l. si ex plagijs.§. tabernari⁹.ff.ad.l.acq. nec excōicatō nē incurrit. vt no.i.d.c.oli el p̄mo.⁊.d. c.significasti.el.sj.licet Ray. dicat q; ē tutius q; petat absolutionē vel dispensationē. ⁊ ē bonū q̄ comode p̄t b̄ri Dicit tñ.d.Anto.in.d.c.olim. q; q in sequit, p cussorē de facto ⁊ vulnerauit ñ d3 p̄ūri vt dolosus: sz vt culpabilis qz incōsultus calor vicio calūnie caret l.i.§.q̄ri posset.ff.ad tur.lj.q.iij.§.notā dū tex.ē i.l.si adulteriū.§. imperatores.ff.ō adul.gl.xxiij.q.i.§.i.

Defunctus

Vide.j. mortu⁹

Degradatio

duplex q̄dam verbal: quedā actual. Et hec actualis fit sic. q̄n clic⁹ indut⁹ vestib⁹ sicut si in officio esset dispoliat cū verbis ad hoc ꝓgruis. vt habet i.c.ō gradatio. de penis. li. vi. et dicit Ge. in.d.c. q; actual⁹ degradatio est executio v balis depositionis, p̄pterea tenet q; potest fieri sine numero ep̄oz: sz nō verbalis: qz oz fiat a p̄pzio ep̄o. ⁊ sit debit⁹ numer⁹ ep̄oz. vt in.d.c.i ter. ⁊ in gl. ¶ Vtrū verberās clicū degradatū sit excōicatus. Fuerūt opi. sz placz mihi opi. gl. in.d.c.ō gradatio. q; verberās degradatū actualiter nō sit excōicatus. sz degradatum verbalr sic. ⁊ ē sue curioz opi. Dicit tñ Pa. in.c.ad abolendā. de hereti. nex nisi post verbalē sequat incorrigibilitas: qz tūc perdit etiā fm vnū intellectū. c. cū nō ab homine. ō iudi. ⁊ absq; alia traditōe posset cōprimi p iudicē secularē.

1 ¶ Vtr̄ iudex secularis possit iudicare ō gradatū actualr. R. f3 no. in.d.c. ō gradatio. q; q̄uis tuti⁹ eēt vt tradere tur p iudicē ecclīasticū: tñ ex q̄ actualr degradat⁹ ē p̄t p tex. p̄fati capituli.

3 ¶ Vtr̄ ō gradat⁹ ꝓficiat celebrādo. R. f3 archi. ō ꝓse. di. iiij. i.c. oñdit. q; sic ⁊ ista ē vilissima op. qz caracta deo ipsi sus i aia p hoiez ñ p̄t auferri. lz gl. l. di. dixerit Ōrsū i.c. accedēs: ⁊ nisi alij

4 ¶ Vtrū degradat⁹ teneat dicer̄ offm si ē i sacris. R. f3 Rod. q; sic. qō p̄bat p.c. dolētes. ō cele. missā q'er q̄ ordinatis p̄cipit: ⁊ iste ordinat⁹ sit ⁊ caractē rem hēat lz ō gradat⁹ officiū dicere tenet: nō tñ d3 dicere. Quis vobiscū: ⁊ ōnia q̄ ad dignitatē ordinis pertinēt.

5 ¶ Quis p̄t restituere degradatū de positū. R. q; solus papa. c.i.⁊.ij.§.o.di. Sic ⁊ p̄ses p̄uincie nō p̄t restituere quē dānauit. ff. de quest. l.i. in fi.

Delectatio i cogitatõe vitꝫ sit peccatũ mortale. vidꝫ. s. cogitatio. §. ii.

Delegatus est is cui a sũmo pontifice vl' ordiario ꝓmittitur cã quo ad eccliasticos. Silr dico de iperatore ꝛ aliis dñis q̃ ad scl'aria

1 ¶ Quis pót delegare. &. qꝫ glibet ordinarꝰ ꝛ quilibet qui extraordinaria iurisdictione aliquid potest.

2 ¶ Quis pót esse delegatꝰ in eccliastico foro. &. qꝫ delegatꝰ pape nõ pót eẽ qs nisi sit in dignitate ꝓstitutꝰ vel psonatũ hñs: aut canonicus ecclie cathedralis. vt in. c. statutũ de rescri. li. vi. ꝛ qꝫ hẽat ad minꝰ. xx. ãnos nisi ex certa sciẽtia papa causam cõmitteret nõ existẽti in dignitate vel minori de of. del. cũ vicesimũ. de elec. cũ in cũct. aliꝗ pót glibet eẽ q nõ ꝓhibeꝫ. Dicꝫ é qꝫ cause spũales vt de decimis. ỏ iure patronatꝰ ꝛ hmói nõ pñt delegare laici sed clicis tñ de iudi. decernimus.

3 ¶ Utrũ guardiani ordinis nr̃i minorũ ꝛ pores fratrũ mendicantiũ habeant dignitatẽ. &. Se. i. c. nullꝰ ỏ elec. glo. hic tenet qꝫ sic. Et ió pñt esse ỏlegati pape. facit qđ no. Pda. in. c. causã de iudi. ꝛ in. c. cum olim. de ma obe. ꝛ Lar. in. cle. ij. de rescri. ꝛ ibi glo. patñ in. d. cle. ij. distinguit ỏ pore. qꝫ aut habet supra se in monasterio supiorẽ sicut q est sub abbate ꝛ ille nõ hꝫ dignitatẽ: sꝫ ille q nõ hꝫ supꝫ se superiorẽ i monasterio habet dignitatẽ: q̃uis nõ sit ppetuus sufficit qꝫ posset esse.

4 ¶ Quid pót delegari. &. qꝫ q̃dã pertinẽt ad ordinẽ epalem: vt ꝓsecrare ordinare: ꝛ ista delegari nõ pñt nõ hñti illã ordinẽ: alia aĩa pñt delegari nisi ꝓhibeanꝫ a iure. hec habentꝫ de offi. or. qđ sedem. de conse. ec. aqua.

¶ Quid potest delegatus. &. Se. in. c. 5
presentiũ. de testi. ex glo. in. c. solet de sen. ex li. vi. que dicit qꝫ delegata ptãs est stricti iuris. ꝛ ió id solũ potest qđ ẽ ei cõmissum: ꝛ sine quo cã expediri nõ pót de offi. dle. c. i. ꝛ c. prudentia. ꝛ l. ad legatũ. ff. de. pcu. ꝛ id ꝓpter qđ facilius expediri posset causa non venit nisi expresse cõmittatur.

¶ Utrũ delegatus possit subdelegare 6
&. qꝫ delegatus a ꝓncipe pót subdelegare. no. ino. i. c. pastoralis. de offi. de. facit. l. i. ff. de offi. eius cui man. est iu. ꝛ c. super qõnuꝫ. ꝛ c. fi. e. ti. et hoc verũ nisi qñ certũ ministeriũ eis cõmitti tur limitat. Inno. in. d. c. fi. ỏ magno ministerio sicut ꝓdicare crucẽ: dispensare cũ irregulari: penitẽtiã iniũgere absoluere excõicatos: ꝛ hmõi: vel qñ ꝑ rescripti v̊ba ꝓprehendiť qꝫ est electa industria: vel fides eius sicut qñ dr Confidimus de tua industria: vel psonaliter exequaris: vel qñ negociũ nõ est bñ expedibile p aliũ. Fallit in legato sedis aplice qui etiã in ꝓdictis potest subdelegare. vt in. d. c. fina. patet. Delegatus aũt ab inferiore nõ pót nisi sit delegatꝰ ad vniuersitatẽ causaꝝ. ff. de iudi. l. cum ꝓtor. §. i. ff. quis ꝛ a quo ap. l. i. §. i. vel nisi hoc sibi spãlr ꝓceda tur ꝛm Jo. an. per. c. is cui. de offi. de. li. vi. vel nisi qñ vnũ articulũ totꝰ cause cõmitteret cle. i. de offi. dele.

¶ Nũqd poterit subdelegare nõ exi 7
stenti in dignitate ex personatu: neq; canonico ecclesie cathedralis. &. qꝫ ñ vt cõiter teneť. in. d. c statutum.

¶ Quid de sꝛia duoꝝ delegatorũ dis 8
cordantiũ. &. qꝫ dependet ex delegãte vt acceptet quã voluerit. Secus i sꝛia arbitroꝝ ex cõpromisso qꝛ nõ tꝫ. silr ꝑsidẽtes loco pape in ꝓcilio gnãli nisi oẽs consentiant i actu gerẽdo nihil faciũt: quia vniꝰ ꝓdictio inficit totũ. no.

Pa.in.c.nō est.de regu.t in.c.pe.ō sta.mo. Secus in snia duop ordinari orū discordantiū que tenet p reo: nisi in cā mrimonii libertat: t testamenti t i hmōi fauorabilib⁹: qr tūc tenet p actore.vt in.c.vlti.de sen.t re.iudi.in telligē si agit vt mrimoniū t hmōi teneāt: aliter valeret pro eo q vt valeat agit vel se defendit.

9 ¶ Utrū qs teneat acceptare subdelegationē in casu q̄ subdelegare pōt. ℟. ino.in.c.pastoralis.ō offi.de.q̄ sic nisi q̄ ꝓstat q̄ delegat⁹ malicioſe se exonerat.vt in ter.p̄fati.c.pastoralis.nam tūc nō tenet: t si vellet eū cogere iusta est appō ei⁹.secus si nō ꝓstaret. t est differētia inter delegatū a p̄ncipe t ab inferiore: quia delegatus a p̄ncipe p̄t cogere oēs: etiā si nō sint sui fori.C. q p sua iurisdi.l.vna.ff.ō mune.t ho.l. munerp.§ iudicādi.excepī aduocatī q alibi q̄ in foro suo recipe iudicū nō p̄nt cogi.C.de aduo.diuer.iudi.l. sancimus.in fi.delegatus⁹ ab ordinario nō pōt cogere hoiem alteri⁹ fori.ff.de iurisdic.om.iu.l.vl.ff.de tu. t cura. da. ab his.l.i.de offi.or.pastoralis i p̄n.t i gl.p̄fati.c.pastoralis.de offi.dele.

10 ¶ Ubi potest cognoscere delegatus pape.vide.s.cōmissio.

11 ¶ Nū expirat iurisdictio ei⁹.℟.re integra expirat p scientiā mortis ōlegātis l.ei⁹ q.in p̄n.ff.si cer.pe.de offi.dele. gratū. Itē p mortē illi⁹ ꝯ quē mādat reintegra de rescri.significauit.t multis alijs modis.vt in.c.qñ abbas ō offi.dele.t in multis alijs locis q̄ omitto

12 ¶ Uūo pōt absoluere excōicatos a se.vide.s. absolutio.ij.in p̄n.t.§.i.

13 ¶ Quid si delegat⁹ nō vult facere fidem de mādato suo.t ppterea aliqs nō vult ei credē cū nō teneat.vt i.c. cū in iure.ō offi.del.t eū excōicat.℟. fm doc.in.d.c.q̄ nō tenet: qr delegatus nō ꝯz auctoritatē excōicādi: nisi q̄n eēt sibi rebellis: t cū talis nō sit ex iurisdictōis defectu: nulla ē excōicatō

Oementia si est perseuerans Excusat a culpa quantumlad factum in ipsa cōmissuz.xv.q.i.aliqs.xxxij.q.vij quēadmodū.t ab irregularitate.vt in cle.vni.de homi.

¶ Utrū q aliqñ fuit ōmēs possit promoueri ad ordines.vide.s.corpore vicia tus.§.viij. 1

Oemoniacus an possit promoueri.vide.s.corpe vitiatus.§.viij.

¶ Uūo i dubio possit p̄bari an qs sit demoniacus.℟.q̄ si p.xxx.dies carnibus indifferēter vesci cogat: t maxie edinis q̄ demones p̄uocāt.vt habet i c.ij.vij.q.ij.in tex.t i gl.si nullā senturet lesionē apparebit q̄ nō sit demoniac⁹ 1

Oenunciatio q̄druplex. p̄ma euāgelica.qr ab euāgelio sūpta ¶Mat.xviij.t regrit.vi. ¶ Pri mū q̄ sit frater.s.christian⁹.ij.q.iij.ad mensaz. Iz infidelis posset denūciari si ꝯ legē nature: vel ꝯ legē cor in moralib⁹ offendit: qr papa hz iurisdictionem in eos in istis casib⁹. de quo.j.iudeus.§.xxvij.alīs nō. ¶ Secūdū: q̄ p̄cedat secreta monitio in q̄ vt emendet vel desistat obsecrādus est. ¶ Tertiū: q̄ peccatū ñ sit oino occultū: iz q̄ possit p̄bari p testes: qr si esset oino occultū nō haberet locū.t sequit ¶ Da. in.c.nouit.ō iudi.ij.q.i.si peccauerit imo si etiā vn⁹ solus testis esset nō posset denūciari ad penitētiaz imponendā. ¶ Quartū: q̄ si ñ desistit: vel emē dat se ad ei⁹ monitionē adhibeat testes q̄ sciūt: vl cū qb⁹ possit eū cōmincere. ¶ Quintū: q̄ si se nō corrigit dicatur

prelato ꝛ denũcietur. ¶ Sextũ qꝫ ꝑ
bet se eum bis monuisse. vt. j. dicam.
1 ¶ Vtrũ qlibet teneaꝫ ad supdictã de
nũciationẽ. ꝓ. doc. cano. in dict. c. no
uit. ꝛ si peccauerit varie loquunt. sed
videt mihi dicẽdũ ꝑ ꝓcordia qꝫ si lo
quamur put ẽ solũ fraterna correctio
sic tene opi. archi. in. d. c. si peccauerit
qꝫ est oibus de ꝑcepto qꝫ dixi. ꝙ. cor
rectio fraterna. Et ista correctio solũ
ꝓcedit ab actu caritaꝫ. ꝛ ista ꝑpe ñ dr
denũciatio euãgelica. nec ꝟgrunt supdicta. Si vo loqmur ꝺ denũciatõe ꝑ
prie euãgelica. ꝛ tũc distinguo ꝟz ino.
in. d. c. nouit. qꝫ aut loqmur de pcõ ꝑ
petrato qꝺ recipit augmẽtũ: vl mul
tiplicationẽ: seu ꝓtinuationẽ mali: ꝛ ẽt
de ꝑpetrãdo. ꝛ sic qlibet q credit se eã
posse ꝑficere sine graui detrimẽto pu
ta qꝛ nõ oporteret eũ ꝺsistere a nego
cijs suis: vel i currere nimicũ: vel ali
ud periculũ teneꝫ de ꝑcepto. xxij. q. v.
c. hoc videt. qꝺ verũ intelligo qñ talr
est ꝑlatus ꝑ quẽ finis hui⁹ denũciatõis
obtineri possit q est vt vel ille emẽdet
nã si vellet ad aliud ꝓcedere ꝑlat⁹ pec
catore emẽdãdo se nõ põt de iure ꝟz
doc. in. d. c. nouit. qꝛ ꝑ istã viã nõ qrit
nisi pnia pci. vel si corrigi nõ vult ad
terrorẽ alioꝝ excõicet ꝛ talr ꝓuideaꝫ
qꝫ ceteri timeãt. Si vo talr nõ sit ꝑlat⁹
vel nõ possit sine graui dãno eã ꝓsequ.
sic nõ teneꝫ nisi solũ q. ex officio habz
cui dr. lxxxiij. di. Error cui nõ resistit
approbat ꝛc. cũ silib⁹. Si vo loqmur
de peccato ꝓperato qꝺ nõ habet cõti
nuationẽ: sic dico qꝫ solũ teneꝫ q ꝑtz
ex officio. rõ qꝛ hoc ꝓcedit ab actu iu
stitie ad istruẽdũ alios ꝑ exẽplũ: qꝺ q
ꝺ ꝓmet ad suplorcs. xi. q. ij. ꝑcipue.
ꝛ. xxiij. q. iiij. duo ista.
2 ¶ Vtrũ denũciationẽ euangelicã sẽ
per debeat ꝓcedere admõitio. ꝺ q. ꝝ.
dictũ ẽ. ꝓ. qꝫ si peccatũ ẽ publicũ nul
la regrit monitio ꝟm Arch. in. d. c. si
peccauerit iuxta illud peccãtẽ coram
oib⁹ argue. xlv. di. ꝟz illud Si vo pcm
ẽ occultũ ꝛ tardatio denũciatõis infer
ret nocumẽtũ ꝓrio tpale vel spũale.
puta traditio ciuitaꝫ hereſis infectio
ꝛ hmõi: silr sine monitõe ꝺnũciabit
nisi ꝓstet qꝫ ad ei⁹ monitionẽ ꝺsistet.
nãq libet ꝺz corrigi vt si põt ei⁹ fama
nõ ledaꝫ. Si vo nõ fit nocumẽtũz ꝓ
ximo nisi ipse peccãti solũ ꝺz ꝓcedeꝛ
duplex monitio. Una. ꝙ monẽtẽ solũz
q ꝙ turamẽtuz ipsi⁹ hz ꝓbari. Alia ꝙ
monẽtez ꝛ vno teste vel duob⁹: ꝛ per
ipsos ꝓbaꝫ. Limitat Rv. i. iiij. di. xix.
ar. iij. q. i. q ꝓcordat cũ supdict nisi ꝙ
habiliter crederet nõ ꝑficere ꝑ secre
tã mõitionẽ ꝟz potiꝰ ille irritaꝛr ꝯ cor
rigẽtem ꝛ ꝓmonit⁹ subterfugia qreret
vt corrigi nõ posset iuxta illud ꝓuer.
ix. Noli augere verisorẽ ne oderit te:
quia nõ ꝺz tũc monere alr sic.
3 ¶ Qui admittũr ad hãc euangelicã
denũciationẽ. ꝓ. ꝟz gl. in dict. c. si pec
cauerit ꝛ nouit qꝫ admittũtur oẽs ifa
mes mulieres minores nisi ꝑmaneãt
in crimine: silr etiã ad testimoniũ Li
mitat ino. in. d. c. nouit si solũ pnia de
crimie qrit vt ꝺz fieri in ista ꝛ ñ aliqꝺ
tpale nec directe nec idirecte qꝛ tũc
tm lti testes admittunt ꝟm cũdẽ ino.
4 ¶ Ordo sit ordo iuris ꝟuãdꝰi ea. ꝓ. ꝟz
ino. i. d. c. nouit qꝫ ñ ar. c. i. ꝺ ꝛ. ꝛ cõ.
5 ¶ Scõa dr canonica q a canõsb⁹ in
uẽta ẽ q hz ortũ ꝟm ino. a lege veteri
ꝛ ista est duplex qꝺã spaꝫ cõpetens illi
soli cui itereſt hre bonũ ꝑlatũ ꝛ fit vt
qs ꝺ bñficio ãmoneaꝫ ꝛ rgrit tria mo
nitõ ꝟz cõiter doc. ꝛ facit glo. ii. q. vii.
c. qpp alia ẽ gñal ꝛ publica ꝛ hec ꝟm
ino. ẽt locum hz i criminib⁹ perpetratꝭ
si crimina recipiũt augmẽtũ pp mul
tiplicationẽ actuũ vel pp cõtinuatõez
iniurie alr nõ nisi solũ ꝺ ꝑpetrãdis. ꝛ

de hac habeť ō iureſu.c.quēadmodū
i fi.q̄ vo ad ppetrāda habeť ō ōſpō.
ſpu.c.ad diſſoluendū.xxii.q.v.hoc vī
t nō oz i iſta gñali p̄cedat ſecreta mo
nitio ſm glo.in.d.c.ad diſſoluēdum
6 ¶ Tertia oī iudiciaľ t hec ē duplex
Quedā publica.q̄.i.cōpetit ex officio
puro in q̄ nō req̄rit monitio ſz iudex
ex officio ſuo t p denūciationē ſuorū
officialiū i ea,p̄cedit t hz locū tm̄ i no
toriis vt in.l.ea q̄dē.C.de accu.t ſolū
iudr q hz mer vl̄ mixtū iperiū tales
denūciatores ꝓſtituere pōt vt in.l.i.
§.ges q̄z.ff.ō of.p̄fec.vr. ¶ Quedā
p̄uata q̄ cōpetit leſo,p ſuo itereſſe t iſta
qñq̄ in foro ciuili t de plano expedit
etiā ſi nō p̄ceſſit monitio vt qñ ille q
ꝓpōit nō pōt agere puta qz ſeruꝰ vel
ptāti alteriꝰ ſubditus inſti.ō his qui ſūt
ſui vel ali.iu.§.pe.ff.de of.p̄fec.vr.l.i.
§.qō aūt Et idē dic de religioſis con
q̄rentibꝰ de iniuſtis grauaminibꝰ ſuoꝝ
p̄latoꝝ. Itē de his q̄ ſ. ectāt ad forum
venale vt iuſto p̄cio vendant Idē de
ruſticis oppꝛſſis In foro aūt canonico
req̄rit triplex monitio ſm Hoſ. t co
munit doc.i.d.c.nouit ſz pa. ibidē tz
ſufficere bina: ſicut i euāgelica t hoc
credo vū q̄ oz p̄cedet mōitio niſi ti
moz impediret eā. Et lz iudex eccleſiaſti
cꝰ indiſſicre admittat denūciationē euā
gelicā.nō tū iſtā niſi qñ crimē ē eccleſia
ſticū de ſui nā vel rōne pacis vel iura
mēti vel crimē notoziū ñ audit in fo
ro ſeculari vl̄ qñ eſt miſerabil̄ p̄ſona q̄
eā ꝓponit. Itē qñ ꝓpt̄ patiētiā ſe ñ p̄t
iuuare in foro ſeculari qz eius dñs vel
tyrannus t hec differt ab euangelica
¶ Ꝓterea qz ñ admittit niſi ille cui in
tereſt itē ille cui⁹ iteſt ñ ꝓpellit p̄textu
eris itē i iſta nō recipiūt niſi ſti teſtes.
itē in iſta nō ſolū req̄rit vt corrigatur
pcñs vt in illa ſz ēt vt res reſtituat t le
ſus ſeruet indēnis.itē in iſta,p̄cedit iu
diciaľ vñ dāda ē i ſcript̄ fieda lit̄ ꝓte
ſtatio: t inia in ſcript̄ ferēda nō i illa:
lz iſta expediat de plano t iō di iudicj
alis.qz i iudicio fit t iudiciaľ ꝓcedit̄
lz nō vſquequaq̄ Jn illa vo nō t ō
hoc vide ꝓpa.in.d.c.nouit diffuſe
¶ Quō formabit̄ libell⁹ ſeu denūcia 7
tio i iſta iudiciali.q̄.ſm ino.in.d.c.no
uit,ſic: oñe iudex talis tenet libz meū
ꝑ ꝓſciaz t i periculū ale ſue cū ad me
ptineat Jdeo peto officiū veſtrū vt co
gatis eū ad penitentiā t reſtitutionez
¶ Quarta dī regularis.qz ꝓz diuer 8
ſas religiones t religioſoꝝ ꝓſeſſiones ex
pedit̄ t ꝓcedit̄ ſimpliť t de plano t ñ
pōt appellari ſm Jo.an.facit.c.repre
henſibilis de ap. Et ad iſtas vltimas
nemo obligat̄ niſi qñ a ſuo prelato co
git̄ vt.j.patebit.
¶ Utz teneat̄ qs denūciare alicui eī⁹ 9
peccatū:qō ipſe qui cōmiſit ignorat
vide.ſ.correctio.ii.§.vi.
¶ Utz p̄lato p̄cipiēti ōnūciādū pcñs io
alteriꝰ teneat̄ ſubditꝰ obedir̄ niſi ſua
forma euāgelica.q̄.ſi pcñs ē publi
cū vl̄ i nocumētū primi fiēdū dic q̄
ſic vt.ſ.pz i pri.idē dic q̄ ñ ſperat̄
correctō lz ñ ſit i nocumētū vt.ſ.di
ctū ē ſi vo pcñs ñ ēt nocēdum ꝓpri
mo t occultū t ſpat̄ correctio ſi ſecre
te corrigat̄ vt cōiter oz p̄ſumi niſi ſint
ſigna,p̄babilia i cōtrū tē dico ꝓz ri.vbi
ſ.q̄ publicā denūciationē oz p̄cedet̄
ſecreta monitō ex p̄cepto domini ꝑ qō
p̄latꝰ nō pōt p̄cipe nec ſubditꝰ obedir̄
t ſi frat ſe corrigit ōbeo ō ſiſtet̄ a pu
blica denūciatōe t ſic itellige.ii.q.i.ſi
peccauerit.ii.q.vii.accuſatō nā ex p̄ce
pto ōi teneoꝝ ſi poſſū ſine ō trāſito bōꝝ
ſpūaliū illi⁹ qui ē corrigo famā ipi⁹ ñ leđr
qz p̄cioſioꝝ q̄ꝫ tpalia t vz ad bōa tpa
lia vt de teſti.c.teſtimōiuz ō exce.pl.
int dilectoſ.itē ad bōa ſpūalia qz mlti
tioze ifamie a pcō ītrahūt̄ q qñ ſe iſa

matos ꝓsiderāt sine freno peccāt Añ gl.sup illud.ℳat.x viij.Unde ⁊ corri pe eũ ⁊c.dicit ne publice correct⁹ ve/cũdiã ꝓdat q̃ ꝓdita i pcõ remaneat se cretã ait denũciationẽ non est necesse ꝓcedat monitio. Et iõ siue secrete mo nueri siue nõ siue secrete corrererit se ad meã mõitionẽ siue nõ tenet se/crete denũciare plato ꝓcipiẽti q2 valz ad ꝓcauẽda pcã recidiuij nec est i fa/me fratris ꝓiudiciũ si talis ẽ plat⁹ q̃lis esse debet rõ ẽ q2 qlibet tenet obedir suo plato in his q̃ ptinẽt ad eor offiũ ⁊ nõ sunt ꝯ deũ vel aiaz ſz sic obedir nõ est ꝯ deũ imo ſm deũ ⁊ intentõez euangelicã in q̃ nõ solũ dñs intendit peccatorẽ corrigere ſz etiã correcto õ recidiuio ꝓcauere q2 non est opus va lentib⁹ ℳat.ix.⁊ sic platos medicos voluit esse.est etiaz de his q̃ ptinẽt ad officiũ platorꝝ.Añ Ber.li.de dispen satione ⁊ ꝓcepto.c.v. dicit. Regularis ꝓfessio q̃ se minor ſpõte subdidit ma ioꝛi eq̃ allegat ⁊ cõis eqdẽ pacti reor vtrũq; necessitate teneri vnũ fidel⁹ cu re:alterũ fidelis obediẽtie. Cura aũt nõ est tñ ad curandũ:sed etiã ad pre ſuãdũ a peccato:qõ fieri nõ põt nisi peccator correct⁹ in q̃ est ꝓnitas ore licta cognoscat nec põt cognosci nisi per te q solus nosti ergo teneris dice/re ad bonũ fratris tui.Añ videm⁹ qꝫ semel lapsus in peccatũ carnis facili⁹ ꝛlabit imo vir retinet hui⁹ sniẽ aug. sup leui.v.c ⁊.xxii.q.v.c.hoc viõr itẽ Buat.in sum.Buli.de mara.⁊ cõiter oẽs doc.ordinis nr̃i ⁊ sanctus Tho.i quol.Si tñ p signa valde ꝓbabilia et ꝓsumptiones q̃si violẽtas credẽret qꝫ plat⁹ ex illa denũciatiõe frez ifamare vellet tunc crimẽ occultũ fratris tam veraciter correcti sibi denũciari ñ dz ⁊ hec q̃ õ denũciatiõe publica dixi ve ra sũt ꝑz scñ Tho.scõa scõe.q.xxxiii. ar.vii.in graui⁹ peccat nõ in leui⁹ q̃ fame nõ derogãt. Nec ob.his dictuz aug.in regula qui dicit qꝫ peccatũ fra tris ꝓhi⁹ dz ostẽdi ꝓposito q̃ testi⁹ qz vt dicit ℳi.vbi.s.q.ii.ubi loquit ꝑz qꝫ ꝓpositus ẽ singularis ꝓsona q̃ põt ⁊ dz bet ꝓdicẽ magis q̃ ali⁹ qlibet ſz ostẽ/dere plato tanq; eccliẽ.i.sicut in loco iudicis residẽti dz seq testiũ inductio/nem vt dictũ est in ꝓn.hui⁹.c.sic sumi tur expõit Tho.vbi.s.q.viii.

¶ Quid de eo q̃ iurauit denũciar oẽ crimẽ qõ sciuerit.&.qꝫ tale iuramẽtũ dz interꝓtari vt denunciet mõ debi to.facit.c.ex parte tua de cle.non resi. cũ filiis. Et iõ si loqmur de denũ/ciatiõe publica sic non põt:nisi ꝓmo monuerit peccãtẽ scõo qꝫ possit ꝓbar eius dictũ.Tertio qꝫ monuerit eũ ꝓñ te vno vel duob⁹ ꝑ q̃s possit ꝓbar mo nitionẽ ⁊ q̃rto qꝫ noluerit se ꝯuerter quia istis deficiẽtib⁹ si reuellaret face ret ꝯ ius diuinũ ⁊ sic peccaret morta ſr vt no.Tho.⁊ canõiste marie i.d.c. si peccauerit.qõ limita vꝝ õ oi pcõ occulto qõ non hz nocere ꝓmo vt dictum est.s.Si võ loq̃mur de denũ ciatione secreta fiẽda plato:tũc dic qꝫ tenet siue ꝓbare possit siue non sine monuerit indistincte:si mõ plat⁹ sit q̃ lis eẽ debet alꝫ nõ vtputa q2 crudelis quia bestialis vel diffamator ⁊ hmõdi q2 in tali nõ dz nisi vt pi⁹ pr̃ orando: monẽdo caritative iducẽdo fratrẽ ad corrigendũ ⁊ si nõ põt dimittat eum deo ⁊ apte ꝓbar in.d.c.si peccauerit.

¶ Quid si iurauit vl ꝓmisit denun ciare.&.qꝫ si intẽdebat q̃ ꝓmisit vel iurauit qꝫ etiã ad ꝓceptuz superioris vl etiã sine ꝓcepto superioris in pcõ com mittendo ñ reuelar mortaliꝛ peccauit ꝓmittẽdo ⁊ tenet nõ obstãte iuramẽ/to ⁊ ꝓmissione denũciar in casu in q̃ denũciatio cadit sub ꝓcepto. In alijs

nãt casibus i qb⁹ē de ꝓsilio nō teneť sed bene pót denũciare nó obstante tali iuramento vel promissiõe sine pcó ꝟz no.xxii.q.iiij.i multis capitulis.

13 ¶ Vltꝝ ep̃o vel alio supior ꝓcipiẽte vt quibz q scit qs fecerit tale furtũ teneat reuellare sub excõicatõe late sẽtẽtie sit reuelãdũ qcqd aliqs scit.ℛ.vt vt colligo ex supdictis ⁊ p ca q dicã.j. Ingsitio.§.i.qꝑ aut ep̃s hz ifamatuz aliquẽ de aliq̃ ⁊ qz nõ plene ꝓbať admonet vt q scit dicat tũc idistincte tenetur deponere quicqd scit lz nõ ꝓcesserit monitio ꝗ lz ñ possit ꝓbari quia tc nó venit vt denũciet sed vt testificeť õ eo quod scit facit c.i.õ testi.co.⁊ qõ ibi no. Fallit hoc in parentib⁹ ⁊ filijs q nec etiã volẽtes ad testimõiũ aduersus seinuicẽ admittunť tex.ẽ i.l.parẽtes.C.õ testi. ⁊.iiij.q.tij.§.itẽ parentes Et intelligiť solũ õ ascẽdentibus ⁊ õ descẽdẽtib⁹ nõ õ collateralib⁹ ꝟz gl.i d.§.itẽ. Nec etiã debẽt ꝓpelli vxor p̃ vir nec socer aduersus generũ primi gnũ sobrinũ sobrinã ⁊ ex sobrinis natũ ⁊ eos q in pori gradu sũt vt.iiij.q. tii.§.itẽ.l. iul.ponť in.l.lege iulia.iudicior publicor.ff.de testi.vbi dicit gl.sobrini ⁊ sobrine sũt q ex feminis. puta ꝓsobrinis õ scẽdũt sicut ꝓsobrini ãsi ꝓsorozini vt insti.õ gra.§.iiij.⁊.vi. Hoc limito qñ ꝓcedit criminaľr secus si ciuiľr vt.j.familia.§.vii. Si aũt ñ extat ifamia p̃ aliquẽ iz i gñali inqrit quis fecerit tale qd vt fit cõiter sic teneť talẽ admonere ꝟm ordinẽ euã gelicũ vt puideat ⁊ emẽdet qõ fecit ⁊ satisfaciat ep̃o ꝓcipiẽti alꝫ si noluerit tũc si pót ꝓbare tenetur reuellaľ alr erit excõicatus lz si ꝓbare non posz nó teneť Ita tz gl.i.c.sacerdos õ pe. di.vi.⁊.vi.q.i.c.si oia ⁊.q.ii.placuit ⁊ d.c.si peccauerit.ii.q.vi.plerũqz facit c.si sacerdos de offi.or. Et ró est qa tñc regriť vt denũciator nõ vt testis qõ no.qz sepe vẽit i ptica ⁊ ꝙ hoc infert Jo.de pla.insti.õ pub.iudi.qꝑ puniẽs illũ q scit aliquẽ ꝓmisisse crimen lese maiestatj qz nó denũciauit cuz ꝓbare non posset qꝑ teneť ei ad omne dãnũ. Et idez tz bal.in ãdã ꝓsilio qõ icipit quãqz allegata sint multa vnde qñ doť q scit itelligiť de scia ꝓbabili.l. q accusare.C.de eden. facit.l. nřis C.de calũ. Si tñ esset talis ꝑsonaꝫ q secrete ꝓuidere vellet deberť sibi secrete tãqz pri diceť.xxii.q.v.c.hoc vř sz cũ cõiter regrãt vt ꝓcedãt iudicialr nõ teneť nisi de eo qõ ꝓbare pót. Et ſm hoc limita qõ.j.dicã furtuz.§.xli. ⁊ vi õ qõ dicã.j.familia.§.viii.

Depositum est qõ custodiẽdũ alicui datũ ẽ vt.ff.õpo.l.i.i ꝑn.

¶ In qbus ꝓsistit depositũ.ℛ.gl.i.c. bona fides.e.tj.qꝑ i reb⁹ mobilib⁹ ⁊ semouẽtib⁹ nisi forte vbi a plurib⁹ res q̃ ẽ i ꝓtrouersia ꝓ seq̃stro õponť vt i c.exaiata de ꝓiudi.⁊ in.l.lz.ff.õpo. 1

¶ Vtrũ dñium ⁊ possessio transferať in depositarium.ℛ.qꝑ non sed remanet apud deponentem.d.l.lz 2

¶ De q̃ culpa teneť depositari⁹.ℛ.qꝑ regulr non teneť nisi de dolo ⁊ lata culpa qz cõiter fit gra deponẽtis tm̃ vt pz i.d.c.bona fides ⁊.d.l.i.§. vltio Sed i duob⁹ casibus teneť ẽt de leui. 3

¶ Primꝰ si mercedez acceꝑit ꝓ custodia.d.l.i.§.si gs suũ.⁊.d.c.bona fides. ¶ Secõs si ꝓuenit vt teneret.d. l.i.§.si ꝓuentat vbi dř ꝑ⁹ ex quẽtiõe legẽ accipiũt dũmõ'ñ ꝓuentat vt ñ teneať õ dolo qz hec ꝙẽtio ẽ ꝑ bonos mores ⁊ ꝑ bonã fidẽ ⁊ tõ ñ ẽ seq̃nda d.§.si ꝓuentat. Et trib⁹ cãib⁹ teneť õ leuissima. ¶ Primꝰ si cã õpositarij apud eũ sit res õposita. ¶ Secõs si õ positor se obtulit itellige qñ diligẽtiꝰ

l7

mū excluſit. ¶ Tertius ſi ꝓuenit vt in d.l.i.§.ſepe euenit de caſu fortuito nō tenetur niſi fuerit in mora reſtituendi vel ex pacto ꝓuenerit d.c.bona fides

4 ¶ Itē ecclia teneat̄ ꝑ ꝺpoſito ſcō ꝑ lato ecclie ſi ꝓiit.&.ꝙ ñ vt ꝓ i.c.i.de ꝺpo.niſi ſit ꝺ ſū i vtilitate ecclie vt ibi dē ſec⁹ ſi ſcīs fuiſſ ꝑlato cū ꝓcēſu capli ⁊ aliis ſolēnitatib⁹ q̄ r̄grāt vt obligeſ ecclie qr ē ſcīs ecclie ꝺpoſitū tē ⁊ ſic teneſ aliqui tū tenēt ꝙ ſi ꝺpoſitū ſit factum apud ſacriſtā deputatū ad cuſtodiā vaſorū ⁊ depoſitor̄ a ꝑlato ⁊ toto cap'o ecclia teneſ vt i gl.in.c.i.eo.ti. Sic̄r qñ ꝑlatus ē cōſuetus bñ adminiſtrare ⁊ gubernare bōa ecclie ꝓſumeſ i vtilitatē ecclie cōuertiſſe.ita dicit Archi.i.c.hoc ius.x.q.ij.⁊ bar.i l.ciuitas.ff.ſi cer.pe.⁊ latius per bal.i auten. hoc ius.C. de ſacro ſan.ec.

5 ¶ Sed qs ꝓbabit ꝺ ſū in vtilitatem ecclie.&.ꝙ ille q dicit.l.ei q.ff.ꝺ ꝓba.ſm. Inno.i.d.c.i.⁊ dicit ſpāle hoc in depoſito ⁊ in mutuo vt i.d.aut̄.hoc ius.§.is creditor.x q.ij. Sz i depoſito nō credo ego verū niſi qñ ꝑ eius ſatisfactionē oporteret vēdere res īmobiles ecclie ſz qñ pōt ſatisfieri de fructibus nō oportet ꝓbare ꝺ ſū i vtilitatem ecclie vt in.d.§.is creditor Sic̄r nec in alijs ꝟcib⁹ excepto mutuo.vi de opi.diuerſas.c.ꝙ qbuſdā ꝺ fidei.

6 ¶ Itē ꝺpoſitarius poſſit res ſuas ꝑponere depoſitis qñ ābas ſaluare nō pōt.&.ſz diſtinctionē poſitā.g. Cōmodatus.§.xvi. Et ſz.d.c.bōa fides vid atur velle eum eſſe in dolo ſi caſu aliquo habet ſaluas ſuas depoſitis perditis intellige verum quo ad p̄ſumptionē q̄ ceſſat i foro aie

7 ¶ Quid ſi depoſitū reddat̄ ſed deterioratū.&.ꝙ teneſ q̄ſi redditū nō ſit vt dicit tex.i.d.l.i.§.ſi res depoſita qꝺ intellige ſi dolo deterioratū ſit vel ēt culpa qñ ꝺ culpa tenebat̄ qr tūc tenetur reſtituere vel totā extimationē ſi deterioratio talis ſit ꝙ inutile factū ē deponēti aut ſi non ſaltem quātō deterius ar.eorum que no.in.l.i in p̄n. ff.de edil.edic.

¶ Quid ſi heres aut alius diſtraxit ꝺ ſ 8
poſitū factū mortuo.&.ꝙ ſi doloſe fecit teneſ ſi autē ignorans rē depoſitā ⁊ bona fide diſtraxit ñ teneſ niſi ꝺ eo qꝺ ad eum peruenit. Similiter dic in comodato vt in.l.i.§.vltimo.⁊.l.ſz ⁊ ſi nō ſit heres.ff.eo.ti. Qꝺ ſi minus vendidit vel ꝓcium mundum exegit ſine dolo tūc actiones tantum p̄eſtabit deponēti: aut comodāti vt in.l.ii.ff.ꝺ po. Si ꝺ o rem poſſit redimere ⁊ preſtare nec velit nō caret culpa.i. dolo. vt.l.plane.ff.depo. iuncta.l.dolus.ff. man. Et ideo tenetur

¶ Utrū depoſitor poſſit reuocare de 9
poſitū ſemp qñ vult.&.ꝙ ſic.d.c.bona fides ēt ſi depoſuiſſet vt ſibi redderet certo tpe vt i.d.l.i.§.ſi depoſuero

¶ Utrū ſemp ſit reddēdū depoſitum 10
quādo petitur.&.ꝙ regulariter ſic ar. d.§.ſi ꝺpoſuero ⁊.d.c.bona fides immo denegās cōmittit furtū ⁊ cōdēnatus ſuo noīe efficitur īfamis. C. ꝺpoſiti.l.q depoſiti.⁊ no.ſuo noīe qr ſi ꝑcurator.tutorio.curatorio vel defenſorio nomine cōdēnetur nō efficitur infamis vt in.l.furti.§.ſi quis alieno.ff. de his q no.infa. Fallit tamē hoc.ſ.ꝙ teneat̄ reddere in.iiij.caſib⁹. ¶ Pōrimus quādo quis gladio depoſito efficitur furioſus ⁊ ſic eū petit non teneſ etiā ſi iuraſſet ſemp reddē quādo peteret.xxii.q.ii.ne qs. ¶ Secūdus ſi deponens poſt depoſitū fuit deportatus ⁊ bona eius publicata ſūt qr i publicū deferendū eſt depoſitū nō ei q depoſuit vt.l.bona fides in p̄n.ff depo.

¶ Tertius quādo fur ⁊ dñs cōcurrūt

ipenitõe.qz dñs ꝓponit.d.l.bõa fides
¶ Quartus quando fur ꝺpoſuit apud dominum cui ſurripuit:uel apud proprietarium.ut in.d.l.bona fides.
11 ¶ Vtrũ cã cõpenſationis poſſit retineri depoſitũ.&.q9 nõ.ut in.d.c.bona fides. Et eſt ſingulare in depoſito: lz in aliis ſit ſecus p regulam.xxii.q.vij. omnis.qõ verũ eſt de cõpẽſatiõe directa ſed de cõpẽſatiõe indirecta loquẽdo bene põt fieri in conſcia ſimplr de gbuſcũq3:ut.ſ. Cõpẽſatio.§. ij.lz quo ad foꝛũ ꝺrẽtioſũ foꝛet diſtinguẽdũ ꝓ ſer tz qñ doloſe denegat facere debitum
12 ¶ Vtr3 depoſitarius poſſit vti re depoſita.&.q9 nõ alꝰ cõmittit furtũ. ut.l.q. furtũ.ff.de cõdi.fur. Fallit hoc in duobus cãſibus. ¶ Primꝰ ſi pecunia non obſignata depõatur.l.qnt9.ff.depo.ſecuſ ſi ſignata.l.ſi ſaculum.ff.ꝺpo. Et idẽ ꝺic de qbuſcũq3 q̃ ꝓſiſtũt in numero.põdere ⁊ menſura.eadem ratione. ¶ Secundus ſi putauit dñum ꝓmiſſurum.ff.de fur.l.qui re in prin.
13 ¶ Vtr3 aliqs poſſit rẽ ſuã apud alium depoſitã furti accipe.&.ſm.S. Tho. ſcõa ſcõe.q.lxvi.ar.v.q9 nõ.qz gravat depoſitariũ ad reſtituendũ. uel ſe oſtendẽdũ immunẽ. ⁊ tũ ſi facit teneꝫ eũ relevare qõ verꝫ itelligo: niſi ipſe depoſitarius ſciuiſſet rẽ depoſitã iniuſte detentã a deponẽte: nec niſi ꝺo dño eã petente ſimul cũ vſurpatore eã ſibi denegaſſet qz cũ iniuſte eam teneat vꝫ q9 ſine pcõ furtz poſſit ſibi auferri.ar.l.ancille.C. de fur.⁊.l bona fides.ff.depoſitt.
14 ¶ Cui credendũ eſt qñ depoſitũ non eſt oſtenſũ depoſitario: ſeu tabernario. vt puta.qz depoſuit burſã: uel ſaculuz plenũ.tñ non oſtendit quid erat intus ⁊ quantũ.&.ff.Bath.in cle.ne in agro. de ſta.mo in.§. ſane.q9 non credetur ꝺponẽti niſi probet: neq3 ſtabitur eius ſuramento.qr ſuramẽtũ nõ datur niſi quãdo ꝓcedit ſemiplena ꝓbatio. ut in c.fi.quod metus cã vide.ĩ. nauta.§.i.
¶ Quo teneatur tabernarius ⁊ nauta ⁊ huiuſmodi de his que deponuntur apud.eos.vide.ĩ.nauta in prin. 15
¶ Ad qd teneaꝫ deputatus ad cuſtoꝺiã librorꝫ vide.ſ̃. Cuſtos.in princ. 16

DEriſio ſm Sa. Tho. ſcõa ſecũde.q. lxxv.ẽ cũ aliqs malum alicui⁹ ꝓpone uel defectuz in ludũ uel riſuz ponit ut erubeſcat ⁊ vereceũdetur. Et propterea differt a cõuicio ſeu ꝓtumelia qz ſicut finis ipſius eſt vt tollat honorez ſic deridẽs intendit vt erubeſcat Fit autẽ deriſio in verbo cachio.⁊ ſic eſt deriſio Aliqñ fit naſo rugato ⁊ ſic eſt ſubſannatio alquãdo factis ⁊ ſic eſt illuſio tñ in fine idẽ ſunt vt no.gl.ſup ꝓs q habitat in celis irridebit eos.
¶ Vtrũ ſit mortale peccatũ.&.qui.ſ̃. ſbidẽ q9 ſic quando irridẽdo oio pudẽdit aliquẽ ⁊ tam vilẽ eriſtimat vt de eius malo nõ ſit curãdũ ſed ſit ꝓ ludo hñdũ ⁊ tãto grauiꝰ quãto magis tenetur reuereri eũ. ¶ Vnde irriſio dei ẽ grauiſſimũ pcñm. ¶ Scõz locũ tz.irriſio ſcõrũ ⁊ ſacroꝝ. ¶ Tertiũ pentũ ⁊ platoꝝ ꝓpterea cham fuit maledictus.ii.q.vi.ſnia.xv.v.c.i. ¶ Quartum iuſtoꝝz q̃ grauis ẽ qz multa bene agẽdo retrahũt irridere aũt ꝺ malo ꝓximi i quãtũ ẽ leue ſeu puũ ⁊ ſine notabili vilitate ꝓximi vel ꝓturbatiõe erit vẽiale pcñm ꝓz Ale.ſa beti.ꝺ deriſiõe.

DEſperatio ẽ qñ ex falſa eſtimatiõe ꝓpter pcã q̃ fecit: vl bõa q̃ omiſit ꝺſperat de dei miſericoꝛdia credens deum nolle vel non poſſe ſibi parcere: vel in gratiã recipe.
¶ Vtrũ ſit grauiſſimũ pcoꝛ.&.q9 ex parte nr̃a ẽ grauiꝰ q̃ odiũ ꝺi qz p ſpẽ reuocamur a malis ⁊ introducimur 1

ad bona ꝓsequēda. iō sublata spe homines ifrenate labunt i pcā. ꝛ a bonis retrahūt. Unde gl. sup illud ꝓuer. xxiiij. si desperaueris. Nichil execrabili⁹ desperatióe quam q hēt ꝛ in gnālib⁹ huiꝰ vite laborib⁹. ꝛ qđ peius ē i fidei certitudine ꝓstātiā pdit. ꝛ Ysi. de sū. bo. Perpetrare flagitiū aliqđ mors ē desperare ē đscēdere i iferna. Odiū tñ dei quod ꝓuenit ex eo q voluntas hois diuine bonitati ꝓriat ꝟ se ē grauiꝰ pcō silr infidelitas. Et itellige q ē grauissimus pcō qū hō scienter ꝛ aduertēt tenz q deꝰ nolit pcere penitētib⁹ ꝛ gr̄az dare redeūtib⁹: qz sicut motꝰ spei q ꝓmittit se hēt ad extimatiōnē vāz laudabil' ē ꝛ meritoꝛiꝰ sic motus oppositus s. desperationis q se ꝓformat extimatiói falsē de deo ē vicios⁹ ꝛ mortale pcō ꝛ grauissimū. secꝰ si desperatio eēt i subito ꝛ idelibato motu cū aliqñ ex cōplexione nature causetur. qz esset venīale. vel nullū peccatū. hec ex Tho. scđa scđe. q. xx. ꝛ Alle.

2 ¶ Desperatio aliqñ ꝓuenit ex accidēa. qz ꝓpter tristitiā quā ꝓcipit erga bonū desperat posse p se vl' p aliū illđ pficere Aliqñ ꝓcedit ex luxuria q̄ hō dedit⁹ đlectationibus venereis fastidit bona spūalia ꝛ non spat ea q̄si bona ardua aliqñ ex auaritia q̄ hoiez q hēt multa restituere ligat vt desperet aliquando ex nature complexione: qua homo malenconicus incidit in eam.

3 ¶ Utr sit đ aliq̄ desperādū i hac vita ꝟ. q nō. c. nemo. de pe. di. vij. xxvj. q. vi. c. is quiꝫ infirmitate. ꝛ c. si ꝑsbyter ꝛ c. agnouimus.

Detractio

ē aliene fame per occulta verba denigratio. Et dr occulta respectu eius de q̄ dīr. qz in eius abnītia ꝓferuntur. Et differt fm Tho. scđa scđe. q. lxxiij. a cōtumelia. qz ꝓtumelios⁹ ꝑ apta ē ba dicta i facie itēdit derogare honori detractor vo in abnītia ꝓximi eius famā ledit ꝛ sic patet q i modo quia iste occulte. ille apte ꝛ in fine differt: qz iste famaz ille honorē auferre intendit.

¶ Quot mōis fit detractio ꝟ. fz ale. 1
scđa scđe tractatu co. q. vi. modis.

¶ Primꝰ ē occultatiuꝰ qñqđ eēt manifestādū necessario ad honorē ꝛ salutē aiarū nō vult ꝓpalare. Unde Hibi⁹ Grauis igt rapacitas. cū verā alteri⁹ gliaz ꝛ si mēdatio nō corrūpis silētio ꝓteris. ¶ Scđs ē negatiuus. s. cū negat sciēter alteri⁹ bonū. s. dicēdo nō ē verū q̄ tal' sit bon⁹. ¶ Tertiꝰ ē depuatiuꝰ. s. cū dicit bonū factū: sed mala intētione: seu qz secuta tot scādala sūt ꝛ hmōi ꝓ illđ. xi. q. iij. c. Uhe q dicit ꝛ c. ¶ Quartꝰ est venenatiuus. s. cū mala imiscēt bōis sic fit cōiter qz dīt ꝓximꝰ bona: postea addunt mala ꝛ hmōi. ¶ Quintꝰ ē publicatiuꝰ. s. cū occulta pcā mānifestat his qb⁹ ñ dz aut ordine q̄ ñ dz. ¶ Sextꝰ ē augmētatiuꝰ. s. addēdo vel ex mō loquēdi aggrauando factū. ¶ Septimꝰ ē inētiuꝰ. s. falsa crīmina iponēdo siue ꝓdicti mōi fiāt vbis claris: siue obscuris: siue signis vl' līs aut alio mō equalēt qz factis ꝛ signis loquimur đ spō. cū apud ꝛ c. tue ¶ Utrū sit pcō mortale. ꝟ. vt colligo 2
ex doctria ale. vbi. s. ꝛ Tho. vbi. s. q ꝓ tripl'r dicit gs detractor. ¶ Primo mō solū formal'r ꝛ hic ē ille qui dicit. occultat negat ꝛ c. q̄dā q̄ de se nō sūt i ifamiā ꝓximi sed tñ ea itētione vt diffameť ꝛ talis semp peccat mortalit facit. c. cū volūtate de sen. ex. cuz filib⁹ Mō tenet tñ ad restitutionem fame. ¶ Secūdo mō dr gs detractor mā liter tātū ꝛ ē ille q nō animo ifamandi sed ex loquacitate: vel alio mō indebito occultando negādo vbā ꝓfert

ifamiã,primi.ꝛ si talis occultatio. ne/
gatio ꝛc.de se ifamãt.puta.qꝛ sũt ꝓtra
honestatẽ vite ꝛ morũ ꝛ apud illũ vel
illos qbus occultat negat ꝛc.sequit i
famia primi ꝫ quẽ taliter ꝺtrahit.tũc
mortalit peccat.ar.c.sepe ꝓtingit.ꝛ.c.
hi q. ꝯo.di.si ꝟo de se talia nõ ifamãt
puta qꝛ possunt intelligi ita de culpa
venali sicut de mortali.sicut cũ'qs di
cit talis ẽ magnus superbus alterꝰ ava
rus iracũdus. ꝛ hmõi. que possunt
accipi ꝛ pro ꝓmo motu q est venialis.
ꝛ etiã,p peccato mortali.tũc nõ 'pec/
cat'mortaliter talis,pferens er loqua/
citate: qꝛ si primi audiẽtes scãdalizã/
tur ẽ eis iputãdũ.cũ faciãt ꝫ illud esto
te misericordes de reg.iur.qꝛ in,me/
liorẽ partẽ debebãt iterpretari. Idẽ di
cẽdũ in his q̃ sũt modice iportãtie.pu
ta peccata venialia q̃ cõmuniter nõ i
famãt. Idẽ silr dic ꝼm sco. in.iiij. di.
xv.q.iiij.ꝺ eoꝝq er loquacitate dicit se
audiuisse aliq̃ mala ifamatoria,primi
Rõ qꝛ talis ex natura actꝰ nõ aufert
illi famã in opinione audiẽtis.qꝛ q ci/
to creditꝰleuis ẽ corde: dũmõ aliquid
nõ addat q̃,pnocentꝫ audiẽtes ad cre
dẽdũ: qꝛ tũc esset'mortale ꝼz Lãdul.
vbi.s. Silr si ille cui dicit habebat eũ
ꝓ sceleratoqꝛ iam infamatꝰ erat apꝺ
eũ ꝺ alijs.ꝛ si'nõ ꝺ isto. ¶ Tertio mõ
dicit qs detractor mãliter ꝛ formalit
qñ.s.occultat: vel negat: vel dicit ꝟba
ifamatoria ꝛ cũ itẽtione ifamãdi. ꝛ ta
lis sine dubio magis mortaliter pec/
cat q̃z raptores rerũ.vi.q.i.ex merito
ꝛ.c.ꝺteriores. Et qꝛ detractio sit mor
tale pcñ er se facit.c. accusatio .ij.q.
vij.ꝛ.c.nemo pitorꝛ.xi.q.iij.ꝛ.c.hõici
diorꝛ ꝺ pe.di.i.ꝛ.c.clicꝰ.cl.ii.xlvi.di.

3 ¶ Utrũ ille q ꝓ detractionẽ suã abstu
lit famã prorimi teneatur ad restitutio
nem.R.ꝼm omnes doc.in.iiij.di. xv.
qꝛ sic sicut q res rapuit alienas. distin
gue tamẽ sic.aut occultatio.negatio ꝛ
similia de sui natura erant ifamatoria
ꝛ ea occultauit negauit ꝛc.ei qui bonã
opinionẽ habebat de proximo ex qui
bus nunc malã habet nec sciuit aliũ/
de.ꝛ sic indistincte tenet.s.si dixit verũ
sine mendatio excusando proximũ.s.
qꝛ male dixit.ꝛ qꝺ nõ credat si occul/
tauit reuellãdo ꝛ huiusmodi.Si ꝟo i
posuit falsũ dicẽdo se mẽdacit dixisse
etiã si deberet remanere infamatꝰ.qꝛ
magis tenet ꝟuare famã iuste ꝓximo
q̃z iniuste sibi.vñ si i publico dixit re/
tracteti publico.si in occultoꝝ i occul
to.fallit hoc i.vij.casibus. ¶ Primꝰ
qñ sequeretur maiꝝ infamatio vt pu
ta qꝛ nõ amplius forte recordant.ꝛ ꝓ
pterea quãdo vult restituere famã di/
cat de eo malo qꝺ dixi de tali: non cre
datis: nec specificet quid. ¶ Secun
dus casus quãdo restõ non posset fie
ri sine piculo,ꝓbabili alicuius morta/
lis pci: vel mortis corporalis ꝛ hmõi
qꝛ tunc cũ tale malũ sit preponẽdum
fame nõ tenet aduertẽdũ tñ ꝼm doc.
q̃ qñ ꝛstitutio fame ñ pót fieri.ifama
toꝝ tenet ad aliquod equivalẽs in rebꝰ
ar.c.ecclie sãcte Marie.vt lit.pen.ni.
inno. ¶ Tertius qñ dixit his quibus
debebat.puta plato ꝓ denunciationeꝫ
aut accusationẽ.vel bis qui poterant
prodesse non obesse. ¶ Quartus quã
do talia de sui nã nõ erant infamato/
ria.puta.qꝛ poterãt iterpretati i pcñ
veniale. ¶ Quintꝰ qñ dixit se audiuis
se nihil ipse addẽdo ex quo credulita/
tẽ faceret ꝛ sic nõ tenet ad restitutio/
nẽ ꝼm.Sco.in.iiij.ꝛ Lãdul.ꝛ Astẽ.ad
dit tamẽ Astẽñ.ꝓ si sequat̃ ifamia ni
hilominꝰ tenet q̃z simplr dixerit se
audiuisse nihil addendo. Sco.ꝟo di
cit ꝓ vꝝ durũ diceꝝ ꝓ exeat genꝰ pci
venialꝫ qñ ex icõsideratõe talia refert.
¶ Sextus casus ẽ qñ ille cui dixerat

scinit p aliā viā postea vt puta qō tunc
erat secretū nūc publicatū est p alios
¶ Septim⁹ qū ille oio erat infamis sal
tē apud illos cū qbus detraxit ō eo.
4 ¶ Utr ille q infamauit primū idire/
cte.s.negādo crimē sibi ipositū ab ac
cusatore in iudicio aut denūciatore te
neat.&.fm sco.vbi.s.q non tenetur
peccatū suū i iudicio pfiteri: nisi mō
z ordine de q.s. confessio delicti z iō
sibi putet q accusat de q nō pōt pba
re.pcor. Rī.ibidē .v.q.iii.dz tū per
ba sobria excusatae cū dicēdo nō cre
datis q maligne pcesserit sz sic cre
debat aut aliquis eū seduxit z hmōi.
5 ¶ Utr audiēs detractōez peccet mor
talr.&.fz Tho scda scde.q.lxij.ar.iiij.
q pfentire p audictiā detractōi pōt'ē
duplr. Uno mō directe qñ.s.quis idu
cit aliū ad peccatū detractiōis z pla/
cet ei propter odiuz quod hz ad eū
cui detrahit z sic est equale pcm cuz
detractore Et iō si detractio erit mor
talis sic z auditio ad ro.i.nō solū qui
facit sed q pfentit facit.c.nō soluz
xi.q.iii. Alio modo pfenit qs indire
cte.s.qñ nō resistit cū resistere possit
Et hoc contingit aliqñ non quia pec
catuz ei placeat sed propter timorez
humanū vl negligētiā: aut verecun/
diā z tūc aliqñ est mortale puta qz p/
lat⁹ q tenet pcescere vl p pter scāda/
lū aut qz pponit timorē humanū ca/
ritati dei alīs vēiale ē pcor.alex.vbi s.
6 ¶ Utr infamās scip̄z dicēdo aliq̄ ma
la q̄ non pmisit peccet mortalr.&.q
si facit ppter tormēta euitāda sicut fa
ciūt illi qui ad tortura ponunt ñ pec/
cat sed licite fieri pōt qz talī cōfessio
facta tali metu ñ valet nec etiā si fiat
p aliū sz si nō fiat ex tali metu peccat
mortaliter z tenetur fractaf argu.c.
nō sūt audiēdi xi.q.iii gl.ñ in.c.i.xv.
q.vi.tz q etiā si facit ppter tormēta
peccat mortalr sed ei nō credo qz ñ
ē mēdaciū pniciosū nisi forte in casu
qū ratificaret post tormēta ex q̄ ratifi
catōe eēt occidēd⁹ ipe vl alī⁹ dānificā
dus qz sic mortalr peccaret z teneret
retractare q̄ ad id qō falsē dixit de
alio sz q̄ ad id qō dixit ō se si ppzolo
ré tormētoz quē timeret nec sibi vl li
gi pos⁹, peligeret mori q̄b ipz pati cre
do nō teneret ō necessitate retractaf

O Iacobus dz assiste re sacer/
dotib⁹ z ministraf i oib⁹ q̄ agūt
i sacris xpi pdicaf euāgeliū vōai pa
cez z annunciare.xxv.di.plectis.§.ad
diaconū.z.xciii.disti.i multis caplis.
¶ Utr possit dispēsare corp⁹ xpi.&.q 1
non ō pse.di.ii.puenit nisi necessitate
cogēte de iussu epi vel psbyteri.xciij.
di.presente vl si longe esset eps vl p/
sbyter z necessitas cogeret posset sine
alia licentia ea.dist.c. diaconos.
¶ Utr diacon⁹ idut⁹ ad cātādū euā/ 2
gelīū possit cātare i choro.&.Du.i.c.
i sācta romana.xcii.di.tz q nō z si fa
cit excōicat⁹ ē vt i.d.c.sz verī⁹ credo
q̄ illa p hibitō tñ locū hēat in eccliā
romana i cardinali ppter vbū ibi po
situ in hac sede imo credo mereaf si
iō cātat vt chor adimpet qz forte pau
ci sūt si vo faceret q̄si ptēnēt offm̄ suū
vl ex iactātia sic peccaret z ita possz itel
ligi dicta p hibitō pfati c. q̄ ad rōez p
hibitōis sz ñ q̄ ad penā excōicatōis.
qz solū locū hz in cardinali vt.s.dixi
¶ Quō vitf stola vid.j.sacerdos.§.v. 3

O Galetica dissuadet i
c.ñ ne.z i.c
vio z.§.hic ēt. xxxvii.di.p to.

O Jes festū⁹ qñ incipit.&.vt
colligit ex gl.i.c.q̄/
nā ō ferijs z gl i.c. pnūcian
dū ō pse.di.iij.q dīūsis ritib⁹ di/
uersis horis incipit q̄ ad offm̄ icipit i
vespi q̄ ad esū carnū icipit a cene ter
mino. limita nisi ptraheret vltra me

diã nocte cena ꝛ qñ dies sequẽs ẽ diei festi: vel sexta feria: qz sicut q̃ ad ieiunij icipit in media nocte. sic ꝛ abstinẽtia carniũ. Et dr̃ termin⁹ cene media nox. qñ dies ieiunii vl̃ sexta feria sequit̃. fm ℞a. i. d. c. qñ q̃ vo ad cessationẽ ab opib⁹ seruilib⁹ fm ℞a. i. c. i. ō feriis incipit fm ꝓsuetudinẽ patrie. facit. c. qñ eo. ti. Et ió si est ꝓsuetudo q̄ incipiãt festare in mane teneda ẽ dũ modo cesset vsq; ad aliud mane. si in sero sic fua. Nũ tñ ẽ notãdũ q̄ lz cõsuetudo possit determinare q̃ hora sit incipiẽdũ festũ. non tñ pót diminuere qn ad min⁹ p. xxiiij. horas nõ cessem⁹ ab opere seruili sel in ebdõa. qz isto mõ est de iure diuino. qõ ꝓsuetudo nõ pt diminuere: lz possit augere: vel declarare. ℞ót etiã ꝓsuetudo augere vt faciam⁹ festũ plusq; p. xxiiij. horas vt pz in. d. c. qñ q̄ limita nisi angeret talr q̄ sabbatũ videremur festar̃. qz tũc ñ vz. ar. c. qdã de aposta. incipit etiã diei aliis respectib⁹ aliis horis. sz nihil ad ꝓsciam. ꝛ er p̃dictis patet qd dicẽdum de barbitõsoris⁹ ꝛ aliis artificib⁹ q̄ laborãt vsq; ad mediã nocte vl̃ vsq; mane diei festi qz lz sint inducẽdi vt ō sistãt nõ tñ ꝓdẽnãdi de mortali. er q̃ sic est ꝓsuetudo dũmõ ꝓtrahant festum postea vsq; ad sequens mane ita q̄ per xxiiij. horas ipsum seruent quod no.

¶ Cuiũ die assignat⁹ ad aliqd faciẽdũ alicui teneat̃ sibi alia mõitõe. ℟. q̄ sic qz tũc dies iterpellat p hoie. ō locato c. potuit. C. de ꝓben. ꝛ cõ. sti. l. magna C. ō in. ẽphi. l. ij. facit. c. ij. ō ꝓcess. p̃bẽ.

¶ Quot miliaria ꝓtinet q̃libz dies. ℟. q̄ i iudicijs lz leges. xx. vt. l. i. ff. si qs cau. ꝛ ff. ō v. sig. l. i itinerẽ ꝛ quodlibet miliare. hz mile passus. ꝛ qliber passus. v. pedes. vt. d. l. i itinerẽ. i tex. ꝛ i gl. sz i ꝯctib⁹ stãdũ ẽ arbitrio bõi viri. vt attẽta q̃litate ꝛ ꝓditiõe ꝓmittentis limitet. vt. ff. ō v. ob. l. ꝓtinuus. §. cũ ita. sz gl. i. c. nõ nulli. de rescri. vult q̄ attẽda m⁹ cõez vsũ loquẽdi fm quẽ assignabãt miliaria ꝛ ió si ꝓsuetudo ẽ q̄ dẽt xxv. illi stabit̃. ꝛ de illa itelligent̃ rescripta. sz iudicio meo arbitrio bõi viri ẽ reliquẽdũ: q tñ a cõi ꝓsuetudine recedere nõ dz cũ sit optia iterp̃s legũ. de ꝓsue. c. cũ dilect⁹. ff. ō legi. l. si ō interpretatiõe nisi sit cã euidẽs. aliõ dicẽdi

Offamare vid. s. ō tractu.

ꝛ no. q̄ pót qs iplorar̃ offiũ iudicis vt cõpellat diffamãtẽ cessar̃. ꝛ iudex tenet̃. vt in. l. diffamari. C. de inge. ma. no. ino. m. c. ꝓsequẽte ō offi. or. p pterea dicit tex in. d. l. diffamari statũ i gennoz: siue errore: siue malignitate q̃rundã p iniquũ est. i. valde iniquum

Offidar an possit occidi impune ꝛ rob⁹ spoliari. vide. s. assasin⁹. § ii.

Ognitas est fm archi. c. i. de ꝓsue. li. vi. administratio rez ecclias̃tic̃az cũ iurisdictiõe. ꝓptera hr̃e dignitatẽ ẽ hz pa. i. c. ō milita. ō p̃bẽ. hr̃e iurisdictiõez. s. q̃ ad foz ꝓtẽtiosũ ẽt i modicis cãis fm ℞e. de anc. i cle. si dignitatẽ ō p̃bẽ. sic archip̃sbyter i ecclia pictauẽsi q excõicãt: suspẽdũt: ꝛ absoluũt. vñ qlibet rector seu poz ecclie colliate dr̃ hr̃e dignitatẽ. vt no. ℞au i cle. i. ō elec. ꝛ i cle. ne i agro. ō sta. mo. ꝛ dñt ō ro. dec. i. clxvi. p hoc facit tex i. c. idẽm tatib⁹ ō ele. li. vi. vbi abbatissa dr̃ hr̃e dignitatẽ. hoc tz car. in cle. ii. ō rescri. ꝛ ibi ẽ gl. q̃ dicit hic cẽ approbatã opi. abbat̃ i hoc limitat. ino. i. d. c. ō multa si ẽ ꝓpetua alias. c. ij. ō sta. mo. §. fi. ꝛ lz ñ sit ꝓpetua dũmõ possit cẽ ꝓpetua: sicut ẽ i ministris ordinis minoz̃ sufficit nã dr̃ cẽ ꝓpetuũ qõ ẽ i potẽtia ꝓpetua vt no. Lar. in. d. clc. ij. tex. est pro hoc

in.c clicos in.ỏ.ppetuã iũcta gl.ỏ co
ha.cle.ꝛ mu.itẽ dr dignitat' si iiecclia
vbi est reputeť ꝑ dignitate ꝛ hẽat ad
miſtrationẽ tpaliũ rex ppetuã lz non
ſit numerata iter dignitates eccliaſti
cas ſm Jnno.ibidẽ miniſtri aũt qui
ſine penitus Jurisdictione exercent
offiũ aliqỏ ſic ꝑcuratores ſindici ꝛ ſa
criſte q pulſãt cãpanas nỏ hñt digni
tatẽ ẽt ſi eẽnt ppetui ſec⁹ ſi haberẽt ꝑ iu
riſdictionẽ.ff.de off.pto.ceſa.l.vltima
ſm eundẽ Jnno. Silr dr dignitas q̃
appellatur aliq̃ noie de dignitatib⁹ iu
ris vt archidiacó at⁹ ꝛ hmõi ẽt si non
exerceret offiũ ſm Jnno.ibidẽ ex q
bus patet q̃ vicari⁹ epi nỏ hz aliquã
dignitatẽ ſm ꝓba. vbi.s̃.ꝛ differt a p
ſonatu dignitas qr ꝓſonat⁹ ſm arch.
vbi.s̃.ẽ quedã ꝓgatiua in ecclia ſi
ne iuriſdictiõe vt habere ſtallũ hono
rificũ in chorο i capitulo i optiõib⁹
in ꝓceſſionib⁹ in vocib⁹ oãdis ꝛ ſimi
lib⁹ pluſq̃ alij ſui ordinis canonici ꝛ
nỏ tãq̃ alii in dignitate ꝓſtituti cuius
ſm Jnno.vbi.s̃.aliqñ accipiať ꝑ di
gnitate. Offiũ vo ſm eũdẽ arch.vbi
.s̃.est administratio rerũ ecclieſticaꝝ
ſine iuriſdictõe ſicut ſindici procura
tores caſtaldi de quibus.i.q.iii. ſalua
tor. Jtem vicedñs ꝛ ſimiles qui ſicut
pice habent referre tũc habent offiũ
non dignitatem.

1 ¶ Utr̃ ſucceſſor i dignitate teneať ex
ꝯctu inito cũ ꝑdeceſſore ſuo.ff.pan.
i.c.i.ỏ ꝓba.q̃ ſic ſi fuit initus noie di
gnitatis etiã ſi fuit initus cuz ſubdito
ſuo ita tenet Ly.in.l. digna.vor.C.de
legi.ꝛ Jo.an.ꝛ cõiter ſequentes etiã
ſi talſit papa vel iperator facit.l.ceſar
ff.ỏ publica.ꝛ ẽt qr talꝫ obligatio ẽ de
iuꝛ nãli cui ꝓnceps ſubmittiť facꝫ cle.
paſtoralis.ſ.ceterũ de ſen.ꝛ re.iudi.

2 ¶ Utrũ dignitas poſſit appeti vel q̃ri
ff.q̃ dignitas eccleſiaſtica nỏ.immo
ipſo iure efficiť idignus ꝛ dz repelli.i.
q.vi.ſicut is q̃ Dignitas vo ſecularis
ſi eſt dignus ꝛ aptus pỏt appeti ꝛ peti
ab eo q̃ pỏt eã dare etiam mediante
pecũia dũmỏ palã ꝺeť ꝛ petať vt.ff.
ỏ pollici.l.i.ſ.i.ff.ỏ decuri.l.eos.ꝛ.ff.
de offi.ꝓto.l.barbari⁹ in ꝓi. Secus
ſi clã vt.C.ad.l.iul.repe.l.fi.i ꝓn. ibi
nõ ãbitu vel ꝓcio Silr lz dare pecu
niã vel petere vt ꝓfirmeť vt no.gl.ſin
gularis i.d.l.eos facit ꝑ his oib⁹ gl.i
l.vnica.ff.ad.l.iul.de ambitu Silr lz
emere militiã.ff.ỏ ac.em.l. creditor.
ſ.iter vẽditorẽ qỏ limita ſi q̃rit vt ꝓ
ſit ñ vt ꝓſit ꝛ ſic peccat de q̃ vide.s̃.
ambitio.ſ.i.ꝛ.j.officiũ.ſ.i.ꝛ.iii. ari
ſto.tñ.i.poli.c.vi.dicit q̃ licite apetiť.
ꝓncipatus ſi tria ꝯcurrãt. ¶ Primo
q̃ hẽat amorẽ ad ꝯſiſtentem politiã
¶ Secũdo potẽtiã maximoꝝ operũ
ꝓncipatus. ¶ Tertio virtutẽ ꝛ iuſtitiã
i vnaquaq̃ politia eã q̃ ad politiã pti
net vñ ſm euz lz ſcienti ſe hẽre ꝓdcã
tria apetere ꝓncipatũ ꝓpter vtilitatez
reipublice ſz nỏ lz ei eũ petere vnde
dicit.ii.poli.c.vi.non bñ ſtatutũ ẽ ipz
petere qui principatu ſignificabitur
¶ Utrũ qs poſſit hẽre plures dignita 3
tes eccliaſticas ſimul vide.s̃. Benefi
cium.ſ.xxxv.cum ſe.
¶ Utr̃ eps poſſit diſpẽſať cũ eo q̃.xx. 4
hz annũ ſolũ vt poſſit hẽre dignitatez
eccliaſticã ſine cura aiaꝝ.ff.q̃ ſic.c.p
mittim de eta.ꝛ q̃li.li.vi.officiũ quã
tũcũq̃ vile dr dignitas qñ fit ꝓncipe
mãdãte ter.ẽ i l.nemo ꝓfect⁹.C.de di
gni. Et ſic verificať.l.vnica.C.de mã
ꝓn.vbi dr q̃ nulli creditať ſe mãdato
ꝓncipis veniſſe niſi in ſcriptis oñdat
ꝛ addiť nec vllius dignitate terreri, ſi
ue tribuni: ſiue notarij: ſiue comiſ. ꝓ
ferat dignitatẽ hec ibi

O Jlapidator dr ꝓ lať⁹ q

res ecclíasticas alienat ⁊ male expen
dit q debz deponi. xij. q. ij. apostolicos
⁊. xvij. q. iiij. nullus res

1 ¶ Utr sspecto ó dilapidatóe óbeat
dari coadiutor. ꝛ. q sic vidó i c. vene-
rabili ó off. dele. ⁊ i. c. lz hely. §. qr vo
de symo.

Odiligere deū debem⁹ ex toto corð
⁊c. de pe. dis. ij. §. caritas ē, vi-
de. s. Caritas.

1 ¶ Utrū teneamur diligeꝛ inimicos.
ꝛ. S. Bo. in. iij. di. xxx. q. iiij. ⁊. v. q est
affectus ⁊ effectus dilectóis duplex.
¶ Primus inocētie q̄ nolum⁹ noce
re ⁊ isto mó est i precepto vñ qlibz te
neꝛ nó optare eis malū icḡtū maluz
ē. i. q se possumus tñ p accñs optare
eis malū puta si credim⁹ q sit expedi
ens sibi vel ecclie vel cóitati sed ifer
re q̄ ad effectū nó lz nisi sit officialis
cui ꝓpetit ⁊ zelo iustitie faciat vl̄ cāu
permisso a iure. alius est effect⁹ ⁊ affe
ctus benificētie. Et hic ē duplex qdā
a caritate elicitus q̄ qs optat alij sum
mū bonū vel bona spūalia. s. gratiā ⁊
gloriā ⁊ iste ē i ꝓcepto erga inimicos
Quidā ē a caritate iperat⁹ q̄ qs optat
alij bonū tpale ⁊ psperitatē trāsitoriā
⁊ iste nó est i precepto nec q̄ ad affec-
tū nec q̄ ad effectū nisi i casu necessi-
tat, est tñ perfectōis optare talia inimi
co nisi per accñs icḡtum putātur ei vl̄
alijs nociua vel si est inimicus eccle-
sie: aut cóitat, qr tē cēt ipfectōis opta
re sibi bona tpalia. itellige tñ ꝫ alex.
i. iij. pte. sū. tractatu de caritate q ē p
ceptū affirmatiuū qð non obligat ad
semp. i. cū nó sumus i considerató e:
aut dormim⁹ sed solū p loco ⁊ tpe qñ
de hoc cogitam⁹ vel necessitatis cāus
occurrit. Limita etiā p dicta fm Sa.
Bo. vbi. s. q. v. ⁊ Ri. ibidē ar. j. q. j. in
effectib⁹ spālib⁹ sz q̄ ad effect⁹ gñales
tenet quis de ꝓcepto diligeꝛ inimicos
puta cū qs orat i gñali ꝙ populo ꝓdi
cat facit elemosynā gñalē ⁊ hmói qr
teneꝛ nó excludere eos a talib⁹ ⁊ etiā
tenet ad effectū salutatónis ꝫ Ry. ibi
dē q cómuniter impeditur nisi casu
quādo timeret eos, puocari ad malū
aliqð vel alió icóuenies orti.

¶ Utr teneamur remittere signa rā 2
coris. ꝛ. ꝫ Ric. vbi. s. q. ij. q sic si pe
tit venā. actionē aūt nunqꝫ vl̄ dic fm
alc. vbi. s. q ē rācor q committatur ap
petitum vindicte ⁊ hunc dimitteꝛ ē ꝓ
cepti vt. s. ꝫ ⁊ ē pūitio quā committaꝛ
zelus iustie ⁊ hanc nullus teneꝛ ēmit
tere de necessitate. no. tñ q sūt q̄dā si
gna, ꝓpinqua q̄ gerūt, pbabilē suspitī
onem rancoris vt cuz qs nūquā vult
loqui iurianti vel cū obuiat diuertit.
vel torno vultu respicit ⁊ huiusmodi
⁊ talia nulli lz tenere siue ante satisfa-
ctónez siue post qr ab oi specie mali
ē abstinēdū nam ex talibus signis pa
tet inimicitia facit. c. ij. de renū. lib. vj.
⁊. l. dolū. C. de dolo vide qð not. in. c.
cuz adrianus. lxiij. di. vbi glo. vult q
quādo qs alū nó salutat ꝓsumit esse
inimicus quā limitat. ¶ Dan. i. c. ⁊ repel
lant de accu. verā qñ erat solitus, salu
tare Sūt alia signa remota vt nō cō-
uersari amicabil̄r nó facere sibi mu-
tua seruitia nō continue conseruari ⁊
hmōi ⁊ si hoc facit vt magis viuat in
pace ⁊ ille magis cognoscat delictum
suū non peccat als petēti venā ⁊ satis
faciēti ꝓ posse nō poterit sine peccato
veniali tamen ista denegare vide de
hoc. j. Iniuria. §. vl. ⁊. vij.

¶ Utr diligere mūdū sit pcñ. ꝛ. fm 3
Alle. sc̄da sc̄de tractatu de auaritia. q.
ij. q aut diligit ad necessitatē. ⁊ sic nō
est pcñ. ¶ Dñ Beda sup Jo. ij. vtimini
mūdo ad necessitatē ñ ad voluptatē.
aut diligit ad voluptatē ⁊ superfluitatē.

ꝛ sic ē ꝓhibitū.et ꝫ ordinate ḡs possit amare mūdū tñ difficile ē qñ ē occasio peccatoꝛ.aut diligit mūd⁹ vt finis i eo ꝓstituaꝫ ꝛ ꝓpter se ꝛ ꝫ nō sit i eo aliqd appetēdū ꝓpter se: tñ extimaꝫ i eis sufficiēcia cū ñ sit ꝛ sic cadit sb ꝓhibitōe talꝭ dilectio ꝛ istis duob⁹ modis dr nolite diligere mūdū.i. Jo.ii. ꝛ noie mūdi itelligunt tpalia.ē etiā diligere mūdū.i.lógo tpe velle stare in mūdo ꝓpter delitias ꝛ sic est veniale pcñ ꝫ ꝑpetuo velle stare nō pōt ee sine mortali pcō: si ē deliberatio voluntaꝫ ꝫ pe.ō pal.i.iiij.di.xxi.velle staꝛ pp ꝓ lógari solū ñ ē pcñ ꝫ si vt magis mereaꝫ ꝛ melius opereꝫ est meritoꝛium

OJligentiaꝫ q̄lem teneꝫ quis ponere in rebus alienis vide.s.Lomodatuꝫ.§.xi.

OJocesis ē vbi epl.xvi. q.iii.c.qcūqꝫ

OJscere dr glibꝫ añquā doceat.xxiii.di. c.his igiꝫ i fi.ꝛ.xxxvii.di.relatū.ꝛ. lxi.di.c.i sacerdotib⁹ ꝛ.xvi.q.i.si clicat⁹ ꝛ q recusat discere diaboli mēbꝛū ē.xxxviii.di.nullus ꝛ sacerdotes debēt semp sacris litteris itēdere sīr ꝓdicatoꝛes.xxxvi.di.§.ecce ꝛ.xxxviii. di.ignorātia etiā senes ꝛ aug.dicit se ūbenter a Juniore adiscere.xxiiij.q. iij.si habes circa medium

OJsciplina est vltrix male vite.xxiii.q.v.c.ad fidē nō amat filium aut fuū q eū ñ disciplinat eadē.q.c.ñ putes. Mali sūt flagellādi nō interficiendi.xxiii.q.v.c.i.ꝛ.ii.ꝛ p to.q.facit elemosinā q p disciplinā corrigit.xlv. di.ꝛ q emēdat cū misericordia ē tēperāda c.disciplina.xlv.di.ꝛ citra effusionē sāguinis ar.de rap.c.i archiepiscopatu vide.ē.Correctio.i.

OJscordia vtꝫ sit pec catū mortale.ꝗ.fm Tho.scda sēe.q. xxxvii.ar.i.ꝗ discordia ē pcñ iqnātū ꝓcordie ōriaꝫ qō qdē pōt ee duplicit s.p se: aut p accñs p se.i cū scient ꝛ extētōe sic accipiꝫ p se i humanis actibus ꝛ motib⁹ dissētit a bono diuino ꝛ bono,primi i q̄ teneꝫ ꝓsentire ꝛ tūc ē mortale ex gñe suo,ppter ōrietatē ad caritatē ꝛ hoc ē qñ cognoscit tale qd fm rōnē ee fiēdū tñ ñ vult alijs assēti re,ne videaꝫ seq opi.alioꝛ tanqꝫ min⁹ sapiēs vel ex odio aut displicentia ad aliū cui q̄riꝫ ꝓuideri vl alia ex cā. Et sic itellige.c.obligationes dissidētiuꝫ xc.di.ꝛ.c.abijt.xi.q.iij.ꝛ.c.ismael.dist. lxi. Limito hoc i reb⁹ alicui⁹ iportātie alias eēt veniale sicut i pueris patet. primi etiā mot⁹ hui⁹ discordie sūt veniale pcñ ꝓpter iperfectionē act⁹ qñ aūt discordia ē p accñs quod ē qñ in actib⁹ humanis ē pter itēciones.sicut cū vnus dicit ꝛ credit bonū tale quid ali⁹ opinaꝫ ōriū tunc nō ē pcñ nisi sit cū errore circa ea q̄ sūt ō necessitate salutis: vl cū ptinacia idebita qꝛ caritas ē volūtatū vnio nō opinionū

OJscretio ē mater omniū virtutū i.q.v.ꝓsētiū de officio custo.c.i.ē.necessaria i ꝓlato i corrigēdo.§.o.di.pōderet prædicatoꝛi.xliii.di.sit rectoꝛ.§. vlt.ꝓfessoꝛi.xxiij.q.iiij.his q ō pe.di.i. quē penitet ō pe.ꝛ re.c.ois

OJspensatio ē iuris cōmunis relaxatio fca cuꝫ cāe cognitōe ab eo⁹ q ius hēt dispēsādi fm glo.i.q.viii. §.mīoꝛ als ē.§.nisi rigoꝛ ꝛ addit dispēsare ē diuersa pēsare nā oia hec ō q bus ibi fit mētio pēsare dꝫ q dispēsaī vult et q̄ sint illa ifero i qōne sequēti ꝛ iō fꝫ ber.i li. ō dispēsatōe ꝛ ꝓcepto

plati sine cā rōnabili vl̄ saltē dubia sz̄ p̄ sola volūtate dātes licētiā veniendi ꝯ legē;tūr dissipatores ñ dispēsatores

1 ¶ Que sūt cāe legitime dispēsādi &. vt colligo p̄ totā.q.vij.p̄time cāe sunt sex ¶ Prima tps ibidē.c.necessaria ⁊.c.qō p̄ remedio.nā defect⁹ ni ſ tpis gbus nó solū merita sed corpa tpa ꝺ fecerūt districtiōis illius nó patiē manere cēsurā.xxxiij.di.fraternitati tue ¶ Scda vtilitas vz̄ vt alij facilius reuertāt.xxij.q.iij.ipa pietas ⁊.i.q.vij. tali. ¶ Tertia q̄litas p̄sone ⁊ meriti ⁊ scie.d.c.tali ⁊.c.didici cū ali⁹ eque dign⁹ nó sit. ¶ Quarta religio .lxxvij. di.c.móacus de sen.excō.c.cū illorū ¶ Quinta multitudo róe scādali vitā di.50.di.vt constitueretur. ¶ Sexta necessitas.d.c.tali.

2 ¶ Circa dispēsató necessarie fgrat cāe cognitó3.&.pa.i.c.diūsis ó clicis ꝓiungat̄ q̄ i p̄ncipe nó: sz̄ sufficit sola ipi⁹ volūtas i hīs q̄ sūt iuris positiui solū vt no.ino.i.c.cū ad monasteriū3 de sta. mo.sed i ſtrario:e sic vt no.gl.i.d.§.nisi rigor vñ si fiat sine cognitione cāe ē dispari nó dispēsató ⁊ venit punie dus q̄ egit ꝯ legem vide bonam gl. in.c.ij.de scis.vbi plene no.doc.tenet tamen quo ad eum qui dispensauit;q̄ non potest contrauenire neq3 eam renocare ex quo egit actum in quo potuit dispensare.licet non teneat quo ad superiorē vt no.gl.in.d.c. diuersis

3 ¶ Utrum dispēsatus sine causa legitima sit tutus quo ad deū.&.vt colligo ex Inno.in.d.c.cum ad mónasterium ⁊ Pa.i.c.nó ē tut⁹ ó voto q̄ aut logmur ó papa aut de alijs si ó papa aut logmur i hīs q̄ sūt iuris diuini vt i voto iuramēto ⁊ hmōi ⁊ sic non pōt dispēsare sine iusta cā: alr dispēsat⁹ nó est tut⁹ q̄ ad deū. Si āt subest iusta cā: ts dispēsatio ⁊ ē tut⁹ etiā i voto castitatis ⁊ p̄petuę sm̄ ino.vbi.s. Si vo loquimur de his q̄ sūt iuris positiui p̄t sine cā ⁊ est tut⁹ in ꝓscia: q2 ei⁹ est destruere cui⁹ est ꝓdere nec p̄nceps tenet̄ legibus suis ligatus.l.digna vox.C.ō le. limitat tñ Pa.de p̄scitate būficioꝝ in qua non pōt sine cā legitia ⁊ ita tz̄ Jo.an.in c.de multa.de p̄bē.q2 oia bona ecclia3 sūt dei vt in.c.cū ex eo. de elec.li.vj. Et iō nō est tut⁹ talr dispēsat⁹ ó quo dic vt.s.būficiū.§.xxxv. Ex gb⁹ infert Pa.q̄ nó est tut⁹ religiosus: cū q̄ dispēsat sine cā iusta vt trā seat ad latiorē religionē. Sili si p̄ficit ecclie curate cā legitima nō subsistēte puta q2 nó est apt⁹ ad officiū p̄dicādi vel exercitiū cure. Ēñ dicit glo. singularis in.c.monaci vagātes.xvi.q.i q̄ religiosus p̄motus ecclie secular nō vt p̄sit sz̄ vt p̄sit peccat mortaliter qa facit contra votū suū. Si logmur de alijs a papa sic clarum est q̄ non est tutus quo ad deum nec quo ad eccle siam vt not. Inno.vbi.s.q2 cuicūq3 alio a papa ꝓcedit dispēsare intelligit q̄ hoc faciat ex cā legitia .⁊ iō dz̄ fieri cū cause cognitiōe qō no.bene.

¶ In quibus potest dispensare papa 4
vide.j.papa

¶ In quibus casibus potest episco- 5
pus dispensare.&.q̄ glo.in summa. 50.distin.⁊ in.d.§.nisi rigor ⁊ doc.in c.at si clerici de iudi.satis confuse loquuntur ⁊ cōtrarie. Sed tu dic clare q̄ aut dispensatio est in faciendo contra canones vel concilium ⁊ sic non potest nisi hoc ei expresse a iure concedatur.c.dilectus de tempo.ordi. et sic intellige opinionem que dicit q̄ non potest nisi ea concedatur expresse vt in.d.c.dilectus. Et sic colligo q̄ episcopis ꝓcedit dispēsatio i oib⁹ crimib⁹ minorib⁹ adulterio nō peccēs mortalr notorie.notorietate iuris nō

põt ꝓmouerī.xxv.di.ꝑmū itaq; i glo. ⁊ ꝓmot⁹ deponīt.ꝯo.di.q semel.⁊ iō idiget dispēsatōe q̄ epis i criminibus minoribus adulterio ꝓcedīt gn̄alr vt no.i.d.c.at si clici ꝓcedīt etiā in aliq; bus maiorib⁹ vt de hereticō ⁊ scismatico.ꝯo.distin.presbyteros i glo. Itez i sacrilego.ꝯo.dist.si qs presbyter et quomō i istis ⁊ mulꝯ aliis dispensat.ꝯ. subiciā. In tribus tñ cāib⁹ põt epūs dispēsare ꝯ canonē ⁊ ꝓciliū ꝫ et expresse nō ꝓcedat. ¶ Primo rōne ꝓsuetudinis vt qz cōsuetudo ꝑscripta hꝫ vt dispēsare possit.c.fi.de ꝓsue.xj.q.j.q; cūq;. ꝓsuetudo.n.facit valere dispēsationē q̄ alias nō valeret ar.ō cel.misꝑ penitiosus cū suis ꝓcor.⁊ ar.de translac.c.fi. ¶ Scēdo rōe magne necessitatꝫ vel vtilitatꝫ de nouo emergēns ⁊ i excogitate tpe ꝓstitutionis qz tūc epūs põt dispēsar vt tenēt dn̄i ō rota ⁊ Jo. de ligna.i.d.c.at si clici ⁊ seq; Pan. ibidē ⁊ Bal.not.in.l.oēs populi.ff.de iust.⁊ iu.⁊ bar.i.l. si hoiem.ff.mādati Ponit exēplū qō i ciuitate pusij fuit factū statutū ne qs deferret arma ⁊ tamē pores posset ꝺare licētiā portandi ꝓpter brigā ciuitatꝫ quā de nouo hꝫ ⁊ etiā statuere.qz est cāus nouus nō ꝑuisus a statuētib⁹ etiā si iurasset ꝺuare illud statutū vt no.bal.i.&.C.q ad.bo. pos.⁊ bar.i.ij. ꝓstitutꝫ.C.ꝯ.qb⁹facit.d. l.si hoiem vbi ꝓcurator gn̄alis ex noua cā ꝓhibet spāli ꝓcuratori ne exeq̄ tur manumissionē sibi cōmissaꝫ ⁊ bn̄ vt ibi ex qbus ꝓcludo epꝫ posse dispēsar i gradibus ꝓhibitꝫ in matrimonio q̄ impedimētū ē occultū ⁊ ad papā n̄ põt hr̄t recursus ⁊ sepatio nō põt fieri sine notabili scādalo sicut sepe euenit i mulierib⁹ q̄ cognite fuerūt a ꝓsāguineis viri añq; ꝺiuerēt mr̄imoniuꝫ ¶ Tertio q̄ canon dicit dispēsatōnē posse fieri ꝫ alr expresse nō idulgeat. q; tūc epūs põt ar.c.nup de sen.excō ica tꝫ Jo.de lig.⁊ Jo.cal.⁊ originalr fuit dictū ino.i.c.dilect⁹ de tē.ordinā. qz frustatorie intelligeret de papa qui sēp põt idulgere ⁊ hoc etiā tꝫ gl.in.c. postulasti de cle.excō. Aut di pēsatō ē sup eo qō iam ē factū vt tolleret ⁊ sic põt epūs nisi ꝓhibeat vt i.d.c.nup ar. ad hoc.xxij.q.v.hoc vī ⁊ sic intellige scōaꝫ opinionem illoz q dicūt q epūs põt dispēsare nisi i casibus vbi expsse ꝓhibet sibi Sꝫ vt clarius scias qñ et ꝓcedīt ⁊ quō ⁊ qñ ei ꝓhibet hic recolligo q̄ ad foz ꝓscie ptinēt q̄si ꝑ tabula tot⁹ istius sūme.⁊ ꝑmo quō dispēsat cū apostata vide.s. apostasia.§. vi.⁊.ꝯ. Irregularitas.i.§.xxvii. Itē in bis baptizato vide baptism⁹.vii.§.ix. ⁊.x.⁊ Irregularitas.i.§.xxiiij. Itē cū eo q recepit bn̄ficiū de manu laici vide. Beneficiū.§.xij. Itē i clico ꝓiugato vt hēat bn̄ficiū vīō bn̄ficiuꝫ.§.xv. Itē i illegitio vt hēat bn̄ficiuꝫ ibidē.§. xvij.cū mulꝯ.§.se. Itē quō qs hēat beneficia plura ibidē.§.xxxviij. Itē i bigamo.vide bigamia.§.ix. Itē vt qs ꝯ hat mr̄imoniū sine bānis vide.s.clā destinū.§.i. Itē cū clico existēte i studio ne ꝓmoueat ad sacerdotiū ⁊ sup residētia vide Clicus.vij.§.v. Itez in viciato in corpore vt ꝓmoueat.vide Corpore vitiat⁹.§.i. Itē i qbus crimib⁹ dispēsat vide crimē.§.v. Itē in dignitate cū eo q hꝫ.xx.ānū vide.s.Dignitas.§.iiij. Itē i pugnāte i duello.vi de Duellū.§.i. Itē i etate quō põt dispēsare vide Etas Itē quō dispēsat cū filio illi⁹ q' occidit sacerdotē eccliē a q̄ hēbat feudū vide hereditas.§.xii. Itē quō dispēsat cū homicidio vide homicidiū.ij.§.i.⁊.§.ir.⁊ homicidiuꝫ v.§.i.⁊.ij.⁊.iiij. Itē cū eo q ē i bello iusto.vide irregularitas.i.§.v. Itē quō dispensat cū infami vide infamia.§.xij. Itē quō dispēsat cū ꝑlat ne ab officio amoueant q̄ ꝓcedit ingrendo vide

j.iqsitio.§.ix. Jtē quō dispēsat cū illo q ligna p hꝛticis ꝓburēdis posuit vide Jrregularitas.i.§.xviij. Jtez quō dispēsat i eo q ordinat i excōicatione exñs vide ibidē.§.xxij. Jtem cū eo q duos ordines sacros vno die accepit ibidē.§.xxiij. itē cū acolito q ministrat ad baptismū bis vni collatū vide ibidē.§.xxiiij. Jtē quō dispēsat cū eo qui suscepit ordinē ab epo excōicato vel q ꝛsignauit epaum ibidē.§.xxx.ꝛ.xxxi. Jtē quō dispēsat cū eo q suscepit ordines ex tpa debita ibidē.§.xxxv. Jtem cū eo q ministrat i ordine qđ nō hz ibidē.§.xxxvij. Jtē cū publice penitē te.ibidē.§.xlix. Jtē cū illegitimo ibidē §.lij. Jtē i ipedimētis mꝛimonij vide ℳimoniū.iij.ipedimēto.xviij.§.iij. Jtē i solēnit penitēte vide pnia.§.v. itē quō dispēsat cū ordinatj a scismaticis vide scisma §.iiij. Jtem quomō in simoniaco i ordine vl i bñficio vide.j. Simonia.vi.§.ij.ꝛ.iij. Jtē in alia simonia ibidē.§.v. Jtē cuz sortilegijs vide sors.§.iiij. Jtē quō dispēsat cū pugnāte i torneamētj vide.j.torneamētum §.vltio Jtē quō dispēsat i voto sancti Jacobi et ierlm vide.j.votū.iiij.§.vi. Jtem in voto castitatis ibidē.§.ix.

6 ¶ Utz epūs i casib⁹ i qb⁹ dispēsaꝛ ꝑt possit hoc facere sine capl'o.&.arch. i.c.is q ō filij.ꝓsbi.li.vi.tz q ñ sed ego teneo cum gl.in.c.cum ex eo.ō elect. li.vi.q sic.

7 ¶ Utz abbas vl ali⁹ plat⁹ religiosoꝝ possit dispēsare cū suis subditis.&.q ñ nisi inquātū cis a iure vl regla aut p ꝓ uilegiū cōcedit vt no.ino.i.c.ii.ō eo q fur.oꝛ.susce.ꝛ do.ant i.d.c.at si clici ꝛ ibi dicit ℳa.q est cōis opinio

8 ¶ Sz i qb⁹ cāis⁹ ꝓcedit abbati vt dispēsare possit.&.q i decē. ¶ ℳrio in nouitio vt pmoueaꝛ ad sacros ordiēs lxxvii.distin.monachus. ¶ Scō quz apostata mōaco vt possit ministrare: ꝛ ascēdere ad alios ordines ar.§.o.di. c.fi.nisi in apostasia sit ordinatus vt ō apostaꝛ.c fi.qꝛ ad papā tūc ptinet vt ibidē. ¶ Tertio cū illegitimo mōastē riū itrāte vt pmoueaꝛ i.c.i.ō fi.ꝓsby. ¶ Quarto q nō ꝓficeanꝛ ꝛeucharistiā sumāt semel i mēse cle.pria ō sta. mo. ¶ Quito q mōachus deꝛ in capellanū ecclie pochialꝛ si epi ꝛ ppli cō sensus accedat.lviij di.c.i.ꝛ.xvi.qꝛ.i. doctos cū mlꝫ alijs caplis. ¶ Sexto q monachus hēat ꝓpāa cellā.j.septa monasterij ex cā.xviij.q.ii.nullus.xx. q.vlt.c.fi.ad fi. ¶ Septio i' ieiunijs. cibis ꝛ esu carniū silētio ꝛ opib⁹ manuū ad q teneꝛ monachus vt de ꝓse. di.v nō mediocriter ꝛ.c.carnem ꝛ.c. nunc̄z de sta.mo.c.cū ad monasteriū Sed hosti.i.d.c.cū ad monasteriū ō esu carniū vꝛ tenere q nō pōt sed ꝺ ipz est gl.ino.ꝛ ℳa.in.d.c.cū ad monasteriū imo dicol'plus q pōt dispēsare in oibus regule exceptꝫ tribus vot̄ p ar.a ꝺrio i.d.c.cū i fi.limita pa.ibi dē dūmō sit dispēsatio ñ dissipatio vt puta p necessitate ꝛ alijs ō qb⁹.s.§.i. ¶ Octauo i irregularitate ō q.s.abbas.§.xiiij. Nono i obſuantijs regle remittendis.xx.q.vl.c.fi.in gl.de ꝓse. di.v.carnē saltē i his q sūt ō sba.ar.ō vi.ꝛ ho.cle.deꝛ. ℳro cuiꝰ declaratō ne notandū fm ℳlex.q in regula bti Bñdicti q̄dā sūt pure spūalia vt caritas humilitas ꝛ cetere virtutes Et in istis nō pōt abbas disponere. Quedā sunt ptim spūalia ꝛ ptim coꝛpalia vt cantare: psallere:oꝛare:ꝛ hmōi ꝛ de istis pōt abbas disponere:non tm fm libitū volūtat̄ sz fm q bonū ꝛ equuz viderit expedire fm occurrētia qō ꝓ p:te est dispēsare. Quedā ō sunt que sūt in obseruātijs coꝛporalib⁹ puta comestio carniū:fractio ieiunij ꝛ hmōi

ꝛ tūc si talia a regula ꝓcipiunt vel ꝓ hibent nó pót abbas ea mutare nisi ſm q cóuenit caritati vt dicit beat⁹ Bñdict⁹ i regula. i. q ſubſit rónabilis cá: alſ non Ró qz lz abbas ꝓſit ſubditis regla tñ ꝓeſt abbati ꝛ ſubditi ꝛ ió eius obia ꝓponéda ꝛ cū dr in regula beati Bñdicti q oia de diſpoſitione Abbatis fiāt intelligi ó illis de qb⁹ regula exꝓſſe nó ꝓcipit vel ꝓhibet. Si tñ abbas monaco multū laboriāti cognita neceſſitate ꝑſone ꝓcipiat q carnes māducet dz ſibi obedire alr ſi ex ſola volūtate ꝓcipiat nullo mó dz ſibi obedire vñ beat⁹ bñdict⁹ i regula. Quādiu militāt caritati imobiliꝛ fixa ſūt ꝓcepta regule ita. ſ. q mutari non poſſūt nec ab ipſis ꝓpoſiti ſine offenſa Quid aūt debeat facere tal⁹ mōach⁹ cui ꝓcipit aliq̄d qđ ē ꝫ regulā ꝛ dubitat de cá legitima vel i ꝓſcia timet vide. j. Religioſus. §. xxix. Et qđ hic dicit Alex. de abbate ſerua i q̄cunq; ꝓlato cuiuſcūq; religionis ſi ei pmittitur ex regula diſpēſatio ſicut fit miniſtris fratrū minoꝝ q pñt diſpēſaꝛ i oibus exceptis trib⁹ votis ꝛ q ſūt ꝫ dei ꝓcepta ſm Dir. li. ii. ti. xix. ſm q ꝓcedunt caritati. Et hoc innuit beat⁹ Franciſc⁹ cū dicit ſi q fratr ſciret ꝛ cognoſceret ſe nó poſſe regulā ſpiritualr obſeruare ad ſuos miſtros dēant ꝛ poſſint recurrere. ſ. vt diſpēſent ſi ꝓcedat caritati vt dictū ē. Et ſic patet in quibus ꝛ quando poſſunt prelati religioſorum diſpenſare in regula. Quod bene no.

9 ¶ Utr potestas diſpēſādi ſit late iterptāda. §. ſm Ꝑa. i. c. fi. de ſymonia. q ſic qñ dat⁹ poteſtas diſpēſādi nó exꝓſſis ꝓcedentibus diſpēſādis tanq; ꝓncipiis bñficiū. Et ſic ſentit gl. in. d. c. fi. ꝛ ſic intelligo bar. i. l. iij. ff. de v̄bo. obli. vbi dicit q ſi dat⁹ ꝓtās alicui legitimādi filiū adulterinū itē icestuoſū. potit legi timare adulterinū ꝛ incestuoſū ſimul qz i mā larga ſub ſimplici venūt mixta vt in l. ſi ita. ff. de li. ꝛ poſthu. Secꝰ ſi exꝓmerent ꝑſone cū q⁹ dz fieri diſpēſatio ar. in. c. ſi cui ó ꝓbē li. vi. qz ois receſſus a iure cōi ē odioſus vt eſt ter. in. c. fi. ó filiꝰ ꝓſby. li. vi. ꝛ in. c. q dilectio de ꝓſā. ꝛ affi. Et ſic diſtigue canoniſtas tenentes ꝫ bar. in. c. ꝓ venerabilē q fi. ſint legi. adde etiā qđ dico ſ. bñficiū. §. xx. aduerte tñ q lz diſpēſatio ſit ſtricti iuris vt puta q⁹ ꝫ ius ē ꝛ ſtricte ſit iterꝓtāda qñ. ſ. exꝓmūt ꝑſone vt i. d. c. q dilectio ꝛ in. c. i. ꝛ. ii. ó fi. ꝓſby. li. vi nihilomin⁹ extenditur ad neceſſaria ꝓſecutiua: ſeu ad ó pēdētia ex eo ſup q̄ ē diſpēſatū qñ alr nó impmeret actū validū ſup eo i q̄ diſpēſat vt. ſ. bñficiū. §. xxiij. facit gl. ꝛ pa. in. c. qz i tñ de ꝓbē. ꝛ glo. i. c. ſi qs i clero. vii. q. i. q dicūt q diſpēſat⁹ ſup pluraritate bñficiorꝫ vī diſpēſat⁹ ſup reſidentia vide qđ no. hoſti. i. c. cū i cūctis. ó electiōe ꝛ gl. in. c. non poteſt ó ꝓben. li. vi. ꝛ de hoc vide. ſ. Cleric⁹. vii. §. i.

10 ¶ Sz nunqd extēdet diſpēſatio i affinitate ad publice honeſtat⁹ inſtitū. §. Pa. i. c. nó dz de cōſā. ꝛ affi. q nó ni ſi i narratiōe affinitat⁹ vnū cōꝓhēdat aliud ſm gl. i arbore affinitat⁹ ſecus ē in diſpēſatione q̄ ſolum gradus remotior eſt exꝓſſus. de quo vide matrimoniū. ij. Impedimento. vi. §. vlt.

11 ¶ Quid ſi ipetret diſpenſatio tacita veritate vl ex falſa. cā. §. q nulla ē vti c. ii. ó fili. preſby. li. vi. ꝛ idē ó qualibet gratia alia vt no. in. c. ad audientiam el. ii. de reſcriptis ꝛ. d. c. non poteſt

12 ¶ Utr ſupior aſſumēdo aliquē ad aliq̄ ó offm̄ videat diſpēſare eidē i impedimēto qđ hz ad illō. §. ino. i. c. ꝓterea ó teſti. cogē. ꝛ i. c. veniēs ó fil. ꝓſby. vī ſibi ꝫdicere ꝛ gl. i. c. q̄cūq; lxxxi. di. ꝛ i. c. q i aliq̄. ii. di. lz ego ſic diſtiguo q

aut ipedimētū ē notoriū supiori ⁊ tūc si ē ꝓnceps itelligit dispēsat⁹ si vo ē ife rior si pōt dispēsaꝛ ⁊ subest cā silr ē dis pēsat⁹: alꝫ nō facit ꝓ hoc qō no. Jo. an. i. c. ti. ō scis. aut ipedimētū ē occul tū supiori tāq̄ iudici ⁊ sic nō itelligit dispēsat⁹ ꝛ3 sibi iputet q illud tacuit fa cit. c. cū nō ignores de ꝓbē. ⁊ t3 bar. in. l. ti. C. si fu⁹ vel. liber. ad ōcu. aspi.

13 ¶ Vtr ptās dispēsādi sup irregulari tate vl illegitimate ꝓcessa a papa alt cui duret post mortē pape. ℟. fede. ꝓsi lio. lxxviij. q sic q2 gra sel fcā p papā i psonā aliquā ñ expirat p mortē pape vt est casus de offi. ōle. sup gra lib. vi.

14 ¶ Vtr p̄ mortē illi⁹ cui ꝓcessa erat ta lis auctoritas expiret dispēsatio iā fcā si ille dispēsat⁹ vsus non fuit tali gra: puta dispēsat⁹ fuit vt posset ordines ac cipe vl i blanū eligi: nō accepit ordi nes nec fuit ꝓmot⁹ añ mortē dispēsāt an poterit ordinari vl ꝓmoueri. ℟. fe de. vbi. s. q sic ⁊ q nō expirat q2 dis pēsatio canōice semel fcā ex supueni enti fcō ñ retractaꝛ cāus ē i. c. ex tua ō fi. ꝓsbr. facit qō no. ō accu. c. ō his būficia eni ꝓcessa itēpestiue reuocari ñ ōbēt ō como. c. vnico ō re. iu. ōcet li. vi. facit qō⁹ no. de electi li. vi. in gl. c. cū ex eo. ⁊ ibidē in nouella Jo. an.

O Jsputare de fiō pu blice vel occulte cuicūq̄ laico phibitū ē ⁊ si ꝑfac⁹ oz excōicari de hereti. c. q cunq̄. §. Jnhibem⁹ quoq̄ li. vi hec quoq̄ phibitio fit i. c. sicut i vno coꝛ pore. e. ti. i decretalib⁹ ſz i. l. nemo. C. de sū. trī. phibeꝛ ne dū laicis ſz etiaz clicis publice turbis coadunat⁹ dispu tare de fiō. S. autē Tho. ſcōa ſcōe. q. x. ar. vii. t3 fore illicitū ō fide dispu tare qñ ge disputat aut q2 dubitat ō fi de ⁊ p disputationez experiri vult qa talis ifidel ē aut q2 disputat coꝛā sim plicib⁹ ⁊ utubātib⁹ q nō sunt solicitati ab ifidelib⁹ sicut ē i terris fidelū q tā to firmius credūt: quāto nō audiunt motiua ⁊ argumēta infidelū. Sz dis putare ad ꝓfūdēdū errores. etiā coꝛā simplicib⁹ q sūt solicitati ab hīticis. vl ifidelib⁹ nitēnb⁹ coꝛrūpere i eis fidē. ſi ē sufficiēt istruct⁹ ⁊ apt⁹ ad ꝓfūdēdū errores ñ solū nō ē ꝓhibitū. imo ē ne cessariū disputare ne taciturnitas eēt ꝓfirmatio erroꝛis. p q̄ facit. l. qñ. C. ō epi. ⁊ cle. ⁊. xxiij. q. vi. vides. silr 13 ad exercitiū coꝛā illructi ⁊ firmi i fide dis putaꝛ. ad qō facit. c. i. mādaꝛ. xliij. di. p hac diffictōe tho. ꝓbēda. viō ō hoc xcvi. di. nos. i. gl. ⁊. ino. i. c. ū de sū. trī.

O Juinatio a ꝓfis ferē iuēta. c. i. xxvi. q. iij. vñ diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuinitate eniz se esse plenos simulant ⁊ astutia fraudulenta hominibus futura coniectāt. vt ibidē.

¶ Quot modis fit diuinatio. ℟. vt p3. 1 xxvi. q. iiij. §. i. ⁊. c. i. ⁊. q. v. c. nec mīr q̄ mult⁹ mōte. vñ nūcupaꝛ diūſimo de. vñ diuini dīr aliqñ ariol. alñ arus pices. alqñ augurs. alñ nigromātici. ⁊ mlt⁹ alis noib⁹. ſz q diūſimode qs vult scire futura: q̄ omitto. quia nō est necesse. vide ibi si vis. ⁊ ō hoc. vide. j. sortes. §. iij.

¶ Quō aūt demones possunt scire fu 2 tura q̄ ñ hīt certā ⁊ ifalibilē cām. ℟. scūs. Bo. vbi. s. ⁊ elicit ex. c. sciēdū ē. xxvii. q. iiij. q ex q̄tuoꝛ. ¶ Vtio ex ī genij acrimōia. vt qñ ꝓficerāt ad qd iciaꝛ affectio nīa. ¶ Secō. ex mlta expiētia q̄ ꝓficerāt in talib⁹ accidere talia. ¶ Tertio ex dolosa cautela. qñ ſ. proponunt aliquid facere ⁊ p̄dicūt. ¶ Quarto ex aliena doctrina. vt qñ pmittitur vt a bono angelo adiscant.

O Juortium ē viri. ab vxoꝛe vl econuerio legitima separatio. legitima dico. vt non fiat sine lege, vel

róne qz q̃s deus ꝓiunxit hõ nõ sepa
ret.xxxi.q.j.§.t obicit Et dr diuortiũ
a diuersitate mẽtiũ vel qz hi q̃ matri
moniũ distrahunt in diuersas partes
cũt.l.i.ff.de diuor.de quo dic vt.j.ma
trimoniũ quarto

Juturnitas i ma
to au
get pciñ de ꝓsue.c.fi.dr táto grauio
ra sũt pcã q̃to diuti⁹ iselicẽ aiaz ũti
nẽt alligatã cuz suis ꝓcordãtijs.

Octor dr a docendo
viñ t noie doc
tor veniunt magistri t eõrio
Pda.in.c.i de loca.Vñ tex.in.l.qbus
pcipua.ff.de ver.si.dicit cuiuslibet di
scipline pceptores magistros appella
ri a monẽdo vel móstrãdo t hoc ꝑm
ethimologiã vocabuli Mã doctores
dicunt a docẽdo sicut magistri a ma
gistrãdo facit tex.i ꝓhemio cõpillató
nis decretaliũ vbi papa oẽs magros
doctores appellat sed noie scolariuz
nõ veniunt doctores nec magri nisi
in larga significatõe

1 Utz iterpretató doctoruz necessi
tet.§.ꝟz pan.i.d.c.vña de coha.cle.t
mu.q nõ nisi iq̃tũ iure ꝓbat vt róe
valida.vt no.in.c.i.de postu.prela.de
quo vide.j.Opio.§.j.

2 Utz doc.vel magister possit repro
bari.§.q sic vt ẽ tex.i.l.ii.C õ ꝓfes.
t me.no.bart.i.l.sz t reprobari.ff.de
excu.tu i pri.vbi tex.dic de medico q
pót reprobari t est text.ẽt õ medico i
l.vt gradati.§. reprobari.ff.de mu. t
hono.sed non sine causa.l.põponius
scribit.ff.õ neg.ge.

3 Utrum doctoř damnato itelligan
tur t ei⁹ opa seu libri reprobari.§.q
sic vt pz ꝑ.c.ffnitaꝫ tue õ here.

4 Utz allegatões sint faciẽde a do
ctorib⁹ i ꝓsilijs.§. Pda.i.c.vña de co.
cle.t mu.q i ꝓsilio decisiuo nõ sicut
nec i sẽtẽtia vt dr i.c.sicut nobis i gl.
de sen.t re.iudi secus i ꝓsilio postula
to a pte rõ diuersitatꝭ q i ꝓmo est ap
ꝓbata fides consultoris i secũdo ñ.t
ideo nõ creditur ei nisi q̃tenus ꝓbet

5 Utz doctor ꝓmotus corrupti doc
toribꝫ debeat gaudere ꝓuilegio doc
tor.§.Archi.i.c.de qbusdam locis.
xxxvij.di.q nõ allegat tex.i simili i.l.
vnica.ff.de attlej fac tex.iuncta glos.
i.l.j.C.de anno.ciui.li.xj.vbi dr q sti
pẽdia sũt tradẽda non ꝑ titul' dignita
tũ vel numero scolariuz sz ꝑz merita
t ió ibidẽ dicit ꝓferri ꝺbere ꝓuos sco
lares ipitis doctoribꝫ itelligit pa.i.c.
clici de iudi.de añcessiõe ñ õ lectiõe
Ego credo q ẽt i vtroq̃ ꝺz ꝓferri

6 Quis ꝺz ꝓcedere.§.pan.i.d.c.cli
ci q theologꝫ post ipm canónista post
canonistã legista post medicus viõ ibi
si vis

Olus aliqñ bonꝫ t lici
tus t accipit ꝑ so
lertia sic q̃ñ qs aliqd simulat
ne dãnificet a primo vt i.l.j ff. de do
lo i tex.t gl.exẽplificat õ capto a ianu
eñ.q simulauit se ꝺctũ qõ qdem licz
vt.ff.õ nego.ge.l.at q nã.§.cũ me. et
ff.õ le.ij l.cũ pr.§.titõ.t.ff si qs ob.ca.
te.l.qz ãt.§.si prõn⁹ t õ hoc viõ.j.sisa
tio.sz cõit dol⁹ accipit i malo t sic dif
finit i.d.l.j.a labeone dol⁹ malꝰ est oĩs
calliditas fallacia machinató ad cir
cũuenieñ.falleñ.t decipiẽdũ alterꝫ ad
hibita.fit tacẽdo i aio calliditas vt.ff.
õac.em.t vẽ.l.j.fit mẽtiẽdo i vbo fal
latia.ff.õ fur.l.falsus.§.si qs fit arte vel
boꝫ machiató.ff.õ ac.em.t vẽ.l.inli
anus.§.idem ad circũuenieñ.s.reddẽ
do singula singulis.s.circunuentio
nem calliditati fallentiã fallentie dece
ptionem machinationi ponitur adhi
bita.s.contra ius t bonos mores ꝓpt
differentiã voli boni hec in glo.ibidẽ

Et adde ꝑm Ge.in.c.ſi cõpromiſſarius.§.ſi vo ō elec.li.vi.q̃ qs doloſe facit qñ ſcienter rẽ ſibi,phibitã facit differt aũt dolus a fraude q̃ fraus,ppie p facta fit ſz dolus p verba ⁊ facta.

1 ¶ Vtrũ ignorãtia iuris excuſet a dolo ⁊ ꝓñr a pena: ad quã incurrẽdam regrit dolus.ꝛ.Ly.in regula ignorãtia lib.vi.q̃ ſic quia licz̃ iuris error ſit lata culpa: nõ tñ eſt dolus vt.ff.ō hiſq̃ no.infa.l.i.vbi ẽ glo.ſingularis fac̃ l.i.ff.de abige.facit quod no.bart.in l.ſi quis in tantam.C.vñ vi. vbi dicit q̃ ſi mior,credẽs ſibi licere rẽ,ꝓpã ſine cuiuſcũq̃ auctoritate occupat nõ incurrit penã.d.legis ſi qs q̃ nõ ẽ in vero dolo allegat.l.i.C.ſi'aduer.ōlic. ſeq̃.d. Anto.in.c.i.de dolo ⁊ ꝓtu.⁊ alſat.l.ſi ex cã.§.ſi i cõmũũ.ff.ō mino.⁊ qō no.in.l.i.§.nũciatio.ff.de noui ope.nũ.ꝓ hoc q̃ excuſat ignorãtia a dolo eſt tex.⁊ ibi bal.in.l.ſz ⁊ ſi lege .§.ſcire.ff.de pe.here.vbi error iuris excuſat ab inuaſiõe ne qs dicat̃ predo Idẽ tenet Saly.in.l.ſenat⁹.C.ō hiſq̃ ſibi aſcri.aliqd i teſtõ.in.ii.colũ.eſt caſus ⁊ ibi bar.in.l.in lege.ff.ō ſicca. idẽ tenet Ange.in.l.ſi qs id.§.doli.ff. de iuriſd.om.iu. vbi allegat Butr.forti⁹ dixiſſe q̃ ẽt ignorãtia iuris nãlis excuſat a vero dolo ⁊ ad.l.ii.C.ō i ius vo.q̃ videt̃ ꝓria Rñdet q̃ ibi ñ regrebat̃ verus dolus ſz ꝓſũpt⁹ ⁊ ita tenuit .d.But.i.l.regula.ff.de iur.⁊ fac. ig.limitat hec Ange.in.l.ii.ff.q̃ q̃ſq̃ iur.vera niſi ſit doctor vl'aſſeſſor cui turpiſ eſt iuris ignorãtia Et idẽ ang.i d.l.ſenatus dicit q̃ credit̃ allegãti ſe ignoraſſe ius ad excludendũ dolũ: ⁊ p ꝓñs a pena q̃ eſſet iponẽda,ppt̃ dolum ⁊ dicit ibi eſſe caſũ Ex ꝓdict̃ colligę q̃ vbi ius vel ſtatutũ regrit verũ dolũ q̃ ignorãs q̃ntũcũq̃ ſit culpabilis nõ incurrit penã ipi⁹ lz alio mõ ſit puniẽdus ꝑm modũ culpe vbi vo ius vl'ſtatutũ regrit dolũ ꝓſũptũ ſic ignorans craſſe ⁊ ſupine nõ excuſat̃ q̃ ẽ in dolo ꝓſũpto hoc ꝓz in cenſuris eccleſiaſticis q̃ cũ regrãt dolũ ꝓſũptuz taliter ignorãs eas nõ cuitat vt ꝓz ī. c.vt aiaꝝ picul'de ꝓſti.li.vi.fec⁹ ſi eẽt i leui culpa ignorãtie qõ bñ not.q̃ facit ad multa

2 ¶ Vtrũ iniuſta cã excuſet a dolo.ꝛ.q̃ ſic ⁊ quẽlibet ita no.Bal.in.c.vt aiaꝝ in ꝓn.ſcõe colũ.ō cõſti.li.vi.vbi dicit q̃ pturbans aliquẽ in poſſeſſione ex i iuſta cã putãs ſibi licere excuſat̃ a pena ſtatuti puniẽtis in cẽtũ qõ regrit dolũ p no.in.l.plagij crimis .C.ad.legẽ fauiã de plagi.no.etiã Jo.an.in titu. de arbi.in addi.ad ſpe.⁊ q̃ excuſat a pena legis etiã iniuſta cã no.in.c.i.in fi.ō elec.li.vi. Idẽ Jo.an.⁊ bal.i aut. generaliter.C.de epiſ.⁊ cleri.⁊ multis alijs ⁊ ſequit̃ do.Ludo.de ro.colũna xxviij.in ꝛtica de arbi.eſt q̃ hoc glo.in l.vnica.§.fi.in magna glo.ff.ſi q̃ſ iuſdicen.non obtẽpera eſt.Bar.⁊ Ang. in.l.i.in.fi.ff.de abigeis ino.in.c.ō ſeruo ꝝ de ſeruis non oꝛ.

3 ¶ Vtrũ lata culpa eqpareť dolo.ꝛ.q̃ aut loqmur de actionib⁹ ō ſcendẽtib⁹ ex delicto vel q̃ſi ⁊ tũc q̃ ad penã coꝛporalẽ dic vt in.§.ſeq. Quo vo ad penam pecuniariã ⁊ tũc ſi lex vel ſtatutũ exꝓſſe regrit dolũ nõ eqparat̃ vt dicit bar.i.l.i actõib⁹.ff.ō i lit.iurã.⁊ gl. i.§.ſuſpect⁹iſti ō ſuſpec.tur.vñ dic̃ bal. i.l.ſi q̃ſ id qō i finali col.ff.ō iuriſ.om. iudi.q̃ qñ ōlictũ circũſcribit̃ p dolũ nõ ſufficit culpa ſecus in hiſ in q̃bus culpa venit puniẽda allegat.d.l. ſenatus.⁊.d.l.plagij crmis accuſatio ⁊ vt no.ãge.i.d.l.ſi qs id.§.doli.q̃ vbi fit mentio de dolo regrit̃ ver⁹ dolus. Si vo lex vl'ſtatutũ nõ regrit exꝓſſe dolũ ſz ſimplr⁹ logt̃ ſic lata culpa dolo

egparaꝝ.l.i.ff.ne vlꝰ fi.ei ſiꝝ egparaꝝ in actõib⁹ deſcẽdẽtib⁹ ex ℑctu uel q̃ſi dicta.l.q̃ nerua. Ānũ etiã notabis q̃ ignorantia affectata q̃ eſt q̃ñ q̃ſ noluit vꝰ diſſimauit ſcire eqpolet ſcie.c.eos.ó tẽpo.ord.li.vi.ꝛ tõ eſt dolus nõ culpa

4 ¶ Vtrũ pena corporalis ſit imponenda ſine dolo.q̃.q̃ nunquam ſine dolꝰ interuentu glo.ꝛ Barto.in.l.in actõnib⁹.ff.de in lit.iurã.ꝛ.d.§. ſuſpecti ꝛ bar.in.l.i.§.i.ff.ſi qs te li.eſſe iuſ.fue.ꝛ bal.in.l.opa data.C.q̃ accu. nõ poſ.ꝛ caſus eſt in.d.l.i lege.vbi dicit bar.q̃ in penis corporalib⁹ vel infamiã irrogãtib⁹ lata culpa non egparaꝝ dolo.ꝛ glo.in.l.in actionib⁹.ff.de i lit.iur.approbata cõiter.ꝛ bar.in.l.q̃ nerua.ff. depoſiti.ꝛ in.d.l.in.lege.dicit q̃ i cã ſãguinis ſtatus vel fame: lata culpa non egparaꝝ dolo tõ verus dolus requiꝝ i illis ange.tñ in.l.in actionib⁹.ff. de in lit.iur.tenet ℑ ꝛ dicit ꝓſiliũ paduanũ ꝓſuluiſſe ℑ bar.in hoc: ſz iudicio meo ſi ꝓſideꝛeꝝ.l.i.C.ó nora.vbiorꝛ ẽ oppt. bar.ꝛ iura q̃ Ang.adducit in ℑriũ cõ tinẽt caſum ſpecialem.

5 ¶ Vtrũ incurrat qs ſniam excõicationis a iure ꝓmulgatã ſine dolo. vbõ ſ.excõicatio.viij.caſu vl.§.ij.

6 ¶ Vtr̃ qs poſſit paſciſci vt nõ teneaꝝ de dolo.q̃.q̃.vt eſt tex.in.l.i.§. conueniat.ff.depoſi.qꝛ hec ꝙſtio eſt ℑ bonã fidẽ ꝛ bonos mores ꝛ ideo nec ſequẽdã dicit tex.vidẽ.

7 ¶ An qs poſſit tenere bona alicui⁹ q̃ ex ſtatuto ad eũ venerũt ꝓpter delictũ alicui⁹ ſi ipſe doloſe egit. vt ille ꝺelictuꝫ ꝓmitteret.q̃.pa.i c.poſtulaſtiſ.ó ꝓceſ. ꝓb.q̃ ñ ꝛ bñ facit tex.ibi i fi.cũ ſua gl.

8 ¶ Vtr̃ dolus ãnulet ℑctũ ſpiritualẽ: puta votũ ꝛ hmõi.q̃. ℙda.i.c.cũ dilecti de emp.ꝛ vẽ.q̃ nõ.nec põt qs excipere de dolo qñ fuit inducꝰ ad bonũ qꝛ nõ eſt ꝓprie dolus puta dolo indu

ri te ad religionẽ tenet ingreſſus. facit qꝺ legiꝝ.ꝛ no.in.c.cũ dilectus.qꝺ mecã.ꝛ vide glo.no.in.l.a diuo.ff.de ritu nup. que hoc tenet etiã in matrimõio

9 ¶ Vtr̃ dolus ãnullet ℑctũ tpalẽ: puta venditionẽ ꝛ hmõi.q̃.q̃ aut dolus ꝙ ℑhẽtes dat cauſam ℑctui: puta dolo i duci ad vendendũ q̃ nõ eras vẽditurus ꝛ ſic in ℑctib⁹ bonefidei nõ tz ſz glo.ꝛ ℙda.in.c.cũ dilecti de em.ꝛ vẽ. ꝛ glo.in.l.ij.C.de reſcin.ven.ꝛ glo.cũ bar.in.l.elegãter.ff.ꝺ dolo.ꝛ placet ſz pe.teneat ℑriũ. ℑn ℑctib⁹ aũt ſtricti iuris tz ℑctus: ſz agẽs ex eo elidiꝝ opẽ exceptiõis.ff.de ṽbo.ob.l.ſi qs cũ alꝰ ꝛ.C.de pac.l.cũ poſtea.ſi ṽo ꝙ aliũ a ℑhẽtib⁹ dat cãz ℑctui etiaz bonefidei tenet ℑctus ſz agit ℑ mediatorẽ de dolo.d.l.elegãter.§.i.ff.de ꝙſonetis.l.ij.ꝛ iij.teneꝝ etiã ille ꝙ q̃ factus eſt in quãtũ factus eſt locupletior.vt.l.ſi.ff.ꝺ eo ꝙ quẽ factũ erit.in ꝓn.ꝛ nõ plus. Aut dolus nõ dedit cãm ℑctui ſz incidit in ℑctũ: puta eras vẽditurꝰ: ſz dolo iduxi te ad minus vẽdendũ ꝛ hmõi: ꝛ ſic tenet ℑctꝰ: ſz i ℑctib⁹ bone fidei aget ex eo ℑctus vt ſuppleat ꝓciũ vt.ff.ꝺ ac. emp.ꝛ vẽ.l.iulianꝰ.§.ſi vẽditor.erit tñ in arbitrio ẽptoris: vel ſupplere ꝓciũ vel reſtituere rẽ: ſi deceptio ſit vltra dimidiã iuſti ꝓcij.c.cũ cã.de em.ꝛ ven. ꝛ.l.ij.C.de reſcin.ven.ꝛ in ꝓſcia etiaz ſi deceptio ſit minꝰ dimidia. in ℑctib⁹ ſtricti iuris aget de dolo.d.l.elegãter. §.nõ ſolũ in ñ.aut volꝰ nec dedit cãm ℑctui nec icidit in ℑctũ: ſz re ipſa euenit ſine dolo ꝛ fcõ parꝝ vtputa ambo ignorabãt iuſtũ preciũ. ſic nõ eſt penã nec reſtituꝝ teneꝝ niſi ꝓpetaꝝ: ſi a ꝓncipio nõ plus emiſſet etiaz ſi ſciuiſſet plꝰ valere puta qꝛ nõ expediebat plus ſibi emere. ſi aũt plus emiſſet a ꝓncipio: ſi ſciuiſſet ꝛ eſt deceptio notabilis teneꝝ reſtituere rem vel ſupplere ꝓciũ

ar.d.l.si qs cũ aliter vbi egparaſ; decepto q̃ venit re ipſa ꝛ ex proposito ꝛ d.c.cũ dilecti secus in medico. Et ita intelligo d.anto.in.c.quia plerigz.de immun.eccle. Si vo vterqz rei valorẽ sciebat tunc dic vt.j. Emptio.§.vii.et fm predicta intelliges.l.ij.C.o rescin. vendi.ꝛ in.l.cause.§.pomponius.ff.o mino.ꝛ.c.cum dilecti ꝛ.c.cum causa. de emp.ꝛ ven.vbi dicit licere ptrahẽtibus vsqz ad dimidiã se decipere i cõtractibus bonefidei.

Domesticus gl di citur vide.j.familiaris

Domicilium pót laic⁹ habere i plurib⁹ locis ꝑz in nocẽ in.c.ex parte de foro compe. si modo vtrobiqz instruct⁹ sit allegat.l. assumptio.ff.ad muni.ꝛ.l.senatores. ff.de sena.ꝛ logr̃ hic de instructo o q̃ in.l.quesitum.§.sed ꝛ si fundus.ff.de fun.instruc.ꝛ instru.lega. vbi accipit ꝓ oibus pertinentijs necessarijs ad vsum Addit Jnno.idẽ etiã si habeat maiorẽ partẽ bonoꝝ suoꝝ vel familiã vel si nihil habet assidue tamẽ ibi cõuersat.C.vbi sena.l.ij.ꝛ.l.ei⁹.§.si quis negocia.ff.ad municipa. Sola tamẽ dom⁹ nõ cõstituit domicilium.ff.ad municipa.l.liberius.§.sola Ex quo infero ꝛ ex.d.l.assumptio ꝛ.d.l.senatores q̃ domicilium habet vbi quis est oriundus d.l.senatores Et similiter vbi pat⁹ fuit oriund⁹ ite vbi voluntarie sibi elegit l.deferẽdo maiorem partẽ suorũ bonorum ꝛ clericus vbi beneficium obtinet requiret residentiã pro hoc ẽ tex. in.c.cũ nullus clericũ de tẽpo.ordi. li.vi. Jtẽ vbi fuit ordinarius vt no.gl. in.l.heres abiens.§.apõ labeonẽ.ff. o iudi. Jtẽ mulier ratione matrimonij. Jtem ratione militie. Jtem ratione possessionis Jtem ratione curs⁹ẽ poris.s.decẽnij ꝛ multis alijs modis. vt no.d.glo. Sed dicta glo.loquit q̃ ad forum non q̃ ad domicilium. Jtem ratione manumissionis.l.assumptio. ff.ad municipa. Jtẽ vbi consequit̃ qs dignitatez efficit̃ cuius vide.s.Cius. Quo vo ad cõfessionẽ ꝛ sacramenta necessaria ñ volũtaria si alias nõ habz ibi domicilium regrit̃ vt ibi habuerit p maiorẽ ptẽ anni fm inno.i.c.omnis de peniten.ꝛ remiss.ꝛ nõ faciat i fraudẽ ꝓpij sacerdotis facit.c.q̃sti.xvi.q. i. de dec.ad apostolice nisi se transferat cum animo ibi remanẽdi quia statim quidem hospitiũ ꝓstituit i alica parochia cũ animo ibi remanẽdi statz fit pochianus illius de paroch.c.vit. o dec.ad apostolice. Quod ẽ cõtra eꝓs qui dispensant in votis cuz scolaribus vel conferunt eis ordines nõ habentib⁹ domiciliũ: quia nõ possũt qz nõ sunt necessaria sacramẽta. hoc tenet ꝑa.in.c.nullus o paro.

Dominica dies est instituta loco sabbati: qz eo die inchoauit mũd⁹ Be.ꝓmo. Christus surrexit a mortuis o conse.di.iii. sabbato. Jtẽ spiritussanct⁹ dat⁹ẽ apostolis ꝛ ter.dicit quicquid a deo ẽ constitutũ insigne in huius dignitate dici est gestũ In hac die mũdus sũpsit exordium in hac per resurrectionem ꝛ mors interiit ꝛ vita accepit̃ initium lxxv.di.quod die in fi. Quo est de precepto ꝛ qñ incipit ꝛ quid fiendũ vide s.dies ꝛ.j.feria

Dominium ẽ ius habẽdi possidẽdi: fruendi: ꝛ vtẽdi: ac disponendi de aliqua re pro libito voluntatis vl fm aliquẽ determinatũ modũ a q̃dã supiozitate vl auctate visibilium

1 ¶ Dñiuʒ in ⁊ sup hoies an sit ꝑʒ legē nāle.ꝙ.alex.in.iij.qte summe.q̄ est lo qui de natura añ peccatū:⁊ sic ei ꝛpu gnat seruitꝰ.⁊ ē loq; ó natura post pec catū.⁊ sic lex nālis dictat necessariuʒ dñiuʒ ad cohercēdū malū.vñ Aug. in li.de ciui.dei sicut deꝰ hoi ⁊ animꝰ corpi.ita ró ʒ dñari ⁊ ipare libidini

2 ¶ Dñiuʒ rex an sit ꝑm legē natuř.ꝙ alex.vbi.s.q̄ lex nature circa ꝓmūtonē ⁊ ꝓpꝛietatem dictat differenter aliq̄d quia debitū:aliq̄d q̄ bonum:⁊ aliquid q̄ equū: vt debitū dictat in statu necessitatꝭ oia sint cōia. Et hoc mó cō municatio est in ꝑcepto ad sustentatónem personaꝝ.⁊ inde sumiť.oia que vultꝭ vt faciāt vobis hoies ⁊ vos eadē facite illis.Math.vij. Respectu etiā ꝓsonaꝝ q̄ ad multiplicationeʒ plis dictat q̄ sit vxor ꝓpa ⁊ ꝑm oē tps ꝑmul lud preceptū. Q̄ tibi nó vis fieri alteri ne feceris. Thobie.iiij.⁊ hoc mó approbatio est in ꝑcepto: vt i bono statu nature istitute dictabat oia cōia.in statu vo lapse dictat bonū eē hīe.ꝓpriuʒ tū q̄ res cōes negligūť tū q̄ cōio pit discordiā:dictat vt equū q̄dā eē cōmunia: vt aerē: mare: littora:⁊ q̄dam approbabilia:sicut sūt ea q̄ i nulliꝰ bonis sunt que occupāti cōcedunť.⁊ sic intellige dñiuʒ rex esse de iure nāli q̄ nāli eqtate inductū est.vt insti.ó rerū di.§.singulorꝝ.ff.ó acqr.re.do.l.i.isti. de iure na.§.quidē vo.

3 ¶ Q̄ó acqrit dñiuʒ rex.ꝙ.q̄drupliciter. ¶ ꝓio auctoꝛitate legis nāl' vt ea q̄ in nulliꝰ bonis sunt sint occupātis . vt insti.de rex di.§.singulorum ¶ Secūdo auctoꝛitate ꝓncipis q̄ pōt ex iusta cā rē aliciꝰ ei auferre ⁊ alteri dare.vt no.ino.⁊ cōiter doc.in.c. que i eccliaꝝ ó ꝓsti.⁊ legiste.in.l.fi.C.si cō tra ius vel pu.vti.vtputa ꝓpter delictū puniendū ⁊ hmōi:alś nó: vt ibidē dř ⁊ nó solū principis:sed etiā p statuta i seriorꝝ habentiū auctoꝛitatē a ꝓncipe sic statuēdi.vt in.d.c.q̄ in ecclias no. ¶ Tertio p ꝓsensū illius cuiꝰ est:⁊ istó fit p donationē p ꝑmutationē:p vēditionē:p mutui datóʒ:⁊ hmōi. ¶ Quarto iure ciuili qđ statuit vt vsucapiób' ꝓscriptób' adoptóe:deportatóe:cessione:additione bonorū possessione ⁊ hmōi.de qb' oib' habes.ff.de acqui. re.do.in glo.l.i.⁊ insti.ó rex di.cū multis titul' seq.⁊ de his q̄ ad nos ptinēt dicam in capīs suis. Aduerte tū differētiam iter spūalia ⁊ nó spūalia:qꝛ i spiritualib' ex solo titulo sine traditóe dominiū trāsit in alīū.vt ē tex.in.c.si tibi absenti.de prebē.li.vi.tenet ino.⁊ cōiter approbať.in.c.inter cetera.ó ꝓbē. secus in alijs reb' in qb' requiť traditio ad trāslationē dñii nec sufficit solus titulus nisi in re data eccliē.de q̄.j.immunitas.§.xxxi. Nec sola traditio trāsfert dñiuʒ:nisi aliq̄ iusta cā vera vl' putatiue vera ꝓcesserit.l.nūq̄ nuda traditio.cū ibi no.ff.de acqr.re.do.

O Omnis alicuius regni ducat' cōmitat' vel ciuitatis : aut terre qs dicať legitim'.ꝙ.q̄ dñium iuste ⁊ legitie acquiť aut iusto bello puta pugnādo ꝫ infideles: vel ꝫ aliquē rebellē auctoꝛitate superioris vl' ꝓncipis vt ē.bellū ꝑʒ aut p legitimā successionē: aut p ꝓsensum seu electionē ppli habētis libertatem sibi eligendi dñm aut p institutionē ꝓncipis seu supioꝛē hñtis iurisdictionē i tali ciuitate aut castro:aut p legitimā ꝓscriptionē cū bona fide facta vl' emptionē:ꝑmutationē:donationē:aut alio iusto titulo de qbus in suis capīs.qui vo alia via intrat:fur ē ⁊ latro:⁊ resignare tenēť si pōt sine notabili piculo aiaꝝ:coꝛpoꝝ aut rex tenēť etiā ad ꝛstitutionē oiuʒ reddituū quoꝝ

habuit ab illis locis sic vsurpaꝫ.ꝛ vt ho
micida est iudicãdus ꝙntuꝫ ad eos ꝙs
fecit ꝑ se: vel ꝑ officiales suos occide/
re vl' mutilare: ꝯ illi digni fuerint ꝓpt
maleficia ꝑpetrata.xxxij.q.v.si nó li/
cet nec pót absolui nisi disponat se ad
satisfactiẽdũ ꝛ dimittẽdũ: si titulũ iusti
ficatũ hꝫe nó pót.ar.ó pe.di.v.falsaꝫ
Intellige qñ hoc ẽ claꝫ ꝙ hꝫ iustũ
titulũ vl' nullũ.secus in dubio: vel cuꝫ
dimittere nó posset sine periculo aiarũ
coꝛpoꝛ aut reꝛ: puta qꝛ ꝑsequens se ponę/
ret in seditiõe ꝛ hmói sic nó tenet re
signare nisi volũtate solũ qñ sciret ꝑ
certo: vl' qñ talia nó immerẽt.c.si res
xuij.q.vi. Idẽ dic ó officialibꝫ ꝙs taleꝫ
tirãni ponũt in officijs ꝙ nec salariũ
ꝑnt recipe nisi esset tale officiũ qó ert
necessariũ reipublice vel vtile: qꝛ tũc
nó peccarẽt recipiẽdo: nec salariũ re
stituere tenent.de ꝙ in.c.i lꝛis.ó resti.
spo.ꝛ in.c.nihil.de elec.ꝑ doc.

1 ¶ Sed nũquid ciuitas pót sibi elige
re dñm.&.fm ll̃o.in.c.nouit ó in.ꝙ
nulla ciuitas potest se dare alicui dño
nec pót titulũ dñij iustificaꝛ: qꝛ hoc eſ
set in ꝓiudiciũ ipatoꝛis ꝙ ad illas ꝙ ei
subijciũtur vl' pape ꝙ ad sibi subiectaſ
ó vex est nisi ex ꝓuilegio vl' ꝓsuetu
dine haberẽt ius eligẽdi: qꝛ ꝓsuetudo
dat iurisdictionẽ.de arbi.c.dilecti.C.ó
emanci.li.i.ꝛ vl.sil' nec dñs pót cõ
ponere sup iure supioꝛitaſ in ꝓiudiciũ
suoꝝ subditoꝝ ipsis nó ꝓsentiẽtibꝫ.vt
no. ll̃a.in.c.fi.de maio.ꝛ obe.

2 ¶ Utrum dñis hñtibꝫ manifeste iniu/
stũ: vel nullũ titulũ teneãt subditi obe
dire.&.ꝙ nó dicit tñ Tho.in sum.ꝙ
ad vitãdũ scandalũ suũ ꝛ aliꝝ bonũ
est obedire: ꝛ reuereri in eis ꝙ nó sũt
ꝑ deũ.xi.q.iij. Julianꝫ.ꝯ hñtibꝫ iustũ
dñiuꝫ quãtũcũqꝫ mali sint: tenẽt eis
subditi obedire in licitis ꝛ ꝙ eis ꝓcipiẽt
ꝑnt.i. ll̃e.ij. Obedite dñis vr̃is ñ tñ
bonis ꝛc.ꝛ ad.xo.xiij.ꝙ ptãtj resistit ꝛc.

¶ Utꝝ dñs possit ponere exactiões 3
suis subditis.vide.j. Tallia.

¶ Utꝝ dñs teneaꝛ ex facto familie.&. 4
vt colligo ex.d. Anto.ꝛ Jo.de ligna.
ac. ll̃a.in.c.ꝯ.de resti.spo.ꝛ Bar.in
l.ne qd.ff.de incẽ.rui.ꝛ nau.ꝙ sic qñ
familia eius deligit officio: seu ministe
rio i quo ipse dñs est ꝓpositꝰ ꝛ ipse vti
tur ope talis familie: quia sibi iputaꝛ:
qui talẽ elegit qꝛ honestã ó debebat pone/
re.l.i.§.familie.ff.ó publi. Cuiꝰ tñ re
neꝛ nó criminaliꝛ.vt i.d.l.ne qd. Ex qꝛ
ꝑꝫ ꝙ ptãs seu rector tenet ex maleſi/
cio suoꝝ officialiũ.l.si pꝰ.C.ó assel.idẽ
dic ó capitaneo ꝙ tenet ex ó̃licto suo
rũ armigeroꝝ.nauta hospite: ꝛ silibꝫ
addũt tñ supdicti doc.ꝙ si offiñ erat
publicũ: vt ptãtis ꝛ hmói: sufficit exhi
bere malefactoꝛẽ.vt in d.§. familie. se
cus si officiũ nó erat publicũ vt nauta
ꝛ caupones: ꝛ hmói.l.vnica.ff.ó fur.
aduer.nau. Si vo familia ñ ó̃ligt i of
ficio dñi ñ tenet dñs ꝙ ad foꝝ iudici
ale. sed ꝙ ad ꝓsciam sic: si est in culpa
nó coꝛrigẽdo eã.nã tenet vbo ꝛ exẽ/
plo eam coꝛrigere. ꝛ si aliqs coꝛ est in
coꝛrigibilis tenet eũ expellere: nisi qñ
ꝓsumeret ꝙ efficeret peioꝛ: nã tũc fa
ciat qó pót ꝛ excusaꝛ: alꝯ ñ: qꝛ talibꝫ
dicitur erroꝛ cui nó resistit approbat
lxxxij.di. erroꝛ.cũ similibꝫ.

¶ Quó autẽ famulo ifirmãti debeaꝛ 5
merces. vide familia.§.ij.qñ tenetur
de robaria que fit in eius dominio. vi
de pedagiũ.§.viij.

Donatio dr̃ a dono ꝙsi dono datio ff.
ó dona. cã moꝛ.l.senat.§.i.

¶ Donatio ꝓpꝛie est ꝙ aliqs dat ea mẽ 1
te vt statim velit accipiẽtis fieri. nec vl
lo casu ad se reuerti. ꝛ ꝑpter nullã alã
causaꝫ facit ꝯ vt liberalitatẽ ꝛ munifi
centiã exerceat.ff.de dona.l.i.in ꝓnci.

ꝛ hec donatio ꝓprie dr ut ibi: ꝛ ẽt dr simpler. ut. C. de dona. añ nup. l. fi. §. i. ꝛ absoluta. ut. d. l. sẽatus. §. i. ꝛ inter vivos. ut instit. de dõa. §. alie. nec ob. illi verbo ullo casu ad se reuerti. C. de revocã. dona. l. fi. qr illa reuocatio fit potestate legis. nõ cõtrahẽtiũ.

2 ¶ Quot sunt spẽs dõationis. ff. ꝙ quãvis gl. in. l. i. in ꝓn. ff. de dona. dicat tot quot sunt diuersitates volũtatũ. tñ gl. in. l. res vxoris. C. de dona. iter virũ ꝛ vxo. tñ tres explanat. ¶ Ꝓria dicit donatio inter vivos q̃ simplr vocat donatio. ¶ Scõa dr cã mortis. ¶ Tertia dr inter vir ꝛ vxorẽ. de ꝓma hic dicã ꝯ scõa in. c. se. ꝛ de tertia in. c. iii. se. ad de ꝛ alli q̃ dr ꝓp nuptias. de q̃ i. c. iii.

3 ¶ Donatio q̃ dr inter vivos q̃drupler ẽ. Vlla simpler ꝛ absoluta q̃ simplr qñ donat. ut. de q̃ in. d. l. i. in ꝓn. ¶ Scõa ẽ cõditionalis. de q̃ in. d. l. i. §. ii. q̃ est qñ qñ dõat sub ꝯditõe ut si fecerit vl si venerit ꝛ hmõi. ¶ Tertia est modalis ut C. ꝯ dõa. q̃ sub mõ. l. i. ꝛ ii. ꝛ est qñ donat ut tale qd fiat. ꝛ de hoc vide. §. cõditio. ¶ Quarta ẽ remuneratiua bñ ficior. de q̃ in. l. aqlius regulus. ff. ꝯ dona. vbi dr nõ esse meram dõationẽ: sed oñm mgri remuneratã q̃dã mercedẽ ꝛ ꝓpterea ista ñ vocat cã ingratitudis

4 ¶ Quis nõ põt dõare donatiõe iter vivos: vt sciat quis põt donare ꝓpr ꝛ cui põt donari. ff. ꝙ. xxiij. sunt q dona re nõ pñt. Dic nõ loquor de dõatiõe que dr remuneratiua: ſz tñ ꝯ simplici: vel cõditionali seu modali

5 ¶ Item q nõ ẽ cõpos sue mẽtis sicut furiosus: amẽs ꝛ hmõi. xv. q. i. merito. cle. si furiosus. de hom. ꝛ. l. iulia n⁹. ff. ꝯ cura. fu. nec curo. an sit ei dat⁹ curator qr ꝯ scia: ex q̃ nõ ẽ sane mẽtis nõ ex: facit. l. modestin⁹. i fi. ff. de do.

6 ¶ Scõs ꝓdigus. ut in. l. i. ff. de cura. furio. ꝛ hoc vez postq̃ curator ẽ ei da tus. vl interdicta est ei alienatio. vt. l. ii cui. ff. de verb. ob. etiã si vere ñ ẽt ꝓdigus. secus in tutore dato pupillo q ẽ adultus ꝛ in curatore: qr ista pendẽt a nã. ſz ee ꝓdigũ a ꝺclaratõe iudicis ꝯz Bar. ibi. nec sufficit ꝓfessio q nullus ꝺhat cũ tali: qr requrit interdictio q ꝺz fieri ipsi ꝓdigo: vel saltẽ datio curatoris ꝯm bar. in. d. l. ia cui vel saltẽ inis declaratoria q sit ꝓdig⁹ ꝯm ang. are. instit. quib⁹ nõ est ꝓmissus facere tes. §. Item prodigus.

7 ¶ Tertiꝰ minor. xxv. an. nisi ratum habeat post ꝓpletũ. xxv. vt. C. si maio. fa. ra. habuerit. l. vl. vel nisi cũ auctoritate tutoris vel curatoris. vt. l. pupillus. ff. ꝺ acquir. re. do.

8 ¶ Quartꝰ filiusfamilias. vt. l. filiusfa. ff. de dona. fallit si est filiꝰ in dignitate ꝯz ino. i. c. grandi. de supplẽ. ne. pla. li. vi. alle. d. l. filiꝰ. vel sit filiꝰ senatoris vel alterius dignitatis: qr põt si pr ꝺdit ei libere ãministratõnẽ peculij nisi spãlr pr sibi deneganerit. Item si filiusfa. hz libere pecului ãministrationẽ: ꝛ iusta rõne mot⁹ donet vt mri ꝛ filib⁹ ꝓiũct pslis põt alis non Item si hz peculiũ castrẽse vel q̃si põt vt in. d. l. filiusfamil. in. ter. ꝛ in glo. Item in casib⁹ de qb⁹ in. §. sc.

9 ¶ Quintꝰ seruus religiosus vel monachus ꝛ sires qui nihil habẽt ꝓpr. xii. q. i. nõ dicatis. nisi de licẽtia superioris vt ibidẽ. Fallit in religiosis ꝛ monacis si habẽt legitimã ãministrationẽ: ꝛ ex cã legitima donẽt: ſz sine rõne iusta nõ possunt. d. l. filiusfa. in. ꝓncl. ꝛ. xii. q. i. qr tua. Intellige de mobilib⁹ ꝛ que seruãdo seruari nõ possunt. vt. §. alienatio. Item si de licẽtia prelati stat in scholis cum cõsilio maioris partis conuent⁹: vel in peregrinationẽ vadit quia potest donare que alij scholares ꝛ peregrini hõ esti rõnabiliter facere solẽt. vt tenet glo. in. d. c. non dicatis. alle. l. vlt. C. ad

macedo.l.si lōgi⁹.ff.de iudi. Et etiaz donare possunt causa elemosyne ꝑm quod dicam.elemosyna.§.vi.

10 ¶ Sextus abbas ꝛ quilibet alius ꝓlatus religiosus qui nihil dare pōt: nisi sicut dictū est de filijssami.qui habent administrationē liij.di. abbati. nisi ꝓ statuta aut ꝓsuetudinē aliud caueat. ar.l.phibere autē.§.nō tñ autem.ff. quod vi aut clā.de his q̄ fiunt a plat. c.ea noscitur.

11 ¶ Septimo vxor si non habet vltra dotem nisi elemosynā ꝑm q̄ dico.j. elemosyna.§.vij.

12 ¶ Octau⁹ qui cōmisit crimē lese māiestatis.C.ad.l.iul.ma.l.vlt.

13 ¶ Nonus hereticꝰ qua ipso iure bona eius sunt ꝓfiscata vt ō hereticis.c. cum ꝑm leges.li.vi.

14 ¶ Decim⁹ qui ꝓtrahit incestas.s. inter ascēdētes ꝛ descendentes: aut ne pharias.s.inter collaterales vel inutiles alias ꝓhibitas nuptias :q̄ ipso iure bonoꝝ suoꝝ dñiū ꝓdit.vt.d.c.cū ꝑm leges.ꝛ in auc.de ince.ꝛ ne.nup.i ꝓnci.ꝛ ibi dicit,pcedere iquocūq̄z matrimonio illicito: dūmō fuerit sciēs factū puta ꝓsanguineā ꝛ iuꝝ.s.qō ꝓhibz alis nō.s.si sciat iuꝝ ꝛ nō scīm aut scīm ꝛ nō ius q̄ error imꝝ excusat a dolo

15 ¶ Undecim⁹: qui in aliqua re caditi cōmissum puta in agro vectigali: ipo vectigali nō soluto: vel qñ quis occultat merces quaꝝ vectigal est soluēdū quia ipso iure perdit dñium illi⁹ rei: ꝛ huiusmōi.vt no.in.l.cōmissa.ff.ō publi.vbi dicit. Nam qō cōmissuz ē statim desinit esse ei⁹ qui crimē contraxit dñiumq̄z vectigalis acquirit fisco.s.vl ꝑm ordinē ciuitatis.ꝑm glo.ibidē. In isto tamē casu ꝛ trib⁹ imediatis precedētib⁹ licite a donatario retinet qō ē ei donatū añ sentētiaz declaratoriā que requirit antecꝫ eis possint auferri vt.j. Pena.§.iij.

¶ Duodecimus: qui ꝓmisit aliquod 16
capitale crimen a predictis,ꝓpter qō bona eius sint publicanda post cōdē nationē nō pōt donare sed ante sic vt ff.de dona.l.post contractū ꝑz diffiniti onem.ē.alienatio.§.xxv.

¶ Tertiusdecim⁹. Miles qui mere 17
trici vel cōcubine donare nō potest.l. ij.C.de do.inter vir ꝛ vxo.ꝛ per glo.ꝛ docto.in.l.miles ita heredē.§.mulier. ff.de testa.mili. Idē dic de clerico doctore ꝛ aduocato qui dicūtur milites. per no.in.l.miles.ff.de sentē.ꝛ re.iu. sed Cy in.d.l.ij.intelligit de milite armate militie nō de militib⁹ qui militāt iurui ꝛ appellāntur milites dignitatis ꝛ gaudentes nō milites opere.

¶ Quartusdecim⁹ vir vxori ꝛ eōrio 18
ꝓstāte matrimonio.ō quo dic vt.j.donatio.iij.

¶ Quintusdecim⁹ pater qui filio: filie 19
ne: nō pōt donare aliquid: quia pater ꝛ filius censet vna ꝓsona.vt C.de impu. ꝛ alijs sub.l. vlt fallit ꝑm glo.in l.pater.C.de inoffi.dona. in quattuor casibus. ¶ Primus est causa dotis ꝛ donationis,ppter nuptias.l.pōponius filadelphus.ff fami.hercis. ¶ Secūdus est cunti ad castra: naz ei pōt res mobiles donare.l.iuj.C.famil.hercis. ¶ Tertius est,ppter aliqō diurnū : vt puta pro alimētis. ¶ Quartus est usus fructus qué habet in aduētitiis: quez pater potest donare. ¶ Addo quintū quādo videlicet filius est emancipatus ar.ō restitu.in integ.c.ꝓstitut⁹. ¶ Ad de sextū quādo donat ꝓpter benemerita ꝑm bar.in.l.i.C.de colla.

¶ Sextusdecim⁹: quilibet donare ꝓ 20
hibetur vltra cngentos solidos vt.C. de dona.l penul.in fi.quod est vez sine insinuatione precedēti. Excipiunt vij.casus ¶ Primus in magistro mi

litū q res mobiles tam suas q̄ ex spo
lijs hostiū habitas donare pōt nulli
ub⁹. ¶ Sc̄s cāus q̄ gs donat p re
paratione dom⁹ rupte ex ruina vel in
cendio. ¶ Tertio in redēptiōe capti
nor̄ hi sūt in .d.l.pe. in glo. ibidē ad
dūcur. ¶ Quart⁹ in donatōe iperiali
¶ Quint⁹ in donatōe ppter nuptias
vsq̄ ad quantitatē dotis. ¶ Sext⁹ in
donatōe cā mort̄. ¶ Addo ego septi
mū in donatione in piā cām vt i.l. san
cim⁹. C. ō dōa. Et ꝛ glo. ibidē i.d.l.
sācim⁹ velit q̄ p piā cām nō valeat si
ne insinuatione nisi vsq̄ ad octigen
tos solidos tū tu tene q̄ valet: sicut te
net bar. in.l.illō. C. ō sa. san. eccle. per
idētitatē rōis. d.l.pe. Cū insinuatōne
ām valet vsq̄ ad quācūq̄ sūmā scā idi
sticte ab his q donare pōt vt i.d.l.pe.

21 ¶ Quid si sit scā dōatō duob⁹ ōma
iori sūma q̄ qngentor̄ solidor̄ sine
insinuatōe. &. q̄ nō valet tex. ē in aut.
Jtē a pūatis posita sup. d.l. sancimus

22 ¶ Quid si donatio sit facta i singl'os
ānos eiusdē q̄titatis q̄ singul'r nō ex
cedit summā ꝛ simul omnes sic. &.
q̄ non valet p̄m Host. quia ē donatō
vna. l. senatus. §. fi. ff. de dōa. cā. mor.

23 ¶ Sed qd si fiat diuisim p pl'es do
natōes vltra p̄fatā sūmaꝫ. &. albr. in
l. illud. C. ō sa. san. eccle. q̄ non valet
qr ad hoc vt cesset necessitas insinua
tionis regrit distātia i tpe vt. d. aut. itē
a pūatis. §. si qs. Fuit eni vn⁹ ipet⁹ quē
lex p insinuatōeꝫ voluit refrenar. C.
de inoff. dona. l. pater. aliter pualer̄nt
verba rei. ꝯ. l. ii. in fi. C. cōia dele. vbi
dī nos eni' nō v̄bis sed ip̄is reb⁹ legē
ponim⁹ facit. ff. ō castrē. pec. l. si forte
nā vn⁹ ipet⁹ fac pl'a eē vnū. ff. ad. l. ac
gl. l. illō. §. fi. ex̄ ō or. co. c. cū dilect⁹

24 ¶ Sed nūqd reuocabit tota dona
tō si excedat sūmā factā sin̄ insinuatōe
&. q̄ n̄ ſz solū excess⁹ a dict̄. ccccc.
solidis vt i. l. sancimus. C. de donatio.
qō limita verū nisi fuiſz iuramēto fir
mata qr tūc in nullo reuocar̄ p̄m Jo.
an. in addi. ad spc. ō fide instru. ꝛ qd
valeat solidus vide. j. ludus. §. ii. i fi.
¶ Sed qd est insinuatio. & albr. i. d. 15
l. illud q̄ consuetudo videt admitter̄
q̄ insinuatio est p superiorē auctoritat̄
p̄statio qō videt inuere glo. in aut. vt
n̄ fiāt pignora. §. illud vñ ad cautellā
solēt hec v̄ba pōi q̄ coram eo donatō
insinuata sit ꝛ ita cōiter fit. ꝛ, p̄pe insi
nuatō sit p̄ existēt̄ dōatōis in scriptu
rā autēticā. redacte apud ꝯpetētē iudi
cem facta publicatio ꝛ ei⁹ auctoritate
in publica gesta seu acta facta r̄ductō
vt colligit̄. l. in hac. C. de dona. iūcto.
§. illō in aut. vt fratrū filij ꝛ in. §. n̄ ha
bente ō defen. ciui. ꝛ in. §. ꝛ hoc pueit
vt nulli iudicū vt sic inter tēpus dōa
tiōis ꝛ insinuatōis posset deliberare.
an expediāt vt in aut. de appel. itra. q̄
tēpora circa p̄n.

¶ An insinuatio possit fieri die feria 26
to. &. albr. in. d. l. illud q̄ sic quia nō
exigit cāe cognitionē ergo q̄libet die
pōt fieri. ff. quis ordo in bo. pos. ser. l.
ii. ꝛ etiā quia est actus volūtarie iurisdi
ctionis. C. de ferijs. l. actus.

¶ Cui iudici dꝫ fieri. &. Albri. i. d. l. 27
illō q̄ iudici loci. l. data i fi. C. ō dōa.

¶ Decimusseptim⁹ donare n̄ p̄sūt q 28
dñiuꝫ in re quā dōare volūt n̄ hēt si
cut sūt raptores fures ꝛ huiusmōi qa
nēo plus iuris in aliū trāsferre pōt q̄
ipe hꝫ. l. nemo. ff. ō reg. iur. facit. l. tra
ditio in p̄n. ff. ō acq. re. do. vide aliq̄s
exceptōes i. d. l. traditō ſz nihil ad nos

¶ Decimusoctau⁹ p̄lati ꝛ alie p̄sone 29
ecclīastice q̄ n̄ p̄sūt res ecclīasticas mo
biles vel imobiles p̄cios̄as alienare si
ne certa solēnitate de q̄. s. alienatō res
autem mobiles p̄hibēt̄ur i vtus ihō
nestos alienare vid. s. clicus. iij. §. iiij.

30 ¶ Quó ep̃s pót donare p ꝓstruẽdo monasterio. vide in. c. aplice sedis de dóa. qr pax ad simplicẽ ꝓfessorẽ ptiet

21 ¶ Decimusnon⁹. illi q sút nó solucdo creditorib⁹. vide. s. Alienatio. §. xxvi.

31 ¶ Elige simus illi q ppt cãm illicitã donant puta femine pro meretritio. ſz aduerte q meretrici publice siue concubine valet ꝓmissio siue donatio. Fm Bar. Bal. ⁊ Ang. post cy. i. l. affectionis. ff. de dona. ⁊ in. l. ii. C. de cõdi. obtur. cãm. lz gl. i. d. l. affectiõis. velit q vz nó q̃ ad actionẽ. ſz q̃ ad exceptionẽ. sed reprobaꝛ a p̃dictis. sed p meꝛtritio facto cũ nupta. vidua vel virgie gõ de iure ciuili punit̃ nó valet ꝓmissio. sed donatione facta potior ẽ cõditio possidẽt. nisi sit miles. vt dictũ ẽ. s. Verumtñ fiscus posset auferre a mulicre. vt no. Cy. in. l. ij. ff. de condictio. obtur. cãm ⁊ in tex. l. lutius in fi. ff. de fur. fis. ⁊ ista ẽ vera opinio: lz alij indistincte velint q non valeat. ⁊ male. ⁊ idem dic õ dóatiõe facta p q̃cunq; qõ lege punitur. ⁊ sic intellige. d. l. affectionis.

33 ¶ Elige simus prim⁹. illi q iudici seu ꝓsidi: aut alijs officialibus quib⁹ ẽ cõstitutũ salariũ sũ aliqd donãt: siue añ: siue post depositũ offiũ. p aliquo beneficio tpe administratiõis ꝓstito. nã tam donãs q̃z cui donaꝛ cõuict⁹ quadrupli pena plectit̃ vt in. l. fi. C. ad. l. iul. repetun. intelligit gl. verũ qñ occulte datur secus si palã. ꝓpter. l. i. ff. de polli. q̃ est cõtra. facit. p ea tex. in. l. barbarius. ff. de offi. ꝓfec. Judices aũt delegati ecclesiastici nihil possunt recipere: nec eis donari: nisi solũ esculẽtũ ⁊ poculentũ qõ in paucis dieb⁹ possit ꝓsumi: ⁊ mera liberalitate donatũ. Idẽ dic õ ꝓseruatore. vt in. c. fi. de offi. dele. li. vi. idẽ dic de iudice seculari. de quibus vide Ander. §. viii.

34 ¶ Elige simus secund⁹. Illi qui visitatoꝛib⁹ suis aliquã pecuniã: seu coꝛ famulis. vel quodcũq; aliõ mun⁹ dóare volũt. de quo vide. j. Visitationẽ. §. iij.

¶ Elige simus tertius. illi qb⁹ p statuta 35
mũicipalia ẽ ꝓhibitũ nisi cũ certo mõ dóare. ⁊ si donationẽ p aia possint ꝓhibere. vide. immũitas. §. xlvi. ⁊ xlvii.

¶ Utrũ donatio possit fieri absẽti. &. 36
q̃ sic. siue mittas qui ferat, siue inbeas q ipe penes se qõ habet õ tñ teneat ſz ignoꝛãti nõ pót. vt i. l. absẽti. ff. õ dona. fallit qñ donãs mittit p fiũ donatarii ⁊ ea mẽte ut stati fiãt sua. d. l. absẽti.

¶ Utrũ donator teneatur õ euic. do 37
natario. &. gl. in. l. aristo. ff. de dona. ſz a3o. q̃ sic. hodie cũ assimilet̃ vẽditõi inſti. de dona. §. alie. Sed ipsa. gl. dicit q aut fuit õ ea ꝓmissũ. ⁊ sic tenet̃ C. de euic. l. ij. nã p q̃libet causa ꝓmitti pót de euictõe. ff. de edil. edi. l. sciendũ. aut nõ fuit ꝓmissũ: ⁊ tũc aut cepit donatio a datiõe siue traditiõe. ⁊ non tenetur de euictione. sed de dolo si iter cessit. aut cepit a pactione vel ꝓmissione. ⁊ tũc agi pót. vt i. d. l. aristo. ⁊ C. de iur. do. l. i. ff. de ver. ob. l. vbi autẽ. §. fi.

¶ Utrũ donatũ ab eo q nõ pót donaꝛ 38
sit restituendũ de necessitate a donatario. &. q̃ sic fm q̃ patet per supradicta. ⁊ fm supradictas distinctiones.

¶ Utrũ donatũ ãbasiatoꝛib⁹ acgraꝛ. 39
cis vel dño. &. fm Bar. i. l. si vo. §. item quicqd. ff. sol. ma. ⁊ p Cy. i. l. fi. §. sed cũ in secũda. C. de fur. ⁊ p Guilli. in. l. qui ꝓpio. i. §. ꝓcuratoꝛ. ff. de ꝓcu. ⁊ glo. vtrobiq; q̃ acgritur ãbasiatori si donatur tanq̃ psone. facit. l. socii q. §. i. ff. pro socio. vbi donatũ socio occasione societatis cedit donatario ñ societati ex quo donatũ ẽ persone nõ societati. secus si donatur rõe officij: qz acgriꝛ dño. ff. de castrẽ. pecu. l. si forte. ⁊ l. miles la. ij. Pla. in. c. postulastis de concess. preben. dicit q in dubio debemus

attẽdeꝛ q̃ſtatem dom: ⁊ ſi talis ſit res
q̃ poti⁹ credit dõata dño q̃ ambaſ/
ſiatozi. vtputa leo ⁊ hmõi: tũc acgra/
tur dño: alſ nõ. Vel ꝓt dici q̃ ſi ꝑſona
ambaſſiatozis antea erat nota tũc vi/
deatur intuitu ꝑſone. Si vero ſolũ é no/
ta pp offiũ ſic intuitu officij datuꝫ vi/
deatur. l. ſi forte. l. muleꝭ. ſa. ii. l. dotem.
§. hereditatem. ff. de caſtren. pecu.
40 ¶ Item q̃ dõatur vl legatur iſto mõ
dono vel lego talẽ terrã q̃ é. j. tales cõ
fines: q̃ eſt. xx. iugez. q̃ tñ eſt. xxx. vel
lego vxori mee talia localia q̃ ſũt ꝓpij
centũ ducatoꝝ: ⁊ tñ ſũt ducẽtoꝝ: dona
tari⁹ poterit ne bona ꝑſcia tenere. ff.
bal. i ꝓnca de ẽpt. ⁊ ven. C. dicit q̃ Jo.
an. in. addi. ad Spe. ti. de emp. ⁊ ven.
refert ⁊ ſequitur dñm ſuuꝫ q̃ fuit odo/
ardus ꝑſilio. ccxxxii. q̃ põt totũ reti/
nere. p. l. ſi fundũ ſub ꝑditõe. §. ſi lib/
tus i fi. ff. de le. i. l. cũ pr̃. §. pi q̃ filio. ff.
de le. ii. Sed ipſe bal. dicit multũ dif/
ferre: an q̃s exprimat ꝯceptũ ſuũ inci
piendo a numero: vel mẽſura. vtputa.
dono tibi quattuoꝝ modia terre i tali
ꝑſinio: ⁊ tũc nõ veniat plus. vt. l. ſi q̃s
teſtõ in ꝓnc. ff. de le. i. an exprimat per
noia deſignãtia certã ſpẽz: vel coꝛpus
determiatũ. lz poſtea mẽſuret. q̃ tunc
mẽſura eſt loco demõſtratõis: q̃ falſa
nec viciat nec minuit id cui addicitur
l. demõſtratio. ff. de ꝑdi. ⁊ de. Facit. l. ſi
vẽditoꝝ. ff. õ actio. emp. ⁊ vẽ. Hoc ſeq
tur Petrus in. c. p tuas. de dona. vbi
dicit q̃ ſi vir legat talia localia vxori q̃
extimat certũ. q̃ lz valeãt duplũ ñ po/
terit hꝫs minuere ſed totũ hẽbit. Silr
ſi min⁹ valẽt nõ poterit pl⁹ mulier pete
re. Idẽ dic õ vẽditõe ſeu emptõe. ⁊ ſic
ſolue. l. pe. i. §. fi. ff. õ ac. ẽp. ⁊ vẽ. p hanc
diſtinctionẽ. Vel breui⁹ in ẽptõe dic q̃
ſi ꝓciũ taxatur p modia; nõ hẽbit illud
pl⁹ ſec⁹ ſi ñ taxtaur p modia. idẽ dic in
vẽdẽte ſi ẽ min⁹. vt teneatur ꝓz ꝓdicta
41 ¶ Item dõatio mera poſſit reuocari
ex pnia. ff. q̃ nõ. ar. c. vez de ꝑdi. ap/
po. facẽ. d. l. ariſto. i ꝓn. ⁊ ió dicit bar. in
l. fi. ff. de ꝑdi. ob cãz. q̃ dõato eſt ꝺct⁹
noiatus. ⁊ no. in. l. iuregentium. ff. de
pac. i ꝓn. Hã hz nomen elegans: nec
reuocatur pnia ſicut nec alij ꝺct⁹ noia
ti. vt. l. ſi pecuniã. i ꝓn. ff. õ ꝑdi. ob cãz.
¶ Item dõatio mera ſuocetur ꝓpter 42
aliquã cãz. ff. vt colligo ex. l. fi. C. de re
uo. dona. ⁊ ex. c. fi. õ dona. cũ ibi no. q̃
ſic ꝓpter vndecim cauſas. ¶ Prima
ꝓpter defectuꝫ cauſe ꝓpter quam res
eſt donata. c. qõ a te. de cle. cõiuga. de
quo dic. vt. j. §. xlvii. ¶ Secũda pro/
pter ꝑditiones adiectaꝫ. c. verũ õ ꝑdi.
appo. de quo dic vt. j. §. xlvi. ¶ Tertia
ꝓpter dati enormitatẽ. puta cũ pr̃ do/
nat tñ q̃ filio hereditas nõ remãet.
xiii. q. ii. ſi qs iraſcitur. dic vt. j. caſu. x. ⁊
xi. ¶ Quarta cum donatarius manꝰ
violẽtas iniecit i donatorẽ. ¶ Quita ſi
atrocẽ iniuriã fecerit. ſ. verbalẽ aut eũ
fugauerit. vel in carcerem intruſerit: ⁊
hmõi. vt differat a ꝓcedẽti. ¶ Sexta
cũ graue dãnum rebus donatoris in/
lit. puta i tota vel in maiori ꝑte ſubſtan
tie. põt eũ eſſe citra maiorẽ partẽ ſub/
ſtãtie. ⁊ ideo erit arbitrariũ ꝺz Jo. an.
in. d. c. fi. ¶ Septia q̃ inferre ꝓſũpſit
vite piculũ: lz effectuꝫ nõ ſit ſecutus. ſ.
ponẽdo inſidias. ¶ Octaua ſi ꝙẽtio
nes i donatiõe poſitas non ſeruauerit
q̃s ꝓmiſit. Hec q̃nq̃ ſupradicta inue/
niãtur hñtur i. d. l. fi. adde ſm gl. ibidẽ.
¶ Nona ſi donatari⁹ negligit aleꝝ do
natorẽ inopẽ. qõ itellige ſm Ly. i. d. l.
fi. verũ ſi donatio cõſiſtit in magna re
ſeu quãtitate. Et ſic limita. d. gl. p iura
allegata i ea q̃ loquũtur q̃ñ libertas ẽ
donata. vt. l. alimenta. ff. õ liber. agno.
⁊ i auten. vt liber. õ cetero. §. illud. ff. õ
iure patro. l. diuus. la. i. ⁊ l. ingrat⁹. Item
donatio facta liberto reuocatur ſolum
ex obſequio non preſtito. ⁊ etiam ẽptũ
ab eo ex pecunia donata. vt in. l. i. C. õ

reuo.dona.sed nō libertas.C.de libe. causa.l.solo. Sed hoc ē speciale i libto nō in alijs. vt ex sola non ꝓfatione res' ex pecunia donata ēpta reuocetur vt in.d.l.i.no.gl.qō no.p istis mulieribus ꝛ simplicib' q̄ fere oia donant: ꝛ demū negligāt' alimēta a donatario. Si vero sit modicū qō ē donatū nō reuocatur dōatio,ppter alimēta denegata. Et sic intelligē gl.in.l i pdēna tōe.ff.de re.iur. q̄ vult q̄ non reuocet donatio,ppter alimenta denegata. Et no.in pdictis causis reuocari dōatiōnēp donatorē: nō p heredes etiā si talis ingratitudo fit cōmissa i donatorez nō in heredes. vt i.d.l.ꝛ.c.no. Decima cā ex ꝓsūpta volūtate donatoris vt ppter natiuitatē filioꝝ supuenientē. ꝛ hoc sūt varie opiniones q̄ vīr iura varia vide si placet.bar.i.l tucia i.§. imperator.ff ō le.ii. Undecima cā est ꝓtra volūtatē dōatoris rōe inofficiositat. Circa qō no.bar.i.l.si vt allegatis C.de inofficio.dona.sic distingnēdē.q̄ aut donatio ē iofficiosa re ꝛ consilio ꝛ tūc si ē facta liberis reuocatur quatenꝰ est imoderate facta. vsq̄ ad debitū bonoꝝ subsidiū vt.l.si lītigat.C.de inofficio.dona. Si vero sit facta extraneis si relict aliqd filijs sic nō reuocatur nisi vsq̄ ad debitū bonoꝝ subsidiū.l.omnimō.C.ō iofficio.te. Si vero nō relict sic reuocatur i tantū.d.c.si qs iraſcatur,aut dōatio ē iofficiosa re solū: ꝛ sic reuocatur solū q̄tenꝰ ē imoderate gestū. Exēplificat Ang.i.d.c.si qs. q̄ q̄ nō qs iraſcēs filio erheredat,eū ꝛ donat oia sua eccliē: q̄ nō ē suscipiēdū qz inofficiosa re ꝛ ꝓsilio. si vero ꝓputat.x.filiuꝝ hūs ipse alū: vl si hūs duos filios.x.cōputat tertium: vel habens.xii.x.computat.xiii.ꝛ omnibus eque relinquit: sic nō facit inofficiose ꝛ valet.

43 Es gd si fuit fcā mōasterio renoca bitur,ppter supnenientiā filioꝝ.ff.pa.i d.c.si.q̄ nō in totū.qz mō asteriū ē loco filij ꝛ qz dōatio est fcā fauore aie: ſz solū renocabitur q̄ ad legitimā debitā hoc idē sentit gl.ēt i dōato eccliē.xvii q.vl.c.si.ꝛ alta gl.xxvii.q.i.c.vt lex cōtinēe.ꝛ hoc vex iure fori.l.iuris ciuil' ſz inf pōt.i.q̄dā nāli eqtate renocatur i totū.vt ibi gl.i.d.c.si.ꝛ i.d.c.si qs ira ſcē.ꝛ hoc rōe ꝓsūpte vol̄tat dōatoris

Celtz si sit iuramēto firmata renocabitur,ppter prefactas causas.ff. fm d.Ang.in.d.c si.q̄ sic.ex subsistētia cōditionis que est in iuramento. 44

Quid si dictū sit p pactū q̄ nō possit reuocari ꝓtextu alicuiꝰ ingratitudinis ff.q̄ tale pactū nō tz.qz eqtati naturali ꝛ ciuili cēt.l.q̄ aliqs ipie ingratitudis vicium cōmitteret.C.ō inuti.stipul.l.ex eo. 45

Celtz dōatio ꝓdītōis nō alis reuocetur. ff.q̄ pēdēte ꝓditōe nō pōt.qz ex futuro cuētu pēdet.facit.l.potior.§. videamus.ff.q̄ po.in pi.ha.nec ēt purificata ꝓditōe.qz ē vera ꝛ mera donatio.si vero pditio ōficiat nō reuocatur.qz qō nō ē: reuocari nō pōt.c.ad dissoluēdū.ō ōipō. ipu.erit ergo pide ac si nō fuiſz dōatū. 46

Celtz dōatio fcā ſb mō possit renocari mō nō fuato.ff.vt colligo ex no.p doc.i.c.vex ō ꝓdi.appo.q̄ aut mōus fuit ꝓncipal' cā.seu final' ōcti'.ꝛ tra pōt reuocari vt dicit bar.i.l.ii.§.fi.ff.de dona.facit.l.cū le.C.de pac.inter ēp.ꝛ vē. vbi reuocatur ōct' noiat' nō ipleto mō q̄n mod' fuit cā ꝓncipal' ꝓhēdi.ꝛ sic intelligē.l.ea ꝓditōe C.de resci.vēdi.aut mod' nō fuit cā final' dōatōis: ꝛ sic nō reuocatur cessāte mō.fac.l.mevia.ff.ō manu.testa.vbi libertas legata tribus fuis sub hac ꝓditōe vt alternis vicib' humiarta accēderēt sup sepulchrū ei' nō reuocatur: cuius modus nō implecatur: qz tex.nō ꝓsiderat vt cām finalē lib tang̃ vate modū.ſz vt cām ipulsiuā. ꝛ si 47

mus in dubio si donatio ē ꝓ pīa cām fa/
uore pie cāe: videbīt ꝓtēplata pia cā ꝑ
finali cā. vt vī velle Bar. i. l. ea ꝙditio
ne. C. de rescin. ven. ⁊ l. si pecuniaꝫ. in
ꝓn. ff. de ꝙdi. ob cāꝫ. alias nō. Ex his
inferī. q; donatio facta ecclie sub mō
nō revocaī. si mōus nō seruet: nisi ex
hīsuꝫ fuerit q; possit revocari. Rō qa
donatū ecclie sub mō vī donatū ꝑ sa
lute aie ꝓncipaliī. c. reqsiti. de testa. fa
cit glo. i. l. si quis ticio. ff. de le. iii. Et iō
mōus appositus non vī cā finalis sed
ipulsiua. ⁊ iō cessāte cā ipulsiua nō ces
sat effectus nisi sit expresse actū. ⁊ ꝓ
hoc facit. d. l. meuia. Facit tex. in. l. le/
gatū. ff. de admi. rer ad ciui. pti. iunc
tis q̄ no. ibi bar. ⁊ in. l. legatū. ff. ꝺ vsu.
fruc. lega. ⁊ bal. in. l. i. ff. de his q̄ pene
cā reli. ⁊ i. l. cū alienā. C. de lega. Mā i
dict. l. legatū. ⁊ l. legatū ꝓbat q; si te/
stator reliquit mille ad honorē suū ret
publice. vt inde fierēt ludi āmui: vel fa
brica q̄ iure impedīte fieri nō possunt.
q; illa pecūia ꝓuertat ad aliū vsū q; ce
dat i honorē testatoris: nec revocatur
legatū. qr ad honorē suū est cā finalis
48 C Pone q; sol⁹ plat⁹ ē q; nō seruat
mōꝫ nūqd revocabīt qñ dictū ē q;
possit revocari. ℟. Vīn. i. c. vex de ꝙdi.
appo. tꝫ q; nō qr delictuꝫ plati solius
nō nocet ecclie. Regula delictū. li. vi.
Et idē sequunt doc. cōsiler. in. c. breui,
de iurciur. secus si plat⁹ cum capto.
Aduerte qr aliud est si donatio sit sub
ꝙditione. qr si solus plat⁹ eaꝫ nō fuat
nō valet donatio. rō qr i acgrendis so
lus plat⁹ ꝑōt nocere ecclie: nō i acqsi
tis. vt no. gl. ⁊ doc. xvi. q. vi. §. fi. ⁊ Jn
no. in. c. fraternitatem de dona.
49 C Utrū cū dictū ē q; possit revocari
requiraī sentētia. ℟. Fm Jnno. in. d. c.
vex ⁊ Ho. d. An. ⁊ Car. ibidem q; sic
alij vt Bal. in. c. veruꝫ de so. cōpe. ⁊ in
c. illud de ꝓsump. tenent ꝓriū. ⁊ ange
lus in. l. pe. ff. de pac. ⁊ gl. in aūt. vt de
cetero nō fiant cōmutationes. §. i. sed
verius ē ꝓmum. qr nemo sibi ius dicit
xvi. q. vi. vt placuit de ꝓben. cū qui li. vi.
C. vnde vi. l. si qs in tāꝫ q; si dictū ē
vt ꝓpria auctoritate: tūc poterit. vt te
net Hosti. in. d. c. verū ⁊ i. c. cū dilecti
de dona. ⁊ cōiter doc. in. d. c. vex bar.
in. l. creditores in. vi. colli. C. ꝺ pigno.
⁊ no. Idē Bar. in. l. si ff. vt in pos. le. ni
si esset sacra effecta. l. si qs curialis. C.
de epi. ⁊ cle. Limito nisi esset de facto
resistēs. qr tūc pactū nō valet. vt dicit
bar. i. d. l. creditores prestaret eni ma
teriaꝫ veniendi ad arma. qꝺ non licet
C Quid si donatū aliqd sit ecclie. vl 50
alteri cū pacto q; nō possit alienari. ℟.
fm. d. an. i. d. c. vex. de cōdi. appo. q;
aut ponit post ꝰctū donatiōis ⁊ nō im
pedit alienationē: nec aliqd opaī cir/
ca ꝰctū. l. donatio pfecta. C. de dōa. q̄
sub mō. aut ante ꝰctū pfectum. i. ante
traditionē. tū post' obligationē. ⁊ tunc
fm Lardi. i. d. c. vex nihil opatur tale
pactū ꝑ gl. i. l. vnica. §. accedit. C. ꝺ rei
vxo. ac. aut pactū apponit tpe ꝰbēde
obligatiōis. ⁊ tūc aut reseruat sibi ali/
qꝺ ius i re quā tradit ꝓ obligatiōe: et
etiā apponit ꝓhibitionē de alienatiōe
⁊ tūc nō valet alīatio. l. si creditor. §.
fi. ff. de di. pt. uncta gl. ibidē fm lrāꝫ pi
sanā q̄ hꝫ lrām negatiuā. s. nullā vēdi/
tionē eē. aut nullū ius sibi reseruat: sed
alteri. ⁊ tūc fm. d. an. eadē ē rō. vt nō
valeat alienatio. aut nec sibi nec alteri
reseruat ius i re donata. ⁊ tūc si aliena
tio sequaī vꝫ. sꝫ agere q; pactū apposuit
ad extimationē. l. ea lege. C. de ꝙdi. ob
cām. ⁊ l. pe. ⁊ ibi bar. ff. de pac. aut ap/
ponit ꝓhibitio de alia re nō alienan/
da. ⁊ nō valet tale pactū. ⁊ ita loquitur
d. l. pe. nisi paciscentis interfit de non
alienando. quia aget ad interesse. ita
no. in. d. l. penulti. Et hoc vex i ꝓuato

Jn eccl̃ia autẽ si aliẽat semp vſ inter esse vãtis cũ tali pacto: de nõ alienando: q̃si sit fauorabile anime vantis: nisi q̃ alienaret i cãu necessitatẽ. Jntelligẽ q̃ aliter prouideri nõ põt: qz sic donator si nõ voluisset turpiter intellexisset. nec valuisset prohibitio. c. sicut hi. xxxvij. di. cũ ibi no. i gl. c. i. lxxxiij. di. uel q̃ alienaret ob magis piã cãz. ſm. d. an. vbi. §. Facit. c. 13 de regula. c. puenit el. ij. de iureiu. ⁊. c. aurũ. xij. q. ij. C. de sacro. ſãc. ec. l. sancimus: cõtra uis alij teneant contrarium.

51 ¶ Sed qd si dictum sit q̃ non possit alienari: ⁊ si alienetur: tũc liceat ipsi ⁊ heredibus suis fundũ ad se reuocare. ꝙ. iuriste cõiter tenẽt q̃ nõ possit alienari. sed Ber. bzir. in q̃stionib⁹ suis. q. iiij. tenet q̃ de equitate canonica põt: ob piã cãm: q̃ alia nõ hz q̃ comode possit alienare. Et idem tenet glo. in. c. iperator leo. x. q. ij. Et no. q̃ hec supza posita distictio valet de omni ẽctu in quo ab hoie alienationis ꝓhibitio apponit̃ si autẽ ꝓhibitio fit a lege ⁊ tũc nulla est alienatio. in. l. quẽadmodũ. C. de agri. cen. ⁊ co. ⁊. c. ecclesia sancte. ¶ Marie. el. i. ⁊ ibi ℙda. ut lite pẽ. Si aũt prohibitio talis ponitur ab homie in vltã testamẽti uel vltime volũtatis. tũc dic ut. in. l. filiusfamil̃. §. diui. ff. de le. i. dicit̃ quo sine cã nõ põt. oportet ergo cã exp̃mat̃ ab ipso testatore puta. ut remaneat i familia ⁊ hmõi vide diffuse ad ꝓpositũ nr̃m. j. Legatum. ij. §. xi.

52 ¶ Celtz ꝓhibiti donare donatõe mera conditionali: uel sub mõ: ꝓhibẽatur donare ꝓpter bene merita que dicit̃ remuneratiua. &. q̃ nõ. qz nõ ẽ ꝓpie donatio ut colligit̃ ex. d. l. aquili⁹ regulus. ⁊ qõ no. in. c. si quos. xij. q. ij. ⁊ in. c. ꝓsensus. de re. ec. nõ alie. ⁊ bal. in. l. iubem⁹. C. de sacrosã. ec. nisi ꝓhibeant̃ donare. qz nõ hñt administrationẽ i reb⁹ liberã q̃s voluũt donare. sicut sunt ꝓmi. ij. iij. iiij. v. vij. viij. viiij. x. xi. xij. xvij. uel ꝓhibeant̃ donari ꝓpter legitimã cãm sicut sũt. xiij. xx. xxi. xxij. vl̃ q nõ possũt donare nisi i vãnũ aliorũ. ut sunt. xix. vide etiã q̃ dico. j. Jmmunitas. §. liij. aduerte hic q̃ ista verba q̃ dicit se donare ꝓpter bñ merita. si ꝓferant̃ ab eo q libere põt donare: tũc inducũt ꝓbationẽ iter easdẽ ꝑsonas. ſz si de necessitate regrerent̃ bene merita ut valeret donatio tunc nõ sufficiũt talia verba enũciatiua. qz nõ ꝓbãt bñmerita ꝓcessisse. l. si forte ff. de castren. pecu. ⁊ ibi bar.

¶ Celtz talis donatio remuneratiua 53
possit reuocari ꝓpter causas q̃bus reuocat̃ alia mera. vl̃ ꝓditõ alis. vel modalis. de q̃bus dictũ ẽ. s. &. q̃ nõ. ut in l. si pi. ff. de dona. ẽz ℙda. in. d. c. fi. qz ſm eũ iura scripta loquentia de donatione non habent locum de hac donatione remuneratiua.

¶ Celtz donatũ ꝙsãguineo i dubio ꝓ 54
sumat̃ donatũ respectu ꝙsanguinitat̃. &. q̃ sic. ⁊ ñ r̃spectu remũeratõis. text. ẽ i. l. tutor. §. q̃. a tutorib⁹. ff. de excu. tu.

Donatio. ii. cã mortis ẽ cũ

ge magis vult hr̃e se q̃ eum cui donat: magisq̃ enim cui donat. q̃ heredẽ suũ dicit̃ tex. in. l. i. ff. de do. ca. mor. ⁊ in. l. senatus. §. donatio. eo. ti.

¶ Tres sũt spẽs donationis cã mort̃ Quedã sũt q̃ imminẽte periculo mort̃ ita dat ut statim fiat accipient̃. alia fit nullo metu ꝑñtis periculi sed sola cogitatõe mortalitatis. ut ab homine sano. Tertia species cuz donatur cã mortis non ut statim fiat accipientis sed tunc demuz cuz mortu⁹ fuerit. l. ij. ff. eo. ti.

¶ Cõuenit donatõ cã mort̃ cũ dona- 1
tione simplici qz vtraq̃ donatio ẽ. itẽ qz vtraq̃ iter vinos ꝓficit̃ ⁊ traditur

differt.qz ista ex pria reuocaf.illa nō.
vt.l.q mortis cā.ff.eo. Itē.qz in ista.v.
testes:in illa duo sufficiūt ut.l. fi.C.eo.
ti.in dubio presumitur donatio inter
vivos:nisi probetur ptrariū:uel sit fa
cta mētio de morte.ut no.gl.in.d.l.fi.
3 Quō dignoscit a legato.&.qp si v/
ba sūt cōia:vel equoca. tūc p traditio
nē rei vel p obligatōez qua se obligat
legatario cognoscit.aut qñ nullū istō/
rū iteruenit dicitur legatum. vide qō
legit.z no.i.l.ij.z.l.marcellus.ff.eo.ti.
4 Cōuenit i multis cum legato qu a
vtraqz é vltima volūtas. itē qz vtraqz
gnarū numerū testiū requrit. Itē qz in
vtraqz substitutio locū vēdicat.ut i.l.i.
C.eo. Itē qz nec ifirmatione erigit.d.
l.fi.itē qz nō é pfecta nisi morte secuta
vt.ff.eo.l.nō vī z multis alijs ō qbus
dic.ut no.i dictis.l. Marcellus.z l.fi.
5 Differt a legato qz legatū fit nolēti.
sed nō donatio cā mortis. Itē septus
donatū cā mortis tradit a don ite.sed
legatū nō. Itē qz donatio in singulos
annos é vna.legatū vo plura l.senat⁹
eo.ti. Itē Filiusfa nō legat'z donat cā
morī de psensu patris. Itez lz testiū
falsū sit uel nullū donatio tz: lz nō le/
gatū.ff.de his q.ut idi.l.pe. §.vltimo
z multis alijs de quibus vide per totū
istum titulum.ff.z.C.
6 Quō renocat.&.fm gl.in.l.nō ois
i pri.ff.si cer.pe.qz trib⁹ mōis.tex.é.in
ff. de dona.§.i. Primus si donata/
rius pmoriatur q̄z donatoz. Sēs
si penitet donasse. Certus cessante
cōditione sub qua donatio facta fuit
7 Quid si iurauit nō reuocare.&.qp
pōt reuocari in duob⁹ cāsib⁹. Pri
mus ex noua cā.ut.j.sepultura.§.xl.
Secūs si dōauit oia dōa pītia z fu
tura quia tūc iuramētū induceret votū
captāde mortis z iō nō tz.qz esset vin
culū iniqtatis petet tñ pri⁹ absolutionē
a iuramēto.sec⁹ si donasset solū pītia
qō intelligit qñ donat oia bona sua ñ
addēs futura.qz tūc nō reuocaf.de q̄
vide qō legit z no.i.l. ñ. C.de pac.z.l.
stipulatio hoc modo.ff.de vb.ob.

Quis pōt donare cā mortis.&.qp 8
ois q testiū facere nō pōt:ñ pōt dōa/
re cā mort. Excepto filiofamil. q lz te
stari nō possit etiā iubente pre:pōt tñ
donare cā mort pre premiēte.l.tā is.ff.
eo.ti. Itē q nō pōt dōare iter vivos.ñ
pōt donare cā mort.l.filiusfamil.ff.de
don. Ubi dicit bal.i.fi.ō psue.seu.i.&i.
ō phi.seu.alie.p fede.c.i.qp qñ nomē
dōatōis ponit phibitiue:tūc icludit
et dōatio cā mort pnta statuto cauetur
ne muler possit donare.vñ nec etiā cā
mort:qz a q̄ remouet genus:z q̄libet
ei⁹ spēs.d.l.filiusfa.§.pari rōne. lz qñ
nomē donatōis ponit pmissiue.tūc ñ
icludit dōatio cā mort.qz nō é ppria
dōatio.ut.l.i.§.i.ff.de don. vñ feudata
rius cui a domino permissum é dona/
re:non pōt donare cā mort feudum.
Ditz dōatio cā mort valeat fcā ab 9
eo q capitale crimē cōmisit.&.qp ñ:si
ue sit fcā añ crimē cōmissū: siue post:
siue añ sniaz:siue post:cū z testiū rum
paī z oia publicēt.ut.ff.e.l.si aliqs.fal
lit i re dōata vroz:fcā añ ratū ptmissū
lz ñ postea.ut.ff.ō do.iter vi.z vx.l.cū
hic stat⁹.§.si marit⁹.ē tex.cū gl.i.l. res
vroris.C.ō don.iter vi.z.vro.

Donatio tertio iter vir
z vrorē pstāte
mrimonio ñ vz.rō é ne mutuo amor
inicē spoliarēt dōatiōib⁹ nō tēperātes
vt ē ter.i.l i.ff.e.itellige si alī sit ditior.z
alī pauprior.ut i.c.dōatio ō dōa.iter vi.
z vx.qō itellige vex i dōatiōe pura z
simplici.ō q̄.s.dōatio.i.i.pn.sec⁹ i do
natiōe remuneratiua qz ñ phibet.ut
i.l.qō aūt.§.si vir.ff.eo.ti.vbi pz qp si
vir dōat vnā rē vroi:z vroz alīā viro
fit hic inde cōpēsatio.z p hoc notabi/
liter dicit bar.i.l.si diuortio.ff.ō ō.ob

ꝛ ē gl.i.l.si volūtate. C.ō do.p.q̄ pleber⁹ ꝓt ꝓstituer uxorē nobili: cui nubere vult animo donandi: ꝫ conferat in tps matrimonij qz est remuneratiua ꝛ nō simpler. Facit ad hoc.l. aquilius. ff.de don. Et sic limita tura ꝓhibentia donationē nec solū ꝓhibentur inter virum ꝛ uxo. sed in eos qui ad eos pertinent etiā aut interpositas personas. vt.l.si sponsus.§.generaliter. ff.eo.tit.

1 C Quid si uiro mortē cōsc̄ire uolēti mādat uir q̄ dōet uxori.§. q̄ dōatio ē nulla.qz uī ac si uir dōaret.l. idēzq̄ ff.e.ti.sec⁹ si uolēti legare mihi: mādo q̄ leget uxori.nō facit donationē inter uiz ꝛ uxorē.l.sed si uir.§.qd̄ legatur⁹ ff.e. Nō.qz in donatiōe cā mortis etiam sine traditiōe trāsfert dñiū reuocabiliter tū.l.ij.ff.e.ti.sec⁹ i legato qd̄ cedit solū a tpe mortis.ut.l.a titio cū si.ff.de fur.tō i primo casu quesito dñio uiro nō pōt: sed in secūdo sic: qz mō acqrit nisi morte secuta. Hoc limita uer q̄n iā dōauerat cā mortis sed q̄n solū disposuerat donare, valebit: si mutato ꝓpposito ad istātiā uiri donat uxori quia sic ratio cessat diuersitatis de legato.

2 C Item uīr nō ualeat dōatio inter uiz ꝛ uxorē.§. q̄ nō �

C Primus⁹ i dōatiōe impatoris scā ꝓiungi: ut eō.ē tex.i.l.pe.C.e.ti. C Sed si edes uxoris icēdio exuste fuit dōatū ad eaz extructōez a uiro ꝫ: iquātū edificij extructio expostulat.l.q̄ si uir.ff.e ti. C Certi⁹ pōt marit⁹ ꝓstāte mr̄imonio remittere uxori dotē sibi ab ea promissā i toto: uel i pte: ut ē gl.singularis. ꝛ ibi cy.ꝛ bal.in.l.si ꝓstāte.C.ō don.añ nup.ꝫ ꝑmissio alteri⁹ ōbiti ñ ꝫ: sicut nec assignatio alteri⁹ ōbitoris: qz hec omnia donationes sunt.d. l.si ꝑponsus.§.si debitor. C Quartus si ex tali dōatiōe nō fit pauper q donat q̄nis cui dōatur fiat ditior: ut si marit⁹ ista

tus heres ab aliq̄ nō adist hr̄ditatē ut ad uxorē substituta puenat. uel si repudiet legatū ut remāeat⁹ apō uxorē onerata ꝑ legato ꝑ testatorē. uel si rogat⁹ restituere hr̄ditatē uxori nō detraheret quartā cā donatōis. ut in.l.si sponsus.§.si marit⁹ heres. ff. e. ubi tex. neq̄ eni pauper fit q nō acqrit: ꝫ q̄ ꝓpriū suo deposuit. Idē dicas q̄n donat rē alienā. l.ꝫ ꝛ si ꝓstante. ff. e.ti. Intellige in tali casu q̄ ipse donās nō teneatur restituere: utputa de hīa dñi donatis sibi liberā facultatē donādi donauit. C Quintus si cui donatū ē non fit ditior: q̄ius donator fiat pauper: ut si donauit ad emēda unguenta. d.l. qd̄ aūt.§.i. Idē si donat uxori pecuniā ut ꝑ cognato suo sportulas soluat: q̄ꝫ uis ipsa uxor pecuniā ipsā mutuo fuisset acceptura. d. l.si mulier. ff. e. ti. idē die si soluat uectigal pro ca. ſm Host. Idē si dat ad oblatōes faciendas: uel aliā ptā cām: ſm eundē. heres autem uxoris si expēderet inutiliter: non ꝓpter hoc min⁹ teneret. ut in. l.qd de bonis ff. ad. l. fal. qz satis ē q̄ donatarij effect⁹ ē locupletior. ut no. Bal. in. d.c. donatio. e.ti. C Sext⁹ q̄n donat in tps fūti mr̄imonij ut tūc res fiat mariti uel uxoris cū mors fuerit secuta. l.ꝫ interim i ꝑn. ff. e. ti. C Septim⁹ q̄n donat cā mortis cuiuscūq̄ ꝫ ꝑsōe fit ista donatio cā mortis. ut in. d. l. ꝫ interim: i ꝑn. nisi ita fiat ut nullo mō reuocet⁹ qz nō ualeret. ſꝫ gl. ī. d. l. ꝫ interim. C Octau⁹ q̄n uxor donat uiro cā dignitatis uel honoris adipiscēdi. l. q̄ adipiscēde. ff. e. ti. C Quo ꝓfirmatur dōatio inualida inter uiz ꝛ uxorē. ſ. q̄ in duob⁹ casibus

tacite uel expresse. ut. l. i. ꝛ. iij. C. e. ti. ꝛ. d. c donatio. limita uer q̄ morte ꝓfirmat i donatiōe q̄ ñ ē ultra. ccccc. solidos qz si ect ultra. ccccc. solidos ꝛ sit cā sui ī

simiatiõe nõ ꝓfirmatur morte nisi ex
presse tñc approbauerit. Si approba-
uit expresse in morte valebit: ut lega-
tũ qđ nõ indiget insimiatiõe. alꝫ non
fm gl. ꝛ Jo. an. i. d. c. donatio. Ytẽ q
nõ fuerit facta simplici ꝓmissione: qz
ñ sic nõ valeret. l. papinian⁹. ff. e. ꝛ ibi
Bar. dicit vez nisi interuenisset tradi
tio vera vel ficta: puta qz ꝓfitet se ha-
buisse: qz sic ꝓfirmaret. Regrit ergo
traditio i vita donãtis: ut donatio moz-
te ꝓfirmetur. ut. j. pactum. §. xv.

4 Sed dubitatur an itelligatur iste ca
sus de morte nãli tñ q ꝓfirmet tales
donationẽ. ff. q non sed etiã de ciuili
distinguendo tñ qz ex illa q̃ ꝓditur li-
bertas ꝛ seruꝰ efficitur ois perimit do
natio. ut. l. cũ hic statꝰ. §. si donatoz. ff.
eo. Sꝫ ex illa q̃si efficitur seruus pene
mortꝭ ꝓfirmatur. ut. C. eo. tit. l. res vxo
ris. Rõ diuersitatꝭ fm glo. in. d. l. res
est. qz vbi efficitur seruus hois est do-
minus qui põt reuocare: sꝫ nõ vbi ef-
ficitur seruus pene. Hodie tñ ex deli-
cto nõ dꝫ qs dãnari ut sit seruus. aut.
sꝫ hodie. C. e. Ex alia aũt morte ciuili
ex q̃ mr̃imoniũ nõ dissoluitur. ut ẽ de
portatio ꝛ hmõi nõ ꝓfirmatur: sꝫ pẽ-
det vsq; ad mortẽ nãlẽ. ꝛ si nõ reuoca
uerit tũc ꝓfirmet. d. l. res vxoris. Ex
alia aũt morte q̃ igreditur religionem
lꝫ. Vin. in. d. c. donatio teneat q non
itelligatur de ista religionis. tñ Jo. an.
ꝛ car. tenẽt q sic quia ingrediens cen
setur mortuꝰ. l. fi. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. xvi.
q. i. c. placuit. el. ij. Sed opi. Vin. vide
tur verior in mr̃imonio ꝓsumato per
d. l. res vxoris. q̃ regrit mortẽ talem q̃
matrimoniũ dissoluitur: qđ ñ ẽ i igres
su religionis nisi q̃ ad exercitiũ: sed in
matrimonio non cõsumato tene opi.
Jo. an. ꝛ Lar. Secũdo ꝓfirmatur
iuramento fm Pa. in. d. c. donatio. q
dicit q hec est cõis opi. Bart. in. l. si
quis pro eo. ff. de fideiuss. ꝛ in. l. seius ꝛ
augerius. ff. ad. l. fal. idẽ tenet. sed in. l.
i. ff. de dona. iter vir ꝛ vxo. videtur te-
nere ꝛriũ p rõnez glo. i. d. c. donatio.
quia videtur ꝛ bonos mores. Sꝫ dic
verũ ꝛ bonos mores ciuiles: sꝫ nõ ꝛ
bonos mores nãles ꝛ q̃s nõ valet iu
ramentum ꝛ dic q ꝓfirmatur.

5 Quid si matrimoniũ nõ tenuit. ff. q
q sꝫ donatio ipso iure valuerit: qz tñ
idigna pson eius fuit q nec maritus
dici põt reuocari poterit. l. si ex volun
tate. C. eo. ti. Intellige si ignorabant. si
vo vterq; scit impedimentũ ꝛ matrimo
niũ non tenere fiscus repetit. ff. eo. ti. l.
cum hic status. §. vlti. Et si nõ repetet
poterit tenere bona ꝓscientia. licet de
bono ꝓsilio deberet dare pauperibus.

6 Vtr̃ donatio inter spõsũ ꝛ spõsã ꝺ
futuro teneat. ff. gl. prefata q sic. allat.
l. iter eos. ff. eo. vbi dicit tex. valeꝛ etiã
si eodẽ die mr̃moniũ postea ꝛhatur.

7 Vxo reuocatur donatio iter vir ꝛ
vxorẽ. ff. q in. v. Primo q pnĩam.
d. l. cuꝫ hic statꝰ. Scõo si alienetur
res donata p donatorẽ. l. si maritꝰ tuꝰ
C. de do. iter vi. ꝛ vx. ꝛ i. d. l. cuꝫ hic sta
tus. Tertio q̃ pignori obligat res
donata a dõatore: nisi aliꝺ exꝑmatur
d. l. cũ hic statꝰ. Quarto si premo
riatur q dõatorẽ accepit. de dona. iter
vi. ꝛ. vx. c. donatio ꝛ si moriãtur simul
tꝫ fm glo. ibidẽ. Quinto cũ diuor
tiũ fit ex displicẽtia. d. l. cum hic status
nisi exꝑsse voluerit dõatorez valere. l.
si iteriꝫ. ff. eo. ti. Secꝰ si cã religiõis. si
tñ mr̃imoniũ restauretur post diuortiũ
nõ reuocat. d. l. cũ hic. ꝛ idẽ dic de do
natõe iter socez ꝛ nuz: vl genez: ꝛ in
ter ꝓsoceros q copulatos mr̃imonio l
prãte hñt. d. l. cũ hic statꝰ. §. ofo. ꝛ iter
patrẽ ꝛ filiũ ñ emãcipatũ. vide gl. i. d.
c. dõatio q̃ hoc tꝫ i dubio vo q̃ ꝓsu-
mat dõare vestimẽta. viꝺ peculiũ. §. xxi.

Donatio.iiii. ante nuptias.vel ꝓpter. olim dicebaꝫ añ nuptias donatio. Sed hodie nó é nisi donatio ꝓpter nuptias.vt.C.de dona.añ nup.vel ꝓpter nuptias in.l. fi.ꝛ fit in recópensationez dotis.ꝛ potest fieri a viro hec donatio.siue priꝰ q̄z ꝯctū sit matrimoniū siue post contractū.vt.d.l.fi.ꝛ dr̄ āuferna ab anti. qđ est ꝯ.ꝛ ferna qđ é dos q̄si ꝯ dotez

1 ¶ Vltr requiraꝫ eq̄litas cum dote in ista donatióe.ꝑ.olim si fiebat in ꝓstitutióe dotis tūc nó regrebaꝫ equalitas.vt.C.de pac.ꝓcūctis tā sup̄ do.l.ex morte.ꝛ.d.l.fi. Si vo dos prius erat cóstituta oportebat eq̄litas.vt.d.l.fi. §.sancim⁹.sz hodie q̄litercūq̄z oportet sit equalitas tā in donatióe ꝓpter nuptias cú dote q̄z i lucro sup̄ vtroq̄z p aut̄.eq̄litas posita sup̄.d.l.ex morte

2 ¶ Vltr soluto matrimonio donatio ꝓpter nuptias reuertaꝫ ad vtr.ꝑ.q̄ sic vt.d.l.fi.sicut ꝛ dos fuerit ad mulierē.C.de re.vx.ac.l.vnica.§. illo ꝓcul dubio.ꝛ hoc verū nisi ꝓpactum aliud habeat. Nam si pactuz est q̄ lucret donationē ꝓpʒ nuptias.ꝛ vir lucrabit dotē ꝛ eō q̄.d.l.fi.dicit.q̄ pari passu vadūt.s.q̄ ad pactū.q̄ q̄le erit ō lucrā do donationē vel dotē tale ꝛ de ꝯrio Et hoc vex nisi ex ꝓsuetudine sit derogatū.d.aut̄.vt est in mult̄ locis.ꝛ ió illā serua.vt no.in.c. donatio. de dona.inter vi.ꝛ vxo.

3 ¶ Sed ad qd valet donatio ꝓpʒ nuptias ex q̄ vxor eaz nó lucraꝫ. nisi ex pacto spāli.vt.d.§.illo.nec fruct⁹ habeat dicte donationis.vt.C.e.ti.l. si liberis.ꝑ.q̄ valet vt sit securior in dote vt dicit glo.in.d.l.fi. Mā res suas vir alienat consentiēte vxore.ꝛ remūciaꝫ pót iuri hypothecario qđ hēat i alijs bonis mariti.vt.C.ad vell.l.etiā . sed in donatiōis ꝓpter nuptias alienatōe aut obligatione nó pót mulier remūciare iuri hypothecario ꝓ iure suo qđ habet in hac donatióe ꝓpter nuptias nec valet cósensus mulieris.vt.C. ad velle.aut̄.siue aute.nisi interueniat iuramentū.vt in.c.ls.ō in rem.li.vi. aut duo alia ꝓcurāt. ¶ Dumū q̄ vxor consentiat post biennū secūda vice.

¶ Secundū q̄ tñ sit i facultatib⁹ viri vt indēnitati vxoris possit ꝓsuli.nó solū tpe ꝯct⁹ vt qdā dixerūt.ſz etiam tpe.q̄ vxor agere pót.vt no.in.d. aut̄.sue a me.vel q̄ p.xxx.an. tacuerit.ls secūdo nó ꝓsenserit.vt no. ꝑa.in.c. puenit.de emp.ꝛ vē. Ité viro dissipāte bona sua pót agere sic ꝓ donatióe ꝓpter nuptias sicut ꝓ dote.C.de iur. do.l.vbi.de q̄ dic vt no.ibidē.ité ꝓpt̄ adl̄teriū viri lucraꝫ.vt.s.adl̄teriū.§.iij.

¶ Quid si soluatur mātimoniū aliter q̄z ꝑ mortē.nūqd pactum vel ꝓfuctu do poterit facere q̄ vir lucret dotez. ꝛ sic mulier remaneat sine dote.ꝑ.ꝑz ¶ Do.q̄ non.vt no.in.d.c.donatio. de dona.inter vi.ꝛ vxo. Et ió ꝓbatus.§.illo ꝓculdubio logr̄ qñ mulier decessit q̄ casu tūc vir lucraꝫ róne pacti solū fm ¶ Do.sed fm Lar.in.d.c. donatio etiā róne ꝓsuetudinis q̄z qđ pót pactū pót ꝛ ꝓsuetudo.vt no.gl.in.c.non putam⁹.de ꝓsue.li.vi. 4

¶ Querit̄ statuto cauet̄ q̄ si alter cō iugū ꝑmoriet̄.alter lucret dotē vl̄ donatióez ꝓpter nuptias.an debeat.ītelligi de morte nāli.vl̄ etiā de igressu religionis.ꝑ.q̄ tñ de morte nāli nó de ista simili.pserfertim quia verba statuti sūt facti ꝛ in facto ꝓsistūt.c.i.de cósti. nec recipiūt casus fictos.vt.l.iij.§.hec v̄ba.ff.de nego.ge.imo.nec exp̄esse posset ꝓuidere q̄ muliere ingrediēte religionē vir lucraret̄ partē dot̄ cū libertas religionis grauaret̄ p diminu 5

tionē dos qđ fieri nō dz.l.i.§.oneran de.ff.quar re.ac.nō dat.t etiā qr dis/ponere statutū de reb⁹ pſone religio se.qđ nō pōt.c.fi.de re.eccle.nō alie.

6 ¶Quid ſi ex pacto ſit vt lucret alio p̄moriente.&.q; pactū manet validū ḡnimo purificat p ingreſſū religio/nis.vt.l.dco nobis.C.de epiſ.t cle.t̄ſin auc.de ſanctis epiſ.§.ſi v̄o ꝓſtante.

DOS eſt q̄dā donatio fcā a patre mulieri vel ab eē̄neo vel facta a muliere ipſi viro p onerib⁹ mr̄imonij ſuſtinēdis. ita no.canoniſte Bof.t Hoſtien.in.c. Raynutij⁹.de teſta.t p legiſtas i §.ſica ff.ſo.ma.t qpe ꝓprīū pr̄imoniū mu/lieris.vt.ff.de mino.l.iij.§.ſz vtrū i fi.

1 ¶Quot ſūt ei⁹ ſpēs.&.due. ¶Pdz/ma.dr̄ pfecticia.t ē q̄ a pr̄e vl̄ ano vl̄ p ano t hmōi pr̄no p filia vl nepte et hmōi ō bonis eox ꝓficiſcit.vl̄ q̄ al⁹ de mādato eox vl̄ noie eox.t ipſi ra/tū hñt ꝓſtituit.vt in.l.pfecticia.i p̄n. ff.de iure do.etiā ſi filia eſſet emācipa ta.d.l.pfecticia.§.fi. ¶Secunda dr̄ aduēticia t eſt illa quā dat mulier p ſe ipſa.vel qlibet ali⁹ q̄ al⁹ nō deſcēdit a pr̄e vel ano t hmōi. Itez aduenticia ē ſi pr̄ cū deberet filie cū volūtate ei⁹ dederit.vt.d.l.pfecticia in fi. Itez eſt alia diſtinctio.aliqñ datur dos extiata aliqñ inextiata qñ extiata tradit' pcu lū p̄tinet ad maritū. Si v̄o inextiata p̄tinebit ad mulierē.l.plerūq; .in.p̄n. ff.de in.do. Fruct⁹ tñ t fet⁹ rep dota/liū lucrat marit⁹.vt in.d.l.plerūq;.ō q̄ ibi vide t p gl.i.c.ſalubriter.ō vſur. t canoniſtas ibi p Bof.in ſum.ti.de dona.in.§.aduēticia. Limita tñ verū q; fruct⁹ lucrat ſi ſuſtinet onera mr̄i/monij.al⁹ nō ſz reſtituīt mulieri.ff.ō vſur.videam⁹ la.ij.§.pe. Itē q; ſi dos eēt in aſalib⁹ dz marit⁹ ſupplere de iā nat ſcdb⁹ capita mortua vt.d.l.plerūq;

¶Utr dos poſſit eſſe ſine mr̄imonio 2
pñti vel p̄terito.&.q; nō.C.de do.añ nup.l.fi.t iō ſolutū p dote vbi mr̄imo niū fuit nullū nō repetet noie dot ſz ꝓditiōe ſine cā ff.de ꝓdi.ſine cā.l.fi.t eſt p̄uilegiata hec actio q̄ ad mulierē ſicut actio de dote.vt tenēt doct.in.c. de p̄udētia de dote poſt di.reſti.facit l.ij.ff.de p̄uile.credi.t ſic ꝓponet ſz q;.j.dicā.§.xi.t.§.xij.

¶Quāta dz eſſe dos.&.q; etiā i mo/ 3
dico pōt ꝓſtitui.vt dicit gl.i.l. iperial C.de nup.in v̄bo dotalib⁹. qđ eſt cir/ca mediū.l.t qr dos ſuccedit loco ali mentoꝝ.vt no.p bar.in.l. ticio centū §.ticio genero.ff.de ꝓdi.t demō. t p bal.in.l.i.§.ius nāle.ff.de iuſti.t iure. Ideo ſm hoc extimabit t fiet pēſatq ꝓditionib⁹ t alijs qualitatibus.

¶Utrū pr̄ teneat dotare filiā q̄ nu/ 4
pſit ꝫ ei⁹ volūtatē.&.ſm Bda.in.c.i.ō deſpō.ſpū.diſtinguendo.aut nupſit in digno.t tūc nō tenet.glo.eſt no.in.c. de rap.xxxvi.q.i.Ad̄ itelligē ſm do. An.in c.accedēs.de.pcu.t Imol.ibi dē ſi ē idign⁹ turpi indignitate. ſecus ſi eſſet idign⁹.i.nō paris ꝓditōis. Ve rūtū poterit minorē dotē dare ex ꝓdi tione pſone.t faciūt q̄ habent in.l.cū poſt dinorciū.§.gener.ff.de iure dotiū tūcta glo.in.l.ſi volūtate.C.ō do.pro miſ.aut eligit dignū vel nō indignū t tūc aut p̄miſit dotē.t ſic pr̄ tenet eā dotare.ſz pr̄ nō ꝓſenſerit in tali p̄miſ ſione tñ filia p hāc p̄miſſionē releuat pr̄em a debito dotādi.t iō tanq; ſi rē pr̄is vertat iſta p̄miſſio tenebit pr̄ ō in rē v̄ſo.ita dicit Bar in.l.obligant. §.lege.ff.de ac.t ob.p tex.in ſimili in l.t iō.§.fi.t.l.filij⁹.ff.de in rē v̄.aut nō p̄miſit dotē.t ſic nō tenet.qr ex q̄ in uenit ſibi maritū ſine dote t marit⁹ te netur eā alere ſicut filiā.vt in auc.gb⁹ mo.na.effi.le.§.pe.no.ino.in.c.p no/

stras.de do.inter vir ⁊ vx.⁊ etiã si pre
moriat relictis filijs tenet sibi relinq
re quartã partẽ suop bonop pfat⁹ vir
secus si filios nõ habuit.vt no.glo.in
§.pe.⁊ ibõ cessat vtrũqꝫ debitũ i pte.s.
alimentop ⁊ dos.primus qr hꝫ vnde
alat se.s.ex bonis mariti.⁊ dos succe/
dit loco alimentop.vt.s.dictũ ẽ.⁊ ita
tenet bart.in.d.§.lege.⁊ Ange.in.l.si
socer ⁊ bal.in.l.i ff.so.ma.⁊ in.l.fi.C.
de do.prnis. Et sic limita glo.in .c.fi.
xxxij.q.ij.que dicit qp tenet eã dotare
vel si prnsit.als nõ. Non tñ hẽbit lo
cũ statutũ q̃ cauet vt filia dotata non
succedat in tali maliere.vt no. Pha.i
d.c.accedens.nec excludit a succes/
sione saltem legitime sicut ceteri filij
multo magis tenet pater dotare filiã
que nõ cõtrarit ꝺ eius voluntatem ⁊
cõtra pẽm põt iplorari officiũ iudi/
cis regulariter vt dotet filiaꝫ.l.qui li/
beros.ff.de ritu nup.no.in.d.§. lege.
habetur in.l.fi.C. de dotis pro.

5 ¶ Utrũ frater teneat dotare sororeꝫ
ex eodẽ pẽ natã.&. Pha.in.c. puenit
de arbi.cõiter tenet qp sic no.glo. de
laico in.l.cũ pres.§.pe.ff.de admi. tu.
⁊ in.l.nõ oi.C.e.ti. Rõ qr hꝫ Cy i.d.
l.ñ oi cã dotis est fauorabilior q̃ cau
sa alimentop. pterea tꝫ bart.in.l fi.
ff.de his q. vt indig.qp pẽ põt relinq/
re filie spurie dotẽ.qr dos succedit lo/
co alimentop.idẽ no.in aut ex cõple/
xu.C.ꝺ ince.nup.⁊ in.l.meni⁹.§. duo/
bus.ff.ꝺ le.ij. Añ sicut tenetur alimẽ
tare.vt.s. Alimenta.sic ⁊ dotare i ca/
su necessitat. Idem dic ⁊ forti⁹ in cle/
rico q magis tenet ad caritatẽ vt i.c.
i.⁊ qꝺ ibi no.de emp.⁊ ven. Et si non
habet alia bona põt eam dotare ⁊ aliã
consanguineã de reddituꝫ ecclie si ẽ
inops.qꝺ probat p.c.i.de coha.cle.⁊
mu.⁊ in.c.oio ꝑfitemur. xxxi.di. qr si
aut per.d.c.põt alere consanguineos
paupes de redditib⁹ ecclesie ergo fo/
tius dotare.cuꝫ sit fauorabilior. vt di/
ctũ est. Quod veruꝫ credo dũmodo
constituat ad necessitatẽ sue cõditiõis
nõ pompã fastuositatis.ar.c. negoci/
atorem.lxxviij.di. sic ergo qui tenet
alimentare tenetur dotare.

6 ¶ Utrũ vir possit constituere dotem
vxori.&. Pha.in.c.⁊ si necesse.de do.
inter vir ⁊ vx.qp nõ post ꝯctũ matri/
moniũ. secus si añ mrimoniũ:qr põt
vt.l.i.⁊ qꝺ ibi no.C.de do.añ nup.ni/
si fit cõstituta.vt tunc dominiũ adipi/
scatur cũ matrimoniũ fuerit subsecu/
tum.quia nõ valet.vt in.l.qꝺ sponse.
C.de do.ante nup.quia nec añ matri/
moniũ dominiũ trãsiuit qr noluit.nec
post matrimoniũ qr non potuit. vt ibi
glo.fallit hoc in plebeio dotante nobi
le:qr videt dotaꝛ in recõpensatione cũ
nobilitate:qr põt vt s.dõatio.iij.i ꝑn.

7 ¶ Utr̃ res ẽphiteotica possit a pẽ da
ri i dotẽ sine ꝯsensu dñi.&.spe.ti. ꝺ lo/
ca.§.nũc aliq̃.ꝺ.exc.qp sic.nõ trãsfert
tñ plus iuris q̃ ipe hꝫ.vt in.c.nup.ꝺ
do.iter vi.⁊ vxo.nec soluet laudemiũ
qr ẽ aliẽatio necessaria ꝯ Bul.⁊ bar.
i.l.⁊ ibõ.ff.ꝺ ꝺi.fur. Sicr põt dari i do
teꝫ eẽnee si iertiata det ⁊ soluet lau/
demiũ.ſ̃ extiata nõ põt dari nisi filie

8 ¶ Utrũ feudatari⁹ ꝯsicr possit.&.Jo.
an.i.d.c.nup.qr ñ ino.tñ ibi tꝫ qp põt:
⁊ eũ segt Pha.ibidẽ.⁊ ẽt dicit i dona
tiõe pp nup. ego ꝯcor.sic qp ꝺa ẽ opi.
scꝺa in feudo in q̃ succedit filia ⁊ pria
opi.in illo in quo nõ succedit.quia sic
est ratio diuersa ab emphiteosi in qua
succedit filia.

9 ¶ Utr̃ vir possit repellere vxorẽ non
solnta sibi dote,prnissa.&.qr sic.vt sen
tit Ho.in.c.per vestras:ꝺ do.iter vi.
⁊ vx. Nã dos daꝛ ꝓpter onera matrti
monij sustinẽda. vt in.d.c.p vestras.⁊
in.c.salubriꝛ.ꝺ vsu.⁊ in. l. si cũ dotẽ.

§.finaũt.ff.so.ma.ergo ꝓt hec onera recusare si nó hz vnde sumat emolumenta bonus ter.est ibi.ꝛ Bal.in.l.fi. C.ad vell.post Ly.in.l.vxozē.C.ō nego.ge.ꝛ bar.in trac.de alimē.ex q̄ cō clude cū nō teneri ad traductō ez dote ꝓns nō soluta.sec⁹ō debito ꝓiugali

10 ¶ Ex⁹ marit⁹ ducēs vxozē sine dote teneat eā alere de suo.&. q̄ sic ꝑm statū sue psone.vt no.ꝛ volūt Inn.ꝛ Bo.in.d.c.ꝓ vr̄as.ꝛ gl.i.d.§. finaũt Facit ter.in.l.q̄ si nulla.ff.de reli.ró ꝑm ino.q̄ psonā suā dedit ꝓ dote. vt in aut.q.mo.nā.effi.leg.§.pen.ꝛ.ff.vt in pos.lega.l.pe.dicit q̄ vxozē debet alere vt filiam.

11 ¶ Que sunt ꝓilegia dotis.&.q̄ multa. Primū q̄ eia bona viri sunt tacite hypothecata ꝓ dote.vt est ter.in.c. ex lr̄is.de pig. ¶ Secundū q̄ nó pdit ꝓpter maleficiū viri nec etiā pr̄is vt no.glo.d.c.ex lr̄is. Fallit in vxoze ꝓmiptarij q̄ in eo officio deligt vt.C. q.mo.pig.ta.ꝫ.l.satis notū.ꝛ.C.de ꝓmipil.l.vtilitas. ¶ Tertiū q̄ ꝓponit oīb⁹ creditozib⁹ etiā priozib⁹ q̄ hñt ꝓ sonales actōes vel tacitas hypothecas.vt i.l.assiduis.C.q̄ po.in pig.ha. Secꝰ hñtib⁹ expr̄sas.vt no.glo.in.d. l.assiduis.ꝛ Dy.in regula,q̄ poz.li.vi. Sed tñ dico cū Pa.i.d.c.ex lr̄is.q̄ si ꝓsuetudo ē aliq̄ illā seruabo.l.si ō interꝓtatōe.ff.ō legi.cū si. Si vo nó est dico q̄ fauoze mulier⁹ dz ꝑferri etiaz hñtib⁹ expr̄sas hypothecas.q̄ si mulier vincit eū q̄ ad refectōz rei dedit vt in aut.q̄ iure posita.sup.d.l.assiduis q̄ tñ ꝑfert anteriozib⁹ hñtib⁹ expr̄essas hypothecas.vt.l.nterdū.ff.q̄ po. in pig.habe.ergo si vinco vincentē te multo magis vinco te.vt in.l.ō accessionib⁹.ff.de diuer.ꝛ tēp.ꝓscri.ad minus casus dubi⁹ ꝛ in facto dubio potiozest ꝓditio dotis.vt in.c.fi. de re iudi.ꝛ no.in.c.ex lr̄is,de pba.cum hac opi.est Pe.ꝛ Ly.ꝛ Jo.and.lz cōiter doc.teneāt cū gl.in.d.c.ex lr̄is. ꝛ istō ꝓuilegiū vt ꝑferaꝫ creditozib⁹ transit ad filios ei⁹.ꝑm Alex.de imo.in.l.ē ff.so.ma.ꝛ ibi est glo. ꝛ alia in.l.i.C.ō ꝓui.do.lz bar.dicat ꝯrū. Dz pōt intelligi opi.bar.vt nó loquaꝫ de heredib⁹ suis.vt sūt filij.sed de extr̄neis qui nō hñt hoc priuilegiū.vt.l.vnica.C.ō pr̄iui.do. ¶ Quartū q̄ ecclia pōt se ipedire de dote nō solū in fauozē viduaz.vt in.c.nup ō do.inter vi. ꝛ vx. sed etiā maritū petētis sibi dotē,ꝓmissam.vt in.c.ꝓ vr̄as.e.ti.facit qō no.in no.in.c.latoz.q̄ fil.sint legi.cūs alij ꝯrū teneāt nisi accessorie. ¶ Quintū q̄ viro vgēte ad inopiā iudice iubēte pōt dari pecunia dotalis mercatori cū pacto.vt capitale sit saluū.ꝛ ō lucro ꝓcipiāt vir ꝛ vxoz partem hone stā cōpensato lucro cū dāno sine vsura.vt.c.ꝓ vr̄as.de do.inter vi.ꝛ vxo. Ita tz Jo.an.ꝛ Lar.in.d.c.ꝓ vr̄as.ꝛ Fulg.i.l.cū duob⁹.ff.ꝓ so.§.itē si i facto.ꝛ bal.in q̄dā ꝓsilio incipiēte ,viso istr̄o facto iter.no.Bo.i fi.ō vsur.§. an aliq̄. Pa.in.c.nauigāti.de vsur.dicit se dubitare. Sed ego credo ꝯctū vsurariū nisi excuset ꝑm q̄.ꝯ. dico.so cietas ꝓmo.§.vii. ¶ Sextū q̄ fund⁹ dotal⁹ alienari nó pōt ēt ō ꝓsensu mulieris.vt no.in.l.iulian⁹.ff.de fun.do. ꝛ.C.ad vell⁹.aut.siue auie.nec etiaz in hypothecā dari.vt.l.vnica.§.ꝛ cū lex C.de rei vx.ac.Ō vex.ē nisi iuramē tū iterueniat.vt in.c.cū ꝓtigat ō iure iu.ꝛ.c.lz de iureiu.li.vi. Multa sūt ꝛ alia ꝓuilegia in iure.de q̄b⁹ vide si placet speculatozē.e.ti.hec omitto q̄ nihil ad ꝓfessozē.tene tñ q̄ his ꝓuilegijs gaudet dūmō mr̄ier sit catholica.alꝫ nō.vt.C.de hēr.aut.,itē ꝓuilegiū dos

12 ¶ Utrū eadē ꝓuilegia hēat in dona-

tione ꝓpter nup. q̃ hꝫ in dote mulier
ꝛ. Bal. post ino. in. d. c. ex lr̃is ó pig.
q̃ aut mulier agit ad donationẽ ꝓpt̃
nuptias tãꝯ spãl̃r sibi obligatã ꝓ do
te. ⁊ tũc hꝫ ꝓuilegiũ dot. qz agit ꝑti
ꝓ dote ꝯ ꝓ donatõe ꝓpter nup. Si
vo agit et eã lucret. sic nó gaudet qz
cessãt rões ꝓuilegij dot. ſꝫ bñ hꝫ ta
citã hypothecã. l. vbi. C. de iu. do. In
tellige cóez nó ꝓuilegiatã. vt ꝓfera
tur alijs hñtib⁹ eam. In parafrenali
bus aũt habes. j. parafrenalia. §. ij.

13 Quid quẽ ptinebit dos soluto matri
monio. ꝛ. q̃ ſꝫ marit⁹ de subtilitate iu
ris efficiat̃ dñs dotis sibi date. vt i. l.
rebus. C. de iure. do. ⁊ l. doce ancillaꝫ
C. ó rei vẽ. tñ ad eũ nó ptinet p⁹ mor
tẽ vxoris nisi in duob⁹ casib⁹. Pri
mus qñ inerat pactũ de lucrãda dote
vl donatõe ꝓpter nup. vt dictũ ẽ. ſ. in
ꝓcedẽti. c. Secũd⁹ qñ vxor itesta
ta decedit deficiẽtib⁹ liberis. ⁊ ꝓpin
quis vir succedit ⁊ eꝯ vxori viro. l. vni
ca. C. vñ vir. ⁊ vxor. Sed ptinebit ad
eũ q̃ eã ꝓstituit. ⁊ stipulat⁹ est eã sibi re
stitui. siue sit exne⁹. vt in. l. vnica. §. ac
cedit. C. de rei vx. ac. siue sit pr̃. Si ãt
nó sit stipulat⁹. tũc si est exne⁹ q̃ eã cõ
stituit reddet vxori si supest vl hr̃dib⁹
ei⁹. si aũt est pr̃ in duob⁹ casib⁹ erit fi
lie. Primo si eã emãcipauit. Secũd⁹
si pr̃ ꝓmoriat̃ añ eã. alꝫ filia ꝓmoriẽ
te erit pr̃is. etiã si exstãt liberi ⁊ filia. vt
dicit Bal. in. l. dos a pr̃e. C. sol. ma. cuiꝫ
q̃ opi. cõiter trãseũt canoniste. vt dicit
Pa. in. c. fin. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊
Bar. in. l. post dotem. ff. sol. ma. ⁊ gl. i
d. l. dos. ſꝫ opi. Ꝑria q̃ vult q̃ ꝛstituat̃
liberis ꝓualuit in vsu. vt dicit. d. gl. ſꝫ
filia supstite ⁊ pr̃e. ⁊ non emancipata.
tũc pr̃i ⁊ filie. nec alteri sine ꝓsensu al
terius reddet̃. l. ij. ff. sol. mat. Si vo ẽ
mlier q̃ sibi ꝓstituit dotẽ. tũc reddet̃ si
bi. d. l. vnica. vel heredib⁹ suis nisi rõ
ne adulterij pdiderit. vt. j. dicã. Pre
dicta limita vera nisi sint statuta q̃ ali
ter disponant vt sunt cõmuniter.

Ꝯz nũqd viro vergẽte ad inopiã 14
pót vxor petere dotẽ ꝓstante mr̃imo
nio. ꝛ. q̃ sic si mó ipsa eã nó sit ꝓsum
ptura. de q̃ vide. i. c. p vias. ó dona. in
ter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. l. vbi. C. de iure do.

Vtr̃ vir ꝓpter adulterium vxoris 15
lucret̃ dotez. ꝛ. q̃ sic si p sniam fit di
uortiũ. de do. inter vi. ⁊ vx. c. plerũq̃.
vel p exceptionẽ. vt dictũ est. ſ. adulte
riũ. §. iij. Ad limito dũmó ipse vxori
fidẽ nó fregit etiã vxore inscia. qz in
scia q̃ ad lucrũ dotis credo q̃ illud
habeat locũ paria ó licta mutua com
pẽsatione tollunt̃. vt dicit. l. viro. ff. so.
matri. cũ ꝓcor. ibi posit̃. ⁊ ff. de dolo. i
l. si duo cũ alijs ꝓcor. vt in. c. intelleri
mus. ó adul. cũ alijs ꝓcor. Itẽ lucrat̃
si vxor intrauit balneũ cũ viro alieno
fm gl. lxxxi. di. nó oportet. Silr vxor
donationẽ ꝓpter nup. si vir cũ mulie
re alia. allegat. l. vl. C. ó repu. Fallit in
istis duob⁹ casib⁹ qñ mulier hꝫ filios
qz tũc filij habebũt dotẽ q̃ ad ꝓprietа
tẽ ⁊ alia bona mr̃is sue fm Joã. an. in
d. c. plerunq̃. Facit aut. sed hodie. C.
de adulte.

Vtr̃ amissa dote ꝓpt̃ adulteriũ si 16
mulieri ꝓstet de impedimẽto tali q̃ nó
erat mr̃imoniũ recupet eã. ꝛ. q̃ nõ ꝓ
pter intẽtionẽ cũ ope subsecuto. ar. c.
nup. ⁊ c. vlt. de big. hoc tꝫ Bo. Sof.
Lau. ber. ⁊ Jo. ſꝫ Tãcr. tꝫ q̃ recupet
⁊ plꝫ magis ne pena excedat casũ suũ

Vtr̃ heredes ꝓ exceptionẽ ó adul 17
terio possint retinere dotẽ. ꝛ. diuersa
fuit opi. sed mihi placet distinctio dñi
Signoroli de homodeis quã recitat
d. Jo. an. ó sctõ Geor. in. c. plerũq̃
vbi. ſ. aut marit⁹ viuẽs ignorauit adul
teriũ. ⁊ sic pñt heredes excipe ó adul
terio. cũ maritus nõ possit videri dis-

simulasse ꝛ remisisse: nec potuit re/
mittere iniuriã quã ignorabat. vt.l. ni/
hil interest. §. si cũ filio. ff. de inof. tes. ꝛ
l. mr. §. i. e ti. ꝛ l. legitimã. ff. de pe. he.
ꝛ l. vtilitatẽ. ff. de ꝓfir. tu. ꝛ idẽ dico si
dubitat an sciuit: qr ꝓsumit ignorasse
l. i. §. illud. ff. ỏ lib. ag. ꝛ l. marit. ff. de
adul. ꝛ l. veri. ff. de ꝓba. Si ỏo sciuit
ꝛ nõ est ꝙquestus: vt potuit de iure no
uissimo etiã ꝓstãte mrimonio auc. sed
nouo iure. C. ỏ adul. ſz vroꝛẽ retinuit
cũ fuerit leno. l. sine metu. C. de adul.
sic cũ hr̃des tractẽt de lucro captãdo
ꝫ ipsos replicabit de lenocinio mari
ti. l. cũ mulier. ff. so. ma. ꝛ sic paria de/
licta mutua cõpẽsatione tollent. facit
qđ no. ino. in. d. c. intellexim⁹ ꝛ Ja. ỏ
are. in. d. l. cũ mulier. ꝛ in. l. rei. §. i. ff.
sol. ma. si ỏo post sciaz vroꝛẽ nõ reti/
nuit. ꝛ tũc si q̃rit̃ de delicto ꝓncipa/
liter heredes nõ pñt ꝙqueri imo ac/
cusatio dz fieri ꝛ inscriptio cũ modi/
ficatiõe tñ quã facit gl. in auc. vt lice.
ma. ꝛ auie. §. qr ỏo. sed secundario sic
nt repellãt petitionẽ dot̃. vt in. l. fi. §.
seia. ff. de adi. leg. ꝛ sic ꝙcorda opinio
nes fm hanc distinctionẽ.

18 Item vidua cõmittẽs stupr̃ũ ꝛ pe
tens dotẽ a fratre mariti vel herede
ei⁹ possit repelli p exceptõz de forni/
catõe. &. do. Jo. an. vbi. s. ꝙ sic de ri
gore iuris: ꝛ pdet dotẽ: ꝛ sic remane
bit apud fratrẽ: vel heredes mariti ex
offensa facta defũcto. p tex. cũ glo. ꝛ p
id qđ no. bar. i. l. pe. C. de adul. ꝛ ff. de
liti. l. fi. ꝛ l. filio. §. si forte. ff. de iniu. ita
determinat ℙdau. de ca. ꝓsi. cxix. Vi/
de ibi multa p̃ro ꝛ ꝓtra.

19 Sed nũqd pr̃ q dedit dotẽ p filia
pdet eã p adulterio fille. &. ꝙ si nõ est
stipulat⁹ eã sibi r̃ddi pdet ꝛ sibi impu
tet: vt tenet Jo. an. in. d. c. plerũqz. ꝛ
Accur. in. l. ꝓsensu. C. de repu. ꝛ in. l.
si dotẽ. C. de iu. do. sed Dyn⁹ p. l. ij. §.
itẽ si voluntate. ff. so. ma. dicit ꝙ si filia
est in potestate pr̃is nõ ꝓiudicat pr̃i.
qn possit agere ꝓ dote ꝛ ita sñr dñs
Anto. i. d. c. plerũqz p. l. fi. C. ỏ repu.

Item vtrũ vir q expulit vroꝛẽ ꝓpt adul/
teriũ nõ notoriũ ꝓpa auctoritate te/
neat̃ soluere mutuũ qđ accepit vroꝛ
ꝓ alimẽt̃. &. ꝙ sic. qr adulteriũ non
notoriũ nõ ꝓuat ipso iure alimẽt̃: nisi
sntia lata sit. ff. de dona. l. post ꝯctũ cũ
sua mã. ꝛ ad illđ qđ dr̃ qđ mulieri ob
stat exceptio adulterij vez est quo ad
futura: sed nõ quo ad alimẽta que de
bent̃ añ sntiaz latã. ꝛ de hoc in. l. si isti
tuta. ff. de inof. testa.

Item vtrũ frater q viuẽte pr̃e de bonis ꝛ
paternis dotauit filiã teneat̃ illã dotẽ
ꝓferr̃ moꝛtuo pr̃e videt̃ ꝙ sic p. l. cer
tũ. C. famul. her. ꝛ l. fi. cũ ibi no. Sed
Bal. in. l. fi. C. de do. ꝓmis. dicit ca/
sũ singularẽ vt nõ cõputet: ſz ego do
tibi glo. in. l. dotẽ quã dedit annus. ff. ỏ
col. bo. q̃ dicit si tpe moꝛt̃ pr̃is ꝓstabat
mr̃imoniũ nõ eẽ cõicãdã. alr̃. l. filiuz
de colr̃. bo. ꝛ l. ꝓmã. §. fi. ff. ỏ col. dot̃

Item vtrũ ꝓfessio q̃ vir ꝓfitet̃ se recepis ꝛ
se dotẽ ꝓstãte mr̃imonio valeat. &. ꝙ
ñ: nisi appareat ỏ nũeratiõe. nã videt̃
donar̃. bal. i. l. i. i. ij. col. C. ỏ do. ꝓ.
ꝛ ang. i. l. pe. ff. q̃ res pi. ob. po. ꝛ bar.
in. l. si diuortio. ꝛ ibi legiste. ff. de ỏ do:
ob. ꝛ alij in. l. si voluntate. C. ỏ do. ꝓ. ꝛ
ꝓsumit̃ sr̃ata ꝓstitutio. vt dic̃ bar. i. l.
i. C. ỏ dõa. añ nup. ỏ hoc habet̃ i. l. i. ꝛ
vbi tex. C. de do. cau. nõ nu. Et hoc
vez nisi vir faciẽdo restitũ legaret vro
ri dotẽ exꝓssa certa ãntirate: qr tũc oĩ
no vroꝛ eã hẽbit ẽt si ꝓbaret̃ ꝙ mõ⁹ fuit soluta. vt no. Ang. are. instit. ỏ le.
§. ſz si vroꝛi qđ limito vez nisi vir ect
nõ soluẽdo creditoꝛib⁹ suis.

Item ñ dz restitui dos. &. ꝙ si ꝓsistit ĩ ꝛz
reb⁹ imobilib⁹ dz statiz restitui soluto
mr̃imonio. si ỏo ꝓsistit ĩ mobilib⁹ re/

bus sic ifra ānū.C.de re.vx.ac.l. vnica.§.exactio. Intelige tñ in marito si pōt:qz si dolo malo nō est vsatus nō restituet nisi in q̄ntū pōt: t idem pulegiū hēbūt filij eiusdē mr̄imonij:cauebūt tñ tā marit⁹ q̄ filij.ō restituēda si ad pīgniorē fortunā ventūt vt no.in d.l.vnica in.§.cū aūt.t in.l.in ꝓdēnatione.ff.de reg.in.t in.l.etiā. in pn.ff. sol.ma. nō tñ trāsit ad heredes eōrne os istud p̄iuilegiū l.maritū.ff.so.ma. de hoc vide glo.in.c. mulieres. t ibi per canonistas de do.inter vir̄ t vx.

24 ¶Sed pone qñ fuit data dos erant res īmobiles q̄s vēdidit marit⁹ t emit res mobiles ex ea⁹ ꝓcio.rñdeo q ñ cōputabunt īmobiles sz mobiles.casus est in.l.cū in fundo.§.si fūd⁹.ff.de iure do.t ió limita dictū.s.q sint mobiles vel īmobiles tpe mortis viri t ita iudicabunt nec valebit q subrogatū sapiat nām tc.qz nō est vex hic: t ió nō statim restituentur.

25 ¶Vltrū marit⁹ vel heredes expensas factas in dote possint defalcare.&. gl.in.d.c.mulieres q necessarias sic ipso iure: vtiles nō minuūt dotē:sz petunt act.mādati vl negocior̄ gestor̄. volūtarie etiā cū ꝓsēsu vxoris facte solū p̄mittūtur abradi: si pūt sine lesione rei.C.ō rei vx.ac.l.vnica.§. sz nec t.l.i.ff.de īpen.in re.do.fac. Sz hoc nō hz locū in expēsis fact̄ p exactiōe vel defensione dot̄. qz marit⁹ est dñus fructuū dot̄: t sic tanq̄z dñs ipsā tuet vt no.ff.de īpen.in re. do.fac.l.ij.t ió nō poterit repetere.vt tz spe.ti.ō dote post di.re.§.vl.ō illō ēt. t Joā.an.

26 ¶Vltr̄ heredes teneant alere mulierem relictā infra annuz.&.q sic. Ō vex est si nō hz aliūde vnde alat: nō tñ ꝑm quantitatē dot̄:qz si fruct⁹ excederent nō tenent nisi solū ad alimēta Et si aliqd de dote restituūt tenent in residuo alimentor̄.ita no.glo.in.d.§. exactio.t.ff.so.ma.l.diuortio.in pnc. Vñ si pr̄ pstitit alimēta filie poterit eā repetere ab hēdibus viri facit qō no. bar.in l.diuortio. Si vo hz vnde alat tūc hēdes nō tenēt.ita tz gl.i.d.§.exactio.t ꝓbat i.l.ex̄neo.ff.ō vē.i po.mit.

¶Sz nūqd tenet habitare cū hēdi 27 b⁹ mariti.&.bar.i.d.l.diuortio q ñ.qz ñ inuenit i iure expssuz. Oriuz tñ videt veri⁹:qz infra ānū dr̄ mulier q̄si ee in mr̄imonio.C.ō bo.ma.l.fi.t sic ꝓsuluit.d.car.q nō poterit alimēta petere si ꝯ eor̄ volūtatē alibi sit ōmorata dū mō honeste possit apud eos ōmorari

¶Utruz licite mulier possit percipere 28 tū qd p alimētis ab hr̄dib⁹ mariti do nec dotē sibi restituāt.&.q sic de iure cōi.tuē no.p bar.post Ly.C.de bo.aud. iudi.pos.auc.ei q.t p Ange.in.l.tricia ff.sol.ma.t Pau.ō ca.ꝓsi.cccl xxxiij. t Pa.in.c.de p̄udētia.de do.post di. re.recitat Jo.ō lig.in cle.ex graui.ō vsu.t seq̄t dicētē q valet statutū vt heres soluat certū qd p cētenario. Limitat tñ idē Pa.hoc in ea q̄ non hz vñ aliūde;viuat: sz nō mihi placet ista limitatio qñ nō accipit tale qd rōne lucri:sz rōne itereſſe lucri cessant: vt puta q⁹ pot⁹ vellet hīe dotē vt eā iplt caret in possessionib⁹ vel alijs negociationib⁹:de qb⁹ verisīlr tñ vel plus hr̄et:alʒ nō liceret.t sic intelligo Jo. de imo.in.d.cle.ex graui.post Pa.at. de mat.q tenēt non licere sine vsura: puta qz solū accipit rōne lucri.

¶Utr̄ vir licite accipiat possessionē 29 in pign⁹ p̄ro dote soluēda.vide.j.vsura.i.§.xxv.

OBium scōz Jsr.li. ethi.ē motus indifferēs in vtrāq parē ꝓdictionis: vel dic,q dubiū ē equalitas rōnuz ꝓtiar̄ ꝑm philosophū.

1 ¶ In dubijs vbi ꝺ ſak ꝑiculū aie ſẽp
tutior ps ẽ eligẽda ⁊ i ipſis qꝺ certuꝫ
ẽ tenenꝫ. ⁊ qꝺ ſine ꝑiculo explicari põt
ita dicit ℞a. in. c. inuenis de ſponſa.
2 ¶ Utrū i dubio debeamꝰ interꝓtari
vt potiꝰ qs nõ ſit irregularis. ℟. vt col
ligo ex ℞a. in. c. cũ tu fili ꝓpoſite. de
teſti. ⁊ in. c. ad audiẽtiã. de homi. Aut
logmur in foro aie. ⁊ ſic debemꝰ inter
ꝓtari irregulare. ⁊ ſic de alijs. vbi du
bitaꝝ de aliq̃ ꝺlicto. vide gl. in. c. vni
co. de ſcru. in or. ſa. Siꝛ dicẽdũ in fo
ro q̃ſi ꝓniali. vt puta qꝛ nõ agit ad pe
nã ꝓꝛie. ſed vt a miniſterio abſtineat
aut ab alio in q̃ ſubeſſet ꝑtñ. ſicut in
ℭctu matrimonij. Facit. c. ſignificaſti
nobis de homi. ⁊ ꝺ. c. iuuenis. aut lo
gmur in foro ꝓtẽtioſo. ⁊ ſic debemus
interꝓtari ꝙ nõ. maxie vbi agit ꝺ pe
na. puta qꝛ celebrauit qꝛ collatio ñ te
nuit ⁊ hmõi. qꝛ in penis melioꝛ iterꝓ
tatio ẽ fiẽda. vt in rꝛa i pẽis ⁊ ꝛꝛa odia
li. vi. ⁊ idẽ dic i excõicatõe ⁊ ſilibus.
3 ¶ Quõ ſũt iterꝓtãda ab alijs fctã du
bia ꝙ rioꝛ. ℟. c. eſtote miſericordeſ. ꝺ re
iu. ꝙ i meliorẽ ꝑte. vi ꝺ. j. iudiciũ. §. xvi
4 ¶ Verba dubia ſũt accipiẽda ſm in
tẽtionẽ ꝓferẽtis. ff. ꝺ regu. iu. i ãbiguis
⁊ vt res ꝑꝰ valeat q̃ꝫ peat. c. abbate
de ꝟb. ſig. alſ ꝫ cõem vſũ. 100. di. ℭ
morẽ. vide. ſ. Caſtitas. §. i.
5 ¶ In q̃ differt dubiũ ab opinione ⁊
fide ⁊ ſcia. vide. j. opinio in principio
6 ¶ In re dubia fidei auctoꝛitas eſt re
quirenda romane eccliẽ. xi. di. palam
7 ¶ In rebꝰ ãbiguis abſolutũ nõ ꝺ ẽ
iudiciũ. xxxiii. di. c. habuiſſe. imo qñ
dubiũ ẽ i pſona in facto. vel i fiñ nllo
mõ ſnia eſt ferẽda. xxx. q. v. iudicãtes.
Illõ ꝺ iteratũ qꝺ dubitaꝝ factum. de
ꝓſby. nõ bap. c. veniens.
8 ¶ Dubio exñte in ture mãimonij tu
tiuſ eſt ℭ ſtatuta hominũ dimittere co
pulatos q̃ꝫ diſiũgere ꝓiũctos ℭ ſtatuta
dei. c. licet ex quadã de teſti.

¶ Bellum eſt pugna duoꝛuꝫ. vt dicit i. c. monachiã. i. ſingula re certamẽ. ij. q. v. ⁊ fit ad ꝓbationeꝫ alicuiꝰ rei ita vt q vicerit ꝓbaſſe videa tur q eſt ꝓhibitũ ſub pena moꝛtalis peccati qꝛ ℭ legẽ dei tibi Nõ tentabis dñm deũ tuũ. Matth. iiij. ⁊ ꝺ in ꝺ. c. ⁊ iõ nõ ſolũ offerens ſꝫ acceptãs cuꝫ dãtibꝰ auxiliũ. ꝓſiliũ vel fauoꝛẽ ⁊ valẽ tibꝰ ꝓhibere ⁊ nõ ꝓhibẽtibꝰ peccant moꝛtaliꝛ. Ad ro. c. i. digni ſũt morte q ꝓſentiũt. ⁊ nõ excuſantꝰ ex ꝓſuetudi ne vel metu acceptãtes niſi vt. j. dicã qꝛ potius ꝺ qs q̃libet malã tollerare q̃ꝫ malo ꝓſentire decernat. xxxii. q. v. ita ne. nec ob. q Dauid cũ Golia ex ercuit. qꝛ auctoꝛitate ſpũſſancti fecit. ſicut ⁊ Sãſon. vt dicit glo. i. ꝺ. c. mo nachiã. xxiij. q. v. ſi non licet.

1 ¶ Que pena eſt clici in duello pugnã tis. ℟. q ꝺ deponi ⁊ ẽ irregularis tñ eps põt diſpẽſare. dũmõ moꝛs vl mẽ broꝛ diminutionõ iteruenerit. c. i. de cle. pu. in du. nec ſolũ efficit irregula ris ſi ipſe pugnat. ſꝫ etiã ſi alium ꝙ ſe pugnare facit vt in. c. ij. e. ti. ⁊ q cunq; hoc mandat cõſulit aut defẽdit ſi mõ homicidiũ ſeq̃t vl mutilatio. vt i. ꝺ. c. ij. diſpẽſat tñ eps cũ clico i bñficio ẽt hñdo ſolũ ꝙ ſuſtẽtatione vt in. ꝺ. c. ij. cũ ibi no. dũmõ nõ hẽat curaꝫ aiaꝝ.

2 ¶ Sed nũqd ille q cogit a iudice ta li mõ q ſuſpendeꝛ qr ꝫ cũ ꝙ ꝓuicto niſi duellũ ſuſcipiat. poſſit ſuſcipe cuꝫ ſit innocens. ℟. diuerſa fuit opi. vt no. in. c. i. e. ti. ſꝫ mihi placet q talis coa ctus tali coactione licite ſuſcipiat ⁊ ẽt in cã ciuili qñ nõ imineꝛ ꝓbabile pe riculũ moꝛtis. qꝛ ſicut licet ſe defen dere ⁊ res ſuas ⁊ alia facere q̃ꝫ ſe nõ ſunt mala. ſic pugnare qñ alio mõ ñ põt euadeꝛe. facit. c. iterfeciſti. ꝺ homi.

3 ¶ Vltz elici qui reliquias asserūt pugilibus ad pugnandum sint irregulares si sequaꝫ homicidiū.ꝛ. q̄ si oino sine ipsis erant pugnaturi nō erunt irregulares: alꝫ sic: ꝛ sic itellige opiniones diuersas: ꝛ concorda secundum hanc distinctionem.

4 ¶ Quod dictū est de duello. Idem dic de iuditio aque fermentis uel ferri candentis. c. fi. de pur. vul.

Ebrietas est priuatio vsus intellectus facta ad aliqđ ꝑs ex immoderato potu vini: uel cuiuscunq̄ alterius rei potabilis.

1 ¶ Vltz ebrietas sit peccatū mortale ꝛ.ut colligo ex Alexan. in scđa scđe ꝛ glo. xxv. di. §. alꝫ ea demum. ꝛ doc. ibidem q̄ aut raro ꝓtingit aut assidue. si raro sic distinguo q̄ aut inebriās se cognoscit vini potentiā: ꝛ suā complexionē dispositam ad ebrietatē: ꝛ tñ magis vult ebrietatē incurrere q̄ꝫ a potu abstinere. ꝛ sic est peccatū mortale. ¶ Aut inebriās se nescit vini potentiā ꝛ ignorat q̄ ex tali potu possit inebriari: uel nō aduertit: ꝛ sic est nullū peccatū nel veniale ꝑm excessū in potu ꝛ negligentiā i aduertēdo. Si ꝙo assidua sit ebrietas: sic est mortale pcñ nō ꝓpter iterationē act⁹ q̄ multiplicatio actuum venialiū non auget in infinitū: sꝫ q̄ ñ pōt esse q̄ hō assidue inebrieꝫ qn sciens ꝛ uolēs ebrietatē incurrat: aut saltē non omittat diligentiā quā ꝺꝫ adhibere de necessitate ne inebrieꝫ cū habeat ꝛ̄s deliberatiōis reꝑmēdi mot⁹ venialeꝫ ne procedāt in regnū pcī. ¶ Ille ꝙo⁹q̄ procurat ut qs inebrieꝫ cōiter mortaliꝛ peccat: siue sequaꝫ ebrietas siue nō: siue sit peccatū mortale in eo qui inebriaꝫ siue nō: quia consentit in damnum notabile proximi.

2 ¶ Vltz propter sanitatē liceat inebriari.ꝛ.q̄ nō sine pcō mortali: tā in operāte quā in patiēte sciēter. verē ē q̄ ꝼm scm̄ Tho. scđa scđe. q. cl. cib⁹ uꝫ pot⁹ q̄ esset supflu⁹ sano non erit supflu⁹ infirmo: puta q̄ ꝺaꝫ ei causa medicine ad ꝓuocādū vomitū ꝛ sine pcō q̄ñ talis infirmitas id requirit: sed nō vsq̄ ad ebrietatem.

¶ Vltz ebrietas excuset a pcō.ꝛ. q̄ excusat a tāto: sꝫ non a toto. Intellige q̄ ad penā: sꝫ q̄ ad culpā excusat a toto qđ fecit in ebrietate ex q̄ est sine vsu totali rōnis. ꝛ facit qđ no. xv. q. i. in. c. sane. ꝛ. c. si qs insaniens. Quo ꝙo ad penā ꝑꝺa. i. c. q̄ diuersitatē de cōcess. ꝑbē. tꝫ q̄ non iputaꝫ nisi id qđ ex culpa imediate ꝓcedit: non qđ mediate. ꝛ facit qđ no. in tex. ꝛ in glo. xxiij. q. v. de occidēdis. ꝛ i. c. licet. de testi. vñ dicit q̄ ꝫ qs excōiceꝫ ꝓpter suā culpā nō tñ iputaꝫ postea ei q̄ bñficiū non ꝓtulit infra tp̄s debitū: nisi fuerit i mora petēde absolutiōis: q̄ culpa nō ē cā imediata: sꝫ excōicatio q̄ est pena sic in ꝓposito ꝫ sūptio potus supflui fuerit culpa ꝛ cā imediata ꝑuatiōis vsus rōnis non tñ ē cā imediata hōicidij vel alterius qđ facit: ꝛ ió ñ erit irregularis ꝼm istā opi. Ric. tñ in. iij. di. xv. tenet q̄ erit irregularis: ꝛ q̄ ei iputantur ad penam ōia q̄ sequūtur: sꝫ mihi placet magis opi. ꝑꝺa. ꝛ ꝓ eo est tex. cum glo. ī. c. de cetero de hōici. nisi volūtarie inebriari voluisset: ut postea nesciens occideret: q̄ sic ei iputareꝫ sicut ꝫ gl. in. d. c. de cetero. etiā qđcūq̄ qđ secutū ē q̄ꝫ mediate ꝓcessisset.

¶ Vltz ebrietas largo mō dicta: qua qs nō totaliꝛ ꝑuaꝫ vsu rōnis sꝫ bene alteraꝫ: scit tñ qđ facit: siꝛ sit pcñ mortale: ꝛ excuset. ꝛ. absq̄ dubio nō excusat a malo, qđ ꝑpetraꝫ ex q̄ scit qđ facit. nec etiam credo talē excusari a pcō mortali q̄ scienter tñ biberet q̄ talem

4

grauedinē incurreret: tū ꝓpter pericu/
lum ebrietat̄: tū qz sine notabili lesio
ne rōnis hoc fieri nō pōt. ¶In eo aūt
cui hoc accidit inaduertenter siue ra
ro siue ēt frequēter nō credo sit mor/
tale pcūm: qz nō facit a ꝓposito: ⁊ sciē
ter: qz ñ ita tenet talē alterationē vita
re sicut ebrietatē q̄ ꝓpuat vsu rōis totaliʒ
5 ¶Curia teneāt gesta p talē ebriū. ⁊c. qꝫ
ñ qñ ꝓpe ē ebri⁹. ⁊z qñ non ē proprie
ebri⁹ sed ꝯfortat⁹: ⁊ fcit qđ facit tūc te
nēt: ⁊z in multis succurrat ei ut i iura/
mēto ⁊ ꝓfessione ⁊ silibus p' miserico/
diā iuris. ut. s. dixi. ¶Blassentia.

¶Ecclesia sumit̄ multi
pliciʒ. ut. lxviii.
di. c. quoꝝ vices. ⁊. viij. q. i. sci
re debes. ⁊ ne plati vices. c. vl. ō vb.
sig. c. cā. ⁊. c. cū clici. in glo. ⁊ ibi vide.

1 ¶Ecclia vlis q̄ est collectio fidelium
nō pōt errare in fide seu ci⁹ articulo
neqꝫ in his q̄ ad bonos mores neces/
sarios ad salutē ptinēt: qa xp̄s pro ea
orauit ut nō deficeret fides eius. ⁊ sic
intellige. xxiiij. q. i. a recta. ¶In aliis āt
bene potest errare: qz seqt̄ opinionē
que potest falli. ⁊ sic intellige. c. a no/
bis el. ij. de sen. excō.

2 ¶Ecclia romana ibi est vbi sūt boni.
ut dicit glo. in. c. q̄uis. xxi. di. ⁊ sic pꝫ
qꝫ ipe mortis xp̄i remansit in sola vir
gine ¶Maria.

3 ¶Ecclia an dicat illa q̄ ñ ē ꝓsecrata
ꝛ. ¶Pa. in ꝛica de ꝓse. ec. uel al. qꝫ nō
ꝓprie. sed Basilica. i. dom⁹ regis alle.
glo. cū tex. in. c. i de reli. do. ⁊ facit ad.
statuta: ut delictū cōmissum in eccliā
nō ꝓsecratā nō sit cōmissuꝫ in eccliā
⁊z improꝑe accipiatur vnū ꝓ altero.
¶Itē equoce dī ecclia oratoriū: ⁊z ꝓpe
oratoriū sit locus apt⁹ ad orādū quez
quisqꝫ in domo sua edificare potest.

4 ¶Ecclia matrix. ¶Aliqñ ē cathedralis
vt in. c. venerabili. de verb. sig. aliqñ
est baptismal̄ seu parochial̄. ut in. c. ex
transmissa. de ꝓscrip. ⁊ in. c. ad audien
tiam. el. i. de eccliis edifi. no. vo. Lar.
in cle. ne romani. de elec.

¶Ecclia mālis cuius auctoritate de/ 5
bet fundari. ꝛ. qꝫ auctoritate cp̄i dio/
cesani. ut in aut. de ec. ti. §. si qs aut̄. ⁊
de ꝓse. di. i. c. nemo el. i. ⁊ hoc vez in lo
cis non exēptis. ¶In exēptis vō nullus
pōt edificare sine lnia sedis aplice ut
in. c. auctoritate. ō ꝓm. li. vi. ⁊ sic intel
lige. c. de locoꝝ. cū. c. se. ō ꝓsc. di. i.

¶Curia debeat ecclia edificari sine 6
dote. ꝛ. qꝫ eccl̄ie mendicantiū sic. alie
vō nō: nisi in monasteriis q̄ hūt red/
ditus. ut no. i. c. i. de censi. ⁊ dos est mā
sus terre qui multiplic⁹ dr̄. ut no glo. in
c. ꝟm canonicam. xxiij. q. viij. ⁊ in. d. c.
i. no. ¶Pa. qꝫ accipitur hic pro dote ne
cessaria ꝓ sustentatione ministri q mā/
sus dꝫ esse liber ab oi seruitute tpali.
ut i dictis iuribus. ⁊ no. ¶Inno. ⁊ ¶Io.
⁊ ¶Io. an. in. d. c. i.

¶Quis teneatur ad eccl̄ie ꝓparationē 7
ꝛ. ¶Pa. in. c. i. de ec. edi. qꝫ de iure te/
netur plat⁹ dare quartā partē reddit⁹
si spāles nō sunt ad hoc deputati: uel
si ꝓsuetudo nō trāstulit on⁹ fabrice in
pp̄'o: nec valet ꝓsuetudo in ꝓriū. ut in
c. cognouim⁹. xij. q. ij. ⁊ in. d. c. i. qđ in
telligē q̄ supest aliqd detract̄ necessa
riis sibi: alʒ nō tenet ꝟm eundē ¶Pa.
in. c. de his q. de. eccle. edi. ⁊ qđ dico
de plato intelligo de oib⁹ bñficiatis i
ca. ut. d. c. i. ⁊. c. de his. Si vō ꝓsuetu/
do trāstulit onus fabrice in seculares
tenēt ipsi. ar. c. ad aplicaz. de ſimo.
qđ limito nisi eccl̄ia habūdaret ⁊ ipsi
seculares in magna egestate essent. ar.
c. quz. cū similib⁹. xij. q. ij.

¶Ad q̄ dꝫ ꝓsecrari ⁊ de recōciliatiōe 8
eius. vide. s. ꝓsecratio eccl̄ie. de eius
immunitate. vide. j. immunitas.

¶Curia oblatōes q̄ fiunt capelle cedāt 9

ecclie pochiali infra quã est sita. ℟. pa. ⁊ do. Anto. in. c. pastoral. de his q̃ ff. a pla. q̃ sit p locũ a spãli. in. c. ad audi entiã ꝓmo. de eccle. edi. Infert etiam do. Ant. ibidẽ. q̃ oblatio que fit ima/ gini picte i muro alicui⁹ parochie ce dit ecclie parochiali. facit glo. in. l. sta/ tue. ff. de usufru. ⁊ Ang. in sua disputa tione q̃ incipit: In refulgenti palatio. hoc limito nec q̃n̄ fit intuitu ecclesie parochial. als nõ. de q̃. j. votum. iij. §. xxvi. Idem do. Anto. no. sup. ℟. de pa rochijs. q̃ oblatiões q̃ fiunt celebrãti in alteri⁹ ecclia sũt rectoris illi⁹ ecclie nisi sit epc̃s in ꝓpria dioces uel archi/ epc̃s in tota ꝓuincia dũ visitat q̃ tunc epo uel archiepo cedũt q̃ tota dioce sis censetur parochia. de rapto. c. i. de paro. c. sup eo. ⁊ ꝓuincia est pochia ar chiepi. c. romana. ff. de censi. li. vi.

10 ¶ Ecclia nõ ꝓsecrata an gaudeat eo dẽ ꝓuilegio q̃ cõsecrata. ℟. Ioa. in. c. fi. de ꝓse. ec. uel. al. q̃ sic: q̃n̄ auctoritate epi est edificata: multa pro hoc al/ legantur in glo. ibidem.

11 ¶ Ecclie parochialis collatio ipso fa/ cto est nulla si fiat ei q nõ attigit xxv. annũ. Itẽ collata ei q nõ est sacerdos si infra annũ a tpe cõcessionis ⁊ ade/ pte possessionis nõ fuerit sacerdos or/ dinatus vacat: ꝛ alteri cõferri nõ pos sit nisi completo anno transacto. de q̃ dic. vt. j. clericus. vii. §. v.

12 ¶ Ecclie parochiali presentat⁹ potest admitti cuius non sit in sacris: dũmõ infra tẽpus debitũ possit ordinari i sa/ cerdote. c. si is. de testi. li. vi. sed sine ꝓ sentatione institui non potest nisi dispẽ sative sm Io. and. in. c. ꝓterea de eta. ⁊ quali. or.

Electio est alicui⁹ per sone idonee ad dignitatẽ uel fraternã soci etatem seruata forma canonice fact

vocatis. hoc colligit ex. c. cuꝫ in cun/ ctis. ⁊. c. cum ecclia vulterana. ⁊. c. q̃ ꝓpter de. elec. ⁊. c. cũ olim. de arbi.

¶ Circa quẽ pertinet electio. ℟. de iure 1
cõi spectat ad collegiũ. Nã cõuenit cõ/ gregatio ꝺꝫ sibi de iure cõi eligere ꝓ/ latũ: nisi ꝓsuetudo siti ꝛriũ. de elec. c. i. xvi. q. vi. ꝓgregato. xviij. q. ij. abba/ tẽ. ⁊. c. se. vñ ad eã spectat ẽt si duo so/ lũ⁹ uel tres fuerint. de ele. c. i. de cõsue. c. cũ dilectus. imo ut ꝛ glo. in. c. ij. de postu. ꝓla. Inno. ⁊ Host. ⁊ cõiter doc. Ius vniuersitat⁹ pót remanere in uno solo oĩb⁹ aliis moꝛtuis uel ꝓuat⁹ sus/pẽ sis uel excõmunicat⁹ ter. est in. l. sicut. §. sed ⁊ si vniuersitas. ff. qõ cuiusc. uni. cũ gl. ⁊ bar. vñ in isto casu ptãs eligendi per tinet etiã ad paucioꝛes q̃n̄ maioꝛ pars est inhabilis ad eligendũ: puta excõmi/ cati uel suspẽsi: ⁊ sic minoꝛ pars repre sentat totũ collegiũ cũ inhabiles non cõputẽtur in numero. facit. c. illa. de elec. bona glo. i cle. quod circa. de elec. Iste tñ solus nõ posset se eligere quia notaret⁹ ambitiosus. c. per vias. de iure patro. pertinet etiam aliq̃n̄ ex cõsuetudine uel ꝓuilegio ad alios q̃ꝫ de collegio. c cumana. de elec.

¶ Ista potestas eligẽdi deuoluat⁹ ad 2
alios de collegio: q̃n̄ alii sunt ꝓuãdi potestate eligẽdi ꝓ ea vice. ℟. glo. i. d. c. ij. q̃ anteq̃ꝫ ꝓmentur.

¶ Quid si ñ vocẽt⁹ alij q̃ sũt ꝓnati uel 3
inabiles ad eligẽdũ. ℟. Ioa. in. d. c. ij. q̃ ꝛ electio ⁊ alia capitularia: ꝛ nun/ dũ sit discussũ an sint ꝓnati: q̃ sufficit q̃ postea possunt conuinci.

¶ Ista ꝓsũi sint. ô capso ⁊ hẽant vocẽ 4
i electiõe ꝓlati. ℟. Lud. ô ro. i suis no tãdis ꝛ q̃ nõ allegat. c. ex eo. ô ele. li. vi. misi ãtq̃ ꝓsuetudie. hoc hẽrent fm ino. i. c. ij. ô insti idẽ ꝛ Sed. ꝓsi. cvij. p tex. i. c. ⁊ si xps ô iureiu. i v. vos ⁊ ꝓuer si q̃ô eẽt fratꝛũ monasterij vestri.

¶ Siq̃ electo⁹ possit vnū vel plures p̃curatores instituere ad eligēdū. &c. q̃ sic: si ipse sit abñs ⁊ iusto ipedimento detinet: sed o3 q̃ si plures p̃curatores instituit q̃ qlibet sit insolidū aliter nō admittetur: ⁊ sil' concurrāt potio⁹ erit ꝓditio ꝓoccupanti. Si vo nullus eox ꝓoccupat: tunc capli'm admittet quem voluerit: vel si maio⁹ ps capli nō concordat: admittet q̃ po⁹ est institutus. Itē o3 q̃ procurato⁹ sit de collegio ⁊ si null⁹ vellet esse nō posset extraneus caplo nolēte deputare: neq̃ p̃ litteras votū suū exp̃mere. Itē tertio o3 q̃ procurato⁹ institut⁹ nō eligat vnū suo nomine: ⁊ alteꝝ noie p̃curatorio: q̃ nihil valeret nisi dñs sp̃ale mandatū dedisset de aliq̃ nominādo: q⁹ tūc illum noie dñi ⁊ alteꝝ suo noie poterit nominare. c. si quis. de elec. li. vi.

6 ¶ Item illi q̃ nō sunt p̃fessi tacite vel exp̃sse in locis regularibus sint admittēdi. &c. q̃ non. ut p3 in. d. c. ex eo. nec illi qui p̃ eoꝝ regulā vel ꝓstitutiones p̃hibentur sicut minores.

7 ¶ Item illi q̃ nō sunt subdiaconi habeant vocē in capl'o in cathedralibus collegiatis secularib⁹ vel regularib⁹ ecclesijs. &c. q̃ ñ etiā si ab alijs libere cōcedat. cle. ut hi q̃. de ēta. ⁊ q̃li. Quidā tñ limitāt q̃ ad illos q̃ nolunt ordinari laici p̃fessi tñ cū clicis admitti debēt de iure cōi. ut in. c. messana. de elect. ñ laici ꝓuersi nisi vbi h3 cōsuetudo q̃ admittātur. ut no. glo. i vbo electōrib⁹ in. d. c. ex eo. ut in. d. cle. ut hi q⁹ dcīm c. ex eo excludit solū laicos ꝓuersos. Laici vo p̃fessione ⁊ habitu nullo mō etiam ex cōsuetudine possunt habere vocem dicto. c. messana.

8 ¶ Quis nō pōt eligere. &c. fm inocē. ⁊ Pa. in. d. c. ij. de postu. multi p̃suantur potestate eligēdi. ¶ Primo excō municati maiori excōicatiōe. c. ꝓstitutus. de appel. secus de minori. de cle. excō. mu. c. vl. ¶ Secō o suspēsi ab officio de ꝓsne. c. cuꝫ dilect⁹. ¶ Tertio interdicti. de cle. c. cū iter. &c. ¶ Quarto q̃b⁹ interdictū est eligere sine supioris lnia. de elec. c. fi. ¶ Quinto q̃ scīēter celebrauerūt in loco interdicto nisi sup hoc sint p̃uilegiati. de sen. ex. c. is q̃ li. vi. ¶ Sexto illi q̃ in ea vacatione elegerūt scīēter indignū. c. cum inctis. ⁊. c. inotuit. in fi. de elec. Et idē si peccauerūt in postulādo. c. scriptum eo. ti. q⁹ pro ea vice sunt p̃uati p̃tāte eligēdi si facta noiatiōe secuta fuit postulatio uel electio. Sec⁹ si nō sit secuta: q⁹ nō sūt p̃uati. c. ꝓpetuo. e. li. vi. ⁊. vij. ¶ Septimo pupilli. c. ex eo. e. ti. li. vi. ¶ Octauo laici ꝓuersi. ¶ Nono nō p̃fessi. ¶ Decimo nō subdiaconi. de q̃b⁹ dic ut. s. dictū est. ¶ Undecimo: illi q̃ p̃ laicalē abusum elegerūt. e. ti. c. quisquis. ¶ Duodecimo nō eligētes infra tempus debitum. ut. j. dicam.

¶ Nō o3 fieri electio. &c. q̃ in cathedralib⁹ uel regularib⁹ ecclesijs infra tres mēses: alr devoluit ad superiorē primum q̃ supio⁹ si infra p̃fatū terminū nō ellegerit devoluit ad aliū supiorē: ⁊ sic vsq̃ ad papam. ut in. c. ne pro defectu. de elec. nisi iusto ipedimento fuerint impediti. deinde tenētur electores p̃stare electiō3 electo ⁊ petere cōsensum eius infra octo dies postq̃ commode poterūt: aliogn sunt suspensi p tres ānos ab oib⁹ bñficijs ipsi⁹ eccle c. cupientes. §. ceteꝝ. li. vi. e. tit. In alijs vo ecclijs o3 p̃uideri infra sex mēses: aliter ad primū superiorē devolvitur. ut in. c. de multa de p̃ben. ⁊ in. c. nulla. de concess. preben.

¶ Utq̃ possit fieri electio añ sepultu- 10
ram predecessoris. tex. i. c. bone memorie el. ij. eo. ti. tenet q̃ nō. si tamen fieret valeret fm glo. ibidem.

11 ¶ In q̃ loco dz fieri electio.&.q̃ po
test fieri i q̃cunq; loco honesto: maxi
me fm ꝓsuetudinē. vt in.c. cauſis eo
dē: dūmō nō ſit locꝰ clādeſtinꝰ q; ele
ctiones q̃ fiūt in cameris p occultā cō
uēticula reprobant. lxxix. di. c. ii. ꝛ. c. ſi
tranſitus. ꝓpterea electiones epoꝝ ſo
lent fieri in eccliis. c. q̃ ſicut. e. ti.

12 ¶ Vtrum in loco interdicto facta va
leat. &. ꝑma. in. c. i. de poſtul. ꝓla. q̃ dz
archi. in. c. in. noie xxiii. di. ' teneat qđ
nō valet. tñ Aug. uercel. ꝛ Jo. an. et
cōiter doc. poſt eū tenent q̃ valet ꝛ' po
ſtulatio ꝛ electio: q; ſit qdā ꝓiect⁹: ꝛ p
bat̃ p ter. d. c. i. Fallit hoc in electiōe
pape. vt i. c. vbi periculū ꝺ ele. li. vi. e. ti.

13 ¶ Qui ſunt vocandi ad electionē. &.
q̃ oēs q̃ ſunt pītes ad qs ptinet elige
re ꝛ etiā abītes ſunt vocandi fm q̃
ꝓſuetudo ſe habet. c. corā. e. ti. q; dz ꝺ
iure abītes ſint vocādi. ut in. c. q; pro
pter. e. ti. tñ ꝓſuetudo. pōt introduce
re ut non vocentur: ꝛ valeat electio. ut
no. pa. i. d. c. corā. ꝛ in. c. cumana e. ti.

14 ¶ Quō ſunt vocādi. &. q̃ uel verbo
uel ſcripto uel ꝓſueto ſigno campane
ꝛ hmōi fm conſuetudinem.

15 ¶ Vtrū poſſit ſtatui terminus minor
trū mēſiū in q̃ ſi non ꝓueniāt licite ꝓ
cedat̃ ad electionē. &. fm Hoſti. q̃ ſi
due partes pītes ſūt ꝛ cā coartatiōis
aſſigneť: ſic pōt. q; tūc pōt abīs ſal
tez vn̄ de collegio cōmittere vices ſu
as. c. q; ꝓpter. e. ti. Si uero due ptes
abītes ſint uel non ſit cā coartationis
ſic nō pōt ſed dz expectari uſq; circa
fmē trū mēſium. Et ſic intellige doc.
ꝛ ꝓcor. i. c. cū inter vniuerſas. ꝛ. c. cuz
nobis. eo. ti.

16 ¶ Vtrū pulſata cāpana ſi minor ps
ſit q̃ ꝓuenit poſſit fieri electio. &. pa. in
c. In cauſis. eo. ti. q̃ in negociis q̃ pīt
expediri per pītes qđ eſt regulare. iuꝛ
no. p. glo. in. c. ii. de teſt. lib. vi. ſufficit
vocatio p ſonū cāpane: dūmō talis ſit
cāpana q̃ ipſi⁹ ſon⁹ poſſit peuenire ad
intelligentiā exiſtentiū in loco. Sed i
negociis in qbus abītes ſunt vocādi
nō ſufficit vocatio p ſonū cāpane. ſed
abītes debēt vocari p nūciuz uel p lit
teras. vt in d. c. cū inter. ꝛ. c. q; ꝓpter
eo. ti. ꝛ ita videť ſentire Jnno. in. d. c.
in cauſis. ꝛ in. c. ii. de. no. ope. nū. Sed
q; bar. i. l. oēs ppli. ff. de iuſti. ꝛ in. tenet
q̃ quantūcūq; pulſeť cāpana: niſi cō
uentāt due partes vniuerſitaſ ſaltē nō
valet q̃ fit p. l. noiationem. C. de decu.
ꝛ in. l. nulli. ff. q̃ cuius. vni. ꝛ. l. ſi. C. de
pre. decuri. ꝛ ſic cōiter trāſeūt legiſte
Tu tñ dicas q̃ opi. legiſtarū eſt vera:
qñ cāpana pulſať ab eo q; nō dz pote
ſtatem: puta p aliquē de vniuerſitate:
q; minor pars de duobus vniuerſitaſ
nō dz auctoritatē ꝓuocādi vniuerſita
tem: vel qñ pulſando nō intelligiť pro
vocatiōe ad tale qđ pagēdū. ſed indif
ferēter pulſať. ſecꝰ qñ pulſať p eū ad
quē ptinet aduocare: ꝛ tali mō q̃ oēs
ſciūt ſe vocatos. Et ſic intellige ꝛ limi
ta. l. noiationē. ꝛ p̄dicta z. l. nulli. l. aūt
ſi. p̄dicta nihil ad ꝓpoſitū: q; dicit q̃
decretū nō dz ex tabella recitari. Jn
telligo ibi tabella. i. tabellionē: q; iſtō
nō eſt delegabile: ꝛ ſic nō facit ad pro
poſitū. dz bar. exponat tabella p inſtru
mēto pulſatili. ſed nō. bñ. ꝛ ſic tene q̃
valet qñ ſunt pītes ꝛ qñ pulſať p euz
q̃ pōt vocare. ꝛ tali mō q̃ intelligāt ſe
vocatos. ꝛ ſic ꝓcorda dicta canoniſta
rū. in. d. c. ii. ꝛ in. c. i. ꝺ ma. ꝛ obe ꝛ in
d. c. i cauſis. Si tñ ꝓſuetudo eēt ut ni
hil fieret niſi ſint due ptes: illā ſerua.
de hoc vide. ꝯ ſtatutū. §. xii. ꝛ. xiij. '

17 ¶ Quid ſi aliqs ſit i ciuitate uel mo
naſterio infirmus. &. dz ll Do. q̃ ſcruta
tores debēt ire ad eū ꝛ ingrere votuz
eius ſicut vota pītiū: q; pīs eſt q̃ in
oribus cā. C. ꝺ ꝓcu. l. i. uēcta. l. v. nec erit

necesse ipsus in collatione: aut alias q̃ sequunt requirere: sed sufficit pfess in scrutinio habit⁹. ꝛ pcor. inno. Posset etiã tal⁹ pcurator ꝓstituere vnum de collegio cum iusto impedimento detineatur. vt. s. dictũ est

18 Utrũ vno elector ꝓtẽpto nec vocato sit irritãda electio. ℟. q̃ sic si ipse vult. pot̃ et̃ ratã hꝫ si vult. c. sicut. e. n.

19 Utrũ elector possit renunciare vocati sue. ℟. q̃ sic. q̃ quilibet pot renũciare iuri suo. C. de pac. l. si. qs in ꝓscribẽdo. Si tñ accedat admittẽdus est in oibus que circa ipsam electionẽ facienda restãt. c. ecclia vra codẽ. l. ℟.

20 Quis dz eligi. ℟. q̃ melior: nõ simpliciter. sz q̃ melior erit tali ꝓlationi. vñ Hiero. viii. q. i. licet q̃ ꝓstantior est ex oi pp̃o. q̃ doctior: q̃ factior qui ẽt in oi virtute eminẽtior ille eligat. lxiii. di. c. metropolitano dr. optim⁹. dz eligi. intelige fm iudiciũ ꝓscie eligentis

21 Utrum peccet mortal̃r q̃ non eligit meliorẽ illi ꝓlationi fm iudicium sue ꝓscie. ℟. Hen. de San. in. iii. quol̃. q. xxxii. dicit q̃ si duo bona ꝓponãtur vni. si cetera sunt paria puta eq̃ ꝓcepta: eq̃ facilia: ꝛ hmõi tenet̃ sub pcto mortali eligere meli⁹ bonũ. rõ qz eligẽdo min⁹ bonũ ꝓtẽnit bonũ vbi hz rõnẽ pfecti. s. matus. ꝛ sic pfert̃ in sua electione defectũ boni ipsi bono: ex q̃ duo sequũtur absurda. Primus q̃ statuit sibi in bono illo minori finẽ boni: in eo q̃ excludit mai⁹ seu q̃ amplius est in maiori: ꝫ q̃ dicit glo. sup illud. ad phil̃: Non q̃ iam acceperim aut pfect⁹ sz. Hẽo inqt fidelium: ꝛ si multũ ꝓfecerit dicat sufficit mihi. qui enim hoc dicit erijt de via ante finem. Secundũ absurdũ est q̃ ꝓtẽnẽdo illud bonũ q̃ est ampli⁹ in maiori bono: cũ nõ sit in eo nisi rõ boni: contẽnit in eo bonũ qz bonũ: quare cuz rõ bonũ ꝓtẽni nõ possit nisi ꝓtẽnẽdo primũ ꝛ sũmũ bonũ: qz oẽ bonũ est aliq̃ rõ primi boni: ergo eligẽdo min⁹ bonũ contẽnit primũ bonũ nõ solũ indirecte: sicut q̃libet ali⁹ pcor q̃ vellet si esset possibile sũmũ bonũ: ꝛ etiã illud delectabile. Et ꝓpterea ne delectatione amittat cõtẽnit sũmuz bonuz. Ille vero nõ sic: sed absolute nõ vult sibi illõ bonũ adeẽ: ꝛ ita neq̃ bonũ sũpl̃r q̃ bonũ: sz qz hoc: ꝛ sic simpliciter ꝓtẽnit absolute bonũ simpliciter nolẽs in bono ꝓficere qõ est a bono deficere fm Ber. ꝛ fm gl. ad phil̃. iij. Ad ea vero q̃ sunt ꝓiora etiẽdẽs dicit ad futura merita a q̃b⁹ si cessarẽt pderet ꝛ ꝓterita. Secus si ex carnali affectõe: qz talis affectio mutat rõnez ꝓptus: qm̃ iste q̃ ꝓfert min⁹ bonũ sine affectõe: nõ ꝓtẽnit nisi bonuz qz bonũ: qõ non vult ꝛ ita directe ꝛ ex malitia. Ille vero q̃ ex affectõe ꝓfert nõ ꝓtẽnit bonuz qz bonũ: qz bñ vellet hꝫ mai⁹ bonũ: tñ pp affectõez ꝓfert min⁹ bonũ ꝛ ꝓtẽnit indirecte mai⁹ bonũ. ꝛ sic fm exigentiã illi⁹ affectõis ꝛ libidinis in ea poterit eẽ ꝓptus venialis. hec ille. Ex hoc ergo colligẽ q̃ q̃ eq̃ facil̃r pot̃ eligere meliorẽ ad illã ꝓlationẽ seu offm̃: si solũmõ: ió nõ eligit meliorẽ qz nõ vult q̃ peccat mortal̃r i quacũq̃ electõe. Si vero ió ñ eligit meliorẽ ꝫ iudiciũ sue ꝓscie ex aliqua affectõe: puta qz ẽ sibi inimicus ille melior: vel qz min⁹ idoneus est sibi benivol⁹ ꝛ hmõi: tunc distinguendũ ẽ an electio sit ꝺ maiori dignitate: puta papatu: epatu. ꝛ idez de oibus curã aiar̃ hñtibus: ꝛ sic peccat mortal̃r. ar. c nihil. de elec. Si vero sit de aliis electõibus erit pctũ veniale: dummõ sit dign⁹ hoc est nõ habeat aliquod canonicũ impedimẽtũ. his videt ꝓcor dare. vi. quol̃. q. vi. ꝫ obscure: qz ibi dicẽ oportet addere q̃ dicit de acce

ptione pſonaꝝ . nec ob.qđ dr̃ in.c.cū olim.c.cū dilecti.ꝛ.c.cū inter canonicos.ꝛ ibi glo.e.ti. q̄ ſufficit ſit dignus q̄.ſ.Tho.vbi.ſ.q̄ ſta itelligunt q̄ ad'ſoꝝ prentioſū in q̄ nō reprobatur electio dūmō ſit digꝰ. Si aut̄ eligit indignū in eccliaſticis: ſic eſt mortale In tpalibꝰ vo nō credo mortale niſi in maioribꝰ dignitatibꝰ: puta dūo: in aliis aūt officiis nō: niſi ſit talis q̄ eligitur q̄ ex eius electōe ſit ſecutuꝝ aliqđ notabile dāmuꝫ in illis qbꝰ hꝫ exercere tale officiū: ut q̄ tabellio q̄ neſcit dictare inſtrā: uel iudex qui neſcit dare ſententiam ꝛ huiſmodi.

22 Celꝝ eligēs incognitū ſaluēt conſcientiam.ſ.ꝑda.in.c.bone memorie el.i.de poſtu.ꝓla.q̄ nō.p tex.ibidē q̄ vult ut plenā habeant notitiā. Limito hoc uel per ſe uel p̄ eos cū qbꝰ ꝙuerſatus eſt.c.ſcriptum eſt eodem.

23 Que ſunt canonica ipedimēta.ſ. reducūtur ad.viij. Primū ſi ē malus ꝛ male vite. vñ Dionyſ.in epla ad demophilū monachum . Qui nō eſt gr̃e illuminatꝰ nō eſt iſte ſacerdos: ſꝫ inimicꝰ doloſus: deluſor: ſui ipſiꝰ ꝛ lupus ō dñicuꝫ populū pelle onina armatus.hec ille. Et ex hoc dicit Tho. vbi.ſ.q̄ ex̄ns in pcō mortali eſt indignus ad ꝓlaturā eccleſiaſticā ꝛ offiū ſpirituale ereq̄ndū. Scōm ſi eſt excōicatꝰ maiori excōicatōe.c.cōſtituit. el.i.de ap. Tertiū ſi eſt excōicatus mīnori excōicatiōe.c.ſi de cle.excō. mīni. Quartū ſi eſt ſuſpēſus uel interdictus: aut interdictū nō ſeruauit. c.i.de poſtu.ꝓla.c.cū dilectus.ō ꝙſue. Quintū ſi nō eſt legitime natꝰ etatꝭ debite ꝛ litterature ꝙueniēs.ut in.c. cū in cūctis.e.ti.uel hꝫ aliqō de aliis ipedimētis circa ordinandū.de qbus vide.j.ordo.iij. Sextū ſi ſemel ꝓpter vitiū ꝓſone fuit reprobatus.c.ſup eo.eo.ti. Secus ſi caſſata fuit electio ꝓpter vitioſum proceſſū. c. inotuit.e.ti. Septimū ſi eſt ep̄s q̄ nō pōt eligi ad aliā dignitatē: ſꝫ dꝫ poſtulari.c.ſi. ꝭ de poſt.pl. Octauo i aliq̄ religione nō pōt eligi exp̄ſſe nō ꝓfeſſus in ca. nullus.e.ti.li.vi.ꝛ cle.cū rōni.eo.ti.in ep̄m tū pōt eligi nouit. d.c.nullus.

24 Celꝝ electio ō tali hñte aliqō pre dictoꝝ ipedimētoꝝ ſit nulla ipſo iure ſ.q̄ ſic exceptō i hñte ꝓmū ipedimētū ꝛ tertiū q̄ eſt caſſāda.ut pꝫ i.d.c.ſi. de cle.ex.mi.ꝛ electores ſūt ꝓnati ipſa vice electiōe ꝛ ſuſpēſi triēnio ab eccliaſtici officij ſpō ſcō.ut i.d.c.cū.i cūctꝭ

25 Quō dꝫ fieri electio.ſ.q̄ tres ſūt formie a iure nob̄ tradite. vt in.d.c.q̄ ꝓpter.e.ti.ꝛ iō electio q̄ nō fit ſm vnā ipſaꝝ eſt nulla ipſo iure.vt ibidem.

Prima dī forma ſcrutinij i q̄ requīrūt'iſta de neceſſitate: aliter eēt nulla electio. Primū q̄ oēs q̄ debent eſſe ꝛ volūt ꝙgregēt̄ p̄ntialiter ſimul Scōm q̄ ab ipſis aſſumantur tres de collegio: ꝛ deputēt̄ ad ſuāda vota oium ō collegio: ꝛ non ſint nec plures nec pauciores ſꝫ cōes opi. Poſſet tū teneri opi. Elicē. ꝛ Tācre. in.d.c. q̄ ꝓpter.q̄ in collegio eſſent pauci q̄ ſufficerēt duo: ꝛ q̄ nō cēnt niſi duo ſufficeret eu' vocaſſe tſtib' ſꝫ ino. ꝛ placet Pan in.d.c.q̄ ꝓpter. tenēt etiaꝫ aliq̄ q̄ ſi p̄dicti tres non eſſent de collegio eligentū non eſſet inualida electio: ſed cōis opi. tenet q̄ oportet ſint de collegio: alr̄ ſit nulla: ꝛ cōuenit magis l̄r̃e. Certū q̄ iſti tres exḡāt vota ſingulorꝝ in ſecreto. ſ. ab aliis ō collegio: q̄ bū poſſent eſſe alii teſtes q̄ nō ſūt de collegio dūmō non ſint tales q̄ poſſent timorē incurrere eligenub': q̄ tūc poſſēt refutari ſicut ꝛ ſcrutatores ſi tales eēnt vel aliqs ipſoꝝ: ꝛ eēt iuſta cā appellādi ſm Pan.in.d.c. q̄ ꝓpter.

¶ Quartū q̄ ista ingsitio fiat sigillatz ñ bini vl trini sūt vocādi. ¶ Quintū q̄ vota oium exgrant: qz si vn⁹ cō téneret nō valeret. ¶ Sextū q̄ scribant vel p seipsos vel p tabellionez vota oium. ¶ Septimū q̄ mox postq̄ fuerint in scriptis redacta vota oium publicēt i cōl. ubi dicit gl. mox. s. i ꝓnēti nullo actu ꝛrio itermisso post vota scrutata ⁊ scripta ⁊ vno ꝓtextu. ¶ Octauū q̄ facta publicatiōe fiat collatio nūeri ad numez meriti ⁊ zeli ad meritum ⁊ zelū. ¶ Nonū q̄ facta collatiōe fiat electio p vnū de capīo noie capli: ⁊ p verba singularis numeri. vt in. c. sicut. e. ti. li. vi. dicat sic. Ego. M. nomine meo ⁊ oiuz vestrū q mecū in ipsuz cō sensistis eligo. M. in ep̄m ⁊c. vel si ipe eligēs nō ꝓsensit dicat noīe oium vīz q in ipsum ⁊c. ¶ Decimuz q̄ electio fiat de eo in quez maior ⁊ sanior pars totⁱ capli ꝓsensit. ⁊ sanior pars p̄sumit sp maior pars. c. dudū. e. ti. ⁊ in. c. eccliā vīa. eo. ti. dī. vbi maior est numerus: zelus maior presumit. ¶ Undecimus q̄ dicta electio solemniter ⁊ publice denūcietur. ¶ Duodecimⁿ q̄ seruet oiuz p̄dictoꝝ successiue sicut enumerauī. Alr si ꝓposteretur nihil valet. Addūt alīq multa alia q̄ dicunt fore de substātia hui⁹ forme: sed cōiter nō tenet nisi de supradic⁹. Ex quib⁹ p̄z q̄ difficilis est ista forma in q̄ multi ēt docti deficiūt ignorātes practicā. vt dicit glo. in. c. cū expediat lib. vi. e. ti. Dico etiā q̄ est piculosa religiosis: ⁊ illis q vinūt sil: qz cū intelligūt aliq̄s non dedisse voces mō q̄ voluissent ꝓcipiunt alīq passiones: ⁊ sepissime eligētes aliq̄ humano respectu nō eligūt ꝑm iudiciū ꝓscie. Alī tex. in. c. vbi piculū in §. cetez. de elec. li. vi. dicit cū arbitriuz vel inordinat⁹ captiuat affectus vel ad certū aliqd obligatiōis cuiuscz necessitas adiect cessat electio cum libertas adimit eligēdi. hec ibi. Et ꝓpterea est alia forma securioꝝ ⁊ expeditioꝝ que sequitur.

¶ Secūda forma dī forma cōpromissi 27 vt. d. c. quia ꝓpter. s. cōmittēdo aliquibus viris idoneis ptātē eligēdi. Ista āt cōmissio siue istud cōpromissū pōt fieri dupl̄r. ¶ Primo limitate. s. vt compromissarij teneātur eligere illū i quez maioꝝ pars totius capli scrutatiz votis oium de capīo sigillatim ⁊ secrete ab ipsis ꝓsenserit. ⁊ ista est forma de qua i c. cū dilecti. e. ti. ⁊ in. c. cū expediat. eo. ti. li. vi. ⁊ ista est melioꝝ oīb⁹ formis: qz electoꝝes nō abdicāt a se potestatē nominatōis. Et ad istā formā nō regritur de necessitate nisi ꝓmo q̄ cōpromittētes sint sil ꝓgregati: ⁊ oēs q debēt ⁊ volūt interesse. ¶ Secūdū q̄ cōpromittāt in vnū vel duos tres: aut quot volūt siue sint de collegio vel non dūmō sint elicti nō laici. c. ꝓuingit ē arbi. ¶ Tertiū q̄ cōpromissariⁿ vel cōpromissarij scrutēt vota singulorz secrete ⁊ sigillatim. ¶ Quartū q̄ eligat illum in quē maior pars totⁱ capli consensit dicēdo. Ego. M. cōpromissariⁿ de cō sensu ⁊ volūtate cōpromissariorz meorū si ꝑz alios virtute cōpromissi nos facti eligo in ep̄m. M. in quem maior pars totⁱ capli ꝓsensit. Et si in prima scrutatione nō ꝓsensit maioꝝ pars totius capli replicare dz tam in ista quaz in ꝓma forma scrutinij donec consentiāt in aliquē. c. cū terra. e. Et si dubitaret aliqs de fraude cōpromissarij possent eligētes qlibet ipsoꝝ sigillatim facere fieri tres vel duas cedulas in quarū q̄libet esset scriptū nomē alicuius q̄ est in opinione eligēdi: ⁊ ipsis acceptis a cōpromissario ponat vnā de p̄dictis cedulis in qua sit scriptū nomen illius quē vult noīare in aliq̄ scatula q̄ sit co-

rā cōpromissario qbus a q̄libet fic positis tūc cōpromissarius coz̄ oibus extrahat oēs dictas cedulas ⁊ postea eligat illū in quē maior ps totius capituli cōsensit: ⁊ sic compromissarius nō poterit scire qs dedit vocē isti vel illi nec fraudē facere. Et ad seruandā istā formā sicut ⁊ p̄mū sufficit q̄ maior ps toti⁹ capituli cōsentiat ꝑm lapi quē seq̄t Be. in. d. c. cū expediat. qz nulli fit p̄iudiciū cū q̄libet noiet quē vult. fit scdo cōpromissuz simplr. s. ut cōpromissarij eligāt quē volūt ⁊ isto modo nō pōt fieri nisi oēs ꝓsentiāt: alias vno ꝑdicēte nō valeret. q̄ si oēs ꝓsentiūt nō requirit nisi ut eligāt sic. Ego. N. cōpromissari⁹ de ꝓsensu cōpromissariorz meorz virtute cōpromissi in nos facta eligo in ep̄m. N. ⁊ si predicti non elegerit vel maior pars ipsorz elegerit indignū sciēter electio devolvitur ad capitulum qđ in eos compromisit.

28 ¶ Tertia forma dr̄ forma cōis ispirationis: ad istā formā requirr̄ p̄mo q̄ oēs ꝓuenīāt in vnā psonā: qz si vnus non ꝓueniret nō esset p ispirationem. ii. q̄ fuerit facta sine vitio simonie vel alicuius tractatus spālis i quo noiet certa psona: sz tractatus generalis p bono ꝑlato i genere bñ ꝓcedit ꝑm Jo. an. sz nō spālis: qz sic eēt psuasio nō ispiratio.

29 ¶ Ultz supradicte forme sint ꝑuande i oi electione. ꝛ. Pa. in d. c. q̄ ꝓpter q̄ nō: sz solū bñt locū in electionibus epoz ⁊ alioz ꝑlatoz ecclīaz collegiataz q̄ bñt generalez iurisdictionē. qđ ꝑz p. c. ne ꝓ defectu ea. vbi ꝑlatos appellat cathedraliū ⁊ regulariū ecclīaz i electōib⁹ aūt, alioz bñficiatoz a supradictis sufficiunt singulares cōsensus illoz đ capl'o dūmō ꝑsentī i capl'o nec est necesse ꝑuare aliquā istaz: sz elect⁹ simplr a maiori pte ⁊ saniori habebit ius. ut i glo. c. si cui. eo. li. vi.

¶ Utz elect⁹ teneat ꝓsentīr. ꝛ. ge. i. c. 30 si electio. eo. li. vi. refert Archi. dicentē q̄ sic alias peccat mortaliter. si putat se dignū ad ꝑlaturaz ⁊ illā sibi oblataz nō acceptat. viii. q. i. i scripturis. quod credit vez Jo. an. q̄ nō ē eque idoneus ꝑ quez illi ecclie possit cōsuli. ego vo dico cū Rica. i. iii. quol. q. xxi. q̄ i trib⁹ casibus tenetur cōsentire sub pena mortalis peccati. ¶ Primo q̄n a superiore p obiaz cogeretur. de renū. c. nisi cū pdē. ¶ Scdo q̄n ꝑm iudicium siue ꝓscie vī sibi verisilr q̄ nō ē q̄ velit ⁊ possit salutez aiaz procurare quā ipse posset: ⁊ ex hoc videt ꝓbabiliter ecclie iminere notabile dispēdiū ⁊ piculū nisi assentiat. d. c. i scripturis ⁊. c. olim eadē cā. ii. q. Fallit hoc i religioso q̄ si cōsentiret electōi de se facte extra suum mōasterīū sine licētia sui superioris petita ⁊ obtēta ipo iure electio eēt nulla: quā licētiā solus ꝑlatus sine ꝓsensu capituli sui pōt dar. c. si religiosus ꝺ elec. li. vi. Silr fallit i ꝑdicatorib⁹ minorib⁹ ⁊ alijs mēdicātib⁹ q̄ etiā de licentia suorū ꝑlatorū electioni postulationi promissioni seu vocationi extra administrationē sui ordis i discordia celebrate cōsentīr ñ possūt aliter ēt irritū ⁊ inane. c. quorūdā. c. li. vi. ¶ Tertio peccat mortaliter q̄n ꝑ viā illicitā refugit puta abscidendo se: nisi ex spāli istictu spūs sācti. Si āt nō cogitur ꝑ obiam: nec imminet ꝓbabile periculū ecclie si refugit ꝓpter pigritiam per viā licitā peccat venialiter. Si vero per humilitatem reputans se idignum sic meretur.

31 ¶ Infra quod tēp̄s tenetur ꝓsentire electus. ꝛ. j. mēsez a die pūtatōis electionis. aliter est nulla ipso iure: nisi superioris regratur assensus. c. ꝫ sit ꝺ elec. li. vi. Quid si electio tenuit ꝺ iur̄ naturali puta q̄z iteruenit ꝓsensus eligēnū: ꝫ ñ tenuit de iure, q̄z obmissa fuerūt

m

substantialia iuris.&. fm Inno. quē se quitt cōiter doc.in.c.qō sicut ō elec. q electus si est confirmatus est verus prelatus ⁊ non tenetur resignare.

¶ Elemosina fm sanctū Bona.in.iiij.di.xv. pte scōa articulo.1.q.iiij.accipitur cōissime fm q cōprehēdit omne opus misericordie ipensum sine prio sine sibi: iuxta illud eccliastici.xxx misserere aie tue.cōiter fm q iportat omne pietatis opus ipēsum primo corporale sine spūale. pprie vo fm q iportat opus pietatis ipensum primo ad relevāndā idigentiā corporalem. ⁊ dicit ab eleo qō est verbū grecū qō idē est q misereor cuius iperatiuꝰ est eleyson. i. miserere a quo eleos. i. misericordia. ⁊ iō dꝫ dici eleymosina ñ elea vl elia.

1 ¶ Vtrū elemosyna cadat sub precepto &. fm Rica.in.iiij.di. xv.ar.ii.q.ij. q sic sub precepto legis nature. prime Jo.iij.qui habuerit substantiam huius mūdi ⁊ viderit fratrē suū necessitatem hre: ⁊ clauserit viscera sua ab eo qūo charitas dei manet i eo. ⁊ legis diuine Bath.xxv. Esuriui ⁊ ñ dedistis mihi manducare ⁊ legis canonice.lxxxvi. di. nō satis. ⁊. vij.q.i.omnis. sed qr precepti ē affirmatiuus nō obligat nisi p loco ⁊ tpe. Et ideo cōsideranda est facultas hntis ⁊ inopia indigētis. Si. n. homo hꝫ aliqd qō nō sit necessarium sustentationi siue nature: nec illoꝝ qui bus tenet̄ prudere: sicut sunt vxor filii serui. ancille. pī ⁊ huiusmodi. ⁊ sit tāta necessitas q imineāt signa pbabilia extreme necessitatis i paupere tunc tenet̄ de pcepto. Si vero hꝫ aliqd sup fluum ñ solū sustētatiōi natuī: sed etiā pueniētie sui status tenet̄ de illo facere elemosynā etiā si nō inuenirentur tales qui essent necessitate prestita. Et si plures occurrerēt quibus oibus ñ posset subuenire tenet̄ ceteris paribꝰ illi q magis idiget. Si vo nō hꝫ vltra cōuenientiā sui status nec ē q sit in extrema necessitate non tenetur de precepto. pcor. Tho. xxij. q. xxxij.

2 ¶ Quis dꝫ pponi i elemosyna. &. q ipsemet deinde sui. deide non. demū boni. deide extranei de quo vide ter. pulchrā i. c. ñ sat̄. lxxxvi. di. ⁊ ter. cū gl. i. c. gescam. xlii. di. q qdē iura intellige ceteris pibꝰ vt dictū ē. qr posset esse extraneus in tam arta necessitate q ō bet pponi noto ⁊ cōiuncto q nō ē i tali ſꝫ pī malꝰ dꝫ pponi cuicūq bono i eq̄ li necessitate ppter preceptum dei.

3 ¶ Vtr deputatus executor ad distribuendū certa bona pauperibus possit distribuere inter suos cōsanguineos. &. Pa. i. c. i. de coha. cle. ⁊ mulie. q sic. nā clericus pōt in pauperes consanguineos de rebus ecclie dare q est distributor. vt i. d. c. i. ⁊. xvi. q. i. c. fi. sic ⁊ p latus. ar. i. l. si mandauero. §. si tibi cētum. ff. mandati. Sibi autem non potest distribuere. vt in. d. §. si tibi centum.

4 ¶ Vtr ei q pōt laborare sit dāda elemosyna. &. q nō. ar. §. i. lxxxij. di. ij. c. eps. q verū intellige quādo per labo rem sibi potest̄ puidere: ⁊ sic limita. l. vnicā. C. ō mēdi. vali. de quo. s. colon⁹

5 ¶ Vtrū sit danda peccatoribus. &. q sic. vt in. d. c. gescamus. ⁊. i. q. ij. q̄ pio nisi qñ ppter securitatem cibi negligeret iustitiam. quia tunc subtrahendus est. v. q. v. non omnis.

6 ¶ Quis pōt facere elemosynas. &. q glibet qui pōt donare. de quibus dictū est. s. donatio ꝓmo. ⁊ etiā q aliqd non pñt donare sicut monaci filii ⁊ huiusmodi q sunt in potestate alterius ut serui. q in quatuor casibus possunt facere elemosynas ꝓmus: existenti in magna necessitate pñt facere elemosynas

qñ nō est tēp⁹ ut possint habere recur
sū ad superiorē.ut no. ℙa i.c.si quis
de furtis ꝛ no.glo.in.c.nō dicatis.xij.
q.i. ¶ Secūdus qñ ꝓdicti de licentia
suoꝝ supioꝝ pegrinant̄ uel sunt i scho
lis qz pñt facere elemosynas quas alij
hōeste peregrini ꝛ scholares cōiter fa
ciūt.ar.l.vl.C.ad macedo.ꝛ.l. si lōgi⁹
ff.de iudi.ꝛ.l.ij.ff.de.iur̄. omniū iudi.
ꝛ.c.ꝓterea de officio dele.Facit glo.in
cle.ij.§.pe.de vita ꝛ ho.cle. ¶ Certi⁹
qñ videt aliquē in extrema necessita
te etiā ꝺ superioꝝ ꝓhibitionez pñt ei
elemosynā dare.qz tūc oia sūt cōia in
re diuino.imo tenentur fm ℝica. vbi
s̄.q.vi.ꝛ gl.xij.q.i.in.c.non dicatis.
¶ Quartus pñt de volūtate exꝓssa uł
ꝓsūpta ut puta qz habent administra
tionem a suis superioribus cōmissaz.
ar.ff.de dona.l.filiusfamilias.§.i.
7 ¶ Quid de uxore nunqd pōt.ſ.q; si
hz bona parafrenalia nulli dubiū ēq
pōt qz sua sunt.de quibus dic: ut.j.pa
rafrenalia.Si ho nihil hz p:eter vo
tē non pōt facere elemosynā. xxxiij.q.
v.q; vō.nisi. in.viij. casibus. primus:
secūdus:tertius:ꝛ quartus: sunt de q
bus.s̄.in ꝓcedenti dixi.q; filij possunt
¶ Quintus si ꝓsuetudo loci ita hz q;
uxores de pane ꝛ vino ꝛ huiusmōi fa
ciāt elemosynas qz ꝓsuetudo dat iuris
dictionē.ꝛ lz uiri aliquando ꝓhibeāt
debet sibi formare ꝓscientiam hz ro
do.ꝛ Jac.de lau.in summa q; ideo fa
ciunt ne nimis dent sed temperate.
¶ Sextus quādo uxoꝛ male gerit negō
cium uiri: puta quia videt virum cru
delem ꝛ sceleratum.ꝛ ut deus suspen
dat iram uel eiz illuminet dat mode
ratas elemosynas occulte.fm Rodo.
Nam propter elemosynas deus suspē
dit flagella.ut.xvi.q.i.reuertimini.ꝛ ió
bene facit mulier dando elemosynas
occulte sine scandalo viri ut de⁹ eum
adiuuet.Facit.l.soluendo.ff.de nego.
ge.cum si.ꝛ melius exemplum abigail
primi Re. xxv.q̄ liberauit uiꝝ a mor
te propter panes datos dauid contra
voluntatem viri sui. ¶ Septimus si
uir assignauit sibi certum quid pro vi
ctu ꝛ ipsa abstinet ut inde elemosynaz
faciat quia inum videtur. ¶ Octauus
si mulier est lucrosa.puta quia exhibi
ta gubernatione domus ꝛ familie lu
cratur ex operibus suis'. nec intelligo
deducendas expensas victus quia vir
tenetur eam alimentare propter do
tez.ut dictum est.s̄.Dos ꝛ etiam pro
pter obsequia ab uxore exhibita.ꝺ hoc
tamen vide.j.Uxor.§.ij.ꝛ q; possit de
lucro facere elemosynaz tenet sanct⁹.
Tho.ꝛ ℝica.in.iiij.di.xv.ꝛ 'cōiter sū
miste sequūt hoc cū theologis ut Ja.
de.lau.in sūma. Distingue tamē sic q;
aut lucrum est necessarium sustentatio
ni sue ꝛ uiri: ꝛ sic non potest facere ele
mosynā: quia magis tenet sibi ꝛ viro
q̄z alteri. Si vero lucrum superhabū
dat sic potest ꝛ idem dic de parafrena
libus.vide.j.Uxor.§.ij.
8 ¶ De quib⁹ debet uel potest fieri ele
mosyna.ſ.ut colligitur ex canonistis,
i.q.i in c.non est putanda.ꝛ. xiiij.q.v.
ꝛ per theologos in.iiij.di.xv.q; potest
fieri de omni re que est ꝓpꝛia ipsius
dantis ꝛ que nō est obligata restitutio
ni alcui certe persone siue licite sit ac
quisita siue turpiter. Quando autem
sit restitutioni obligata. vide.j. Resti
tutio.ꝛ usura ꝛ in multis aliis ti. Limi
ta etiam in rebus ꝓpꝛijs fm ℝica.
vbi.s̄.q.v.dummodo non sint neces
saria ad sustētationē nature sue ꝛ suoꝝ
qz ordine caritatis magis dz se diligere
q̄z alū: nisi eēt talis ꝓsona ꝺ cui⁹ morte
imineret notabile nocumētum reipubli
ce.ꝛ ꝓfectui aiaꝝ: qz tūc esz ꝓfectiōis
nō necessitatis de tali dare elemosynā

9 ¶ Quot sunt genera elemosinaꝝ.ꝛc. tria.ut dr̃ in.c.tria.xlv.di. ¶ Primũ corpale.ꝛ hoc ꝓsistit in opib⁹ nificor die corpal' q̃ sũt pascer̃ eſaricẽ potare hũcẽ. vestir̃ nudũ.hospitẽ recolligerꝛ ĩfirmũ visitare redimerꝛ captiuũ.mor tuũ sepelire.vñ versus visito.poto.ci/ bo.redimo.tego.colligo.ꝓdo. ¶ Se cũdũ.ꝛ tertiũ gen⁹ ẽ spũale.ſ. remitte re iniuriã: ꝛ corrigere delinquẽtẽ.ut i d.c.tria ¶ Addũtur alia quinqꝫ.ſ. ꝓsule re dubitãtẽ.ꝓsolari tristem.supportare onerosũ docere ignorãtes orare pro obus de quibus.ĵ. ¶ Misericordia.§. i. Et que sint digniores. vide Ri. vbi s.q.iiij.ꝛ.ĵ. Satisfactio.§.ix.

10 ¶ Aduerte q̃ dare elemosynã intẽ/ tione subleuandi necessitatẽ ꝓximi est opus misericordie:sed dare itentione recõpẽsãdi ꝑ debito diuie offẽse.sic est opus iusticie.ꝛ sic est satisfactoria pro/ prie. ꝛpertinet ad meritũ dimissionis pene.sed primo nó pertinet ad meri tum vite ꝑm Jaco.de lau. in summa.

11 ¶ Item pauperibus ꝓperat aliq̃ actio ꝯ diuites ut eis subueniãt.ꝛ. ¶ Da.in.c.si qs de fur.q̃ nó.sed bñ possũt iplorar̃ offiñ iudicis seu superioris ut eos co/ gat.ꝛ eccl̃a pot eos cogere.ut no.gl. i.c.sicut hi.xlvij.di.ꝛ ar.i.c.nullus lai/ cus.de in.patro.qđ limita vel q̃ sũt in tali necessitateꝛ diuites in tali habũ dantia q̃ tenentur eis facere elemo/ synam de precepto alias non.

12 ¶ Vtrum quis possit furari ut faciat elemosynã.ꝛ.q̃ nó.qr non sunt facie/ da mala ut veniãt bõa. xlvij.q.v. forte.

¶ Emancipatio est re laratio pũie potestaſ corã iudi ce ꝓpetente voluntate pũis ꝛ voluntate fi lij' ꝯcurrente.ꝛ in vtriusq̃ pñtia.dicta ex eo q̃ ex̃ manũ.i.ptãtẽ pũis ponitur filius elicit hoc ex.l.non uuda.C. de eman.li.ꝛ quod ibi no.ꝛ institu. quib⁹ modis ius pa.po.sol.§. preterea.

¶ Quis potest emancipari.ꝛ. infans 1 ve speciali licentia' principis.

¶ Vtr̃ teneaꝛ pr̃ emãcipare filiũ.ꝛ. 2 nó regulariſ qr̃ pũia ptãs inextimabi lis ẽ ff.ō le.i.l.filiusfami.§.ut qs here dẽ. Sicr̃ nec filius pot ꝓpelli ut eman cipet a pre. Limita nisi ex cã.ꝑm bar. i.l.quidã.cũ filiũ.ff.de v̄bo.obli.lꝫ ali ter dicat gl.insti.q mo.ius pa.po. sol. §.fi.nãt his q̃ sũt volũtarie iurisditio/ nis nõ pot quid fieri altero inuito.ut in auk.quibus mo.natura. effi.sui.§.si vero.Fallit hoc primo si pr̃ male afficit filiũ ꝛ verib⁹ ꝯ pietatẽ.Item si ꝓpellit eũ peccare in corpus suũ.Itẽ si filius ẽ arrogat⁹ ipubes:ꝛ pubes fact⁹ ꝓbat nõ sibi expedire esse arrogatũ .Itẽ si pr̃ agnouit sibi relictũ legatũ ut eman ciparet filium:qr̃ in istis casibus tene tur pater cum emãcipare.ut no. a30. in summa.C.de emancipa.li.

¶ Vtr̃ datũ a pr̃e filio ꝓ ꝓmio eman 3 cipationis ꝑm ꝓsuetudinẽ.ut.l.ut libe/ ris.C.de col.bo.sit cõicãdũ cum alijs fratribus.ꝛ.q̃ sic ꝫ cũ alijs non ꝓpu tabit̃ in legitima nisi pr̃ hoc dicat ex ꝑsse ut.l.si qñ.C.de inoffi.te.

¶ Emphiteosis dici tur ab em.i.ĩ ꝛ fitos.i.fides ꝛ thesis.i.positio:qr̃ res fidei accipien/ ꝓmittitur.ul' dr̃ melioratiõis ꝯctus si ue datio ad liuellũ:ꝛ ẽ medi⁹ ꝯctu⁹.i/ ter locationẽ ꝛ vẽditionẽ de q̃ vide gl. i.c.potuit de locato . Vñ emphiteoti/ cari⁹:uel emphiteota ẽ q̃ accipit rem imobilẽ ꝑpetuo ꝛ hereditario iure co lẽdã.uel meliorãdã:ul' ad tẽs. puta se cundaꝫ uel tertiaꝫ generationẽ . ut in aut.de non alie.§.emphiteosim. Et q̃ mõ ꝯbit̃ no.in.l.i. C.de iure emphi.

¶ Vtr̃ ꝯctus emphiteotic⁹ differat a 1

ℨctu ctſuall.&.q̄ ſic q̄ per ℨctū ēphi
teoticū trāſit ſolū vtile dñium. ut in.l.
l.§.qui in ꝑpetuū.ff.ſi ager vecti. Sz
ꝑ cēſuale trāſferē nō ſolū vtile:ſz etiaz
directū ꝛ fitqñ dř.ꝓcedo tibi talē rez
ꝛ trāſfero in te gcgd iuris hēo in ea ꝛ
ſoluē annuati cert⁹ cenſus.tex. eſt ſin
gularis.i.c.ꝓſtitut⁹. ībcta gl. ō reli.do.
ꝛ ēt ſi vocaē ꝓcedo tibi talē rē i emphi
teoſiz ꝑpetuā trāſferēdo in re gcquid
iuris hēo in illa ꝑ certa anna pēſio
ne erit ℨctus cenſualis.cāus ē ſingula
ris i.d.c.ꝓſtitut⁹.ꝛ illa v̄ba in ēphiteo
ſiz ipꝛopanē ut i.l. ſi vno i ꝓncipio.ff.
locati.ꝛ i īto ℨctu ñ hz locū pēa.c.po
tuit de locato.ꝛ.l.ij. C.de iure emphi.

2 ¶ Item accipiens ēphiteoſim vſq̄ ad
tertiā generationē: nec dicit icluſiue:
vel alia eqpollēta li.vſq̄ itelligatur ex
cluſiue.&.q̄ ſi vſq̄ ponitur a lege ſup
gradu.ſic ſtat icluſiue.ut inſti.de ſuc
ce.agna.§.fi.no. C.vñ legitimi.l.cer
tū.ꝛ in.c.nō hz de ꝓſan.ꝛ affi. Sed ſi
ponit ab hoie i ℨctu obligatorio tunc
ponit excluſiue.l. veteribus.ff.de pa
ctis. Sed quidā intelligūt hoc i eo q̄
augeret obligationez: ſed in caſu nr̄o
nō auget: ſed facit eā tranſmiſibilē:ꝛ
ideo includit ſm Calde.ꝛ placet.bal.
tñ i.l. meminiſſe.ff.de offi. proconſul.
dicit in re eccleſie ſi dicaē vſq̄ ad ter
tiā generationē ſtabit icluſiue: ſi vero
vſq̄ ad q̄rtaz ſtabit excluſiue.qz vltra
tertiā generationē nō poteſt fieri inue
ſtitura.ut in.d.§.ēphiteoſim.ſz de hoc
vide.ange.ō are.inſti. de loca.§.adeo ām

3 ¶ Sed nunquid ſtipes ꝓputabitur.&.
q̄ non qz accipiens non eſt generato
ſui ipſius ꝛ in gradibus ſtipes non ꝓ
putatur in numero.ff. de gradibus. l.
iuriſconſultus.ſicut vnus non eſt nu
merus: ſed principiū numeri. bar.te
net q̄ ꝓputatur niſi dicatur ſic vſque
in ipſius tertiam generationem.

4 ¶ Item emphiteoſis que ſit de gene
ratione in generationez aſſimileē ſue
ſtiture feudali.&.q̄ ſic.ut no.bar.in.l.
ſi mihi ꝛ titio.ff.de v̄bo.obli.ꝛ tex.cū
Bal.in.c.i.de vaſallo decrepite etaz.

5 ¶ Item ius emphiteoticū tranſeat ad
extraneos heredes.&.q̄ fuerunt opi
niones: ſed mihi placet opinio. Jo.de
imo.in.c.fi. de locato dicentis q̄ ſic
etiaz in re eccleſiaſtica dūmodo ſit da
ta cū illa ſolēnitate.c.i. de re. ec.non
alie li.vi.ꝛ c.ſine exceptióe.xij.q.ij.de
qua vide.ſ.Alienatio. §.ij.iij.ꝛ.iiij.

6 ¶ Item pater qui accepit emphiteo
ſim ꝑ ſe ꝛ ſuis filijs poſſit illā ꝓlegare
vni filioꝝ.&. Bal.in.c.i.in ti. an agna
tus i.vi.col.tenet q̄ ſic emphiteoſim:
ſed nō feudum:ꝛ multi alij Ang. vero
ꝓſilio.xviij.tenet q̄ non: qz ius eſt q̄ſi
tum filijs niſi alteri filiorū tātumāē de
alijs bonis ꝓlegaſſet.allegat.l.i.§.aſſi
gnare.ff.ō aſſi.liber.iuncta.l.ſi cū ꝓpo
tē.§.ſi pater.ff.ſolu.ma. vbi pater pōt
diminuere ius filie ex prima ꝓmiſſio
ne qua.ſ.dotem dedit marito ꝛ poſtea
exigit inſcia filia dūmodo tantundem
eidem relinquat q̄ſtum diminuit ꝛ ſic
ꝓcorda dicta doctorum.

7 ¶ Item veniant filie quando accepit
ꝑ ſe ꝛ ſuis filijs.&. ſm Jo. de imo.in
c.fi.de locato.q̄ non per ſingulare di
ctum Archi.in.c.ſi quis ſuadēte.xvij.
q.iiij. vbi voluit q̄ in mā ꝓtractuum
maſculinum non ꝓcipiat femininum
per.l.veteribus.ff.de pac.hoc idē te
net Bul.de ſuz.qui fuit doctor.archi.
in legibus.ꝛ Ray.ō forti.in.l. tres fra
tres.ff.de pac.ꝛ lu.ō ro. ꝓſilio.xxxiij.

8 ¶ Item emphiteota poſſit dimittere
rē emphiteoticā ꝛ ſe liberare q̄ñ vult.
&.ſz aliqui diſtixerūt an ſit obligatus
rōne rei.ꝛ ſic poſſit.an rōne perſone.
ꝛ nō poſſit.ut dicit.d. Odoar. Tamen
Jaco.cū ꝑ tenēs q̄ nullo mō pōt ꝛ idē

Pda.l.c.iudicatuz de imu. ec.q̃ q3 a ꝓncipio ẽ voluntaꝛ.ex postfacto ẽ necessitaꝛ.l.sicut.C.de act.ꝛ ob. Itẽ qz ꝑsonaliter ẽ obligat⁹ ad pẽsionẽ.l.i.ꝛ.ij. C.de iu.emphi.ergo tenet ꝑsonaliter cum oẽs actões sint ꝑsonales:insti.de act.§.appellam⁹.ꝛ sic diminuẽdo rem obligaret ad pẽsionẽ.qz ꝑsonales actões sunt affixe ossibus nostris.l.quis ergo.ff.de pecu.

9 Utrz possit aliũ ẽphiteotã facere ul' alteri locaꝛ.ℜ.q sic isti.locati.§. adeo qz nõ ẽ ꝓpꝛie alienatio vera.Sꝛiũ tenet Sp.ti.ỽ loca.§.nũc. ỽ.cxxv. ſz tu ꝓcorda q si taliter vult dare i ẽphiteosz.q tpe sit liber a ꝓstatione canonis nõ pót aliter sic locare tñ ẽt ad longũ tẽpus pót.Fm Spec. vbi.s. ỽ.cxxiij.

10 Utrz ẽphiteota cuiuscũq3 etiam ecclesie possit donare aut legare meliorationes q̃s fecit in re ẽphiteotica:uel ipaz ré ẽphyteoticã sine alia solẽnitate ℜ.gl.i.c.fi.ỽ loca.q sic.ꝛ cõĩ sequũꝫ doc.Bar.tz verũ i ẽphiteota fisci. sed nõ i ẽphiteota ꝓuati i.l.fi.C.de iu.emphi.p.l.ij.C.codẽ.Sz Bal.i.l.vsufructu.ff.solu.ma. reprehẽdit bar.ꝛ dicit eũ male itellexisse.d.l.ij.qz loquꝫ qñ alienat ꝓpꝛietatẽ.ꝛ sic tus dominij.ſz quãdo alienat donãdo uel legãdo saluo iure dominico semper tenet donatio uel legatũ vnde dicit Pda.i d.c.fi. de locato q vbicũq3 ꝓhibetur venditio facta cõmemoratione de pretio ut in.d.c. fi.ꝛ. d.l. fi. non intelligitur de alia alienationis specie.ut in.l.fi. C.de predi.curi.ꝛ decu. Et per hoc ifert q etiã ꝓmutare potest ꝛ sic limita.l. statu liberi.§.quintus.ff.de statuliber.ꝛ qỽ notaꝛ.in.l.ij.C. de vsuc. ꝓ empto.vbi tenetur q nomine emptionis ꝛ venditionis intellꝛgitur omnis cõtractus. Per quem dominium rei transferꝛ Tutius tamẽ est.ut non permutet sine consensu domini.propter doc.multos qui tenent q non potest permutare. in.d.l.fi.ꝛ in.d.c.potuit pignoꝛi tamẽ obligare pót.l.tutor.§.fi.ff.de pigno. ac.licet sit tutius facere cum consensu domini.Fm Spe.

11 Utrum possit vendere reꝛ emphi teoticã ecclesie uel meliorationes predictas.ℜ. Pda.i.c.fi.de loca.q sic dũ modo hanc solemnitatem seruet.

Primo q requirat prelatum uel rectoreꝛ ecclie qui dicitur ecclesia: ut vij.q.i.scire Secũdo denũciet pretium quod offertur vere.l.fi.C.ỽ iure emphi. Tertio q ecclesia nõ respõdente labantur duo menses: hec probantur in.d.c.fi. Quarto q non vẽdat prohibitis personis quas pót gl. ibidem:ꝛ sunt omnes persone que ñ sunt faciles conuenirꝛ sicut capitanei ꝛ huiusmodi ex quibus preiudiciũ posset pati ecclesia.ut.ff.qui satisda.cogĩ. l.ij. Quinto q non vendat nisi vtile dominium sibi competens ꝛ meliorationes quas in re fecit. Sexto q prius non ceciderit a iure suo puta non soluendo canonem quia i.l.nemo.ff.de re.iur. dicitur . Nemo plus iuris in alium transferre potest quam habet.

12 Utrum predicta debeat obseruare superficarius ecclie quando vult vendere qui est dominus superficiei qui super solo alicuius hedificat domum donãdo sibi censum paruũ.ℜ. Barto. in.l.i.§.pe.ff.de superfi.q sic. per.l.ij. C.ne rei diuine uel temploꝛum. Sed d. Lar.est contra.Ang. vero dicit ibidem dictum bartoꝛ.equum.Sed iure non probari ꝛ ideo ante factum sequẽdum post factum Lar. Mo.tamen ꝛz Bald.in auten.qui res. C.de sac.ſan. eccle.q qui cadit a solo cadit a superficie.ar.d.l.i.

13 Utrum prefata solennitas sit servanda. in emphiteota privati seu secularis. &. q̄ non. nisi solum ut requiratur dominus an emere velit meliorationes & nō vendat talibus personis quibus dominus comode non possit habere ius suū. vt potentioribus & huiusmodi alias caderet a iure suo. ut in. l. fi. C. de iure emphi. & no. glo. in. d. c. fina. de loca.

14 Utrum frater fratri possit alienare sine prefata solennitate. &. Bal. in. l. voluntas. C. de fideicōmissis q̄ sic q̄n duo fratres habent emphiteosim paternam ecclesie etiam q̄ vnus potest iura sua alienare alteri sine consensu ecclesie.

15 Utrum possit dari in dotem: vide s. dos. §. vij.

16 Utrum debeat fieri remissio canonis. i. annue vel regularis solutionis. p pter guerras. &. q̄ licet sit diuersa opinio tu dic q̄ si quantitas canonis est ita magna. q̄ si res locaretur de anno in annū non plus perciperetur tunc. p cedat opinio q̄ fiat remissio: non solū propter guerram: imo etiaꝫ ꝓpter aliam sterilitatem. ut dicit Bald. in. l. i. C. de iure emphi. & ibi dicit Barto. q̄ nō est proprie contractus emphiteoticus hic quādo datur tanta quantitas sicut pro locatione. Si vero est modicus. ut cōmuniter fit tunc nō fiet remissio ar. l. si merces. §. vis maior & l. ex conducto. §. j. & l. si vno. ff. locati. nisi substātia rei penitus ledatur. vel nisi fundus capt⁹ ab hostib⁹ dīparetur posse rehī q̄ tūc fiet remissio: vide glo. i. d. c. fi. & l. i. C. de iure ēphi. Et idem dic de augumēto rei q̄ nō augetur pēsio i casu in quo non minuitur propter eius lesionem fm Bar. in. l. j. C. eo. ti.

17 Utrū fundo inundato a flumine liberetur ēphiteota a canone. &. Pa. i. d. c. fi. q̄ sic q̄ dī deperditus. l. iij. §. labeo cū filibus. ff. de acq. pos. Item fundus inundatus & occupat⁹ ab hostib⁹ equiparatur. l. cū vn⁹. §. fi. ff. de bo. auc. iudi. pos. Quod vez credo q̄n nō ē spes recuperationis: intelligē si in totū periit vel vltra dimidiā. Secus si sola medietas pijt. q̄ nō liberatur. ar l. et ptis. ff. de vsufru. & l. q̄ de tota. ff. de rei vēdi. Iō alij velit q̄ vij. partes perierint si dī liberari. sed magis placet quod dixi quia in dubio partis appellatione intelligitur dimidia. d. l. etiam partis.

18 Utrū dīstructa re ēphiteotica. verbi gratia domo ex igne fortuito si ꝑ pretur teneat ēphiteota ꝑseuerare. &. Iō Alic. de ma. i. l. j. C. de iure emphi. q̄ nō. q̄ illō dī nouū. facit qđ dicit bart. l. l. dāni. §. si is q. ff. de dā. infec. vbi vult q̄ si qs obligauit se alicui habēti domū in villa dare de aqua recenti in essente: destructa domo destruitur obligatio: Iō postea reficiatur. Facit etiam qđ voluit Bar. in. l. de pupillo. §. si quis rinos. ff. de no. oper. nūcia. vbi dicit q̄ q reficit: de nouo facit. l. inter stipulantē §. sacram. ff. de verbo. obliga. Item voluit Ang. in. l. i. §. si quis edificiū. ff. de no. oper. nūcia. & Bal. in. l. si vt proponis. C. de nup. vbi dicit. Dictat constitutio ecclesie q̄ nemo faciat fortilicium nouum inconsulto papa an filij possint reficere destructum castrum. p pter rebellionem patrie: & dicit q̄ nō ita facit. l. cum alijs. C. de cura. furio. vbi si furiosus efficitur sane mentis expirat curatoris officium: nec reuiuiscit si postea redit in furiam. sed debet sibi dari nouus. Item facit quod no. doc. de ecclesia reparata an sit eadem. vt no. in. c. de fabrica. de conse. di. j. & i. c. ppositi. & c. ligneis. de ꝑse. eccle. vel alta. & in. d. §. sacram. & fm illud limita omnia ista.

9 Utrū ēphiteota nō soluēs canonez cadat a iure suo.ℜ.q si p triennīū nō soluit a iure cadit si ē pruari.ut.l.ii.C.d iure ēphi Si vo ē eccliē per biennīuz nō soluens cadit ipso facto:nisi celeriter soluat:ut i.d.c.fi.ꝛ nō dr̄ celeriter soluer̄ ℔ Bal. in addi. ad. Spe.ti.d locato.si expectat libellū vel requisitōez fm glo.no.in.d.c.fi.ista celeritas erit i arbitrio iudicis vt ꝓsiderata pauptate ꝛ alijs iudicet qd ē valde equū.quia cū ista more purgatio p celeritatē predictā nō hēat locū i ēphiteota pruari fm Jo.de imo.in.l.insulā.ff.de verb.ob.ꝛ Ang.sed solum ecclesie que miti⁹agit propterea merito arbitrium boni viri magis est sequendū in hac celeritate.

10 Utr̄.emphiteota nō soluēs p biennīū vl̄ triennīū cadat a iure suo.si dñs tenebat sibi tanta q̄ꝫtitate vel maiori.ℜ.Pda.in.c. bona fides .de depositto q non.qz exceptio cōpensationis q̄ ad euitādaz penā debēt̄ soluere fit ipso iure.ut ē tex.no.tuncta glo.in.l.si constat.C.de cōpē.vbi doc.sic determināt

11 Utr̄ dñs recipiēdo canonē ab emphiteota qui cecidit a iure suo,ꝓpter ñ solutionē ꝓiudicet sibi.ℜ.Pda.in.c.fi. de loca.aut eum expulit primo ꝛ petit pensionē ꝓterit tpis ꝛ sic nō ꝓiudicat sibi.aut nō expulit ꝛ tūc aut recipit canonē ꝑ tpe post moꝝā ℨctā.ꝛ sic ꝓiudicat sibi:qz vī p actū cōtrariū renūciasse iuri suo.c.solicitudinē de ap.aut recipit canonē,p ꝓterito cū,ptestatiōe q nō intēdit sibi ꝓiudicare.ꝛ sic nō ꝓiudicat aut non fecit protestationē:sed simplr̄ recepit ꝛ in hoc fuere opi. Sed de subtilitate iuris dicendum q non preiudicat.quia in dubio non videtur qs velle renūciare iuri suo.vt in.c.sup hoc.de renun.ff.de proba.l.cum de indebito.Facit gl.in.l.cum quid.ff.si certū pe.q̄ dicit q si trado magnā q̄ꝫtitatē pecunie dicēdo tolle.nō p̄sumit̄ dōatio simplr̄ ex hoc:sed mutuū vel ꝺpositū.nisi aliud appareat respectu psone. Sic i ꝓposito.ꝛ lz glo.dicat vez eē q recipiēdo canonē ꝓiudicat in ꝓuato nō i eccliā que hz caplm.tū Pda. vbi.s. dicit q nō dicit verum:qz solus plat⁹ acquirendo preiudicare pōt ꝛ deteriorē facere. vide glo.xvii.q.iiii. §.pe.sentit Jnn.in.c.ii.de don.ꝛ doc. in.c.q̄m de decimis.ꝛ iō sol⁹ plat⁹ recipiendo canonem sine consensu capli preiudicat ecclie.Sed aduerte hic q Pda.in.c.ut sup.de re.ec.nō alle.limitat Frede.ꝓsi.clxxxiii.qui tenet q res emphiteotica reddita ad eccliam pp ñ solutionem pensionis potest iterum dari ei qui cecidit a iure suo sine aliqua solēnitate ꝛ causis reqsitis in alienatione rei ecclesiastice a prelato ecclie:sic dicens hoc verum.vbi prima causa cōcessionis duraret.puta quia erat castr̄ in feudū quod propter custodiaz erat potius dānosuz ecclie ꝛ huiusmodi.qz non est noua alienatio:sed executio ordinationis antique.sed vbi prima causa concessionis cessaret.puta quia ager datus ad excolendum tractu temporis excultus reuertitur ad ecclesiā tūc dari non poterit in emphiteosim vel feudum sine debita solennitate ꝛ causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice. Et fm hoc videretur vera opinio glo.predicte: Sed q non possit dari de nouo ei qui cecidit a iure suo propter non solutionem pensionis quando cessat causa propter quam fuit data in emphiteosim sine solennitatibus ꝛ causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice non credo Pda. quando fit ei qui cecidit vel eius heredibus quia videtur tex.d.c.fina.contra eum ꝛ cōsuetudo. sed bene esset verum quando alteri q̄ꝫ ei qui cecidit vel eius here-

dibus vellet dari. vel qñ iam ecclesia p aliqđ tps pacificā habuit possessionē talis ret. Et sic pcorda opiniones.

22 ¶ Queritur in quot casibus ēphiteota cadit a iure suo. ⁊. q. iii. v. casibus. ¶ Dicimus qñ negat possessionē domino petēti eā ⁊ negat se ēphiteotā illi⁹ ꝫ pe. helie. i tra. đ ꝯctu ēphiteonico Rō qz magis debet operari cōtumacia expssa cū ꝫ tacita. l. si ita expssum. ff. đ cōdi. ⁊ demō. sed ēphiteota nō soluēte p triēniū canonē resc adit i cōmissū vt. j. diceť qz tacite negat dñm recognoscere ergo multo fortius vbi expss se negat.

23 ¶ Secūdus cāus ē qñ vendit sine dñi volūtate rē ēphiteoticā fm cūdē Pe. vbi. s. Đ limita fm Spe. i tit. de loc. ⁊ Bar. i. l. fegť. §. itē labeo. ff. đ vsuca. imolā ⁊ canonistas i. c. potuit đ loca. vez si res sit tradita qz si non est tradita licet vendita nō cadit i cōmissū etiā si esset tradita tñ hac lege vt si dñs vellet emere p tantūdē illi ēptor restitueret eā qz sic non cadit vt not. Ang. i. l. volūtas. C. de fideicōmissis.

24 ¶ Quid si vēdidit ⁊ tradidit simplr sed postea redemit. ⁊. nihilominus cecidit a iure suo qz per alienationē ius est quesitū dño ⁊ idō sine facto suo ñ potest auferri ab eodem

25 ¶ Sed pone q sūt duo dñi ret emphiteotice ⁊ vēdidit rē đ cōsensu vni⁹ tm̄ ⁊ non alterius. ⁊. q. cadit solus ꝫ p parte illi⁹ qz nō plus potuit dꝫ ꝫ delitqrit. l. heres. ff. de his q. vt indi.

26 ¶ Tertius cāus ē qñ res ēphiteotica ē data p se ⁊ suis filijs nepotib⁹ ⁊ heredib⁹ tūc si filius vel nepos refutat hereditatē cadit qz eā ñ pōt hre vt nota. Bar. i. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. ff. de op liber. secus si nō poneret verbū ⁊ heredib⁹ qz sic refutata hrēditate nō caderet qz pcessio in prio casu regrit vtrūq; vt. s. sit filius vl nepos ⁊ hrs vt in aut. de nō alie. §. ēphiteosi ⁊ lō feuda q̄ trasceūt ad filios vt filios ita si heredes sint dicūt venire i hrēditatꝫ petitiōe vt in. l. itē videđ ē. ff. de. pe. here.

¶ Quartus cāus ē qñ qs accepit ēphi 27 teosim p se ⁊ suis filijs ⁊ moritur sine filijs legitimis relictis solū nālibus qa reuertit ad dñꝫ qđ limito ꝫ bar. i. l. ex fcō. §. si qs rogatus. ff. ad tre. verū qñ ēphiteosis ē data ab eccla qz psumēdū ē q⁹ de illegitimis nō cogitauit sed qñ data est a priuato emphiteos. sic veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige ⁊ limita spe.

¶ Quintus casus ē qñ ēphiteota nō 28 soluit canonē de q̄ dic vt. s. §. xix.

¶ Quid si sūt plures hrēdes ⁊ oēs p 29 ter vnū solverūt pēsionē. ⁊. glo. i. d. c. fi. q⁹ nō cadūt si solverūt totā. sec⁹ si nō totā qz caderēt oēs ⁊ iō solvāt totā ⁊ postea agant cōtra nō soluentem

¶ Utꝫ hrs ignorās rē ēphiteoticā ⁊ 30 nō solvēs cadat. ⁊. glo. i. l. ii. C. de iure ēphi. ⁊ bar. ibidē ⁊ gl. ⁊ Dy. i. l. cū filiꝰ §. i hāc. ff. de v̄b. obli. q⁹ cadit ꝫ restituť de eqtate idē dic de minore q nō soluit p. l. fin. C. i qbus ca. in integ. resti. non est necessaria

¶ Quid si dñs sit mortuꝰ ⁊ heredi 31 tas tacet p triēniū i q̄ ephiteota ñ solvit. ⁊. q⁹ nō poterit expelli neq; cadit vt ꝫ p p̄dicta hoc tꝫ albr. i. l. iiii. ff. đ dā. infec. ⁊ bal. i. l. ii. C. eo. ꝫ Jo. an. in addi. ad spe. vbi. s. cum ipo spe. tenet q⁹ cadit nisi depōat iurē formā. l. ii. C. e. ⁊. l. acceptā. C. de vsur. ⁊ hoc tutius

¶ Utrū filia pnet ēphiteosi qñ istitu 32 ta ē i certa re hrs ⁊ iussa ē eē ꝓtentaꝫ q⁹ ñ possit de bonis suis plus petere. ⁊. bar. i. d. §. si liberi q⁹ nō qz. d. v̄ba debēt intelligi q⁹ ñ possit peti plus iure hereditario ꝫ non iu ēphiteotico vel vt patronꝰ ⁊ posito q⁹ pr̄ ex dispo

sitione sua posset filiã puare ab ẽphi/
teosi tñ illa v̄ba nõ iportãt. Item dic
q̃ p talia v̄ba nõ puať qñ possit pete
re dotẽ maternã ꝑz cũdẽ barto. etiam
si bona sibi a p̃re relicta sint vltra le/
gitimã q̃ bõa itelligũť deducto ere
alieno ⁊ es alienũ est dos ⁊ similiter
res emphiteotica.

33 ¶ Utr̃ tutor pupilli q̃ hz ẽphiteosiz
ab eo ñ solnẽdo et q̃ quinquẽnũ cadat
ꝛ.q̃ sic q̃ iste tutor debuit exigere a
se ipso. l. si pupilli. ff. de nego. ge. scõm
Pe. vbi. ꝯ.

34 ¶ Utr̃ laudemiũ sit soluendum qñ
res ẽphiteotica trãsit ad aliũ ẽphiteotã
ꝛ.q̃ sic ⁊ dz excedere quinquagesimã
ptem precij rei ẽphiteotice. l. fi. C. de
iur ẽphi. ſz ō psuetudie ẽ. xxx. pars ꝑz
Host. que seruanda est Fallit hoc ꝑm
Pe. vbi. ꝯ. i q̃uor cãb⁹ i q̃b⁹ ñ ōbeť

35 ¶ Primus qñ hŕi róe hereditatis
emphiteosim adíst ꝑm Pe. vbi. ꝯ. q̃
dñs pp laborem hz laudemiũ q̃ la/
borat mittendo nouũ ẽphiteotã i pos
sessionẽ ſz i aditióe hŕditatis ñ regrit
talis labor cũ hŕs possit adire ꝓpria
auctoritate vt i aut. ō heŕe. ⁊ fal. §. i oi
bus. Quidã tenẽt ꝯrũ p. l. fi. C. de iur
emphi. vbi pz q̃ cũ qs de nouo adipi
scitur possessionẽ rei ẽphiteotice teneť
ad laudemiũ ſz i aditióe hŕditatis est
sic. l. cũ hŕdes i pn. ff. de ac. possessiõe
ergo debeť. Iteẽ pz q̃ p alienationem
debeť laudemiũ ſz aditio hŕditatiꝫ est
alienatio q̃ p eã trasfertur dñium er/
go debeť Sed primum credo verius
nisi ꝓsuetudo sit in ꝯrium

36 ¶ Sz qd si ẽphiteota dõauit rẽ em
phiteoticã. ꝛ. Pe. q. ꝯ. q̃ debeť lau
demiũ q̃ magis fauẽdũ ẽ illi q̃ rẽ ha/
buit titulo oneroso sicut q̃ emit ꝙz q̃
titulo lucratiuo. Et iõ sicut ꝓmus dz.
sic ⁊ iste ⁊ q̃ ꝓmus debeat habeť. in
l. fi. C. de iure ẽphi. Iteẽ q̃ legatũ ⁊ do
natio equiparãť sed ex legato ōbetur
l. is q̃. ff. de le. iii. ergo ⁊ donatari⁹ nec
obstat q̃ emphiteota pót donare sine
volũtate dñi q̃ hoc ꝓcesso nõ sequiť
q̃ nõ debeať laudemiũ. contrariũ te
net Spe. ti. de locato. ſ. q̃ nõ tenetur.

¶ Scõs cãus ẽ qñ res ẽphiteotica 37
fuit vendita ⁊ tradita post retradita fu
it ex antiq̃ cã secus si fuisset retradita
ex noua. q̃ ista retraditio essz filis ꝓ
ri traditioni i q̃ fuit vendita. Item ad
multitudinẽ traditionuz sequiť multi
tudo laudemioꝝ. l. quinq̃. C. de fuis
fugi. Intellige ex noua cã. Secꝰ in an
tiq̃ q̃ nõ vť alia traditio. sed prima.

¶ Tertiꝰ cãus ẽ qñ plures hñtes rẽ 38
ẽphiteoticã cõez diuidũt eaz inter se
q̃ cũ hoc possint facere dño irregsi/
to vt no. Bar. in. l. volũtas. C. de fidei
cõmiſ. Rõ. q̃ cã pp quã phibeť alie
nari in eũneũ ẽ q̃ eũneꝰ ñ hz necesse
recognoscere dñz vt no. i. d. l. fi. q̃ cã
cessat qñ vẽdit alteri ẽphiteote socio
suo ⁊ iõ nõ debeť laudemiũ ꝑm guil.
⁊ bar. p. l. p diuersas. C. mãdati q̃ ista
est alienatio necessaria Alii tenent q̃
ōbeť q̃ añ diuisionez nullꝰ ẽ dñs istꝰ
ptis magis q̃z illiꝰ sed post diuisionez
qlibet ẽ dñs ptis sue. ff. de le. ii. l. meui
us. ꝯ. duoꝝ ergo vť alienatõ. ſz tu tene
primã opinionẽ bar. quã no. i. l. ⁊ iõo
ff. ō ꝙdi. fur. nisi ꝓsuetudo sit i ꝯrium

¶ Quartus cãus qñ qs vẽdit sed re 39
integra discessũ est a venditione q̃ dñs
nõ hz mittere nouũ emphiteotã i pos
sessionẽ Sz tñ Pe. vbi. ꝯ. dicit q̃ de
beť. q̃ p eũ ñ stetit iõ pinõ ẽ ac si mis
sisset. Nõ credo vez de rigore iuris.
Secus de egtate. adde. v. casum qñ
alienatio ẽ necessaria vt puta q̃ pr̃ do
tat filiã nõ hñs aliã ꝑm bar. in. l. ⁊ iõo
ff. de condi. furti. nã solũ soluiť laude/
miũ qñ alienatio ẽ volũtaria

¶ Utr̃ ẽphiteota cadẽs a iure suo p 40

dat meliorationes q̃s fecit i re.ſ.pa. in.d.c.fi.q̃ ſic.r.q.ii.hoc ius ꝛ in.d. l.u.C.de iure emphi.

41 ¶ Item ẽphiteota cadat ex deterio ratõe rei facta ab ipo.ſ.pe.vbi.ſ.q̃ ſic p tertium in aut.q rem.C.de ſacro ſã.eccliis q̃ cũ fina.ceſſãte ceſſat effe ctus.l.adigere.ff.de iure pa.§.q̃uis. ſed cã finalis ẽ melioratio vt.l.fi.C.ð iure ẽphi.ió cadit q̃ frãgenti fidez fi deo frãgat eidẽ: limitat bal.hoc in di cta aut.vex ſi deterioratio ſit notabi lis q̃ritaſ ꝛ.ii.q̃ ſit ad perpetuam ð terioratiõẽ fũdi vt ecẽ i vinea q̃ ñ pu taſ.vel q̃ arbores icidunt. Secus ſi ſolum ad deteriorationẽ fructuũ vt ſi ager nõ collaſ ꝛ.iij.q̃ talis deterio ratio,p̃cedat ex dolo vel lata culpa vl̃ leui alias non

42 ¶ Item dominus poſſit,p̃pria auctori tate expellere ẽphiteotã.ſ.pa.i.d.c.fi. dicit Ly.poſt Accur.q̃ ñ põt q̃ em phiteota h3 ius i re vt i.l.i.ff.ſi ager vecti.ꝛ ió p̃pria auctoritate non debet expelli facit.l.creditores.C.ð pig. hec opinio eſt tutor

43 ¶ Item res eccleſie poſſit dari i em phiteoſim.ſ.vt.ſ.alienatio in p̃n.

Ephtio ꝛ venditio eſt alienatio que dã q̃ dñiuz ꝛ poſſeſſio rei vẽ dite tranſferr̃ per traditionez ipſi⁹ do mini vel ſi non ẽ dñs vſucapiẽdi con ditio in ementẽ,p̃ ipſa ſoluto p̃retio

1 ¶ An aũt veniat ſub noĩe venditiõis oĩe alienatio bal i.l.volũtas.C.ð fidei cõmiſ.h3 q̃ nõ h3 i p̃ncipio iuris ciuil veniret vt patet p.l.ſtatuliberi.§.q̃nt⁹ ff.ð ſtatuli.vide q̃ð dixi.ſ.ẽphiteoſih3 .§.x.aduerte hic q̃ ẽptio ꝛ vẽditiõ tri bus modis p̃ficit vt no.gl.inſti.ð ẽp. ꝛ ven.in p̃n.¶ Primo q̃ ad hoc vt nõ poſſit diſcedi ab altera p̃tiũ fit per q̃uentionẽ etiã cõditionalẽ. Secundo q̃tũ ad periculũ q̃ð trãſit ad emptorez ſit pure vt.j.§.ix. ¶ Tertio q̃ ad trãſ lationẽ dñij vel vſucapiendi p̃ditionẽ fit tradendo,rẽ venditã.§.vẽdite iſti.ð rex diui.l.claudius.ff.de p̃ra.emp.

¶ Emptio ꝛ vẽditio nõ alr facit rem 2
emptoris niſi aut p̃tiũ ſolutum ſit aut ſaltz eo noĩe factũ vl̃ alr fidẽ ð p̃tio ha buerit venditor ꝛ tradat res vt.l.q̃ð vendidit.ff.de contrahen.em.nec p̃t eſſe emptio ſine precio.i.pecunie nu merate vt inſti.de emp.ꝛ vendi.§.itez p̃retiũ. Illã ubi aliud,p̃ alio datur pmu tatio eſt non venditio.ff.de cõtrahen. emp.l.i.

¶ Sed nunquid tradendo rẽ vẽdi 3
tor videatur fidez hẽre de p̃tio.ſ.gl. in.d.l.quod vendidi q̃ ſic: niſi forte emptor dicebat pecuniã hẽre ad ma nus cũ non haberet ꝛ ſic tradidit.vt ff.de pig.act.l.ſi q̃ſi. Similiter habet fidem de p̃cio ſi dedit diem ſolutiõis emptori ar.l.ad ſolutionẽ.C.de re iu.

¶ Item glibet q̃ põt vendere poſſit fi 4
dem habere de p̃cio vt tradendo rẽ emptori trãſſerat in eum dominiũ.ſ. q̃ nõ,p̃curator fiſci eccleſie ꝛ minoriſ vt no Bar in.l.a diuo'pio.§.ſed ſi emp tor.ff.de re iudi.ꝛ Ly.in l.ſciuile.C. de rei ven.ꝛ eſt ter.tũcta gl.i.l.ſi pro curator fiſci.ff.de iure fiſci.no. Pan. in.c.cũ olim.el.i.de offõ ẽle.

¶ Item vendens poſſeſſionem vel 5
domũ ꝛ huiuſmodi ꝛ q̃ emptor non habet p̃reciũ tradit eam cum pacto q̃ donec ſibi ſoluerit p̃retiuz vult ſibi ſoluat penſionem debitam de ea re. ſed p̃recio ſoluto nihil amplius vult: licite poſſit facere.ſ.q̃ ſic tex.eſt.in.l. curabit.C.de ac.emp.ꝛ ven.ꝛ h3 azo. in glo.bald.ꝛ barto.ibidem.ꝛ Salv. ꝛ ange.in.l.iulianus .ff.de act.emp.ꝛ Jo.de ana.in.c.conqueſtus de vſur.li cet etiam iure canonum ꝛ facit Glo.

i.c.ꝓquest⁹ quã cõiter sequunt doc.ꝺ vsuris nec ob.ꝙ loquitur de eo ꝙ ẽi moza post terminũ qz sic in moza ꝑt ꝓstitui a ꝓncipio ⁊ lz aliq theologi ⁊ legiste vt butri.i.ꝺ.i.curabit dicãt vsurarium qñ solã pcipit fructuz qz non soluit secus qñ de pecunia sua lucrat⁹ fuisset vel ex ea aliquã vtilitatem secisset qz tunc ꝺz locã ꝑma opi.tñ mihi vr̃,ꝙ simpliciter ꝑma opinio sit vera qz nihil iniustũ facio si nolo tibi dare possessionẽ meã vt fructus tuos facias nisi dederis mihi precium etiaz si illud volebã fruare i capsa.

6 ¶ Que non possunt vendi.ꝝ.multa. ¶ Primo spiritualia ⁊ de hoc vide Simonia. ¶ Secũdo liber hõ dic vt j.seruitus.§.i. ¶ Tertio illa quorum vsus est solũ mal⁹ vt.ff.ars. ¶ Quarto res alicã de q̃ vide i glo.l.rẽ alienã ff.de ꝟben.em.quõ ãt.teneat q emit vide.j.Restitutio prio i vbo emens ¶ Quinto res pupilli nõ pñt emi a tutore.l.cũ ipe.C.ꝺ ꝟben.em.⁊ vẽdi. hec no.l.fi i ẽptiõe.ff.ꝺ ꝟpẽ.emp.

7 ¶ Quo pcio pñt vẽdi vel emi res.ꝝ. ꝙ lz varie fuerint opiniones tã legistarũ in.l.i.C.de epis.audiẽ.ꝟ cano.i.c. i.⁊.c.cũ dilecti de em.⁊ ven.tñ saluo meliori iudicio ꝟz ꝙ colligo ex dictis Scoti.in.iiij.di.xv.dico ꝙ res tñ⁹ vẽdi pót q̃tũ ẽptorẽ inuenit ⁊ ẽ̃rio emi pót q̃tũ vẽditorẽ inuenit dũmõ hec q̃ tuor cõcurrãt. ¶ Primũ scientia.s. ꝙ nulla sit deceptio ex parte alterius sed quilibet ipsoꝝ agnoscat rẽ ⁊ eius qualitatẽ ⁊ valorẽ ꝟacit glo.penul.i.l. mortis cã capi.ff.de dona.cã mortis ¶ Scõm libertas voluntatis.i.ꝙ non faciat ex tali necessitate q̃ excludat rationẽ voluntarij quomõ ãt possit ꝓpẽdi ꝙ nõ fiat voluntarie ꝓsidera si talis res ptinet adnecessitatẽ vite sicut sunt granũ medicine vinũ vestes domus ⁊ hmõi sine qb⁹ viuere qsq̃ nõ põt. qz talia nõ pñt vendi ad libitũ sed iuxtũ ꝓciũ ꝺz taxari attendit etiã ꝙ non fit libera voluntate qñ qs vendere vel emere vult tali ꝓcio ꝓpter cuitãdũ notabile ⁊ enorme dãnũ.naz qñ qs nisi vẽderet tali ꝓcio vel emeret cẽt incurrsurus puta amissionẽ maioris partis. suoꝝ bonoꝝ vel notabilioꝛẽ certe ista necessitas ⁊ ois timoz q cadit in cõstãtẽ excludit libertatẽ voluntatis fm no. in.c.cũ locũ de spõ.⁊ in.c. abbas qõ me.cã.Secus in minori metu nã dic Sal.i aut.ad hec.C.de vsu.qõ ẽ ꝟ caritatẽ addere afflictionẽ afflicto qõ nõ lz.l.diuus.ff.ꝺ of.ꝓsi. ¶ Tertiũ ꝙ sit prudẽs qz magna mẽtis lenitas redꝺret ꝟctũ illicitũ. ¶ Quartũ ꝙ ille q vẽdit vel emit plus debito possit dõare ar.c.ii.de dona.si vo hec q̃tuoz nõ ꝙcurrunt tunc nõ lz emere vel vẽdere nisi iusto ꝓcio ⁊ sciẽter notabilr̃ plꝰ vẽdẽs vel minus emẽs peccat mortaliter ⁊ tenetur ad restitutionẽ qõ qdez ꝓciũ ꝺz attendi fm cõez estimationẽ vt dicit.l.ꝓtia.ff.ad.l.fal. no.glo.in.c. hoc ius.x.q.ii.⁊ cã sequunt cõit doc. Quo aũt ista extimatio ꝺz fieri qñ nõ ẽ cõitas talis ꝙmerrij dico ꝙ ꝑfatis raritate laborꝺ⁹ ⁊ piculis iudicio boni mercatoris ꝺterminabit qz alia regula nõ põt dari ⁊ hoc in re mobili. In imobili vo extimat fm fructus. fm glo.⁊ bar.in.l.ii.C.de rescin.ven. quẽ sequunt cõiter doc.⁊ tali ꝓcio deberet vẽdi ⁊ emi de hoc vide.j.Extimatio.§.i.cũ se.Si tñ ꝑdicta ꝙcurrãt crede silr vt mobiles emi posse ⁊ vendi.et no.ꝙ q̃ ad valorez attẽdi ꝺz tps ctus emptionis vt in.d.c.cũ dilecti ⁊.d.l.ii.C.de rescin.vẽ.nisi sit dubiũ an tpe solutionis sit plus valitura fm ꝙ dicaz.j.vsura.i.§.xxxiii.aduerte tñ ꝑdicta nõ hẽ locũ qñ plus venditur

rõne tpis qz ꝑtiũ ñ solui qz licz foret
sciẽs ꝛ volẽs tñ nõ excusaret vsuram
vt plem⁹.j.vsura.i.§.lvii.dicitur vide
et qõ dico.s.dolus.§.ix.Limita etiã
ꝑdicta nisi in casu de q̃.j.§.x.

8 Cditr vẽditor teneaꝫ dicere defect⁹
secretos emẽti.ꝛ.vt colligo ex dictis
p ang.in.l.si qs cũ aliter.ff.de ac.em.
ꝛ vẽ.ꝛ ꝓda.in.c.iniustũ de reg pmu.
cum distinctione ꝙ aut si sciret.nullo
mõ emeret puta qz equ⁹ hz defectuz
talẽ ꝙ poti⁹ staret sine eq̃ ꝛ tunc nullo
mõ lz celare.Si vo emeret lz nõ ita
libenter tũc si nullũ piculũ immineat
vel dãnũ emptor ꝛ res nõ vendatur
vltra iustũ ꝓciũ attẽto defectu latẽte.ꝛ
ẽptor sit industri⁹ nõ teneꝫ ei reuela-
re nec peccat nõ reuelãdo qñ solũ fa-
cit vt iustũ hẽat ꝓciũ ꝛ qõ dico ꝺ ꝺfe-
ctu itellige de mistura alteri⁹ rei vt pu
ta vino limpharo spẽbus quibus imi-
sceꝫ aliud q̃z extimeꝫ si aũt imineꝫ pi
culũ vel dãnũ ẽptori seu alteri teneꝫ
manifestare alr teneretꝫ ad restitutio-
nẽ dãni si accideret ar.l.i reb⁹.§.utez
q scies.ff.cõmo.ꝛ.l.iulian⁹.ff.ꝺ actõ.
em.aduerte tñ ꝙ si vendẽs itendit vẽ
dere vnã rẽ.ꝛ emẽs itẽdit emere aliaz
in sba nõ valet vẽditio vt si vẽdẽs in
tẽdit vnũ agrũ vẽdere ꝛ emẽs alinz
emeꝫ.l.in vẽditionib⁹.ff.ꝺ ꝺhẽ.em.
Idẽ dic in mã vt si vẽdaꝫ auricalcuz
ꝓ auro.d.l.in vẽditiõib⁹.Idez dic in
qualitate sbali puta i domo que est cõ
busta.ar.l.q tñ.ff.de ꝺhen.em.Sec⁹
in qualitate accidẽtali vt puta i agro
sterili quẽ credit vberẽ xxix.q.i.§.his
ita respõdeꝫ.Fraudãs vo in quãtitate
puta in falsa mensuratiõe vt faciũt ta
bernarij q nõ iplẽt mẽsuras vl'i nume
ratione ꝛ hmõi lz teneat venditio tñ
tenetur restituere:nec cõ suetudo ex-
cusat cum

9 Cditr liceat vẽdere rẽ fz ꝙ vẽdens
eã sibi existimat vtilẽ q̃uis emẽs nõ
libere emat.ꝛ.ꝙ sic si ex tali vẽditiõe
tale dãnũ icurrat q̃tũ plus vẽdit vel
qñ talẽ affectionẽ ad rem hz ꝙ poti⁹
vellet eã sibi dimitti q̃z tali ꝓcio emi
nisi sit in tali habũdãtia ꝙ gratis te-
neaꝫ prio sbuenire ꝓcor.Tho.fa fe.
q.lxvii.sz nõ liceret vẽdeꝫ tñ pl⁹q̃z-
tũ erit vtil emẽti qz sic herba medicia
lis valeret.c.ducatos fm.sco.vbi.s.
Cdtrũ liceat carius vẽdere rem q̃ 10
immutata venditur in eodem loco q̃z
sit empta vide.j.negociuz.§.iii.
Cad quẽ ptinet piculũ rei vẽdite si 11
aliud in pacto spãliter nõ est deductũ
ꝛ.vt colligo ex azo.ꝛ Bof.ꝙ aut ven
ditio est cõditionalis ꝛ tũc añ euentũ
ꝯditiõis piculũ pemptiõis ptinet ad
vẽditorez sz deteriorationis ad ẽptorẽ
vt in.l.necessario scidũ.ff.ꝺ piculo ꝛ
co.re.ven.Sicr si vẽditio fiti scriptis
ꝙ dõec scriptura pficiaꝫ piculũ ẽ ven
ditoris.l.ꝯctus.C.de fi.instru.limito
hoc verum qñ ꝓuenerũt vt nõ valeat
anteq̃z scriptura sit facta.secus si sim
plr sit factus ꝯctus postea faciũt scri-
ptura.Idẽ dic qñ vẽditio fit in geneꝫ
puta asini qz genus non põt pire.l.in
rõne.§.verũ est ãr.ff.ad.l.fal.sed secus
esset qñ gen⁹ eẽt ꝺterminatũ puta ad
asinos q̃s hẽo vbi gratia vendo tibi
vnum de seruis meis vel asinis ꝛ hu
iusmõi si oẽs pereũt venditor est lib⁹
t⁹ sic i legato.d.l.i rõne.§.icerti.host.
tñ videꝫ tenere ꝙ ẽptor poterit repe-
tere ꝓtiũ q̃si sine cã sit apud vẽditorẽ
Sec⁹ i legato qz ꝓciũ rei legate ñ est
legatũ ꝛ iõ si pir res legata aliud nõ
debetur sz mihi vr ꝙ nec etiã ꝓcium
poterit ẽptor repetere i cãu isto nec ex
cipe ut non soluat nisi uenditor fuisz
i mora qz ꝓciũ ñ ẽ nisi cũ cã.s.ẽptiõis
Et idem dico sicut qñ aliquid alter-
natiue emitur.puta ticius aut Seius

titius periit peribit venditori ꝛ Seius erit in obligatione solũ si vo ambo sic vẽditori liber erit ꝛ pibit seius ẽptori q solus remãserat facit.l.si iẽptõe.§. pe.ff.de cõtrabẽ.ẽp.aut vẽditõ fit pure.i.sine ꝓditõe ꝛ sine scriptis ꝛ õ re certa sine ĩspẽ ꝛ tũc fm glo.in.l.i.ff.õ pi.ꝛ co.re.vẽ.dic q in vino ꝛ ceteris q degustationẽ requrũt etiã q̃ degustatõ nem periculuꝫ ẽ emptoris.Si vo vẽ dit nõ in spẽ.sed ad mẽsurã piculum ẽ venditoris donec fit mensuratũ ꝛ ibi multas diuersitates poteris videre fz istud sufficit tibi ꝓfessori.Sitr si ñ exi git degustationẽ piculũ ẽ ẽptoris exce pto casu publicationis qꝛ si publicet ãñ traditionẽ vel post ꝓpter maleficiũm vẽditoris piculũ erit ipsi⁹ vẽditoris.l.fũdus.ff.loca.ꝛ ibi gl.Sitr p pactũ.Mora dolũ vl culpã piculũ ẽ vẽditori puta qꝛ pactũ fuit vt teneretur Itẽ si fuit in mora tradẽdi rẽ si vo tã ẽptor q̃z vẽditor fuerũt i mora:posterior mora ꝓpõderat prie ꝛ illi nocebit q̃ ad periculum Limita nisi posterioris more ꝓmus morosus fuerit cã qa sic nõ nocebit posteriori cãus ẽ iũcta gl.in.l.si p emptorẽ i fi.ff.õ ac.emp.ꝛ ven.qõ no.Idẽ dic si vẽditor fuit i dolo vel culpa.lata seu leui pditionis rei vẽdite q̃ piculũ erit suũ sicut i comodato ꝛ deposito.Et idẽ dic de deteriora tione seu meliozatione rei vẽdite q̃ ptinet ad emptorẽ quando res est vẽdita in specie fm legistas sine numero fm logicos quod idẽ ẽ secus in fructibus rei vendite q pertinent ad vẽditorẽ donec pfecta sit vẽditio nisi vẽditor sit in culpa.d.l.curabit nec ob.l. fructus post ꝛ.l.pe.C.õ ac.emp.ꝛ vẽ. quia⁹ oq̃nt in pfecta vẽditiõe quaz voco pfectã q̃ ad hoc quando pretiũ est solutum vel habita fides de ℔re cio vt no.in glo.l.i.C.de peri.ꝛ co.re. ven.lz als sit pfecta q̃ res est tradita ff.de ac.emp.ꝛ ven.l.si qs alienã rem

¶ Alterũ emptũ de aliena pecunia fit 12
ementis.§.q̃ sic si nomine suo emit l.si ex ea.C.de rei ven.fallit in empto ex pecunia ecclesie.xii.q.iii.c.i.ꝛ ii.ꝛ. q.v.fixũ.Quod adeo est verꝫ quia si clericus hñs pecuniam de prebenda emerit ꝓdiũ amplius non poterit illuz dare intuitu pietatis licet pecuniaz potuisset dare qꝛ statim prediũm fit ecclesie siue emerit nomie suo siue alieno.c.i.de pecu.cle.ꝛ.c.inquirendum Similiter dic i empto de pecunia pupilli.vel minoris a tutore vl procuratore:quia minor sibi vendicare põt: l.ii.quando ex fac.tuto.Idẽ dic õ empto ex pecunia militi.C.de rei vendi. l.si vt proponis.Similiter dic in ẽpto a marito vel vxore de pecunia sibi ab altero eorum donata si efficiatur non soluendo qui donũ accepit.l.vxor marito.ff.de dona.inter virũ ꝛ vxorẽ hec limita ita quando pecunia non fuit alteri mixta qꝛ si fuisset mixta transiret in dominium etiaz furis.l.si alieni nũmi.ff.de solu.ꝛ sic non esset ecclesie vel prefatoꝛ

¶ Quõ põt pater vendere filium ꝛ iz quomodo liber homo potest vendi vide.j.Seruitus.§.i.

¶ Quid si res vẽdatur duobus.§. 14
q̃ potioꝛ est secundus si res tradatur sibi vel primus si primo sibi detur et idẽ in donatione.l.quotieno.C.õ rei ven. nisi primus emisset noie ecclesie spãle est in hoc vt dominium acquiratur sine traditiõe ar.c.ex litteris õ cõ fue.ꝛ expresse.C.de sa.sa.ec.l.vt inter viuinũ publicũq̃ etiã si secõs emisset ꝛ ipse noie ecclesie qꝛ pferret ꝓm⁹.ff. de procu.l.in cause fz venditoꝛ tenet crimine falsi.vt patet.ff.ad.l.coꝛ.õ fal. l.q̃ duobus.Si vo pmutauit aut alte

ri i solutū ō derit vl' aff distraxerit post
ꝯ eā obligauerat tenetur crimine ste
lionatus vt.l iii.ff.de cri.stel'.

15 ¶ Itē vendenti vinū q nihil dixit de
expeditione vasoꝝ possit illud euacua
re in terra si ēptor nō euacuat.& q sic
si videnda supueniat vel si vēditor est
mercator q solet vēdere ꝛ emere.ff.ō
pi.ꝛ co.re.ven.l.i.§.pe.fm gofre.vnō
tu dic ꝙ hosti.q si indiget vasis ꝛ co
āmonito nō vult pōt coꝝā testib⁹ vi
nū mēsurare ꝛ effūdeꝛ.Ō limito ni
si emptor sit in tali necessitate q ven
dit̄oꝝ teneaꝫ ei subuenire ex debito

16 ¶ Itē vēditor teneaꝫ de euictione
emptori.& fm glo.ꝛ Jo.a.in.c.si vē
ditori de emp.ꝛ ven.q sic: nisi i trib⁹
casibus. ¶ Primus si in principio li
tis vel ad minus post litem contestatā
non denunciauit venditori vt eū defē
deret vt.C.de euic.l.emptor fundi.ꝛ.
l.auctore.ꝛ.ff.eo.l.si rem.§.fi.

17 ¶ Sed qd si sciebat litē motā vēdi
tor.& Bal.in l.denūciasse.ff.ō adul.
videtur sentire q etiā teneatur ōnūcia
re Ratio fm eū qꝛ qñ denūciatio re
quritur ad aliquod faciēdum vt i casu
isto tūc non sufficit sibi scia sola vt in.
d.l.denūciasse. Secus eēt qñ denūci
atio requiritur ad simplices scias ha
bendā qꝛ valet vt regula qui certus è
de re.iur.li.vi.ꝛ.l.i.ff.de ac.ēp.ꝛ vē.
glo.tamen ꝛ Ly.in.d.l.ēptor ꝛ Dy.in
d.regula qui certus tenent q non te
netur ōnūciaꝛ ꝛ multi alij tamē tutius
è q denūciet p.l.si controuersia i ō.
auctori hīdiue eius enuncia.C.ō eui.
ꝛ sic ōnunciatio iportat nī simplr indi
caꝛ ſꝫ p officialē faceꝛ et notū litē mo
tam ut ueniat ad ōfēdēdū

18 ¶ Secundus casus quando ēptor
citatus contumaciter absuit tēpoꝛ sci
entie quia uidet̄ condēnatus propteꝛ
suā cōtumatiā.d.l.ēptoꝛ.ꝛ.ff.ō euic.l.
si ido.l.fīno. Idem si vēditoꝛ absēte
nī appellauit a sīa.l.hērēni⁹.ff.ō eui.

¶ Tertius quādo per iniuriā sīa la 19
ta fuit contra emptorē.d.l.ēptoꝛ quia
iniuria q fit emptori nō ꝓungit vēdi
torē.l.si p imprudētiam in prin.ff.de
euic. Idē dic si p violētiam ērūdicia
liꝫ auferaꝫ .d.l.si p ꝛ.C.ō euic.l.fi.ēt
si notari⁹ posuit q obligat se ōfēdeꝛ ō
iuꝝ ꝛ ō facto qꝛ illō ō fcō intelligaꝫ si
lis moueaꝫ de fcō nō ō iuꝝ fm pano.
vbi.ō.qꝛ violētia ērūdicialis nō vēit
fm nām Ꝯctus ō quo dic vt no.p bā.
in.l.stipulatio ista.ff.ō ō.obl.

¶ Addo ārtū cāuꝫ qñ ēptoꝛ cōpro 20
misit ꝛ Ōriaꝫ sīaꝫ iportauit.l.si dcm
§.si in arbitrū ꝓmisso.ff.ō euic.in
tellige hoc vez si volūtarie cōpromi
sit qꝛ sec si coactus l.vl' a statuto q sic
vult vt inter consanguineos compro
mittaꝫ ꝛ hmōi ꝛ hoc ōnūciauit vēdi
tori fm Bar.in.d.§.si i arbitrū ꝛ bal.
in.l.i.C.ō pi.ꝛ co.re.ven. ¶ Quintus
casus quando ēptoꝛ potuit vsucape ꝛ
nō vsucepit.d.l.si victū.§.si cū possꝫ.

¶ Sextus casus si rē alienaꝫ sciēter
emit nisi ō euictōe spāliter sibi caue
rit.l.si fundū.C.ō euic. ¶ Septimus
si aliqd casuale ꝓūgat.C.eo.ō lega.l.
fi.de re ec.non ali.c.ad nostrā vide
alios casus p host.in sum.eo.titu.

¶ Quid si fecit pactū vēditoꝛ q nō 21
vult teneri ō euictione.& nihilomin⁹
tenebiꝫ ad ptiū re euicta.l.ex ēpto in
fi.ff.ō ac.ēp.qō limitat ludo.ō Ro.in
no.qñ pactū fit i gñe.l.a q̄cūq; cuin
caꝫ secus si specificat psona vl' cā vna
qꝛ tūc ēt ñ tenebiꝫ ad ptiū cāus ē i.l.
q libertati i pri.ff.ō euic.ꝛ ibi gl.ō hoc

¶ Sꝫ i q̄ctū teneꝫ vēditoꝛ ēptor re 22
ēpta euicta i cātb⁹ i qb⁹ teneꝫ ō euictō
ne.& q i simplū tūn ꝛ si fuit i clpa i vē
dēdo teneꝫ ēt ad itereſſe i foro tī ꝓlē
tioso i reb⁹ ꝑciosis arbitrio iudicis co
giꝫ duplū ꝓmittere alr ꝓdēnabiꝫ i du
plū ꝑcij ꝓuēti.ff.ō.euic.l.ij.ꝛ.l.ēptori.

23 ¶ Utrū vēditor teneat ad oēs expēn
sas quas ēptor fecit i iudicio qr cū nō
defēdit vēditor postq̄ sibi hoc denū/
ciauit.&.pa.vbi.ō.q̄ sic siue obtinue
rit siue nō vt i.l.i C.de euic.t l.vēdito
res.ff.de ṽ.ob.t vtrobiq̄ p bar.sec⁹
si nō denūciasset uēditori litē motam
24 ¶ Itē emēs domū pro cētū i q̄ po
stea inuenit thesaur valētem ducenta
teneatur.&.ludo.de Ro.tz q̄ sic t di
cit se consuluisse t obtinuisse in curia
q̄ i hoc hz locū remediū.c.cū cā de
em.i.q̄ rescindat ꝯctus vel restituat
plus sed ꝯriū de iure est verius.i.q̄
non teneat. Nō qr thesaur⁹ est res mo
biles abscondita ab ignot dñis tēpo
vetustiore vt.l.vnica.C.de thesauris.
ergo dñs nullus erat ipsius vt cas⁹ est
in.d.l.i.t.l.nunq̄.ō.thesaurus.ff.ō ac
q.re.do. Sic ergo remanebimus in
dispositione iuris cōis vt sit dñi so//
li si data opa vel a casu inuenit in suo
vl si data opa i alieno solo erit dñi soli
si ṽo a cāu erit medietas dñi solī.alia
inuentoris vt in.d.l.vnica .cum ergo
iste ēptor sit dñs soli erit su⁹ de hoc ca
sus est in.l.a tutore iuncta glo.ff.ō rei
vendi.vbi pecunia inuēta per modū
thesauri cedit emptori. Secus si non
cēr per modū thesauri vt murata ab
aliquo in muro vt dicit tex.i.d.ō. the
saurus qr tunc non esset ēptoris nec
ob.q̄ vēditor non vendit thesaurum
quia ꝓcedo: sed stamus in dispositiōe
iuris cōis vt cedat dño soli: t hoc ha
beo ꝓpto indubitato si ēptor nihil scie
bat de thesauro sed si sciebat t ꝓpte/
rea emit tūc vī dubiū. Nicola⁹ tñ de
lira sup matthei.xiij.i illa pabola ō the
sauro.t.S.tho.xxii.q.lx vi.ar.v.vidē
tur tenere q̄ licite ematur t de subti/
litate iuris est verū q̄ potest licite fie
ri sed de equitate videret q̄ aliquam
partem deberet dare vēditori.vide
de hoc si placet qō no.in.l.si qs cum
alr.ff.de verb.ob.sed quo ad ꝓsciam
ex quo sciebat videt inuenisse t si a
casu sic medietas erit sua si ṽo a pro
posito sic totū cedet domino soli.vt
.d.l.vnica

¶ Cuz hoc sit q̄ iura nō cogāt rescin 25
dere ꝯctū ēptionis vel supplere insti
precii: nisi q̄ deceptio ē vltra l' citra
dimidiam iusti precij vt.ō.Dolus.§.ix.
cui datur electio tunc.&.q̄ q̄ est ul/
tra dimidiā electio erit venditoris ꝙz
Ezo.p ar.a ꝓtrario quando est citra
dimidiam tunc est emptoris vt nota.
Berna.in.c.cum dilecti t.c.cum cau
sa de emp.t no.Pa.in.d.c.cū dilecti
q̄ si periret res ēpta minus dimidia
periret emptori quia cum duo sunt in
obligatione alternatiue vno perem/
pto remanet aliud.l.plerunq̄.ff.ō in
re do.t.l.sticū.ff.de ver.obli. Et idem
dic quando est plus vendita q̄ perīt
venditori per eandem rationem tñ
predicti non tenentur nisi ad restituē
dum id plus quo vendidit vēl supple
re illud minus quo emit vsq̄ ad iustū
precium t poterit agere deceptus vs
que ad.xxx.annos siue agatur ꝓditio
ne ex.l.ii.C.de re.vendi.que conditō
nes cum sint personales sunt perpe/
tue. Siue agatur ex eo contractu.i.vē
dito vt no.Pa.ano.t Innocen.in .d.
c.cū causa. Si vero ageretur officio
iudicis vt volunt aliqui sic non posz
agere nisi vsq̄ ad quatuor ānos quia
vsq̄ ad illud tps datur restitutio i ite
grū.l. vl.C.de i integ.rest.pan. tñ vbi.
ō.vult q̄ etiam si agatur officio iudi/
cis debet vsq̄ ad.xxx.ānos

¶ Utrum mercator qui scit plures 26
alios post se venire teneat minus ven
dere q̄z sit cōmunis extimatō vel di
cere q̄ plures veniūt.&.tho.xxii.q.lx
vii.q̄ non nisi de pfectōne

27 ¶ Quid de mercatoribꝫ q̄ iter se cō
nenūt vt vn⁹ solus vēdat. ℟. q̄ si hoc
facūt in lesionē reipublice sunt dam/
nandi ppetuo exilio ⁊ bonis spoliandi.
vt. C. de mono. l. vnica. Secus si face/
rent ppter aliquē finē honestū: q̄ lice/
ret. de ista materia hēs. s̄. dolus. §. ix. ⁊
j. negociatio. ⁊. s̄. ars. §. i.

28 ¶ Vltrū ille cui datū est aliqd ad ven
dendū p. x. ⁊ vēdidit p. xii. teneat illa
duo restituere dño rei. ℟. q̄ nō. q̄ si il
la duo sunt vltra iustū p̄cium tenet re/
stituere emēti. ꝫ ea q̄ dixi. s̄. §. vii. si ve
ro nō excessit iustū p̄cium ꝫ sua indu/
stria habuit sic sibi acquirit. Nec ob. q̄
dat ei certa merces pro labore: q̄ illa
datur vt inueniat emptorē p. x. ⁊ sic nō
tenet necessario restituere. sec⁹ si dare
tur sibi simplr vt vēderet: quia tenet
vēdere meliori p̄cio q̄ pōt: ⁊ totū dare
dño: ex quo mercedē hꝫ pro labore.

29 ¶ Quid de vendēte possessiones vel
emēte ifra tales cōfines q̄ é plus vl̄ mi
nus q̄ꝫ sit dictum. vide. s̄. donatio. §. xl.

30 ¶ Querit de. q. q̄tidiana vtrum va/
leat vēditio seu ali⁹ ꝓtract⁹ collat⁹ i al/
terius arbitriū. ℟. q̄ si est incerta p̄so/
na cui⁹ arbitrio cōmittit nō valet. l. ii
merces. §. i. ff. loc. nisi in casu q̄n̄ sim/
pliciter fuit cōmissū in arbitrium boni
viri: q̄ tūc intelligit in arbitriū iudicis
l. vir bonus. ff. iudi. sol. ⁊ sic videt com
missum in certā personam. Si vō per
sona cui cōmittit est certa: tūc licet va
ria sit opinio. in. l. in emēns. C. de ꝺ̄hē.
emp. tñ dic fm. d. Lucā de grassis i. l.
si quis arbitratu. ff. de verbo. ob. q̄ si
ue substātialia ꝺ̄ct⁹: vtputa p̄cium i vēdi
tiōe ⁊ silia. Siue accidētalia: puta vē/
ditur seru⁹ si rōnes reddiderit ⁊ huius
modi cōmittant in arbitriū certe p̄so/
ne valet ꝺ̄ctus si ille voluerit arbitrari
nā sicut substātiale vltime voluntatis p̄t
ferri in arbitriū heredis. l. si sic. ff. ꝺ̄ le
ga. i. ita in ꝺ̄ctib⁹. l. seruū filij. §. eum q̄
ff. de leg. i. ⁊ p hoc videt casus in. l. si
libertus iurauerit. ff. de ope. li. vbi va/
let p̄missio liberti facta de opib⁹ ad ar
bitriuꝫ p̄toni: ⁊ si male arbitrat⁹ fuerit
pōt cogi vt arbitret sicut bon⁹ vir sic
in p̄posito. q̄ si arbitrari noluerit vl̄ nō
pōt: sic nō valebit. §. p̄cūm isti. de emp.
⁊ vē. Si vō mortuus fuerit alter ꝺ̄hē/
tiū si fuit cōmissuꝫ sup ꝺ̄cto p̄ficiēdo nō
poterit arbitrari. Si vō sup ꝺ̄cto pfe/
cto: sic nō expirat ei⁹ arbitriū: ꝫ sicut
ꝺ̄ctus transit ad heredē: ita obligatio
de stando: arbitrio dicte persone fm
Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

¶ Quō aūt ꝺ̄ctus emptionis ⁊ vēdi/ 31
tionis rescindat ppter dolū habes. s̄.
dolus. §. ix. vel ppter minoritatem p̄cij
q̄n̄ é citra dimidiū iusti p̄cij: vel ppter
alias cās vide Hosti. in sū. e. ti. ⁊ Azo.
i sū. C. de resci. vē. q̄ pax ad confesso/
res. sed sufficit q̄ ꝺ̄ dictū est.

Eunitas vide. j. imūitas
Enormis iniuria q̄n̄ dicat. ℟.
c. cū illor. de sen. excōi. exē/
plificat si mēbrū mutilet si effusio san/
guinis fit. Et itelligūt doc. ibidē q̄n̄ ef
fusio é in abūdantia: ⁊ de mēbro de q̄
sanguis de facili nō exit. Itē si in epꝫ
aut in abbatē vel p̄latuꝫ seu supiorem
sit intecta man⁹. insti. de iniur. §. atrox
dī si qs vulneret. Intellige si vulnus
eget medicamine cyrugie vel empla/
stror seu alior medicinalū: fm Bo
nal. Itē si qs fustib⁹ cedit. si i theatro
vel foro: aut in cōspectu iudicis vbere
tur. Itē fm alios si i ecclia vel cimite
rio: aut dormitorio verberetur. ar. de
sen. excō. c. cū p̄ cā. xvii. q. iiii. quisqs
⁊. §. q aūt. Itez si sacerdoti induto ve
stibus sacerdotalib⁹. C. de iniur. l. atro/
cem. Sed breuiter dic q̄ iniuria dicit

enormis. ¶ Primo ex psona ⁊ in iu/re ñ habem⁹ expssum nisi q̄ dictū est in.d.c.cū illoz.⁊ in.d.l.atrocē.⁊ insti.ō iniur.§.atror.⁊.ff.e.ti.l.ptor.§.atrocē. vbi dr de magistratu parente ⁊ patrono: epo: plato: ⁊ sacerdoti induto vt ē.dictū est. ¶ Scdo ex loco: vtputa si in cōspectu ptoris faciat seu prelati vt i.d.l.ptor.⁊ in theatro vel foro. vt i.d.§.atrox.⁊.l.sed est questionis. in pn.ff.ō iniur. ¶ Tertio ex tpe: ⁊ hoc ē arbitrarū. vtputa ludi vel magne festiuitat⁹ ¶ Quarto ex re: puta ex vulnere. vñ dicit.l.vulneris magnitudo atrocitatē facit ⁊ nō nūq̄ locus vulneris: veluti oculo percusso. hec ibi.ff.de iniur. ita incipit. ¶ Quinto ex modo: vnde dicit ꝓpa.in.c.cū illoz.de sen.excōmu. q̄ pcussio in ecclia vel in platea ⁊ excessus notoz⁹ dr enormis.d.§.atror.⁊ q̄ eps nō pōt eū absoluere ex talib⁹ iniuriis notoriis factis ecclīasticis personis

I ¶ Sed qs hēbit arbitrari an sit enormis iniuria.ꝛ.q̄ ille qui h3 absoluere ⁊ ligare an sit sue iurisdictionis: vtputa possit eū absoluere vel ne.ar.c. suplīs.de rescrip.⁊.l.si qs ex aliena.ff.de iudi. Sed caueat vbi ius determinauit atroces ne ipse velit leuē arbitrari: quia nō absolueret: sed decipperet. sec⁹ vbi ius non determinat.

Episcopus grece latine speculator interptat: vt dr .xxi.di.c. clerol.⁊.viij.q. pria q epatū. speculare.n.dz mores ⁊ vitā ppli sibi subiecti ⁊ itēdēr ad eoꝝ salutē. vñ eps hec negligēs ē i pcō mortali ⁊ dr canis impudic⁹ .ij.q.vij.q nec.⁊ dz lectiōi ⁊ oratōi vacar. vt i.c.epi ibi dē. nec dz hr̄e familiaritatē praui hominis. vt i.c.puenit cadez cā.⁊.q.imo presbyteros: diaconos: clericos boni testimonij dz penes se hr̄e. vt i.d.c.epi ⁊.c.cū pastorīl.⁊ z ipse. di.l.c.eps deo.

¶ Utr̄ principali⁹ debeat itēdere multi- I plicationi tpaliū.ꝛ.fm Tho. in quest. q̄ nō. sed ei⁹ ppria ⁊ pcipua cura dz esse circa custodiā gregis sibi cōmissi orādo: pdicādo: sacra dispensando: ⁊ sua iuria qđ res exigit erogando. Ideo test ñ intēdere multiplicationi tpaliuz ad vtilitatez ecclie quando opportunitas adest ⁊ possit fieri sine dāno spiritualiū notabili alīs nō. Alex. āt scōa secūde.ti.de agaritis dicit q̄ eps nō pōt ꝓgregare ad sui tuitionē siue ecclie sicut rex pōt: sed dz ꝓuertere res ecclie in vsum ecclesie qđ facit pauprib⁹ dādo Rō est qr rex ad hoc ꝓstitut⁹ est ut subditos in pace teneat ⁊ defendat ab aduersarijs: ⁊ nō pōt ad hoc cōgregare. nō sic eps sed ut faciat bonuz ecclie qđ facit dando pauprib⁹. facit. xij.q.ij. auruz. vñ tz Tho. scōa scōe.q.clxxv. q̄ si bona ecclesiastica nō dispensat in pios vsus sed notabiliter deficit peccat mortalr. Secus si in modico deficiat Addit tñ q̄ si necessitas non imminet ꝓ pauperib⁹ q̄ pōt reseruare in futurum vel emere possessiones ut tpe necessitat⁹ puidere possit. Bona vero patrimonialia pōt tenere ad libitum.

¶ Utrū liceat appetere epatū.ꝛ.q̄ ñ 2 viij.q.j.q epatuz ibi dr locus suprior sine quo ppls regi nō pōt. ⁊ si ita retineatur atq̄ administret vt decet: tñ idecenter apt etiā q̄ obrem otiū sanctuz querit gr̄a veritat⁹: negociū iniū suscipit necessitas charitatis quam sarcinā si nullus ponit pcipiēde atq̄ intuēde veritati vacādū est. Si aūt ponitur suscipiēda est ppter charitatis necessitatē Sed nec sit otio veritatis delectatio deserenda: sed subtrahatur illa suauitas: vt non opprimat⁹ iusta necessitas. hec Aug. ex q̄ p3 q̄ appetitur illicite. ⁊ q̄ñ sit mortale. vide.s.ābitio pmo. ⁊ obla-

tus recusat cū pcō mortali si ē dignus
t eq̄ dign⁹ nō est cui debeat dari. Fa-
cit similiter ad hoc.c.in scripturis ea.
cā.t.q.vide.S.electio.§.xxx.

3 ¶ Quā iurisdictionē hēat vide de of.
ord.p totū:qz ad pfessores nō pertinet

4 ¶ Nec eps possit pcedere auctorita-
tē nō epis quaz ipse hz.ꝛ. Pda.in.c.
accedentib⁹ de excel.pla. q nō ea q̄
spectāt ad ordinē epalez:sicut ordina
re:chrismare:pfecrare:t filia.q̄ no.i
c.Quis.lxviij.di.t in. c.aq̄ de pse.ec.
uel alta. Ea vo q̄ spectāt ad dignitatē
epalē bene pōt sicut cognoscere ō cā
mrimoniali iungere publicā pēni-
tentiā pcedere indulgentiam: iudica-
re ō clicis t hmōi ut.xvi.q.j. visis p-
ter insignia:ut visus mitrie: t pōtifica
liū q̄ solus papa pcedit.ar.c.ut aposto
lice.de pui.li.vi.ea etiā q̄ sūt iurisditio
nis pōt pcedere Quis nōdū sit cōse-
cratus nec sacerdos fm eundē Pda.
vbi.S.post Jo.an.t Cal. vt ibi no. pa.

5 ¶ In quibus potest eps dispēsare.vi-
de.S.Dispensatio.§.v.

6 ¶ Utr eps cadat in penam suspensio
nis aut interdicti.ꝛ.q nō ex nulla pō-
stitutione nisi in ipsa de ipsis epis fiat
spālis mentio. Silr nec eoz superio-
res.ut in.c.qz periculosum.de sen.ex.
li.vi Idē dic de suspensione a benefi-
cio a iure posita.ut in.c.si cōpromissa
rius.§.hmōi.de elec.li.vi. Secꝰ ō ex
cōicatione.ut no.i.d.c.qz piculosum.

7 ¶ Utr eps possit dispēsare in plālita-
te bñficioz.vide.S.bñficiū.§.xxxviij.

8 ¶ Utr executione deuolura ad epm
ppter negligentiā executoris teneat
eps seruare formā quā tenebant exe-
cutores.ꝛ.bar.in.l. si puellā. C.si mā.
ita fu.ali.q̄ sic. t facit tex.i clemē.i.de
supplē.negli.pla.t qō no.Jo.an.in.c.
publico.de elec.

9 ¶ Utr mortuo epo expiret officium
vicarij.ꝛ. Pda.in.c.i.ne se.va. q̄ sic.
ut no.glo.in cle.fi.de pcu Idē videt
ō officio pōtis pstituti ab abbate mor
tuo abbate.ar.ex no.in.d.cle.fi.secꝰ si
pstitutus esset ab abbate cum capso.
ar.c.ij.de sta.reg.

¶ Eps i sinodo dz pstituere aliquos 10
idoneos viros p totā diocesim qs dz
iuramēto astringere ad denūciandū
sibi vel p cū nullo qcqd ppēderint fie
ri cō voluntatē dei t totā christianitatē
qō ptineat ad iurisditionē ecclīasticā.
ut habet in.c.eps in sinodo. xxxv.q.
vi.t tales appellant testes sinodales.

¶ Eps pōt cogere religiosos mēdicā 11
tes ut vadant ad pcessiones.c. nimis
praua.de excel.pla. Ex quo ter.dicūt
doc.q̄ ex q̄ prohibet eis ne ex leui cā
compellant eos ire ad pcessiones se-
quit q̄ ex magna t graui cā pōt: vtpu
ta nouo itroitu epi uel legati uł iminē
te peste aut alio flagello: uel i generali
bꝰ letanijs q̄ sūt tres dies rogationū.
hec no. Pda.in.c.dilectꝰ.de of.ord.qō
est vez nisi spāle priuilegiū habeant.

¶ Eps i ecclijs baptismalibꝰ dz ordi 12
nare mgros q̄ doceāt pueros i studiis
lrāz liberaliūq̄z artiū assidue vbi ne-
cessitas occurrerit.xxxvij.di.ō gbusdā.

¶ Eps singulis ānis sinodum teneat 13
admonēdo clicos pstitutōes legēdo
t laicis pdicando.ut. x.q.i. placuit.itē
singulis ānis si pōt visitet oēs eccliaꝫ
monasteria: t hospitalia sibi subiecta

¶ Eps tenet deputare i ecclesijs ca 14
thedralib⁹ t alijs pochialib⁹ viros ido
neos ad pdicādū: t pfessiones audiē-
dū: alr peccat mortalr: silr qñ ipse nō
pōt ppter āplitudinē diocesis uel alia
occupatōe tenet hmōi viros potētes i
ope t sermone qui visitent t doceant
vice eoz̄ plebes sibi cōmissas t eis
puideant de sustentatione.ut in.c.in-
ter cetera.de offi.ordi.

15 ¶ Eps debet quos vult ordinare inq
rere pmo de etate debita ad illã ordi
nẽ. dic ut. j. etas ⁊ de litteratura. Ma3
ordinãs subdiaconũ uel diaconũ qui
nescit officiũ videt peccaf mortaliter
q2 pbet ei causam peccãdi mortaliter
Quantũ vo ad illos qs promouet ad
curã aiaz q habeãt sciam necessariã
de quo. ℈. cõfessio. iiij. ℣. iij. alʒ peccat
mortalr. Jte non pmittat q notarius
petat salariũ in scribẽdo ordinandos:
quia phibitũ est. i. q. ij. sicut epm. itel
lige fm gl. ibidẽ qñ ẽ salariat⁹: alʒ pt
accipe aliqd: dũmo eps ñ participet
in lucro ⁊ ptrariũ teneat glo. ibidem
16 ¶ Eps pot grere de titulo beneficij
sui subditi si nõ psensit in eũ. ut voluit
Sede. consilio. xcviij. ⁊ idẽ dic de quo
cũq3 alio cuius interest.
17 ¶ Eps ecclĩastica officia nõ o3 pmit
tere ppings nec administrationẽ rez
ecclĩasticaz. ut in. c. iudicatũ ẽ nobis.
lxxviiij. di. cũ. c. le. ⁊ iconom⁹ o3 eẽ
clic⁹ hoeste vite: ut ꝓbat ea. di. p totũ
18 ¶ Eps in pferẽdo bñficia o3 attẽde
re ut det dignis alit peccat mortaliter.
fm Tho. ⁊ Alber. in. iiij. facit qõ no
lxi. di. c. in sacerdotibus.
19 ¶ Eps in publico debet lineis uti: ni
si sit religiosus super indumẽtis. ut in.
c. clici officia. de vi. ⁊ bone. cle.
20 ¶ Eps tpe interdicti pot celebrare:
⁊ celebrari facere vbicũq3 ⁊ audire di
uina. ut in. c. fi. de pnit. li. vi. Qõ limi
ta. ut in. c. qõ nõnullis. de pni. ℣. inter
dictis exclusis: subnulla voce: ianuis
clausis: ⁊ cãpanis ñ pulsatj: ⁊ ipse spe
cialiter nõ sit interdict⁹: uel nõ fuerit
causa ipsius interdicti.
21 ¶ Eps pot vbicũq3 cũ altari portati
li celebrare ⁊ celebrari facere. d. c. fi.
22 ¶ Eps nõ seruãs canones uel non fa
ciẽs seruari est piur⁹. no. Ꝑa. i. c. ego
de iureiur. allat gl. in. c. sacerdotes. el
t. ij. q. vij. que dicit. q a ꝑlato non ser
uante canones pot recedi sicut ab ex
cõicato recedit ⁊ ꝑcio. Qõ intelligit
dict⁹ Ꝑa. vez qñ ex ꝓtemptu nõ ser
uat nec seruari facit: alʒ secus.
23 ¶ Utz eps pro psecutione sui corpis
possit fugef. ℟. ℈ scñ Tho. scõa scõe
q. clxxxv. ar. v. q vbi subditoz sal⁹ exi
git psone pñtiaz nõ pot fugere ppter
aliqõ dãnuz tpale uel corporale: imo
tenet sicut bon⁹ pastor aiaz ponere p
ouib⁹ suis. Ubi vo sufficiẽter in absen
tia ꝑ aliũ posset saluti subditoz puide
ri: tũc licite posset fugere: nec est mer
cenarius tunc. Hoc idem ℈ in. c. sci
scitaris. vij. q. i. vide. Imo. in. c. nisi.
de renũ. ⁊ glo. in. ℣. hoc etiã tũc obser
nandum. vij. q. i.
24 ¶ Epalis dignitas liberat a ꝓditione
seruili ⁊ ascriptitia. liiij. di. si seru⁹ sci
ente el. ij. ⁊ etiaz a curiali fm canones
ut tenet glo. in. d. c. si seruus.
25 ¶ Eps si h3 iurisditionẽ tpalẽ in aliq̃
loco o3 ꝓstituere iudicẽ laicũ qui i cã
ꝑcipue criminali faciat iustitiam: ⁊ pot
etiã in spãlĩ sup aliq̃ maleficio delega
re ut faciat iusticiã: ⁊ nõ efficit irregu
laris: dũmo ꝑ suã rñsionẽ neq3 dire
cte nel indirecte iudicet iudici q de
beat penã sanguinis irrogare: sed so
lũ in genere q faciat iusticiã ⁊ q si du
bitat ꝓsulat pitos: iudex alr esset irre
gularis. c. lris. de excess. prela. Tenet
tñ Rodo. q etiã pot dicere q puniat
reũ fm q ius vult: dũmo nõ exꝑmat
de morte uel de mutilatione ut etiam
no. Hug. di. iij. c. ois ãt lex. pñs tñ nõ
debet eẽ vindicte sanguinis. ut in. d. c.
ex litteris.
26 ¶ Utz eps peccet mortalr rñdendo
in ordinatione sua cũ interrogat vtrũ
sciat nouũ ⁊ uetus testm̃: q scit. ℟. fm
Ricar. in quol. iij. q. xxiiij. q sic. si est
ta ignarus q nesciat in generali mã

data dei: articulos fidei virtutes: ⁊ vitia etiã facta: q⁹ tũc mentẽ permittit se. Si vo nõ est ita ignar⁹ qñ sciat vetus ⁊ nouũ tastũ ẽxtũ ad ea q̃ necessariũ est scire plato: ⁊ sine quoꝝ sciẽtia non pót ꝓficienter exeq officiũ suũ: tũc ñ credit q⁹ peccet mortaliter: ꝛ3 in alijs sit indoctus: q⁹ videt q⁹ ꝓfuendo sic solum velit.

27 ¶ Actꝝ religiosus ꝓmotus in episcopũ teneat ad obseruãtias regulares. ẽ.q⁹ sic. vide. ĩ. monachus. §. vij. ⁊ religiosus. §. xxxiij.

¶ Errare est aliud ꝑ alio putare. Unde Aug. xxxviij. di. in. c. q̃nis. in gl. Quisqs se extimat scire qõ nescit ꝑ vero qppe approbat falsũ qõ erroris est ꝓpriũ. Ad idẽ. xxij. q. ij. in gb⁹ Et ideo in. d. c. quãuis dicitur q⁹ non est consequens ut continuo erret quisquis aliquid nescit.

1 ¶ Utrũ error sit peccatũ. ẽ.q⁹ in his que nõ ptinẽt ad regnũ dei capescẽ uel nõ: sic nõ est peccatũ aut si est minimũ est. ut in. d. c. in quibus.

2 ¶ Errãtes nõ vident ꝓsentire. l. nihil ꝓsensit. ff. õ reg. iu. Rõ habet. ĩ. mri monũ. iij. impedimẽto. iij. in prin.

3 ¶ Error iuris an excuset a dolo ⁊ cõsequẽter a pena q̃ debet ꝓpter dolũ ẽ.q⁹ sic. vide. s̃. dolus. §. i.

4 ¶ Error cõmunis aliqñ facit ius. ar. xcv. di. c. ecce ego. q̃s in fi. ⁊ in. l. barbarius. ff. de offi. ꝓto.

5 ¶ Errorẽ suũ quilibet debet corrigere. xxxv. q. ix. §. q⁹ ergo. ⁊. §. seq.

6 ¶ Error qñ dicatur intollerabilis. ẽ. qñ aliqd cõiter vel i suo genere ẽ peccatũ. ut in. c. venerabilib⁹. §. põt. õ sen ten. excõ. li. vi. Uel si ꝓximeat aliqõ impossibile. ut in glo. c. p tuas. de sen. ex. vel ꝯ tuo uel legẽ: uel excõicet q⁹ bonũ fecit: puta clemiosynã. vide ĩ. d. glo.

Rubescentia

de bono est peccatũ: ⁊ filia accidie: ⁊ contingit q̃druplr. ¶ Primo cũ erubescit de defectu nature: vtputa quia est claudus ⁊ hmõi: ⁊ hec est peccatũ si est nimia lxi. di. nasci. ⁊. c. nũq̃ erubescam⁹. ¶ Secũdo cũ erubescit dicere veritatẽ: ut ꝓdicare: testificari: corrigere. Et hec aliqñ est mortal⁹ si ñ facit qñ tenetur de ꝓcepto. ¶ Tertio cum erubescit ꝓfiteri mortalia peccata ⁊ si omittit propter hoc mortal⁹ est ¶ Quarto cũ erubescit iciunare: orare ⁊ hmõi: ne dicat⁹ scũs: ⁊ hec ẽ peccatũ veniale qñ omittit nõ necessaria secus qñ necessaria: q⁹ mortale.

Lex determinata regitur in multis necessario a iure ita q⁹ non tenet gestum ante.

¶ Et ꝓmo i sponsalib⁹. vij. annoꝝ cõpletoꝝ. ut ĩ. c. vnico. õ despõ. ipu. li. vi. 1

¶ In matrimonio vero. xij. annoꝝ i femina. ⁊. xiiij. in masculo: nisi malitia suppleat etatẽ: qõ tũc ẽ qñ sũt potẽtes ad coeundũ sil⁹. ut no. i. d. c. vnico. 2

¶ In voto religionis seu professione fienda requirit⁹. xij. in muliere ⁊. xiiij. i masculo cõpletus. ut habet⁹ de mulie re. in. c. cũ vir de regula. ⁊ in. c. puelle xx. q. i. ⁊ in. c. puella. xx. q. ij. de masculo. in. c. significatũ. de regula. ⁊ in. c. i. de regula. li. vi. fallit in casu. de quo. ĩ. Mouicius. §. ij. 3

¶ In ordinib⁹ capiẽdis ꝓme tõ iure est. vij. annoꝝ cõpletoꝝ. ut in. c. in singulis. lxxvij. di. ⁊ etiã triũ minoꝝ ordinum. ut in. d. c. in singulis. ⁊ qcũq̃ cõferret⁹ aũ ꝓdictã etatẽ nisi religionẽ intraret⁹ suspensus est ipo facto per annũ a collatione eiusdẽ ordinis de tẽp. or. c. nullus li. vi. Acollitat⁹ post. xij. ãnũ ut in. d. c. in singulis. Subdiaconat⁹ ẽ 4

xviij.annꝰ ichoatꝰ.Diaconatꝰ vo.xx. ꝓzesbyteratꝰ.xxv.ut i cle.generalē. de eta.ꝛ quali.oz. Si tñ ordinet ante dictā etatē quis suscipit quidē caracte rem ordinis: sed non executionē vsqꝫ ad ꝯpletū tēpus.ut no.in.d cle.gene ralē.nec epꝰ pōt dispēsare ut ibi no.

§ ¶ In bñficijs regularibꝰ in abbatis sa.xxx.annoꝝ ꝯpletoꝝ.sicꝛ ꝛ in pzio rissa seu matre vel ministra q̄ hꝫ rege re monasteriū.ut in.c.idēnitatibꝰ. de elec.li.vi. In abbate.xxv.annoꝝ ince ptoꝝ per.c.cum in cunctis.in.§.inferi oza.de elec.vbi regulr ad q̄libet di gnitatē obtinendā requirit illud tēpꝰ lꝫ non de abbate sit aliqd spāliꝛ expzes sum. In pziozatu collegiato.i.qō hēat sub se collegiū.xxv. annoꝝ inceptoꝝ ar.cle.nei agro.§.ceteꝝ.de sta.regul. In ꝓzatu vo nō ꝓcᵗuali si hꝫ curā aiaꝝ quā hēat per se exercere regrit xxv.annoꝝ inceptoꝝ quia oportet sit sacerdos.Secus si nō hꝫ p se exerce re:tunc sufficit etas.xx.annoꝝ ꝯpleto rum.d.§ ceteꝝ.In ꝓzatu autē q non hꝫ curā aiaꝝ regrit etas.xiiij. annorū ꝯpletoꝝ.qz opꝫ sit ꝓfessus.c.nullꝰ.de elec.li.vi. Et ita tꝫ ꝑa.in.c.sup iozdi nata.de ꝓbē.lꝫ Sed.dicat sufficeꝛ eta tē.vij.ānoꝝ cui nō credo:qz oꝫ sit pzo fessus in religione:ut dictū est in bñfi cijs secularibꝰ que habent dignitatē. In epo.xxx. annoꝝ ꝯpletorū.c.cum in cunctis.de elec.Inferiora vo epatu regrunt q̄ attigerit.xxv.annū.d.c.cū in cunctis §.iteriora. Et si ecclia cura ta ꝓferaꝛ ei qui nō attigit.xxv. annuꝫ ipso iure vacat nec epꝰ potest dispen sare.c.lꝫ canon.de elec.li.vi.Sed bñ episcopꝰ pōt dispēsare in dignitatibꝰ uel ꝓsonatibus curā aiaꝝ nō hñtibus ut.xx.anno ꝯpleto habeant.c. permit timus de eta.ꝛ quali.li.vi. In benefici is vero simplicibus sunt opiniones:ſꝫ mihi placet opi. Lalde.quam sequitur ꝑa.in.c.super inozdinata.de ꝓben. q̄ si beneficiū sonat in nomē rectozie putta qz est ecclia uel capella p se stās hñs ad regimē clericū:tunc requirat etas.xiij.annoꝝ ꝯpletorū.ut in.c.inde corum.de eta.ꝛ quali.oz.quia qui ne scit se regere nec ecclesiā. Si vo non sonat rectoziā sed est bñficiū in eccliā tūc si reqrit maturitatē ꝯsilij ut in ca nonicatu ecclie cathedralis. Nosti.ꝛ Archi.tenēt q̄ requirit etas.xiij.an noꝝ.quia ante nō pōt tura sapientium tractare sicut dicimꝰ in mūte volente testari ante illā etatē. in.l.lꝫ .C.de test. mili.Si vo non reqrit maturitatē ꝯsi lij:tūc.vij. annoꝝ ē eas.ꝛ ista sūt bñfi cia in multꝫ ecclesijs pzo clicis pueris.

6 ¶ In electionibꝰ monialiū reqritur etas.xij.annorū ꝯpletorū: aliter nulla admittit ad eligendū.ut in.c.idēnita tibus de elec.li.vi. In iuramento ꝛ te stimonio requiritur pubertas.ut no.in c.puuli.xxij.q.v.ꝛ in.c.testes.iiij.q.iij.

7 ¶ In testamentis ꝛ multis alijs que omitto:quia ad nos nihil requirit pu pubertas:in electione sepulture requi ritur q̄ ad annos pubertatis perueni ut ar.c.lꝫ.de sepul.li.vi.

8 ¶ Nō cognosceꝛ q̄n requirit etas ꝯpleta quando de mēte ignoraꝛ statu entis vel disponentis. Respōdit Bar. in.l.si cui.ff.de leg.i.q̄ quādo etas ꝓ fertur in genitiuo requirit q̄ comple ta sit:in ablatiuo cū ꝓpositione in. suf ficit sit inchoata:sine ꝓpositione req ritur ꝯpleta.cle.i.de se.pos. In accu satiuo cum verbo significante rem p fectam ut prepositio.per uel cum sum ro ꝯiunctiui requiritur ꝯpleta. l.non putabam ꝛ.l.si in annos.ff.de condi. ꝛ demon. sine tali verbo si de fauoꝛe agitur:sufficit inchoasset si de odio:re quirit ꝯpletus.l.ad rempublicam.ff.ꝺ

mu.ꝛ ho. In accusatiuo cū prepositio ne ad sufficit ichoart.l.filiū.ff.ad treb.

Ꝟagatio mēt est filia accidie: qꝛ ꝓpter tediū boni opis euagaꝫ varia cogitādo vt ipm tediū cuitet: ꝛ hec iducit ad mltiloquiū ꝛ vaniloquiꝫ.ꝛ audiendū nouia: ꝛ facit istabilē i loco q̄ tūc sūt mortalia cum fit predicta contra aliqđ preceptū: alꝫ veniale. hec ex sancto Tho. scđa scōe.q.xxxv. In oratione aūt an sit peccatū. vide oratio.§.x.

Ꝟangelium leges sacerdos vtꝫ stola sic̄ diacon⁹.xxiij.di. ecclīastica Euāgeliū n̄ sedēdo vl̄ genuflexo: sed stādo audiꝫ debem⁹.ō ꝓse.di.j. aplica

Ꝟcharistia id est bona gꝛa ab eu qđ ē bonū ꝛ caris gꝛa.ꝛ sic noiaꝫ fm q̄ ꝓtinet realiter xp̄m q est plen⁹ gꝛa fm ꝟo qđ est signū rememoratiuum passionis xp̄i que fuit sacr̄m vex dicit sacrificiū: fm aūt q̄ est signū demonstratiuū vnitatis ecclie cui hoiesꝫ aggregāt p ipsam dicit cōio: put ꝟo est p̄figuratiuū diuine fruitionis q̄ est in patria dr̄ viaticū: qꝛ ꝓbet nobis viā puc̄niendi ad illā: vel qꝛ daꝫ transeūtibus de hac vita ad ipsum xp̄m. vnū tū est sacr̄m in quo sunt tria.s. spēs visibilis corpus xp̄i verū: ꝛ corpus xp̄i mīsticū s.ecclesia.ꝛ fm q̄ dicit Aug. ¶ Primū est signū secūdi ꝛ tertii. ¶ Secūm est res ꝛ signū ꝛ causa tertij. ¶ Tertiū est res secundi ꝛ veritas primi. de quo de cele.mis.in.c.cum Marthe.§. distinguendum est.

¶ Que ē materia ōbita hui⁹ sacr̄i.§. q̄ panis triticeus ꝛ vinū vitis. vsus enim huius sacr̄i est refectio que ad sui integritatem cibū ꝛ potū regrit. Significatio etiā eius est dupler. Una passio xp̄i in qua sanguis fuit separatus a corpore. Alia est cibatio corporis ꝛ anime. ꝛ ꝓpterea ꝓp cōueniētiā vsus ꝛ significationis dupler materia exigebaꝫ.

¶ Utruꝫ possit ꝓfici de pane farris ꝛ spelte vel siliginis.§.Iꝫ aliq̄ dixerit q̄ sic. tu tñ tene q̄ nō pōt cōfici nisi i pane triticeo.i.frumēti fm Scho. in.iiij. di.xi.ꝛ cōiter theologos. 2

¶ Utrū in pasta facta de tritico possit ꝓfici.§.fm Scho.vbi.s.q̄ non. 3

¶ Utrū possit cōfici in pane corrupto §.q̄ nō q̄ tāta est corruptio q̄ panis spēs soluūt̄: sicut q̄ cōtinuitas soluit̄ ꝛ sapor ꝛ alia accidentia mutant̄ secus si esset aliqua dispositio solum ad corruptionē quā declarat aliqua imutatio saporis: quia sic pōt cōfici. 4

¶ Utꝫ i amido possit ꝓfici.§. Scho. vbi.s.q̄ multo ꝓbabilius est q̄ nō iō peccat: ꝛ iudicio meo graviter qui ex tali materia conficit scienter sine q̄ preparat ille aūt qui conficit ignoranter: Iꝫ nō cōfecret tñ nō est idolatra scđm Scho.vbi.s.nec idolatrare facit quia quantū in se est materiā esse idoneaꝫ ꝛ ab alijs adorandam supponit. 5

¶ Utrum possit confici in pane. fermentato.§.fm Scho.in.iiij.dist.xi.q̄ sic.ꝛ tex.est in.c.litteras de cele.missa. ꝛ in.c.in sacramēto.de conse di.ij. sed graviter peccat latinus si celebrat in fermentato. ꝛ vt dicit Scho. forte ēt grecus graviter peccat ꝓpter multa q̄ adducit ibidem: sed maxime quia xp̄s in azimo consecrauit. 6

¶ Utrum possit confici in pane facto de aqua rosea vel endiue ꝛ huiusmodi.§.quidam theologi in.iiij.di.xi. tenēt q̄ nō potest confici de pane facto ex quocūq̄ alio liquore: Iꝫ oportet sit fact⁹ de aq̄ vera: alꝫ vere panis nō ēt. 7

Alij aũt theologi tenẽt ꝙ põt cõfici: qz aq̃ ipsa nõ regrit ut maneat in spe/cie ꝓpria: imo mutat i materiã aliã: ſz ego credo ꝙ nõ põt: qz xps ꝓfecit in pane facto ex aq̃ naturali: ⁊ sic ſua

8 ¶ Utrũ si grana alteri⁹ generis admi/sceantur cũ tritico possit cõfici. ꝛ. ſm cõiter theologos in .iiii. di. xi. ꝙ si ad/mixtio sit ꝑ dominãs vel equalis ẽ vir/tus in vtroq; miscibiliũ ꝙ nõ põt ꝓfici qz mutat spẽs ⁊ cognoscit ex colore precipue ⁊ sapore. Accidentia enim ma/gnã partẽ cõferũt ad cognoscendũ qõ qd est primo de anima. secus si nõ est equalis admixtio: qz ꝓfici potest.

9 ¶ Circa materiaz vini queritur vtrũ possit cõfici de alio vino q̃ de vino vi/tis. ꝛ. ſm cõiter doc. in .iiii. di. xi ꝙ nõ ⁊ rõ potissima qz sic xps istituit. lu. xxii.

10 ¶ Utz possit cõfici in aceto. ꝛ. Inn. de officio misse dicit ꝙ sic: sed ꝓz theo/logos maxie ſri. in .iiii. di. xi. dic ꝙ nõ põt: qz vinũ ⁊ acetũ differũt ſm phi/losophũ. viii. methaphisice sicut vinũ ⁊ mortuũ. i vino tñ ſm ſri. vbi. ⁊. ⁊ cõ/muniter alios qõ accedit ad accedinẽ manẽte tñ adhuc forma substãtiali vi/ni põt ꝓfici. Idẽ dic qñ putrescit pfecta putrefactõe q̃ redire ñ põt ad ꝓpriam nẽ vini ꝙ nõ põt cõfici. si vo sit in via ad corruptionẽ põt cõfici. sicr si vino sit cũ sapore vinoso sapor aromaticus vel ponticus: vel accerbus ex minus p/fecta digestione vini.

11 ¶ Utrũ in agresto possit cõfici. ꝛ. ꝙ ñ quia nihil recipit spẽm nisi sit in termi/no sue generationis: ⁊ ideo nõ ẽ vinũ.

12 ¶ Utrũ in musto possit cõfici. ꝛ. ꝙ sic si est exꝑssum extra vuã sed nõ i eo qõ adhuc cõtinet in vua matura. ar. ó cõ/se. di. ii. c. didicimus. ⁊. c. se. ⁊ hec est ve/rior opinio: quia sic nõ ẽ sub specie po/tabili sed potius edibili.

13 ¶ Utz possit cõfici in pusca seu in aq̃ vinata seu in aqua superfusa sup acer/uos vuarum postq̃z vinũ est exꝑssũ aut in aqua rubea in qua lotus est pannus vino rubeo tinctus. ꝛ. ſm cõiter doc ꝙ non qñ tollit virtutẽ vini aqua addi/ta. facit de cõse. di. ii. c. cum omne. ⁊ de cele. mis. c. pernitiosus.

¶ Quid si aqua eq̃liter misceat vino. 14 ꝛ. ſri. vbi. ⁊. ꝙ aut fit ſm q̃titatẽ eq̃lẽ molis: aut ſm proportionẽ equalẽ vir/tutis. ¶ Primo modo nõ tollit spẽm vini qz est magis actiuũ q̃z aqua: nec tñ vinũ posset cito in sui naturã aquã ꝓuertere: ⁊ ideo sola vini substantia trã substãtiaret in sanguine. ¶ Secundo mõ generat tertia natura: ex duob⁹ q̃ nec est vinũ nec aq̃: ſz ñ statim qz nã nõ opat in instãti q̃uis eaz termini sint i instãti: ⁊ iõ tã cito posset sacerdos cõfi/cere post talez appositionẽ ꝙ illud qõ fuit ibi vinũ cũ adhuc nõ esset trãsmu/tatum ad cõpositionẽ nature tertie cõ/uerteret in sanguinẽ xpi. Si tamen an/teq̃z ꝓferret vba cõsecrationis eẽt ter/tia natura ꝓstituta nõ posset ꝓfici san/guis xpi: qz spẽs cõponentiũ ex qb⁹ p/eẽntiam cõstituit vinũ in cõposito nõ remanẽt ſm essentias nisi forte dimi/nute. vel ſm qd qõ dico ꝓpter opinio/nẽ illoz q dicũt eas manere incõpie/tas. Aduerte ꝙ licet vt dixi possit ꝓfici i materia panis vel vini qñ admixtio vl corruptio nõ tollit virtutẽ ipsoz tñ peccat q sine necessitate ꝓficit ꝓter q̃z in pãe triticeo puro ⁊ incorrupto: sicr in vino nõ acetoso ⁊ purificato ꝓpter irreuerentiã sacramẽti ꝓz omnes doc. in .iiii. di. xi.

15 ¶ Utrũ debeat aq̃ admisceri in vino calicis. ꝛ. ꝙ sic. c. Ifan. de cele. mis. ⁊ ꝓ ꝓse. di. ii. c. i. ⁊. c. oẽ crimẽ. ⁊ q̃re hoc vi/de ibidẽ ⁊ i. c. cũ marthe. de cele. mis.

16 ¶ Sed nũquid sufficit ꝙ fuerit appo/sita in dolio. ꝛ. scũs Bo. in .iiii. distinc. xi.

q̄ nō ſ3 tūc d3 apponi qñ ſacra miſſe
ria ichoātur etiam ſi alſ fuiſſet poſita
17 ¶ Quid ſi omittatur.&. q̄ nihilomi
nus,ꝓficit ꝺ ꝓſe.di.ii.ſcriptura. ſ3 pec
cat mortaſr q̄ ſcienter eā nō apponit
ar.c.litteras de cele. miſſa.q̄ ꝺo omit
tit'ex negligētia' ex hoc q̄ habuit dili
gētiā ſemiplenā peccat vēialr: ſ3 q̄uit
q̄z quātū iſtud ſacr̄ꝫ ꝓcellit, alia ſacra
r opa tūñ in eo magis q̄ꝫ in aliis nego
cijs ꝓpōderat negligētia ꝟ3 ſcm̄ bo.
uij.di.xi.Si aūt omiſit ex negligentia
eo q̄ nullā diligentiam adhibuit mor
taliter peccauit ſcōm Alex.
18 ¶ Que aqua'ꝺbet apponi.&.'q̄ ſola
aqua naturalin.c.i.q̄dā ꝺ cele.miſſaꝛ
19 ¶ In quāta quātitate.&.q̄ l3 aliq ca
noniſte alr dicāt.tu dic q̄ modica aq̄
d3 apponi maxime ſi vinū ē debile ut
ſic ꝓuertaſ i vinū ſm ꝓbabiliorē opi
nionē q̄ eſſe nō poſſet niſi eſſet mo
dica appoſitio. alr ſi apponeret in tā
ta quātitate q̄ ſoluerentur ſpecies vi
ni nō cōficeretur vt dictū eſt.
20 ¶ Quid fiēdū i illis ptibus vbi vinū
ḣſi nō pōt.&.q̄ papa pōt diſpenſare
vt ſine ſanguine corpus xp̄i ꝓficerent
ne propter'defectū ſacr̄ij,icurreret ma
ximū dānū cū corpus non ſit ſine ſā
guine in hoſtia.r ideo papam adeant
21 ¶ Circa formaz huius ſacr̄i queri q̄
ſit forma trāſſbationis panis.&. q̄ eſt
iſta.Hoc eſt enim corpus meū facit.c.
cū marthe.§.credim⁹.de cele.miſſaꝛ
22 ¶ Alt3 hec cōſūctio.eni ſit ꝺ ſba for
me.&.q̄ nō ſ3 ponit'ibi ad ꝺnotādū
ordinē cōſecrationis ad vſū materie
ꝓſecrate:q̄ tūñ nō ē ꝺ neceſſitate ſacr̄i.
vñ nec ꝓiunctio ſilr: ſciēter tūñ omitti
nō d3 vbi,vſus ecclie illius antiquus
ḣ3.Scōm ꝟo.Sco. in.iiij.di. viij.li.
eni ibi ponit ad ꝓiūgendū ne.ſ. vba
forme ſine ḣcedētib⁹ ꝓferant Ideo
credo mortalr peccarēt qui ſcienter
omitterēt tā in cōſecratiōne panis q̄ꝫ
vini.q̄ꝫta h3 vſus gnālis ecclie rōane
¶ Quid demōſtrat li hoc ꝓnomē de3
mōſtrativū.&.mihi placet opinio Ri
car.de ſancto victore li.de trini.q̄ ibi
ſit demōſtratio mixta.ſ ptz ad ſenſuz
r ptim'ad itellectū ſub hoc ſēſu illud i
qꝺ hoc tranſibabit ē corpus meū: q̄z
ſicut iſta ꝓpoſitio ēt vera r magis ꝓ
pria ſi demōſtrādo.ctbū diceret hoc
eſt corpus meū.ſ.illud in qꝺ iſte ctbus
eſt trāſmutādus ē corpus meū q̄ñ vir
tute eius i ꝓlationis termino ille ctb⁹
fieret'corpus meū. Sic in,ꝓpoſito.q̄z
ibi virtute ꝟboꝛ i cōpleméto r term i
no ipſi⁹ orōnis pāis fit vex corp⁹ xp̄i
alli tūñ alr dñt.vide i.iiij.ſniaꝛ. di.viij.
¶ Utrū ꝓſbyter dicēs ſolūmō ꝓfata 24
ꝟba ſup panē ꝓſecret.&.ꝟ3 Sco.i.iiij.
di.viij.q̄ nō ró q̄z dicēdo. hoc eſt coꝛ
pus meū nō referr̄ ad corp⁹ xp̄i. r ió
l3 nō ſint alia ꝟba de ſubſtātia forme
q̄ꝫ predicta.tūñ de neceſſitate regrr̄ ut
exꝓmāt aliq̄ ꝟba ex q̄bus ꝓfata for
ma ſolūmō determiet ad corp⁹ xp̄i ſi
cut fit cū dr̄: fiat dilectiſſimi frēs noſtri
ieſu xp̄i q̄ ꝓdie ꝛc. aliter nihil fieret r
hoc tene q̄ꝫ quā teneāt ꝫriū r male
¶ Alt3 ſacerdos poſſit,q̄ꝫtūcūq̄ mā3z5
panis virtute ꝓfatoꝛ ꝟboꝛ trāſſubſtā
tiare i corpus xp̄i.&.ꝟ3 Alex.i.iiij. tra
ctatu de euchariſtia q̄ nō. ſ3 ſolūmō
illā quātitatē'q̄ rōabiliter pōt ſūmi a fi
delib⁹:q̄z ſicut itentio,dñi dantis,formā
ꝓficiēdi fuit vt ſumeret qꝺ patet cū di
cit.accipite r comedite ſic ē intentio
ecclie r ꝺ3 eſſe cuiuſlibet ſacerdotis ꝓfi
ciēdi.vt ſumat i vſū ſacr̄i ꝓplicite vl'ex
plicite r ió ſi intēderet cōſecrare totū
panē q̄ eſt in foro q̄z nō ꝓformaret in
tētionē ſuā intētioni ecclie.ſic ñ ꝓfice
ret nō ex defectu virtutis ꝟboꝛ q̄ vna
vice poſſet ꝓficere tot hoſtias q̄ ſuffi
ceret toti mūdo ſi ēt neceſſitas eccliē

sed ꝓpter ōfectū intētiōis illi⁹ q hoc facꝛ ɜ ĩstituit q nō itēdit i ludubrio vl̄ stulticia fiat ꝓsecracio ſɜ ꝓ vtilitate ecclie gn̄alis vl̄ pticularis. ⁊ sic patet qō multo min⁹ ꝓsecrat q ꝓficit ad irrisionē veneficia ⁊ hmōi. ⁊ ſɜ Tho. in. iiij. di. xi. teneat q ĩmo. ꝓhīc nō cures. ſɜ tene q. s̄. dixi vt ɜ. S. Bo. i. iiij. di. x. ⁊ pe. ea. di. ⁊ multi. alij q̄ꝫ etiā opio Tho. posſit ſuſtineri ꝓɜ q etiā Ricar. ea. di. ſuſtinet ſi itelligaꝫ q ꝓficiēs itē dat ꝓmo ꝓficere ɜ ꝓsequēt ad uenencia: sed ꝓma magis videt rationabilis ⁊ iō tene eam

26 ¶ Celix ſacerdos virtute v̄boꝝ p̄fatorū posſit vnā ptē ipsi⁹ hoſtie ꝓsecrare ſine alia hoſtia ꝓtinua remanente. ꝛ. ꝓɜ Ri. i. iij. di. x. q sic si itēderet determinate ad alterā ptē puta. dexterā vel a tali ſigno citra. qꝛ v̄ba nō operaꝛ nisi ſup illā mām ad quā p̄cise ferꝛ intētio ꝓsecrātis: secꝰ eēt si itētio ꝓsecrātis nō esset determinata magis ad vnā ptē q̄ꝫ ad aliā sed in vago: qꝛ tūc si nō intēderet nisi medietatē ꝓsecrare solum nulla ps̄ esset ꝓsecrata: qꝛ reales opatōes ñ sūt circa ſingularia vaga: ſɜ circa ōterminata. ⁊ iō oportet q i tētio ad quā ſequtur talis ōterminatio aliqō ōterminatā ⁊ ōterminate respiciat. ⁊ ex p̄dict̄ ſoluꝛ alia questio de ſacerdote. q h̄ɜ. xx. hoſtias ⁊ ex illis nō itēdit ꝓsecrare nisi. xviij. q nullā ꝓsecrat nisi itētio ſua se ōtermiet ōterminate ad q̄s vult. xviij. Secꝰ si credēs q ſint ſolū. xx. ⁊ ſūt xxij. tm̄ intendit cōſecrare qcqd ē añ ipſū sic oēs sūt consecrate. Ite p̄ɜ q hoſtie i altari ex obliuiōe refuate ⁊ guta vini i pede calicis ⁊ hmōi nō cōſecranꝫ: q̄niam ad eas nō referꝛ intētio cōficiētis.

27 ¶ Quid si ſacerdos accepꝫ pluribus hoſtijs ꝓsecrādis q̄ venit ad actū cōſecratiōis nō aduertit nisi ad eā quā ɔ̄ in manu. ꝛ. ſɜ q̄ā. ɔ̄ May. in. iiij di. xii. qdā dicūt q nō ſunt alie ꝓsecrate. ſed tu dic. cū Sco. q oēs sūt ꝓsecrate. qꝛ nō regrit̄ de neceſſitate itētio actualis. ſed virtualis que fuit q̄n p̄fatas hoſtias accepit. vt eas cōſecraret.

¶ Circa formā vini ꝓsecrādi q̄rit̄ q̄ 28 sit. ꝛ. q hec. ſ. ¶ Hic ē eni calix ſanguis mei noui ⁊ eterni teſti q ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effūdet̄ i remiſſionē peccatoꝝ hec q̄tēſcūq; feceritis i mei memoriā facietis. vt i. d. ꝑ. ex eo no. vñ. S. Bo. i iiij. di. viii. ⁊ multi doctores ibidē tenēt q ſolū ɔ̄ ſba forme p̄dicte sūt iſta ɔ̄ba. hic est calix ſāguinis mei. ¶ Alia ɔ̄ba ſequēntia nō sūt ɔ̄ ſba. ſɜ ptinēt ad ornatum. ⁊ ad ostēdēdū vsū vl̄ dignitatē ibi accipite ⁊ bibite ⁊c. aut effectus vt ibi nomi ⁊ eīni ⁊c. ¶ Alii tenēt vt ſcūs Tho i. iii. q. lxxviij. q oia sūt ɔ̄ ſba forme vsq; hec q̄tēſcūq; ⁊c. ſɜ Sco. ea. di. viii. dicit q cū non ſit nobis traditū ꝓ certo an ad formā ſbalē ptineāt aliq̄ ɔ̄ba post li. ſanguinis mei iō. piculoſū est aſſerere q p̄cise sit in illis verbis ex q̄ ſufficiēs auctoritas nō habet ⁊ ideo oia dic vsq; ad hec q̄tienſcūq; ⁊c. ac si essent ɔ̄ ſubſtātia forme ſɜ cōiter doc. ꝓcordēt cū btō Bo.

¶ Nota q q̄ dixi. s̄. i ꝓsecratiōe pāis 29 debēt ſiliter dici de vini ꝓsecratiōe.

¶ Siliter de platiōe ɔ̄boꝝ aut corru- 30 pta: aut diminuta: aut addita. dic vt s̄. dictū est de baptiſmo. Baptiſmꝰ. li. ꝑ. xv. cum duobus ſe.

¶ Circa ꝙstionē q̄ fit i hoc ſacro 31 ꝓ virtutē ɔ̄boꝝ ꝑfatoꝝ est firmiſ tenēdū q ſba panis ꝓɜ totā ſuā mām ⁊ formā existēs actu trāſſbat i totū corpus xpi actu existēs. ita q mā i mām. ⁊ forma i formā. ſ. cōpoziā trāſſbat ſolis accidētib⁹ rmanētib⁹. ꝓɜ. S. Bo. ⁊ Ri. ⁊ Pe. in. iiij. di. xi. ⁊. S. Tho. in. iii. q. lxxv. Sed ſm Sco. in. iiij. diſtin. xi. ibi

nó ē ꝙuersio ſbe i ſbam ⁊ti3 ad eſſe ſbale.ſimpliciter:ſ3 ⁊tū ad eē hic.qz corpꝰ xpi nó acqrit ſimplicit eē:ſ3 eē hic.ſ.ſub ſpē panis vñ acquirit no uā pñtiā nó āmittendo antiquā.panis ꝺo deſinit eſſe ibi nó acqrēdo aliquā pñtiā alibi.vñ ſ3 illa deſitio panis ꝼm ſe ꝯſiderata ſit anihilatio:ipa tñ ꝙuerſio nullo mó ē anihilatio:qz ei9 terminus nō ē nihil:ſed noua pñtia corporis xpi ſub ſpē panis. ¶Dec Sco. ⁊ idē dico de ſba vini ꝙ tranſbaſ i ſanguinē xpi.ita ꝙ panis i corpꝰ ⁊ vinū i ſāguinē purū virtute ꝟboꝝ trāſbaſ nó i aliqd aliud:ſ3 qz corpus nó eſt ſine ſanguine ⁊ ceteris humorib9 ſuis: nec ſāguis ſine corpore ⁊ venis ⁊ neruis ſuis ió in hoſtia ē corpꝰ xpi p trāſſbationem.⁊ ſanguiſ eiuſꝙ pmixtionē pmixtus enim3 ⁊ diffuſus eſt in corpore ⁊ ideo vbicūqꝫ eſt corpus xpi ibi ē ſāguis ei9.¶Alia ꝟo ē ibi rōne cōiunctōnis cū corpore cui inſeparabiliter eſt coniūcta. Quātitas aūt ⁊ alia accidētia ſunt ibi rōne inſeparationis a corpore.Diuinitas ꝟo rōne vnionis diuine cū humana nā.Similiter i calice vinū trāſſubſtantiaſ in ſanguinē ſolu3 virtute trāſſubſtātiatiōis:ſed quia ſanguis nó eſt ibi effuſus:ſed in venis.ſō eſt ibi etiā corpus xpi p cōcomitātiam ⁊ cetera vt dictum eſt in corpore.⁊ ad hoc facit.c.firmiter.§.vna de ſū.tri.⁊ fi.ca.⁊.c.in quada3 de ce.miſ.Et hec oia ſūt i'iſtāti cōpleta oꝛone ꝟboꝝ dei ꝟtute aſſiſtēte ꝟtuti forme ꝓfate.ē totū corpꝰ xpi ita i tota hoſtia qō ē etiā i q̄libet eius pte in qua ſaluaſ rō' totius cū.n.ſit totū hōgeneū nō ē maior rō ꝙ vna ps ꝙnertaſ i vnā ptē ⁊ti3 i aliam ita teneſ cōiter.ē ēt corpꝰ xpi ſub hoſtia ⁊tū ſed nō mō quātitatiuo.qz ſ3 ſit ibi corpꝰ ⁊tū nō tñ cōpaſ ad ſpēs vt ⁊tū ſicut ⁊tus ſit ibi clax.non tñ vtitur claritate ſua illuminādo meditā ita ⁊tus ſit ⁊tꝰ nō vtiſ quātitate ſua occupādo locu3:ſicut deus pōt facere vt ꝟbum ſit ignis nō exercēdo cōbuſtionis actū. Eſt etiā corpꝰ xpi ſub ꝟbo ſacro:ſcu ſub ſpē non localiter ꝓprie loquēdo:qz eſſe localiter ꝓprie ē eſſe dimēſiue ſiue cōmenſuratiue. Eſt tñ corpus xpi in loco ſpēi. Et ex hoc ſequiſ ꝙ corpus xpi eſt in plurib9 locis ſimul ꝼm eſſe ſacrale.qz vere ⁊ realiſ ꝓtineſ ſub diuerſis ſpēbus que ſunt in diuerſis altarib9.eſt etiā in ꝟbo ſacro corpus xpi imobile localiter ⁊ p telo quēdo:ſ3 ſit mobile per accidens.ſ. ad motu3 hoſtie ſicut anima moueſ ad motū corporis.vnde per accidēs mouetur ad motū hoſtie ⁊ queſcit ad quieē alie hoſtie.Tertio mouetur ſurſum ⁊ deorſum ſimul ⁊ ſemel ad motum diuerſarum hoſtiarū:hec ex Ri car.in iiij.diſtin.x.

¶Sed nunquid vertitur corpus xpi 32
verſa hoſtia ſicut mota moueſ.ꝛ. Ri car.vbi.ſ.ꝙ nō quia ſ3 partes ordinem3 habeant in ipſo corpore abſolute non tamen per comparationē ad ſpecies.Vnde non poteſt dici ꝙ pedes habeat i vna parte hoſtie caput i alia ⁊ ſic de ceteris mēbris.quia omnes partes ſunt ſimul ſub qualibet parte hoſtie.

¶Vtrū fracta hoſtia vel paſſa aliqd 33
corpꝰ chriſti patiatur.ſicut mota mouetur.ꝛ. ꝙ non: qz mutatio ⁊ paſſio innouaret in chriſto aliquid abſolutū ſed motus localis nihil ſecūdū ¶Se. diſtin.x.

¶Eſt etiā corpus xpi penitus inviſi 34
bile oculo corpali ꝼm Ri.⁊ Sco.di. x.qz ñ pōt vidri nec p nā3.nec p gloriam:nec p miraculu3 oculo corporali:ſicut nec exiſtentia ſubſtantie ſpiritualis i loco ad cui9 iſtar corpꝰ xpi ē

sub scfo icr̃tū ẽ ibi pñs ⁊ per se rone
sbe ⁊ qnãtas nó est ibi nisi p ꝯcomi-
tantiã. vñ fm Ricar. vbi s. si aliqñ ap
paret ibi spēs puuli vel frustrū carnis
nó ẽ corpus xpi Maiores cni sūt di
mēsiones corporis xpi r̃ illę q ibi ap
parent: ⁊ si ibi veř apparet corpus xpi
nó apparet ut sub scfo. vñ dicit Ry-
car. ibidē q illa apparētia paruuli que
aliqñ ibi visa ẽ. uel describit in imagi-
natione vel in sēsu cōi videtis. uel etiã
si ẽ realit er nó credo q ille dimēsio
nes fundēt i dimēsionib⁹ spēi panis:
ꝫ tūc appareāt. vñ spēs scfi sub qua
cōtinet corpus xpi latet sub illa figu-
ra q apparet: nulla imutatiõe facta cir
ca ipsã. ⁊ ꝯfūdit tñ ipa spēs qbusdaꝫ
accidētib⁹ carnis ut puer q ñ sūt ꝑpe
accidētia corporis xpi. vl linteamēta.

35 Est tñ corp⁹ xpi visibile sub scfo
fm Sco. vbi s. p naturā oi intelletui
nó allgato sēsib⁹ i itelligēdo: siue an
gli: siue aie separate. Ricar tñ vbi s.
ꝫ q nó p nām: sed tñ per gloriã: nó
solū in vbo: sed etiã in ꝑprio genere.

36 Est corp⁹ ēt xpi sub hoc scfo itāgi
bile imediate ab alio: sicut nec substā
tia spūalis tāgit a loco: vñ quātūcūq
aliqs specie penetraret christi corpus
tangere non posset. fm Ricar. vbi s.

37 Sūt autē i hoc scfo accidētia si-
ne subiecto ꝑmo. s. sine sba virtute di-
uina. Itē sicut spēs sacramētales reti-
nēt esse q hēbāt prius ex virtute diui
na sic ⁊ agere. Vñ pñt exteriora cor-
pora ⁊ sēsus imutare. nó pñt tñ alia i
scfꝫ ꝯuertī. qđ ñ fit sine vbo vñ aq̃
modica posita in scfo calicis ꝫ fm
aliquos ꝯuertat in uinū ⁊ hoc virtute
spērum illarū. nó tñ in vinū qđ sit vi-
nū fm specie: sed est vinū ꝫ mām tā
tū sicut caro ꝫ specie ꝯuertit i carnē
fm mām. Alī dic q ibi forma substan
tialis aq̃ nó soluit ꝫ alterat. qr mutat
color ⁊ sapor ⁊ odor ⁊ sensus percipit
proprietates vini. ⁊ ideo quātū ad sen
sus ꝯuertit in vinuꝫ nunqꝫ tñ i scfꝫ
hoc ex sancto Bona. in iiij. distin. xij.

¶ Quid cū accidentia sb̃ qb⁹ ẽ corp⁹ 38
xpi in scfo corrūpunt. ꝫ. q accidē
tia illa aliqñ imutant ex pte quātitatis
sicut cū diuidit panis vl vinū i multas
ptes. ⁊ tūc si in ipsis ptib⁹ nó pōt sal
uari nā panis vl vini desinit corp⁹ xpi
sub ipsis ee. Simlr dic de imutatiõe
ex pte qualitat. vt cū ita imutant co-
lor sapor. ⁊ odor ⁊ alie q̃litates panis
⁊ vini q nullo mō pōt cōpati nā pa-
nis ⁊ vini q nó manet corpus xpi sub
sacramēto secus si corruptio acciden
tiū vel qualitat aut quātitatis nó suf-
ficit ad corruptionem panis ⁊ vini. qr
sic nó desinit esse ibi corpus xpi. vl sā
guis sub sacramēto. Aduerte tñ circa
corruptionē que est respectu admixtio
nis alteri⁹ liq̃ris qr si ẽ vinū ⁊ addit
in maiori quātitate vl eq̃li sic soluit to
taliter ⁊ tollit ꝯtinuitatem ꝫ speciei cū ad
oēs eius dimēsiones ꝓueniat: ⁊ sic inci
pit q ad actū ee aliō nouū, vinū ⁊ sāguis
ibi desinit esse sāguis xpi. credo tñ q
si additū nó sit notabilit excedēs pro
pter dubiū sit totus vti toto illo liquo
re tanqꝫ scfo. si vbo additū sit mino-
ris q̃ntitat sic nó desinit ee ibi sāguis
xpi: nisi sub illis ptib⁹ ad quas ꝓuenit
vinū additū: q cū discerni nó possint
similit toto illo liq̃re debem⁹ vti tāqꝫ
scfo. ⁊ idem dic de alio liq̃re addito.

¶ Utr desinēte esse eucharistia sub 39
illis accidētib⁹ redeat sba cōposita. ꝫ.
fm. Sco. in. iiij. di. xij. post reprobatio
nē multor modor dictor q sic redit
sba cōposita cui talia accidētia cōue-
niūt quā ętā afficiūt. ⁊ hoc i istāti cor-
ruptionis ⁊ imediate a deo. ¶ Pria
pars huius sententie probat. qr deus
potuit illas species manere sine subie

cto tñi ẽ eucharistia: ergo statuit q̄ nō
stante eucharistia nō sint accidētia si-
ne subiecto: ⁊ p̄ p̄sequēs i⁊nstāti illius
corruptionis sit aliqua sba. ¶ Scōa
pars ꝓbat. qr si redijt aliqua substan
tia nō ē alia q̄ illa q̄ pōt illis accidēti
bus affici: qr alia sba nō esset cor⁊ ca-
par. ¶ Tertia pars. s. q̄ non redit nisi
immediate a deo. patet quia nullum
aliud agēs hoc agere⁊ possz. hec. Scot
4o ¶ Vtrū species sacramētales possint.
nutrire. &. vt patz ex supradictis sicut
possūt ꝙuerti. ī cineres uel ī vermes ⁊
hmōi sic p̄ eādē rationē possūt con-
uerti in corpus humanum.

Occasio Secū-
do' cir
ca ministrum queritur quis pōt consi
cere istud sacramētū. &. q̄ solus p̄sbyt
pōt ꝓsecrare corpus ⁊ sanguinem do
mini nostri iesu christi. xxv. di. perlecq̄
⁊ de sum. trini. ⁊. ſi. ca. firmiter. §. vna.
hoc sequūtur Theo. in. iiij. distin. xij.
1 ¶ Quid si quis credat se p̄sbyterū esse
cū nō sit ⁊ celebret. &. gl. ſ. c. aplicam
ō p. nō. bap. q̄ nō ꝓficit in ueritate
Sz tu dic. vt. §. Baptism⁹. vij. §. vlti.
2 ¶ Vtr̄ glibet p̄sbyter possit hoc sacr̄z
ꝓficere. &. fm. Ricar. in. iiij. di. xiij. q̄
de iure nō pōt: nec irregularis nec in
terdict⁹ aut suspēs⁹ ab executiōe cor⁊
q̄ sūt ordinis. nec simōiacus. scismati
cus. excōicatus aut degradatus. siue
depositus. vel glibet publicus ⁊ noto
rius peccator. sed de facto si supra de
bitā materiā ꝓferat v̄ba cū intētione
debita v̄e ꝓficit q̄ tūcūq̄ sit nephari⁹
qr caract̄ sup quē fūdat ptās ꝓficiēdi
ē indelebil̄. Iz mortalr peccet ꝓficiēdo.
¶ Vtrū plures p̄sbyteri possint eādē
hostiā ꝓsecrare. &. Iz diuersa sit opinio
i. iiij. di. xiij. ego teneo q̄ nō. qr q̄ pus
ptulit v̄ba ille ꝓsecrauit alij nihil fa-
ciunt. Et ideo credo in ordinatione

p̄sbyterorum sit melius nō dicere q̄z
dicere verba consecrationis: nisi du-
bitaretur de epo q̄ nolet consecrare.
¶ Vtrū corpore viciatus p̄sbyter 4
possit cōficere. &. vt. §. Corpore, vicia
tus per totum.
¶ Quid de p̄sbytero q̄ postq̄z indut⁹ 5
ē recolit se de aliq̄ mortali. &. q̄ si te-
neꝛ celebrare ⁊ hz copiā idonei cōfes
soris teneꝛ cōfiteri. si vo nō hz ꝓtera
tur cū ꝓposito cōfitēdi ⁊ sufficit. nec
peccat si cū verecūdia accedit. si vo
nō teneꝛ celebrar̄: tūc nō dz celebra
re nisi prꝰ ꝓterar̄ ⁊ ꝓfitear̄. qr ad hoc
teneꝛ fm. S. Bo. in. iiij. di. xij. ⁊ gl. l
c. de hoie. de cele. missa. ⁊ alia gl. in. c.
nihil. vij. q. ſ. ar. de sentē. excō. c. de ce
tero. ⁊. xxvj. q. vj. q̄ recedūt. ⁊ hoc idē
tz. d. Anto. i. d. c. de hoie. Sed alij. te-
nēt ꝛriū. qr sufficit ꝓfitear̄ semel ī an
no. Et ꝑda. in. d. c. de hoie. dicit esse
verꝰ. Iz primū tutius. Sed tu dic fm
cōem opinionē theologoꝝ q̄ primū
verius. Tñ Ricar. in. iiij. disti. ix. distin
guit. q̄ si nō imminet scādalū vel pſone
aut ppli: aut nō incepit missā si est sa-
cerdos sumens corpus xpi. &. tūcūq̄z
contritus. sed non cōfessus: dūmō ha
beat copiā idonei cōfessoris tp̄s ⁊ loq̄l
lā ad cōfitēdum q̄ peccat mortalr. ⁊
sic dz dici q̄ nō dz celebrare uel cōi-
care. Si vo aliq̄ triuz p̄dictoꝝ imi-
net. ſ. vel scandalū pſone: vel ppli nisi
celebret. vel qr iam incepit missam. sic
sufficit cōtritio. Et sic pōt intelligi q̄
tūc pōt celebrare. ar. c. de cetero. ⁊. c.
a nobis. cl. ij. de sen. excō. ⁊. c. q̄ rece-
dūt. xxvj. q. vj. adde tñ fm Ricar. in
iiij. di. xvij. q̄ q̄z⁹ habeat idoneum
cōfessorē: sz tñ expectat aliū cū deuo
tius. ⁊ securius cōfiteat: q̄ tūc absq̄z
cōfessione ⁊ sine pcō pōt sumere eu-
charistiā cū cōtritione sola qō limito
dūmodo sit cōfessus semel in anno

Jtē qz tenet celebrare vl cōicare alis non credo si pōt desistere sine scāda lo ppli vel persone. qz prius dz pfiteri

6 ¶ Quid si celebrādo recoleret se co medisse vl bibisse. &c. q i difficultatib⁹ semp accipiendū ē qō min⁹ hz ō peri culo. maius āt piculū ē qō ē sacrī ec clesie pfectionē. qz hoc ē sacrilegiū cōz qō ē ptinēs ad qualitatē sumēt. Et iō si pbiter post pfectionē iceptā me minit se comedisse nihilomin⁹ dz pfi cere sacrm. Jdē si meminit se excōi catū. vel i mortali cū ptritione tñ ōbi ta z sic nō peccat: sed fructuose sumit Et i hoc pcoz. cōiter doc. Si vo me minit añ pfectionē Tho in. iii. q. lx xxiii. tz q tutius ē dimittere missam in ceptā: nisi scādalum graue immineret Sed S. Bo. in. iiij. di. xiii. tenet q sine peccato pōt inchoatā perficere cū ppōsito cōfitēdi z cū cōtritione totū supplet̄: nec videt ibi esse ptempt⁹ Jdez dicit etiā. S. Bo. ibidē de eo q meminit se irregularē qz phibitio p pter irregularitatē nō extēdit se ad eū q accessit sine pscia irregularitat̄ z in choauit missaz. Eñ ppter reuerētiaz sacrī z scādaluz ppli dicūt q si dolet z libēter faceret qō in se est a dño eēt dispēsatū p tūc. Jdē dicerē etiā qñ ñ icepit si nō pōt desistere sine scādalo nec i hoc casu icurrit irregularitatez ar. c. clici. z. c. latores z. c. fraternitati q regrūt temeritatē de clico excōi. mi ni. p totū. Nec ob. c. aplice. e. ii. qz ibi sūt i culpa nō itelligēdo qō ōbēt. Sz hic iste est i necessitate. Et hoc credo vez nisi foret scandalū phariseoz vl gs acciperet scādalū p aliq̄ admiratō ne. qz tunc non liceret sine nota irre gularitatis

7 ¶ Quid de eo q cepta missa hz pfi ētiā q ñ sit pbyt. &c. S. Bo. vbi s. q añ pfectionē dz dimittet missā ifir mitatē figēdo aut pfciam deponere

¶ Sz qd faciet sacerdos q ppēdit ñ · s esse aquā i calice. &c. q si hoc aduertit añ pfectionē eā appōat sz post pfe crationez nullo modo qz nō est de ne cessitate sacramenti vt. s. dictum ē z ō hac materia vide j. missa.

Eucharistia. iii.

circa sūptionē. ci⁹ gs tenet su mere. &c. q primo glibet sacerdos cū celebrat de pfe. di. ii. relatū qz sacrm i sūptiōe cōplemētū sue significatio nis accipit. z si ōficeret alius dz suple re. p eo q sit ieiun⁹ si iā hostiā saltē pfe cranerat. vii. q. i. nihil. si vo dubitat an ppleuerit pfectionē hostie: tūc fz in no. i. c. pbr de sa. nō itera. Jncipien. ē ibi addēdo. s. dñs nr ihesus xps pdie qz &c. qz nō dicit reiteratū qō nescit factū. c. aplicā de pby. nō bap. Si āt certum est q nō iceperat vba pfecra tiōis tūc ñ ē necesse supplere si tñ qs vellet supplere posset. sz nō deberet re icipere si iā signa sup hostiā fecerat sz psequēdū ē vbi deficit fm alia. z pla cet alias icipien. ē a capite. z si plures celebrat̄ i die semp dz sumere. omissa purificatōe i pcedētib⁹ missis. ¶ Se cūdo tenet glibet xpian⁹ cū ad ānos discretiōis puenit vt in. c. ois de pe. z re. de q dic vt. j. §. xi. nisi ex rōnali cā de psilio ppri sacerdot̄ ad tps durex rit abstinēdū. ¶ Tertio tenet glibet i articulo mortis pstitutus ppterea ap pellat̄ viaticū. Eñ credo peccat mor taliter q in tali articulo contēnit sume re corp⁹ xpi. ¶ Quarto rōne statuti ¶ Quito rōne officij sicut sacerdos q tenet celebrare saltē in magnis festi uitatibus vt. j. missa. §. xlii.

¶ Quot mōis sumit. &c. q trib⁹ mōis 1 aliqñ sumit solū spūaliter: aliqñ solū sa cramētaliter: alñ sacrāliter z spūaliter simul

2 ¶ Quid est mãducare spũal'r. &c. fm S. Bo. in. iiij. di. ix. q̃ mãducatio spiritual' trãslata ē a corpalib⁹. ⁊ iō sicut i mãducatōe corpali sũt duo ꝓncipal'r s. masticatio ⁊ incorpatio. sic ⁊ in spũali sũt duo suo mō. s. spũal' masticatio q̃ ē recogitatio p fidē. s. carnis xp̃i ꝓ nobis exposite i p̃cio i cruce ad redimẽ dũ ⁊ spũalis incorpatio p caritatē. s. dũ recogitans ei quē recogitat iungitur ardore caritatis. ⁊ ita ei incorporatur

3 ¶ Nũ dr̃ q⁹ solũ mãducare spũal'r ⁊ nō sacr̃al'r. &c. q̃ tũc q̃ sacr̃m ēi voto ⁊ effectus eius ꝑcipit̃. qz sicut q̃daz añq̃ baptizãtur ex ō̃siderio baptismi ꝑcipiũt effectũ ipsius. sic ⁊ i hoc sacr̃o nec frustra iducit̃ postea sacr̃z qz pleni⁹ iducit effectũ ipsa susceptio sacr̃alis q̃ solũ desiderium fm. S. Tho. i. iij. p. q. lxxx. vl' melꝰ fm. S. Bo. in. ii. di. xl. qz non esset vera voluntas nisi deduceretur in opus cum adest facultas

4 ¶ Quid ē mãducare sacr̃al'r solũ. &c. fm. S. Bo. i. iiij. di. ix. q̃ ē manducar sacr̃m ut sacr̃m. ad hoc aũt vt manducet sacr̃m ut sacr̃z necessaria ē itẽtio: ⁊ itẽtiõis regulatio. Intẽtio inq̃ ē necessaria qa si qs ꝺret ad mẽsã ⁊ itenderet corpus reficere: ⁊ aliqs ꝓ pane cõi sacr̃m sicut panem offerret: ⁊ ipse oio itenderet cibũ sumere nõ diceret cũ sacr̃al'r mãducare: necessariũ ē ẽt vt huius itẽtio dirigat̃ fm fidẽ q̃ est in ipso vel in altero. qz oportet credat q⁹ sub illa spẽ aliqꝺ spũale lateat quod sumere itẽdat. vl' oꝫ q⁹ saltẽ sumere intẽdat qꝺ alios credere existimat. lꝫ ipe non credat. ⁊ sic pꝫ ꝓ quãto qs dicat sacr̃al'r mãducare: qz. s. q⁹ sacr̃z vere existat ibi ⁊ ipse qui mãducat illud vt sacr̃m sumere itẽdat. siue qz credit eẽ vez sacr̃m: siue qz existimat alios credere: hec. S. Bo. vbi. ꝫ. adde q⁹ tunc solũ sacr̃al'r sumit̃ qũ ꝓpter aliquod spedimẽtũ qꝺ in ipso sũmẽte ē. vl' malã eius dispositionẽ caret effectu ⁊ fructu ipsius sacr̃i q̃ est spiritualis mãducatio hoc ē spũaliter incorporari corpori mistico p fidẽ ⁊ caritatẽ. vel magis incorporari p augumẽtum fidei ⁊ caritatis que manducatio nõ conuenit indigne suscipientibus

5 ¶ Vtrũ vere in hoc sacr̃o xp̃s mãducet̃. &c. fm Ricar. in. iiij. di. ix. q̃ est in sũptione huius sacramẽti quedã mãducatio carnalis. qua comestũ mastic̃at. ⁊ in stomacũ trahit̃. ⁊ postea digerit̃: ⁊ vltimo i substãtiã manducãtũ conuertitur. ⁊ sic vere manducat illa spẽs sub q̃ realiter ꝓtinet verũ corpꝰ christi. Est ⁊ alia manducatio sacr̃al' qua corpus christi vez realiter sub illis spẽbus panis contentũ sumitur: ꝫ sic sumptũ corporal'r non mastic̃at. ⁊ si spẽs sic in ore masticentẽ q⁹ p digestionẽ ibi factã ñ corrũpat̃ i eis forma ꝓpria: ꝫ descẽdant̃ forma ꝓpriaꝫ in stomachũ ꝺscẽdit ⁊ corpꝰ xp̃i i stomacũ p descẽsuꝫ spẽi sub qua cõtinet̃: ⁊ tã diu ibi manet corpꝰ xp̃i q̃ diu i ea dẽ spẽ forma ꝓpria spẽrum saluatur Si autẽ species panis tam diu in ore masticet̃ q⁹ per digestionẽ in ore factã corrũpatur forma ꝓpria in eis ⁊ non descendat in stomacũ: tunc nec corpus christi descẽdit in stomachum. ⁊ sic intelligitur illud de conse. dis. iij. c. tribus. in glo. in fi. cuꝫ dicitur. q̃ cito species dentib⁹ atterit̃ tam cito in celum rapit̃ corpus christi. Adde tamẽ fm sanctũ Bo. in iiij. di. ix. q⁹ cuꝫ corpus christi maneat sub illis speciebus q̃ diu illa species sit habilis ad refectionem humanã: quia ad hoc est statuta ⁊ ad hoc ordinat̃. ⁊ hoc habeat cuꝫ est extra stomachũ ⁊ i stomacho qz ibi reficit: ⁊ tam diu ibi corpus xp̃i manet̃ donec refectiõis opatio com

pleat. Ideo si qs euomat illas: euomit corp⁹ xp̃i: ⁊ si species p̃nt discerni ab alijs debẽt sumi cũ reuerẽtia ⁊ crema ri: ⁊ cineres iuxta altare recundi. ut in c. si p negligẽtiã de cõse. di. ij. Si autẽ species ille trãseãt p stomacũ indigeste ꝓpter aliquã infirmitatẽ: tũc sũt ex ꝓ prietatẽ refectionis. ⁊ iõ si vadant in secessũ nõ ẽ ibi corpus dñi. ⁊ hãc opinionẽ sãctus Bo. vbi. s. dicit ꝓbabilẽ. ⁊ placet cõ qua cãuent Ricar. vbi. s.

6 ¶ Quis pót idonee suscipere sacrm eucharistie. ꝛc. De. aureo. in. iiij. di. ix. q. ii. q. idoneus susceptor ẽ hõ viator adultus: fidel: mẽte pditus. Jeiunus deuotus apparitione miraculosa non phibitus sine ꝓscia peccati mortalis legitime ꝓfessus i ꝓuersatiõe crimine nõ notatus corpore mũd⁹ a ministro idoneo tpe debito. ⁊ recta intentione sumpt⁹. vbi. xv notãda cõmemorat.

7 ¶ Primo dicit hõ: q; ls angeli beati mãducẽt xp̃m i sua specie mꝫtũ ei vniũt i fruitione caritatꝭ pfecte ⁊ visione manifesta. nõ tñ ꝓtigit eis spũaliter mãducat hoc sacrꝫ qõ ẽ p fidẽ crede re i xp̃m cũ volũtate sumẽdi hoc scrꝫ

8 ¶ Utrũ brutum possit sumere corpus xp̃i sacraliter. ꝛc. ut. s. patuit q; non.

9 ¶ Sed nunqd si mus comedit illas spẽs trãsibit corp⁹ xp̃i i ei⁹ uẽtrm. ꝛc. S. B. in. iiij. di. xiii. qdã dixerũt q; sic p rõnes supdictã. Sꝫ aliis vr q; nõ: q; xps nõ ẽ sub illo sacro nisi catenus ẽ ordinabilis ad vsũ humanũ s. ad mãducatiõm: ls sicut cito mus rodit. ita ⁊ tã cito ihabile facit: ⁊ scrm esse dsinit. Et hec ẽ opinio cõmunior fm sãctũ Bo. ⁊ magis pia. ⁊ sic patet q; solis hoibus debet dari nõ brutis: vel gbuscũqꝫ ettã ãgelis: q; illusio eẽt

10 ¶ Secũdo dicit viator: q; nulli mortuo debet dari ⁊ si petunt illusio est.

11 ¶ Tertio dicit adultus: quis ls greci antiquit⁹ pueris dabãt ut de ꝓse. di. ii. puuli. tamen sacramentaliter sumere nõ p̃nt. q; nõ vtunt sacro. ut sacro: sꝫ ut cõi cibo ꝓpter carẽtiam discretionis.

¶ Sed qñ ẽ etas debita. ꝛc. aureolus vbi. s. q; reliquẽdũ ẽ arbitrio boni viri. Et iõ dico q; tũc est etas debita qñ pueri hñt vsũ rõis q; p̃nt cõcipe duo tionẽ hui⁹ scrti ⁊ discernere ⁊ diiudicare corp⁹ xp̃i ⁊ reuereri ab alio cibo saltẽ ex alioꝝ instructiõe: qõ pót esse in. x. vel saltẽ in. xii. anno. vñ si appareret i eis tũc signa discretionis ⁊ reuerentie p̃nt sumere fꝫ Tho. i. iiij. di. ix. ãmo õ dẽt saltẽ semel i ãno sumere. vñ tenẽt ad hoc eos iducere q eoꝝ hñt curã.

¶ Quarto dicit fidel: q; nulli infideli debet dari: imo nec ifidel pót sumere sacraliter ẽt nisi hẽat itẽtionẽ sumẽdi ipꝫ vt sacrꝫ ecclie: ls ipse nõ credat.

¶ Sed nũqd catheczuminis debeat dari. ꝛc. aure. vbi. s. q; non. q; nõ sunt de familia christi per baptismum.

¶ Quito dicit mẽte pditus. vñ õmoniacis ⁊ amẽtibus nõ dꝫ dari. distinguit tñ aureo. vbi. s. aut talis amens nunqꝫ habuit vsũ rõis. ⁊ tali ñ dꝫ dari. aut aliqñ hũit vsũ rõis. Et tũc sbdistinguit. q; aut ostẽdit signa deuotiõis exẽ. ⁊ sic pót cõicari: aut nõ pretendit signa deuotiõis. ⁊ tũc recurrẽdus est ad tps ꝓteritũ q; si ante insaniã petiit ⁊ deuotionẽ ad ipꝫ habuit pót dari ⁊ dꝫ in articulo mortꝭ: si nõ timet õ periculo euomẽdi. vel alterius irreuerẽtie ut hẽtur in. c. is q. xxvi. q. vi. si vo nullã deuotionẽ ad ipꝫ habuit tpe sãitatꝭ nec eũ petiit õbito tpe nllo mõ esse dꝫ dari. Idẽ dic de demoniacis fm ꝓfatã distinctionẽ fm Tho. in. iiij. dis. ix. in iii. p. q. lxxx. amẽtibus vo q; hñt diluci da intervalla põt dari tũc qñ hñt vsũ rõis fm aureo. ꝓdictũ vbi. s. ¶ Multo fortius pót dari illis q largo mõ dñr

amẽtes.ſ.q hĩt debilẽ vſum rõis dũ mó poſſint aliquã deuotionẽ hꝰuiuſ ſa cramẽti ꝓcipere.

15 ¶ Sexto dicit ieiunꝰ nam qcũqꝫ ali qõ comeſtibile vel potabile poſt me/ diã noctẽ ſũpſit nullo mó põt cõica/ re ſine digeſſerit ſine nõ de ꝓſe.di.ij. c.liquido.vñ.q.i.nihil de cele.miſ.c. ex parte. Excipiũ cãus infirmitatis qz ſi de eoꝝ piculo mort' dubitaꝫ etiã pꝰ cibuꝫ ſunt cõicãdi ne ſine coione de/ cedant de ꝓſe.di.ii.ꝓſbyt' nec ob.c.ſa cramẽta de ꝓſe.di.i.qz abrogatũ eſt. ⁊ de hoc vide.j.miſſa.§.iij.q.v.vi.⁊. xiiij.cũ tribꝰ ſq.

16 ¶ Septimo dicit deuotꝰ. Mã ſicut q cibũ corporalẽ nõ põt digereꝛ vl' ma ſticare nõ eſt aptus mãducare ipſum ſic q deuotionẽ nõ hꝫ nõ eſt dignus cõicare de ꝓſe.diſt.ii.c.illo.⁊.c.tribus gradibus.vñ.S.Bo.in.iiij.di.xii.ma iorẽ ingt efficactã recipit hõ i vna miſ ſa vel mãducare cũ bona ꝓparatione qꝫ in multꝫ ſi ſe nõ ꝓparet diligenter.

17 ¶ Octauo dicit apparitõe miracu/ loſa nõ ꝓhibitꝰ. Mã ſi apparet in for/ ma pueri vel hmõi nõ dꝫ ſumere ꝫ ꝓfatũ Aureo.vbi.ſ.qz nõ apparet ſb ſpecie ꝓueniẽti humane refectioni di cit tñ. S.tho.i. iii.par.q.lxxxii.q ꝓſu lendũ eſſet ꝓſbytero q iterato corꝰ ⁊ ſanguinẽ dñi ꝓſecraret ⁊ ſumeꝛt ſꝫ ego nõ credo qz q fiũt miraculoſe nõ ſunt ſub legibꝰ.l.nã ad ea.ff.de le.⁊ ẽt qz veriſi'r poſſet ꝛt i alia ꝓſecratõe ſic apparere:⁊ ſic'eſſet ꝓceſſus i infinitũ

18 ¶ Nono dicit ſine ꝓſcia pci mortal' Nam ſuſcipiẽs cũ ꝓſcia paccati moꝛ talis peccat mortal'r ꝫ Aureo.vbi.ſ. ⁊ cõiter oẽs ſꝫ ſi ꝓſciaꝫ nõ hꝫ ꝺ moꝛ taliſꝫ ſit i mortali peco ñ peccat moꝛ tal'r ſm Aureo.vbi.ſ.niſi ſit ignoran tia craſſa vel affectata qz debitã diligẽ tiã de cõmiſſis nõ adhꝫbuit. Z andul. in.iiii.di.ix.dicit q diligẽtia debita eſt qñ facit illa q̃ prudẽs facit de re quaꝫ vellet ſtudioſiſſime examiare ⁊ Sco. in.iiij.di.ix.dicit q teneꝫ qs ſe exami/ nare ſm diligentiã nr̃e fragilitati poſſi bilẽ. Addit tñ Aure.q qñ qs dolet ꝺ ꝑteritꝭ pcis mortalibꝰ cõmiſſis ⁊ habꝫ ꝓpoſitũ ñ peccãdi ⁊ ꝺuotóꝫ ad facr̃ꝫ q pót ꝓſumere q non ſit in mortali.

19 ¶ Utrũ ꝓſbyter peccet mortal'r dan/ do et quẽ ſcit in peccato mortali ꝓſti tutũ. R. ſm Ry.in.iiij.di.ix.q ſi tal' ñ petit ſibi dari ſic peccat ſibi dando. ſi vo petit ⁊ tũc diſtingue aut eſt notoꝛiꝰ peccatoꝛ: ⁊ ſic peccat ſi ei dat qz habꝫ ꝺ ipſũ legitimam exceptionẽ. ẽt nõ eſt notoꝛiꝰ ꝗꝫus poſſit ꝓbari ꝓ duos teſtes vel tres ⁊ ſi petit in occulto dꝫ ei denegare qz hꝫ legitimã exceptio/ nẽ ꝺ eũ ⁊ moneat ne petat in publico vt habeꝫ de ꝓſe.di.ii.ne ꝓhibeat qꝺ petit ſi vo petit publice tũc ſi eſt ſacer dos eccl'ie nõ dꝫ ſibi dare qz legit am hꝫ cauſaꝫ ꝺ ꝓſe.di.ii.tribꝰ ſi aũt eſt ſa cerdos ꝓpri' parochial' ſic dꝫ ſibi da re qz nullã hꝫ exceptionẽ, quã i publi co poſſit obiceꝛ ꝺ of.iud.oꝛ.c.ſi ſacer dos. Nec.ob.q ſit malus peccatũ ſu/ mere cũ peccato mortali ꝗꝫ infamari qz ſacerdoti miniſtranti corꝰ xpi peiꝰ eſt peccare mortal'r infamãdo iniuſte peccatoꝛẽ occultũ ꝗꝫ q ille mortaliter peccet qz nullus dꝫ mortale cõmitte/ re vt aliũ a mortali liberet. ¶ Peccatoꝛ tñ occult' hꝫ ſcñ Tho iii.p.q.lxxx.po tiusꝺ eligere infamari ꝗꝫ idigne ad menſam xpi accedere. ¶ ꝺ credo ve rũ qñ qs indigne accedit.ſ.cuꝫ mala voluntate puta qz nõ penitet ꝺ pcis ſe cus ecct'ie ꝺ indigne ſumẽte qz nõ ẽ ꝓſeſ ſus ꝺ quo dic vt.ſ.euchariſtia .ii.§.v. ⁊.j §.xxiiij.

20 ¶ Sed nũq d eſſet minꝰ malũ dare tali hoſtiã nõ ꝓſecratã, vel nõ ꝓſecra

re ⁊ sic sumere.&.q nō vt ꝓz in.c.de hoie ò ce.mil. Jō dr̄ ꝓrsus qdē falsa remedia sunt abicieda q̄ sūt veris periculis grauiora ibidē

21 ¶ Quid si solū sit suspectus de crimine mortali &.q si suspiró sit violenta ⁊ notoria dicēdū est sicut de eo quem scio in mortali ꝟm q.s. dictū est: alꝫ nō eliciē.1.q.1.c.ii.⁊.iii.in glo.⁊.xxxii.q.i.dixit dñs

22 ¶ Item existēs in peccato mortali pecet videdo corp⁹ xpi &.q nō dūmó cū humilitate ⁊ reuerētia videat. Similiter nó peccat tangēs ex necessitate puta q⁊ ceidit in terrā ⁊ hmói ꝟz scñ Bo. ⁊ scñ tho. in iiii.di.ix.

23 ¶ Quid de illo q̄ ꝟz nō sit vere i peccato mortali tñ ꝟm ꝓsciam scrupulosam se existimat esse.&.q peccat mortaliter nisi eā deponat q⁊ qcqd fit ꝫ ꝓsciam edificat ad gehennā vñ nisi sit ex ꝓbabili ꝓiectura dz deponi vt in c.inqsitioni de sen.ex.q⁊ vt dr̄ in.c.nó solū de regul.li.vi.decet ⁊ expedit vt ꝓscie puritati nō desit iudiciū rónis. ne dum spūalis ꝓfectus querit salutis dispendiū incurrat hec ibi

24 ¶ Decimo addit legitie ꝓfessus: q⁊ quātūcūq̄z doleret ò peccato cómisso non sufficeret vt digne sumat sed oportet legitime ꝓfiteat aliter peccat mortaliter nisi vt est dictū.s. Eucharistia ii.§.v. Tenet tñ Aureol.vbi.s.q sacerdos parochialis qui non ꝟz aliū sacerdotē ⁊ religiosus in via cū socio ñ sacerdote q̄ pñt celebrare cū ꝓtritione ⁊ cum ꝓposito ꝓfitēdi ex quo non ꝟz cui ꝓfiteat q⁊ religiosus nó potest ex suū ordiné ꝓfiteri in religione minor. Ad limito tñ vex qñ sine alioꝝ admiratione desistere ñ pōt aut quia tenet celebrare Jdē dicas de eo qui volēs cóicare corā sacerdote celebrā te recolit aliqò mortale nō ꝓfessum le gitime q̄ pōt cóicare cū ꝓtritóe ⁊ ꝓpósito ꝓfitēdi qñ sine admiratōe ⁊ alt quali nota nō possz desistere gn cóicaret nec habet aut rps aut sacerdotem cū q̄ ꝓfiteri possit

25 ¶ Undecimo dicit in ꝓuersatióe crimine nó notatus vñ histrionib⁹ ⁊ huiusmodi nó dz dari de ꝓse.di.ii.ꝓ dilectione dr̄ puto nec maiestati diuine nec euāgelice discipline ꝓgruere tam turpi ⁊ infami ꝓtagione fedet vñ ꝟm glo. ibidē nec talib⁹ nec cuicūq̄z infami notorio manifeste dāda est eucharistia. Si tñ reuertāt ad dñm eis cómunio ⁊ recóciliatio nó negat vt ibi dē dr̄ in.c.se. Non est tñ intelligendū sic vt statim debeat ei dari eucharistia sicut fit a multis ⁊ male fz ꝓpter reuerētiā sacri dz differri vsq̄z post pactam pniaz quam publice debet facere nisi articulue necessitatis vel pietatis ꝙaliqñ in casu aliter fieri persuadeat

26 ¶ Utrū sit dāda eucharistia suspēdēdis vel decapitādis ꝓ suis maleficijs &.q sic si peniteāt ⁊ pur̄ ꝓfiteant̄ vel cupiant ꝓfiteri si posset q⁊ nec eucharistia nec sepultura est eis deneganda ⁊ missa ꝓ eis pōt celebrari ⁊ oblationes offerri.xxvi.q.vii.c.i.⁊ vl.⁊ di.5o. penitētes.⁊.xiii.q.ii.ꝓ obeūtib⁹ imo hodie in cle.i.de pe.⁊ re.ꝓcipit̄ officiali b⁹ q̄ eis administrare pmittāt si petūt

27 ¶ Quid de excóicat̄ interdictis scismaticis ⁊ hmōi.&.q nullo mó dz eis dari. Addit cope mūdus.s.ab ea immūdicia q̄ tolli pōt aliter nó tollēdo ꝟm Aureo.vbi.s.peccat grauiter cuz tali immundicia sumēdo eucharistiam. Sed immūditia q̄ tolli nó pōt puta lepra fluxꝰ sanguinis vel seminis ⁊ alia infirmitas nō impedit sumptionē eucharistie sz bñ celebrationē misse ꝟm q̄ dictū ē.§. corpore vitiatus.

28 ¶ Utrū nocturna polutio ipediat sū

ptionē hui⁹ sacri.&.vt colligo ex.S. Bo.in.iiij.di.xij.ꝛ Aureo .vbi.s.ꝛ est cōis opi.q aut pollutio ꝓuenit ex causa peccati mortalis certa vel ꝓbabili puta ex crapula vel morosa cogitatōe ꝛ hmōi ꝛ sic necessario tenet abstinere alr peccaret mortalr vt colligit in c.nō est.vi.di.ꝛ est ar.in.c.qsqs.xiiij. q.i.qz Iz ipsa pollutio fm se non possit esse peccatū mortale habet tn peccatū mortale annexū ratione sue causse Istud ego limito vex nisi primsch sumat aut celebret ꝓterat de peccato ꝛ ꝓfiteat.qz si cōterit ꝛ ꝓfessus è ō peccato ꝛ necessitas vel scandalus cogat ad celebrandū vel sumendū nō peccabit.Sine necessitate tn nō credo êt ꝓfessus possit sine peccato sumere vel celebrare sz bn sine mortali pcō fm Jo.de saxo in sūma.ꝛ Pe.de pal.in iiij.Aut pollutio,puenita cā q est pcm venitale tn ꝓbabiliter ꝛ sic nō impedit necessario sed de ꝯgruo nisi potior cā vrgeat fm Ri.in.iiij.ꝛ fm Tho.i.iii. part.q.lxxx.peccat venialr si sine cā necessaria cōicet vel celebret nisi i duobus casib⁹ fm p̄dictū Jo. Primus qn est dies festus in quo ē ꝓsuetū cōicare. Secūs qn imineret scādalū nisi celebraret puta qr alⁱ⁹ nō est vel ē plat⁹ q ꝓsuevit celebrar ꝛ hmōi Sicr dico de illa q ,puenit ex illusione diabolica ꝛ hec,ppt duo. Primū,ppter imunditiā corpis. Secūdum,ppter euagationez mentis siue ineptitudinē Jdē dic qn,puenit ex cā q nullū est pcm q ,de ꝯgruo dz abstinere. In hoc casu sanct⁹ Bo.vbi.s.ꝛ bn distinguit dicēs q aut sentit inquinationē illā iclinasse multū aiaz ꝛ sic ꝓsulēdū est q faciat reuerētiā sācto et abstineat.Si aūt sentiat magis expeditā nām ꝛ viterius deuotio vel solēnitas vel aliud qō multū recōpensēt:puta caritas alterius q cogeret celebrare in mortali vel cōpassio aiaꝝ ꝛ hmōi ad sumēdū vel celebrandū trahat tē arbitror dicit ipsum sine remorsu,cōscientie accedere posse Aut pollutio ꝓuenit ex diabolica tētatione vtputa qn cū maiori deuotione dispōit celebrare aut rōe solēnitatis ꝛ hmōi cui⁹ pollutē sicut de illo legit in collatiōib⁹ pm q sēp hāc patiebat i sestis qn erat cōicaturus cui ōcretum fuit vt cōmunicaret ꝛ sic cessauit talis illusio:ꝛ sic non debet abstinere

Sed ꝓ quantū tēpus dz abstinere &.q per.xxiiij.horas fm Alb.ꝛ scm Tho.Sed Pe.ō pal.limitat vex cū accidit citra mediā noctē sz si an mediā noctē accideret abstinere nō tenet nisi qn ꝓuenit ex cā mortalis peccati

Quid de coitu coniugali.&.credo distinguendū fore vt de pollutiōe nocturna nisi q pōt esse q exigēs peccaret mortalr ꝛ tn reddēs imun⁹ nō peccaret ꝛ sic solū in exigēte caderet ꝓhibitio nō in reddēte ꝛ.c.ois hō de cō se.di.ii.ꝛ.xxiij.q.iiij.sciatis debet intelligi de ꝓsilio in coitu in quo,nō ē peccatū vel saltē solū veniale.Credo tn q,exigēs n digne suscipiat sz p.xxiiij. horas ad min⁹ dz abstinere ō bono ꝓsilio n ō ꝓcepto vt no.i gl.i.d.c.ois ꝛ sic gt Pe.ō pal.ꝛ Tho.i.iij.pte.q.lxxx.

Utrū mēstruata vl mulier post partū imediate debet abstinere.&.q non de necessitate si tn ex reuerētia abstinet non peccat dist.v.c.ad eius ꝛ de puri.post par.c.vno dūmō cōicet fm institutionē ecclie in.c.ois ō pe.ꝛ re.

Utrū somniū homicidij vl alterⁱ⁹ pcī mortalis impediat sūptionem hmōi scri.&.q hmōi sōnia nō inducūt pollutionē corporis nec tantā distractōz mentis sicut somniū fornicatōis ꝓpter intuonē delectatōis ꝛ iō nō impedit.

Si tñ somniū homicidij ꝓcurat ex cā
q̄ ē mortale pcm̄ impedit sūptionē sacri
roe sue cāe ꝑm scm̄ ¶Tho.i.iii.part.q.
lxxx.intellige nisi pr̄o ꝺterat ⁊ ꝓfiteat.

34 ¶Tertiodecio dicit a ministro ido
neo.s.sacerdote de ꝓse.dist.ii.poenit.
nā null⁹ tāgere ꝺz ēt diaconus nisi in
necessitate vt si cāu caderet i terrā vl
aliq̄ alio casu .lxiij.di.diacones ¶Verū
est q⁹ diacon⁹ cum ꝓsbyter est felsus.
vel al's ipotēs ⁊ necessitas cogit ꝺ inf
su ꝓsbyteri pōt dispēsare vel etiā sine
iussu⁹ q̄ iussus expectari ñ pōt vt no.
¶Hug.in.d.c.diaconos aliq̄ etiā tenēt
vt no. ¶Da.in.c.quāto de ꝓsue.q⁹ etiā
laicus pōt administrare tpe necessitat
articuli mort̄ q̄ nec sacerdos vl dia
con⁹ adest allegat.§.vez.xxii.di. ¶Itez
alij tenēt q⁹ in tali necessitate mortis
lꝫ p se eucharistiā assumere nec ob.c.
fi.xxiiij.q.i.qz logt ꝺ hereticis a qb⁹
nō licet accipe sꝫ tñ ¶Da.tenet ꝯrīū
s.q⁹ nō lꝫ nisi sacerdoti administrare
⁊ credo sit securior opi.qz i tali necel
sitate ꝓstituto ꝺm̄ crede ⁊ manducasti

35 ¶Sed an debeat a ꝓpr̄io sacerdote
solū sumi.§.q⁹ pōt sumi a ꝓpr̄io epō
⁊ archiꝑsbytero de off.archiꝑs.c.iij.
⁊ a ꝓpr̄io sacerdote ⁊ ab hñte lniam
ab eis caueat religiosus quia si mini
strat excōicatiōnē icurrit vt dicit.j.ex
cōicatio.v.casu.xii.

36 ¶Quartodecimo dicit tpe debito:
qz q̄ ad celebratiōnē misse ſgrit dies
⁊ non nor.vt.j. missa.§.xli. ¶Quo vero
ad alios cōicare volētes nō inueni qn
possit oi hora recipi dūmō sint ieiunī
verꝫ est q⁹ mane dici est ꝯgruentior
hora. Itē q⁹ nō omittat qn sumat sal
tē sel'i āno i pascha qz ad hoc tenet
qlibz fidel' postq̄ ad ānos discretōis
puenit nisi ex aliq̄ rōnabili cā ad tps
ꝺ ꝓsilio ꝓpr̄ij ꝓfessoris duxerit absti
nēdū vt i.d.c.ois alr peccat mortaliť

¶Ꝺ ät qdā voluerūt itelligere ꝑcisse ꝺ
die pasce nō bñ senserūt vñ papa Eu
geni⁹ declarauit ad remouēdas ambi
guitates q⁹ sufficit q⁹ suscipiat i die to
tus sancta ⁊ vlteri⁹ vsq̄ ad dñicā post
pasca imediate sequentē iclusiue qñ
magis sue ꝺeuotioni videbit expediť
⁊ sic satisfac ꝓcepto credo q⁹ magis
artāť q̄ ad pueros sub pēa mortalis
pcī hñtes curā pueroꝝ vt ad hoc sa
cramētū eos iducāt tpe pasce q̄ ipe
cū ignorātia eos excuset saltē vsq̄ ad
tpa.xviij.an.vl circa itē tpe ꝺbito.s.vt
solū sel'i die cōicet ꝑm scm̄ tho.i.iiij.
di.xii.ar.ꝺ ꝓse.di.i.sufficit pluries aūt
ñ licet nisi vt ꝺr̄.j.ꝺ sacerdote i ti.nisi
sa.§.xlv. Itē dic tpe debito vt.s.nō va
dat statim ad sumēdū postq̄ ēcōfes⁹
qui in multꝫ fuit peccatꝫ ⁊ magnis sed
ꝺz pluries ꝓfiteri pr̄⁹ ⁊ oronibus ⁊ ie
iunijs se odorifex reddere arg.ꝺ pe.
di.i.ñ sufficit ⁊ c.in actōe.

37 ¶Sed nūqd videť rōnabiľ cā ab
stinēdi cū qs dicit se odia hře ꝯ aliquē
§.q⁹ nō nec aliud pcm̄ mortale qz te
neť desistere ⁊ ꝓteri ⁊ ꝓfiteri ⁊ cōicať
al'r nō cōicās saltē sel'i āno ercōicād⁹
est de ꝓse.di.ii.si qs intrat ⁊ d.c.ois.

38 ¶Vtrꝫ liceat q̄tidie sumere.§.Fm sā
ctū Bo.in.iiij.dist.xii.q⁹ q̄ꝫtū ē ex pte
sacri cui⁹ virt⁹ ē hoīb⁹ salutaris vtile ē
hoīb⁹ ipsū q̄tidie suscipe facit.c.si q̄ti
enscunq̄ de ꝓse.di.ii.sꝫ ex pte sumēti
in q̄ regrit vt cū magna deuotōe ⁊ re
uerentia ad hoc sacm̄ accedat aliqñ
expedit q̄tidie sumere ⁊ laudabil'r qñ
q̄tidie se ꝑparatū inuenit ⁊ hoc voluit
dicere ¶Aug.de ꝓse.di.ii.c.nō iste. Sic
viue inqt vt merearis q̄tidie accipeť
Sed qz multotiēs in plīb⁹ hoīb⁹ hui⁹
deuotōis impedimēta occurrūt ꝓpter i
dispositionē corꝑis vel aie non ē vtile
oīb⁹ ad hoc sacm̄ quotidie accedere
sꝫ tñ qñ se ꝑparatū inuenit qz maiorē

efficatiã recipit hõ i vna missa vl' mã ducatiõe cũ bona ꝓparatõe q̃z i milꝫ si se nõ ꝓparat diligẽter. Et iõ si quis cognoscat expimẽtalr q̃ ex frequenti sũptõe hui⁹ sacri feruor caritaꝫ auge atur i eo ⁊ reuerẽtia ad sacrm nõ mi nuitur q̃tidie dz cõicare vl' saltẽ freq̃n ter. Si autem sentiat ꝑ multã frequen tationẽ q̃ reuerẽtia minuit ⁊ feruor ñ crescit dz iterdũ abstinẽ vt postea cuz maiori reuerẽtia ⁊ deuotiõe accedat.

39 Quintodecimo dicit recta intẽtõe s. vt p ipz vniamur xpo p caritaꝫ amo rẽ ⁊ muniamur ꝑ diaboli tẽtationes.

40 Vltz debeat dari ad accipiẽdũ ali qõ experimẽtũ. ꝛ. q̃ nõ ii. q. v. ꝓsului sti ⁊ de pur. ca. ex tuaz. Hec ob. c. se pe ꝓtingit. ij. q. v. q̃ illud abrogatũ ẽ: vñ nec ppter purgatõez ifamie vl' p pter aliud tpale dz dari vel sumi

41 Addo. xvi. in sũptõe fm Duran. vt. s. sumat discrete ⁊ leuiter dẽtib⁹ an teriorib⁹ terat ⁊ lingua moliat ne ali qua pars ei⁹ dẽtib⁹ inhereat

42 Addo ⁊. xvij. fm eundẽ Duran. s. vt non stari post cõiones expuat ppter reuerẽtiã sacri: ne si aliq̃ pars sacri in hesisset dẽtib⁹ expui ꝓtingeret. Item vt nõ stari vadat ad mãducãdũ aliuz cibũ. Vñ dz eẽ aliq̃ mora ⁊ tãta q̃ ille spẽs sint ꝓsũpte vel alterate ppter re uerentiã sacri. Vñ dz saltẽ aliq̃s oro nes ꝑuatas diceꝛ añq̃z aliquẽ cibũ su mat ñ regrit tñ tale spaciũ sicut dr i c. trib⁹ ꝺ ꝓse. di. ii. q. i illud abrogatũ ẽ

43 Quid si euomat. ꝛ. q̃ si ꝑ ebrietatẽ vel voracitatẽ euomerit laicus. xl. di es dz penitere. c. si qs ꝑ ebrietatez ꝺ ꝓse. di. ii clici vl' religiosi p. lxx. cpi vo p. xc. si vo p infirmitatẽ euomerit p. lxx dies penitere dz. d. c. si qs p ebrietatẽ

44 Vltz act⁹ coniugal⁹ sit ꝓhibit⁹ post cõionẽ. ꝛ. q̃ nõ q̃ ad reddentẽ q̃ tenẽ ad hoc sz q̃ ad exigentẽ ẽ ꝓhibi tũ eodẽ die. non tñ peccat mortalr si exigit sed solũ veniali fm Alber.

De Eucharistia .iiij. circa

efficatiã sacri hui⁹ quero qs sit eius effectus. ꝛ. fm scm Bo. in. iij. di. xii. ⁊ cõiter alios q̃ primo ꝓfertur gra cũ virtute caritaꝫ oez eni effectũ quẽ facit cib⁹ ⁊ pot⁹ q̃ntũ ad vitã coꝛ porale facit hoc sacrm ad vitã spũalẽ Jo. vi. Caro mea vere est cib⁹. Vnde reficit spũalr q̃ sine gra eẽ nõ pot ⁊ ꝓferꝛ gra cũ vtute caritaꝫ q̃ iste pãis nõ ẽ simplicit panis sz ꝓiunctus cũ diui nitate ⁊ iõo est sicut carbo igni vnitus ⁊ amoꝛ nõ est occios⁹. Jdeo ꝑ hoc sa cramẽtuz q̃ntũ est de sui virtute non tñ habit⁹ gẽe ⁊ virtutꝫ ꝓferꝛ sz ẽt excitaꝛ in actũ. Et iõ aia spũalr reficit: Et ꝑ hoc delectaꝛ: ⁊ quodãmõ inebriaꝛ a dulcedine bonitaꝫ diuine. Scõo virtutes augent sicut ꝑ cibũ coꝛp⁹ augmẽtat. Certio pcã venialia remit tũtur sicut per cibũ corpus restauraꝛ qõ q̃tidie depdit. Vñ remittũtur pcã venialia q̃ minuũt caritatez: ⁊ plura ⁊ pauciora fm q̃ hõ magis vel min⁹ se disponit. Quarto remittit ẽt mortale: qñ exñs in mortali nõ hz ꝓsciam ipsi⁹ nec affectũ. Vñ reuerẽter accedẽs quãuis antea de eo nõ fuerit ꝓtritus ꝓseqũ graz caritaꝫ q̃ ꝓtritionẽ pfi cit ⁊ remissionẽ pci. imo nedũz valet sumẽs sz etiã offerẽti: ⁊ illis ꝑ q̃b⁹ oꝛferꝛ ad remissionem pene debite suis peccatꝫ hz deuotionẽ maioꝛẽ vel mino rẽ. Aduerte tñ hic fm ꝓpe. in. iij. di. ix. q̃ si qs fecit debitã diligentiã q̃z quis sit in mortali ignorãs ñ peccet sz me reꝛ: vel valet ad remissionẽ pcoꝝ. Si vo fecit diligẽtiã nõ debitã sz fm suaz fragilitatẽ quantũ potuit sic nõ mereꝛ nec etiã peccat. Si aũt non adhibuit diligentiã possibilẽ hũane fragilitati:

sed fuit negligēs in discutiendo: ⁊ sic peccat mortaliter sumēdo si ē in mortali cuius ignorās qđ limitat Ri.i.iij.di.xx.qñ si adhibuisset diligētiā sclē humanā fragilitatē pci mortalis fcor datus fuisset. Quinto ꝓseruaţ hō a peccaţ qz spūalr roborat.vñ Inn. ingt: Eucharistia liberat a malo conseruat in bono: delet venialia ⁊ cauet mortalia huius etiā virtute sacrī virtutes augēt oiuz gr̄az fructꝰ exuberat.

1 Utrū in oibꝰ hēat efficatiā suaz.&. ꝙ non sed oportet Primo istū ctbū ab alijs discernere p fidē. Secūdo hospitiū ꝓparare p sui ꝓbatōz Tertio in hospitio ꝓparato recipere cū honore ⁊ deuotiōe: ꝑmū ⁊ 2m no.prie Corinth.xi.nō diudicās ⁊ꝓbet autē. ⁊ qz multi hoc nō faciūt iō ibeciles infirmi ⁊ dormiūt multi.

2 Utrū incurrat culpā mortalē q nō recipit effectū huiꝰ sacrī.&.scūs Bo. in.iiij.di.xii.ꝙ lz vir iustus ex quadaz corruptōe vel distractōe nō ꝓparādo se debite nullā vel modicaz reportet efficatiā.nō tñ icurrit culpā mortalē secus aūt de illo q nō suscipit effectuz huiꝰ sacrī qz idigne accedit. s.exñs in mortali ⁊ hmōi qz sic mortalr peccat

3 Utrū istud sacrm hēat efficatiaz in aliq̄ q est in pcō mortali.&.scūs Bo. vbi.s.ꝙ lz nō sit artāda dei largitas qn aliqñ faciat ⁊ possit facere ois culpe remissionē: tñ 2m forꝫ cōe ⁊ gñalē rōnez institutōis huiꝰ sacrī: qz sic datū est iꝫcibū illis q sūt de corpore misti co xpi ⁊ oēs tales hñt caritatē iō nō hz efficatiā in eo q est in peccato mortali sed in solis istis

4 Utrū venialia pcā impediāt effectuz huius sacrāmēti.&.2m Tho.in.iii.q. lxxix.ꝙ nō loquēdo de venialibꝰ ꝑut sunt ꝓterita. Sed ꝑut sunt in actu nō impediūt ex toto lz in parte. Mā sicut dictū est effectus huiꝰ sacrī est nō solus adeptio habitualis gr̄e ⁊ caritaţ: lz ēt q̄dā refectio actualr spūalis dulcedinis q̄ qdē impedit si aliqs accedat ad hoc sacrm mēte distracta p pcā venialia: non autē totalr augmētū spūalr gratie ⁊ caritatis

§ Utr̄ hēat maiorē efficatiā in sūptō ne plurū hostiaꝝ sil̄ q̄z in vna.&.2m Tho.vbi.s.ꝙ ñ: qz lz sacerdos i vna missa ꝓsecret plures hostias nō tamē multiplicat effectus huius sacrī qz ñ est nisi vnū: nec est plus virtuţ in multis hostijs ꝓsecraţ q̄z in vna cū sub oibus ⁊ vna sit totꝰ xps. Jō sumēs plr̄es hostias sil̄ nō pcipit maiorē effectū i plibꝰ vo missis multiplicaţ sacrificij oblatio: ⁊ iō multiplicaţ effectꝰ sacrī

Eunuchus an possit orari vid.s.corpe viciatꝰ.§.i.

Exactio nō est vbi qs sponte soluit. vide glo.⁊ car.in cle.pñti.de censi.⁊ ibi dicit Paulus ꝙ exigere ⁊ extorquere dicit violentiam vt.ff.de le.iij.l.fideicōmissa.§.si rē suā dicit tñ ꝙ si ꝓcessit extorsio lz sequaţ volūtaria solutio ꝙ satis est exactio facit sile qđ not.Io.i.c.ꝓterea el.ii.d'iurepa. ⁊ de penis.c. ꝓstitutus. Exactio aliqñ dr̄ talia de qua habes.i.talia.

Exaltatio filia superbie.vid.i. Superbia.§.ij.

Examinatio q̄ dz fieri. in ordinādis vide.i.ordo.vij. ⁊ in ꝓfessiōnādis vide.s.Confirmatio.

Exceptā intelligit i generali sermone ꝓsona loquēs de iureiu.c.

petitio.in glo.cum alle.

Exceptio firmat.f gu laz vid.s. Alienatio

Excommunicatio.i. quid ē.ꝛ.fin ꝑa. sup ꝓica eiusdez tituli excōicatio ē cēsura a canone vel a iudice eccliastico plata priuās cōione sacramentoꝝ ꝛ qñqz hoiuz. Sacit ad hoc.xi.q.iij.c.audi

1 Quotuplex est excōicatio.ꝛ.q; duplex vna dr maior ꝛ hec priuat a sacramēt; ꝛ ꝓsortō hoiuz ꝛ ab ingressu ecclie ꝛ mkt; alijs de qb⁹ no.in.c.a nob el.ij.ꝛ.c.si vere.c.ti.xi.q.iij.in multē.c. Et hec dicit anathema.vt.xi.q.iii.§. euidēt. Alia dicit minor ꝛ hec separat a sacarmētis tm vt in.d.§.euidēter. Intellige pcipiēdis nō ministrandis.c.si celebrat de cle.excō.mi.ꝛ et ab electione passiua vñ reddit ipsum excōicatū ihabilē ad qōcūqz bñficiū ecclasticū ꝓsequēdū vt no.in.c.si celebrat de cle.excō.mini.vñ dicit ino. ibidē q; nec dignitatē aliquā ꝓseq ꝑt nisi pri⁹ absoluat: etiā si eligēres hoc ignorāt vt tenz gl.ibidē ꝛ cōiter doc.

2 Quot modis infligit excōicatō.ꝛ. q; tam maior quā minor infligit duob⁹ modis. Aliqñ a iure cōi seu municipali vel statuto ꝛ hec dicitur excōicatio a iure de q̄.j.excōicatio.v.ꝛ.vi.ꝛ vii. Aliqñ infligit a iudice ptātem hñte ꝛ hec dr ab hoie vel a iudice de qbus dicit vt no.in.c.nup.e.ti.

3 Quis pōt excōicare.ꝛ.q; excōicare excōicatōe maiori,ppie spectat ad officiū epale vt patet in.c.corripiant. xxiij.q.iij.qz dr. Bucero epi in.c.visis.xvi.q.ii. Itē fin gl.in.c.nemo epus ij.q.i.ꝛ in.c.cū in cūctis de elec.ō iure cōi pñt oēs ecclie prelati vt in.c. cum ab eccliaꝝ.de offi.or.vbi de hoc plene no.ꝛ voco prelatū ꝛ iudicez ordinariū super plebē suā hic quēcūqz scōm glo.in.d.c.cum ab ecclesiarum qui preficitur collegio vel vniuersitati ecclesiastice ab eo qui habet administrationem cum iurisdictione vtputa ab epo vel qui est electus a collegio: siue vniuersitate lz subsit alteri: puta epo vt ex de elec.c.i.xciij.di.legimus ꝛ hoc vez nisi epi pscripsissent ne possent excōmunicare vel nisi vellent excōmunicare cū illa solēnitate de qua i c.debēt.xi.q.iij.s.cū.xij.sacerdotibus circūstantibus,hñtib⁹ candelas accēsas in manib⁹ quia solum episcopi tali modo excōicare pñt possūt etiā excōmunicare illi quib⁹ ex ꝓsuetudine: vel indulgētia cōpetit vt capsm vt de rescrip.ex parte decani ffosti. etiam vult q; in notoriis que nō indigēt, idagine iudiciali pñt excōicare etiā sacerdotes parochiales ꝓmissa tm monitō ne qō posset tolleran vbi ex ꝓsuetudine haberent vl epi.phibitio nō obstaret alis nō nec.c.cū inhibitio ō clan. despō.qō allegat ffo.,pbat hoc pōt etiā dici q; q pōt facere statutū pōt excōicare intelligo in ecclasticis etiā si nō sit sacerdos. Excōicatiōe minori potest excōmunicari quis sine simpliciter de pe.di.i.in actione siue ad tēpus.lxxxvi.di.tanta ꝛ ab illis q possūt excōmunicare maiori vt in.d.c.cum ab eccliarū no.

4 Utrū plati excōicati iterdicti suspē si a iurisdictōe itrusi ꝛ hmōi possint excōicare.ꝛ.q; ñ.xxiiij.q.i.audiuim⁹ c.qz de ꝓcess.pbē.cū silibus ꝛ q ñ seruauit interdictū.c.si.ō ꝓcess.pbē.de q tm dic vt.j.excōicatō.iij.§.ii.

5 Utrū ille plat⁹ q tm hz tpalē iurisdictionē possit excōicare.ꝛ.q; nō ar. de offi.ordi.c.dilectus.

6 ¶ Item tñ sola ꝓsuetudo reddat aliquē excōicatū. ⁊. ſm Hoſtī. q sic qñ ē ap probata p papā vel p alīū plātū q̄ ad suos subditos q; pinde est ac si cēt sta tutū alſ nō q̄ntūcūq; sit longa.

7 ¶ Qui pñt excōicari. ⁊. q si vniuer sitas ⁊ collegiū phibent excōicari ne ꝓtingat innorios ligari. c. romana. §. in vniuersitatē de sē. ex. li. vi. si tñ ex cōicarē teneret ſnia vt ibidē no. glo.

8 ¶ Item excōicatus possit excōicari ⁊. q sic ⁊ p eadē cā ⁊ p diuersis ⁊ ab eodē iudice: ⁊ a diuersis. c. engeltru dā. iii. q. iiij. c. excellentiſſim⁹ xi. q. iii. ⁊ ō hoc vide glo. in. c. officij eo. tit.

9 ¶ Item tñ epūs vel alī⁹ plat⁹ possit excōi care non suum ſubditū. ⁊. ſm cōiter doc. q nō dūmō rōne delicti vl' cō ct⁹ seu rei de q̄ agit nō sit effectus de ei⁹ iuriſdictiōe vt no. i. c. i de ꝓui. li. vi. im mo plus dico q ꝓpri⁹ plat⁹ nō pōt ra tā hīe ſm Inno. ⁊ alios in. c. pruden tiā de offi. dele. etiā si sit lata in ei⁹ ter ritorio q; qō nullū fuit nō pōt ratifi cari ⁊ excōicatio aut est nulla aut ſta tim ligat vt no. in. c. paſtoralis de ap. niſi feratur ſub ꝓditiōe

10 ¶ Qui ligant ſentētijs excōicatōis quorūcūq; plato⁹ platis p modū ſta tuti. ⁊. vt colligo ex Pa. in. c. a nobis el. i. de ſen. ex. ⁊ Be. in. d. c. vt aiarum ⁊ diſtinguo ſic q aut fit cō ſtatutū ab exiſtēnb⁹ in territorio ſtatuēti ſine ſint ſubditi ſine forēſes ⁊ ſciūt ſtatutum: ⁊. ſic ſunt excōicati. Limitat hoc Inn. vt refert Pa. in. d. c. a nobis verū q̄ ſtatutū est aptū cōprehendēre tā ſubdi tos q̄ non ſubditos. Si vō ſunt igno rātes ſic nō ligant niſi ignorantia ſit craſſa vel ſupina. Si vō fit cō ſtatutū ex̄ dioceſim ſtatuentis ſic nō ligant fo renſes ſubditi vō ſtatūtis ligāt in q̄r tuor caſib⁹. ¶ Primo ſi ſtatutū agit originare cā in territorio ꝓprio ex fa cto negatiuo cōmiſſo in limitib⁹ alte ri⁹ territorij. Exēplū puta ſtatuto cau tur q̄ quicūq; fecerit vbicūq; furtū niſi infra mēſem a die cōmiſſi crimiſ cōpareat coram iudice delicti vel co rā nobis sit excōicat⁹ iſte faciēs furtū ligat nō rōe furti nō fiendi q̄ est ſcīm negatiuū in territorio alieno. ſz ex ea parte q; nō cōparuit qō cōparere est factū affirmatiuū cōtrū faciēdū i limi tib⁹ territorij ſtatuēt. Rō q; p edictū ad hoc potuit artari vt in. c. ex tue de cle. nō reſi. facit qō not. ō rap. c. i. ⁊. c. romana. §. Ihentes ō foro ꝓpe. li. vi. ¶ Scō ligant q̄ ſtatutū p̄cipalit ꝓcernit rē ſubiectā ſtatuētis puta epūs excōicat p ſtatutū clicos nō reſidētes ligant clici etiā ex̄ dioceſim reſidētes rōe rei q̄ ſubiecti ſūt epō q̄ ſita est i ei⁹ dioceſi. de ſo. compe. c. ſi. etiā ſi perſo na ſit ex̄ dioceſim vt pbat i. d. §. Ihē tes ⁊ p hoc qō hic legit. ¶ Tertio vbi gs tenet ad aliqō faciendū ⁊ illud nō facit, factū videt vbi illud facere dēat vt. ff. ō reg. iur. l. q nō facit ⁊ de vſu. c. i. lib. vi. ⁊ qō no. glo. magna i. c. i. vt li. nō ꝓte. ¶ Quarto ligant q̄ factū est p̄ncipiatū i territorio ſz sit cōpletū alī bi facit qō no. Jo. an. i. c. i. ō ꝓui. li. vi. ō ſagitāte in loco nō exēpto cum ipſe sit exēptus vt efficiat ſubdit⁹ vtriuſq; iudicis ⁊ p hoc pz q̄ religioſus faciēs cō ſtatutū q̄ excōicat quēcūq; q aſſen tit plātōi ex̄ ordinē niſi pri⁹ reſtituāt li bris ē excōicat⁹ ſi aſſēt q; originatio ſci fit i ſbiectōe plāti ſtatuēt ſz efficia tur exēptus ab eo p⁹ p̄ſtitū ꝓſēſſū ⁊ ſic ōtmināt dñi ō rota p no. p ino i. c. ꝓte rea regſiti fuim⁹ de ap. ō illo q excōi cauit ſi elegerit ⁊ iō limita tex. d. c. vt aiar q̄ ſtatuto nō ligant ex̄ territoriū deliquētes q̄ ōliquēs ⁊ res circa quā deligt ⁊ ēt ipſū delictū sūt totaliter ex̄ puinciā seu territoriū ſtatuentis

11 ¶ Aut ligant qñ sñia' pferť nõ p viã statuti sed sñie hois.ꝛ.fm ℔a.ꝛ Be. vbi.5.Aut pferť gñalr p'pterita culpa.ꝛ sic nõ ligat eũ q eã cõmisit extra territoriũ sentẽtiãlis.sed bñ ligat subditũ q eaz cõmisit in territorio ꝯuis sit eꝛ territoriũ tpe sñie. Sed cum q nõ est subdit⁹ seu de territorio: licz ibi deliqrit: siue pferať generalr siue spãlr ℨ eũ nõ ligat eũ eꝛ territoriũ exñtez: nisi fuerit citaniõe ꝓuent⁹ antecꝯ recederet: uel nisi ad regsitionẽ iudex ꝓprius ſb q̃ degit ipsũ citaret ꝓ nt tenet regsit⁹ ut iret ad respondendum qz si nõ faceret posset excõicari. Aut pferť spãlr ꝓ ꝓtita culpa: ꝛ sic ligat subditus q deliqt eꝛ territoriũ ꝛ ibi erisknť. Rõ qz cũ coraz vtroꝯ ordinario possit cõuenirí de foro cõ. c.fi. Ergo põt cogi p ordinariũ ad cõparendũ: ꝛ si non cõparet excõicari põt.ꝛ lz nũcius exequať citationẽ eꝛ territoriũ ꝓprĩ: tñ citatio decernť facta in ꝓprio territorio ipsi⁹ iudicis q̃ ad oẽs effectus: nisi añ talẽ⁹ citationẽ alibi capet domiciliũ: qz tunc non posset citari nec ꝓsequẽter excõicari: tanꝯ ꝓtumax ℨ cõez opt. lz ℔au.i cle.pastoral'.de re iudi. teneat q ctã subdit⁹ eꝛ territoriũ citari nõ possit. Aut sñia pferť gñalr uel spãlr ꝓ culpa futura: ꝛ sic eqparať statuto q̃ ad subditos solũmõ in hoc: vt non liget ignorantes nec eꝛ territoriũ delinquẽtes. Quo vo ad forẽses postea delinquẽtes nullo mõ cõparať statuto: nec liganť: qz cũ sumat sñia vires in cõtinẽti ℨ quos ꝓferť: sic nõ põt cõ prehẽdere nisi subditos fm cõiter legistas in.l. cũctos pplos.C. de sũ.tri. Et aduerte q ista sñia ꝓ futuris culpis nõ põt ferri nisi mora in exhibẽda satisfactione uel culpa seu offensa ꝓcesserit. aut alia rõnabilis cã q̃ ipsũ

sentẽtiãlis exprẽda est. vt. in. c. romani §. caueãt. eo. ti. li. vi. si tñ ferať tenet: lz sit iniusta vt ibidẽ tenet Be.

12 ¶ Itz archiepus i dioceſi sui suffraga neí deliquẽs ligeť statuto epi excõicãtis talr deliquẽtes: ꝛ similiter epus q fecit statutuz si facit ℨ.ꝛ. q diuersa sunt opi. ut patet per archi. ꝛ Be. in. d. c. ut aiaꝛ. tñ mihi placet opi. Jo. de lig. in trac. de censura ecclíastica. q aut statutũ dicit q glibet exercẽs iurisditionem in tali loco ꝛ tpe: uel celebrãs in pontificalib⁹ sit excõicat⁹: ꝛ tũc facientes ℨ ntũ nõ ligãtur qz sic epus ut epus ꝛ archiepiscopus ut archiepus faciũt ℨ ꝛ nõ pñt ligari. Et sic intelligit opi. dicẽtiuz q nõ ligeť. Aut dicit statutuz q faciẽs furtũ vel aliud maleficiũ sit excõicat⁹ ꝛ sic ligãtur: qz nõ cõmittũt ut epus uel archiepus lz ut ꝓuat⁹. et sic intellige dicẽtes q ligãtur. Destruat ergo statutũ si nõ vult ligari: absolui tñ poterit a suo confessore.

13 ¶ Quid si archiepus participat in crimine excõicati ab epo suo suffraganeo. ꝛ. q ligať sñia iuris: ꝛ erit absoluẽdus ab epo suo suffraganeo. c. nup de senten. excõ.

14 ¶ Utrũ iseriores ꝓlati. ab epis habeant territoriũ. ꝛ. fm Jo. an. in. c. cum ꝓtingat. de fo. ꝓpe. ꝛ sequit Be. in. d. c. ut aiaꝛ q nõ. Limita nisi eẽnt exẽptiti cũ suis subditis fm Joã. de sancto Georgio.

15 ¶ Quõ ligãtur subditi, religiosoꝛ eꝛemptoꝛ eꝛ loca delinquẽtes. ꝛ. Be. in. d. c. ut aiaꝛ. q eo mõ q̃ ligãtur subditi episcopoꝛ eꝛ dioceſim: qz subiecte eccliæ sunt eis ꝓ territorio: ut sunt iudices pfonarũ ꝛ nõ loci simplr. dic vt. j. sententia. §. v.

16 ¶ An loca exempta sint ꝺ territorio vide statutũ. §. u.

17 ¶ Utrũ ignorãtes ligent statuto ex-

cõicante factũ dãnatũ: puta falsificãtẽ
istã.viõ.j.excõicatio.vii casu.vl.§.ii.

18 ¶ Utrũ excõicatio ex iniusta cã vl' fal
sa liget.ꝛ. q nõ quantũ ad deũ.xi.q.
iii.§.ex his. sz q ad eccliaz si est ab eo
q iurisditionez hz sup cũ sic ligat: sed
dz eã reuocare vel absoluere quando
cognoscit errorẽ suũ vel iniusticiã: nõ
obstãte ꝺ dictiõe aduersarij sed caueat
iudex ne pretendat errorem vel iniu-
sticiã in preiudiciũ alteri⁹ partj idebite
c.sacro.de sen.ex. Et ꝓpterea caueat
ille q se tenet excõicatũ iniuste vel ex
falsa causa ne excõicationẽ cõtẽnat: qz
ꝓtẽnendo eã peccaret mortaliter z pos-
set excõicari.xj.q.iij.§.cũ ergo. nisi in
casib⁹ de qb⁹.j.excõicatio.iij.

19 ¶ Utrũ excõicãs aliquẽ cõditionaliter
puta si nõ soluerit tito hic ad pascha
liget cum si nõ soluit quia nõ potuit.
vide pena .§.xiij.

20 ¶ Utrũ sniã excõicatiõis edita i fauo
rẽ alicui⁹ liget si ille de cui⁹ fauore agi
tur ꝓsẽtit vt non faciat qõ ei ꝓcipitur:
puta mãdat̃ ticio sub excõicatiõis la-
re snie pena vt soluat sempronio cen-
tũ infra pasca. sempronius est cõtent⁹
ꝓrogare terminũ vsqz ad penthecos-
ten: erit ne excõicat⁹ tici⁹ nõ soluens
infra pasca.ꝛ. q non ẽt ꝺ.in.c.i. de loca. facit.c.ꝓterea.de appel.bar.
i.l.i.§.z post opez.ff.de no ope.nũci.
z Jo.an.in.c.qcũqz de sen.ex.lib.vi.
Ego addo notabile dictũ Bal.i.l.ma
ximũ vitiũ.C.de liberis ꝓtis'.vbi dicit
statuto caueꝛ q frater excludat sozo-
rem a successione pr̃is. ¶ Bortuus est
pr̃: fili⁹ hz multos creditozes q vult
admittere sozorẽ suã ad successionẽ: z
sic renunciauit statuto: an creditozes
possint impedire rensciationem tãqz in
fraudez creditoꝛ fiat z determinat q
nõ. Et sic tene etiã de alijs penis. In-
tellige tñ si ꝓcẽsus ꝓstat̃ aũ cõmissam
penã qz p⁹ penã inflictã ꝓsensus sz per
uenieꝛ nõ tolleret eã. faciũt notata per
Bart.in.l.i.§.fz si fili⁹.ff.de leg.iij.

21 ¶ Sed pone q ꝓrogato termino ti-
tius nõ soluit ctiã in termino ꝓrogato
erit ne excõicat⁹.ꝛ. q nõ si ꝓrogatio
fit sine auctoritate iudicis. Sec⁹ si fe
ret cũ auctoritate iudicis ꝓrogãtj mã-
datũ qõ erat vt solueret in pascha ut
soluat in pẽthecoste sub eadẽ pena qz
sic ligareꝛ.alr non: q: ẽm bal.in.l.tale
pctũ.ff.de pac. excõicatio nõ pót na-
sci ex pacto sed ex sẽcia.

22 ¶ Quare dz qs excõicari.ꝛ. q solus
ꝑ peccato mortali cui est annexa cõtu
macia: puta qz monit⁹ nõ vult resipi-
scere. vt est ter.in.c. nemo epõz.xi.q.
iij. Nec mirꝛ qz nulla maioꝛ pena i ec
clesia. vt in.c.corrupiantur .xxiiij.q.iii.
vñ dicit ¶ Ba.in.c.ꝑ venerabilẽ. q fil.
sunt legi. q vbicũqz in iure ecclesiasti-
co reperit̃ pena mort̃ pro excõicatiõe
dz exponi. ut in.d.c ꝑ venerabilẽ.ꝓba
tur. ꝓpterea dicit ter.in.c.cũ medici-
nalis. de sen.ex.li.vi. q iudex in ea ꝑ
ferenda dz se ostẽdere ꝓseq qõ corri-
gentis est z medentis: hec ibi.

Excommunicatio.ii. quomodo dz qs excõicari.

¶ Utrz regraꝛ monitio ꝓcedẽs.ꝛ. q sic triplex: vel vna ꝑ trib⁹ corã perso
nis idoneis facta cũ interuallo dierũ
nisi necessitas aliud suadeat. vt no. gl.
in.c.statuim⁹.e.ti.li.vi. Alr excõicãs
sine monitiõe ꝑ mensem vnũ est inter
dictus ab ingressu ecclesie ipso facto
ut.in.c.sacro.e.ti. nisi sit epus vl' supioꝛ
in.c.qz periculosũ .e.ti.li.vi. Aduerte tñ
hic q qñ ꝓlat⁹ precipit sub excõicati
onis late sntie pena subdito ne faciat ta
le crimẽ: tũc nõ requirit̃ alia monitio
sed factẽs ꝺ: statim excõicatus est cuz

habet annexã cõmunicatz ꝑ Jo.de ligna.in tractatu de censura

2 ¶ Cetrũ debeat ꝓferri in scriptis.&. ꝙ sic ꝛ causam excõicationis expsse ꝓscribere ꝓpter quã ꝓfert. Et exẽplũ hmõi scripture regsitus teneꝫ tradere infra mensem excõicator ꝗbꝫ alr per mensem vnũ ab ingressu ecclesie ꝛ diuinis officijs est suspensus si ẽ ifer nor ep̃o vr'i.c. cũ medicinal' eo.ti.li. vi. Silr in smia suspensionis ꝛ interdicti est seruãdũ sub eadẽ pena vt ibidẽ

3 ¶ Cetrũ in hãc penã cadãt prelati religiosorũ si hoc nõ seruãt.&. Lap. vt refert Be.in.d.c.cũ medicinalis, ꝙ ñ eo ꝙ ꝓtinue habeãt monere ꝛ corrigeꝫ subditos.ꝛ sic oporteret semp habere calamũ. Ego aũt credo verum.

¶ Primo qñ periculũ essꝫ in mora vt nõ posset seruare ꝑdicta.qõ etiam tenet Jo.an.ibidẽ ꝛ glo.in.v.temerarius. ¶ Scõo qñ statuta sui ordinis aliã formã traderẽt ꝛ illã seruarẽt ꝫ ñ istã qr vt no.i.c.q̃lr ꝛ qñ el.ii.i fi.õ ac. ordo iuris nõ seruaꝫ in regularibus. Tercio crederẽ excusari si ex ignorãtia ꝓfacerẽt: qr facilius religiosi ignorãt iura vt i.c.veniẽs de simo.alr nõ credo excusari.ꝛ sic limita Jo.an.ibi dez qui tenet ꝙ ligant ista pena si nõ seruãt predicta.

4 ¶ Cetrũ sit certa forma v̈bor determinata.&.ꝙ nõ ozñ ꝙ vtaꝫ talibus v̈bis q̃ exꝑmãt ꝓsensũ iudicis õ pñti excõicãt: sicut i sili oꝛ de ꝛspon.c.si inf viꝫ.ꝛ de ꝛspon.duo.c.i.ar.a ꝗrto sẽsu l.c.andi.xi.q.iii.nõ aũt õ ꝑ̃sito vr futuro. Unde si dicat denũciam⁹ talẽ excõicatũ quẽ tñ pri⁹ nõ excõicauit nõ erit excõicatus. Silr si dicat: volo sit excõicat⁹ vnus de istis duob⁹ neuter erit excõicatus. Et ꝫ gdam dicãt ꝙ si intẽto sit excõicandi: q̃ litercũq̃ ꝫ loquatur erit excõicatus: nõ credo sed tene qõ dixi quia in excõicatõe regꝛitur vltra intẽtionẽ exꝑssio certa qõ etiã tenet. Nos. Et facit qõ no.in.c.cũ desideres.e.ti.ꝛ no. Jnno.in.c.cũ oli el ꝓmo de ꝓui. Et idẽ dicendũ de absolutione ex quib⁹ colligẽ ꝙ excõicãdus. Primo debet moneri. Secũdo debet subesse cã iusta. Tercio animus bonus iudicis. Quarto verba ꝓgrua Et quito ꝙ proferaꝫ in scriptis Et sexto ꝙ exemplũ scripture si requiraꝫ detur infra mensem

¶ Cetrũ excõmunicatio maioꝛ possit ꝙ ferri ad tẽpus.&.ꝙ sic fm.d.Ento.ꝛ etiam ei⁹ absolutio vt recitat Pa.in. c.veniẽs el.ii.de resti.vbi dicit ꝙ põt absolui vt testimoniũ det: ꝛ postea reincidat: sed suspẽdi nõ potest: sed oꝛ ꝙ aut totaliter liget: aut totaliter tollatur fm glo.in.c.pñti de ꝛsen.ex.lib.vi. põt bñ ferri ꝓditionaliter ꝛ deficiente ꝓditione nõ ligabit: sed absolutio nõ põt fieri ꝓditionalr.qõ intellige õ cõditione ꝓpria que suspẽdit actũ: ꝫ de cõditione ꝑterita q̃ ꝓprie nõ est cõditio bñ potest fieri vtputa si feciſi sic: ego te absoluo sicut dicim⁹. Si tu nõ es baptizatus ego te baptizo

¶ Quid si dico habeo te ꝓ excõicato.&.ꝙ excõicatus erit vt patet ꝙ ea que dixi.ꝑ. Cius.q.i. 6

¶ Ex qb⁹ v̈bis cognoscit quõ excõicatio sit late smie vl ferẽde.&.fm pa. in.c.si diligẽti õ so.cõpe. ꝙ qñ ꝓfert smia i inf ꝙ pncipũ ꝑtendit ipis vtputa excõicatus sit vel interdict⁹ tũc ipo iure regulr ligat.c.cupientes i.§.cetez.ꝛ ibi ꝫ gl.i.v̈.suspẽsos.õ elec.li.vi.facit c.ii.õ testi.cog.ꝛ gl.hoc ꝫ i.c. qcũq̃ de here.li.vi.ꝛ gl.i.l.i criali.C.de iurisdict.om.iud.ꝛ hoc verꝫ nisi alio iure appeat qr sint ferẽde smie.vt no.i.c.ii.de so.cõp.i.v̈.sit seq̃strat⁹.ꝛ.xxx.di.ꝙ to. vbi dr anathẽa sit.s.ꝙ smiaꝫ ferendaꝫ 7

Si vo verba nō sunt respectu pre-
terit tpis: tūc si sūt declaratoria sic ipo
iure ligant: ut si dicat decernim⁹ excō
municationi subiacere ꝛ hmōi: vl'ui-
tibus carere. ꝑ hoc tex. cū gl. in. c. no
uit. de his q̄ fi. a pla. Si aūt verba sūt
dispositiua. tūc si sonāt in futurū ut p-
ueh excōicet ꝛ hmōi. sic ē cano feren
de smie: nisi addat aliqō verbū quod
ostendat q̄ ipso facto. vide bonā glo.
in regula in penis. li. vj. Ité tenet cōi-
ter de hoc vbo subiacet q̄ sit late sē-
tētie lz sonet in futur. Sīr verbū ha
beatur. ut no. in. c. vnico. de iniur. li.
vi. ꝛ ꝓbat in. c. si qs suadente. xvij. q.
iiij. Et sic intellige qō dr in Rubro. C.
cōminationes uel epistolas.

8 ¶ Utrū cū dr siue a iure siue ab hoie
precipio sub pena excōicatiōis. sit lata
smia: ita q̄ ꝫfaciēs incidat ipso facto
&. q̄ nō. nisi aliō appareat ex ꝓiectu-
ris. ita ꝓcludit glo. notabilis q̄ cōiter
tenet i. c. vnico. de sagita. ꝛ in. c. ii. ō si
mo. ꝛ i. c. ii. de nīmo. ꝫ iterdi. eccliē
ꝫ. nec approbo distinctōz ho. ꝛ Hug.
q̄ volūt q̄ si ꝓfert a iure sit late smie.
allegat. xx. di. p totū. sed paruz factū.
Si aūt ꝓfertur ab hoie tunc nō sit la
te smie. sed primū tene.

9 ¶ Utrū vbicūq; fit mētio de excōica
tione intelligat de maiori. &. q̄ si pro
fertur a iudice est certū q̄ sic: si aliud
nō exꝑmat ꝑ tex. in. c. penul. de sen.
excō. Idē posset dici q̄ ꝓfert a iure.
ꝛ ista est rō: qr vba debēt intelligi fm
cōez ꝓsuetudinē. ut i. c. ex lris. ō spō.
ꝛ l. labeo. ff. ō sup. leg. vñ qr cōis vsus
hz vt accipiat ꝑ maiori sic faciēdū ē.

Excommunica

tio. iij. i. qb⁹ casib⁹ excōi
catio ab hoie lata non
tenet: nec est timēda. &. q̄ in. xv. fm
cōiter doc. i. c. solet. ꝛ. c. pñti. co. li. vi.

¶ Primus quando est a non suo iu 1
dice. de. ꝓsue. c. ad' nostrā. cū suis cō-
cor. in. glo. ꝛ hoc vex nisi ex certa scia
qs ꝓsensisset i eū tanq̄z i iudicē ꝓpriū
ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per errorez.
ꝛ. ff. de iudi. l. ij.

¶ Secūdus qñ est a suo iudice: lz ex 2
cōicato: ꝛ lz aliq teneāt q̄ qñ excōi-
catio est occulta q̄ rōne publici officij
tenet: tu tñ tene q̄ nō valet. ut est tex.
in. c. audiuimus. ꝛ. c. aperte. xxiiij. q. i.
ꝛ tenet glosa in. §. i. xxiiij. q. i. verus. Est
q̄ excōmūicat⁹ ab excōicato occul
to nō dz in apto celebrare uel imisce
re se diuinis: qr si nō posset ꝓbare eū
excōicatū scandalizaret ppl'm. ꝫ. a. i
c. veritat. de dolo ꝛ ctu. lz post factuz
istā opi. sed' aīā factū dicit tenenduz q̄
valeat sed non credo nisi ut dixi q̄ ad
hoc vt non celebret in publico: Nisi
possit ꝓbare q̄ sit excōicatus. Idem
dic si est a suo iudice sed intruso. xij. q.
ij. alienatiōes. vl' suspēso seu iterdicto
a iurisdictiōe. ō ꝓcess. ꝓbē. qr cū ibi no.

¶ Tertiꝰ casus qñ ille plat⁹ q eā tulit 3
violauit interdictū hois. c. tāta de ex-
ces. prel. Et hoc vex nisi fuisset absolu
tus a dcā violatiōe qr tūc teneret smia
excōicatiōis ab eo lata p⁹ absolutionē

¶ Quartꝰ qñ qs excōicat subditū ꝫ 4
ꝓuilegij sui tenorē. de ꝓuil. c. cū capel
la. ꝛ. c. quanto.

¶ Quintꝰ qñ plati excōicant subdi- 5
tos q nolūt eos ꝓcurare ultra cuictio
nis ꝛ personaꝝ numerū taxatū. i. c. cū
apostolus. de censi. dū eos visitāt. ut l
c. cū ad ḡrūdā. de excess. prela.

¶ Sextꝰ qñ ferta delegato ipetrato 6
ab excōicato in casu nō ꝓmisso. ut de
rescrip c. i. li. vi. Illā solū pōt ipetrare
excōicatꝰ rescriptū sup articulo excōi
catiōis uel appellatiōis: alīs ñ vt ibidē

¶ Septimꝰ qñ ferr ꝫ insinuātes vel 7
exponentes superioribus aut aplice se

dis legat̃ uel ingſitor ib⁹ ſtatũ eccliar̃ monaſterior̃: ſeu locorum ſuorum p ſonarum ⁊ rerum ipſor̃. vt in.c.quia pleriq; .de offi.ordi.li.vi.

8 ¶ Octanus qñ delegat⁹ excõicat ꝫ intentionẽ delegantis de ꝓbẽ.c. vlti.

9 ¶ Non⁹ qñ excõicat̃ qs poſt appel lationẽ legitimã. vt in.c.ſolet.⁊.c. ve nerabilib⁹.e.li.vi.⁊.c. p tuas.e. Fallit hoc vt no. Pda.in.c.venerabili. ꝺ cẽ ſi. qñ ꝓlatus ꝓcedit extudicialiter vt pars ad ꝓſeruationẽ iuriũ ſuor̃: qꝫ ſi cut põt ſe defendere gladio mãli ſic ⁊ ſpũali: nec tenet admittere ꝓbatio nes incontrariũ vel appellationẽ. ut i c.dilecto.e.li.vi. Qꝺ limito vꝛ qñ ẽ in poſſeſſione: vel ſaltẽ nõ ꝓſtat qꝺ nõ ſit in poſſeſſione. Secꝰ eẽt qñ ꝓſtaret eũ nõ eſſe in poſſeſſione. vtputa qꝛ cõ ſtat monaſteriũ eẽ exẽptũ: ⁊ ꝓſtat ep̃ nõ eẽ in poſſeſſiõe ip̃ viſitãdi: qꝛ tũc 7 ſi excõicaret p⁹ appellationẽ nõ teneret

10 ¶ Vtrũ appellatio poſt excõicationẽ inflictã ipſam ſuſpendat. &. fm Pda. in.c.p tuas.e.ti.qꝺ nõ. ſ3 ſolũ defert iu riſditionẽ ad ſuperiorẽ. ut.p3 in.c. paſtoralis.⁊ qꝺ ibi no. de appel.

11 ¶ Vtrũ allegãs ſniaꝫ nullã: ⁊ nõ pe tens appellationẽ ad cautellã ſit audiẽ dus. &. Pda.in.d.c. p tuas. qꝺ ſic ⁊ ſ3 in.d.c.p tuas.nõ ponãtur: niſi duo ca ſus in gb⁹ ꝺ3 qs audiri tñ hoc intelli gitur gꝛa exẽpli: ⁊ ꝓpterea in ei caſu in q̃ qs dicit ſniaꝫ nullã ꝺ3 audiri i iu dicio volẽs hoc ꝓbare q̃uis nõ petat abſolutionẽ fm cõiter doc.in.d.c per tuas.in.d.c.ſolet. Sed in aliſs q̃ i iu dicio ut actor attẽtat ꝺ3 euitari eẽ iu diciũ ꝺo nullo mõ ꝺ3 euitari.d.c.ſo let. Secus de allegãte ſniam iniuſtã: qꝛ nõ auditur ante abſolutionem.

12 ¶ Decimo qñ ꝓtinet intollerabilẽ er roꝛẽ. ut.in.c.p tuas.e.⁊ dict̃ c. ſolet. et venerabilib⁹. Et ꝺ̃ intolerabilis er roꝛ qñ aliqd ſub vi ꝓcepti ꝓtinet i ſẽ tẽtia qꝺ cõiter uel i. ſuo gẽre eſt pecca tũ. velulti ſi excõicat: qꝛ elemoſinam pauperi tribuit: vel qꝛ faciebat aliqd qꝺ in ſe bonũ eſt: aut qꝛ nõ opabat illud qꝺ ex ſuo actu illicitũ eſt ⁊ prauꝫ ut ꝺ̃ in.c.venerabilib⁹. Addit glo. in d.c.per tuas.qꝛ eſt intollerabilis erroꝛ qñ ꝓcipit ipoſſibile. Itez qñ ꝓnũciat exꝑſſe ꝫ iuꝫ ſcriptũ vtputa qꝛ dicit ꝓ nũcio excõicationẽ valere q̃uis ſit lata poſt legitimã appallationẽ. Sꝫ hic aduerte qꝛ aliqñ erroꝛ eſt exꝑſſus: et tũc clar̃ eſt qꝺ nõ ligat p ter. ꝓdictos. Aut nõ eſt exꝑeſſus. ⁊ ſic glo. in.d.c. p tuas. tenet qꝺ ligat. ſed Pda. in.d.c. cũ apl̃s. tenet verã glo. qñ nõ conſtat notorie de erroꝛe: ſed qñ notorie cõ ſtat. utputa voluit eũ ꝓcurare vltra nu merũ debitũ excõicat qꝺ nõ ligat. cle. paſtoralis. §. piſana. de re iudi. vt no. p Inno. in.c. fraternitaꝫ. de frigi. ⁊ ma. ⁊ placet mihi iſta opi.

13 ¶ Quid ſi ꝓtinet erroꝛẽ facti: puta qꝛ dicit: excõico te. qꝛ feciſti furtũ cũ nõ fecerit. &. glo. in.d.c p tuas qꝺ ligat. ſ3 ego credo glo. verã niſi notorie ꝓſta ret de erroꝛe facti qꝛ nõ ligaret.

14 ¶ Undecimo qñ ſnia ꝓferẽs ſimplicit ꝫ nõ facientes puta reſtoreꝫ: vel nõ ſol uẽtes: ⁊ aliꝫ nõ facit qꝛ non põt: qꝛ ſic nõ ligat̃ fm Ge. ꝓſil. xciij. Rõ. fm Pda. in.c. Pd. ⁊ B. de offi. dele. quia ꝺba filia debẽt intelligi ciuili mõ. ar l. ſi cui. ff. de ſerui. vide Pdena. §. xiii.

15 ¶ Duodecimo qñ ſnia excõicationis. ponit̃ vt aliqd faciat qs in certo ter mino: ⁊ termin⁹ ꝓgat̃ ab illo cui ꝺ bebat facere. de quo vide. ſ. excõmu nicatio .i. §. xx.

16 ¶ Tertiodecimo: qñ iudex ferẽs ſen tentiã nõ imẽdit ligare: qꝛ excõicatio aſſumit vires ab intentiõe excõicato ris fm Pda. in.c. ex parte. el. i. de offi.

er.facit qđ no.gl.in.c.ū.đ testi.cogẽ. ⁊ in.c. ffd.⁊.5.đ offi. del. ⁊ in.c.i.de iudi.⁊ ideo qñ iudex gnāl'r excōicat nō reuelātes.vl'q fecerūt aliqđ si intēdit aliquos erimer:ab hoc nō ligā/tur qđ no. Sil'r qñ fit ad instantiā al/terius solū: nō ligat vltra intērionem regrētis.qr officiū iudicis regsitū nō excedit intērionē regrētis.c. bone me morie.el.ꝓmo de postu.ꝓla.

17 ¶ Quartodecimo qñ aliqs inferior a papa excōicat aliquē cū participāti bus cū eo in casib⁹ in quib⁹ minor ex cōicatio incurritur. Hāc tales partici pātes ipso iure ē nulla: nisi fuerint no minatim moniti trib⁹ vicib⁹: vel vna ꝑ trib⁹ cū aliquo ꝑ dierū iteruallo ne cū tali excōicato pticipēt.c.statuimus iūcto.c.ꝓstitutionē.eo.li.vi. ⁊ sine di cta monitiōe excōicās est interdictus p mēsē ipso facto ab ingressu ecclesie. c.sacro.eo.ti.⁊ no.in.d.c. Statuimus Sec⁹ est de papa q ꝓt excōicare aliquē cū pticipātib⁹: ⁊ sic ligarentur ea dem sntia: ⁊ ab ipso solo essent obsol/uēdi.c.qđ in dubiis.eo.simil'r ꝓ Jo. an.⁊ Abb.⁊ segl' Pda.in.d.c.qđ i dubijs. Si qs inder excōicaret predictos pticipātes cū aliq̄ excōicato ab alio nō a se teneret excōicatio quā nō esset monitī. Et sic i istis duob⁹ casibus timēda esset al's nō.

18 ¶ Quintodecimo qñ excōicatio fer/tur sub ꝓditiōe: ⁊ añ ꝓditiōis euētus mort' excōicator: qr sic expirat: ⁊ nō ligat post mortē ei⁹ ꝑm Pda.in.c.cuꝫ ad hoc de cle. nō resi. ⁊ q̄libet etiaꝫ alia sntia expirat er q̄ nō ꝓbuit effe/ctū in vita sentētiāꝫ facit.l.fi.ff. de pe. limita nisi ꝓponeret p vīā statuti ꝓꝫ eū dem Pda.in.d.c.irrefragabili.i.§.ce/terū de offi.ord.quia sic ligaret. ⁊ sil'r dicit ge.in.d.c.vtaiaꝫ q̄ subditus qui efficit fori alteri⁹ pendēte ꝓditiōe nō ligatur ꝑm Archi.sed ꝓꝫ Jo.an.liga tur nisi appellauerit de foro cōpetēti c.pe.đ of.del.c.gratū.⁊.c.relatū ⁊ idē Jnno.tenet ⁊ verius

¶ In oibus ꝓdictis casib⁹ sntia excōi/19 cationis nullo mō est timēdanec quo ad deū: nec quo ad ecclīam qñ note rie ꝓstat de aliq̄ ipoꝫ. Sꝫ qñ nō ꝓsta ret: tūc q̄ ad ecclīam esset timēda: et ipsam ꝓtēnēs peccaret mortal'r.⁊ posset excōicari ⁊ sic intelligendū ē capi tulū ꝓmuꝫ.xi.q.iij. vbi dī sntia pastoris siue iusta siue iusta fuerit timēda ē.

¶ Ex ꝓdicta ꝓꝫ decisio notabil'r ⁊ q̄t 20 tidiane cōnis. Eps excōicat oēs qui sciūt quis accepit aliqđ si non reuelāt an teneant'. Et dic q̄ si al's nō exꝑmit ñ tenent' nisi scientes ⁊ q̄ ꝓbare pūt.vt §.denunciatio.§.xii. Si aūt exꝑmeret in sntia q̄ sine ꝓbare posset sine nō q̄ teneant' denūciare: sic ꝓtinet errorē itollerabilē ⁊ nō valet nisi adderet q̄ q nō pōt ꝓbare teneat' sibi dicer' tāctꝫ pūi ⁊ puisoni vt secrete ꝓuidere posset ⁊ tūc tenerent' ei dicere ꝑm distin/crionē quā habes.§.Denūciatio.§.x. Jtē alteri⁹ cōnis. Eps excōicat oēs ñ audientes missaꝫ i parochiali ecclia i festis qr si aliō ñ addit solū erūt ex/cōicati q̄ sine rōabili cā eaꝫ ñ audiūt aut in cāu a iure: uel gñali ꝓsuetudine pmisso. Et iō illi q̄ ꝓpter aliquā infir/mitatē nō audiūt ⁊ hmōi .nō erūt ex cōicati. Sil'r q̄ audiūt in ecclia minorū ⁊ ꝓdicatoꝝ. Si vō in sntia adderet siue ex rōnabili cā dimittāt siue nō si ue i casu pmisso a iure vel a cōsuetudi ne siue nō. sic ꝓtinet itollerabilē erro rē ⁊ ñ ligat qr sicut eps attētādo ꝓtra ius nihil facit.c.vides.x.di.⁊ qđ no.i l.nō dubiū.C.đ legi. Jta etiā attētāñ cōꝫ ꝓsuetudinē gñalē totī⁹ orbis est nul/lī vt in.c.his ⁊.c.catholica.xi.dis. qđ ecēt si posset ꝓhibere ne audirēt in ec/

clesijs mioꝝ ꝛ ꝓdicatoꝝ ꝛ hmõi.idē dic qñ mandat ne qs laboret in festis fm ꝓdictā dij. Itē qñ ꝓcipit alicui vt soluat in tali termino vicio centú scõm ꝓfatā di. ꝙ facitú ad ꝓdicta qõ dicā. j. pena. ℔. xiij. vbi plene videbis ꝓ hac mā: ꝛ similiū questionū.

Excommunica tio. iiij.

in quib⁹ casi⁹ b⁹ incurrit mi noꝝ excõicatio ipso iure. Ad qõ dicẽ dũ ẽ ꝙ ly ꝓles casus nmerent i iure nihilominꝰ oēs reducũtur ad istos duos. ¶ Quoꝝ ꝓm⁹ est peccũ mortale Hã quotidiciũq; qs peccat mortaliꝛ ẽ excõicatus minoꝛi excõicatiõe ipso facto. vt ꝓ3 in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat vel recipit ecclĩastica sacra nisi pri⁹ ꝓteraꝛ õ peccato peccat mortaliꝛ c. fi. de cle. exco. mi. Nõ limita. vt. ℨ. Baptismi⁹. v. ℔. x. ꝛ hec excõicatio minoꝛ est solũ q̃ ad deũ si peccũ est occultũ. vt in. d. c. audi. Si vo est notoriuꝫ sic excõicat⁹ est etiã q̃ ad eccliaꝫ. vt i c. vſa. de coha. cle. ꝛ mu. õ q̃ dic vt. ℨ. clicus. 8. ℔. iij. Et ad istũ casũ reducit illud qõ habet in. c. minoꝝ. xvij. q. iij. ꝛ in. c. tãta de simo. ꝛ in. c. si qs deinceps. xi. q. vij. cũ silib⁹. ¶ Scõs casus est cũ qs participat cuꝫ excõicato maiori excõicatiõe: i locutiõe: oſone salutatiõe: comestiõe ꝛ silib⁹. õ quib⁹ dic vt. j. excõicatio. viij. per totum.

Excommunica tio. v.

õ casib⁹ in quib⁹ qs icurrit ipso facto excõicationẽ maioꝛẽ: ꝛ a q̃ nõ potest absolui nisi a sede aplica. ¶ Dri⁹ casus ẽ i. c. si qs suadẽte. xvij. q. iij. iũcto. c. nõ dubiũ. ꝛ. c. venẽs. ꝛ. c. ad eminẽtiã. ꝛ. c. cũ illoꝝ. ꝛ. c. de monialibus. co. ti. cũ. c. religioso. c. ti. li. vi. vbi excõicant̃ qcũq; suadẽte diabolo i eccl cũ vel monachũ vl monialẽ canonicũ aut cuiuslibet religionis ꝙuersũ vl ꝙuersã: aut nouiciũ quẽlibet cuiuslibꝫ religionis violẽtas manꝰ iniecerint ꝓ cui⁹ casꝰ declaratiõe q̃rit istascripta

¶ Qñ dicaꝫ iicere suadẽte diabolo ℨ. q̃ qñ dolose facit nã dolꝰ regrit vt excõicatio hec icurraꝫ. vt no. Jo. an. in. c. quãto. in nouella. de sen. exco. ꝛ est ter. apertus in. c. i. ꝛ in. c. cũ voluntate. c. ti. ex q̃ patet ꝙ percutiẽs clericũ in. viij. casibus nõ est excõicatus.

¶ Primo si ideliberate sicut facit ludẽs ꝓcussus: aliqñ sine deliberatione repcutit vt in. d. c. i. fm ¶ Bona. quia hec est ꝙdicio ludi. vt ꝓcussus graviter ꝛ repcutiat ne videaꝫ iferioꝝ i ipso ludo

¶ Secũdo si ex ludo ꝛ loco intelligẽs leuiter ꝛ nõ in detisionẽ. vt in. d. c. i.

¶ Tertio si. cã correctõis. vt i. d. c. cũ voluntate. itellige õ his qbꝰ ẽ pmissũ si cut sũt ꝓlati q̃ ꝓ ipsos clicos vl religiosos õberare pñt: excepto ẽpo qbꝰ nõ licet aliquẽ ꝓcutere. vt in. c. nõ liceat. lxxxvi. di. sed p aliũ faciãt. vt. v. q. v. illi q. nõ tñ p laicũ si clicꝰ ẽ q õberãdus est. vt in. c. vniuersitatis. c. ti.

¶ Quid si sit ꝓlatus: sed nõ illiꝰ clici q̃ẽ õberat. ℨ. q̃ est excõicatꝰ. qꝛ fm ¶ Da. i. c. vt fame eodẽ. oportet sit suꝰ ꝓlatus. ꝛ scõdo q̃ ad cũ ꝓspecter correctio: qꝛ nõ sufficit habeat auctoritatẽ i ciuilibꝰ: sicut rectoꝛ vniũsitatis hꝫ alꝛ istis duobꝰ ñ ꝙcurrẽtibꝰ erit excõicatꝰ

¶ Tertũ õberãtes ex mãdato ꝓlatoꝝ excusent. ℨ. q̃ si est inferioꝝ ẽpo prelatus hꝫ ipse verberare nisi cã vrgeat aliter est excõicatꝰ tã ꝓcipiẽs quã obediẽs si p aliũ facit vt in. d. c. vniuersitatis. Si vo est ẽps vel si nõ ẽ ẽps ꝛ cã vrgeat excusat õberãs õ eoꝝ mãdato vt in. c. ex tenoꝛe eodẽ dũmõ sit clicꝰ monachꝰ vel ꝙuersus si õberare vult

clicū mōachū uel conuersū: qz lz per laicuz possit capi clicus. ex necessitate vel monachus ut cōuersus. ut in. c. ut fame. codē. tñ ꝟberari nō licet aliquo mō nisi cā subsistēte. aliter excōicatus esset. ut in. d. c. vniuersitatē. ⁊ hic capio laicuz p̄ secularī ꝓprie. vt in. d. c. vniuersitatis. ⁊ sic ꝓsuetudo interptat. d. c. vniuersitatē. vt ꝑ cā rōnabili: ⁊ ꝑ ? uersos seu laicos religiosos possit de mādato plator verberari.

7 ¶ Item plat⁹ vel alius de ei⁹ manda to detinēs clicū sit excōicatus. ℟. q̄ nō nisi modū excedat. vtputa cuz clicus gete se capi. ⁊ duci pmittit: ⁊ capiens calce vel pugno impingit vt dicit Jo. an. in c. si clicos. e. li. vi. vel nisi clicus fideiussorē de parēdo daret: qz tūc nō pōt detineri: nisi excessus enormitas vel alia rationabilis cā aliud suaderet vt in. d. c. si clericos.

8 ¶ Item, plat⁹ ꝟberās clicū ex odio nō cā correctiōis sit excōicat⁹. ℟. q̄ sic ar. d. c. cū volūtate. Sed no. scōm ¶ Bonal. ti. excōicatio q̄ nō regrtur q̄ plat⁹ verberās cogitet de correctiōe. sed sufficit sit periōa q̄ hz aucto ritatē a iure ꝟberādi: ⁊ cā subsit ꝓpt quā debeat puniri. vñ pcuttere ex correctiōe est pcuttere ꝑ culpa digna correctione q̄ sinia ⁊ si sit benigna: securius tñ est fm eundem vt salte habitu cogitet de correctiōe: qz lz tunc moueat ? ex ira: nō erit excōicat⁹: sz lōge meli⁹ est vt differat donec ira gescat. vt dō in. c. illa prepositor. ⁊. c. ira. ⁊ c. cum apud. xi. q. iii.

9 ¶ Item magister possit sibi cā discipli ne verberare. ℟. q̄ sic. c. i. ⁊. c. ex teno re. ⁊. c. cū volūtate. §. fi. e. ti. nec distin guit an clericus sit in sacris aut in mi noribus sicut nec in prelato in dictis. c.

10 ¶ Item, pr vel dñs familie vel ꝓpin quus sibi possit. ℟. q̄ sic. si sunt in mi noribus clici. d. c. cū voluntate. facit. l. si filius. C. de pa. pote. ⁊ l. vnica. C. de emenda. ꝓpin. xlv. di. c. disciplina. ad fi. Tenet tñ Jo. de. ligna. ¶ e. de pe. ⁊ ¶ an. q̄ etiā si pr̄familias ꝟberaret extrāneū in sacris cā correctiōis nō erit excōicatus: ⁊ placet post factuz: lz añ factū teneā cū ¶ a. in. d. c. cuz volūta te q̄ incidat. nec ob. d. ꝓfatoꝝ docto tū rō glo. in. d. c. cū volūtate. qz vt di cit. ¶ a. ibidē. ⁊ in. c. ?stituit⁹. de in. in teg. resti. sola dignitas epalis non fa cer ordo liberat a pr̄ia potestate. ar. c. p venerabilē. qui fil. sint le.

11 ¶ Sibi pōt p̄sbyter vel qlibet alius ratione officij: q̄ hz in eccl̄ia: qz cui of ficiū cōmittit: ⁊ oia sine quib⁹ officiū exeq nō pōt. ar. c. i. de of. del. ⁊ si talis clic⁹ pturbat officiū i ecclia lz hñs of ficiū nō hēat magisteriū sup eū: potest tñ eū expellere ⁊ verberare. vt no. In no. ⁊ Host. in. c. venies. e. ti. ¶ a., etiā ibidē dicit q̄ etiā si nō hz p̄lationez excusat i tali casu pcutiēdo. Sibi pñt facere senes clici cā demonstrationis in pue ros clicos ⁊ Juniores in minoribus ordinib⁹ ?stitutos vt in. d. c. cum vo lūtate. §. fi. ⁊ hec intellige de leui per cussione non graui. qui tñ oēs supdicti si excederent modū: dūmodo nō ex ꝓposito nō erūt excōicati. vt no. Ber. ⁊ Ho. in. d. c. cū voluntate.

12 ¶ Quarto rōne cohertiōis pōt deti neri sine excōicatiōe: puta continuat actū maluz: nec pōt cōpesci aliter fm Inno. in. c. si vo el. i. e. ti. qz iudex pōt eū capere ⁊ qlibz ali⁹: ⁊ ligare dūmodo ꝓximū restituat plato suo. Sibi mō potest fm ¶ an. in. d. c. si vero familia potestatis inuenies clicuz de nocte qz pōt timere ne velit facere aliqd malū qz est ℨ ꝑ ꝓsumptio. c. cōsuluit. ō offi. dele. Item qui capit ꝓpter maluz quod egit vt ducat ad platū suū ut puniat:

ꝛ dubitaꝛ de fuga eiꝰ ſm ℙda.i.c. cuꝫ nō ab hoie ꝺ iudi.facitī ar.C.de decu rio.l.gñaliter dē dic ſi creditoꝛ timet de fuga clici debitoris ſm ino.ꝛ ℙdan. i.c.vt fame eo.ti.facit.l.ait ꝓtoꝛ.ff.de his q̄ i fraū.cre. Itē pōt ſi fecit aliq̄ꝺ delictū detineri p.xx.hoꝛas ad vocan dū teſtes ne ſit locus ificationi facit. l.capite quinto.ff.de adul.ꝛ in aut.vt lice.ma ꝛ aut.§.is quoq̄.

13 ¶ Quitoꝛōe deſēſionis tā ſue q̄ ſuo rū ſeu etiā alioꝝ lꝫ ꝺtinereceū ꝛ ad iu dicē.ppriū ducere ſm ℙda.i.d.c.cū nō ab hoie ꝛ etiā pcutere mutilare et occidere cū moderamine inculpate tutelle imo dicit glo.in.§.i xxiii.q.vi j. q̄ nec etiaꝫ peccat ſequī pa.i.c.olim el.i.de reſti.ſpo.nec ſolū p deſēſiōe p ſone: ſed etiaꝫ reꝫ lꝫ pcutere vt.d.c. oli ꝛ.c.dilecto de ſen.excō.li.vi.ꝛ i.l. ſurē.ff.de ſiccariis nō tū occidere vl mutilare lꝫ q̄ ablatum ē recuperabi le p iudicē ꝓꝫ bar.in.d.l.ſurē q: ſic in curreret excōicationē ſecus ſi eēt irre cuperabile ablatū vt in.d.c.oli.ꝛ in. d.c.dilectꝰ ꝛ no.in.d.l.ſureꝫ ꝛ de hac mā vide.§.defenſio. Idē dic de auxi liatoꝛibꝰ taliū aduerte hic q̄ lꝫ non ſit excōicatꝰ faciēs violētiā clico p recu peratiōe reꝝ ſibi ablataꝝ: tñ ſi hoc facit ex iteruallo poſtq̄ clicus puenit ad locū deſtinatū ꝛ adeptꝰ ē poſſeſſio nē pfectā rerū ablataꝝ icidit i excōica tionē ſm ℙet.de cēſu. eccl'iaſticis. ꝛ q̄ñ dicaī ex interuallo vide.§ deſēſio

14 ¶ Sꝫ p one q̄ excedat modū pcu tiēs clicū cā deſēſionis.§.ſm ℙda.in d.c.oli q̄ ꝓpter hoc nō erit excōica tus dūmō ex ꝓpoſito nō faciat q: vt ꝺixi regrī dolus vt incidat in excōi cationē facit glo.in.c.ſignificaſti el.ij. de homi.ꝛ.l.ſi ex plagijs §. tabernari us.ff.ad.l.acq. vide bonā g'o.in.d.c. eū volūtate ꝛ in ꝓn.xxiii.q.i. Secuſ ſꝫ ex ꝓpoſito Et dicī excedere q̄ñ non ſeruat moderamen inculpate tutelle. de quo habes.§.defenſio.§.iiij.

¶ Sed pone q̄ fugiēdo pōt euadeī 15
ſed nō fugit ꝛ ſic percutit in ꝑa excē.§. ſm Bar.in l.i.C.vñ vi.ꝛ ſequī ℙda. in.c.oli el.i.de reſti.ſpo.q̄ licite pōt p cutere q: fuga eſt q̄ꝺā iniuria.l. Item apud labeonē.ff.de iniur.ꝛ dicit Ly. in.d.§.tabernarius q̄ fuga ꝛēdit quē vilioꝛē hoc limito verū q̄ñ eēt talis q̄ fuga eſſet ei confuſio .cū ergo iniuria coꝛporalis ſit maioꝛ q̄ꝫ iactura reꝝ.l. in ſeruoꝝ.ff.de penis ꝛ p iactura rerū liceat pcuteī vt dictū eſt ergo a fortio ri p iniuria coꝛporali ſed tamen non euitaret irregularitatem ſi occideret cle.ſi furioſus de homici.

¶ Sexto rōe turpis opatōis cū vxo 16
re matre ſoꝛoꝛe vel filia a clico facte. nā ſic cū talibꝰ pſōis inueniēs cū ſine excōicatiōe pcutit nec diſtinguo, iter leuē ꝛ atrocē pcuſſionē cū ius non di ſtinguat vt in.c.ſi vo.cl.i.eo.§.vl.cuꝫ etiā lex pmittat occidere vt.ff.ꝺ adul. l.q̄ lex ait.§.qꝺ ait. ℙeccat tñ grauī ter ſi mutilat vel occidit vt no in.d.c. ſi vo.excōicatus vo nō eſt lꝫ aliqui ꝺixerunt q̄ ſic. Ego tū q: difficile ē iu ſtum tēperare doloꝛē.vt.C.de adul.l. gracꝰ tenerē q̄ eſſet excōicatus oc cidēdo vel mutilādo q̄ñ maturo cōſi lio ꝛ pēſato animo id faceret nō ex ca loꝛe ire ſubito q: tūc ceſſaret rō q̄ ca non excuſat ab excōicatione ꝛ lex ab occiſione alias nō ſit excōmunicatus

¶ Quid ſi inenit nō cū ꝓdictis pſo- 17
nis aut aliqua earū ſed cū aliqua alia ꝓſāguinea.§.ſm ter.d.c.ſi vo q̄ erit excōicatꝰ percutiēſ q: ꝓfata cōceſſio nō extēdit ad alias pſonas. Hoſtien. tū extēdit filiā ad neptē ꝛ vxoꝛē ꝛ ad ſpōſā vt in aut.vt lice.matri ꝛ auie.§. q: vo.ꝛ Inno.matrē ad aſcēdēteꝫ.ꝛ

filiã ad descẽdẽtes ꝓma tamẽ opinio tutior ẽ vt nõ extẽdat ar. optimũ in. l. pure ⁊ qõ ibi no. ff. de adul. vbi nomine patris cui licet filiam in adulterio occidere non venũt ascẽdẽtes.

18 ¶ Quid si nõ inuenit i actu coit⁹ cũ ꝓdict⁹ psonis sed in osculis ãplexib⁹ ⁊ hmõi signis, ppingꝫ coitus vl' expleñ di vl' expleti. ⁊. ¶ Bo. vbi. s. q; si hmõi fiãt i loco suspecto ñ erit excõi cat⁹ vberãs eũ. Secus si in publico. oscularetur secundum morẽ patrie.

19 ¶ Utrũ post expletũ opus nephariũ cũ aliq; ꝓfatar ex iteruallo ꝓcutiẽs sit excõicat⁹. ⁊. Dire. li. iii. ti. ii. q; sic nisi forte ter monuiss cũ vt in aut. vt licet. mia. ⁊ auie. §. si quoꝫ ⁊. C. de adul. aut. si qs ei: vbi pz q; si ter cora testib⁹ monuit suspectũ ⁊ postea inuenit ꝓfabulari cũ vxore pót eũ occidere credo tñ q; sit etiã excõicatus si monuit ter dũ mõ nõ inueniat eũ in actu aut ꝓpinq tatib⁹ ar. d. c. si vo posset tñ eũ capere post talẽ monitionẽ inueniẽs eũ colloquentẽ ⁊ iudici presentare argumentũ in. l. capite quinto. ff. de adul.

20 ¶ Quid si ꝓcurat vt clicus vocẽt ab vxore ad turpitudinẽ ⁊ sic eũ vberat ⁊. ¶ Bona. vbi. s. quod excõicatus est tam ipse qꝫ vxor qz in dolo sunt

21 ¶ Uxor mulier petita de turpitudie a clico licite eũ ꝓcutiat. ⁊. ¶ Bona. ubi s. q; sic si eã initã tãgebat vl' viz cor poralẽ iferebat dũmõ faciat cuz moderamine iculpate tutelle. secus si eã nõ tãgebat sed solũ vbis eã ipetebat qõ vex credo qñ solũ vbis potuit eũ repellere alꝫs licite eũ ꝓcutit nec etiaz excõicata ẽ si zelo castitat⁹ accẽsa modũ excederet nõ ex ꝓposito sz subito improuise arg. eorum que notantur. in glo. in principio. xxiij. q. i.

22 ¶ Septimo rõe ꝓdictõis priuilegij clicalis qõ gdẽ ꝓdit multꝫ modis ali qñ rõe ihonestatꝫ de q̃ vide. s. clicus. ir. §. iij. cũ sequẽtib⁹. ⁊ cleric⁹. x. §. i. aliqñ rõne bigamie ó q̃. s. Bigamia. §. x. cũ sequẽtib⁹ aliqñ ꝓpter q̃litatẽ pso-ne sicut clerici coniugati si nõ deserũt habitũ ⁊ tõsurã sine aliq; monitõe oẽ ꝓuilegiũ ꝓdũt fm Jo. an. mo. ⁊ arch. i. c. Joãnes de cli. coniuga. ⁊ex. ẽ in. c. vnico de clericis coniugatis libro Sexto.

¶ Sz nũqd si isti reassumũt habitũ 23 ⁊ tõsurã gaudeãt ꝓuilegio. ⁊. Jo. mo. ⁊ Archi. ⁊ Jo. de ligna. q; sic ꝙ Cle. primam ó vita ⁊ honestate cli. alij dicũt q; nunquã sz ꝓmũ verius. aduerte tñ hic q; ẽ duplex ꝓuilegiũ fm pa. in. c. i. de aposta. s. fori ut tãtũ ꝙueniãt sub iudice ecclĩastico. Aliud canonis si qs suadẽte de q̃ hic. ¶ Primũ cũ maiori difficultate ꝓdit quã scõm ga nec ex sola dimissione habit⁹ aut immixtione enormiũ ⁊ hmõi ꝓdit vt in capitulo si iudex eodẽ. li. sexto sed qñq; fm vt dictũ est

¶ Aliqñ ꝓpter depositionẽ vt puta 24 qz est degradatus actualiter de q̃ vid supra degradato aliqñ ꝓpter hereziz qz hereticus ꝓdit oẽ ꝓuilegiũ. c. excõicamus de here. ita tz Jnno. in. c. si vere ⁊ sequit. Pa. in. c. ꝙtingit el. i. eo. t. aliqñ ꝓpter excõicationẽ fm aliquos cõior tñ opinio ẽ q; ꝓcutiẽs excõicatũ clicũ est excõicatus qz nõ amittit ꝓuilegiũ fm Jo. Andrẽ. Sof. Jnno. Jo. an. no. de hoc in. c. si quis deceps xvii. q. iij. ⁊ i. c. excõicatoz. xxiij. q. v.

¶ Septimo ratione ignorationis pu 25 taqz comã nutriebat nec aliqd apparebat ó clericatu ⁊ sic credebat laicũ vt in. c. si vo el. ii. eo. ti. vel si habebat habitũ non eum videbat qz de nocte erat qz fm Hosti. ⁊ Jnno. in. c. cũ nõ ab hoie de iudi. ⁊ d. c. si vo oz ergo i tẽdat ꝓcuter clericũ vl' intendere debeat vt sit excõicatus. Si vo viõrit ei tõsurã lz non crederet clericuz esset

excõicatus penties. q2 credere debe/
bat. Intellige sille erat clicus qr alr
nõ esset excõicatus etiã si clicũ credi
disset q clicus nõ est p.d.c.si vo fm
Ber. r Inno nec etiã irregularis est
fm Fede. consi. xiij. si in tali dubio ce
lebrasset vt sequitur Pa. i.d.c.si vo
25 ¶ Octauo rõne q̃lificationis facti:
naz oz ad hoc vt gs incidat in excõi/
cationẽ penẽdo clicũ q̃ pecet moz
talr qñ ergo iniectio manuũ ẽ talis q̃
lificata q̃ pcñs mortale nõ ẽ excõica
tio nõ icurrit: sicut pbat i puero qui
nõ ẽ doli capax q penliendo nõ icidit
vt i.c.i.c.ti. ꝓpter qõ teneo cũ De.
de perusio q̃ fugiẽs inimicos si equũ
vel gladiũ violẽter õ manu clici acci/
piat. vt se defẽdat nõ incidat in excõi
cationẽ q̃ꝫ Ber. brix. r Tancre. te/
neãt ꝛriũ. Sed verius ẽ dictũ Petri
p rõnẽ suã q dicit sic nullus sapiẽs di
ceret hũc pecasse mortalr. Et cũ ex
cõicatio nõ inferat nisi ꝑ mortali. xi.
q. iij. Nemo epoꝛũ. ergo non erit ex/
cõicat9: qõ no. bñ ꝑ multis. Idez dic
si gs violent includit clicũ ne ab imi/
micis ledat qr r si sit violẽtia ñ tñ iest
dol9 fz ino. i.d.c.nup duo eni requrũt
s. aius dolosus r op9 fm no. Jo. an. in
c. ppetue. õ elec. li. vi. Silr soci9 q̃ꝫ
turbat9 clicũ ipellit nõ ex õlibatõe sz
ex subito motu nõ erit excõicat9. vt tz
Ricar. i. iiij. di. xviij. facit ter. i. §. notã
dũ. ij. q. iij. icõsult9 calor calũnie vicio
caret. r ob hoc nullã penã erogari oz
r ꝓpterea di. Si gs suadẽte diabolo
qõ ꝓprie no. dolũ r mortale peccatũ
27 ¶ Hũc restat videre gs dicat clic9
vl mõach9. q̃. q̃ noie clici hic ꝓphẽ
dit ois hñs aliquẽ ordinẽ ẽt ꝑmã tõ
surã solũ. vt õ eta. r q̃li. c. cũ ꝓtigat. r
no. d. Pe. de anc. i. c. i. õ cle. cõiuga.
li. vi. noie monacoꝝ vl monialiũ ve/
niũt hic oẽs pfessi q̃ꝫ cũq̃ regulã ap/
probatã r noie nouicioꝝ veniũt igres
si religionẽ approbatã vt ꝓbẽt si in ea
manere debẽt. noie vo ꝓuersoꝝ r cõ
uersaꝝ hic veniũt oẽs q mutato habi
tu se r sua alicui de religionib9 appro/
batis õdicauerũt ppetuo: sive sint ma
sculi sive sint femine. r lz gl. i.c. qsqs
xvij. q. iij. teneat q̃ ꝓuersi r penitẽtes
gaudeãt ꝓuilegio clicali r p hoc infe/
rat ab aliqb9 q̃ mulier inclusa vt tota
lit vacet deo: r heremite q ꝓtẽptj mõ
danis: vt deo vacẽt deserta loca inha
bitãt r ꝓuersi ecclias secularius q se
r sua dedicarũt deo: r iccdũt tonsura
ti. vl mutauerũt habitũ r iterũt cõis
horis diuinis r hmõi. similes sicut sũt
fratres r sorores tertij ordinis sancti
Frãcisci q viuũt i congregatõe sicut ce
teri religiosi q̃ gaudẽt isto ꝓuilegio.
ita q̃ vberãs eos sit excõicat9. Hoc
tñ ego nõ teneo post factũ sz bñ añ fa
ctũ tũ qr nõ sũt religiosi ꝓprie eo q̃
tria vota nõ ꝓmittũt vni de religiõib9
approbat: r cras pũt eẽ mere secula
res si volũt: tũ ẽt q̃ nec sũt ꝓuersi reli
giõis approbate. r ter. i.d.c. nõ dubiũ
r alibi ñ logr simplr de ꝓuersis: sz õ
ꝓuersis religiõis: multomin9 hmõi te
q cã q̃st9: vt sũt cõiter nri tpis fi bri for
mãt habitũ. r illi ꝓuersi ecclias q sibi
ꝑpetatẽ suoꝝ retinẽt. r fratres tertij
ordinis pfati q i domib9 ꝑpis cũ uxo
rib9 r filijs viuũt gaudẽt isto ꝓuilegio
ar. c. duo sũt. xij. q. i. r qõ no. Hosti. r
cõiter doc. in d.c. non dubium. r Lar
di. in cle. i. de decl.

¶ Postremũ sciẽdũ ẽ qd ẽ licet ma 28
n9 violẽtas. r dic q̃ ẽ ois violẽtia q̃ fit
psone. vñ fz pa. i.c. nup. e. ti. can5. d.
c. si gs suadẽte põderat pon9 effectũ
violẽtie q̃ꝫ ipz modũ iferẽdi violẽtiã.
r hoc pz i.d.c. nup. vbi detinẽs clicũ
in custodia publica: vel priuata: vel in
domo aliqua: quamuis manus non

iniciat ē excōicat⁹: ex q̄ libere nō pōt
ire. Itē iniuriosa man⁹ iniectio absq; 32
violētia in clicū facta inducit hāc ex
cōicationē. vt in. c. ꝓtigit el. i. eo. ti. Ex
quo patet q; nō solū q eū pcutit etiaz
volūtariū ē excōicat⁹ ſz etiā si clic⁹ se
ip̄z pcutit ex ira vel odio: sicut faciūt
q̄ tedio vite vel alia desp̄atione ducti
seip̄os interficiūt vl̄ mutilāt. vt tenent
cōiter doc. in. d. c. ꝓtigit. Silr q̄ spūt
vel aquā aut aliō effūdit sup eū vl̄ po-
nit custodes vt capiant eū si exierit ō
domo Silr si vis fiat reb⁹ sibi iherēti
bus. vt puta eq̄ cui insedet. vl̄ qd aliō
qō ꝯz eripitur violēt. aut scidit siue frā
gitur vt ꝯz. Lar. in cle. i. de penis: nisi
sit res quā p̄pria auctoritate capere
pōt q; tunc nō incidit.

29 ¶ Sed qd si solo metu īducat. vt ei 33
aliqd dēt. ℟. dire. li. iij. ti. ij. q; nō ē ex
cōicat⁹. Silr q̄ eū in aliq̄ domo ob-
seruāt solū vt ei verecundiā aliquā fa
ciāt. Nec etiā q̄ eū dormit vl̄ nō sētit
furtiue ꝛonā vl̄ bursā vl̄ qd simile au
fert: q; in hmōi violētia p̄sone nō fit.
vel reb⁹ sibi cohērentib⁹ cōcor. Lar.
in. c. i. de penis. Itē nec ē excōicatus
q ꝯz habeat aiuz ledēdi. ñ tū eū tāgit
ꝯz vibret ēsē sup caput ei⁹ vl̄ si tāgit ei
vi nō ifert nec lesionē. q; vba sūt cuz
effectu accipienda. c. relatū. de cle. ñ
resi. nec obest cōatus sine effectu de
spon. c. iuuenis

30 ¶ Ictꝰ p̄sequēs clicū vt percutiat: 34
ipse fugiēs cadit ⁊ ledit̄ fit excōicat⁹.
℟. Rod. q; nō nisi q̄si coact⁹ vt cua-
dat se p̄cipitet vel i aliud̄ p̄iculū se ꝑge
rat sed ego credo q; sit tuti⁹ dicere q;
sit excōmunicatus quia satis manum
imponit ⁊ est securi⁹ hoc tenere

31 ¶ Bādās etiā dī inicere man⁹ q; 35
vt dī. i. c. mulieres. c. ti. is vere cōmit-
nit cuius mandato vel auctoritate fit:
⁊ ideo ēt excōmunicatus si mandata
rius clericī p̄cussit. vt. i. d. c. mulieres

¶ Quid si mādator reuocauit māda 32
tū: sed añq; veniret ad notitiā māda-
tarij p̄cussit. ℟. ꝯz Inno. teneat nō ee
excōicatū tñ ꝓz Ber. ⁊ hosti. vt refert
dire. vbi. s. nisi re integra reuocauerit
mādatuz. ⁊ eū certificauerit sup hoc
erit excōicat⁹. ar. l. si mādasse. ff. mād.
ō ꝓcu. ex insinuatione. ō rescrip. ex p̄
te decani hoc ēt ꝯz io. lxiij. di. tibi dño.

¶ Quid si post mādatū mortu⁹ ē mā 33
dator re integra. ℟. ꝓz dic. vbi. s. q; ꝯz
mādatarius postea p̄cusserit non erit
tñ mādator excōicatus: q; supstes tm̄
ligatur. xxiij. q. i. qō cū q;. ꝯz si notoriū
sit de mandato. ⁊ signa p̄nie nō oñde
rit nō sit sepelicēdus i sacro nec eccliā
orabit p̄ eo rōe peccati notorij: vt ꝯz
Host. ⁊ ber. ⁊ Inno. Pa. aūt in. c. a
nobis. el. ij. eo. ti. vl̄ tenere q; nisi mā
datarius habuerit notitiā ō eius mor
te erit excōicatus etiā si peniuerit in
morte ⁊ ē tutius ꝯz de rigore iuris nō
sit excōicatus. cū in veritate manda-
tum reuocatū fuerit morte vt no. idē
Pa. in. d. c. mulieres.

¶ Quid si nō mādauit: ſz dixit aliq̄ 34
v̄ba de⁹ose. vt inducat ad pcutiēduz.
℟. q; si talia sūt v̄ba q̄ coopent̄ man
dato vl̄ ꝓsilio. puta dicit faceret mihi
singulare ꝓsolatiō em: semp̄ vellez ei
bonū q; pcuteret: nulli dubiū q; si seq
tur p̄cussio ex hoc erit excōicat⁹. vt i
d. c. mulieres no. q; non refert qd ex
eqpolentib⁹ fiat. Añ vt refert Bar. in
l. si qs mihi bona. §. iussū. ff. de acqui.
here. q; dñs v̄beratus a q̄dā dixit co
rā famulis suis nisi aliud ō tali audie
ro añq; domū reuertar ero male con
tētus: ꝓpter qō famul⁹ iterfecit pcus-
sore: fuit punit⁹ ip̄e dominꝰ de homi-
cidio. ⁊ ꝓpterea dicit pa. i. c. ex lr̄is. ō
excess. ꝓla. q; nō refert an dir̄cte vl̄ in
directe aliqd ꝓsulat. vt ꝓbat̄ i. d. c. ex

litteris.i epo q dixit oēs dicūt q' malū ē si euaserit cui homicidiū iputaf' ⁊ facit ad hoc.l.certū.ff.si cer.pe.⁊.l.cū qd.e.ti.facit qđ notat Bal.⁊ Angel.⁊ Rapha.⁊ Inno.in.l.qd ergo.§.pe.ff. de lega.i.q volūt q' ifligās ⁊ solicitās aliquē vt pcutiat fit excōicat⁹ si sequat percussio secus aūt si nō sunt talia verba quia nō erit excōicat⁹.

35 ¶ Coopans auxilio vl' psilio nō solū ē excōicat⁹: sz etiā phibere valens si nō obuiat ne vberet.c.quāte.e.ti. qđ idubitatū ē fm oēs: in eo sub cui⁹ ptāte ē verberās.in alijs aūt q nō habent ex officio si nō phibēt dolose si nullf ē idubitatū q' sūt excōicati. Si vo hoc nō facit dolose: sz qz nō vult se imiscere rumoribꝰ vel ex timore vl' negligētia nō phibet: tenēt cōiter doq' nō ē excōicat⁹ i.d.c.quāte.vbi Jo. an.i nouella dicit notabile verbuz.in hūc ingz vl' aliū canonez nullus incidit nisi sit in dolo.ar.ff.de adul.l. penulti.ff.de sicca.l.i. Idē Jo.de ligna.

36 ¶ Sz qđ ō clico q volūtarie subicit se vberibꝰ an ipe sit excōicat⁹.⁊.q' nō vt tz Hᵈa.in.c.cōtingit. el.i. nec obstat qz nō obuiat qz nō facit dolose.sz in satisfactionē: ⁊ vt maius forte malū euitet nec etiā obstat q' pticipat i crimine.qz fm Jo.an.i.c.delictū de regu.in.li.vi.ifi mercurialibꝰ.talī vberās/ vno ipetu plures ictus dat ⁊ ē solū excōicatus vna excōicatione.qz p vno facto hētur.hoc idē no.Bar.i.l.nūcq ff.ō pnua.delic.⁊ q' sit verior opinio patet in.d.c.cōtingit.vbi dicit tex.excōicādū talē clericū.

37 ¶ Ratū hūs q' aliqs noie suo iiecit manꝰ violētas i clicū ē excōicat⁹ qz ratihabitio mādato cōparat.secꝰ si nō fit factū noie eiꝰ: qz sz ratū habeat non tamen est excōicatꝰ q̄uis peccat mortaliter.de sen.excō.c.cum quis li.vi.

38 ¶ Querit vtrū pfatiniciētes manꝰ in ecclīastica psonaz sint semp a sede aplica absoluēdi.⁊.q' distiguendū ē i ter iniurtā leuē mediocrē.⁊ enormē: vt p iniurta leui gliberz eps possit absoluere iure suo.auctoritate.c.puenit eo.ti.p iniuria vo mediocri nō pōt eps absoluere nisi pullegiatos.⁊ q sint notat in.c.si vo.el.i.eo.ti.⁊ i.c.qñ ō vi.⁊ ho.cle. vbi hoc ē pullegiū clicoruz cōiter viuēnū ⁊ claustraliū. In iniuria aūt enormi regulariter nullus pōt absoluere citra sedē aplicā. vt i.d.c.si qf suadēte. vl' legatoꝝ etiꝰ.ō q̄ vide legatus.§.iiij.nisi in casibꝰ ō gbꝰ.j.§.xlviij

39 ¶ Sed nunqd inferioz epo q habet q̄si epalē iurisdictionē poterit absoluere sicut eps pōt i iniuria leui vl' mediocri.⁊.q' cōiter tenēt q' nō qz dictū. c.puenit loqtur de epo ⁊ nō de iferiori.qz dicit fratrnitati.nā iferiores dicunt filij.vt in.c.q̄z graui de cri. falsi. Fallit hoc in habētibꝰ auctoritatē epalē a papa qz pñt sicut epi quoscūq in foro pniali absoluere. Silr fallit in platis religiosoꝝ quoruūcūq qui si sint sacerdotes possūt absoluere sibi subditos se adinuicē pcutiētes: dūmō iniuria nō sit enormis.vt in.c.cū illoruū eo.ti.⁊ extendit istud pullegiū ad magistrū ⁊ fratres hospitalis ierosolimitani.vt in.c.canonica eo.ti.qui possūt absolui a suo pōre si psbyter ē: ⁊ dicit ille platus q nō hz sup se maiorez in pnēctu: nō autē ille.pōr triū vel q̄tmoz q instituit ⁊ amouet ad arbitriū superioꝝ: nisi sup hoc habeāt priuilegiuz spāle.pōt tñ eps cōmittere hāc auctoritatē absoluēdi iferiori vt no.i.c.fi.ō officio ordi.⁊ silr.plati religiosoꝝ cū illud cōpetat eis ex pullegio rōne dignitatis vt i.c.cis qbꝰ.de offitio ordi.i tex.⁊ in glo.⁊.c.fi.de of.dele.loquitur quando cōmissio fit ratione persone

quod bene no. p3 limitatione. d. c. fi.

40 ¶ Sz qd si plat⁹ p dict⁹ religioso rū ñ ē sacerdos vl ē excōicat⁹ vl mor tu⁹ vl alit ipedit⁹. &. fm Hosti. q i defectū ipsi⁹ semp ē ad ep̄m ꝓprium recurrū. vt p3 i. c. monaci. 7. c. cū illoz 7. c. canonica. e. ti. 7 p cor. cū hoc fed. in quodā ꝓsilio. 7 Be. i. d. c. religioso ꝓpter rōnē ne euagādi ꝛc. Sz Pa. i. d. c. monaci tz ōrū i religiosis exēptis 7 dicit silr i ōriū facere notata p Jo. an. in regula scien ō re. iur. i mercurialib⁹. Et hoc credo verū p. c. pe. de offi. ordi. 7 tex. iuncta glo. notabili. in cle. pe. de sen. exco. Jbūt ergo ad papā ō quo vide. j. exemptus. §. vi.

41 ¶ Quis absoluet abbatē excōicatū ꝓ iniectione. &. Pa. in. c. vniuersitatis. q episcop⁹ vt in. d. c. monaci: nisi iniuria sit enormis: vel nisi sit exēpt⁹

42 ¶ Item si regularis peccauit regulare alteri⁹ claustri: plat⁹ peccantis possit absoluere. &. fz pa. i. d. c. cū illoz. cū hosti. 7 ber. q dz aduocari plat⁹ peccātis vt absoluat fz vt iniuriā remittat: aliē absolui nō dz. 7 istud ē verius. fz domi. ant. teneat q ambo ō bēt absoluere: vel cōmittere vn⁹ alteri vices suas

43 ¶ Utrū regulares ex claustrū se peccātes possit silr absolui. &. q fz hosti. dicat q nō. Ego teneo cū pa. i. c. cuz illoz. q eoz plat⁹ poterit eos absoluere q3 dicta. c. cū illoz. 7. c. canónica loquunt idistincte: nec repetūr i claustro.

44 ¶ Sed qd si regularis peccauerit cli cū secularē siue vl alteri⁹ diocesis. &. q ꝓprius ep̄s absoluet cū in eo cāu i quo posset clicū suū si peccāsisset aliū absoluere. vt i. c. religioso. e. ti. li. vi. 7 nō ꝓ pri⁹ plat⁹ su⁹. nisi sit exēpt⁹ talit q etiā rōne delicti non possit conueniri nisi sub suo prelato: q3 absoluetur a suo prelato de consensu episcopi.

45 ¶ Querit̄ qd tenēdū sit de moniales⁹ q se inicē petierūt. &. q absoluent ab ep̄o i cui⁹ dioces sūt eaz monasteria: 7 hoc nō solū ñ exēpte sz etiā exēpte. ita tenēt cōiter doc. 7 gl. i. c. ō mōia lib⁹. e. ti. nisi aliud habeāt ꝓuilegium.

46 ¶ Quid ō sororib⁹ sācte Clare 7. s. Dominici. &. Pa. i. d. c. ō monialib⁹ dubitat an possint absolui a suis plat⁹. sz hodie claz ē p ꝓuilegia ipaz q plut

47 ¶ Utz nouici⁹ q incecit manū violēs tas añ nouiciatū possit absolui a suo prelato. &. fz Jo. an. i. c. cū illoz exī ō sē. ex. 7 Be. i. d. c. religioso. q abbas nō pōt absoluere nouiciū tpe nouiciatus nisi sit exēpte vel tacite. pcessius. 7 lz Jn no. 7 Hosti. in. d. c. monaci. 7 archi. in d. c. religioso videant tenere ōriū. s. q possit: tñ eos limita quādo peccatio fuit facta tempore nouiciatus non ante: nisi sint ꝓuilegiati.

48 ¶ Quid si nouici⁹ peccans i nouicia tu 7 absolut⁹ egrediat. &. q si egrediatur nisi se repētet ꝓprio comode poterit ei q ō iure eū absoluere poterat i cidet in eadē vt i. c. eos. e. ti. li. vi. Hec oia locū hēnt qñ iniuria ē leuis: vl qñ ē mediocris vel grauis ñ qñ iuria est enormis q3 a papa solū vl ab ei⁹ legato pōt absolui vt i. c. ad eminētiā. e. tit. iūcto. c. cū illoz. e. ti. qñ aūt iniuria dr enormis vid. §. enormis qñ dr grauis vel leuis aut mediocris relinquit arbitrio iudicis fm pa. i. c. peruenit e. ti.

49 ¶ Queritur in quib⁹ casib⁹ exēpte concedit episcopis vt ab enormi vel grauī iniuria absoluant. &. q in. vii. casib⁹

50 ¶ Prio in articulo vel periculo mortis ꝓstituto vt in. d. c. si q⁹ suadēte. 7. d. c. nō dubiū 7. c. ea noscit. §. fi. 7. c. q de his eo. ti. nec solum ep̄s sed quilibz sacerdos fm modū de quo. §. absolutio iij. §. xvi. Et quis dicatur in periculo mortis. vide mors. §. vi.

51 ¶ Secūdus in hāte legitimū ipedi-

mẽtũ ꝓpter qđ nõ possit adire ꝑpã. vel alĩ q ptãtẽ hẽat absoluẽdi vt i c.de cetero ⁊ i.c.qđ de his eo.⁊ in c. eos.e.li.vi.⁊ qđ sit legitimũ ipedimẽtũ .ꝛ.q ẽ oẽ qđ arbitrio boni viri rõnabilr ipedit vt puta qr hȝ capitales inimicitias.d.c.de cetero etiã ex culpa sua.l.nec timorẽ.ff.quod me.ca.de spõ.veniẽs vel ẽ ifirmꝰ vt i.c.q đ his eo.lȝ nõ sit ꝑiculũ mortꝭ vel ẽ pauper nõ mẽdicãs q viuit ex artificio qđ nõ pót in via exercere vel si mẽdicãr sibi vel vxori vel alĩ sbueniebat qđ alibi ñ possȝ secꝰ i mẽdicãte q solũ sibi hȝ ꝓuideꝛ qr si eũdo ⁊ mẽdicãdo possȝ necessaria inuenire ñ posset absolui vt no. ꝑa.i.c.ea noscit eo.vel ẽ multũ seueri.d.c.ꝗuis ⁊ hmõi imponẽt tĩ eis vt cessãte ipedimẽto se ꝛpñtẽt exceptis senibꝰ qr senectꝰ nũqꝗ ꝺficiet ⁊ lȝ vidãt fortes tĩ qr piculũ ẽ absoluent fm Inno.⁊ ho.in.d.c.ꝗuis de istis ipeditꝭ dic vt.s.absolutio.iij.§.xvi.

52 Certꝰ i nobilibꝰ magne potẽtie q nõ pñt ꝛterras suas relinquere ꝓus tĩ anteꝗ absoluant intimãda ẽ eoꝝ conditio sũmo põtifici ⁊ fm eius consiliũ absoluent nisi sit periculum in mora. c.mulieres.§.i.eo.ti.

53 Quartꝰ in mulieribus cuiuscunqȝ conditionis sint.d.c.mulieres ⁊ qualitercũqȝ peccauerit etiam atrociter.

54 Quintꝰ i his q sui iuris nõ sũt sic sunt filijsfamil.fui ⁊ hmõi etiã si filiꝰ hȝ ⁊ ꝑ familiã Et hoc intellige i iniuria mediocri simplr i enormi vo nõ possũt absolui nisi fecerit i fraudẽ vel nisi qñ dñs vel paterfamilias nõ existẽs in culpa ex eoꝝ absentia ue dãnũ incurreret qr tũc pñt etiã ab enormi absolui nisi sit scãdalũ vt no.i.c.relatus eo.ti. Nec distinguo i filijsfamilias fȝ pa.in.d.c.relatũ ⁊ plȝ quia sufficit q ꝙ nõ sint sui iuris

55 Sȝ an hoc idẽ erit i viro q i fraudẽ vxoris fecit vel in liberto.ꝛ.gl.i.d. c.relatũ q ꝙ non qr cuȝ hoc edictũ sit ꝓhibitoꝝ nõ extenditr nisi ad exprsse exceptos ar.c.cũ illoruȝ eo.titu.⁊ no.pan.in.d.c.relatum.hostiẽ.tĩ ibi dẽ tenet q ꝙ idẽ erit iudiciũ sicut de supradictis qr tales persone ñ sĩt sui iuris ⁊ plȝ mlier.d.c.mulieres quando patronus vel vxor graue dãnum patere tur ꝓpter eoꝝ absentiã ar.d.c.relatum Cum autem efficiuntur predicti sui iuris vel liberi tenentur se presentare apostolice sedi.

56 Sertus in iuuenibꝰ nec distinguo an sint sui iuris vel nõ siue sint diuites vel non quia simpliciter non tenentur ire quia eoruȝ itineratio periculosa ẽ vt no.pan.in.d.c.ea noscit impedimẽto tamen iuuentutis sublato tenent se pñtare pape vt no.i.d.c.ꝗuis

57 Septimus i hostiario vel officia li qui prętextu officij arcendo turbam percussit clericũ vt nota.in.c.si vo el i.e.ti. Hoc intellige verus in mediocri non autem in graui percussione vt no.ibidẽ ⁊ hic accipio graue ꝙ enormi mediocrẽ pro graui nã fm Bonal.inter enormẽ ⁊ leuem est media que grauis dicitur, que vt dixi arbitrio iudicis extimabit ex qualitatibꝰ ⁊ circunstantijs.ff.de verb.ob.l. continue ⁊ de voto.c.q ꝙ super his aduerte etiaȝ hic q ꝙ si officialis laicus aliter ꝗ arcendo turbam iniecit manum in Clericum q ꝙ non potest absolui nisi a papa qualitercunqȝ leuiter percusserit: quia iniuria est grauis qr vsurpat sibi iurisdictioneȝ in clericũ ita not.pan. in.d.c.si vero ⁊ ibi tex.apertus quod verũ itelligo quando hoc facit tanqȝ officialis. Secus si percusserit tanqȝ persona priuata quia nisi esset iniuria grauis non esset mittendus ad papaȝ

58 ¶ Octan⁹ pueri ipuberes q voli ca
paces pcusserūt vt in.c.i.e.ti.siue añ
pubertatē petāt absolutionē siue post.
c.fi.eo.ti.nec tenent se pñtare cessāte
puericia.d.c.fi.ꝛ.c.q̄uis qr nihil dr̄
de iuramēto ꝛ.c q̄uis excipit pueros
Vñ dicit pa i.d.c.fi q bñficiū semel
idultū mioꝛi ex q̄ cepit hēre locū nō
extinguit̄ per superuenientiam maio
ris etatis Quod nota.

Lasus ii.ci.c.q̄rēti.ō of.ōleg. ꝯ iobedientē sñe ōle-
gati vltra annū ō quo dic vt.ꝯ.absolu
to fo in pñn.

Lasus .iii.est i.c.dura de crie
fal.vbi excōicati ex ge
nerali sñia suoꝝ dioceſāoꝝ hñtes lr̄as
aplicas falsas nisi ifra vigiti dies post
q̄ cognouerint se habere lr̄as falsas
illas ōstruxerit aut resignauerit illis ñ
pñt absolui post lapsū dictoꝝ.xx.dieꝝ
nisi a sede aplica vel de ei⁹ spāli man-
dato alig tū tenēt q illi.xx.dies incipi
unt currere a die notitie ſ. q hñt pdi
ctas lr̄as falsas vt hosti ſꝫ Jo.an.in.d.
c.dura.tꝫ q incipiūt currer̄ a die ex
cōicatōis,plate p ordiarios ꝯ tales ita
q nisi illa pcesserit ñ erūt excōicati.ꝛ
hoc credo veri⁹ ſaltē post factū ꝛ hac
etiā sñia ligant̄ si excōicatio pcesserit
q̄uis ipsis lr̄is falsis non fuerint vſi.

1 ¶ Quid de falsarijs,lr̄aꝝ aplicaꝝ.&.
q omnes tā clerici q̄ laici q p se vl̄ p
aliū vitiū falsitatis exercuerint cū fau
toribus ꝛ defensoribus suis sūt excō
municati ipo facto ꝛ hodie p,pcessuꝫ
ānualē fcm in die cene dñi nō pñt ab
solui citra sedē aplicā nec non falsarij
supplicationū gr̄aꝫ vl̄ iustitiā decernē
tiū p pontificē vl̄ vicecāzelarium,aut
regentē offiū canzelarie signatarum

2 ¶ Vtꝝ vtentes lr̄is aplicis falsis sint
excōicati ipo iure.&.q sic si sint laici
tñ poterunt absolui a suis ordinarijs
vt patet p.c.ad falsariorꝝ de cri.fal.cle
rici vo ñ sūt excōicati ꝫ pa.i.d.c.ad
falsariorū q̄uis ¶ Hosti teneat ꝫrium

¶ Cetruꝫ corrigetes lr̄as pape sint ex 3
cōicati.&.ꝫ ho.vt recitat ¶ Jo.a.i c.ex
lr̄is de fide istru.q sic etiā si vnā figu
rā siue lr̄aꝫ vl̄ etiā dimidiā abraserint
deleuerint aut cācelauerint addiderit
vel diminuerint compleuerit vl̄ mu-
tauerint sine lnīa illius ad quez spec-
tat postq̄ꝫ lr̄a ē bullata vl̄ signata nec
pñt absolui citra sedē aplicā possꝫ tñ
ipetrās totā lr̄aꝫ lacerare seu bullā si
illa ñ vult vti ex q̄ ꝑz q etiā simpler
notari⁹ q lr̄as aplicas scripsit nō pōt
illas corrigere postq̄ꝫ sūt bullate vel si
gnate sine lnīa official̄ ad hoc deputa
ti hoc tñ ꝛ bñ limitat ¶ Ri.in iiii.dist.x.
ar xii.q.iiij.verū si tal̄ abrasio vl̄ cor-
rectio seu mutatio faciat vt bulla que
ante erat inualida efficiat̄ valida vl̄ si
erat vtilis sit magis vtilis.

¶ Cetrū ipetrās lr̄as dñi pape tacita 4
veritate vel suggesta falsitate sit excōi
catus.&.¶ Ri.vbi.ꝯ.q.iii.q lꝫ sit falsa
rius nō tñ est falsarius litterarum dñi
pape quia veras litteras ipetrat ꝛ tō
non ē excōicatus

¶ Cetrū recipiētes lr̄as aplicas exist̄ 5
stētes ipi in curia de manu alterius q̄ꝫ
pape vel officialiū ad hoc deputatoꝝ
sint excōicati.&.q sic si sūt laici vt in
d.c.dura. attū ſm Joā.an.ꝛ Jo.de
ancha.in.d.c.dura quia quotidie fit
contra non ligat

Lasus iiij.est i.c. significauit.
eo.ti. vbi excommuni
cāt clici qui ptcipant in diuinis offi-
cijs tam i ecclesia q̄ alibi spōte ꝛ scien
ter cū excōicato a papa ſnialiter vel
iudicialiter secūdū cōem lecturam lꝫ
gl.ibidē aliter sētiat ex quo ꝯcollige q
quinqꝫ requirunt̄ vt ista excōicatio in
curraꝫ. ¶ Pꝛio q sint clici ¶ Se

cīdo q̄ sciēter. ¶ Tertio q̄ sponte. ¶ Quarto q̄ i diuinis ptcipent. ¶ Et quito q̄ ille cū quo pticipāt sit excōicatus a papa iudicialr. ⁊ isti nō pñt absolui nisi a papa. vt in.d.c. significauit.

Casus .v. est in.c.tua nos co.ti. vbi oēs incēdiarij pro prie dicti postq̄ fuerint publice excōicati ⁊ denūciati non possunt absolui citra sedem apostolicam.

Casus .vi. est.i.c. cōquesti. eo.ti. vbi effractores cum spoliatione ecclīarū postq̄ fuerit denunciati nō possūt absolui nisi a sede aplica. Pro cui⁹ casus ⁊ p̄cedētis maiori euidentia ē sciēdū: q̄ incendiarii ⁊ effractores ecclīaꝝ cū spoliatione sunt excōicati ipso iure. sed incēdiarij aliozuꝫ locoꝝ nō: nisi excōicent vel per statuta vel alio modo. Alī tñ denūciationē nō sunt mittēdi ad sedē aplicā. Sed si aliq̄ p̄dictoꝝ denūcient excōicati publice tunc nō possūt absolui nisi a papa. Secundū cōez ⁊ veram opi.i.d.c. tua nos. ⁊.c. conquesti.

1 ¶ Qui dicuntur incendiarij proprie. vide.j. Incendiarius in p̄ncipio

2 ¶ Qui āt dicant effractores.&. q̄ sunt illi q̄ dolo malo aut p̄ iniuriā violenter parietē fodiūt: aut vitreā fenestrā frangūt: seu sarraturā vl̄ hostia. vl̄ cardies seu vectes: dū tenēt hostia firmata. aut ip̄m tectū ecclie fm archi. alii aūt q̄ faciūt enormia in ecclia ut rapiēdo corpus xp̄i: ⁊ hmōi: frāgēdo calices ⁊ similia: nō sunt effractores p̄prie nec excōmunicati ipso iure fm Hosti. ⁊ Jo. de lig. nec etiā si excōicarēt: ⁊ denūciarēt̄ur eēnt mittendi ad papā sed posset ab illo qui eos excōmunicauit absolui. oꝫ ergo q̄ spoliatio fiat cū effractiōe. vñ sola effractio p̄ se nec sola spoliatio facit aliquē icidere i hūc casuꝫ: vt denūciatus sit mittēdus ad papā qđ no. qa pauci aduertūt ſꝫ sicut i.d.c. ꝓquesti.

¶ Sed nunquid hic noie ecclīarum veniant monasteria: ⁊ loca pia.&. fm Pa. i.d.c. tua nos. q̄ sic. p̄ tex. ibi. di. §. hac auctoritate. no. glo. in.c. grādi. de sup. ne. pla. li. vi. ⁊ in.c. fi. de sen. excō. Rō ē qz ista excōicatio p̄cipalit ē in fauorē ecclīaꝝ. ⁊ iō latissime accipitur respectu ipsaꝝ ſꝫ als non veniāt mōasteria. neq̄ pia loca noie eccl̄ie. qz i iure ponūt. ut diuersa. vt pꝫ in.c. sciāt cūcti. de elec. li. vi. ⁊ in.c. grandi de sup. ne. p̄la. in glo. li. vi. Addit etiā Pa. i.c. fi. de eccl̄iis edi. q̄ eccl̄ie nō p̄secrate ⁊ hospitalia veniūt hic noie ecclīaꝝ Intellige si auctoritate epi aut pape sunt edificata: alr non essent loca religiosa. vt no. i.c. ad hec de relig. domi.

¶ Utrū effractor cū spoliatōe dom⁹ existentis in spacio priuilegiato eccl̄ie sit excōicatus ⁊ post denūciationē habeat ire ad papā.&. q̄ nō quia talis domus non dicitur locus religiosus nisi sit eccl̄esie vel clericoꝝ. ut i.c. quisquis xvii. q. iiii. Et effractores locoꝝ non religiosoꝝ etiā post denūciationem non sunt mittēdi ad papā. ut patet i.d.c. cōquesti. ⁊ allegatis ibi in glo. Intelligo hic nō q̄ sint eccl̄esie vl̄ clericoꝝ quo ad dominiū sed tali modo q̄ dicāt̄ loca religiosa. 4

¶ Sed qñ dicunt̄ tales publice denūciati.&. q̄ qūocūq̄ publice denūciēt siue noiatiꝫ: siue i genere. puta dnūciamus excōicatos oēs q̄ fecerūt tale icēdiū: vel effractionez talis eccl̄esie: seu loci religiosi: ⁊ huiusmodi. ut patet i.d.c. tua nos. qđ non distingnit aliter. 5

¶ Utrū incēdiarij sint absolvendi etiā ante denūciationē anteq̄ satisfecerint dānū passis.&. q̄ non. ut no. in.c. petitam. xxiii. q. vltima. 6

Casus sequētes vsq̄ ad .casū xi. sūt i. vi. li. decretaliū

Casus vij.ē in. c. fundamēta de elec. vbi excōicāt. Prio oēs cuiuscūq notabilis ꝓminē tie dignitat ptāj vl excellētie sit q̄cūq noie cēseant ⁊ frater filius vel nepos aliquor ꝓdictor q sine licentia sedis aplice noiationi. electioni. vel assūptioni: in senatorē capitaneū. patriciū aut rectorē: ad regimē vrbis rome assentiūt. vel se intermittūt p se vel p aliū excipiūt romani ex ipsa vrbe naturaliter oriūdi vl ibi icole seu ꝓtinui hitatores q lz sint ꝓdictor fratres filij vel nepotes aut sub cōitat⁹ vel baronie noie ex territoriū vrbis iurisdictionē ppetuam vel tpalē obtineāt. pñt tñ in senatores Romanos assumi ad vnū ānū vel breuius tps dūmō nō hēant ex territoriū talē ptātē q possēt euacuare rōnē ꝓstitutionis ꝓdicte. ¶ Itē. ij. excōicantur q cūq alij a ꝓdictis q assentiūt ad ꝓdictū regimē vltra ānū sine licētia sedis aplice. ¶ Itē. iij. excōicant. itendētes vel obedientes eisdē sic assūptis. ¶ Itē iiij. excōicant q ipsos noiauerūt: elegerūt: vel assūpserūt. ¶ Itē. v. excōicant dātes auxiliū ꝓsiliū vel fauorem publice vel occulte tā noiatorib⁹ ⁊ assūptoribus: q̄ nominatis ⁊ assumptis. nec oēs predicti possūt absolui nisi a papa.

Casus viij. est i.c. clicis ō imu. eccle. sz qz hodie ñ ligat p cle. vnicam. eo. ti. ideo ptranseo.

Casus ix. est i.c. felicis ō pe. vbi excōicant. ¶ Primo oēs isecutores cardinaliū romane ecclesie hostilr. ¶ Itē. ij. pcussores ⁊ captores. ¶ Itē. iij. socij talia faciētiū vel mādātiū. ¶ Itē. iiij. q. factū ratū hūerint vel ꝓsiliū dederit aut fauorē. ¶ Itē. v. q tales postea receptauerit vl defensauerint scienter. ¶ Itē. vi. excōicant ꝓncipes: senatores: ꝓsules: prātes rectores siue alij dñi ⁊ cor officiales q j. mensez a die noticie habite de predicto delicto nō puniunt predictos reos ꝑm tenorē. d. c. felicis. nec possūt absolui nisi a papa: exceptis istis vltimis. s. ꝓncipes ꝛc. q poterūt absolui a suis ordinarijs. Sili pena sūt plectēdi q ꝓdicta faciūt clicis vl religiosis familie pape vel cardinaliū. Aduerte hic q̄ insecutio sumit in malā ptez. ⁊ cape itelligitur cū effectu. qz si nō capiat sed fiat insultus ad domū vt ei fiat iniuria. vel si obsidēt vel claudūt i domo nō ut eos ibi custodiāt sed vt eis inferant verecūdiā non habebit locum pena ista. ꝑm q̄ no. Inno. in. c. nuper eodē ti.

Casus x. est i.c. q̄cūq. e. ti. vbi excōicant oēs dantes licentiā alicui occidēdi: capiēdi: seu alios ꝑsonis: aut bonis suis: vel suor grauādi eos q snias excōicationis vel interdicti tulerūt ꝯ quēcūq: siue eos occasione quor sunt, plate: vel obseruātes tales snias: seu talr excōicatis nolētes cōicare: nisi lniam ipsaz si fuit ad ꝑsonas grauādas reuocauerint anteq̄z in aliq̄ sit ꝓcessuz: vel si dicta lnia fuit ad bona eor capiēda. nisi infra octo dierū spatiū restitutionē fecerit fieri. vel satisfactionē ⁊ lniaz reuocauerint. ¶ Itez ii. excōicant oēs q ꝓdicta lnia data: vti ausi fuerit ¶ Itē. iii. q aliqd ꝓmissor ad q̄ cōmittēda dari licētia ꝓhibetur cōmiserit suo motu: nisi vt dictuz est re itegra si ad ꝑsonas: ⁊ si ad bona infra octo dier spatiū restituerit vl satisfecerint. In q̄ excōicatione oēs ꝓdicti si per spaciū duor mensiuz māserint nō nisi p sedem aplicā poterunt absolui. ¶ Querit idez archi. qd venit nomine suor. ⁊. &. q̄ vēiūt oēs q sūt sub ptāte eor. vt insti. ō his q sunt sui vel alieni. p totū. Itē q̄ veniunt cōsanguinei vt i.c. sciant cūcti. de elec. in. vi. Itē domestici. vt. C. de his qui ad ec. cōfu. l.

presenti.§.sane .ꝛ qui dicant domestici.familiares.vide familiaris.

2 ¶ Itē grauare dicūt q̄ phibent ne eis coquat: molat; vendatur.ꝛ hmōi.

Casus sequentes sunt. in cle. vsq; ad casum.xvii.

Casus xi.est in cle. multorū. de hereti.vbi excōmunicātur oēs inqsitores hereticē prauitat; inferiores epis q odio: grā: vel amor lucri aut comodi tpalis obtētu: ꝯ iustitiā ꝛ ꝓsciam suā omiserint ꝯ quēptā; procedere.vbi fuerat procedendū pro heresi.

¶ Itē.ii.excōicant ꝑdicti si obtētu eo dez prauitatē ipsaz heresis: vel impedimēta; sui officij alicui iponēdo ꝑsūpserit aliquē q̄quomodo verare non pōt absolui nisi a papa.nisi i mortis articulo ꝑmissa satisfactōe.itellige si pōt fieri alr nō valeret absolutio.vñ aduerte ꝑz Lar.i cle.ꝑdicta ꝙ ad icurrēdū istam penā oz fiat ꝯ iustitiā ꝛ ꝓsciam copulatiue.Itē no.ꝙ quoquomodo verēt aliquē sine incitationib⁹ fideiussionibus ꝛ silibus icurrūt istā penaz.fm Pau.

1 ¶ Quid si omittūt ex timore vel ad euitandum scandalum.ꝛ.glo.ꝙ nō incidunt in hanc penam.

Casus xii.est in cle.religiosi.de priui.vbi prio excōicantur oēs religiosi q clicis aut laicis sacramētū vnctōis extreme vl eucharistie mistrar ꝑsumūt: vl solēniz māt matrimōia sine lnia spāli ꝑsbri pochiar. Itē si ꝑdicti absoluūt excōicatos a canōe pterq̄ i casib⁹ a iur exp̄ssis: vl ꝑ bulegia sedis aplice ꝓcessa etiādē.vel si absoluūt a sentētijs promulgatis per statuta synodalia vel puicialia.seu a pena ꝛ a culpa nec possūt absolui nisi a papa.

2 ¶ Quer̄ an ligent oēs religiosi.ꝛ.ꝑz Lar.ibidē ꝙ nō sed solū religiosi religionis approbate: qz alij nō sunt proprie religiosi. vt i.c.vno de voto li.vi.ꝛ ꝫ qdā ist̄ restrigāt ad religiosos exēptos.vt pe.ō sta. tñ cōit tenēt ꝙ hēat locū ēt i ñ exēpt⁹.ꝛ i religiosis ꝑfectus ecclesie parochiali.si alijs q̄z suis parochianis ministrant.fm glo.in cle.i.de decī.ꝛ Pau.ibidem.

¶ Quid si nouitius faciat aliquid predictorum.ꝛ.fm Lar. ꝙ ligatur. ar.c. religioso.de sen.excō.in.vi. 2

¶ Itē religiosi cōuersi silr.ꝛ.Lar.ꝙ pe.de an.ꝫ ꝙ ñ ligant sicut nec moniales ex quo ordinē nō habēt.sed ꝫē. tenet ꝙ ligantur.ꝛ videtur verius. 3

¶ Itē religiosi ministrantes alijs religios sacra ꝑdicta ligent ꝑfata pēa.ꝛ. Lar.ꝙ pe.ō sta.dicit quēdā cardinalē ꝓsuluisse ꝙ ñ.ꝫ lap.ꝫ ꝙ vbū clicis intelligit tā ō regl'arib⁹ q̄z de secularib⁹: sed vbū laicis: ēt ꝓprehēdit religiosos vel mōachos laicos.ꝫ pmū credo verius p ea que dixi.§.clericus. primo. 4

¶ Itē tpe mortis possint mistrare eucharistiā licite.ꝛ.Lar.Pau.ꝛ Lap.ꝙ non ꝫ Jo.ꝛ Archi.xxvi.q.vi. si ꝑsbr. Inno.ꝛ Ho.i.c.ois.ō pe.ꝛ re.tenēt ꝙ sic.vt recitat dir.li.i.ti.xv.ꝛ hoc credo vez si alⁱ⁹ sacerdos ū; pōt hr̄i; g mistret. 5

¶ Itē rector ecclie q ñ ē sacerdos vl vicari⁹ rectoris possit dar lniaz dict; religios mistrandi ꝑdcā sacra.ꝛ.Lar.ꝙ sic.ꝛ sic fua ꝫ alij teneāt ꝯ.silr pau.ꝫ ꝙ epūs ꝛ archipr̄sbr ciuitat; possint ꝑdictā lniaz dar.ꝛ ꝫē.ꝛ ste.idē tenēt ō vicario epi i spūalib⁹ vl ō legato. aut ei⁹ pniario.tutius ē tñ fm Pau.nō recedere a littera nō tñ est necessarium. 6

¶ Quid ē solēniz are mr̄imoniuz.ꝛ. Lar.i.d.cle.i.ꝙ ꝫē.dicit ꝙ cōprehēdit ois solēnitas q̄ obseruat iuxta ritū ecclesiaz religiōis.ō spō.c.i.siue fiat bñdictio solēnis: siue dicat missa spāl sup ꝫhētes.ꝛ hmōi.iducere aūt sed⁹ mr̄imonii vel pnūciare verba inter ꝫhētes nō est eis phibitum.fm ꝫe.ꝛ Sic. 7

8 ¶ Vltrū vbū excōicatos a canone. itel
ligaī solus de maiori excōicatione. &.
Lar. vbi. s. q̄ sic. fm Lau. ⁊ nō de mi
nori. facit. c. si quē. ⁊. c. nup. de sent. ex.
Idē tz Lap. ⁊ facit. c. pnū de rescrip.
li. vi. Se. ād. in. c. vnico de his q̄ vi. li. vi.
dicit q̄ etiā intelligiť de minori qa lex
penalis ꝓhibēs absolutionē ab excōi
catione icludit etiā minoris absolutio
nē. pro hoc ē gl. in cle. i. de pnū. Itē vbi
cūq; fit mentio de excōicatione ⁊ ma
teria iq̄ ꝓferť ē ꝓportionabilis ēt mio
ri de vtraq; itelligiť. ut no. glo. pe. i. c.
ꝓsidētes. de here. i. vi. ⁊ tz hec opinio
sit tutior. tū prima mihi videtur verior
9 ¶ Queriť de quo canone intelligiť. &.
Lar. vbi. s. Pau. ⁊ Lau. q̄ intelligiť
de q̄cūq; a papa pmulgato: qz ille ꝓ
prie p excellētiā dr canō. tz aliq̄ ipro
prie accipiať ꝓ illo epi. ut. iii. d. §. porro
10 ¶ Quid si supradicti absoluūt excōi
catos p iniam hois etiaz pape. &. glo.
Lau. Pau. ⁊ Zē. ibidē tenent q̄ nō lu
ganť ꝑfata pena. qz si voluisset intelli
gi exꝑsisset. ar. c. ad audientiaz de deci.
11 ¶ Vltz noie inie hic veniat excōica
tio solā. &. gl. ⁊ Pau. Ibidē q̄ etiā ve
nit suspēsio ⁊ interdictū. fz Card. dicit
qđ verius ē q̄ solā intelligiť de inia ex
cōicatōis qđ bū ꝓbat lra per alterna
tiuā. qz. s. dicit de his q̄ absoluūt excōi
catos a canōe ⁊ postea subicit vel a sen
tētijs per statuta. ⁊ sic restringitur ver
bum sententijs per verbum excōmu
nicatos. ar. de rescri. c. ii. requiriť.
12 ¶ Quid de sententijs lať p statuta le
gatoz de quibus hēs de officio le. c. fi.
&. fm Lau. ⁊ sequiť. Lar. q̄ idē est si
cut de statuť synodalib⁹ vel pnicialibus
13 ¶ Vltz religiosi ꝑdci absoluētes a pe
na tm̄ ligent ꝑdicta cēsura. &. fm Zē.
quē segt̄ Lar. q̄ n̄. qz lra loquiť copu
lative a pena ⁊ a culpa. c. ii. de rescrip.
14 ¶ Quid si ꝑdicti religiosi absoluunt
a pcō ⁊ nō ab excōicatōe quā qs icur
rit p peccato. &. Zē. ⁊ Lar. tenēt q̄ nō
icidūt i penam ⁊ placet ne fiat extēsio.
15 ¶ Vltz religiosus ignorās penā hāc ⁊
administrās sacm eucharistie vel ex
treme vnctionis sine licentia rectoris
pochialis nō tū in ꝓpriū ipsius icur
rat hāc penā. &. Lar. se cōsuluisse p lit
terā. d. cle. q̄ dicit ꝑsuꝑierunt qđ no. do
lum ⁊ temeritatē ministrantis q̄ nō liga
tur. ⁊ plz mihi p ea q̄ dixi. s. dolus. §. v.
⁊. j. excōicatio. vii. casu vl §. ii.
16 ¶ Vltz recipiētes ꝑfata sacra a dictis
religiosis sine licentia suoz̄ rectorum
pochialiū sint excōicati. &. q̄ nō ꝓpria
vice. ut patebit. j. Excōicatio. viii. §. i.
17 ¶ Vltrū sit credēdū. dicenti se habeť
licentiā. &. glo. q̄ sic. ⁊ concoz. Laur.
Pau. ⁊ Ste. qz nemo videť imemor
ꝓprie salutis. i. q. vii. sancimus.
18 ¶ Quid de mercenarijs Scholarib⁹
⁊ huiusmodi. &. gl. q̄ sufficit licētia sa
cerdotis pochialis in cuius parochia
inhabitant: nisi causa recreationis vel
alia tpali statim reuersuri ad ꝓpria ad
uenissent quia sic nō sufficeret.

Lasus xiii. ē in cle. i. de pe. vbi
excōicať quilibet q̄ iniu
riose vel temere pcusserit. ceperit. aut
bānierit aliquē epm̄ seu q̄ ꝑdicta man
daverit: vel fcā ab alijs rata habuerit
vl̄ soci⁹ fuerit in hijs faciendis. aut ꝓfiliū
aut fauoz ez ōderit vel ōfensauerit eos
dez. nec potest absolui ꝓterq̄z i articlo
mortis nisi a papa ⁊ cum absoluendus
fuerit in articulo mortis nō ez absol
ui nisi pri⁹ caueat idonee q̄ debit pe
ne iponēde ⁊ penitētiā dño auxiliante
faciet: Itē scdo excōicať oēs officia
les quocunq; noie censeanť q̄ in aliq̄
ꝑdictoz fuerint culpabiles. nec valent
absolui nisi ut ꝓdictum est
1 ¶ Sed quid si epūs nōdū erat ꝓsecra
tus. &. glo. q̄ nō erit locus isti pene. qa

non est episcopus de cele. mi. cle.ii.se/cus de eo qui renunciauit episcopatui quia habebit locū in eo illa pena.

2 ¶ An habeat locum ꝓdicta pena in inclusióe fcā epo ad verecundiam.&. Lar.ꝙ non quia hic capere accipitur pro detinere.sicut ⁊ in.c.felicis de pe. li.vi.accipitur ut supradictū est.

Casus xiiii.est in cle. cupientes in.§.fi.ō pe.vbi excōicā tur eēs religiosi ⁊ clerici seculares qui inducūt ad vouendū iurādū ⁊c. de eligendo sepulturā apud ecclesias ipsoꝝ de quo dic.vt.j.sepultura.§.xxxv.

Casus xv.ē i cle.grauis de sen. excō.vbi excōmunicant oēs dñi tpales etiā si sunt epi q in terris seu locis eoꝝ interdicto suppositis cogūt quōlibet diuina officia celebrare.aut q voce ꝓcōia seu p cāpanarum pulsationē ad officia eadē audiēda alios quos presertim excōicatiōis aut interdicti sniā innodatos euocāt.vl q excōmunicati publice aut interdicti phibēt ne de ecclesijs exeāt dū missaꝝ solēnia agunt a celebrātibus monitū generaliter: vel spāliter ut exeāt. Itē scdo si excōicati publice ⁊ interdicti q i ipsis sūt ecclijs postqꝫ fuerit notatum moniti a celebrātib⁹ vt exeāt remanere presumpserint sniam excōicationis incurrunt a qua solū a papa possūt absolui. Et sic collige ꝙ hec pena est ꝺ cogētes.euocātes.phibentes.⁊ remanētes. Item aduerte ꝙ vbum quōlibet; comprehēdit omnes modū ꝓpulsiōis reales vel psonales directus: vel indirectū vt puta ꝓsanguineos vel ipsos i personis aut reb⁹ grauando: ut no.glo.in.d.cle.

1 ¶ Quid si euocarent non excōmunicatos vel non interdictos.&. Lar.post Pau.ibidem ꝙ incidūt in predictaꝫ penam cum locus sit interdictus. ⁊ dicto presertim stat pro maxime.

¶ Utrū hec pena habeat locū in cessatione a diuinis posita in dictis terris. 2
&.ꝙ sic: qꝛqñ cessatio a diuinis ē gnālis hꝫ vi iterdicti.ut in cle.i.e.ti.§.in cessationibus.secus si cessatio esset spālis.

¶ Quid intelligit hic noie diuini officii. &. Lar. post Pau.ibidē ꝙ refiriꝫ solꝫ ad missas.⁊ tō si aduocarent ad alia officia preter missas non haberet locum hec pena.

¶ Quid si predicti precipiant nō subditis suis vel predicta non faciant in terris ipsoꝝ sꝫ in alienis.&.ibidē. Lar. ꝙ nō habet locū hec pena. 4

¶ Utrum predicti aduocantes secrete per nūcium ad diuina ligentur prefata pena.&. Lar.ibidē post Pau.⁊ zē. ꝙ non nisi voce preconia.vel voce tube. aut cornu vel per campanarum pulsationem aduocent. 5

¶ Quid si compellunt in loco nō interdicto.&. Pau.ibidem ꝙ non habet locum hec pena. 6

¶ De quo interdicto intelligit.&.gl. ibidē ꝙ tā ꝺ interdcō a iur ꝗ ab hoie 7

Casus xvi.est i cle.cū ex eo.co. ii.vbi excōmunicantur fratres minores recipientes tempore interdicti illos de tertio ordine ad diuina.Sed qꝛ hodie vacat per priuilegiū domini Sixti quarti pertranseo quia non ligat.

Casus sequentes sunt per processum curie annuale scīi die cene dñi vsqꝫ ad casum.xxiii.

Casus xvii.est cōtra hereticos gazaros patarinos: ⁊ alios quocūqꝫ nomine censeātur ac cōtra omnes fautores receptatores.⁊ defensores eorundem.

Casus xviii.est cōtra piratas: cursarios: ⁊ latrunculos marinos ac omnes receptatores eoꝝdē cū dantibus eis auxiliū ꝓsiliū

vel fauorem. Et dꝫ pirata qcūqꝫ in mari deprædaꝫ nisi hẽat iustū bellū cõtra eos quos dꝫpredaꝫ. qđ no. qꝛ pauci aduertũt credẽtes q nisi qs indifferẽter deprederꝫ in mari. nõ sit pirata ⁊ nõ incidit in hanc penã sed falsum est.

Casus xix. est ꝯ oẽs q in terris suis noua pedagia ꝙponũt: vel ꝓhibita exigũt: ſꝫ a spõte solueñtib⁹ pedagia recipiẽs nõ incurrit excõicatõez ꝟꝫ gl. ⁊ ℞ dau. i cle. qm̃ đ imu. ec. qꝛ exigerꝫ ẽ ab iusto extorq̃re.

Casus xx. est ꝯ omnes falsarioa bullaruꝫ aposto licarum de quo dictum est. ſ. casu. iii.

Casus xxi. est ꝯ illos qui equos arma: ferrũ: lignamina ⁊ alia ꝓhibita deferũt sarracenis: turcis: ⁊ alijs xp̃i nominis inimicis qbus christianos oppugnant. pro cuius intelligentia querũtur infrascripta.

1 ¶ Quid venit hic nomine armoꝝ. ꝛ. glo. in. c. ita quorũdaꝫ de iudeis q ẽt fustes: ⁊ lapides pro machinis veniũt: sed nõ lapides ꝙ edificijs fiẽdis i. l. ii. C. q̃ res exporꝫ. nõ de. dꝫ q lonce. scuta: archus: sagitte: spate: gladij: ⁊ tella noie armoꝝ veniũt. Ego đo dico q illa q̃ cõiter sũt ꝙ vsu offendẽdi vel defendẽdi se ⁊ nõ ꝙ alio vsu veniũt noie armoꝝ. Illa đo quibus possum⁹ vti ꝙ armis ⁊ ꝙ alio vsu. puta pro instro dicunt arma ex intẽtione vtẽdi his pro armis defensionis vl offensionis alꝫ ñ vt no. in cle. ne in agro de statu mona. Et iõ gladius ad incidẽdũ panem nõ venit nomine armoruꝫ ꝟm ℞ a. in. c. clerici. el. i. de vi. ⁊ ho. cle.

2 ¶ Quid venit noie ferri hic. ꝛ. q accipiꝫ hic ferrũ ꝙ ferro infecto: vel facto sub quacũqꝫ forma. vt in. l. ii. C. q̃ res exporꝫ. non de. qđ tñ limito per rõnez exꝑssaꝫ in. d. l. ii. de ferro ꝙ qđ possent pugnare vl se munire: qꝛ brochete ⁊ filia nõ credo sint sub ipso cõprehẽsa.

3 ¶ Quid intelligiꝫ sub noie lignaminũ. ꝛ. q itelligiꝫ qđ cunqꝫ lignum per qđ naues galeas aut alias machinas possent facere ad ipugnãdũ: vl defendẽdũ se a christianis: secus de alijs lignaminib⁹ qbus nõ possunt vti ad offendendũ vel defendendũ.

4 ¶ Quid itelligiꝫ noie ꝓhibitoꝝ. ꝛ. q sunt oia qbus possũt christiani ipugnari: vl ipsi infideles ne ipugnẽꝫ a christianis muniri. que oi tpe prohibenꝫ. Similiter q̃cũqꝫ victualia: vel mercimonia tpe guerre cũ eis habite ab aliq̃bus xp̃ianis legitie. Tẽpore đo pacis mercimõia q̃cũqꝫ: ⁊ victualia nõ sunt ꝓhibita eis đ ferri: nisi in dispẽdiũ xp̃ianoꝝ fieret. puta qꝛ timentes de guerra muniunt se: vel vt inuadant christiãos. Tenet tamen Inno. ⁊ ℍost. in. c. significauit de iudeis q pro redimẽdis captiuis tpe guerre arma etiam sine pena excõicationis possunt deferri qđ ante factum non tenerem: sed bene post factũ. de alijs vero mercimonijs non est dubiũ inter doc. propter predictuꝫ. c. significauit q pro redemptione captiuoꝝ possunt deferri etiã tpe guerre.

5 ¶ Quid si tpe pacis deferanꝫ arma: ⁊ alia ꝓhibita non tñ ea intentione vt impugnenꝫ xp̃iani. ꝛ. q nihilominus liganꝫ si sunt talia qbus possũt ipugnari ꝟm glo. Jo. an. ⁊ do. An. ac ℞ a. in d. c. ita quorũdam. quidam tamen tenent q non liganꝫ nisi ea intentione deferant vt christiani impugnenꝫ: vel ne possint infideles impugnari ⁊ conuenit satis hec opinio cum tex. in. d. c. quorũdam. licet prima opi. sit tutior: maxime ante factum.

6 ¶ Utrũ deferentes ꝓhibita infidelibus: ⁊ penitentibus postea ea reporꝫtantes ⁊ non dimittentes infidelibus ligẽtur. ꝛ. q nõ. qꝛ đba cũ effectu sũt

ceipiēda. Itē dic de deferentib⁹ arma pro sui tuitione ad terras infideliū q̄ nō ligant: nisi postea ea ipsis vēderēt qr sic ligant. Si aūt statim vēdita recuperarent nihilominus ligarent. Idē dic de permutatione.

7 ¶ Nō dicit tps guerre. ꝛc. q̄ dicit q̄ns aliqs princeps xpian⁹ auctoritate pncipis: vel papa facit cū eis bellū quo ad illū dñm. puta Soldanū: vel turchū: nō quo ad alios dños infideles: nisi essent tali in subsidium.

8 ¶ Aduerte hic q̄ lz Nicolaus. Bonifacius. ꝛ Clemens multos ligaueri circa p̄dicta. tñ qr hodie vacant ptrāseo. solūmō remanent excōicati vltra p̄dictos exercētes regimē i galeis aut nauibus infideliū in. c. ita quorūdam. sed nō est papalis sed ordinarius poterit absoluere. Nec est q̄ tā isti q̄s suprascripti nō debēt absolui: nisi quicquid acquisierint ex tali cōmertio dānato expendāt in subsidiū christianorū. ꝛ vltra tantūdem de suo si possint

9 ¶ Quid de dātib⁹ cordā: vel anchorā: ꝛ hmōi vt possint negociari cum infidelib⁹ tpe pacis. ꝛc. q̄ regnī Ihia aplica: qr p̄talia p̄nt xpiani impugnari.

10 ¶ Celtr portātes clauos puos: ꝛ cultellos pro pane incidendo sint excōicati. ꝛc. q̄ nō. qr nō p̄hibēdūt sub nomie armor: vl ferri: vel alior p̄hibitor.

11 ¶ Celtr portātes ferrū: arma: ꝛ alia p̄hibita de vna terra Sarracenor ad aliā vel Sarracenos cū armis suis. vtputa de marica in alexandriā sunt excōicati. ꝛc. q̄ nō. nisi hoc fiat in dispendium xpianor sicut declarauit Bre. ix. i extrauaganti que incipit postulastis.

Casus xxii. ē. ꝺ impedientes seu inuadētes victualia: vel alia ad vsuꝫ romāe curie necessaria adducētes. seu ne ad ipaꝫ adducant: vel deferantur impedientes aut perturbātes ꝛ cōtra defensores talia facientiū.

Casus xxiii. est ꝺ oēs q̄ illos q̄ ad sedeꝫ aplicā veniunt ꝛ recedūt ab eadē: temeritate p̄pa capiūt. spoliāt. ꝛ detinēt. aut ex p̄posito ꝺliberato v̄berare: mutilare: vel interficere p̄sumunt: ꝛ cōtra omnes qui talia fieri faciunt: vel mandāt.

Casus xxiiii. est ꝺ illos q̄ iurisdictionē ordinariā: vl ꝺlegatā ñ hñtes morātes i eadē curia temeritate p̄pa: capiūt: spoliāt ꝛ ꝺtinēt aut ex p̄posito deliberato: verberare: mutilare: vel interficere p̄sumunt ꝛ qui talia fieri faciunt seu mandant.

Casus xxv. est ꝺ oēs illos qui p se: vl per aliū seu alios q̄scūq; p̄sonas seculares vel ecclīasticas ad romanā curiā sup eor causis ꝛ negocijs recurrētes illaq; i ea p̄sequētes aut p̄curātes: vel p̄curatores ip̄or vel aduocatos seu iudices sup dict causis deputatos occasiōe cār vel negocior hmōi. v̄berāt. mutilāt. vel occidūt. aut bonis spoliāt ꝛ contra dantes auxiliū cōsiliū vel fauorez in p̄dictis

Casus xxvi. est ꝺ oēs illos qui ne pareat litteris: aut mādat⁹ aplicis: ꝛ legator: ꝛ nūcior: ꝛ iudicū ꝺlegator eorūdē gr̄az: vl institiā p̄cernēt⁹ ꝺcretisq; sup eis ꝛ re indicata seu p̄cessib⁹ executorialib⁹ ñ habito pri⁹ eor bñplacito ꝛ assēsu: ne ve tabelliōes ꝛ notarij sup hmōi lr̄is ꝛ p̄cessibus executorialib⁹ instr̄a seu acta p̄ficere: aut p̄fecta pti cui⁹ interest tradere sub grauissimis penis p̄hibere: statuere: seu mādare p̄sumūt. ꝛ cōtra dantes auxiliū cōsiliū: vel fauorem.

Casus xxvii. est ꝺ oēs q̄ se ab obia rōani pōtificis ptinaciter subtrahere: vel q̄olibet recedere p̄sumunt. ꝛ cōtra dantes auxiliū cōsiliuꝫ: vel fauorem p̄dictis.

Casus xxviii.ē ꝺ oēs q̄ iurisdi/ctionē ad eccliasticas p/sonas ptinētē vsurpāt p se vl̄ p aliū: seu alios directe: vl̄ indirecte aut i eisdē cō/siliū auxiliū: vl̄ fauorē p̄stare nō verēt

Casus xxix.ē ꝺ oēs mutilantes vulnerātes. interficientes. seu capiētes: t detinētes. seu depredātes romipetas t pegrinos ad vrbē3 cā pegrinationis t deuotiōis acceden tes: t in ea morātes: vel recedētes ab ipsa cum omnibus in his dannīb⁹ cōsi lium auxiliuū. vel fauorem.

Casus .xxx. est ꝺ oēs illos qui p se vel p aliū directe: vel i directe sub quocūq3 titulo vl̄ color oc cupāt. detinēt vl̄ hostiliter discurrūt seu i/uadūt in totū: seu in ptē3 almā vrbem aut alias ciuitates: vel terras t loca: t iura ad romanā eccleſiā ſpectantia cū adherēntibus. fautorib⁹. t defensoribus eorum. seu dantibus auxilium cōsiliū: vel fauorem in eisdem.

Casus .xxxi.ē ꝺ quoscūq3 p̄su mētes absoluere quēli bet p dictū ꝓcessum excōicatū nisi i ar ticulo mortis prestita prius de stando sancte mris ecclie mādatis satisfactio ne vel sufficienti cautōe. etiā p̄texru cu iuscūq3 p̄uilegij: vel ꝓcessionis aplice nō faciētes plenā t expressā3 de predi cta p̄hibitione mentionē. nec absolu/tio aliter ipensa valet. Et l3 Paulus se cundus plures alios casus posuerit q̄s in nulla concessione volebat itelligi ni si specialiter exprimerentur. Tamen Sixtus quartus solummodo ad predi ctos supra expressos se restrinxit. t iō casus pauli in dicto processu omitto.

I Aduerte etiam q̄ p̄fatus Sixtus in extrauagāti. q̄ icipit. t si dñici gre. excō municat oēs absoluētes a q̄cūq3 p̄dcā rū excōicationū p ꝓcessū fcā3 vl̄ dispē santes i voto vltramarino: sanctorum Petri t Pauli sancti Jacobi. t cassita tis ex quacūq3 ꝓcessione ab ipso Six/to habita: nisi de. d. extrauagāti ō ver/bo ad verbum in ipsa concessione fiat mentio. Et bene aduertant confessores quo ad illos qui confessionalia habue/runt ab ipso exceptis illis confessiona libus que data fuerunt tempore cru/ciate nuper commisse. quia quo ad illa nō valet dicta extrauagās. sicut patet i bulla predicte cruciate. Et ego auribꝰ ꝓprijs ab ipso audiui.

¶ Sūt t alij casus p extrauagātes i q/ bus snia excōicatōis infligī ipso facto. t nō pōt ipēdi absolō nisi p sedē aplicā Et quia multe sunt reuocate: aliq̄ non sunt in vsu solummodo ponā que cō/muniter habentur in vsu. t sunt sequē/tes vsq3 ad excōicatio. vi.

Casus .xxxii. ē sub ḡrica ō sepl. t ē bonifacij. viii. vbi ex cōicant oēs exēterātes: vl̄ ifrusta icidē tes: aut i aqs coquētes vt carnē ab os sib⁹ euellant corpa defunctoꝝ. ut alibi tumulāda deferāt. vbi no. q̄ ad incur/rēdū predictā penā oꝝ tria concurrāt. ¶ Primū q̄ ille mortuus circa cui⁹ cadauer volūt facere predicta: sit mor tu⁹ i terra: vbi viget cult⁹ xpian⁹: qz si eēt mortu⁹ i terra infideliū nō caderent in penā faciēdo p̄dicta. ¶ Scōm q̄ p̄ dicta faciāt cadaueri mortuo. ¶ Ter/tiū q̄ faciāt animo ut alibi tumulādu3 deferant: qz si facerēt ex odio vel pro/pter cyrugiā nō icideret i penā p̄dcā3

Casus .xxxiii. ponit ō regula/rib⁹ vbi Martinus ex/cōmunicat omnes religiosos mēdicā tes euntes ad ordines seu monasteria non mendicantiū: utibi sint fratres. et sub ꝑtextu cuiuslīe etiā apostolice generalis. Item secundo excōmuni/cat ipsos recipientes. Sed hec pena nō extēdit ad eūtes ad ordinē cartusiēn.

Casus .xxxiiij. ponit ꝺ simonia vbi ꝓꝺaulus scꝺs excoicat oēs q̄cūq; dignitate ꝓditos q quolibet dādo vel recipiēdo simoniā cōmiserit aut q fuerunt mediatores vt ipla fiat in ordine vl' bñficio

Casus .xxxv. est sub gica ꝺ sētia excoicatois ꝺ q̄ Jo.an.in.c.nemo de simo.facit mentionē ꝫ dātes aligd,p gra obtinenda apud sedē aplicaz quā ptāseo qz revocata est p cle.v.vt dicit Jo.cal.z recitat Jo.de lig.ibidem

Casus .xxxvi. ponit sub gica de pur. vbi excoicāt q libellos famosos: aut cantilcas vl' rithimos faciūt detinēt vl' publicāt in infamiā status ordinū minoꝝ z ꝓdicatoꝝ z est Alex.iiij.q̄ incipit Ex alto.

Casus .xxxvii. est in dicta exuagāti vbi excoicāt ꝓdicātes docētes vel defensantes q ꝓfatoꝝ ordinū fratres nō sunt in statu pfectionis z q nō lz eis de elemosynis viuere Aut q nō pñt ꝓdicare: siue cōfessiones audire de licētia romani pon.seu aliox prelatox ordinarioꝝ sine ꝓsensu curatorū

Casus .xxxviii. est ibidē ꝫ faciētes violentiā dānabilē in locis ꝓdictoꝝ ordinū z taz isti quā dicti.in.xxxvi.z.xxxvii.casu ꝓcedēti nō possūt absolui nisi a sede apostolica aut a ꝓseruatoꝝ dictoꝝ ordinum ꝓterq̄ in articulo mortis.

Casus .xxxix. est ꝫ oēs intrantes monasteria sancte clare z ordinis ꝓdicatoꝝ qui ipso facto sunt excoicati si intrāt ꝓterq̄ i casibus per eoꝝ regulā z statuta ꝓcessis

Excommunicatio

.vi. de casibus excoicationū qui reseruant in iure epi solū q sunt duo. Primꝰ est in.c.quenit.e.ti.ꝺ quo dic vt.s.excoicatio.v.casu.i.§.xxxviii. Secūdus casus est in cle.cū ex eo.e ti.ꝫ ffes minores recipientes ad diuia tpe interdicti ffes tertij ordis sz qz hodie vacat p priuilegiū dñi Sixti q̄rti ió ptranseo

Excommunicatio

vii. de casibꝰ excoicationū ñ reseruat; a iure alicui z a qbus pōt absoluere qlibet ordinariꝰ vt patet.s̄.absolutio.i.§.ii.

Casus primꝰ est in.c.administratores.xxiii.q.v.vbi excoicant oēs pncipes z officiales q tertio admoniti ab epis vl' eccliasticis prelatis recusant eis facere iustitiā super eorum causis

Casus ij. est in.c.lz ꝺ elec.vbi excoicat ille q electus a pauciorib9 q̄z a duab9 partib9 cardinalū in summū pontificē assentit electōni de se facte. Scꝺo excoicant oēs qui talē recipiūt,p pap

Casus .iij. est in.c.q̄ñ de off. ordi.ꝫ illū q se igerit in eccliaz in q̄ ē epus se,p epo gerens sine ꝓsensu illius epi

Casus .iiij. est in.c.i.de loca. vbi excoicant mgri: z scolares Bononie ꝓducētes hospitia domoꝝ alioꝝ mgroꝝ z scolarium in lesionē vel ipedimentū inhabitātū nisi pr9 tps ꝓditōis sit' elapsū vel nisi de consensu ipsoꝝ mgrorum vel scolarium inqlinoꝝ z no.q nomine mgioꝝ veniūt doctores sed nomine scolariū nō veniūt existentes in studijs,p scolarib9 vt sunt chartarij z scriptores fm Jo.And.z Hosr.Huius ꝓdicti gaudeant priuilegio scolarium vt no.in aut.habita.C.ne fil.,p pa.z hoc tene Huius ino.z lau.teneāt q ēt ligāt

1 ¶ Ultrū locatores ligētur ꝑfata pena ꝛ. glo. in. d. c. i. tenet ꝙ nō barto. in. l. fi. C. de acceptil. ⁊ in multis alijs locis ⁊ Be. in. c. ii. de cōfes. li. vi. ⁊ in. c. cupientes ō elec. li. vi. tenet ꝙ liganť. sed tu dic fm pa. in. d. c. i. ꝙ vbi ꝑ se esset eadē rō in correlatiuis sic esset vera secūda opinio ſz in cāu nr̄o nō est eadē rō ⁊ iō est verior opi. glo. qz locator certat de dāno vitādo: sed cōductor certat de lucro vel comodo ⁊ in odiū alioꝝ aliqñ facit. c. sup eo. de vsur. vbi pena nō extēdit ad mutuo accipiētē qz nō ē eadē rō ⁊ cle. i. de ꝓban. ⁊ ar. Idē dic in statuto qđ ponit penā vēdenti frumētū ꝙ nō extēdat ad emētē facit ꝙ dico. j. lex. §. vi. ⁊. j. pena. §. v. posset tñ locator incurrere ꝓdictā penā ex participatōe nā ꝓductor ipsā incurrit tractādo ō ꝓductōe ⁊ iō si post tractatū in alio tpe venit ad locationē erit locator excōicat⁹ per. c. nuper eo. ti.

2 ¶ Ultrū debeāt ꝓdicti expectare tps finitū locatōis. §. Jo. an. tenet ꝙ nō ſz solū tps ꝓductōis fiēde ſz Pa. tenet ꝙ tuti⁹ ē expectet ⁊ vidē magis cōuenire tex. d. c. ꝓmi.

3 ¶ Ultrū ista excōicatio sit tñ local. §. cōit teneť ꝙ sic ſz Host. ꝛz ꝙ sit gñal ad oia studia q̄ sūt sub dñio pape ⁊ gl. in. l. ne cui. C. loca. ⁊ istud ē tuti⁹ ꝑ plogū in vbo doctorib⁹ ⁊ scolaribⁿ Bononie cōmorātib⁹ qz ꝓꝓhēdūt etiaz alibi existētes

Casus. v. est in. c. nō minus cto. c. aduersus de immu. ec. vbi excōicanť ꝓmo oēs officiales laici q̄rūcūq; locoꝝ q angarias ⁊ exactiones i debitas ecclesijs ⁊ ecclīa sticis ꝑsonis ponunt. ¶ Sed o excōicanť ꝓdicti q iurisdictōz ꝓlatoꝝ ⁊ auctoritatē quā hñt in suis hoibus euacuant. Nā tā illi q̄ ꝓmi si moniti cō petent nō desistant ipso facto tā ipi q̄ fautores eoꝝ sunt excōicati nec debēt absolui donec satisfecerint cōperēter

¶ Terno excōicanť successores ꝓdictorū officialiū nisi infra mēsē excessū suorū predecessorū purgauerint ⁊ satisfecerint

¶ Pro quoꝝ intelligētia est aduertēdū fm Pan. in. d. c. aduersus ꝙ successor nō ē excōicat⁹ ipso facto nisi ꝓdecessor deliq̄rit ꝓtextu officij ad comodū ipsi⁹ officij vl̄ vniuersitatis secus si deliqt ad comodū ꝓpriū vel ad libidinem suā satisfactendā nā tūc ipse reus solus tenetur ⁊ ipse vl̄ ei⁹ heres ꝙuenire debēt iuxta illud qđ legiť ⁊ not. in. l. i. ⁊ ii. ff. ad. l. iul. repe. i. c. i. de solut.

¶ Querit an ꝓfat⁹ officialis teneat satisfacere de suo etiā si nihil habuit si cōitas in cui⁹ vtilitatē ē vsū extorta nō vult satisfacere. §. fm Pa. in. d. c. aduersus ꝙ sic ꝑ argumētū ꝓdicti. c. ⁊ ꝑ no. ꝑ. Inno. in. c. sicut dignū ō homi. aduerte tñ fm Host. ꝙ cōitas i cuius vtilitatē ē versū si est effecta locupletior teneť satisfacere facit. l. iulian⁹ ff. ō ac. ēp. 2

¶ Sed pone ꝙ officialis seu rector nō ꝙsēsit ſz restitit q̄ntū potuit nūqd ſerit excōicatus si nō dimisit officiū. §. fm ino. in. c. nouerit ō sen. excō. ⁊ Joan. an. i. d. c. aduersus. ꝙ sic ⁊ eū videť se qui cōiter doc. Pa. tñ in. d. c. aduersus dicit ꝙ hec opinio ē valō rigorosa ⁊ ꝙ forte ꝛ̄ū posſz teneri qđ ego credo post factū. ſz añ factū tenerē ꝓmā. 3

¶ Quid ō successore q non negligit inducere vniuersitatē vt satisfaciat ſz eā iducit ꝑ posse ⁊ tñ nihil facit. §. ꝙ teneť dimittere offiñ vt sic cōitas cogat ex necessitate officialis satisfacere ⁊ hoc est tutius fm cōiter doc. 4

¶ Ultrū dātes ꝙsiliū ꝓdictis sine oēs ꝙsiliarij talis vniuersitatis teneant. §. ſz 5

Pa.in.d.c.aduersus.q; si ò derũt cõ silia ad hec grauamina iferẽda: ꝛ mo niti nó reuocauerint ídubie sũt excói cati.vt in.d.c.aduersus. ꝛ in.c. noue/rit.de sen.ex.ꝛ tenet glabet ipsoꝛ íso/lidũ ad satisfaciendũ ſm Jnno.in.d. c.sicut dignũ.si vo tacuerũt ita q; nó ꝓsuluerũt: nec ꝑ nec ꝑ tũc dic q; inol uunt pena ꝛ pcó cũ his q; exꝑsse ꝓsẽ serũt.vt no.íno.in.c.i.de his q; fiunt a mato.par.capi.de q; vide.s. ꝓsenture. §.ij. Si aũt exꝑsse ꝓdixerũt: ſz nõ di/miserũt officiũ an inoluant pcó ꝛ pe na. Jnno.i.d.c.nouerit recitat opi.ꝑ rias.tñ ego tenere q; ſz nó dimiserit offiũ nó teneant ꝑ no.q; íno.in.d.c.i. nisi cẽnt tales q; ex cessatóe ꝓsiliatio/nis iducerẽt cóitatẽ ad desistendum.

6 Utrũ ꝓdicta pena hẽat locũ i quo cũq; succesſoꝛe officialis excóicati ꝓ pter qõ cũq; delictũ. &. ſm ino. q; nõ ſz solũ hz locũ in succesſoꝛe excóica/ti ex causis ꝓdictis: vel alr q̃litercũq; ꝓpt libertatẽ ecclie violatã: vl nisi hz hoſ.succesſoꝛ foueret factũ dãnatũ; ꝓp qõ ꝓdecesſoꝛ fuit excóicat puta qꝛ tz clicũ posituz in carcere a ꝓdecesſoꝛe suo. vl qd sil'e.fac.c.si ꝓcubie.ò sẽ.ex.

7 Utr iudex secularis ꝓpellẽs clerꝛ cũ vel etiam secularẽ psoná q; alr è de foꝛo eccliastico etiã sine districtóe pso ne sit excóicat. &. ſm Pa.in.d.c.ad uersus.q; si monit nó desistat excói/catus ẽ ipso facto: qꝛ turbat iurisditio nẽ eccliasticã.vt ẽ tex.in.d.c.nó min ꝛ tz Ho.ꝛ Jo.an.hodie aũt ꝓꝓcessũ curie sũt excóicati excóicatióe papa/li.vt.s.excóicatio. v.casu.xxviij.

8 Sz q; ſ ploe q; ñ pñt iudicari a se culari iudice. &. q; sũt. Dzio oés il le q; gaudẽt ꝓuilegio canóis si qs sua dẽte.de qb dixi.s. excóicatio.v. casu i.excepꝛ clicis ꝓiugat.de qb dic vt.s. dic.vl.§.pe. Scdo sũt oés pson

afflicte ppetuo fuitio ecclie: vl ꝓdicꝛ q; gaudẽt ꝓdcó ꝓuilegio si qs suaden te vt no.pa.i.c.null.ò fo.ꝓpe.ꝛ Se/de facit.c.ꝑ exceptóz.ò ꝓui.li.vi.i.ẽ. ppetuo.sec si nó sũt ppetuo oblati.ꝛ sic limita glo.i.c.clicũ el ꝓmo.xi.q; i.

3 Tertio sũt oés de familia epi scõm cóem opi.vt no. Pa.in.d.c. nullus.

4 Quarto vroꝛ clici q; defert tõsurã ꝛ habitũ: ꝛ nõ ẽ bigam.ter.ẽ in.l.fi. C.de icol. Mulieres igr ter. honoꝛe maritoꝛ cingim ꝛ gñe nobilitam. ꝛ foꝛ ex eoꝛ psona statuimus: hec ibi.

5 Quinto rectoꝛes hospitaliũ pioꝛũ si sũt ppetuo obligati ſz eundẽ Pa. in.d.c.nullus alr nó. 6 Sexto ffres tertij oꝛdis vti Frãciſci ꝛ soꝛoꝛes ſm bar.in.l.i.ff.de pe.ꝛ l.semp.ff. de iure imu.ꝛ d.Jn.in.d.c.null ꝛ hodie nõ est dubiũ: vt pz ex ꝓuilegio dñi Sixti q̃rti qõ dicit bulla aurea.ieiuate aut hermite ſz cõeꝛ opi.ñ ptinẽt ad soꝛ ecclíasticũ: qꝛ cras pñt eẽ seculares.

Casus.vi.ẽ i.c.ñ magno. ne cle.vl mo.ꝑ q̃scũq; re ligioso tacite vl exꝑsse profesſos.audiẽ tes leges vel phisicã nisi infra spaciũ duoꝛ mensiũ ad claustrũ redierit. ad de qõ dicam.j.casu.xxvij.

Casus vij.ẽ.i.c.fi.ne cle.vl mo. vbi excõicatio ꝑ reli/gioso ò q̃ i ꝓcedẽti cãu exiẽdit ad ar chidiaconos: plebanos: ꝓpositos: cã toꝛes ꝛ alios clicos psonatũ hñtes: ꝛ oés sacerdotes nisi infra spaciũ duoꝛ mẽsiũ ostiterit audire leges vl phisicã Pro cui casus ꝛ ꝓcedẽtꝫ declaratóe

1 Querit qñ icipiũt currere ꝓdicti duo mẽses. &. ſm Pa.in dict.c.q; q̃ ad religiosos incipiũt a die exit monasterii vt ꝓdictat scias audirẽt. Jn ò canis vo ꝛ alijs ò qbus in.vij.casu in cipiũt ſz Pa.a die exit ꝓꝓoꝛ larũ cũ effectu auditóis ꝓfataꝛ scientiarũ.

2 ¶ Quid si nō ereūt ꝓprios lares nec religiosi monasteria: sz i domib⁹ ꝓ prijs aut monasterijs audiūt scientias ꝑdictas &c. fm ℙda. in. d. c. fi. z ê cói/ or opi. ꝙ nō erūt excōicati. z sic tene ꝯuis qdā teneāt ꝙ nihilomin⁹ sunt excōicati.

3 ¶ Qdr religiosi q ereūt monasteria ex aliq̄ alia rōnabili cā: z sic audiūt ꝑ dictas scięās ligent pena ꝑdicta. &c. fm ℙda. in. d. c. fi. ꝯ nō: qz vt ligent dicta pena requrit vt ereāt monasteriū z scdo vt ereāt ista intōne. s. studendi in ꝑdictis scientijs. z tertio ꝙ stent p duos mēses eī mō asteriū: siue audiant siue nō ex q̄ pz ꝙ si exiret eī monasteriū ex aliq̄ rōnabili cā nō vt audiret ꝑdictas scięās: z ex tali rōnabili cā ꝑseueras eī monasteriuz vltra duos menses. Jnteriz audiret ꝑdictas scias nō esset excōicat⁹. sec⁹ si solū staret z ꝑncipaliʳ eī monasteriū vt audiret: qr tūc tēpus duoz mensiū incipere t a die cessionis cause ꝓpter quā exiit: z dispositionis stādi eī vt audiat.

4 ¶ Quid si religiosus exiuit vt audiret ꝑdictas scias: postea mutato ꝓpo/ sito audiuit theologiā. &c. ino. tenet ꝙ nihilominus ligaʳ. Sz ℙda in. d. c. fi. tenet ꝙ nō est necesse vt reuertaʳ ad monasteriū nec incurrit penā: sz cautius ê vt faciat ꝙ abbas significet ei ꝙ studeat theologie: z sic censeʳ reuersus ad claustrū: z hoc erit magis tutū

5 ¶ Vltrū religiosus legēs ꝑdictas scięās in suo monasterio ligeʳ ꝑdicta pena. &c. mihi placet opi. ℙda. in. d. c. fi. ꝙ nō ligaʳ nec ſilr decani z alij: de q bus in. vii. casu.

6 ¶ Sz nūqd peccāt ꝑsati studēret ī camera ꝓpa: vl ī mōasterio i legib⁹. &c. ℙda in. d. c. fi. ꝙ nō: li hoc faciūt ad finē intelligendi melius canones. sec⁹ si ꝓncipaliter studerent ꝓpter ipsam scięāz ciuilē. Jdem dic de ꝑdictis tenētibus libros ꝑdicte scientie.

Casus .viij. ê i. c. clic⁹. ne cle. vel mo. vbi excōicanʳ oēs sacerdotes q post mōitionē offiī viceco mitis aut ꝓpositi secularis habuerint. z cōiter doc. in. d. c. clicus dicunt cōprehēdi noie sacerdotuz oēs existentes in sacris. z sic tene

Casus .ix. ê i. c. i. ō scisma. vbi excōicanʳ oēs initentes ordinationib⁹ vel alienationib⁹ factis a scismaticis. de quo vide scisma §. ij. z. iij.

Casus .x. est in. c. excōi. de ra pto. vbi excōicanʳ oēs q xpianos naufragiū paciētes dānata cupiditate spoliāt reb⁹ suis: nisi ablata restituāt ꝯ ꝓmū poterūt fm ℙda. i d. c. z videʳ eriā tenere sic glo. ibidē. z est tutius. fm aūt Jo. an. requirit monitio vt restituāt. alr ante monitiōem nō erūt excōicati. sed nō placet.

Casus .xi. ê in. c. ad falsarioz de crimine falsi. ō quo habes. s. excōicatio. v. casu iij.

Casus .xij. est in. c. nouerit fraternitas tua de sen. excō. vbi excōicanʳ. ¶ Primo oēs illi q statuta edita z ꝓsuetudies introductas ꝯ ecclie libertatem fecerit seruari ¶ Secūdo excōicanʳ oēs q eadem statuta nō fecerint deleri ꝯ primum scierint. qō limito vez si hūt ptātez delendi ¶ Tertio excōicanʳ statutarij ꝑdicti ¶ Quarto scriptores ꝑdictoz statutoz ¶ Quinto ptātes: ꝓsules: rectoreʃ: z ꝓsiliarij locoz: vbi ꝑdicta statuta edita fuerint. ¶ Sexto q/ cūq̄ iudicāt ꝑ ꝑdicta statuta. ¶ Septimo q iudicata redigūt ī publicam formam.

¶ Quid dr ꝯ ecclīasticā libertatē. &c. fm ℙda. in. d. c. nouerit. ꝙ ê oē illud

qđ statuit ꝯ ꝓuilegiū datū vli ecclie a deo vt illud qđcūqꝫ ligaueris sup terraꝫ .xxiiii.q.i.vel a papa vtputa q ad pias causas legata valeāt corā duobꝰ testibꝰ ꝛ hmōi: vel ab Imperatore.vt vbi gra q nullus iudicet clicos ꝛ ecclesiasticas psonas: nisi eoꝝ ꝓlatus ꝛ filia.secus si tale statutū esset ꝯ ꝓuilegiū datū alicui particulari ecclie: qꝛ nō essent excōicati ꝑꝫ cōiter doc. Adde tn fm Bar.in aut.cassa.C. de sa.san. ec q statutū. q clici efficerent timidiores ꝛ laici audatioꝛes eēt ꝯ libertatē ecclesiasticā vt vbi gra si statueret q q p cutit clicū solua.x.qui vo laicū.xx.

2 ¶ Sed qđ si ponat i fine statutoꝝ q si eēt aliq ꝯ libertatē ecclie habeant q nō scriptis.&. fm Ioa.in.d.c. nouerit.ꝛ bar.in.d.aut.cassa q nō sufficit ad euitandā excōicationē predictam: sed oportet q deleri faciant.

3 ¶ Vtrꝫ sciētes statuta ꝑꝫ ignorātes eē ꝯ libertatē ecclie ligēt.&.ino.tꝫ q nō liganꝫ. Io.de lig.tꝫ q nō sūt audiēdi ꝑꝫ tu tene opi.ino.que est verioꝛ.

4 ¶ Vtrū ꝓsiliariꝰ aut officialis q non ꝓsentit: ꝑꝫ ꝯ dixit talibꝰ statutis fiendis nec ea seruari fecit sit excōicatꝰ si nō dimisit officiū.&.ꝑꝫ Io in.sum.ti.de senten.excō.q sic. Sed ego dico fm q.s.casu.v.§.v.

5 ¶ Qñ liganꝫ supdicti.&. Ioa.i.d.c. nouerit q statuētes: dictātes. scribētes aut seruare facientes: statim liganꝫ. officiales vo ꝛ ꝓsiliariꝰ tūc ligāꝫ qñ ea sciētes seruauerūt: vel vt seruarentur operā dederūt: aut cū possent ea deleri nō fecerūt: aut officio nō renūciauerūt intellige tū q debꝫ dari eis altqđ tps ad delendū vel renūciādū qꝛ nō incōtinēti pꝰ sciaꝫ tenentꝫ currere ar.in.l.ratū. ꝛ in.l.qđ dicitꝰ.ff.ō so.

Casus .xxxv. sūti. vi. decretal' sequētes vsqꝫ ad casuꝫ .xliij. ēin.c. vbi periculū de electione vbi excōicantꝫ oēs. Primo q mittūt scripturā vl nūciū vel secrete loquūtꝫ cardinalibꝰ vel alicui eoꝝ exñtibꝰ in cōclaui ꝓ electiōe pape. vbi no. q missio aut locutio oꝛ q sit secreta fm Archi. ꝛ Be. ibidē: alr nō esset excōicatꝰ: ppt qđ dicit Be. q qñ statutuꝫ enumerat plura ꝓhibita: ꝛ vltimo ꝓhibito q̄litatē aliquā restrictiuā adiūgit. illa qualitas restringēs refertꝫ ad oia numerata Item scđo excōicantꝫ oēs dñi rectores aliiq officiales cuiuscūqꝫ dignitatis aut ꝓditionis existāt q diligēter nō obseruāt: aut fraudeꝫ circa ea cōmittūt q sibi ꝓcipiūtur obseruāda i morte pōtificis moriētis i coꝝ terra. vt habet in.d.c. vbi periculū. qđ intellige fm Be. ibidē. vexꝝ nisi tales officiales impedirentꝫ de iure vel de facto ad talia seruāda: qꝛ sic nō ligarentur.

Casus .xliij. est i.c. sciant cuncti. de elec. vbi excōicantꝫ oēs q ꝑ se vel ꝑ alios spoliando: seu alias iniuste ꝓsequēdo grauare ꝓsumpserint in bñficijs seu aliis bonis suis clicos: vel q̄ libet ꝑsonas ecclesiasticas aut eoꝝ ꝓsanguineos vl ecclias mō asteria seu loca cetera. ex eo. q tales ꝑsone ecclesiastice ad qs spectat electio noluerūt vel nolūt eligere eꝫ ꝑ q rogabātur. ꝛ no. ꝑꝫ archi. ꝛ sequitur Be. ibidē q ꝑ vbū spoliādo intelligitur siue auferāt latēter: siue vastēt quocūqꝫ mō: siue inundant immobilia: siue rapiāt mobilia per vim ꝛ publice: siue fraudent per dolum.

¶ Queritꝫ an ꝓdicta pena hēat locū ꝛ
fi granāt affines.&.ꝑꝫ Be. ibidē q nō

¶ Vsqꝫ ad quē gradū intelligūtur isti ꝛ
consanguinei.&. scđm Be. ibidem q vsqꝫ ad.vij. gradum.

¶ Vtrū hec pena hēat locū in ꝑsta- ꝫ

tione postulatiõe vel ꝓfirmatõe.ff.fꝫ gl.i.d.c.q̃ sic dũmõ hẽat fieri a clerico vel ꝑsona ecclĩastica.sec⁹ si patronus esset laic⁹.idẽ dicit Be.ibidẽ i cõferẽte ⁊ postulãte. Ex q̃ collige q̃ ꝓsti tuo penalis q̃ten⁹ ꝓcernit fauorẽ ecclesie est extendẽda ad alĩ casũ q̃ꝫ expressũ: dũmõ casus ad quẽ fit extẽsio ꝓcernat fauorẽ ecclie facit qõ.s̃.dicti excõicatio.v.casu.vi.§.iij.

4 ¶ Utr̃ mãdatari⁹ sit excõicat⁹.ff.fm Pe.ô ancha.quẽ seq̃t Be.ibidẽ q̃ aut mandatari⁹ scit q̃litatẽ facti qz scit hoc fieri in ꝓtẽptũ eligere debentꝫ: et tũc est excõicat⁹. Et sic limita ⁊ intelli ge glo.ibidẽ. Si vo ignorat q̃litatẽ facti tũc: qz nõ facit in ꝓtẽptũ canonis nõ erit excõicat⁹.facit.c.si vo de sen. excõ.⁊ placet hec opi. Jo.de imo.fꝫ punietur alia pena.

Casus .xv.ẽ i.c.gnãlis.ô ele. vbi excõicant̃ ꝓmo illi q regalia.i.collectã q̃ fit noie regis vel iperatoris: seu vectigalia cõcessa ecclesijs a rege: aut custodiã seu guardiã sicut i ecclia parmẽsi vbi laici debent custodire donec ecclie sit puplũ vel aduocatiõis seu defensionis titulũ qõ idẽ est qz aduocat⁹ dr defensor in ecclesijs monasterijs: aut alijs pijs locis vacantib⁹ de nouo vsurpando bona eccliaꝝ monasteriorꝝ aut locorum ipsorꝝ occupar ꝓsumũt cuiuscũq̃ sint dignitatꝭ.vbi no.fm Be.ibidẽ.q̃ duo regrunt̃ vt sint excõicati. ¶ Primũ q̃ ꝓdicta iura de nouo vsurpent.⁊ dicunt̃ ô nono si a.xl.an.citra fꝫ Bar. p.c.fi.de ꝓsue. ¶ Secundũ q̃ virtute illi⁹ vsurpatõis bona vacantiũ ꝓdictorꝝ occupẽt: alr ñ sũt excõicati.⁊ addit Bar.q̃ nõ solũ si sup̃ notata iura sed etiã qõcũq̃ aliud p qõ occupent bona ꝓdicta vsurpẽt: incidũt in penã predictã.scõo excõmunicant̃ clĩci ꝓdictarꝝ ecclĩarꝝ: monaci monasteriorꝝ ⁊ ꝑsõe ceteꝛ locorꝝ cõsimilẽ q̃ predicta fieri ꝓcurãt.intellige fm Jo.an.si ꝓcurant ope: consilio: ꝑsuasione: aut cooperatione.

Casus .xvi.est i c.idẽnitatib⁹ de elec.vbi excõicant̃ deputati vel vocati ad dirigẽdas moniales in electionib⁹ q se nõ abstinent ab his p q̃ inter eas sup̃ faciẽdis electionib⁹ ipsis oriri posset discordia vl̃ exorta nutriri.vbi dicit Be.q̃ ñ euocatus ad electionẽ: vel vocat⁹ ad alia q̃ꝫ ad dirigendã electionẽ ñ incurrit hanc penã: fꝫ nutriat discordiã: ⁊ ñ solũ ista pena hꝫ locũ in electionib⁹ mõialiuꝫ sꝫ etiã i his q nõ renũciãt ꝓprijs sed viuũt sicut canonici seculares in secularibus ecclesijs.

Casus .xvij.est i.c. hac ꝓsõe de offi.dele.vbi excõicat̃ gliꝫ ꝓcurãs: vt ꝓseruator sibi datus se intromittat ô alijs q̃ꝫ ô manifestis iurijs.ô q̃ dic vt.s̃.ꝓseruator.§.i. ¶ Est ⁊ ali⁹ casus in.c.cũ gẽtes de of. leg.q̃.c.cõiter nõ habet̃: fꝫ est exuagans.de q̃ dic vt.j.legat⁹.§.vlt.

Casus .xviij.est in.c.vnico.ô his q̃ vi metusue causa vbi excõicant̃ illi q absolutionẽ vl̃ reuocationẽ quãcũq̃ a snia excõicationis suspẽsionis vel interdicti extorserint p vim aut metuꝫ qõ intellige fm glo.⁊ arch.ibidẽ.si absolutõ seu reuocatio sit facta qz si iudex noluisset absoluere vl̃ renocare nõ haberet locũ ꝓdicta pena ⁊ si vis: aut met⁹ fit illat⁹ ¶ Quid si sna erat iusta.ff.q̃ nihilominꝰ ligabũt ꝓdcã pena si p vi vl̃ metũ obtinuerũt reuocationẽ.ar.xi.q.iij. c.i.⁊ siue faciat p se siue p aliũ.c.multi eres.de sen.excõ. ¶ Quid si obtineret talis absolutio p vanũ metũ de q̃ timere nõ debebat

&.fm Bar.ibidē ⁊ Archi.q̄ ñ liga/
bunt quia ꝓprie nō appellatur met⁹
talis timor.l.metum cum.l.seq.⁊.l.ñ
timorem.ff.qō me.cā

3 ¶ Vtr̄ habeat locū ꝑdicta pena ⁊ ab
solutōe a minori excōicatione sic ob/
tēta.&.q̄ nō ar.c.si quē de sen.ex.

Casus xix.est in.c.mulieres ō
iu.vbi excōicatur qui
fingit causaz vel facit fraudē vt iudex
psonaſr vadat ad mulierē ꝑ testimo/
nio ipsi⁹ capiēdo vbi dicit glo.q̄ iu/
dex vt posset visitaſ dñaz faciebat eā
noiare in testē si tñ iudex ñ iret ad eā
lz fingaſ cā non incurreret ista pena
fm Jo.an.ibidem

Casus xx.ēi.c.aplice de re iu
di.q̄ qz vacat omitto

Casus xxi.est in.c.hoc cōsul/
tissimo de re.ecc.non
alie.vbi excōicantſ oēs cōpelletes cu
iusc̄ūq̄z ꝙditōis sint ꝓlatos vel eccl̄ia
sticas psonas ad submittēdaz eccl̄ias
subijciendo bona imobilia vel suppo
nēdū iura eccl̄iaꝝ laicis vel recogno
scendū seu ꝓfitendū se tenere ab illis
tanq̄z a suptoribꝰ vel ad, statuendum
eos laicos tanq̄z pſonos vel aduoca
tos eccl̄iaꝝ seu bonoꝝ ipsarū iperpe/
tuū seu ad nō modicū tp̄s sine capli
ꝯsēsu ⁊ lnia spāli aplice sedis vbi not.
fm glo.ibidē q̄ vt incurraſ ista pena
regrītur. ¶ Primo q̄ sint bona im
mobilia vel iura que in imobilibꝰ con
putantur. ¶ Secūdo q̄ supponātur
tāq̄z sint sua vel recognoscantſ ab eis.
¶ Tertio q̄ non sit ad modicū tēpus
quia si fieret ad modicū tēpus ex ali/
qua iusta causa cuz cōsensu capli non
incurreret hec pena. ¶ Quarto .q̄
fiat sine licentia capli ⁊ pape. Secō
excōicantſ oēs laici q̄ ex licentia pape
⁊ pl̄ēsu capli ꝯtractus interūt de eccle
siasticis immobilibus vel intent i futu
rum si aliqd plusq̄z importat nā cō
tractuū ipsoꝝ vel pactū in eis factuz
vsurpauerūt vel egerūt si moniti legi
time nō desistūt ab hmōi vsurpatiōe
restituēdo etiā talr vsurpata vbi dicit
archi.q̄ si est cōtract⁹ ēphiteotic⁹ acct
piāt qō est a iure pmissū ⁊ nō vltra ⁊
sic de aliis ꝯtrib⁹ init̄ Jtē dicit q̄ non
sufficit abstiere a tali vsurpatōe ad eui
tandū penā predictā. nisi vsurpata re
stituantur

Casus .xxii.est in.c.vnico ō re
ligiosis do.vbi excōicā
tur nouuz ordinē aut religionē inue/
niētes vel habitū noue religionis assu
mentes intellige.s.vt cuz aliis sil'vi/
uant aliis secꝛsū assumere nō ꝓhiben
tur. ¶ Scō excōicantſ oēs ffres mē
dicātiū ordinū posᵗ ꝙciliū lugdunēse
institutoꝝ q̄ aliqd in ꝓpo hr̄e nō pūt
ex eoꝝ regula si aliquē recipiūt ad ꝓ
fessionē siue si domos vel loca eoꝝ ali
enant sine lnia sedis aplice spāli aut ēt
fz arch̄.si alienāt bona mobilia Exci
piunt ab ista pena ffres mīozes ⁊ ꝓdica
tozes ⁊ her̄mitaꝝ sci Au.⁊ carmelita
rū vt pz i.d.c.ꝙciliū āt ꝓdcm̄ celebra
tū fuit ab Jnno.iij.āno.do.M̄.cc.xv.

Casus xxiii.ē.in.c.q̄q̄ ō cen.
vbi excōicantſ q̄cunq̄z
p se vl'p alios suo noie vl' alieno ab ec
clesijs vl' eccliasticis pſonis exigūt.pe
dagia vl' guidagia ꝓ reb⁹ suis ꝓprijs
q̄s deferūt vl' deferri faciūt nō cā ne/
gociationis Jntellige si sūt pſone sin
gulares q̄ hoc faciūt sec⁹ si eēt vnīūsi
tas vel collegiuz qz non excōicat sed
subijcit eccliastico interdicto Quid āt
sit negociatio ꝓpe vide.s̄.Clicue.ix.
§.ii hodie tñ papalis est vt.s̄.dictū est
Excōicatio.v.casu.xix.

Casus .xxiiii.est in.c.clicis de
mu.ec. Sed qz p cle.
vnicā.eo.titu.est reuocat⁹ pertranseo

Casus xxv. est in. c. qñ de immu. ec. vbi excõicãtur oẽs q ipetratores lr̃ax aplicarum vel alios ad forũ eccliasticũ recurrentes sup causis q̃ ad id̃ forũ de iure vl̃ antiqua consuetudine ptinere noscũt cõpellũt seu cõpelli pcurãt aut p se vl̃ p alium impediũt nec corã iudicib⁹ eccle siasticis delegat̃ seu ordinarijs pñt iustici i obtinere vel q̃relam de dict̃ causis corã eis ꝓponere iudices eccliasticos: vel ipetrãtes aut litigãtes seu litigare volẽtes aut ꝓpinq̃s ipsox seu rel illox aut eccl̃iax suax etiã p captionẽ modisue alijs qbuscũq; aggrauant cum dantib⁹ ꝓsilũ auxiliũ: vel fauorem ad ꝓdicta nec tales debẽt absolui nisi pri⁹ integre satisfecerint tam iudici cui⁹ iurisdictionẽ prturbauerũt q̃ parti perturbate de iniuria dãnis expensis ⁊ interesse partim papalis ẽ vt ꝑz. s̃. excõicatio. v. casu. xxv.

Casus. xxvi. est in. c. eos de immu. ec. vbi excõicãtur oẽs seculare dñium hñtes q suis subditis interdicũt ne ꝓlat̃ aut clicis seu ꝓsonis eccliasticis q̃cũq; vẽdãt emãt aliqd ab eisdẽ nec ipsis bladũ molãt coquãt panẽ aut alia obsequa exhibeã ꝓsumãt vbi no. fm Be. ibidẽ q ꝓdicta pena locũ habet solũ in illis q habẽt dñium ⁊ ñ in alijs ⁊ qñ ꝓdicta interdicũt suis subditis sec⁹ si ꝓdicta interdicũt ñ suis subditis

Quid si fiat tale ꝓceptũ vel statutũ ne qs possit vẽdere vel alienare non subditis vel illis q ñ portãt onera cõmunis. &. fm Be. in. d. c. eos q nõ ligant ꝓdicta pena q̃ nõ est q̃ libertatẽ eccl̃iasticã ex q̃ nõ fit mẽtio d eccl̃esijs vel eccl̃iasticis ꝑsonis nisi illud intelligeret de ipsis vñ pót iudex eccl̃esiasticus ipsos cõpellere vt declarent q habeant locũ q̃ ad laicos non quo ad eccl̃iasticas personas

Casus xxvii. est in. c. vt periculosa ne cler. vel mo. vbi excõicãt tria gña ꝑsonax. Prio oẽs religiosi tacite vel exꝑsse, pfessi aliquã religionẽ approbatã temere habitũ, siue religionis dimittentes vbi not. q ad incurrẽdũ hanc pen̄ duo requrunt. Primũ q dimittãt eã mõasteriũ egrediẽdo q̃ si intelligeret q essent excõicati dimittendo i mõasterio existendo sequerent̃ duo inconuenia. Primo q tex. fuisset supfluus dicẽdo i scholis vel alibi suffecisset. n. dicere vbilibet qd̃ esse nõ dz vt dicit glo. in ꝛ̃ica. ff. qd̃ me. cã. Secũdo seqret̃ q religiosus dormiẽs sine habitu esset excõicatus q̃ temere dimittit. c. vidua. xx. q. i. ⁊ c. sanctimõi alis. xxiii. dis. ad hoc de vi. ⁊ ho. cle. c. fi. in fi. q̃ iura volũt q semp habitu vti dz qd̃ esset valde amax ẽ bũ si ligarẽtur sine habitu dormiẽdo qd̃ nõ ẽ credẽdũ fm Jo. an. in. d. c. vt piculosa. i nouella. Et tõ dic q oportet dimittãt habitum ⁊ sint in scholis vel alibi exẽ monasteriuz q̃ sic euagandi hñt materiã vt vult rõ dicti. c. alias quãuis dimittãt in monasterio nec exẽ egrediuntur non credo ligent̃: q̃ cessat rõ. l. s. mã euagãdi. Scõm q regritur vt incurrat̃ hec pena ẽ vt dimittãt temere. s. sine rõnabili cã: seu licita religioso q̃ licet exẽ monasteriuz appeãt sine habitu ⁊ cum dimittãt tñ si hec faciũt ex cã licita religioso quã iplere nõ pñt comode cuz habitu puta ꝓpter balnea vel piscationẽ licite fiendaz nõ ligãtur ꝓpter verbũ temere ⁊ not. in glo. ibidẽ ⁊ in. c. i. de sẽ. ex. li. vi.

Sed qd si religiosus deferat habitũ ſz occulte puta sub vestib⁹ laicalib⁹ sine rõnabili cã ⁊ exẽ mõasteriũ. &. io. an. in. c. de⁹ qui. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ glos.

i.cle.ii.c.ti.videt tenē q̄ sit excōicat⁹ Pa.aūt.in.d.c.deus ꝛ̄ q̄ nō ꝛ ego post factū silr teneo q̄ ꝓsumptuō penal nō ꝺ̄ extēdi ad cāus nō hītē oiodā rōnē vt no.Jo.an.in regula odia de re.iur.an.vi.in mercurialab⁹ licꝫ ante factum sit tenenda opi.Jo.an.ꝛ glo.

2 ¶Quid si assumit habitū alteri⁹ religionis.&.q̄ mihi placet opi.Be.ibi dē q̄ nō icurrit p̄dictā penaꝫ .Et ita comuiter L ap.allegato c.xxxiij. nec ob.verbū suc religionis quia vna est religio gñaliter sūpta quo ad tria vota

3 ¶Scōo excōicant̄ oēs religiosi qui accedūt ad q̄stiones suas intelligere eē clausū nisi a suo prelato cuꝫ cōsilio maioris partis sui conuentus sibi cūdi ad studiuꝫ inia p̄mitt⁹ sit ꝓcessa.

4 ¶Hunqd ligabit abbas hinc p̄fata inia vadens.&.Be.ibidē q̄ nō

5 ¶Tertio excōicāt̄ oēs doc.siue magistri qui religiosos habitu suo dimisso leges vel phisicam docēt vel in scolis suis p̄sumunt retinere.

Casus xxvij.ī.c.gēūqꝫ ꝺ̄ here.vbi excōicāt̄ oēs q̄ p̄sūpserit ecclīastice sepulture tradere hereticos credentes receptatores defēsores vl fautores eoꝝ sciēter nec ꝺ̄ bēt absolui nisi p̄ p̄rijs manib⁹ publice extumulēt hmōi corpora dānatoruꝫ

1 ¶Quid ē tradē ecclīastice sepultur̄ &.ꝫ Archi.q̄ ē talū cadauera i cimiterio ecclie tumulare vel etiaꝫ alibi ad modū xp̄ianoꝝ cum psal.ꝛ orationib⁹ ad sepulturam deducere.xiij. q.ii.qui diuina ꝛ.c.quesitum

2 ¶Qui ār dicant̄ fautores receptatores ꝛ hmōi vide.ī.hereti⁹

Casus xxix.ēi.c.vt ingliōis de hr̄ti.vbi excōicāt̄ p̄lātes vñi tpales rectores vl coꝝ officiales seu balini q̄ de crie hereſis cognoscāt vel iudicāt siue si captos pro eodē crie absq̄ expoꝝ nel inq̄sitoꝝ licētia a carcere liberāt nel executiōeꝫ p hmōi crie eis a diocetano vl inquisitoꝛib⁹ inūctā nō implēt,put ad eoꝝ spectat offm Jtē si directe vel indirecte p̄ sumūt sententiā diocesanoꝝ vl inq̄sitoꝝ aut p̄cessū impedire vl si diocesāno vel inq̄sitoꝛib⁹ p̄stiterint se opponēt in his q̄ ad p̄fatū fidei negociū inctū būt aut alr impedire cū oib⁹ vāb⁹ eis i p̄dictis auxiliū p̄siliū vel fauoꝛē limitat tñ Math.ibidē vex si fac aio impediēdi offm Secus si impediret aio offendēdi q̄ est inimicus suus quia sic non esset excōicatus.ls impediret

Casus xxx.ēi.c.vnico ꝺ̄ schisma.ꝛ q̄ vacat hodie omitto.

Casus .xxxi.est in.c.i.de homi.vbi excōicant̄ oēs q̄ p assassinos aliquē iterficiūt ꝺ̄ quo dic vt.s.assassinus.§.i.

Casus .xxxij.ē i.c.i.ꝺ̄ vsu.vbi excōicant̄ oēs p̄sōe singulares ecclīastice ep̄is inferiores q̄ vsurarijs alienigenis p̄cedūt domos ad fenus exercēdū vl nō expellūt de terris suis infra tres mēses ꝺ̄ q̄ vide .ī.vsura.ii.§.xiij.

¶Quis dr̄ oriūdus.&.q̄ ts q̄ ort⁹ ē ibi vl i vico ciuitatis illius.ff.ad muni ci.l.qui ex vico vl etiā si pr̄ et⁹ ide ori ginē duxit.ff.eo.ti.l.assūpti.§.filius 1

¶Quid si vsurari⁹ nō sit ꝺ̄ terra oriūdus ſz de dñio sub cui⁹ ē terra.&.ꝫ Car.ꝛ Frā.ibidē nō hꝫ locū hec pēa 2 3

¶In p̄dicta pena cōprehēdat p̄ducentes iudeos.&.Car.in cle.i.ꝺ̄ vsu. Be.i.c.vsuraꝝ de vsu.in.vi.Pan.ꝛ Bal.in quodā p̄silio q̄ ꝺ̄ incipit Inter iudeos ꝛ Lau.de Rodol.i suo tractatu ꝺ̄ contractibus tenent q̄ sic Et sic tene lꝫ aliqu teneant contrariuꝫ vt ī.vsura.ij.§.xiiij.

Casus xxxiij. est in.c.vnico ō iniur. vbi excōicāt̄r ꝓcedentes rep̄salias ꝯ ꝑsonas eccliasticas vl̄ corū bōa vel si generalr cō cessas ꝓtexta cuiuslibet ꝓiuetudis ad easdē referūt seu extēdūt nisi.j. mēsē a die ꝓcessiōis reuocēt intelligē si sūt ꝑsone singulares Ite no.fm Archi. ibidē q̄ ꝓcedere ptinet ad ꝓcedētes ꝛ extēdere ad eos quibus tales repꝛesalie sūt ꝓcesse

I Quid si ante mēsē ꝓcesserūt ad actū.ꝝ.glo.ꝛ Be.ibidē q̄ sunt excōicati quia prohibet actum ꝛ precipit reuocationē infra mēsem

Casus xxxiiij. est in.c.felicis de pe.de quo hēs.s. excōicatio.v.casu .ix.

Casus sequētes vsq; ad casū .xlvi. sūt in clemētinis

Casus xxxv. ē in cle. vnica ō seq̄. pos. vbi excōicāt̄ oēs qui sequestrationē q̄ dz fieri p̄ ordinariū loci ō būficio nō possesso pacifice p̄ triēniū integrū post sniaz diffinitiuā ꝯ possessorē apō sedē aplicaz dūtaxat in petitorio vl̄ possessorio ꝓmulgatā impediūt vl̄ fructꝰ sequestratos q̄ supsūt oneribꝰ tenentis sequestrariū būficiū occupare presūpserit a q̄ nō absoluantur nisi vsurpata restituant ꝛ impedimēta remoueāt

I Quid si seq̄stre cōuertit fructus in vtilitatē beneficij.ꝝ.gl. Ꝑdau.ꝛ ʒen. q̄ non pōt pp verbū restituat

Casus xxxvi. est in cle.i.ō sepul. vbi excōicāt̄ oēs q̄ interdicti tpe i cāib⁹ nō ꝓcessis a iur̄ vl̄ excōicatos publice.s.maiori excōicatōe nō minori ꝑz ino.i.c.sacrif de sepul. aut noiati interdictos intellige a diuinis ꝛ ptcipatiōe sacr̄oꝝ fm pau. qz interdci a iurisdictōe vl̄ ab aliq̄ officio nō p̄uant̄ sepultura vel vsurarios manifestos scient̄ sepelire p̄sumāt i cimiteriis nec debēt absolui nisi pr⁹ satisfecerint illis quib⁹ ē iniuria facta ad arbitriū dioceseni

I Itē ad incurrēdū p̄dictā penā requirit q̄ locꝰ sit bñdictus.ꝝ.fm car. ibidē q̄ sic qz nō dr̄ cimiteriū nisi p bñdictionē ar.c.nemo de ꝓse.di.i.ꝛ hoc verius ʒ aliq teneant contrariū quorū opi. potest esse va qñ locus diu haberet pro bñdicto ʒ i veritate ñ eēt.

2 Quis dr̄ publice excōicat⁹.ꝝ.fm gl.in.c.exceptionē de excep.q̄ si agit̄ de pena incurrēda r̄spectu cōicantiuz ipi excōicato itelligit̄ si iudex tulit sniaz i loco vbi publice iudicat̄ ꝓsuerit pñtib⁹ officialib⁹ suis ꝛ ptib⁹ vl̄ altera abñte p ꝓtumaciā al's sec⁹ ʒ gl.i d.cle.i. vult q̄ ex q̄litate fori ꝛ ex multitudine astātiū vl̄ paucitate dicat publicū vl̄ nō publicū vñ ꝑz eādē gl. sepelies occulte excōicatū ʒ sciat ñ iciditur in penā pa.i.d.c.exceptionē limitat̄ hoc verꝝ qñ nō esset excōicat⁹ fm modū quē dicit gl.in.d.c.exceptō enim si eēt tū sepelies ignorabat ꝛ magis plz. q̄ vo ad excōicatū dr̄ publice excōicat⁹ ex q̄ a iudice fuit excōicat⁹ ipo pñte vl̄ ꝓtumaciter abñte ʒ non fuerit denūciat⁹ fm pa in .d.c. exce.

3 Quis dicatur nominatim interdictus vel excōicatus vide noiatim

4 Quid si vsurari⁹ manifest⁹ fec̄ cautionē.ꝝ.car.i.d.cle.q̄ poterit sepeliri licite ꝛ ita tenet glo.ꝛ Ma. ibidez

5 Itē hec pena liget solū humo vl̄ tumulo iponētes. an ꝓcomitātes vel portātes seu officiātes.ꝝ. Ꝑdan.ʒ q̄ solū tumulo iponentes Ste.ʒ q̄ oēs ēt ꝓcomitantes glo. dicit cāum dubiū ego credo nisi fiat fraudulēt̄ q̄ solū ē excōicat⁹ iponēs i tumulo cū mādātib⁹ ꝛ auctoritatē p̄stātib⁹ sil'cū platis dolose ñ ꝓhibētib⁹ ʒ pmittētib⁹ sepe

lire ꝛ officialib⁹ ꝑm morez sepulture.

Casus .xxxvij.ē.in cle.i de de ci.vbi excōicāt oēs religiosi administrationē.vl' bñficia nō hñtes q nō aliū.aut al's decimas ecclīs ꝺbitas.ꝛ ad eos ñ spectātes sibi appropriare ꝓsumūt.seu q de aialib⁹ familiaꝝ aut pastoꝝ suoꝝvl' alioꝝ ēt aialiū imiscentiū eoꝝ gregib⁹ aut q ꝺ aialib⁹ q̄ i fraudē ecclīaꝝ emunt.emptaq̄ vēditorib⁹ vl' alijs ab ipsis tenēda tradūt seu q ꝺ terris q̄s tradūt alijs excolēdas ꝺcimas ꝓsoluere nō ꝓmittūt aut ꝓhibēt si post req̄sitionē factā ab eis quoꝝ interest nō desisterit.j.mēsē vel si de bis q̄ ꝺ ꝓmissa vsurpare vel retīere ꝓ sumpserunt ifra duos mēses ecclīs dāmnificatis emendam non fecerint cōpetēterē.nec debent absolui nisi ante satisfactionē ꝓdignā fecerit

1 ¶ Quid de decimis debitis priuato ex priuilegio vel feudo.ꝝ.glo.ibidem non esse locū isti pene.

2 ¶ Quid si ꝓdicti lz nō ꝓhibeāt alijs tñ ipsi nō soluunt decimas cui ꝺbeāt ꝝ.glo.ibidē.Panor.ꝛ Zen.q nō erūt excōmunicati aliter peiozis essent cōditiōis q̄z laici nō soluentes decimas

Casus .xxxviij.ē in cle.i.ꝺ statuto. vbi excōicāt duo gña psonaꝝ. ¶ Prio oēs monaci ꝛ canonici regulares administrationez aliquā ñ hñtes q sine licētia spāli suorū ꝓlatoꝝ se trāsferūt ad curias ꝓncipū vt dānū aliqꝺ suis ꝓlatis aut mōasterijs inferāt.Vbi no.ꝑz gl.ꝛ Lar.ibidē.q ad icurrēdū hāc penā duo requrunt. ¶ Primo q intrauerit curiā. qz ex solo eritu claustri ob hāc cāz nō ligarent. ¶ Secūdū qꝺ requrit est vt cā ꝺānificādi monasteriū vel ꝓlatum curiā itrauerit vñ lz dānū nō itulerit vt puta qz penituit eos tū ex quo propter hanc causam curiaz intrauerūt ligantur licentiaz ꝺo habere vel nō habere nō puto ponderandū. vt dicit glo.ibidē.

¶ Quid est administratio.ꝝ. Lar.in d.cle.ꝛ Lau.q pro administratione debemus intelligere perceptionē tēporalium fructuū.nō aūt spiritualiuz officiorum. 1

¶ Item secundo excōicant monaci qui sine licentia obtenta abbatū suoꝝ tenent arma intra septa monasterioꝝ vbi dicit Lar.q septa est clausura monasteriꝝ quā nō lz egredi nisi de lnia. 2

¶ Quid si talis est abbas q parit ꝓtumelias creatori vel iniungit monacis itollerabilia vel eos prosequitur odio capitali poterūt ne monaci sine lnia arma sumere.Si alijs remedijs non possunt sibi prouidere.ꝝ.Lar.ibidez q sine predicta pena possunt assumere.xi.q.iij.c.Julianus. 3

¶ Quid si tenent arma i aliquo monasterio non in suo.ꝝ.q nō erunt excōmunicati ꝛ no.q nomine armorum intelliguntur ea que cōiter sunt ad inuadendum.vel defendendum. Si ꝺo esset talia quibus possent vti vt armis vel vt instrumētis.sicut baculus.lapis furcha.ꝛ hmōdi.tūc talia sumunt significatum ab intentione deferentis.Item no.q prefati casus nō habent locum in alijs monacis nisi in nigris. 4

Casus .xxxix.est in cle.attendentes.de sta.mo. vbi excōmunicātur impediētes visitatores monialium quarūcunq̄z ꝛ etiā canonicarum regularium in hijs que pertinent ad officium visitationis earundem.Vbi no.ſm Lar.ibidem q ad incurrendum predictaz penaz oportet. ¶ Primo q impedimentum effectualit̄ prestet. ¶ Secūdo q admonitio vt desistant fit eis facta p visitātē

¶ Tertio q̄ monitio nō p̄cedat ip̄e/ dimētū. alīs non ligarent̄ ista pena. ⁊ dicit sufficere vnicā monitionē etiaz generalē factā. dūmō fiat a visitante.

Casus .xl. est in cle. i. de reli. do. vbi excōicantur oēs statū bigh̄inaz assumentes vl̄ assūptum sectātes. ¶ Scdo excōicant̄ religiosi q̄ dictas bigh̄inas fouent i eoz statu seu vtassumāt dictū bigh̄inatū dāt eis consilium fauorem vel auxiliuz directe vel indirecte.

Casus .xli. est in cle. vnica. de p̄sūā. ⁊ affi. vbi excōicā tur oēs scient̄ ꝯhentes mr̄imoniū in gradib⁹ p̄sanguinitatis vl̄ affinitat̄ p̄ hibit̄. ité scdo ꝯhētes cū monialibus ité tertio religiosi vl̄ moniales aut cli ci i sacris p̄stituti contrahentes matr̄i monium cum quibuscunq̄.

1 ¶ Quid si ignorauit q̄n ꝯrit ſz postea sciuit gradū p̄hibitū. ℟. cū gl. ⁊ car. i d. cle. q̄ non ligatur ista pena. nisi cō trahat de nouo q̄tuncunq̄ cohabi/ tet. licet peccet mortaliter.

2 ¶ Utr̄ ꝯhēs cū ipubere sibi p̄sāguinea vl̄ affine liget̄ p̄dicta pēa. ℟. car. ⁊ Lau. ibidē. q̄ nō ligat̄ qz spōsalia potiꝰ isti iuris iterp̄tatiōe ꝯhūt q̄ ma trimoniū. c. vnico. de ō spō. ipu. li. vi. ⁊ ꝯhētes spōsalia nō ligāt p̄dicta pe na. vt tenet gl. Ste. ⁊ ℙd. au. ibidē qō intellige nisi per copulam carnalem efficiant matrimonium.

3 ¶ Utrū contrahens cuz furiosa sibi affine liget̄ predicta pena. ℟. q̄ non

4 ¶ Quid si solū ꝯrit p̄ v̄ba de p̄nti ſz ñ p̄sumauit. ℟. gl. q̄ nihilomin⁹ ligat̄

5 ¶ Quis dicat̄ religiosus vt i cidat in istā penā. ℟. gl. q̄ glibet tacite vl̄ exp̄ſ se, p̄fessus aliquā religionē approbatā

Casus .xlii. ē in cle. nolētes ō hr̄ti. vbi excōicant̄ oēs ingsitores seu cōmissarij sup̄ hr̄si de putari q̄ p̄textu officij ingsitionis quo cunq̄ mō illicito pecuniā extorquēt ab aliq̄b⁹. Ité. ii. si scient̄ p̄dicti acce/ ptēt bona eccl̄iaz. Ité. iij. si fisco etiā eccl̄ie ob clicoz delictū applicēt bōa eccliaz. vbi dicit Lar. q̄ hec pēa nō cōp̄hēdit epos. ⁊ ē vtor opi. licet aliq ꝯdicāt. Ité dicit q̄ noie pecunie intel ligit̄ quodcūq̄ estimabile. facit. l. i. ⁊ ij. C. de p̄sti. pecu. ⁊ i. q. iii. p totū. Ité dicit q̄ solū hz locū ista pena q̄n̄ p̄te xtu officij hoc faciunt. Et aduerte q̄ p̄dicti nō possūt absolui p̄terq̄z i mor tis articulo nisi p̄ius satisfecerit ō pe cunia sic extorta. nec p̄uilegiū aut pa ctū vl̄ remissio valet ꝯ hoc. vt i. d. cle.

Casus .xliii. est in cle. vnica. ō vsur. vbi excōicant̄ po testates capitāei. rectores. p̄sules. iudi ces p̄siliarij aut alij quis officiales q̄/ rūcunq̄ cōitatū q̄ faciunt statuta scrī bunt vel dictāt q̄ vsure soluāt̄ aut q̄ solute nō restituant̄ cū repetunt̄. Ité ij. q̄ sciēter iudicare hz illa statuta p̄sū p̄serint. Ité. iij. si p̄dicta statuta hacte nus edita de libris cōitatū ipaz nō ō leuerit si hñt ptāt̄ sup̄ hoc. ꝯ. tres mē ses. itellige tā ō ptāte iuris q̄z facti. hz glo. ⁊ Lar. ibidē Ité. iiij. q̄cūq̄z p̄dic/ torū p̄sumentes obseruare predicta statuta seu p̄suetudines effectū eoruz hñtes q̄quomō. Sed alij a predictis huātes talia statuta nō sunt excōicati hz Lar. ibidē. Ité no. q̄ is q̄ scribit vl̄ dictat vt incidat in penā p̄dicta opoz tet hec faciat tāq̄z officialis hz ℙd. au. aliter non ligaretur. Similiter nō li/ gatur scribens sniam conformē sta/ tuto. nisi poneret̄ tenoz statuti i snia.

¶ Quid si faciunt statutum propter I vsurarios reprimēdos vt nō exigant nisi tantū. ℟. glo. ⁊ Lar. q̄ nō ligant̄.

¶ Quid de dñis q̄ cū iudeis vsuras 2 exercentib⁹ pacta faciūt. ℟. Lar. ibidē

ꝙ sic sunt excõicati ꝑz Lau. maxime si vsure exigantur a xp̃ianis sicut qñ faciunt pacta cum xp̃ianis vsurarijs

Casus .xliij. ẽ i cle. cupientes de pe. vbi excõicãtur oẽs religiosi mẽdicãtes q loca de nouo accipiũt ad habitandũ. Itẽ. ij. predicti q accepta loca hucusq; mutant vel trãsferũt i alios q̃uis titulo. ꝺ quo dic. vt. j. loca. Aduerte tñ ꝙ lz sit nouũ qꝺ fuit ⁊ postea fficitur. vt no. xviij q. ij. de monachis. tñ ſm Lar. hic nõ phibẽtur loca destructa reficere limitat pan. vez nisi ipsa loca desierit eẽ ꝺ eoz dñio ⁊ postea ex nouo iuꝛ acqrũt

I ¶ An aũt ꝓdicti mẽdicãtes possit augumẽtare loca iã capta. ꝛ. lap. ꝓsilio clxxxviij. ꝙ sic sine ꝓdicta pẽa facit. c. fi. de ꝓcess. pre. li. vi. ⁊ c. ꝓsuluit de iude. ⁊ cle. i. de sup. ne. ꝑla. qz aliud est ꝺ nouo capere aliud augmentare. ꝓterea hic nõ accipitur locꝰ. vt i. l. locꝰ. ff. ꝺ ꝺ. sig. sed capitur ꝑ alio loco diuerso pluraliter. vñ ꝓpter augmẽtatõez nõ dicũtur hẽ duo loca. Itẽ. iij. ibidẽ excõicãtur oẽs religiosi q aliq̃ ꝓferre ꝓ sumũt in fmonibꝰ suis vl̃ alibi ista itẽtione vt a decimaz ꝺbitaz ecclijs solutione retrahãt audiẽtes. vñ tria requrũtur vt icidãt i ꝓdictã penã. ¶ Primũ ꝙ dicãt itẽtioe retrahẽdi. ¶ Secũdũ ꝙ decime a qbus retrahere intẽdũt sint debite. ¶ Tertiũ ꝙ dicant psonis audiẽtibꝰ q̃ ex ꝺbito ꝺbeãt soluere dictas decimas. Itẽ. iiij. ibidẽ excõicantur oẽs religiosi q ꝓdicare ꝓsũpserit negligẽtia nõ purgata de cõscia faciẽda circa decias nõ solũtibꝰ ꝓsitẽtibꝰ vt soluãt. ¶ Ꝺro quo est sciẽdũ ꝙ in. d. cle. ꝓcipit sub interminatiõe maledictiõis eterne ꝙ i ꝓma dñica. q̃rta ⁊ vltia q̃dragesime ⁊ i festis ascẽsionis dñice pẽtecos. natiuitaz bti iohãnis baptiste. assũptõis ⁊ natiuitaz btẽ ꝺginis Marie ꝓdicãdo populis si a ꝓlatis ecclias aut eoz vicarijs vl̃ locatenẽtibꝰ eorũdẽ fuerit regsitu audientes exp̃sse de solutione decimaz in formẽt Itẽ. ii. ꝓcipit ꝓdictis religiosis ꝙ regsiti a ꝓdictis ꝓsciaz faciãt illi q̃rũ ꝓfessiões audiũt ꝙ decias soluer nõ omittãt ꝙ si post talem regsitõnẽ sciẽter. postposuerit ꝓfitentibꝰ ꝓsciam facere de hmõi soluẽdis decimis iã diu ab officio ꝓdicatõis ipo facto sũt suspẽsi donec ꝓfitẽtibꝰ ipsis nõ fecerit ꝓsciaz si hoc ipz sibi dicẽdi comode facultatẽ habuerit ⁊ iõ hoc ñ faciẽdo ꝓdicãdo interi sũt excõicati ipo facto oz ergo ꝙ ꝓsciam faciãt sibi cõfitẽtibꝰ si comode possũt añq; predicent alr non euitant predictã penã.

Casus .xlv. est in cle. i. de sen. excõ. vbi excõicãt oẽs religiosi cuiuscũq; ordinis ⁊ ꝓditõis existent qui interdictũ ipositũ a sede aplica vel a locoz ordinarijs qꝺ iuꝛ eccliã ꝺuat ñ ꝺuauerit Itẽ dic ꝺ cessationibus generalibus diuinis ⁊ ligat hec pena ẽt si interdictũ sit nullũ

Casus .xlvi. q aliqñ est papa aliqñ epc̃s alis aliqñ nõ no. i. c. eos ꝺ sen. excõ. li. vi. vbi illi q a snia canonis vl̃ hois ꝓpter mortis pculũ vel aliꝺ ipedimẽtũ fuerũt absoluti ab alio q̃z ab eo a q̃ ꝺ iuꝛ erãt absolnẽdi si liberati a tali ipedimẽto q̃z cito comoꝺ poterunt ꝓtẽpserit se pñtare illi q legitie ꝺbebat eũ absoluẽ ⁊ satisfacere ꝑut ab eodẽ eis iniũgeꝛ ipo facto sue paz excõicationis icurrũt ⁊ ab eo solo poterũt absoluta quo a ꝓma excõicatione erãt absolnẽdi idẽ dic de illis q cũ absoluũtur a papa vl̃ legatis ipius a qbuscũq; sentẽtijs iniũgitur eis vt se ordinarijs aut alijs qbuscũq; repsentẽt ꝑ susceptiõe pñe vel ꝑ satisfactione ipendẽda his qbꝰ

iniuriã fecerũt si nõ faciũt ꝗ̄ ꝑmũ̄ co
mode poterũt cãdẽ ſniam ipſo facto
icurrũt ꝺ quo viꝺ .ſ. abſolo. iii. §. xvj.
Et aduerte hic ꝙ Jo. an. dicit ꝙ iſtõ
habet locum tam in ſentẽtia iuris ꝗ̄
hois. ⁊ ita ſequuntur domini de rota

Casus ·xlvij. q ẽ aliqñ papalis aliqñ ep̃alis aliqñ nõ.
eſt in. c. nup. ⁊ i. c. ſi ꝯnubine. ꝺ ſen. ex
cõ. contra participantes cum excõi
catis de q̃ dic vt. j. excõicatio. viij. §. i.

Casus alius eſt ꝙ eũuagãtem pauli ſecũdi poſitã ſb
ꝗ̄ica. de re. ec. nõ alie. vbi excõicant
alienãtes res eccl'iaſticas ſiue faciẽtes
pactuꝫ ꝙ qꝺ ipoꝛ;ꝺñiũ tranſferat ad
oẽs ꝯcedẽtes hypothecãtes ifeudãtel
vel i emphitheoſim concedẽtes .aut
locãtes niſi in caſib⁹ a iure ꝯceſſis. ex
ceptis fructibus ⁊ bonis que ſeruan
do ſeruari non poſſunt. Jtẽ. ij. excom
municãtur q taliter alienata recipiũt.

4 ¶ Sũt ⁊ multi alij caſus excõicatio
nũ tã papales ꝗ̄ ꝑ ſtatuta ordinarioꝝ
in eorũ ꝺioceſibus ꝓmulgati quos
omitto breuitatis cauſa ⁊ etiam ꝓꝛo
pter ea que inferam in ſequẽti qõne

2 ¶ Pro ꝺeclaratione oiuꝫ ꝑꝺictoꝝ
caſuũ taꝫ in iſto. c. ꝗ̄ in duobus pꝛe
cedentibus queruntur infraſcripta.

3 ¶ Vtrũ ignorãtes ꝑꝺictas ſnias ex
cõicationũ ligent q̃ ad deũ ⁊ ꝯſciam
faciendo vel omittẽdo id ꝓpter qꝺ ſẽ
tẽtia excõicatiõis ipõit. R. aut ignorã
tia ẽ affectata craſſa vel ſuppina. ⁊ ſic
ligarent ꝓꝫ cõiter ꝺoc. p tex. claꝫ i. c.
vt aiaꝝ piculis de ꝯſti. li. vi. Aliut igno
rãtia nõ ẽ affectata nec craſſa aut ſup
pina. Et ſic q̃ ad foꝝ ꝯſcie ex no. in. c.
cognoſcẽtes ꝺe ꝯſti. ⁊ i. c. a nobis el
l. ꝺe ſnia excõicatõis. ⁊ in. ꝺ. c. vt aiaꝝ
ꝺiſtiguo aut id qꝺ cõmittit̃ vel omit
tit̃ ꝓpter qꝺ excõicatio iſligit̃ nõ ẽ ꝓ
hibitũ vel ꝓceptũ a lege ꝺiuia ſꝫ ſolũ
a iure poſitiuo vel ꝑ ſtatutũ. ⁊ tũc talis
ignoraãs nõ ligat̃ ſnia excõicationis
qꝛ ad eã incurrẽdã regrit̃ dol⁹ verus
vel ꝑſũpt⁹ ſicut ẽ lata culpa. l. ꝙ ner
na. ff. depoſiti. hoc tꝫ Jo. an. i. c. ꝗ̄te.
eo. ti. i nouella vbi dicit notabile ꝺ bũ
no. ꝙ i hũc vel quẽcũ ꝗ̄ canonẽ nul
lus incidit' niſi ſit i dolo. hoc idẽ tene
re vꝫ ino. i. c. cũ medicinalis. e. ti. li. vi.
⁊ facit qꝺ no. Bar. in l. qcunq. C. de
ꝓꝺitis fugi. vbi dicit q⁹ vbicũ ꝗ̄ logmur
de pena capitali vel coꝛporali ſubitel
ligitur dolus. ꝺ hoc viꝺ. j. pena. §. vi.
ergo a foꝛtiori ſubintelligit̃ i excõica
tiõe qua punit aiaꝫ. Cũ ergo talis nõ
ſit i dolo ꝺo vt patet. ſ. dolus. §. i. nec
ꝑſũpto qꝛ nõ ignoꝛat craſſe nec ſup
pine qꝺ ẽ lata culpa ergo non ligabit̃
ſentẽtia excõicatiõis. facit qꝺ no. ino.
in. c. nouerit co. ti. vbi dicit q⁹ faciens
ſtatutũ ꝯ eccliaſticã libertatẽ ignoraãs
foꝛe ꝯ eccliaſticã libtatẽ nõ ligat̃ ſnia
excõicatiõis. Jtẽ hoc ꝓꝫ ꝓ ea q̃ no. in
l. q ꝯ. ⁊ in. l. ſi qs iceſti. ⁊ i aut. iceſtas.
C. de ince. ⁊ inuti. nup. vbi ꝓꝫ q⁹ igno
rãtia iuris excuſat a pena ipoſita veri
tas nuptias ꝯ hẽti. facit. l. ſi adulterũ
cũ inceſtu. §. i. ff. de adul. aut id quod
cõmittitur vel omittitur ꝓpter quod
excõicatio infligitur eſt ꝯ legẽ diuinã
⁊ cõmittens ſcit foꝛe contra legem
dei. lꝫ ignoꝛet eſſe pꝛohibituꝫ per iuſ
cõmune vel per decretales aut ſtatu
ta quecũ ꝗ̄ ⁊ in hoc eſt diuerſitas iter
doc. Nam glo. in. ꝺ. c. a nobis. ⁊ bar.
in. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. ⁊
fi. ca. videtur tenere⁹ q⁹ ligatur qꝛ eſt
in dolo faciendo rem quã ſcit ſibi eſſe
pꝛohibitã. pꝛo quibus facit. l. nec exẽ
plũ. C. ad. l. coꝛ. de fal. ⁊ c. cũ illoꝝ i fi.
e. n. hui⁹ opi. vꝫ etiã ſco. in. iij. di. vi. ꝯ
riũ tꝫ Jo. an. i. ꝺ. c. vt aiaꝝ ⁊ q̃ ad ex
cõicationẽ. ꝺ. Ant. ⁊ pa. i. ꝺ. c. a nobis
⁊ Be. in. ꝺ. c. vt aiaꝝ. Sed ꝓ ꝯcoꝛdia

fic distingno aut loqmur d excõicatõ
nibus q̃ mfligunt̃ a iure cõmuni aut
per extrauagẽtes vel statuta q̃cũq; sup
facto damnato a lege diuina que cõ
munit̃ in diocesib⁹ publicant̃ ꝛ sciũt
vt est illa de nõ ꝟhẽdo in gradu phi
bito de nõ ꝺberãdo clericũ ꝛ filibus
ꝛ sic ligatur qꝛ est lata culpa ignorare
qđ oẽs siue ꝓditõis sciunt qꝛ si ẽ hõ
bont sensus nõ ignoraret talia si face
ret q̃ cõiter homines siue cõditionis
faciunt. ſ. si iret ad ecclesias ꝛ ad pre/
dicationes ꝛ silia ipsa non ignoraret
Cum ergo talis non sit extra culpaz
ignorantie sic non euitabit penam. ꝛ
sic intelligo ꝛ limito glo. ꝛ Bar. tenẽ
tes q̃ ligant̃. aut loqmur de excõica
tionibus iuris cõmunis ꝛ extrauagãtiũ
vel statutoꝝ quorũcunq; super facto
dãnato a lege diuina que cõiter non
publicantur in diocesibus nec sciun
tur Et sic cuz talis ignorans sit extra
oẽm culpam ignorantie non ligabit̃
pena excõmunicationis nisi sit perso
na cui ex officio ignorare sit, phibitũ
ꝛ sic intellige ꝛ limita Jo. an. ꝛ d. an
to. cum ceteris qui tenent q̃ non li/
gatur sententia excõmunicationis ra
tio est quia quãtitas pene debet pro//
portionari q̃ntitati culpe. c. felicis de
pe. li. vi. sed talis peccans solum offẽ/
dit legem diuinam contra quã se scit
facere nõ aũt offendit ꝓditorẽ canõis
cũ ipz canonẽ ignoret ꝛ sine oĩ cul//
pa ergo solũ dz pũiri pẽa. l. diuie quã
puaricat̃ nõ pẽa excõicatiõis q̃ ñ li/
gat nisi rõe cõtẽpt⁹ regis̃arit̃ vt i. c. sa
cri eo. ꝛ. c. nemo epoꝝ. xi. q. iij. cuz
silib⁹ q ꝓtẽpt⁹ ñ ẽ i cãu nro q̃ ad cãõ
nẽ vel statutũ qđ ignorat qꝛ vbi dat
ignorãtia cessat cõtẽpt⁹ fm. d. an. i. d.
c. a nob fa. c. fi. q mſi. accu. po. itẽ qđ
no. ino. ꝛ doc. i. c. si vo el. u. co. vbi pz
q⁹ pcutiẽs ꝯ clicũ ignorãs ꝯclicũ ẽ ñ ẽ
excõicat⁹ lz faciat scñi dãnatũ. ſ. diuia
qꝛ nõ ꝓtẽnit canonẽ cũ ignoret clicũ
ẽ ꝛ sic nõ ligatur nec ob. q̃ sepe i ex
cõicatiõib⁹ dr̃ q̃ sufficiat affixio i val
uis. S. Petri rome qꝛ id dz itelligi
q̃ ad ꝓsũptionẽ fori ꝓtẽtos. vl̃ q̃ ad il
los q̃ sũt i culpa vt nõ possint publica
ri in eoꝝ terris aliter seq̃rẽt̃ q̃ glibz
teneret hr̃e, pcuratorẽ i curia vl̃ suũ
re uni cãonico qđ ẽ impossibile multis

¶ Item mãdãs fieri aliqd quod pro 4
hibetur aliqua p̃fatarũ excõicationũ
sit ipo facto excommunicatus. ꝯ. fm
distinctionem de qua. j. mandatũ. §. i.

¶ Sed qđ si qđ mãdauit nõ habuit 5
effectũ. ꝯ. q̃ nõ ẽ excõicatus i nullo
casu p̃dictoꝝ nisi solũ i illo de q̃. s. i.
cãu. xxi. ſ in. c. i. de homi. in aliis aũt
cãibus vt incidat in excõicationẽ nõ
sufficẽ q̃ solũ mãdauerit sz oz effect⁹
mãdati sequatur vt no. in. c. felicis de
penis li. vi. p̃ gof. ꝛ alibi p̃ doc.

¶ Item ratũ hñs maleficiũ qđ aliq 6
p̃dictarũ excõicationũ, phibetur lige
tur similiter cũ faciẽte. ꝯ. q̃ ligatur si
tũ iterneant q̃ requirũtur vt ranha
bitio hẽat locũ q̃ vide. s. p̃fẽtire. §. iij.

¶ Item p̃sulẽtes vel fauorẽ dãtes idu 7
cẽtes alios ad aliqđ p̃dictorũ faciẽdũ
similiter sit excõicati. ꝯ. q̃ ñ nisi vbi
exp̃mit̃ ẽt ꝯ dãtes p̃silũ auxiliũ vel fa
uorẽ ꝛ excepto si darẽt p̃silũ auxiliũ
vel fauorẽ ad factũ dãnatũ posteaz ille
cui dãt p̃silũ auxiliũ vel fauorẽ tã est
ligat⁹ qꝛ sic ligarẽtur eadẽ pena ꝛ ab
codez essent absoluendi vt in. c. nup
de sen. excõ. ꝛ. j. excõicatio. viij. §. i.

¶ Quero de quo cõsilio itelligit qñ 8
excõmunicatio infligitur cum damni/
bus consiliũ. ꝯ. vt colligo ex Lar. in
cle. si quis de penis q̃ intelligitur de
fraudulento consilio non de nudo qđ
nihil addicit ad peccatũ vt no. in. d.
c. nup i glo. fa ꝛ i. c. sic dignũ de hõi.

Et dicit pau. q ꝓsiliū ꝓstat̄ suadēdo
rogādo mādando istruēdo vel vtili-
tatē ide sequuturā oñdēdo vt no. ino.
in. c. ad audientiā ō hoi. tē dicit pau.
q ex nudo ꝓsilio regl̄r qs nō tenet̄
vt insti. mandati. §. tua tm̄ gr̄a. Et oi
nudū ꝓsiliū vl̄ simplex fauor illius q
ad maleficiū facientū nihil addit̄ pu
ta qr sic oio faceret ⁊ cū tāto aio sed
vbi qs magis efficacit̄ iducit̄ licz al̄s
cēt factur⁹ tūc ñ ē nudū ꝓsiliuz nec si
plex fauor vt elicitio ex glo. in. d. c. fe
licis. Itē no. ꝑm ꝑau. in. d. c. felicis
q ad incurrēdā penā excōicationis oz
ꝓsilium fauor vel auxilium sint circa
factū dānatū p qd̄ incurrit̄ excōica-
tio qr si esset circa alia nō hēret locū

9 ¶ Quis dicat̄ defēsor vl̄ receptator
hēs. j. Hereticō. §. xiij. cū sequētib⁹
⁊ ꝑm ꝓdictā declarationē ligabūtur.
in quocūq; de ipsis fit mētio spālis.

10 ¶ Quis dicatur socius. ꝛ. gl. Lar. ⁊
ꝑau. in. d. c. felicis q ē ille q aliqd
coōpat̄ ad actū dānatū vñ no. q qñ
sūt plures ad deliquēdū ⁊ null⁹ ē ꝑn-
cipalis tūc dicūt̄ agētes oz qñ on⁹
ē ꝑncipalis ⁊ ali⁹ coopans tūc stricte
dr̄ socius in cēsuris lz large soci⁹ cri
minis dicat̄ tripliciter. s. ꝓcomittans
fauēs ⁊ nō corripiēs vt. xvi. q. iij. ita
plāe. lxxxvi. di. faciens ⁊ i. d. c. sicut di
gnū. §. ii. ⁊ tales regulariter non puni
untur eadē pena.

11 ¶ Querit̄ qr in plerisq; casib⁹ excō
cationū ꝓdictaꝝ dr̄ q nō sunt absol
uēdi nisi ꝓus satisfecerint vel aliud fe
cerint. Itē teneat absolutio āte satis
factōem ⁊ ipletionem illoꝝ q mādāt
i dict̄ cāib⁹. ꝛ. ⁊ p regulā ē tenēdū q
vbicūq; ius vtit̄ isto, ꝟbo pōt negan
ne q tūc absōlo ipensa ꝯ id quod sic
ponit̄ ē nulla vt patet p glo in regu-
la ꝑma de regu. iu. li. vi. Idez dic qñ
canon vtitur ꝟbo nō valeant. ⁊ tales
cāns sūt. xi. ⁊. xiij. ⁊. xvij. ⁊ oēs cāus se
quētes vsq; ad cāuz. xxxi. iclusiue. s.
Excōicatio. v. ⁊. xvij. ⁊ xlij. s. excōica
tio. vii. vbi aūt canon vtit̄ ꝟbo nulla
tenus tunc ꝟz gen. i cle. vnica ō seq.
nō valet sed ꝑm Lar. ibidē valet ꝟz
ego dico q vbi al̄s absōlo alicui per
tinet de iur̄ tūc tz absōlo si omittat̄
qō ꝓcipit canō siēdū ꝗ̄ tūcūq; vta-
tur ꝟbo nullaten⁹ aut ꝟbo ñ mutat̄
vl̄ ñ absoluatur ſz vbi absolutō ō iu
re ñ ꝓpert tali puta qr ꝓdictor cano-
nis sibi nel alteri refnauit ⁊ solū ꝓce
dit i aliq̄ cāu ꝟbi gr̄a in articulo mor
tis ⁊ hmōi sub aliq̄ forma fit sub q-
buscūq; ꝟbis velit tūc ñ valet absolu
tio nisi seruata modificatiōe seu for-
ma i ipso canōe exꝑssa facit gl. i cle. i.
ō iurepa. i. ꝟbo inhibētes qō no. bñ.

Excommunica

tio. viij. de participātibus cū excōicatis maiori excōi
catione ⁊ qr diuersimode ptcipatur
diuersas inferā cōnes p quas itellige
re qs poterit qñ ptcipādo ligat̄ ma
iori excōmunicatōe vl̄ minori aut quā
do licite ⁊ sine peccato participat.

¶ Et trū participans cum excōmuni 1
catis in crimine incurrat aliquā cēsu
rā. ꝛ. q aut excōmunicatus cuz quo
participat est excōmunicatus cuz dā
tibus ei auxiliū consilium vel fauorē
⁊ tūc si participat in eodez delicto si
ue anteq; sit excōmunicat⁹ siue post
s. dando auxiliū cōsiliū vel fauorez
ad ipsū faciendū vel continuandum
sic ligatur eadez sententia excōmuni
catōis ⁊ ab eodem solo potest absol-
ui a quo potest excōmunicar⁹ cū quo
sic participauit aut talis nō est excōi
catus cuz dantibus ei auxiliū consi-
liuz vel fauorē ⁊ tunc si participat cū
eo dando auxiliuz cōsiliū vel fauorē

in facto dãnato antecꝫ ille cõmiserit factũ,ppter qõ excõicatꝰ est sic soluꝫ peccat mortaliꝛ.si aũt participat postꝙ ille cõmiserit factũ dãnatũ:ꝛ est excõicatꝰ sic ligaꝫ eadẽ excõicatione.ꝛ ab eodẽ poterit absolui a q̃ pót excõicatus cũ q̃ participauit.ꝛ sic intellige c.nup.ꝛ.c.si ꝓcubitne.de sen.ex.

2 ¶ Quid si participat nõ in eodẽ delicto,ppter qõ excõicatꝰ est ille cum q̃ participat:sed in alio peccato mortali.ꝛ.q. peccat mortaliter ꝛ solũ est excõicatꝰ minoꝛi excõicatiõe: nisi talis fuisset excõicatꝰ a papa cum participantibus ei in casib⁹ nõ cõcessis: qa sic ligaret eadẽ sñia si aũt esset excõicatus cũ participãtib⁹ ab inferioꝛib⁹ a papa.dic vt.s. excõicatio.iij.§.xvij.

3 ¶ Vtrũ participãs in diuinis ligef eadem censura.ꝛ.q. aut talis cum quo participat fuit excõicatꝰ sententialiꝛ. Et noiatim a papa:ꝛ sic si sunt clici. dic vt.s.excõicatio.v.casu.iiij. si vo non sũt clici:dic q̃ peccãt mortaliꝛ: ꝛ sũt excõicati solũ excõicatõe minoꝛi.ar. c.significãte.co.ti.fm cõem opi doc. in.c.sacris.qõ me.cã. Aut est excõicatus a q̃cũq̃ inferioꝛi a papa ꝛ dnũciatus:ꝛ sic clici participãtes in diuinis peccãt mortaliꝛ:ꝛ est eis interdictꝰ ingressus ecclie.vt habes.j.suspensio.i. §.xviij. Laici vo solũ peccãt mortaliter. Aut est excõicatꝰ generaliꝛ a papa vel a quocũq̃ alio plato seu a canone vel p statutũ.ꝛ sic tã clici ꝙ alij nõ peccãt nec sunt excõicati etiã minoꝛi excõicatiõe:nisi sit talis excõicatus p sacrilega iniectiõe manuũ in psonã ecclisticaꝫ:ita notorie q̃ nulla possit tergiuersatiõe celari ꝛ hoc p extrauagantẽ factã in ꝓsilio Lõstãtiensi sub ℳartino.v.ꝛ vt dicit Archi. Et Flo.in sũma sua habuit ipse a duobꝰ notabilib⁹ fide dignis q̃ fuerũt presẽtes q̃ fuit acceptata in.d.ꝓsilio ab oibus ꝛ ẽ ppetua.fuit etiã vt habui ego a fide dignis ꝓfirmata ꝛ approbata i ꝓsilio ꝓstantiẽsi cuiꝰ tenoꝛ talis ẽ. Ad euitandũ scãdala ꝛ multa pericula q̃ ꝓficiscis timoꝛatꝫ ꝓtingere pñt xpi fidelib⁹ tenoꝛe pñtiũ misericoꝛditer indulgemꝰ q̃ nemo deinceps a cõione alicuiꝰ sacramentoꝝ administratione vel receptiõe aut alijs quibuscũq̃ diuinis intus ꝛ eꝝ ꝓtextu cuiuscũq̃ censure aut sẽtẽtie ecclisstice a iure vl' ab hoie gnãliꝛ ꝓmulgate teneaꝫ,abstinẽꝛ vl' aliquẽ vitare aut interdictũ ecclisticũ obseruare:nisi snia vel censura hmõi fuerit illata ꝺ psonã collegium vniuersitatẽ ecclisaꝫ cõitatẽ vel locuꝫ certũ a iudice publicata vel dnũciata spãliꝛ ꝛ exꝓsse ꝓstõnib⁹ aplicis ꝛ alijs,i ꝺrtũ factẽtib⁹ nõ obstãtib⁹ qbuscũq̃: saluo si quẽ,p sacrilega manuũ iiecti one i clicũ snia⁹ lata⁹ a canone adeo notorie ꝓstiterit incidisse q̃ factũ non possit aliq̃ tergiuersatõe celari nec ali quo suffragio excusari.nãa cõione illius:lꝫ denũciatꝰ nõ fuerit volumꝰ abstinere iuxta canonicas sanctiões.hec ℴ.extrauagãs.

4 ¶ Vtrũ participãtes cũ ꝑdicti excõicati noiatiꝫ denũciatiꝫ a' q̃cũq̃ plato i alijs ꝙ i criminibus ꝛ diuinis pecẽt mortaliꝛ.ꝛ. ℙa.in.d.c. sacris recitat diuersas opi,ꝛ dicit q̃ cõis opi.est,q̃ solũ peccat venialiꝛ ꝛ est excõicatꝰ minoꝛi excõicatione nisi in ter casibus. ¶ Quoꝝ ꝓmus ẽ q̃ cõicat i ꝓceptũ clauiũ. ¶ Secꝺ ꝺ ꝓceptũ supioris. ar.c.ij.ꝺ maio.ꝛ obe. ¶ Tertius q̃ i diuinis. ¶ Quartus q̃ i crie mortali. ¶ Quintus q̃ est excõicatus cuꝫ participantibus sibi. ¶ Sextꝰ si ꝓmunio sit nimis frequens. Et lꝫ sit ꝑdicta opi.sit satis rõnabilis:tamẽ magis mihi placet opi.sancti Bo.in.iij.di.xvij.

q.pe.q tz q; solū peccat mortal'r i ou ob' casib' excōicans in actu exteriori alijs a crimine ⁊ a diuinis.s. qñ cōicat in ꝓtēptu fuie late.aut scōo qñ credit ꝓbabil'r q; ex tali cōione fnia venit i ꝓtemptuz. Sz si ꝓbabil'r extimat q; fnia nō magis ꝓtemnet ex sua cōione ⁊ cū timore hoc facit ex quadā affabilitate: aut pusillanimitate ⁊ hmōi: sic solū peccat venial'r ⁊ ligat minori excōicatione.cū q̄ fnia ꝓcor. Tho.in iiij.ea.di.q.ij.ar.iiij.⁊ Pe.ea di. Intellige ꝓdicta si cōicat i,phibitj q̄ sūt vltra crimē ⁊ diuina ista q̄ ꝓtinent in isto vsu. Os:orare:vale:cōio:mensa negatur. Os.i.locutio quā Guido ⁊ Hugo.in.c.qñ multos.xi.q.iij.extēdūt etiā ad alias recipiēdas vel mittēdas ⁊ nuncios ⁊ munera. Assurgere aūt vel ei' reverentiā facere aut inclinare se salutāti vel monere labijs dūmodo nihil dicat nō inducūt minorē excōicationē fm Ro.cū pene sint restringēde p regulā odia.de reg.iur.in vi. Orare p hoc,phibet nō solū participatio i diuinis ⁊ sacris:sz ⁊ ēt negs oret in ecclia vel ex' sil' cū excōicato.Dicit tū Inno.in.d.c.nup.q; si excōicat' sit in ecclia vel in alio loco nō cā orādi sed p alio negocio q; nō phiberur qs ibi orare cū in oratione sibi nō cōicet: ⁊ placet mihi.licz Host.ibi dē teneat ōriū. vale p hoc,phibet salutatio q̄libet fienda excōicato:sz loco ei' dz dicere de' emēdet vos: vel si scribit loco salutationis dicat spūs sanctus ꝓsilij ⁊ hmōi.q; sic nō ē ipsum salutare mō q̄ phibet. Cōmunio p hoc,phibet ne qs facto cōicet excōicato:puta cooperando in aliq̄ exercitio vel habitādo in domo cū excōicato.dicit tamē Inno.in.d.c.nup. q; si ego ⁊ excōicatus sum' in aliq̄ domo: ego p meis negocijs ⁊ ipse p suis: q; n; dicor cōicare ei: sed qñ ego ⁊ ipse sil' p eodē negocio cohabitamus.sil'r dicit q; si ego ⁊ ipse haberem' vnā solam cameram cōez q; liceret mihi i ea cū eodē excōicato tacere comedere ⁊ hmōi dūmō nō cōicem ei in eadē mensa: nec in eodē lecto aut locutione vl' oratione. Dicta.p hoc phibet comestio vel potatio cū excōicato. ⁊ de his oibus habetur.xi.q.iij.c.sicut ⁊ i tribus.c.se.⁊ no.in.d.c.nuper.

¶ Sunt multe psone q̄ licite cōicare pūt cū excōicato.ō gb'.xi.q.iij.c.qñ multos q̄ cōprehendūt in his vbis' Utile:lex humile:res ignorata necesse: hec anathema quidez faciunt ne possit obesse. 5

¶ Utile.s.cū qs participat p sua vtilitate puta petendo ab eo debitū q̄ ei teneť.ex.e.c.si vere.⁊ etiā i iudicio p pter hoc pōt eū ꝓcurāť.Ité,ppť vtilitatē aie excōicati: videlicet cū corrigēdo vel inducendo ad penitētiā:sz etiā interponat alia vba vt magis efficaciter possit eū inducere.c.cū excōicato xi.q.iij.facit.c.cū volūtate.e.ti.ꝓpter ea ad p̄dicationē admittūtur. de cōse. di.i.c.epūs.fac.c.rūso nro.e.ti.excūsātur etiā,ppter'hoc q; cā p̄dicationis vl' cōfessionis habitāt inter eos ⁊ elemosynas recipiūt ab eis qñ alias id facere bono mō non pūt eis nō cohabitādo.d.c.cum volūtate. Ité licite possū participare cū excōicato p salute aie mee ⁊ p vtilitate tpali: puta querēdo ab eo consiliū: cū alios peritos habere nō possum. Dicit tū Ray.q; in hoc non sunt multū laxande habenne:sz discrete ⁊ cum intentione solū vtilitatis p̄dicte ꝓsequēde ⁊ nō alio modo. Et tā diu possunt participare p salute aiarū ipsor excōicator q̄diu spez ō eorū correctiōe,pbabil'r hñt ⁊ nō plus. 6

¶ Lex.s.matrimonij ꝓptereā vxor co 7

habitãdo viro ⁊ obediẽdo ꝗui sit ex
cõicatus nõ peccat nisi excõicatio es
set inflicta ꝓpter tale matrimonium.
8 ¶ Sed nũquid licitũ sic sit viro com
municare cũ vxore excõicata.&.gdã
dicũt ꝙ nõ: sed tu tene ꝙ silr licite cõ
municare põt qz ad iparia nõ indicã
tur vir ⁊ vxor.c.gaudemus de diuor.
vez ẽ ꝙ si vir cũ debeat cẽ caput mu
lieris.xxxiij.q.v.hec imago.nõ iducit
vxorẽ ad petendã absolutionẽ ꝑm ꝙ
dz ⁊ teneť peccat mortaľr.ij.q.vij.c.
negligere.⁊ essет excõicat⁹ minor ex
cõicatione.secus qñ non potest eam
cogere ⁊ suscepit necessaria ab ea vel
efficereť petor.
9 ¶ Sed qd si vir vocat ad mensã ex
cõicatz: nũquid mulier poterit licite
cũ eis comedere.&.ꝙ nõ sed comes
dat in⁹ alia mensa diuersa ab illa.
10 ¶ Hũile sub hoc excusanť filij ꝑui ⁊
ãcile. Rod.nõ intelligit de filijs ꝙ sũt
in patria potestate.secus de emãcipa
tis: quia tenẽtur euitare eũ nisi ipsi cõ
mensales eius essent: ⁊ ab eo necessa
ria haberẽt: qz sic excusarenť. Idem
dicit. Hu.ō pie respectu filij ꝙ tene
tur vitare filiũ excõicatũ nisi ab eo re
cipiat alimẽta.⁊ idẽ tenet Inno.ꝙ li
mitãdũ puto quando nõ facile potest
aliũde necessaria hẽre.
11 ¶ Excusanť etiã serui: ãcille: rustici
seruiẽtes ⁊ oẽs alij subditi de familia
excõmunicati qui non adeo curiales
sunt vt eorũ ꝑfilio scelera perpetren
tur: tales enim pone ex quo erãt ãte
sententiã latã ad familiare obsequiũ
exhibendũ astricti excusanť cõmuni
cãdo etiã post sententiã.c.iter alia.co.
ti. Idem intelligas de nutricib⁹ ⁊ il
lis qui ꝓtraxerũt societatẽ: vl alio mõ
per aliquẽ contractũ eis erant obliga
ti. Qō limitat Hosti.⁊ Ber.quãdo si
ne eorum incomodo nõ possũt absti
nere similiter conductor mercenarij
facere potest ꝗuis postea excõmuni
cetur. Idem dic de vasallibus ⁊ habẽ
tibus emphiteosim ab eis ꝙ possunt
eis reddere pensiones: ⁊ alia ad que
obligant ꝑm veriorem opinionẽ.
¶ Sed quid dicem⁹ de illo qui vl ex 12
ꝓtractu vel ex iuramento teneť aliqd
soluere vel dare alicui in certo termi
no qui postea excõicantur.&.ꝙ super
hoc fuit diuersa opi.inter doc.sed mi
hi placet opi. Hosti.ꝙ si talis obligat⁹
põt desistere a tali solutiõe vel datio
ne sine suo icomodo vel dãno ꝙ nõ
teneť: nec debz.cũ excõicato partici
pare dãdo vel soluendo qõ ꝓmiserat
quia in oi iuramẽto vl obligatõe sub
intelligiť ista clausula.s.si talis permã
serit cui liceat cõmunicare ar.xxij.q.
ij.ne quis nec peccat nõ adimplẽdo
qõ ꝓmiserat si facit ex zelo ecclĩastice
discipline.secus si faceret solũ ex cupi
ditate auaritie.qz sic pẽret ꝙ ad deũ
¶ Quid si quis ꝓtrahat cũ excõmu 13
nicato: nũquid excusabiť participan
do postea.&.ꝙ si hoc facit ex magna
sua necessitate. puta qz non põt alir
viuere bono mõ sic excusať.p.c.si ve
re.e.ti.si ãt ñ fuit ꝓpter⁹ a tali necessi
tate sic ñ excusabiť pticipãdo cũ eo si
nõ ꝓxime scies eũ excõicatũ.hec elici
unť ō dicť doc.i.c nos scõz.xv.q.vi.⁊
i.c.veritať.ō do.⁊ ꝓtu.⁊ i.d.c.si vere.
¶ Res ignorata.s.qñ ignorãdo eaz 14
excõicatũ participat.qō intelligo vez
nisi ignorantia sit crassa vel affectata
⁊ sic nõ excusareť.
¶ Sed qd si audiuit ō aliq⁹ ꝙ siter 15
cõicatus nũqd teneatur eaz vitare.&.
ꝙ.aut ꝓbabiliter credit.eum excõicatũ
puta qz hoc hũit a psõis grauib⁹ ⁊ fiō
dignis ⁊ sic teneť.si.aũt.nõ.credit ꝓ
babiliter excõicatũ non dz eum vitare:
sz ponat ꝓscias.s.ꝙ ñ sit excõicat⁹

quia multi multa loquunt: & q cito credit leuis est corde qđ si nó pót eã deponere tenetur, eum vitare ar.c inq/sitioni.co.ti.

16 ¶ Vtr̃ semel excõicat⁹ sit semp vitãdus.§.q sic nisi ꝓstet de absolutione per regulã semel malus.de reg.iur.i vi.& est bon⁹ ter.p hoc in.c. ꝓposuit ỽ cle.excõ.mi.q limito q̃ ad ꝓscias vex nisi eẽt talis ꝑsona de q̃ ꝓbabilit posset credi dicto suo affirmãti se esse solutũ.ar.c.ex parte de offi.ordi.

17 ¶ Necesse ꝓpter necessitatẽ cõicãs excõicato excusat.vñ si necessitas est absoluta q̃ dz vis sic clar̃ est q excusat p.c.sacris.de his que vi.vel me.

18 ¶ Dz qđ de necessitate ꝓditionata q̃ est met⁹.§.q aut met⁹ est talis q caderet in ꝓstantẽ vir̃.& sic ex tali metu participãs etiã in diuinis non peccat nec minorẽ excõicationẽ incurrit nisi participet in crimine: vel nisi cã excõicatiõis esset ꝓ fide defensãda. ró quia ex quo gs nõ tenet obedire ꝑlato ꝓcipiẽti q se exponat morti vl̃ cruciatui & hmõi nisi ꝓ fide & cõi salute: q̃ alꝫ nõ pót defensari.vt pz.ſ. caritas.§.v.&.j.religiosus.§.xxix. Sic nullus tenet euitare excõicatos q̃ id facere nõ pót sine tali periculo: q̃ preceptũ de excõicatis vitãdis cũ sit turis positiui nõ pót ad hoc ligare aliquẽ: si aũt met⁹ nõ sit talis sic ꝑticipãs ex tali metu nõ euitat minorẽ excõicatõnẽ.& ſm hoc intellige.d.c.sacris.dnz dicit q ꝓ nullo metu dz qs peccñ mor tale incurrere: q̃ nõ ꝓsupponit talẽ facere ꝫ ꝓceptũ: qđ seruare tenet.vl̃ dic q log̃ de participatione in crie vel de metu q nõ caderet in ꝓstantez & ſz ꝓdictã distinctõez ꝓcorda doc.q sunt varij.in.d.c.sacris.quia ad eam non aduertunt.

19 ¶ Qui de necessitate victus & hmõi nñ qđ talia possunt peti ab excõicato. §.q sic ſm cõiter doc.in.d.c.si ỽe. & i.c.inter alia.co.ti.vñ breuiter concludẽdo dico q q̃ cõico excõicato ñ i eius fauorẽ aut comodũ: ſz ꝓ euitãdo meo dãno vl̃ subleuãda mea necessitate nõ incido in minorẽ excõicationẽ dũmõ nõ participẽ in crimine. aut in diuinis eĩ cãuz iusti metus.ar. cor̃ que no.in.d.c.nos ꝑdecessorũz & c.veritatis.

¶ Quõ debeo euitare excõicatũ.§. q aut ẽ occultus & sic debeo eũ euitare in occulto puta exeũdo ecclĩaz fingendo aliã causam & hmõi: & taliter q nõ prodã eũ ar.c.si tñ. vi.q.i.&.c. cũ nõ ab hoie e.ti. Et voco hic occultũ excõicatũ illũ q cõiter habet ꝓ ñ excõicato. ſz alĩq pauci sciãt: & nisi sit ei⁹ ꝑlatus q cũ eo cõicat: q̃ talis prelatus tenet eũ monere vt ecclĩaz exeat & si nõ vult si pót ꝓbare dz eũ publice increpare. Si ỽo est publice excõicat⁹: puta q̃ cõiter scit̃: sic debet eũ publice euitare vñ si intrat ecclĩaz cã orãdi vel audiẽdi diuina dz eũ publice monere vt exeat q si noluit pót ad preceptũ sacerdot̃ violenter eici si mõ nõ imineat periculũ effusionis sãguinis vl̃ saltẽ debẽt de ecclia ipsi exir̃

¶ Quid faciet sacerdos si icepta miſa impedit ibi excõicatũ esse.§. q si est occult⁹ nõ dz dimittere offiñ.vij. q.i. nihil.limita nisi sit ꝑlatus suus & possit hoc ꝓbaꝛ q̃ tũc faciet vt dcñ ẽ i.§.procedẽti.si ỽo ẽ publice excõicat⁹. Sic publice moneat eũ vt exeat: q si nõ vult exire & sacerdos nõdũ inchoauit canonẽ dz dimittere missã. ar.c.ois. xxiij.q.i.& hic nole canonis intelligo a° Te igitur.& vltra ſm archi.in.c. de hymnis de cõse.di.ii.cuius do.Alex. Alin.in.c.cum marte.de cele.miſ. recitet Host. Inno. Pda.tenere q ca-

non incipit a vbis ꝓsecratiõis.si vo
mchoauit,ꝓsequaꝫ vsq; ad sũptionẽ3
sacrũ q̃ facta itex moneat eũ vt exeat
ꝙ si nõ vult exire dimittat post cõio
nem ⁊ in sacristia eam dicat.

22 ¶ Vltrũ participãs ꝛcũ ꝺexcõicato ẽt
ab iferiori suo vl'a se ligeꝫ minori ex
cõicatiõe.&.ꝟ3 ℙa.in.c.cũ desidere
rel .e.ti.ꝙ sic si ẽ inferior a papa ⁊ ad
dit ꝙ ẽt si vellet eũ habeꝫ ꝓ absoluto
nihilominus ligareꝫ qz nõ ꝑót eũ ta
li modo absoluere

23 ¶ Vltrũ excõicatio trãseat in tertiam
psonã.&.ꝙ nõ nisi qũ participãtes li
gant etiã maiori excõicatione

ℰXcommunica tio ultimo de mal' q̃ iducit ma

ior excõicatio vt ostendat q̃tum est
timenda ¶bi sciendum ꝙ.xxi.malũ
inducit.

1 ¶ ℙrimo ꝓuat pticipatõe alioꝝ nã
excõicat⁹ tenet euitare alios ꝟ3 ℙa.
in.c.nullit de sen.ex.⁊ ꝓtẽnendo euita
re alios totiẽs peccat mortal'r facit.c.
illud ꝺ cle.excõ.mi.⁊.c.sicut.ii.q.vii.
vñ licet excõicato possint cã humani
tatis in sustẽtationẽ vite ẽt non expe
ctata extrẽa necessitate necessaria vi
te ministrari vt alimenta vestes ⁊ ho
spitiũ ꝟm glo.in.c.qñ.xi.q.iii.tamen
vtensilia ⁊ alia instra sine quib⁹ viue
re pót nõ sũt ei ministrãda.Solũmõ
ergo i casu i q̃ hõ ex ꝓcepto caritaꝫ
tenet cõicare cũ eo pót ꝟm theo.

2 ¶ Scõo excludit hoiez a sacris ec
clesie.iii.q.iiij.engeltrudam

3 ¶ Tertio ꝓuat suffragio ecclie qꝺ suf
fragiũ ꝟm theo.in.iiij.di.xxij.valet ad
q̃ttuor ꝟ3 ad augmentũ gr̃e quã hũt
ad merẽdã gr̃az quã nõ hñt ad pro
tectionẽ ꝺei hñdã ⁊ ad ꝺefẽsionẽ ab
hostib⁹ ꝓmerendã.⁊ ꝓpterea ꝺr tra
ꝺi sathane in.c.audi.xi.q.iij.vñ sacer
dos excõicat⁹ nõ pót dicere.Dñs vo
biscũ in officio.ar.c.nihil.xi.q.iij.

¶ Quarto nõ pót interesse diuinis 4
officijs aut cũ alijs orare i ecclia:al's
peccat mortal'r nec ꝺz ex ita ꝓpe sta
re ꝙ audiat de peni.⁊ remiss.c.qꝺ in
te.posset tñ solus in ecclia orare.

¶ Quinto excludit a regno celoꝝ.xx 5
iij.q.i.qꝺcũq;.⁊.xi.q.iiij.c.nemo.

¶ Sexto si ingerit se diuinis existens 6
in aliquo ordine irregularis efficit.vt
j.irregularitas.i.§.xl.

¶ Septimo efficit infamis.vi.q.i.in 7
fames.Bal.tñ hoc refert ad excom
municationẽ notoriã.

¶ Octauo nullũ bñficiũ ecclias'icuz 8
pót acqrere.c.postulasti.de cle.ex.mi.
⁊ in.c.bone in fi.de eta.⁊ qua.

¶ Nono nõ pót eligere ꝺ appel.ꝓsti.9

¶ Decio si sit excõicat⁹ recipit bñfi 10
cũ lz absoluat postea ⁊ ei ꝓcedat:tñ
fruct⁹ anteriores restituere tenet.c.sa
cro eo.ti.⁊.c.pastoralis i fi.de appel.

¶ Undecimo ab officio ⁊ bñficio ẽ 11
suspensus.d.c.pastoralis in fi.

¶ Duodecimo obligati ei ex debito 12
fidelitatis sicut sũt vasalli nõ tenẽt ei
quãdiu durat excõicatio ꝟ3 ℙa.i.d.
c.veritatis.

¶ Terciodecimo nõ pót ꝓhere mñi 13
moniũ sine peccato mortali lz teneat

¶ Quartodecimo nõ valẽt littere i 14
petrate a papa p eũ sup alio articulo.
c.ipso,iure de rescrip.li.vi.

¶ Quitodecimo null⁹ pót ꝓ eo ora 15
re intellige solẽniter.

¶ Sextodecimo nõ pót ꝓstitui pcu 16
rator:de.p ba.post cessionẽ nec,pcura
torẽ ꝓstituere.c.fi.de,pcur.ꝙ limita
ex vt actor.secus vt reus ad defẽdẽ
dũ se.c intellexim⁹.de iudi.

¶ Decimoseptimo ꝙ stãs excõicat⁹ 17
p ãnũ pót puari oib⁹ bñficijs si q̃ ꝟz

xi.q.iij.rursus.t.c.qcūqꝫ qꝺ limitat glo.in.c.cū ꝓtumacia. de here.li.vi. t ino.in.d.c.cū bone ꝺo.Anto.in c. i.de iudi.vex si excōicat⁹ fuit ꝓ causa criminali:secus si ꝓ ciuili:qr si stetis/ set ꝓ mille ānos nō posset ꝓuari glo.ē singularis in.c.contingit. de dolo et ꝓtumacia.

18 ¶Decimooctauo q᷑ ꝺz soluere ꝓ sin/ gulo die vnū grossū anteqꝫ absoluat᷑ ſm statuta aliquoꝝ epoꝝ.qꝺ qdē liczꝫ videat᷑ simoniacū.p.c.ad nostrā.t.c. nemo de simo.tū Ꝺo.t Io.an.in.c. ad aures.de simo.determinā᷑ ꝫrīū t q᷑ licitū est q᷑ intelligo vex si fit i pe/ nā t vt citius querat absolutionē.

19 ¶Decimonono ñ valēt ꝫct⁹ facti ꝓ excōicatuz rōne publici officij si erat publice excōicatus: vñ act⁹ publici t ciuiles nō tenēt puta qr tutoz exñs in terponit auctoritatē alienādi seu susce pit ꝓcuratoris officiū vel adminiſtra/ tionē bonoꝝ ecclie:aut instra ꝓficit si ue vt arbiter laudū ꝓtulit:qr tales sūt actus publici. Si ꝺo ꝓmissuz fuit i eū vt in arbitratorē ita q᷑ arbitramē tum accipiat effectū ex ꝓsensu partiū vt est qñ reducit partes ad ꝓcordiaz bñ tenet nō ex vi sue sentētie:sꝫ ꝓsen sus partiū. Secta aūt ꝓ occulte excōi catū in tpib⁹ rōne publici officij bñ te nēt si mō officiū ē publicū auctoritā/ te t vtilitate.secus si fuisset publicū au ctoritate:sed vtilitate priuatū ſm pa. in.c.post cessionē ꝺ ꝓba. qr si erat ex cōicatus tpe assumptiōis officij ñ va let gnāliꝛ vt puta qr fuit ꝓstitut⁹ ꝓcura toꝛ q erat excōicat⁹.secus si post ꝓsti tutionē fuit excōicat⁹.qr tenēt nisi ex cipiat᷑ ſm Ꝺa.in.d.c.post cessionem quo tū ad actus spūales si sunt tales i quib⁹ ipꝛimit᷑ caracter sic tenēt vt col latio ordinū t hmōi:lꝫ idigeat dispē/ satione talꝛ ordinat⁹.vt.ſ.irregulari/ tas.i.§.iij.alij aūt actus spūales i qb⁹ nō ipꝛimit᷑ caracter.vt collatio bene ficij t hmōi tenēt qñ ñ est publice ex cōicatus rōne publici officij.l. barba rius.ff.de offi.ꝓto.sunt tū retractādi si is in cui⁹ fauorē sūt facti sciebat cū excōicatū:sꝫ ꝺubitat᷑ de excōicatiōe an teneat rōe publicioffici lata ab ex cōicato occulto Ꝺa in.d.c.veritat᷑. ꝺ ꝺo.t ꝓtu.tenet post factū ad penaz irregularitat᷑ euitādaz q᷑ nō valeat: t placet. Electio etiāꝫ videat᷑ q᷑ ad ca pitulū pertinere ad offm publicum: tamen quo ad singulares nō ē offm publicum:sed est quedam fraterni/ tas t ideo nō tenet facta ab excōica/ to etiā occulto. Alij aūt ꝓtractus sup tēporalibus initi non rōne publici,of/ ficij sed priuati vt ēptio venditio.tc. ꝓmuniter tenet᷑ q᷑ tenēt.vt no. Ꝺa. in.c.si vere.eo.ti.t in.d.c.veritat᷑.qꝫ/ nis multi doctores teneant fore nul/ los ꝫctus.

20 ¶Vigesimo nō potest testamentuz facere ſm aliquos. ꝓmunius tamen tenet᷑ q᷑ potest testari.vt no.Albr.i.l. i.C.de here.instit.t Lar.in.c.qꝫ.de vsu.li.vi.t Ꝺa.in.c.ad ꝓbandū.ꝺ re iudi.qr equipat᷑ relegato.

21 ¶Vltimo ꝓhib⁹ ecclesiastica sepultu ra:quia cui non cōmunicamus viuo nec mortuo cōmunicare debem⁹.c. sacris.de sepul.quod limita nisi absol uatur.vide multa alia si placet.i.d.c. ad ꝓbandū.t in.c. veritatis.t i.c.si vere.no.a doc.

Excusatur qs a pec cato ex ꝺ cem. ¶Primo ex alienatio ne mentis illicitā agentꝫ quaz aliena tionez adducit quādoqꝫ facti quali/ tas:sicut Loth quādo voluit filias ꝓ

stinere vt liberaret quod susceperat. vt dicit Aug in.c.quod ait.xiiii. disti. Aliqñ furor siue insania. Aliquando ebrietas. Unde quando ex toto quis est extra seipsũ excusatur a toto. vt patet in.c.aliquos scimus. ⁊.c.illa cauẽda xv.q.i.⁊ in.c.inebriauerunt. ibidẽ patet q̃ est puniendus pro ebrietate sed nõ pro cõmisso in ipsa ⁊ sic videtur tenere glo.ibidem de quo vide. s̃ ebrietas.§.iij. ¶ Secundo ex coactione. Intellige absoluta.facit.c.non est xv.q.i.⁊ 50.di.c.presbyteros. ¶ Tertio ex ignorantia siue erroꝛ. Intellige vt dicam.j.ignorantia.§.iij. facit pro hoc.xv.q.vi.si a sacerdotibus.xxxiij. q.ij.in lectum. ¶ Quarto excusat cõsuetudo.ó quo supra. Consuetudo.§. ix. ¶ Quinto necessitas. de cõsecra. distin.v.discipulos. ¶ Sexto pietas. vt patet in.c.cõquestus.de fer. ¶ Septimo iocatio ⁊ ludus. vt in.c.i.de sẽten.excom.⁊.xv.q.i.illud relatũ. duꝫ modo non sit noxius.quia.ff. ad.l.aqui.l.nam ludus noxius in culpa est. ¶ Octauo quando fecit diligentiam debitam vt in.c. Joannes.⁊ in.c. quidam vt asseris.de homici. ¶ Nono indeliberatio mentis.xxiij.q.iiii.nabuchodonosoꝛ. ¶ Decimo ex obedientia superioris.xiiij.q.v.c.dicit dominꝰ xi.q.iij.quid ergo.xxiij.q.i. quid culpatur. Intellige si non sunt contra legem superioris. vt.xi.q.iij.si dominꝰ. ⁊.c.sequenti.

1 ¶ Utrum clericus cui episcopus precipit vt vadat romã possit se excusare quia alij sunt meliores ⁊ magis apti. ℟.glo.in.d.c.quid ergo.⁊.xxiii.q.i.c. fi.q̃ non quia in legationibus ordo non est seruandus.ff.de legatis.l. sciẽduꝫ.§. pe. Item quia Jo.vltimo. respondit dominus petro.quid ad te:tu me sequere.

Executoꝛ proprie dicitur qui rẽ iudicatã ducit ad effectum. vt dicit glo.in.c.super questionum ó offi.dele.de quo habetur.ij.q.vi.c. ei q̃ appellat.v̊.ab executoꝛe.⁊ in.c.nouit de appella.⁊ multis alijs locis qui aliquando dicitur merus executoꝛ. quando causa est cognita a superioꝛe ⁊ mera executio sibi mandatur vnde ab isto appellari non potest tam de iure canonico quam ciuili.vt de re iudicata.c.quod Ad consultationem.⁊ dicto.ver.ab executoꝛe.⁊.C. quoꝝm appel.non re.l.ab executiõe nisi executoꝛ sententie modum excedat.vt dicit tertus in.d.l. Aut nisi male interpretetur sententiam ⁊ huiusmodi. de quibus per glo.in.d.c.quod ad consultationem. Aliquando vero dicitur mixtus ⁊ est quando aliquid a superioꝛe mandatur exequendum simpliciter. Unde talis debet admittere rationabiles exceptiones.c.ex parte el secundo de offi.delegati.⁊.c.cum te decet de etate ⁊ quali.⁊ in.c.cum a deo de rescrip. Et hoc verum nisi constet q̃ superioꝛ ex certa scientia sic velit. vt not.glo.in.d.c.ex parte. Et ab isto executoꝛe mixto põt appellari si aggrauat vel iniuriatur. vt.C.de appel.l. si gs̃ uocatione.

¶ Quis potest esse executoꝛ in causis ecclesiasticis.§.merus executoꝛ potest esse quilibet clericus Mixtus vero nõ nisi in dignitate constitutus aut personatum habens. Uel canonicus ecclesie cathedralis si commissio fit ei auctoꝛitate litterarum apostolicarum vel legatoꝝm: aut delegatoꝝm apostolicorum. Secus si ab alijs ga tunc quilibet clericus potest esse. vt patet per no.in capitulo statuimus.de rescrip.li.vi.

2 ¶ Executores testamẽtoꝝ: siue fideicómissarij q ꝑñt dari. &. q siue testõr fit clicus: siue laic⁹ pót deputare executores, tã laicos quã clicos seculares ⁊ etiã religiosos quoscũq; dũmõ religiosi a suis superiorib⁹ obtineãt licentiam exequẽdi exceptis fratrib⁹ minoꝝib⁹ q bus est ꝓhibitũ. in cle. crimi. in §. ꝓin de vir sanct⁹ de ỽbo. sig. fallit hoc ꝯz bar. in minorica qñ distributio ꝺz fieri in ffres ipsos vel moniales ſãcte clare subiectas cure ipsoꝝ heredẽ, volũtarie soluẽte. q sic frater minoꝛ pót esse executor. ⁊ q clicus tã religiosus q̃z laicus possit esse executor no. in. c. religiosus. de testa. li. vi. ⁊ ꝑ doc. in. c. tua nobis ⁊ ibi ℙda. in. c. Joãnes. de testa. etiã si sit minor. xxv. an. ꝼm glo. in. d. c. religiosus. ⁊ hoc de ꝯsuetudie Et sequit̃ Albri. in. l. nulli licere. C. de epis. ⁊ cle. dũmõ adult⁹ sit. Itẽ nõ admittit̃ seru⁹: nec surdus: mut⁹ ꝓdig⁹ furiosus: q̃uis alig tenuerint q etiaꝫ seruus ⁊ pupill⁹ possit eẽ. vt ibi⁹ no. Albri. sed est verius q nõ.

3 ¶ Utrũ femina possit deputari. gl. io. an. in. d. c. religiosus tenet q ꝯsuetudo q̃ est optima interpres legũ ꝯz q sic. ℙda. in. d. c. tua nobis dicit q alⁱs fuit ꝯsultũ q nõ pót. Sed bal. ꝯz cum Jo. an. ⁊ placet q mulier nõ ꝯpet vt ꝓcuratrix. ꝯz intẽtat actionẽ noie ꝓprio. de q̃ ꝑ eundẽ bal. in. l. id qõ pauperib⁹. ⁊ in. l. si qs ad declinãdaꝫ. C. õ epis. ⁊ cle. ⁊ sic nõ ob. l. neq; scia. ff. de ꝓcur. ⁊. l. alienam. C. eo. ⁊. l. ij. ff. de regu. iur. ⁊ iij. q. vij. §. tria. q vt dixi nõ vt ꝓcuratrix comparet.

4 ¶ Utrũ possint deputari mixti. ſ. secularis ⁊ religiosus simul vel clicus. &. q sic ꝼm Jo. An. i. d. c. Joannes.

5 ¶ Utr cũ simplr deputant tres vl q̃t tuor executores. vno mortuo alij possint ꝓcedere. &. q sic. vel etiã si viueret ⁊ nollet exeq possent ipsi exeq nisi testator aliud exꝓsserit. vt est tex. in. d. c. religiosus.

6 ¶ Quid si vn⁹ executor vinit: ꝯz ẽ i remot̃. &. q nihilomin⁹ ceteri exequẽt vt i. d. c. religiosus. imo ꝯz gl. ibidẽ ñ ẽ necesse vocet̃ tunc sicut ⁊ i electiõe vt i. c. q ꝓpt̃. ⁊ i. c. cũ iter vniuersas. õ elec. secus si nõ multũ distaret: q tũc vocãd⁹ eẽt. ⁊ si in termino assignato ñ venerit, ꝓcedẽt ceteri. ⁊ hoc intellige qñ simplr sunt deputati. Sec⁹ si cũ aliqua limitatione. puta q vn⁹ sine alio nõ possit ⁊ ꝯmõi. q tũc seruãdũ ẽ qõ testator statuit. vt in. d. c. religiosus.

7 ¶ Utrũ offiũ ꝑfati executoris trãseat i heredib⁹. &. gl. in. d. c. religiosus. q nõ nisi testator exꝓsserit. Et hoc tene ꝑ dictũ tex. ꝯz alig tẽuerit q transeat ꝑ. l. cũ vn⁹ ⁊. l. a filio i ꝑn. ⁊. l. alimenta in ꝓin. ff. õ ali. ⁊ ci. le. alij ỽo q re integra nõ trãsibit: ꝯz nõ integra sic. vt õ elec. c. in causis. ⁊. l. mandatũ. C. mã.

8 ¶ Quid si sit deputatus executor ab bas sci ꝓculi an eo mortuo succesꝛ sor⁹ et⁹ exequet̃. &. gl. in. d. c. religiosus q si abbas mortu⁹ erat ꝓpinqu⁹ testatori nõ trãsibit ad successorẽ: q videt̃ electa ꝑsona ex affectione: siue nomẽ ei⁹ fuerit exꝓssũ vel ñ. fac ad hoc. xij. q. iij. pontifices. de testa. reqsisti. si ãt ñ erat ꝓpinquus tũc si nomẽ erat exꝓssũ nõ trãsibit. si ỽo nõ erat exꝓssũ trãsibit de of. dele. qñ requisisti.

9 ¶ Querit̃ an teneat̃ deputat⁹ executor acceptare. &. ℙda. i. d. c. Joãnes q ñ nisi tacite acceptasset vl exꝓsse q ñ posset renũciare. ⁊ dr̃ tacite acceptar̃ qñ aliqd fecit qõ ꝓtiet ad hoc ⁊ ꝯmõi Itẽ si sciẽter recepit lras gb⁹ sibi offiũ deferebat. ar. l. i. §. i. ff. de procu. aut si ipse ꝯsensit qñ testõr ad illud offiũ cũ deputabat. ad hoc. l. vxori. §. i. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex snia. ff. de testa. tu.

Posset tñ epūs i legatis ad pias cās ci
tra acceptatōz cōpellere si nō vt exe
cutorē saltē vt delegatū sicut in q̄libz
alia delegatōe vt.C.q.p sua iurisdi.l.
vnica ꝛ.c.postoralis ō offi.dele.

10 ¶ Nō tenent executores exeq.ꝛ.
Pda.in.c.nos qdē de testa.q̄ aut te
statoꝛ.potuit sibi de tpe ꝛ illud seruā
vnū tñ semp no.q̄ lz testatoꝛ mādet
aliqd fieri ifra certū tp̄s cōputādū a
die mortis itelligat ꝛ supplet a die scie
tie ꝛ adite hereditatis vt.p.bat tex.i.l.
statuliberos.§.si q̄s heredi.ff.de sta
tuli.facit tex.ūcta glo.in.l.fi.§.si autē
dubius.C.de iu.ōli. Si vō testatoꝛ nō
potuit sibi de tpe tūc Pda.dicit in.c.
si heredes de testa.q̄ si res legata est
in pīmonio testatoris pōt solui sine
mora. Nā dñiū illico adita hereditā
te trāsit in legatariū vt in.l.si tibi hō
§.cū seruꝰ ꝛ qō ibi no.ff.de le.i.ꝛ i.l.
cū res in pn.ibidē dī q̄ si non soluat
sine mora heredes ꝑdēnant ad pre
standū vsurā ꝛ oēm vtilitatē Idē etiā
si esset pecunia legata vt in.l.si dom
§.i pecūia.ff.de.le.i.vbi dī q̄ ad solu
tionem tp̄s modicū dādū ē lz glo.ibi
dē illud breue tp̄s dicit fore.x.dies a
p̄cepto iudicis vel saltē arbitrariū pē
sata q̄litate ꝛ quātitate hereditatis ꝛ si
nō hz dz repire vndecūq̄ l.si pecu
nia.ff.de le.ij. Et hoc tene q̄ ad obli
gationē q̄ aūt ad penā.s.vt cogāt sol
uer cū oī emolumēto ꝛ interesse dic
q̄ i legatis ad pias cās ē tp̄s ter mēsiū
vt i aut.de ec.ti.§.si aūt legatū Idē
dicerē i legatis ad nō pias cās p ar.
a maiori in.d.§.si aūt legatū ꝛ hoc a
die.insinuationis testamēti q̄ si p an
nū a die monitōis p iudicē sibi facte
nō iplet q̄cūq̄ ꝛlicta p̄uat tota hered
tate ꝛ veniet ad substitutos.vel si nō
sunt veniet ordine seruato coheredi
bus adeūtib⁹ vl gñali fideicōmissa-
rio ꝛ ceteris ꝑm qō habet in aut.am
plius.C.de fideicō.lz posset iudex co
gere etiā añ p̄fatū tēpꝰ executores
vel heredes alio remedio.

¶ Vltrū executore nō exequēte ōnol u
uat ad ep̄z executio.§.pa.i.d.c.nos
quidē q̄ si p̄cessit duplex mōitio post
negligentiā debētis exeq statim in le
gatis ad pias cās deuoluit.nec regri
tur aliud tp̄s vt videt inuere tex.in
aut.de ec.ti.§.si aūt q̄ hoc iussit fūt Et
sic itelligere no.p bar.i.d.aut.āplius
Si sola vnica mōitio p̄cessit expecta
tur annꝰ anteqū deuoluat ad epm lz
aduerte q̄ hodie ep̄s p statuta dispo
nat vt currat annꝰ a die mortis admo
nēdo gñalr q̄scūq̄ si sic post annū ō
voluer intelligēdo a die mortis ꝛ scie
ꝛ adite her̄ditatis vt.s. dixi limitat Ri
car.i.iij.di.xlv.hoc verū si hz bona i
p̄ōptu de quibꝰ possit infra annuz le
gata implere alias non deuoluit ad
epm Qō no.

¶ Querit qdā religt centū paupib⁹ 12
ōclarādis p semproniū an elapso an
no ōclaratōe nō facta ep̄s possit eli
gere paupes vigore statuti p̄fati i p̄ce
dēti.q.&.bar. in.l.cū qdā ita.ff.ō le.
ii.ꝛ seqtur Pda.i.d.c.nos qdā q̄ nō
q2 statutū loquit ō executore ꝛ in eo
haberet locū vt nō posset āpitꝰ se itro
mittere ar.c.litteras de sup.ne.pla.lz
hūs declarare nō ē executoꝛ sicut di
cimus differentiā inter iudicē q̄ ōcla
rat ꝛ executorē.C.ō exe.rei iudi.l.exe
cutorē qō no.q2 p̄bat q̄ frater mioꝛ
q nō pōt eē executoꝛ bñ posset eē de
claratoꝛ ꝛ si lr p̄sultor cuz nullo iure
p̄hibeat de q̄ dic vt.j.§.xvi.

¶ Vltrū p̄fata ōnolutio hēat locū tā 13
in legatis ad pias cās q̄z ñ pias.&.pa.
in.c.heredes ō testa.q̄ i legatis ad pi
as causas nō est dubiū Jn alijs āt ē di
uersitas inter doc.sed ip̄e Pda.sic cō

eodat q̄ aut ep̄s vult se ipedire añq̄ heres sit p̄uatus hereditate .s. añ la/
psum ām & sic pōt se ipedire & cōpel
lere Sisr si heres incidit in penā pri
uationis sed de facto eaz possidet qz
nemo eā petit nā tūc cessat rō .d. aut.
ampli q̄ vult vt hereditas cuz onere
exeqūdi trāseat ad aliū & habebit lo
cū .d.c. si her̄des qō logr̄ gñalit nec
ob. qō nō oz ep̄s ipendere offiū suū
nō iploratū ad vilitatē p̄uatā ꝯ ōter
minata in .c. bone memorie el p̄mo
de postul. pla. qz p q̄ ipendit est mise
rabilis p̄sona & iō pōt: vt ibi no. quia
defūctus est destitut⁹ oi auxilio & ideo
merito etiā nō iplorat⁹ pōt iuder im
pēdere officiū suū Aut vult se ipedir̄
posq̄z p̄uent ad altos hereditas pp
p̄uatōnē p̄mox & sic nō pōt respectu
executōis sz bñ respectu ꝯpulsionis
fiende heredi nouo vt exequat̄ quia
tūc hēbit locū .d. aut. āpli⁹ & sic ꝯcor/
da .d.c. si heres cū .d. aut. āpli⁹.

14 Quid si testator exp̄sse prohibuit
ne ep̄s se ipediat. ꝛ. Pda. in .c. tua no
bis de testa. q̄ q̄ ad cōpulsionē execu
torx ñ vz qz sic ipse si viueret ñ possz
se erimere a foro epi ita nec executo
res subtrahere potuit vt patet in .d.c.
tua nobis. Quo vo ad deuolutionez
executionis dicit idē pa. ibidē q̄ si te
stator p̄uidit de alio executore in ca/
su negligentie p̄mi ille exeq̄t nō ep̄s
ar. in l. nulli & in l. si qs ad declinādā
C. de epi. & cle. aut solū p̄hibuit epis
exeq nō p̄uiso sibi de alio executore
tūc in legatis ad pias causas nihiloi/
nus exeq̄t ñ obstante p̄hibitiōe tex.
bon⁹ē in aut. de cc. ti. §. si qs autem p
redēptione cum duob⁹. §. se. & in .d.c.
tua nobis in alijs autem nō.

15 Utrz executor habeat actionez ꝯ
heredē. ꝛ. Pda. i.c. Joānes ō testa. q̄
aut ē pur⁹ executor & sic nec ō iure ci
uili nec canonico hz: sz pōt iplorare
officiū iudicis ꝯ detinētes bona defū
cti ar. in l. hereditas in fi. ff. de peti.
he. & in l. q̄nt⁹. ff. ō an. le. & hoc voluit
Dyn. in l. lutius. §. meuia. ff. ad treb.
& bar. in l. si qs titio. ff. de le. ii. gl. i. d.
§. meuia limitāt vez nisi in legatis ad
pias cās q̄z tūc dicit hr̄e actionē ꝯ he
redes allegat. l. nulli. C. de epi. & cle.
Idē tenet gl. in .d.l. titio Si vo non
est pur⁹ executor sed legatarius sicut
q̄ vba dispōnis ꝓferunt in eū tacite
vel exp̄sse exemplū dicit restator fliq̄
ticio cēsi & volo illa restituat seio tūc
poterit agere ꝯ detinētez bona tāq̄
legatari⁹ & ē vtile qz si deficeret fidei
cōmissū ex p̄sona fideicōmissarij ac
cresceret sibi & nō heredi vt in .d.l. si
qs titio Idē erit vbi tacite ꝓferr̄ i eū
dispositio puta q̄z est particeps illi⁹ re
licti fm glo. in .d. §. meuia & in glo. d.
l. si qs ticio & ibi vide.

16 Utrū executor possit vēdere bona
defūcti p̄ executōe vltime volūtat̄. ꝛ.
Pda. in .d.c. Joānes q̄ si est executor
vlis. puta qz eia sūt distribuēda paup
ibus sic poterit. d.l. si qs ad declinā/
dā. Si vo est p̄ticularis non potest ni
si testator exp̄sse cōcesserit vt i.l. alio
her̄de. ff. ō ali. & ci. le. sicut cōiter ho
die est in testamētis dat̄ libera vendē
di auctoritas ipsis p̄ executiōe vltie
volūtat̄ & qd importēt dicta vba vid
bar. in .d.l. alio et cautella ē q̄ addat̄
sic dans eis gñale mādatū cū libera
administratione agendi exigendi di/
strahendi &c.

17 Utrū cū testator relinqt. c. p resti 14
tuēdis male ablat̄ & nō reperiūt male
ablata vsq̄z ad illā sūmā r̄sidua sit di
stribuendū. ꝛ. Pda. in .d.c. tua nobis
Ja. de arc. in trac. executōis vt refert
& seq̄t bal. i d.l. si qs ad declinādā di
stinguit q̄ aut testator p̄hibuit in alīū

vsū ꝓuerti.ꝛ sic cedet heredi residuū quēadmodū qñ deficit aliud legatū vt.d.l.si gs ticio.ꝛ expressio cause limitat legatū.vt in.l.fi.ff.de an.ꝛ arg. le.Ⅎlut simplr disposuit.ꝛ tūc dz dcm residuū dari pauperib⁹.vt in.l.legatū ff.de vsu ꝛ vsufruc.le.qz sicut destinatū in vnū piū vsū.si nō pōt dz ꝓuerti in aliū piū.vt in.c.nos qdē.ō testa.ꝛ facit in ar.d.l.legatū.sic ꝛ hic ꝛ hoc puto verissimū.qđ tz etiā Jo.an.i ad di.spe.in ti.de instru.edi.§.nūc ꝛ o alī qua.v.ꝛ scias.ꝛ maxime ꝑz ℞a.vbi ē.qz ex q̄ exprssit certā quātitatē presumendū est illā deberi.lz nō appareāt creditores. Et idē dicit forte seruandū in cautōe quā faciunt vsurarij.vt etiā no.in.c.q̄z q̄z.ō vsu.li.vi. Consulo tū hoc fiendū de ꝓsilio epi vel heredis ꝛ istud sequendū in ꝓscia.q̄uis alij distinguant si executor est nudus minister ꝛ sic reddet hr̄di.d.l.si quis titio ꝛ.l.codicil.i pn.e.ti.si vo nō est nud⁹ executor tūc residuū erit ipsius executoris posset hec opi.in ꝓscia procedere qñ legasset dicto executori cū expressione creditor̄ ꝑz qr in libro suo inueniet ꝛ hmōi.qz tūc residuū sūme videret voluisse legare executori. vt.l. pr̄.§.tusculan⁹.ff.ō leg.iii. ꝛ.l.filio.§. matri.ff.de adi.lega.

18 ¶ Item executor cui testator ō dit aliqd ad distribuendū, vbi ei videbitur ꝛ placuerit teneat istud distribuere in pios vsus.ꝛ.qr sic.si aliō nō apparet de mēte testōris.facit.c.cū tibi.ō test. Sed meli⁹ v bū videbitur ꝛ v bū placuerit qđ refertur ad arbitriū bōi viri ff.de fideicō.li.l.thais.§.sorore sua.ꝛ l.fideicō missa libertas la.ij. Bon⁹ ār vir arbitrabitur magis ad salutē aie testatoris dispensandū q̄z alias.de foro cōpe.c.ꝓquest⁹.ꝛ ad salutē magis facit vt iter pauperes dispensetur.l.id qō pauprib⁹.ꝛ.l.nulli.ꝛ.l.si gs ad decimā dā.C.de epi.ꝛ cle.nec impedit dispositio testatoris.lz nō sint exprsse psone q bus dēat fieri.vt in dictis legib⁹. Itē qz ōbem⁹ interptari volūtatē testatoris i meliorē ꝛ fauorabiliorē cāz,ppter regulam qz in testamēt̄ fit melior interptatio.c.cū dilecti ō dōa.ff. ō re.iur.l.i testis.ff.de vi.tri.oleoq̄ le.l.iij.cū ergo nulla sit melior q̄z vt i paupes xpi dispēsetur.ita fiet alr si nō fiet eps fruo care poterit ꝛ dz executōez.pe.tū ō pu.trac.ō cano por.epi.c.ir.lz q̄ medietas dz dari pauperib⁹ ꝛ medietas pijs locis Nihil tū allat.ꝛ est satis eq̄.

¶ Item executor ēt cū ꝓsēsu.epi posit 19 sit imutare vsū destinatū p testōrez in meliorē.vide.j.legatū.ii.§.xi.

¶ Item religiosus exēpt⁹ deputat⁹ exe 20 cutor si i exequēdo ōligt possit puniri ab ordiario.ꝛ.q̄ sic ter.ē.i cle. vnica ō testa.vbi ēt eis religios̄ iponit vt red dāt rōnē ō executōe ordinarijs ꝛ sēr ordiarijs vt exigāt.limitat R.i.iij.di. xlv.ar.v.q.ij.verū in religiosis q hñt exēptionē cōem q tū possent ꝓueniri rōne ꝓct⁹ vel ōlicti seu rei.vt in.c.i.ō pnile.li.vi. Secus i clicis q etiā ex p dict̄ ꝓueniri nō pñt.qz nō pñt tales puniri ab ordinarijs.ꝛ placet.

¶ Item plat⁹ religiosi q ōdit lniaz ac 21 ceptādi executionē religioso possit eā reuocare re ēt nō integra.ꝛ.gl.i.d.cle. vnica.q̄ sic.cū religiosus nō hēat velle nec nolle ꝛ executio fiet p collegā,aut si alt⁹ deputat⁹ nō est per cpm.

¶ Item executor possit distribuere in 22 filios vel consanguineos proprios vt de.s̄.elemosyna.§.iij.

¶ Item dilatio executōis pie pīudicet 23 aie testōris.ꝛ.ꝑz ri.vbi.s̄.q.iiij.q̄ sic cui⁹ rō ē duplex. ¶ Primo qz eccl̄ia ꝛ paupes nō excitant ad orādū sicut faceret si eis daret legatū.acceleratio ār feruētiū oronū p aia ōfficit mltū vz ad ei⁹ alleuiatōz ꝛ celeriorē expeditōz

¶ Scõa rõ. qz sicut aia i caritate de cedẽs. z aliquid purgabile secũ porz tãs i hac vita meruit vt elemosyne si p ea dent̃ psint nõ ad augmẽtũ gre ſz ad alleuiationẽ z breuiationẽ pene z iõ quãto citi⁹ iplet̃ tãto citi⁹ alleuiat̃ z ecõuerso. quãto tardi⁹ implet̃ tãto tardi⁹ liberat̃. nõ tñ ppter hoc. si nũq̃ ipleret̃ ppetuo staret in penis ſz solum multo tardius liberaret̃. Ex q̃ pz q̃ grauissime peccãt z magnã pditionẽ faciũt q̃ cit⁹ pñt nõ exequunt̃. vñ vocant̃ necatores egentiũ. in. c. q oblatões el pmo cũ duob⁹. c. se. xxii. q. ij. z in. c. q oblatiões el. ii. z dicunt̃ venire ad extimationẽ fidei z q̃ habẽdi sint sicut qui non credunt iudiciũ dei. Idẽ dicendũ de restõne quaz statuerũt fieri vñ in cronicis minoꝝ legitur q̃ qdã impediebat̃ itrare paradisũ q̃usq̃z facta fuit restõ. qz nisi fiet luer i penis. facit ad hoc. c. illis. õ ra.

24 ¶ Sed nũqd excusant̃ pfati executores si ppterea tardãt vt res defũcti meli⁹ vendãtur. &. fm scm̃ Tho. i q̃l. q̃ mora modici tpis ñ videtur eẽ magnũ periculũ. Ẽñ si executor p modicũ tps differat vt reb⁹ õfũcti meli⁹ vẽdãtis ãpliores elemosynas facere possit licite facit. Qõ intelligo vꝝ quando tantũ ẽ augmẽtũ q̃ pualet tarditati puta qz elemosyna illa quã habuisset de illis reb⁹ cito vẽdit̃. z tps tardationis i q̃ penã substinuit nõ iudicãtur tantũ satisfactoria quantũ ẽ elemosyna q̃ elicitur ex tardatõe. alꝰ ñ liceret qz nõ ẽ fiendũ malũ mihi p bono alteri⁹. Et hoc pz ex eo qõ subiũgit. si vo inqt scũs. Tho. p multũ tps differat. vt i modico ãpliores elemosynas faciat nõ excusatur a culpa. qz forte õ fũctus a purgatorio liberatur iteri. z sic frustratur remedio q̃ multũ indigebat. Faciat ergo q̃ magis rõnabiliter videtur expedire anime defuncti.

¶ Quid si q̃s õputauit executorẽ cũ ista pdictõe. vt exequat cũ filio talis ſz. q̃ aut dixit cũ filio. z sic executor tz teneatur petere filiũ tñ ñ tenetur sequi. Si vo dixit q̃ exeq̃tur ſz filium sic tenetur seq ipsũ. vt tz alber. i. l. nulli. C. õ epis. z cle. vide. s. filiũ. §. iij.

¶ Quid si sit fr minor ille cui⁹ filio exeq̃ oz. ſz. q̃ diuersa est opi. inſ doc. Sed tu dic q̃ frater minor tz nõ possit eẽ executor. põt tñ esse fultor qz executor oz q̃ sit cõtator pecuniarũ z venditor rez hmõi q̃ nullo mõ cõuenit fratri minori. ſz dare filiũ in nullo derogat sue pfessioni. Et sic per hoc euacuatur rõ ge. i. c. fi. õ te. li. vi. q tenet q̃ nõ põt eẽ filiast⁹ tali mõ q̃ alr nõ possit fieri dispẽsatio nisi ſz suũ filiũ. Et sic fm pdicta limita. nã si testator reliqt. c. dãda pauperib⁹ õ clarãdis p fiez minorẽ hoc nõ derogat sue pfessioni z licet. õ hoc p bart. expresse in trac. minoricarum.

Exemptus dr q nõ subest tu risdictioni ordinarii. vt pz. z no. i. c. cũ psone. de pnil. li. vi. sol⁹ ergo papa vl legat⁹ õ latere põt cognoscere de causis õ exẽptuz. vt no. in. c. q̃ trãslationẽ. de offi. le. Sec⁹ in alijs legatis vt ibi vñ eximere. pp̃e ẽ aplice sedis. xvi. q. i. frater. vi. q. iij nunc vo. no. Jo. an. in glo. d. c. i. de pnile. li. vi.

¶ Quot modis dat̃ exẽptio. &. vt no. Pa. in. c. tuaz. de pnil. q̃ duob⁹ modis. ¶ Primo rõne loci. puta mona sterij vl ecclie z hmõi. z in istis hz locuz. c. i. de pni. li. vi. q̃ rõne delicti cõmissi eẽ locũ exẽptũ. vel rõne õct⁹ alibi initi. vel rõe rei alibi site pñt corã ordinario cõuenirí z ab eo puniri. z exẽpta ecclia vl monasteriũ intelligũtur exẽpti etiã ipsi⁹ monaci vel cano-

nici clici etiã ꝛ ꝓuersi ꝑpetuoꝝ oblati
nó aũt euisdẽ ecclie ꝑsbyter q paro-
chianoꝝ curã hꝫ q̃ ad ea q̃ ad eãdẽ
curã ptinẽt nec ipsi pacochiani. vt in
c. p exẽptionẽ. de ꝓui. li. vi Eximit̃ ẽt
exẽpto monasterio fm glo. in. d. c. ec
clia ꝛ ipsi⁹ cimiteriũ. ꝛ dom⁹ ꝛ theatꝝ
cũ ortis ꝛ areis q̃ sunt iuxta eccl̃iam.
ar. xij. q. i. necessaria. ꝛ. c. nulla. xvij. q.
iiij. diffiniunt. Idẽ dic in dormitorio ꝛ
domib⁹ clicoꝝ q̃ sũt iuxta eccliaꝫ cũ
eoꝝ ortis. ar. d. c. necessaria. ꝛ diffinit
1 Scdo dat̃ exẽptio rõne ꝑsone ꝛ nõ
loci. vt in ꝓuilegio cõcesso capellanis
ꝛ familiarib⁹ pape. ꝛ de talib⁹ nó hꝫ
locũ. d. c. i. q2 nec etiã rõne ỏlicti pñt
puniri ab ordinarius. alr eoꝝ ꝓuilegiũ
esset inutille qđ esse nó dꝫ. vt i. c. si pa
pa. de ꝓui. li. vi. ex qb⁹ oib⁹ ꝓclude. q
exẽptus rõne alicui⁹ loci vel rei non
censet exẽptus rõne alteri⁹ rei vl loci
Vñ ꝓuilegiũ ꝓcessuꝫ ꝑsonis respectu
certi loci nó extẽdit̃ vltra locũ. Vnđ
censet̃ ꝓuilegiũ poti⁹ reale q̃ꝫ ꝑsonale
vt no. pa. in. c. cum capella de ꝓui. li. vi.
Secus in exẽptione respectu ꝑsone.
vt pꝫ aduerte q si canonici alicuius
eccl̃ie eximant̃ ipsi soli sunt exẽpti nõ
aũt eccl̃ia vl alij eius clici. Si aũt cle
rici cuiusuis eccl̃ie eximant̃ tũc tam
canonici quã alii clici sunt exẽpti. nó
aũt eccl̃ia nisi aliud exp̃mat̃. vt in. d.
c. p exemptionẽ. nec etiã ꝓuersi vl ob
lati vt. dicit glo. ibidem.
2 Quibus verbis ꝓbat̃ exẽptio. ꝛ. q
multipl̃r vt ꝓbat̃. in. d. c. si papa. puta
si dicat̃ in ꝓuilegio a papa vel sentẽ-
tiãdo eccliaꝫ iuris bti Petri existeꝫ
siue ad ius ꝛ ꝓpꝛietatẽ romane eccl̃ie
ptinere. vel ad romanã eccliaꝫ spãl̃r
aut sine medio ꝛ simpl̃r ptinere. vl si
dicat q eccl̃ia sit libera seu q ponat̃
romane eccl̃ie libertate siue q epꝰ nõ
audeat illic cathedrã collocare seu ali
qđ iperiũ exercere vl potestatẽ aut q
eximit a ptãte epi. Itẽ si recipiant̃ in
ꝓprios subiectos p hmói ꝛ silia co
gnoscit̃ exẽptio. vt ibi patet secus si re
ciẽt̃ sub defensiõe. vt in. c. ex pte. el
ij. de ꝓui. vel i ꝓpos filios. q nõ cẽnt
exẽpti. vt ibi dꝫ ꝛ ibi vide. ꝛ qđ ibi no.
Cltrũ exẽptus teneat̃ citatus ab or 3
dinario cõparere. ꝛ. Pa. in. c. cũ or
dine de relcrip. q aut est notorie exẽ
ptus ꝛ tãdiu tollerat⁹ ꝓuilegio exẽptio
nis sicut sunt mẽdicãtes. ꝛ sic nó tene
tur nec valebit snia sup ꝑncipali. q̃ ẽ
a nó suo iudice. neqꝝ tanq̃ꝫ ꝺ ꝓtuma
cẽ. Ad hoc tex. in. l. nó videt̃ la. i. ff. ꝺ
iudi. ꝛ bonus tex. in cle. pastoral̃. §. pi
sana. ꝛ ibi bona glo. ff. de re iudi. ꝛ gl.
i. c. veniẽs de accu. ꝛ. ij. q. iij. si epꝰ. ꝛ
p ino. in. c. ij. de dila. ꝛ Bar. in. l. ij. ff.
si qs in ius vo. non ie. lꝫ in alijs ter-
minis. Si ꝺo nó ꝓstat ita notorie tũc
tenet̃ cõparere ꝛ allegare ꝓuilegiũ. ꝛ
in loco ꝓgruo ꝛ securo infra terminũ
cõpetentẽꝫ ordinario, oñdere fm qđ
dꝫ in. c. cũ ꝑsone de ꝓui. li. vi.
Cltrũ pẽdẽte lite sup validitate ꝓui- 4
legij seu an fuerit ꝓcessũ vl nõ debeat
quis ꝓuari vel interdici vsu possessio
nis vel q̃si etiã si possessio sit ꝺ ius. ꝛ.
Pa. in. c. i. vt lit. pen. inn. q nó tex.
est in. d. c. cũ ꝑsone. in. §. q si tales. cũ
§. se. ꝛ hoc idẽ tenent ibi doc. vbi dicit
Jo. mo. vt ibi no. Se. q pendẽte lite
nó est turbãdus in possessione sua ẽt
si possideat ꝺ ius cõe vũmõ ex aliq̃ ꝓ
batione lꝫ nó sufficiẽti ad finalẽ intẽtũ
ipse iustificet possessionẽ. ꝛ ita videt̃ so
nare ibi tex. vñ Jo. an. in glo. vlti. ibi
dẽ dicit. Mo. quant⁹ fauoꝛ ꝓuilegio ꝺ
bet̃ est eni ex se ꝓuilegiũ fauorabile
ꝫ ꝓscriptio odiosa. de decl. c. ex parte
ꝛ. c. ma. de reg. iur. odia hec Jo. an.
Quid si exẽptus litigat coꝛã ordi 5
nario. ꝛ nó allegat exẽptionẽ an ꝑdat

eaz ꝓ hoc.ꝛ.pa.in.c.i.de ſẽ.ꝛ re iu. ꝙ nõ nec tenet ſnia. Nec ob.tacitur nitas qz etiã ſi voluiſſet nõ potuiſſz i illũ ꝓſentire vt in iudicẽ de arbi.cum tpe ꝛ hoc tenet Jo.an.in r̃gula ſciẽti li.vi.in mercurialib⁹ facit qõ no.i.l. i.C. vbi de cri.agi oz. Rõ eſt ꝓz pan. in.d.c.cũ ipe.qz exẽpt⁹ nõ põt renũ ciare exẽptioni qz tangit̃ nedũ fauoz exẽpti ſz etiã ſupioris q ipſũ exemit vt in.c.ad aplicaz de regula.ꝛ in.l.ſi qs in ꝓſcribẽdo.C.de epiſ.ꝛ cle.albu.tñ in.d.l.ſi qs tenet ꝙ exẽpt⁹ põt renun ciare ꝓuilegio exẽptionis ꝙ.d.l.ſi qs Et ad leges ꝺrias rñdit ꝙ loquũtur de ꝓuilegio iuris cõis introducto in fa norẽ ordinis clicalis cui renũciari ñ pt̃ſz ſuo ꝓuilegio ſpãli bñ põt ꝛ ve ri⁹ credo qñ ipſe ipetrauit Et pma opi.ẽ vera qñ ſupior ꝓpꝛio motu ali quẽ eremit quod no.bene

6 ¶ Vltrũ exẽpt⁹ poſſit abſolui ab epo ab excõicatõe inflicta a canone quã ſibi ꝓditoꝛ canonis nõ reſeruauit.ꝛ. ℞a.in.c.ſignificaſti ꝺ ſo.cõpe.ſed. ꝓſi.xuij.ꝛ Jo.de lig.in cle.ne in agro de ſta regul.tenẽt ꝙ ſic.ſed Jo.an.in regula ſciẽti ꝓall.dicit ꝙ nõ ℞a.hoc ſeqt̃.qz nõ eſt ſue iuriſdictiõis.nec ꝓt ſe ſubmittere ſine lnia pape rõe ꝓdicta in ꝓcedẽti.q.in fi.excipe tñ videt̃ io. an.in.c.religioſo.ꝺ ſen.ex.li.vi.excõi catos ꝙ iniectiõe manuũ violenta ꝙ rõnẽ tex ib dẽ.ſ.ne det̃ mã euangãdi. cũ tñ ꝺrũ teneat i cle.cũ ex eo.de ſẽ. ex.in glo.fi. Et ꝓpterea teneo ꝙ nec in illo caſu.c.religioſo.nec in alio exẽ ptus poſſit abſolui ab epo niſi vbi ſpã liter ei cõmittit̃ a papa.ꝛ.d.c.religio ſo loqt̃ de nõ exẽptis q̃s antea nõ po terat abſoluere ꝓpt̃.c.cũ illoꝝ.ꝺ ſen. ex.ꝛ hoc tene qz ſi ꝺ exẽpti ſitellexiſſz ſic diriſſz ſicut dicit in.d.cle.cũ ex eo in fine.

7 ¶ Quid põt exercer̃ archiepus vl̃ epus i loco exẽpto. vide.ſ. archiepus.§. iij.

8 ¶ Vltrũ exempt⁹ rõne loci ſi deliq̃rit alibi vel ꝺhat.aut res ipſa ꝓſiſtat poſ ſit i loco domicilij ꝓueniri aut puniri ꝙ ordinariũ.ꝛ.ꝙ ñ nec hz ptãtez re mittendi eũ ſi ꝓueniat̃.vt in.d.c.i.ꝺ ꝙ uile.li.vi. Silr̃ ſi delictũ vel ꝛctus vl̃ res ipſa litigioſa ſit in loco exẽpto nõ poterit ſe impedire.itelligit̃ ergo.ꝺ. c.i.ꝙ rõne delicti vel ꝛctus põt ꝙ oꝛ dinarios ꝓueniri.ſ.ſi inueniant̃ ex̃ lo cum exẽptũ vel remittent̃. vt no.i.d. c.i. Sunt tñ quidã exẽpti rõne locoꝝ ꝛ pſone q etiã rõne delicti aut ꝛct⁹ vl̃ rei nullo mõ põt ꝓueniri.vt ff̃res mio res ꝓdicatoꝛes ꝛ ciſtercien̄.ꝛ mlti alij

9 ¶ Vltrũ delinquens i loco exẽpto ligẽ tur ſtatuto epi vide.ĩ.ſtatutũ.§.ij.

10 ¶ Vltꝛ cũ ſtatuto epi cauet̃ ne qs ac cedat ad q̃libet monaſteria monialiũ ſub pẽa excõicatiõis quã incurrat ipſo facto.ſint excõicati q accedũt ad mo naſteria exẽpta monialiũ.ꝛ.ꝙ ſic.ſi ſi ne lnia illi⁹ ad quẽ ꝓtiet accedũt. Rõ qz ſine ꝓfata lnia acceſſus eſt ꝓhibit⁹ vt in.c.piculoſo.de ſta.mo.li.vi. Et iõ ſi epi vt ꝓpeſcãt tales acceſſus addũt penã licite faciũt.ꝛ iõ ligant̃.nec dicẽ dũ ꝙ delictũ cõmitat̃ in loco exẽpto ſolũ ſz etiã in nõ exẽpto videlicet cuz accedũt anteq̃z puenerint. Jtẽ patet ꝙ hoc qõ no.bar.in.l.relegatoꝝ.ff̃.ꝺ iterdic.q dicit ꝙ ciuitas ꝓpter comoꝺ dũ ciuitatis vel odiũ eoꝝ ad quos nõ vult vadãt ꝓhibere põt ciuib⁹ ſuis ne vadãt ad talẽ terrã hoc no. ℞a.in.c. poſtulaſti de ſo.cõpe.ergo ſilr̃ in caſu ꝓdicto. Et hoc tenet.d. ℞hi.ꝺ peru. in.c.vt aiaꝝ de ꝓſti.li.vi.ſec⁹ſi ꝓhibe rẽt ne quoq̃mõ ſine eoꝝ lnia qs acce deret qz niſi ꝓſidẽtes monaſterijs eſ ſent culpabiles in admittẽdo nõ vale ret eoꝝ ſtatutũ cũ cẽt ꝯ ius cõe.vt in

d.c.piculoso.ꝛ qꝺ epꝰ nō pōt statue re nisi ex iusta cā vt tenet bal.in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ.d. Ānt.in.c. vra de loca.pñtimo obligant ꝓmates archiepi ꝛ epi vniersi sub pena eterne maledictiōis i ꝓpria diocesi monasteria exēpta q̄ imediate sbsūt romane ecclie auctoritate aplica cogere vt seruēt clausurā vt in.d.c.piculoso sīr debēt ea visitare eadē auctoritate singul'āris vt in.d.cle.attēdentes de sta.reg.ꝛ hoc ꝺ ꝓcepto ꝺni gl. ibidē ꝓpter.ꝺ.debeant qꝺ est ꝓcepti uī: vt in.c.oblate.de ap. et in.c.vt fame de sen.excō.lꝫ in.c.i.de despon. impu.sapiat honestatem.

11 ¶ Itē exēpti possint oratoria vel capellas in locis nō exēpt edificare.ꝛ. q nō nec in sic ꝓstructis celebraꝛ vl celebrari facere nisi ꝺ licētia dioceſa ni loci vt in.c.auctoritate ꝺ ꝓui.li.vi. Intellige nisi ex lnīa pape hoc facerēt alīr dioceſanos eos ꝓpesceꝛ possūt vt i.d.c.auctoritate Et intellige ꝺ oratorijs publicis qꝛ in ꝓuat possunt vt no.glo.ibidē Dec intelligo in publicis factis oratorijs q nō pñt celebrare nec qñ epi ꝓhibitionē feciſēt ne in eis celebraꝛ alīs qñ cōiter in eis celebraꝛ si fiat de ꝓsensu illi⁹ q cui cōꝛ hꝫ sufficit sine alia licētia epi

12 ¶ Itrū in locis exēptis ꝓdicta i ꝓcedēti.q.faceꝛ possūt.ꝛ.q ñ nisi licētiā vl ꝓuilegiū sedi aplice habeant spāle vt in.d.c.auctoritate.§.inhibemus

13 ¶ Itē cās ꝛ lites suoꝛ honoꝝ ac libroꝛ seu cēsualiū possit exēpti assumeꝛ.ꝛ.q ñ vt i.d.c.auctoritate.§.cās

Exemplum

ntalū dātes ꝓcipue ꝓlati ꝛ q hñt alios regeꝛ mortaliꝛ peccāt ꝛ vt dī.xi.q.iii.ꝓcipue tot mortib⁹ digni sunt q̄t pdītō nul exēpla ad alios trāsmittūt ar.lxxxi di.nemo.xciij.di.pucit ad nos i fi.ii. q.vii.paul⁹ ꝛ.c.cū pastoris.xvii.q.i q bona de hac mā no.j. scandalū

Exequie

pōpatice curató funeriꝛ ꝓdicto sepulture pot⁹ sunt viuoꝝ solatia q̄ꝫ mortuoꝝ subsidia.xiii. q.ij.c.aie.§.curatio Dic tex.in.c.nō extimem⁹ ea.q.dicit corpori humāo qcquid impenditur nō est ꝓsidiū salutis sed humanitaꝛ offiū q̄ꝫ affectū q̄ nemo carnē suā odio hꝫ Dñi oꝛ vt q̄ꝺiu pōt ꝓ carne ꝓximi curā gerat cū ille inde receſſerit q gerebat hec ibi Et de hoc vide.j.sepultura

Exheredatio

filiꝰ oꝝ hodie nō potest fieri nisi paꝛ habeat iustam causam quā debet describere in testamento vt.C.de inoffi. testa.auꝛ.sed hodie.

¶ Sed que sunt iuste cause.ꝛ.xiij.q ponūtur in aut. vt cū de ap.co.§.cās Prima si filius parentib⁹ manus intulerit. ¶ Secunda si grauē iniuriā eis fecerit. Tertia si eos criminaliter accusauerit ꝺ cā q nō sit aduersus ꝓncipē vel rēpublicā. ¶ Quarta si cum maleficis ꝓuersaꝛ. ¶ Quita si malefic⁹ efficiatur. ¶ Sexta si vite parēti insidiaꝛ. ¶ Septima si cuꝫ nouerca sua aut cōcubia pris sui se imiscuerit ¶ Octaua si ꝓ persona ipsi⁹ vel ꝺbito eius incarcerati inquantū potest fi deiubere noluerit. Et hec octaua cā intelligitur solum de masculis. ¶ Nona si ꝓhibuerit eos facere testamētū ¶ Decima si cōtra parentū voluntateꝫ inter arenarios ꝛ mimos perseuerauerit cum pater illius ꝓfessionis nō fuerit. ¶ Undecima si filia vitam luxuriosaꝫ elegerit cū parētes eā vellēt ꝓ posse nubeꝛ ꝛ dotaꝛ nisi neglexerunt eam nubere vsqꝫ ad.xxv.annuꝫ

¶ Duodecima si parẽtib⁹ furiosis de
bitã curã nó impẽderit. ¶ Tertiade
cima si de carcere parẽtes deducere
neglexerit. ¶ Adde.xuij.si volũtatẽ
vltimã executioni demãdaꝛ noluerit
vt.ſ.executor.§.r. ¶ Et.xv.si filiꝰ eſt
hereticꝰ cũ pr̃ ſit catholicꝰ vt.d.§.cãs.
2 ¶ Sicr filiꝰ poteſt pr̃em exheredare
¶ Primo ſi de crimie cũ accuſauerit excepto crimine leſe maieſtatis
¶ Scõo ſi vite filij inſidiatus fuerit
¶ Tertio ſi vxoꝛi ſue vel ꝓcubine ſe cõmiſcuerit. ¶ Quarto ſi teſtari in q̃
poterat ꝓhibuit. ¶ Quinto ſi ñ egit
curã eiꝰ cũ eſſet furioſus. ¶ Sexto ſi
captus a ſaracenis nó reddemit et ſi
moꝛiꝛ inteſtatꝰ ibi nó ſuccedetꝫ ec/
cleſia ⁊ dabũr̃ bona eiꝰ ꝓ redẽptõe
captiuoꝝ vt in.d.auꝛ.cũ de ap.co.
3 ¶ Vltrũ in iſtis caſibꝰ i qbꝰ pót exhe
redare poſſit aliméta ſimiliꝛ denega/
re.ꝛ.Jo.an.⁊ Pa.ſeq̃ꝛ i.c.qntaual
lis de iureiur.vbi etiã in glo. ponunt
ꝓdicti caſus q̃ ſic ⁊ idẽ tenet bart.in
l.dinus adrianꝰ.ff.de parici.p.l.ſi qs
a liberis.ff.de li.ag.⁊ idẽ tenet Pa.i
c.exhr̃aꝝ de eo q du.in ma.quã po.
p adult.ꝺ pr̃e igrato ꝯ filiũ q̃ limita
niſi ipſos penitcat ꝓ q̃ facit glo.in.l.
fi.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ rex.in.c.nó liceat
xix.q.iii.vbi ꝺr̃ q̃ ꝑ religiõis ingreſ/
ſuꝫ purgatur oĩs igratitudo ⁊ q̃ no.
Spe.in ti.qui fi.ſũt le.v. qd ſi filia ⁊
ſeq̃ꝛ Pa.vbi.ſ.q dicit q̃ ſi filia foꝛ
nicatrix vult penitere ꝺ peccato pot
tenet̃ eã alere ar.c.ferrũ.Jo.di.⁊ per
ꝓñs dicit Pa.vbi.ſ.q̃ etiã tenet̃ eã
dotare: qꝛ cã dotis nó miñ ẽ fauoꝛa
bilis q̃ cã alimentoꝝ vt no.Ly.in.l.
nó oi.C.de admi.tut.bart.in aut.ex
cõplexu.C.de ince.⁊ inutt. nup.
4 ¶ Vtr̃ liceat exheredaꝛ filiũ vt he/
redẽ faciaꝫ eccliam.ꝛ.Aug.in.c.qui
cũq̃.xvij.q.iiij.quicũq̃ exheredato
filio heredẽ vult facere eccliam q̃rat
aliũ qui ſuſcipiat nó auguſtinũ
¶ Vtr̃ frater exheredet a ſꝛe.&.q̃ 5
ſic in trib⁹ caſib⁹. ¶ Primꝰ ſi inſidi
atus eſt vite ipſi⁹. ¶ Secũdꝰ ſi ꝺ cri
mine inſcripſit ꝯ cũ ¶ Tertiꝰ ſi i bo
nis eiꝰ notabiliꝛ leſit. Et hoc etiaꝫ hꝫ
locũ q̃ñ moꝛiꝛ ab iteſtato frater vt ñ
ſuccedat ei frater vt in aut.de nup.§.i
gratitudinẽ qꝺ limita vꝝ ſi ignoza/
uit qꝛ ſi ſciuiſſet ingratitudinẽ videre
tur remiſiſſe nó determinãdo q̃ nó
ſuccedat vt in.l.fi.in fi.C.de reuo.do
na.ũcta.l.ꝓficiũr̃ i ꝑn.ff.de tu.codi.
¶ Vtr̃ vir vxoꝛẽ ⁊ eꝯ vxoꝛ vir̃ poſſit 6
exheredaꝛ.ꝛ.q̃ ſic vt no.in.d.§.cãs
Exorbitantia a iure cõi nó debẽt trahi ad ſequelaꝫ de re.iur.li.vi.q̃ a iure cõi exoꝛbitãt nequaq̃ ad ꝑñtiam ſunt trahenda.
Exorciſte ex greco i latinũ adiurãtes ſiue icrepãtes vocãr̃ dicit ter.in.c.cleros circa fi.xxi.di.
¶ Quid ptinet ad coꝝ officiũ.ꝛ.ter. 1
in.c.plectis.xxv.diſt.ad exoꝛciſtã pti
net exoꝛciſmos memoꝛiter tenere
manuſq̃ ſup euerguminos.i.lunati/
cos ⁊ obſeſſos a ꝺmõib⁹ ⁊ cathecu/
menos in exoꝛciꝫãdo ponere hec ibi
¶ Cũ oꝛdinaꝛ ꝺr̃ accipe ꝺ mãu epi 2
libellũ in q̃ exoꝛciſmi ſunt ſcripti cuꝫ
iſtis vbis accipe ⁊ cõmẽda memoꝛie
ꝛc.vt in.c.exoꝛciſta.xxiii.di.
Exorciſmus ẽ ad iura tõ ꝯ diabolũ vt ꝺ ꝑſe.di.iiij. in.c.ante.xx.dies.
¶ Quid vꝫ exoꝛciſmꝰ añ baptiſmũ 1
ꝛ.Ri.in.iiij.di.vi.ar.vlt.q.i.ꝓ ipſum
virtute diuĩa artaꝛ ptãſ diaboli ne poſ
ſit decetero tantũ quantũ ceteriſpari
bus poſſet ſi nõ ẽt exoꝛciꝫat⁹ ⁊ maxi

me ipediẽdo ne baptismũ suscipiat.fa
cit ad hoc.c.sicut nostris ò ꝓse.di.iiii.
2 ¶Quid si aliqs baptizet sine exorcis
mo.ꝝ.Rñ.vbi.ꝫ.q dz post baptismũ
exorcizari.facit.d.c.sicut nostris. Rñ
qz lz in baptizato parulo nõ sit pcũ
tũ in eo remanet actualiter fomes pec
cati. Et ideo etiã post baptismũ habet
efficatiã reprimẽdi diabolũ
3 ¶Per quẽ dz qs exorcizari.ꝝ.q p
sacerdotẽ de cõse.di.iiij.sacerdotes.ꝛ
de hoc vide.ꝫ. Lathecism⁹.qz idẽ ẽ.

¶Expense tã in cibariis ꝙz in vestib⁹ debẽt fieri �means dignitatẽ illius cui sũt ꝓstãde ꝛ facultate illius q dz ꝓ stare. hoc colligitur in.l.habitatio.ff.ò vẽ.in pos.mit.ꝛ in.l.lz ꝛ si qdẽ.§.i.i v. vestis.ff.de vsufruc. Et ꝓpterea dicit Bal. in.d.§.i. q abbas dz melius ve stiri ꝙz monach⁹ magr i theologia ꝙz alij fratres.doctor ꝙz scolaris. Et idez dic de cibariis per elegãtẽ. doc. Bal. in.l.i.C.de epi.audi.
1 ¶Ceterũ ille q aliũ vulnerauit teneat ad expensas.ꝝ.q.sic ad oẽs quas ꝑ curatiõe fecit.vt.ff.si q.pau.fe.di.l.ex hac.ꝛ.ff.de.his q dele.vel effu.l.vltia vide.glo.in.c.si quis membroꝝ .xxiii. q.vlt.ꝛ in.c.i.de iniurijs.
2 ¶Ceterũ i extimandis facultatib⁹ sit habẽda rõ expẽsarũ.ꝝ.q sic: vt no. glo. in.c.qñ de.vi.ꝛ ho.cle.vñ illi.fructus extimãdi sunt qui supersunt deductis expensis.C.de.fruc.ꝛ.li.ex.l.i.
3 ¶Ceterũ expẽse facte i re aliẽa sint attẽ dende.ꝝ.q aut erat possessor male fi dei ꝛ sic ò rigore iuris nõ poterit hr̃e nisi solũ necessarias vt puta illas ꝙs fe cit gr̃a fructuũ querẽdoꝝ cõgregãdo rũ aut ꝓseruãdoꝝ ꝛ hmõi necessarias q etiã a male fidei possessore deducũ tur.vt in.l.si a patre.§.fructus.ff.de pe ti.here.ꝛ.l.plane i.fi.ibidem .ꝛ i.d.l.i. als si quas fecit amittit.vt.l.ex argento ff.de ꝓdi.fur.ꝛ insti.ò re. di.§.ex diuer so. vnles vo ꝛ volũtarias scdo poterit auferre.qñ sine lesione prioris status rei id fieri põt.l.domũ.C.ò rei vendi. Sed in foro ꝓscie fm Bo.ti.Usura v.poterit etiã repetere eas ꝙs fecit ad ꝓseruationẽ rei vt pascẽdo equũ ꝛ hu iusmodi.vel ad oportunã meliorationẽ.vt curãdo aial morbolũ nutriendo porcũ ꝛ hmõi.ꝛ placet p rõnẽ dictaꝝ ll. Silr dic ò eo qui scripsit vl̃ pinxit i re aliena seu edificauit q in ꝓscia po terit petere ꝛ ille i cuⁱ⁹ re expẽsas fecit teneꝫ nõ inquãtũ expẽsa vz sed solũ i quãtũ sibi dicta res ẽ plus vtilis arbi trio boni viri. Si autẽ erat possessor bo ne fidei sic poterit oẽs expẽsas ꝙs fe cit tollere si sine lesione rei põt fieri.l. iulianus.la.iii.ff.de rei.vẽ.vl̃ si nõ pñt tolli. dñs rei soluet eas.l.in.fũdo eo.ti. aut vẽdet ei rẽ in q expẽsas fecit quia ff.de peti.he.l.si quid possessor.§.sicut añ dicitur q qs non dz culpari de ad ministratiõe rei.quã tz vt suã bõa fide ꝓdẽ dic qñ fecit credẽs viliter gerere negociũ ꝓrimi sui.ff.de ne.ge.ꝑ totũ.
4 ¶Expense nõ veniũt noie dãnorũ vl̃ interesse: qr expensa ẽ quã qs facit eũ do redeũdo vel maiorẽ familiã tenen do aut aduocatis soluẽdo.ꝛ hmõi.Dã na vo vel interesse sũt i re vel circa rẽ. ꝛ ió q remittit vnũ ñ vr̃ remittet alid vt de iniurijs.c.in nostra i tex.ꝛ i glo.
5 ¶Expẽse dicũtur necessarie q si facte nõ fuissẽt perissẽt: aut facta; fuisset de terior res circa quã sũt facte: vtiles sũt q rẽ meliorẽ faciũt ꝛ deteriorẽ fieri nõ sinũt. ¶Uolũtarie vo sũt q rẽ tãtum or nant. sed fructũ nõ angẽt.l.ipensas.ff. de v.si. Quomõ aũt dabeãtur qñ sũt facte i re aliẽa: scient.ꝛ bona fide .vt puta i re locbata habet.j.locatõ.§.xxi ꝛ.s̃.comodatũ. § .xiii.ꝛ.s̃. Dos.§.xv.

ꝛ.j. Peculiũ.§.xxii.ꝛ edificãs in ꝑn.

EXperientia facit artez
Inexpertétia casũ.i.metaphi
sice: vnde i.c.q̃ sit.de elec.li.vi.i ꝑn.
dicit magistra rerũ ꝛ.ff.ꝺ le.iij.l.lega
tis.§.ornatricibus ꝺr q ꝑbet cuilibet
artificio nutrimẽtũ.ꝛ i.c.vt.ꝓsumeret
fo.di.ꝺr. Logũt eni multas inuenire
medicias multoꝝ expimẽta morboꝝ

EXpositio sacre scri
ptuꝝ ꝛ ca
nonũ ex cã. ꝑsona.loco.ꝛ tpe
debet fieri vt.xxix.di.c.sciẽdũ.ꝛ.c.se.q̃
rũ mõi qz medulit⁹ nõ indagãtur i er
roꝛis labentũ nõ nulli intrudẽdo ipi
gũtur cũ añ iudicãt q̃ intelligãt ante
inculpant q̃ iterãdo lecta perquirant
hec Jsi. ꝛ habetur in .d.c.sciendũ

1 Cltrũ liceat varijs modis sacrã scri
ptrã ul'tura exponere .ꝛ.gl.in.c. qd
hoc ẽ.fo.di.q aduocatus põt varijs
mõis tura expõere. Qꝺ limita vez qñ
eadẽ rõ legis hoc regrit.aliter nõ ex
cusãtur.qz vt ꝺr in.c. intelligentia de
v.si.itelligẽtia dictoꝝ ex causis ẽ assu
mẽda dicẽdi. qz nõ ſmoni res:sed rei
debet ſmo cẽ subiect⁹.ꝛ i.c.i his.e.ti.
ꝺr.v̇ba itẽtiõi debẽt deseruire.cũ suis
ꝓcoꝛ.ibi no.i gl. Jdẽ dic de sacra scri
ptura q̃ expõitur.iiii.modis. Cꝓrio
ſm hystoriã. hystoria ẽ rei geste narra
tio.ab ihstrion q ẽ videre vel cogno
scere.qz apꝺ veteres nemo scribebat
hystoriã nisi interfuisset. Csecũdo al
legoꝛice a leon qꝺ est aliud ꝛ goꝛe qꝺ
ẽ dicere vl' locutio ꝛ ẽ qñ ꝑ vnũ factũ
ꝺat itelligi aliꝺ qꝺ est credẽdũ Cter
tio anagogice ab ana.qꝺ ẽ surſũ.ꝛ go
ge qꝺ ẽ ductio.ꝛ ẽ qñ ꝑ vnũ factũ ꝺat
intelligi desiderãdũ.ſ. glia. Cquar
to tropologice.a tropos qꝺ ẽ ꝓuersio
ꝛ logos qꝺ ẽ ſmo ꝛ ẽ qñ ꝑ vnũ factuz
ꝺat intelligi faciẽdũ. Et ꝓpterea dicit
Biero.in.c.heresis.xxiiij.q.iii.qui alr
scripturã intelligit.q̃ sẽsus spũs sancti
flagitat a q̃ scriptura. élz ab ecclia ñ
recesserit tñ hẽticus põt appellari.ꝛ ꝺ
carnis operibus est eligens que peio
ra sunt.hec ille.facit ad hoc .c.relatũ
xxvii.di. Quod bene no.

EXpositus filiꝰ ifans
a patre si
ue ab alio eo sciẽte vel ratũ habẽte co
ipso liberatur a ꝑria ptate. Jdẽ i seruo
ꝛ libto expositꝰ q liberãt a dñica ptã
te Jdẽ in lãguidis cuiuscũq̃ etatꝭ sint
expositꝰ.vl' si alicui alimẽta negari ꝓ
gerit ipie.vt in.c.vnico.de infã. expo.
si v̇o eo ignorãte vel inuito sit expos
tus poterit cũ repetere.ſz restituet ex
pẽsas ifra.x.dies post epl'am ꝓtestatio
nis factã.vt ibidẽ no.ꝛ i.c.fi.xxxvii.di.
Cqui recoligẽs talẽ expositũ acgrat 1
aliqꝺ ius i eo.ꝛ.q nõ.vt i.dictꝭ iurib⁹
Cltrũ expẽsas factas possit repete 2
re.ꝛ.q si tũt alimẽta vel cã alimento
rũ facte nõ repetet: nisi in duobus ca
casibus ſm glo.in.d.c.fi. Cꝓrimus
si protestat⁹ ẽ q volebat repetere.vt
ff.de nego.ge.l.nensenius. Hoc limi
to nisi esset ꝑsona q̃ ad hoc teneret.si
cut ecclia q̃ tenet alere paupes.qz q̃
litercũq̃ ꝓtestetur nõ repetet. vt.c.sa
croꝝ.xii.q.ii.ꝛ.l.alimẽta .C.de ne. ge.
ꝛ qꝺ ibi no. Limito scꝺo q in cõscia
poterit repetere pson q̃ ad hoc nõ te
nebatur ſz ñ fecerit ꝓtestationẽ qñ a
ꝓncipio habuit aiuz repetẽdi.ar.eoꝝ
q̃ no.j. Lex.§.iiij. Csecũdus casus
ẽ qñ expositus ꝛ collectus nõ vult du
cere filiã collectoris i vxorẽ.C.ꝺ nup.
l.patrẽ. Si v̇o sũt alia ab alimẽtis q̃ ex
pẽdit puta in erudiendo puero in ali
qua arte ꝛ hmõi repetere poterit.C.
de infa.ex.l.i.

Csed nũqd excusẽtur ꝓdicti expo 3
nentes si ex necessitate.puta quia eos

alere nō poterāt exposuerūt ꝛ.glo in d.c.fi.qꝫ nō.qz ꝺbuit eū mittere in re nonē.ſ.hoſpitale.vt.C.de ca.tol.l. vni ca.§.ſz ſcimꝰ.qꝫ ſi talis locus nō erat tūc vꝫ gl.dicere qꝫ excuſaꝯ de filio ſz de ſuo nō p.d.l.vnicā.ꝛ in auꝯ.ꝺ nup. §.ꝛ multo potiꝰ.ſz ego credo verꝫ q̄ ad penā p̄dictā.in.§.i.ſz nō q̄ ad deū qz quātū in ipſo ē occidit niſi forte ex poſito talı modo fieret qꝫ nullus periculū expoſito imineret.

Expreſſio qñqꝫ nocet.vñ.l.ñ nunqꝫ.ff.de ꝓdi.ꝛ de.dicit. Nō nunqꝫ ꝓtingit vt q̄dā noiati exp̄ſſa officiāt qꝫ uis omiſſa tacite intelligi potuiſſet.nec eſſet obſcura.ſꝺ dictū ē exp̄ſſa nocēt. nō exp̄ſſa ñ nocēt.hec ibi.facit adhoc l.ſi q̄.ff.de hꝫ.inſti.ꝛ gl.in.c.ꝓſulti.ꝺ ꝓcu.ff.de reg.iu.l.exp̄ſſa

Eſtimatio rei qñ ꝺbeat fieri.ꝫ.qꝫ hꝫe ꝓpoſitū.vt.in.c.cū dilecti. de emp.ꝛ vendi.in.l.ii.C.de reſcin.ven.

1 Quātū fieri debeat.ꝫ.glo.in auꝯ.ꝺ ali.ꝛ ephi.§. ſāctiſſimas qꝫ ꝺz fieri ꝑz reddit ꝰ q̄s res extimanda affert.facit tex.ibidē.in auꝯ.de ec.ti.§.ſi aūt anna le ꝛ tex.in.l.ſi q̄s.C.de reſcin.ven.

2 Qualiꝯ fiet ꝑz reddit ꝰ.ꝫ.qꝫ tātū ꝺz valere res quot fructꝰ ꝓducit in ānis xx.vt in auꝯ.de nō alie.§.qz.ꝺ leoniſ. vel ſi eſt res que debetur eccleſie in xxxv.annis.vt in.d.§.ſi autez annale. vbi eſt tex.de xxxv.annis. ꝛ ibi.nota.

3 Quid ſi res eſt non.fructuoſa.ꝫ.qꝫ extimabitur ꝓpter qꝫ cōmuniter appreciatur.i.precia i pri.ff.ad.le.fa. ꝛ hoc habet locū hodie cōmuniter in omnibus rebus ꝛ qꝫ dicitur. res tantum valet q̄ntum vēdi.poteſt per.l.i.§.ſi hꝫeres.ff.ad treb.ꝛ.l.querebaꝯ .ff.ad.le. fal.ꝛ.l.ſi quis vxori.§.vlti.ff.de iur. debet intelligi verū nō hꝫabito reſpectu ad affectionem ſingulariū ꝓſonarū ſed cōiū.vt.in.d.l. precia niſi affectio eſſet rationabilis reſpectu extimantis. de quo dic vt.ē. empto.§.vii.ꝛ ix.

4 Cū vtrū extimatio faciat venditionē ꝫ.qꝫ ſic in duobus caſibus. Primus cū eo animo fit extimatio vt ipſa preſtetur. ſecus ſi fiat vt appareat quāti res ſit facta deterior.vt.l.ſi iter viꝝ C.de iu.do.quod tunc apparet. quando in pacto eſt vt tranſacto certo tempore res que extimata data eſt reddatur.quia tunc non facit venditionem. vt.d.l. ſi inter. Secundus caſus ē quando res ſimpliciter datur extimata in contractu de cuius nā eſt ut trāſferat dominiū.vt in.l.quotiēs ꝛ.l.plerūqꝫ.ff.de iure.do.ꝛ.l.extimatio.ff.ſoma. Exēplū mulier dedit rez extimatam.c.viro.ſuo cenſebitur vir emiſſe. fallit hoc quando natura contractus repugnat quod faciat vēditionē.vt i.l. ſeruos.ff.fa.her. Exemplū ego ꝛ tu ſumus heredes ꝛ facim ꝰ extimationē de hereditate tūc nō facit venditionē Tertiuꝯ extimatio faciat tranſire pericūlum in accipientez vide ſupra Caſus.§.vi. 5

Extrema vnctio.vide ꝓ. Vnctio extrema.

Fabule occioſe vel ſeculariuꝯ negociorū nō debēt recitari in ꝓpriis clericoꝝ aut religioſoꝝ. vt in.c. continua.ꝛ in.c.ꝓ reuerentia.xliiꝓ. di.nec fabularum oblectamenta excitantium mentem ad incentiua libidinum.c.ideo.xxxvii.di.

Facilitas venie incentiuū p̄bet delinquēdi.xxiii.q.iiii.eſt iuſta.de vi.ꝛ ho.cle.c.vt.clicoꝝ .vnde Stephanuſ papa dicit. Eccleſiaſtici vigoris ordo

q ꝛ

ꝓſūdit ſi aut temere illicita ꝓſumāt aut nō cōceſſa impune tēptent ꝓinde ſi negligēt ea q̄ male vſurpāt omittim⁹ exceſſus viā ꝓculdubio alijs aperim⁹

Alcultas dī q̄ ſine dificultate pōt qs facere vt no. ino in.c. pñti ⁊ in.c.romana.de ſen.ex.li.vi.

Alctum legitime ſtra ctari nō debet licet caſus poſtea euenit a quo non potuit inchoari.de regu.iur.li.vi. ℙa.in.c.diſcretionē.de eo q co ꝓſā. vxo.ſine.dicit verā regulā q̄ factū tā ē perfectū puta matrimoniū:ꝛ ſupue niat affinitas nō retractat.⁊.l. ſi ame fuerit.ff.de iudi.cū aliis q̄ vident contraria intelligunt q̄ factū nō erat ꝓfectū ſꝛ ſolū ichoatū:qꝛ tūc retractat

1 ¶ Utrū ſit dicēdū factū qđ nō durat ℟.glo.in.c.ad noſtrā.de regula.q; q̄ ex facto volum⁹ iudicare animū.tūc ē verū q; nō dicit factū.ſ.animo faciendi qđ nō durat.⁊ ibi ponit multas cōcor.Adde tex.in.c.naꝛ ⁊ ego.ō ver. ſi.cū cōcor.in.glo.

2 ¶ Utrū factū illegitime cenſeat factū ℟.q; nō.vt in.c.veniens de ꝓbi.non bap.ſicut iuſtile ⁊ nullū paria iudicāt c.inter corporalia.ō trāſla.ꝓla.ſic etiā dicitur nō eſſe q minus idone⁹ ē vt i.l. i.ff.qđ cuiuſq; vni.facit tex.cū glo.in c.fraternitatis.ō fri.⁊ male.Vñ Bar. p.d.l.i.dicit q; ſi ꝓcurator nō facit fidē de mādato.pinde ē ac ſi nō cōparuiſſet ⁊ dñs tāq̄ ꝓtumax dꝛ puniri Itē excipere ⁊ nō ꝓbare idē eſt ſicut nō excipere.c.cū ſup.de cōceſ.pre.Et paria ſūt.q̄ ad iuris effectū nō eſſe. ⁊ nō apparere.l.duo ſūt titij.ff.de te.tu. Itē nō fieri ⁊ tarde fieri vel co nō q̄ fieri nō debet ar.c.auditis.de procu. ff.qui ſatiſda.co.l.quotiens.⁊ ibi.glo.

3 ¶ Utrū pl⁹ ſit facto ꝓſēire q̄ verbo. ℟.q; ſic.glo.eſt in.c.in cauſis.de elec. vide gl.in.c.dilecti filij.el.ii.de.ap.vbi plus factis loquimur.Factū alienū ꝓmittens quō teneat.vide.ī.Spōſalia §.xiij.Factū vbi ꝓmittit venit qđ interest in obligatione.ff.ſi qs in tus vocō ie.l.cū quis.

Alcidia vide.ī.legitima.

Alſarius dī quis diūſimode vt no.i.c.in mēoriā.xix.di. ⁊ i c.quiſquis.xi.q.iii.⁊ de cri.fal. per to.

¶ Utrū ſit falſarius q abſentiū noia in inſtrumēto ponit vel qui ſigillū furtiue ſurripit.℟.q; ſic.vt no.i.c. quāto. ⁊.c.ea.de his que fiunt a prela. Item ſm Bar.in.auth.preſbr.C. de ſa.ſā.ecclē.falſitas non ſolum cōmittit in dicēdo falſū ſed etiam in tacendo verū.

¶ Utrū apertens lſam alterius vt legat ſit alſarius.℟.glo.in.c.cū olim.el ii.de offi.dele.tenet.q; debet puniri tā q̄ falſarius.allegat.c.olim.de reſcrip. ⁊.c.ad audientiā.de cri.fal.Inno. ⁊ o tenet q; iſte minus peccat q̄ ſi falſificaſſet ſigillū apponēdo adulterinū ñ falſarius eſt. propter quod dicit ℙe. de anca.q; ſolū debet puniri pena extraordinaria.c.de cauſis.de offi.dele. ⁊ cōcurrūt cōiter docto.⁊.c.allegata per glo.loquūtur de falſario. qui facit raſurā viciando litteram.vt.in.d.c.oli vel apponēdo ſigillū ādulſinū.vt.d.c. ad audientiā.Bar.dicit.q; ſi aperit oſtēdendo aduerſario mittētis poteſt puniri vt falſarius.ar.bonū. in.l.i.§. is q ff.ad.l.coꝛ.de.fal.ō.is qui depoſita inſtrumenta oſtēdit aduerſario Incidit in crimen falſi. Quod no. contra notarios ⁊ aduocatos qui oſtendunt iura partis aduerſario. Si ō apperit.ſꝛ non oſtendit aduerſario.ſic non puniꝛ tur crimine falſi.⁊ videtur tex.in.d.c.

eũ oliz. ꝛ.ff.de cri.ſtellio. per totũ. ꝛ ad l.q teſtiñ.ff.de fal. dic q; eſt ſpãle in eo q apperuit teſtiñ clauſuz vt puniat pena falſi. ex q̃ collige q; peccat mortal'r aperiens lr̃as alterius vt legat niſi ſpẽ hẽat i ratihabitiõe. qđ intelligo qñ ad uertẽter ꝛ ſtudioſe facit cuz veniat puniẽdus crimine ſtellionat⁹. Qđ limito verũ niſi hẽrent ꝓ derelictis. puta eas ꝓiecit vel laceravit ꝛ huiuſmodi quia ſi tales legit ꝓ aliquo bono fine lz al's curioſitas ẽ nõ tñ mortal' de ſe.

3 Item laceras vel cõburẽs vel celãs ſcripturas publicas vel priuatas q̃ ad alitũ ſpectãt ita q; ãpli⁹ ñ appãt ſit falſari⁹. ꝛ.q; ſic. vt ẽ caſus ꝛ ibi Bart. in l.paul⁹.ff.đ fal. vbi dicit tex. legis coz. pena oẽs teneri q ẽt eã teſtamenta cetera falſa ſignaſſẽt. ſz ꝛ ceteros q i rõi bus tabul. lr̃is publicis. aliaue q̃ re ſine ſignatiõe falſũ fecerit: vel vt vez ñ appar qđ celauerit. ſurripuerit. deleuerit. ſubiecerit ꝛ reſignauerit eadem pena affici ſolere dubũ nõ eſt hec ibi Blo. i. v. ſurripuerit. dicit ſic. vt nõ eſſet. ꝯburẽdo. ꝛ ſic pz qđ dicẽdũ đ falſãtib⁹ libros mercatoz ꝯburẽtib⁹ vel occultãtib⁹ vl' al's ſcripturaſ. ꝛ vltra dictã penã tenent ad reſtitutionẽ totius itereſſe. tex. ẽ i. l.q tabulas. ff. de fur. de q̃ vide. ĩ. reſtituto. i. i vbo ſcripturas.

4 Item trũ falſificãs monetã ſit falſari⁹ ꝛ peccet mortal'r. ꝛ.q; ſic ſm ℔o. Jo. an. ℙe. ꝛ Jo. de imo. in. c. quanto. de iureiurã. ꝛ pz p tex. ibidẽ. vbi dr̃ q; ſer ñãs falſã. mõetã agit iniq̃. ergo fortiuſ falſãſ. pz ẽt p eãdem. Jo. xxii. q̃ excõicat oẽs tales in regno francie ꝛ tenentur reſtituere oẽ dãnũ datũ illi pſone. cõtati vel ppl'o dãnificato. vt no. prẽfati doc. vbi. ſ. vl' ſi neſcit ſpãlis pſõa. ſalt ẽ paupib⁹. ar. eoz q̃ no. in. c. cũ tu. đ vſuris. ꝛ in regula pcñ. de re. iu. li. vi. ꝛ vide ℔o. in ſũ. tu. đ cẽſi. ſ. ex qb⁹. v.

qđ ſi moneta. Idez dic ſm Sira. ob do. de illo q recipit falſã ignoraãt quã poſtea ſciẽs expẽdit ꝓ bona. qđ limito in pecunia alicuius iportãtie. ſecus in denario vſuali. ſicut dico de furto. ĩ. Furtuz. §. xxxiii.

5 Quot modis falſaãt moneta. ꝛ. tribus modis ſm cõmuniter doc. i. d. c. quãto. Primo in forma. ſ. qñ iponit ſignũ illius q eam cudi nõ facit vt in l. falſi nominis. ꝛ i. l. q noie. ff. de fal. ꝛ i d. c. quanto. Secũdo ex materia methalica. ſ. qñ fit de here. vel de ſtagno vel nõ de debita liga. vt in. l. paul⁹. ff. de ſolu. ſm Bar. vel cũ talis mã imiſcet vbi nõ dz. vt in. l. q nũmos. ꝛ in. l. cornelia. ff. de fal. la. prima. Tertio ex põdeꝛ. nã iſta tria regrunt de ſubamonete. vt in. l. i. §. i. ff. de ẽhen. emp.

6 Sed q̃ro qđ põdus dz habere. ꝛ. ſm glo. ꝛ doc. in. d. l. i. ꝛ Bar. in. l. ii. §. i. ff. ſi cer. pe. q; de iure tãtus dz eẽ valoꝛ comate ꝛ tantũ põdus quãtũ erat prius in materia nõ deductis expẽſis nec labore que de iure debent fieri đ publico. Sed ſm Jnno. quẽ cõmuniter ſequunt doc. ꝛ ſeruatur ex ꝯſuetudine tantũ debet eſſe in pondere quãtũ erat in materia deductis expenſis ꝛ labore. quia nemo ſuis expenſis tenetur eã facere. ff. qui. ex. ca. ma. l. i. et c. q ſentit. de re. iur. li. vi. Jmmo plus credit Jnno. q; ſi princeps idiget poterit inde ſentire aliqđ lucrũ ꝛ ſic minuere a põdicto põdere. Sed ℙa. in d. c. quanto. de iureiurãdo limitat verũ: niſi ſpargatur extra regnum. quia cuz damno non ſubdituoꝝ ſuoꝝ non poteſt. quẽ credo veriſſimã. credit Jnno. etiã q; princeps cũ conſenſu populi poſſit minuere. hoc eſt q; ſit minoris ponderis q̃z deberet. ꝛ tamen expendatur ac ſi eſſet iuſti ponderis. Ratio quia quilibet poteſt renũciare iuri ſuo

vñ.q.i.cß ꝓiculosū.ꝛ dicit sufficeꝛ ꝓsē sū maioꝛis ptis magnatū regni: qꝛ ne gociū regni reputaꝛ negociū vniuersi tatis.ar.in.l.ii.§.sciſſim⁹.C.de iureiu rādo ꝓpter calū. Sed ℞a.vbi.s.du bitat de hoc.cū tractet de ꝓiudicio singuloꝝ eoꝝ.ar.eoꝝ que no.i.c.cū oēs de consti.ꝛ C.que sit lon.ꝓsue.in ẜca. Et ego credo requiri ꝓsensū sin guloꝝ: nisi qñ ex alia cā ꝓpter hoc al leuiaꝛeⁿ.puta.ab angariis ꝛ hmōi p ea q̄ no.in dictis mribus. Dicit tñ Jn no.nō sufficere consensum populi vt expendatur extra regnum.

7 Utrū ꝓnceps fraudet monetā quā do repꝛobat valēte ꝛ minus valentem acceptat vt de repꝛobata hēat bonum foꝝ ꝛ illā cōflari faciat ꝛ cudi.ẜ. ℣o. vt recitat ℞a.vbi.s.q̄ sic.facit tex.i l.eleganter.§.q repꝛobos.ff.de pi.ac.

8 Itꝝ radētes vt tōdētes sint falsarij vel subtilius ex aqua ꝓticulā auri vt ar gēti tollēdo ita q̄ cognosci nō pōt.ẜ. q̄ sic.vt in glo.d.c.quāto ꝛ tenenⁿ ad restitutionē dampnificatis.vel si ipsos ignoꝛant pauperibus de necessitate. c.fi.de iniurijs.

9 Utrū illi q singulos denarios pon derāt ꝛ grauioꝛes retinēt ꝛ cōflari fa ciunt sint falsarij.ẜ.vt colligo ex ℣o. Jo.an.℞e.de āca.ꝛ imo.vbi.s.si illi q cudūt pecuniaꝫ qꝛ aliq denarii sunt q̄ñq; nim⁹ ꝓpterea dimittūt alios pl⁹ i pōdere.qꝛ ñ pñt equaliter oēs scul pere.tūc tales sūt falsarij ꝛ tenenⁿ ad restitutionē cōitati qꝛ coꝛpus pecunie dāmificaueꝛūt.si aūt oēs denarij sūt iu sti pōderis.ſꝫ aliqd sūt āplioꝛis ꝛ illos radūt.dūmō remaneāt iusti pōderis seu ꝓfāt non credo falsarios ſꝫ male faciāt ꝛ nullo mō sit eis ꝓsulēdū.qō si nolunt abstinere.non credo eos fore extra statum salutis pꝛopter hoc.

10 Quid ō falsario lr̄aꝫ apostolicaꝫ vide.s. Excōicatio.v.casu.iii.

11 Utrū falsificās mēsuras.ꝛ pōdera teneaⁿ.ẜ.q̄ vltra moꝛtale.teneⁿ ad re stitutionē totⁱ⁹ dāni dati.vt patet ex.c. ij.de emp.ꝛ ven.ꝛ deberet.xxx.dieb⁹ in pane ꝛ aq̄ penitere.vt ibi ſꝫ sit arbi traria hodie. Jdē dic ō vtēte scienter falsis. Et falsans mensuras teneⁿ lege coꝛ.de fal.ff.de extraoꝛ.cri.l.annonaꝫ circa fi.q̄ ē pena publicatōis oiuꝫ bo noꝝ cū deꝓꝛtatione si līb ē: si seruus vltimū supplicīū.vt.l.i.in fin.ff.de fal.

12 Utens ō falsis potest puniri i duplū ꝛ relegari i insulam.vt.ff.de fal.l.pe.

13 Utꝝ instra ꝓfecta p falsū notariū sint nulla.ẜ.vt colligit ℞a.in.c. fra ternitatis ō hef.p Jnn.ibidē aut log mur ō istris ꝓfectj p⁹ falsitatē cōmissā vel ēt añ tñ nūdū dānatū ſꝫ tolleratuꝫ in offō ꝛ sic valēt ptextu officij ſꝫ po stea dāneⁿ facit.l.barbari⁹.ff.de of.p. Aut logmur de instris cōfectis p⁹ dā nationē notarij.ꝛ sic nō valent.vt.l. si aliqd.C.de suscep.ꝓpo.ꝛ archa. facit tex.i.l.si qs ex argētarijs.§.fi.ff.ō edē. Bar.tñ in.l.i.ff.ad.l.iul.repe.limitat vꝝ qñ notari⁹ fuit dānat⁹ ꝓpter falsi tatē cōmissā i officio tabellionat⁹.ꝛ sic logtur.d.l.si aliqd.tec⁹ si alⁱs fuisset dā natus ō falso cōmisso ex alia cā extra offiñ tabellionat⁹: sicut in quodā ꝓsi lio ipe Bar.ꝓsuluit ꝓ q̄dā notario dā nato qꝛ extraxeꝛat duas chartas de li boꝛ cōitatis valebāt eius instra.ſꝫ sit i famis effectus. Et hoc vꝝ dūmō illō officiū nō hēat in se dignitatē.vt qꝛ ē notarius ꝓncipis.l.i.C.ō man.ꝑn.vel salariū de publico: vt qꝛ est notarius i bancho: qꝛ tūc nō valeꝛēt alias sic.

14 Utrū instrumentū factū a notario nō dānato quod habet diuersa capsa sit falsū si falsitatē habet i vno capitu lo.ẜ.℞a.vbi.s.q̄ aut falsitas pꝛoue nit ex vicio notarij.ꝛ tūc aut cōcernit

ſi alia inſtrumẽti: puta qꝛ in indictio
ne aut die. ⁊ tũc totũ coꝛruit. vt no. in
c. inter de fi. inſtru. ⁊ in aũt. vt prepo.
no. ipera. circa ꝓn. Aut concernit ſub
ſtantialia negocij: ⁊ tunc diſtingue aut
capitula ſunt cõnexa: ⁊ tunc totum re
pꝛobatur. Aut nõ ſunt cõnexa ſed ſe-
parata. ⁊ ſic ſolũ illud capitulũ falſuꝫ
repꝛobatur. Et ſic limitat Bar. in. l. ſi
ex falſis. C. de tranſac. qui tenet qꝫ qũ
venit ex vicio notarij totũ coꝛruit qõ
Jnno. etiã tenet. Si vo falſitas ẽ cir-
ca extrinſeca vt qꝛ ſcripſit cõtrahen-
tes eſſe ꝯſanguineos: vel aliqõ aliud
quod non facit ad negociũ ꝛ hoc ſit
falſũ non repꝛobatur propter hoc in-
ſtrumentũ: qꝛ hoc non eſt vitiũ nota-
rij. Et idem dic in teſte. Et ideꝫ voluit
Jnno. in. d. c. fraternitatis. vide gl. in
d. l. ſi ex falſis.

ALma eſt illeſe dignitatꝭ ſtatꝰ legibꝰ ⁊ mo
ribus cõpꝛobatus. l. cognitionẽ. §. ex-
timatio. ff. de va. ⁊ extraoꝛ. co. ⁊ in gl.
c. veſtra. de coha. cle. ⁊ mult.

1 ¶ Vtruꝫ fama ſit defendenda. ℟. ſm
glo. in. c. ſenti. xi. q. iii. qꝫ aut ſumus in
ter tales qui pati ſũt imitari. ⁊ ſic pec-
cat moꝛtaliter qui eam non defendit
pro poſſe. Et ſic itellige. c. nõ ſunt au
diendi ea. q. ⁊. c. nolo. xii. q. i. ⁊ de con
ſe. di. i. iubemus. Aut ſumus inter ta-
les: qui ſolũ parati ſunt repꝛehendeꝛ
non imitari. ⁊ ſic ſufficit nobis cõſcie
tia noſtra ⁊ nõ tenemur defendere. ⁊
ſic intellige. c. quid obeſt homini. cuꝫ
v. c. ſe. xi. q. iii.

2 ¶ Quot modis leditur fama. Et quo
mõ ſit reſtituẽda. vide. ℣. Detractio.

3 ¶ A quibus eſt abſtinenduꝫ ꝓpter fa
mã conſeruandam. vide infra. Scan
dalum. §. iii.

4 ¶ Fama pꝛopꝛie eſt quando tota ciui
tas vel vicinia vel maioꝛ pars accla-
mat alíquid. Vel dic qꝫ eſt communis
locutio ex veriſimilibus coniecturis
ſurgens vt colligitur ex no. in. c. ſi duo.
xxxv. q. vi. ⁊ in. c. ſuper eo. ꝺ eo qui co.
cõſan. vxo. ſue. ⁊ in. d. c. veſtra. Unde
pꝛimo oporꝛet qꝫ ſit ex veriſimilibus
coniecturis: qꝛ alias pꝛopꝛie non eſt
fama quo ad iuris effectũ ſed ſunt va
ne voces populi ꝺ quo per Bart. in. l.
de minoꝛe. §. toꝛmẽta. ff. de queſtio. p
glo. ⁊ doc. in. c. inquiſitionis. ⁊ in. c. cũ
oporteat. de accu. ⁊ nõ ſunt audiende
vt in. c. ii. de electio. ⁊ tex. in. l. decurio-
num filij. C. de penis. l. diuo marcho.
C. ꝺ mat. te. ⁊ l. ſi ꝓuatꝰ. ff. qui ⁊ a qui.
vnde dicit ℞da. in. c. veniens el. i. de
teſti. qꝫ teſtis deponens de fama debꝫ
reddere rationem ſeu cauſam ſufficiẽ
tem ſui teſtimonij. ¶ Secundo regꝫ
ritur qꝫ ſit ſaltem maioꝛ pars quia vt
dicit ℞da. in. c. cũ in tua de ſpon. qꝫ di
cta paucorum non infamant. Et pꝛo-
pterea differt fama a rumoꝛe. quia ru-
moꝛ eſt quãdo aliqua pars vicinie ali-
quid aſſerit: ſed fama quando maioꝛ
pars. vnde ſe habet ī plus. vt dicit gl.
i. d. c. ſuper eo. ℞ro quo no. qꝫ nomi
ne partis venit media pars: vt in. c. ii.
§. i. de deci. li. vi. ⁊ in. l. nomĩe filiarũ. §.
poꝛtionis. ff. de ver. ſi. Sꝫ quãdo ad
ditur aliqua tunc verificaꝫ in qualibꝫ
minima ꝓticula: quia dictio aliqua re
ſtrigit. Attamẽ ꝛ requiraꝫ maioꝛ ps
ad famã faciẽdã. tñ ad pꝛobãdũ ſuffi-
ciunt duo teſtes vt no. glo. ii. q. i. §. qñ
el. ij. ⁊ in. l. iii ff. de teſti. ⁊ no. Barto. in
d. §. toꝛmẽta. Et contra pꝛobationẽ fa
me admittitur ꝛia ꝓbatio. ⁊ ſi ſcõa
eſt clarioꝛ offuſcatur effectus ꝓme. Et
ideo eo caſu quo ifamia ſufficeret ad
toꝛturã ſi pꝛobaretur per aliam ꝓtem
bona fama tolleretur preſumptio pri-
ma. ⁊ ſic pꝛobat tex. in. d. c cuꝫ in tua
⁊ quod no. Bar. in. l. ℟. C. de queſtio.

Familia qd cõprehẽ dat.ff.arcyt. de pui.lz.li.vi dicit q̃ triplex ẽ familia quedã ppetua ⁊ religiosa.vt religiosi clici.⁊ cõsimiles.⁊ tales gaudẽt ꝓuilegio ꝓuẽt⁹ vel collegij de sta. mo.recollẽtes.C.loca.l.milites.Aliter teneret̃ duplici iure. ℈. c. cognouim⁹ cũ si.xii.q.ii.⁊ de hac loquit̃ .c.cũ oli de arbi.ẽ ⁊ alia.s.q̃ ñ ecclias̃ticos tñ cõprehẽdit sz etiã laicos.sicut sũt vxor filij nepotes ꝯui famuli q̃ in ei⁹ domo ei⁹ sũptib⁹ viuũt ꝓiue.ꝺ q̃ itelligit̃.ff. ꝺ publi.l.i.§.familie.C.ad.l.coz.de sic. l.si forte q̃ ponit̃ de pe.di.i.⁊ de here. c.filij.li.vi.in fi.⁊ de test.c.in lris vbi de hoc.⁊.iii.q.v.c.i. Et de tali itelligit̃ qꝺ ꝺr̃ in.d.c.lz de q̃ vide.ĩ. Interdictũ.vi.§.iiii.ẽ ⁊ alia familia q̃ nec est ꝑpetua nec mercenaria.sicut clici ⁊ religiosi ⁊ alij ecclias̃tici dicunt̃ de familia ecclie.de qb⁹.xvi.q.vi.de lapsis. ẽ ⁊ alia de q̃ i.l.fi.C.de ꝺ.sig.vbi nomẽ familie cõprehendit parẽtes .liberos oẽsq̃.i. ꝑpiquos ⁊ sꝛaz ⁊ libertos ẽt ⁊ ꝓnos.necnõ ⁊ seruos.⁊ hec significatio hz locũ i fideicõmissis vt ibi pz

1 ¶ Ad qd teneꝛ ꝓfa.ff.q̃ ad duo teneꝛ de ꝓcepto.s.ad administrationez necessariox ad vitã.⁊ ad disciplinã tã ꝺbo q̃ exẽplo mox vt colligitur.i.ad thimo.v.⁊ ad ephe.iii.⁊ no. in.§. nec̃esse.xlvii.di.alit̃ ẽ pctũ mortale ꝺ sui nã:nisi excusẽt aliq̃ circũstantia. puta necessitas ⁊ hmõi.vel nisi sit famul⁹ ꝺ q̃ i se.iii.§.dicã vel sit circa ea q̃ nõ sũt necessaria ad salutem omissio correctionis. Et sic intellige.xxiii.q.iiii.duo ista.⁊.q.v.non putes.

1 ¶ Sed nũqd infirmãti teneat̃ subuenire q̃ ex mercede locauerat operas suas.ff.q̃ ad expẽsas ꝯz Bar.in.l.si cũ dotẽ.§.sin aũt.ff.so.ma.⁊ in.l.in rebus ff.como.q̃ ad magnas expẽsas nõ teneꝛ qꝺ limito vez rõe famulat⁹. Secus si teneret̃ vt paupꝛ q̃ ꝺo ad salariũ Jo.an.d.Anto. Jo.de imo.⁊ Pa.in c.i.de cle.egro.⁊ cõit̃ doc.tenẽt q̃ nõ qz casus ꝓungẽs in persona q̃ locauit opas libat ꝓductorẽ a ꝑstatiõe mercedis.l.si vno.§.itẽ cũ qdã.⁊ qꝺ ibi no. ff.loca.⁊ qꝺ no.in.l.in reb⁹.ff. como. ⁊ in gl.l.fi.§.idẽ iuris.el.ii.ff.ad.l.Ro. ꝺ tac.hoc tũ limitat Pa.vbi.s.q̃ salariũ ꝺbeꝛ solũ rõne pone.sec⁹ si ꝺareꝛ rõe alioz etiã vñ ptãs q̃ hz famulos ⁊ iudicẽs qb⁹ hz soluere.lz ifirmet vel moziat̃.teneꝛ nihilomin⁹ heres ⁊ iõ ipse põt petere.⁊ ꝺbitoꝛes debẽt ei soluere.ter.ẽ in.l.pecuniã in ꝓn.ff.de ꝓdi.ob cãz.facit qꝺ no.in.l.diẽ fũcto. ff.de off i.asse. ino.vi tenere q̃ ꝺbeat salariũ in.c.ꝓpter sterilitatẽ de loca. facit.c.i.de cle.nõ re.li.vi.⁊ ibi Be.p illũ ter.dicit doctoꝛi vel famulo nõ ꝺz subtrahi salariũ ꝓpter ifirmitatẽ allegat qꝺ hẽtur ĩ spe.de cle.nõ re.§.post cẽz.ꝺ.qd si mercenari⁹.⁊ istud tz Sali.in.l.lz.C.loca.⁊ pulchre.Ang. i dis putatiõe. Exorta guerra. facit.l.q̃situ. ff.de re iudi. Et hoc ꝓcedit indubitãter vbi ꝓsuetudo sic ẽ.qz tunc debeꝛ: qz illud vr̃ actũ qꝺ ẽ ꝓsuetũ.l.q̃ si nolit.§.q assidua.ff.de edi.edic. Sed vbi ꝓsuetudo nõ ẽ tene qꝺ nõ ꝺbeꝛ nisi vt dictũ ẽ ⁊ i casu spãli. vt.C.de aduo .di. iudicioz.l.post duos.vbi aduocato ꝺ beꝛ salariũ ex publico ꝓstitutũ.lz moriat̃ ifra ãnũ.sec⁹ eẽt ꝺ salario ꝓmisso a pte qz nõ debeꝛ nisi ꝑ rata tpis ffm Bar.in.d.l.diẽ fũcto sil'r in.l.cũ hes̃ §.stic⁹.ff.ꝺ sta.li.vbi qñ ꝑ seruũ nõ stat qn fuat.nihilomin⁹ libertatẽ legatã.p pter hoc ꝓsequit̃ ꝺ q̃ dic vt.ĩ. Locatio.§.xv.vbi pulchre. tangit̃ hec mã.

¶ Vtz cũ dñs nõ põt corrigere suas familiã vl aliquẽ ipsoz teneat̃ ipsũ expellere.ff.q̃ si nec verba nec verbera 3

emẽdãt ſz ſubtractio neceſſarioꝝ ſ.u
expulſio corrigeret teneꝰ expelle re.
ar.eoꝝ.q̃ no.in.c.nó oiſ.v.q.v.ſi vo
luctẽtius peccaret expellẽdo faciat quã
tũ pót ꝛ ſz ille nó ſe corrigat excuſaꝰ
vt pz̃ in.c.q̃tũlibet ꝛ.c.ſe.xlvii. diſt.
4 ¶ Vtrũ poſſit cã correctiõis vberaꝰ
clicos viõ.s̃.excõicatio.v.cãu.i.§.iiij.
5 ¶ Vtr̃ pſa.teneaꝰ õ furto familie viõ
.s̃.diſ.§.iiij.ꝛ.j.obligatõ.§.pe.ꝛ vl.
6 ¶ Vtr̃ familia cpi gaudeat ꝓuilegio
fori.q̃. ℙda.in.c.nulli de fo.cõpe.cõ
muniter tenetur q̃ ſic.
7 ¶ Vtr̃ familia vel alĩgs eoꝝ teneatur
reuelare delictũ dñi ſui reqſitꝰ p obe/
diẽtiã ſuperioris.q̃.q̃ nõ ſi crimina ſ'r
vult ꝓcedere vt.iiij.q.iii.c.lege iulia.
el.ij. Si aũt ciuiliter ſic credo teneaꝰ
qꝛ nulla.l.repellũ vt no.glo.iii.q.v.c.
i.qõ credo veꝝ qñ nullum malũ ſibi
immineret ex hoc alꝫ ſecꝰ qꝛ nõ teneoꝝ
cũ malo meo faceꝛ bonũ ꝓxi.ni tyale
8 ¶ Vtr̃ dño familie q fecit iuraꝰ fami
liã de vitate dicẽda ſit parẽdũ.q̃.ſm
Durã.aut iſte dñs ẽ truculẽtꝰ ꝛ ꝓbabi
liter habeꝰ ferus ꝛ ſic nõ teneꝰ qꝛ il
licitũ fuit iuramẽtũ Si vo ẽ mãſuetꝰ
ꝛ ꝓbabiliter creditur q̃ nõ ꝓcedet ni
ſi rõnabiliter tũc diſtingue q̃ aut res
puta aſportate erãt ad cuſtodiã ſuã de
putate ꝛ ſic ſicut pót pſeq aſportantẽ
ſic ꝛ dño reuelare. Si vo nõ erãt de
putate ad eius cuſtodiã tũc ſi pót pro
bare tenetur dicerꝰ vitatẽ ſi vo nõ pt
ꝓbare ñ dz̃ reuelare niſi tali q̃ poſſit
ꝓdeſſe ꝛ nõ obeſſe ꝛ ſi alio mõ iura
uit nõ fuit licitũ iuramẽtũ necꝰ obliga
toriũ Idẽ dicit ℍug.õ teſtibꝰ ſinoda
libꝰ q̃ ñ tenetur õnũciare epo lz̃ iu/
rauit niſi crimina q̃ pñt ꝓbare .xxiij.
q.iiii q̃ſqs alꝫ eſſz̃ ꝓditoꝝ ii.q.i.ſi pec
cauerit niſi hoc faciat ſecrete illi qui
hz̃ corrigere pñalr.ar.xxii.q.v. hoc
videꝰ de hoc vide.s̃. denũciatio.§.x.

¶ Vtr̃ obligatꝰ ꝓcurare aliquã fami 9
liã vel fratres alicuiꝰ domꝰ teneaꝰ ex
creſcẽte familia vel frib' i nũero.q̃.ſz̃
ℙdau.q̃ ſi familia vel fratres hẽbant
numer determinatũ tũc nõ tenetur
ſi aũt ideterminatũ vt ſũt fratreſ mio
res alicuiꝰ ꝓuẽtus ſic teneꝰ facit.c.q̃/
to de cẽſi.ſi tñ nimis grauaretur p iu
dicis officiũ ſibi ꝓuidebit Et ſic pz̃ q̃
quo ad ꝓſcientiã non tenetur
¶ Quid ſi famulꝰ cũ dño nõ ꝓuenit 10
de ſalario.q̃.q̃ ſi famulꝰ ꝓſueuit loca
re opas ſuas ꝛ dñs ꝓducere opas mi
niſtroꝝ q̃ teneꝰ dñs ſoluere vſq; ad
ſũmã q̃ alios fuiſſet ꝓductꝰ ar.l.ſi ñ
ſortẽ.§.libꝰ.ff.õ ꝓdu.ide.no.arch.i.q
i.ſũt nõ nulli q̃ ſi fuit ꝓductꝰ ſub mer
cede taxanda ad arbitriũ dñi ſic iudi
cio boni viri taxabit vt patet.s̃.arbi/
ter.§.x.q̃ſi in fin.

Familiaris qſ dica
tur.q̃.
ſz̃ glo.iij.q.v.i ſũma q̃ large
dicũt oẽs q cohabitãt cũ aliq̃ vt i.c.
in lr̃is de teſti.ꝛ.c.iſinuãte õ of.de.gl.
i.d.c.in lr̃is dicit familiares appellãt
ꝓſãguinei colonꝰ aſcripticiꝰ mercena
riꝰ filiꝰ iptãte libertꝰ.ſeruus ꝛ oẽs habi
tantes in domo. Domeſtici vo ſũt qui
bus rõe patrie ptãtis vl' dñice iperari
pót vide gl.in.l.pñti.§.ſane.C.de bis
q ad eccliaſ ꝓfu.q̃ eni dr̃ familiares
domeſtici intelligũtur oẽs q i expẽſis
alicuiꝰ cõmẽſales ꝓtinue exiſtũt etiã ſi
aliq̃ abeſſe ꝓ eius negocijs gerẽdis
ꝓtingat vt no.in.c.fi.de v er.ſig.li.vi.

Familiaritas cũ
mul
tiꝰ phibeꝰ eccliaſticis.xx
xij.di.iterdixit ꝛ duobus.c.ſe.xxxiiij.
di.q̃rũdã.lxxxi.di.clicꝰ.xviij.q.ii.co/
gnonimꝰ õ coha.cle.ꝛ mu.p totũ vi/
de.s̃.clicꝰ.v.imo vt dicit ℍiero.i.c.
hoſpitiolũ tuũ.xxxii.di.nõ põt digne

cũ deo habitare q femine acceſſib⁹ delectãt Familiaritas nimia parit cõ temptũ de iudeis.c.7 ſi iudeos.

Atum q credit mor/ taliʳ peccat.xx vi.q.vii.ñ obſuetj

Auere puerſis idẽ eſt ac ſi ipe faceſt xi.q.iij.q ꝓcẽtit.lxxxii.di.ne/ mo 7.c.ſe.xxiij.q.iiij.ſi qs

Autor gſ dicaʳ viꝺ.j ỽſtic⁹.§.xxiij.

Emina nõ ꝺz tóſari ẽt cã religio nis.c.vxorat⁹ i fi.ꝺ ꝙue.ꝙiu. Et intelligiʳ nõ ſolũ ꝺ tóſura que ꝺf clica.ſz ẽt de raſura q̃ fit p abſciſio/ nem capilloꝝ vſqꝫ ad aureſ facit.xxx. vi q̃cũqꝫ mulier 7.xx.q.ii.c.i.7 cle.at tẽdẽtes ꝺ ſta.regula.glo.tñ i.d.cle.vſ tenere q̃ ꝙinetudo ꝫria excuſat.7 q̃ c.q̃cũqꝫ mulier itelligiʳ ꝺ illa q̃ vult remanere in ſeculo nolẽs religiõi ꝺe ſeruire ſz mũdialiʳ viuẽi 7 plz peccat ergo mortaliʳ taliſ tonſurãs ſe cuꝫ in d.c.quecũqꝫ mulier ſit excõicãda qꝺ ẽt itelligẽ niſi ex ncẽitate hoc faceret.

1 ¶ Quare femia citꝰ pubeſcit.§.gl i. l.ij.C.ꝺ his q ve.eta.ipe.qr mala ỽrba cito creſcit ſed ẽ alia rõ quaꝫ redꝺũt doc.i.c.lras ꝺ deſpon.ipu.qr ſe/ xus mulieris ẽ ꝺbilior 7 citꝰ ꝺficit 7 tõ citꝰ pficiʳ ſicut i alijs videmꝰ

2 ¶ Que ſũt illa q̃ mulier nõ põt exer cere.§.multa non poteſt p̃ dicare nec doceʳ publice.xxxii.di.mulier nec cõ feſſiones audiʳ nec alijs bñdicere vt i.c.noua de pe.7 re. Itẽ nec tãgere ſa cra vaſa.xxiii.di. ſacrataſ nec ſacrataſ pallas ꝓtigere nec icẽſũ circa altaria deferre vt i.d.c. ſacratas itẽ nec actuꝫ alicuiꝰ ordinis exerceʳ vt i.d.c.noua 7 i.c.tãta ꝺ ex.pre.7 no.i.c.ꝺilecta de ma.7 obe. Itẽ nec iudicis nec magi/ ſtratꝰ gerere offm̃ niſi i caſib⁹ ꝺ qb⁹ in gl.xv.q.iij.§.i.nec poſtulare nec pcu/ rare niſi i ꝓpria cã 7 ſuoꝝ vt no.i.l.ſe mie.ff.ꝺ reg.iur 7.iij.q.vii.§.tria. xv. q.iij.§.i. Itẽ nec teſtis cẽ ꝺ q̃ ꝺic vt.j. teſtis.§.v.nec pſõ aliʳ poſſet trahi ad iudiciũ cã ferẽdi teſtimoniũ aut alia q̃ libet cã q̃ i iure ñ exp̃miʳ ꝫ ei⁹ volun tatẽ 7 ſi ẽ religioſa nõ põt etiã ſi vult trahi ad iudiciũ ex q̃uſ cã pſonaliʳ.c. mulieres ꝺ iudi.li.vi. Itẽ nec viri ha bitu vti ſb pẽa anathematiʒ.xxx.di.ſi q̃ mulier itẽ nec accuſare niſi i certis cãi bus ꝺ qb⁹.xv.q.iij.§.i.i tex.7 in glo. Itẽ nõ põt ſe obligare ſeu ꝓpriã ſbaz ꝓ debito viri niſi creditũ ſit ꝙuerſũ i ſuã vtilitatẽ vt in aut.vt nul.iudi.§.7 il lud no. Itẽ nõ ꝺz icarcerari vl̃ detru di ꝓ aliq̃ debito vt ibidẽ.

Enus ẽ vſura fz differt i hoc ab vſura qr vſura ẽ lucꝝ ꝺ capitali ac ceptũ fenꝰ ꝺo ẽ lucꝝ ꝺ vſura vñ gra/ ciſmꝰ.ẽ vſura ſuos cũ qs tradit nuḃi nũmos. Spe lucri fenꝰ ꝺupler vſura vocaʳ.qꝺ qꝺẽ fenꝰ iprobũ exercẽtes ſũt ifames.l.iprobũ.C.ex q.ca.iſa.ir. De q̃ ꝺic vt.j. Vſura qr cõiter vnũ ꝓ altero accipiʳ vt i.d.l.improbum.

Eric ꝺicunʳ qr ꝓſtãt va cationẽ ab hiſ que ſũt in foro iudiciali 7 opibus ſuilib⁹ quaꝝ aliq̃ ſũt ob reuerẽtiã ꝺei itroducte vt i.c.ꝙueſt⁹ ꝺe feriis 7.C. e.ti.l.ꝺies feſtos. Alie ſũt ob reuerẽtiã ꝓncipiʳ vel ciuitaʳ vt ꝺieſ natiuitaʒ ſne vl̃ ꝺies ꝓncipii ꝺ ipio.C.e.ti.l.oẽs.alie ſũt ad regẽ laboziſ vt tp̃s meſſiũ 7 vi ꝺẽiaꝝ ꝺ qb⁹ i.d.c.ꝙueſt⁹ 7.ff.e.ti.l.i.

¶ Eltꝝ ptes poſſint renũciare ꝺicʒ ſe 1
riis.§.q ꝓmis 7 ſcꝺis nõ tertijs ſic. vt i.d.c.ꝙueſt⁹.7.xv.q.iiij.i ſũma

¶ Eltrũ nullo mõ poſſit qs ꝙpelli ad 2
iudiciũ in ꝓfatis feriis.§.q nõ niſi in

casibus ꝺ qbuſ.ff.eo.tit.l.i.t ꝺ q̃ in.c. vlti.ꝺ iudi.t niſi neceſſitas vrgeat pu ta qꝛ res erat pentura vt exẽpla hẽs i.l.i.ii.t.iij.ff.eo.t.l.i.ff.ꝺ dã.iſec.aut pietas puta cã debiliũ vl miſerabiliũ ꝓſonaꝝ.d.c.ꝓqueſtus qꝛ in opib⁹ miſericordie nõ ẽ habẽda diſtinctio dieꝝ ar.lxxvi.di.vtinaꝫ de ꝓſe.di.v.nunc̃ꝫ t ſũma ro eſt q̃ꝑ religiõe facit.ff.de relig.t ſump.fu.l.ſunt ꝓſone

3 ¶Feſtũ ſeu ferie ſolẽnes q̃ in honoꝛẽ dei ſũt introducte t in qb⁹ abſtinẽdũ ẽ ab opib⁹ ſeruilibus q̃ ſũt.&.ſũt iſtraſcripta poſita i.e.ꝓ̃ſtus ꝺ feriis Natiuitas dñi.S.Stephãi.S.Jo.euãgeliſte ſãctoꝝ Jnnocẽtiũ.S.Silueſtri circũciſio dñi.Epiphania dñi.Septem dieꝫ dñice paſſionis reſurrectio dñi cũ vij.diebus ſe.Pẽtecoſtes cũ duob⁹ ſe. Natiuitas beati Jo. baptiſte ſcoꝝ xii.apoſtoloꝝ.S.Laurentij Purificatio Marie.v.Annũciatõ ei⁹ dñi ptio eiuſdẽ t Natiuitas ipſius Dedicatio.S.Michaelis archãgeli feſtũ oiuꝫ ſãctoꝝ dies dominici.Omnes alij dies quos epiſcopi in ſuis dioceſibus cũ clero t populo duxerint celebrãdos Jn.c.pnũciãdum de ꝓſe.di. iij.vbi ꝓfate ſolẽnitates ponuntur addũtur etiã tres dies rogationũ ꝺdicatio cuiuſcũq̃ oratorij feſtum Sancti Martini põtificis t ꝓfeſſoris Jn.c. crucis.d.noſtri de ꝓſe.di.iij.ponitur feſtuꝫ Jnuẽtionis ſãcte crucis in cle. ſi dominũ de reli. t ve.ſã. ponit feſtũ corporis xpi Adde ſm Jo.an.quẽ ſequitur.d.Anto.t etiã Pda.in.d.c.cõ queſtus cũ nõ reꝓbet feſta quatuoꝛ doctoꝝ ecclie ſed in iſtis t omnibus aliis predictis ſtandũ eſt cõſuetudini ſm Mo.t Pda.i.d.c.ꝓqueſtus ſimiliter de feſto.S.Bartolomei quo ad diem Jn quo fiat.c. Conſilium de obſer.iciu.vnde hodie dies paſſionis t ẽptiana reſurrectiõis t dedicatiõis oratorij t q̃uoꝛ doctoꝝ t euãgeliſtarum non ſeruantur Sed limita vt videlicet intelligamus q̃ ꝓſuetudo deroget prefatis feſtiuitatibus dummõ nõ ſit dñicus dies vel eo maioꝛ ſicut ẽ feſtũ natiuitatiꝫ dñi reſurrectõis aſcẽſionis pẽtecoſtes t epiphanie vt in.c. Ix de feriis dicitur i gl.quam ſequuntur doc.vbi addit Jo.an. aſſũptiõem virginis glorioſe ar.c.fi. de ſen.ex.li. vi.qꝛ nõ credo vaiere ꝓſuetudinem in ꝓtrarium cum videamur quaſi iniuris diuini vt ꝓꝫ i.d.c.Ix.

¶Item ꝓſuetudo poſſit alias a prefa 4
tis feſtiuitatẽſ introducere ita q̃ de ꝓcepto teneamur ad illa.&.q̃ ſic ſicut poteſt facere aliã legem t q̃n ſit vide ſupra ꝓſuetudo.§.ii.

¶Item epꝰ cum clero ſolũ poſſit in 5
dicere feſtũ.&.q̃ nõ ſꝫ oportet q̃ faciat cũ populo vt.ſ.ꝓꝫ

¶Feſtũ imaculate ꝓceptionis glori 6
oſe virginis matris dei Marie Ix ecclia romana ãtiquitus ñ celebrauerit vt ꝓꝫ ꝓ tho.i.iii parte.q.xxvij.t p.S. Bo.in.iij.di.iij.t ꝓ glo.de ꝓſe.di.iij.i c.pnũciãdũ qꝛ ei⁹ puritas nũdũ erat reuelata tũ hodie ꝺ ipa ꝓceptõe facit ſolẽne officiũ t feſtũ cũ largitõe idulgẽtiaꝝ q̃ i feſto corꝛis xpi ſũt date illi q̃ interſunt diuinis t hoc ꝓp miſta miracula per que manifeſtũẽ q̃ ſine peccato originali fuit ꝓcepta Et iõ hodie ad cuitãda ſcãdala ꝓcipitur ſub pena excõicationis late ſententie a q̃ non poſſint abſolui niſi a romano põtifice preterq̃ in mortis articulo omnibus cuiuſcunq̃ ſtatus gradus ordinis t conditionis fuerint ne de cetero auſu temerario preſumant i ſermonibus ad populum ſeu alꝫ quõlibꝫ affirmare q̃ tenentes virginẽ eã ꝓſeruatã a peccato originali i ſua ꝓceptio

ne polluat labe hereſis vl mortalis
pcti vl feſtū eiuſdē ꝓceptōꝝ celebrātes
neq; teneāt libros vl legere aut hīe
p vbis hoc ꝓmittētes ſimiliq; pēa etiā
ligātur q auſi fuerit aſſerere q ōrīam
opinionē tenētes. ſ. q ſit ꝓcepta i pcō
origiali icurrāt hereſi vel mortale pec
catum hec hēntur in cēna. Sixti q̄r
ti q̄ icipit graue nimis

7 ¶ Quid de iſtis feſtis ſci Antonij ſci
Nicolai ſcē Catherine ⁊ hmōi q̄ ex
ꝓſuetudie celebrantur ignorat tū an
ex tali ꝓſuetudie ſint introducta q̄ hēat
vi legis ꝓceptiue. ℟. q nō credo pec
care mortaliter ñ fuātes niſi eēt ſcan
dalū nō q nō ſūt introducta vt ō ꝓce
pto ſꝫ ex deuotiōe vbi aūt eēt ſcāda
lū ſic ibi ē ꝓſuetudo obligatoria ex q̄
tandiu ē q est prescripta ⁊ reputatur
obligatoria.

8 ¶ Quando incipit dies feſtus vid. ſ.
Dies in prin.

9 ¶ Tl qb⁹ē abſtineñ dieb⁹ feſtiuis ꝑdi
ctis. ℟. q ab oi ope ſeruili non ſolū pci
ſꝫ etiā mechanicis vt agricultura vt
dr i. c. lꝫ de feriis. ¶ Pro cui⁹ itelli
gētia ē notāñ. ſꝫ Rī. i. iij. di. xxxvii. ar.
iij. q. iiij. q opus ſeruile dr tripliciter ali
q̄ mālit ſolū ſꝫ formaliē libū vt ō bi
gra ſcribere ñ pp tpale lucrū ſed ad
hedificationē aiaꝝ pp diuinū cultum
⁊ hmōi ⁊ iſtō nō ꝓhibetur imo cōce
dit vt pꝫ i. d. c. q̄ſt⁹ vbi cā pietaſ que
a⁹ ꝓhibēt pmittūtur fac. l. diu⁹. ff. de
feriis vbi ea q̄ faciūt ad diſciplinā mi
litarē pñt pagi dieb⁹ feriati. ¶ Scō
dicit op⁹ ſeruile formaliē ſolū māliter
ār libeꝝ ē vt puta cū aduocat⁹ cogitat
de his q̄ die craſtina dꝫ ꝓponere ꝓ
pter lucrū tpale ruſtic⁹ ō arōe terre ⁊
ordinatiōe bobū ⁊ lꝫ abiſto abſtinere
ō beamus ſi diebus feſtis nō tñ aſtrigi
mur de ꝓcepto vñ nō peccat mortali
ter talia faciēs niſi ꝑ hoc op⁹ excludaſ
illa vacatio quā dꝫ cultui diuino ex ne
ceſſitate quā explicabo i ſe. q. que fit.
¶ Tertio dr opus ſeruile māliter ⁊ for
maſr ſeu finaſr ⁊ hoc ē oē op⁹ cōpale
ordiatū ſicut ad ꝓpriū ⁊ primū finez
ad bonū corpis tpale ſeu ad lucruꝫ ⁊
iſtō ē illō q̄ ꝓhibetur ō ꝓcepto dieb⁹
feſtiuis vnō ſēp peccat mortaliter ipꝫ
facies niſi excuſetur pp iſtoꝝ. iiij. vnū
ꝑꝫ. ℣. ō may. i tractatu ō. x. ꝓceptis
¶ Primū opis modicitas ſeu pauci
tas q̄ nō impedit ſpirit⁹ libertatē. ¶ Se
cūdū neceſſitas opis q̄ nō poſſit ꝑue
niri comode nec diferri vt decoctō ci
boꝝ ꝑ illo die vel neceſſitaſ coactōis
quā faciūt dñi aliter eoꝝ bōa ꝓſcribe
rēt fac. c. lꝫ de feriis. ¶ Tertium cor
dis pietas vt i. c. q̄ſt⁹ ō fe. vt. ſ. dictuꝫ
eſt. ¶ Quartū publica vtilitas. vtpo
te ꝑ pace ⁊ ꝓcordia ꝑ pōte ⁊ hmōi
q̄ ēt ſūt pia. q̄dlibet eni iſtorū excuſat
q̄ nō ſit mortale ſaltē laborare in die
bus feſtiuis Ex qb⁹ pꝫ qđ tenēdū ſit ō
multis queſtionib⁹ q̄ reducūtur ad in
ſraſcriptas q̄ſtiones. xxiiij.

¶ Pria ō mulierib⁹ q̄ aliq̄ pūcta po 10
nūt vel ſcopāt domū vl ō illo q vēdit
vnā ſolā rē vel q putat ramū fac coq
nā itinerat modicū ⁊ hmōi q̄ nō pec
cāt mortaliter pp modicitatē opis rō
q̄ ſm. S. Bo. i. iij. di. xxxvii. ſup litte
rā ⁊ cōiter theolo. rō ꝓhibitōnis opū
ē vt vacem⁹ deo ⁊ q̄ iſta modica non
impediūt vacationē ꝓdictā lꝫ aliq̄liter
minuant ió nō ē pcm̄ mortale talia fa
cere: niſi qs talib⁹ ꝑ notabile tp̄s oc
cuparetur vel vſq; ad vltimā ō fatiga
tionē qō q̄dē arbitrio boni viri relin
quēdū ē vt attendat ſi rō legis euacu
atur vel nō ſꝫ ſolū minuatur faciunt
ad hec q̄ no. i. c. itelligētia de ver. ſi.
¶ Scō a de carnificib⁹ q ꝑ notabile 11
tp̄s occupātur q̄ ſi faciūt pp neceſſi
tatē quā nec ꝓuenir pñt puta q̄ ciuas

ē vel sūt pīa festa excusātur alias non
11 ¶ Certia ō tabernariis q si faciūt pp necessitatē excusātur secus si ad ebri etatē ad ludū ⁊ hmói ⁊ idem dic de hospitibus
13 ¶ Quarta de his q panē herbas fructus ⁊ hmói vēdūt q⁹ si faciūt p necessitate diei festi excusātur alias nō sicut q vēdūt multa q̄ sūt solū ad gulositatē nisi eēt modicitas distractōis sicut ēi hīs q uēdūt cādellas ⁊ canistria inzucherata ⁊ hmói i qb⁹ nō oz facere p̄cia ſz qlibz scit q⁹ tñ hz soluere ⁊ sic solut ⁊ accipit p⁹ q̄ soluit sine alio strepitu q⁹ modico distrahitur.
14 ¶ Quita ō medicis minutorib⁹ aromatariis ⁊ hmōi ō quodic q⁹ lz q⁹ medicinalia sunt necessaria.
15 ¶ Serta de cursorib⁹ ⁊ mulionib⁹ q sine necessitate magna differre ñ p̄nt ⁊ alijs viatorib⁹ ⁊ ꝺuctoribus rerū ⁊ dic q⁹ excusātur ꝯmeratio tñ nō sic stricte p̄hibetur q⁹ p̄t qs etiā itinerādo itēdere deo ⁊ ideo nisi sit vsq ad vltimā fatigationē nō credo sit p̄hibita vel cū omissione diuinoꝝ.
16 ¶ Septia de ferratorib⁹ equoꝝ dic q⁹ excusāt⁹ q⁹ sicut illi necesse hñt ābulare sic istis lz p̄ncipalr pp necessitatē eoꝝ qb⁹ sunt q̄ꝫ lucrū hēant
17 ¶ Octaua de faciētib⁹ vitros similiter ō tictoribus ⁊ coctorib⁹ lateꝝ q'dicūt fornasarij ⁊ hmōi q sine magno dāno ōsistere nō possūt. dic q⁹ lz
18 ¶ Mona de molēdinis siue cū iumētis siue ad aquā vel ad vētū dic q⁹ si faciūt pp necessitatē illoꝝ 'qbus ifuunt excusāt q̄ꝫ ēt posſz dici q⁹ molēdia ad aquā ⁊ vētū nō sint p̄hibita laborare cū ex modico ope hois exerceri possit nō videtur euacuare rōnē huius p̄cepti melius ē tñ abstinere ⁊ securius nisi necessitas reqrat
19 ¶ Decia ō rusticis q ꝙpellāt a dñis laborare dic q⁹ si tusto metu faciūt ē necessitas q̄ excusat alʒ nō ꝯdez dic de famulis filiisfa. vxore ⁊ hmōi
¶ Undecia ō ꝙducētib⁹ laboratores festis ⁊ q exigūt debita a suis debitoribus⁹ Dic q⁹ si alijs diebus nō iueniūt excusant dūmō diuina nō dimittant
¶ Duodecima de cūnbus ad mercata vl nūdinas dic q⁹ si audiū diuinis pp necessitatē faciūt puta q⁹ ñ alio loco vel tpe talia possent vēdēi vel emere p bono cōtaij aut vt ex lucro p⁹ uideāt sibi ⁊ sue familie vel vt dēt pauperib⁹ ꝛz pe.ō pa.m.iiij.ex q̄ plati sciūt ⁊ tollerāt excusātur a mortali nisi forte a plaij locoꝝ eēnt interdicta intellego veꝝ in festis minoꝛib⁹ dñica q⁹ talis tollerātia platoꝝ vī ōrogaī illi festo. sec⁹ i maioꝛib⁹ q⁹ nō credo liceat nisi p necessitate vel pietate solū q̄ꝫ plati ñ interdicāt q⁹ tūc locū hz illud multa p patiētiam tollerātur ⁊c. ℔. de may.i tractatu.x. p̄ceptoꝝ tz q⁹ solus ē pcūm mortale. ¶ Primo si dimittit missā. ¶ Scō si eps p̄cepit ne fiant
¶ Addo ⁊ tertiū q̄ñ solū fit ex lucri cupiditate. c.i. de ferijs
¶ Terdiadecima de bellatorib⁹ dic q⁹ ꝓpter necessitatē lz.
¶ Quartadecima ō hñtib⁹ segetes vel fenū in agro pp inundāttā aquaꝝ ⁊ hmōi Dic q⁹ lz colligere.
¶ Quintadecima de habēte domū q̄ ruinā minatur dic q⁹ ꝓpter necessitatē reparare licet.
¶ Sextadecima ō doctore q vt ex pediat illū qui de longe venit facit p̄silium dic q⁹ lz
¶ Decimaseptima de venatoꝛibus ℟. q⁹ ñ lz q⁹ si nō lz in q̄dragesima ⁊ diebus ieiunioꝝ ꝛz glo. in. c. q venatorib⁹. lxxxvi. di. ¶ Hromin⁹ i die festo ñ credo tñ peccēt mortalr q dieb⁹ festiuis ipsis intēdūt nisi id faciāt causa

lucri ꝓncipaliter vel dimissis diuinis

27 ¶ Decimaoctaua ꝺ citharistis ⁊ aliis sonatorib⁹.&.si ad laudē dei ⁊ scōrū pulsant vel pp recreationē alicuius ⁊ hmōi pia vel necessaria excusāt si ꝓn cipalite pp hoc faciunt lꝫ secundario pp lucrū sec⁹ si pp causam nō pia vel necessariā vel ꝓpter lucrū principaliꝝ qz nō excusantur nisi sicut alij ex qua tuor ꝓdictis

28 ¶ Decimanona ꝺ laborantib⁹ agros pauperꝫ vel reficiētib⁹ domos eorꝫ vl laborātib⁹ circa edificationē ecclīaꝝ aut monasteriorꝫ ⁊ hmōi dic ꝙ licet si fiat pp pietatē ⁊ deū nō ꝓpter car nalē amorē vel spē remūciationis futu re qz opa pietatis ⁊ misericordie ñ de bēt cessare dieb⁹ festiuis.d.c.ꝙquest⁹.

29 ¶ Vigesimo ꝺ studētib⁹ dic ꝙ si stu diū fit ꝓncipaliꝝ ad illumiatiōē ꝫ ꝓpij itellect⁹ ⁊ aliorꝫ lꝫ ꝙsequēter veniat lu crū nō erit pcm vt tꝫ ℞a.i.c.i.ꝺ se. ar.c.cū ex eo de elec.li.vi.qz studiuꝫ tale ē pp publicā vtilitatē marie i the ologia ⁊ iure canonico studere ātꝺ pn cipaliꝝ pp lucrū nō lꝫ

30 ¶ Vigesimaprima ꝺ scolarib⁹ legētib⁹ i diebus festiuis potiꝰ vt doceāt q̄ꝫ do ceant ⁊ assuefaciant se.dic ꝙ lꝫ scōm ℞a.vbi.ꝑ.dūmō ꝓncipaliꝝ nō faciāt pp lucrū lꝫ si in ꝙsequentiā non nocꝫ ar.l.i.ff.ꝺ aucto.tu.⁊ i.l.rogasti.§.i.ff. si cer.pe.⁊ i.c.qd ꝓderit.lxi.di.

31 ¶ Vigesimasecūda de superioribus &.ꝙ scolarib⁹ lectōes seu recollectas notare.scribere.vl ꝼmōdi aut legēdo libros corrigere nō ē illicitū dūmō ñ nimis intendāt hmōi sicut q ꝺ quer no adquirerū scribūt vl ñ faciāt cā lucri hñdi ⁊ ꝺ pictorib⁹ q dieb⁹ festi uis vt addiscāt stāt i ecclīis ad ꝺ signā dū.scribeꝝ tñ spūalia ⁊ pp spūalē cāꝫ ñ est illicitū ēt i q̄ꝫtate.d.c.ꝙquestus

32 ¶ Vigesimatertia ꝺ laboratib⁹ circa

pōtes reficiēdos viā aptādā portꝰ re pandos dic ꝙ lꝫ dūmō nō pp lucrū principaliꝝ qz publica vtilitas sub noie pietatis ꝙprehenditur.

¶ Vigesimaquarta de facientib⁹ ser 3
ta ⁊ aliis vanitates dic ꝙ non licꝫ eo ꝙ nulla publica vtilitas subest

¶ Sꝫ si q̄ras ꝓ q̄ꝫta necessitate ꝓdi ꝫ 4
cta liceāt.&.ꝙ lꝫ qdā i.c.lꝫ ꝺ se.dixe rit licere ꝓ necessitate vite sustētande solū tñ hoc ñ credo vex cū ꝓfatū.c. lꝫ qꝺ logt ꝺ aliectib⁹ q̄ nō sūt necessa ria ad vitā qz sine ipsis viuere possu m⁹ sit ꝯ eos ⁊ xp̄s i ℳat.xii.c.cuius vestrū bos vl asin⁹ cadat i foueā ñ ex bet illū ⁊c.ꝓpterea dicēdū ꝑm Tho. ꝴa ꝴe ꝙ nō solū ꝓ necessitate ꝓuisio nis q̄ pinet ad ꝙseruādū psonā suā vl alioꝝ ⁊ rex ſꝫ ēt ad quodcūq̄ dānū vitādū ⁊ saltꝫ ꝙfirmat hoc dictū p.l.i. j.⁊.iij.ff.ꝺ feriis ⁊ meli⁹.xv.q.iuj.i sū ma ⁊ qꝺ no.i.d.c.ꝙquest⁹ Item ēt ne cessitas excusat q̄ laborat ꝓ acq̄rēdo aliq̄ vtili qꝺ alio tpe nullo mō haberi posset sic patet i.d.c.lꝫ vbi piscari alle cta ꝙcedit qz alio tpe nō possent hꝰi Et idē ꝺ q̄cūq̄ sili Rō ē qz nō ē tā ar scta obseruatio dñice q̄ ad opa sic fuit sabbati ⁊ lꝫ ille q laborat hꝰ beat lucꝝ tñ si ꝓncipaliꝝ seruit pp necessitatem illoꝝ ꝓ q̄bus laborat excusat sic si illi laborarent excusarēt.

¶ Mo.tū ꝙ ad hoc vt necessitas vl 5
pietas excuset ꝓfatos oēs oꝫ ꝙ nō di mittāt diuina illa qb⁹ necessario ē i si gnū diē⁹ festiuis nisi forte ect tāta ne cessitas q̄ arbitrio bōi viri excusarēt. itē ꝼo q̄ñ inest necessitas ꝓ acquirēdo aliq̄ vtili requirit dispēsatō si pt hꝰi co mode ⁊ ab epō si pt vel a ꝓpo sacer dote si epm comode adire ñ pōt Itē tertio ꝙ si ꝓuenit aliq̄ lucꝝ ex ꝙñtia lꝫ ꝓncipaliꝝ fiat pp necessitatē alioꝝ ꝙ faciat aliq̄s elemosynas i recōpēsatō

nē hec no.i.d.c.lz ¶Huis ñ credā ilō
ſm eſſe neceſſariū ſecurū tñ ē
36 ¶Cētr op⁹ mortal⁹ pcī ſit ꝺ iſtud ꝓce
ptū Sabba ſāctifices.&.ſm Hico.ꝺ
lira ſup Exo.xx.q ſic cū ſit op⁹ totaliꝝ
ſuile vñ erūt duo pcā mortalia.ſ.q
fornicat⁹ ē ꝛ q op⁹ ſuile fecit i feſto ꝛ
m hoc vex ꝛz ale.i.iii.p ſū.tractatu ꝺ
iſto ꝓcepto róe reat⁹ ſz róe act⁹ ñ erit
niſi vnū ſolū ꝛ ſic erit circūſtātia ca//
dēſ ſub ſpāli ꝓhibitiōe ꝛ tō neceſſario
ꝓfitenda peccatū aūt venialē nó rum
pit feſtū ſm.S.Tho.vbi.ſ. ar.iij.
37 ¶Cētr citatio facta ad dīē feriatū te
neat.&.gl.i.c.vl.xv.q.iiij.q ſi citat vt
rñdeat die feriato ē nulla ipſo iure.ff.
ꝺ feriiſ.l.i.ꝛ ſic cū liqat q ē nulla ñ te
neē ꝓparere ſecus ſi eēt ꝺubiū an te//
neat citatio vel ne.q ꝺz ire ad allegā
dū priuilegiū ſerie.iij.q.ii.ſi eps ꝛ ibi
glo.ſi autem citet nó ad reſpondēdū
ſed vt ꝓpareat die feriato bene tenet
citatio vt.ff.ꝺ adul.l.miles.§.ſeragita
38 ¶Cētr cā agitata in die feriato tēat
&.q ñ ēt ſi ꝺ ꝓfēſu ptiū ꝓceſſerit itelli
go ꝺ feriiſ ob reuerētiā dei ſtatuꝝ pro
pterea ois ꝓceſſus iudicialis ꝺz ceſſa
re de ꝓcepto vt in.d.c.i.de fe.niſi ne
ceſſitas vel pietas aliud regrat vt no.
xv.q.iiij.i ſūma ꝛ in.d.c.ꝓqueſtus.
39 ¶Cētr.act⁹ q ptinēt ad volūtariā iu
riſdictionē vt emācipaſ ꝯct⁹ iiſ iudi
ciū facere ſcribere inſtſa ꝓficeſ ꝛ hu
iuſmodi valeāt in diebus predictis.&.
pa.in.d.c.ꝓqueſt⁹ q ſic vt vī exp̄ſſuꝫ
i.l.act⁹.C.de feriis lz peccēt mortaliꝝ
faciētes niſi excuſētur pp aliqꝺ ꝺ q̄tu
or ꝺ qbus.ſ.dictū eſt.§.ix.
40 ¶Quib⁹ ē iſiſtēdū i ꝑſaq feſtiuitatib⁹
&.dicit ter.i.c.ieiunia de ꝓſe.di.iij.die
āt dñica nihil aliꝺ agēdū ē niſi ꝺo va
cādū nulla operatio i die illa ſcā agaſ ni
ſi tñ hymnis ꝛ pſalmis ꝛ cāticis ſpūa
lib⁹ dies illa trāſigaſ hec ibi Et lz tali
bus ſit iſiſtēdū tñ nō ꝺ ꝓcepto niſi.v.
¶Primū vt ꝓterat vl̄ ſaltē atterat 41
ꝺ pcō mortali ꝓmiſſo i q̄ ītex ē ꝛ hoc
ꝓbaſ q ꝺz de precepto tenemur vacaſ
deo i aliq̄ hora diei feſti ꝯz oēſ: ſz hoc
faceſ nó pōt q ē i mortali niſi ꝺ eo cū
teraſ vl̄ atteraſ ppea ꝺz leui.xviii.ſab
batū regetōis ē affligētiſq̄ aiaſ vias
ꝛ ītex aia q̄ ñ fuerit afflicta die hac pi
bit.ꝛ q hoc ſit ꝺ ꝓcepto i eo q ſe ēē i
pcō mortali recognoſcit hēō ꝓ idubi
tato p ea q̄ dixi.ſ.ꝓtritō.§.v.ſz ꝺ eo q
ñ aduertit nec ꝯcogitat ē magis dubi
uz ſz credo poti⁹ eū teneri ſaltē gñaliꝝ
i aliq̄ hora dolere ꝛ ēē male ꝓtentū ꝺ
peccatis oīb⁹ ſaltē i gñe aliter nō vi//
deo quō excuſeſ a mortali ppea i miſ
ſa ꝑmittiſ ꝓfeſſio vt ſit admonitio ad
hoc faciūt q̄ dicaꝫ.ſ.obligatio.§.viii.
¶Secōm vt audiat miſſaꝫ integraꝫ 42
ꝺ ꝓſe.di.i.oēs fideles ꝛ.c.miſſas di//
cit tñ Ri.i quolibz.i.q.xix.q ſi ex ꝺo
ꝓcēptu omittaſ vl̄ iterꝑtatiuo ē morta
le Et vocat ꝓcēptū iterpretatiuū q̄ñ ſi
ne aliq̄ legitima cā ad non audiēduꝫ
miſſaꝫ i feſtis aſſuefacit.¶Loco ego le
gitimā cāꝫ corꝑaleꝫ firmitatē habe
re pueros tenellos vel infirmos ꝓſue
tudinē pīie q̄ hz vt mortuo aliq̄ non
egrediāſ p tp̄s.ſiſr ne puelle nubiles
ducanſ ad miſſā dūmō nó ducāſ ad
corꝛeas ꝛ ſpectacula al's ñ excuſāſ ca
ſtellani ꝛ ſimiles vel timor inimicorū
vel aliqd aliꝺ qꝺ ꝯz rectū iudiciū ltia
excuſatio ꝺ beat appellari ſi aūt omit
tit ex aliq̄ paſſiōe ai vl̄ pigritia vl̄ non
cā rōnabili ſi tñ ad hoc ñ ē aſſuetus ē
venialē pcm̄.ſi vero ex legitia cā erit
nullū pcm̄ Et qꝺ dico ꝺ tota die de p
te notabili ſecus de modica puta in//
troitu ꝛ huiuſmodi q: ter.vult vt to//
tam vſq̄z ad benedictionēꝫ incluſiue
audiat in.d.c.miſſas ītē dicit Archi.
in d.c.oēs fideles ꝯz Aug.q iſtō ꝓ//

ceptū nō remouet qn cā necessitat vl honestat seu ex cā min9 iusta nō possit añ finē misse qs discedere sine hac pēa qō limita nisi ducat i ꝓsuetudiē Jdē dic si nō audit sacerdotē cā dicē tē qp excusāt qñ comodē audīe ñ pūt dūmō existāt pītialiter Jdem dic qp excusātur seculares q nesciūt discer/nere iter missā de officio vel votiuā si audiūt votiuā i die festo sz ñ sacerdo tes publice eas dicētes ⁊ ēt seculares q hoc sciūt discernere nisi audiāt illā de officio de quo habes .j. missa. §. xxxij. Si aūt audīt i parochia vl ali/bi an sufficiat vide .j. missa. §. lviiij.

43 Tertiū ē vt i ofone psistat Hā cū ozō sit ō ꝓcepto vt .j. Ofo vr qp dies festus sit tps determinatū ⁊ hoc ē idu bitatū qp hō tenetur i aliq̄ oza ozare vñ si stat ad missā illud sufficit nisi vo luntarie alijs intendat quia tunc non sufficeret cum sit vacādū deo in aliq̄ hoza saltē de necessitate ꝑm oēs

44 Quartū est vt audiat ꝓdicationē si ē q ꝓdicet qō vez itelligo de illis q nesciūt necessaria ad salutē ⁊ ꝑz cā di stinctionē quā supza posui de missa. §. xlii. alios aūt nō credo teneri rōe scā dali Et .c. sacerdote ō ꝓse .di. ꝑma in telligo de eo q egreditur ex ꝓtemptu vel cū scandalo qp tunc peccat moz/taliter ⁊ venit excōicandus vt ibi dici tur glias non.

45 Sz q̄ro qō magis ē eligēdū i fe/sto an auditio misse an ꝓdicatiōis cū vtrūq; nō pōt audiri R.qp auditio ꝓ dicatōis qz rō legis i hoc magis mili tat vt pz intuēti iura de ꝓsecratiōe di. i. i. c. omnes fideles ⁊ .c. sacerdote et c. eps nullū q̄ magis rōe audiēdi seri pturas sanctas ⁊ verbum dei ꝓcipiūt missam audiri q̄z alia ratione facit ad hoc .i. q. i. c. interrogo vos

46 Cetz audiēs missā dicēdo suaſ oza tiones satisfaciat. R. qp nō lz nō credā qp peccet mortaliter qñ ex deuotione fa cit lz melius eēt omittere nisi qñ sacer dos dīc secretas aduerte tamē qp ñ ex cusarē s mo. tali illū q diceret aliqua ad q̄ teneī puta officiū qñ dī missa ⁊ ē de ꝓcepto vt audiat ar. c. ex lris de ꝓba. cū ibi no. in ver. vices duoz se/cus si missa eēt ō ꝓsilio audiēda

47 Quitū ad qō teneī oēs ꝑz aliqs in diebꝰ festiuis est oblatio quā qlibet teneī facere in ꝓdictis festis de q̄ dic vt .j. oblatio. §. i.

48 Sūt ⁊ alie ferie q̄ canónice dicūt s.u. iiij. ⁊ vi. de qbus i. c. de illis. xi. q. iii. in qbus carnes nō debemꝰ come/dere sed hodie ꝓsiliū est ꝑz Hostien. ⁊ Jnno. nisi. vi. feria vt i. c. ieiunia de ꝓse. di. iii. ⁊ additur dies sabbati de q̄ in capi. sabbato de ꝓse. di. iij. ⁊ di. v. in c. qz dies. dī in sabbato dz a carnibꝰ abstinere q̄ particeps religionis chri stiane desiderat esse nisi festū .s. nativi tatis vel infirmitas impediat hec ibi Sz hoc ē ꝓceptū vbi ꝓsuetudo ē vt i c. ꝓsiliū de obseruā. ie. Ubi aūt ꝓsue/tudo nō ē qp nō comedant carnes i sabbato ꝓsiliū est secundum glo. in. d. c. qz dies de ꝓse. di. v.

49 Sed si nativitas. dñi veniat i. vi. feria vl sabbato nūqd carnibꝰ vti pos sumꝰ. R. qp sic nisi qs se voto vl regu lari obseruātia astrixerit ad nō come dēdū vt in. c. fi. de obseruan. ieiu.

Audum est bñficiū qō ex beni uolētia ꝓcedit alicui ita qp ꝓ/pietas rei imobil bñficiarie penes dā tē remaneat Usufructꝰ aūt illi rei ita ad recipiēte trāseat vt ad eū hrdes suos masculos ⁊ femias si ō hoc noia tiz ē dcm i ꝑpetuū ꝓficat ad hoc vt il le siue sui hrdes fidelr dño seruāt siue illō futuū sit noiati exꝓssū q̄le dēat ee

sine nō.tex.est in.c.i.§. fi.sub ꝟbica. in q.ca.feu.amit.in li.de ꝓsue.seu. Unde no.q si feudū dat vt ex eo ꝓfect fruitū reale nō est ꝓpꝛie feudū sz ꝯctus ino minat⁹ ꝑm Ly.in aūt.ingressi.C.ō sa. san.ec.t exēplificat bal.in ꝓfato li. in ꝟbica.ō pace ꝓstan.i v̄.libelloꝝ.vbi di cit q in quibusdā ꝓuīb⁹ lōbardie pꝛo feudis ecclie soluit par caponū vl̄ spa tula pozci thmōi ꝑm eū egparat em phiteosi. Sitr si esset emptum non hz naturā feudi ꝑm bal.vbi.s.de feu.da. c.i.t in.l.q se.C.vñ li. Sed qñ ponit onus ꝓsonale.vt ire ad parlamentum Regis vel exercitū vel caualcatam t huiusmodi.tunc ꝓprie est feudū t re gulatur lege feudoꝝ.

1 Quotuplex est feudū.ꝛ.bal.in pꝛo logo ꝓfati li.sup ꝑn.q multiplex. Aliud regale. Aliud nō regale. Itez aliō simplex.aliud ꝯditionatū.i.nō sub con ditione datū sed sub q̄lificatiōe: vt cū concedit feudū habitatiōis. Itē aliō antiquū seu paternuz.s.qō fuit illius q fuit cōis parēs agnatiōis. Aliud nouū Itē aliud paternū cuius nā aspicit tñ masculos descendētes vsqz ad q̄rtum gradū t nō plꝰ sz si addit t antiquū extendit vltra.vt no.bal.de suc.feu.§. hoc q̄z.i fi. Aliō maternuz: cuⁱ⁹ natura aspicit ꝓmo masculos.deinde femias Itē aliud hūs ꝓpꝛiā nāz feudi. Aliud ipꝛopꝛiā. Itē aliud reale qō transit ad heredē. Aliō ꝓsonale qō solū ad vitā alicuⁱ⁹ ꝓcedit. Itē aliud ligiū vbi iu rat fidelitas ꝯ oēm hoiez. Aliud non ligiū in q̄ pꝛior dñs excipit. Itez aliō francū.s.a seruitijs t opib⁹ exhibēdis Aliud nō francū. Itē aliud annale et est feudū guardie t Castaldi t ꝑ mer cede alicuⁱ⁹ rei. Castald⁹ est is cui res dñi gubernāda mādat.vt i.l. iubem⁹ C.de sa.san.ec. Aliud nō ānale. Item aliud nobile qz nobilitat possessorem Aliud burgense.s.qō nobilitat. Itē aliō ecclīasticū.t hoc tripler. C Pꝛi mū qō dat ecclie. C Scōm qō recipitur ab eadē. C Tertiū qō datur vl̄ re cipit a clico. Aliud sacr̄ale. Et qñ qs inuestit de ducatu dr̄ dux.ō comitatu comes.de marchionatu marchio. q aūt est a ꝓncipe inuestit⁹ vel a ptāte:ō aliq̄ plebe dr̄ capitane⁹. Qui aūt a ca piraneis ātiq̄ iure dr̄ valuasor. Qui āt a maiꝛib⁹ valuasoꝛib⁹ sunt inuestiti di cunt valuasini.s.minoꝛes valuasoꝛes hoc dicit bal.in.c.qs dicat dux: mar chio.in prin.in li.de ꝓsue.feu.

C Quis pōt feudū dare.ꝛ.bal.ō his q feu.da.pos.§.abbatissa.q qlibet taz masculus quā femina:tā nobilis quaz rustic⁹:dūmō habeat legitimā suoꝝz bonoꝝ administrationē.vt in.c.i.§.no ui.p q̄s fi.inue. Dō.tz q etiā pōt mi noꝛ.xiiii.an.si feudū sit vetus si vō sit nouū oporꝛtet q sit pubes t iurauerit non contrauenire. 2

C Utꝝ plat⁹ possit rē ecclie infeuda re sine alia solemnitate vel licentia.ꝛ. q sic antiquī.q̄ꝝis sit reuersū ad ec clesiā etiā nō obstāte iuramēto qō fa ciūt plati de nō alienādo.cū modifi catione tñ de q̄.s. emphiteosis.§.xxi. De nouo aūt nō pōt.vt in.c-fi.de feu. 3

C Quis pōt inuestiri.ꝛ.fz Dō.q q libet ēt seru⁹.dūmō sciente dño faci at. Et tam p se quā p ꝓcuratoꝛem pōt quilibet inuestiri. 4

C Quot modis acqrit feudū.ꝛ.Dō. q q̄tuoꝛ modis. C Primo p inuesti turā dando sibi possessionē coꝛporalē C Secō p aliq̄ō equalēs inuestiture sicut cū dñs dicit.vade in possessionē talis feudi t tene p feudo. C Tertio p prescriptionē.vt si.xxx.annis tenuit feudū t dño seruiuit:tz inuestit⁹ non fuerit. C Quarto per successionem. 5

C Quis succedit in feudo.ꝛ.bald.de 6

hȳſ q feu.da.pōſ.§.⁊ qꝛ q hic repitur tale capl̄z ſideli abſq liberis ex ſe ꝺ ſcēdētib⁹ ⁊ i feudū ſuccedētib⁹ ſi qdē feudū fuit cōis parēt fr̄es defūcti cuz filijs p̄mortuoꝝ fratrū in ſtirpē ſucce dāt: hȳs ꝟo nō extātib⁹ ad agnatoſ p xīmioꝛes id volum⁹ ptinere ⁊ ſiqdem i pari gradu ſūt piter admittuntur ſi ꝟo ex vno eſt vn⁹: ⁊ ex alio p̄es nō i ſtirpē ſed in capita ſuccedere debere ordinamus hec ibi.

7 Cltrū femina ſuccedat.§.bal.in.d. §.⁊ qꝛ dicit glo.hic q nō niſi in tribus caſib⁹. Prio qñ notata ē i inueſtitura. Scōo qñ feudum redemit a dño. Tertio qñ dñs ei dedit ꝓpter ſeruitiū p̄ſis in qb⁹ caſib⁹ ab aliq̄ ex parētib⁹ nō eſt ingetāda.vt in.c.ſi qs ſine filio maſculo quēad.feu.ad fi .p.

Cldde q̄rtū ſi feudū ſit datū ad nul lū ſeruitiū: qꝛ nō extantibus maſculis ſuccedet femina ſm bal.in.d.§.⁊ ga.

Quintū qñ feudū erat q̄ſitū iure emptionis ſm Odofre.in ſū .ſua po/
8 tius ex natura ꝺ̄ctus q̄ꝫ feudi.

Cltrū ꝓceſſo feudo ticio ꝓ ſe ⁊ de/ſcēdentib⁹ filijs maſcul⁹ ⁊ femin⁹ filia bus filia ſimul cū maſculo ſupſtite admittetur.§.bal.i ſ̄ica ep̄m vel ab.aut abb.feu.da.nō poſ.s̄.cū etiā q nō ſꝫ maſcul⁹ ſolū: qꝛ nā feudi eſt vt p̄ferat maſcul⁹. Et ſi poſtea filius decedit ſi ne filio nō admitteretur femina ſoroꝛ ꝓmortui fr̄is q̄ ſel̄ excluſa fuit per ma ſculū. ⁊ ió reuertitur ad dñꝫ. Hȳ vez eſt i feudo ſimplici ⁊ recto. Secꝰ i feu do ꝓceſſo ad certū ſeruitiū qȳ femia poſſet explicare ꝓ ſe vel p altū qꝛ tūc admittetur cū maſculo ſil̄.ff.de vſufr. accre.l.ſi quis ticio. ⁊ l.ſi mulieri. ſm Ja.de bel.q dicit q fuit in facto in re/gno apulie. Ex q̄ infert bal.q ſtatutū excludēs femina extāte maſculo ſemel
) excluſa nō amp̄ius ſuccedere niſi vt fratri hȳꝫ ſuccedere: nō vt patri mor/tuo ſine maſculo.

Cltrū clicus ſuccedat in feudo.§. 9 vt colligo ex diuerſitate opi.ꝓ cōcoꝛ dia q aut feudū erat ſibi aptū. ⁊ tūc ſi p̄mouear ad ſacroſ ordines ſic renū ciare vī: qꝛ tranſit ad ſtatū icōpatibi/lē.facit.c.ꝺ multa.de p̄bē.⁊ cle.gr̄a ꝺ reſcrip. Nec poterit iſto caſu ſeruire ꝓ ſubſtitutum: niſi eēt feudū ex q̄ p̄ſta retur ſolū ſeruitiū reale. qȳ non ē pro prie feudū: vel feudū ex q̄ p̄ſtaretur ſ̄ nitiū qȳ nō repugnat ci⁹ ordini: quia tūc ſuccedet eo q ꝓ clicatū ñ pdūtur iura ſucceſſionis.xii.q.iii.c.i.cū ſi. Si ꝟo p̄mouetur ſolū ad miꝛes ordieſ ſuccedet: qꝛ pōt ſeruire ꝓ ſubſtitutum vt vult glo.in.c.i.de bñ.fe. Aut feudū nō erat ſibi aptū: puta qꝛ erāt treſ fra tres: ⁊ ꝓmogenit⁹ poſſidebat feudum ⁊ ipſe erat vltim⁹ q effect⁹ eſt cardina lis. Poſtea moꝛtui ſunt alij fr̄es ſine hērede: ⁊ tūc ſuccedit. qꝛ nō pōt dici q habuerit animū renūciandi. nec ēt facultatē. ⁊ tūc de eqtate iuris admit/tetur q poſſit fruire ꝓ ſubſtitutū: lꝫ ſe/cus de iuris rigoꝛe niſi tale eēt fruitū qȳ ꝺ ſui natura poſſet ꝓ quēlibꝫ expli/cari: qꝛ tūc ēt de iuris rigore ſuccedit ar.l.cōtinu⁹.§.ſi ab eo.ff.ꝺ̄ do.ob. Et hec eſt determinatio Bal.in.l. q̄ſquis C.de epiſ.⁊ cle.

Quid ſi efficitur fugitiuus qs ſucce 10 det.§.Odofre.⁊ Old.in aūt. ingreſ/ſi.C.de ſacroſan.ec. q trāſit ad mona ſteriū eo nō q̄ erat penes igreſſuꝫ.l. ſi qs p̄ſbyter.C.de epiſ.⁊ cle. Inno. i c.inp̄ſentia.de proba. limitat verūꝫ ſi ſeruitiū ad qȳ tenetur pōt p̄ſtari ab ec cleſia alꝫ ad dñm reuertetur.C.de ca/tol.l.vnica.§.ne autē. Alb⁹.i. in.d.aūt. tenet q ſm ius ꝓſuetudinis feudoꝝuꝫ reuertit ad dñm indiſtincte. vt eſt ca/ſus.ſi de feu.ꝓtro.fiue.c.q clericus. et

de va.ml.qui be.ar.de.c.i.

11 ¶ Sꝫ qd si pater obtinuit ꝓ se ⁊ suis
heꝛdib⁹ ⁊ successoꝛib⁹ qbuscūqꝫ trāsi
bit ne ad extraneū vel legataꝛiuꝫ: vel
clicū .ꝝ.bal.in.l.i.ff.de re.di.⁊ sequit
Ludo.ð roma.in.l.id tꝑs.§.i.ff.ð vsu
ca.qꝫ sic.sꝫ ipse bal.in.c.i.§. donare ti.
q̄liter oli feu.po.ali.coꝛrigit se ⁊ dicit
qꝫ dictio quibuscūqꝫ intelligitur ð suc
cedentibus ab intestato.ar.l.si qñ.C.
de ioffi.te.Añ dic qꝫ nó veniet extra-
neus. Ró qꝛ res ñ dꝫ rsari ꝑꝫ naturā
¶ctus sꝫ ¶ctus ipse ꝑm naturā rei de
ducte in eo.vt.l.stipulatio ista §.q̄situꝫ
ff.de ꝟb.ob.vbi lꝫ stipulatio sit trans-
missibilis in heredeꝫ de sui nā. vt in.l.
veteris.C.de ¶hen.stip.tñ nō trāsmit
titur qñ res in ea deducta nō est trās-
missibilis. vt est videre in feudo nec le
gatari⁹ etiā veniet nec clicus. Et sic di
ctio quibuscūqꝫ restringit ꝙ no.in.l.i.
C.de sacrosan.ec.⁊ ꝙ Ja.de are. in.l.
i.§.itē nūciatio.ff.de no.ope.nū.limi-
ta tñ de clerico ꝑm qꝫ dixi.s. in.q.ix.

12 ¶ Sed nūqd succedet frater vel fi-
lius fratris qñ qs fuit de nouo benefi
cio iuestitus si decedit sine liberis.ꝝ.
qꝫ nó.sed ad dñm reuertet.vt in ti.ð
nā.suc.feu. Et qð dictū est.s.qꝫ defici-
entibus filijs veniunt agnati intelligit
de feudo acqsito ab antiq̄.i.ab eo qui
fuit cōis parēs totius cognationis.

13 ¶ Vtrū vasallus possit vni ex filijs ꝓ
legare totū ius feudi.ꝝ.bal.in ti. de ꝓ
hi.feu.alie.qꝫ nō vllo mō nisi de volū
tate ⁊ ꝙsensu filioꝝ: qꝛ lex feudoꝝ di-
ctat qꝫ ad oēs cēq̄r puenīat.vt in tit.q.
feu.da.pos.§.sꝫ cū hoc Limita nisi sit
ducatus vel marchionatus ⁊ hmōi q
debent ꝑmogenito solū. Jo.tñ lotha
rius tenet qꝫ illud.c.i. de suc.feud. vbi
dꝛ qꝫ vltima voluntas vasalli nihil vꝫ
in feudis: limitat ad eā dispositionem
q̄ est vltima volūtas.sec⁹ in stipulatiōe
qꝛ in coherentib⁹ ꝙsone ꝑ ꝑōt supu-
lari vni coheredū. vt.ff.de ꝓac.l.au⁹.
Et sic posset assignare i totū.ar.l.filio.
§.fi.ff.de ritu nup.cū multis alijs.

¶ Vtꝛ feudū possit dari i dotē.ꝝ.gl. 14
in.c.fi.de feu.qꝫ sic ad tꝑs vite feuda-
tarij ⁊ non plus.

¶ Vtꝛ vasallus valeat q̄uare filiū he 15
redē vt de vino qð educit ð vinea feu
dali det oi āno ꝓ aīa sua.ꝝ.bal.i titu.
de suc.feu.c.i.qꝫ sic.qꝛ testat ð fructi-
bus ñ ð feudo q fructꝰ sūt res ꝓꝑe he
redis.vñ nō dicit alienatio feudi qñ
alienant fructus separati.ff.de dona.
l.in edibus.§.ex rebus.

¶ Qd qd obligat vasallus dño.ꝝ.qꝫ 16
ad.vi.q̄ no. in vsi.feu.in.c.i.ð foꝛ.fi.⁊
xxii.q.v. de forma.⁊ de iureinr.ego.

¶ Pꝛimū ne sit ei in aliqð dānū coꝛ
porīs sui ⁊ qꝫ impediat ꝓ posse. ¶ Scdꝫ
ne dānū i tpalib⁹ faciat vel vtilitatē ipe
diat. ¶ Tertiū ne reddat ei difficile vl̄
impossibile qð facere eum velle videt.
¶ Quartū ne reuelet ei⁹ secreta ꝓ q̄
vl̄ min⁹ tut⁹ vl̄ nocere ei possit. ¶ Qui
tū ne sit ¶ ei⁹ iustitiā vel honestateꝫ.i.
maculādo vxoꝛē vel filiā ei⁹ vl̄ famā di
cto facto vl̄ ¶sēsu. ¶ Sextū vt fidel̄
ei ꝓbeat ¶sil̄tū: auxiliū ⁊ fauoꝛē. ¶ Qd
de septimū qð tenet iurare fidelitatē
nisi ex pacto sit remissū. foꝛmā aūt iu-
ramenti ponit Jo. sic Ego iuro sup
scā dei euāgelia qꝫ ab hac hoꝛa i ātea
vsqꝫ ad vltimū diē vite mee ero fidel̄
tibi. C. dño meo ¶ quēcunqꝫ: excepto
ipatoꝛe vel rege. itelligē i cā iusta: ⁊ ēt
dꝫ excipe si hꝫ aliū dñm antiquioꝛē.
¶ Adde.viii.qꝫ tenet ꝑꝫ qꝫ ¶nētū est
vel natura feudi ⁊ regionis ipsius seu
consuetudo requirit.

¶ Sꝫ qd si dñs moꝛiēs relict pl̄es fi-
lios vtꝛ iurabit oib⁹.ꝝ.qꝫ sic.si oēs eq̄
liter succedūt. Jo.tñ tꝫ qꝫ nō: sꝫ so-
lū vni: sil̄r iurabūt oēs filij seu hēdes
vasalli si feudū indiuisuꝫ hūt. Si vo
ad vnū puenit: ille solus iurabit.

13 Certū vasallus possit p aliū seruire ff.bal.in.c.mutus.epm.ab.vel abba. feu.ba.ñ pos.q si seruitū dz fieri pn cipi: vel nó pót fieri p substitutū nisi ó volútate pncipis. vt.C.de mutile.l. si gs ex corpe. Et ió si icurritur talis in firmitas q seruitū exhibere non pót pdet feudū nisi eēt a casu fortuito sine culpa pcedēte. vt puta qz a latronib⁹ cecat⁹: qz tūc ñ pdet ne detur afflictio afflicto.ar.C.de fur.autē. nam.z.C.de epi.au.l.tam dementis.

19 Anó amittit feudū. ff.q.xli.móis Prim⁹ si vasallus efficit clic⁹ vel religiosus ó q dic vt.ff.in.q.ix.z facit. xxiii.q.viii.§.i.qz arma nó portat.

Secūdus si heres vasalli steterit p annū z dié q non petierit a dño inue stitura feudi. Intellige hic z in sequen ti si est maioz.xiiii.ānis vel puella.xii. vt no.in.c.veritatis de iureur.p Pda. Certius si vasallus mortuo dño ab ei⁹ heredib⁹ ifra tps pdictū inuestitu rā nó petierit.de qb⁹ duob⁹ habet in ti.q.cau.feu.amit.c.i. Dz pdicta limi ta qñ iurauit pstone solū.vt cū dicit.iu ro ubi. Secus si iurasset sibi z succes soríb⁹.vel sub noie dignitatis:qz nō te neť ampli⁹ iurare successoríb⁹ nisi ma gna lógitate periret méoria. vt no. Pda.in.d.c.vitaris. Jtē nisi eēt miles qz hz annū z mensem. Jtez nisi iusta cā eū impedierit.vt habeť de.phi.feu. ali.p lothariū.c.qñ iterdñz. Quar tus cū vasallus trib⁹ vicib⁹ corā pari bus z huiusmōi fidelitatez iurare no luerit: cuius dñs sit parat⁹ facere iue stituram. Quint⁹ si vasall⁹ interficit p priū germanū suū vel filiū germani sui vel aliud cómiserit q̄ paricida nū cupari posset vt tot ī hereditatē hēret. Sext⁹ si vasall⁹ dimittit dñm in p lio nó mortuū vel ad mortē vulnera tuz. Septim⁹ ppter multas cās in gratitudinis q̄ enumerant.q.mo.feu. amit.c.i.z.ii.z de feu.si. cui.non amit. c.i.z.ii.puta incubuit cū vxore filia. vl sorore z hmói. Octau⁹ si scierer ne gauerit feudū vel partē aut ꝯditionez ei⁹ sec⁹ si ignorāter. Non⁹ si i feu dauerit feudū alia lege cuz ea qua hz ipse vel i talē vasallū q feudū seruare nó pōt. Decim⁹ si dñm accusaue rit aut testimoniū ꝯ eū tulerit in cā cri minali.z quidam dicunt etiam in cau sa ciuili. Undecim⁹ si vocat⁹ a dño q secū vadat i expeditióe publica.pu ta vocat⁹ ab ipatore vt secū vadat p corona suscipiēda z hmói nó venerit nec aliū acceptū dño mittit vl stipēdia militie nó dederit. Xii.si feudū alie nauerit. Isti casus hūť in sū. Jo.ti.e.

Dz q̄ritur an alienās feudū sin cō sensu dñi ipso facto cadat.ff. Pda.i.c. vlti.ď feu.q sic.z pót sine alia sntia ex pelli z alteri ꝓferri.ēt si alienādo dire rat. Saluo iure dñij fm Bal.q̄ sit cā bñ.amit c.i.qz factū sequēs est ꝯtum ar.c.ea te de iureu.z qď no.ibi secus si dixisset. Et aliter vel alio mó nó in trēdo: qz operātur vt dño ꝯdicere nó videatur fcā aliēatio. Et hoc verū nisi aliq̄ captio dño posset interuenire: pu ta daret castellū tali quem dñs expel lere postea non posset.

21 Quid si nō alienat nisi ptē.ff.Jo. an.quē seqť Pda.vbi.ff.q solū pdit il lā partē qui alienauit: etiā si eēt maioz pars de.phi.feu.alie.iperialē.§.i.

22 An possit alienare p aia.ff.q nō neq̄ legare neq̄ disponere p aia.vt i c.i.q̄ſr feu.ali.lz nec etiam de iure ca nonico fm Jo.in sum.de imu.ec.qď intellige in feudo tpali:qz si feudū ēp petuū pót alienari z ecclie donari. fz eundē Jo.z sequitur Pda.vbi.ff.

23 Quid si alienat suas comoditates ad tps lógissimū.ff.bald.i ti. de pace

ꝑſūm.in.fin.i.viii.charta q̄ ñ cadit.dū mō actū ſit q̄ dñiuz vtile nō trāſeat allegat glo. ſingularē.in.l.codicillus. §.iſtituto.ff.de le.ii. Idē dicit i emphi theota. Idē tenet bar.in.d.§.inſtituto. vbi dicit q̄ vēdēs fruct⁹ dom⁹ ad centum annos nō videtur alienare.ſz nō placet.ſz ſi vult alienare faciat ſic.vendo vel concedo fructus vel ipſam p ceptionē:cū hoc ſi dño placuerit vel dñs nō reuocauerit. Et ſic ſaluo⁊ ſaluato honore⁊ iuriſdictiōe ⁊ conſenſu dñi:⁊ ſi de iure poſſum nec alr: nec alio mō. Si aūt dño nō placuerit.vel nō ꝓſenſerit vel reuocauerit vel de iure nō poſſuz res ſit inépta vel vēditio vel alienatio ſit irrita ⁊ ipſo iure nulla ⁊ ſic erit tutiſſima cautela niſi ſit captio dñi.vt dixi.

24 ¶ Item poſſit pignori dare.ff. Bal. vbi.s.q̄ nō.qz q̄ prohibētur alienari generalr a lege vel p teſtatorē aut a iudice.vl p pactū ꝓhibētū ꝓhibent pignori dari l.fi.C.de re.alī.nō alie.⁊ p bar. i.l.i quoz.ff.ō pig. Rō qz p ꝓſtitutionē pignoris de facili pueniť ad diſtractionē ret.ff.de diſtra.pig.l.ii.⁊.iii.C.ō iure do.ipe.l.ii. Et ꝓpterea vno ꝓhibito ꝓhibetur oē p qō pueniť ad illō l.oró.ff.de ſpō.cū ꝓcoz.ibi in glo.poſitis.ſecꝰ eſt qñ qs ꝓhibeť emere qa pōt i pignꝰ accipe niſi fieret in fraudē p tāta quātitate q̄ nō eſt veriſile dñm luituz.ar.l.q hēbat.in pn.ff.de le.iii. fm bar.in.d.l.in quoz.

25 ¶ Item quē reuertť feudū vaſallo priuato.ff.bal.q.mo.ſeu.amit.§.aut ſi libellario.q̄ ſi ꝑuať ex dolo cōmiſſo in ꝑſona dñi ad dñm reuertť.vt q̄ ſit ꝑma cā amí.bñ.c.i.§.deniq̄.qñ vo delinqť ex ꝑſonā.tūc veniūt agnati ⁊ nō dñs.qñ vo ex cā alienatiōis:tūc ſunt opt.ſed bal.ibidē dicit q̄ ſi fecit i fraudē agnatoz.tūc ipſi agnati veniūt nō dñs. Si vo nō in fraudē fecit:tūc reuertť ad dñm:tñ filii vel agnati imo etiā filia maſculis nō exiſtib⁹ oz redire a dño ⁊ cogiť dñs eos iueſtire vt ō bis q feu.da.pol.§.cū vo.qō intellige ſi feudū nō erat nouū fm Ja.de belui ſo.bar.tñ vt recitat Bal.vbi.s.i.l.eū ff.de.inter.⁊ releg.⁊ in.l.vt iureur.§. ſi liberi.ff.de ope.li.dicit.q̄ ſi pater cō miſit delictū ꝓpter qō directe venit p uād⁹ feudo: puta qz alienauit ⁊ hmōi vel cōmiſit.aliqd ꝫ tenorē iuramenti tūc nocet filio etiā ſi ꝓceſſiſſet ab anteriori gñatiōe.ar.in.l.i.ff.ſi qs⁹ali.te. p.⁊ in.l.cū rō.§.fi.ff.de bo.ꝓſcri.vbi pz q̄ ſi qs ꝓhibuerit aliquē teſtari: vl interfecit ꝓſāguineū cui debebat ſuccedere ab inteſtato fiſcꝰ occupat hereditatē.nec veniunt alīq ꝓſāguinei qui ſunt ꝓhibēti vel occidēti gradꝰ inferioris.vt ibi.pz cū no. Si vo delictū nō eſt ꝓpter q̄ directe ſit ꝓiudicius:ſed p quandā ꝓuīciaz.puta qz dānat ꝓpter aliqō maleficiū:ita q̄ ei⁹ bona veniūt publicāda:tūc ꝓcedat diſtinctio Dy. in regula non dz.li.vi.q diſtiguit ⁊.tz q̄ ſi feudū a pīs ꝑſona habuit originē noceat filio.ſecꝰ ſi eſt a genere vlteriori:qz tūc ñ nocet. Cū q̄ diſtictione trāſit Jo.an.⁊.d.Ant.in d.c.fi.de feu. Diſtinctio tñ Bald.mihi videť eqz q̄ ad laicos.ſz i ꝑlato eccleſiaſtico tz cū Ange. de are.inſti.q.mo.fini.ante .§. itē finiť.qz licet veniat ꝓuīcius feudo nō tñ nocet ſucceſſiō:qz eo mortuo reuertť ad ſuū ſucceſſorē:⁊ hoc ſeqť etiā gl.i.c.i.§.fi.in ti.ō capſ'o cozradi.

¶ Item vno feudatario deficiente ac 26
creſcat feudū alteri.ff. Bal.vbi.s.q̄ nō niſi fuiſſet erꝑſuz.vide bar.in.l.ſi mihi.ff.de ver.obli.

¶ Item vaſallꝰ vaſalli mei ſit meꝰ va- 27
ſallꝰ.ff.q̄ ñ ſic nec libtus liberti mei eſt meꝰ libertꝰ.ff.ꝑ ſo.l.nam ſocij.

28 ¶ Utrū filiꝰ repudiata hꝝditate pris
possit feudū tenere. ⁊. fm Bo. q nō
Sed aut totū oz retinere: aut totū re-
pudiare: nisi dns de nouo beneficio i
uestiat agnatis ꝓsentibus. Agnati vo
bn̄ pnt feudū retinere repudiata he-
reditate. vt in ꝓsti. Fe. an agna. vel fi.
defū. re. he. pos. feu. re. c. si ꝓtingeret.

29 ¶ Utrum vasallus iuito dño possit re
futare feudū. ⁊. Jo. de imol. in. c. i. de
feu. q nō allegat glo. singularē i. c. fi.
de capt. q cu. vē. ⁊ Ba. in. d. c. i. Jdez
tenet. glo. in. c. q i eccliaꝝ. de ꝓsti. bar.
vo in. l. is cū q. ff. de aq̄ plu. ar. ⁊ Dy.
ꝓsi. xlviij. ⁊ Jac. de belui. in. d. c. fi. sic
ꝓcludūt q si ē datū ad certū seruitū
nō pōt. Si vo ad seruitū incertū tūc
pōt antecꝫ illud seruitū sit indictum
qz nūdū est purificata obligatio: facit
in. sili glo. in. l. incola. ff ad munici. ni-
si iurasset specifice non posse refutare
fm bal. i pludis feu. Fallit si dns esset
i plio: ⁊ tūc vellet refutare. qz dns tūc
nō posset sibi ꝓuidere de eq̄li vasallo
ar. l. filie mee. ff. so. ma. Nā cedere feu
do. est quoddā diuortiū. ⁊ nō valet ni
si possit ꝓsuli indemnitati dñi Bo. in. c.
vno. de. va. q ꝑ. ꝓsti. lo. feu. alie. tenet
q pōt. sed tu tene opi. bar.

30 ¶ Utrū dns teneat vicē repēdere va
sallo fideli. ⁊. q sic. als censebit male
fidus vt in. li. feu. de foz. fi. c. i. in fi. fa
cit. xxii. q. v. de forma rcv. di. esto sub-
iect⁹ ⁊ oz priuari feudo p superiorem
si pfide se habet ꝑ vasallū suū

31 ¶ Utrū eccliа possit sine vsura reci-
pere in pignꝰ feudū ⁊ facere fructus
suos. ⁊. fm c. i. de feu. q sic dūmō in
terim nō recipiat seruitiū a vasallo. ⁊
istud hz locuz etiā in feudo laicali fm
cōiter doc. ⁊ lz glo. ibi sit ꝑria nō cu-
rabis de ea. Dicit tn̄ Lar. ibidē quem
seqt̄. d. An. ⁊ cōiter alij q si feudū eēt
libez nō posset retinere fructꝰ. qz pfa
tn̄. c. l. intelligit qn̄ nō est libez. Sed
iudicio meo hūit respectum ad serui
tiū: qz cōiter seruitiū nō tantum valet
quātū fructꝰ feudi: alr nō eēt bn̄ficiū
feudū. Et iō mihi videt saluo meliori
iudicio q tex. fūdauerit se sup nāz feu
di: q est ut dn̄iuz rectū remāeat apud
dn̄m: ⁊ vtile penes vasallū: sz cū obli
gatione saltē fidelitat̄: lz multū serui-
tiū sit ꝺbitū. ⁊ iō dimissa obligatioe ꝺ
ꝓsensu ipsius vasalli ꝓsolidat ipuz do
minū vtile cū directo nō ex aliena re
sz ꝓpa: ⁊ sic ñ oportet attēdere an sit
libez vl ne. sz q nullo mō retineat eū
obligatū ad aliqꝺ. et sic declaret q in
teri ē absolutꝰ ab oīb⁹ rōe feudi debiꝫ

32 ¶ Quid si dns recipit iteri seruitiuz
a vasallo. ⁊. q si vasallꝰ facit tancꝫ ex
debito: tūc fructꝰ teneret restituere ni
si ꝓtestetur. ar. in. l. ii. C. de iure dn̄i
ipetrā. ⁊ in. c. cū. Bo. de cōsti. Secus
esset si ex liberalitate sciēs se nō tene-
ri vasallus exhibet consueta seruitia.

33 ¶ Utrū idē sit in emphiteosi ⁊ loca-
tioe. ⁊. q sic. vn̄ dic̄ spec. i ti. de feu. §.
q̄n̄. ver. xl. q feu dū ⁊ ꝑctꝰ emphiteoti
cus ⁊ liuellariꝰ sūt eiusdē nature. ⁊ di-
cit bal. in. ꝓfata. viii. char. in tit. de pa.
ꝓstā. vez in feudis i qbꝰ nō debet ser
uitiū sed certa quātitas pecunie vini ⁊
hmōi: als nō Sz q̄ ad hoc nō video
qn liceat recipe fructꝰ liberādo a ser-
uitio'rōne iā dicta lz Jo. an. ⁊ Bos. ⁊
alii. direrit idiget declaratioe papali
sz nō placet. ⁊ dico q vbicūq lex feu
dalis nō est ꝑ turis ciuil aut nāl'rōez
hz locū in ēphiteosi. alī nō. vt. tz bar.
in. l. si mihi ⁊ ticio. ff. de vb. ob. ⁊ bal.
i. c. i. de inue. de re. alie. fac. Aduerte ēt
i ꝓscia q meliorationes q̄ cōiter in cō
tractu emphiteotico fiūt nō posset rō
ne mutui tenere ideo prefata oia limi
to, tā i hoc dubio quā ante ꝓcedēti de
feudo ⁊ emphiteosi vbi melioratio ñ

est facta q̄ tūc licet. Item q̄n̄ est a cā libera: quia si exbursasset quantitatez pecunie. vel quid aliud dño q̄ ipso habēdo sic nō liceret q̄n̄ fructus dispro portionarētur a fuitio siue a fictu qō bene nota. quia pauci aduertūt.

34 ¶ Utr̄ idē sit i vsufructuario obligā te p̄petuario. ꝛ. fm Io. in sū. q̄ sic si hꝫ a cā libera a p̄petuario. alīs nō. vbi fruct⁹ disproportionantur a fuitio.

Actio vide. j. fictio. ꝛ quō fictio iuris valet. et q̄n̄ vide s. ꝓsensus. §. iiii.

Adeicommiss sū̄. et mortis cā donatio legator̄ appellatiōe continent. ff. dele. ii. l. ꝛ fideicōmissuꝫ. sꝫ fideicōmissū tō factū est. q̄r fideicōmissa olīm petebantur ex fide hr̄dū. sꝫ hodie sēr exeq̄ta sūt fideicōmissa ꝛ legata. hñt tū aliq̄s differētias de qb⁹ vide i gl. d. l. ꝛ si fideicōmissū: ꝛ qō ibi no. ꝛ est tex. in l. i. ff. dele. i.

Adeiussor ē q̄ p alienis debitis intercedit. ꝛ differt a mandatoꝛ q̄r mandatoꝛ interuenit a principio: fideiussoꝛ vo pōt accedere taꝫ añ factū quā post vt habet in aūt. pñte. C. de fideiuss. ꝓpterea tā i. ff. quā in. C. e. ti. additur ꝛ mādatoribus.

1 ¶ Fideiussio nō tꝫ q̄n̄ ē accessoria ei qō nō tenet glos. in. c. grauis. de cēsi. cum ꝓcor. ibi positis.

2 ¶ Quis pōt fideiubere. ꝛ. q̄ libet q hꝫ liberā admīstratōez suoꝝ bonoꝝ

3 ¶ Utr̄ mulier possit fideiubere p viro. ꝛ. q̄ nō. ꝛ si fecit nō tenetur ipso iure. l. ij. in gl. ff. ad se. ꝓsul. velle.

4 ¶ Utr̄ mulier possit fideiubere p altero. ꝛ. q̄ nō fm qꝫ no. in. l. q̄ꝫuis. ff. ad velleia. Et hꝫ qō ibi distinguitur ponūtur sex casus i qbus mulier pōt fideiubere. ¶ Prim⁹ q̄n̄ fideiubet p p̄cio dando vt qs manumittat seruū

¶ Secūs q̄n̄ pro dote alicuⁱ⁹ mulieris

¶ Terti⁹ q̄n̄ renūciauit hñficio velleiani certiorata de eo. ¶ Quart⁹ q̄n̄ accepit p̄ciū p fideiubēdo vel aliqd loco p̄cii. ¶ Quint⁹ q̄n̄ in fraudē fideiussit ut deciperet. ¶ Sext⁹ q̄n̄ pign⁹ vel fideiussoꝛē p alio dedit: ꝛ post biēniū a dicta cautione numerandū itez ad idē se obligauit vl̄ pign⁹ vel fideiussorem dedit. Secus si infra biēnium consensit: q̄r nō valeret.

¶ Utrū clic⁹ possit esse fideiussoꝛ. ꝛ. q̄ p laico nullo mō pōt: ꝛ si facit est abiciendus. vt in. c. i. de fideiuss. Sed alīq limitant in frequētia fideiussionis ꝓpter verbū inseruiēs. in. d. c. positū q̄ no. frequentiā. i. valde seruiēs sicut ꝛ ponitur in. l. gall⁹. §. ille. casus indifficilis. i. valde difficilis. ff. de li. ꝛ post. sꝫ mihi videt q̄ nullo mō ō beat fideiussoꝛ esse p laicis. vt. xi. q. i. c. te qdez in tex. ꝛ i. gl. nisi i casu necessitatꝫ i q̄ sicut obligat subuēire idigēti. vt. xii. q. i. vidētes sic ꝛ fideiubet. ꝛ hoc tꝫ gl. i. d. c. te qdē. ꝛ gl. i. c. pe. eo. ti. sꝫ p eccliā vl̄ p alio clico bñ pōt fideiubere. vt i. c. ti. eo ti. ꝛ i. d. glo. d. c. te quidem.

5

¶ Sꝫ nūqd obligat si fideiusserit. ꝛ. q̄ sic. vt. i. c. pueīt. ꝛ. i. c. ꝓstitut⁹. eo. ti. limitat tñ Io. q̄ solū tenet ō p̄rimo nio suo vl̄ō redditīb⁹ bñficii. q̄s facit suos. non autem in p̄iudicium eccle sic. archi. in. c. statutum de rescrip. lib. vi. tenet q̄ nec etiam de fructib⁹ beneficij. Sed cōmunis opi. est in ꝓtū ꝛ cum opi. Host. ꝛ sic tene.

6

¶ Utrū religiosus possit fideiubere. ꝛ. q̄ nō. vt i. c. pe. e. ti. nec ét si eēt abbas nisi hoc fiat de maioris pris ꝓcētus capli ꝛ abbatis licētia. vt ibidez.

7

¶ Utrūꝫ hēres fideiussoris obligetur sicut fideiussoꝛ. ꝛ. q̄ sic. l. potest accipi. ff. de fideiuss.

8

9 Cetrū fideiussor q̄ p̄miserat aliquē p̄tare liberet si tal' p q̄ fideiussit post fideiussionē cōmisit capitale crimē p pter q̄d fuit p̄dēnat⁹ ad mortē vl' bānitus t fugit. &. q̄ sic. vt est casus in. l. sī t si qs rei. ff. si qs cau. in p̄n. t no. i. l. si decesserit. ff. q̄ satisda. co. t ibi dī q̄ d. Albe. cuī fideiussisset p q̄dā scolari bononie accusato de q̄dā maleficio de eo p̄tando sub pena mille librar̄ post quā fideiussionē accusat⁹ fuit p̄fatus scolaris ab alio: de alio maleficio q̄ fugit t nō cōparēs citat⁹ fuit bannitus t diffidat⁹ p̄m cōsuetudinē bononie t p̄dēnat⁹ ad mortē postq̄ condēnationē obtinuit q̄ nō erat obligatus sue fideiussiōi t hoc verū nisi fideiussor eēt in dolo vel lata culpa respectu maleficij' postea ꝑpetrati: q̄ in p̄scia teneret ad restōnē bānī p̄mi: alīs ñ.

10 Cetrū fideiussor ret ō capitādi cui dictus re⁹ fuerat assignat⁹ t fugit sit ip̄e decapitād⁹. &. Ly. in. l. ad cōmētariēsem. C. de custo. re. t bar. t ibi tex. i. l. si qs reū. ff. de custo. re q̄ nō. sī pecunialr̄ puniet. R ō q̄ nemo pōt se obligare ex ꝯctu ad penā capitalē. quia nemo est dñs mēbrorū suor̄. xxiii. q. v. si nō l3. t in. l. liber. hō. ff. ad. l. aeql. Si tñ fuerit in dolo puniet pena arbitraria. vt no. in dictis locis. t in glo. c. cū homo. xxiii. q. v. Nec ob. d. l. ad commentariensē. q̄ loquit de illo q̄ hꝫ ex officio custodiā q̄ punitur eadē pena q̄ erat puniēdus incarcerat⁹ si est in dolo fuge vl' negligētia nimia. vt ibi no.

11 Cetrū possit qs interponere fideiussorē in cā criminali. &. Pda. in ḡlica ō fideiuss. q̄ si nō venit ponēda corporalis pena pōt: alīs non. t sic intellige c. si clicos. ō sen. excō. li. vi. facit. d. l. si qs seruū. iūcta. l. diuus pi⁹. ff. de custo. re. t est bon⁹ tex. in. d. c. cū hō. t ibi ēt glo. Fallit in muliere. ō q̄ dic vt in aut. vt nulli iudi. §. necessariū.

12 Cetrū cū plures insolidū sūt fideiuss soresꝫ debeat diuidi ō bitū inter eos. &. Pda. in. c. puenit. eo. ti. q̄ sic. si sūt oēs p̄tes t soluēdo: t hoc postulēt añ litē cōtestatā. ff. de fideiuss. l. si dubitet. §. i. t istud est beneficiū diui adriani positū. C. de p̄sti. pecu. l. diui adriani. t hēs in effectu insti. eo. ti. §. si plēs. t hoc verū nisi huic beneficio renunciasset.

13 Cetrū p̄te debitore p̄ncipali t idiscusso possit p̄ueniri fideiussor. &. q̄ nō vt in aut. p̄te. C. e. ti. etiā fm Pda. in d. c. puenit. si p̄stituerit se p̄ncipalē debitorē: ut fit cōiter hodie. t hoc verꝫ ē nisi renūciauerit huic beneficio. vt. C. ō duo. re. sti. aūt. hoc ita. t nisi debitor notorie sit nō soluēdo: vl' nō possit cōueniri. vt in. d. aut. p̄sēte.

14 Cetrū creditor teneat cedere actiones suas fideiussori. &. q̄ sic Intellige q̄s hꝫ ō cū ꝑ q̄ fideiussit alī pōt ei denegare solutionē debiti. vt. l. modestinus. ff. de solu. t. l. fideiussorib⁹. ff. e.

15 Cetrū debitor teneat satisfacere fideiussori de oi dāno. &. q̄. sic Intellige q̄ ei euenit ex sua culpa ꝑpter fideiussionē. c. ii. t iii. e. ti. de fo. compe. c. fi. q̄ officiū suū nulli dꝫ esse dānosū. ff. de fur. l. si seruus cōis. §. q̄ō vo. ff. ad velle. l. ii. §. i. ff. q̄ēadmo. testa. appe. l. sed si qs. ff. q. ex cau. ma. l. videlicet. iiij. q. iii. §. venturis. t in glo. d. c. ii.

6 Cetrū repetere possit vsuras q̄s soluit fideiussor ꝑ creditore. &. Jo. an. in regula dānuꝫ. li. vi. in mercu. t sequit Pda. in. d. c. ii. q̄. aut simpl'r erat soluꝫ obligatus ad debitū soluēdū. t sic non repetet: sed sibi iputet si soluit: q̄ non erat obligat⁹. facit. l. centū. ff. de eo q̄ō cer. lo. nisi soluisset vsuras vt interesse Et hoc verꝫ q̄n fideiussor obligasset se nō solū simpl'r: sed etiā in oēꝫ casū veniendi ex debito p̄ncipali: q̄ teneret

de augmento debiti vt.d.l.cētū ⁊.l.q̄ ro.§.i.ff loca.⁊.l.moza.ff.de ver.obl. alīs simplr fideiubēs nō tenet ad interesse nec ad augmentū ꝺbiti vt not. glo.in.d.c.iij.⁊ sequūt doc.⁊ nō sibi imputabit si soluet iure fori ꝛ iure pōt ꝺbitor teneat si ipse erat obligatus si vō ad interesse seu augmētū creditor. alīs non aut obligauerat se fideiussor ad vsuras soluēdas Et sic ꝑm legistas ⁊ canonistas distinguit q̄ si soluit spōte non repetet ꝑm glo.in.d.c.ii.q̄ i debite erāt vt in.c.debitores de iure iurādo. Si vō soluit coacte ꝑ nō op posuit exceptionē nō repetet si aūt op posuit sed p inigtatē iudicis fuit coactus soluere ⁊ sic non posset repetere nec debitor tenet p.l.exceptionē.ff.e. ti.ff.de cuic.l.si p ignorātiā: Sed ꝯ riū ꝑ ꝛ theologos ⁊ in ꝓscia tene firmit q̄ tā i isto casu q̄n soluit coacte q̄ etiā q̄n sponte soluit eo q̄ sic ꝓmisit eas soluere q̄ possit repetere ⁊ q̄ debitor sibi teneat q̄ sic intelligit̄ mandasse vt soluat ꝺbitū vt.l. si ꝓcurator ff.de ꝓcu.inde. Et sic sibi iputet debitor q̄ eū fideiubere fecit ꝙ vsuris nisi soluerit in fraudē vt faueret vsurario q̄ sic nō repetet aut nō solū fideiussit soluere vsuras sed etiā iurauit ⁊ sic repetet ꝑm oēs q̄ ꝛ ꝑ possꝫ petere absolutionē a iuramēto ñ tū tenet ꝑ ꝛ gofre.q̄ ꝛ teneat fideiussor excipere vt no.in glo.d.c.ij.per multa iura nō tamen tenetur agere.

17 Vltrū fideiussor remaneat obligatus ꝓrogato termio a creditore.ꝛ.ꝑ ꝓ a.in.c.ꝓstitut⁹.e.ti.cōiter tenet q̄ aut fideiussor erat obligat⁹ ad tp̄s solū puta vsq̄ ad ānū ⁊ sic nō tenet p⁹ annū ꝓrogato termino p.l.ītē queritꝫ §.q̄ ipleto.ff.loca.vbi pꝫ q̄ si locauit tibi domū vsq̄ ad annū ꝺato fideiussore si ꝓducis postea tacite ad aliud tp̄s fideiussor nō tenet nisi ꝺ nouo ꝓmittat: Aut obligatio erat pura ꝛ solutio ꝺillata sit ad tp̄s ⁊ sic ꝛ solutio sit ꝓrogata non tñ liberat. Ratio q̄ nulla facta ꝓrogatiōe termini tenet fideiussor etiā post terminū sicut ⁊ reus ꝓncipalis arg.c.cum ꝺilecti de dolo ⁊.l. celsus.ff.de arbi.

18 Vltr̄ fideiussor añ tp̄s possit agere ꝯ ꝺebitorē vt liberet.ꝛ.q̄ sic in trib⁹ casibus. Primus si ꝺla in ꝺebiti solutione fictit. Secundus si dissipare bona sua ꝺebitor incepit. Tertius si ꝓdēnatus fuit sup fideiussione de qb⁹ hēs in.c.fi.eo.ti.⁊ vide quod ibi not.

19 Vltr̄ fideiussor ꝙ alienatōe rei ꝺotalis vel donationis ꝓpter nuptias cōstāte matrimonio teneat ꝺ cuctione. ꝛ. Ba.in.c.cū ꝓcingat de iureiuran. Bar.in.l.cū lex.ff.eo.ti.⁊ Jo.an.post multas opi.ꝛidetur ꝓcludere q̄ si mulier vēdit nō tenetur nec ipse nec ipa mulier.d.l.cū lex sed si vēdit marit⁹ vel ali⁹ tenent vēdens ⁊ fideiussor vel ad rē tradēdā vel ad interesse ꝑm qꝺ no.in.l.rē alienā.ff.de ꝺiuers.ēp.ar.l.⁊ si is.C.de ꝓ.mi. Nō q̄ lex nō resistit vēditioni ⁊ actioni ꝑsonali sed alienationi.i.trāslationi dominij vñ vxor ñ obligat q̄ teneret ad trāslationē dominij.l.excēpto in pr̄in.ff.de actō.ēp.⁊ vē.nec fideiussor q̄ haberet regressū ꝯ multerē Et hoc vex nisi mulier iurasset q̄ si iurasset teneret ꝛ ipsa ꝑ fideiussor Et hec opinio placet omissis aliis multis in.d.c.cum contigat. per Jo.⁊.d.anto.tactis

20 Vltrū fideiussor possit aliqd ꝛcipere sine vsura a ꝺebitore.ꝛ.qꝺā tenet q̄ ñ q̄ esset vsura nō q̄ videtur q̄ fideiussor sit quoꝺdā minimū iterp̄tatiū Sed ego credo q̄ nō sit vsura aliqd accipere.ꝺūmō fraus neq̄ dolus ꝛueniat puta q̄ conuenit cū aliquo ne

credat debitor nisi fideiubeat vt sic lucrari possit qz tunc ñ liceret alʒ sic qz hic nó est mutuú vez necz etiã interpretatú sed ii rõe facti aliqd acciperet bene esset iniusticia ꝛ ɔ caritatẽ qñ nullũ piculuz hʒ vl laborez in fideiubendo sed qñ aliqd accipit rõe piculi cui se exponit vel forte laborũ ꝛ ceteroz q̃ faciliter icurrũt in talibus fideiussionibus esset omnino licitú alt quid accipere moderate tamen ꝛ sic est cõtractus inominatꝰ: non mutui.

Fides dicit ꝺupliciter. ſ. pactóis ꝛ ꝓſensus vt habet i. c. i. ꝺ spó. duo. ois pactio ꝯtũcuꝯ simpler ꝺr fides Unde veniés ɔ ꝓmissionẽ ꝺr venire ɔ fidẽ pstitã Et sic capitur in. l. i. ff. de pac. ꝛ ff. de cõsti. pecu. l. i. Unde ꝺr fides q̃si fiet ꝛ hec respectu ꝓmissiois de futuro. alia é q̃ é ꝓsensus de pñti ꝛ hec facit matrimoniũ vt no. in. d. c. i. ꝺ hoc habes etiã. j. Juramẽtũ. i. §. vi.

1 Utrum fides sit frangenti seruanda vide. j. Juramentum. v. §. xvii.

2 Est ꝛ alia fides q̃ ꝺr substãtia ꝓsperãdarum rerum argumentũ non apparentiũ ad hebre. xi. c. Et de ista intellige que infra dicã i toto isto capitulo

3 In quo differt fides ab opinione ꝛc. vt. j. opinio.

4 Que pertinẽt ad fidẽ. ꝛc. Tho. sc̃da sc̃de. q. xi. ar. ii. qꝯ directe ꝛ ꝓncipaliʒ articuli fidei Indirecte vo ꝛ secũdario ea ex qbus si ñ crederẽt seqretur alicuiꝰ articuli corruptó et circa vtra qꝯ pt eẽ hereſis eo mó quo ꝛ fides

5 Quot sũt articuli fidei. ꝛc. cõiter ꝺr qꝯ sũt. xii. qz qlibet apostoloz q fuerũt xii. suũ posuit ꝛ oẽs isimul oẽs articulos approbauerũt. Sed veriꝰ dicẽdũ ẽ qꝯ sũt. xiiij. septẽ ptinẽtes ad diuinitatẽ ꝛ. vii. ad humanitatẽ xpi q oẽs ponũt in simbolo minori q sũt ifrascripti

¶ Primꝰ quẽ posuit petrꝰ ẽ credo i deũ patrẽ oipotẽtẽ creatorẽ celi ꝛ terre. in q̃ tria ꝓtinent. Primus vnitas deitatis ibi credo in deum non deos

¶ Secũdum distinctio psone pris ibi patrẽ oipotẽtẽ Et vt dicit Ri. in. iii. sẽ. hic oipotentia includit oẽm sciam sũmã bõitatẽ, puidẽtiã respectu oium ꝛ oẽz pfectionẽ. ¶ Tertiũ creatõ oiuz ibi creatorẽ celi ꝛ terre. i. visibiliũ per terrã ꝛ invisibiliũ, per celũ significans

¶ Secũdus articulus quẽ posuit beatus Andreas ẽ ꝛ in ihesũ christũ filiuz eius vnicũ dñm nostrũ. eiꝰ dicit. i. pris ꝛ vnicũ qz solus vnꝰ ẽ filiꝰ: ꝛ dñm nostrũ. s. iure creationis gubernatiõis ꝛ redẽptiõis. ¶ Tercius articulus quẽ posuit Joãnes est Qui ꝛcept ẽ ꝺe spũ sãcto natꝰ ex Maria ỽgie. ¶ Quartus quẽ posuit Jacobꝰ maior ẽ Passus sub põtio pilato crucifixus mortuꝰ ẽ ꝛ sepultus. ¶ Quintus articulus quẽ posuit Thomas ẽ Descẽdit ad inferos tertia die resurexit a mortuis in q̃ cõtinent duo articuli. ¶ Primꝰ descẽdit ad inferos. s. ꝑm animã. ¶ Secũdus resurexit a mortuis. s. gloriosus ꝛ immortalis. ¶ Sextus articulus quẽ posuit Jacobꝰ minor ẽ. Ascẽdit ad celos sedet ad dexterã dei pris Ascẽdit enim nó solum super oẽs celos. i. sup oẽm creaturã corporalez sed etiã sup oẽm spũalẽ qz ꝓpter dignitatẽ vnõis oẽs excellit ephe. i. propterea addit sedet ad dexterã dei patris. i. i potentiãb bonis pris. ¶ Septimꝰ articulus quẽ posuit Philipus ẽ Inde vẽturꝰ ẽ iudicare vivos ꝛ mortuos. i. eos q i eius aduẽtu viui reperient ꝛ in momẽto morient ꝛ postea resurgẽt cũ eis q ꝑmo erant mortui. ¶ Octauꝰ articulus quẽ posuit Bartholomeꝰ ẽ. Credo i spũm sanctuz qui. s. est tertia persona in trinitate. ¶ Nonus articulus quẽ posuit

Mathe⁹ ē Sācta ecclīaz catholicaz i. ꝯgregationē fideliū. Decim⁹ artī cul⁹ qđ posuit simō canane⁹ ē Sanctoꝝ cōionē. remissionē peccatoꝝ. Et iste articul⁹ cuz illo qđ posuit beatus Mathe⁹ ē vn⁹ articul⁹ 7 ad vnū 7 eū dē articulū ptinet q ē de opatōe dei p quā dat nobis eē gr̄e. 7 ē sensus. credo i spīm scm faciētē sācta ecclīaz catholicā. i. vlez i q̄ ē cōio sāctoꝝ 7 remissio pcōꝝ. 7 ió ñ dz dici. In sācta. sz sācta vel ē sēsus credo catholicā ecclīaz eē sāctā. s. p opatōez đi ecclīaz i quā hñt ē cōionē sāctoꝝ 7 remissionē pcōꝝ. tū ad hunc articulū reducīt fides de sacr̄is. qz i eis cōicāt fideles 7 sūt sanctificādi 7 er ꝓ̄ñti peccata remittēdi

Undecim⁹ articul⁹ qđ posuit Judas tadeus ēst carnis resurrectionez.

Duodecim⁹ articulus ē qđ posuit Mathias. vitā eternā. Et ē sēsus istoꝝ duoꝝ. Credo q deus resuscitabit nos 7 dabit nobis vitam eternam. s. bonis. 7 er ꝓsequēti sequitur q dabit mal'penā et nā. hec ex Ri. i iiij. di. xxv

6 Cētz simplices q i sūbtilitatib⁹ fidei errāt peccēt. ꝛ. Tho. Fa Fe. q. ij ar. vi. q ñ si nō ptinacit puerse doctrie ihe rēt i ꝑticulari ꝺ vīs ecclie fidē spe. vo ti. ꝺ heret. 7 aluar⁹. vt refert Jo. ꝺ li. tenēt q peccāt mortal'r 7 sūt heretici spec. allegat. xxiiij. q. i. scisma. C. ꝺ he reti. l. ij. 7 ꝺ i ius vocādo. l. vēia. xxxvij dis. c. fi. aluar⁹ vo allegat. vt. q. i. q̄ro. xxi. q. i. si cupis. xxij. q. ij. i ipaz. sz ego credo verā ꝯpi. sā. Tho. imo pl⁹ dico q aliqñ tal' error posset eē meritoꝛ⁹. vt puta aliqs audit aliquē ꝑdicatorez famosū vl' epz ꝑdicasse aliquē errorē 7 simpler credit ꝺ obediēdi fidei pa rat⁹ tū corrigi. nā er itētiōe opa iudi canꝫ. c. cū volūtate ꝺ sētē. erco. aliqñ cuz pcō venial. vt puta vetula credit trinitatē eē vnā femināz. 7 qz credit ec liam sic tenere sic credit. 7 tñ nō ē he retica. qz cōditional'r credit si ecclia sic tz 7 credit. aliqñ ē cū mortali vt ēst qñ hō sciēter credit aliqd qđ ē ꝰ articulos fidei vel determinationē eccliē 7 hoc patet ex. c. dānam⁹ in fi. ꝺ sum. trīni. ad iura q̄ adducit. spe. l. ij. cū sua glo. ē ꝰ ipsū. l. vēia nihil facit ad māz. c. scisma loquīt ꝺ hereticis paratis se nō corrigere. ad iura aluari q̄ videnꝫ velle q ignorātia nō excuset. loquīt. de ignorātia iuris nālis q̄ nō excusat Et hoc tene. sicut tz etiā Inno. i ḡtica de sū. trī. 7 car. i cle. vnica de sum. trī. vide ēt qđ infra dicā. Heretic⁹. in ꝑn.

Cētz oēs teneanꝫ habere fidē explī 7
citā. ꝛ. fz. S. Bo. i. iij. di. xxv. 7 ꝓue nit cū eo. Ri. ibidē q credere explici te 7 distincte ē fidei ꝓuecte: 7 nō ē ne cessariū nisi illis q fidē necessario aliis hñt manifestare q. s. offiñ docēdi 7 ꝑ dicādi sūpserūt. credere vo iplicite ēst fidei diminute. 7 nō sufficit hñti vsuz rōis: qz cū q̄dā sint notorie divulgata nō posset qs illa ignorare sine ꝓtēptu 7 totali negligētia sue salutis. credere vo ꝑ iplicite. s. q̄sdā articulos 7 q̄sdā alios explicite ē necessariū ad salutē. te nenꝫ eni etiā simplices ad illos articu los explicite credēdos quos eis mani festat nō tm̄ ꝑdicatio sed etiā eccliastī ca ꝓsuetudo. vt ē de vnitate 7 trinitate quā er signatione noscere pñtcuz dī cunt. In noie patris 7 filij 7c. Ytez de natiuitate passione 7 resurrectione q̄ festa ꝑdicant. 7 remissionē peccatoꝝ quā er actu presbyteroꝝ noscere pñt. Jdeo ab ignorantia talium nullus ex cusatur vtēs rōne. qz nō pōt esse sine negligentia 7 cōtēptu. nisi ꝺz Ri. vbi ꝑ. illi qb⁹ xp̄s nec p se nec p aliū: nec p inspirationē interiorē locutus ē. quia tales nō tenētur credere explicite ni si id quod credebatur in lege nature.

Tenet etiã alex.ð ale.ſcða ſcðe.titulo de pplexitate ꝓſcie q puer in carcere ſarracenoꝝ icluſus ab iſantia ꝟ aug. de qõnib' noui ⁊ veteris teſti.ſi ñ fuerit a q̃ didicerit nec ad eũ rumor doctrine fidei puenerit imunis erit.⁊ cũ nó hẽat ipotẽtiã oio credẽdi dicit ale. q ſi faciet quod in ſe eſt deus illuminabit eũ vel per occultam inſpiratiõnẽ vel per angelum aut per hominẽ.

2 Tertz ſit neceſſariũ ad ſalutẽ ꝓfiteri ea q̃ ſũt fidei.ſ.q ſic.p loco ⁊ tpe.ꝟ Tho.ſcða ſcðe.q.iij.ar.ij.puta quãdo ſi aliqs interrogaret ð fide ⁊ taceret ⁊ ex hoc crederet vl' q nó hẽret fidẽ vl' q nó eſſet vera: vl' aliq̃ p ei' tacturnitatẽ a fide auerterent' ⁊ hmõi i caſibus in qb' honor debit' deo ⁊ vtilitas prumis ipẽdẽda ſubtrahit' niſi ꝓfeſſio fiat eſt neceſſaria de ꝓcepto In aliis aũt caſib' nó eſt neceſſaria de ꝓcepto ſed de cõſilio ſi mõ vtilitas fidei ſpat Vituperabilis ẽ ꝓfeſſio fidei qñ ſolũ ẽ ad prurbationẽ infideliũ.dicẽte dño. Ⓜath.vii. Nolite ſanctum dare canibus.facit.c.in mandatis.xliij. diſti.

3 Quid ð illo q ꝟ iteri' credat.tñ ꝓpter timorẽ facit aliquẽ actũ infidelitatis puta exhibet reuerẽtiã idolo. portat aliquã veſtẽ deſignatã ad aliqđ determinatũ ſignũ infidelitatis ⁊ hmõi ſ.q peccat mortaliter.qr ꝟ aug.xxxij q.iij.ſicut ſanctius ẽ mori q̃ vti idolatrico.hec ille.Secus eſſet ſi nó deſignaret determinate infidelitatẽ.ſicut legimus in beato Sebaſtiano qui vtebat clamide militari ex bono ʒelo: vt lucraret animas xpo : ⁊ huiuſmodi.

10 Vltrũ liceat ꝓce vel ꝓtio aliquẽ adducere ad fidẽ: vide.j.Jude⁹.§.xxxj

11 Tertz liceat diſputar ð fide.vide.ſ. diſputatio.ð hac mã.vide.j.infidelitas

Aſſlius q̃dã dicit ſpurius ⁊ppriẽ ẽ natus ex mſe nobili ⁊ patre ignobili: vl' pſe incerto ⁊ mſe vidua.Sꝫ in iure ſpur⁹ dicit' ois natus ex illicito coitu.p terq̃ de ꝓcubina i domo retẽta ab eo q nó ẽ ꝓiugatus.vt no.in.c.tãta.q fi.ſũt le. ⁊ no.bar.in l.ſi gener.ff.de his q. vt idi.q̃uis natus de adulterio proprio noie vocet' mãcer.deutro.xxiij.⁊ in.c. niſi cũ pdẽ.§.pſone.ð renũ.Et ois tal' ſpurius i nihilo ſuccedit pr̃i: vl' cõiunctis p lineã pr̃iã.qr nó dr agnatus.ð q̃ ter.in.c.dicat aliqs.xxxiij q.iij.⁊ gl. in.c.p venerabilẽ.q fi.ſũt le.⁊ qð no.i aut.ex cõplexu.C.ð ince.⁊ inuti.nup. ⁊ Inſti.de ſuc.co.§.vulgo.⁊ Inſti.ad orphi.⁊ nouiſſime.imo nec pater põt talẽ inſtituere heredẽ.aut.ꝟ.C.de natu.li.⁊.d.c.dicat aliqs. Vnde dicit Pa.i d.c.p venerabilẽ.q baſtardi nobiliũ nó dicunt' de pentela pentuʒ:qr fordes nó cõputant' iter ꝓcipuos.C. ad orphi.l.ſi q̃ illuſtris.nec arma parẽtũ portare pñt.⁊ eſt ſnia Bal.in.l. cũ legitime nuptie.ff.de ſta.ho.⁊ ſequitur, d.Anto.in.d.c.per venerabilem.

1 An tales ſuccedãt mr̃i diſtigue' q aut ẽ vulgo q̃ſitus ⁊ ppriẽ ſolũ ſpur⁹ ⁊ ſic ſuccedit cum legitimis filijs niſi mater ſit illuſtris femina.vt in.d.l.ſi q̃ illuſtris ⁊ ibi p glo.⁊ Bar.⁊ Inſti.de ſucceſ.cogna.§.vulgo q̃ſitus. Idẽ dic de notis aut ſunt etiã manʒeres ſicut nati de ea q̃ nó poterat eſſe legitima vxor ſiue qr alteri nupta vel ipſe: ſiue qr conſanguine⁹ vel affinis.⁊ ſic in nihilo ſuccedũt.vt i.d.aut.ex cõplexu.põt tñ heredes eos inſtituere ꝟ Bar.⁊ Bo.⁊ videt tenere gl.in.d.c.tanta.

2 Quer' an parentes ſuccedãt ꝓfatis ſpurijs.ſ. Pa.in.d.c.tãta q nó i caſu q̃ ipſi nó ſuccedũt parẽtibus. Et hoc vꝛ de gbuſcũq filijſ illegitimis

3 Quero an ꝓfati ſpurij poſſint inſtitui hr̃des ab alijs cĩneis.ſ. Pa.i.c.

cū hēret de eo q̄ dū.in ma.quā po.p adul.q̄ sic q̄ nō ꝓhibent nisi pentes vt no.gl.in aut.q̄ mo.na.effi.sui.§. vltimo.⁊ ꝑm Bar.in.l.si is q̄ ex bonis. ff.de vulga.⁊ pupi.substi nō ꝓhibetur succedere fratri suo pupillo ēt ex iudicio patris.facit gl.i aut.q̄ mo.na.effi. sui i fi.q̄ dicit.q̄ ꝛ3 pater ñ possit talē vulgariter substituere.potest tamē pupillariter quasi pupilli sit heres.

4 ¶ Vtrū pentes possint ꝓfatis spurijs aliq̄d relinquere rōne alimētoꝝ.ꝛ.q̄ sic vt no.Bar.in.d.aut.ex completu imo tenēt ꝺ egtate canōica eos alere ꝑ3 facultates eoꝝ:⁊ tā pī q̄ mater.tū q̄ talef nō sūt i ptāte nec pris nec matris instī.de nup.§.sūt ⁊ alie psone.⁊.l. vulgo ꝯcepti.ff.de sta.ho.tū q̄ alimēta debent istictu nāe q̄ sic matrē obligat sicut patrē.vt no. Inno.in.c.ij.de regula.⁊ ꝓpa.in.d.c.cū hēret.secꝰ de iure ciuili vt in.d.aut.ex cōpleru. Añ dicit Bal.i.l.fi.§.si a socero.ff.de bis q̄ in frau.cre.q̄ ꝺ egtate canōica pōt pr̄ donare spurio.vt hēat ꝓ alimēnis. ⁊ sic̄r legare ꝓ alimētis.no.Bar.i.l.fi. ff.de bis q̄.vt indi.⁊ Ly.in.l.nō oi titulo.C.de admi.tutoꝝ dicit q̄ etiā spuria ꝺ3 dotari.vt no . Imola in.l.luciꝰ la.ij.§.i.ff.de le.ij. Limita ꝓdicta nisi esset in nimia quātitate in fraudē legata ⁊ conclude q̄ prefatꝰ ꝯ predicta a patre recipiendo de eius bonis tenetur restituere etiam in conscientia.

5 ¶ Filius aliꝰ ꝺ3 nothus.vt no.in.d.§ sūt ⁊ alie persōe.q̄ aliq̄ñ ꝺ nāles tñ: cuius spurij etiā sint nāles tñ ⁊ talis ē ille q̄ est natꝰ ex coitu neq̄ damnato: neq̄ approbato ꝺ iure ciuili.vt ē filiꝰ ꝯcubine solute i domo retēte a soluto q̄ posset esse eius vxoꝝ legitima puta. q̄ nō est ꝯsanguinea nec affinis.vt in l.in ꝯcubinatu.ff.de ꝯcubi.⁊ iste succedit pr̄i ab intestato in duabꝰ vncijs totius hereditaſ dūmō nō exist̄ filij legitimi vl̄ vxoꝝ legitima vt i aut.liceat patri.C.de natura.li q̄ filijs legitimis existētibꝰ vel nepotibꝰ nō pōt nisi vnā vnciā relinquere ei ⁊ matri ⁊ nō vltra vt.l.matre.C.de natura.li. Sꝫ si nihil reliquerit ei in nullo succedet sed tamen debet alimentari a legitimis.

6 ¶ Sed nunq̄d si non hꝫ filios legitimos poterit tales heredes istituere.ꝛ.q̄ sic etiā in totū.legitima tñ refuata parentibꝰ si hꝫ vt no.in.d.aut. liceat pāi ⁊ ꝛ3 Gofre.teneat q̄ nō succedat cū hodie talis coitꝰ sit reprobatꝰ vt in aut.de leno.col.iij. ⁊ in aut.scenicas colla.v.⁊.C.ꝺ ꝯcubi.l.vnica tñ ego teneo cum glo.in.d.c. tanta ⁊ in.c.nisi cū p̄dē ꝺ renū.q̄ succedūt ēt ꝺ iur̄ canonico q̄ ex quo ius cānonici non statuit oppositū nō debemus in hereditatibꝰ recedere a dispositōe iuris ciuilis fact.c.p venerabilē q̄ fi.sint le.⁊ segtur ꝓpa.i.d.c.tanta.

7 ¶ Filiꝰ aliꝰ dicitur legitimꝰ tñ ⁊ iste ē adoptatꝰ vl̄ arrogatꝰ Et dicūtur legitimi tñ q̄ nō nā sed legis institutione sūt filij vt de cogn.le.i rubro ⁊ nigro Et istī si nō sūt legitie emācipati a pr̄e adoptāte succedūt patri legitio simul cū filijs legitimis nālibꝰ vt not.C.de adop.l.fi.⁊ instī.de here.q̄ ab ite.def. §.itē adoptiuos ⁊ i.l.si pat.ff.ꝺ adop. vide.s̄.adop.§.i.⁊ ii.

8 ¶ Filiꝰ aliꝰ dicitur spūalis ⁊ legitimꝰ sicut ē susceptꝰ de baptismo vl̄ crisma te Et iste i nichilo succedit̄ q̄ cū sit spiritual̄ nō extēdit se ad tpalia.

9 ¶ Filiꝰ aliꝰ ꝺ3 spūal̄ tñ sicut sunt oēs xp̄iani pape ⁊ de diocesi ep̄i ⁊ de pochia p̄sbr̄i vt i.c.oēs.xxx.q i.⁊ isti sil̄r i nihilo succedūt pentibꝰ suis isto mō

¶ Filiꝰ aliꝰ nāl̄ ⁊ legitimꝰ nāl̄ dicitur q̄ nāliter ē gnatꝰ legitimꝰ q̄ ex legitima pentū ꝯiūctiōe approbata p legef

ñi succedũt ab itestato pentib⁹ oĩbus
alijs exclusis vt in aut.ō here.q̃ ab in
te limita nisi i cãu in q̃ alig spãlr ad/
mittũť vt dictũ ẽ i filijs adoptiuis ⁊ st
q̃si dñi viuẽtib⁹ pentib⁹ solũ eis ō est
admiſtratō vt insti.de here.q̃.⁊ dif.§.
sed sui ẽñ ex ꝓsuetudine lege iuuata
filij comitũ appellantur comites vt fi
lij regũ reges etiã i vita pentũ vt.xx/
iiij.q.i.c.fi.⁊ ꝓ Bart.in.l.fi.C.ō digni.
11 ¶ Vtrũ filiꝰ nãlis tñ effectať legitimꝰ
p sequẽs matrimoniũ iter pẽz ⁊ ma
trẽ eiꝰ.&.pa.i.d.c.tãta q̃ sic q̃cũq̃ sit
filius nãlis tpe q̃ genitꝰ fuit poterãt cẽ
legitie vir ⁊ vxor i matrimonio pẽtes
eiꝰ ⁊ lz bar.i.l.pe.ff.ō ꝓcubi.velit solũ
hoc eẽ vex i ꝓcubia i domo retẽta pꝰ
ea ꝑ vxore capta tñ canoiste,cõit te/
nẽt ꝛ̃ũ ⁊ hoc teneať sec⁹ esset si tpe
gñatōis ñ potuiſſz eẽ mr̃imoniuz iter
pẽtes q⁊ lz p dispẽsatōez vl̃ alio mō
sit postea ꝛ̃ctũ mr̃imoniũ nō tñ erũt
legitimi ꝟz to.an.i q̃dã apostilla bal.
li.feu.ti.si ō feu.ꝓtro.fue.vult q̃ nisi i
teruenĩat istrumẽtũ dotale vt volũt iu
ra insti.ō nup.§.aliq̃ñ ⁊ isti.de here.q̃
ab ite.dese.post pri.⁊ i aut.q.mo.nã.
esti.sui.§.fi.q̃uis seq̃t mr̃imoniũ ñ le
gitimãť ſz ego teneo ꝛ̃ũ sicut tenẽt
moderniores canoiste cõit ⁊ i ꝑctica
sequunť legiste imo plꝰ dico q̃ lz tpe
ꝓceptꝰ ñ potuiſſz eẽ vxor eiꝰ si tñ tpe
ptꝰ ꝛ̃bit legitime cũ ea filiꝰ erit legiti/
mꝰ ꝑm cõem opi.i.d.c.tãta sil̃r ñ no
cebit filiꝰ natꝰ ex ꝓcubina q̃n sint legi/
timi lz pať itermedio tpe hũit vxorẽ
aliã ⁊ ea mortua postea accepit ꝓcubi
nã i vxorẽ ꝑm bar.i.l.cũ mihi decẽ.ff.
de solu.⁊ bal.i.l.pe.ff.so. matrimonio
12 ¶ Vtr̃ filij nati ex clãdestino mr̃imo
nio sint legitimi.&.gl.in.c.q̃ō nobiſ q̃
fi.sũt le.q̃ si nullũ ẽ ipedimẽtum post
approbationẽ matrimonij erũt legiti
sive sint nati añ approbatõnẽ mr̃imo
niſ siue post ⁊ hoc seq̃nť ocẽs ⁊ ꝑbať
in.c.ij.de clã.despon. Nã approbatio
retrotrahiť ⁊ pinde est ac si a ꝓncipio
fuiſſet ꝛ̃ctũ i facĩe ecclie imo plꝰ dicit
Alanꝰ q̃ lz clãdestine ꝛ̃hẽtes nō ꝓsu
manť cõiuges vt dicit glo.i.c.latoz q̃
fi.sũt le.tñ hoc ꝓcedit respectu nubẽ
tiũ ſz respectu filioz ꝓsumunť contu
ges qō ẽ notãdũ.ex q̃ infert Ꝑa.i.d.c.
latoz q̃ natꝰ ex viro ⁊ mulĩere simlʼ co
habitantib⁹ ꝓsumiť legitimꝰ q⁊ fauoze
legitimatōis ꝓsumiť iter eos mr̃imo
niũ ꝑ q̃ facit.l.i libere mulieris.ff.de
ri.nup.⁊ maxie ꝓcedit si vocabant se
ꝓiuges vt no.ino.in.c.ex pte de resti.
spo.dicit ẽt ho.q̃ si multo tpe simlʼtã
q̃ꝫ ꝓiuges cohabitarũt ꝓsumendũ est
eẽ matrimoniuz facẽ qō no.ipe i.c.illud
de ꝓsup.si aũt erat ipedimẽtũ tũc sũt
opi.Jo.an.⁊.d.Anto.tenẽt q̃ post ap
probationẽ ltianť licet postea separẽť
glo.ꝛz q̃ hoc ẽ vex in natꝰ post appro
bationẽ ſz nō i añ.natꝰ Jo.cal.ꝛz q̃
nullo mō ltianť ⁊ hoc putat pa.vex ō
rigoze iurĩ.facit.c.fi.i.§.si qs ō clan.
despon. Et hãc teneo propter prefatũ
c.fi.vbi est ter.apertus vide de hoc.s̃
clandestinũ quando dicatur in prin.
13 ¶ Vtr̃ natꝰ ex spõsa de futuro sit legi
timus &. Ꝑa.i.c.p tuas q fi.sũt le.q̃
sic si nullũ sit ipedimẽtuz alias secus
secũdum q̃ dictũ est in precedenti.q.
14 ¶ Vtr̃ filiꝰ q cõiter reputatur filiꝰ vi
ri ⁊ vxoris tẽatur credere vxori dicẽti
eũ illegitimũ vide.s̃.Adulteriũ.§.v.
15 ¶ Vtrũ ex tractatu pentũ qs ꝓsumatur
tur filiꝰ.&. Ꝑan.vbi.s̃.q̃ ex nomina
tõe filij ⁊ tractatu vt filij ꝓsumitur qs
i possessione filiatiõis etiã si sit natꝰ ex̃
domũ ẽñ ibidẽ dicit.d.Anto. quẽ se
gtur Ꝑa.vbi.s̃.⁊ no.Butr.i.l.qdaz
ff.de ꝑba.q̃ tractatus pentũ puta q⁊
illi tractabãt eũ vt filiũ ⁊ ipe eos vt pa
rẽtes ꝓbat aliquẽ filiũ alteriꝰ imo plꝰ

vult glo.l.c.trāsmisse.q fi.sint le.q p
batio hui⁹ tractat⁹ pferť negatiō pen
tū. Jté.d.Anto.i.d.c.vult q etiā sola
fama,pbet filiū,si nihil,pbeť in ꝯrū.
16 ¶ Quid si,pbeť q vxor eo tpe ꝓmi
sit adulteriū q̄ talis ꝓcepti⁹ē.ff. Pda.i
d.c.trāsmisse.ꝛ.c.p tuas.eo.ti.q si pr
seu marit⁹ cohabitabat eo tpe cū vxo
re reputabiť legitimꝰ.qꝛ cū⁹ possit esse
filꝰ vtriusq3 debem⁹ fauore filioꝝ ꝓsu
mere q sit filꝰ mariti potiusq3 adulte
ri,p hoc ē tex.i.l.mules.§.defūcto.ff.ō
adul.facit.l.qꝛ semp.ff.de i ius vo. Jté
dic de filio nato de ꝓcubina retēta in
domo.vt semp ꝓsumať filꝰ ꝓcubina
rij.vt hēs glo.singularē i.c.michael.
de fi.ꝓbi.sec⁹ si fuisset abūs tanto tpe
q non potuisset eū generare.vt.ff.de
his qui sunt sui.vel alte iu.l.filium.
17 ¶ Vtꝝ filꝰ natus ex illis q post mři
moniū ꝯctū ō cōi ꝓsēsu fecerūt votū
vel qū alter intrauit religionē ꝛ repeti
tus fuit sit legitimus.vide.ī. ¶ Patri
monū.iij. Impedimentum.v.§.v.
18 ¶ Vtꝝ appellatōe filioꝝ veniāt nāles
tū.ff. Pda.i.c.in pūtia de,pba.q aut
apparet de tacita volūtate disponētis
siue ex v̄bis positis i⁹ dispōne siue qꝛē
eadē rō de,legitio sicut de nāli.ꝛ tunc
veniūt ēt nāles siue tracteť de pena si
ue ō comodo: siue i legib⁹ siue i statuꝭ
vl̄ testis ꝛ hmōi.si v̄o nō appet de mē
te.tūc si tracteť de comodo veniūt ēt
nāles.xxxv.q.vij.c.vnico ꝛ hoc ex ꝛ
nigma interpretatiōe potiusq3 ex signi
ficatiōe ꝓpria.qꝛ ex ꝓpria significa
tione noie liberoꝝ vl̄ filioꝝ veniūt so
lūmō nāles legitimi non adoptiui vel
naturales tū.vt in.l.si ita,qs.§.fi.ff.ō
le.ij.nō veniūt etiā vbi tractať de co
modo spurij ex coitu damnato nati
19 ¶ Vtꝝ filꝰ ō nominet a pr̄e.ff.q sic
de iure.vt in.c.ij.de cōuer.infi.ꝛ isti.ō
le.ag.tu.§.i.ꝛ hoc qꝛ sequiť familiā ꝛ
agnationē pr̄is nec ob.c.raynuti⁹ de
testa.qꝛ fm Jo.an.illud erat p supbiā.
qꝛ mr̄ erat nobilioꝛ.vū filꝰ segr̄ pule
giū pr̄is i trib⁹. ¶ Prio q̄ ad honores
¶ Scō q̄ ad curtalē ꝯditionē.C. de
decurio.l.eos.l.exemplo.ꝛ.l. nullus.
¶ Tertio q̄ ad originē.ff.ad mūici.l.
i.vō gl.i.c.dicat.xxxij.q.uij.ꝛ gl.i.l.cū
lūe.ff.ō sta ho.ō illegitis dic.vt in.§.se.
¶ Vtꝝ seq̄t cōditionē filr pr̄is.ff.q 20
nō de iure.sz mr̄is fm gl.quā sequūť
coiť doc.i.c.i.ō ꝓiu.ser.q̄ vult q ptus
ancille erit penes dūm ancille.l.ꝛ ser
uoꝝ i pn.ff.de sta ho. p q̄ facit tex.i.l.
ptū.C.de rei vē.ꝛ no.i.c.vnico de na.
ex li.vē.ꝛ i.c.fi.ō ser.nō oꝛ.ꝛ isti.ō in.
pso.§.fi.nec ob.c.libi.xxxij.q.uij. vbi
dr̄ semp q nascit deteriorē ptē sumit.
sz expone deteriorē.s.mr̄is q̄ fragiliorꝛ
ē hoc tū limitat pa.i.c. lz de ꝓiu.ser.
vel nisi ꝓsuetudo vl̄ statutū hēat aliō
sicut hodie est q natus ex ancilla non
est seruus si pater est liber. Quod no.
¶ Vtꝝ pr̄ ꝛ mr̄ teneāť alere filios.ff. 21
q sic de q̄ vide.s.alimēta.§.i.nisi i.v.
cāib⁹ q̄s no. Pda.in.c.cū hēret,ō eo q
dn.i ma.quā po.p adul. ¶ Pater⁹ si
filꝰ eū accusauit.vt.l.si qs a liberis.§.
ité iudex.ff.de lī.agno. ¶ Scō si pr̄
eget ipse.qꝛ nō teneť vltra q̄⁹ pōt.d.
l.si qs.§.sz si filꝰ. ¶ Tertio si filꝰ ꝓmi
sit crimē ingratitudīis ꝯ patrē i gl.l.cū
patrē.C.ō alē.li. ¶ Quarto si filꝰ hz
arte vl̄ aliō vū viuat.d.§.sz si filꝰ ꝛ.§.
alimēta ibidē.lita tū hoc ꝓz bar.i tra
ctatu alimētoꝝ nisi sit filꝰ nobil⁹ q eū
ō deceat i tali arte opari. ¶ Quit⁹ sūt
oēs cāe ex q⁹ pr̄ pōt erhr̄ dare filiū.
ita ꝛ denegare alimēta.ō q⁹ vide.s.
erheredatio.ꝛ infra.ingratitudo.§.iij.
¶ Dz si diuortiū fiat apō quē dz ali 22
ꝛ q⁹ exp̄ssi.ff.q extabit iudex pēsatꝭ
circumstantijs.puta qꝛ minoꝛ triēnio
apud matrē ꝛ hmōi.vt no.i.l. vnica.

C. de diuor. fac. ⁊ apud quē lt. edu. ⁊ i aut. si pr ibidē posita vbi dr̄ q̄ si pr̄ fuit cā diuortij nutrietur apd mr̄es ex pēsis pris si mō mr̄ ñ cōuolauit ad scōas nuptias si vo mr̄ dedit causam apud partes expēsis mr̄is locupleti ni si pr̄ min⁹ idone⁹ sit q̄ tūc apud matrē locupletē nisi alter eor̄ eēt ifidelis q̄ apud fidelē sunt alēdi vt patet p ea que dixi supra Baptismus. vi. §. xi.

23 ¶ Vtrū fili⁹ magis teneat subuenire pri q̄z exneo. ff. pr̄ etiam infideli q̄z extraneo fideli ceteris paribus vt no. glo. xxx. di. c. i. ⁊ xlii. di. quescamus. ⁊ lxxxvi. di. non satis.

24 ¶ Si filius q nō hz nisi vnū panē ⁊ hz patrē q̄ fame perit ⁊ filiū si r̄ cui dz subuenire. ff. Ly. in. l. ii. C. de pa. q fi. di. q̄ pot⁹ pri q̄ posset cū vendere ego addo q̄ ius diuinū sic eū obligat q̄ dicit Honora patrē ⁊c. ⁊ q̄ dr̄ q̄ amor magis descēdit q̄z ascēdat. l. si q dē. §. fi ff. q̄ me. cā. l. liberor̄. ff. de v. si. ⁊ l. liberi. ⁊ ibi glo. ff. de inoffi. testa. ff. Ja. ibidē q̄ vez̄ ē q̄ ad ordinez̄ dilectiōis nō tñ q̄ ad effectū obligatōnis nā p natiuitatē filior̄ nō dz cōditio aut fieri deterior q̄ nā hz filiū obligatū Sz in ōriū facit q̄ no. bar. in l. si q⁹ a liberis in. §. si vel parēs. ff. ō li. agno. vbi dicit post gl. q̄ pr̄ tenetur alere filiū de iure nāli ⁊ filius tenetur alere prem de iure gētiū ⁊ sic vidētur fort⁹ victū q̄ teneat pr̄ filio q̄z quo tenetur fili⁹ pr̄. ōriū tñ determinat in. l. i. in fi. ff. de iu. ⁊ iure. facit etiam ō q̄ no. Bar. in l. nō quēadmodū. ff. ō li. ag. vbi vult q̄ si q̄ hz patrē ⁊ filiū diuites ⁊ indiget alimētis q̄ pot⁹ dz petere a patre suo q̄z a filio rō e p̄dicta

25 ¶ Vtrz filia⁹ possit nubere sine lnia patris. ff. q̄ sic tā masc⁹ q̄z femina q̄z vis nō expediat vide. s. Dos Et quō tenetur eam dotare que nupsit sine sctu patris in. §. iiij.

¶ Vtrum possit vouere vide. j. votū ii. §. v. 26

¶ Filiafa. viuēte matre emācipatus acqrit vsūfructū i mīnis bonis p viri li. i. pro media parte sic vnus filius. ⁊ pr̄ p alia post mortē matris cāus ē. C. de bo. mater. l. si vina matre Idē dic in nepotib⁹ ⁊ pnepotib⁹ Idem dic si sūt plures filij q̄ p virili parte simul cū patre sz si aliq sūt emācipati aliqui in patria ptāte p virilib⁹ ptibus veniēt oēs sz vsufruct⁹ nō emācipator̄ remanebit apud patrem vt in. d. l. si viua. 27

¶ Sed nūqd idē erit in alijs bonis aduenticijs. ff. q̄ non sed solum i matermis vt no. glo. in. d. l. si viua 28

¶ Vtr̄z fili⁹ possit agere ō patrez. ff. Pa. in. c. nō ē de spon. q̄ sic ratione peccati als nō ē admittēd⁹ vt no. glo. in. c. si ecclia. xxiij. q. iij. Sed gl. i. c. q̄ritur. ii. q. vii. tenet p pōt hz cānōes cōqueri tā in ciuili q̄z in criminali negocio sed fm leges nō pōt nisi in castrēsi cā ciuiliter nō in alia. ff. de iudi. lis nulla ⁊ ēt in quasi castrēsi vt. ff. de fur. l. si q⁹ vxor pmo respōso nō tñ ō furto sz actione i factum. C. de dolo ma. l. supstite ⁊ hoc ñ existēs emācipat⁹ sz emācipat⁹ bñ pōt agere petita venia ⁊ ipetrata. C. de i iust vo. l. vltima. sz in criminali cā non auditur. ii. q. i. pro hibentur nisi iniuriam in ipm cōmiserit vt. C. de pa. pote. l. congruentū. 29

¶ Quid q̄d tenentur filij parētib⁹. ff. vt colligo ex ale. ōalef. in. iii. par. sū. in tractatu de. iiij. ḥcepto q̄ ad tria de ꝓcepto ¶ Prīmū ē q̄ tenētur eos diligere Rō q̄ cū fili⁹ sit obligat⁹ aie patris ⁊ mr̄is ex cui⁹ opanōis vtute gña tus ē tenetur et repēdere q̄ ñ pōt in alio nisi amādo quia sic ꝓsolatur eos cū hoc ppēdūt ⁊ hoc ē q̄ dr̄ Honora. li. ō honore pentū redde amori vicē ⁊ 30

Joan.xiiij. Ut cognoscat mund⁹ ⁊c. q.d. exēplū capiendo q̄ diligo patrē ⁊ nō sufficit q̄ ꝓsistat in corde. sed oꝫ oñdat in signo. nec oꝫ eē amor q̄ obligamur oēs diligere: sꝫ spālis ⁊ precipuus. ⁊ ꝓpterea nō excuso a mortali filios q nūq̄ signa amoris oñdūt. parentib⁹. imo semp loquunt dure ⁊ vident eos hīe exosos. ¶ Secūdū ad qđ tenet est obedire i his q̄ pūnet ad dispositionē rei familiaris: ⁊ multomagis in necessarijs ad salutē: vt sunt ea q̄ pūnet ad bonos mores. In his sciēter ꝓtēnens obedire mortaliꝫ peccat. Secꝰ si exinaduertētia vel raro sine ꝓtēptu. qꝫ videt veniale. Ad alia autē obedire est de ꝓsilio tolū. ¶ Tertiū ē q̄ debēt eis in necessarijs subuenire sine sint infirmi vl' alia necessitate. vtꝫ mortaliꝫ peccāt q cum possint eoꝝ necessitatibus nō subueniūt nisi forte ei sit⁹ quid minimum.

31 ¶ Celꝝ malicia pīs noceat filijs. ℟. q̄ sic quantū ad penā tpalē. vt pꝫ. C. ad.l.iul.ma.l.qsqs. ⁊ in.c.cū scōm. d. here.li.vi. ⁊ in.c.nisi cū p̄dē. §.i. de renūci.lvi.di. nunq̄ꝫ. ⁊.c.nasci. Ita etiaꝫ ad penā eternā, ꝓpter malū exēplum vel malā curaꝫ. vt de Dely.i. ℟.i. facit c.si gens.lvi.di. Silꝫ malicia filij iducit p̄sumptionē ꝑ patrē. vi.q.i.q crimen. xxxvii.di. legant.

32 ¶ Celꝝ possit filiꝰ intrare religionē. ⁊ an teneat ad eius ministrationē ingressus. vide. ī. religiosus. §.xi. ⁊. §.xxxi.

33 ¶ De filijs illegitimis ordinādis. vide. ī. ordo. iij. §. xiiij.

34 ¶ Quō filij acquirūt sibi ⁊ nō alijs fratrib⁹. vide. ī. peculium.

ANis aliqñ inspiciendꝰ est aliqñ medium aliquando p̄ncipiū. vide multas allegatiōes in. c. scientes de cēsi. ⁊ est questio brocardica.

AJicus est bursa cesaris vel p̄ncipis. xvi. q. vij. maiores. vel pōt dici q̄ fiscus hodie est facꝰ sine ꝓscia q̄ imburſar'oia q̄sita male. ff. ō calū. l. i hēredē. ⁊. ff. de inof. te. l. papi. meminisse.

¶ Utrū fiscus preferat alijs creditoribus. vide. ī. restitutio. ij. §. xvi. 1

¶ Fiscꝰ turpia lucra ćt ab hēredib⁹ exorquet: sꝫ crimina sint extincta. d. l. in hēredem in p̄n. 2

ALagella quō sunt satisfactoria. vide. ī. satisfactio. §. viij.

ALetus de mortuis improbat. xiij. q. ij. q̄ꝫ prepostērum.

AOmes est langor naturę q̄ carnis, cō cupiscentia appellat. xv. q. i. § vt itaq̄ꝫ. Qui quidē nō est peccatū: sꝫ pena peccati ibidem. §. i.

AOrma est q̄ dat esse rei fm Jnno. i ℟. ca de ꝓse. ec. vel al.

¶ Quid si omittatur forma in sacris. ℟. q̄ nihil fit. i. q. i. g ꝓfectionē. in glo. 1

AOrnicatio est oīs illicit⁹ coitus. vt. xxxij. q. ii. §. qui ergo. ⁊ in. c. meretrices ea cā. q. iiij. Sed ꝓprie fornicatio est inordinatꝰ ꝓcubitꝰ nālis q̄ solutꝰ solutā nāli vsu cognoscit. Et intelligīt solutꝰ q̄libet vinculo. s. ꝓiugii: ꝓsanguinitat': affinitat': ordinis: religionis seu voti etiā dī nālis ad differentiā illius vsus q dī ꝑ nām. vt no. in d. c. meretrices. ⁊ sic est ꝓpria spēs luxurie. vide. ī. luxuria. §. ij.

¶ Quid de clerico fornicatore. vide s. clericus. v. ⁊. viij. §. iiij. 1

¶ Utrū accedētes ad meretrices excusent ꝓpter ignorātiā nescientes esse ꝓhibitū. ℟. q̄ nō. imo peccāt mor- 2

taliter accedendo. ⁊ totiens q̃tiẽs. qz ignorãtia iuris naturalis ⁊ diuini i tali casu claro neminẽ excusat. i. q. iiij. p totum. Item peccat mortaliʒ si quis inducit aliquẽ ad eas qui hoc nõ intendebat de pe. di. i. noli. ⁊ ii. q. i. notum.

3 ¶ Que differẽtia ẽ iter fornicatõz p pe icestũ stupꝝ ⁊c. vide. j. luxuria. §. iij

Fortitudo vera est p quã quis mediocriter timet ⁊ audet ad hoc inclinat⁹ et habitu ꝓpter bonũ finem q est ꝓseruatio boni cõis in periculis mortꝫ vt elicitur a philosopho. iij. ethi. est aũt fortitudo vt ibidẽ dr circa timores ⁊ audacias q̃si cohabitiua timoz: ⁊ moderatiua audaciaz ⁊ qdẽ circa timores periculoz mortꝫ est fortitudo simplr. circa vo alia est fortitudo ꝑm qd ꝑt⁹ eni fortitudinis ꝓncipalioz est sustinere. i. immobiliter sistere in periculꝫ q̃z aggredi: qz. iii. ethi. in fine dr quod timẽdo tristia maxie dicũtur alicq fortes

1 ¶ Oritz homo teneatur sustinere mortem. vide. s. Caritas. §. v.

Forus est exercendarũ litium locꝰ a fando dictꝰ. c. forus. de v. sig.

1 ¶ Quo fortis qs fortꝫ. gl. in. c. i. iij. q. vi. p istos vsus. Cõtractꝰ crimẽ reꝰ res religioqz. Vir tõ si sibi vel ꝓuocat atq recusat. Excedit unusquisq vel si ꝓsẽtit vterqz. ⁊ ibi vide expositõz cũ alle.

Fratres quo diuidũt acqsita p aliquẽ ipsoz. vide. j. peculium.

Fraus nõ põt esse sine dolo sz bñ dolꝰ sine fraude. Ideo fraudi iest dolus sicut spẽs generi. ita dicit Ilda. i. c. ex tenore. de rescrip.

1 ¶ Fraus ⁊ dolꝰ nemini dz ꝓiocinari ter. est in. d. c. ex tenore. facit. xvi. q. vi. c. i. xx. q. iij. ꝓstituit. xxx. q. i. dictuz est.

¶ Fraus legi fit aliqñ de psona ad p 2
sonã sicut qñ mulier vult donare viro ⁊ ecõuerso cũ nõ possit. vt de dona. inter vi. ⁊ vx. c. vl suppõit iã psonã: puta qꝫ soluat eiꝰ creditori vt. ff. õ dona. inter vi. ⁊ vx. l. hec rõ. §. vlti. Sibi tutoz q nõ põt emere rem pupilli interponit aliã psonã q̃ emat. Aliqñ fit rei ad rẽ sicut cũ qs dat frumentũ filiosa. vt sibe vt vẽdat. p eo qꝫ pecuniã mutuo dare nõ põt. l. iiij. §. i. ff. ad mace. qz idẽ ẽ ac si mutuaret. ar. xiiij. q. iij. pleriqz. i. q. i. sũt nõnulli. Aliqñ fit vniꝰ ꝯctꝰ ad aliũ ꝯctũ ꝯriũ: vt cuz vxor, vẽdit viro qõ donare intẽdit. l. si spõsus. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ar. xvi. q. iij. si sacerdotes. Aliqñ fit vniꝰ ꝯctꝰ ad aliũ ꝯctũ sibem: vt cũ mulierꝫq fideiubere nõ põt facit se ꝓncipalẽ debitricẽ. l. q̃stus. §. si cũ essẽ ff. ad vell. ⁊ l. ieq. Et oẽs tales ꝓuartã tur legẽ ⁊ i ꝓspectu dei nõ excusãt. facit qõ dno. in. c. intelligẽtia õ v. si. ⁊ i. c. q̃nto de ꝓui. ⁊ i. c. ꝓstituꝰ. õ ꝓcess. ꝓb.

¶ Fraudare nemo videt cos q sciũt 3
⁊ ꝓsentiũt. ff. de reg. iu. l. nemo.

¶ Fraudẽ videt facer ẽt is q nõ facit 4
qõ dz facere. ff. õ his que in frau. credi. l. in fraudem.

Frigiditas quõ impedit matrimoniũ. vide. j. matrimoniuz. iij. impedimento. xvi.

Fructus ꝑm Bar. in. l. ex diuerso. ff. de rei ven. Quidam sunt nãles vt poma ⁊ hmõi q nã producit ⁊ sicut ꝓducit vtimur. Alij sũt partim nãles ꝑtim idustriales. vt lac. lana segetes: vinũ ⁊ hmõi. q nãles sũt iq̃ntũ a nã: et idustriales si q̃ntũ i aliã spẽz ex idustria ꝑis vtimur i. d. l. ex diuiso. ⁊ l. certũ. C. õ rei vẽ. cõit dr q relinqtur arbitrio bõi viri an sint nãles vl idustriales vt si plus vtat õ idustria hoiuz diçãturi

dustriales.vt de vino:lana: caseo et hmói.arg.l.q̃rit.ff.de sta.hominú: t iñ.q.iij.hermofrodit⁹. Si vo magis de nã dicãt nãles.Alij.solú sũt industriales:sicut fruct⁹g acgrunt ex artificio vel negociatõe t hmõi:qui aliomõ dicũt ciuiles eo q nõ puentãt ex re sz ex pulsione hois pcipiunt ꝓpter ré.vt est pensio dom⁹ t hmõi.vt i.l.si naues.ff.de rei vẽ.t.l.domũ.C.e.ti.t istoꝝ qdã sunt honeste pceptoꝝ qdaz ihoneste.vt si locauit domũ ad exercẽ dã q̃stũ ihonestũ.l.ácillaꝝ.ff.ỏ pe.he.

1 Utrũ bonefidei possessor faciat fruct⁹ rei quã bona fide possidet suos.&. vt colligo ex.c.grauis ỏ resti.spo.t.d.l.ex diuerso cũ ibi no.qz lõga ẽ distinctio doc.q̃ ad forꝝ ꝓtẽtiosũ eã omitto t solũ dico q̃ ad obligationẽ restõnis in ꝓscia q oẽs fruct⁹ tã nãles quã industriales: siue possideat cũ titulo: sine sine titulo tenẽt restituere si extant si vo ꝓsũpsit tenẽt solã restituere iquã tũ fact⁹ est locupletior puta qz in eã rẽ expẽdit i quã oportuisset expẽdere tñ de suo vel altq̃ emit ex qb⁹ ampliauit ꝑimoniũ suũ.facit.d.l.certum.t.l.si me t ticiũ.ff.si cer.pet.Verũtamẽ diminuet de fructib⁹ industrialib⁹ rei lucrose quãtũ industria sua est extimanda in dicto negocio exercitata in utilitatẽ seu augmentũ dictoꝝ fructuũ accipiẽdoꝝ:qz nẽo militat stipẽdijs suis de lucro aũt facto ex re q̃ de se nõ est lucrosa.dic vt.j restitutio ꝓmo in.v.possessor.§.1.Si vo nõ est fact⁹ locupletior nõ tenẽt de ꝓsũpt.ff.ỏ pe.he.l.vtrũ.ex quo dolo nõ desit possidere

2 Utr ꝑfati bonefidei possessores possint vsucapẽt fruct⁹ ꝑdictos.&.pa i.d.c.grauis.q̃ fruct⁹ nãles indubitabilr vsucapiũt p triẽniũ.vt no.in.l.seqt.§.i.ff.de vsuca.facit l.i bello.§.si qs fuũ ff.de capti.Alios aũt cũ fecerit suos ñ põt vsucape:qz qd meũ est vsucapẽ nõ possũ.d.l.i bello.t videt tex.i.d.l.seqt.§.lana. Sz bñ vsucapit aduersus iudicis offiñ p qd tenebat restituere:quia possum prescribere rẽ meã aduersus actionẽ qua poterã cogi ad restitutionẽ ei⁹:vt est tex.in.d.§.si quis seruũ.t hoc voluerũt glo.t bar.in.d.l.sequt.i.§.fruct⁹. Et sic patet q i cõ sciẽtia post triennũ bona fide transactum erũt sui oẽs qualitercũq̃:nec tenetur restituere De possessore malefidei qño teneat. vide.j.restitutio i.i.v.possessor.

3 Sed no.q fruct⁹ sunt illi qui supersunt de ductis expensis que fiũt gratia fructuuz querendoꝝ.ꝓgregãdoꝝ t ꝓseruandoꝝ.ff.de peti.hereditat.l.si a dño vel pr̃e.§.fruct⁹.t.l.plane.in fi.t C.de fruc.t ll.expen.l.i.vbi dr hec fructuũ noie continet qd iusti sumptib⁹ deduct supereat. Nã null⁹ casus interuenire pot qui hoc gen⁹ deductionis impedire possit.ff.famul.her.l.fund⁹ q i.rñso.ff.so.ma.l.fruct⁹. Cũ fruct⁹ itelligt deduct necessarijs impensis.ff.ỏ ope.ser.l.fruct⁹.ff.de vsur..l.qd in fructus.t.ff.man.l.qui mutuã.in fi. t in glo.d.c.grauis.t vide.ẽ.expense.§.iij. Cũ dicit tex.in.d.§.fruct⁹.intelligunt deduct expẽsas q̃ q̃rẽdoꝝ colocãdoꝝ t ꝓseruãdoꝝ eoꝝ gra fiũt t nõ solũ i bonfidei possessorib⁹ nãlis rõ expostulat.verũ etiã in predonib⁹: hec ille

An possit plat⁹ p ꝓsecutionẽ. vide.ẽ.epis.§.xxiij.

1 Utr incarcerat⁹ p delicto suo possit fugere.&.q si tenẽt iniuste.est clar q sic.si vo tenẽt legitie.tũc distinguo q aut tenẽt ñ ppter mortẽ inferẽdã vl aliqd mẽbrũ abscidẽdũ:sz pp aliõ puta ad punitõz t hmõi.t sic nõ lz: fac qd no.gl.i.c.iusgẽtũ di.i.si vo tñr ad

morte vl' abscisione membri. tūc ſm. d. Anto. ſi pcīi eſt manifeſtū peccat fugiendo: ſi fugit vt in pcō pſeueret. Si vo vt penitcat nō. tū ſi fugit ñ tenet ſe reſtituere ſec⁹ ſi occultū q: pōt fugere Mā nullo iure cauet q debcā expectare morte niſi violētia alicui fieret in fugiēdo. q: tūc hȳet iniuſtū bellū. Jdē dico de ꝛcordātib⁹ cū eo vl' auxilian/tibus. dūmō fiat ſine violētia alicui⁹: t aio cōpaſſionis nō aio fouēdi tales in pcīs t ſine ſcandalo alicuius marie cuſtodis nec diſtinguo vtr ſnia vl' nō q: q̄litercūq; ſit credo fugere' poſſit ſi bono mō vt dixi pōt facere. facit gl. i c. inter cetera. §. ſz cū his. xxij. q. iiij. i fi. q̄ dicit q licet reo corrūpe aliquez p vita ꝓſeruāda. facit. ij. q. iij. §. notandū in fi. facit. l. i. ff. de bo. cor. q mor. ſibi ꝓſci. vbi dicit ter. Ignoſcendum cenſuerūt ei q ſanguinē ſuū q̄litercū/q; redēptū voluit. t ſcūs Tho. ſcōa ſe cūde. q. lxix. dicit q ſi qs eſſet dānat⁹ vt fame piret poſſet cibū ſumere. imo videt tenere q tenet ſi pōt ipſū ſume re. Similiter dic de fuga. ſed q tenea tur non credo neq; comedere vltra condēnationē vel fugere. ſz poſſet pa cienter ferre p peccati ſui ſatiſfactiō e.

2 Quid de eo q q̄rit vt capiat an poſ ſit fugere. &. q ſiue ſnia ꝺ eū data ſit vel nō pōt fugere: nō tñ cū violentia officialiū q vellēt eū capere. q: ipſi hñt inſtū bellū ꝺ eū. iij. q. v. nō putet. xi. q. iij. q reſiſtit t ſic eos impugnādo mor talr peccaret. ſilr auxiliantes.

Annus dz fieri in ſum ptub⁹ ꝑz dignitatē vl' facultatē ꝺfūcti. l. ſi q ſ ſepulchrū. §. ſūpt⁹. ff. de reli. t ſum. fu.

1 Funeris ipēſa ſp er hereditate de ducit q etiā oē creditū ſolet ꝓcedere cū bona ſoluēdo nō ſunt. l. funeriſ. cū duab⁹. ll. ſeq. ff. de reli. t ſum. fu. hoc li

nita i ſūptib⁹ neceſſarijſ ñ ad pōpā vl' ſtatū: q: ñ liceret ex alijs debito. i ꝓſcia

De ſuo expedit mortuū funerari. ió t mulier de dote q̄ſi ꝺ ꝓpꝛio pr̄imonio funeret. l. in cū. ff. de relig. t ſum. fu.

Arnoſius an poſſit i aliq̄ caſu ſe obligare. &. in. c. ſic tenor de regula. q nō cū nō ꝓſentiat. vnde no. q ét bñ faciēdo ñ p̄ſumit ſane mētis. Ex q̄ infero q lz faciat teſtū tāq̄ glibet mentis cōpos nō valet Jdē. videt ſi daret bona ſua p aia. facit. c. fi. de ſuc. ab intеſta.

Cltr̄ poſſit baptizari. vide. §. baptiſ/mus. vi. §. x.

2 Cltrū debeat ei dari corp⁹ chriſti. vi de. §. euchariſtia. iij. §. xiiij.

3 Cltrū iputet ſibi illud qꝺ facit ad penā vel culpā. &. q nō facit cle. ſi furioſus. ꝺ homici. nā ſat' ſuo furore punit. ff. ad. l. pō. ꝺ pari. l. pe. i fi. ff. de of. p̄ſi. l. diu⁹. i. rñſo. Patī etiā pōt iuriā ſz nō facere. ff de iniur. l. illud relatū. q̄ lex ponit. in. c. illud. xv. q. i. vñ qꝺ facit pinde eſt ac ſi ſine facto pſone acciderit. ff. de admi. tu. l. vl. in fi.

Artus ꝓpe ē ꝺctatio rei aliene mobilis corporalis: fraudulosa inuito dño facta aio lucrādi: ſiue ipſi⁹ rei ſiue vſ⁹ rei: ſiue poſſeſſionis. ff. co. l. i.

1 In q̄ differt fur a latrone. &. pa. in c. ij. de fur. q fur. ꝓpe dr̄ q ꝺ nocte furat. Latro aūt q ꝺ die. facit. d. l. i. q̄ dicit q fur dr̄ a furno. i. nigro. eo q ob ſcure t de nocte plerūq; fit bar. vo. i auc. ſz nouo iure. C. ꝺ ſer. fug. dicit q fur dr̄ q furat clā ſine aggreſſura. Latro vo cū aggreſſura: ſiue cū armis: ſiue ſine. vt i. d. aut. ſz nouo. capiūtur tñ ſepe equoce. vt in. c. tua de homici.

Cltrū ſola volūtas ꝓſtituat aliquez furē. &. q nō q̄ ad hoies. vt pz in. d. l.

2

l.§.i.t ió oportet sit ℨctatō.secᵒ q̄ ad deū ō pe.di.i.vulgaris.t.c.si ꝓpterea xiiij.q.vl.c.vl.qz ℨ ꝓceptū. Ilio ꝓcupisces rē ꝓximi tui t est mortale peccatū cū limitatione ſm qꝫ.j.dico furtum mortale esse.§.xxxiij.

3 ¶ Utrū in re ꝓpria possit esse furtum ſ.qꝫ nō nisi aliᵒ hꝫet in ea aliqd ius: puta quia impignorata vel comodata t hmōi.vt.ff.e.l.cū es pignori.li res §.i.t.l.si is q rē.la ꝑma in fi. ꝓpterea dicit rei aliene. Sed q̄ ad peccatū bene cōmittit ꝓpter ꝓsciaz erroneaz q̄ credit alienā. Idē dic si credebat suā lz nō esset qꝫ nō cōmittit furtū. inſtit. vi bo.rap.§.quia tamen.

4 ¶ Utrū in re imobili: puta in agro t hmōi: vel nō corpali vt sūt actiōes t seruitutes cōmittat furtū.ſ.qꝫ nō.ff. eo.l.verum.la ꝑma.i.rūſo,propterea di mobilis corporalis.

5 ¶ Utrū sine alio furādi ꝓmittat furtū.ſ.qꝫ nō.vt.l.furtū.ff.ō vsuca.i ꝑn. t inſti.de ob.q̄ ex q̄si delic.naſ.§.furtū aūt fit.xiiij.q.vi.c.vl.t.d.§.qz tū.propterea dicitur fraudulosa.

6 ¶ Sed qd si credebat ꝓpā auctoritate rē suā posse accipe.ſ.qꝫ furtū nō cōmittit ſz pdit ius qō hēbat i re.d.§.qz tū.t.§.se.t hoc de iure fori.secᵒ de iure poli.

7 ¶ Quid si credit dīm ꝓmissuꝫ.ſ.qꝫ nō cōmittit furtū.ff.e.l.si is q rē.la.ij itellige si suberat cā ltia credēdi alſ nō

8 ¶ Quid si dñs videt t nō ℨdicit.ſ.qꝫ si nō ℨdicit ex timore vel verecundia: ꝓnde est ac si ℨdiceret.l.pe.ff.e. alſ videt ꝓsentire.lxxxiij.di. erroꝛ.fallit hoc in isto casu.qz hic exꝑssus ꝓsēsus exigit.vt.ff.e.l.q vas.§. vacare.et in casu.l.si qs seruo.C.de fur.vbi persuadens seruo vt tollat rē a dño.lz seruus eam tollat domino sciente tamē talis tenetur furti t seruī corrupti.

¶ Utrū rapiens ancillā aio fornicandi sit fur.C.qꝫ nō.l.vez la.ij.alī incipit certū.ff.e.ꝓpterea dī aio lucrandi. 9

¶ Utrū ille q solū vsum vel possessio nē vꝫpat sit fur.ſ.qꝫ sic.50.di.q scīm ff.e.l.umēta.sicut vtens re depoſita vel re comodata ad alīd vsū t hmōi t tenet ad restōnez extiatiōis ipsi° vs° 10

¶ Quot sūt species furti,ſ.qꝫ multe 11

¶ Prima dī sacrilegiū vt.j.sacrilegiū. ¶ Secūda dī peculat°.s.ō re religiosa vel publica.ff.ad.l.iul.pecu.l.i. xxiij.q.iij.qd ergo. ¶ Tertia abigeatus.s.dispgendo gregē t inde furādo ff.ō abige.l.i.§.i. ¶ Quarta dicit plagiatus.s.hois liberi vendīi vel empti scienter.ff.de plagia.l.i.t.iiij. Et eodē modo si seruū alienum sollicitauerit: vel asportauerit.vel ad aliā,regionez furtiue duxerit.C.de plagia.l.i.

¶ Nota etiā qꝫ furtū aliquādo dicit manifestū.s.cū fur deprehenditur cū re priuſq̄ veniat ad locū destinatū: siue deprehendat ab eo cuius est res siue ab alio.ff.e.l.iij. Aliqñ dicit non manifestū.s.cū nō dēphendit cuz re furtiua: vel si deprehēdit cuz re furtiua iam delata ad locum destinatum erat.l.sine igitur.ff.eo. 12

¶ Quot modis participat quis i furto t tenet ad restitutionē si ꝓncipalis non restituit.ſ.x.modis. ¶ Primo cooperatiōe sicut faciēs ferramina,p furtis faciendis vel scalas vel faciens scortā: vel alio mō prestās opē vel cōsiliū.nam tales tenent furti. Inſti.de obli.que ex quasi delic.naſ.§.interdū t.ff.e.l.is qui opem.t.ff.de sicca.l.nihil interest.t tenet insolidū.t si nihil habuit qñ sine sua coopatōe ñ fuisset furatū: alſ nō nisi de peccato mortali 13

¶ Utrz dantes signū: puta fumi quo parati ad furtū vel rapinā vadant tenēātur.ſ.ſm Inno.t Hosti.qꝫ sic.si 14

militer illi q verbis aiatiuis aut instris bellicis: vt sūt tibicines. Jté q igné po nūt in vna domo vt illuc alij curr̃entes alias domos p̃dent̃ ꝛ ꝓsiles ꝫ eosdē ꝛ insolidū restituere tenent̃ si alias nō fuisset factū sine eoꝝ opere q̃ si factū fuisꝫ sine ipsis etiā tenētur p̃m q̃ magis vel min⁹ fuerūt efficaces in hoc.

15 Tertio illi q cū raptoꝝib⁹ vel furib⁹ ꝛ hmōi vadūt vt ipsos defēdāt ab illis quos dāntificare volūt idebite tenentur. ff. Jnno. ꝛ Hosti. in. c. sicut dignū de hom. q̃ sic sine associauerint eos vt retraherēt a rapina siue non: dūmodo raptores siue fures nō inissent si ipsi eos nō associassent. vñ p̃m p̃dictos tenētur restituere in ꝓscientia id qđ p̃dicti rapuerūt. vel q̃ coꝝ auxilio rapta fuerūt: puta qꝛ cui rapiebantur se defendūssent si ipsi nō fuissēt vł quia tales nō inissēt si eos nō associassent: vel nō tñ rapuissent. Silr tenētur qui pacificandi aio cū eis vadunt tñ aduersantis timorē incutiūt quo ress suas nō audēt defendere nisi eisdem hoc significent quia dant causam efficacem concoꝝ. Dic. ti. resti.

16 Tertū cū multi concurrūt ad furādum vel rapiendū nec h̃nt aliquē capitaneū seu dñm sup se. nec vnus magis aiauit aliū q̃ alt⁹ ipsum teneāt q libet insolidū. ff. Jnno. in. d. c. sicut dignū. ꝛ seqtur ibidē. Hda. distinguit sic aut vn⁹ fuit in culpa in subtractiōe facta per aliū aut non. Si sic aut dedit consiliū. ꝛ sic tenet̃ insolidū in ꝓscientia: siue p̃ncipal⁹ inuriat̃ siue nō: siue dānus passus ꝫ p̃ncipalē velit agere siue nō. Si tñ principalis eēt absolut⁹ a damnū passo tūc etiā liberat̃ q dedit consiliū: nisi ad eū aliqd peruenisset quia id tenet̃ restituere. Ecōtrario tñ si absoluat̃ cōsultoꝝ nō liberat̃ p̃ncipalis p regulā accessoꝝ ꝓuenit seq naturā p̃ncipalis sūt de reg. iur. li. vi. Aut nō dedit consiliū sed auxiliū: puta quia associauit ꝛ hmōi: ꝛ sic tenet̃ in quantū dānum est plus datū ex auxilio suo. Et si in totū puta qꝛ res erat ponderosa ꝛ vn⁹ sine alio portare nō poterat vel vn⁹ sine alio nō inissēt: vel nisi eū associassēt tenet̃ i totū. ff. ō fur. l. ſꝫ ꝛ si qs surripuit. §. si duo. Et rō diuersitat̃ est inter dantē ꝓsiliū ꝛ auxiliū quia ꝓsiliū vagat̃ sup totū furtū. auxilium vo nō: sed ad id sup quo p̃stat̃. aut nō fuit in culpa subtractiōis rei alteri⁹. ꝛ sic nō tenetur restituere nisi in quantū ipse asportauit Hdo. tū indistincte tenet q̃ oēs tenent̃ insolidū: etiaꝫ ḡtus vn⁹ p se potuisꝫ. allegat l. ita vulnerat⁹. §. si. ff. ad l. aq̃. ꝛ l. si pluresf. ff. ar. fur. ce. ꝛ l. i. §. fi ff. si qs te. li. eē inf. fue. Sed iste leges loquūt̃ q̃ ad penā qꝛ oēs tenent̃ insolidū. vt no. gl. in. d. l. si plures. Sꝫ in ꝓscientia tene cum Jnno. ꝛ Hda. vbi nō hꝫ locū pena nisi post ꝓdēnatiōꝫ q̃ solū tenent̃ ad restitutionē. vt dictū ē. Aduerte tñ q̃ qñ pl̃es dolo malo dederūt dānuꝫ alicui si vn⁹ restituat alij liberati sūt. l. si pl̃es ff. de dolo nec credo i ꝓscia etiā ō necessitare teneāt̃ p̃mo satisfactiōi qꝛ obsibi turpitudo sua: nisi ꝛ iste fuisset cā sine qua nō induxisset eum ad tale qđ faciendum: ſꝫ de bono consilio dꝫ dari pauperib⁹ si quid habuit.

17 Scōo participat iussione seu mādato ꝛ tenent̃ isolidū ad restōnez de oi dāno etiā si nihil habuit vtilitat̃. et silr exequēs. ar. c. iulian⁹. xi. q. iij.

18 Tertio ꝓsilio. ō q̃ dic vt. s. ꝓsi. §. i.

19 Quarto ꝓsensu. Jntellige vt teneatur ad restōnez si ꝓsensit expsso ꝓsēsu p̃m Rt. i. iiij. di. xv. sine q̃ furtū nō fuisset scīm: alꝫ ꝓsentiēs solū mortalr pec cat: ſꝫ restituere nō tenetur ꝛ sic intelli ge ꝛ limita. ij. q. i. notū. cū notat̃ i glo. que volūt vt ꝓsentiens ligetur cadez pena. de hoc. vide. s. consensus. §. ij.

20 ¶ Vtz ille q audiēs aliquē ſuo noīe
imulāſſe dānū,primo ȝ ratū teneaī
ad reſtōnez.ꝛ.Bo.ti.reſti.q ſic ſolī
dū.xi.q.iij.q ꝓſentit.cū duob⁹ca.ſe.
ꝛ ō reſti.ſpo.c.cū ad ſedē.qz ſm Sco.
talis ē ꝓſenſus interpꝛetat⁹. Limitat
tñ Bo.qñ ex tali rauhabitióe dāni
ficati ipediūtur recupare dāna credo
ego etiam q tenetur q̄uis ñ ipedirē
tur recupare dūmō tale dānum non
fuiſſz datum ſi non pꝛeſumpſiſſet talī
dānificans eum ratum habere.

21 ¶ Quito palpādo.ſ.adulādo vel lau
dando eū ſubtilē:ſtrenuū ꝛ hmōi ꝛ te
netur ſolidū ȝ Ri.vbi.s.ſi ꝓbabiliꝛ
credit q ex hac adulatóe ſūt moti ad
dānificandū,primū:qz talī adulatio ē
qdā ꝓſenſuſ.lxxxvi.di.c.facientj ꝛ.ff.ō
ſer.coꝛ.l.i.§.ꝓſuadere.q̄uis.Bo.vbi
s.teneat hoc vez in particulari adula
toꝛe nō in gnāli:tñ tu tene idez ȝ q
Ri.dic.idē ō ō tractoꝛ q ē cā ſine q̄ ñ

22 ¶ Sexto recurſu.ſ.qñ dānificantes
habent ad eum recurſum ſicut.ad pa
trociniū pꝛeſtantes ſm Ric.vbi.s.xi.
q.iij.qui conſentit peccantibus.

23 ¶ Septimo receptatione. Nam ſcīē
ter receptans rem furtiuā ꝛ furē teneꝫ
furti.vt eſt tex.i.l.eos.ꝛ ibi bald.C. de
fur.nō tñ punietur ac,ſi furtū feciſſet:
ſz ſicut q furto opā ꝓſtitit.ꝛ ita intelli
git bar.in.l.furtū.ff.de fur.d.l.eos.ſed
q̄ ad reſtōnez tenetur ȝ Inno.ꝛ Bo.
in.c.ſicut dignū.de homi.de oi dāno
quod ex receptatóe aut defenſione ſa
cti eſt qō factū nō fuiſſet. Receptató
ne ō o reꝫ furataꝫ tenetur ſi ex ſua re
ceptatōe res q̄ furata eſt habita nō eſt
a ꝟo dño.d.l.eos.arg.l.q vas.§.ij.ff.
de fur.ꝛ hoc ſi ſciēter fecit.l.q̄ naufra
giū.ff.de incē.ru.ꝛ nau.§.nō tñ. Se/
cus ſi ignoꝛauit vl vt rē redderet dño
qz tūc nō teneretur.vt i.d.§.nō tñ.

24 ¶ Sed qd ſi iā receptauit an tēatur
eas res reſtituere dño.ꝛ. Bo.reſti.v.
q̄ ſic niſi imineat periculū in reſtituē
do vel latroni vel alteri perſone.

¶ Octauo ꝓticipatóe.ſ.rei furtiue co 25
medēdo vl alio mō ſciēt recipiēdo ni
ſi i caſu extreme neceſſitatiſ:ꝛ teneī ad
reſtōnez inq̄ntū ꝓticipauit.ꝛ hoc vez
niſi res furata trālīſſet i dñiū furis pu
ta qz pecunia ꝛ ē mixta cū alia:vel gra
nū vl vinū:ꝛ ē cū alia mixtū talī q nul
lo mō ꝓt diſcerni ab illo cū q̄ ē mixtū
qz nīc trālit i dñiū furis.l.ſi alieni nū
mi.ff.ō ſol.ꝛ.l.nā ꝛ ſi fur.ff.ſi cer.pe.ꝛ
i.l.ſi frumētū in ꝓn.ff.de rei vē.ꝛ reci
piēs ñ teneī reſtituerī nec peccat ſi fur.
ē ſoluēdo:alīs ſic ſecꝰ ſi ignoꝛāt ēt i bo
na fide ꝓſūpſiſſet nec factꝰ eēt locuple
tioꝛ:alīs ſi extat vl factꝰ eſt locupletioꝛ
poſtq̄ ſcit teneī reſtituere:niſi ſm q
dixi.s.fructus.§.i.ꝛ.ij.

¶ Nono nō obuiādo ȝ Ri.vbi.s.ſ. 26
q clamādo vl alio mō poſſz ꝓhibere
ne furtū fiat ꝛ ñ facit itelligo q teneī
q̄ doloſe ñ,phibet q̄ nō ȝ ex offō
ar.eoꝛ q̄ no.i.c.quāte ō ſen.ex.ꝛ ſic li
mita Ri.vbi.s.ſecꝰ qñ ñ,phibet ex ne
gligētia vel qz ñ vult ſe imiſcerī rūoꝛi
bꝰ vl alīi piculo ꝛ ſic itelligo ꝛ lito gl.
i.c.ñ iferēda.xxiij.q.iii.ꝛ i.c.dilecto ō
ſē.ex.li.vi.vel qñ ȝ ex offō vt ſūt ꝓla
ti officiales tutoꝛes ꝛ hmōi qz teneīt
ar.c.faciēj.lxxxvi.di.cū ſi.ꝛ qō no.i.d.
c.ſicut dignū ꝛ tz bal.i.l.qñ iudices
C.ō ap.ꝛ dv.i.l.qñ multa facinoꝛa.C.
ad.l.iul.ō vi.pu.ꝛ bal.i.l.mācipia i pri
ci.C.ō ſer.fu.q plus dic q nō faciēs
reſtituere cū poſſit ex neglīa iudeꝛ te
neī ipſe.ꝛ ſco.ſimiliē dicit q ñ faciēs
reſtituere cū poſſit ex officio ꝛ debeat
q teneatur inſolidum ꝛ hoc Intellige
ſm eundem Sco.quando hoc faciendo
nō vergit periculū reipublice ſeu
malū euidēs vel ꝓꝛie perſone qz
ſi ſic non peccaret nec teneīt ad re/
ſtitutionē nō faciēdo dūmō ꝓponeret
his,ceſſantib⁹ obuiare.

27 ¶ Decimo nō manifestās. s. requisitus in iudicio vel ex tali mō q̄ res restituere ſi diceret veritatē quā ſine periculo p̄pe p̄ſone pōt dicere ⁊ etiā alteri⁹ p̄ſone. q̄ tenet insolidū ¶ Nō ſi in iudicio requisit⁹ tacet vel nō vult rndere ⁊ dicere veritatē quā ſcit. ſm Bal. in. l. p̄sbyteri. C. de epiſ. ⁊ cleri. efficit testis falſus: ⁊ tenet ad restitutionē insolidū facit qō no. Pa. in. c. q cū fure. ō fur. ⁊ bar. in. l. ciuile ē. C. e. fal. it hoc ſi ſciret in p̄ſessione. c. dilect⁹. ō excel. pla.

28 ¶ Sed q̄ro vtrū teneat̄ ſi⁹ reuelare furē. ſ. glo. in. d. c. q cū fure. q̄ de iure ciuili nō tenet̄: q̄ pōt aliq̄d accipere vt indicet. ff. de p̄scrip. ver. l. ſolent. ff. de p̄di. ob tur. cau. l. iiij. ſ. vl. ſ3 de iure canonico ſic. Sed mihi videt dicendū ſm Inno. in. d. c. dilect⁹. ⁊ in d. c. q cū fur. ⁊ ō ſimo. c. nemo ⁊ bar. Ang. ⁊ Raph. in. d. l. ciuile eſt q̄ tam de iure canonico quā ciuili ad instantiā p̄tis nō tenet nisi reuelare furtū3 nō furē ad penā ſed iudex vel ex officio⁹ iplorato vel dū p̄cedit p̄ inq̄ſitionē gnāle3 pōt cōpellere ad indicandū furē. ar. l. iij. ⁊ l. p̄gruit. ff. de of. p̄ſi. et ſic recte epi p̄nt admonere ⁊ excō municare nō indicātes nō ſolū furtū ſed etia3 fures: q̄ ſupiores tenent̄ ex purgare p̄uinciā malis hoib⁹. Limito hoc q̄n nō imineat periculū mortis in fure ſm Host. ⁊ multomagis ſibi Et etiā limito ſm ea q̄ dicā. ī. Inq̄ſitio. ſ. i. ⁊. ij. ⁊. ſ. denūciatio. ſ. xij. Nec ob. p̄dict̄ ſi dicat̄ q̄ ad instan. partis tenet̄ qs phibere testimoniū ō furem ar. l. nullū. C. de testi. q̄ aliud eſt indicare: aliud phibere testimoniū: q̄ q̄n qs testificat̄ iam fur eſt detect⁹ p̄ accusationē. ſ3 nō ſic q̄n indicat. ⁊ ſō non tenet̄ ad instantiam p̄tis.

29 ¶ Quīr inuenies rem alienā p̄mittat furtū accipiēdo eā. ſ. Pa. i. c. ex lr̄is eo. ti. q̄ aut habebat̄ p̄ derelicta ⁊ sic nō cōmittit aut nō habebat̄ p̄ derelicta. ⁊ sic cōmittit. l. falſus. ſ. q alienū3. ff. e. ti. xiij. q. v. c. ſi q̄d inueniſti ⁊. c. multi. niſi accipet aio reddēdi dño vt no. glo. in. d. c. ſi q̄d Fallit hoc in theſauro occulto. de quo dic vt no. glo. in. d. c. ſi q̄d ⁊ vide. ſ. Emptio. ſ. xxiij. et ī. Inuenta. per totū

¶ Quid ſi nō inuenit domin⁹ cuius 30 erat. ſ. Pa. vbi. ſ. dabit̄ paupib⁹. ar. c. cum tu de vſur. ⁊ in auc. omnes peregrini. C. co. de ſuc.

¶ Quīr inuenies aīal dans ſibi dānū 31 in ſua poſſeſſione qui ipſum accipit et ducit ad domū ſuā cōmittat̄ furtū. ſ. videt̄ q̄ ſic. vt in. l. iij. ff. e. Sed dic q̄ ſi aio celandi eum dño furtū cōmittit Si vō nō aio celandi. Sed q̄ ignorat cuius ſit includit donec ſciat licet. vt no. in. l. quint⁹. als incipit ¶uis. ff. ad. l. acquil. nā nō licꝫ in eo agere alī q̄d mali. ſ3 dñm admonere vt ſuū recipiat. ⁊ de dāno ſatiſfaciat vt ibidem.

¶ Quītrū emens rem furatam tenea- 32 tur reſtituere. vide. ī. Reſtitutio p̄mo in v̄. emens.

¶ Quīr quis poſſit vſucapere in re fur 33 tiua vel vi ablata contra dominuꝫ rei ſ. q̄ non tam quo ad furem quam quo ad eius heredes: ⁊ etiam quo ad eum qui emit quantumcunq̄ bona fide emerit ſeu quo ad quenicūq̄ quo cūq̄ titulo habuerit inſti. de vſuca. ſ. quod autem dictum eſt. de quo tamē dic vt. ī. Prescriptio. ſ. ix.

¶ Quīr furtuꝫ ſit peccatū mortale. ſ. 34 q̄ ſic: q̄ contra p̄ceptū. Exo. xx. Nō furtū facies. in quo p̄cepto nō ſolū p̄hibetur furtū p̄prie acceptum. vt. ē. diffinitum eſt. ſed etiā oīs illicita vſurpatio rei alienę. xiiij. q. v. penale xxxij. q. iiij. meretrices. ⁊ q̄cūcūq̄ modica. vt. xiiij. q. vl. c. vl. ⁊ inſti. ō re. di. ſ.

galinarū vbi dicit glos. q etiā in vno ouo quod limita q̄ ad peccatū mortale qñ. s. volūtas etiā maiora subtrahere vel qñ intendit dare notabile nocumētū proximo alʒ minima accipere nō erit peccatum mortale fac. c. ⁊ si qōnes de simo. vbi nō cōmittit simonia in modico ⁊ in. l. eleganter. §. vlt. ff. ō dolo dr̄ Mā nisi ex magna re ⁊ euidēti caliditate non dʒ actio dari de dolo ⁊ ibi glo. dicit magna. i. vltra duos aureos qō limita vez circa magnū dīum secᵒ circa cōes psonas qz videt magnū fac ad hoc de ꝓse. di. ii. c. reuera in prin. vbi dr̄ q̄ oēs in deb to mortui sunt cum tamen Caleph ⁊ iosue ꝓsuperuixerint.

35 Item vxor q̄ hīs vir ꝓdigʒ celat de bonis eiᵒ ꝯ eiᵒ ꝓhibitionē vt sibi ⁊ viro puidēat tpe necessario ꝓmittat furtū. &. Rodo. q nō nec peccat nec tenetur obedire viro precipienti sibi q ei omnia tradat qz sic essʒ dare gladium furioso.

36 Item furans ex necessitate ꝓpeccet mortaliʒ. &. Pa. in. c. qñ de simo. q q̄dā sūt mala in se vt adulterare piurare ⁊ hmōi ⁊ illa ptextu pauptat nō sūt cōmittēda vñ in ipis hʒ locū illō c. ita ne. xxxii. q. v. ⁊. c. sacris de his q ui me. ca. fi. q ꝓtiᵒ dʒ qs q̄libʒ mala tollerare q̄ʒ malo ꝓsentire nec ignoscit ptextu pauptat si talia cōmittant l. palā. §. nō est. ff. de ri. nup. vbi dicit Mō est ignoscendū ei q obtētu pauptat turpissimā vitā egit. Quedam sūt mala q̄ tñ necessitas excusat vt furtū qz tpe necessitat oia sūt cōia. xlvii. dis. sicut hi. Et ió nō cōmittit furtū: nec peccat mortaliʒ q tpe extreme necessitat cibū vel vestitum ⁊ hmōi furat vt nō pereat co q nō ꝯtat rē iuito domino facit. c. discipulos de ꝓse. di. v. Si vo nō est necessitas extrema. sed magna excusat a tanto sed nō a toto Et sic intellige. c. si qs eo. tit. Posset etiam excusari a toto qñ ille a quo accepit abundat vt dicā i se. §.

37 Item sed nūqd tenetur restituer talʒ si venerit ad pinguiorē fortunā. &. q si necessitas fuit magna solū sic non tenetur ꝓcise rstituere sʒ vel restituer si pōt comode sine magna iedia vl̄ qñ nō excusat a toto penitēr tres hebdomadas vt in. d. c. si qs Et ista extimatio relinqtur arbitrio bōi viri qñ debeat dici magna vl̄ ñ. si vo ē extrema nō tenetur restituer qz ō iuʒ suū fcīt. Posset ēt dici q ʒ aliqs non sit in extrema necessitate q sine peccato ⁊ obligatōe ad restituendū ꝓt occulte ⁊ bono mō accipe rē alterⁱ qñ. s. ille ita abundat ⁊ iste talʒ necessitat q ō ꝓcepto sibi tenetur ꝛbuenire qō qñ sit vide. ē. elemosyna. §. i. Mō. Et qō dixi licer exūm in extrema necessitate dic etiā licere alteri ꝓ eo facienti qui alio mō puidere ñ pōt fʒ scīm Tho. limita tñ ista va nisi ille cui furatᵒ est esset in eq̄li necessitate qz sic nō liceret ⁊ restituere tenetur si abstulit de q̄ vide. ī. restitutio. iij. §. iij.

38 Item cōmittat furtū ⁊ peccet q rp̄i anos captos ab infidelibᵒ furat ⁊ liberat. &. q nō qz nullo mō poterat eos habere captiuos vt. C. ne xp̄i. mā. ba. vel pa. in rubro ⁊ nigro Et ió cū iniuriose eos teneāt nō peccat q eos liberat Sil̄r dicēdū esset de eo q liberat detentum iuste a christiāo facit quod no. xxiii. q. ii. dominus

39 Item ꝯʒ nūqd liceat res ifidelīū capere. &. q si cēt idictū bellū ꝯ eos liceret. d. c. dns alʒ ñ: sicut nec a christiano.

40 Item ille q nō pōt hīe sibi debitū possit furtiue ꝛsibi satisfacere. &. q sic l. si nō forte in ꝓn. ff. de ꝓdi. inde. arg. de or. cog. c. cū dilectᵒ imo dolus cuʒ

volo cõpensari ꝺz.l.si duo.ff.de volo ⁊ paria delicta mutua cõpensatõe tollũtur.c.intellextim⁹.de adul. cũ concor.suis. Et hoc vez credo si nullum istoz.iiij.ꝓcurrit. ¶ Primũ ꝙ possit iudice sentẽtiãte suũ rehabere: qz nemo ꝺz sibimſ dicere. ¶ Scõm scandalũ sui vel ꝓximi innocentꝫ cui⁹ forte custodie erat res cõmendata. ¶ Tertiũ piculũ mortꝫ corpalis vel alteri⁹ lesionis magne. ¶ Quartũ periculum mortaľ peccati.s.piuriꝫ ⁊ hmõi: qz aliquo istoz interuenięte nõ licet imo si accepit ⁊ immet piculũ aliqꝺ istorum triũ postremo dictoz tenet restituere ar.c.cũ ex iniũcto.§.sup q̃ꝫ.ꝺ no.op. nũci.ꝓcoꝛdat ¶ Ha.in.c.olim el ꝓmo de resti.spo.vbi addit fm Jnn.ꝙ qñ quis nõ hꝫ copiã supioꝛis põr ꝓpria auctoꝛitate sibi ius dicere.ar.c.p venerabilem.qui fi.sunt leg.⁊ bona gl. in §.ius gentium.di.i.

41 ¶ Sed qd si eps vel ali⁹ plat⁹ precepit sub pena excõicatiõis ꝙ q habuit aliqd de reb⁹ tal' teneat restituere ꝛc. ¶ Qũqd talis q sibi furtiue satisfecit teneat.&.ꝙ nõ.qz ex quo licite põt sibi in recõpensationẽ detinere iã suuꝫ est factũ nec ampli⁹ est alterius: nec ẽt si diceret in ſnia ꝙ etiã q aio recõpẽsandi vl' q̃litercũq; :qz tũc ſnia ꝓtinet exp̃sse intollerabileꝫ errorẽ. Et iõ nõ tenet nec sr ligat q nõ revelat qñ scit talẽ retinere aio recõpẽsandi certus de debito qꝺ talis ꝺz hre.secus si nõ sit certus ꝙ tal' ꝺ beat habere: qz lꝫ ipse dicat: non credo excusaret nõ revelando: qz multe frandes alr' possent fieri.quõ teneatur revelare ⁊ qñ vide.s.denũciatio.§.xii.

42 ¶ Utrũ liceat accipe rẽ meaꝫ apud aliũ depositã.&.ꝙ nõ.l. si qs.C. depo.nec etiã si esset cõmodata.l.pretextu.C.como.in ꝓscia tñ licet.si como datario vel depositario nullũ dãnum põt evenire fm Ulde ricũ ⁊ host.allegat.l.bona fides.§.i.ff depos.

43 ¶ Utrũ liceat furari vt faciat elemo synas.&.ꝙ nõ.xiiij.q. v.c.forte aliꝙs coguat.imo tẽtur restituere si fecit: et cuius sit vsurarius cui furatur: tñ nõ lꝫ nisi faceret ꝓ existẽti i necessitate hꝫ ꝙ dictũ est.s.§.xxxvij.

44 ¶ Utrũ si res furata peat libetur fur a restõe.&.ꝙ nõ: qz fur sicut ⁊ quilibet ali⁹ malefidei possessoꝛ semp est in moza.vñ si deterioraľ etiã tenet hꝫ eã extimationẽ in q̃ melius valuitꝫ apꝺ dñm apte posq̃ eaꝫ accepit.facit.c. grauis ⁊ qꝺ ibi no.i glo.ꝺ rest. spo.⁊ l.in re furtiua.ff.de ꝓdi.fur. ⁊ in.l.nauis.§.qñ'r.ff.de rei vẽ.excipitur cãus qñ rẽ dño loco ⁊ tpe obtulit. ⁊ ipse recipe recusauit: qz purgauit moꝛã.d.l. in re furtiua.nec tenetur si pierit vel ꝺ deteriorata fuerit.l.vlt.C.de ꝓdi.fur.

45 ¶ Utrũ tẽatur fur ad restõnem fructuũ rei.&.ꝙ sic nõ solũ pceptos hꝫ ẽt pcipiendos a ỽo dño seu q̃s pcepisꝫ d.c.grauis.⁊.d.l.i re furtiua.§.si ex cã

46 ¶ Utꝛ fur possit repetere seu retinere expẽsas q̃s fecit in re furtiua.&.ꝙ nõ nisi vt dictũ est.s̃.expense.§.iij.

47 ¶ Utꝛ filiusfami. vel vxoꝛ religiosus ⁊ hmõi possint ꝺ voluntatẽ p̃fissa. vel mariti ⁊ hmõi restituere reꝫ furatam ab eis.&.ꝙ si res erat apud eos ꝙ tenẽtur.l.siciuilẽ rẽ.C.de fur. ¶ Ꝺ intellige fm qꝺ dictũ est.s̃.§.xxiiij.si sine periculo fieri põt si ỽo nõ errat sꝫ ẽ ꝓsũpta vel alienata tũc si ꝓciũ vel res est ỽsũ in vtilitatẽ dñi vel mariti põt bono mõ de bonis dñi vel mariti restituere ẽt de co ꝺicẽte Et voco hic vtilitatẽ domini ẽt si se vestiuit vl' calciauit hꝫ ꝓuenientiã sui stat⁹ ⁊ hmõi Si ỽo expendit inutil'r.vtputa in vanitatib⁹ ⁊ hmõi nõ põt ꝺ voluntatẽ dñi resti-

tuere nisi hēat vltra dotē vl' peculiū3 ca3trēse vl' q̄si ꝓcor.mortal.restō.xj.

48 ¶ Sz qd si marit⁹ ipse furat⁹ est vel pater poterit ne vxor vl' fili⁹ restituere ꝓpriā voluntatē.&.q̄ sic si res č i ei⁹ potestate.d.l.in simlē rē sz si est in ptāte patris vl' mariti nó si tñ faceret bona fide nó peccarét mortalr qz nó ꝓmittit furtū cū nó sit fraudulosa nec aio lucrādi ꝓcor.rod.t Jo.xiij.q.v.c.vl.

49 ¶ Utr actō furti ōtur ꝑ quēcūq3 furē.&.q̄ sic facit.l.impuberē.ff.e.intellige si č dolo capax. Jtē nō solū ꝑ furē sz ꝑ eū q dedit opē vel ꝓsiliū.l.is q̄ rē pignori.§.si tu.ff.e.fallit i patre ꝑ filiū t eōrio t i vxore ꝑ maritū t eōrio ꝓstāte matrimonio sz dat eis actō rex amota3.l.si qs vxori.ff.e.t.l.fi.C.e.tit.

50 ¶ Que pēa furis &.q̄ si agatur crimialr pēa č vt fustiget vl' vt exulet vl' alio mō pūiatur arbitrio iudicis non tñ vt occidatur vl' ōmēbretur.C.de f. fugi.aut.sz nouo iure. Et hoc rex si č simplex latro sec⁹ si cū armis sine violēter aggreditur i domib⁹ vl' in itinere vl' in mari vl' si palā furripit qz tūc suspenditur.l.capitaliū.§.crassatores t. §.famosos.ff.ō pēis Sz qd ō cōsuetudine q̄ suspendūtur oēs latrones q̄n tūcūq3 simplices si vltra certā sūmaz furati fuerūt Ray.tenet q̄ necessitas pacis cōis t frequens icorrigibilitas hui⁹ malicie hoium facit rōnabilē dictā ꝓsuetudinē. Si vo agatur ciuiliter tūc si č manifestū pena q̄drupli Si vo nō est manifestū pena dupli vt isti.de obli.q̄ ex delic.nas.§.pena et.§.fi. Et pōt hec pena peti etiam post annum t ipertuū instit.de ppe.t tpa.ac.§. furti t licet ꝓmo egerit criminalr poterit iterū agere ciuilr t eōrio.C.q̄n ciuil.ac.ꝑ in.cri.l.vnica t.l.fi.ff.e.ti.an aūt hec pena in ꝓscia sit ſolūcda dic q̄ n vid.j.lex.§.iiij.

¶ Utrū fur possit occidi a priuato. 51
vide homicidiū i.§.v.

¶ Utrū fur sit excōicat⁹ q furat calices paramēta t hmōi sacra.&. Pa.i c.ex litteris.e.ti.q̄ n nisi cuz furto sit fregerit hostia ecclie vl' armaria vl' fenestras t hmōi facit.c.ꝙquest⁹ de foro ꝓpe.t.c.ꝙsti de sen.excō.t qd ibi no.vide, Excōicatio.v.casu.vi. 52

¶ Utr fur q suspēditur sit sepeliēd⁹ i cimiterio.&. pa.i.c.ti.e.ti.q̄ sic t cēs alij q ꝓpter sua dicta vita ꝓuantur t etiā oia alia sacra ministrāda si penitent de peccato vt est ter.in.c.fi.xij. q.ij.nec valet ꝓsuetudo in ōtrū cle.i. de pe.t re.gl.tñ.in.d.c.fi.dicit rex q̄ ad sepulturā dūmō fiat de auctoritate ꝓncipis allegat.ff.de cadaue. puni. l.i.t bñ nec cle.loqtur nisi ō sacris re probans contrariā ꝓsuetudinē. 53

GEneralis clausula continet oia nisi ōria mēs appareat testatoris.ff.de penu legata.l.q penū legat t.ff.de pecul.l. peculij.C.de inof. testa.l.si q̄ in gl.nō cuiz videtur quis generaliter ꝓcedere qd specialiter n est ꝓcessurus.C.que res pig.obli.po. l.i.in glo.nec etiā maiora exprīs nisi spāliter ꝓmittātur.ff.ō ꝑ cu.l.pōponius in prin.t.l.mandato

1 ¶ Generali p speciale ꝓcuidubio ō rogatur ō rescrip.pastoralis.

2 ¶ In generali mandato multa sunt q̄ nō intelliguntur nisi exprimātur de of.leg.c.i.in gl.

3 ¶ In generali locutione persona loquens itelligitur excepta.c.petitō in glo.de iurciu.cum ꝓcor.ibi posit vñ si ꝓmisi tibi dare aliqd ꝑ oēm hoiez nō teneor dare contra me.

GLadius nō ē reddē dus furioso effecto etiā si iurasz.xxij.q.ij.

ne qs arbitref. Et facit ad probandū
q̄ ex iuramēto vel voto nō tenef hō
qui venit ad eū casū in q̄ nullo mō iu
rasset vel iurare nō potuisset.

Gloria vana vi de vana gloria.

Gratia accipif multi pliciter. aliqñ p amore. ⁊ sic accipif in .c.i. cō mo. aliqñ p possessione bñficij: seu alicuius indulgentie vel auctoritatis sicut in cle. gře de rescri. ⁊ qđ hēf i regula qđ ob gřaz .li. vi. ⁊ intellige qñ ad illđ bñficiū faciendū nō est obligat⁹ qz q facit id ad qđ est obligat⁹ rōne nāli ñ facit gřam. vt dicit bal. in .c.i. §. hec sacramēta de pace iur. firm. i v̄bo p gřaz eccl'ie. ⁊ facit tex. p dict⁹ p ea. ⁊ l. tiū⁹ ff. de obseq. patro. Aliqñ accipif pro dono spūssancti. i. q. i. gřa. ⁊ in cle. i. đ magřis in gl. ⁊ p magřz i scđo sen. Et hec est duplex. s. gřa gratis data. ⁊ hec stat cū peccato mortali. ⁊ est oē bonū additū nāli⁹ nřis: sicut gřa p dicandi pphetādi: faciēdi miracula ⁊ hmōi. Alia dī gratū faciēs. ⁊ hec fm. Ri. in li. di. xxvi. ar. i. q. i. nō differt a caritate ꝓ aliqđ absolutū. ⁊ iō idē est realr q̄ caritas fm Frā. de mav. i. ij. di. xxix qz q̄ nō pōt separi sūt idē realr. Dz p rōnes formales respectiuas differūt qz hūt habitudies diuersas hūtes di stinctos terminos. Caritas enī dī ad obiectū. s. essentiā diuinā: ꝓ null⁹ est i gřa essētie diuine: ꝓ volūtat. ⁊ ita differūt formalr ⁊ placet: ꝓ alij teneant alr. hec nūq̄ pōt esse cū pcō mortali ⁊ sine hac nullus saluabif. De q̄ vide p theologos in ij. di. xxvij. ⁊ xxviii.

¶ Item trū bānitus propter aliqđ delictū cui⁹ bona sūt pfiscata si a dño recipiatur ad gřaz eoipso sit restitut⁹ ad bōa ⁊ remissa sibi cl'pa. &c. gdā tenēt q̄ sic

p̄ter ter. l. i. §. fi. ff. de questi. vbi dicit bar. q̄ bānit⁹ q̄ñcūq̄ recipif ad gřaz p̄ncipis videf restitut⁹. Idē videf ēt sensisse. i. l. fi. ff. đ sniaz pa. Dz Sal. i d. l. fi d inat dictū bar. ⁊ dicit cū cy. ibi dē q̄ ñ restituif. ⁊ magis placet p tex. i ti. de pace ꝑstā. in pn. in v̄. plenitudi nez gře nře recept⁹. ⁊ ibi dicit bal. q̄ qñ qs recipif ad plenitudinē gře q̄ remittunf culpe ⁊ restituif ad fauores Ergo qñ solū simplr ad gřaz recipif ñ restituitur ⁊ merito facit ēt q̄ reseri pta fisco dānosa in dubio sunt restringēda ad mi⁹ p̄iudiciū. ar. l. si qñ. C. đ oper. publi. ⁊ restitutio p̄ncipis nō trahitur retro ꝺ iust q̄situ alteri. vt ꝺz ang. ⁊ imola in. l. gall⁹. ff. de libe. ⁊ postlī. ⁊ bar. intelligēd⁹ est qñ facies gřaz mādat sniam vel bānū cancelari in suū p iudiciū solū. q̄ adducit. §. fi. p dictuz. qđ no. vide. s. dānatus. §. ij.

¶ Item trū gřa scđo mō accepta cessat alicui p papā expiret p mortē ci⁹. &c. q dam doc. tenēt q̄ si gřa cessa hz annexā iurisdictionē: ⁊ sit cessa sine literis q̄ expirat. Si v̄bo nō hz annexā iurisdictionē: sic nō expirat ēt si sit cō cessa solo v̄bo. ꝺz Jo. an. i. p logo sup. vi. li. i nouella ꝺz simplr q̄ ñ expirat ēt solo v̄bo cessa. Idē ꝺz archi. ibidē. ⁊ est verius per cle. dudū de sepulturis. Idē dic qñ papa cedit alicui vt dispēset cū tali: ꝺz nō dispēsauerit ante mortē cedētis fm Fede. p si. lxxviij. Idē formiter dic de illo cū q̄ dispēsatū est sup aliq̄ faciēdo: qđ licet nō fecerit añ mortē dispēsant̄: nihilō⁹ potest post mortē facere: puta ꝺhere vl ordiari. c. si cui de p̄be. li. vi. ⁊. c. si sup de of. dele. li. vi. Sicr fm Jo. an. ⁊ seq tur do. Anto. in. c. ex tua de fil. p̄sby. p petuat auctoritas dispēsādi cessa alicui gnālr a papa p viā gře p vnā dispēsationē factā i vita cedent̄. Secus si

fuisset facta p viaz cõmissionis: qz nisi fecerit actũ cóez dispẽsatóis: puta edictũ có vel sisẽ. sic expirat q̃ ad alios cũ gb' nó dispẽsant. Plus etiã dico vz qp qñ gra ꝓcessa reuocaf: nó expirat ante certificationẽ de reuocatióe nisi qñ papa exꝑsse vellet stati nó valere ꝓz Se. in. c. 1. de cócel. ꝓbẽ. li. vi.

3 ¶ Quid de gra ꝓcessa ab inferioꝛib' Pape.

4 ¶ Utrum expiret morte. vide indulgentia. §. vij.

GRadus ꝓsanguinitatis z affinitatis quó cóputanf. vide. j. misi moniũ tij ipedimẽto. vi. z xv.

GUerra quó z qñ sit licita. Vide. ē. Bellum.

GUla est inordinat' appetitus fm Aug.

1 ¶ Quot sũt ei' spẽs. &. Sre. xx. li. mora. z pomf de ꝓse. di. v. gnqz modis sũt gnqz. ¶ Pria spẽs est qñ hora ꝓuẽif debita. de q̃ habes ó ꝓse. di. j. c. solẽt. ¶ Scõa qñ cibos lautiores querit q̃z ꝓueniat ei' q̃litati ó quo xli. di. c. i. ij. z iij. ¶ Tertia qñ nimis studiose z accurate cibos ꝓparat. ó q̃ dic vt. xli. di. c. iij. ¶ Quarta qñ nimis comedit vl' bibit q̃z mẽsura refectõis exigat. ¶ Quinta qñ cum nimio desiderio affectaf. de q̃ di. xli. c. i. vñ ó ins Pzope laute nimis ardẽter z studiose

2 ¶ Utrũ gula sit pcñ mortale. &. ale. de ales in cõpendio suo qz appetimus comedẽdi vel bibẽdi pót cẽ. v. modis ¶ Primo cibũ vel potũ solũmó appetẽdo. z hoc nullũ est pcñ: qz nãle ẽ ¶ Scõo qñ tali appetitui adiũgif delectatio in cibo vel potu. z sic ẽ veniale peccatũ. ¶ Tertio qñ tali appetitui adiũgif trãsgressio alicui' ꝓcepti. puta qz frangit ieiunũ de ꝓcepto ad qđ obligaf sic ẽ mortale pcñ. ¶ Quarto qñ tali appetitui finali affectu inhereꝛ puta parat' facere q̃cũq; vt eũ ꝓse quaf: sic est mortale z graui': sicut fecit Klau. ¶ Quinto qñ ꝓpter talẽ delectationẽ appetit' ducit totã vitã suaz hmõi delectationibus deputare sicut diues q epulabaf q̃tidie. z hoc ẽ mult̃ viciũ mortali. ¶ Addo. vi. ꝓ clariori intelligẽtia: qñ tali cibo vel potu seu tãto scienter z aduertẽter vti vult q̃d notabile nocumẽtũ ꝓprie ꝓlone ꝓstat puta tũ bibit vel comedit aduertẽter q̃ ꝓdit vsum rõnis: quia tunc peccat mortaliꝛ. Sili si comedit aliqd sciens q̃ notabilẽ infirmitatẽ vel malũ incurreret esset mortale: qz ꝺ̃ preceptum. Math. xxij. diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsum. sec' si inaduertens nisi ita esset frequẽs q̃ teneref aduertere sicut dicim' de ebrietate. xxv. di. §. als ea ó nũ. vl' etiã sec' si modicũ nocumentũ ex tali cibo incurrat: aut verisimiliꝛ credat incurrere: sicut infirm' q̃ pot' vult pati augmentũ febris q̃z siti z hmõi quia tunc est veniale.

¶ De ieiunio z hora comedendi z cibis quib' vesciꝛ vide. j. ieiuniũ.

¶ Quot sunt filie gule. &. q̃ sunt sex. 4 Pria ebrietas. scõa hebetudo mẽtis Tertia inepta leticia. Quarta multiloquiũ. Quinta scurilitas. Sexta imũditia. de quib' in suis capitulis.

HAbitus aliqñ dr q̃daz q̃litas ai acq̃sita ex frequentatis actib' vel ex vno multũ vehemẽti q̃ aia facilẽ dispõif ad aliqd faciẽduz q differt a dispositióe: qz illa ó facili mobil': fz habitus de difficili fm Ari. in ꝑdicamẽto q̃litaf. aliqñ dr vestis seu tegmẽtũ quo hõ tegif. de quo in. c. precipim'. xxi. q. iij. de vi. z ho. cle. c. deus qui.

¶ Quomodo autem sit peccatũ i ve 1

stimentoꝝ ornatu. vide ornatus.

2 ¶ Quali habitu debēt uti clici. ℟. gl. in sū. xxi. q. iiij. q. pūt uti pānis: etiaꝫ pciosis ſm ꝓsuetudinē regiōis ut cōformēt se moribꝰ eoꝝ inter qs viuunt. ⁊ ne vilescat clicalis dignitas. vt. lxxx. di. epi. ō q̄ vide. s. clicꝰ. iiij. ⁊. j. ornatꝰ

3 ¶ Qualʾ oꝫ eē habitꝰ religiosi. ℟. silr ſꝫ statuta sue regule: ita tñ q̄ ꝓueniat religioni ⁊ pnie. vt. xx. q. i. c. vidua.

4 ¶ Quo tpe oꝫ uti hitu religionis. ℟. q̄ oi tpe seu lectulo qescēs seu i q̄cūq; loco ꝓsistēs. vt dr in. d. c. vidua.

5 ¶ Utr peccet mortalr religiosus dimittēs habitū. ℟. q̄ sic sine cā rōnabili: ⁊ est excōicatꝰ. de quo vide. s. excō municatio. vij. casu. xxvij.

6 ¶ Utr liceat tā clico quā religioso ex cā rōabili occultare hituꝫ seu trasfoꝛmare. ℟. q̄ sic. vt in. d. c. clici officia.

7 ¶ Utrum vir possit uti veste mulieris vel eōrio. ℟. q̄ nō imo videt peccatū mortale si sine rōabili cā fit: qꝛ pōt excōicari. vt. xxx. di. si q̄ mulier. ⁊ ſm aliqs sunt excōicati: sed nō credo.

8 ¶ Quid de vēte habitu monachali vel alio religioso cā ludubꝛij. ℟. gl. in c. cū decoꝛē. de vi. ⁊ ho. cle. q̄ phibitū ē ⁊ sic vidt mortale pcñ. ⁊ grauit puniēdus. vt in aut. de san. epi. §. vl. C. de epi. audi. l. minime.

Hebetudo mentis est grossities intellectꝰ q̄ hō nō pōt ptigere ad cognitionē rei nisi p multa ei sit exposita. nec tūc etiā pfecte pōt ꝓsiderare oia q̄ ptinēt ad rōnē rei. ⁊ dr hebes eo q̄ acuto oppōit acutū. n. ē penetratiuū ita habes siue obtussū ē qđ ñ pōt penetrare. vñ inq̄ntū ipoꝛtat ōbilitatē mētis circa spūalia ꝓsiderāda sic oppōit dono intellectꝰ qđ sūtilr penetrat ⁊ differt a cecitate mētis qꝛ ista iꝛꝛ poꝛtat oīmodā puationē cognitionis spiritualis: sed hebetudo nō qꝛ nō totaliter puat cognitione.

¶ Utrū hebetudo sit pcñ. ℟. q̄ i tantū quantum hꝫ rōnez volūtarij sicut ⁊ cecitas mētis. vt pꝫ in eo q̄ est affectus circa carnalia ⁊ de spūalibꝰ subtiliter discutere fastidit ⁊ negligit. hec oia ex scō Tho. scōa scōe. q. xv. ar. ij. Ex q̄ pꝫ q̄ nō ē mortale nisi qñ voluntarie ita iplicat se terrenis q̄ omittit illam discussionē q̄ ō necessitate salutis est: sicut in ꝓfitēdo peccata vel in cognoscēdo necessaria ad salutē. ⁊ est silia gule ſm Gre. xxxj. moraliū.

Hedificans in solo alieno de suo. ō iure efficit hedificiū dñi soli. insti. de re. diui. §. ⁊ ex diuerso Secus si in littoꝛe maris vt piscationi intēdat casam hedificauerit. qꝛ q̄diu casa durauerit sua est vt in. l. in tantū. ff. de re. diui. Fallit hoc q̄ hedificiū silr efficit dñi fūdi qñ hedificatū est ō rebus ecclesie: qꝛ solū cedit hedificio xij. q. ij. aplicos ſm Jo. ibidē. ⁊ in. c. in vestigandū. de pecul. ſm Ber. intellige tñ q̄ eccl'ia soluet pciū soli. Similiter dic q̄ qñ hedificās hꝫ ius vl' cāz in re a dño: vt emphiteota: feudatarij: comodatarij aut inqlinus dñs q̄ hedificauit vt plenioꝛē vsuꝫ hꝫet qꝛ dñs tenet et: lꝫ hedificauerit i alieno sciēter. vt no. in. §. ex diuerso. instī. de. re. di. Silr qñ qs hedificat in alieno solo bona fide credēs hedificare in suo hedificat in alieno: in ꝓscia tenet dñs soli vel ad vēdendū fundū vel satisfaciendū ꝙ hedificio arbitrio boni viri Si vo qs hedificat de alieno in suo solo: tūc hedificatū est suū. l. adeo q̄dē. §. cū in suo. ff. de acq. re. do. sed restituet estimatiōz de iure si fuerit ꝓdē natus in duplū. d. §. cū in suo. ⁊. l. gemma. ff. ad exhibē. ⁊ si destrueret hedifi

ciũ posset petere suũ. puta trabẽ si mõ duplũ nõ fuerit ꝓsecut⁹ instit. de re. di. §. cũ in suo ꝛ. d. §. cũ i suo Sed i cõ scientia si non fuerit ꝓdẽnat⁹ sufficit re stituat extimationẽ solum.

1 ¶ Vtrũ hedificãs cũ dãno vicini sui teneat ad restõnez. &. q̃ nõ si non fa cit aio nocẽdi ꝓmo ſz sibi ꝓsulendi l. i. §. deniqz. ff. de aq̃ plu. ar. Nã vsqz ad celũ põt qs eleuare suũ hedificiũ si est sibi vtile ꝛ seruitutez ñ hz. l. alti⁹ ff. si ser. ven. Et tenet glo. in. c. cuz ec clesia de elec. in. v̊. iniuriarũ. Secus si aio iniuriandi ꝓmo hoc faceret. nã tũc sine denũciatio noui operis sit facta vel nõ i ꝓscia teneꝫ. d. §. deniqz

2 ¶ Vtrũ teneat hedificans demoliri hedificiũ suũ sũptib⁹ aliquando. &. q̃ sic quando post denũciationem noui operis siue iure: siue iniuria hedifica uit. ff. de ope. no. nuncia. l. ꝓtor ait. §. i. extra. e. ti. per totum

3 ¶ Añ quis põt edificare castrũ vel noua hedificia vide. ſ. emphiteosis. §. xviij.

4 ¶ Vtr qs possit in alieno aliqd face re inuito dño &. Ange. de are. instit. d̊ lege suffra. cani. tollen. q̃ sic quando facien prodest ꝛ dño non nocet vt ibi dẽ ꝛ in. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. arcen. Secus si lederet. C. de seruit. ꝛ aqua. l. aquam ꝛ. ff. si serui. ven. l. ꝛ si forte ꝛ in pn ꝛ. l. sicut. §. pe. Idez dicit q̃ nemo potest facere i suo qd̊ alteri nocet ꝛ si bi non prodest ꝛ q̃ si facit aio nocen di tenet de dolo. d. l. i. §. deniqz ꝛ. ff. d̊ dã. infec. l. proculus.

Hereditas vocatur as. i. pon dus. xii. vnciarũ ꝛ diuidit in xii. partes que vocant. xii. vncie q̃ vo catur diuersis nominib⁹. ſ. secunx. vn cia. ſ. vna Alia sextãs. i. sexta pars he reditatis q̃ sunt due vncie Quadrãs idest tres vncie que sunt quarta ꝓs. Triens. i. quatuor vncie que sunt ter tia pars Quincũx. i. quinqz vncie Se mis. i. sex vncie. Septũx. i. septẽ vncie Bes. i. octo vncie. Dodrãs. i. nouẽ vn cie. Dextãs. i. decẽ vncie. Decũx. i. vn deciz vncie Appellatõe v̊o aliis. xii. vncie continent vt instit. de here. inſti. §. hereditas fm Inno. etiã in. c. ex lit teris de iurepa. Hereditas ẽ quoddã ius vniuersale ꝛ ea vendita vel data transit ius patronatus ꝛ omnia iura ꝛ ideo hereditas est successio in vniuer sum ius quod defunctus habuit tpe mortis. l. nihil. ff. de v̊. si.

¶ Ad quos deber hereditas deuenir 1
defũcto aliud nõ disponẽte vel inuali de. &. q̃ in laicis de iure cõi. ¶ Pri mo veniunt legitimi descendentes si sunt omnib⁹ aliis exclusis ꝛ si sunt pri mi gradus multi equaliter succedũt Si v̊o sunt nepotes ꝛ vlteriores soli succedũt in stirpes. i. in eaz partẽ quã pater eorũ si viueret haberet nec dis tinguitur an sint masculi vel femine etiã adoptiui non emãcipati q̃ indistincte oẽs admittuntur vt. C. d̊ suis ꝛ leg. he re. aut. in successione Si vero descẽ dentes nõ sunt tũc veniũt ascenden tes puta pr̃ auus abauus ꝛc. cũ fratri bus ꝛ sororib⁹ ex vtroqz parẽte ꝓuict̃ d̊functo vl̃ eor filij q̃s frẽs vl̃ sorores seu filios si nõ hz succedũt ascẽdẽtes salua semp progatiua gradus. ſ. q̃ pr̃ preferr̃ auo ꝛ sic eum excludit ꝛ sic d̊ ceteris Et sic solã venit de ascenden tibus qui est primior defũcto cũ fra tribus si sũt in capita sz cũ filijs fra trũ in stirpes exclusis fratrib⁹ ex vno parente tñ Si aũt dicti ascendentes sunt in equali gradu puta ex pte pris in ꝑmo vel secundo ꝛ ex parte mris sisr in ꝑmo vel scd̊o ꝛ hmõi sic eq̃lr paterni ꝙ dimidia ꝛ materni ꝙ alia di

midia ſucceedũt ḡnis ſint pl'es pſõe ex parte vna ḡ alia pura auus ⁊ auia ex vna parte ⁊ ex alia ſolũ au⁹ vl' auia vt in aut. de here. ab inte. §. i. ⁊ ii. ⁊ in aut. defuncto poſita. C. ad tertul. ⁊ qđ ibi no. in gl. Aliter q eſt un primoꝝ gradu defuncto ſiue patern⁹ ſiue matern⁹ ſit admittũ vt in. d. aut. defũcto q ſi nec aſcẽdẽtes ſint venient collaterales. Et ꝓmo fratres ⁊ filij alicui⁹ fratris ꝓmortui q. ſ. erãt ꝙũcti ex vtro ḡ parẽte defũcto de cui⁹ hereditate agit nõ tñ in capita ſz in ſtirpes quo ad filios fratrũ ꝓmortuoꝝ ipſi frẽs bene ſuccedũt in capita ⁊ iſti ꝓferuntur fratrib⁹ q ſũt ex vno parẽte ſolũ vt. C. de legi. here. aut. ceſſante Dicit tamẽ bar. in. l. oẽs. C. coĩa de ſucceſ. q q̃ parẽtes veniũt ad ſucceſſionẽ i bonis q̃ſitis ex linea materna ꝓferunt parẽtes ex linea materna et in bonis paternis parẽtes ex linea pr̃na. l. iii. C. ỏ bo. mater. ſi⁹ q̃ ſũt duo filij ex diuerſo mr̃imonio ꝓferũt in lucro matrimonij illi q ſũt nati ex illo mr̃imonio alijs natis ex alio ſed ſi ex diſpõe teſtatoris vel legis aut ſtatuti diceret q ſuccedãt agnati put ſũt i gradu ꝓximiores tũc i tali cãu veniũt filij fratrũ ꝓmoꝝ cũ patruis iuxta antẽ. ceſſãte. C. ỏ legi. hed. no. gl. cõiter approbata in. l. cũ ita. §. in fideicõmiſſo ff. de leg. ii.

2 Sed nũqd cũ fratribus ꝓfatis veniant filij alteri⁹ fratris. &. fm Bu. q nõ. ff. quod cũ eo qui i alie. po. l. ſed ſi ex parte.

3 Celer filij filioꝝ ꝓfatoꝝ fratrũ ꝓferãtur fratrib⁹ ex vno pente ſolũ. &. q ſic

4 Patrũ filij fratrũ ſoli ſine patruis ⁊. amitis ſupſtites admittunt̃ in capita &. Azo. ⁊ Do. q ſic ḡnis ſint filij diuerſoꝝ fratrũ ſz non nepotes. ſ. nati ex eis.

5 Secũdo nõ exñtibus ꝓdictis nel aliq̃ eoꝝ veniũt frẽs ex vno later tñ coniũcti ⁊ eorum filij qui preferũtur patruis defuncti.

6 Tertio ꝓfatis nõ exñtib⁹ ꝓferunt q gradu ſũt primioꝝ ỏfũcto ⁊ ſi pares ſũt pariter admittuũt vt. C. ỏ leg. here. aut. poſt frẽs ⁊ extẽdit hec cõputatio vſq ad decimũ gradũ ⁊ vltra et vt habet. xxxv. q. v. c. ad ſedẽ lz iperator ſolũ dixerit ỏ ỏcimo gradu exp̃ſe Et i ꝓfata ſucceſſione tã aſcẽdẽtiuz quã deſcendentiũ ſeu collateraliũ ceſſat ois differẽtia tã ſex⁹ ḡ emãcipatõnis hoc tñ attẽto vt cũ agit ỏ ſucceſſione p̃ris ſolos ꝓſãguineos admittat ỏ reb⁹ vo maternis vterinos. filij vo nãles tñ vl' ſpurii fz angelũ i aut. q. na. effi. ſui. §. fi. ſi ſũt ex eodẽ p̃re nõ ex eadẽ mr̃e nõ ſuccedũt adinuicẽ vnus alteri. Si vo ſũt ex eadẽ mr̃e tũc vn⁹ ſuccedit alteri ab inteſtato q⁹ cognoſcũt ad inuicẽ. l. ij. ff. vnde cogna. Si vo vn⁹ ſpuri⁹ decederet relicto fratre ſpurio ⁊ alio legitio ex eadẽ mr̃e tunc venit legiti⁹ ⁊ excludit illegitim⁹ q⁹ q̃ de ſucceſſione tractat ille frater ꝓfert q plurib⁹ nerib⁹ eſt ꝙũct⁹: vt victũ eſt De ſucceſſione vo fratꝝ ad inuicẽ ſerua qđ dictũ eſt excepto q frater legitim⁹ nõ ſuccedit fratri ſuo illegitimo ex parte p̃is nec eõrio q⁹ nõ eſt illi agnat⁹ nec ille ipſi ⁊ durat i infinitum q̃ſq memoria poſſit hñi ỏ cognatione inſti. de gra. cog. per totum.

7 Dꝛefat aũt oib⁹ aſcẽdẽtib⁹ ỏſcendẽtib⁹ ⁊ collateralib⁹ ỏficiẽtib⁹ veniet vir ad ſucceſſionẽ vxoꝛis ⁊ vxoꝛ viri. vt. C. vñ vir ⁊ vxoꝛ. l. vnica qđ ſi nõ ẽ veniet fiſcus vt. C. de bo. vacan. l. i. ſi vo vxoꝛ eẽt ſine dote ⁊ pauper ⁊ maritus nõ hz nec deſcẽdẽtes nec aſcendentes ſed ſolũ agnatos vl' cognatos tunc ſuccedet viro ab inteſtato i q̃rta

pte hēditaſ. vt i aūt. ō exhī re. §. qñ vo ⁊ idē dic de viro paupe circa bōa vxoris ⁊ alie tres partes hēditaſ erūt agnatoꝝ vl cognatoꝝ. si vo ecr pactū vel ſtatutꝫ an ꝓſuetudo ꝓtra oīa vel aliquod prędictoꝝ illud ſerua ſi tale ē qđ. iuri cōmuni poſſit ō rogare

8 ¶ Si vo lognmur i clicis ab inteſtato moriētib⁹ diſtinguit aut ſint bōa ꝓpa clici de qb⁹ habere poterat diſponere. De qb⁹ dictū ē. s. clicus. xiij. Et in talibus ſuccedūt agnati ſm qd dictū ē. s. Si vo nō hꝫ ſuccedet eccliа cui fuit bat tpe mortis vel altare ſi ſolū fuit bat altari qđ hēbat bona diſtincta ab eccliа ipſi altari deputata vt no. xij. q. vl. c. vl. in aut. de eccliа. tit. §. ſi qs ēps Falsit hoc i pſbris ex fruitute ꝓmotis ad ſacerdotiū cū ꝓſeſſu ōnoꝝ qz ō eoꝝ bonis ſi ab itestato decedūt fiunt q̄ttuor ptes quaꝝ vna epo alīa eccliе tertia pauprib⁹ ⁊ q̄rta pētib⁹ aſſignetur ⁊ ſi nō ſint idōei vt puta hereticī. xxiiij. q. ij. ſane ⁊ hmōi epūs i vſū eccliе diſtribuat vt in. c. ij. de ſucce. ab inte. nec ē abrogatū vt ibi doc. cōiter tenēt licꝫ gl. voluerit qd ſic ſi vo iūt bōa eccliе de qb⁹ diſponere clici nō poſſūt ſuccedit eccliа vt in. c. i. de ſucce. ab inte. ⁊ c. i. ⁊ c. relatū cl. ij. ⁊ c. regiſti ō teſta.

9 ¶ Quid ō ſucceſſiōe i feudis vid. s. feudū. §. vi. cū ſequētib⁹ ⁊ ēphiteoſis. vide ēphiteoſis. §. v. cum duob⁹ ſe.

10 ¶ Quid de ſuis manumiſſis decedē tib⁹ ab itestato §. qd ſuccedēt deſcēdētes vel aſcēdētes vl collaterales ꝫ qd dictū ē excepto qd patron⁹ vēdicat pte ñ in totum vt inſti. de ſucce. lib. §. ſꝫ nra ꝓſtitutio ⁊ ibi vide de eoꝝ ſucceſſione. Bar. i. l defūcto. C. si i frau. patro. dicit qd ſi vn⁹ patron⁹ venit ꝓfertur filio alterius patroni ⁊ filius ꝓmi ni prefertur nepoti alterius patroni.

13 ¶ Item clici laicis ſuccedant ꝫ qd di ctū ē ⁊ eo ordine. §. qd ſic indubitanē. qz iura pallegata nō excipiūt eos imo etiā religioſi. Intellige q pūt habere ꝓpriū i cōi etiā ſi dū laici erāt cōmiſerūt vitiū ingratitudis vt. xix. q. vl. c. ſi fallit hoc i feudis ō q̄. s. feudū. §. ix.

¶ Item filius aliqñ excludat ab hēdi 12
tate pris vel alt⁹ ō ꝓdictis. §. qd ſic i v. caſib⁹. ¶ Dico ſi pr fuit hereticus cui qz ipſo inf bōa hereticoꝝ iūt cōfiſca ta de here. c. cuꝫ ſm il. vi. ¶ Scdo ſi pr cōmiſit crimē icte maieſtat. l. qſqs C. ad. l. iul ma. ⁊ vi. q. i. §. vez hoc advertē tū qd pēa icapacitatꝫ nō extendit ad filios niſi qñ crimē ē cōmiſſū i eū q ñ recognoſcit ſuperiorē ſec⁹ ſi eſt cōmiſſū 1
in eū q recognoſcit ſuperiorē qz licꝫ ſit crimē leſe maieſtatis vt. l. i. ff. ad. l. iul. ma. nō tū q̄ ad icapacitatē q̄ ad filios ſm Salice. in. d. l. qſqs Et etiā adūte qd crimen leſe maieſtatis cōmittit a ſubdito tūn cle. paſtoralis de re iudi.

¶ Tertio ſi pr erat pron⁹ vl hēbat ali qđ ius ſeu feudū in eccliа qđ deberet trāſire ad filios ⁊ ipſe iterfecit vel mutilauit rectorē vel clicū illius eccliе qz ipſo iure pdit oē ius ⁊ dignitatē ⁊ ad filios ñ pueniet de penis. c. i gbuſdam qz talia deuoluūtur ad eccliaꝫ cui iniuria facta ē imo filij talū vſqꝫ ad q̄rtā generationē in clicoꝝ collegio nullaten⁹ ō bēt admitti nec i aliq̄ religiōe pūt nec plati niſi fuerit cū eis diſpēſatū vt in. d. c. in gbuſdā epūs ñ diſpēſare pōt. ex q̄ ꝓditoꝝ canonis nō ſibi reſervat. ar. c. nup de ſen. excō. ¶ Quarto ſi fili⁹ vel ali⁹ q pōt ſuccedere furioſo debitā curā nō ipēderit ꝫ ſuccedet ille q cū i ſua domo ꝓpriis ſūptib⁹ vſqꝫ ad finē vite ꝓcurauerit euacuata etiā inſtitutōe illius q neglexit. ſi mō tal⁹ in ſcriptis āmonuerit eos vt curā hēret. vt i auc. vt cū de appl. cogno. §. cās. vbi etiā dicit gl. qd ꝫ nullus cīne⁹ eſt

ꝓcurauerit tñ hereditas ab agnatis
auferꝛ vt.ff.de his q. vtidi.l.ij vbi in
stitutus indignus iudicat⁹ ē successio
ne q ꝑ negligam suā ⁊ culpā id egit vt
mulier a q̄ istitut⁹ fuerat mozerꝛ vbi
dicit glo.ſ.nó adhibēdo medicū vel
aliū. ¶ Quito si in capacitate eos q
bus succedere ꝺberet mozi ꝓcurauit ne/
gligꝫ ꝓmittit vt i.d.§.causas ⁊ sic suc
cedet ecclia cuiuscūq; ordis vt ibidē
⁊ ēt i cātibus i quos pōt exheredari vt
ſ.exheredatio.§.i.

13 ¶ Utrū filius possit exheredari per
patrē.§.vt.ſ.exheredatio ⁊ ff ffrez ⁊
vir vxozē ibidem

14 ¶ Utr dñs q de ꝓsuetudine totū ac
cipit qꝺ erat illius q sine filijs mozitu
us ē teneaf.§.fz ꝑ Dostt.si talis ꝓsuetu
do ꝓscripta ē excusaf qz pōt allegare
q̄ hoc pactū ab initio fuerit quia ter/
ra sua erat

15 ¶ Quó succedēt illi illegitimi.vide
ſ.filij⁹ i pri.cū se.vez ē q̄ Azo.tz ⁊ q̄
nālce tñ succedūt adinuicē ꝺ succe.
cogna.§.vlgo ſz ho.ꝺcit i aut.q mo.
na essu.sut.§.filiū ſz tu dic vt.ſ.§.vi.

16 ¶ Quis succedet dānatis ex aliq̄ de
licto ad mortē.§.q̄ descēdentes vel
ascēdētes ꝑz q̄ dictū ē.ſ.fz collatera
les nó nisi vsq; ad tertiū gradū vxo/
res ꝺo talīū solū habebūt dotē ⁊ do/
na.añ nup. Si ꝺo dotē nō habuerint
accipiēt ptē legib⁹ diffinitaz. Glo.dic
q̄stū ex tenoꝛ lucrarēt sine hēant fili
os sine nó ⁊ si neiem ꝓdictoꝝ hēant
fisco applicāf vt.C.ꝺ bo.dā.aut.bóa

17 ¶ Utr bóa igredientis religiōis ab
intestato ꝓueniāt monasterio .§.pa.i
c.i pñtia de.ꝓba.q̄ q̄ ad ffres mioꝛes
nō q̄ aūt ad ꝺicatoꝛes ⁊ alios nēdi
cātes sic nō tñ vt imobilia aut iura p
petua sibi retineāt ſz vt vēdant ⁊ iplo
ratōe officij iudicis Idē dic in ꝯibus
alijs relict⁹ ꝓ q̄ q̄ ꝓfessionis igressū ēt
ffrib⁹ mioꝛib⁹.ſ.q̄ petēt implorationē
officij iudicis ⁊ vt vēdāt q̄ āt ad alios
religiosos nō nēdicātes indubitanter
succedit mōasterū.

¶ Sed quero qꝺ monasteriū succe/ 18
det cū nēdicantes nullū habeāt ⁊ ali
qui trāsferātur ad placitū ꝓlatoꝝ.§.
Ꝑda.vbi.ꝫ.q̄ nō ꝓueniūt in predictis
mōasterio ꝑticulari ſz erūt i ꝓtestate
illi⁹ q̄ ꝓest vt ꝓuideat ꝓut sibi videbit

¶ Utr nouitō moriēs ab intestato suc 19
cedat mōasteriū vide.ꝯ.nouit⁹.§.ri.

¶ Quid si igredies erat vsufructua 20
rius solū.§.Ꝑda.vbi.ꝫ.q̄ trāsibit in
monasteriū vsufructus sed solum ꝺu
rabit in vita igredientis ⁊ nó plus

¶ Quid de collat⁹ tali igredienti ea le 21
ge vt nó alienēt.§.io.an.tz q̄ succe/
det mōasteriū p ar.l.i.ff.ꝺ fun.instru.
⁊ l.pf.§.Iulian⁹ agripa.ff.de le.iii.⁊ in
eo qꝺ no.de iure patro.et lris. Ꝑda.
vbi.ſ.ꝫriū tz ⁊ quidā alij p ar.l. peto
Lucij titij.ff.de le.ij. facit quod legitur
⁊ no.i.l.si ita qs.§.ea lege.ff.ꝺ ꝺ. ob.
Ego vero ꝓcoꝛ ꝺo sic distinguendo. si
phibita est alienatō vt in somniatissima
neat sic est vera opinio Jo.an.p.d.l.
peto.§.fi.a ꝫrio sensu Si ꝺo vt ad eū
neū perueniat ꝓhibitū est sic ñ suc/
cedet mōasteriū

¶ Sed q̄ro q̄ñ accipiet qꝺ sibi ꝺebet 22
aliqs ex hereditate igredientis sine se/
cerit testū vel nō.§.Ꝑda.vbi.ſ.bar.
dicit q̄ quando moꝛs ista ciuilis opa
tur oēm effectū quē moꝛs nālis sicut
ēt ingredientibus ordinē mioꝝ q̄ ni/
hili cōi vel ꝑticulari possūt habeꝛ tūc
stari hēbit p⁹ ingressū cum effectu.i.p
fessionē expressam ar.l.deo nobis.C.
de epis.⁊ cle. sed q̄ñ nō operatur om
nē effectū i hoc quē morſ nāl' puta ga
hīt saltē in cōi nūc ꝺz expectare mor
tē nālē ipsius igredientis ⁊ interi dispo
sitio si fecit erit in suspēso Et cuz hac

opinione trãsit Ly.ꝛ do.anto.ꝛ pa.in d.can pñtia limita tñ nisi in testõ aliꝰ de tpe determinasset: qꝛ illud erit nũ dũ. Itẽ limita vera ꝓdicta nisi q̃ ad filios legitimos. q legitimi habebũt ex eqtate stanz post in ꝛrestã. nõ ãt alimẽta ꝑz ꝓdictos doc. Qõ vex credo qñ legitima eis sufficit. aliẽ nõ saltẽ i conscia. ꝑz vel monasteriũ dabit eis stanz qõ debẽt hẽre ex bõis igressi vꝫ statum alimẽta ꝓstabit. donec eis talia bõa õderit. facit ad hoc. d. l. õo no. b. §. nã ꝛ ma. ii⁹. ꝛ qõ no. tbi in glo.

3 ¶ Hereditas quõ diuidit̃ inter ffes qui habẽt peculiũ castrẽ. e vel q̃si aut aduentitiũ. vide peculiũ p totum.

HEres aliq̃n primus i. primũ significat nõ vlteriorẽ: vt. ff. de ver. signi. l. scieñ. sed regulariter nom̃ heredis p multas successiones accipit̃. vt d. l. scicẽdũ. ꝛ l. vlti. C. de here. instituẽ. vbi heres heredis testatoris dicit̃ heres vbi glo. in. c. ex trãsmissa. de si pre sbr. Aliq̃n tñ descẽdentes post primũ heredẽ vocãt̃ ꝓheredes. vt ꝛ3 glo. in c. fi. de pecu. cleri. q̃nis alias ꝓheres dicat̃ q se putat heredẽ cũ nõ sit. ff. õ pe. here. in. l. p herede: ꝛ insti. de inf di. §. adipiscẽde. Aliq̃n qlibet descendens cui relingꝫ aliqd dr̃ ꝓheres. vt in. d. glo. Nomine õo suoꝝ heredũ nõ veniunt extranei heredes. de quo p bar. ꝛ alios in. l. gallus ff. de libe. ꝛ posthu. Quod limita verũ in his que nõ trãseunt ad heredes extrancos. ꝛ eñens heres dr̃ q nil attinet q̃nis ꝓprie in statutis heres eñens dicat̃ qlibꝫ qui tpe mortis nõ ẽ in potestate morieñs etiã si sit filiꝰ emancipatus fm Ang. ar. e. institu. õ hr̃. q̃li. ꝛ. di. § ceter.

1 ¶ Queꝛ deus instituerit q̃ sicut sit heres. R. q̃ sic vt patet in. c. non omnis. xxiij. q. ij. ꝛ. q. iij. dicat ibi cuce an cilli ꝛc. Nõ enim erit heres filius ꝛc.

2 ¶ Quiꝛ heres instituꝰ solũ i certa re q ꝓprie nõ dr̃ heres ꝫ legatarius vt in. l. q̃nẽs. C. õ here. instit. possit in foro aie nõ dato alio herede adir̃ totã hereditatẽ ꝫ q vult. l. i in. §. si ex fũdo. ff. õ here. instit. & pa. i. c. qꝛ igredientibus de testa. q̃ ¶e. consilio. cxxvi. ꝛ multi alij doc. i sacra pagina ꝓsuluerũt q̃ sic qꝛ. ius hũanũ nõ ℨnũ diuino dz seruari in foro aie. Ergo licite poterit limitãt cñ dũmõ dolose nõ sit iduct̃ testatoꝛ ad instituẽdũ eũ i certa re vt puta: qꝛ ꝓpter sit q̃ ñ possꝫ hẽre regressũ ad alia bõa

3 ¶ Quid si ita sit instinctus i certa pte hoc addito ꝛ volo q̃ de bonis meis plus nõ possit petere sed sit cõtẽtꝰ ꝛc. ꝛ instituit̃ alius heres vniuersalis qui nõ vult adire hereditatẽ. an supscriptus possit ipse eam adire. &. vr̃ q̃ sic ar. d. §. si ex fũdo. ꝛ d. l. quoties. Sed ℨnũ ẽ verũ q̃ nõ põt. vt in. l. quoties §. sed si duo. ff. de here. instit. vbi ꝓz q̃ §. ꝓdictꝰ si ex fũdo. ꝛ ꝓdicta. l. quoties hꝫ locũ. q̃n voluntas testatoꝛis est simpler. ꝛ nõ restricta exꝓsse. vt i casu isto. Et tũ veniũt succedentes ab ite stato. qꝛ testm̃ nõ reperit̃ hẽre hr̃dez ꝛ nõ põt qs ꝓpte decedere itestatꝰ ꝛ ꝑ parte testatus. l. ius nr̃m. ff. de re. iur. Si dicis qõ põt ꝓhibere q̃ nõ plus peteret. &. per l. domus. §. fi. ff. õ vsufr. vbi testatoꝛ ꝓhibet ius acrescẽdi. ꝛ casꝰ ẽ in. l. i. ff. õ iniusto. rup. testa.

4 ¶ Vtrum hꝫ remitt̃ ex delicto vel quasi delicto defuncti. &. vt colligo ex Bart. in. l. i. ff. de priuatis delictis. q̃ aut actio est penalis ex viragꝫ parte. vt pura quando petitur pena que est applicanda parti. Illam tam ex parte rei q̃z actoris est penal̃. Et sic nõ ñr aliq̃ iure. Si vero actio est penalis ex pte rei ꝛ ꝓsecutoꝛia rei ex pte actoris et puta qꝛ agꝫ ꝓ satisfactiõe dãni mei

ꝛ sic de iure ciuili si delictū fuit ꝓmis
sū circa ꝯctū q gdē ꝯctus tenuit sic
tenet̄ hęres qꝛ nō fidat̄ itentio acto
ris imediate ex delicto ſꝫ ex ꝯctu puta
qꝛ agit̄ actōe comodati vl̄ depositi ꝛ
hmoi ꝛ nō ex dolo vl̄ delicto Casus ē̄
in l. ex depositi. ff. de ac. ꝛ obliga. ꝛ ex
ꝯctib⁹ ibidē ꝛ bon⁹ ter. in l. si hoiem
§. dat̄ actio. ff. depositi si vō fuit ꝓmis
sū delictū circa ꝯctū q ñ tenuit vt pu
ta qꝛ dolus dedit cām ꝯctui qꝛ nō tꝫ
et in. c. delicti de ēp. ꝛ vē. sic nō tenet̄
qꝛ cū agere nō possit ex ꝯctu cū non
sit opozteret agere ex dicto ꝯ hęrēdē
ꝛ crimia morte extīgūt̄. xxiij. distin. q̄
rūdā ꝛ nullus posti mortē pōt accusari
xxiij q ii. c. i. ff. ō bo. eo. q an. sē. moꝛ.
si. ꝯ ci. l. vl. xxxij. q ii. admonere. nisi i
casib⁹ hęresis. xxiij. q. ii sane vl̄ si hę/
reticos īstituit hęredes ō here. c. si qs
ēp̄s vl̄ si in crimine noꝛorto decessit.
vt no. in gl. d. c. quorūdā. ꝛ. xxiij. q. ij.
i sūma vel gñaliter dic qñcunq; con
mīsit defūct⁹ crimē ꝓpter qō ipso fa/
cto pena sit īflicta a lege sicut i hęre/
si ꝛ crie lese matestatis qꝛ tūc accusat̄
ꝛ agit̄ ꝯ hęrēdē nō vt puniat̄ ex illo ō
licto ſꝫ vt bona auferant̄ ab eo q̄ i cō
missū cecidērūt Facit. l. cōmissa. ff. de
publi. ꝛ ter. bonus in. c. ij. de p̄scrip. li.
vi. alias nō tenet̄ hęres ꝓ quocūq; ō
licto cōmisso a defūcto siue i ꝯctu nl̄
lo siue ex̄ oēm ꝯctū nisi in duob⁹ casi
bus. ¶ Prim⁹ si lis fuit ꝓtestata cū ō
fūcto vt. l. vnica. C. de delic. defū. Nō
qꝛ in iudicio q̄si ꝯhim⁹ vt i. l. iii. §. idē
scribit. ff. de peculio. Et ió vī imit⁹ ꝯ
ctus cū defuncto ꝓ contestationē litis.
¶ Secō si aliqd puenit ad hęrēdē ex
delicto defūcti qꝛ in tm̄ tenet̄ ꝛ nō pl⁹
vt in. d. l. vnica fallit in ꝓdnōe furtiua
qꝛ in. l. si ꝓ fur. ff. de ꝓdi. fur. dicit tex.
furti actio penā petit legitimā ꝓditio
rē ipsā ꝛ segt̄ cōditio rei furtiue: quia
rei ꝫ ꝓsecutionē hęredē quoq; furis
obligat nec tm̄ si viuat seruus furtu⁹
ſꝫ ꝛ si decesserit. s. viuo fure vl̄ moꝛ/
tuo. ō iure aūt canoico tꝫ Bar. idistīc
te teneri q̄ gs agit ꝓ satisfactōe dā/
ni ꝯ hęrēdē ꝛ hoc sequuntur cōter
doc. ꝛ sic itelligēde sūt gl. i. c. ex p̄mū
ō pigno. ō solu. c. i. ō rapto. litteris ō
vsu. tua nos. Inteligit mḡtū hęredi
tas se extēdit Et placet in ꝓscia licet
pa. i. c. fi. ō sepul. solū admittat̄ verū
q̄ defūctū penituit qꝛ iura canonica
loquūt̄ ꝙ tenet̄ q̄ defūctū penituit.
vt no. gl. singularis i. c. a nobis el. ij. ō
sē. excō. qꝛ tūc agit̄ ex q̄si ꝯctu nō ex
delicto. Si vō nō penituit non tenet̄
fm eundē. Pa. ꝛ gl. d. c. a nobis ni
si quatenus de iure ciuili tenetur.

¶ Vtrū hęres teneat̄ soluere legata § i
testmēto mīn⁹ solēni facta. ff. ꝙ i foro
iudiciali nō de q̄ dicēdū vt in. l. si ve
ritas ꝛ. l. fi. C. de fideicōmis. ſꝫ in foro
aie pēdet hec q̄stio ex alia. s. vtr̄ ex vo
lūtate defūcti oriat̄ obligatio nālis ꝛ
cōit̄ vltramōtani tenēt̄ ꝙ nō cismon
tani ꝙ sic. De q̄ vide ꝓ canonistas i. c.
fi. de solu. ꝛ ꝓ Bal. ꝛ legistas i. l. cū qs
C. de iuris ꝛ facti ignorātia ꝛ ibi dicit
Albricus ꝙ opinio cismōtanoꝝ ē cō
munis opinio ꝛ sic tene eā qꝛ verioꝛ.
ex qua opinōe. d. Sāto. mot⁹ dicit se
ꝓsoluisse in facto i q̄ tm̄ vn⁹ testis fue
rit adhibit⁹ tenebat̄ hęres in foro aie
Pa. aūt i. c. qꝛ plerīq; ō imu. eccliaꝝ
distinguit̄ ꝙ aut defūctus nō egit solē
niter relinq̄re ſꝫ totū ꝓmisit fidei hę
redis ꝛ sic tenet̄ ciuiliꝛ ꝛ nāliꝛ Et sic in
vtroq; foro casus est notabil⁹ ſꝫ vnaꝫ
lecturā quā sequit̄ Bart. in. d. l. si. Aut
non ꝓmisit fidei hęredis sed simpliꝛ
relicta fecit sine solēnitate ō buta ꝛ idi
stincte tenet̄ hęres in foro aie si ei de
hoc ꝓstet Nō qꝛ solēnitates fuerūt in
ducte ad falsitatem tollēdaꝫ vbi ergo

cõstat q̃ nulla falsitas intervenit dz cessare ⁊ dispositio legis ⁊ seruari eqtas ⁊ obligatio nãlis q̃ oriꝛ ex dispositiõe defũcti l. cũ ãplius. §. is nã dz. ff. de reg. iur. ⁊ p hac opinioe facꝫ qõ no. Inno. de elec. in. c. q̃ sicut ⁊ l. ex testamento. C. de fideicõmiss. ego dico q̃ si era legãs doctus ⁊ nõ erat necessitas que excluderet solẽnitatẽ õbitã ⁊ sic nõ valeat qz vr̃ voluisse potiꝰ illudere si ꝺo erat ignorãs vel forte nõ potuit solẽnitatẽ obſeruare sic valeat in ꝓscia alio nõ ꝓtãte de mente vide de hoc. j. testamẽtũ. §. ix. ⁊. x. ⁊ legatũ. ij. §. vij.

6 ¶ Qrto heres teneaꝫ satisfacere ex õi ctu vel q̃si defũcti, in q̃ ipse defũctus erat obligat⁹ vltra vires hereditatis ꝛ. q̃ si fecit inuẽtariũ nullo mõ teneꝫ si ꝺo non fecit inuẽtariũ in foro aie nõ tenetur ꝓz Io. an. ⁊ dñz An. ⁊ Ꝺa. in d. c. plericꝫ In foro ꝺo ꝓtentioso sic vt i. l. fi. C. õ inr̃. õli. Sed. tñ ꝓsilio. xvi. dicit q̃ ẽt teneaꝫ in ꝓscia vltra vires ſ ꝓz prima opinio vr̃ ego qz q̃ ad ꝓsciam

7 ¶ Qrto hereditate erausta plegata posſit heres aliqd õ ipsis legatis õtrahere. ꝛ. q̃ aliqñ detrahiꝫ falcidia aliqñ trebellianica aliquãdo ltia de q̃ dic vt j. legitima. similiter ante oia õducere põt exp̃as funeris ⁊ alias necessarias quas fecit cũ hereditate vt i testõ ⁊ inuentario, ⁊ hmõi qz sic dz eẽ immunis a grauamine sicut est a lucro in. l. scim⁹. §. ⁊ si prefatã cum quinqꝫ. §. sequentib⁹. C. de inr̃ õlibe.

8 ¶ Qrto heres sciẽter soluens legata. nec retinẽs sibi falcidiã possit repetere vel si ignorãter vide solutio. §. xxi.

9 ¶ Quid si plures sũt heredes an q̃libet teneaꝫ insolidũ ad oia debita vl̃ legata. ꝛ. q̃ regul̃r q̃libet teneꝫ solũ ꝓ parte hereditaria. C. de acq. here. l. ꝓ hereditarijs. Fallit hoc in. vij. casib⁹.

¶ Primus q̃ defũct⁹ aliter disposuit ff. õ le. ſ. l. cñ ab vno. ¶ Secõs si obligatio sit ꝓpter ipẽsas funeris vroris. qz nõ solũ obligant heredes. ſz ⁊ vir ꝓz portionẽ quã habẽt. puta si vir hꝫ cẽtũ ⁊ heredes. cc. tũc vir teneꝫ ꝓ tertia ⁊ heredes solũ ꝓ duabus. ¶ Tertius si bona defũcti erãt exp̃sse vel tacite hipotheca õbitoꝛib⁹ qz eno existẽte nõ soluẽdo tamen alij obligant. ¶ Quartus i alimẽtis legat⁹ q̃ sic, ꝑ iudicẽ ẽ diffinitũ vel õfũctũ. l. uj. i ꝓncipio. §. prio. ff. õ alimẽ. lega. ¶ Quintus q̃ res legata possideꝫ ab vno isolidũ. d. l. ꝓ hereditarijs. ⁊. ff. como. l. ſz mulꝫ. §. heres. ¶ Sext⁹ q̃ obligatio ꝓsistit in iplẽdo pollicitationẽ ſcãz a defũcto ad honorẽ dei vel sanctorũ vel reipublice. ff. de polli. l. i. §. si qs. ⁊ l. ex pollicitatione. ¶ Septimus q̃ obligatio ẽ individua. ff. de õbo. obliga. l. in executionib⁹. §. seruus. ⁊ õ hoc habes in glo. d. l. ꝓ hereditarijs.

10 ¶ Quid si heres est pupillus nunqd differetur solutio debitorum vel legatorum. ꝛ. q̃ non. vt. l. sub pretextu. C. de act. here.

11 ¶ Qrto dilatio restitutionis facta ab herede prolongat statũ in purgatorio defũcti ⁊ quomodo episcopus potest cõpellere heredes non exequentes vel alios executoꝛes ⁊ multa alia ad hoc vide supra. Executoꝛ.

12 ¶ Qrto heres rogatus restituere hereditatẽ possit alienare aliquid de ea ꝛ. q̃ non. C. cõmunia õ le. l. fi. nisi in casibus positis in aut. res que ibideꝫ posita. qui sunt. iſti. ſ. causa dotis ⁊ donationis propter nuptias. ⁊ loquitur i liberis non in extraneis. Itez dic ſm Bar. in. d. aut. q̃ potest alienare ꝓponendo filiã in monasterio. Similiter pro causa, alimẽtoꝛ quãdo nõ potest substitari aliũde. ⁊ idem pro redimendo filio capto ab hostibus potest

tñ retinere sibi quartã trebellianicaz vt in.c.raymu[n]d.c.Raynald ò testamentis Si ò rogat⁹ est restituere qc quid superet de hereditate tunc admin⁹ quartã partẽ habit substituto. vt.C.ad trebe.aut.ò rogat⁹ & vide de hoc in glo in.d.c.in pñtia. Aduerte fm gl.in.d.c.in presentia q̃ ls qs ex libis testõis sit pure rogat⁹ restituere hereditatẽ nulla facta mẽtione ò filij Si tñ postea habuerit filios vel nepotes substitutõ euanescit.C.de fideicõmiss.l.cũ acutissimi.C.ò insti.& substi.l. gñaliter.ff.ò códic.& demõ.l.cuz anus vide.j substitutio §.xiii.

13 Item bõa ingrediẽt religionẽ non capacẽ vt sũt mẽdicãtes qui nec in cõmuni ò bent habere sint.ppinq̃z.&. comũis opinio ẽ q̃ ad succedẽtes ab intestato veniant p aut.bõa.C.ò bo.p scrip.Sz hoc limita nisi pdicta bõa fuerint ei relicta sub cõditiõe si decesserit sine liberis restituẽdi.qz tũc ò bẽt erogari ad pias cãs Casus est singularis in autẽ.ò sãctis.epi.§.sed & hoc pze senti in fi. Et hoc sequitur Angel⁹ in disputatione q̃ incipit. nobil⁹ quidam gñe hec ota limita bã nisi implorato ne⁹ officij; iudicis ea vellẽt vẽdi & pñtũ in suas necessitates p̃uertere qz succederẽt vt.s. hereditas.§.xvii.dictum ẽ

14 Item hẽs ò dicãs se mõasterio excludat substitutũ.&.gl.in.d.c.in pñtia q̃ sic si est priuatus & etiã cũ rogatus est restituere primato Sec⁹ si substitut⁹ vel cui rogat⁹ ẽ restituer eẽt ecclesia vel loc⁹ religios⁹ vel alia pia cã qr nõ excluderet vt in.d.§.fz & hoc pñti vñ supra ẽ ant⁹ nisi rogati.C.ad trebe.

15 Item qd si nõ ingredit mõasteriuz sed efficit clicus.&.glo.in pfato.c.in pñtia q̃ nõ euanescit substitutio nisi tuo p̃curãte. Item dimittũ in perpetuo maneat in eccl'ia. Secũdũ vt reddit⁹ expẽdantur in pias causas vt in presata aut.dicitur. Sz Bal.ibidẽ restringit ad clericũ conuersũ alicui monasterio.sed magis placet vt simpliciter intelligatur sicut glo. intelligit.

16 Item puerilis seu dedicatio sui ipsi⁹ & suarũ rerum eccle secularẽ euacuet substitutionẽ.&.glo in.d.c.in presẽtia q̃ aut fit clericus & dic.vt.&.procedẽti Aut nõ fit clericus. Et sic non expirat licet alij dicãt q̃ etiaz expirat. sed primum verius. Secundum equius.

17 Item quid si q̃s ingredit religionẽz in fraudẽ substituti.&. Bal.in.d.c.in presentia abbas tenet q̃ nõ euacuat substitutionẽ qz dol⁹ & fra⁹ nemini patrocinat.c.sedes.ò rescrip.& placet cõmuniter doc.facit.xx.q.iij.§.fi.vbi idueltio facta cã bonoz impedit acquisitiõez ergo fort⁹ quãdo fraus intercenit.

18 Item heres institutus cũ cõditiõe si sine liberis ex se legitime descẽdẽtibus vel ex corpore suo nascẽtibus ingrediat monasteriũ euanescat substitutio &. Bal.in.d.c.in pñtia post diuersas opiniones recitatas concludendo cũ Bar.& Ly.in.l.si ita quis.ff. de lega. ij.q̃ euanescit.& credo sit verioz concor. Archi. & Jo.xix.q.viii.c.si qua.

19 Item qd si ñ intrauit ls instituit monasterũ heredez.&. archi.d.c.si qua q̃ nõ euanescit substitutio fm Bosr.

20 Item heres teneatur soluere legatũ causa dotis factũ si illa ingrediatur monasteriũ.&. Bal.in.d.c.in presentia q̃ sic. & idem si esset ei relictuz causa donationis propter nuptias.

21 Item substitutio expiret facta sub ista conditione si ingreditur monasterium vel si nupserit vel ñ nupserit.&. Bal.in.d.c.in presentia q̃ nõ qr communiter tenetur q̃ habetur conditio pro non adiecta in substitutione q̃ impedit religiõis ingressum licet illa q̃ impedit matrimoniũ carnale.l.cũ tale. ff.ò ꝓdi.& demon.l.ij.C.de indic.vi.

dñi Et ideo mulier nõ tenet restitue/
re relictũ sibi cum onere ſstituendi si
nupserit.l.quonĩs.ff.ꝺ ꝓdi.t demon.
vbi legatũ facũ si non nupserit tenet
ꝯtra facĩat contrariũ.l.filie.ff.de có
dic.t demõ.Idẽ dicit Bilbri.i.l.deo
nobis C.de epi.t cle.q puella cui re
linquunt cẽtũ si nupserit Si vo reli/
gionẽ intrauerit. so.q nihilominus si
intrauerit habebit cẽtũ qz in casu ꝓdi
cto omnia cõdicio dilatio t grauamẽ
remissa intelligunt cũ ꝓdicta institutio
succedat loco debiti bonorũ subsidij
vt est expressũ.C.de inofficioso testa.l.
qñ in ꝓribus t hoc dicit verũ i filia
cui bonoꝝ subsidiũ ꝺbetur ſz i ẽrnea
nõ ſz solũ si cõdicio extet t etiã non
haberet filia quando legitima eẽt sibi
legata t istud esset vltra bonorũ subsi
diũ. Et de hoc viꝺ eũdẽ ibidẽ diffuse
t in.d.l.qñ in prioꝝ Ricar. malũ
bra disputauit t tz q si reliquatur ali
cui centũ si nupserit.t.so.si ingredia
tur religionẽ q nihilomin⁹ ingrediẽ
do habebit cẽtuz nec distinguit an sit
Filia vel extranea t est Verum t sic
tene

22 Statuto cauet q filie extãnꝺ⁹ mas
culis filiis nõ succedãt ſz debeãt ꝺ bo
nis pr̃nis dotari t eẽ ꝓtẽte q̃rit si pie
mortuo q religt filiũ t filiã añq̃z fra/
ter sororẽ dotarit mortu⁹ ẽ relicta filia
sua dicta amita debeat habere solũz
dotẽ vel tanq̃z hercs.ff.albri.in.l.pu
blico.C.ad.l.iul.de adul.qdã tenẽt q
sic qz neptis nõ succedit vt masculus
ſz ver⁹ vi fm hugolinũ de la fõtana
q succedet neptj nõ amita. ff.ꝺ: qz ex
morte pr̃is iã tus fuit q̃sitũ filio t illud
trãsmittit filie vt.C.de ca.tollẽ.§.i no/
uissimo qz in hoc repũtat psonã pr̃is
sui.ar.C.de here. vl ac. vẽ.l.ẽpta t suf
ficit semel inst fuisse q̃sitũ vt.ff.qꝺ me.
cã.l.viꝺam⁹ de q̃ vide.ꝫ. feudum.§.

vlij.ſz si fili⁹ ꝑmortu⁹ fuisset añ patrẽ
relicta filia vera eẽt opinio ꝓma qz ta
le statutũ ẽ factũ qz p masculos ꝓtua
tur agnatio vt.ff.de ver.ispi.l.i.§.pe.
Ergo ñ ꝺz porrigt ad feũ femineuz
vt in.d.l.publico vide.ꝫ. excõmunica
tõ.i.§ xx. Nõ frater potẽt admittẽ
sororẽ in fraudem creditorum.

¶ Itez hẽs teneat ꝑuare ordinez i 23
solucõdo creditorib⁹ vl legatarijs.&.q
sic qz creditorib⁹ ꝓpus satisfacere ꝺz si
ue ex ꝺcto vl̃q si ant ꝺcto vl̃q si sint
postea legatarijs.si tñ pri⁹ solueret sic
dolo legatarijs pri⁹ venientib⁹ ñ pote
rit igetari a creditorib⁹ si nihil ei re/
mãsit ꝺ hẽs ditate ſz hẽbũt r̃gressũ ꝯ
legatarios.qz ãt creditorib⁹ sit ꝓpo
nẽdus vide.j. Restituto.ii.§.xvi.

¶ Quis ꝑt heres institui.&.q ois q 24
nõ ꝓhibet a inf ar.ꝺ spõ.cũ apꝺ t gl
ꝓhibeat.&.q.xiii. ¶ Primo here
tic⁹ aut pagan⁹ de here.c.si quis epo
¶ Scõo credẽtes receptatorez t ꝺfẽ
sores hereticor ꝺ here.c.excõicam⁹
el.i.§. credentes. ¶ Tertio apostata.
¶ Quarto collegiũ illicitũ. ¶ Quin
to ꝺportat⁹.C.ꝺ hẽs.instit.l.i. ¶ Sexto
ꝺnat⁹ ob crimẽ famosũ ¶ Septi
mo.isecutor cardinalũ ꝺ pẽis.c.felicis
li.vi. ¶ Octão excõicat⁹ nã q tpe insti
tutiõis vl̃ mort̃ vl̃ aditiõis hereditatis
erat excõicat⁹ ñ vz institutõ sec⁹ si p⁹
institutõez fuit excõicat⁹ ſz añ mortẽ
absolut⁹ vl p⁹ mortẽ fuit excõicatus t
añ aditionẽ absolut⁹ tz institutõ .ff.de
hẽs.instit.l.ſz si in ꝺctõe.§.solem⁹ t.l.
si alienũ.§.in ẽrneis. ¶ Nono spũrij
nati ex ꝺnato coitu.de qb⁹.ĩ.fili⁹ in
ꝓncipio. ¶ Decimo incestuosi cũ mõs
cha.xxvii.q.i.si qs solicitauerit in gl.
¶ Undecio crimẽ lese maiestatj ꝑmit
tẽtes ꝺ pe.di.i.c.si qs tñ in militibus
¶ Duodecimo simoniaci ſz aliq̃s qz
parificantur ledentibus maiestatem.

Tertiodecimo illi q nō pñt habeř nec in pp̃rio nec in cōi. vt sūt fratres minores. cle. extra. §. cupiētes de v̄bo. sig. de materia heredis. vide. §. Hereditas. t. j. legatū t Testamentum.

Heremita dī q vere t pura solitariā eligit vitā. xvi. q. i. q veř.

1 Utrū possit hēre proprīū. ꝛ. glo. in. d. c. q vere. q sic t té tex. xix. q. iij. §. eō

2 Une é strictior vita. an heremitar an religiosor. ꝛ. gl. vbi. §. dicit q monachorum. Intellige in heremitis q non sunt religiosi.

3 Utrū heremita gaudeat p̃uilegio clicali. ꝛ. gl. vbi. §. q sic. t dicit p̃bari p. d. c. q vere. sed iudicio meo nihil p̃bat. nisi q sūt digni honore. Et ppter ea dico cū Jo. de ligna. in cle. p lr̃as de p̃ben. q sicut laici nati sūt ita laici pseuerāt t sb̄ iurisdictione iperatoris cū eis nō adueniat aliqd eripiens eos ab ipsi⁹ iurisdictiōe. qđ duplex é vz receptio ordinis vl̃ conuersio ad aliquā religionē approbatā. z. in. c. fi. ð reli. do. xvii. q. iiii. si qs suadēte. ð sē. excō. nō dubiū cū sit lib⁹ t seq̃t Pda. in. c. nullus ð so. ppe. lz sit equū dicere q sūt ecclīastice psone t ð foro ecclīastico p c. n̄la ró. lxxxiij. di. t. c. si ät. xi. q. iij.

4 Utrū religiosi possint vitā heremiticā eligere. ꝛ. q sic de lnia suor̄ platorū t cellas siue habitacula in heremo siue locis vbi ñ sit hoiuz habitatio de ppinquo capere t mutare. pñt etiā religiosi mēdicātes. vt in. c. cū ex eo. de excess. pla. li. vi. Sz plati nemini debēt dare lnias. nisi iā in societate p̃fectis. cū sit piculosissimū solitarie habitare iperfecto. cui dr. Ide soli. q cū ceciderit nō h3 sublevantē. t ió sanct⁹ tho. scōa scē. q. clxxxviij. dicit q vita socialis necessaria é ad exercitiū p̃fectiōis. q mutuo se instruūt verbo exēplo. t correctōe q̄ ad p̃fectionē p̃ducūt. Solitudo aūt cōpetit tā p̃fecti q alior̄ regimine nō indigēt. Et ió si absq̄ exercitio p̃cedēn talis vita assumatur periculosissima. nisi supplea tur per diuinam gratiā. hec ille.

Hereticus est fm archi. in. c. q cūq̄ ð here. li. vi. p̃mo q tenet ɔ quatuor cōciliā. Jtē q aliter sētit de sacramētis. s. corpore, xp̃i baptismate. cōfessione. t aliis q̄ sacrosācta p̃dicat t obstuat eccl̃ia. c. ad abolēdā ð here. Jtē q conat auferre p̃uilegiū eccl̃ie romane sibi a xp̃o traditū. vt i c. oēs. xxij di. qđ é vt sit caput oiuz ecclīarū. Jtē dubius in fide. c. dubius ð here. Jtē ois scismaticus. xxiiij. q. iii. i ter hereses. Jtē ois simoniac⁹. i. q. i. qsqs. Jtē ois p̃cisus ab ecclīa. iiij. q. i. c. ij. Jtē ois interpretās male sacrā scripturā. xxiiij. q. iij. heresis grece. Item qui nouā opinionē inuenit. xxiiij. q. iij. hereticus est. Jtē q trāsgredit p̃cepta aplice sedis. xix. di. nulli. Jtē q nō tenet articulos fidei. Sed loquendo ð heretico p̃prie. t vt sit excōicatus. Et subiaceat aliis penis ɔ hereticos statutis. Dic q tria requirunt fm Alex. ð ales scōa scē. ti. de heresi. Primū falsa crudelitas in rōnali. i. fz gl. xxiiij. q. iii. §. qz vo fmo. q erret i articulis fidei t eius sacramētis. vt i. c. ad abolēdā de hereti. Addit Pda. i clem. vnica. e. t. q etiā ille q falsā t extortā expositiōez in diuinis scripturis ponit ɔ id qđ tz eccl̃ia. Intelligo. s. p articulo fidei é heretic⁹. gl. tñ i clem. i. §. sane. de vsu. dicit indistincte de tenē te aut gignēte puersū dogma vel falsas opiniones q̄ hereticus é Card. in. d. cle. etiā voluit hoc extēdere ad tenētē ɔ canē es. t multi doc. ibidē. fz ego di co clarius. q falsa credulitas ɔ fidē é

dupliciter. Primo directe ⁊ ꝑncipaliter ⁊ hoc est oē qđ est ꝺ articulos fidei. Secđo indirecte ⁊ secūdario sicut ea ex qb⁹ sequitur corruptio alicui⁹ articuli sicut dicere aliqd fīm in scriptura diuina cōtētum qz ē corruptio illius articuli de spū sācto q locut⁹ est ꝑ pphetas Silr dicere ꝙ ecclia male determinauit in aliq̄ circa fidē est ꝺ illud sācta3 ecclia3 catholicā ⁊ huiusmodi. ¶ Secūdū qđ regritur vt gs sit hereticꝰ ē pūa voluntas ⁊ i ꝓcupiscibili. ¶ Tertiū ipugnatōis pinacitas ex pte irascibilis. s. ꝙ ptinaciter hoc tēat qz lz gs erret i fide ⁊ aliꝰ ꝓdictꝰ Si tñ paratus ē corrigi nō est hereticꝰ ter. est. xxiiij. q. iii. dicit aplus ⁊. c. q in ecclia ⁊ glo. ibidem ⁊ glo in. c. nec licuit. xvii. di. ⁊ ter. planus in. c. hec est fides. xxiiij. q. i. ⁊ in. c. dānam⁹ de sū. tri. in vbo ptinaciter ꝓpea dicit lau. ꝙ q errorē nō defēdit imo paratꝰ ē intelligere rōnē nō ē putandꝰ hereticus Similiter ille q dubitat ex ai infirmitate nō tñ ptinaciter insistit Et. c. dubius de hereti. itelligatur qñ i dubio ptinaciter insistit.

1 ¶ Qua pena pūiūtur hereticꝰ ꝓprie ꝛ. vt colligo ex diuersis iurib⁹ ꝙ vltra mortale peccatū. xiiij. pēis. Pria ipso facto sūt excōicati ꝺ q̄. s. excōio v. casu. xvii. Nec dū hereticꝰ excōicatur lz ēt suspectꝰ ꝺ heresi nisi ad arbitriū ep̄i se purgauerit. c. ad abolēdaz §. laicus de hereticis ⁊ de sē. excō. vt fame. et si excōicationē p ānū sustinuerit aio indurato tūc velut hereticꝰ ꝓdēnabitur. c. excōicam⁹. §. i. ꝺ hereti. cū ꝓmūtia de here. lib. vi. regtur tñ vt specifice sit vocatus vt de fide respondeat ꝑm Jo. an. ibidem ⁊ se ꝺ tali suspitione purget

2 ¶ Sed qđ si sit occultus oio puta qz lz hereticus in corde solū an erit excōi catus ꝛ. gl. in §. i. xxiiij. q. i. ꝙ sic idē lz Ray. ⁊ Hosr. ⁊ Jo. ꝺ anco. in suis sūmis co. tit. ⁊ glo. in cle. i. de hereti. quā segtur Lar. q̄ allegat multa iura ad hoc Archi. añt in. c. cū gs de her. li. vi. Allegat multa ꝑ ⁊ ꝺ ⁊ finaliter relingt disputatiōi. Sed salua meliori iudicio mihi vr dicēdū ꝙ si hereticus sit solū i corde nec aliqd oñdatur in signo vel ope ꝙ nō ē excōicatꝰ. ⁊ hoc lz pe. de palu. in. iij. ⁊ Jo. in. c. multe res de sen. exco. ⁊ segtur gl. i. c. cū gs de sen. exco. li. vi. loquēdo ꝺ eo q ratā hz ꝺ berationē elici solū i corde ꝙ nō ē excōicatꝰ q̄ ad ecclias nec ob. iura q̄ allegat gl. i. d. cle. i. qz concedo. ꝙ si aliqd ꝓcipit ecclia in ope faciēdū ex vel nō facieñ. cū tali intentione vel aio ꝙ faciēs ꝺ ligat ēt quo ad ecclīam licz ecclia ñ iudicet ex q̄ occultū ē. Et ita loquūtur iura p. d. gl. allegata nā i. d. cle. i. ingsitor obmittens ꝓcedere ꝺ ꝓsciam ligatur ecce qđ ꝓcipitur fiēdū cle. i. ꝺ sta. móa. loqtur ꝺ actu exteriori q̄ gs ad curias ꝓncipū vadit eo aio vt offēdat. Ecce ꝓcipit abstinēdū ab accessu tali anio Et oia alia sēp habēt opꝰ ānexū faciēdū vel nō faciēdū si bene attēdātur. Et iō q̄ñcūq; sit occultū tale opus factū tali aio vel nō erit ligatꝰ Secus vbi cogitationi cordis nihil additur opis qz solū deū hūt vltorē. C. de iureiur. l. iureiurādi. xxxiii. di. habuisse ⁊. Jo. di. §. sed illud. ꝺ. quoz. Si vero aliqd ostendat i signo. s. ꝺ bis factis ⁊ huiusmodi sic erit ligatꝰ q̄ñcūq; sit occultus. Et sic ꝑz ꝙ ecclia ligat oio occulta ⁊ tñ nō ligat ea q̄ solū constitūt in corde sine aliquo opere adiūcto fctō vl omissō ⁊ sic cōcorda doc. in hoc.

¶ Quid de illo q osculatur sepulchrū 3
macometi vel aliqd facit ad eius ve-

neratione sicut alij infideles.ꝛc. alex. de ale.ba pe ti.de apostasia qꝫ si faciunt qꝫ ita crḋit.t rō ꝓfitēt sic sūt apostate hereticī.t excōicati.Si vo hoc facūt solū vbo vl' ꝓpꝫ metū ñ i corde sic peccāt mortaliṫ nō tamen sūt hereticī nec excōicati.

4 ¶Secūda pēa est qꝫ nemo cū hereticis dꝫ hīe negotiatōez neqꝫ in domo vl' terra sua eos teneṫ vl' foueṫ facit. c.sicut ait eo.ti.t ꝫ pa.ibidē extēdiṫ d.c.ad oēs hereticos lꝫ loq̄tur ō tollosāis t no.qꝫ lꝫ cū nl'o excōicato sit ꝑticipandū tñ cū hereticis ml'tomin⁹ vñ lꝫ nō excōicēṫ oēs ꝑticipātes cuꝫ eis eadē excōicatōe tñ credētes fautores receptatores defēsores hꝝticorū bene ligātur vt pꝫ.s.excōicatio.v. cāu .xvii.posset tñ aliqs sine peccato ꝑticipare cū eis i his q̄ spectāt ad eorū salutē.Similr t filij vxor t huiusmodi q iudicio boni viri alr comode facere ñ pñt nec inest ꝑiculū puersionis t etiam ceteri in casibus in quib⁹ licet participare cū excōicatis de quibus hēs supra excōicatio.viij.

5 ¶Tertia pēa ē qꝫ bōa ipoꝝ ipo fcō q̄ crimē icurrūt hēsis applicāṫ fisco i terris.s.iperij si sūt seculares iudicis secularis i terris vbi ecclie vl' si sūt clerici applicāṫ fisco ecclie nisi clericoꝝ bōa cēnt ecclie vel ipī hēret stipēdiū ab ecclia qꝫ applicabūtur ecclie a q̄ stipēdiū hēbant vel cuius erāt vt.i.c. vergēs.eo.ti.hec i.c.cū ꝫ.e.ti.li.vi. Verūtamē executio ipi⁹ confiscatiōis vel occupatio dictoꝝ bonorū nō fiet donec per aliquaꝫ ꝑsonā ecclīasticaꝫ fuerit sniatū sup ꝓfato crimine hereꝛsis ꝯ ipsum hereticum vt in dicto.c. cum ꝫm de quo vide.j. ℙdena.§.iij.

6 ¶Sꝫ qd si i vita ipoꝝ hereticoruꝫ non fuit sniatū ipsos hereticos.ꝛc.pa. i.c.fi.qꝫ si post mortē ipsoꝝ sniatū fuit sup corū crimie nihilomin⁹ applicabuntur fisco vt in.c.ij.ō ffscrip.li.vi. qr ꝓfiscato fuit fcā i vita ipoꝝ eo ipso qꝫ iciderūt i hereſiꝫ Et de hoc ē tex. i.c.accusat⁹.e.ti li.vi.i.§.i.eo vo casu.

¶Quid si hꝫ filios catholicos.ꝛc.ꝫ 7
gl.i sūma.xxiij.q.vii.t i.c.vgēns.e.ti. qꝫ nihilomin⁹ ꝓfiscāṫ t sic nihil hēbūt de bōis parētū filij nec ēt agnati Unde p d.c.vergentis corrigiṫ aūt. de nestorianis.C.de hereti.que volebat vt devolverētur ad filios vel agnatos catholicos bōa hereticoꝝ qō t segtur archi.in ꝓncipio.xxiij.q.vii.t ci. i.l.gsqs.C.ad.l.iul.maiestatj gofr.diē hoc ve ꝫ in terris ecclie ſꝫ nō i alijs t istō vltimū ē magis ptū q̄ꝫ ꝓmuꝫ sit verius

¶Quarta pēa ē qꝫ hereticī credētes 8
receptatores defensores t fautores ipsoꝝ q̄ꝫ filij vsqꝫ ad secūdā gñationē nl' lū ecclīasticū beneficiū vl' offiū publicū adipisci pñt vt i.c.ii.e.ti.li.vi. hoc intellige ō ꝓa gñatione p lineā ꝓis q̄ ē filꝰ t nepos lꝫ p lineā matern̄ā non nisi ad ꝓmū gradū.s.filiam extendiṫ vt i.c.statutum el.ii.e.ti.li.vi.t ēt nisi emēdati tales hereticī fautores receptatores t alij essēt t reicorporati ecclie parati ad penitētiā pagēdā fuissent vt i.d.c.statutū

¶Quinta pēa ē qꝫ si qs vir ecclīasti 9
cus ad ꝓces hꝝtici fautoris receptatoris t alioꝝ simiūm pestilētiū dignitates ꝑsonatus t q̄cūq̄ alia ecclīastica beneficia sciēter ē adeptꝰ ipis ē ꝓuatꝰ ipo fcō t inhabilis ad similia.Si vero ignorāter solūmō sic habitus est,priuatus vt.d.c.quicūq̄ li.vi.

¶Sexta pēa ē qꝫ filij hereticoꝝ ipo 10
fcō q̄ sniatū ē ꝯ eoꝝ parētes ō hereſi efficiūtur sui iuris t effectu intelligūtur a die cōmissi criminis vnde emācipatio facta non valet post cōmissum cri-

men vt in.d.c.quicūqꝫ

11 ¶ Septia pēa ē qꝫ vxores q̄ ꝯxerunt matrimonium cū illis q̄s sciebāt hereticos amittūt dotes ipso facto secus si ignorabāt licet postea scierint vt in. c.decreuit eo.ti.li.vi.

12 ¶ Octauo qꝫ appellare ñ pñt hȳtici credētes receptatores fautores ⁊ defensores eorū vt in.c.vt ingsitōis negociū eo.ti.li.vi.

13 ¶ Nona ē qꝫ ꝯ hereticos credētes ⁊ alios ꝓdictos admittūt excōicati ⁊ ptícipes vel socij crimis ad testimonium vt in.c.in fidei fauores eo.tit.li.vi. ⁊ officiales licet sint excōicati possunt ꝯ eos idē munꝫ exercere officiū si requisiti fuerint ab ipis vel inquisitorib⁹ vl̄ eorū delegatis ⁊ licite pñt eos ꝓsequire re vt in.c.ꝓsidētes eo.tit.li.vi

14 ¶ Decia qꝫ hȳticis siue sint ꝓuicti siue exñei nihil ē relinquēdū seu ñ pñt instituī hȳdes vt in.c.si qs epūs cū.c.sequēti ⁊ qō ibi no.de here.secus facientes si sūt epi vel clerici sunt excōicati ēt p⁹ morte vt in dict⁹ capitulis notat.

15 ¶ Undecia qꝫ vasalli hȳticoꝝ ⁊ quicūqꝫ alij q hereticis aliq̄ obligatiōe erāt astricti vt famuli libri ⁊ huiusmodi ipso facto liberāt vt dī ⁊ notat i.c.fina. eo.ti. Propterea si aliquis ꝓmisisset eis hereticis soluere sb pēa vl̄ iuramēto certo die ñ tenetur vt no.gl.ibidē ⁊ hoc intellige si ē manifestū ipꝫ hereticū icidisse pfidiā Et dicit phūs. idē ēt si sit occult⁹ dūmō probari possit sed Jo.an.limitat dictū suū verū si ad pbationē ꝓcessū est qꝫ tūc ꝓbatio facit delictum manifestū vt in.c.cum oliꝫ de v̄bo.signi. Sec⁹ si nō est ꝓcessum ad pbationē. Dan.v̄o ibidē vult qꝫ a die cōmissi crimīnis sunt liberi ḡtus nō possit allegari ꝓdicta absolutio nisi facta manifestatione p sniam ego teneo cū tex.qꝫ eo ipo qꝫ est manifestū l hereſiꝫ incidisse tales absoluit sūt ḡn tūcūqꝫ snia nó feratur ꝯ eos qꝫ p exceptionē eoꝝ petitionē elident.

16 ¶ Duodecima pēa ē qꝫ dānan pñti bus secularib⁹ potestatib⁹ aut eorum barlmis reliquāt aiaduersione puniē di clicis ꝓus a suis ordinib⁹ ḓ gradat vt in.c.excōicam⁹ el.i.e.ti.⁊ ista aiadūsio est pena ignis de ꝓuetudine ⁊ de iure sit pēa mortis vt i.l.arriani .C.de hēret.iūcta.l.vltiuꝫ supplicū ff.ḓ pēis

17 ¶ Sed q̄ro qd si hereticꝰ dānat⁹ p ecclesiaꝫ velit redire nūquid ei ꝓcetur ḡ. Jo.an.i quadā apostilla in dicto.c. excōicam⁹ tꝫ qꝫ sic ⁊ idē gl.singularis in.c.excōicam⁹ el.ii.eo.ti.sꝫ lꝫ istō sit hūanū tū ego credo de iure ꝯriuꝫ Mā vt acceptet oportet qꝫ continuo post deꝑhēsionē errorꝭ ad fidei catholice vnitatē spōte recurrat ⁊ errorē suū ad arbitrū ꝓsidētis publice abiuret ⁊ satisfactionē ꝓdignā exhibeat vt i.c.ad abolēdā eo.ti qō nō facit q expectat ꝓdēnationē et dictū.c.excōicam⁹ el.ii.qō vī ꝯriū logtur de ōꝑhē so nō ꝓdēnato Archi.tamen in.c.vt ꝓmissi eo.ti.li.vi.dicit qꝫ relapsis dūtaxat non parcitur semel tamē lapsis ꝓcēdū ē,ex q̄ volūt ad fidē redire.⁊ vt dixi hoc est nimiꝰ

18 ¶ Utrū rediēs spōte ad veritatē fidei ig ⁊ recōciliat⁹ recuper bōa &.qꝫ nō sꝫ solūmō euitat pēnā mortis Et qꝫ oli debebat detrudi i ppetuū carcerē ad agēdā penitētiā hodie p ingsitores vna cū ꝓsidēte potest cōmutari vt in. c.vt cōmissi.eo.ti.li.vi. Et similiter recupabit bōa si ex misericordia ei concedāt⁹ aliter nō vt in.d.c. vergētis.

19 ¶ Terciadecima pena qꝫ null⁹ clericus debet ei prebere ecclesiastica sacramenta neqꝫ tradere ecclesiastice Sepulture neqꝫ Elemosinas aut Oblatōes eoꝝ recipere aliter clic⁹ privan-

dus est suo officio regularis sua p̃sle
gia i illa dioces vbi p̃fecerit nó ei ser
uet̃ur vt in.c.excóicamus el.i.eo.titu.
¶Modie tñ quicũq; tradiderit eccles̃ia
tice sepultur̃ é excóicatus ip̃o facto p
c.quicũq; eo ti.li.vi.de q̃.s̃.excóica/
tio.vii.casu.xxviii. Sed hec oia limi/
ta nisi peniteãt ꝛ signa manifesta pe/
nitẽtie i eis appeãt q; tẽ eccliastica sa
cramẽta possũt ꝛ debẽt dari ét si forẽt
relapsi vt in.c.sup eo.de here.li.vi.

20 ¶Quartadecima q; nullus tabellio
publica istrumẽta vl̃ scripta p̃ hereti/
cis credẽtib⁹ fautoribꝫ ꝛ ceteris facere
põt nec aduocar⁹ in aliq̃ cã vel facto
põt eis p̃ocinĩ p̃stare nec litigantib⁹
sub eorum examine. aliter ipso facto
sũt suspẽsi ab officio ꝛ perpetuo infa/
mes vt in.c.si aduersus eo.ti. Intelli
ge ſm pa. ibidẽ nisi reuertant̃ ad fidẽ
q; tunc possũt p̃dicta p̃ eis ipendi.

21 ¶Qua pena puniũtur credẽtes fau
tores receptatores ꝛ defẽsores hereti
cor̃.s̃.q;.xviij.pẽis p̃ria q; sũt excõi/
cati ipso facto ꝺ q̃ supra excóicatio.
v.casu.xvii. Secũda q; si p⁹ excóica/
tionẽ infra annũ satisfacere cõtẽpserit
ex tũc ip̃o iure sũt infames vt neq; ad
publica officia seu p̃silia seu ad eligen
dos ad huiusmodi aliq̃s neq; ad te/
stimoniũ admittũt̃, sũt itestabiles etiã
nec ad successionẽ admittũt̃ null⁹ eis
cogatur rñdere sup̃ aliq̃ negocio. sed
bene ipi alijs si sũt iudices ꝛ dãt sniaz
nulla é nec aliqs pót cãm agitare sub
eis. Si aduocati sũt nõ sũt admitten/
di ad p̃ocinĩ si tabellio nes istrumẽ/
ta p̃ eos p̃fecta nihil valẽt sed cũ au/
ctore suo dãnant̃. Si ꝺo clicus fue//
rit ab oi officio ꝛ bñficio deponatur.
¶Hec habent̃ in.c.excóicam⁹ el.i.eo.
ti. Ex qb⁹ collige. xii. penas p̃tra pre/
fatos ¶Idde q̃rtã quitã octanã nonaz
tertiãdecimã ꝛ q̃rtãdecimã in p̃rece/

dentit⁹.s̃.ꝺcãs

¶Quis ꝺ̃ credẽs hereticis.s̃.ar. 22
chi.i.dicto.c.q;cũq; eo.tit.li.vi. q; ille
q; ore,p̃ꝺo dicit se velle mori in fide ta
lis hereticí vel q; dicit se credere erro
rib⁹ eor̃ ad hoc ꝺ̃ peniten.ꝺi.i.c.pót
similr̃ q; adorauerit reuerẽtiã suo mo
re exhibuerit cõsolatóez vl̃ cõtionẽ in
morte seu in infirmitate ab hereticis
recepit vl̃ similia p̃petrãt q; ad ritũ eo
rũ p̃tinẽt credẽtes ꝺñr q; plus facti q̃z
ꝺ̃bis logmur ar.de appel.ꝺilecti el.ii.
ꝛ loq̃r ꝺ̃ his factj i gb⁹ error̃ exp̃mit̃
q; i alijs factis vt visitare eos vel alu/
monã p̃bere nó é credere s̃z potius
fauere. credẽtes tñ eor̃ errorib⁹ here
tici sũt.c.excóicam⁹ el.ii.eo.

¶Quis ꝺ̃ receptator̃.s̃.archi. vbi 23
s̃.q; ille q; sciẽter recepit hereticos ꝛ
si ñ freq̃nter q; lz ſm grãmaticum sit
ꝺ̃bũ frequẽtatiuũ tñ in iure,p̃ simplici
ꝺ̃bo ponitur vt ,p̃bat̃.ff.ꝺ̃ recepta.l.
fi.in iure ciuili receptator̃ ꝺ̃ q; latẽter
recipit ꝛ celat vt p̃seruat⁹ manus iudi
cis euadat vt.l i.ff.de r̃cepta.ꝛ.l.p̃gru
it.ff.de offõ p̃sidis ꝛ.l.vlt.C.de his q
la.occul.ꝛ sic accipit̃ ét ꝺ̃ iure canoni
co nisi solũ i casu isto hereticor̃.ratio
q; spãl̃r ois receptio prohibetur vt in
c.sicut ait eo.

¶Qui dicũt̃ fautores.s̃.archi.vbi 24
s̃.q; si sũt p̃sone q̃ publica ptãte fũgã
tur ex sola omissione dicũt̃ fautores.
puta si ab eccl̃ia p̃ꝺẽnatos ñ fugãt vl̃
nõ puniũt sicut debẽt ꝛ p̃cipit̃ i.c.ad
abolẽdã eo.ꝛ i.c.excóicamus el.i.eo.
hoc,p̃batur.xxiii.q.iij.q; pót ꝛ.q.v.q
vicijs ꝛ.q.8.p̃terea ꝛ.xvii.q.iiij.s̃.qui
ãt Item dicit idẽ archi.q; si p̃lati nõ
faciunt carceres ad custodiaz hereti/
cor̃ vl̃ similia q̃ ad eor̃ offñ pertinẽt
ex auaritia non dicuntur fautores qa
id in fauorem hereticorum non faci/
unt. Secus si pp eos non faciunt. Si

sūt ꝑuate ꝑsone ꝛ̄ nō capiāt hereticos ex omissione sola nō dicuntur fautores sed si celant eos postq̄ iurauerūt indicare ꝑñt dicifautores cū peccent mortaliter in hoc celando veritatem xi.q.iii.qſgs Idē dic de ꝑuatis astrictis ꝑ iuramentū ad indicandū ⁊ celant incāu in quo tenēt̄ indicare qđ qñ sit vide.j.iqſitō.§.xi.sec⁹ in alijs ꝑuatis nō astrictis qr nisi omittāt dolose nō dicūtur fautores ex cōmissiōe vo.oēs dicūtur fautores qr vel verbi excusāt eos vel laudāt ⁊ hmōi vnō si predicta ꝟba prouocāt simplices ad amorē hereticoꝝ ⁊ deuotiōē quam hñt ad eccliam habeāt minuere ⁊ talia nō dicātur ex lubrico lingue qr lubricū ligue ad penā nō ꝺ̄ trahi.ff.ad l.iul.maie.l.famosi tūc fautores dicūtur.xi.q.iij.nō solū.ii.q.i.c.fi. Multo magis fautores sūt q facto eis fauent ꝑta alimoniā mistrādo ipsos liberādo vel ꝑ q̄ liberari ꝑñt dādo ⁊ simulia ad hoc.xxiij.q.iij.est iniusta.ff.ꝺ furt̄ l.si pignore. Et idē dicit in eo q ꝑcib⁹ eos liberat ar.xiiij.q.vi.eo.ti.

24 Qui dicantur ꝺfēſores.§.q.ſ̄.archi.q̄ qcūq̄ defendentes errorē hereticoꝝ ⁊ tales dicūt̄ hr̄siarche uē dicūtur ꝺfēſores illi q personas ipsorū defendūt resistēdo viribus vel potentia ne ad manus iudicis veniāt puniēdi vel examinādi ⁊ de hoc.xxi.q.v.per totū.xxvii.q.prima si custos vel ne fiat executio vt in.c.ex lris de officio ꝺ le.no.tñ q̄ defendēs hereticū ne ledatur a priuato vl̄ q in iudicio eidē pꝛocinat̄ credens eū hēre iustā cāz non ꝺ̄ defēſor vel fautor et si postea appareat q̄ nō erat iusta cā qr hec ē iusta ꝺfensio q̄ talib⁹ reseruat̄. Secus si ꝯ ꝓsciaz ei patrocinatur qr defensor.est ita no.Lar.in cle.i.de penis

25 Quō heretici fautores credētes. ꝺfēſores receptatores eoꝝ ⁊ ēt ifamati ꝺ hr̄si r̄cipiāt̄ ad pniaz.§.q̄ ad arbitriū ep̄i ꝑus debēt abiurare errorē ⁊ ꝓmittēr ꝑ scripturā q̄ tenebūt firmiter fidē catholicā ⁊ hoc publice vel ꝑuate sicut crimē ē publicū vel ꝑuatuz i.q.vii.q̄tiens de cōse.di.ii.ego berēgarius ⁊.d.c.ad abolendā postea ꝺz absolui fm ecclie formaz de q̄ hētur xi.q.iii.cum alijs de sen.excō.cuz de sideres ⁊ postea ponī qđ talib⁹ solet inūgi vt in dictis.c.quoticns ⁊ ego.si tñ ꝯps nō adest ⁊ signa pnie in extremo demonstrent ꝑñt absolui sine solēnitate prefata fm host.⁊ Inno.in.c.a nobis cl.ii.de sen.excō.

Hermofroditus

dicitur ille q habet vtrūq̄ sexū s. virilem ⁊ femineum.

1 Vtrū possit esse testis in testō.§.gl. iiij.q.iii.ité idō ci.ꝺ.hermofrodita q̄ nō sicut nec mulier instu.ꝺ testa.§.testes in iudicio tñ sic cō mō q̄ mulier Et hoc intelligo qñ magis hz̄ de femina q̄z de viro Secus'esset si sexus virilis magis incalescceret si ꝟo est pusillitas glo.ꝑdicta non determinat sed dicerē nō admitti nisi q̄tenus mulier admittitur

2 Vtr̄ possit ordinari.§.q̄ nō qr est mō struosus ar.xxxvi.di. illiteratos.⁊ xlviij.di.c.vlt.Si tñ ordinat̄ ⁊ sexus virilis magis icalescit recipit caracterem alias non et si eq̄liter icalescceret secundum Rodo.

3 Vtrū possit ꝯhere ⁊ an debeat ꝯhere cum viro vel cū muliere.§.glo. predicta q̄ sexus magis incalescens ꝺz attendi ⁊ sic determinari.

Hiroma

ē mēdatiū i ꝟbis vel factis ꝺictū vt gl̄ minus extimet q̄z seipsū existimet vt puta cū aliqs asse-

ria de se aliqđ ville qđ in se nō recognoscit Aut negat aliqđ magnuz qđ tñ extimat i se esse ⁊ ē aliquādo peccatum veniale qñ id qđ dicit vel oñdit in se esse vl nō cē nō est scādalū nec ꝑ ꝓie fame vel alteri⁹ Illiqñ est mortale qñ cēt in scādalū ꝓpriū vel aliorum vl qñ hoc fieret ex inordinata ambitione vt ꝓficeretur alicui prelature spūali puta qz vadit male vestit⁹ ⁊ despect⁹ pp hoc solū vt ꝓficiat ⁊ ōlibere ⁊ intelligi si ē idign⁹ vel si pp honorē solū ⁊ hmōi ꝟz qđ dixi ābitionē ē mortale de q̄ vide .s. ābitio et ō tali dr ecclia. ē q negat se hūiliat interiora āt eius plena sūt dolo alias esset veniale peccatū talis ābitio cū tali hyronia ⁊ sic intellige dictū aug. i. c. cū humilitat. xxii. q. ii. minora tñ de se dicere salua v̄itate ⁊ maiora abscōdet pp humilitatē nō ē hyronia nec peccatū ꝟz gen⁹ suū ꝟz sāctū tho. xxii. q. cxiij.

Hystrio qs dicat. &. qđ ille q de ꝓpria fua ludū facit

¶ Vtr̄ sit peccatū. &. sāct⁹ tho. xxii. q. cxxxviii. qđ nō si fiat moderate ⁊ loco ⁊ tpe ⁊ ꝓsonis ꝓgruis ⁊ gestib⁹ vel v̄bis honestis vt ꝓ sublevatione ai alicuius vñ ⁊ licite tales recipiūt aliquid ꝓ mercede ⁊ sic nō intelligit ō istis. c. donare. c. q venatoribus lxxxvi. di. nec. c. ꝓ dilectione ō ꝓse. di. ii. alias āt ludū facere de ꝓsona cū gestibus inhonestis aut turpib⁹ seu in loco aut tē pore ꝓhibito ē mortale peccatuz vt ꝟz ꝓ. d. c. ꝓ dilectōe i quo denegatur ei corp⁹ xp̄i ⁊ talib⁹ donare ē peccatū mortale si fiat ꝓ eorū ludo exercēdo. sec⁹ si fiat pp necessitatē ad naturā sustētādā vl ne ab eis ifamaret ꝟz Ro.

2 ¶ Vtrū tales hystrionica ꝓhibiti possint ordinari. &. ꝟz glo. i. d. c. dō aī qđ nō vt in. c. maritū. xxxij. di qz ifames sūt. xlij. q. i. c. i. ff. de his q no. infa. l. ii. §. vl. limitat tñ pa. in. c. cū decorē ō vi. ⁊ ho. cle. verum quando bis exercuit arte illā in publico facit. l. palā. ff. de ri. nup. xxv. q. ii. ita nos Inn. vo. in d. c. cū ōcorē vult vt sit ifamis qđ habeat hoc offiū i curia vl qđ assuescat se i illo actu alias ñ sit ifamis ⁊ ē opio magis pia ⁊ mihi placet.

Homagium est qñ qs fac ꝓmissionē alteri genibus flexis ⁊ manib⁹ itra man⁹ illius positas ita qđ efficitur hō illi⁹ nulli⁹ alteri⁹ fidelitate salua. ⁊ talis appellat hōligius ⁊ fit solū iperatori vel regi ⁊ huiusmōi q nō hūt sup se superiorē ⁊ talis homo ligius differt a vasallitico i q̄ reservat sal tē iperatoris fidelitas vel auctoritas nec pōt qs hōligius duorum sed bñ pōt ee hōligius vni⁹ ⁊ vassall⁹ alteri⁹ vl pl̄ri ō q̄ homagio no. i gl. cle. pastoral. i. §. rursꝰ. v. hōqz ligi⁹ ō re iu.

¶ Vtrū sit simonia ꝓ re spūali puta bñficio ecclīastico homagiū exigere &. qđ sic vt ē tex. i. c. ex diligēti ō simo. ⁊ in. c. fi. de re. iur. ratio quia homagium ē seu ꝓtinz tāle comodum illius cui prāt qz efficitur eius sūditus ⁊ obligat sibi ad certa fuitia fidelitatis āt iuramētum bñ pōt exigi sine simonia qz tñ obligat vt sibi sit fidel ⁊ prestatur potius dignitati q̄ ꝓsone et hoc v̄ū qñ ē i tali dignitate cui ō bet fidelitas talis alias etiā cēt simōia ꝟz vnā lecturā i. d. c. ex diligēti

Homicidiuz. dr̄ volūtariū qđ aio ⁊ intētiōe occidēdi hoiez ꝓpetrat cum effectu. vñ dr̄ hōicidium hois ab hoie facta occiso er istud cōmittit̄ fcō : ꝓcepto ꝓsilio defensione ⁊ dissuasione coopatione aiatione ⁊ auxiliatiōe. Pro qđ

declaratiõe multa dubia subinferũt

1 ¶ Utrũ homicidiũ volũtariũ ab homie factũ vt ẽ hõ sit pcñ mortale.&. q sic sẽper qr ꝺ ꝓceptũ non occides exo.xx imo terribile peccatũ vt pz .50.di.c.si qs volũtarie vbi vult tex. q ipõ aĩ ei pnia vt sẽp.s. horis statuĩ taceat ad tanuã ecclie ꝛ cõtonẽ i e:tu vite tue nõ recipiat dicit glo.si nõ fecerit pdictã pniaz ꝛ notãr viri cẽ mortale peccatum homicidiũ voluntariũ ab hoie vt hõ est Non ãt ab hoie vt a lege sine vt ẽ legis minister qr nõ est peccatũ dũmõ nõ desiit iust9 ordo iusta cã iust9 aius deest iusta cã qñ aliqs sine demerito occidit iustus aius cuz ex linore vidicte occidit iust9 ordo cũ occidit ille cui lex nõ ꝓmittit vl cum occidit nõ eo ordine q̃ lex statuit ꝺ q̃ xxij.q.v.in.c.reos ꝛ per totã.q.

2 ¶ Utrũ liceat alicui occidere seipsuz aut mutilare.&.q ñ sine mortali peccato.qr nemo mẽbrorũ suoꝝ est dñs xxij.q.v.si non lz ꝛ in.l.liber hõ la.t. ff.ad.l.acql.ꝓterea dicit aug.i.d.c.si non licz.His ergo exceptis quos vel lex iusta generaliꝫ vel ipse fons iusticie deus spãliꝫ iubet occidi qlqs hominẽ vel seipsũ vel quemlibet occiderit homicidij crimie tenetur hec ille Fallit hoc in mutilatiõe que fit causa medicaminis que licet Et de hoc .lv.di.c. si quis el.ii.ꝛ.iij.

3 ¶ Utrũ liceat alicui occidere seipsuz ne aliqs cogat eũ ad peccatũ.&.q ñ vt in.d.c.si nõ lz ꝛ.xxiij.q.iiij.displiczUnde Hyero.in.c non est nostrum xxiij.q.v.dicit vnde ꝛ in persecutionibus non licet mihi propria manu perire absq; eo vbi castitas periclitatur hec ille Et licet aliqui ex hoc dicto dixerit q vbi castitas impugnatur licet se occidere.hoc est falsum vt patet in preallegatis.c.Et ideo hec dictõ absq; ponit iclusiue sicut ibi. Pulchre sunt gene tue absq; eo quod intrinsecus latet.Sic ꝛ dictio vsq; etiam inclusiue põitur.ff.de pigno.ac.l.i.xiij. q.ii.ebron.Et quod legitur de sansõ qui se interfecit ꝛ idez de aliquo alio dicendum q hoc fuit ex speciali reuelatione dei vt dr.d.c.si nõ licet.

¶ Quid si iudex occidat malefactorem ordine iustitie non seruato.&.q 4
peccat mortaliter sicut ꝛ quando ex animo vindicte vel ex cupiditate occidit quia iuste quod iustum est exeq̃ris dicit tex.in deutero.ꝛ no.in.d.c.reos quod credo verũ nisi ex aliqua vr genti causa hoc faceret ꝛ notorie constaret occisum dignũ morte Et ꝓ hoc facit.c.de occidẽdis ꝛ.c.officia sz mei.c.non frustra.xi.q.v.

¶ Utrum liceat occidere furem.&. 5
gl.in.c.cũ homo.xxiii.q.v.q latronẽ insidiantem in tenebris ꝛ nocturnũ depopulatorem Agrorum licet cuilibet occidere.C.quando liceat vni sine iudi.l.prima ꝛ.secunda Latronem seu furem nocturnum similiter licet: diurnum vero non nisi armis se defẽdat vt in.c.si persodiens de homi. Limitat tamen Pa.in.c.i.de homicidio ꝛ predicta glo.verum quando aliter non potest cõprehendi Facit.l. furem.ff de sicca.ꝛ.c.ii.de homi.Limitant etiam secundo dicentes q̃ fur noeturnus vel diurnus cognoscitur ꝛ res possũt rehaberi per iudicem q non licet occidere facit quod nobar.in.d l.furez alr sic ꝛ nõ solũ ꝓ eũ cui furat sz etiã ꝓ quẽlibet irregularis tñ erit tã iste occidẽs q̃ et iudex ꝺ quo in precedenti dubio dictũ est etiam si fuaret ordinem iustitie.

¶ Utr vroz a viro filia a pre cõmittẽ 6
do adulteriũ filꝫ cũ adultero possit occidi.&.pr i ipo actu i domo ꝓpa vel in

domo generi pōt iterficere vtrūq; ff. ō adul. l. nec ī eo. ⁊ l. si. marito ēt ignoscit si occidat adultex q̄ ad mitigatōnez pene. C. ō adul. l. gracus. si modo eū adultex dep̄hēdat in domo sua cū adultera vt. l. marito. ff. ō adul. alīs nō de iure ātiq̄ sz de iur nouo pōt p⁹ tres denūciatiōes factas vbiq; occidī vt in aut. vt liceat matri ⁊ amie. §. pe. ⁊ vl. dicit tū gl. in. c. inter hec. xxxiij. q. ii. q̄ lz tales ⁊ similes excusent a pēa ciuili nō tñ excusātur a culpa seu a peccato homicidii vñ i. c. qcūq; peutit. xxiij. q. vlt. dī q sine aliq̄ publica admīstratiōe maleficū furē sacrilegū adultex puerū vel quēlibet crimīū interfecerit trucidauerit aut mēbris debilitauerit velut hōicida iudicabīt ⁊ tāto grauius q̄sto nō sibi a deo p̄cessā ptatē vsurpare nō timuit Adūte tū q̄ aliō ē q̄n lex aliqd p̄mittit ñ puniēdo vt i occidēdo adultex Et sic nō lz sine mortali peccato aliud est q̄n lex p̄cedit sicut q̄n diffidat aliquē vt in. c. p hūani de hōicī. li. vi. ⁊ simlib⁹ qz tūc si aliquis talē occidit nō ago videte sed zelo iustīcie sic nō peccat p̄z io. an. i addi. ad spe. qz facit vt mister legis q̄ lz. xxiij. q. v. nō est crudelis ⁊ sic p̄corda istud qō hic dī cū eo qō dī in dubio p̄cedēti ille āt q aliquē occidit defēdendo se vel primū nō ppte dī hōicida de quo dic vt. j. hōicidiū. iii.

7 ¶ Item sit hōicida q peutit mulierez p̄gnātem. &. q̄ si partus erat iā formatus ⁊ expulsio e iteriit homicida est secus si nō erat format⁹ hec p̄batur ff. ō pēn. l. si qs aliqd. §. q aboriōis.

8 ¶ Item letaliī aliquē peutiēs q̄ peussus postea ab aliis occisus est sit hōicida. &. q̄ sic vt est tex. in. c. significasti el. ii. e. ti. sumit̄r si nō appareat an letaliī percusserit vel ne tñ Homicida est. Item homicida est si animum occidendi hūit ⁊ percussit q̄nis non letaliter si postea ab alijs percussus interijt vt in. d. c. significasti.

9 ¶ Mādato seu p̄cepto p̄missū hōi cidiū iputat̄ ñ solū mādatāio sz ēt mādāti qz vt dī i. c. mulieres ō sē. excō. Is ve cōmittit cui⁹ mādato ōlictū cōmitti p̄bat̄ et iō sic peccat mortaliter aut excusat̄ sic̄ si ipe faceret ⁊ piō det̄ minādū ē de mādatorib⁹ q̄ ad irregularitatē sicut ō mādāte peuti clericū q̄ ad excōicatiōez vt §. excōicatio. v. casu. i. §. xxxi. ⁊ trib⁹ sē.

¶ Vtrū p̄latus hūs iurisdictōez tem porale q̄ inungit suo officiali q̄ supertali maleficio igrat ⁊ iustitiā exeq̄tur sit irregularis ⁊ hōicida si officialis mandatū exquēs aliquem occidi facit. §. q̄ non qz dicit tex. in. c. cū ne cle. vel mo. li. vi. q̄ lz clicis non liceat cās sāguis agitare eas tū cū iurisdictionē hūt tpalē ō bēt ⁊ possūt metu irregularitat̄ cessāte alijs ōlegar̄ hec ibi

11 ¶ Cōsilio ēt efficit̄ q̄s hōicida q̄n ex cōsilio seq̄t hōicidiū nec solū q̄n consilium ē directe de morte alicui⁹ sz ēt q̄n cōsuluit̄ i cā ppinqua ad mortē. i. aliqd ex q̄ sequit̄ mors. vt no. pa. i. c. ad audiētiā eo. ti. ⁊ hoc itellige quo ad cāz ppinquā p̄z Inno. ibidē vbi cōsuluit̄ res illicita ex q̄ mors sequitur sz vbi cōsuluit̄ res licita puta cōsuluit vt malefic⁹ capiatur vl̄ vt expōat se p patria vel fide xp̄iana qz lz hōicidiū seq̄tur ñ iputatur ei. facit. xxiij. q. viij. oi timore ⁊ meli⁹. c. hortatu. ⁊ p̄cib⁹ adriāi ⁊ sic non est hōicida p̄z cū Sz cōtra ē qō no. ho. in. c. ex lr̄is de excess. p̄lat. ⁊ p pan. in. c. i. de furtis ⁊ est tex. in. c. si qs vidua. 50. di. ⁊ in. c. sicut dignū eo. ti. ⁊ ibi ōtermiatur q̄ clericus vel alius interrogatus de pena delicti si rūdet q̄ est mors est hōicida si casus imminet de p̄senti per dicta iura Sz ego

ꝓcordando dico q̄ dicit verū Inno. q̄ ad peccatū. ſz q̄ ad irregularitatez dicit vez Inno. qñ eſt in ꝓſulēdo rē licitā ⁊ ñ homicidiū. ⁊ qñ homicidiū poſſet nō accidere. ſz veriſiſ debeat euenire. Sicut dictū eſt. ſ. Beliuz. q̄ ſz plaſ dicere pugnate viriſ ⁊ hmōi Et dictū ℍo. ⁊ ℙa. intelligiť quo ad irregularitatē. nō q̄ ad peccatū in eo q̄ ꝓſuluit ſup morte q̄ infallibiliter exequeť q̄ dicūt q̄ ſi nō imminet caſus de pñti q̄ ſz cūc⁹ ꝓſulet q̄ eſt pena mortis puniēd⁹ malefactor nō ꝓpterea ē homicida. ſ. q̄ ad irr̄gularitatē. nec ēt quo ad peccatū. niſi malo aio hoc faciat. vt. j. irregularitas ꝑmo. §. iiij.

12 ¶ Vltrū ꝓſulēs alicui vt aliū interficeret. q̄ volēs interficere interfect⁹ ē. ſit homicida. &. q̄ q̄ ad peccatū mortale eſt indubitatū. q̄ aūt ad homicidiū q̄dā. vt Inno. ⁊ hoſ. in. d. c. ad audiēt̄iā referūt q̄ ſi veriſile erat q̄ nō poterat interfici ab illo non erit homicida nec ꝓſequēter irregularis. Si vō veriſile fuit q̄ poterat iterfici. ſic erit homicida. Sed Jo. an. in. c. fi. e. ti. li. vi. ⁊ ℙa. in. d. c. ad audientiā tenent indiſtincte talē ꝓſultorez homicidaz eenſeri q̄ ad penā irregularitatis. Et iſtud magis aſſentit ēt Inno. ⁊ ē verū

13 ¶ Quid ō eo q̄ ꝓſulit in gñe q̄ adulteri ſunt occidēdi vel alij q̄ tū de iure nō ſunt occidendi. &. ꝑm ℝo. ſi reputabať iuris perit⁹ ⁊ errauit nō in apicib⁹ iuris. Sz in iure claro ⁊ certo. ſic eſt irregulariſ ſi ꝓſult⁹ ex ſuo ꝓſilio cōfiſus aliquē occiderit. Si vō nō erat reputat⁹ perit⁹ ſz ſimplex vel ideota aut errauit in ſubtilitate aliq̄ in q̄ ſit opi diuerſe. ſic nō erit irregularis dūmō caſ⁹ñ inieret ō pñti. vt. ſ. dcm̄ ē

14 ¶ Vltr̄ ꝓſulēs alicui vt aliquē interficeret q̄ꝫ ille cui dedit ꝓſiliū p multū tp̄s ſteterit anteq̄ iterfecerit ſit homicida. &. ſm Inno. ⁊ ℍo. ibidē q̄ſ limita. q̄ñ ꝓſuluit p iure ꝓpio ſe exponere. ſz ſecus eēt ſi cō ſuluiſſet q̄ ꝑ xp̄o morte ſuſtineret vel ꝑ eccliā etiā pro patria. quia ſz ſciat moriturū nō eſt homicida. nec irregularis. Et ſic intellige Inno. ⁊ ℍo. vbi. ſ.

15 ¶ Deſēſióe cōmittť homicidiū. puta aſſociādo homicidā ad factū homicidij. vt eū ſi oporteat defēdat ⁊ talī q̄ꝫ uis etiā ei homicidiū diſſuadeat tñ ſz ℍo. homicida erit. Facit. c. henricus de cle. pu. in due. Nec ī hoc diſtinguť an alias eēt factur⁹ vl̄ ne q̄ ad irregularitatē. ſz q̄ ad reſtitutionē bñ ē diſtinguēdū. q̄ ſi alias erat factur⁹ ñ teneť

16 ¶ Permiſſióe etiā ꝓmittitur homicidiū nō ꝓhibēdo cū pōt. vt patet. in c. nō inferēda. ⁊. c. ſequēti. ⁊. c. fi. xxiij. q. iij. Sed ſz glo. in. d. c. nō inferenda hoc referat ſolū ad prelatos. tu tamē dic q̄ cuz iura loquanť vniuerſaliter ℑó ē diſtinguēdū in illis q̄ nō ſunt ꝓlati nec hñt ex officio an doloſe omittāt ꝓhibere. ⁊ ſic credo homicidas ſi alīs occidiť. Si vō nō doloſe hoc nō ꝓhibēt. ſed ex negligētia vl̄ puſilanimitate. aut q̄ nolūt ſe imiſcere rumo

17 ¶ Quid de ꝓſulēte alicui vt ſe exponat ꝓ patria vl̄ iure ſuo. &. Inno. ī. d. c. ad audiēt̄iā. q̄ nō ē homicida nec irregularis etiā ſi ītерficiať. xxiij. q. iij. ꝓ mēbris. ⁊. q. viij. hortatu. Si tñ ſciret eū ibi morituꝝ. ſic vī homicida ⁊ irregularis ſm Inno. ⁊ ℍo. ibidē q̄ſ

ribus vl' nolūt alū hmōi rumoribus
imiscerī sicut mater filiū vxor virū ꝛ
hmōi nō credo eē homicidas Et ad
hec faciūt notata in c.ōste ō sen.ex.p
Jo.an. ꝛ sequētes licꝫ peccent ꝛ forte
mortaliter q̄ando sine piculo omni
possūt obuiare p tura prealegata nō
tamen sūt irregulares non obuiantes
nisi dolose vt occideretur desisterent
18 Item trū cū q̄ vult aliquē interficere
iniuste nisi ego dē sibi aliquā ceteram
pecuniā meam teneat.&.glo.in p̄nci.
lxxxiij di.q̄ quidam dicunt sic quidam
non ipsa videtur tenere q̄ nō nisi sit
prelatus sꝫ ego credo q̄ sine sit pre-
latus vel non q̄ teneatur aliter pecca-
tum mortale non euadit si modo ha
bet vltra necessitatē sue vite ꝑ illorum
quibus tenetur p̄uidere quia sicut
tenetur existenti in extrema necessita
te subuenire sic ꝛ tali ex quo alio mo-
do non potest enim a morte liberare.
19 Item non reuelās tractanū homi
cidij sit homicida si seq̄t.&. Jda.i.c.
petrus eo ti. Illq dicūt q̄ nō sufficit
q̄ p̄hibuerit. Jo.an. distinguit q̄ aut
dolose non reuelat ꝛ erit homicida
aut nō dolose non reuellat ꝛ nō erit
homicida ꝛ hoc placet Jda. ibidem
Ego credo q̄ si non reuelat illis qui
possūt prodesse ꝛ nō obesse q̄ erit ho
micida q̄ticūq; p̄hibuerit. Et de
hoc vide Jnno.in.d.c.petrus.
20 Item iniuriatus ab aliquo audiēs
amicos suos vel parētes velle vindi-
care sit homicida si non p̄hibeat ex-
presse.&.ꝫ gl.in.d.c. petrus q̄ si ho
micidiū seq̄t erit homicida nisi exp̄s
se ꝺicat q̄ tractāb' talia si nō ꝺi-
cit videtur consentire Simlis casus
ē vꝫ.i.q.iiij.quia prelatus
21 Cooperatōe ēt p̄mittit homicidium
vñ in.c.sicut dignū.§.i.eo.ti.oī q̄ illi
q̄ ad capiēdū ipsū aīo ferīēdi aut occi
dēdi accesserit ꝛ manū eo ñ ipone-
rit tñ ex q̄ mors secuta ē homicide sunt
facit.ēt.c.studeat.So.di.vbi peculiū ali
quē q̄ iterū ex percussiōe sine vrrete.
puta q̄ vuln' letale fuit sine occasiōa
liter.puta q̄ ex percussiōe de eq̄ cecidit
vl' de alio loco ex q̄ cāu iterū homicida
ē. Et sic intellige de cooperatiōe filii i q̄
cū q̄ homicidio et puta q̄ multi vnine
rauerunt ꝛ e quo etiā.xxi.i.q.vltia.c.fi.
22 Item exhibēs p̄tiā tuā i bello inu
sto aiando ꝓsulēdo vl' inimicis timorē
iciendo sit homicida si aliqs ibi occi
ditur.&.Jda.in.c.significasti eo.ti.q̄
sic secus esset in bello iusto vt.s.Bel-
lū.ꝫ i.c.petrus tua iu glo.eo.ti.
23 Item exhibēs p̄tiā suā vbi sit hōi
cidiū sit hōicida ꝛ irr̄gularis.&.q̄ sic
si ē p̄latus ibi hñs iurisdictionē ē hōi-
cida ꝛ irregularis ō ex.pla.c.ex lris
Alij vo nō vt ex sola curiositate stāt
ad vidēdū peccāt tñ grauiter clerici.
24 Item igsitor hereticoꝝ scīēs q̄ cū
p̄nūciauerit talē hereticū occidet ef-
ficiaī irregularis p̄nūciando.&.fꝫ
Jo.i.d.c.ad audientiā de homi.q̄ ñ
xxiij.q.viii.legi.ꝛ q.v.si audieris.
25 Citatiōe incurrit hōicidiū vt pꝫ in
d.c.sicut dignū limitat tñ Jda.ibidez
vez q̄n citatio seu iaiatio ē ad hōici
diū spāl'r q̄ tūc tenet sec' ēēt si ēēt in
citatio ad odiū i genere q̄ nō teneret
de delicto postmodū inde secuto idez
dic,q̄ iaiatio est ad factū licitum licet
homicidiū sequatur sicut cum prela-
tus hortaī i bello iusto vt viriliter pu-
gnēt de quo vide.ſ. de bello.§.iiij.
26 Auxiliatiōe etiā p̄mittit hōicidiū
vt i.d.c.sicut dignū vñ dicit pa.i.d.c.
q̄ pstās quodcūq; auxiliū q̄ticunq;
modicū i delicto cōmittēdo tenet ēt
custodiēdo vestimenta sed distingue si
uis bñ intelligere q̄ aut auxiliū prepa
ratur ad perpetrandum factum legiu

mū ⁊ iustū: ex quo tamē facto seq̄t ho
micidium. Et sic non tenetur de tali
homicidio talis auxiliator quo ad pec
catū ſ3 quo ad irregularitatē. Si auxi
liat⁹ fuit directe homicidio bene tene
tur sec⁹ si indirecte sicut dcm̄ ē ō auxi
liāte pugnātes in bello iusto ⁊ huiusmodi. Qñ p̄stat auxiliū sup facto illi
cito ex q̄ sequit homicidiū. Et sic ho
micida reputat quātūcūq; auxiliū sit
indirectū. ⁊ sic āloquit. d.c. sicut dignū
Similiter si auxiliū p̄stat sup homici
dio ppetrādo siue iuste siue iniuste in
currit irregularitas: si homicidiū fa
ctum est.

27 ¶ Vtrū clericus accōmodas arma
alteri sit irregularis si ille interficit. ⁊.
q̄ si in bello iusto vel vt se defendat ℨ
iniuriantē nō erit Secus si in bello in
iusto. c. fi. de homi. de materia homici
dij. quo ad irregularitatē. vide. j. Ir
regularitas. i. §. i. cū multis sequēt⁹.

Homicidium. ii.

Casuale dī: qđ p̄ter vo'lūtatē
euenit. ⁊ ex casu fortuito. ō q̄. l. dij. §.
ecōtra. cū multis capitulis sequēt⁹.

1 ¶ Vtrū sit homicida q̄ ad culpā vl̄ pe
nā q̄ a casu hoiez occidit. ⁊. vt colli
go ex gl ber. in. c. sicut. de homicidio
q̄ aut dabat opaꝫ rei licite ⁊ adhibuit
oēz diligētiā quā ō buit. Et sic excusat
ac si nō fecisset. c. ex lr̄is el. i. ⁊. c. dile
ct⁹. e. ti. ⁊. l. di. si duo. Si vō nō adhi
buit debitā diligētiā iputat ei q̄ ad cul
pā ⁊ penā. s. irregularitat. l. di. clerico
iaciente. pōt dispēsari cū eo vt in ordi
ne suscepto ministret sm̄ io. in. d. c. cle
rico. Si vō dabat operā rei illicite: si
ue adhibuit diligētiā vel nō imputat
ei vt in. c. quātum. l. di. Ex' quo patet
quid tenendū de multis q̄stionibus.

2 ¶ Quid ō clerico q̄ rixā faciēs supue
nientib⁹ ei⁹ amicis occiderūt cū cū q̄
rixabat. Ad quā rñdētū est: q̄ ē ho
micida ⁊ irregularis. ita no. Joa. in. c.
petrus. co. ti. ⁊ doc. ibidē. ⁊ facit ter ibi
dē limitat tū Joa. si rixā illicite exer
cebat alꝫ nō q̄ si fuit sine culpa: factū
alioz nō ꝫ sibi imputari. c. significasti
el. ij. e. ti. limita hoc etiā ꝫ ho. in. d. c.
ad arduētā verū si nō p̄hibuit quātū
potuit. Silr nō ē homicida nec irre
gularis. si inimici illi⁹ cū q̄ rixā facie
bat supuenissent ⁊ occidissent. q̄ius ri
xa fuisset illicita: q̄ nō tenuit eū
occiderūt: ſ3 pp inimicitiā quā hēbāt
ℨ eū ita no. doc. in. d. c. significasti el. ij.

¶ Quid de eo q̄ percussit latronem qui ꝫ
asportabat res suas: ex q̄ percussione
fugere nō potuit: ex q̄ ab alijs postea
occisus est. ⁊. q̄ ē homicida ⁊ irregu
laris sm̄ cōiter doc. in c. significasti. el
ij. e. ti. ⁊ in. c. de cetero. ibidē. q̄ dedit
operā rei illicite. Sꝫ si tenem⁹ q̄ etiā
clericꝰ licite p̄ defensiōe rerū possit p
cutere nō erit irregularis dūmō letaliter
nō percusserit: nec aio occidēdi fecerit
⁊ magis placet q̄ꝫ opinio doc q̄ dcm̄
c. de cetero loq̄t de cā ꝓpinq̄ homici
dij vt sit irregularis. Sec⁹ in cā remo
ta: vt ē in casu isto ex q̄ casu nō habuit
animū occidēdi. Et p̄ hoc facit. d. c. si
gnificasti. ⁊. c. exhibita. eo. ti. ⁊. ff. loca.
l. q̄ domū in fi. ⁊ vī ibīsse gl in. d. c. ō
cetero. ⁊ in. c. ma de homici. nisi forte
dicas. q̄ lr̄ daret operam rei licite: tū
ō buit cogitare q̄ si vulneraret eū nō
valēs fugere q̄ occideret. ex quo erat
verisimile. ⁊ sic erit irregularis. Sed
mihi nō placet. Illā vt habet in. d. c.
tua clericus vulnerans grauiter furez
ingressum suam domuꝫ: ſ3 fur postea
captus sit ductus ad officialem: qui
officialis mittens clerico predicto: vt
exponeret si qua sciret de predicto
fure interrogat: sed nuncijs tribuens
culcellum ⁊ sotulares quos a fure ab

stulerat si in nullo alio se impediuit ꝛ talis fur occidatur non est irregularis ergo nec a fortiori predictus

4 ¶ Quid de eo q̃ videns latronē clamantē ex q̃ clamore captus fuit ⁊ occisꝰ latro. &.q̃ est homicida ⁊ irregularis vt ꝛ Inno. ⁊ Ho. ⁊ seq̃t Pa. in. d. c. significasti el. ii. etiã si nõ habuit aiũ ad mortē q̃ debuit cogitare ꝺ hõicidio qꝺ cõiē sequitur in tali clamoꝛ ⁊ hoc credo verũ ꝛ Pa. ibidē si cõiē sequitur alias nõ ex q̃ aimũ nõ habuit vt occideretur sisꝛ nõ ē irregularis q̃n clamauit ꝓ sua liberatione q̃ ille volebat eũ interficere Secus si ꝓ rebꝰ vel alijs vt .j. dicēt homicidiũ. iij.

5 ¶ Quid de ludēte cũ ꝓgnãte q̃ dispgitur. &. ꝛ Jo. an. ⁊ seq̃tur Pa. i. c. sicut ex lr̃a. x. e. ti. si ꝓditio ludi erat gracilis ⁊ ludꝰ fuit licitꝰ rõne ꝑsone vt q̃ maritus fr̃ vel alio ꝑsõa ꝓiecta nõ erit irregularis q̃ nõ ē i culpa aliq̃ eo qꝺ ludus lentus nõ est phibitꝰ i ꝓgnãte: dũ mõ ꝑsõe ꝓueniat ludẽti cũ ea alo sic.

6 ¶ Quid de clico vl̃ quocũq̃ alio q̃ implorat offiũ iudicis ꝓ recupãdis suis rebꝰ ꝛ sciat ꝓ certo q̃ sine sãguinis effusiõe nõ poterit recupar̃. &. q̃ nõ ē irregularis ꝛm Jo. an. ⁊ ē rec. in c. ii. e. ti. li. vi. dũmõ ꝓmittat ꝓtestationē q̃ nõ intẽdit ad vindictã sanguinis ⁊ hoc tene ꝛ vincētiꝰ teneretur ꝓ eo ⁊ q̃ ita ꝺclaratũ ē in. d. c. ii. ⁊ credo verũ q̃n alio mõ nõ ꝓt recupare ⁊ sic intelligē. c. ex lr̃is de exce. ꝓla. ⁊. xxiij. q. v. c. ii. ⁊ de pe. di. i. c. periculose. Idez tene etiam si furem capiat ⁊ iudici tradat ꝛm limitationem ꝓdictã

7 ¶ Quid si post suspensionē seu occisionē letetur ⁊ habeat gratũ. &. q̃ nõ erit irregularis quia lex promotionis attendit factum. xv. q. i. c fin.

¶ Quid ꝺ sacerdote q̃ ꝓ hedificatõe ecclie vel domꝰ aduocauit aliquē i ad iutoriũ q̃ a cãu iterijt. &. q̃ ñ ē irr̃gularis si nihil ꝺ ꝓtigēt ꝺ ꝺ ō misit. c. fi. e. ti. 8

¶ Quid de ludēte cũ alio q̃ a cãu occidit sociũ. &. q̃ si ludebat cũ pſõis cui q̃ buꝭ erat licitũ ⁊ ludo licito ⁊ verisimr̃ ex ꝓditõe ludi talis cãus euenire non debebat nõ ē irregularis vt ꝓꝛ i. c. latoꝛ eo. ti. vbi clicus ludēs cũ clico qꝺ lꝛ ⁊ nihilominꝰ vnꝰ ipoꝛ alteꝛ accipiēs ⁊ ꝓsternēs ad terrã cultellũ sibi infirit ⁊ mortuꝰ ē ⁊ tũ ꝓsꝛatus nõ ē irregularis q̃ ꝓditio ludi nõ erat ꝓsternēndi. ⁊ iõ nõ fuit in culpa lꝛ ꝓsternēs. Si ꝺo nõ ꝓsiderauit conditionē ludi ex q̃ tale q̃d euenire poterat erit irregularis vt in. c. ꝓtinebat. eo. ti. vbi volēs egr̃ supꝭ socĩ q̃ bēbat falcē ſlate re occisꝰ ē ⁊ sociꝰ ē irregularis q̃ conditio ludi erat vt q̃ tetigisset baculũ alterius supꝭ eũ egr̃aret ⁊ iõ debebat deponere falcē ex q̃ ludi ista erat ꝓditõ: si tũ ꝓhibuisset ne eum egr̃aret tenet Pa. i. d. c. q̃ nõ ē irregularis hoſt. tũ ⁊ alij tenēt q̃ etiã pp ludi ꝓditionē q̃ potuit euenire. ꝛ Pa. opinio magis placet põt tũ. epꝰ dispensare i casu quo efficitur irregularis vt in subdiaconatus officio ministret si subdiaconus erat vt in. d. c. continebatur 9

¶ Quid de eo q̃ dat poculũ amatoꝛiũ ex q̃ seq̃tur homicidiũ cũ ꝛis nõ i tẽderet. &. q̃ hõicida ē ⁊ irregularis vt no. Pa. in. c. si aligs eo. ti. facit l. si gs aliqd §. q̃ abortionis. ff. ꝺ penis rõ q̃ ꝺat operaꝫ rei illicite secus si non sequitur homicidiũ puta q̃ fetꝰ non dũ erat formatus q̃ lꝛ peccet mortaliter q̃cũq̃ ꝺat aliqd ad porañ vel ex libidie vel odio ⁊ hmõi vt non possit gnãre aut cõcipere vel nasci soboles 10

ꝯcepta vt patet in.d.c.si aliquis tñ ir regularis non est vt ibi glo.

11 ¶ Quid de eo q insequens alū q ex fuga cecidit t mortuus ē.&.q ē homicida si fugiēs timebat ȝ graui malo si bi infligendo nisi fugeret secꝰ si de leui t cā ludi vñ ℔an.i.c.exhibita co. dicit q si ge,phicit lapidē vt alū percuiat dūmō ꝓcussio nō possit eē grauis t alius ne ꝓcutiat fugiens cadat t occidat nō erit irregularis vl si phiceret lapidē a remoꝯ t alius timēs fugeret t corruens interiret sibi ñ ē irregularis .secus si vt grauiter ꝓcuteret vl tactus potuisset grauē percussionē facere nisi alius fugisset q: tunc tenet de homicidio quia tunc noxius esset ludus/etiam in pueris

12 ¶ Quid de illo puero q vesicā porci inflatā violēter frāgens ex terremotu mulier grauida exꝓauefacta fugiens dispsa ē.&.q nō ē homicida nec irregularis p doctrinā ℔a.in.d.c. exhibita ꝙuis Jnno.Abbas t Hicē.vidēntur sētire q tā in isto ꝙ i ꝓcedēti iputet ei homicidiū Sꝫ mihi vi dux nec tex.in.d.c.vi velle vñ non ꝙlibet cā ꝺꝫ attēdi sꝫ ꝓpinq ad hoc vt sit irregularis facit.ff.ad.l.cor.de sicar.l. nihil interest i gl.illō eni q: faber faciat cultellū ē homicida si tñ aio nocēdi facit t miorē diligētiā adhibuit tūc ꝓsiderat cā remota ꝺꝫ Ber.i.c.de cetero t.c.ꝓsbyteroꝝ ȝ homi.vñ cū qs ꝓcutit alū vulnere ñ mortifero tñ ex ꝑcia medici vl icuria vl expositōe ad labores t sudores ille mort nō ē irregularis ꝺꝫ ber.i.c.exhibita ȝ hōi.

13 ¶ Quid de clico q venādo vl se exercēdo iaculū,piecit t alū a cāu iterfecit.&.q tenet de hōicidio t ē irregularis siue adhibuerit diligentiam vel ne quia dabat operam rei sibi illicite. c.pis qui arborem.§.si vero.50.dis.

¶ Quid ȝ custodiēntꝫ ifirmos q ad 14
eoꝝ ꝓtectōnē ȝderūt eis vinū vl aliqd hmōi.&.q si certū ē eos mortuos ꝓpter hoc t ipi hoc ꝓmerūt ꝓuidere q irregulares sūt nō debēt tñ facere sibi hāc ꝓscia; q ꝓpter hoc sint mortui ꝺꝫ ℔odo.qñ bono aio id fecerūt nisi sit euidēs culpa vl dissoluta negligētia Et si hñt ꝓsciam ȝbēt deponere ad ꝓsilium boni vir nisi ꝫ ꝓceptū medici exꝓesse dedissent q: nō excusarē tur vt no.in.d.c.tua nos de homici. idem dic de vertentibus infirmos.vnde vel apostema frangitur vel anclitꝰ obturatur t suffocatur.

¶ Quid ȝ pentibꝰ q a cāu ꝓprios fi 15
lios occiderūt.&.q si ex culpa graui vl leui tñr de homicidio vt ꝺꝫ i gl.c. fi.de his q ꝓpri.fi.occi. ℔ā dat eis ꝓ culpa graui pñia.vij.vl.v.ānoꝝ ꝓ leui trīū Si aūt nulla culpa ꝓcessit non tenent ℔o.tñ ꝺꝫ hosti.t ℔a.t alios doc.in.d.c.fi.q si culpa sit occulta siue grauis vl lenis ñ ꝺꝫ dari pnia publica ꝫ qđ fecūt multi qui ponūt publicā; pnia; de q̄ in.c.i capite.50.di. t male q: fieri nō ꝺꝫ taꝫ pnia nisi crimē adeo fuerit graue q totā ꝓmouerit vrbē vt in.d.c.in capite collocare tñ apud se filios tenellos parētes nō debēt aliter sūt in culpa.ii.q.v.ꝓsului sti t eis iputat homicidiū si segr nisi forte ita paupes essēt q ñ possent eos pānis fouere ꝫ frigora q: tūc tenēdo apō se i lecto si debitā faciūt diligentiam i religs ñ tenēt aliq culpa q: duo bꝰ malꝫ concurrētibꝰ minus chgit.xiii. vi.nerui t ideo si est minus periculuꝫ collocaꝫ penes se q̄ alr tenet excusāt

¶ Quid de tenētibꝰ aiala puta vrsū 16
vl leonē q̄ aliquē interfecerūt.&.si nō fuerūt in aliq culpa nō tenent de homicidio alias sic puta q: erāt ferocia t non tenuerūt ligata t hmōi ar.c.hi

q arborē.ꝛ.c.fepe.ſo.di.ꝛ qꝫ no.i.c. de occidēdio.xxiij.q.v. Et,hoc tene ł3 hoſti.i.c.ad audiēnā ꝺ hói. videaꝯ te neꝯ qꝫ nullo mō ſit irregularis.niſi fu erit ī malina vel lata culpa.ar.l.i. ꝛ ſi. ff.ſi qua.pa.

17 ¶Quid de illo q vocat milites ad ꝺ fenſionē ſuā turis ſi aliqs ibi occidaꝯ. ℟.nō tūr ꝺ homicidio.vt i.d.c.ꝺ oc/ cidēdis.ꝛ.q.iij.cadē cā.c.maximian⁹

18 ¶Quid de medico cui pter volūta/ tē infirmus mortu⁹ eſt ī manibus ſeu ſb cura.℟.ſi iſta ḡtuor ꝓcurāt ñ ħ3 culpā. ℣ꝺmā qꝫ illud oēm ſibi ꝓue/ niebat qꝫ nō erat ei ꝓhibitū exercere ſicut ē clicis ꝛ religioſis cirogiā in.c. ſnias.ꝛ.c.non magno ne cle. vel no. ¶Secūdū ſi erat pit⁹ in arte. ¶Ter tiū ſi exhibuit oēs diligēciā ſm artem ¶Quartū ſi iformauit de hijs q ſunt ꝑtia egritudinis infirmi. ¶Ā iſtis ſua/ tis nō iputaꝯ ei homicidiū.ita no.pa. in.c.ita vos.eo.ti aliās teneūr ꝺ cta. ꝛ quali.c.ad aures.

19 ¶Quid de eo q ſpellit ī alīz ꝛ ille moritur vł de eo q declinās eū q vole/ bat penere penſus ē alī⁹ ex tali decli natiōe ꝛ occiſus ℟.ſm Hug.ī c.ſepe ſo.di.nō ē irregularis:nec homicida niſi in fraudem fecerit.

20 ¶Quid ꝺ eo q mādauit aliqē ꝺbe rari inhibēdo ne iterficiat vel mutilet ℟.ſi mādatarī⁹ interficit vł mutilat seu iterficiaꝯ vł mutilaꝯ pp talē penſionē z faciēdi homicida iudicaꝯ mandator qꝫ mādādo in culpa fuit c.is q.e.ti.li. vi.qñ vſimilr hoc poſſe euenire de buit cogitare ibidē. ℣dē die ꝺ eo qui mādat aliqē capi qñ vſimilr mors poterat ꝓtingere ꝛ hoc q ad eū q mi/ ſſe ꝛ er offō mādat.Secus in aliis:qz ēſequēs mors ſequaꝯ irregulares ſūt ḡtuis verſimilr nō debebat euenire

21 ¶Quid de illo q voleū fugere inimi cos pp timorē mortꝫ ꝓſiluit vt remāe ret ꝛ pacē,procurareꝯ pp qꝫ remāſit ꝛ oc ciſus ē.℟.nō tūr qñ bono aio fcē hñs ꝓbabilē cām credēdi qꝫ ex remāſiōe nō imineret piculū:m puta.qz inimici erāt eius ꝓſanguinei vł tales amici qꝫ eos poterat cohibere. ſecꝰ eſſet ſi nō hūit,ꝓbabilē cām credēdi vel ſi hūit non tñ fecit ḡtuꝫ potuit.qz ſic impu tareꝯ ei homicidiū.vt in.c.tua nos.e.

¶Quid ꝺ eo q miſit puerū ad aquā 22 dū equū monēs vt caueret a fluie qui ſubmerſus ē.℟.ſi rōabilr poterat du bitari eſt irregularis⁹aliter nō.

¶Quid de illo q cum cozugia q hē 33 bat gladiuꝫ verberās famulum inter fecit.℟.qꝫ eſt irregularis qz probabi liter debebat credere occaſionem nō remouendo gladium.

¶Quid de illo q interrogat⁹ de ma 24 lefactore ipſū eis oñdit.℟. ſi ꝓbabilr potuit cogitare qꝫ ad mortē eū quere rēt ē irregularis alias non de hoc ēt habes ſ.irregularitas in pncipio. Et ibi vide multos caſus.

Homicidiuꝫ.iij.

Cōmittiꝯ neceſſitate.ſ. ꝺfēſiōis q qñ ꝛ quō liceat vide.ē.Defenſio.

¶Quid ſi violēcia inferꝯ rebus ſolū 1 Utrū occidēs ꝓ ipſis ſalu idis excuſe tur.℟. ℣a in c.ſignificaſti el.ij.co.qꝫ nō clericꝰ nec ēt ꝓ ipſis recuperandis vt in.c.ſuſcepim⁹ eo. Si vo ē laicus ꝺ iuſ cauſe ē clarū qꝫ pōt impune occi dere.ſi aliter ſaluare nō poterat eas vt in.l.furē.ff.de ſicca.ꝛ i.l.itaqꝫ.ff.ad.l. aq.ꝛ hoc hēbit locū in oi foroꝰ ptēto ſo ſeculari. Sꝫ q ad irregularitatem tō clericus q laicꝰ occidēs vel muti/ lās ꝓ ipſis ſaluādis erit irregularis.vt patet in.c.ſuſcepim⁹ eo. ℣o. gl.xxiij. q.iij.in.pncipio.℣n aūt peccet mor/ liter occidendo ꝓ rebus ſaluandis

die vt supra Defensio.§.iii.q.v.

2 ¶ Quid si violētia iferē psone solū vl' psone q rebus simul.&. ℞a.i.d.c.si/gnificasti q aut pōt euitare fugiendo gressorē q sic clic⁹ tūr fugere p.d.c. suscepim⁹ i laico no. Bart.in.l.i.C.vñ vi.vī tenere q nō tūr fugere qr fuga ē iniuria vt.l.ire apō labeonē.ff.de iniur.q dicit Cy.in l.si er plagijs.§.tabnarius.ff.ad.l.aquil.q fuga reddit fugientem vilioré ergo sicut lz p tactura rei multo magis p iniuria corporali que ē maior iniuria.l.in suo.ff. de penis Tu dic q siue in clico siue i laico si pōt fugere nō lz occidere vel mutilare aliter icidit in penā irregularitatis fm Ray.q Ber.Bof.tū lz q p⁹ pactā pniam poterit i suscepī ordinibus ministrare sine dispēsatiōe sz non ascēdere ad maiores q ita itelligit.c. ō bis clicis. Si vō aliter non potest fugere nec euadere nisi mutilet vl' occidat sic licite tā clicus q̄z laicus occidit vel mutilat q sine oi pena irregularitatis vt in cle.vnica.eo.q sine oi peccato ita q statī p sbtiler possz celebrar fm ℞o.de ligna.tractatu de misto bello ℞acit.c.oli el.i.de resti.spol.dūmō ī faciat aio vlciscēdi fac.p hoc.c.ti.e.

3 ¶ Quid si interficit p defensione psone alterius quā aliter nō potera saluare.&.q lz hoc possit sine oi peccato qū volebat intulse talē psonā iterrimere tū irregularis efficit vt no.i.d. cle.vnica.eo. vide.s.clic⁹.ix.§.vlti.

Homicidiuz.iiii.

C.spūale omittit i aia solum multis mōis. ¶ ℞io plat⁹ nō arguens xliii.di.ephesis. ¶ Secūdo aducens subditos i desperatōez pp austeritatē xlv.di.receditc. ¶ Tertio qui nez defraudet res ecclie.xii.q.ii.q xpi q.c.q abstulerit. ¶ Quarto nō soluens le/gata defūctoz.xiij.q.q oblationes cū duob⁹.c.se.q dicūt membra diaboli. xij.q ij.cū deuotissimā. ¶ Quito ō reb⁹ aliēis facies elemosynas.xiiii.q.v. imolāte.xvi.q.i.ō dic. ¶ Sexto alios ad malum prouocās de pse.di.iiij.q̄/ris de pe.di.i.noli. ¶ Septimo decimas debitas nō soluēdo .d.c.decime ¶ Octauo,puocās ad iuramētū quē scit falsse iraturū.xxii.q.v.alle. ¶ Nono odiū alteri gerēdo de pe.di.i.hōicidioz prie io iii. ¶ Decimo alteri detrahēdo.d.c.hōicidioz q.vi.q.i.summa iugtas. ¶ Undecio moriēti pniaz negādo.xxi.q.vi.agnouimus. ¶ Duodecio ō se malā suspitōz dādo.xi.q. iii.ñ sūt audiēdi. ¶ Terciodecio op/pressionē vl' iustitiā aut iniqtatē exercēdo ō pe.di.i.ois. ¶ Quartodecimo cā libidis explēde vl' odiī meditatōne hōi vel mulieri aliq̄d faciendo vel adportandū dādo vt nō possit gnare aut concipere vt in.c.si aliq ō hōicidio.

Homicidiuz.v.

Quo ad penā.s.irregularitatē q a⁹s de iure canonico. Utrū ois homicida sit irregularis.&.q sic glibet q occidit post baptismū p iadustriā q per insidias vt no. ℞a.in.c.i.de homicidio q ibi p⁹ exten.q̄t est irregularis ois homicida volūtarie occidēs siue ex iusticia siue legis aut canonis pmissione siue ex vindicta siue sine pctō siue cū pctō solūmō excipit ille q occidit nō valēs aliter euadere q hoc intelligo si hz occidēs vsū rationis quia ois furiosus infans q dormiēs si occidūt nō sūt irregulares cle.vnica.eo. ti. Ubi inder quātūcūq̄z ex iusticia pcedit est irregularis.li.di.aliquātos q accusator aut testis vel ēt notari⁹ sniam scribēs vel pferēs aut attestatiōem scribēs vel legēs dū publicāt. Iduocat⁹

intellige ꝺ reū vel ēt ꝓ reo si moꝛs ifligaꝭ accusatoꝛi.assessoꝛ ꝛ qlibet aliꝰ officialis i cā moꝛtꝭ vel mutilatōis mēbꝛi irregularis ē vt no.i.d.c.aliquātos ꝛ p tom ēt ne cle.vl' mo.sniaꝫ ꝛ i gl. in sūma.li.di. Et nō solū qñ qs iterfecit vl' mutilat p se sꝫ ēt ex mādato ꝓsilio ōfēsiōe.ꝓmissiōe coopatiōe. aianto ne.auxiliatiōe.fm q.ꝟ.in.i.c.huiꝰ titi tuli declaratū ē fore homicidas solus excipio q̄ ad irregularitatē cuꝫ q non obuiat cū possit.qꝛ sꝫ sit homicida fꝫ qꝛ dixi.ꝟ.nō tñ credo erit irregularis nisi fꝫ q.ꝟ.dixi. ℳomicidiū.i.ꝟ.xvij qꝛ lex ꝓmotionis factū regrit.xv.q.i. si qs nō iratus. Et ꝓ his oibꝰ facit.c.si cut dignū eo.ti.ēt si occisus vl' mutila tus sit paganus.ꝟ o.di.clericū. homi cida vero casualis in casu i q̄ ei iputaꝭ sil'r irregularis ē alias nō. Et q sūt di ctū ē in.ij.c.huiꝰ tituli.homicida. sil'r ex necessitate nō excusaꝭ.nisi ꝓ euasi one sue psone.vt dictū ē.c.iij. huiꝰ ti. homicida vo spūal' nullo mō irregu laris efficiꝭ p baptismū ēt tollit irre gularitas homicidij añ cōmiss.vt.ꝟ Baptismus.vij.ꝟ.iij.

1 ¶ Utrū cū homicida voluntario solꝰ papa possit dispēsaꝛ.ꝛ.fꝫ cōiter doc. i.c.sicut dignū.eo.ti.q sic q̄ꝫ quis glo. tenuerit q nec ēt papa possit. Sed tu tene cū cōit doc.q pñt imo dicit pa. ibi.c.ego ō iureiur.q clerici pñt vti ar mis ēt offēsi bilibꝰ ō lnia pape qꝛ solū ē ꝓhibitū ō iure positiuo.sꝫ eo iferioꝛ nemo pōt dispēsare q̄ꝫ tuicūq; ēt sit oc cultꝰ.c.vltio de tēpo.ordi. vnecti' tñ tꝫ.q si oino occultū ē ꝛ egit pniaꝫ q nō idiget dispēsatiōe.qꝛ ecclie nō est obnoxiꝰ.qꝛ peccatū occultū.xxxij.q. v.xp̄iana.nec ō eo pp pniaꝫ q̄ ei satisfecit ꝛ iō celebꝛare pōt ꝛ vti ordini bus sine alia dispēsatiōe Lau. vero ꝛ Jo.ꝓcoꝛdāt cū Gice. si nō dispēsatio ep̄i iteruēit pa.vo i.c.ex tenoꝛe. de tē poꝛ.ꝛꝫ q si ē oio occultū ꝓut occultꝫ distiguit ꝺ ꝓbabile sic respiciēdo legē ꝓmotōis p̄blicā sic nō idiget.sꝫ si alpi ciamꝰ ad legē ꝓscie informatā ex lege positiua sic idiget dispēsatiōe.qō itelli go ō dispēsatōe nō papali.sꝫ ep̄ali vtꝛa tisfaciat ꝓscie.ꝛ ad c.fi.de tē.poꝛ.qō vī ꝺrīū. Rñdeꝭ.q loqꝫ de dispēsatione nō papali sꝫ ep̄i q̄ est necessaria vt tꝫ Ian.ꝛ Io.ꝛ segꝫ archi.li.di.de his ꝛ vī tenere ēt ℳa.ne qs ꝓsituat se iudicē i cā ꝓpꝛia existimando oio occultū qō forte nō est qō no.quia facit ad multa

¶ Utrū cū homicida casuali qui ē in culpa iferioꝛ a papa possit dispēsare.ꝟ. ℳa.i.c.ꝓtinebaꝭ eo.ti.q eps pōt di spēsare i minoꝛibꝰ solum vt i.c.ad au dictū eo.ti. Archieps vo vt ꝓmissari us pape pōt i subdiaconatu tñ in di aconatu vo vel ꝓsbyteratu solꝰ papa dispēsat vt in.d.c.continebatur. 2

¶ Utrū mutilatio mēbꝛoꝝ ex casū in firmitatis particeꝭ q̄ ad pcīn mꝛtale ꝛ q̄ ad irregularitatē ꝛ eius dispen sationē homicidio.ꝟ.glo. singularis in ꝓcle.vnica.c.ti.q sic facit.c. aliquan tos.li.di.cū mltis aliis ibidē.ꝛ.c.cleri cis ne cle.ꝛ mo.ꝛ in.c.in archiepatu de rapto.c.is qui.de homici.lib.vi. ꝛ aliis allegatis in.d.glo. 3

¶ Utꝝ eps possit dispēsare cū homi cida circa bñficiū.ꝟ.fꝫ ℳo.q circa simplex pōt.sꝫ circa curatuꝫ non sed solus papa ar.c.fi.de fili.presbꝝ. ℳo. ℳa.in.c.fi.de pug.in due. 4

¶ Quid si nō mutilaꝭ sꝫ debilitat an sit irregularis.ꝟ. ℳa.in.c.de diaco no.q cle.vl' vo.q nō.argu.i.q.i.sicut vrgeri. vel sꝫ mēbꝛū ō bilitatū sit qua si inutile q̄ ad opationē.tñ valet saltꝫ ad decoꝛē.ꝛ in penis faciēda ē mitioꝛ interpꝛetatio ꝓcoꝛ. Gaspar.i.d.c.dia cono. In ꝺrīuꝫ tñ facit qō no. Ly. in 5

aut. sed nouo. C. de sermis fugi. Unde Bar. in l. ij. ff. de publi. iud. i. fi. dicit q̄ mutilatio ꝓprie est q̄n mēbr̄ ledit ita q̄ nō pōt exercere suū officium Hoc ꝓbat in. l. idē ophilus in ꝓn. ff. ō edil. edic. Truncatio vo est q̄n ex toto abscidit mēbrū. d. cle. vnica. Non dicit trūcat sed mutilat. Et ideo intellige q̄ nō ē irregularis q̄n qs nō ōbilitat ex toto sed q̄n ex toto ita q̄ nihil pōt facere sic teneo q̄ sit irregularis per. d. cle. vnicā. ꝛ. c. q̄ pcutit. xxiij. q. vltima.

6 Utrū trūcatio vel mutilatio digiti inducat irregularitatē. ff. do. Lardi. i cle. ꝑdicta q̄ non sed cū sit i ꝓncipalibus mēbris fm. Laud. all. c. i. de cle. pug. i due. qō loquit de mēbro. Pro q̄ no q̄ mēbrū ꝓprie lūptū ꝛ stricte ē fm Bar. ꝛ Jo. de imo. in. l. ij. circa fi. ff. de publi. iudi. pars corporis habēs officiū sepatū ꝛ distinctū: sicut manus ad palpan. ꝛ pes ad ambulan. facit. c. singula. lxxxix. di. iūcta gl. Facit tex. in d. c. sicut vrgeri video. ꝛ i aut ꝑdicta sed nouo iure. Digit⁹ aūt nō ē ꝓprie mēbrū. sed pars mēbri. seu officiū mēbri. vt in. l. nō sūt liberi. ff. de statu ho. ꝛ. d. l. idē ophilus. Et ideo optime tenendū nō esse irregularē talem truncatorem vel mutilatorem.

7 Qua pena punit pr̄ q̄ occidit filiū vel filius q̄ occidit pr̄es. ff. Ba. in. c. i. de his q̄ fi. ꝓ. occi. fm leges ponat i sacco de corio cū cane simia vipera ꝛ gallo. ꝛ sic ꝓiciat in fluie Si non habeat portat in insulā a feris deuorād⁹ l. vnica. C. de his q̄ pa. vel fi. ꝓ. occi. ꝛ l. i. ff. ad l. pom de paricidijs.

8 Qua pena puniūtur alij homicide Clericⁱ dz deponi ꝛ sine alia icorrigibilitate tradi curie seculari hoc itellige q̄n volūtarie occidit. Si vo a casu tūc gl. in. c. fi. de illis q̄ fi. occi. dicit q̄ si a casu nulla culpa p̄cedēte. sic nulla pna iponit nisi forte ad cautelā. q̄ bonas mētis ē culpā agnoscere vbi culpa nō ē. c. cōsiliū. §. ij de observā. actiu. xxv. di. ad eius. ō pe. ꝛ re. c. q̄situ. si vo culpa precedēte. dic vt. §. homicidius ij. §. xv.

9 Qd qd tenētur homicide. vide. ꝯ. Restitutio primo in ver. Homicida.

Homo ꝓstituit ex ania ꝛ corpe alio istorū deficiēte non est homo. vt ꝓz ex. c. cum xp̄s. de here. ꝛ i. c. i quadā de cel. mis. ꝛ in. c. sicut de homici.

1 Utr̄ liber hō possit dari i pign⁹ ꝛ i subsidiū aliar̄ rer̄ deficiētiū. ff. q̄ nō facit. c. lator. de pigno. imo pdit recipiēs eū in pignⁱ debitū. ꝛ tāndē ō suo dare tenet detēto vlⁱ cⁱ pentubⁱ vt no. gl. i. c. ex rescripto ō iurein. ꝛ. C. ō act. ꝛ obli. aut. oio. Ubi dr̄ q̄ q̄druplū restituat. rō, qr illa q̄ nō sūt i nro cōmertio obligari nō pōt. l. i. §. cā rē. ff. q̄ res pigno. Sz liber hō nō ē domin⁹ mēbror̄ suor̄. l liber hō. la. ꝓma. ff. ad. l. acgl. Et iō pulchre dixit Bal. i. l. ij. C. ō pr̄ib⁹. qui fi. distra. q̄ illa. l. ij. habuit ortū a legib⁹ antigs ꝑz q̄s pr̄ poterat occidere filios. l. in suis in fi. ff. de li. ꝛ po. q̄ hodie ē correcta. Et iō solū pmittit vēditio cā pauptatis seu egestat⁹ victus q̄r filⁱ⁹ sic vēdit⁹ pōt se redimere ꝓtiū offerēdo ipse vel alius ꝓ eo vel mācipiū vt in. d. l. ij.

2 Utrū liber hō possit dari in obsidē. ff. q̄ō ō iure nō pōt. nisi p papā ꝛ īpatorē. vt no. in. l. obsides. ff. de testa. ꝛ. l. diu⁹. ff. de iure fisci. ꝛ p eū q̄ non recognoscit superiorē. vt no. Bar. in. l. famē. ff. de publi. iudi. ꝛ. i. l. hostes. ff. de cap. ꝛ in. l. i. §. de q̄. ff. de postul. Tñ de ꝓsuetudine usurpatū est ꝯtū fm gl. in. l. ij. C. de patrib⁹, q̄ fi. distra. Et sic de facto fuat vt etiā ciuitas q̄ recognoscit superiorem det obsides ꝛ alij similes ꝛ hz

t

talis consuetudo vim legis.l.ꝺ quibus ff.ꝺ legi.immo videtur licere de iure communi dare obsides pro pace servanda secundum glos. in.c. vt pridem xxiij.q.viij.sed non pro pecunia vt in. d.c.ex rescripto.ꝛ.d.l. ex rescripto.ꝛ. d.l.i.quia liber homo non potest obligari.pro pignore nec potest haberi in eo ius pignoris.sed tantum ius retentionis.

HOnestas requiritur in omni negocio quia ē vnum ꝓceptum iuris instī.ꝺ instī.ꝛ iur.§. iuris ꝓcepta sunt hec honeste viuere ꝛc. In matrimonijs.ff.ꝺ ritu nup.l.sp in coniunctionibus non solum ꝙ liceat considerandum ē: sed ꝛ qꝺ honestū sit hec ibi. In lege distin.iiij.erit autē.in voto.c.magne ꝺ voto. In iuramēto.xxij.q.v.de forma.nec fisco rem quam vēdit retractare ꝑmittitur ꝓpter honestatē. l.vltima.C.ne fiscus rē quam vē.euin. li.x. Nec actio furti datur viro contra vxorē.nec patri contra filium vl̄e contra eo pp honestatē.ff.ꝺ furtis.l.si quis vxori i ꝓn.ꝛ.§.i.C.ꝺ fur.l.fi. Nec arrogato .l.nec ea.§.pe.ff.ꝺ ado.ppea dicit tex.in.l.ex dāni infecti in ꝓin.ff.ꝺ damno infecto. honestus modus ꝺuꝫ duos ē ꝛ non ꝑmoderata cuiuscꝫ luxuria sequēda ē ppea dicitur in.l.filius qui.ff.ꝺ condi.instī.nam q̄ facta ledūt pietatē extimamus ꝟecundia nostrā ꝛ vt gn̄aliꝛ dixeri q̄ contra bonos mores fiunt.nec nos facer̄ posse credendum ē: hec ibi.

HOnorē maximum exteriorū bonorū ꝺn̄ potētatus ꝛ dignitie pp honores ꝺsiderabilia sunt.iiij.ethi.

1 ¶ Cui ꝺbetur honor.&.ꝙ solum virtuti secundum philoso.iiij.ethi.

2 ¶ An sit honor ꝓferēdus vilitati.&. ꝙ sic.ar.in.l. Julianus.ff.si quis obcā.ꝛc.

3 ¶ Vtrum possit appeti honor sine pcō. &.non dn̄ philo.iij.ethi. dicit ꝙ non sūt vere fortes qui pp honores faciūt fortia. Hec ob.ꝙ honor ē ꝑmium virtutis.iiij.ethi.ꝛ ppea sit appetibilis qz illud ē vez ꝙ ē ꝑmiū virtutis ex parte aliorū q.ſ.nó habēt maius qꝺ retribuant ppea dicit idē philo.ibidē ꝙ honor ē propter virtutē nó virtus ꝓpter honorē.nec ob.qꝺ idē philo. dicit ꝙ honoꝛ amatoꝛ plusq̄ oportet vel vñ nó oportet vituperabil̄ est. Ergo sine peccato aliqū pōt appeti.qr concedo quando non propter seipsum appetit. sed ad gloriam ꝛ laudem dei vel salutem animarum alias semper peccatum est.

4 ¶ Vtrum sit mortale peccatum inordinatus appetit9 honoris.&.ꝙ sic �means ꝙ ambitio est mortale peccatum. de quo vide Ambitio alias non.

5 ¶ Vtrum oblatus honor sit suscipiendus.&.ꝙ.non nisi secundū ꝙ dicitur i.q.i.non est i fi. Quisquis igitur sacerdotium non ad elationis pompam ſꝫ ad vtilitatē adipisci desiderat prius vires suas cum eo ꝙ est subiturus honore metiatur vt si est impar abstineat ꝛ ad id cum metu etiam cui sufficere existimat accedat.hec Greg.

6 ¶ Vtrū querēti sit dandus.&.ꝙ non imo auferendus. vt. i.q.vi.c. sicut bis Fugiēti vero ē dādus.ibidē ꝛ.viij.q.i.in scripturis.

7 ¶ Vtrū doctor qui in docendo principaliter querit suum honorem peccet mortaliter.&. Henri.ꝺ ganda.primo quolibet.q.xxxiij.ꝙ quiritur aliquo principaliter ad quod non ordinatur inquo deum contēnit peccat mortaliter.ꝛ sic concludit ꝙ doctor qui principaliter querit honorē suum in docē

do:ꝛ ſic prefert honorē ſuū honori d
uino peccat mortaliter: quia vt dicit
Aug.li.i.de doctrina xp̄iana ad fidē
ſpem ꝛ caritatem tota militat diuina
ſcriptura que principa iter ordinatur
ad honorem dei. In quo deus contē
nitur ſi principaliter ad alteri⁹ hono
rem ordinetur. Sed ſane itellige ꝛ li
nuta verum quando legit aliquid qđ
eſt principaliter ordinatū ad honorē
dei. vt cū predicat ꝛ huiuſmodi: quia
ſecus credo qñ legit aliquid qđ nō ē
principaliter ad honorē dei. vt ſunt le
ges ꝛ multe ſcientie que ad pacē ho
minū ꝛ vtilitatē principaliter ordinā
tur. quia tunc non cōtemnitur deus
Et ſic non erit mortale peccatum. Et
de hoc vide. Vanagloria.

Hora canonica

Quid hic accipio eſt officium
diuinum certa hora dici naturalis ꝺo
perſoluēdū ab eccliaſticis pſonis.

1 Quot ſūt hore canonice. ℟. ℣ gl.
in cle.i. de cel.miſ. q ſūt. vij. ſ. matuti
nū. prima. tertia ſexta. nona. veſpere.
ꝛ cōplectoriū.

2 A quibus debēt dici. ℟. q ab oiꝫ
eccliaſticis pſōis. Fac̄. c. fi. lxxxxij. diſ.

3 Vtrum oēs eccleſiaſtici teneanť de
precepto ad omnes horas canonicaſ
dicendas. ℟. ℣ glo. in d. c. fi. q ſic. ꝛ
eā videtur ſequi Inno. i. c. i. ꝺ cel. mi.
ſed doc. cōmuniter in. d. c. i. dicunt q
nō omnes tenenť. Sed ſoluꝫ triplex
genus eccliaſticoꝝ. Primū gen⁹
ē illoꝝ qui ſunt beneficiati. hoc pa
tet per. d. c. fi. vbi dicit. ecclie deputa
ti. ſcilicet. per beneficium. ꝛ ſic ſoluꝫ
tur opinio glo. p̄ dicti. c. fi. Facit c. cuꝫ
ſecunde de p̄bē. Secundum ge
nus ſunt exiſtentes i ſacris: licet non
ſint beneficiati. probatur per. d. c. pri
mum. ꝛ in. c. dolentes. e. ti. ꝛ quod ibi
ino. Et ℣ Pa. i. d. c. i. dicat eſſe tu
tius q̄ etiam exiſtentes in minoribus
q̄uis non ſint beneficiati teneantur
ex quo in parte domini ſunt aſſumpti
tamen ego nō credo niſi de bono cō
ſilio. Certum genus ē illorum qui
per profeſſionem vel votum ad id fa
ciendū ſe obligauerūt. c. licet. ꝺ voto
Veltrum clericus beneficiatus exi- 4
ſtens in minoribus cū ē abſens ex cā
legitima ꝛ deſeruit eccleſie p vicariū
teneatur ad horas canonicas. ℟. fm
Pa. in. d. c. i. q' ſic. ꝛ hoc ē de mē
te. Inno. in. d. c. i. ꝛ Jo. and. ꝛ ē tutius
licet abbas ꝛ quidam alij dicant q nō
tenetur quos credo dicēť verum. ſi
nullam vtilitatem in abſentia recipe
ret ab eccliа: alias non eſt vera opi
nio: cuꝫ non ſolum beneficium ꝺtur
vt fuiat eccleſie. ſꝫ ēt vt oret pro his
qui beneficium conſtituerūt. concor.
cum hoc. car. in. d. cle. i.

Vtruꝫ clericus excōmunicatus te 5
neatur ad horas. ℟. q ſi ē minori ex
cōmunicatione innodatuſ poteſt ꝛ ꝺ
bet dicere etiaꝫ cum alijs ſecundum
q infra dicam. Si vero ē excommu
nicatus maiori excommunicatione.
ſic ſolus tenetur dicē ſine Dominus
vobiſcū. ꝛ etiam ꝺgradatus ſi ē in ſa
cris vl ſi nō ē i ſacris ſi tamē tenet bñ
ficium. Facit q legitur ꝛ no. in. c. legi.
xxj. q. i. in prima glo. ꝛ concor. com
muniter doc. in hoc.

Vtrum papa poſſit diſpenſare. vt 6
prefati non teneantur ad horas cano
nicas. ℟. ſecundum Pa. in. d. c. i. q
non quin ſepties in die tenantur lau
dare deum. Jn modo autem dicendi
diſpenſare poteſt.

Vtrū dimittēs officiū ex infirmitate 7
excuſetur. ℟. fm Inno. in. d. c. i. q ſic.
ſi ē talis infirmitas i q̄ directe vel occa
ſionaliꝫ ſibi obeſſet vl obeſſe timeret

si celebrationi intēderet. Dicit tamen Pda. in. d. c. i. q̄ si nocumētū esset leue vt in febre quartana vel longa vel modica nō excusaret. si nō diceret.

8 ¶ Quid si ex oblīone aliquā horaz dimisit. & nō credo sit mortale pcīm dz tñ suppleꝛ qđ omisit ⁊ doleat ꝺ negligētia sua. Imo. aūt in. d. c. vꝫ sentire q̄ ꝓfessor posset ei iponeꝛ aliā penitētiā etiā si volūtarie dimisit lz ꝓsulat vt ipō at q̄ suppleat que omisit nisi quādo videret nō proficere. sz hoc tene de bono cōsilio. ⁊ quod ꝓfessor possit ei iponere aliud quod sit ad laudē dei: puta. vij. psalmos ⁊ huiusmōi tenet Tho. in quoꝺ. ⁊ Petrus ꝺ pal. i. iiij. disti. xv. etiā si dimisit volūtarie.

9 ¶ Utrū nō habens librū vel carens visu ⁊ huiusmodi excusetur. si nō dicat horas. &. q̄ sic. ar. cle. fi. de vita ⁊ hone. cle. dū tamen suppleat per psalmos vel pater noster. ⁊ hmōi.

10 ¶ Utrū ꝓlati obligati ad horas peccēt mortaliꝛ ipsas omittēdo ex negligētia. &. Hēri. de ganda. i quoꝺ. tz q̄ peccat mortaliter omittēdo. nisi rōne infirmitatis vel alterius cause legitie ipediaꝛ. Riga. ꝺo anglicus in quoꝺ. dicit q̄ si dimittat ex negligētia: nō auderē dicere q̄ mortaliter peccaret. si ꝺo ex fastidio diuini cultus vel cōtemptu. sic mortaliter peccat. Credo etiā q̄ ꝓsuetudo i hmōi dimissōe sit mortale peccatum. Hec Riga. que opinio est humanior.

11 ¶ Utrz clericus beneficiatus non dicens officiū teneaꝛ restituere fructus quos interi recipit ab ecclesia. &. Jocal. i. d. c. i. dicit q̄ sic: qz propter officiū datur beneficiū. vt i. c. ꝺiuersis. ꝺ cle. coniuga. Et ideo cū aliqd daꝛ ꝓpter causā: causa nō secuta repetitur ff. ⁊ C. de condi. causa da. cā. nō se. p totū. dominus Lar. tenet cōtrariū. et Pda. dicit q̄ ꝑma est nimis rigida. sz ego credo q̄ lz sit rigida tñ est vera: ⁊ ideo sequēda. Et responsio Pda. ad motiua Lalde. nō est valida: qz lz dētur reddituꝰ vt viuat. vt dicit. c. diacōi sunt. lxxxxiij. di. ⁊ c. ii. de ꝓpreben. non quidē tamē simpliciter. sed vt viuat secūdū cultū dei. ⁊ facit pro hoc. c. clericus victū. lxxxi. di. arguēdo a maiori ⁊ hoc tenet etiā Laudunuꝰ in clericis qui nō iplēt officia sua. sed voluptatibus vacāt q̄ tenentꝰ fructus restituere

12 ¶ Quid ꝺbeat dici pro hora. &. car. in cle. i. de cele. miꝰ. laudunus dicit q̄ si ē constitutio vel cōsuetudo illa fueꝛ xij. di. nouit. qz nec hoc vꝫ illud dicere est in precepto: cū diuersi diuersa dicant. de conse. di. v. in die resurrectionis. Uerū est q̄ clerici seculares ꝺbēt dicere secūdū ordinē romane ecclie. d. c. i die vel ꝑm ecclesiaz metropolitanā. xij. di. c. fi. nec reprobaꝛ vsus alicuius ecclesie antiquus ꝑm laudunū Ubi clerici sūt cōtenti tribus psalmis licet ecclesia romana vel metropolitana hoc non seruet. Secus esset si ꝑ uata persona hoc sibi faceret Videre etiā quia dicit directoriū. li. i. ti. viij. q̄ clici ordinati ad titulum sui patrimonij possunt dicere quodcunqz officiū volunt: quia non obligantꝰ ad istaz vel illā ecclesiaz. In regularib⁹ vero dicit seruādā cozū regulā vel statutuz in hoc. xij. di. c. fi. Et hoc vez nisi sint priuilegiati vt clerici ⁊ religiosi q̄ sunt cōmensales domestici alicuius cardinalis seu episcopi gratiā ⁊ cōtinuez sedis apostolice hñtis q̄ licite se eis cō formare debēt. vt ī cle. fi. de cele. miꝰ.

13 ¶ Quid de eo qui ex dispēsatione est beneficiatus i duabus ecclesiis. &. q̄ debet dicere officiū ꝑz illā in quā tenetur facere residētiā: q̄ si ad nullius residentiā tenetꝰ. tunc credo q̄ potest se

cõformare illi eccle in qua se reperit officia celebrare. Si vo dicit p se tũc fm Tho. i quolibet videt qp ỏbeat dicere fm ordinez illius eccleie i qua habet maiorẽ dignitatẽ: cuius forte i alia hẽat pinguius beneficium. quod credo de bene eſſe. non de neceſſitate fore verũ: cũ poſſit dicere quod vult. vt ſatis patet per no. in. c. i. ỏ cele. miſ. per Inno. ꝛ alios doc.

14 Utrũ peccet mortaliter q ad libitũ ſuũ mutat officiũ conſuetũ. ꝛc. credo qp ſic in clico pbẽdato ꝛ religioſo Secus i alio ordiato ad ſuũ pmõiũ

15 Utrũ monachus ꝓpoſitus eccle ſeculari teneat dicere officium monachale. ꝛc. qp ſi perpetuo eſt aſſũptus. ꝛ ſic tranſlatus ſic. cũ nihil hẽat cõe cũ monaſterio. xvi. q. i. ne p cuiuſlibet ñ dicet monachale. ſed illius eccle ad quã tranſlatus ẽ. ꝛ placet Jo. xvi. q. i. c. iij. ꝛ Goſ. i ſũma ỏ ſtatu mo. ꝛ Ho. in ſũ. eo. ti. Secus eſſet ſi nõ eſſet trãſlatus niſi ad tps. quia ỏz dicere mõachale. ꝛ hoc videt ſentire gl. in cle. ſi. ỏ cele. miſ. ꝛ facit tex. ibidẽ i argumtũ

16 Quid ſi dicendo officiũ in choro cũ alijs ex aliqua neceſſitate itermiſit pſalmũ vel lectionẽ. ꝛc. fz Inno. in. c. dolẽtes de cele. miſ. qp non teneẽ illỏ reaſſumere lz ſit cauti⁹ reaſſumat. dũ mõ nõ ſubtrahat vocẽ ſuã ab officio chori. imo plus dico qp etiã ſi aliquid omiſit ex negligẽtia ſua. qp nõ ỏz ſupplere ſubtrahẽdo vocẽ ab officio chori. ſz poſtea ſuppleat ſi aliqd notabile omiſſit. Si vo eſſet vſus vel qd minimũ ſuppleat p aliquẽ pſalmũ vl' pater noſter. Idẽ dic fm Henri. de gã. i qli bet qp ſi qs ñ ex malicia. ſz cũ cã legitima nõ iterſit i ꝓncipio officij vl' fini qp nõ ỏz a capite reicipere vl' finẽ pficere ꝓpter pfectionẽ caritat qua vnũ corp⁹ reputant. ꝛ qỏ vn⁹ dixit extiat alter dixiſſe. Et hoc verũ niſi chor⁹ multum in principio proceſſiſſet: vel multum de fine reſtaret. hec ille.

17 Utrũ teneat qs dicere id qỏ fz cõ ſuetudinẽ chori aliqs ſol⁹ dicit vel aſſociat⁹. qñ dicit officiũ i choro. ꝛc. qp nõ fz pe. ỏ palu. i. iij. di. xv. qz id qỏ dicit vn⁹ reputat dici ab oib⁹ qñ ex aliq rõnabili cauſa ita eſt conſuetum vt ſol⁹ tale quid dicat.

18 Utrũ diceẽs offiñ ſi ꝓtermittat vnã horã ex obliuiõe vl' qd ſile. puta lectõnẽ vl' pſalmũ teneat itez reiterare totũ. ꝛc. vt colligo ex doctria Inno. vbi ſ. ꝛ ſeqt Laudu. qp nõ: ſz ſufficit ſupplere qỏ omiſſũ ẽ vñ q dimiſit hymnũ vl' pſalmũ ꝑmi nocturni cũ aduertit. ꝛ ẽ in. iij. nocturno. nõ oz reicipiat diſturbãdo officiũ: vel q dixit tertiã ꝛ adũtit nõ dixiſſe ꝑmã nõ oz dicat iterũ tertiã. ſz poſt officiũ ſuppleat omiſſũ ꝛ doleat de negligẽtia. dicit Ad. ỏ pal. vbi. ſ. qp q notabiſ⁹ male dixit officiũ. ſi vult euadere mortale oz redicere totũ. Sz ſi modicũ dimiſit. puta pſalmũ vel ỏſũ vl' dictionẽ tñr. illỏ repetẽ poſt offiñ vl' aliqd loco ei⁹ dicere. ſi vult euadere peccatum veniale.

19 Utruz debeat dicẽ pr noſter poſt horas. ꝛc. qp ſic poſt veſpas ꝛ matutinũ de ꝓſe. di. v. c. id ſemp ꝛ de ꝓſuetudie dr i fine oiuz horarũ: quia matutinũ accipit ꝓ oi officio uſq ad nonã. ꝛ ꝓ veſpere oẽ aliud qỏ reſtat. vt pz i d. c. id ſemper. ꝛ c. conuenit ibidem.

20 Qua hora ſũt dicẽde horе canõi ce. ꝛc. debent dici tempore ſuo ſ. matutinũ i nocte ꝓxia i ortu ſolis ꝛ ſic ỏ ceteris: niſi ex neceſſitate. vt hic infra dicã

21 Sz nunqd i ſero poterit qs dicer matutinũ ſine pcõ. ꝛc. vt ex ꝓdictis pz qp ſic: ſi⁹ ex rõabili cã facit. qz fz Tho. in quoſ. Velim ẽ ſi deo debitas laudes ꝓuenientẽdo reddam⁹ ꝛ alia honeſta

officia postea faciamus ℞ si per vnuz aliud impediatur. Secus esset si faceret non ex rõabili causa: quia sic esset pcñ. ar. c. clericus cl i. lxxxvi. di.

27 Utz sit mortale pcñ nõ dicẽt horis debitis sine cã rõabili. ℞. q nõ nisi qs faceret i ꝓtẽptũ dei vl ecclie: cũ nl lũ ius ꝓcipiat q dicat horis ꝺbitis nisi cle. i. ꝺ cel. miss. q vi ꝓceptiua pp ꝺbũ sãcim. s. q offiũ horis ꝺbitis in cathedralib9 rlaribz collegiatis ecclijs ꝺuote psallat. z iõ cr do q peccarẽt mortalr plati. si i ꝓpatis ecclijs horis ꝺbitis nõ facerẽt dicere. z ẽt illi q vl sũt bñficiati i ꝓpatis ecclijs vl sbditi platoz regularũ. cũ iponit eis a plat. si nõ dicerẽt Nec accipiat horã ꝺbitã ita ad pũctũ sz grosso mõ z largo: sicut dicet matutinũ i aurora vl qsi cẽseat in media nocte z hmõi. als aũt a pticularib9 p sõis vl i aliis ecclijs a ꝓdicto nõ dicere horis debitis erit pcñ vẽiale sine rõnabili cã. Et cã ꝺbo rõabili etiã i ꝓdictis ecclijs liceret vt puta. q3 ꝓcessio ẽ fiẽda vel ꝓdicatio z huiusmodi. Et propterea preuenunt tempus debitum.

28 Utrũ matutinũ sit dicẽdum antequ missa dicatur. vide. j. Missa. §. xiij.

24 Utz idẽ sit de prima. vide ibidem

25 Ubi debẽt dici horã canõice. ℞. qõ in ecclia vt no. glo. lxxxxij. di. i. c. fi. sz hoc itelligo quo ad clicos q i ipa sũt bñficiati. ꝓpter ꝺbũ positũ i. d. c. fin. ecclie deputat9 ergo videtur clericus bñficiat9 q peccet mortalr sine rõnabili cã ibi nõ dicẽs offiũ q3 dicit ibi tex. in. d. c. fi. q q nõ conuenerit deponat a clero. Et quo ad ecclias collegiatas vel regulares. clarũ ẽ q est de ꝓcepto. vt ibi dicatur. vt patet in cle. i. de cele. miss. no. Inno. in. c. i. de cel. miss. quo ad alias non credo.

26 Sz nũqd peccet totiens mortalr quẽs nõ ꝓuenit clic9 bñficiat9 vel religiosus ad chorũ sine rõabili cã. ℞. q nõ credo q3 mã nõ vr ita põderosa. sed qñ ꝺuceret i ꝓsuetudinẽ vel qñ officiũ ecclie pateret iactura in celebratiõe tũc nõ excusarẽ a mortali Et sic limito z intelligo. d. c. fi. Et aliq3 tñ rõnabili cã lz platis z alijs se absentare. dũmõ offiũ dicãt eũdo vel stãdo i domo sua. Nec ob. c. eps. de cõse. dis. iij. Qõ videt inuere sufficere epo. si die dñico ad ecclias cõueniat. qr illud. c. nõ dat l inaz absẽtie. sed nõ vult vt ꝓ alia cã ℞ infirmitatis z filis absit diebus festiuis. Et q alijs diebus ꝺebeat interesse facit. c. pueri ad nos. vij. q. i. z c. eps vile. xlj. di. cessante intellige impedimento.

17 Quo ad attentionẽ seu ꝺeuotionẽ querit vtrũ peccent mortaliter nõ dicẽtes offiũ ꝺeuote z studiose. ℞. glo. in cle. i. in ꝺbo fructus. de cel. miss. lz q sufficit dicere ore. lz non corde. Et cũ ea cõcurrũt multi canonistẽ in. c. dolentes de cel. miss. Alij aũt tenent q ẽ de ꝓcepto vt dicat ꝺuote z studiose p d. c. dolentes. vt sic ꝺeuotio ꝺenotet attentionẽ. z studiositas modũ dicendi Sed tu dic ꝑz Pe. de palu. in. iiij. di. xv. q attentio ad offiũ sicut ad quodlibet bonum opus põt requiri dupler

Primũ vt officiũ ab intẽtione procedat. z isto modo attentio requirit ad officiũ nõ solũ ppter meritũ. sz ẽt ad euitandũ pcñ: q3 nullũ opus ẽ meritoriũ nisi ex intentione procedat aliter nõ esset humanũ. cũ homo sit homo per rationẽ z volũtatẽ. Similiter ad euitandũz transgressiones precepti. quia preceptũ ꝺatur hominib9 Et iõ oportet q nõ ꝓcedat ex sola imaginatiõe que cõis est nobis z brutis sed ex deliberatiõe q3 requirit attentionẽ

Secõ mõ vt totũ offiũ attẽtio cõ comitet actualiter. z hoc non requi

nec i officio: nec in alijs bonis oratio/nibus vel operib⁹ qz est ipossibilis hu/mane fragilitati regrit̃ tñ q⁹ ozās sciẽ/ter ñ distrahat mẽtẽ ab officio. qz hoc ñ posset eẽ sine mortali pcõ vl̃ veniali nã euagatio q̃ ẽ pter intẽtionẽ ꝛ pp p/cedẽtẽ occupationẽ licitã non ẽ pctũ. Secus si ꝓpter illicitã sed euagatio q̃ ẽ aduertentẽ ꝛ solum fm actũ iteriorẽ. licet sit temeraria ꝛ grauis forte. nõ ta men ẽ mortale nisi pp cõtemptũ qz ec clia nõ hz iudicare õ iteriorib⁹ actib⁹ meŕ. pp qõ minister ecclie lz dicendo offm̃ aliud cogitet nõ vr transgressoz precepti ex nã facti. si autem euagatio mẽtis sit ex hoc q⁹ aliqs sciẽter se oc/cupat i actu exteriori q non secũ patit̃ attẽtionẽ. sic vr esse mortale pctũ ꝛ di/recte ꝫ ꝓceptũ. c. dolentes õ ceł. nisi. vbi ꝓcipitur vt studiose pariter ꝛ deuo te dicatur. hoc non obseruant qui oc cupantes se in actu exteriori sciẽter si/bi attentionem subtrahunt. Idẽ Tho. in. iij. di. xv. dicit q⁹ quãdo aliquis mẽ tem ex proposito distrahit ad alia i ozã do sine culpa non ẽ ꝛ precipue si in ali is sponte se occupat que mentẽ distra hunt: sicut sunt exteriora opa. ꝛ si mẽs ad contrarium euageť erit culpa moz talis. Si ãt sine hoc q⁹ ꝓcipiam⁹ mẽs ad alia euagetur vl̃ culpa caret vl̃ mi/nima. erit nisi precedens cogitatio ex qua cõtingit euagatio talis esse dicať in culpa. hec ille. Et hoc teneas limitã do tñ dictũ Thome verũ quo ad orõ nẽ que est de precepto sicut est officiuz ꝛ hmõi. non aũt quo ad orationẽ que ex deuotione est ꝛ voluntate solũ. Ad/uerte tamẽ fm Tho. xxij. q. lxxxij. ar. i. q⁹ deuotio nihil aliud esse videtur: q̃ volũtas quedã ꝓpte se tradendi ad ea que pertinent ad dei famulatũ. sił attende fm Tho. in. iij. di. xv. q⁹ req/ritur q⁹ attentio remaneat in oratione non per essentiam act⁹. nec sufficit q⁹ sit in habitu solum. sed q⁹ sit fm virtu tem que est mediũ quid inter predicta duo. Et tũc videť manere fm virtutẽ qñ accedit ad orõnẽ cũ intentione, ali qd ipetrandi vel deo debitũ obsequz redendi etiaz si in prosecutione mens ad alia rapiatur. nisi tanta sit euagatio q⁹ oio depereat vis prime intentionis Et ideo opz q⁹ sepi⁹ homo coz reuo/cet ad seipsũ. Et ex his patet qd tenen duz de confabulantibus ꝛ alias disso/lutiones facientibus i officio aut ipsuz dicentib⁹ faciendo aliquod exercitiuz manuale quod bene no. Et fm predi cta intellige ꝛ limita. d. c. dolentes ꝛ doc. ibidez.

¶ Utz clicus cantãs i ecclia officium ꝺ diuinũ vt placeat populo peccet. ℟. pa. in. c. vt quisquis de vita ꝛ ho. cle. q⁹ sic grauiter. Unde dicit. Isido. deum mo ribus stimulat qui populum vocibus mulcet facit qõ dr̃ ꝛ no. lxxxij. di. c. i. ꝛ ij. de q̃ tñ vtrũ sit mortale vel vena le vel nullum Dic. vt. j. placere.

¶ Horroz future vite ẽ filia luxurie inq̃tuz reputat bonũ eternũ vt bonũ arduum. quia ꝓpter delectationes ve/nereas non appetit. imo fastidit bona eterna ac si nõ essent ardua ꝛ summa.

¶ Hospitale quod alio vocabulo dicit̃ sinodochiũ. aliud dicit̃ religiosum. Aliud non religiosuz hos pitale religiosum dicitur quando au/ctoritate episcopi ꝺedificatum ẽ. c. ad hec. de reli. do. ꝛ tunc pertinet ad ipsũ episcopum non vt disponat de reddit tibus ad libitum. Sed vt ordinet vt dispensentur ad vsum destinatum. ar. cle. quia contingit õ religi. domi. ¶ Ho spitale quod non est religiosum est il/lud qõ sine auctoritate epi construcũ

ē: nec eps pōt se ō eo intromittere. sed
pr̄onus q edificauit ad libitum dispo-
net vt in. c. inter dilectos. ⁊ ibi per ino.
de donaz. Et q̄uis eps exercuerit
ibi vnū ius epale nō pōt tñ p hoc alia
exercere secūdū Fed. consi. xxv. q̄ de
possessiōe vnius articuli nō ē inferē
dū ad alios articulos. vt in. c. cū con-
tingat de decī. Nec ob. c. p̄mum de re
li. do. q̄ locus de quo loquitur necessa
rio debebat esse subiect⁹ alicui epo: ⁊
ideo p̄sumitur p eo q exercuit vnum
ius in eo. Simile infert Jo. an. in r̄la
qō alicui. li. vi. in mercurialib⁹. q̄ pa-
tron⁹ q exercuit ius p̄sentādi alio nō
apparente p̄sumitur patron⁹ ex q̄ ius
patronat⁹ ad aliquē debet pertinere ⁊
alius nō appareat. nisi iste q exercuit
act⁹ patroni non sic in casu nostro. q̄
hospitale necessario nō est religiosum
vt p̄z. Limita tñ hoc verū. q̄ eps non
pōt se intromittere qñ non est religio-
sū fm pa. in. c. i. ⁊ c. de sinodochijs de
reli. do. verū nisi patronus q ip̄m he-
dificauit ēt mortuus q̄ tunc ad curā
epi ptineret vt voluntas defūcti pia mā
daretur executioni vt vī. ter. in aut. de
eccl̄ia. titu. §. si qs hedificatione. ⁊ §.
se. Unde licet talis locus non teneatur
epo rūdeī. in epalib⁹ tñ eps curā ha
bere pōt ex q̄ pius locus est. Nō verū
ē nisi testator q ip̄m hedificauit aī ex
pr̄esse disposuisset q̄ illud fuandū: vt
in. d. §. si qs. Ex quo p̄z q̄ quilibet pōt
hospitale hedificare ēt cū oratorio fz
Jo. ⁊ Pa. i. d. c. ad hec. sine alia au-
ctoritate. Sed in oratorio non pōt ce
lebrari sine lnia epi de p̄se. di. i. c. vni-
cuiq̄. ⁊ d. c. inter dilectos.

¶ Quis pōt p̄fici p rectore hospita- 1
lis. &c. Pa. in d. c. de sinodochijs q̄
religiosi nō possunt deputari nisi talia
hospitalia habeāt curam animarū vel
nisi hospitale esset subiectum mona-
sterio ⁊ monachus deputaret⁹ per ab-
batē tanq̄z obedientiarius fm Fede.
consilio. clv. Clerici seculares possunt
esse rectores. sed nō p̄nt habere in ti-
tulum beneficij. vt in cle. q̄ contingit.
de reli. do. ⁊ cle. p̄ l̄ras. ō p̄ben. Laici
omnes possūt instituī rectores. dūmō
sint viri idonei ⁊ p̄uidi ⁊ boni testimo
nij. qui sciant velint ⁊ possint loca ipsa
⁊ iura eorum vtiliter regere, vt in cle.
predicta quia contingit.

¶ Quid debent facere predicti recto 2
res. &c. q̄ debent ad modum curator̄
⁊ tutorum iramentum p̄stare ac in
uentariuz facere de bonis ipsorum lo-
corum ⁊ annuatim reddere rōnem or
dinarijs sub quibus sunt vel ab eis de-
putatis alioquin collatio p̄uisio. ⁊ or
dinatio talium est nulla ipso iure vt in
d. cle. quia contingit. Ceruz q̄ non ex
tendit hoc ad hospitalia militarū or-
dinū aut aliorū religiosor̄. P̄recipit
tamē omnibus rectoribus sub ostenta
tione diuini iudicij ⁊ p̄ obediaz vt red
ditus in vsus paupeꝝ cōuertāt ⁊ nō ī
alios. Rectores tñ militarium ⁊ reli-
giosor̄ hospitalium sufficit, p̄uideant
fm eor̄ ordinum instituta ⁊ antiquas
obseruantias pauperibus. Nō est limi
tandum qñ q̄ supereſt exponunt, p fi
de vel pie alias non excusant si male
expendūt in non pios vsus. q̄ negari
nō pōt quin tales redditus sint institu
ti propter pios vsus.

¶ Quid de administratione sacramē 3
torū ⁊ celebratione in ipsis hospitali-
bus pauperib⁹ ibidē. &c. q̄ dz seruari
antiq̄ p̄suetudo q̄ ad exercēda ⁊ mini
stranda spūalia supradicta vt in. d. cle.
contingit.

¶ P̄recipitur oībus, ad quos de iure
vel consuetudine vel statuto vel p̄uile-
gio ptinet cura hospitaliū q̄ bona de
p̄dita alienata indebite. in statū debi-

tñ reducãt ꝛ reformẽt vt rectores iu-
xta facultates puẽtuũ inſiſtãt ſuſtẽtató
ni ꝛ receptioni miſerabiliũ ꝓſonaꝝ.in
q̃ ſi negligẽtes fuerũt ordinarijs iniũ
gẽ. et ipſi ſi nõ ſũt exẽpta auctoꝛitate
ꝓpꝛia.ſi vo exempta ſũt auctoꝛitate
aplica cõpellãt ad ꝑdicta faciẽda p cẽ
ſurã eccliaſticã cõpeſcẽdo tã eoſdẽ q̃ꝫ
quoſcũq̃ ꝯdictoꝛes cũ dãnab⁹ auxiliũ
ꝓſiliũ vl fauoꝛẽ.ñ obſtãnib⁹ q̃buſcũq̃
ꝓuilegijs quo ad hoc.d.cle.qꝛ ꝓtigit

HOſpitalis qũo de
bet eſſe
clericus. vide.ſ. Clerici⁹.iii.

HOſtiarius dꝛ idẽ q̃
ianitoꝛ.
Mã in veteꝛi teſtamẽto primi
paralipo.v. Hoſtiarij electi ſũt ad cu
ſtodiã tẽpli vt nõ ingrederẽt in illõ i
mũdus ſpũs in oi re.vñ hoſtiarij dicti
ſũt eo q̃ ꝓſint hoſtijs tẽpli.ipſi enĩz te
nẽtes claues oia intus extraq̃ cuſto-
diũt atq̃ inter bonos ꝛ malos hñtes
iudiciũ fideles recipiũt.ꝛ ifideles abij
ciũt.xxi.di.cleros i fi.ꝛ.xxv.di.plectus

HOſti ſeruãda eſt fides p-
miſſa.xxiii.q.i.noli.
ꝛ.xxiij.q.iiij. Innocẽs. Nõ li
mita.vt.j.iuramẽtũ.v.ſ.xvij.

HUmilitas va reg
rit tria
Primũ ſui ipſi⁹ nihilationẽ.hoc ẽ
q̃ reputet ſe oib⁹ viliorẽ. Et hz cogno
ſcat ſe habere aliq̃ dona dei q̃ alij nõ
habẽt tãto magis dz in ſe vileſcere co
gitãs q̃ ſi deus talia alijs dediſſet gra
tioꝛes deo eſſent q̃ꝫ ipſe. Et ſic cũ veri
tate põt ſe extimare viliorẽ oib⁹ ꝛ ma
gis ingratũ. ꝛ hoc eſt qõ voluit dice-
re Beda in omꝫ.ſabbi tertie dñice q̃
drageſime. Cũ aliũ inquit peccãtẽ cõ
ſpicim⁹ mox animũ deoꝛſũ inclinem⁹
ꝛ q̃ꝫ abiecti ex noſtra fragilitate ſum⁹
ſi nos diuia pietas nõ ſuſtẽtet humili-
ter inſpiciam⁹. Hec ille. ꝛ Jo.xvij.cũ
feceritis hec oia dicite.qꝛ Sui inutiles
eſtis q̃ſi dicat ex ꝯſideratõe hũili obli
gationis quã habem⁹:qꝛ cũ augent
dõa rõnes etiã creſcũt donoꝛ. Se
cũdũ ꝓmptã alioꝝ obtẽpeꝛationẽ.vñ
õ renũ.c.niſi cũ ꝑdẽ.tũc verã humili
tatẽ oñdis cũ p eã locũ ſublimem effu
gies.ꝛ tñ p obedientiã nõ dimittes nã
vera humilitas facit vt quiſq̃ magis
alijs de ſe credat q̃ꝫ ſibi ipſi:qa dicit.
gre.ſi ſe meliorẽ alijs nõ crederet ne
quaq̃ alioꝝ ꝯſilia ſue deliberatõi poſt
poneret. Et hoc verum i oi dubio q̃
potius dz alijs credeꝛ q̃ꝫ ſue opinõi ſe
cus in alijs. Tertiũ q̃ regrit hu-
militas ẽ. vt dona dei q̃ in ſe hz abſcõ
dat ꝛ ſe ſolũ vilẽ ab extra demonſtret
niſi inq̃ꝫtũ honoꝛ dei ꝛ bonũ proximi
aliud regrit.nã nõ eẽt humilitaſ qñ,p
ſalute,proximi ꝛ ad hedificatõnẽ aiarũ
poſſet oñderet ꝛ ꝑdicaꝛ dona dei que
hz ſi ea occultaret:qꝛ dr Mathe.v.
luceat lux veſtra ꝛc. Nõ tñ dz magis
vileſcere in apparẽtia q̃ꝫ ipoꝛtet cõdi
tio ſua ꝛ qualitaſ reſpectu eoꝝ cũ qb⁹
viuit.quia ſic poti⁹ eẽt ſupſtitio q̃ꝫ hu
militas.xlv.di.c.qſquis rebus in.prin.

IActantia ꝓpꝛie im
poꝛtat q̃
hõ verbiſſe extollat hz Tho.
xxij.q.clxxii.ar.i. Et pz ex.c. imitare.
vi.q.i. Et procedit hz Gre.in.li.xxiij.
moꝛaliũ. Aliq̃ ex ſupbia ſicut a cã in
terius motiua.qꝛ ex hoc q̃ quis p ar
rogãtiã interius ſupꝛa ſe eleuaꝫ.plerũ
q̃ exterius maioꝛa q̃dã de ſe iactat ꝛ
ꝓpterea ponit a Gre.ibidem. Ter-
tia ſpẽs ſuperbie.hz nõ ſit idẽ qõ ſup
bia.hz eſt tanq̃ꝫ a cã ipellente. Aliq̃
vo,pcedit ab inani gloria.ſicut a cã fi
nali inq̃ꝫtũz.ſ.iactatoꝛ intendit q̃ per
ſuã iactãtiã gloriã cõſequetur. Et ideo
ponitur etiã a Gre.filia inanis glorie

ratione finis: vt no. Alex. de ales. xx/ij. titulo. eodem.

1 ¶ Vtr̃ iactãtia sit pcñ mortale. ℟. vt colligo ex Alex. ⁊ Tho. vbi. ℣. q̃ sic q̃ dupliciť. ¶ Primi duo modi sũt i q̃ztũ ꝑsiderať ex se. ¶ Scõi duo i q̃ztũ ꝑsiderať ex cã vl̃ fine. ¶ Primo ẽ mortale pcñ qñ iactator ꝓfert qõ ẽ ꝯ gloriã dei. sicut ille de quo exechie. xxviij. Eleuatũ est cor tuũ ⁊ dixisti deus ego sũ tales sunt qui iactant se suis meritis habere aliqua dona dei: vel a se hr̃e vel illi qui de pctis mortalibus que fecerũt. vl̃ nõ. iactant se. vt strẽui videanť: vel etiaz laudãt alios ⁊ iactãt ꝺ peccatis mortalibus que fecerũt. vt no. gl. in. c. Sũt plurimi. vi. q. i. Secꝰ esset de veniali qz nõ est ꝯ deũ. ¶ Secũdo est pcñ mortale qñ iactantia est ꝯ caritatẽ ꝓximi: sicut cũ qs iactãdo se ꝓrũpit i ꝓtumeliã ꝓximi. sicuť phariseus Lu. xviij. nõ sũ sicut ceteri vel ut. ⁊ hic publicanus alias aũt iactare se de eo qꝺ nõ ẽ ꝯ gloriã dei vel caritatẽ ꝓximi ex se ẽ veniale. ¶ Tertio ẽ mortale pcñ qñ ꝓcedit ex tali supbia vel vanagloria q̃ sit mortale pcñ. Si ℣o non erit mortale pcñ talis supbia vel vanagloria. sic nec iactantia ex eis ꝓcedẽs. Quo aũt supbia vel vanagloria sit mortale. vide Supbia ⁊ vanagloria. ¶ Quarto ẽ mortale qñ ꝓcedit ꝑ appetitũ lucri in dãnũ ꝓximi notabile. sicut cũ qs se iactat magnũ medicũ. aduocatũ pitũ. multas sãitates facere sicut ceratani ⁊ hmõi qui falsc in nocumẽtũ ꝓximi se iactãt. secus si nõ eẽt i nocumẽtũ ꝓximi qz eẽt veniale pcñ. Intelligc etiã si sit nocumẽtũ alicuius ꝺportãtle. qz id qꝺ minimũ ẽ rõ apprehendit quasi nihil. ij. phi. nisi intenderet' etiã nocere in multo. si possz

2 ¶ Vtrũ iactantia possit esse in factis sicut in dictis. ℟. q̃ ꝓprie non sed eq ualẽter sic sicut cũ quis i vestib⁹. i eqs in domib⁹ in ꝓuisjs. in familia. in pulchritudine ⁊ hmõi. vt appareat' diuce de magna domo ⁊ nobili prosapia ⁊ huiusmodi ⁊ sic erit mortale peccatũ sicut iactantia in dictis si ꝓdicta q̃ facit sint contra gloriã dei ⁊ caritatẽ ꝓximi. vel ex supbia ⁊ vanagloria mortali vel in deceptiõẽ proximi.

Iconomus dr̃ cui res ecclesiastica gubernanda mãdať vt. lxxxviij. di. q. i gbusdã. ⁊ idẽ ẽ iconomus q̃ sindicus ⁊ ꝺz esse clicus nõ laicꝰ vt ꝓz in. d. c. ⁊ c. indicatũ ibidẽ. ⁊ in. c. qñ in gbusdã. xvi. q. vij. ꝺ quo dic vt. j. laicus. §. i. Sz aduerte q̃ est differẽtia inter actorẽ. ꝓcuratorẽ ⁊ sindicũ seu iconomũ ꝺm gl. i. c. erga epi scopũ. ij. q. vij. qz actor constituiť a nõ dño ⁊ auctoritate iudicis. ⁊ ad pñtes lites tñ. ꝓcurator ꝺo sẽp a ꝺo dño ꝓstituiť siue ad vnã litẽ siue ꝑtes siue pñtes siue futuras. Sidicꝰ aũt siue iconomꝰ ab vniũsitate ꝓstituiť seu a collegio ⁊ ad vnã cãz ⁊ plures ⁊ pñtes ⁊ futuras. ⁊ auctoritate epi. ꝺ iura. cal. c. ipatorũ ĩfi. canon tñ oẽs administratores ecclie vocat ꝓcuratores. i. q. iij. saluator. vide gl. ibidẽ. ⁊ in. d. c. ipatorũ cũ suis allegationib⁹. tz tñ ℣a. i. d. c. ipator q̃ si ad vnã certã cãz solũ ꝓstituiť q̃ ꝓt fieri sine aũcte superioris. alꝫ nõ

Iulia ẽ q̃ꝺã reuerẽtia siue adoratio. ꝺ qua. ℟. adoratio. per totum.

Ieiunium ꝓz. S. Bona. i. iiij. di. xv. pte scꝺa. ar. i. q. iiij. ꝺicit. cõmunissime ꝓ abstinẽtia ab oi mortali. Isa. lviij. nõne hoc est ieiunũ qꝺ elegi dissolue colligationes colli mi dr̃ etiã cõiter omis afflictio q̃ consistit in vigilijs flagell⁹ ⁊ disciplinis. Proprie

añt dr̃ ieiunīū afflictio carnis p subtra
ctionē cibi ⁊ pot⁹ſcā fm iſtōnē eccliē
Et ſic diffinit ieiunīū fm Hoſ. ē subtractio prādij. ⁊ poſt cenā cuiuſlibet ci
bi puncto vſq; i die ſequēte. ⁊ abſtinentia a carnib⁹ ⁊ trahētib⁹ ſemētinā origine ab ipis. vt a lacte caſeo ⁊ ouis eli
cit hec diffinitio. iiij. di. c. ōniq; ⁊ pōi
tur a pa. i ꝓica ō obſuātia ieunioꝝ p
cui⁹ declaratōe q̄rūt dubia iſraſcripta

¶ Cltꝝ ſit aliq̄ hora determinata i q̄ in
dieb⁹ ieiunioꝝ ſit comedēdū. vr̃ q; ſit
cena ibi poſt cenā. ergo vſq; ad cenā
ē abſtinen. ſz breuit notan. eſt q; i iur̃
nulla hora ē determinata p comeſtōe i
die ieiunij niſi ſolū hora veſpoꝝ tpe q̄
drageſimali. vt in. c. ſolent de ꝓſe. di. i.
q̄ tō ōputata ē. vt ſicut celebrat̄ veſpis
nō reſtat aliud offiū diurnū. ſic fictōe
iurr̃ videamur. xl. dies ieiunare: de q̄
p archi. in d. c. ſolēt ⁊ p ℙa. i ꝓica ō
obſ. ieiu. Et tō ſuanda ē conſuetudo
circa horā comeſtōis q̄ cōiter ēi hora
none vel circa fm archi. i. d. c. ſolent

2 ¶ Sz nūqd frāgit ieiunīū q̄ añ ꝑfatā
horā manducat. ꝓ. vr̃ q; ſic i. xl. p tex.
i. d. c. ſolēt qō dicit. q; ñ ſūt credēdi ie
iunare q̄ añq̄ veſpinū celebr̃ offiū
māducāt in. xl. ſz nō credo ēt in. xl. frā
gat ieiunīū q̄ añ ſtatutā horā cōedit ēt
ſi p notabile ſpaciū ꝓueniat niſi face
ret i fraudē ieiunij: q⁹ ſi q̄s attēdat ad
vba ꝑfati. c. ſolēt. poſſ⁹ logī ō ꝓfectio
ne q̄ de neceſſitate. ⁊ ſz gl. in. xxv. di.
§. alꝫ ea demū teneat q; ſit pcñ mor
tale añ horā comedere. tñ. c. i. ō ꝓſe.
di. iiij. qō allegat p ſua opiōe nihil fa
cit p ea. ℙ elius forte faceret p ea. c.
vtinā i oi tpe. lxxvi. di. qō inuit ꝓſuetu
dinē prie eſtimāda legē. qō qdē admit
terē q̄ talis ꝓſuetudo eſt introducta
ea mēte vt frāgeret ieiunīū q̄ añ ꝑdi
ctā horā comederet. qō qdē non cre
do niſi vt dixi q̄ i fraudē ieiunij fierꝫ

Et tō cōcludo cū Aug. i. d. §. alias ea
demū. q; quotiēs quis corpore ſanus
alijs ieiunātib⁹ prādere voluerit. ſ. añ
horā q; ē pcñ venale. Et ſic tene. Si
vo ex cā rationabili nullū peccatum
erit quod quidē tenet etiā Jnno. in ꝑ
fata ꝓica. Et ſic dicit debere intelligi.
d. c. ſolēt aduerte tñ fm doctrinā ſan
cti Tho. i. iiij. di. xv. q; vbi hora come
dendi in die q̄ nō ieiunat̄ eſſet hora
tertie. Jn die ieiunij hora comedēdi
eſſet ſexta vnde dicit q; q⁹ ieiunīū ec
clie dz eſſe penale ⁊ ſatiſfactoriuz Jō
ſupra tps cōiter comedēdi aliqd ad
ditur nō aūt tñ q; penitus humor ci
bi aſſūpti exſiccetur aut virtus natu
ral̄ debilitetur vnde paruo r̃ſiduo tē
pore ſ. a ſexta vbi cōiter ſumit cibus
nona occurrit in qua cibus fm inſtitu
tionē eccleſie ſumendus eſt in diebus
ieiunij hec illie. Ex quo patet q; ſi eſſet
tertia veniret. vi q̄ō bñ no.

¶ Utrum plus q̄z ſemel comedēr̃ ſit 3
frangēr̃ ieiunium. ꝓ. q; varia fuit doc.
opinio Do. ⁊ cōiter theologi in q̄rto
ſen. tenēt q; ſic ſi comedatur per mo
dū cibi. Et tō idiffinitiue dicitur cu
iuslibz cibi priuatio. Secus fm eos ſi
aliquid ſumer̃t p modū medicine ſi
cut ſūt electuaria ⁊ huiuſmodi. Et fm
Jnno. in ꝓica de obſerua. ieiu. ſolum
licent pro fmouenda infirmitate vel
fugienda. Sed pro cōſeruanda ſani
tate vbi non eſt ſignum infirmitatis
non licet niſi quatenꝰ licet vti alijs ci
bis. alij tenent q; nullo Jure cauetur
q; ſolam ſemel in die ieiunij comeda
mus. Et ꝓpterea dicūt licere pluries
in die comedēr̃ ſine fractione ieiunij
dūmō fiat ex rōnabili cā ⁊ fm ꝓſue
tudinē illoꝝ inter quos vivit Et huiuſ
opinionis videtur fuiſſe ℙa. in preſa
ta ꝓica Ratio fm eum quia cuz non
habeamus ius ſpecificuz recurrēdū

ē ad ꝯsuetudinē loci. Facit. c. vtinam lxxix. di. ⁊ ad dictū Io. in. c. ii. eo. ti. q dicit q ꝯsuetudo in ieiunijs indicti ab ecclia nihil pōt facere. Dicit verū qñ ꝯsuetudo ex toto aufert ieiuniū. ⁊ non ꝟ rōnabilē cām in se. sz fuit inducta vt hoies se vētri dedicēt ꝓpter tpalia gaudia: alias secus. vt no. gl. in d. c. ij Et ꝓpterea dicit. Idē Pa. putarē tñ q aliqd comedeř ꝓ collatōe de sero magis ad sustētationē nāe ꝯz ad delitias nō sit ꝓpcīm nec frangere ieiuniū: dūmō fiat fm ꝯsuetudinē loci ⁊ tēperate hec ille facit ꝓ hoc qđ no. Inno: i. d. Rica. q prādeī pluries i die ieiunij ē ꝺ ꝯsuetudinē approbatā ecclie. ⁊ sic vř sētire q nō sit de iure specifico. Itē Inno. dicit ibidē q cisterciēses fecerūt statutū vt seruiētes alijs aliqd sumāt in die ieiunij ⁊ licite. itē q fruiētes dūis q faciūt credētiā nō frangūt ieiuniū. mihi vo vř q opinio q tenet q solū semel debeam⁹ comedere sit verior. si nō vba. sed mētē legis volum⁹ āplecti in. c. quadragesima ꝺ cō se. di. v. Et iō ꝯcludo q comedēs pl⁹ ꝯz semel in die aliqd eoꝝ q cōiter in cibū solēt sumi. vt panē fructus ⁊ herbas: qr etiā sancti herbis vsi sūt ꝓ cibo frangat ieiuniū nisi comestio ordinatē pōt⁹ ad medicinā ꝯz ad cibū respectu intentiōis comedētis ⁊ ꝓncipaliť ex mō ⁊ ꝯstitate sūptū ad id ordietur. lz cōsequēter aliqualiter nutriat. vt puta qr indigēs potu ⁊ timēs ne ꝺilauet stomachū ⁊ noceat aliqd sumit siue sit electuariū siue etiā pānis vť fructus ⁊ hmōi. ꝓ cuitādo nocumēto potus nō ad sustētationē q nō frāgat ieiuniū. nec restrigo me solū ad electuaria vt quidā ſz vt dixi ad panē fruct⁹ ⁊ quodcunq; aliud qđ sumīt ꝑ modū medicine. ar. c. ad eius. v. di. ⁊ hoc etiā vř tenere Pe. de palu. in quarto

Cōuenientius tñ est a pane abstinere cū sit ꝓncipalior cib⁹ in vsu. nisi sit alteratus ⁊ nisi sit carēcia alterius rei. nec ob. q talia nutriāt qr ꝟ Tho. i. iiij. di. xv. ecclia nō attēdit i statuendo id qđ quocūq; modo nutrire pōt sed id qđ principaliter ad nutriendum ordinatum est hec ille. Et sic tene. qr finis legis nō frustratur ex hmōi sumptiōe.

¶ Utrū pluries bibere vinū vel aquā frangat ieiuniū. ℟. Inno. in ꝓdicta. Rica q nō siue ante pastū siue post posset tñ ꝟ Rica. i. iiij. di. xv. ar. iij. q. vij. frangere ieiuniū. qñ vz qs in mane biberet vinū vel cerusiā nō ad extinguēdū sitim sed famē. Similiter etiā nō frāgit ieiunīū q etiā ante pastum comedit ficus aut polentā aut aliquid huius modi ꝑ modū medicine ne deficiat i die ieiunij fm Pe. de palu. in quarto

¶ Quib⁹ cibis frangit ieiuniū. ℟. ꝟ Ricar. vbi. s. q per esū carniū. ⁊ sic trā seūt cōiter doc. in ꝓfata. ℟. Archi. in c. rogationes de conse. di. iij. Facit. d. c. deniq;. ⁊ c. ꝓsiliū eo. ti. de ouis vo ⁊ caseo ⁊ alijs lacticinijs. Hos. in ꝓfata diffinitiōe vř tenere q silr frāgāt. Inno. in ꝓfata Rica dicit q pōt⁹ statui vt ꝓpter penuriā pisciū vtamur istis lacticinijs in alijs ieiunijs ꝓter q̄dragesimā. Tu dic q cū nō hēm⁹ tex. expsū q oua ⁊ lacticinia ꝓhibeat nisi solū in. xl. vt in. d. c. deniq; q ꝯsuetudo seruāda est in alijs ieiunijs exc̄. q̄dragesimā. fm Ri. vbi. s. q. v. ⁊ Pa. in. d. Rica. Facit. d. c. vtinā. ⁊ ē cōis opinio. Et iō pūt comedi vbi ꝯsuetudo ē in oib⁹ ieiunijs ꝓter q̄dragesime ieiunia. alo Mo lz. nō tñ dicerē frāgere ieiuniū q ēt comederet oua ⁊ lacticinia exc̄ quadragesimā vbi ꝯsuetudo nō ē. qñ nō ꝑ gulositatē ſz ex aliqua rōabili cā faceret no. etiā fm Io. in sum. eo. ti. q cuicūq; ꝯcedit vsus ouoꝝ ⁊ casei in-

telligit ꝓcessū ꝙ etiā pōt vti sagimie
i.lardo ar.c.ꝓsbyter.lxxxij.di.ꝛ ibi gl.
6 ¶ Vltꝫ ieiuniū cadat sub ꝓcepto.ꝛc.
fm Ricar.in.iiij.di.xv.ar.iij.q.ij.iij.ꝛ
iiij.qꝫ ieiuniū aliqñ accipit largissime
put ē actus nature.ꝛ sic qlibꝫ ieiunat
anteꝯ comedat ꝛ isto mō nec ē actꝰ
virtutis.nec de ꝓcepto. ¶ Scōo mo
accipit large,put ē actus v̄tutis absti
nētie.s.frenare delectationes gustꝰ p
cōparationē ad cibū fm regulā rōis.
siue semel comedat in die siue pluriesꝫ
Et sic cadit generaliꝫ oibꝰ sub ꝓcepto
nō intelligas tū ꝙ semp mortaliꝫ pec
cet qñ excedit.sꝫ solū qñ rōi v̄tutis to
taliter extinguit.ꝛ hoc ē in casibꝰ qñ
gula ē mortalis de quo vide.s. Gula
¶ Tertio nō accipit ꝓprie put ab
stinemꝰ etiā ab illis qbꝰ vti possemꝰ sal
no actu v̄tutis.ꝛ sic accipit in diffini
tione ꝓmissa ꝛ oibꝰ superioribus ꝛ fꝫ
cōem intelligētiā vocabuli:ꝛ isto mō
cadit sub ꝓcepto in duobꝰ casibꝰ.s.qñ
ex inramēto qs vl ex voto se obligauit
¶ Scōo qñ ex ꝓcepto ei indicit ab
ecclesia vel ab alio prelato.Facit d.c.
vtinam.ꝛ de cōse.distin. v.c.ieiunia.
7 ¶ Sed q̄ro qñ ꝛ qbꝰ diebꝰ ieiuniuꝫ
indicit ab eccliа.ꝛc.ꝙ in infrascriptis
tpibꝰ. ¶ Dico q̄dragesima tota ex
ceptis diebꝰ dñicis vt in.c.q̄dragesima
de ꝯse.di.v.vbi dr ꝙ sūma observa
tiōe ē obs̄uāda.ꝛ icipit in q̄rta feria q̄
ꝓcedit ꝓmā dñicā q̄dragesime q̄ ad
seculares.vt in.d.c.q̄dragesima.quo
aūt ad clicos icipit scōa feria post dñi
caꝫ gnāgesime.vt in.c.deniqꝫ.iiij.di.
Sed cōiter tenet ꝙ ē ꝯsiliū nō ꝓce
ptū sꝫ solū in q̄rta feria ꝓdicta. ¶ Se
cundo q̄ttuor tpa vt i.c.statuimusꝰ di.
lxxvi. Statuimꝰ inqt vt q̄ttuor tpa āni
ab oibꝰ hoibꝰ cū ieiunio obseruentur
¶ Ista tpa cadūt in q̄dragesima.s.
q̄rta feria ꝛ vi.ꝛ sabbato pꝰ ꝓmaꝫ do
minicaꝫ quadragesime. ¶ Scōa ca
dūt.iiij.ꝛ.vi.feria ꝛ sabbato post pent.
¶ Tertia cadūt iiij.ꝛ.vi.feria ꝛ sabba
to pꝰ exaltationē sācte crucis. ¶ Ulti
ma cadūt.iiij.ꝛ.vi.feria ꝛ sabbato pꝰ
festū sācte Lucie vt pꝫ in.c.de ieiunio
lxxvi.di.ꝛ p totū. ¶ Terno oēs vigi
lie duodecim apl̄orum sunt i obserua
tione ieiunij celebrande ꝓter vigilias
appl̄oꝝ Philipi ꝛ Jacobi ꝛ beati io
annis euāgeliste vt dicit tex.in.c.ꝯsi
liū nostrū co.ti.ꝛ sūt hē.s.vigilia sācti
mathie Petri ꝛ pauli Jacobi bar
tholomei.Mathei.Simonis ꝛ iude
Andree ꝛ Thome. ¶ Quarto vigi
lia assūptionis domini.vt in.c.i. eo.ti.
¶ Quito vigilia natiuitatꝫ dñi nr̄i i.d.
c.i. ¶ Sexto vigilia oiuꝫ sāctoꝝ ꝛ sā
cti Joānis baptiste ꝛ sācti Laurētij fꝫ
Inno. vbi.s.ꝛ cōiter doc.nullo tm iur
inuenit expressū.sꝫ rōe ꝯsuetudis hoc
dicūt:qꝫ vt dicit Ri.i iiij.di.xv.ar.iij.
q.viij.si in aliq̄ regiōe ē aliqđ ieiuniū
ꝯsuetū qđ tm nō est ꝓceptū p ius scri
ptū nihilominꝰ obseruāduꝫ ē ab exist̄ē
tibꝰ ibidē.Facit p hoc.c.ꝯsuetudo,di.
.ꝛ.c.ecclīasticaꝝ.ꝛ.c.i his rebꝰ.xi.di.
sꝫ dico ego vꝫ qñ ꝯsuetudo hꝫ oia
r̄qsita de qbꝰ.s.ꝯsuetudo . ¶ Septi
mo vigilia pētecostes.vt.lxxvi. di.c.đ
Jeiunio.ꝛ lꝫ Grattianꝰ teneat ꝙ sit đ
ꝯsilio in.§.necessario ea.di. Tñ veriꝰ
vr̄ ꝙ sit de ꝓcepto fm glo.Jo.ibidē i
d.§. Et pꝫ euidenter in.d.c.đ ieiunio
¶ Quid si vigilia aliqꝝ ꝓfestaꝝ solen
nitatū veniat in dñica.ꝛc.ꝙ in sabba 8
to ꝓcedenti ieiunāda ē.vt i.c.i.ꝛ ij.de
obserua.ieiu.
¶ Qñ dꝫ celebrari vigilia sācti ma
thie tēpore biserti.vide.s. Biserтus. 9
¶ Sūt ꝛ alie vigilie seu ieiunia indi
cta ab eccliа sꝫ nō de ꝓcepto.vt cōiter 10
tenet.s.aduētus dñi.De q̄ in.d.c.ꝯsi
liū.ꝛ rogationes de qbꝰ i.c.rogatōes

de ꝓse.di.iij. Itē.iiij.ꝛ.vi.feria.vt in.c. Jeiunia ea.distī. ꝛ sabata oia vt in.c. sabbato eadem distin.

11 ¶ Utrū ieiunia idicta de precepto ab ecclia possint trāsferri ꝺ die i die. ℟. ꝑ3 Inn.i ꝑsata ℟ica q̄ sic sicut ꝺ fieri i frācia vbi sūt ecclie sācti. Quintini vbi vigilia'oiuꝫ sāctoꝝ ieiunaī tertio die p cedenti limitat hoc ℙano.in.d.℟ica dūmodo fiat auctoritate episcopi.ar. c.ij.de obser.ieiu.in fi.ꝛ bene.

12 ¶ Utrū ꝑsata ieiunia de precepto ab ecclia possint redimi vl̄ in aliud cōmu tari.℟. Inno.vbi.s.q̄ non nisi cā vel necessitas in ieiunāte subsit.qꝺ intel/ligo ab iferiore a papa. Secus est ꝺ ie iunio voti vel penitentie.de quo.s.cō fessio.vi.§.iiij.ꝛ.j. Uotū.iiij.§.ij.

13 ¶ Utrū oēs teneaī ad ieiunia indi/cta ab ecclia ꝺ ꝑcepto.℟. Inn. vbi.s. q̄ sic oēs q̄ sunt sane mētis doli capa ces ꝛ potentes ad ieiunādū cū pec/care possint ꝛ peccata deflere.vt in.c. i.de delic.pue.

14 ¶ Utr̄ semp peccēt mortaliter ꝑsa/ti qñ soluūt ieiunia ecclie q̄ sūt de ꝑce pto.℟.gl.in.§.alias aūt ea demū.xxv. di.ꝛ cōiter doc.tenēt q̄ sic.si sine rōa bili cā gs ea soluat. Dominus Lar.in c.ij.de obser.ieiu.tꝫ q̄ nō nisi ex cōtē ptu vel iobedientia hoc faciat.vt puta qꝛ nō vult se subijcere ꝑcepto supio/ris. Et dicit hoc tenere Archi.in.d.§. alias. Sed Archi.ibidem recitat io. de fanto.hoc tenentē. Sed ego distin guo ſm q̄.j.dicā Inobedientia i ꝑn.

15 ¶ Que sūt rōabiles cāe excusantes a ieiūio.℟.vt colligo ex rica.vbi.s.ar. tij.q.iiij.cū q̄ cōcurrūt cōiter doc.q̄ sūt.v. ¶ Prima etas vt sūt pueri qui ſm aliquos vsq̄ ad pubertatē excusā tur a ieiunio.ar.c.ex lītis.ꝺ ōspō. ipu. vel ſm alios vsq̄ ad plenā pubertatē q̄ ē in.xvij.in muliere.ꝛ in.xviij.anno in masculo.aut ꝑ3 alios vsq̄ ad.xxv. ānū.ar.l.si qs aliqd.C.de his qui ve. eta.ipe.ℙdo.i.c.iij.de obser.ieiu.ꝛ cōi ter theologi tenēt q̄ vsq̄ ad vigesimū alij.vigesimūprimū ānū excusant.ar. c.cū vigesimū de officio.dele. Intelli ge q̄ nō tenent ad oia ieiunia.ꝫ beñ ad aliq̄ eis cōmēsurāda ſm augumē tū ꝛ ꝓpigtatē ad dictū vigesimū ꝑmū annū.ſm tho.i.iiij.di.xv. ℙropterea dico hoc remittēdū arbitrio boni viri vt pēsata q̄litate etat̄ ita iudicet.ar.c. de causis de offi.dele.ꝛ idē dico de se nib⁹ꝫ qdā dicāt eos non teneri post annos.lv.ar.l.ij.§.fi.ff.de decurio. in ter.ꝛ in gl.ibidē.vbi excusant̄ a mūe/rib⁹ psonalib⁹ post.lv.annū excepto a tutella.ꝛ cura a q̄bus solū excusantur post.lxx. ānū.C.q̄ eta.l.vnica. ¶ Se cūda ifirmitas q̄ in eis nā debilis ē ꝛ cibū necessariū in vna vice si sumeret noceret ꝛ idē dico ꝺ ōbilib⁹ eadē rōe. ¶ Tertia laboriositas.sicut in illis q̄ laborādo victū acq̄rūt seu rōe itineris vel alio mō nō possūt simul cū labore sufferre ieiunia.aduerte tñ q̄ intētio maioris lucri nō excusat ſm ℤstē.sīr nō excusant̄ q̄ nolūt ꝓducere opariosꝫ nisi ieiunia soluāt nisi cā sit necessaria ſm ℤstē.q̄ festinātia req̄rit. ¶ Quar/ta mendicitas q̄ cibū necessariū i vna vice hēre non p̄t. ¶ Quinta q̄litas mulieris ꝑgnantis aut nutrientis ex ap petitu eīneo aut nutrimēto fetus nō p̄t ieiunare sine piculo vel earū vl̄ fe tus siue pueri.ñ solū excusant.imo te nent soluere ieiunia ſm Rodo.vñ di cit sāct⁹ Tho.in.iiij.di.xv.q̄ subtra/ctio cibi p ieiunia si impediret ea q̄ ne/cessarie sunt agenda cū q̄buscū unit ex societate vel officio tenetur: nō es/set illicita sed diceret rapina.

16 ¶ Sꝫ nūqd seruientes mēsis nobiliū aut legentes ad mēsaꝫ religiosoꝝ qui

aligd ꝓlibāt ne veficiāti legēdo vl̄ ser
mēdo ſoluūt ieiunīū.ꝛ. Rodo.ꝙ nō
ſi hoc faciūt poſit mēſis vl̄ pax añ.ita
ꝙ pp ꝯtinuationē tp̄is dicī debeat to-
tū vna mēſa.idē dicēdū ō illis q tā in-
cepto prandio portant enceniū ad vi-
cinum.vel aliquid aliud faciūt.ꝛ po-
ſtea redeunt ad comeſtionē perficien
dam.

17 ¶ Utꝝ vxoreſ pp ꝓhibitionē virorū
excuſenť.ꝛ.ꝟ ino.i ꝛica.ō obſ.ieiu.
ꝙ ñ a ieiunijs ioicī ab eccliа.ſ3 a vo
lūtarijſ.ſic.xxiij.q.vl.manifeſtū.credo
tū ꝙ ꝓhibꝛe ꝓpri⁹ pp ſcādalū viri cui
aliq̄ mō nō pōt obuiari poſſet diſpēſa
re cū eis ar.c.vt ꝯſtimereť in fi.ſo.di.
qꝛ ꝓceptū iuris poſitiui ñ obligat quē
cū ſcādalo ar.ij.c.de no.op.nū.ꝛ.c.ni
hil de ꝓſcrip.cum ſimilibus.

18 ¶ Utꝝ pegrinātes ex deuotō e excu-
ſenť.ꝛ.ꝙ ſic ſi talꝭ pegrinatio nō pōt
differi ꝛ ſimꝭ cū ea ieiunare non pñt
Nec ob.ꝙ ꝓceptū ꝺ3 ꝓpōi ꝯſilio:qꝛ
ꝟ3 Aſteñ.itētio dāns hmōi ꝓcepta ñ
ē excludere alias pias cās ꝛ magis ne
ceſſarias.ſecꝰ ē de precepťis legis nāe q̄
ꝓhibēt hoc qđ ſm ſe ē malū.idē.S.
Tho.vbi.ſ.ꝛ addit ꝙ ꝺ3 fieri cū diſ-
pēſatiō e ſuptoris.idē dic ō q̄cūq3 alia
opatione bona.puta obedīa ꝓlati ꝓdi
catione auditione confeſſionum ꝛ hu
iuſmodi.ar.c.nō mediocriter.de cō-
ſe.di.v.

19 ¶ Queriť ſi alie cāe a ꝓdicťis poſſint
aſſignari q̄ excuſēt a ieiunio ꝺicto ab
eccliа.ꝛ.ꝙ ſic multe.Et ió tā i ꝓfatis
cauſis q̄ꝫ in alijs ē notādū ꝙ ſi cā ſit
euidēs ex qua nō pōt ex toto ieiuna-
re.licite hō ꝑ ſeipſū pōt frāgere ieiu-
niū.ꝓſerti ꝯſuetudine interueniēte: vl̄
q̄ñ recurſus de facili ñ pōt haberi ad
ſuperiorē.ar.ꝓfati.c.ꝯſiliū. Si vō ſit
dubia vel nō ex toto tollit facultatē ie
unādi.ſed ſolūi ꝑte vt puta debilitas
vel peregrinatō aut labor hmōi
debet ad ſuperiorem recurri qui po-
teſtatem habet in talibus diſpenſandi
ſm Aſten.

¶ Quis eſt ſuperior qui poſſit in hoc 20
diſpenſare.ꝛ.Oſt.in.c.conſilium.ō
obſer.ieiu.ꝙ eſt epiſcopus nec ſufficit
licentia ſimplicis preſbyteri etiam ex
iuſta cauſa niſi ſumma neceſſitas imi-
neat.ita ꝙ ad epiſcopū non poſſit ha
beri recurſus ſine periculo.Rod.aūt
dicit arbitrio boni viri limitandū pro
quanta neceſſitate ſit frangendum po
tius q̄ꝫ per doctrinā generalem.ꝛ ſic
cum proprius ſacerdos ſit ordinari⁹
iudex conſcientie.videtur ꝙ ipſe poſ-
ſit. Ego vero credo ꝙ ſi loquamur de
diſpenſatione que eſt quedam relaxa
tio iuris.ꝙ tunc pertinet ad epiſcopū
ſolum.qui cauſa ſubſiſtente in ieiuna-
re debente poteſt diſpenſare ꝛ i aliud
bonū cōmutare talia ieiunia. Et cau
ſa legitima eſt debilitas perſone ſiue
proueniat ex defectu nature ſiue labo
rio.ar.dicti.c.conſilium in fi. Si ve-
ro loquamur de declaratione. ſcilicet
vtrum ſit cauſa legitima. vel non ſic
credo ſufficiat illa confeſſoris proprij
qui eſt bonus vir ꝛ etiam conſiliū me
dici.ſed medicus peccat ſi ſine ratio-
nabili cauſa vt frangat conſulit.ar.c.
quid culpatur.xxiij.q.i. Et ſic intellige
Rodo.

¶ Utrū non ieiunans vno die tenea 21
tur altero die ieiunare.ꝛ.ꝙ licet tex.
c.i.de obſerua.ieiu.videatur velle ꝙ
ſic quaſi ſit obligatus ad duo.ſcilicet.
ad ieiunandum.ꝛ illo die. Facit etiam
ad hoc in ar.c.cum dilecti cum nota
tis in glo.in ver.duo ſub hac forma
de dolo.ꝛ contuma. Tamē per capi-
tu.ij.de obſerua.ieiu.ego teneo ꝙ nō
tenetur qꝛ ibi nō ponit frangentib⁹.
vt alio die ieiunēt.facit ad hoc qđ no-

Inno.in.c.i.de ceſ.miſ.ꝺ illo q ꝺimiſit officiū.qꝫ nō tenet illꝺ realumere quaſi ſit fruſtꝫ cumulcūqꝫ ꝺici ⁊ variet ex tēpore. Nā ſi teneor ꝓſtare operas certo tēpore ⁊ ipeꝺior non tū obligatus alio tpe qz non ſūt eeꝺē opere ſeꝺ variant ex tpe.vt ē tex.no.i.l.ſi nō ſoꝛ tē.§.libertꝫ.ff.ꝺe cōꝺi.inꝺe. Itē ſi relinqt mihi vſufructꝫ p biēniū futurū ⁊ ipeꝺior nō poſſū petere vſūfructū alteriꝫ biēnij: qz nō ē iꝺē vſufructus.l.ſi vſufructus mihi ff.ꝺe vſufru.⁊ reꝺꝺi. ⁊ habita.⁊ tex.c.i.ꝺ bet intelligi ꝺ trāſlatione fienda ex cā ꝓpter ſolēnitatē.

22 ¶ Sed nunqꝺ totiēs peccat mortaliter quotiēs comeꝺit i ꝺie ieiunij fracti ſine cā.ꝓ.Jo.ꝺe neapo.in quoꝺ.tenet qꝫ ſic:qz viꝺet reꝺuci aꝺ ꝓceptū negatiuū: ſeꝺ magis placet opinio uranꝺi in.iiij.qꝫnō niſi ſemel. niſi comeꝺens nouo cōtēptu mentis pluries comeꝺeret:qz tunc toties peccaret mortaliter. Et hec eſt cōior opinio aliter obligaretur aꝺ ipoſſibile. qz ex quo ſemel ieiunū fregit.iā illꝺ nō poteſt amplius facere illo ꝺie. Et iꝺeo ꝓceptū eſt ſibi factum impoſſibile. Secus eſſet ꝺe ieiunio quaꝺrageſime.qz ſi fregerit vno ꝺie: poteſt tamen ieiunare ⁊ teneꝛ altero ꝺie.⁊ ſic quot ꝺies omittit in quaꝺrageſima tot peccata mortalia cōmittit.

23 ¶ Vtrū liceat ieiunare in ꝺominica ⁊ alijs feſtis ſolēnibus.ꝓ.qꝫ ſic niſi qſ faceret quaſi volens ꝺeuiare a cōſuetuꝺine populi chriſtiani.qz turpis eſt omnis pars que ſuo toti nō cōgruit. poteſt etiā eſſe illicitū ꝑ Tho.vbi.ſ. ſi aꝺeo pertinaciter ieiunū teneret qꝫ nō crꝺeret per ꝺeuotionem feſti utilitatē ieiunij cōpenſari poſſe. Item ꝺie quanꝺo ex alia ſuperſtitione hoc faceret.

24 ¶ Vtrū ieiunū factū i pcō mortali. proſit.ꝓ.qꝫ ſic ☩ cruꝫ aꝺ obeꝺientiam manꝺati ſi eſt preceptum ab eccleſia vel ex voto ⁊ huiuſmoꝺi. ¶ Secūꝺo valet aꝺ macerationem. ¶ Tertio aꝺ oia alia valet aꝺ que valent opera facta extra caritatē.ꝺe quibus.j. Satiſfactio.§.vi.

¶ Diverſis intentionibus ieiunatur. 25 vnꝺe verſus. Abſtinet eger.egens cupiꝺus gula.ſimia.virtꝫ.eger vel quia nō poteſt comeꝺere vel propter meꝺicinā.egens,quia nō habet cupiꝺus ne expēꝺat.Gula vt poſtea auꝺiꝫ comeꝺat.Simia.i.hipocrita vt laꝺet virtus.i.virtuoſus vt̄ mereat̄.

Ignorantia Alia bōa qua quis ignoꝛat ea q̄ ei eſſēt occaſio peccati.vt i.c.☩uis ꝺi.xxxvii. Alia neq; mala neq; bona qua quis ignoꝛat q̄ non expeꝺit ſcire.alia mala qua quis ignoꝛat que ſcire expeꝺit et hec multiplex eſt.Alia iuris:alia facti.ignoꝛantia iuris alia iuris ꝺiuini: alia iuris naturalis:alia iuris canonici ⁊ ciuil̄:⁊ ꝺe iſtis ſcribitur.xxxviij.ꝺi. in ſūma.⁊.i.q.iiij.§.vlti.in tex.⁊ in gl. hic aūt nō intenꝺo tractare ꝺe ignorantia facti quia hec excuſat.vt in regula ignoꝛantia li.vi.ſeꝺ ꝺe ignorātia iuris.ꝓ cuius ꝺeclaratione querunt plura.

1 ¶ Vtrū ignoꝛantia mala ſit peccatū ꝓ.qꝫ aut ignoꝛantia ꝺicit priuationē cognitionis neceſſarie aꝺ ſalutem'.⁊ ſic.ſm.S.Bona.in.ij.ꝺi.xxij.q.penul.poteſt eſſe ꝺupliciter. ¶ Primo ita qꝺ eſt in nobis ſeꝺ non a nobis.⁊ hoc mō culpa nō'eſt.⁊ cū nō ſimꝫ eiꝫ ꝓncipiū i ipa'nec meremur nec ꝺemeremur. ¶ Scꝺo ita qꝺ ē in nobis Et ex nobis.⁊ hec ignoꝛātia ē cl̄pa.⁊ hec fit tripliciter. ¶ Primo modo cū ſumꝫ i via ꝺitatis volūtarie ab ea recedimꝫ

in vñ erroris nos ꝓcipitãtes. Et hec ē ignorãtia erronea. vt i hereticis. scõo mõ cũ ad viã ꝓsum⁹ ptigere vitatis cupim⁹ in tenebris eē. Et hec ē ignorãtia affectata. Tertio mõ cũ ex q̃daꝫ pigritia ꝛ neglia nõ curam⁹ vitaē ad discer. Et hec dr crassa ꝛ supina. Sed pria maior culpa q̃ꝫ ba. ꝛ ba q̃ꝫ tertia. Et de hac dr in. c. ignorantia. xxxviij. di. ꝛ in. d. §. fi. Si vo ignorantia dicit ꝓuationē cognitionis eoꝝ q̃ non sunt necessaria ad salutē: sic non ē pcñ: vt xxij. q. ꝛ. c. in quibus rebus.

2 ¶ Sꝫ q̃ sũt necessaria ad salutē scire. ℟. fꝫ Tho. prima fe. q. lxxvi. q. oēs te nẽr scire cõtter ea q̃ sũt fidei ꝛ vniuer salia iuris precepta. Singuli autē ea q̃ ad eorum statum seu offiũ spectant.

3 ¶ Vltr ignorãtia excusat aliquē a pec cato. ℟. fꝫ. S. Bona. vbi. s̃. q. vltima q. si tãta sit. q. ꝓuet rõnem volũtarij ꝛ rõnem contẽptus excusat a toto. sicut ē ignorãtia inuincibilis q̃ ꝓuat simplicit cognitione iuris sicut i furioso ꝛ in infãte. nisi in talē ignorantiã veniret ex culpa sua qꝛ tũc nõ excusat a toto sed a tãto. de quo dic vt. s̃. Ebrietas. §. iij. Itẽ dic fm Tho. in quol. ꝺ eo qui hꝫ sufficiẽs impedimẽtũ pp qꝺ scire nõ potuit puta fuit i carcere vel in terris ad q̃s cõstitutio pape nõ puenit ꝛ huiusmodi. q. nõ peccat facẽs ꝯ ꝓstitutionẽ. Si vero ignorantia oino non ꝓuat rõnem voluntarij ꝛ rõnem cõtẽptus. sic distinguo secũdũ Ricar. cadez di. ꝛ li. q. aut est ignorantia cõmissionis q̃ q̃s non vult scire vt liberius peccet. q̃ dr affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat pcñ Aut ē rõne omissionis: qꝛ q̃s negligit scire q̃ teneꝛ q̃ satis facilter potuisset scir. Et hec dicr crassa ꝛ supina. ꝛ hec excusat a tãto. s. q. nõ est tã graue peccatũ. sꝫ nõ excusat q. sit mortale. si est circa ea que sũt precepti diuini aut nature. xxiij. q. i. si q̃s dederit. ꝛ. xxxviij. di. c. q ea. Si aũt. sit circa ea q̃ sũt ꝓcepti iuris positiui. sic credo q. aliqñ excusat a mortali secũdũ eaꝫ distinctionẽ. de q̃ dicã. j. Inobedientia Et secũdũ predictã intellige qꝺ dicit vi. q. i. quero. ꝛ. xxiij. q. i. c. scisma. ꝛ. xxxij. q. vij. quemadmodũ. xxviij. q. i. § ex his.

4 ¶ Ex predictis ꝛ ad euitañ. confusionem multorũ que circa ignorantiam scribuntur. aduerte q. si ex ignorantia q̃s facit aliquid qꝺ non est ꝺ legeꝫ dei nec nature credens non fore prohibitum aliqua lege. cum tamen sit ꝓhibitum ꝛ talis ignorantia non est affectata nec crassa vel supina puta qꝛ laborat ꝓ viribus scire sibi necessaria. puta si est mulier vel rustic⁹ mercator ꝛ huiusmodi. vadit libenter ad predicatiões ꝛ alia loca vbi declarantur talia. ꝛ facit q. cõtter faciũt alij de sua q̃litate ꝛ conuenit facere. Si est religiosus studet libenter interrogat ꝛ huiusmodi q. talis ignorantia excusat eum ab oi pena ẽt excõmunicationis in iure posita quo ad foꝝ anime etiam ab omni culpa ꝓter clarũ in. c. si. qui matri. accusa. posꝫ. ꝛ ꝓ rõneꝫ. c. cognoscentes de cõsti. Absurdũ eni eẽt ad penã obligari ignorantem. Facit. l. fi. ff. de ꝺ cre. ab. or. facic. Jura vero que videntur innuere contrarium fundãt se supꝑsumptiõe. vt euidẽter colligit glo. in l. i. C. de interdic. matri. approbata per doc. ibi. ꝛ in. l. fi. ff. de ritu nup. ꝛ in. l. q contra. C. de ince. ꝛ inuti. nup. Et magis apte colligitur ex his que notãtur in. d. c. cognoscẽtes vbi determinatur q. volẽs probare ignorantiaꝫ ad'emtandum penam sit audiendus. Hec non intelligo de prelatis officialibus medicis artificibus ꝛ huiusmodi: qui exercere habent aliqua officia: ex qui

bus dānum notabile posset inferri pro
ximo ex ignorantia. qz nō debent offi
cia talia assumere. nisi sint sufficienter
instructi ad ea exercēda. aliter eis im
putatur. Si autem ignorantia sit affe
ctata non euitat penam. qz in dolo est
Si vo sit crassa vel suppina. puta qa
nescit quod cōmuniter oēs sue condi
tionis sciunt puta quia predicatur: sed
ipse predicatōes nunqz vult audire vl
non curat interesse. vbi talia publice d
clarantur. cum tamen comode possit
non euitat penam. vt in. c. vtranimarū
de ẏsti. li. vi. De istis dicitur. xxxviij. di
stin. c. fi. Qui enim rebelliter vnit t di
scere arqz agere bona recusat magis
diaboli q̄z xp̄i mēbrū esse ostēditur. t
potius infidelis q̄z fidelis esse mōstra
tur. Si vero id cōtra qd facit ex igno
rantia est contra legem dei tunc distin
guo aut expressum est t explicitum in
lege dei vel nature. Et sic ignorantia
non excusat a mortali peccato. xvi. q. i.
si cupis. nec etiam consequēter excu
sat a pena iuris diuini nec positiui. secū
dum. Sco. in. iiij. di. vi. facit qd no. gl.
in clemen. cos de cōsan. t affi. Facit. l.
venia. C. de in ius vocan. t. §. fi. i. q. iiij.
Quod limita quo ad penam iuris po
sitiui secundum qd supra dixi Excom
municatio. vij. casu vltimo. §. ij. Si au
tem non est explicitum sed reducibile
maxime cū subtilitate. sic credo excu
sari a culpa t apēa illos q nō sunt igno
rantes ignorantia affectata crassa aut
suppina t enim durum esset dicere q
peccat mortaliter qui facit secundū sb
tilitatē ōne actum illicitum credēs licitum
t huiusmodi. Facit p hoc. xv. q. i. me
rito. t. c. fi. xxxvij. di. hinc.

5 ¶ Utrum ignorantia iuris tollat bo
nam fidem quo ad' faciendum fructꝰ
suos. &. q̄ non tex. est in l. sed t si lege
§. scire. ff. de petitio. hereditā. Quod li
mitto. nisi sit affectata vel crassa.

¶ Que differētia ē inter ignorantiā ne
sciaz t errorem. &. q̄ ignorātia est ne
scire qd scire tenet. t debet. xxxvij. di.
c. fi. nescia ē ignorare quod scire non
tenetur. Error est vnum pro alio puta
re. xxij. q. ij. in quibus. t. xxxviij. dist. c.
quāuis. Sed melius fm Franc. in. ij.
Nescia simplicem negationem scie i
portat ignorantia vo scie puatōez. vñ
ignorātia nihil aliud ē nisi carere scia
quā qs nat⁹ est hꝫ el Doc. n. ē d rōe cu
iuslibz puatōis qūcqz aūt ignorātia est
aliqd scie ōnū que dicitur ignorantia
peruerse dispositionis. puta cū aliquis
habet habitum falsorū principiorum
t falsarum opinionum. ex quibus im
peditur a scientia veritatis. Error autē
ē approbare vera pro falsis. Unde ad
dit actum quēdam sup ignorantiam:
quia potest quis ignorās esse sine hoc
q̄ sententiam ferat super ignotis. t tūc
est ignorans t non errans sed quando
iam falsam sententiam fert de his que
nescit tūc proprie dicitur errare. Et qz
peccatum in actu cōsistit error habet
rationem peccati quia sine presumpti
one esse non potest q̄ quis sententiam
ferat de his que ignorat maxime i qui
bus periculum consistit. Nescientia ve
ro de se nec rationem culpe vel pene
habet. Unde q̄ aliquis nesciat que nō
est aptus natus scire non est neqz cul
pa neqz pena. quia. est etiam in beatis:
vt dicit Dyonisi⁹. in. v. c. ecclesiastice
ierarchie.

¶ Legitimus filiꝰ quis
sit t quō succedit. t quot sunt
differentie. t quomodo legitimatur vi
de Filius t Legitimatio.

¶ Magnes sanctoꝝ
rū qua
re ōpingunt. &. Bre. in. c. pla

tū de conſe.di.iij.ſic inquit. qđ legē tibus ſcripturas hoc ꝛ idiotis preſtat pictura cernētibus qui ipſa ignorantes vident qđ ſeq debeāt in ipa legūt qui litteras neſciūt vnde precipue gē tibus ꝑ lectione pictura eſt.hec ibi.

1 ¶ Vtrū imagines ſanctorū ſint adorande.ꝛ.glo.in.c.venerabiles de cō ſe.diſ.iij.qꝫ ſic adoratione dulie q̄ ſolum reuerentiam exhibet non latrie. ꝛ ideo non ſunt violāde de ꝓſe.diſ.iij. placuī cū duob⁹.c.ſequentibus.

2 ¶ Vtrū imago xp̄i ſit pingenda ſubforma agni.ꝛ.qꝫ nō.ſz in forma hūana.vt in.c.ſexta3 ſanctā ſinodū ꝺ cō ſe.di.iij. Dicit tñ glo.qꝫ nō ē ꝓhibitū pingere xp̄m i ſpecie hūana ꝛ ſb ipſo agnū.ſz ſolū pigē ip̄m i agno ꝓhibeť

3 ¶ Vtr̄ liceat imagines ſāctorū in aggrauationē ceſſatiōis aut excōicationis in terra ꝓſternere lapidibus aut ſpinis ſuppōere ꝛ huiuſmōi:ꝛ.qꝫ nō quia id fieri diſtricte ꝓhibeť in.c.ſi canonici.de officio ordi.li.vi.

4 ¶ Vtrū liceat ſculpere ſignū crucis in ſolo vel ſilice aut marmore humi poſitis.ꝛ.qꝫ ñ.C.nemini lice.ſig.ſal. l.vnica.ꝛ vť eſſe ꝓceptū:qr vult grauiſſima pena puniri.vbi dicit glo. forte mortis.ex quo valde reprehenſibiles ſunt qui.ſ.ſepulturas humi poſitas cruces ponunt.

Misericordia

ē filia auaritie q̄ ñ ſubuenit indigētibus. vide Auaritia.§.iij.

Immundicia

eſt filia gule q̄ quis ꝓuocat ſe ad vomitū vt ſepius comedere poſſit Vel tñ cōedit qꝫ neceſſe hz̄ euomere cōuiuiale peccñ. Aliqñ tñ mortale ſicut qñ cōedit intēdēs euomere ꝓp delectationē gule:nulla alia cā bona adducť ad hoc.vel quādo ex hoc gñat ſibi notabile nocumentū in corpore nec ꝓpea vult deſiſtere hoc adū tēdo aut qñ hoc facit vt bēat polutionē in nocte dormiendo ꝛ hmōi.

Immunitas

ē q̄ſi ſine munere data libertas ab i qđ ē ſine vť immunitas q̄ſi, puritas ide dicit qs immunis a peccato. ꝺ pur.ca. c.ſi. Dicitur et emunitas quod idem ē quod libertas q̄ſi eꝛ munia.i.munera data libertas gb.e.qđ eſt eꝛ.

¶ Ad qd ſe extendit imunitas eccliē 1
ꝛ cimiterii.ꝛ.qꝫ ad.xxviiij. Primo qr ſecularia placita ñ ſūt in eccl̄ia vel cimiterio tractanda.eccliaſtica tñ pñt. vt i.c.i.de imu.eccle.ꝛ.c.cuz ecclia ꝛ ſnia iudicis ſecularis data i ea eſt nulla ipſo iuť.ꝛ maxie ſnia ſanguinis q̄ ſub anathemate ꝓhibetur ibi ferri.in.d. c.cū eccleſia. Limita niſi ſit data alia a ſanguine per viaz volūtarie iuriſdictionis.qa ſic tenet ſm Pda.in.d.c. cum in eccleſia de cauſis eccliaſticis auť.bñ tz ar.c.qua frōte de apel.

¶ Vtr̄ qs poſſit doctorari i eccl̄ia.ꝛ. 2
Jo.an.in.c.decet.eo.tit.li.vi.qꝫ ſic.et placet Pda.in.d.c.cum eccleſia.

¶ Vtrum contractus facti in eccle- 3
ſia teneant.ꝛ. Pda.in.d.c.cum eccleſia ſm glo.in.d.c.decet qꝫ ſic:quia illud.c.decet cum ſit penale ꝛ loquať ſolum de ſtrepitu iudiciorum non dz extendi ad contract⁹. Ex quo aduerte qꝫ diſpoſitio odioſa cōcepta ſuper quaſi contractu nō extēditur ad contractū purum. Nam in iudicio quaſi contrahimus .l.iij.§. idem ſcribit. ff.de pecu. Idem dic de concepta ſupra contractu puro.non extendi ad q̄ſi ꝓtractū.ita dicit.Barto. in.l. more.ff.ꝺ acq.here.vbi vult qꝫ ſi ſtatutū

phibet mulierē ihēf sine certa solē nitate q̄ pōt'nihilomin⁹ adire hereditatē: q̄ tūc nō vere ihīt. sed q̄si ihīt cū debitorib⁹ hereditarijs ad qō vide qō legit in.l.apud Julianū.ff.q er ca.in pos.eatur.§.pe.t.fi.

4 ¶ Secūdo nō debēt in ecclia vel cimiterio fieri cōclamatiões.seditiões iper⁹ vniuersitatū cūctiões t publica parlamēta negociatōes nūdinaꝝ t fori.vt in.c.decet ꝺ immu.ec.e.ti.li.vi.io. an.tꝫ q̄ parlamēta t societates p actu pietatis aut spūalitatis pōt fieri.vt refert Pda.in.d.cū ecclia.

5 ¶ Sed nūqd peccat mortaliter q̄ aliq̄ ꝺ dictoꝝ in eis facit.&.q̄ nō vīi. dicit rex.in.d.c.ꝺcet.ordinarij locoꝝ hoc facīāt obseruari suadēda suadeāt interdicta cōpescāt. Et q̄ cōcludo q̄ illa q̄ totaliter impedirēt orōnes tpe debito sint phibita sub pctō mortali.alia nō nisi ex se sint mala.vl'qs ex ptēptu faceret.t sic intellige.c.pe.t fi.xlij.di.

6 ¶ Tertio q̄ in ecclia nō debēt sepeliri nisi epi vl'abbates vel digni pforte ri aut fideles laici.xiij.q.ij.nullus. Et intelligūt qdā ꝺ laico fideli q̄ miracula fac̄ a virtute fidei. Alij.ꝺ q̄libet fideli cuius bonitas fuit manifesta. Do.ꝺo intelligit de q̄libet fideli i dignitate cōstituto vt ꝓmitte.rege.iperatore. Sꝫ hoc hodie nō seruāt t male: q̄ ꝺ iure ciuili nullus ꝺꝫ in ecclia sepeliri.vt no. Albri.in.l.nemo.apl'oꝝ.C.de sac. san.ecc.t et Azo.ibidē in summa.

7 ¶ Quarto nō ꝺꝫ ecclia incastellari nec in ꝓpugnacula hedificari vt inde fiat guerra vl' vt ibi recipiāt q̄ guerrā faciūt nisi iusta necessitate t auctoritate epi.de custodia eccha.c.relinqui.s. vt boni viri defendāt a malis. Et hoc cōiter tenēt doc.fꝫ pa.i.d.c.cū ecclia

8 ¶ Quinto intra eccliam vel cimiterium nō debent suppellectilia poni vel hospitari in ea nisi pro necessitate.alias vī mortale in isto t in precedenti.vt i d.c.relinqui.

9 ¶ Item vēditio cādelarū que fit in ecclia sit ꝓhita.&.q̄ vī sit tollerabilis. Hec ob.q̄ dūs eiecit vēdētes i tēplo q̄ibi fiebāt pacta t multa turbantia cultū diuinū. Sꝫ in vēditiōe cādelaꝝ nullus fit strepit⁹. Et iō nō ꝓhibet.si cus esset de alia negociatione.quia illa est prohibita.

10 ¶ Sexto q̄ in ecclia vel cimiterio nō ꝺꝫ vlla violētia fieri vel aliqs violēter exhi aut eius cōfinia frāgi.vt in.c. sicut antigrus.xvij.q.iij.nec ea q̄ i ea posita sūt p vi aut furtū auferri.alr sacrilegiū cōmittit.c.qsqs inētus.xvij. q.iij. Et sic peccat mortaliter.vt in.d. c.qsqs pꝫ.

11 ¶ Item excōicatus cōfugiens ad ecclia gaudeat ꝓfata imunitate.&.q̄ sic: q̄ cū lex nō excipiat.nec nos.

12 ¶ Item dūs fugiēs ad ecclias possit violēter exhi.&.q̄ aut vēit sine armis.vt dño se subtrahat: t sic reddetur domino ꝓstito tū ꝓpter ei iuramēto de ipunitate.c.iter alia.e.ti. Aut venit cū armis. Et sic continuo exhiꝫ.l.si dn⁹ C.de his qui ad ecclesias confu.intellige ꝓmissa ipunitate.

13 ¶ Item inde⁹ confugiēs ad ecclias gaudeat isto ꝓuilegio.&.sm gl.in.l.i.C.ꝺ his q̄ ad ec confu.q̄ nō Et dicit Pda.i c.inter alia e.ti.q̄ ē verior cū opi.gl. d.c.inter.q̄ lex ꝓdicta inducit ꝓsumptionē iuris.t de iure cōi quā nō admittitur ꝓbatio.So.di.fex q̄ cōfugit nō pp zelū fidei.sed pp euasionē ꝺbitoꝝ vel crīum Jnno.tū ē cuꝫ glo.ꝓfati.c. iter. Ego dicerē q̄ si venit ad ecclias t petit baptismū q̄ gaudebit.alꝫ non quia vī venisse vt effugiat nō cā fidei

14 ¶ Item clerici religiosi confugientes gaudeāt ista imunitate.&. Pda.in.d.

c.inter alia.q; nõ gn a plat̃is suis non possint exhi & flagellari & huiusmodi dũmõ non faciant exodio sed cã disципline.vide p eum diffusse si placet.

15 ¶ Vtrũ ꝓfugiẽs pp debitũ gaudeat isto ꝓuilegio.&. Pa.in.d.c.inter alia q; legisse m.l pñt. C.de hi.q ad ecc. ꝓfu.distinguũt.aut ẽ debitũ pp tributũ ſ.debitũ ꝓnci. Et sic extrahit.vt in aũt. de mã.ꝓh.§.publicorũ vero tributorum.& ibi no.in glo.Sed Pe.vt refert Ly.tenet q; non extrahet.sed ibi citabitur.& si se defendet bene quidẽ sin autẽ procedet ad missionẽ in possessione bonorũ.& ita intelligit dictã autẽ.& placet pa.Si vero debitũ est ꝓpter aliud.tunc non extrahetur inuitus secundum omnes.d.l.presenti. Sed in modo procedendi sunt opiniones.¶ Mihi placet opinio Jacobi de raue.q dicit q; dabitur sibi securitas standi & eundi extra ecclesiam per xxx.dies infra quos respõdebit aduocatus ad iudicium & iudex si dabit sẽtentiam contra eum cõdemnabit q; aut redeat ad ecclesiã aut pareat sententie: & cum hac opinione trãsit Ly.

16 ¶ Vltrum cõmittẽs maleficiũ & vadens ad ecclesiã gaudeat isto priuilegio.&. Pa.in.d.inter alia q; sic quo ad duo principaliter.¶ Primus vt nõ possit ide violẽter extrahi.¶ Secũdum vt nõ possit ãplius de illo damnari ad mortẽ vel ad aliam penã corporalem seu corporis aflictiuã. Pe ostẽdit tamen pecunialiter dãnari vel alia pena ex̃ corpus & cogi ad ꝓniam agẽdam & aliam satisfactionem: ita tñ qõd violenter nõ extrahatur fm cõiorẽ opinionẽ.Et aduerte q; licet egrediat de ecclia.ex quo semel confugit ad eam non põt amplius de illo corporaliter dãnari.& hoc dicit glo.in.c.reũ. xvij. q.iij. Et fuit sua Hugo.vt firmat .et sequitur Archi.ibidem.

¶ Excipiũt ab ista immunitate dicta 17
s.§.x.quatuor gña hominũ.¶ Primum latronũ publicorũ quia palaz & public furantur.vt sũt pirate.vel illi qui public stant in strato vt depredẽtur oẽs transeuntes.¶ Secũdum est nocturnus depopulatorẽ agro x.& differt istud genus a ꝓmo fm Jnno.qa istud in nocte segetes destruit.duz ibi se abscondit vel iacet. vel quia vltra homicidia & depredationes quas faciunt i stratis publica cõburũt agros illorũ q eis nõ seruiũt vel sũt ini.cõueniũt tñ ista duo gña:qz qõlibet depdaũt i stratis.¶ Tertiũ genus est illoz q aliqñ maleficiũ enorme cõmittũt in vna ecclia vt ẽfendãt ab alia.Secus si cõmitterẽt ex̃ ecclesiã vl cimiteriũ sb spe vt defenderẽt ab ea:qz gaudẽt.vt in c.fi.eo.ti.& ls loqt̃ de homicidio vl mutilatione:tñ etiã habet locũ in aliis delictis grauibus fm Pa.ibidẽ ꝓpter idẽptitatẽ rationis.Secus esset in nõ enormibus ibidẽ cõmissis qz gaudet Sed qd si cõmisit maleficiũ in ecclesia:sed nõ sub spe vt defendat ab ecclesia. Pa.in.d.c.fi.vult vt nõ defendatur:alij contra.& magis placet p.d. c.fi.¶ Quartũ genus fz Pe.de anc. est raptoz virginũ homicidaz & adulteroz p aũt.de man.prin.§.qõ si deliquẽtes. Sed cõiter tenet,& verius:q; est correcta illa aut.per ius canonicũ & q; gaudent hac immunitate.

¶ Vtrũ confugiẽtes ad ecclesiã ꝓpe 18
belli sint capiendi.&.q; nõ si ipsas ñ incastellauerũt aut inde pugnauerũt ar.c.fi.eo.ti.nec res eorũ ibi reposite nisi essent ad pugnandũ: vt in.c.sicut antiquitus.xvij.q.iij.

¶ Vtrũ detentus sub iuramento re- 19
deundi dimissus cõfugiens ad ecclesiam sit educẽdus.&. Jo.an.in addi.

ad Spe.ti.de iureiu.q̄ si iniuste detinebat non reddibit. maxie si iminet piculū mortis ſ̄ mutilatiōis. sed petet absolutiōez a iuramēto. Secus si iuste ō tiebaſ. quia tūc compellēdus ē reddere vt voluit bar in.l. relegati.ff. de' penis. Nō tamē ōbet patī ecclia vt iuit⁹ abstrahaſ nisi p̄stita cautione de ipunitate mortis vel transactiōis.

20 ¶ Utr violenter abstrahēs aliquem de ecclia nisi in casu p̄misso teneaſ illum restituere. ꝛ. ℙda. in.d.c. iter alia cū bar.in.l.presenti.C. de hi.q ad ec. confu.q̄ de iure potest peti se restitui. cum de facto sit priuatus. Concor. Oldra. ꝓsilio.liij.ꝛ ecclesia potest agere: cum sit spoliata libertate. vt in.c. miror.xvii.q.iiij. Et ideo non liberāt nisi restituant etiam si dominus p̄staret iuramentum vel cautionez de seruo extracto. Et facit ad questionē. an captus in territorio alieno possit peti. ꝛ q̄ sic.per.d.c.miror.ꝛ firmat Bar. in.l.si cui.ff.de accu.

21 ¶ Qua pena punitur ō iure ciuili qui tales violenter extrahit cōstringit aut requiem aut vestes vel victum negat. ꝛ.q̄ crimen lese maiestatis incurrit ꝛ vltimo supplicio feriendus.d.l.presenti. De iure canonico debet excommunicari ꝛ condemnari pecunialiter: ꝛ imponi sibi publica penitentia. nec restitui cōioni. nisi restituat quem violenter extraxit. vt in.d.c.miror. iuncto.c. si quis contumax.ꝛ.c.quisquis. ꝛ qō ibi no.xvii.q.iiij.ꝛ sic patet q̄ peccant mortaliter tales ꝛ no.q̄ nedum in ecclesia vel cimiterio habet istud p̄uilegium. sed etiam per.xl.passus. si est ecclesia maior. ſ. matrix. vl̄ p.xxx. si est minor vt capella.xvii.q.iiij. sicut antiquus.c.frater.c.miror. Capelle tamen que sunt intra ambitum murorum ciuitatis vel castri seu ville nō ponunt in.xxx.passuū obseruatione ſm Hosti.xvii.q.iiij.quisqs.ꝛ no. ſm Ysido. q̄ passus est mensura quinq̄ pedum pes, vero.xxv.digitorum vide glo. in dicto.c.sicut antiquitus. vbi hoc dicitur. Limita istud spacium quādo vadit ad requisita nature. Secus si iret vt accederet ad alias domos. vt i.d.c. diffiniuit.xvij.q.iiij. quia possent tunc capi. infra dictum spacium.

¶ Quis faciet expensas ꝓfugiēti ad ecclesiā. ꝛ. ℙda.i.d.c.iter alia q̄ ipse si hz ō suo l̄ laborabit si pōt vt viuat q̄ si nō potest vel nō hz de suo.ecclesia sibi p̄uidebit secūdū archi.post Hugo.in.c.diffiniuit.xvij.q.iiij. 22

¶ Utrū existēs in ecclia ꝛ vulnerās existentem eī violet īmunitatē. ꝛ.pa. in.c.fi.eo.ti.q̄ sic quia delictum fuit ibi principiatum ꝛ hēbit locū.c.fi.eo. ti. vt scilicet non defendatur. 23

¶ Utrum mādās fieri delictum existens in ecclesia violet imunitatez. ꝛ. bar.in.l.si vt proponitur.ff.de fideiuſ. ꝛ latius per eum in.l.non solum. §.si mandato.ff. de iniur.ter.in clemē.pastoralis in verſiculo deciperet igitur de senten.ꝛ re iudica. vbi innuitur q̄ citatio facta eī territorium ciuitatis non valet. ergo videtur q̄ debeamus attendere locum vbi mandatum exequitur. nō vbi mādatur: ſz ego dico q̄ ēt attribueſ factū i loco vbi mādaſ q̄n do exequēs exequi neceſſitare iuris. Ad qō facit qō ifra dicā mādatū. §.i. 24

¶ Utrū ecclia ñ cōſecrata gaudeat ꝓfata imunitate. ꝛ. fuerūt opiniōes ſz mihi plz opio glo. ℙdo. quā ſequitur ℙda.i.c.ecclia eo.q̄ ſic.ꝛ ibi vf tex. ēt monet ſe qz palatiū epi gaudet hac imūitate. vt.xvij.q.iiij.c.id cōſtitutum⁹ Ergo multo fortius ecclesia. Itē facit qz oia p̄uilegia cōcessa ecclesijs extēdūtur ad hoſpitalia in.l. oia p̄uilegia 25

C.de epi.ꝛ cleri. Itē quod de proximo faciēdū ē habeť pro iā facto. vt.l. non tm̄ in ꝓn.ff.de excusa.tut.ꝛ in.l. pe.ff. de testa.milit. Hanc tꝫ. Lar.in.d. c.ecclesia.ꝛ. Jo.de ligna.post Laur. i cle. i.ō pe.ꝛ re. Intellige si auctoritate epi scopi vel pape hedificata est.

26 ¶ Utrum hospitale ꝛ priuata oratoria similiter gaudeant.ꝛc. Bof.q sic si auctoritate epi sūt fundata. Et facit q ipse no.in.c.fi.de ec. hedi.ꝛ tꝫ Lau.i d.cle.i.ꝛ plꝫ Pa.in.d.c.ecclesia per. d.l.omnia alias non.

27 ¶ Utrum ecclesia interdicta similiter gaudeat.ꝛc. Bofr.ꝛ Hin.q sic. ar. ꝓfati.c.ecclesia.ꝛ sequuntur cōmuniter doc.

28 ¶ Utruꝫ confugiens ad corpus xp̄i simuliter sit defēsandus.ꝛc. Ho. q sic licet hoc in iure non exprimatur.quia vbi maior ē ratio ꝛ ibi maius ius ꝛ mulier tangens finbriaꝫ christi saluata est Hath.viij.

29 ¶ Septimo ecclesia hꝫ imunitateꝫ q eius rustici non possunt eius rura deserer̄ ꝛ alias se transferre vt in.c.iij. eo.intellige secundum glo. ibidem de illis qui glebe sunt astricti ꝛ qui sint vide.s̄. Colonus.

30 ¶ Octauo quilibet potest regulariť rem suā ecclesie relinquere.l. generali.ꝛ.l. iubem⁹.C.de sa.san.ecc.ꝛ ēt donare inter viuos sine insinuatione i infinitum.l. illud ibidem. ꝛ in auten.de non alie.re.ec.§.si minus. Cuius glo.in d.§.teneat contrarium.sed primū verius vt.s̄.donatio.§.xx.

31 ¶ Mono transfertur dominium rei in ecclasias solo pacto.i.sola nuda ꝓmissione.l. vt sit inter diuinuꝫ.C.de sa. sanc.ec.in glo.ꝛ hanc sequitur. albri. ibidem ꝛ idem est ꝑm Rodo.quando datur aliqd eccliastice persone intuitu ecclesie. In emptiōe tm̄ regritur solutio pretij vel fides de pretio alr̄ dominium non acquiret ꝑm glo. predictaꝫ

¶ Decimo quicqd fuerit ēptū de pecunia ecclesie reuerti dꝫ ad eaꝫ.xij.q. aplicos in glo.ij.ꝛ.q.v.fixum ꝛ hoc sive sit emptum nomine ecclesie vel nō de pecu.cle.c.i.ꝛ.c.inquirendum. 32

¶ Undecimo q nō tñr ad munera mere psonalia et dicūtur munera mere psonalia q animi prouisione ꝛ corporali labore sine aliquo gerēdis detrimento perpetrantur vt in.l. fi.in prin. ff.de mu.ꝛ ho. Quorum munerū mere personalium quedam sunt sordida vt cloache mundande calces coquēde arene. fodiende. fossati vel stabuli mundandi.ꝛ huiusmodi de quibus in l.maximarum .C.de excus. mu. Et ad hec non tenentur ecclesie nec earum mancipia.aut clerici vel eorum vxores aut familie ꝛ coloni. vt.xvj. q.i.c. generaliter.§.nouarum.ꝛ.§.placet. ij. C.de epi.ꝛ cle.l.ij.ꝛ.l. neminem. C.de sa.san.eccle.que vult q in aduētu principis teneantur non valet quo ad clericos ecclesias atqꝫ seruos qui sūt dominio ecclesiarum subiecti. quia iure diuino sunt exempti. vt in.c. si imperator.lxxxvi.dis.ꝛ no. Inno. in.c. ij. ō maio.ꝛ obe. Facit.l.r̄scripto.ꝛ quod ibi notat Barto.ff.de mu.ꝛ ho.ꝛ hoc intelligo de familia perpetua ecclesiarum ꝛ earum seruis: sed bene valet quo ad colonos liberos qui seruiunt pro mercede.cum sint sub imperatore: iurta no. in.c. indicatum lxxxviij. di.ꝛ ab ipso a multis exempti.vt in.l.i.ꝛ.ij.C. de epi.ꝛ cle.ꝛ ideo potuit eorum imunitatē limitare.vt in simili no. glo.in.c.cum ꝑm leges debere li.vj. Nam tales tenentur ad gabellas ꝛ alia onera de parte eis contingente ꝑm Fed.consilio.iij. Sunt ꝛ quedā alia munera psonalia q nō sūt

fordida sz bñt annexū honorē vt sūt officia secularia. sic nō tenētur clici p c. sacerdotib⁹ t c. sed nec ꝓ curationis ne cle. vel mo. vñ i l. placet. C. de epi. t cle. dr. Placet nostre clemtie vt clicis nihil cōe cū publicis actiōib⁹ vel ad curiā pīnētibus cuius corpori nō sūt āneri hēant. hec ibi. Ex quo pz q nō sūt de vniuersitate nec in eā vocez possūt hēre vtz Inno. in. c. dilecta ꝓ pe finē ō erce. p. Sūt etiā quedā alia munera psonalia q nō habēt nec honorē nec vituperiū annexū. vt legatio tutela vel cura t hmōi sz enz abstis sint exēpti vt i. l. generaliter. C ō epi. t cle. posita in. c. generaliter. xvi. q. i. tñ sz glo. iuncto tex. in c. peruēit. lxxvj. di. pūt si volūt legitimā, tutellā clici accipere nō datiuam aut testamētariaz. sed epi t monaci nō. lxxviij. di. epōs. t xvj. q. i. monaci. Tutelā aūt miserabiliū psonarū oēs clici t monaci possūt suscipere. q officiū piū est. vt i. d. c. peruenit. Et in oībus ꝓdictis muneribus personalib⁹ q ad ecclias t clicos habēt locū ꝓdicta tam in ordinarijs q extraordinarijs muneri⁹ seu indictis vl supindictis. vt i. l. placet. C. de sa. san. ec. t aut. Itē nulla cōmunitas. C. de epi. t cle. t. c. q q ō censi. li. vi. Et q dicantur ordiaria vel extraordinaria idicta t supindicta. vide. j. Bunus.

34 Utz clici teneantur custodire ciuitatē seu opidū. &. Pa. in. c. peruenit. eo. nit. q nō. nisi maxima necessitas subesset. vt no. glo. xvi. q. i. §. placet. q qdē ꝓ laicū nō dz discerni ꝑ Io. in sūma sed epm t p cū cōpellātur. vt in. c. ecclia. sante Marie. de consti. puta quia alr nō pōt defendi sine eis. Nam tunc tenētur. ar. l. nullus penitus. C. de cur su pu. t i. d. c. peruenit. Nā quilibet debet suā patriā ōfendere. Facit tex. in. c. pe. de homici. Ubi tpe īuasionis possūt clici vna cuz laicis arma sumere t pugnare nec sūt irregulares sz multi sūt occisi dūmodo ꝓprijs manib⁹ nullum occiderint q̄uis vulnerauerint.

Utz teneātur ire ad bellū vbi vo 35
lūt alios impugnare. &. Pa. i. d. c. peruenit. q nō etiā si ageret de recuperatiōe terre sācte q clicat⁹ reddit eos inhabiles ad pugnādū etiā cū sarracenis vt ꝓbatur in. c. ex multa in. §. fi. de voto.

Duodecio ecclia nō tenet ad mu 36
nera pīmonialia seu realia t dicūtur pīmoniorū munera q̄ sūptib⁹ pīmoniū t dānis administrantiū expediuntur vt in. l. fi. §. pīmoniorū. ff. de mu. t ho. Et hec munera sūt duplicia q̄dā sunt mere pīmonialia. Et hec tripliciter i dicūtur. Primo rei de eo qō fiēdū é de ipsa re. vt q̄ nauis ecclie vel equus vel currus vadat ad vtilitū reipublice. Scdo ipōnūt sup eo qō ꝓcipit ex ipsa. vt. f. detur certa pars fructuū. t ō istis habes i. d. §. pīmoniorū. Tertio iponunt ipsi rei de eo qō nō ꝓcipitur ex ipa re nec est in ipsa re. vt pstat certā quātitatē pecunie āmuati de quo hēs in. l. hacten⁹. §. i. ff. de vsufru. t in c. i. de censi. Ein anté ecclia teneat ad ista. &. fm Pa. in. c. fi. de vi. t ho. cle. q si tales res q̄bus ipōnūtur talia munera hēbāt onus tale ꝑpetuū annexum t inuariabile ac certū sine ex dispōne publica puta ꝓncipis: sine ex dispōne ꝓuata. vt. c. q̄to. de censi. t anteq̄ veniret ad ecclīam. sicut pz exēplum de tributo. vt in. l. ipezatores. ff. de publi. t. c. i. in fi. de censi. vbi innit q̄ q̄libet possessio ab antiq̄ é onerata onere soluendi tributa. t sic ecclia de talib⁹ rebus tenetur quia res transit cū onere suo. de decī. pastoralis. t ō pig. ex litteris. Fateor tamé q̄ italia tāq̄ ꝓncepe prouinciarū nō obligat hodie ad talia tributa. vt no. in. l. i. ff. de censi. Si

ꝟo ñ erãt onerate tali onere certo ꝛ
inuariabili qñ puenerũt ad eccliã ſic
ñ teneꝫ ecclia ꝯuiſ eẽnt onerate oneꝛ
icerto ꝛ variabili vt ſũt iſte ꝺſcriptõ
nes q̃ fuũt hodie qꝛ eſtimãꝫ bõa cu
iuſcũq; vt ſoluat plꝰ vꝫ minꝰ ꝟz ipoſi/
tóz collecte ꝛ hãc optóez tenet Jn
no.i.c.nó minꝰ.e.ti. Et recitat Pa.
ibidẽ Jo.de ligna.in cle.pñti.ꝺ cẽſi.
ꝛ Jo.an.poſt Arch.in.c.i.eo.ti.li.vi.
ꝛ placet lz aliq teneãt ꝙ ſi poſſeſſio
nes prius erant aſcripte vt tñ ſoluaꝫ
ꝙ ſolido vel libra ꝙ tũc teneatur ec
clia ſz prima tutoꝛ lz iſta nó ſit cõdẽ
nanda.ſũt tñ aliq̃ onera q̃ róe natu
rali ſuccũbũt tpis rebus vt reficere
añ domũ vtã: ꝛ ſic ecclia teneꝫ vt no.
Bar.in.l.ad inſtructó es.C.de ſacro
ſan.ec. Jtẽ in purgatione putei neceſ
ſarij tote vicinie in q̃ eſt ecclia vt no.
Spe.ti.de cenſi. Jtẽ ſolueꝫ ad portã
vel pótez ꝙ plauſtro ꝙ ipſius pontis
vel porte ꝓſeruatione qꝛ deſtruũt viã
vt no.in.d.l.ad inſtructóes ꝛ no.bal.
de pace ꝓſtan. Et idẽ de ſilibꝰ. Dan
ſus ꝟo ecclie qui eſt dos eccleſie ꝟz
cõem opinionẽ doc.ꝺz eẽ liber ab oi
munere anteq̃ cõſecretur vt i.c.i.de
cenſi.ꝛ ꝺz eſſe tanta quãtitas terre
ex q̃ vnꝰ ruſticus cũ ſua familia viue/
re poſſit vt dicit glo.xxiij.q.viii.ꝟz ca
nonicã Sũt ꝛ q̃ꝺã munera pr̃imõia
lia mixta.ꝛ dicuntur mixta qꝛ habẽt
onus cũ ſumptu.ff.de mu.ꝛ ho.l.ſi.
ſ.mixta participãt eni de onere pſõa
li q̃tenus habẽt onus annexũ ꝛ cuz
pr̃imõiali q̃tenus ſũt cũ ſũptu ꝛ hec
dupliciter indicunt. ¶ Primo pſo/
ne habito reſpectu ad rem ſeu bona
patrimonij ꝛ hoc differt a tertio mõ
imponẽdi onera in rebꝰ mere pr̃imo
nialibus qꝛ ubi q̃libet res tenetꝫ p mu
nere qꝺ cã reſpicit ꝛ nõ vltra.d.l.im
peratores hic ꝟo eſt pſona obligata.
ꝛ per conſequens oẽs res patrimõij.l.
auferẽ.ſ.fiſcuſ.ff.de iure fiſci.ꝛ ad iſta
non teneꝫ ecclia nec ẽt laici non ſub
diti lz habeant patrimonũ in loco.
l.reſcripto.ſ.fi.ꝛ ibi per bar.ff ꝺ mu.
ꝛ ho.niſi aliꝺ habeat ꝓſuetudo q̃ ad
laicoſ vt no.bar.i l.vna.C.ꝺ capitatõ
ne ciuũ nõ q̃ ad eccliaz qꝛ ꝓſuetudo
ñ vz aut.caſſa.C.ꝺ ſa.ſã.ec.tũcta aut.
Jtẽ nulla cõitas.C.ꝺ epi.ꝛ cle.ꝛ iſto
mó pót itelligi ter.c.nó minꝰ eo.tit.ꝛ
c.fi.ꝺ vi.ꝛ ho.cle.ꝛ.c.q̃q̃ ꝺ cẽ.li.vi.
Secũdo mó iponuntur pſone nulla
facta mẽtõe ꝺ re.ꝛ ſic ꝺr capitatio qꝛ
iponiꝫ p capita non hito reſpectu ad
bõa pr̃imonii vt m.dicta.l.vna ꝛ ad
iſta ſiſr nõ teneꝫ ecclia nec clerici qꝛ
ñ ſũt ſubditi iperatoꝛi.ꝺ.c.q̃q̃ imo
nec laici ciuiles ſed tñ ruſtici vt in.ꝺ.
l.vna no.bar.ꝛ hec omnia procedũt
regulariter.

¶ Sz ꝺubitaꝫ ꝺe ꝓcernẽtibus pie/ 37
tatẽ vt iſtructio põtium ꝛ viaꝝ.ſ. Jn
no.ꝺicit ꝙ ecclia teneꝫ p.ꝺ.l.ad iſtru
ctionẽ ꝛ p.c.i.eo.ti.ſiſr in hedificatõ
ne muroꝝ ciuitaꝫ vꝫ ville Similiter
gl.in.ꝺ.c.nó minꝰ. Jdẽ Vincẽ.ꝛ ho.
ꝛ.ꝺ. Lar.ꝛ Phili.ꝛ Pe.ꝺ ancha.ꝛ
Alber.in.ꝺ.l.iſtructionem Addẽs ꝙ
idẽ putat ꝺ fõtibꝰ ꝛ puteo cõi ar.ff.ne
quid i lo.pu.l.ii.ſ.viaꝝ ꝛ ꝺicit hũꝰ
opionis eẽ Dy.ꝛ old.Sz in ꝓriũ eſt
cõis opinio canoniſtaꝝ i.c.fi.ꝺ vi.ꝛ
ho.cle.ꝛ in cle.pñti ꝺ cẽſi.ꝛ ꝙ io.ꝺ li
gna.ꝛ ꝙ bart.i.l. reſcripto.ff.de mu.ꝛ
ho.ꝛ.ꝺ.l.plz ꝛ gl.xvi.q.i.ſ.nouarũz
io.ꝛ pa.i.ꝺ.c.ñ minꝰ ꝙ multa mouua
an. Et ió ꝺic ꝙ ꝺ.l.ad iſtructionẽ ꝛ ſi
miles ñ valẽt qꝛ lz.c.i.cũ ſilibꝰ ꝺ no.
ope.nũ.ꝺicãt ſtãdũ legibꝰ ex q̃ in ca/
nonibꝰ nó repiꝫ ꝓriũ tñ hoc ñ ẽ rex
qñ lex impialis eſt ꝺãnoſa eccliis ſeu
eccliaſticis pſonis qꝛ tũc non lz niſi
ſpecifice approbeꝫ ab eccliа vt ẽ cõſ

opso doc.i.c.fi.de solu.⁊ i.c.eccl̃ia.sī/
cte / Barie de cōsti.⁊.e.fi.de re.ec.ñ
alie.x.di.si in aditorijs distiguo tñ
sic ꝫ pa.i.d.c.nō min⁹.q aut neces
sitas vl̃ pietas imineꝫ ꝓcernit vtilita/
tē eccliarū a remotis p q̃ndā ꝓsequen
tiā ⁊ tūc ē ter.apt⁹ i dicto.c.nō min⁹
q non tenēt nisi spōte velit appꝛobā
te epō cū clero ⁊ pus consulto roma
no pōtifice p.c.aduers⁹ eo.ti. aduer/
te tñ q si tāta esset necessitas vl̃ pie/
tas q nō posset sine scādalo ⁊ picu/
lo hūi pus romani pōtificis recursus
q tūc sufficeret deliberatio cleri cuꝫ
epo.facit.c.fi.de ec.hedi.⁊ qō ibi no.
aut necessitas vl̃ pietas cōcernit ō di
recto ⁊ pncipaliꝛ vtilitatē eccliaꝝ ⁊ lai
corum vt puta qꝛ prava societas ter/
ritorijū ciuitatis icēdit ꝺuastat predia
⁊ q̃ eccl̃ia multas possessiones hꝫ ⁊ tūc
eccl̃ia ꝺꝫ ꝓtribuere ñ tñ ad delibera
tionē solū populi sed oꝫ q clerus ⁊
populus pncipaliꝛ ꝓueniāt ⁊ ꝺliberēt
qꝛ qō oēs tāgit ꝺꝫ ab oīb⁹ appꝛobari
i cle.i.⁊.ii.ō cēsi.⁊.c.ad hoc ō offi.ar
chi.fatet tñ pa.vbi.ē.in.d.c.non mi/
nus q si clerus nollet sine legitia cā
ꝓsentire q posset laici iplorare auxili
uꝫ supiorꝭ ecclīastici vl̃ ꝓpellat eos vt
in.c.nullus de iure pa.in arg.⁊ i hoc
casu nō hꝫ locū dispō.d.c.aduersus
de ꝓsultatōe romani pōtificis qꝛ hec
ipēsa nō fit pp publicā vtilitatē sed ꝓ
pter ꝓuatā eccliaꝝ ⁊ sic sum⁹ eē cāuꝫ
prefati.c.aduersus facit cle. prima.⁊
fa de censi.

38 ¶ Tertōdecio hꝫ imūitatē q ecclie
vel clerici ñ tenēt ad gabellas q ho/
die iponūt in vio ⁊ silibus fꝫ pa.i.d.
c.nō min⁹i fi.p.d.ant. Itē nulla cōi
tas tenet bal.i.d.l.placet. ¶. de sa.sā.
ec.nisi gabella fuisset iposita ꝓ oneri
bus ad q̃ tenet eccl̃ia qꝛ tūc succedit
loco onerum vt voluit butri.i.d.l. ad

instructiones.

¶ Utrū eccl̃ia teneat ad gabellas si 39
aliqd ꝺōat vel legat ei: ꝫ statuta q̃z
dā.ꝛ.q ñ.xxiii.q.viii.§.q̃uis cū duo
bus seq̃ntib⁹ idē si ꝺōat clico ar.c.fi.
de vi.⁊ ho.cle.⁊ ibi pa.⁊ qō no.in ca.
similr.xvi.q.i.

¶ Quid si clic⁹ trāsferat res ecclie 40
ad aliū locū negociatōis cā.ꝛ.pa.i.
d.c.fi. q nō pōt exigi pedagiū vl̃ ga
bella qꝛ ōlictū clici ñ ꝓ nocet ecclie
vide fede.ꝓsi.cc.secus si sūt sue non
ecclesie

¶ Utꝛ clici debeāt solucre gabellā 41
ꝓ vino vl̃ frumēto qō vēdūt ex ꝓbē/
da sua bito ꝛ.bal.⁊ pe.⁊ cy.i.l ois.¶.
de epi.⁊ cle q nō nec ēt ad portā idē
bar.in.d.l.placet nec ēt fm pa.in.d.
c.fi.de patrimonio ꝺꝫ soluere gabel/
las vel pedagia facit cle.pūm ō censi.
⁊.c.q̃uis co.ti li.vi.

¶ Quid de gabella q̃ ponit sup car 42
nibus vino ⁊ huiusmōi quā eccl̃ie sol
vūt indirecte cū emāt carn⁹ ab illis q
vēdūt pp talē gabellā.ꝛ.ꝫ ricar.i q̃ſ
q si ꝓsules ponūt talē gabellā pp abu
sū ⁊ excessū eoꝝ sic nō lꝫ ſꝫ soluāt ō
suo ꝓprio. Si ꝺo ponūt pp cōe3 vti
litatē tā cliꝝ q̃ꝫ laicorum sic lꝫ eis.
Si ꝺo pp vtilitatē laicoꝝ pncipaliꝛ i
directe ꝺo clericoꝝ ⁊ a remotis puta
qꝛ ꝓsperitas ciuitū redūdat i vtilitatē
eccl̃ie ⁊ psonaꝝ eccl̃iasticarū tūc dis/
tinguo aut faciūt aio extorq̃ndi pecūias
ab eccl̃iasticis q̃s alio mō nō possūt ⁊
sic nō lꝫ aut nō aio extorq̃ndi ab ec/
cl̃iasticis hoc faciūt qꝛ ēt si nocēnt ec
cl̃iastice psone q̃ emerēt talē gabellā
ponerēt tūc lꝫ eis hita auctoꝛitate do
mini tēpoꝛal⁹ ⁊ hita moderatione ne
ponat magis sup his q̃ sepi⁹ emūt a
clericis aut ab exēctis aut a pauperi/
bus q̃ꝫ ab alijs cuiꝫb⁹ ⁊ sic clerici nō
possunt cōqueri cū possūt ꝫalibi emē

ſ3 nō ita comode. hec probāt̄ur. ff. de no. op. nū.

43 ¶ Que pena collectātiū ecclias vel clericos. &. f3 pa. in. c. aduersus. de i/mu. ec. d. an. in ſuis reportatoib⁹ vo/luit q̄ poſtq̄ fuerit excōicati ſeu icide rūt excōicatiōnē poſt mōitionē p. c. ñ min⁹ ſiue tollerēt̄ ſiue ignorēt̄: nō te/neāt ſnie: aut ſtatuta taliū ipſo iure: ſi ue ſint edita ꝺ ecclias: ſiue ꝺ q̄cūq̄ pſonā ēt laicā alij volūt q̄ ſubdito ex q̄ cū effectu collectauerunt ipſo iure ſint nulle. ꝛ huius opi. vī pa. ꝛ mihi placet: q̄ ex verbis ꝓemij colligitur mēs diſponēt̄. vt. l. fi. ff. de here. inſti. ꝛ ꝓ bar. in. l. ābitioſa. ff. de decre. ab. or. ſa. ex qbus p3 q̄. d. c. aduersus voluit aliqd addere ad ius ātiquū. q̄ p3 in ꝛ bo addicim⁹ ibidē. de alia āt pēa vi/de. §. excōicatio. v. caſu. xxviij. ꝛ ex/cōicatio. vij. caſu. v. tenēt̄ ēt vltra pec catū mortale cōmiſſū ad reſtitutionē omniū ablator̄. xiiij. q. vi. c. ſi res cuꝫ ſimilibus.

44 ¶ Quartodecimo h3 immunitatē q̄ nec ecclia nec monaſteria vel hoſpi/talia tenent̄ ad lucratiuā deſcriptōez vt in §. ſāctim⁹. xxiij. q. viij. ꝛ no. q̄ lu/crativa deſcriptio eſt q̄rta pars bono rū q̄ a curialib⁹ relinq̄būt. q̄ fiſc⁹ vē/dicat exceptis relictis curialib⁹ ꝛ eor ꝓiūctis. de q̄ hēs. C. q ꝛ a qbus q̄rta ps. l. i. ꝛ ſecūda ꝛ. C. de ipo. lucra. de/ſcrip. l. vnica.

45 ¶ Quitodecimo q̄ laicor̄ ſtatuta ñ hñt locū ſup reb⁹ ecclie. c. fi. de re. ec. nō alie. vide. ī. ſtatutū. §. vij. ꝓ dictum ꝓuilegiū limitāt qdā vez niſi papa approbaret tale ſtatutū vt in gl. c. ec/clia ſācte Marie. ꝺ ꝓſti. Ꝺ verum credo f3 bal. ibidē. q̄ exꝑſſe ꝛ nomi nati approbatur a papa ſec⁹ ſi gnāli/ter approbaret ſtatuta q̄ nō valerent ꝺ ecciāz ꝑ talē approbationē. cū ſit ꝺ libtatē eccliaſticā ꝛ ſic tene ꝛ vide eū dem Bald. in. c. i. per quos fiet inue/ſtitura.

¶ Sed qd ꝺ ſtatutis laicoz̄ ipediē 46
tibus quoq̄mō liberā facultatē donā di eccliis aut p' aia. &. pa. in. c. relatū el. i. de teſta. q̄ ñ valēt vt no. in. l. i. C. ꝺ ſa. ſā. ec. facit qꝺ no. io an. in. c. fi. ꝺ imu. ec. li. vi. vbi dicit q̄ ñ obſtāte ſta/tuto q̄ qs ꝓhibetur donar̄ forēſib⁹ ſeu ñ ſuppoſitis iuriſdictōi q̄ poterit dōari ecclie q̄ nō pñt inferiores tol lere ꝓuilegiū ſuperioris ꝛ hāc opio/nē ſouet apte bal. in. l. gñali. C. de ſa. ſā. ec. ꝛ idē in aut. caſſa eo. t. pōit aliā q. notabilē ſtatuto caueāt q̄ teſtū inſi nuet̄ ꝑ heredes infra ſex mēſes aliter ſit irritū ipſo iure clicus eſt here ꝛ ñ inſinuat nūqd ſit nullū teſtū ꝛ reſpō det q̄ nō q̄ ſtatutū non aſtringit cle ricum nec fortius eccliam q̄ñ fuiſſet here inſtituta ex his infert pa. i. d. c. relatū q̄ quānis ſtatuto caueatur. q̄ mulier nō poſſit donare ecclie ſeu ad piā cām ſeu teſtari ꝛ ſe obligar̄ ecclie vel ad pias cās ſine ꝓſentia duorum agnator̄ ſuor̄ tū pōt donare teſtari ꝛ ſe obligare ecclie vel ad piā cām ſi ne hac ſolēnitate q̄ relicta vel dōata ecclie vel ad pias cās debēt determi/nari ſecūdū canones ꝛ nō ſecūdum leges vel ſtatuta q̄ ſūt pars iuris ciui lis. l. oēs populi. ff. ꝺ iuſti. ꝛ iure. idem tꝫ dñs anto. in. d. c. relatū. ꝛ ꝑ bar. in l. i. C. de ſum. trī. Sed bal. in. c. eccliā ſācte Marie. ꝛ. c. q̄ i eccliar̄ de ꝓſti. tenet valere ſi diſponat ſtatutum de re immobili. Sed contra eum eſt ca/ſus in. c. fi. de reb⁹ ecc. non alie. ꝛ ibi Anno. ꝛ bene.

¶ Utr̄ laici poſſint ſtatuere ſup mor̄ 47
tuarijs. &. io. de imola in. d. c. fi. q̄ ſic quatenus diſponit i his q̄ nō applicā tur ecclie. addit pa. ibidē. aut cōcer/

nūt diuinū cultum vl refrigerium aie
qz cū hec sint annexa iuri spirituali nō
valeret: vt puta.qz nō dēt nisi tot ce-
rei vl' nō iuitētur nisi tot clerici ꝛ hmōi
mō igitur solū valet in concernētib⁹
pompas mundanas que sunt potius
ꝓsolationes viuoꝝ q̄ suffragia mor
tuoꝝ nec ecclia talia approbat. vt i.c
q̄ ꝓposteꝝ.xuj.q.ij. Et sic trāseūt cō-
muniter doc.i.d.c.fi.ꝛ qz dicit Bal.i
l.i.C.ō latr.lib.tollē.p istū tex.qꝫ eq ꝛ
arma ducti ad sepulturā militis.ꝛ ce-
rei debēt remanere apō clericos vel
frēs sepelliētes q̄si sequella cadaue-
ris ar.l.medico.§.fi.ff.ō au. ꝛ ar.leg.
iō nō valeret statutū laicoꝝ.

48 ¶ Utꝫ istō ꝓuilꝫ.d.c.fi.de re.ec.nō
alie.de q̄.ō.i.§.xlv.extēdat ad resp̄ſt
moniales clicoꝝ.ꝛ.gl.i.c.ecclia sācte
marie ō ꝓsti.qꝫ sic ꝛ i.c.fin.ō vi.ꝛ ho.
cle.ꝛ i.c.ex lr̄is ō pigno.ꝛ.xvi.q.i. in
c.sil'r.ē ēt gl. singularis apud legistas
fꝫ frā.tigri.i.l.fi.§.p̄timonioꝝ i vbo
pontifex.ff.de mu.ꝛ ho.hēs.l.ōcerni
mus.C.ō ep̄a.audi.i ꝓriū faciūt q̄ di
co.i.p̄scriptio.§.xxxviii.ꝛ credo veri⁹

49 ¶ Sextodecimo qꝫ nec ēt p̄lati aut
p̄lone ecclīastice p̄nt ecclīis nouos cē
sus iponer aut veteres augeri aut alio
mō grauare vide hoc.ō.census.§.i.

50 ¶ Utꝫ archiep̄i aut ep̄i possint aliqd
exigere ab eccliis vl' clicis.ꝛ.pa.i.c.cū
apl's ō cēsi.qꝫ dū visitāt possūt exigi
obuētionē q̄ eis ꝓcedit.i.d.c. cū apl's.
aliud non de q̄ vide.i. Visitatio.§.iij.
talias āt ꝛ exactiōes eis facere nō pos
sūt.sed ad caritatiuā subuētionē p̄nt
ꝓpellere si rōabilis ꝛ manifesta sit cā
puta vult ire romā p cōi vtilitate vel
necessitate.ꝛ hmōi.ꝛ nul'o modo
pōt p̄scribi istud subsidiū caritatiuū
Ab oratoriis aūt ꝛ aliis locis nō reli-
giosis ēt rōne visitatōis nō p̄t exige
re ꝓcurationē.c.viti. de cēsi.ꝛ ibi pa.

¶ Utꝫ rector ecclie possit rez ecclie ſt
pro sua necessitate obligare puta . qz
erat infirmus vel egebat idumētis.vel
p necessitate ecclie.ꝛ.Jo.an.in.c.ex
p̄ntiū.ō pigno.qꝫ sic.ꝛ successor tene
bit.ꝛ cū eo trāseūt cōiter doc.sz ego
limito sic.qꝫ aut ecclia bñ abūdabat
fructib⁹ ꝛ sic nō tenebit successor. qz
fruct⁹ futuri ipis reseruāt successori:
vt de ipsis vluat.p.c.p̄nti.§.porro.de
offi.ordi.li.vi. Aut fruct⁹ nō sufficie-
bāt ad necessitatē.ꝛ sic ē vera opinio
Jo.an.distingut ēt pa.in.d.c.ex p̄n-
tiū.ꝛ bñ qꝫ si ecclia erat iporēs a p̄n-
cipio qñ eā ipetrauit.ꝛ sic sibi iputet
nec poterit obligare nisi p̄ sua vita sz
tenet viuere de industria aut fortius
ex p̄timonio nō āt vēdere vel obliga
re rē ecclie tex.ē no.cū glo.xxi. q.i.c.
i.facit.c.clicus victuz.lxxxxi. di.si vo
ē facta impotēs posteā cā accepit ēt in
isto cāu ñ pōt eā obligare sz dz ageē
ꝑ parrochianos vt p̄sēt sibi necessa-
ria ex quo seruit eis in diuinis ꝛ ē cā li
cita sbtrahēdi prochianis diuīa vide
bonā gl.de ꝓse.di.i.hō xp̄ianus.

¶ Utrū debeat fieri ꝓpēsatio cū pdi ſz
tis ex neglia admīstratoris ecclesie
cū acqsitis ex ei⁹ diligentia.ꝛ.pe.de
ancha.in.c.ꝓsensus de re.ec.nō ali.
qꝫ sic allat.l.cū q̄ritur.ff.de admi.tu.
ꝛ.l.gaius ꝛ ibi bal.euz sequitur.ff.de
vsur.sed ꝑ eos facit qꝫ no.pa.in.c.ex
p̄ntium.de pigno.vbi tz qꝫ si rector
ecclie potuit acquirere aliqd ecclie ꝛ
ñ fecit qꝫ teneat ipi ecclie ꝛ p hoc ha
bes tex.cū glo.xii.q.iiij.c.fi.ad instar
tutoris q ad hoc teneē vt i.l.quicqd
C.arbi.tute.ꝛ sic pz qꝫ ēt teneē ō leui
culpa vt pz in.d.l.qcqd si non labo
rat vt acqrat ecclie ꝛ in.d.c.fi.sz hoc
nō intelligas qꝫ teneat laborare ꝓso
nal'r vl' ex doctrina aut artificio vt acq
rat sed solū cū solicitudine in rebus

ecclie ⁊ ex tali solicitudine acqsitū est ecclie ⁊ iō nō pōt dari i rcōpēsatōez sed.d.pe.itelligit ꝺ acqsito per exercitiū corporale vel alio mō in q̄ acqrit sibi de quo hēs.s.clicus.xiij. de q̄ bñ pōt rcōpēsare. ⁊ sic itellige.l.p ipz al.

53 ¶ Vltrū plat⁹ ecclie possit. de reb⁹ ecclie dare remunerādi cā.ꝛ. gl.i.d. c.pfensus.q̄ sic facit.c.si q̄s.⁊.c.cum redēptor.xij.q.ij.et dicit glo.in.d.c.si pr̄.§.i.⁊ in.l.filiusfamil'.i prin.ff.de dona.⁊ tex.in.l.ēt.§.ex pterito.ff.de mavidi.facit.l.cū pr̄es.ff.de admi.tuto. ⁊ qꝺ no.bal.in.l.i.C. māda Vlī dicit idē bal.in.l.iubem⁹.C.de sa. sā.ec.q̄ ptextu bñficij colozari nō pōt plat⁹ remunerare aiēū suū ⁊ ideo vera merita debēt esse facit glo.in.d.c.si quos ex q̄ aduerte q̄ remūeratio nō est restricta ad regulas iuris glo.ē singularis in.l.acqui⁹ r̄gul⁹.ff.de dōa.⁊ fac.d. §.i.adeo q̄ qlibet administrator dōare pōt r̄munerādi cā.l.tutor ꝓz dignitatē.§.fi.ff.de admi.tu.⁊ est glo.c.epūs q māciptū.xij.q.ij.sil'.uicus addit ēt d.anto.⁊ pa.in.c.ceterū.ꝺ dōa.q̄ etiā pōt dar̄ ex cā alia.puta vt ecclia habeat aicos p sua defēsione ⁊ huiusmōi. Limitāt tū in isto casu ⁊ cā remunerādi verū diūmō res q̄ donar̄ sit mobilis ⁊ mīma.vel de fructib⁹ q̄z imobilia ⁊ ēt mobilia magna nō pōt nisi cū debita solēnitate ⁊ causis de qbus.s. Alienatio.§.ij.⁊.iij.⁊.iiij.

54 ¶ Decimoseptimo se extēdit imunitas ecclie ita q̄ ecclia si caret ꝓprio plato nō currit sibi p̄scriptio ꝓz plat⁹ superioz possit p ea agere ꝓz inno.in c.olim.el.i.de resti.spoli.tex.est in.c.i. de re.ec.nō alie.li.vi.licet bar.in.l.ij. ff.de aqua.plu.ar.dubitauerit.

55 ¶ Decimooctauo q̄ res ecclie non possunt alienari sine certa solēnitate. vide.s.Alienatio.

¶ Decimonono q̄ vnā ecclias ne- 56
mo pōt ledere q̄n videat oēs ledere q̄z particulares ecclie sūt mēbra vniuersalis ecclie facit.c.loḡt.xxiij.q.i. sicut in simili dr̄ q tāgit aurē totū hōi nē tetigisse dicat.c.vulgariꝰ ꝺ pe.di.i.

¶ Vigesimo q̄ de psonis ecclias- 57
cis nemo pōt iudicare nisi iudex ecclias tic⁹ ꝺ fo.cōpe.p'hotū.et q̄ sint iste psone hēs excōicatio.vij.cāu.v.§.vij.

¶ Vigesimoprimo q̄ de reb⁹ ecclia 58
sticis ⁊ ēt pātimonialibus clericorum aut de causis spiritualibus iudex secularis iudicare nō pōt. Et de istis vide s̄.excōicatio.vij.casu.v.

¶ Vigesimosecundo q̄ loca pia sūt 59
sub iurisdictione ecclie.c.ad hec de reli.do.⁊ in cle.q̄z ꝓmgit de reli.do. fm pa.in.c.cū sit generale de fo.cōpe.⁊ iō ledētes ea sūt sacrilegi cēsendi.d.c.cū sit gnāle.ꝓz ledēs in bonis clericoꝝ sine violēta psōe nō ꝓmittit sacrilegiū: ꝓz sup ipa sit iurisdictō iudicis eccliastici.vt i.c.si clic⁹ ꝺ fo.cōpe.

¶ Vigesimotertio q̄ relicta in testō 60
minus solēni facta ecclijs ⁊ pijs locis valēt.c.cū esses.c.relatum.c.indicante de testa.de quo.j.legatū.i.⁊.ij.

¶ Vigesimoquarto q̄ ecclia vel ei⁹ 61
possessiones nō p̄it p alienis debitis obligari ⁊ obligās ē suspensus ab administratione tpaliū ⁊ spūaliū ꝺ solu. c.ij.q̄ tū suspēsio pōt p epz relaxari: ꝓsulto indēnitati ecclie prio.c.ex parte el.i.de v̄.signi.non comprehendit tamen hec suspensio epos.c. quia periculosum de sen.excō.li.vi.

¶ Vigesimoquinto.qō excōicantur 62
vsurpātes regalia.custodiam ⁊ hmōi de qbus s̄.excōicatio.vij. cāu.i.

¶ Vigesimosexto.q̄ clericus qui ec- 63
cliam ex collatione laici ꝓz si non resignauerit suspendēdus ē ab officio ⁊ beneficio laic⁹ excōicandus. de iure

pa.c.preterea.t.c.ffratū iūcto.c.si aūt vobis.xi.q.iii.t.c.cū nō ab hoie ō in.

64 ¶ Trigesimoseptimo q i choro nō debent laici cuz clericis stare.de vi.t ho.cle.c.i.de pse.di.ij.sacerdotum.

65 ¶ Trigesimooctauo q ecclia t ecclia stica ornamēta nō debēt in vsū secula riū conuerti de pse.di.i.ligna.t quinq; c.se.degre.do.c.ad hec.

66 ¶ Trigesimonono.q ludi theatrales cum laruis t similibus inhonestis nō pñt fieri in ecclia.c.cū decorē de vi. t ho.cle.sec' de honestis q ducūt ad deuotionem.ar.de pse.dist.ij.semel t di.iiij.queris quasi.in fi.

67 ¶ Trigesimo q ecclia vtit̄ iur̄ mioris t iur̄ reipublice.ita q oia ꝓuilegia ꝓcessa reipublice videt̄ ꝓcessa ecclijs ffm glo.in.c.auditis.t ibi pa. de resti. in integrū.t gl.i.c.primo eo.itē pōt vti iur̄ imperij ita q ꝓuilegia attributa imperio intelligantur attributa ecclijs.

68 ¶ Qua pena puniunt̄ violātes ecclesiasticā immunitatē.q.q diuersa ffm q diuersimode violat̄.nā si q violant quo ad primum puniuntur nullitate sine vt dixi.s. Si ꝓtra ffm erit solum mortale peccatū. Si ꝓtra tertiū :nec mortale peccatum est pp ōriam ꝓsuetudinem.si ꝓtra quartū vltra mortale nō adiuuāt̄ ab ecclia.Si ō qntuz videt̄ mortale.Si ꝓtra sextuz peccant mortaliter t alia pena ō qua dixi. Si ō ꝓseptimū ꝓpellunt̄.si ō octauū credo teneātur ad restitutionē ō dāno dato vltra mortale q cōmittūt. idē dic si ō.ix.x.xi.xij.t.xiij.t puniunt̄ pena vt ibi dixi.Si ō.xiiij.idē dic. similiter si ō.xv.dic̄ albe.in aut.cassa.C. de sa. sā.ec.q faciētes statuta ō libertatem ecclīasticā puniūt̄ pena ꝓuisionis iurisditōis t mille mercarum.rectores statutarij.scriptores iudicātes ffm talia statuta sunt ipso iure infames t eorū sine nulle t alij actus legitimi nichil valēt vt pz in corpore,vñ hec aut.sumitur i originali qō multi hñt post li bz feudoz t est ꝓstitutio federici imperatoris.t et fūt excōicati.vt.s.excōicatio.vij.casu.xxij. Si ō.xvi.ibi dixi.si ō xvij.xviij.t.xviiij.peccant mortaliter Silr si ō.xx.xxi.t.xxij.si contra.xxiij. vltra mortale tenent̄ ad restitutionez si ꝓtra.xxiiij.xxv.t.xxvi pz ibi. Si ō xxvij.male faciunt si cōmittunt. ꝓtra xxviij.est nullitas alienatōis t peccāt mortaliter. Similiter si ꝓtra.xxviij. mortale peccatum est.

Impedimentuz

vide.j.matrimoniū.iij.

Imperium

meruz est hīc gladij potestatē ad animaduertēdū i facinorosos hoies qō t potestas appellatur.¶Virtū vero ipiū in dāda possessione ꝓsistit.vt in.l. iperiū.ff. de iur.omniū iudicū.t vide ibi glo.

Impossibile

dicit aliqñ illud qō nō comode possumus facere t sic sumit̄ i.c.chatanensis ecclesie.lxi.di.ff.de verbo.signi.l.nepos ꝑculo impossibile dicitur qō nō ē honestum.vt de condi.insti.l.filius impossibile dicitur qō nō iuste potest fieri.xxiij.q.ij.sane el.primo.t est in ar. q illud possum⁹ qō de iure possum⁹.

Impubes

dr masculus donec cōplenerit.xiiij.ānum femina antē xij.qr.in ista etate homines incipiūt pubescere.l.fi.C.qñ tutor vel cura. t insti.q.mo.si.tu.in pn.t hoc verum q̄ ad tutellam.sed quo ad matrimoniū ꝓtrahendū tandiu est ipubes masculus vel femina q̄ diu nō est potes ad generādū vt in.c.puberes.de despō.

impu.in tex.ꝛ in glo.

1 ¶ Impubes vel furiosus capitalem fraudē.i.penā propter quā capite puniēdus ē cōtrā ñ pōt.ff.ō edi.edic.l. cū antē.§.i facit.C.ō fal. mo.l.i.in fi.

2 ¶ Impuberes torqꝛi nō debent terreri tñ solēt ꝛ habenis vel ferula cedi.ff.ad senatus consul. silanianum. l.i.§.impubere autem.

Incantatio

vīō sortilegii

Superstitio ꝛ.s.diuinatio

Incarceratio

vide.s.Carcer.

Incendiarius

Qs dicaꝫ ꝓprie.&.ho.ꝛ gof. qꝫ ille qui ciuitatem vel castrū domū segetem ꝛ similia aliena icendit malo studio vt odio vel vidicta vl' alio iniuriandi vt in.c.pessimā.xxiij.q.viij. xii.q.ij.c.cū deuotissimaꝫ de iniur .si qs domū secus si incēderet ex negligentia vel casu vel iusto bello qꝛ talis nō proprie dr incendiarius itē incendiarius ꝓprie dr qꝫ malo studio ignē fecit apponi aut cōsilium dederit aut auxilium scienter vt in.d.c.pessimaꝫ

1 ¶ Vtrū tales incendiarij ꝓprie sint excōicati ipso iure.&.vt.s.excōicatō v.casu.v.

2 ¶ Qua pēa puniunt incēdiarij.&.qꝫ de iure ciuili dicit tex.in.l.q edes.ff. de incendi. qui edes aceruuꝫ ve frumēti iurta domū positū ꝯbusserit cō victus verberatus igni necari iubet si mō sciens prudēsqꝫ id cōmiserit si vo cāu i.neglia aut norā sarcire iubetur aut si mino⁹ idoneus sit leui⁹ castigat hec ibi er q̄ ꝑ illud qꝫ nō potest soluere i ere luat i corpore.ff.ō iurisdom.indi.l.si qs id.§.in seruos ꝛ.ff.ō in iure vocan.l.fi.ꝛ.ff.ō penis.l.i.i fi.

Quo vero ad ius canonicum vltra mortale si scienter ꝛ voluntarie fecit vel ex lata culpa tenetur ad restitutionem totius damni dati.c.si egressus cum.c.se.de iniurijs ꝛ ibi cōmuniter doc. Facit.l.si fortuitu.ff.de incendi. Si vero fuit in leui vel leuissima culpa.sic similiter tenetur ad restitutionē si modo tenebatur de leui vel leuissima culpa non credo tamen peccauerit mortaliter Si aūt nihil omisit de ꝓtingētib⁹ non tenetur. Quando aūt quis teneatur ō leui vel leuissima culpa hēs.s.culpa .§.iij.ꝛ.v.et aduerte qꝫ tales incendiarij culpabiles nō solum tenētur de dāno incendij sed ēt de rebus perditis ꝓ incendio ar.c. si.de iniur.

¶ Vtrū rapiens res illorū q patiūtur incendiū teneaꝫ ad restitutionē.&.qꝫ sic.c.si qs domū de iniur.nisi hērētur ꝓ ō flictis puta qꝛ ignis tūc ī ualuit qꝫ null⁹ sine pīculo vite pōt eis succurrere.ꝛ dīs dimittebat eas ꝓ ō flictꝫ tūc si qs eas capet ñ teneret restituē ō necitate ar.l.si qs merces.ff.ꝓ derelicto 3

¶ Vtr ōstruēs domū vicini timōr icē dij ne sua ꝯburaꝫ tēatur ad restitutionē.&.dir.ti.de icēdiarijs qꝫ nō si erat iust⁹ metus puta qꝛ tā ignis puenerat ad domū vicini vl' ꝓbabiliter dubitatur qꝛ ips erat ventosum ꝛ hmōi.l.iii.§. qō ait ptor.ff.de icē.rui.ꝛ nau.vñ dic tex.i.l.si alius fecerit.§.ē ꝛ alia exceptō.ff.qō vi.aut clā.nīlā iuriā aut damnū dar vi eq pituris edib⁹ fac.l.si qs fumo.§.qō dr.ff.ad.l.aeql.si át ñ fuit iust⁹ met⁹ tūc tūr ad simplū dānū 4

Do.addit tñ ho.qꝫ si a vicinitate domus alicui⁹ est dirupta iusto metu incēdij qꝫ iudex ex offō ꝛ sūma egtate dꝫ facere qꝫ vicini ei satisfaciāt qlibꝫ ꝓ ꝑte sua ar.l.i.§.egssimū.ff.ad.l.ro.ō iactu.ꝛ.l.iterdū.ff.q po.i pigno.ha.

Incertoꝝ restitutio vide infra restitutio.ij.§.xi.ꝛ se.

Incestus ē cōsāguineaꝝ vel affiniū abusus vū incestuosi dūr q ꝓsāguineis vel affinib⁹ abutāt xxxvi.q.i.§.cū ergo

1 ¶ Vtrū incest⁹ sit grauius adulterio ſ&.q⁹ sic.xxxii.q.vii.§.sūt.n.ꝛ.c.se.vin cit tū a peccato ōnaturā vt i.d.c.qō incipit adulterii malum

2 ¶ Vtrū accedēs ad monialē cōmittat incestū.ſ&.q⁹ sic.xxvii.q.i.vbi glīb⁹ qz spōsa dei ē q ē pī nostꝛ.xii.q.ii.q abstulerit nec solū incestū ſz ꝛ adulteriū qz spōsā alteri⁹ cozrūpit ꝛ ēt sacrilegiū vt in.d.c.virginibus ſz tū non sūt tria peccata sed vnū solū secūdū Hugo.licet sortiatur diuersa nomia

3 ¶ Vtrū incestuosus possit ꝺhere matrimoniū.ſ&.pa.i.c.i.de eo q cogno. cōsan.vxoꝛis sue q nō ſz nec ēt exigere pōt ꝺbitū a ꝓpria vxore q̄ꝫ ꝓus habuit añq̄ incestū cōmiſſit.xxvii.q. ii.q dormierit nisi dispēsetur cū eo.ꝛ si exigit peccat mortaliꝛ ſz ¶ Hincē.qz facit ꝺ ꝓceptū canonis arg.c.ii.ꝛ de ma.ꝛ obe.sed tu tene vt.j.matrimōtum.iii.impedimento.viij.in prin.

4 ¶ Sed qd si ꝺhit⁹ de facto.ſ&.pa in c.trāsmisse de eo q cogno. cōsangui. vxo.sue.q⁹ ꝛz matrimoniū ꝛ reddere tenetur debitū exigere autē nō poterit sine peccato mortali nisi dispēset cū eo.panoꝛ.tū in capi.litteris ꝺ ꝓpe ſūptiōibus vꝰ velle q⁹ ista pena.ſ.q⁹ nō possit ꝺhere vel exigere icestuosus solū locū habeat q̄ cōstat ꝺ incestu,q̄litercūq̄ ar.d.c.litteris ꝛ.xxvii. q.i.Si qs sponsā ꝛ placet mihi

5 ¶ Quis poterit dispēsare vt talis ꝺhat vl⁹ post ꝺctū exigat.ſ&.pa.i.d.c.i. q⁹ si incestus est vere cōmiſſus vt puta q⁹ cognouit ꝓsāguineā vxoꝛis sue cū q̄ iā ꝓsumauit matrimoniū vel cō sāguineis ꝓpꝛiis qō est vere incestus vt i.d.c.cū ergo tūc ep⁹ nō poterit dispēsare nisi ex cā puta rōne mutꝫ tutis ꝛ huiusmōi quo casu bene poterit.c. si duo.xxxv.q.vi.Idez ꝛz ꝛ dicit cōis teneꝝ doc.in.c.trāsmisse ꝺ eo q cognuo.cōsā.vt ēt exigere possit.Si vō incestus nō ē vere cōmissus vt puta qz cognouit ꝓsanguineā spōse nondū cognite sic ep⁹ poterit dispēsare ēt sine cā vt ꝺhat non tū cū spōsa illa de futuro si cōmixtus est in vase ꝛ ibi cō sumauit cū ei⁹ cōsanguinea ſz cū alia q̄ sibi nō sit affinis poterit ēt sine dispēsatione vt est gl.i.c.q⁹dā.xxvii.q.ii. cū ter.Quidā ꝑdicta itelligūt de eo solū q ꝓmisit incestū cū cōsāguinea vxoꝛis sue sed de alio incestuoso non hūt locū ita q⁹ pōt ꝛ ꝺhere sine dispēsatione ꝛ exigere ꝺbitū post ꝺctū ſz ꝺ vꝰ ter.c.si duo viri.xxxv.q.vi.ꝛ.q. iii.c.de incestuosis vbi ter. clarus.ꝛ c.nec eā.ꝛ.xxxii.q.vii.si qs viduā Et iō dic q⁹ generaliꝛ oīs icestuosus ꝓhibeꝝ ꝺhere Nec obstat q⁹ titulus ꝺ eo q cognuo.cōsan.vxo.sue solū loqꝫ de incestu cū cōsāguinea vxoꝛis qz vnū ius supplet per reliquū ꝛ de hac materia vide Matrimonium.iii.impedimēto.viij.in prin

Inconsideratio ē qū inf diuersa q occurrūt nō bñ iudicaꝫ ꝛ ꝺtermiaꝫ qd est faciēn. ꝛ iō iconsideratio est ex defectu circa actū iudicij sicut consideratio ptinet ad iudicū rectū.Ꝺ qdē rectū iudicū in hoc ꝓsistit qū vis cognoscitiua apprehēdit rē aliquā secūdū q⁹ in se ē q⁹ ꝓuenit ex recta dispositione virtutꝫ apprehēsiue sicut ꝓz i speculo qō si sit bene dispositꝫ appent imagies

recte. Si vo sit male dispositū appa
rent forte vel obscure Qđ autē virt⁹
cognoscitiua sit bñ dispositā ad reci
piēdum res put sūt ptingit radicalr
ex natura cōsumatiue ex exercitō ⁊
munere gre ⁊ directe quidē ex virtu
te cognoscitiua ex eo q̄ non ē ibuta
prauis opinionib⁹ sed veris ⁊ rect⁹ in
directe vo ex bona dispositiōe virtu
tis appetitiue ex q̄ sequitur q̄ bene iu
dicat de appetibilib⁹. defect⁹ autē re
cti iudicij ad vitū inco̅sideratōis p
tinet ex eo q̄ cōtēnit vel negligit atrē
dē ea ex q̄bus rectū iudiciū ꝓcedit
⁊ sic icircūspect⁹ ē ad nō inuēdū cir
cūstātias negocij loci tēporis persone
⁊ hmōi ⁊ picula q̄ possūt cōtingere
Et quia hoc maxime facit luxuria, p
ptērea ponitur filia eius

Inconstantia simi liter est filia luxurie q̄ ē q̄ qs ñ stat cōstās i bono ꝓposito sed sine cā rō nabili ex aliq̄ passiōe p̄cipue ex amo re cōcubie facit ōrtū illius qđ delibe raverat ió sicut p̄cipitato est ex defe ctu circa actū ꝓsilij ⁊ inconsideratō circa actū iudicij. ita inco̅stātia circa actū p̄cepti defecit. qz defecit i pcti piendo q̄ sūt cōsiliata ⁊ iudicata ⁊ ꝛ ira ⁊ inuidia q̄ impediūt rōnē ad aliud cansent inco̅stātā tamē luxuria eā ex tinguit hec ex sācto tho. xxii. q. liiij.

Iudicium quid ē. ꝝ. bal. i. l. ca gdē. C. de accu. iudiciū plenū ē diminatio rei p signa sufficiētia p que aimus in aliquo tāq̄ vero quiescit ⁊ plus inuestigare non curat vt. C. de rei vendi. l. iudicia Semiplenū vero iudiciū est p̄sūptio fortiter mouens animum ad aliqđ tradendū vel dicē dū de q̄ in. l. cū probatō. ff. de proba.

1 C Qualr pbat iudiciū. ꝝ. q̄ ad mi nus p duos testes vt est gl. singularis ⁊ ibi doc. in. l. fi. C. famil. her. ⁊ bar. in l. fi. ff. đ q̄stō. ⁊ vt p̄iudicēt reo opor tet citet ⁊ iurēt testes alias nō ꝓiudi cat vt no. in. l. si qs. ff. de adul.

C Utrū vnū indiciū sufficiat. ꝝ. q̄ re 2
gulariter nō sed oportet sint plura vt notat glo. ⁊ bar. in l. p̄ma. §. occisor ff. ad silleia. ⁊ bal. in l. ꝓgruit. ff. đ offi. p̄si. teneret tñ p̄cessus si non oppo neretur quāuis plura non processissēt indicia sed tamē dānari nō posset eti az si in tormentis est confessus ⁊ p⁹ ratī ficauit vt ē tex. cū gl. ⁊ ibi bar. i. l. pe. đ q̄sti. sec⁹ si spōte ⁊ sine tortura ē cō fessus fm pe. de ancha. in cle. i. đ ho mi. sufficeret tñ aliq̄ vnus indiciuz puta vnus testis integer ⁊ bōe fame q̄ testificat q̄ vidit cōmittere tale ma leficiū tūc pōt poni ad torturā ad iq rēdū no glo. ⁊ doc. in l. si qs. C. ad. l. iul. maie. ⁊ bar. in l. i. §. ii. ⁊ l. marit⁹ ⁊ l. pe. ff. de questi. item confessio exiudict alis rei si est hō male vite ⁊ cōditiōis sufficit vt dicit bar. in l. fi. ff. de q̄sti. itē inuents inuenit exire đ domo pulchr mulieris vl inuent⁹ ē cum ea in locis secretis ⁊ aptis ad fornicādū vt no. i. c. lris de p̄sūp. ⁊ huiusmōi ⁊ ita vide tur relinquendū arbitrio iudicis q̄ñ vnum sufficit.

C Utrū sufficiāt indicia si reo ñ def 3
copia ⁊ aduocato suo. ꝝ. q̄ ñ vt. l. cu stodias ⁊ ibi glo. ⁊ bar. ange. ⁊ imo. ff. de pu. iudi. limitat ange. i. l. si vacātia C. de bōis vacā. nisi q̄ñ iudex ꝓcedit ex mero officio ⁊ nō ad q̄relā vt not. dñs anto. in. c. q̄sr ⁊ q̄ñ el. ii. de accu.

C Utrū fama sit sufficiēs indiciū. ꝝ. 4
q̄ nō vt tz bar. i. l. i. §. idē cornelio. ff. de q̄stio. nisi iūgat cū aliis indicijs fa ma tñ cū vno teste in ciuilib⁹ facit ple nā pbationē vt in. c. veniēs el primo de testi. sec⁹ in criminalibus

S ¶ Utz ꝓnceps crimis itrogatꝰ ſ' ſpō te dicēdo faciat idiciū ꝺ̄ ſocīū.ſz.q ñ vt no.bar.i.l.i.§.ſi ꝓtus.ff.ꝺ q̄ſti.facit qꝺ no.gl.i.l.ſi filiū.C.ꝺ li.cā ſiſſr nē pꝛ vl' filiꝰ aut alij ꝓmēſales ſ ꝙꝰ i.l.pēteſ ⁊ libi.C.ꝺ teſti.faciūt idiciū vt no.bā. i.d.§.idē cornelio ⁊ hec ꝓcedūt q̄ñ nſſa alia idicia vrgēcia ꝓcedūt ⁊ iō ſo ciꝰ de ſocio ñ ē iterrogādꝰ.l.ſi.C.ꝺ ac cu.fallit i aſſaſinis vt no.gl.in.l.nō iō minꝰ.C.de accu.⁊ in delictis in offcīs q̄ñalitaſ vt no.bar.in.l.reperi.ff.ꝺ q̄ſti.ſicut ſūt latrones ⁊ hmōi

I Indignatio ē filia iſſ q nō vꝫ viꝺ̄ l' audiſſ eū cui traſcit ⁊ cōit ē vēiale pctū niſi ꝓ accidēs.i.rōe ſcā dali vl' qꝛ ꝺnegat log vl' rñꝺ̄ſ i cāu q̄ tñr ꝺ ꝓcepto ꝺ q̄ vide.ſ.diligeſ.§.iij.

I Indulgentia ſm ar chi.⁊ ſegtur ge.in.c.indulgētie de pe. ⁊ re.li.vi.q̄ñq̄ dicit remiſſionē pene. ij.q.vi.in fi.q̄ñq̄ conceſſionēz gſa vt lit.pē.c.fi.de ꝓuil.dudū q̄ñq̄ diſpen ſatōez.lxxvii.di.c.fi.i fi.ꝺ elec.dudū el.ii.q̄ñq̄ ius cōe.xxxiij.q.ii.interfe ctiōes ⁊.xxxv.q.vi.ꝺ iceſtuoſis q̄ñq̄ accipiſ ꝓ vacare ſeu operaꝫ dare vñ ꝺſ indulgere gule noli q̄ ventris aica eſt. Sed hic accipio idulgētiā ꝓ idul gētijs q̄ dātur in ecclijs ⁊ huiuſmōi q̄ ſic diffinit indulgentia ē q̄dā remiſſio pene debite pro peccato poſt ꝓtritio nem habitam de eo hoc colligitur ex no.in.c.quod autez de pe.⁊ re.

8 ¶ Qualr eſt iſta pena q̄ ꝓ indulgētias remittit.ſz.glo .in.d.c.qꝺ aūt recitat quinqz ⁊ ego addā duas ⁊ ſic fuerūt vii.opiones ꝓmatz q̄ ſolūmō remit tit illa pēa quā deꝰ ꝓ ſuppleméto ſta tuit iponēdā in alia vita illis q ſolum mō fecerūt pniam ꝺz q̄ canones im ponūt ſed illā quā canones iponūt fa ciēdā nullo mō remittit ſed hec opio ē falſa tū qꝛ ꝺ̄ ter.aptū in.c.cū ex eo ꝺ pe.⁊ re.vbi ꝺſ q̄ ꝓ indulgētias pniaſ ſatiſfactio eneruaſ tū ēt qꝛ ꝓſupponit q̄ canóes pniales neceſſario ſint exe quendi ꝺ̄ ter.i.c.deꝰ q̄ co.tit.qui vult q̄ pnia hodie ꝓ arbitriū diſcreti ſacer dotis ſit moderanda ⁊ ſic eſt arbitra ria facit ad hoc.c.mēſurā de pe.di.i. Secūda tenet q̄ ſolū remittit penaꝫ taratā a iure ſeu a canone pniali ſz ñ eā quā diuia iuſtitia ſtatuit iponēdaz ⁊ hec ē falſa: tū qꝛ ꝓſupponit vnū falſū ꝺ̄ euāgelū q̄ eccliа nō poſſit abſol uere q̄ ad penā cuz ēt abſoluat q̄ ad culpā ꝓ virtutē ſacrī ꝺz Sco.i.iiij.di. xiiij.ēt q̄ ad deū cū dicaſ mathe.xvi. xxiiij.q.i.qꝺ cūq̄ ligaueris ſup terraꝫ ⁊c.tū ēt qꝛ ſic indulgētie eēnt nociue qꝛ abſoluēdo eos a pena huius mūdi trāſmitteret tales ad grauiora tormē ta i purgatorio.tertia opio tz q̄ ſmut tūt penā debitā pctō ⁊ q̄ ad deuz ⁊ q̄ ad eccliam ſed cōcedēs onerat ſe ad ſatiſfaciēdū ꝓ illo cui ꝺdit ⁊ hec ſiſſr falſa tum qꝛ aliq̄ ſūt tā modica meri ta ꝓcedētis q̄ ñ ſufficiūt ſibi: tū ēt qꝛ nullus ꝓcedēs ad hoc ſe obligare in tēdit ⁊ nēo obligaſ niſi q aliuz obligā di huūt.l.obligationū.ff.de ac.⁊ obli. Quarta opio tenet q̄ remittiſ ſolū il la pēa debita pctō ꝓ q̄ nō ſatiſſecit ex neglia ſiue q̄ ad eccliam ſiue q̄ ad ꝺ̄ um nō aūt illa quā ꝓtēpſit facere ſeu noluit ⁊ hec ē falſa tū qꝛ remunerare vult negliaz ꝺ̄.l.nō.ff.ex q̄bꝰ ca.ma. nō.n.negligētibꝰ ſubueniſ ſed neceſ ſitate rerū ipeditis hec ibi tū ēt qꝛ ꝓ ſupponit q̄ qs poſſit cōtēnere pniaz ⁊ eē capax indulgētie cū talis in pcō mortali ſit qꝺ falſū ē. Quinta opio tz q̄ ꝓmittiſ ēt pēa iferni al'lat'text.ꝺ pe. di.iij.c.vltio vbi pz q̄ bōa ſcta in pec cato mortali valēt ad tollerabiliꝰ iudi cū ſubeūdū ſed hec ſiſſr ē falſa tū qꝛ illud.c.nō intelligiſ q̄ talia bōa nu

nuāt penā iferni ōbitā pctis ſz qr̄ ma
lū ñ cōnittēdo ꝛ faciēdo bonū ñ au/
geť tū ēt qz expreſſe tz. c. tres ſūt de
pe. di i. ꝛ de cōſe. di. iii. omnis vbi pz
ꝙ pena eterna nullo mō pōt remitti
niſi p cōtritionē ꝙprīā loquēdo ō eo
q peccauit actuaľr. ſ. de adulto fac̄. c.
maiores de baptiſmo in. §. hic vō di/
cim⁹. Serta opio tz ꝙ p indulgēcias
remittit pena taxata deo ꝛ ēt a ſacer/
dote iposita ſi mō ipe ſacerdos q eā
iposuit hoc ſibi ꝓcesſerit vt eā p tales
remiſſiōes vel i ptē vl̄ i totū poſſit re/
dimere ꝛ hec ſiť nō vť vera tz glos.
in. d. c. qō aūt ꝛ multi canoniſte eā te
nuerit tū qz vť artare ptātē ſupioris
q̄ſi nō poſſit remittere penā iposita z
ab iferiori ſuo ꝯ id qō legiť ꝛ no. i. c.
qō ſup his. §. rurſus de voto tū ēt qz
vī ꝯ tex. ꝑfati. c. cū ex eo. in v̄bo ener
uať. ſeptima opio tz ꝙ ꝑfate indulgē
tie valēt ſm fran. de may. in tractatu
de ptāte clauiū ꝑmo q̄ ad augmentū
gr̄e nā ſm aug. caritas mereť augeri
ſed p opera meritoria facta ab exīte
in gr̄a mereť augmētū gr̄e ergo ꝛc.
qz nō dať niſi faciēt⁹ opa de ſui nā
meritoria Scōo q̄ ad augmētū glie
qz cū nullus poſſit lucrari idulgētiaz
niſi p fidē ꝛ fides ſit virtus cui pmit
tiť viſio dei ergo ꝛc. Tertio valēt quo
ad penā debitā in purgatorio qz qñ
alicui aliqō debitū eſt remiſſū ab eo q
hz ptātē pinde ē ac ſi ſolutū eēt ſed ſi
cut eccl̄ia ē ponēdo pniaz remittit pe
nā purgatoriaz ergo remittēdo p in/
dulgētiā abſolut ab ea. Quarto valēt
q̄ ad penā iposita a ſacerdote ſz ptē
vl̄ totū, put ſonat ꝛ hec ē vera opinio
quā ſequūť gofr. io. an. pa. i. d. c. qō aūt
ꝛ cōiter alij canoniſte ꝛ theo. i. iiij. ſē.
di. xx. ex q̄ pz ꝙ ille cui iposuit ſacer/
dos pniaz. vii. annoꝝ ieiunādorū ac
cipiēdo indulgētiā. vii. ānnoꝝ abſolu
tus eſt licet melius ſit eā facere ꝛ hāc
p purgatorio refuare p reſiduo ſi i
posita non fuiſſet condigna

¶ Querit quātū remittit p idulgētiā ꝛ
de ꝑfata pena vel debita pēai purga
torio vl̄ i hac vita p peccať ꝓmiſſis.
&. ꝙ diuerſa fuit opio iter doc. canoi
ſtas ꝛ theo. nā qdā dicūt ꝙ valēt ſm
internam ſuſcipiētis denotionē ꝛ nō
plus ꝛ hui⁹ opinionis vť fuiſſe ray. ſed
hec ē falſa qz ſequereť ꝙ ſine exteri/
ori opatione valerēt qō ē ꝯ cōmunit
theo. i. iiij. di. xx. vbi volūt ꝙ niſi qs
faciat illō p q̄ dať idulgētia nullo mo
do ipſā ꝓſequať quātūcūq; hēat bo/
nā volūtatē licet cōſequať meritū bo
ne volūtatis. Secūda opio tz ꝙ valēt
ſm denotionis quātitatē ꝛ dati ſeu la
boris magnitudinē vñ licet dicať q
posserit manus adiutrices tali eccl̄ie
hēat de idulgētia. xl. dies tñ ſi vn⁹ dat
plus altero vl̄ ō magis lōginq̄ venit
ad viſitādū eccl̄iam in q̄ eſt idulgētia
vii. ānorū participabit magis quā ille
q dat min⁹ vel venit de ꝑpe. ſed hec
opio iplicat ꝯdictionē eo ꝙ nō eſſet i
dulgentia ſz cōmutatio aut oz dicēs
ꝙ eccl̄ia ꝑdicaret falſū ſi nō ābo ha/
berēt. xl. dies vel. vii. ānos et ꝺ̄ eſt ter
tia opinio q̄ tz ꝙ tñ vz quātū valeret
ei pnia tot dierū vel tot annorū ab eo
facta in hac vita ꝑ q̄t dať indulgētia
hoc ē ꝙ tñ min⁹ puniēť in purgato
rio quātū ſi feciſſet pniaz p tot dies vl̄
ānos q̄t ſonat indulgētia ex q̄ cōclu/
dūt ꝙ ſi pnia facta cū maiori feruoꝛ
ꝛ auſteritate p annū pl⁹ vz ceteris pa
rib⁹ q̄ꝫ facta cū minori ſic illi q pl⁹ dat
ꝛ pl⁹ laborat corīdet ānus efficatio
ris pnie ꝙ alij ꝛ tō pl⁹ hēbit de rmiſ/
ſione q̄ꝫuis ābo remiſſionē tot ānorū
hēant ꝛ hec opio nō placet mihi qz
videť derogare verbis indulgētie cū
dicatur ꝙ datur indulgentia tot āno

tū.ꝛ debeat itelligi de ānīs vere ꝛ optime penitentie fiende qz v̄ba in potiori significato sūt intelligēda ꝛ latissime i bñficio ꝓncipis de ver.si.c.olitibi.quarta opinio tenet qꝫ q̄ ad r̄missionē ertēsionis pene tñ valent hīs q ꝛ de ꝓpe cum modica elymna sicut hīs q de lōge ꝛ cū multa elemosyna ꝫ qꝫ ꝓtinet in forma sed q̄ ad r̄missionē pene intēsiue ꝛ q̄ ad dispositionē sui ad recipiendū augmētū gr̄e sc̄ipar̄ qz q plꝰ dat ꝛ magis laborat ceteris paribus plus hēbit .hec autem opinio nisi velit dīe quod dicit tertia opinio iplicat cōtradictionē nisi q̄ ad illā dispositionē augmēti gr̄e qz illud est verissimū .ratō qz si nō debeo ferre nisi penitētiā.l.annoꝝ si dimittatur mihi extēsiue sīl ꝛ intēsiue remittet Quinta opinio est qꝫ tātū valēt quantū sonāt ꝛ tñ multū dāri quātū parū vel modicū laborāti quātū multum qz indulgēntia est q̄daꝫ liberalitas q̄ ñ respicit merita sed largitatē cōcedentis ꝛ hec q̄ꝫ sit magis cōis opinio nō mihi placet cū videat irrationabilis nec illud Mat.xx.quo dr̄ An nō ly mihi facere qđ volo an oculꝰ tuus neq̄ꝫ cō me qz logitur ille tex.de dato ex suo ꝓprio nō ex alieno.sexta opio ē qꝫ nō plus remittūt de pēa nisi q̄ꝫ tū meret ille labor vel illa operatio est si talis indulgētia non essꝫ alr videret ecclia inducere xp̄ianos ad dimittēdū opera alia satisfactoria ꝛ solū intendere huiusmōi idulgēt̄ js qđ essꝫ absurdū dicere ꝛ iō dicūt qꝫ solū quo ad nomē dat indulgētiā vt xp̄ianos pot̄ iducat ad talia faciēda ꝛ adducūt dictū ihīno.q dicit qꝫ pp indulgētias generales nō min⁹ tñr pniam agere hō i hac vita. Sed hec opio ē falsissima.tū qz ꝓsupponit ecclias p̄edicare falsū.ꝛ facere malū sub sp̄e bo

ni qđ nullo mō ly ēt pro vita alterius saluāda.c.ff̄ eo.de vsur.tuꝫ ēt qz fundat se sup falso intellectu ad inno.qz ē intelligēdus inno.de pnia ,put ē extinctiua incitationis ad malū ꝛ ꝓservationis ad malū ,put delet penā p peccato ꝓterito.et iō ē septima opio quā puto vīssimā vꝫ qꝫ indulgētia quātū ad ēlugmentuꝫ gratie ꝛ gl̄e tñ vꝫ q̄ꝫ tū ē eterna duonio suscipiēt̄ ꝛ nō plus q̄ꝫ tū vō ad remissionē pene debite i purgatorio vel ipposite a sacerdote in pnia dico qꝫ idulgētia tñ dimittit q̄ꝫ tū sonat dūmō fm sāctū bo.ꝛ sāctū tho in.iij. di.xx.hō faciat qđ sibi ponit fm qꝫ eū decet facere.vñ si paup dat vnū ō narīū fm qꝫ ei cōuenit dare sic hēbit indulgētiā q̄ dat porrigentibꝰ manus adiutrici sicut dīues qui dat vnū ducatū sed nō ecōtrario qz si dīuesꝰ vellet dare vnū denarīū nō cēsebit̄ porrexisse manus adiutrices ꝛ sic nō hē bit tñ ō indulgētia sicut nec rex diceret auxiliū dedisse alicui dādo obolū ꝫ fm qꝫ cōuenit regi dañ. Similiter si ꝓpter honorādā ecclīam dat indulgētia visitātibꝰ eque hēbit eā q de ꝓpe sicut q ō lōge venit dūmō visitet sicut ei cōuenit.s.ñ furti nō sine societate magna si ē dominus ꝛ hmōi alter nō tñ hēbit et hec opinio saluat ecclias vt nō p̄dicet falsa qz verā dat indulgētiā vt sonat,ꝓcludit rationabilitatē vt itelligatur qꝫ id qđ ipōitur ꝺꝫ fieri ꝫ qꝫ cōuēit facientī ꝛ excludit dissipationē thesauri dū ꝓsuppōit rōnabilē largitatē in dispēsatiōe addit tñ sāctus bo.vbi.s.qꝫ ly hō ñ faciat qđ iniūgitur i idulgētia fm qđ euꝫ decet qꝫ ꝓptera nō ꝺꝫ dimittere qn faciat illud fm qꝫ sibi placet qz licet nō habeat tñ de illa indulgētia tñ plus habebit de remissione pene ꝓ tali facto q̄ꝫ nō haberet pro alio simili ceteris

paribus facto vbi nō dat talʒ indulgē
tia anno.ꝛ ho.tñ tenēt ꝙ dūmō quis
faciat qđ iponit ea hēbit sed magis
placet opinio sācti bo.nec p hoc seqt
ꝙ hō debeat dimittere alia opa me/
liora vel satisfactoria ꝛ huiusmōi solū
itēdere qz ly ille plus dimittant ō pēa
alie tñ sūt magis meritorie ꝑmij eēn
tialis ꝙ ē melius ꝛ ꝑseruatiue a recci/
diuo ꝛ subiugatiue carnis dīno ratō
nis.aduerte hic ꝙ aliqñ dicit dam⁹
idulgētiā oiuʒ peccatorū vel centuʒ
ānoꝝ de pnia sibi iūcta qz tūc soluʒ
remittit pnia ipposita a ꝓfessore ꝛ iō
si moreretur ñ stati euolaret qz ñ ipo
nitur eque cōiter.aliqñ dicit dam⁹ in
dulgētiā oium peccatoꝝ ō gbus con
tricti ꝛ ore ꝓfessi sūt ꝛ sic oblita nō re
mittūtur vl ignorata.aliqñ simplr da
tur remissio omnium pcōꝝ tūc si nul
lum pcm̄ post cōmisserit statiʒ euola/
ret ad gloriā si moreret itelligēt ꝙ
opinio sācti bo.ꝓ dicta ñ itelligit quā
do indulgētia dat sic dam⁹ indulgen
tiā cuicūq; dicēti decē pater noster vl
dāti vnū ducatū tali loco ꝛ huiusmōi
qz in talib⁹ nō requirit ꝓdeccētia ꝑso/
ne vel status ſʒ effect⁹ operis ipositi.
sed intelligit sāctus bo.qñ imponitur
aliqd generalit qz tūc itelligit ꝙ illō
dʒ iplere ſʒ ꝙ facienti conuenit.no.
ēt qⁱ stⁱ āni vel dies idulgentie nō sūt
āni celi vel purgatorij ſʒ āni hui⁹ vi/
te qđ est dīre ꝙ tātū dimittūt de pena
q̄stū si per annum vel per tot dies se
disset penitentiam

3 ¶ Sed q̄ro vtrū dies isti vel āni idul
gēne sint vtiles vel cōtinui.ꝛ.ho.i.c.
cū ex eo.de pe.ꝛ re.ꝛ segtur pa.ibidē
ꝙ dies erūt vtiles ān⁹ vo ꝓtinu⁹ vlt di
cere ꝙ si sacerdos iposuit alicui vt ie
iunet.xl.dies siue cōtinue siue inter/
polate accipiēdo indulgētiā.xl.dierū
erit absolut⁹. Si vo vbet ageꝛ pniaʒ
ꝑ ānū q̄liscūq; sit illa pnia puta iu/
nādi ꝑ annū q̄libet septimana bis ter
ꝙ ista solūmō tollit ꝑ indulgētiā āni
ita ꝙ indulgentia ñ dimidit ꝑ dies ſʒ
valet respectu āni integri prout pnia
est ānualis Sed ego hoc vltimū cre/
do verū qñ indulgeꝛ ānus ō iniunctj
penitentijs,put aliqñ dꝛ vt in.d.c.cū
ex eo. Secus autē credo qñ simplicit
datur annus indulgētie qz credo sit
vtilis ꝛ sic diminuit de pena debita pec
cato in foro aie siue sit imposita a sa/
cerdote siue a iure siue a diuina iusti
tia.ccclxv. dierū si est plenaria statim
euolat si in tali statu moriatur nec pur/
gatoriū sentit ꝛm bo.

4 ¶ Quō itelligeꝛ indulgētia.ꝛ.ꝙ cer
ta doctrina nō pōt dari ſʒ ispiciātur
eius verba ꝛ sic ꝛm ꝙ sonant intelli/
ge ar.de ꝓuile.c.cum ꝛ plantare sub
intelligūtur tñ aliqua semper scilicet
ꝙ dās habeat potestateʒ ꝛ suscipiens
sit debito mō dispositus de gbus.j.
diceꝛ ꝛ tertio ꝙ faciat qđ in ipsis con
tineꝛ ꝛm ꝙ ei conuenit facere .item
aduerte ꝙ qñ dat indulgētia sic puta
a ꝑmis vesperis vsq; ad secūdas vel
vsq; ad octo dies sic solū semel habe
tur ēt si intrat decies sec⁹ si diceret ꝙ
totiens quotiens qs visitauerit vel qñ
est ꝑpetua secūdū sanctū tho.in.iiij.
di.xx.ꝛ cal.qui allegat.c.ꝑmū de filijs
ꝓsby.li.vi.ꝛ.c.ñ pōt.ꝛ.ii.de ꝓben.li.
vi.ꝛ segtur io.an.ꝛ ge.in dicto.c.idul
gētia. ¶ Hath.tamen vt recitat ear.i
cle.i.de ꝓuile.tenet ꝙ ēt habebit toti
ens quotiens visitat etiam qñ est tpaⁱ
ꝛ seqt ipse Lar.ꝛ i cle.ii.de pe.ꝛ re.ꝛ
credo verius

5 ¶ Quis pōt dare indulgētias .ꝛ.ꝙ
solus papa pōt dare plenarias ꝛ i to
to orbe qz ipse solus est assūpt⁹ in ple/
nitudine potestatis dicto.c.cū ex eo ꝛ
xxiij.q.i.quodcū q̄ritē legati domini

c. ꝑpositus. de ꝛ
rescr. ꝓhib.

pape possūt de iure facere perpetuas indulgēcias in termis sue legatōis sicut ꝛ ppetua statuta de offi.lega.c.vltimo in tex.ꝛ in glo.itē archiepiscopi i sua puincia et episcopi in sua diocesi dummodo nō excedant sūmam dierū.xl.siue sit p anniuersario ecclie siue p quacūq; alia cā.in dedicatiōe vo basilice possūt ꝓcedere vsq; ad sū mā vni⁹ anni ꝛ nō pl⁹ siue dedicet ab vno episcopo aut archiepo siue a pluribus vt in dicto.c.cū ex eo.ꝛ.c.nro eodē titu.hoc no.cardi.in.d.clemen. ii.q; si excedāt hūc nūerū nō valent vt i.c.idulgētia de pe.ꝛ re.li.vi.qō intellige secūdū glo.ibidē q̄ ad excessū nō q̄ ad numerū cōcessū alii aūt prelati inferiores siue seculares siue regulares vt abbates ꝛ huiusmodi ñ pūt facere aut dare indulgētias vt no.gl. in.d.c.nro nisi ex speciali cōcessione aut ꝓuilegio vel alia cā legitima.puta ꝓscriptione ꝛ hmōi id ei cōpetat vt i c.accedentibus de exce.prela. possūt tū cōmunicare bōa sui collegij utē sacerdotes cēs i foro penitētiali possūt dare indulgētiā illis q̄s possūt absoluere ita refert dñs Cardi.in cle.religiosi de ꝓuil.aluarū hoc tenētē argumēto.c.deus q de penitē.ꝛ remiss.sed tu vide glos.in.c.mēsurā de pe.di.i.q̄ hoc tz hoc idē tz pa.in.c.sicut dignū de homicid.allegat.c.quem penitet de pe.disti i.hoc idē tz Inno.ꝛ ber.i.d. c.qō autē sed de quāto nō determinatur nisi q̄ aiuar⁹ dicit q̄ pōt dare indulgētiaz ānoꝝ vl' diez̄ sic ei videbit dūmō discrete faciat hoc idez tz Inno.vt refert ꝛ sequitur Archi.in.d.c.indulgētie.ꝛ ad iura q̄ vident cōtraria ꝑ.archi.q̄ est verū de generalib⁹ aut publicis remissionib⁹ q̄ facere ñ possūt vel debēt intelligi de penitētia iniūcta a superiore puta epo o'quā ꝛmittet nō pōt.xxi.di.inferior.Quod limita secundum quod dixi.s.confessio vi. §.iiii.

¶ Quid si prefati plati nō sūt sacerdotes.ꝑ.lau.in clemen.si dūi in fi.ō reli.ꝛ vene.sāctorum q̄ nihilominus pūt dare.ar.d.c.qō aūt de clec.trāsmissam licet ll Ostien.dicat' q̄ nō dēt nisi sint ꝓsbyteri. 6

¶ Utrū durēt post mortē cōcedētiū ꝑ.q̄ sic secūdū inno.in.c.q̄ translatio nē de offi.lega.ꝛ est dictū solēne facit qō not.lapus in.c.fi.de rescrip.li.vi. ꝛ sequitur Be.ibidē facit qō no.glo.ꝛ doctores in.c.cuz ad hoc de clericis nō residētibus ꝛ laudunus in cle.fi.ō elect̄.ꝛ facit ad lr̄as q̄ salumsco ducat⁹ nō expirat morte ꝓcedētis vide glo. singularē in.c.cū eo.de elec.li.vi.nec ob.l.fi.ff.ō penis q̄z logt̄ in penalib⁹ qō bene no.pa.ꝛo in.c.fi.ō off.lega. idē tz q̄ ad indulgētiā de q̄ hic loq̄r sed de indulgētia seu lnia vt puta eligēdi cōfessorē vel ñ residēdi in beneficio nō sed tz q̄ expirat morte concedētis vel finito eius officio nisi sit facta cū cāe cognitione ꝛ ꝓcessu sui capituli q̄z ē i ꝓiudiciū ecclie: ꝛ sic tene q̄ in cōcessione ꝓiudicatiua ꝓcessa p̄ iseriozes pape sic cāe cognitōe expirat secus eēt si ꝓcederet a papa vl' ñ eēt alteri' ꝓiudicatiua et sic ꝓcorda doc. 7

¶ Quid si tales dātes sint in peccato mortali.ꝑ.fm ll Hu.q̄ nihilomin⁹ valēt pp officiū ꝓdiu tollerāt ab ecclia Facit.c.dictum est.i.q.i. 8

¶ Unde assumunt̄ iste indulgētie.ꝑ. cōis opio doc.tā theologoꝝ in iii.ꝓ canonicoꝝ in.d.c.indulgentie ꝛ cle. vnica de reli.ꝛ ve.scōꝝ ꝛ i.d.c.quod autē est q̄ sūt ex abūdātia meritoruz q̄ vltra mensuram demeritorū suoꝝ sācti sustinuerūt ꝛ xpi.Sz ego teneo cū frā.de may.in tractatu de indulgē 9

tijs q̄ cū merita ſāctoꝝ ſint vltra ꝑdi
gnū r̄munerata a deo ⁊ ſic exauſta q̄
ſolū dañ ex merito xp̄i ⁊ paſſiōis ei⁹
cuius minima gutta ſanguinis vel ſu
doris ſufficeret ad expiationeꝫ oīum
peccatorū que vnq̄ fuerūt ꝑpetrata
aut ꝑpetrabūt q̄ eius reſpectu nihil
ſūt oīa vt in.c.dānam⁹ circa fi.de ſū.
tri.q̄ vere dolores nr̄os ip̄e portauit
de cele.mi.c.cuꝫ ℣Barthe.cuius diſ
penſatō tradita eſt ſuper terr̄tā illi qui
curam habet miſtici corporis ⁊ clanē
totius eccl̄ie militantis de tranſla.c.
quanto ⁊.xxiij.q.i.c.quodcūq̄

30 ¶ Sub qua forma ſūt cōcedēde q̄ſ
toribus.&.q̄ ſecundū formā q̄ ſcribi
tur in.d.c.cum ex eo.

31 ¶ Utꝝ prefati ꝓlati poſſit cōcedere
indulgēcias nō ſuis ſubditis.&.q̄ nō
niſi in duobus caſib⁹. ℙrim⁹ eſt in.
c.noſtro.de pe.⁊ re. vbi archiep̄i con
cedūt ſimpliciter p̄ totā ꝓuinciā licet
nō ſint eius ſubditi niſi in caſib⁹ a iu
re exp̄reſſis intellige tamē q̄ nō valēt
niſi exiſtēt⁹ de ꝓuincia nō aduenīē
tibus q̄ ibi nō habēt domicilium Se
cundus caſus eſt q̄n illi q̄ volūt eas
accipere habent licentiā a ꝓp̄rio epi
ſcopo ſm aliquos vt no. Innoc. in.c.
quod autez de pe.⁊ re. alij vero dicūt
q̄ etiam de licentia ꝓp̄rij ſacerdo
tis parochialis poſſunt ipſas accipe
re ⁊ cū hoc' tranſit ho. Guil. vero in
Spe. dicit q̄ tutius ē q̄ habeatur cō
ſenſus epi ⁊ ſm eūdē ſufficit etiā ꝓſen
ſus metropolitani ſui.d.c.noſtro Ad
dit etiaz Guil. ibidē q̄ ex cā. iuſta ꝑt
epiſcopus ſtatuens in dioceſi ſua con
cedere vt indulgētie ſue ꝓſint venien
tib⁹ de dioceſi aliena facit.d.c. quod
añt nō tñ poſſet cōcedere q̄ indulgē
tie ab alijs epiſcopis in ei⁹ dioceſi cō
ceſſe valeant ex quo ꝑz q̄ illi q̄ hēnt
lr̄as diuerſorū ep̄oꝝ dātes indulgen
tias faciēt⁹ eis elemoſynas non va
lent niſi habeant lr̄iam a ꝓp̄rio epi
ſcopo vel ſacerdote vt tales indulgē
tie ei ꝓſint de ſo.compe.ſignificaſti.

¶ Sed quid ſi epiſcopus concedit i 12
dulgentiam ⁊ archiepiſcopus ſimili
ter tale q̄d facientibus.&.q̄ omnes
ſubditi epiſcopi habebūt' vtranq̄ alij
vero habebunt ſolum archiep̄i ſm
℣Io. in.d.c.cū ex eo.

¶ ℙro quibus cauſis indulgentie 13
ſunt fiēde.&.ſecūdū cōmunit⁹ doc.
q̄ p̄ro dei laude ⁊ gloria que p̄cipue
relucet in ſanctis eius ſancti vero ho
norantur in conſtructione eccl̄eſiarū
⁊ commemoratione virtutum ⁊ ideo
recte dantibus celebrantibus eoꝝ fe
ſta exiſtentibus predicatōib⁹ vi ſitan
tibus eorū eccl̄eſias ⁊ huiuſmodi ſtē
ſecundo p̄ro communi vtilitate ⁊ defen
ſione fidei terre ſancte p̄motione
ſtudij ⁊ huiuſmodi.

¶ Utrū poſſint dari ꝓ tēporalib⁹ tā 14
tū.&.q̄ nō ſimpliciter ſed bene ꝓ tē
poralibus ad ſpiritualia ordinatis ꝑz
S.Bo. vbi.ſ. ⁊ ſic non eſt ſimonia.

¶ Utrū ꝓ ſpūalib⁹ tñ.&.q̄ ſic ſicut 15
Inno. iiij. dedit idulgētiā. x. dieꝝ oran
tib⁹ p̄ro rege francie ⁊ p̄redicantib⁹
crucem

¶ Utrū ꝓ remiſſione iniurie.&.S. 16
Bo. q̄ nō q̄r in datione idulgētie ꝺz
attendi aliud q̄ ſit mere voluntatis ñ
neceſſitatis ſit ēt quid taxabile ſit etiā
aliquo mō penale ſi recte dañ q̄ruz
primum deficit in propoſito

¶ Quib⁹ ꝓſunt indulgentie.&.vt 17
colligo ex Innocen. ⁊ ℣oſti. in.c. qō
autem de pe.⁊ re.⁊ etiam a Theo. in
iuj. diſtin. xx. q̄ vt valeāt requiruntur
ſecundum aliquos. vij ¶ ℙrimum
q̄ ſit contritus ⁊ confeſſus videt tñ
ſatis rationabile q̄ hoc intelligat ꝑz
eccl̄ie interp̄tationē vnde ille qui fuit

ꝓfessus i pasca ⁊ post ceciđit in mor/
tale pcñ si ꝓterat̃ de eo ⁊ ꝺliberet cõ
fiteri in q̃dragesima futura cẽsebitur
ꝓfess⁹ ⁊ ꝓtrit⁹ ⁊ sic hẽbit indulgẽtiã ⁊
licet hec sit pia opinio quã pa.i.c.ois
vtriusq; de pe.⁊ remiss.tãgit ⁊ io.an. i
d.c.q aũt ⁊ in gl in cle.vnica de ſ̃li.
⁊ vẽ scõz ⁊ car. ibidẽ tz tñ tutius est
q ꝓfiteat̃ marie cum vir sciãt secula
res vere cõfiteri si cõfiteri nõ põt co
mode ꝓteratur ⁊ credo eã hẽbit: nõ
aut̃ existẽs in mortali.s.nõ cõtritus.

18 ¶ Secũdũ q hẽat deuotionẽ fidei
q̃ credat tãtã potestatẽ eẽ apꝺ eccliaz
qz lz nõ hẽamus manifesta testimõia
añ tp̃s gregorij tñ credeñ.est q et
faciebat lz nõ ita frequẽter quia ante
sua tpa raro poterãt fieri ita solẽnes
vt catholici qr erant magis perfecti
non ita indigebãt

19 ¶ Tertium q sit subditus eius qui
facit ſm qꝺ dictũ ẽ.ꝯ.

20 ¶ Quartũ qꝺ faciat illꝺ p q̃ datur
indulgẽtia alias nõ valet q̃uis hẽat
bõam volũtatem ,nã ſm tho.in.iiij.
xx.di.nõ ſſãte cõditõe nõ põt quis
ꝓseq qꝺ sub cõditõe ꝓcedit nec ob.
q deus respic̃ bonã volũtatem.xiiij.
q.v.si qd.qr verũ q̃tũ ad augmentũ
gr̃e ⁊ glorie sed nõ q̃ ad accidentalia
cuiusmꝺi ẽ remissio pene valet tñ per
accidẽs talis bona volũtas qz iq̃tuz
augmẽtat gr̃iam p ꝓsequẽs ⁊ cõtritio
nez auget ⁊ ita operatur ad remissio
nem pene

21 ¶ Sed qd si aliqs facit p eo.ꝯ.q si
indulgẽtiã ꝓcedẽs exprimit valebit.
alias non valebit si hoc exprimit ẽt si
ille p quo facit sit mortuus nõ p mo
dũ idulgẽtie sz suffragii ⁊ hec ẽ cõis
opinio theologoꝝ ⁊ ẽt tz inno.i.d.c.
q aũt.nec ob.q ¦ dicas papã nõ hẽe
auctoritatẽ sup mortuos qz hoc ẽ ve/
rũ per se ⁊ directe.sic non valẽt mor
tuis indulgẽtie sed p modum suffragij
bene valẽt alij aũt tenẽt vt refert car.
i.d.cle.ii.q q̃ est a papa taliter data
q ẽt ,p mortuus possit fieri id qꝺ ipo
nitur q valz ſz tho i.iiij.⁊ pe.⁊ ang.
de ancho.i li.de potestate pape et ad
illꝺ qꝺ ꝺr mat.xvi qꝺ cunq; liganeris
sup terrã.ꝛc.ꝯ.referri ad papã existen
tẽ sup terrã q cũ mortuus fuerit ãplt
us ligare vel soluere nõ põt regritur
tñ si ꝺz valere ,p alio q tam ille q ac
cipiẽt'q̃z ille ,p q̃ accipiẽ sint i statu gra
tie aliter nõ valeret neq; p modũ in
dulgẽtie neq; per modũ suffragij. Et
placet'mihi

22 ¶ Vtrũ religiosus possit facere id ,p
q̃ ꝺat̃ indulgẽtia vt eã hẽat.ꝯ.q licz
nõ hẽat proprium nec ,p suã volũtate
possit exire clausũ supioꝝ tñ põt ei da
re lniam aliqd dãꝺi vel visitãꝺi loca
sãcta ⁊ sic eã habebit sicut alij nõ tñ
ꝺz dimittere religionis obseruantiaz
pp ipas qz plus mereꝺ q̃ ad p̃miũ es
sentiale religionem seruãdo q̃z idul/
gẽtias capiẽꝺo lz minus q̃ ad dimis/
sionem pene

23 ¶ Vtrũ ille q dedit indulgẽtiã si fac̃
illud ,p q̃ dedit hẽat eã.ꝯ.vt in.d.c.cũ
ex eo.⁊ guil.in spe.⁊ archi.in.d.c.in
dulgẽtie q nõ.l.vnica.C.ne gs in ca
su ⁊.l.inquisitio.C.ꝺ solu.theologi in
iiij.di.xx.dicũt q lz p̃ncipaliter non
possit p̃latus sibi dare indulgentiã tñ
data alijs ẽt sub eadez forma põt ea
vti ⁊ sic tene q valet vt tz gaspar.in.
d.c.nostro ⁊ sequitur ge.in.d.c.ꝺul/
gentie de pe.⁊ re.li.vi.

24 ¶ Quintũ q tñ ꝺet ,p quãto nollet
sustinere penã sibi iniunctã vñ q̃tum
daret ne haberet ieiunare tot diebus
tñ ꝺicit ꝺz dare si vult eã hẽre ſz hoc
cõiter nõ teneẽ a doctoꝝb⁹ vt tz pa.
in.d.c.q autem sed sufficit faciat ſm
q̃ ei ꝓcẽit vt dixi.ꝯ.

25 ¶ Sextū q̄ ille q̄ eā vult accipere nō
possit facere ꝺ bitā pēitētiā vt pcīn suū
regrit q̄ si posset facere ꝛ nō faceret nō
valeret idulgētia ſz hoc falsū ꝯ vt .ſ. pa
tuit ꝛ tō nō regrit necessario ista duo
26 ¶ Septimū q̄ ſbſit necessitas i cā p
q̄ daſ sed hoc ſiſſr nō ē verū qz ēt ſine
necessitate pōt dari vt .ſ. patuit et sic
patet q̄ q̄tuor tm̄mō ſūt necessaria.
27 ¶ De pēa religioſoꝝ ꝓnūciātiū vl p
dicātiū indulgētias idiſcretas hēt in
cle. religioſi ꝺ ꝓuile. vbi ꝓz q̄ peccant
mortaſr qz ꝓhibet eis in ꝟtute ſācte
obedie ſb pēa maledictōis et ne ꝛ di
cūt ꝓdicare idulgētias idiſcretas ſz
glo. q̄ ꝓnūciāt indulgētias nō ꝓceſ
ſas .i. q̄s nō habēt Lar. i. d. cle. ſligio
ſi dicit q̄ etiā ſi ſūt cōceſſe eis dūmō
ſint indiſcrete adeo q̄ eis non potue
rūt cōcedi dicunt indiſcrete ſz pau.
q̄ dicit q̄ dicūt indiſcrete q̄ cōcedēſ
excedit ⁊ titatē. d. c. cū ex eo. Idem
etiā dic̄ zenze. q̄ idiſcrete dicunt q̄
ꝓbari nō pōt arg. de pba. quoniā ꝛ. c.
poſt ceſſionē ꝛ de fide inſtru. c. ii. ſed q̄
modo peccēt mortaſr tene q̄ ſolum
eſt quando pronunciant indulgētias
non veras aut nō validas

Lepta leticiaē filia gu
le que quādo
ſit peccatū vide ludus. §. ii.

Infamia ē leſe digni
tatis q̄litas
ꝓbata ⁊ tū ad vitā ꝛ mo
res p argumē. a ꝛrio ſenſu ſicut fama
ē illeſe dignitat̄ ſtatus. vita. ꝛ morū.
cōꝓbat ꝛ in nullo diminutus. l. co
gnitionū numer. §. extimatō. ff. ꝺ va
ri. ꝛ extraoꝛ. cogni. ꝛ ideo infamis ꝺr
cuius ſtatus vita ꝛ morū eſt repro
batus ſicut colligit̄. ff. de inius. vo. l.
ſed ꝛ ſi hac lege. §. pretor in glo. ꝛ. ff.
ꝺ obſeq. a lib. l. honoꝛi. ꝛ. l. ſz

¶ Quotuplex ē infamia. ⁊. triplex. ſ. fa
cti hoc, puenit ex cōi holuz locutiōe
de qua per Bar. in. l. de minore. §. toꝛ
menta. ff. de q̄ſtionibus. ¶ Secunda
iuris. ¶ Tertia canōica.
¶ Quō incurritur infamia facti. ⁊. q̄ 2
aliq̄s incurrit a crie ita q̄ crimē ē ꝓpria
cā infamie ꝛ hec ꝛpellit a teſtimōio in
cāis grauioꝝb ꝛ i cā criali ſz i aliis ad
mittit̄ ſz q̄ plꝰ ꝛ munꝰ ſt infamati alı
q̄ cātur infamia facti ab alio puta qz
fuit incarceratus vel fuit ꝓpter crimē
repulſus a teſtimōio vt in. c. teſtimoniū
de teſtibꝰ vel cū pr̄ p ꝟba turpia inſtitu
it filiū heredē dicēdo filiū meū ꝓdito
rē neq̄ ꝛ hmōi inſtituo heredē vel ei
lego vt. C. ex q. ca. infa. irro. l. ea q̄ pr̄.
Itē cātur p ꝟba iudicis dicentis alicui
poſtulāti calūniaris vel bñ faceres ſi
ad frugē melioris vite te ꝙuerteres ꝛ
hmōi vt in. l. ꝟbū ꝛ in. l. interlocutio.
C. e. ti. Multis etiā alijs modis icur
rit vñ q̄ apꝺ bonos ꝛ graues viros
infamāt ex aliq̄ facto ſic icurrit infamiā
facti. d. l. ſz ꝛ. vi. q. i. ſūt plurimi vt no.
in. c. ſz ex quadā de teſti. Infamiā eni
nō faciūt dicta pancorū nec multarū
leuiū ꝓſonaꝝ dūmō apꝺ graues ꝛ bo
nos nō ſit opio leſa ꝛ no. q̄ hic gra
ues dicunt q nō ſūt leues puta eſt hō
bone fame ꝛ opinīōis ātiquꝰ ſicut bñ
meritꝰ dr̄ q nō demeruit. ff. de le. ii. l.
cū pr̄. §. rogo ꝛ. l. cū qdā in ꝓn. ꝺ ſcru
ti. c. vno. Gñ ꝛ ſenibus maioꝝ fides
adhibet. ff. ꝺ fide inſtru. l. vlt. ꝛ ar. ff. fa
mi. herciſ. l. ſi q̄ ſūt vbi hers i maiori
pte ꝓpōit illi q i minori pte ē heres.
¶ Quē effectū operat̄ hec infamia q̄ 3
hz ortuz a crimie. ⁊. q̄ ꝓmo repellit
a dignitatibꝰ. c. iter dilectos ꝺ excepti.
ꝓla. qz vilibꝰ ꝛ indigniſ poſſe dignitas
patere nō debēt ꝛ de re. iur. infamibꝰ
li. vi. Itē repellit a teſtimonio Intelli
ge in cā criminali nō aūt in ciuili niſi
ſz qꝺ dixi ꝺ infamia q̄ hz ortū a crie

Jta no. Jo. an. ⁊ Pa. i. c. testimoniū de testi. ⁊ in. c. inq̃sitóis. §. pe. de accu. Ricar. tñ li. iij. di. xxv. ⁊ q̃ ifamia facti ipo iure nó iterdicit act⁹ legitios. alle. c. si qs p̃sbyt̃ de purga. ca. ſ3 sūt talib⁹ iterdicēda donec purgatóe3 canonicā fecerit. c. ex tuaru3 de pur. ca. ⁊ repellit a pmotóe ordinū ó accu. Dipotēs deus lxxxi. di. tanꝫ daniel. ⁊ suspēdit iā pmotū fm q̃ crimē ipedit fm Jnno. de postula. p̃la. c. fi. ó elec. c. sup. eo. de renū. c. nisi. cū p̃dē. Jtē idicit q̃rellā iofficiosi testamēti ꝺ testamēti fratris si infamis hēres a fratre fuerit instituꝰ ⁊ rūpit. C. ó inoffi. te. l. fratres. Jtē purgatóné iducit si iudici videbit̃ ó accu. veméſ ⁊ ibi ho. ó hoc ⁊ i gl. i. l. nullā. C. ex q̃ ca. ifa. ali. irro.

4 ¶ Quó tollit̃ hec ifamia facti. &. pa. in. c ex diligēti ó sīmo. q̃ tollit̃ p ꝺrtū factū vt no. Jo. vi. q. i. c. oēs i gl. pōt etiā p̃nceps disponere vt talis ifamia non habeat effectū vt no. Pa. in. c. cum te. de sen. ⁊ re iudica.

5 ¶ Quó icurrit̃ ifamia iuris. &. q̃ p sniam ⁊ regulare é q̃ nó icurrat̃ ifamia iuris i criminib⁹ publicis nisi per sniam. l. i. ff. de hi. q. no. ifa. no. Dy. i. d. regla infamib⁹ ⁊ Pa. i. c. testimóiu3 de testibus ó excep. ⁊ q̃ sint publica crimina hēt̃ inst. de pu. iudi. p totū De q̃ vide. s. Crimē. §. vii. Jtē icurrit̃ infamia iuris ipo facto i cāib⁹ i q̃bus iure cauet̃ q̃ icurrat̃ ipo facto vt cū impator militi aufert insignia vl̃ mittit aliquē i exiliū l. q̃ aut. §. ignominiosa ff. de hi. q. no. ifa. itē q̃ exercēt ip̃robū fen⁹ exigētes vsuras vsurarū. iij. q. vii. §. pozzo ⁊ ibi vide bonū tex. cū gl. itē cū aliqs ꝺ hēdit̃ i adulterio. l. palaꝫ §. q̃ in adulterio. ff. ó rūn. nu. vl̃ ꝺ hit simul, cū duab⁹ vl̃ simil̃ hꝫ duas spōsas. l. q̃d igit̃. ff. ó hi. q no. infa. ó bigamus nup a nobis itē q̃ lenociniū exercuit vl̃ filias vel nepotes prostituerit. l. athletas. §. ait p̃tor. ff. codē ⁊ ibi ó milq̃ Jtē q̃ pugnauit cū fera. ff. ó postul. l. i. §. bestias ⁊ multis alijs de q̃bus vide in. d. §. pozzo ⁊ a. d. l. atletas. ⁊ no. q̃ regulariter oēs ifames fꝫ leges sunt etiaꝫ infames fm canones, p̃bat hoc ter. notatus in. d. c. oēs ꝺ o. vi. q. i. no. Jnn. in. c. q̃liter ⁊ q̃ cl. ii. ó accu. sīſr oēs q̃ ex culpis suis ad ordies ñ p̃nt promoueri vt in. d. c. omnes cſt ter. ⁊ ibi vide bonā gl. de hoc ⁊ d. §. pozzo

6 ¶ Utrū p̃fessio delicti i iudicio fād at aliquē ifamē infamia iuris. &. bar. in. l. infamē. ff. ó publicis iudi. no. Pa. in c. at si clici. de iudi. q̃ nó q̃ iudiciū p torū vi regrere ad hoc vt sit ifamis q̃ sit p̃dēnat⁹ ó crimine. l. i. ff. ó hi. q. no. infa. ⁊ in cā criminis cōfessus non habet̃ p̃ p̃dēnato. vt. l. si p̃fessus. ff. ó custo. ⁊ exhi. re. ⁊ tó Bar. in. l. furti. ff. de hi. q. no. infa. dat cautelam vt soluat quando regrit̃ sētēcia ad infamiā icurrēdā p̃dēnatóem añ sētēciā ⁊ sic euadet ar. l. ñ re⁹ ff. de p̃cura. sīſr no. aliā cautellā. i. q̃ talis ñ luiget. p se ſꝫ p p̃curatorē q̃ ſꝫ ipe p̃dēnet ⁊ p̃curator p̃curatorio noie tñ i hoc cāu nec dñs nec p̃curator efficiet̃ infamis vt p̃bat̃ in. d. l. furti. §. si qs alīo p ter. ⁊ gl. ⁊ ibi bar. hoc no. ⁊ doc. ⁊ no. q̃ loqtur q̃n gl p̃cēdit vt p̃dēnetur actione famosa vl̃ ex crīe ex q̃ segt̃ ifamia p̃mia tñ cautella ñ valeret vbi ifamia irrogat̃ ipo iur̃ vt in. c. testimóiuꝫ de testibus q̃ per solutionē viōret reus cōfitēri crimē. l. ad solutionē. C. de re iudi. ⁊ l. q̃ñ. ff. de hi. q no. infa.

¶ Utr̃ p̃latus efficiatur infamis si remoueatur p̃pter dolum. &. Pa. i. c. lꝫ heli. de sīmo. ⁊ ibi gl. q̃ sic sicut iura volunt in tutore

8 ¶ Utrū infamia iuris tollat̃ executó nē ordinū. &. Pa. vbi. s. q̃ sic ⁊ etiā

exercitiū cuiuscūq; dignitat; ⁊ adimit honorē q̄situ ⁊ q̄rēdū vt dicit tex.in.l infamia.C.de decurī.⁊ ideo p̄latus non expectet sniam sed resignet ipon te a puncipio.⁊ sic euitabit infamiam

9 ¶ Sz nunqd talis ifamia p̄uat titulo bñficij ⁊ alijs dignitatib⁹ ipso facto.&. pa.i.c.q̄rellā de iurīn. puto q; sic i dignitatib⁹ ⁊ honorib⁹ circa titulos bñficiales ꝓbat ex tex.l.ij.§.miles.ff.ō hi. q no.ifa.vbi gl.dicit qō sicut ifamia p̄uat ipso facto militem militia vt ibi sic pari rōe p̄uat militia celesti in alijs dignitatib⁹ ⁊ honorib⁹.Itē vī velle gl. i.l.frustra.C.ō re mil. In bñficialib⁹ aūt nō inuenio tex. dicit pa.i.d.c.q̄rellā hoc dicēte vñ nō debemus ponere hāc penā ipālē in ipsis ex q̄ iure cānonico nō caueī exp̄sse vt in sīlī dicit gl. in.c.fi.de iure pio.Fateī bñ idē pa.q; collatio facta ifami ipso iure ē nīlia rīa ifamib⁹ ō re.iur.li.vi.⁊ l.ij.C.ō dignita.Facit.c.inter dilectos de exce.ꝓla.

10 ¶ Utz ꝯdēnatus de falso ꝓmisso in officio testificādi efficiat infamis.&.i c.cū dilect⁹ in fi.de or.cognt.q; sic si directe fuit ꝯdemnatus secus si directe non fuit actum contra eum sed vt repelleretur a testimonio ar.d.c.cū dilectus.⁊ l.lucius.ff.de hi.qui no.infa.

11 ¶ Utz snia arbitri ifamet.&.q; nō sz oz q; sit iudicis ordiarij.l.qd ergo.§. ex ꝓmissō.ff.de hi.qui.no.ifa.

12 ¶ Quis pōt tollere infamiā iuris.&. Pa.in.d.c.cū te dicit q; p solū p̄ncipē tollit quo ad eos q sibi sūt subiecti sed nō quo ad subiectos pape. sed p ipsū papā solū vt in.l.i.ff.de postu.⁊ i c.cū te.de sen.⁊ re.iudi.⁊ hoc directe sed indirecte potest aliquando episcop⁹ vt cū dispensat in casibus sibi a iure permissis vt puta condemnatus ō adulterio efficitur infamis ⁊ tamē ep̄s potest dispensare super adulterio ⁊ sic ꝓsequēter in ifamia sed non p̄ncipalit seu directe.⁊ de hoc vide Bar.in.d.l. i.⁊.l.infamiem in fi.ff.de public.iudi.

¶ Utz papa possit restituer laicū nō 13
subdītū siue iurisdictioni.&.q; ñ.ij.q. iij.§.hinc colligit. Nisi forte esset sibi necessari⁹ in clicatu ⁊ tūc ipe mīī possz ⁊ non ali⁹ ō illis aūt de p̄mōto suo restituere pōt ⁊ illos qui iuri alioz nō subsunt ⁊ omnes clericos.vt in.c. per venerabilē qui filij sunt legitimi.notāt Ber.Imo.⁊ Hostie.in.d.c.cum te. Similiter tenent doctores q; etiā collegium cardinalium potest sicut ⁊ papa.sed Pa.in.d.c.cum te tenet contrarium scilicet q; nō potest.

¶ Utz reges possint tollere infamiā 14
iuris.&.q; nō illi qui subsunt iperatori fm Imo.sed bene illi qui non recognoscunt superiorem secundum dominū Antonius in d.c.cū testamēto.

¶ Utz restitutus per iperatorez indi 15
geat alia dispensatione vt promoueat &.secundū Pa.in.d.c.cum te q; nō dūmodo egerit penitentiā vel dic q; episcopus poterit dispensare respectu criminis quod fuit notoriū vt promoueatur ex quo restitutus ē p iperatorē vel regem qui nō subest imperatori.

¶ Quomodo incurritur infamia ca 16
nonica.&.q; ex quolibz peccato mortali.vt.vi.q.p̄ma infames.⁊ in gl.in sūma ibidē ⁊ ista durat donec sublatū sit crimen.vt in.d.c.infames ⁊ gl.in.c.illi sexta questione prima.⁊ ideo post penitētiam cessat talis infamia.hec notat Pa.in.c.ex diligenti.de simo.

Infidelitas vtruz sit peccatum.&.fm assen.q; infidelitas dupliciter poteſt sumi.primo negative pure ⁊ hec est in illis q nihil vnq̄ audierūt ō fide xp̄i ⁊ illo mō nō hz rōnē culpe sed pene q; tal' ignorantia

diuinor est se.uata pp pcñ ꝓmor pa/
rẽtũ ⁊ sic tales ifideles nó dánãt pp i
fidelitaté sꝫ pp alia pcã q̃ sine fide nó
pñt remitti ⁊p hoc facit. Jo.xii. si nó
veniss̃ ⁊ locut⁹ eis nó fuiss̃ pcñ non
hẽret. s. ifidelitaſ i xp̃m ſm aug. scdo
mó sumit̃ infidelitas ꝺrie. s. iquãtũ ꝺ
rianſ ⁊ ꝓtẽnũt credere ꝙ audiũt ſm
illud. Jſa. lo. dñe qs credidit auditui
nr̃o ⁊ in hoc ppie rõ ifidelitaſ ꝓpleť
⁊ sic ẽ mortale pcñ ⁊ grauissimũ iq̃n
tũ magis elongat a deo nó tñ q̃ ad ef
fectionẽ sꝫ ẽt cognitionẽ ⁊ ió magis pu
niet̃ qlibꝫ ifideľ p isto pcó q̃ qcũq;
alius p quocũq; alio ceteris paribus

1 ¶ Utr oẽq̃ facit ifidelis sit pcñ. ꝛ. Ad̃ste. gl. sup illud ad ro. c. xiiij. ⁊ xxviij q. i. ſ. ex his Dẽ q̃ nó ẽ ex fide pcñ ẽ dicit ꝙ nó ois vita infideliũ pcñ est sed qñ solũ faciũt aliq̃ op⁹ ex ifidelitate vel relatũ ad ipsã vt qñ saracen⁹ ieiunat vt legẽ machometi seruet hoc mãdátẽ. vel inde⁹ sabbatizat ⁊ hmói. ⁊ sic mortaľr peccat. aľs secus. qz pñt facere multa q̃ sũt de genere bonor i qb⁹ nó ẽ pcñ. an aũt vẽdẽtes eis vel alio ritulo ꝓcedẽtes aliq̃ qb⁹ vtunt̃ ad eor ritũ peccẽt mortaliter dico saluo melior iudicio ꝙ si qs hec eis vẽde ret vt talis rit⁹ facerẽt sic peccaret mor taľr q⁹ cooparet̃ eor pcó sꝫ vẽdẽs eis simpliciť aliq̃s res lꝫ illi talib⁹ vtãť ꝺꝫ rit⁹ eor nó credo peccet mortaľr. aliť ecclia q̃ eos tollerat ⁊ pmittit habitaſ inter xp̃ianos videreť ponere laqueũ dãnationis xp̃ianis cũ sciat ꝙ q̃si oia vtanť ſm aliquam conditionẽ suar sectar sic iude⁹ carnes: palmas: cedros ⁊ similia vtitur ſm suam legem.

2 ¶ Quot sũt spẽs ifidelitaſ. ꝛ. Ad̃stẽ. ꝙ si infidelitas attẽdať ꝺꝫ cõparationẽ ad fidẽ sic sũt tres. Una pcñ ifidelitaſ ꝓsistit i remittẽdo fidei. ⁊ sic aut nũdũ susceptę vt i gẽtilib⁹ siue paganis. ⁊ si est ꝑma spẽs. Aut fidei susceptę. ⁊ isto mó vel susceptę i figura vt i iudeis. ⁊ sic ẽ scꝺa spẽs vel susceptę i manifesta tiõe veritaſ. vt in hereticis ⁊ sic tertia spẽs. si vo attendať ifidelitas ꝺꝫ erro res ad diuersos articulos fidei sic nó sũt determinate spẽs infidelitatis cuꝫ possint multiplicari in infinitum.

3 ¶ Que est peior ifidelitas. ꝛ. Adsten. ꝙ illa hereticor ẽ pessima. vñ ſm pe. ho Welius eis erat nó cognoscere viã veritaſ q̃ꝫ post cognitã retrorsũ ꝓuerti

4 ¶ Utr infideles sunt ad fidem cogẽ di vide quod dixi. s. Baptismus. vi. ſ. xii. ⁊ s. Fides. ſ. ix.

5 ¶ Utrũ sint i eor ritib⁹ tollerãdi. ꝛ. Adsten. ꝙ ꝫ infideles peccẽt in eor ri tib⁹ tñ pñt tollerari sine pcó pp duo vľ pp bonũ qꝺ puenit ex eis. sicut i ri tib⁹ indeor hoc bonũ hẽm⁹ ꝙ fides nostra hꝫ ab eis testimoniũ i talib⁹ ritti bus in qb⁹ figurabať: vľ ſo pñt tolle/ rari sine pcõ pp malũ vl tãdũ vľ scãda lũ aut diffidiũ qꝺ puenir̃ posset vl ipe dimẽtũ saluť eor q̃ sic tollerati paula tĩ ꝓuertũť ad fidẽ ⁊ pp ꝑmũ sũt tolle/ rãdi indei: pp ꝺꝫ solũ alij ifiꝺles aľs ñ

6 ¶ Utrũ fideles possint cũ ifidelib⁹ cõ uersari. ꝛ. Adsten. ꝙ si i aliq̃ cãu ecclia iterdiceret pp aliqꝺ pcñ eor idirecte puniẽdũ sic nõ liceret. Si aũt ecclia ñ iterdiceret tũc distigue. aut fideles sũt firmi ⁊ sic ñ ꝓhibẽť ꝓuersari cum eis maxie si necessitas subest. aut sũt ꝺ biles i fide ⁊ simplices de q̃ꝫ subuer sione ꝓbabiľr pọ̃t timeri. ⁊ sic ꝓhibẽ/ di sũt maxime ne magnã familiarita/ tẽ hẽant. neq; sine necessitate ꝓuersẽť

7 ¶ Utrũ ifideles q nõ recognoscunt dñm ecclie licite possint reb⁹ suis spo liari. ꝛ. Jo. i. c. qꝺ sup his de voto ꝙ sic ꝙ illud Mat. vlti. data est mihi ois ptãs i celo ⁊ in terra quã gdẽ trãstulit in vicariũ suuꝫ secus si recognoscunt

dñūm eccl̄ie nec sūt infesti xp̄ianis,p hoc habes tex. cū glo. xxiij. q. vij. si ō reb⁹. Jnno. in. d. c. qō sup his tz q ñ pñt nisi sint infesti xp̄ianis vel aliter ō liquunt in lege nāe. ⁊ facit p eo tex. c. dispar. xxiij. q. viij. Sed mihi magis placet opinio hosti. ⁊ maxime. in infidelib⁹ occupātib⁹ ꝓuinciā Jerosolomitanā q cū sit ꝓsecrata sāguine xp̄i ⁊ multoꝝ martyꝝ nō dz eē sub dñio infideliū ⁊ hoc itelligē q pñt spoliari auctoritate dñi papē nō a ꝓuata ꝑsona

3 ¶ Utꝝ infidelib⁹ sit credēdū i ꝓiudiciū aliox. &c. ¶ Da. in. c. i. de hęre. q nō ar. d. c. ꝓmi er q sūt infideles deo nō ꝓsumunt fideles hoīb⁹. ⁊ ió testes ñ admittunt ꝛ xp̄ianos. ij. q. vij. nō pōt ⁊. c. pagani.

9 ¶ Utꝝ liceat assumere habitū infidelium. ⁊ sic se simulare infidelē. &c. Rodo. q si fiat ex rōnabili cā licet: sicut fecit sāctus Sebastian⁹ dūmō in tali vestimēto nō sit aliqđ signū vel aliqs caracter ꝓcipaliter cōstitut⁹ ad discernēdū ꝓfessores alicuius infidelitat̄. qz sic non liceret qz per tale signū mentiretur contra fidei professionem. sine causa vero rationabili nullo modo tz

10 ¶ Utrū dubitare ō fide sit pcm̄ mortale. &c. q sic qz dī dubius in fide infidelis ē. c. i. de hęre. tz tūc dubitat cū nō magis declinat ad vnā ptē q̄z aliā sec⁹ si titubat vl̄ vacillat, sz tm̄ ñ firmat se nisi sup fide va ō hoc vide. s. hęretic⁹ i ꝓn. ⁊ vtꝝ sit disputādū ō fiō vi ō s. disputatio. Jnfideles an possint ꝓtio iduci ad fidē. vide. j. iude⁹. §. xxxiij

Infirmus famulus an debeat hr̄e salarium. vide. s. familia. §. ij.

Ingratitudo

¶ Utrū sit pcm̄. &c. ¶ De. aureo. i. iij. di. xxxvi. q. ij. in fi. q ingratitudo ꝓt cadere dupliciter: aut tam q̄z circūstantia actus sicut est qñ aliqs peccans ex aliq̄ alio fine hz tm̄ ingratitudinē tam q̄z circūstātiā vt ē glibet q tz ꝛceperit multa bñficia a deo tm̄ voluptate ductus ꝓsentit fornicatiōi. ⁊ isto mō non ē pcm̄ p se sed circūstātia pcm̄ aggrauās. Alio mō ꝓsideraī ingratitudo p se. sicut qñ nō ē alⁱ finis mouēs ad tale faciēdū nisi qz despicit bñficia. vel parui pendit. vel non recogitat. ⁊ sic ē peccatum ꝓprium.

¶ Utrū sit mortale pcm̄. &c. ꝙm Tho. 1
xxij. q. si ea q̄ pretermittī facere sunt necessitatis sic ē mortale aut ea ꝓmittit sūt cōtra id qō necessario dz cauere ⁊ sic sīr ē mortale. vel qñ ex ꝓtēptu ꝓtermittit recognitionē beneficij vel recompensationem alias est veniale.

¶ Utꝝ ꝓpter ingratitudinē renocet 2
donatio vide. s. donatio prio. §. xlij.

¶ Utrū pr̄ ro ingratitudinis filij puta 3
qz eum accusant. ⁊ ex oi causa ex qua potest eū exheredare possit alimenta ei ōnegare. vide. s. exheredatio. §. iij.

¶ Quot modis cōmittī ingratitudo. 4
&c. ꝙz. S. Tho. xxij. q. cvij. q trib⁹ modis. ¶ Primo nō recognoscēdo bñficia dei ⁊ hoiuz vt dz. ꝓpea dicit sen̄. q ingratissim⁹ est q obliuiscī bñficiū ¶ Secō o qñ nō laudat seu nō regratiaī bñfactorē. ¶ Tertio qñ nō recō pēsat bñficio recepto. i. faciēdo honorē vel fruitiū bñfactori tpe suo. Adde iiij. qñ in mente sua ꝓtēnit bñficiū receptū vl̄ ipsū bñfactorē q̄si ei iniuriaz fecerit dādo bñficium. Quito. qñ murmurat ō bñfactore vel bñficio ei⁹ cū vilificās. sexto qñ facit iniuriā vl̄ aliqđ in ꝓtemptū illius benefactoris reddens malum pro bono.

¶ Utꝝ ingrat̄ sint bñficia subtrahēda 5
&c. q aut ex bñficio ꝓsumī q attrahētur ad gratitudinē vl̄ ad min⁹ malū. ⁊

sic nō sūt sbtrahēda. aut iducāt ex bñ ficijs ad peiora vl ad pseueraū. i malā. ꝛ sic subtrahi debent. ita no. in. c. ñ omnis. v. q. v.

Iniuria qd ē. ℟. qō q̄druplr accipit

¶ Prio generalr. ꝛ sic ē oē ꝙ nō fit iure. Facit. c. qd dicā. xiiii. q. iii. ¶ Scō accipit spālit. ꝛ sic iniq̄tas vl iniustitia iudicant: q̄si ius iiquū ꝛ iniustū. ¶ Tertio iniuria dr cōpa. vt i. l. acqlia. ¶ Quarto accipit singulr ꝛ ppie ꝛ sic fit. aliqū re: qñ man⁹ violēte iferunt. ff. eo. l. i. §. iniuriā. ꝛ vii. q. iii. si qs suadēte. aliqñ fit vbis ꝙuitiā do⁹ vl ꝙtumeliā dicēdo. facit. c. oli ex. c. ti. Fit ꝛ tertio mō. s. lris: cū videlicz libz vl chartā vl hystoriā ad ifamiā ali cui⁹ ptinēte ꝙscripsit ꝙposuit. vl edidit vl dolo malo fecit vt aliqd hoz fieret puta dimisit scripturā cadere i platea ar. ff. ō v. signi. l. late. nec distinguit vtz noīe suo vl alteri⁹ ediderit. vl vtz nomē exp̄sserit illi⁹ qđ itēdebat ifamare vel nō dūmō aliter p circūstantias cognosci possit. eodē mō tenet si siñ scriptura in notā vl signū aliqō istoz pdidit puta veste lugubri vtit i iniuriā alicuius. vl cornua posuit i porta ꝛ hmōi. ff ō ꝓiur. l. itē apō labeōez. §. ait ꝓtor ne qd ifamādi cā fiat. ꝛ. v. q. i. c. qdā maligni spūs. ꝛ ō ista q̄rto mō. d. hic loq̄r

1 ¶ Quid de illo q dicit alicui latro fur homicida ꝛ hmōi cū dicat vez. ℟. ꝙ Io. q̄ si facit aio accusādi vl denūciandi ad punitēdū delictū ꝛ ꝓbauerit ñ punit nec tenet iniuria. ff. e. ti. l. eū q i ꝑn. vbi dr peccata. n. nocētiū nota cē ꝛ expedit ꝛ oportet ꝛ. C. e. ti. l. si qdez ꝛ idē si faciat excipiēdo vt eū ꝙpellat a testimōio ō testi. c. ex pte. vl ab ordine aut bñficio de accusat. c. sup his quia hec, a iure ꝓcedit. ꝛ nemo facit iniuriā q vtit iure suo. de elec. c. cū eccliā vulterana. si vo dicit ad infamiañ. tñ qō ꝓsumit qñ nō hz cām iustā dicēdi tūc iniuriā facit ꝛ ꝙdēnādus ē. d. l. si qdē. ꝛ. l. iij. C. eo. vi. q. i. ex merito. ꝛ. c. deteriores ꝛ no. ho. ꝛ ber. in. c. si culpa. e. ti.

¶ Quis pōt facere iniuriā. ℟. ꝙ ille tā 2
tū q ꝛ pati eā pōt. Fallit hoc i furioso ꝛ puero q nō est doli capax cui iniuria fieri pōt. ipsi tñ alii ñ pūt facere ꝛ idē dormiēte. aduerte tñ ꝙ nēo iniuriā pōt facere nec tñr de iuria. nisi q scit se iniuriā facere vl scire debeat ēt si ille cui fit nesciat q̄z si qs p iocū percutiat aut dū certat. ñ tenet. iuria. z. hec habēt. ff. e. l. illō. ibi ēt dr nāq̄ hi pati iniuriā pūt nō facere cū iniuria affectu facientis ꝓsit. xv. q. i. §. illud.

¶ Cui dat actio iniuriarū. ℟. ꝙ illi q 3
eā patit ꝛ no. ꝙ nedū iniuria fit i ꝑsōa ꝓpa alicui⁹ fz ēt ei dr fieri si fit i filio vl et quē hz i ptāte isti. e. §. patit. dū tñ iniurias sciat eū filiūfamilias fz ignoret, cui⁹ dat ēt actio filiofamilias i noīe suo. l. filiusfamil. ff. de ac. ꝛ ob. itē i spōsaz vl vxorē. ꝛ sic dat actio viro ꝛ mulieri ꝛ si sit filiusfamilias ēt pri. l. i. §. vl. ff. eo. nō tñ eā q̄ fit viro iniuriā patit spōsa vl vxor. q̄z vxores a viris nō viri ōfendūt ab vxore. l. ij. ff. eo. ō spōsa dr i. l. Itē apō labeonē. §. spōsū. Itez dat heredi ob iniuriā factā cadaueri defūcti cui⁹ē heres. Idē si fama defūcti sit lacessita. d. l. i. §. fz si forte cadaueri. Itē dat vño ob atrocē factā suo d. l. itē apō labeonē. §. ꝓtor ait. ij. ꝛ §. se. ꝛ Insti. eo. §. Fuus. Itē dat epo ꝙ iniuria facta clicis ꝛ abbati i suis mōacis vt no. in. c. prochianos de sen. excō.

¶ Nūqd matrōe i veste meretricali 4
dēpheñse fiat iniuria si ītēpterf. ℟. ꝙ ñ facit. c. i audia. ō sē. excō. nō iniuriat mrimonio fz Io. ꝛ Ber. q ip̄z ignorauit. C. ō adul. l. si ea. sicut nec militie q militē ignorat. ff. loca. l. si ignorans

secus si in habitu honesto

5 ¶ Vltr iniurią qs possit repellere. ℟.q defendendo solū ꝛ pcurādo fuit diuisa opio hug.i.§.si vo.so.di.tenuit q nō ꝛ ber.vo ꝛ Lau.i.c.suscepim°ō homici.fstrigit hoc ad clicos Sed ego dico secundum doctrinaꝫ Alle.i.iij.parte summe q etiam percutiendo licet necessitate cogēte si iniuria aliter vitari non potest ꝛ ne duꝫ laicis sed etiam clericis de q̄ vide.ē. clericus.x.ꝛ homicidium.iij.ꝛ defensio.§.iij.

6 ¶ Utrū iniuriat°teneat eā remittere ℟.gl.in.c.si qs ꝓtristat°.xc.di.q nō q̄ ad actionē.s.vt satisfactionemꝫ hēat. xxiij.q.iij.si illic imo dicit q bñ facit agēdo vt satisfaciat.xlv.di.ꝛ q emendat.xxiij.q.v.de occidēdis q2 iniuriator teneť ne dum petere venią sꝫ ēt satisfacere ō dāno dato ex iniuria si ꝑt alr nō pōt absolui nisi iniuriat° remisisset actionē iniurie liberaꝝ q̄ ad conscięꝫ .Sꝫ rācorē cordis etiā i iniuriāte nō satisfaciēdo teneť iniuriat°dimittere vt de peni. di.,v.c.vl.imo nūq̄ dꝫ admitteť eo q2 ñ lꝫ aliquē odio hēre xxiij.q.iij.cū i.l.xi.q.iij.c.inter v̄ba.

7 ¶ Quō dimittit seu tollit actō iniuriarū.℟.q tribus modis.¶ ℙrio remissione vt p supplicationē aut ꝑces xxiij.q.iiij.si illic aut p pactū.ff.ō pac. l.si tibi decē.§.i.¶ Scō remittit dissimulatione.ff.ō iiur.l.nō solū.§.i.ꝛ Insti.eo.§.vlt.Ūñ si iniuria illata ꝛ p ānū vtilē si ē p metū aut ꝓtinuū si alio mō ē illata nō agit aboleť.l.si cum exceptōe.§.i cāe.ff.qō me.causa ꝛ.C. de iniuť.ꝛ qō no.glo.l.si non conuitij posset tñ indirecte agere etiā post annū per viā exceptionis puta si eēt excōicatus iniuriator ne absolueretť ℑm ℍo.ꝛ ℙa.in.c.ca noscitur de sē tētia exco.¶ Itē tertio remittit'actō iniuriarū salutatione deosculatōe cōmestione ꝛ huiusmodi signis. Nā huiusmodi signa sunt reconciliationis sicut subtractio est signū inimicitie vt no.glo.in.c.cum ē drianus.lxiii.dist. ꝛ in.c.cum super abbatia de officio ō le.Quod intelligo verum nisi a principio prouocasset aduersarium citare eum faciendo quia tunc per osculum ꝛ predicta signa non tolleret nisi expresse renuncietur vel trāsigatur ꝛ sic intellige predictam .l.non solum .§.p mo Non credo etiā q tollatur actio iniuriaꝫ si homo exhibet signa que necessario teneť exhibere inimico quia per illa non dicitur quis reconciliat° ꝛ pro hoc facit qō no. Barto.in dicta.l.si tibi decem q infirmus sacerdoti dicendo q remittit iniuriaꝫ sibi illatam intelligitur remisisse odium ꝛ non satisfactionē iniurie quod nota. Item tollitur actio iniuriarū quotiēs cunq̄ quis incitat iudicē vt torqueat iniuriātem eo ipso q ipsum torquet aut codemnat ad vindictam remittitur iniuria Unde aliam satisfactionē pro iniuria petere nō poterit vt est bonus tex.ꝛ ibi Barto.in.l.sed ꝛ si vn° §.si ante iudicem.ff.de iniuť.nisi protesteris q ex hoc non vis tibi preiudicari quin pro tuo interesse possis agere actione iniuriarum vt.l.ii.ff.de iniur. Item remittitur per mortemꝫ quia iniuriaꝫ actio non transit ad heredē ante Litis contestationem morientē iniuriato vt.l iniuriarum in principio.ff.de iniu. Et hec omnia limita secundum ℙa.in.c.oliꝫ de iniuť.quo adſactionem iniuriarum vera sed nō quo ad damna ꝛ expēsas qa per hoc non tollitur quin agere possit ad restitutionem ar.c.primo de iniuriis ꝛ sic serua in conscientia ꝛ etiam si iniuriatus non ageret tenetur ad interesse ꝛ

dãnũ qđ intulit nisi ipse remittere ve lit vt in.d.c.i.no.tñ fm ℳo.in sũ.ti. đ pe.q si iniuriatus nollet ꝓponẽ cũ iniuriante vel nimis grauare eũ tũc iniuriaꝛ in conscientia posset tenẽ arbitriũ iudicis penitẽtie arg.c.veni/ens de iureiuran.ꝛ.c.ii.de arbitris.

8 ¶ Aducere etiã qꝛ si qs soluat pecu/niã p remissiõe iniurie obtinẽda infa mis efficitur nisi pactũ fiat auctoꝛita te iudicis.ff.đ his q.no.ifa.l.furti.§. pactus no.Jo.in.d.c.si illic.Sicꝛ essꝫ infamis si esset cõdẽnatus per iudicẽ siue ciuiliter siue criminaliter agatur ff.de hi.q no.ifa.l.athletas.§.vltio.ꝛ ideo cũ agitur ꝯ aliquẽ ꝓstituat pcu/ratoꝛẽ vel faciat ꝓmissũ vt.ꝫ.dictũ est Infamia.§.vi.

9 ¶ Quando autẽ iniuria dicat̃ enoꝛ/mis vel atroꝛ vide onormis

Iniustitia

vtꝛ sit pec/catum moꝛ/tale.ℜ. fm.sanctũ Tho.xxii.q. lxx.articlo.i.q.xi.q iniustitia ẽ duplex vna illegalis opposita iustitie legali.ꝛ hec fm essentiã est virtũ speciale iq̃ꝫ tñ respicit obiectũ speciale scilicꝫ bo nũ cõmune quod ꝓtinit: sed quo ad occasionẽ est vitiũ generale quia per ꝓtẽptũ boni cõis potest homo adoia peccata deduci sic etiã omnia vitia i quãtũ sunt ꝯ bonuꝫ cõmune ratõeꝫ hñt iniustitie quasi ab iniustitia. Alia i iustitia dr̃ scđm inequalitatem quan dam ad alterum ꝓout.s.homo vult habere plus đ bonis.s.oiuitijs ho no ribus ꝛ minus de malis scilicet labo rib' expeñ.ꝛ sic hꝫ niãm spãlẽ ꝛ ẽ vi ciũ spãle oppositũ ꝑticulari iustitie de qua infra. Justicia. facere autẽ iniustũ ex genere suo peccatũ moꝛtale ẽ qꝛ i fert nocumẽtũ ꝓximo qđ ẽ ꝓtra ca/ritatẽ. Excusatur aũt vt ñ sit moꝛtale peccatũ vl'.rõe ignoꝛãtie fꝫ phũo.v. ethicoꝝ. Itẽ ratione paruitatis vt si quis auferat pomũ alicui quia defi/cit a rõe ꝑfecta eius qđ est iniustũ face re in quãtũ reputari põt non esse oio cõtra voluntatẽ eius qui hoc patitur ꝛ hoc ꝓbabilr.

Inobedientia

Utrũ sit peccatũ moꝛtale.ℜ. distiguẽdo aut est circa ꝓcepta diuia ꝛ sciẽter vl' ex ignoꝛãtia que ñ excu/sat de qua supꝛa ignoꝛãtia.§.iiij.sic sẽ per est moꝛtale facit.xxxii.di.§.pozzo ꝛ lxxxi.di.c.si q ꝓsbyteri sunt vbi dr̃ idolatria.ꝛ xxiii.q.i.qsqs si vo fiat ꝯ ex ignoꝛãtia q excusat sic non peccat moꝛtalr.aut inobediẽtia est circa ꝓce pta iuris positiui ꝛ tũc distiguo q aut talis lex seu ꝓceptũ per lõga tpa non fuit receptũ papa sciẽte ꝛ trãsgressoꝛes nõ puniẽte ꝛ sic non est moꝛtale pcñ imo excusãtur facit qđ no.pan.i.c.cũ olim de cle.coniuga.vbi declarat gre cos nõ peccare licet accipiãt vxoꝛes clerici eoꝝ ex quo no.q qñ lex gene/ralis recipit i vsũ a certo gñe ꝓsona/rũ ꝛ ab alio nõ: q nõ obseruãtes nõ peccãt saltẽ post lõga tpa.§.leges.iiij. di.ꝛ qđ no.doc.i.c.i.đ treu.ꝛpa.nec obstat q ibi tenet ℳost.qꝛ loquit qñ talis ꝓuaricatio est pcñ de sua nã qꝛ tũc nõ excusat nõ recepto secus essꝫ si eẽnt eiusdẽ generis ꝛ maioꝛ pars ac ceptasset qꝛ lꝫ superioꝛ nõ puniret tñ minoꝛ pars nõ excusaretur sed hẽret locũ multa ꝓ patiẽtiã tollerãtur ꝛc.c. cũ iã dudũ de ꝓben. Idẽ dico si talꝫ lex fuit recepta sed per cõsuetudineꝫ abꝛogata q non peccant inobedien tes vt.ꝫ.diri Cõsuetudo.§.ix.ꝛ.x.aut talis lex non est abrogata neque per contrariam consuetudineꝫ neqꝫ per nõ acceptatõꝫ: ꝛ tũc fuit diuersa opi nio iter doc.gdã dicũt vt Collectari⁹

in.c.i.de ꝓfti.ꝛ mꝫ a'ij:ꝙ talis inobe
dientia nõ ẽ mortale pcñ nisi fiat ex
ꝓcẽptu:ꝛ hmõi opinionis videf fuisse
btus Ber.li.xi.de ꝓcepto ꝛ dispẽ.vbi
dicit nõ ql'iscũq; mãdati ꝓtento cria
le inobedientiã facit sed repugnare ꝛ
nolle obedire. Jdẽ f li.viii.dicit.si ver
bũ loco vel tpe silẽtij p obliuionẽ sur
reptã fuerit ꝯ ꝓceptũ: veniã facilime
impetrabit:qz ẽt vir pcñ reputabitur
Jdẽ f li.xii.ibidẽ dicit,si inbẽte senio:e
mihi silẽtiũ vbũ elabif reũ me esse fa
teor fs venialif. Si vo ex ꝓcẽpta scies
ꝛ deliberãs sponte i vba ꝓrupo ꝓua
ricatorẽ me ꝓfuno ꝛ criaſr: hec ille.
Alij tenẽt ꝙ ꝓdicta opinio ẽ vera nisi
fiat ex ꝓsuetudine ꝯ legẽ:qz sic ẽt eẽt
mortale. Et hui9 opinionis vi Ricar.
de media villa f quol.i.q.xix. Alij vo
dicũt ꝓsiderãda vba legis:qz si ꝓci
pit p vba cõia.vtputa statuim9:ordi
namus:ꝛ silla.sic verũ ẽ ꝙ nõ ẽ mor
talis inobedientia:nisi sit ex ꝓcẽptu. Et
qđ sit ꝓcẽptus.vide.ſ.Contẽptus. Si
vo lex logf p verba ꝓceptiua seu eq/
pollẽtia:sic est mortalis inobedientia:
cui9 nõ fiat ex ꝓcẽptu:dumõ sciẽter
ꝛ sine cã rõnabili:ꝛ p hoc facit.c.ii.ỏ
ma.ꝛ obe.ꝛ.c.qỏ ꝓcipitf.xiiii.q.i. Et
hui9 opinionis vi Pa.in ſtica.ỏ ob/
ſua.ieiu. Alij vo tenent vt scũs Tho.
in.iiii.di.xv.ar.iii.q.i.ꝙ ꝓcepta iuris
positiui magis obligant ex intẽtõe le
gislatoris q̃ ex ipsis vbis:ꝛ iỏ transi/
gressor talis magis est reputãdus qui
obuiat intẽtioi legislatoris q̃ q deui/
at in aliq̃ a legis ordinatõe. Intẽtioi
aũt legislatoris obuiat q ex ꝓcẽptu vl'
sine aliq̃ rõnabili cã ꝓceptũ nõ fuat.
secus i casu in q̃ ꝓbabiliter credi põt
si legislator adesset eum obligare nõ
vellet talis nõ est reputãd9 ꝓcepti trãſ
gressor nec peccat mortalit.ꝛ hec vf
coincidere cũ opinione Ricar.q̃ ma
gis mihi vi eq̃:ꝛ iỏ sequẽda.quã ẽt se
quit Archi.lxxvi.di.in.c.vtinã.ꝛ Be.
i.c.generali de elec.li.vi. Facit,p hac
opinionẽ glo.in.c.qsqs.iiii.q.v.ꝛ.c.ho
noratus.lxxiii.di.ꝛ.lxxxiiii.di.c.i.ꝛ.x.
di.qs aũt.ꝛ qỏ no. Pa.in cle.i.ỏ eta.
ꝛ q̃li nõ durũ valde vi ꝙ plat9 itẽdat
semp inicere laqueũ mortalis pcti in
suis ꝓceptis ꝛ iỏ solũ credo sit in ꝓtẽ
proib9 ꝛ illis q̃ ꝓuaricationẽ ꝛ inobe
dictiã ducũt in ꝓsuetudinẽ:q̃ est qdaꝫ
ꝓcẽptio interꝓtat9:ꝛ qz sic ex toto fru
straf finis legis:sed inobedictia q̃ nõ
ex ꝓcẽptu neq; ex ꝓsuetudine ꝓcedit
credo ꝙ sit venialc pcñ:cũ hec non
ex toto frustret finẽ legis:nec sit totali
ter ꝯ intentionẽ eius. Silf dicẽdũ de
inobedictia platoꝛ aut supioꝛ. Mul
to magis excusaf a mortali qui facit ꝯ
ex ignorãtia ñ affectata crassa vel sup
pina. Si vo iobedictia sit ꝯ ꝓsilia: aut
lex ꝓsilij est pfectiõis: vt math. Vade
ꝛ vende oia.ꝛ sic nõ est pcñ. Et sic in
tellige glo.in.d.c.generali. de elec.li.
vi.ꝛ iura q̃ allegat. Si aũt lex est cõsi/
lij reuerẽtie:qỏ est qñ subdit9 deberet
facere:tñ supioꝛ nõ vult ꝓcipe sed po
tius ꝓsulere vt abstineat: vt no.glo. in
c.ad aures.de tẽp.oꝛ.sic peccat venia
liter: vt no. Archi.in.c.testñ. vt.dif.ꝛ
xxv.di.ſ.alias ea venũ.

¶ Vtrũ inobedictia statuti penalis sit ꝛ
pcñ.ſ.Heri.de gã.in quol.iii.q.xxii.
ꝙ aliqñ i statuto sũt duo ꝓcepta.puta
cũ di. Statuim9 ne qs faciat tale qd ꝛ
q fecerit soluat talẽ penã:ꝛ tunc obli/
gat ad culpã ꝛ penã. Et sic itellige gl.
ꝛ Be.in.c.vt aiaꝛ piculis.de ꝓfti.li.vi
ꝛ Inno.i.c.qỏ sup'hiis.de voto.ꝛ Jo.
an.in.c.relatũ.ne cle.vel mo.ꝛ Be.in
c.ppetue.de elec.li.vi.q dicũt ꝙ statu
tũ penale ꝓceptiuũ:lꝫ cõtineat aliam
penã corpalẽ obligat ad mortale. Alij
qñ vo est tntũ solũ ꝓceptũ.puta cũ di

Statuim⁹ q̄ si qs fecerit tale qđ sol-
uat talē penā ⁊ sic obligat solū ad pe
nā ex forma statuti Ex itētiōe vo sta-
tētis obligat ad culpā si passim teme
rarie aut cā leui ꝓuaricet. Aduerte ét
q̄ in ꝓscia neq̄ in ꝓio casu neq̄ in
fo tenet ad penā nisi post ꝑdemnatio
nē secūdū gl.c.frāmitas i fi.xii.q.ii.et
q̄ ly statuū nō sit ꝓceptiuū ex forma
tū obligat ad mortale qū iponit pe-
nā mutlatiōis vl' mortis corporalis.

Inquirendo mētis ē filia aua
ritie q̄ cōiter ē veniale peccatū:
nisi p eā omittāt necessaria ad salutē.

Inquisitio ē alicui⁹ cri
mis malose sti saltē p famā ex bono ⁊ equo
iudicis competentis canonice facta
inuestigatio secundum ℣o.

¶ Quotuplex ē inqsitio.ꝛ.vt colligo
ex ℣a.in.c.q̄lr ⁊ qñ cl.ii.ō accu.q̄
tripler ē quedā generalissima q̄ inquiri
tur sup statu totⁱ⁹ ꝓuincie vl' dioceseos.⁊
i hac nō ē opus q̄ fama ꝓcedat nec
hꝫ locū dicta diffinitio qr ꝓlatus tūr
cā facere q̄libꝫ āno.c.cū venerabilis
ō cēsi.⁊.c.romana ō cēsi.li.vi. Que-
dā ē generalis q̄ inqrit sup statu alicu
ius ciuitatis castri vl' alicui⁹ loci: ⁊ de
hac nō loqt ꝓfata diffinitio qr nō re-
qrit infamia. vt i.c.i.ō offi.or.l. ꝯgru
it.ff.ō offi.ꝓsi. Tertia ē inqsitio spālis
q̄ fit ō certā psonā.⁊ hec pōt fieri du-
plicit. ℣rio nō ad iponēdā penā: sed
ad peccatī euitādū ex ōbito officij vt
puta q̄ mōnimoniū nō ꝯhat ꝑꝑ impedi
mētum ō diuor.c. pozzo.xxxv.q.vi.si
duo. Et idē dic qñ vult ingrere ō aliq̄
canōico impedimēto eadē rōe hꝫ ℣o.
Itē ibi agit de restitutiōe vsuraꝝ ⁊ de
bitores ꝑꝑ iuramētū impediūt petere.
Itē generaliter q̄ vult ingrere de aliq̄
crie nō ad ꝓuatū comodū. sed tm̄ ad
pnāꝫ peccati. ⁊ tūc nō regrit ifamia
ꝓcedēs hꝫ Inno.⁊ sequit ℣a.i.d.c.
q̄lit ⁊ qñ.facit.c.cū dilect⁹ ⁊.c.nihil cū
similib⁹ de elec.⁊.c.fi.de clā.ō ꝺspō.⁊ qđ
no.ꝑ Inno.i.c.i.ō excessib⁹ ꝓla. Se-
cūdo pōt fieri inqsitio spālis ad penā
iponēdā: ⁊ tūc si fit ad ō nūciationem
publici officialis. sic nō oꝫ ꝓcedat ifa
mia.l.ea qđē.C.ō accusa.c.ꝓterea ō
testi.cogē. ſz oꝫ sit notorium alꝫ non
creditur ei de quo tm̄ dic. vt.iiii.q.iiii.
§.vltimo alias autē nō ꝓcedente infa-
mia procedere nō pōt inquisitōe ad pe
nā imponēdā vt in.d.c.q̄liter ⁊ quādo
⁊ no. ℣a.i.c.ad nostrā cl.ii.ō iurein.

¶ Sed q̄rit qualis infamia oꝫ ꝓce- ⁊
dere. ℟. ℣a.i.d.c.q̄liter ⁊ qñ.q̄ si fit
inquisitio ꝺ ꝓlatū secularē oꝫ sit talis ⁊
tāta q̄ sine scādalo vl' piculo dissimu-
lari nō possit. vt i.d.c.q̄liter ⁊ qñ. Si
vo ꝺ ꝓlatū regularē puta abbate vel
ꝓrē ꝙuētualē. sic oꝫ seuari dispositio
ꝓfati.c.q̄liter. Si ō regulares iferio-
res. sic puto q̄ nō requiratur tanta i-
famia sed solū fama publica cum idi-
cijs vt suspitionibus aliquibus. aliter i
cā criali nō credo iudex possit ꝓcede
re ad aliquē actū: vl' capture: aut are-
statiōis ꝓsone. vl' tormētoꝝ: aut inqsi
tionis ifamationis vt no. Inno.⁊ Jo.
An.in.d.c.qualiter ⁊ qñ ⁊.d.An.ibi
dē. sil'r Ange.i.l.si vacātia.C.de bon.
vacā.⁊ Bar.in.l.de minore.§.tormē-
ta.⁊.l.fi.ff.de q̄sti. In alijs aūt a ꝓdi-
ctis. ſ. a captura: aut restōe ⁊ ceteris ꝓ
dictis si nō seruat ordo ad vnguē nō
obest. ℣a. tamē hꝫ in.c.pe.ō accusa.
q̄ ét' sine infamia ꝺ claustrales pōt fie
ri inquisitio. ℣ō verū credo vbi tra-
ctaretur de modico ꝓiudicio. Secus
si ꝓcederet ad ōpositionē ab ordine
aut icarcerationē ⁊ huiusmōi. hꝫ pa.
in dcō.c.q̄liter ⁊ qñ. Si vo inqsitio
spālis ad penaꝫ fiat ꝺ alios a ꝓdictis

claustralib⁹.sic nō pōt fieri nisi fama publica pcedēte.ꝛ talis fama dz dferri iudici sedēti ꝑ tribunali ad bācum alʒ in secreto nō valet.ita no.Inge.i d.l.si vacānia.ꝛ cū aljs indicijs seu suspicionibus.aliter non pōt ꝓcedere iudex ad aliquē actum.vt dixi.

3 ¶ Quō ꝓcedit plat⁹ in iquisitiōe.ꝛ. q̄ prio dz dscēdere ad locū vbi ꝑsonat psona ꝺ quaz vult ingrere:qz ibi dītas melī⁹ ingrit.vt in.c.postq̄.ꝛ q̄ no.i gl.ꝺ cle.Et hoc itelige si pōt cō modē.alʒ non tūr.Secūdo si ingsitio ē generalis dabit iuramētū cleric̄is si est ꝺ ecclesiā sup bis q̄ scīūt vl̄ credūt in sua ecclia reformāda tā i capite q̄ in mēbris:exceptis crīibus occultis ꝺ mera veritate dicēda vt in.c.q̄r ꝛ quādo el.viii.i fi.ꝺ accusa.Hec iuramētū vel iterdictū seu excōicatio lata ab abbate vl̄ alio ꝺ subditos ne re nellēt ingsitori valz neq̄ ligat eos de of.or.c.plerīq̄.li.vi.Si dō est spālis citabit illū ꝺ quē vult ingrere.d.c.q̄r el.ii.§.dz ꝛ.v.q.ii.si prīates. Tertio ꝓcedet ad receptionē dictoꝝ eoꝝ cleri corū quos ingrit vel testiū si q̄ producūtur ab aliq̄:presētibus tamē eis ꝺ q̄s ingrit nisi per ꝓtumaciā se absentēt.ꝛ ea que eis obiciunt̄ ꝛ nōia testiū sunt eis exponēda.Fallit hoc i casu ꝺ q̄.§. Ingsitor.§.xi. Quarto exceptiōes tā ꝺ testes q̄ alios ꝛ replicatiōes legitimas admittet vt ꝺ ponēdi falsū audatia prohibeatur.vt in dictis.§. debet. ꝛ.c.si prīates.

4 ¶ Utꝝ ille ꝺ quē fit ingsitio possit negaꝛ ifamiā ꝓcessisse.ꝛ.q̄ sic.ꝛ sic opō tebit q̄ prio iudex hoc cognoscat.vñ si infamatus nō inuenitur nō poterit iudex ꝓcedere.alias sic.c.cū oporteat.ꝺ accusa.ꝛ.d.c.q̄liter el.ii ꝛ lz accusator ꝓbet eū infamatū nihilomin⁹ re⁹ poterit ꝓbare q̄ sit bōe fame.ar. ꝺ pur.ca.cū i iunēnte.ꝛ potēti⁹ ē ꝓ qui legiū bōe fame q̄z ifamie.ar.c.lz.i fi. de accusatio.ꝛ no.Ber.in.d.c.qualiter el.ii.

¶ Utrū ille cōtra quē ingritur possit 5 recusare iudicē si hz illū suspectuz.ꝛ. q̄ sic.c.cū spāli ꝺ appella.vt puta.qa ex odij fomite ꝓcedit.vel qz est criosus.ar.iii q.vii.iudicet ista tñ quo ad oia nō sūt ꝛuāda in ingsitiōe regulariū.qz facili⁹ ꝛ liberius possunt a suis administrationib⁹ āmouēri.d.c.q̄r el. ii. Quod limita nisi in graui ꝓtudicio infligendo.ar.d.c.qualiter el.ii.in fi.i verbo facilius ꝛ liberius.

¶ Utꝝ ingsitores generales possint 6 ꝓcedere ad ingrēdū ꝺ vitate criminū et nō receptis testib⁹ sup infamia. ꝛ. Ꝑda.i.c.cū dilecti ꝺ accusa . q̄ sic satis ē q̄ eis conflet de infamia pp frequētē clamorē.Sec⁹ ē in ꝺlegato ad vnā cāz tñ vt i.c.cū oporteat ꝺ accu.

¶ Quis pōt inquirere.ꝛ.q̄ glibz ꝓ 7 latus ꝺ suum subditum.imo tenet̄.ne sanguis subditorū ergrat̄ in die iudicij de eorum manib⁹.de officio.or.c. irrefragabili ꝺ regula.c.vlt.Facit.c.lz hely.ꝺ simo.xxxvii. di.ligāt.ꝛ.d.c.q̄liter.el.ii.

¶ Utꝝ monaci ꝛ religiosi possint ꝺ 8 putari gīales ingsitores a sede apostolica.ꝛ. Ꝑda.in.d.c.cū dilecti.q̄ nō nisi sint i dignitate i.c.statutū ꝺ rescrip. li.vi.no.q̄ dicit Ꝑda.i.c.cāz.el.i.ꝺ iudi.q̄ appellatōe fratrū i statut̄ ꝛ odiosis nō veniūt monaci. Idē dic i mōialib⁹ vt nō veniāt appellatōe sororū et dicūt ꝓprie fres mēdicātes similr̄ et sorores.nō mēdicātes ꝺo ꝛ habitātes solitarie mōiales vl̄ mōiales appellant̄

¶ Utꝝ epūs possit dispēsaꝛ i crib⁹ ne 9 plat⁹ āmoneaꝛ ab offō.ꝛ. Ꝑda in.d. c.q̄liter ꝛ q̄ nō el.ii.q̄ sic procedit per viaz inquisitionis.ꝛ facit.c. ingsitiōis

de accusa. circa principiū vbi dicit q̄ pōt supior penā moderari: nisi tale sit crimē q̄ impediat ordinis executionē ⁊ bñficij retentionē ēt post pactā pniaz ergo vbicūq; ista cessant quantūcūq; graue sit crimē ēt mauis adulterio potent nedū epūs: sed q̄libet supior dispēsare vt non remoueatur ab administratione. Secus q̄n̄ procedit p̄ viā accusatiōis: ⁊ ita intellige. c. at si clerici. ō iud.

10 ¶ Utrū de iurib⁹ singularū psonaz sit procedēdū ingrēdo vel extra ordinē sine instāria ptis. ⁊. ꝑ. a. in. c. ad nr̄az el. ii. de iureiur. q̄ nō: sed libello oblato ⁊ seruato ordine iuris qō ēt sequit̄ Jo. an. in. c. fi. de fo. cōpe. li. vi. ēt si factū allegat̄ notorīū. facit. l. ad peremptoriū. ff. de iud. ⁊. l. pperandū. C. eo. ⁊ aūt. q̄ semel. C. quō ⁊ q̄n̄ iudex. vbi patet q̄ iudex n̄ oz citare absentē nisi pte petēte: ⁊ si aliter citat non valet citatio: vt no. i. c. i. ō iud. Qō limita fm Bart. in. l. iiii. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dā. infec. nisi sit causa miserabiliū personarū que se iuuare non possunt.

11 ¶ Quid si testes interrogent̄ sup occultis criminib⁹. ⁊. q̄ nō debēt rīdere si ingsitio sit generalis: nisi de crie de q̄ infamia ꝓcessit. d. c. q̄liter ⁊ q̄n̄. el. ii. multo minus si ingsitio sit spālis ꝛ aliquē. Si vo infamia ꝓcessit ꝛ aliquē: tūc testes dicēt sup oibus q̄ sciunt de eo qō ingrit̄ veritatē ēt si illud qō sciūt sit occultuz. vt si de fornicatione agit̄ ⁊ vocat̄ aliqs q̄ simul cuz eo fuit oz dicere secretas circūstātias: ēt eas q̄s secreto nouit dūmō sit infamatus de crie sup q̄ fit ingsitio: puta cuz tali muliere cōmisit fornicationē: ſz si tñ de fornicatiōe cēt infamat⁹ nō expssa aliq̄ tūc nō oz testis reuelare fornicatricē occultā. hec no. Jnno. ⁊ Host. i c. q̄lit. el. i. Jo. ⁊ Arch. ii. q. v. hz boc.

12 ¶ Utrū ille ꝛ quē fit ingsitio teneat dicere veritatē sup certo crie interrogatus. ⁊. q̄ sic. si fama sit ꝛ eū de q̄ vide §. Confessio delicti. in pn̄.

¶ Quid est indicium ⁊ quō q̄ indicia 13
potest procedi contra aliquem ad ingsitionē. vide. §. indicium.

Inquisitor heretico rū mior eo esse nō pōt nisi q̄dragesimū etatis sue annū attigerit. Cle. dolētes de hereticis.

¶ A quibus pōt tales ingsitores institui. ⁊. glo. in. d. cle. dolentes. q̄ p̄ ministros vel ꝓuiciales illoꝝ ordinū q̄b⁹ a sede aplica est cōmissū. Jtē ab epīs vel capitulis sede vacante. vt in. d. gl. E

¶ Utrū ꝓfati ingsitores possint alijs 2
cōmittere vices suas. ⁊. glo. d. cle. q̄ sic. ⁊ cōmissarios quos dant vocam⁹ vicarios vel substitutos cle. i. §. porro. §. notarij de hereti.

¶ Utrū ingsitores ꝓfati possint se im 3
pedire de diuinationib⁹ aut sortilegijs aut vsuris. ⁊. q̄ de diuinatiōib⁹ ⁊ sortilegijs si mānifestā sapiūt heresim pōt se intromittere: vtputa q̄ faciūt manifestas inuocationes demonū attribuēdo demonib⁹ aliqō diuinū. Secus si solū inuocāt ad exercendū opera que naturaliter pōt: q̄ tūc talis inuocatio nō sapit heresim fm Oldra. alias nō pōt ēt si sapiūt heresim. sed nō manifeste. similiter nec de vsuris tex. est in. c. accusatus. §. sane. de here. li. vi.

¶ Sed nūqd ingsitores poterūt ipi 4
cognoscere an sapiat heresim vel ne ⁊. q̄ nō q̄ iurisditio est sibi attributa existēte ꝯditiōe vt no. glo. in. d. c. accusatus. ⁊ glo. i. c. i. de offi. dele. li. vi. q̄ vī ꝯtraria intelligēda est vera q̄ ingsitor pōt cognoscere an sapiat mānifeste heresim q̄n̄ certū ē q̄ sapit heresim: sed dubitat an sit manifesta vel nō: q̄ tūc pōt recipe ꝓbationes an sit manifesta

Et intelligo manifesta ꝑm gl. eandem qñ illa ꝙ notoria sūt: ꝛ ita patentia: ꝙ nulla ter giuersatiõe celari pñt. de verbo. sig. ex ptẽ. de coha. cle. ꝛ multi. c. fi.

5 ¶ Que phibẽtur prefatis ingsitoꝛib⁹ ꝛ. nõ extoꝛqueant pecuniam p̃etextu officij ingsitiõis qbusuis modis illicitꝫ Itẽ ꝙ nec scienter acceptẽt bona eccle siarũ ob delictũ clericoꝝ: aut fisco applicẽt: ꝙ si ꝛfecerint: tã ipsi qꝫ eorum cõmissarij: ꝛ etiã epꝰ aut capitulorũ sede vacante sunt excõicati ipso facto nec poterũt absolui añ satisfactionem pecunie sic extoꝛte: nisi in mꝛtis artículo. cle. dolẽtes. õ hẽre. Itẽ districtius phibẽt eis ne abutãtur quõlibꝫ portatione armoꝝ. Itẽ ꝙ nõ habeãt nisi officiales necessarios. d. cle. dolẽtes. Itẽ ꝓcipitur tã epis qꝫ alijs ingsitoꝛib⁹ ꝙ nõ imponãt malicioſe, aut fraudulẽter crimẽ hereſis alicui: aut ꝙ impediant executionẽ officij ingsitiõis falſe. Itez ꝙ odio gratia: vel amore lucri: aut ꝓ modi tẽpoꝛalis obtentu ꝛ iusticiam ꝛ ꝛsciam nõ omittãt, ꝓcedere vbi est ꝓcedendũ: alꝫ epꝰ p triẽniũ suspensus est ab officio ꝛ eius supioꝛ hoc faciens. Inferioꝛes vꝰ epis sunt excõicati excõicatiõe papali. Cle. mꝫtoꝝ. de hẽre. Nõ bñ no. ꝛ illos ingsitoꝛes q̃ citant aliquos p hereticis q tñ non sunt: qꝛ sũt excõicati ipso facto. Itẽ ꝙ nõ pñt de crie hereſis ingrere ꝛ epos nisi in lris aplicis expꝛesse, vt possint hec facere ꝓuineat. vt in. c. ingsitoꝛes. de hẽre. li. vi. Itẽ ingsitoꝛes ordinis minoꝝ nõ possũt se itromittere de ordine predicatoꝝ. Nec ingsitoꝛes de ordine pdicatoꝝ de ordine minoꝝ p̃etextu cuiuscũqꝫ hereſis: vt in priuilegijs eorũ aliter sunt excõicati ipo facto: ꝛ est papalis p extranagantẽ Bon. secundi.

6 ¶ Utꝝ ingsitoꝛes hereticoꝝ ꝓssint ꝓcedere ꝛ illos xpianos q ad ritum transeũt indeoꝝ. ꝛ. ꝙ sic. dũmõ ꝛmenu moꝛtis absolute seu precise nõ fuerint baptizati. c. ꝛ xpianos. de hẽre. li. vi.

¶ Utꝝ officiũ ingsitiõis eis ab ꝛposto lica sede cõmissũ expiret p mꝛtẽ rõa ni ꝛpontificis ꝓcedentis. ꝛ. ꝙ non. vt in. c. ne aliqui de hẽre. li. vi. 7

¶ Utꝝ ingsitoꝛes possint indicere silentiũ oibus pdicatoꝛib⁹. ꝛ. ꝙ nõ nisi solã qstuarijs qñ ꝓtinget ꝓgregationẽ fieri p negocio fidei vel dictoꝝ qstuarioꝝ predicatio eidẽ negocio impedimentũ afferret. c. vt officiũ inquisitionis. de hẽre. li. vi.

¶ Utꝝ ingsitoꝛes pfati possint ꝓuocare clerũ ꝛ populũ ciuitatũ vel castroꝛũ aut alioꝝ locoꝝ. ꝛ. ꝙ sic. put negocio fidei viderint expedire. Siꝛ ꝓcedẽt eis: vt aduocẽt peritos qslibet, vt in sentẽtijs hmõi proferendis ꝓsilium pbeant: ꝛ ꝙ tales ꝑitos aduocatos vt eis obediãt in pfatis ꝓsilijs dandis in virtute obedientie possint cogere. c. vt cõmissi. de hẽre. li. vi. Et quo aduerte ꝙ nõ pñt ꝑcipe sub obediẽtia ꝛ minꝰ sub excõicatiõe clero: ꝛ ꝓplo vt vadãt ad eoꝝ pdicatiões ꝛ qõ sepius faciũt dicti inquisitoꝛes ꝛ non valet. 8

¶ Utꝝ ingsitoꝛes pfati possint procedere ꝛ aliqs sine epo. ꝛ. ꝙ citare capere ac tute custodie mancipare: nec nõ in vinculis ac manicis ferreis põere ꝛ inquirere ꝓtra illos qs iusticia pro hmõi crie ꝓcedi possũt: sed tradere carceri: ita atroci q magis ẽ ad penã qꝫ custodiã: aut exponere tormẽtis: aut ad sententiã ꝛ illos nõ põt epꝰ sine inquisitore vel inquisitoꝛ sine epo aut delegato capituli sede vacante, si sui adinuicem copiã valeãt hẽ ifra. viij. dieru spaciũ postqꝫ se regsierint: ꝛ si secus pstũptũ fuerit irritũ est ipso iure cle. i. de hẽre. ꝛ ibi ponit de carcere: ꝛ claubus ꝛ officialibus. ꝛ dic vt ibi. 9

11 ¶ Quomõ procedẽt inqsitores ꝓfati õ alquẽ.&.q; si per viam accusationis seruẽt ordinẽ suũ. Si per inquisitionẽ. faciant que supra dixi de indicijs ⁊ inquisitione. Excipitur tñ q; accusatores vel testes seu deponẽtes qñ ꝓpter potentiã personarum õ quas ꝺponũt aut accusant graue piculum immineret eis si noia corũ publicarentur: tũc ñ publice sed secrete corã diocesano vel eo absente vicario ipsi⁹ qñ inqsitores ꝓcedũt vel eps aut eius vicarius corã inqsitore si comode pót ⁊ aliqbus aliis psonis prouidis ⁊ honestis iurisq; ptis totũ ꝓcessum sup q̃ ꝺliberandũ est manifestẽt. ⁊ de ipsorum ꝯsilio ad sententiã vel ꝺdẽnationẽ procedere possunt ⁊ plena fides talibus testib⁹ adhibeẽ: lz corũ noia nõ fuerint ꝓmulgata: ⁊ possunt ꝓcipere inqsitores prefatis honestis psonis sub pena excõmunicatiõis quam incurrãt ipso facto ne reuellẽt predicta noia. eps tñ non pót ꝓcipere inqsitori: nec inqsitor episcopo. Sz papa ꝓcipit in virtute obedientie vt teneant secreta. Cessante tamen tali piculo debent accusatores ⁊ testes noia publicari. Itẽ pũt ꝓcedere simpl̃r de plano ⁊ absq; aduocationum: ⁊ iudicior strepitu ⁊ figura. vt in c. fi. de here. libro sexto. Item q; procedẽdo per viam inqsitionis excommunicati ⁊ participes: vl̃ socij criminis admittũtur ad testimoniũ ꝓtra hereticos receptatores. ꝺfensores fautores: ⁊ credẽtes eorum si ex circumstantijs vera dicere presumantur. c. in fide. de here. libro sexto. Secus si procedatur per viam accusationis vel exceptionis. quia tales non admittuntur secundum Jo. Andr. ibidem. Item religiosi omnes qui ante religionis ingressum erãt notarij quãtumcumq; sint in sacris libere istud officium tabellionis possunt exercere quo ad omnia que ad officium inquisitionis pertinent non obstante aliquo statuto contrario dicto. c. est vt officium.

¶ Item nota q; statutum loci per qõ officiũ inqsitionis directe vel idirecte ipediret vel quolibz retardaretur ipso iure est nullius roboris: ⁊ per censurã ecclesiasticam possunt cogi rectores illorum locorum ipsa revocare vel moderare vt non impediant. c. statutum ꝺ here. li. vi. Et etiam possunt advocare brachiũ seculare per censuram ecclesiasticã õ hereticos. vt i. d. c. vt officiũ. 12

¶ Item statutum de duobus dictis. in c. nonnulli de rescrip. non impedit inquisitionis officium vt in. d. c. statutum Item fm Jo. an possunt procedere ꝯtra hereticum licet alibi commiserit crimen si in sua inquisitione inueniatur. 13

¶ Insignia Utr possit' qs sibi assumere. &. Pa. i. c. dilecta. de erce. prela. cõiter tenetur q; sic. ⁊ arma sicut ⁊ nomen assumitur ad placitum vt agnoscatur ab alijs. Insti. ꝺ le. §. si quis in nomine. ⁊. l. ad recognoscendum. C. de ingenu. ⁊ manu.

¶ Utr insignia alterius possit qs assumeẽ. &. Pa. in. d. c. dilecta q; sic sicut ⁊ nomen q; limitat vr nisi illi cui⁹ sũt ꝓtẽderẽt aliqꝺ dãnũ. et puta facinorosus assumẽs arma alteri⁹ posset ille offendi loco facinorosi. ⁊ tal' iplorare pt offiũ iudicis. ⁊ iudex pót prohibere qz ad eũ spectat qes ppl'or. l. i. §. qes. ff. ꝺ of. ꝓfec. vr. Idẽ dic vbi interest reipublice sicut si aliqs accipit insignia bõi artificis q ñ ẽ ita bon⁹ ⁊ ita decipiũt ppl'i de hoc habes per bar. in tractatu de insignijs ⁊ armis. I

¶ Utr qs possit assumere insignia vignitat. &. q;. nõ si non hz illã dignitatẽ als est falsarius. l. eos. ⁊ q; ibi no. ff. de

falsa. Facit. c. i de cleri. non or. mi.

Inscriptio secundum aliqs ē qñ accusator profitetur ē a q̄ i libello sunt. vel fm alios cum profitetur se velle prosequi vsq; ad finem. Sed fm alios ⁊ verius inscriptio est qñ accusator se obligat ad penam talionis. i. similem qz talio proprie idem est q̄ repsentatio ad ꝓsse. ⁊ hanc tz Jo. an. ⁊ gl. in. c. superbis. de accu. ⁊ probatur i. c. tue. de ꝓcura. ⁊ segtur Jo. a. in. d. c. superbis. ⁊ de istis opinionibus dicitur in. l. si cui. in. ꝓnci. ff. ō accusa. l. i causis. C. de accusa.

¶ Utr accusanti sit necessaria inscriptio. ꝛ. gl. ⁊ doc. in. c. sup bis. q̄ sic nisi in viij. cāibus ⁊ tbi vide. Et tz iscriptio non fiat tñ deficiens debet puniri pena talionis fm Accursium in. l. ij. C. de si. instru. ⁊ Bar. in. l. si cui predicta.

Institutio seu instituere fz hosti. ē. cc clie vl' eccliastici bñficij collatō.

¶ Quis pōt istituer. ꝛ. ō iure cōi eps Item coplm sede vacante. de insti. ⁊ si coplm li. vi. Item ille qui habet ex delegatione epi. de insti. ex frequentibus. Item q̄ tz hoc de consuetudine. c. cū venissent. de insti. dūmodo sit clericus talis tamen ab isto instituens non debet administrare nec possessionem ecclesie adipisci nisi de ꝓsensu diocesani ⁊ eius auctoritate. d. c. ex frequentibus Item abbates in ecclesiis sibi subiectis pleno iure possunt curam cōmittere sine pñtatione epo facta ar. a contrario. de preben. c. in lateranēsi. de capel. mo. c. presbyteri libro. vi. xvi. q. ii. visis.

Intentio accipitur dupliciter vel' p ut est motus. vel motuum volūtatis. vel prout dicit finem intentum. ⁊ isto fo modo. hic accipio.

¶ Utr intentio habitualis sufficiat ad meritū hōc actōis. ꝛ. S. Bo in. ij. di. xxxvi. q. vi. ꝓmi. ar. i fi. q̄ si loq̄mur de intētiōe habituali q̄ qs refert ad deum in gnāli diuia opa diei vel ānī. sic talis ñ sufficit ad meritū. Sed si loq̄mur ō intētione habituali qua qs refert aliqd op⁹ ad deū in ꝓmordio illius opationis vl' alterius ad quā illa ꝓsequenter se hz: ita q̄ opus sequens directē hz ad opus p mū ordinatōez vel ꝓsequētiā. sic tal' sufficit ad meritū. Ex̄ si aliqs intendit prodo dare. c. marchas ⁊ incipit hodie dare vnā cogitādo ō deo actualit. postea dat alī: ⁊ nihil de deo cogitat tñ actiones ille tūt et oēs meritorie ⁊ fructuose ⁊ per hunc mōdz est i viris religiosis q̄ in ꝓncipio ex caritate ꝺuouerūt portare religiōis pōdus. qcqd. n. facūt q̄ ad sue religiōis obſuantiā spectat ex p ma intentiōe ē eis meritoriū ad salutē: nisi q̄ absit ꝓria intētio supueniat. Si āt opus alteri⁹ generis inciperet oportet q̄ intētio renouaret' vt illō op⁹ cēt meritoriū. vñ si religiosus ad ea q̄ ad religionē nō spectāt vult se exercere' oz q̄ itētionē renouet: qz illa hitual' ad illā nō se extēdit. ⁊ iō nō ē pue securitatis ⁊ vtilitatis religionē intrare. Dicit ēt idē. S. Bo. ibidē q̄ intentio hitual' q̄z nis ō deo nō cogitet actualr tñ si ex fola boni opis cōsideratiōe caritas prompta vel aliq̄ alia virt⁹ caritate informata ad ipz bonū op⁹ inclinat ipz ē meritoria. sic vir obediēs meretur obediēdo ꝑlato ꝓcipienti sibi et si nihil cogitet de deo: iz solū ꝓsideret q̄ ē bonū obedire

¶ Utr opus abitēnōe recipiat ꝑfectē ? siue boni q̄ ad bōa. siue mali q̄ ad mala. ꝛ. S. Bo. di. xxxv. ar. i. q. ii. q̄ ꝑfectas bonitat⁊ malicie cōsiderat ꝑfectam intentiōis secundus quod quātitas intētiōis attēdit ꝑfectū ad actū ītendēdi sed

inquātū attēdit ex pte intēti non semp
corresp̄odet. Vñ gl. sup illō Matth.
xii. bonus hō ꝛc. dicit quātū bonū in-
tendis tantū facis dicit idē. S. Bo. q̄
si in tantū ꝛ quātū sunt aduerbia sic di-
cāt quātitatē actus intēdendi: ꝛ verꝫ est
generalit sine respectu malorꝫ vel bo-
norꝫ: qz quātū actus intēdēdi ē magis
itensus in bonitate vel malicia tū opa
tio exteriorꝫ ē bona vl mala. oē eni me-
ritū vel demeritū ad actū volūtatis re
ducit: hꝫ circūstātie exteriores aliquo
mō faciāt ad volūtatis depravationē.
Si vō tū ꝛ quātū sūt noīa: tūc di-
cūt quātitatē ex pte intēti: ꝛ sic non ve-
rū generalit: qz nō semp opi exterius
facto mēsurat intētio: qz frequēter hō
intēdit magnū bonū ꝛ nō facit: ꝛ mini-
mū bonū ex hūilitate: ꝛ facit magnū.

3 ¶ Tertꝫ opus ab intētione recipiat q̄li-
tatē. s. bonā vel malā. &. S. Bo. vbi. s.
q. i. q̄ intētio bona vel mala dr duplicit
¶ Primo mō bona dr in q̄ est pfecta
ꝛ bona ordinatio opis ad finē. ꝛ hoc
mō nō tm̄ respicit bonitatē finis: sꝫ ēt
rectū ordinē eius q est ad finē. Et hoc
est qđ dicit Ber. ad Eugenū exponēs
illud. Si oculꝰ tuus simplex: q̄ ad hoc
q̄ oculus sit simplex reqrunt duo ne-
cessario. s. q̄ veritas sit in electione: ꝛ
charitas in intentiōe: qđ est dicere q̄
amat qđ est amādū: ꝛ eligit qđ est eli-
gendū. mala dr in q̄ est ordinatio indi
recta: ꝛ sic est verū generalit q̄ fm̄ in
tētionē q̄lificat opꝰ exterius. ¶ Secō
mō dr intētio bona: qz qđ finaliter ītē-
dit est bonū: ꝛ ista mō non q̄lificat. qz
si qs furat vt faciat elemosynā vel mē-
tit vt ꝓuertat aliquē. non dr hīi facere:
sed q̄ ad malicia nō hꝫ instātia: qz ma
licie intētiōis imputat oē opus factuꝫ
qualecūq; sit: qz deus cor interrogat
p̄cipalit. ꝛ de istis itelligit magis cor
dis inspector est dñs q̄ opis. xv. q. vi.
c. i. ꝛ illud. rea lingua nō facit nisi rea
mēs. xxij. q. i. c. hoies. ꝛ c. se. ꝛ minister
legis volūtate occidens malefactorē
homicida r̄putat. xxiij. q. v. c. cum hō.
ꝛ illud qđ no. xli. dis. qsqs ꝛ. xxj. q. iij.
c. ois iactātia. Non obstat q̄ nō sic est
in bono: qz plura reqrunt ad ꝓstructio
nem q̄ ad destructionem.

4 ¶ Quarta intētio bona absq; opibus va-
leat ad meritū. &. S Bo. vbi. s. q̄ si
ille hꝫ facultatem bñ opandi ꝛ opportu
nitatē opandi: sic nō sufficit intētio: qz
nec bona volūtas dr dici sed semiple-
na. Si vō facultas non adest tunc bo-
na intentio ꝛ bona volūtas sufficit ad
meritum vite eterne.

5 ¶ Quinta opera exteriora addant aliqd
supra meritum bone voluntatis. &. S.
Bō. vbi. s. ar. ij. q. i. q̄ aut loquimur d
p̄mio substantiali. ꝛ sic de ꝓdigno ni-
hil addit opus extrinsecū: qz quātitas
meriti pensatur ex quantitate radicis.
De ꝓgruo tū absq; dubio opus privi-
legiatū addit. s. bonā intētionē ꝛ volū
tatē p eo q̄ volūtas i illo ope ꝓparat
ꝛ disponit ad susceptiōem maioris gr̄e
p quā digna est maiori retributiōe. Si
aūt loqmur de premio accidētali: sic
opus extrinsecū addit supra bonā vo-
lūtatē sicut privilegiatū: ꝛ alia etiam q̄
dispositiue addunt a rōne meriti: quia
excitāt actū volūtatis ad bonū: ꝛ radi-
cationē ꝛ ꝓseruationem gratie. ꝛ illud
Martini. palmā tū ꝛc. itelligit nō de
palma q̄ est aureola: sed de palma q̄ est
respectu p̄mij essentialis q̄ dr aurea.

6 ¶ Sexta euentus sequēs addat ad bo
nitatē ꝛ malicia actꝰ exterioris. &. Tho.
prima scē. q. xx. ar. v. q̄ aut est prēco-
gitatus. ꝛ sic addit. Aut nō est p̄cogi-
tatus: ꝛ tunc aut p se sequit vt in pluri
bus: ꝛ sic addit Cōstat eni actū ex ge-
nere solo esse meliorē ex quo seq̄ p̄nt
plura bona: ꝛ peiorē ex q̄ plura mala.

Aut seqꝫ p accidēs. ⁊ vt i pauciorib⁹ ⁊ tūc nō addit. ñ enī indicaꝫ ō re aliq̄ qō ē p accidens sed tñ qō est p se.

7 ¶ Vltꝫ qs p intētionē possit opa sua vl aliox alteri applicare. &c. ſm Aſtē. q sic. ⁊ fit triplr. ¶ Primo mō in singulari. vt cū p alio determinate satisfacit. ⁊ sic qlibet pōt alteri bona sua cōicaꝫ ¶ Scōo mō in spāli. vt cū qs orat p cōgregatione sua ⁊ suis familiarib⁹ ⁊ bñfactorib⁹. ⁊ ad hoc etiā ordiat opa sua satisfactoria. ⁊ sic ille q ē de religioni pōt illa opa cōicare alij applicādo intētionē eox q sūt de sua ꝯgregatiōe ad hūc ōterminate. ¶ Tertio modo in generali. ⁊ sic q ē de ecclie gnāliter pōt opa illa cōicare applicādo suā intētionē ad hūc vel ad illū. ⁊ ideo q p/ est ecclie gnāli pōt cōicaꝫ ea q̄ sūt cōgregationis ⁊ huius hois. sed nō eō/rio ꝑma cōicatio ⁊ scōa nō dr̄ indulgētia sed tñ tertia ꝓpter duo. ¶ Primo qꝛ p excōicatiōes illaꝫ priaꝫ lꝫ absoluaꝫ hō a reatu pene quātū ad deū nō absolutr̄ tñ quātū ad satisfactionē ad quā est obligat⁹ ex p̄cepto ecclie vl ꝓfessoris sed p tertiā sic vt. s. p3 indulgētia. ¶ Scōo qꝛ in vna ꝯgregatione nō est sufficientia meritoꝝ vt sibi ⁊ alijs valere possint sicut est in ecclia romana p̄cipue ꝓpter meritū xp̄i. ⁊ illē solus q ipsi ē pōt p intētionē suā applicare opa alioꝝ alijs q̄ dñr̄ indulgētie. alijꝫ aūt habent ex eius concessiōe.

8 ¶ Vltꝫ actio ꝓcedēs a volūtate deliberatiua si p intētionē ad deū nō ordinata sit mala seu pcā. &c. vt colligo ex scō bo. i. ij. di. xli. q. i. ar. iij. q̄ aut hoc ꝓuenit p inordinatā affectionem siue ꝓuersionē ad cratūrā ⁊ sic ē mala ex ꝓuersione. Aut ꝓuenit ꝓpter opantis negligentiā. ⁊ sic est mala ex omissiōe Aut ꝓpter opantꝫ infirmitatē ⁊ miseriam ⁊ hoc neutro mō ē mala sꝫ idiffe/rēs. deus eni decreuit pp suā pietatē ⁊ pp nr̄am infirmitatē multas opatiōes ñ iputare nobis neqꝫ ad meritū neqꝫ ad ō meritū. ⁊ ꝓsequent̄ tales opationes respectu nr̄i nō videnꝫ bone moraliter nec male. vt cū qs logꝫ alicui ex nāli pietate. vel aliū salutat ex vrbanitate. vl facit ex necessitate nāe puta comedit vt reficiaꝫ ambulat vt recreeꝫ nec tñ hoc refert i deū tales eni actiones nō sūt meritorie. qꝛ ad deū nō referūt dicere q̄ eēnt demeritorie duri videreꝫ cū nō fiāt ꝓpter inordinataꝫ ꝓuersionem ad creaturā. nec ōmitti/tur ad deū referri agentꝫ negligētia sꝫ tñ ꝓpter quādā infirmitatē q̄ ē in nob ex corpe corruptibili aggrauāte aiam Nec obstat hys Gre. super illō Matthe. xiij. ō oi v̄bo ocioso ⁊c. vbi dicit q̄ v̄bū ocios̄ū est qō caret rōne iuste necessitaꝫ vel pie vtilitaꝫ. qꝛ vt dicit Richar. in. ij. di. xl. nō semp oꝫ q̄ actus explicite ad finē q est deus referaꝫ vt nō sit ociosus. xiij. q̄ referaꝫ ad bonū finē vl ciuilē vl corpis necessitateꝫ aut honestā recreationē. Solus ergo ille dr̄ ociosus q nō referr̄ ad aliquē bonū finē Meritor⁹ aūt vite eterne sol⁹ ē act⁹ q ordinaꝫ p intētionē ad deū aut merito ꝓdigni si fiat ex caritate. vl cō digni si fiat ex̄ caritatē demeritorius vero si nō referatur in deum ex inordinata ꝓuersione vel omissione.

9 ¶ Vltꝫ bonitas actualis volūtatis addat aliquā bōitatē sup bōitatē ipsi⁹ habitus gr̄e. &c. ſm Ri. vbi. s. q̄ actualis volūtas elicita a volūtate potētie pergr̄am addit habitui gr̄e bonitatē aliquā a deo remūerabilē ex̄tū ad p̄miū sbale ita q̄ p̄miū sbale habitui gr̄e ⁊ actib⁹ iterioꝝ volūtaꝫ p gr̄ie habitū elicitis coresponder. vnde propter tales actus pl⁹ habebit de p̄mio sub̄ali ex̄ si sine ipsis a corpore decessisset.

Interdictum dicit ab iterdico iterdicis qđ idē ē qđ phibeo. ⁊ sic ptinet ad iterdictū iuris canonici ex quo interdicit̄ administratio aliquor sacror. ⁊ celebratio diuinor vl̄ executio aliquor spūaliū p̄z Inno. ⁊ sic ē eccliastica cēsura aliqū dī iterdictū. i. iter duos datū vl̄ inter duo dicta vt inst. de iterdic. i p̄n. ⁊ isto mō accipit̄ in iterdict̄ a lege ciuili sine a p̄tore. ⁊ q̄dā sūt publica ⁊ p̄ssta sūt. ix. q̄dā sūt p̄uata ⁊ hec sūt. xxviij. ō gb⁹ vide gl. ⁊ doc. in. c. pastoral. de cā posſ. ⁊ ppt. ⁊ i. c. itē cū qs ō resti spo. ⁊ de istis hic nō itēdo tractare. sz vide si placet i speculo. e. ti. Sz ō iterdicto p̄mo mō dicto nec ēt intēdo dicere ō iterdicto q̄ aliqđ pticulare spūale iterdicit̄. puta cū qs iterdicit̄ ab offō vl̄ a bñficio ⁊ hmōi. qr ō hoc dico. j. suspēsio. sz hic itēdo solū tractare de iterdicto ex q̄ i aliq̄ ēra vl̄ eccl̄ia vl̄ aliq̄ pſone iterdicit̄ a celebratiōe diuinor p̄ceptōe sacror aliquor pulsatōe cāpanar ⁊ cet̄is ō qb⁹. j. dicā iterdictū. v.

1 ¶ Quot sūt spēs iterdicti. &. q̄ due vna horuz. alia locor. Interdictū horuz aliud gnāle. aliō spāle. aliud singulare gnāle interdictū horuz ē cū iterdicit̄ pplis regni castri. vel ville aut ciuitatis. ⁊ sic aduerte q̄ qñ iterdicit̄ ppl̄s vl̄ vniūsitas vl̄ cōe. q̄ tūc nec loc⁹ nec clerus ē iterdict⁹ Itez p̄z cal. nec pſone eccliastice q̄ ex toto sūt trāslate i eccliaz: qr de pp̄lo nō sunt. xij. q. duo sic qñ iterdicit̄ cler⁹ tm. nō ē interdictus ppl̄s nec vniuersitas vl̄ cōe. qr sūt diuersa clerus ⁊ pp̄lus. ō sē. exco. si smia li. vi. Ān clici p̄nt celebrare sicut p̄us p̄m Jo. an. i. d. c. si smia. s. alta voce pulsatj cāpanis. interdictis tm̄ exclusis. qr p̄hibitio. c. qō i te. de pe. ⁊ re. ⁊. c. nō ē vobis. de spō. ⁊ moderatio. c. alma ō sen. exco. li. vi. Intelligit̄ qñ locus est iterdictus. ⁊ nō expresso loco i smia interdicti nō p̄z locū cessatio diuinor ⁊ alia q̄rum sit generale. Cal. tamen tenet q̄ ōbet seruari moderatio. d. c. alma. Sed nō credo ei dic ergo q̄ possunt clerici alta voce celebrare sicut p̄us ⁊ in ecclijs suis alta voce. ⁊ q̄ i isto cāu possunt admitti omnes qui nō sūt de populo illo ⁊ nō sunt causa interdicti. tenet. Archi. in. d. c. si sentēcia. ⁊ fe. de. consilio. lxx. Similiter p̄m cal. illi possunt admitti qui de illo erāt populo sed domicilū transtulerūt. Istē. tamen. li. vij. ti. xvi. tenet q̄ nō nisi absoluātur ex quo semel fuerunt interdicti sed dictum cal. est verius ⁊ sequitur Be. in d. c. si sententia. ⁊ etiam absentes excusantur donec sciant. c. apostolice. de cle. exco. mi. postq̄z sciunt tenentur seruare.

¶ Utrum populus non interdictus si ⁊ fiat de populo taliter iterdicto efficiatur interdictus. &. p̄m cal. q̄ sic.

2 ¶ Utrum bānitus qui est de populo iterdicto sit amplius interdictus. &. q̄ sic si ad tempus est bannitus. quia ad huc ciuis est ⁊ de populo. l. relegati. ff. de interdic. ⁊ relegatis.

4 ¶ Sed numquid habitantes in ciuitate qui nō sunt neq̄z ciues neque de populo illius ligantur interdicto. &. q̄ nō. d. c. si sententia. sed ligantur illi q̄ sunt facti ciues ex gratia. licet ibi non habitent.

5 ¶ Utrum impuberes populi interdicti sint similiter. &. Jo. ō dco. q̄ si nō sunt doli capaces non sunt interdicti. Secus si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulieribus que viris cō tradicunt ⁊ alijs horibus qui pro posse resistunt. &. Jo. de deo. q̄ nihilomin⁹ ex quo sunt ō illo pp̄lo q̄ sūt iterdicte

7 ¶ Speciale interdictū hominum est

cū interdicit aliqs collegiū vl' vniuersitas a populo inclusa puta studiū papie ꝛ hmói vel capl'm. Nā interdicto capl'o vel collegio vel vniuersitate singule psone de ipsa fiunt interdicte fm Jo.an. ꝛ Se.in.d.c.si sentētia. ꝛ istud cōprehendit tam clericos q̄z laicos q̄ sunt de illo collegio vel vniuersitate.

8 ¶ Sed quid si interdicat familia alicuius nunqd dici de eius familia erūt interdicti. ꝛ. Rodoñ. q̄ sic nisi specialiter eximant. Vñ aduerte hic fm archi. ꝛ sequit Se.in.d.c.si sentētia. q̄ interdicto collegio vel vniuersitate dicit q̄ nō sunt de illo collegio vel vniuersitate poterūt famuis aptis ꝛ pulsatis cāpanis alta voce celebrare excōicat ꝛ interdictis exclusis. Sec⁹ vbi esset interdict⁹ loc⁹, qz nō p̄t nisi fm q̄. j. dicā

9 ¶ Itē si interdicant doctores, omnes alicuius ciuitatis intelligant interdicti clerici qui sūt doctores. ꝛ. q̄ nō p gl. in.d.c.si sententia. Silr si interdicūt clerici nō veniūt religiosi nō habētes dignitatē. ꝛ de hoc vide. s̄. Cleric⁹. t. Se. tñ in.d.c.si sentētia. dicit q̄ clero interdicto veniūt dici seculares regulares conuersi ꝛ cōuerse: q̄ ita sūt ad eccliam trāslati q̄ ppie ō pplo dici n̄ p̄t. de q̄ dicto ego valde dubito. ꝛ potius credo contrariū nisi aliud ꝓsset ō mente. per ea q̄. s̄. dixi. Clericus p̄mo

10 ¶ Quid si vnus de populo interdicto ingreditur monasteriū an possit dici mi interesse sine relaxatione interdicti generalis vel specialis. ꝛ. Fede. ꝛ sequit Se.in.d.c.si sententia q̄ sic quia desinit esse de populo ergo purgatur eius lepra sine alia relaxatione.

11 ¶ Singulare interdictū hoīm dicit cū aliqua certa psona interdicit vel ēt incerta. vt cū dicitur. qui fecerit sic sit interdict⁹ ipso facto. ꝛ isti quocunq̄z vadunt sunt semper interdicti: nisi absoluantur si interdictum non est ad tē pus. Unde aduerte ꝛ no. bene q̄ tales interdicti siue generaliter siue specialiter vel singulariter non p̄nt exercere aliquē actū successorū tēpore interdicti de quib⁹. j. dicetur q̄ pertineāt ad ordines aut ad celebrationē diuinor aliter essent irregulares vel suspēsi secundum q̄ infligitur pena violantib⁹ interdictum. vt. j. dicetur. ꝛ de tali interdicto nō loquitur. c. alma.

12 ¶ Utrū interdicti generaliter specialiter vel singulariter sint vitādi ab aliis ꝛ. fm Do. Jnno. ꝛ Ber. q̄ sic i diuinis officijs quando proprio nomine seu alia certa locutione per sententiā sunt designati alij autem nō sunt vitādi nisi a iudice specificent: nisi eor offensa per quam sunt interdicti esset multum notoria ita q̄ nulla tergiuersatione posset celari. c. tua nos. de cohab. cle. ꝛ muli. Sed tu dic. vt. s̄. excōmunicatio. viij. §. iii.

Interdictus. ii.

Locorum aliud generale vt cū interdicitur regnum vel prouincia vel diocesis. Aliud speciale. vt cum interdicitur ciuitas aliqua castrum vel villa. Aliud singulare. vt cum interdicit certa ecclesia vel capella vel certe ecclesie. ꝛ sic interdicto loco aut generaliter vel specialiter aut singulariter nō sunt interdicti homines vel clerici talis loci. Unde extra illa loca possūt audire diuina ꝛ sepeliri si ibi elegerūt sepulturā vel ibi mortui fuerit: quia nō sunt interdicti nisi fuerint in culpa interdicti ponendi. tex. in.d.c.si sententia no. Hya. in.d.c. quod in te. ꝛ dicto c. non est vobis. Aduerte tamen q̄ id quod statuitur in interdicto generali locorum habet locum in interdicto speciali loci. ꝛ hoc ideo quia interdicta

ciuitate vl̃ villa intelligit̃ tota interdicta gn̄aliter ⁊ iō habēte⁹ ꝓuilegiū q̄ tpe generalis iterdicti possint celebrare submissa voce intelligitur generale interdictū quando etiā aliqua terra ē interdicta quo ad illā terrā. vt dicitur ⁊ no. in. c. cū partibus. de verbo. significa. Inno. tamen ⁊ Hosti. tenent q̄ iterdicta ecclesia aliqua i penā populi licet multi ex̄cia nō deliquerit ꝫ solū vel domin⁹ vl̃ vniuersitas q̄ talis populus etiā qui nō ē i culpa nō poterit alibi eligere sepulturā apō eccliaꝫ ñ iterdictā nisi ex ꝓuilegio spāli hoc habuerit. Sꝫ hoc non credo verū q̄. c. quod allegat. s. vt priuilegia de priuil. loquitur quando ppl̄s est iterdictus.

1 ¶ Quid si iudex dicat iterdico regnū frācie. &. q̄ interdictū extēdit̃ ad totā terrā q̄ adheret ei tpe late sñie siue ratione dñij siue rōe feudi. ō postu. ꝓla. c. i. vel. fꝫ gl. in. d. c. extēdit̃ etiā ad terras q̄ adherebāt ei ꝓstādo auxiliū tpe iterdicti, plan. si vō dicat iterdico terras regis frācie tūc fm Rodoñ. non extēdit̃ ad feuda. q̄ pene sūt restrigē/de. sꝫ ꝯ eū ē tex. e. c. i. i vbo terrarum ipi⁹ ⁊ iō dic silr eē iterdicta q̄ i feudis hꝫ vtile dñiū. ⁊ ēt icludūt̃ terre i q̄b⁹ soluꝫ hꝫ vsufructū fm Jo. an. ⁊ sequit̃ Se. in. d. c. sñia. Si vō aliquā terrā hēret in pign⁹ nō eēt interdicta q̄ nō ē ipsi⁹ q̄ ad dñiuꝫ. secus si diceret q̄ i terdicit oēs, terrā quā tꝫ q̄ sic eēt interdicta. c. cū Bertolduꝰ. de re iudi. quia creditor habet possessioneꝫ veram pignoris. ff. de vsuca. l. serui.

2 ¶ Sed quid si hꝫ terrā cōem cū altero. &. Se. in. d. c. si sñia. q̄ si est idiuisa non cōprehendet̃ ne iustus patiatur. Secꝰ si est diuisa q̄ ps sua subiacebit

3 ¶ Utꝝ interdicta ciuitate veniāt eiꝰ suburbia. &. q̄ sic ⁊ ēt ꝓtinētia hedificia. Et idē dic. de interdicto castri vel ville: ꝫ ꝓpie non habeant suburbia. vt. in. c. si ciuitas. de sen. excō. li. vj.

¶ Sꝫ quero qd dī suburbiū aut ꝓtī 4
nēs hedificiū. Jo. ō deo dicit q̄ suburbia itelligunt̃ illa q̄ sūt. ꝫ. vlāmā portā ⁊ faciūt cū ciuitate publicas fūctiōes ⁊ vocant̃ ad consilia ⁊ cōctiones. vel dic fm Se. q̄ dicunt̃ burgi ex̄ ⁊ ꝓpe ciuitatē in q̄ib⁹ dom⁹ sunt contigue. Vel. dic q̄ suburbia dicunt̃ domus p quas ē iter rectū eundi ad ciuitatē, vl̃ locū ⁊ cōtinētia hedificia sūt pulchre dom⁹ circa ciuitatē nō intra suburbia vbi, nō sūt burgi directe introducētes ad ciuitatē Blo. in. d. c. si ciuitas dicit q̄ arbitrio iudicis ē relinquendū que dicātur contienti̇a hedificia q̄ nō dicit tex. ꝓtiguis sed cōtinētib⁹. legiste vō in. l. ii. ⁊. l. hedificia ⁊. l. qui, i cōtinētib⁹. ff. de ver. si. q̄si in idē coincidūt Ego vero quo ad hocattēderem ad rōnem legis exp̄ssā ⁊ dicereꝫ oia illa dici cōtinētia edificia que ita sūt ꝓpe ciuitatem q̄ in illis celebrādo cōteneretur ecclīastica censura puta q̄ quasi ita comode eo conuenire p̄nt sicut si nō esset interdictū. sed vbi nō cōtēnitur ꝓpter hoc puta distat per miliare ⁊. est valde laboriosū illuc ire nec passim ppl̄s potest eo conuenire. tūc nō acciperet̃ sub hac significatōe

¶ Utꝝ dño vēdēte terrā interdictā 5
siue generalr siue spālr aut singulr alicui dño qui nō est in culpa cesset interdictū. &. q̄ non fm ge. in. d. c. si sē tentia quia secū portat onus suum

¶ Utrū dño emente terraꝫ post latā 6
sententiam interdicti contra omnem suam terram sit illa terra interdicta. &. fm ge. in. d. c. si sñia q̄ non nisi lator interdicti expressisset nedum terram habitam sed habendam

¶ Utrū interdicta eccl̄ia sit interdi/ 7
ctū cimiterū vel eiꝰ capella. &. q̄. sic

si capella vel cimiteriū sunt contigua ecclesie alias nō. ꝛ ideo in nō ꝓtinus posset celebrari. d. c. si ciuitas. §. fi.

Interdictus. iii.

Tā psonarus q̄ locorū quis pōt ponere. §. q̄, oēs illi q̄ pñt excōicare vl̄ suspendere rōe iurisdictiōis ordinarie vl̄ ōlegate quā hñt sup illos q̄s voluīt interdicere de v̄. sig. q̄rēti de offi. de le. c. qr pontificali. li. vi. ꝛ quis pōt excōicare habes. s. excōicatio i. §. iij.

1 ¶ Utrū episcopi possint interdicere psonas singulares ecclīasticas vel secularis aut eor loca vel terras que habent priuilegiū ne possint interdici. §. q̄ sic ꝛ etiā excōicare: nisi talia priuilegia sint concessa regib⁹ vel reginis aut eor filiis vel religiosis non ratione psone sed ordinū vel locorum. vt in. c. ne aliqui de priui. li. vi. nec etiaꝫ possūt interdicere exēptos etiā indirecte puta interdicendo ne eis vendāt aut cōicent. ꝛ contrafacientes sūt puniendi. c. quanto de priuile. rōe tñ delicti ꝛ ōctus posset vt. s. exēpt⁹. §. viij.

2 ¶ Utr canonici ecclīe cathedralis possint poneri i aliquo loco vel ecclia interdictuꝫ. §. q̄ nō sine assensu epi. c. que sunt de his que fi. a ma. par. ca.

3 ¶ Pro qua causa potest poni interdictū. §. q̄ pro subsidio pecuniario vel debito pecunie, vel alterius quantitat laicus aliquis non potest interdici nisi ex speciali auctoritate sedis apostolice ꝛ expressa alias nō tenet si ponatur per extrauagantē Bonifacij. viij. que incipit. Proinde attendētes. Pone dū est igitur pro culpa aut domini aut populi ꝛ huiusmodi nō singularis alicuius persone que officiuꝫ non habꝫ generale vt patet in. c. sane. de offi. de le. ꝛ in. c. nō est nobis de spon.

4 ¶ Quomō debet poni. §. q̄ p̄cedēte monitione ꝛ in scriptis q̄ scriptura cōtineat cām sicut ꝛ de excōicatione dictum est. s. Excōicatio. ij. §. i. ꝛ. ij.

¶ Utrū sit aliq̄ forma verbor ꝓnāda §. q̄ nō necessario ꝫ sufficit dicer nos ꝓpter talē cām regnū vel castrum vl̄ ecclias talē supponim⁹ interdicto ꝛ huiusmōi. vt no. i. d. c. sane. ꝛ. c. nō ē nobis

Interdictus. iiii

In q̄bus casib⁹ incurrit interdictū. §. q̄ gnāle interdictū ꝛ spāle locor in nouē casibus incurritur ipso iure.

¶ Primus q̄n ciuitas in q̄ morat sūmus pontifex nō seruat dispositionē. c. vbi periculū de electione li. vi. q̄ tunc ipso facto ē interdicta vt ibidē. ¶ Secundus q̄n ciuitas dat auxiliū ꝓsiliuꝫ vel fauorē ifectorib⁹ cardinaliū aut captoribus: aut pcussoribus vl̄ mādatoribus p̄dictorū. aut socijs talia faciētiū vel si infra mēsē saltē tales delinquētes non puniert si pōt ipso facto ē interdicta. de penis. c. felicis li. vi. excipitur Roma. ¶ Tertio q̄n collegiuꝫ vel vniuersitas ab ecclijs vl̄ ab ecclīasticis psonis exigit pedagia guidagia vl̄ alia p se vl̄ p aliū de reb⁹ suis quas nō cā negociandi deferunt aut ad hui usmodi solucēda compellit tūc ipso facto ois ciuitas castrū vel villa aut al⁹ locus dicte vniuersitat vl̄ collegij subiacet interdicto. de cēsi. c. q̄q̄. li. vi.

¶ Quarto quando collegiū vel vniuersitas aut archiepi vel epi ꝛ alij taꝫ superiores q̄ inferiores ecclesiastici sustinent penam quā incurrunt in conducēdo aut locādo domos vsurarijs alienigenis que eis imponitur in. c. i. de vsuris. li. vi. per mēsē. de qua hēs Usura. ij. §. xiij. nam post mensē terre omnes ipsorum sunt interdicte q̄diu idē vsurarij i eis cōmorant. vt i. d. c. i.

¶ Quint⁹ q̄n clerici vel religiosi idu

cũt aliquẽ ad vouendũ aut pmitten
dũ ꝺ sepultura si i eoꝝ ecclia vl̃ cimi
terio eũ sepeliãt ꝯ si. j. ꝺ cẽdiũ eccliẽ
vbi de iure venit sepeliẽdꝰ oia q̃ occa
sione sepulture habuerũt ñ restituent
si ñ petãt ꝛ cadaũ si petat ipso facto
eoꝝ eccliẽ ꝛ cimiteria sũt iterdicta. c.
aiaꝝ piculis de sepul. li. vi. ꝛ tã diu du
rat donec plene satisfecerit vt ibidẽ
¶ Sextus qñ ciuitas cõmittit aliqd
i ep̃z suũ vt capiat pcutiat bãniet ip
so facto ẽ iterdicta. cle. si qs suadẽte
ꝺ pẽis. ¶ Septimꝰ qlibz locꝰ vl̃ loca
i qbꝰ ep̃s ꝺ tiet iuitus sũt iterdcã ipo
iure. d. cle. si qs suadẽte. ¶ Octauus
qñ religiosi exẽpti ecclias ꝛ decimas
recipiũt a laicis sine ꝓsẽsu dioceſiorꝝ
vel excõicatos admittũt ad diuia seu
interdictos notati aut iſtituunt vl̃ ꝺsti
tuũt icõsultis ep̃is i ecclijs ñ sibi ple
no iure subiect vl̃ qñ hospitalarij ꝛ tẽ
plarij pluſq̃z semel in anno celebrãt
i ecclia posita i loco iterdcõ vl̃ ꝺfen
dũt ne cõfratres exẽptoꝝ .seu iporũ
oblati q i totũ nõ se trãſtulerũt possit
iudicari a locoꝝ ordiarijs tũc ecclie
eoꝝ ipo facto sũt interdicte fm gl. in
c. i. ꝺ turetur. li. vi. ꝛ archi. in. c. epoꝝ
de ꝓuile. li. vi. ꝛ sequit̃ ℞a. in. c. cũ ꝛ
plãtare ꝺ ꝓuile. ꝛ facit. c. si quis suadẽ
te. xvii. q. iiij. ℞uis glo. in. d. c. cum ꝛ
plantare ꝛ cõmũiter doc. ibidẽ teneãt
q̃ non sint ipso iure Sed prima opi.
mihi videtur verior. ¶ Monꝰ ecclia
dicitur interdicta quando est poluta
humano sanguine vel semine ꝺ quo
dic vt. s. Consecratio ecclie. §. viii.
¶ Decio icurrit̃ interdictũ regni ca
stri vel loci quando dñs eorũz ipedit
ne legatus aut nuncius pape possit ex
eq̃ suũ officiũ ꝛ tam diu donec persti
teriti tali contumacia. capto super gẽ
tes de offi. lega. lib. vi. extrauẽgans est
Aduerte tamẽ hic q̃ lz in supradictis
casibus aliqua terra vel ciuitas vel ec
clesia ipso iure subiciat̃ interdicto nõ
tñ tenet̃ quis illud seruare añ declara
tionẽ per iudicẽ fiendã: ita q̃ in ea ce
lebrãs ante dictã declarationẽ nõ inci
dit i penas statutas ℥ nõ fuãtes inter
dictũ. de qbꝰ infra dicet̃. ℑnterdictũ.
vii. ꝛ hoc propter ꝓstitutionẽ constañ.
consilij. de qũ. s. excõicatio. viij. §. ij.
¶ In quibus casibus incurrit̃ iterdi
ctũ generale vel speciale personaruz
ipso iure. &. q̃ in ãttuoz casib. ¶ pri
mus quando episcopus cõmũitas vel
vniuersitas imponit exigit. vel recipit
collectas ab ecclesiasticis ꝛc. de quibꝰ
in. c. clericus. de imu. ec. li. vi. seu quã
do bona deposita in ecclesijs arestare
rit occupauerit. vel arestari aut occu
pari fecerit: seu dederit in his auxiliũ
consiliũ: vel fauorẽ scienter: ipso facto
est iterdicta nec absoluitur nisi de spe
ciali mandato sedis apostolice. nõ ob
stãtibus quibuscũq̃z priuilegijs. vt i. d.
c. clericis q̃ tamẽ vacat p cle. vnica eo
dẽ ti. ¶ Secundus quando vniuersi
tas vel collegiũ permittit in terris suis
vsurarios alienigenas conducere do
mos vel eis locat ad exercendũ fenꝰ
ipso facto est interdicta. c. i de vsuris.
li. vi. ¶ Tertiꝰ quando psona eccle
siastica regularis aut secularis quantũ
cunq̃z exẽpta ꝛ cuiuscũq̃z ordinis aut
status existat scienter celebrat vel cele
brari facit in locis interdictis nisi fm
permissionẽ iuris vel excõmunicatos
publice. vel interdictos ad diuina offi
cia vel sacramẽta aut sepulturã admit
tit nunc ipso facto est interdicta ab in
gressu ecclesie. ꝛ tam diu donec satisfe
cerit ad arbitriũ eius cuius sniam cõ
tẽpserunt. c. episcoporũ. de ꝓuile. li. vi.
℞odie tamen sepellientes excõmuni
catos publice aut nominatim interdi
ctos sũt excõmunicati ipso facto. cle.

eos de sepul. ¶ Quartus quãdo vni uersitas concedit represalias aut con cessas extendit ad personas eccleſia sticas vel eoꝝ bona nisi .j. mensem re uocet ipso facto est interdicta. c. ꝛ si pi gnorationes. de iniur. li. vi. Sunt alij casus interdicti de quibus .j. suspen sio primo qui potius suspensiones no minantur q̃ interdictum ꝛum etiam casu tertio precedenti.

Interdictuz. v.

que prohibentur tempore in terdicti vel in loco interdicto exerce ri. &. q̃ omne spirituale. quod reduci tur ad sex. vt clericus intelligatur. ſm q̃ colligo ex Inno. ꝓpa. ꝛ primiter doc. in. d. c. non est vobis. ꝛ. c. fi. de ex ce. prela. ꝛ. c. q̃ in te. de pe. ꝛ re. ꝛ. c. fi. de sen. excõ. li. vi. ¶ Inde aduerte ꝛ no. bene q̃ quicquid pertinet ad aliquod sex infrapositoruꝫ intelligitur semper prohibitũ tempore interdicti. nisi vbi inuenitur in iure specialiter conceſſũ

1 ¶ Et primo prohibetur omne exerci tiũ deputatũ certo ordini eccleſiaſtico Et hoc ꝓcedit sive sint clerici presby teri sive inferiores. vt no. ꝓpa. in. c. ij. de cle. excõ. mi. Et dicitur exercere of ficium deputatum certo ordini puta quando dicit epistolaꝫ vt subdiacon⁹ euangelium vt diaconus. vel offerendo calicem. exorcizo ꝛ huiusmodi vt lec tor. vel exorcista ꝛ huiusmodi. vl dicẽ do matutinum ꝛ aliud officium. vt ebdomodarius ꝛ similia que conueniũt alicui ordini. Facit. c. si quis episcop⁹. el. ij. xi. q. iij. vnde talia exercentes sũt irregulares ipso facto. Secus esset si exerceret aliquod quod non est deputatum certo ordini ecclesiastico sicut cantans responsoria vel psalmos non officiando principaliter. sed tanq̃ q libet alius laicus. Item nec auditio di uinoruꝫ pertinet ad certum ordinem ꝛ talia exercentes tempore interdicti nõ erunt irregulares nisi auctoriz̃ãdo au dirent diuina. puta. quia prelatus facit celebrare quia sic esset irregularis se cundũ glo. in cle. Archiepi. de ꝓuile. ¶ Vtrũ benedictio solemnis episco 2 pi sit prohibita tali tempore. &. q̃ sic quia eam facit rõe ordinis. xcv. dis. c. ecce ego. nisi in festiuitatibus de qui bus infra nõ aũt simplex prohibetur. nec benedictio pere vel' baculi pe regrinoruꝫ. quia non pertinent ad 'or dinem. ꝛ idem potest dici de benedi ctione vestimentoruꝫ illoruꝫ qui vo lunt intrare monasterium vel tertium ordinem beati Francisci q̃ licite põt fieri.

3 ¶ Secundo prohibetur ministratio sacramẽtoruꝫ exceptis eo modo quo conceduntur de iure de quo vide in fra. c. se.

4 ¶ Tertio prohibetur celebratio diui norum. vt in. c. responso. de sen. ex. de cle. excõ. mini. c. ij. ꝛ iij. Sed quid ve nit hic nomie diuini officij dic solum modo ordinatum in breuiario vl missali. vt. j. patet in. c. se. §. i. cum sequen tibus.

5 ¶ Quarto prohibetur collatio ordi num nisi vt. j. dicam in. c. se.

6 ¶ Quinto prohibetur sepultura ec clesiastica: tamen extra cimiterium ꝛ eccleſiaꝫ licet sine officio cum officio non aliter clericus incurreret penas positas contra tales de quibus .j. dice tur in. c. se.

7 ¶ Sexto pulsatio campanaruꝫ. ar. d. c. alma. Si tamen laici pulsarent sine eoruꝫ consensu clerici excusantur ſm Jo. de deo. Hoc intelligo de pulsatio ne pro horis canonicis: quia Aue ma ria vel cãpane de festo vel ꝑ alio signo q̃ pro horis nõ credo sint prohibite

¶ Septimo apertio ianue ecclie tẽ/
pore celebrationis officij: nisi pront i
fra dicitur in.c.se.

9 ¶ Ctr̃ pfata ita phibeãt i ecclijs exẽ
ptis.sicut in alijs.&.q sic.vt i.c.aucto
ritate.de ꝓbile.li.vi.ꝛ ita fuabũt sicut
faciũt alie ecclie celebrãdo fm modi
ficationẽ.c.alma de sen.exco.li.vi.

Interdictum.v.

Que concedunt tempore inter
dicti generalis locorum vel specialis
vel singularis.&.q vndecim.

1 ¶ Primũ celebratio officiorũ diuino
rũ ꝛ missaruꝫ in ecclijs ꝛ monasterijs
sicut fiebat añ interdictũ-cũ ista modi
ficatione.tñ.s.submissa voce .Ianuis
clausis cãpanis nõ pulsatis.excõicatis
ꝛ interdictis exclusis in.d.c.alma.§.ad
dicim⁹ aduerte hic q illud.c.alma.lo
quitur de generali ꝛ speciali iterdicto
tã hominũ q̃ locoꝝ: nõ de singulari
iterdicto alicuius ecclie ꝫ gl.in.d.§.
addicim⁹.ꝛ iõ ibi nõ posset celebrari
Quod nota bene qa pauci aduertũt

2 ¶ Sed quero a quib⁹ celebrari debẽt
ꝓfata diuina.&.Archi.i.d.c.alma .q
a ꝓprijs clericis ecclesiarũ vel mo/
nasterioꝝ monacis: nisi ꝛ ipsi essent i
terdicti.vt.s.interdictũ.i.§.xi.

3 ¶ Qui pñt admitti ad ista diuia.&.q
nullus nisi clici aut mõachi illaꝝ eccliaꝝ
rũ in qbus celebrant.vñ aliarũ eccle
siarũ clici vel monasteriorum mõachi
nõ pñt admitti fm Archi.i.d.c.alma
Lal.tñ vt refert Se.i.d.c.alma.tenet
q post factũ nõ essent irregulares: ꝫ
ante factũ nõ auderet ꝓsulere q qs
admitteret religiosos vel clicos extra
neos.Fede.ꝓsilio.lxxxvii.dicit q vi/
deť absurdũ tales nõ admittere ꝛ io.
An.dicit q est nimis durũ tenere q
nõ admittant. Et credo q sit verũ q
pñt admitti oẽs clici aut religiosi alia
rũ eccliarũ ꝛ vbũ canonici ꝫ clici ec
clesiaꝝ r: stringit distributionẽ nõ an/
dutionẽ seu celebrationẽ quã pmittit si
cut prius poterãt interesse ꝛ nunc sibi
Facit ad hoc.d.c.q in te. Seculares
aũt de terris nõ interdictis nullo mõ
pñt admitti.vt in.d.c.ꝫ ar.c.quoniaꝫ
episcopi.de priuilegi.li.vi.quia quod
per priuilegium vni conceditur alteri
denegatum comprobatur.

¶ Utrũ cũ alicui singulari psone cõ 4
cedit vt mõ ꝓmisso.s.ianuis clausis.
ꝛc.possit celebrare vl audire diuina tẽ
pore interdicti eius familiares q non
dederunt causam ꝛ domestici possint
admitti ad audiẽdũ ꝛ celebrãdũ ibi
officiũ diuinũ.&.q sic.vt in.d.c.ꝫ vo
bis.§.ꝺcedit. Et quid comprehẽdat
sub istis vide.s.Familia.nisi ob istam
cãm in frandem sint assumpti.c.vltio
de verbo.sig.li.vi.

¶ Quid si nõ sit singularis pson̄a sꝫ 5
quẽtus aut collegũ cui ꝺcedit audi/
tio diuinoꝝ tpe interdicti.nũqd ei⁹ fa/
miliares domestici silr sint admittẽdi
&.q nõ vt in.d.c.ꝫ vobis.§.nõ sic ni
si super hoc habeant priuilegiũ.vt ibi

¶ Quid si in quentu: vel collegio nõ 6
sũt nisi tres quoꝝ duo sunt infirmi nũ
qd tertius poterit celebrare cũ fami/
liari.&.Host.in.c.q nõnullis.de ꝓbi
le.q sic ne ꝓuilegiũ sit inutile sicut cõ
cedit singulari psone.vt in.d.c.ꝫ vñ
nõ nõ dederit cãm interdicto.vt i.d.
c.licet.Archi.dubitat.sed ego credo
verum dictum Host.

¶ Quõ ꝺꝫ intelligi ꝓuilegiũ q̃ ꝺcedit 7
aliqb⁹ religiosis q tpe iterdicti possint
recipere ad diuina ꝓfratres suos.&.q
ꝺꝫ intelligi de illis ꝓfratrib⁹ q ꝫ in se/
culo remanẽt tñ eoꝝ ordini sũt oblati
mutato habito seculari.vel etiã q iter
vivos bona sua dederũt eis retẽto vsu
fructu i vita sua.vt i.c.vt ꝓuilegia.§.i.

de priuileg. ⁊ in. c. cum ⁊ plantare. §. 6 confraternitatibus. ibidem.

8 ¶ Quid si priuilegiati vt admittãtur tpe interdicti dederũt cãm interdicto vel eox culpa: dolo vel fraude fuit interdicti ínia ꝓlata: vel ad ppetrandũ delictũ cuiꝰ occasione interdictũ latũ extitit dederũt auxiliũ: ꝓsiliũ: vel fauorẽ. ℟. ꝙ non obstante priuilegio nullo mó admitti pñt: vt in. d. c. licet. §. fi.

9 ¶ Que missa pót celebrari. ℟. Se. in d. c. alma. recitat ⁊ segt Jo. an. ⁊ Cal. ꝙ ẽt peculiaris. Iꝫ. Jo. mo. tenuerit ꝙ solum ꝓuentualis poterat celebrari.

10 ¶ Cócedit aliqbus vt tpe generalis vel spãlis interdicti locorum possint celebrare in suis festis ianuis aptis sicut minoꝛibꝰ ⁊ ꝓdicatoꝛibꝰ nunqd poterũt tales alios admittere ad celebrandũ. ℟. Inno. ⁊ Jo. in. c. ut priuilegia. de ꝓuile. ꝙ si ꝓuilegiũ sit eis datũ psonaliter nõ pñt: ⁊ tũc psonalit cóceditꝛ cũ dr: ꝓcedimus vobis vt possitis celebrare. Si vo psonalit non esset datum sicut cũ dr: ꝓcedimus vobis vt in vris ecclesijs celebretꝛ: tunc pñt admittere alios ad celebrandũ: ⁊ sic est priuilegiũ fratrũ minoꝛ ⁊ predicatoꝛum.

11 ¶ Utrũ seculares ⁊ qũcq; alij possint extra ecclesiam predicta diuina officia ascultare. ℟. Jo. ꝙ excõicatis ⁊ interdictis non licet audire diuina: neq; licet clericis ita alte dicere ꝙ audiãtur de foris. Intelligẽ studiose. pñt eni ita alte dicere ꝙ se audiãt in choro adiuicẽ ẽt si sic dicẽdo audirẽtur ab extra. ar. d. c. alma. Sitr non est eis aperienda fenestra vel hostiũ vt videant elcuationẽ coꝛpis xpi ⁊ hmói: nec par extra poꝛtãda: nec ad offertoꝛiũ post euãgeliũ admittẽdi. Ad ꝓdicationem tñ pñt admitti libere. nec distinguitur an dederint cãm vel non vel sint excõicati vel non: vt in. c. respõso. de sentẽ. excom. inuicto. c. ecꝭ nullam. de ꝓse. di. i.

¶ Utꝛ dicentes officiũ p viã, vel extra 12 ecclesiam tpe interdicti generalis vel spãlis locoꝛ frangant interdictũ. ℟. ꝙ si hoc faciant studiose vt seculares audiãt: sic violant interdictũ vt ꝓbat. ar. c. fi. de ꝓuile. li. vi. vbi ꝓz ꝙ ẽt celebratio diuinoꝛ exr ecclam ꝓhibeat tali tpe Secus aũt si sic dicẽdo a casu seculares transeũtes audiãt: tũ qꝛ qđ modicum est ratio apꝛehendit q̃si nihil. ij. phi. tum qꝛ nõ ꝓtra rationem legis.

¶ Utꝛ liceat clericis vel laicis in lo- 13 co interdicto legere euãgeliũ vel psalmos ⁊ huiusmodi. ℟. ꝙ sic. sicut ⁊ predicare sicut ante dictum est.

¶ Utꝛ tpe generalis vel spãlis inter- 14 dicti locoꝛ possint seculares ⁊ alij orare in ecclia oratiõe ꝓuata. ℟. Bonal. ꝙ sic. qꝛ talis actus non ꝓtinet sub aliquo ꝓhibitoꝛ: vt ꝓz. S. Itẽ tenet Rodo. ꝙ ẽt si sint ipsi oratꝛes interdicti vel illa ecclesia pñt orare oratione priuata.

¶ Utꝛ introductio post partũ ⁊ bñdi- 15 ctio nuptialis possit celebrari tpe interdicti. ℟. Host. tenuit ꝙ non licet.

¶ Secũdũ qđ ꝓcedit est celebratio 16 diuinoꝛ officioꝛ ⁊ missarũ alta voce ⁊ solẽniter. ianuis aptis: pulsatis cãpanis ⁊ oĩbus interdictis admissis solũmó excõicatis exclusis. Et hoc solũ cõcedit in festiuitatibus Natalis dñi Paasce ac Penthecostes: ⁊ Assumptiõis virginis gloriose. Ita tñ ꝙ illi quoꝛ cã interdictũ est latuꝫ altari nõ appꝛopinquẽt: vt in d. c. alma. Extendit hoc. c. ad festũ coꝛporis xpi ⁊ eius octauã p Bartinũ. v. ⁊ Eugeniũ. iiii. in extraua. que incipit. Excellẽtissimi. Sed aduerte ꝙ ista celebratio si fieret ab interdictis psonis essent irregulares. vt. ꝛ. ꝓz Sitr si ecclia esset spãliter iterdicta: qꝛ. d. c. alma itelligit q̃ interdictum est generale loci vel spãle

secundum glo.ibidem.

17 ¶ Utr̃ hñtes ꝓuilegia vt i suis festiuitatib⁹ celebrare possint vel i suo iocũdo aductu vt de tẽplarijs dr̃ in.c. vt ꝓuilegia ō ꝓuile. possint celebrare nō seruata moderatõe hui⁹.c.alma.ꝛ. Jo.an. ⁊ Archi.in.d.c.alma. q nō q: eox ꝓuilegia ꝓstud.c.reuocãr quo ad hoc. Secus si priuilegia obtinuerunt post istud capitulum alma.

18 ¶ Quero q̃ hora dies ichoabit̃.ꝛ. Jo.mo.in.d.c.alma. q qñ dies icipit lucescere q: dies dr̃ a diã. qō ẽ clarũ: ⁊ mane ⁊ vesperã cõprehẽdit. inr̃ illud. Factũ ẽ vespe ⁊ mane dies vn⁹. ō offi. dele.c. ꝓsuluit. i aute. ō iudi. § sedebũt Jo.an. ibidẽ. dicit q icipit in vigilia festi ad vesp̃as q̃ ad celebrationẽ officiorũ. de feri.c.ii. ⁊ q cõtinuare poterunt vsq; ad vesp̃as crastine diei inclusiue. Sz ꝓpletorũ ⁊ reliq̃ post vesp̃as cantare nõ poterũt fm formã ꝓdictã.c. alma. p tura allegata. Archi. vo cõcordat cũ Jo.An. sz addit q i vespis cõpletorũ ꝓtinet̃.xi.q.iii. si qs epr̃s.cl.ij. ⁊ xcij.di.c.vl. vbi. Laur. ℓ Hugo. ⁊ Jo. hoc no. ⁊ hoc dicit ꝓbari p.d.c.ij. vbi Elle. dicit q sicut magnitudo diei exigit tardi⁹ terminari ⁊c. Itẽ ꝓbat̃. qr ꝓdicta ꝓcessio.c.alma. ẽ gratiosa ⁊ fauorabilis ⁊ sic ẽ larga interpretatio fienda.c. q̃uis de ꝓbẽ. li.vi. ⁊ hoc segtur. Se. in.d.c.alma. ⁊ sic hz ꝓsuetudo. ⁊ sic tene. Añ Sederi. ꝓsilio. cxi. dicit q sicut generaliter pmittit̃ celebratio diuinorũ officior̃ sic itelligẽda ẽ pmissio gñaliter. de q̃ de cõiugi. lepr̃o.c.ij. ō ꝓuile. qr circa. marie cũ hoc sit fauorabile. ⁊ p cõsequẽs ãpliandũ. ⁊ sit ꝓuilegiũ ꝓncipis. ⁊ sit late iterpr̃etãdũ. ⁊ iõ in istis festiuitatib⁹ põt epr̃s altaria ⁊ virgines ꝓsecrare ⁊ vela bñdicere ⁊ illa ipõere monialib⁹. ⁊ calices ⁊ paramẽta bñdicere ⁊ similia. vt ẽ bñdictio aq benedictio abbatisse ⁊ abbatis: qr sub nomine diuinorũ ista veniunt q: sacramẽta nõ sunt cũ sint tñ. vij. hec Sede. Similiter põt sacerdos bñdicere spõsas. aquã hmõi ⁊ aspersionẽ facere. candelas ⁊ olivas similiter benedicere. Intellige tñ q fiãt a personis nõ interdictis. qr pertinẽt ad ordinẽ. vt de aqua de ꝓse. di.iij c.aquã. De benedictione paramẽtor̃ pz de ꝓse. di.i.c. vestimẽta. ⁊.c. ꝓsulto. de sacra enctione. c. vnico in fi. de ꝓsecratione ecclie vel alta. c. penultio. aliter esset̃ irregulares vt pz. Secus esset de alijs que rõe ordinũ non ꝓuenit vt bñdictio mense. grarũ actio post mẽsã ⁊ similia. Limitare tñ bñdictionẽ mẽse ⁊ grarũ actiones licere. dũmodo nõ fieret in forma officij. An aũt alijs tpib⁹ a diebꝰ festiuitatib⁹ hoc possit. ꝛ. Sede. ibidẽ q sic fm moderationẽ d.c.alma. ⁊ fm q diuina officia possunt celebrari. als non.

19 ¶ Tertiũ qō ꝓceditur ẽ pnia quorũcũq; tã infiũ morũ q̃ sanorũ dũmodo excõicati nõ fuerit. Intellige si fuerũt excõicati ꝓpter delictũ ꝓpter q interdictũ ẽ positũ. nõ de excõicatis ex alia cã: quia si sic sunt excomũicati nõ pñt absolui pter q̃ in articulo mortis ⁊ exceptis illis quor̃ culpa latũ est interdictũ: vel dederũt auxiliũ cõsiliũ vel fauorẽ delicto pp qō latũ est interdictũ: nisi ꝓus satisfecerint si pñt. vel de satisfactiõdo ꝓstiterit idoneã cautionẽ: aut si hoc nõ pñt nisi iurauerint q cũ poterũt satisfaciẽt. ⁊ ad satisfactionẽ faciẽdã per illos qui possũt ⁊ tenent̃ dabũt auxilium. consilium. ⁊ fauorem. ac iurta posse suum laborabunt ad hoc fideliter. ut in.d.c.alma.

20 ¶ Utr̃ absolutio generalis possit fieri tpe interdicti ꝛ. Jo. cal: q sic. qr nõ ẽ offiũ diuinũ. sz hec nõ ẽ bona rõ qr bñ ꝓuenit ad ordinẽ. vñ si talis faciẽs

absolutionē generalē esset interdictus efficeret irregularis .sed ideo licet q3 sicut penitentia omnib⁹ ꝓceditur. ita ⁊ absolutio: sine gn̄alis : siue pticularis.

21 ¶ Quartū qō ꝓceditur est sacramen/ cū eucharistie qō morientibus tm̄ per mittitur.c.permittimus de sen. exco.⁊ etiam dānat ad morē.cle.i.ō pe.⁊ re. sed numqd debeat eis deferri cū cāpa nella.ꝛ.Lal.q3 sic ſm morē cōsuetū.

22 ¶ Utr sanis possit dari. ꝛ.q3 nō etiā si sint sacerdotes non celebrantes: q3 quod non est ꝓcessum intelligitur ꝓ/ hibitū in prefatis .ii.q. v.cōsuluisti. nec obstat.c.quod in te.de pe.⁊ re.vbi dici tur ꝓcedi viaticum cui ꝓceditur peni/ tentia.quia verū est ⁊ ꝓprie tunc dici tur viaticum.quando datur morienti/ bus sed quādo datur sanis nō ꝓprie dr̄ viaticum sed eucharistia. ⁊ideo sa/ nis siue clericis: vel laicis denegatur. Intellige in clericis nisi quando cele/ brant:q3 tunc cōicare tenent̄.Jo.cal. vt refert Se.i.d.c.alma dicit q3 est du/ rū dicere q3 etiā clericis sit interdictū corpus xp̄i.Unde Se.ibidē3 dicit q3 clericis illius ecclesie pōt concedi cor/ pus xp̄i quia non est eis ꝓhibita par ticipatio sacramēt̄orū nec officiorum diuinorū vt in.d.c.patet.quia possunt facere celebrare.⁊ sic sumere corpus christi ⁊ hoc magis placet.⁊ tene quia verius est.

23 ¶ Utrum saltem debeat dari corpus xp̄i illis secularibus quibus ꝓceditur audire diuina per.c.alma.ut dictum ē ꝛ.Archi.in.d.c.q3 l3 aliqui dixerint q3 sic tū verius est q3 non.q3 in.c.si ſnia. de sen.exco.li.vi. ponit ut diuersa au/ ditio diuinorū ⁊ perceptio sacramēto rū. Et ideo tene q3 non potest dari.

24 ¶ Utrum mulieribus ꝓgnantibus propinquis partui.ꝛ. Ꝑa. in.d.c.qō in te.fu.⁊ diuersa opinio.sed sibi placet vt consideretur conditio mulieris ⁊ ſ imminet periculum mortis probabiliter tunc poterit eis ministrari viaticum. ⁊ placet ibidem in intrāntibus mare ⁊ ob sessis ſm predictam distinctionem.

¶ Utrum ꝓcedatur extrema vnctio. 25 ꝛ.q3 non vt dicit Ꝑa.in.c. responso. de sen.exco.⁊ dominus Ioh.de butrio in.c non est nobis post alios de spon. nec etiam clericis ſ3 Joan.an.⁊ Lal.

¶ Sed nunquid officiū recōmenda 26 tionis aime ꝓcedatur.ꝛ.Lal.q3 sic ga videtur annexū sacramento pnie.

¶ Quitum quod ꝓceditur est sacra 27 mentū baptismi ne dū parulorū sed etiā adultorū.vt in.c.qm̄ de sen.exco. li.vi. Et cathecismus.⁊ totus officium baptismi tanq̄ accessorium concedi/ tur.⁊ tenet Lal.q3 si etiā quis baptiz/a/ ret in ecclesia interdicta specialiter non incurreret irregularitatem:q̄ uis si ho neste alibi possit fieri non liceat.

¶ Sexti confectio chrismatis in die 28 ionis sancta.d.c.qm̄. Intelligit tamen Archi.ibidem q3 non potest cōfici al/ ta voce neq3 cāpanis pulsatis sed cum moderatiōe.c.alma.ſ.finis clausis ⁊c.

¶ Septimū q3 ꝓceditur est sacr̄ꝫ ꝓfir 29 mationis quod etiam adultis potest ex hiberi.dicto.c.quoniam.

¶ Octauū qō ꝓceditur ē sacr̄m mri/ 30 monij qō legitie pōt tali tpe ꝺbi.ſ3 be nedictio nuptialis ſm Hosti. prohibe tur. Ꝑa.in.c.non est nobis vbi de hoc no.de spon.dubitat : sed mihi videtur q3 concesso principali concedatur ⁊ ac cessorium.c.accessorium.de re.iur.li. vi. Attamen securius est abstinere nisi i ꝺiebus i q3bus licet celebrare publice.

¶ Nonū qō ꝓcedit ē sepultura eccle/ 31 stica q̄ soli excis ꝓceditur q3 fuerunt interdictū: sine pulsatiōe campanarum tamen ⁊ solemnitate ⁊ cum silentio.d. c.qō i te.sed hodie cui credo possint

sepeliri cū officio sine nota dicto: per
ar.c. cui licet.de reg.iur.li.vi. Scōm
moderationē tū.c.alma.ſm Fede.cō
silio.lxx.ēt cū cāpanis ⁊ aliis ꝓsuetis i
diebus in qbus pōt publice celebrari.
32 ¶ Sed qd si ecclia ē spāliť interdicta
nū qd ibi sepeliēt̄ur.ſ.Inno.⁊ Hosti.
in.c.tāta de exce.pla. q ſm q̄sdā non
pñt ibi sepeliri. Hosti.tñ tz q sic: quia
qō facit interdictū generale generaliť
facit spāle spāliter.l.si duo.i fi. ff.de ad
mi.tu. Pda.i.c.qō i te.tz q clerici ec/
clesie spāliter introducte possunt ibi se
peliri. Alij vo q nō sunt clerici talis ec
clesie spāliter interdicte debent in ec/
clesia alia nō interdicta sepeliri.
33 ¶ Item penitentes ⁊ absoluti sint tu/
mulādi i ecclia vel cimiterio sil'r sicut
clerici .ſ.doc.q non si tū de facto se/
pelirēt̄ur nō sunt exhumandi. Sed si
alibi sepeliāt̄ur cessante interdicto tūc
sunt ad ecclesias deferendi.
34 ¶ Item confratres q ex priuilegio reli
giosoꝝ quoꝝ sūt ꝓfratres admittuntur
ad diuina possint sepeliri in ecclia in/
terdicta.ſ.q nō.tz in alijs libere pos/
sint eligere sepeliri.d.c.vt priuilegia.
35 ¶ Item sepultura ecclīastica ꝓcedat
oīb⁹ in dieb⁹ in qb⁹ licet celebrare so
lēniter: vt dictū est.ſ. Cal.tz q sic: ni/
si spāliť sint interdicti vel cāz dederint
interdicto.⁊ placet mihi sua opinio: tz
Joan.an.⁊ Jo.de ligna.⁊ Be.in.d.c.
alma teneāt ꝝ q ad laicos. Fede.
etiā tenet consilio.cxi.q clerici offici/
ando istis festiuitatibus circa sepultu/
ram non efficiuntur irregulares.
36 ¶ Item priuilegiat⁹ tpe interdicti sup
admissione ad diuina ⁊ receptione ad
sacr̄a possit sepeliri in cimiterio.ſ.cal.
q sic.⁊ idē videť ēt si solum esset priui
legiatus sup auditione diuinoꝝ solum
non facta mentiōe sacr̄oꝝ ꝑ regulam
cui cōicamus viuo ⁊ etiā mortuo.

¶ Item mortuaria ⁊ alie oblationes 37
possit recipi ꝑ defunctis tēpore iterdi
cti vel ab ipsis interdictis.ſ.q sic. si
mortui sunt penitentes: ⁊ pro eis oran
dum est.xi.q.iij.quicūq intra.
¶ Decimū qō ꝓcedit est ordinū col/ 38
latio: vt no. Inno.in.d.c.nō est nobis
videť tū velle q solū clericis possint
dari: sed nō laicis. sed Pda.in.d.c.⁊ i
c.qō i te.dicit q posset attēptari q ex
necessitate poterūt ēt laici ordinari in
loco iterdicto: sicut dictū ē de crisma/
te cū nō fiat baptism⁹ sine eo.d.c.qm
qz ex q̄ ꝓcedūtur aliq̄ q nō nisi p cleri
cos pñt ꝓferri ꝓsequēter permittūtur: ⁊
ea sine quibus arg.c qm de.sen.excō.
li.vi. Sz sine necessitate nec laici nec
clerici pñt ordinari i loco iterdicto sz
alibi ordinēt̄ur si ipsi non sunt interdi/
cti quia possunt.
¶ Undecimus qō ꝓcedit sed ē spāle 39
epūs ⁊ alijs supioribꝰ vt vbilibet possit
cū altari portatili celebrare: ⁊ celebra/
ri facere ⁊ audire diuina q̄ꝫuis sit inter
dicta terra.ciuitas vel castrum seruato
tū qō dictū ē.s. Januis clausis.cam
panis nō pulsatis.interdictis exclusis
vt in.c.fi.de priuile.li. vi. habeť.⁊ no.
simile ꝓuilegiū hñt frēs minores ⁊ p/
dicatores.c.qz in his.de priuile.⁊ no.
i.d.c.fi.in gl. Secꝰ si eēt interdicta ec/
clia vel aliqs locus singularis qz nec
epūs nec fratres predicti possent ibi ce/
lebrare.vt no. Jo.an.in.c.q̄situm.ō cle.
nō residē.⁊ sequit ibi Pda.
¶ Duodecimū qō cōcedit imo ꝓci/ 40
pit oībus obligatis ad dicendū officiū
vt illud quottidie ⁊ integre dicant: tz
ipi specialiter ⁊ singulariter sint inter/
dicti sigillatī tū debent dicere sicut di/
ctū est de excōicatis.s.hore.§.v.

Interdictus. vij

violantes incurrunt penas.vij.

1 ¶ Prima est irregularitas. hāc incurrit ois clericus q̄ ꝛ̄ nō sit ipse interdictus tñ exercet aliqd deputatuꝫ certo ordini in loco interdicto: nisi fm qō pmittit a iure. vt. ꝯ. dictū est. Intelligit hoc Sed. ꝯsilio. vii. vex qñ publice ꝛ palā more solito celebrat: sic dicim⁹ de excōicato vel interdicto sicut pus celebrāte. in cle. pe. de sen. excō. Sīr existēs interdict⁹ simplr si exercet aliqd deputatū certo ordini vbicūq; est irregularis. c. is q. ꝛ. c. is cui. ō sē. ecclī. vi. ꝛ. c. cū ecclm. de sniā ꝛ remd. li. vi.

2 ¶ Scōa q̄ supradict⁹ est ineligibilis ita q̄ ñ pōt eligere nec eligi. d. c. is q.

3 ¶ Tertia q̄ supradict⁹ sit ipostulabilis ita q̄ ñ pōt postulari. c. i. de postu. pla.

4 ¶ Quarta q̄ talis ē bñficijs ecclīasticis spoliand⁹: ꝛ si monach⁹ vl monialis ē dꝫ retrudi i artiorē mōasterio ad agēdū pniaꝫ. c. postulast. ō cle. ex. mi.

5 ¶ Quid si talis celebrat non in loco interdicto nec ipe interdict⁹? ſz tñ pſonis interdictis. &. q̄ nō ē irregularis. ē tñ interdict⁹ ei ingressus ecclie donec satisfaciat ad arbitriū illius cui⁹ sniaꝫ ꝓtēpsit. c. epoꝛ de pnile. li. vi. Sīr ꝯz Sed. vbi. ꝯ. Ñ admittūt laici alīūde venientes ad diuina i ecclia nō interdicta existēte i loco interdicto generalr vel specialiter.

6 ¶ Sz qd si tales clerici exercēt ea q̄ nō sūt deputata certo ordini. vt puta cātare i coꝛo legere psalmos. vl epl̄aꝫ sicut faciūt alij laici. &. fm Inno. i. d. c. tāta. ꝛ seqt Pda. in. c. ii. ō cle. excomi. q̄ nō iciūt in pfatas penas. in ꝛsditionalia tñ exercere pōt vñ ꝛ excōicare ꝛ absoluere pōt si ipi nō sūt interdicti. dicit tñ Pda. i. d. c. ii. q̄ nō debēt absoluere cū illa solēnitate. c. a nobis. el. ii. ō sē. excō. ſz ei ñ credo q̄ ad absolutionē: qꝛ absolutio ab excōicatōe sine cū illa solēnitate sine si ñ ea ñ pōt ipēdi ab iterdicō. ſz si ille q̄ ipedit ñ sit iterdict⁹ tūc absoluere pōt ēt cuꝫ illa solēnitate. qꝛ cū absolutio pmittit ergo ꝛ solēnitas ꝯsueta. Inno. tñ ꝛ hosti. ꝛ Laudu. ꝯordāt cū Pda. ꝛ addūt q̄ efficeret irregularis qui absolueret cū pfata solēnitate. ſz eis nō credo rōne pdicta. Ité fm Guiliel. durādi sīr ē irregularis cleric⁹ q̄ solēniter i cimiterio sepelit hoiem ꝯz iterdictū ar. c. i. de postu. pla. ſz ego dico sīr si hoiem nō iterdictū sepelit i loco interdicto solēniter cū offō solito rō qꝛ istud cōpetit certo ordini ſz q̄ cōit fnaſ. no. ēt aliā penā in cle. eos de sepul. de qua. ꝯ. excōicatio. vii. casu. xxxvi.

7 ¶ Quinta pena ē q̄ cleric⁹ q̄ nō fuat iterdictū loci ē suspēsus ab offō ꝛ bñficio. d. c. tāta. ō exce. pla. i ſter. ꝛ i gl. ꝛ sequūtur cōiter doc.

8 ¶ Sexta pena ē ꝯ religiosos quoscū qz. s. excōicatiōis q̄ ñ fuāt interdictū cū matrice ecclīā loci fuare sciūt. qō itelligo de generali iterdicto ipposito a sede aplica vel a locoꝛ ordinarijs: qꝛ si esset ab eoꝛ legatis sine spāli eoꝛuꝫ mādato nō hēret locū hec pena. Sīr qꝛ si singulariter ecclia matrix ēt interdicta nō hꝫ locū. in cle. ex frequētib⁹ de sen. exc. si vo matrix ecclia non seruaret pdictū iterdictū generale soluꝫ incurrerēt penas quas ꝛ clerici incurrunt: de quibus in isto capitulo dicitur

9 ¶ Vltrū laici nō seruātes interdictuꝫ incurrāt aliquā penā. &. q̄ nulla inuenīt in iure ipsis ipposita peccarent tñ mortaliter si hoc facerēt i ꝓtēptū ecclie alīs nō nisi in q̄ttuoꝛ casib⁹ positis in cle. i. de sepul. ꝛ cle. grauis. de sen. exc. de quibus habes. ꝯ. excōicatō. v. casu xv. ꝛ excōicatio. vii. casu. xxxvi.

¶ Sed nunqd laici tenent de ecclia exire si sacerdos recipit iterdictū ad diuina. &. Moual. q̄ nō. neq; peccat

audiẽdo sed solus sacerdos.

11 ¶ Vltrũ clericus.simplex q̃ h3 tñi p̃ mam tonsuram incidat in penas p̃dictas sicut alij clerici.ꝛ.ho.q̃ sic si in offó suo cantet.s.tãq̃ psalmista. vt in c.psalmista.xxiii.di.

12 ¶ Vltia q̃ clericꝰ decedẽs iterdictꝰ p̃uat eccliastica sepultura.d.c.is cui. viii.q̃

Interdictum

mó re

Larat.ꝛ.q̃ aut interdictus ferẽ ad tp̃s sicut cũ q̃s interdicit vsq̃ ad ánum vel donec satisfecerit.vl talis ibi moret.ꝛ tũc nó requirit absolutio aliqua post tale qd:q̃ anno trãsacto vel satisfacto vel recedẽdo tali interdictũ ẽ amotũ ipso facto ꝛ licite post hoc celebrat q̃s. ita no.pa.in.c.nó est vobis de spõ.nec distinguo an sit a iudice vl a iure q̃ in vtroq̃ h3 locũ qõ dixi.et idẽ dic de q̃cunq̃ alia suspensione tã iuris q̃ hois. Secus de inia excõicatiõis ad tp̃s.q̃ requritur absolutio.ita no.doc.in.c.fi.de matri.ꝓtracto.ꝯ inter.eccliꝫ.ꝛ ibi reddunt rõnez esse q̃ excõicatio requrit certã formã in absolutione: sed in iterdicto vel suspẽsiõe sufficit cõstet de mẽte iudicis.ꝛ ꝫ aliqui dubitẽt de excõicatione lata a papa ad tp̃s.tñ tene q̃ requirit absolutio: nisi aperte ꝯstet papã velle eũ absolutũ esse fm do.anto.ꝛ segtur pa.in d.c.fi.si vero interdictũ vel suspensiõ nõ est lata ad tp̃s sed simpliciter tunc requirit absolutio.ꝛ si est a iure pót absolui ab ordinarius vel legatꝰ sedis apl̃ice: nisi cũ cõditor iuris sibi vel alteri reseruauit.ar.c.nup.§.in secunda de sen.excõ. Si aũt sit a iudice sic ille q̃ tulit pót absolui vl eiꝰ superior tñi ꝛ nõ alius.aut de mandato eius qui eã tulit.xxiii.q.i.si petrus.

1 ¶ Vtrũ sit seruãda aliq̃ forma in eius absolutione.ꝛ.hosti.q̃ sic dicendo reuoco: vel remouco: vel absoluo ꝛ similia verba.debẽt ẽt iniũgi eis vt satisfaciant secũdũ qõ dicit de excõmunicationis absolutione.q̃ in hoc ambulat pari passu.vide.s.absolutio.iij.§.i.

2 ¶ Vltrũ interdictũ possit ad cautellaz relaxari.ꝛ.q̃ generale interdictũ nó pót.c.presẽtũ de sen.excõ.li.vj.sed si interdictũ sit singulare ꝯ personã sic potest relaxari ad cautellã.ar.a ꝯrio sensu.d.c.p̃senti.ratio q̃ specialiter interdicto oĩa sacramẽta negãt donec absoluat.ꝛ sic idem est qõ ꝛ de excõmunicatõe a qua q̃s absolutur sub cõditione.vt i.c.solet.de sen.excõ.lib.vj. hoc tz Jo.an.ꝛ Bar.in.d.c.p̃senti. Limita hoc si peniteat alʒ non q̃ sic relaxató daret causã peccãdi nisi forte in casu sicut cũ absoluit iuuenis ab excõicatõe de q̃ supra absolutõ tertó.§. septimo.

3 ¶ Vltrũ eps vl alius possit suum interdictũ suspẽdere.ꝛ.lan.tancre.ꝛ vicen. q̃ sic.vt no.i.c.ad hec.el.iij.ꝛ.c.direcꝫ.ꝛ.c.preterea.de appella.

4 ¶ Vltrũ p appellationẽ sequẽtẽ suspẽ datur iterdictũ latũ.ꝛ.q̃ nó nisi eius effectus sit suspẽsus ad tp̃s:q̃ sic pót appellari a sentẽtia suspẽsa sicut a conditionali.d.c.ꝓterea.ꝛ hoc itellige de interdicto vel suspensione. Secus in sẽtentia excõicatõis cuiꝰ effectus nũq̃ potest relaxari nisi i toto absoluat.c.cũ desideres.de sen.excõ. hoc tñ no.hosti.i d.c.ad hec hoc itellige de iterdicto a diuinis ꝛ sacris ꝛ aliis spũalibus.secꝰ esset i iterdicto a temporalibus.vt puta q̃ non ingrediatur possessionẽ talez ff.de appella.l cõstitutionis. vñ io.an. in.d.c.is cui.restringit solum in mere spũalibꝰ p que ligat aĩa.ꝛ iõ p appellationem suspẽdit interdictũ a beneficio.ꝛ suspensio.de quo vide.j.Suspẽsio.ii.§.i.

5 ¶ Vltrū priuilegiū cōcessū a legato a latere. q̄ interdicti tpe valeat celebrare interdictis ⁊ excōicatis exclusis valeat q̄ꝫtū ad sūas suas ⁊ suoꝝ successoꝝ ordinarioꝝ. ꝛ. ꝑm laudu. q̄ sic nisi spāliter a successore reuocet. ⁊ tꝫ idē q̄ ét valet quo ad sūas pape. ar. d. c. dilectus el. ii. de rescri.

6 ¶ Vltrū papa dāte liām celebrādi i ecclia spāliter interdicta relaxetur eo ipso interdictū. ꝛ. ꝑm ho. in. c. vt priuilegia q̄ non.

7 ¶ Vltrū de auctoritate ep̄i possit quis celebrare in ecclia interdicta. ꝛ. ꝑm host. in. d. c. ad hec q̄ñ. q̄ nō. q⁹ istō pertinet ad solū papā de priuile. c. cū ⁊ plāctare. Secus esset in cessatione a diuinis. q⁹ posset ep̄s excipere q̄s vult ⁊ subijcere ⁊ tp̄s ⁊ modū determinare ꝑm inno. in. d. c. vt priuilegia ⁊ idē tenet in ecclia p eum interdicta. allegat. d. c. dilect⁹. sed nō pōt cōcedere vt ꝑsona interdicta vel suspēsa celebret nisi p̄ delicto alterius sit suspēsa ab eo

Interdictum viiii.

q̄ñ ñ indiget relaxatione. q⁹ ipso iure nō tenet quis seruare. ꝛ. q⁹ in duob⁹ casibus.

1 ¶ Primo. q̄ñ fert̄ ꝯ participātes cū excōicatis in casu quo minorem incurrunt excōicationē sine canonica monitiōe p̄missa: tūc nullū est ipso iure sicut ⁊ suspensio q̄libet. itellige si feratur ab inferiori a papa. c. statutū ꝺ sen. exco. li. vi. ⁊ ꝺr canonica monitio ⁊ legitima q̄ñ noiatim admonentur alias nō. vt in. c. ꝓstōnem eo. ti. ⁊ li. ꝯ alios ꝺo licet debeat p̄cedere monitio q̄ñ fert̄ p cōtumacia. ꝑm inno. in d. c. ad hec q̄ñ tñ tꝫ. similiter si ꝑferatur sine scriptis q̄ꝫuis iudex incurrat penā de qua in. c. i. de sen. exco. lib. vi. ⁊. ꝯ. excōicatio. ii. §. ii. Sed magis dre

nter dic q⁹ in ꝓ casibus in quibus sententia excōicationis non tenet sic nec interdictū. de quo vide. ꝯ. Excōicatio. iii. per totū. Secundo quando interdictum est latum propter aliquos ⁊ ipsi non seruāt id tex. ē in. c. petisti. de priuile. Sed aduerte ꝑm host. ibidē q⁹ si ciuitas vel ecclia est interdicta pp aliquē. i. pp eorum delictū tunc tꝫ ipsi violent alij tñ seruare tenent̄. si āt sit positū ꝓ eoꝝ q̄rela ad eorum vtilitatem tūc si ipsi nō seruāt nec alij seruare tenentur. ⁊ sic efficitur nullum. d. c. petisti. ⁊ sic eum intellige.

¶ Vltrū q̄ñ interdictū est nullū tñ matrix ecclia seruat teneantur religiosi illud seruare. ꝛ. q⁹ sic aliter incurrunt penam excōmunicationis cle. ex frequentibus de sen. exco. in glo. 2

Interesse

ꝑm bart. in. l. vnica C. ꝺ sē. que ꝓ eo q⁹ iter. pfer. proprie ⁊ stricte est extimatio alicuius vtilitatis nō habite propter alicuius factum in iustū vel concessionē iniustā. ⁊ est duplex. aliud lucri cessantis. ⁊ hoc. est q̄ñ homo impeditur a lucro quod fecisset si talis pecunia sibi restituta fuisset vel si talis lesio sibi non fuisset illata ⁊ huiusmodi. aliud ē interesse dāni emergentis. ⁊ hoc duplex. aliud in re. aliud extra rem. Interesse dāni emergentis in re vel circa rē qꝺ ét ꝺr intrinsecū ꝑꝫ bar. vbi. ꝯ. ⁊ istō ē ipa res seu ei⁹ extimatio. vel id qꝺ ꝓuenit imediate ex ipsa re. vt fruct⁹ ⁊ partus ⁊ huiusmoi ponit̄ exēplū. vēdidisti mihi vinuꝫ qꝺ valebat. xx. ⁊ tibi tradidi pretium nec dedisti nunc valet. xl. si traditum fuisset tantum habiturus eram. ⁊ de hoc ff. de actī empti. ⁊ vendi l. si sterilis. §. cum per venditorem. Interesse extra rem vel extrinsecum est quod prouenit non ex ipsa re sed propter ipsam

rē.exēplū.vēdidisti vinū nec tradidisti⁊ si tradidisses ex eo potuissem negociari ⁊ lucrari.vēdidisti granū ⁊ qz nō tradidisti fui mei fame pierunt ⁊ istō qñ petaꝝ in ȝctib⁹ hēs i.l. Julianus.§.i.ff.de act.ēp.⁊ vēdi.l.cū vēditorē.C.ō ac.ēp.⁊ vēdi.⁊ ff.ō vbo.obli.l.si insulā.⁊ qñ teneatur in ꝑscia habes vsura.i.§.xxx.itereſſe qñ hȝ certā q̄titatē vel ſpēm duplū excedeꝝ nō pōt.⁊ qñ excedit duplū hēs.i.d.l.vnica.in tex.⁊ in glo.ſed quo ad cōſciaȝ habes infra vſura.i.§.xxx.

Interpretatio legis. ad quē ptinet.&.q̄ iterp̄tatio legis diuine vl̄ canonice ptinet ad papā c.p venerabilē q filij ſint legitimi ſed iterp̄tatio legis ciuilis inq̄ꝫtū ꝑcernit clericos ſil̄r ptinet ad ꝓpapā.vt i.c.i.de iura.calū.Jnquātū āt ꝑcernit laicos ptinet ad ip̄atorē.l.fi.C.ō le.qz ē ei⁹ interp̄tari cui⁹ eſt ꝑdere de re.iur.li.vi.Et hoc itellige vez generalr ſȝ q̄ꝫtū ad vnā cām pōt iudex ēt interp̄tari.vt no.Jnn.i.c.cuȝ ſpāli ō appel. vide bonā gl i.c.i.ō poſtula.p̄la.facit l.vnica.C.de p̄feſſo.q in vrbe niſi eſſet ita arduū q̄ firm⁹ itellect⁹ dari nō poſſit:qz tūc ꝛcurrēdū ē ad p̄ncipē.l.pe.⁊ fi.C.de le.hec ꝓpa.i.c.i.ō in.ca.

I Utrū interp̄tatio p̄uilij.ptineat ad p̄ncipē ſolū.&.ꝓpa.i.c.cū veniſſēt de iudicijs q̄ aut dubiū eſt ſup ptāte.ſ. ſi potuit dare.⁊ ſic nulli iferiori a p̄ncipe ȝ.vt i.c.i.ō trāſla.p̄la.xvii.q.iiii.§. q aūt.viii.q.iii.cūcta per mūduȝ.aut dubiū ē ſup validitate vl̄ ſurreptōe.et ſic pōt iferioꝛ iudex ſm cōiē doc.aut dubitatio ē circa ꝛba ſolū.⁊ tūc ſi caſus ē clar⁹ ⁊ decliſibil̄ ō facili.ſic pōt iferioꝛ cognoſcere ad p̄iudiciū p̄ncipis hȝ cōiter doc.Rō qz iferioꝛ iterp̄tat̄ legē ſuperioris in p̄iudiciū p̄ncipis.vt not. Jnno.d.c.cū ſpāli facit.c.iter alia.de ſen.exco.⁊ d.l.fi.Si vo caſus ē dubius ptinet ad p̄ncipē ſi ei⁹ p̄ncipis de facili pōt hēri.ar.d.c.cū vēiſſent.⁊ d.c.iter alia.⁊ i.l.ex facto.§.i.ff.de vul.⁊ pupil.ſubſti.q ſi de facili nō pōt adiri p̄ncepa pp lōgā diſtātā ſic poterit interp̄tari p rōnē naturalē ⁊ viſimilē q̄ pōt notari p exp̄ſſa ꝛba.p hoc ē caſ⁹ i.d.l.ex facto.§.ii.vbi inniſcō ſultus interp̄tat legē ex naturali rōne.Jteꝫ q̄ no.Jnno.i.c.cū ſpāli facit tex.in.c cū ꝑſone de p̄nde.li.vi.Jlut dubiū vl̄ ſat circa itētionē p̄ncipis:⁊ nō pōt ō cidi ſine magno dubio:⁊ ſic interp̄tatio eſt ſoli⁹ p̄ncipis.ad p̄dicta fac̄ tex.in.c.venerabilē de elec.dicit ēt Specu.in ti. de lega.§.nūc oſtēdēdū q̄ ep̄s pōt interp̄tari iuriū allegatiōes de pigno.ſignificāte.⁊ d.c.venerabilē p̄cedit in arduo negocio vt dcm̄ eſt.

C Utr̄ in ȝctib⁹ ſit interp̄tatio faciēda vt res poti⁹ valeat q̄ꝫ peat.&.q̄ ſic ō fide iſtru.c.iter dilectos i gl.⁊ ff.ō re.du.l.quotiēs in actiōib⁹ de v̄.ſig.c.abbate.§.ō q̄ fuit.Si vo res valeret hȝ itellectū vtriuſq̄.tūc accipiēdū ē illō q̄ ē magis viſimile.ff.de re.du.l.cuȝ in teſtō.⁊ ff.de v̄.obli.l.cū q.⁊ q̄ cōſueuit.xviii.di.ō ſiracuſane.⁊ q̄ magis ꝑuenit iuri de ꝑſue.cuȝ dilect⁹.§. fi.vbi interpretatio fit ꝓ eū q legē potuit aptius dicere.ff.ō pac.l.veteribus de p̄nde.c.qz i gl.Interp̄tatio i ȝctibus fit plena.In teſtis plenioꝛ in beneficijs quoq̄ pleniſſima.ō dōa.c.cū dilecti.Interp̄tatio locutionū ꝺz fieri ſm perſonas que loquunt̄ vel q̄bus loquitur.xxvi.di.deinde in glo.

Interrogatio nes i ꝑfeſſiōe vtr̄ ſint faciēde a ꝑfeſſoꝛe.&.q̄ ſic p tex.clar.Aug.ō pe.di.vi.c.i.vbi dicit.Diligēs inq̄ſitor

ꝛ ſubtil inueſtigator ſapiens ꝛ q̃ſi aſtu
te iterroget a pcóre qđ forſã ignorat
vl pueritiã dicta velit occ̃tare hec ille ꝛ
no. qꝫ ꝓfeſſor tenet ſ̃ pẽa mortal pci
eas iterrogatões facere q̃s cognoſcit
neceſſarias ꝓfitẽt ꝑ validitate ꝓfeſſi
onis hñs probabilẽ opionẽ qꝫ ꝓfitẽs ex
obliuióe vl ignorãtia ſeu neglia omit
tit ar. c. ſit rector. xlvii. di. ſecus ẽt qñ
hñs probabilẽ opionẽ qꝫ ꝓfitẽs talia ſcit
ꝛ aduertit qr ſic pót credere eũ vl nõ
cõmiſiſſe vl alſ ꝓfeſſũ fuiſſe ꝛ ſic nõ
tenet iterrogãre nſi forte videret qꝫ ex
pectãdia ñ auderet dicere. dimittere
ãt iterrogare ex iaduertẽtia aut obliui
one ñ credo ſit pcm̃ ex neglia vel di
mittet iterrogatões q̃s probabiliꝫ ꝓſcia
ſibi dictat facẽdas ꝺ necitate vl mor
tale pcm̃ ꝑ ea q̃ dicã. ſ. neglia. §. i. mꝫ
to magis vl mortale qñ ſciẽt ꝛ ſine oi
rónabili cã voluntarie dimittit tñr. n. cõ
feſſor circa ꝓfitẽtẽ facet ex ꝓcepto ca
ritatꝭ ea q̃ vellꝫ ſibi fieret rõnabiliꝫ pri
nẽtia ad incitatẽ ſalutꝭ ſic ẽ integre ꝓfite
ri ꝛ i viã ſalutꝭ dirigere alr ꝓuaricat illud ꝓceptũ Diliges proximũ ſic teipꝫ
Mõ tñ ꝺꝫ ꝓfeſſor eẽ nimis ſcrupuloſꝰ
i iterrogando oia q̃ poſſibile ẽ ꝓmittit
peõr ſꝫ ſolũ circa ea ꝺꝫ interrogãr q̃
probabiliꝫ credit ꝓmiſiſſe

1 ¶ Quid ꝺꝫ attẽdere ꝓfeſſor circa iter
rogatões. ℟. ꝑꝫ aſtẽſẽ qꝫ tria. ¶ Pri
mũ qꝫ iterroget ꝺ pcis ñ ꝺ fabul alijs
mũdanis. ¶ Scõꝺ qꝫ ñ iterroget ni
ſi ꝺ pcis ꝓſnẽtꝭ ꝛ q̃ cõit ſũt nota expli
cite. q̃r. n. ꝺ pcis icõſuetꝭ ꝛ enormi
bꝰ niſi i gñali ꝛ a lõge ꝛ ꝑ q̃ndã circũ
locutõꝫ nocꝫ ꝓfitẽtur qr ſepe dic qđ
neſcit ppea dr puer. ri. q inueſtigator ẽ
malorꝫ oppimet ab eis ꝛ i. l. i. §. q qõ
nẽ. ff. ꝺ qõ. ꝓhibet fieri qõ ſpãli ꝓiu
diciñ alit. ¶ Tertiũ ẽ qđ ñ deſcẽdat
nimis ad pticularet circũſtãtias pcõr
carnaliũ qr vt dic̃ philo. iii. ethi. Dele
ctabilia q̃ tomagis ꝓſiderant ẽ tãtoma
gis ſũt apta mouet ꝛ nocet tal iterro
gatõ ꝛ ꝓfeſſori ꝛ ꝓfitẽti ſufficiẽ eni hr̃e
vltimã ſpẽz pci i hmõi ꝛ circũſtantial q̃
cadũt ſ̃ ſpãli ꝓhibitõe ꝛ a lõge ꝛ cũ
vbis hõeſtis vñ nllo mõ ꝺſcẽdat ad
alia ſpãlr: puta mlr ꝓfitet qꝫ fuit cogni
ta eꝛ vas ꝺbitũ ñ q̃rat poſtea ꝑ q̃ loco
vl quõ ꝛ hmõi ſicut faciũt gdã q̃ poti
us ſũt ꝓtaminatores q̃z ꝓfeſſores q ſe
piſſime peccãt mortalr ꝺlectãdo ſe de
hmõi iterrogatõib ꝛ pp delectatio
nez faciendo eas

¶ Scõꝺ ꝺ qbꝰ ſũt iterrogatões faciẽ 2
de. ℟. qꝫ ſũt faciẽde de pcis cõibꝰ ſic
ẽ trãſgreſſio decẽ ꝓceptor ꝓmiſſio ſe
ptẽ pcór capitaliũ abuſio qnqꝫ ſẽſuũ
ꝛ de circũſtãtijs q̃ mutãt ſpẽm ꝛ aliqñ
q̃ aggrauãt notabiliꝫ ñ oẽs ꝺ oibꝰ ſꝫ ꝺ
ill q̃ cõiter ꝓtigũt i tali ſtatu qr ꝺriſio
eẽt q̃reꝛ a fcia ꝺ milicia ꝛc. vñ vt ꝓfeſ
ſor ſimplex hẽat formã iterrogandi
hic ãnotabo talẽ ordinẽ q erit q̃ſi vna
tabula totiꝰ iſtiꝰ ãgelice ſũme circa ea
q pertinent ad conſcientiam

¶ Attende ergo confeſſor qui ſalutiſe 3
re vis ꝓfeſſiones audire ad ſcripta
ptãto tibi pẽitẽte ꝺbes ꝓmo iterro
gare eũ ꝺ q̃ loco vl terra ẽ ſi alr eũ ñ
agnoſcis vt ex hoc itelligẽ poſſis ſi ha
bes auctatẽ ad eũ ꝓfiten. qr ſi eſ ſacer
dos pochial ñ hẽt ptãtẽ niſi ſup illos
q ſũt ꝺ pochia tua ſm q hẽs. ſ. ꝓfeſ
ſio. iii. §. iii. ꝛ §. ix. ꝛ ſex ſequẽtibꝰ Idez
dic ſiliꝫ ꝺ illo cui ꝓmiſſa ẽ audiẽtia cõ
feſſionũ a pochiali ſacerdote. Si ꝺ oẽ
tibi cõmiſſa ab epo talr auctoritas vel
ab eius vicario gñali i ſpãlibꝰ vel ab
alio hñte iuriſdictionẽ q̃ſi epalẽ tũc ſi
es frater minor vl frater ꝺ ordine ꝓdi
catorꝫ aut heremitarꝫ. ꝛ hmõi ꝛ talez
auctoritatẽ hẽs ꝑ ptãtionẽ factã ſm
formã cle. dudũ ꝺ ſepul. ꝺ q hẽs. ſ. cõ
feſſio. iii. §. xvi. vel es admiſſus ac ſi eẽt

Fuata talis forma sic potes audiꝛ oēs de illa vioceſi uel iuriſdictōe illi⁹ ⁊ i illa vioceſi ſolū ⁊ nō eꝛ illā ſi vo ñ es pñtat⁹ ꝑꝫ formā dicte cle. nec admiſſ⁹ ac ſi eēt Fuata ſꝫ ſolū tibi ꝓceſſit Inꝫ audiēdi ꝓfeſſiōes sic potes ubiqꝫ. etuſ ſubditos audiꝛ ꝺ q̄ uide i. d. §. xvi. ⁊ ſequen. Et ſi iueneris q̄ hēs aucte eū ꝓ fitēdi inꝛroga. ii. ꝺ eⁱ⁹ ſtatu ⁊ ꝓditiōe ſi alꝛ eū nō agnoſcit ut ꝓpēdeꝛ poſſis ſi erit capax abſolutōis uel ne. nā ſi inueneris eū i tali offō vel i tali arte quā exerceꝛ ñ ꝑt ſine mortali tē idica ei a ꝓncipio ne forte eū audiendo ⁊ poſtea uolens eū abſoluere ſcādaliꝫeꝛ ꝺ te. poſſes tñ talē q hꝫ aliqd qꝺ ñ vult dimitteꝛ ꝑm q̄ teneꝛ admoneꝛ q̄ ſi vlꝛ ꝓfiteri lꝺēꝛ audies eū ſꝫ abſolueꝛ ñ poſſes niſi dimitat q̄ exerceꝛ ñ ꝑt ſine mortali ⁊ quōlibꝫ eū ñ abſolnaſ talꝛ ꝓfeſſio vꝫ ei ad mꝛta bōa ꝑꝫtum ut deꝰ eiuꝰ illumiet eū ad pniaꝫ ꝑꝫ q̄ vꝺ i. c. qꝺ gdā ꝺ pe. ⁊ re. et hꝫ dicꝫ ſi uoluerit ꝓfiteri poteris eū audiꝛ ⁊ monita ſaluꝫ vare ⁊ aliquam pniaꝫ ſꝫ nullo mō abſolutōeꝫ qꝛ ſic pecares mortaliter de q̄ hēs. s̄. ꝓfeſſio. i. §. xiiii. ⁊ ꝓfeſſio. vi. §. ii. ⁊. iij. iterroga. iii. q̄ tū ē qꝺ nō fuit ꝓfeſſus ⁊ cui ꝓfeſſus fuit ⁊ ſi ꝺbita bōa uolūtate fuit ꝓfeſſus ⁊ ſi ſecit pniaꝫ ⁊ ſi aliqd retinuit ſcīēter q̄ nō fuit ꝓfeſſus ut ex iſtis poſſis ſcire ꝺ q̄ to tpe hꝫ ꝓfiteri ⁊ ſi ꝓfeſſiōes fcē ſint reiterāde ⁊ qñ hoc ſit hēs. s̄. ꝓfeſſio. i. §. viij. cū multis ſe. iterroga. iiij. ſi adhibuit diligētiā ut ſuoꝝ pcōrum hēat memoriā ⁊ ſi inēires qꝺ ñ puta qꝛ oꝫ reiterare ꝓfeſſiōes de multo tpe ⁊ ipſe pēitēs hoc nō cogitabat ⁊ ꝓpea nullā poſuit diligētiā ſup pctis ꝓfeſſis tunc admonēd⁹ ē ut uadat ⁊ conet ꝛducēꝛ ad memoriā ſua pcā diſcurrēdo p ſtaꝰ q̄s hūit p officia q̄ exercuit p ſocietates q̄s tēuit p loca i qb⁹ hitauit p exercitia q̄ opat⁹ ē ut ſic itegre ꝓfiteri uale at ⁊ q̄ꝫtā diligētiā dēat ponere hēs. s̄. ꝓfeſ. i. §. xii. Predicꝫ factis ⁊ iuēto q̄ ꝑfcā diligētia ꝑꝫ poſſe ſuū ē diſpoſit⁹ ad digne ꝓfitendū ꝺbes eūdē pēitētē inducēꝛ ut genu flexo dicat hūiliꝛ ꝓfiteoꝛ deo ⁊c. uiſq̄ mea clꝑa ſi ſcit eā dicere ⁊ q̄ ſtet facie ꝺſa lateri cōfeſſoris ſi ē mulier nl̄ iuuenis ⁊ ñ pmittas q̄ aſpiciat in factē tuā qꝛ multi pp hoc corruerūt ⁊ poſtea bōis ꝺbis ⁊ ꝑſuaſiōibus iduc eū ut dicat pcā ſua Et ſi ſcit ordiate dicere noli eū ipedire ſꝫ ſolū uaꝺ ſupplendo vbi ipſe ꝺficit i erꝓmēdo circūſtātiaſ vl̄ ꝺclarādo quō ē mortale ⁊ teneꝛ abſtinere ul̄ ad reſſōeꝫ ul̄ ē excōicat⁹ ⁊ hmōi. ſi uides q̄ ipſe penitēs hoc ñ iꝛelligit ul̄ nō ꝓpēdit vel ſi neſcit ordiate dicere fac ut ꝓfiteaꝛ ſaltē grauiora q̄ magis grauāt eⁱ⁹ ꝓſciaꝫ ut ex illis poſſis ſcīꝛ ꝺ qꝺ⁹ ꝺbeas eū iterrogaꝛ ⁊ dcis aliqꝺ⁹ ꝺ grauioꝛib⁹ ſi uides q̄ neſcit ordiate dicere. Incipe tu iterrogaꝛ eū ſicut i iſtraſcripti uidebis nō tñ oēs de oīb⁹ ut diri ſed tñ ꝺ his q̄ vꝺiſſr p̄ſumiꝛ cōmiſſiſſe uel nōe ſtat⁹ ul̄ exercitij aut cōditiōis pſone ⁊ caue ne euꝫ exaſperes pp aliqꝺ pcm̄ donec totā cōpleuerit ꝓfeſſionē ne forte ꝓuerecūdia nō integre ꝓfiteaꝛ. ſed completa confeſſione tūc eū reꝑhēꝺ ⁊ argue ꝑm q̄ uideris ei expedire

¶ Ordo autē interrogādi ſit iſte circa peccata cognoſcenda ⁊ dicenda ꝑ mo circa decem precepta. 4

Circa ꝑmū ꝓceptū ꝺcalogi qꝺ ē non habebis deos alienos ⁊c. exo. xx. qꝺ q dē quō itelligaꝛ hēs Dꝛeceptū. §. iii. ex cui⁹ expoſitiōe ſic facies iꝛrogatōeſ Si adoꝛauit aliquā creaturā ul̄ cū primo appetfecit ei aliquā oꝛionē ⁊ hmōi Si adoꝛauit diabolū etiaꝫ ſub angelo lucis apparente quia mortalia ſunt vide adoꝛatō. §. x.

Si inuocauit demones vel fecit aliquod pactū cū eis vide Sors.§.iij.
Si vsus est nigromancia ⁊ aromantia ⁊ hmuſmodi vide ibidem.
Si vſus ē ſortib⁹ vl' icātatōlb⁹ ad ſcieñ occulta vel furta ⁊ hmōi vide ibidē
Si voluit ſcire futura per vanas inſpectionem creature.ibidem.
Si qñ obuiauit lepori vel alteri aiali credidit p̄ſagiū alicuius futuri.ibidē
Si qñ mulier p̄gnās petit ignē ⁊ huiuſmōi vtr̄ ad ſciēdū futura.vīd ibidē
Si vſus ē lr̄is pūct̄ aſtrolabio aptōe libri ⁊ hmōi ad ſciendū futura.ibidem
Si obſeruauit ſōnia vt indiuinaret. ibidem.§.v.
Si voluit colere deū ſm ritum iudeorum vide ſuperſtitio.§.i.
Si vſus fuit ligaturis b⁹ aut caracteribus p ſanitate dāda.vide ſupſtitio.§.i.
Si feē ānulū qñ legit paſſio xp̄i vl' caracterē i tali die ⁊ hmōi.vīd ibidē.§.ij
Si vſus fuit arte notoria vel eam didicit vide ibidem.§.iij.
Si vſus eſt herbis contra demones. vide ibidem.§.vi.
Si vſus eſt breuibus ligandis ad collum vel portandis ibidem.§.vij.
Si incantauit animalia ibidē.§. viij.
Si carminauit infirmos. ibidē.§.ix.
Si dixit vel fecit dici miſſas vel pſalmos.vt quis moreretur. ibidem.§.x.
Si colligendo herbas obſeruauit aliqua vana.ibidem.§.xi.
Si aliquod fecit vt ſciret infortunium alicuius.ibidem.§.xij.
Si per maleficium deſtruxit aliquod malū.ibidē.§.xiij.
Si credidit femias ire de nocte vl' cōuerti in catas ⁊ hmōi ibidē.§.xiiij.
Si h̄ē libros de p̄dictis ſortilegijs vl' ſupſtitionib⁹ tenet eos ꝓburere. alſ nō eſt abſoluendus.vt.ē. Curioſitas.§.i.
Si obſeruauit dies egyptiacos.vīd re ſtitutio.§.vltimo.
Si dedit poculū vt amaret ab aliq̄ vi detur mortale qr̄ oio ſupſtitiōe vitur.
Si credidit q̄ ex p̄ſtellatōe cogat̄ q̄s ad bonū vel ad malū.vide ſors.§.iij.
Si vſus ē ſacr̄is vl' ſacr̄alib⁹ p dāda ſanitate ⁊ hmōi.vide ſacr̄m.§.vltī.
Si acceptauit duellū vel obtulit vel fuit cauſa vt fieret.vide Duellum.
Si accepit ferrū cādē vl' dedit p mālā ſeſtāda vitate vide Purgatio i p̄n.
Si ē hr̄ticus vl' fautor hereticor̄. vide hereticus in p̄n.⁊ Infidelitas.§.x.
Si fuit dubius in fide vide Hereticus in p̄n.⁊ Infidelitas.§.x.
Si apoſtatauit a fide vide Apoſtata i principio.
Si fecit actū infidelitatis timore mortis ibidem.§.pe.
Si portauit veſtes infidelium.ibidem §.vltimo.
Si nimiam praticam habet cum iudeis.vide iudeus.§.i.
Si balneum intrauit cum iudeis.vide balneum.§.iij.
¶ Circa 3ū p̄ceptū. Nō aſſumes nomē ⁊c.quo itelligat̄ hēs Precepti.§. iiij.ex cuius expoſitiōe ſic formabis interrogationes
Si vota facta non impleuit vel deliberauit non implere cum poſſet ⁊ teneretur peccauit mortaliter.⁊ quādo teneatur vel non vide Votū primo per totum ⁊ votum.iij.per totum
Si aſſenſit impedimento non implēdi votū.vide Votum.ij.§.xij.
Si facta vota ſine determinatione tē poris.nimis tardauit. Votum.iij.§.ij.
Si caſu quādo obligatur ad vota. parentum non ea impleuit.⁊ quando ſit vide votum.iij.§.viij.
Si impetrauit diſpenſationem voti ſine cauſa legitima vide Votum iij.§. x.⁊.xi.

Si fecit votū sciēl q̄ voueř ñ poterat vīo Votū.ij.§.ix.ꝛ q ñ pñt.hēs ibidē
Si fecit votū ō re mala fienda que sit mortale pcīñ peccauit,mortaľr vouēdo.ꝛ tñr facere ōrtū.secꝰ eēt ō re pcī vēiaľ.ꝛ qūo ñ obligat. vide votū.i.§.v.ꝛ facit ad hoc qō no.i.c.piurīū.§.i.
Si fecit votū de re bona sed propter malum finem.vide votū.i.§.iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vl' ordine.vide Apostasia.§.ij.ꝛ.per totū
Si blasfemauit deū vl' sāctos.vīo blasfemia.ꝛ quot modis blasfemeř ibidē.
Si maledixit deum vel sanctos. vide Maledictio.§.i.
¶ Si nomiauit deū vel sāctos opprobriose vel p mēbra ꝺecūda aduertēter peccauit mortaliter'etiā si fecit ex ioco.qz ꝺ pceptū pdictū directe.
Si sacramentis ecclesie fecit aliquod enorme puta conculcando vel hmōi qz mortale ē contra pceptū predictū
Si sacramenta recepit vl' administrauit in peccato mortali. mortale pcīñ ē nisi in cān.de quo Baptismus.v.§.x.
Si iurauit falsum quod credebat verum vide Periurium in prin.
Si iurauit verum cum tamen crederet dicere falsum ibidem.
Si iurauit falsum sciens se mendatiū iurare.ibidem.
Si iurauit aliquod malū se facturum ibidem.§.i.ꝛ Juramentum.iij.§.vij.
Si iurauit in cōi sermōe sine debita discretiōe.ibidē.§.ij.ꝛ iuramētū.§.x.
Si iuramēto affirmauit id de quo dubitabat.vide periurium.§.iij.
Si iurauit p verbum credo quod tamen nō credebat.ibidē.§.iiij
Si credīdit contraucnire iuramēto cū tñ nō cōtrafaceret ibidē.§.v.
Si iurauit ex metu falsū.ibidē.§.vij.
Si induxit aliquē ad iurādū quē sciebat falsē iuratuꝝ.vīo iurañtū.iij.§.xi.
Si iurauit vituperose per deum vl' sāctos.ibidem.§.xij.
Si iurauit nō ꝑ intēctionē dātis iuramentum.vide iuramentum.iij.in pn.
Si nō cōpleuit qō sub iuramēto promisit in casu quo tenebař.ꝛ qñ hoc sit hēs iuramētū.v.per totum ꝛ quomō est mortale pcīñ nō īplere qō iuramēto promisit habes Periurium.§.i.
Si fecit se absolui a iuramēto sine causa legitima.vide Juramentum.vi.p totum.ꝛ de cā legitima que sit ꝛ qs pōt absoluere a iuramento.
Si quando tenebatur orare voluntarie se occupauit in his que distrahūt mentem.vide Hore.§.xxvij.
Si simulauit sanctitatem quam non habebat.vide Simulatio.§. vltimo.
Si adiurauit hoiēs: vl' demōcs aut alīs creaturas.vide aduratio.per totum.
¶ Circa tertium preceptū Sabbata sanctifices.eius expositionē habes.j. Preceptum.§.v.ex cuius declaratione sic sunt formande interrogatiōes 6
Si existēs corpe sanus ꝛ nō occupaꝰ i spūalibꝰ bonis stetit occiosus.nec aliqd opař tēpore nō festiuo.vñ viuat: vel vnde tribuat egētibus: qz magnꝰ excessus occiositař videř mortale peccatum de quo vide Preceptum.§.v.
Si i diebꝰ festiuis de pcepto ñ habuit attritionē ō pctis mortalibꝰ cōmissis. ō qbꝰ ñ fuit contritꝰ vide ferie.§.xli.
Si vacauit ludis aut cozeis. de quo vide Lozea per totū.ꝛ Ludꝰ p totū
Si nō vacauit deo in dictis festis saltē in aliq̄ hora.qa mortale vt ferie.§.ix.
Si fecit astiludia quia sunt prohibita,quibuscūqꝫ diebus sicut tozneamēta secundū Ricar.in.iij.di.xxxvij.ex consimili ratione.vt in.c.i.de toznea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri i pdictis festis in casibꝰ nō pcessis.vide Feria que opera licēt ꝛ que ñ ꝛ q̄ sint

festa precepta ⁊ quãdo est' mortale op⁹ seruile in die festo ⁊ quando incipit festum. vide ibidem p totũ.
Si audiuit missam integram in predictis diebus. vide ibidem. §. xlj.
Si existẽs in missa occupauit se in vanis. vid̃ Hora. §. xxvij. ⁊ Ferie. §. xliij.
Si audiẽs missã in p̃dictis dieb⁹ dixit orationes q̃s tenebat dicere ex voto vl̃ pnia aut rõe ordis. vide Ferie. §. xlvi.
Si audire predicationez contempsit in festis. vide ibidem. §. xliij.
Si non fecit oblationem in missa ad quam tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in dieb⁹ festiuis de p̃cepto cõmisit aliq̃ pct̃a mortalia. vid̃. j. p̃ceptũ. §. v. ⁊ Ferie. §. xxxvi. Et qr difficile est scire dicere q̃ pct̃a cõmisit i festis. ⁊ interrogare i quolibet pct̃o si illud cõmisit i festo ẽ difficile. potes sine alio scrupulo peccatorẽ interrogare. sic peccasti mortaliter in festis ⁊ si dicit q̃ sic interroga scdo i quot festiuitatib⁹. Et si nescit interroga eũ si q̃si in oibus vel in maiori pte ipsoz vel in minori. Et tertio interroga si in eodẽ festo aliq̃ bis vel septies ⁊ sepius. ⁊ sic sufficit q̃ ad istã circũstãtiã absq; hoc q̃ exprimat spẽm peccati q̃ cõmisit vl̃ absq; hoc q̃ in quolibet peccato qd̃ cõfitet̃ interroges si fecit in festo quod bñ no.
7 C Circa. iiij. preceptũ. Honora patrẽ ⁊c. cuius expositio habetur preceptũ §. viij. ⁊ ex qua interroga vt infra.
Si non dilexit patrem vel matrem vide Filius. §. xxx.
Si nõ ostẽdit eis signa dilectionis sed dure se hz cũ eis. ibidẽ
Si dixit eis v̊ba iniuriosa vel v̊berauit qr videt̃ mortaliꝑ vcã. in. d. §. xxx.
Si nõ obediuit eis. vide ibidem.
Si nõ subuenit eis indigẽtib⁹. ibidẽ.
Si nõ seruiuit in infirmitatibus eorum vel fecit seruiri ibidẽ.
Si maledixit eis. vide maledictio. §. i.
Si non fuit executus eoz voluntates seu legata facta post eoz mortem. vid̃ Executor. §. xxiij. ⁊. xxiiij. ⁊ heres. §. v. vsq; ad. §. xij. ⁊ legatũ. i. ⁊. ij. per totũ.
C Circa. v. preceptũ. Non occides. 8
vide preceptũ. §. ix. ex q̃ sic interroga
Si habuit animũ offẽdendi p̃mũ in persona vulnerando. mutilando occidendo. ⁊ huiusmodi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit vel occidit aliquem vide ibidem.
Si p̃misit hõicidiũ spũale. s. inducẽdo aliquẽ ad pcm̃ mortale vl̃ alijs mõis ꝺ quibus habes Homicidiũ. iiij. p totũ.
Si procurauit abortum alicuius mulieris. vide Abortum per totum.
Si incarcerari fecit aliquem indebite vide Carcer. §. i. ij. ⁊. iij.
Si pueros tenellos tenuit iuxta se in lecto ⁊ suffocauit dormiendo. vide homicidium. ii. §. xv.
De multis modis quibus fit homicidium ⁊ cum peccato mortali habes homicidium. i. ij. ⁊. iij. p totum.
Si aspexit spectacula in q⁹ imminebat periculũ p̃babile mort̃ vel mutilatiõis mẽbroz vt torneamenta hastiludia ⁊ hmõi peccauit mortaliter. i duob⁹ casib⁹ p̃mo qñ talia aio aspexit q̃ etiãsi preces pereẽt ei ne staret ad videndũ nihilominus nõ desisteret. scdo qñ ei⁹ aspectio est cã vt fiant sine qua nõ fierẽt. Alias est veniale peccatum de se: nisi forte ratione scandali: vt in clericis religiosis ⁊ huiusmodi.
C Circa. vi. p̃ceptum Non mechaberis. vide Preceptum. §. x. ex cuius expositione sic forma interrogationes. 9
Si fec̃ fornicationẽ. vide ibidẽ. i. d. §. x.
Si cõmisit adulteriũ. ibidẽ.
Si stuprum perpetrauit. ibidẽ.
Si sacrilegiũ operatus est ibidem.
Si incestuosus fuit ibidẽ.

Si fuit sodomita ibi dez.
Si alio modo per se poluit qualiter cunqz. vide luxuria. §. ij.
Si voluntarie cogitauit de huiusmói peccatis ppter ōlectationē ibidē
Si volūtate desideranit aliqō ipsoz cōmittere ibidē. vñ hic aduerte q; toties peccat mortaliʳ q̄ties hoc delibe rate appetit ppetrare ex diuersis iternallis tpis vel psonaz. puta qz nūc desiderat vnā psonā ad malefaciēdū postea occupatꝰ in aliq̄ alio alia cogitat. demū postea iterū recordat ō illa pso na ⁊ iterū eā ꝓcupiscit: similʳ q̄n nūc vnā psonā ⁊ postea aliā desiderat. qz i istis cāibus sūt diuerse auersiōes. aliq̄ rōne tpis. alie rōne materie. vñ qz in hoc peccato carnis magis sūt inuoluti hoies cōiter q̄z in alio. ⁊ multū imorari in iterrogatiōe de hmói ē piculosū ⁊ ꝓfessori ⁊ cōfitēti. vt dictū ē. Jō vt expedire possis q̄ sūt necessaria p trāsire talē modū tenebis.
Si illa pson̄a q̄ ꝓfitet ē psona spiritualis vel mulier aut aliqs ꝺecūdus ⁊ q nō ē cōiugat. ꝑserti puella interrogabis eaz ꝑmo si cōmisit aliqō pcm̄ in honestat: vel luxurie ope. vel volūtate Si nihil dicet ⁊ tm̄ tibi videbit q; sit involuta in aliq̄. Tūc interrogabis eū de cogitationibꝰ. Si delectatꝰ ē cogitare ō hmōi carnalibꝰ ⁊ inēto q; sic ō clara ei quō ē pcm̄ mortale. vt hēs. c̄ cogitatio. §. ij. ¶ Postea pcede ⁊ interroga si delectata ē audire loqui de hmōi: vel videre: vel tāgere se vl aliā psonā ppter hmōi delectationē: ⁊ q̄ties ⁊ si in diebꝰ festis magisq̄z i aliis Et si iueneris q; talia ꝓmisit potes postea interrogare si habuit aliquā potionē pp talia p se vel cū alia psona vt sic caute ducas eā ad ꝓfitēdū q̄ ex verecūdia forte taceret. Si ꝺo psona q̄ ꝓfitet interrogata primo generaliter si aliqō petm̄ luxurie cōmisit ⁊ respondet q; sic interroga si fuit cū femia vl femina cū masculo. ⁊ inēto q; sic interroga si erāt soluti vel nō si affines vl ꝓsāguinei. si religiosus vel religiosa ⁊ hmōi vt scias si fuit fornicatio vel adulteriū ⁊ hmōi. et inuento q; i hmōi est inuolutus. Tūc nō oz interrogare de cogitatiōibꝰ morosis qz cōiter sūt in talibus deliberate i malū si possibilitas adesset. ideo circa tales iterrogabis ꝑmo de cogitatiōibꝰ deliberatis in malū istud. ⁊ q̄ numerꝰ difficile est ⁊ varietatē psonaꝝ ē exprimere. sufficit tibi quo ad necessitatē ꝓfessionis. vt i terroges q̄z tū pseuerauit in talibꝰ cogitatiōibꝰ. puta a tpe q̄ alʒ cōfessus ē qō ē ānus vel plꝰ. scōo iterroga q̄z se pe tales cogitatiōes habuit. puta bis i die vel i ebdomoda: aut plꝰ oibꝰ ꝓpositis: vel si forte maioré ptē tpis i huiusmōi occupauit. Tertio iterroga si sic i diebꝰ festiuis sicut i aliis circa p̄dicta vacauit: vel forte plus i festis. Quarto i iterroga si i ecclijs vl locis sacris eas habuit. ¶ Quito iterroga si sic ō siderauit ꝓiugatos religiosos ꝓsāguineos ⁊ hmōi sicut alios idifferēter. Sexto iterroga si sepius variauit mētē ō vna psōa ad aliā. ꝓz q; occurrebāt memorie vel magis stetit i desiderio cū vna psona. Et sic sufficit q̄ ad cogitatiōes lz alio modo numerū vl tempus aut locum exprimere nesciat. Et idem seruandum est in oibus peccatis que sepissime cōmissa sunt p̄sertim quo. ad quattuor prima. ¶ Postea iterrogabis cū si vt suū posset ꝓsequi desiderū malū ōdit operā iducēdo correas in dando munera. in faciēdo matinatas cātādo. sonando. pcādo. loquēdo ambasiatas mittēdo. lr̄as scribendo ⁊ hmōi ⁊ q̄z tū se occupauit in istis ⁊ a q̄to tempore ⁊ si diebus p̄cipue se

tis vel i ecclesijs aut locis religiosis
Vel si fuit psona cui ꝓdicta fiebāt ite
roga si ꝓfessit vt talia fieret vel eribunt
se conspectui talis vel recepit lras aut
munera ꝛ ꝯtū tēpus pseuerauit ꝛ si i
festis vel i ecclesijs.naz faciētes ꝛ ꝓsē
tientes in hmōi oēs mortaliʳ peccāt
Et si munera sūt q̄ inducāt ad amorē
carnalē cogenda est vt pauperibꝰ ero
get.Si vo talia non sunt non ē cogē
da nisi de bono consilio si ille dona-
re potuit ó q̄ habes Donatio ꝑmo p
totū. ¶ Postea habes eū iterrogaʳ
de opere luxurie.Et si dicit q̄ pecca
uit cū femina masculus siue femina
cū masculo nō habes querere nisi tā
tū primo si erant soluti vel coniugati
affines vl religiosi ꝛ hmōi vt sciās que
species sit luxurie de quo habes luxu
ria.§.ij.secundo iterroga si fuerit nālit
i vase debito si dicit q̄ non. Noli q̄re
re quō vl i q̄ loco corporis cognouit
eā q̄ nō expedit sufficit dicat q̄ nō i
vase debito sz eꝝ polutꝰ ē siue icepit i
vase siue ñ. Tertio iterroga si sic pec
cādo cū tali q̄ sunt euitare gnātōez vl
fuerit tali mō q̄ nō posset fieri. Quar
to q̄nēs vl ꝯtū pseuerauerit ꝛ si i festi
vt in plꝰ vel i ecclia ꝛ sufficit.
Si dicit q̄ peccauit p se poluēdo seip
sū voluntarie ñ oz q̄reʳ de mō sed solū
quotiēs vel ꝯtū pseuerauit vt supra-
dictū est de cogitatiōibꝰ. Et vo si de
fideruit facere malū cū alia psōa q̄ñ
talibꝰ dabat opam ꝛ q̄ sit ille persone
f.si soluti vel affines ꝛ hmōi Si dicit
q̄ peccauit cum alio masculo poluen
do se cum eo non oportet querere de
loco corporis sed de quotiens festis
vel loco sacro ,aut si persona erat sibi
consanguinea vl religiosa ꝛ huiusmo
di ꝛ si cum diuersis Personis.et si
consensit propter lucrum vel munera
cōsulat vt det pauperibus talʳ acquisita

Si ꝓfitet q̄ peccauit cū bruto ñ oz q̄
rere ó noie bruti vel loco corporis sz
de quotiens ꝛ si in festo vel in ecclesia
Et sic pertransire q̄ó bene notabis.
Si fuit mediator pcō ꝓ carnalū nam
tales grauissime deū offendūt vt ꝑz i
c.noli de pe.di.i.ꝛ tenenʳ ꝯtū possūt
taliter inductos reducere ad bonuz ꝛ
sunt inducendi ad restitutionem quic
quid,ppter hoc lucrati sunt
Si seduxit vginem ,promittendo cam
acciperc i vxorē ꝛ hmōi vi ó Stupꝝ
per totum.
Si habuit polutionez dormiēdo vi ó
Polutō per totū
Si ꝓxit cum aliqua clandestine,vide
Clandestinum.
¶ Circa.vij.preceptum.non furtuz fa
facies cuius expositio habetur prece-
ptuz.§.xi.vnde sic interroga
Si fecit furtum proprie dictum ꝛ q̄d
sit vide furtum in princi.ꝛ quando sit
mortale ib dē §.xxxiij.
Si cōmisit rapinam q̄ est quādo vio
lēʳ accepit alienū maiꝰ penā cōmisit
ꝯtū furās ut in.c.penale est.xiij.q.v.
Si res naufragantium accepit vide
naufragiū per totū.
Si pedagia iniusta vel a quibus ñ de
buit exegit vide Pedagiuz p totū
Si exactōes vel talias exegit vi ó Ta
lia per totum
Si bellum iniustum fecit vel i eo fuit
vide Bellum per totuz
Si participauit in dando damnū pro
ximo operando mandando consulē-
do consentiendo adulādo receptādo
defensando comedendo emendo nō
obuiando ratum habendo non ma-
nifestando ꝛ huiusmōi de q̄bus hēs
furtum in multis.§.ꝛ Restitutō ꝓmo
per totum
Si inuenit aliq̄d quod non restituit.
vide Inuenta per totum

Si aliqua prescripsit mala fide vid̄ p scriptio
Si commissit vsuram vide Vsura pri mo per totū
Si mutuauit pecuniā vl granū vinuz ꝛ hmōi vt aliqd lucret vid̄ ibidē i pn.
Si mutuauit sup aliqd pign⁹ vt ei⁹ fru ctus habeat donec pecunia sibi trada tur vid̄ pign⁹.§.xiii.
Si emit aliqd p minori q̄z valeret p pter pūctionē solutōis.vsura.i.§.lxiii.
Si vendidit p precio cariori ppt̄ di/ lationem solutiōis ibidē.§.lviii.
Si fecit cambia ficca ꝛ hmōi illicita ibidē.§.si.cū plurib⁹ se.§.
Si dedit pecuniā i societate nolēs sci re aliqd de piculo vid̄ societas.§.vii.
Si dedit aialia i socidā volēs hēre ca pitale salui vide societas.ii.p totuz
Si accepit sub vsuris.sine necessitate vel ab eo qui nō erat paratus vid̄ vsu ra.ii.§.ii.
Si accepit in dono aliqd ab eo qui dōare ñ poterat vid̄ dōatō.i.§.xxxiij.
Si accepit persōis ecclīasticis aliqua bōa eccliaz vid̄alienatō.§.xiiij.ꝛ cle/ ricus.xiii.§.ii.
Si icēdit ecclias vl fregit aut loca re ligiosa vid̄ excōicatio.v.cāu.v.ꝛ.vi. vel alio modo fuit incendiarius vide Incendiarius.
Si fecit cōcussionē cōminādo nisi mi hi dederis ꝛc. vide cōcussio p totuz
Si vt hēret aliquid ꝓsensit in aliqd op⁹ peccati mortal vid̄ Ignarittia.§.ii.
Si p simoniā aliquid acquisiuit vide simonia p totū ꝛ dicā circa statu
¶ Circa.viij.p̄ceptū non dices falsū testimoniū ꝛc.cui⁹ exposītio habetur. p̄ceptū.§.xij.ex q̄ potes sic iterrogaꝛ
Si dixit mendacium in iudicio vel ex tra contra doctrinam xp̄iane religio/ nis vel in damnum Proximi vide Mendaciuz.§.ii.ꝛ.iij.ꝛ Testis.§.xxx.
Si noluit testimoniū dicere prōdu/ ct⁹ in testē vid̄ testis.§.xxvi.ꝛ.§.xxvii.
Si vsus fuit astucia vid̄ astutia.§.i.
Si accepit pecuniam vt non diceret vitatem vid̄ testis.§.xxviij.
¶ Circa.ix.p̄ceptū.Nō concupiscesꝛ ix domū proximi ꝛc.ꝛ.x.non desiderabis vxorē ei⁹ qualr itelligant hēs p̄ceptū §.xiii. Ex qbus potes sic interrogare.
Si voluit hꝛe res proximi sui q̄liūcūq̄z siue cū iustitia vl cū iniustitia ꝛ ō libera re qz pcū mortale ē ꝺ istud p̄ceptū se cus esset si optaret hꝛe salua iustitia qz sic vel nullum vel veniale esset pecca tū.vide.auaritia.§.i.
Si fuit cōtētus hꝛe amatores vl amā trices hmōi de qb⁹ dic vt.ꝺ.cogitatio
Si posuit se ad fenestras vt videret. dic vt supra hic circa preceptum non mechaberis.
¶ Circa.vii.pcā mortalia p̄mo iterro ꝛz ga de supbia ꝛ sic forma iterrogatōes
Si ppter inordinatū amorē excellen tie egit aliquid contra diuina p̄cepta. vide supbia in p̄ncipio.ꝛ.§.i.
Si extimauit habere bonū quod hēt a se non a deo vide supbia.§.ii.
Si bona que habuit credidit a deo si bi data ppter sua merita ibidez
Si se iactauit hꝛe bona q̄ non hēbat ibidem.
Si despectis alijs singulariter appe/ tit videri hꝛe qd̄ nō hz ibidem
Circa filiaſ supbie iterroga prio ō am bitōe vide Ambitio qd sit i p̄ncipio.
Si desideranit bñficia ecclīastica p̄n cipaliter ppter honorē vel bonū tpa le vide ambitio.§.i.
Si appetiuit dignitatem' sciens se idi gnum ibidem.
Si quesiuit dignitates per vias illici citas ibidē
Si emit officia vide officiū.§.i.
Si mutuauit super ipsis officijs ibidē

§.tertio.
Si per partialitatē q̄ssuit officia vt oi modo adiuuet ptez mortaliter peccauit pp inordinationem voluntatis.
De.ij.filia que dr̄ presumptio qd sit. vide ℙpresumptio.fo in principio.
Si posuit se ad faciēdū q̄ erāt supra facultatē suā.vide ℙpresumptio:
Si exercuit officiū qđ nesciebat ipe/ riculum proximi. vide ibidē.
Si exposuit se periculis pcō2uz mor talium probabiliter mortaliter pecca uit si aduertebat de periculo vt patet per ea que notant Cogitatio.
Si nimis presūpsit de dei misericor/ dia.vide ℙpresumptio.
De.iij.filia q̄ dr̄ curiositas.vide curio sitas quid sit in principio. Si sicut ad audiēdū pcā q̄ aliquis cōfitebat. vi/ de cōfessio.vltimo.§.xvi.
Si voluit addiscere vel videre aut au/ dire q̄ fieri nō possūt sine mortali pec cato.puta fornicationes ⁊ incātatio/ nes ⁊ huiusmodi.vide curiositas.§.i.
Si voluit addiscere a quibus nō debu it vt demonibus ibidem.
Si voluit experirī q̄ nō licēt vt si icā/ tationes habent effectum mortaliter peccauit ibidem.
Si attēdens curiosis dimittit addisceꝛ vel intendere necessarijs ad salutem est mortale peccatum ibidem.
De.iiij.filia que est ingratitudo.
Si desperit beneficia dei aut alterius vide ingratitudo.§.iij.
Si nō retribuit benefactori ibidem.
Si benefactori iniuriatus est ibidem.
De.v.filia q̄ nūcupatur iudiciū teme/ rariū qd sit. vide iudicium.§.xvij.
Si iudicauit in malū determinate fa/ ctū alterius. vide ℙpresumptio.1.
Si vsurpauit iudiciū nō habens offi/ cium. vide iudicium.§.xvij.qūo mul/ tipliciter dicitur temerariuz.

De.vi.filia que dicitur adulatio.
Si fuit adulator alicuius de pcō ppe trato vide adulatio.§.i.⁊.§.v.
Si adulādo prouocauit aliquem ad superbiam.vide ibidem.
De.vij.filia supbie q̄ dicitur irrisio ⁊ quid sit.vide derisio in principio.
Si derisit proximū.vide ðrisio.§.i.
Si derisit sacramenta vel volētes ser uire deo ibidem.
De.viij.filia que est temptare deum ⁊ quid sit.vide Temptare deum.
Si exposuit periculo probabili mor/ tis sine necessitate. vide ītimiditas ⁊ Temptare deum.
De.viiij.filia que est pertinatia ⁊ quid sit vide ℙpertinax.
Si fuit nimis pertinax in suo sensu.vi de ibidem.
De vltima filia que est arrogātia.vide Arrogantia quid sit.
¶ Circa vanā gloriā q̄ q̄modo ali/ 14
quādo est capitale peccatū. aliquādo filia superbie.vide Vanagloria.
Si voluit laudari de eo qđ est contra deum ibidez.§.i.
Si pretulit gloriā suam deo ibidem.
Si ordinata ad nostrā salutem retu/ lit ad gloriam propriam ibidem.
Si ꝓstituit finē i laude hominū ibidē
Circa filias vanegloriepꝛout est capi tale vitiū interroga ꝓmo de ornatu in debito ⁊ quando sit indebitus.habes Ornatus per totum.⁊ sic interroga.
Si mala intentione ornauit se ibidez
Si inhoneste.ibidem.
Si nimis superflue.ibidem.
Si nouas inuētiones adiuenit. ibidem.
De inobedientia que est.ij.filia. vide Inobedientia.per totum.
De inobedientia circa pcepta eccle/ sie sic interroga.
Si obseruauit festa ꝓcepta ab eccliā ⁊ que sint habes Ferie.§.iii.

Si ieiunauit in vigilijs ꝓceptis. vide Ieiunium.§.vii.que sunt precepta
Si confessus est semel in anno. Vide Confessio.ii.§.ij.ꝛ.iij.
Si suscepit sacrꝫ corporis xpi semel i ano. vide eucharistia.iij.i ꝑn.ꝛ ꝑ totū
Si audiuit missam in festis preceptis vide Ferie.§.xlij.
Si fecit torneamēta seu ꝓsentit vt fierent. vide Torneamentum per totum
Si ꝓtraxit matrimoniū clandestine. vide Clandestinum.per totum.
Si fecit aliquod cor qđ ꝓhibet sub pena excōicationis late sñie.de quo vide excōicatio.v.ꝛ.vi.ꝛ.vij.
Si fuit excōicatus ab aliquo.
Si participauit cum excōicatis vide Excōmunicatio.viij.per totum.
De inobedientia cerrarum personarum habes Infra circa statu⁹.
Si fuit inobediens suis ꝓlatis vl' dñis vide Obedientia ꝛ vide Inobedientia.
Si fecit ꝯ ꝓsciam.vide Cōscia.§.i.
De iactantia que est.iij.filia.vide Iactantia i ꝑn.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto vide ibidem.§.i.
Si iactauit se i vituperiū alior. vide ibidē vel i deceptionē alicuius.ibidez
De ꝑtinatia que ponit ab aliqb⁹ filia supbie habes.s̄.§.xiij.
De ipocrisi vide Simulatio.§.iiij.
Si simulauit sanctitatē i ꝺceptōnē populi vel vt asseqūret ꝓlatōes ibidē.
De discordia que est.vi.filia vanaglorie vide Discordia.
Si noluit ꝓcordari cū alijs i his que erāt bōa pp elationem suā ibidem
De ꝓtētōe q̄ ē.vij.filia vide contentō.
Si habuit contentōem ppe mulatōnem alicuius ibidē.
Si ꝓtēdit disputādo ꝯ veritātē ibidē.
Si cōtēdit i iudicio ꝯ iustitiā ibidez
Si contendit ita iordiate ꝙ scanda/ lu⁹ facit aliqbus ibidē.
Si sꝺornauit aliq̄s i electiōe vl' tctionio ꝛ ꝓmōi vide Suborn⁹atio.
Si nimis vilipēdit se.vide Ironia
De astucia Si vsus est simulatione vide Astucia
Circa auaritiā q̄ ē capitale pcm̄ vi⁹ de Auaritia i ꝑn.qd sit.
Et qr ꝓsistit in retinēdo acqrēdo ꝛ appetēdo sic interroga
Si retinuit q restituer tēbat vide Restitutio.iij.ꝑ totū ꝛ quis tenet habes.
Restitutio.i.
Si nō soluit creditor⁹ i termio cuz possz vide.Solutio.§.xxv.
Si retinuit supflua ꝛ nō fecit elemosinas vide auaritia.§.iij.
Si nō fecit elemosynā ꝺ arte sua puta medic⁹ paupi infirmio aduocat⁹ clictulo pauperi de q̄ vide Aduocatus.§.x.ꝛ Medicus.§.v.
De auaritia i acqrēdo vide Auaritia §.ii.ꝛ satis pz.s̄.i vij.ꝓcepto.
De auaritia in appetēdo habes Auaritia.§.i.
Si appetiuit illicite vl' illicita vel multum aio suffocato vide ibidē
Circa filias auaritie prima ēpditio.
Si prodidit castrū vel terrā inimicis vltra mortale tenet ꝺ oi dāno.
Si prodidit res primi volētib⁹ eas auferre iniuste vltra mortale simil' tenet ad restitutionem.
Si bita sub sigillo secreto vl' ꝓfessōis reuelauit hēs ꝓfessio⁹ vl.§.i.ꝛ.§.xxlii.
Si apperuit lr̄as alteri⁹ sigillatas vide falsarius.§.ii.
Si secreta dñi sui reuellauit in eius dānū vltra mortale tenet ad restitutōnē vide feudū.§.xvi.
De fraude q̄ est.ij.filia habes Fraus.
Si fecit fraudē legi ibidē.§.ii.
Si fraudauit iustas gabellas vlꝺ Pedagium.§.vi.

Si vẽdidit vnã rẽ ꝑ alia puta vinum liphatũ ꝑ puro corrupta ꝑ sanis pecus ꝑ castrato ⁊ huiusmodi hẽs Emptio.§.viij.
Si aliquã fraudẽ fecit in deceptione3 proximi. vide dolus.§.viij.
De fallatia q̃ ẽ.iij.filia hẽs Falsarius.
Si falsificauit aliqꝺ instrumẽtũ bullã vel libru3 vide excõicatio.v. casu.iij. ⁊ Falsarius.§.i.cum sequentibus.
Si destruxit instrã vel scripturas. Ꝯi de falsarius.§.iij.
Si occultauit scripturas vide Restitutio primo in littera scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatorum vide Falsarius.§.ij.
Si falsificauit mensuras ibidẽ.§.xi.
Si monetã ibidẽ.§.iiij.cũ sequẽtibus
Si ex falsa cã obtinuit aliquod beneficiũ ecclasticum vltra mortale tenet renunciare si alias non obtinuisset.vide rescriptum.§.iij.
De inquetudine mẽtis q̃ quis nimis solicit⁹ est circa tpalia.⁊ tũc est mortale pctm̃ qm̃ per eam quis cõmittit necessaria ad salutem.alias est veniale peccatum vide Inquietudo.
De violẽtia q̃ est.v.filia saris ꝑ i.vij. precepto ⁊ in titulo Rapina.
De immisericordia que ẽ.vi.filia qua non subuenit qs indigenti.hẽs Auaritia.§.iij.⁊ elemosina.§.i.
De acceptione psonarũ q̃ est.vij. filia habes acceptio psonarum.
Si in iudicio accepit personam vel i distribuendis officijs vl̃ bñficijs vel elemosynis vide ibidem per totum.
Si in electionibus non eligit magis dignu3.vide electio.§.xxi.
De turpi lucro quod est.viij.filia.vide Turpe lucrũ ⁊ tale est pctm̃ quale illꝺ ꝓp qꝺ acquirit.
De ludo qui prouenit aliqm̃ ex auaritia.vide Ludus per totum.
Si lusit ad pillã vel aliũ ludũ in q̃ versatur industria.vide Ludus.§.ij.quãdo licet.
Si ludit ad ludum in quo versaꝫ fortuna ibidem.§.iiij.
Si stetit ad inspiciendum ludentes. vide ibidem.§.vi.
Prodigalitas est ꝑria auaritie sed tñ peccatum.vide prodigalitas.
Si superflue expẽdit res in põpis egs ⁊ hmõi.notabilis excessus vꝫ mortalis vt patet Ornatus.§.vi.⁊ ibi vide.
¶ Circa luxuriã q̃ ẽ capitale vitiũ vꝺ 16
Luxuria ⁊ ꝺ hoc hẽs.§.vi. precepto
Circa vo filias luxurie q̃ꝝ pria ẽ cecitas mẽtis.ꝺ q̃ cecitas mẽtis in pñci.
Si ita occupat⁹ fuit in mũdanis mẽte qꝺ nescit aliqd de deo intelligere vel necessaria ad salutẽ.vide ibidem.§.i.
De precipitatione que est.ij. filia.vide Precipitatio.
Si fuit ꝓceps i opibus suis ꝓtẽnẽs ꝓsiderare vel in periculũ vide ibidẽ.
De incõsideratione que est.iij. filia luxurie.vide incõsideratio.
Si fuit incautus maxie vbi iminebat periculu3 vel vbi tenebaꝫ de leni vel leuissima culpa quia l3 excusẽ aliqm̃ a mortali nõ tñ ab obligatione restitutionis.vt hẽs Culpa.§.v.⁊.vi.
De amore sui quo quis querit delicias ⁊ quietem.vide Amor sui.
De amore seculi qui est.v.filia luxurie habes Diligere.§.iij.
Si voluit perpetuo stare in Mundo. vide ibidem.
Si dilexit mundum constituens ibi finem vel ad voluptatem.vide ibide3.
De horrore futuri seculi ex quo homo vellet nũqꝫ mori. vide diligere.§.iij.
De inconstantia que ẽ.vij.filia habes Inconstantia.
De odio dei quod est octaua,filia luxurie.habes odium dei.

De stultiloqo aut scurilitate q̄ sūt filie luxurie. dic si vsus ē vbis libidinosis aut inhonestis aut gestib⁹ vel ad puocādū alios: vl' vñ probabiliter habēt puocari ad luxuriā ē mortale peccatum. Idem dic de turpiloquio. vide Scurilitas.

17 ¶ Circa gulā q̄ est aliud capitale peccatum sunt formāde interrogationes circa eius species.
Si preuenit horam in comedendo
Si nimis laute comedit.
Si nimium studium apponit
Si nimis comedit.
Si cum nimio ardore seu appetitu ꝛ quando gula sit mortale peccatū in p dictis habes Gula.
De eius filiab⁹. quarū prima ē ebrietas. vide Ebrietas q̄ ē mortale pcñ
De hebetudine mentis que est. ij. filia vide Hebetudo.
De inepta letitia. scias q̄ nō est mortale pcñ nisi per ipsaz dissolueretur gs in ea q̄ sūt mortalis peccati. vt corrizando i casu phibito ꝛ huiusmodi alias est veniale peccatum.
De multiloquio que ē. iiij. filia habes Multiloquium per totum.
De scurilitate que est. v. filia. hēs Scurilitas.
Si fecit act⁹ ita scuriles q̄ ad puocādū ad luxuriā sūt efficaces vl' mortale
De immundicia que est. vi. filia gule vide Immundicia.
Si comedit vel bibit vt possit luxuriari q̄ est mortale. secus est si vt satisfaceret vroꝛi in redditiōe ōbiti. q̄ sic nullū peccatū vel veniale q̄n hoc fecit vt magis delectaretur cum vroꝛe.

18 ¶ Circa inuidiaz q̄ est aliud capitale peccatum. vide Inuidia ꝛ quomodo est mortale peccatum.
De eius filiabus. quarū prima est odium proximi. de quo vide Odium dei ꝛ sic interroga.
Si desideranit malū primi ꝛ q̄to tē poꝛe pseueranit ꝛ si sepe in huiusmōi occupauit mēte q̄ quotiēs deliberate desideranit malū proximi totiēs moꝛtaliter peccauit si erat notabile malū ꝛ p diuersa tpa. Simīr q̄n in eadē cogitatiōe trāsibat nūc de desiderio mali in reb⁹ ad desideriuz mali in psona vel in filijs. q̄ sicut sūt diuersa sbiecta ita videnē diuersa moꝛtalia peccata.
De tristicia in psperis q̄ ē. ij. filia. si tristat⁹ ē de bono notabili proximi deliberate pp inuidiā est moꝛtale pcñ vt p latus de maioꝛi plato e. doctoꝛ de maioꝛi cōcursu. scolaris de maioꝛi ingenio Liuis de maioꝛi honoꝛe. Mercatoꝛ vel artifex de maioꝛi credito spiritualis de maioꝛi fama ꝛ huiusmodi. vide inuidia.
De letitia in aduersis proximi. Idem dic. vt. s̄. ꝛ vide ibidem.
De suspuratione. vide suspuratio.
Si q̄s iuꝛ seminare discoꝛdias repoꝛtādo malū alteri de altero. ibidem.
De detractione. vide detractio p totū quomō est moꝛtale pcñ. ꝛ quō tenetur per totum.
Si diꝛi malū de primo falsē ibidem
Si ve dixit sz q̄bus nō debuit. ibidē.
Si argumentauit malum ibidem.
Si audiuit libēter detractiōes. ibidē

19 ¶ Circa iram que est aliud capitale peccatum. de quo habes Ira.
Si appetiuit vindictā de p̄xio ibidez
Si noluit log cum primo nec recōciliari vide Diligere deum. §. ij.
De filiabus eius quaꝝ pria est tumoꝛ mentis. dic vt. s̄. in pma filia inuidie. §. i. ꝛ infra tumoꝛ. ꝛ de iplicatōe in huiusmodi cogitationibus ō vindicta fienda fm regulam supradictā. ibidez
De. ij. filia. s. Indignatione. hēs Indignatio.

De.iij.filia q̄ ẽ clamor. vide Clamor.
De.iij.filia q̄ est cõtumelia seu cõuitiũ hẽs. Cõtumelia ⁊ Cõuitiũ. aduerte hic qꝫ ly qs nõ dicat puitiũ vl' contumeliã vt ei auferat honorẽ. sz cã correctiõis sz tñ dicit talia q̄doe se notabiliter ledũt. puta mulieri qꝫ ẽ purana ⁊ huiusmõi ⁊ audiẽtes scandalizanť de tali cui dř qꝫ sic credũt esse nõ excusaret a mortali peccato.
De.v. filia q̄ est ira. habes Ira.
De maledictione que est. vi. filia hẽs. Maledictio.
De blasphemia dictũ est. s̄. §. vi.
De bello simil'r. §. x.
De seditiõe q̄ ẽ. vi. filia hẽs Seditio.
Si sz ptialitaẽ vel eã segtur pat⁹ q̄litercũq; p parte ẽ in statu dãnationis nec põt absolui: nisi dispõat dimittere
De murmuratõe hẽs Murmuratio
Si murmurauit ꝯ deũ deliberate tenens cum inuitam qz mortale.
Si contra prelatos ipsos temerarie iudicando mortale est.
20 ¶ Circa accidiam que est vltimũ capitale peccatum. vide Accidia.
Si dimisit nẽcia pp accidiã. ibidẽ. §. i.
Si penituit se benefecisse. ibidem.
Si incurrit infirmitatem notabilem pp tedium est mortale q̄ũ põt se inuare. vide Accidia. §. i.
De filiabus eius quarũ pria est desperatio. vide Desperatio.
De fa q̄ est malitia q̄ ẽ pcñ in spiritũ sactũ qõ hz ser spẽs. ¶ Pria dř ꝑ ptio de misericordia dei sine meritis. ¶ Scda desperatio q̄ desperat õ misericordia dei. ¶ Tertia ipugnatio veritatis agnite vi liberi⁹ possit peccare. ¶ Quarta inuidentia fraterne gr̃e. ex q̄ vellet eos essent mali ⁊ nulli⁹ bon⁹ ne cẽt sibi ꝓfuso male viuere. ¶ Quinta obstinatio. ¶ Sexta impnia. vide Peccatum. §. iij.

De.iij.filia que est pusillanimitas vide Pusillanimitas.
Si desijt bona facere ad q̄ tenebat ex pusillanimitate. vt puta corrigere fratrẽ. viõ Correctio fraterna. §. i. ⁊ filia
Si vo dimisit nõ necia ẽ ventale pcñ
De.iiij.q̄ est ociositas dictũ est. s̄. i. iij. precepto. ⁊ hẽs in'ti. Ociositas.
De.v. filia que est pigritia seu torpor. vide Torpor.
De.vi. que est euagatio mentis illicita. habes Euagatio mentis.
De.vij.q̄ ẽ neglia. vide Negligentia.
Si fuit negligens in adiscẽdo necessaria ad salutẽ in cõfitẽdo. in suscipiẽdo sacr̃a. in operib⁹ misericordie exercẽdis q̄ q̄ũ sit mortale pcñ pz Negligẽtia. §. i. aduerte hic qꝫ si qs ex negligẽtia omittit iplere vnũ p̄ceptũ. puta de ꝓfitẽdo semel in ãno solũ est vnus peccatũ mortale. sed si deliberauit se pl⁹ nolle cõfiteri tot sũt peccata mortalia quot sunt deliberationes facte p̄ intervalla temporis. Quod no:
¶ Circa opa misericordie spũalia q̄ sit, 21
ꝓsule. castiga. dimitte. solare. fer. ora.
Si noluit dare ꝓsiliũ petẽti in his q̄ ptinẽt ad salutẽ vel in re. vnde notabile dãnũ põt euenire, primo cũ tñ posset mortale est vel q̄ñ hẽbat ex officio
Si non correxit quos debuit ⁊ tenebatur. habes Correctio prelatorum. ⁊ Correctio fraterna.
Si dimisit rancorem ꝯ proximus. di crimi est. s̄. §. xviij.
Si non fuit ꝓsolat⁹ tribulatos posset esse mortale in plato q̄ñ subditi ex tali omissione inducũtur in desperationem vel aliud malũ. ⁊ ipse bono modo posset salua disciplina.
Si nõ orauit pro omnibus posset cẽ graue in illis qui viuũt õ elemosynis magna negligentia.
¶ Circa opa misericordie corpora- 22

lia q̄ sūt visito cibo.poto redimo. te/
go colligo.ꝑdo.q̄ tūc cuꝫ ꝓuaricant
sūt mortale peccatū qñ ex eorū omis
sione notabiliꝫ ledit ꝓxim⁹.ꝛ hō pōt
bono mō facere puta si ꝓlatus visita/
ret infirmū quē visitare posset nō de
speraret sed cōfiteret. Eget cibo ꝛ po
tu ꝛ hēs vltra ꝑdecentiā tui status. Est
in captiuitate ꝛ redimere posses de su
perfluitatibus tuis. Est nud⁹ ꝛ tu cau/
dam ducis. Est sine domo ꝛ tu habes
ampla palatia.ex dictis.s. auaricia ꝛ
clemosyna potes colligere qñ homo
tenetur de ꝓcepto.

23 ¶ Circa qnqꝫ sensus q sūt visus gu
stus audit⁹.odorat⁹.ꝛ tactus.in qbus
sepius pōt esse mortale.vt si voluit vi
dere q̄ sūt mortalis pcti i eo qui facit
vel inductiua ad mortale.de quo hēs
Curiositas. Idē dic de auditu. Gust⁹
aūt ꝛ odorat⁹ cōiter sūt venialia. Ta/
ctus qñqꝫ mortale cū cā luxurie vel
morose delectatiōis.vt.s. Cogitatio.

24 ¶ Circa ꝓcepta ecclie q̄ gnāliter.
tangunt oēs dictū est.s.in.ij.filia ina/
nis glorie.§.xiiij.

25 ¶ Hūc de statibus alīq̄ pticularia sē
ponēda in qbus sūt interrogādi vltra
ea q̄.s.posita sunt contra ꝓcepta ꝛ i
peccatis capitalibus.ꝛ primo.
Circa pueros doli capaces sūt inter/
rogādi de iniectiōe manuū violēta in
ꝑsonā ecclīasticā.ex q̄ posset esse excōi
cati.ō q hēs.s. excōicatio.v.§.i. cum
multis se.postea de cōfessiōe ꝛ cōio/
ne si fecerūt.de pnia. de inobediētia.
de mendatiis de inhonestate.auditio/
ne misse de furtis ꝛ similibus in qui/
bus ꝯmuniter illa etas solet peccare.

26 ¶ Circa xp̄ianos in cōi.si suscepit sa
cramenta necessitatis.ꝛ que sint. Vi/
de sacramentum.§.vi.
Si portauit habitum infidelium. vi/
de Apostasia.§.vltimo.
Si nimiā familiaritatē hꝫ cuꝫ iudeis
vel cuꝫ infidelibus.vide Judeus.§.i.
Si fecit ō ꝓsciam.vide Conscia.§.i.
Si habuit ratū aliqō malum factum
noie suo vide Consensus.§.iij.
Si alicui ꝓsuluit aliquod peccatū vel
malū.vide Consilium.§.i.
Si cōtēpsit alīq̄ exortationē superio
ris.vide contemptus.§.i.
Si q̄ tenebatur habuit ꝓtritionē de
peccatis vide ꝓtritio.§.iiij.ꝛ.v.
Si cōuexit q̄s scīuit velle delinquere
vide correctio fraterna.§.i.
Si denūciauit ꝓlatis peccata que sci
uit vide denūciatio.§.i.
Si in dubijs tutiorem partē elegit. vi
de dubium.§.i.ꝛ.ij.
Si existēs excōicat⁹.vel interdictus ꝛ
mōitus a celebrāntib⁹ vt exiret eccliaꝫ
noluit exire.vīd excōicato.v. casu.xv.
Si famā suā neglexit.vide Fama.§.i.
Si incarceratus fugit. vide fugere.§.
i.ꝛ.ij.
Si vsus est habitu femineo Vir exi/
stēs vel econtrario aut religionis.vi/
de habit⁹.§.vij.ꝛ.viij.
Si fuit histrionus. vide Histrio.§.i.
Si impressit in terra vel in lapide humi
posito signū crucis. vide Imagines
§.iiij.
Si fecit aliquod enorme in ecclia.vi/
de Immunitas per totum.
Si scīuit necessaria ad salutem . vide
scientia.§.ij.
Si fuit excōicatus ab aliquo iudice.
vide Absolutio.ij.ꝛ Excōmunicatio
primo per totum.
Si iniecit manus violentas in perso/
nam ecclesiasticam.vide excōmuni/
catio.v.§.i.cum multis seq.
Si nominatim.interdictos.excōica/
tos vel vsurarios sepeliret Vide Ex/
cōmunicatio.vij.casu.xxxvi.
Si cōtraxerūt matrimonium in casi

bus ꝓsanguinitatis vel affinitatis ꝓ hibitis vide excõicatio.vii.casu.xli.

27 ¶ Circa ãbasiatores dñor vl' cõtratũ Si steterunt absentes sine cã vel ꝓ factis suis in expẽsis dñorum vel cõtratum vide absens.§.i.

28 ¶ Circa tutores vel curatores aut administratores rer alienarũ.
Si infideliter se habuit i cõmissis fraudãdo vel dilapidãdo: aut nõ bene ministrando vide Administratio.§.i.
Si exegit vsuras ꝓ pupillis. aut alio modo fecit ꝓ eis ꝗctus illicitos. vide Restitutio.i.in littera vsurarius.

29 ¶ Circa coniugatos.
Si ꝗrit clandestine. vide Clandestinũ.vel in gradu prohibito. vide matrimoniũ.iij.per totum.
Si consumauit ante benedictionẽ vide Debitum.§.i.
Si negauit debitũ petẽti vel reddidit se impotentem.ibidẽ.§.vi.
Si cognouit causa satiande libidinis ibidem.§.xxiij.
Si cognouit habens intentionez ad alteram ibidẽ.§.xxi.
Si vsus ẽ matrimonio extra vas vel modo indebito.ibidem.§.xxv.
Si tpe menstrui.ibidem.§.xxxij.
Si in diebus festiuis vl' in ecclesia.ibidem.§.xxviii.ꝛ.§.vl.
Si pregnatiõis tpe ibidem.§.xxxiij.
Si per tactus hũit polutiõem ex̃ vas ibidem.§.xxvi.
Si exegit vel reddidit debitũ adultero vel adultere.ibidem.§.viij.
Si ꝗrit excõicat⁹.vl' in pctõ mortali existens qr peccauit mortaliꝫ ꝗhẽdo pẏba ꝺ pñti.vide mr̃imoniũ.ij.§.vl.
Si nõ ꝗrit ea intentione qua debuit vide matrimonium.ij.§.vlt.

30 ¶ Circa vxores. Si fuit litigiosa i domo: ꝛ de relig⁹.de quibus.s̃.§.xviij.
Si habuit dotẽ de vsuris.vide restitutio primo sub lr̃a vsurarius.
Si fuit inobediẽs viro vide Obediẽtia.ꝛ inobedientia.per totum.
Si procurauit sterilitatẽ vel vsa est superstitiosis.vt hẽret filios.vide Matrimoniũ.ij.§.xxiij.cũ duob⁹ sc.
Si ꝺdit bõa viri ꝓ eius voluntatẽ. vide Elemosina.§.vij.ꝛ vide Furtum.§.xxxiij.ꝛ.xxxv.ꝛ.xlvij.
Si habuit bonã curã de filiabus maxime: ꝛ si docuit eas vanitates ꝛ hmõi in quibus sũt multa mortalia: nõ duxit ad missas predicationes: ꝫ corresas pz ꝓ supradicta qñ est mortale.
Si vsa est ornatu indebito vide Ornatus per totum.
Si violauit fidem viro vide Adulterium.in prin.

31 ¶ Circa viros si stetit nimis in remotis cã cupiditatis cõtra voluntatem vxoris vide debitum.§.vi.
Si nõ seruauit fidẽ vel hz concubinã.qr nõ est absoluendus: nisi a se eiciat vide Concubinarius.§.i.

32 ¶ Circa patrẽfamilias. Si alimẽta ꝺdit quibus tenebaꝫ. vide alimẽta.ꝓ totũ
Si soluit decimas debitas. vide decia §.i.ꝛ.ij.
Si fecit elemosynas. vide Elyna.§.i.
Si ministrauit necessaria familie tam corpori qz aie docẽdo ꝛ huiusmõi. vide familia.§.i.ꝛ filius.§.xxi.
Si nõ dotauit seu maritauit filias tpe debito. vide Dos.§.iij.
Quomodo tenẽt ex facto familie habes Dominus.§. vltimo.
Si ꝓuocauit familiã suã nimis exasp̃ãdo ꝛ furiose ꝛ ceteris. vt.s̃.§.xviij.
Si nõ ꝓcurauit vt ꝓficeret semel in ãno ꝛ cõicaret videt mortale pcm̃

33 ¶ Circa filiosfamilias. Si furatus est res pr̃is sui vt expẽderet i superfluis vl' ludis aut alijs malis: qr ẽ mortale. Secus si accepisset ꝓ faciẽdis sibi vestimẽtis. aut calciamẽtis. aut alijs necessarijs. qr sic liceret. ex quo pater non

puidlt.vt teneꝯ ꝛ ꝺ reliqs.vt.ē.§.vij.

34 ¶ Circa doctores ꝛ magiſtros.

Si q̄ſiuit magiſteriū ſeu doctoratum pp̄ honores ꝑncipaliꝫ.vi3 Honor.§. iiij.ꝛ.vij.

Si fecit ſe ꝓmoueri ad doctoratum exiſtēs ineptꝰ ꝛ ignoꝝs.vī mortale p c.i.ꝛ.c.quanto de magiſtris.

Si legit principaliter pp̄ honorē. vide Honor.§.vii.

Si legit ſcias ꝓhibitas vel ꝑſonis ꝓhibitis vide. Magiſter.ꝛ q̄ ſūt ꝓſone prohibite.vide excōicatio.vij.caſu vj ꝛ.vij.

Si ex pacto receptus ē in canonicuꝫ vt ſcolas regat vide. Magiſter.§.x.

Si exegit exiſtēs ſalariatꝰ a ſcolaribuſ aliquid vide ibidem.§.xi.xij.ꝛ.xiij.

Si exegit aliquid ꝓ lnia docendi dā da ibidem.§.xv.

Si admiſit ignoꝝtes ad doctoratum mortaliter peccauit.qꝛ ex tali facto di cit mendatium pernitioſum.

Si nō exegit iuramentū a doctoꝝn̄/ do q̄ non expendet pluſq̄ debet in doctoratione.ibidem.§.vltimo.

Si exiſtēs i mortali notorie docuit pu blice i theologia qꝛ mortaliꝫ peccauit ſm Petrum.vide Predicare.§.vij.

Si ſeruauit iuramenta vniuerſitatis. vide Juramentū.vj.§.ij.ꝛ.iij.

Si tractauit ſe de doctrina alios vitu perādo aliqñ ꝛ i plurib⁹ pōt eſſe mor tale. vide.ē.§.xiij.ꝛ.xviii.

Si notabiliꝫ fuit negligens circa ꝓfe/ ctū ſcolarium videtur mortale. vide Negligentia.

Si verberauit aliquē crudeliꝫ vī ꝓmor tale qꝛ ſolum leuis caſtigatio eis per/ miſſa eſt.c.cū voluītate.de ſnia excōi catōis.ꝛ ſi erāt clerici eſſet excōicatꝰ vide Excōicatio.v.caſu.i.§.x.ꝛ.xi.

Si inuſto mō puta detrahendo vel per ſectas ſubtraxit ſcolares alterius doctoris qꝛ vltra mortale teneꝯ ad re ſtitutionē ſi iā intrauerant ſm Joā.de ligna.ſecus ſi nondum intrauerāt.

Si ipediuit pp̄ odiū vel ꝓualitatem doctorandum.vel in collegio recipi/ endum idoneum: quia vltra mortale tenetur ad reſtitutionem dāni.

¶ Circa ſcolareſ ſi fraudāt iuramēta 35 vniuerſitatiſ vi3 iuramēti.vi.§.i.ꝛ.iij.

Si fecit ſectas ꝓ rectore fiēdo mul ta mortalia ibi aduenūt.

Si elegit rectorē inſufficiētem vī mor tale ſm aliquoſ.ſed hoc ñ determino in vniuerſitatibꝰ ſcolarium.

Si ſtudet i ꝓhibitis ſcientijs.vi3 Magiſ ꝛ.ē.§.Excōi.vij.caſu.vi.ꝛ.vij.

Si ſepe contendit ꝺ veritate3 ne ſuc cūbere videatur.vide.ē.§.xiiij. in ſe/ ptima filia.

Si ſtudet ꝓpter malum finē qꝛ tale petiū qualis finis.vel ꝓpter honorē vide Honor.§.vij.

Si ſtuduit curioſa dimittēdo neceſſa/ ria ad ſalutem eſt mortale peccatum. vide curioſitas.

Si tractauit cū aliq̄ cive bononiēſi ꝺ conductione hoſpitij alterius ſcola/ ris vide excōicatio.vij.caſu.iiij.

¶ Circa medicos.ſi exiſtēs ignoꝝns 36 medet.vide Medicus in ꝓn.ꝛ.§.i.

Si i medēdo nō fuit ſecutus traditio nes medicie.ſꝫ voluit facere exꝑimē ta ex capite ſuo in piculū notabile pro ximi ibidem.

Si ꝓlōgauit infirmitatē.ibidem.

Si cōſuluit aliqd ꝺ ſalutē aie ꝓ ſani/ tate coꝝporis.ibidem.§.vij.

Si nō admōuit infirmū efficaciter vt cō fiteret i ꝓncipio infirmitatiſ ibidē.§.viij.

Si ꝓgnāti aliqd dedit vt filius mo2e reꝛ peccauit mortaliter.qꝛ nō ſūt fa/ cienda mala.vt bona eueniant.

Si dedit medicinam de qua dubita bat an noceret.ibidem.§.ii.

Si nō anunciauit mortē infirmo.ibi dem.§.xij.

Si non debito mõ visitauit infirmos possz aliqñ esse mortale
Si pauperibus noluit mederi gratis ibidẽ.§.v.
Si habuit partẽ cũ aromatario ꝛ pp hoc grauat infirmos emere ab eo cũ eox dãno qz sic teneret eis ad restitutionẽ ex q̃ ei soluerũt sec9 si ex hoc mlt̃ hñt dãnũ

37 ¶ Circa aromatarios Si i cõponendis medicinis nõ posuit q̃ medic9 ordinauit sed vnũ ꝓ alio vel corrupta ꝛ q̃ virtutẽ nõ hẽbant ex vetustate prohõis ꝛ huiusmõi ex qb9 seqt̃ vel prolõgatio infirmitat̃ vel aliud malũ ꝓ ximo infirmo qz vltra mortale tenetur ei ad restitutõem
Si vẽdidit venena vel q̃ faciũt abortũ ꝛ hmõi illis ỗ qb9 sciebat nõ õbet̃ vti ad bonũ vi ỗ ars.§.ii.
Si sophisticauit arõata ponẽs in specieb9 vnũ ꝓ alio vl̃ in sirupis aut i cãdelis ꝛ hmõi vi ỗ ẽptõ.§.viii.
Si vẽdit diminuto põdet̃ aut falsor ꝛ hmõi vide falsarius.§.ii.

38 ¶ Circa merchatores si portauit phibita ifidelib9 vi ỗ excõicatõ.v.cãu.xxi.
Si negociat̃ ꝓpter malum finẽ vide negocium.§.ii.
Si in loco sacro tenuit mercatum vide immunitas.§.i.ꝛ negociũ.§.ii.
Si carius vẽdidit q̃ emit i eodẽ loco vi ỗ ẽptõ .§.x.ꝛ.j.negociũ.§.iij.
Si vẽdes ꝓ alijs aliq̃ vẽdit ꝓ.xij.ꝛ solũ dat.x.dñis rex ibidẽ.§.vltio
Si vẽdidit vnũ ꝓ alio vl̃ corrupta ꝓ hõis vide ibidẽ.§.viij.
Si vsus est falsis mẽsuris ꝛ hmõi vi ỗ falsarius.§.xi.
Si vẽdidit rẽ plus iusto ꝓcio aut ꝓpt̃ tempus solutionis ꝛ huiusmodi vide Emptio.§.vij.
Si fecit cambia vi ỗ vsura.i.§.li.cuz sequentib9
Si aliq̃s ℣ctus vsurarios vi ỗ vsura. i.ꝓ totum
Si cõposuit cũ alijs vt vẽdant vno ꝓcio in dãnũ reipublice q̃z vltra mortale teneat dãnificatj vi ỗ negociũ.§.ii.
Si expẽdit falsas monetas sciens est mortale ꝛ tenet̃ ad restõez lz ipe etiã fuit deceptus ab alio
Si hõas monetas radit vide falsari9 §.iij.cũ sequẽtib9
Si emit res raptas vel furatas.vide Restitutio i lra emẽs
Si infidelr se hñit i societate quã hz cũ aliq̃ vide societas.i.ꝛ.ii.ꝓ totũ.
Si vẽdit in festis vel cũ mẽdatijs piuriꝭ ꝛ alijs illicitis vi ỗ negociũ.§.ii.
¶ Circa ꝓmutuas. Si mediator fuit ℣ctuũ vsuariox vide Restitutio.i.in littera vsurarius.
Si male consuluit scienter in aliq̃ cõtractu qz vltra mortale tenet̃ ỗ dãno dato vide dolus.§.viij.
Si decepit in precio dans intelligere vni ꝙ vult tñ ꝛ alteri ꝙ ñ põt hr̃e ni si tñ vide ẽptio.§.vi.

40 ¶ Circa artifices. si fecit arte cui9 op9 est ad malũ vt taxillos ꝛ hmõi. vide Ars.§.ii.
Si accepit insignia alterius magistri vide insignia de fraude in arte i mensuris ꝛ hmõi

41 ¶ Circa lanifices si vẽdit pãnũ vni9 lane ꝓ alia vl̃ tincture vi ỗ ẽptio.§.viij.
Si soluit laboratorib9 de pãno aut vẽdẽdo vltra iustũ ꝓciũ ꝛ emẽdo ꝓ vilioꝛi vide vsura.i.§.lviij.
Si filatoribus dedit xiiij. uncias pro libra tenetur ad restitutionẽ nisi sic a primo ꝓueniss;
Si pãnũ nimis traxit vi ỗ ẽptõ.§.viii.
Si nõ soluit laboratoribus vide solutio.§.xxv.

42 ¶ Circa tabernarios. Si vẽdidit. vi aꝛ nũ liphatũ ꝓ puro vide emptõ.§.viii.

Si miſcuit in vino nociua ibidem
Si tenuit meretrices vel Luſores oia peccata ei imputabit
Si ſcienter adminiſtrauit ad ebrietatem alteri⁹ vide ebrietas.§.i.
Si ex culpa ſua pdidit ſibi tradita in cuſtodia vide Cuſtos i ꝓncipio. ℭ Circa macelarios. Si vendidit carnē corruptā ꝑ ſana de pecude pro caſtrato ⁊ hmōi vide emptō.§.viij.
44 ℭ Circa piſtores ſi fecit panē nimiſ ponderoſū vel imiſcuit aliā farinam ⁊ hmōi vide emptō.§.viij.
45 ℭ Circa ſutores. Si fecit veſtes impudicas que non poſſunt deferri ſine peccato mortali vide ars.§.ij.⁊ hoc qū ſit vide ornatus per totū
Si male icidit ex culpa ſua vide clꝛpa .§.v.⁊.vj.
Si furatur de pāno ſerico ⁊ hmōi vide de furtu3 per totū
46 ℭ Circa aurifices. ſi vendidit aurū alchimicū ꝑ vero vide Emptō.§.viii.
Si cudit monetā ſine lnia ꝓncipis vide falſari⁹.§.iiij.cū ſe.
Si radit ea3 vel facit aquā vnō aliqd imiueret ibidē.
Si emit lapidem ꝓcioſū ꝑ vili ab illo q ignorabat vide emptō.§.vij.
47 ℭ Circa alchimicos. ſi laborauit in dcā arte vide alchimia.
48 ℭ Circa datiarios ſi exegit datia iniuſta vide pedagū.§.j.cū ſe.
Si exegit a ꝓſonis eccliaſticis ibide3 §.quarto
Si iputauit fraudem datij vbi ñ erat vltra mortale tenetur ad reſtitutōne3 totius dāni.
Si fraudauit ſocios vltra mortale tenē ad reſtitutōem.
49 ℭ Circa muſicos ⁊ hiſtriōes ſi pulſauit hꝭs q ex libidie corrizabant vel illicite vide corrca
Si geſt⁹ ipudicos prouocātes ad peccatū mortale fecit. vide Hiſtrio.
ℭ Circa laboratores ⁊ ruſticos. Si 50
non laborauit fideꝛ in notabili exceſſu eēt mortale pcū
Si permiſſit beſtias noceꝛ in agriſ. ⁊ hmōi tñ ad reſtitutōe3 ſi fuit i culpa
Si fraudauit dñm in pte ſibi danda. teneꝛ ad ꝛſtitutōe3 niſi dñs i alio graſſet eū vide furtu3.§.xl.
Si non ſemiauit poſſeſſiōes vꝫ coluit q̄s tenebat ſicut debuit ꝓvide clꝛpa §.v.⁊.vj.
ℭ Circa venatores. ſi in diebus feſtis 51
pdita miſſa vꝫ ꝑ totā diē ſe occupauit viō ferie.§.ix.
Si dedit dānū i agriſ qꝛ teneꝛ ſi ē notabile ad reſtitutionem
ℭ Circa locatores. ſi ſcienter locauit 52
equū periculoſum aut vas vitioſū vi de Locatio.§.xxiiij.
Si conductoꝛ fuit in culpa ꝓdītōnis rei locate ibidem. xxiij.§.
Si pecijt mercedē quā nō debuit vel ſoluit min⁹ q̄ꝫ debuit ibidē.§.xxij.⁊.§. xv.
ℭ Circa laborātes i filādo lanā vꝫti 53
gēdo ſetā ⁊ hmōi q teneꝛ ꝓmo ſi furāꝛ ſo ſi male laborāt vel ꝺſtruūt ꝺ q̄ vide locatō.§.xxiij.
ℭ Circa fuēditores rey. ſi finxerūt 54
q̄ nō poterāt vēdi niſi ꝑ tātō ⁊ tñ vel erāt q emerūt ꝑ pl⁹ vꝫ ipſi ꝑ modico emerūt vt ꝑ pluri vēderēt tenentur ad reſtitutōe3 qꝛ p fraudē acq̄ſierūt. Item ſi vendiderunt pro plus q̄ꝫ tribuāt dño vide emptō.§.xxviii.
ℭ Circa iudices. ſi habuit iuriſditio 55
nē ab aliq̄ non vero dño vide dominus iꝑn.
Si dedit iniquam ſniam ſcienter vel per ignorātiā aut nligentiā vide inder.§.xxi.cū ſeq.
Si exiſtēs ignorās non eligit bonum.

assessorem.ibidem.§.xxij.
Si elegit assessorem in fraudem cum nó indigeret. vide iudex.§.xvi.
Si accepit pecuniam vt iudicaret vel nó iudicaret aut vt iniq̃ contra iustitiam vide iudex.§.viij.cum multis sequẽtib⁹.ꝛ suspẽsio.i.§.xx.
Si nó fuauit ordiné iurisꝑ mortale nisi aliq̃ cã vrgẽs ad hoc ipelleret.
Si reo dedit dilatões idebitas.qz vltra mortale tñr pti lese ad restitutóez
Si reo fec̃ interrogatões ad q̃s ñ tenebaꝫ rñdere.vide ꝓfessio ólicu.p totuz
Si posuit ad torturam sine legumis inditijs. vide tortura.§.i.
Si allegationes friuolas admisit. qa vltra mortale teneꝫ lesо ad restitutóz
Si appellationẽ legitimã nó admisit vl'friuolã admisit qz vltra mortale tñr pti lese.fm qꝫ dico Appellatio.§.xv.
Si pauperibus nó prouidit de aduocato vide aduocatus.§.x.
Si penã relaxauit vel auxit fo vide Pena.§.xviij.
Si arestauit aliquẽ vl' bõa eius descripsit vel officiales misit.vt sic pecuniã extorq̃ret ꝯ iustitiã vl'aliqd aliud inenit ex quo pecunias haberet quia tenetur ad restitutionem.
Si in sñia apposuit cl'am obscuram. vt ille ꝯ quẽ dabaꝫ se posset defẽdere ꝯ iustitiã.qz vltra mortale tenetur ad restitutionẽ de dãno dato pti.
Si ꝓtem nó ꝓdẽnauit in expensis cũ deberet ꝛ peterẽtur quia vltra mortale tenetur ad restitutionem parti.
Si vt extorqueret pecunias mõ suo fecit qꝫ id qõ iure ordinario debebat expedire faceret iure delegato.
Si purgauit prouinciã malis hominibus.vide iudex.§.vij.
Si iudicauit fm allegata ꝯ veritatez quã sciebat vide iudicare.§.vij.
Si sententiam alicui⁹ cẽsure ecclesiastice protulit sine monitione ꝛ scriptis vide suspensio.i.§.xvi.
Si iudicare ꝓtũpsit ñ sibi sb̃ditos nec rõne rei vl' ólicti.vid iudicare.§.xvij.
Si ꝓtraxit sñiam in lõgũ vt pecunias extorq̃ret.mortal'r peccauit ꝛ tenetur ad restitutóem nó solũ pecunie acceptе a pte q̃ iustitiã hẽbat sz ꝛ ad oẽ damũ qõ habuit ex tali dilatione.
Si interposuit auctoritatẽ in aliq̃ ꝯctu mulieris vel minoris in cox dãnũ pp pecuniã vel amicitiaz.quia vltra mortale tenetur ad restitutionem leso.

¶ Circa officiales dñox ꝛ cõitatuz. 56

Si cõminatus est alicui nisi ei daret ꝛc. vide Concussio.
Si exegit iusta grauamina ꝺ mãdato sui superioris.qz vltra mortale teneꝫ ad restitutionẽ totu⁹ exacti.si ille non vult restituere in cuius vtilitatẽ est exactũ.
Si executus est iniquam sniam. vide iudicare.§.vij.
Si nó obuiauit malis q̃ potuit bono modo.vide Consentire.§.ij.
Si fuit ꝓditor terre vel castri.hẽs.s. Auaritia.§.xv.in prima filia.
Si fuit officialis tirãni aut iniusti dñi. vide Dominus in ꝓn.
Si non accusauit quos tenebatur ex officio quia si ex iuramẽto tenebatur erit mortale peccatum.al'.nó semper
Si emit officia vel super ipsa mutuauit.vide officium.
Si hñs soluere de pecunia dñi vl' cõitatis alijs extorsit tñ ꝓ ducato existẽs ipse salariatus qz restituere tenetur.
Si q̃s inuenit de nocte dimisit pp pecuniam ꝯ statuta qz videtur mortale.
Si fuauit statuta q̃ iurauit i ꝓn.officij

¶ Circa ꝯsiliarios dñox vl' cõitatũ 57

Si existẽs in ꝯsilio ꝯsensit alicui malo.vide Cõsentire.§.ij.ꝛ Cõsiliũ.§.i.
Si dedit fraudulẽtũ ꝯsiliũ.ibidẽ.
Si ꝓposuit aliq̃ in cõsilio in dãnũ alt q̃rũ qz vltra mortale teneꝫ ad restitutionẽ dãni totius q̃ sine eo nó fuisset

Si ꝓsẽsit ad aliꝙ statuta fienda q̃ erãt iniusta aut'ꝫ libertatẽ ecclie. vide ibi dẽ ꝛ excõicatõ. vij. cãu. xij. ꝛ cãu. xliij.
Si res cõitatis ꝓmisit dilapidari vel ex inutilib⁹ cõmissionibus aut qualitercũqꝫ. vide administratio.

58 ¶ Circa arbitros vel arbitratores.
Si iiquã dedit sniaꝫ scient'. vl'ex ignorãtia. vide iudex. §. xxi. cũ sequentib⁹.
Si ꝓmisit expirare compromissum vide arbiter. §. i.
Si pro spirituali dedit temporale in recõpẽsationem. vide ibidem. §. vij.
Si ꝑ pace abstulit ab vno ꝛ dedit alteri. vide ibidem. §. vi.

59 ¶ Circa accusatores. si accusauit aliquẽ mala itẽtione. vide accusatio. §. vj
Si accusauit aliquem calumniose. vide ibidem. §. viij.
Si iuranit non accusare ibideꝫ. §. vi.
Si accepit ꝑtiũ vt nõ accusaret. ibidẽ
Si accusatus respondit calumniose. ibidem. §. xiij.
Si accusat⁹ tacuit vltatẽ ibidẽ. §. xxij.

60 ¶ Circa aduocatos. Si inhibitus a iure aduocare aduocauit vide aduocatus. §. i. cuꝫ multis se.
Si defendit iniustaꝫ cãꝫ. ibidẽ. §. xiij.
Si amisit cãm iustam per suã ignorãtiam vel negligẽtiã ibidẽ. §. xij.
Si immoderatum salarium extorsit ibideꝫ. §. xiiij.
Si non aduocauit pro pauperibus. ibidem. §. x.
Si fecit pactum cũ clientulo ꝺ quota litis. ibidem. §. xiiij.
Si reuelauit aduersario secreta cliẽtuli. vide Falsarius. §. ij.
Si causã vsurariã defendit quia vltra mortale tenetur ad restitutionem.
Si frustratorias dilatiões quesiuit qꝛ tenetur ad restitutionẽ parti lese.
Si falsas leges vel instrã ꝓduxit vel instruxit clientulũ de falsitate dicenda

Si ꝙlitercunqꝫ fuit cã alicui⁹ dãni in hmõi aduocatiõe. qꝛ vltra mortale tenetur de damno parti lese.
Si solũmodo attẽdit ad ordinẽ iudiciariũ ꝛ nõ ad merita cause sicut hodie cõiter faciũt aduocati. ꝛ tũ nõ excusanꝫ a mortali. ꝛ ab obligatione restitutiõis dãni si defẽdit cãm iniustam quo ad merita quãtũcunqꝫ q̃ ad modũ ꝓcedẽdi sit inordinata. qꝛ ordo nõ est inuentus nisi propter deceptiones euitandas.

61 ¶ Circa ꝓcuratores. Si defẽdit cãꝫ iniustam mortale est. ꝛ tenetur ad restitutionem leso.
Si infideliter vel negligenter se habuit. vide locatio. §. xxiij.
Si in positionibus ponendis vel respõdendis periurauit vel fuit cã periurii. mortaliꝫ peccauit.

62 ¶ Circa notarios. Si ex ignorãtia dictauit male instrumẽta vel testamenta ꝓp qõ proximi damnificati sunt vide Culpa. §. v. ꝛ. vi. ꝛ. j. Tabellio. §. vi.
Si instra que recepit nõ posuit in ꝓthocollis suis: ex magna neglia videt mortale pcm̃ in instris ex quibus. ex eaꝫ pditiõe ꝓximi posset nõ bñr ledi.
Si maliciose occultauit vel destruxit instrumẽta. vide Falsarius. §. iij.
Si falsauit instrumenta addendo aliquid quod nõ fuit expressum vel alio modo. vide falsarius in principio.
Si nõ bene iformauit in renũciatiõe alicuius iuris ponẽda in istro ꝓtem q̃ erat ignarra qꝛ teneꝫ eiꝺ dãno eo qꝛ est cã deceptionis proximi.
Si fecit instrã in fraudem vsurarum vide Restitutio. i. i littera Usurarius.
Si petiit indebitũ salariũ tenetur restituere. facit ꝙ dico emptio. §. vij.
Si notari⁹ epi petit ab ordinãdis salarium nõ fm instrm sed fm qualitatem ordinis quia est simoniac⁹ quã-

tuncunq; non fit salariatus. vide Simonia. iij. §. xxij.
Si recepit instrā p testō renunciatōe donatiōe vel alia obligatiōe illius q non erat sane mentis quia vltra mortale tenetur ad restitutionem leso.
Si scripsit dictauit vel redegit in publica forma statuta ꝯ ecclīastica libertatem vel in fauorem vsurarum. vide Excōicatio. vij. casu. xij. ⁊ casu. xliij.
Si rogat⁹ pro pauperib⁹ noluit gratis facere quia tenetur fm q; dico de aduocato aduocatus. §. x.
63 ¶ Circa litigantes. Si calūniose accusauit aliquē. vide accusatio. §. viij.
Si mala intentione. ibidem. §. iiij.
Si accusatus dedit pecuniam accusatori. vt desisteret. ibidez. §. xi.
Si calūniose se defendit ibidez. §. xiij
Si nō respōdit veritatē interrogat⁹ qñ tenebaꝫ. vide ꝯfessio delicti i ꝓncipio
Si litigauit sciens iniustam cām habere vide litigiosa. §. ij.
Si hñs iustā cāz litigauit nō p media iusta sed indebita vt puta cū mēdatijs periurijs ⁊ hmōi mortaliꝫ peccauit fm Tho. xxij. q. lxviij. ñ tñ teneꝫ ad restitutionem si aliqd obtinuit p iniustam sniaz. vide Sententia. §. vij.
Si appellauit causa afferende more. vide appellatio. §. xv.
Si ratione studij vel artis fraudulenter cōuenit aduersarium corā aliquo iudice. vide Argumentatio. §. iij.
Si habens conseruatorem procurauit. vt intromitteret se de non notoriis. vide Conseruator. §. i.
64 ¶ Circa testes. Si req⁹it⁹ in iudicio noluit dicer veritatē. vid testis. §. xxvi.
Si falsū testimoniū dixit. ibidē. §. xxx.
Si dubiū p certo ꝓposuit. vide ꝓcuratiū. §. iij.
Si pecuniā accepit pro testimonio ferendo. vide testis. §. xxviij.

¶ Circa tutores vl curatores. Si bene 65
ne administrauit in vtilitatib⁹ pupillorū vide administratio per totum.
Si consumauit bona ip̄sorum vel sibi appropriauit qa tenetur ad restitutionem vt patet ibidem.
¶ Circa executiones testōruz vel vl 66
timarum voluntatuz. Si alimentauit relictum vide Dos. §. xxvi.
Si soluit debita defūcti. vide Heres §. v. ⁊. vi.
Si legata ipleuit vl nimis distulit. vide executio. §. xxiij. ⁊. xxiiij.
¶ Circa curiales. Si fuit adulator vt 67
obtineret beneficia ⁊ huiusmodi. vid Adulatio per totum.
Si proposuit dominis aliqua vñ possent extorquere pecunias idebite vide consilium. §. i.
Si bona ꝯfiscata inique sibi fecit donari qz tenetur restituere.
Si fuit leno p domino mortalia multa in hoc sepe cōmittuntur.
Si totuz tempus expendit in occiositate. vide Preceptum. §. v.
Si reportauit mala ō alio vt eū poneret in inimiciciā dñi vide Susuratio.
Si delectat⁹ fuit dicere mala de alijs. vel audire. vide detractio.
¶ Circa pricipes ⁊ dños seculares. 68
Si habet dominium ex iusto titulo. vide dominus in prin.
Si neglexit facere iustitiaz penitētib⁹ quia vltra mortale tenetur eis ad restitutionem damni quod passi fuerūt ex hoc facit q; habes iudex. §. xxi.
Si fecit iniusticiam alicui multo magis tenetur ibidem.
Si quesiuit ponere diuisionem in populis vt posset regnaꝛ quia mortale ē vide Susuratio.
Si imposuit collectas indebitas subditis suis. vid talia. in principio. ⁊. §. i.
Si exigi fecit pedagia iniusta. vid pe

dagium p totū.
Si fuit ambitiosus ad maius dñium propterea procurauit bella vel aliud iniustū qr vltra mortale tenetur de oi damno vide ambitio.§.i.
Si fec̄ confederationē cū aliq̄ diffidēdo se iuste uel iuste mortaliter peccauit
Si habuit bellum iniustum t q̄n sit iustum habes bellum.§.iiij.t quo tenetur ibidem.i.§.v.t.x.t.ix.
Si posuit offiales malos vide Dñs.§.iiij.t administratio.§.ij.
Si vendidit officia.vide officium.
Si ea q̄ erāt cōitatis sibi appropriauit tenet restituere.vide talia.§.ij.t.x.
Si incarcerari fecit aliquez indebite vide Carcer.§.ij.t.iij.
Si banniuit aliquem indebite. Vide Bannum.§.i.
Si non permisit testari aliquos.vide Talia.§.x.
Si coegit nubere filiam alicuius alteri vt ei succedat potest esse mortale ex qualitatem rei.
Si fecit fieri torneamenta vel hastiludia vel spectacula inhonesta. vide ludus.§.vi.
Si iustitiā vēdidit vide iudex.§.xviij.t.xx.
Si fecit statuta vel leges iniquas. Vide Lex.§.xxij.t Excōmunicatio.vij.casu.xij.t.casu.xliij.
Si vasallos indebite grauauit vl̄ spoliauit.vide Talia p totū.
Si ipse vasallus existēs fuit infidelis domino suo.vide feudum.§.xvi.
Si tollerauit vsurarios propter lucrū suum vide vsura.ij.§.xiiij.
Si non purgauit punitaz malis hominibus.Vide iudex.§.vij.
Si ppter auaritiā ꝛmutauit penā corporalē in pecuniariā:qr vltra mortale tenet lesis si propter hoc aliqua scelera facilius perpetrantur.
Si nō tenuit vias securas.vide Rapina.§.i.
Si pupillos t miserabiles psonas nō voluit audire nō dando publicas ali quando audientias.qr vltra mortale tenet de dāno qd eis infertur. Vide Culpa.§.v.
Si angariauit rusticos in laboribus t maxime in festis.vide Talia per totum t Ferie.
Si tenuit nimias pompas aut expensas Vide Ornatus.
Si nimis occupauit se in ludis t vēationib9: vide ludus t venatio p totuz
Si vedit dānū in agris propter venationes Vide Venatio.§.ij.
Si nō correxit familiā sed parū curauit eos cōpescere a peccatis.vide correctio primo.t secūdo p totū. t quo tenetur. vide dominus.§ i.
Si fuit excōicatus vel a iudice vel ꝓpter aliquod infrascriptorum.
Si inici fecit manus violentas in personas ecclesiasticas.vid excōicatio.v.casu.i.p totum.
Si fecit incendi vel frāgi ecclesias vl̄ loca religiosa.ibidem casu.v.t.vi.
Si fuit insecutor alicuius cardinalis vel de familia pape aut cardinalis vl̄ alicuius episcopi.vide Excōicatio.v.casu.viiij.t casu.xiij.
Si fecit fieri aliquā iniuriam illis q tulerunt aliquas sentēcias excōmunicationis vel interdicti vel q fuerūt causa vt ponerent vel obseruarentur.vide ibidē casu.x.
Si fuit fautor hereticor cor vel impediuit officiū inqsitoris. vide hereticꝰ p totū t excōmunicatio.v.casu.xvij.t Excōicatio.vij.casu.xxviij. t. xxviiij.
Si coegit celebrare tpe iterdicti. vid Excōicatio.v.casu.xv.
Si fuit receptator pirratarū vel cum eis pticipauit.vide ibidē casu.xviij.

Si iposuit noua pedagia vl exegit,p hibita ibidem cãu.xix.
Si permisit deferri,phibita ifidelib⁹ ibidẽ cãu.xxi.
Si ipediuit victualia ne ad curiã por tarẽt ibidẽ.cãu.xxij.
Si volẽtes ire romã vel redeũtes ce pit percussit ꝛ hmõi ibidẽ cãu.xxiij.ꝛ. xxiij.ꝛ.xxv.
Si ipediuit ne obediret lr̃is aplicis. ibidẽ cãu.xxvi.
Si vsurpauit iurisdictõez ecclĩasticã ibidem casu.xxviij.excommunicatõ. vij.cãu.v.
Si rompetas detinuit vel spoliauit. ibidẽ casu.xxix.
Si iuasit bona eccl̃ie ibidẽ casu.xxx.
Si se subtraxit ab obedientia romãi põ tificis ibidẽ cãu.xxvii.
Si corpus alicuius defuncti fecit inci di vt alibi sepeliret ibidez casu.xxxij.
Si tertio admõit⁹ ab epõ noluit eis facere iustitiã excõicatõ.vij.casu.i.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a p/ sonis eccl̃iasticis vel alia onera ibidẽ casu.v.
Si xp̃ianos naufragium patiẽtes spo liauit bonis ibidem casu.x.
Si grauauit psonas eccl̃iasticas vel eor cõsãguineos qꝫ noluerũt eligere quem volebat ibidẽ casu.ix.
Si regalia vl custodiam ꝛ hmõi sibi vsurpauit in eccl̃esijs vacantibus ibi dẽ casu.xv.
Si extorsit absolutõez ab aliq̃ cẽsura per metũ ibidem casu.xvij.
Si compulit prelatos eccl̃iasticos ad submittendum ei bona eccl̃esiaꝝ ibi dem casu.xxi.
Si interdixit suis subditis ne coquãt molant ꝛ hmõi personis eccl̃iasticis. ibidẽ casu.xxvi.
Si procurauit aliquẽ occidi facere p as sasinos ibidem casu.xxxi.
Si eõcessit repsalias ℑ eccl̃iasticas pso/ nas ibidez.casu.xxxiii.
Si ipediuit visitationes mõialiuz ibi dem casu.xxxix.
Si imũitatem eccl̃esiasticam violauit capiendo hõies i eccl̃esia vĩ ℑmmu nitas per totũ
Si p̃sentauit idignos existẽti patro nus alicuius eccl̃esie vide Ius patro natus.§.xviij.
Si fecit,pmoueri idignos ꝛ si pro pe cunia qꝫ vltra mortale est simoniacus vide simonia.iij.§.i.
Si voluit qꝫ pmo beneficia ab ip̃o pe tantur q̃ℑ a papa mortale est nisi aliq̃ rõnabili cã faceret puta ne idignis da rentur ꝛ hmõi
S fidẽ seruauit,pmissã vĩ pcñ.§.iiij.
Si soluit fratribus suis ꝛ creditoribꝰ vide Solutõ.§.xxv.
¶ Circa eccl̃iasticas psõas ꝛ pmo qꝫ circa clicos i cõmuni
Si est irregularis ꝛ qñ vel quomõ i/ currit hẽs irregularitas pmo p totum
Si est suspẽsus ꝛ in qbus casib⁹ incur rat eã vide suspẽsio pmo per totuz
Si recepit ordines simoniace vel a simõiaco vide simonia.vi.§.ix.
Si recepit ordies i peccato mortali. vide Ordo.ij.
Si execut⁹ est ea q̃ fũt ordis i pecca/ to mortali vĩ clic⁹.viij.ꝛ eucharistia ij.§.v.ꝛ eucharistia .iij.§.xv.ꝛ.xxiiij.
Si existens excõicatus vel interdictus aut suspensus ministrauit vĩ Irregu laritas pmo
Si ñ portauit tõsurã vl habitũ vĩ apo stata.§.i.ꝛ.ij.ꝛ clicus .iiij.§.i.ii.ꝛ.iij.
Si imiscuit se negocijs secularib⁹.vi de clicus.ix.§.iij.cũ se.
Si exercuit inhoneſta clericatui.uĩ clicus.x.per totum
Si est debite litteratus uide Clericus ii.per totum ꝛ.epõs.§.xxvi.

Si fuit ordinatus añ etatem debitaz vide etas per totum
Si dimisit horas canonicas dicer vide hora.§.iii.cũ.viij.§. sequentibus.
Si dicendo volũtarie se occupauit in aliq̃ alio ibidẽ.§.xxvi.
Si non benedixit mensam nec gratias reddidit post cibum.vide. Clericus.xii.
Si exercuit officium ordinis sine debitis paramẽtis vel modo vide Missa.§.xxv.
Si celebrauit in ecclesia poluta vide Consecratio eccle.§.viii.
Si celebrauit tpe iterdicti.vide interdictũ.vii.p totum
Si celebrauit ad faciendum maleficia vide Missa.§.luj.
Si celebrauit nõ ieiunus ibidẽ.§.iij. cũ duobus sequentibus
Si in altari exectato vide altare.§.ii.
Si pluscz semel in die vide Missa §.iiii.
Si cum hostia vel vino corruptis vide Eucharistia.i.§.i.cum sequentibus
Si cũ euagatione mentis vide Missa.§.xii.
Si nimis raro celebrauit ibidem.§. xxxiii.
Si ante diez vide Eucharistia.iii.§. xxxvi.ꝛ Missa.§.xxxx.
Si existens in aliquo notorio delicto vide clericus. viij.§.iiij.
Si habita pollutione celebrauit eadẽ die vide eucharistia
Si promisit alicui dicere missas ꝛ nõ dixit vide Missa.§.v.cum sequenti.
Si existens bigamꝰ portat tonsuram vide bigamia.§.xii.
Si nimiam habet conuersationẽ cuz mulieribus.vide Clericus.v.§.ii.ꝛ alis sequentibus.
Si participauit cum Excommunicatis in diuinis vide excõmunicatio.v. casu.iiii.ꝛ Excõmunicatio.viii.§.iii.
Si fuit falsarius litterarum apostolicarum vide Excõmunicatio.v.casu.iii.
Si sepelinit interdictos excõmunicatos vel vsurarios vide Excõmunicatio.vii.casu.xxviij.ꝛ.xxxvi.
Si vsurarijs manifestis alienigenis domos concessit ad fenus exercẽdũ ibidẽ casu.xxxii.
¶ Circa bñficiatos vltra predicta i7o terrogetur de infrascriptis
Si obtinuit beneficiũ per simoniam vel per preces carnales aut aliud turpe vide adulatõ.§.ii.ꝛ simonia.iij.ꝛ. v.ꝛ.vi.p totum
Si est indignus propter litteraꝝ ignorantiam vel aliud canonicuz impedimentum: puta qz infamis irregularis corpore viciatus: ꝛ huiusmodi quia sic tenetur resignare in manibus valentis accipere resignationem .de q̃ vide beneficium.§.xliij.ꝛ nisi fuerit cũ eo dispensatum vel in casu vide corpore viciatus.§.iiij.
Si obtinuit beneficium non intẽdẽs clericari vtõ clericus.vii.§.v.ꝛ.vi.
Si permutauit beneficia vide Permutatõ.§.iiij.
Si renunciauit beneficio simoniace vide Renunciatõ.§.viij.ꝛ.x.
Si facit residentiam in beneficio suo vide clericus.vii.in multis
Si habet plura beneficia quoꝝ vnũ sufficeret vide bñficiũ.§.xxxiiij.
Si fecit quatuor partes de fructibꝰ bñficij vtõ.clericus.iii.§.i.
Si habens pr̃imoniũ seruauit vt vicaret ꝺ ecclia ibidẽ.§.ii.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos ibidem.§.iiij.
Si male tractauit ecclesiam ꝛ eiꝰ hedificia vide clericus.iij.§.i

Si vasa ꝛ paramẽta ad diuinum cultum tenet imũda. vide vasa sacra.
Si alienauit bõa ecclĩastica q̃ ꝑuãdo ꝑuari poterãt sine legitima cã ꝛ cũ debita solẽnitate. vide alienatio. ꝑ totuz
Si locauit sub annuo censu vices suas alteri. vide Simonia. ꝛ. §. xxv. cuz ij. sequentibus.
Si induxit ad vouẽdũ vel iurãdũ de eligenda sepultura in sua ecclia. vide Excõmunicatio. v. casu. xiiij.
Si leges vel phisicam audiuit. vide Excõmunicatio. vij. casu. vij.
Si habentes eligere nõ eligerũt meliorem. vide electio. §. xxj.
Si appetunt episcopatũ aut prelationẽ superiorem. vide episcopus. §. ij.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vide Administratio.
71 ¶ Circa platos habentes iurisditionem maxime episcopos vltra p̃dicta.
Si electus se fecit ꝯfirmari. vide cõfirmatio prelatorum per totum.
Si nõ correxit publicos criosos vĩ Correctio. i. §. iij. ꝛ eps in prin. ꝛ. §. x.
Si posuit idignos in officio vl̃ beneficio. vĩ eps. §. xviij. ꝛ administratio. §. ij.
Si fuit nimis pomposus in ornatu ꝛ huiusmodi. vide Ornatus. ꝑ totum.
Si idebite dispensauit i votis. habes votum. iiij. per totum.
Si in alijs. vide Dispensatio in prin. cum multis. §.
Si aliquid exigit pro licẽtia mistrãdi vel docendi. vide Magister. §. xv.
Si cõtulit ordines indebite qbus nõ debebat vel qñ vel nõ mõ quo debebat. vide Ordo. i. ij. iij. iiij. v. vj. ꝛ. vij.
Si non examinauit ordinandos sed ordinauit idignos. vĩ ordo. iij. §. xxiij.
Si sacramẽtũ ꝯfirmationis nõ tenuit notabilis negligẽtia vł mortale. vide Confirmationis sacramentum. §. i.
Si crisma ꝛ oleũ sãctũ ñ ꝯsecrauit in cena dñi omni ãno. vide oleũ. ꝑ totuz
Si non fecit consecrationes ecclĩarũ altarium ꝛ vestimentorum quibus debuit est graue peccatum.
Si non habuit testes sinodales. de q bus vide Episcopus. §. x.
Si non visitauit singulis annis diocesim. ibidem. §. xij.
Si ñ deputauit i ecclijs cathedralib⁹ ꝛ cõuẽtualib⁹ viros ad p̃dicãdas ꝛ audiẽdas ꝯfessiões. vide ibidẽ. §. xiiij.
Si ordinauit in diaconum vel subdiaconũ q nescit officiũ. vide ibidẽ. §. xv.
Si non est vsus lineis si non erat religiosus ibidem.
Si non seruauit nec fecit seruari, canones. vide Episcopus. §. xxii.
Si contulit beneficia simoniace. ¡vide Simonia. vj. per totum.
Si plura contulit vni. vide Beneficium. §. xxiiij. ꝛ. xxxvij.
Si ratione consanguinitatis. vide acceptio personarum. §. iiij. ꝛ. §. x.
Si non prouidit de beneficio illis q̃s ordinauit. vide beneficium. §. x.
Si visitando accepit munera ipe vel aliquis de suis. vide Visitatione. §. iij.
Si posuit indebitas collectas. vide taliam in prin. ꝛ. §. i.
Si vsurpauit bona vacantium ecclesiarũ. vide Beneficiũ. §. xxxviiij. ꝛ. xl.
Si non soluit debita iuste cõtracta a suo predecessore. vide Dignitas. §. i.
Si questuarios pro lucro permisit indiscreta predicare. quia tenentur ipsi reddere rationem domino, de omni malo. ꝛ satisfacere subditis ꝺ omni dãno dato ꝓpter hoc. c. fi. de iniurijs. ꝛ vide Sionia. iij. §. viij.
Si icerta sibi appropriauit. vide Restitutio ꝛ. §. xiiij. ꝛ. xv.
Si testamenta ꝛ legata non fecit implere. vide Executor. §. x.
Si non tenuit bonum vicarium cum

ipse nō attēdat tenetur de omni dāno
Si iniustam sententiam dedit ad alia
supradicta de iudicibus.
Si in excōmunicando nō seruauit ō
bitā formā. vide excōicatio.ij. p totū.
Si in diebus festiuis non interfuit di-
uinis. vide hora. §. xxv.
Si exemptos molestauit idebite mo
taliter peccauit: si in aliq̄ notabili hoc
fecit.
Si consecrauit corruptam scienter p
moninali. vide consecratio virginum
Si visitauit monasteria monialium.
ꝛ fecit vt seruent clausuram. vide. s̄.
Exceptio. §. x.
Si hospitalarios visitauit ꝛ fecit vt fa
cerent debitum. vide Hospitale. §. ij.
ꝛ vltimo.
Si dedit malum exemplum subditis
vide Exemplum.
Si magistrū tenuit i ecclia. ꝛ fecit in
alijs teneri pro pauperibus ꝛ clericis
vide Magister. §. vij. ꝛ s̄. Episcopus
§. xij.

71 ¶ Circa cōfessores. Si audiuit con
fessiones non habens auctoritatem.
ꝛ si vis scire si habes auctoritatē vi-
de Confessor. iij. per totum.
Si absoluit a quibus non potuit. vide
quid potest Cōfessio. iij. ꝛ. v. ꝛ Casus.
ꝛ a quibus excōmunicationibus ha-
bes. Absolutio. i. §. i. ꝛ. iij. iiij. ꝛ. v. ꝛ ab
solutio. ij. in prin. ꝛ per totū. ꝛ de mo
do absoluendi Absolutio. iij. per totū
Si absoluit manifestos vsurarios. vi-
de Usura. ꝛ. §. viij.
Si dispensauit sine auctoritate: quia
peccauit mortaliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel
non interrogauit. vide hic in prin.
Si interrogauit q̄ non debuit ex de-
lectatione. vide. s̄. §. i.
Si reuelauit confessionem. vide Cō-
fessio vltimo. per totum.

Si existens in mortali audiuit confes
sionem. vide Clericus. viij. §. i.
Si audiuit confessiones principaliter
propter lucrū. vide Simonia primo
per totum. ꝛ simonia. ij. §. vj.
Si habet scientiam debitam. vide Cō
fessio. iiij. §. xxiiij.

¶ Circa predicatores. 73
Si p̄dicauit i mortali peccato existēs
vide Predicare. §. vij.
Si habet sciam debitam. ibidē. §. vj.
Si predicauit mendatia. vide menda
tium. §. iiij.
Si predicauit propter honorem. vi-
de Honor. §. vij.
Si propter lucrum. vide Simonia p
totum. ꝛ simonia. ij. §. vj. ꝛ simonia. iij.
§. ix.
Si predicauit sine licētia quia morta
liter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias indiscre
as. vide Religiosus. §. lxv.

¶ Circa inquisitores hereticorum. 74
Si extorsit pecunias. vide inquisitor
§. v.
Si bona ecclesiarum applicauit fisco
ibidem.
Si abusi sunt armorum multitudine
ibidem.
Si malitiose imposuerunt crimen vl
impedimentum sui officij alicui. ibi-
dem.
Si omiserunt procedere cōtra scientē
tā ex amore lucro ꝛ huiusmodi. ibidē
Si inqsitor vni⁹ ordinis processit, cō
tra fratrem alterius ordinis. ibidem.
Si impedivit se de diuinationibus. vi
de ibidem. §. iiij.

¶ Circa religiosos in cōmuni. Si. i 75
trauit per simoniā. vide simonia. iiij.
per totum.
Si intrauit latiorem habens votum
strictioris. vide religiosus. §. xxxiiij.
Si non fuit obediens. vide Religios⁹

§.xxviij.
Si proprietarius fuit ibidem.
Si contra votum castitatis ibidem.
Si officium vitit. vide hora. per totum.
Si seruauit alia precepta regule vel constitutionum obligantia ad mortale: vide Religiosus.§.xxviij.
Si eligit meliores. vide electio.§.ij.
Si infamauit alias religiones. vide detractio per totum.
Si voluit consentire electioni. ibidem §.xxxvj.
Si secreta sui ordinis reuelauit i scandalum ipsius peccauit mortaliter. qa prouitor est.
Si in visitatione non reuelauit que debebat. vide denunciatio.§.x.
Si fecit aliquid contra ea que generaliter prohibentur religiosis: vide religiosus.§. vltimo.
Si recessit a monasterio sine licētia p̄lati. vide Apostata.§.iiij.
Si frequentauit monasteria monialium. vide monasterium.§.viij.

76 Circa mōachos. si seruauit que sibi precipiuntur. & que sint vltra regulam habes. j. monachus. §.x.

77 Circa abbates si habuit curam sibi commissorum. eos vita & doctrina instruendo. vide abbas.§. xxiij.
Si dispensauit cum reis sine causa legitima. vide dispensatio.§.vij.
Si imposuit monasterijs aut prioratibus nouas pēsiones vel auxit veteres vel applicauit sue mense. vide abbas. §.xxvj.
Si seruauit regulam & sibi precepta vt. j. Bonachus.
Si requisiuit apostatas. vide Abbas §.xviij.

78 Circa abbatissas. si fecit se b̄ndici vbi est cōsuetudo. vide abbatissa.§.ij.
Si fecit seruari clausuras. vide Bo-

niak.§.iij.
Circa hospitalarios si fecit iuenta rium. vide hospitale.§.iij. & iiij.
Si tenuit hospitalitatem. ibidem.§. vltimo.
Si bona hospitalis conuertit ad aliquem vsum. vide Legatum.ij.§.ij.
Si perierunt ex negligentia sua. vide Administratio.

Aduerte quia prefatas interrogationes solum posui qr circa p̄dicta cōmuniter peccata venialia eo qa nō sūt necessario confitenda talia peccata nisi q̄ dubitat an sint mortalia. item propter imperfectōem actus: & dimissionem multas interrogatiōes circa ea que sunt cōfiteri i genere. ité tertio vī qs teneat cōfiteri venialia: q̄ esset piculū ne trahe rent ad mortale. illa cū tūc teneat detestari penitere multo fortius confiteri propter euitañ. mortale ad qd inducunt q̄ hoc aduertit addit ab aliqbus quarum cāus i q̄ tenetur qs cōfiteri venialia. s. q̄ nullum habet mortale. q̄n pasca teneatur confiteri qs tūc confitcatur venialia. s3 qr vt dixi qualitercūqs qs teneat cōfiteri venialia sufficit cōfitear tur illa in genere nisi i casu q̄ dubitat an sit mortale. ideo pertrāseo & sufficit q̄ ad venialia confiteat sic. peccaui multis modis cogitatōe. delectatōe omissione. dissolutione. locutione. visu. tactu gustu. odoratu. & multis alijs modis de qbus oibus tā mortalib⁹ q̄s venialib⁹ dico mea culpā. ite3 non omittat confiteri oblita & ignorata sic. item dico meā culpā de oibus peccatis meis mortalibus que ignoro aut oblitus sum nec vnq̄s legitime confessus forte ex mea ignorantia. vel negligentia qr valet talis confessio vt remittātur vī

reducátur ad cognitionē ⁊ nō teneatur reiterare ꝓfessiones. ḡnis multa fuerit tūc oblit⁹ ꝓfiteri si mō diligētiā secūdū suā cōditionē fecit. ḡbus omnibus cōpleṫ faciat termiare peccatorē suā ꝓfessionē sic dicēdo. ió precor beatissimā ⁊ gloriosā ỽginem mariā omnes sanctos ⁊ te pater ōrare pro me. Quibus factis ꝓfessor increpet corrigat ⁊ dulciter admoneat ꝑcōres abstinere a societatibus ⁊ causis peccatorū. Mō tū exigat iuramētū vel promissionē de aliq̄: nisi solū de his i ḡbus iura sic voluerunt vt i excōmunicatōe ⁊ huiusmōi postea ponat ei pniaz talē quā stati possit cōplere. ante reciditatōez ꝑ sacramētali. ⁊ postea aliā quaz vide at q̄ peccator veriſiṁ faciet. vnde caueat ne ponat pniam talē quā verisimiliṁ nō ꝑplebit. qr esset potius illuz illaqueare q̄z soluere. Esset bene bonū illi notificare quā pniam mereṫ: vt sic magis timeat postea cōcede ei illā indulgētiā quā potes de q̄ vide idulgentia. §. v. deide ebsolue eū. sic misereat̄ tui oipotēs ⁊c. Indulgētiā ⁊ absolutionez ⁊c. dñs noster Jesus rp̄s te absoluat ⁊ ego auctoritate ipsi⁹ absoluo te a vinculo excōicatōis maioris vl' minoris ic̄z tuz possū ⁊ restituo te sacramentis ecclie iterū absoluo ab oibus peccatis tuis mortalib⁹ ⁊ venialibus ꝓfessis oblitis ignoratis ⁊ a circunstātijs eorum. i noīe patris ⁊ filij ⁊ spūſsancti amē. Postea ponas ei sic talit' q̄ itel ligat. Dia bōa q̄ facies. ⁊ mala que patiēter sustiebis ponō tibi remissionem tuorū peccatorū' vade i pace. Et si haberet casū vel excōicatōez a qua non posses absoluere ipone ei q̄ vadat ad eū q eū pōt absoluere: nec igerat se sacramentis donec de eo sit absolutus: nisi rōne scādali euitandi si excōicatio est occulta.

Testatus quis dicitur ꝺ cedere quattuor modis primo si nullum testamentū fecit. Secundo si fecit sed nō iure. Tertio si fecit iure tamen postea ruptum factum posthumi natiuitate vel irritū factuz est capitis diminutione testatoris. Quarto si nulli sunt heredes ex eo testamento vt in auten. de here. ab intestato in prin. possūt addi ⁊ duo alij modi. ex post facto primus. s. per querelam expugnato testamento seruus per bonorū possessionem contra tabulas. vide azo. in summa. C. de suis ⁊ legi. here.

Intimiditas vnde causatur. ḡ. ſm sanctum Tho. 2a 2e. q. lxvj. q̄ aliquādo ex defectu amoris proprij: vt cum quis minus debito amat vitam propriam ⁊ ea que ordiantur ad eam. Aliquādo causatur ex elatione animi de se presumentis ⁊ alios contemnentis. Aliquando autem causatur ex stoliditate seu stultitia.

¶ Vtrum sit peccatuz. ḡ. q̄ sic vnde cūq̄ causetur nisi stoliditas sit inuincibilis. ⁊ est ratio. iij. ethi. Intimiditas ē contra fortitudinem per defectum nō timendi vbi esset timendum: sicut timor contra fortitudinem per excessū timendo vbi non timendum est. 1

¶ Quando est peccatum mortale. ḡ. illa q̄ causatur ex defectu amoris ⁊ elationis tūc est mortale pcñ quando sine necessitate exponit se piculo probabili notabilis lesionis corpis: ⁊ multo magis aie: vel nō curat ꝺ eius nobili lesiōe omittēdo ꝓuisionē debitā facere. tertia ỽo q̄ cātur ex stoliditate cōiter, ē a veniali: nisi ꝓueniat ex lata cl'pa i his i q̄b⁹ iminet ꝑiculū ꝓbabile notabilis nocumēti: ⁊ ꝓpea oittit ꝺbitam ꝓuisiōez nisi vbi stoliditas ē inuincibilis 2

Intrusus dr̃ q nõ ca nonice sed p violẽtiã occupat honores vl̃ bñficia ecclĩstica. vñ fur ẽ ⁊ latro ⁊ est ĩpcõ mortali ⁊ teneť restituere oia q̃ i de recipit. c. grauis de resti. spo.

Inuenta an sint restituenda. ℟. q̃ q̃ dã sũt q̃ fuerũt i dñio alicuius ⁊ talia inueniens teneť restituere. imo furtũ cõmittit q ea aio nõ rstituẽdi accipit. l. falsus. §. q alienũ. ⁊. §. fe. ff. ỗ furtis. ⁊. xiij. q. v. c. si qd ineniſti. sine talia amiserit dñs ipsa ex ruina vl̃ incẽdio vl̃ naufragio. vt. ff. de icẽ. rui. na. p totũ Idez dico de iactatis i mari cã nauis alemande. ff. ad. l. ro. de iac. l. q leuian de. Et ibi no. in glo. l. q̃rcũq; amisit ⁊ hoc verũ nisi hẽrenť p ỗrelictis ⁊ tũc credit fede. ꝓsilio. xvij. q. hẽanť p ỗrelictis si dñs tacet: nec p se: nec p alios pergrit. qr. d. l. q alienãde vl̃ stati ỉponeť necessitatẽ pergrẽdi res amissas ⁊ sic ista neglia nõ q̃rẽdi tollit ꝓmã p:esũptõez quã facit lex. s. q nõ hẽanť p derelicť nisi alr cõstet p q̃litatẽ: ⁊ actꝰ de volũtate dñi: cũ nemo ꝓsumatur iactare res suas dcã. l. falsus. §. si iactantium. ⁊. d. l. q leuiande qđ nõ. p limitationeꝫ q̃ dico infra naufragiũ. §. iij. nec talia inuẽta qñ nõ. bñtur p derelictis possũt vsucapi: qr in eis deficit titulus p derelicto. vt in. l. si qs merces ff. p derelicto. Cñ cõsuetudo aliq̃rũz q iactata i mari vl̃ a flumĩbus portata occupãt vl̃ expsse reprobata p dictam l. q leuiãde. ⁊ ibi glo. no. ⁊ls loquať de iactatis in mari: tñ idẽ est de ablatis a flumie vt sũt ligna ⁊ hmõi cũ parũ differãt ab illis vt dicit tex. ĩsti. de re. diui. §ỗe. §. vlti. facit autẽtica nauigia. C. de furtis. Quedã sũt q̃ nũq̃z fuerũt i dñio alicuius: vt lapilli in littore maris fere silueſtres: ⁊ hmõi ⁊ talia sũt occupãbilia sine beſtie capiant i fundo p̃pr̃io: sine in alieno: dũmõ nõ fuerit p̃hibitus intrare a dño fundi. Sine fuerint antea vulnerare ab aliq̃: dũmõ eas nõ p̃seq̃ret ĩsti. de re. diui. in multis. §. ⁊. ff. de acq. re. do. l. iij. nisi secus sit de ꝓsuetudine: qr tunc stabit cõsuetudini. l. q si nolit. §. q assidua. ff. ỗ edilitio edic. ꝫ glo. in. dicta. l. iij. §. illud. Sĩr si eẽnt capte in rethe alieno non credo sint accipiẽtis: ꝫm glo. in. l. i laqueũ. ff. de acq. re. do. ⁊ insti. de re. diui. §. singulorũ ꝫ rigor iuris videať velle q̃ sint capientis ibidez. fere ỽo silueſtres. sed domestice facte sicut pauones: colũbe: apes: in alueo ⁊ huiusmodi tã diu sunt possidẽtis q̃diu hñt animum reuertendi domũ sed si bis aufugiãt: nec horis ỗbitis nõ ipedite reuertunť fũt capientis: qr ꝓsuetudo iducit p binũ actũ. l. iij. C. de epãlt audi. ⁊ sic nõ dicunť habere animum reuertẽdi. aialia ỽo nãliter dõestica vt galine: ⁊ huiusmõi: sp sunt dñi: ⁊ capiẽs ea teneť restituere cũ fructibꝰ: puta ouis ⁊ hmõi. §. gallinarũz Insti. de re. diui. ⁊. ff. de acqui. re. do. l. naturalem. §. pauonum.

Vtrũ inueniẽs thesauz teneat restituere. ℟. q̃ si in suo solo inuenit sic sum erit. si ỽo in alieno solo ⁊ a casu sic medietas erit sua ⁊ alia medietas erit dñi soli. Si ỽo data opera totum erit dñi fũdi. Insti. de re. diui. §. thesauros ⁊. C. de thesau. l. vnica. nec est verũ qđ dicit glo. i c. si qd. xvij. q. v. q̃ inuẽtus in loco sacro vl̃ religioso sit inuentoris sed erit ꝫm distinctiõez p̃dictã vt expsse tenent doc. in d. §. thesauros qr hodie eccle ⁊ loca religiosa sũt ꝓpatorũ de dse si inuenit in loco publico ⁊ sic intellige. l. iij. ff. de iure fisci. ⁊ adũte hic qr i suo ñ vr̃ inuenire vsufructuarꝰ nec ille q hẽt bõa hypotechata nec maritus si inuenit in fundo dotali nisi solũ

q̄ ad marit̄ vt teneat i vita' vroris. ſz
diſſoluto matrimonio reſtituere tenet
vide bar. i. l. ſi his q. §. fi. ff. de acq. re.
do. ēphiteota vo q hz vtile dominiuz
diuidet cū dño q hz directū. vi6 bar.
i. l. i cauſe i fi. ff. de procurato.

2 ¶ Quid de terra p alluuionē addita
terre alterius. ſz. diſtinguendo q3 iſula
nata i mari ē occupantis i medio vo
fluminis ē cōis hñtibus p6dia inr̄ flumē
ex vtraq3 pte ſi vo ē i medio ē illi9 cu
ius ē primior. ager vo a flumie diui
ſo circūdatus remanet cui9 erat. Et ſi
flumē mutat alueū: primo alueo effici
tur eor̄ q p6dia circa eū hñt. 7 ſc̄dus
alueus ē pub'icus 7 ſi reuertit ad pri
mū. ſc̄s alueo erit eorū q hñt p6dia
circa eum. Siſt ager iundatus aq̄ ipſa
recedēte remanet eius cuius erat hec
hñtur iſti. de re. diui. §. iſula. 7 ſic fua
niſi ꝓſuetudo ſit i cōtr̄ū vel ſtatutum.

3 ¶ Sed q6 teneť reſtituere ille q ne
ſcit cuius ſit. ſz. q9 ſi reanon hēbať p
derelicta. teneť facere denūciare pu
blice 7 ſi poſt nō cōpet cui9 ſit 7 eroga
bit in paupes ſm ho. vel ſi ipſe ē pau
p retiebit auēte epi vl' ſui ꝓfeſſoris ſm
ray. 7 orabit p illo cuius erat. Si vero
pbabiliť pōt p̄ſumeť q3 dñs eā hēbat
p derelicta ſic poterit vſucapere. l. idē
quod. ff. pro dereli.

Inueſtitura ꝓprie eſt poſſeſſio
nis rei traditio iprope aūt eſt' ali
cui9 corpori loco 'poſſeſſiōis i mani
bus' poſito. vñ q̄n dñs dat vaſallo ha
ſtā: vel aliq6 ſiſe dicens ſe facere ine
ſtituram. vt i ti. qd ē ineſtitura ineſtiť dē
1 ¶ Ctr̄ ſit fiēda corā teſtib9. ſz. q9 ſic: ñ
q3 nō valeat ſine teſtib9 7 iſtō: ſed vt
veritas probari poſſit: 7 qdē ſi fiet de
bñficio nouo tūc ſi pes. i. vaſſallos hz
corā tribus vel ſaltez duob9 ex eis te
netur facere. ſi vero pares. i. alios vaſ
ſallos nō hēt faciat' corā alijs idoneis
teſtibus. Si aūt ueſtitat de veteri benefi
cio ꝓt fieri cera qbuſcūq3 idōeis teſti
bus vt i ti. q teſtes ſunt neceſſarij: 7 ēt
ſi eſt clicus q ineſtituram facit de reb9
ꝓprijs de reb9 vo eccliē admittuntur
omnes teſtes idonei ſm hoſt.

Inuidia ſz da. li. ij. ē do
lor de aliēis bo
nis. ſed' aduerte q9 cuz obiectum
triſtitie ſit malū ꝓpriū. ſō de bono al
teri9 ꝓt eē triſtitia ꝓut apprehēditur vt
malū ꝓpriū: 7 ſz hoc q̄druplr primo
mō inq̄tū ex eo nobis aliq6 piculuz
imineť. ſ. ne ab eo ledamur: 7 hec tri
ſtitia nō eſt inuidia. ſed effect9 tiozis: vt
dicit phil. ſo retho. 7 pōt eē ſine pctō
vt dicit gre. ij. mor. Alio modo appre
hendit inq̄tū ē diminutiuū ꝓprie glie
vel excellētie 7 hec triſtitia ē ꝓprie in
uidia ſm philo. vbi. s. 7 ex' genere ſuo
eſt pctm mortale iob. v. paulum occi
dit inuidia: cū ſit cōtra caritatē. Sūt tñ ꝑ
mi mor9 inuidie qñq3 ēt i perfectis ex
ſurreptiōe: q ſūt venialia peccata: 7 eſt
ſimile de inuidia paulorū in qbus nō
vere ē vſus rōis 7 de motu inuidie ſz
q9 eſt paſſio ſēſualitatis. tertio mō ap
prehendit bonuz alterius inq̄tū deeſt
nobis q6 ali9 hz: 7 ſic triſtatur. 7 hec
triſtitia non eſt inuidia ſed proprie ze
lus ſm philo. vbi. s. Et ſi ē de bonis
honeſtis ē laudabilis ſm illud. p. cor.
xij. Emulami cariſmata meliora. Si
aūt ſit de bonis tpalibus aut de bonis
inhoneſtis pōt eē pctm: 7 ſine peccato
7 aliq̄n cū mortali. puta cū talia ſūt cō
tra deū. q̄rto mō apprehēdit bonū alterius
ꝓut pōt cedere i dānuz multoꝝ iuſte
7 ſic non eſt inuidia ſm gre. nec pctm̄
puta cū q6 triſtat6 ō ꝓſperitate alicui9
tiranni q3 videt q9 magis tirannizabit

¶ Quot ſunt eius filie. ſz ſm gre. xxx. I
mor. v. ſ. Odiū ſuſurratio. ōtractio de
qbus hēs in locis ſuis exultatio in ad
uerſis: 7 afflictio in ꝓſperis ꝓximi in-

Qui enim pro ꝺ conatu iudicet. ꝺ qñ tristat de ꝓsperis ꝺ q̄ hñt quãdã glia. sic ẽ iuidia ñ ei⁹ filia. Emulatio ꝺo ⁊ inuidia idẽ sũt gñaliꝫ. ls ꝓprie inuidia attendatur i actu interiori. emulatio ꝺo in actu exteriori. ut dicit glo. sup illud. gal. v. emulationes iuidie.

Hypocrisis vide simulatio.

Hypotheca qd sit ⁊ de ea vide pignus per totum.

Ira ẽ q̄dã passio appetitꝰ sensitiui ꝓprie q̄ ꝺr vindictã appetit. q̄ q̄dẽ passio i tñ est bõa inq̃tũ regulat a rõe Si ꝺo ordinẽ rõnis excludit ẽ mala: ordo ãt rõis in ira pót attendi ꝙtum ad duo. ꝓmo q̃tũ ad appetibile i qꝺ tẽdit qꝺ ẽ uindicta uñ si qs appetit q̄ ꝺ ordinẽ rõis uindicta fiat sic ꝺr zelus ⁊ est laudabile. Si ãt appetat q̄ fiat uindicta q̃ꝛcũq; ẽt ꝫ ordinẽ rõis sic ẽ ira ex genere suo petñ mortale: qz ꝫriat caritati ⁊ iustitie. posset tñ eẽ petñ ueniale pp impfectionẽ actus: ⁊ hoc uel ex pte appetẽtis: ut cũ appetitus ꝓuenit iudiciũ rõis nec sequit cõsensus ad eũ: vel ex pte appetibilis vt cũ appetit i modico vindicare. qꝺ si inferat nõ erit mortale ut trahere puerũ p capillos. ⁊ huiusmõi. ſo attẽdit ordo rõis in ira q̃tũ ad modũ irascẽdi vt. s. motꝰ ire nõ immoderate fer uescat interiꝰ uel exterius q ordo si ꝓ termittat nõ erit sine petõ: ẽt si iustaz appeteret vindictã: ſz nõ erit mortale ex gñe suo ſz posset esse mortale petñ puta si ex vehemẽtia ire excedat a dilectiõe dei uel ꝓximi.

¶ Quõ ꝓgredit. &. q̄ tres hz mõs s. prio in corde vindictaz appetẽdo. de quo Mat. v. q irascit fri suo. s. p iram mortalẽ. ſo in signis mãifestat. ⁊ ideo iudicãt. q dicerent fri suo racha. qꝺ est interiectio irascẽtis. tertio i facto nocumẽtũ iferẽdo liuoꝫ vidicte. si ꝓmꝰ gradus est mortal: multo magis scꝺs est grauior tertius grauissimus si veterꝰ noceat.

¶ Qꝺ st eius filie. ge. Gre. xxx. mor. q̄. vj. l. Rixa tumor mẽtis contumelia clamor. indignatio ⁊ blasphemia. Adde vij. s. bellũ. ⁊. viii. s. maledictio. ⁊. ix. s. seditio. de quibus in locis suis.

Irregularitas est impedimẽti seu repulsio executiõis diuini officij seu sacri ex canonica sanctiõe ꝓuenies. ar. ꝺ tẽpo. or. c. vlt. ⁊ ꝺr stricte irregularitas q̃si ex regula altoꝛi q̄ ad ordinationẽ: qz regrit dispẽsatio. ꝺr ẽt magis large irregularitas q nõ põt ministrare i susceptis: nec ascẽdere ad maiores: hec introducta est a iure positiuo. vi. ij. q. vij. ſ. ites ꝺaniel. ls in ueteri testõ fuerit preordinata in psona Dauid. de consc. di. i. c. i.

¶ Irregularitas in quibꝰ casibus incurritur ipso iure. &. q̄ aliq̃ ex delicto aliq̃ ex ꝺfectu corꝓis. aliq̃ ex ꝺfectu sacri. de q̃bꝰ hẽs p doc. in. c. nisi cũ. ſ. persone ⁊ o. de renũ. ſz p clariori intelligentia casus ex q̃bus aliq̃s efficitur irregularis. Hoc ẽ q̄ ñ nõ pt ꝓmoueri. vel si promotus nõ põt exercere suum officiũ explicabo inferius qui reducũtur ad. xxiij.

¶ Prio ex hõicidio. vl trũcatõe: aut mutilatõe mẽbroꝝ. vt. ſ. hõicidiũ. v.

¶ Sz qd si fuit i leuissima culpa hõicidij ꝺãdo opaz rei licite. &. q̄ ñ ẽ irregularis. facit textus i. c. q̃stũ. de pe. ⁊ re. in ꝺbo vez si p incuriam. ⁊ ibi no. Hda. ⁊ p hoc limita ⁊ intellige qꝺ dico supra hõicidiũ. ⁊. ſ. j. ⁊ infra. ſ. xvij.

¶ Vtrum clericus respondens iudici sic pro tali crie ꝺbetur pẽa mortis

sit irregularis.ꝛ.pa.in.c.ex lr̃is.ð ex ce.prela.sic distinguendo.secūdū ho. q aut crimē iminet puniēdū de pñti. ⁊ sic si ex psilio suo gñali vl speciali se quat̄ hoicidiū est irregl'aris i.c.si qs viduā.l.di.Si vo ex sua rnsiōe nō se quit̄ hoicidiū:qr oio iudex erat dispositus illū occidere ⁊ iste interrogatus fuit a q̄dā alio ⁊ hmōi.sic nō ē irregularis.Sikr nō ē irregularis:qñ crimē nō iminet puniēdū de pñti:cuius rñdeat q meretur mortem.Et sic intellige glo.in dicto.c.ex litteris.

5 ¶ Utrū existēs in bello si aliqs ibi occidat̄ sit irregularis ls ipse nō occiderit.ꝛ.q si bellū ē iustū oēs irregl'ares sūt q fuerūt ex pte iniuriantiuꝫ si illuc iuerūt:vt bellātibus pstarēt auxilium psiliū.vel fauorē.multomagis si vt aduersarios lederēt fm inno.⁊ host.i.c. petitio de hoi.secus si cā pacificandi vl cā iusta iuerūt.ar.a ꝯrio sensu in.c. q̄stū.l.di.⁊.c.p̄sbyterū de hoi.tñ vez ē fm Ray.⁊ rod.⁊ guil.q ab epo poterit cū p̄dictis dispensari.

6 ¶ Utr̄ exñtes ex pte se defendētiuꝫ in bello iusto sint irregulares.ꝛ.q sic oēs q occidūt nisi sit tal' necessitas q alias ppriā vitam euadere nō possint Alij āt q nō occidūt nec mutilāt non sūt irregl'ares:ls ibi multi occidantur imolꝫ clicis hortari ad belluꝫ si fit ꝯ rēpublicā:aut ecclieꝫ:aut fidē catholicā:nō tñ arma sumere vide.s.bellū ꝯ.iiij.vñ pa.in.c.pl'r.⁊ vlt.de cle.pcu. refert.⁊ segtur host.tenētē:q clericus q̄ pstat opē oppssis vel obsessis iniuste ⁊ adiuuat repellentes iniuriam prohi ciēdo lapides ⁊ huiusmodi. dūmodo nēmē ipe occiderit q nō ē irregl'aris.

7 ¶ Utrū p̄lati ⁊ a'lii q̄ intersūt vindicte sāguinis sint irregl'ares.ꝛ.q nō fm Aste.nisi ad hoc dederit auxiliū:psiliū.vel fauorē.vel nisi intersint tāquā auctoritatē prestātes.vt habet̄ in.c.ex lr̃is de exce.prela.Pa.tñ in.d.c.lr̃is ꝯ q tales prelati.si habent iurisditionē tpalez ibi:q efficiūt̄ irregulares: exhibēdo pñtiā vbi vidicta fit sāguis si mors vl mutilatio segt̄.qz vident̄ p stare opē.⁊ o.di.si qs viduā.sec° de platis q nō hñt iurisditionē tpalez in loco:grauiter tñ peccant qz ꝯ.c. sniam ne cle.vel mo.faciunt.

¶ Quid de plato q ñ liberat hoiem ab iniusta morte cū pōt:vel nō pascit fame moriēt̄ cū possit.ꝛ.Alij.q licet mortalissime peccet ñ tñ ē irregl'aris qz lex promotionis factū regrit.xv.q.i.si qs non irat°.ꝯ ego credo pot° ꝯtrū s.q sit irregl'aris qñ scient ⁊ volūtarie permittit eū mori:si tñ moriat̄.ar.c.petrus.ð hoi.⁊.c.Mathe°.de simo.qz in isto casu nō solū est omissio ꝯ etiaꝫ cōmissio sicut ⁊ i dictis iuribus patet. 8

¶ Utrū verberās aliquē cā correctionis si ex vulnere mortu° sit efficiat̄ irregl'aris.ꝛ.q sic dūmō ex illo vulner̄ sit mortu° si decessisset alia infirmitate ex vulnere nō sequuta.c.p̄sbrum.⁊.c. de cetero ⁊.c.ad audiētiam de homi. 9

¶ Quid si postꝙ qualuit recidiuauit ꝛ.q nihilomin° irregl'aris ē:qz sp cā subfuit ð pe.di.iij.si qs semel.⁊.d.c.ad audiētiā.no.ber.i.d.c.p̄sbyterū quod credo qñ recidiuū fuit sine culpa alia. ar.c.preterea de cle.percussio. 10

¶ Quid ð illis q sil'.proiciūt lapides ⁊ lapis vni° aliquē interficit.ꝛ.q oēs si ignorāt a q̄ piect° sit debēt abstinēr̄ ab offō.ar.c.significasti.el.ij.ð hoi.ꝯ Bofre.facit.c.ꝓtinentia ð cle.pcusso. alij ꝯ dicūt dicēdo.neiem in dubio repelleñ.ar.c.continētia ⁊.c.petitio. de homi.dꝫ intelligi qñ psecia eū remordet.Alij nēo eorū ē repellēdus nisi se repellat.ar.c.pñtiū de cle.pcusso.hosti.ꝯ q relinquēdi sūt psecie sue:⁊ iō si aliqbus ex eis vī:q ipsi neiem iterfecerūt nō erūt irregl'ares.Si vo psecia 11

eis dicat q̄ sic. si abstineant dicto. c. significasti. ⁊ hoc tene i phiciētibus in iusto bello. sec⁹ crederem si cā ludi. nō adhibita debita diligentia.

12 ¶ Quid ō clicis q cū alijs trahūt ad mágáellos. vñ aliqs occisus ē aut p̄ babilit credit. &. q̄ irregulares sūt. c. sicut dignū. ō homi. Alij aūt dicūt q̄ ly clicis turri vel muꝝ ipetere: ⁊ machis ipugnare ⁊ suffodere ly non liceat eis psonaliter pugnare. vñ si homicidiuꝫ ex hoc facto p̄eter eorum intentionē euenerit nō iputabitur eis ꝙ sint irregulares vī tutius etiā in bello iusto.

13 ¶ Quid de illo q dicit ducētib⁹ latronē: claudite os ne clamet vl videte ne tales liberēt cuꝫ. &. q̄ irregularis est si mors p̄babilī fuisset ipedita. alias non

14 ¶ Quid de iterrogato si talē vidit ⁊ i dicat: vel si nō pōt ire nisi p duas vias dicit q̄ p istā nō iuit. ⁊ illi eū isequētes occidūt. &. q̄ si scivit vel scire debuit q̄ psona talis q̄rebat ad mortē: vl mutilationē irregularis ē: sec⁹ si p̄babilī credidit pp aliā cām ⁊ eius itentio nō fuit corrupta ſm Rod. ⁊ Guil. duran.

15 ¶ Utꝝ clicus q pugnātib⁹ arma ministrauit sit irregularis. &. q̄ sic si aliqs occidat. ar. c. sicut dignū de homi. Et appellatiōe armoꝝ veniūt etiā fustes ⁊ lapides. ff. de ver. si. l. armoꝝ ꝙ tñ Inno. ⁊ Io. in. c. sniam ne. cle. vel mo. nō ē irregularis clicus si in bello iusto ministret balistā alicui tñ vt se defēdat. ⁊ fuga: nec credit illū aliquē velle occidere: sed tñ se defendere ⁊ fuga: similiter si lāceā vel ensē ministret tñ vt se defēdat ⁊ tñ ille occidit sic vī dicēn etiā vt in p̄mo casu ꝙ tut⁹ ē dicēdū ꝙ Hosti. vbi. s. q̄ in vtroq̄ casu sit irregularis: quia nō ly clerico ministeriū ita imediatum i mortem alicuius p̄rebere de penis. c. q̄ in dubijs.

16 ¶ Utꝝ clicus q cū socio latroneꝫ ca pit: ⁊ ligat ⁊ postea clico inscio iocⁱ⁹ latronē ne fugiat occidit. &. q̄ irregularis est: q̄ fines licite defensionis excessit. c. suscepimus in glo. de homi.

17 ¶ Quid de illo q̄ vadens ad spatiuꝫ sup equū: q̄ ex petulātia fracti habenis occidit puerꝝ. &. q̄ non est irregularis q̄ nec volūtate nec facto occidit: nec rei illicite dabat operā. Facit. c. dilect⁹ de homi. dicit tñ ibi Ber. q̄ si de facili frenū potuit frangi: erit irregularis. ar. c. significasti. el. i. de homi. vel si p̄ pī ei⁹ ipetuꝫ equus lasciuiit. vt Insti. ad. l. acquil. §. ipetu quoq̄ vel p̄opter eius ipotētiam similiter si q̄ debuit p̄ euidere ⁊ facere non p̄uidit nec fecit. d. §. impetu quoq̄.

18 ¶ Utꝝ portātes ligna, ppter zelū fidei ad cremādū hereticos sint irregulares. &. fm Rodo. q̄ si ligna q̄ portauerūt sint cooperata ad mortē sunt irregulares: ⁊ a papa solum dispēsandi. Si aūt nihil cooperauerūt puta q̄ iaꝫ erat mortuꝰ antequꝫ fuissent accensa sic non sunt irregulares vel saltē eps pōt cū eis dispēsare si aūt dubitant sic sine dispensatione pape non debent ministrare: nec p̄mouentur. c. hi. q. 50. di. c. ad audientiam de homi.

19 ¶ Utꝝ clicus bñdicēs aquā seruētē vel ferrū cādēs: vel pugiles sit irregularis. &. Ray. q̄ sic si mos sequatur ⁊ Rodo. dicit hoc esse tutius tenere. vi de. s. etiam de hoc Homicidiū. i. ⁊. ij.

20 ¶ Sed p̄ maiorī intelligētia oīum p̄ dictorū no. aliqs regulas. ¶ Prima est q̄ nec iudex aliqs magister seu doctor i dubio dꝫ aliquē indicare irregulārē. ar. ō pe. di. i. §. pene. ¶ Secūda q̄ in dubio q̄libet dꝫ se reputare irregulārē. vt in. d. c. ad audiētiā. ⁊ iō in foro aie: maxime q̄n quis nō ē de hoc infamatus ē relinquēdus p̄scie sue. vt i. c. ex lr̄is. de homi. has duas ponit Io.

in.d.c.ad audientiã. ¶ Tertia ē q̄ ad hoc vt qſ incurrat irregularitatē ex homicidio ē neceſſe q̄ intercueniat vl̄ conſiliū vl̄ p̄ceptū: vl̄ factū: vl̄ defenſio: vel cooperatio occidētis. hāc ponit ino.i.d.c.ad audiētiā. ¶ Quarta ē q̄ oz q̄cūq̄ hoicidij vt ſit irregularis ſit p̄pinq̄. ff. ad.l.coz.de ſicca.l.nihil intereſt. ſecꝰ ē ō remota cā ſeu occaſione. Nō enī ió q̄ faber cultellū facit hoicida ē.c.qua de hoī.i.g.t.d.c.exhibita. Et hoc verū ſm Ber.ō cā remota: niſi aliꝫ no cēdi habuerit aut minorē diligētiā habuit q̄ ōberet habeꝛ vl̄ nō cogitauit q̄ cogitare debebat.c.p̄ſbyter in fi.ō homi. ¶ Quinta regula q̄ ſans occidēs nō ē irregularis: niſi ſit doli capax cle.furioſus de hoī.no. ꝓba.in.c.i.de delic.pue.t Jo.an.ibidē vbi ponit exēplū. Gre.de puero. v.annoꝝ blaſphemātore rapto a diabolo. Siſr dic ō furioſo.facit pro hoc.l.i.C.de fal.mone. ¶ Sexta regula q̄ exiſtēs ſolū in culpa leuiſſima hoicidij dādo opā rei licite nō ē irregularis vt.ſ.i.§.iij.dictū ē

21 ¶ Utr̄ plat⁹ q̄ ſōdictū ſuū q̄tūcūq̄ ō ligārit incarcerat cū tali afflictiōe q̄ i paucis dieb⁹ moriāt ſit irregularis. ff. Jo.de lig.in.cle.ij.de pe.t re.q̄ ſic.t ió dicit q̄ carcer nō dz eē nimis crudelis.nec dz tñ eoꝝ vita attenuari q̄ in paucis dieb⁹ viſibiliꝫ moriat: ſz pane t aq̄ ſuſtētari ſicut vult.c.nouim⁹ ō ō. ſig.ſeq̄t pa.i.c.cū nō ab hoie ō iudi.

22 ¶ Scdo ꝓhibit irregularitas accipiēdo ordies in excōicatōe maiori exiſtēdo.vt in.c.i.de eo q̄ fur.t in.c.cū illoꝝ ō ſē.excō. Et ſz ſi ſuperior a papa talē poſſit aliqñ abſoluere ab excōicatōe i q̄ erat: nō tñ poterit diſpēſare ſecū in tali irregularitate niſi de mādato pape. ſine ſcienti in excōicatione exiſtēs ordines accepit: ſiue ignorāt. ſ. facti me moriā nō hñs aut ex ignorātia iuris: hoc nō credēs ſibi eē p̄hibitū.vbi. d.c.cū illoꝝ. Si tñ efficiat⁹ talꝰ religioſus poſt laudabilē p̄uerſatōez p aliqđ tp̄s i religione pōt eps cū eo diſpēſare auctoritate aplica vt i.c.ſi.de eo.qui fur. or. Diſpēſat et abbas cum monachis ꝑz qđ dictū ē.ſ. Abbas.t qđ dixi ō excōicato ꝑz locā ꝑz Ray.i ſuſpēſo. vl̄ interdicto vel ſimpliciter vel a talibus ordinibus ſi ipſos recipit ſic ſuſpenſus.

¶ Tertio ꝓhibit irregularitas q̄ñ aliqs ꝑz minoꝝ ordies t ſubdiaconatū vno die ſuſcipit.c.cū.h.de eo q̄ fur. vl̄ cuz duos ſiḃi ſacros ordines recipit.c.ſi.de eo q̄ fur.or. ſiue hoc faciat vno die vo vl̄ ficticio: ſicut cū qs p̄tinuat ieiunium vſq̄ ad nōnā q̄ ē vn⁹ dies ficticiꝰ ō tēpo.or.c.lr̄as. Sz cū iſtis pōt eps diſpēſare ut i ordinib⁹ ſuſcepti nō furtiue poſſint miniſtrare: dūmō eis nō fuerit p̄hibitū ſic ordinari ſub excōicatiōis late ſnie pena.q̄ tūc nō poſſet niſi ſm qđ dixi de excōicato ordines accipiēte. Sz in ordine ſic furtiue recepto vl̄ ad maiores nō pōt niſi ſolus papa diſpēſare ſm. Jo.an.t vī ſeq̄ pa.in.c.i.ō eo q̄ fur.or.t facit tex.p̄ſan.c.in fi. iuncto.c.ſe.t.d.c.lr̄as.p hoc intellige niſi religionem intrauerit.q̄ poteſt eps auctoritate pape diſpēſare ut.d.c. fi.t etiam abbas.c.ij.de cle.qui fur.or.ſu.

¶ Quarto ꝓhibit irregularitas p iteratōez ſacroꝝ illoꝝ i qb⁹ ip̄rimit caract ſciēter factā. ſiue q̄ ad adminiſtrātē ſiue q̄ ad ſuſcipiēte ar.lxviij.di.c.i.t de p̄ſe.di.v.dictū. Et ſz qđā teneāt hoc gñaliter de oibus ſacris in qbus ip̄rimit caracter tñ ſco.in.iiij.di.iiij.q.viij.ſz t hñ q̄ p iteratione ſolū baptiſmi ꝓhibitur ſed nō p iteratione alioꝝ ſacroꝝ: cū irregularitas ſit pena q̄ nō dz ipponi niſi vbi inuenit̄ de iure expreſſū: t ió cū nō inueniat̄ niſi de baptiſmo ut in c.ij.de apo.ideo dic q̄ ſciēter rebapti

zans ſm Hoſt. ſi clicus ē ſm canonel
deponēdus ē. ar. c. qbus ⁊. c. eos ō ꝓ
ſe. di. iiij. ſi laicus excōicād ns. nec pōt
ordinari. Ⓒ Ñ etiā Ⓒcolit⁹ q miſſerīt
p bult ſcient p ſbro rebaptizāti ſi publi
cū ſit: nō debet ad ordines promouerī:
niſi religionē intret: qz tūc pōt p ep̄m
ſecū diſpēſari. Si vo ſit occultuz poſt
pniam poterit promouerī. d. c. iſ. Iz qdā
⁊ male ſm Ha. ibidē itelligūt illud. c
intelligere q iſte acolit⁹ rebaptizaue-
rit vl fuerit rebaptizat⁹. ſi vo rebapti-
zat qs ignorāt ignorātia facti exhibi-
ta p⁹ diligētia debita oio excuſat. Iz
ex ignorātia iuris non excuſat. qz ſm
Sco. in. iiij. di. vi. eſt ō ius diuinū Re
baptizar⁹ vo ſcient ē irregularis. igno
rāter vo ſi poſtq̄z ſciuit ⁊ ratuz habuit
ſilr irregularis eſt. Ho. di. ꝓfirmañ. ⁊. i.
q. vij. q in q̄libet. Si aūt nō ratū hūit:
Iz tñ ignorāter ē rebaptizat⁹ ignorātia
facti ſm Hoſti. nō ē irregularis. Iz po
teſt promoueri ſm vero Hoſtē. indiget
diſpēſatiōe ep̄i: cui nō credo. ar. c. pla
cuit. i. q. iiij. nec obſtat dictū c. q bis: ⁊
qđ ibi no. qz ſm Scotū iſtud. c. cū ac
cipiat ex pniali Thedori ep̄i canturi-
ēñ. iſtigere nō poteſt irregularitatem
niſi forte dicat q oia. c. a. Gratiā in
decreto poſita: ſūt a papa cōfirmata.
Iz hoc nō ē mānifeſtū. Addo etiā ego
q cōfirmatio ſimpler nihil addit. xij.
di. p̄cept̄. de ꝓfir. utl. vl iuti. cū dilecta
cū. c. ſequēt⁹. ⁊ ō pui. c. qz itētiōis ió
etiā ſi foret ꝓfirmata nō induceret irre-
gularitatē. Et ſi dicat q Iz ille ep̄s nō
potuerit ius ꝓdere tñ potuit indicare
ius ꝓditū. ſicut facit ibi cū dicit ſm Iz cā
nes. ſ. Sco. q gloſator debuit hūc ca
nonē allegare. ⁊ ió ꝓcludit Sco. q ſic
ignorātia p̄babil excludit ꝓferēdē ab
irregularitate. ſic ⁊ ſuſcipiēdē. ignoran
tia vero iuris rebaptizati nō excuſan
tur a pena irregularitatis.

Ⓒ Iz qđ ſi qs dubitat an ſit baptiza 25
tus vl confirmat⁹. vl ordinat⁹. ſ. q pōt
iterari qz nō dī iteratū qđ neſcit ee ſa
ctū ō ꝓſe. di. i. ſolēnitatē. ⁊ di. iiij. ſi nul
lā. ⁊ de p̄ſbytero nō ba. veniēs itellige
ſi debitā diligentiā p⁹ fecit. ō ꝓſe. di.
iiij. cū itaq̄z dz tñ baptizans hīs ver-
bis vti. Si tu nō es baptizatus ego te
baptizo ⁊c. ut. ſ. Baptizatus. vij. ℈. x.

Ⓒ Quid ſi coacte fuit rebaptizat⁹. ſ. 26
q ſi coactio fuit abſoluta ſic excuſat.
Si vo fuit ꝓditōr aī ſic ñ euadit irregu
laritatē. vl no. i. d. c. eos. de ꝓſe. di. iiij.

Ⓒ Quito ꝫ hīt irregularitas apoſtatā 27
do a fide catholica ſicut fecit Julian⁹
apoſtata. Et in. c. Julian⁹. xi. q. iij. ver
ē q ſi apoſtatauerūt pp iuſtū timorē ſi
erāt ſacerdotes ſolus papa diſpēſabit.
Si vo diaconi vl īferioris gradus aut
laici: eps poterit diſpēſare. Si āt apo-
ſtatauerūt ſine aliq̄ timore: ſed volūta
rie: ſic nullus niſi papa diſpēſat cū eis
vt in. c. p̄ſbros. Ho. di. imo. Inno. in. c.
i. de apoſta. ⁊ Hoſti. dicit q oēs tales
apoſtate hodie ſūt verī hereticī. ⁊ i ipīs
habēt locū oia iura de hereticis ⁊ pe-
ne ꝫ eos ſtatute: ō irregularitate apoſta
tarū a religiōe vide. ſ. Apoſtaſia. ℈. vi.

Ⓒ Iz nūqd idē erit ō fīōi fctō here 28
tico. ſ. q ſi clic⁹ erat potūt poſt pniam
⁊ abiurationē i ordīe ſuſcepto miniſtra
re Iz i ſuſcipiēdis tā clici q̄z laici ſūt ir
regulares vt. i. q. vij. ſalubertimū. idez
dic de eo q in ꝓcēptū eccl̄ie ab hereti-
cis ſe fecit ordinari cū gb⁹ ſolus papa
diſpenſat. i. q. vij. conuenientibus.

Ⓒ Sexto incurritur irregularitas cū 29
quis incurrit infamiam iuris vel facti
de quo. ſ. Infamia. exemplum habes
infra Sortes. ℈. iiij. in ſortilegio mani-
feſto.

Ⓒ Septimo incurritur cum quis or 30
dinatur ab epiſcopo excōmunicato
quia executionē conferre non poteſt q

cã non hꝫ.i.q.i.gratia.t.c.statuim⁹.t q.vij.diabertũ. Si tñ hoc fecit ignorãter sic epꝰ dispẽsare pót tam i suscepꝯ: ꝙꝫ in suscipiẽdis..si vo sciẽter.solus papa.de epo q resi.epi.c.ij. Idẽ dico de ordinatis scismaticis.et de scisma.fraternitati fm Ber.ibidez. Ñ no.q lz hereticicrcõicati: simoniacin ordine vel bñficio.scismatici.depositi. suspẽsi.interdicti.t degradati. verũ corpus xpi pficiãt t ordines dent veraciter:si verã formã seruent eccle.xix.di. fm.t.i.q.i.dñs.t.c.q gdaz.t de pfe. di.iij.oñatur. Tñ a talib⁹ordiati executionẽ nõ hñt t sic dicũt irrite tales ordinationes de scisma.c.i. hñ tñ distinctionẽ pmissã dicũt etiã. Io.t ilIo. q coacti vt a talib⁹ recipent ordiné ex metu q pót cadere in pstantẽ viz non indigẽt dispẽsatiõe t magis placet. vel epꝰ poterit dispẽsare.hodie tñ ista hñt magnã modificationẽ ex pstitutõe cõcilij pstãtiensis vt.s. excõicatio.viij.§. iij.t iõ non incurrit hec irregularitas nisi q̃ ad illos quos tenemur euitaꝛ p dictã constitutionẽ:non quo ad alios.

31 Octauo icurritur cũ qꝫ recipit ordines ab eo q renũciauit epatui sic distinguẽdo qꝛ si resignauit solã loco: t non dignitati.qꝛ sic remanet epꝰ: si vo sine lnia ꝓprij epi qꝫ ab eo recepit ordines non ẽ irregularis. Si vo sine lnia ꝓprij plati sic irregularis est de or.ab epo q resi.c.i. Si vo talis epꝰ resignauit nõ solã loco:sed etiã dignitati: tũc ordinatus a tali cũ licẽtia sui epi in minoꝛib⁹ ordinib⁹ nõ est irregularis sed si sine licẽtia sui plati vl maiores ordines a tali susceperit sciẽter vel ex ignorãtia crassa sic irregularis ẽ t solus papa dispẽsat. Si aũt ex ignorãtia ꝓbabili sic etiã irregularis ẽ: sz epꝰ potest dispensare.vt in.d.c.i. Et ex hoc pz q epatus ẽ ordo in q̃ ipꝛimitur caracter qꝛ vere conferꝛ ordines: t caracterem ipsoꝝ:quia nõ reordinantur sed dispensantur vt ministrent.

Nono incurrit cũ qꝫ recipit ordines ab alieno epo sine lnia sui ꝓpri fm alios. t ordinatoꝛ ẽ suspẽsus p annũ a collatione oium ordinũ.de tẽpo.or.c. cos.li.vi.itellige si ordinꝰ erat clicus aliter nõ incurrit. Itẽ intellige de anno cõtinuo: t integro.c.puida.de electo.li.vi.sed fm gl.in.d.c.eoꝛ Io. lz ordiatoꝛ sit suspẽsus.ordinati tñ sic nõ fãt ipso iure irregulares:sed sũt suspẽdẽdi per.c.q trãslationẽ t ibi. Idez tenet.d. Anto.de tẽpo.or. t si celebrẽt anteꝙ suspendant non efficiũtur irregulares.t hoc segt Io.Gual. Gul. t magis placet:lz grauiter peccẽt celebrãdo anteꝙ eoꝝ plati habeãt ratã talẽ ordinationẽ.vt no.in.d.c.eos Sal lit hoc quãdo plati sũt suspensi manifeste ꝓpter alienoꝝ ordinationẽ. quia quãdiu sic sũt suspensi eius subditi possũt sine eoꝝ lnia ab alienis vicinis epis copis ordinari.vt i.d.c.eos.q. Et manifesti sũt vel p iuris euidentiã qꝛ cõuicti vel confessi sũt in iudicio: aut qꝛ manifeste ordinauerũt alienũ: t nõ solũz ꝓdicta locuz hñt in epis: sed in abbatibus t ꝙbuscunqꝫ ordines ꝓferẽtib⁹ Sz quo ad vltramõtanos ab epo citramõtano ordines suscipiẽtes sine lnia epi de cuius dioceſi traxerũt originẽ vel in cui⁹ dioceſi bñficiati sũt q̃ ꝓstet p patẽtes lras cãm rõnabilez ꝓtinẽtes quare ipsos nolit vl nõ possit ordinare.tene qꝫ sũt suspẽsi ipso iure tali suspẽsione qꝫ si celebrãt efficiũtur irregulares:nec poterũt a tali suspẽsione absolui nisi a papa.ut i.c.i.de tẽpo.or.li.vi. sed hec pena hẽt locuz i quibuscunqꝫ ordinib⁹ receptis ab epo italico ab vltramõtano quocũqꝫ hꝫ cõez opinionẽ in.d.c.i.Sz nõ hẽbit locũ in italico

ordinato ab vltramõtano ep̃o. vt ibi tenet glo. Similiter nõ habebit locũ in existentibus intra montes si ordinentur ab italico ep̃o. vt ibi no.

33 ¶ Quero qs pót dare p̃dictã Inia3 accipiẽdi ordines ab alieno ep̃o. &. q̃ eps de cuius dioceſi ẽ oriũdus ordinãdus vel eps in cuius dioceſi bñficiũ h3 eccliaſticũ vel domiciliũ: l3 non ſit oriũdus ibi. Itẽ ep̃o agẽte in remotis pót cã dare eius vicari⁹ gñalis in ſpiritualib⁹. Sede vo vacãte: capitulum. Illi aũt officiales ep̃oꝝ ⁊ etia3 archidiacõi nõ p̃nt. c. ſignificaſti. de of. archi. nec qcũ qs alij iferiores p̃lati religioſi. vel alij niſi ſint p papã p̃uilegiati vel ſm Jo. an. niſi hẽant hoc ex p̃ſcripta ꝓſuetudine. Religioſi tñ in pozatibus nõ exẽptis. p ſuos p̃latos ỽpitati pozes ⁊ eoꝝ ſocij p̃nt dũ ibi morant a locoꝝ ordinarijs ordinari. l3 ñ ſint ibidẽ oriũdi. c. cũ nullus. de tempo. or. li. vj.

34 ¶ Vtꝝ poſſit abſoluere ⁊ diſpenſare cũ iſtis de Inia miſſis ep̃s cui mittũtur ſicut poſſet ſu⁹ ꝓpri⁹ p̃lat⁹. &. q̃ ſic q3 oia videtur ꝓceſſa ſine qb⁹ ordinatio ñ poteſt expediri. c. preterea de of. dele.

35 ¶ Decimo icurritur cũ qs ordies recipit eẽ tẽpora ſtatuta di. lxxv. c. vlti. de tẽp. or. c. ij. ⁊ c. cũ qdã. ⁊ c. cõſultatiõi Jnno. tñ credit ⁊ ll̃o. q̃ nõ ſunt ipſo iure ſuſpẽſi ab ordine ſuſcepto: ſed debẽt ſuſpendi. ar. c. lr̃as in fi. de tẽ. or. ⁊ ſic exponũt dictũ. c. cũ qdaꝫ ibi debes erptes reddere. i. p̃ ſniam. do. An. i. c. lr̃as. de tẽpo. or. t3 q̃ ordinat⁹ ẽ ſuſpẽſus ipſo iure. ſed ordinãtes ſunt ſuſpẽdẽdi. ⁊ hoc ẽ veri⁹. vt p3 i. c ij. de tẽpo. or. Cõcedit tñ epis diſpẽſatio in ſuſceptis vt miniſtrẽt. d. c. cõſultationi. ſz p3 Rod. nõ poterit diſpẽſare in ſuſcipiendis cũ ibi nõ dicatur niſi de ſuſceptis. Non tamen ille ep̃s qui ordinauit poterit diſpenſare ſed eius ſucceſſor: ſm do. An. in d. c. cõſultationi.

¶ Undecio icurritur cũ qs p̃ ſaltũ. p 36 motus adminiſtrat in ordie ſuperiori ſm ll̃o. in ſũma. ⁊ ſolus papa diſpẽſabit. ſed Archi. in. c. ſolicitudo. lij. di. tenet q̃ talis nõ ẽ ſuſpenſus niſi ſicut ille q̃ eſt in mortali: ſed eſt ſuſpendendus: ⁊ ió ſi celebrat añq̃ ſuppleat omiſſuꝫ peccat mortaliter: ſed nõ efficitur irregularis. ⁊ eſt verius. vt in. d. c. patet.

¶ Sz nunq̃ ſuſcipit caracterẽ ordi 37 nis ſuperioris talis. &. q̃ ſic ſm cõiter theolo. ⁊ ẽ veri⁹. Fallit hoc i ep̃o q̃ niſi ſit ſacerdos ñ ſuſcipit caracterẽ ep̃alẽ ſm Ray. ſz veri⁹ credo q̃ ſuſcipiat caracterẽ: ſed nõ executionẽ ſi nõ ẽ ſacerdos. c. ex lr̃is de exce. p̃lato: ſz ſi ẽ ſacerdos l3 non habuerit aliquẽ aliorũ ordinũ etiã ſuſcipit executõez quia pót cõferre oẽs ordines p̃ter illũ quẽ ñ hẽt. i. q. i. c. gr̃a. ⁊. q. vij. diabertũ. l3 peccat mortal⁹. Et ſi daret illũ ordinẽ quẽ nõ h3 incideret in penã de qua in ſequenti. §. dr̃. Et ille ñ eẽt ordinatus.

¶ Duodecimo icurritur cũ qs admi 38 niſtrat in ordie quẽ nõ h3. vt in. c. i. ⁊ ij. de cle. nõ or. mi. Et no. q̃ p̃dicta pena locũ h3 ſi exercet aliqd deputatuꝫ certo ordini tanq̃ in officio ꝓſtitutus puta diacon⁹ legit euãgeliũ: vt diaconus. Subdiacon⁹ epiſtolaꝫ vt ſubdiacon⁹. ⁊ hmõi. ſecus ſi legeret nõ tãq̃ in tali officio: ſicut ſi mõialis legit euãgeliũ in matutino. xxxvij. q. i. diaconiſſã in glo. ⁊ clericus deficiẽte ſubdiacono in ſolẽnitatib⁹ induct⁹ ſine mãipulo cãtat epiſtolã. Et no. in. c. vt q̃ſq̃ p̃b3. d. vi. ⁊ ho. cle. qz ñ ẽ irregularis h3 ll̃o. ⁊ Jnno. ibidẽ Pa. vo in. c. vt q̃ſq̃. d. vi. ⁊ ho. cle. tenet q̃ nõ effugit irregularitatẽ: ſi cũ veſtib⁹ ſacris cãtat epiſtolã vel euãgeliuꝫ. Secus ſi ſine veſtib⁹ cãtat epiſtolã qz l3. facit qđ no. xcij. di. nõ luceat. ⁊ magis placet qz hec opi. ẽ

verissima si sic inductus administrat
calicē diacono vel pbytero quod ē p
priam officiū subdiaconi: ⁊ pncipalis
actus ordinis tal': ⁊ opinio ffho. ⁊ Jn
no. debet itelligi qñ solū cantat episto
lā etiā cū dalmatica sed sine manipu
lo. ⁊ sine oblatione calicis diacono: sz
vt simplex clericus. Et cuz talibus sic
administrantibus in ordinib⁹ nō susce
ptis. vt dictū est nō licere. Nō dispen
sat nisi papa fm ffho. ⁊ Sos. vt ad ma
iores ascendat. Sed in susceptis pote
rit eps dispēsare. Ber. vo in. c. er lris
ō cle. nō or. mi. tenet qp eps pōt dispē
sare etiā vt ad maiores ascendat. Sz
tene pmū fm Pda. in. c. quāto. de cō
sue. ⁊ in. d. c. ij. limita etiā pdicta vera
in exercētibus actū deputatuz ordini
sacro. qz fm Tho. in. iiij. di. xxiiij. Offi
cia q̄tuor ordinū minor exerceri lici
te pōt a nō ordiatis. Jtē qp tale qd exer
ceat nō ex ludo: seu loco: qz lz peccet
mortaliter non tñ erit irregularis. xv.
q. i. illa i fi. qz volūtas ⁊ ppositū male
ficia distinguūt. c. cū volūtate. de sen.
exco. hoc sequit ffho. Jtē qp ñ sit me
re laicus: qz fm directo. li. iij. ti. viij. ñ
incurreret irregularitatem mere lai
cus admistrās in aliq̄ ordine. ⁊ placet
q̄duis Cal. in c. ij. de cle. exco. mi. te
neat cōtrariuz. Jtez quod non faciat
ignoranter: quia si probabiliter crede
bat se ordinatum nō erit irregularis.

39 Sed pone qp qs in ordinatōe sua
omisit aliqd qō certū ē nō esse de sub
stāta: sz tñ oz supplere. Numqd si añ
q̄ suppleat administrat in tali ordine
erit irregularis. ℟. qp non. Nam licet
nō debeat ministrare donec fuerit sup
pletū quod est omissuz. vt in. c. i. de sa.
non ite. Tñ quia ista suspensio non est
propter delictū suū. ideo peccat mo⁹
taliter añ supplectionē ministrādo: sz
nō est irregularis. Facit qp no. Pda. in
c. si celebrat de cle. exco. mi. ō viciato
corpore ministrāte qui non efficitur ir
regularis fm eum. Quidam tamē te
nent qp est irregularis: sed non credo
verum. quia nullo iure probatur.

Terciodecimo incurritur irregula 40
ritas quādo excōicatus iterdictus. vel
suspensus quis existēs celebrat: vel fa
cit aliqd attribuū certo ordini eccliā
stico etiā minori. puta acoluatus exor
cista ⁊ hmōdi fm cōmunē opinio
nē. vt no. ffho. ⁊ Jo. an. ⁊ Pda. in. c. ij.
de cle. exco. mi. ⁊ dispensatur solū per
papā. vt in. c. i. de re iudi. li. vi. ⁊ in. c. i.
de sē. exco. li. vi. Secus si attēptat ali
qd exercibile etiaz per laicos vt qz cā
tat regē eternā vel versū psalmi. ⁊ hu
iusmodi qz lz graviter peccet ñ euitā
do cōtionē sibi iterdictā: tñ nō efficit
irregularis. ut in. c. tāta. de exce. prela.
nisi quis audiret diuina auctorizando
Ut qz eps facit corā se celebrari. quia
tunc irregularis efficitur. Secus si au
diret non auctorizando vt vult glo. in
cle. ij. de pnde. ⁊ Pda. i. d. c. illud ō cle.
exco. mi. Et intelligit Jo. an. qui dicit
qp celebrans ⁊ concelebrans exponit
. i. auctorizādo qp efficitur irregularis

Sed quid si ignorat se excomuni 41
catuz interdictū vel suspensuz. ℟. Ro
do. qp si est ignorantia probabilis facti
puta quia miserat procuratorem qui
tamen procurator non comparuit: ⁊
sic fuit excōicatus. sic excusatur nec ef
ficitur irregularis celebrando antēq̄
sciat secus si ignorauit crasse. puta: qz
citatus noluit cōpārē: ⁊ sic fuit excōi
catus qz non excusatur ab irregulari
tate. ⁊ sic intellige. c. aplice de cle. ex
co. mi. Idē Rodo. dicit de eo qui pro
babiliter dubitat de excōmunicatiōe:
puta quia conscius de culpa quā fecit
existimat se fuisse excōicatū: quia si fuit
⁊ celebrauit irregularis est. Jtez dicit

Pda.in.d.c.illud:qphñs notiçiã excõl
canonis per solã formã si nó abstinet
irregularis est si modo verus cõperit
postea. Sed aduerte ẽm glo. i.d.c.il/
lud qp dicta paucorũ nó faciũt famas
de accu. c.inquisitionis. nec tenet̃ cre
dere: ls dicat et ab aliquibus xi.q. iij.
nó solũ ille qđ verũ est nisi ex conscia
culpe: vel dictis plurium insurgeret no
tabile dubium: quia sic non effugeret
irregularitatem non abstinendo.

42 ¶ Sz qđ si iudex dicat suspẽdo te ab
officio. vel bñficio. g. Pda. i.c. latores
de cle. exco. mi. Sof. i.c. quãto. de ma
gistris dicit non valere talẽ sniam rõe
incertitudinis. l. iij. C. de sentẽtijs que
si. cer. quã. do. An. dicit aut cõstat de i
tentione ⁊ sic seruat: aut nó cõstat ⁊ sic
tutius est abstinere ab vtroq; tñ si nó
abstinet nó efficit̃ irregularis. Et hoc
tz Pda. ibidẽ dicẽs. Illã lz snia iniusta
liget: tñ hoc dz intelligi verũ quando
de ea apparet: sed hic non apparet an
ab officio vel a bñficio voluerit suspẽ/
dere. Et ideo non efficitur irregularis
ipsam non seruans.

43 ¶ Utrũ excõicatus minori excõica/
tõe sit irregularis si celebrat. g. Pda.
in.c.si celebrat: de cle. ex. mi. qp nó: qz
pót exercere q̃ sũt iurisdictionis: ⁊ con
ferre sacramẽta. ⁊ collatio lz ⁊ hz suũ
effectũ tamen peccat mortaliter sciẽ/
ter hoc faciẽdo ⁊ sine necessitate. Rõ
aũt quare non efficitur irregularis est:
qz excõicatio minor non inducit sus/
pẽsionem ordinum vel officij: sed tan
tũ priuat participatione sacramento/
rum. vt in.d.c.si celebrat.

44 ¶ Utruz omnis suspensus celebrãs
sit irregularis: vide infra. Suspensio.

45 ¶ xiiij. Incurrit̃ irregularitas rõne
criminis vt. xxv. di. c. pmuz. ⁊. lxxxiij.
di. c. qñ. ⁊. i. q. vij. si qs oẽz. sed distin/
gue vt no in. c. ex tenore de tẽpo. or. ⁊
sacra dñi crimen. §. iiij.

¶ Quis aũt pót dispensare i hac ir 46
regularitate vide. s. Dispensatio. §. v.

¶ xv. Incurrit̃ irregularitas ex bi 47
gamia vt extra de bigamis per totum
⁊ de hoc ⁊ quis potest dispẽsare. vide
s. Bigamia. §. viij. cum se.

¶ xvi. Incurritur cuz quis i sacris 48
existens contrahit matrimonium. dic
vt. s. Bigamia. §. ix.

¶ xvij. Incurrit̃ p solẽnẽ penitẽtiã 49
factã. 50. di. ex penitẽtib⁹ pót tñ eps dis
pẽsare in minoribꝰ ordinibꝰ pp necessi
tatẽ ecclie. 50. di. placuit. In maioribꝰ
ãt solus Papa. 50. di. ex penitẽtib⁹. ⁊
51. di. qui in aliquo. dicit tamen Inno.
⁊ Host. qp hoc nó seruat curia. ⁊ sic vi
detur qp hodie non habeat locuz hec
irregularitas.

¶ xviij. Incurritur cũ qs celebrat 50
in loco interdicto ut in. c. is qui ó sen.
ex. li. vi. ⁊ a solo papa dispensatur. de q̃
supra Interdictũ. viij. §. i.

¶ xix. Incurritur vitio aduenĩente i 51
corpore siue a proposito siue a casu. ó
quo dic. vi. s. Corpore viciatus.

¶ xx. Incurritur ratione illegitimi/ 52
tatis. vt in. c. i. de fi. presby. ⁊ i. c. is qui
eo. ti. li. vi. verum est qp in minoribus
ordinibus potest episcopus dispẽsare:
sed ad sacros ordines nó potest cum
eis dispensare nisi papa ut i.d.c.i. Sz
si efficiantur religiosi possunt promo
ueri de iure cõmuni ad omnes ordies
etiam sacros vt in. d. c. i.

¶ Quid si illegitimatio sit secreta: 53
ita qp solum ipse illegitimus eam scit.
g. sedm direc. in. ti. de fi. presby. quod
peccauit mortaliter si se ordinari fecit
c. si. de tempo. or. nec credo ọbeat, vti
susceptis sine dispensatione.

¶ Quomodo quis dicat illegitim⁹ 54
vide supra Filius per totum.

¶ xxi. Incurrit̃ cũ qs adultus vsqz 55

ad egritudinē differt baptismū accipe re.lvij.di.c.si qs.ꝛ hoc vex nisi postea eius studiū ꝛ fides ꝓbabilis fuerit aut hominū raritas exegerit.alias nō pōt ordinari sine dispēsatōe pape.ar. ꝓfa/ti.c.nec p baptismū tollit hec irregu/laritas vt dic gl.ibidē:qz idē ñ pōt pare re obligatōez ꝛ libatōez.ff.ō solu.l.q hominē.§.vl.ꝛ hoc ē qz ecclia ꝓsumit quod non ex voluntate sed ex necessi/tate baptizatur.vt.in.d.c.si quis.

56 ¶ Xxij Incurrit si religiosus clau/strū egredit ad audiēdū leges vel phi sicā si añ duos mēses nō fuerit reuer/sus ꝛ solus papa dispensat in hac.c.vl. ne cle.vel mo.

57 ¶ Xxij. Incurrit irregularitatē qli/bet epūs ꝓsbr aut diacon⁹ q ꝓtextu inius ste excōicatiōis hz recursū ad iperato rē:ꝛ a solo papa dispēsabit.xxi.q. vl.c. pe.ꝛ.i.c.si qs epūs.xxiij.q.vlti.ampliat ad oēs q sūt sub ecclīastica ꝛgula ꝓdi/cta irregularitas: sed non ipso iure si/cut in predictis : de hac materia vide infra ordo.iij.per totum.

Regularitas

quō tollat.&.q trib⁹ mōis.ꝓ mo p baptismuz delet ois irregulari/tas ꝓcta añ baptismū cū pcō ꝑm Ar/chi.xxvi.di.c.deinde.ꝛ Pa.in.c.gau/dem⁹ de diuor.ꝛ ēt illa q̄ venit ex seql la pci sicut ē ifamia. Itē ois irregula/ritas homicidij siue fuerit cū pcō siue nō.Sacit p hoc.c.si qs viduā.§o.di.ꝛ §.i.ꝛ.c.si qs post.§i.di. Irregularitas vo bigamie pp defectū sacrī nō tollit xxvj.di.acutī⁹ ꝛ.c.deinde.ꝛ hec est cōi or opīo:ꝛz alī; tenuerit q̄ nulla irregu laritas deleat p baptismū vt dicit Ri. de mediauilla i.ij.q̄libet.q.ij. Alij vo tenēt q̄ illa irregularitas q̄ ꝓuenit in homicidio sine pcō non delet. vt no. Pa.in.d.c.gaudemus: ꝛz tu tene qō dixi.s.baptismus.vij.§.iij.quia verioz est: vt patet in dictis iuribus.

¶ Scōo tollit p religiōis ingressū: vt no.glo.in.c.ij.ō apostā.ꝛz non ois ꝑm ꝓdictā glo.ꝛz ea solum q̄ nō ꝓuenit ex delicto ꝓpzio vt in.c.i.de fi. ꝓsbytero. Ita q̄ pōt ꝓmoueri ad ordies sine di spēsatōe:ꝛz nō ad dignitatē vl̄ ꝓlatio/nē sine dispēsatiōe vt.c.fi.de fi.ꝓsby.ꝛ Io.in.c.ij.de apost.ꝛ sic dicit intelli/gēdū aut.de mona.i ꝓn.vbi dr̄ qō re/ligiōis ingressus oēz tollit irregularita/tē:ꝛz tu dic ꝑm Pa.i.d.c.ij. q̄ ñ tollit nisi tm̄ illā de q̄ ē i inf erpūtū q̄ tollat Inducit bene faciliorē dispensationē.

¶ Tertio tollit p dispēsatōez pape.vñ in oi irregularitate pōt dispensare cuz ois irregularitas sit ō iure positiuo.ij. q.vij. Itē daniel.ꝛ tz Inno.ō renū.c. nisi in vbo irregularitas.ꝛ hoc cōiter tenet. Epi autē quō possūt dispēsare dic/tū est.ꝛ hēs.s.dispensatio.§.v.

Rusio vide.s. interro/gatio in filiab⁹ superbie.ꝛ supra Dertio.

Roma Vide Ironia per.h.

Itrio Vide histrio p h.

Ydeus dr̄ ille qui ad lr̄am legem mosarcā segr̄ tenēdo circūci/dēdo:ꝛ alia legalia faciēdo ad lr̄az.ió xpiani q̄ nimis adherent lutere iudaī zare dicūtur ō sacra vn.c.vnico.§.pe. qō facere nō debēt.v. di.§.i.ꝛ.vj.di.§. vlti.de cele.mi.c.cū marthe.§. ceterū de consti.translato.

¶ Que sūt q̄ ꝓhibēt iudeis indirecte ab ecclia q̄ xpiani nō debēt tollerare. ¶.xvj. Primo ne habeāt cōiones as siduam xpianoꝝ maxime simplicium vnde christiani non debent comedere cum eis nec habitare: nec eos ad sua

conuiuia recipere.xxiiij.q.i.null⁹.ꝛ.c.
oēs.dicit tñ vgo.i.d.c.oēs q; si cibos
nō discernūt ꝫ comedere cuꝫ eis.sed
vbi cibos discernūt nullo mō ꝫ.eorū
quoqꝫ azima xp̄ianis ē ꝓhibitū come
dere:qꝛ ē cibus discret⁹ ab eis q; ihibe
tur.in.d.c.oēs.Et dicus ꝺ̄riū faciens
dꝫ deponi ꝛ laic⁹ excōicari.d.c.nul/
lus.Rod.tñ tꝫ qđ i necessitate liceret
comedere.qđ verꝫ credo ñ vt azima
sed vt panē.ꝛ no.q; cōio in mercimo
nijs cū iudeis nō ꝓhibet nisi aliqñ i
penā.vt in.c.post miserabilē.de vsu.ſꝫ
solū nimia familiaritas.vt in.d.c.nul/
lus.ꝛ.c.ad hec.ꝺ iude.cū similib⁹.vñ
admonitus nolliens abstinere ab eoꝝ
nimia familiaritate peccaret mortal'r.

2 ¶ Sed q̄rit̄ vtꝝ liceat xp̄ianis eis ser
uire.&.Ꝑa.i.d.c.ad hec.Ho.voluit
q; sic extra domū ſꝫ in domo nō.c.in
dei eodē.ſꝫ Ꝑa.ꝛ melius dicit q; nec
eī domū assidue cū tex.ibi non faciat
mētionē ꝺ domo.ꝛ iō ꝓhibet assidua
familiaritas ꝛ cōtinua ꝑuersatio tā in
domo quā eī domū.ppea xp̄iani in fa
miliari seu assiduo fuitio iudeoꝝ eē ñ
debēt. Intellige q̄ ꝑsone iudeoꝝ iter
sūt.sec⁹ eēt si edificiū edificēt ad vsu
ratē iudeoꝝ mercede ꝓstituta ꝛ hmōi
vel laborent agros.Facit.d.c.nullus.

3 ¶ Vtꝝ xp̄ianus possit hēre sum iudeū
&.q; sic.vt in.c.ꝛ si iudeos.eo.ti.xxiij.
q.viij.c.dispar.non tamen dꝫ cum eo
morari ita q; eū hēat familiarē.xxviij
q.i.sepe.ꝛ c.nullus.ꝛ.c.omnes.

4 ¶ Vtꝝ liceat mulierib⁹ xp̄ianis nutri
re filios iudeoꝝ.&.Ꝑa.i.d.c.ad hec
ꝛ glo.ꝛ Jo.an.ꝛ dñs Anto.tꝫ q; non
neq; in domo neq; eī domū. Sꝫ.d.
Lar.dic̄ q; solū ꝓhibent̄ in domo pp
ter.ꝓfati.c.ad hec.q dicit in domo.ſꝫ
ego dico ēt eī domū nō licere q̄ ni/
mia familiaritas ꝛ ꝓsuetio ex hoc ꝓhi
bet:alias extra domū non est prohibi

tū.ar.ꝺ.c.nullus iuncto isto.c.ad hec

¶ Sꝫ nōne ep̄s poterit dispēsar̄ vt ēt 5
in domo nutriāt.&.Ꝑa.i.d.c.ad hec
q; nō.ꝛ ita cōsuluit dñs cardinalis qꝛ
ista prohibitio est in honorem fidei.

¶ Utrū iude⁹ possit hēre xp̄ianū ascri 6
pticiuꝫ vel originariū.&.q; sic vt in.c.
multoꝝ.e.ti.ſꝫ fuū nullo mō vt ibidē.

¶ Scōo nō debēt mederi xp̄iānis.vñ 7
in.d.c.nullus.ꝛ c.oēs.phibēt xp̄iāis
ne in suis infirmitatib⁹ iudeos aduocēt
neq; medicinas ab eis recipiant: dicit
tñ gl.i.d.c.nullus qđ medicinalia pūt
xp̄iani a iudeis emere ꝛ postea ꝑpara
re ea.sed non medicinas preparatas.

¶ Tertio ꝓhibēt ne cuꝫ xp̄ianis bal 8
neent̄ in vno balneo sil'.d.c.nullus su
pradicta oia ꝓhibent̄ laicis sub excōi
cationis pena.clicis vꝺo sub pena ꝺpo
sitionis.ꝛ sic peccāt mortaliter ꝺfaciē
tes.limitarē tñ de medico verꝫ nisi in
casu necessitat̄ q̄ñ aliū hꝫe nō posset:
qꝛ necessitas facit licitū:qđ alias nō ē
c.cōsiliū in fi.de obserua.iciu.hoc idē
tꝫ Aug.ꝛ simulē ē dicēdū q̄ñ ꝫ hēat
alium medicuꝫ sed non sufficientem.

¶ Quarto ne iudei ex testō xp̄iani ali 9
qd capiāt.C de iudeis.l.i. Itē non pōt
aliqs xp̄ian⁹ aliqd ꝓgregationi iudeo
rū vel iudeo aut pagano in testō relin
q̄re.ꝛ si fecerit ēt post mortē anathe
ma iudicabit̄.xxiiij.q.ii.sane cl.ij.nisi
legaret itellige extreme nōtati alicui⁹

¶ Quinto ne ꝓcedāt in publico sine 10
habitu distincto: vel signo quo discer
nant̄ a xp̄ianis.vt in.c.i nonnullis co.
ti.ꝛ hoc verꝫ tā i masculis q̄ꝫ i femínis
ꝛ dꝫ esse patens signuꝫ non sub plica
vel mātello ꝝm doc.i.d.c.i nōnullis

¶ Sexto ꝓhibēt̄ eis ne nouas sinago 11
gas erigāt.vt in.c.consuluit eo.ti.pos/
sunt tñ antiquas rehedificare.vel rui
nosas resarcire.ita tamen q; noua he
dificatio non perdat antiquā formaꝫ

quia vbicunq; mutatur ꝓsti̇na forma vt puta qz sit ꝑciosius vel magis amplū tunc dicitur nouū hedificiū ⁊ cadit sub prohibitione noui hedificij. vt ꝓbatur ex tex. istius c. consuluit. Facit quod in simili. no. in glo. in. c. admõere. xxxiij. q. ij. ⁊ in. c. ꝓsbyter. lxxxij. di. que vult q; sanguie l3 vti illis diebus quibus vtimur ouis ⁊ caseo l3 non liceat vti carnibus quasi sit mutata forma: ⁊ per consequens rei substantia. ⁊ etiam facit quod no. in. c. causa3. de testi. i verbo i tempore ⁊ i glo. i. l. iuliannus. §. sed ⁊ si quis. ff. ad exhiben.

¶ Sed quid si antiqua sinagoga ex toto corruit ⁊ funditus. ꝛ. ꝓba. i. d. c. consuluit q; non poterunt rehedificare: quia esset nouū facere ex quo fūditus est destructa. Facit ad hoc quod legitur ⁊ no. in. l. inter stipulãtẽ. §. sacra3 ff. de v̄. ob. vide bonã gl. in simili i. c. iij. ỏ iurepatro. Et no. q; si nouas sinagogas erigẽ ꝓsūpserit i. fo. lib. auri sūt puniendi. C. ỏ iude. l. hac victura.

¶ Septio non possunt prefici alicui publico officio iter xp̃ianos: nec ad aliquã dignitatẽ vel ministeriū. vt i. c. cū sit. ⁊. c. pe. eodẽ. ⁊. xvij. q. iiij. constituit ⁊. d. c. nullus. vnde i. l. fi. C. de iude. dicitur q; nullã honorẽ: nullã dignitatẽ nullã prebeminẽtiã inter xp̃ianos p̃t habere. itelligе de nouo. secus esset in antiqua. quia tolleratur ⁊ per istã. l. infert Bar. q; non possunt doctorari cũ fit dignitas ⁊ prebeminentia doctoratus. nec obstat. l. generaliter. §. fi. ff. de decurio. que permittit iudeos promoueri ad dignitates qz intelligitur. inter seipsos iudeos non inter xp̃ianos. vnd̃ infert pa. in. c. ex speciali co. ti. q; etiaz omne cõmertiū per quod xp̃anis aliquod grauamẽ posset ingeri est prohibitū iudeis ⁊ paganis. ⁊ ideo l3 vẽdatur eis redditus regalis ⁊ possint illỏ emere. vt in. d. c. ex speciali tamẽ collectio non poterit per ipsos fieri sed p xp̃ianos. quia sic colligendo posset indens cõmittere fraudes. ⁊ tenetur dare pauperibus quicquid lucratus ẽ ex tali officio. vt in. d. c. cum sit. ⁊ hoc secundum prouidentiam episcopi.

¶ Octauo ꝓhibetur ne in triduo ante paschа ⁊ maxime in die veneris sãcti hostia vel fenestras apertas teneãt: aut in publicum exeant extra eodem. tiru. c. quia super his. ⁊ in. c. nonnullis 14

¶ Nono ne decimas prediales retineant: sed vt ecclesiis soluant. ỏ decim. c. de terris. 15

¶ Decimo ne testimoniuz dicant cõtra christianuz. de testi. iudei. imo. repelluntur ab omnibus actibus legitimis. ij. q. vij. alieni. ⁊ hoc verum nisi in casu hereſis si quis ad eos reuerteret tunc pro testibus admittuntur. vt ĵn. c. contra christianos. ỏ here. li. vj. sed bene coguntur christianũ ꝓ eos testimoniũ dicẽtẽ admittere: vt in. d. c. iudei. 16

¶ Undecimo non possunt cõuenire christianũ apud iudeũ: ſz bene apud iudices xp̃ianos arbitrũ. in causa cuiuli tamen possunt eligere iudeum. vt. C. de iudeis. l. iudei. sententia tñ dz exeq̃ p ordinariũ xp̃ianum iudicem. vt ibi. 17

¶ Duodecimo ne emant seruũ xp̃ianũ vel non xp̃ianũ si modo vult baptizari. c. i. ⁊. c. vl. eodẽ. ti. vnde si iudeus emit xp̃ianũ seruũ vel qualitercunq; acquirat statim efficitur liber nullo ꝓcio dato. xxv. di. mancipia. si uero seruũ non christianũ emit pro sibi seruiẽdo tunc voluntate patefacta q; vult effici xp̃ianus statiz vendicat sibi libertatez nullo dato precio. c. fraternitatẽ liij. di. si aũt talez non christianũ emit non pro sibi seruiendo. sed causa mercimonij: tunc si fuit expositus ad uendendũ infra tres menses qui incipiũt 18

currere a die emptionis ſm Hoſt. in
d.c.fi. vel ſm Jo.an. ⁊ Pa.i.c.i.eodē
a die quo petijt xp̃ianitatē mne non li-
beratur ab eius ſeruitute: niſi dētur iu
deo.xij.ſoldi pro quolibet bono ſeruo
qui ſoldi debent eſſe aurei ſm. Vinc.
Bo.⁊ pa.quoꝝ.xxij.faciūt vnā libram
auri.C.de ſuſce.prepo.⁊ archa.l. quo-
tienſcunq; certa ſūma ſoldoꝝ ⁊ videt
ſentire.glo.i.l.quicūq;. C.de ſeruis fu
gi.⁊ pro iſta opinione facit glo.C.ō ſal.
mo.l.ſi quis nummos.ſed ſm Ber.⁊
Hoſt.in.d.fi.c.dabuntur de moneta q̄
eſt in vſu in illo loco.ar.ff.de lega.iij.l.
nummis.⁊.ff.de leg.i.l.ſi ſeruus plur
um.§.ſi numerus.⁊ magis placet.⁊ad
uerte q̄ dicit pro ſeruo bono ergo de
falcabitur ſi ille non eſt ita bonus: qa
ibi bonus accipitur pro optio ſm pa.
i.d.c.i.ſi vero non expoſuit venalem i
fra dictos tres menſes tunc ſtatim li-
beratur nullo precio dato.d.c.fina.

19 ¶ Vltrū vnaculus.i.natus ex ancilla
iudei ſi vult eſſici chriſtianus liberet
ſimiliter.&.q̄ ſic nullo dato precio.l.
deo nobis.C.de epi.⁊cle.§. vltimo.

20 ¶ Sed quid ſi aliquis talem emat q̄
cauſa mercimonij fuerat emptus a iu
deo.&.q̄ non efficietur eius ſeruus ſz
reſtituet ei precium.xij. ſolidoꝝ.⁊ erit
omnino a ſeruitute liberatus. Inſti. de
nox.ac.§. dominus.

21 ¶ Sed pone q̄ non habet precium
&.q̄ ſi ſit in manu iudei. puta quia ne
mo eſt chriſtianus qui velit eum eme-
re: tunc nihilominus liberabitur.⁊ ho
ſtiani; quereꝝ precium. ff. de manumiſ.
l.iiij.§. ſuis autē. vel ſi nullo modo po-
teſt habere ſeruiat ſibi per quiquēnū
vt no. glo. xxxvj. q. i. de raptoribus ſi
vero ſit i manu chriſtiani. nunc ſi alio
modo habere non poteſt precium ſer
uiet ei tantum q̄ ſeruitium compen-
ſetur cum precio: ⁊ ſic liberatur. ff. de
ca. in l. bello. hoc verum niſi preciuꝝ
fuiſſet datum pro anima ⁊ non animo
repetendi. ar. ff. de neg. ge. l. nēſēnius.
⁊.ff. de reli. ⁊ ſump. fu. l. ⁊ ſi quis. §. idē
labeo ait.

¶ Tertiodecimo ne vſuras exigant 22
ſed exactas reſtituant. vt in. c. poſt mi-
ſerabilem de vſuris poſſunt compelli
ad hoc per principes ⁊ debēt. vt. in. d.
c. quod ſi non faciunt debent compel
li per iudicem eccleſiaſticum cenſura
eccleſiaſtica. vt dicit Hoſt. ⁊ Jo. an. in
nouella in. d. c. poſt miſerabilem. Facit
c. poſtulaſti de iudeis. ⁊ qō ibi no. vn-
de principes terrarum peccant mor-
taliter non cogendo eos ad reſtituen-
dū vſuras. ⁊ ſimiliter chriſtiani ſi ipſis
non reſtituentibus monerentur ne cū
eis haberent cōmertium ſi poſt moni
tionem eis factam commertium cum
eis haberent. vt in. d. c. poſt miſerabilē
⁊. c. quanto de iudeis.

¶ Quartodecimo ne itemptent con 23
tra catholicam fidem quicūq; deteſta-
bile. ſicut eſt q̄ nutrices chriſtiane pro
hiciant lac in latrinas poſtq̄ ſuſcepe-
runt corpus chriſti vt i. c. ⁊ ſi iudeos
eodem ⁊ huiuſmodi.

¶ Quintodecimo ne quēq; qui non 24
eſt ſue nationis aut ſecte preſumāt cir
cūcidere ēt ſi ſit eoꝝ ſeruꝰ. vt. l. vnica.
C. ne xp̃ianū man. ⁊ ibi eſt eis pena ca
pitalis. i. ppetui exilij que dicitur capi-
talis. vt. ff. de penis. l. rei capitalis. Alij-
qui dī mors naturalis vt ibidem i ꝑn.

¶ Sextodecio ne iudeꝰ xp̃ianā i vxo 25
rē accipiat. l. ne qs. C. de iudeis qō ſi fe
cerit crimie adulterij puniet vt ibidē.

¶ Decimoſeptimo ne fidem catholi- 26
cam impugnet peruerſo dogmate ali-
ter pena ſanguinis punitur. ut dicta. l.
hac victura in omne euum.

¶ Utꝝ eccliа poſſit pūire iudeos ⁊ pa 27
ganos ſi ōliquūt &.q̄ ſic ſi delinquūt

cõtra.l.naturalẽ: qz illã oẽs recipiunt. Jtẽ iudeos si agũt ꝯ.l.veteris testi ꝑ3 Aug.de anch.in.li.de potestate pape

28 ¶ Jtẽ no.ꝑm eũdẽ ꝙ iudei ꝑ papã.ꝛ alios ꝓncipes ꝙbus subdunt debẽt cogi ad laborandũ mãibus ꝓpꝛiis: alias fiunt participes turpis lucri ꝛ peccatorũ que faciunt nec obstat.c.sicut de iudeis.vbi dicitur ꝙ nullus exigat coacta seruitia ab ipsis nisi consueta: quia illud intelligitur de seruitijs ad vtilitatem dominorum solum.

29 ¶ Jtẽ no.ꝙ puniũtur pẽa ignis qñ aliquem ex suis qui vult xp̃ianus esse faxis vt alio furoꝛis genere itemptant vt.l.iudeis. C.de iudeis.

30 ¶ Que ꝓhibentur christiani facere contra iudeos.ꝛ.ꝙ nouẽ. ¶ Primo ꝙ violenter nõ debẽt cogi ad fidem. vt in.c.sicut.de iudeis ꝺ quo dic.vt.s. baptismus.vi.§.xij. ¶ Secũdo ꝙ nõ offendant neꝯ in personis neꝯ in bonis sine iudicio terrene potestatis.d.c. sicut iudei. ¶ Tertio ꝙ nõ ipediãtur obseruare suas cõsuetudines in suis festiuitatib⁹.dũmõ nihil faciãt in oppꝛobꝛiũ christianoꝝ.xlv.di. qui sincera.ꝛ d.c.sicut iudei ꝛ.l.iudeis. C. de iudeis ¶ Quarto ꝙ non exigant coacta seruitia ab eis que nõ sũt cõsueti facere. d.c.sicut de quo dic.vt.s. baptismus. vi.§.xij. ¶ Quinto ꝙ nõ fodiant eoꝝ sepulcra siue coꝛpoꝛa humata obtẽtu pecunie nec eoꝝ cimiteria quiscꝫ mutilet vel inuadat.d.c.sicut.ꝛ cõtrafaciẽtes christiani sunt ꝓuandi officio ꝛ beneficio si sunt clerici: si laici excõicandi vt in.d.c.sicut. ¶ Sexto ꝙ non debent in sabbatis coꝝ ad iudicũ trahi. C.de iudeis.l.die sabbati.ꝛ. d.c.sicut. ¶ Septimo ne ipediant sua ꝓut melius poterũt vẽdere sicut nec christiani.C.de iudeis.l.nemo. ¶ Octauo ꝙ si ꝓuertant ad fidẽ nõ spolient bonis iuste acquisitis. Neꝯ debita successione.ꝛ si ablata fuerint ꝓcipitur ptãtibus eoꝝ locoꝝ sub pena excõicatiõis ꝙ ea faciãt restituere.c.iudei.el.ij.e. ti.ex quo infert ℞a.ꝙ nõ perdũt agnatione suã.vñ debent succedere attinẽtib⁹ suis ꝛ multo min⁹ bona legitime acqsita cuius ꝯriũ existimãt vulgares qõ erꝛoneũ ẽ. ¶ Mono ꝙ ñ ꝓhibeãt cõuerti ad fidẽ ꝛ baptismũ suscipe etiaꝫ si sũt serui xp̃ianoꝝ.ar.c.due.sunt.xix.q. ij.remanebit tñ seru⁹ si ꝓus erat huius alicuius xp̃iani: cũ seruitus sit approbata de iure diuino: ciuili ꝛ canonico. xij.q.ij.ꝛ si quos vsqꝫ ad.c. ecclesiarũ dulcius tñ tractandus est cꝫ alij sui q non sũt xp̃iani.ar.de ma.ꝛ obe.ꝙ tuas

31 ¶ Utruꝫ eoꝝ filij sint baptizãdi ipsis inuitis.vide.s̃. Baptismus.vi.§.xi.

32 ¶ Utrũ ecclesia peccet ꝓmittendo iudeos rit⁹ suos obseruaꝛ.ꝛ.ꝙ nõ qz ñ approbat sed ꝓmittit qõ aũt ꝓmittim⁹ nolentes ꝓcipimus. c. cõcedimus qz malorũ hominũ volũtatẽ ad plenũ ñ possumus ꝓhibere.xxxi.q.ꝛ.hac rõe.

33 ¶ Utrũ pecunia ꝛ alijs blandimẽtis possimus allicere iudeos ꝛ alios infideles ad fidẽ.ꝛ.glo.in.c.debet hõ.xxiij. q.iiij.ꝙ sic allegat.c.qõ autez.xxiij.q. vij.ꝛ.c.qui sinceram.xlv.di. Similiter sub tali cõditione potest xp̃ian⁹ aliquã ducere in vxorem vt fiat xp̃iana .xiij. q.i.caue.ꝛ sic in spiritualibus licite fit pactũ.vbi agit de cõuersiõe alicuius ad fidẽ.ꝛ sic nõ obstat.i.q.ij.cꝫ pio. qz aliud ẽ vẽdere donũ dei vl aliud spirituale. Aliud est ꝓpter tpalia inducere ad spiritualia: quia primũ illicitũ.de simo.per totum.sed non ꝑm ut iuribus ꝓallegatis. vñ Siluester bona ꝓmisit conuertentibus.vt no.in.d.c.cꝫ pio.ꝛ capitulũz cꝫ pio.loquit ꝺ dono religionis quod pecunia minime debet vendi.de quo vide Simonia.iij.§.vj.

34 ¶ Utrū bona vsurariorū iudeorū possint ab aliquo vel dono vel exactōe vl' rōe pene vl' quocūq; alio titulo lucrativo vel oneroso acceptari. &.q; sic, dūmō nihil ꝯ iusticiā fiat. sed retineri an possint distingue. qr si sunt non soluendo restituenda sunt non ipsis: sed quibus debent ipsi. Si vō sunt soluendo. dic vt. j. Restitutio. i. in ver. vsurarius §. xvij.

Iudex quis potest esse. &.q; quilibet q non phibet. ar. c. cū apud de spon. ꝛ. l. mutus. ff. de procura.

1 ¶ Sed q sunt qui phibent. &.q; surdus mutus ꝛ ppetuo furiosus ipubes. femine suus excōicat⁹. Jté ꝓsāguinei rei ꝛ inimici actoris vel alia causa suspecti. Jtem imperiti seu illiterati de q bus omitto breuitatis causa.

2 ¶ Utrū iudex vel' prelatus malus peccet iudicando subditos. &. ꝟ. Alex. in iij. q; sic mortaliter de q̄ dic vt. s. Correctio. i. §. iij.

3 ¶ Utrū index possit iudicare sine accroze. &.q; ordinarie ꝓcedendo nō facit. c. si legitimus. ō accu. eōordinarie antē sic. vt in inquisitione. ꝛ denunciatione. vt. s. Inquisitio ꝛ Denunciatio

4 ¶ Utrū iudex possit cōpellere partes ad faciēdū cōpositionē. &.q; si causa ē ciuilis q; nō: nec etiā princeps ex potestate ordinaria. l. i. ff. de noui ope. nū. tñ si lis est longa ꝛ intricata multum. ita q; de facili nō pōt decidi iudex pōt cōpellere partes ad ꝓcordiā. tex. videtur iudicio meo. i. c. placuit. xc. di. dicit etiam Pda. i &ca de treuga. ꝛ pa. q; ad pacem bene potest ꝛ debet reducere partes: ꝛ ēt compellere tam iudex secularis q̄ ecclesiasticus r̄spectu subditorum suorum. xc. di. si qs contristatus. c. placuit tenet ēt Bar. i. l. congruit. ff. de officio. presidis.

¶ Utrū iudex possit cōpellere ne potentiores viri contumelijs afficiant viliores. &.q; sic ꝛ tenetur. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de officio presi. 5

¶ Utrū iudex teneat ꝛ possit cōpellere aduersariū ad pstañ cautōez ō nō offendēdo nec actorē nec suos: qñ talis verisilr timens iplorat eius offiū. &.q; sic vt i. d. §. ne potētiores ꝛ ibi p Bar. ꝛ bonus tex. i. l. ōnunciamus. C. ō his qui ad ec. cōfu. ꝛ ibi per Ly. Facit tex. i. c. de benedicto. xxiij. q. i. ꝛ i. c. lras. i. ff. de resti. spo. 6

¶ Utrū iudex teneatur ex necessitate officij purgare ꝓuicias malis hoibus &.q; sic tex. est i. l. iij. ꝛ l. congruit. ff. ō officio presi. propter qō dicit Bal. i. l. gallus. ff. de libe. ꝛ postu. ꝛ Raphael ꝛ Jmo. q; lz statutū ciuitatis dicat q; potest punir: q; li vbū pōt: iportat necessitatē. d. l. gallus. ipi. Et ideo si non facit tenetur de negligētia. Facit qō no. Bal. ꝛ Ang. in. l. mācipia. C. de fuis fugi. dz ergo iudex delicta inquirere ar tenebitur i sindicatu ꝛ hoc vex i iudice qui habet merum iperium. l. iperium. i pri. ꝛ quod ibi no. Bart. ꝛ i. l. iubere cauere. ff. ō iur. om. iudi. ꝛ i. l. i. ff. de officio eius cui man. est iu. 7

¶ Utrū iudex possit aliq̄d petere pro labore i iudicando. &.q; de iure canonico iudex ordinarius vel delegat⁹ ecclesiasticus nihil pōt petere. vt i. c. cuz ab omni. de vj. ꝛ ho. cle. ꝛ. c. statutū. de rescrip. li. vj. ꝛ lz loq̄tur de delegato tamen idem tenetur i. d. c. cuz ab oi p Pda. ꝛ Jo. an. ꝛ ceteros de ordinario est etiaz glo. i. c. non lz. xj. q. iij. de iure vbo ciuili ordinari⁹ secularis petit spōtulas soluz: nec aliud pōt petere. iij. q. iij. offerat qr spōtule sūt munera a lege nō diffinita. vt i auk. generalr. C. de epi. ꝛ cle. Delegat⁹ vō ēt a pricipe nō hz nisi vnos aureos i p̄n. ꝛ duos i fine 8

qnãdo causa excedit centũ aureos qꝑ si non excedit nihil habebit. in aut. de iudi. §. ne aũt labor. no. glo. in. d. c. cũ ab oi. Excipiũtur esculenta ⁊ poculenta. i. comestibilia ⁊ potabilia si sũt talis qualitatis qꝑ in paucis diebus possint consumi ſm archi. ⁊ glo. in. d. c. statutũ. ⁊ sint ex mera liberalitate oblata. quia sic pñt ab oibus recipi. Alia aũt oia etiã si sit vnus denarius ꝓhibẽtur oĉs iudices accipere. vt. ff. de of. ꝓ si. l. plebiscito. ⁊ l. solẽt. ff. de of. ꝓcõ. no. glo. in. l. iij. C. de condi. ob tur. cãm facit. l. i. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. etiã si recipiant vt expediãt cãz. ⁊ si recipiũt alia ꝓter predicta esculenta ⁊ poculẽta tenẽt restituere de necessitate. ar. d. c. statutũ. ⁊ c. exiget de censi. li. vj. immo si sit iudex delegatus ecclĩasticus q talia recipit ñ pót liberari ex remissiõe sibi facta a dãte talia: nisi restituat ⁊ si restitueret in fraudẽ vt postea ille sibi donaret non valeret ſm glo. in. d. c statutũ. Secus aũt si sine fraude restitueret ⁊ ille postea liberaliter iterũ donaret ꝓz gl. predictam. sed ego veram credo si post iudiciũ finitum sine fraude dat liberaliter. aliter non.

9 ¶ Utrũ officiales inferiores ⁊ nuncij ⁊ huiusmodi possint aliqd exigere a litigãtibus ⁊ huiusmodi. ¶. ſm Alex. de ales in. iij. parte sũ. qꝑ sic ſm consuetudinẽ terre. sed ꝓ viz vel ĩmoderatã ĩmprobitatẽ recipere non possunt. ⁊ hoc quando nõ hñt reddit⁹ deputatos. Io. tñ in sũ. tenet qꝑ etiã si hñt reddit⁹ deputatos possunt aliquid parvuz recipere dũmodo non per viz vel ĩmprobitatem ĩmoderatã. Assessor vero non potest si habet salariũ deputatum aliter tenẽt restituere. ar. c. cum ab oi.

10 ¶ Sz qd si iudex secularis hz ꝓficiscẽt exẽ domiciliũ. ¶. qꝑ siue sit iudex ordinari⁹ secularis: siue ei⁹ delegat⁹ pót petere expensas. d. c. statutũ. sicut ⁊ testis cũ ꝓficiscit exẽ domiciliũ. iiij. q. iij. §. venturus qz nemo cogitur militare suis sũptibus ea tñ moderatione ne partes enorme dãnũ patiãtur. ar. x. q. iij. illud ⁊ si pauperes litigãtes sint tunc dz abstinere etiã a sũptibus iudex delegatus. vt i. d. c. statutum. ⁊ ordinarius etiã secularis non debet habere ſportulas i. aut. de man. ꝓici. §. si tibi quoqz.

¶ Sed nũquid delegatus ordinarij 11
ecclesiastici sic habebit expensas cũ ꝓficiscitur extra domiciliũ sicut delegatus ꝓncipis vl ordinarij secularis. ¶. qꝑ sic tã ꝓ victualibus qz ꝓ vecturis equoꝝ ⁊ similiũ nisi esset ꝺelegatus ad vniuersitatẽ causarũ vel ad vnã ⁊ malitiose quia tunc ordinarius habet ꝓuidere de suo. ar. c. iter cetera de offi. or. ⁊ glo. i. d. c. statutum. sed glo. i. d. c. cum ab oi tenet idistincte qꝑ non potest delegatus ordinarij. sed ordinarius debet sibi facere expensas sed opinio ꝓma videtur magis equa.

¶ Utrum ordinarius ecclesiasticus si- 12
militer possit petere expensas quando ꝓficiscitur extra domũ. ¶. qꝑ non. nisi cũ ꝓficiscitur ꝓ consecratõe ecclesie vt i. c. cum sit romana de sim. Et cum visitat ꝓuinciam suã. de cen si. c. cum apostolus. ⁊ c. exigit. eo. li. vj.

¶ Utrum iudex ordinarius aut delega 13
tus qui recipere possunt expensas teneantur cõputare illas quas domi fecissent. ¶. glo. tenet quod sic i. d. c. cuz ab oi. sed ℞a. in. d. c. cum ab oi. tenet qꝑ non. ⁊ magis est benigna cuius ꝓma sit tuitoz.

¶ Quid si delegatus ecclesiastic⁹ nõ 14
habet reddit⁹ vel beneficiũ ecclĩasti cũ sufficiẽs vñ viuat. ¶. ℞a. in. d. c. cũ ab oi. qꝑ poterit petere id qõ pót petere iudex delegat⁹ ꝓncipis secularis vt dixi. ſ. ꝓ ar. a. ℞rio sẽsu: sz magis mihi

plz ꝛͤria opio q̄ nō possit nisi forte pp talē causaz occuparetur ab aliquo ho nesto exercitio de quo vivit tunc tene rem opinionem ꝓdi. veram.

15 ¶ Utr ꝓsuetudo excuset seu valeat q̄ dant sportule ordinario ⁊ delegato ec clīastico. ꝛ. d. Lar. in Cle. statutaz. de elec. distinguit q̄ aut p̄cessit exactio. ⁊ sic nō valet nec excusat talē cōsuetudo. aut ꝓsuetudo nō habuit ortū ab exa ctiōe. ⁊ sic pōt ptes ꝓpelli ad obſuādū laudabilē ꝓsuetudinē. c. ad aplicā. ō fi mo. Saz hec distictio q̄ ad p̄mū est ve ra qz qñ p̄cessit exactio est ꝛ hōestatē ⁊ mētē ist⁹. c. cum ab oi. ⁊ facit. c. ex multis. i. q. iij. sed q̄ ad ſm nō credo ve rā: qz si nō p̄cessit exactio sic cū sit ex mera liberalitate dōātū nō iducit ꝓsue tudo: sz q̄libet dōatio habuit effectuz suū iuxta ea q̄ no. i gl. ⁊ Bar. i. l. cū de i rē v̄so. ff. de vsuris. Facit. l. si certi ānis C. ō pac. nec valet. d. c. ad aplicā qz lo gt̄ qñ aliqd fuit datū i piā cāz: qz tūc vident voluisse laici inducere ꝓsuetu dinē: ⁊ ió dico cū glo. i. d. Cle. statutū ō cle. ⁊ Jo. an. ꝓdi. ⁊ cōiter doc. i. d. c. cū ab oi. q̄ nō valet talis ꝓsuetudo ⁊ lz Cardinalis dicat vbi. s. q̄ nō pec cat mortaliter recipiendo dūmō non imoderate qñ ē ꝓsuetudo qz habet p se doctores famosos p hoc iuxta no. ff. de re iud. l. cū ꝓtatis ⁊ ō postu. ꝓla. c. vnico. li. vi. hoc nō crdo vez nisi i eo q̄ nescit discernere q̄ sit verior opinio ⁊ qs habeat validiores rōnes: nec ēt crdo istū excusari a restitutione fienda.

16 ¶ Utrū iudex ordinari⁹ vl delegat⁹ eccliastic⁹ possit a ptib⁹ petere salariū p assessore. ꝛ. Rz cōiter doctores i. d. c. cū ab oi. q̄ nō ordinari⁹ qz dz scire canones ō qb⁹ ꝺ sat coraz se. Et ió si nescit ⁊ indiget assessore prouideat de suo. Delegat⁹ tñ licite petit dūmō frau dulenter nō faciat: vt puta: quia dicit se indigere cū nō indigeat. d. c. statu tū. §. assessore. vel ptcipare vult in la cro cum assessore q̄ sic cuz faciat frau dem legi peccaret mortaliter ⁊ tenere tur ad restitutionem partibus.

¶ Utr salariū possit petef p notario 17 ꝛ. ō legat⁹ pōt. dūmō nō ptcipet ipe cū eo. vt i. d. c. statutū. sz ō ordiario dubi tat. qz vī q̄ ō suo ōbeat puideř suis of fictalib⁹ sed ego credo q̄ possit petere

¶ Utr datū iudici nisi i casu p̄missō 18 possit repeti. ꝛ. q̄ si ōdit vt corrūperet iudicē sic nō pōt repetere. ⁊ ſm glo. i c. q recte iudicat. xi. q. iij. cōiter sic ꝓsu mitur. ió multi tenēt q̄ nō repetiř sz si dedit vt iustā daret sniam quā alias no lebat dare vel vt nō daret iniustā. ⁊ sic nō liberatur iudex dando pauperib⁹. qz repetere pōt in ꝓscia: vbi nō stam⁹ ꝓsūptioni sed veritati. i. q. i. iubem⁹. ō simo. nemo. xi. q. iij. non lz. Si aūt de dit simpliciter vt iudicet amittit p̄ci palē causam. vt. ff. de condi. ob cām. l. ij. §. fi. ⁊ sic non repetet: sicut quando dat vt pro se iudicaret. facit glo. in. d. c. qui recte. quod limito verū nisi quā do aliter nolet iudicare. nisi daret qz posset repetere ⁊ sibi tenetur restituer

¶ Utr ꝓmittat simōia dādo pecūiā 19 pro snia. ꝛ. glo. i. q. iij. vendētes. q̄ nō qz in ꝓphanis non cōmittit simonia lz graviter peccet: nisi i casu qñ iudex aliter nō vult dare iustā sniam qz tunc nec peccat cū redimat vexationē suā sed pōt dici ſm ꝓdi. i. d. c. cuz ab oi. q̄ si do pecuniā vt hēam sniam p me qua volo cōsequi spūale vel annexū si bi: q̄ tunc sit simonia. Sz ego nō ad mitto hoc in casu ꝓdicto. s. cū iudex nō vult sine pecunia iustā dare sniam: qz cū redimā vexationē meaz nō credo q̄ sit simonia si modo habeo iam ius in tali re. secus si per sētētiam ō nouo acquirerē qz sic cēt vera opinio ꝓdi.

20 ¶ Utrū ſnia lata intercedēte pecunia ſit nulla ipſo iure.&.gl.i.d.c.cū ab oi ⁊ ſeqtur ℙda.q ſic.j.q.vj.§.veniales C.qñ ꝓuo.nó ē ne.l.venales.i tex. et i glo.ſnia tñ arbitri tz:lz agens ex ea repellat exceptiōe doli C.ò arbi.l.iij. ⁊ i glo.predicta.ſecus ſi per gratiam datur q: tunc non eſt nulla ipſo iure ſed datur reſtitutio.vt i.d glo.

21 ¶ Utrū iudex teneat ad reſtitutōem pti ſi eius negligēcia aliq̄ dānū incurrit.&.glo.i.c.qñ ꝛ.de proba.i verbo negligētiā q̄ ſic.⁊ eā ſequunt doc.pa. aūt.i.d.c.qñ ꝛ.ait q̄ i foro aie eſt vera opinio ſi fuit i dolo vel lata culpa. alias non.ſed de hoc dico latius.ſ. Culpa.§.v.⁊.vj.

22 ¶ Sed qñ dr̄ cōmittere negligētiā. &.Hoſti.q̄ tūc qñ negligit terminar̄ cauſā vel habere tabellionē vl̄ aduertere qd ſcribat̄ vel nó puidet ò aduocato vt teneť.vt ſupra dictū ē ℙduocatus.vel nó curauit reuoluere libros ⁊ hmói q̄ ſuo officio incūbūt multomagis teneť ſi ex dolo dat dānū.vñ ſi iniquā ſniam dedit vl̄ aliqd aliud fecit ꝛ ſciam ⁊ ꝛ iuſtitiā i grauamē alteri⁹ ptis vltra reſtitutōez ad itereſſe ad quā teneť.vt.C.de pena iudi.q̄ma.iudi.l. nouo iure.xi.q.iij.quattuor.xxiij.q.ij. dñs deus.⁊.q.v.adminiſtratores.ſi ē eccliaſtic⁹ iudex ordinari⁹ vl̄ delegat⁹ ſi ꝛ ſciaz ⁊ ꝛ iuſticiā hoc fecit ipo facto ē ſuſpēſus p dānū ab executōe officij.vt i.c.cū eterni.de re.iudi.li.vj. ſi ò dāmificauit ptē p iprudētiā ſic tenetur ſilr ad reſtitutōem.i culpa eni fuit cū ſe inſufficientē ſciuit vel ſcire debuit ⁊ tñ cām iudicare p ſūpſit.⁊ hoc vex i ordinario delegat⁹ aūt qui neceſſitate obediētie iudicat:⁊ bona fide:⁊ de cō ſilio pitoz̄.lz iuſte iudicet nó teneť ad reſtitutionē.nec peccat ſed ei⁹ aſſe ſor tenebitur.l.ij.ff.q̄ q̄ſq̄ iur.ſi mō eū elegit q̄ habebat̄ p̄ docto ⁊ bōe opinionis.⁊ ita credidit eū doctuz ad hoc.alias nō excuſareť ſi vellet ꝓcedere f̄z caput ſuū vel iperitū vl̄ malū ſcienter eligeret aſſeſſorem f̄m Rod.

23 ¶ Utrū iudex incidat i penā ſtatuti i ponētis penā nó terminati ſniam ifra certū diē ſi nō terminat.&.ℙda.i.c.lz de ꝓba.q̄ ſic ſi fuit req̄ſit⁹ ꝙ ñ teneť ipendere offiñ ſuum ad vtilitatem p̄uatam niſi regratur.vt.l.iij.§.hoc aūt ff.de damno infec.⁊ ibi bar.

24 ¶ Utrū iudex ſecularis teneat p̄ſtare brachiū ſuū iudici eccliaſtico.&.q̄ ſi eius ſubdit⁹ reſiſtit ſibi de iure vt puta.f̄cepit ei aliqd:appellauit ad ſupiorē:eps dic̄ q̄ nō pōt ⁊ petit brachiū ſeculare ꝛ eū:tūc dico q̄ nó teneť ita no.ℙda.i.c.j.de of.or.ſecus ſi reſiſtit ei de fcō vt ibi no.Idē dic i exempto q̄ allegat exēptionē quā eps nō admittit appellat non tenetur iudex ſeculares epiſcopum iuuare.

25 ¶ Utrū iudex poſt latā ſniam diffiniti uā poſſit eā iterp̄tari ſeu declarare.&. q̄ non iferiores nec arbiter:maiores aūt bene poſſūt declarare:ſed nō mutare aut corrigere.vide.i.c.j.de poſtulando i glo.⁊ qō ibi no.⁊ ℙda.ibidez iterlocutoriā ò ſniaz pōt corrigeť ⁊ reuocare.ò accuſa.c.qualr̄ ⁊ qñ. el.j.

26 ¶ Utrum iudex poſſit penaz minueť vel augere vide.j.ℙdena.§.xviij.

27 ¶ Utrū nó cōdēnās ptez aduerſaz i expeñ teneat ipſe de ſuo reſtituere alteri parti.&.q̄ ſic.l.ſancimus.C.de iudi.quod limitat glo.i.c.fi.de reſcrip.

verum ſi fuit petituz .alias nó

IUdicare

¶ Utrum liceat ex ſuſ ſpitōe.vide ifra.ℙdreſumptō.

1 ¶ Quid ē iudicar̄ ſimplr̄ ⁊ pure &.ñ eſt remouere ordiem iuris.ſed tñ ſubtilitatē pnitioſā q: p̄dicta ỽba iportāt

ex suo ꝓpo significato idē q̄ sine ma
licia ⁊ sine plica ⁊ inolutione ad hoc
gl.i Cle.sepe ō v̄. sig. in v̄bo simplr
⁊ ordo iudiciarⁱ nō ē innūᵗ ad inol-
uēdū.vēi.c.dilecti filij.ō iudi.⁊ iō nō
remouebitur fm ℙda.in.d.c.dilecti
2 ¶Quid si dicat ꝓcedas sine solēni
tate iuris.&. ℙda.i.d.c.dilecti q̄ cēsēt
sublata solēnitas iuris ciuilis ⁊ cano
nici ꝫ ñ diuini ⁊ iuris gēnū: ⁊ iō duo
testes sufficerēt ꝫ forte pl̄es reqrerē-
tur: silr ēt si sūt infames: q̄ infamia ē ō
iure positiuo in.c.p tuas ō simo.non
tñ recipiūr nō citata parte q̄ citatio
ē spēs defēsiōis q̄ est ō iure gēnū nec
pōt tolli Cle.pastoralis.de re iudi.
3 ¶Quid si dicat iudices ꝓut volue
ris.&. ℙda.vbi.ē.q̄ intelligit solū do
lus exclusus.ar.i.l.creditor.§.luti⁹.ff.
mā. ⁊ iō ñ pōt tollēr ius alterⁱ sine
cā.sic nec ꝓmittēs.q̄ nemo plⁱ iuris
i alīū trāffert q̄ ipe h̄eat de dote post
diuor.resti.c.nup ⁊ ꝓpterea dic̄ Bar.
in extrauagā ad reprimē.q̄ ille cui cō
mittit vt faciat q̄ vult vel sic̄ libuerit
ꝫ ñ teneat sequi regulas iuris ciuilis
remanet tñ ligatⁱ regulis iuris nālis
gēnū.seu nāl'egtat.q̄ idē ē vt i Cle.
pastoralis ō re iud.vbi ipator inualide
egit: q̄ excessit regulas iuris nālis.
4 ¶Quid si dicat iudices fꝫ v̄itatē ⁊
egtatē.&. ℙda.i.c.lras ō iur.cal'.q̄ ō
bēt seruari solēnitates ēt rigorose iuris
positiui.d.fn.dicit q̄ō rigorosas nō
tenetur seruare ⁊ placet mihi.
5 ¶Quid si dicat iudices ꝓut tibi vi
debit̄.&. ℙda.i.c.i.ō iudi.q̄ dꝫ iudi-
care indicio itellectⁱ cui ꝓgruit hoc
v̄bū videbit̄.ita no. Bar in.l. qd ꝓ-
.§.si arbit̄.ff. de arbitris.⁊ idē cū dr re
liquo vel ꝓmitto arbitrio tuo vel pru
dētie tue vl'iudicio tuo tūc ō notāt ar
bitriū boni viri rōe r̄gulari sicut cum
dr vt visuꝫ tibi fuerit vel tibi videbit
ita no. ℙda.i.c.ſ.ō sec̄. posſilr.hec v̄
ba si extimaueris si arbitratⁱ fueris.
si tibi placuerit: vt ꝓbat̄ in.l.fideicō-
missa.§.q̄ꝫ.ff.ō lega.iii.⁊ in.l.thays
§.sororeꝫ.ff.de fideicōmiss.liber. vbi
tex.nota.vide tex.cum glo.in.c.ij.de
cor.vicia.⁊ per Barto.in extrauagā
ti ad reprimendum. ⁊ ℙda.in.c.i. de
cōsti. Et iō teneē seq̄ oēs regulas iu-
ris ciuilis fm Bar.i dicta extrauaganti
allat.l.i.ff.ō arbi.et ꝓpterea aduerte
q̄ oia v̄ba exceptis istis.volo. libꝫ ar
bitriū plenū vel liberū vt ibidē not.
Bar.iportāt arbitriū boni viri.
6 ¶Quid si dicat sine strepitu ⁊ figu
ra iudicij simplicit̄ ⁊ ō plano.&. Cle.
sepe.ō.v̄.signi.⁊ ibi videas q̄mō ꝓt
omittēr oia q̄ ñ sūt ō iur̄ gēnū vl' nāli
7 ¶Utrū iudicādū sit fꝫ allegata ⁊ ꝓ
bata.an fꝫ q̄ iudex cognoscit v̄itatē
&. q̄ diuersorū fuit diuersa opio. Jo.
⁊ Arch.iij.q.vij iudicet.Ber.⁊ ℍo.
de offi.ordi.c.j. Jmo.de cēsi.c.vene
rabilis. ℍost.ō postu.pla.c.bone.el.j
tenēt q̄ si agat in forma iudicij sic iu
dicabit fm allegata ⁊ ꝓbata potiⁱ q̄ꝫ
fm veritatē.ff.ō offi.pfidis.l.allicitas
§.j.d.c.iudicet.xj.q.iij.sūmope.vj.q.
ij.si tātū.⁊.c. placuit q̄ aliō fac̄ vt iu
dx aliud vt hō.vt in.d.c.ij.ō offi.or.
xxij.q.iij.si.ecclia.⁊ iō iudicabit fꝫ
pscia ꝫ quā hꝫ vt iudex: nō quā hꝫ vt
hō.in.d.c.ii ⁊ de offi.deleg.pastoralis
§.q̄ vō.facit.c.si oia vidicāda.vi.q.
j.host.tñ ⁊ Archi.dicunt q̄ si imminet
piculū aie: vel ledit̄ publica utilitas q̄
tūc de iure ⁊ de facto supplere pōt ⁊
debet ꝓ piculo aie: qō possit: facit de
elec.cū vobis.§.his igit̄.de excep.ex
ceptionē ꝓ utilitate publica.arg.C.ō
ꝓcu.l.litē.ff.de postu.l.quos ꝓhibet
Hugo fꝫ q̄ nullo mō dꝫ iudicare cō
veritatē: sꝫ dꝫ delegare cāꝫ.ff.ō iur.
om.iud.l.ꝓtor. Rodo.dicit q̄ si imno

cētē ꝺdēnet ad mortē vl̄ mutilatōem
mēbroꝝ aut ꝺdēnādū exponat ēt ad
ꝓceptū supioris q̄ peccat mortaliter
Secus aūt esset in alijs penis pecūia
rijs vel causis ciuilibus gl.i.c.pastoral̄
de of.or.ꝛ i.c. i.de of.or.li.vi.ꝛ Ric.
in quol̄.iti.q.xxv.ꝛ Tho.scōa scōe te
nēt cū p̄ma opi.sed falso meliori iudi
cio ego dico q̄ aut iudex ꝓcedit i iu
dicio aut ex̄ iudiciū Si in iudicio sit
tene q̄ nullo mō pōt iudicare ꝯ veri
tatē quā ꝓ certo scit nisi cū pctō mor
tali siue sim̄i crialib⁹ siue i ciuilibus
tū p̄mo q̄rē ꝯ ꝓceptū diuinū Exo.
xxiij.nō suscipies vocē mēdaci ꝛ ifra
neq̄ in iudicio plūmor̄ ageſces sniē
vt a vēritate deuies ꝛ post innocentē ꝛ
iustū nō occides tū ēt q̄ dī̄ i.c.q scā
dalizauerit de reg.iur.vtil⁹ scādaluz
nasci p̄mittit̄ q̄ veritas deseraī Hec
ibi ꝛ i.c.postulat⁹ do⁹ iii.q.vij.dī̄ q̄ ñ
aī iudicādum est q̄ ad ꝓsciam nr̄az
reuertamur ꝛ qd placeat deo siue dis
pliceat debem⁹ dirimere ꝛ i.c.tūc.xi.
q.iij.dī̄ tūc vera est absolutio ꝓ sidētis
cū interni seq̄t arbitriū iudicis: ergo
a ꝯrio nec absolutio ꝛ multomin⁹ cō
dēnatio Itē i.c.sūmope ibidez dī̄ q̄
ꝑz q̄ i.l.diuina ꝛ hūana ꝓstit utū ē dz
iudicare: ꝛ post nō ex corde nr̄o: sed
ꝓcepto diuino ꝺdēnatiōis sniaz ꝓfe
ram⁹ ꝛ i.c.cū eterni de sen.ꝛ re iudi.
li.vj.ibi dī̄ i ferēdis snijs ꝓcul̄ hēat
solū deū illi⁹ imitātes exēplū q̄ q̄relaſ
ppli tabernaculū igressus ad dūm re
ferebat: vt fm ei⁹ ipius iudicaret: hec
ibi Ergo nō ꝑz falsas allgatiōes itez
ter.clarus ē i.d.c.cū eterni si q̄s ingt
Inno.iiij.aut iudex eccliastic⁹ ordina
ri⁹ aut delegat⁹ fame sue ꝓdig⁹ ꝛ ꝓ
pri⁹ ꝓsecutor honoris ꝯ ꝓsciaz ꝛ ꝯ iu
stēciā i grauamē alteri⁹ pt̄ i iudicio q̄
cūq̄ fecerit ꝓ gr̄az vl̄ ꝓ sordes ab exe
cutione officij ꝓ ānū nouerit se suspēsū
ad estimatōez lit̄ pti quā leserit nihil
omin⁹ ꝺdēnād⁹ hec ibi ecce q̄ ñ dicit
ꝯ allata sz ꝯ ꝓscias ꝛ ꝓ sordes falsor
Itē ꝛ alia rōne credo q̄ ñ excusēt a
mortali q̄ offiñ ius dicēt̄ latissimū ē
dicit.l.i.ff.ō iur.om.iu. Cū iudex pōt
vt i plib⁹ iudicare,put sue ꝓscie rōna
li vī vt ꝑz i.l.appellari.ff.qs ꝛ a q̄ ap
pellar̄ ibi ꝛ q̄ optimū ē statuere facit.
ff.de arbi.l.q̄le vbi dī̄ oi mō dicat qō
sibi vī̄ itē in.c.ad nr̄az ō ꝓsue.dī̄ post
q̄ tibi de meritis ꝓstiterit sniaz ,pfer
re valeas sicut ordo postulat rōnis au
ctoritate p̄ntiū ñ obstāte ꝓsuetudine
ꝓcedim⁹ facultatē facit.l.rē nō nouā
C.de iudi.q̄ iudices iurēt oīmō sese
cū veritate ꝛ legū obseruatōe iudiciū
disposituros Itē.C.de iudi.l.placuit
in oīb⁹ reb⁹ p̄cipuā ēē iustitie eqtatez
q̄ stricti iuris rōnez hec ibi facit ad
idē.c.fi.ō trāsac.Et iō sepe qñ volunt
sciūt inuenire colores ꝑ iniustitia desē
sanda ita in isto casu tenēt̄ vt.ꝯ veri
tatē nō iudicēt diligētissime facere q̄
falsitas detegat̄ vt.ii.q.i.de⁹ oipotens
ꝛ si nullo mō detegere p̄nt tūc potius
debēt offiñ resignar̄ q̄ ꝯ iustitiā sniaz
Facit ꝑ hoc qō no.glo.i.c.pastoral̄ ō
offi.dele. Ubi dicit merus executor si
scit sniaz latā auctoritate lr̄az falsaz
vel p falsa instra vl̄ p dolū aduersarij
q̄ nō dz exeq cā Sed remittere ad
superiorē vt i.c. decetero ō re iud.ꝛ.c.
si qñ de offi.dele.C.si ex falsis instris
l.iudicari.ff.de iudi.l.si ꝓtor.§.marcel
lus ꝛ ad ter.ibidē q̄ dicit ꝛ si sciat illā
sniaz iniustā: qō tenēt̄ exeq si nō pōt
aliter absolui a mādato.ꝛ d.gl.q̄ in
telligit de iniustitia solēnitatis iuris ꝛ
ita exponit iniustitia.i.ꝯ ius litigātis
Sec⁹ si esset iniq̄ ꝛ dī̄ iniq̄ qñ ē ꝯ ve
ritatē q̄r sic ñ tenēt̄ obedire vt ibidē
allat Sed si nō ꝑz superiorē cū nulli
subsit nisi deo mukomin⁹ dz ꝯ certā

sciam ꝓdēnare innocētē ꝑ quoctiꝫ testimonio. ꝓpterea dicit.l. absētē.ff. de pe. sanctius est nocētē ipunitū relinquere ꝙꝫ inocētē dānare.ꝛ sic concludo qꝫ ꝓdēnare aliquē nullo mō licet iudici ꝫ veritatē.ō q̄ ipe certus ē. absoluere aūt bñ pōt si ꝓbatiōes nō sūt legitime: ꝙuis iudex sciat ꝓ certo cū culpabilē: qꝛ iura illud volūt expresse vt nemo publicet petūñ alteriꝰ qō nō pōt ꝓbare. vt i. c si sacerdos de offi. iud. l. illicitas. §. neꝫ licitaſ. ff. de. offi. ꝑsi ꝛ.ff de feriis. iūcta. gl. l. eadē oīone. in fi. ꝛ. c. si tñ epūs. vi. q. ij. ꝛ c. quotiēs. ꝛ i. c. mēnā. ij. q. v. absoluit infamatꝰ. ex quo defecerūt accusatores in ꝓbādo. Et hāc opinionem vī tenere Hico. de li. sup exo. xxuj. nec obsta. c. iudicet. iij. q. vij. qꝛ non dicit ꝑm allegata. sed dicit iuxta leges ꝛ iura ꝓnūciet qō est dicer iuxta qō statuerūt leges ꝛ iura ꝓcedat in ꝓcedēdo ꝛ discutiēdo: ꝛ det iniam. que qdē volūt. vt vnicuiꝫ reddaſ qō ō debeſ. l. j. ff. ō iusticia ꝛ iuī. nec ꝛ ēt ob. c. eoꝝ q ꝛ. c. se. xi. q. iij. qꝛ loquūſ quō in examiatiōe testiū dꝫ ps citari: ꝛ ordo iuris seruari in eoꝝ discussione. nō enī dicit qꝫ deſ sntia ꝑꝫ eoꝝ dictū. imo innuit ꝫ testū si bñ attendaſ. nec etiā ob. c. nos inquā. ij. q. i. cū. c. deus oipotēs ibidē ꝛ aliqbus alijs: qꝛ lꝫ dicāt nemiñē ꝓdēnādū nisi cōuictū: nō tñ segſ qꝫ ois ꝓuictus sit cōdēnādus: ex quo iudex est certus de falsitate: imo c. iudicantē. iij. q. vlti. demonstrat oppositū vbi dī. tādiu actio ventileſ q̄ſqꝫ ad rei veritatē pueniaſ. frequēter etiā interrogare oportet: ne aliqd forte ꝑtermissū remaneat qō ānecti ꝓueniat hec ibi. Et ió dicam cū de bona fide agitur nō ē de apicibus iuris disputādū. ff. man. l. fideiussor. §. quidē actio nec sinuliter obstat. d. l. illicitas. qꝛ ibi dicit ꝑses ꝓuincie id sequaſ nō simpliciter sed addit qꝫ eū cōuenit sequi ex fide eorū que ꝓbabūtur ꝛ breuiſ nūꝫ inuenient ius qꝫ dicat qꝫ iudex teneaſ iudicare ꝑm allegata ꝛ ꝓbata sed bñ ꝑm ordinē iuris. Et sic itelligeordinē. s. in ꝓcedēdo ꝛ examinando ꝛ etiam sentēciando. Sed ius ñ vult qꝫ in sentēciando aliquis puniaſ q est innocens ꝛ contra veritatē: vt supra patet: ergo nō debet iudicare contra veritatē quā ꝓ certo scit. Ad id q̄ꝫ dicunt de scandalo iā patet solu. per c. qui scandalizauerit. ibi etilius scandalū ꝛc. vt supra. Similter nō obstat qꝫ iudicat nō vt homo sed vt iudex: qꝛ illud verū est si essemus extra ea q̄ sunt contra legem dei que nō sūt peccata: sed in preuaricatione preceptorum dei nō habet locū illa distinctio quia non iudex punietur sed homo: qꝛuis fecerit vt iudex. si vero loquamur quādo iudex procedit extra iudicium: vt in officijs dandis ꝛ alijs que eius arbitrio cōmittūtur: sic nō habet dubium quin teneatur sequi propriam conscientiam: non allegata. vt ff. de iurisdi. om. iud. l. i. ꝛ. ii. in dispensationibus. vt. i. q. vij. exigūt in crimiibus etiam extraordinarijs ex causa que sibi videtur potest pēas temperare ff. de pe. l. aut fcā. ꝛ. l. capitaliū. 50. dis. vt constitueretur.

¶ Quid de officialibꝰ quibꝰ mādaſ executio sntie iniuste. ℟. Alex. de aſ. in iij. parte sū. de qnto precepto. ꝛ ℟ic. in quoſ. iii q. xxv. qꝛ si sētencia cōtinet intollerabilē errorē vel iniusticiā manifestā nō debēt obedire: aſs nō peccant erequēdo: qō ego limito qñ nō sūt certi de innocētia cōdēnati: qꝛ i dubio excusantur: sed qñ sūt certi de iniusticia sic credo peccāt mortaliter obediēdo: vt in precedēti. §. dictū est.

9 Utr̃ iudex secl'aris possit iudicare ꝺ hiis q̃ sūt peccata vt vsura ⁊ hmói. ꝛ Pa. i. c. cū sit gnāle ꝺ fo. cōpe. q̃ sic dūmō nō disputer vtr̃ sit peccatū p̄n cipal'r vt pz. ff ⁊ C. ꝺ cōdi. idebi. p totū ⁊ q̃ inc. cā. ⁊ vi bo. rap. ⁊ ꝺ furt̄ ⁊ silibus: ⁊ hec ē cōis opinio. ⁊ hoc est vr̃ qz coīa eo p̄t obici ꝺ iuramēto si nō vtūr dubiū de ei⁹ validitate. vt i c. rer oz. xxi j q. v. Sz si dubitaꝛ vtr̃ sit vsura vl' ne pcñ vl' ne nūc iudex secularis ñ p̄t sz ad eccliā ē recurrēdū c. p. vēzabilē. q filij sūt legiti. ⁊ in cle. vnica ꝺ vsuris Et ió ex dict̄ pz q̃ p̄t iudex secularis cōpellet ad r̄stitutionē vsuraꝝ qz ēt ꝺ iur̄ ciuili r̄probant hodie ꝓz cōez opinionē. Fallit hoc i crie hereſis de q̃ nullo mō p̄t se intromittet̄ nisi exequēdo. Excipiūt mlti alij cāus i gl. ⁊ p doc. i. d. c. cū sit genāle. Sed tu dic ꝓz Pa. nullū aliū cē nisi vt dictū est cū agit̄ ꝺ dubio. s. vtr̃ valeat iuramētū vl' ne ⁊ hmói. qz tūc nō p̄t ⁊ sic tene. ⁊ vide gl. xxxj. q. v. c. xp̄iana religio. ⁊ ibi p ānzchi.

10 Utr̃ iudex teneaꝛ iudicare ꝓz statuta seu cōsuetudines loci iur̄ illos q̃ꝝ vnus ē sibi subdit⁹ alit̄ nō. ꝛ Pa. i. c q̃ clicis. ꝺ fo. cōpe. q̃ aut statutū cōcernit solēnitatē act⁹ exhibēdi tpe ꝺct⁹ ⁊ tūc siue sit statutū laici siue clerici ñ valebit act⁹: nisi illa solēnitas fuerit obſuata: qz subdit⁹ nō potuit ꝺ here cū nō subdito ēt sp̄ta lege sui sup̄iorꝰ imo peccauit. c. ij. de ma. ⁊ obe. ⁊. c. reg̃sti. de testamēts. ⁊ nulla fuit ꝺcta obligatio lege sibi r̄sistēte ⁊ inhabilitāte p̄sensū suū. l. cū lex. ff. de fideius ⁊ q̃ no. i. c. si diligēti. ꝺ foro cōpe. ⁊ i. c. cū p̄tigat ꝺ iurem. ⁊ sic ꝺct⁹ nō tenuit cū ꝺbeat eē vtriusq̃ obligatoꝛi⁹. l. labeo. ff. de v̄bo. signi. sicut videm⁹ q̃ dōatio facta ēt nō subdito vltra q̃ngētos aureos sine ist̄muatiōe nō valz. l. sancim⁹. C. ꝺ dōa. Et ideo iudicabit ꝓz hoc statutū in vtroq̃ foro int̄ clericū ⁊ laicū. Facit q̃ dec̄ mīnat Fede. p̄s. lio. lxxvij. q̃ cēsio actionis ꝺ plebeū facta nobili ab eccliā ñ valet: ex q̃ statuto p̄hibet̄ ne nobilis eā possit r̄cipere. rō qz statutū disponit i cāu licito ⁊ it̄ subditos ⁊ ñ i fraudē lubtat̄ eccliastice. ex q̃ pz q̃ laicus tenet̄ in testādo ſuare oēs solennitates legis siue: alt̄ nō valebit q̃ tūcūq̃ istituat clericū: nisi hoc fecerit ꝓ aīa sua qz i talib⁹ sufficit ſuare dispositionē imrisgētū. c. relatū el. i. ꝺ testis ⁊. l. i. C. ꝺ sa. sūc. ec. Aut statutū cōcernit rē. exēplū statuto cauet̄ ne res dotal' sīe certa solēnitate possit aliēari ñ vz aliēato ipa ñ ſuata solēnitate ēt facta clerico. nec p hoc dico q̃ statutū laicoꝝ liget clericos ſz tm̄ subditū ⁊ impedit obligationē oriri. l. ñ dubiū. C. ꝺ legi. Et ió si cleric⁹ vult illā obligare faciat q̃ ſuet ſuāda. Aut statutum ꝓcernit p̄sonā: vt puta q̃ ꝺ beat aliqd facere post ꝺctū ꝓfectū vt aꝓbēdere possessionē infra certū tp̄s aut ꝓbar̄ p tot testes ⁊ hmói. ⁊ tūc cleric⁹ ñ arctaꝛ respectu statuti laici ēt litigēs i foro seculari. nec laic⁹ respectu statuti episcopalis ipſi⁹ clerici nec forēsis. q̃ limita vr̃ q̃n aliqd est explicādū per ptē eī⁹ iuditū qz ꝺz iudex ecclīastic⁹ ēt litigātes ꝓz suā legē iudicaꝛ. fac q̃ no. i. l. ij. C. de ꝓsti. pe. Secus vbi aliqd ē explicādū i iuditō qz nō p̄t iudex ecclīastic⁹ arctari statuto laicoꝝ vñ si eoꝝ statuto cauet̄ q̃ vñ possit ꝓbari mutuū p testes si laic⁹ litigat ꝺ clericū i foro ecclīastico ñ astrigit̄ laic⁹ illi statuto ad hoc q̃ no. i. c. ij. de arbi. li. vi. faciūt no. p bar. i. l. cūctos pp̄los C. de sū. tri. vbi dicit q̃ ēt si tale statutū ꝓcernēs p̄sonā indirecte tāgit bona qz nō ligāt. Exēplū statuto cauet̄ q̃

prio genit⁹ succedat certe forēsis nō
ligat ēt si hēat ibi bona Sec⁹ si ꝓcer
net ꝓncipal̄r bōa vt si diceret q⁹ bōa
ōferāt ad prio genitū facit l.i.ff ō tu/
to.ꝛ cur.dā.vbi licꝫ ꝓ̄ses ꝓuicie pos
sit vare tutorē ñ tñ cū q ñ ē eiusdem
ꝓuicie: vel hēt ibi dominiū ꝛ sic su
it disputatū p dñm Lau.i.q fei caue
tur statuto mutue q⁹ si rē possessa ab
aliquo euincat ab eo:q⁹ possessor nō
teneat eaꝫ sibi restituer nisi dato sibi
pretio q̄ emit Bononiēsis litigat mu
tue.Ō mutuārē:obtinet sniaꝫ:nūqd
dabit sibi p̄ciū certe nō q⁹ illud statu
tū ñ porrigit vires ad forēses lꝫ ibi li
tigēt Facit ad hoc q⁹ no.do. Pe.de
ancha.i.c.canonū ō ꝓsti. Ex q̄ infert
pa.vbi.ſ.q⁹ cīuis statuto caueat q⁹
vsura ī⁹ nō teneat restituere pignus
ēt si ꝓbet qs se esse dominū nisi resti
tuto ꝓcio p q̄ est ipignoratuꝫ q⁹ ñ ex
tēdet ad rē clerici vel forēsis ipigno/
ratā dño iscio q⁹ si res ē clici nō subi
cit iurisdictōi laicoꝝ.c.fi.ō vita ꝛ ho
ne.cle. Si vo laici ēmici: ꝛ ibi sit ōla
ta fortune ꝛ volūtate dñi ñ pōt dici ō
iurisdictione statuēt; sicut ītim⁹ō re
mobili q̄ ñ ē pmānsura i loco.vt no.i.
c.fi ō fo.cōpe.facit.l.heres absēs.ſ.
nūqd.ff.ō iudi.aut statutū dat modū
dicēdi cāꝫ ꝛ tūc si p̄figit legē iudici:
iudex tenet ꝛ sub eo pōt allegari Exem
plū statuto caueſ q⁹ iudex sequatur li
bros mercatoꝝ ꝛ tūc in foro seculari
facit fidē i ꝓiudiciuꝫ subditoruꝫ non
āt clericoꝝ vl extraneoꝝ si tñ vlī reci
pere libros p se vigore statutoꝝ te/
net recipere Ō se.ar.c.cū olim ō cen
si.cū ibi no. Si vo nō p̄figit legeꝫ iu
dici sꝫ logt gnāliť adhib.af fides l/
bris mercatorum tūc vbiqꝫ pōt alle/
gari Ō subditū statuēts nisi i cāu quā
do non vult suscipe Ō se.

17 ¶ Utrum iudex eccl̄iastic⁹ possit iudi
care laicū subditū ꝓncipis laici vel ēt
ꝓncipes laicos.ſ.q⁹ sic rōe spūalita
tis Pduta si cā ē spūal⁹ vt ō dictus ma
trimōijs ꝛ hmōi vl rōe p̄ccati cu/
iuscūqꝫ mortalis vt no.i.c.ij.ꝛ.c.no/
uit de iudi.alias non

¶ Utrꝫ laicus possit iudicare in aliq̄ 18
cāu clericū:.ſ.q⁹ siue cā sit spūalis.
vt de ōcimis mrimonijs siue crialis
vt de hereti vel vsuris ꝛ huiusmōi si
ue tpalis non pōt vt i.d.c.ij. possꝫ tñ
auctoritate sibi ō̄legata ab ep̄o i cā tē
porali mere ō clico iudicare alꝫ ñ vt
i.d.c.ij.fallit ēt q̄n clericꝰ ē ō̄gradat⁹
ꝛ traditus curie seculari q⁹ tūc pōt.

LAdicium est du/
plex vnū
ordinariū ꝙꝫ legē ōi aliud te
merariū.ꝓmū ē duplex.ſ.iudiciū dis/
cretōis de q̄ i l. cū ꝓtor.ff.de iudi.iij.
q.vij.ſ.tua Cūm dr furiosus caret iudi
cio ꝛ istō ꝓcedit oibus in manifestis ꝛ
certis aliud est cohertiōis ꝛ hoc con
cedit aliq̄ ꝓlatis ꝛ aliq̄ aliis ꝛ istud
aliq̄ dr extraordinariū.i.ō̄legatū vt
no.Ber.Inno.ꝛ Host.i.c.q̄n ꝛ ibi
glo.ō ꝓba. Ite extraordinarium dr
q̄n ñ ꝓcedit i figura iudicii ꝙꝫ iudex
ꝓcedit ex offō suo in modū inqsitio/
nis vel ō̄nuntiatōis vt ō accusat.c.su
per his ꝛ c.q̄liter el.ij. Ite i cāis elec
tiōis postulatōis aut ꝓuisionis super
dignitatibus personatibus officijs ca
nōicatib⁹ ꝓbēd⁹ seu q̄buscūqꝫ aliis
dñicijs eccl̄iasticis aut sup decimis
mrimonijs ꝛ vsuris i q̄b⁹ ꝙ cedendū
ē simplr ꝛ de plano dr extraordinari
um ō q̄mb⁹ no.i.c.oli ō accusatio.p i
no.ꝛ host. in c.statura de h.ī.li.vi.ꝛ
Jo.mo ꝛ Jo.an. ité pōt dici extraor/
dinariū q̄n iudex eccl̄iastic⁹ cognoscit
de tpalibus reb⁹ laicoꝝ rōne peccati
annexi de iudi.nouit

¶ Quot modis iudiciū reddit nullū 1

℟.q̄ triplr ꝑmo rōe iudicis icōpetē
tis puta q̄ ñ ꝟ ptātē sup eū quē iu-
dicat vt ꝺ iu.c.at si clīci cū suis ꝯcor.
2 ¶ Utrū qlibz laic⁹ possit se subicere
cuilibz iudici q̄ pest.℟.q̄ sic si vult.l.
i.ff.de iudi.ꝛ.l.i.C.ꝺ iur.om.iud.ꝛ in
telligīt velle ꝛ ꝯsentire q̄ñ sit eū ñ eē
suū iudicē ꝛ tū litigat sub eo vt i.l.ij.
ff.de iud.Limita ꝟ gl.i.c.si diligēti.
ꝺ fo.ꝯp. vex i cā ciuili sec⁹ i cā criali
vide ℙda.ibidez sz q̄d si ille cui vult
se subijcere ñ ꝟ iurisdictionē i actu
vide.s.confessio.iij.§.iiij.
3 ¶ Itē silr clic⁹.℟.q̄ ñ sub iudice lai
co ēt pp tpalia bona sua.c.si diligēti ꝺ
fo.ꝯpe.nisi agēdo ꝯ laicū sub iudice
laico ꝯueniret ēt de crie ciuilīt tū q̄
tūc tenet rndere vt gl.no.de iud.c.at
si clīci. Sz pa.ibidē tz q̄ ēt sūt solem
nes doc.q̄ tenēt q̄ ñ pt ꝯueniri vīꝺ p
eū ibidē sz aduerte q̄ i cā spūali seu
ānexa ñ ꝟ locū recōuētio corā secu
lari iudice ar.c.tuā ꝺ or.cogni.ꝛ.c.la
tor q̄ filij sūt legi.ꝛ sic tenēt cōit doc.
i.d.c.at si clīci sz i tpali credo q̄ sic.
4 ¶ Utrū laic⁹ laicū sup re ciuili possit
ꝯuenīr sub papa.℟.ꝟ gl.xi.q.i.i sū.
ꝛ pa.i.c.lz ex suscepto ꝺ fo.ꝯpe.q̄ ñ
nisi i.xvi.casib⁹. ¶ Prim⁹ q̄ñ ꝟoc
ꝟ ꝯsuetudo vt i.c.si clīc⁹ ꝺ fo.cōpe.
¶ Scōs q̄ñ sum⁹ i r̄is subiect⁹ eccle
sie q̄ ad tpalem iurisdictionē vt.i.d.c.
no. ¶ Tert⁹ q̄ñ cā sup q̄ adīt spe-
ctat ad ecclīasticū de iure vt i.c.tuā de
or.cog.ꝛ.c.cū sit gnāle de fo.compe.
¶ Quart⁹ q̄ñ vacat ipiū :ꝛ adīt pa
pa i cā spectāte ad ipatorē vt i.d.c.lz
¶ Quint⁹ q̄ñ dat negligētia ꝓncipis i
iustitia admīstrāda vt i.d.c.lz ꝛ.d.c.
cū sit. ¶ Sextus q̄ñ ipetrat a psona
nūabilī ꝛ oppssa vt i.c.ex pte.B.de
fo.ꝯpe. ¶ Vlt⁹ q̄ñ iudex secularis q̄
ñ ꝟ i ꝓuicia sup̄iorē alīat suspectus
vel ñ vult facē iustitiā vt no.i aut.vt
diffe.iud.§.i.ꝛ.ij. ¶ Tertiij.i cā recōuē
tōis.iij.q.viii.§.cui⁹ i agēdo. ¶ Ho
n⁹ ꝟ ꝟost.i cāis mortuariox a ꝺsūet
derelictorū i aut.ꝺ eccl̄ia.ti.§.si autē.
¶ Q̄.q̄ñ secularis iudex inocat auxiliū
eccl̄ie.xxiii.q.v.admīstratores ꝟ in-
no.puta q̄ subditi sūt sibi iobedientes
¶ Ei.rōne admīstrationis assūpte a
laicis q̄ intellige vt no.i.c.iudicatuz
lxxxix.di. ¶ Tii.si eccl̄iarū ꝟui vel ho
mies futētes idebite a laicis collectāt
c.eccl̄iax ꝟuos.xii.q.ii.ꝛ i aut.itē nul
la cōitas.C.de epi.ꝛ cle. ¶ Tiii.q̄ñ i
ꝓuicia nō est iudex aut sup̄ior laico
tūc pōt adīri eps vt ē casus i auten.vt
differē.iudi.§.si vo ꝯtigerit. ¶ Tiiij.
q̄ñ aliq̄d est ābiguū ꝛ vt difficile inter
iudices variāt vt i.c.p venerabilē q̄ ñ
lij sūt legi. ¶ Tv.q̄ñ agīt p viā ꝺnā
tiatōis euāgelice vt i.c.nouit ꝺ iud.
¶ Tvi.q̄ñ cā ꝓpbana est annexa seu
ꝯiūcta cū cā spectāte ꝓcipalr ad ec
clesiā Exēplū pōit gl.de dote vt in.c.
ꝺ prudētia ꝺ dote p⁹ dnor.re.ꝛ hoc
q̄ñ ñ agīt ꝓcipalr de dote sz ex ꝯse
quētia ꝛ circa ꝓdicta vide ꝓdictum
ℙda.i.d.c.lz cū mltis declaratōib⁹
5 ¶ Scꝺo reddit nullū iudiciū rōne
psone agētis puta q̄ ē minor ꝛ agit si
ne aucte curatox.C. ꝺ iudi.l.ꝓpādū
i fi.ꝛ.C.q̄ legi. psonā i iudi.hēant.l.i.
Similīt si ē fu⁹ vel mōach⁹ ꝛ hmōi
itē excōicat⁹ similes eni ñ possūt age
re nisi in casibus expressis a iure
6 ¶ Terno reddit nullū ex defectu rei
vt puta q̄ ñ pōt tractari sub tali iudi
ce sicut ius. pnonat⁹ ꝺ iudi.c.quanto
vel res ecclīastica.c.ꝺ cernim⁹.ꝺ iud.
7 ¶ Qui sūt q̄ ñ pnt vocari ad iudiciū
℟.q̄ multi de q̄b⁹.ff.de i ius voca.l.
ii.ꝛ.iij.ꝛ sūt ꝯsul pfect⁹ ꝓtor.magistra
t⁹ q̄ ꝟ ipiū mex vel mixtū nec eps
dū sacra agit nec ille q̄ vxorē ducit
nec illa q̄ ducīt in vxorē nec q̄ funus

familiare ꝓsequt vel iuxta mortuū fa/
cietē obsequia .nec q ꝓp religionē loci
se mouere nō pōt vt regularis vel in
cluſa. ℙdonūt alibi alij. vt sūt infames
t furioſi.ff.de ꝯdi.fur.l.ij.t hoc verū
ꝓse.ſed bñ p tutores t curatores. Itē
nec ſeruus dñm.nec libertꝰ patronuꝫ
in famoſis actionibꝰ.niſi venia impe
trata in ius vocare pōt. de quibus no.
in dictis.l.de in ius voca. t ſequētibꝰ
8 ¶ Quid ſi pupillus vocat i iudiciū
t nullus eū defēdit. ſ.nullū erit iudi/
ciū.ff.de re iudicata.l.ꝓtumacia.
9 ¶ Vtrū mulier poſſit vocari i iudici
um.ſ. q ñ ꝓcedit niſi i caſibꝰ exꝓſſis
a iure.t hoc itellige ꝯ eiꝰ voluntatem.
Secꝰ ſi vellꝫ vt i.c.mulieres.de iudi.
li.vj. Et sūt iſti caſus exꝓſſi a iur in q
bus vocat. ¶ ℙrimꝰ i cā criali.ff.ꝺ
publi. iud.l.pe.§. ad crimē. ¶ Secꝺꝰ
in ferēdo teſtimōio in cā criali qñ pōt
admitti.ꝺ q vi ꝺ.j.teſtj.§.v. ¶ Tertiꝰ
qñ ē tutrix filioꝝ ſi ñ vult actorē ꝓſti
tuere. Inſti .de cura.§.viti. Vtrū aūt
mulieres religioſe poſſint ſi ipe volūt
fieri euocari ad iuditiū.ſ.q ñ ꝓ nlla
cā ꝓsonaliꝝ itellige.vt i ꝺ.c. mulieres.
10 ¶ Quid ſi citent de facto aliq mulie
res ꝯ ꝓmiſſa.ſ.q irritū eſt ipſo iure.
vt i.ꝺ.c.mulieres.imo ē excoicatꝰ fin
gēs cām vt iudex vadat ad mulieres
ꝓ ferēdo teſtimonio.ſed ex cā vera ſi
eaꝝ teſtimōiū eſt neceſſariū debet iu
dex ad eas ire. vel ſi nō decet alium
mittere. vt in.ꝺ.c. mulieres.
11 ¶ Qualit ꝓcedit iudiciuꝫ.ſ.quattuor
modis. Timore. Cupiditate. Odio.
t Amore.xj.q.iij.quattuoꝝ modis.
12 ¶ Qua hora pōt iudicium exerceri
ſ.q ꝺ nocte nō ē hōeſtū.ꝺ offi.dele.
ꝓſuluit tñ ſi iudex ꝓcedit de nocte cū
lumine cādele ad liuis ꝓte.vel ſnie ꝓ
lationē valet qꝺ agit. Iꝫ facere nō de
beat.dūmō aliud non impediat.quia
multa ꝓhibēt que tamen facta tenēt
ꝺ regula.ad apoſtolicā.de iurein.quē
admodū.§. quod ſi poſt.de hoc no.i
aut.de iudicibus.§. ſedebūt.
¶ Vtrum tēpoꝛe vel hoꝛa feriata poſ/ 13
ſit.ſ.q nō.vide.ē.ferie.in ꝓin.cum
duobus.§.ſequen.
¶ Vtrū iudex poſſit iudicare vltima 14
die ſui officij.ſ.q nō.vt in.l.euꝫ qui.
ff.de iur.om.iud.tenet tñ ſi iudicat.vt
in.l.meminiſſe.ff.de offi.ꝓconſulis.t
hoc intellige in oꝛdinario. qꝛ delega
tus etiā vltima die iudicat.vt i.c.ꝓſu
luit.de off.ꝺle. Bar.tñ in.l.eū q.limi
tat verū poſt aduentū ſucceſſoꝛis.qñ
ante licite iudicat.ꝺ.l. meminiſſe.
¶ Quo loco.ſ.q in loco ſue iuriſdi 15
tōis niſi de ꝓſēſu ptium t iudicis ter
ritorij. viiij.q.i.epiſcopū cū duobꝰ ſe
quē.c.vide gl.in.c. vt litigātes.de.of.
ordi.li.vj. Fallit ēt hoc in epiſcopo ex
pulſo. Sed que ſunt voluntarie iuriſ/
ditionis ꝓñt vbiq exerceri.l.ij.ff. de
of.procō.t.c.nouit.de of.le.t ibi gl.
¶ Quō debet iudicare.ſ. q ſedere 16
debet vt no.in.ꝺ.§.ſedebunt.
¶ Temerariū iudiciū q vniuerſalit 17
ꝓhibetur.ꝺ ſex mōis. ℙdio ex par
te iudicantis per vſurpationeꝫ officii
ſibi nō ipoſiti. Secundo pp indigni
tateꝫ. Ro.xiiij. tu quis es qui iudicas
Tertio ꝓpter ignorantiā ex pte vero
rei ē. Quarto qñ iudicat ꝓsona ꝓtī
ad euentū futurū. qꝛ nemo deſperan
dus eſt de pe.di.vij.nemo. Quito qñ
iudicatur intentio incerta. Sexto qñ
iudicatur factum occultū qꝛ de incer
tis t occultis temerariuꝫ eſt iudicare
ſm glo.ſuper illud ℳat.vij t primo
ad coꝛ.iiij. t de reg.iur.c. eſtote t in
predictis modis cōiter eſt peccatum
mortale qꝛ contra preceptum chriſti
ℳat.vij. nolite iudicare vide. ℙre
ceptuꝫ.§.xvij.t.j. ℙreſūptio primo.

Iramentum

Primo é assertio vl negatio de aliq̃ licito possibili ⁊ honesto sacre rei atestatiõe firmata ꝑ Sof. Host. Archi. ⁊ in aut. ò mã. ꝓn. §. ſz neq;. ⁊ no. xxij. q. i. §. i. vñ dr iurar q: q̃si ꝓ iure itroductũ est vt qđ sub inocatione diuini testimonij dr ꝓ vo habeat

1 Quot mõis iuratur. ꝛ. q dnobus modis. ꝓmo solo. ſmõe sic ī veteri lege dicebant viuit dñs viuit aia mea hoc addat mihi dñs. i. ꝛ. xij. xxij. q. i. ⁊ iurabãt in ꝓmittua ecclia. testis est mihi de⁹. deũ inoco in testẽ vitatez dico in xpo ⁊ nó mẽtior. testis est mihi ꝓscia. xxij. q. i. si peccatũ. ⁊ sic de⁹ te adiuuet. xxxv. q. vj. ò parẽtella. Jtẽ ꝑ euãgeliũ xpi. per crucẽ ꝑ ordinẽ sacr ꝑ sãctos. vt no. i. c. si aliq̃. xxij. q. i.

2 Sz vtrũ liceat iurar ꝑ creaturas. ꝛ. ꝑz sanctũ Bo. in. iij. di. xviij. ar. ij. q. ij. q iurare ꝑ creaturas aliqñ fit ꝑ ip̃cationẽ: vt cũ dr. ita viuat filꝰ meus. ⁊ isto mõ nó inuocat creatura ad testificãdũ sz oppignorat ipa creatura creatori. ꝑz q dicit Aug. ⁊ sz iurare sic. qz sz ois creatura sit creatoris tñ solatiũ ei⁹ nobis a deo ꝓcessũ é. ⁊ iõ tãꝯ nrm deo oppignorare possumus. Aliqñ iurat ꝑ creaturas ⁊ inocantur in testẽ ꝑz se ⁊ sic ñ sz iurat. qz sic cẽt credeꝛ i eis eẽ aliqd numinis róne cui⁹ vitas posset dici ⁊ ꝓfirmari. Et sic intelligit istud math. v. nolite iurar neq; ꝑ celũ ꝛc. ⁊ istõ. xxij. q. i si qs ꝑ capillũ. ⁊. c. ꝓsidera. Aliqñ inocat creatura i testẽ iꝯtũ relucet in ea diuine vitatis vestigiũ ⁊ sic iurare é iurare ꝑ deũ q. relucet in ea. ⁊ sic licet iurar. ⁊ ò hoc hẽs ꝑ Host. Sof. ⁊ Ber. in. c. ⁊ si xpus. de iureiu.

3 Quid ò acceptãtib⁹ iuramẽtũ idolatrar vel cogẽtib⁹ eos iurare ꝑ deos suos. ꝛ. S. Bo. vbi. ꝯ ar. iij. q in iuramẽto facto ꝑ idolũ é duo considerar aut idoli veneratiõz ⁊ sic ñ sz. nec recipe nec exigeꝛ. Aut ꝓsideraꝛ vbi có firmatio solũ. ⁊ sic licite exigit maxime ꝓ bono có i. sicut fecit Jacob ad labã. xxij. q. i. mouet te.

Utr sit iuramẽtũ dicere in vitate 4
dico vobis. ꝛ. Pa. i. d. c. ⁊ si. xps q sic. qz iterponit deũ q é vitas ad ꝓfirmationẽ act⁹. c. i q̃dã ò celebra. miss. hoc limito vez qñ hoies qbus fit hab̃t illò ꝓ iuramẽto. ⁊ ille q iurat sic i tẽdit iurar alias nõ credo. de quo dic vt. j. periuriuz. in prin.

Utr sit necesse dicer iuro. ꝛ. Pa. 5
i. d. c. ⁊ si xps. q nó. sed sufficit q ad cõfirmationẽ veritat qs interponat deũ implicite vel explicite.

Utrũ ois fidei ꝓstatio sit iuramẽtũ 6
ꝛ. Pa. i. c. q̃rellã ò iureiu. q sic sz ñ eõcio qz nó oẽ iuramẽtũ é fidei ꝓstatio qz tũc dr qs ꝓstare fidẽ qñ ꝓmittit aliqd ꝓ fidẽ meã. vl sic de⁹ me adiuet ⁊ hmõi. ⁊ sic fidei prestatio ñ includit nisi iuramẽtũ ꝓmissoriũ ⁊ ñ assertoriũ vl ꝑz alios differt a iuramẽto q fit ꝓ librũ vel rẽ sacrã. fiõj aũt ꝓstatio nõ fit cũ interuẽtu rei sacre. sz melius dic q fidei ꝓstatio é cũ aliqd ꝓmittit ꝓ fidẽ sine vbo iuro. iuramẽtũ vo é cũ dic iuro ꝓ deũ vl ꝓ aliqd. vñ lz q ad petñ mortale nó sit dr ia. qz ꝑz Archi. i. c. i. ò sepul. li. vi. ⁊ Inno ⁊ cõiter doc. i. c. ⁊ si xps. de iureiu. sic iuramẽtũ é dicere iuro tibi ꝓ fidẽ mea sz vl euãgeliũ, sic ẽt iuramentũ é dicere ꝓmitto tibi ꝓ fidẽ meã siue sb fiõ mea vez é q q̃ ad penã purij puta ò positiõis i clerico vt i. c. q̃rellã ò iureiu. nó icidit qs nisi exꝓsserit vbũ iuro ꝑz aliq̃s vt infra. piurũ §. xj. ⁊ sic intelli ge iura q̃ ponũt vt diuersa iuramẽtũ. ⁊ fidei ꝓstatiõez vt i. c pueit ò fideiuss. ⁊

in.c.grela. ne pla. vices suas.c.lij.ō spō. simplex vō pmissio dī q̄ nec iu ramento nec fidei prestatiōe firmat

7 ¶ Secōo mō iurat cū iteruētu alicu i⁹ sacre rei: sic cū iurat i manu epi vl sacerdotj aut sup euāglia vl corp⁹ xpi aut crucē ꝛ hmōi. vt.lxiij.di.tibi dño.

Iuramentum.ii.

Quotuplex ē.q̄.q̄ duplex. aliō iu/ diciale.aliō extraiudiciale. Judiciale ē q̄ defert i iudicio.ꝛ istō aliq̄ dī iu ramētū de calūnia q̄ qs iurat se bōa fide nō aio calūniādi cāz monisse vl rndere seu aliqd aliō ꝓponere.vt.C. ō iur.calū.l.ij.§.i.ff.sa.her.l. int cohe rdes .§.q̄ failie her. Et no.q̄ calūnia ē falsa petitio vl iusta repulsio fcā scīē ter.ar.eoꝝ q̄ no.ff.ad.turpil.l.i.§.calū niari. ij.q.§.ii.notādū.ꝛ istud iuramē tū ñ tñ dz eē de ꝓterito sz ēt ō futuro v.§.q̄ fa. her. Aliq̄ solū dī iudiciale ꝛ dī iurat i litē ex eo q̄ pp litē siue rē i litē .i.iuditio petitā ꝓstat. vñ aliq̄ dat a iudice vñ ōficiētib⁹ ꝓbatōib⁹ hñs vnū testē vl famā ꝓ aliq̄ ꝓpl'lit cū iurat sup q̄ ē fama.ꝛ dī necessariū qr ps cui ōfert ñ ꝓt sine cā recusare. vt i c.fi.ō iuriu.i.pn. iūcta supscriptōe:ꝛ i.l.gnāliꝛ.C.ō ñ nu. pe. appellat ēt de ctsoriū: ꝓstat qz ad litis ōeisionē. vñ dī q̄ maiorē hz aūctē q̄ res iudicata vt j.l.ii.ff.de.iureiu.ꝛ istō ꝓducit actu. ō iur ciuili.l.actori.C.ō iureiu Aliq̄ ēt istō iudiciale dat a pte pti.ꝛ istō bñ ꝓt recusari.vt i.d.c.fi. Extiudiciale vō iuramētū appellat volūtariū: qz volū rate ꝛ ex ꝓuctōe ptiū suscipit: ꝛ istud aliq̄ dī assertoriū q̄ asserit al'gd sic eē vl n'eē .vt.i.c.ñ.vō.ō iureiu.aliq̄ dī obligatōis introductoriū vl ꝓmisso riū: sic q̄ ꝓmitto tibi dar vl facer ali qd.vt i.c.cū ꝓtigat.de iureiu.aliq̄ dī ꝓfirmatoriū sic cū filia renūciaut vo nis pēnis ꝛ iuramētū iterponit tali re nūciatiōi.vt.i.c.i.ō pac.li.vj.ꝛ.i. auth. scīa puberū.C.si aduersus vēditiōez

Iuramentuz.iii

de his q̄ considerāda sunt in oi.iuramēto.vñ scias ꝑz Host.ꝛ.Bo fre.q̄ septē sunt attendenda. Et ꝑmo

1 ¶ Quis pōt iurare ꝛ dico q̄ ois q̄ ē doli capax.vñ nec pueri q̄ ñ st doli ca pacs obligāt ex iuramēto.xxij.q.v.c puuli.nec furiosus.xv.q.i.merito.nec ēt admittūt ad iurādū.d.c.paruuli.

2 ¶ Secōm cui fiēdū est iuramētū .q̄. q̄ in iudicio iudici competēti: extra iudicium potest fieri cuicunq̄.

3 ¶ Vtrū clerici possunt iurare.q̄.q̄ ñ cuicūq̄ laico sup euangelia.xxij.q.v. null⁹ ē.hoc itellige nisi ō lnia ꝓlati sui vt.i.c.i.ō iur.cal.hoc vex si iurat tāq̄ supiori:ꝛ sic itellige dictū.c.null⁹.alr sic ēt sine lnia.vt i.c.ex rescripto.ꝛ.c. puenit ō iureiu. Itē ñ ꝓt iurat ō calū nia:nisi ō lnia sui supioris nisi ille co rā q̄ litigat sit et⁹ supioꝛ:sz hīta lnia ꝓt ēt i māu laici iūdicis.xxij.q.viij.c.nos. itē ꝓhibet iurat i actu testificādi sine lnia supioꝛis.vt i.c.quāq̄.xiiij.q.ij. Et itellige i māu laici.excepto ergo trib⁹ casib⁹ ꝓdictis ꝓt iurare licite ēt i māu laici ꝛ sine lnia alia.vt.i.d.c.ex rescri/ pto.ꝛ.pūct.no. ꝓpa.i.c.i.ō iur.calū.

4 ¶ Tertiū q̄d ꝓt iurari.s.ꝓ q̄ re.q̄. q̄ ꝓ oi re licita iusta ꝛ honesta.naz ꝓ re turpi illicita vl iusta fciñ iuramētū ñ tz.ar.c.ult.ō pac.ꝛ clari⁹.j. patebit.

5 ¶ Quartū per q̄d pōt iurari dictū est ē.iuramentū primo.

6 ¶ Quintū ad q̄d seu cui.s.ꝓ fine bo no ꝛ licito qz cui⁹ finis bon⁹ est ip/ suz quoq̄ bonum est.ar. viij.q.iij.c. artald⁹.nā si ꝓ cā mala illicituz est.vt sit cōiuratiōes ꝙspiratiōes ꝛ huius/ modi.ar.d.c.ult.ō pac.de re iudi.c.i.

7 ¶ Vtrū iurās sine cā legitia peccet mortalr.&.q si iuret qs sine cā necessaria vt ista necessitas cōphendat vtilitatē nō solū ꝓximi sed ēt ꝓpriam qr alr nō credit ei sic nō peccat mortaliter. Facit.d.§.als ea demū.t.c.florentiū.lxxxv.di.in gl.q̄nis sit piculosus: vt ꝓz in.c.ita ergo.xxij.q.i. i tex. t i gl. Si vo iuret ꝓ cā illegitima vel inhonesta aut illicita.cōiter est pctū mortale.xxij.q.iiij.§.illiciti: qr assūm ptio est nois dei i vanū t ꝓbat in.c. sicut nr̄is.de iureiur.t ibi sentit gl.t Inno.t Pa.Facit.c.q sacro.xxij.q. iiij. Hoc intellige qñ aduertit: t ō cā illicita: t de iuramento ꝑm q dico ꝓiurū mortale.j. Periurium.

8 ¶ Sextū q̄nō sit iurandū.&.q tres ꝺbet hr̄e cōites.s.vitatē iudiciū t iusticiā. Hyere.iiij.ꝺ iureiur. t si xps.§. Jacob⁹.xxij.q.ij.aiaduertēdū. Nō ē ꝓz scm̄.Bo.vbi supra i lr̄a qr iuramētū cōpat ad tria.s.ad rē de q̄ fit t sic debet vitas q̄ est adeq̄tio rei ad sermonē ad iurantē.ſo cōparatur a q̄ ꝓcedit t sic debet iudiciū.s.discretiōis tertio cōpat ad cām ꝓ qua fit t sic ꝺbetur iusticia.s.vt cā sit iusta.

9 ¶ Vtrū semp sit pctū mortale qñ ꝑ dicta ꝺficiūt.&. Pa.i. d.c.t si xps q̄ nō semp ꝯz aliqñ veniale.ꝓz q̄titatez culpe vt no.archi.i.d.c. aiaduertēdū qꝺ melius patebit.j. Periuriū in ꝓn.cum quinqz.§.se.

10 ¶ Vtr̄ iurās sine iudicio discretiōis peccet mortalr sicut faciūt illi q i q̄lz ꝺbo iurāt.&.q cū iuramēto ꝓhibeatur nō qr sit malū ꝯz ꝓp piculū piurij Ideo si talis iurat falsū nō excusat a mortali ꝓ ea q̄ dicā.j. Periurium in ꝓn.t ꝓz illā diffictō ez. Si vo iurat verū sic nō erit mortale pctū.vtr̄ ē q̄ teneat abstinere sicut a mortali ꝓp piculuz qr de tali ꝺr ecclesia fuci.xxxij.

vir multū iurās iplebitur iniqtate.

¶ Vtrū inducēs aliū ad iurādū quē 11 scit falsē iuraturū vel nō seruaturū iuramentū peccet mortalr.&. ꝓz Ri.i. iii.di.xxxviiij.q̄ aut facit. vt ꝑsōa publica ad instantiaz ptis.t ex ordine iuris: t sic nō peccat.si vero facit vt ꝑsona publica.tm̄ ꝯ ordinē iuris: aut vt ꝑsōa ꝓuata: sic peccat grauit.sed domin⁹ Lar.in.Cle.vnica de iureiur.dicit q̄ talis vicit homicidā.xxij.q.v.si qs conuictus. t.c.se. t sic patet q̄ est mortale: t ex hoc cōcludit Pa.in.c. clericⁱ ꝺ coha.cle. t nu.q nūq̄z ē ꝺ ferēdum iuramētū illi: ꝯ quē ē vehemēs suspitio de trāsgressiōe t ꝺferēs peccat. itellige mortalr ꝓz distictionē dictam all'.c.ille.xxij.q.v.t facit optime tex.dicti.c.clerici.s.vbi nō vult clericos cogi iurare dimittere concubinas.q̄ no. ꝯ dātes secularib⁹ iuramēta.t filib⁹ q nō seruāt. t ideo ponant potius penaz. t hoc quia tale iuramētū ē ꝓtra iustitiā nō credo tamē mortaliter peccare illū qui dat iuramētū ēt vt ꝑsona ꝓuata illi quez scit falsum iuraturū qñ ille ē iā dispositus iurare puta qr obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliq̄ rōnabili cā: t de isto non logtur.c.ille sed de eo qui inducit nō dispositū iurare.

¶ Vtr̄ iurās vitupose ꝑ mēbra inho 12 nesta peccet mortalr.&. q̄ tales ꝓpe sunt blasphemi.vt ꝓz in.c.si qs p capillū ibi alio mō blasphemia tc .xxij. q.i.t iō sic peccat mortalr sicut dictū ē de blasphemia.s.i.pn̄. nā verbuz aliⁱ facit positionē eiusdē qualitat̄ regularitat̄ ꝯz ht̄eat exceptionē aliqñ vt i Johāne.t alij duo latrōes.t. no.pa. i.c.accedēs.de ꝓbē. t iō hic alio mō ꝓsuppōit blasphemiā: secⁱ si iuraret ꝑ aliqꝺ mēbrū hōestū t cū reuerētia vt puta ꝑ sāctū caput ꝺi t raro ñ cō

fuetudinarie ꝑz Rod. sic eĕt veniale.

¶ Septio attĕdĕdū ĕ i iuramēto qñ tp̄s. n. reddit iuramētuz illicitū vt qñ iurat i iudicio dieb⁹ feriatj nisi ꝓ pace ⁊ alijs pijs cāis vt ò fertijs. c. ꝓquestus qò autē fiat a ieiunis ' est de honestate xxij. q. v honestum.

Iuramentum

Iiij. quō iuramētū iterp̄tādū ĕ. &. ꝑz Jnno. i. c. veniēs ò inreiu. q i iuramēto ò̄terminato sup aliq̄ singularī sic iterp̄tar in foro aie ꝑz itētiōez iurāris. facit. c. hūane aures. xxij. q. v. ſz hoc ego limito verū qñ ille q dat iuramētū seu exigit dolose ⁊ iniq̄ facit sicut cū vir p̄stat iuramētuz vxori sup adulterio. nā cuz talis iniqz a tali ꝓfessionē exigat potit iurare ꝑz suā itētionē q ĕ vez ls ꝑz itellectū audiētis sit falsū ꝑz Rodo. quē seqr̄ astesā. li. i. ti. xviij. ar. vij. Facit q no. theo. in iij. di. xviij. vbi circa lr̄az dicit Ri. qò obstetrices ñ peccassent ls nō rūdissent ad itētionē pharaonis. qz nō fuit ei data auctoritas ad aliqd agēduz ꝯ deū. Simil̄r qñ qs ex iuramēto exigit ab aliq̄ q ipe nō pōt sine pctō implere. pōt hr̄e itētionē cuz iurāt illud facer̄. s. q̄tū poterit sine pctō. sicut si mulier q̄ hēt impedimētū excōicata qz nō pōt ꝓbare i mortis articulo cuz oporteat eā iurare ò stādo cū viro dz itelligere sic. s. q̄tū poterit sine pctō ⁊ nō plurat vt no. i. c. lr̄aſ ò resti. spo. Si āt ille q p̄stat iuramētū ĕ i bōa fiō ⁊ in cāu licito p̄stat. tūc ꝑz locū. c. q cūq̄. ar. xxij. q. v. qz si sciēter nō iurat ꝑz itētionē p̄stātis peccat mortal̄r ⁊ ē punrus ⁊ ĕt credo q teneat sicut ille itellexit ipleſ. ar. c. q̄cūq̄ nec obstat q sicut votū dolosū ñ obligat sic nec iuramētū qz votū fit deo ꝓprie: ſz iuramētū fit hoim ⁊ obligatio ꝯ hit̄ alit i voto: qz ꝓ itētionē: alit in iuramēto qz ꝓ deliberatā ⁊ bonā attestationē. Si āt vtq̄ fuit i simplicitate ſz vn⁹ vno mō itelligebat alt alio mō sic iterpretar ꝑz itētionez iurātis in foro aie. vt no. i. §. ex his oib⁹ colligit̄. xxij. q. v. in foro āt ꝓtētioso stabit̄ ⁊ bis. vt i. c. ex lr̄is de spō. Si ⁊ ⁊ba habēt duplicē itellectū in stipulatiōib⁹ ⁊ alijs ꝯctib⁹ ꝓtra stipulātē ⁊ vēdētē iterp̄tabūt̄. l. it stipulāte. §. i. ff. de ⁊b. obli. ⁊. l. labeo. la. i. ff. de ꝯhē. ēp. Jn iudicijs in p̄i. iterp̄tār ꝓ actore i medio ꝓ vtroq̄ in fine pro reo. eĕ de ꝓba. ex lr̄is. vt ecclia. bñfi. c. vt nostrū in ò̄lictis āt ꝯ deliquētē nisi aliò appareat. de p̄sūp. c. i. si ⁊o loq̄mur ò iuramēto gñaliter p̄stito ꝓ obedia p̄stāda mādatis sic dicit Jnno. i. d. c. veniēs q iterp̄tet vt nō extēdat̄ nisi ad ea de qb⁹ cogitatū ĕ vl̄ debuit cogitar̄: vt i. c. qntaualis. de iureur. de deci. ex mltiplici. de resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne gs. Alij dicūt q interp̄tet gnāliter nisi sit ꝯ p̄i⁹ iuramētū. vt i. d. c. veniēs vl̄ ꝯ iust vt. i. d. c. qntaualis vl̄ ꝯ p̄sūptoez cō munē q si hoc mādari cr̄ didisset nū q̄ iurasset. ar. c. petitio de iureiu. ego credo q i foro aie interp̄tabit̄ ꝑz intētionē iurātis nisi fuerit dolosa.

¶ Utrū iuramētū p̄stitū in mā iuris ' restringat̄ ad limites iuris. &. Ubi. in c. tua nos. de ecclesijs edificandis q sic. Jta q r̄cipit omnes limitatiōes ⁊ r̄strictiōes q̄s recipit ius illud. Facit ter. i. l. fi. C. de cōdj. ide. ⁊. i. l. fi. C. q sa tis. co. ⁊ no. ꝓ Jnno. ⁊ gl. in. c. p tuas de arbi. vbi dicit q cuz qs iurat stare ſnie arbitri sub pena q nō obligat nisi vl̄ pere sentētie vl̄ soluer̄ penā: ⁊ iō si soluit penā sufficit. Similiter si iurauit nō sub pēa qz teneb̄ vel seruare sē tētiā vel ad itereſſe. ff. de arbi. l. diē. §. fi. qz itelligit̄ ista clausula. Ego paſbo

ſnie vel ſoluã penã: qz iſte itellect⁹ eſt
ſibi dat⁹ a iure. Ꝓda.i.c.qntauallꝫ ꝺ
iureur.dicit vez ī ſnía arbitri.ſec⁹ in
ſnia arbitratoris qz in tali ſnía non eſt
talis dat⁹ intellectus. Jtē ꝓ hoc facit
Jnno.in.c.cū oēs de ꝓſtit.q dicit q ꝓ
lat⁹ q iurauit nō alienare bóa eccliē
q ꝓ pót nihilomin⁹ alienare i cā neceſ
ſaria.vt in.c.fi.ꝺ ec.edi.ꝛ ēt vtili cū i
hoc caſu neceſſitas ꝛ vtilitas egparēt
a iur.xij.q.ij.ſine exceptiõe ꝛ ſic iura
mētū intelligit de alienatiõe illicita ſo
lū. Facit.c.petitio ꝺ iureiur.vbi iurãs
nō eē ꝺ aliquē itelligit illicite.ſecus le
gitie ēt ꝓ ꝓpria vtilitate. Facit ēt.c. ex
parte tua ꝺ cle.nō reſi.vbi iurãs reſi-
dere i eccliã pót iuramto ñ obſtãte ſe
abñtaz ꝓ neceſſitate vl̃ vtilitate eccl̃ie
Jtē fac q no.i.c.,put nobis de dolo.
vbi ille q iurauit peꝛ mãdatꝫ eccl̃ie vl̃
iudici ſi ſe grauaz pót appellare: qz iu
ramētū nō ſe extendit ad hoc qñ eſt
gñalr latū.ꝛ q no.i.c.ex tenoꝛ ꝺ ſen.
exco.vbi tz idē pa.q ēt ex cā noua ſu
pueniēte vl̃ ſi erat ꝓus erat occlta po
terit ille q iurauit rñdere coꝛã aliq̃ iu
dice nō obſtãte iuramto gñali illū re-
cuſaz: nec obſtat ꝓdictꝫ q iuramentū
hēt clauſulã ſeu vi clauſule. Si ñ va-
let q ago vt ago: valeat q̃ſtū pót: vt i
c.q̃ſto.ꝛ.c.ad nr̃az el.iij.ꝺ iur̃iu. no.
i.l.cū pr̃.§.filiꝰ mr̃em.ff.de le.ij. ꝛ p
bar.i.l.ſi qs ꝓ eo.ff.ꝺ fideiuſ.ꝛ i.l.ſci
endū.ff.ꝺ ꝟb.obli. Et iõ ꝺz aliqd opa
ri q nō faceret ſi ꝓdicta eſſent ꝟa: qz
aliqd opaz tū qz adicit.vinculū ꝛ ligat
ſtrictiꝰ ipm iurãtē ꝛ qñqz accumulat
foꝛ foro.vt in.c.fi.ꝺ fo.cõpe.li.vi. Jn
cãu ãt vbi nihil opareꝛ vl̃ paꝛ tũc bñ
veꝛ eſt q hz vi illiꝰ clauſule ſz hoc ñ
ē in caſib⁹ ꝓdictꝫ qz ſtrictiꝰ ſtrigit ꝛ iõ
ſuffic. Facit ēt ꝓ ꝓdictꝫ q no.d.An.i
c.ex lr̃is el.ij.ꝺ ſpõ.ꝛ ſeq̃t ibidē pa.q
ſic eqtas ꝓtoꝛia facit vt i ſtipulatiõi-
bus ꝓtoꝛijs ꝓmittẽdo ſimplr factum
alienū i dubio iterꝓtet ꝓmiſiſſe ſe fa-
ctuꝝ ꝛ curatuꝝ q̃ſtū in eo ē. vt i.l.q̃ti-
ens.ff.de ꝟ.ob. Jta eqtas iuris canõi
ci hoc iducit i mã canonica. vt pz i.d.
c.ex lr̃is ꝛ i gl.ibidē vbi pentes q ꝓ fi
lijs iurãt ſpõſalia ñ peccãt lz ñ ſequã-
tur ñ ex eoꝝ ꝺfectu qz illud iuramētū
itelligit quãtū i eis ē ſe facturos. Jtez
facit q no. Ꝓda.i.c.cū clici. de ꝟ.ſig.
vbi dicit q iuramētū gñalr ꝓſtitū ꝺz
reſtrigi q̃ſtū pót vt miꝰ obliget iurã
tē. qz vbi tractat ꝺ obligatõe ē faciẽda
ſtricta iterꝓtatio. alle.c.ad nr̃az el.ij.
ꝺ iureiu. ꝛ.c.ꝓmũ eo.ti.li.vj. ꝛ.l.qcqd
aſtrigẽde.ff.ꝺ ꝟ.ob. Jtē i.c.quẽadmo
dũ dicit idē Ꝓda.q iuramētū in aliq̃
ꝺctu recipit oẽs ꝓditiões ꝛ limitatio-
nes ꝛ ſbauditiões q̃s hz ille ꝺct⁹. ꝛ ſi
miꝛ ſi appõit i alia diſpõe vel obliga
tiõe qz regulaz ab illa. facit ꝓ hoc.l.
ſi.C.de nõ nu.pe. ꝛ no.ꝓ Bar.i.l.ſi ſo
cietatẽ. §. arbitroꝝ .ff.ꝓ ſocio. qꝺ bñ
no.qz faciũt ad miꝛa i mã iuramẽti ꝛ
voti. vide ad hoc q.j.d.§.v.ꝛ.vi. Jtē
ſi iuro alicui vaz cras pecuniã itelligi
tur niſi fuero ab eo abſolutus: quia
poteſt ꝛ ꝓrogare ẽminũ ꝛ abſoluere
vt i.c.i.ꝺ iureiu. Jtē ſi iurauit pecuniã
tibi reddere ad certũ tp̃s ſpe futuꝝ nu
meratõis itelligit ſi pecuniã mihi mu
tuaueris. C.ꝺ ñ nu.pe.l.idubitati. Jtē
ſi iuro tibi dare dotē itelligitur ſi nu-
ptie ſubſequute fuerit. ff.ꝺ iuꝛ do.l.ſti
pulationē. Jtē ſi iuro tibi reddeꝛ bla
dũ vl̃ vinũ intelligit eiuſdē bõitatꝫ. ff.
ſi cer.pe.l.cũ qd. item ſiꝰ qs iurauit fa
cta pace cũ aliq̃ de ñ eũ offẽdẽdo ſub
certa pẽa talꝫ ꝓmiſſio referꝛ ꝛ reſtrigi-
tur ad offẽſã rõe inimicitie ꝓterite nõ
ad nouã ex pꝰ facto iſurgẽtẽ ex noua
cã ꝓz Bar.i.l.aut facta. §.cã.ff.de pe.
ſequr Ꝓda.i.c.cũ iter ꝺ renũ. Jtez ſi
aliqs renũciauit cũ iuramẽto iuri qꝺ

hȝ vel habere ſperat i aliq̃ re aut habeť pót nó itelligiť ad ius ſupueniēs ex noua cā vel noua ſpe. vt dicit ℙda. in.d.c.cum inter.

2 ¶ Sȝ qd ſi plat⁹ iurauit ñ alienať bóa eccłie ſine lnia pape aut ſuperioris.ſ. ℙda.i.d.c.tua nos.q̃ iterṕtať vt nó poſſit alienare ſine lnia: qz ō ſignatio hui⁹ vbi lnia eſt q̃ dȝ prio peti etiā in caſu licito q̃ſi plat⁹ reſeruet in ſe cognitionē. vtrū caſus ſit licitus vl nó. p hoc facit i ſimili. c.lȝ ō regula. Itē qz ſi intelligeret ō illicita ſolū ſic iuramēto nihil valeret qz nec cuȝ lnia ſupiozis pōt fieri ergo oȝ intelligať ō oī licita. ꝯ oz. Jo.an.p⁹ ℳoſt. in.c.i.ō his q̃ fiunt a platis ſȝ bñ nō obſtāte iuramēto imminēte neceſſitate vrgēti poſſet alienare ſi ſupioz ñ poſſet adiri. ar. optimū in.l.tutoz q reptoziū. ff. de admi. tuto. vbi ex cā neceſſitatis pōt tutoz iuētario nō facto administrare bóa pupilli q̃ alȝ neceſſitate ceſſante nō pōt. Facit ad hoc q̃ no. Jo. xij. q. ij. c. ſiñ exceptōe ℨ. c. placuit. ℳug. ℨ Archi. i. c. abbatib⁹. eadē cā. ℨ. q. ℨ Jo. de ſanto. i cle. i. ō rebus ec. nó alie. vbi dicit in caſu illius cle. alienationē poſſe fieri ipune ſi neceſſitas nó capit tātā dilationē ℨ tenuit ℙdan. i diſputatiōe que icipit ꝑdēnat⁹. Segť hoc Lar. i. d. cleñ. pria. ℨ ℙda. c. fi. de cc. edi. q̃ no. pro religioſis habētibus plat⁹ in remotis.

3 ¶ Vltz iuramētū illi⁹ q̃ iurauit aliquā accipe ſit iterṕtādū vt poſſit itrať religionē. ſ. ℙda. i. c. cōmiſſū ō ſpō. fȝ vnā lec. q̃ ſibi plȝ q̃ ſic. ℨ. ió iterṕtať q̃ eā accipiet ℨ niſi igrediať religionē. nec ob. q̃ vt ȝ hat ibi ꝑſulť, ℨ poſtea igrediaťqz iſtud fit pp vulgi opinionē ne appareat piuris cuȝ in veritate nó ſit. Si vo diceres quó iuēiať illa iterṕtatio. ſ. q̃ ſbitelligiť niſi mo riať. ꝛc. vel dic q̃ habeť in. c. pueuit. el. ij. de. iureiu. vbi dicit ‚p miſſum nó infringit qui in melius cōmutat.

Vltz iuramētū interṕtabitur vt ha 4
beat locuȝ in caſu ficto. ſ. ℙda. in. c. ex pte el. ij. ō cleri. ñ reſi. q̃ ſi iuramētū nō tēdit in aliquā leſiōeȝ illi⁹ qui iurauit ℨ facit ad bonū illi⁹: cui pſtitū é tūc ſubeſt cā large interṕtādi. vt in. d. c. ex pte vbi ille q̃ iurauit reſideť ſi ſe abſētat ‚p neceſſitate eccłie habetur p reſidēte. Si vo iuramēti obſeruantia tēdit in dānū illius cui fit lȝ reſpiciat vtilitateȝ alterius tñ: tūc nō verificať in caſu ficto: ꝓbať iſtō fȝ cōeȝ lecturā. in. c. ad noſtrā el ꝓmo ō iure iur. vbi dz q̃ iuramētū dȝ ſtuari in caſu ſpecifico ℨ nó in caſu ficto. ℳā ibi tenēt Jnno. ℨ Jo. an. q̃ ōbitor qui iurauerat nō moleſtare creditorē ſup pignore donec ſoluiſſet ſibi debitū q̃ ñ ſufficit q̃ creditori ſit ſatisfactū ex fructibus pignoris ſȝ oȝ ꝓmo q̃ fiat realis ſolutio ōbiti lȝ ficte ſoluerit ex q̃ q̃ cepit ōbitū ex fructibus pignoris. Facit. l. luti⁹. ff. de ꝑdi. ℨ demō. vbi no. q̃ ꝑditio dȝ fieri i forma ſpecifica. Bar. tñ in. l. āplius. ff. rē ra. hā. determinat ꝓriū in iſto caſu qz iuſſus dať ſeu ſoluere iplet ꝑditioneȝ cōpēſādo. l. ſi pe culiū. §. i. ff. de teſta. lib. Itē ipcdit⁹ iuſta ō cā facere q̃ ꝓmiſſit: nō eſt periurus. l. fi. ff. qui ſatiſda. cog. ℨ c. ſignificāte de pigno. Sed ſi tibi non ſoluo qz tu mihi nō ſoluis facto tuo impedioz: ergo nō ero piur⁹. Et hec opinio mihi videtur verioz de iure nec eſt ꝯ caſū. d. c. ad noſtrā qz iſte debitoz certat de dāno vitādo: ℨ creditoz nullu dānum habet. ℨ ió habebit locum ſi cr⁹ intellect⁹ i tali caſu. ℨ ſic ꝓcedit opio Bar. ℨ dictū. c. ad noſtrā nó ꝛ hat ȝ rū qz ſm Jo. An. ibi ex forma iuramēti regrebatur, numeratio pecūie.

5 ¶ Ultrꝰ in oi iuramēto debeāt sub audiri multe cōditiones. ꝛ. glo. in. c. quēadmodū de iureiur. q; in iuramē-to assertorio nulla conditō subintel-ligīt in iuramēto vo ꝓmissorio bene multe subintelliguntur. vt si deo placue rit xxi. q. ij. beatus. §. i. Item si placet pape. vt in. c. venientes. de. iureiurā. ꝛ alie de quibꝰ in. d. glo. que. melius pa tebunt in seq. c. Et no. ſm predictam glo. q; ꝓpter hoc iuramentū non est conditionale ꝛ etiam ſm pa. ibidem si exprimant. vt in. c. significasti. ꝛ qō ibi no. de elec. ꝛ in. l. iij. ff. de leg. j. ꝛ. l. aliqñ. ff. de condi. ꝛ demō. Sꝫ tu dic vt. ꝛ. ¶ Brimontū. iii. ipedimēto. iij. §. j

6 ¶ Et hec oia que de interpretatione iuramenti dixi intellige qñ ille qui iu rat nō habet expresse ꝛ specifice ani-mū obligandi se sup aliquo determi-nato cōtra interpretationē: q; tūc nō valeret interpretatio. vt no. in. c. veni ens per ꝓpa. de iureiuran. ꝛ facit. c. iuramēti. xij. q. v. in ar.

7 ¶ Quid si iurat sup re nō subiecta pape. ꝛ. ꝓpa. in. c. ꝓstitutꝰ. de rescrip. q; in rebus vel iuribꝰ ñ subiectis sibi nō subintelligīt illa clausula. d. c. ve-nientes. ideo papa nō potest absolue-re a iuramento prestito sup rebus nō spectantibus ad eum sine causa rō-nabili. vt no. glo. in. c. quanto de iure-iur. ꝛ Inno. in. c. cū inter. p. de renū.

Tractatus. v.

de obligatione iuramenti ꝓmis-soris: vtrum semp sit obligatorius. ꝛ. vt colligo ex Archi. in. c. si aliqd. xxij. q. iiij. ꝛ canonistis. in. c. si vo. de iure-iur. ꝛ Theo. in. iii. di. xxxix. q; sic. vt. j. ꝓcriuriū. §. i. Fallit hoc in. xxvij. ca sibus sequen.

1 ¶ Primus qñ iuratur aliquid qō ē peccatū mortale: quia istud vergit in iterritū salutis eterne q; pena eterna punit. c. vnū ozaruū. xxv. di. vnde q; in rauit spolia dimittere non tenet q; dꝫ reddere. c. ea te. de iureiu. vel spoliat primū non tenet ſm Jo. an. in. d. c. ea te ꝛ illud qō dī. xxii. q. iiij. §. ecce. refert ad ꝓscientiam erroneaꝫ qua se credebat tenere propterea non seruā do mortaliter peccat.

¶ Secꝺs qñ qō iurat est petū venia 2
le in se. ar. c. ij. de. pac. li. vj. q; silr ver git in dispendiū ꝓprie salutis. q; per ipsā impedit hō vt ñ cito pueniat ad salutem eternā. c. q̄lis xxv. di. ꝛ. c. ij. ō pac. li. vj. hugo. tꝫ q; si seruat tale iura mentū peccat mortaliter. q; facit ꝓtra istō. c. in malis. xxij. q. iiij. Sꝫ Rodo. tꝫ q; solū venialiter qō vex ē qñ sim pliciter cōmittit veniale. sed si tō cō-mitteret q; iurauit dic q; mortaliter peccaret q; nomē dei assumit i malū.

¶ Tertius qñ iurat aliqd qō est ꝓtra 3
ꝓsilia euāgelica. puta q; nō efficietur eps religiosus. ꝛ hmōi nec obstat. c. florentinuꝫ. lxxxv. di. q; nō dicit q; te neat votū sꝫ peccat mortaliter iuran do ꝓtra secundā partē iustitie: que est facere bonū sicut si iurasset cōtra pri mam partē que est declinare a malo.

¶ Quartus qñ iuramentū excludit 4
opus pia intentiōe faciēdo pro deo. vt cū iurat q; nihil dabit pro deo vl ꝓsu let ꝓximo vel nō ꝓsolabit talē. vel nū qꝫ erit fideiussor vel nunqꝫ mutuabit pecuniā ꝛ huiusmōi. q; deꝰ nō acce ptat talia iuramēta cū dicat Jrium fa ciendū ex charitate fraterna ibi que-cunqꝫ vultis vt vobis faciant homi nes: ꝛ vos eadem facite illis.

¶ Quintꝰ qñ iurat aliqd qō ex se est 5
indifferens tñ melius esset facere Jri um qꝫ nō facere: vel nō facere qꝫ fa-cere. sicut qñ qs iurat q; ñ tenebit ta lē i suo ꝓpositio vel nō loquet cū tali de

tali re: vel nō ibit ad domū suaz: vel nō coquet ad furnū suū. qđ tñ meli⁹ esset facere ꝓrium. Intellige istū casū verū qñ quis solū ex se iurat: qz sec⁹ esset si ꝓueniisset cū ꝓximo ad tale faciēdū ex aliquo bono respectu: ꝛ ita iurasset ei: qz bene esset obligatus.

6 ¶ Sextus est qñ iuramētū ē ꝯ bonū publicū sicut qñ qs iurauit ꝙ subtrahet se ab onere publico istō no. ℙa. in. c. pueniit. el. i. đ iureiur. Facit. c. si diligenti. de fo. compe.

7 ¶ Septimus qñ iuramētuz vergit i dispēdiū ꝓprie salutis corporalis quē admodū nō teneret si vergeret in dispendiū salutis alterius. xxij. q. iiij. c. i. cū iiij. c. se. ita nec in ꝓpriā. c. si. nō lꝫ xxij. q. v. xxii. q. iiij. §. illicitū. glo. i. d c. si vero restrigit hoc vez qñ directe secus si occasionaliter: ꝛ ponit exemplum de illo qui iurauit stare rome ꝺ mense augusti: qz lꝫ ibi moriant multi nō tñ semp. ꝛ ideo teneť stare. Sed Jo. an. restringit dictū gl. vez nisi ex imminenti infirmitate vel cōplexiōe iudicareť sic iurās ex tali mora moriturus. Ex quo colligo ꝙ qñ verisimiliter ex qualitatibus ꝑsumitur de morte hꝫ locū ꝙ nō obligat. Et ꝓpterea ℙa. increpat cartusienses ꝛ reputat eos non in bono statu i. dicto. c. si vero liez male iudicet: qz sunt i bono statu ꝛ deo fruentes nec exponūt se periculo mortis corporalis: sed carnē abdicant vt a vicijs aius sit liber. ℳ ulta alia possent adduci ad ꝓbādū ꝙ sūt in bono statu. sed brevitatis causa omitto. idē dic ꝙ iuramētū non obligat qñ cedit in mutilatione. qz nemo mēbroz suoz est dñs. l. liber hō. la. i. in prin. ff. ad. l. aqui. limita istud. vij. verum nisi mors vel mutilatio esset infligenda ex iustitia quia tunc non posset contra iuramentum fugere. vt supra carcer. §. iiij. ꝛ supra. Fugere. §. i.

¶ Octauus. nō obligat iuramentuz 8
qñ quis iurat ex calore iracūdie. Sm Jo. an. i. c. sicut ex litteris de iureiur. sicut in simili dicit glo. singularis. in c. ex litteris. ꝺ duor. ꝙ confessio facta ex calore iracūdie nō valet. ꝙ limitat d. An. vez qñ calor iracūdie fuit tantus ꝙ deliberare istud iuramentū nō fecisset. Qz hec voluntas nō ē discreta. Facit glo. in. c. dudū de ꝓbis. ꝓiunga. q̄. dicit. ꝙ calor iracūdie non obligat. ꝛ idē dico qñ iurať abrupte. facit ꝙ no. Jnno. i. c. litteraturā de voto. ꝛ Rica. dist. xxxix. ar. iij. q. ij. super ij. īc tentaruni.

¶ Nonus qñ iuramentū est metu ex 9
tortī. intellige si aium obligādi se nō habuit alias bene teneť Sm cōmuniter doc. sed si non hūit animū obligādi se ꝙ non obligeť. patet exiam. dictis ꝛ facit gl. in. c. auctoritatem. xv. q. vj. an. auté peccauit sic iurādo cū tali aio. dicit ℙa. i. c. si vero. co. ti. ꝙ si est hō ꝑfectus peccauit venialiter al' nō. sed ego dico ꝙ nec ꝑfect⁹ nec impfectus peccauerit ét venialiter. Et prō hoc facit ꝙ in simili dī i. c. ne qs xxii. q. ii. intellige hoc vt colligiť ex. d. c. ne qs qñ iurando hūit aium solū inducendi iuramētū ad reuerentiā dei nō ad obligationē suā ꝛ in mente hūit aliquā circūstantiam debitā qua vez inrabat. puta ꝓmitto ꝙ dabo tibi cetuz cū ista subauditiōe. i. si suz tibi obligatus ex debito ꝛ non aliter lꝫ hoc non exprimat ꝛ hūiusmōi. qz sic vitť simulatione licita que lꝫ. vtin. c. vtilé. xxij. q. ii. Secus esset si iurando credebat se obligatū ex iuramēto. ꝛ tñ nō intēdebat obseruaŕ qz sic esset pcm̄ mortale. vt i. c. q̄rellā ꝺ iureiur. facit. c. ille xxij. q. v. ꝛ. ꝙ no. glo. i. d. c. auctoritatē

¶ Sed qđ si simus in dubio an hūit ꝺo

animū obligādi se vel nō. ℟. ℣da.i.d. c.si vo q̄ est ꝓ limēdū q̄ nō habuit animū obligādi.ar.c.sup eo de remū. t.l.cū de indebito.§.i.ff.de.proba.

11 Quero q̄re magis eccliа obligat i iuramēto ēt metu extorto: q̄ꝫ i voto: cū iuramētū t votū ābulēt pari passu ℟. ℣da.i.d.c.si. vo.q̄ ex hoc:q̄ iuramētū frequētū accidit: t ne deē mā ō ierādi. tñ q̄ꝫtū ad vitatē obligationis pari passu obligatōis vadūt votū t iuramētū.vt i.c.debitores.no.i.c.i.ō tu reiur.t.in.c.ly.t i.c. magne de voto. Et q̄ infert ℣da.in.c. verū.de iureiu. cū.gl.ibi.q̄ ñ ſuātes iuramētū metu extortū ñ sūt puniēdi tāq̄ ꝑ directo periurio. Illi tenēt i.d.c.verū.vt refert in.d.c.si vo.q̄ ñ peccat mortaliter tale iuramētū ñ seruās.ſz venialit.facit tex.i.d.c.verū.qui dicit.q̄.ꝑ mortali crie ñ sūt puniēdi.t no.q̄ logt in eo q̄ iurauit aio obligādi se:q̄ si animū nō habuisset nō eēt dubiū. Cōclude ergo sic:q̄ si habuit animū obligādi se q̄ñ iurauit q̄ teneē seruare:nisi vergat i vispēdiū ꝓpe salutis: aut alterī⁹ ꝓditiōis ō supradictis:ſz ñ ō ꝓcepto ita q̄ mortalit peccet. Si vo nō hūit animū obligādi vel sum⁹ i dubio.sic nō obligat ad seruādū. vt ē ter. i.c.i. qđ mer⁹ cā: t qđ dr in.c.si vo.dz itelligi ad timorē: ne passim gs ꝭueniat sed cū bona maturitate t licēta supioris. Silr.c.ly de iurein.li.vj. Facit ꝑ hoc q̄ ibi dicit nōvi vl metu extortū t ibi tenet Archi.t multi i.c.cū ꝓtigat eo.ti.verū q̄ nō tz iuramētū metu extortū i casu a lege ꝓhibito. Facit auth. sacra.puberū.C.si aduer.ven. ſz si ñ ē i casu a lege ꝓhibito. sic tz iuramētū ꝓz Hin.t segt ℣da.in.d.c.cū ꝓtingat q̄ꝫtūcūq̄ metu extortū ꝓz tñ q̄ dixi.ꝫ sub peccato veniali. Et hec itellige i iuramēto ꝓmissorio ex metu q̄ ꝓt cadere in cōstātē extorto.t ꝫ iustitiā:q̄ si esset iuramētū assertorīū nō excusaret ꝓp metū si mēdaciū iuraret a pcō mortali. xxxij. q.v.ita ne ō bis t q̄ vl vl me.c.sacris no.gl.in.d.c.auctorita tē nec silr i iuramēto ꝓmissorio excusat leuis metus: nisi vt dictū ē q̄ñ nō habuit animū obligādi se.

12 Decimus nō obligat iuramētū q̄ñ res sup q̄ ē iuramētū factū nō ꝑdurat in eodē statu: sed venit ad talē statū q̄ temerariū eēt tūc talit iurare:puta q̄ſ iurauit q̄ nō efficiet miles vel negociator: vel ñ recipiet feudū a tali dño postea venit ad pauptatē.ita q̄ ñ pōt viuere nisi efficiat miles vel negociator.t hmōi.ró q̄ si a principio fuisset iste casus t iurasset iuramētū fuisset temerariū.t tō pōt ꝓpria auctoritate ꝫ venire ꝑm Archi.in.c.ai aduertendū xxij.q.ij. Facit ꝑ hoc.xxij.q.ij.ne qs. t dicit gl.i.d.c. quēadmodū sēp sub intelligi in iuramēto.i.si res i eodē statu ꝑmanebit. Idē de illo q̄ iurauerat reddere gladiū hoi sane mētis quē ñ reddet effecto furioso.xxij.q.ij. ne qs Itē cū qs iurauit aliquā accipere:t illa ꝓtraxit ꝑ verba de ꝑsenti cuz alio. Silr q̄ñ qs cum abundaret ꝓmisit teneē obstagia:nūc ñ pōt nisi mēdicet.t cū nō ꝓuenit mēdicare ñ teneē.ar.c.q̄ rellā.t.c. breui.eo.ti. Sec⁹ ꝑm ℣do. si cū nō dedecet mēdicare vel si tpe iuramēti hec ꝓditio inerat.i.q̄ oportebat mēdicare q̄ teneē Itē q̄ñ qſ iurauit nō mutare sepulturā vl testm.q̄ pōt ex noua cā.vt.j.Sepultura. Facit q̄ no. ℣da.i.c.vitatis.de iureiu vbi. dicit q̄ si iurauit respectu dignitatis.vl alterī⁹ q̄litatis existētis i iurāte vl i illo cui iurat q̄ illa deficiēte nō teneē.puta iurauī tibi q̄ñ eras ei⁹ obedire. nūc cū sis depositus nō teneor.c. venerabilē.de.elec.vl iurauī tāq̄ cānōi

ens vel scolaris ar.d.c.venerabilē ⁊ c.cū iter.p.⁊ qō ibi no.de renū.⁊ tz fe.le.consi.clviij.fz ille vicīū suū limitat ꝙd a.qñ iurauit nō simplr fz vt talis secus si simpliciter qz semp obligaꝫ si ꝺba iuramenti iportāt ar.xxxij. q.viij.c.vnico nisi vt dictū est veniret ad talē statū in q̄ si vellet iurare essz temerarium quod no.bene.

13 ¶ Undecimus qñ é ꝺ bonos moꝛs naturales vt puta qz ꝓbz occasionez ꝺliquēdi vt i.c.quēadmodū ꝓdicto ⁊ i regula ñ é obligatoꝛiū ꝺ rg.in.li.vi. Exemplū vir iurat nō agere ꝺ vxoꝛē rex amotaꝫ qz nō valz vt.ff.de pac. do.l.cōuenire ro qz tale iuramentuz ꝓberet occasionē mulieriꝫ furādi.si militer q iurauit nō ꝺnūciare aliquē nō tenet qz é ꝺ bonū aie ꝺliquētis ⁊ caritatis.ij.q.i.si peccauerit ⁊ ꝺ iudi. c.nouit facit.l.si vnꝰ.§.pacta.ff.ꝺ pa. Innuit tamē istud exēplū ℳost.in.d. c.quēadmodū ꝺum q̄ nō tenet nisi qñ vellet denūciare solū ꝓp comodū ꝓpriū qz sic nō liceret facit.c.ad nostraz el.primo de iureiur.sed oz denūciet vl agat pp bonū cōe ꝓncipaliter ⁊ si secūdario pp bonū proprīū

14 ¶ Sed quid ꝺ accusatione dic vt. ſ.accusatio.§.vi.

15 ¶ Duodecimꝰ qñ iuramētū é ꝺ votū vel iuramētū vl promissionē ꝑus factam vt in.c.sicut ex litteris de spon. ⁊.c.quāto de iureiu.⁊ in.c.intellecto eo.ti. Intellige si ꝓmissio ét fuit simplex fz ℳo.⁊ ℳa.⁊ inno.i.d.c.sicut ℭuis post inno.tenet cōtrarium in c.veniēs de iureiu.sed non est verū per.c.iuramēti.xxij.q.v.

16 ¶ Sed q̄ro vtz actꝰ gestus ꝺ primū iuramētū sit ipso iure nullū.g. ℳa. i.d.c.itellecto q̄ si actꝰ ꝺpēdet a mera volūtate iurātis puta qz nullo iure ꝓhibet sic tenet ℭñ dicit inno.in.c. ꝺilecto ꝺ ꝓben.q̄ si qs iurauit ñ alienaꝫ libū ⁊ tñ alienauit tz alienatō fz sit periturus.Facit.c.vltima voluntas xiij.questiōe.ij.in glo.vbi tāgitur q̄ q iurauit nō mutare testamētū si mutat tenet ꝙm licet sit piurus nisi in casu de q̄.ē.§.xij.ℳosti.in.c.cū marthe. de celebra.nisi.tz q̄ nō valet secūdū testū. Sed ℑoan.and. in regula q̄ semel placuit li.vi tenet q̄ valeat qz nullo iure cauet q̄ sit nullus factus ꝑ qō fit ꝺ iuramētū quod verus est qñ actus ꝺpēdet a mera facultate iurantis. Si autē dispositio actꝰ nō ꝺpendet a mera volūtate iurātis puta qa interdicit a lege fauore ipsiꝰ iurantis exēplū i muliere ⁊ minore q nō possunt alienare vl aliū ꝺctū facere sine certa solēnitate ⁊ tūc actꝰ iuratꝰ ꝓtra ꝓmū iuramētū nō valz ipso iure.⁊ sic intellige glo.c.fz.de iureiur.li.vi.rō qz actus sine iuramēto erat ipso iure nullus obstante ꝓhitione legis rōne autem iuramenti sustineri nō potest qz ꝑ obligauerat se deo ꝑ ꝓmū iuramentū ⁊ sic ꝓm iuramentuz fuit illicitum ⁊ idem dic quando actus ꝓhibetur rōe publice vtilitatis ⁊ iste est cāus d.c.intellecto Dic ergo q̄ si lex seu statutū nō resistit actui iurato q̄ si statut ꝓtrariū nō est ipso iure nullus secꝰ si resistit ita tenet Archi.i.c.si a sede ꝺ ꝓben.li.vi.gaspar.de calde.in.c.cum contingat de iureiu.⁊ Spc.de emp. ⁊ vē.quod no.pro cautela mulierum q̄ timēt ne inducāt ad aliqua faciēda in eoꝝ ꝓiudiciū q̄ iurēt ꝓus in māu alicuius coram testibus se nolle tales alienatōes vel renunciationes facere dūmodo qñ ꝓtrariū faciūt imēdant nō facere ꝓtra iuramētū ꝓmū.ſ.ñ effectualr renūciare fz solū verbaliter qz sic nō erūt piure in conscientia co q̄ ꝓmū iuramētū intellexerūt effe-

ctualiter non verbaliter solum.

17 ¶ Xiii.nó est obligatorū iuramen/ tū qñ ille cui est ꝓstitū frāgit fidē iurā ti sed no.ꝑm pa.in.c.puenit el ꝯo de iureiurā.q qñq; due obligatões re spiciunt se ad inuicē puta ꝓmisi tibi equū,ppter q; ali⁹ ꝓmisit mihi cētū ⁊ sic si ego nó ꝯuo ꝓmissū nec ille tene bitur mihi de cētū ⁊ sic intellige illud Frāgēti fidē fides frāgať eidē.ff.ꝓ so cio.l.si quenerit in fi.xxviii.q.ii.si in/ fidelis.ff.de inoffi.testa.l.institutā.C.de pac.l.cū ꝓponas la.ii.⁊ sic itelligit di ctū.c.quenit ⁊.c.ꝓstitur⁹ de penis idē dico qñ ꝯditionaliter,ꝓmisi puta iu/ rauī iť romā si ꝺderis cētū si ñ das ñ teneor qz,ꝓmissio mea non purificať nisi a tpe existentis cōditionis.l.cede re dié.ff.ꝺ.v.signi.Insti.ꝺ.v.obli.ꝯ. ex cōditionali qñq; ant obligatóes ñ referūť ad iuicē ſz ad diuersa Exēplū ꝓmisi tibi simpliciť cētū ⁊ nó ex hoc ſz simpliciť ꝓmisisti mihi aliqd faceř tūc lz ego nó ipleā ꝓmissuz tū alter teneť qz nó ꝓmisisti mihi rōne,ꝓmis sióis mee ſz simpliciť ⁊ de specie ad spém nó fit cōpēsato vt.no.i.c.ij ꝺ ꝺ posito.hoc tenuit Ly.i.d.l. cū ꝓpo/ nas ⁊ sic itellige .c. noli.xxiij.q.i.vbi ꝺř q; hosti ꝟuāda ē fides: nec obstat c.q; deo při .xxxiij. q.v.ꝺ voto viri ⁊ mulieris vbi lz alť frāgat.alť tū tene tur ꝟuare qz ibi simpliciť qlz eoꝝ vo uit deo nó cōditionaliť.⁊ ei ē obliga/ tus.Sec⁹ si ꝯditionalř saltē tacite pu ta qz si de hoc cogitasset nó nouisset qz sic nó teneť per ea q̄ diri.ē.Jura mentū.iiij.in ꝓnci.⁊ Jura.vj.ꝯ.ꝓmo in fine.

18 ¶ Sed qd si ille cui iurauī non iplet ꝓmissū ex necessitate aliq̄ puta qz nó pōt.ꝛ.q; nihilomin⁹ ego nó teneor ad iuramētū factū ꝓp illū.qz vř tacite sub tali conditióe iurasse.⁊hoc tz ꝺo. An.⁊.Pa.l.c. sicut el.iij.de iureiu.⁊ placet lz alij teneāt. hoc vez solū nó teneri qñ ex negligētia alius nó at/ tendit vel ex volūtate.

19 ¶ Utz ille qui iurauerat seruire sub certa mercede solueda q̄libet mēse ñ potuit iplere ꝟuitiū ꝓp ꝺfectū solutio nis puta qz ñ potuit stare in loco. nū/ qd potest agere q; interesse suo er q̄ p eū nó fiert.ꝑ.Alb.i.l.ediles.ff. ꝺ edil.edic.q; sic.p hoc bon⁹ tex.i.l.si in lege.ꝯ.colon⁹.⁊ i.l qui opas.ff. lo/ ca. sec⁹ si nó ipleuit ꝟuitiū cū posset. qz nó habebit salariū per p̄dictā.l. ediles.ꝯ.primo ⁊ per.l.Julianus.ꝯ.of ferri.ff.de act.emp.⁊.ven.

20 ¶ Item iurās vl ꝓmittēs ñ expellere inqlinū posſit expellere si ñ soluit pē/ sionē.ꝛ.q; sic ꝟz ꝑa.i c.tua nos de iureiurā.Facit.l.q̄ro.ꝯ. inter locatorē ff.locati.vbi ꝑz q; si conductor ꝓterit id ad q; teneť ex nā ꝺct⁹.nó teneri ei locatorez ex promissione locatónis. Idē dico i patre qui ꝓmisit non ex/ heredare filiū.Intelligiť nisi crimē i gratitudinis cómiserit.l. qdā cū filiū ff.de v̄bo.oblig.⁊ generaliter secū/ dū Bar i.d.ꝯ.iter locatorē.Hic.ꝯ.faċ ad oēs ꝺct⁹ i quibus aliquid vltra ci troq; ꝓmittitur vt quilibz nó teneať ꝟuare q; promisit si ꝑ aduersā ptē non seruať id ꝓp q; sūt ꝓmissa.ꝺ.ꝯ.offerri Silř si vir iurauit nó dimittere vxorē Intelligiť nisi faciat ꝺ legē ꝓiugij.vel si ꝓmisit dotē pót dimittere si nó sol uit.iuxta no. in.c.vestras.ꝺ dote post uiuor.rest. Itē si iurauī te non offen/ dere intelligiť .nisi causaz offēsionis cōmisseris.l.q seruū.ff.de v̄bo. obli. Facit q; notať in.l.cū př.ꝯ.liberį.ff.ꝺ lega.ij.⁊ q; no.i.ꝺ.c.quēadmodū i gl.

21 ¶ Xiiij.Qñ mandatuz legis vel sup/ oris vlt ꝺrū iuramēto.puta iurauī ti bi dare.r.Juder ꝑcipit ne tibi dare ꝺ

beam ex aliqua ltia cã nõ teneor.c.si gnificauit ỗ cẽsi.l.fi.ff.qui satisda.co. vel ỗ lege puta fuisti excõicat⁹ post iu ramentuꝫ tibi factũ de aliq̃ tibi dãdo nõ teneor nisi absoluaris de q̃ tũ dic vt.s̃.Excõicatio.viii.§.xii. Jdeo i õi iuramẽto subintelligitur Saluo iur̃ su periozis vel alteriusꝑm Jo.an.i.d.c. quẽadmodũ facit.c.veniens eo.ti.

22 Xv.Qñ iuramẽtũ ẽ i ꝓiudiciũ al teri⁹puta canonici iurãt qꝫ si aligs eo rũ efficiat ep̃s fuabit q̃dã i ꝓiudiciũ episcopalis dignitatis Mã talis fact⁹ ep̃s nõ tenet vt i.c.sicut ẽ nr̃is ỗ iu reiu. Jdẽ dic si cardinales iurasset in ꝓiudiciũ sedis apostolice qꝫ assũptus in papã nõ teneret Simil̃r cũ vir iu rauit nõ stare cũ ꝓpria vxore Jntel lige pp odiũ qz nõ tenet ꝛ etiã ꝓpter cõtinẽtiã Sed tũc ad req̃sitionẽ vxo ris tenetur reddere ſꝫ ñ exigẽs qz il lỗ solũ i ꝓiudiciũ suũ ẽ vide qꝫ no.in c.tua nos ỗ iureiu.i gl.hoc vi tenere Host.trancre.Bof.ꝛ Jo an. Jdẽ dic cũ quis promisit tenere secretum qa q̃ẽ alteri nociuũ nõ tenet qui possit ꝛ ỗbeat revelare illis q ꝑñt ꝓdesse ꝛ nõ obesse.xxii.q.v. hoc vi̇.sentit gl. in.c.ego de iureiu.simil̃ itelligit qꝫ ñ tenet revelare nisi ꝓducat in testẽ qz ꝑm Jnno.in.c.qualit.ꝛ q̃ẽ el.i.de accu.tenet dicere ẽt si cogitasset.de hoc q̃ iurauit.Fac.c.qz plerigꝫ ỗ of. oz.li.vi.ꝛ.c.cõstitutis el primo ỗ te sti.ꝛ.c.olim de accu.Jtem cum quis exigit iuramentũ ab aliquo de verita te dicenda Si talis est homo ferus ỗ quo presumitur verisimiliter qꝫ proꝛ cedet nõ seruato ordie iusticie.sic nõ tenetur reuelare qꝫ scit etiam si pos set probare sibi ꝛ quãuis non sit cru delis ſꝫ q ꝓcedet ordine debito non ỗꝫ reuelare ei q̃ nõ pot ꝓbare ar.c. si peccauerit.ij.q.i.ꝛ.xx.q.vii. plerũ qꝫ hec Rodo.illis tanti qui possunt ꝓdesse sed non obesse teneretur si iu rauit ar.xxii.q.v. hoc videtur Jdem dic de eo q iurauit ñ prestare auxiliũ tali Jntelligitur.s.iniuste ſꝫ Jo.and. allegat.c.petuno de iureiu.ꝛ.c. primi de his q̃ fi.a maio.par.co.ꝛ.c.graue de excessibus prelat. etiam si iurasset de iusto auxilio non dando non ob ligatur qz iuramentum non ligat ad illicita ꝛ contra ius.d.c.quanto eo.ti. Jdem dic de illo qui positus in digni tate ꝛ alienans bona iurat nõ revo care qꝫ non tenetur vt in.c.intellecto eo.ti.qz est in prẽiudicium alterius.s. dignitatis.c.cum contingat in fi.eo. ti.c.ii.de pac.li.vi. Et hoc tene etiã si non iurasset prius non alienare licet gl.sentiat oppositum i.d.c.intellecto per predicta ꝛ hoc intelligo in nota bili alienatione per quã leditur digni tas notabiliter Secus esset in re mo dica qz proprium est principum do nare.c.i. de dona.ꝛ in iuramento fcõ a prelato de non alienando nisi ꝑmit to papa non debet referri ad modicã alienationem quia iuramentum non extenditur ad verisimiliter non co gitata.c.veniens eo.sentit fede.con ſi.cciii.ideo iuramentum filiorumfa. ꝛ minorum ꝛ vxo.ꝛ seruoꝝ non va let in prẽiudicium illoꝝ qui eoꝝm curam hñt ꝛ ỗ possunt ea irritare si cut ꝛ vota secundum Nico.de li.sup c.xxx.nu.Secus in alijs :puta voto castitatis sicut de voto habes infra votum.ij.

Xvi.Quando iuramentum est cõ 23
tra legem positiuam vel statutum ꝛ licet fuerint multe opiniones vt recꝛ tat pa.in.c.cum contingat de iureiu. tamen istud mihi videtur verius dicẽ dũ circa istỗ qỗ aut lex positiua seu statutũ aligd ꝓhibet ꝓpter bonos mo

res ꝓseruãdos ꝛ.ꝫ hãc nõ valꝫ iura
mentũ vt i regula nõ ẽ obligatoꝛium
de regu.iu.li.vi. Exemplũ i mulieꝛ q̃
viũcte viro vedũ fidẽ adultero ꝺ cõ
trahendo pꝰ moꝛtẽ ſui viri cũ eo non
valet Et intelligo de bonis moꝛib⁹ tas
naturalib⁹.qꝛ ſic lex ẽ idi pẽſabil' ꝛ i
uariabilis.v.di.in ꝓn.ꝛ.viij.di.q̃ ꝫ bo
nos. Secus in bonis moꝛib⁹ ciuilib⁹
qꝛ iuramẽtũ ꝫ ipſos valꝫ.c.ſignificã
te ꝺ pigno.vbi valꝫ iuramẽtũ ꝫ pac
tũ legis ꝓmiſſoꝛie aut lex ſeu ſtatutũ
fũdaꝺ ſup bono publico ꝓncipal'r.ꝛ
ſic ñ tꝫ iuramẽtũ ſcñ ꝫ.qꝛ pactꝫ vl' iu
ramẽtis ꝓuatoꝛ iuſ publicũ remitti ñ
põt ad hoc l.ius publicũ.ff.de pac.
Ilut lex ſeu ſtatutũ nõ ẽ fũdanꝺ i bo
nis moꝛib⁹ naturalibus.nec ſup bo
no publico ꝓncipal'r.ſꝫ i odiũ aliq̃ꝝ
ꝛ ſic tenet iuramẽtũ qñ põt ſine diſ
pẽdio ſaluꝰ ipleri.lꝫ nõ ſine diſpẽdio
rerũ tpaliũ vt in.d.c.ſignificãte ꝛ in
c.debitoꝛes de iureiu.idẽ dicẽdũ qñ
lex ꝓncipal'r ẽ fũdata ſup fauoꝛe pꝛi
uato lꝫ ꝺſequẽter ꝛ ſecũdario ſup pu
blica vtilitate ꝙ iuramẽtuꝫ ligat. Et
iſte ẽ caſus pꝛopꝛie.c.ij.ꝺ pac.li.vi.ꝛ
hoc qñ nõ ꝓtinet aliquã turpitudiẽꝫ
ꝫ bonos moꝛes naturales: nec ex p
te iurãtis.nec ex pte materie ſup q̃ ꝓ
ſtaꝺ: nec ꝫ bonũ publicũ ꝓncipal'r. ꝛ
rõ quare teneat iuramẽtũ i iſtis duo
bꝰ caſib⁹ ẽ qꝛ iurãdo ñ peccauit qꝛ ta
lis lex potiꝰ ẽ ꝓulegiatiua q̃ ꝓcepti
ua.ꝛ iõ etꝰ ꝫrũ nõ ẽ in diſpẽdiũ ſalu
tis eterne: ſꝫ ſolũ rerũ tpaliũ. aut ſi
peccauit trãſgrediẽdo.tñ põt ſuare ſi
ne pctõ.ꝛ iõ tꝫ iuramẽtũ.c.ꝛ ſi xps.
de iureiu.iũcto.§.illiciti.xxij.q.iij.ſe
ems aũt cẽt qñ ẽ ꝫ bonos moꝛes na
turales vl' ꝓtra ius publicũ ꝓncipali
terꝛqꝛ ſine pctõ ſeruari nõ poteſt.

24 ¶ Item talis ꝫct⁹ factꝰ ꝓtra legẽ vl'
ſtatutũ ꝓncipal'r fũdatũ ſup fauoꝛ vl'
odio puato. ita firmet iuramẽto q̃ ꝛ
heredes obligent. ¶ ſꝫ Ioa.in.d.c.
cũ ꝓtingat q̃ cõis opinio ẽ q̃ ſic: qꝛ
iuramẽtũ ꝓfirmatoꝛiũ validat actũ i
ualidũ ꝛ ex eo oꝛit actiõ. vt i aũt.ſacra
pubeꝝ.C.ſi aduerſus vẽ.limita niſi do
lo vi vel metu ſit iuramẽtũ extoꝛtum
vt in.c.ꝓtingit e.tit.ꝛ.c.ꝫ.eo.li.vi. ꝛ i
c.ij.de pac.li.vi ꝛ dicta auc.ſcꝛa ꝓ nbꝛ
rũ. ſecus cẽt in iuramẽto introductoꝛ
rio obligatiõis. puta iuro tibi dare cẽ
tũ nulla cã pcedẽte. qꝛ iſte ñ ẽ modꝰ
inducẽdi obligationis niſi in liberto
vt i.l.vt iu⁹ ſurãdi in ꝓn.ff.ꝺ ope lib.
ꝛ.l.ſi.ff.ꝺ lib.cauſa.ꝛ ibi Bul.ꝺ cu.ꝛ
Bar.in.l.iuſiurãdũ la.ij ff.ꝺ iureiu.ꝛ
iõ nõ ligaret heredes ꝺ iure ciuili ſꝫ
de iure canonico ſi fuit in culpa nõ i
plendi.ꝛ iuramẽtũ erat ſimplex. puta
iurauit dare.x.ꝛ penituit ꝺ pctis ſuis
credo ꝙ teneatur per id quod dixi ſu
pꝛa ℍeres.§.v.

¶ Sed qd ſi i ꝓdicta.l.vl' ſtatuto ſũ 25
dato ſup bono ꝓuato vl' odio dicat ñ
valeꝛ ꝫctũ nũqd valebit ſi iuramẽtũ
iterpõaꝺ.&.ꝙ ſic facit qꝺ no.ino.i.c.
ij.ꝺ regula. vbi dicit q̃ i iſtis ſpũalib⁹
ius naturale ꝓferꝛ iuri poſitiuo.

¶ Quid ſi addaꝺ ſtatuto q̃ ſi ꝓuata 26
ñ fuit ſolẽnitas ꝺbita ꝓſumit dolũ vl'
aliã illicitã cãꝫ.&.ꝙ ſi ꝛſtat ꝫctũ eẽve
rũ ꝛ ñ ficticiũ aut doloſũ quo ad ipſũ
minoꝛẽ ꝛ hmõi ꝓ q̃ fit ſic iuramẽtuꝫ
ligat tã in foꝛo aie vbi creditꝰ ꝓ ſe ꝛ cõ
tra ſe. vt in.c.ſignificaſti.el.i.ꝺ homi.
ꝛ no.in clc.i.de penit.q̃ ẽt in foꝛo ꝓtẽ
tioſo qꝛ ceſſat rõ ſtatuti. Si ꝺo fuerit
doluſ vel frauſ tũc ſi ſtatuto ſubꝛat cã
ꝓſumẽdi dolũ. vt qꝛ cõiter in loco de
cipiebãt doloſe minoꝛes tũc ſaluabit
opinio Bal ꝛ Bar.ꝛ alioꝝ q̃ tenẽt iu
ramẽtũ nõ valeꝛ qꝛ nõ tollit ꝓſũptio
nẽ ſtatuti legitime inductã. ſecus eſſet
ſi ſtatuto nõ ſubꝛaꝛ cauſa ꝓeſumẽdi

fraudem. qz tunc ligat iuramentum.

27 ¶ Sed qro ep̃s statuit qꝫ qlibz clericus absẽs reuertat̃ .j. certũ diez sub pena excoicatiõis. clericus de licẽtia ep̃i erat ad studiũ. ⁊ iurauerat creditori suo nõ recedere añ ei⁹ solutiõz queritur an obliget iuramẽtũ vel p̃ceptũ p̃lati secularis. et vr̃ qꝫ iuramẽtũ sit nullũ qz ꝺ obediẽtiã supioris non põt seruari sine iteritu salutis .d.c.cũ ꝓtingat.⁊.c.ij de pac.li.vi. sed ℙa.i c.venientes.de iureiur.dicit.⁊ est dictũ Jo.an.in mercurialib⁹ i regula impossibilis ꝓmissis li.vj.qꝫ et q̃ cũ licẽtia ep̃i fuit in studio ⁊ p necessitate studij cõtraxit debitũ videt̃ se obligasse ex li cẽtia ep̃i.qz vno ꝓcesso ꝓcedunt̃ oia sine qb⁹ illud nõ hz effectũ. c. ꝓterea ⁊.c.prudentiã.de offi. dele.⁊.l.ad rez mobilẽ.⁊.l.ad legatũ.ff.de ꝓcu. ⁊ hic nõ dz recedere sz seruare iuramẽtũ secus si sine licẽtia ep̃i vl nõ p necessitate studij: sed p lasciuia.qz tũc iuramẽtũ nõ valet ꝺ obediẽtiã supioris Jdẽ dico in p̃re reuocãte filiũ q̃ p̃dicto mõ iurauerat.⁊ idẽ de q̃libet subdito.⁊ facit p mercatorib⁹ q ꝺ ꝓhibitionẽ suoꝝ dñoꝝ vadũt ad certa loca ꝓhibita fm qõd ꝓhibere p̃ñt. vt in l.fi.⁊ qꝫ ibi no.ff.de decre.ab or.faci. ⁊.l.mercatores.C.de cõmer.⁊ mer.⁊ l.relegatoꝝ.ff.de interdi.⁊ re.⁊ qꝫ ibi no.qz nõ poterũt se obligare ad ibi standum.nisi superiores tacite vel expresse consentiant.

28 ¶ xvij. Non obligat iuramentũ qñ iuramẽtuz ponitur sup ꝺctu simulato sed distingue fm ℙa. in.d.c.cũ ꝓtingat qꝫ aut simulatio est de ꝓsensu vtriusq; ptis tã sup ꝓtractu q̃z sup iuramento.⁊ tũc si ex iusta cã puta iusto timore: vel qz indigebat mutuo cõcepit pignus in forma vendit̃ois vt creditor lucraret fructus ⁊ sic non obligat iuramẽtũ.qz defuit ꝓsensus.⁊ fuit iusta cã simulãdi ad hoc.c.i.qõd met⁹ cã.⁊.l.fi.C.õ nõ nu.pe. Si vo ex iniusta cã fit puta cã fraudandi gabellas vl aliter ad deceptionẽ p̃mi simulauit vnũ ꝓtractũ esse aliũ. ⁊ iurauit singula ꝓtenta i instrumẽto vera. tũc ipso est plurius qz simulatio intẽtionis ex iniusta cã nõ excusat.vt no.in.c.interogasti.xxvij.di sicut ille qui prece vel precio deposuit falsũ.c.i.õ cri.fal. ⁊ volens ꝓtrauenire nõ debet audiri sed si iurasset solũ nõ cõtrauenire illi ꝓtractui quẽ simulabat i deceptiõem p̃mi.ꝫ grauiter peccauerit iurãdo in dãnũ p̃mi.nõ obligat̃. qz defuit cõsensus vñ respectu dei nõ exigit̃ absolutio a iuramẽto. ar.c.tua de spon.sed in foro ꝓtẽtioso cõpellit̃ obseruare.nec audit̃ volẽs allegare turpitudinẽ suã.⁊ hoc verũ inquãtũ est solũ in p̃iudiciũ suũ ⁊ nõ imminet periculũ aie. Aut simulatio solũ erat sup ꝓtractu ex parte vtriusꝫ: sed iuramẽtum interuenit ne agat ꝓtra tacite vl expresse: ⁊ hoc ne cõtractus fenerat icius detegeret̃. Exemplũ pignorauit res qs ⁊ tñ simulauit vendere vt mutuans faciat fructus suos iurauit non detegere pignoraticiũ contractũ: sz seruare: ⁊ tũc iuramẽtũ obligat: ⁊ perinde est ac si iurasset soluere vsuras. facit qõd no.Ly.in.l.si ex cautione.C. de nũ nu.pe.vbi ꝓcludit qꝫ iurãs nõ opponere exceptionẽ de nõ nu.pe. obligat̃: ꝫ simpl. ⁊ renũciatio nõ valeret in foro tũ aie si nõ habuit intẽtionẽ obligandi se nõ teneꝫ: vt dixi.ꝑ. Aut simulatio est de vno cõtractu ad aliũ ꝓtractũ q nõ põt seruari sine pctõ vt ꝓtractus simoniacus: ꝫ cõcipiat̃ sub alio cõtractu: qz tunc iurans facienꝫ peccat mortaliter: ⁊ teneꝫ nõ seruare xxij.q.iiij.per totũ. Aut simulatio fuit

er pte iurātis tātū super contractu so
luz ab eo simulato. vt qz aliud gere/
bat i corde: aliud in verbis vel vsus
est verbis duplicibus callide iurando
t tunc ꝫz ffa. in. d. c. cū cōtingat. in
telligitur secunduz intentionez reci/
pientis. t sic deus videtur recipere.
xxij. q. v. quacūqz. t. §. ex hīs omnib⁹
t sic ligat iuramentuz secundū diffi/
ctionē de q. ē. Juramentū. iiij. in pn.

29 ¶ Sed quod remediū erit quādo iu
ramentuz interuenit ne in ꝯctu simu
lato vsure petantur ex q̄ iurauit non
ageꝝ ꝯ tacite vel expresse. ꝛ. qō ad ꝟ
ba iuramenti est recurrēdū qꝫ si ver/
ba excludunt actiōez t exceptionē ta
cite vel expresse tunc denūciet eccle
sie q̄ poterit eū absoluere. d. c. quēad
modū qꝫ si iurauit nō denūciare nō
valet iuramentū vt dictū est. intelligo
qñ pricipaliter facit ex zelo salutis ꝓ
ximi. lz secūdario pp suam vtilitatez
qz si principaliter faceret propter suā
vtilitatē nō credo qꝫ tutus sit in ꝓscie
tia ex q̄ iurauit nō denūciare: t sic in
telligo t limito. c. ꝓmū. t. c. debitores
de iureiurando.

30 ¶ Decioctauo nō obligat iuramen
tum rōe ipossibilitatis vel necessitatis
aut magne dificultatis post veniētis.
Nā de ipossibilitate dr. impossibiliuz
nulla est obligatio. ff. de reg. iur. de ne
cessitate t magna difficultate dicunt
dc. in. c. q̄rellā. de iureiur. t i. c. bre/
ui eo. qꝫ excusat a plurio. ratio. qz de⁹
recipit animū nō manum. xiiij. q. v. si
quid inueniſti. t facit. l. fi. ff. qui satis.
cogī. vñ dicit Jnno. in. c. venerabilē.
de elec. qꝫ vrgente necessitate pōt qs
ꝓpria auctoritate frangere iuramētū
si nō pōt haberi superior a quo peta/
tur absolutio. xj. q. iij. antecessor.

31 ¶ Sed quid si tpe iuramenti crede
bat se nō posse implere vel non habe
bat ꝓbabilē cāz credendi qꝫ posset fa
cere. ꝛ. Dost. qꝫ peccauit mortaliter in
rando: qz defuit in primo veritas in/
secundo iudiciū. t sic ē ꝑiurus. secus
si probabiliter credidit posse facere.

32 ¶ Ex. Nō est obligatoriū iuramētū
qñ quis nō habuit animū obligādi se
cū iurauit: puta qs ex dolo iductus iu
rauit qꝫ oino nō iurasset nisi dol⁹ fuis
set: etiā si dolus venit re ipa. qz nō tz.
facit. l. tres frēs. ff. de pac. t. l. si sozor
C. de. colla. t Heō. ꝓsl. cxcv. vbi deter
minat filiā minorē seductā a fratrib⁹
q̄ renūciauit. bonis paternis: credēs
qꝫ nō valeāt mlto plus qz dos sua. qꝫ
nō valet qñ mlto plus valēt: qz vbi do
lus est ibi excluditr voluntas. l. i. ff. ꝺ do
lo tenet sāct⁹ Bona. vbi. ē. q. iij. ar. i.
qꝫ vniuersaliter nō obligat iuramētū si
animū obligādi nō habuit: dz tū idē
nitati ꝓximi. satisfacere si dolose decep
tus eū fz Rica. eadē dis. ar. i. q. ij. t an
peccet mortaliter iurādo. dic vt. ē. §. ix.
facit. c. vēiēs. eo. t. c. qntauallis ibidē.

33 ¶ Ex. Nō obligat qñ iuramētū co/
mutatur in melī⁹ vt i. c. ꝓuenit. el. ti. ꝺ
iureiur. sed hoc hēt duas limitōes. ꝓ
mā qꝫ hoc est verū qñ vtrūqz nō pōt
ipleri fz dñm ant. in. d. c. ꝓuenit. Nā
tūc qñ iuramētū ē impeditiuū vl turbati
uū maioris boni lz sit tutū hīe lnia
a superiore tamē nō est necessaria: qz
potest ꝯuenire iuramēto. alfar. c. con
missuz. de spō. t. c. lz. de regula. alle/
go. c. scripture de voto. vbi hoc tenet
Jnno. aperte facit gl. in. c. monachū
xx. q. iiij. t. xxxiij. q. v. noluit. secus es/
set si bonū iuratuz nō esset impeditiuū
maioris boni. sed vtrūqz posset fieri
qz sine auctoritate supioris nō posset
ꝯuenire iuramēto lz eps posset dispē
sare vt ꝯueniat rōne maioris bōi fm
Jnno. in. c. debitores eo. titu. similit
dic si esset dubium an esset maius

donū necessario requisri dispensatio
nem epi ar.c.i.de voto ꝙ limitatio ē
ꝙ vera est dicta regula qñ iuramen
ti nō ꝓcernit ꝓpriā vtilitatē alicui⁹
qz si cōcerneret nō esset va ēt si vnū
sit totaliꝫ ipeditiuū alterius nec ꝓdest
i hoc auctoritas supioris Facit ꝙ no.
i.c.ꝗsto co.ti.z i c.cū iter.p.ō fnū.z
Jo.an.in mercurialib⁹ i regula i ma
lis ō reg.iur.li.vi. Nā ōbitor ꝙ iura
uit vnā rē dare nō pōt dare meliorē
aliā,ꝙ illa inuito creditore.l.ii.§.i.ff.si
cer.pe.z instī.q.mo.tol.oblig.in pri.
nisi velit in ꝓpriā religiōis obseruan
tiam ꝓmutare z vnū ē ipeditiuū alte
rius z hoc placet fauore religionis z
ēt seqr̄ pa.i.d.c.peruenit

34 ¶ Xxi. Non obligat iuramētum fm
aliq̄s qñ id qō iurat consistit in facto
vt teneat ꝓcise ad factū rō qz fm ali
quos de iure ciuili obligat⁹ ad factuꝫ
sufficit si soluat interesse vt i.l.stipu
lationes nō dubitāt.ff.de verb.ob.z
in.l.si qs ab alio in fi.ff. de re iudi.qz
fm cōit doc.tenet vel ad factū vel ad
interesse z nō ꝓcise ad factū vt not.
Bar.in.d.l.stipulatōes sed ego dico
ꝑtū.s.ꝙ ꝓcise teneat ad factū de iur
diuino z canōico z hoc itellige si pōt
impleri z ñ sit ꝑ bonos mores z ali
qō ꝓdictoꝝ i q̄ nō obligat iuramētū
z,ꝓbat hoc p.c.ꝓmuꝫ z.c..q̄lit ō pac.
z.c.iuramēti.xxii.q.v. Facit.c.lꝫ ō vo
to z.c.er lr̄is.ii.de spon.z.c.nouit. ō
iudi.z victū.c.z si xp̄s z hoc vi fēcisse
Bar.vbi.s.q vult ꝙ vbi obligatio ō
scendit a lege cōpellit qs ꝓcise ad fa
ctū ar.in.l.q liberos.ff.ō ritu nup.cū
silib⁹ Idē dicit si a testatore: nisi idu
cat spēs seruitutis ꝓsone vt in.l titio.
§.titio z.ff.ō ꝙdi.z demō.hec regula
esset vera qñ qs,promisit factū alienū
qz nō tenet nisi facere quātū i ipo'ē
bona fide de spon.ex lr̄is nec obstat
qō dictū est.s. Juramētuꝫ.xiii.§.i.qa
ibi nō tenebat̄ precise stare sententie
sed vel parere vl̄ prestare penā z hoc
etiā nō haberet locū qñ,promittēs pre
cise intendebat se obligare ad pendū
sentētie vel pōt dici ꝙ verus est ꝙ suf
ficit prestare interesse sine periurio qñ
factū esset inutile parti si ꝓstaret vl̄ es
factū impossibile qz tūc nō obligaret
iuramētū sup tali facto ꝓstitū

¶ Xxii. Nō obligat qñ qs iurauit ser 35
uare qō nō est puta iurauit seruare sta
tuta intelligit̄ de factis z si addidit ꝙ
p idē iuramētū prestituꝫ obseruabit
etiā q̄ fient non obligat̄ ad illa que fi
ent ratiōe iuramenti ita ꝙ sit periu⁹
sed vñ rōne,promissionis obligabit̄.vt
in.c.clericus eo.ti. ſ ista casus nō est
rōne eius qō nō est sed qz seruare fu
tura nō iurauit sed ꝓmisit solū ꝙ iu
ramentū prius prestitū nō tñ tunc fa
ctū: z ideo si iuraret seruare etiā fa
ctenda teneret̄ aliter esset periurus

¶ Xxiii. Nō obligat iuramētuꝫ ꝓsti 36
tum circa ea q̄ subdūtur ptāti alteri⁹
puta vxor que iurauit peregrinatōeꝫ
vel abstinentiam sil̄r filius monach⁹
z hmōi z iō nō possūt implere cū eis
ꝑdicit̄ a viro dño vel abbate z ō hoc
dic vt.j.votū.ii.facit qō.s.dicti.§.xxii.

¶ Xxiiij. non obligat iuramētuꝫ qñ 37
alio euadendi solum quis aliqd iurat
quod me.cā perlatū.xxxi q.ii. Lotha
rius in fi.vñ q iurauit redire ad carce
res si carcer est iniuriosus nō tenet̄ re
dire quod me.cā.c.i.sec⁹ esset si non
esset iniuriosus qz tenet̄ ēt si imineret
periculū mortis fm glo.in Cle.pasto
ralis de re iud.z Bar.in.l.relegati.ff.
de penis Et ideo istud est verum qñ
vult euadēr illud quod idebite sustī
net z sic vt euadat iurat nō intēdēs se
obligar sec⁹ eēt si itēdebat se obligar
qñ iurauit qz tūc dic vt.s.§.ix.

38 ¶ Xxv. nō obligat iuramētū qñ iu-
ramētū est ꝑditiōale vel ꝓpter cāz qz
nisi ꝑditio extet vl cā nō obligat de
ꝑdi. appo. c. vez ō iureiurā. c. puenit
el. ij. ⁊ hoc intellige qñ tota obligatio
ponebat in ꝑditiōis cuētū. vel ꝓpter
cāz: alias teneret. vñ iurās ire ad sā
ctū Jacobū vt fratrē suū videat ⁊ pec
cata sua redimat. Iz frater suꝰ obeisse
rit tēct nihilomiꝰ ire ꝓpter aliā cāz.
39 ¶ Xxvi. Nō obligat qñ singulares
firmāt statuta collegij cū iuramēto di
ctis statutis ſblatis p ipam vniuersita
tē. vt dicit Joā. an. in c. i. de his q fi. a
ma. par. capi. qz nō obligat nisi rema
nētib⁹ statutō vñ eis ſblatis p vniuersi
tatē tollit iuramēti vinculū: q̄si iura-
mētū liget singulos vbi singulares ꝯ
uenīūt: secus si ꝯueniūt collegialiter
tollēdo statutū. pa. vero. i. c. dilecto ō
ꝑbē. distinguit ⁊ bñ q aut singulares
de collegio iurāt vt singulares. ⁊ sic ē
vera opio Jo. an. exēplū statuto ca-
uet q null⁹ det vocē nō matriculat⁹
Jurauerūt singuli ſuare statutū. Si-
militꝫ q null⁹ vadat ō nocte statuunt:
iurāt ſuare statutū certe qz hoc ꝓcer
nit obseruātiā singulor. iō si collegiū
tollat statutū nō peccabūt ꝯuenien-
tes qz iuramētū erat statuto accesso-
riū ⁊ remoto ꝑncipali remouet ⁊ ac-
cessoriū. Si vo iuramētū astrigit eos
ad obseruātā vt collegialit sic sine p
iurio nō possūt ꝯuenire et collegialit
cā ratiōabili nō subsistēte. exēplū vt i
d. c. dilecto. Mā canonici iurantes vt
et collegialr nō recipiāt qz nō ē dubi
um q vt singli nō possūt eligere ca
nonicos. Paul⁹ vo in cle. i. ō regu
la. dicit si iurāt statutū seruaꝝ q si col
legialr ꝯuēiūt nō sūt piuri: qz tollūt
statutū ⁊ p ꝓsequēs iuramētū. Si vo
iurāt ſuare ꝓcēta i statutꝭ spālr puta ñ
vo ō nocte ⁊ hmōi nō hīto respectu
ad statutū sic sūt piuri si ꝯueniunt q̄li
tercūq;. Aduerte tū q in casu in q̄ ñ
possūt ꝯuenire collegialr dz intelligi
nisi per cāz ꝓcernētē sanctē publicū
qz sic posset ꝯuenire nō obstāte iura
mēto qz istō itelligit exceptū vl not.
pa. in d. c. dilecto ⁊ ꝑz predicta itelli
ge glo. in c. in his. xi. di.

¶ Utrū successores in aliq̄ collegio 40
vel vniuersitate in q̄ predecessores fe
cerāt statuta ⁊ iurauerāt ea seruare te
neāt sub pena piurij talia statuta ser
nare. Rñ. q nō. qz obligatio iuramēti ē
psonalis ex pte iurantis: nec extēdit
ad successores q̄tū ad piurium: Iz tene
ant ipsū seruare. de solu. c. j. de vsuris
c. tua. de iureiur. c. veritatis. ꝑz ex pte
eius cui iurat trāsgredit psonā: vñ p
mittēs obedientiā prelato ⁊ successo-
ribus eius nō tenet iterū ꝓmittere suc
cessori: qz ē ei obligat⁹ sic antecessori
cui ꝓmisit. Fallit in libro q tēct ⁊ dz
professionē facere infra ānū nouus pa
trono. xij. q. ij. lōginquitate. ⁊ .c. sepe
fit. no. Inno. ⁊ Ber. in d. c. veritatis

¶ Xxvij. Mū qs iurat incaute ⁊ 41
hoc pp aliquā necessitatē iplere non
pōt. xxv. di. §. alꝫ ea demū. exēplū po
ne de mīre que iurauit filiū ꝺberare
c hmōi mima qz vī venīale tale piu
riū ꝓmissoriū qz nō vī deus accepta
re cū maiorj obligatiōe quā natura
eorum importer vt ibi ꝑz.

¶ Utrū i ōpēdēt b⁹ ab alio alicui⁹ vl 42
ꝓscia sit stādū ei⁹ iuramēto. Rñ. Pa. in
c. vidua ō regula. q sic vt lex ō sē. ex-
co. c. si vo. cl. ij. ō homi- significasti. ⁊
c. vidua ꝓdcō q vī cōtrariū. qz intel
ligitur quādo certa presumptio extri-
seca cōiecturat aiūm qz tūc nō statur
in preiudicio alteri⁹. alꝫ sic.

Iuramentuz. vi.

quo ad absolutionē qs pōt ab

ſoluere a iuramẽto licito tã ex pte iurãtis q̃ recipientis.ſ. Hoſtia.in.c.quanto de iureiurã.aut iuramẽtũ fuit preſtitũ i mã ſpectãte ꝓncipaliꝛ ad papã.vtputa cũ canonici iurauerũt nõ recipe vltra talẽ numerũ aliquẽ in canonicũ ⁊ huiuſmodi ⁊ ſic papa põt ẽt ſine cã abſoluere:qꝛ in tali iuramẽto itelligiť excepta auctoꝛitas pape.vt i.c. veniẽtes eo.ti.⁊ hoc voluit Hoſtien.i.d.c.quanto Aut fuit ꝓſtitũ in alia mã:⁊ tũc aut eſt ad honoꝛẽ dei ꝓncipaliꝛ.⁊ ſic ſine cã nullus põt abſoluere niſi ſol⁹ deus et ſic intellige Io.an.poſt vin.in.c.ij.de ſpon. Hã papa nõ põt remittere ſine cã obligatiõez deo q̃ſitã.ij.q.iiij.ſi manet.xxij.q.iij.ſi is qui.Et q̃ inferť q̃ ſicut papa nõ põt alitũ abſoluer i hoc caſu:ſic multomin⁹ ſeipſũ.c.fi. de iſti. ⁊.c.p vias.de iurepa.Aut ſubeſt iuſta cã ſic tã papa põt q̃z eꝑs:⁊ q̃ eꝑs poſſit no.Inno.in.c.debitoꝛes.de iureiu. Et iõ ſubſiſtente iuſta cã poterit eꝑus cõmutare ⁊ interꝓetari ſm.d.Anto. i.d.c.quãto ⁊ Spe.in.ti.de legato q̃ñ .ſ.dubitať de ei⁹ validitate ⁊ aliis dubijs.⁊ ẽt abſoluere ſm Inno.quẽ ſequitur Hoſtia.in.c.cũ ꝓtingat.eo.ti. ſed eſt differẽtia inter papã ⁊ eꝑm.qꝛ eꝑs nõ ꝓt niſi reſpectu ſue dioceſis. papa vo reſpectu toti⁹ oꝛbis vel reſpectu magnarũ ꝓſonarũ aut magni dubij ẽ requirẽdus:⁊ ſic põt intelligi.c.venerabilem.de elec.ar.c.ſi vo cũ ſilib⁹.e.ti. Alius aũt citra eꝑm.vl̃ q nõ hz eꝑalẽ iuriſdictionẽ nõ põt abſoluere in iuramento ſicut nec in voto diſpenſare vt no.in.c.i.de voto Sed q̃ ẽ cã legitima abſoluẽdi a iuramẽto ꝓſtito i mã ſpectante ad honoꝛẽ dei.ſ. q̃ ꝓpter ſcandalũ euitandũ.vt no.in glo.in.d. c.quãto.⁊ Inno.in.d.c.venerabilem. vl̃ maioꝛ vtilitas.vt no.Inno.in.d.c.ꝺbitoꝛeſ ⁊ eſt tex.in.c. peruenit.el.ij.eo. vel ſubeſt alia iuſta cã. de q̃bus.xv.q. vi.nos ſcõz.⁊.c.auctoꝛitatẽ. ⁊ Credo q̃ hoc ſit relinquẽdũ arbitrio ipſoꝝ vt ex predictis colligant qũo in alijs ꝺ beãt iudicare.Si vo materia in q̃ eſt ꝓſtitũ nõ ptinet ad papã nec ad honorem dei.Sed cõmodũ hois: ſic papa põt ex cã abſoluere: vt in.c.quãto. de iureiur.⁊ in.c.ij.de voto.alꝛs nõ: reſpectu laicoꝝ ſibi in tpalib⁹ nõ ſubditoꝝ vt in cle.paſtoꝛalis.ꝺ re.iudi.⁊ qꝺ no. in.c.q̃ in eccl̃iaꝝ.de ꝓſti.⁊ in.l. fi.C. ſi ꝺ ius vel vti.pu.Facit qꝺ no.ij.Obedientia.§.ij. Silꝛ dic q̃ poteſt eꝑs ex cã legitima abſoluere a iuramẽto licito.⁊ ꝺ cã legitima q̃ñ ineſt turpitudo ex pte recipientis. vñ dicit Hoſtia.in.c. i.de iureiu.q̃ ſi notoꝛie ꝓſtat de turpi receptiõe poterit eꝑs abſq̃ hoc q̃ ci tet vl̃ cogat ſuſcipiẽtẽ relaxať ⁊ abſoluere puta cogat cũ qs ex metu exegit iuramẽtũ ſup eo ꝺ q̃ alias etiã de iure teneť vt exemplificat.Idẽ Hoſtia.in.c. ad nr̃am.el.ij.eo.ti.qꝛ iniuria ſibi irrogať illa q̃ñ cũ iuramẽto ad iuris obſeruãtiã p metũ:⁊ iõ ꝓpter piculũ piurij põt petere abſolutionem:⁊ ſic extende.c.ſi vo eo.ti.

¶ Vtrũ in oib⁹ ꝓdictis in q̃bus dicti iuramẽtũ nõ obligare poſſit qs ꝓpria auctoꝛitate ꝓtraueniť.ſ.vt colligo ex Inno.in.c.cũ qdã de iureiur. q̃ q̃ñ ẽ dubiũ an ſit obligatoꝛiũ:tũc nemo ꝓter auctoꝛitatẽ ſupioꝛis põt ꝓuenire: nec iudex ſecularis in caſu in quo eſt dubiũ inter doc.an ſit obligatoꝛiũ vel ne põt ſe intromittere ſed remitteť ad iudicẽ eccleſiaſticũ.ita no. Hoſtia.i d.c. cũ ꝓtingat.Q̃ñ vo nõ eſt dubiũ de iuramenti obligatiõe tunc ſi põt ſeruari abſq̃ diſpendio ſalutis ꝺz abſolutio peti ꝓpter reuerentiã ſacrí.Si vo ſit i diſpẽdiũ ſalutis:tunc põt hõ ꝓpria auctoꝛitate ꝓuenire.et no.hic q̃ i diſpẽ-

dñi salutis dr omne illud qđ caritati dei derogat vel eius pfectioni vel dis//ponẽtibus ad eã Videt tñ ℞a.i.c. cũ qdã de iureiur.tenere nõ ee necessariã absolutionẽ supioris etiã qñ pót seruari sine interitu salutis nisi solum ne notet õ trãsgressiõe iuramẽti hoc est dicere pp scandalũ ⁊ sic credo qñ .s.ẽ clar qp ñ obliget iuramẽtũ qđ no.

2 ¶ Utrũ iuramẽtũ qđ ꝓcernit fauorẽ iurãtiũ tñ sit remissibile p eos q iurarũt.ff.Jo.an.in.c.ii. de spõ.⁊ Jo.de ligna.in cle.i.de vsuris qp sic ⁊ facit. d.c.ii. Secus si cõcerneret cultũ dei vel religionẽ vel pietatẽ puta iurauerũt duo sibi iuicẽ qp religionẽ itrabũt qp dicẽt duo psalteria vl qp lucro corr dabũt certã ptẽ pauperibus ⁊ huiusmõi qr nõ possũt sibi remittere Similiter nõ possũt si sibi iurauerũt id ad qđ tenebãt puta qp nõ furtũ faciẽt qp mercatores nõ falsificabũt merces ⁊ huiusmõi Similiter etiam ñ possũt remittẽ qñ iurãt sup aliq̃ faciẽdo vel ñ faciẽdo qđ nõ ptinet ad eus cui iurãt sed simpliciter puta iuro tibi qp nõ negociabor vel nõ faciã talẽ artem si tñ tale iuramẽtũ respiceret incomodum alterius puta cõitatis aut aliorum nõ valeret vt dictũ ẽ Silr nõ teneret qñ iurãdo de aliq̃ faciendo vel nõ faciendo itẽdebat si ille cui iurabat silr faceret qr sic si ille ñ fuat nec iste tenet facit qđ no.ho.Jnno.⁊ Ber.i.c.peruenit.el.iii.⁊ facit.c.sicut el.ii.õ iureiur.

3 ¶ Utrũ vniuersitas q̃ iurat aliqd seruare vel facere vel non facere teneat quãdo maior pars facit.ff.ꝯ rod.qp si qñ iurarũt hẽbant aliq̃s cõditiones in mente fm illas vñt seruare pura si alij oẽs vl maior pars seruabit ⁊ ego. si vero nullã conditionem hẽbat s dubitat an fuerit simplex vel sub aliq̃ cõditione tũc si iuramẽtũ spectet tñ ad cõmodũ iurãtium ⁊ medietas vel maior pars seruat ⁊ hoc tẽgat in dãnũ seruãtiũ ⁊ lucrũ nõ seruãtiũ benigne interpretãdũ ẽ qp aliquib nõ seruãtibus alij nõ tenent seruare Si vo nullũ icomodũ patiũt seruãtes non est tutũ ℈uenire sed denũciet prelato vt vel cogat seruare vel sibi inuicẽ remittere Si vo cõcerneret cõmodũ aliorũ a iurãtib nõ posset nec sibi remittere nec alijs nõ seruãtibus nõ seruare sine piurio si simplr iuraret Et si dubitant an simpliciter iuraret vel sub cõditione dimittãt incertũ.s.non seruando ⁊ seruent quod est certum

4 ¶ Utrũ licite quis possit petere absolutionẽ a iuramẽto in casibus vbi tz. ff.fm ℞a.in.c.cũ contingat co.ii.qp aut iuramẽtũ ꝓtinet turpitudinẽ ex p te suscipiẽtis ⁊ maxime cõcurrẽte materia turpi sup qua prestatur sz ex parte iurãtis nullũ iminet peccatũ sic pót peti absolutio nõ obstante ꝓdictõe aduersarij Casus est i.d.c.debitores ex quo pz qp filiussa.q cũ iuramẽto renũciauit macedoniano pót petere absolutionẽ in terris vbi cõiter hodie filij nõ inducũtur ad tãtũ malũ ⁊ hoc est tutius fm do.An.in.d.c.cũ cõtingat ⁊ placet ℞a.℣uis posset de subtilitate iuris dici qp nõ tz iuramẽtũ si bene põderẽt.l.i.ff.ad macedo.qr emanauit ad cõpescẽdũ libidinẽ peccãtiũ.⁊ sic pp bonum publicũ corporis ⁊ anie ꝺ qđ iuramẽtũ nullũ ẽ.c.si diligenti õ foro compe.⁊.c.cõtingit el.primo õ sẽ. exco. Jtẽ qr iuramẽtũ nõ solũ est nullus qñ ꝓtinet i se petñ sz ẽt qñ potest ꝓbere occasionẽ peccãdi.c.cũ ab oi de vita ⁊ ho.cle.⁊.c.nã cõcupiam de ꝓsti.⁊.c.sicut ex litteris de iureiuran. Aut iuramẽtũ nullã turpitudinẽ aliaz hz nisi qr est contra legẽ pstitum ⁊ in hoc distigue Aut ei lex resistit pp fauorẽ reipublice pncipalr ⁊ nõ est necessaria absolutio qr iuramẽtũ nõ valuit

dicto.c.si diligēti Aut resistit ꝓncipa/
liter pp fauorē iurātis lz secūdario in
fauorē publicū vt in muliere minore.
¶ huiusmodi ¶ tūc si pōt fuari sine di
spendio salutis absoluto nō pōt peti
c.si vo cū filibus .e.ti qō intellige ve
rū qñ sine dolo vl.vel metu sed spon
te ¶ scienter est iuratū.Si vo iuramē
tū fit in ꝯtu ¶ dat enormis lesio licet
iurauerit nō ꝯuenire tñ poterit absо/
lutionē petere qz ꝓsumit dolus.l.oēs
§.luniꝰ.ff.de his.q̄ i frau.cre.l.q testiū
ff.de.ꝓba.¶ nihil itereſt vtrū iteruenī
at dolus a ꝓposito vel re ipa.l.si quis
cū alr.ff.ō.v.ob.¶ vba iuramti dñt i
telligi ciuili mō.ſ.qꝰ ñ ꝯuentat nulla
rōne vel cā excepꝯ gūlbꝰ lehōibꝰ arg.
l.creditor.§. lutiꝰ.ff.māda. Intellige
nih sciēt iurasset qz cessat dolꝰ ¶ re ipa
¶ ex ꝓposito Et iō ñ poterit Sic ēt si
nō itellexit enormē lesionē lz dixerit
ñ ꝯuenit neq; magne nz parue vt po
nūt nōnj ñ ppea ꝓhibet qn possit pe
tī absolutōz ō hoc vid.ē.arbit.§.x.

IUrisdictio fm Az. dr a dictione qō
ē ptās ¶ iurisq̄si iusta ¶ ltima ptās

1 ¶ Jurisdictio sine cohertiōe ñ vz ō
offō ōle.c.pastoral vñ dicit tex.i.l. fi.
ff.de offō ciꝰ cui māda.ē iurisdictō.si
ne modica cohertōe nlla ē iurisdictio

2 ¶ Jurisdictiō e ꝓmissa oia sine qbus
explicari nō posset itelligūt cōmissa si
milr.ff.ō in.om.in.l.i).

IUS ē ars boni ¶ eq.ff.ō iu
sticia ¶ iur.l.i.ius ꝓstat
ñ pōt nisi sit aliqs iurispit ꝑ quē
possit ꝙtidie in melius ꝑduci.ff.ō ori.
tur.l.necessariū ius vinidit i ius nāle
gentiuz ciuile ¶ publicū de hoc vide
di.i.p totū.¶.ff.ō iustitia ¶ iur ꝑ totuz
Dix fctā ꝯ ius valeāt vid.ī.lex.§.xviii

IUspatronatus est ius honorificum onerosum ¶ vti/
le alicui ꝓpetēs i ecclia ꝑ eo qꝰ de dio
cesani ꝓscīu eā ꝓstruxit fūdauit vl dо
tauit ipe vl is a q̄ cāz hūit fz io.an.¶
pa.i ꝛica ō iur pa.¶ dr honorificū qz
hz honorē pūtādi rectorē qz sine eiꝰ
pūtatōe si ep̄s vl aliꝰ ꝑlatꝰ istituit ipo
ure ē nulla p.c.decernimꝰ.xvi.q.vii.
tz io.an.i.c.ii.de offō vic.li.vi.nisi qñ
pr̄onꝰ fuisset negligēs i pūtādo qz cla
pso tpe bñ istituit papa vo bñ posset
sine pūtatōe pr̄oni ¶ sibi legatꝰ ō latē
si pr̄onꝰ sit ecclīasticꝰ ñ tñ possz ꝑdi/
ctus legatꝰ si essz scīaris vid gl.i cle.
p lr̄as ō pbē.¶ iste ē cāus.c.cū dilectꝰ
ō iurepa.onerosuz dr̄ qz pr̄onꝰ tenet
defēdere ecclīaz,ne bōa idebite dila
pidēt.xvi.q.vii.filijs vñ pūtatꝰ tenet
rddere rōnē ō administratione pr̄oni i
tellige si pr̄onꝰ ē ecclīasticꝰ ñ secularis
vt no.i.c.cū ¶ plātare de priui.¶ pa.in
c.ex lr̄is ¶.c.cū pp eo.ti.nō tñ valde
stricte dicēdo qd expēdat q̄tidie sz in
generīta no.pa.i.c.ex lr̄is de iur pr̄o.
vtile dī ēt qz si veniret ad inopiā tūr
ecclīa ex redditibus vltra necēcia fma
nēnbꝰ aliūtare pr̄onū pigriꝰq̄z alios
paupes.c.quinq; cl.ii.ea.cā.¶.q.¶.c.
nobis in fi.de iurepatro.¶ no qꝰ ius pa
tronatus hūs aliqñ dr̄ pr̄onus aliqñ
aduocatus ¶ vicedñs custos guardiā
hūs ciꝰ frequētatiōis vl ꝓcessiōis ꝛz
host.i.c.preterea eo.ti.¶ i.c.i singulis
i fi.de statu mo.¶ iō supponūt ꝑ eodē
¶ Quibꝰ mōis acqrit ius pr̄onat⁹ &. I
qꝰ ex tribꝰ. ¶ Primū qz fūdauit ec
clīam.i.fūdū ad edificādū dedit.d.c.
nobis ¶.c.abbatē.xviii.q.ii.
¶ Secōm est ex ꝓstōne ecclie.c.mōa 2
sterīū.xvi.q.vii.¶ hoc intellige si facit
de cōsensu epi cum alio modo eccle
sia fieri nō debeat de conse.distn.i.
Nemo de inꝛpio qñ ¶.c.nobis fuit
xvi.q.vij.filijs

3 ¶ Sed qd si ad refectionē dedit.&c. q nō acqrit iuspatro.ſm Iau.arg.ff. nec qd in loco pu.l.ij.§. vicinales qō verū est qñ nō est oīno destructa Secus si fūdit⁹ erat destructa ⁊ de ꝓsensu repauit qz pinde est ac si de nouo fecisset de iude.ꝓsiluit ⁊ in aut.vt nullus fab.oratorij dom.§.i.sed ꝑm⁹ qui hedificauerat amittit iuspatro.si ñ dederat fūdū vel ſm glo.in.c.qñ eo.dō tē ēt si de eadē materia sit reparata.

4 ¶ Terciū ē ex dotatiōe.d.c.filijs ⁊ c.qcūq; ibidē ⁊ hoc intellige de dote data añ ꝓsecrationē qz post cōsecrationē nō inducerē qz nulla seruitus rei sacre pōt iponi.ff.de serui.l.seruitutes la.ij.§.vlti.⁊ qō hūani iuris dīuinit esse seruitutē nō recipit.ff.cōia predio.l.caueri Tñ Inno.⁊ Host.tenēt qp si nō hz dotē ⁊ sibi dē post ꝓsecrationez qp acqrit iuspatronat⁹ qz sine substātia rerum nō posset eccliē ꝺ̄seruiri.i.q.iij.si qs obiecerit ⁊ magis placet ⁊ no.qp nisi dē ꝑ dote vel ratione dotis nō hēbit iuspatronatus sed erit bñfactor ſm Pa.i.d.c.qñ Limitat ēt hoc ibidē Pa.qp ex dotatione p⁹ ꝓsecrationē efficit patron⁹ Ideoz qñ fundator nō pōt cōpelli ad ipsā dotā dā sicut fit in istis capellis qō no.

5 ¶ Vtrū possint esse plures in dote cōstituenda.&c. Inno.qp sic ⁊ glibet erit patron⁹.vult ēt glo.lxiij.di.in sūma ⁊ sic limita gl.in.d.c.quicūq; q vult qp dans modicam dotē nō sit patron⁹ qz verū ē qñ vn⁹ solus dat.secus si plures simul dant sufficiēter Idē dic in fūdatione ⁊ hedificatione ⁊ sic patet qp multi essent patroni puta qz vnus dedit fūdū alter hedificauit alt dotauit vl plꝰ hedificauerūt vel dotauerunt.

6 ¶ Vtrū ius patronat⁹ trāseat ad heredes.&c. Pa.in.c.i.de iurepa qp sic. ēt extraneos ita qp si pr̄ instituit filiū in certa re ⁊ eūneū heredē vniuersalē iuspatronat⁹ trāsibit in eūneū nō in filiū ⁊ si plures sūt heredes i oēs trāsit vt i.d.c.i.⁊ Cle.fi.eo.ti.⁊ nō solū trāsit ad masculos sed ēt ad feminas heredes Facit Cle.fi.de ꝓcessi.ꝓbē. sentit glo.in.c.qñ innestiturā.xvi.q.vii.⁊ tō filiꝰ q repudiauit hereditatē pr̄ naz ñ erit patron⁹ ſm Sede.ꝓsilio.cxi. Et hodie determinatū est p.d.Cle.fi.qp succedūt nō p capita sz p stirpes.vñ si plures succedūt vni ex duob⁹ patronis ēt oēs habent loco vni⁹ ⁊ lz vnus habeat plus de hereditate q̄z alius: dūmodo nō sit heres in certa re constitutus equaliter erit patronus.

7 ¶ Vtrū iuspatronat⁹ possit diuidi inter heredes.&c. Pa.in.d.c.i.qp nō q̄liter cūq; intelligat̄ ista diuisio cū ipsū ius sit incorporale pñt bñ ꝓuenir̄ patrōi vt alternatis vicib⁹ ꝓsentēt.d.Cle.fi. Silr si habēt plures ecclias pñt cōuenire vt ꝓsentet vnus in vna ⁊ alter in altera: qz sicut diuisio pmittit̄ in tpe ita ⁊ respectu locoꝝ ⁊ ista ñ ē diuisio q̄ ꝓhibet̄ in.d.c.i.de iurepatro.

8 ¶ Vtrū iuspatronat⁹ possit adiudicari vni ex heredib⁹.&c. Pa.in.c.queri moniā eo.ti.qp ñ qz si eq̄liter diuidūt nō apparet q̄re hoc Si ineq̄liter diuidūt ⁊ tūc si dat̄ ꝑ restauratōne illi qui minus hz illicitū est ⁊ simoniacū.c.ꝓterea eo.titu.

9 ¶ Vtrū iuspatronat⁹ transeat cū vniuersitate bonoꝝ.&c.qp sic.xvi.q.vii.nemini ⁊ c.ex lr̄is ⁊ c.eū scīz ꝺ̄ iurepa.

10 ¶ Vtrū trāseat donatiō e.&c.qp sic.c. ex insinuatiōe ⁊ c.ꝓsultatiōib⁹.eo.ita tñ qp si est laic⁹ nō pōt donare cuicūq; laico aut clerico recipiēti noīe proprio sine licētia ep̄i vt in.c.null⁹ ⁊ c. ꝓterea eo.ti.sicut nec aliqō aliud inspūale Si ꝺo donaret ecclie aut loco religioso tūc ſm cōiter doc.pōt sine

licētia epi vt no.l.d.c.null' ⁊.c.ex insi
nuatione ⁊.c.illō ⁊.c.vnico .e.ti.li.vi.

11 ¶ Utrū possit dari in feudū.&.q; sic
cū vniuersitate.c.cū seculū co.tit. sed
specialiter nō

12 ¶ Utrū venditōe transferat.&.q; si
spāliter vēdat est simonia si emit intē
tione vt possit pītare quē vellit vel
puare ⁊ dz spoliari ille q emit ⁊ eccle
sia dz eē libera ꝑz Inno. Si vō emc
ret cū vniuersitate tpalīū cū qb⁹ tran
sit ēt iuspatronatus ñ est simonia ꝺm
Ho. ⁊ cal. vt ꝑz.ex.c.liis eo.ti. quod
vex credo cū nō emit ꝓncipaliť ta'ia
bona tpalia ꝓpť iuspatronat⁹ ꝓsequē
dū qz si ꝓncipaliť ꝓpter hoc emeret
esset simonia ita no. Pa.in.c.qz clici
eo.ti. Itē ꝺm Jo.an.in.c.vnico co.li.
vi. si dicat vendo tibi villā ⁊ iuspatro
natus qō habeo in ea nō valet vēdi
tio sec⁹ si simplr vendit villā vt in cle.
pastoralis de re iudi. Et tō emptor vl
feudatari⁹ cū acgrāt directū vel vtile
dominiū rex silr acgrūt iuspatrona
tus licite sicut alios fructus hūt.ff.de
ōhen.empt.l.in lege.§.dolia

13 ¶ Utrū vendens oia iura q̄ hz i tali
villa q̄ nō ē sua intelligat vendere ius
patronatus qō ibi hz.&.q; nō qz ad
hoc vt transeat oportet q; res q̄ vēdi
tur talr sit q; ēt sine expressione vniuer
sitatē vl iuspatronat⁹ i se ꝓtineat sicut
est villa vel castrū qō in se ꝓtinet hono
rē iurisdictionē districtū ⁊ iuspatrona
tus.ff.de verb.sig.l.pupillus.§.territo
riū sed q̄ dicit vendo tibi oia iura
resoluit hec vniuersalis in singulares
s. vēdo tibi hoc ⁊ illud cū aut iuspatro
natus sic nō possit vēdi sic in tali vni
uersali nō cōprehendit Sed si sit ali
qō vniuersale q; multa iura in se cō ti
neat vt est hereditas bñ trāsit cū illo
iuspatronatus.ff.de pe.he.l.ité vid dū
§.fi.⁊ duabus sequentibus.

¶ Quid si vēdat qs palatiū vbi hz 14
capellā q̄ forte hz multa ꝓuilegia ⁊
multos reddit⁹ trāsiet iuspa.cū pala
tio.&.q; sic.ar.l.si mercedē.§.si cum
fundū.ff.de ac.emp.qz ad capellā nō
est nisi ꝑ palatium ōriū no. Host.⁊ in
no.in.c.ex literis eo.tit.

¶ Utrū possit pignori obligari.&.ve 15
rior opi.est Inno.q; nō ēt cū vniuer
sitate qz cū creditor ñ possit vti pigno
re si vacaret eccl'ia nēo possz pītare.

¶ Sed infra q̄ttū ipse dz patronus 16
pītare.&.q; si est laic⁹ hz q̄tuor men
ses si clic⁹ sex a tpe vacationis.c.cā te
decet eo.ti.⁊ ē tex.i.c.vnico co.li.vi.

¶ Dz nūqd poterit variať.&.q; sic 17
si est laicus antecz eps ꝓsumet vt in
c.qō aūt ⁊.c.cum autē ⁊.c.pastoralis
eo.ti.si est ecclīasticus patronus non
potest variare postcz presentauit.d.c.
pastoralis cū.c.predictis eo.ti.

¶ Utrū ꝓsentans idignū priuet iure 18
ꝓsentādi.&.q; si est clericus q pītat in
dignū priuat ea vice ter.est in.c.sicut
i fi.de sup.negli.ꝓla.⁊.c.iii.de ec.edi
fi. Si vero est laic⁹ nō ꝓuat vt elicit
subtiliter de offi.or.c.cuz vos hoc tz
Inno.⁊ Host.⁊ Ber.in.d.c.cū vos
⁊ Archi.in.c. suscepti de ꝓben.li.vi.
peccat tñ mortaliter scienter pītādo
indignū qz infideliter agit in officio
sibi cōmisso vide administratio.

¶ Utrū qs possit pītare seipsū.&.q; 19
nō sed bñ filiū dūmō sit idoneus Fa
cit.c ꝓ vras.e.ti.⁊ ibi no. Ber.⁊ Ho.
⁊ Pa.ponit in.c.cōsuluit eo.ti. Silr
pōt pītare vnū ex seipsis Facit.l. vbi
adsunt.ff.de tuto.tz gl.in.d.c. ꝓsuluit

¶ Utr⁹ pītat⁹ a maiori pte patrono 20
rū sit admittendus.&. Pan.in.c.qñ
co.ti.q; aut pītatio fit ab istis sicut a
collegio ⁊ tūc regrit maior ps respe
ctu totius capituli ꝺm Jo.an.⁊ videť
ter.i.c.ecclīa el.i.ō elec.aut pītatio.

fit ab istis vt a singularib⁹. vt cōiter fit a laicis ⁊ tūc admittit q pītat a pluribus. vbi gra sūt ser patroni .tres presentant admittit. q pītat a tribus vt a pluribus presentatus. qō bene nota quia facit ad multa.

21 ¶ Utrū oporteat q̄ sint simul qui volūt presentare. ℟. ℣. a. in. d. c. qm̄ q̄ si agūt vt collegiū oz oēs vocare. aliter poterūt cōtēpti annullare pītationez Si vo agūt vt singuli. Fede. consilio xcvij. tz q̄ nō. Sed Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. tz q̄ siue a collegio vt collegiū est. siue a plurib⁹ vt singulares cōsēsus est explicādus dūmō maior pars pīudicet minori semp debēt simul eē. p. l. iurisgentiū. ff. de pac. ⁊ hoc ē verius q̄ ad vocationē: qz forte si fuissent p̄sentes indurissent ad cōsensum alterius. ⁊ pro hoc facit. c. ij. ⁊ qō ibi notatur. de arbi. li. vi.

22 ¶ Sed quid si duo tm̄ sūt patroni ⁊ duos pītāt. ℟. Jo. An. in. c. cū aūt. eo. ti. q̄ eps poterit quē voluerit eoz instituere ⁊ est bona gl. in. c. si plures. xvi. q. vij. hoc tz Inno. in. c. i. eo. ti. ⁊ cal. ⁊ Lar. in. d. c. cū aūt. ⁊ ℣. a. in. c. eā te. e. ti. ⁊ placet. lz alij. cōtrariū teneant.

23 ¶ Utrū patron⁹ possit aliqd exigere puta aliquos cereos in cognitione iurispatronat⁹. ℟. ℣. a. in. c. p̄terea. e. ti. q̄ nō nisi tpe fūdationis a diocesano istud fuisset sibi reseruatuz. nec valet si ipse patron⁹ fūdādo sibi aliqō seruitiū reseruet nisi eps auctoritatē p̄stiterit vnde si eps auctoritatē p̄stitisset possz tale ius vēdere titulo remanente apō eū. ⁊ hoc credo verū si dedit dotē pīguē ⁊ abundantē: secus si solū necessaria ad sustētatiōez mistroz. qz tūc nullū fuitū poterit sibi retinere. ita no. pa. in. c. i. de cē. fallit hoc qm̄ loc⁹ religiosus, ppriis expensis ecclīam hedificauit qz tūc talis locus hz in ea oia tpa-

lia sicut eps spūalia vt de puile. c. cū e plantare. ⁊ etiā ius presentandi. de sup plē. negli. prela. c. sicut.

24 ¶ Utrū liceat clīco suscipere ecclīaz de manu laici patroni. ℟. pa. in. c. p̄terea. el. i. e. ti. q̄ nō. ⁊ si facit peccat mortaliter. ⁊ lz nō sit suspēsus ipso iure. tm̄ dz cōione p̄uari. Et q̄ infert pa. q̄ si talis ipetrat a papa: nō expresso q̄ p̄us habuit a laico nō vz. Et q̄ dz cōiōe p̄uari. vt i d. c. preterea. ⁊ c. postulasti de rescrip.

25 ¶ Utr̄ laic⁹ edificās capellā i ecclīa ⁊ eā dotās acgrat solū sibi iuspa. an ecclīe sit. ℟. pa. in. c. ad audientiā de ec. hed. q̄ ecclīe sit. qz nō pōt negari q̄n ecclīa pōat fūdū ex q̄ dotatō e iusp̄ronat⁹ acgrit. c. pie mētis. xvi. q. vij. ⁊ iō simul cōcurret cū laico in p̄sentatione. Silr si clīcus edificat ex bōis ecclīe capellā nō ipse vel parētes eius acquirunt iuspatronatus sed solum ecclīa ex cuius bonis est hedificata.

26 ¶ Utrū ex dicto p̄is publicatis oib⁹ bonis ei⁹ p̄uet filiꝰ iure patronat⁹ qō habebat p̄. ℟. q̄ si publicatio fit ab ipatore vl iudice seculari nō p̄uat iure patronat⁹ nec p aliq̄ crie ēt lese maiestat. pōt iperator p̄uare laicū ipso q̄ habet istud a papa. Ita no. gl. ⁊ archi. in. c. filius. xvi. q. vij. intellige hoc verū q̄n nō est in aliqua vniuersitate seculari. qz si esset ex p̄uatiōe illi⁹ vniuersitat⁹ secularis trāsiret ⁊ vide bo. gl. in. c. satis puerilū. lvi. dist. q̄ dicit q̄ lz p̄ cōmisserit crimē lese maiestatis. Et q̄ filij efficiūt infames. l. q̄sq̄s. C. ad. l. iul. maie. vi. q. i. si qs cum militib⁹. Filij tm̄ clīci nō efficiunt infames. ⁊ nō p̄dūt bñficia. ⁊ sic nec iuspatronat⁹. ēt filij q̄ nō sūt clerici nisi cum vniuersitate.

¶ Quid si laicus hz iuspatronat⁹ cū ecclīa sil hēbit ne ser mensēs ad p̄sētandū. ℟. fm Jo. an. ⁊ Archi. in. d. c. vnico. eo. ti. li. vi. q̄ sic ita q̄ rōe cōio

tis ꝓfiegiū ecclesie transfibit ad laicū cū ad istar eiꝰ qđ dr ỏ eo q ꝫ rē cōez cū pupillo q nō pōt vsucapi vl' ꝓscribi pp pupillū. vt in. l. si cōez. ff. quēad. ser. amit. ita p ecclesiam ꝓsequit qđ p se ꝓsequi ñ posset ỏ ꝓce. ꝓbē. c. pe. idē dic qñ clicꝰ t laicus hñt pñtare q ꝫ tps sex mensiū fm pa. i. c. eā te. eo. ti. qz maius dignū trahit ad se minus dignū. c. q in dubijs de ꝓse. ec. vel alta. t hoc tz Jo. an. lz hosti. aliter. Et itel lige ỏ pīono ecclīastico q ꝫ ius pīo natus ratiōe ecclie: qz si haberet rōe pīmonij esset idē p oia sicut i laico sic t in clerico. c. cū dilectus eodē. t gl. i cle. fi. eo. ti. no. pa. in. d. c. eam te. t in d. c. cum aūt. qđ no.

Justitia fm q ē habitus vtutj pōt accipi quattuor modis fm ricar. ín. iii. di. xxxiij. ar. v. q. iij. ¶ Primo cōissime. s. p qualibet rectitudine animi t sic q̄libet vtus est iustitia quedā. t sic diffinitur ab ansel. li. de vītate. c. xij. Justitia est rectitudo voluntatis ꝓpter se seruata. ¶ Secundo pro rectitudine per quā homo iustificatur in cōspectu dei. s. pro caritate. t sic diffinit ab aug. li. lxxxiij. q. lxi. iustitia que p cetera diffūdit ē dilectio dei t ꝓximi. ¶ Tertio ꝓ q̄libet vtute ordinata per iustitiā legalē ad bonū cōe t sic est idē cū q̄libet vtute. differēs tn fm rōem. ¶ Quarto ꝓ habitu determiāte volūtatē ad firmiter volendū seruare rectitudinē debitā in operatiōibus q sūt ad alterū. Et hoc dupliciter: aut ad alterū vt est ꝓsona singularis. t sic est iustitia particularis distincta per essentiā ab alijs virtutibus que sic potest diffiniri Justitia est constans t ꝑpetua voluntas ius suū vnicuiq; tribuens. ff. ỏ iustitia t inf. l. iustitia. Alio modo ad alterū: quod est cōmunitas t sic ē iustitia legalis. t hec ē oi virtuti generalis in quātū ꝓcipit oia exteriora cuiuslibet virtutis ad bonū cōe referri. fm q vult philo. v. ethi. c. ix. Est tn vna vtus spālis distincta in essentia ab alijs vtutibus vñ nō est generalis alijs per predicationem: sed per virtutem.

¶ Tane sūt ptes eius subiectiue. ꝙ. ꝫ philo. v. ethi due. s. cōmutatiua que dirigit vnā ꝑsonā ad aliam in his q̄ ꝓsistūt mutuo iter duas ꝑsonas ad inuicē. Alia distributiua que ē ordo eius qđ est cōmune ad singulas ꝑsonas quē dirigit iustitia distributiua cōmunū secundū ꝓportionabilitatez.

Justificatio impij q̄t tuor requirit. primū motū liberi arbitrij contrictionez animi infusionem gratie. t remissionem culpe.

Laicus dr a laos grece t latine populꝰ fm Jsy. vij. ethi. t sunt illi qui possūt habere vxorē. possidere ꝓprium. de quibus. xij. q. i. duo.

¶ Utrū laicꝰ possit eē ꝓcurator. vl' fidicus rerū ecclesiasticarū. ꝙ. ¶ Da. in. c. decernimus ỏ iudi. Colectariꝰ dicit q ge neral' administrator eē nō pōt loco ꝓlati alicuius illius qui reputatur alius vt est minor. vt in. c. ij. de eta. Et qua. or. Sed si prelatus ꝓsit spūalibus. bene potest cōmitti cura tpaliū laicis maxime vbi clicus nō reperit idoneꝰ. all'at no. p Jnno. q dicit q laicus general' administratio ꝓmitti ñ pōt vt sup oēs dominet. sed spālis quarūdā rerū administratio cōmitti potest ita vt superiori administratori respōdeat t placet pa. qui allegat glo. in. c. iudicatum. lxxxix. distinc. Et ideo dictum. c. decernimus loquitur q non potest esse iconomus i. habere generalē administrationez omniū bonorum ecclesiasticorum

tã tpaliũ q̃ſ ſpũaliũ: ⁊ ſic ꝑſit oib⁹: ſz
bñ pót eſſe iconomus eccl̃ie i tpalib⁹
c. in noua. xvi. q. vij. hoc idẽ tz Baſp.
de cal. ⁊ Hoſti. ⁊ Jo. and. in. c. vnico.
de ſindico.

2 Utrũ poſſit eſſe ꝓcurato⁹ clerici la
icus ad eligẽdũ. ꝝ. q. nõ. vt no. doc. i
d. c. decernimus: qz vbi hz exercere
actũ ſpũalẽ iudicio ſuo nõ pót ꝓſtitui
laic⁹. vt no. Jo. an. i regula. qõ alicui
ſuo nõ licet. de re. iur. li. vi. ⁊ ſic limita
c. primũ. de ꝓcu. li. vi. vt ſolũ hẽat lo
cũ i iudicialib⁹ vbi etiã i cauſis ſpũa
lib⁹ admittit̃ ad agẽdũ ⁊ defendẽdũ.

3 Utrũ poſſit laic⁹ eẽ vicari⁹ epi. ꝝ.
ſm doc. q nõ vt no. in. d. c. i noua. ⁊
in. d. c. ꝓtingit. õ arbi. ⁊ i. c. vno õ ſin
dico. Facit gl. in. d. c. õcernim⁹. q̃ di
cit q cauſe ſpũales ñ pñt cõmitti lai
cis ẽt tã q̃ delegat̃ ꝑ epm. Et hoc in
telligo q nõ pót eẽ vicari⁹ epi in ſpi
ritualib⁹. ſec⁹ ſi epus hz iuriſdictionẽ
tpalẽ in loco. qz bñ pót laicũ ſuum vi
cariũ facere: vt i. c. fi. ne cle. vl̃ mo. li.
vj. ſz i ſpũalib⁹ tenẽt doc. q nec ẽt cle
ricus ꝓiugatus. Joannes. de cle. ꝓiu.
⁊ in. c. vnico. de cle. coniuga. li. vi.

4 Utr laic⁹ poſſit p̃dicare. ꝝ. pa. in
d. c. decernim⁹ q ſic. ſi cõmittat̃ ei ab
epo. vide bonam glo. xcvj. di. c. bene
qdẽ. facit. c. cũ ex iũcto. de here. vide
glo. in. c. addicimus. xvi. q. i. ſed non
tencas dũ dicit etiã mulierẽ.

Latria grece idẽ ẽ q̃ religio
latine ꝟz Aug. x. de
ciuitate dei. c. iiij. vñ dicit ibidẽ q cul
tus deo õbitus q̃ttuor noibus noiat̃
duob⁹ apõ grecos. ſ. Latria ⁊ theuſe
bia ideſt cultus diuin⁹ vel bon⁹. ⁊ duo
bus apõ latinos. ſ. religio ⁊ pietas qui
corrñdẽt p̃fatis duobus. Differt tñ la
tria ꝓprie a theuſebia. qz hec reſpicit
cultũ dei interiorẽ q ꝓprie pertinet ad
virtutes theologicas: ſed latria reſpi
cit ſeruitutẽ exteriorẽ q̃ ptinet ad iuſti
ciã vt elicit̃ a ſctõ Bo. in. iij. di. ix. q. ij.
ar. iij. ⁊ ſic eſt virtus cardinalis ꝓprie
⁊ qñ alig doc. dicũt q eſt virtus theo
logica intelligit̃ ſm qõ eſt theuſebia

Qui ſũt actus latrie. ꝝ. q ſunt due 1
ſpẽs actuũ latrie. Prime ſpẽi act⁹
ſũt illi q̃s ꝓducit mediãtib⁹ virtutib⁹
qb⁹ impat ordinãs eos in dei reueren
tiã: ⁊ ſic religiõis actus ꝑ modũ impij
ponit̃ Jaco. primo eſſe viſitare infir
mos. q eſt act⁹ elicitus a miſericordia
⁊ imaculatũ ſe cuſtodire: q elicit̃ a tẽ
perantia. Scõe ſũt illi quos ꝓduc
cit ꝑ ſe ⁊ imediate per q̃s hõ ordinat̃
tñ ad deũ. ⁊ inter hos hz aliquos in
teriores tanq̃ principales. ⁊ ꝑ ſe: vt devotio ⁊ orõ. Aliquos vo exteriores
q̃ſi ſecũdarios ⁊ ordinatos ad interio
res qbus ipſa vtit̃ q̃ſi ſignis ad excitã
dũ mentẽ ad actus ſpũales: ⁊ in alig
bus hoz exterioz corp⁹ ad venerãdũ
deo exhibeat̃: vt in adoratiõe. In alig
bus vo deo de reb⁹ exteriorib⁹ offert̃
⁊ hec vel ꝓmittendo: vt in votis: vel
in dando. vt in ſacrificijs: oblationib⁹
primicijs: decimis: ⁊ huiuſmodi.

Utr ſacrificiũ ſit latrie. ꝝ. q triplex 2
eſt ſacrificiũ. Primũ bone opatio
nis. ⁊ iſtud eſt oiũz virtutũ. Scõm
orõnis. ⁊ iſtud virtutũ theologicar̃ ẽ.
Tertiũ ẽ imolationis. ⁊ iſtud eſt la
trie ſpirituale.

Latro in quo differt a fu
re. ꝝ. q latro furatur de die: ſed fur de nocte. Jura tñ
ſepius vnũ ꝓ altero accipiũt. vt patet
in. c. i. de homici.

Quis dicat̃ publicus latro vl̃ depo 1
pulator agror̃. vide. ſ. imunitat. ſ. xvij.

Laudemium ẽ q̃
daz
ſolutio quinq̃geſime pris vel
eſtimatiõis rei fẽda dño ab eo q de

nouo acgrit ephiteosis de quo dic vt
j. Emphiteosis. §. xxiiij.

LEctoris offiñ est lectó nes pnũciare
q ea q̃ pphete pnũciauerũt pplis p̃di
care. xxv. di. perlectũ. xxi. di. clerosi

1 ¶ Quó dz ordinari hĩ. xxiii. di. c. lec
tor sed melius i pastorali episcopoz

LEgatum qd est. §. q̃ est donató q̃
daz a testatore relicta sed ab he
rede prestanda qz debeť post mortez
testatoris q post aditaz hereditaté ab
hereó colligiť Insti. de le. §. i. q hodie
fideicómissum q legatú fere idé sunt
1 q fere adequata sunt q gcqd iuris est
in vno est ẽt in alio. ff. de lega. i. l. i. sed
fideicómissum dictú est qz olim fideicó
missa pẽdebãt ex fide heredũ q ideo
fideicómissarij dicuntur quibus lega
ta soluenda fideicómittũť dicunť etiã
testamentorum executores.

1 ¶ Quis potest legare. §. q̃ solum illi
qui pñt testari. ff. de le. i. l. ii. q q̃ pñt te
stari vide. j. testiñ. §. i. Legatú. ii. relin
qui nõ põt nisi in testaméto vel codi
cillo Unde testari codicillari q legare
ad hoc equipolent vt q põt vnũ pos
sit q reliquũ. ff. de iure codicil. l. diui.
§. codicillos is demũ fallit hoc i lega
tis ad pias causas vt. j. legatú. ii. §. vii.

2 ¶ Cui põt legari. §. q̃ regulariter illi
soli qui põt hẽs instituí q q̃ põt istitui
vide. ẽ. hères. §. xxv. q q̃ sit psõa cer
ta alr nõ valz. l. vsq̃o. ff. de sta. ho. fal
lit tñ hoc in aliquib9 casib9 de quibus
in. §. sequentibus q legatú. ii. §. ii.

3 ¶ Sed nunqd pr̃ possit legare filijs
spurijs rõne alimentoz vl relinquere
dotes filiab9 spurijs cũ dos succedat
loco aluñtoz q tñ spurij nõ pñt istitui
hides. §. q̃ sic fm Bar. i. aut ex ple
xu. C. de inc. nup. vide. ẽ. Filius. § iiij.

4 ¶ Utz fratribus minoribus possit le
gari. §. q̃. sic cle. exiui ó verbo. signi.
§. cupientes dũmõ nó sit valor hẽditá
tis vl tãta ei9ps q̃ psumať fierí in mó
q forma legati fraudulẽter p̃ succes
sióe hẽditatis ó qua nõ sunt capaces

¶ Utrum cum legatur fratribus mẽ 5
dicantibus anniuersariũ ppetuum li
ceat eis recipere. §. fz ¶ de . de pal. in
epla ad magrm oz. predicatoz q̃ sic
recipiẽdo gratis q petendo eť iudiciũ
quia hoc nõ est habere redditus sed
in iudicio petere ea tanq̃ redditus si
bi debitos est ꝓpria ꝓfessionẽ eoz Idẽ
dicit de cẽsibus ánuis ac etiã de red
dit9 hẽditarijs ad vitã. Farinerius ordinis
minoz generalis in ꝓsti. dicit q̃ nõ lz
fribus inducere aliquẽ ad talia legata
facienda q̃ si facta fuerint in iudicio
non petant quasi tacite immutat quod
dicit petrus q̃ extra iudiciũ peti pos
sunt p mõm elymne . Nec obstat qõ di
cũt aliq nõ licere quãdo dans sciret
nõ teneri se ad talia dãda q tñ ex sua
liberalitate dat qz lz in ꝓscia ille tene
atur fm q̃. j. dico q propterea det
nihilominus fratres ea petere possũt
extra iudiciũ per modum elemosyne
sicut liceret petere elemosinaz ab illo
qui habet vltra Necessitatem sui sta
tus qui Quamuis ipse teneatur facer
elemosinam non tamen per hoc se
quitur qõ frater minor non possit ab
eo petere Aduerte tamẽ qõ annu
os redditus ad modicum tempus. s.
decem annorum legatos possunt pe
tere mendicãtes i iudicio exceptis fra
tribus minoribus. q licet de talib9 sint
capaces nõ tamẽ pñt in iudicio. talia
p se petere. vt i. d. cle. exiui. §. verũ de
ẽbo. si. Simr sunt capaces ánui hẽ
dit9 ẽt ippetuũ qñ ẽ ad certũ vsũ dimi
ni clt9. puta vinũ p missis frumentũ p
hospitijs hẽdis q hmõi. fz. d. car. i. d. §.
q Fede. ó senis. sec9 p victu vl vestitu.

6 ¶ Vtrū qs possit legare eccliē ꝓstruē de. &. ℙda. in. c. nos quidē de testa. q̄ sic sed nō dōare q̄ nō valet dona/ tio facta loco ꝓstruendo. c. abbate sic de re iudi. li. vi. Ratio diuersitatis po nit̄ a Bar. in. l. seruos ad custodiā. ff. de alie. t ciba. le. q̄ donatio regrit̄ pso nā t sciaz tō abūtī lz possit donari nō tū fit dūs añq̄ sciat t ꝓsentiat. l. abūtī. ff de dona. c. si tibi absenti de p̄eben. li. vi. sed absenti t etiam incerte persone pōt legari dūmō ex euentu possit cer tificari. l. cū pater. §. surdo. ff. de le. ij. secus si certificari nō posset euētu q̄ nō posset ei legari vt no. gl. i. d. c. nos

7 ¶ Vtrū legatū factū eccliē sc̄ē ℳarie cū plures sint sit nullū. &. ℙda. i. c. indicāte de testa. q̄ nō sed dabit̄ ec/ clesie pochiali si sic noiat̄ vel paupio ri que tale hz nomen Glo. vo. in. d. c. nos qdē dicit q̄ si nulla ecclesia sācte ℳarie sit in loco dabit̄ eccliē cathe drali vt no. glo. p̄fati. c. indicante facit l. q̄ ꝓditi. ff. de ꝓdi. t demon. vbi si te statoꝛ mandauit aliqd fieri i foꝛo t nō dixit in quo intelligit̄ de foꝛo illi⁹ mu/ nicipij vbi habitat t hoc de auctoꝛi/ tate epi t executoꝛis Silr q̄ legatur eccliē fiēde t nō dī de loco epūs t exe cutoꝛ put debūt de loco vbi debeat fi eri t hoc fauoꝛe pie cause nisi aliq̄ cō/ stet de mente testatoꝛis

8 ¶ Quid si legatari⁹ moꝛitur añ ꝓdi tionis euentū. &. ℙda. in. d. c. nos qdē q̄ aut legatū est factū psone intuitu seu ꝓtēplatione aie puta q̄ alij psone fuis set relicturus tūc deficiēte illa pſona hz ꝓuerti relictū ad aliū pīū vsum vt volūtas defūcti vel effectu impleatur sicut dicim⁹ in legato facto ad aliqd faciēdū in ciuitate ꝓpter perpetuam memoꝛiā defūcti qđ alibi fiet si in lo co vbi oꝛdinauerat fieri nō possit vt. l. legatū. ff. de vsufr. lega. Si vo relictū fuit ꝓtēplatione psone vl collegij certi nō habito respectu ad pīā cām tūc ō ficiente legatario expirat legatū t re manet apō gravatū vt in. l. pī. §. tus culan⁹. ff. de leg. iij. C. de cadu. tol. l. vnica. §. si aūt aliqd sub ꝓditione si āt dubitatur an hūerit respectū ad aiaz vel ad psonā tūc in dubio fauoꝛe reli gionis debem⁹ pſumere q̄ ad pīam cām rcliq̄rit ar. l. sūt psone. ff. de reli. t sūptū fune. Et hoc no. t segt̄ Bar. t. i d. §. tusculanus. Et hec deputatio ad alīd vsū pīū debet fieri de ꝓsensu epi t heredis sil. d. l. legatū t no. in Cle. q̄ ꝓtingit de reli. do. t facit ad qōnez legati facti puelle ꝓ ea maritanda q̄ moꝛit̄ an sit dādū alteri q̄ si factū ē intuitu persōe puta q̄ sinuit t hmōi nō dabit̄ alteri Si vo intuitu aie sic dabit̄ alteri t silr ō q̄cūq̄ legato qđ nō pōt ꝓseq suū effectū qđ not.

9 ¶ Vtrū legatū factū duob⁹ re ꝓiun/ ctis si vnus repudiat vel moriat̄ viuo testatoꝛe vel deꝓoꝛtet t hmōi accre scat alteri. &. ℙde. de pusio tractatu ō canonica portōe epi q̄ sic. l. re ꝓiūcti ff. de le. iij. t. l. vnica. §. his ita. C. ō ca du. tol. nō āt accrescit ꝓiūctis cogna tione legali. l. mulieri t titio. ff. de ꝓdi. t demō. t dicūt verbis t re coniūcti puta q̄ stich⁹ legat̄ ℙde. t ℳartino re mī cuz diuisim puta lego ℙe/ tro sticuz meū Item lego ℳartino sticum meuz vt instī. de le. §. si eadem res in tex. t in glo. Itē verbis t nō re q̄ ticio t scio lego fundū equis por/ tionib⁹ t prefert̄ ꝓiunct⁹ verbis t re aliis ꝓiunctis re tī Sed an ꝓiunct⁹ verbis tī preferat̄ ꝓiunct⁹ re tī est opinio diuersa sed dic q̄ nō equaliter venit̄ vt no. in. d. l. re ꝓiuncti ℳ ñ di/ cit ang. are. instī. de pupil. substi. §. sin gulis q̄ q̄ testatoꝛ relīqt sic: lego fili abus meis centum ꝓ q̄libet: qđ licet

sint ꝓiuncte ꝓiunctiõe verbali tñ qꝛ quelibet ad sua centuꝛiã sic ad diuersã ꝛẽ vocantur nõ est iter casus accrescendi casus est ꝛ ibi Bar.in.l. hmõi §.i.ff.de lega.i.

10 ¶ Quid de legato facto ab aliq̃ alicui ecclesie sub cõditione.ꝯ.si ibi sepeliaꝛ q legãs moꝛitur excõicatus: vel se interficit ꝛ hmõi ꝓpter que non debet sepeliri in ecclesia ꝛ ñ sepelitur ibi.ꝛ.bar.pº Dy.in.l.miles.§.reã.ff. de adul.q nihilomiꝰ soluet legatuꝫ ecclesie cũ facto legãtis ꝛ eius culpa acciderit ꝛ seqnt Bal.in.l.si quis ad declinãduꝫ.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ.l.i.C.de his que pene no facit ter.no.i.l. nulli C.de epi.ꝛ cle. Ratio qꝛ in legato ad pias causas attenditur duplex fauoꝛ. s.legantis ꝛ cui legaꝛ lꝫ ergo in notorio peccatoꝛe cesset fauoꝛ aie eius nõ tñ cessat fauoꝛ ecclie cui relict Item qꝛ illa ꝓditio ẽ ipossibil' ꝛ tõ nõ vitiat legatũ l.obtinuit.ff.de ꝓdi.ꝛ demon.

11 ¶ Quid si legaꝛ alicui aliqd sub ꝓditione si habuerit liberos vtrũ si ingreditur religionẽ debeat hr̃e dic q sic vt.ꝫ.dixi ff.Heres.§.xiij.cum seq.

12 ¶ Si titio pecunia legata fuerit ꝛ eiº fideicõmissũ sit vt alienũ seruũ mãumitteret nec dñs eum vendere vellit nihilominus legatũ capiet qꝛ p eũ nõ stat quo minus fideicõmissuꝫ ꝓsset. Nam ꝛ si seruus moꝛtuº esset a legato nõ submoueꝛet.l.si ticio.ff.de le.i.

13 ¶ Si i singulos ãnos aliquid alicui legatum sit plura sunt legata ꝛ ꝓmi anni erit purũ sequentiũ conditionale.s.si viuat ꝛ ideo eo moꝛtuo nõ trãsmittet ad heredeꝫ.l.si in singulos.ff. de annuis legatis.

14 ¶ Quidã testãs faciens legauit filie sue nupte decem ducatos ꝓ quolibet anno ꝓ vestimentis vt induat se que filia stetit ꝓ quattuoꝛ annos q nõ induit se nec a fratribus pecuniã ipaꝫ petijt queritur an possit peteꝛ pecuniã ꝓteritoꝝ annoꝝ.ꝛ.q nõ.l. qdam predia.ff.de vsufruc.lega.

¶ Quid si legatarijº moꝛitur ante legantẽ.ꝛ.q ꝯficit legatũ ꝛ ꝛmanebit heredibus legantis secꝰ si moꝛeretur post moꝛtẽ testantis sed anteq̃ heres admisset hereditatẽ quia tunc debet heredibus legatarij.l.vnica.§.sed vt manifestetur.C.de cadu tollen. 15

¶ Vtrũ legatũ factũ episcopo ꝓsumet factũ cõtemplatione ecclesie.ꝛ. Hya.in.c.requisisti de testa.q in dubio ad cõiecturas est recurrendũ: vt si est factũ ei a persona ꝓuncta non ꝓsumatur q̃uis dixerit relinq̃ hoc episcopo Similiter si diceret relinquo dominio Johannino expꝛesso epõ ꝛ sic erit suũ ꝛ succedit ꝓpiqui ab itestato c.quia nos de testa. Si vo ab extraneo legetur sic ꝓsumit factũ cõtemplatione ecclesie Idez dic per omnia de quocũq habente administrationẽ seu ꝓlationem i ecclia Et no.q verbuꝫ administratio hic verificaꝛ in eo qui habꝫ aliquã dignitatem seu misterii in ecclia seꝑatũ a congregatiõe Itez ꝓlatio hic sumitur large vt cõprehendat etiam habentes ecclesiaꝫ curatam ꝛ fm Innocen.in dicto capitulo requisiti qui potest absoluere dicitur habere administrationẽ. Itez no.q extraneus hic accipitur qui nõ est ei coniunctus in quarto gradu affinitatis vl' cõsanguinitatis vt est ter. in auth.licentiam.C.de episco.ꝛ cle.ꝛ in auth.de ecclesia.titu.§.interdicimus Idem glo.xii.q.iii.c.j.ꝛ est cõmunis opi.q̃uis aliqui aliter teneant vt.ꝫ. Clericus .xiij.§.v. 16

¶ Cuius cõtemplatione presumit legatum factũ non habẽti administrationẽ in ecclesia q tñ est ecclesiasticº.ꝛ. 17

Pa.in.d.c.regiſti q̃ in dubio p̃ſumẽt factum intuitu p̃sone si talis p̃ot habere ꝓpriũ. Si vo nõ p̃ot habere ꝓpriũ puta q̃ religioſus ſic p̃ſumit factũ intuitu mõaſterij ſeu ecclie Facit.l.deo nobis.C.õ epiſ.ꝛ cle.c.vnico xviij.q.i. Et ſic quando factũ ẽ intuitu ecclie nõ poterit diſponere niſi ſic de aliis rebus ecclie qõ no.

18 Vltꝛ legatũ factũ filiofamilias in dubio p̃ſumat factũ intuitu patris. ℟. Pa.i.c.Raynutꝰ.õ teſtamẽ.bar. in.l.cũ aliqs.C.de iur.deliberan.dicit q̃ ſi fit p̃ iſta v̈ba lego filio martini. nõ intelligit cõtẽplatiõe p̃ris maxie ſi exp̃mat nomen filii puta titio filio Martini ꝛ nominatio p̃ris itelligit facta cã õmõſtratõis nec ob.d.l.cuꝫ aliqs q̃ loqtur in ſeruo q̃ exp̃imit. q̃litas q̃ ſi eſſet v̈a de iure acqreretur dño legatũ ꝛ ſic vi cõtẽplatione dñi factuꝫ ſed ſecus in filio q̃ filiatio nõ facit relictũ acquiri p̃ri q̃ poſſet eſſe emãcipatꝰ ꝛ maxie hodie cũ i aduẽtu ijs acgrat filijs ꝓprietas ſed ſi fieꝛt de patre mentio ꝛ de patria poteſtate idẽ eſſet ſicut de ſuo.ſed de hoc dubitat Pa.q̃ filiatiõis q̃litas nõ impedit ꝓprietateꝫ acquiri filio ꝛ iõ vꝛ qõ ſolũ vſusfructus acgratur patri.

19 Vtrũ legatuꝫ factũ canonicis oĩbus talis ecclie ẽt ſi exp̃imãt noia p̃ſumat ecclie cõtẽplatione factum. ℟. dñs Pe.vbi.ſ.q̃ ſic per.l.ciuibus. ff.de re.dub.vbi dicit tex. ciuibꝰ ciuitatis legatũ vel fideicõmiſſuꝫ datum ciuitati relictũ videt qõ veruꝫ eſt p̃m glo.niſi ſit datũ vt ſingulis q̃ ñ acgritur ciuitati ſed ipſis ciuibus facit.l. ãnua.ſ.a titia.ff.de ãnuis lega.ſecus ſi vni nõ habẽti adminiſtratiõnẽ vel ꝓlationẽ q̃ eſt ſimplex canonicus q̃ ſi bi acgreꝛ nõ ecclie vt dixi ꝛ hoc verũ niſi ꝓbaret q̃ ituitu ecclie legatũ fuit vel niſi legatariꝰ fraudẽ adhibuit dicto.c.requiſiſti in fi.facit.l.non nun q̃.ff.ad trebe.

20 Vtrũ cũ legatarius nõ p̃ot vti legato niſi reſpectu ecclie puta legat q̃ ſi iter p̃ fũdũ ſuũ clerico q̃ vadat ad eccleſiã intelligat ꝓtẽplatiõe ecclie i dubio.℟. Pe.vbi.ſ.q̃ ſic ꝛ ſic acgrit ecclie ꝛ ita itelligit q̃ no.glo.in.l.non p̃ſes.C.de ſa.ſã.ec.ne legatũ ſit inuti le.vnde q̃ notãt doc.i.l.i.C.õ ſa.ſã.ec.

21 Quid ſi q̃s leget ſic lego Petro ꝛ filijs eius poſſeſſionẽ vꝛ aliud.℟.q̃ Petrꝰ habebit medietatẽ ꝛ filij eiꝰ aliã medietatẽ ꝓſequẽter.ff.õ vſufru. accre.l.ſi q̃s titio ꝛ õ teſta.c.Raynal dus in gl. vñ nõ refert i hoc caſu ſiue legẽt titio ꝛ mevio vel titio vt in.d.l. ſi quis titio qõ nota.

22 Quid p̃ot legari.℟.q̃.res teſtatoris ꝛ res heredis nec refert.an ſciuerit vel ignorauerit eſſe ſuã vꝛ heredis vt inſti.de leg.ſ.ſi quis rem ſuam

23 Sꝫ nũquid res aliena a teſtatore poſſit legari.℟.q̃ ſic ſi ſciebat teſtator eã alienã ꝛ heres teneꝛ eã emeꝛ ꝛ p̃ſtare vel exꝛimationẽ ſoluere ſi talis ſit que exꝛimari poſſit vt inſti.õ le.ſ. nõ ſolũ ꝛ.ſ.qõ aũt cũ tali diſtinctione q̃ aut res que legatur erat teſtatori pignorata vel in.ea hꝫ ius ſolum ꝛ tũc nõ p̃ſumitur niſi legatũ illud ius eſſe q̃ in ea habebat ꝛ ſic nõ dabit extiatio vt in.l.ſerui electõe.ff.de leg.i. Et ſic ſi legauit fũdũ quẽ ꝓduxerat p q̃n quẽnũ heres ſoluet pẽſionẽ ꝛ ille cui legauit hẽbit vſuꝫ fũdi ſine aliq̃ ſolutione.l.qui cõcubinã.ſ.qui oꝛtos.ff.õ lega.iij.ꝛ lege bar.aut reſ legata erat res teſtatori cõis ſimul ꝛ alteri ꝛ ſic intelligit ſolũ legaſſe partẽ ſuã niſi diuiſſet totã talẽ rẽ: q̃ ſic extiatio õbet vt no.Bar.i.l.cũ alienã.C.de lega. Aut res oio eſt aliena ꝛ tũc ſi eſt heredis õ

bet res oio tex.ē in.l.vnum ex fami/
lia.§.si rem.ff.de le.ij. Si vero non est
heredis ſꝫ alteri⁹ ⁊ si scienter legauit
debet extiatio vel res.d.l.cū alienaꝫ
dūmodo sit talis cuius commertium
hēri possit alias esset inutile legatum:
puta si legatur res sacra vel principis
l.apō iulianū.ff.de le.i. Si vero lega/
tur ignoranter aut extraneo ⁊ nō va
let aut ꝓiuncte persone cui alſ fuiſſꝫ
relicturus tantūdem si sciuisset esse ēt
alienam debetur extimatio .d.l.cum
alienam ⁊ Bal.i.l.i.C.de sa.san.eccl.
tenet ecclesiam esse coniunctam per
sonam cum sit mater omniū fideliuꝫ
xii.q.ii.qui abstulerit Sed ℙa.in.c.
filius noster de testa.non tenet q⁹ ec/
clesia hic hēatur ꝑ coniuncta ꝓsona
sed solū coniunct⁹ ex sanguine vt in.
c.non nulli de rescrip.⁊ q⁹ dbeatur cō
iūcte persone intelligit qñ erat gene
raliter sed qñ erat ex cā ſpecifica pu
ta.qz crēdebat suā exēptionē fcāꝫ a pu
pillo q̄ nō valebat tūc vitiat legatuꝫ
in totum etiam factum coniuncte per
sone vt no.in.d.l.cum alienaꝫ

24 ¶ Sed nūqd q⁹ ꝓdictū est i qōe ꝓ
cedēti habebit locū in foro canonico
⁊ anime.&.pa in.c.filius de testa.dic
q⁹ cōmunis opinio tenet q⁹ sic ſꝫ ipe
credit q⁹ nō hēat locuꝫ in ꝓscia ratio
qz in.d.c.filius nr dicit qz lege dei vi
uimus non legibus videtur annuere
hoc esse ꝑ legē dei ⁊ ió nullus subiec
tus obie iuris canonici poterit hanc
dispositionē legis obseruare ⁊ etiam
in repetitione.c.cum esses de testa.ita
tenet ratio qz dispositio quelibet dbꝫ
attendi ſm rationem certam.c.itelli
gentia d v.si.⁊ ideo pꝫ ꝓ dictū.c.filiꝰ
q⁹ est dcia in hoc inter ius ciuile ⁊ cāo
nicuꝫ ⁊ q⁹ dispositio.c.filius astringit
omnes quos astringit ius canonicuꝫ
Egoadmitte rē dictum suum qñ he/
res nimis grauaret qz sic ñ. videret
fuisse de mēte dfūcti ſꝫ esse errore de
ceptū: ſꝫ qñ ꝓstaret de mente dfūcti
puta qz sciebat dispōnez iuris ciuilis:
sic credo etiā i ꝓscia habeat locuꝫ qz
perinde est ac si legasset rē illā si emi/
posset vel saltem extimationem.

¶ Vtrū legata domo debeatur ort⁹ 25
&.Pa.in.c. Raynutius de testa.q⁹ si
ortus coheret domui sic dbet.ff.si ser
ui.vē.l.testatrix ⁊.ff.de ac.ēp.⁊ vēdi.l.
si creditor in fi.q⁹ limito verum qnā
do.eadē ianua claudit domū ⁊ ortuꝫ
sec⁹ si sic ñ coheret qz nō dbet Et sic
intellige glo.in.c.fi.xii.q.ij. ⁊ ℙa. vbi
s .in.d.c. Raynutius

¶ Vtr legatꝫ aliqb⁹ reb⁹ ⁊ postea vē 26
ditis per testatorē teneat heres .&.q⁹
sic nisi vēdēdo testator hūerit aium
adimēdi legatū ſsti.de lega.§.si rē su
am ⁊ in dubio ꝓbabit heres saltē per
quattuor testes volūtatē dfūcti muta/
tā vt in gl.d.§.si rem suā idē dic si reꝫ
legatam pignori tradidit q⁹ nisi ha/
buerit aiuꝫ.adimēdi legatū tenet he
res eam luere ⁊ legatario tradē vt i
ſsti.d le.§.ſꝫ ⁊ si rē in ter.⁊ in glo.in cō
scia credo verū qñ testator in morte
noluit mutare testm̄ secus si morte ꝓ
uentus nō potuit in vltimo aliquid di
sponere: quia tunc ꝓsumereꝫ q⁹ aio
adimendi legatū alienauerit

¶ Vtrum legatum quo mihi liceat 27
cedere lapides in solo testatoris tran/
seat ad meos heredes.&. quod non
text.est in.l.apud iulianum.§.si quis
ff.de leg.i.rō ꝫ glo.qz ē ius ꝓsonale.

¶ Vtrū possit legari q⁹ nundū est in 28
rerum natura.&.q⁹ sic dūmodo sit fu
turū vt fructus futuri i tali fundo: aut
quod nascetur ex ancilla ⁊ huiusmōi
Insti.de lega.§.ea quoqꝫ res

¶ Utr̃ iura act.ꝛ ſeruitutes ꝛ hmõi incorporalia poſſint legari.ꝛ.q̃ ſic. niſi viuẽs teſtator debitũ exegerit vel remiſeritꝛ ꝛ i dubio p̃ſumit̃ legatũ voluiſſe adimere exigẽdo vel remittẽdo inſti.de lega.§.cũ aũt.in tex.ꝛ in glo.

30 ¶ Utrũ debitori poſſit ſua liberatio legari.ꝛ.q̃ ſic. Inſti.de le.§.ſi qs debitori: niſi teſtator viuus exegerit. inſti.ibidem.§.cauſam.

31 ¶ Sed q̃ro an in dubio p̃ſumet̃ legatũ factũ creditori ſuiſſe factũ aio recõpenſandi .ꝛ. Bar.in.l.ſi cũ dote.§.ſi p̃.ff.ſolu.ma.ꝛ cõiter moderni in.c. officij de teſtamẽtis diſtinguũt q̃ aut relictũ ſit p debitorẽ neceſſariuꝫ q ex neceſſitate iuris tenet̃ ad debitũ: ꝛ ſic p̃ſumit̃ aio recõpenſandi factũ: vt in d.§.ſi p̃.vbi dr̃ q̃ ſi pater q tenebat̃ dotẽ dare filie ſue legat eidẽ aliquid i teſtamẽto: qꝛ filia nõ poterit petere legatũ ꝛ dotem: qꝛ videt̃ legaſſe aio cõpenſandi cũ dote debita. Aut legatuꝫ ſit p debitorẽꝫ voluntariũ: puta qꝛ ex ſua voluntate obligauit ſe ad debitũ: ꝛ ſic in dubio nõ p̃ſumit̃ factuꝫ aio recõpenſandi: niſi ſit exp̃eſſum vt p̃bat̃ in.l.vnica .§.ſciendũ.C.de rei vx. ac.vbi habet̃ q̃ ſi marit⁹ qui tenet̃ reſtituere dotẽ vxori poſt mortẽ legauit aliquid ſimpliciter vxori poterit vxor vtrũq̃ petere. Similiter dic de legato facto cuicũq̃ creditori a debitore. ad hoc.C.de h̃ere.inſti.l.ſi cõpenſandi.ff. de lega.i.l.lucius.i p̃in.ꝛ. ff.de lega.ij.l.vlti.§.penul.

32 ¶ Utrũ per ſuggeſtionẽ :ſolicitudinẽ vel importunitatẽ faciens adimere legatum factũ alicui: ꝛ facienſ ſibi relinqui teneat̃.ꝛ.domin⁹ Bertho.cepolla in ſuis cautelis q̃ tenet̃ actione de dolo vel in factũ ſubſidiaria ei cui'ad empt̃ eſt: vel cui nõ eſt relictũ ex ſolicitudine eius.ff.de dolꝰ excep.l.i.no. Ange.in.l.fi.C.ſi quis aliquẽ teſta.p̃hi.Facit.l.i.ꝛ ibi no.C.de pe.bo.ſub la.li.x. Sed melius dic vt.j. Reſtitutio primo in verbo impediens

¶ Quid valꝫ vxori legatũ quo legat̃ 33
ei dos ſua.ꝛ.q̃ valet quia plenior eſt actio ex legato q̃ ex dote inſti.de leg. §.ſed ſi vxori qꝛ ſicut ibi dicit glo.legatum ſtatim debet̃ dos ꝛ ſi p̃ſiſtat in mobilibus debetur poſt annũ ſolũ Item valet quia non habebit probare dotem talis quantitatis ſi exprimat alꝫ ſic.C.de ſal.cau.l.iii.

¶ Quero quid debeat q̃ legatum 34
ſit in genere.ꝛ.q̃ ſi illud gen⁹ eſt generaliſſimũ ſic nullũ eſt legatũ Exemplum ſi diceret lego ſubſtantiã vel rẽ Si' vo genus eſt ſubalternũ vt lego aial corp⁹ ꝛ hmõi.ſic ſimiliter nullũ qꝛ dando muſcam liberaret̃. Si vo genus eſt inferius puta qꝛ eſt ſpecies ſpãliſſima tunc aut res eius generis habet certos fines a natura deſignatos vt bos equus ꝛ hmõi aut habet fines ex ſola diſtinctone hois vt fundus vt.ff.de lega.i.l.quod in rex.§.ſi ſi quiſ: aut facto hois vt domus vl' fũdus.qõ p factum hois de duobus fit vnũ diruendo parietem ꝛ hmõi vt.ff. cõia predio.l.ſi quis duas.§.i.Si log mur õ p̃mo ſic fuit varia opinio. Sꝫ placet mihi opinio Jo.quã ſequit̃ accur.in.l.legato generali.ff.da lega.i. ſ.q̃ aut teſtator quos reliquit ſeruos vel boues incertos ꝛ de incertis ſunt in ſuo p̃timonio ꝛ tũc eligit legatari⁹ vt inſti.de lega.§.ſi generaliter dũ tñ nõ eligat optimũ.d.l.legato Aut nõ ſunt in ſuo p̃timonio ꝛ ſic' electio erit heredis vt.ff.de trittico.le.l.iii.in p̃n. ꝛ.l.iiij. Sic̃ vbi teſtatoꝛ de certis ſeruis ſenſit incertũ puta qꝛ legauit vnũ de ſeruis ſuis ſic electio erit legatarij l.q duos.ff.de le.i.Si vo logmur de

scdo sic nō valet qz videt verisorius qz heres pstando fundū vni⁹ digiti vl vnguis liberaret.d.l.qd in rep.§.si qs autem Si vo loquimur de.iii.tūc aut legans domū in genere reliqt domos aliquas aut nō si sic electio erit legatarij Si nō legatū erit verisorii.ff.de le.i.l.si domus in pin. Aduerte tñ qp qñ electio dat heredi in rebus legatis in genere ꝛ illud genus est talis qualitatis qp in ipso sint quedā que nihil valēt ꝛ magis expedit nō habere ꝫ habere tūc nō pōt talia dare sed debet dare mediocrē vt in.d.l.legato ꝛ.C. de dona.l.si quis argētuz.§.i.ꝛ.C.cōmunia de le.l.fi.§.i. Si vo sum⁹ extra talia tūc poterit heres dare minimuz in tali genere.l.si ita scriptū sit in fi.ꝛ l.apud iulianū.§.seyo.ff.de leg.i.ff.de re.iur.l.semp in obscuris.ff.de verb. obli.l.si ita stipulatus Fallit hoc in legatis ad pias causas qz debet id qd ē melius fauore pie cause vel saltē mediocre puta legatū est vas dabit ar genteū vel aurū ꝛ auricalcū: seu enez ita habet ꝛ no.in.l.titia.§.seya.ff.d au.ꝛ arg.lega.ex q̄ Bar.ibidē dicit qp si legat calix intelligit argēteus si pla neta intelligit de serico ꝛ similibus

35 ¶ Quid si qs legauit q̄tuor lagenas olei que sunt in tali vase que nō sunt nisi due vel de pecunia que est in tali capsa legat vnu.xx.alij.xxx.alij.x.ꝛ nō sunt nisi.xxx.ꝫ.qp solū debet qd inuenit.l.si quis testamēto.ff.de le.i.ꝛ vni cuiqz p rata defalcabitur puta ille cui xxx.legauerat nō habebit nisi.xv.cui xx.x.ꝛ cui.x.v.debebunt vt ibi dr Facit.l.cū certus numerus.ff.de tritico vi.ꝛ ole.le.ꝛ de lagenis est casus in.l. si quis seruum.§.si quis .ff.de lega.ii.

36 ¶ Quid si testator errat i noie.ꝫ.qp nō officit dūmodo ꝓstet de quo sensit l.si in noie.C.de testa.Facit.ff.d le.i.l. titij. Instit.de le.§.si quis in noie Sili falsa demonstratio nō officit puta.cū dicit lego seruū meū quē emi a titio: cū tñ sit emptus a tituo: dūmodo cōstet d seruo. Insti.d leg.§.huic prima Similiter falsa causa nō viciat legatū vt si dicit lego tale quid Petro qz fecit mihi tale seruitium cū tñ ñ fecerit Insti.de leg.§.longe secus si conditionaliter vt ibidem

¶ Utrum legās ancillam Bertam 37
postea vendens eam emit alia cui nomen berte iponit an debeat ista scda ꝫ qp fic.ff.de condi.ꝛ demō.l.filie sue §.titia vxor

¶ Utrū legās mihi omnia sua mobi 38
lia itelligant oēs fructꝰ ēt.ꝫ.qp sic oēs qui tempore mortis testatoris erant a solo sepati.ff.de re.ven.l.fructꝰ Sed nō habeo ex tali legato noia debitorū suoꝝ nisi aliter cōstet d mēte: qz noia debitorū nec sunt mobilia nec i mobilia ſz in.iij.spē.ff.de re iudi.l.a diuo pio.§.i vēditōe Itē qz nō est nostz quod nobis dbet sed tñ illud quod possumꝰ vendicare.ff.d au.ꝛ ar.le.l.ii. Sz tu d hoc dic vt.ff.alienatō.§.viii. ꝛ idē dic de ligniſ ꝛ lapidibꝰ ad hedificiū pparatj qd ñ veniūt ar.ff.de le. iij.l.ligni appellatio.§.fi. Idem in lecto legato venit ornamētuz eius vt in. d.l.libroꝝ.§.fi.ff.de leg.iij.

¶ Utrū legatis vestibꝰ vroꝝ veniant 39
aurea vl argētea ornamēta dictaꝝ vestiuz vr qp nō qz accessoria pciosiora suo pncipali nō accedūt Lud.d ro.i no.tz qp veniāt ēt pciosiora ꝛ accedāt pncipali vt.l.ꝛ si ñ sunt.§. puenianus ff.de aur.ꝛ ar.le.ꝛ Barto.i.l cū aurū ff.de au.ꝛ ar.le.ꝛ dic gl.falsā i l.ii ff.d pecu.le.q̄ vult qp accessiones pciosiores ñ extinguāt dstructo pncipali

¶ Quid si legat cui Titio si volue 40
rit.ꝫ.qp nō trāsibit ad heredez ticij:

si titius non exp̃resserit se velle.l.si ita legatū sit.§.illi si volet.ff.de leg.i.

41 ¶ Quid si hñs lancē marimā mino rē ⁊ minimā legat lācez minorē.q̃.qđ debeť medie magnitudinis si aliđ nō opponat.ff.đ au.⁊ ar.le.l.q lancem.

42 ¶ Item si legat cirographum itelligitur legasse actiones in eo contentas.l.qui cirographum.ff.de le.iij.

43 ¶ Vtrū testator q leganit vni fūduz alij vsumfructum fūdi đbeat itelligi legasse vnicuiq̃ ipsorū dimidiū vsufructus dicti fūdi.q̃.Lud.đ ro.in no.qđ sic.l.si alij .ff.de vsufruc.lega.secđ i iudicis snia vt.l.⁊ puto.§.i.ff. fami.her. q vez ē si aliđ de mēte nō cōsset.

44 ¶ Vtrū si legās sic dicit lego centū tirio ⁊ si illos pderet iteruz reliquo ei alios cētū etđ heres teneať plisq̃z semť restituere.q̃.q non nisi semel.ff.de le. iii.l.fideicōmissa .§.si quis decem.

45 ¶ Si legať alicui vsusfructus ſb certo tpe puta vsq̃z q̃ talis peruenerit ad xx.ānos cuius talis moriatur nihilominđ vsufructus durat vsq̃z ad tps.xx. ānoz secđ si moriať vsufructuarijđ āte xx.ānos qz expirat si vo legať sub icerta pditiōe puta donec talis fuerit furiosus vel remanserit ⁊ huiusmōi q̃ruz euentus icertđ est si pditio euenerit expirat Si āt moriaťur in furore nihilominus durabit vsq̃z ad vitā vsufructuarij .l.ambiguitaťē.C.de vsufruc.

46 ¶ Quid habebit ille cui relinqtur victđ ⁊ vestitđ siue alimēta q idē ē.q̃.debet habere cibū potū vestimēta lectū habitationē ⁊ ea sine quibđ viuere nō posset.ff.de ali.⁊ cibaria.l.legatus.ff. đ vbo.signi.l. victđ nō tamē ea q̃ ad disciplinā pertinent.d.l. legatus

47 ¶ Quid si dicit relinq̃ q vxor mea sit dña ⁊ vsufructuaria oīuz bonoruz meoz.q̃.q pter hoc q dicit dñam habebit gubernationē domđ ⁊ familie ⁊ eui9 curā p hoc q dicit vsufructuari az habebit victū ⁊ vestitum Similr si diceret relinq̃ eā dñam ⁊ dominatricem bonoz meoruz intelligiť q secū dū q̃litatē pīmonij honorifice hēat sua necessaria ⁊ sit gubnatrix domus ⁊ sic sapiētes ⁊ cōis vsus iterpretantur vt no.gl.in aut.hoc locū hz.C.Si secūdo nup.Et sic fecit David cuz dicitur de eo pstituit eū dñz domđ sue.i. rectorē ⁊ sic ponit in greco q est.ff. mā.l.creditor.§.Iutius dñs tñ Bart. cepola in tractatu suo de fructuibđ dicit vuz sola alimēta forē relicta p illa vba dñam ⁊ vsufructuariā si filij sunt instituti secđ si exnet vt ē gl.in.d.autē. hoc locum ⁊ ibi p oēs ⁊ Bar.i.l.ticia cū testamēto.§.fi.ff.đ le.ii.⁊ Bal.in.l. vnica.C.de idi.vi.q intellige supstāti bđ filijs secđ si morerēť filij viua matre qz tūc efficeret ꝓprietaria vt not. singulariť bar.per ter.in.l.sicut in annos.ff.qbđ mōis vsufru.amit.hic ad uerte q q̃uis vir liberet eam a redditione rationis de administratione Nihilominus tenebitur de dolo ⁊ lata culpa.l.creditor.§.Iutius.ff.manda.⁊ reddet rōnez aliqualē nō tñ scrupulosam.l.Si qs rōcs ⁊ ibi Bart.ff.de liber.lega.

48 ¶ Quid si dicit lego vsumfructum omniuz bonoz meoz vxori mee vel relinquo vxorez meaz vsufructuariā q̃ qđ insolidū habebit vsumfructum omnium bonorum. ita quod poterit facere de illis quicquid placuerit etiā si essent vltra quantitatem alimentorum .vt.ff.de vsu.le.l.vxori mee nisi filios haberet: in quo casu filij haberent saltem legitimā partem in vsufructu secundum dominum Odofre.sicut ipse notat i aut.nouissima.C.de inoff.testa.que limitat.d.l. vxori q̃ ad filios sed non quo ad extrancos

49 Utrū legās vxori fue habitationē
seu vsūfructū habitatiōis dom⁹ sue:
qđ idē ē.l.cū antiquitas .C.de vsufru.
Et i eodē testō legādo dictā domū al/
teri ademerit dictus legatū vxoris .ſ.
q̄ nō tex.est in.l.sempronio.in princ.
ff.de vsufru.legato. vbi ꝓbat q̄ lega
to generali vsufruct⁹ vel habitationis
nō derogat ꝑ legatū spāle ipsi⁹ rei.Et
ibi Bar.dicit q̄ nō ē alibi tex. ꝓ hoc.
50 Quid si dicit relinquo ticio fundū
ad vsufructuādū.ſ.d ñs.Bart.vbi.s.
q̄ ē relicta.ꝓprietas.Sic.r.q̄ dicit re
linquo fundū ad gaudimētū.ꝑ.l.pcu
lus.ff.de vsufru.tibi dñs Flo.q tñ dis/
tinguit verū.si extranei sūt instituti.se/
cus si filij dilecti: t placet in cōscia: lz
alij indistincte velint q̄ ꝓprietas sit re
licta nō vsufructus.

51 Quō pōt fieri legatū.ſ. q̄ pōt fie
ri qbuscūq; verbis aptis tñ t idoneis
vt,si dicat lego: do: dare iubeo: volo:
rogo:posco:opto vt des.l.ij.C.cōia dō
le.Itē pōt fieri pure: vt cū dē: lego ta
li.c.t i diē.vt lego tali vsq; ad pascha
Et die vt lego tali a pascate i antea: t
sub cōditiōe ꝑ si: vt lego tibi.c.si filiā
meā accepis.vel ꝑ cū: vt lego tibi cētū
cū fuerit.xiiij.ānoꝝ.tūc iest ꝯditō hec
dū cōplet⁹ fuerit.xiiij.ānus t nō aliter
C.de lega.l.fi.Fallit tñ i libertate vt vi
deat potius cē relicta in diē.puta si di
cit ꝑnū meū liberū iubeo cū filio⁹ me⁹
erit.xxv.ānoꝝ.C.de fideicō.li.l. fidei/
cōmissaria.Et vt scias dēs iter lega
tū q̄ fit pure.t q̄ fit sub ꝯditiōe. vel
in diē no.q̄ q̄ legatū fit pure statim
mortuo testatore cedit legatario.vt.j.
§.lvi.Cū vero fit sub ꝯditiōe.ante cō
ditionis euētū nō cedit legatario.t tō
si morieť ipse legatari⁹ anteq̄ ꝯditio
impleat remanebit apud grauatū: t ñ
transmittet ad suos heredes. Limita
hoc in legatis: ad pias causas.vt.s.§.
vlti.Cū vō legatū sit i diē: tūc si dies
est incert⁹ oīno: sic legatū est ꝯditionale
l.dies.ff.de cōdi.t demō t.l.stipulatio
ista.§.iter certā.ff.de ver.ob.t.l.si dies
q̄ dies le.ce.t glo.no.in.l. seius satur
ninus.ff.ad.treb.Si vō dies est cert⁹
oī certitudie.vt puta cū legat ticio i pa
sca futuro. vel q̄ curret. Mccccxc.
t hmōi.vel dies est cert⁹ ad minus in
se lz sit incert⁹ in ꝓprio subiecto: puta
cū relinq̄t talis possessio ticio q̄ erit
xxv.ānoꝝ.qr istud tps est certus in se
qr suo cursu pure ñ pōt q̄n veniat illud
tps.sed in ꝓprio subiecto t sub tali q̄
lificatiōe bene est incertū: qr talis pōt
mori anteq̄ sit.xxv.annoꝝ.Et tūc le/
gatū factū tali tpe vel die cedit legata/
rio statim a die mortis testatoris q̄ ad
trāsmissionē.qr si legatarius moreret
post mortē testatoris: t añ illū diē vel
tps nihilomin⁹ legatū debebit ei⁹ he
redibus.vt pz in.l.vnica .§. cū igit.C.
de cadu.tol. Idē dic q̄ legant fruct⁹
q̄ nascent ex tali fundo. qr lz moriat
legatarius tamē trāsmittit ad heredes
suos: vt no.glo.in.l.itē qr.ff. de pactis
Intellige nisi aliud ipediat.l.si ea qō.
C.de his q.vt indi.hoc patet in.l.si cū
heres.ff.q̄ dies le.ce.t.l.heres.i ꝑn.
ff.de condi.t demō. vbi pz q̄ q̄ qs
legat Ticio possessionē cū morieť licet
sit incertū q̄ morieť: tñ quia certus
est q̄ morieť: t ideo legatū est ad diē
certum.t sic debebit eius heredibus
sec⁹ si legaret sic. heres dato possessio/
nem ticio cuz morieris: qr sic est con
ditionale: qr est in diē incertū: eo quia
ignorat quis prius sit mortur⁹ an he
res vel ticius.Et ideo si ticius premo
rietur legatum remanebit apud here/
dem grauatū.Item aduerte q̄ dicto
si nō sēper facit cōditionē: nam q̄n op
ponit tēpori preterito vel pñti. non fa
cit cōditionem ꝓpter.l. institutio talis

in fi.ff.de ꝯdi.inſti.⁊.l.eas in pncⁱ.c.l
ſi ita ſtipulatus fuero hāc ſummā.ff.ō.
verbo.ob. Nec obſtat.l.ſi ſic .ff.de le.
i.qz ipropꝛie loquitur.qñ v̄o ſi reſpicit
cuētū futuri tpis cuius euētus . eſt cer/
tus oi certitudine: ſic nō facit ꝯditio/
nē: ꝑm Bar.in.l.i.ff.de ꝯdi.⁊ demō.
Zdē dic qñ ꝯditio eſt impoſſibilis.l.i.
ff.de ꝯdi.inſti. Sed qñ euētus eſt cer/
tus an: ſed incert⁹ qñ vt mors ſic facit
cōditionez ꝑm Bar.vbi.ē.⁊ glo.in.l.
oibus obligatiōib⁹.ff.de re. inr. ſiſr fa
cit ꝯditiōez qñ euent⁹ eſt oino incer/
tus. Zdē dictio ſi.aliqñ ponit ꝑ qz.l.vi
deamus.in pncⁱ.ff.de in litē. iurā.l. ti/
tiū ⁊ meuiū.ff.de adm.tu.aliqñ ponī
tur ꝑ q̄ꝫuis.l.ſi.C.de liber . ⁊ eoꝝ lib.
aliqñ ponit ſimul cū dictione.⁊ ſi.ſ.⁊
ſi ⁊ ſtar pro q̄ꝫuis.l.i.§.nunciatio.ff.de
no.ope. nū.⁊ diffuſe.vide Bar.vbi.ē.
Dictio v̄o cū aliqñ habet vim copule
l.ſilī cū illo.ff.de vſufru.le.⁊ ſic nō fa/
cit ꝯditionē niſi antea appareat volū/
tas diſponentis.l.ſi ita fuerit.§.fi.ff.de
teſta.ma.⁊.l.ſi ancilla.ff.de le.i. Aliqñ
v̄o cū eſt ꝯiunctio.videlz qñ apponi
tur v̄bo pteriti: vel pñtis tpis: ⁊ ſic
nō facit ꝯditionē: ſed ponit cauſatiue
cum ꝑ qz vel aduerſatiue ꝑ q̄ꝫuis.l.
demonſtratio.§.i.ff.de ꝯdi.⁊ demon.
⁊ ibi Bar. Aliqñ reperit aduerbiū.ſ.
cū ꝑ qñ: qđ eſt qñ apponit verbo fu/
turi tpis: ⁊ ſic vī q̄ tūc nō ſit differen
tia inter ſi ⁊ cū: ⁊ q̄ vtrūq̄ faciat ꝯdi/
tionez.l.q̄ ꝑmiſit.ff.de ꝯdi.inde.cum
multis alijs in glo.d.l. demonſtratio.
ſed qz multe leges vident ꝛrie. Bar.
ibidē dicit.q̄ eſt triplex differētia pri/
ma qz ſi principaliter denotat ꝯditio/
nē ſecūdario v̄o tp̄s: qz nulla ē ꝯditio
q̄ in ſe nō habeat tp̄s futurū. Cū v̄o
denotat p̄ncipaliter tp̄s: qz nō eſt ad/
uerbiū tpis.ſecūdario ꝯditionē ꝑbat
in.l.ſi titio.ff.q̄ dies le.ce Et. Zō q̄ ponit circa ſubſtātiā obligatiōis: vel
circa voluntatē que exprimit ꝑ verbuꝫ
futuri ſubiūctiui ſi ponit ꝑ ſi nō valet
ſed bñ per cū: verbi gr̄a . Stipulatio
que fit ſic ꝑmitto tibi centū ſi volue/
ris: nō valet: ſecus ſi dicat ꝑmitto tibi
centum cuꝫ volueris.l. centeſimis.§.
fi.ff.de ver.obli.qz in primo ꝯditio ē
expreſſa ꝑ ſi, in Scō eſt tacita ꝑ cū ⁊
expreſſa nocēt.l.nōnūq̄ꝫ.ff.de condi.
⁊ demon. Scā differentia eſt qz
ſi ſiegas mihi decē cū petiero nō facit
ꝯditionē.l.ſi decē cū petiero.ff.de v̄b.
ob.⁊.l.titia.ff.de condi. ⁊ demon. ſed
bñ ſi lego decem ſi petiero. vt not.in
d.l.ſi deceꝫ qz ꝑ ſi eſt ꝯditio expreſſa
ꝑ cū tp̄s p̄ncipaliter ⁊ iō cū talis tpis
expreſſio ſapiat exactionē de pñti ſiue
executionē: nullā ſuſpenſionē inducit
⁊ iō ſi moriat antēq̄ petat nō deficit
ꝯditio.l.liber hō.§.decē.ff. de verbo.
ob. Tertia differentia eſt qz ſi ſiue
apponat circa diſpoſitionē: ſiue circa
executionē facit diſpoſitionē ꝯditiona
lē.l.quib⁹ diebus.§.quidaꝫ titio.ff.de
ꝯdi.⁊ demon. Sed cū facit diſpoſitio
nē ꝯditionalē in vltimis voluntatibus
vt.d.§.qdā titio.⁊ ibi no .ſecus in ō/
ctibus: ſed bñ facit diſpoſitionē reſol/
uendā ſub ꝯditione.vt.ff.de in di. ad/
iec.l.ij.⁊ ibi bona glo.limita tñ q̄ cuꝫ
facit diſpoſitionē in vltimis volūtati/
bus ꝯditionalē.vez q̄ addicit diſpo
ſitiōi vltime q̄ ꝓcernit volūtatē diſpo
nendi ſiue diſpoſitionē.l.ſi cui leget.
ff.de.leg.i.niſi qñ relinquit cōiuncte
perſone: quia tunc in dubio facit diē
d.l.ſeius ſaturninus.ff.ad treb. ſed ſe
cus qñ diſpoſitio cōcernit preceptuꝫ
ſoluendi ſiue executionē: ⁊ tēpus cer/
tum ſaltem in ſe ſicut eſt tempus cer/
te etatis: quia tūc nō facit ꝯditionem
ſed dilationē quia de natura cū eſt fa/
cere tempus.l.hīs verbis.⁊ ibi Bal.

C.qñ dl.le.ce.Aduerte etiã q; lz dicatur lego tibi centũ ea conditiõe vt facias tale qd q; tale legatũ nõ est conditionale Sed modale.l.meuia.ff.de ma.test.z.l.ii.ff.de dona.z sic verbum ea cõditione accipitur impropie ſm bar.in.d.l.quibus diebus

52 C Utrũ relictũ in diem debeaꝫ cuz fructibus intermedij temporis.ꝛ.q; si gra legatarij fuit appositus dies puta qz puer sic debenꝫ Si vo dies fuit appositus gratia heredis sic nõ debenꝫ z sic ꝯcorda.l.in fideicõmissaria.ff.ad trebel.z.l.in fideicõmissi.§. cũ polidius.ff. de vsuris z.l.euz.ff.de ãnu.leg.z.est glo.in.d.l.ex verbis.

53 C Sed pone q; legatũ conditionale nõ impleꝫ nõ ex defectu legatarij : sz alio modo.ꝛ.q; aut conditio respicit factũ eius cui relinquit̃ solũ. vtputa si manumisserit seruũ suũ z tunc si conditio deficit p casum : qz moritꝫ suus morte naturali: sic ꝯsequereꝫ legatũ l.que sub conditione.§.quotiens.ff.ỏ condi.instit.nisi fuerit,in mora.l. penl'. ff.de condi.z demon. Si vo deficit p aliũ puta qz fuit interfectus: tunc aget ꝯtra interfectorẽ.l.aquil'.l.inde neratius.§.idem iulianus.ff.ad.l.acqli. Et si occisor est nõ soluendo de equitate debet admitti ad legatũ.l.titio.§.fi.ff. de ꝯdi.z demon.z.l.fi.ff.de eo.p quez sa.erit. Si vo ꝯsistat in facto eius cui relictũ est z alterius etiã: tũc si p casũ fortuitũ euenit ne impleat amittet legatuz nisi fauore alimentorꝝ.l.annua. ff.de ãnu.leg. Si vo nõ p casuz sed p factũ alterius: sic nõ amittet,sed ipsũ hẽbit.hec distinctio ꝓbaꝫ in.l.i testõ ff.de ꝯdi,z de.z i gl.l.i. C.de insti.z sub sti.z ẽ eqssima: nisi aliud dicas. In alio quo casu fauore libertatis.l.cũ ita legaꝫ.ff.de ꝯdi,z demon. Limita ẽt illõ qõ vꝫ q; qñ ꝯditio nõ impleꝫ p factũ eius verũ q; legatũ deficit nisi ꝯditõ eẽt inhonesta qz sic habeꝫ ꝓ nõ adiecta.d.l.cũ ita legatũ sit.ff.ỏ ꝯdi.z de.

C Utrũ legatũ factũ sub cõditione: 54 si nupserit sempronio expiret si nõ ei nupserit.ꝛ.q; sic si honeste possit ei nubere: sed si sit indignꝰ eius nuptijs tenet legatũ lz ei nõ nubat qz condicio que perpetuã viduitatẽ inducit remittit̃ sed nõ que tpalẽ z qõ vni ꝓmittit̃ alteri ꝓhibeꝫ z qõ in vno ꝓhibeꝫ in ceteris ꝓmittit̃ hec habẽt ex.l.cuz ista legatũ sit z m.l.cuz tale legatuz.§. meuie.ff.de ꝯdi.z demõ. Idẽ si legatum sit vt nubat ſm arbitriũ sempronij qz ꝓinde est ac si nõ sit adiecta.l.si lie fue.ff.de condi.z demon.

C Una actiõe petit̃ legata.ꝛ.q; nõ 55 solum per actiones ꝓsonales sed etiã ꝓ rẽ z hypothecariã in res mortui z idez dic in fideicõmissis vt insti.de lega.§.nostra z.C.cõta de leg.l.i.

C Cũ possint peti legata.ꝛ.q; nõ 56 possũt peti nisi adita hereditate nisi in legatis ad pias causas de quo.ĩ.legatum.ii.§.ix.vñ scias q; dominium rei legate postq̃z addita est hereditas ipso iure transit ab eo qui legauit ad egatariũ recta via.ff.ỏ fur.l.a titio no. gl.in.c. Raynaldus de testa. Et iõ ex tunc ꝓinent ad legatariuz fructꝰ rei legate no.glo.in.l.in legatis.C.ỏ vsuris.l.a titio.ff.de fur.l.legatũ la.ii.ff.de lega.ii.z.l.si tibi hõ.§.cũ seruus.ff.ỏ lega.i. Fallit hoc qñ legaꝫ res aliena l.cũ alienã.C.de leg.z.l.nõ dubiũ.ff. ỏ leg.iii. Itẽ in legato relicto in genere.l.apud offidiũ.ff.ỏ op.leg. Idẽ i legato alternatiue .l.hymõi.§.sichũ.ff. de leg.i z.l.statulibez.§.sichũ.ff.ỏ le.ii. Itẽ i legato facto in diẽ qz nisi aduenieẽte die nõ transit.l.sẽproni⁹.ff.de vsufruc.lega.iiẽ qñ aggrauat heredẽ ad vẽdendũ rẽ.l.vxorẽ.ff.de lega.iii.

57 ¶ Quo ordine capient legatarij.&. q̄ nullū ordinē obseruam⁹.sed simul omēs eq̄liter tenemur.dicit tex.i.l.is cui.§.si plures.ff.vt in pos.lega.

58 ¶ Quib⁹ modis efficit.caducū lega tū.&.q̄ Primo q̄ dō legat in testō habet p̄ nō scripto.z hoc ꝓtingit tri plicit.Aut q̄ decessit legatarius quē testator viuere credidit.Aut qz qō le gat nō est in rerū natura:nec pōt eē: vt equus mortu⁹ quē testator viuere credidit.aut qz rei legate nullū est cō mertiū:vel q̄ alienare ꝓhibent̄.z vt dicit Azo q̄ ēt si sit cōmertiū:sed cū grandi difficultate:vt in p̄dis neces sarijs cesaris nō valet legatū nec esti matio ēt dabit.vt isti.de lega.§.fz si ta lis res nisi voluntas testatoris appare ret velle estimationē dari q̄n estimari p̄nt.ff.de le.j.l.si qs inglinos.excipit̄ p̄m eūdē:casus q̄n qs redēit hoiem liberū ab hostib⁹:qz pōt liberari a pi gnore qō tacite habeo i eo:donec sol uit̄ precū vel seruierit p̄ q̄nquēniū.l. senatus.ff.de lega.j.Itē aduerte q̄ si cōmertiū rei legate sit in cōi:sed nō heredi sic dānato ad dandū:tū vale bit legatū z p̄stabit talis dānatus.Si vo cōmertiū non sit ei cui p̄stari dz. aut ꝓpter eius delictū:puta qz hereticus.aut ꝓpter sectā:puta qz iudeus q nō pōt hēre mancipiū xp̄ianū:tunc nec res nec extimatio debet̄.aut ꝓpter ꝓditionē status: vt qz est seruus cui milicia nō debet̄.aut ꝓpter viciuz corpis:qz est claud⁹ z legat̄ stipēdiuz cursoris:z sic si sciebat testator da bit̄ extimatio:alʒ nō.vt no.gl. in.l.fz si res.de leg.j.Itē ea q̄ sūt ꝓiūcta edi bus ne vrbs deformet̄ ñ sūt i cōmer tio.ff.de le.j.l.cetera. Itē nec res sa cre.¶ Scdo dr̄ legatū caducū i ca su caduco tripl̄r.aut qz legatari⁹ p̄mo rit̄ cū testator.aut efficit̄ seruus pene. aut qz testm̄ iprobe iofficiosū dicit.ff. de ioffi.test.l. papinian⁹.§.meminisse. aut ēt ꝓpter graues inimicicias exor tas int̄ legātēz legatariū si tñ redeāt ad amicicīā reintegrat̄ legatū:sed p̄ pter leues inimicitias nō efficit̄ cadu cū.vt.ff.de adi.le.l.iij.in.fi.z.ff.de his q.vt indig.l.si inimicitie.¶ Tertio dī ꝓpe caducū q̄ dō post mortē testatoris deficit q̄cūq; rōe:vt si legatari⁹ sper nat vel ꝓditio sub qua legatum est deficiat.C.de cadu.tol.l. vnica.

59 ¶ Item si factū legatū sub ꝓditiōe: puta si fecerit pontē in tali loco reddat caducū si ille cui ꝓponit̄ hoc fecerat. &.q̄ sic.p.l. ꝓdictionū.ff.de ꝓdi.z de. Sed tu dic q̄ q̄ ad actionē ꝓsequēdā nō sufficit aliqd fieri facto:qz nō vī obtēpare:q facto facit.vt in.d.l.in fi. sed q̄ ad penā euitādā nō refert q̄liter cūq; fiat.l.ea qdē.C.si manci.ita fue. alie.Et sic pz q̄ nō debet̄ legatū p̄dictū.Et q̄ si fieret excōicatio ꝓtra nō ipl̄ētes legata.talis nō ligaret̄.silr nec aliā penā incurreret si eēt apposita. Fa cit qō no.Ludo.de ro.z Bar.in.l.cū seruus.ff.de verbo.obl.z.l.forma.§.si cū ego.ff.de censi.

Legatus.ii. ad pias cās

est oē qō relinquit̄ ꝓ aia vt sentit gl. z clari⁹ Bar.in.l.si q̄s turio.ff.d̄ le.ii.itē q̄n relinq̄t aliqd miſabilibus ꝑsonis vt pupillis viduis pegrinis paupib⁹ z hmōi auxilio ꝓpio destitutis fz.d. Pe.de peru.tractatu de canōica por tiōe epi all.lxxvii.di.c.i.hē enī ꝑsone in iudicio z eī q̄dā ꝓrogatiua letant̄ C.q̄n ipa.iter pu.z vi. ꝑ totū z in.l.si qs ad declinādā.C.de epis.z cle.z in aut.de eccliā.ii.§.fi.de ver.sig.c. sup q̄busdā in fi.z hoc verus de pupillis z viduis miseris paupib⁹ nō diuitibus c.ex tenore de fo.cōpe.c.significātib⁹

de offi.dele. Itẽ qñ relingt ecclie vel alijs pijs locis.c. fi.de testa.ꝛ pia loca sũt hospitalia: monasteria: ꝛ q̃libet loca alia: in qb⁹ senes: paupes: ꝛ lãgui de psone aluntur: ꝛ alia charitatiſ opa exercẽt.d.l.ſi qs ad declinãdã. ꝛ.l.or phanotrophos ibidẽ.ꝛ.d.§.fi.ꝛ de reli.do.c.de xenodochijs. Itẽ ꝑm q̃ſdã relingt ad custodiã ciuitatꝫ vel aliorũ locor cõmũ seu publicorũ. ar.c.ii.de imu.ec.C.de dona.l.penul.§.ij.sed clare.l.illud.C.de sacrosan.ec.ꝛ q̃ ibi no. Itẽ qñ relingt ad refectionẽ pontiũ ꝛ viar.vt dicit gl.in.l.i.§.ad mũicipũ ff.ad.l.fal.ſiꝛ murorũ ꝛ fossator ciuitatũ vl̃ castror ꝛ siliũ. ꝛ hoc ſi necessitas imineat: alʒ nõ.ar.l.ad istructõnes.C.de sacrosan.ec.ꝛ.l.oẽs ꝓuncia rũ.ꝛ.l.ad portas.C.de opib⁹ publi.ꝛ.l. vnica.C.de.qb⁹ nunc.ꝛ.l.penul.C.ꝺ ꝓuiſ.dom⁹ aug.ꝛ.c.ii.ꝛ.c.nõ min⁹.c. aduersus.ꝺ imu.ec.ꝛ.C.ad.l.fal.autꝫ. ſiꝛ. Itẽ qñ legat in ornamẽtis ecclie ꝓ luminarib⁹ ꝓ fabrica ecc. vl̃ libris aut alijs ad diuinũ cultũ pertinẽtib⁹. ſiue ſit ad tpalẽ vel ꝑpetuũ cultũ.c.fi.ꝺ testa. Facit gl.in.d.autꝫ.ſiꝛ. Itẽ qñ relingt ꝓ redimẽdis captiuis.l.nulli.C. de epi.ꝛ cle.i autꝫ.de ec.ti.§.ſi.qs. Itẽ qñ relinqtur ꝓ puellis maritandis. ꝟ Bar.in.l.i.ff.ſol. mat. ꝛ in.l.ſi ego in ꝓn.ff.de.iure do.ꝛ in.l.ii.§.fi. ff.de dona.ar.c.fi.de feriis. vbi dicunt.doc.q dos est pia cã et iõ relictũ ꝓ dote ẽ ad piã cãm. Itẽ qñ relingt ꝓ alimentis. Intellige egẽtiũ.xij.q.ii.aurũ. Itẽ generalit qꝺ deo relingt ꝓ aia relinqui censet.d.§.ad municipũ. Et iõ dic q ꝓprie ꝺr relictũ ad pias cãs qñ relinquit ꝓ honore dei vel sctor vel ꝓ salute aie: siue id relinq̃tur ecclijs: siue paupib⁹: siue locis publicis. qꝛ piũ ẽ q fit ꝓpter cultũ diuinũ: secus si fieret ꝓ honore mũdi: vel ꝓ ꝑpetua fama: qꝛ nõ ꝺr piũ. verũtñ in dubio ꝓsumet qcqd relictũ fuerit supradictiſ fuisse relictũ pro deo ꝛ ꝓ aie salute ꝛ sic legatũ ad piã causam.

¶ Sed q̃ro vtrũ qñ relingt ꝓ male ablatis incertis dicat ad pias causas .ꝟ. Jo.an.in addi.ad spec.ti. ꝛ instru. edic.q sic si relinq̃tur.paupib⁹ vel ecclesijs ꝛ silib⁹: alʒ nõ.vñ dicit q potius ꝑsideratꝫ cui legat ꝙꝫ q̃re legat.l. illud.C.de sacro san.ec.vbi dicit gl.q qñ legatꝫ diuiti ꝓ aia non est ad pias causas secus si nõ diuiti.d.l. si qs titio qꝺ verũ est q̃ ad ꝓsũptionẽ sec⁹ q̃ ad vitatẽ q̃ ꝓncipaliꝛ respicit itẽtionẽ 2

¶ Quid si qs legat cẽtũ nõ expressa cã ꝓpter quã legat: nec ꝑsona cui legat.ꝟ. Jo.an.vbi.ꝺ.q illud est legatũ ad pias causas vt not. Albi.in.l. ad instructionẽ.C.de sacro san.ec.legatũ incertũ ẽt relictũ ad piũ vel publicus vsum vt viarũ ꝛ pontiũ refectio valet vt.ff.de lega.ii.l.quidã in testamento 3

¶ Utrũ relictũ ꝯsanguineo paupi sit ad piã cãm.ꝟ. Bal.in.l.i.C. de sacro san.ec.q nõ nisi dicat ꝓ aia: ꝛ ꝓ deo hoc facere.ꝛ facit ꝓ hoc qꝺ no.Bar. in.d.l.i.

¶ Utrus legata ad pias causas gaudeãt eodẽ ꝓuilegio cũ relicto ecclie ꝟ. Ida.in.c.relatũ.el.i.de testa.q sic qꝛ eccl̃ia ꝓuilegiatꝫ ꝓpter aiam cõtẽplatiõe dei. Facit qꝺ no.Jo.an.in.c.i. de in integꝝ restitu.li.vi.vbi voluit q sicut eccl̃ia põt petere restitutionẽs in integrũ.ita ꝛ alia pia loca possunt. 4

¶ Utrũ de legatꝫ ad pias causas possit detrahi falcidia vel trebellianica. ꝟ. Ida.in.c.Raynald⁹.ꝺ testa. cõiter tenẽt q nõ q̃ ad falcidiã sed q̃ ad trebellianicã. Bar.in.l. marcellus.ff. ad trebel. Bal.in.l.id qꝺ pauperib⁹.C.ꝺ epis.ꝛ cle.ꝛ multi alij tenẽt q nec etiã detrahatꝫ.sed Jo.an.tenet ꝛrariũ in 5

glo ſua et etiam mīri alij vt no. Alb. in.l.ſi quis ad declinandam .C.ō epi. ⁊ cleri.⁊ licet prima opinio ſit magis pia tamen ſecūda nō eſt condēnanda

6 ¶ Quot teſtes requirunt in legatis. vt valeant vide.j.teſtamentū.§.v.

7 ¶ Vtrū legata facta ad pias cauſas ſine inſtitutōe heredis valeāt.§.pa .i.c. idicāte ō teſtamē.q; ſi noluit mori ite ſtat⁹ nō valēt inſtitu.de le.§.añ heredit ſed vbi qs eligit mori iteſtat⁹ ſic valēt nedum legata ad pias cauſas ſed que cūq; alia legata ⁊ in dubio vī voluiſſe mori inteſtat⁹ q facit talia legata q; ꝓbat tex.d.c.indicāte ⁊ facit q; legit ⁊ no.in.l.iii.ff.de iure codicil.

8 ¶ Vtrū ex defectu teſtamēti vitiēt legata ad pias cauſas.§.Ꝑa.i.d.c. indicāte q; nō ſm vnā opinionē vt no. i.l.i.C.de ſa.ſan.ec. ⁊ in.l.eā quā.C.de fideicōmiſ. Facit ꝓ hoc q; no .Bar. in.d.l.i.⁊ Bal.in.l.illa inſtitutio.ff.ō he redi.inſti.qui tenent q; cū quis reliqt ſua reſpectu pie cāe diſpoſitioni ticij q; valet ꝛ nō valeat teſtamētū quādo heres ponit i volūtate alteri⁹ de quo j.teſtū.§.xviii.rō diuerſitatis eſt q⁹ talis cuius arbitrio cōmittit habet regulam iuris diuini: hūani: gentiū: limitātē ei⁹ volūtatē que ē vt preceptis deo ⁊ religioī debeātur ⁊ ad redimē da peccata.xvii.q.ii.aie ō pe.di.i.medicina Et iō aliud non pōt facere ſed in ꝓphanis nulla ē regula limitās ⁊ iō. poſſ; aliud velle q; teſtator propterea cum voluntas teſtatoris ſit incerta iō ē captatoria.i.adulatoria ſeu decepto ria ſm glo.in.c.cum tibi de teſta. Aduerte hic ſm Barto.in ſua minorica q; aut teſtator voluit vt teſtamentū valeret iure directo teſtamēti ⁊ nō aliter ⁊ ſic ſi teſtū eſt nullū q⁹ inſtituit heredē incapacē heres ad quem venīt bōa nō tenet in cōſcientia aut voluit q; ſi nō iure teſtamēti ſaltē valeret iure codicillor ⁊ oī alio modo q; poſſet Tūc ille ad quem bona puenerūt tenetur i cōſcientia iplere legata defuncti ⁊ ſic ē preſumendū niſi q; teſtator ꝓuidit ſibi puta aliū ſubſtituendo vl' q; ordinauit quid fiendū ſi q; ordinauerat nō habebit effectū Facit.l.cū ꝓponas.C. de here.inſti. Idē dic ſm Bart.in.l. in teſtamento.ff.de fideicō.lib.⁊ pa. in.c.i.de ſucce.ab inte.q; ꝛ voluntas ō defūcti nō fuerit perfecta rōe publicatōis fuit tn pfecta rōe voluntatis vtputa q⁹ teſtū manu ſua ꝓſcripſit volēs poſtea redigi in publicā formā ſed morte vel furore preuentus nō potuit q; nihilominus heres tenetur Idem dic ſi incepit facere teſtamētū nec potuit cōplere q; legata facta valēt q⁹ nō pōt negari q; ſit pfectus ꝓſent⁹ rōne volūtatis ꝛ nō rōne opis Idē Bar.i l.cum quis.C.de iur.⁊ facti igno.ꝛ q; ſi teſtamentus eſt nullū q⁹ ō ficit volūtas defuncti vl' q; eſt nullū ex ꝓpreteritōe heredis ignorādo q; cum habeat ſic legata nō debēt q; limito niſi ſint talia qō ſi ēt ſciuiſſet ſe habere filium feciſſet.xij.q.iij.c.ſi.ſ; q; teſtū eſt irritum ex preteritōne vel exheredatōe nois debēt legata oia vt in aut.ex cā C.de liber.ꝓteri. Similr quādo ē nullum q⁹ non ſunt teſtes ſufficientes vel deficit aliqua ſolemnitas iuris ciuilis tūc quādo cōſtat heredi de voluntate defūcti vel per duos teſtes pōt ꝓbari obligatur naturaliter iure gentiu; ad implendam voluntate; Defuncti qō nota.

¶ Quid ſi heres renuncietheredi- 9
tati vel nō vult adire.§.Ꝑa.in.c.relatum el primo De teſt.q; nihilomin⁹ legata ad pias cauſas valebunt quia non ſubtiluntur talibus ſolemnitatibus iuris ciuilis

10 ¶ Utrū legatū ecclesie hedificande seu monasterio debeat solui cum fructibus intermedij temporis. ⁊ pa. in c. nos qdē de testa. q̄ sic vt cōsuluerūt bar. ⁊ fran. de alber. q̄ tex. p̄fati. c. nos dicit q̄ relicta ecclie cōstruende dñt solui sine diminutiōe facit pulcher tex. i. l. si ita relictū. §. pegasi⁹. ff. de le. ii. vbi dicit q̄ si relinquit p̄ diuz in certuz diem puta post. x. annos vel cū legatarius erit pubes debetur p̄z diū cū fructibus intermedij temporis si dies fuerit appositā fauore legatarij sic in casu nostro dies apponitur fauor ecclesie vel mōasterij q̄ si fuisset cōstructa tpe testamēti legasset simpl̄r ⁊ nō in diez qō bene no.

11 ¶ Utrū legatū ad certū vsū possit ad aliū conuerti. ⁊. P̄de. de peru. vbi. §. Aut ipse vsus pōt ipleri de iure ⁊ ō facto puta q̄ legauit qs vt monasteriū fiat in tali diocesi eps est cōtentus ⁊ sic ez de iure de p̄se. di. prima nemo nullum est impedimētum in facto q̄ ē pecunia ⁊ cetera necessaria nec qd adūsetur ⁊ sic potest fieri de facto ⁊ tunc dico q̄. nōl pōt cōuerti in alium vsum ⁊ ille ē casus. d. c. nos quidē ⁊. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. prima ⁊ de hoc ē casus in. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. immo si per legatariū non ipletur tale legatum reddit ad heredem ⁊ p̄z hoc est casus in. c. cū dilecti ō donatꝭ facit qō no. de cōdi. appo. c. verū Et hec itellige vera nisi in legatis ad pias cās vel nisi interueniat dispēsatio pape vl̄ alterius vt. j. dicā Aut ille vsus pōt impleri de iure sed nō de facto puta pp guerras vl̄ q̄ pecunia ē modica vl̄ nō ē locus i ecclia vbi legatur p̄z capella fienda ⁊ hmōi ⁊ iste casus ē i. l. legatā. ff. de admi. re. ad ciui. pti. ⁊ in. d. c. nos quidē ibi ipleri nō pōt q̄ verbuz etiā intelligit ō impotentia facti ō re scriptis. c. si scitat⁹ ⁊ tūc pōt fieri cōmutatio auctoritate superioris etiaz si i testamento sit clausula q̄ nō possit conuerti ad alium vsum quā deputatum ratio quia voluntas testatoris debet interpretari ꝓz ius cōe vt res magis valeat q̄ pereat. c. abbate de verbo. sig. ⁊ ideo cū de iure commuti possit in alium vsū q̄ uerti non obstabit talis clausula ⁊ ex his dicit Gu. in Spec. ti. de edic. instru. in. §. nunc aliqua qō si mihi legatur vt vadam vltra mar ⁊ nullus audet ire qō p̄sequar legatū licet non vadam dummodo vadam ad similem locum. Silr si testator legat p̄ laboz itineris vl̄ p̄mie sibi inuicte vt vadā romā ⁊ ppter impedimētuz non possū ire qō p̄sequor legatū dūmodo vadā ad locū simile. d. l. legatā excipitur qō legat p̄z succursu terr̄ sctē q̄z si nunc non possum expectabitur tēpus ⁊ seruabitur legatum. c. magne ō voto. Ludo. de ro. in no. dicit q̄ Legatum factum p̄z calice vel reparatione ecclesie si Ecclesia non habet opus de hoc poterit per Episcopum solum fieri conuersio in alium vsum pium Aut vsus potest impleri de facto sed non de iure ⁊ tunc aut hoc est quia non est ad aliquem finem honestum puta legat quis centū vt fiat ludus teatral̄ in ecclesia qui est illicit⁹ de iure. c. cum decorem de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ sic legatum inutile est ⁊ non fiet conuersio ar. eorum que no. in glos. in. l. i. ff. de condi. instit. vel non potest fieri de iure: non quia non sit ad finem honestum. Sed quia ius prohibet. ⁊ ⁊ sic fiet conuersio in alium vsum honestum vt est casus in. l. legatum ciuitati. ff. de vsuf. le. ⁊ sic itellige. c. nos q̄ dē in v̄bo nō pōt ipleri. s. ō iure Exēplum testōz legat q̄ p̄dicatores ⁊ mi noꝛ se p̄ferāt ad hītādū i suis domib⁹

ꝛ celebrẽt ibi diuina ꝓ salute aie sue de iure hoc nõ põt fieri. c. vnico ỏ excep̃l. li. vi. cle. cupientes. ỏ pe. tñ vsus ẽ honest⁹ qz ꝓ aia ꝛ laude dimia Silr legat vt fiat eccliam in tali loco nõ põt fieri ꝓpter priuilegiũ qỏ hñt ꝑdicatores ꝛ mnores ꝛ hmói. ꝛ ió fiet in loco congruo ꝛ hóesto facit ad sup̃dicta qỏ supza dixi donatio. i. §. xlvii.

12 ¶ Cuius auctoritate fiet talis cõmutatio. ℟. dñs ℣ de. vbi. s̃. q ꝑ si nõ subest cã puta qz põt de iure ꝛ de facto impleri: tũc sol⁹ papa põt. l. legata ff. de admi. re. ad ciui. pti. ꝛ cle. qz ꝓtingit de religi. do. Si vo subest cã legitima põt diocesan⁹ ẽt si põt iplere de iure ꝛ de facto: nisi testatoz ꝓuidisset qd sit fiendũ de legato vsu nõ ipleto qz si ꝓuidisset nõ posset fieri cõmutatio. vt no. bar. in. l. liberto. §. lucius. ꝛ ibi ter. ff. de an. le. ꝛ q eps ex cã legitima possit cõmutare in aliũ pium vsũ Facit qỏ no. dñs an. in. c. verũ. de cõsi. appo. vbi vult q nõ obstante ꝓhibitõe testatoris ne alienet nihilomin⁹ potest in magis pium. Vide. s̃. donatõ i. §. li. Idem tz Roge. ꝛ Hugo. Item Ange. ꝛ Imo. in. l. i. ff. de ꝓsti. ṗn. vbi volũt q iusta subsistẽte necessitate pñt relicta ꝑ testatorẽ in aliũ vsũ ꝓuerti. vt no. ꝑ Bar. ꝑ illũ tex. in. l. fi. ff. de ope. publi. ꝛ in. d. l. legatã. Ex qb⁹ ꝓclude: q volũtas ꝛ legata testatoris circa pias causas pñt fine cã ẽt ꝑ papã mutari in aliũ vsum pium: ꝛ ꝑ epm cã subsistẽte solũ q̃uis alij cõiter tenẽat ỏ epo in cle. qz ꝓtingit quã limito qñ sine cã vult fieri commutatio: qz tunc ptinet ad solum papã alʃ nõ facit qỏ. j. dico §. xvij. facit ꝑ hoc qỏ dicit Ludo. de ro. et. s̃. no. in. §. precedẽti.

13 ¶ Queritr vtrũ in tali cõmutatiõe regrat ꝓsẽsus heredis grauan. ℟. ℣ et. ubi. s̃. q si nõ põt ipleri de iure vel de facto requirit ꝓsensus heredis grauati ꝛ ecclesie cui sit legatũ. ꝛ ita loquit l. legatũ. ff. de vsufruc. le. ꝛ silr dic qñ cũq; ex cã legitia oz fieri cõmutatio.

¶ Quid si dubitet an sit cã legitima 14
vt fiat cõmutatio: vel ecclia cui legat: aut heredes nõ ꝓsentiũt cõmutatõe ℟. ℣ de. vbi. s̃. q solus eps poterit. ℒ. de nupt. l. i. ꝛ si ecclesia cui legat ꝓsẽtit vt fiat cõmutatio ꝛ heredes ꝯdicunt nihilomin⁹ eps fauebit ecclesie legatarie fauore volũtatis defuncti adimplende ꝛ non heredi. ꝛ iste est casus in d. l. legatũ. Fallit hoc in legato ꝑ monasterio fiendo qỏ sine ꝓsensu heredis nõ põt cõmutari nisi fuerit negligẽs: qz tunc ẽt sine ei⁹ ꝓsensu põt eps elapso termino. d. c. nos quidem.

¶ Qui põt suũ officiũ impendere vt 15
legata suũ ꝓsequant effectũ. ℟. ℣ a. i d. c. nos. q etiã iudex secularis etiã in legatis ad pias causas. est tex. in auth. ỏ ecclesia. ti. §. si qs hedificatione. silr tã secularis q̃z ecclesiasticus põt cõpellere vt legata soluant q̃ fiunt nõ certe psone: vel si certe: tũt alis ẽ q nõ põt in iudicio petere vt sũt fratres minores. d. §. si qs secus esset si nõ ad piaz cãm sit legatũ ꝛ certe psone factũ tũc qz oz q solũ ad istãtiã ptis cõpellat.

¶ Utrũ eps in legatis ad pias causas 16
possit se intromittere. ℟. ℣ a. i. c. si heredes. de testa. q si testatoz ꝓuidit sibi de executore nõ põt nisi in defectũ. vt s̃. Executoz. §. xi. ꝛ in. c. tua nos. de testa. ꝛ in auc. de ecclesia. ti. §. si qs ꝑ redẽptione. Si vo testatoz nõ ꝓuidit sibi de executore: tũc in legatis pro redẽptione captiuoz ꝛ ꝑ alimonijs pauperum ꝓuidebit eps vt in. d. §. si quis aũt. ꝑ re. ꝛ. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. In alijs aũt heres. vt in. d. c. si heredes. ꝛ. c. tua. ꝛ. c. nos. de testa. nisi in negligentiam. vt. s̃. Executoz. §. xiij.

17 ¶ Utrū legatū factū ꝑ cōstruēdo hospitali pauperū: in q̄ poneret rector ad arbitriū certi prelati possint hēredes mutare in hedificationē monasterij religiosorū ¶. Iappus abbas in cle. q; ꝓtingit de relig. do. vt refert do. an. in. d. c. nos qdē q̄ Jo. an. cū q̄busdā iurist̄is cōsuluit q̄ sic: cū licentia epi: et ꝯdicente illo ꝓlato. q; q̄ meli⁹ facit nō aliud sed idē facit. c. peruenit el. ij. de iureiur. sed plus ē ecclām religiosorū facere q̄z hospitale. Facit. c. scripture de voto ⁊ regula pl⁹ semp ō re. in. li. vi. ergo ⁊c. Sed ꝯ vī. xiij. q. ij. vltima volūtas ō cele. missa. cū marthe cū sūb⁹ vbi p̄z q̄ volūtas defuncti ꝓ lege d̄z seruari ergo forma mandati d̄z diligentissima accuratione seruari nec eo casu plus cōtinet in se qđ ē minus vel eꝯ. io. de ꝓben. cū de beneficio li. vi. Ad hoc. ¶. do. An. q̄ ista sūt vera i materia odiosa vl̄ ābitiosa ⁊ sic restringibili. de ꝓben. q̄uis. li. vi. sed opinio Jo. an. loquit̄ in mā fauorabili ⁊ maxime aie defūcti in q̄ fit plena interꝓtatio. c. cū dilecti de donat. Ēt̄ verisil̄r ꝓsumit̄ q̄ defūctus nō ꝯdixisset demōstrādo sibi vsū vtiliorē. fac̄ ad hoc qđ no. bar. in. l. fi. ff. de opc. publi.

18 ¶ De cautella danda illi qui vult legare pro anima ⁊ timet parentes. vide. j. ¶ actum. §. xiij.

Legatus ē cui a papa certa patria vl̄ puincia cōmittit̄ gubernāda ſm Bof. vñ gerit vices pape ⁊ est ordinarius in prouintia. c. legatos de officio. le. li. vi.

1 ¶ Quomō faciet fidē si regrat. ¶. q̄ p l̄ras suas. l. vnica. C. de man. prin.

2 ¶ Quot sūt ſpēs legatorū. ¶. due. Quidā sūt ipropie legati nūcij ⁊ nō iudices ⁊ sūt illi q̄ sepe mittūt̄ a papa pro ābassiata. vel ad aliqō nūdū ministerij exercēdū de q̄bus dist. i. iusgēriuz ⁊. xcvij. c. nobilissim⁹ ⁊ q̄si p totum. ⁊ istos q ipedit d̄z tradi hostibus vt sit ſuus. l. vlt. ff. ō legatiōib⁹. Et ibi loq̄tur de legatis q̄rūcūq; etiā hostium ⁊ ſm canones sūt excōicādi. xciij. di. si qs ita no. glo. i. d. c. iusgēriū. Quidaz sūt legati iudices q̄s papa facit ordinarios in certa ꝓuintia ⁊ de istis loq̄t̄ diffinitio ꝓmissa. ⁊ titul⁹ ō offō legati ⁊ isti sūt i triplici dīa. ¶ Primi sūt legati nati q̄z nat⁹ i sua dignitate efficit̄ legatus pape. vt archiep̄s cāturien̄ q̄ eo ipso q̄ archiep̄s cāturien̄ est legat⁹ ē pape. vt i. c. i. de offō legati. ⁊ isti dicunt̄ legati rōne dignitatis. ¶ Secūdi sūt legati ō latere vt sūt illi q̄ mittūtur de curia pape ēt si nō sūt cardinales ſm glo. in. c. pl̄r. de officio legati. Sed pa. in. c. i. eo. ti. ꝯ ⁊ bene q̄ soli cardinales dicunt̄ legati ō latere maxime hodie. ¶ Tertij sūt legati q̄ nec sūt de latere q̄z nō cardinales: nec sūt nati q̄z nō in tali dignitate ⁊ sūt illi q̄bus papa cōmittit legatiōis officiū in aliq̄ ꝓuicia vel sua vel aliena. vt in c. volentes eo. ti. ⁊ tales dīr legati ratione ꝑsone nō rōne dignitatis vt ꝓmi.

3 ¶ Utrum legati nati vel rōne ꝑsone hēant iurisdictionez in exēptos. ¶. pa. in. d. c. i. q̄ nō. ⁊ probatur in. c. i. de v. signi. li. vj.

4 ¶ Utrū possint ꝓdicti legati absolue re pro iniectiōe manuū violēta i ecclām sticū. ¶. q̄ legati nati nō possūt nec in ꝓuincia nec eī nec subditū nec eīne um. Ratio ſm ¶ a. in. c. pen. de offō legati q̄z clerici ꝑderēt ꝓuilegiū. c. si qs suadēte xxij. q. iij. cū nullus hēret re ad papā ꝓ absolutiōe. eo q̄ dignitas est ꝑpetua. Intellige ſm ¶ a. ibidē de iniectione a q̄ epi non possunt absoluere: q̄z ab illa a q̄ epi absolūt multo fortius ipi cū sint ordinarij. Le

gati vero rõne pſone poſſũt abſolue/re ſubditos exiſtẽtes i ꝓuicia, ſiũ eẽ/neos in ſua ꝓuincia delinquẽtes ⁊ exiſtẽtes. ſubditos vo ſuos eẽ ꝓuiciã ſuã nõ poſſũt abſoluere ſm glo. ⁊ cõiter doc. in. d. c. plũ nec ẽt de cõſenſu iudicis illius ꝓuincie ſm ꝑa. ibidez. ſed Jo. mo. ⁊ Jo. an. quos ſeqt̃ Se. in. c. i. eo. ti. li. vi. tenent ꝙ poſſũt. ⁊ magis placet hec opinio. Subditos etiam ſuos ⁊ in ſua ꝓuincia q extra ꝓuinciam iniecerũt manũ violẽtã in clericũ ſm hoſt. nõ poſſunt abſoluere. ſed ſpecu. recitat aliquos tenere ꝙ poſſunt. ⁊ mihi plus placet: ſicut poſſũt ẽt eos punire de delicto eẽ cõmiſſo. eẽneos vo alunde venientes ligatos abſoluere nõ ꝓ̃t: legati vo a latere ꝓ̃t abſoluere quoſcũq; tã in ꝓuincia eis ꝺcreta q̃z eẽ. tam ſubditos q̃z eẽneos. ſm glo. ⁊ cõmuniter doc. in. d. c. plũ. Poſt. tñ limitat nõ hẽre locũ cũ iniuria eſt enormis quia reſeruatur pape. alla. c. ſi vero. ⁊ c. cum illorum de ſen. excõ. cum ſimilibus. Sed tu tene ꝙ poſſunt etiã in enormi ſm Jo. an. Jura vero exci pientia enormem iniuriam nõ loquũtur in legato a latere. ſed in aliis inferioribus. ⁊ hoc ſequitur archi. in. c. i. de officio le. li. vi. ⁊ cõmuniter doc. in c. ad eminentiam de ſen. excõ. Fallit hoc in duobus caſibus. Primus qñ ſunt in preſentia pape. ſo qñ ſũt revocati ante regreſſuz ſm pa. in. c. pe. de officio le. qz tũc abſoluere non poſſũt

§ Quid ꝓ̃t facere dicti legati: videſ. c. legatos de offõ. le li. vi. ⁊ q. nõ poſſunt facere hẽs in glo. c. ꝙ trãſlationes de officio le. ⁊ in multis. c. li. vi. eo. ti. que omitto cum hodie illi q habẽtur in vſu legati multa poſſint ex ſpeciali conceſſione q̃ ex eorum lr̃is potiuſq̃z ex doctrina cognoſcitur. a)

8 Utrũ legatus poſſit ꝓceſſũ delegati impedire: aut eius ſniam irritare. q̃z. ꝙ non. c. ſtuduiſti. de officio le. nec ſimiliter põt abſoluere excõicatos a papa vel eius delegato dicto. c. ſtuduiſti.

7 Legat⁹ an poſſit abſoluer excõicatã a ſe i ſua ꝓuicia eẽ prouinciã exiſtẽs q̃. ꝟz ino. q ſic: ſi nõ ſit revocat⁹ i foro penitẽtiali. ſed in foro contentioſo nõ niſi reuertatur in prouinciam. intellige niſi egreſſus eẽt cum aio ꝓ̃nt redeundi: qz ſic expirat legatio.

§ Quid de ipedientibus legatos vel nuncios Ap̃licos ne xerceant eorum officia. q̃. ꝙ excõmunicati ſunt ipſo facto ⁊ terre: regna vel loca ꝓdictorum ſunt interdicta tãdiu q̃z diu in cõtumacia perſiterint eorum domini. c. ſuper gentes ⁊ regna de officio legati. li. vi. extrauagans eſt.

Legitimatio filiorum legitimorum quot modis fit q̃. xi. modis

Primus quãdo pater offert filium naturalem tñ nõ hñs filios legitimos inter vivos ſeruitio curie ciuitatis ex qua eſt oriundus: vel ſi pater eſt oriundus de veteri roma. ſ. conſtantinopoli. vel noua. offerat eiz curie cuiuſcũq; ciuitatis metropolis vt inſtit. de nup. §. vltimo. Secũdus quando pater offert eiz imperatori. ⁊ fit curialis. in auk. quibus modis natura. effi. ſui. §. ſi quis igitur. Sed iſte nõ ſuccedit agnatis aſcẽdentibus vel deſcendentibus ex latere patris. vt idem

Tertius qñ pater filiam ſuam naturalem in matrimonio copulauerit officiali curie ciuitatis de qua ẽ oriũd⁹: vel ſi pr̃ ẽ oriũdus de veteri vel noua roma copulet officiali ciuitat̃ metropolis. vt. C. ꝺ nã. lib. l. iii. l. ſi.

Quartus qñ nullo alio legitimo exiũte vel ſi exiſtit nõ ꝺdict⁹ ſz ꝓſentit filius nãlis pr̃e defũcto ꝓfert ſeipm curie iſto mõ. vadit ad regimẽ ciuitat̃: ⁊ dicit vos egregij tali officiali ego offero me curie ⁊ ſer

uire in tali offō si curia recipit eū legi
tim⁹ erit. vt i.d.§.si qs igit̄. Et itellige
tales filios nāles p talē oblationē legi
timatos vt succedant pr̄i ab intestato
non tñ alijs cognatis ex parte pr̄is nec
ipi eis. vt in.d.auth.§. filiū v̊o. ¶ Qui
tus qñ pr̄ ōficiēte ꝓle legitima offert
ꝓncipi ꝓces ꝓ filijs nālibus vt sint fi-
lij legitimi successores et sine mr̄imo
nio. duz tñ ꝓnceps ꝓces admittat. d.
auth.§. illō tñ ¶ Sext⁹ qñ pr̄ i testō di
cit eū sibi velle succedere si tñ filius
p⁹ morīē pr̄is principi suplicauerit: ꝛ
testm̄ oñderit. tūc eniz dono ꝓncipis
ꝛ legis heres erit legitimus. ꝺummó
volūtatē pr̄is seq̄tur. vt in.d.auth.§. si
v̊o is q. ¶ Septimus. qñ pater in ex
trema volūtate noiat⁹ filiū ꝛ heredez
instituit. C. de nā. lib auth. itē Si qs. qō
limita fm qꝺ in cāu sequenti. ¶ Octa
uus qñ in publico instr̄o. s. scripto p
notariū: aut ēt si sit scriptū ꝓpria ma-
nu cū subscriptiōe triū testiū filiū nā-
les noīauit filiū nec adiecit naturalē
Sed Bal. in.c. inotuit de electio. tz qꝺ
oportet addat suū: q̄si dicat in sua ptā
te ꝛ sic legitimū. nec sufficeret sola no
minatio fm Bal. ibi. Et si sunt plures
filiī nāles ex eadē mr̄e nati ꝛ testimo
niū tñ ōderit vni tñ oēs erūt legitimi
Et hoc intellige qñ ꝓples legitima nō
supest fm gl. i.c.ꝓ tuas q si. sūt le. quā
sequāt cōiter doc. ¶ Mon⁹ qñ pr̄ filiū
um ex cōcubina noīat filiū legitimuz
ꝺz. do. An. in.d.c.ꝓ tuas. qō intellige
si mr̄ talis ē qꝺ potuit esse vxor sua qñ
gñauit. vt. in. aut. vt lice. ma. ꝛ aute. §.
ad hec. Rō. ibi ponit̄ qz ex tali noia-
tione vr̄ testimoniuz phibere. qꝺ cum
mr̄e legitimū hūit vl̄ hēat mr̄imoniū
ex. q̄ cōcludo qꝺ si mr̄ vel ipse aliūm
accepisset i cōiugiū viuēnt⁹ ipis nō
legitimaret talis noiatio. qō no. bene.
alias sic ꝛ si ex alia vxore pr̄et filios
vēirēt isti cū illis ꝛ sibi si p⁹. ¶ Deci
m⁹ qñ pr̄ ꝺ̄ham mr̄imoniū cū illa q̄ē
mr̄ filiorū nāliū ipsius patris de quo
dic vt supra. filius. §. x. ¶ Undecim⁹
qñ legitimāt̄ per papam imperato
rē aut principes q̄ nō hñt superiorez
aut hñtes ptātem ab eis: ꝛ de predicꝯ
vō in.c.ꝓ tuas ꝓ doc. ibi q si. sūt legi.
¶ Utrū papa possit taliter legitimare
vt succedāt in hereditate ꝛ admittan
tur ad alia temporalia. &. pa. in.c. per
venerabilem qui filii sunt legitimi. Ma
ria fuit opinio Sed in pratica seruā-
tur opinio Johannis ꝛ Ber. idez. s. qꝺ
nō pōt in terris sibi ñ subiectis maxi
me qñ tales sunt adulterini vl̄ incestuo
si. ꝛ pro hoc est bonus tex. in.c. dicat
aliquis. xxxii. q. iii. ꝛ in.c. vnico. xxxv.
q. vii. sed q̄ ad spiritualia nō est dubiū
¶ Utr⁹ illegitim⁹ ſz legitimat⁹ ꝓ sequēs
mr̄imoniū sit legitim⁹ q̄ ad oia. &. ꝺz
pa. ꝛ gl. i.c. tāta. q si. sūt legi. qꝺ sic ꝛ ꝺz
dñs Ant. ibidē teneat qꝺ nō i statut̄. qz
statutuz nō cōpēdit fictū. l. iii. §. hec
v̊ba. ff. de nego. ge. ꝛ sic isti ficte sūt le
gitimi pp v̊bū habeant̄. qꝺ est v̊bū fi
ctum tñ magis placet ꝑma opinio: qz
q̄ verbū habeātur. pfert̄ ab habēte
potestatē paria sūt dicere habeantur
ꝓ legitimis ꝛ sint legitimi. Facit. c. ex
parte. de spon. ꝛ quod dicit Bar. in. l.
si his qui pro emptore. ff. de vsucapio
nibus ꝛ in. l. si maritus. ff. de adul. vbi
vult qꝺ dicere habeantur pro ciuibus
ab habente potestatem. Idem est ac
qꝺ sint ciues. ꝛ sic tene.
¶ Utruz talis succedet in feudo si di
ctum est qꝺ transferatur ad posteros
ex se legitime descendētes. &. Bal. in
c. naturales. si de feu. con. fue. dicit qꝺ
nō Sed Jaco. de belui. ꝛ cōmuniter
doc. in.c. lator. qui. si. sunt le. tenent cō
trariuz. scilicet. qꝺ succedet. ꝛ tex. d.c.
naturales. Intelligitur de legitimato

p reſcriptū ꝓncipis.q2 cum illa legitimatio ſit ſtricti iuris tāquā diſpenſatio ꝫ ius eſt reſtringenda.c.q̄ dilectio de cōſā.ꝛ affi.ſed mr̄imoniū tāquā fauorabile purgat p̄cedēnia ꝛ iō ſuccedet

4 ¶ Utrū legitimat⁹ ob imperatoꝝ vel hēnte ptātez ab eo ſit legitimus q̄ ad ſpūalia. ℟.pa.in.d.c.p venerabilez q̄ nō.ꝛ iō nec ad ordines ꝛ alia ſpūalia admittet.vide glo.x.di.lege ꝛ ſequit Bar.in.d.auk ex cōplexu. nec ēt erūt legitimi in dñio illoꝝ qui nō recognoſcūt Imperatorē q̄ztū ad ea p̄ que fieret alteri preiudiciuz.puta ad ſucceſſionē bonorum ab inteſtato.vt no. in d.c.per venerabilem.

5 ¶ Utrū cōites hñtes poteſtatē legitimādi ab impatore poſſint legitimare i preiudiciū agnatoruz.℟.d.Ant.i.d.c.p venerabilez q̄ ñ niſi pat̄ ꝛ agnati cōſēnāt: q2 hec poteſtas tāq̄z alteri preiudicialis eſt reſtringēda.l.i.§.ſi qs a p̄ncipe.ff.ne qd in lo. publi. Sz Bal.i Rubrica codi.eſt ꝫ eū qñ ſimpliciter eſt ꝓceſſa auctoritas legitimādi: ſed credo verū dictū bal.in filiis naturalibus tāmz: ſed in ſpuriis ꝛ aliis ex dānato coitu nō credo: niſi expreſſe concedatur .Facit qđ no.Jo.an.in addi.ad ſpe.in ii.qui fi. ſūt legi.q dicit q̄ ſi ſpurius dupliciter.ſ.ex patre vxorato.ꝛ matre maritata impetrat a papa vel ab impatore reſcriptū legitimationis q̄ nō valet ſi nō expreſſit.Facit qđ no.pa.in.d.c.p venerabilē.vbi dicit q̄ inceſtuoſus vel adulterinus.niſi id exp̄imat ſemp̄ reſcriptū legitimationis erit ſurrepticium.q2 omne tacitum p̄ id qđ papa uel p̄nceps nō ita de facili cōceſſiſſet ſi illud ſciuiſſet facit reſcriptum ſurrepticiū ꝛ viciat.c.poſtulaſti.de reſcrip.Facit etiaz q̄ no.hoſt.ꝛ Hoſ.in ſūma q̄ licet papa legitimet aliquē ad dignitates non intelligitur legitimus q̄ ad eſ̄atum ꝛ alias maiores: ſed tm̄ quo ad inferiores de concel.p̄ben.c.dilectus.vide ēt.ſ.diſpenſatio.§.viij.Aduerte tm̄ hic qđ dicit Ang.in auk.quō nā.eff.ſui.§.ſi qs igitur.q̄ pater pōt legitimare filiū in p̄ iudiciū filiorū legitimorum: ſed filius illegitimus nō pōt ſe legitimari facere in legitimorum p̄iudicium.

6 ¶ Utrū legitimatus ſimpliciter intelligatur etiā quo ad dignitates.℟.hoſt. q̄ ſic.ſicut ſimpliciter reſtitut⁹: ad oia reſtituitur.C.de ſententiā. pa.l.i.q̄zuis Hoſ.teneat contrarium.

7 ¶ Utrū papa diſpēſādo in matrimonio ꝫcto in gradibus p̄hibitis de iure canonico legitimet filios ante conceptos.℟.q̄.nō: ſed bene poſtea concepti erunt legitimi q̄ ad oia ꝛ ſi exp̄ eſſe legitimet ante conceptos nō erunt q̄ ad oia: ſed ſolum quo ad ſpūalia ꝛ tēporalia in terris pape non aliis.vt in d.c.fi.q.fi.ſunt le.fz do. Anto ſz Jo. an.ꝛ pa.in.d.c.p venerabilē legitimādo mr̄imoniū vt ex tūc erūt legitimi per oia. ſi nō p̄les fuit generata ex coitu matrimoniali.ſaltē affectu. licet nō tenuerit de iure poſitiuo ꝛ verius.

8 ¶ Que requirūtur vt valeat legitimatio.℟.fm.pa.in.d.c.per venerabilem q̄ q̄ttuor. p̄mo q̄ exp̄imat qualitatē legitimationis vt .ē.§.v. ſcōo q̄ exp̄imat ſi habet fratres legitimos vel nāles aliter niſi exp̄imat nō valeret .tertio q̄ pater ꝛ filius legitimandus conſēnāt.q̄rto q̄ ſi p̄ mortu⁹ fuerit vocēt agnati vt ꝫſēnāt niſi p̄nceps vellet legitimare ex certa ſcia.ipſis non vocatis pōt ꝛ.n.p̄nceps ex certa ſcia reſtituere in integrum cū preiudicio alterius vt no.in.l.fi.C.ō ſniaz paſſis.ꝛ i.l.i cauſe ff.de minoribus Si tm̄ cū diſpoſuiſſet vt legitimarent̄ poſt mortē ipſius.tūc nō eſſet neceſſe q̄ agnati vocarentur

qz tunc ꝛ ipſis inuitis poſſent legitima ri adeo ꝙ etiam ſuccederent ipſis agnatis ab inteſtato morientibus.

LEgitima porꝛtio ẽ tripler. ſ. legitima trebellianica ꝛ falcidia. Prima debetur de iure nature tñ filijs ipſis mortuis debetur nepotibus ex eis legitime natis: nec eis poteſt impoꝛni grauamen ſup ipſa per legata aut fideicommiſſa. Sed bene poſſunt grauari per debita. non poteſt etiam eiſdem imponi conditio vel modus. ꝛ ſi apponatur pro non adiecto habetur. C. de inof. teſ. l. omnimodo. ꝛ. l. ſe. ꝛ hec eſt tertia pars hereditatis ſi ſũt quattuor filij vl' pauciores. ſi vero ſũt quinq; vl' plus: tunc erit medietas totius hereditatis quam inter ſe diuident equaliter. C. de inoffi. te. auth. nouiſſima. Et aduerte ꝙ iſta legituma aliquando ſic dicitur. vt in. d. l. omnimodo. Aliquando dicitur debita pars. vt in. l. ſcimus. C. de inof. te. Aliquãdo dicitur debitum ſimpliciter. vt in auten. de trien. ꝛ ſe. §. i. Aliquando debitum bonoꝛum ſubſidium. vt. C. de iof. dona. l. ſi totas aliquando dicitur debita iure nature vt in auth. de triẽ. ꝛ ſe. §. hoc nos.

1 ¶ Vtrũ iſta legitima poſſit per ſtatutum vel conſuetudinem in totum tolli ꝛ. Albꝛi. dicit in. l. quoniam in priorib⁹. C. d̃ inof. teſta. ꝙ cõmuniter doc. ꝛ etiam vltramontani tenent ꝙ non Alij magni tenent ꝙ poteſt in totum tolli. Sed prima verioꝛ videtur. poſſet tamen ſtatutum vel conſuetudo diminuere vel diſtiguere eam: ſed non in totum tollere. Rõ quia ſicut a natura alimentatio filij a patre depẽdet ff. de iuſt. ꝛ iur. l. i. §. hinc deſcendit ita poſt moꝛtem patris alimentatio ſi lij ab hac portione iuris nature dependere vĩ vt inuitur in auc. de trien. Et ſe. §. i. ad fi. ꝛ. §. phibemus aũt. ibi ſi vult filioꝝ ꝛc. pro hoc facit inſti. de iur. naturali. §. i. ff. de pac. l. iuſ agnationis ꝛc. Ba. tamen diſtinguit ꝛ bene in. c. Raymutius de teſta. ꝙ aut filius nõ habet vnde viuat aliunde. ꝛ ſic vera eſt opinio vltramõtanoꝝ. aut habet vnde viuat. ꝛ ſic ẽ vera ſa opinio Aduerte tamen ꝙ in legitima filius non poteſt grauari p fideicomiſſum fm cõem opinionẽ per. l. qñ in prioꝛibus. C. de inoffi. teſta. ꝛ. l. cũ patronus. ff. de leg. ij. lꝫ Bar. ꝛ Dy. dubitauerint in. l. i. ff. de vul. ꝛ pupil. ſub. Sed ſuccedẽtes ab inteſtato ipſi filio ſi contingat filium decedere impuberẽ poſſunt grauari. ꝛ eſt caſus in. l. ſi fundum p fideicõmiſſum cum. l. ſe. ff. de le. i. ideo dicit Bal. in. l. cum virum. C. de fideicõmiſ. ꝙ ſubſtitut⁹ filio impuberi poterit grauari vt reſtituat legitimã filio debitã. Et ſi ẏba ſunt dubia puta teſtatoꝛ dixit poſt moꝛtẽ filij mei impuberis hereditas integra reſtituatur ſcio: nec expreſſit per filiũ vel ſuccedentes ab inteſtato filio meo: vel p ſubſtitutum datũ filio meo fideicommiſſum debebitur in legitima etiaꝫ fꝫ Bar. in. l. qui duos. ff. de vul. ꝛ pupil. ſub. ꝛ cõmuniter ſequuntur ſcribentes ibi. ꝛ refert Ba fuiſſe conſultum per. Jo. de Imo. ꝛ Fulgo. in. c. raymutius. d̃ teſta. licet Bar. in. l. coheredi. ff. de vul. ꝛ pupi. ſub. aliter dixerit.

¶ Quid ſi filius inſtituatur in minoꝛi parte. ꝛ. ꝙ nihilominus aget vſq; ad ſupplementum. d. l. omnimodo. qz hec legitima datur in bonoꝛum ſubſidiũ de iure nature tamen ſi filius inſtitutus renũciaret hereditati nõ poſſet petere legitimam fm bal. in. l. vnica C. quando nõ pe. partes. Et Barto.

2

in.l.gerit.ff.de acquiren.hereditat. Nec similiter qñ pater decessit ab intestato

3 Secūda trebellianica a trebellio auctore sic dicta debeť hec iure institutiōis.ꝛ est quarta ps totiꝰ.sicut cū qs instituꝰ heres vniuersaliter vel in certa quotta hereditatis rogať ꝛt restituat alij hereditatē sine liberis moriendo.iste sic institutꝰ poterit retinere quartā ptē totiꝰ hereditať Insti.ō fideicō.here.§.fz qz.C.ad trebel.p totū. Institutꝰ tñ.heres i certa pte hāc ñ hēbit.ꝟz Bal.i.l.i.ff.ad.l.fal.

4 Tertia falcidia a falcidio auctore debeť iure institutiōis.ꝛ ē quarta ps totiꝰ hereditatis quā qs retinet qñ institutus heres fuit ꝛ supra dodrantē.s. tres ptes hereditatis est aliqd legatū vel fideicōmissū.de testa. Raynaldꝰ.

5 In qbus casibus cessat falcidia.§. qꝰ in decē casibus. Primus in his ꝙ legātur sic vt nō possint alienari.vt ad successores ciꝰ cui relicta sūt debeant puenire.C.ad.l.falci.aūt.fz i ea re

6 Secūdus in his ꝙ ad pias cās relinquūtur ecclie aut pio loco.vt i auc. siſr.C.ad.l.falci. Aduerte hic qꝰ si ecclia vel alius piꝰ locus institueret heres.tūc detraheret falcidiā de legatis factis alteri ecclie vel pio loco.qz currit priuilegiū cū ꝓtilegio.ꝛ sic cōcurrentibus priuilegijs vtunť iure cōi.facit.l.assiduis.C.q po. in pi.ha .no.pa. in.c.in pūtia.de ꝓba. Idēz tenet dy. ꝛ sequiť Albri.in.l.si qs ad ōclinādaz C.de epi.ꝛ cle. Et hoc idē ēt si indirecte relinquať ſm bal.in.l. auia.§. titio ff.de cōdi.ꝛ de.puta cū relinquiť fundus cū pacto vt restituat ecclie.

7 Tertius in testamēto militis.C.ad l.falci.l.in testamēto. Sed hodie corrigitur per aūt.de heredi.ꝛ fal.§.fi.ꝛ iō non cessat.

8 Quartus in male ablatis certis vl incertis legatis ꝛ alijs alienis.l.in ponenda.C.ad.l.falci.

9 Utrum pater legans tñ pro male ablatis ꝙ legitima iure nature ō bita minuitur.obliget filiū vl illū cui ō beť ꝟz. Bonal.ꝙ si talia male ablata nō pūt ꝓbari ñ teneť heres soluere vt ō bitū.s.vt es alienum sed vt legatum.ꝛ iō si legitimā minuit nō teneť soluere secus esset in illo cui falcidia cōpetit. qz cū talia legata sint ad pias cās cessat hodie vt dictū ē.ꝛ iō nō detrahet.

10 Sed quid faciet talis qui tot habet restituere incerta que ꝓbare non potest.que exhauriunt quasi totam hereditatem si nō potest inducere filiuz vt sit contentus restimere.§.ꝟz Bonal.ꝙ faciat testamentum vel codicillū in quo ordinet ꝙ omnia bona sua distribuantur pauperibus ꝙ male ablatis incertis asserens ꝙ plura sunt ꝗ omnia sua bona.

11 Quintus si testator certus ō sua ꝗ titate patrimonij prohibeat expresse deduci falcidiam.

12 Sextus si heres non fecerit inuētarium ſm modum ꝛ tempus statutū hi duo habentur in aut.sed cum testator.C.ad.l.falci. Idē si infra tempus legitimum non paruerit voluntati testatoris.vt in.c. Raynaldꝰ i fi.ō testa. Septimꝰ de legato dotis.vt.l.ij.§. idē quesiuit.ff.de dote prele.ergo in libertate legata.l.papinianꝰ.ff.ō inofficio. test. Nonꝰ quando legatur instrumētū rei alteriꝰ. Decimꝰ i casu legis beneficio.ff.ad.l.falcid.ꝛ.l.ꝛ si tacitum.C. eodem quando.s.occultauit vel negauit res hereditatis.

13 In quibus casibus cessat trebellianica.§.ꝙ in tribus casibus. Primus in legatis ad pias causas.vt vixi.ē.Legatum.ij.§.v. Secundus si testator prohibuit.vt in auc.ō here.

ꝛ fal.§.si vo expressim. Ratio.quia cū testator possit tollere falcidiam.multo magis trebellianicam que minus est priuilegiata.vt.ff.ad.l.falci.l.in quar tam.licet contrarium tenent gl.in aut. sed cum testator.C.ad.l.falci.Sed cō munis opi.verior est qꝫ potest.vt in.d. §.si vero. Certus est quando substituto euanescit.vt puta.quia ingreditur religionem ille qui rogat" ē si sine liberis recederet.vel non maritaretur ꝛ huiusmodi.vt in aut.nisi rogati.C.ad trebe. Addo quartum quando iudicis officio compulsus solum adijt hereditatem.quia sic totū restituet. Insti.de fideicō.here.§.in prīis

14 Utrum legatis multis factis tam ad pias causas ꝙ non pias excedentibus facultatem hereditatis. debeat fieri detractio tam de legatis ad pias causas an solum de alijs.ꝛ. Albri. in d.l.si quis ad declinandam.qꝫ sic cō muniter de omnibus. Nec ob.qꝫ cessat falcidia in predictis. quia non est falcidia sed declaratio legati inaniter facti ab initio.vt.ff.ad trebe.l.i.§.si is qui quadraginta.

15 Quid computatur i istis legitimis ꝛ. Pda.in.c.Raynutius.de testamentis.qꝫ in legitima que dicitur falcidia que prouenit iure institutionis non cō putantur nisi ea que venerunt iure institutionis heredi. non autem legata vel alio modo prouenientia. In quarta vero trebellianica computantur nō solum que veniunt heredi iure institutionis. sed omnia que prouenient ei ex testamento. puta iure legati vel donationis.non alia prouenientia extra testamentum ꝛ de predictis est casus ꝛ ibi Bar.Ange.ꝛ Imo.i.l. quartam.ff.ad.l.falci.ꝛ ibi ponunt rationē differentie. In legitima vero qne prouenit iure nature computantur nō solum ea que prouenient ex testamento quocūqꝫ titulo.sed etiam vndecūqꝫ sint profecta.vt patet in iuribus allegatis in glo.d.c.Raynutius.ꝛ in.l. in quartaꝫ.ff.ad.l.fal. Distinguit tamē Pda ibidem circa hoc vltimum sic. qꝫ aut pater donauit filio ob causam. puta dotis.vel donationis propter nuptias.ꝛ illud computatur cum legitima.aut donauit simpliciter ꝛ si donatio tenuit.puta quia donauit emācipato vl'pp merita.sic nō ꝓputabit. Si vero nō tenuit i vita patris.ꝫ sit cōfirmata morte.cōputabit cū legitima ō q̄ vide ꝛ dic.vt i aut.ex testō.C.de colla.ꝛ in.l.filium quem habentem.C. famī.her.

Utrū quis possit deducere.duas le 16 gitimas portiones.s.legitimā debitaꝫ iure nature ꝛ trebellianicam.olim fuerunt opi.in.l ꝙꝙ.C.ad.l.fal sed hodie dic cuꝫ Bar.in.d.l.ꝙꝙ.ꝛ in.l.papinianus in.§.meminisse.ff.de inoffi. te.ꝛ bal.in.d.l.filium quem habentes ꝛ canonistas.in.c.Raynuti⁹.ꝛ.c.Raynaldus.de te.qꝫ si substitutio seu rogatio sit pure facta aut ad certum diem. qꝫ perinde est ac si sit pure facta tunc non poterit detrahere nisi vnam quā voluerit. Si vero rogatio sit facta sub conditione vel ad incertum diem sic poterit detrahere ambas duas.ꝛ sic cōcorda ius ciuile cū canonico quod videtur,discordare i hoc.ꝛ hec est cō munis opi.fm pa.in.d.c. Raynutius ꝛ rationem diuersitatis vide ibi p euꝫ

Utrum legitima portio que debe 17 tur iure nature amittatur pp delictuꝫ patris in lesam matestatem.ꝛ.d.Lar. in clc.pastoralis.de re iudi.in.v.ceterum dicit qꝫ landu.tenet qꝫ non.vnde dicit qꝫ filij audita cōdemnatione patris furtim ꝛ dolose si capiunt suam legitimam,non tenētur saltē in foro aie

ad restitutionē faciendā ꝓncipi q3 ꝑñt tenere de iure nature q̄ per positiuuz ius ñ pót tolli ar. in. d. v. ceterū ꝑ hoc de testa. Raymutius. §. q2. vo q2 pater nō pót ꝑuare filiū legitima nisi in cāu ingratitudinis vt. C. de inoffi. te. l. qm̄ i prioribus facit. c. ius dictū de vbo. signi. in aut. de here. t fal. §. si quis aūt nō iplens dr̄ q3 ēt ꝑ reatū inobedientie nō pót ꝑuari filius legitima. Sed zē. i. d. v. ceterū tz ꝯrū rō q2 ꝑ ꝯctū pót tolli legitima q̄ debetur. deducto ere alieno. ff. de inoffi. te. l. papinian⁹ §. quarta aūt Sed in delictis q̄si ꝯbi mus q2 ꝑ q̄si ꝯctū se obligat ad penā ff. de iure fisci. l. imperatores no. glo. ff. de postu. l. i. §. bestias Jdē tz Joan. de li. q2 legitima ē q̄ta bonorū quā pr̄ hēbat tēpore mortis nihil aūt hz q̄ñ sunt cō fiscata. ff. de inter. t rele. l. iii. t qō no. de iure patro. l. diui fratres Et lz de rigore t subtilitate iuris istud sit veri⁹ tñ mihi magis plz opi. Lar. tāc̄ magis benigna et eā teneo rō quia ꝑ titulū lucratiuū t per donationē non pót pater alienare in ꝓiudicium filij. C. de inoffi. dona. ꝑ totū t ō dōa. t qō ibi no. in. c. fi. sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo t iō nō pót in preiudicium filij Et ad rōnez zen. dico veraz q̄ñ ꝑ quasi ꝯctū dānificauit ꝓncipem in bonis ex cuius damno pater esset ei obligatus ad restitutionē alias non q2 tūc nō est es alienū nec ꝓprie pót dici q3 pater teneat ex q̄si ꝯctu s; sipſr ex delicto ad Jo. de ligna. iam pz rñsio q2 in fraudē filij titulo lucratiuo facta alienatio non valet

18 Utrū falcidia t trebellianica amittātur per negationē fideicōmissi qualitate vel quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissū est factū. ⁊. fm bal. in. l. scimus §. licētia. C. de iure ōli. q3 sic si ille ꝓbauerit qualitatem vel quā ttatem fideicommissi nec aliquamex ipsis poterit detrahere

Legitim⁹ filiꝰ qs dicaī vide. s. Filius

Leno qs dicaī. ⁊. glo. i §. qō si. in adulterio. xxxiij. q. i. q3 est q dānata adulterā ducit vel q recōciliat sibi eā vt. C. de adul. l. castitati vel q sciēter tz adulteram vt in. d. §. qō si vel qui recipit pecuniam, ꝑ adulterio. ff. de adul. l. ij. §. lenocinij Limita ꝑfata in trib⁹ ꝓmis casibus vera nisi emēdatam teneret Jtē lenocinū cōmittit q q̄stuaria mācipia hz q2 hoc nō est minus q̄z proprio corpore questum facere. l. palam. §. lenocinū. ff. de ritu nup.

Leprosus separatur ab habitatione hoiuz vt in. c. i. de cō in. lepro.

1 Utrū lepra post veniens dissoluat matrimoniū. ⁊. q3 non vt pz in. d. c. i. t. ii. eo. tit. Sed sponsalia bene soluit. vt patet in. c. fi. eodem tit.

2 Utrum vroz teneatur cohabitare cū viro vel ecōtrario vir cum mulier̄ leprosa. ⁊. fm glos. in. d. c. i. q3 non in eadem domo vel lecto sed bene tenetur ei debitū reddere vt in dicto. c. ij. Sed Pe. aureol⁹ in quarto di. xxxii. dicit q3 vbi non posset sine sua verisimili infectione etiam reddere debitū q3 non tenetur t ponit regulā q3 nullus tenetur reddere debitum vbi ē piculum verisimile ō vltimata infirmitate t facit ad hoc quod dixi. s. Debitum. §. iij.

3 Utrū leprosi teneātur ad decimas ⁊. glo. in. c. ii. de eccl̄ijs hedi. q3 sic. nisi de ortis t nutrimētis aialium suoruz que sole excipiunt in. d. c. ii. t iō ō alijs tenentur sicut alij xp̄iani

4 ¶ Vltrꝫ leprosi possint habere eccle
siá ⁊ ꝓsbyterũ q eis celebret.ꝛ.q sic
si tot tũt simul q eá cũ cimiterio pos/
sint ꝓstruere.dúmó veteribꝰ ecclijs ò
iure prochiali nõ faciãt iniuriã.d.c.ij.
5 ¶ Vltrꝫ leprosi possint ꝓmoueri.vi
de.s. Corpore viciatus.§.ix.q nó ne
q celebrare.nisi vt ibi dicitur.
6 ¶ Vtr sacerdos ⁊ leprosus factꝰ pos
sit in prochiali ecclia ꝓlationis officio
fũgi.ꝛ.q si sine scãdalo ⁊ abhomina
tiõe ppli nó pót illud exercere.dz ab
offó remoueri. Ita tñ q fm facilita/
tes ecclie admistrẽt ei necessaria q̃s/
q virerit.vt in.c.tua nos.ò cle.egro.
Rectoribꝰ vo ecclíarũ q sine scãdalo
illoꝝ q sũt sani nó pñt fruire altari dã
dus é coadiutor q curã héat aiarꝫ cui
adiutori ad sustẽtationẽ cõgrua portó
de facultate ecclie eiusdẽ assigneť.vt i
c.de rectoribꝰ.de cle.egro. Ex quo pa
tet q non prohibetur celebrare quan
do sine scandalo potest.vt in secreto
⁊huiusmodi.ar.d.c.de rectoribus.

LEx fm q rõalis creatura
ordinať ad gr̃az omis
sis alijs acceptionibꝰ legis fz
Grã.de mayro.in.ij.sen.é ars honeste
viuẽdi ligans hominem ad sui obser
uantiã.aliter non esset lex nisi ligaret.
I ¶ Quotuplex est lex.ꝛ.vt colligo ex
Sco.i.iiij.di.xxij.triplex. ¶ Prima
dicitur lex nature ⁊ isto mó aliqd dr̃
dupliciter de lege nature vno mó tan
q̃z ꝓncipia ꝓatice nota ex terminis vl
cóclusiões necessario sequẽtes ex eis
⁊ hec strictissime dicunť de lege natu
re. ¶ Secũdo mó dicit de lege natu
re ⁊ large id qõ est vez praticũ ꝓmptũ
ꝓncipijs ⁊ cõclusionibꝰ legis nature i
tñ q statim notũ est oibus illud cõue
nire tali legi. ¶ Secũda lex dicit po
sitiua diuina que cõtinetur in his que
sunt in veteri ⁊ nouo testamento.⁊ lz
Gratianꝰ vocet ipsam legẽ nature.li/
mita eũ q est verũ.prout est posita ab
auctore nature.⁊ distinguitur contra
ius positũ ab aliquo qui nó est auctor
natur. ¶ Tertia lex dicit positiua hoc
est posita ab hominibus. Multa enĩ
ecclesia statuit.⁊ ipatores vltra ius
diuinũ propter obseruantiã honestio/
rem in moribus ⁊ propter reuerentiã
matorẽ in susciendis ⁊ administran/
dis sacramentis. de prima ⁊ scõa ha/
bes.j. Papa.§.i.⁊ Preceptum per
totum. de quibus hic tractare non in
tẽdo.sed de tertia lege positiua que q/
dem lex positiua tantum habet de re/
ctitudine inquantũ a lege nature deri
uatur Si vero discordet ab ea iã non
erit lex sed corruptio legis. vt Hugu.i
primo li.de liber.ar. Non videtur in/
quit esse lex que iusta nó fuerit. Unde
inq̃ntũ habet de iustitia in tantũ habet
de veritate legis ⁊ hoc est quod dicit
Isi.in.c.consuetudo.di.pria. Lex erit
omne quod ratione constitit. Haz fm
Fran.vbi.s.quia principia legis natu/
re non possunt eodẽ mó applicari oi/
bus propter multam varietatez rerũ
humanarũ.ideo exinde prouenit di
uersitas legis positiue.
¶ Quis potest facere legeſ.ꝛ.fz bal. I
in.l.omnes populi.ff.de iustitia ⁊ iure.
q quantũ quis habet de iurisditione
tñ habet de auctoritate condendi le/
gẽ vel statutũ.nec vlterius extẽdť nisi
hi quoꝝ interest ꝓsentiãt vel ad min⁹
sint pñtes fm Inno.in.c.i.de loca.⁊
in.c.a nobis.el.i.de sen.exco. allegat.
c.fi.de his que fiũt a pla. Ratio secũ/
dũ do.Hosto.in.c.cuz laicis.de re.ec.
non alie.quia potestas statuendi depẽ
det a iurisditione ⁊ imperio in statuen
te ⁊ subiectione quo ad eum in quem
statuit.c.ecclia.de ꝓsti.c.bñ qdẽ.xcvi.
di.gl.⁊ Bar.i.l.i.ff.de iurisdi.om.iudi.

3 Cum lex canonica. vel quelibet alia lex seu cōstitutio. vl statutū obliget ad mortale peccatū ex trāsgressiōe eius ꝙ. Pda. in. c. clerici officia. de vi. t ho. cle. ꝙ nō semper. sicut nec lex ciuilis inducit semper decapitationem. Consi. dera ergo ꝙ aut lex habet in se materiam preceptiuā t verisimiliter exco guatam multum a statuente. t tunc nō cures de verbis. quia verba sunt accomodāda materie. tex est cum glo. in c. rogo. xi. q. iii. t pulcher tex. in Cle. exiui. ō verbo. sig. t sic dic ꝙ inducit mortale. Si vero nō constat de materia vbi quis esset certus de mente statuentis ꝙ vult inducere ad mortale sic inducit. Facit quod notat glo. in. c. iii. t. c. per. venerabilem. qui filii sint legi. t ibi per Pda. Aut cum nescitur de mente latoris. Tunc considera ꝙ aut verba sūt preceptiua. puta precipim⁹. iubemus. sic obligat ad mortale. Facit. c. quod precipitur. xiiij. q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi t si materia non est necessaria nec multum ponderosa nō obligat ad mortale. vt exēplum si quis te percussit in vna maxilla prebe tc. quia ē ꝓsilij. xxiij. q. ꝓma paratus. Si vero materia est necessaria t multum pōderosa sic iducit mortale tex. est in Cle. exiui in. §. item quia preterea de verbo. si. Exemplum in psal. Honete quod est consilij. quia votum fit de supererogatione. t reddite. istud est precepti. quia quod est promissū est debitum. de pac. c. i. t debitū reddere est preceptū iusticie. l. iusticia. §. iuris precepta. ff. de iusti. t iure. Facit. qꝛ obligare se est voluntarij. sed reddere est necessitatij. vt in. l. sicut initio. C. de ac. t ob. Aut vtimur verbis inhibitorijs. vt inhibem⁹. prohibemus. interdicimus t huiusmodi. t sic inducit mortale ꝓꝫ Pda. in. c. nā ꝓcupiam. de cōsti. aut loquit ꝙ vba cōia. vt decerno statuto. t similia. t sic ñ obligāt ad mortale. vt dicit idē Pda. i. d. c. nā cōcupiscentiā. siꝛ est verbū cōe inouo: t orduo siue in plurali dicantur: siue in singulari. Aut loquit ꝙ verbuꝫ debet t sic inducit mortale quia ō bet ex suo proprio significato importat necessitatem. vt gl. i cle. Attēdētes de sta. regu. Idē dicit glo. i. c. proposuit de appe. t per Bar. in. l. iij. C. de pigno. t i. l. sepe ff. de of. presi. prouincie t alijs allegatis i. d. cle. attēdētes per glo. t quāuis ratiōe materie aliquādo sit cōgruitatis. i. c. i. de delicto ꝑpu. t no. glo. i. d. l. sepe. t. l. ij. tū dicit pa. i. c. i. de dolo t cōm. Impropietates sūt vitāde non ad sequēndam trahēde. c. propterea. t. c. fi. t qō ibi no. de ver. signi. iō solū habebit locum ꝙ sit cōsilij in casu speciali rōe materie que consultiua est. Aut committatur sub pēa excōicatiōis t sic iducit mortale: quia nisi pro mortali nullus excōmunicatur. xi. q. iij. nullus. t. c. nemo ep̄os. t de sen. excō. c. i. li. vi. Facit ad hoc i ar. c. preterea. de of. dele. t. l. oro. ff. de spō. t. l. ij. ff. de iur. om. iudi. qꝛ eadez obligatione qua obligat excōicatio. similiter t illud per quod ad ipsā peruenit. Facit qō no. in cle. qm̄ ō vi. t ho. cle. vbi tꝫ Stephan⁹ ꝙ peccat mortaliter cōtrafaciēs fāctiōi. t dicitur sanctio proprie cōstitutio seu lex penal'. vt ibi no. glo. Aut loquitur per virtutē obediēte. vel sub pena maledictionis eterne: vel sub indignatiōis oipotētis dei t huiusmodi. sic inducit mortale. vt i. c. vnico. de sta. regu. li. vi. Aut consuetudo habet vt talia verba obligēt ad mortale. vt sic inducent. argumen. c. dilectus de consue. t. l. minime. t. l. si de interpretatione. ff. de legi. ter. est in. d. cle. exiui. §. Item quia preterea. sed aduerte hic ꝙ vbi ex se in-

ducit ad mortale non semper peccat mortaliter cotrafaciens. vt. s. inobedientia dictum est. et ibi vide in prin.

4. ¶ Utrū in foro cōscie lex canonica ciuilis vel alia etiā ꝓcepiua sēper sit seruāda. &. q̄ nō in. xi. casibus. vt colligo ex Inno. in. c. q̄ plerīq̄. de immu. ec. ⁊ de homi. in. c. sicut dignū. ⁊ ex cōsilio xxi. Fe. Jo. cal. ⁊ Pa. in plogo decretaliū. ⁊ Jo. An. i. c. q̄q̄ ō vsu. ⁊ alijs. ¶ Primus q̄ lex positiua distinguit inter forū cōtēciosum ⁊ cōscientie. quia non seruabitur in foro penitentiali auctoritate ipsius legis. c. tua. ⁊ quod ibi no. de sponsa. ¶ Secūdus quādo ius fundat se super presumptione ⁊ nō super veritate. quia in foro conscientie attendimus ad veritatem. vt credamus cōfitenti de omnibus. quia solum agitur de preiudicio ipius anime. c. significasti de homi. Ideo si sit veritas contra presumptionem non seruabitur. vt de ls heres nō fecerit inuētariū tamē in cōscia nō tenebitur nisi inq̄tū hereditas se extendit. Cuius ius aliter velit. quia presumit plus esse in hereditate. vt in aut. de here. ⁊ fal. no. hoc ꝓbatur in. d. c. tua. ⁊ in c. litteris in fi. ō resti. spo. ⁊ in c. a nobis. el. i. de sen. excō. ⁊ vide Bal. in. l. prima. C. ō sa. san. ec. ¶ Tertius quando lex non est ad vtilitatem cōmunem sed princeps propter vtilitatem propriam edidit. Facit iuj. di. c. erit autem lex. ⁊ dicitur iniusta tunc lex ex fine secundū Pa. in. c. canonū. de consti. ¶ Quartus quando lex non distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bonus paterfamilias quia sic est iniusta ex forma Fz Pa. in. d. c. canonū. ¶ Quintus quādo excedit auctoritatem statuentis. vt patet in statuto Episcopi quod non ligat delinquentes extra diocesim suaz etiā suos subditos. vt in. c vt animarū de cōsti. li. vi. facit. l. fi. C. de iur. om. iu. ⁊ sic dicitur iniusta ex auctoritate. ⁊ ꝑ istis tribus casib⁹ facit q̄d notat Bar. in. l. vectigalia ff de publi. vbi dicit. q̄ gabella licite fraudatur que iuste non est imposita. ¶ Sextus quādo. est penalis. quia ante cōdemnationem non tenetur quis soluere in foro anime penā. vt est glo. singularis in. c. fraternitas. xii. q. ii. de quo dic vt infra Pena. §. iii. ¶ Septim⁹ quando ratio legis cessat in foro anime. Nam licet lex nō exprimat rationem seu causaz. nos tamen debemus eaz coniecturare. ⁊ ad limites illius limitare vel ampliare eā iuxta theoricaz. doc. in. l. non dubium. C. de legi. Exemplum in ciuitate obsissa statuitur q̄ porte ciuitatis maneāt clause. ⁊ hoc pro vtilitate cōmuni. vt i pluribus pone q̄ contingat hostes insequi aliquos ciues. ita q̄ in dampnuz cederet ciuitatis⁹ nisi aperirentur porte tunc sunt aperiende: Quia esset nisi aparirentur contra bonum ⁊ vtilitatem communez. verum est q̄ non pertinet ad quēlibet hoc interpretari nisi periculum sit subitaneum. Vel sit manifestum legis latorem illud intendisse. sed solum ad regentem ciuitatem ⁊ huiusmodi. Itez aliud exemplum. statuto cauetur q̄ vxore moriente sine liberis vir lucretur dimidiam dotis cuius non exprimatur causa tamen nos debemus coniecturare causam huius statuti. videlicet iniuriosum maritū qs facit in ducendo vxorē ad domum nec alia causa potest esse. ⁊ sic si non ducit eam nō debet lucrari. Secus esset si sic lucraretur mulier sicut vir. Quia tunc causa extimaretur affectus maritalis. ⁊ ideo etiam si non duxisset, lucraretur. hoc no. pa. in. c. ex publico de conuer. coniug. facit q̄ idem pa. no. in. c. quia i insulis. de sta. mona. vbi

dicit q̄ lex debet ampliari ⁊ restringi ad limites rationis expresse. etiã si verba nó patiant. vt in l. adigere. §. q̄nis ff. ꝺ iur̄ patrona. ⁊ in. l. cũ pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ⁊ in. l pater. §. fũdũ. ff. de lega. iij. Facit. c. cũ dilecta. ꝺ ꝓfir. vti. vel inuti. ⁊ bonus tex in regula fi. de reg. iu. li. vi. ⁊ qꝺ no. Bar. in. l. Itez querit. §. q̄ ipleto. ff. loca. ⁊ idem Ꝑda. in. c. i. de iura. calũ. dicit q̄ etiaz in penalib⁹ seu odiosis q̄n ratio est expressa extendit ⁊ ãpliat̄ dispositio legis ad limites rõnis expresse no. glo. in cle. i. in ꝺ. eligat̄. ꝺ elec. ⁊ in cle. ij. i ꝺ. pilleũ ꝺ vita ⁊ ho. clicorũ. ⁊ in. d. regula fi. ⁊ quod ibi no. Dy. ⁊ Jo. an. in mercurialib⁹ ⁊ quod no. in d. §. dulcissimis secus esset in dictis penalib⁹ secundũ eundẽ Ꝑda. in. c. i. de sen. ⁊ re iudi. vbi allegaret̄ simile sub terminis facilioribus vel paribus. vt notat Jnno. in. c. cũ speciali. de appel. Itez iste casus ꝓbatur quia ratio legis plus debet attendi q̄z lex ipsa. l. i. C. que sit lõ. cõsue. ⁊ ꝓma. di. c. cõsuetudo. vbi dicitur lex est quicquid ratiõe cõsistit. vñ Bal. in. c. i. de cõsti. dicit q̄ lex ꝓsistit in substãtia rationis. ⁊ Bar. in. l. cũ mulier. ff. so. ma. dicit q̄ rõ legis. ⁊ mens legis idẽ est: ⁊ ꝓpterea dicit gl. in. l. i. ⁊ ij. C. que sit lõ. consue. q̄ nó minus debet attẽdi ratio legis q̄z lex ipsa. hoc intellige de rõne finali que dicit̄ ipsa lex fm Bal. in. c. dilectus. el. ij. de rescrip. ⁊ in. l. si quis seruo. C. ꝺ fur. dicit q̄ ratio finalis est aia legis. Itez vbicunq̄z habet locũ ratio legis habet locũ etiã lex. C. de interdic. l. i. fm Archi. ⁊ seqtur Be. in. c. vbi periculuz. de elec. li. vi. imo plus etiã si verba cõtradicant vt. l. scire oportet. §. aliud in verbo sz. ⁊ fi maxime verba legis. ff. ꝺ excusa. tuto. nõ eni in folijs. sed in sensu cõsistit euãgeliũ. c. marchion. i. q. i. ⁊ c. intelligẽtia. ꝺ ꝟbo. signi. Facit tex. in. l. iij. C. de li. ꝓte. vbi enim inqt manifestissim⁹ est sensus testatoris interꝓtatio ꝟborũ nusq̄z tantũ valet vt melior sensu existat. Bal. etiã i. l. cõmissorie. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. dicit q̄ iudici licet sit ipposita necessitas seruandi statutũ fm formã prout iacet ad lfam. ar. l. ꝓme. §. si is qui nauẽ. ff. de exercito. tamen non habebit locũ hec necessitas: nisi saluo intellectu quia littera occidit spiritus vnificat. ⁊ facit pro hoc gl. in. c. illo vos in. ꝺ. pignus. de pigno. Et ad iura que dicunt legẽ seruandã etiaz in foro anime. dic q̄ verũ q̄n est eadem ratiõn vtroq̄z foro: q̄ sic nó cessat in foro anime. ita ꝑ. Ꝑda in. c. tua in fin. de vsuris ⁊ quomó ratio vl̃ causa finalis potest cognosci. vide. s̃. causa. §. v. Octauus quãdo verba legis nõ adaptant̄ ad aliquẽ casũ nec eius dispositio adaptabitur si de mente aliter non constet. hoc est notabile dictũ. Bar. in l. iiij. §. totiens. ff. de dãno infec. ⁊ in. l. ita autẽ. ff. de admini. tu. ⁊ ibi dicit. statuto cauetur q̄ soluantur pro gabella de quolibet contractu sex denarij pro libra. istud nó habebit locũ in re inestimabili q̄ cũ verba nó adaptentur. nec dispositio. Facit. c. idẽnitatibus. §. q̄z cũ eas. ⁊ ibi Be. de elec. li. vi. ⁊ bar. in. l. constitutũ. ff. de testa. mi. Nonus quando lex ciuilis q̄z non sit ꝓbata de iure canonico soluet lucrũ odiosuz proximo vel rigorẽ quẽdã. exẽplũ i. c. filij⁹ noster de testa. vbi q̄z lex ciuilis disponat valere legatum rei aliene tamẽ non est seruanda in foro anime quia soluet lucrũ odiosũ heredi: nec est fundata super naturali egtate aperte non constito de voluntate defuncti. ⁊ facit in simili. c. ex parte in fi. de censi. ⁊ c. dilecti de iudi. ⁊ c. i. de dolo. ⁊ contu. ꝺ quo dic. vt. s̃. legatũ. i. §. xxiij. Decim⁹

quando lex est iniusta siue ex forma vl' ex fine vel ex auctoritate vt'dictum est iii.iij.7.v.casu siue etiaz qualitercūqz inducat ad peccatum contra legē dei aut iuris canonici vt sūt leges que cō cedunt vsuras. contra.c.super eo de vsuris. Item que concedunt incantationes contra ventos 7 nubes sicut.l. eorum.C.de male.7 mat.contra.xxvi. q.v.7.vi.in multis.c.notata. Itez que concedunt prescriptionem cum mala fide contra regulā possessor.de regu. iur.li.vi. Jté que permittunt deceptionem inter contrahentes vsqz ad dimidiam.contra illud qui non egit doluz 7c. Item que nolunt aliquem obligari ex nudo pacto contra.c.iuramenti. xxij.q.v. Item que nolunt valere legata ad pias causas.nisi per tot testes ꝓbentur contra.c.relatum.el.i.7.c. cuz esses.7.c.indicante.de testamētis. Jté que nolunt teneri heredez ex delicto defuncti.contra notata in.c.in litteris de rapto.7 in.c.tua nos.de vsuris. Jté que nolunt spurium alendum contra naturalem pietatem. Item que prohibent vel permittunt aut disponunt super contrahendis matrimonijs dissoluendis.7 huiusmodi contra canones Item que prohibent comprehensam in adulterio teneri in.l.crimen.7.l.castitati.C.de adul.contra.§.subauditur xxxi.q.i.intellige si vult corrigere sc. Item que concedunt concubinatum contra illud.exo.xx. non mecaberis. Itez que private persone concedunt homicidium. contra illud.non occides.7 ō huiusmodi habes in locis suis diffusius. Aduerte tamen ꝙ quando lex vel statutū aliquid denegat propter equū bonū publicum.vt puta.ꝙ non soluens gabellam non audiatur. vel instrumentū quod non est registratū in libris cōmunis reputetur falsuz. habebit locum in conscientia etiā ſm Bal.in.c.siquis per triginta.si de feudo.controuer.fue. Item exemplificat Bar.in extrauaganti ad reprimendū in verbo denunciationem in macedoniano 7 veleiano.quod nota. Undecimus.quando lex ciuilis non fuit moribus vtentium recepta 7 canon non disponit aliter expresse non obligat ō necessitate vt no. Pda.in.c.litteras de iura.calum. De lege canonica vel statuto.dic.vt.s. Constitutio.§.i.quando non fuit moribus recepta.

¶ Utrum clerici 7 alie persone eccle 5
siastice teneantur seruare leges aut statuta laicorum.ſ. Pda.in.c. ecclia sancte Marie.de cōsti. Aut lex disponit specifice super reb⁹ ecclīasticis 7 bonis earum.7 sic est nulla tanqz condita ab eo qui non habet potestatem. 7 sic non est seruanda.quia nec imperator aut alius secularis habet potestatē super ecclesias.aut ecclesiasticas personas.vt i.d.c.ecclesia.7 hoc verum nisi in duobus casibus. ¶ Primus ē quando est priuilegiatiua. quia potest quis priulegiare etiam non suum subditum.sic intellige.c.nouit.de iudi. vbi allegatur lex Theodosii. ¶ Secūd⁹ quando lex est fundata super naturali ratione,quia tunc debet seruari.nō ratione legis:sed ratione iusticie naturalis.l.scire oportet.ff de excusa.tuto.§. qui non iuste Aut lex disponit generaliter non faciendo mentionem de clericis vel ecclesiasticis. Sed nō potest seruari sine peccato: vt in prescriptione⁹ malefidei:7 sic non est seruanda a quocunque.c.fi.de prescrip.7. c.licet mulieres.de iureiurā.li.vi. Aut est generalis 7 rationabilis nec contradicit canonibus.7 tunc si est fauorabilis seruanda est etiam quo ad clericos 7 ecclesiasticas personas.vt in.c.ij.regis

de appel. Unde statutum quod dispo-
nit vt existentibus masculis mulier non
succedat porrigitur etiam ad clericos
vt no. Pda. in. c. constitutus de resti. in
integ. Similiter priuilegium conces-
sum hominibus alicuius loci compre
hendit etiam clericos illius loci. licet
non exprimat. Facit. c. dilecti. de foro
compe. no. Jo. de. lig. i. c. q; Clericis.
de foro compe. & Bal. in. l. conctos po
pulos. C. de sum. trini. Et no. quando
talis lex generaliter disponens potest
se habere ad comodum & incommo-
dū non potest dici preiudicialis. Exē-
plum statuti disponit q; primogeni-
tus succedat: certe secūdogenitus ꝛ
sit clericus non succedet. Similiter i
statuto quo masculi excludunt mulie-
res non succedet mulier cuius sit effe
cta religiosa. Et ideo omnes leges dis
ponentes super contractibus emp. vē
di. locato commodato. & huiusmodi.
si non contradicunt canonibus sunt
seruande. etiam quo ad ecclesiasticas
personas. Facit. c. i. de no. ope. nunc.
& est de mente Hosti. & Jo. an. i. c. ec
clesia. vt li. pen. Secus si simpliciter
afferret preiudicium vt qui nō facit in
uentarium. vel qui infra. tale tps non
adiuit hereditatem sit priuatus. & hu-
iusmodi. q; nunq; potest esse ad com
modum ecclesiasticorum. & ideo non
tenetur. Similiter quando statuitur
ne possit aliquid vēdi Non subditis.
Aut lex ciuilis est gñalis & rationalis:
sed deuiat a iure canonico. exēplum in
c. ii. de arbi. li. vi. tūc i foro seculari ser
uabitur. Sed nō in foro ecclesiastico.
neque in terris subiectis dominio ec
clesie: quia tunc debet seruari lex ca-
nonica in vtroque foro. Facit. c. si duo
bus. de appel. & quod nota in. c. quod
clericis. de fo. compe. Aut lex ciuilis
disponit sup materia ad ecclesiā per
tinente: non disponendo de ipsa ma-
teria Sed tolendo lucrum quod alias
dederat: vel imponendo penam actū
explicanti. Exemplum primi de rapto
re contrahente matrimonium cum ra
pta in quo cāu lex priuat omnibus bo
nis datis sibi a raptore. & sic nō valet
vt vult glo. no. in. c. de puell. xxxvi. q.
ii. & eā sequi videtur Fede. cōsi. xxxv.
& mihi placet quia videtur intimida-
re matrimonium. & sic non est seruan
da etiā quo ad nō ecclesiasticos. Exē
plū secundi. statutū punit ōhentē sine
cōsensu patris vel agnatorū & nō valet
fm pa. vbi. s. Item aliud exemplum
lex punit mulierē ōhentē. infra annum
luctus vt. C. de secū. nup. quasi per to
tum. & non valet ratione predicta. Sz
hoc limito nisi pena appō eretur fauo
re filiorū & ppter culpam matris sicut
lex que iponit penam matri: que agno
uit tutellā filij trāseūti ad secunda vo
ta non perito tutore filio. vt in. l. omnē
matri. C. ad tertu. quia tūc valet. Aut
lex ciuilis disponit circa accidētia tē
poralia ad actum spiritualem vt in do
te. & tunc si non contradicit cāoni va
let. c. Raynutius. & c. Raynaldus. de
testamentis. & quod legitur & no. in. c.
ii. de do. post diuor. re. Et hoc verum
nisi intimidet contractionem matri-
monii Si vero cōtradicit canoni tūc
pendet ab illa questione cuius fori sit
causa dotis. & Inno. in. c. de pruden-
cia ō do. post diuor. re. & Pda. tenuit q;
est mixti fori. & sic lex seruabitur in fo-
ro suo. & canō in suo foro. & locus erit
preuentioni. c. cuz sit generale. de fo.
compe. Aut lex ciuilis procedit circa
actum spiritualem presumendo & lex
canonica inuenitur cōtraria puta lex
presumit matrimonium si masculꝰ &
femina simul habitant. l. in libere. ff. ō
ritu nup. si sit libera. & non faciat que

stum de corpore. Et ibi lex canonica presumitur adulterium siue fornicationem .xxx.q.v. aliter. ꝛ sic standum est in vtroq; foro iuri canonico: quia lex imitatur canones c. clerici de iudi. Et secundus hoc limita iura que dicunt leges seruandas: que non contradicunt canonibus.

6 ¶ Vtrum in penalibus fiat extensio legis. ℟. Jo. de Jmo. ꝛ sequitur Bemi. in. c. si postq; de elec. li. vi. q; secundum mentem comprehensiuam sic. ꝛ fortius in fauorabilibus. sed secūdū mentem extēsiuaz nō fit i penalibus. c. statutum de elec. li. vi. Jn aliis autez non penalibus fit extensio ex ideputate rationis. vide de hoc gl. ꝛ Be. in. c. sepe. ō tēpo. ordi. li. vi. ꝛ j. Pena. §. v.

7 ¶ Sed quomodo mens comprehensiua legis monstratur. ℟. scōm Jo. de Jmo. ꝛ Be. in. d. c. si postq; de cle. li. vi. q; ex quattuor. ¶ Primo ex cōi vsu verborum. quia prevalet omni rigori ꝛ significationi verborum. ff. de leg. iii. l. librorum. §. q; tamen cassius. ꝛ de consue. c. cum dilectus. ¶ Secūdo si aliter intelligendo sequeretur absurdus sensus cum debeat esse possibilis ꝛ honesta. iiii. di. erit autē. ꝛ no. bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iur. Exē plum. lex dicit. qui occiderit hominez capite puniatur. si ad litteraz deberet intelligi sequeretur q; occidens se defendendo: vel furiosus esset occidendus contra Cle. si furiosus de homi. quod est absonum. ¶ Tertio monstratur mens comprehēsiua Quando in illa est expressa ratio: q; ex illa vt dictum est colligitur mens legis. Facit Cle. i. de Elec. Exemplum in. c. ex parte de postulan. vbi prohibitio de aduocando facta monachis extenditur ad canonicos: quia li sint diuersi tamen quia cōstitutio fundat se super religione ideo extenditur etiam ad canonicos. ꝛ ideo omnis constitutio que habet respectum ad religionez li loquatur de monachis comprehendit etiā canonicos ꝛ omnes qui promittūt tria vota. secus si loqueretur de religione cum aliqua qualificatione. puta mōachus niger ꝛ huiusmodi. ¶ Quarto comprehenditur mens legis quando per eādem constitutionez vel per aliā apparet id quod ibi est positum gratia exempli fuisse positū sicut in. l. i. ff. vti possi. dicitur q; li verba edicti loquātur de ede tamē in fundo etiā habz locū. vt in. §. hoc interdictū oibus ibidē

¶ Quar deprehēditur mēs extēsiua legis. ℟. Jo. de imo. ꝛ Be. vbi. s. q; cōprehenditur ex ideptitate rationis nō scripte. vt in. l. i. C. de interdic. ꝛ re. Facit. c. inter ceteras. de rescrip. ꝛ. c. ii. de transla. prela. Nam de similibus ad similia idem iudiciuz est vt in dicto. c. dicitur. 8

¶ Vtrum lex seu constitutio concernat futura solum. ℟. Pa. in. c. cognoscentes de consti. q; sic ne afficiat aliquos sine culpa ꝛ hoc nisi caucatur i lege vt extendatur etiaz ad preterita. 9

¶ Vtruz cuz lex vel statutū loquitur per verba preteriti tēporis indulgēdo aliquid extendatur ad futura. ℟. Pa in. d. c. cognoscētes q; non: ne detur materia delinquēdi. vt est tex. limitās hanc materiam i. l. cuz lex. ff. de legi. per quā dicit bar. q; si statuto cauetur q; quilibet bānitus soluens. x. eximatur de bāno. nō habet locū respectu eorū qui. bānunt de futuro: quia daret materia delinquendi. secus si cessaret hec rō: quia li loquat per verba preterita vel pūcta extēditur ad futura: quia lex semper loquitur. l. arriani. C. de here. 10

¶ Quomodo interpretatur. vide. s. interpretatio. in princi. 11

12 ¶ Nñ lex icipit ligaf.ꝛ.ꝙ ad hoc ꝙ lex sit.oꝫ vt cõstituaf.secundo vt promulget:ꝛ publicatio est vltimus actꝰ perficiens legẽ,secũdũ glo.in Cle.,prologo,p.l.humanũ.C.ỏ legi.ꝛ tũ ꝓst ꝯ est soléniter edita ligat stati sciẽtes sine expectatiõe alterius temporis.vt Pa.no.in.c.i.de postu.prela.ꝛ glo.et Paulus in.c.ij.de re.ec.nõ alie.li.vi.

13 ¶ Sed quando ꝓsumit scia legis.ꝛ. Pa.in.d.c.cognoscẽtes.ꝙ in legibꝰ ꝛ ꝓstitutionibus inferiorũ tps est arbitrariũ fm loci ꝗlitatẽ ꝛ cõditiones psonarũ. In legibus aũt iperatorũ presumitur scia post duos menses a publicatiõe facta in ꝓuincia.vt in auc.vt facte noue cõsti. In cõstitutione vo pape Jo.an.i data.li.vi.vſt vt liget post duos menses a publicatiõe facta Rome.sed rõnes sue nõ mihi placent.ꝛ tũ idẽ dicã ꝙ de cõstitutione iperatoris. Et sic videt etiã tenere Pa.in.d.c.cognoscentes.ꝛ ꝫ papa dicat hẽre pedes plũbeos.habet tñ epos ꝛ archiepos per quos noticiam dare potest.

14 ¶ Utrũ volens probare ignorantiaꝫ sit admittendus.ꝛ. Pa.i.d.c.cognoscentes ꝙ sic sine aliq̃ dubio.vt i.c.fi.qui mñi.accu.pos.ꝛ in.l.fi.ff.de ỏcre.ab oꝛ. Et sic patet ꝙ in conscia nõ ligatur ignorans sine culpa sua. Aliter superflue ꝛ frustratorie admitteret ad probandum ignorantiam. Et hoc ẽ sine dubio quando lex requirit volum facit glo.in.c.ad falsariorũ.ỏ cri.fal. alias secus esset.vide.s. Ignorantia. §.iiij.ꝛ distingue.vt ibi.

15 ¶ Quó tollitur lex seu cõstitutio per consuetudinem.vide.s. Consuetudo. §.ix.ꝛ.x.ꝛ.j. Statutum.§.xxi.

16 ¶ Utrum tollatur per legem contrariam.ꝛ. Pa.in.c.cum accessissent.ỏ consti.ꝛ Bar.post Cy.vt i.d.l.omnes populi.dicunt ꝙ sic.licet non fiat mẽtio de prima.nisi habeat clausulaꝫ derogatoriaꝫ ad secundã.quia tunc opꝰ esset facere mentionẽ de prima.ar.l.si quis in principio.ff.de lega.iij.ꝛ in.c. nonnulli.de rescrip. Aliqui tamen in d.l.si quis.dicunt ꝙ si loquamur ỏ ꝓuilegio vel rescripto.ꝛ testamento que sunt,priuata lex.sic oportet fiat mentio quando habent clausulaꝫ derogatoriam ad secunduꝫ. Si autem loquimur de legibus ꝛ statutis.non oportet fiat mentio etiam si habent clausulaꝫ derogatoriam ad secundum per Cle. dudum.de sepul.quia cum presumantur omnia scire videntur scienter velle reuocare statuendo in contrarium. sed secus est in priuata que est in facto ꝛ mihi placet.

17 ¶ Utrũ ex non vsu inducatur cõsuetudo derogatoria legi.ꝛ. vt colligo ex Pa.in.c.Joannes.de cle. cõiuga.ꝙ aut non vsus habet in se actum tacitũ contra dispositionem iuris:ꝛ tunc inducitur consuetudo. Exempluꝫ lex ỏ fert hereditatem cõmuniter ꝛ equaliter filijs tam masculis quam feminis. l.maximum viciuꝫ.C.de lib.preter.ſꝫ cõsuetudo defert primogenito: vel solum masculis.licet secundusgenitus. vel femine nunc̃ſ sint vsc illa lege cõmuni.tamen ꝓsuetudo inducitur propter actũ contrariũ legi. Si vero non vsus nõ habet actũ cõtrariũ nec tacitũ nec expressũ legi.sic nõ inducit cõsuetudo contra legẽ per nõ vsũ sic Vbi gratia.ſꝫ forte sint plusc̃ſ cẽtũ anni ꝙ nullus vendidit hermofroditũ nõ tamen est abrogata.l.queritf.ff.de statho.que vult vt extimetur secundũ statum prevalentem. Similiter licet nõ agaꝫ contra eum qui mihi damnum dedit actiõe legis acquilie non tñ per hoc abrogatur illi legi: quia illa lex ñ necessitat ad agẽdũ sed dat facultatẽ.

18 ¶ Utrū act⁹ gestus ꝺ legez sit nullus ipso.iure.ff.q; nō i quattuoz casib⁹.ꝑmo qñ causa ꝓhibitionis nō est ꝓpetua sed tēporalis.vt in.c.i.de mat.contrac.ꝺ inter.eccle.ꝛ dicit tēporalis qñ ē restricta ad certū rps.puta ꝓhibet matrimoniū propter veneratione certi diei.Similiter de professione facta infra annū que prohibetur i.c.ad apostolicā.de regu.li.vi.Secus si prohibitionis causa est perpetua.puta cum prohibetur aliquid propter malū qꝺ i de sequi potest vt matrimoniū ꝓpter consanguinitatē: ꝛ huiusmodi.ꝛ sic intellige.l.non dubiū.C.de legibus.ꝛ.c. vides.x.di. ꝛ.c.cōtradicimus.xxxv.q. iij.ꝛ.c.nō oportet.xxxiij.q.iiij.ꝛ ista ē theorica glo.i.c.tua fraternitas.ꝺ spō. duoꝝ.secūdo quando prohibitio legis concernit principaliter fauorē alicuius talis prohibitio habet potiꝰ vi exhortationis respectu illius pro cuiꝰ fauore principaliter fit:qz potest renūciare.pro hoc.iiij.di.§.hec ꝛ si legib⁹. hoc ponit ℙda.in.c.ad apostolicaꝫ de regula.ꝛ infert qꝺ posset per hoc intētari:licet statuto caueatur:ne mulier possit contractū facere sine presentia duoꝝ agnatoꝝ qꝺ valeat contractus sine eoꝝ presentia:si statutū expresse non annulet actū factū.Facit.l.si quis in conscribēdo.C.de pac.facit.d.c.ad apostolicā.vbi patet obligationem acquiri deo:licet sit actus prohibitꝰ a lege fauore ꝓfiteri volēs.Tertio quādo lex dat certaꝫ formam super eo qꝺ alicui conuenit ex sua potestate.Exemplum episcopus ex sua iurisdictiōe potest absoluere ab excōmunicatiōe.vbi conditoꝛ canōis sibi nō reseruat.Attamen lex dicit qꝺ non absoluat nisi faciat sic vel sic:si facit contrariuꝫ tenet tamen absolutio:secus quādo lex dat potestatē illi qui eam alias non habet cū tali forma quia si nō seruat formā nihil facit.hoc capit ex domino Lar.i clemen.i.de iure patro.ꝛ concoꝛ.glo. ibidem.ꝛ ℙdau.Quarto quando lex punit cōtrafacientez. quia tenet si expresse non annulet factū cōtra:secus quando non punit sed solū prohibet: quia sic nō tenet:ꝛ sic loquitur lex nō dubiū.C.de legib⁹.hoc ponit dominꝰ Lardi.in clemē.i.ꝺ rescrip.diuersa tamen circa hoc est doctoꝝ opinio:quibusdā dicentibus qꝺ in omnibus casibus facta contra legem sunt ipso iure nulla:nisi lege speciali actus sustineatur secundū Jo.an. in.d.c.ad apostolicaꝫ.ꝛ cū eo cōmuniter doc.Sed mihi placent dicti quattuoꝛ casus in quibus valent gesta contra.l.qui faciunt ad magnā declarationē dicte.l.nō oubium:ꝛ per quos clarius poteꝛ intelligere quando factum contra legē alia lege sustinetur:quia tunc quando aliquis de predictis quattuoꝛ casibus cō currit.

¶ Etꝝ facta in fraudem legis teneāt 19
ff.qꝺ non.vt no.Bar.in.l.amplius.ff. rē ra.ha.allegat.l.si libertus minoreꝫ ꝛ ibi tex.ff.de iure patro.secus esset si fieret in fraudē hominis:etiam principis.vide ℙda.in.c. dilectus.el.ii. de preben.ꝛ quod no.in dicta.l. si libertus.ꝛ quomodo fit fraus legi.vide.s. Fraus.§.ij.

¶ De ista materia legis vide.s.Lon 20
suetudo.ignorātia.ꝛ.j.Statutū.vnde appellatione legis cōprehenditur cō suetudo.Fac.c.i.iuncta gl.i.ꝛ.ij.ꝺ spō. vnde consuetudo est quedā lex.l.de q bus.ff.de legi.ꝛ di.i.consuetudo.

¶ Aduerte secundū Jnno.in.c.fi.ꝺ 21
re.ec.non alie.ꝛ sequitur ℙda.in.c.i. de resti.in inte.qꝺ vbi ius canonicū in alia materia dat regulā specialē:qꝺ nō debemus illā distiguere per ius ciuile.

verbi gratia canon indurit suaz solẽ nitatem in alienatione rei ecclesiastice Ideo non debemus seruare illam iu/r.s ciuilis positam.in antẽ.hoc ius.C. de sa.san.ec.

22 ¶ Utrum condentes leges iniquas peccent.ꝛ ad quid tenentur.ℜ.q͗ licz de iure tales leges seu statuta non va/leant.viij.distin.que contra.ꝛ.xxxij.q. vij.flagitia tamen facientes ꝛ consen/tientes peccant mortaliter.de quibus Isa.x.ve qui condunt leges iniquas. ꝛ si sunt contra libertatem ecclesiasti/cam sunt excõmunicati.vide.s. Excõ municatio.vij.casu.xij.ꝛ tenentur ꝛe/stituere omne damnum quod proue/nit alicui ratiõe talis legis. Et omnes voluntarie obseruantes similiter mor taliter peccant.ꝛ omnia acquisita oc casione talis legis tenẽtur restituere sicut in simili dicam de participanti/bus cum raptoribus.ꝛ non solum dicũ tur inique quando sunt contra legem dei ꝛ nature: sed etiam quando sũt cõ tra ius positiuum ad pauperes oppri mendos.ꝛ iustitiam impediendam.se cundum Hosti. Quod no.bene.

23 ¶ Utrum ler indulgẽs aliquid quod potest intendere in alterius preiudiciũ intelligatur saluo ꝛ tercsse partis.ℜ.q͗ sic.vt tenet Bal.ꝺ pa.iura.fir.ꝛ Pa. in.c.i.de iudi.

24 ¶ Ler.cõmissoria quid sit.vide.j. Pactum.§.xvij.

Libellarius con

tractus.qui dicitur dato ad li/nellum.idẽ est q͗ emphiteosis.ꝛ ideo ibi vide.ꝛ de laudemio soluẽdo q͗uis quidam vt Barto.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam.infec. teneant q͗ differt.quia emphiteosis fit a domi no:sed datio ad libellum fit a non do/mino.scilicz vasallo emphiteota ꝛ hu iusmodi sed temporibus nostris com muniter non differt.nisi quando fitilli cite ꝛ vsurarie.vt patet.infra.Usura i.§. xliij.ꝛ.§.lxiij.

Libellus famo

sus est compositio in scri/pris facta in infamiã ali cuius: eius quod probare non vult: ꝛ in publico iactata.

¶ Que pena componentis libellum ꝛ famosum vel inuentum qui non com/busserit vel destruxerit: sed dolose ma nifestauerit vim ipsius.ℜ. Secundum glo.in summa.v.q.i. Si conuictus est secundum leges decapitatur Siue de portatur.v.q.i.c.hi qui inuenti.ꝛ.l.vni ca.C.de fa.libe.ꝛ fit intestabilis.viij.q. iij.ob carmen.ff.qui testa.face.nõ posl. l.qui. Secundum canones verberan dus est.vt in.c.i.v.q.i.ꝛ Anathemati/zandus vt in dicto.c.hi qui.ꝛ.c.ij.ea/dem.q. Sed si sponte confitetur nõ ti more probationum mitius agitur cuz eo.v.q.i.c.ii.ꝛ sic punitur. ad arbitriũ iudicis.de offi.delega. de causis in fi. Si vero vellet probare quod in eo cõ tinetur non punitur. Et in dicto.c.fo. quia.expedit crimina nocentum not a facere.ff.de iniur.l.eum qui.in princi/pio.ꝛ.C.de iniur.l.iii. Quod verum in tellige secundum Azo.ꝛ Hosti.in in dicio q͗ extra nemo debet alium pro dere.vi.q.i.summa de peniten.distin. i.homicidiorum.

¶ Utrum teneatur talis restituere fa/ 22
mam.ℜ.q͗ sic.alium libellum in con/trarium faciendo:ꝛ vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio dãno. vt.s. De tractio.§.iii.

Liber

dicitur ille qui nul/li subest. potestati. .ff.ꝺ capti.ꝛ postli.reuer.l.nõ dubito.§.liber autem populus.

1 ¶ Liberam habet potestatem quando sine alterius consensu quis potest disponere ⁊ nó aliter in.c.fi.de postula.prela.

2 ¶ Quid excludit verbum libere.ꝛ. q̃ omnem moram ⁊ conditionem.c. extirpandum.§.penul.de preben.⁊.c. si beneficia.de preben.li.vi.⁊ de officio ordi c.ordinarij.§.q̃ si forte li.vi. ⁊ ibi per Jo.an.⁊ Archi.de homi.p humanū li.vi.imo secundum alios ō notat quandam prerogatiuam absolutam seu dominium super actum cui adicitur vt.l.procurator cui libera.ff. de procura.⁊.l.iusiurandum quod ex conuentione.§.fi.ff.de iureiuran. de electi.c.cum nobis olim in fi.vide per Barto.in.l.alio.ff.de alī.⁊ ciba.lega. ⁊ Pda.in.c.cum liberum.de sepul.⁊ i c.vestra.de loca.vnde liberum dominium non habet quis super actū quē quando vult illum exercere impeditur aliqualiter. Omnis enim prohibitio siue temporalis siue perpetua contradicit libertati.l.libertas.ff.ō sta.ho. quod no.quia facit ad multa.

Libertus est fu⁹ manumissus. de quo vide.j. Manumissio

Littera an p̃iudicet scribenti.ꝛ. pa. in c.fraternitati. de cleri. nō re. ſ.concludendo post Barto.in.l.luti⁹ us.ff.de fideiusso. Aut sunt littere generales sicut cum dicitur presentium latori adhibeas fidem.⁊ huiusmodi. ⁊ isto casu cum iste lator non possit cōtrahere vel aliquid intentare in preiudicium scribentis: si cui scribitur sibi mutuaret pecuniam.⁊ huiusmodi nō preiudicaret scribenti.vt in.l. fi.C.qō cum eo qui in alt.potesta.quia potius sunt littere recomendaticie nisi aliud addatur.puta sub periculo meo ⁊ huiusmodi.vel nisi dolose dedit illi litteras: quia tunc teneretur.ar.l q̃ rēdito.ff.de dolo. Si vero sunt littere magis speciales.puta quia dicitur in cis. tali de mea intentione plene informato adhibeas plenam fidem: quia tūc tenetur.⁊ aget acti.mandati p̃tra scribentem: ille cui scribuntur: sed non ō bet ei credere in aliquo q̃ ei apprope tur facit.l.si vo remunerādi.ff. man.

¶ Quid de eo q̃ litteras alterius aperit vide.ē.Falsarius.§.ij. 1

¶ Utrum damnificans proximuꝫ ex litteris teneatur ad restitutionem. vide infra. Restitutio primo.in ver.scriptura. 2

Litigiosa res dicitur ō cui⁹ dominio causa inter petiorem ⁊ possidentem mouetur in iudicio.vide.ē.Cessio actionum.§.ij.

¶ Utrum res litigiosa possit alienari vide ibidem in prin. 1

¶ Utrum litigans teneatur ad restitutionem expensarum ⁊ damnorum parti aduerse.ꝛ.q̃ sic si sciebat iniustam causam fouere: aut si a principio non sciuit tamen in processu cause cognouit iniusticiam.⁊ non desijt tenetur.ar.in.c.dominus.de secun.nup.⁊ in.l.si quis inficiatus.⁊ ibi Barto.ff. depositi. 2

Litigiosus idem ē q̃ pertinacissus. de quo vide.ē. Contentio.⁊ Discordia.⁊ grauius peccat per se quam adulator: quia litigiosus frangit amicitiam.⁊ sunt illi proprie qui ad omnia contrariantur causa contristandi de nullo curantes. vt dicit philo.tertio ethi.

3 ¶ Utrum litigiosus debeat ordinari &.q.p nó.xlvi.di.§.i.

LOca An liceat mendicantibus dimittere.&.q.p capta ante concilium de quo in c.cum ex eo de excel.prela.li.vi.non possūt aliter sunt excōicati ipso facto Cle.cupientes de penis sed capta p illud concilium bene possunt dimittere fm Lap.quē sequitur domin⁹ petrus de Ancha.ꝛ Benn.i.d.c.cū ex eo.ꝛī.d.cle.i vbo hacten⁹.i.vsq; nūc quia fm Papiam hacten⁹ per.h.aspiratū facit duas partes.s.hac ꝛ ten⁹. i.vsq; nūc Ex quo infert Be.q.p frēs ordinis mei Bononie in mōte potuerunt dimittere primū locū quē ceperant ꝛ alium capere cū habeāt Insiam capiendi vnum locū in dicta ciuitate.

I ¶ Utrū dicti mendicantes possint loca de nouo capere.&.q.p non ad habitandū que,sint ꝓpinqua habitationi bus hominū sine licentia sedis apostolice que de constitutione bonifacij expressa3' faciat mentionē secus esset de locis in heremis vbi non est ꝓpinqua hominū habitatio quia illa de licentia suorū prelatorū ꝛ capere ꝛ mutare possunt.d.cū ex eo. Et no.q.p illud.c. nó ꝓhibet transitū singulorū fratrū de loco ad locū qui est permissus ex causa.c.licet de regula. cū3 similibus sed prohibet nouū capitulū3 siue nouū conuentū capi vel locū ad locum mutari secūdū.d.pe.de ancha.vbi.s. ꝛ sic patet q.p captio caletan vel mutatio quas mendicantes capiunt ad habitandū ex transitu vel pro infirmaria ꝛ hmōi non cadit sub ista prohibitione sed solum quando pro nouo conuentu seu capitulo capiunt

2 ¶ Utrū loca exempta sint in dioceſi taliter q.p in ea delinquentes incidant i excōmunicationē p statutū diocesani impositam contra taliter delinquentes vide.j.Statutum.§.ii.

¶ Utrū prefati mendicantes possint 3
augumentare loca sua sine licentia pape.&.fm Lapū vt recitat Be.in.d.c. cuꝫ ex eo.q.p sic quia ista acquisitio.ꝛ post acquisitionē hedificatio ē ō actibus iam permissis.l.ab ea parte.ff.de proba.ergo istiuri antiquo stabit nisi quatenus ei derrogatū est per.d.c.cū ex eo.quod tantū i duob⁹ imutat.s.in acquisitione habitationis in loco de nouo: ꝛ secūdo i mutatiōe ꝛ trāslatōe qb⁹ in nullo casus noster concluditur Item prohibitus acqrere nouū ius in re non prohibetur augmentare ius iā quesitum ante prohibitionez vt in c.fi.&.ij.de concel.preben.li.vi.sic in proposito vide de hoc.s.excōmunicatio.vii.casu.xliij.

LOcatio est persone vel rei ad vsuꝫ facta cōcessio mercede in pecunia numeranda ꝙēta Alias si res vel species darentur nō esset locatio sꝫ cōtractus innominatus.s.do.vt facias ꝛ ageret prescrip.ver.ff.depositi.l.i.§. si qs seruū ꝛ ideo locator dicitur qui sub mercede pecuniaria locat domū suam ꝛ huiusmodi conductor qui ipsā accipit soluēdo pēsionē vt i dicto.§. si quis Aduerte tamē q.p contractus innominatus inducitur secundū naturam contractus nominati cui assimulatur nisi aliud actū fuerit vt in.d. §.si quis sequitur Barto.

¶ Quid potest locari.&.q.p omnes il 1
le res que vendi possunt nisi sint seruitutes prediales vt iter actus via ꝛc. que locari non possunt vt est tex.ꝛ gl. in.l.locare.ff.locati seruitutes aūt personales que sunt vsusfructus bene possunt locari.ff.de vsufruc.l.arboribus sed nō seruit⁹ vsus vt in instī.de vsu.

ꝛ habi.§.min⁹.sed si fit ab vsufructua rio extinguitur locatio per mortez ip si⁹ vsufructuarij.vt.C.de iur.do.l.si so crus.ꝛ per maximam ꝛ mediã capitis diminutionẽ.isti.ꝺ vsufr.§.finit.Ā pro pretario autem fieri non potest loca tio seruitutis personalis.

2 ¶ Locare non potest aliquis prelat⁹ religiosus ad vitam:nec ad certũ tẽ/ pus.s.lõgum.redditus:vel partẽ eo/ rum.aut iura aut possessiones mona/ steriorum:vel aliarum administratio num sibi cõmissarum nisi necessitas vel utilitas exposulet conuentus:ꝛ cũ consensu conuentus:vel si nõ ꝯabet tunc cum consensu fiat superioris.ali ter suspensus est ipso facto:nec condu ctori acquiritur aliquod ius:secus ad modicum tempus.hoc no.in cle.mo nasteriorum.de re.ec.non alie.

3 ¶ Vtrũ fructus decimarum possint locari ad annuũ censuz laicis.§.pa. in.c.vestra de loca.ꝙ sic.

4 ¶ Vtz beneficiatus possit locare red ditus sue ecclesie sine alia licentia.§. pa.in.d.c.vestra ꝙ sic. Intellige ad non'magnũ tempus.puta pro.ix.ãnis potest.Facit glo in cle.i.de re.ec.non alie.nec valet statutum seu prohibitio superioris in contrarium hoc impedi re:propter verbum libere quod ponꝯ tur in littera.d.c.vestra.

5 ¶ Sed quid si ante tempus locatio nis finitum moriatur.§.ꝙ extingui/ tur locatio quia comparatur clericus vsufructuario vel vsuario. c.vlti.ꝺ pe cu.cle.ꝛ ideo extinguitur sicut ius vsu fructuarij.de dona.c.consultationib⁹ de pigno.c.vlti.secundus Io.mo.qui sic no.in.c.hoc cõsultissimo de re.ec. non alie.li.vi.ꝛ si soluit pensionez nõ rehabebit a successore in eodez bene ficio nisi sit conuersum in utilitatẽ ec clesie.vt not.Hosti.in.c.h.ue prelati vices suas.

¶ Vtrum sacerdos possit locare ope 6
ras suas.§.ꝙ pro diuinis officijs dicẽ dis nunquam licet.de simo.c.cum in ecclesie ꝛ multis.c.aliter esset simõia cus:sed pro temporalibus bene potest locare.licet tamen ei paciscꝰ cum ali/ quo ꝙ moretur i aliqua ecclesia vt ce lebret ibi diuina:ita tamen ꝙ non ha beat intentionẽ ad diuina sed ad mã sionem quam ibi facit:vel ad laborẽ quem sustinet:vel ad damnum quod ratione more patitur:vt in.c.ad que/ stiones de re.perm̃u.per.ar.ꝛ no. In no.in.c.p̃t.ne pre.vi su.

¶ Vtrum scolaris recedens possit po 7
nere alium loco sui i domo vel came/ ra ꝺducta.§. Ida.in.c.inter dilectos de fide instrumen. ꝙ sic. quia condu ctor potest locare alteri rem conductã l.nemo.C.loc.nisi aliud conuenissent vt in.d.l.

¶ Sed an.possit hoc facere inuitis so 8
cijs. Glo.instit.loca in fi.dicit ꝙ licet possit iure locationis alteri locare ra/ tio tamen societatis prohibet que pre ualet iuri locationis:cuz videatur ele cta industria persone.isti.pro socio.§. soluitur. Idem tenet specu.de iudi.§. ij. Et clarius Azo.per.l. perceptione. ff.de his qui dele.vel effu.ꝛ addit ꝙ si scolaris non degit in domo vt debet versari: potest contra eum agi actꝯ pro socio:sed vtili quia directa daꝝ quan do contrahitur societas ad comodio rem vsum.ꝛ vberiorem questũ de q̃ leges loquuntur.vt not.spe.vbi.s. Ex quo vide ꝙ in materia odiose non ve niet socius in domo Et ideo si statutũ dicit ꝙ socius teneaꝝ pro socio ñ ve niet socius in domo: quia non est pro prie ista societas. ꝛ l odiosis verba stri cte capiuntur.l.iii.§.hec autez verba. ff.de nego.ge ꝛ in.c.in nostra.de iure

iur. insuper dicit pa. in. d.c. inter dilectos q̄ si male versatur ⁊ non possit compesci aliter a sua insolentia q̄ poterit expelli per. l. si conuenerit in fi. ff. pro socio ⁊. v. q. iiij. in loco.

9 ¶ Utrum locari possit domus propinqua alteri magistro ita q̄ voces adinuicem confundantur. &. q̄ non. ⁊ si fecerit primus poterit expellere vltimū C. de stu. li. vr. ro. l. vnica. i fi. ⁊ hec causa tractari potest in feriis tempore messis secundum hosti. de iudi. c. significauerunt. ⁊ idem posset dici de quocunq̄ alio qui impediret lectionem prefati magistri. ar. d. l. vnice.

10 ¶ Cui potest locari aliqua res. &. q̄ omnibus qui possūt emere: nisi sit miles vel curialis quibus non possunt locari predia ad colendum ne amisso vsu armorum ad opus rurale se transferant. vt C. loca. l. milites. l. curialis. ⁊. l. vltima. subuenitur tamen ignorāter facienti. ff. loca. l. si quis ignorans. vbi dicitur q̄ potest exigere mercedē Non enim contemnit disciplinaz qui ignorauit militem. Idem videtur in clericis ⁊ monachis nisi ex causa necessitatis. extra ne cle. vel mo. c. i. ⁊. c. secundum. vbi hoc no. Ber. ⁊ host.

11 ¶ Vsq̄ ad quod tempus potest fieri locatio. &. q̄ ⁊ ad tempus: ⁊ in perpetuum: vt. ff. si ager. vecti. l. i. ⁊ dicuntur vectigales agri qui in perpetuum locantur. scilicet quandiu vectigal soluatur: vt dicta. l. i. ⁊ succedit heres in locatione ⁊ cōductione si moritur cōductor. j. tempus locatiōis in ure cōductionis. secus in vsufructu qui personalis est ⁊ extinguitur cum persona ff. loca. l. si quis domū. §. si fructuari⁹.

12 ¶ Quando est merces soluenda. &. secundum Azo. ⁊ Sofre. q̄ si actum est quando sit soluenda id seruabitur: alias consuetudo regionis ⁊ si non appareat de consuetudine id quod minimum est scilicet in fine anni. ita dicit. l. semp in stipulatōibus. ff. de reg. iuris. ⁊ no. hosti. ⁊ Ber. de censi. ex pte. facit de re. iur. i obscuris. li. vi. ff. de verbo. obliga. l. qui hoc anno. ⁊ l. eum qui. ⁊ ff. quando dies vsufru. le. ce. l. i. in principio. ⁊ hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requirat. vtputa. quia datur pro sumptibus. In alijs vide in. l. i. C. quando dies leg. ce. ⁊ dicta. l. qui hoc anno ⁊ innocentius in. c. propter sterilitatem ō loca.

13 ¶ Sed nunquid potest locator inquilinum expellere ante tempus finitum conductionis. &. q̄ sic: in quattuor casibus. ¶ Primus si non soluit pensionem per biennium: sed si paratus sit soluere audiendus est. ff. loca. l. quero. intellige si alius de sequentibus nō inest. ¶ Secundus si domus locata sit necessaria sue habitationi: intellige ex necessitate superueniente cui aliter prouidere non potest. vt. l. eidem. C. locati. aliter non diceretur necessitas si posset prouidere alio modo. secus eēt si tempore locationis aliam domum non habebat quia sibi imputabit nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domum. §. huic subiungi. ¶ Tertius cū domus eget refectione quia minatur ruinam que tamen tempore locationis non minabatur. ⁊ in isto casu ⁊ precedenti fiet remissio pensionis pro rata temporis. c. propter sterilitatem de loca. ⁊ dicta. l. eidem. ⁊. d. l. quero. §. inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque idonea. ff. eodem. l. cum plures in princi. Sed an ea refecta poterit cōductor petere in ea reponi. &. q̄ sic glo. iuncto textu. l. si duo. §. cum inquilinus. ff. vti possi. ⁊ ibi per Bar.

14 ¶ Quartus quādo conductor in do

mo peruerse cõuersatur sine lesione rei: vt puta tenet publicas meretrices ꝛ sic nõ remittitur pensio secundum hosti. vel versatur peruerse cum lesione rei. tenendo porcos in solario. incidit arbores non colit suo tempore. ꝛ tunc remittitur pensio. sed aget ad interesse dominus de damno dato secũdum hosti. in dicto. c. propter sterilitatem. Et secundum hanc distinctionẽ concor. doc. in. d. l. edeꝫ. ꝛ in. d. c. propter qui. videntur cõtrarii.

14 ¶ Vtrum inquilinus possit similiter propter necessitatem dimittere domũ ante finitum tempus contra voluntatẽ domini. ꝛc. Ioa. in. d. c. propter sterilitatem q̃ sic secundum Hinc. ꝛ Io. an. hoc tenet etiam glo. in. l. si in. lege §. si domus. ff. loca. Ex quo potest inferri q̃ propter pestem potest dimitti. q̃ est probabilis necessitas. ꝛ facit tex. in l. habitatores. ff. eo. ti. ꝛ sic in conscientia esset seruandum. q̃uis in foro contentioso forte aliter teneretur

15 ¶ Vtrum sit minuenda pensio rei locate quando conductor nõ potuit vti re conducta. ꝛc. q̃ aut quis locat res. ꝛ si stat per locatoris voluntatem quominus re conducta non vtatur conductor. sic tenetur ei ad interesse. l. si ꝺ fũdo. C. locati. Si vero non ex voluntate sed per casum fortuitum ex eius parte vel ex parte rei locate contingentẽ. sic pensio remittitur pro rata. Exẽplũ ex parte locatoris puta. quia propter delictũ eius fundus locatus publicat⁹ est Exẽplum ex parte rei. veluti si edes locate ceciderint vel ager terremotu corruit. vt. l. si q̃s domũ i fi. ꝛ. l. ex conducto. §. i. ꝛ. l. sed addes. §. si quis ff. loca. Idem dicendũ quando ex necessitate locatori adueniente oportuit conductorẽ expelleꝛ. vel propter refectionẽ domus. l. qui insulã in ꝓn. ꝛ. l. si fundus. ff. eo. ti. Si ꝺo stat per cõductorẽ. vl̃ꝑ ei⁹ culpã quominꝰ re locata vtatur nihilominus totam pẽsionẽ soluere tenetur. l. colonus. §. nunc. ff. locati. Si ꝺo ex casu fortuito ex quo re locata vti nõ potuit similiter tenetur q̃ locator alteri locãdo verisimilit mercedem habuisset. alias nõ. vt patet ex l. si. §. i. ff. ad. l. ro. ꝺ iactu. facit. l. ſ ad des. §. cum quidam. ff. locati. Sed in casu quando quis locauit operas nec per eum stat quominus eas soluat ſ per conductorem: sic talis conductor etiam si impediatur casu fortuito nihilominus pensionẽ ſ prestabit. vt est casus in. d. §. cum quidam. Quod verũ credo in conscientia quando talis locator non habuit cui locando operas acquireret mercedem propter talem locationem: quam mercedem habuisset si tali non locasset. Si vero stat per locatorem quominus opas prestaret tunc ſ si non impeditur casu fortuito tenetur ad interesse omne. nec mercedem habebit. Si vero impeditur cãu fortuito. sic remittitur pensio pro rata tẽporis, vt est casus in. l. si vno. §. itẽ cũ quidam. ff. loc. Item in. l. si. hi. C. locati. ꝛ. l. aduocatiõis. C. de condi. ob causam non autem tenetur ad interesse. Et si ſ inchoasset operas vel fecisset aliquas expensas ad se preparandum. ꝛ tali casu fortuito impeditur repetet eas expensas quas fecit propter hoc vt in. l. pecuniã in principio. ff. de cõdi. ob causam habetur de eo qui parauerat se ire ad locum. ꝛ impeditus fuit per tempestatem. Fallit hoc vt non remittatur pensio. quando ex casu fortuito stat per locatorem ſ in aduocato. quia non repetitur salarium ſ ab eiꝰ heredibus ipso morieꝫte. l. i. ff. ꝺ va. ꝛ extraor. cog. Idem de quocũq; hũte officium publicum. ꝛ sic loquitur. l. arboribus

§.de illo.ff.ō vſuf.ꝛ.l.dīē fūcto.ff.lo.ꝛ l. dīē fūcto.ff.de officio aſſe. Itē fauore libertatis.vt in l.cū heres.§.ſtichꝰ ff.ō ſa.liber.hec elicīūtur ex Azo.ꝛ Bar.ꝛ alijs in.d.§.cuz quidā. Et hoc tene niſi cōſuetudo aliter haberet.vt ſ.Famulta.§.ij.

16 ¶ Sed qd ſi locata re ꝓductor vſus fuit ſed ſterilitas in eius fructibꝰ cōtigit.ꝛ. Pa.in.d.c.ꝓpter ſterilitatē q ſi ſterilitas,puenit ex caſu fortuito: vel ex vitō rei ſine culpa colloni.vt puta. qa timet magnā ſiccitatē: vel aquarū abūdātiā.vl,frigus.vel grandinē ꝛ huiuſmodi.ꝛ nō pōt recōpenſari cū ſterilitate anni p̄cedentis vel ſequētis immediatu: dūmō duret eadē locatio ℔z Hoſt.in ſūma eo.ti.ſic fiet remiſſio ꝓ rata.puta erat ſolitꝰ colligere.xv. modios ꝛ ſoluebat.iij. aureos nō recollegit niſi decē.ſic nō ſoluet niſi duos aureos: niſi ſequenti āno vel p̄cedēti recollegit.xx.modios ꝛ idē dicas etiam ſi ſoluaī certa ſpēs qz licet nō ſit proprie ōctus locationis vt dixi.tamen q̄ ad hoc idez erit ,iuditiū. Predicta ītā nō intelliges de partiario q cū domino lucrū ꝛ dānū partiī.qz nō fit remiſſio.vt no.glo.in.d.c ꝓpter ſterilitatē. Et q̄ſtus doc.fuerint varii in.d.c.propter ꝛ in.l.ex cōducto.ff.e.ti. qñ dicatur ſterilitas nubi placet maxime q̄ ad cōſcientiaz.qō Jo.an ꝛ pa.in.d.c.propter ſterilitate ſequīī.vt.ſ.dicaī ſterilitas qñ nō colligunī niſi due ptes de tribus ſolitis ſecus eſſet in alio modico. Sed aduerte qꝓ ſi fructꝰ affuiſſent ſz poſtq̄z recollecti fuerūt marcuerūt vel exercitus p̄teriēs ipſos deſtruxit.ꝛ hymōi.nō diceī ſterilitaſ nec fiet remiſſio penſionis. Secus ſi erant recolligen̄.vt in.l. ex cōducto.§. ſi vis.ff.locati ꝛ.l.d annum.C.eo titu.

17 ¶ Sed quid ſi ſit ſterilitas nunquid augmentabiī penſio.ꝛ.ſm Pa.vbi ſ.qꝓ.aut hoc cōtigit.qz fructꝰ plus valēt ſolito.ꝛ ſic nō fit augmētatio: ſicut nec fieret minutio ſi minꝰ valerēt. Aut puenit p induſtriā coloni.ꝛ ſic nō augmētabitur penſio: ne ſua induſtria ſibi ſit dānoſa.vt.ff eo.l. ex cōducto.ꝛ l.ſi.C.de aluui.aut cōtingit ,ppter bonitatē rei.ꝛ ſiliꝫ nō fit. Aut cōtigit melioratio caſu fortuito.puta locauit molendinū.ex quo cōductor ſolū pcipiebat.ſo.,ppter alia molēdina q̄ nunc ſūt deſtructa percipit cētuz ꝛ ſic fiet augmētatio pēſionis ,ꝓ rata ſicut fieret remiſſio ,ppter ſterilitatē. caſu fortuito cōtingēte.qz ōrtorū eadē eſt diſciplina.xxxii.diſti hoſpitiolū.ꝛ.l.i.ff.de his q ſūt ſui vel ali.in.hoc idē tenet glo. i l.ſi,merces.ff.e.ti. Propterea aduerte qꝓ ōctus locationis ꝛ conductōis eſt ōctꝰ bonefidei.vt inſtitu.de actī.§. actionū.ꝛ iō merces dz ꝓuenire arbitrio boni viri.l.§ i lege.locatiōis i ꝓn ff.locati.aliter reſtituere obligatur.

18 ¶ Quid ſi qs conducit molēdinū ,ꝓ ſe ꝛ ſuis heredibus ,ꝓ certa mercede i ꝓpetuū: ꝛ dimiſſis filiis fit multiplicatio in infinitū.nūqd tenebiī molendinū moleī.illis oibus illo p̄cio quo cōuenit.ꝛ.ſm Bale.in ſuis.q.xlviii.q.ꝛ Hugo.qꝓ nō,qz nō videī de hoc cogitaſſe.l.ſi.qs in vna.ff.de piculo ꝛ cōmo.rei ven. Sed albuī auī.hoc ius C.de ſacro ſan.eccle.dicit qꝓ imo.tenetur de ſtricto iure ad qō facit.l.ſi Fuit ita.ii.ꝛ.ff.de ſeruitu.vrba.p̄dio. Sed de equitate conſcientie tene primam.

19 ¶ Utrū locās fūdū alicui ad medium nulla facta mētiōe de arborib: nunqd colonus habebit partē fructuū arborū:ꝛ.qꝓ nō.ſz locator habebit oēs l.fructus .ff.de vſur. Et. ſi colonus deſtruat arbores tenebiī. Similiter eius culpe imputetur.ſi aliqs eius odio ar

dores excidat.l.si merces.§. culpe.ff. loca. Quod limita Scōm glo.in.d.§ culpe vex qñ ppter culpam suam seu dolū tale odiū ē causatū. alias nō.

o ¶ Munquid posteꝫ colon⁹ seminauit agꝝ si dñs eū vendit alicui poterit expelli p ēptorē. &.q ñ sꝫ medietatē fructuū hēbit.vel put puenerāt: si tamen vēditor oēs fructus accepisset ageret colonus cōtra venditorē.ff. de lega.i.l. nihil.spāle tñ priuilegiū habet colonus fisci.secūdū Rodoñ. Hic aduerte q̄ succedēs in re locata si est de beneficijs ecclesiasticis.ꝛ sit facta ab habēte administrationē.ꝛ cū debitis solēnitatibus ꝛ causis de q̄bus.§. alienatio. Et ad debitū tempus: tenet stare locationi ꝛsi ecclesia foret lesa posset petere restitutiōem in integrū.c.i. de resti.i integ.ꝛ.c.i.de reb.eccle.nō alie. Si vo nō habebat administrationeꝫ vt sūt canonici simplices.sic nō tenet stare: qr equiparatur vsufructuario q nō pōt locare vltra tēpus vite suc.l. si qs domū.ff.loca.nisi cū causa rationabili ꝛauctoritate episcopi fecisset. Cum vo res locata non est ecclīstica. tūc successor vniuersalis tenet stare.l. viā veritaꝫ.C.locati. Successor vero particularis in dicta re nō tenet stare nisi locator habuisset administrationē plenā. vt marit⁹ in p̄dio dotali. qr sic tenetur.vt in.l.si filio.§.fi.ff. so.matri. Idē in tutore respectu pupilli.l.si tutelle.ff.de admi.tuto.

¶ Quid si cōductor aliqd erpēdit i re cōducta.&.fm host.si erpēdit necessario. vel vtiliter auxit. hedificauit vel instituit aget ꝯ locatorem vt restituat erpēsas.ff.de loca.l.dom⁹.ꝛ in.d.l. sed addes.§.si inqlinus.ꝛ ibi glo. sed clarior ter.est in.l.colonus. p̄cio.&.ff. eo.ti. Si tñ posset tollere impensas sine lesiōe rei nō tenet locator.sed ipse eas tollere posset.vt l dicto.§.si inquilinus Predicta nō itelligas de expensis factis pro pascendo animali locato vel colenda possessiōe ꝛ huiusmōi.sed de alijs puta curatiōe morbi.reparatione ruine.vel plantatione vinearum ꝛ hmōi.vide etiam quod dico.§. Edificās in principio.

¶ Vltrū in locatione possit intervenire vsura.&.q̄ sic.est vsura ex parte cōductoris.videlicet qñ ratione mutui interpretari puta q̄ ante tempus solvit pensionē solū habito respectu ad p̄uentionē tēporis vel mutui veri minuit de pēsione debita.ꝛ sic restituere tenetur Faciunt no in.c.ad nostrā.ō ēp. ꝛ vē.ꝛ in.c.illo vos de pigno.

¶ Ex qua culpa tenet conductor de re cōducta locatori.&.q̄ de dolo lata culpa ꝛ leui.q̄ gratia vtriusq̄ ꝯbitur insti.quib⁹mo.re.ꝯbl.obli.§. vlti.licet alij teneant q̄ ēt teneat de leuissima. sed primum communiter tenent glo.ꝛ doc.in.l.si qs domus.§.celsus.ꝛ in.l. si merces.§.q colūnam.ff.locati. ꝛ qđ dico de cōductore idē dico de locatore. Et licet Bar.in.§.q colūnam: velit teneri locatorē operarū ad trāsuehēdas columnas ꝛ simulia: q̄ faciliter trāgūtur ēt de leuissima ppter ter. qui ibi dicit culpa abest si oia facta fūt que diligentissim⁹ qsq̄ obseruatur⁹ fuisset ꝛ dicat fore speciale in hoc casu. glo. ibidē tenet ꝯrium. Tu tñ sic cōcorda q̄ aut aliqs locat operas in re q̄ requirit diligentissimā curam.vt puta polire adamātem incidere brocatū ꝓ vestes fienda ꝛ huiusmōi ꝛ tenebit de leuissima.dicto.§.q colūnam.aut nō locat operas in re talis importantie. Et sic vera ē gl.qr tenet solū de leui.nec obstat glo in.l.q mercedē accepit pro custodia.ꝛ in.l.dominus.ff.eo.ti. vbi dicit q̄ si specialiter mercedem accepit

pro custodia q tenetur de leuissima. Pro cuius itelligentia aduerte q quī gs mercedez accipit p custodia si sumus in ꝯctu in q̄ solū tenebatur de lata culpa. vt i ō posito. sic acceptio mercedis pro custodia faciet vt teneaī de leui ⁊ sic intellige. c. bona fides. de deposito. ⁊. l. i. §. si vestimēta. ff. depositi. Si vero simꝰ in ꝯctu in q̄ tenetur de leui culpa sicut in locato sic acceptio mercedis p custodia rei locate faciet vt teneaī de leuissima. ⁊ sic logtur. ⁊ itellige. l. q mercedē. ⁊. l. domin⁹. p dictas. Nō bene no. p soluēdis mulīe cōtrarietatib⁹. Nec solū teneī de culpa sua: sed ēt illoꝝ quorum opere vtitur. Si ipse diligētiā nō adhibuit. l. si merces. §. q colōnā. ff. locati. ⁊. l. itē q̄ritur p totum. xxiij. q. iiij. tres personas.

24 ¶ Vtrū locās vasa vitiosa ignorāter ⁊ pptera vinū effusū est: vel marcuit teneaī ad restitutionē. ꝛ. q sic ad restitutionē interesse vini: nec ignorātia eū excusat: secꝰ esset in pascuis locatis vbi herba pestifera erat quaz ignorabat. qz licet animalia conductoris sint mortua non tenebīt locator. vt in. d. l. Sed addes. §. i vbi dicit glo. hoc esse speciale in locato vt interesse extra rē hic veniat. In cōsciētia tamē nō haberet locū dicta. l. nisi q̄ locasset talia vasa p bonis: secus si simplr exhibuisset videda p cōductorē: ignorans ipse an sint bona vl ne. qz tūc cū non sit i aliqua culpa nō teneī. A fortiori teneī ad restitutionē interesse qz scienter locat rē vitiosaz. ar. d. l. sed addes. Et qō dico in vasis intellige in omni re vitiosa: ex qua dānū primo euenire pōt. Quod no. p illis q locāt equos qui voluūt se in aquis si destruantur vestes tenentur. ⁊ similes. secus in cōmodato.

25 ¶ Quid si nauta ponat res meas in alia nauī quā vbi posuerā. ⁊ perierūt ꝛ. q teneī. dicta. l. item q̄rit. §. i. ⁊ hoc verū si inuito dño. Si vo bona fide ⁊ sine culpa nō teneī. simlr nō tenetur ēt si dolose posuisset quādo vtraq; nauis periit in eadez nauigatione. ff. ad. l. ro. de iac. l. fi. §. i. qz licet sit in culpa infideliter rē tuā ꝯctādo: nō tamē er tali culpa est amissa. ex q̄ omnino peritura erat. quod bene no.

¶ Quis p babit affuisse dolū vel latā 26
culpā. ꝛ. fm Hostiē. q conductoz. puta pastoz sicut argētarius debet probare amisisse rationes cum ruina vel incendio. l. si qs ex argētarijs. §. vltimo. ff. de edēdo. Idē de custode carceris l. vlti. ff. de custo. ⁊ exhibi. re. tū alīs q dolū allegat p bare debet. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de p bati. Ego tamē hoc non teneo sed dico q qñ quis teneī. solū de dolo ⁊ lata culpa. q incūbit p bario dicenti cum fuisse in dolo vel lata culpa. sz qñ tenetur de leui vel leuissima tunc teneī probare casu amisisse Et sic loquuntur. d. §. vltimus. ⁊ dicta. l. vltima.

Verum nō dī nisi deducti ex pēsis. l. illud in glo. C. de colla. ⁊. ff. p socio. l. mutius.

Vdus ⁊ ioc⁹ ali⁹ spiritualis ⁊ diuinus: ⁊ iste ē ille q prouenit ex magna mētis deuotione. de q̄ in psal. Omnes gentes plaudite: quē exercuit Dauid qñ ante Archaz dñi saltabat ij. ꝛ. vi. ⁊ iste Sanctus ⁊ virtuosus est.

¶ Est ⁊ alius ludus q dī human⁹ q fit ad recreationē suā vel alioꝝ: vel cā virtutis experiēde. ⁊ iste aliqñ dicīt theatralis a loco apto ad theorandū. s. speculandū Aliqñ larualis. q̄ larue sūt deformitates hoium p appositionē colorū vel rez que vulgariter dīr

maschere. Aliqñ hystrionalis in quo qs de persona sua facit ludū q vocaī vulgariter stragiratoz Alius illoz̄ q ludūt ad bagatelle q̄ sūt rerū honesta rū demōstratiões Alii hastiludialis i q̄ studit cū hastis i. láceis qui oī vulgariter giostra Alio torneamētoz qui hodie nō est i vsu in q̄ quidā include bāt se i quodā circuitu ad pugnādum Quidaz pilealis baltistalis saltalis scacalis correalis ꝛ huiusmōi qui habēt noia ab eo in q̄ exercentur que plura sunt q̄z vocabula vt. l. natura. ff. de prescrip. ver.

2 ¶ Utrū talis ludus hūan⁹ sit prohibit⁹ ff. q. de se nō est mal⁹ sed aliqñ róne alicui⁹ circūstātie ē prohibitus etiam de p̄cepto. Primo róne loci Plaz tales ludi nullo mó possūt fieri i ecclia: aut loco sacro. c. cū ōcorē ō. vi. ꝛ ho. cle. ꝛ c. decet de immu. eccle. li. vi. Uñ ñ excusarē a mortali q talē faceret ī ecclesia nisi foret qd modicū cū videatur iure diuino prohibitus ibi domus mea domus orationis vocabit Demōstratiões vero que fiunt ad honorē di puta passiōis xp̄i ꝛ vite alicui⁹ sācti non sūt prohibite ibi fieri q̄ nō proprie vocāt ludi vt no. i. d. c. cū decorem Scōo prohibent tales ludi ratione periculi lesionis corporalis sicut torneamēta ꝛ huiusmodi de torneamētis p totū vñ ois lud⁹ in q̄ probabiliter imminet periculū mortis corporalis prohibet sub pena peccati mortalis q̄z contra p̄ceptū di Mat. xx. diliges primū tuū Facit lex cruēta iūcta gl. C. ō gladi. ꝛ. l. nā lud⁹ ff. ad. l. acgl. sec⁹ quādo non imineret probabilr licet aliqñ accidisset ꝛ raro Tertio prohibet róne. psone Nā clericis ꝛ multo magis religiosis prohibet ois ludus cū armis vt in. c. cōtinebatur de homi. q̄z ꝛ arma portare nisi cā defensionis sunt prohibita de precepto vt in. c. clerici arma de vt. ꝛ hone. cle. Similr prohibet eis lud⁹ histrionalis. vt no. in. c. donare. lxxxvi. di. ō q̄ dic vt s. Histrio. Quarto prohibet ratióe scādali vt puta clericis ꝛ religiosis aliquē udū exercere i publico ex q̄ seculares scandalizarētur esset peccatū mortale. sm q. j. dico. Scādalū. §. ij. Idē dico qñ qs ex tali p̄uocaret alū ad scādalū mortalis peccati: sicut in correis ꝛ multo magis si sibi imineret probabilr tale scādalū. ꝛ hoc aduerteret peccaret mortaliter: secus si de scādalo nō aduerteret: q̄z nisi foret in lata culpa nō credo peccaret mortalr. Aduerte tñ q̄ clericis ꝛ religiosis est prohibitus ratióe honestatis clericalis ois lud⁹ in q̄ ex p̄pria psona faceret ludū i publico sicut esset saltatio. corrizatio. ꝛ huiusmōi. Unde nō excusarē eos a mortali. ar. c. dilectione in fi. ō p̄se. dist. ii. ꝛ qō no. doc. in. d. c. cum ōcorē. secus. in secreto cū aliquib⁹ domesticis. Item lud⁹ larualis ē eis interdictus q̄z non p̄nt mutare habitū: nisi ex cā rationabili. vt. s. excōicatio. vij. casu. xxvij. Et licet Jaco. de are. in. l. si qs cuz sciret ff. p emptore. ꝛ Ly. ꝛ Host. in aut. de san. epis. ꝛ cle. in. §. interdicim⁹. el. ij. te neāt q̄ ludus scacoz prohibeat clericis. Ratio secūdū Mar. in. d. §. int dicimus: q̄z nō minus facit eos deuare a diuinis officiis in quib⁹ debēt insistere vt. l. generaliter. C. de epis. ꝛ cle. sicut lud⁹ alearū q est eis prohibit⁹ ibidē ego tñ dico verā esse p̄dictam opinionē etiā in omnibus ludis quando propter eos dimitterēt debita diuina ad que tenēntur. alias non vnde licet ludere ad scacos. vt tz Ricar. in. iij. di. xv. sicut aliis secularibus: nisi ratione scandali. vel inhonestatis clericalis ꝛ puta publice ludēdo. Quinto rōne cupiditatis. vnde tenet Mathe.

vt no.car.in cle.ii.de vi.⁊ ho.cleri.qp ludens ad scacos cā cupiditaꝫ peccat mortaliʳ Qđ intelligo vex qñ talis cupiditas essꝫ mortalis de se.de q̄ qñ sit mortalis vide.s.Auaritia.§.i.⁊ idem dic qñ fieret ex quacūqꝫ alia mala intentione foret mortale si itentō est de eo qđ est pcñm mortale Attende tñ qp qñ talis ludus humanꝰ fit cālucri pncipaliter est illicitus Ehñ peccant venialiter qz debent ludere pncipalit cā recreationis ⁊ solatij ⁊ exercēdi ingenij vel virtutē corporis uerū est qz sacilʳ inducit ad mortale qñ fit pncipaliter cā lucri vt patet ex experiētia ⁊ vituperandus ꝫ lucratiū ñ sit nisi de bono ꝓsilio pauperibꝰ errogādū Sexto rōne tpis puta qz dies festus ꝓceptus Mā cū tali die ꝓhibeaʳ oē opus serui le.exo.xx.non video q̄mō hastiludia talibus diebus ⁊ huiusmodi in qbꝰ requiritur multa seruitus possint fieri sine pctó mortali In alijs ludis in qbꝰ modica seruitus inest nō esset mortale ꝫ fiat in festo nisi per totū diez se in huiusmodi occuparēt dimissis diuinis Hoc qđ dixi de hastiludijs qp sit mortale pcñm tenet Rica.in.iii. di.xxxvii. Sed si ex nulla istaruꝫ circūstātiarum fiat illicitus nō erit pcñm si fiat cā hōeste recreationis vel virtutis aut ingenij exercēdi Aut si erit pcñm erit veniale.de correa tñ vide supra Correa aduerte qp in ludis q fiūt cā virtutis exercende vel ingenij nō ꝫ ludere nisi per vnū soldū in vnoludo vt in.d.aut. Alearū ⁊ dʒ vnus ludus pro toto illo tpe cōtinuato q̄ aliqui ludūt inicē ſm bar.i.l.inficiādo.§.insās.ff.de furtis ⁊ soldi.lxxii. faciūt vnā libz̄ auri.C.de su.ppo.⁊ arch.l.quotiēscūqꝫ Sed tu hoc limita ſm psonā ad istā rōnē sic: si nō cōcedit nisi vnus soldus in ludo magnis ergo grossus solum paruis.

Est ⁊ tertius ludus q dī diabolicus 3
qz operatione diabolica est inuentus ad inducēdos hoies ad pcñm ⁊ iste est in triplici dīa Primus consistit in ludibrijs q̄ ludibria aliqñ sunt derisio proximi de qua dic vt.s. derisio aliqñ vo sunt ea p q̄ merito qs venit in derisū vt sunt rez inhonestarū demōstratiōes ⁊ talis ludus oīb⁹ phibitus est tā exercere quā videre Ehñ qñ tales domōstrationes habēt ꝓuocare ad lasciuiā vidētes tūc peccāt moraliter tā exercētes qꝫ voluntarie vidētes. Sicut quod s.dixi curiositas Ehnō dicit tex.in prohemio.ff.qs.n.ludos appellat eos ex qbus crimina oriūtur hec.n.fieri nullo patimur mō hecibi Secūdꝰ ludus dicit ludus alee ⁊ sub isto cōprehendit omnis ludus q̄ innititʳ solū fortune vt ludus cartarū tarilorū ⁊ huiusmōi Tercius ludus dicitur mixtꝰ qz partim innititʳ fortune ⁊ parti industrie vt ludꝰ tabullarū cū tarillis qz respectu tarilorū versat fortuna respectu tabularū ducendarū versatur industria.

Vtrū isti duo ludi vltimo dicti sint 4
phibiti.s.q̄ sic vt pz in autē.alearuꝫ vsus.C.de reli.⁊ sūpti.fa.⁊ i.c.episcopus.xxxv.di.⁊ licet Hugo.in.d.c.eps teneat qp semp peccat moraliʳ ludens ad ꝓdicta tñ nō credo verum nec dictuꝫ.c.episcopus facit ꝓ sua opinione qz dicit deseruiēs ⁊ dictio ō auget vt ff.depositi.l.i.in principio Ideo ꝫ gl. ibidē ⁊ Rodoñ.peccat moraliter ille qui valde seruit ludo.i. ducit in cōsuetudinē alias aliqñ ⁊ raro nō credo foret mortale Hec obstat.d.aut.alearuꝫ ludus qz ipsos phibet per verbum decernimꝰ qđ non inducit ad mortale vt dixi.s.lex.§.iii. Clericis tamen ⁊ rligiosis videtur esse mortale ludere aut ludentes ad ipsos videre vt in auten.de san.epis.§.interdicimꝰ.⁊ ibi sequitur

glo. Sed ego hoc nō credo. qz imperator nō pōt ꝓcipere clericis. ⁊ ió idē dico de clericis qō de laicis qꝫ peccāt mortaliter qñ tales ludos ducunt in consuetudinem nisi rōne scandali. vt supra dictū est de ludo humano. Ratio qz isti ludi nō sunt ꝓhibiti. qz mali sint de se: sed ideo tūt mali qz ꝓhibiti: ⁊ causa ꝓhibitionis sunt mala que cōiter ex ipsis sequuntur: que non sic eueniunt in raro ludēnt⁹ sicut in consuete ⁊ qz ꝓhibitio non se extendit nisi ad deseruientes talibus ludis. Ideo tene qō dixi. Clerū est qꝫ est periculosū talib⁹ ludere pp multa peccata que cōiter in ipsis fiunt.

5 ¶ Sed qd si qs ludit ad prefatos ludos gratis cā retractationis vel cā cōsuetudine, nūqd peccat mortaliter. &. glo. in. d. §. interdicimus vr tenere qꝫ sic clic⁹. Sed ego attēdēdo ad narrationez. d. aūt. alearum vsus. ⁊ ꝓsiderādo qꝫ debeam⁹ euitare correctionē iurisū. c. cū expediat. de elec. li. vi. dico qꝫ non ꝓhibet. imo licite pōt in eis ludi gratis: vel in aliq̄ modico siue cā consuetudinis. siue cā recreationis. Et sic intelligo. l. qō in quinto. ff. ō allegato. ⁊ intellige modicū respectu persone q̄ ludit. ⁊ tale modicū qō etiā faciliter donaret. qz in huiusmōi ludis sic factis cessat ratio ꝓhibitōis: nisi ratione alicuius circūstātie de qbus supra. §. ij. eēt mortale. Hec obstat dictū c. epō. qō nō distinguit sz absolute loquitur de oī aleatore ergo nec nos debemus distinguere: qz hoc verū esset nisi ratio nos induceret ad distinguendū sicut hic facit. c. Marchiō. i. q. i. vbi dicit nō putemus in vbis scriptū rarū esse euangelū sed in sensu: nō in superficie sed in medula: non in sermonū foliis: sed in radice rationis. hec ibi

6 ¶ Utrū inspectores predictorū ludorū ꝓhibitorum peccēt mortaliter. &. glo. in. d. § interdicim⁹. videt tenere qꝫ sic si sūt clerici. Sz tu dic qō siue sint clerici siue laici inspectores: qꝫ aut ex aspectu eorū inducūtur efficaciter aliq ad ludēdū. ⁊ sic si ludēntes peccāt mortaliter: sic ispectores si vo eos non inducūt ad ludū ex eoꝝ aspectu nec ad cōmandū ipsū: sic si aliud mali nō admittetur nō peccāt mortaliter eos videntes ⁊ aspicientes: nisi essent tales q correctiōe posset eos facere desistere a tali ludo q est pcūm mortale in ludēte qz tunc talis peccaret mortaliter non correctiōe: sed aspiciēdo. qz videt cōsentire erratū. lxxxiij. di. error: cū similibus. periculosū tn est tales aspicere ludēntes in ludo ꝓhibito: qz facit⁹ posset eis placere talis lud⁹ ō liberate. qō eēt mortale. vt no. theologi in so sententiarum di. xxiiij.

7 ¶ Utrū acqsitū in prefatis ludis diabolicis sit necessario restituendū. &. qꝫ si ille q ō dit seu amisit nō poterat alienare. nec donare sicut filiusfamil. Fur. ⁊ alij de quib⁹ supra donatio. i. ⁊ tunc sine dubio lucratū est restituendū patri vel dño vel illi qui ō dit sicut cū qs lusit vltra sūmā. 500. solidorum: quia sicut donare nō potuit: nec ludere. vt. ꝫ Donatio. i. §. xx. ⁊ ideo sibi est restituendum. ⁊ sic de similibus. ⁊ in hoc concordāt oēs doc. Si vo poterat alienare tūc distinguo qꝫ si interuenit fraus. puta qz lucratus fuit cū falsis taxillis. aut alia deceptione ⁊ sic similiter cuz concordāt doc. qꝫ tenet necessario restituere ei a quo hūit. immo dicit Bald. in ꝛica. C. de cōdi. ob tur. causā. qꝫ tenētur furti tales. ⁊ etiā ludentes scienter cū illis q nō possūt alienare. ar. l. servus cuiusdā. ff. de condi. indebiti. nec facit suum qō lucrat. l. falsus. C. de furtis. Aliut nō interuenit aliqua fraus. ⁊

ille q perdidit potuit alienare ꝛ ī hoc est diuersitas inter doc. Mā cōis opio ꝫ Astēn. est q teneatur dar paupib⁹ ꝛ hoc sequit cōit canonīste i.c. clerici officia de vi.ꝛ ho.cle. alij distinguunt de subditis imperatori vl non sed tu breuiter dic q licz opinio p̄dicta sit multū rōnabilis vt pōt que retrahit hoiem ab hmōi ludistū nullo iure probatur qō necessario sit faciēda. sicut nec alia turpit acqsita nec obstat q ep̄s auxilio p̄sidis pōt talia lucra si ñ repetūtur ab his q amiserūt exigere ꝛ pauperibus distribuer vt dicit tex. i. d. aūt. aleaꝝ vsus ꝛ sic vr q sint pauperū qr licet possit auferre in penā non tñ sequit q ipi teneant dar sicut nec in alijs casibus i qb⁹ fisc⁹ turpit acqsita pōt tollere vt i. l. i. C. ad. l. iul. r̄pe. ꝛ in. l. i. ff. de iure fisci Et faciūt q̄ infra dicā restituto. i. in vbo turpiter acquisitū ꝛ sic tene q̄ ad necessitatem restitutionis Bene tñ faceret episcopus si talia acciperet ꝛ daret paupib⁹ Similiter cōfessores debēt ea errogari facere paupib⁹ vt in q̄ deliqt in eo⁹ puniatur Si tñ nollet nō est ei deneganda absolutio Aduerte tñ q vbi leges imperiales ligāt q illi q amiserunt si vellent repetere possēt vsq ad .30. annos ꝛ sic r̄petēdo tenerent eis de necessitate restituere vt i. d. aut. aleaꝝ. nec obstat qō dicunt q̄dam esse abrogatā p nō vsū qr nō est verū vt patet ex dict⁹ supra Lex. §. xvii. Sed vbi lex imperialis nō ligat sicut in terris pape ꝛ similiū nō posset repetere vbi lex imp̄ialis viget si ep̄i nō acciputlucrata possūt officiales facere vt dēt paupib⁹ vel in publicos vsus vt in Dicta auten. alearum

8 ¶ Sz pone q ludēs i casibus i qb⁹ tenet restituere lucret ꝛ postea cū eadē persona in alio ludo perdat nūqd poterit cōpensationē facere. &. q si in eodē ludo clarū est q sic :ꝛ voco hic eundē ludū qñ se non diuerterunt ad alia ar. l. cōtinu⁹ in p̄in. ff. de ver. obli. et facit quod no. Bar. in. l. inficiando §. infans. ff. de furtis. Si vero i diuerso ludo qr puta qr hodie lucrat⁹ fuit ꝛ cras cū eodez amisit sic de subtilitate iuris nō poterit cōpensationez facere si ille cū q̄ lusit sit de illis q non tenentur de necessitate restituere sed de eqtate cōsciēte credo q possit Facit qō no. Pda. in. c. filius de testamentis ꝛ. c ex parte in fi. de censibus.

¶ Que pena ꝯ tenentes ludum aleaꝝ phibitū. &. q. Primo domus in qua ludit debet publicari vt in. d. aut. alearū vsus in vbo domibus eoꝝ publicatis Secūdo si tenēs ludū vbertur ñ oritr actio ex tali iniuria nec punitur verberās vel dānū ei dans quā docūqz ꝛ vbicūqz factū fuerat sine tēpore quo ludit sine alio fm Bal. i dicta Rubrica ꝛ Bart. ꝛ est tex in. l. i. §. notādū. ff. de alea. Certō q si fuerit ei aliqd subtractū tēpore quo i eius domo ludit sine lusoribus sine ab alio ñ poterit repetere nec habet rei psecutionem nec ēt penalez furti vt est tex. i. d. l. i. §. i. ff. de alea: tū in conscientia pauperibus est dāduz ar. c. cum tu. de vsu. Quarto q a tū cōpulit ad ludēdū ēt ex metu q non cadit in cōstantem potest puniri iudicis arbitrio ꝛ potest poni in carceribus vt in. d. tex. §. i. ibi q cōpulit. Unde generaliter intelligo illū cōpellere eo ipso q̄ stat cum altari parato hoc ē p̄stat domum tantos scamnū lumina ꝛ huiusmōi naz istis suasionibus ꝛ illecebris dicitur cōpellere iuuenes q nō possūt refrenare iuuenules calores. l. fi. §. filij autem. C. ō bo. q̄ liber. sicut dicimus in materia macedoniani i. l. i. ꝛ iii. ff. ad macedo.

ꝛ p totū. Aliter nisi ita acriter intelligeretur dicta lex effectū nō haberet .q̄ non est dicendū .l.si pretor in ꝓncipio ff.de indi.que lex predicta pōt etiā intelligi i omnib⁹ alijs q blāditijs ꝛ suasionib⁹ inducunt hoīnes ad ludū: q̄ dicātur cōpellere: sicut dicim⁹ de raptorib⁹ virginū q̄ nisi esset q̄ solicitaret q̄ dolosis artib⁹ circūueniret: non faceret eā puellā in tātū dedecus sese prodere ter.ē in.l.vnica.§.ij. de rap. virgi. Quinto q̄ ois contractus celebratus inter ludentes adinuicē nō tꝫ vt no.Bar.in.l.si qs cū scīret in fi ff. pro emp.nec vēdēs in ludo teneretur de euictione.vt in.l.si filiosamil.§.i.ff. quarū re.ac.nō dat. Sexto q̄ mutuans pecuniā lusoribus vt ludāt secuꝫ nō potest eā repetere.vt est glo. ordinaria in.l.i.in principio.ꝛ in.l.fi.ff. de alea.ego credo etiā hoc vex generaliter in quocūq̄ q̄ scīēter mutuat ludere volēti q̄ nō repetet ꝛ videt casus i l.veruꝫ.§.pe.ff.de mino.nec dicas q̄ logtur de minore vt ēt logtur.l.si vero nō remunerādi.§.si adolescens.ff. mandati.qz idē est de maiore. vt dicit g'o.in.d.§.si adolescens. Item quia dicta.l. verū loquit q̄ minor ēt priuilegiatus mutuat minori etiā priuilegiato ꝛ tamē ibi licet sint in pari priuilegio potior est cōditio illius qui perdit pecuniā. Facit qđ no. Barto.in.d.l.si quis cum scīret.

LUxuria est solutio in voluptates scōꝫ. Isy.i.li.ethimologiarū Voluptates ānt marie veneree soluūt animū hominis.ꝛ ideo luxuria est ꝓncipaliter i eis. Secūdario autē dicitur esse in q̄busdā alijs ꝓnētibus ad excessū. Iterūdū glo.ad gal.v.vbi dicit.q̄ luxuria est quedā superfluitas.

ꝛ Quot sūt species luxurie ꝓncipales

ſ.q̄ sūt sex de q̄bus habet.xxxij.q.i. §.cū ergo.i. Fornicatio simplex. Adulterū. incestus. Stupr̄ū. Rapt⁹. ꝛ vitiū contra naturam. Adde excessum in actu coniugali de quib⁹ habes infra preceptum.§.x.

ꝛ Vtrum sit peccatum mortale.ſ.q̄ sic. sed no.q̄ luxuria habet initium in corde cogitando causa delectationis ꝛ istud est peccatum mortale secūdū distinctionem posit⁹ supra. Cogitatio morosa multo magis si vltra cogitationem peccati mortalis addatur consensus. puta. quia vult delectari in videndo tangendo. loquendo. ꝛ huiusmodi. licet nolit cōsumare opus. Iterū est peccatum mortale deliberatus cōsc⁹sus in op⁹ si facultas adesset math. v. Qui viderit mulierem. ſ. desiderando corde deliberate ad mechandum tam mechatus est. ſ. propter peccatū mortale ꝛ illius speciei cuius est materia quam appetit. puta. si solutaꝫ Fornicatio: si coniugatam Adulteriū. ꝛ huiusmodi que circunstantia est consi tenda de necessitate cum mutet speciem secūduꝫ aliquos. [redacted]: vel contra aliud. nō rem. nec est ibi aliqua materia lesa licet sit bonum confiteri eam: sed multo magis est peccatuꝫ mortale cum consentit in Operatione. Vnde si est polutio solū sine alterius commixtiōe sic dicitur molities vel immundicia. Si vero coitus sit ad rem alterius speciei. sic dī bestialitas. Si aūt ad rē eiusdē speciei sed indebiti sexus. sic dicitur sodomia. si Quarto sit ad reꝫ eiusdem speciei ꝛ debiti sexus. sed non seruatur naturalis modus coeundi. vel quantuꝫ ad instrumentum non debitum: vl' q̄ntū ad mōstruosos cōcubendi modos

Ac hi quattuor modi dñr pctiñ ꝺ̄ naturā Si cū alio eiusdē speciei ⁊ indebito vale ⁊ debito modo fit talis polutio aut est cum soluta ⁊ sic fornicatio aut cū ꝓiugata ⁊ sic adulteriuꝫ ⁊ huiusmodi ⁊ sic semper peccatum mortale sic̄ voluntaria pter matrimonium

3 ¶ Qꝺ est grauius horū .ꝝ. pctiñ contra naturā est maximū ⁊ isto infimū ē molities grauissimum bestialitas mediū sodomia post peccatū ꝺ̄ naturam maius ē incestus post incestū est adulterium Verū intellige accipiendo i suo sūmo qꝺ maiꝰ pctiñ ē coire cū mīe ꝯ cum alterius vxore Adulteriū ē maius stupro vtrūq; aūt aggrauaī ꝓ violentiā vī raptus virginuꝫ est grauius stupro ⁊ raptꝰ vxoris grauius adulterio hec omnia aggrauanī secūdū rationē sacrī legij Infimū oium predictorum est fornicatio que cōmittitur sine iniuria alterius persone

4 ¶ Quot sūt eius filie .ꝝ. Isy. ponit q̄tuor expte sermonis nā sermo debꝫ esse decens ꝺ̄ qꝺ est turpiloquiū Secundo licitꝰ ꝺ̄ qꝺ est scurilitas Tercio expediēs ꝺ̄ qꝺ est ludrica Quarto sale cōditus .s. sapientie ꝺ̄ qꝺ est stultiloquiū Est ⁊ quito cecitas mētis Sexto precipitatio Septimo inconsideratio Octauo amor sui. Nono est odiū dei Decio amor mūdi .Undecio horror futuri seculi Et duodecimo inconstantia de quibus .s. Interrogationes.

5 ¶ Utrū in tactibus ⁊ oscul̄ ⁊ huiusmodi sit peccatū mortale .ꝝ. ꝙ sic qñ deliberate fiunt cā delectationis luxurio se fm ꝙ .s. dixi Cogitatio secus quando fiunt causa amicitie.

Magister secūdū hoīs. dī is qui alicuiꝰ rei siue negocij precteris curā gerit .l.i.§.magistruꝫ .ff. de ex ercei Et hoc nomen magister dī a mo nendo siue mōstrādo .ff. de ver. sign. l. qbus ꝑcipua ⁊ de magistris .c. quia Sed ꝓprie magister vocaī qui docet grāmaticaꝫ vl alias artes liberales ⁊ theologiaꝫ ⁊ sic accipiī de magistris. c. quia nonnullus ⁊ in cle. ii. co. ti.

¶ Qualis debet esse magister .ꝝ. qꝺ 1
bet esse idoneus ꝓuidus ⁊ discretus in scia quā vult docere .c. i. ii. ⁊. iij. eodem titu. ⁊ idoneus est qui ꝓio moribus ⁊ post facundia alios antecellit .l. vnica. C. de ꝓfessō q i vrbe iūcta. l. magistroī C. de ꝓfessō. ⁊ medicis Haꝫ qui alios docēt non debent habere necesse ab alijs doceri .ar. xxxvi. di. §. ecce ꝺ̄ etiā hr̄e bonā cōuersationē tesī doctrine. lxiiij. di. valentinianꝰ

¶ Utrū religiosus debeat ad magiste 2
riū assumi .ꝝ. ꝙ si igerit se vt fit cōmuniter hodie ñ debꝫ .xvi. q. i. monachꝰ cū multis .c. ⁊ q. vii. c. in noua . Si vō non ingerit se sed mittitur a ꝓlato suo ad quem pertinet sic possunt ⁊ debēt assūi .xviij. q. i. sic viue ⁊ .c. si clericaꝰ ⁊ .c. doctos ⁊ .ex̄ eo ti .c. i. ⁊ pe.

¶ Que sciēcie legi possūt .ꝝ. ꝙ oēs q̄ 3
faciūt ad instructionē anime corporū vel rex nisi sint reprobate ⁊ sunt iste q̄ legi possūt singulariter.
Grāmatica de q̄ Quicqd agant artes ego semper predico partes
Dialetica de qua Me sine doctores frustra coluere sorores.
Rethorica de q̄ ē mihi dicēdi ratio cū flore loquendi.
Musicha de q̄ Invenire locū ꝓ me modulamia vocum.
Geometria de qua rerum mensuras ⁊ earum signo figuras
Arismetica de qua Explico ꝓ numer̄ que sit proportio rerum
Astrologia de qua Astra viasq; poli varias mihi vendico soli.
¶ Utrū mathematica possit legi .ꝝ. 4

ḡ.matheſis cū aſpiratione medie ad exercitiū ñ ly docere.qr ſignificat artem diuinādi.ꝛ eſt reprobata. vt.C.de male.ꝛ mathe.l.nemo.ꝛ.l.culpa. Sꝫ ad iſtructionē doceri poſſet.xxxvii.di. leginus.Sꝫ ego credo ḡ ēt ad iſtructionē nō liceat.qr cuiꝰ vſus malꝰ eſt ipm q̄ꝫ malū ē.vt dr̄ i ꝓmo ſen. diſt. i.Sꝫ alia mateſis q̄ hꝫ penultimam breuē bene licita eſt q̄ eſt de q̄ttuor vltimo dictis ſcientijs. vñ vſus. Scire facit mateſis dat diuinare mateſis.

5 ¶Theologia ꝓmnibus doceri pōt eo.ti.c.qr nōnullus. Jus canonicū ꝛ ciuile.de ꝓuilegijs cū diuerſis.li vi.

6 ¶Sed qd de poetis q vt in pluribuſ ſunt ad animos iuuenū corrūpendos ꝛ.ḡ diſtinguēdū eſt de libris gētium. Nā qdā libri ſunt q vt mꝫ plurib⁹ ſunt de laſciuijs. vt Ouidius de arte.ꝛ ſimiles.ꝛ Tales legere vel audire oīno ꝓhibitū eſt. Et ſic intellige.c. ſacerdotes.ꝛ.c.legantur.ꝛ.c.ideo. xxxvii. di. Sūt alii libri gentiliꝫ ſeu poetarū q vt plurimū multū vtilitaꝫ afferūt.licet i eis aliq̄ ſint aliqua turpia imixta:ꝛ tales libros legere vel audire cā eruditionis vocabulorū.vt ꝑ eos ſciāt loq recte atq̄ ornate nō eſt ꝓhibitū ꝛ ſic loqtur.c.turbat eadeꝫ di.cū duob⁹.c. ſe.dūmō ſit talis mgr̄ q ꝛ fabulas laſciuas abbreuiat ꝛ obſcure legat Et ſic limita glo.in ſūma di.xxxvii.vide etiā quod dicam.j.Scientia.

7 ¶Ubi debēt magiſtri iſtitui ad legēdū.ꝛ.ḡ in oibus locis.vbi facultates eccleſie ſuppetūt:ſiue ſit cathedralis ſiue alia eccliā collegiata que habeat facultates ſufficiētes ad hoc debet poni magiſter q legat in Grāmatica cui cōpetēs beneficiū aſſignet.ſeu ꝓcipiat fructus vniꝰ ꝓbende.ꝛ tādiu ſolum q̄ꝫdiu perſeuerat in docendo clericos gratis illius eccleſie:ꝛ alios pauperes.

In metropolitana ẏo eccliа debet eē mgr̄ q doceat ſacra pagia.ꝛ ꝺ hꝭ q̄ ꝓtinēt ad curā aiarū.xxxij.di.ꝺ qbuſ dā.ꝛ.e.ti.c.i.ꝛ.c.qr nonnullis.hodie ẏo ſtatutū eſt q romana.pariſien.orimen.bononien. ſalmacinen. eccleſia habeat duos viros ꝓtos ad inſtruen. in lingua hebrayca. caldaica.ꝛ arabica cle.i.eo.ti.ꝛ ibi ponit cuius ſūptib⁹

¶Quid ſi nō vacet aliq̄ ꝓbenda.ꝛ. 8
qlibet de ꝓbēdat̄ debet dare tātum q faciāt vnā ꝓbēdā ſi ſupereſt ad eorum neceſſitatē.ar.c.ſi.de hꝭ q̄ fiunt a maio par.capi.ꝛ de eccle.edi.c.de hꝭ.vel ſi non ſupereſt expectent donec vacet prima.ar.c.dilectus el.ii.de preben.ſecundū Ber.ꝛ Hoſt.

¶Sed pone q ſit prebenda vna aſſi 9
gnata magiſtro .nunqd tenēt canonici eligere aliū canonicū:cū magiſter nō ſit canonic⁹.ꝛ ſtatuto cū iuramēto firmato caueatur q ſint tot i numero ꝛ.ḡ nō auctoritate illius cōcilij .c.qr nōnullis eo.ti.nec faciūt ꝺ iuramētuꝫ nec currit eis tēpus.qr non dicit vacare talis prebēda: niſi quādo magiſter deſiſtet a legendo.

¶Utruꝫ magiſter poſſit eligi in cano 10
nicuꝫ ſub illa cōditiōe vt doceat.ꝛ.ḡ nō qr debet ceſſare ois conditio ꝛ pactio alias eſſet ſimoniacū.Sꝫ ſi vacaret aliqua ꝓbenda.tūc ea vacāte poſſent ſtatuere. vt iſtud onꝰ ſit ei ānexuꝫ ita no.Hoſt.ꝛ ber.in.d.c.qr nōnullis cuius Hoſt. videt tenere q ēt in primo caſu nō eſt ſimonia ſꝫ permutatio de ſpirituali ad ſpirituale .c. ad queſtiones.de re.permu.

¶Utrū talis magiſter cui aſſignata ē 11
ꝓbenda vel ꝓuiſio de eccliа poſſit aliq̄d exigere a ſcolaribus.ꝛ.ḡ nō:etiā preterꝫ cuiuſcūqꝫ cōſuetudinis in.c. i.eo.ti.ꝛ Si exigit a clericis illius eccliе vel a pauperibus alienis committit

simoniā secūdū Hostiē. in. c. q2 eo. ti. ⁊ Jo. bar. Brix. ⁊ Archidia. in. c. de q̄uisdā. xxxvii. di. Et hoc intellige si reddit⁹ sūt sufficiēcies: secus si sit pauper. nec hȝ pucius sufficiēter assignatos. q2 magistri necessitas subleuāda est. d. c. q2 nōnullis. q2 sic non esset simonia ꝑm Alex. nec est vēdere sciam sed laborē suū facit. l. ij. ff. de ozi. iur. sicut ⁊ episcop⁹ licet nō possit facer exactiones tamen ex necessitate exigit subsidiū caritatiuū. c. cū apostolus. §. phibem⁹ de censi. ⁊ c. cū sit de simo. ⁊ c. cōquerēte in fi. de offi. oz.

12 ¶ Quid de alijs magistris. ꝛc. q̄ silr nō debēt exigere aliqd q̄ sunt salariati debite de publico in studijs generalibus a q̄cūq; ꝑm Ba. in. d. c. q2 nonnullis. In alijs eē studia generalia. si militer nō possūt a scolarib⁹ illius loci ꝑm do. Imo. nec a pauperibus. sed bene a diuitib⁹ alienis. ⁊ ēt secūdum cōsuetudinē. l. q̄ si nolit. §. q̄ mācipia. ff. de edil. edic. Facit. l. si fundus. ff. de euict. ⁊ qđ no. Bar. in. l. nemo est qui nesciat. ff. de duobus reis. Si vō non sūt salariati p̄nt exigere. sed non a pauperib⁹. de cēsi. c. licet. Et hec intellige vera q̄ possūt exigere q̄n non est sibi puisū sufficiēter. ⁊ loq̄r hic nō de his q legūt vt adiscant. vel pp honorem quia tales nō gerūt vtiliter negociuȝ alienū sed suū. ff. de nego. ge. l. si pupilli. §. ij. sed de illis qui ad vtilitatem scolarium legunt: vt sunt docti.

13 ¶ Nūq̄d oēs magistri possunt oblata a scolarib⁹ spōte recipere. ꝛc. q̄ sic. c. dilectus filiūs el. ij. in fi. de simo. ⁊. q. iii. p̄cipio: q2 quedā sūt q̄ licet inhoneste petant tn honeste recipiunt. l. i. §. est quidem. ref. ff. de vari. ⁊ extraoz. cog.

14 ¶ Vtrū magister pp lucrū datū sibi a scolarib⁹ cōcedens eis vacationem vel celebrationem festi peccet. ꝛc. Rodoñ. q̄ si hoc facit pro recreatiōe eoꝝ nō est simonia: sed tn turpe lucrum. secus si faceret ꝓpter festū colendum vel non colendum. quia esset simonia secundum Ray.

15 ¶ Utr̄ possit sine simonia aliqd exigi ꝓ licētia docēdi danda. ꝛc. Hosti. ⁊ Host. q̄ simonia nō ē sed turpe lucrū de necessitate restituēdū ei qui dedit si erat idoneus: q2 nō turpiter dedit sed potuit redimere vexationē suā. c. dilectus. el ꝑmo de simo. secus si nō erat idone⁹: q2 cū turpiter dederit non ei restituit. sed pauperib⁹ de bono cōsilio esset dādū. vide q̄ no. Ber. in. c. ꝓ hibeas eo. ti. Idē dic de epo qui non vult dare licām suo clerico eundi ad scolas nisi aliq̄ sibi dato. Rodoñ. tn credit simoniacū episcopuȝ: si pp lucrū dat licētiā ꝓ quiquēnio a iure concesso. c. sup specula. e. ti. Silr si ad maius tēpus q̄n habet respectum principaliozē ad soluēdū eū a spirituali officio qđ debet eccliē. Si vō pp moram in studio faciendam. sic turpe lucrum est nō simonia: sed mortale peccatum.

16 ¶ Vtrū qs possit petere licētiā docē di in theologia. ꝛc. secūdū sāctū Tho. in quol. q̄ sic: cū cōicare scientiam sit opus caritat. Qđ intellige verū quando hoc q̄rit pp bonū finez. sed ꝓpter superbiam ⁊ extollētiam nō liceret.

17 ¶ Utr̄ ille q obtēta licētia fecit expē sas in cōuiuijs secūdū cōsuetudineȝ possit aliū substituere cū pacto q̄ reddat sibi expeñ. ꝛc. Rodoñ. q̄ sic: dūmō substitut⁹ legat vice sua: ⁊ cōsuetudo sit substituēdi. Si vō totū ius suum in eū trāsfert. sic nō pōt aliqd etiā ꝓ interesse suo pacisci. ⁊ multo minus de certa portiōe emolumēti percipienda. nec est ꝯ q̄ eccl̄ia tradit tali modo

qz beneficia sint assignata p sustentã/ dis clericis: sed istō p labore docẽdi

18 Utrū peccẽt mortaliʒ admittentes ad doctoratū nisi exigãt turamẽtū q̄ nó expẽdẽt vltra tres mille turonẽses argẽteos in tali doctorat⁹ vel magiste rij solẽnitate. ℟. q̄ sic. ⁊ sūt suspẽsi per sex mẽses ab hmōi ꝓmotiõe ẽt si sunt episcopi. vt in cle. vlti. de magistris.

Maioritas nō querit a suo dei sed inferioritas. xl. di. multi. xcij. dist. diaconi sunt.

Maledictio ꝓprie ẽ ipcatio seu optatio mali alicui scã sub roe mali hoc ẽ iquātū ẽ malū. itẽdẽs ipz malū. vt colligit ex. c. deus. xxiiij. q. iij. Large autẽ accipit ettã p blas/ phemia dei vel sãctorū. vt in. c. statui/ mus de male. ⁊ omnis talis maledic/ tio ꝓhibetur. xxiiij. q. iij. si igitur. xlvj. di. clericus. ⁊. c. i. de male.

1 Utrū sit peccatū mortale maledi/ ctio. ℟. q̄ aliquādo qs ipzecat malum alteri sub rõne boni. vt. s. conuertatur vel nó habeat causã faciẽdi mala: vel ei q̄ meret maledicit sic nó ẽ peccatū fm Alex. fa fe tractatu de maledicti one: qñ sit cū alijs debitis circũstãtijs imo maledictio isto mó erit bonū li/ cet sit malū ei cui maledicit. sed quã/ do qs maledicit ꝓprie. tūc semper est peccatū mortale si fit cū deliberatio/ ne rationis. ⁊ ō malo notabili. secꝰ si ex ipetu vel de re minima. Dicit tñ Alex. q̄ si talia ducant in cõsuetudinẽ pot/ set esse mortale propter cõtẽptū.

2 Utrū liceat maledicere creatis ir rõali. ℟. fz Alex. vbi. s. q̄ maledicer creature irrationali secũdū se ꝯside/ rate ẽ ociosū ⁊ vanū ⁊ p cõsequens il licitū. Maledicere aũt eis ꝓut ordi/ nant ad hõnem. sic ẽ idẽ pctũ ac si fieret homini. ⁊ ita mortale. sicut dic/ tum ẽ: ⁊ de talibus intelligit illud. ma ledici regnū dei nõ possidebũt. xxiiij. q. iij. ℌ illicita. ⁊ de pẽa maledictiõis de um vel sictoe. vide. s. Blasphemia.

Maleficium dr aliqñ sortilegiū vel incãtatio. vt. xxvi. q. v. nec mi rum. ⁊ de hoc. j. Sortilegium. ⁊ quõ põt destrui vide. j. Superstitio. ℌ. vij. Aliqñ dr qdcũq̄ crimẽ vt furtuz. ra/ pina ⁊ hmõi. vt insti. de obliga. que ex deli. na. Est ẽt q̄si maleficiũ nocumen tũ qd̄ sit proxio ꝓrer ꝓpositũ. vt insti. de obli q̄ ex quasi delic. na. p totũ.

Malitia dr triplr. Primo pro habitu vitioso ex q̄ ꝓcedit q̄ homo ẽ valde in clinat⁹ ⁊ prõptus ad agẽdũ opera il/ lius virij habituati: ⁊ sic est peccaʒ ex malitia. i. ex electione mali pp illaz in clinationẽ habitus vitiosi. ſz nõ ẽ pec/ catũ in spiritũ sãctũ. Secũdo dr mali/ tia cõtẽptus ⁊ abhõinatio rei spiri/ tualiũ ꝓcedẽs aliqñ ex iordinata tristi tia mẽtis: ⁊ isto modo est filia accidie. Tertio malatia dr petñ in spiritũ san ctũ. de q̄ dic. vt. j. Peccatuz. ℌ. iij. Ex istis duob⁹ modis semp est petñ mor tale malitia: ex qua in cõtẽptuz bona spiritualia vel diuina habent. si est in deliberatione voluntatis secundum sanctum Tho. fa fe. q. xxxv.

Mandatum: dr qñ qs ad satisfactõez sue volũtatis iponit aliqd alicui nulla data pecũia: seu q̄cũq̄z alio. m/ teruenit q̄cunq̄z verba. ita tñ q̄ sint q̄ mãdant ad vtilitatem seu satisfactio nem mãdantis. Si vero sunt ad vtili/ tatem illius cui cõmittitur. sic dicetur persuasio. ⁊ persuasor: nõ mandator vt no. bar. in. l. non solum. ℌ. si manda to. ff. de iniur. Si autem data pecunia

ſi eſt circa delictū.ſic dꝫ mādatum.ac cipiens aſſaſinus. de q̄n.c. ꝓ humāt de homi.li.vi.⁊.d.l.nō ſolū. Ubi vero nō eſt circa delictū mādatarius dicit locator: ⁊ mandans cōductor.nec eſt mandatū propꝛie.

1 Cētrū mādās delictuꝫ includat ſub diſpoſitiōe iuris vel ſtatuti puniētis eū q fecerit tale delictū.ꝛ. ℔da.in.c.mulieres de ſē. exco. ſic diſtīguit aut ꝝba ſcripta ſūt in rē. puta dicit ius ſiue ſtatutū ꝓ hōicidio imponatur talis pena ⁊ ſic includit ex ꝓpꝛia ſignificatione ꝝborum qꝛ de homicidio qō manda nit tenetur.l.hec verba.ff.de adul.⁊.l. aut q alr.§.hec ꝝba.ff.qō vi.aut clā. ⁊ vtrobiq; ꝓ Bar.⁊ ꝓ Ly.in.l.non iō minus.C.de accuſa. Aut, ꝝba ſūt ſcripta in perſonā.vt qꝛ dicit.ſi quis cōmiſerit homicidiū pūiatur tali pena ⁊ ſic ſi cōmittit ꝓ iſtrumētū qō neceſſario operatur neceſſitate ſci ſicut mittēs ſagittā ⁊ hmōi.vel operatur ꝓ iſtrumētū neceſſitate iuris. ſicut quādo ꝓ curatorꝛ vel ſubdito aliqd mādat licitū.ſic includit mādans: qꝛ ipe vere facit qm̄ actus attribuit ꝓncipio. facit l.ité mella.§.i.ff. ad.l.acql. ⁊ pro hoc tex.in.l.ſi pater in fi.ff. de manu.vin. ⁊.l.iii.§.ſi procuratorꝛ.ff. q̄ qſq; iur.⁊ lō ſtatutū puniēs ꝓponēte exceptiōez ℑ inſtrumētuꝫ.mandans procuratorꝛi proponere tenet pena ſtatuti. Si vero inſtrumentū ꝓ qō explicatur operatur volūtate ꝓpꝛia nō neceſſitate facti vel iuriſ.vt puta qꝛ mādauit ōlictū cōmitti:mandatarius nō tenet obedire:tūc in diſpoſitiōe iuris cōmūis mādatorꝛ cōpꝛehendit:nō ex ꝓpꝛia ſignificatione ſed interꝓtatiōe iuriſ.qō vult pax intereſſe vl̄ ꝓ ſe vel ꝓ aluū facere: vt dicit tex.in.l.i.§.deieciſſe.ff.ō vi ⁊ vl ar. ſed nō hēbit locū i ſtatuto i q̄ fictio ñ habet locū.l.iij.§.hec ꝝba.ff.ō nego. ge. Et hoc tene.licet bal.in.d.l.nō iō minus.aliter diſtīxerit.Diſtinguo tñ ſecūdū Bal.i.l.omnes populi.ff. de iuſti.⁊ iur.ſic q̄ aut ſtatutū indulget.puta hōicide remittat certa pars pene ⁊ ſic cōprehēdit qꝛ ceſſat odiū. ⁊ fauorꝛ eſt ampliādus. regula odia.li.vi. Aut punit ⁊ tunc.aut de pena regulari que nō multū exorbitat a iuris communiſ diſpoſitiōe.⁊ ſic includitur qꝛ tūc ſtatutū debet interꝓtari ſecūdū ius cōmune.vt.in.c.cū dilectus de cōſuetudine. Anno.in.c.cauſaꝫ que.de ſcrip.⁊ Bar.in.d.l.omnes populi quā quidez penā ius cōmūe vult vt cōprehēdatur vt.§.dictū eſt.exēplū in iure cōi nō eſt exꝓſſa pēa. ſtatutū exprimit penā ⁊ logtur ō faciente ⁊ includitur. Aut pūit pena irregulari.⁊ q̄ exorbitat a cōmuni iure.⁊ ſic non includitur.ſed hēbit locū i caſu ſuo.⁊ hoc ſēſerunt doc.antiq in ſimili.in.l.qcūq;.C.de ſeruis fugi.in illa q̄ſtione nunquid maſculinuꝫ cōcipiat femininuꝫ.qō in odio regulari comprehendit.ſed in irregulari nō Nec obſtat p̄dict̄.c.mulieres ō ſēt̄. excōmuni.in ꝝbo vere qō vī inuere q̄ nō interꝓtative. qꝛ illud verū eſt ſecūdū Bar.in.l.ſed ſi vnius .ff.de iniu. in peccato:ſed nō in pēa.⁊ qō nō vere cōprehendat.Facit.c.vt fame.ō ſē. exco.vbi tex. inqt facere videant. Ergo interꝓtative ad idē.de cle. pu.i du cl.c.ii.Ubi pugil vere homicida dī.⁊ mandans nō.licet teneat de homicidio. Itē qꝛ tex.ponit vt diuerſa facere ⁊ mādare.ſo.diſtic.c. ſi qs viduā.⁊ ō homi.c.ſicut dignū. Ergo in penis irregularibus a iure cōmuni p ſtatuta ñ hēbit locū.vbi fictio nō habet locū. vt dixi. Idē die q̄ q̄ ad effectus naturales q ex ipſo facto ꝓueniūt vel regrunt nūq; ſūt paria facere ꝓ ſe vel ꝓ alium. Facit q̄ no. Bar in dicto.§.de/

feciſſe. vbi vult q̃ nõ eſt idez adulteri um facere per aliũ. ſicut per ſe. ſz q̃ ad effectus ciuiles q cõſiſtũt in reprimẽ dũ iniurijs. ſic tene qõ. ſ. dixi niſi q̃ ius punit aliquez q̃ ꝓſonaliꝫ fecerit qa tũc nõ includit in pena faciẽs ꝑ aliũ Et ſic intellige. ⁊ limita Glo. in. c. ſciant cuncti. de electio. li. vi. ⁊ iura in ea allegata.

2 ¶ Vtrũ mãdatari⁹ non ſeruans formã mãdati faciat aliqd validum. ſ. q̃ nõ qz geſta ꝑ formã mandati ſũt nulla. ⁊ nõ ſolũ quando fit expreſſe contra formam. ſed ẽt quãdo fit preter ⁊ citra formã quia quando ad actũ dat certa forma: paria ſũt agere ꝑ citra ⁊ preter formaz. Glide tex. cũ glo i. c. ſi cui de elec. li. vi. ⁊. c. prudentiã de offõ dele. facit. l. diligenter in princi. ff. mãdati no. Pa. in. c. fi. de reſti. ſpo. quod limita vt. ſ. abſolutio iii. §. ii.

3 ¶ Quid de mãdato qualificato. ſ. ſz Pa. in dicto. c. fi. q̃ diſtribuit in duo mãdata: ⁊ ſi nõ põt ipleri in facto ſeu ſubſtãtia debet ipleri in modo ſeu qualitate. Ex quo infert q̃ ſi duo mandãt ẽt data certa forma licet nõ poſſint ſimul ipleri debet tñ fieri qõ põt ⁊ valebit actum. Facit quod no per glo. ⁊ doc. in. c. cõſtitutus de reſcrip.

4 ¶ Quid de eo q̃ mãdauit delictũ qõ poſt multũ tps ille exequit. concludit Jmmo. in. c. ad audientiã de hõi. qõ tenet ſi nõ reuocauit expreſſe vel tacite vt puta. qz feci pacem cũ inimico. vel parẽtellã. vt. l. iii. §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ bal. ff. de adimẽ. legatis. Et hoc ſequit bal i dicta. l. nõ ideo minus.

5 ¶ Vtrũ mãdãs teneat mãdatario de cãu fortuito. ſ. Pa. in. c. ſicut. de iure iuran. q̃ agẽs actione mãdati petit dãna que veriſimiliꝫ cõtingere potuiſſẽt quaſi mãdans ea debuerit cogitare a ꝓncipio. ſm. Jnno. in. d. c. ſicut. ⁊ ſic petit expeñ. ⁊ dãna. ar. ff. de nege. ge. l. nẽſenius. ⁊ ſic dicit intelligẽdã. l. in. cãs. §. nõ oia ⁊. l. ſi. qs alicui. §. impẽdia. ff. manda. niſi dãna cõtingiſſẽt ex cãu fortuito q̃ veriſimiliter nõ fuiſſet cogitat⁹. d. §. nõ oia. ⁊ hoc tenet ẽt io. an. in regula dãnũ in mercuriali. li. vi. Et intellige ꝓdicta in eo q̃ gratis ſuſcipit mãdatũ. nã mãdatũ debet eſſe gratuitũ. l. i. §. i. ff. mandati. ⁊ iõ iſti ſtipendiarii q̃ veniunt ꝑ precio nõ pñt agere ad dãna. qz nõ ſunt mandatarii. vt dictũ eſt. Jtẽ illi q̃ cã pietatis vel parentelle ⁊ huiuſmodi hoc faciunt. xxiii. q. iii. nõ inferẽda. Similiter nec illi q̃ ex debito tenẽtur. ii. q. iii. ſi dñs. ⁊. c. Julianus. vide qõ no. in. d. l. nẽſenius.

6 ¶ Vtrũ mandatũ expiret morte mandatoris. ſ. doc. in. c. gratũ. ⁊. c. relatũ. de offõ dele. q̃ re integra expirat. l. mãdatũ. C. mandati. alias nõ Quomodo res. dicatur integra et quõ non. vide ibidem per doctores.

Manifeſtum nos reſcribimus intelligere qõ vl̃ꝑ cõfeſſionez vel ꝓbationẽ legitime notũ fuerit: aut euidẽtia rei q̃ nulla poſſit tergiuerſatione celari dicit. ter. in. c. cũ oli in fi. de v̊bo ſigni. ⁊ ibi dicit glo. q̃ ꝓprie manifeſtũ dr̃ qõ nõ eget ꝓbatione. ⁊ ſic eſt notoriũ ſed manifeſtũ ꝓprie ꝓut eſt ſpecies diſtincta a notorio dicitur q̃ ꝓbari poteſt.

1 ¶ Vtrũ in diſpoſitiõe vbi fit ſimpliciter mẽtio de manifeſto debeam⁹ accipere manifeſtũ ꝓprie ⁊ prout eſt ſpẽs diſtincta a notorio. ſ. ſm Pa. in. d. c. cũ oli q̃ debem⁹ ꝓſiderare mãm ſubiectã. vt no. in. c. rogo. i. q. iii. ⁊ ẽt vſum loquendi ar. c. ꝙuis de v̊bo. ſig. in verbo v̊o õbem⁹ capere ꝓprie. Ad hoc l. nõ aliter. ff. de le. iii. ⁊ in. c. fi. õ v̊bo. ſigni. ⁊ maxime in penalibus.

Manumissio est lex tacta data. nam dū gs i seruitute ē manui ⁊ ptām suppositꝰ est: sed si manumissus est. liberat a manu ⁊ potestate domini. vt insti. de liber. §. i. ⁊ xij. q. ij. cum redemptor.

1 ¶ Quis pōt manumittere. &c. q̄ is q̄ habet administrationē rerū suarū et xviij. ānū inceperit inter vivos libertatē dare pōt. instit. quibus ex cau. ma. nō pos. §. pe. Jn vltima vo voluntate q̄ testari pōt. s. in. xiiij. anno. pōt ⁊ manumittere vt in. d. §. pe. ⁊. C. qui manu. ñ po. aut. sz hodie nouo iure. Jtē ep̄s pōt manumittere seruos ecclie bene meritos. xii. q. ij. si q̄s de seruis. pōt et ⁊ nō bene meritos: dummodo det ecclie p̄ vno duos eiusdē meritꝰ ⁊ peculij. xij. q. ij. eps q. Jntellige de bonis ppriis. Jtē cā miserationis pōt. d. c. cū redēptor. Abbas pōt et cū cōsensu epi ⁊ monacorū. xij. q. ij. abbatib⁹ vl si cōsuetudo sit q̄ possit vel nō possit illaz serua. de his q̄ fiunt a pla. sine p̄sen. capituli. c. ea noscit. ⁊. c. cū nos

2 ¶ Quid si gs sit seruꝰ plūm nunqd pōt manumitti ab vno illorū. alijs ꝛ dicētib⁹. &c. q̄ sic. sz mānmissor tenet alios fraf idēnes. C. d cōi suo ma. l. i.

3 ¶ Utrū valeat manumissio in fraudē creditorū fcā. &c. q̄ nō. C. q manu. nō p̄t. l. i. ⁊ instī. ex qui. ca. ma §. i.

4 ¶ Utr̄ possit manumitti ille q̄ pp delictū incidit in seruitutez. &c. Jd a. in. c. ita q̄rūdam de iude. q̄ nō fm Jo. an. facit l. ij. C. qb⁹ ad li. procla. nō licet

5 ¶ Quō fit manumissio. &c. multis mōis Jnsti. de lib. §. multis modis. vbi inter alios dī q̄ pōt fieri in secreto. vt si dicat dñs esto liber. vel p epl̄az. vel per testiñ vel p quālibet vltimā volūtatem

6 ¶ Quō reuocat manumissio. &c. pp ocs cās ingratitudinis ex qbus reuocat donatio. de qbus. C. donatio. i. §. xiiij. in auc. vt liberi de cetero. §. illud.

¶ Jn q̄ differt manumiss⁹ ab ecclia a manumisso a p̄uato. &c. q̄ p̄mo q̄ p̄ter operas nō p̄stitas reuocat i fauorē. vt. xij. q. ij. diaconi. secus i alijs. vt C. de libe. cau. l. solo. Secundo q̄ filij eorū remanēt obnoxij ecclie siue patrone. xij. q. ij. de libris. sed alii non. C. de libe. ⁊ eorū li. i. ⁊. ij. Tertio q̄ fiat ecclie p̄t manumitti cuz hoc q̄ non possint alteri cū ecclie sua bōa relinquere xij. q. iij. c. i. ⁊ iij. 7

¶ Utrū in manumissione possit dñs aliqd̄ seruitiū spirituale sibi ponere. puta q̄ sibi dicat horas ⁊ hmōi. &c. q̄ sic ita q̄ si seruare noluerit et si ordinatus fuerit degradet ⁊ pristine seruituti subiciat. C. nullus. d seruis nō or. 8

¶ Jn qbus cōsistit ins p̄onat⁹. &c. vt no. in. l. fi. C. de bo. lib. in gl. s. p̄mo. vt nō p̄ponat turpē actiōem: aut exceptionē aduersus patronum. Secō reuerētiā ei debet tā in faciēdo cū nō faciēdo. Tertio p̄stare debet ei alimenta si alias ñ hz. Quarto patronꝰ hz ius reuocādi eū in seruitutē ratiōe offēse commisse ō ipsū. Quinto p̄onus hz ius succedēdi liberto. Uñ tenet libertus ei reliquere legitimā q̄ est tertia pōe suoꝝ bonoꝝ si i bonis hz plus cū cētū aureos: ⁊ nullos libos hz cū decedit si vo minus cū cētū aureos hz in substātia nō tenet ei aliqd relinquere. q̄ si mortuus fuerit ab intestato nullo liberorū relicto sic succedet in totū. Ubi de ibidē. ⁊ instī. de succes. libertorū. §. sz nr̄a cōstitutio. vide glo. in. l. venia. C. dei ius vocā. ⁊ ad qd tenet p̄onus liberto ē gl. in. §. libertinoꝝ instit. de lib. 9

Mathematici sine aspiratiōe dñr diuini. sed cū aspiratiōe significat sciam q̄drimalē. vñ uersus. Scire facit mateſis. sed diuinare mathesis. ō q̄ vid. j. Sortilegiū

¶ superstitio. ¶. ¶. Diuinatio. Nñ tales ñ debẽt ad lumẽ alteri⁹ domus accedẽ alias cõcremari debẽt. nec aliqs eos suscipere seu ꝓsulere: alias debent deportari ¶ bõa eorũ cõfiscari. ¶ diuina tor gladio vltore feriri. vt. C. de male. ¶ mat. l. nullus. l. nemo. ¶. l. culpa.

Matrimonium. i.

Qd est cõiunctio maris ¶ femine inter ꝓsonas legitimas indiuiduã vite ꝓsuetudinẽ retinẽs. xxvij. q. ij. §. i. in fine. de pa. po. in princi. ¶ in. iiij. sen. di. xxvij. de presũp. illud quoq; nobis.

1 ¶ Vtrũ matrimoniũ sit sacramentum noue legis. ℟. q; mrimonium põt dupliciter accipi. aut q̃tũ ad ei⁹ institutionẽ. ¶ sic nõ est sacramẽtũ noue legis. q; fuit añ nouã legẽ institutũ. alio modo q̃ ad ei⁹ effectũ. ¶ sic licet fuerit añ nouã legẽ institutũ. nõ tñ habuit vim ꝓferẽdi gr̃am sicut modo in noua lege in q̃ nõ ẽ cuacuatũ sed ꝓfirmatum ¶ factũ gr̃e causatiuũ. ¶ sic ẽ sacr̃m noue legis. hec Rica. in iiij. di. xxvi. ar. iiij. q. ij.

2 ¶ Quid ẽ in isto sacr̃o materia ¶ forma. ℟. fm Ricar. vbi. s. eadẽ q. vbũ ꝓio ꝓlatus ẽ mã: ¶ verbũ fo est forma. q; sicut verbũ accedẽs ad elementũ facit sacr̃m. sic verbũ accedẽs ad vbũ pcedẽs q dicit accipio te in meã vxorẽ ẽ forma hui⁹. s. dicendo: ¶ ego accipio te in meũ virũ vl̃ eõrio. Ber. i. c. tua nos. de spõ. vult q; verba sint forma. ¶ ꝓsensus sit materia.

3 ¶ Quid est res ¶ qd ẽ sacr̃m in matrimonio. ℟. Ricar. vbi. s. ar. iij. q. ij. q; expssio cõsẽsus p vba de ꝓsenti ẽ sacr̃m tñ. ¶ res ¶ sacr̃m ẽ vnio cõsensuũ ¶ mutua obligatio causata p ꝓsensum mutuũ p vba de ꝓsenti expssa. hec est res respectu significatiõis exterioris q̃ ẽ p sẽsibilia signa. Et ẽ sacr̃m duplicis rei. s. caritatis quã significat ¶ dispositiue efficit. Et vniõis xp̃i ¶ ecclie quaz significat sed nõ efficit. Ꝟpa añt caritas est res tñ. ¶ nõ sacr̃m. obligatio vero interior per mutuũ cõsensuz expressa siue coniunctio exterior ẽ res ¶ sacramentum.

¶ Vtr̃ gr̃a gratũ facies conferat in hoc sacr̃o. ℟. Ricar. vbi. s. ar. ij. q. iij. q; sic. si digne ꝓhãt ex diuina institutiõe 4

Matrimonium. ii.

Quõ ꝓhibitur dic q; ad legitime ꝓhendũ debẽt fieri bãna: ¶ quomodo publice ꝓhendum est. de quo vide. s. Clandestina.

¶ Per quid ꝓhib̃. ℟. q; p mutuũ cõsensũ vbis expressũ. c. tua nos ó spõ. 1

¶ Vtrũ sine mutuo ꝓsensu animorũ possit ꝓhi matrimoniũ. ℟. secũdũ cõmuniter Theologos q; q̃ ad deum et veritatẽ nõ põt ee mrimoniuz. si non ãbo ꝓsentiãt: simul dicãt: aut faciant qc qd voluerit ab ex̃. xxvij. q. ij. sufficiat. ¶z ecclia aliõ iudicet. vt i. c. is q ó spõ. 2

¶ Vtrũ requirat q; consensus pstet simul eodẽ tpe. ℟. Pa. in. c. dilect⁹ de spõ. tenet q; de subtilitate iuris necessario requirit̃ vt simul eodẽ tpe preste tur q̃ dicit glo. in. l. cõsensu. ff. de act. ¶ obli. ¶ in. l. i. ff. de ꝓhẽ. ẽp. q; in ꝓhendis q pficiunt̃ iure gẽtiũ debẽt ꝓsensuz sik̃ pstare. Et spe. in ti. de spõ. dicit q; rñsio, alterius dz seq immediate. p. l. cõtinuus act⁹ in pn. ¶. l. i. ff. de verbo. ob. Host. vero in. c. ex lr̃is de sponsa. hb⁹ quẽ segtur Jo. an. dicit q; sufficit cõsentiat p prius ¶ duret in ꝓposito suo: ¶ postea alterius cõsẽsus accedat ex post facto. ¶ est verior opinio hosti. vt est tex. in. d. l. i. §. si vo pñs interrogauit. vbi dz intervallũ medij tpis nõ vitiauit obligationẽ: secus si nõ pseueraret in pmo ꝓposito. q; sic esset vera prima opinio q; nõ esset matrimoniũ q̃tũcũq; alter cõsentiret postea.

4 ¶ Vtrū ꝺba exp̄mētia ꝓsēsū de pr̄ti
sint necessaria ad matrimoniū contra
hēū.ꝙ.cōiter theologi. i. iiij. di. xxvii.
t moderniores canoniste. vt. no. pa. in
c. tue. ffrnitati de spon. tenēt ꝙ nō sunt
necessaria ēt in log valētibus: dūmō p
alia signa exteriora ꝓsēs exp̄mantur
vt p nutū. t hmōi. Et istud tene: lz alij
dicāt alr. Facit p hoc q; legata t fidei
cōmissa solo nutu relinqui possūt etiā
a loqui valente. vt. C. ꝺ fideicōiss. l. t in
epla. t. ff. de. le. iii. l. nutu. c. cū apō de
spō. vbi dicit ꝙ sufficit ꝓsēsus. ergo ñ
req̄rūt ꝺba p̄cise: cū p alia possint ex
p̄mi. q; illud ꝺr sufficere q̄ posito nihil
aliꝺ req̄rit ad sūbām actus. vt no. glo. in
c. statutū de rescrip. li. vi. Item
nō refert qd de equipolētibus fiat. c.
licet ex q̄dā de testi. Itē patet ꝙ mut⁹
pōt ꝯhere. vt in. c. cū apud de spon. er
go ꝺba nō sūt necessaria. vt p; in ꝺ.
c. tue fraternitati. t i. glo. i. ꝺ. c. sufficiat
Et ideo si qs diceret accipio te i meā
vroze; t si cōsēt vt sit matrimonium
da mihi oscula. t illa dat. erit ꝺus ma
trimonium: licet nullū verbū dixerit.
de matrimonio ꝯ inter. ec. ꝯc. c. i.

5 ¶ Vtrū sīñ aliq̄ sēsibili signo exprim̄
te cōsensū de p̄nti ꝯhat matrimoniū
ꝙ. p; cōiter theologos vbi. s. t canonistas. i. ꝺ. c. tue fraternitati ꝙ nō q; ē
ſcr̄m. t de rōne sacramēti est ꝙ sit in
eo aliqꝺ sēsibile signū. t iō dicit glo. i
ꝺ. c. tue ꝙ ad esse matrimonij duo cō
currūt necessario. vnū mā. s. ꝓsēs⁹. aliud forma. s. ꝺba vel signa cōsensū ex
p̄mētia. Aduerte tū ꝙ si pater ꝯhit
t dicit ꝺba p filia p̄sēte t tacēte. ꝙ erit
matrimoniū: q; verba parentū t taciturnitas filioruz p̄sentiū. t ꝺba intelligētiū eqpolent sensibili signo exp̄mēti cōsēsū interiorē. Quod verū intelligo si ipsi ꝙ q̄bus cōtrahuntur aliquo
signo ānuunt: alias non credo ꝙ sola
taciturnitas sufficit. Et sic intellige t
limita glo. in. c. cū ois ℈. cū ꝺ. f. xxxii. q.
ii. t in. ꝺ. c. tue fraternitati t Sanctum
Tho. t Rica. in. iiii. di. xxvii.

6 ¶ Vtrū ꝓsēsus de futuro cuz carnali
copula faciat mr̄imoniū. ꝙ. Fm Rica.
in. iiii. di. xxviii. ar. primo. q. iii. ꝙ q̄ ad
deū t rei veritatē sine ꝓsēsu reali de p̄
senti nō pōt esse mr̄imonium. c. tuaz
nos ꝺ spon. Et iō distinguit sāctus Bo.
eadē di. ꝙ aut copulat sibi affectu cō
iugali ita ꝙ vir credit copulari cū sua
vroze. t ēōnio. t sic copula facit matrimoniū pp cōsēsū tacitū de p̄senti quo
videt iplere velle. qꝺ promisit. s. eam
accipere nūc ꝺ p̄sēti sicut antea ꝓmiserat de futuro. Aut cognoscit eā affectu fornicario. t sic nō est mr̄imoniuz
q̄ ad deū: sed p̄sūptū quo ad ecclīam
ꝯ quā p̄sumptionē nō admittit ꝓbatio. vt in. c. his q de spon. si tū cōtraheret ꝺ facto cū alia teneret secundū
matrimonium Fm Rica. vbi. ꝺ. q. iiii.
quod no. bene ꝙ aliud autē a carnali
copula vel cōsensu de p̄senti nunq̄z
sponsalia de futuro mēte t verbis efficiunt matrimoniuz ēt p̄sumptum.
q̄uis interueniat traductio ad domū
oscula t ēt nirus ad copulaz. vt patet
per capitu. fi. ꝺ spon. t in. c. i ꝺ matri.
cōtra interdictū ecclie ꝯcto.

7 ¶ Quomodo cognoscētur signa que
exp̄mūt cōsēsum ꝺ p̄senti. ꝙ. ꝙ recurrēdū est in foro anime ād intētionē. ꝙ
si de intētione nescitur. sic dicendum
est ꝙ si aliqua verba p̄cesserunt ab
vno eorum. vel ab aliq̄ alio in eorum
p̄sētia: t sic postea signa sic secūduz
verba determinabitur de signis. vt puta si alr dicit. Ego te accipio in vrozem
t si tu simiłr cōsentis accipere mei viruz bibe. vel ānue capite t hmōi.
fic erit. mr̄imoniū. Si vero p̄cedēria
denotāt consensū de futuro. sic t signa

Ꝺ ſi nulla ⁹ba ꝓceſſerũt.ſic nõ iudi
cabo ꝓ mr̃imonio.ex q̃ de intentione
nõ cõſtat.Tuti⁹ tñ eſt ꝓ mr̃imonio ꝓ
ſumere.qz nullũ piculũ iminet:alꝫ ſic
8 ¶ Quõ ⁹ba cognoſcẽtur⁹ dubio qñ
de intẽtione nõ cõſtat.&.q⁹ ⁹ba q̃daꝫ
ſũt clara q̃ demõſtrãt cõſenſũ de ꝓſen
ti ſicut cũ qs dicit. accipio te in meaꝫ
vxorẽ.⁊ illa replicat;⁊ ego accipio te in
meũ virũ ⁊ ſimilia quedam ſũt dubia
vñ no.q⁹ ⁹bũ placet ⁊ verbũ volo de
notant tps preſens ſm dñm Ant.in.c.
ex lr̃is.el.i.de ſpõ.⁹bũ aũt infinitiuuꝫ
nihil pfecte ſignificat ſed determina-
bit̃ ſm ⁹ba ꝓcedẽtia vl̃ ad ꝓſẽs vel fu
turũ.Ant̃ ſi ⁹bo volo vl̃ placet addat̃
⁹bũ infinitiuũ denotãs actũ nõ depen
dẽtẽ ſolũ a libera volũtate ꝓferentis
nõ inducit̃ diſpoſitio ꝺ ꝓſenti: ſed de
futuro.puta cum dicit placet vel volo
aſcẽdere arboꝛẽ. Si ⁹bo verbũ infini-
tiuũ ꝺnotat actũ qui ꝓcedit;ſolũ a vo
lũtate ꝓferentis libere. Et tunc ſi de-
notat ꝓncipiũ actus nõ inducit̃ diſpo
ſitio de ꝓſenti. Exẽplũ.volo tecũ con
trahere vel volo te deſpõſare.⁊ ſic nõ
erit matrimoniũ.Si vero denotat exe
cutionẽ actus.ſic inducit̃ diſpoſitio de
ꝓſenti. Exẽplũ volo te habere in vxo-
rẽ vel dicat̃ placet mihi te retinere ꝓ
vxore ⁊ ſic erit mr̃imoniũ.qz qui vult
cõſequẽs vult ⁊ antecedens.vt in.c.ꝓ
terea ⁊ in.c.prudentiã.de officio dele.
in hoc tamen multuꝫ inſtant.doc. ſed
pertranſeo.⁊ vide ſi vis Bar.in.l.cun
ctos populos.C.de ſũm.tri.⁊ canoni-
ſtas in.d.c.ex.litteris.
9 ¶ Quid ſi dicat prouidebo tibi tãq̃
vxoꝛi mee ⁊ illa ſimiliter idem reſpon
deat.&.ſm.hoſti.in.c.ex parte de ſpõ.
q⁹ pro mr̃imonio eſt iudicãdum.
10 ¶ Vtrum ſi dicatur viro vis talẽ pro
vxore ⁊ reſpõdet placet. ⁊ ſimilr idẽ
dicit mulier ſit mr̃imoniũ.&. vt patet
ex dictis matrimoniũ eſt no.etiaꝫ hoſt.
in.c.ſponſam.de ſpon.
¶ Quid ſi dicat promitto tibi q⁹ non 11
dimittã te ꝓ meliori vel peiori vxore.
&.ſꝫ hoſt.in.d.c.ex parte q⁹ matrimo
niũ erit. Nã in talibus ⁊ ſimilibus du-
biis iudicandum eſt pro matrimonio
ar.de ſen.⁊ re.iudi.c.fi.
¶ Vtrũ vir dicẽs promitto tibi q⁹ ha- 12
bebote ꝓ legitia vxore.⁊ ſilr reſpõdet
mulier cõtrahat de ꝓſenti.&.q⁹ ſic.vt
in.d.c.ex parte in tex.⁊ in glo.iij.q.v.
c.nec illõ.⁊.ſꝫ obiciẽ.qz verbũ habe
bo põt referri ad tps ꝓſens de ma.cõ
tra.inter.ec.cõtra.c.ex lr̃is.⁊ ideo ſꝫ
Hoſt.⁊ Bofre.ſubaudiẽdũ eſt de cete
ro vel hoc tpe.ſecus eſſet ſi diceret.ꝓ
mitto tibi q⁹ ducã te i vxorẽ.ſꝫ Jo.in
d.c.nec illõ.qz ſic eſſent ſponſalia.⁊ ſi
militer dicit Pa.in.d.c. ex pte q⁹ erit
mr̃imoniũ ſi dicat ꝓmitto tibi q⁹ non
hẽbo aliã vxorẽ.niſi te:⁊ illa ſilr rñdet
qz verbũ niſi cũ ſequit̃ negationẽ facit
poſitionẽ vt no.glo.i regula pẽtũ.de
re.iuris li.vi.q⁹ credo verũ ſi ⁹ba ſint
ꝓlata de ꝓſẽti.ſ. nolo hẽre aliã in vxo
rẽ niſi te.Secꝰ ſi ⁹ba eẽnt ꝓlata de fu
turo.ſic.ſ.q⁹ ñ hẽbo aliã niſi te.qz tũc
niſi nõ facit poſitionẽ de pñti ſꝫ actũ
ſed ſolũ ſm habitũ ſilr ſi diceret non
accipiam aliam in vxoreꝫ.qz non erit
matrimonium.
¶ Quid ſi dicat promitto tibi q⁹ reti- 13
nebo te perpetuo mecũ ⁊ illa rñdet ſi
militer.&.q⁹ nõ eſt mr̃imoniũ:niſi di-
cat q⁹ vult eã tenẽ in vxorẽ.in auẽ.q.
mo.nã.effr̃.le.§.pe. Jo.tñ i.c.i.xxx.q.
v.⁊ glo.in.c ſolet.xxxij.q.ij.tenet q⁹ de
iure canonico eſt matrimoniũ.⁊ ita te
neim dubio. Sed q̃ conſtat de men-
te nõ eſt curañ.de verbis quo ad deũ
⁊ cõſciaꝫ;qz q̃ ãbo itẽdebant cõtra-
here de pñti.ſẽper erit mr̃imoniũ ẽt ſi
⁹ba ſonabant cõſẽſũ de futuro .ar.c.

itelligẽtia de ỽbo.signi.cũ similibus.

14 ¶ Sz qd dicẽ.cũ aliqs dixit ỽba expssiua cõsensũ de psenti vel de futuro et secuta copula postea dic̃ qp nũ qȝ talia ỽba,ptulit ad cõtrahẽdũ sed solũ ad extorquẽdũ copulã.ꝛc.qp alter nõ dz credere qz nec tenetur ẽi ñ i.c. p tuas de ꝓbationibus dr̃. Nimis indignũ est iurta legitimas sãctiões vt qõsua qsqȝ voce dilucide ꝓtestat'ẽ in eo cãu,ꝓpo valeat testimonio infirmare. Si pur temerarie credit qp dicat vex̃ sic nõ dz nec ad petitionẽ alteri' etiã in carnalẽ copulã cõsentire nisi ỽ nouo dicat se velle cõtrahere Si aũt dicat postea se esse mẽtitũ ꝛ petat ỽbitũ tũc credat ꝛ reddat. Si ỽo credit nõ esse verũ ꝛ pmanet i ꝑma temeraria credulitate sic nõ debet reddere: qz faceret cõtra cõsciam ꝛ si ñ reddit peccat ẽt qz vir reuocando qõ ꝑius dixerat exprat illud ꝑius dictũ qz reuocatio ꝓcordat ỽbis qb' ꝓsẽsit de psenti hec Rica.vbi.s.di.xxvii.ar.i.q.iij.

15 ¶ Sed póe qp prefatus nõ eã duxit nec vult ducere sed potius aliã accepit.ꝛc.qp i foro ecclie si põt ꝓbare mulier qp ꝓmisit p ỽba de psenti vel de futuro secuta copula carnali qp cogeꝫ eaz ducere nec admitteꝫ ꝓbatio in ꝓriuz vt no.in.c.is qui.de spõ.sz in foro anime si aliã nõ accepit cogendus est vt eã accipiat si euidẽter nõ appet qp potius se decipi finxit puta qz magna est disproportionabilitas Si ỽo aliã duxit ad ꝓtrahendi ꝛ in primã nõ ꝓsẽsit nõ dz etiã ad ꝑceptũ ecclie ꝑaz diuitere sed potius pati humilr etiã ercõi canonẽ ꝛ tali modo cũ ꝑa habitare qp nõ gñet scãdalũ alijs qz ꝑmũ mãmonũ nõ fuit ex quo cõsensus ex pte alteri' defuit sed ꝑz ¶ Et hoc tene qz cõter tenetur vt no. ꝑda .in.d.c.is licet quidã dicãt qp licet primum nõ fuerit matrimoniũ mẽ etiã secũdũ nõ põt eẽ qz ecclesia talem inhabilitat ad contrahẽdũ.cũ quacũqȝ alia a prima in.d. c.is qui fidem

16 ¶ Quid faciet prefata mulier q̃ non põt ꝓbare cõtractũ matrimoniũ qz fuit clãdestinum.ꝛc. si statim vir reuocauit ꝛ patefecit qp nõ consensit,aut si sit mẽta disproportionabilitas ex qb' verisimiliter põt credere qp nunquã i eã consenserit ꝛ similia sic credo qp si ille transiuit ad secũda vota: aut omnino renuit eaz accipere qp poterit ei credere ꝛ cũ alio cõtrahere: maxime si sic iurat ꝛ ex qualitate vite sue põt ꝓsumere qp nõ mentiret̃ i hoc alias nec lo mõ debet cõtrahere cũ alio sed viuere in castitate.ꝛ sibi imputet qp fatue egit clãdestine cõtrahẽdo. Sed si pur de facto cõtraxit ꝛ ꝓbabiliter credat qp talis prefat' nõ habuerit animũ in eã ꝓsentiendi sic poterit exigere ꝛ reddere Si ỽo nõ habet aliquã ꝓbabilitatem ad hoc credẽdũ credo qp teneat̃ reddere sed exigere nõ possit. Si ỽo crederet qp ꝑfatus tũc cõsenserit licet postea neget.nec potit exigeꝫ nec reddere.ar.eoz q̃ no.i.c.inq̃sitiõi de sen. erco. Qd̃ no.qz sepe in practica euẽit

17 ¶ Quid si qs post ꝓtractũ matrimoniũ non alio cõsentiẽdi sed decipiendi credens ex cõsilio ꝑitorũ tale matrimoniũ tenere cognoscit ꝑfatã mulierẽ tanquã cõiugẽ credens sic firmiter esse.ꝛc.qp talis copula nõ facit matrimoniũ quo ad deũ: quia ex quo nullũ vinculũ precesserat quo ad deũ copula nõ facit matrimoniũ . vt no. in.c.is qui.de spon.vbi dicũt doc.qp si sponsalibus solutis sequitur copula nõ inducitur matrimoniũ ex quo vinculũ spõsaliũ est,solutũ. Idẽ dicunt vbi interuenerit ꝓmissio de contrahendis sponsalibus in futurũ. Facit.l.fi.ff. de con-

de matrimonio.

dic ob cām ꝯtē error iuris nō inducit cōsēsū matrimonialem qz nihil tā cōtrariū cōsensui q3 error. l. si per errorem. ff. de iur. om. iudi. Facit quod no. Barto. in. l. multum. ff. de condi. t demō. vbi dicit si iudex errat i fundamēto iurisdictionis nō valere processū licet in veritate haberet iurisditionē t probat in. c. sciscitat⁹ ō ſcriptis. iūcto. c. prudentiā de officio dele. vbi iudices delegati cuz clausula Si non oēs ꝛc. Si ꝓcedūt sine alio ignorātes impedimentū t credentes posse sine eo ꝓcedere nō valet processus licet habeant iurisdictionē quia errant in fundamento iurisdictionis itz iste errauit in fūdamēto matrimonij cū cōsens⁹ sit eius fundamētū t de sba eius vt in. c. tue de sponsal. t similib⁹. Unde si talis accepit aliā nō pōt eā dimittere in foro anime aut religionē exire si quā professus est t statur eius cōfessioni in hoc vltio vt no. gl. i. d. c. is q tibi q doc. t in. c. significasti de homi. Idez cōsuluit do. Eller. de neuo in facto.

18 ¶ Utrū mrimoniū possit cōtrahi iter absētes p ꝓcuratorē. ꝛ. q sic xxx. i. q. ij. honorāt ō ꝙuer. ꝓuga. c. ex pte el. ii. in tex. t gl. si tria ꝓcurāt. ¶ Primo q specialiter mādet eidē de mrimonio cōtrahēdo. ¶ Scōo q specificet eidē de certa t spāli seu determinata psona cū q̄ ꝺhat nō e ꝓstituentis ¶ Tertio q cōstituēs pseueret i eadē voluntate vsq̄ q̄ procurator ꝺxerit Nā procurator q̄tūcūq3 generaliter sit cōstitutus nō poterit ꝺhere matrimonium pro cōstituente nisi exp̄sse id hēat i mādatis nec hoc sufficit nisi determinet certa psona cū qua cōtrahere debeat in mandato hec ꝓbant in tex. gl. de ꝓcura. c. procurator li. v. nec p fata sufficerent si mutaret aiam vt patet ex dictis hic. ¶. licet ecclesia nisi ex

p̄sse reuocaret iudicaret p matrimonio tamen quo ad deū t consciaz ñ esset matrimoniū ex quo consensus ō ficit tpe quo procurator contrahit

¶ Sed pone q procurator in mandato 19
to h3 spāle ptātem de cōtrahēdo matrimonio sed non determinatōnē pone cū qua debeat ꝺhere tū habet ore tenus vel p lr̄as aut alio mō. ꝛ. q si ꝺhit cū illa erit matrimonium nec obstat glo. in. d. c. procurator que tenet cōtrarium quia intelligenda est quando alio modo non specificauit ipecialem personā p rōnem suam Uerūtamen stulta est quecū tali procuratore ꝓtrahit nisi faciat fidē q̄ ad contrahen. secū sit specialiter procurator deputatus quia sic ille posset negare q non misit eū vt contraheret cū illa sed cuz alia t in foro contentiolo excluderetur

¶ Utrū per solas litteras possit con 20
trahi matrimoniuz inter absentes. ꝛ. vt patet ex dictis q̄ sic si duo concurrunt. Unuz q̄ mittēs lr̄as quibus exprimit q̄ talē accipit in vxorē de presenti si ipsa consenserit q̄ perseueret i eadē voluntate vsq̄ q̄ illa cui litter̄ mittunt exp̄sse cōsentiat Secūdū q̄ illa persona exprimat consensū receptis litteris alicui alteri vel per litteras scribat ipsum consensum aliter nisi exprimat q̄tūcūq3 consentiat nō erit matrimoniū h3 Rodoñ. ar. d. c. honorātur t. c. veniens qui cle. vel vouē. t. c. ex publico de conuer. coniuga.

¶ Sed nūqd stati vt lr̄as rescripse- 21
rit quibus sil'r t ipsuz accipere exprimat i viz aut alij mānifesta verit sic tal' mihi scripsit q̄ me accipit in vxorem t ego notifico vobis q̄ simil'r ego accipio eū in virū erit matrimoniū. ꝛ. vī ꝓma facie q̄ ñ donec ad noticiā alteri⁹ pueniat qz antea nō ē ꝓsensus. i. sil' sensus sed dissensus. i. separat⁹ sensus

ꝛ facit ꝓ hoc l. cõsensu. ꝛ qõ ibi no. ff. de ac. ꝛ obli. Sed tñ ego credo q̃ statiz vt expꝛessit sit mr̃imoniũ. qꝛ ibi sũt substãtialia matrimonij. s. cõsensus expꝛessus ãbox ꝛ cũ substãtialia sint sufficit. ar. eoꝝ q̃ no. p Bar. in l. plataz. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. ꝛ istud tene ex q̃ eniz vel nuncio hoc expressit vel per lr̃as sic est consensus. qꝛ simul ambo consentiunt ꝛ cũ signis necessariis. ar. ad hoc in. d. c. honoꝛantur.

22 ¶ Quid si dicat ꝓmitto vobis tribus soꝛoꝛibus q̃ vnã ꝺ vobis accipiã i vxoꝛez. ꝛ ille oẽs rñdẽt placet ꝛ postea cognoscit vnã ex illis. ꝑ. fm host. q̃ mr̃imoniũ cũ illa erit. qꝛ ipso facto ꝓsensit c. dilecti. ꝛ. c. vt nr̃m. de appe. Et hanc opinionẽ tene anteq̃z alter transeat ad secũda vota. Sz si trãsisset ad secũda vota tene opinionẽ glose ꝛ moderno rũ scilicet q̃ nõ est mr̃imoniũ primũ qꝛ sola copula ẽt cũ spõsalib⁹ incertis nõ facit mr̃imoniũ nisi ambo ita carnaliter ꝓueniss̃ent vt mr̃imoniũ ꝯhere ꝛ cõsumare intenderent.

23 ¶ Quero in qd est ꝓsensus q facit matrimoniũ. ꝑ. fm opinionẽ Ric a. i. iiij. di. xxxi. ar. ij. q. i. q̃ ad hoc vt cõsensus faciat matrimoniũ oꝛ sint ibi tria bõa mr̃imonij iplicite ꝛ in habitu saltez. s. q̃ ꝯhẽtes cõsentiãt. ¶ Pꝛio in vinculi insepabilitatẽ. rõne cui⁹ est in matrimonio bonũ sacr̃i. ¶ Scõ̃ in bonũ fidei quãtũ ad ei⁹ essẽtiale qõ ẽ nõ negar̃ vsũ sui coꝛpoꝛis si cõiunx alter petat nisi deus a debito reddẽdi liberauerit. Sed quãtũ ad accidẽtale bonũ fidei seu accessoꝛiũ qõ est nõ exhibere alteri quã suo cõiugi vsũ sui coꝛpoꝛis nõ est necessariũ sed solũ ad bene esse mr̃imonij. ¶ Tertio in bonũ ꝓlis quãtũ ad eius essentiale qõ est eã suscipere cõditionaliter. s. si deus eã ꝺ dederit vel nõ ꝓcurare aliqõ impedimẽ tũ ne ꝓles veniat sed quãtũ ad ei⁹ accidẽtale bonũ. s. absolute velle ꝓlez ꝛ eã educare nõ est necessariũ. Ẽtñ si qs ꝓtraheret cũ intẽtione sepabilitatiz nõ dico q̃ ad thoꝛũ ſz q̃ ad victuũ. qꝛ sic ẽt ꝯ bonũ sacramẽti: aut enim intẽtio ne denegãdi seipsũ alteri cõiugi petẽti sine alia diuina reuellatione. qꝛ ꝯ fm bonũ. s. fidei. Aut cũ intẽtiõe nõ suscipiendi plẽ si deus eã daret aut nõ eaz educãdi: aut ꝓcurãdi venena sterilitatiz ne ꝓles cõcipeẽ aut naſceretẽ vel educaret qꝛ ꝯ tertiũ bonũ mr̃imonij. s. ꝓlis matrimoniũ talis nõ ꝯheret. Ẽtiõ oꝛ ꝓfata hẽat in intẽtione saltẽ iplicite Explicite ꝺo sufficit q̃ in ꝯhẽdo itẽꝝdat illud. qõ ꝛiter ꝯhẽtes regriẽ ad mr̃imoniũ. Maria aũt verũ mr̃imoniũ cõtraxit cũ Joseph. Iz nõ intenderet ꝓsentire in carnalẽ copulã: qꝛ erat certificata q̃ Joseph. nunq̃z eã regreret ꝛ si eaz regr̃isset q̃ deus absoluebat a tali obligatiõe. r̃isit ille q ꝓtrahit q̃ꝫ nõ hẽat animũ consumandi sed religionẽ intrandi. quia cũ intrat absoluitur a deo a tali obligatione.

24 ¶ Vtrũ intẽtio⁹ libidinis vl̃ pulcritudinis aut diuitiarũ excludat mr̃imoniũ. ꝑ. fm sãctũ Bõa. in iiij. di. xxx. q̃ multe cause pñt esse inductiue ꝛ fine pctõ dũmõ nõ fixar̃ in eis. vñ si moneret sicut cã ꝓncipalis: ẽ min⁹ honesta ꝛ eẽt ꝯ sacr̃i vtilitatẽ: nõ tñ ꝯ sacr̃i veritatẽ nisi ita eẽt finis q̃ nõ q̃reret nisi libidinẽ. vel diuitias nõ vxoꝛẽ ducerẽ qꝛ sic esset contra veritatẽ sacramenti.

25 ¶ Sed nunqd ꝯhens ex alio fine q̃ꝫ ꝓlis habẽde peccet. ꝑ. Pe. de pal'. in iiij. di. xxxi. q̃ sic venial'r qñ ꝯhit ꝓncipal'r ppter vitãdã fornicationẽ: si mõ sit talis q fm cõem spem posset hẽre filios. al's nõ. Ẽtñ Iz finis mr̃imonij ꝓmus ꝛ p se sit intẽtio generandi: tñ qñ ꝓncipale fcñ ẽ impossibile sicut in sene-

vel steriſſi.ſz de ſecūdario q̄ eſt intētio vitandi fornicationē facere principale Alie aūt intentiones ſicut reformatio pacis ⁊ alie honeſte ſi pncipaliʒ ⁊ p ſe intendāt ſic eſt pcm̄ veniale ſicut cum vir cognoſcit vxorē ꝓpter ſanitatē vl̄ baptizat vt ſanet Alij vo volūt q̄ ſit mortale q̄ cū matrimoniū ſit facʒ ñ pōt ſine pcō mortali pncipaliʒ intēdi finis extraneus ſicut ſi gs baptizaret pncipaliʒ ꝓpter queſtū non curans de gr̄a baptiſmali ſed iſtud dicit idē petrus q̄ eſt nimis durū ſed tū nō eſt ſine rōne ⁊ iō ſecur⁹ eſt tenet tū idē q̄ ℑhens pncipaliʒ pp voluntatē peccat mortaliʒ. Si vo gs ꝓtrahit ſecūdario pp diuitias pulcritudinē ⁊ huiuſmodi non eſt pcm̄ niſi ſit inhoneſta intētio

26 Q Ueritū ℑhēs in pcō mortali peccet mortaliʒ. ⁊. ſm̄ Petrū p̄dictū q̄ ſic q̄ dic̄ Aug. i. q. i. p. iſaȳā q̄ ſacramēta lia ſūt vniuerſi q̄ ſi cōſcia gs accedit Sed nunq̄d teneat cōfiteri vl̄ tenere q̄ ſic ſed Ego non credo de neceſſitate niſi in propoſito intellige q̄ peccat contrahendo per verba de p̄ſti.

Matrimoniuz. iii

Que impediunt vt non ℑhat̄. ⁊. q̄ ſūt. xviii. quoꝝ duo pma impediūt ō neceſſitate p̄cepti ita q̄ peccat mortaliʒ ℑhēs tū ꝓtractū de facto nō dirimūt Tertiū vo impedit ſolū ad tp̄s ⁊ aliq̄ū ippetū Alia vo ſequētia tali mō impediūt q̄ ét ſi de facto ℑhat̄ nō tenet nec eſt matrimoniū poſtea ꝓtractum: ⁊ contrahendo peccat mortaliʒ nō in oib⁹ ſed ſolū q̄ū ꝓtrahit ꝓtra impedimētū. v. vj. vij. viij. ix. x. xij. xiij. xiiij. xv. xvi ⁊ aliq̄ū icurrit excōicationē ſi ℑhit impedimēto cōſāguinitatis vel affinitatis vel voti ſolēnis aut ordinis vt. ℨ. excōicatio. vii. caſu. xli. ⁊ gs pōt diſpenſare vt gs contrahat in ipſis impedimen/ tis vi℞. i. Impedimētū. xviii. § . ii. ⁊. iij.

Impedimentuz primuz

dic̄ interdictū ecclie ⁊ iſtud interdictū ē duplex quoddā generale q̄ ꝓhibet clādeſtine ℑhere mr̄imoniū oib⁹ de quo dic vt. ℨ. Clādeſtinū Aliud eſt interdictū ſpāle quo alicui a iudice ſpecialiter ꝓhibet pp aliquā cām legitimā ne ℑhat ⁊ iſtud interdictū nō pōt fieri niſi ab eo q̄ pōt de cā mr̄imonia li cognoſcere ſicut eſt epūs vel aliq⁹ ordinarius ⁊ q̄ hēat peritiā canonū de cō ſan. ⁊ affi. c. i. Ad̄ ℑhens ℑ iſtud interdictū peccat mortaliʒ ⁊ ſi cā pp quā factū eſt interdictū eſt ꝓpetua ſic olim ſeparabunt̄ data ſnia diuortij ꝓbato impedimēto de mr̄i. ℑ inter. ecc. ꝓtra. c. vlt Si vo erat tp̄alis ſic tenebit mr̄imoniū ſed in penā debēt ad tp̄s ſeparari de mr̄i. contra. inter ec. cōtra. c. i. ⁊. ij.

Impedimentuz ſecūduz

dor̄ feriarū Mā ut notat Pa. in. c. capellanus de feriis ꝓhibent̄ nuptie celebrari ab aduētu vſq̄ ad Epiphaniā incluſiue ſz Io. dicat ét icludi octauā ſz tu tene nō icludi q̄. c. nō oz. xxxiij. q. iiij. nihil dicit de octaua niſi conſuetudo eſſet q̄ illa ſeruāda. l. ſi de interpratione. ff. de legi. itē a ſeptuageſima vſq̄ in octauā paſce incluſiue q̄ i. d. c. capellan⁹ dor̄ poſt octauas ergo non in octaua Itē a p̄mo die rogationū q̄ eſt fa feria añ aſcenſionē dñi vſq̄ ad octauā pentecoſtes incluſiue q̄ lr̄a dicit in. d. c. capellanus p⁹. vii. dies poſt feſtū pētecoſtes ñ. n. eſſēt. vii. dies niſi dñica includeret Facit qō ibi dor̄ tres ſeptimanas q̄ nō eſſēt niſi includeret ⁊ expōe lr̄am cū dicit poſt. vii. dies feſti pent̄. qō caret octauis nuptie ſuſpēdant̄ i dñica que ſequit̄ ⁊ deiceps ⁊c. vt itelligas ō dñica fa poſt pētecoſtes

non quia oportet expectare vsq; tūc
sed quia si vult celebrare eas in die so
lēni vt cōiter fit oz expectet vsq; tūc.
¶ Vtrū in prefatis tpibus ꝓhibeatur
totalr ꝯctus mīmonij. ff. pa. in. d. c.
capellanus q; non qz matrimoniū si
ne alia celebritate sed solū p v̄ba ō p
senti coꝝ facie ecclesie pōt oi tpe ꝯhi
cū nō inueniat aliq; cā ꝓhibitōis qz
in tali ꝓcessu nullū est pctū imo est sa
cramentū vt in. c. debitū de biga. sed
solū ꝓhibet solēnitas nuptial vt sunt
ꝓuiuia ⁊ alie sīles solēnitates ⁊ solēnis
traductio ⁊ carnis comissio vt tz glo.
i. d. c. capellan⁹ Qui aūt facit ꝯriū pec
cat mortalr qz ꝯ interdictū ecclie ꝯhit
de matri. ꝯ inter. ecc. ꝯ. p totū Tenet
tū ℙde. de pal. q; solū erit pctū mor
tale qū ꝑma vice cōsumat nō postea
nisi faceret in contēptū ecclie. Credo
etiā q; si mulier que aliū habuit virū
⁊ vir q aliā habuit vxorē contraherēt
simul ⁊ consumarent sine alia solēni
tate ꝓuiui q; nō peccarēt mortalr qz
in eis cessat ratio ꝓhibitionis ꝓdicta

Impedimentuꝫ ter
tiuꝫ dr ꝯditio ⁊ hic accipio hāc ꝯditionē
ꝑprie. s. prout ē suspensa actus de qua
hēs. ff. ꝯditio. §. it. q; fit p hāc dictiōez
si dū si quis ꝯhat cuꝫ aliqua sub ista
cōditione si pater suus erit cōtent⁹. ⁊
hmōi non erit matrimoniū donec cō
ditio impleat ⁊ si nūq; ipleretur nū
q; esset matrimoniū Ad cuius decla
rationē est sciēdū qz cōditiōes sūt q
tuplici genē. s. hō este turpes idiffe
rētes ⁊ ipossibiles. honeste sūt oēs ille
q; facūt ad ꝯdecētia mr̄imōij vt q; pa
rētes sint ꝓtēti vl q; nō derogāt hone
stati vt si dederis mihi dotē si pī tu⁹ re
miserit mihi iniuriā ⁊ hmōi Et iste si
apponant i mr̄imonio ipsū ipediunt
vt nō sit donec condītio veniat in esse
Unde si ille q sub tali conditione ꝯxit
mutet aiūm ⁊ dissētiat vl aliā sine ꝯdi
tiōe accipiat añq; ꝯditio ipleat iā nō
erit matrimoniū ꝑmū lz postea ꝯdi
tio eueniat Verū est q; si nō transiunt
ad scd̄a vota ecclia cōpellet eū vt eā
accipiat ex q; ꝯditio aduenit de cōdi.
appo. sup eo in ter. ⁊ glo. Fallit hoc in
duob⁹ casib⁹. ¶ Primo⁹ si pēdēte ꝯdi
tione cōmisceat carnalr Et intellige
ſm q; ꝑ. s. dixi ¶ Mr̄imoniū. ii. §. vi. vel
cōsensus de ꝑnti absolut⁹ aduenīat ō
ꝯdi. appo. c. de illis ⁊. c. sup eo. ⁊. c. q
tuas qz tūc erit mr̄imōium de ꝑnti ab
solutū ¶ Secūd⁹ cāus ē si ꝯditio est
necessaria vt cū dī accipio te in meaz
vxorē si sol fuerit in cancro in estate ⁊
hmōi qz ex quo oio talr ꝯditō ē extri
tura necessario stari ē mr̄imoniū qz ta
lia futura sūt iā ꝑnta i causis suis ter.
ē aꝑt⁹ i. l. si pupill⁹. §. i. ff. de noua. Vñ
nec ꝑprie dz dici ꝯdicio. l. heres me⁹
ff. de ꝯdi. ⁊ de. hoc tz ho. Lar. ⁊ ℙda.
i. d. c. q tuas de ꝯdi. apo. ⁊. S. Bo. in
iiij. di. xxviii. ⁊. S. Tho. i. iiij. di. xxvii.
Sz contrariū tz glo. Jo. Hos. ⁊. Jo.
an. i. d. c. q tuas ⁊ dicūt q; si trāseāt ad
scd̄a vota tenebit ꝑz mr̄imoniū ꝯctū
ante cōditiōis euētuꝫ Ego v̄o credo
in foro cōtentioso verioꝝ scd̄ā opi. i
foro aūt aie iudicandū est ſm eoꝝum
intentionē Si. n. ū intendebāt tūc cō
trahere sed in tēpus ꝯditionis sic non
erit mr̄imoniū ⁊ sic erit vera secūda
opinio qz lz stipulatio sub cōditiōe q
omnino est extritura nō sit ꝯditionalr ē
tū in diez itaq; q; non debet aliquid
anteq; veniat vt no. i. d. §. i. facit. l. he
res meus in ꝓn. ff. de cōdi. ⁊ demon.
vbi lz legatū factū titio cū moriet ñ
sit ꝯditionale tū nō tenet heres solue
re anteq; moriat esz bene conditio
nale si legaret cētū titio cū moriet
heres. Nō qz si moreret legatarius

ꝑmo ℟ heres legatū expiraret mor-
te legatarij. ſz nō in ꝑmo caſu q3 trāſi
ret ad heredes vt in. d. l. heres Et ſic
p3 q3 ꝑditō q̄ oio ē extitura aliq̄ facit
ℨctū ꝑditionatū aliq̄ ñ. ⁊ q̄ ñ ē ꝑdi
tiōatū eſt tñ i dié. ⁊ ſic non erit matri-
moniū de preſenti niſi aliud intendat
1 ¶ Sed nūqd ꝑditio q̄ neceſſario ſub
intelligit in ℨctu ſi exꝑmaſ faciat cō-
ditionalē. ℟. q3 non. vt in. l. hec verba
teſtatoris. ff. de lega. i. ⁊ in l. ꝑditiones
⁊. l. aliq̄. ff. de cōdi. ⁊ demon. ℍam
legatū factū ſub iſta cōditiōe: ſi hēs
hereditatē adierit nō eſt conditionale
q3 neceſſario ſubintelligitur. vt i dictis
iuribus patet. Sed ſi ℨctus poſſet fie-
ri etiā nō exiſtente illa cōditiōe. ſic ſi
apponaſ facit ℨctū conditionalē ⁊ ꝑm
hāc diſtinctionē concor. Archi. ⁊ Jo.
an. in. d. c. vnico. de ſpon. li. vi. qui vi-
denſ cōtrarij. Sic ergo pater quomō
matrimoniū vel ſponſalia nō ſunt con
ditionalia quādo dicitur cōtraho cuz
tali ſi ipſa in me ꝓſenſerit. ⁊ huiuſmo-
di. ſecꝰ ſi diceret ſi deo placuerit. ⁊ hu
iuſmōi. q3 nō neceſſario inſūt. q3 pōt
eſſe matrimoniū cōtra volūtatē dei.
2 ¶ Sed pone q̄ qs cōtraxit ſub cōdi
tione ſi patri ſuo placuerit. pater ꝑmo
diſſēſit. ſed poſtea mutata volūtate cō
ſēſit. ℟ q̄ nō erit mſrimoniū. p. l. bouef
§. hoc ſermone. ff. de ver. ſi. ⁊. l. hec cō
ditio la picola. ff. de ꝑdi. ⁊ demon. ga
iſta cōditio. ſi pater meus conſenſerit
debet verificari de ꝑmo cōſenſu. ex q̄
q3 nō fuit ideo expirauit. Ad̄ñ ſicut co
pula carnalis q̄ de ſua natura h3 pu-
rificare ꝑditionē. nō purificat quādo
inuenit extinctū vinculū. vt puta quia
ſuperuenit affinitas poſt matrimoniū
cōditionaliter cōtractū ante cōditio-
nis euentū. Aut q3 conditio expirauit
⁊ non fuit impleta: ſic ⁊ i propoſito. ⁊
hoc tene poſtq̄ aliā accipit. lz domin⁹
Lar. in. dicto. c. ſuper eo dicat tenere
matrimonium ſi taliter contrahentes
perſeuerabant in primo propoſito.
¶ Sed qd ſi ꝑfatus pater nec ꝓſenſit 3
nec diſſēſit expreſſe. ℟. credo q̄ nō erit
mſrimoniū. p. l. q̄ heredi. §. ꝑmo. ⁊ p. l.
meuius. ff. de ꝑdi. ⁊ demon. vbi p3 q̄
conditio d3 ipleri in forma ſpecifica
ergo requiritur q̄ expreſſe conſentiat
℣oſti. tñ ⁊ ſequit̄ Lardi. in. d. c. ſuper
eo. dicūt q̄ tenet matrimoniū. ⁊ q̄ ſit
ſpeciale in mſrimonio. Et hec opinio te
nēda. vbi ad ſecūda vota nō eſt deuē
tum alias primus verius eſt de iure iu
dicio meo.
¶ Utrū mſrimoniū ℨctū ſub ꝑditiōe 4
cū ſint affines: ſi dñs papa voluerit diſ
pēſare: teneat aduenīēte ꝑditione. ℟.
℣da. ⁊ Imo. in. d. c. ſup eo. videnſ te
nere q̄ nō ꝑ qbus facit. l. inter ſtipu-
lantē. §. ſacrā. ff. de v. obli. ⁊. l. ꝓtinus
§. cū qs eo. ti. facit. l. apud Julianū. ff.
de le. i. Sz i ℨrū q̄ teneat. ē. d. Ad̄n. ⁊
qdā alij. in. d. c. ſup eo. ⁊ ē verior. p. l. ſi
rē meā. ff. de v. ob. vbi poſſuz ſtipulari
rē meā in tps ꝑditiōis. q̄ mea ñ erit
lz nūc cū ſit mea nō poſſim facit ſi fr.
l. iii. tūcta. l. pe. ff. de ope. publi. Ubi va
let mādatū ꝑuati de opere publico ſa-
ciēdo ꝓncipe ānuente. qō tñ alias ñ va
leret. Nec obſtat. d. §. ſacrā. ⁊. §. cū qs
ſub ꝑditione. q3 ibi vinū erat i re q̄ nō
erat in cōmertio: nec pōteē. ſz nō ſic
eſt in caſu nr̄o. q3 ſublato impedimēto ꝑ
hibitiōis ꝑ diſpēſationem nihil obſtat
Faciunt no. in. c. in cāis in fi. de elec. ⁊
i. c. niſi cū ꝑ dē i fi. de renū. Jtez nec. l.
apō Jul. ꝑdicta. q3 d3 intelligi vex eſſe
ꝑditionē fore ipoſſibilē q̄ pēdet ex vo
lūtate ꝓncipis. i hīs q̄ ꝓnceps nō ſolet
ꝓcedeſ. vt ibi p3 q3 ibi logſ ō ꝑdis i
pr̄imōio ceſaris redacſ q̄. Ceſar ñ ſo
let aliēare ñ i ſolitis ꝓcedi diſpēſatiue.
vt ētex. i. l. interdicit. ff. de condi. ⁊ de.

Et iō hāc ꝓē tene antecꝫ transeat ad
ſa vota ꝑ q̄ facit quod no. Bar. in. d.
l. ſi rem meam ſed poſtꝫ tranſiuit poſ
ſes tenere ꝓmam

5 ¶ Utr̄ teneat ꝯditō ſi donaueriſ mi
hi cētuꝫ accipio te in vxorē. ꝛ. q̄ non
tex. eſt in. l. ſi ita ſtipulat⁹ fuero. §. ſi tibi
nupſero. ff. de. v̄. ob. Ad limita q̄ tal'
ſtipulatio ſit non cā dotis vel q̄ non
ſubeſt iuſta cā petendi illud al' ſic dñ
dicit ibi Bar. q̄ ſi nobilis ꝺ̄heret cuꝫ
plebea nō eēt inhoneſtā ſi in recōpē
ſationē nobilitatis aliquid exigeretur.

5 ¶ Sed pone q̄. B. ꝺ̄rit cū. A. ſub ꝓ
fata ꝯditione ⁊ añ ꝯditionis euētū cō
traxit cū. C. ſub eadē ꝯditione ꝺ̄nuꝫ
A. ⁊. C. eodē tpe dat cētū qđ iſtoꝝ erit
mr̄imoniū. ꝛ. q̄ neutrū rōe incertitu
dinis facit. l. ſi ita fuerit in ꝓn. ff. de re.
dub. ⁊. l. duo ſūt titj. ff. de teſta. tute. itē
qz cōtract⁹ ꝯditionalis ſuſcipit robur
ab ipleméto. l. cedere diem. ff. de. v̄. ſi
gnu. ⁊ ideo pinde ēac ſi cū duob⁹ con
traheret ſimul eodē tpe Nec ob. l. po
tiorē. §. videam⁹. ff. q̄ po. in pig. hēant.
l. nec emptio in ꝓn. ff. de ꝓtrahen. ēp.
Ubi ipleméū ꝯditionis trahit ad diē
ꝓtractus celebrati vt pinde hēat ac ſi
a ꝓncipio fuiſſet ꝓtract⁹ purus vt ſic ꝓ
mū videat valere qz ꝓdicta iura itel
ligūt q̄ non eſt in poteſtate gerentis
ſecādū tollere qz ſi eſſet in ptāte eius
tollere vt in caſu noſtro bene tolleret.
vt in. d. l. potiorē in ꝓn. Nec ſm pōt ꝓ
mo pīudicare qz nō eſt maius vincu
lū cꝫ ꝓmū Et hoc teneas qz cōis opi
nio ē niſi cōditio ipleta fuiſſet citi⁹ ab
aliquo eoꝝ qz illud eſſet mr̄imonium

7 ¶ Utrū ꝓtrahēs cū aliq̄ cū cōditiōe
ſi te inuenero virginem teneat. ꝛ. ſm
Lar. in. d. c. ꝑ tuas q̄ ſi iſta cōditio in
telligat ſi te inuenero ꝑ aſpectuꝫ ma
tronax ⁊ hmōi ſic tꝫ conditio Si vo
referat ſi te inuenero virginē. ſ. ꝑ copu
lā ⁊ ſic reiciꝫ tācꝫ turpis ⁊ tꝫ mr̄imo
niū. lꝫ ń ſit virgo ⁊ ſic itellige glo. i. d.
c. ꝑ tuas ⁊ cōit doctō. q̄ eā ſequuntur

8 ¶ Quid ſi dicat ſi pmiſeriſ me coire
tecū accipiā te in ꝺ̄ingē vel dabo tibi
cētū. ꝛ. q̄ nō erit mr̄imoniū ꝑ copulā
qz poteſt ſe liberare dādo centum

9 ¶ Quid ſi dicat ꝺ̄trahā tecū ſi pmiſe
ris coitū Fiat, pmitto tibi q̄ ſi vxoꝝ
accipiā te accipiā ſi pmiſeris me coire
tecū. ꝛ. ꝑ matrimonio eſt iudicāduꝫ
in ꝓma copula ſed nō añ copulam qz
ſm Inno. lꝫ iſta ꝯditio ſit ihoneſta tñ
ſuſpēdit ꝓtractū ſed purificat' in ꝓma
copula Alij dicūt q̄ ſi itelligat' de co
pula mr̄imoniali ſic eſt hōeſta ⁊ ſuſpē
dit ſi de alia fornicaria. ſic ꝺ̄z haberi
ꝑ nō adiecta vt no. i. d. c. duob⁹ ꝺ̄. ſpō.
duo. ⁊ ſic erit matrimoniū etiā añ co
pulam. ⁊ videtur verius.

10 ¶ Conditio que eſt de ꝓterito vel de
pñti aliquo nō ꝓprie ꝯditio eſt. vti. l. iſti
tutō talis. ff. de ꝯdi. iſti. vitiat tamē ſi ñ
fuit. vt ibi glo.

11 ¶ Alie ꝯditiōes ſunt turpes. ⁊ ihone
ſte ⁊ ſi ſūt ꝺ̄ ſubſtantialia matrimonij.
vt ꝺ̄ iſeparabilitatē. aut ꝺ̄ bonū fidei vel
ꝺ̄ bonuꝫ ꝓlis. eo. mō q̄ de ſubſtantia
ſūt. de quibus ſūt ſubſtantiales dicī. ſ.
mr̄imoniū. ij. §. xxiij. ſic viciāt ⁊ ñ vitiā
tur vt pꝫ i. c. fi. de ꝯdi. appo. facit. c. de
trahe. i. q. i. ⁊. l. cū hi. §. ſi ꝓtor. ff. de trā
ſac. qz remota pte ſubſtātiali nō pōt ꝓſi
ſtere aliqd ſi vo nō ſūt ꝺ̄ ſubſtantialia
mr̄imonij. ſic viciant'. ⁊ nō viciāt. ⁊ ſic
pinde eſt ac ſi fuiſſet cōtractū ſine cō
ditiōe. vt no. i. d. c. fi. ex hoc pꝫ ſolutio
multarū qōnum. Unde ꝺ̄ hens donec
aliā meliorē inueniat nihil facit. Itē ſi
venena ſterilitatis ꝓcurabis. Itē ſi nō
ſeruabis mihi fidē aliā volo poſſe acci
pere ⁊ hmōi. qz nihil fit. Elſe ſecus. vt
puta. ſi te adulterādā ꝓſtitues. lꝫ cano
niſte teneāt cōiter q̄ nō ſit mr̄imoniū

Tuꝫ dic qꝫ ē mr̄imoniū ⁊ cōditio reiciť.qz nō est ꝯ essētialia mr̄imonij. vt §.dixi.⁊ tex.c.fi.p̄dicti vbi se fūdāt canoniste itelligiť qñ ponť sub ꝯditiōe resolutiua vl̄ qñ ponť si te adulterandam p̄stitues taliter qꝫ mihi ōbituꝫ negare possis.

12 ¶ Ille cōditiōes sūt ipossibiles.vt si celū digito tetigeris ⁊ hmōi.⁊ tales.rei ciūť fauore mr̄imonij.⁊ hñtur ꝓ non positis.vt in.d.c.fi.lꝫ in alijs cōtractibus a mr̄imonio vitient ꝯctū.vt in.d.c.fi.⁊.§.ipossibilis.insti.de here.insti.

13 ¶ In sūmano.qꝫ ad hoc vt ꝯditio q̄libet suspēdat mr̄imoniū vt non sit añ ei⁹ euētū oꝫ qꝫ.vij.ꝯcurrāt. Primum qꝫ sit apposita in ꝓncipio ꝯct⁹ mr̄imonij. Mā si mr̄imoniū cēt ꝯctū pure primo.⁊ postea poneret ꝯditio nō posset eū suspendere nec rescindere.c.dixit xxxij.q.i.facit qđ no.d.An.⁊ Pa.i.c.i.de ꝯdi.appo. Secōm reqrit qꝫ in cōditiōe vteꝫ ꝯsētiat exp̄sse. Vñ lꝫ en⁹ ponat ꝯditionē si alter exp̄sse in eā nō ꝯsentit etiā si taceat mr̄imoniū erit pu rū.vt no.in.c.fi.de ꝯdi.appo. Et qꝫ uis ꝯditio cēt ꝯ substātialia mr̄imonij.nihilomin⁹ mr̄imoniū teneret vt ibideꝫ no. Inno.⁊ Pa.facit.c.aliqñ.xxxii.q.ii.saltē q̄ ad eccliaꝫ Tertiū qꝫ cōditio nō sit necessario futura de q̄ tū dic v. §.in ꝓn.aut qꝫ nō sit turpis aut ipossibil qz sic hētur ꝓ nō adiecta excepta illa q̄ ē ꝯ substantialia mr̄imonij quartū qꝫ nō interueniat consensus de p̄nti absolutus post ꝯditionē ⁊ añ ei⁹ euētū Quitū qꝫ nō interuēiat carnal copula añ euētū ꝯditiōis qz sic stati erit mr̄imoniū si fuerat ꝯctū ꝓ v̄ba de p̄nti ꝑ illa ꝯditiōe ēt si p̄cessrat ꝯditiōis defect⁹ dūmō alter erat ignorans puta qz ꝯxit si p̄r placeret ⁊ p̄r ꝯdicit tñ alter ignorat hoc ⁊ ꝯsētit i copulā ⁊ mr̄t monū erit vt no.d.An.in.c.ꝓ tuas ō cōdi.appo. adducit in fili no.i.c.ex ꝓte decani ō rescrip.⁊ fili Hostiē.ibidē qđ tñ credo ver q̄ ad forū cōtēciosuꝫ ⁊ ēt in foro ꝯsciēcie si ābo mr̄imonialr itēdebāt copulari alꝫ nō vt.§.Mr̄imoniū.ii.§.vi. Sextū qꝫ sit ꝓpe ꝯditio nō mōus tꝫ tñ Pe.de pal.in.inj. qꝫ idē sit dicēdū de mō sicut de ꝯditione ⁊ ꝑꝫ eādē distinctionē excepto qꝫ qñ modus ē possibil ⁊ honest⁹ nō suspēdit obligationē sicut facit ꝯditio tū teneť iplere nisi eius fauore sit appositus qz tūc nō teneť si solū ei⁹ fauorez respicit Cōditio vo apposita ꝓ modū cāe: sive cā sit vera siue falsa ꝑꝫ Pe.p̄dictū hētur ꝓ nō adiecta in mr̄imonio: nisi esset necessaria.puta ꝯho tecuꝫ qz es libera: qz si esset ꝑua nō valeret. Idē qñ dicit ꝯho tecū: qz es Joānes filiꝰ titij.⁊ hmōi.qz si cēt error ꝯditiōis vl̄ p̄sone.⁊ sic vitiaret matrimoniū septimū qꝫ ꝯditio nō sit de preterito vel ꝓ senti.sed de futuro.vt.s.§.x.

Impedimentuꝫ

.iiij. ꝺicit error.nā qcqd ipedit cāꝫ ō suī nā ipedit ⁊ effectū.cōsensus aūt vt supꝫ dictū est.ē cā mr̄imonij.⁊ iō qđ euacuat,cōsēsū euacuat mr̄imoniū.cōsensus vo ē actꝰ volūtatis q ꝓ supponit actū intellectꝰ.qz vt dicit aug.v.ō tri.iuisa diligere possumꝰ icognita nequaqꝫ.⁊ qz error ipedit cognitionē.iō ⁊ ꝯsensū.q sequtur ex cognitiōe ppea dī q errat non ꝯsētit.l.si ꝓ errorē.ff.de iurisd.om.iudi. Vñ in.l.cū testū.C.de iur.⁊ fac.igno. dī cū errātis volūtas nulla sit.⁊ i.l.nō idcirco.ibidē cū errātis ꝯsēsus nullus sit facit.xxix.q.ij.§.his ita rñdetur.

¶ Vtꝝ mr̄imōiū dolo ꝯctū teneat.ꝛ. gl.i.c.cū dilect⁹.qđ me.cā qꝫ sic: lꝫ dolus dederit cām ꝯctui.⁊ idē i gl.l.a diuo pio.ff.de ritu.nup.⁊ i.c.ꝯstituit.xx. q.iij. Limitat Pa.in.d.c.cū dilectus.

E

ꝛ bñ verū nisi sit talis dol⁹ q excludat cōsensū. qz sic nō teneret Facit q no. Jo.an.i.c.vnico.ō como.ꝛ facit.c.cū locū de spō.qō bñ no.qz facit ad multa.vt i votis iuramētis.ꝛ hmōi spūalibus.qz cōtr tñr.q tenēt.vt i dic.gl.

2 ¶ Vtrū ois error ipediat mrimoniū &.q nō.sz solū ille eroꝛ q ē ꝑ sbstātia lia mrimonij. Duo aūt icludit mrimoniū essentialr.s.duas psonas q̄ coniungunt.ꝛ mutuā corporis ptātē inuicez: Primū tollit per errorem psone. Se cūdū p errorē conditiōis puilis.qz seruus nō pōt libere libertatē sui corporis alteri tradere sine consensu dñi sui Et tō hi duo errores solū impediunt mrimoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad bñ esse mrimonii non impediunt. vt puta credebat q pr esset ꝓtentus. vel q eēt diues: vl nobilis: vel pulchra.ꝛ hmōi.cū ista sint accidentalia mrimonio.nō impediūt.d.§. his ita rñdetur.

3 ¶ Circa pmū errorē.s.psone est notandū q ad hoc q aliqs erret i psona oz q p visū.vel famā.vl auditus habeat notitiā aliq̄s psone.cū q̄ ꝯhere itendit qz vt dixi in penitus icognitū nec ꝓsē sū nec amorē possumus dirigere. arg. l.cū ab eo.§.massa.ff.de ꝯhē.em.vñ credēs absentē sibi aliq̄liter notū presentē ꝛ ꝓsentit nō in pñtē q est ali⁹.sz in absentē ꝓsentit errat i psona.qz errare est aliū p alio accipere.xxij.q.ij. in qbus.xxxviij.di.q̄stus. Sz si nullā ō absente hz cognitionē nō errat.sz decipit in pñte. de q̄ ponit exēplus de eo q dicit se filiū magni regis i genere: vel pmogenitum magni comitis.ꝛ hmōi.ꝛ sic est eroꝛ fortune nō psone q nō impedit.vt dictū est.xxviij.q.i.§. eroꝛ. Idē cū aliqua scit aliquez hēre filios multos nullū tñ eoꝝ cognoscit si aliqs eoꝝ dicat se pmogenitū. ꝛ illa cōsentiat in eū pp spē successionis bonorum paternoꝝ erit eroꝛ fortune. ꝛ nō impedit.sicut no. Hugo.xxviij.q.i. in pri. Calde.tñ i.c.ij.de ꝓiugio ruꝫ.ꝛ Jo.xxviij.q.i.i sūma.ꝛ Host. in sūma tenēt q i isto vltio casu est eroꝛ psone ꝛ nō ē mrimoniuꝫ.ꝛ credo sit verius: nisi forte intēdisset ꝓsentire absolute i pñtez quē tñ putabat alium sed si cōsensus ferebat in eū nō vt in pñtem sed in primogenitū erit veruꝫ q nō erit matrimonium.

4 ¶ Circa fm errorez.s.ꝓditionis seruilis ē sciēdū. q triplex ē ꝓditio status.s. melioꝛ cū qs ꝯhit cū libera quaꝫ credit seruā.ꝛ ecōuerso. Secūdus eq̄lis cū.s.suus ꝯhit cū ancilla quā credit liberā. Tertius deterioꝛ.vt cū liber cōtrahit cū ancilla quā credit liberā vel ecōuerso. Prim⁹ erroꝛ nō impedit mrimoniū.qz nō ledit in aliquo sic ꝯhēs Nec secundus similiter qz eque ledit vterq̄ vñ i neutro erroꝛe decipit: nec hz q̄ obiciat alteri.ar.xxviij.q.ii. per totū.ꝛ de diuoꝛ.c.significasti. Tertius vo erroꝛ impedit mrimoniuꝫ.xxviij.q. ij.si qs ingenuus. Nō ē qz alter tātū leditur sine culpa ꝛ grauiter.qz i bono ꝓlis quā nō hēbit i sua ptāte: ꝛ in bono fidei.qz nō poterit ei reddere debitū libere.et in bono sacramenti.s. impabilitate cohabitatiōis. Sed potissima rō q̄re iste terti⁹ erroꝛ impedit mrimoniū est ecclie ꝓstitutio. Alij aūt duo errores nō impediūt hz cōez opi.tā do. theo.i.iiij.di.xxxvi.q̄ cano.lz qdaꝫ ꝯ riū teneāt.vt Sofre.ꝛ Hosti.in sūma sz nō cures ō eis. Sz cōem opi.tenēas quam sequitur Jnno.de coniugio seruoꝝ in.c.ꝓposuit.

¶ Vtr scienter ꝯhēs liber cū ancilla vl ecōtrario teneat mrimoniū.§. q sic. ter.ē.xxviij q.ii.si qs liber.ꝛ sic liber tenetur sequi ancillam.fm Hoa. in.c. i.de ꝓiugio seruo.

6 ¶ Utrū liber ihēs ignoranter cū ser/ua cui i tps data est libertas teneat ma trimoniū.&.q nō q; vt dicit.l.statuli beri i pn.ff.de sta.libe.ea que interim facit vt seruus facit nō vt liber.

7 ¶ Quid si dñs tradit alicui libero su am ancillā vt liberā in mrimonio quā tñ ihēs ignorat ācillā an teneat mri moniū.&.q sic q; statim efficit libera vt in aut.de nuptijs.§.si vo ab initio t hoc tenet gl.i.c.ad nostram t ph̄a.de coniugio seruorum t Hofre.

8 ¶ Utrū ihēs liber cū ācilla ignoran ter t postea hoc cognoscens cōmisce tur eidē per copulā teneat mrimoniū &.fm gl.i.d.c.ppositū q habens cō scientiā ex phabili cā t discreta q al/ ter ē fu⁹ si cognoscat eā iudicat sibi t erit mrimoniuz t sic itellige.xxii.q. iiij.innocens.ff.de pe.he.l.itez venīt §.añq; partes Si āt ex leui t temera/ ria cā cui ñ dz credi tūc nō iudicat sibi.timbās p ignorāte habēdus ē.C. de pdi.ide.l.vlti.ff.de libe.ho.exhi.l. iij.§.si qs volēte Nō enīz cuilibz refe rēti credere tenet tex.est.ff.q cuz fal. tuto.l.ii.ibi t si dictū sit ei bona fide ñ crediderit Aduerte hic q si fu⁹ ptra hit cū libera q̄ eū fuū ignorat peccat mortal̄r cōmiscēdo ei ex q̄ scit matri monium nullū eē sec⁹ si ignoraret mri moniū ñ tenere t idē dic ō q̄cūq; qui scit certitudi alit q mrimoniū non tz ex q̄cūq; ipedimēto. Ñ vo hz scien tiam vl̄ psciētiā idest firmā credulitatē ō ipedimēto q̄zuis clare nō sciat sil̄r peccat mortal̄r cognoscēdo siue talis cōscientia ꝓcedat ex ꝓbabili cā vel temeraria nisi cā ponat qñ vo hab3 scrupulū psciētie.i.q; dubi⁹ ē tūc si ex leui vl̄ temeraria cāz ponere t sic potes t reddere pōt sine peccato .Si vo dubiū ē ex ꝓbabili cā pōt reddere tz non petere dz aliter exponeret se pi culo t peccaret mortal̄r.sed reddēdo nō q; in dubio obediendū est .t excu satur.xxiij.q.i.quid culpatur.

9 ¶ Utr; talis hñs ꝓbabilē cāz credē di pōdicet sibi si ad mandatuz ecclie reddat ō bitū.&.fz Tāc.Inno.t Jo. An.t ph̄a.i.d.c.ꝓposuit q sic q; nisi velit cū ea esse tāq; cū vrore ꝓpa ñ dz i hoc obedire.t ē vior opi.lz Hosti.t gl.i.d.c.ꝓposuit teneat q dz obedire nisi sit cert⁹ tz istō nō teneas q; nō dz ptra psciētiā formatā venīr.ar.ō resti. spo.c.liās tz i pbēdo alimenta t hmōi bñ debet obedire nisi sit certus.

10 ¶ Utrū liber ihēs cū ancilla ignorā ter quā postmodū dñs et⁹ facit liberaz teneat stare cū ea.&.q nō q; mrimo. niū nullū fuit: t sp ei cōmiscuit ex pri mo psensu q nullus fuit.ar.C.ad veleī. l.q̄zuis fz Hofre.t Jo.xxviij.q.ij.si qs ingenu⁹.t Ber.i.c.vlti.ō ptu.suo. qdā tñ tenēt q fit mrimoniū si p⁹ ma numissionē illa cognouit eum ihēre intrēdēs q; ipedimēto sublato p hoc ni hil ipedit.t ver⁹ credo p ea q̄ no.gl. i.d.c.ad nr̄az.nā vī ātiqu⁹ psuerare nisi ꝓri⁹ exp̄mat ō bap.c.maiorē i fi.

11 ¶ Utrū liber ihēs cū ascriptitia .aut originaria ignorāter teneat mrimoniū &.fz Hug.xxviij.q.ij.in pn.q sic q; edictū ō mrimōio ē ꝓhibitorū.t ihē tales pñt.C.ō agri.cē.t colo.l.vl.iō tz

12 ¶ Quid ō libero ihēte cū filia fue vbi de psuetudine patrie ē q part⁹ se quat patrē.vt.in.c.lz de cōiu.suo.&. q si psuetudo sit pscripta . lz mī eius sit serua q verū erit matrimoniuz. vt in.d.c.licet dūmodo pater sit liber.

13 ¶ Sed pone q liber q cōtraxit cuz serua ignorāter postmoduz sciens ser uam nihilominus vult matrimonium cē fz illa non vult nūc d erit.&.q non sed verū est q cōpell⁹ reī ab eccīa ni si transisset ad secunda vota

14 ¶ Utrū liber possit ꝑpria auctorita-
te ãcillã quã ignorãter acceperat vxo-
rẽ dimittere ꝓperto q̄ sit ſua.ſ.q'q̄
ad thorꝝ certū est q̄ sic q̄ vo ad cohã
bitationem tꝫ Ricar. in.iiij.di. xxxvi.
q̄ nó si ꝯrit in facie ecclie aut corã te
stib⁹ sec⁹ si clãdestine sed hosti. ⁊ mul-
ti alii sunt ꝯrie opiniõis qñ seruitus est
notoria sic ⁊ in adulterio de q̄ habes.
j. mr̃imonii.iiij.in pn.⁊.§.i. Sed ego
dico q̄ opinio Ricar. ẽ vera q̄ ad co-
habitationẽ vt pꝫ in.c.pozzo ō diuoꝛ.
ſꝫ q̄ ad redditionẽ vl̃ petitionẽ ō bitt ẽ
vã scõa opinio ⁊ pꝫ hãc distinctõẽꝫ in
telligẽ ⁊ limita.d.c.pozzo

15 ¶ Quid si ser⁹ ꝯhit mr̃imoniuꝫ cũ
ancilla vel cuꝫ libera q̄ scit eũ seruũ.ſ.
q̄ licet de iure ciuili mr̃imoniũ nõ te-
neat vt in.l. cũ ancillis.C. de iceſ.⁊ in-
uti.nup.tñ de iure canonico tꝫ cui stã-
dũ ẽ in hac mã spirituali vt in.c.penl'.
⁊ vlti. de secũ.nup.⁊ no. Bar. in.l. pri-
uilegia.C. de sa.san.eccle.⁊ est glo.i.c.
ii. de re.iur.li.vi. Et ñ no.q̄ aut talis ser
uus vel ãcilla ꝯrit cũ voluntate domi-
ni, sui ⁊ tũc magis tenet ad reddẽdũ ō
bitũ vroꝛi q̄ ad fruitum dñi qꝛ ex quo
cõsensit ad mr̃imoniũ vr̃ consensisse
ad accessoria.c. prudẽtiã ō off'. deleg.
⁊.l. ad legatum.ff. de procura. nec põt
eũ dñs taliter distrahere q̄ ipediat red
dere debitũ loco ⁊ tpe debito alit̃ ſm
Sco. liij. di. xxxvi. q.i peccaret moꝛ-
taliter domin⁹ Et idẽ dic si sũt diuerso
rum dominorum si ãbo ꝓsenserũt Et
sic intellige ⁊ limita Tãcre. ⁊ alios qui
vident̃ velle q̄ nó põt eos vendere. ſ.
taliter q̄ redditio debiti ipediat̃. aut ꝯ
xerunt dño ꝯdicente aut ignoꝛante. ⁊
sic liꝫ teneat mr̃imoniũ tñ magis te-
netur dño q̄ petẽti debituꝫ vt no. do.
An. Lar. ⁊ Pan. ⁊ cõiter doc. in.c.i.
de coiu.ser. ⁊ poterit eos vendere ad
libituꝫ verũ tñ vt dicit Sco. vbi. ſ. de
bono ⁊ equo dꝫ in eoꝝ vẽditione at-
tendere q̄ sibi possint reddere ō bitum
imo dico q̄ de necessitate tenet̃ si cuꝫ
equali cõditione vtili sibi hoc põt fa-
cere alias non ⁊ sic intelligit Sco.

¶ Utrũ liber q̄ ꝯrit mr̃imoniũ se vẽ- 16
dẽs in seruũ aut q̄litercũq̄ si efficiatur
ser⁹ dissoluat̃ mr̃imoniũ. q̄. q̄ nec va-
let venditio q̄ se vendidit qꝛ ñ hꝫ po-
testatẽ sui corporis. xxxiii. q. v. q̄ deco
nisi vxoꝛ ad hoc cõsentiat Hoc limi-
tat. S. B. in.iiij. di. xxxvi. verũ quan-
tũ ad eã seruitutẽ qua ipediret̃ q̄ ad re
ditionem debiti secus in alia seruitute
que nõ ipedit Aduerte tamen q̄ ꝫ er
roꝛ ipediat mr̃imoniũ non tamẽ obli-
ligat ad culpã ꝯhẽtes qui errãt nec ẽt
scienter ꝯhentes cũ seruis solũmodo
peccat ⁊ credo mortal'r seruus vel an
cilla q̄ scienter ꝯhit cũ libera ignoran
te eũ seruum vel ancillaꝫ qꝛ videt̃ eis
q̄ꝫtũ in ipo est dolũ ⁊ in re notabili in
ferre ⁊ multo magis peccãt mortaliter
si commiscent̃ cũ eis licet nõ peccent
ipi libert existentes in bona fide.

Impedimentuꝫ v. dẽ vo-

tũ. ſ. castitat̃ Et ñ no. q̄ oẽ votũ castitat̃
emissũ obligat ad id q̄ est ꝯ vnum q̄
ẽ de essentia mr̃imonij vt supra patuit
Et iõ ipsũ mr̃imoniũ ipedit ⁊ si sit tale
votũ solẽne tal'r ipedit q̄ non tꝫ mr̃i-
moniũ p⁹ ꝯctũ sed est nullũ Si vero
nõ sit solẽne sꝫ solũ simplex ipedit qdẽ
sꝫ tñ post ꝯctũ tꝫ vt no. in.c. rursus .c.
ꝓsuluit ⁊.c. insinuante q̄ cle. vel voue. xx
viii. cã p totuꝫ nec cures de opinione
Hugo. q̄ꝫ dic̃ Ber. in.d.c. rursus tutio
rẽ qꝛ ñ est veꝝ qꝛ lꝫ vtrũq̄ votũ eq̃li-
ter obliget q̄ ad deuꝫ tñ ecclia nolnit
statuere vt mr̃imoniũ p⁹ ꝯctũ ñ teneat
nisi solum de ꝯcto p votũ solẽne vt pꝫ
p.c. vnicum de voto li. vi. ⁊ est cõis opi.
tã canõ istaruꝫ. xxvii. q.i. ⁊ q̄ cle. vl̃ vo.

ué.ꝫ theo.i.iiij.di xxxviij.qđ ãt sit vo
tũ simplex vl̃ solẽne vid.j.votũ.i.§.8.

1 ¶ Utrã ꝺ hẽs post votũ simplex pecc3 mortaliʳ.ꝛ.fm Basp.Cal.i.d.c.rursꝰ q aut qñ ꝺbit hȝ aium ꝓsumãdi matrimoniũ ꝛ sic peccat mortaliʳ qz facit ꝺ votũ.xxvii.q.i.in mltis.c.Aut ñ habuit aium ꝓsumãdi sȝ religionẽ intrãdi añ cõsumationẽ ꝛ sic non peccauit mortaliʳ ꝺbendo qz i nullo facit ꝺ votũ ꝛ sic cõcorda opi.cõtrarias

2 ¶ Sȝ pone q hñs votũ simplex castitatis ꝺbat nũqđ poterit ꝓsumaʳ siñ peccato mortali.ꝛ.q si ꝺxit aio ñ cõsumãdi sȝ itrandi religionẽ sed postꝫ ꝺxit mutat ꝓpositũ ꝛ alter exigit ꝺbitũ q reddendo nõ peccat mortaliʳ qz ad hoc tenet nec mutando ꝓpositũ peccat mortaliʳ qz ñ erat illꝺ ꝓpositũ firmatũ ilꝺ voto ꝛ sic potest esse q pꝰ votũ simplex castitatis qs ꝺbat mrimoniũ ꝛ ꝓsumat sine peccato mortali secus si fecisȝ votũ religiõis qz lȝ possit ꝺbere sine mortali cũ ꝓposito nõ cõsumandi nõ tũ poterit ꝓsumare sine mortali pctõ qz añ ꝓsumationẽ põt illꝺ iplere sȝ nõ sic in ꝓfato casu qz in religiõe talis nõ tenet itrare ꝛ nõ intrãs tenet reddere exactus nec ob.c. ꝺgines.xxvii.di.qz intelligit de ꝓfitẽte se carnali aio post votum aduerte hic ꝛ i.§.pcedẽti q si talis ꝺbẽdo cuȝ intentõe itrãdi religionẽ si videret q illa cũ q̃ ꝺbit notabiliʳ leꝺt puta qz cũ maiori difficultate inueniet aliuȝ viruȝ nõ credo euaderet mortale nisi intenderet ei satisfacere ꝛ oio teneret ei satisfacere de damno

3 ¶ Utrũ talis q ꝺtraxit post votuȝ simplex castitatis possit similiʳ exigere sine mortali peccato.ꝛ.gl.i.c.agathosa.xxvii.q.i.ꝛ in.c.qdã ꝛ in.c.placet ꝺ conuer.ꝓiug.tȝ q nõ sȝ no.glo.i.c.si qs votuȝ.xxvii.q.i.recitat quosdã tenere q solũ ꝑma vice peccat mortaliter.sed nõ postea:qz p mrimoniũ sequẽs votũ extinguitur.vt no.in.d.q.i.in.c.ꝺ viduis.el.j.ꝛ sequit hosti.in.d.c.rursus ꝛ cõiter doc.ꝛ hãc opi.dicit Lardi.in d.c.rursus verioꝛẽ de iure.sȝ Jo.an. ꝛ cõiter sequẽtes i.d.c.rursus. dicunt ꝑmã opinionẽ tutioꝛẽ quã theo.in.iiij. di.xxxviij.cõiter sequũt posset tñ predicta diuersitas reduci ad ꝓcordiã.vȝ vt ꝑma opinio hẽat locũ qñ qs si non peteret redderet se nimis oneroſnȝ alteri parti maxie si ille q fec votũ sit vir qz sic petendo pp istũ respectũ nõ peccaret.ꝛ ha opinio loquat ꝛ intelligat qñ qs solũ potest ad satisfaciendum suo appetitui vt sic nõ possit petere sine peccato mortali. Si qs tñ vellet simpliciter tenere q post ꝓsumatũ mrimoniũ nõ peccet exigẽdo ẽt ad satisfactiõẽ dũ sibi noli eũ ꝓdẽnare de mortali.qz de iure nõ vi minꝰ vera ꝛ scda licet sit tutꝰ nõ exigere si põt.q si non põt abstinere ab exigẽdo petat dispẽsationeȝ ab ep̃o vt possit exigere.ꝛ q ep̃s ex cã possit dispẽsare in hoc casu tenẽt cõiter moderniozes i.d.c.rursus.ꝛ cã legitia dispẽsãdi ẽ tale periculũ.qz difficile ẽ vt in medijs vndis qs siti labore ret. Illã ꝛ ep̃s dispẽsat ꝓpter piculum fornicatiõis vt post votũ simplex castitatis qs ꝺbat.vt in.c.veniens.q.cle.vl̃ vo. Itẽ cũ icestuoso.vt no.glo.i sũma xxxiij.q.ij.§.de penitentibus ergo ꝛ in isto casu.

4 ¶ Utrũ supradictꝰ mortua vroꝛe possit aliã accipere.ꝛ.fȝ Hugo ꝛ Archi. xxx.q.i.ꝺ eo.ꝛ.xxxiii.q.ij.antiq.qꝰ nõ qz votum non erat ablatum sed executio votꝰ de conuer.coniuga.c.qdaȝ ꝛ idẽ dicit Archi.ꝺ vroꝛe q ad ꝓceptuȝ viri fregit vota abstinentie ꝛ huiusmõi sed tu dic vt.j.votum.i.§.xiii.

5 ¶ Sȝ póe q ãbo q fecerant votũ ca

ſtitatis ſimplex ꝺhant ſimul nūqd tꝫ mr̄imoniū.&.Jo.xxvii.q.i.in.c.ſi qs votū q̄ imo tꝫ ſed neuter poterit exi/gere ſꝫ ſi viderit alterꝝ affectare pote/rit ꝓmiſceri ꝛ vterqꝫ reddeř ꝺr̄ ꝛ hoc eſt veri⁹ ℔a.ỽo dicit i.c. tua nos de iureiur.q̄ ſi ſuſpitio eſt de icōtinēcia q̄ cp̄us ex offō reitegrabit vt vterqꝫ poſſit exigere vt no.glo.i.c.noſce.xxx. q.i.ꝛ i.c.q̄ deo p̄ſ.xxxuj.q.v. ſed ſi ſi ne diſpēſatiōe coniungentur tenet Jn no.in.c.ducū de ꝓuer.ꝓin.q̄ ꝓles nō erit legitia q᷑ ñ ē ap̄li⁹ mr̄imoniū q̄ ad exercitū carnis Jdē tꝫ glo.lxxxi.di.c. miniſtri Jdē dic ſi poſt ꝯ cū ābo fece/runt votum caſtitatis vt no.℔a.in.c. chariſſimus de ꝓuer.ꝓiuga.

6 ¶ Quid de illo q p⁹ votū ſimplex iu/rauit alicui ꝺ eā accipieñ.&.agat peni tentiam de iuramēto q᷑ ñ valet.c.rur/ſus q cle.vel vo.ſil̄ ñ tꝫ votū ſimplex p⁹ iuramētū p̄ſtitū ꝺ ꝯhēdo ſꝫ hoſti. ꝛ Bofre.niſi ſit de religiōe itrandā q᷑ pōt itrare religionē.c.ꝓmiſſū ꝺſpon.

7 ¶ Vltꝝ hūs votū caſtitatis q̄rēs an te/neat matrimoniū ſi ꝯhat ſitei rñdēdū &.qdā dicūt q̄ ñ q᷑ ſi dicat q̄ ſic da/bit ei cāꝫ peccādi ſi dixerit q̄ nō mē tiet Alij aūt dicūt q̄ pōt rñdere q̄ te nebit q᷑ ꝛ papa hoc facit ego ỽo cre/do q̄ pōt rñdere q̄ tenebit dūmō ta lit̄ gūet fctū q̄ ñ ſit iputādū rñdēti ſꝫ ei q ex bono malū accipit ſi poſtea ꝯ/hat maxie qñ videt q̄ votū ñ fuat q᷑ ñ video q̄mō ñ poſſit dicere facere vo lēti oio mai⁹ malū q̄ pot⁹ illo dimiſ/ſo faciat minus.xiū.di. nerui cū filiꝺ⁹

Impedimentuꝫ

ſex/tū dr̄ ꝓſanguinitas q̄ ē viculū pſonaꝝ ab eo dē ſtipite aſcēdētiū vl̄ ꝺſcēdētiū carna li ꝓpagatiōe ꝯctū ſm hoſt.i ſūma co. ti.℔ec ꝓſanguinitas hꝫ tres lineaſ ſꝫ cōiter doc.vna aſcēdētiū altera ꝺſcē/dētiū ſtia collateraliū .A p̄ma gſq̄ trahit originē ſicut p̄ř ꝛ auus ꝓau⁹ at tau⁹ ꝛc.ꝛ idē dic ꝺ mr̄e auia ꝛc. Jn ſa perpetuař memoria ꝛ gen⁹ vt ē filius nepos ꝓnepos abnepos ꝛ ſic ſil̄r filia neptis ꝛc.Tertia r̄ſpicit illos q nec ip ſi a nobis nec nos ab ipſis traximus originē tñ ab eodē ſanguīe ſūt ꝓpaga/ti vt duo fratres ꝛ coꝝ filii q patrueles dicūt̄ ꝛ filij prefatorum ꝛ idē ī feminis hec ꝓbāt̄ .xxxv.q.iiij.c.i.ꝛ p totuꝫ.ff.ꝺ gra.l.i.ꝛ l.iur.ꝓſult⁹ ℔ꝫ ēt hec cōſan/guitas gradū q ꝺſcribit̄ ſic Grad⁹ eſt hītudo diſtātiū pſonaꝝ q̄ cognoſcitur q̄ta generationis diſtātia due perſone diſtant iter ſe ꝛ colligit̄ in.c.Iřis ꝛ.c.q̄ dilectio de ꝓſan.ꝛ affi.ꝓro.cuius itelli/gētia no.iiij.regulas ℔dria q̄ alř com putař grad⁹ collateraliū i linea ꝺ iure canonico Alř ꝺ iure ciuili nā duo ſic ſiue ſř ꝛ ſoror faciunt vnū gradū cum p̄e ꝛ mr̄e ꝺ iure canōico ſꝫ de iur̄ ci/uili faciūt duo q᷑ aſcēdis ꝺ filio ad pa trē ꝛ ſic p̄mū gradū poſtea ꝺſcēdis de p̄e ad aliū filiuꝫ vl̄ ſororē ꝛ ſic ē ſcōs grad⁹ ꝛ iō i mr̄imonio attēdim⁹ ad ius canonicū ℜō hui⁹ diuerſitatiſ reddit̄ xxxv.q.v.i.c.ad ſedē ꝛ ibi vide Scōa regula q̄ pſona addita pſone p carnis ꝓpagationē i linea aſcēdēnū vel ꝺſcē dentium addit gradum dēpto ſtipite q iō ꝺmiř q᷑ filius eſt de ſanguīe p̄ris ꝛ matris vñ nō fit ꝺſcēſus p duos gra/dus ſꝫ tñ p vnū ꝺ patre ad filiū : vel ecōuerſo ℜō q᷑ ſicut vn⁹ nō ē nūerus ſꝫ p̄ncipiū nūeri ſic hic Jtē ſi qs vult facere vnā feneſtrā requirūtur neceſſa rio due colūne ſꝫ ſi alias vult addere ſufficit vna ſola ſic in ꝓpoſito tertia re gula ē q̄ in linea tranſuerſali toto gra du pſone deſcendentes a ſtipite diſtant iter ſe q̄to diſtant a ſtipite vñ nepos ex vno filio ꝛ ꝓnepoſ ex altero filio diſtāt a ſe i ꝺo gradu ex vna parte ꝛ in ttio

gradu ex alia pte. Quarta regula ē q̄ qñ pſone diſtāt ieq̄lit a ſtipite dz ꝓpu tari ꝑz gradū magis remotū a ſtipite vt q̄ztū ille remotior diſtat a ſtipite tā tū itelligāt inter ſe diſtare vt.c.vlti.de ꝓſā.ꝛ affi. Et ſi ꝓſuetudo eēt in patria q̄ cōputatio icipereta ꝓpigori.illa eēt ſuāda pp ſcādalū.vt i.c.qō dilectio.ō ꝓſā.ꝛ affi. Qō credo vez i ꝺcto ſed in ꝺcto tene vt dixi q̄ a remotiori dz fieri: niſi fm.j.dicā ipedimēto xvij.

1 ¶ Sed āro vſq̄ ad quē gradū ꝓſanguinitatis ipedit mr̄imoniū.ꝛ.q̄ ō dicramine legis nāe ipedit mr̄imoniuz filij cum matre ꝛ filie cum pfe. Gen. ij.reliquet hō patrē ꝛ matrē ꝛ adhere bit vxori.ſed magis eſt ꝺ ius nāle qō filiꝰ haberet matrē i tali turpitudie. vt ſubiectā.ꝛ ꝓpterea philo.viij.ō anima libus narrat ō camelo q̄ cū cooperuiſ ſet matrem poſt cognoſcens interfecit genitorē. Silr de eq̄ qui cū ꝓcubuiſ ſet cū matre coopta.diſcoptā cogno ſcēs ꝓiecit ſe ō alto ꝛ interfecit ſe. Ex dictamie legis diuie ꝓhibent mr̄imonialit copulari ꝓſāguinei i primo gradu ꝛ ſcōo i linea ieq̄lt ꝓſāguinitatiſ ꝛ affinitatꝫ vt ꝑz leui.xviij.q̄ nico.ō li. ſup Joſue.xv.limitat vez.ſ.ne nepos accipiat amitaz ꝓpter reuerentiam ſed q̄ patruus accipiat neptē ꝓcedit vt ꝑz ibidem qz frater caleph.accepit eiꝰ filiaz capta ciuitate Et ſtatutolegis eccl̄ſtice ꝓhibet mr̄imonium.vſqz ad q̄rtū gradū incluſiue.c.nō dz .de ꝓſā.ꝛ affi. Dec ex Richar.i q̄rto diſt. ctiōe.xl.vñ ꝺcētes iſra tales gradus nulla lōgunqtate ānoz defendunt q̄n ſint iceſtuoſi.d.c.nō dz Quidā hanc ꝓhibitionez vſqz ad q̄rtū graduz di cūt verā in collateralibꝰ.ſz i deſcēdēti bꝰ tenent q̄ ē ꝑpetua ꝓhibitio. Rō qz maioz reuerentia ꝺbet parēt ibꝰ remo tis q̄z propinqs ꝛ hui⁹ opiniōis ē Ri char.vbi.ſ. Pe. Hugo. Io. ꝛ Azo. i.l.nemini.C.de nup. Sed ego credo cū Gofre. q̄ nō ſit ꝓhibitio ēt i talibꝰ niſi vſq̄ ad q̄rtū gradū. qz cum. d.c. deber loquatur indiſticte ō ꝓſanguini tate nec nos diſtinguere debemus.

¶ Quid ſi duo contrahāt ſimul quo 2
rū vnus diſtat a ſtipite quīto gradu vl̄ ſexto.alter primo vel ſecūdo.ꝛ.quod matrimonium ꝛz.ꝛ q̄ztus Hoſti. dicat verum ſi alter ſit in ſecundo vel tertio ſed nō ſi ſit in primo.quia vna caro cē ſentur cum ſtipite.tamen hoc non te neo nec alius docto: hoc tenet ꝛ ideo tene q̄ tenet matrimoniū. vt ēt z3 dir. er q̄ ꝓclude q̄ ipetrans diſpenſatio né a papa vt poſſit contrahere in ter tio vel quarto gradu conſanguinitatis q̄ztus ex alio latere perſona cum qua vult contrahere ſit in ſecundo. nihilo minus valet diſpenſatio fm Ho. a. in. c. qō dilectio. de conſan. ꝛ affi. qz quam uis diſpēſatio cōtra ius ſit ſtricte inter pretanda. tamen iterpretari poteſt fm diſpoſitionem iuris communis. quod vult vt computatio fiat a gradu remo tiori. ꝛ ſic non erit ſurrepticia talis im petratio quāuis non ſit expreſſum q̄ er alia parte erant in ſecundo gradu coniuncti A fortiori poterit cum tali bus diſpenſare ille cui generaliter cō ceſſa eſt auctoritaſ diſpēſandi in tertio vel quarto gradu. vt patet ſupra Diſ penſatio. §. viij. Et ſic conſuluit Joā. cal. vt recitat. d. Jo. an. Anto. de ſācto geoꝛgio. in. d. c. qō dilectio.

Impedimentuz ſeptimuz

dr̄ cognatio ſpiritualis q̄ quidez eſt q̄ dā primitas perſonarum proueniens ex ſacramenti datione vl̄ ad illud tētio ne. Nā ſicut homo ꝑ carnalez cogna tionez accipit eē nāe. ita i regnātione accipit eſſe gratie. ꝛ de hoc habetur.

xxx.q.prima oēs.de cognatiōe spiri/ tuali.c. vltimo. Unde si talis cognatio p̄cedit matrimoniū nō solū impedit. sz dirimit post ꝯctum.xxx.q.p̄ma.c.pri/ mo. ⁊ de cogna. spiritu.c. veniēs Si vero sequtur.nō dirimit.sz impedit quo ad exactionē debiti carnalis si sine ne cessitate ꝯtitur.vt xxx.q.prima ad li/ mina.⁊ scienter nō p̄ errorē.c.si vir ō cogna.spi.alias non secūdū Theo.in iiij.di.xlii. Ber.vo. ⁊ rodoñ.in.d.c.si vir.videnť innuere q̄ sciēter sine ne/ cessitate cōtrahens ipsā cognationem spiritualē potest etiā exigere. q̄ nullo iure inuenit̄ p̄hibitum. Hoc idē tenet Lar.ibidē.sed tuti⁹ est petere dispēsa/ tionē secōm Pa.in.d.c.si vir.⁊ Host. q̄ glo.xxx.q.i.in.c.nosce.⁊. Jo.An.⁊ d.Anto.in.d.c.si vir tenēt q̄ nō pōt exigere.⁊ cum ipsis tenet.S.Tho.in iiij.di.xlij.⁊ pōt episcopus dispensare vt exigat secūdū Pe.de pal.exactus tamen reddere tenetur.

1 ¶ Ex q̄bus sacramētis ꝯtitur cogna tio spūalis.&.q̄ ex tribus solū.s.ex ba ptismo ꝯfirmatione.⁊ cathecismo. vt no.in.iiij.sen.dis.iiij.⁊ habet̄ in.c. q̄/ uis de cogna.spi.li.vi. Utramē cogna/ tio q̄ cōtrahit̄ in cathecismo licet i/ pediat ꝯtendū: nō tū dirimit contra ctuz de cogna.spi.c.ꝯcto. ⁊.xxx.q.i.si qs filiastrā.⁊ est clarū per.c.per cathe cismū.de cogna.spi.lib.vi. Et quid sit cathecismus. vide.s. Cathecismus

2 ¶ Qualiter cōputant̄ gradus in co/ gnatione spirituali.&. Pa.in q̄ica.e. ti.q̄ nō habet gradus. sed habet tres species. ¶ Prima dr̄ paternitas. q̄ ē inter regeneratū ⁊ regenerātē. siue re generās ministret sacramentū. siue te/ neat ad sacramētū ēt si tenentes sint plures. vt i.c. q̄uis co.ti.li.vi. ¶ Se cūda est cōpaternitas que est inter re generātem ministrātē vel tenentē. seu tenentes ad sacr̄m ⁊ genitores rege/ nerati ⁊ ministrās vel tenētes si sūt cō iugati ⁊ cōsumauerūt mr̄imoniū trās mittūt hāc cōpaternitatē etiā ad vxo/ rem siue virū. ita q̄ vxor cognita vel vir efficit̄ cōpater genitorū leuati ab altero eorū.eo.ti. ¶ Bartinus.⁊.li.vi. eo.ti.c.nec dū.⁊.xxx.q.iiij.¶ qs secus si vxor nō esset cognita.xxx.q.iiij. post vxoris. Ideo successiue qs pōt habe/ re duas cōmatres vxores. ¶ Tertia species dicitur fraternitas q̄ ꝯtitur in ter regeneratū ⁊ filios regenerātis mi nistrātis vel tenent̄ ad sacramētū.xxx. q.iij.pictatium.⁊ eo.ti.ex litteris. siue sint nati ante hāc cōpaternitatē: siue post.eo.ti.c.tua nos. filij vero quorum neutro ad cōpaternitatē est deuentuz possūt inter se libere ꝯtrahere. nisi cō suetudo ꝯtrariū haberet. q̄ scādalū genera ret. ꝯctum tū teneret. vt cōmunius te netur i.c. vtrum eodem ti. nisi esset ta lis cōsuetudo de qua. j. dicā q̄ dirimit Impedimento.xvij.

3 ¶ Utrū filius vxoris ex altero viro sit frater spiritualis filij spiritualis mariti dicte vxoris p̄us cognite antecz̄ tene ret vir ei⁹ dictū filiū.&. Se.in.c. p̄mo de cogna.spi.li.vi. Dicit q̄.d.Anto.te net q̄ nō. qr nō reperitur expressum Ipse vero Se.videt̄ tenere ꝯtrariū. qđ tenēdū est antefactū: sed post tene opi nionē p̄mā p̄ rōnem de q̄ in se.§.

4 ¶ Utrum pater spiritualis licite possit cōtrahere cū sorore carnali filij spiri/ tualis.&.q̄ sic ⁊ etiā cuz eius filia ⁊ ēt cū filia spirituali sui filij carnalis. quia licet cognatio spiritualis a patre i filiū trāseat. nō tū ecōuerso. Unde nō habet ramos ⁊ cū edictū de mr̄imo/ nio sit p̄hibitoriū. de spō.c.cuz apud. xxiiii.q.iii.§.si qs ⁊.c.se. Ideo nō egre dietur p̄sonas expressas q̄ in sūma sūt x. in baptismo. Et similiter dicas x. in

ꝓfirmatione. vt patet i. c. i. e o. ti. li. vi. ꝛ per totū titulū ꝺ cretaliū. eo. ti. ꝛ sūt conbinate. ¶ Prime sūt iter baptizatū ꝛ leuantē. ¶ Secunde inter leuantez ꝛ pentes leuati. ¶ Tertie iter baptizatū ꝛ filios leuantis. ¶ Quarte inter leuatū ꝛ vxorē pⁿius cognitaz leuantis. ¶ Quinte iner vxorez ꝓpus cognitam leuantis ꝛ parentes leuati.

5 ¶ Sed numquid extenderur ad filios illegitimos leuantis ad filiuz leuatuz. ꝝ. Pa in. c. martinus. eo. ti. q ꝙ sic �𝔣m cōmunⁱ doc. ter est. i. c. fi. eo. ti. ꝛ. xxx. q. iii. in sūma etiā ad spurios.

6 ¶ Numquid etiā ad filios adoptiuos ꝝ. q non vt tenet glo. in. §. quod autē xxx. q. iii.

7 ¶ An extēdatur ad fornicarie cognitam sicut ad vxorem cognitam. ꝝ. ꝑ Archi. ꝛ Jo. An. in. c. i. eo. li. vi. q. nō ꝛ dicit. Pa. in. d. c. Martinus q ꝙ est cōmunis opinio. ꝛ ideo eam tene quā etiam tenet Ricar. in. iii. disti. xlij. nec cures de opinione cōtraria.

8 ¶ Queriᵗ an vir ꝛ vxor in mrimōio consumato cōicent sibi passiones spirituales sicut actiones. ꝝ. Pa. in. d. c. Martinus q non vnde filius ex altero conceptus si teneatur ad baptismum non efficitur leuans ipsuz nisi solū cōpater illiusᶜ cuius est filius nō alterius. Cuius in matrimonio sit ei cōiunctus. xxx. q. qui spiritualem in glo. ꝛ in c. i. eo. ti. li. vi.

9 ¶ Utrū vir ꝛ mulier qui simul leuauerunt vnū filiū possint simul contrahere. ꝝ. �𝔣m Jnno. q ꝙ sic. ꝛ facit tex. cum glo. xxx. q. iiii. c. fi. Et sic patet q ꝙ vir ꝛ vxor simul vnum leuare possunt licet non sit honestum.

o ¶ Utruz non baptizans leuans vel baptizans aliquē contrahat hanc cognationē. ꝝ. ꝑm Ricar. vbi. s. ꝛ Tho. ꝛ Pe. q ꝙ non quia omnium cognatio num spiritualium que per sacramentum contrahuntur ꝛ omniū sacramētorū baptismus est fundamentū. vt in c. i. de pre. non bap. Glo. tamē in. c. i baptismate. de conse. di. iiii. tenet. q li. cet suscipiens non efficiatur cōpater. sit tamen baptizās cuius nō sit baptizat⁹. Et placet mihi. quia cum nō possit dici quin sit pater illiusquē baptizanit. ergo erit cōpater. secus in suscipiēte quia ex quo nō pōteē pater susceptiᵗ per dictū. c. i baptismate. ergo nō erit cōpater. Secus in cognatiōe spiritualⁱ passiua. ꝑz gl. in c. i. xxx. q. i. q? si qs tenet filiū non baptizati velut tenens filiū alicuius baptizati efficitur cōpater patris filij leuati ꝛ alterius coniugis illius xp̄iani. licet ñ sit baptizata. ꝙcor. Alber. Ité dic q baptizatus licet non confirmatus tenens i confirmatione non contrahit cōpaternitatem. vt supra Confirmatio. §. xi.

11 ¶ Utrū nō tangens sed simulās se tā gere ꝛ respondēs cū alijs patrinis efficiatur cōpater. ꝝ. q non nisi tāgat: vl tenendo dū baptizaᵗur: vel leuādo de sacro fōte: vl tenēdo ad ꝓfirmationē. hoc sequiᵗ Jo. An. in regula qui per aliū de re. iur. li. vi. facit. c. de his. ꝛ. c. ad limina. xxx. q. i. ꝛ Archi. in. c. i. e. ti. li. vi. allat. c. ꝓmū. ꝛ. c. omnes. xxx. q. i.

12 ¶ Quid si teneat ꝛ nō respondet. per hoc intendens nō effici cōpater. ꝝ. ꝑz Rodoñ. q ꝙ nihilominus efficitur quia responsio non est de substantia. sed tactus seu tēctio vel leuatio. Et cuius aliqui teneant q necessarie requiruntur verba. alij. q, saltem signa pro verbis vt recitat Se. in. c. nedū eodē. ti. li. vi. tu tamen tene q tactus ꝛ leuatio sunt satis signa equipolentia pro verbis.

13 ¶ Quid si ñ tpgit puerū ꝑz liteū solū in q puer est involutᵘ. ꝝ. Archi. i. c. cuius de cogna. spi. li. vi. q nichilominus

contrahitur compaternitas fm Hugo. Idem tz Jo.an.ꝛ no. Archi.xxx. q.iiii.c.fi.ꝛ satis videt facer tex i.d.c. Quis in verbo accessent. Pe.de pal. videtur tenere q requiratur tactus.

14 Utrū ista cōpaternitas possit ōhi p pcuratorē. Marsilius.ꝛ Lar.vt recitat Pda. in.c.veniēs co.ti.tenēt q sic Jo.An.ꝛ Archi.vbi.ō.tenent q non Sed mihi placet opinio Pda.vt ante cōtractū matrimoniū teneatur q ibi est cognatio spūalis.post cōtractū tenenda est alia opinio.s.q nō ōhitur. Et idē dic i vniuersitate an possit ōhere silr hāc cognatiōē p pcuratorē q añ factū sic vt singuli de vniuersitate sint cōpres.qz dispositō ꝛcepta in vniuersitate resoluitur vt concernat singulos de ipsa si actus non cadit in vniuersitate vt res non pereat.facit tex.i c.si sētētia.de sen.exco.li.vi.ꝛ glo.i.c. romana in.§.i vniuersitatē.de sen.exco.li.vi.sed post factū tene cum Fede. consilio.xv.q non potest ōhi.quia nō habet animā ꝛ nō est baptizata.

15 Sed numqd pcurator erit ipse cō pater in casu quo nō possit ōhi per pcuratorem.ꝛ. Jo. An. vbi supra tz q sic.quia lz nō intenderet obligari: tm qz re iterum venit.ꝛ ideo etiā eī qō agitur nascit obligatio.vt.l.si is q.in fi.ff.como.Sed ōrū tz Fede.consilio.xv.ꝛ ei verior credit Pda.in.d.c.veniens Facit qō no. Pde.de ancha.q dicit q tenens filium alterius quē credebat filiū vnius cū quo intēdebat compaternitatē contrahere nō contrahit cōpaternitatē cū nō sit filius illius. Et ideo dic ante ōctū verū qō dicit Jo.An.ꝛ post contractum Veram opinionem Fede.

16 Utrū baptizās vel cōfirmans efficiatur cōpr.ꝛ. oli fuit dubiū.hodie clarū.in.c.i.co.ti.li.vi. Vñ qcūq baptizat.siue in necessitate.siue hēat vsū tatē ōhendi cōpinitatē siue nō dūmō baptizet efficitur cōpr: sive sit masculus vel femina. Nec obstat.l.consensu ꝛ.l.in oibus negociis.ff.de actio.ꝛ ob. qz hēnt veritatē quando nihil voluntarie fit.sed hic licz nolit esse cōpr.tm vult baptizare vel tenere ꝛ ideo ōhit facit.d.l.si is qui.in.fi.qz qui vult principale necessario vult ꝛ accessorium. nec ob.qō dictū ē de pcuratore scōm opi. Fede.qz pcurator nō tz noie suo ideo nō vult nec principale nec accessorium

17 Utr spūales filij possint iter se ōhere.ꝛ.q sic etiā cuz adoptivus.vt no. in.c.vnico de consa.le.

18 Utrū pater possit tenere filiū illius qui tenuit suū.ꝛ. Pda.i.c. super co.ti. q sic.qz nō est phibitū

19 Utrū epus possit dispensare vt sint plures qui tencant ad baptismum vel cōfirmationē.ꝛ.q sic fz dñicū ō scto Georgio.in.d.c.Quis.

20 Sed numquid peccent plures tenentes.puta duo vel tres sine epi dispensatione.ꝛ.si fm morez patrie cōiter tenent videtur excusari a peccato fm Jo.An.ꝛ archi.in.d.c.Quis.

21 Quid de baptizato i domo p necessitatē vel alio respectu.ꝛ postea in ecclesia solēniter.ꝛ. Tenere rz. vt recitat glo.lxviij.di.c.presbyteri.q si quis miles baptizaretur.milies suscipit sacramentuz.alr nō fieret iniuria sacramento de conse.di.iiij.ostendit. Hoc idem videt tenere glo.in.c.ij.de apostata. Sed tu tene cū glo. in.d.c. presbyteri non est verum.quia non imprimis nouus caracter. Et sic tenendo cōclude q solum compaternitas contrahetur per illos qui tenuerunt in domo ꝛ non per alios qui tenuerunt in ecclesia: nisi forte illa que contrahitur per

cathecismus si i domo nō fuit cathe
tizatus.sed hec vt dixi nō dirimit ma
trimonium post contractum.

Impedimentus octa uum dicitur cognatio legalis que est propi
quitas personarum ex adoptione pro
ueniens.

1 ¶ Quot sūt eius species.q.tres.Una est quasi descēdentium. que est inter adoptantem ⁊ filiū adoptatū.vt in.c. vnico de cogna.le .Secunda species est quasi colateraliuz.que est inter libe
ros naturales adoptantis qui sunt in eius potestate.⁊ adoptatū .l.qui i adop
tione.ff.de adop. Ité iter duos filios filiorum adoptiuorum secunduz glo. in.d.c.vnico.insti.de nup.§. inter eas quoq; quod limito vez si eorū patres sunt arrogati aliter nō.Tertia species est quasi affinitas que est inter adopta tū ⁊ vxorē adoptantis ⁊ econuerso in ter vxorē adoptati ⁊ adoptantem.sed non inter patrem adoptantem ⁊ ma trem adoptati.sm.Tho.⁊ Pe.

2 ¶ Vtrum hec cognatio legalis impe diat matrimonium contrahendum ⁊ dirimat contractum.&.secundū Hu go.⁊ Ricar.in.iiii.distin.xlii.Jo.de li gna.⁊ gl.⁊ Pa.in.c.vnico.de cogna. le.q; sic.quia dicit adoptione durante nuptie non possunt inter eos consiste re ad idez .in.c.primo.⁊ in.c.per ado ptionem.xxx.q.iii.Jo.An. ⁊ Specu. tenent q; non dirimat.licet impediat. Aduerte tamē q; prima species ⁊ ter
tia semper ipediunt.sed secunda. non nisi ad tempus idest q̄diu sunt in eius dem patris potestate.sed ea soluta vel morte vel emancipatione filij adopti ui vel naturalis velalio mō quo ado
ptio habet solui nō prestat impedimē tum.hoc patet insti. de nup.§.i.ii.⁊.iii. ⁊ eo.ti.c.vnico.⁊ xxx.q.iii.ita diligere debet homo.

3 ¶ Vtrū cognatio legalis transeat ad nepotem.scilicet filium filij adoptiui. &.q; sic nec amen hec cognatio ha
bet gradus.quia in eodem gradu attī net pater filio ⁊ nepoti.

4 ¶ Vtrū filius qui non transit in pote
statem patris adoptantis possit contra here cū filia naturali adoptantis que est in eius potestate. Vel ecōuerso.&. Hugo.xxx.q.iij.in prin. Hosti.⁊ Jn
no.tenent q; sic.sed secundū Pa.in d.c.vnico.⁊ glo.in.d.q.iii.§.qō autez ⁊ communiter doc. tenēt q; licet non transeant in potestatem adoptantis.ta men impeditur ne contrahere possit cum naturali.quia per adoptionez ac quiruntur quedaz iura que per eman cipationem dissoluuntur.l penul.C. de adop.⁊ ius canonicum indistincte te net ⁊ loquitur de adoptato non de ar rogato. Ideo idem ius.⁊ sic patet q; etiam filius illegitimus qui non est in potestate patris non potest contrahe
re cum filia adoptiua patris.

5 ¶ Vtrum filius naturalis arrogantis possit cōtrahere cuz filia filie adopti
ue.&.q; sic quia cum mulier neminē habeat in sua potestate eius filia non potest transire in potestatez arrogato ris matris.⁊ ideo nulla cognatio inest inter eos.ff.de adop.l.si pater.Secus esset in filia filij arrogati que in eius po testate erat quando fuit arrogatus qz contrahere non posset cum ea secun dum Hosti.

6 ¶ Vtruz filij.adoptiui possint contra here inter se.&.q; sic.sicut not.Hug. xxx.q.iii.ita diligere.sz Hosti.nō ad mittit in arrogatis q̄dū sunt in pote
state adoptantis.sed in adoptiuis sic.

Impedimentus tr.di cr̄iminis.nā quedā sunt cria q̄ ipedūt

matrimoniū cōtrahēdū de rigore iu/ris. sed nō dirimūt cōtractum. Et sic no. in glo. c. q. p̄sbiterū. de p̄. ⁊ re. ⁊ in glo. xxxiij. q. ij. in. §. de penitētib⁹. Pri mū est incestus de quo dic vt. s. Incestus. Secūdū vxoricidiū. Tertium raptus sponse alterius. Quartus leuatio ppr̄ij filij maliciose facta ꝺ sacro fōte Quintū p̄sbyteratiū. Sextū acceptō monial' in vxorē. Septimū de solēniter penitentib⁹. sed tū ep̄s posset dispensare rōne iuuentutis. xxxiij. q. ij. antiqui. Sed tu dic q̄ sufficit licentia proprij sacerdotis. imo de p̄suetudine nō seruatur iste rigor. vt petatur dispensatio fm Ray. ⁊ Rodon. Unde Jo. in. c. in adolescētia. xxxiij. q. ij. tenet q̄ iuuenis incestuosus sine dispēsatiōe pōt cōtrahere. sed nō senex. ⁊ tutius tamen est petere dispensationē q̄rtus etiam non esset cōdēnandus si non peteret. de q̄ dic vt. s. Incestus. §. iij. ⁊ iiij.

1 ¶ Que sunt crimina que ipediūt contrahen. ⁊ dirimunt p̄tractū. ℟. q̄ sunt duo primū cū quis viuēte vxore ꝓpria ꝓrit per v̄ba de p̄nti cū alia. vel econuerso vxor cū alio vel fidē de ꝓtrahendo dedit. ⁊ ad quodlibet istorū secutū sit adulteriū. vt in. c. fi. de eo qui duxit quā pol'. per adul. xxxi. q. i. relatū Aduerte q̄ ad hoc quod quodlibet istor̄ sit impedimentum requiritur. primo q̄ vterq; sciat q̄ alter eor̄ habet cōiugē. q⁹ si cū ignorante aliquis cōtraheret posset esse matrimoniuꝫ inter eos post mortē vxoris prime. vt est casus i c. i. eo. ti. Ad limitat' Pa. vide si supinducta fuit ignorās toto tpe vite vxoris. Et dī ignorans q̄diu non habuit certitudinem vel probabilem opinionē. vt in. c. inquisitioni. de sen. excō. alias si certiorata de vita prime vxoris p̄mitteretisse cognosci non posset inter eos esse matrimoniū. d. c. fi. ⁊ sequunt cōiter doc. ⁊ ideo dic per oīa q̄ data fide sequit' adulteriū q⁹ parificant'. d. c. fi. Secūdo requirit' q̄ sit fides data de ea accipienda. vel eā de facto acceperit in vxorē q⁹ si fides data nō fuisset de ea accipienda. in vxorē nō esset ipedimētū. Et aduerte q̄ aliqui volūt vt ponit Ric. in iiij. di. xxxv. q̄ si soluꝫ nude promisit q̄ nō erit ipedimentū. sed oꝫ sit fides data vel iuramentū interpositū. sed magis credo q̄ etiaꝫ ex nuda ꝓmissione oriatur istud ipedimētū: maxime ad factū. Tertio requirit' q̄ post matrimoniū ꝓtractū vel fidē datā vel ad interueniat adulteriū q⁹ solū adulteriū sine ꝓtractu vel datione fidei nō inducit istud ipedimentū nec ꝓtractus seu datō fidei sine adulterio. vt. c. significasti. eo. ti. xxxi. q. i. c. i. Quarto requirit' q̄ matrimoniū p̄mū esset validū. quia si prima vxor non erat legitima nō erit impedimentū. vt in. d. c. significauit. Licet dederit fidem cum adultero. ⁊ sufficit q̄ primū matrimoniū sit contractū per verba. de p̄nti. ⁊ non. sit cōsumatuꝫ. ⁊ etiā si esset separatū quo ad thor̄. vt in. c. significauit ⁊ c. literarū. eo. ti.

¶ Sed quid si quis dedit fidē vni mu 1
lieri viuēte ꝓpria. sine copula tū. ⁊ postea mortua vxore accipit tertiam. Et iste tertia viuente cognouit illā. cui dederat fideꝫ p̄mo. ℟. fm Jo. an. in. c. si q⁹. eo. ti. q̄ non poterit mortua tertia eā habere in vxorē. quia cōstante legitimo matrimonio dedit fidē. ⁊ cognouitꝫ nec matrimonium intermediū habet remouere impedimentū. Facit. c. in scripturis. viij. q. i. ⁊ l. singularia. ff. si cer. pe. Sed Baspar caldernī tenet contrariū. ⁊ sequitur Pa. in. d. c. si q⁹ quia per ipsum videtur recessisse a fide illi data. ⁊ per ꝓsequēs nunc reperitur solum adulterium q̄ nō habet

impedire.v.c.significasti. ꝛ hec tenē/
da post factum sed ante illa Jo.an.

3 ¶ Ultrū ꝓtrahens cū vna de facto vi
uente eius vxore qua mortua ꝓtrahit
cū tertia licite possit stare cū ea.ꝝ.fm
gl.que cōiter placet doctoribus.in.c.
i.co.ti.q; sic si cū ista tertia mortua pri
ma vxore ꝓtraxit anteq; ꝓsentiret ta/
cite vel expresse cū illa quā de facto te
nebat q2 matrimoniū nullū erat. licet
etiā illa esset ignorans viuente prima:
tamen anteq; cuz alia contrahat cō/
pellendus est cū ea cōtrahere si igno/
rabat eum habere vxorez sed ipsa nō
ꝛ si cuz pluribus insciis cōtraxerat lo
cus erit gratificationi fm Hosti.

4 ¶ Pone q; quidā ꝓmittit fidē Ber
te q; si sibi cōsentiet post mortem sue
vxoris accipiet in vxorez illā quā sibi
cōsanguinea Berte consulet q; cōsan
guinea consulit q; accipiat Bertā.ꝝ.
fm Ostien.q; si talis Berta vel ille qui
ꝓmisit ꝓbabiliter credebat q; consu
leret de Berta.sic nō poterit esse ma/
trimoniū inter eos.q2 esset in fraudē.
Si tñ q fidē dedit aut Berta.hoc nō
extimabāt: sed de alia que ipsi Berte
esset grata ꝛ hmōi sic poterit eā Ber
tā habere post mortem sue vxoris fz
cōsiliū eius cōsanguinee.

5 ¶ Secundū crimen est cū quis ma/
chinatus est ad mortē alicui⁹ vt possit
in virū vel vxorē alterū habere. Pro
cuius intelligentia aduerte primo q;
si adulteriū non intercesserit oportet q;
ambo s.vxoratus ꝛ illa quā vult habe
re in vxorē sint machinati in mortez
alterius ꝛ q; mors sequatur cū effectu
Aliter si vnus solū machinatus fuisset
mortē cū effectu alterius non esset im
pedimētū quin illū habere posset pro
pter quē habendū mortez alterius ꝓ
curauit.vt no.Jo.An.ꝛ sequit.Pa.i
c.super hoc.c.ti.lz doc. varie loquāt
in.c.i.de conuersi. infide.Si vo adul
terium interuenit sufficit machinatio
vnius tm cū effectu vt sit illud impedi
mentum.Facit.c. si quis viuēte. xxxi.
q.i.Et sic intellige.d.c.super hoc.Quz
si effectus homicidij. non interuenit.
machinatio etiam cum adulterio non
inducit istud impedimentum. vt not.
Jo.An.in.d.c.super hoc.

6 ¶ Sed pone q; interfecit alterū sed
non ea intentione vt alterum haberet
in contingem sed ob causā aliam.ꝝ.q;
impedimentum istud non erit secun/
dum Ber.ꝛ Hostien.in dicto.c.super
hoc.Idem dic vt supra per omnia si
homicidium mandauit vl cōsuluit ꝛ
ꝛ secutum est.

7 ¶ Quid si ratū habuit.ꝝ.q; si non sit
operatus aliquid vt occideret ratiha
bitio non inducit istud impedimentū.
siue sit factum homicidiū nomine suo
siue non fm glo. in.c.si quis viuente.
xxxi.q.i.ꝛ glo.in.c.i.de cōuer.infi. Hin
cen.ꝛ Jo.An.ꝛ Pa.i dicto.c.i.quia
edictum de matrimonio est prohibito
rium.c.cum apud de spon.vide etiam
quod dico.ꝫ.cōsentire.§.iiij. q̄si in fi.

8 ¶ Quid si alter eorum qui machina
ti sunt sit infidelis.ꝝ.q; philomin⁹ cō
uersus nō poterit eā habere. pro qua
habenda virum eius occidit.ar.d.c.p
mi.de cōuer.infide.

9 ¶ Quid si habēs vxorem committit
adulterium cuz berta.ꝛ sibi dicit.si nō
haberez vxorem acciperem te in vxo
rem.postea interficit vxorem.non ta/
men eo proposito vt Bertaz accipiat
ꝝ.Gaspar calde.Et recitat.d.An.de
sancto Georgio in.d.c.super hoc.q;
poterit bertam accipere in vxorem q2
nec hoc ē fidei dato per v̄ba premis/
sa.nec homicidiuz fecit eo proposito
nec adulterium cuz dicta machina/
tione.Sed Car.ipsum reprobat: dicē

do ꝙ non teneret matrimonium cuꝫ dicta berta. quia non attenditur quã/ do adulterium interuenit. an machi/ natio interuenit ex proposito haben/ di eam an nõ. Et istud tene ante factũ sed post factum tenerem opinionem Calde. que est verior de iure.

Impedimentuꝫ decimuꝫ dicitur cultus disparitas. Nam nul/ lus fidelis siue baptizatus potest con/ trahere cuꝫ nõ baptizata etiã si sit ea thecumina: nec simpliciter. nec sb cõ dicione conuertendi ad fidem ⁊ si cõ trahit matrimoniũ nullũ est .xxviii. q. i. c. caue. ⁊. c. cuꝫ nõ oportet. ⁊ ibi no. Hugo. sponsalia vero sub conditione si conuertatur bñ valent. Unde q̃uis non baptizatus crederet omnes arti culos fidei tamen matrimoniũ p̃ctũ cũ tali a baptizato nõ tꝫ. vt d. c. caue

1 ¶ Utrũ matrimoniũ possit esse iter in fideles. ꝛ. ꝙ sic. vt patet i. c. gaudem⁹ de diuor. vnde si infideles cõuertantur possunt stare in matrimonio cõtracto ꝑm ritus eorũ nisi fuerit contractũ in gradibus diuina lege phibitis de qui bus hẽs. s. Impedimentũ. vi. dicit ta mẽ pe. in. iiii. di. xxxix. ꝙ posset esse ꝙ eorũ matrimoniũ nõ esset cõtra legẽ nature nec diuinã. ⁊ tñ nõ teneret. pu ta. quia esset cõtractũ cõtra eorũ statu ta ipsum anullãtia. quia si nihil possũt talia statuta ꝓtra matrimoniũ in q̃stuꝫ sacramentũ est possunt tamen in q̃stũ est fedus humanum sicut solum est in infidelibus ⁊ ideo si cõuertezentur ta les oporteret ꝙ denuo contraherent ꝙ no. ꝑ limitatione. d. c. gaudemus.

2 ¶ Utrũ matrimonium infidelium ex cuset actũ cõiugalẽ. ꝛ. ꝑꝫ scñ Bona. in. iiii. di. xxxix. ꝙ sic quo ad culpam ⁊ cõsequẽter penã si affectio libidinosa nõ interuẽiat: nõ tñ acgrũt palmã qꝛ nulla dat eis gra ꝓpter defectũ fidei

¶ Utrũ infidelis cõuertẽs se ad fideꝫ 3
possit vxore dimissa aliã fidelẽ accipe re. ꝛ. Pa. in. c. q̃sto d diuor. ꝙ eo ipo ꝙ alter cõiugũ non vult cohabitare fideli conuerso. vel si vult cohabitare non sine iniuria creatoris vel sine pec/ cato dissoluit matrimoniũ in infideli/ tate cõtractũ ⁊ potest cõtrahere cum alia fideli. nec oꝫ iudex statuat tps. sed sufficit clare ꝑpendat ꝙ nõ vult ei co habitare secm Pa. in. c. gaudem⁹ d diuor. Si vo vult cohabitare sine ei⁹ iductiõe ad malũ vel sine pctõ. sic nõ põt cũ alia cõtrahere infideli viuẽte. sꝫ nõ tenet cohitare cũ ea si nõ vult cõ uerti. xxviii. q. ii si infidelis. Ho. Rica. in. iiii. di. xxxix. Si tñ anteq̃ aliã acci/ piat ꝑ vba de ꝓsenti ꝓuertat illa q̃ pri/ us erat obstinata tenet eã accipe nec aliã poterit ducere vt notant commu niter theo. in. iiii. di. xxxix.

¶ Quid si infidel⁹ hẽat plures vxores 4
ꝛ. ꝙ illa cũ qua ꝑmo cõtraxit erit ei⁹ ⁊ si sit duas accepisset sic nulla erit ei⁹ vxor. nisi vna illaꝫ habuisset ipedimẽ tũ quo eã accipere nõ potuisset. qr tũc alia esset eius vxor. d. c. gaudemus

¶ Quid de vxore que repudiata alte 5
ri nupsit. ꝛ. ꝙ vir nõ poterit ei obicer fornicationeꝫ sed teneꝫ si vult ei co habitare sine peccato eaꝫ accipere si vult vxorem habere aut saltem conti/ nere. d. c. gaudemus in glo.

¶ Utrũ vir cõuersus possit intrare re 6
ligioneꝫ vxore volente ei cohabitare. ꝛ. ꝙ sic. ꝑꝫ. hugo. i. d. c. si infidelis. Si vo cõuersiõis eius sit aliq̃ spes nõ dꝫ intrare ꝑm sanctũ Tho. i. iiii. di. xxxix. ꝙ si nõ est spes ꝓuersiõis põt intrare prius vxore requisita de conuersione

¶ Utrũ vno cõiugũ ad infidelitatem 7
reuerso dissoluaꝫ matrimonium cõtra ctũ inter infideles. ꝛ. ꝙ nõ. c. q̃siuit d

diuor. vnde tex. in. c. ¶to de diuor. dicit, ꝙ sacramentum fidei. i. baptismus ratum efficit coniugij sacramentum.

8 ¶ Quid si fidelis cõtrahat cũ hereticа vl̃ scismatica. &. ꝙ tenet matrimoniũ seꝫ cõiter Theo. in. iiij. di. xxxix.

9 ¶ Vtrũ mulier conuersa ad fidẽ gaudeat priuilegio potius in. l. assiduis. C. qui poti. in pigno. habeãtur. &. ℞a. i c. placet de diuor. ꝙ sic allegat multa.

10 ¶ Quẽ debet sequi proles infidelis &. si est adultus sequatur quẽ voluerit si aũt minor cũ salus eius dependeat a parentibus debet sequi fidelẽ vt ꝓbatur in. c. ex litteris de conuer. infide.

Impedimentum vn de

cimũ dicitur. metus seu coactiõis qđ ipedit ⁊ dirimit matrimonium ex ipso cõtractũ. c. cũ locũ de spõsa. Sciẽdũ tñ ꝙ duplex est coactio de qua i. l. i. ff. qđ metus cã. s. absoluta ꝙ vi. z. vt puta cũ qs capitur. ligatur. ⁊ hec nõ põt cadere in cõsensũ sed bene in copulam carnalẽ. vnde in casu quo copula faceret mr̃imoniũ sic coacta copula nõ facit. ar. ℔o. di. presbyteros de spõ. vnicꝫ el. ij. xxxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ¶ Quedam ẽ coactio cõditionalis. s. coactio per metuꝫ. vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in cõstantẽ. scilicet mulierem quo ad mulieres quas minor metus excusat. vt no. glo. in. d. c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex. in. c. cõsultationi de spon. propter hoc dicit metus qui possit cadere i cõstantem. sic matrimoniũ tali metu cõtractum ipso iure est nullum. vt tenet glo. in. c. vnicꝫ el primo de spõ. ⁊ cõmuniter doc. secus. si contrahatur ex minori metu quia sic contractum tenet. ⁊ de hoc vide ⁊ dic vt. j. ¶ Metus §. vij. ⁊. viij.

1 ¶ Quid si ratificetur per sequentem consensum tacitum matrimoniuꝫ metu contractum. &. ꝙ matrimoniũ erit veruꝫ si alter perseverat in pristino cõsensu libero quia licet consensus tacitus per se nõ sufficiat ad matrimoniũ contrahendum sufficit tamen cum expressione exteriori que precessit scõm Ricar. in. iiij. di. xxix. quod notabis.

¶ Quid si matrimonium metu con- 2
tractũ confirmetur iuramento. &. magis probabiliter fm Rica. in. iiij. dist. xxix. ꝙ nõ tenet. quia quod nõ est nõ potest ratificari. ⁊ de hoc dic vt. s̃. Iuramentum. v. §. ix.

¶ Vtrum per copulã sequentem rati 3
ficetur. &. ꝙ non nisi cõsentiat in matrimonium licet presumatur consensisse. si non reclamat si potest secundum Pe. in. iiij. dist. in. xxix.

¶ Quid si metus mortis carceris et 4
huiusmodi. q̃ possunt cadere in cõstãtẽ nõ iferaꝫ psone q̃ hãt ꝯhere sed eiꝰ filius vel filiabus. &. ꝙ nihilominꝰ reddit mr̃imoniũ nullũ fm Rica. vbi. s̃. Mã idẽ iudiciũ fit de metu qui infert persone propie cum eo qui infertur persone filij ⁊ vxoris ⁊ huiusmodi.

Impedimentuꝫ. xij. dr̃

ordinis. vñ aduerte ꝙ si qs post susceptionem ordinis sacri. s. sacerdotij diaconi aut subdiaconi ꝯhit: mr̃imoniũ dirimitur. vt in. c. vnico de voto li. vi. ⁊ est excõicatus ipso facto. vt in cle. cos de cõsan. ⁊ alli. Si vo ꝯhit post susceptionẽ minoꝝ ordinũ non dirimitur: sed in officijs nõ ministrãt si sunt clerici occidentales. ⁊ beneficia nõ assequuntur. ⁊ ideo ordo sacer impedit ⁊ dirimit. non sacer solum impedit.

¶ Sed quid si sacer ordo supueniat 1
matrimonio tã contracto numquid dirimit. &. dic vt. j. ¶ Matrimonium. iij. §. viij. cum sequentibus.

do q̄ non teneret matrimonium cuꝫ dicta berta. quia non attenditur quā/ do adulterium interuenit. an machi/ natio interuenit ex proposito haben/ di eam an nō. Et istud tene ante factū sed post factum tenerem opinionem Lalde. que est verior de iure.

Impedimentuꝫ decimuꝫ dicitur cultus disparitas. Nam nul/ lus fidelis siue baptizatus potest con/ trahere cuꝫ nó baptizata etiā si sit ea thecumina: nec simpliciter. nec sb cō ditione conuertendi ad fidem ⁊ si cō trahit matrimoniū nullū est .xxviii. q. i. c. caue. ⁊. c. cuꝫ nó oportet. ⁊ ibi no. Hugo. sponsalia vero sub conditione si conuertatur bñ valent. Unde q̄ls non baptizatus crederet omnes arti culos fidei tamen matrimoniū ꝯctū cū tali a baptizato nó tꝫ. vt d. c. caue

1 ¶ Utrū matrimoniū possit esse iter in fideles. ꝛ. q̄ sic. vt patet i. c. gaudem⁹ de diuor. vnde si infideles cōuertantur possunt stare in matrimonio cōtracto ſm ritus eorū nisi fuerit contractū in gradibus diuina lege phibitis de qui bus hēs. s. Impedimentū. vi. dicit ta mē pe. in. iiii. di. xxxix. q̄ posset esse q̄ eorū matrimoniū nó esset cōtra legē nature nec diuinā. ⁊ tū nō teneret. pu ta. quia esset cōtractū cōtra eorū statu ta ipsum anullātia. quia si nihil possūt talia statuta ꝓtra matrimoniū in q̄ꝫ sacramentū est possunt tamen in q̄tū est fedus humanum sicut solum est in infidelibus ⁊ ideo si cōuerterentur ta les oporteret q̄ denuo contraherent q̄ no. p limitatione. d. c. gaudemus.

2 ¶ Utrū matrimonium infidelium ex cuset actū cōiugalē. ꝛ. ꝓ scīm Bona. in. iiii. di. xxxix. q̄ sic quo ad culpam ⁊ cōsequēter penā si affectio libidinosa nó interuciat: nó tū acquīt palmā qꝛ nulla dat eis gra ꝓpter defectū fidei

¶ Utrū infidelis cōuertēs se ad fideꝫ 3
possit vxore dimissa aliā fidelē accipe re. ꝛ. Pa. in. c. q̄sto ꝺ diuor. q̄ eo ipo q̄ alter cōiugū non vult cohabitare fideli conuerso. vel si vult cohabitare non sine iniuria creatoris vel sine pec/ cato dissolut matrimoniū in infideli/ tate cōtractū ⁊ potest cōtrahere cum alia fideli. nec oꝫ iudex statuat ips. sed sufficit clare ppendat q̄ nō vult ei co habitare secūm Pa. in. c. gaudem⁹ ꝺ diuor. Si ꝺo vult cohabitare sine ei⁹ iductiōe ad malū vel sine pctō. sic nō pōt cū alia cōtrahere infideli viuēte. ſꝫ nō tenet cohitare cū ea si nō vult cō uerti. xxviii. q. ii si infidelis. Ho. Rica. in. iiii. di. xxxix. Si tū anteq̄ꝫ aliā acci/ piat p ꝺba de p̄sti ꝓuertat illa q̄ pri/ us erat obstinata tenet eā accipe nec aliā poterit ducere vt notant commu niter theo. in. iiii. di. xxxix.

¶ Quid si infidel⁹ hēat plures vxores 4
ꝛ. q̄ illa cū qua ꝑmo cōtraxit erit ei⁹ ⁊ si sit duas accepisset sic nulla erit ei⁹ vxor. nisi vna illaꝫ habuisset ipedimē tū quo eā accipere nō potuisset. qr tūc alia esset eius vxor. d. c. gaudemus

¶ Quid de vxore que repudiata alte 5
ri nupsit. ꝛ. q̄ vir nō poterit ei obicer fornicationeꝫ sed tenetur si vult ei co habitare sine peccato eaꝫ accipere si vult vxorem habere aut saltem conti/ nere. d. c. gaudemus in glo.

¶ Utrū vir cōuersus possit intrare re 6
ligioneꝫ vxore volente ei cohabitare. ꝛ. q̄ sic. ꝓꝫ. hugo. i. d. c. si infidelis. Si ꝺo cōuersiōis eius sit aliq̄ spes nō ꝺꝫ intrare ſm sanctū Tho. i. iiii. di. xxxix. q̄ si nō est spes ꝓuersiōis pōt intrare prius vxore requisita de conuersione

¶ Utrū vno cōiugū ad infidelitatem 7
reuerso dissoluat matrimonium cōtra ctū inter infideles. ꝛ. q̄ nō. c. q̄suit ꝺ

dinor. vnde tex. in. c. ℞to de dinor. dicit, ꝙ sacramentum fidei. i. baptismus ratum efficit coniugij sacramentum.

8 ¶ Quid si fidelis cõtrahat cũ hereticа vl scismatica. ℟. ꝙ tenet matrimonũ seȝ cõiter Theo. in. iiij. di. xxxix.

9 ¶ Vtrũ mulier conuersa ad fidẽ gaudeat priuilegio votum in. l. assiduis. C. qui poti. in pigno. habeãtur. ℟. Pa. i c. placet de dinor. ꝙ sic allegat multa.

10 ¶ Quẽ debet sequi proles infidelis ℟. si est adultus sequatur quẽ voluerit si aũt minor cũ salus eius dependeat a parentibus debet sequi fidelẽ vt ꝓbatur in. c. ex litteris de conuer. infide.

Impedimentum

vnde cimũ dicitur. metus seu coactiõis qȝ ipedit ⁊ dirimit matrimonium ex ipso cõtractũ. c. cũ locũ de spõsa. Sciẽdũ tñ ꝙ duplex est coactio de qua i. l. i. ff. qȝ metus cã. s. absoluta ꝓ vi. vt puta cũ gs capitur. ligatur. ⁊ hec nõ põt cadere in cõsensũ sed bene in copulam carnalẽ. vnde in casu quo copula faceret mrimoniũ sic coacta copula nõ facit. ar. Io. di. presbyteros de spõ. venies cl. ij. xxxi. q. ij. c. i. ⁊ ij. Quedam ẽ coactio cõditionalis. s. coactio per metuȝ. vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in cõstantẽ. scilicet mulierem quo ad mulieres quas minor metus excusat. vt no. glo. in. d. c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex. in. c. cõsultationi de spon. propter hoc dicit metus qui possit cadere i cõstantem. sic matrimoniũ tali metu cõtractum ipso iure est nullum. vt tenet glo. in. c. venies el primo de spõ. ⁊ cõmuniter doc. secus. si contrahatur ex minori metu quia sic contractum tenet. ⁊ de hoc vide ⁊ dic vt. j. ¶ Metus §. vij. ⁊. viij.

1 ¶ Quid si ratificetur per sequentem consensum tacitum matrimoniuȝ metu contractum. ℟. ꝙ matrimonium erit veruȝ si alter perseverat in pristino cõsensu libero quia licet consensus tacitus per se nõ sufficiat ad matrimoniũ contrahendum sufficit tamen cum expressione exteriori que precessit scõm Ricar. in. iiij. di. xxix. quod notabis.

¶ Quid si matrimonium metu con- 2
tractũ confirmetur iuramento. ℟. magis probabiliter fm Rica. in. iiij. dist. xxix. ꝙ nõ tenet. quia quod nõ est nõ potest ratificari. ⁊ de hoc dic vt. §. Iuramentum. v. §. ix.

¶ Vtrum per copulã sequentem rati- 3
ficetur. ℟. ꝙ non nisi cõsentiat in matrimonium licet presumatur consensisse si non reclamat si potest secundum Pe. in. iiij. dis. in. xxix.

¶ Quid si metus mortis carceris et 4
huiusmodi. q possunt cadere in cõstantẽ nõ iferat ꝑsone q̃ hãt cõsensum sed ei⁹ filijs vel filiabus. ℟. ꝙ nihilominꝰ reddit mrimoniũ nullũ fm Rica. vbi. §. Mã idẽ iudiciũ fit de metu qui infertur persone proprie cum eo qui infertur persone filij ⁊ vxoris ⁊ huiusmodi.

Impedimentuȝ

xij. dñ ordinis. vñ aduerte ꝙ si qs post susceptionez ordinis sacri. s. sacerdotij diaconi aut subdiaconi cõsensit: mrimoniũ dirimitur. vt in. c. vnico de voto li. vi. ⁊ est excõicatus ipso facto. vt in clem. cos de cõsan. ⁊ affi. Si vo cõsensit post susceptionẽ minoꝝ ordinũ non dirimitur: sed in officijs nõ ministrat si sunt clerici occidentales. ⁊ beneficia nõ assequuntur. ⁊ ideo ordo sacer impedit ⁊ dirimit. non sacer solum impedit.

¶ Sed quid si sacer ordo supueniat 1
matrimonio tã contracto nunquid dirimit. ℟. dic vt. j. ¶ Matrimonium. iiij. §. viij. cum sequentibus.

Impedimentuz xiii. dicit

gaminis.s.cū qs alteri cōiugi ē ligat⁹

1 ¶ Utrū alligat⁹ alteri p ſpōſalia poſſit cū altera ꝫhere. vide ſponſalia. §.xx. cū ſequentibus.

2 ¶ Utrū obligatus matrimoniali alteri poſſit cū alia ꝫhere.& q nō in his qui nomine ſuo nō iuſſu eius in cui⁹ ē ptāte: vel nomīe eius quā hēt in ptāte bina ſpōſalia ꝫcerit: vl binas nuptias fit infamis ipſo iure.l.i.i.fi.ff.ō his qui no.ifa.ꝛ efficit bigam⁹ ꝟz qō dixi.§. Bigamia ꝛ dz ieiunaꝛ p.xl.dieſ in pane ꝛ aq̄ qō vocāt carenaz.ſ.q̄drageſimā ſic dictā.q̄ caret cibis.ꝛ.vii.ſequē tib⁹ ānis penitere.c. accepiſti. de ſpō. duoꝝ.ꝛ no.q ſpōſalia ꝑpe ſūt p v̄ba de futuro.ꝛ nuptie p verba de p̄ſenti.vt no.gl.in.l.i.ff.de ſponſ.

3 ¶ Utrū ex diſpenſatiōe pape poſt matrimoniū ꝫctū poſſit quis alteri nubere.&.q ſi matrimoniū nō eſt cōſumatuz papa pōt diſpenſare. vt no.in.c.ex publico de ꝙuer.cōiuga. Uñ dicit hoſti.vnū mirabile qō recitat ☞da in.d. c.ex publico q papa ex cōſēſu vtriuſ q ſpōſi pōt ex ptāte abſoluta diſſolvere matrimoniū non cōſumatum nulla alia cauſa ſubſiſtente ſz de poteſtate ordinata non poteſt ſine cauſa ꝛ.cum hoc dicto hoſti. trāſeunt cōiter doc. Si vero matrimoniū eſt conſumatuz inter fideles ſic papa nō poteſt diſpenſare quia cū matrimoniū conſumatū conſiſtat in facto non poteſt haberi ꝑ infecto.xxxij.q.ii.ſi paulus.l.in bello. §.facte.ff.de captiuis.

4 ¶ Utrum mulier credens virū moꝛtuū poſſit cōtrahere cū alio.&.q ſi veriſimiliter preſumitur de eius moꝛte ſic contrahere poteſt ſcōz aliquos. vt no.in.c.quoniā frequenter.vt lite non cōteſtata: ſz tu dic q oportet habeat certū nunciū de morte viri ō ſpon.in p̄ncia de ſecundis nup. c.dominus.ni ſi velis dicere q ſatis ē certificata qñ habet violēcas ſuſpitiōes poſt expectationē aliqualē. Et aduerte q vnus teſtis ſufficit.vt in.d.c.in p̄ncia. Excuſatis ſufficit.vt in.d.c.in p̄ncia. Excuſatur etiā ab adulterio quando ꝑbabiliter credidit moꝛtuū virū ꝛ cum alio contraxit.xxxiij.q.i.cū per bellicā aut poſſit exigere debitum vel reddere.dic vt.§. iiii. Impedimento .§. viii.

§ ¶ Quid ſi quis credens vxoꝛē viuere ſuā que tñ mortua eſt cōtrahit cū alia &.q.mꝛimoniū ē ex quo nō viuit ꝟz rodoñ. Hugo. tamen in.d.c.cū p bellicā dicit q ſi credebat hoc ſibi licēꝛ etiam viuente ſua erit matrimonium. ſi modo ꝓia moꝛtua eſt. Si vero non credebat licere ſic matrimonium non erit quia nō maritali affectu ſed adulterino ei cōiungitur niſi poſtēꝫ ſcit q eſt moꝛtua ei coniungatur maritali affectu perſeuerante alia parte i affectu maritali alias non.ꝛ ē verius.

Impedimentuz xiiij. dicit

p̄blice honeſtatis iuſticia que eſt ꝓpinquitas ex ſponſalibus ꝓueniens.robuz ex inſtitutione eccleſie trahens ꝓpter eiuſdē eccleſie honeſtatē. vnde ipedit ꝛ dirimit tā matrimonia quā etiā ſpōſalia ſequentia.non precedentia.vt in c.ex ſponſalibus de ſpon.li.vi. Et iſta publica hōeſtas iuſticie cū ſit quoddā ſiſ affinitati ideo ipedit ꝟm illos gradus ꝟz quos affinitas ipedit vſque ad quartum gradum incluſiue.de quibuſ dicetur.ꝯ.xv. Impedimento.

1 ¶ Quot ſunt ſpecies publice honeſtatis iuſticie.&.q olim due. quarum prima que ꝫhebatur ex ſecundis nupt. puta ☞petr⁹ vxoꝛē habebat.quo moꝛtuo eius vxoꝛ accepit aliū virū de quo hūit filiū vel filiā talis ꝓles cū nullo

cõsanguíneo. ℙetri poterat ℨhere ſz hodie ſublata ē p.c.non oz de ℨſan.ꝛ affi. Alia q̃ hodie hẽt locũ.eſt q̃ ℨhitur ex ſpõſalib⁹ de futuro vel ex mſtimonio de pñti nũdũ ℨſumato bz ℙa.in c.ſpõſaz de ſpon. Ẽñ nullus ℨſanguine⁹ ſpõſi pót accipeř talẽ ſpõſaz vſq; ad q̃rtũ gradũ incluſiue nec eonuerſo.c. Juuenis.ꝛ.c.ad audiaz de ſpõ.ꝛ ſi accipit nõ erit ei⁹ vxor q̃ dirimiť.

2 ¶ Quid regriť vt ſpõſalia iducãt pfatũ ipedimẽtuz.ꝛ.q; quq;. ℙrimo q; ſint ℨcta a maiorib⁹ ſeptẽnio. rex.ē.i. d.c.ex ſpõſalib⁹.ꝛ vt vicit ℙa.i.c.iuuenis vbi regriť etas certa reſpectu diſcretiõis nõ ṕt ꝓueniri.vt pz i etate ad cõfectionẽ teſtamẽti.vt in.l.q̃ etate ff.de teſta.ꝛ idẽ no.in.c.puberes de ō ſpõ.ipu. Jdeo oz cõpleuerint ℨhẽtes ſue ꝙ quibus cõtrahunt.vij.annos.

3 ¶ Sz nũq̃d ſi maior ℨhit cũ minori ſeptẽnio.prio tñ ſeptẽnio oriať publice honeſtatis iuſticia.ꝛ.q; nõ ꝑz ℙa. i.c.iuuenis.ō ſpõ.ꝛ in.c.fraternitati.ō eo q̃ cognouit ℨſanguineã vxo. ſue.ꝛ hoc ex defectu conſenſus vt in dicto c.ex ſponſalibus.

4 ¶ ℙone q; talis maior cohabitauit cũ minori ſeptẽnio ō ſpõſata ꝓ vba de futuro ꝛ interueniat extraordinaria polutio: vel ſit dubiũ.an eã tẽptauit.ꝛ. fm ℙa.vbi.ſ.q; ex q̃dã eq̃tate oriť publice honeſtatis iuſtitia ſed tamẽ nullo iure ꝓbatur.

5 ¶ Scõm q; regriť vt iducať iſtõ ipedimẽtũ eſt q; nõ ſint ℨcta ſub ℨditiõe Mã añ ℨditionis cuẽtũ nõ oriť iſtõ ipedimẽtũ.vñ poſſet ℨhere cũ aliq̃ cõſãguineo ſpõſi añ ℨditiõis euentum.

6 ¶ Quid ſi qs ℨhit cũ aliq̃ cũ iſta cõditiõe.ſi deo placuerit ꝛ poſtea iueniť ei⁹affinis.vel aliõ ipedimẽtũ ḧñs quo cũ ea ℨhere nõ ṕt ō iure.ꝛ.q; nõ oriť publice honeſtaz iuſtitia.q; fuerũt cõditiõ alia ꝛ iõ poterit ℨhere cũ ei⁹ ℨſãguinea. Hec ob.q; dicta ℨditio ſubintelligebať ẽt ſi nõ fuiſſet appoſita.q; ſi ñ appõeret exṕſſe nihilomin⁹ eẽnt pura ſz exṕſſe appoſita faciũt ℨditionalia. fm Hoſti.in.c.ad audiẽtiã. de ſpon.ꝛ Jo an.in.c.ex ſponſalib⁹.vide q; dixi.ſ.iij.impedimento.§.i.

7 ¶ Quid ſi apponatur aliqua conditio que habetur pro nõ adiecta. vt.ſ. patuit.iij.impedimento.ꝛ. nihilominus ſponſalia pura erunt ꝛ oritur iſtõ impedimentum.vt in.c. vltimo de condi.appo.

8 ¶ Tertium quod requiritur vt ſit iſtõ impedimentum.oz qõ ſponſalia ſint certa: quia in incertam perſonam nõ infertur conſenſus.nec oritur iſtud impedimentum.

9 ¶ Quartum oz qõ nõ defecerit conſenſus.d.c.ex ſponſalibus vnde conſanguineus furioſi continue pót eius ſponſam ducere quã in amẽtia ō ſponſauit cũ conſenſus defecerit.c.dilect⁹ ō ſpon. xxxij.q.vij. neq; Limitat hoc ℙe.de paſ.ꝛ bene verũ quãdo defectus cõſenſus eſt apparens vt in pueris ꝛ amentibus.ſecus eẽt quando eẽt latens ſicut in illo qui ℨtraxit non aio ℨhendi.ſed decipiendi.q; tunc oritur iſtud impedimentũ. q; eccl̃ia inſtituit iſtud ipedimentũ pp apparentiã honeſtatis.ꝛ tõ impedit q; de intentione nõ ṕt ℨſtare.ℨfirmať p Vicen.Archi. Jo.An.ꝛ Jmol.ꝛ Be.in.c. vnico.de ſpõ.li.vi.q; tenẽt q; ioco ℨhẽs.ſi ō ioco apte cõſtat nõ inducit publica honestas ergo ſi non ℨſtaret indnceret.

10 ¶ Quintuz q; nõ ſint ℨcta poſt mſtimoniũ vel ſpõſalia ꝑus facta: q; ſi qs cõtraxiſſet mſtimoniũ vl ſpõſalia.ꝛ p⁹ vtuẽte ꝑma ſpõſa ℨheret cũ aliq̃ eius conſanguinea nõ dirimenť ſponſalia precedentia.d.c.ex ſponſalibus.

11 ¶ Quid si spōsalia cōtrahētes hāe/
runt tps debitū ⁊ fuerunt pure ꝯcta ⁊
cū certa psona ⁊ cū ꝓlēsu sed tñ fue
runt nulla de iure. puta cuꝫ affine vel
cū religioso vel in sacris aut cuꝫ ma/
leficiato ⁊ hmōdi. ⁊c. q̄ nihilomi
nus oritur publice honestatis iustitia
vt in. d. c. ex sponsalibus q̄ matrimo
nio attenditur potius honestas. l. sem/
per. ff. de ritu nup. Nec ob. q̄ nulla
oriatur obligatio sed beñ publica ho
nestas que ipedit matrimonium ꝯhē
dum ⁊ dirimit contractuꝫ.

12 ¶ Sed qd si minores septēnio ꝯctis
sponsalibus pseuerāt vocātes se spōsū
⁊ spōsā vel simł iacent vł se iuicē oscu
lāt vsq̄ pⁿ septēniū ⁊ ex hoc manifeste
appet eos perseuerare i eadē volūtate
⁊c. q̄ si ex talibus signis manifeste ap
paret q̄ pseuerāt in eadē volūtate pⁿ
septēniū cōpletū oriť publice honesta
tis iustitia vt no. in. d. c. ex sponsalibus
Alias si nō maifeste appet łz pdurent
in eodē ꝓposito nō oriť istō ipedimē/
tū vt colligiť ex. d. c. ex sponsalibus

Impedimentuꝫ

xv. ē affi/
nitatis q̄ qdē affinitas ē ꝓximitas pso
narū ex copula carnali ꝓuenies ol pa
rētella carēs vł affinitas mediāte con
sanguinitate ⁊ carnali cōmixtione pro
pagať tō ꝯsāguinitatē imitať łz i hoc
differt q̄ psōa ꝯiūcta sine addita ali/
cui psone per ꝓpagatiōem fit pticeps
eiusdē nature łz i differēti gradu vñ ñ
mutat genⁿ attinētie łz tñ gradū. sed
psona addita sine ꝯiūcta per copulam
carnalē alicui psone non fit particeps
eiusdē nature łz q̄si cōiūgiť ab extrin
seco. vñ cōiūgiť alio genere cōtūctio
nis sed in eodē gradu. Et iō psona cō
iūcta p̄ carnis copulā sanguini alteriⁿ
iducit p̄mum genus affinitatis. psona
vo addita p̄ copulā psone q̄ primum
nducit genus facit fm genus. ⁊ psona
addita secūde iducit tertiū genus vbi
gratia. vxor frīs mei est mihi affinis in
p̄mo genere ⁊ i eodē gradu q̄ ff meⁿ
⁊ reliqs ꝯsanguineis meis i eodē gra
du q̄ sūt mihi ⁊ in p̄mo genere. Alia
psona q̄ nō est mihi ꝯsanguinea nec
affinis aliūde si ꝯiūgať cū pfata vxo/
re frīs mei erit mihi affinis i secundo
genere ⁊ ꝯsanguineis meis ⁊ i eodeꝫ
gradu q̄ sumⁿ fratri meo. Tertia vo p
sona aliūde nec ꝯsanguinea: nec affi/
nis si ꝯiūgať secūde psone ꝯiūcte vxo
ri fratris mei erit mihi in tertio genē
affinitatis ⁊ cō sāguineis meis. ita no.
in. c. nō debet de ꝯsan. ⁊ affi.

¶ Quomō ipedit affinitas mťimo/ 1
nīū. ⁊c. q̄ si p̄uenīat ipedit ꝯhēdum ⁊
dirimit ꝯctū in p̄mo genere tantū ho/
die ⁊ vsq̄ ad q̄rtū gradū iclusiue. vt i
d. c. nō dꝫ łz olim ipediret etiā in fo
⁊ tertio genere. vt. xxxv. q. iij. p totū. vñ
psona cognita carnaliter ab aliq̄ ꝯsan
guineo nō poterit ꝯhere cū aliq̄ de il
la ꝯsanguinitate q̄ nō distat vltra q̄rtū
gradū ab eo ꝯsanguineo q̄ eā cogno
uit. ⁊ eō rō. Et si ꝯhit nō łz matrimo
nīū ⁊ itelligiť p̄hibitū i ifinitū i linea
recta fm vnā opinionē quā nō teneo
vt. ś. dixi impedimentū. vi. §. i.

¶ Quid si affinitas supueniat i mťimo 2
nio iā ꝯcto per vba de ꝓsenti łz ñ cō
sumato. ⁊c. q̄ nō dirimit eū. vt in. c. ij.
de ꝯsan. ⁊ affi. ⁊ ille p quē ꝯcta ē affini/
tas nō pōt petere debitū sine pecca/
to mortali. sed beñ teneť reddere vel
vł iterpretatiue petēti. Ꝑ. e. de pal. łz q̄
si mťimoniū nō ē ꝯsumatū. q̄ nec ēt
reddere pōt sine mortali peccato. q̄
pōt religionem intrare. Sed hoc nō
credo q̄ łz possit non tū teneť itrare

¶ Sed nunq̄d episcopus poterit di/ 3
spēsare cū tali vt etiā exigere possit si/
ne peccato. ⁊c. vt. ś. Incestus. §. v.

4 ¶ Utrū remaneat affinitas post mor tem persone cognite.&.q̄ sic q̄ est vi culum perpetuum.

5 ¶ Utrū coitus fornicarius causet affi nitatē:&.q̄ sic per oēz coitū ordiatū ad carnis propagationem per quem cōsanguinitas ꝯhi possit ꝯhitur affi nitas nō autem per coitū extra vas vl̄ sodomiticium ꝛ hmōi.xxxv.q.iii.ex traordinaria ꝛ de eo qui cogno.con san.vxo.suc.c.fraternitati ꝛ.xxxv.q.x. fraternitatis Sofre.tū tz absurdū ꝯ hi affinitatem p fornicariū coitū ēt or dinatū ad gñationē ꝛ ló tz q̄ non cō trahitur nisi ex proximitate pueniēs ex nuptijs vt pz in.l.nō facile.§.sciendū ff.ō gradib⁹ Sed ꝯrtū cōiter tenetur Et sic ferua ꝛ ille.§.sciēdū loquit̄ de af finitate p q̄z ōfert̄ hr̄ditas ad aliquez

6 ¶ Quid si claustrū pudoris intrauit sz semen non emisit.&.q̄ affinitas non ꝯhit̄ ēt si mulier sola emisisset sed q̄z uis claustrū nō itret sz tū semen intus mittit contrahit̄ affinitas q̄ pōt fieri generatio sicut fit in balneo vel in de monibus succubis ꝛ incubis.

7 ¶ Quid si vir intrās claustrū emittit semē ꝛ nō mulier.&. Pa.in.c.frnita ti de eo q cogno.consan.vxo.sue. Jn no.ibidē tz q̄ nō ꝯhit̄ affinitas sed q̄ oportet simul emittant tā vir q̄z muli er idem tz Host.in sūma ꝛ hug.i.d. c.extraordinaria sz ipe pa.dicit q̄ ho st.i.d.c.frnitat̄ dic̄ q̄ sufficē q̄ vir emit tat in claustro pudoris licet mlier nō emittat q̄ fm medicos pōt fieri gnā tio Et hoc seq̄t̄ fede.cōsi.cclxxxx. Et vr̄ seq Pa.ꝛ iudicio meo ēt Jnno.in d.c.fraternitati ꝛ Rodo.ꝛ pe.ō pal̄.i iiii.aſr Beata virgo non potuisset effi ci mr̄ ꝛ v̄go si oporteret mlierē scias

Impedimentuz sextum

Decimū dr̄ ipotētia coeūdi q̄ gdē ē vi tiū ai vel corporis vel vtriusq̄ q̄ qs i peditur alij carnaliter commiscere.

1 ¶ Quot sūt ei⁹ species.&.q̄ tres pri ma dr̄ naturalis vt frigiditas i viro ar ctatio in muliere et ōfect⁹ etatis vtroq̄ vl̄ altero. Altera ē accidētalis q̄ pue nit a cā extrīseca ꝛ accīali vt castratio ꝛ tertia maleficialis que a demonibus prouenit.

2 ¶ Circa frigiditatē ꝛ arctationez dic breuiter q̄ ad hoc vt impediat mr̄imo nū ꝯhendū ꝛ dirimat ꝯctū requirit̄ p mo q̄ p̄cesserit tale impedimētū matri monii q̄ si adueniret post ꝯtractū nō dirimeret sz esset rōnabilis cā dispen sationis fiende per papaz vel alter ap tus cōtraheret cū alio si nūduz erat matrimoniū consumatū vt no. Pa.in c.ex pte ꝛ i.c.ex publico de conuersi. ꝯiuga. Et idē dic de ipotētia accidēta li fm eūdē Pa.allat.c.q̄ sedem ꝛ.c. ꝯsultationi de frī.ꝛ male. Secō requi rit̄ q̄ sit tāta q̄ nullo mō possit coire hoc est fm pe.de pal̄.q̄ sit tal̄ q̄ impe diat actū ppetuo saltē q̄ sz impediret ef fectū generatiōis sz nō actum que est emissio seminis in vase non esset impedi mētū. Tertio q̄ sit ppetuū impedimentū ita q̄ nullo medicamine aut remedio possit remoueri q̄ si posset sine pericu lo Dortis remoueri non dirimeret hoc no.i.c.i.ꝛ.ij.xxviii.q.i.ꝛ de frigi.c s.ꝛ.ii.ꝛ quasi per totū Nec facio vim i frigiditate que est a natura aut in illa que est per senectutem quia quando nō potest iuuari impedit vt no. Rica. in.iiij.distincti .xxxiij.ꝛ eadem ratione de nimia caliditate que coitum impedi ret fz sāctum Tho.ea.di. Quarto q̄ sit ignorans quando contrahit de tali impotentia quia secundum Det.de pal̄.qui scit se vel alium impotentem ꝛ eum accipit non potest amplius eū dimittere quo ad vinculū q̄ est verus

mr̃imoniũ vt in.c.ꝓsultationi ō frigi. ⁊ male.⁊ hec q̃uor dic ét regri i ipedimento accidentali vt dirimatur.

3 ¶ Sed qd de eo q̃ hz virgã erectaz sz nó pót emittere semen ꝓpter ipedimentũ nãle vel accidentale.&. Pda.in c.ii.de fri.⁊ maleſi.gl.xxxii.q.vii.in.c. ii.q tz q̃ pót ꝺ̃here ⁊ tz matrimoniũ qz pót mulierẽ ꝓuocare ſed cõtiner tenetur ꝺ̃riũ qz ex quo non põt habere actũ generandi pót mulier dicer̃ ego volo effici mater vt in.d.c.i.in fi.⁊ ſic tene ſi añ ꝓceſſit ꝺ̃ctũ mr̃imoniũ tale i pedimentũ ⁊ non ſit remediabile

4 ¶ Idez mulier ꝓpter arctitudinẽ ſeparata a primo viro ⁊ ꝓiuncta ſcõdo q̃ efficit̃ habilis ꝑmo ꝓpter vſuz ſecundi ſit reſtituenda primo.&. Pda.i.c.ff. nitaſ̃ eodẽ q̃ ſi nó poterat ꝓiũgi primo viro ãtea ſine piculo mortiz ꝑ aliqꝺ remediũ q̃ nó reſtituit̃ tz ſtabit cuz ſecũdo qz i prio nó fuit mr̃imoniũ vt tz Abbas ⁊ Pdc.⁊ ſeq̃t Jo.An.in.d.c. fraternitati i fi.q̃ vez limita qñ aperte apparet ꝺ diſſilitudine mẽbrorz ãborum alr̃s eſſet reſtituenda qz vr̃ ecclia ꝺ cepta Et ſic ꝓcorda.doc.

5 ¶ Circa etatẽ vo vt no.dixi Etas ad ꝺ̃hẽdũ ſpõſalia eſt ſeptẽ ãnorũ cõpletorũ vt in.c.vnico ꝺ ꝺſpõ.ipuber.lib. vi. Sed in mr̃imonio requirit̃ q̃ vir hẽat cõpletũ .xiiij.ãnũ ⁊ mlr̃.xii. vt i c.puberes ⁊.c.ꝓtinebat̃ de ꝺſponſa.i pube.Añ ſi añ illud tps ꝺ̃hat̃ nó erit matrimoniũ tz ſpõſalia.c.vnico.de deſpõſa.ipube.li.vi. Et hoc vez niſi malitia ſuppleret etatẽ ⁊ tunc ẽ ſm Tancre.⁊ Pdost.i.c.ꝺ illis el ſcõo ꝺ ꝺſpon. impu.qñ ſe inuicẽ cognouerũt alr̃ nó Sz tu dic cũ Jo.An.q̃ ſufficˢ q̃ ſint expti copulã carnis ſi nó iuicẽ.ſaltem cũ alijs Añ exponitur illꝺ malitia.i.vigor nãlis ſeu potẽtia cocundi ſupplet etatez q̃ pz in.d.c.ꝺ illis ibi potuerũt cõiũgi Et iura q̃ dicũt q̃ mr̃imoniuz tz ſi ſt̃ primi pubertati tz doc.in hoc ſit diuerſa iterpretatio Eñ tu hec itelige cũ Pdost.in ſũma q̃ eſt̃ pria etati qñ eſt̃ impotens q̃ per experientiam pt̃ ſciri.d.c.puberes ⁊.c.a.nobis ꝺ deſponſa ipube.Añ gl.in ſũma.xx.q.i.refert Sr̃.dicẽtẽ q̃ puer nouẽ ãnorũz r̃ddidit nutricẽ ꝓgnantem Et Alber.in ãrto dicit ſe vidiſſe puellã nouẽ annorum cõcepiſſe ⁊ in decimo peperiſſe.

6 ¶ Sz qd ſi puer pubes ⁊ habilis etate ad ꝺ̃hendũ ꝺ̃hit ⁊ eſt ipotẽs ad coeũdũ.&.glo.tz q̃ mr̃imoniũ nó ẽ valiꝺ̃ in.c.puberes ⁊ ſeq̃t ibi Pda.de deſpõſa.ipube. Quia q̃ habere actũ generandi nó põt nõ ꝺr̃ pubes ergo aſſimilat̃ ipuberi ⁊ facit iſtud.c. puberes i fi. Doc.tñ cõiter tenent q̃ nó ſeparabit̃ tz expectabit̃ tps plene puberta ſ. ꝺ cẽocto ãnorz.l.itẽ meſſa.ff.ꝺ alimẽ. ⁊ ciba.lega.⁊ hec eſt hũanior ⁊ vtior qz er q̃ ipedimẽtũ nó ẽ ꝑpetuũ nó reſtat qn ſit mr̃imoniũ alr̃ firm' ipotenſ nũc ad coeũdũ nó poſſet ꝺ̃here quod falſũ eſt̃ ⁊ ꝺ erit mr̃imoniũ ſed ſi in.x viij.nó poterit iudicabitur ipedimentum perpetuũ ⁊ ſic diſſoluetur.

7 ¶ Sz nũqd peccãt q̃ ꝺ̃hũt mr̃imonium añ debitã etatẽ.&.ꝓz pe.ꝺ Pdal'.in iiij.q̃ ſic mortal'r ſi ſine iuſta cã ⁊ licẽtia epi.contrahunt qz ꝺ̃phibitionẽ. c.ij.de deſpon.impu.

8 ¶ Sed pone q̃ mior ſeptẽnio fuit cognita a ſpõſo matore.xiiij.&.Jo.ꝺ ꝺo q̃ erit mr̃imoniũ ſed Pdan.i.d.c.cõtinebat̃ tz q̃ non erit quantũcunq; fuerit cognita qz nó habet cõſenſũ aptũ ad matrimonium ꝺ̃hendum niſi eſſet multũ diſcreta ⁊ doli capax

9 ¶ Pone q̃ dicti impuberes q̃ p' ſeptẽniũ ꝺ̃xerunt mr̃imoniũ q̃ iuris interꝓratione ſt̃ ſpõſalia vt i.c.vnico de ꝺſpon.ipu.li.vi.ꝓſeuerãt vſq; ad ple-

nã pubertatẽ ⁊ in pubertate iteruene/
rũt oscula ⁊ amplexus ⁊ dona nũquid
erit mr̃imoniũ.ꝛ.q̃ si iteruenit copu/
la ter.est clarus i.d.c vnico q̃ sic effi/
citur matrimoniũ. Si vo copula nõ i
teruenit neq; cõsensus expressus post
pubertatẽ sic opi.c̃ diuersa Inn.tenet
q̃ nõ efficit̃ per q̃scũq; alios act⁹ eĩ
copulã vel nitũ ad eã Hosti.vo fuit
vari⁹ in.c.attestatiões de ds̃põ.ipu.⁊ i
c.ad id de spõ. Archi.i.d.c.vnico p⁹
multas opi.vr̃ concludere q̃ non sit
matrimoniũ nisi iteruenĩat vel nouus
consensus exp̃ssus vl̃ copula vl̃ tradu/
ctio ad domuz ⁊ hoc vr̃ seq Alanus
Alicẽ.⁊ Bofre.in.c.litteras de despõ.
ipu. Pa.in.c.fi.de spon.tz q̃ p oscu/
la iocalia ⁊ ãplexus ⁊ hmõi signa effi/
cit̃ mr̃imoniũ allegat glo.⁊ Jo.An.i
d.c.vnico Ray.tz q̃ si qñ ꝺxerunt in
tendebãt ꝺhere mr̃imoniũ sic ñ erit
nec mr̃imoniũ nec spõsalia Mr̃imo
niũ qz etas impediebat spõsalia qz hoc
nõ intẽdebãt nec vba ad hoc possunt
referri ⁊ sic aduenĩente pubertate ẽt si
seq̃tur copula nõ erit mr̃imoniũ nec
verũ nec presũptũ. Si vo qñ ꝺxerunt
intendebãt ꝺhere si nõ vt agebant sal
tẽ q̃ntũ valere poterat sic erũt sponsa
lia ⁊ nõ inducent mr̃imoniũ nisi aut p
copulã aut p cõsensum euidẽter exp̃s/
suz ⁊ sic intelligit text.d.c.vnici. Ego
vo saluo meliori iudicio iuxta illud.l.
claudius felix i fi.ff.q po.i pi.habe.di
co q̃ ad hoc vt mr̃imoniũ ꝺctum in
ter impuberes q̃ iuris interp̃tatõe dr̃ spõ
salia efficiatur mr̃imoniũ vez oz iter
ueniat nouus consensus i mr̃imoniũ
exp̃ssus cũ aliqb⁹ signis vniuocis hoc
c̃ q̃ talia signa non possint fieri legitie
nec soleant fieri nisi cũ vroze in legi/
timo matrimonio ꝓiuncta Jstõ cõiter
sequunt̃ theo.i.iiij. di.xxviii.pz i ar.p
l.minorẽ.ff.ꝺ ritu.nup.⁊ per.d.c.atte
stationes ⁊ q̃ ibi no.et iõ si post puber
tatem amboz nouũ ꝓsensũ habuerũt
ostẽsuz p aliqꝺ signũ q̃ solũmõ ꝓiu/
gib⁹ exhiberi solet sic ĩdubitãter ma/
trimoniũ efficit̃ Si vo nouũ talẽ con/
sensũ in pubertate non habuerunt sed
simpliciter ꝑseuerauerũt i tali optõne
p̃ma nihil de nouo ꝺterminãtes tunc
reduco doc.ad ꝓcordiaz. Et dico q̃ si
interc̃serũt actus q non solẽt fieri nisi
cũ vroze vt traductio ad domũ habi/
tatio mutua seorsũ ⁊ hmõi sic talia si/
gna faciũt mr̃imoniũ p̃sũptũ.et sic in
telligoz limito dictũ Glo. Host.⁊ pa.
ac ceterorũ. Si aũt signa exhibita p⁹
pubertatẽ sũt signa q̃ ẽt spõsis de fu/
turo exhibentur vt i aliqb⁹ locis oscu
la ⁊ amplexus ⁊ hmõi sic non faciunt
mr̃imoniũ nec vez nec p̃sũptũ qz hoc
non probat cẽ q̃ ab hoc ꝓtingit abes
se.l.neq; natales.C.de pba.c.ii.ꝺ trãs
la.prela.⁊ sic intelligo Inno.cũ ceteris
Istam concordiã vr̃ tenere do.Anto.
in.d.c.attestatiões ⁊ ꝺ istis vltimis nõ
loquit̃.d.c.vnicũ q̃ pz in vbo cõstite
rit euidẽter nec gl.ibidẽ si bñ põdere
tur qz dicit se amplexebantur nõ sim/
pliciter sed addit vt coniuges

¶ Circa vero impedimẽtũ mãle vel ac/ 10
cidẽtale est scieñ.fm Pa.i.c.i.ꝺ fri.⁊
male.q̃ qñ non pot p aspectũ ꝓbari
semp oz ad min⁹ hitare p trienniũ,an
q̃q; mr̃imoniũ disoluatur vt i.c.fi.eodẽ
Secus in impedimẽto q̃ pot per aspe/
ctũ ꝓbari vt in.d.c.fraternitatis. Vel
per iuramẽtũ ꝓprĩũ cũ septima manu
propinquoꝝ vt in.c.laudabilez eo.
ti.qz statim potest dirimi

¶ Quid de spadone vtroq; testiculo ca
ꝛ.q̃dã tenẽt q̃ non dirimit̃ qz hz auri/
cenã pot erigere virgã ⁊ semẽ emitte/
re hz nõ possit generar̃ sz hz Pa.in.
c.q̃ sedem ꝺ fri.⁊ male.doc.cõiter te
nent q̃ non pot ꝺhere ⁊ sic non tenet

matrimoniū ⁊ dirimetur secus ſi eſſet caſtratus tm̄ vno teſticulo ⁊ ſic poteſt i telligi tex.⁊ glo.in.l.ſi ſua.§.ſi ſpadō ff.de iur̄ dot.vide glo.in.c.hi.qui.xxx/ ii.q.vii. Sed ego teneo q̄ ex quo h3 actum generandi q̄ t3 matrimoniu3 l3 nō h̄eat effectū vt.ſ.dictū eſt aliter ſteriles nō poſſēt ꝯhere.qđ falſu3 eſt ⁊ ſm hoc limita gloſas p̄dictas nec ob ſtat.c primū eodē ibi volo eſſe mr̄ ⁊ fi lios p̄creare q⁊ ille vir non habebat actum nec effectum.

12 ¶ Circa vero maleficiatos.aduerte q̄ aliq̄ quis ſit maleficiatus reſpectu omnium ⁊ ſic cōtrahere non poteſt ⁊ ſi contrahit poſt primum matrimoniū contractū ⁊ cōiungitur cum ſecunda redire tenetur ad primum q̄ p3 quia ipedimētum nō erat perpetuū ⁊ ideo primum matrimoniū fuit firmu3 Si aūt ſit maleficiatus reſpectu vnius perſone ſic ñ reſtituet quāuis cognoſcat ſecundam quia primū matrimonium fuit nullum ⁊ ſecundum fuit validum

13 ¶ Sed nunqd iudicabit̄ ipedimen/ tū ꝑpetuū quod remoueri poſſet per aliquod maleficiū.⁊.ſm ſāctū Bōa. in.iiij.di.xxxiij.⁊ ſanctū Tho. eadem di.q̄ ſic quia non poteſt homo p ma/ leficiū inuocare demones ꝑ aliq̄ caſu.

14 ¶ Si q̄rat̄ ō abhōiatione vt̄ ipedit mr̄imoniū t3 ſāct⁹ Tho.vbi.ſ.q̄ é idē iudiciū qđ de maleficio cū ſit cā extri ſeca ⁊ accidēta. et hoc intellige qñ ex tali abhōiatiōe in imaginatiua fātaſia aut extiatiua ꝓcipit̄ ta' horror q̄ nul lo mō ꝑt h̄re actū generandi cū tali.

15 ¶ Sed quid ſi inueniatur aliquis q̄ vellet deſtruere maleficium cum alio maleficio vide.j.Superſtitio.§.xiij.

16 ¶ Quero qd ſi dubiū ſit an tale ipe/ dimētū ipotētie coeūdi ꝑceſſerit mr̄i/ moniū ꝯctū p v̄ba de p̄ſenti an non.⁊ Pda.in.d.c.fraternitaſ q̄ p̄ſumet̄ ꝑ/ ceſſiſſe ex q̄ nunq̄ potuit cognoſcere facit in ar.l.iij.C.de edi.edic.⁊ hoc idē ſequit̄ Ricar.in.iiij.di.xxxiij.q̄ debe mus p̄ſumere q̄ ſicut ꝑceſſit cōſuma tionē ita ⁊ ꝯctionē illā ex futuro p̄ſu mit̄ eē ꝑteritū vt no.in.c.ſcribā eiſdē de p̄ſūp.⁊ ſic doc.magis videtur i hāc opinionē iclinari ⁊ placet mihi l3 glo. i ſūma.xxxij.q.i.dicat q̄ p̄ſumendū ſē ſubſecutū. Nec obſtat.c.l3 ex quadā ſi.de teſti.vbi dr̄ q̄ in dubio pro mr̄i/ mōio ē p̄ſumēdū q⁊ dicit Pda.vbi.ſ. q̄ é vex q̄ñ mr̄imoniū pōt h̄ere ſuu3 effectū.ſ.cuitationē fornicatōis vel bo nū prolis Et hanc mirabilem limita tionez tenet etiam do.Antho.in.c.lr̄e veſtre de frigi.quod bene notabis.

Impedimentu3 decimu3 ſeptimū

ſm aliquos dr̄ conſuetudinis vel ſtatuti,p cuius intelligētia queritur ¶ Utrū cōſuetudo poſſit ꝯ matrimo niū.⁊.ſm Pda.in.c.ſup eo.de cogna tione ſpūali q̄ aut conſuetudo h̄ilitat. al's inhiles p ius canonicū vt puta q̄ ꝯhaī i.ij.vl'.iii.gradu ꝯſanguinitaī ⁊ hmōi ⁊ ſic nō valet vt ꝓbaī in.d.c.ſu per eo ſm verā ſignificationē iūcto.c. qđ ſup his de ꝯſā.⁊ affi.⁊ hoc t3 ho.q̄ ſi ſit irrōnabilis Ex q̄ infero q̄ ꝯſuetu do nō approbata a papa nō pōt tolle re ipedimētū publice honeſtatis cum ꝯſuetudo nō valeat ꝯ honeſtatē eccle ſie.c.cū decorē de vi.⁊ ho.cle. Aut cō ſuetudo ſolū inhabilitat alias habiles vt in filijs duorum ꝯpatū ꝑ quos neu trū ventū eſt ad cognationē ſpiritualē ⁊ tunc valet vt non contrahatur Facit ver.ceterum dicto.c.ſuper eo ⁊.d.c. olim de cle.coniuga. Aut conſuetudo non ſolum inhabilitat vt non contra/ hatur ſed etiā habet vt diſſoluatur ad tēpus ⁊ ſic valet vt voluit ino.q⁊ pec/ cauerunt contēnendo cōſuetudinē pa

trie.xxx.q.v.alr. Aut talis inhabilitat q̄ si fuerit ꝯctū habet vt dissoluat in ꝑpetuū.ꝛ tūc si est approbata ꝑ papaz taltē tacite sic valet.vt probat in .d.c. ꝑ eo ꝟm lecturā.Hosti.Sz si nō apparet ō approbatiōe pape tūc nō vz ꝟm Hosti.in.d.c.sup eo:ꝛ ppea dicit casū ꝓfati.c.nō extendēdū.Sed Pda. tenet ꝯriū.vbi cū de cōsuetudine cōcurrit scandalū.qz sicut papa pōt ius diuinum interpretari ꝛ addere ꝛ diminuere.vt no.Inno.in.c.q̄ in ecclīarū de cōsti.Ita ꝛ cōsuetudo.vt tenet idē Inno.in.c.fi.de cōsue.ꝛ hoc ēt sentit gl.magna.in.d.c.sup eo q̄ vult q̄ vbi esset cōsuetudo q̄ nō ꝯheret in quinti graduz si ex cōtractu generaretur scādalū nō valet matrimonium. quia vt dictū est.Cōsuetudo cōtinens in se scādalū ex preteritiōe potest inhabilitare alias habiles.secus si a principio nullū fuisset impedimētū.qz tūc scādalū superueniens nō pōt dissoluere quia ꝓpter scādalū nō ē recedēduz a veritate iuris diuini.c.ii.de no.ope.nun.ꝛ in regula qui scandalizauerit ō re.iu. Sz do.Anto.ō Butri.in.d.c.sup eo. limitat sic. Nō aut cōsuetudo habet cōcursū iuris antiq ꝛ tūnc dirimet in ꝑpetuū.iteruenīēte scādalo.nisi ita dirimat.Si vo nō habet cōcursū iuris ꝛ tūc si a nouo iure approbet vel a papa similr dirimet.q̄ si nō hz ꝯcursuz iuris ātiq vl noui vl approbatiōez pape.tūc nō pōt creare nouū impedimētū ad dirimēdū in ꝑpetuum.ꝛ hoc est verissimuz.Et dictuz Pda.intellige de cōsuetudie gñali quam papa scit ꝛ approbat ñ ō ꝑticulari.nisi ꝟz,dicti.do.an.

2 ¶ Quid si cōsuetudo mariti ꝛ vroris sit diuersa.ꝟ.pa.in.c.i. de spō.aut cōsuetudo disponit sup solēnitate ꝯhendi.ꝛ debet obseruari cōsuetudo ꝑie. vbi mrimoniū ꝯhitur ēt si ābo essent peregrini vel forēes.quia nō esset violanda consuetudo patrie cū scandalo alioꝝ.vt in.c.q̄ cōtra.viij.di.ꝛ.l.si frigidus.ff.de cuic.ꝛ.l.ij.C. quēadmodū testa.aperiātur.Aut cōsuetudo disponit sup executione vel alijs seruandis post cōtractū.ꝛ debet attēdi consuetudo domicilij ipsius mariti.l.fi.§.idē rescripserūt.ff.ad munici.Unde si consuetudo ē domicilij mariti q̄ maritus lucret certā partem dotis.licet in loco sit alia cōsuetudo.tñ seruabit consuetudo domicilij mariti ꝛ lucrabit.vt est de mēte Bar.in.l.exigere.ff. de iudi. vbi tex.cū gl.ꝛ in.l.cūctos populos.C. ō sūma tri.ꝛ sequit bal.in Rub.ō iue stitura de re alie.facta.c.vltio.sed limitat verā nisi error interuenerit.qz mulier ignorabat ꝛ ꝯxit simplicit fiducia iuris cōis.ar.ff.de iur.ꝛ fac.igno.l.regula.ꝛ.ff.de ꝓba.l.cum de idebito.alij tenēt q̄ si ꝯxit in loco mulieris.ille locus ispiciat.Si i loco viri ille attēdat. Si in loco tertio cōsuetudo viri obseruet.qz ē caput mulieris.ō spō.c.i.Sz opinionē bar.sequit do.anto.q̄ addit q̄ si marit⁹ mutaret domiciliuz post ꝯctū mrimoniū q̄ debet attēdi consuetudo domicilij tēpore ꝯctus ꝛ nō domicilij vbi dissoluit matrimoniuz. qz debet attēdi locus vbi orta fuit obligatio.ꝛ nō vbi recepit purificatiōē.ꝛ facit tex.iūcta glo.fm intellectū quez sequit in.l.si vxor.ff.de iudi.

¶ Utr statutū petrie valeat circa ma 3
trimoniū.ꝟ.Pda.in.c.ꝓmo.ō sponsa. do.anto.sic distinguit.q̄ aut statutū patrie disponit circa substātialia mrimonij.puta inualidādo matrimoniū vl ꝑsonas.ꝛ sic nō valet.Ex q̄ patet q̄ leges ꝓhibētes matrimoniū inter tutorē ꝛ pupillā.rectorē ꝓuincie.ꝛ prouintialem.ꝛ huiusmodi.nō tenēt. Idē dicas si habilitaret inhabiles.de q̄ vide

p ꝟede.ꝑsi.xxxv.vbi tenetꝙ generaliter statuta laicoꝝ circa mr̃imoniuꝫ sũt nulla q2 hec materia nó ē de foro seculari ſꝫ ecclīastico.vt in.c.tuã ō or. cogni.facit ꝙ no.Bar.in.l.tutia.ff. solu.ma.ꝛ p doc.in.c.fin.de secun.nup. Aut statutũ dispōit.inferēdo penã circa substãtialia ipsius ꝛ inferēdo dãnuꝫ ꝛ sic nõ valet.vt disputat Jo.an.in.c. statutũ debereti.li.vi. Ex q̃ patet ꝙ nó valet statutũ inferens penã ꝟhẽti cum minore.xxv.annis nisi ꝓsentibꝰ agnatis q2 itimidat mr̃imoniũ ꝙ liberum ꝫ esse.c.cũ locũ.ō spon. Baspar.tũ de cal.i.c.ij.de clan.despon.dicit cõsultũ fuisse ꝙ valet statutũ i isto casu ꝛ simili. Sꝫ ℙa.magis placet opi.Jo. an.ꝛ est magis cõmunis.de q̃ vide in d.c.i.p do.Jo.an.de sancto Georgio Quãdoqꝫ statutũ iponit penã auferẽdo lucrũ qõ lex secularis attulerat sic valet ꝟꝫ do.Ant.Sed ꝟede.vbi supra ꝛ ℙa.tenẽt ꝺriũ. Quãqꝫ statutuꝫ non disponit circa substantialia mr̃imonij ſꝫ circa depẽdẽtia.puta circa dotem.ꝛ sic valet.ꝟm Jnno.ar.c.Raynutiꝰ.de testa. Quandoqꝫ circa solẽnitates disponit.ꝛ sic valet:ꝛ peccãt nõ seruãtes ℙa.tenet ꝺriũ:q2 nó pertinet ad laicos.ſꝫ tu dic vez ꝙ nõ valet statutuꝫ in solẽnitatibꝰ alijs adhibitis in tali ꝺcto.ꝛ m arie que non faciũt ad certitudinẽ mr̃imonij. Et sic itelligo dictũ ℙa.ꝛ limito Bar.in.l.edicimus.C.ō murile.ꝛ Bal.in.l.i.ff.de iusti.ꝛ iuꝝ q tenent ꝙ suadẽte publica vtilitate .lex ciuilis pōt penã apponere subditis suis.ꝛ sic ꝑ accidẽs erit licitũ.ſ. statuere circa solẽnitates mr̃imonij.ꝙ alꝫ nõ eẽt licitũ.l.gracchꝰ.C.ad.l.iul.de adul. Quis ipsi teneãt generaliter valeꝝ penã appositã circa mr̃imoniũ ꝟhẽdũ ꝛ sic dictũ predicti do.Anto.ꝛ dictum ℙa.erit vez.vt dixi i alijs solẽnitatibus q̃ nõ faciũt ad honestatẽ mr̃imonij: velei9 certitudinẽ.q2 sic nó ligaret

¶ Sꝫ nũquid ꝑdicta habebũt locũ 4
in sponſ.ꝛ.ꝟm do.Jo.an.predictũ in d.c.i.ꝙ sic p.l.orario.ff.de spon. Facit ter.in.c.cũ haberet ō eo q du.i ma.ꝟꝫ pol.p adul.vbi eqparantur mr̃imoniũ ꝛ spõsalia ꝛ hoc vez quo ad dispositio nẽ.sed nó quo ad penãq2 pena apposita circa mr̃imonia nó hꝫ locũ in sponsalib9 ꝟꝫ glo.cõiter approbatã.in cle. eos in ver contrahere.ō consan.ꝛ affinita.quod no.bene.

Impedimentuꝫ

ōcimuꝫ octauũ ōr̃ priuatiõis q̃ñ.ſ.aliqs ẽ surdus mutus.ꝛ cecus nã talis nó potest ꝟhere.ꝛ si ꝟhit non tenet sed dirimit ꝟꝫ aliq̃s. Rõ q2 qui nũquã vidit.nec audiuit.nec pōt scire qd sit mr̃imonium:nó pōt ꝟhere.nec ꝓsentire i matrimoniũ. Sꝫ istõ ego limito ꝟꝫ ℍosti.ꝛ ℙa.in.c.cũ apud ō spõsa.verũ ſi nullo modo pōt exp̃mere ꝓsensuꝫ suũ:sed si posset exp̃mere ꝓsensuꝫ suum in ꝟhendo per aliq̃ signa . sic erit mr̃imoniũ ꝟhendo.q2 ꝫ ignoret qd sit mr̃imoniũ ꝑut sacramẽtũ est non tñ ꝑut est viculũ ꝙ a iure naturali elicitur.q̃ ratio dictat vt alicui inseparabiliter adhereat ad generationẽ ꝑcurandã difficilimũ tñ ẽ hoc tales posse ostendere per aliqua signa. Similr furiosus priuatꝰ iudicio rationis non pōt ꝟhere.vt notaꝝ.in.c.dilectꝰ filius de spõsa.nisi haberet lucida iteru alla ꝛ tũc ꝓsentire posset.idẽ dic de ebrio.

¶ Nota,ꝑ intelligentia oiuꝫ ꝑdictoꝝ 1
singulare dictũ ℍosti.i.c.si vir. ō co. spi.ꝙ vbi doctoreſ ꝛ magistri per suas gl.matrimoniũ soluũt.nec ius exp̃ssũ adducũt si reperiꝝ vnꝰ doctor vel magister scribens ꝺrium matrimonium sustinẽs ipse ẽ sequẽdus.ar.c. licet ex

quadā de testi. Quia fm eō tollerabi/
lius est aliqs ꝺ statuta hominū copu/
latos dimittere simul q̄ꝫ sic cōiunctos
ꝺ statuta dei separare. d. c. liez. Istud
dictum sequit̄ & recitat Pda. in. d. c. si
vir. Sz limitat dicens: nisi cōis opi/
nio haberet ꝙ si tex. ꝙ se & propterea
exponit id qđ dr̄. d. c. si vir. s. q̄ est, se
quēdū in hoc qđ hūanius dicit. i. ra/
tionabili⁹ & egus. Idem fere dic̄ in. c.
fi. de sen. & re iudi. & dicit ꝙfirmari di
ctū prefatū Hosti. per dictum. c. fi. sed
limitat nisi opinio illi⁹ doctoris euidē
ter esset falsa vel nisi probabilibus ra
tiōibus posset cōuinci. Addo & aliam
limitationē. & dico verū prefatū dictū
qñ matrimoniū sustentatū pōt habe/
re suū effectū. fz q̄. s. dix. Quia fmo/
niū tertio impedimēto. xvi. in fi. alias qñ
nō pōt habere suū effectū mr̄imoni/
um nō esset indicādū ꝙ eo ad dictum
vnius ꝺ cōmunē opinionē.

2 Vtrū papa possit dispēsare in oib⁹
impedimētis predictis. &. q̄ quedā sūt
impedimēta que remouēt cōsensum si
cut est impedimētum tertiū scilicet cō
ditiōis & quartū scilicet erroris psōe.
& vndecimū scilicet metus seu coactō
nis & decimū octauū scilicet priuatio
nis sensus. Vñ sicut papa non potest
supplere ꝙsensum sine q̄ nō est matri/
moniū sic nec in ipsis pōt dispēsar̄ vl̄
ipsa tollere. Alia sūt impedimenta exsta
tuto ecclie cuius mōi est impedimētum
ꝓmū. s. iterdictū ecclie & secundū. s. se
riarū. & quartū. s. ꝺditiōis seruilis quia
vt mr̄imoniū ꝺctum cū ancilla a libe
ro nō teneat. hoc est ex statuto ecclie
fm Ricar. in q̄rto di. xxxvi. & Pe. de
pal̄. & gntū. s. voti castitatis. & septimū
s. cognatōis spiritualis. & octauum. s.
cognatiōis legalis. & nonū. s. crīs. & ꝺ
cimū. s. dispartitatis cultus. & duodeci
mū. s. ordinis. & ꝺcimūquartū. s. publi
ce honestatis. & ꝺcimūsextū. s. impoten/
tie coeundi. Illā posse generare non
est de substātia matrimonij. Alit̄ senes
nō possent ꝺhere q̄ falsū ē. & iō est ex
statuto ecclie. Et impedimētū decimus
septimum. s. ꝙsuetudinis. & in illis pōt
papa dispēsare. Silr̄ dico ꝺ impedimen
to. vi. s. ꝙsanguinitatis. & xiij. s. ligami
nis. & xv. s. affinitatis q̄ ad aliqua q̄ in
ipsis solū sūt ex statuto ecclie. sicut est
in ꝙsanguinitate & affinitate vt qs nō
possit ꝺhere in. ij. gradu linea inequa
li. & iij. & iiij. & silr̄ in impedimēto liga
minis quo ad hoc ne qs possit ꝺhere
cū aliq̄ post̄ mr̄imōiū ꝺctū cū aliqua
p ꝛōba de pūti solū. Et in hoc ꝙcordāt
cōiter doc. lz q̄ ad votū solēne aliq̄ te
nuerint q̄ papa nō pōt dispensare. sic
Tho. xxij. q. lxxxviij. & qdā alij. Sz tu
tene q̄ pōt vt ēt ipse Tho. in. iiij. dist̄.
xxxviij. & Ri. cadē di. & Henri. de gā.
in. v. quol. q. xxviij. & est cōis opi. taz
theologoꝝ q̄ꝫ canonistaꝝ. alia sūt im
pedimenta iuris diuini & legis nāe. ꝺ
qbus hēs. s. Impedimēto. vi. §. i. s. de
ꝙsanguinitate & affinitate vsq̄z ad fm
gradū in linea iequli. & in istis vtrum.
papa possit dispensare sic fuit diuersa
opinio canonicoꝝ. i. c. lr̄as ꝺ resti. spo.
& i. c. p venerabilē. q. fi. sint le. & in. c. p
posuit ꝺ ꝙcess. ꝓbē. qbusdā dicēnb⁹ q̄
nō pōt p. d. c. lr̄as. sz tu dic & tene q̄
lz papa nō posset tollere dicta impedi
menta generalr̄. tñ in aliq̄ casu spāli le
gitima cā subsistēte pōt in dictis impedi
mētis ꝙsāguinitatis & affinitatis dispē
sare. vt ēt tenēt Jo. An. & recitat & se/
quitur Pda. in. d. c. lr̄as. ꝺ quo vide. ſ.
Papa. §. i. An aūt possit simil̄r dispē
sare in impedimēto ligaminis in quātū
ē ꝺ iure diuio. s. vt post mr̄imoniū cō
sumatū quis ꝺhat cū altero teneāt cō
muniter q̄ nō. & sic seruat̄ idubitanter
q̄ ad hoc vt qs possit dimittere vxorē

vel vxor virū quo ad vīculū post matrimoniū cōsumatū. Similr ēt q̄ ad hoc vt vxor possit hēre duos viros sz q̄ ad hoc, vt vn⁹ vir possit hēre duas vxores credo papam posse dispēsare qū genus fideliū eēt reductū ad pauciss̄imos viros de quo dic vt. j. papa §. Primo.

3 ¶ Sz nūqd eps similr poterit dispēsare in aliq̄ predictor impedimētor. &. q̄ in interdicto ecclie spāli facto a suo iferiori pōt & in impedimēto cris quando crimina solū impediūt mr̄imoniū ꝺ hēdū de quibus. s. Impedimētū. viij. i pn. Sz i interdicto facto a superiori suo vel i crimbus que impediūt & dirimunt post ꝺctū de quibus. s. in. d. viij. impedimēto. §. i. & v. Aut in aliis quibuscūq̄ impedimētis mr̄imonij ne ꝺhaī, ñ potest eps dispēsare nisi in casibus de quibus s. dispēsatio. §. v. Epm posse dispensare contra canonē vel concilium

4 ¶ Quid de illo q audiuit ppetuū impedimētū fore iter se & vxorē suā. &. fm Rodo. q̄ si audiuit a fide dignis tenetur iqrer alīs eēt affectata ignorātia & si ꝯcipiat p babilē opinionē ex dicto tali nō ꝺz exigere ꝺbitū sz solū redꝺre donec itelligat vitatē diligenter i quirēdo Si vo inqrēdo nihil inuenit. vel audiuit hoc ñ a fide dignis sic ꝺz ꝺponere ꝯsciam nec peccaret mortaliter si nō crederet cuius audierit a fide digno vt puta a sacerdote vl̄ compatre & hmōi q̄ nō obligaī cuicūq̄ credere nisi ꝓbēt sed sufficit inquirat & si aliud nō inuenit nō credat

5 ¶ Nunqd sacerdos teneaī revellare impedimētū vide. s. Cōfessio. iiij. §. x.

6 ¶ Utrū vī teneaī seq virū trāsferēdo se ad aliā pīaz. &. q̄ ñ si ꝓbabilr dubitat ꝺ morte sua vl̄ q̄ vellet eā exponer ad scortū vl̄ si vir vellet ire vagabūꝺ cū tū nō eēt q̄ñ ꝯxit Mā in istis casib⁹ non teneī eū seq al̄ sic ita not. doc. in. c. ꝺ illis ꝺ spon. & i. c. i. de ꝯiugio lepro. de q̄ dic vt. j. vxor. §. viij.

Matrimonius .iiij. quo

ad sepabilitatē Utrū sit sepabile mr̄imoniū post q̄ semel legitīe ē ꝯctū p verba ꝺ pīti & ꝯsumatū. &. q̄ hoc pt itelligi duplicit Aut q̄ ad hoc vt alter possit alteri mr̄imōialiter copulari altero dimisso & sic nūq̄ ē sepabile mr̄imoniū inter fideles ꝯctū & cō sumatū vt pz i. c. gaudemus ꝺ diuor. nec papa posseti hoc dispēsare vt pz i. c. ex publico de ꝯuer. ꝯiuga. sec⁹ in mr̄imonio cōsumato iter ifideles de q̄. s. Mr̄imonium. iij. impedimento. x. aut quo ad thor & cohitationez tm̄ & sic separari pōt pp. v. prio pp adulteriū vt puta q⁹ alter fornicatus est. xxxii. q. i. dixit dñs de q̄ dic vt. s. Debitum. §. vii. Scō pp vitiū sodomiticū fm Hugo. Lau. Jo. Cal. do. An. & Pa. i. c. marit⁹ ꝺ adul. q⁹ noīe fornicatiōis intelligitur ois illicit⁹ coītus. xxxij. q. vij. nō solū. & q. iiij. meretrices. cuius Inno. i. d. c. marit⁹. & gl. i. c. oēs. xxxij q. vij. teneāt ꝯriū. sed ꝓmū videt verius. q⁹ maior i hoc fit iniuria mr̄imonio cū in alia polutiōe. Et ideꝫ posset dici de q̄cūq̄ alia polutiōe habita eū alia pson qualitercūq̄ q̄ pōt separari. secus in polutione quaꝫ quis habet per seipsū solū. fz Rodo. & glo. in. d. c. oēs. Tertio si alter querit alter trahere ad aliqꝺ aliud petiñ mortale. fz glo. in. d. c. oēs sanctiones. & Inno. in d. c. maritus. & in. c. quesiuit de diuor. & Pa. in. d. c. quesiuit. Quod vez intellige si aliter cōpesci nō pōt Quarto pp heresim. & si anteq̄ ꝯuertaī in trauerit religionē. etiā sine auctoritate ecclesie nō redibit ad eū si ꝯuertatur postea. siue heresis fuerit notoria

sine nō ꝑ3 ℳa.in.c.de illa de diuor.
Si vero religionē nō intrauit ꝓpelle
tur redire ad eu3 si ꝙuertat̄ ab here/
si3 sine auctoritate ecclie se ab eo se/
parauit cui3 alij aliter sentiant. vt no
tat ℳa.in.d.c.de illa

1 ¶ Sed nunqd similiter in predictis
casibus sepatio poterit fieri sine iudi/
cio ecclie.&.q3 si delictū est notorium
pōt ꝓpria auctoritate dimittere eam
nō tñ lucrabit̄ donationē ꝓp nuptias
vl̄ dotē ꝑ3 Jo.an.in.c.plerūq3 ō dote
post diuor.re.si nō habet penes se.qz
petere non poterit sed si habet penes
se per exceptionem adulterij lucrabi
tur ꝺ petentē ꝑm ℳa.in.d.c. plerum
q3. Si vo ōlictū nō est notorū sic so/
lū debet fieri auctoritate ecclie q̄ ad
separationē cohabitationis alit̄ instā/
te altero cōpellet̄ cohabitare ꝑ3 q̄ ad
redditionē ōbiti pōt ꝓpa auctoritate
denegare ex q̄ sibi cōstat ō delicto al
terius ꝟaciunt not. in.d.c. plerunq3
t in.d.c.gaudemus

2 ¶ Quomodo dicetur notorium vide
ē.adulterium.§.viii.

3 ¶ Utrū sepati ꝓpter spiritualem for
nicationē sint absoluti a ōbito reddē/
do sic̄ sepati ꝓpter fornicationē car/
nalē.&.q3 sic ꝑ3 ℋosti.t ℳa.in.c.q̄/
situit ō diuor. Quod intellige q̄ ad eū
q est innocēs sed q̄ ad eū q culpabilis ē
quantūcūq3 ſnia diuortij sit lata sine
propter fornicationem ſpūalem sine
carnalem si innocens petit eū sibi re/
conciliari ꝺ3 t ipse tenet̄ sibi reddere
debitū qz q3 fauore meo introductum
est nō ꝺ3 retorqueri i dāntū meū. l.q3
fauore. C.ō legi. nisi intrasset religio/
nē vel suscepisset sacros ordines qa
non posset repetere nec alter teneret̄
reddere hoc sequitur Ber.in.c.lris
tuis de diuor.t ℋosti.ibidem

4 ¶ Quito sepat̄ ꝓp sācimoniā ℙro
cui⁹ ōclaratōe plura sūt̄ q̄rēda

5 ¶ Utrū ābo ꝓiuges possint vouer̄ ꝓti
nētiā.&.q3 sic ō cōi ꝓsēsu ō q̄ dic vt.ē.
mr̄imoniū.iii.impedimēto .v.§ .v.

6 ¶ Utrū alter solā possit vouere casti/
tatē sine cōsensu alteri⁹.&.q3 sic in su/
um ꝓiudiciū ꝑ3 nō alterius vñ p⁹ vo/
tū exigere ñ potit sine pctō mortali
sed bene reddere tenetur t ēt exigere
quādo redderet se nimis oneroſū alte
ri nō petēdo ℱacit.c.quidam intrauit
t q3 ibi no.de conuer.coniu.

7 ¶ Quid si alter ꝓsensit vt alter voue
ret statu nō mutato.&.q3 ꝓsentiēs ni/
hilomin⁹ potit exigere ꝑm Inno.t se
qtur ℳa i.c.i.de ꝙuer.ꝓiu.si ipe ꝓsē
tiēs nō vouit t ille q vouit tenet̄ red/
dere ꝑ3 nullo mō exigere etiā si ñ exi
gendo eēt oneroſus alteri qz conce/
dēdo licētiā in hoc sibi ꝓiudicauit.

8 ¶ Sed nūqd poterūt mutare statu3
puta effici religioſi vel aliter ordinari
&.vt colligo ex ℳa.i.d.c.i. Aut hoc
ꝓcedit ex cōi consēsu Et tunc si alter
vult effici eps regrit̄ q3 vxor ꝓus sit
ꝓfessa i aliq̄ mō asterio ēt si nō sit ſsu/
specta ō incōtinentia vt i.c.sane ō cō
uer.ꝓiuga. est eni spāle hoc. Si vero
nō vult effici eps sed ſbdiacon⁹ dia/
con⁹ vel ꝓſbyter aut religionē intrare
tūc pōt de cōsensu alterius partis q̄ꝫ
nis altera pars nō voueat ꝓtinētiam
℻acit.c.significauit t q3 ibi no.ō con
uer.ꝓiuga. ꝑ3 nō debeat qs ordinari
ad sacros ordies vel recipi ad religio
nē nisi vxor faciat votū simil̄ castita/
tis vt in.c.cū sis de cōuer.ꝓiuga.

9 ¶ Sed pone q3 cū cōsensu alterius
vir sit factus religioſ⁹ vl̄ sacerdos nun
qd ille q cōsensū dedit potit aliū ꝛpe
tere.&.q3 i hoc sūt opiniones ℍobas
i.d.c.i. Inno.i.d.c.qdā tenēt q3 si est
inuenis potit t ad ei⁹ petitionē ꝺ3 in
gressus vl̄ ordiatus reuocari Ca.te

net q; nō poterit ip3 repetere sed bñ iplorare officium iudicis ⁊ iudex ex officio ne adulteriū cōmittaf p remanētē i seculo educet alterū ò monasterio vel ordie ⁊ coget reddere debitu3 Alij volunt ⁊ hoc magis mihi placet q; si ille q dedit licentiam est iuris cōscius nō poterit repetere nec ex officio ei restituetur q2 dando licentiam taliter mutandi statum videtur vouisse castitatem saltem durante vita alterius q2 qui vult vnum videtur velle ⁊ omne illud per quod peruenitur ad illud .c.prudentiam de offi.delega.Facit.c.vidua de regula.Sed ingressus alterius non deb3 fieri nisi alter vouerat continentiam vt in.c.cū sis ò conuer.ꝓiuga.ergo dādo licentiam videtur vouere Si ò o istud ius ignorauit sic restituef ei saltem ex officio hoc t3 gl.i.c.q vxorē suā.xxxiii.q.v.⁊ i.c.seriati.xxxii.di.⁊ h3 eā ꝓcorda opiniōes

10 ¶ Quero nunqd iste restitutus :post mortē vxoris vel alterius partis teneatur redire ad mōasteriū.&.q; sic q2 est vef religiosus ex q vxor ꝓsensit facit.c.ex pte el.i.de ꝓuer.coniuga.⁊ q; ibi no.bal.Idē dic ò ordiato ad sacros ordines q; tenef viuef caste ⁊ clicalit

11 ¶ Quid si quis intrat religione3 vel accipit ordines sacros vxore ꝓtradicēte vl ignorāte.&.q; vxor poterit eū reuocaf.d.c.qdā ⁊ ip̄e tenef sibi debitū reddere f3 nō poterit exigeꝛ nisi qñ nō exigēdo efficeref nimis onerosus alteri parti vt dictū est.ſ.

12 ¶ Pone q; vxor sciuit ⁊ non cōtradixit nec licentiā dedit sed dissimulauit nunquid reuocaf poterit.&.q; sic vt notaf in.c.cōsuluit de ꝓuer.ꝓiuga. Idem dic si cōsensit ex timore iusto. vt in.c.accedēs eo.ti.Idem dic si per dolum consensit.c.veniēs eo.ti.

13 ¶ Pone q; vir vxore cōtradicente vel dissimulante intrauit vl ordinat⁹ est in sacris ⁊ eū vxor nō ꝓpetijt i vita sua l3 potuisset poterit ne talis p⁹ mortē vxoris exire ⁊ aliā accipere vxorem &.f3 Lal.⁊ sequitur Panor.in.d.c.i. non quia causa cessante que inualidabat eius ingressum cessat ⁊ sequella. ⁊ sic tene q̄ q̄ Inno .in.d.c.quidam multum variauerit.

¶ Sed nunqd si talis reuocetur ab 14
vxore ipsa mortua tenebiť redire ad monasteriū vl viuere clericaliter i castitate.&.q; quo ad alium qui sacros ordines recepit nō est dubiū q; tenef viuere in castitate ⁊ si ꝓtraheret ò facto cū alia nō teneret mr̄imoniū3 vt i. c.vnico de voto li.vi.ſ3 de illo q solū religionē professus fuit est opinio diū sa iter doc.Sed ego credo q; ñ tenetur redire q2 obligatō semel extincta ñ renuiscit.l.si res.§.aream.ff.de solu. Sed solū caste viuere q2 eam q̄tum in se fuit potuit valide ꝓmittere Et secundum hanc distinctionē potes cōcordare doc.in.d.c.quidam Et ita limita ⁊ intellige.d.c.quidam

¶ Quid si talis ñ solū nō vult redi- 15
re ad religionē ſ3 de facto mortua prima vxore contraxit cu3 alia .&.q; l3. d.An.in.d.c.qdā teneat tuti⁹ eē dicē dū q; ñ teneat mr̄imoniū tū mihi videtur q; sit tuti⁹ tenere q; teneat si fuit reuocat⁹ ab alia vxoř Nō q2 vt matrimoniū ñ teneat oportet votū sit solemnizatū per ꝓfessionē tacitā vel ex ꝓssā vni de religiōib⁹ approbaf vt in d.c.vnico sed iste non fuit ꝓfessus q2 votū fuit nullū q̄ ad ius positiuum q2 paria sunt ñ ꝓfiteri ⁊ inualide ꝓfiteri ar.c.ii.ò transla.prela Itē vī ter.pro hoc in.d.c.quidam vbi non compellitur redire ad monasterium Sicut facit in .c.ex parte el.i.eo.ti.

¶ Sed pōe q; nō reuocaf ille q in 16

trauit ꝺicẽtẽ vl ignorãte vel diſſimulãte altera pte nũqd poſt mortẽ poterit exiſ. ꝛ. Lal. vt no. ℙda. i. d. c. i. q ñ q̃ſi per mortẽ valideꝫ mõachat⁹ Jn no. variat Sz tu dic q nili vxor conſẽſerit exp̃ſſe ſi ſtati egredit ⁊ ꝺhit tenebit mr̃imoniũ lz peccet mortaliꝛ ſe cus ſi vxor poſtea in vita ſua cõſenſiſſet qz ſic tenet ꝓfeſſio

17 ¶ Utrũ ſpõſa violẽter cognita a viro poſſit itrare religionẽ ip̃o inuito. ꝛ. ℙda. in. c. verũ de ꝓuer. ꝓiuga. ſequit opinionez Ber. brix. q tenet q⁹ poteſt qz nõ vꝫ communicaſſe corpus ſuum ex quo inuite fuit cognita facit. c. ille aũt. xxxii. q. v. ℙoſſet dici eſſe verũ hoc vbi illa nõ fuit in culpa tardatõis igreſſus vbi aũt fuit i culpa nimis tardãdo ingreſſũ ſic nõ poſſet intrare qz ille exegit q ſibi ꝺebebatur ⁊ ſic eſt exculpã Et ꝑm hãc diſtinctionẽ cõcoꝛdari poſſunt opinioneſ q̃s recitat Jo. ¶An. in regula que cõtra ꝺ re. iu. li. vi. n mercurialibus Et ꝑm hoc ẽt opoꝛtet dare vnã limitationẽ ad. c. ex publico de conuer. ꝓiuga. Et videlz intelligat q̃ſ deus cõiũxit. ſ. per carnalem copulã volũtarie habitam vl ex debito extoꝛtam ⁊ eſt ſingularis ¶ttamen Ego hoc nulli ꝓſulerẽ: ſz potius iudicarem matrimoniũ cõſumatum ita q alter alteri matrimonialiꝛ ꝓiungi non poſſit altero viuẽte cui ſic ſ carnaliꝛ fuit copulatus ¶Bo. ⁊ Rodoñ tenẽt q ſi ſpõſa erat de futuro q poterit ⁊ placet qz eſt verũ nec hz dubium

18 ¶ Utrũ matrimoniũ nõ cõſumatũ inter fideles legitime cõtractũ ſit diſſolubile. ꝛ. q aut fuit ꝓctũ etate indebita. ſ. iſra ãnos pubertatis ⁊ ſic cum p uenerint ad etatẽ ꝺbitã ſi alter eoꝛum vult ꝺiſſoluẽ vt in. c. de illis el ꝑmo ꝺ ꝺſpõ. ipu. et idẽ dic ſi ſolũ alter erat in etate ꝺbita q ꝫcũ peruenerit ad etatẽ poterit diſſoluere. Verũ ẽ q hoc ꝺbet fieri auctoritate eccle vt no. gl. i d. c. ꝺ illis ¶ut fuit ꝓtractũ in debita etate ⁊ tũc ſi alter vult ſolũ ꝓmoueri ad ſacros ordines nõ põt nec diſſoluitur matrimoniũ vt cõiter teneꝫ in. d. c. i. ¶ut vult intraꝛ religionez ⁊ ſic poteſt ⁊ diſſoluitur matrimoniũ ſtatim per ꝓfeſſionẽ factam ita q alter qui remãſit i ſeculo libere poteſt ꝓtrahere cuz altero ſed ante ꝓfeſſionẽ non vt in. c. vex ⁊ in. c. ex pte el ſecundo ꝺ ꝓuer. ꝓiuga. ⁊ intellige per profeſſionẽ tacitã vel exp̃ſſam factam ⁊ vni ꝺ religionibus approbatis aliter nõ diſſoluitur vt in. d. c. vnico Ex q̃ infert ℙda. in. d. c. ex parte el ſecundo q lz ſponſus efficiatur mantellat⁹ vel ꝺ tertio ordine nõ ſoluit matrimoniũ qz lz ſit modus approbat⁹ nõ tñ religio Silr nõ diſſoluit per ingreſſum ſolũ religionis approbate niſi vt. dixi tacite vel exp̃reſſe ꝓfiteatur Unde ſi quis intrare vellet ⁊ nõ profiteri non poſſet altero inuito. ¶dduerte tamen qꝺ ſũt quedã mulieres ꝺ tertio ordie ſancti franciſci q̃ viuũt collegialiter ⁊ ꝓfitent tria vota religiõis ex cõceſſione apoſtolica Et iõ talis ꝓfeſſio bene diſſolueret matrimoniũ nõ ꝓſumatũ ſicut declarauit Sixtus papa quart⁹ ſiue ante ſit ꝓtractum ſiue poſt dictam ꝓfeſſionẽ ꝺhꝛet

19 ¶ Et quia ſepe a doc. ⁊ in ſacra ſcꝛiptura fit mentio de coniunctis per ꝓpꝛia nomina. vt ipſa quiſq; intelligat ſub bꝛeui compendio inferius clare demonſtrabo. ¶Murus dicitur vxor filij patri ⁊ matri viri ſui. Gener dicitur vir filie patri ⁊ matri vxoꝛis ſue. Socer dicit̃ p̃ dictus pater ⁊ ſocrus p̃ dicta mat dicti nuꝛui ⁊ genero. ¶Nouerca ꝺ ſcꝺa vxor filijs ex alio matrimonio viri vitric⁹ dicit̃ ſecũdus vir fi

lijs ex alio mīimonio vroris ꝓdicti filij ⁊ fi/
lie alteri copulato. ℙatruus ⁊ amita
sūt frater ⁊ soror pris auūculꝰ ⁊ ma/
tertera sunt frater ⁊ soror mris ⁊ istis
si addit magnus sūt frater vel soror.
Avi vel Avie.patruelles sūt fillj duo
rū fratrū q̄ habēt ēt patruū ⁊ amitā.
Cōsobrini sūt filij duaꝝ sororū iter se
q̄ hñt ēt auūculū ⁊ materterā amitini
⁊ Amitine sūt filij frīs ⁊ sororis iter se

MEdicus tripliciter pōt
cē in culpa de
morte infirmi. ℙrimo añ factuꝫ
ſ.quādo intromittit se de eo q̄ ignorat
vel ad ipsum ñ spectat vel nō sufficit
ad agendum solus. Scōo in facto.qa
ꝫ peritus: nō tamē sequit traditiōes
artis.ised fantasiam sui capitis vl' expi
mēta noua.intellige nisi experimenta
noua vel sua fantasia sit rationabilis
q⁊ liceret. Tertio pꝰ factū q̄n ē neglī/
gēs circa custodiā infirmi.ita no. Bar.
Inno.⁊ ℍosti.in.c.tua.de homici.

1 ¶ Utrū euentus mortalitatis debeat
medico iputari.ꝛ.q̄ nō si diligētiam
quā ōbuit ⁊ potuit exhibuit.ff.de offi.
pſi.l.illicitas.§.sicuti vide.ſ. Homi/
cidium.ij.§.xviij. Et aduerte q̄ medi
cus teneť in foro aie nō solū q̄n volū/
tarie ledit puta plōgādo infirmitatē
⁊ hmōi.sed ēt q̄n ex ignorātia. vel in
perita.vel nō sequēs traditiōes artis
aliquē lesit.vt no. Ve.i anc.ſꝫ hodie
C.ō iudi.nā imperitia medici culpe
annumerat.l.siqs fūdū.§.celsus.ff.lo
cati.⁊.l.iperitia.ff.ō re.iur.⁊ i glo.i.q.
iij.nō ē iputāda. Limitat hoc ℙa.in
c.ad aures ō eta.⁊ q̄li.vex q̄n assūpsit
officiū volūtarie. Secꝰ si ex necessita
te q̄n ex ignorantia ⁊ imperitia ledit
Vt puta vtiť aliqbus exptis alīs ⁊ bo/
nafide.q⁊ sibi iputet q̄ talē elegit ex q̄
dicebat se imperitum.

¶ Quid si dubitat medicinā nociuā. 2
ꝛ.q̄ nullo modo dꝫ dare: sed tutiorē
ptē eligere de pnesūp.c.illud.ō homi.
c.peritio.q⁊ securius est hominē reliq̄
re in manu dei q̄ꝫ medicinas dare de
q̄bus dubitat fm Inno.i.c.tua nos.ō
homi.⁊ ibi ℙa. Et itellige eū i dubio
q̄n nō habꝫ aliqd ex q̄ ꝓbabilius ex
timet pfectura q̄ꝫ nociuā. Secꝰ si ha/
beret aliquā probabilitatem potiꝰ de
vtilitate q̄ꝫ de nocumēto.q⁊ sic posset
dare adhibita debita diligentia ⁊ stu/
dio.q⁊ sic nō ꝓprie est in dubio: sed i
opinione vel titubatione.

¶ Utrū sit in culpa medicꝰ q̄n medi 3
cinam.scdꝫ artē ōdit ſꝫ ex ōfectu spe
ciex vel admistiōe alia fit nociua.ꝛ.
q̄ n̄ si ōbitā diligētiā adhibuit.c. apli
ce.ō cle.exco.mi.fm Inno.⁊ ℍosti.

¶ Utrū Cirugicꝰ icidēs aliquē q̄ pro 4
pter incōsuetā dispōnem venāꝫ: vel
q⁊ propter insolitū timorem q̄ venit sūper eū mortuus ē ſit in
culpa.ꝛ.q̄ nō.si debitā diligentiā ad
hibuit ⁊ erat ptus.ar.c.ex lris.de fri.
⁊ male. Et hoc verū si non dubitabat
de hoc q⁊ si dubitabat ōbuit omittere
vt no. Inno.⁊ ℍosti ne cle.vel mo.c.
siniam.⁊.d.c.tua nos.

¶ Utrū medicꝰ teneať gratis curare 5
ꝛ.q̄ sic si est paup infirmus. fm glo.
lxxxiij.di.§.i. Si vō diues est nō tene/
tur cū nemo cogať de suo facere bene
ficiū.x.q.ij.ꝓcarie.⁊ licite recipit mer
cedē suā.xiiij.q.v.c.nō sane. Si tñ es
set salariatus de publico teneť gratis
fuire ita paruis sicut magnis infirmis
ſꝫ a sanis bñ posſꝫ petere salariū vt dic
l. Archiatri. C. de pfe.⁊ me.

¶ Sed quid si infirmus sit diues: ta 6
men ex auaritia non vult soluere me/
dico debet ne medicus eū mori pmit
tere.ꝛ.q̄ non: sed dꝫ ei medicinas ⁊
alia necessaria facere suis expēsis q̄ꝫ

postea repetere poterit cum sanus effectus fuerit. quia vtiliter gessit negocium eius. ff. de nego. ge. l. pōponius ⁊ si moriatur repetet ab heredibus. quia sufficit si vtiliter cepit gerere. licz euentus non sit secutus. l. sed an vltro. ff. de nego. gest. nec potest ei obici quod causa pietatis hoc fecerit nisi sit ei ꝓpinquus. vt. l. alimenta. C. de nego. ge. quia tunc oportet protestetur q̄ gratis non intendit hoc facere alias non repeteret. d. l. alimenta no. hoc glo. in. d. §. primo.

7 ¶ Vtrum peccet mortaliter medic⁹ consulendo aliquid contra animam ꝑ salute corporali. &. q̄ sic. ⁊ ne hoc faciat prohibetur ⁊ sub pena excommunicationis in. c. cum infirmitas de pe. ⁊ re.

8 ¶ Vtrū similiter peccet mortaliter si nō admonet infirmū vt ꝓfiteatur. &. q̄ sic q̄ facit contra preceptum vt in d. c. cum infirmitas nec potest dici abrogatum per contrariam consuetudinem. quia nō consuetudo sed corrupt tella est ⁊ contra bonos mores ⁊ ideo non valet ꝺm Hostī. in. d. c. cum infirmitas. Excusatur tamen medicus in casu repentino qui indiget celeri remedio qui nō ante ipsum infirmum induceret ad confessionem. Et aduerte q̄ nō sufficit admonere. sed dz inducere cū effectu. vt in. d. c. no. Nihilomin⁹ si infirmus nollet ꝓfiteri nō credo ꝓpter hoc q̄ medic⁹ debeat dēsistere a medicamine. q̄ intelligēduz ē monneas ⁊ iducas effectualiter q̄tū ē ex pte medici. sicut ⁊ i. c. fi. dē eo. q̄ co. cō. vxo. sue. Fac. l. stipulatio ista. ff. dē verob. ñ ex pte infirmi. q̄ si dimitteret eū forte morere⁹ desperat⁹ q̄ sanat⁹ poterit postea querī ⁊ sic ꝓceptū ecclie videret ꝺ ꝓceptū dei de caritate proximi q̄ nullo modo credendum' est. Facit tex. cū gl. ꝑ hoc. lxxxiij. di. i ꝓn.

9 ¶ Sed nunqd ad hoc tenet medic⁹ i oi infirmitate. &. q̄ nō saluo meliori iudicio. sed solū in infirmitate periculosa ꝺm se. Ratio q̄ sicut infirmus nō tenetur ꝓfiteri de necessitate ꝓcepti in oi infirmitate. sed solū q̄n̄ est periculosa: sic nec medicus tenet cū inducere licz sit optimum q̄ medici inducāt in oi infirmitate. Et dico periculosa z. i. q̄ posset ꝑ babiliter inducere periculū mortis. secus quando est clarum qđ nō est periculosa.

10 ¶ Vtrū infirm⁹ teneat obedire medico. &. Imo. ⁊ Hosti. i. d. c. tua. q̄ ñ de ꝓcepto si tñ infirmus accipit aliqd vl' facit ex certa scia: vel ex affectata: vel ꝑ probabili ignorātia ꝓpter q̄ notabile malū incurrit peccat mortal'r. ar. c. si nō lz. xxij. q. v. idē dic de fuctib⁹ q̄ ei aliqd administrāt tale. Sec⁹ si nō esset notabil'r lesiuz q̄tūcūq; aliqualiter medicū tñ q̄ aliqñ sitis magis cruciat q̄z febris ⁊ iter duo mala min⁹ eligēdū est. xiij. di. duo. Et si ex tali administratione mors seq̄ret vel mutilatio mēbri eēnt fuctes irregulares. sec⁹ si ex leui ignorātia vl' culpa hoc fecerūt

11 ¶ Vtr̄ ars medicine sit ꝓhibita clericis ⁊ religiosis. &. clericis in sacris. religiosis ⁊ clericis i miorib⁹ bñficiatis ñ lz vti nisi gratis ⁊ vbi periculū nō iminet ne cle. vl' mo. c. mīra. Cirugia z dco q̄ indiget icisione vl' adustióe cuz sanguinis effusióe secūdū ber. i. c. ad audiētiā de fall. oio exercere nō possunt. q̄ simpliciter ē eis interdicta. c. sniam. c. sup specula. ne cle. vl' mo. de homi. tua nos. de postu. c. primo.

12 ¶ Vtrū medic⁹ teneat nūciare mortem infirmo quā prenoscit cito venturā. &. Jo. dē neapoli in quol'. xi. distinguit q̄ aut ꝑ babiliter credit q̄ talis ꝓnūciatio erit multū vtilis aiē infirmi-

vt puta.qz cõfitebiť cuj sit in peccato mortali ⁊ ordinabit testamẽtũ er quo emitabũtur multe lites.⁊ sic tenetur p se vel per aliũ emãifestare.aliter pec cat mortalr.quia dãnificat ꝓximũ in directe cũ nõ ipedit dãnum eius cuj põt. Idẽ dic si est i dubio an sit vtilis. vel nõ.Qõ si ꝓbabiliter credit qp talʒ anũciatio nõ erit vtilis ifirmo puta qz iam ordinauit facta sua: sed forte erit potius damnosa corpori: tũc nõ tene tur ei dicere de necessitate ꝓcepti: li cet sit melius dicere.quia melius se di sponet.⁊ bonum anime semper est ꝓ ponẽdum bono corporis.

13 ¶ Vltrũ medicꝰ possit ꝓmoueri.ꝝ.si ptus erat ⁊ nihil omisit de cõtigẽti bus secũdũ ꝓbabilitatej sue cõscie̅tie potest promoueri.alias nõ.de eta.⁊ q̃ li.c.ad aures.ff.de vari.⁊ extraor.co gni.l.⁊ si medicꝰ ꝓcor. Jnno.⁊ ho.

14 ¶ Vltrũ medicꝰ q̃ ꝓuenit pro.x.du catis.cũ ticio liberare eum de aliqua infirmitate.puta quartana ⁊ hmõi ⁊ li berat eũ: sed.j.modicuj tẽpus ticius reincidit in eãdẽ ifirmitatej teneatur iteruj pro illis.x.eũ liberare.ꝝ.vide tur qp sic qz nõ extinxit ifirmitatẽ: sed cessare fecit angustiã ipsius. Jtẽ quia nõ videtur curasse cũ vitiose curauit. Jtẽ quia verba cũ effectu sũt accipien da qp iõ debet intelligi cũ curaret ꝑfe cte. Jn cõtrariũ videtur qp nõ teneať quia de ꝑsẽti ifirmitate tãtuj videtur cogitatũ.⁊ ideo soluto eo quod debeť sublata est obligatõ i perpetuũ quia i ffinitum ñ debet obligari.nã infinitaʒ euitať ff.loca.l.martius.i glo. Sed tu dic qp aut redijt ex culpa infirmi.⁊ sic nõ teneť.l.qõ qs ex culpa.ff.õ re.iuť. Si nõ ex culpa infirmi.tũc aut statim redit.⁊ sic tenetur quia nõ videtur eũ liberasse aut ex interualo.⁊ sic nõ te tur vt.ff.de re.iuť.l.quicquid.

Mendum ꝓpe qd sit. vide supra Homicidiuj.v.ꝝ.vi. Et ideo in statutis ita accipitur: nisi aliud appareat de mente statuentis. vt notat Bar.in.l.ij.ff.de publi.iudi.

Mendacium secõm Aug. est falsa vocis significatio cũ itẽtiõe fallẽdi.xxij.q.ij.ꝝ.ille ergo.

¶ Que dfta est iter mẽdacũ ⁊ falsuj. I ꝝ.qp mẽtiri ẽ ꝺ mẽtẽ ire. Cũ ille q di cit qõ putat aliud: siue illud sit verũ si ue falsũ mẽtiť.c.is aũt.ij.q.ij.falsũ vo põt qs dicere sine mẽdatio cũ.s.cre dit verũ.qõ tñ nõ est:⁊ si debitã adhi buit diligẽtiã nõ peccat.qp si ũ peccat venialr.vt.i.c.hoiesxxij.q.ii.nisi i ca su i q̃ teneť debitã diligẽtiã adhibe re.puta i actu testificãdi vbi imminet notabile dãnũ ꝓximo: vel in iudicio qz sic esset mortale vel cum vult iura re.xxij.q.ij.c.animaduertẽdum.

¶ Quot sũt gña mẽdaciorum.ꝝ.fm ⁊ Aug.in.c.ꝓmũ.xxiij.q.ij.qp sũt octo.

¶ Primũ i doctrina religiõis xpiane.⁊ fm Alex.i.fa fe.religio hic accipiť nedũ ꝓ eo qp nos religat ad ea q̃ sũt fidei: sed etiã put religat ad bonos mores.qz i his duobꝰ cõsistit religiõis xpiane sũma. ¶ Scõm ẽ vt aliquẽ le dat iuste i corporalibꝰ cũ nullius vtilita te.sic falsus testis i cã criminali. ¶ Ter tiũ ẽ qp alicui nocet: sed tñ alteri ꝓdest vt testimonium in causa pecuniaria.

¶ Quartũ ẽ qõ fit sola mẽtiẽdi: vl fal lẽdi libidie.vt cũ ꝺlectať i astutia mẽ dacioz cõpõne ñ hñs respectũ: nec ad nocẽdũ nec ad adiuuãdũ alicui ʒ solũ.qz plʒ sibi. ¶ Quintũ ẽ qõ fit placẽdi cupiditate vt mẽdatiũ adulatiõis ¶ Sextũ ẽ qõ nulli nocet ⁊ alicui ꝓ dest.s.ne pecunia sibi auferať idebite vl iuste ledať. ¶ Septimũ est qp silr

alicui ē vtile ad corp⁹.ſ.vt mortē euadat. Octauū eſt qđ ſimiliter ꝓdeſt alteri vt virginitatē ſeruet. Sꝫ ꝑꝫ Alex. vbi ſupra.ꝛ.S.Bo.in.iij. di.xxxviij.ꝛ Ricar.ibidē.mēdatium bꝫ ꝓ ſuo fore malū cōpletiuo intētionē fallendi.ꝛ iō ſm intētionē mētientis diuerſū erit mēdatiū in ſpecie. Si.n. intēdit ſolū prodeſſe.ſic erit mēdatiū officioſū. Si delectare.ſic eſt ociosū. Si ledere: ſic eſt pnitioſū. Pernitioſū cōtinet tres ꝓmas dr̄ias.qꝛ aut i ſpūalib⁹.ꝛ ſic ē ꝓmū. Aut i corporalib⁹.ꝛ ſic ē ꝑꝫ Aut in tpalib⁹.ꝛ ſic ē tertiū. Officioſuꝫ cōtinet tres vltimas ſpecies.ſ.ſi in tpalibus.ſic ē ſextū. Si in corporalib⁹ ſic ſeptimū ſi in ſpūalib⁹ ſic eſt octauum. Ocioſū cōtinet quartā ꝛ quitā ſpēm. qꝛ aut vult ꝺlectare ſeipſū.ꝛ ſic eſt q̄rtū aut alterū.ſic ē quitum. Primum iſtoruꝫ eſt grauius.ꝛ vltimum leuius.

3 Vtrū oē mendatiū ſit peccatuꝫ.ſ. ꝙ ſic.c.ſup.eo.de vſuris. cum ſimilibus.ꝛ ēt mortale pctū ē ꝑꝫ S.Bon. Alle.ꝛ Ri.vbi ſupra. Primo rōne ſue ſpeciei: ſiue ꝙ ſe.ꝛ ſic tātū tres prime ſpecies ſūt peccatū mortale.vñ qcūq; mentit cōtra veritatē diuinam eaꝫ mēdacio occultando: vel corrūpendo peccat mortaliꝛ. Similiter circa ea q̄ rū cognitio ptinet ad hōis bonū.puta ad pfectionē ſciēie.ꝛ informatiōeꝫ morū. erit mortale.qꝛ ꝫ caritatē dei.ꝛ primi. Secus ſi eſſet circa aliqd qđ nō refert ad ſalutē vtrū ſic vel ſic cognoſcat.qꝛ eſſet veniale. Idē dic ꝙ ē mortale q̄n ē i nocumentum corporis proximi vel rerū de aliquo alicui⁹ importātie: ēt ſi alteri ꝓdeſſet. ſecus ſi in dānū alicui⁹ rei minime.qꝛ nō eēt cōtra caritatē.ꝛ ideo veniale. Scđo eſt peccatum mortale ꝙ accidēs. Et hoc dupliciter. Primo rōe intētōis.puta qꝛ ita afficit ꝙ nō curaret offendere deū vel primum notabiliꝛ.qꝛ ꝓponit mēdatiū caritati dei.ꝛ proximi.multo magis ſi intēdit dicēdo mēdatiū inuriare deū vel ledere notabiliꝛ primuꝫ ēt ſi non ledat peccat mortaliꝛ. Scđo ratōe ſcādali.vt cū qs dicēs mendatiū ꝓbabiliter ſcādalū ſequi aduertit tamē nō curat.ſed dicit mēdatium et peccat mortaliter. Et i hoc cōcordāt cōiter Theo.in.iij. di.xxxviij. Addit ꝛ tertiū.ex q̄ fit mortale.ſ.cū dr̄ in iudicio. Añ ſecūdū durādū omne mendatiū: ꝓter iocoſū quod in iudicio dicitur de his q̄ ad iudiciū pertinēt eſt mortale qꝛ ſubuertit veritatem iudicij qđ cedit in pernitiem vniuerſitatis ꝛ placet q̄ dicitur de eo đ q̄ teneť dicere veritatē. alias nō.ꝛ q̄n ſit habes ſupra. Cōfeſſio delicti.ꝛ ſupra. furtum §.xxvij.ꝛ.j.teſtis.§.xxvj. Addit ꝛ q̄rtū ex q̄ efficit mortale ſecūduꝫ Hoſt. ſ.ratione cōtēptus.ſ.cuiꝫ qs pro nihilo hꝫ dicere mendatia iocoſa ſicut vera ſicut faciūt ioculatores.ꝛ ſimiles. ar. xxv.di.§. alias ea demuꝫ. Quod limito verū q̄n ēt ſi eēt mortale nollet abſtinere. alr̄ nō.ꝛ ſic incidit cuiꝫ primo. Addit ꝛ quintū ſecūdū alios.ſ.ratione pfectionis. ſed iſtis nō aſſentio niſi ne pfectionis. ſed iſtis nō aſſentio niſi vel q̄n pfectio eſt talis ꝙ obligauit ſe voto vl̄ iuramēto in nullo caſu mētiri vl̄ rōe ſcādali vt dictū eſt. Et ita cōiter tenēt doc. facit qđ ſupra dixi. Circumſtātia. §.iiij. In alijs autē caſibus cōſt ē veniale peccatū: niſi ꝓſcia eis dicta ret ꝙ eēt mortale.qꝛ ſic eēt eiſ ſi ꝫ tale, dictamē diceret mēdatiū pctū mortale.

4 Vtrū p̄dicator vl̄ doctor ſemp̄ peccet mortaliꝛ mentiendo.ꝛc. Pa.in.iij. di.xxxviij.ꝙ nō: niſi ſcādalū vel cōtē ptꝰ doctrine ſit annexus.qꝛ ſi hoc ſciens mentit peccat mortaliꝛ. Similiter ſi diceret ꝫ id qđ eſt faciēdū ex neceſ

fitate. secus si ex consilio: nisi ratione scandali. vt dixi.

5 ¶ Utrū liceat ꝑ alterius vita cōfuā da mētiri. ꝛ. q. nō. d. c. sup eo. Et qua litercūq; dicaī mēdatiū semp est pec catū saltē veniale. xxij. q. ij. per totum. Quidā excipiūt iocosū: qđ ꝑprie nō vocāt mēdatiū. qz vt dī in. c. ne qs. xx. q. ij. non fallit. qz nouit ille cui dicit iocā di causa fuisse dictum.

6 ¶ Utrū solū sit mendatiū in v̄bo. ꝛ. q. nō. sed etiā in simulatis operibus. xxij. q. v. caue. Et ideo qđ dixi de men dacio. idē dic de oi simulatiōe quam qs facit vt proximus decipiat. ſm san ctū. Tho. secō de simulatiōe q̄ fit pro pter bonū. de q̄ dic. vt. j. Simulatio.

Mensa episcoporū nō d̄ bet splēdere au ro vel argēto. xli. di. eps vilez suppellectilem.

1 ¶ Quid debet esse ꝛ abesse in mensa clericorum ꝛ religiosorum. habes su pra Clericus. xi. per totum.

Mensuras. Vide. s. Fal sarius. §. xi.

Mercatio. Vide. j. nego ciatio.

Meretrix que dicaī. ꝛ. q. illa que multo rū libidini patet. xxxiij. di. vidua Alibi dī q̄ meretrix est cuius turpitu do venalis est. xxxij. q. iiij. meretrices. ꝛ regrit q̄. xl. homines admiserit. ſm gl. in. d. c. vidua allat. c. latores. d̄ cle. exco. mi.

1 ¶ Utrū sit ꝓhibitū cōmiscere cuz eis ꝛ. sic de iure diuino. ꝛ peccat morta liter. d. c. meretrices.

2 ¶ Utrū accipiēs meretricē in vxorez mereaī. ꝛ. q. sic. si facit vt eā a malo. retrahat. xxxij. q. i. non est culpandus secus si alio malo fine.

3 ¶ Utruz teneaī restituere qđ acqrit. er tali questu. ꝛ. q. nō ꝺz Anno. in. c. q; plerīq; de inuni. ec. ꝛ cōmuniter doc. sed bene de bono cōsilio. nisi ac cepisset a b his q alienare nō possūt. Et q sint. vide supra. donatio. vel ét ꝑ fraudē qz sic teneretur.

Meritum ꝑprie dī actō que fit vt ei qui agit sit iustū aliqd dari.

1 ¶ Quotuplex est meritū. ꝛ. ſm sāctū Bona. in. iij. di. iiij. ar. ij. q. ij. q̄ tripler Primū dī cōgruū. ꝛ istud est qđ qs ex actione nō ex debitū recipiēdi. sed tñ illi cui fit decet daī. sicut cū homo atteritī de peccato suo licet nō mereatur gratiā. tamē cōuenit deo vt faciēti qđ se est ex sua bonitate det. Secun dū est meritū digni. ꝛ istud ē cuz aliqs iustus rogat ꝑ aliq̄ ꝑsona q̄ est in pec cato dignum q̄ppe est q̄ iustus exaudiaī. Tertiū est meritū cōdigni. ꝛ istd est qđ agēs habet debitū recipiendi. ꝛ ideo cū ꝓma ratio dādi sit amor. ꝓpos sibile est q̄ aliqd possit sibi facere de bitū q amicitia caret. ꝓpterea existen tes ex caritatē ñ pñt mereri d̄ ꝓdigno

2 ¶ Utrū aliqs possit mereri ꝛ demere ri in eodē actu. ꝛ. q. nō. quāuis actus aliqs secūdū genus nature possit esse meritorius. ꝛ in genere moris demeritorius vt pz. xxij. q. ij. si quelibet. vbi Bre. loquēs de mēdatio obstetricū di cit. Hā benignitatis earuz merces q̄ eis in eterna potuit vita retribui ꝓmissa culpa mēdatij i terrena ē recompen satione declinata.

3 ¶ Quomodo aūt intētio sufficiat ad meritum vel opera. vide. s. Intentio.

Metus est instanz vl futuri periculi mētis trepi datio. ff. quod me. ca. l. i.

1 ¶ Quotuplex est metꝰ. ꝛ. q̄ duplex. s. leuis. s. q̄ timeī leue malū vel minas multas q̄s mīnās iplere ñ habet pos sibilitatē. Est ꝺo metus ꝓbabilis: siue grauis q d̄ iustꝰ metus. ꝛ iste est ille q

põt cadere in cõstãtẽ virũ vel mulierẽ. vt cũ qs potẽs iferre mínaẽ morteẽ aut grauẽ cruciatuꝫ corporis. vt in. c. cũ dilectꝰ. eẽ eo. ti. Aut seruitutẽꝫ: seu status subuersionẽꝫ. puta qꝛ scidet instrumẽta vel ꝓuilegia libertat̃. vel detinebit in carcerẽ aut stuprationem. vt ff. eo. ti. l. isti qdẽꝫ. Jnsti. e. ti. §. i. ij. ꝛ iij. Et intellige qñ ꝓdicta vel aliqõ ꝓdictorũ mínaẽ ne dũ in ꝑsona ꝓpria. sꝫ ẽt in ꝑsona liberorũ. aut vxoris: aut si miliũ ꝑsonarũ. vt. d. l. isti in fi.

2 ¶ Utrũ metꝰ iustꝰ cauſeẽ ex imperio vl̃ supplicatiõe regis vel dñi. &. ℙa. i. c. vltio q cle. vel vo. q ñ: nisi sit ꝓsuetus tirãnice tractare ñ obtemperãtes suis ꝓcibꝰ: qꝛ tũc bene causat. vt tꝫ io. an. in. d. c. vltio. Bar. in tractatu ꝺ tirãno facit qꝺ idẽ Bar. no. in. l. ad inuidiaꝫ C. qꝺ me. cã. vbi dicit q sola ſuerẽtia marit̃ ñ causat iustũ metũ i vxore: nisi ꝓcesserit mine. vl̃ verbera. Et idẽ voluit Jnno. i. c. cãꝫ mr̃imonij. ꝺ of. ꝺle.

3 ¶ Utrũ metꝰ perdẽdi bona tpalia: vl̃ grauẽ iacturã i eis. puta maiorem ptẽ sit iustus. &. ℙa. in. c. Abbas eẽ eo. ti. q sic nõ põt sustentari sine illis bonis q̃ qs timet perdere. qꝛ alibi ꝺr̃ q spũalia nõ pñt diu eẽ sine tpalibꝰ. i. q. iij. si qs obiecerit. Et glo. i. l. aduocati C. de aduo. diuer. iudi. dicit no. pecuniã vitã hois facit ꝓ ista opione. c. ꝓsbyteros. ꝺo. di. ꝛ. l. pe. C. eo. tit. ꝛ di. c. Abbas.

4 ¶ Utr̃ metꝰ excõis sit iustꝰ. &. glo. in c. oli iter ꝺ re. spo. q sic. sꝫ Jo. an. i. c. cũ dilectus ꝺ his q̃ vi me. distinguit q aut iuste cõminaẽ ꝛ nõ excusat qꝛ culpa sua icidit in metũ. l. si mr̃. ff. eo. tit. Aut iniuste cõminaẽ: ꝛ sic est iustꝰ. cũ gñs sit pẽa iter hoies ꝙuersari ꝛ carere hoinũ cõmertio. l. hi q sãctaꝫ. C. ꝺ apostata. c. sacro. de sẽ. ex. Et hãc distinctionẽ approbãt dñi ꝺ rota ꝺcisiõe. xl.

¶ Utr̃ timor ifamie sit iustꝰ. &. glo. i l. nec timoꝛ. ff. eo. ti. q timor ifamie facti nõ causat. vt puta qꝛ aliqs dicit q malũ dicet ꝺ eo sꝫ metus ifamie iuris talis q hꝫ iuris effectũ iustus ẽ. vt in. l. isti. §. fi. ff. eo. vbi pꝫ q depheẽsus in aliq̃ delicto qcqd facit ne ꝓdaẽ ex iusto metu facit qꝛ ꝓditus põt pati morteꝫ vel crutiatũ ꝛ hmõi. Et hec oia intellige q causãt iustum timoreꝫ qñ qs nõ hꝫ facile remediũ ꝓuidendi qꝛ si posset ꝓuidere sibi. puta. adeũdo supioreẽ vl̃ alio mõ nõ ꝓuideret. ñ eẽt iustꝰ metus sꝫ sibi iputareẽ. ar. c. fi. ꝺ elec. ꝛ. l. qbus dieb⁹ in ꝓn. ff de ꝙdi. ꝛ demõ. ꝛ l. q põt faceẽ. ff. ꝺ re. iur. ꝛ. c. pastoralis §. preterea. ꝺ offi. or. Quod limita. vt infra. §. x.

5

6 ¶ Utrũ metꝰ iustꝰ excuset a pctõ. &. q nõ a toto: sed solũ a tãto. nõ tñ ẽt a tãto q si illud ẽ ꝺ genere peccati mortalis q fiat veniale. c. sacris. eẽ. ti. c. ij. de homi. ij. q. i. in ꝓmiis. qꝛ ꝺꝫ potiꝰ q̃libet mala tollerare q̃ malo ꝙsẽtire decernat. xxxij. q. v. ita ne. Limita tñ ꝓdicta ad ea q̃ sũt iuris diuini. Seeꝰ in his q̃ sũt pcã mortalia ex dispõne iuris positiui. qꝛ sic excusaret a mortali. vt pꝫ supra. Jnobedientia. in prin.

7 ¶ Utrũ ℭctus factꝰ ex metu iusto sit nullus. &. vt colligo ex ℙa. i. c. cum locũ. de spõ. ꝛ in. d. olim inf. q aut ℭctus regrit liberũ cõsensũ: aut nõ. Si sic. tũc ℭctus ẽ ipso iure nullus. Ratõ qꝛ sꝫ coacta volũtas sit voluntas. xv. q. i. merito tñ nõ est volũtas libera ꝛ sic deficit q̃litas libertatis q̃ est de substãtia ℭctus. ꝛ iõ nullus. Jn alijs autẽ vbi nõ regritur lib cõsensus. non est nullus ipso iure. qꝛ vt dixi coacta volũtas pur volũtas ẽ. vt plene legit̃ ꝛ notatur in. l. si mulier. §. fi. ff. eo. ti. sꝫ venit acta rescindẽda actiõe qꝺ metꝰ cã. vel officio iudicis.

§. 6

8 ¶ Que sūt in qbus requirit liber cō sensus. ℞. qp ꝓmo omnia q̄ sunt meritoria. vt pnia. confessio. elemosyna. ⁊ hmōi q̄ si fiāt ex tali metu excludunt meritū. ⁊ perinde est ac si nō fierēt facta. Excipiūtur illa in qbus iprimitur caracter. Vt baptismus ⁊ huiusmodi qz virtute caracteris aduenīēte libera volūtate cōualescūt. sed non alia vt in c. ōiudeis. xlv. di. ℙropterea. Crisō. super ℳat. xxij. Qui solo timore seruit deo. penā qdē euadet: sed ꝓmium nō acqret. qz nō vult de⁹ vt timeat vt dñs sed vt ameť vt pius pater ⁊ facit ter. aug. de pe. di. vij. c. null⁹. i fi. Quez sero penitet ingt nō solū oportet deum timere iudicē. sed iustum diligere. nō tātū penam timeat. sed anxieť ꝓ gloria. hec ille. Scdo matrimoniū. facit. c. notificasti. xxxij. q. v. ⁊. c. veniēs. el secūdo. de spōsa. ⁊ dictū. c. cū locū. Tertio dot̄ ꝓmissio vl̄ solutō i. l. si mlr §. si dos. ff. eo. ti. qz si ꝓncipale non tz nec accessoriū. ō re. iur. li. vi. Quarto iurisditio. vñ prorogatio eius ex iusto metu est nulla. l. ij. ff. de iudi. ⁊ glo. in d. l. si mulier. Itē electio plati p metuz facta est nulla. c. vbi piculū. §. ceterum de elec. li. vi. Quito auctoritas tutorū extorta p metū est nulla. l. i. §. vltio. ff. ō aucto. tu. Sexto absolutio ab excōi catione. de q̄. s̄. Excōicatio. vij. casu. xviij. Septio. testes testamētorū. vñ si i viculis teneńt. aut ab hostib⁹. nō valet. l. q testamento. ff. de testa. Octauo votū limito verū q̄ ad metū mūdanū qui incuńt ab hoie ad hoc vt voueat nō aūt q̄ ad metū alīū pp quē euadendū aliqs vouet qz sic tz votū. ℞ō diuersitatis. q̄re votū teneat ex aliq̄ metu factū qū met⁹ non inferť vt voueat sed ex alio respectu. ⁊ nō penitētia. cōfessio ⁊c. est qz tale votū fit pietati diuine ⁊ misericordie quā interpellat vt eū liberet a malo istāti. Et iō q̄ nō pōt nō misereri acceptat ꝓmissionē. ⁊ sō sidiū ipēdit. sz i penitētia. cōfessione. ⁊ hmōi nō ꝯcurrit solū misericordia sz ⁊ iustitia. Eñ misericordia dei acceptat inquantū non derogat diuine iustitie. s. vt nō sint merito ⁊ recōpēsatiōe sed vt sint digna vita eterna. hoc non pōt. qz derogaret diuine iustitie. q̄ nō vult nisi volūtariū libera volūtate ad se ꝯuersū. in. c. sicut nobis de regula. ⁊ in multis alijs. no. glo. in. d. c. abbas. ⁊. d. l. mulier.

9 ¶ Quid de iuramēto metu extorto. ℞. vt s̄. Juramentum. v. §. ix.

10 ¶ Quid si q̄s veniat in talē metū ex culpa sua. ℞. qp nō subueniť ei nec hz seu competit ei aliqō remediuz. d. l. si mlr i ꝓncipio. vbi libīa cōisso crimie ingratitudinis ⁊ timēs ne reuoceť in seruitutē ꝓmittit aliqd̄ d̄o nō cōminati fuitutē nō audiať. Sz q̄ ad cōsciētiaz distingue. Nō aut talis timor pōt iuste icuti tali. puta qz cōmisit crimē capitale cōminať q̄s eū vlle accusare pp quē timorē ille dat cētū. talis lz turpit̄ acciat pecuniā vt desistat ab accusādo: tñ restituere nō teneť de necessitate si nō ille donare potuit. Si vō timor incutiť iuste q̄ ad deū. puta pr̄ cōminatur iterficere adulterū cū filia. qō lz ō iure ciuili. vt in. l. nec in eo. ff. de adul. tñ qz nō lz q̄ ad deū. Ideo ex tali timore extortū nō poterit tenere in cōsciētia nisi inquātū est in recōpensatione sui interesse. puta fame lese. ⁊ huiusmodi. alias non facit tex. cum glo. in c. inter hec. xxxiij. questione. ij.

11 ¶ Utrū agēs certuz qd ex metu ꝓsumať ꝯsentire ex taciturnitate sequētis tēporis. ℞. glo. iūcto tex. in. c. accedēs de cōuer. cōiu. qr nō nisi intercedat aliqs actus positiuus approbatiuus primi actus. vt i. l. ii. ⁊. l. pe. C. eo. ⁊ p Jn

no.in.c.fuper eo.ō renun.ꝛ facit.c.ad id qō.de ſpō.vbi ſpōſa q̄ metu ꝯxit ſi cohitat viro ſpōte ꝓſumīt matrimo/ niū:maxime ſi interuenit copula facit c.vn'cū.de dēſpon.impu.li.vi.

12 ¶ Vtrū ꝓbāti metū ex q̄ amiſit bona ſua ſteꝫ eius iuramēto circa quātitatē bonoꝝ.ſ. Ꝑda.in.c.fi.eō.eo.q̄ ſic ſi i iuſte metū icuſſit ꝛ ꝯ eū q̄ icuſſit.Se cus ſi ageret ꝯ villā in cui⁹ territorio eſt factū.nā oꝫ ꝓbet ꝓ alios.ꝛ pōt ad/ ducer ſocios ꝛ familiares ꝓp difficul/ tatē ꝓbādi.bonus ter.eſt in.l.cōſenſu C.ō repu.ꝛ i.c.uenies.el.ii.de teſti.

13 ¶ Vtrū met⁹ ꝓbabilis vel leuis ſimi liter ānullet.ſ. q̄ nec excuſat. nec re/ ſcidit.nec ānullet.ꝛ dī ille q̄ cadit i vi/ rū leuē: aut vecordē q̄ timet vbi timen dū nō eſt.ꝛ dicit meticuloſus.ff.eo.l. metū.qꝛ.nō tollit actū regrētē liberū ꝓſciū.vt notat. Ꝑda.in.d.c. veniens.el ij.ō ſpō.ſꝫ q̄ ad ꝓſciaꝫ dic.vt j.§.xv.

14 ¶ Vtrū ille q̄ ꝓ metū extoꝛſit aliqd teneat.ſ. Dic.eo.ti.q̄ ſic.ꝛ ſecūdū le/ ges pōt agi ꝯ eū ēt q̄ ad penā ſi agat j.ānū.Sed poſt ānū nō ſed ſolū quo ad rei ꝑſecutionē.qꝛ ꝓtoꝛie actiones ſūt ꝑpetue q̄ ad rei ꝑſecutionē. ſed q̄ ad penā ſūt tēpoꝛales. Inſti.de perpe. ꝛ tēpoꝛa.ac.in.ꝓn.ff.de vi ꝛ vi.ar.l.pri ma.§.ſꝫ ſi ꝓ metū .ff.q̄ me.cā.l.ſi cū exceptiōe.§.i ii.ꝛ iii.Secūdum tñ ca/ nones ēt ad penam poſt annū qꝛ nulla conditio tēpoꝛis pōt opponi .iii.q.i.c. reintegranda.ꝛ ibi ꝓ doc.Et nō ſoluꝫ tenetur de his que habuit ꝓ talem me tum ſed de oībus que amiſit ille cui ta lem intulit metum.d.l.ſi.cū.§.pedius qꝛ metus fuit cā ſeu actio amiſſiōis.d. l.ſi cum.§.in hac actiōe.concoꝛ.Jn/ no.ꝛ Oſtī.in.c.fi.eo.ti.

15 ¶ Quid ſi met⁹ fit ſolū ob tioꝛē reue rētie.ſ. q̄ datū ex tali tioꝛe ē oīo reſti tuēdū ſi datū ſit ꝯ volūtatē dāntis. Facit l.i.§.que honoꝛāde.ad fi.ff.qua.re.ac. nō da. Ēt̄.quādocūq̄ nō adeſt volū/ tas dāntis rerū in dādo niſi ex metu: ac/ ceptū eſt reſtituēdū.niſi fuerit in culpa metuſ.ꝫ q̄ ſupra dixi.§.decimo. Hec obſtat.l.vani.ff.de re.iur.ꝛ.l.metum. ff.q̄ me.cau.qꝛ loquuntur quo ad fo rum cōtentioſū.

¶ In q̄ differt metus a vi.ſ. Ꝑda.in 16 dicto.c.ſacris.q̄ metus eſt viſ cōditio nata.ſcilicet cū dicit.interficiā te ſi nō feceris ſic.ꝛ hmōi.c.ad audiētiā extra eo. Et fit ſine violentia coꝛpoꝛali. Vis autē eſt quedā coactio qua qs ligatus cogit facere aliquid coꝛpoꝛaliꝛ ꝛ dici tur vis abſoluta.ꝛ hec excuſat a toto. ſi intrinſecus nō cōſentit qꝛ nō dī qs agere ſed potius pati.d.c.ſacris. Lex autē magis large accipit dicēs. Vis eſt ipetus maioris rei cui reſiſti nō pōt.ſ. comode.ff.quod me. cauſa.l.i.ꝛ.ii.de pac.Ꝟuls.li.vi.

Milites noſtri tēpoꝛis li/ cet nō habeant iſignia obſeruātie veteris.ha/ bent tñ inſignia obſeruāntie noue ꝫ bal.in.l.i.C.q̄ bo.ce.poſ. allegat.i ar. c.trāſlatio de conſti. tñ nō gaudēt pri uilegijs militaribus quia eoꝝ militia nō eſt priuilegiata ꝛ in eoꝝ actib⁹ ō bēt vti iuꝛ cōi vt cōiter tenetur ꝓ doc. Ly.in.l.p.C.de iuris ꝛ facti igno. Sa/ licetuꝫ ꝛ Bar.in.l.filiusfamilias.§.ve terani.ff.de procura. Bal.in.l in teſtiſ C.de.teſta.qꝛ nō hñt illa regſita i mi litibus ſi magis ſūt ꝓmoti ad pōpaꝫ vt dicit Bal.vbi.ſ.

¶ Quis non pōt eſſe miles.ſ. q̄ ipu/ 1 gnātes ſecuritates nauigātium.ꝛ ho/ ſtes publici ꝛ infames milites eſſe nō poſſūt.vt in.l.i.in ver.optimos fideliſ ſimoſq̄ cōmilitones .ff.de teſta.mili.

¶ Vtrū miles poſſit incarcerari. ꝓ ō 1 bito cōtractus vel vltie voluntatis.ſ.

Bal. vbi supra q̄ non. Sed bar. in l. mules. ff. de reiudi. limitat ad debitum contractum in castris solum.

3 ¶ Quomodo instituuntur. ⁊ de eorū priuilegijs habes i. l. penul. ff. ex qui. can. ma. in glo.

4 ¶ Vtrū ars militie sit licita. ℟. q̄ sic. si debito modo fiat. xxiij. q. i. militare de q̄ dic vt supra. Bellum. Lꝫ ēt mul tibus se exercere in bis q̄ multi sūt no civa causa exercij puta in cursitatio nibus equoꝝ in ꝓiciendo tella. ⁊ hu iusmodi. in q̄bus nō imminet ꝓbabile piculū ꝓinni. sicut i torneamētis imi net. ⁊ iō ꝓhibent. facit ad hoc. ij. ℟. ꝑmo vbi dauid ꝑcepit vt docerent fi lios sisr arcū. i. artem sagitādi.

¶ Inor quis dicat. ℟. q̄ ille qui nō habz. xxv. annū completū. ff. de mi no. l. i.

1 ¶ Vtr minor possit petere restitutiō nē in itegrū nō solum in lesione q̄ de mut de patrimonio: sed etiā in lesione lucri cessātis. ℟. q̄ sic vsq̄ ad q̄drien niuz postꝫ impleuit vigesimū q̄ntum annū. ō his tū solum in quibus lesus est infra vigesimumquintū annū. vi de glo. in. c. ij. de resti. in inte.

2 ¶ Vtrū teneāt gesta cū minore sine auctoritate curatoris. ℟. ꝑa. i. c. in ꝑ sentia. de ꝓba. q̄ si intrat religionem potest alienare omnia bona sua. quia fingitur mori. l. deo nobis. C. de epis ⁊ cle. sed nō intrādo nō pōt alienare etiam in pias causas.

3 ¶ Minor si renūciauit beneficio ec clesiastico nō restituit. qr ꝙn spiritua libus vt maior admittit ⁊ agit ⁊ con uenitur. ff. de mino. l. ait prętor in glo. in prin.

¶ Iserabiles ꝑsone q̄ dicā tur. ℟. ꝑm Inno. in. c. signifi cātibus. ō offi. delega. ⁊ ꝑa. in. c. ls de cēsi. q̄ sunt ceci. ⁊ alij morbo labo rātes. qui possūt auxiliū ab ecclia iplo rare q̄n nimis aggrauātur i collectis facit. d. c. significāntib⁹ ⁊ qō ibi notat ¶ Vtrū ceci ⁊ alij morbo laborātes p petuo excusent a muneribꝰ. ℟. ꝑa. in. dicto. c. licet q̄ sic a personalibus. q̄ ponunt ꝑsonis: vt. l. ij. C. q. mo. se. excu. Et realibus autē muneribus or dinarijs nō excusantur. nisi princeps velit ea remittere. C. de vaca. mu. ⁊ de mune. patri. quasi per totum. secus si sūt extraordinaria qr nō tenent ad il la. l. vnica. C. de supindic. facit. c. indi catum. lxxxviij. di. ⁊ quando dicantur realia ordinaria. vel extraordinaria. Vide. j. ¶ Bunus.

¶ Ista secūdū Hugo. ō sā cto vic. de sacramē tis li. xi. dicit quasi trāsmissa. eo qō populus ꝙ ministerium sacer dotis q̄ mediatoris vice fungitur' in ter deū ⁊ homines. preces vota. ⁊ ob lationes transmittat deo.

1 ¶ Missa a quo ōbet celebrari. ℟. q̄ a solo sacerdote rite ordinato. de sū ma tri. c. i. §. vna de cōse. di. i. c. i. in fi.

2 ¶ Vtrū existēs in mortali vel pollutus nocturna pollutiōe licite celebret. vid̄ s. Eucharistia. iij. §. xviij. ⁊. §. xxviij.

3 ¶ Vtrū sacerdos qui nō est ieiunus possit celebrare. ℟. secūdū Sco. in q̄r to distinctione octava. q̄ nō. vij. q. ꝑ ma. nihil. de cōse. di. ij. liqdo. ⁊ taliter debet esse ieiunus q̄ circa mediā no cte nihil sūpserit q̄tūcūq̄ minimum ēt si sit spēs: vel electuariū: vel medi cina. qr canon dicit nullus post cibuꝫ potūq̄ quēlibet minimū sūptū missas facere p̄sumat. vij. q. i. nihil. imo plus ibi dicit glo. q̄ ēt si ante mediā noctez sumpsisset cibū. Et adhuc sētiret eru ctuationes ⁊ cibū nō debet celebrare

de cõse. di. ij. trĩbus. ꝛ Host. de accu. in. c. si constiterit

4 ¶ Quid de reliqs cibi remanẽtib⁹ in ore. ꝫ. q si casualiter deglutiantur nõ impediũt. qz nõ trahicũtur p modũ cibi vel potus. sed per modum saliue. secũdũ sanctũ. Tho. in tertia parte questione octaua.

5 ¶ Quid si sacerdos in mane lauando os deglutiat stillã aque. ꝫ. q põt celebrare: nisi fecerit ex ꝓposito. ar. xxiij. q. v. de occidẽdis. xv. q. vi. c. i. concor. Ricar. in. iiij. disti. viij. Tho. ẽo dicit vez: nisi trahiciat i magna quãtitate

6 ¶ Quid si cib⁹ sit digestus. sed tñ nõ dormiuit p totã noctẽ. ꝫ. q põt celebrare: qz solũ. qes tempus ꝛ digestio requiruntur ſm Jo. Bar. brix. ꝛ Archi. in. d. c. nihil. ꝛ Host. ꝛ Pa. in. d. c. si cõstiterit. licet ibi glo. videat sẽtĩ contrarium sed male.

7 ¶ Quomodo debet celebrare. ꝫ. q debet seruari ordinarium misse. tã i di cẽdis q̃ etiã in actibus.

8 ¶ Utrũ debeat celebrare capite discoperto. ꝫ. q sic. de conse. di. i. c. nullus epõs. Ille qui sine rõnabili cã celebraret capite copto peccaret mortaliter. secus si ex aliq̃ rationabili cã pp ẽbũ temere positũ in. d. c. nullus.

9 ¶ Quid si post inceptã missã desistat ꝫ. q si sine rationabili cã dimittit peccat mortaliter. alias. nõ vt i. d. c. nullus.

10 ¶ Quãdo euãgeliũ legit oẽs debẽt stare nõ sedere nec genuflexi manẽt vt in. c. auctoritate. de cõse. di. i.

11 ¶ Utruz debeat aliqd aliud dici a sacerdote q̃ qđ cõtinet in missali. ꝫ. q nõ ar. c. visũ. ꝛ. c. de nominib⁹. de cõse. di. pria. Cogitari tñ pñt q̃cũq̃ ẽuota secũdũ sãctũ bona. ſz non exprimi.

12 ¶ Utr̃ requrat attẽtio. ꝫ. ſm Ricar. anglicum in quol. q sic. vnde Dio. de ecclĩastica yerachia. ad sãctissimũ eũ tes sacrificiũ mãdari cõuenit ab ipsis vltimis aie fantasmatibus. vnde ꝺ sperãs se posse habere ꝓbabiliter cordis stabilitatẽ peccat grauiter accedẽdo. si tñ sperat ꝛ ex infirmitate distrahit minus peccat hec ille.

¶ Quid si omittat aliqd. ꝫ. q pec/ 13
cat mortal⁹ si sciẽter facit. tñ cõsecrat si ibi sit materia debita ꝛ forma cũ itẽ tiõe cõficiẽdi. ꝺ quo dictum est supra Eucharistia ꝓmo. Et hoc intellige q peccat mortaliter sciẽter dimittendo aliqd notabile. puta euãgeliũ: vel epistolã: secretas. ꝛ huiusmodi. sec⁹ esset de aliq̃ ẽbo solo. alio a forma consecrationis. Idẽ dic si omittat rps ꝺbitũ paramenta ꝛ reliq̃ necessaria q est mortale q̃ fit scienter.

¶ Quid faciet sacerdos si missã dicẽ 14
do ꝓpendat non fuisse debitã materiã ministratã. ꝫ. ſm cõmuniter Theo. in q̃rto distin. octaua. q siue defectus sit in hostia siue in vino. ꝛ aduertit ante q̃ cõsecratiõis canonez inceperit. sic accipiet aliã hostiã si defect⁹. est in hostia. vel vinũ si est in vino. Et reincipiet si est in hostia defectus ab illa oratione. Suscipe sancte pater. qua dicta omissis alijs. dicet veni sanctificator ꝛc. Et sic oibus alijs omissis ꝓsequitur vbi erat q̃ aduertit. Si ẽbo defectus fuit in vino incipiet ab illa oratione Deus q humane. cum oratione. Offerim⁹ ꝛc. Et alia veni sanctificator ꝛc. Et alijs dimissis ꝓsequitur vbi dimisserat. Si iã cõsecrauerat ꝛ post cõsecrationẽ deprehendit quia defectus erat in vino debito sic accepto cum aqua soluz incipiet ab illa oratione. Simili modo vsq̃ ad orationem. vnde ꝛ memores ꝛ alijs omissis prosequatur vbi dimisit. Si vero defectus erat in hostia ꝛ iam consecrauerat vinum sic accepta alia hostia incipiet

ab illa orõe. Qui pridie ⁊ loco illius relatiui. q dicet Dñs noster ihesus christus pridie q̃ pateret ⁊c. vsq; ad oratiõē. simili modo ⁊ oibus alijs omissis prosequat vbi dimisit. Et notanter sic dixi qr si solũ diceret. hoc ē corpus meũ nõ cõsecraret secundus Sco. ⁊ Landul. in qrto distinctiõe octaua. q. iij. qr oratio illud significat qõ exprimit verbo. nõ qõ est in intẽtione proferẽtis. Et ideo si nulla fieret mẽtio õ christo intelligent illa ẽba õ corpore sacerdotis vl̃ sanguine. nõ õ christo. Et sic nõ consecraret.

15 ¶ Pone q nõ aduertit de defectu. nisi post sũptionẽ hostie q̃ nõ erat triticea aut õbita. ℟. secũdũ cõiter doc. vbi supra q nõ obstãte q nõ sit ieiunus: nihilominus accipiet alias hostiam debitã ⁊ incipiet. vt dictũ est. Dominꝰ noster ihesus christus ꝑdie q̃ vsq; ad similẽ mõ ⁊c. ⁊ postea alijs omissis sumet eam ⁊ ꝓsequt̃ vbi omiserat.

16 ¶ Sed qd si sũpto corpore inuenit aquã loco vini i calice quam bibit. ℟. Tho. in tertia parte questiõe octuagesima quarta ts q est alia hostia ⁊ aliõ vinũ sumẽdum. ⁊ consecrandus Quidam alij dicũt q propter scandalum nihil est reiterandũ. ⁊ maxime cũ nõ sit ieiunꝰ. Sz tu tene opinionẽ. Sco. vbi supra. q solũ est accipiendũ vinũ cum aqua ⁊ dicendus. Simili modo postq̃ Dñs noster iesꝰ christus cenauit accepit calicẽ ⁊c. vsq; vnde ⁊ memores. ⁊ sic alijs omissis dicat. Sanguis domini nostri ihesu christi custodiat animam ⁊c. ⁊ sumat. qr istud põt fieri sine scãdalo. Nec obstat q nõ sit ieiunus qr est maius preceptũ q sumatur integre q̃ ieiuno stomaco. vt patz in. c. cõperimus. ⁊. c. relatum. de consecra. distinctione ꝟa.

17 ¶ Quid faciet sacerdos si qñ habet aquã in ore anteq̃ deglutiat aduertit ℟. Directoria. libro ꝑmo. titulo decio septimo. q si põt sine scãdalo sputet i calice ⁊ extrahet particulam hostie. et aquam reponet in alio vase. ⁊ sic accipiat vinum ⁊ cõsecret. vt dictũ est. ⁊ in eo ponat. particulã hostie. ⁊ sumat postea illã aquã si põt facere sine periculo vomitus. vel si timet de vomitu reponat aquã in sacrario. Et idez dicerẽ de particula q idẽ esset cõburenda ⁊ cineres in sacrario reponẽdi quando sine periculo vomitus recipere non possem.

¶ Quero qd faciet sacerdos qñ mu- 18
sca vel aranea cadit in calice. Respõdeo q si cadit ante cõsecrationẽ proiciat illud vinum ⁊ accipiat aliud cum aq̃ ⁊ faciat secũdũ q supra dictum est §. decimo quarto. Si vero cadit post ꝯsecrationẽ extrahat eã ⁊ lauet cuz vino. nisi esset res venenosa. vel quo vocaret vomitũ qr tũc oia simul esset reponẽda in vase alio ⁊ aliud vinũ cuz aqua sumendũ ⁊ cõsecrandum. vt dictũ est in. §. decimo quarto ⁊ decio sexto. secũdus Archidia. Hugo. Jo. de santo. in. c. si p negligẽtiã. de cõsecratione distinctiõe secũda qr nihil abhominabile sũmi debet occasione huiꝰ sacramẽti: vt notat glo. in dicto. c. si p negligẽtiã. ⁊ finita missa accipiat sanguinẽ illũ ⁊ igne cõburat cum aliqua stupa. vel pãno lineo in ipso madefacto ⁊ cineres ponat in sacrario.

¶ Quid si guta sanguinis ceciderit. 19
Respõdeo q si ceciderit sup tabulaz ⁊ similia lãbatur si põt fieri sine horrore. ⁊ postea locus radat̃ ⁊ rasura conburatur. ⁊ cinis iuxta altare recõdat̃ ⁊ sacerdos quadraginta viebꝰ penitet at. Si vero ceciderit sup lintheuz abluat̃ tribꝰ vicibꝰ calice suppositio. ⁊ aq̃ ablutiõis iuxta altare cõdat̃. ⁊ sacer-

dos peniteat quattuor dieb⁹ nisi.pue
nerit ad tertiū litheū.qr tūc nouē.Si
vsq; ad quartuz viginti dieb⁹ penite
at.de cōse.distin.ij.c.si p negligentiaz
20 ¶Quid si sumēdo sāguinē remanet
particula i calice.respōdeo debet di/
gito ad labiuz calicis adducere ⁊ su/
mere ⁊ nullo modo apponat vinū añ
eius sūptionē.qr vinum citius descen
deret.⁊ sic sumeret nō ieunus secun
dū Sco.in quarto distictione octaua
Quāuis ego arbitre q; ēt si appone/
ret vinum.⁊ sic simul sumeret nō pec
caret licet vinū citi⁹ dīcēdat.qr quod
fit tali modo dicit fieri simul.p ea que
notantur in.c.qr propter.de elec.⁊ in
l.continuus.ff.de verbo.ob.
21 ¶Utrū hostia nō consecrata que est
in altari vel gutta vini q̄ est i pede ca/
licis: vl aliter a vino qđ est in calice se
parata cōsecret.Respondeo q; non.
nisi hoc itēdat sacerdos. prima q̄stio
ne prima.detrahe.
22 ¶Quid si omisit aquā ponere in vi/
no.Respōdeo q; si aduertit añ cōse/
crationē hostie debet eā apponer rei
terādo.vt sup̄ dixi.§.decimoq̄rto.quā
do defect⁹ē i vino.q; si aduertit post
consecrationē hostie.sed ante ꝯsecra
tionē vini apponat nihil reiterādo se/
cūdū.Bonal.Si post cōsecrationē
vini aduertit tūc ꝑz.S.Tho.in.iij.per
te.q.lxxxiij.nullo modo apponat.quia
appositio aq̄ non est de necessitate sa/
cramēti.vt dixi.s.eucharistia.i.§.xvij.
23 ¶Quid si vinū in calice cōgelet.&.
q; sacerdos debet ip̄m añ cōsecratio
nē resoluere vt habeat rationē actua
lē pot⁹.si tū nō resoluit adhuc cōficit
qr vinū cōgelatū nō differt a nō ꝯge
lato nisi qualitate accidētali.
24 ¶Quid si ex frigore hostia dilabitur
in calicē.&.q; debet vlterius ꝓcedere
nec ē necesse aliqd iterare.ꝑm Tho.
i tertia pte.q.lxxxij.Sz ꝑm Jnno.vt
recitat Lādul.i q̄rto.di.x.si aliq̄ ps re
māsit in manu frāgat illā ⁊ ptem mit/
tat in calicē.qr ꝓma casualr cecidit.
¶Quid si sacerdos nō recolit se ali 25
qua dixisse.&.q; sacerdos nō debz pp
hoc turbari qr q multa dicit nō reco
lit oia.Si tū ꝓbabiliter constet aliqua
omisisse siqdē sūt de necessitate sacri
puta forma cōsecrationis.debet reite
rare ab illa forma.⁊ cūcta p ordinē ꝓ
seq.Si vo nō sūt de forma consecra/
tionis sic nō debet resumere in mutan
do ordine officij.sed debet vlterius ꝓ
cedere ꝑm Tho.iij.parte.q.lxxxij.
¶Utrū semp sacerdos celebrans de 26
beat sumere corp⁹ ⁊ sāguinē.&.q; sic
de cōse.di.ij.platū.Si sacerdos defi
cit in missa ali⁹q sit ieunus debz sup/
plere.vt.s.eucharistia.iij.in ꝓn.
¶Quid si aliqs casus necessitaꝭ ali 27
cui euenerit.pura infirmitas.⁊ hmōi
poterit ne sacerdos illi hostiā dare cū
aliā nō habeat cōsecratam.&.q; non
totā sed bene partē.⁊ aliā partez ipse
sacerdos sumere.ꝑm.S.Tho.in.iij.
di.xij.Et idem credo ēt si nō sit infir/
mitas.sed alia rō abilis cā.
¶Quid si hostia inueniaꝭ fracta añ 28
cōsecrationē.&.nihilomin⁹ pōt cōse/
crari nisi sit scādalū in populo: qr tūc
aliā accipiet.qr fractio ⁊ quadratura.
⁊ huiusmodi nō viciāt sacramentum.
¶Utrū in memēto viuorū vel mor 29
tuorum debeat fieri aliquor nomina
tio.&.q; nō ē necesse: nisi solū vt sup/
plicātis deuotior reddaꝭ effectus.ar.
xiij.q.ij.cū grauia.⁊.c.nō extimem⁹.
no.glo.ꝺ cōse.di.i.c.visū.⁊ se.ex q̄ ꝑz
q; tātū singulorū noīa sūt exprimēda
quāto ex eor noiatione augumentaꝭ
deuotio celebrātis.qr nō min⁹ q̄libet
hz sub generali q̄z si specialr fieret.ꝺ
conse.di.v. non mediocriter.⁊ nota

glo.in.d.c.visum.

30 ¶ Utrū pfatio ppa debeat dici i' missa cōmemoratōis seu votiua.&.pa.in .c.consilitū de cele.missa.q sic ppa si hz ꝛ solū sunt .x. ab ecclia approbate ix.hñtur i.c.inuenim⁹ de cōse.dis.i. Natiuitatis dñi epiphanie Quadragesime Pasce Ascēsiōis dñi Pentecostes sācte crucis Sāctorū Apostoloꝝ ꝛ sancte trinitatis ꝛ in.c. sācto rū.lxx.di.pōit decima ò domina alie sunt delende de missali nisi ex spāli p uilegio sit cōcessū vt fratrib⁹ miorib⁹ de beato Frācisco per Sixtū.iiii.

31 ¶ Utrū gloria i excelsis deo ò beat dici in missis votiuis.&.q nó vt in.c. cōsilitū de cele.missa.nec etiaz credo. in vnū deū dicit hz cōsuetudo ò roga uerit illi iuri q̄ ad gloria in excelsis q̄ dr̄ in missis votiuis beate virginis ꝛ q̄ ad alios ēt in missis spiritus sācti ¶ Bi nozes tñ hab̄t ex p̄uilegio vt possint dicere gloria in excelsis in missis spiri tus sācti quasi pro ecclia dei celebrant Dicit tñ Hosti.in.d.c. cōsiliū deuotā consuetudinē non reprobamus.

32 ¶ Utrum perfusio post sumptiōem sanguinis debeat fieri cum vino.&.q sic vt de cele.missa.c.ex parte

33 ¶ De q̄ dz missa celebrari.&. pa.i c.q̄dā laicoꝝ de cele.missa'.q dz cele brari de eo ò q̄ fit officium vñ missā peculiarē audiēs vel dicens non satisfac̄ p̄cepto de audiēda missa qz illa q̄ p̄cipit̄ est missa de festo vel q̄ fm offm dz dici vt in.d.c.q̄dā laicoꝝ ¶ Credo tñ q̄ seculares pp ignorātiā excusēt sed nó celebrantes ꝛ ppea i.d.c.q̄dā z.c.ꝛ hoc de cōse.di.i.dr̄ q̄ tales⁹ miss se peculiares seu votiue debēt celebra ri in occulto.ꝛ hoc intelligo i dieb⁹ in q̄b⁹ q̄s tenet̄ de p̄cepto audire missaz vel in ecclia collegiata seu cōuentuali in q̄ quotidie est celebrāda vna missa de officio vt in cle.i.de cele.miss.ꝛ sic intelligo tex.in.d.c.q̄dā laicoꝝ.q̄ si sit ali⁹ q̄ celebrauit missā ò offō ꝛ ñ sit de p̄cepto q̄ missa audiat p̄ot q̄s miss sā votiuā dicere sine oi scrupulo ꝛ i pu blico ꝛ in secreto. Nec sufficit hz mo nal.q̄ audiat itroitū ꝛ hmōi in dieb⁹ in q̄bus tenet̄ de offō audire q̄ miss sa dī cū canone.vt pz in.d.c.quidam

34 ¶ Utr̄ missa ò sāctis tñ valeat aiab⁹ defūctoꝝ sicut si' dicat̄ p̄ defunctis.&. Ho.i.c.ij.ò cele.missa.q sic.ꝛ q̄ do. Hugo.Lardi.dicebat q̄ celebrando p̄ dña sciebat celebrare p̄ defūctis.ꝛ eōrio.d.c.ij.ꝛ ò ipse.di.ii.quotiēscūq; Laue tñ qz si p̄misisses spāliter pro de fūctis p̄ p̄uā missaz dicere nó satisface res missam dicendo de domina rōne p̄missiōis. Itē aduerte q̄ hoc est verꝝ q̄n maior deuotio qua q̄s dicit missaz de domina ꝛ huiusmodi supplet vl' sā cti itercessio alias nó.nisi quo ad' veri tatē sacramēti sz nó quo ad veritatez orationuz.quia plus valet pro ōfūctis dicta.fm Pe.in.iiij.di.xlv.

¶ Cū q̄b⁹ dz missa celebrari.&.q p̄z5 mo cū idumētis debitis.q̄ fm Inno. iij.vt recitat Dir.li.p̄mo.ti.vij.sūt cal ciamēta amictus alba.cingulū.māipu lus.stola planeta.ar.xxiij. di.eccl'iasti ca.xxv.di.vinū vndecima.q.iij.eps.ò penis degradatio.li.vi. Et q̄lia debēt esse p̄dicta dicēdū q̄ fm cōsuetudinē rōnalē regionis seu cōgregatiōis. ar. l.de q̄b⁹.ff.de legi. Et an debeant esse benedicta cōiter tenet̄ q̄ sic.exceptis calciamētis.ꝛ ēt cingulo q̄ò de p̄suetu dine nó b̄nd̄icit̄ fm Ricar.in quarto di.xiij.ꝛ Sco.ea distin. Secundo cuz igne.ò cele.missa.c.vl. Et celebrās si ne igne dz officio ꝛ b̄nficio p̄uari ibi dē. Tertio cū calice corporalib⁹.alta ri lapideo.ꝛ tribus tobalijs super eo.ꝛ missali hostia azima.vino ꝛ aq̄ que in

minori quantitate debet poni ℔ ō vi
no vt in.c.pernicioſus de celc.miſſa.
36 ¶ Vltrū peccet mortaliʒ q ſine aliquo
ꝓdictoꝝ celebrat.&.q ſic q ſine igne
ꝛ aq̄ vel in pane fermētato ſi eſt ſacer
dos latinus vel in vaſe ligneo vt pz i
c.litteras de cc.miſ.vbi dr̄ q debz ta
lis ſacerdos deponi ab officio ꝛ bñfi
cio. Et idē ſi i vaſe vitrio vel de auri
calco aut ere de ꝓſe.di.i.vt calix Idē
ſi ſine altari lapideo ꝛ ꝓſecrato corpo
ralib⁹ caſula ſtola manipulo cingulo al
ba amictu vt i.c.i.de ꝓſecra .di.i.ñ tñ
efficiꝫ irregularis cū ñ inueniaꝫ iure
cautū hoc.ſiue faciat ſciēter ſiue igno
rāter ſm Ricar.ꝛ Sco.i q̄rto di.xiii.
lz mortaliʒ peccet de ꝓſe.di.i.eccliē ꝛ
c.cōcedim⁹ cū duob⁹.c.ſequentibus
ꝛ hoc intellige ſi ſcienter facit ſec⁹ ſi
ex obliuiōne maipulū vel ſtolā omiſiſ
ſet de calciamētis aūt hñdis nō cre
do ſit preceptū cū nō iueniaꝫ in iure.
Vnde ſigs ipſa omitteret nō ex cōtē
ptu ſz qz nō hz nō peccaret ar.d.c.i.
Phz hoc q calciamēta nō ſūt de ne
ceſſitate qz ſic oporteret habere ſpe
cialia qbus nō vtemur niſi celebran
do cuius contrariū ſeruatur cōiter
37 ¶ Sed vtrū ſine miſſali poſſit dici
gdā dicūt q peccat mortaliʒ celebrās
ſine miſſali in q̄ ad min⁹ ñ ſit canō tū
qz exponit ſe piculo errādi tū qz con
ſuetudo ita hz vt ſine libro in q̄ ſit ca
nō nō dicaꝫ. Et placet qz ſepe optime
memorie viri in hoc errāt Canō ſm
cōiorē opinionē dz a Te igit vſq ad
cōionē ꝛ hz durā.dz dici expedite ne
muſce venientes.i.vane cogitationes
perdant ſuauitatē vnguenti.i.orōnis
ꝛ ne populus faſtidiū cōcipiat nō tñ
nimis feſtināter ne ſacrificiū fiat ſine
ſale diſcretionis ꝛ deuotionis ꝛ dz le
gi in libro ne error ꝓtigat Idē dicerē
ō trib⁹ tobaijs ſi non haberēt q ſuf
ficeret vna Et no.q ꝓceptū ē clicis
vaſa ꝛ veſtimēta in qb⁹ celebrari dz
ſint munda ꝛ nitida in.c.relinq nolu
mus de cuſto.euch.ꝛ tō peccat mor
taliter faciēs ꝛriū.xiiij.q.i.q ꝓcipitur
¶ Quarto debēt cē ſaltē duo ꝓſentes 38
celebrationi miſſaꝝ de conſe.d.ſtin.ꝓ
ma hoc q̄que .Et hoc verum i miſſa
publica ſed in miſſa ꝑuata poteſt dici
vno preſente ſeruitore ſolū q reſpōde
at in ꝑſona totius populi vnde nemo
ſacerdos per ſe ſol⁹ pōt celebrare.vii.
q.i.illud ō filijs ꝓſby.c.propoſuit i fi.
Epiſcopus vō ſine diacono celebraꝫ
nō pōt niſi neceſſitas cogat.lxxxvii.
di.diaconi ſunt in glo.in ver.hz
¶ Vltrū dz miſſa celebrari.&.q i oi 39
loco cōſecrato ab epo pōt libere cele
brari de ꝓſe.di.i.ꝛ.c.primo ꝛ.c. ſicut
ꝛ. c.ſequenti ꝛ.c.nullus Et hoc verū
niſi ſit interdictus ꝛ pollutus de quo
ſupra Conſecratio eccleſie.§.viii. Fal
lit hoc in.c.auctoritate ō ꝑule.lib.vi.
vbi prohibēt celebrari i eccliſ ꝓſtru
ctis ab exēptis i locis nō exēptis ſine
licētia epi Idē lz miorib⁹ ꝛ ꝑdicatori
bus celebrare in omni loco honeſto
cū altari portatili ab epiſcopo ꝓſecra
to ſaluo iure prochiali quod quidem
ius ſm Bre.nonum in extrauaganti
que incipit . Nos attendentes conſi
ſtit circa oblationes decimas.ꝛ primi
tias ſolum ꝛ hoc ſiue ſit conſecratus
locus vel non dummodo non ſit in
terdictus vel polutus Et ſic intellige.
c.in his de priui.vbi hoc priuilegiuʒ
ponitur Similiter epiſcopis licet in
d.c.fi.de priui.li.vi.de q̄.ſ.interdictū
vi.§.xxxviii. Aduerte q ſacerdos dz
tenere hoſtiā ꝛ calicē q̄ñ ꝓſecrat ſup
lapidē ꝓſecratū ſm Ide.de.paſ.ꝛ de
bet lapis cē ita magnus q ſaltē poſſit
ſup eo capi tot⁹ pes calicis cuʒ hoſtia
de q̄ vide altare Ho.ēt q quicunq

celebrãs vel faciẽs celebrari ꝺiuina i ciuitatibus: castris vl̃ villis nisi ꝙten⁹ a iure ei cõcedit̃ ẽ ei interdict⁹ igrell⁹ ecclesie ipso facto cuiuscũqꝫ ordinis vel ꝓuilegii sit munitus. c. eꝓrum ò priui. li. vi. Idem si in locis a iure vel a iudice ꝓhibitus ibidem

40 ¶ Utrũ de licẽtia epi possit celebrari i ꝓfano nõ cõsecrato. &. Anno. i. c. i. ò ꝓse. ec. vel alta. ꝛꝫ ꝙ licẽt sine licentia si mõ hꝫ altare vitiatũ Archi. ꝓ⁹ alios i. c. missaꝝ de ꝓse. di. i. ꝛ Dan. in ꝟrica. de ꝓse. ec. vel al. tenẽt ꝙ ñ etiã cũ licẽtia epi ſꝫ dico ꝓ concordia ꝙ i sua dioces̃ põt eps daꝛ licẽtiã vti ecclia ñ ꝓsecrata vel oratorio possit qs celebrare cũ altari portatili ꝓsecrato ex necessitate vt no gl. ò ꝓse. di. i. vnicuiqꝫ ꝛ. xviii. q. ii. qdã In alijs aũt locis nõ põt dare nisi qñ ecclia deest. vt in. c. cõcedim⁹ de ꝓse. di. i. ar. d. c. fi. qꝛ frustra cõcederet epis illõ ꝓuilegiũ si haberẽt de iure cõi Aduerte tñ ꝙ i loco fluctuanti vt in mari ꝛ fluminib⁹ celebrare nõ ſꝫ alicui Sed extra suã diocesim nõ põt dare licentiã celebrandi in loco nõ consecrato.

41 ¶ Qua hora põt missa pticularis celebrari. &. ꝙ ab aurora vsqꝫ ad nonã ẽt in ꝙctualib⁹ ecclijs põt q̃ttidie celebrari de conse. di. i. §. in ieiunijs ꝛ. c. necesse est Et hoc segt̃ Sco. in q̃rto di. xiii. Hec ob. c. nocte ꝛ. c. solẽt ò cõse. di. i. ꝛ. c. nõ liceat. xxxviiij. di. ꝛ. c. ꝙ a ꝓb⁹ ꝛ. c. fi. lxxv. di. ꝛ. c. viti. lxxvi. di. qꝛ intelligit̃ de solemnib⁹ missis �littera Host. in sũma ò cele. missa. Solemnis ho ꝺꝫ dici in cõuẽtualib⁹ ecclijs hora sua. s. i vigilijs ꝛ in q̃dragesima ꝛ. iiij. tꝑibus hora nona In festis hora tertia In profestis hora sexta ꝙ tamẽ cõiter ñ fuaꝛ qꝛ tardi⁹ dꝫ in festis q̃ꝫ aliis diebus non festiuis ꝛ excusantur vt ꝓꝫ in iur. ꝓall̃. Et sic intellige glo. in. c. i. de cele. miss. ꝛ alios doc.

¶ Utrũ possit dici missa de nocte. &. 42 ꝟꝫ Host. vbi. s. ꝙ ñ nisi in natiuitate dñi vel nisi ꝟꝫ Rodoñ. de licẽtia epi vl̃ supiozis imminẽte necessitate puta qꝛ infirm⁹ morit̃ nec habeẽ eucharistia. Alias eã ante aurozã celebrãs peccat mortaliter idẽ dicẽdũ de celebrãtibus añ dictũ matutinũ ar. xi. di. c. in ꝟhis ꝛ c. ecclĩastica ꝝ ꝛ eꝛ de cele. missa. c. i. ꝛ vlti. ꝟꝫ Host. Sillr de ꝓma dicẽdũ est vbi est ꝙsuetudo �littera Host. quã qdez ꝙsuetudinẽ addẽdo ad ꝓmã que dꝫ i cozo nõ ad caꝫ q̃ dꝫ a ꝓuato. Alĩ in religione minozũ cũ multe misse dicãtur de ꝙsuetudie añ ꝓmã nõ credo ꝙ volẽs missam dicere teneaꝛ ꝓio dicere ꝓmã qꝛ sic oporteret bis eã aliqñ dicere. s. per se ꝛ postea in choꝛo ꝙ ñ est necesse ar. c. ꝓmi de ce. missa. ꝛ sic patet ꝙ possunt dicere missam licite anteqꝫ dicant primam:

¶ Quotiẽs ꝺꝫ missa celebrari. &. in 43 ecclesijs ꝙctualib⁹ ꝛ collegiatis debẽt q̃ttidie due misse celebrari. s. vna �littera officiũ ꝛ alia ꝙ mortuis vt i. c. cũ creatura de cele. miss. in tex. ꝛ in glos. ꝛ collegialiter ò bẽt dici Et dicit Pa. ibidem ꝙ peccãt nõ seruãtes tñ cõit non seruatur ꝛ sic non peccãt.

¶ Utrũ qlibꝫ sacerdos teneaꝛ q̃tti- 44 die celebrare. &. ꝙ nõ ẽt in dieb⁹ festiuis vt ꝟꝫ i. c. q̃ttidie ò ꝓse. di. ii. Exceptis hñtib⁹ curã aiarũ q̃ adminus in dieb⁹ festiuis tenent̃ celebrare nisi ꝙ aliũ satisfaciãt populo ar. c. i. de cele. miss. Aduerte tñ ꝙ ſsacerdos ob sui idignitatẽ ꝛ facr̃i reuerẽtiã abstineat nõ peccat �littera S. Bo. i. iiij. di. xii. puta qꝛ pollutus ꝛ hmõi Si vero fiat ꝙ q̃dã icuria ꝛ negligẽtia sua ita ꝙ ad minus nõ celebret in precipuis festis Et maxime in illis in gbus ꝙculares deuoti solẽt cõicare Peccat gdẽ ꝛ si

nō mortalr saltē grauiť vt pz p.c.do
létes de cele.miſ.vbi valde tales ſp/
hendūť Rica.ẏo in tiii.di.xiii.tenet
q tenēturin talibus dieb⁹ celebrare
Idē tenet sāct⁹ Tho.in tertia pte.q.
lxxxii.ꝛ sic vť q nō excuſent a mor
tali qñ sine rōnabili cā i talib⁹ dieb⁹
nō celebrāt .Vñ dicit.idem sanctus
Tho.q lz q̄ ad actus ordinis q pti/
nēt ad corp⁹ christi miſticū nō tenea
tur niſi q hz ex plātōe vt p̄dicare.
absoluere ꝛ hmōi tñ celebrare vt do
sacrificium reddat etiā si nulli hoiuz
teneať Idez ēr ponit in q̄rto di.xiii.
ꝛ pōt timeť ne tāq̄z seru⁹ neq̄z q abſ
cōdit pecuniā dñi cōdēnetur Quot
tidie aūt celebrare laudabile ē si nō
ex hmōi celebratióe nō minuať ſue
rētia debita ad sacramētū ꝛ deuotio.
Si aūt minueret tūc aliqñ cessādum
est de q̄ vide Eucharistia.iij.§.xxxvi.
45 ¶ Vtrū institutio bñficij q̄ qs cele/
bret oi die obliget institutū ad sic ce/
lebrādū.§.pa.in.c. ꝓsuluisti de cele.
miſ.ꝛ in.c.significatū de ꝓben.q̄ nō
qz talis institutio ē illicita ꝛ daret māz
peccādi Et ió taliter istitur⁹ dz accipe
re iterp̄tationem ab isto tex.c. signifi
catū vt.ſ.intelligať q̄ dz celebrare ꝛ
teneať q̄to frequēti⁹ potest salua ho
nestate sua ꝛ debita ꝛeuerentia ꝛ de
uotióe ad sacr̄m ꝛ sic intellige ò q̄cū
q̄z beneficiato Simili⁹ dic qñ institue
retur ad dicendū missā peculiarē q̄t
tidie qz hoc nō obstāte pōt ꝛ dz dici
de feria.c.quidam de celebra.missa.ꝛ
sic patet q̄ quis aliquando teneť fre/
quentius celebrare
46 ¶ Vtrū qs possit plries dicere miſ/
sā in die .§. Da.i.d.c.ꝓsuluisti q̄ nō
Facit.d.c.ꝓsuluisti ꝛ.c.referēte eo.ꝛ.
c.sufficit de ꝓse.di.i. Niſi i duobus ca
sibus. ¶ Primus in die natiuitatis i
q̄ tres possūt celebrari siue dicať vna
ī media nocte alia i aurora ꝛ tertia in
hora ò bita siue dicātur simul i die vl̄
vna ꝛ post iteruallum duas vl̄ eōrio
qz sic hz ꝓsuetudo sed añ aurorā nō
dz dici niſi vna.ſ.illa ò media nocte.
¶ Secūd⁹ ſ spectu alicuiuſ necessitaſ
vt puta qz aliq̄ magna persona venit
puta episcopus ꝛ siles ꝛ q̄s nō decet
trāsire dīē q̄ nō audiāt missaz.c.ſi.ò
ꝓuil.li.vi.ꝛ idē dic de q̄libet alio ma/
gno viro ar.c.i.ò cele.missa. Simiſr
credo qñ esset dies festus ꝓceptuſ ab
eccliꝛ ꝛ aliq̄ nō audierūt missaz lz ñ
sint ita magni dñi per eādē rōnez ite
ſi aliqs infirmareť ad mortē ꝛ nō ha
bereť corp⁹ christi ꝓ eo cōmunican
do Addit gl.tertiū casuz ibidē.ſ.ſi es/
set cōsuetū in aliqua eccliq̄ dicanť
due misse vna ꝓ vnis alia ꝓ mortuis
ꝛ nemo est qui sit aptus niſi vnus so
lū tūc poterit ābas diceť. ¶ Quart⁹
ꝓpter pauptatē eccliaꝝ vl̄ raritatē sa
cerdotū xxi.q.i.c.i.in fi.ꝛ ò elec.c. du
dū ò cima.q.iii.vnio. ¶ Quintus qñ
due misse ꝓprie occurrūt dicende pu
ta de vigilia ꝛ ò festo ꝛ nō ē niſi vnus
sacerdos q̄ possit eāť de cele.missa.c.ꝓ
mo ꝛ.c.referente ſm Ber.ꝛ Host.in
d.c.cōsuluisti Intellige tñ in oib⁹ pre
dictis casibus q̄ pōt plres dicere dū
tñ purificatiōē nō receperit ꝛ sit ie/
iunus alś nullo modo liceret de cele.
missa.c.ex pte Itē q̄ nō dicat niſi du
as quia plures non licet niſi in natiui
tate ſm cōmuniter doc.
¶ Quid si posteāz sumpſit cōmunio 47
nē hz hostiam cōsecrataz que super/
fuit.§.hz De. q̄ si cōmode ñ hz vñ
honeste conseruet ei lz sumere: dum/
mō sit ieiun⁹ ar.ò ꝓsecra.diſti. secun/
da.c.tribus gradib⁹. Sec⁹ eēt dicēdū
de religis q̄ ēt lz accepit purificationē
anteq̄z ò ipsis aduerteret tamē postea
sunt sumende tum quia non possunt

sic seruari imo leuiter amitteret̃ pro-
pter eorũ paruitatẽ Et in isto casu ex
q̃ est in actu purificationis ⁊ recollec
tõis reliquiarũ quicquid dicitur fieri
icõtinẽti idest q̃si simil sumeret oia an
teq̃ censeatur non ieiun⁹ per ea que
notantur in.c.olim el primo de resti.
spolia.in glo.⁊ p Bar.in.l.i.ff.ꝺ vbo.
ob. Quod bene nota pro scrupulosis

48 Quid de illis q pp adulatiões se
cularium plures missas celebrant in
die Rñdeo q peccant mortaliter vt
l.c.sufficit de ꝓsecratione distictõe ꝓ-
ma Multo magis si pp pecuniaz⁹ qz
simoniacus est saltẽ mẽtalis si pactum
nõ interuenit expressũ Si vo inter-
uenit esset mentalis ⁊ realis ⁊ teneret̃
restituere qcqd accepit pauperibus ⁊
de necessitate vt infra simonia sep.io
in ꝓncipio

49 Pro qb⁹ ꝺz dici missa.&.q ge
neraliter pro oibus viuis ⁊ defunctis
mortuis in statu purgatorij de conse.
distin.prima.c.visum

50 Utrũ sit dicẽda p paruulis mortu
is.&.sãctus Tho.in quarto q sic pro
pueris baptizatis ñ qreis ꝓsit ad re-
missionẽ pene quã nõ tollerãt nec ad
augumẽtũ glorie sed potius celebrãt
ad cõmẽdãdũ r̃dẽptõis misterium

51 Utrũ liceat orare p excõicato.&.
Ho.i sũma q sic i memẽto ẽt̃ specie
aliter ⁊ ẽt in alijs orationibus q̃ fortit
dicũt generaliter tamẽ nõ specialiter
qz nõ lz de sẽ.exco.nuper.

52 Quid dicẽdũ si ꝑsbyter q ꝓmisit
alicui dicere vnaz missã de dña ⁊ al
teri separati aliã p anima mãis ⁊ pa-
tris eius ⁊ tertio p salute sua ⁊ simili
bus dicat solũ vnã missã de dña cum
collecta Deus q nos patrẽ ⁊ matrẽ ⁊
aliã collectã. Dipotens sẽpiterne de⁹
miserere famulo ⁊c.intẽdẽs predictis
oibus satisfacere.&.q sup hoc fuit di-
uersa opinio. Unde ꝓtelligẽtia ẽ scl-
endũ q missa q̃libet que dr respectu
operis operati generaliter valet oib⁹
viuis ⁊ defũctis existẽtib⁹ in caritate q
nõ sũt in patria Secũdo valet singu
lariter illi q eã dicit si digne celebrat
Tercio valet specialiter si sunt in statu
gratie illis q faciũt eã dicere p se: vel
qbus ꝑdicti vel sacerdos p intẽtionẽ
applicãt Quãtũ igitur ad generalem
participationẽ sacerdos nihil põt di-
sponere nec debet quãtuz ad singula
rez simil r non debet ordine caritatis
eã alteri tribuere qz nemo debet ꝓsu-
mere se habere vltra necessitatem de
merito q̃tũ vero ad tertiã specialẽ. q̃
est alteri applicabilis p intẽtionẽ dicẽ
dum est q nõ minus habebit q̃libet
horũ trium q̃ si p singulo eorũ singu-
lariter eã direisset Ratio qz de⁹ nõ eq̃
liter neq; vno modo acceptat meritũ
misse applicatũ isto tertio mõ sed ꝑm
q sue bonitati vr cõsiderata deuoti-
one ⁊ ceteris q̃ cõcurrũt in eo q eã di
cere facit Unde aliqñ vna missa pos-
set liberare vnã animã de purgatorio
cũ tanta caritate mouere posset se qs
ad faciẽdũ eã dicere quã non faceret
liberare alius faciẽdo dicere vigiti vl
trigita. Et sic q̃tũ ad hoc talis sacer
dos satisfacit qz qlibz ꝑdictoz trium
ñ minus habebit ꝺ merito q̃ si p q̃li
bet eorũ singulariter vnã direisset Et
sic intelligo opinionẽ illorũ q dicũt ñ
minus valere vnã missã p omnib⁹ q̃
si singulariter p q̃libet diceret̃ de cõ
se.di.v.i.c.non mediocriter Nec ob.
q dicũt qdã q meritũ tali modo ac-
ceptũ est finitũ ⁊ iõ quãto plurib⁹ di-
uidit̃ min⁹ q̃libet hẽbit qz verũ si q̃li
bet tãtũ hẽret nisi alteri cõmunicare
tur sed nõ est sic sed tantũ qlibz hz ꝺ
ista finitate quãtũ vr diuine bonitati.
⁊ est tãtũ q sufficeret p oibus aiab⁹

liberādis: si mō sic merita nostra merentur. qz missa respectu operis operati nihil aliud est q̄ aplicatio meriti passionis xp̄i. qō p tale sacrificiū immediate applicat illi p q̄ dī. ⁊ iō sicut lz multi dictū meritū passiōis xp̄i applicet nihilomin⁹ qlibz nō mm⁹ habebit q̄ si solū sibi fuisset applicatū. qz nullus ex toto pōt eū hēre. sed in tantū in quātū vt diuine bonitati ip̄m p tali acceptare plz eius q dicere facit ō notionē ⁊ ppea pp meritum passionis xp̄i qō p sacramēta applicat nō minus efficacie habent si simul mitis cōferātur q̄ si p vno solo: sed qlibet tantū hēbit q̄tū vī diuine bonitati p quo libet acceptare. Hoc pz in baptismo q̄si multi baptizant in necessitate nō min⁹ hēbūt de remissiōe. ⁊ sic de aliis sacramētis. Secus de aliis bonis a sacramētis. eo qz cū nō sint applicatiua meriti passionis xp̄i. Ideo si pluribus cōicabūtur qlibet minus hēbit respectu opis opati. et ex hoc pz q̄re missa magis valet ad remissionē peccatorū ⁊ sacramenta q̄ alia opera. qz est pp meritū passiōis xp̄i qō deo p̄si offert p remissione illorū qbus applicatur qō nō fit in aliis bonis. Quo vero ad meritū generale. sic nō satisfacit. qa quāto plures misse dicunt. tāto magis aie viuētū existentium in gratia. ⁊ aie in purgatorio releuātur. vnde magis fuisset relenate si dixisset tres missas q̄ si solū vnā. Cū quantū ad hoc nō satisfacit: p̄sertiz quando plures misse dicte fuisset si ipse nō acceptasset. ⁊ iō tenet satisfacere vel in missis vel in aliis bonis p specialē applicationē. Que credo si fiāt nō soluz in vna missa. sed ēt in pluribus ⁊ in aliis orationibus ⁊ bonis sufficiēter satisfaciet sicut faciūt boni religiosi q intendunt satisfacere: nedū in missis. sed ēt in reliquis oratiōib⁹. Unde credo attenta consuetudine. ⁊ etiam qz non pauciores misse p̄opter hoc dicuntur q̄ religiosi qui sic p duobus aut tribus vel alijs celebrant simul vt dictum est q etiam intendunt specialiter in oībus missis ⁊ aliis bonis q̄ faciunt p̄dictis satisfacere q̄ optie satisfaciūt: nec illi q talib⁹ faciūt dicere minus habebūt ō subsidio misse. sed ēt suphabūdanter q̄ si aliter dicere facerēt. Aduerte tñ q̄ si spāl̄r promisisset dicere missaz de⁹ domina. vel de spiritusancto¹ vel in tali altari aut tali die teneī seruare p missaz. aliter nō satisfaceret p̄missioni dicendo missam de alio vel in alio loco. Et sic concorda opiniones que no. i. d. c. ñ mediocriter. ⁊ i. iij. di. xlv

¶ Utrū idē erit si sacerdos ex motu 55
suo diceret vnā missam p tribus quo ad meritū spāle. &. q̄ nō qz sic ad meritū tale nō concurrit nisi sola motio sua. q̄ vna ñ tñ valet sic⁹ due vel tres respectu operis operantis. ⁊ ideo minus habebunt de isto merito speciali Idem dic quādo vnus facit vnā p̄o pluribus dicere per eandē rationem. Et istud est q̄ dicunt. theo. vbi. s. qō vna missa spāliter p aliquo dicta plus ei valet q̄ quādo dicitur generaliter p multis secus esset si ipse sacerdos p aliquo diceret vnā missā ⁊ i eadez intenderet satisfacere p aliquo alio q cū rogauit. vt eam dicat p anima sui p̄ris qz sic respectu opis opāt̄ ñ min⁹ valeret. qz sic ibi sunt due motiones q̄ ñ esset in primo casu.

¶ Quid de illo q celebrat vt de⁹ p- 54
dat aliquē vel aliq̄s. &. q̄ peccat mortaliter. ar. xxvi. q. v. qcūq̄z. nec nocz ei ad cui⁹ pditionē fit cū nā sacr̄i sit vt p̄sit ar. i. q. i. c. si aūt de⁹ no. Joā. ⁊ Archi. prima. q. prima. dictū el primo. Nō set tamen excusari a mortali qñ tales

sūt inimici reſpublice ⁊ impeditores bonorum vt dictū eſt.§.inuidia.

55 Utr̄ ſtati poſt celebratiōez miſſe ſit comedendū.&.q̄ nō de iure vt in.c. trib⁹ de ꝯſe.di.ij.ſz de ꝯſuetudine nō ſeruaf illud iuſ Debet ergo,ſecundum Dan.in.c.expte de cele.miſſa.tā diu. ſtare donec ille reliqe ſint ꝟiſimilr in corpore corrupte.Eddo ēt q̄ donec alīq̄s gratias poſt miſſā deo retulerit.

56 Utrū tñ valeat miſſa boni ſacerdoſ ſicut mali.&.ꝓz q̄ colligo ex.S. Bo.Ricar.⁊ Sco.⁊ ſācto Tho.i.iiij. di.xiij.q̄ q̄ ad ſacramētū ſic ē eccl̄is.ꝓma.q.ꝓma.c.ifra Quo ꝟo ad orationes q̄ in ipa dicunf inquātū ꝓferunf ex ꝑſona totius ecclie ſic ſimilr tātuz valet Inquātū ꝟo habent efficatiam ex ꝺeuotione orantis ſacerdotis ſic pl⁹ valz miſſa boni ſacerdotis q̄ mali Et iō bñ facit q̄libet⁹ audit miſſam boni ſacerdotis dūmō in ſbſtātialib⁹ nō credat excedere q: piculo ſe erraret ꝑm predictos doctores.

57 Quis tenef audire miſſā.&.q̄ de ꝓcepto q̄libz q nō eſt excōicat⁹ nec interdict⁹ aut legitīe ipeditus diebus feſtis ab eccl̄ia ꝓceptis de q̄.§.Ferie.§. xlii.de bōa hō eſtate q̄lz oī die marie eps vl religioſus aut eccliaſtic⁹ ar.c. fi.ō ꝓuile.li.vi.⁊ qñ ſit mortale pecca tū nō audire infeſto vide in.d.§.xlii.

58 Utr̄ a q̄libz ſacerdote eā dicēte. ſit audiēda.&.⁊ dic vt.§.clic⁹.viii.§.ij

59 Utrū ſit audiēda in ꝓpria parrochiali ecclia in dieb⁹ feſtiuis.&.ſcōm Pa.i.c.vt dñicis ō parro.q̄ ſic niſi ex aliq̄ cā legitīa alibi audire velit puta q: parrochian⁹ eſt ꝯcubinari⁹ publicus vel vt deuotius audiat q: meli⁹ officiaf vl pp ꝓdicationē ⁊ hmōi Si ꝟo alibi audit ex ꝯcēptu ꝓpꝛij ſacerdotis dicit q̄ facit ꝯ ꝓceptuz ſuperioris ⁊ q eū admittit dicit q̄ q̄dāmodo cōmittit furtū Sed tu dic q̄ ō iuz in maximis feſtiuitatib⁹ ſicut ſunt feſta dñi nr̄i ⁊ beate Marie ⁊ Johānis baptiſte ⁊ ſilia q̄libz tenef audir̄ miſſā aut i eccl̄ia prochiali aut i publico oratorio facto a pp̄lo ꝟz gl.i.c. ſi qs eī de ꝯſe.di.i.Et a fortiori pōt audire i ecclijs mēdicātiū ⁊ religioſorū auctoritate ſedis aplice hedificatij in oratorijs aūt ꝓuatis audiētes ñ ſatiſfaciunt ſicut eſt i domib⁹ diſciplinatoꝝ. ſz an peccēt mortalr talr audiētes ſi poſtea ñ audiūt i parrochiali: vl publico oratorio.aut ecclia religioſoꝝ dico q̄ nō q: nullo cauef iure q̄ hoc ſit preceptuz:nec ob.c.ſi qs eī qa ibi nullū ꝟbū eſt poſitū laicis q̄ ſit preceptū ſz ſolū clericis ne celebrent p̄dictis feſtiuitatib⁹ in talib⁹ oratorijs ſine iuſſu vl pmiſſione epi.Silr nō ob.q̄ ibi dicitur q̄ ad parrochias eſt legitim⁹ ordinariuſq̄ cōuēt ergo ad alīs nō erit legitim⁹.q: nō ſequif cuz ꝓtineat abſurdū ſenſū.q:ibi dī q̄ in ciuitatib⁹ aut parrochijs in predictis feſtis.audiaf.ergo etiam alibi eſt legitim⁹ ꝓuētus nō ob.ēt p̄dictū.c.vt dñicis.q: ſi qs bñ attendit nihil p̄cipif laicis:nec ēt oībus ſacerdotibus:ſed ſolū ſacerdotibus parrochialibus iponif q̄ eciāt illū qui cōtempto proprio ſacerdote ergo ſi audiat in aliqua ecclia q̄ nō ſit parrochia a ſacerdote nō parrochiali nō dz expelli.ergo licite pōt audire.Et q̄ ſolū parrochialib⁹ p̄cipiat ꝑz in ꝟbo alterius q̄ eſt relatiū ex duobus tñ ⁊ alius alia alīd ex pluribus licet,pmiſcue vtamur.et iō niſi hēret,parrochiā nō dicif alteri⁹.q: p̄dicta relatiua factūt poſitionē regulariter einſdē qualitatis . Item poſito q̄ eſſet aliquod ius preceptiuum eſſet ebrogatum per contrariam conſuetudinē.vt.§.Conſuetudo.§.viij.patet.

Misericordia scdz Augu.ix.de ciui.dei ē aliene miserie i corde nr̄o cōpassio q̄ si possum⁹ subuenire cogimur est ēt misericordia vimtantina pena quā ipedire nō ꝓt excessus ire Et nota ꝙ misericordia pietas ⁊ clemētia ⁊ mansuetudo cōuenunt i q̄tū in eūdem effectū ꝯcurrūt q̄.s.ē phibere mala ꝓximoꝝ sed differūt q̄tū ad motiuū qz misericordia hoc facit ex amicitia quā habz cū ꝓximis ꝑietas vero ex reuerētia quā hz ad aliquē superiorē.s.deū vel parētez Mansuetudo inq̄tū remouet iram i citātē ad vindictā Clementia vo hoc facit ex animi lenitate i quātū iudicat equū esse vt gs āplius nō puniat Crudelitas tñ q̄ culpā attēdit sed modū in puniendo excedit opponit ꝓpe clemētie q̄ dr̄ ꝑ quādā animi lenitatem siue dulcedinē ꝑ quā quis ē diminutiuus penarū Seneca vo li.ij.de clemētia dicit ꝙ clemētia est lenitas superioris ad inferiorē. Mansuetudo aūt cuiuslibet ad quemlibet Sepissime tamē accipitur misericordia pro clementia ⁊ mansuetudine ⁊ pietate.

¶ Que sūt opa misericordie spūalia. §.ꝙ vii.in hoc versu ꝓtenta Cōsule.s. dubitātē ꝑ doctrinā Castiga.s.p. correctōnē Solare afflictū. Remitte iniuriā fer.defect⁹ alioꝝ Ora ꝓ oibus ⁊ doce ignorātes ⁊ q̄ sūt opa misericordie corporalia hēs.s.elimosina .§.ix.

Moderamen inculpate tutelle qd ē vid.s.dr̄ēsio.§.iij.

Modestia dr̄ a mō que aliqñ ē i moderādo motū ai ab excellētia ꝑ humilitatē aliqñ a ptinētib⁹ ad cognitionē vt est studiū Aliqñ q̄ ad corporales act⁹ ⁊ actuōes vt decenter fiāt ⁊ nō seuriliter ⁊ hmōi Aliqñ vo q̄ ad apparatū exteriorē Et ió modestia est circa minora Tēpantia vo ē in refrenatione delectationis boni difficilis ⁊ propterea differt ab ea ꝑm Tho.ꝫa ꝫe.q. clx.artu.ij.

Mollities opponit̄ ꝑseuerātie ꝫ philo.vij.ethi.dr̄.n.ꝓprie ꝫ phīlo.mollis q recedit a bono ꝓp tristitias causatas ex defectu electionū q̄ si cedēs debili mouētu dr̄ etiā alio mō molities ꝓut est ꝫ castitatē q̄ alio mō dicit̄ inmunditia seu voluptas pollutio vt ꝫ ex glo.i.cor.vi.ibi nec adulteri nec molles vbi glo.i.muliebria patiētes Et isto modo semper est mortale peccatū vt ibi patet Sz primo mō non semper sed quando recedit a bono necessario faciēdo

Monachus grece latine singularis dr̄ qz ꝫ eē singularis.i.separatus a ꝯuersatione seculari vt.xvi.q.i.c.i.iūcta glo.ibidē Añ ibidē i.c.mōachus dr̄ monac⁹ nō doctoris sz plāgētis offiñ hēt q vel se vl̄ mūdū lugeat ⁊ domini panid⁹ ꝓstoletur aducētū hec ibi.

¶ In q̄ differt monach⁹ a ꝯūsis ⁊ oblatis.§. Ma.i.c.ñ ē ꝺ regula.ꝙ ꝯuersi sūt q.obtulerūt se ⁊ sua mutādo habitū ⁊ ꝓfitēdo tñ laici sūt qz nō ꝓmonentur ad ordines Oblati vo sunt q se ⁊ sua obtulerūt monasterio habitu tñ ñ mutato Et vt dicit gl.xxvii.q.i.vt lex Isti conuersi ⁊ oblati magis astrictiūt monasterio q̄z monaci vñ nec ēt cā artōris relatiōis pūt trāsire ad alia mōasteria q̄z q̄z petāt a superior Iniqz qz efficiunt̄ q̄si sui mōasterii Mona ci vo hodie prope sūt q ⁊ habitū mutāt ⁊ ꝓfitentur ⁊ promouent̄ ad ordines xvi.q.i.in multis.c.

¶ Utrū mōac⁹ possit ꝓfici i aliq̄ eccle-

sia.§. Ppa.in.c.móaci ỏ sta.mo. q̃ solus nó vt i.c.ii.e.ti.ꝛ in. cle.ne i agro. §.ad hec eo.ti. Cũ socio vo móaco ꝓt ỏ lnia sui abbaꝭ alr nõ.lviij.di.c.i.ꝛ.ii. qz nõ hz nec velle nec nolle i hoc.c.si religiosus ꝛ.c.quozũdã ỏ elec.li.vi.limitat hoc pa.vbi.s.verũ qñ ecclia est sbiecta móasterio Sec⁹ si nó est subiecta móasterio qz cũ desinat esse monachus monasterij nó teneꝫ abbas sibi dare socium.

3 ¶ Celtz móacus possit hére curã aiaꝝ §. Ppa.in.c.i.de capel.mo. q̃ nõ i ecclia vbi móaci collegialr habitãt sed dz ab epo capellan⁹ istitui q̃ pplm regat de ꝓsilio móacoꝝ. In aliꝭ aũt locis pũt deputari vt pꝛet i.d.§.ad hec dũmodo ñ solus vt dictũ é

4 ¶ Celerũ possit móac⁹ fieri canõic⁹ ecclie secularis.§. q̃ nó.c.in noua .xvi. q.vii.de elec.cum causã que iter.fm Jo.lxxiij.di.q̃rũdã

5 ¶ Celtrũ móacus possit pꝛefici ecclie q̃rũcũq; regulariuz.§. q̃ nó vnde si eligꝫ ex alterius religionis in plarũ ñ valet electio cle.cũ rõni.ỏ elec.

6 ¶ Celtrum pnsit eligi in epm.§. q̃ sic vt in.d.cle.cum rõni.

7 ¶ Celt ũ monacus deputatus alicui ecclie ct.epat⁹ teneaꝫ ad obseruãtiã rgule sue.§. q̃ sic q̃ztũ ad tria sbalia rgule ꝛ vt hituz ỏferat ct si sit eps de vi.ꝛ ho.cle.c. clici offã i fine nec ex eo q̃ hz administratõnẽ dr hre.ppũ qz eã tñ hz rõe officij sibi ipositi ỏ statu mo.c. móaci.§.i. In obia vo distinguit qz si trãsit ad epatũ ex toto absolutꝫ a turis dictõe abbaꝭ.xviij.q.i.c.vnico. Si vero transiert ad ecclias secularẽ q̃ nõ ẽ sbiecta abbati suo nec in spũalib⁹ nec i tpalib⁹ ex toto eximit ab obia abbaꝭ xvi.q.i.i pochia si vo sit solum sbiecta abbati i tpalib⁹. sic eximit ab obia abbaꝭ q̃ ad spũalia xvi.q.ii.visis ꝛ.c. sane si vo sit sbiecta q̃ ad spũalia sohi sic eximit q̃ ad tpalia. Si vero sit i oibus subiecta sic ex toto obediet abbati quo vo ad alia a trib⁹ vonis ꝛ ab hiis ñ eximitur absolute Mã ab esu carniũ tenetur abstineꝛ sic añ nisi dispẽsaꝛtur cũ aliq̃ móaco a papa vt sol⁹ pficereꝛ alicui ecclie ꝛ sine scãdalo illoz cũ q̃ b⁹ viuit ñ posset abstineꝛ qz tũc comedere posset hz Gofre alat.c.q̃sq̃.xli. distictione fact⁹ eps hz ho.ꝛ vr seq gl. i.c.carnẽ ỏ ꝓse.di.v.et pót comedeꝛ Jeiunia vo ꝛ silẽtium ꝛ vigilias seruare ñ teneꝫ vt dr.xvi.q.i.c.nemo ꝛ breuiter si attẽdãt vba.d.c.nemo dico q̃ ab illis solũmõ absoluit pcepti regle q̃ comode nó pót seruare cũ exercitio platóis sibi iposito hz illa q̃ ne dũ nó impediũt offiũ platóis imo poti⁹ adiuuant credo q̃ teneaꝫ seruaꝛ qz ỏ bñ no. Et sic intellige.xx q.i.monacum

8 ¶ Hz qd ỏ offõ.§. vlt.s.hoi.§.xv

9 ¶ Hz põe q̃ pdict⁹ móac⁹ indiget alicui q̃ dispẽsatione ad quẽ recurret. §. q̃ si talis ecclia subest abbati i spũalib⁹ ad ipm abbatẽ recurret si vo subest epo tũc epm hẽbit loco Abbaꝭ.c.si qs monac⁹.xvi.q.i. Si vo sit exẽpta illa ecclia ꝛ imediate sub papa sic oportebit ad ipsuz papam recurrat arg.eorum que dixi.s.exemptus.§.vi.

10 ¶ Que sũt q̃ pcipiũt vl phibẽt monacis spãlr i iur.§. q̃ sũt.x.q̃ notãt in d.cle.ne i agro primũ qd pcipitur est delatio hitus debiti hz formã i.d. cle. positi Scdm q̃ oi mẽse pfiteaꝫ ꝛ sũ scipiãt eucharistie sacrz Tertiũ q̃ ille q̃ pest expoat rgulã vulgariẽ capitulo vl ab alio exponi faciat Hz pdicta solũ astrigũt móacos nigros vt i.d.cle. nota. Quartũ ne vtãt camisijs vt i.c. cũ ad móasteriũ ỏ sta.mo Quintũ q̃ fuẽt silẽtiũ otinuũ i dormitorio refectorio ꝛ oratorio In claustro vo certis

horis.ibidē. Sextū q̄ faciāt capitula ō triēnio in triēnū.c.i singulis.e.ti.septimū aucupatōes ⁊ venatōes iterdicūt eis.d.cle.ne i agro. Octauū ne ad curias p̄ncipū vadāt vt suis mōasterijs dānū iferāt aīr sūt excōicati illi qui administrationē nō hñt nonuꝫ ne arma ifra septa monasterij teneāt. Et ō isto ⁊ superiori vide.ſ. Excōicatio .vij. casu xxxviij. Decimū ne carnes comedant. nisi in necessitate vt i.d.c.cū ad monasteriū multa sunt alia que ne dum eis: sed etiam oībus religiosis sunt p̄hibita q̄ vide.ſ. religiosus.§.lxv.

1 ¶ Quid de monacis q̄ i illis monasterijs comedūt carnes i qb⁹ memorie ñ extat q̄ ñ comedūt. &.d. car. ꝓsulant vt recitat ℣da.i.d.c.cū ad mōasteriū q̄ ſpunc hñt comedere vt ex q̄ ipſi ñ fuerūt auctores nec appet ex q̄ cā fuit introducū pōt p̄sumi ex aliq̄ cā legitia introductū. Secꝰ q̄n ex corruptella.qꝛ nō excusāt de cōsue.c.cū tāto. Sꝫ de hoc dic vt.ſ. religiosus §.xxxij.

2 ¶ Utꝛ appellatiōe mōacoꝝ veniant alij religiosi. &. ℣da.i.c.ex pte.ō postulando q̄ q̄n ꝓhibitio emanāt r̄spectu religiōis: lꝫ loq̄t ō mōacis.tñ extēdit ad oēs religiosos cuiuscūq̄ religiōis Et hoc nisi possit assignari ratio diuersitatis inter eos ⁊ mōacos. Quod no.

3 ¶ Utrū monachus possit cōfiteri epo vel p̄nario. &. ſm Rodo. q̄ sic nisi sit exemptus vel p̄uilegiatus a papa.

Monasterium an obligef. ex facto monachi. &. q̄ ñ neoꝫ ex ōdicto. neq̄ ōctu nisi i duob⁹ cāb⁹ ℣dicta⁹ si hoc sit ōtū i vtilitatē mōasterij. qꝛ i tūc tenef: ⁊ nō pl⁹ar. x.q.ij. hoc ius. Secꝺ si a p̄ncipe sit cōmissa administratio. qꝛ in tūc i quātū se extēdit administratio. in tātū obligatur. ⁊ nō plus. ſm Inno. in.c. olim de p̄uil. Et hoc intelligo tā de monaco q̄ abbate. Sꝫ cit i ar. q̄ nō obligef. insti. ō auctoritato. i p̄n. vide. gl. xi q.i. de persona.

¶ Utrū possit acquiri per monacum obligatio alteri monasterio. &. sic etiaꝫ per monachum fugitiuum. vt. ff. de acquir. pos. l.i. xviij. q.ij. Abbates. 1

¶ Utrū relictū monaco cū tali ꝓditione q̄ nihil acq̄ratur mōasterio valeat &. q̄ nō: nihil tal' ꝓditio intelligatur q̄ nihil acq̄ratur mōasterio respectu vtilitatis nō respectu iuris. sicut no. bar. i aut. excipit. C. de bo. q̄ libe. qꝛ tūc vꝫ q̄ō ē dicere q̄ ꝓhibet p̄mittat illū administrationē habere relicti: sicut ⁊ suus dē habere. ppriū. vt. l. is qui suis. ff. de manu. ⁊ facit q̄ō legitur, ⁊ no. in glo. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre. Nō q̄ dē dictū Bar. Limito verū q̄n talis administratio refertur ad casū licitū. ſ. vt dispēset i pios vsus q̄ō religiosis lꝫ etiaꝫ. de testamen. c. secundo. libro. vt. vel vt conuertat ad vsū vestimētorum vel librorū. ⁊ huiusmodi. Non autē licet vt posset administrare ad libitū ſ illa bona tanq̄ ꝓpria etiā de licentia pape. d.c. cum ad monasterium. 2

¶ Quid si abbas nō vellet cōsentire vt p̄ dictam licitam administrationem susciperet. &. relictū, nō valebit ⁊ tenebit apud gravatū. l. vnica. C. de catollen. ⁊ gl. in. d. §. tres hēdes. 3

¶ Utrū bona ingredientis ptineāt ad mōasteriū iure successiōis. an iure traditionis inter vivos. &. q̄ magna ē cōtrouersia inter doc. ⁊ glo. iuſ ciuil' ō q̄ vide alber. in aut. ingressi. C. de sa. san. eccle. Sed tu tene verius esse q̄ iure successiōis ¶ Utrū si ſ lesum fuerit poterit restitui ad minoris similitudinem vt. C. si vt ab here. se ab. per totū 4

¶ Quid ō bōis ingrediēnū ordinē mi nor aut aliorū q̄ nihil p̄t habere. &. Alber. in dicto auten. ingressi recitat. 5

opiniones q̃tuor. ¶ Prima q̃ hẽant p derelict. ¶ Secũda q̃ ptineãt ad venientes ab intestato. ¶ Tertia q̃ ad epi scopũ i cuius diocesi subsũt. ¶ Quarta q̃ acqrant ecclie rõane cui subsũt ⁊ inde alant. Et hec ẽ verior. de q̃ nõ me extẽdo quia habẽt oẽs tales priuilegia huiusmodi. quibus oportet stare. ⁊ vide. s. Legatũ primo. §. v.

6 ¶ Utrũ acqsita p monacũ expulsũ vl̃ fugitiuũ efficiant̃ monasterij sui. g̃. vt colligo ex no. ab Inno. i. c. cũ oliz. de pnũt. ⁊ Hos. in titulo de infãtib⁹ expo. ⁊ alios. q̃ si monasteriũ noluit euz recipere vl̃ maior pars capituli. sic erunt epi vel alterius monasterij si ipm ẽ ingressus. Si vo solus Abbas vl̃ minor pars fuit in culpa. sic acqret mõasterio suo si aũt nõ curauit redire tal̃ monacus. ⁊ totũ mõasteriũ videns eũ vagabũdũ neglexit. sic sibi acquiret epo vl̃ alij monasterio si qõ ingredit̃. sicut de seruo dicit̃ in. l. qõ seru⁹. ff. õ stip. huo. q̃ fit apprehẽdentis. qõ si mõasteriũ repetijt. sed nõ potuit obtinere aliquo ipedimẽto. sic acqrit monasterio suo. in auth. de san. epis. §. si mõacus. Pere/larus. n. ꝓt monacum fugitiuũ vendi care cũ oibus bonis per eũ acqsitis. c. Abbates. xviij. q. ij. aut si forte ad aliõ monasteriũ sit trãslatus pp petiõ suuz puta q̃ ponit̃ in alio mõasterio ad penitẽtiã faciẽdã. ⁊ hmõi. xxvi. q. i. c. si q̃ monacarũ. sic bona illa q̃ ppzio mõasterio attulerat quo ad vsũfructũ erũt secũdi mõasterii. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊ post eius mortẽ redibũt ad pmuz. Si vo transit ad fm monasteriũ licite. q̃ strictus. vel q̃ pmouet̃ in platũ alterius sic tenẽt aliqui in. c. q̃ a te de cle. coniuga. q̃ qcqd acqret postea erit̃ secũdi. fz alia pmiss⁹ vt ter. p hoc. xviij. q. i. c. vnico. Alij dicũt q̃ omnia sibi vndecũq̃ q̃uẽta erũt secũdi. vl̃ digni-

tatis q̃ vident̃ accedere ad psonã illez exp̃esse fuerũt collata tẽpore ingressus ratione predicta ⁊ illud. c. vnicum loquitur de acquisitis ex industria monaci q̃ erũt penes pmũ monasteriuz in quo ea acquisiuit nõ de patrimonialibus datis pmo monasterio. ⁊ hoc vltimũ sentit domin⁹. Lar. in. d. c. q̃ a te. Pla. vo. ibidẽ tenet vt bona patrimonialia sequãt̃ psonã. ar. hui⁹. c. q̃ a te. ⁊ c. ex transmissa. de renun. ⁊ l. ij ff. de colle. illici. ⁊ hoc sequi videtur Hosti. ⁊ Jo. An. in. d. c. q̃ a te. ⁊ magis placet mihi opinio. Lardi.

7 ¶ Utrũ mõasteriũ possit grauari noua ꝓsuetudine: fuitio: vl̃ onere. Respondeo q̃ nõ nisi a ꝓncipio de ꝓsensu epi a patrono sit ei iposita vt in. c. scientes de censi. nõ tamẽ intelligas q̃ in dote necessaria possit etiam a principio imponi aliqõ onus. sed intellige in aliis a dote predicta.

8 ¶ Utrũ qs possit frequẽtar̃ mõasteria mõialiũ. g̃. q̃ nõ nisi ex cã mãifesta ⁊ rõabili. aliae post admõitionẽ frequẽtãtes si sũt clici deponũt̃. si laici excõicent̃. c. monasteria de vita ⁊ ho. cle.

9 ¶ Utrũ mõasteria dupla feminarũ ⁊ religiosoz sint licita. g̃. q̃ non vt in c. diffinimus. ⁊ c. in decima. xviij. q. ij.

10 ¶ Utrũ qs possit ꝓfici duob⁹ mõasteriis. g̃. q̃ nõ sicut nec pluribus ecclijs curã habẽtib⁹ aiaz. nisi vni dependeat ex alio de pbẽ. c. cũ singula. lib. vi. imo pl⁹ si mõaci vni⁹ mõasterij: porar⁹ vel ecclias aut administratiões seu officia vni⁹ mõasterij ꝓsueta ꝙ eiusdẽ monacos gubernari sine lnia pape committerẽt mõaco alteri⁹ mõasterij sunt ꝓuati auctẽ pmissi ea vice ⁊ recipiẽtes fiũt ineligibiles ipo iure. d. c. cũ singla. §. fi.

11 ¶ Utrũ Abbas possit vsufructũ alicui⁹ rei relictũ monaco ei auferre. g̃. q̃ sic ꝙ no. i. auth. igressi. C. de sa. sã. ec. ⁊ i. c. ij.

desta.mo. Sz qd si addat si molestet monacū cadet a legato. gl. in. l. luci⁹. § tres heredes. ff. ad treb. hāc qōnē format ꝛ ibi Bar. ꝛ p ey. i. l. quotiēs in fi. C. de dona. q̄ sub mō. ꝛ p Bar. ꝛ Bal. ꝛ Jo. de imo. in. l. si alienū in prin. ff. ō here. institūtis. Et. conclude q̄ si legās disponat p viā pene nō valet. qz i positio pene sup facto ipossibili de iure vl̄ō facto nō vz vt. l. cerdonē. ff. ō op. li. ij. l. i. C. ō his que pe. noie. Sz si vult nō possit molestari dicat lego vl̄ relinq̄ vsufructū tali mōaco donec ꝛ quousq̄ abbas faciat ei qōnē. ꝛ ex tunc non relinquo. ita dicit bal. i. d. l. i. in. vij. q. ꝛ pau. de castro in. d. §. tres heredes sed in eo quod habuit mōacus añ cōtroversiā poterit Abbas controversiā facere ꝛ illi auferre secūdum predictos

Monialis nō debet habere singulare habitationem sed cōiter tam in ecclesia q̄z in refectorio ꝛ dormitorio esse debet. xviij. q. ij. pernitiosā vt si bi sint testes castitatis ꝛ honestatis vt in auth. de mona. §. cogitandum.

1 ¶ Nō dz loq monial' cū aliq̄ mōaco nisi cū socia. vel p̄nte Abbatissa ꝛ bre uit. c. diffinim⁹. ꝛ. c. in decia. xviij. q. ij.

2 ¶ Utruz possit cantare in choro cum monacis. &. q̄ nō vt in. d. c. pnitiosaz.

3 ¶ Utrū moniales teneant̄ fuare clausurā. &. q̄ sic ocs vt i. c. piculoso ō stare. li. vi. nec obstat qō qdā dicūt q̄ nō pōt eis indici vita artior ipsis inuitis. qz hoc nō ptinet ad artiorē vitā. sz ad cōseruationē honestatis debite. ꝛ ió ñ excusant̄ a peccato mortali q̄ nō obseruāt clausurā cū possint. pōt tñ Abbatissa exire, p homagio faciēdo cum honesta societate. ita tñ q̄ ad alia nō diuertat. Silr si esset aliqua que notabili morbo laborās. siñ aliaz infectiōe ibi esse nō posset vt in. d. c. periculoso vbi prelatis ipsarū precipitur q̄ prouideāt. ꝛ q̄ nō pmittāt patere accessus quarūcūq̄z psonarū ad eas nisi ex rōnabili cā. ꝛ mānifesta. ꝛ q̄ singulis āms eas visitent ꝛ ille que sūt ita exempte q̄ imediate subsūt pape dz epūs auctoritate aplica visitare vt no. in cle. attēdētes de sta. mo. ꝛ in. d. c. periculoso.

¶ Utrū teneat receptio monialiū nō 4
mēdicāntū facta vltra numeruz earuz que possint sustētari sine penuria de p̄uentib⁹ monasterij. &. q̄ nō. imo ipso iure est nulla. d. c. periculoso.

Moneta q̄t modis falsatur vide. S. Falsarius. §. iiij. ꝛ. v. ꝛ de qua debet fieri solutio vide. j. Solutio. §. ij.

Mora Incurritur cū quis nō facit id quod facere tenetur ꝛ eo tempore vt notatur in. c. vltimo de locato.

¶ Un requirat monitio vt gs ꝓstituatur i mora. &. q̄ si dies ē apposita obligationi nō requirit qz dies interpellat pro homine. d. c. vltimo ꝛ. C. de ꝓhen. ꝛ cō. stipula. l. magna de quo vidē obligatio. §. viii. Si vō dies non est apposita obligationi nec alia cōditio sic requirit monitio secūdū Bal. in. l. nō ignorat. C. de fructi. ꝛ li. erpē. ꝛ Angelū in l. si manumissori. C. ō obse. pa. ꝓ. ꝛ pa. in. c. lz beli. de simonia ꝛ in. c. ij. de accusati. Facit lex i fideicommissi ꝛ ibiē casus aure⁹. ff. de vsuris ꝛ i. l. qdā iberus in vbo quia de re volo vt cū libero loquarta. ff. de seruī. vrba ꝓdi. ꝛ id qō legit̄ ꝛ notat̄ in. l. debitores presentes ꝓpus denūciationibus cōueniēdi sunt C. ō pigno. ꝛ in. l. si ex legati cā. ff. ō. v. ob. ꝛ in. c. accusātio. ii. q. vū. licet glos. dicat in. d. c. lz beli. q̄ i pecuniarijs ad monitio ē de honestate nō ō necessitate Tñ Ludouicus de romain suis notandis tenet q̄ si ōbitor citat̄ sine mo

mitione ⁊ cõfitetur debitũ q̃ dz actor cõdẽnari in expensis si poterit ꝓbare/ q̃ nõ fuit monitus qr debitori icũbit ꝓbatio ⁊ sic negatiua. Nõ qr ius pre sumit q̃ creditor monuerit eũz: qr cõ muniter sic solet fieri. vt dr̃ in. d. l. i fi/ deicõmissi. Et istud ẽ verissimũ ð iure fori. Sz ð iure poli. teneo q̃ si credi/ tor ex timor ẽt reuerẽtiali nõ audet pe tere debitũ vel ignorat. q̃ tũc etiã sine monitióe ꝓsitmat debitor i mora: alʒ nõ qr ex quo scit q̃ ei debet ⁊ sine oi respectu põt petere ⁊ nõ petit vr̃ ꝓsen tire q̃ teneat. Et sic intellige. l. in oib⁹ obligatiõib⁹. ff. de re. iur. ⁊ theologos in quarto Allẽdite q̃ morosus tenetur etiam ad restitutionẽ damni dati ei cui nõ soluit ⁊ lucri cessantis. ſm ea que dico. j. vsura. i. §. xiiij. ⁊. xxx.

2 ¶ Quo purgatur mora. &. q̃ ex celeri solutione aũ requisitionẽ factã. vt no. in. d. c. vltimo. Facit. c. cũ Bertold⁹. ð re. iudi. ⁊. c. ex tue. de cle. nõ resi. Ad/ uerte hic q̃ mora ⁊ culpa equiparant nisi i hoc q̃ mora ẽ purgabilis. l. si fuũ §. seqtur. ff. de v̄bo. obli. Et sic põt itel ligi. l. si ts in fi. ff. de iur. do. Et ideo si res q̃ est restituẽda vel dãda eodẽ mo/ do esset pitura apud dñm vel eũ cui ẽ danda non tenet morosꝰ. l. fi. §. i. ff. ad le. ro. de iac. ne creditor lucret cũ alie na factura. Hoc sequit fulgo. i. l. qõ te ff. si. cer. pe. Simlr̃ si obtulit post mo/ rã tẽpore debito. vt in. d. §. sequitur.

3 ¶ Sed quid si dubitatur an peritura fuisset. &. q̃ debitor morosus non libe ratur. quia interpretatio fit contra eũ. l. cum res §. fi. ff. de le. primo.

Mors ẽ triplex corporalis spũalis ⁊ geenna/ lis de pe. di. vlti. c. vltu.

1 ¶ Vtr̃ qs possit sibi infligere mortẽ cor porale. Vide. s. Homicidiũ i. §. sc̃o.

2 ¶ Vtrũ mors tpalis sit satisfactoria ꝑ peccatis. &. Sco. i. iiij. di. xxi. q̃ mors naturalis q̃tũcũq̃ sit necessaria. tñ si volũtarie acceptet̃ est sufficiẽs pena ꝓ oibus peccatis venialibus. ⁊ forte pro magna parte pene debite pro morta/ libus. Ex quo infertur ⁊ q̃ multo ma/ gis est satisfactoria mors que infligitur alicui etiã pro peccato suo si volunta/ rie ⁊ patienter sustincatur.

¶ Vtrũ mortuꝰ resuscitatꝰ restituatur in integrũ &. vt elicit̃ ꝑ gl. ⁊ Archi. in c. ii. xxiij. q. vij. ⁊ per Jo. an. ⁊ Pda. in c. fraternitatis. de fri. ⁊ male. post Uin. ⁊ Ber. bri. q̃ q̃ ad ea q̃ ipr̃imunt̃ i aia nõ pdidit ⁊ ió ñ restituit̃. Unde sacer/ dos resuscitatꝰ nõ ꝓmotꝰ nec bapti zatur. ⁊ hmõi Jo. An. idẽ sentit etiam in pfessione: licet caracter nõ ipr̃ima/ tur. qr obligatio acquirit̃ deo qui non mozit̃. c. fi. de cõdi. appo. Sz Pda. tz cõtrariũ in hoc. qr talis obligatio ẽ re stricta ad tps. propterea profitẽtes di/ cũt toto tẽpore vite mee ꝓmitto ⁊c. Et hoc credo verũ ⁊ opinio Joã. An. militaret qñ quis simpliciter ꝓmitte/ ret seruare talẽ regulã. In aliis aũt in quibus nec caracter ipr̃imitur sed ad hereẽt corpori. Jo. An. dicit q̃ nõ resti tuitur nec recuperat qr actio semel ex tincta nõ reuiuiscit. c. ex transmissa. de renun. Sed glo. in l. ex his. ff. de legi. ⁊ in. l. seruus effectus. ff. de actio. ⁊ ob/ liga. tenet q̃ recuperet indistincte. Añ dicit q̃ rumpet testamentum quod añ fecerat ⁊ recuperat bona Archi. vbi s. Tenet q̃ restituitur quasi iure postli/ minii. Et idem tenet Joã. de sancto. ⁊ bene. Ratio quia si restitutio principis in integrũ refertur ad omnia. l. i. C. de sen. pas. ii. q. iij. quotiens. in fi. ergo for tius restitutio dei. sz tu dic q̃ sicut non extinguitur obligatio illius qui promi sit nauem alienã. sed solum cessat q̃/ uis dominus nauez destruat animo re

parandi eã'ex eisdem lignis qz eadem nauis censetur vt in.l.qui res suas.§. arcaz promisisti .ff.de solu. Sic i ppo sito qz domin⁹ dissoluit talé animo vt postea ex eisdē pulueriḃ⁹ resuscitaret. Et opinio ꝓria posset saluari quando fuisset morte reiolutus nó aio restaurá di quia tunc nauis lz restauretur nó est eadem sed in isto casu nó potest eé In matrimonio tñ certū est qꝺ nó re stituī nisi de nouo contrahatur iterū quia semel fuit dissoluū ex morte ⁊ iō non recuperat iure postliminij vt in.l. nó vt a patre.ff.de capti.⁊ postlimi.re uer. secus in alijs vt dictum est Bart. etiā in.l.ꝓma.C.de ss.san. eccle. tenet qꝺ resuscitatus iterū moritur⁹ vt La zarus recuperat ⁊ reuocat testñ sicut per natiuitatem filiorum sz resuscitat⁹ non amplius moriturus non rumpet.

4 ¶ Utrū spolians mortuos peccet.ꝛ. qꝺ sic ⁊ grauissime punitur ꝼm leges. vt de sepl'.viola.l.ꝓor.§.aduersus eos ⁊ philo.quarto ethicorum latronibus tales annumerat

5 ¶ Utrū mors ciuilis equipareť morti naturali in dubio.ꝛ. Se.in.c.susceptū de rescri.li.vi. Archi. ibidem ⁊.d.An to.in.c.licet de offi.dele. plene prosequ itur.sed tñ cōcludę qꝺ aut verbū mors profertur a Jure in materia stricta ⁊ exorbitanti a iure cōi Et in dubio intel ligitur de morte naturali vt in.d.c.su sceptū ⁊.l.iij.§.hec vba.ff.de nego.ge. ⁊ ibi glo.⁊ Bar. Aut ius nó est strictū in quo scribitur mors: sed est extendi bile ex idemptitate rationis. Et unc si mors ciuilis hz eūdez effectū ꝺ̄ ad id ꝺ quo agiť quē hz mors nālis ⁊ sic eq paraťr ⁊ ita procedit.c.placuit.xvi q.i. Si autem mors ciuilis nó habet per omnia eundem effectuz quo ad id de quo agitur quē habet mors natu ralis non extendeť nec equiparabitur mor ti naturali vt dicit glo.in.d.c.quesituz ⁊ in.d.c.licet alias sic. Si vero verbū mors profertur ab homine tunc i du bio non equipatur quia verbum ho minis debet referri ad mortem natu ralem vt in.l.ex ea parte.§.Insulaz.ff. de verbo. obliga. Jo autem .xvi.q.i. placuit dicit qꝺ regulariter mortis ap pellatiōe intelligitur naturalis mors.

6 ¶ Quis dicatur esse in mortis pericu lo.ꝛ. Infirm⁹ quotidiana febre ꝺ̄b⁹ sessus in loco vbi machyme iacuntur: vel a talibus hostibus q eū volunt oc cidere Nauigaturus per loca pericu losa vi'turus per loca insidiosa .Aut etate cōfectus ⁊ huiusmodi vt patet. ff.de do.causa mor.l.mortis causa cū tribus sequentiḃ⁹ Vel dic qꝺ arbitriū boni viri est sequendū vt pensatis con ditiōibus iudicet si probabiliter immi net periculum mortis ⁊ tunc dicatur i periculo mortis

7 ¶ Utrum liceat requirere a moriēte qꝺ sibi reuellet statum suum post mor tem.ꝛ. secundum Tho.in quoſ'.qꝺ sic dummodo hoc subintelligatur si deo placuerit ⁊ hoc non fiat ex infidelitate vel dubitatione fidei.

Mulier

Vide supra Fe mina

Multiloquium

Ꝼm Aler. sēda sēde de multi loquio ꝺ̄ qꝺ est multitudo loquutiōis cū superfluitate vel preter vtilitatem vel necessitatem Et sic intelligiť illud prouer.x. In multiloquio non deerit peccatū. Aliud tñ est proprie loquen do multiloquium aliud ꝺ̄ bositas siue liguositas Dz lingnositas sonat i pre ptū pueniente ex consuetudine super flue ⁊ inordinate locutōis Multiloq um vero ñ determinat tātū quantum lingnositas sed stat i genere .⁊ licet sit

veniale tamen linguositas potest esse mortale Unde Job.i. Nunquid verbosus iustificabitur quasi dicat non

MUnus trib⁹ modis dr Aliquando capr ꝑ dono qđ qdem est proprie id qđ spōte prestamus ⁊ ex nulla necessitate vel iuris officio qđ quidez si non ꝑstaret nulla esset reprehensio vt.ff.de v̄bo.si.l.munus ꝓprie Differt tñ qz munus est donū cum causa Donū vero se habet in plus quia etiaz aliquando sine causa vt patet i.l.inter donū ⁊ munus .ff.de v̄bo.si. Aliqñ capitur ꝑ officio cum honore Aliquando ꝑ honore sine onere vt habet de his omnibus in.l.munus tribus modis dicit.ff. de verb.si. Uñ in.d.l.mun⁹ ꝓpe est quod necessario subimus lege imperioue eius qui potestatem habet iubendi Et de isto hic tracto.

1 ¶ Quotupler est munus .ꝝ.q⁹ tripler. Quoddā sordidū qđ ꝓsistit in vilib⁹ officijs vt arena fodiēda calce coquenda ⁊ alia exempla in.l marmarum.C. de ercu.mune. Et pōt dari ista regula in ipsis agnoscendis ſm Bartol.in.l. vnica.C.mulieribus quia sicut illud est honor qz in loco reputatur honor.vt notat Jnno.in.c.de multa de ꝓbē.ita illud ē vile quod reputat vile ⁊ habet officia vilia ⁊ hec tantum dantur vilibus personis non maioribus vel humilioribus.C.de suisce.ꝓpo.⁊ archa.

2 ¶ Quoddā mun⁹ dicit honestū cū honore annexo ⁊ ista munera appellantur honores i.l.cui muneris.ff.ꝺ mu. ⁊ oo.⁊ ista sūt officia seu dignitates publice.d.l. vnica.

3 ¶ Quoddā dicitur mun⁹ simplex solus quia non habet nec honorez nec vtilitatem annexum vt est tutella cura ⁊ huiusmodi.ff.de accusa.tuto.

4 ¶ Quomó dicit ꝑsata munera personalia mere.ꝝ.q⁹ tūc qñ explicantur labore corporali solū sine sumptu vel detrimento rerum proprīarum.l.fi. in principio.ff.ꝺ mu.⁊ ho.

5 ¶ Quando dicuntur patrimonialia seu realia.ꝝ.q⁹.tunc proprie quando cum sumptu proprio fiunt ab alijs.

6 ¶ Quādo dicunt mixta.i.personalia ⁊ patrimonalia seu realia.ꝝ.q⁹ quando cū labore corporali a nobis explicātur ⁊ cum sumptu nostro vt colligitur in.d.l.fi.§.patrimoniorum.

7 ¶ Quó dicunt ordinaria ꝑsata munera siue ꝑsonalia siue realia.ꝝ.q⁹ ordinaria sunt quādo habēt certā ⁊ ordinatā ꝑstationē per aliquam legez vl statutum seu consuetudinē longam vt. de vaca.⁊ excusati.mune.l.in honoribus.§.qui muneris publici.

8 ¶ Quó dicant extraordinaria .ꝝ.q⁹ qñ nó per legē vel statutū vel consuetudinē imponunt sed secundum volūtatem dominorum secundum Bar.⁊ patet i.l.vnica.C.de vaca.pub.mune. Unde per accidens ista imponuntur.

9 ¶ Aliqñ ista munera dicuntur idicta vt qñ princeps imponit per.l.aliquod vel per statutum quod a principio erat extraordinarium. Sed nunc efficitur ordinarium.

10 ¶ Aliquādo dicit supidicta vt qñ supra ordinarū aliquid ipōit propter necessitatē occurrentē Facit.l. vnica. C.de supidicto ē et alia distinctio gre. super illud Jsay.xxxiii.q exeunt manū suaz ab omni munere q⁹ Tripler est Munus a manu ab obsequio ⁊ lingua de q.ī. Simonia.v.in ꝓncipio

MUrmuratio ſm quādā apostillā sup illud sapiēntie ꝓmo custodite vos a murmuratione.ē quedam querella cū ipatientia i his q̄ homo ꝺberet patiēter ferr̄ ⁊ ꝓmittur

aliqñ cõtra deum per displicẽtiam eo
q̃ nõ tribuat ꝓsperitatẽ vel aduersita
tẽ ꝟ3 merita hominũ. vl̃ q2 immittit tri-
bulationes vel nõ regit mũdũ nrõ no
stro ⁊ tñ iniuste. quia Jere. xj. Justus
quidem tu es domine si disputem te-
cuꝫ lꝫ nobis sint occulta talia iudicia
Aliqñ est cõtra prelatos. de quibus di
citur. xc. di. Alienus sit a fratrũ vnita-
te qui murmurauerat. ⁊ iõ apostolus.
Ne murmuraueritis ⁊c prie cor. xj. ⁊
qñ sit peccatũ mortale. dic q̃ tunc qñ
er ipsa fit cõtra aliquod preceptũ dei
puta q2 dicit vel credit deũ iniustũ. vl̃
iudicat temerarie. ⁊ hmõi.

Mutilatio quid sit. vi de. s. Ho micidium. v. §. vj.

Mutus ꝑ signa põt pe-tere facta ⁊ ei sũt dãda. xxvi. q. vj. g recedũt ⁊ c. sc.

¶ Uxor possit cõtrahere matrimoniũ vide. s. Matrimonium. ij. §. iij. ⁊ ma trimonium. iij. impedimento. xviij.

Mutuum est quod de meo fit tuũ ff. si. cer. peta. l. ij.

¶ In qb9 reb9 cõsistit ꝓpe mutuũ ꝟ. q̃ in reb9 que cõsistunt i numero. vt pecunia ⁊ huiusmodi. pondere. vt massa auri. vl̃ argẽti. ⁊ hmõi. vl̃ mẽsu ra. vt vinũ. oleũ. triticũ ⁊ q̃ vsu ꝯsumũ untur. vt in. d. l ij. ⁊ inst. q. mo. Ꝯhit obli gatio in ꝑn. Vñ Rodonẽ. mẽsurã re-stringit ad mensurã q̃ grana vel ligda mẽsurãt nõ ad illã qua pãni vl̃ terre. Et aduerte q2 ꝺbet dari mutuũ vt red datur nõ eadẽ res in numero ſꝫ simi lis in genere. siue tãtidẽ ⁊ eiusdẽ entli tatis ⁊ ꝑcii eodẽ mõ. Vñ si dedit pe-cuniã nõ illã restituet sed similẽ. ⁊ hu iusmodi. aliter trãsiret vl̃ in comoda ti aut depositi. vel aliũ Ꝯctũ. l. ij. ff. de Ꝯhen. ẽptio. ⁊ l. ij. ff. si cer. peta. Et no. q̃ hic ñ accipit gen9 ꝟ3 ponit spãliter pro gbusdã reb9 q̃ cõsi stũt in numero pondere. ⁊ mẽsura. Vñ ꝯꝫ Azo. q̃ si qs mutuo ꝺ diset pond9 argẽti ⁊ ꝛciperet pecuniaꝫ ad numer q̃ ẽ mutuuꝫ si pecunia sit argẽtea q2 idẽ genus reddit ⁊ tãtidẽ facit. l. j. §. vlt. ff. de auro ⁊ ar. lega. ⁊ ppea si res mutuata perit periculũ est mutuũ accꝑ-ptis etiã si casu fortuito. l. icẽdũ. C. si cer. peta. insti. q. mo. re Ꝯhi. obliga. §. itẽ. Sec si data eẽt pecunia burta ꝓsi gnata q2 ñ ẽ mutuũ. l. si ab initio. ff. si cert. pe. oꝫ ergo q̃ tradat vt sit accꝑ-ptus mutuum nõ consignata aliter non erit mutuũ.

¶ Uxꝫ dare mutuũ petenti sit de ꝑce pto. ꝟ. ꝟ3 Sco. i. iiij. di. xv. q̃ hũs pe-cuniã sibi ꝑ aliquo tpe iuriẽ mortaliꝛ peccat si eã nõ mutuat indigẽti ⁊ petẽ ti q2 facit Ꝯ ꝑceptũ nat9 ⁊ xpi. Luce. vi. mutuũ date. ⁊ Mat. v. Oꝫ si ei es-set vtilis puta negociãdo vel aliud de ea faciẽdo tũc distigue ꝟ3 q̃. s. dixi ꝺ elemosyna. §. i. quõ est de ꝑcepto ⁊ ꝟ3 illã distinctionẽ a fortiori dic ꝺ mutuo quod no.

¶ Quomodo in mutuo fit vsura vi ꝺ j. Usura. primo per totũ.

Naufragium ẽ nauis fracta submersio rerũꝫ ⁊ corporuꝫ qõ plerunq̃ casu fortuito cõtingit ꝑ pter vim tẽpestatis vel fluminis. l. decꝑ catio ⁊ per totũ. ff. ad. le. ro. de iac.

¶ Utrũ rapiẽtes aliqd ꝺ naufragio te neãt. ꝟ. q̃ sic ad restitutionẽ. nec excu sat aliq̃ ꝓsuetudo dicta l. ꝺpcatõ ⁊. ff. de incen. rui. ⁊ nau. l. si qs ex naufra-gio. nec excusant a petõ mortali si ra puãt itẽriõe retinẽdi. nec excusãt ex ali q̃ ꝑcepto qa Ꝯ ꝑceptũ dei tenetur. xix diliges proximũ tuũ sicut te ipsũ. Et pũ

ant alius ꝓlatꝰ ꝺz ꝺepoi. Laicꝰ anathematizari ext̃u. q. i illi q ꝛ detruga c. innouam⁹. ſm leges. j. annū i q̄d⁹ uplū. Poſt ānū in ſimplā puniūtur. l. i. in prin. ff. de incē. rui. nau. Et hoc vez niſi ſint naugia que exercēt pirraticā prauitatē: vel niſi chriſtiano nōi inimica. vt in cōſti. Fede. ad decus. §. naugia. C. de furtis aut. naugia.

2 ¶ Quid de dominis qui cōueniūt cū nautis de certa quātitate dāda ne depredentur in naufragio. ſ. q̄ tenent reſtituere q̄quid hac de cā accipiunt niſi ſpōtanea liberalitate eis dare. ſm Rodoñ. bñ liceret ſtatuū quo qs lucraretur tñ ꝓ rebꝰ recuperatis i mari naufragis. itellige ſi fit ꝓpter vtilitatē naufragoz qui aliter nō recupararet res ſuas ſz periret in mari.

3 ¶ Utz inuenīs rē tractata ſi mari vl' ex naufragio teneatur eas reſtituere. ſ. Pa. i. c. cū dilecti. de accu. q̄ aut erāt ꝓ derelictis. ꝛ ſic fuit capientis. qz q̄ i multꝰ bonis eſt efficitur nāli rōne capiētis inſti. de re. diui. Si vo nō erant ꝓ derelictis ſz fuerūt piecte vt euaderēt periculū maris. tūc cū piciēs remaneat dom⁹ n⁹ eas occupās alio retinēdi cōmunit furtū. vt in glo. d. c. cū dilecti ꝛ. l. q̄ rōne. §. vlt. in fi. ff. de acq. re. dō. ꝛ eſt excōicat⁹ vt in. c. excōicatiōi de rapto. ſi nō reſtituit q̄ꝑ ꝓnū potent Et q̄ꝑ uis Jo. An. ibidē dicat regri monitionē añq̄ incurrat excōicationē. Tamē Pa. ibidē dicit. q̄ q̄ ad dcū ꝛ ꝓſciam ē excōicat⁹. ſi q̄ꝑ ꝓnū poterit reſtituere nō faciat. ꝛ multo fort' hoc hz loqui i his qui rapiūt violēter res naufragoz. Si aūt ſimpliciter accepit nō cōſiderando an eſſēt derelicte vl' ne excuſat a furto. vt ē ter. no. i. l. falſus. §. ſi tacitū. ff. de fur. Et ſic ego credo ab excōicatiōe ar. d. l. falſus ꝛ his q̄ n⁹ Jo. An. i. c. quāte de ſē. excō. i nouella De q̄ vide. ſ. Inuenta in ꝑn. ꝛ limita vt ibi.

¶ Qz q̄ritur an ſit ꝓſumēdū q̄ tales 4
res ſint ꝓ derelictis. ſ. idē Pa. vbi. ſ. q̄ ex cōiecturis pōt ꝓ unū. Nā ſi libz obtuſi pānis ꝛ bñ ſigilatū picit ꝓſumitur nō habuiſſe ꝓ derelicto. ſecuſ ſi apertum. ꝛ ſic in ſimilibus. Similiter quando non ſtatum queſiuit. de quo. ſ. Inuenta in prin.

Nauta caupo. ꝛ ſtabulari uſ tenent de leuiſſima culpa. nō de caſu. l. ꝛ ita §. at hoc edicto. ff. nau. ca. ꝛ ſta. ꝛ dicit nauta q̄ nauē exercet. ñ remiger. vt. l. i. c. ii. §. nautā Silr caupo. ꝛ ſtabularis q̄ hoc exercēt. ꝛ inſtitores eoz vt i. d. l. i. §. fi. Hec obſtat l i. §. ſi veſtimēta. ff. ꝺ pſiti vbi depoſitarius ñ tenet niſi ꝺ leui culpa. q̄ ē ſpāle i iſtis vt teneāt de leuiſſima culpa. Sz ego in ꝓſciēcia ñ credo q̄ teneāt niſi ꝺ leui. vt. ff. nau. ca. ꝛ ſta. l. nauta Et. d. l. ꝛ ita logt i odium tailū q̄ ſolent frandē facere. vt ibi pz. §. at hoc edicto. Et iō cū ſibi ꝓſtet ſe ſa ꝓ ꝓſūptione nō ꝯbit locū in cōſcientia. niſi ſpāliter accepiſſet mercedem ꝓ cuſtodia vt. ſ. Locatio. §. xxiii. vel niſi quādo res requirebat diligentiſſimam cuſtodiā q̄ ſcienter accepit cuſtodiēdam. q̄ ſic tenetur de leuiſſima.

¶ Sz quō ꝓbatur datū talī pecūta. ſ. 1
q̄ ſi ꝓſument portare talē q̄titatē pecunie. tūc credetur ſuo iuramēto. alias ñ niſi q̄tenꝰ ꝓbet ar. ff. ꝺ re mi. l. ñ oēs §. a barbaris. nā talī ꝺz nūerā pecuniā i ꝓſpcū hoſpit. ff. ꝺ po. l. i. §. ſi ciſta.

¶ Utrū naute ꝛ ꝓfati ꝺicēs claues ca 2
mere ꝺño ꝺeponēti excuſēt ſi perdat. ſ. ſm glo. in. l. ꝺz ff. nau. ca. ſta. §. ité ſi predixerit. q̄ ſi a principio dedit claues ꝛ ꝓdixit q̄ nolebat teneri excuſat alīs ñ. Silr teneāt q̄ a ꝓncipio ñ ꝺdit clauef ſz poſtea. ſz ꝓdixerit ꝓ. l. ſicut. C. ꝺ act. ꝛ ob. niſi ille exꝑſſe conſenſiſſet.

nolle illum teneri.

3 ¶ Dic ꝓfati hẽant locũ i eo q̃ hospitaꝫ aliquẽ ñ tãꝯ campo.ſz ſicut ciuis ſine mercede ſicut ſit qñ rex venit in ciuitate aliq̃.ꝛ diſtribuit ſuos ꝓ domos ꝛc.ꝓ nõ vt.l.ſi meſſor.ff.ſi meſſor.fa. mo. dix.ꝛ.ar.ff.de alcato.l.i.§.ulẽ.notãdũ.ꝛ ideo ſi gratꝭ ſit teneꝫ ſolũ de dolo ꝛ lata culpa.

4 ¶ Vtrũ naute poſſint ꝓponere res ſuas ꝺpoſitis qñ vtraſq̃ nõ poſſũt ſaluare vide.s. Cõmodatum.§.xvj.

Necſitas triplex pri/ma ſine q̃ vita corꝓalis ſuſtẽtari ñ pót ꝛ8 hac dicit ꝓme. Jo.iij. Qui hũerit ſũam hui9 mũdi ꝛ viderit fratrẽ ſuum neceſſitatẽ hẽre ꝛc. Secunda neceſſitas dr̃ oportuna ſine qua vita comode ſuſtẽtari nõ põt.ꝛ ad hãc remouẽdam in ꝓmo quilibꝫ ex pietate inducitur ad ro.xij.neceſſitatib9 ſctõꝝ cõcãtes.ꝺ q̃ dic.vt.s. Fluarticia.§.iij. Tertia eſt ꝓficua ſine q̃ vtilr̃ vita ñ ſuſtẽtaꝫ vt puta hñdi libꝝos ꝓ ſtudẽdo.ꝛ huiuſmõi.ad quã ſuccurrẽdã pfectio amoris iflãmat.ꝓ ꝓma neceſſitate.fa.ꝛ tertia lꝫ mẽdicare pẽſatis circũſtãtijſ Et eccliaſtici pñt reddit9 hẽre eccliaſticos alias ñ.niſi cũ dãnatiõe ſꝫ ll3ẽri.de gandauo i.iiij quol̃.q.xxvi. Et ſic intellige glo.in.c.ꝓcarie ꝛ.c.ſe.x.q.ii.

1 ¶ Vtrũ illud q̃ dr̃ neceſſitas facit licitũ ꝛ nõ ſubiicitur legi.in.c.lꝫ. de feriis itelligatur ꝺ ꝓma ſolũ.ſc.q̃ ꝺ ꝓma ſolũ.ꝛ hoc intellige qñ tale qd qꝺ eſt ꝑ legẽ ñ ẽ malũ de ſe.vt puta qꝛ ex aliq̃ circũſtãtia pót licite fieri.qꝛ tali neceſſitate occurrẽte nõ regrit alia diſpẽſatio.ſꝫ ꝓpa auctoritate qs pót ꝓtrauenire. Silr̃ dic ꝓ ſecũda neceſſitate. dũmõ recõpẽſatio aliq̃ fiat.ſicut dicit ꝺ. Anto i.c.i. de feriiſ q̃ lꝫ doctoribꝰ cõſulere ꝓ foꝛẽſibus in feſto dũmodo aliquã elemoſinã in recõpẽſatiõeꝫ faciãt. Facit gl.in c.preſbr in vbo denarũ lxxxj.di.ꝛ meli9 dicũ.c.lꝫ.dꝫ. ego credo ſit tutus hẽre.diſpẽſationẽ ꝺ ꝓlato in iſta fa. In tertia vero neceſſitate omnino regritur diſpẽſatio.aliter ñ faceret licitũ. Et ſm hoc intelligo glo. in.l.i.§.cũ in cadẽ.ff.ad.l ro. de iactu. que dicit q̃ tẽpore neceſſitatis oia fũt cõicanda.ꝛ qꝺ ibi dixit Aug.ſ. q̃ tẽpore carnſtie ſi mendic9 furetur panẽ nõ incidere in penam. facit.c.iij de.fur.ꝛ ſimilia que loquũtur de neceſſitate. qꝛ aliquando de ꝓma. aliquando de alia.

Negligentia ẽ omiſſio alicuius q̃ fieri debet ꝛ pót. vñ ñ pót eſſe negligentia.vbi quis nõ eſt in mora.de elec.c.vlti. ꝛ de conceſ ꝓ. qꝛ diuerſitatẽ no. in.c.ſi cõpromiſſarius in ꝓn.de elec.li.vi. Et tũ aliqñ negligẽtia dicitur lata culpa.vñ.ff.nau.l.ſi ñ deiuſſor in ꝓn.dicitur reſoluta negligẽtia ꝓpe dolũ ẽ.i.lata culpa Et q̃ dicat lata culpa.no.i l.noia.C.arbi.tute. cũ ſuis cõcor.ꝛ.s. Culpa in ꝓn. Moie ẽt negligẽte ſiplicit verũ leuis culpa ẽt leuiſſima.vt ꝓz in.c.ꝓcallegat.facit.xxviij.di.c. ꝺ ſiracuſane.ꝛ.c. cũ ex eo i fi.ꝛ.c.cõmiſſa.§.porro.de elec.li. vi.ꝛ hoc ẽ q̃ qſ teneꝫ de leui vl leuiſſima culpa.alias ñ. Moie vo negligẽte magne venit lata culpa.vt.ff.de actõ. ꝛ ob.l.i.§.is quoq̃ apud.vbi ter.quaſi aptus. Aliq̃ vo icludit dolũ.ſ.cum lex ipõit negligẽti diũſa a deliquẽte qꝛ tũc ſõ negligẽte icludit dolũ ſi negligẽtia.vt no. Be.in.d.c.ſi ꝓmiſſarius

¶ Vtrũ negligẽtia ſit pcñ mortale. 1
ſc.q̃ ſi qs omittit ex negligẽtia facere illa ad que teneꝫ de ꝓcepto vl ex offõ i his vbi vſaꝫ notabile dãnũ ſibi comittẽtiſ.ſic eſt mortale pcñ de ſui nã

de sē.exco.li.vi. ℙuta si diceret magister carpentarius talis loci. iunior ꝛ huiusmodi.qō no.bene. Et ad glo. in.c.a nobis el.i.de sen.exco.quā videtur seq cōiter doc.dic q intelligitur q ita sūt excōicati quasi nominatim fuisset expressi.sed nō q dicantur nominatim excōmunicati.quia quis potest excōmunicari. ꝫ nō nominetur.

NOtarius vide tabellio.

NOtorium dr triplex ꝫ glo. in c.vestra de coha. cle.ꝛ mu.ꝛ ibi ℙa.sequit.s. notoriū p sūptionis: ꝛ istud est qū ius vehementer aliquid p̄sumit. vt filiatione que ex cōiecturis a iure inductis dicit notoria.ꝛ idē est istud notorium sicut p̄sūptio iuris Secundū est notoriū iuris.qz in iure siue in iudicio oritur sicut cū quis cōuincitur in iudicio: vel sponte confitetur vel per sententiā cōdēnatur in iudicio. Tertium est notoriū facti.ꝛ istud est cum populus est testis alicuius facti ꝛ non est locus inficiationi. Et notat Archi.ii.q.i.ō manifesta.ꝛ bonus tex. in.c.cū dilectis filius de pur.ca. Et dicit notoriū facti clare ꝛ famosa locutio ex euidentia rei surgēs: q tergiuersatiōe aliqua celari nō pōt.vt p̄batur in .c.tua.de coha.cle ꝛ mu.ꝛ.c. euidētia de accu. Et istud notorium facti est triplex ¶ ℙrimū facti permanentis vt q palatiū dominoꝝ ē i platea ꝛ sic dicitur notorium quasi res nota omnibus volentibus videre eam facit aut. q semel.C.quomodo.ꝛ qñ iu.ꝛ.d.c. euidentia ¶ Secundum ē facti trāseuntis ꝛ nō redeuntis.vt si in cōspectu populi sit aliquis interfectus: silr vox p̄conis qr notoriū est pro tunc. nō p nunc.ꝛ sic intellige q no.gl.in.d.aut. qui semel. ¶ Tertium est facti interpolati.exēplū in eo qui patus ē mutuare.sub vsuris.ꝛ de meretrice qz nō sēp mutuat vel peccat. Sed Bart.post Jaco.butri in.l.cines.C.de appel.dicit q notoriū est q ꝫ actū p manētē. vt edicta in albo p̄torio ꝛ q in platea est palatium dnoꝝ. Illa autē que nūq̄ habuerūt actū p manēteni vt vox p̄conia: ꝛ huiusmodi.nō possūt transire in notoriū: sed bene in manifestum.

¶ Sz q̄t horuz scia requiritur ad facieēdū notoriū facti.&.fuerūt varie opiniones.Sz mihi placet opi.gl.in.d.c.de manifesta.q̄ dicit sufficere sciam. x hominū ad minus .Quā sic intelligo.vt colligo ex ℙa.in.d.c.vestra.q si vicinia nō ꝫ.x.homines.seu psonas nō pōt oriri.notoriū .Si vero ꝫ.x.p sona solū oportet oēs sciant. si aūt ꝫ pl'oz q oēs sciant uel maior pars.ꝛ illa pars nō sit minor.x.pōis. Et q taꝫ vicinia facit notoriū hēs bonus tex.in d.c.cū dilectis Et sic p̄z q nō regrit scientia totius populi.vt volūt aliqui.

¶ Vtrū in notorijs sit ordo seruādus iuris.&.pa.in.d.c.vña q in notorio p sūpto vbi agitur ō cōsāguinitate ,pbāda regrit sed ibi est speciale.Sz i alio notorio facti nō regrit nisi scientia.ꝛ sola citatio. Et hoc intellige verū nisi cōstet q nulla defensio cōpetit vel pōt cōpetere.qz sic nō regrit citatio .ꝛ sic intellige .c.cū olim de re .iudi.ꝛ.c.venerabilē.de elect. Sz vbi pōt cōpetere defensio sic est necessaria citatio.aliter nō valebit inia.ꝛ sic intellige Cle. pastoralis de re iudicata. Similiter regritur p̄batio notorij per duos testes adminus.no.Glo.d.l.iij.ff. de testi.nisi sit notorium facti permanentis.vt in d.c.euidentia.

NOuale in bullegijs pijs locis concessis. intelligitur omnis ager de no

uo ad cultum redactus ō quo non ex/
tat memoria q̄ aliquando fuisset cul/
tus. de v̄bo. ſi. c. quid per nouale.

Nouitius ꝓprie dicitur qui habitu re/ligionis accepto nundum per aliquam ꝓfessionem astrictus. experi/tur religionis austeritatem.

¶ Quis possit esse nouitius ꝓprie. ⁊. q̄ quilibet qui est rationis capax. ⁊ pu bes. xx. q. i. per totū. ⁊ de regula. c. cū simus ⁊ quilibet qui potest esse religio sus. ⁊ quis fit. vide infra Religiosus. §. iiij. Unde licet ante annos puberta/tis. vel oblatus a parentibus. aut alias quis possit suscipere habitum. tamen proprie non est nouitius. quia experi/ri non potest quid sit castitas. nec ma litia potest supplere etatem vt in. c. ad nostram. ⁊. c. significatū. de regula. ⁊ ideo oportet q̄ cōpleuerit. xiiij. annū masculus femina vero. xij.

¶ Per ꝗstum tempus debet quis es se nouitius. ⁊. q̄ regulariter per ānū vt in. c. ꝑsaldus. xvij. q. i. ⁊ i. c. ad apo/stolicam de regula. Tamen quia istud tempus datur in fauorē nouicij. vt ex/periatur. ⁊ silr monasterij vt probēt si pro eis cōuenit. Ideo prelato cum cō uentu consentiente ⁊ interueniente vo luntate nouicij potest ante annū profi teri. ⁊ tenet ꝓfessio. licet male faciant ꝑlati. si sine magna discretiōe hoc fa/ciant vt in. d. c. ad apostolicam: Fallit hoc in monachis qui habent monaste ria in insulis multum rigidis. quibus prohibetur ne ante. xviij. ānū aliquez recipiant ad professionem. vt in. c. qz in insulis. de regula. Quā quidē pro hibitionem. Io. An. ⁊ post eū Ꝑd. a. in d. c. quia in isulis extēdunt ad fratres minores: ⁊ predicatores: vt nō recī/piant ad professionem aliquem ante xviij. annum: ⁊ placet mihi per idēpti tatem rationis. erꝑsse: vbi debet fieri extēsio legis. vt. ē. diri. L ex. §. vi. Etiā fallit in omnibus mendicātibus: qui non possunt recipere ante annum cō pletum ꝓbationis ad ꝓfessionem vt i c. ū solū. ⁊. c. ꝓstitutionē de regla. li. vi.

¶ Sed quid si quis nō obstante pro hibitione recipiatur ad professionem aū ānum probationis: vel ante tēpus debitū. ⁊. q̄ si quis recipiatur ad pro fessionem ante annos puberratis pro fessio nulla est ipso iure. vt in dictis ca pitulis ad nostram. ⁊. c. significatum. Et hoc in quacunqz religione. Si ve ro quis recipiatur ante. xviij. annum vbi non est recipiendus. Hostiē. tenet q̄ etiam nulla sit professio: propter. d. c. quia in insulis. ⁊ communiter ipsuz re citando transeunt doc. ⁊ facit pro sua opinione. l non dubiū. C. de legi. ⁊ re gula que contra ius. de re. iu. li. vi. pa. videtur dubie loqui an sit obligatus il li religioni. cuz professus est tantū. Sz tamen q̄ saltem in genere sit obliga/tus affirmat. Sed ego credo q̄ nō re ligioni in genere. sed in specie illi quā professus est obligatur. quia talis pro/hibito principaliter respicit fauorem profitentis: cui ipse potest renunciare. Et hoc iudicio meo aperte probatur per. d. c. ad apostolicam. vbi ꝑz q̄ ab batibus prohibetur receptio ante an/num. aliter non punirentur facientes contrarium. ⁊ facta tenent. Et sic ad. l. non dubium. ⁊ regulā que contra ius potest dici q̄ non est nulla. quia alio iu re sustentatur. s. d. c. ad apostolicā. Si autez loquamur de professione que fit ante ānum probationis sic tenet. vt di ctum est. Nisi in religione mēdicātiuz in qua professio facta ante annū pro/bationis completum non obligat nu/si religiōi i genere. nō autē illi quā qs professus est ſm q̄ infra dicā. Et illi qui

rales q recepunt aliquē scienter peccarūt mortr. ⁊ nō pūt āplō ad ꝓfessionē recipe. ⁊ vlterō oz pūni pēa q̄ ꝑ graniorib⁹ clīpis solz iſligi. vt i. d. c. nō. solū

4 ¶ Sed nunquid si durāte suspēsiōe ꝑdicta recipet alū ad ꝓfessionē efficietur irregularis. ℟. Be. in. d. c. nō solū q̄ nō q̄z oz q̄ actō q fit post suspēsionē sit actō de attributis certo ordini. cuiusmōi nō ē receptio ad ꝓfessionē. Ygit non erit irregularis cui⁹ alij dicant q̄ sic et nō bene.

5 ¶ Sz quis poterit absoluere a. d. suspēsione. ℟. B. in. d. c. nō solum tz. q̄ solus papa q̄z cū. c. nuper. ō sen. exco. nō hēat locū i iferioz⁹ epō. ⁊ isti sūt exēpti. Ergo cū ab epo nō possit absolui necesse hñt ire ad papā Sz ego cū teneā q̄ dictum z. c. nup. habeat locum etiā in curatis vt apte logī iō poterūt absolui a plātis suis. Et sic concorda opiniones que sūt i. d. c. nō solū ⁊ recitat. Be. sic distinguēdo. q̄ aut suspensio ē ad tp̄m. ⁊ solus papa absoluit. nec hz locū. d. c. nuper. aut nō ē ad tp̄m. ⁊ sic hz locū. ⁊ hoc tenet q̄ segī gl. ibidē de q̄ vide. supra. Absolutio. i. §. inj.

6 ¶ Utrū ꝑdicta pena. c. nō solū hēat locū in monialib⁹ sācte Clare ⁊ ꝑdicatoz. ℟. Be. q̄ sic cum dño. L appo ⁊ lz ex ꝓuilegio hēant ꝓpriū. ⁊ nō mendicēt. ꝑ hoc nō tollit quin sint de ordine mēdicantū nec ꝓuilegiū i uno valet ad oia. Quod limito ō illis ꝑme regule sancte. Clare. Sed de minoristis nō credo cuz ex regula hēant ꝓpriū Et attende ad eoz regulā. an habeāt ꝓpriū. ⁊ sic nō extenditur ad eas. an ñ possit habere. ⁊ sic extēditur. cui⁹ ex preuilegio habeāt possessiones. vel de facto nō mēdicent.

7 ¶ Quero qñ incipit ānus ꝓbatiōis ℟. q̄ a die ⁊ hora ipositionis hitus dūmō sit pubes. quo ad alias religiones sed quo ad minores ⁊ predicatores ⁊ monasteria in saluaticis insulis oz habeāt annū. xvij. cōpletū. vt patet ꝑ ꝑdicta. c. ad nr̄am. c. significatū. ⁊. c. q̄z in insulis. nō tamē penā ꝑdicte suspensionis incurrūt recipiēdo dummō post pubertatē ānū ꝓbationis cōpleuerint in eorum religione.

8 ¶ Nunquid furiosus pōt esse novicius. ℟. q̄ nō. accipiēdo noviciatū ꝑ anno ꝓbatiōis vt de regula. c. sicut tenor Ēlū si fuisset i religione p cērtū annoꝝ nūc̄ꝫ poterit ꝓfiteri ⁊ si ꝓfitet ꝓfessio nulla ē. sicut nec matrimoniū cōtrahere. vt. ff. de spon. l. furor. Nec ratificat ꝑ ratihabitionē postc̄ꝫ fuerit sane mētis Sicut nec ꝓfessio facta ante annos pubertatis nisi ꝑ delationem habitus inducentis ꝓfessionē tacitam postc̄ꝫ ē sane mentis ⁊ compleuit annos pubertatis. aut per ꝓfessionem expressam se obligauerit. vt pz ꝑ. c. i. de voto. li. vi. facit. c. sicut tenor. de regula. Et placet mihi q̄ꝫ Ho. ⁊ cōmuniter eum sequentes videantur tenere q̄ ratificetur si nō cōtradicit. sed perseueraverit postc̄ꝫ est sane mētis ⁊ pubes factus. ⁊ idem dicunt de impubere. sed tu tene istud. perseuerare vt dixi cum delatione hitus inducentis professionem tacitam

9 ¶ Utrū novicius possit exire. ℟. q̄ sic libere sine oi licentia. vt pz in. c. statuimus de regla. pp vbū libere nec incurrit i aliquā inhabitationē q̄ ad ordines vel beneficia ecclīastica vel seculāria ex tali egressu. pz hoc ex. c. postulasti. ō regla. Fallit hoc in illo qui ꝓfessus est tacite vt pz in. d. c. statuimus.

¶ Quid de bonis que donauit religioni ante ingressum. vel in ipso ingressu. ℟. Da. i. c. quod ad te de cle. coniuga. q̄ si donauit omnia. tunc in dubio videtur donasse causa mortis.

ñ cã ceſſante ꝑ profeſſionẽ tacitã vꝫ
expreſſã reuocaꝫ inde recedẽdo ar.l.
ſcia in fi.ꝑ.&.ff.de dõa.cã mor.ꝛ.l.nõ
oſs in ꝓn.ff.ſi cer.pe.facit qõ no.bar.
i aũt.igreſſi.C.de ſa.ſã.ec. Et idem di
cit Bart.ibidem de illo cuius ꝓfeſſio
non tenet ꝙuis ꝓfitẽs crederet teneꝫ
qõ recuperabit qõ ꝓbat ꝑ.l.ſi pꝛ ꝛ.l.
nec apud.C.de here.inſti. vbi qs cre-
dẽs aliquẽ fratrẽ vel filiũ ꝛ hac cõtem
platione relqt bona ſua reperto ꝫrio
auferũtur ab eo ꝛ veniũt ſuccedentes
ab inteſtato vt.d.l.ſi pater Si vero nõ
donauit oĩa ſed aliqua ſolũ ꝛ ſic dico
nõ vꝫ donaſſe cã ingreſſus ꝛ iõ nõ re
cuperabit ar.eoꝝ que habent in.c.be
neficiũ ꝛ.c.cõſtitutionẽ õ regula libꝛo
vi.ꝛ ſic limita ꝛ intellige ℔oſit.ꝛ pan.
in.d.c.ſtatuimus qui videntur cõtra-
rij Similr nõ recuperat ſi donauit ñ
cã ingreſſus ſed ex interuallo vt in.c.
fi.de dona.ꝛ.l.perfecta donatio.C. de
dõatio.q̃ ſub modo Idẽ dicit bar.vbi
ſupꝛa de illo q̃ ſciebat ꝓfeſſionem nõ
tenere ꝙ donata non recuperabit qꝛ
videt donaſſe.l.cuius ꝑ erroem.ff.de
re.iur.ꝛ.l.campan⁹.ff.de ope.liber .et
intellige quo ad iuris preſumptionem
ꝛ in dubio Sed in conſcietia vel alio
mõ vbi põt ſciri ꝙ ſolũ donauit cauſa
ingreſſus ꝛ non alio modo ſic recupa
bit qꝛ ſemper videt datũ cã morꝫ

11 ¶ Quid de bonis nouicij morientis
ante ꝓfeſſionẽ tacitã vel expreſſam.&.
Li.ꝛ multi alij doc.in dicta aut. ingreſ
ſi tenuerũt ꝙ debẽt ſpectare ad mõa-
ſterũ qꝛ ibi morieẽdo vꝫ mori vt mõa
cus Idẽ tenet dñs Anto.in.c.in pre-
ſentia de ꝓbatio.Bart.in autentica ſi
qua mulier in fin.C.õ ſa.ſan.eccle.pꝛo
ꝓfata opinione allegat.c.fi. de ſuc.ab
inteſta.tñ ñ firmat ſed dicit relinquẽdũ
canoniſtis Pan.in.d.c.in preſentia
diſtinguit ꝛ bene quod aut itrãs exꝓſ-
ſe cõtulit bona ſua monaſterio. Et ſic
eſt vꝛa opinio ꝓdictorũ qõ ſunt mona
ſterij ſi nõ expreſſe reuocauit. Si võ
expreſſe nõ cõtulit ſed ſimpliciter in-
trauit cã ꝓbationis ſic ſuccedẽt pꝛori-
moꝛes ꝛ nõ mõaſterũ Ma; cũ iſte ñ
fuerit religioſus cũ effectu .c.religioſo
de ſenten.excom.libꝛo.vi. Bona eius
nec tacite nec expreſſe tranſierũt i mo
naſterĩ preſertim cũ adhuc haberet.
facultatẽ faciendi teſtamentum Ideo
ꝓximioꝛes ſuccedẽt

¶ Quõ nouicius efficit tacite ꝓfeſſ⁹ 11
&.ꝙ tribus modis efficitur tacite ꝓfeſ
ſus Primo ſecundum Johan. and.
ꝛ dominus Anto.ꝛ Pa.in.c.vidua õ
regula.qñ ſe ingerit actibus qui ſolus
cõuenũt ꝓfeſſis de iure vel cõſuetu-
dine ꝛ hoc facit ex certa ſciẽtia.i.ſciẽs
ſolum conuenire talẽ actum profeſſis.
Itẽ qõ hoc faciat ſpõte ꝛ nõ ex metu
Item qõ per triduum in eodẽ ꝓpoſi
to perſeueret aut loco pſeuerantie tri-
duí ꝙ fecerit cũ habitu ꝓfeſſoꝝ di-
ſtincto i forma ſciſſura vel coloꝛe vꝫ
vno iſtoꝝ deficiente ñ inducit ꝓfeſſio
tacita puta ſi facit neſciens competere
ſolum profeſſis vel ex metu vel ſine
pſeuerantia tridui dũmõ loco pſeue-
rãtie tridui nõ ponaꝫ habitus ꝓfeſſo-
rũ qꝛ idem facit qõ triduũ Secundo
inducit tacita ꝓfeſſio ex delatione ha
bitus ꝓfeſſoꝝ Dũmõ facit primo ſciẽ
ter ſciens ſolum conuenire profeſſis
ꝛ ſciens ꝙ ex tali hac aſſũptione õ iu-
re vel cõſuetudine inducit ꝓfeſſio ſm
Inno.ꝛ do.Ant.itẽ ꝛo ꝙ habit⁹ ꝓfeſ-
ſoꝝ ſit diſtinct⁹ in coloꝛe vꝫ forma aut
ſciſſura Tertio ꝙ ſponte Quarto ꝙ õ
tur ei ab eo ꝙ põt incoꝛpoꝛare religio
ni Aut eo conſentiẽte accipiatur ſm
Panoꝛ.in d.c.Vidua ꝛ facit.c. Doꝛ
rectũ de regula. Quinto ꝙ deꝫ pleue
rãtia tridui in eius delatione ꝛ ſic intel

lige.c.institutionem in fin.ō regula.li. sexto Quidā tñ excipiunt duos casus in qbus nó regrit istud quitū scilicet pseuerātia tridui Primus si infirmitate suscipit. Facit.c.sicut el secundo de regula. Et secūdus qñ qs pr⁹ voluerat intrare ⁊ intrādo suscipit habitū,pfessorū Da.vero in.c.ad nostraz ō regula.dubitat ō hoc Sz ego audacter credo qp ēt in istis duob⁹ casibus regrat pseuerātia tridui per dictu⁹.c. cōstitutionez in quo nihil excipit nec ego credo. Secto qp deferat habitus in monasterio qz q̄tūcunqz deferatur extra monasterū nō cēset,pfessus vt. c.vt clerici de regula.no.Da.in.c.ex rescripto de iureiuran. Sed hic nota dictum Abbatis in.c.cū illorum de sē. erco qp vbicūqz fuerit monac⁹ dum mō sit sub obedientia abbatis semper fingit in claustro ⁊ ideo istud sextū itelligit qñ extra monasteriū idest extra obedictiā alicuius plati deserit qō non inducitur tacita,pfessio qz cessat psumptio eo quod si vellet profiteri itraret monasteriū seu poneret se sub obedictia abbat vel plati Tertio inducit professio tacita per delationem hitus noniciorū nō distincti in forma coloze vl scissura vltra ānū Cle.eos de regula. Intellige i monasterio secūdū qp supra dictū est q̄uis sit distinctus alia distinctione occulta puta qz bñdicitur ⁊ hmōi. Si vo distictio in scissura colore vel forma se patent exhibeat sic nū q̄z inducitur professio etiam si ferat p viginti ānos vt notat in cle.eos in gl. ⁊ Panor.in.c.ex parte de regula.addit ab aliqb⁹ sed ego non teneo quartū inducens tacitā ,pfessionē qñ quis habuit absolute ppositū mutandi vitā ⁊ patet p.c. cōsulti ⁊.c.statuimus.ō Regula. Beneficium ⁊.c.non solum de regularibus libro sexto. Sed quomodo hoc Intelligatur Fuit diuersa opinio Sed verior est opinio qp tunc ppositū dī absolutū mutandi vitam qñ qs facit votū pseuerandi i religiōe ⁊ non aliter Unde q̄uis quis igrediat religione ; cum proposito pseuerādi. non pp hoc efficitur tacite ,pfess⁹ immo plus dico qp etiā si fecisset votum de intrando nō pp hoc efficit tacite,pfessus imo pōt rdire ad seculum sicut alij nouicij Et qō plus est satisfecit voto vt infra votū tertio.§.ōcio octauo. Et qō nō inducat tacitaz ,pfessionem factū votū de intrando vl volūtas pseuerādi probat apte p.c.ex trāsmissa ō renun. vbi iudicio meo est ter.clar⁹ si nō caulet imo plus dicit dñs Lar.in cōsilio facti ⁊ sequitur Da.in.d.c.cōsulti qp ēt ille qui fecit votū ō pseuerādo nō efficit tacite ,pfessus p delationē hitus nouicioz distincti vñ si postea egrederet ⁊ ꝯheret matrimonium dicit matrimoniū tenere ⁊ ad.c.nō lōlū ⁊ alia capitula q̄ vident ꝯria .Et.qp loquūt qp talis nō pōt redire ad seculum sine peccato mortali ex q̄ absolute habuit proposituū mutandi vitā.i.fecit votū pseuerādi ſz nō dicūt qp sit tacite ,pfessus ⁊ ió istō tene qz verius

Hic aduerte qp sicut,pfessio exp̄ssa q̄ dirimit mātimoniū postea ꝯctū nūq̄z inducit quātūcūqz qs vocat nisi fiat in manibus illius q hz ptātem recipiendi ⁊ incorporādi religioni quā pfitet ſz ge.in.d.c.Cōstitutiōez ⁊.c. vnico de voto li.vi.⁊ Lap.⁊ Innocē. Jo.mo.⁊ Jo.an.in.d.c. Porrectum vel nisi qñ fuit facta in manu alterius recipientis noie dicti plati ⁊ ipse ratificauit añq̄z ꝯheret sic pari rōne in tacita Et ió ingressio in actibus ,pfessorum vel delatio habit⁹ ⁊ hmōi supradicta si debēt inducere tacitā,pfessionez oz fiāt scientibus illis q possunt incorporare ⁊ plēnienb⁹ alr nō inducit q̄tūcūqz qs talia facit qō no.qz sepe i pratica.

15

14 ¶ Mo. ēt q; pfessio tacita q̄ fit infra an
nū nō obligat tacite, pfessū illi religio/
ni p̄cise sicut expressa. vt oñdit tex. in
d.c. Cōstitutionē. Sz bene obligat il/
lā religionē in q̄ tacitā pfessionem fecit
sibi: q; eū expellere nō poterit. alr nō
eēt iste religiosus vere: ⁊ sic si ꝑheret
mrimonio: cuius ꝓhibitū dicit tex. in d.
c. vnico de voto li. vi. Nō q; si illa non
teneť sibi in q̄ pfessus est tacite multo
minus alia: ⁊ sic si nula vellet eum
recipere remaneret religiosus nullius
religiōis: qō est ipossibile: ⁊ tō poterit
eum inuitū expellere et q̄ pfēsit vt taci
te pfiteret. Illa aūt pfessio q̄ fit p dela
tionē hōrus vltra ānū obligat illi reli/
gioni in spē. cle. eos de regul. in foro
tñ aie nō teneť nisi religiosum in gñe si
modo p talē delationē non hūit animū
obligādi se. Et ex hoc potes colligere
⁊ concordare doc. sic professus tacite
in vna de religionib⁹ approbat nō te/
neť illi p̄cise: sz solū vni in genere ⁊ si
ꝑhibit nō tz mrimonii. pfess⁹ expresse i
religiōe mēdicātū infra ānū si non in
tēdebat se obligare nisi illi quā pfess⁹
ē nō teneť: nec illi quā pfessus est nec
alij. sed libere pōt redire ad seculū. si
vo se intēdebat obligare saltē religio/
ni in genere sic nō pōt redire ad secu
lū. si tñ ꝑhibit tz mrimonium. Si tacite
pfiteať in religiōe mēdicātū obligať
religiōi ⁊ si ꝑhibit nō tz matrimonium
Nō q; tacita pfessio nō prohibeť in re
ligionibus, etiam mendicantium. vt in
d.c. nō solum. sed solum expressa. er/
go quando habentes potestatē incor/
porandi sunt passi vt tacite profiteretur
se obligauerūt illi licet ipse ex benefi/
cio iuris nō sit precise obligat⁹ eis.

15 ¶ Vtrum requirať q; annus proba/
tionis sit continuus vel sufficiat inter
polatus. ꝟ. fm Bar. in l. interdum. §.
quotiens. ff. de publi. requiritur annus
continuus. ⁊ facit p̄fatus tex. vbi ser/
uus dī nouicius qui nō stetit in vrbe
per annum continuum. Facit. l. vnica
C. de p̄scr. qui in vrbe constan. Nam
intermissione temporis diuersifican/
tur mores ⁊ opera hominum. vt in. l.
si nō sortem. §. libertus. ff. de condi. in
deb. l. Facit etiam quia quando iura fa
ciunt mentionē de certo tempore de
bet intelligi de tempore continuo. vt
notat glo. in Rubrica. ff. de varijs ⁊
tempo. prescrip. ⁊ in. l. Genero. ff. de
his qui no. infa. ⁊ per Joan. An. in. c.
i. de elec. libro. vi. ⁊ videtur tex. in. c. cu
pientes. §. ceterum Ibidem sequitur
istam opinionem Joā. de ligna. ⁊ post
eum Pa. in. c. ad apostolicam. de re/
gularibus. ⁊ addicit Pa. illud qō Je
gitur. ⁊ no. in l. vbi fideiussor. ff. de so/
lu. vbi formatur questio notabilis, po/
ne q; statuto cauetur bannitum pro cē
tum ducatis impune posse offendi. bā/
nitur quis respectu vnius debiti pro
quinquaginta ⁊ respectu alterius de
biti pro alijs quinquaginta. ⁊ conclu/
ditur q; non potest talis offendi impu
ne. quia ex quo debita sunt diuersa nō
debent coniungi ad faciendum vnum
totū. ⁊ sic est ibi casus q; quinquaginta
⁊ quinquaginta non faciūt centū. ⁊ sic
in casu nostro quia intermissio tempo/
ris minuit austeritatem regule. Quia
durius est continuare per annum con
tinuum q̄z per annum interpolatum.
⁊ istud tene. ꝟ. Ber. Bal. ⁊ Spec.
in titulo. de sta. regula. ⁊ glo. de regu.
iur. in regula cum qui certus est. libro
vi. teneant ꝑtium vel secūdum alios.
dic q; loquitur quādo quis per totum
vnum annum probatur. religionem ⁊
postea egreditur. qui postea rediens
non oportet probet iterum per alium
annū. sed licite statiz recipi poterit. q;
est verum. ⁊ sic serua.

16 Utrū sit necessariū q̄ nouicius de ferat habitū illius religionis quā vult ꝓfiteri. an sufficiat delatio alteri⁹ habitus. ꝛ. q̄ licet glo in. c. super eo. ō regula. arguat. tñ ꝛ cū Tancre. q̄ regrit delatio habit⁹ illius religionis quaz vult ꝓfiteri ꝛ ita habet consuetudo q̄ est optima legum interpres. l. si de interpretatione. ff. de legib⁹ ꝛ q̄ deferant in monasterio qz extra monasterium delatio habit⁹ cuiuscūqz nunqz inducerit tacitā ꝓfessionē. d. Cle. eos. Licet possit taℓ cōpelli vel ad dimittendū habitū talē. vel ad intrandū monasteriuz vt no. Pda. in. c. vt clerici de regu. ꝛ innita. vt. §. ℣. xij.

17 Utrū valeat ꝓtestatio impedire tacitaz ꝓfessionez. ꝛ. q̄ sic fm Ho. ꝛ Jo. an. ꝛ Pda. in. d. c. vt clerici. ꝛ glo. in. d. Cle. eos. Et ideo q̄ nō vult tacite ꝓfiteri protestetur. q̄ per delationē talis habitus nō intendit tacite ꝓfiteri.

18 Utrū nouicij obligētur ad p̄cepta regule. ꝛ. q̄ nō nisi eo mō q̄ alij christiani. debēt tñ induci vt eā seruēt quatenus ꝓbēt eius austeritates. licet aliqd sit indulgendū eis ne retrocedant vt in. c. quod scripsi. xxxv. q. iij.

19 Utrū nouicius possit eligi in prelatū alicuius religionis. Respondeo q̄ nō, ad ꝓlatiōes alicuius religionis. vt pz in. c. nullus. de elec. li. vi.

20 Utrum nouicij possint ordinari. respōdeo q̄ nō etiā ad primā tonsuram vt in. c. monasterijs. xviij. q. iij.

21 Utrū sit excōicat⁹ q̄ nouicū percutit violēter. Respōdeo q̄ sic. de sentē. excō. libro sexto. c. religioso. Sed aduerte hic q̄ accipit large etiam ꝓ eo q̄ est infra ānos pubertatis indut⁹ habitū religionis in monasterio possent tñ pater ac tutores ipuberē reuocare sine eorū ꝓsensu itrauit. xx. q. ij. c. ij.

22 Utr̄ beneficiū ingrediētis religionē vacet. Respōdeo q̄ non. Nec infra ānū probatiōis eius pōt alteri cōferri nisi de eius cōsensu. vel nisi ꝓstet q̄ habeat animū absolute mutādi vitā. Sed p aliū deseruiet assignata sibi eiusdē beneficij portiōe cōgrua. vt no taℓ. in. c. beneficiū. de regula. libro. vi. Et fm Jo. an. ibidem reliqui fructus beneficij cōseruabunt. vel in vtilitatez ecclie expēdent. c. qz sepe. de electiōe libro. vi. Nec interiz ipse nouici⁹ eos habebit. cuius Bar. Bri. tenuerit q̄ imo fuerūt. ꝛ predicta, puisio mādabitur executioni per episcopum. c. cum̄ ex eo. de elec. li. sexto.

23 Sz nūqd poterit beneficium nouicio cōferri. ꝛ. q̄ nō. Ad ep̄atuz tñ eligi pōt de elec. c. nullus. li. vi.

24 Utr̄ canonicus in nouiciatu debeat vocari ad electionez epi. ꝛ. Jo. an. in. d. c. beneficiū q̄ nō. Sed secus eēt de patrono: vel eo ad quē nō iure collegij sed iure singulari electio pertinet qz dz vocari.

Quidem sunt

Quidem sunt hēs. ꝫ. mīmonīū. i. qz

1 Quo tpe sunt celebrande hēs. ꝫ. Matrimoniū. iij. impedimento. i.

2 Utr̄ sint benedicende. ꝛ. qō sic: si nullus ipsoruz alijs nuptijs ꝺctis fuit benedictus. Si vō alter eorum in alio matrimonio fuit benedict⁹ nō dz iterari: qz alter sine altero nō dz benedici sed benedictio dimitti Tho. vo. in iiij. di. xlij. tz q̄ virgo tz ꝺhat cū bigamo dz benedici: qr saluaℓ aliquo mō significatio. Hoc credo verū vbi ꝓsuetudo hoc habet. fm Ber. in. c. vir aūt ō secūdis nup. Alr ꝓbiter benedicēs bigamos dz ad sedē apl̄icā mitti suspēsus ab officio ꝛ Beneficio. vt in. d. c. vir autez. Sed verius dic fm Jo. an. q̄ ista pena intelligit ꝺ sacerdotes qui

benedicāt sēs nuptias vinēte,altero
Itē cōiter tenent doc.cū host.ibidem
q non est suspendus ipso iure sed suspē
dendus.

NUnciatio noui operis est prohibito facta illi q aut hedificat aut hedificij formā mutat i alteri⁹ prejudiciū:qō ē hedificiū nouum facere. vt.ff.de noui op.nun.l.pe.§. opus nouum.Sz q antiquū refecit opus nouum nō facit.d.l.i.§.si qs hedificiū intellige nisi ex toto esset destructum.vt no.in.c.cōsuluit de iude.Ñ nihil aliud est nūciatio nisi,phibitio noui operis.d.l.i.§. nuncianus ⁊ eodem ti.c. significantibus.

1 ¶Quib⁹ de cāis fit denunciatio noui operis ℟.q trib⁹. Prio gra iuris pro prij ꝓseruādi.2o dāni depellēdi tertio publici iuris tuendi.d.l.i.§.nunc videmus.⁊.§.nunciatio.

2 ¶Pro qbus operibus pōt fieri nūciatio hec.℟.q tantū p illis operib⁹ q̄ solo cōiuncte sūt.vel in solo fiunt:quorū hedificatio vel demolitio dī op⁹nouz.vt.d.l.i.§.hoc aūt edictum. Et ad futura nō ad preterita fit vt ibidem.

3 ¶Utr hec denunciatio siue ꝓhibitio se extēdat ad ecclias aut locū religiosū ℟.q sic.cū nō sint in preiudiciū alterius cōstruēda.vt in.c.prio eodem ti. Fallit in casu qñ Episcopus pp necessitatē populi aliam ecclesiam vult hedificare Iz sit in ꝓiudiciū aliarum ecclesiarū de eccles.hedifi.c. ad audiētiā.

4 ¶Utrū hec nunciatio se extēdat ad purgationē cloacarū ⁊ riuorū.℟. q ñ qz publice vtilitatis ⁊ securitatis est riuos ⁊ cloacas curare.ff. eodem .l. de pupillo.§.si quis riuos.

5 ¶Qualiter fit hec nūciatio ℟. tripliciter. Primo p pretoris inhibitionem Secō cum simplici verbo inhibendo Tertio p iactū lapilli.sic dicēdo nūcio tibi opus nouū p iactū lapilli ⁊ fiatiz ꝓiciat lapidē in opere ipso. Et istud tertiū et primū est melius.qz secūda nunciatio cōstituit i possessiōe: ⁊ certificat possessorū eō q vult hedificare.sz per inhibitionem pretoris.vel p iactū lapilli ñ vt.d.l.2o pupillo.§.meminisse ⁊. d.l.i.§.in operis.Dicūt tñ aliqui q̄ debet fieri ter iactio lapilli.ar.ff.de re iudi.l.contumacia.xij.q.ij. Indigne.de consti.ex litteris.in gl.vbi dī q̄ trina monitio est legitima et canonica.

¶Cui debet fieri hec nunciatio.℟.q̄ 6
dño vel,pcuratori:seruo puero.vl̄ fabro seu illi q fabricat.d.l. 2o pupillo.§. nūciare. Et dz fieri in re presēti ⁊ ipsope ⁊ nō tūtū dño.sed illis q ibi sunt.

¶Quot modis remittit hec nunciatio.℟.q quattuor modis.primo ꝺ bis erꝑse.ff.eodē.ti.l.nō solū.§.sciendum Secō p trāsactionē.ff. eodē.ti.l.i.§.inde q̄rit. Tertio morte nūciatoris.d.l. nō solū.§.morte.Quarto satisdatione Verū est q̄ denūcians hēt tres mēses ad deliberandū an velit docere de iure suo:aut recipere cautionē de demoliēdo i qb⁹ ꝺnūciat⁹ nō poterit hedificare.Sz si infra tres mēses nō oñdit de iure suo p⁹ ipsos tres mēses caueat ꝺnūciat⁹ de ope ꝺmoliēdo ⁊ hedificet C.eo.ti.l.vnica ⁊ in.c.vltio eo.ti. 7

¶Quis effect⁹ nūciationis.℟.q̄ qd̄ 8
qd edificatū est post eā demoliri debz expensis ipsius hedificātis.d.l. prima ℟.i.⁊.l.ꝓpoz.§.i.eodem.⁊ extra eodez per totum.

OBedientia q̄ē hominis ad deū sic diffinitur,ab Anselmo.obedientia est affectio volūtat̄ cōiūcte deo sicut cōrio. Inobedientia ē affectio volūtatis diabolo instrumentaliter copulate qz sicut hō p instrumē-

rū operat. sic diabolus p inobediētiaz separat hōinem a deo Se. iij. r. ij. q. iij. §. euidēter. Obediēntia q̄ est hōis ad hōinē ē debita reuerentia minoris ad maiorem.

1 ¶ Vtrū qs teneat obedire i oībus suis maiorib⁹. &. q triplex est supioritas Prima est in spiritualibus. scōa est in tpalibus q̄ ad regimē reipublice. Tertia est i tēporalib⁹ q̄ ad regimen ppie familie. Et ideo ſm alex. in tertia parte summe in tertio precepto. obediēntia limitat secūdum gradum supioritatis. Illi. n. q̄ pest spiritualib⁹ obediendum est in spiritualib⁹ necessariis ad salutez vel ad hoc ptinētib⁹. sicut Papa epō r ceteris platis eccl'asticis ab his qui subiciunt iurisdictioni eorum. Oīūs r pncipibus q̄ presunt tēporalib⁹ ad rē publicā pertinentibus sic eis in hoc ē obediēdū ab eox subditi. Si mō potestas eorū nō sit vsurpata ſm Ri. in secūdo. di. vltima. Quia si est vsurpata nō tenentur nisi ppter scandalum. Et aduerte q̄ eccl'astici non sunt subditi dominorū tēporaliū r ideo nō possūt eis aliqd pcipere. de pstitutio. c. eccl'ia Patri aūt carnali cū preest cure rei familiaris debet ei obediēntia a filijs. i his q̄ pertinēt ad dispositionem rei familiaris. Unde talibus in pfatis non obediētes scienter r sine rōnabili causa. r in re alicuius importātie. aut ex contēptu peccāt mortaliter. Nisi forte illud qō precipit ō preceptum dei vl' in salutis dispēdiū. aut ō pceptū superioris ad ipsū precipiētē. In alijs autez q̄ ad eox supioritatē nō pertinēt non est necessariū obedire. Elicuntur ista a. c. si qs de mato. r obedi in glo. r. vij. q. prima. faciendū. ij. q. iij. si oīs. r similibus. Dicit tū Tho. secūda secunde. q. xxxij. q̄ in his q̄ pertinēt ad interiorez motū voluntatis nō tenetur homo hōi obedire. q̄ limita verū. nisi opus exterius secū nō posset pfecte pfici sine applicatione animi: q̄ tūc nō hēret veritatē. sed tenet obedire applicādo animū ad perficiendū qō pcipitur.

2 ¶ Vtrū pape sit obediendū in oībus ſ. Pan. in. c. inquisitioni. de sen. excō. q̄ si pceptū sapit peccatum tunc non ē ei obediēdū q̄ intellige ēt ō veniali. xi. q. iij. qd ergo. Si vō pceptū nō sapit peccatū tunc ab eccl'iasticis pſonis est sibi obediēdū. licet videat' dux. xxxiij. di. in memoria. Nisi q̄n ex obedientia presumeret' stat⁹ eccl'ie pturbari vehemēter vel aliud malū futurū seu scandalū. Nā tūc ēt si preciperet' sub pena excōicationis late sentētic' nō est ei obediendum. vt no. Pa. in. c. si. q̄n. r in. c. cū adeo de rescrip. Ex quo infert Pa. in. d. c. si q̄n. q̄ q̄n mādat aliqd ex cuius executione pſumit' scādalū futurū in ciuitate nō est ei obediēdū: q̄ hoc fit auctoritate legis. vt in. d. c. si q̄n r in aut. vt nulli iudicū. Sz dz rescribere Pape Limita ſo q̄ nō tenent' obedire ſm Pa. in. c. cū olim. de cle. cōiu. q̄n Papa cū maiori parte concilij indiceret cōtinētiā certo gen⁹ pſonarum post pmotionē eis resistētib⁹: q̄ cōtinētia pſuaderi pōt: imperari non pōt. xxxij. q. i. integritas. Et sic potest dici q̄ nec papa pōt indicere eis vīā strictio rē ō eox velle. lxxiij. di. gesta. r quod ibi notat' r in regula q̄ oēs tāgit ō regul. li. vi. Item si Papa credat mādare iustū r iuste facere. sed cū subdito pstat mādatū in se cōtinere peccatū nō est exequēdū. vt in. c. lras. de rest. spo. a sed cl'ib⁹ aūt ē obediēdū Pape i spūalib⁹ r eccl'iasticis q̄ pertinēt ad salutem. r bonox mox r necessariorū ꝓsuationē. In tpalib⁹ vō nō tenēt ei obedire nisi sint ei subiecti vel rōe cāe vel rōne pſone. Item si pciperet fieri iniqua rōe

sibi subdito q̄ det sibi bōa sua nō te/
neā obedire Jdē dic de epīs ⁊ aliis p
latis spūalibus quo ad tpalia ⁊ sīr de
plātis secularib⁹ q̄ ad spūalia ⁊ hoc se
quitur Jnno. in. d. c. inquisitōni.

3 ¶ Utrū subditi seculares teneāt obe
dire dīīs suis volentib⁹ eos subicere
alterius dīīo. &. q̄ nō q̄ nō potest hoc
facere sine eor voluntate. c. dilecti. de
ma. ⁊ obe. ⁊. c. fi. eodē.

4 ¶ Utrū i omni obia sint intelligen//
de aliq̄ cōditiōes. &. gl. i. c. ii. de voto
q̄ sic. s. si possibilitas adest. facit. c. que
rel'am ⁊. c. breui de iureiur. ⁊. l. paulus
ff. q̄ sētentie sine appe. re. Jtē admittit
oēm rōnabilem cām vt no. Pda. in. c.
magne de voto facit. c. si q̄ de rescri.
⁊. c. ex pte de off. ōle. ⁊ q̄ no. Archi. in
c. vtinā. lxxvi. di.

5 ¶ Utrū ꝫ obediētiā currat p̄scriptio
&. q̄ non q̄ semp est in mala fide. l. i.
C. de seruis fugi. ⁊. c. fi. de regula. ⁊ i gl.
c. sicut nobis ō regula.

6 ¶ Utrū subdit⁹ dubitās ne id q̄ p̄ci/
pit sit ꝫ deū vl' nō teneat obedire. &.
q̄ sic imo excusat vt in. c. qd culpatur
xxiij. q. i. Nisi sit de his in qb⁹ ignorā
tia non excusat. c. ad aures de tē. ordi.
imo bonū sine q̄ potest esse salus debz
diminui pp obiam. xi. q. iii. qd ergo. dz
tū sōdit⁹ q̄ tū pōt in tali dubio ingred

7 ¶ Utrū sacerdos teneat denūciare
excōicatū quē scit inocentem ad p̄ce/
ptū ep̄i. &. fm Tho. in quos. q̄ si solū
mādet denūciationē obediat. Si vo
mādet excōicationē dicit q̄ si p̄bare
nō pōt eius inocētiā q̄ debz obedire.
Sz ego dico q̄ nullo mō debet obedi
re q̄ hēt excusationē paratā dicendo
q̄ aut cōmittat cause cognitionē: aut
ipse excōicet si non vult cōmittere ⁊
ipse denūciabit alr nō debz ꝫ consci
entiā obedire Vide. s. iudicare. §. vii.

8 ¶ Utrū obia in his q̄ qs p̄ se vult fit
mentoria. &. q̄ sic si fiūt p̄ncipalr pp
obiaz Sec⁹ si fiūt p̄ncipalr q̄ placent
ita no. viij. q. i. sciendū ⁊ illud Gre. fm
hāc distinctionē est intelligendum

9 ¶ Utr̄ Clericus teneat obedire epō
p̄cipienti sibi q̄ det libros suos alteri
vel q̄ resignet bñficiū. &. fm Ray. q̄
nō q̄ non pertinet ad epm hoc p̄cipe
re. vij. q. i. q̄ ff q̄ intelligo q̄n sine cā
hoc p̄cipit. Sz cū cā precipiendo sic
tenet puta q̄ cleric⁹ est ineptus ⁊ vult
dare idoneo propter bonum ecclesie.
ar. c. cū apls. §. Prohibem⁹ de cēsi.
xvi. q. i. predicator ⁊ de mgris. c. super
specula dūmō libri ⁊ tales res sint de
bōis ecclīasticis nō ppriis q̄ sic non
teneret. c. requisisti de testa. de iure pa
tro. cum dilectus.

10 ¶ Utrū mōac⁹ religiosus non exem
ptus magis teneatur obedire epō q̄ꝫ
suo plato. &. q̄ nō. lviii. dist. c. i. ⁊. ii. ⁊. i
xii. q. i. nō dicatis de obedientia religi
osorū vide religiosus De hac materia
vide. s. inobedientia.

Oblatio vt dicat ⁊ sit tria
regrūt. Primū
er parte offerēt̄. s. vt sit xp̄ian⁹
ab infidelibus ecclia non recipit obla
tōes ꝫ extimationē oblatōrū ꝫ p̄ tercē
vt in. c. q̄to de vsu. Secōm ex pte eius
cui offert vt sit ecclia q̄ꝫ q̄ fit p̄uate
psone nō oblatio ꝫ donatio ē Tertiuꝫ
ex pte rei donate vt. s. sit licite acquisi
a quia illicite acqsita non recipiuntur
tpro oblatione. c. quia in oibus de vsu.
c. ex transmissa de deci. ⁊ glo. in sum/
ma. xiij. q. v. hec Pda. in. c. causa de v̄
bo. signi.

1 ¶ Utrū oblatiōes sint de precepto. &.
q̄ oblatio accipitur largo mō pro oi
q̄ offertur ecclesie sine in vita sive in
morte Facit. c. in nostra de sepul. sive
sint mobilia sive imobilia. xii. q. i. vidē
tes ⁊ hec nō sunt de precepto nisi q̄n
a defūcto fūt legate. xiij. q. ii. qui obla/
tiones. Nam tunc peccant mortaliter

nō soluctes Aut qñ qs se obligauit q̄
q̄mō vel qñ aliquis popul⁹ hēret ex cō
suetudine facere aliquā oblatōez ec/
clesie puta semel in anno i tali die qz
sic tenerent qz vt dicit bar. in l. pulle/
gia. C. de sa. san. eccle. ꝛ recitat pa. i. c.
abolēde de sepul. ea q̄ ab antiquo soli
ta sūt ecclijs ꝛ ministris tribui nō va/
lent aliquo modo imutari Accipit ꝼo
oblatio ꝓprie ꝛ stricte ꝼm cōem vsuz
loquendi ꝛ est oblatio q̄ fit sacerdoti i
missa ꝛ hec ē de ꝓcepto in ꝓcipuis se
stis ꝼm Host. alla. c. ois xp̄ianus de cō
se. dī. i. Ꝑa. ꝺo in d. c. cā dicit hoc ve
rum vbi sacerdos indigeret alias aūt
dicit relinquendū cōsuetudini qz non
reperit iure cautū q̄ talibus dieb⁹ ex
necessitate fiāt tales oblationes archi.
vero in. d. c. omnis xp̄ianus ꝛ glos. ꝛ
Lau. ꝛ Hugo. ꝛ Ray. tenēt q̄ nō sūt
de ꝓcepto ꝛ ꝼm Hugo. illud qō dr̄ ñ
apparebis in conspectu mō vacuus su
it cerimoniale ꝛ iura q̄ vident̄ inuere
q̄ sint de precepto intelligi debent de
alijs oblationibus legatis ecclijs vl̄ ex
voto debitis Ego aūt istō credo veri⁹
q̄ non sint de precepto et rōne consu
etudinis qz nemo offert nisi cui placet
ꝛ sic consuetudo non potest introduci
vt. ſ. consuetudo. §. xx. Solūmodo er
go erūt ꝺ precepto rōe panptaj sacer
dotis qñ parrochiani sui sunt diuites
ꝛ abūdant qz tunc possūt cogi ab epo
per subtractionem diuinorum ar. prie
coz. viij. sed si sunt eq̄ pauperes sicut
sacerdos sic non tenent ꝼm Inno. ꝛ
glo. ꝛ Ray. Sz dicaz illud. xcj. di. cle/
ricus inqt victū ꝛ vestitū suo artificio
vl̄ agricultura sine lofficij sui ꝺtrimēto
preparet Laudabile tñ consiliū est vt
semp offerant i precipuis festis aliquid
in missa ꝛ sic intellige. d. c. ois ꝛ simi/
lia ꝛ hec ē cōis opio doc.

2 ¶ Cuius erūt oblatiōes q̄ fiunt vel in ecclesia capella vel imagini vel ce/
branti vide. ſ. ecclia. §. viij.

¶ Quorū oblationes phibentur reci 3
pi. ff. gl. in. c. oblationes. xc. di. q. ꝓmo
psonaz ꝺsidētū sco opp̄mētū pau/
perū tercio sacrilegorū q̄rto q exhibit ꝼ
unum violenter de ecclia cōfugiētem
ad ipsā qnto raptorū. sexto vsurariorū
septio meretricū alioz ꝺo nō sunt re/
spuende qz est penale vt ibi dicit glo.

¶ Utrū sacerdos possit recipere obla 4
tiōes que ei offerunt̄ p missis dicendis
quas penitēti iūxit i pñia vt faceret di
ci. ff. q̄ potest sed spēs mali est ꝛ tō si
pōt ꝓsumere q̄ penitēs aliqꝺ scādalū
ex hoc concipiat vel aliquis alius de/
bet respicere ꝛ ad alium mittere. c. cū
ab omni ꝺ vita ꝛ ho. cle.

¶ Pone q̄ sit ꝓsuetudo in aliq̄ eccle 5
sia q̄ ꝓpositus hēat oblationes q̄ fiūt
i dñica ꝛ sacrista illas que fiunt i festo
sancti Laurentij Venit. d. festū in dñica
qs hēbit. ff. Bar. in l. pcōsul. ff. de of/
ficio pcōsu. q̄ erūt ꝓpositi p dictaz le
gez qz inspicitur potius qō est natura
le ꝙ accidentale.

OBligatio ē iuris vi/
culū q̄ ne
cessario astringimur ad aliquid
dañ. vel facien̄. vt insti. de ob. in prin.

¶ Obligatio sine cōsensu nulla est. l. i. 1
ff. de pactis ꝛ nemo obligat nisi q̄ ani/
mū obligandi se hēat. ff. de ac. ꝛ ob. l.
obligationum la ꝓma. Facit. glo. in. c.
iij. de voto

¶ Quotupler est obligatio. ff. q̄ tri/
pler Prima dr̄ naturalis. tātū q̄ in se
cōtinet naturalez equitatē hec ꝺhitur
p vinculū naturale. ſ. ꝺsensum ꝛ potest
fieri inter oēs hoīes rōis capaces sed
in foro cōtentioso hec inefficax est ad
agen̄. Iz in foro conscientie liget vt. j.
Pactū. §. iiij. Secūda dr̄ ciuilis tñ
que ē cuz quis ciuili iure tñ ē astrict⁹

sed naturalis eqtas dissuadet eũ tene
ri sicut cũ qs spe future numeratio/
nis facit instrumentuz in quo cõfiteꝛ
se recepisse cẽtũ.q tñ nõ recepit ꝛ hec
nõ obligat in foꝛo ꝓscie.nisi in qꝫtum
a plato cogeꝛeꝛ.ff. Inno.i.c.qꝛ ple/
riqꝫ de immu.eccle. Tertia dr̃ nãlis ꝛ
ciuilis simul q̃ est cũ qs cũ solẽnitate
iuris potens se obligare obligat se ad
aliqd qꝫ nãlis eqtas vult euz obserua
re.ꝛ de istis hẽtur isti.ꝺ ob.p totuz.et
hec obligat i vtroqꝫ foꝛo ff. oẽs doc.
3 ¶ Quot mõis ꝺ̃hit̃ tertia obligatio
ff.qꝫ.iiij.mõis. Prio ex ꝺ̃ctu.vt ẽpti
one vẽditiõe.locatõe ꝛ hmõi. Scõo
ex q̃si ꝺ̃ctu.s.cũ qs gerit negociũ al/
teri⁹ sine mãdato eius. Tertio ex ma/
leficio.vt ex furto rapina.ꝛ hiusmõi.
Quarto ex q̃si maleficio.s.cũ qs nõ
directe seu dolose deligt sed q̃si qꝫ fu
it in culpa vt cũ ex eius domo aliqd ẽ
effusum qꝫ alteri nocuit. Institutа sub
diuersis ffcis. Itẽ ꝺ̃hitur iiij.modis.
Prio re.vt in mutuo.comodato.de/
posito ꝛ hmõi. Scõo vbis in stipulã/
do. Tertio lr̃is.vt qñ in lr̃is ꝓfiteꝛ se
recepisse aliqd qꝫ tñ nõ recepit. Quar
to solo ꝓsensu.vt i societate.mandato
ẽptiõe vẽditiõe vl̃ locatiõe. In his ñ
req̃rit scriptura nec pñtia.sed sufficit
eos qui ꝺ̃hant cõsentire p se vl̃ p nũ
cium .vel p epl̃az. Secꝰ in alijs qꝫ vl/
tra cõsensũ req̃rit vel lr̃a.res.vel ver
ba.hec hñtur diffuse insti.q.mo.re ꝺ̃.
obligatio.ꝛ sub alijs ffcis.

4 ¶ Vtr̃ in gñãli obligatiõe veniant q̃
spãliter qs non fuisset ꝓmissur⁹.ff. ff
Bar.in.l.i.C.q̃ fs pi.ob.po.qꝫ nõ vñ
dicit qꝫ si qs obligauit oia bona sua
nõ intelligit obligaf ea que nullo mõ
spãlr eẽt obligaturus puta pãnos le/
ctos ꝛ alia supelectilia sine quibus vi/
uere nõ possumus.

5 ¶ Vtr̃ papa possit absoluere ab obli
gatõe qua quis alteri tenetur. vide.ẽ.
Juramentum.vi.in prin.

¶ Vtrũ obligatio semel extincta possit 6
istaurari.ff.qꝫ nõ ter̃i.l.cũ ex ca.C.ꝺ
remiss.pigno.ff oꝛ alia fiat si oꝛ inesse

¶ Vtrũ obligatio dissoluaf aduenięte 7
t̃mino.ff. Pa.i.c.sicut ex lr̃is ꝺ̃ spõ.
captẽdo mẽtẽ Bof.q̃ placet dño An/
to.ꝛ estamica vitati:qꝫ aut t̃min⁹ ap/
ponit̃ ad sollicitãdũ ipleme̅tũ obliga/
tiõis ꝛ tũc lapsus termini nõ lib̃at ab
obligatiõe.ar.l.obligatõez.la.ij.§.pla
cet.ff.ꝺ actio.ꝛ obli.ꝛ ar.c. cũ dilecti
ꝺ dolo ꝛ ꝓtu.ꝛ.l. Celsus.ff.ꝺ ar.et tũc
ponit̃ ad solicitãdũ iplementũ q̃ñ ap
põit̃ termin⁹ ꝺ̃ctus iã pfecto puta ꝺ̃xit
qs spõsalia ꝛ postea promittit qꝫ infra
certũ tp̃s ducet eã nõ dissoluitur elap
so termino aut termin⁹ apponit̃ ad fini
endã seu limitãdã obligatione̅ ꝛ tunc
lapsus termini liberat ab obligatõe si
p ꝓmissore̅ nõ stetit qn iplerer i termi
no ꝛ isto mõ ꝺ̃ apposit⁹ q̃ñ appõit̃ ad
solicitandũ ꝓncipũ ꝺ̃ct⁹.puta promis/
mus ad iuice̅ tali tpe ꝓuenire ad ꝺ̃hẽ
dum sponsalia elapso die liber ẽ per
quem non stetit.

¶ Vtr̃ obligat⁹ statu teneaf̃.ff. Pa.i 8
c.ff heli.de Simo.qꝫ aut dies est ap/
posita obligatiõi ꝛ si sũt eiusdẽ foꝛi re/
us ꝛ auctoꝛ tenet̃ reus sine interpella
tiõe offerr̃.ꝛ ire ad domũ et⁹ qꝛ dies
interpellat p hoie.c.potuit de loca.ꝛ.l.
magna.C.de ꝺ̃hen.ꝛ cõ.stipu. Si nõ
sunt eiusdem foꝛi nõ tenet̃ reus spõte
ire ad foꝛũ alterius vel ad domũ: ff ꝺ
cati in domo sua pat⁹ ff ꝺ̃ solvere si sit
q recipiat ꝛ sufficit iurta no.i.l. Itẽ il/
la.ff.de cõsti.pecu.ꝛ ibi Bar.ꝛ Albr.
in.l.mbem⁹.C.ꝺ epi.ꝛ cle. Ꝺ̃ no.p
limitatione.c.potuit ꝺ loca. Intellige
nisi aliud sit spãlr in pacto. Aut dies
nõ est apposita ꝛ sic req̃rit monitio
vt m.l.si ex legati.cã.ff.de ver.obli. ꝛ

vide supra. Bona §.i. & infra Solutio §.xviij.

9 Utrum obligatus legere duobus annis & impeditus ex aliqua cā non fecit: teneatur legere alijs duobus post illos sequentibus. ff. Pa. in.c. Significauerūt ō iudi.q nō quia etiā sine culpa sua cum inter tempus nec poterit petere salariū pro tempore sequenti q̄ ratio q̄ alie sunt opere illorū duor sequentiū. & alie precedētiuz quia opere personales mutantur ex cursu temporis. vt in.l.si non sortem §.libertus.ff.de condi. inde.ad idem facit.l.si vsufructus in biennium.ff.de vsufruc.legato vbi finito tēpore finitur ius & hoc voluit Barto. in. dictis terminis.i.l. & iō hesitat.ff.ō v.ob. Secō dicit vbi fcm ad q̄ qs tenet nō diuersificat ex tpe: q̄ tunc elapso tpe ad qō tenetur integratur tps vt in.d. l. & ideo.

10 Utrū pactū seu p̄missio obliget qñ turpitudo tñ versat ex pte recipiētis obligationē. ff. Pa. i.c. debitores de iureiu. q̄ ñ ps ibi q̄ p̄missio de soluē dis vsuris nō obligat: q̄ si obligaret ēt nat̄r solū cogeret soluere rōne pacti: vt i.c.i.ō pact. sicut cogit qñ interuenit iuramētū. Rō q̄ cuz lex resistit ēt alteri ōbēti nō nascit obligatio etiā naturalis. vt in.l.cū lex.ff. de fideius. & ibi plene per Bar.

11 Sed quare obligat magis ex iuramēto q̄z ex p̄missione: cū de nō faciat differentiā iter iuramētū & simplicē loquellā. vt in.c. Juramenti xxij.q. v. ff. Pa. in.d.c. ōbitores. q̄ iō est q̄ simplex p̄missio est nulla: & iō habet p nō facta ꝓpter turpitudinem recipiētis secus in iuramento. q̄ cui fit. s. deo nō turpiter accipit: nec iurans peccauit. Promissio enim dirigit in hominem. Juramentum autem in deum.

Utrū administrator nō habens expressus mandatū ad penā apponēdā vel ambasiator possint obligare constituentes ad penaz quā apponūt pro obseruatiōe eius q̄ p̄mittūt. ff. Pa. i.c.ii. de pca. q̄ sic facit. l. bñ a zēone. C. de qua. prescrip. & l. si procurator. Cesaris. ff. de iure fisci. & d.c.ij. vbi prelatus pōt apponere penā & obligare se & successores. Dūmō ꝺct⁹ sit rōnabilis & c. dilecti. in fi. de arb. & q̄ scribitur. in.c. nulli de re. ecclie non alie. vbi rector ecclesie pōt obligare sine cōsensu ep̄i oia bona ecclie generaliter p̄ obseruatione ꝺctus alicui⁹. q̄ solū sibi p̄hibet spālis hipotheca. q̄ limita verū nisi ꝺctus nō teneret: aut esset nullus. q̄ ꝓtra ius q̄ pena tollit. Secus si esset nullus q̄ p̄eter ius q̄ teneret pene appositio. d.c. dilecti vide gl. in.c. accessoriū li. vi. & tex. cuz glo. in.c. significantib⁹ ō officio. dele. Limita scō nisi pena esset p̄et nām cōtractus. vt in.d.l. si procurator. vbi non tenetur fiscus ad duplum vel triplū lz p̄curator obligauerit se si euincer et res quā vēdit. Secus quādo p̄ obseruantia cōtractus apponitur vt in d.l. bene a zenone.

13 Utrum pater obligetur ex ꝺctu filij. ff. Jo. de pla. insti. q̄ cū eo. §. in rē. q̄ si versum est in vtilitatē p̄ris. puta q̄ mutuo accepit pecuniā vt se vestiret p̄m conuenientiā suā & huiusmodi & sic tenetur. l. iij. §. Labeo idem. ff. de in rez verso. & d. §. in rē. Si vero nō est versum in vtilitatē p̄ris sed potius mutuo accepit vt faceret pompas vel luderet & huiusmodi. sic non tenetur nec pater p̄ filio: nec dominus p̄ seruo. l. q̄ si seruus. §. sed si sic accepit. ff. de in rem verso. nisi eius iussu fecisset. l. i. ff. q̄ iussu Si tñ haberet pom-

pas tenet restituere creditori.l.iij.§.si si ré.ff.de in rē verso Si fr tenetur pf si hēt peculiū filij deducto tī pus qp ipse pf in.d.peculio debz hēre.l.sed si damni.§.peculiū.ff.de peculio. Idē dic de mercatoribus qui pponūt institores qp tenentur de ōnibus factis noie ipsorū.ff.de instito.per totum.qz videntur ōhere cum preponente qui hunt cū prepōsito.l.si institorez.ff. si certum pe. Idem in exercitore nauis.l.i.in principio.ff.de exer.ac.

14 Utrum ille pro quo quis agit eius negocia vtiliter obligetur eidez.ff. qp sic.ar.l.cum pecuniaz.ff.de nego.ge. t qō notat glo.cum ter.in.l. que vtiliter.ff.eodem t.l.sed si ideo.ff.so.matrimonio.

OBses potest dari liber homo p pace fīuāda: nō pro pecunia. ō iure/iur.c.ex rescripto.ar.ad idem.ff.ō te. l.obsides.ff.de iure fisci.l.diuus. Et illud quod dicitur qp liber homo non potest obligari extra de pigno.c. primo.t.C.que res pigno.ob.po.l.qui filios intelligitur qp nō potest obligari vt in eo sit ius pignoris sed tantum ius retentionis ita tenet glo.in.c.vt pdem.§.item eisdem.xxiij.q. vltima t in.c.exposita de arbi. Item homo redemptus ex captiuitate tenetur seruire per quinquennium nisi soluat precium.C.de postliminio reuer.l.vltima Item sicut pater potest vendere filium ppter famem: sic t obligare.C.de patri.qui fi.distra.l.ij.

OBstinatio est qdaz ptinatia t ideo dic vt infra. pertinax.

OCasionez pbens alteri peccādi vtrum peccet.ff.laudul.in.iiij.di.v.q.vltima i fi.quod plex est occasio. Quedam actiua. scilicet cum quis est quasi coadiutor in peccato: vel aliquid tale facit quod facere non debet. vnde alius accipit exemplum t occasionē male operandi sicut q in qdragesima sine necessitate comedit carnes: t alijs dat occasionem male operandi: t illud est peccatum t tale quale illud cuius ē occasio. qdā est occasio passiua: qñ.s. qs facit quod facere ōbet: t ex hoc accipit alter occasionem peccandi t talis non peccat: quia facit quod faceret debet. quod limita vt infra Scandalum.§. iij.t.iiij. vide de hoc etiā supra. Lausa.§.vi.

OCultum dicit duplicit fm Pda.in.c.ex litterarū. de temporibus ordinan. Primo pmit distinguit contra probabile. Illo modo pro vt distinguitur contra notorium Et tunc licet aliqui sciant tamen notorium non est quando aliqua tergiuersatione celari pōt.

ODium dei ē filia luxurie sed odiū pxime est filia inuidia vel ire

Utrum sit peccatum mortale.ff. Odium dei maximum peccatorum est: quia vnumquodqz quod est propter se est potius eo quod est propter aliud in odio dei voluntas auertitur a deo secundum se. In alijs vero peccatis non auertitur a deo secundum se: sed secundum aliud: in quantum appetit aliquid inordinate qō habet auersionem annexam a deo. Et ē odium proximi quod cum apponatur caritati est peccatum mortale de se. Et tunc opponitur quando vel non facit proximo quod tenetur de necessitate vel appetit facere: vel facit proximo aliqō notabile malū vñ pme Joā.ij.

Qui odit ffez suú homicida ē. Pder accidens tñ ꝛ ppp impfectionez actus pót esse venialē. puta cū nó ē in deliberatione volútatis. sed in ṕmo motu solú. Jté qñ malú qđ ꝓrio desiderat est modicú nec notabile malú vel let haberet. Jté qí odit pctñ ꝓximi non naturam. ſm Tho. xxij. q. xxxiij. Jté quãdo malú ñ vt malú vellet proximo. sed sub rõe boni. puta zelo iustitie. vel ad bonú seu correctionē illius cui vellet: ꝛ huiímodi. qz tunc ꝓprie nó hẽt rationē hodii. et ḡtus illa que cómittuntur exterius ḡtñ ad lesionē ꝓximi sint grauiora tñ quãtũ ad volútatis deordinationē odiú ꝓximi ē peccatú grauissimú cor peccatorú que sunt ꝑ primum. Et oritur ex inuidia directe. ſm Bre. xxxi. mo. Dispo/ sitiue vo ex ira. Ricar. tñ in. ij. sniarú refert qđã tenere q̄ ponꝰ oriꝛ ex ira

lz aliqđ odiú ex inuidia oriaꝛ

Officium

diuinú vel .ē. hore.

1 ¶ Offiñ ad q̄ tñr exequẽs nó meretur premiú necessario ꝓmissú generaliter facientiꝫ. Qñ cum ꝓmittitur aliquid generaliter capiẽti bãnitú. nó debeꝛ. famulo ptãtis capienti. qz ad hoc tenebatur ex officio suo. facit. l. ꝙgruit. ff. de offi. presi. ꝛ. c. i. de offó. or. no. Pda. in. c. ecclesijs de censi.

2 ¶ Utrú ꝓ hñdo offó tpali possit aliꝰ quid dari. ⁊. Be. in. c. ꝓ humani. de homi. li. vi. lz q̄ sic. si duo concurrãt Primú q̄ publice det nó occulte. qz clãdestine dare reprobaꝛ. ff. de polli. l. i. ꝛ. ij. ff. de admi. tuto. l. non existimo Nec ob. l. vnica. C. ad. l. iul. đ ãbi. que phibet aliquẽ ad offiñ ꝓmoueñ. pre/ cio vl ãbitiõe. sz ꝓbate vite. qz ꝑz glo. in. l. barbariꝰ. ff. de offó. pto. logꝛ qñ secrete daꝛ. Secũdo si cupit prodesse ꝛ nõ ꝑesse. Adde tertiú si est idoneus alias nõ facit. viij. q. i. qui eꝑatú secꝰ in offó ecclíastico. vide de hoc supra Dignitas. ⁊. ii.

3 ¶ Utr officialis possit aliqd recipe qñ gratis teneꝛ ipẽdere offiñ. ⁊. q̄ nó vt. l. fi. C. ad. l. iul. de ãbi. vbi ꝓhibeꝛ aliquid recipe cũ quis est in administratiõe ꝛ post depositú officiú ꝓ aliquo ꝓstito bñficio tẽpore administratonis de q̃ vide. s. iudex. ⁊. viij. cũ sequẽtibꝰ

4 ¶ Utrũ liceat mutuare semp officia dñis. ⁊. fz. S. Tho. in epistola ad ducissã barbantie. q̄ si ex pacto mutuuz detur vt officiú recipiaꝛ sic vsura ē. qz ꝓ mutuo accipiũt officij ptãtem. hoc ego litaré in officijs secularibꝰ que nó dãtur gratis sed vẽdũtur. Secus eẽt i officijs q̃ debẽt graꝛ dari. qz sic nõ eẽt vsura ex pte dãtis mutuú. cũ nihil accipiat q̄ pecunia extimãdú sit lz. ex offó ꝓsequẽter aduenit lucrú qz illud lucrú aduenit rõe laboris. sed potius est iustitia ex pte nolẽtis aliter dare talia officia in spiritualibus autez officiis induceret simoniam.

Oleum

scñ dr triplex. q̄ ꝓ ẽpos i die cene ꝓsecraꝛ. Primú ꝓncipale dr crisma sactú q̄ đ oleo ꝛ balsamo fit. ꝛ cũ isto bñdicũꝫ fõtes baptismales calix. ꝛ. patena. eccl̃ia ꝛ altare ꝛ puer baptizatꝰ i vertice ꝛ frõte. ꝛ epi qñ cõsecrãtur i manibꝰ ꝛ in capite. ꝛ oẽs fideles cũ crismantꝫ ꝛ istđ ē ãnuatim cõsecrãdũ ꝛ innouañ. c. si qs de alio. đ ꝓse. di. iij. ꝛ grauiter punit sacerdos q̄ in baptismo vtꝫ de alio ḡ đ nouo. vt i. d. c. si qs. scđuz oleú sanctú ē catecuminoꝝ: ꝛ dr oleú benedictú siue sanctũ ꝛ isto iungũtur baptizãdi iter scaplas ꝛ i pector: ꝛ manꝰ sacerdotis cũ ordinaꝛ. Jté ṕnceps ꝛ reges in brachio ꝛ humero. Item ecclia ꝛ altare añ crismationẽ. Tertium

7

oleū ſcīm ē q̄ inūgunt infirmi in articulo mortis ꝺ quo ifra vnctio

1 ¶ Alterū alio tpe poſſit ꝓficī ꝓfatū oleum q̄z i die cene.&.q ꝓmū nó ꝺ ꝓſe. vi.iuj.oi tpe ꝺ iē.exco.qñ li.vi.ꝺ alijs duob⁹ nó inuenit prohibitū.

2 ¶ Alterū oleum nó ſacrum additum ſacro efficiat ſacrū.&.vt.ſ.Aqua bñ dicta q ſic

Opinio ē aſſenſus itellect⁹ ad aliqd non q̄ ſufficiēter moneat ab obiecto ꝓprio ſed per quādā rōnabilem electōez voluntarie ꝺclinās i vnā ptez magis q̄z i aliā cū dubitatōe tñ i formidine alteri⁹ ptis ita tñ q ad illā p tē quā formidat habeat rō erꝛōſſa concludens formidat tñ ꝓp ꝺbilitatē rōnis alteri⁹ ptis. Fides vo eſt cū certitudine abſq̄ tali formidine Scia autez eſt aſcenſus itellect⁹ mot ab obiecto p ſeipm cogniti ſicut in ꝓncipijs primis vel p aliꝺ ſicut in ꝓcluſioib⁹ q̄z ē ſciētia Dec.S.Tho.xxii.q.i.ar.iiii. dubiū vo eſt motus idifferēs in vtrā q̄z ptē ꝺictiōis de q̄.ſ.dubiū. Scrupul⁹ eſt cū intellect⁹ exleuib⁹ ꝓiecturis ſeu medijs t multum debilibus mouet ad vnaz ptē t hec ēt dī ſuſpicio t puſillanimitas ſp̄s.q repellenda eſt vt dī.vi.q.i. Dues i fi. Dis.n. ſuſpitio potius abiciēda eſt q̄z acceptāda. Et de his hēs per Cal.in cle.ne romani de elec.t i.c.liās de p̄ſump.

7 ¶ Cui opiniōi ē adherēdū i varietate.&.diſtinguēdo. Aut vna opinionū hēt p ſe legē vel antiquā cōſuetudinē approbatā t alia nō t ſic illa eſt ꝓferēda q̄z minime mutanda ſūt q̄ cerrā ſniam ſemp hūerūt.l.minime.ff.ꝺ legi. Aut nō ē lex nec cōſuetudo p aliqua iꝑarum vel eſt p vtraq̄z t tūc debēt cōcordari vt dicaf i vno cāu vnā obtinere t aliā in alio ſi fieri pōt vt in c.lras ꝺ reſti.ſpo.xxv.q.ii.§.his ita reſtituitur de cogna.ſpi.c.i. Cōueniens.n. ē iura iuribus cōcordare dicit tex.i.c. cū expediat ꝺ ele.li.vi.t.l.vnica.C.ꝺ i offō.doti.t.l.ꝓcipim⁹ in fi.ꝺ.C.appel. et ſolutiō aliqñ ꝛrietaſ per aliꝺ t ſimplicit vt.xii.q.ij.ſine exceptiōe ꝺ his q̄ fi.a ꝑ.c. cū aplica Aliqñ p aliter de elec.c.q ſicut t.c.publicato Aliqñ p ſm vt de elec.cumana t.c.cū in iure Si vo nō poſſūt cōcordari tunc cōis opinio ſequenda eſt q̄z in cauſa dubij p multitudine eſt preſumendum .ita tz glo.in.c.fi.de pe.di.i. Bar.in.l.pre cibus.C.de ipu.t alijs ſub.t gloſ.in.l. ois diffinitio.ff.de re.iur.t in cle.i. in fi.de ſū.trī.dicunt doc.q in dubijs t deciſiuis adherendū eſt carrocio doctoꝛ q̄z cōis opinio doctorum iducit ꝓbabilē erroꝛē vide tex.iuncta glo.in c.vnico de poſtu.pre.li.vi. Facit tex.in l.ſi.ff.de iur.t facit.igno. Io. bar.in. l.de eo.C.de pe.iudi.qui.ma.iudi. q limita ſm Se.in.c.i.de ſū.trī.li.vi. verum niſi vera t certa rō cōtraria aſſignet vt puta ſm Jo.An.in.c.i.de cōſtitu.q̄z notoꝛie dicit male vel q̄z ratōnabiliꝛ pōt cōici Mā vt dicit Pa.in c.tua nos ꝺ vſuris licite iudicat ꝓtra cōem opinionē doctoꝛ t ēt glo.qñ in regno probatur vel p rōnem cui ñ poſſit rñderi ita ēt no.dñs An.i.d.c.tua nos t facit tex in.l.i.§. cūq̄z hec mā. C.de vēte.iuꝛ enuc.ibi nō oēs in oīa ſed certi per certa vel meliꝺres vel deteriꝺres inueniūt ſed neq̄z ex multitudine auctoꝛuz q̄z melius t equs eſt iudicato cum poſſit vnus t forte deteriꝺris ſnia multos in aliq̄ pte ſuperare hec ibi Si aūt nō appet q̄ ſit cōis tūc preponēda eſt illa q̄ validioꝛibus rōnibus firmat ar.inſti.ꝺ empti.t vēꝺi.§.ité preciū.C.de edic.ꝺiui.adrian. tol.l.edicto. Facit.c.dño.ſcō.§.ecce i

quantū. ſo. di. ꝛ maxime ſi talis opio ſit ſubtilioꝛ vt dicit tex. in. c. capellanus de feriſ. Aut vna opinio nititur rigoꝛi ſcripto ꝛ alia equitati ſcripte ꝛ ſic iſta preponitur. c. vnico ð re. pmu. li. vi. ꝛ. l. placuit. C. de iudi. ꝛ per Ly. i l. i. C. de legi. Fallit in odium iudeoꝝ contra quos rigoꝛ preferꝝ equitati. c. ii. ð iudeis Jn aliis aūt opinio Benígniοꝛ debꝫ obſeruari. l. benignus. ff. de le. Facit. c. fi. de tranſac. tenet hoc Pdau. in. d. cle. ne romani in prin. Et benigniοꝛ dicīꝫ illa que fauet iuramēto teſtamento libertati Matrimonio religioni ꝛ Sacramento facit. c. ii. de cog. ſpi. l. ſūt perſone. ff. de reli. ꝛ ſūp. ſu. Silr illa que ſoluit quā que ligat rla odia li. vi. l arrianus. ff. ð act. ꝛ ob liga. Aut ſunt antiqui Doctores ꝛ ſic Moderni non eis prepoūntur niſi nouis rōnibus ꝛ cauſis ad aliud ſētē dum inducātur Nam aliquando intellectus iunioris ꝑſpicaciοꝛ ē ꝙꝫ ſenis dicit tex. in. l. Gallus. ff. de libe. ꝛ poſthu. lxuj. di. §. verum Aut ſūt theologi ꝛ canoniſte vel Legiſte ꝛ tunc in materia iuris diuini veteris vel noui teſtamenti preferꝝ Theologus. Jn materia vero iuris poſitiui Canoniſta in materia canoniſtali Legiſta Jn materia Legali preponitur Aut ſunt iiij. doctoꝛes eccleſie qui ſibi contra dicunt ꝛ tunc in ſubtilitatibus ꝛ queſtionibꝰ preferꝝ Aug. Jn tranſlatōibus vero Hieronimus in Sermonibus Ambroſius Jn moralibus Bregorius. xx. diſtinctione. §. primo facit quod notat gl. in. c. ſicut. xv. diſtinctione Aut diuerſitas ēſiter papā ꝛ cōcilium ꝛ tunc in concernentibus fidez ꝓciliū ꝓponīꝫ qꝛ oꝛbis maioꝛ ē vrbe Jn aliis āt papa ē ꝓponēdꝰ vt i. c. ſūt qdā. xxv. q. i. ꝛ di. xviii. Anaſtaſi. Et intellige papā ꝓferēdū oibꝰ qñ tāꝙꝫ papa. ſic determinat aut ſtatuit. facit. c. ð libellis. xx. di. Secꝰ ſi arbitrareꝝ ſicut doctoꝛ. qꝛ nō preiudicaret opinionibus aliοꝝm vt notat Jnno. in. c. litteras de reſti ſpolia. dicit tamen Pda. in c. tua de decimis. ꝙ quando dictum alicuius ſancti innatur auctoꝛitate iuris diuini. potius eſt ſtandū ei ꝙꝫ interpretationi pape. vt dicit glo. xx. di. c. i. cum hoc potius ſpectet ad eccleſiaz vniuerſalē ꝙꝫ ad priuatā ꝑſonaz. Ꝏ quidē dictū eſt mirabile. ꝛ valde dubito cum ad papam pertineat ius diuinum interpretari vt ſupra dictum eſt. Sed poteſt dici ꝙ verū dicit glo. prefata quando papa diceret cōtra auctoritatem iuris diuini expreſſe: ſed qñ interpretando vel declarādo dicit ſic preponitur omnibus. Et ſic intellige glo. in. c. hec eſt fides. xxiiij. q. i.

¶ Utrū ſequēs opinionē doctoꝛ nō 2
ſubtiliter inueſtigatā ꝙ poſtmodū appareret falſa excuſet a pctō. ℟. Pda. in. c. capellanꝰ ð feri. ꝙ ſicꝫ diu nō apparuerit falſa facit gl. iūcto tex i. c. vnico ð poſtu. ꝑla. li. vi. ꝛ in. c. ſi ð ſpō. duo. ꝛ i. c. cū venerabilis ð ꝓſue. facit. l. regula. ꝛ ꝙ ibi no. ff. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ qð no. Jnno. i. c. ꝓ tuas. el. ij. ð ſimo. ꝛ gl. Hoſtre. ꝛ Tācre. i. d. c. capellanꝰ not. old. i. l. qſitū. §. i. ff. de fū. inſtru. inſtru. ꝙꝫ le. ꝙ ſequēs opionē ſui doctoris excuſat ab ipēſiōe expēſaꝝ. qꝛ ꝓbabiliꝫ qs ſeqꝫ opi. ſui doctoris. l. dicere. §. vñ vi dēdū. ff. de arbi. Jſtud tñ limita vꝛ in his qñ ſūt ꝺ dei ꝓcepta. ꝛ l. nāle inſertā mētibꝰ hoiuz. qꝛ ignoꝛātia nemīnē excuſat ð q̄ dic vt. s. Jgnoꝛātia nec ob. ꝓdictꝫ illō. c. inuenis. ð ſpō. vbi dī ꝙ i dubijs tutioꝛ pars ē eligēda. ꝛ Eccliastici. iij. qui amat periculum peribit in illo Ergo videmur ſe exponere periculo q in diuerſitate opinionū nō elegit tutioꝛē. qꝛ hoc verū eēt qñ ꝓprie du-

ꝛ. q̄ non ſunt

bili est sed qñ ē opinio sec⁹ est qz nec nūc sum⁹ in dubio nec ꝓsequēter expo nit se qſ piculo qꝫ bñ.no. Itez nec ob. etiam illud Augu. de pe. di. vii. ſi quis vbi dicē dimitte ícertuz ⁊ teñ certū qz alia ē certitudo i moralib⁹ alia i nālib⁹ Propterea dicit philo. prio ethicoꝝ qꝫ diſciplinati ē i vnaq̄qꝫ re certitudi nem q̄rere iuxē exigētiā materie eq̄. n. viriosū est pſuadētē q̄rere mathemati cum ⁊ moraleꝫ demōſtrātē Nō. n. cō surgit certitudo moralis ex euidētia ꝺmōſtratiōis ſꝫ ex ꝓbabilib⁹ ꝓiectu ris groſſis ⁊ figuralib⁹ magis ad vnā partem q̄ꝫ ad aliam ſe habētib⁹ Dī āt ꝓbabile qꝫ plurib⁹ ⁊ maxime ſapiēti b⁹ apparet vex nā ſi Jobachiz ñ fuit hereticꝰ ꝫ tenerit falſū ꝫ fidem vt pꝫ in. c. damnamuſ de ſū. tri. ⁊ fi. ca. qz ab eccleſia talis articul⁹ nunꝺū erat dā natus multo magis excuſat qs ſequē do opinionē doctoris qñ talis opinio ab eccleſia nō ē reprobata cū tali vo lūtate qꝫ ſi nō crederet verā ñ ei ad hereret certe i iſto nō pōt eē ꝓtēpt⁹ ⁊ ſic nec peccatū inobie ⁊ ergo ꝫ cer tū ſibi certitudie morali ⁊ dimittit du biū ſibi. ſ. opinionē contrariam.

ORatio ſm. S. Bo. i. iiij. diſt. xv. pte. ii. ar. i. q. iiij. accipiť cōmūniſſime ꝫ qꝺ cōprehēdit omnē actū bonū ſicut ac cipit gl. i. ad Theſal. v. Nō ceſſat ora re qui nō ceſſat bñfacere. accipiť ſecū do cōiter ꝫ qꝫ cōprehēdit oēm actū cōtēplatiue relatū ad deū. Accipitur ēt ꝓpe oratō ſm qꝫ eſt aſcēſus mētis in deū ad aliquid ꝺ guſtādū vl ipetrañ vl exſoluēdū Et iſto mō accepta diū ſimode diffinitur vt pꝫ p Hoſt. i ſum ma ti. de penis ⁊ Jo. An. i cle. vnica ꝺ reli. ⁊ ve. ſan. Alī ſm Augu. i li. ꝺ v bis dñi Oratō eſt q̄dā petitio ⁊ alibi di cit. Oratō eſt piꝰ mētis affectus directuſ in deū ⁊ plerūqꝫ ne pigritet in voceꝫ ꝓrūpēs Facit ad hoc de ꝓſe. diſt. i. c. qñ āt vlꝫ damaſ. li. xxiij. oro eſt aſcē ſus mentis in deum vel petitio ꝺ cētiū Facit. c. ſi. xx. di. Oro ꝺ ſacto victo re oratio ē ꝺuorio q̄dā ler cōpūctiōe ꝓcedēs Hec. n. deſcriptiōes oroni cō uenit ſm diuerſos ei⁹ effectus ⁊ pp ea oro aliqñ dī oro noie ꝓprio: ⁊ hoc fit qñ mens noſtra aſcēdit in deum vl per quam aliqd deo vouet vl offert ⁊ ſic ei cōpetit diffinitio. ij. Aug. ⁊ ꝑma damaſceni. Aliqñ dī obſecratio qua qs ꝓ cōmiſſis veniaꝫ deprecat ⁊ alia expediēnta ad ſalutē petit ⁊ ſic ei cōue nit ꝑma diffinitio Augu. ⁊. ij. Dama. ⁊ alia Ray. dī. iij. poſtulatio ⁊ hoc ē qñ qs cōſtitutus i feruore ſpūs ⁊ caritatiſ fraterne ēt pro ſalute alioꝝ orat ⁊ petit q̄rto dī gratiaꝝ actō p quā qs ſcolē do bñficia dei tā ꝓterita qꝫ pñtia ⁊ fu tura tot⁹ in deū attract⁹ quodā ſpū cō pūctionis ſ gratiādo deo totus fit illi deuotus ⁊ ſic ei cōpetit diffinitio Hugo. Et de iſtis dicitur prime ad Thi mo. ii.

¶ Vtrū oro ſit ꝺ⁹ latrie. &. ꝫ Ri car in. iij. di. xv. ar. iiij. q. ii. qꝫ ſic inq̄ tū qs orat deū vt ſibi exhibeat hono rē i recognitionē ſūmi dñij Cū latria nō ſit aliud niſi exhibitō honoris teſti ficātis in eo cui exhibet ſūmū domi nium Jn q̄ſtū ꝺ o quis orat deū vt ꝑ hoc ſatiſfaciat ꝺ peccatis ſuis vel alio rū ſic eſt actus pnie nec mitz qz in ge ner e actū moꝝ idē actus ex fine ſor tiť diuerſas ſpēs vt pꝫ in. v. Ethicoꝝ c. iiij. vbi mecans pp lucrū ē auarus ⁊ pp cōcupiſcētiā eſt luxurioſus

¶ Quis eſt orādus vtz ſolus deꝰ. &. ꝫ ſm Ricar. vbi. ſ. q. iii. qꝫ duplr quis ꝓt porrigere alteri ꝓces. aut vt tāq̄ꝫ p

ipsuz ipleđe. Aut vt tãđz p eius impe
trationẽ adipleant. Primo mó solus
deus ẽ orãdus: qz illa bona que pnci
paľr sunt petẽda. s. gr̃a ⁊ salus: vel q̃
nobis deseruiũt ad eoz acqsitionez a
solo deo dãtur nec ab alio dari pũt ta
li mó. s. ad acqsitionẽ glie ⁊ gr̃ie. Se/
cũdo mó orandi sunt sancti q a deo
ipetrant exanditionẽ orõis nr̃e. vnde
Apoc. viij. dr̃. Ascẽdit fum⁹ aromatuz
de orõnib⁹ sanctoz ỏ manu angeli co
rã deo. Marie gloriosa virgo Ma
ria sup ceteros ẽ orãda isto Fo mó qz
plus valet đz ceteri oẽs ceteris pibus
Et ppea cũ oram⁹ deũ vel xp̃m dici/
mus miserere. vel da nobis. sz cũ ora
mus sãctos dicim⁹ orate p nobis.

3 ¶ Sed q̃ro nunqd sancti vidẽt orõ/
nes nr̃as. &. Fz Ricar. vbi. s. q lz aie
sanctoz nãli cognitiõe nõ cognoscãt
oia q̃ fiũt in hac vita. ⁊ marie ĩterio/
res mot⁹ cordis. qz solus deus scrutaľ
corda de simo. c. tua ĩ fi. tũ in v̊bo vi/
dẽt ea q̃ decet eos ỏ nr̃is actibus co
gnoscere: ỏ quoz q̃litate sũt illi actus
qbus eos oram⁹ orãdo. qz ad eoruz
gloriã ptinet q ad eos hẽam⁹ necesse
recurrere. ⁊ q ipsi prebeant nobis
auxilium ad salutem.

4 ¶ Quó dz fieri oratõ. &. vt colligo ex
Ricar. vbi. s. q. lvi. ⁊. vij. ⁊ Tho. xxij.
q. lxxxiii. Ho. ⁊ Jo. An. vbi. s. q dz
fieri cũ. vij. ꝓditionibus seu soclis. Et
prio cũ humilitate. Judit. viij. Hu/
miliũ ⁊ mãsuetoz semp tibi placuit de
ꝓcatio eccl̃stici. xxxv. orõ humiliãtis
se ⁊c. psal. exaudisti orõez hũiliũ hec
humilitas duo dz hẽre. Prio diffidẽ
tiã ꝓprie virtutis: hoc ẽ reputes te in/
dignũ exauditiõe. Secũdo ꝓfidentiã
ỏ dei misericordia ne ỏspes: sicut ec/
clesia facit q̃ semp in fine orõis. dicit
p dñm nr̃m iesuz ⁊c. q̃si. d. O dñe nõ
ad me aspicies sz ad misericordiã sal
natoris ad aduocatã Marĩã sic vlz
q̃ i letaneis dr̃ p passionẽ p crucẽ ⁊c.

5 ¶ Sdo cũ bona ꝺpositione seu có
tritione suoz peccatoz qz cũ his q dis
plicet ad intercedẽdũ mittiť iratꝰ aiuf
potiꝰ ad ỏteriora ꝓuocať dic̃ Bre. iii.
q. vii. in graujb⁹. ⁊. xxxxviij. di. c. vlti.

6 ¶ Vtrũ orõ peccatoris exaudiať. &.
vt colligo ex Ricar. ⁊. S. Tho. vbi. s.
q̃ aut peccator aliq̃ petit vt peccatoz
i. Fm desideriũ peccati ⁊ tũc nõ exau
ditur ex misericordia sed bene q̃q
ad vindictã dũ pmittiť ãplius ruere
in peccatis Hñ Augn. Quedã negat
deus ꝓpitius q̃ cõcedit iratꝰ Et sic in/
telligitur illud prouer. xviii. Qui ỏcli
nat aurem suã ne audiat legẽ orõ eiꝰ
execrabilis erit aut peccator orat ex
desiderio bono nature ⁊ sic deꝰ exau/
dit non quasiex iustitia. qz talis non
meretur sed ex misericordia si tamen
alie ꝓditiões cõcurrant.

7 ¶ Sed qd si orat ꝓ alio nũqd exau
dietur. &. q̃ aut orat vt minister eccl̃ie ⁊
sic exaudiť. i. q. i c. dictum. ẽ. Aut orat
vt p̃uata pſona ⁊ sic nõ exauditur pec
cator ꝓ alio orans Et sic intellige. c.
si quis ingt ⁊ .c. ipi sacerdotes ⁊. c. sa
cro sancta ⁊. c. necesse. i. q. i. Verus est
q̃ si ille qui ĩducit peccatorẽ ad oran/
dũ ꝓ se sit bonus tũc peccator exau/
dieť nõ ꝓ suo sed ꝓ merito poscẽtis
d. c. dictũ est Sed aduerte q̃ hic ⁊. i.
§. precedenti accipiť peccator ille q ẽ
in mortali nec de eo est attritus vl cõ
tritus qz licz quis esset in peccato tñ
de eo dolet ⁊ ꝓponit abstinere ⁊ satis/
facere tũc non hz locũ istud sed illud
q̃ dicit Aug. sup Jo. omel. xxxviij. si
enim ꝓpeccatores deus non exaudiret
frustra ille peccator publicanꝰ oculos
in terra dimittens ⁊ pectus pcutiens
diceret dñe ꝓpitiꝰ esto mihi peccato
ri cuius contrariumibi patet quia de

scēdit iustificat⁹. ꝛ iō tales exaudiūtur

8 ¶ Tertio debet eē oīo associata cum breuiloquio. Mat. vi. cum oraueritis nolite multū log. Facit de conse. di. v. c. nō mediocriter. Sed cōtrariū xp̄s Luc. xviij. dicit sēper oz orare ꝛ nūq̄ deficere. Itē Luc. vi. dī ꝙ pnoctauit orando. ꝛ Luc. xxij. dī ꝙ plixi⁹ orauit. Facit. lxxvi. di. c. nosce. Ild quod dicēū. ꝙ oró nō solū ꝑz suā cām que est desideriū caritatis. sed ēt ꝑm seipsaz pōt eē diuturna. Et qō ego dico ꝙ oz esse breuis. hoc intelligo talr ne immorātibus nobis aliud, cordi nr̄o inserat inimic⁹. Et iō sācti pies aliquaz tulū orabāt. ꝛ postea aliqd opis faciebāt. demū ad oratiōnē redibant. sic ꝛ nos nō ita debem⁹ plungare orōnez ꝙ in ipsa repleamur vagatiōibus. sed potius eā breuē facere vt cuz feruore eā expleam⁹. ꝛ hoc ē qō dicit Augu. ad pbā. multū log in orādo est rē necessariā supfluis agere verbis. Cū plerumq̄ hoc negociū plus gemitibus q̄z sermonibus agat. Et hic logtur ō oratione volūtaria. nō de illa q̄ ē ō necessitate vl officii clericis ꝛ hmōi.

9 ¶ Utrū oró debeat esse vocal. ꝫ. ꝑm Ricar. vbi. s. q. iij. ꝙ duplex est oró. Quedā cōis. s. q̄ p ministros ecclie in psona totius populi deo offertur. ꝛ talis debet innotescere populo p quo offertur. vt excitet ad deuotionem ꝛ ne possit suspicari in ministris ecclie illi⁹ oratiōis omissio. ꝛ iō talis oz esse vocalis. Alia est oró singularis psone. s. q̄ offert ab hoie in q̄ctū⁹ est singularis psona. siue p se siue oret p alio. ꝛ talis oró q̄uis nō sit necessariū ꝙ sit cū sensibili voce. nisi ad hoc hō sit obligatus ex voto. tū q̄nq̄ expedit ad meritū. vt mētali adiūgat vocalis vt per vocalē feruor cordis ampli⁹ excitetur Ex quadā. n. naturali vnione aie ad corpus. motus corporis diuersimode affectiones aie excitant ꝛ imutant Si tñ in casu vocalis oró retineret interiorē feruorē. tūc ñ eēt vocalr oraō. oróe singulari q̄nq̄ ēt ex excessu feruoris mētis ꝓrūpit homo in vocalez orationē. Pōt ēt fieri vocalis oró ad redditionē debiti. vt vz hō ꝑm totum ꝙ habet deo fuiat. Et illud Mat. vi. orātes nolite multum log. Intelligendū est ꝑm Aug. ad pbā. ꝙ non est loquēū. multū. s. vt multa locutio sit efficax ad exauditionez q̄ eloquentiores erimus. qz deus ꝓncipaliter ad intētionē aspicit. Propterea subiūrit aug. ibidē nō deest multa ꝓcatio si feruēs perseuerat intentio.

¶ Quarto regrit oró ꝙ fiat cū bona 10
intētione ꝛ feruēter. Sed hic q̄ritur. Utrū oró vocalis sine mētali attentione sit efficax. ꝫ. ꝑm Ricar. vbi. s. q. vi. ꝙ tripler est efficatia oratiōis Prima est i merēdo. seu satisfaciēdo. Secūda est i ipetrādo. Tertia est orantez spūalr ꝛ sensibiliter reficiēdo. Ad ñ nulla istarū hz vocalis oró. nisi eā cōcomiteť ꝓcors meditatio. Vocalis. n. ē nō act⁹ exterior. nisi p cōparationez ad actū rōis interiorē. Aduerte tñ ꝙ intētio ōbita ꝛ actualis si adsit in ꝓncipio vocalis oróis. licet postea mens euagetur. nisi talis euagatio interrumpat ꝓmā intētionē p ꝑmā intentionem sic est meritoria ꝛ ipetratiua oró vocalis sine attentione per virtutem prime intentionis. sicut cū quis p bonā intētionem incipit peregrinari vel clemosinam dare. totum sequens est meritorium virtute intentionis ꝓme. q̄uis cesset sua intentio actualis. Sed talis oratio sine attentione nō hz tertiam efficatiā. s. spūaliter reficiēdi orantem nisi quādiu eā ꝓcomittat attētio actualis. Et sic intelligitur illud prime cor.

xliij. Si orem lingua ⁊ spiritus meus non orat mens mea sine fructu est. s. spiritualis refectionis.

11 ¶ Sed quando dicetur per euagationem interuenire contrariam intentionem. ꝛ. licet Ricar. non declaret. Dic ꝙ tunc quando homo voluntarie alia cogitat non pertinẽtia ad orationez. ⁊ de hoc. vide. s. hore. §. xxvi. Et quo est peccatum. Vñ dicit Cipri. o oratione dominica. Quomodo audiri te a deo postulas. cũ ipse te non audias. Et Ber. causamur nobis deesse gratiam. sed iustius ipsa gratia cõqueritur nõ nullos deesse sibi. Et Lasianus Nunq̃ orat quisquis etiã flexis genibus si vagatione distrahitur. Propterea dicit Cipri. nihil aliõ cogitet animus q̃ id solum quod precat̃ Facit de conse. di. i. c. quãdo aũt. ⁊ di. v. nunq̃. Et est etiam aduertendum ꝙ triplex potest applicari intẽtio orationi vocali. s. aut applicando eam ad verba que dicuntur Aut ad illud qo petitur. Aut ad illum cui oratio porrigitur ⁊ quocunq̃ istorum mõx adsit intentio non est inefficax oratio ad satisfaciẽdum. Et ego dico nec ad impetrandum. vel reficiendũ. Sed fa intẽtio melior ẽ q̃ prima. Et tertia q̃ fa Unde hugo. de virtute orandi. Pura inquit oratio est quando ex abundãtia deuotionis ita mens accendit vt cum se ad deum postulandum conuertitur preamoris eius magnitudine etiam petitionis sue obliuiscatur. Nã aliqñ nimia attẽtio ad verba posset esse impeditiua orationis. s. quando homo vult nimis in particulari cogitare de verbis. quia fm philo. ij. topicorũ Non possumus multa cogitare simul vnde sufficit ꝙ prima intentio sit talis ꝙ sufficiat ad integram informationem verborum. Et ideo hugo, vbi supra dicit. Oratio perfecta esse omnino nequit si eam meditatio non cõcomitetur aut precedat his omnib⁹ concor. Tho. vbi. s. de hoc vide hore. §. xxvi.

¶ Quinto requirit oratio ꝙ vtilia ad 12
salutem petat. ⁊ sic est petere iuste.

¶ Utrum sit aliquod determinate pe 13
tendum in oratione. ꝛ. fm Ricar. vbi s. q. iiij. Quedam sunt quibus nõ possumus male vti. sicut virtutes. gratia. ⁊ gloria. ⁊ talia determinate petenda sunt in oratione. Quedam sunt quib⁹ possumus vti bene ⁊ male sicut habere diuitias. filios. vxorem ⁊ huiusmodi. ⁊ talia non sunt determinate petẽda in oratione sed sub conditione. s. si deus preuidet illa ad salutẽ nr̃am vtilia. Quedã sunt quibus vti bene non possumus. sicut peccatis. ⁊ huiusmodi malis. ⁊ talia non sunt a deo petenda in oratione.

¶ Sed cur aliquid petimus cum de 14
us sciat quo indigemus. ꝛ. fm ꝙ dicit Augu. in epistola ad ꝓbam. Ille qui nouit quid nobis necessarium sit prius q̃ petimus non voluntatez nostrã vult sibi per petitionem nostram inotescere quia eam non potest ignorare sed vult exercere in omnibus desiderium nostrum quo possimus capere quod ipse ꝓparat dare. hinc ⁊ Gre. xxiij. q. iij. Obtineri inquit nequaq̃ possunt que predestinata non fuerunt sed ea que sancti viri orando efficiũt ita predestinata sunt vt precibus obtineantur ergo non oram⁹ vt deus aliquid sciat. vel vt eum immutemus ſ3 vt obtineamus quod voluit precibus obtineamus.

¶ Sexto ꝙ constanter fundatus in fi 15
de petat. vnde Jaco. primo. postulet autem in fide nihil hesitans.

¶ Septimo ꝙ petat perseueranter. 16

17 ¶ Utrum oratio sit semper meritoria. ꝙ. fm Ricar. vbi. s. ꝙ non. quia merito debetur merces fm iustitiam. Et iō oratio facta in peccato mortali: non est meritoria proprie loquendo de merito. Eddo etiam quod non est meritoria ꝙus non fiat in ꝑcato mortali. si non adsit debita attentio saltem actualis in principio. ꝫ cōmunem opi. theolo. in. ij. di. xlj. Si ñ talis attētio adest erit meritoria. nisi i terrūpatur. vel nisi in oŕe necessaria puta in offō respectu clericorū sit notabilis negligētia in reꝑmendo vagationes. quia sic esset peccatuꝫ. de quo supra. hore. §. xxvij.

18 ¶ Ad qd valet oro sine de eius effectu. ꝙ. ꝙ valet ad vicēdas tētationes Ad hiero. sup Mat. xiij. in tentatione itrat q orare negligit. Secūdo ad augumentanda merita. Tertio valet ad ipetrandū postulata. vt pꝫ ex supra dictis. Quarto valet ad vincēdos hostes. xxxvi. di. c. vlt. de moyse q orans vincebat hostes. Quito ad secretorū diuinorū reuelationē. viij. q. i. si ergo. Sexto ad celestiū degustationē. Ad si ne ipsa non gustantur diuina.

19 ¶ Utr. semp exaudiat. ꝙ. ꝫ Ricar. vbi supra. q. vij. ꝙ si fit ꝑ se ⁊ debito mō semp exaudit: sed nō semp statim sed ꝑ illo tēpore q̄ diuina misericordia ꝓspicit exauditionē vtiore eē omnibus pēsatis. Aut fit ꝑ alias. ⁊ sic non sēper exaudit. Ad augu. omel. cij. sup Jo. dicit. Exaudiunt oēs sācti ꝑ ipsis nō antē ꝑ oibus exaudiunt subdit tm ꝙto digniores fuerit orātes ꝑ populo tāto facilius in necessitatibus pro q bus clamāt exaudiūtur hoc eni non ꝓuenit ex defectu orōnis vt nō exaudiat ꝑ alio orās debito mō ſꝫ pp indispositionē illius ꝑ quo orat. q; obstinatus forte est. vnde Rabanus super Mat. xxij. Quotiēscūq; orantes non exaudimur. ideo fit q; ꝺ auxiliū nr̄e salutis petim⁹ vel q; eorū ꝑ qbus petimus puersitas ne ipetremus obsistit vl in futurū petitiōis differt effectus. vt desideria crescāt. ⁊ perfectius gaudia capiant que requirūt. hec ille.

¶ Utruꝫ oratio sit in precepto ita ꝙ 20
quilibet teneatur. ꝙ. fm Aldericuꝫ ꝙ sic ad orationem mentalē. Et ego dico ꝙ ēt ad vocalem tenent iperfecti ⁊ cōes homines. q; mentalē orōnes nō possent hēre sine vocali. Et ꝙ orō sit de ꝑcepto omnibus. Probo rōne sic. homo tenet ꝺ iure naturali ad oia illa q̄ recta ratio dictat non posse sine ipsis salutem cōseq patet ea necessitate qua qs vult aliquid. ea necessitate vult illud sine quo tale qd non potest hēre. secundo phi. Finis imponit necessitatē his q̄ sūt ad finem. l. oro. ff. ꝺ spon. sed hō nō pōt salutē cōsequi sine oŕe. ergo ad eā tenet ꝺ necessitate Et ꝙ hō nō possit saluari sine oŕe pꝫ Mā fm apostolū ad phil. Non sumus sufficiētes a nobis ēt bonū cogitare. ergo multo minus operari nisi ex gra dei nobis ꝺonetur posse. quod quidez nō ꝺonat regulr adultis. nisi petant ꝙ argumentum a ꝺrio. Jo. vi. petite et accipietis. Facit. xxiij. q. iiij. c. obtineri ergo cū fine bona opatiōe nullus possit saluari quia hitabit in tabernaculo dei qui operatur iustitiā. fm psal. ⁊ bona operatio nō possit eē sine oratiōe Ergo propositū Confirmatur. Exodi. xx. Memēto vt diem sabbati sanctifices quod sine oratione fieri non potest Jtē Luce. xviij. oꝫ semper orare Sup quo Criso. dicit oportet necessitatem dicit. Coroborat̄ exemplo in pratica qua cōmuniter homines nō timent deum quia nō habēt orationē Econtrario si ē alīs timor dei inuent

es in hñte gram orationis. Merito ergo dicit Hiero. vbi supra. In tẽtatione itrat q orare negligit. Et sup illõ Mat. xvij. Hoc genus demoniorum ñ eicit nisi i oróe t ieiunio. Mõ sanat oculũ qõ nõ sanat calcaneũ. Jeiunio sanãt pestes corporis. oróe vo pestes mẽtis. Sz adũte q istõ pceptũ õ oróe ẽ affirmatiuũ qõ solũ obligat p sp. a'iqs plus. aliqs min9. Quãto. n. qsq; est debilior tanto magis indiget auxilio oróis. Et iõ certa meta vel hora non est determinata. sed tñ qlibz de pcepto teneť quãtuz indirũ sue rónis dictat sibi fore necessariũ orare vt a peccatis desistat t in bono pseueret. Clerici tñ t rligiosi hñt determinatũ modũ t tps oróis de q̃ sup̃. More. Si r illi qbus in pñta p̃fessorẽ ẽ iniunctũ vl q ex voto hẽrent. Alij aũt nõ videntur hẽre determinatũ tps. Nisi q fm S. Tho. in. iiij. di. xv. Seculares tenẽtur diebus festiuis diuinis officijs interesse. vt ministris p populo orãtib9 suaz intencionem conformẽt.

21 Que oró ẽ efficatior. &. fm Rica. vbi supra. q. viij. q oró dñica. Quod oñdit. Primo auctoritatis dignitas qz xps eam fecit. t discipulos docuit Mat. vi. Secũdo sẽtẽtiosa eius brevitas. Tertio petitorũ vtilitas. Mã oia q̃ desiderare debem9 t petere in hac cõtineť. Ain Aug. ad p̃bã. Lz alia vba dicamus orãdo. nihil aliud tñ dicimus q̃z qõ in ista oratiõe positũ est. si recte t cõgruẽter oremus. Unde aduerte q eo ordine posita sũt q̃ desiderať t petere debem9. Exhibeť Prio reuerẽtia illi cui porrigẽda ẽ oró. Cũ dicit. Pater noster q es in celis. q̃ captat beniuolẽtiã dei orãs. Secũdo qz finis magis desiderať q̃z q̃ sũt ad finẽ Jõ pmo petunť q̃ respiciũt finem q̃z q̃ sũt ad finẽ. Respiciẽtes finẽ sũt due petitiones. Pria est. sãctificeť nomen tuũ. Hoc est fm augu. li. ij. de fmone dñi i mõte: cũ dicim9 nos admonem9 desiderare. vt nomẽ eius qõ sup est sãctũ ẽt apud hoines sãctũ hẽať hoc ẽ nõ conténatur qõ nõ deo sed hóibus p̃dest. Secũda est. Adueniat regnuz tuũ. Ain fm Aug. vbi. s. in hoc excitamus desideriũ nostrũ ad illud regnuz vt nobis veniat. t in eo regnare mereamur. Ain p pmã petimus vt deus ab hóibus glorificeť. per fam vt ad dei gloriã veniam9. Petitiones respicientes q̃ sunt ad finẽ. Quedã sũt respectu boni q̃ sunt due. pma est. Fiat voluntas tua sicut in celo t in terra. In qua fm Augu. vbi. s. petiť merituz q̃ beatitudinẽ mereamur. qõ cõsistit in obediendo mãdatis dei. t tõ sicut ab angelis i celis fit dei volũtas. sic t a nobis i terris p veram obiam. Secũda est. Panẽ nostrũ q̃. da. no. ho. In q̃ petiť victus q̃tidianus ad sustẽtationem necessarius. vel victz aie. i. eucharistie sacramẽtũ tãq̃z instrm q̃ possum9 nos iuuare. Quedam petitio est respectu mali culpe. t hec est dimitte. n. d. n. i. t. n. d. de. nris. Ain augu. vbi. s. debita pctã dici manifestuz est. t in hoc admonemur nos qd facere debeam9 vt remissionẽ peccatoz hẽam9 fm Augu. ad p̃bã. vt ibi. Sicut t nos di. de. nostris Quedã est q̃ respicit mala inclinantia nos ad peccatũ. q̃ ẽ Et ne nos indu. i tẽ. qõ nõ ita intelligiť. vt non p̃mittat nos tẽptari qz q̃libz hõ in tẽtatione p̃bať ad bona t hũiliatur ad deũ. Sed sic intelligiť vt nõ deserti diuino adiutorio alicui tẽtationi vel cõsentiamus decepti vel cedam9 afflicti. fm Augu. ad p̃bã. t iõ aliud ẽ tẽtari. aliud est in tẽtationẽ induci. Quedã respiciũt malũ pene q̃ est. Sed libera nos a malo. In q̃ admonem9 nos fm Augu. vbi

§. Mōdū nos esse in illo bono. vbi nl' lū patiemur malū. Ālī de hac orōne dicit Ysido. ꝓmo li. de sū. bono. c. xxij. Fidei simbolū. ⁊ dñica orō ꝑ tota lege parvulis ecclie ad celoꝝ ſgna ſufficit. Et Augu. i ench. c. xv. De q̄tidianis ⁊ brevibus lenibusq; peccatis sine qb⁹ vita nō ducit quotidiana orō fideliū satisfacit. Eorum. n. est dicere Pater noster ⁊c.

ORatoriū ꝓuatū q libet i domo ꝓpria hēre pōt. sed nō ꝺꝫ hēre formā ecclie. nec ibi aliqs ꝺꝫ celebrare. nisi sit ꝓuilegiat⁹. vel de licētia epi alr ꝺꝫ deponi celebrās. de ꝓse. di. i. vniculq; ⁊ c. clericos. ⁊ c. si quis.

1 ¶ Qua imunitate gaudet vide. Immunitas. §. xxvi. ⁊ in quo differt ab ecclia vide. ē. ecclia. §. iij.

ORdo ꝓmo ſm Hugo. de sācto vic. est signaculū quoddā in q̄ spūalis ptās ⁊ offiū traditur ordinato. ⁊ scōm S. Bo. in. iiij. di. xxiij. signaculuꝫ hic stat ꝑ signaculo i aiaꝫ diuinit⁹ ipresso

1 ¶ Quot sunt ordines. ſ. q̄ sūt. vij. vt hētur ꝑ magrꝫ i. iiij. di xxiij. c. i. s. Hostiariat⁹. Lectorat⁹. Exorcistat⁹. Acolitatus. Subdiaconatus. Diaconatus Presbyteratꝰ. Pria tōsura. n. nō ē ꝓprie ordo sed dispositio ad ordines. ſm Ricar. eadeꝫ di. Facit. xxiij. dī. de psalmistatu. Qui psalmistat⁹ idē est q̄ ꝓma tōsura. Et in hoc cōcordāt cōiter theologi. Sꝫ canoniste tenent q̄ sunt nouē ordines ſm nouē yerarchias. ſ. prima tōsura seu psalmistatus. ⁊ ordo epalis. Et q̄ prima tōsura sit ordo est tex. in. c. cū cōtingat. ⁊ ibi do. Anto. ⁊ canoniste. ō eta. ⁊ qua. or. Silr q̄ epatus sit ordo ⁊ q̄ imprimat caracter in dicto meo. Facit incōtinctibilr. tex. in c. i. de ordinatis ab epo. q epi. re. vbi ꝑꝫ q̄ licet resignauerit. nihilominus cōfert ordines. Iꝫ nō executionē q̄ nō posset si caracterē ideletbilē nō impressisset ordo epalis. ⁊ sic ſm canonistas erunt nouem ordines. ⁊ de coruꝫ ꝰofficiis vide in suis titulis.

¶ Vtrū i ol ordine ſpimatur caract ꝛ ē. ſm Ricar. vbi. ē. q̄ sic. ⁊ q̄d sit. vide supra. Caracter.

¶ Sꝫ nūq̄d ꝓrigit caracter baptis/mi. ē. q̄ sic de necessitate. c. veniēs de ꝓ. nō bap. Secꝰ de sacro ꝓfirmatiōis q̄ nō confirmatus si ordinetur recipit caracterē ordinis. 3

¶ In q̄ actu iprimit caracter in q̄libet ordine. ē. ſm Ricar. vbi. ē. Pro generali regula tenēn est. q̄ in susceptione illius exterioris signi iprimitur caracter i q̄libet ordine. i q̄ signo ꝓncipalis ptās quam respicit ille ordo significat exꝑssius. ad quā cōcurrit alicuius instri traditio ⁊ verbi exꝑssio q̄ ꝛbo exꝑssius determinat instri significatio. ⁊ tō q̄ principalis ptās quam respicit ordo hostiarij exꝑssius significatur in clauiū ecclie datione q̄ in alī q̄ alio quod circa ipsuꝫ fiat. Et ptās lectoris in hoc q̄ ab epo sibi tradit codex lectionuꝫ diuinarū. Et ptās exorciste per hoc q̄ de manu epi recipit libruꝫ exorcismorū. tō in eorū datione iprimitur. Et ptās acolitꝰ ſm. S. Bo. Ricar. ⁊ Pe. ⁊ alios respicit ꝓncipaliter portare cereos. ⁊ tō imꝓmitur ꝑ hoc q̄ accipit cādelabrū de manu epi Alij dicūt vt Tho. q̄ iprimitur ꝑ hoc q̄ tradit vrceol⁹. qꝛ ꝓncipali⁹ ꝑ id significat eius ptās Sꝫ veri⁹ est ꝓmuꝫ vt ꝑꝫ. xxi. di. cleros. vel dic q̄ vtrumq; ꝺꝫ accipere. vt in. c. Acolitus. xxiij. di. ⁊ in. c. perlectis. xxv. di. 4

¶ Sed queritur an regrat q̄ talia instrumēta accipiant de manu epi. ē. q̄ non de necessitate. ſm Ricar. in ſus 5

ordinibus minoribus. sed sufficit post
q̄z sunt ab episcopo instructi qualiter
in officio suo debēt agere instrumētū
accipiāt ab Archidiacono de māda-
to episcopi ⁊ voluntate in cuius acce
ptione imprimitur caracter quia in-
strumenti traditio principalius est ab
episcopo q̄z ab archidiacono. Et pro
Ista opi. est. tex. in. c. acolitus. xxiij. di.
In maioribus bene oportet q̄ de ma
nu ep̄i. xxiij. di. c. diaconus.

7 ¶ Potestas subdiaconi pz per hoc
q̄ accipit de manu episcopi patenam
⁊ calicem vacuum. ió in hoc imprimi
tur caracter. qz principalis actus eius
est vasa dominici corporis ⁊ oblatio
nes offerre diacono. Et legere epistо-
lam est secūdarius actus non princi-
palis. propterea legitur ēt a non sub-
diacono. Potās diaconi non potest ex
primi quantū ad eius principalē actū
qui est ptās portandi corpus xp̄i in pa
tena ⁊ dispensandi corpus xp̄i. ⁊ ideo
exprimitur quantum ad eius actum
secundarium in traditione libri euan
geliorum. in qua imprimitur caracter
sm Ricar. ⁊ Tho. alij dicunt q̄ ipri-
mitur caracter in manus episcopi im
positione. vt sanctus Bona. ⁊ Pe. ⁊
pro hac opi. facit. xxiij. di. c. diaconus
iuncto. d. c. cleros. Potās sacerdotis
confertur quando ab ep̄o dicitur Ac
cipite spiritum sanctū. quorum ⁊c. ⁊
huius opi. est sanctus Bona. ⁊ Pe.
Alij dicunt vt Sco. in. iiij. di. xxiiij. q̄
ibi sunt due forme partiales. In q̄rū
altera confert ptās conficiēdi eucha-
ristiam in reliqua ptās absoluendi in
presētia. ⁊ istis cōūguntur due mate-
rie. hoc est duo signa visibilia. Pro
pria forme prime est traditio calicis ⁊
patene cū hostia. ⁊ vino ⁊ verbis ac-
cipe ptātem celebrandi ⁊c. Secun-
de forme est impositio manus ep̄i su-
per caput cū verbis accipe spiritum
sanctū. vt sic ep̄s cōcorditer agat sū
mo ep̄o xp̄o. qui prius contulit ptātē
apostolis conficiēdi q̄z absoluēdi. hec
ille. Et hoc credo verius quo ad pri-
mam materiam correspondentē p̄te forme. Sed quo ad ām materiā cor
respondentē p̄te forme q̄ est manus im
positio ep̄i cum illis verbis accipite.
Nō credo quia tex. in. c. vlti. de sacra
vncti. innit. q̄ manus impositio non sit
de substātia forme. quia si omissa fue-
rit nō debet reiterari sed suppleri. nec
sīr predicta verba accipite. quia sunt
quedā pastoralia que ip̄a nō p̄ñt. sed
p̄ñt alia v̄ba q̄ ipon̄t manus. Ep̄a-
tus v̄o ordo quo ad caracterē suscipi-
tur in vnctiōe capitis ex crismate. sed
hoc nō est verū. p. c. vnicum in princi
pio. de sacra vncti. vbi dicit supplēdū
q̄ō ē omissū. Imprimitur ergo ex im-
positione manuū ep̄orum sup caput
eius vt pōt elici ex. c. ep̄s iuncta glo.
xxiij. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. nō ite
rā. quia loquitur ō ipositione q̄ fit dia-
cono ⁊ sacerdoti que nō est de essētia.
Psalmistatus. seu prima tonsura que
confertur cū ei capilli abscinduntur.

¶ Que sūt necessaria in q̄libet ordi- 8
ne. ℟. q̄ vt colligo i diuersitate docto
rum dicēn. est q̄ oia statuta in pastora
li debēt intelligi ita necessaria q̄ si ali
quid omittat. nihil fiat. ⁊ necessario to
tum sit iterañ. nisi omissa sint de illis
de quibus in iure est expressum q̄ nō
sūt de necessitate. vt vnctio. vt in. d. c.
vnico. de sacra vncti. Et manus ipositi
tio in ordinatione diaconi vel presby
teri. d. c. vlti. de sacra. nō iterā. Et que
dā orationes alie ab illis que dicunt
q̄ñ aliqua instīa traduntur. Et quedā
alia forte minima que ex se patēt non
esse de substantia ordinis: sicut q̄ sit
genuflexus. ⁊ similia que magis sunt

ad deuotionem excitãdam. Item tẽ/pus de tẽpo.or.c.sane. Item ctas. di. lxxvij.subdiaconus. Itez q ab episco po proprio.recipiat.ꝛ non simul plu/res accipiat de sacra.non iteran.c.i.ꝛ vlti. Itẽ q a latino vl' greco episcopo recipiatur de tẽpo.or.c. q translatio ni. Item missa in minoribus ordini/bus.ꝛ huiusmodi.

9 ¶ Sed nũquid tactus corporalis in Arumẽti sit ỏ substãtia ordinis. Tho. in.iiij.di.xxiij.tenẽ videt q sic.ꝛ ve/rius credo. ℞ Alij dicant q solum porrectio instrumẽti ꝛ manus extẽsio sit de substãtia.ar.i.quod modo.ff. de acqui.pos.qz in sacramentis requirit tactus corporalis.vt patet i baptismo vnctione ꝛ huiusmodi.ꝛ hoc patet in pastorali. Secus dicunt quidã de im/positione manuum.qz nõ requiritur tactus. Sed Hos.ꝛ Hosti.tenẽt q si militer est necessarius.per.c.fi. de sa/cra.non iteran. Ego teneo q licet in impositione manuum non tangat q non sit aliquid supplendum. Et simili ter in instrumẽtis in quibus caracter ex eorum traditione non imprimitur sed sufficit porrectio. licet sit melius tã gere secus in traditione instrumento rum ex qua caracter imprimitur.

10 ¶ Sed nũquid oportet tangat amba bus manibus. Item omnia puta pa/tenam simul cũ calice ꝛ huiusmodi. ℞ q non credo. sed sufficit solum tã/gat modicum quid alicuius rei q nul lum intermediũ discontinuans hẽat ad totum.ar.c.vnici.de conse.eccle. li.vi.

11 ¶ Vtrũ sufficiat traditio euãgeliorum pro libro exorcismorum vel super pel licium pro dalmatica .ꝛ huiusmodi. ℞ q non. nisi in eodem libro contine rentur omnia simul. si tunc hẽret intẽ tionem tradendi illum librum qui per tinet ad illum ordinem.

¶ Quid si eps facit actus ꝛ alius di/12 cit ỽba vl' ecõtrario. ℞ nihil valet. qz sacramenta sunt vnitatis q diuidi non pñt. de cõse.di.ij. quia passus.ꝛ.xxiij. q.i. logtur. Fallit hoc in minoribus or dinibus. vt dictum est.

¶ Vtrũ regratur necessario exp̃ssio 13 verborum cũ traditiõe instrumẽti. ℞. fm Inno.in.c.presbyter. ỏ sa non ite. q sic ita q si pars illius orationis sit dimissa a capite est incohanda.ꝛ bene quia materia cuiuslibet sacramẽti est instrumenti traditio. forma vero est ex pressio verborum.

¶ Quid si aliquid sit omissũ. ℞. q si 14 omissũ sit de necessitate seu substantia ordinis sic totũ est iterandũ. Si vero nõ sit nisi de bene esse. vt ea que non sunt de necessitate. sic in alia ordina/tione est suppleñ. Et ab eodẽ qui pus ordinauerat si põt.ꝛ non ab alio. fm Inno. vbi. ℞. nisi qñ primus non põt pficere. nec añ suppletionẽ põt exeq ea q fũt illius ordis. ar. lij. di. solicitu/do. hec ex Inno.ꝛ hosti.ꝛ Sofre. in d.c. p̃sbyter nec poterit talis suppletio fieri nisi tẽpore debito ad ordinatõem tenẽdas. ar. prefati. c. solicitudo.

¶ Sed quõ supplebiť qñ aliquid est 15 omissũ. ℞. si erat de substãtia vl' dubiũ an sit de substãtia fm Inno. vbi. ℞. to/tũ replicabiť. Si vero certũ est q nõ erat de substãtia tunc indutus qñ or/dines danť veniet ꝛ accipiet quod est omissũ solũ. Propterea q ñ hũit im/positionẽ manuũ fm Hosti. solũmõ eã accipiet. qz fm eũ nõ ẽ de substãtia vt dictũ ẽ. Et si qs p̃sbyter in sua ordi natione habuisset impositionẽ manu/um. sed non fuisset dicta predicta ver ba. accipe spiritum sanctũ ꝛc. sed alia fm aliqua pastoralia eorum. tũc ni/hil iterañ. est vel suppleñ.

16 ¶ Utrū in collatione ordinum conferatur gratia gratum faciens. ℟. Ri. in. iiij. di. xxiiij. q̄ sic si suscipiatur digne.

17 ¶ Utrum caracter vnius ordinis ꝺ necessitate p̄supponat caracterem alterius ordinis. ℟. q̄ non ꝑm cōmuniter doc. in. iiij. di. xxiiij. Sed quo ad executionem sic. de quo dic vt. s. Irregularitas primo. §. xxxvi.

18 ¶ Utrum ordo liberet a fortuna servili. ℟. q̄ sic. episcopat⁹ ⁊ sacerdotium siue sit servilis. vel ascriptitia. vel curialis. xlv. di. seruus si sciente.

ORdo ꝺo a q̄ potest dari. ℟. ꝑm Hostiē. in. c. cum contingat. de eta. ⁊ qua. ⁊ sequitur Pa. in. c. q̄sto. de consue. q̄ prima tonsura que clericatus dicitur vel psalmistatus quod idem sunt potest dari a quocunq̄ sacerdote parrochiali suis subiectis. Et istud tenet Hugo. Ray. Jo. Inno. ⁊ etiam Archi. in. c. nullus episcopus. de tempo. or. li. vi. Sofre. tenet q̄ non potest. Et sic videtur habere vsus ecclesie romane. Ego cum Jo. an. in. d. c. cum contingat. dico q̄ si habet supra laicum quasi episcopalem iurisditionem potest. c. abbates. ꝺ p̄uile. li. vi. si non habet sic non potest. ⁊ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. cum contingat. Abbas vero si ē p̄sbyter. ⁊ ab epo benedictus vl recusat⁹ benedici: potest dare tres ordines minores. s. Clericatū siue primam tonsuram. Hostiariatus ⁊ Lectoratum in suo monasterio ⁊ suis monacis. seu illis qui vt efficiantur monaci illuc accesserunt. Et etiam secularibus omnibus super quibus habet quasi episcopalem iurisditionem. lxxi. di. c. i. ⁊ ij. Et etiam in alio monasterio potest eos conferre si est innitatus ab eorum abbate. ⁊ illud monasterium sit exemptum. Alias non. ar. lxviiij. di. c. i. Tꝫ tamen, Jo. lxviiij. di. §. primo. ⁊ c. primo. q̄ hodie abbas p̄fatus potest etiam dare alios duos minores scilicet Exorcistatum ⁊ Acolitatus. ⁊ hoc sequitur Hosti. ⁊ do. Antoni. in. d. c. cuꝫ contingat. ꝺ hoc not. in. c. abbates. de priuile. li. vi. Episcopus vero potest dare omnes ordines omnibus de sua dioces. oriundis aut qui in sua dioces. habent domicilium vel beneficium. Aut de licētia epi. pi cuius est subditus ordinādus. Vel capituli sede vacāte. Vel vicarij generalis episcopo in remotis agente. Vel sui prelati si sūt religiosi exempti. hec no. in. c. nullus. de tempo. or. li. vi.

¶ Sed quid si sacerdos vel episcopus aut abbas ordinat aliquem non sibi subditum vt supra dictum est. ℟. secundum Inno. in. c. primo. de supplen. negli. prela. q̄ nihilominus caracter confertur. ar. viiij. q. ij. Lugdunensis. De pena vero tam ordinantis q̄ ordinati. vide supra Irregularitas primo. §. xxxij. 1

¶ Utrum papa possit dare licentiam non episcopo conferendi ordines sacros. ℟. Inno. in. c. quanto. de consuetudine q̄ sic. dummodo ille cui datur talis licētia habeat ipses ordines quos alteri vult dare. alias non. 2

¶ Utrum episcopus qui resignauit episcopatui. vel degradatus. hereticus aut excōmunicatus est. conferre possit ordines. ℟. secundum ricar. vbi. s. di. ij. q̄ si fuit legitime episcopus ordinatus ⁊ confert ordines. ⁊ caracter imprimitur. Sꝫ nō execution ⁊ de hoc vide. s. Irregularitas. p̄mo. §. xxx. ⁊ xxxi. mortaliter tū peccāt sciēter i talib⁹ ordinē suscipiētes ꝑm eūdē Ricar. vbi. s. Et silr supradicti ordinātes nisi in casu de q̄. s. Irregularitas. p̄mo. §. xxxj. 3

ORdo illi. q̄bus p̄ōt dari ꝛ. q̄ oibus masculis q a iure nō ꝓhibent ordinari. ¶ Mulieribꝰ aūt nullo mō p̄ōt dari. ⁊ si ō facto det nihil fit. q᷑ caracterē nō suscipiunt. vt notat Ricar. in iij. di. xxv. ar. iij. q. i. Nec obstat. c. ꝓsbyter ⁊ c. mulieres. xxxij. di. in qbꝰ vocat ꝓsbytera ⁊ c. diaconissa. xxvij. q. i. ⁊ c. sacratas. xxiij. di. q᷑ nō est ab ordine sed a ꝓlatione dicit abbatissa diaconissa ⁊ a viro ꝓsbytero dr̄ ꝓsbytera vel a viduitate. ⁊ sacrate dicunt a voto ex quo se deo cōsecrarūt. Quidam tn̄ dicūt q᷑ nec ēt illi q nō habēt vsus rationis sunt capaces. vt notat Ricar. vbi. s. q. ij. Sz de hoc valde dubitarē si daret⁹ an susciperet caracterē. ⁊ potꝰ tenerē q᷑ sic. ar. c. christianꝰ. ⁊ c. siluester. xi. q. i. ⁊ qō notatur in. c. nullus in. v. infanti. de tempo. ordi. li. vi.

1 ¶ Sed qui sunt q᷑ ꝓhibent ordinari ꝛ. ꝓmo Illi q n̄ hnt debitā etatē ⁊ q᷑ sit respectu cuiusz ordis. vide. s. etas

2 ¶ Secūdo illitterati. vt i. c. nullꝰ epc̄s de tēpo. or. li. vi. Utrum aūt suscipiet caracterē si ordinetur. dic q᷑ sic. ar. c. veniens de presby. nō bap. Et ō hoc vide Clericus. ii. §. i. ⁊ ij.

3 ¶ Tertio criminosi vnde existētes in mortali nō debent ꝓmoueri. de tēpo. or. c. ex tuarū tenore. d. c. ad aures. ⁊ si notoria sūt cria mortalia. peccaret mortaliꝫ eos ordinās. alꝫ nō vt no. in c. q̄situz de tēpo. or. Ipse tn̄ q᷑ suscipit peccat mortaliꝫ. siue sit publicū siue secretū. Et quotienscunq᷑ exhibet se vt minister ecclie peccat mortaliter. ⁊ totiens quotiens hmōi actū facit. Dn̄ q᷑ tāgit res sacras q̄si ex officio suo peccat mortaliꝫ. sec⁹ si ex necessitate ⁊ sicut qlibz laic⁹ facere ꝓt ꝓz Tho. i. iij di. xxiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di.

4 ¶ Sed nūqd sufficit cōtritio ꝛ. lz sit diuersa opinio nihilominꝰ ego credo verius esse q᷑ sufficit excepto q̄n̄ vult dicere missam de quo dic vt. s. Eucaristia. ii. §. v.

¶ Quarto bigami. vt in. c. acutiꝰ. xxvi. q᷑ di. ⁊ de bigamis per totum. de quo vide. s. bigamia.

¶ Quinto solemniter penitentes. so. 6 di. c. ex penitentibꝰ. ⁊ xxxvi. di. illitteratos. de quo vide penitentia. §. v.

¶ Sexto. Neophiti. xlviij. di. §. ꝓhibent. ⁊ c. q̄n̄. ⁊ rō ꝓnt ibidē. c. sicut 7

¶ Septio Curiales q᷑ pp aliqō offm curie sunt obligati. xl. di. c. i. ij. ⁊ iij. liii. di. legē. absoluti ēo a curia nō ꝓhibēt lex di. osius. nisi alias sint infames vel irregulares. vt in dictis iuribus. 8

¶ Octauo. rōcinijs obligati. ō quibꝰ 9 dic. vt. j. Rōcinia. §. i.

¶ Nono. serui de istis dic vt. j. Ser- 10 uitus. §. iij. ⁊ iiij.

¶ Decimo. Corpore viciati. habes ō 11 hoc. s. corpore viciatus. §. i.

¶ Undecimo illegitime nati. ⁊ quis 12 dicatur illegitimus. vide filius.

¶ Utr̄ illegitimꝰ ītrās religionē pos- 13 sit promoueri. ꝛ. q᷑ sic de iure cōi ꝓm Host. ⁊ Ber. in. c. i. de fi. ꝓsby. sz ad prelationem non potest sine dispensatione pape de fi. presby. c. is qui. li. vi.

¶ Quid si nō intrat religionem. vi- 14 de. s. irregularitas. i. §. iij.

¶ Utr̄ dispēsatō cū illegitio vt ad cli 15 catū vl̄ ad ordines ꝓmoueat ō beat⁹ tel ligi ō oibꝰ ordibꝰ. vide. s. clicꝰ. i. §. iij.

¶ Duodecio. Peregrini ⁊ ignoti or- 16 diari n̄ debēt. Peregrini sūt q᷑ nō sūt oriūdi de ep̄atu. vl̄ n̄ hnt ibi domiciliū aut bn̄ficiū. vt i. c. cū nullꝰ. ō eta. ⁊ q̄. ordi. li. vi. Ignoti sūt quorū origo ⁊ vita ⁊ regularitas n̄ ē nota ep̄o. xxiij. di. c. epc̄s. ⁊ ii. q. vij. q̄reñ. naz peregrini ordinari nō debēt. nisi hēant lr̄as autenticas. vt. j. peregrinꝰ. § iij. lic⁹ ignos

ti nisi pr⁹ exaiatiõe huia cognoscãt.

17 ¶ Decimosertio Infames ꝛ ō hoc vide.s̄.infamia

18 ¶ Decimoq̄rto Dēs irregulares ꝛ q sint vide.s̄.irregularitas.

19 ¶ Decimoquinto Dēs suspēsi aut interdicti vel excōicati ꝛ de istis habes.s̄. Interdictū.iiij.§.i.ꝛ.j. suspensio.i.

20 ¶ Decimosexto Dēs ordinati i diaconos vl̄ subdiaconos a papa ñ pñt sine eius licētia ab alio ordiari ad superiores ordies.c.cū i distribuēdis ō tempo.or.ꝛ in.c. filium .i.q.i.

21 ¶ Decisseptio Hermofrodit⁹.xxxvi.illiteratos di.xxxviij.c.fi.ꝛ si ordietur nō suscipit caracterē nisi ꝓualeat sexus virilis ꝑ3 gl.i.§. hermofrodit⁹ iiij.q.iij.si eq̄lis eēt ñ susciperet ꝑ3 ro.

22 ¶ Decisoctauo Coniugati nisi velit religionē intrare vel ad sacros ordies ꝓmoueri.c.fi.de tē.or.lib.vi.de quo dic vt mr̄imoniū.iiij.§.viij.

23 ¶ Sed qd si eps ordiat aliquē prefatorū.&.q̄ mortal⁹ peccat ꝑ3 Tho. i.iiij.di.xxiij.nisi cū eis dispensaret⁹ i casib⁹ in qb⁹ pōt Et vltra hoc si ordinat infantes nisi religionē intraret aut cōiugatū nisi velit ad sacros ordies promoueri vel religionē intrare vel illitteratum suspensus est per annum a collatiōe clericalis tōsure vt no.in.c. eos ꝛ.c.nullus de tēpo.or.li.vi.

24 ¶ Utrū prelatus possit cogere clericū ad ordies suscipiēdos.&.ꝑ3 cōiter doc.in.c.q̄ris de eta. ꝛ quali.q̄ si hꝫ bñficiū pōt cogere nisi legitime excusetur de quo vid̄ ibidē Si vo nō hꝫ bñficium ecclesiasticū nō pōt cogere ꝛ ordinans inuitū q nō ē bñficiat⁹ est suspensus a celebratione misse p ānū ꝛ debet deponi.lxxiij.di.c.i.ꝛ fo

25 ¶ Utrū coacte ordiat⁹ suscipiat caracterē .&.q̄ si coactio sit ꝓditiō al⁹ puta vt eua dat⁹ mortē sic suscipit.ar.c.vbi ista dicisti.lxxxvij.di.ꝛ.c.de iudeis .xxxv.dist.ꝛ.c.q̄ qdā.i.q.i.q̄ volūtas coacta volūtas est.xv.q.i.merito sed si coactio sit absoluta puta q̄ p vi ordinatur sic nō suscipit caracterē facit c.maiores in fi. de baptis.

¶ Sed nūqd talis ordinat⁹ metu cō 26
ditōali teneat cōtinere.&.q̄ ñ si met⁹ tal⁹ fuit q potuit cadere i cōstātē vir̄ p.c.perlatū ō his q̄ vi me.ꝛ i.c.ad aures de eta.ꝛ quali.or.q̄ integritas est rei voti ñ p̄cepti.c.integritas.xxxii.q.i.

ORdo iiij.quo tpe ordi 1
ri.&.q̄ ꝓma tōsura pōt dari oi tēpore ꝑ3 Ho. ꝛ segtur do.ant.in.c.cōsultatōi de tē po.or.¶ Minores ordines pōt eps q libꝫ in diebus dominicis dat vni vel duob⁹ ꝛ ñ plurib⁹ ꝑ3 Host.i.c.ō eo de tempo.or.vbi tex.ē S3 Inno.ꝛ Io. ibidē tenēt q̄ ēt plurib⁹ q̄ duob⁹ potest dare dūmō nō videat ordinatōnē generalē facere Sed opinio Ho.cui inhereat littere ē tutior q̄ in re dubia tutius est seruire ō bis edicti.l.i.§.si is ff.de exerci.ac. ¶ Papa cōfert subdiaconatū in oibus dominicis diebus ꝛ alijs festis p̄cipuis di.lxxv.c.vlti. Et Ho.dicit i.d.c.ō eo q̄ oēs ordines ꝛ oi tēpore pōt ꝓferre papa ar.c.ad honorem ō aucto.ꝛ vsu palij

¶ Sed nūquid pōt eps dare quattu 1
or ordines minores in alijs festis q̄ de qbus in.c.fi.de ferijs.&.do.Anto. i.d.c.ō eo recitat quosdā teneri q̄ sic ꝛ quosdā q̄ non sed solū in illis festis in qbus virgines consecrari possūt ꝛ Ho.dicit hoc eē tuti⁹ tex.tñ dic i.d.c. de eo dominicis ꝛ alijs dieb⁹ festiuis.

¶ Utrū abbates similiter possint da 2
re quattuor ordines predictis diebus dominicis vel festiuis sicut episcopi do.Ant.in.d.c.de eo.ꝛ in.c.cum contingat de eta.ꝛ quali.tenet q̄ sic ipse

secundum Hosti. videtur q̄ potius his diebus debeant dare quā in quat tuor temporibus ne videantur gene/ralem ordinationem facere. ⁊ placet. Alii ordines debent dari ab episco/pis tantum in sex temporibus anni. i. in sabbatis quatuor temporum an/ni. Et i sabbato mediane ebdomode quadragesime. in quo cantatur oēs sitientes. Et in Sabbato sancto. lxxv. distinctione per totum. ⁊ de tēpo. or. per totum.

3 ¶ Sed nunquid tempus est de sub/stantia ordinum. &c. q̄ non. c. sane de tempor. ordi.

4 ¶ Que pena conferentis ⁊ suscipien tis ordines extra prefata tempora. ⁊ quis poterit dispēsare vide supra. Ir/regularitas. p̄mo. §. xxxv.

5 ¶ Utrum possint conferri post pran/dium. &c. quod non tamen si conferū/tur tenent fm Hugo. lxxv. di. ordina tiōes. ⁊ Ber. ⁊ Lan. Jo. ⁊ Host. in. d. c. de eo. Ray. vero ponit ieiunium or dinātis ⁊ ordinati inter illa que sunt in dubio an sint de substantia vel ne ⁊ propterea tenet quod totum sit reite/randum q̄ nō dicitur reiteratum qō nescit factū. c. veniēs ō presbȳ. nō ba pti. cōtrariū tū credo verius in mi/noriḇ ordinibus per notata in. c. lit/teras. ō tēpo. ordi. ⁊. lxxv. distin. quod a patribus in quibus missa non est de necessitate. sed in maioriḇ dicerē cuz Ray. cum missa sit de substātia. vt no tat do. anto. in. d. c. litteras.

Ordo v. vbi debet ofer ri. &c. qō in eccliaepiscopali. ar. lxxvij. di. c. i. sed de ꝯsuetudine dant vbi volunt. lxxv. di. in palea.

Ordo vi. quo ordine dz accipi. &c. qō gra/dati icipiēdo ab ifimo ascēdē do vsq̄ ad suprēmum. s. prima tonsu ra seu psalmistatus. hostiariatus lecto ratus exorcistatus acolitat⁹. subdiaco natus diaconatus presbyteratus. ⁊ epi scopat⁹. lviij. di. si officia. lxxvij. di. c. i.

¶ Quid si quis vno vel pluribus p̄ 1
missis ad superiorem ordinet vide. s̄. Irregularitas. §. xxxvi.

¶ Quot ordines possunt simul con/ferri. &c. Inno. Hosti. in. c. de eo. de tē po. or. tenent q̄ prima tonsura ⁊ quat tuor minores nō possunt dari vna die per. c. litteras. ⁊ per. c. dilectus eodem titu. ⁊ in isto. c. de eo nihil dicitur de psalmistatu. ⁊ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. de eo. glo. tū in. d. c. de eo tenet q̄ omnes minores simul vna die p̄nt cōferri. ⁊ Bofre. facit pro ea. tex. in. d. c. de eo vbi dicit minores ordines. ⁊ sic omnes minores. xviij. di. Si Ro/manorum. Ego seruarem consuetu/dinem in hoc sed vbi non apparet de consuetudine tunc tenerez opinio nem Hosti. ⁊ Inno. que videtur ve/rior q̄. d. c. de eo. superius expresse/rat solum de q̄tuor minoribus ⁊ po/stea addidit minores: ⁊ ideo ista indi/finita restringenda est ad. s̄. expressa Facit. l. pomponius in pan ff. ō p̄cu. vnus autez sacer ordo cum predictis mioriḇ. vel duo sacri ordines eadez die vni persone cōferri nō p̄nt: nec i hoc dispensari pōt: nisi per papam vt no. Inno. ⁊ Hosti. i. c. dilect⁹ de tēpo. or. ſz ofᵖri debēt singuli p se ⁊ p cer/ta iterstitia tpoꝝ. lxxvij. di. in singulis ⁊ c. qcūq̄ vñ lz aliqs ordinator pti/nuaret ieiunium vsq̄ ad vñicā ō ma ne: ⁊ ordinandus: nō tū posset qui in sabbato vnū suscepat: aliuz die vñico recipe. q̄ cēsetur p eodem die. c. lras de tēpo. ordi. Fallit hoc fz Ber. i epo qui i sabbato pōtin sacerdotē ordiari ⁊ in vñico in ep̄m cōsecrari.

3 ¶ Que pena cõferẽtis ordines ꝫ ꝓ/
fatꝫ forma.s.duos sacros vno die vel
minores cũ vno sacro.&.fꝫ Ber.i.c.
dilectus de tẽpo.or.qꝫ suspensus est a
prãte ordinandi donec per papã cum
eo dispẽsẽt ¶ ꝫ dñs ant i.c.lras eodẽ
ti.dicit qꝫ nõ ẽ suspẽsus sed suspendẽ/
dus ab ordinibꝰ dãdis sic collatis ꝫ or
dinatus bñ est suspẽsus ipso facto ꝛ a
solo papa põt absolui i.d.c.lras in fi.
de q̃ vide.s.irregularitas.i.§.xxiij.

¶ Ordo xi.quomõ ꝺꝫ cõfer
ri.&.qꝫ ꝓmo ꝺꝫ ꝓce/
dere scrutinũ siue examinatõ ꝓ
archidiaconꝫ de iure cõi de officio.
archi.ad hoc ꝛ c.vt nr̃m ꝛ de elec.c.
nihil est.§.epi.s.de vita moribus ꝛ q̃
litatibꝰ ꝛ ceteris q̃ regrũt in ordinato
s.qꝫ nullũ ipedimẽtũ de suprascriptis
habeat Item qꝫ sit sobrius nõ ebrio/
sus.xv.di.ꝛ.xxxiij.per totũ Item pru
dẽs.xv.di.vsqꝫ ad.xxxx.di. Itẽ ornatꝰ
virtutibus .xxxx.di.vsqꝫ ad.xxxxii.itẽ
castus .xxxxiij. distin.§.pudicus.xxvi.
di.vsqꝫ ad xxxv. Itẽ hospitalis.xxxx/
ii.di.ꝛ.lxxxvi.di.per totũ nõ litigiosus
xxxxvi.di.lxxxx. di.lxxxviii. di.lxxxvi.
di.puenit nõ cupidꝰ.xxxxvii.ꝛ.d.c.ꝓ/
uenit Item domui sue bñ presidens
lxvi.dist.§.necesse.lxxxvi.di. lxxxviij.
di.lxxxxii.di. Itẽ ieiunus .lxxv.di.qꝫ a
patribꝰ ¶ Scõo ꝺꝫ missa celebrari
ab eo qui vult ordinare Ñ aliqui vt
Ray.tenẽt qꝫ si missa omittat nihil fit
ſꝫ totum iteranꝺ.est Hug.tamẽ ꝛ Jo.
vij.di.in.c.ordinationes el.i.ꝛ Ber.i
c.qꝫ sicut de elec.tenent qꝫ non est de
necessitate qꝫ credo verum in minori
bus secus in sacris qr est de substantia
vt.s.ordo.iiij.§.v. Fallit in primis ton
sura q̃ cõit̃ hodie sine missa dat̃ Et si
vnus dicit missã alius cõsecret nihilo
minus ꝫ ordo vt dicit Ber.ꝛ Hugo.
vbi.s.licꝫ fieri nõ debeat Qꝺ limito
verũ in minoribus sed non in sacris.
¶ Tertio debẽt hẽre ordinãdi idumẽ
taptinẽtia ad ordinẽ quẽ volũt susci/
pere ¶ Quarto qꝫ ordinãs in quocũ
qꝫ ordine habet ritũ pastoralis maxime
circa correctionẽ inst̃orum in qbus
cacracter cõfertur dicẽdo v̈ba cõue
nientia ꝛ faciendo vt ordinandi tãgãt
corporali tactu ꝓ maiori cautella ꝛ ni
hil omittat de ordinatis in pastorali.
qr vt dixi excepto loco ꝛ tẽpore etate
vnctione impositiõe manuũ tactu cor
porali ieiunii.missa in minoribꝰ ꝛ qꝫ
sit ꝓprius episcopus vel nõ ꝛ ordi/
bus aliquibus q̃ ñ dicunt cũ aliquoꝫ
corporalũ traditione oĩa alia ab istis
creduntur ita de necessitate qꝫ si ali/
qd omittat cõiter tenet̃ qꝫ nihil fit ꝛ
totũ ẽ iterandũ ꝓm aliq̃s ſꝫ vt dixi te/
neant theologi qꝫ i aliquibus ꝓfertur
caracter ꝛ sic ſꝫ eos si alia omittere/
tur essent solũ suppleꝺa ſꝫ qr hoc nõ
habemꝰ exp̃sſũ teneñ.ẽ secuꝫ vt dixi.
¶ Sꝫ mũqd cũ qs interrogat ꝛ exa/ 1
miat̃ tenet̃ dicere peccatũ suũ .&.ꝓm
Inno.in.c.inqsitõis ꝺ acusa.qꝫ nõ ni
si etiã post penitentiã ipediat executõ
nẽ ordinis vꝫ ꝓm Host.põt rñdere si
aliquod horũ cõmisi egi penitentiaꝫ
nec indigeo dispẽsatione
¶ Utrũ eps possit suo subdito sine cã 2
legitia ꝺ negat̃ collationẽ ordis.&.qꝫ
aut est regularis ꝛ sic nõ tenet̃ ei con
ferre imo suus ꝑlatus põt hoc sibi ꝺ
negare nec ꝺ sui ꝑlati voluntatꝫ põt
ꝓmoueri ꝛ sic logt̃.c.ad aures de tẽ
po.or. Aut est secularis ꝛ sic nõ tenet̃
eps Aut ẽ in dignitate ꝛ bñficio ꝛ sic
ñ põt eps ei denegare ꝛ sic logt̃.c.ex
tuarũ tenore de tẽpo.ordi.
¶ Utrũ ordinãs indignũ sciẽter pec 3
cet mortal'r.&.secũdũ Astẽ.lib.v.ti.
v.qꝫ sic qr infideliter agit cũ dño qui
eum dispensatorem constituit

ORnatus que requirun
tur vt sit sine peccato.&.q; ser; ↄ itelligo tã de ornatu vestimẽtoꝝ ↄ corporis virorũ ↄ mulierum q̃ꝫ de ornatu domorum ↄ supellectilium

1 ¶ Primus recta itẽtõ.s.vt nõ fiat p supbiã vl' libidinẽ sed ex legitia causa nã vt dicit Crisõ.in.c.sicut .xxxii.q.v. Sicut enim peccatũ opus sine voluntate nõ fiat ita iustitia ex ope nõ cõsummatur nisi volũtas affuerit Nam vir ornans se vel mulier vt nõ appeat in cõceptũ honestis psonis vl' vt placeat vir vxori sue ↄ vxor viro ↄ hmõi ex tali itẽtõe licit⁹ est q̃libꝫ ornat⁹ si modo alie adsint conditões de q̃b⁹ infra. Si aũt fiat pp itẽtiõeꝫ sic tale erit peccatum q̃le est peccatũ itẽtio Vñ Augu. de hmõe dñi i mõte Exponẽdo illud cũ iciunatis nolite fieri sicut ypocrite ↄc. In hoc ãt ingt .c. maxime aduertẽdũ est nõ i solo nitore rex corporalũ atq; põpa sed ẽt in ipsis sordibus ↄ luctuosis eẽ posse tactãtiã ↄ eo piculosiores q̃ sub noie fruitutis dei ꝺecipit hec ille ex q̃ pꝫ q; ↄ suphabũdantia ↄ ꝺfectus ↄ ẽt mediocritas ornat⁹ ex intẽtione mala sẽper mala ẽ Discutiatur ergo pmaitentio ornatus ↄ si sit ad ꝓuocañ. alios ad libidinẽ sic est mortale pctũ qz nõ solũ cõcupiscere ſꝫ vel le ꝓcupisci eã statũ mrimonij dãnabile ẽ ꝓꝫ Augu. simil'r si fit pp elationeꝫ vanãgloriã ↄ supbiã q̃ sit mortal' ↄ q̃ sit vide Supbia ↄ vanagloria

2 ¶ Sed nũqd mulier inupta possit se ornare vt placeat alicui viro.&.q; licꝫ quidam indistincte teneant q; nõ per dictũ apli ꝑme cor.vii.cũ dic̃ mulier que nupta est ↄc. Tu tũ tene illud nupta accipi quãtũ vel ad rẽ vel intentionẽ Et ideo illa mulier que intẽdit nubere vt placeat alicui ꝓ vxore si se ornat nõ hꝫ prauã intẽtionẽ sed beñ illa que cũ nõ intendat nubere vl' nõ pót cũ aliquo q̃rit ei placere ↄ in hoc concor.doc.cõiter alex.ↄ.S.Tho.xxii.q.clxviij.facit.c.non satis.lxxxvi.di. ↄ Do.Luc.xi. Si oculus tu⁹ simplex fuerit ↄc.i.si intentio tua recta vel nequam fuerit opus indifferens: erit rectum vel nequam

¶ Secũdũ q; requirit' in ornatu est honestas nihil.n. inhonestũ pót esse licitum Vñ sicut sine iustitia nemo ingreditur regnũ dei ita sine honestate que est vna de partibus eius essentialibus.l.iustitia.§.iuris ꝑcepta.ff.de iusti.ↄ iure ↄ ppea ꝓdau.ad Gal.v.põit impudicitiam vnum ꝺ excludentibus a regno dei .Directe autem habet in honestatẽ ille ornatus ex quo mulieres vel viri ostẽdunt loca ipudica: ↄ hꝫ viri nõ ostendãt nude sufficit ad impudicitiã talr' cor formas oñdere q; ꝑm rõnẽ rectã ipudicitiã oñdunt .Sicut faciunt qui vestimenta ita breuia portãt q; oia signa virilis mẽbri apparent Simil'r cõtinet ipudicitiã q; mulieres talr' vestimẽta aperiãt q; pect⁹ ↄ mamillas oñdãt Vñ tales nõ audeo excusare a mortali q̃ notabil'r i hoc excedũt. Excusarem bñ viros q̃ tali habitu vterẽtur ex aliqua necessitate. puta eqtãdo ↄ coraz talib⁹ q; non hñt ꝓuocari ad lasciuiã sicut cũ iuuenes ludũt in diploide simul ↄ hmõi ↄ idẽ dico ꝺ mulierib⁹ in domo coraꝫ viris suis aut alijs mulierib⁹ alr' non Nec valet q; sic est cõsuetũ qz corruptella ẽ.l.q; nõ rõne.ff.de le.que pon⁹ auget peccatũ.c.fi.de cõsue. Silr' ꝑm aliq̃s videtur ipudicũ q; mulier hẽat caput discopertũ. Sed Aug.in epistola ad possidiũ videtur tenere q; hoc sit verũ quo ad decẽciam nõ necessitatem. Inquit .n. capillos nudare feminas

q̄s ꝛ caput velare ap̄s iubet nec maritatas decet hec ille Et glo. sup illud p̄me cor. xi. Mulier velatū habere debet caput dicit q̄ alique excusātur a peccato quādo hoc non faciunt ex vanitate sed p̄opter contrariā ꝓsuetudinē ꝛ sic tene q̄ cuꝫ hoc de se nō sit impudicum excusat consuetudo ꝛ hoc sequitur. S. Tho. vbi. s.

4 ¶ Sed nūqd fucantes se seu colorantes se aut alia figmēta adhibētes vt puta adulterinos crines ꝛ hmōi faciāt ꝑ honestatē talr q̄ peccēt mortaliter. ℟. circa hoc est diuersa opinio iter. doc. S. Tho. vbi. s. tenet q̄ huius modi fictiones non p̄nt esse sine peccato non tñ semper est mortale Sed solū quādo fit ꝓpter lasciuiā vel in ōi cōtēptū Alex. in iij. pte sūme recitat quosdā tenere q̄ si talia fiāt ad occultādū defectum puta morphēā in facie vel nuditatē capitis q̄ non videt peccatū mortale. Si vero fiant ad fingendā pulchritudinē maiorē sic forte mortale peccatū ipse vero Alex. dicit q̄ ꝫ hec opinio sit humanior tñ tutius sibi videtur dicere q̄ oio sit peccatum mortale ad quod facit dictū Cipriani ō habitu v̄ginū qui ait Manus deo inferūt qñ illud quod ille formauit reformare contendunt ipugnatio est ista diuini operis p̄uaricatio veritatis. deū videre non poteris quādo oculi tibi nō sunt quos deus fecit ꝫ quos diabolus infecit de inimico tuo tincta cum illo pariter arsura hec ille Et dictū hiero. ad Mauritij filiā Crimen est post crismatis sanctificationem cuiuslibet pigmēti succo vel puluere sordidari Et dictum Aug. de conse. di. v. c. fucare vbi oñdit q̄ est adulterine fallacie ꝛ inhonestatis Ego vero i occultantibus defectum tenerē opinionem. S. Tho. In alijs aūt que talib⁹ vtuntur ad fingendam maiorez pulcritudinē recitarez eis opiniones p̄edictas ꝛ inducerem p̄o posse ad dimittendum ostendens periculum q̄ si pur vellēt tenerr opinionē. S. Tho. ñ negarē eis absolutionē ꝫ me exonerarē ꝛ sup ipsos vel ipsas relinquerez

¶ Tertiū q̄ requiritur in ornatu ē cō 5
uenientia p̄sōe nā religiosus ꝺ; hr̄e habituꝫ religiosū alr esset excōicatus vt. s. excōicatio. vij. casu. xxvij. Clericis aliqbus non ꝫ vti vt supra Clericus. iiij. Vñ ꝫ Alde. q̄ si religiosi vel religiose ferrēt habitū nō cōuenientē sue p̄fessioni q̄ peccāt mortaliter si nō in modico excedāt. Idē dic ō mulliere q̄ vtr habitu virili vel eōrio. s. q̄ peccat mortaliter. q̄ facit ꝭ p̄ceptum deutronomi. xxij. ꝛ videtur sequi. S. Tho. vbi. s. q̄ dicit. q̄ spāliter ē ꝓhibitum. Addit tñ q̄ posset qs tali habitu uti sine peccato ꝓpter aliq̄ꝫ necessitatem vel causam vt occultaret se ab hostibus. vel q̄ aliud non habet vestimētuꝫ ꝛ huiusmodi. Facit ad hoc. c. clici officia. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ qō ibi no.

¶ Quartū q̄ requiritur in ornatu est 6
parsimonia ꝛ moderatio. s. ne sit superfluus vel quo ad multitudinē ꝛ diuersitatem vt in multis vestibus iocalib⁹ ꝛ huiusmodi: vel quo ad p̄ciositatē vel quo ad curiositatē. Mā vsus superfluus ē oio vicios⁹. vnde ad Gal. v. Inter alia que excludunt a regno dei cū fuisset dictū ō fornicatione ponitur Luxuria vbi dicit glo. quelibet superfluitas intellige notabilr excedens vt sit mortalis. Unde Tho. vbi. s. dicit q̄ facientes ornamenta superflua ꝛ curiosa peccant ꝛ quando superfluitas est notabiliter excessiua nō est dubiū inr doc. qn sit mortalis. ſꝫ difficultas ē i cognoscēdo qñ dicar notabilr excessiua. Vñ ꝓ hoc itelligendo mihi

vñ dicendū q̄ ornat⁹ dicitur superfluus qñ excedit conditionem stat⁹ psone ad quam conditionē cognoscēdaz Tria sūt tpa cōsiderāda tāc̄ tria specula ex qb⁹ intelligeť qñ dicať superfluus. Primū tps preteritū. s. qualiť pueniſti ad talē conditōnē puta dominium nobilitatem ⁊ diuitias Si quippe per rapinas vſuras falſos contractus ex quibus reſtitutioni teneris obnoxius ad talem conditionē pueniſti vti ñ poteris multitudine diuerſitate ꝓciositate vl̄ curioſitate q̄ alij vtūtur cōmuniter exiſtētes in tali cōditione ⁊ ſtatu ſine peccato mortali Nam rebus obnoxiis reſtitutioni nō licet vti ſine peccato mortali ad ſtatū vel pōpaz de reſtit. ſpo. c. ſepe cōtingit ⁊ hoc eſt quod dicit Iſa. viij. c. Veſtimentuz admixtū ſāguine cib⁹ erit ignis ⁊ Zero. ii. c. In alis tuis inētus eſt ſanguis animarū pauperū Et c̄ꝫ ſup incertis reſtituendis poſſit ꝓlatus eccleſiaſticus diſpēſare vt quis de eis viuat ſecūdum qualitatem conditi nis naturalis alicuius Si tamen hoc fac̄ ad ſupfluitatē ⁊ ſtatū ſoluz eſt in ſtatu dānationis tā diſpenſās c̄ꝫ diſpēſatus facit ꝙ no. in. c. dudūel. ii. de elec. ⁊ i. c. ⁊ ſi illi. xii. q. ii. Solummodo eis diſpenſare licet de incertis vt viueť poſſint ſecundum eorū conditionem qa ille qui eſt conſuetus vti Libis delicatis vel veſtibus non poſſet ſic groſſis vti ſicut qui ad hoc eſt aſſuetus ⁊ ideo oportet multum temperare hoc facit ant. Si vero ad talem Conditionez peruenisti nō per talia que neceſſario ſint reſtituenda ſic credo ⁊ ſi ñ ſis naturaliter nobilis nihilominus poteris te ornare ſecundum illū ſtatum ita ꝙ ex hoc non erit iudicandus tuus ornatus notabiliter ſuperfluus. Secundum dicuur tempus preſens, ſcilicet ſi ornatus talis cōuenit tue conditioni. Maiori enim dignitati conuenit maior ornatus dicto .c. clerici officia Et ideo vt ſcias qd tibi cōueniat attende ꝙ cuz nulla ſit maior dignitas c̄ꝫ diuina ⁊ tñ in ipſo cultu diuino dz ornatus eſſe temperatus vt patet in. c. gloria epiſcopi. xii. q. ii. a fortiori ornatus prelatorum eccliaſticorū Idē dic ꝙ ornatus Imperatoris qui omnes mundanos ſupereminet vt in. l. cum multa in fi. C. de bonis que libe. debet eſſe temperatus Ceterorum vero tanto magis temperatus debet eſſe c̄ꝫto inferiores ſunt ab ipſa imperatoris dignitate. Et c̄ꝫ ita ſit de iure nihilominus conſuetudo hodie attendenda eſt quia vt dicit Augu. xxxi. diſt. c. i. Quiſquis rebus preteritis ſtrictius vtitur c̄ꝫ ſe habeant mores eorum cū quibus viuit aut intemperatus aut ſupſticioſus eſt quiſ quis vero ſic eis vtitur vt metas ꝓſuetudinis bonorū inter quos cōuerſať excedat aut aliqd ſignificat dicit glo. puta infirmitatem ⁊ legitimam cauſā aut flagitioſus eſt in oibus autem talibus nō vſus rerū ſed libido inculpāda eſt Quid igiť locis tēporibus ⁊ pſonis conueniat diligenter attendendum eſt nec temere flagitia reprehēdamus hec ille Unde ſi vis agnoſcere ſi excedis cōſidera cōitatē bonorū inter q̄s viuis q̄ ſunt equalis dignitatis nobilitatis diuitiarū abundantie ⁊ notāter dixi cōitatē bonorū nō aliq̄rum Et ſi ſm eorū cōſuetudinē veteris preciosis vel multitudine aut curioſitate nō iudicabo exceſſū Niſi occurret tibi caſus in q̄ aliq̄ primi eſſēt in extrema neceſſitate qz tūc dicas ſm Ambro. in. c. ſicut hi. xlvii. di. Quod c̄ꝫ ſufficiat ſumptui. ſ. tue neceſſitatis ⁊ familie violenter obtentum eſt.

7 ¶Sed nunqd ille q̄ ẽ eccl̄is in diui-
tijs nobilib⁹ possit ornare se ꝑ3 q̄ cōi
ter nobiles faciūt l3 ipse sit ex infimo
gñe.ꝛ.q̄ sic ¶Nisi q̄ ad deaurata q̄ ō
iure ꝓuenūt doctoribus ⁊ militib⁹ rō
q2 nobilitas hodie non attribuit ꝑm
virtutē sed ꝑm pōpā ⁊ opinionem fal
lit ēt hoc quo ad cōpationē platorum
dñorū ⁊ officialiū q̄bus l3 aliqs esset
ipis dinor nō liceret se ornare ꝑm q̄
tales plati vel dñi vl̄ officiales cōiter
faciūt Cōclude ergo q̄ si qs vtit or-
natu p̄cioso vel multiplici aut curioso
ꝑm ꝓditiones3 status pūtus vt cōiter fa
ciūt pūti tpe boni diuites vel nobiles
sibi.equales non peccat

8 ¶Tertiū tps cōsiderādū est tps futu
rū hoc est q̄ cōsideret si i tali ornatu
poterit se tenere talr̄ q̄ in futurū non
hēat cōmittere aliq̄ peccata mortalia
¶Mā si est necesse aliq̄ mortalia cōmit
tere vt in tali ornatu se teneat sicut illi
q̄ ꝓpter talia habēt necesse i ptibus re
motis ad negociādū morari dimissis
vxorib⁹ sibi pp eorū ibecilitates mlta
mortalia committunt ⁊ huiusmodi.
¶Mā tūc talis ornat⁹ est superflu⁹ ⁊ illicit⁹
ꝑm ergo p̄dicta tria tpa potes cogno
scere q̄n h3 superfluitatē ⁊ q̄ntus sit dif
ficilimū cognoscere q̄n hēat ꝯnotabi
lē superfluitatē3 q̄ sit peccatū mortale
nisi ꝑ3 p̄mū tps ⁊ tertiū Tñ detestan
di sūt q2 vt i plurib⁹ hñt de superfluo
⁊ sic ō pcō vt poteq̄ sūt occasio mul
toꝝ pctoꝝ ¶Mā p̄mo iducūt ad lasci
uiā secundo impediūt mlta mr̄imōia ⁊
tertio p̄bēt materiā iordiate cupidita
tis ió ꝓsal.xxx.Odisti obseruantes va-
nitates superuacue

9 ¶Quintū q̄ regrit ornat⁹ vt sit lici
tus: est vt nō apponat circa eū nimia
solicitudo ꝑm.n.S.Tho.vbi.s.¶Ni-
mia solicitudo circa ornatū ēt si non
sit deordinatio ex parte finis reddit
eum illicitū Et q̄n̄ ista solicitudo ni
mia nō sit mortalis nisi q̄n pp ipsam
dimitteret necessaria ad salutē nihilo
minus saltem est veniale peccatū.

¶Sexum q̄ regrit vt ornat⁹ sit lici to
tus ẽ vt nō sit scādalosus proxio dicit
¶Alex.de ale.in ꝑa ꝑe q̄lic3 se ornare
p̄ciosis vestib⁹ ꝑm nobilitatē plone ⁊
cōsuetudinē terre ⁊ dignitatē3 officij
ita tñ q̄ absit libido in volūtate ⁊ scā
dalū in exteriori ope nec mirū quia
¶Mat.xviij.ve hōi illi p̄ quē scādalū
venit aduerte tñ q̄ licet aliqs prouo-
cet.ad cōcupiscētiā pp ornatū alteri⁹
si ille q̄ ornat se hoc nō intendit: nec ē
excess⁹ in ornatu erit pon⁹ scandalum
passiuū ⁊ occasio accepta.S3 q̄n ē in
ornatu excessus p̄sertim icitatiu⁹ ad
libidinem vt in mulieribus inueniēt⁹
nouas inuētiones seu vanitates: ⁊ cre
dūt ꝓbabilr̄ q̄ alīq ꝓuocant ad libi-
dinē nō excusant a mortali si de hoc
nō curāt sed potius volūt portare.Si
vo nō credūt ꝓbabiliter q̄ p̄bēāt oc
casiōes ruine alīi.sic difficilimū est ō
terminare de mortali licet aliqualr̄ ex
cedāt.Verū ē q̄ piculosus est excess⁹
in ornatu ꝓuocatiuo ad libidinē vt in
mulierib⁹ facientib⁹ fossas nouas q̄s sin-
gulr̄ diabol⁹ ꝓuocat ad ornādū se ma
gis q̄s viros.q2 magis sunt efficaces
ad illaq̄ndū aīas Et ideo l3 nō possit
sniа dari de mortali pro q̄sto excessu
nihilominus semp inducende sūt ad
dimissionē pp periculū: pp qđ cōmi-
nat eis dñs.p Isa.iij.c.In illa inquit
die.s.iudicij auferet dñs ornamentū cal
tiamēt oꝝ ⁊ torques.s.collaria ⁊ moni
lia ⁊ armillas.s.ornamēta brachiorū
vt maniche rechamate vel longe.mi
tras.s.macagnones vel lunetas . dis-
criminalia.i.pectines ad pectinādus
caput: vel cerructos.periscelidas.i.or-
natus talorū in fine vestis.vt sūt cau-

de vl' fimbrie. murenulas. i. cathenas puas circa collū. olfatoriola in aures gēmas in fronte pēdētes. ⁊ mutatoria ideſt diuerſas veſtes ⁊ linthеamina vt faciūt romane ſupra veſtes. acus ⁊ ſpecula ſindōes ⁊ camiſſias vittas. i. bindolos ꝑ capillis colligendis ⁊ theriſtra. i. veſtes eſtuas vt fūt iornee. aeria q̄ eſt eſtas. ⁊ erit pro ſuauī odore fetor: pro ſona funiculus: ꝑ criſpāticrine caluiciū: ⁊ ꝑ faſcia pectorali caliciū. hec ibi. Dis ergo prudēs o cōfeſſor vt non ꝓcipites ſiñam vbi nō ē ꝓcipitāda: ⁊ cautus vt non relaxes q̄ ſē per ē reſtringendū q; cū cōiter in ornatu nō ſint ꝯdiciōes ſupra poſite ſit q3 ꝯſequēter in ipo peccatū. Ergo taliter ornātes ſe dāt opam rei illicite. ⁊ ꝓpterea iuridice iputaī eis malū qđ ꝓbabilit ex eis euenit. laſciuia. ℔acit c. cū q ⁊. c. q3tū. ſo. di. ⁊ q̄ no. i. c. ſicut dignū de ho. ió deteſtandū. pp q̄ merito ſaluator Luc. xvi. exp̄ſſit q̄ dines dānatus iduebaī purpura ⁊ biſſo

OLioſitas eſt cū qs q̄te neceſſaria ſaluti corporis accepta vacat ab aliq̄ opere ſpūali vl' corporali. ⁊ hec filia accidie. Et qñ ſit pctū mortal'. vide. ſ. accidia. §. i. ⁊ ii. ⁊. j. ꝓceptū. §. v.

PActum autez dicitur a pactione inde eſt pacis nomen appellatū. ⁊ eſt pactio duox plurūne in idē placitus ſeu ꝯſenſus. vt dic. tex. in. l. i. ff. de pac. Et ideo omnis ℘ctus generaliter dicī pactum ſz cū habeat nomen ſpecificū ab ipſo cōtractu ⁊noiatur vt venditio locatio. cuz vero non hz nomē dicitur pactū a genere.

1 ¶ Que ⁊ria eſt inter pactuz pollicitationē ꝙuētionē ſtipulationoē ⁊ ꝓmiſſionem. ℟. q̄ pactum ē ꝯſenſus duox vl' plurium ad aliquid faciendū vl' dādū verbis exp̄ſſum. ita q̄ ⁊ba ꝓmittāt a ꝓmittente ⁊ ꝓſequēter a recipiente. Si ⁊ba verba ꝓmittant a recipiente ſic erit ſtipulatio. exēplum dabis mihi decē. ℟. dabo. ꝓmittis facere ſic. ⁊ tu rūdes ꝓmitto. inſti. de ver. ob. in ꝓn. ¶ Pollicitatio ⁊o eſt ſolius offerentis ꝓmiſſio. nec requirit pñtia pſōe cui fit pollicitatio. l. i. ⁊. l. pactū ff. de pollici. Et no. glo. i Cle. romani de iureiurā. ⁊ glo. in. l. i. C. de iure. ⁊. Dicēs q̄ pollicitatio fit ſine interrogatione p̄cedēte. ff. de polli. l. iii. ꝓmiſſio cōiter fit rogatōe. ⁊ q̄ dic. vt j. ¶ Pollicitatio. i ꝓn. Et pōt ꝓmiſſio referri vl' ad pollicitationez vel ad ſtipulatiōez. vl' ad nudū pactū. ff. ⁊. edi. edic. l. ſcieñ. §. dictū a ꝓmiſſo. Cōuētio ⁊o eſt nomē magiſtrale q3 pactū. q; ſcholares in ſchollis ⁊ fratres in capło ꝙuentiret dicunt ff. eo. l. i. §. conventionis verbum.

¶ Quotuplex eſt pactum. ℟. duplex. aliud veſtitum. aliud nudum. 2

¶ Sed quō dicaī pactuz veſtitū. ℟. q̄. vi. mōis. ¶ Prio re. ſcōo ⁊bis. ſ. ſtipulādo. tertio lr̄is. q̄rto ꝙſēſu. ⁊ ⁊ bis hēs exēpla. ℣. obligatio. § iii. v. coherētia ꝙtract⁹. puta vēdidi tibi domum cū tali pacto q̄ ego debeam morari in ipa domo p ānū qđ qdē valet q; veſtiī coherētia ꝙtract⁹. ſ. vēditiōis. alſo cēt. nudum. vi. iſuētu rei. puta ꝓmiſi tibi aliqd dare vt faceres mihi vl' dares aliud. Tūc ſtati cū dedero tibi qđ ꝓmiſi veſtiī pactū ex parte mea. ⁊ iō ſi reruētu ei⁹ tibi es mihi obligatus ad faciendum qđ ꝓmiſiſti. ꝓbanī iſta inſti. de ver. ob. Nudū ⁊o dī quando nō veſtiī aliquo ꝓdictoz ſed ē i meris ⁊ puris finibus ꝙuentiōis ⁊ bigā ꝓmiſi tibi dare cēcū ſine aliq̄ interrogatiōe p̄cedente vel cirographo ⁊ hmōi ⁊ ꝙſēris alr ſi nō ꝙſēnat nō erit pactū ſz pollicitatio de q̄ vide i. l. Juſgentū. §.

3

igitur.ff.de pac. Silr dr̃ nudū qđ nō
continet cām: qz traditio rei sine cau-
sa nullius est efficatie. l. nūq̄ nuda tra
ditio. ff. de acqui. re. do. habes tamen
aliquas fallentias quas vide in Pda.
in. c. si cautio de fide instrumentoruz.
4 ¶ Utruz ex nudo pacto siue ex sola
pmissione hō obligetur. &. q̄ de iure
canonico t i cōscia sic sub pena mor-
talis peccati. vt no. i. c. i. de pactis. t in
c. Juramenti. xxii. q. v. Quod limito
verū fm colectarium t sequit̄ Pdan.
in. c. prudentes de dona. t in. c. si cau
tio de fide instru. quādo exprimit̄ cā.
vt promitto tibi decē qz vendidisti mi
hi talē rem vel mutuo concessisti t hu
iusmodi: qz si sit nudū sic q̄ nulla cā
est adiecta nō obligat etiā in conscia.
Ratio qz presumitur p errorem pro
misisse t sic nō pōt allegari obliga-
tio naturalis cuz nihil sit tam p̄rium
cōsēsui q̄ error. xxviij. q. i. §. i. t. l. si p
errorē. ff. de. iur. oiuz iudi. Aduerte
tñ q̄ si quis dicit p̄mitto tibi centum
donare q̄ tūc liberalitas promissionis
p̄sumit̄ causa donādi. t sic non est si-
ne cā. Silr si p̄mittatur aliqd loco pto
qz presumitur obligasse se fauore pie
cāe nec p̄sumit̄ tibi error. c. fi. ō succe.
ab inte. Limito etiā t vex q̄ ex nudo
pacto obligat̄. s. qñ nude pacisc̄s ha
buit ainz obligādi se quia fm cōiter
Theologos i. iiij. di. xxxviij. nemo ex
quacūq̄ pmissione obligat̄: nisi qui
hz ainz obligādi se. facit. c. l̄faruz de
voto t. l. obligationū. la p̄ma. ff. de ac.
t ob. Elias si nō habuit ainz obligā-
di nō tenet̄ sub pena mortalis pecca-
ti ad pactū nudū seruādū nisi subes-
set cā que ad hoc obligaret de neces-
sitate precepti puta p̄misi p̄ri meo ve
stem qui mort̄ ex frigore qz tenet̄ q̄
uis nō habuerit ainz obligādi se. dat̄
iij. limitano. s. si cōditio vel rōnalis cā
nō aduēit postea q̄ si a p̄ri. affuisset n̄
p̄misisset: qz si talis cā aduenirēt t p
pterea nō impleat nudū pactū nō pec
caret mortaliter fm Jo. de notho. in
iij. di. xxxviij. t hz sanctū Tho. ha he
q. xi. q̄ bene no. Addo. t q̄rtū. s. q̄ sit
honestū licitū possibile tc. de quibus
j. dico de pacto vestito.
¶ Utrū oriatur actio ex nudo pacto 5
&. Jnno. in. c. nouit de iudi. t multi.
alij q̄ nō sed solū cōperit officiū iudi
cis implorare. Sed ego credo q̄ oria
tur de iure canonico. vt tenet Hosti.
Jo. An. do. Anto. t Pda. cū glo. in. d.
c. i. de pactis. t Archi. in. c. quicunq̄
suffragio xij. q. ij. ad minus cōditiōe
ex canone predicti. c. iuramēti. qō in
tellige in casu quādo obligat ad mor-
tale peccatū alias non.
¶ Utrū oē pactū vestitū obliget. &. 6
q̄ nō vt no. Pda. in. c. pactiōes. de pa
ctis. Et qñ hoc sit q̄ nō obligat. dic
vt dixi. §. iuramentū. v. qz vbi turamē
tuz nō obligat nec pactū. Jtē pactuz
dolo initū nō valet. c. cū vniuersor̄ ō
rerum pmuta. Jntellige quo ad dolo
sum. Item si sit alteri captiosum. ff.
de rescin. vendi. l. si id q̄ pure i fi. Jtē
ea que p̄mittūtur ob nimiā. reueren-
tiā alicuius nō obligāt. l. i. ff. q̄. re. ac. ñ
da. Jtē qñ pactū cōtinet turpitudinē.
l. si vnus. §. pacta que turpē cāz. ff. de
pact. t oē pactū p̄ ius dī turpe. c. faci
at hō. xij. q. ij. hz tamē distinctionē ō q̄
in. §. viij. Jtē pactū in quentionib⁹ ino
minatis nō obligat si ille cū q̄ p̄xit nō
iplet ex pte sua cōtractū. vt. l. natura-
lis. §. i. ff. de pre. ō. t. l. ex placito. C. de
re. pmu. Jō cū quis cōuenit cū aliquo
dare sibi centuz vt nunq̄z petat tale
quid talis nunq̄z poterit petere centū
qz nunq̄z potest implere qz semp pote
rit petere. secus si q̄ctto fiat. p̄mitto
tibi cētū si remittas mihi fideicōmis-

tum qz talis poterit petere.eo qz potest remissionem facere.hec Bart.C. de pac.l.conditionis.

7 ¶ Utrū pactū initū p fratres minores vel predicatores.aut alios mendicantes cuz rectoribus parochialiū ecclesiarū super iuribus prochialibꝫ puta exhibitione sacrōz. Jure funerandi ⁊ similibus vel super alijs quibuscunqz valeat.&.q si factū est per guardianos vel priores cū consensu suorum conuētuū vel locoruz valet. Iz nō interuenerit licentia sui generalis.aut principalis.aut capituli.aut sedis apostolice quo ad fratres minores.Dūmodo alias sit honestū ⁊ licitum.de pactis.c.qz ex eo li.vi.

8 ¶ Utrū pactum iuramēto firmatuz q in se continet turpitudinē.s.peccati.vel est cōtra ius valeat.&.pa.in.c. pactōes de pact̄.q si cōtinet turpitudinem ex pte vtriusqz.s.iurantis ⁊ recipientis nō valet.xxii.q.iij.p totum Silr si ptinet turpitudinē solū ex pte iurantis.vt in regla nō ē obligatoruz li.vi.Si vo solū cōtinet turpitudinez ex pte recipiētis sic tz ⁊ obligat.c.ōbitores de iureiur. Rō.qz iuramētū pncipaliter dirigit in deū in q̄ nulla pōt vsari turpitudo. Si vo nō est firmatum iuramento an obliget vide supra.Obligatio.§.x.

9 ¶ Utz pactū de nō cedēdo bōis suis valeat.&. Pa.i.d.c. pactōes q sic nisi sit notoria paupras qz tē illicituz est qz in effectu tūc videt se obligare ad carceres quod non pōt cum nēo sit dñs mēbrorum suorum.

10 ¶ Utz pactū factū pr̄i a filia dū nuptui traderet.q dote ꝓmēta nullū ad bona pr̄imonialia hēbit recursuz teneat.&.q non nisi sit iuramento firmatū.de pactis.c.cūis li.vi.

11 ¶ Utrū pactū qd est ꝑ sbāz ꝑcr̄nec cōtinet turpitudinē valeat.&.q si ponatur p viā modi vitiat ⁊ non vitiat fz Fran.de rāponib⁹ in repetitione.l. fi.C.de pdi.ob cām. Utrū pactū q precarium duret iusto dño nō vz vt i.c.precarium de pcario.⁊.l.cū pcario.ff.de pca. Silr si cōstituo procuratorē ⁊ promitto nō revocare non valet ita dicit Bar.in.d.l.cuz pcario.⁊ Inge.in.l. ii.ff.de procura. Et Bald.in.l.perpetuz.ff.de procur.⁊ si promisit sub pena non tenetur ad penam revocando.facit glo.in.c.ii.de cōsue.li.vi.⁊ Inge. in cōsilio.ccxxii. Sed si appōatur per viam cōditionis nō viciat. sed vitiat. facit.c.fi.de condi.appo.⁊ quod not. Bar.in auth. ingressi.C.de sa.san.ec. Sed cōtra videtur.l.vbi.mortis causa ita donatur.ff.de donatio.cā mortis solue.vt. ibi per Bar.

12 ¶ Promitto tibi ter te hospitari in domo mea stas per multos annos q non venis nunquid petere poteris estimationē.&. Jo.An.in addi.ad spe. de censi.refert suos magistros disputasse q non.⁊ sic tene lez videatur q teneatur per ti ff.de alim̄.⁊ ciba.lega.

13 ¶ Pactum de hereditate viuentis regulariter non valet:quia inducit votum captande mortis vt.l.fi.C.de pactis.⁊ ibi p doc.⁊ per Bal.in.libro.de vsibus feu.de feudo dato.inuicē.l. cōmissorie.c.si.quis.⁊ per canonistas.i c.venerabilez.de elec.⁊ Pa.i.c.nulla.de concel.p. Et ibi sic distinguendo Dicit q aut pactū de futura successione fit ad cōseruandaz legitimam successionez ⁊ sic vz.vt isti.de legi.agna. succe.§.fi.qz pactum est legi consentaneum. Aut fit ad legitimā successionem minuendam ⁊ tē nō valet.l. pactū.ff.ō pact. Sz si iuramēto firmetur valebit.in.c.ij. de pact.li.vi.aut fit ad legitimaz successiōem pdēdā seu ad tol

lendā liberā testi factionē ⁊ sic nō vꝫ
qꝛ ꝓtra bonos moꝛes. vel.l. stipulatio
hoc mō.ff.de ver.ob. Adeo qꝫ scōm
Bar. ēt iuramēto nō firmaꝫ per re-
gulā nō ē obligatoꝛiū. ꝺ re. iur.li.vi.
vt in d.l. stipulatio no. ⁊ in.l.fi.C. de.
pac. Sed ego ñ credo. qꝫ lꝫ sit ꝯ bo-
nos moꝛes nō tñ naturales. sed solū
ciuiles. ⁊ ideo firmaꝫ. d.c.ii. de pactis.

14 ¶ Utrū hñs parētes magnos quos
timet ⁊ volēs ꝓuidere aie sue reliqt
medietatē oiuꝫ bonoꝝ suorū paupib⁹
⁊ dicit si cōtingeret me facere aliud te
stamētū in q̄ cōsanguineos meos in
stituerē ꝑ qꝺ reuocareꝫ pñs iudicium
ex nūc tibi. p. notario publico tanq̄ ꝑ
sone publice stipulanti ⁊ recipiēti pro
dcis paupibus: dono irreuocabiliꝫ ⁊ i
ter viuos dictā medietatez bonoꝝ
meoꝝ cōstituēs me ex nūc eā possi-
dere ꝓcario noie faċ tādē aliud testm̄.
¶ Qō queriꝫ vtruꝫ paupes valeāt ali-
qd hēre ex tali donatiōe. q̄. Bal. vbi
s. qꝫ fuerūt opiniōes. vna qꝫ sic que ē
dñi. Dy. ff. de testamētis. l. heredes pa
lā. §. fi. ⁊ in rſa. qꝺ semel placuit ꝺ re.
iur. li. vi. Alia qꝫ nō. qꝛ iste ꝯctus do-
natiōis vꝫ impedire liberā testamēti fa-
ctiōez. ff. de ꝺ. ob. l. stipulatio hoc nō
Sed aduerte qꝫ nos sum⁹ ex̄ casum
doctoꝝ. Nā hic iteruenit traditio. vñ
⁊ si donatio esset infirma ⁊ sine cā tñ
dñs volēs transferre dñiuꝫ. transfert.
ff. de cōdi. ob cām. l. iii. §. subtilius. vel
quia cā est ipsa liberalitaſ vt. ff. ꝺ dōa.
l. hoc iure. Itē ipsa pietas vt. ff. ꝺ ꝓdi.
indebi. l. cū hīs. §. si in ea opinione sit.
mulier ⁊ no. Insti. de obli. q̄ ex q̄si ꝯ
ctu. §. ex gbusdā. ad hec. C. ꝺ sa. sā. ec.
l. fi. volēs. ergo sustinere opinionē dy.
faciat qꝫ ꝓcedaꝫ ad traditiōis actū q
ctā sub ꝯditione fieri pōt. vt. ff. de ac
qui. pos. l. q̄ absēti: ⁊ cum⁹ si interue
niat traditio coꝛporalis q̄ si precaria
qꝛ pcarlū forte nō vꝫ. Tu cogita ego
dimitto te sine ꝺcisiōe. hec Bal. Sꝫ
tu tene qꝫ si vꝫ valeat donec alicui pu
blice persōe iter vinos sub taliꝫ diuōe
⁊ tradat qꝛ sic valebit idubitanter.

¶ Utꝝ cū vꝛ faciat testm̄ ⁊ legat vxoꝛi
ri certū qd hoc acto qꝫ si mutaret te-
stamētū siue nō ista vxoꝛ iure ꝺnatio
nis iter vinos. debeat habere certam
domū quā sibi legauerat: ⁊ demū mu
tauit testm̄ nulla facta mētione ꝺ dicta
donatione An mulier debeat habere
dictā domū vꝫ qꝫ ñ. d.l. stipulatio hoc
mō. Cōtrariū dico qꝛ ista donatio est
pñs ⁊ pura qꝛ dixit. siue mutauero
siue nō. ⁊ iō nō est apposita i penā te
stamenti mutati. Laue tñ qꝛ nisi iter
uenerit traditio nō ꝓfirmaꝫ morte ⁊
sufficit qꝫ traditio interueniat tēpoꝛe
donationis vel postea viuo dōāte. ff.
de dōa inter vi. ⁊ vxo. l. papinian⁹. aſs
incipit si qs ꝓvoꝛe. ⁊ ar. i. l. ii. C. si qs
alteri vꝫ sibi. hec Bal. vbi. s.

¶ Quō iterꝑtātur pacta obscura. q̄. 16
qꝫ in dubio ꝺ eū q ea apposuit ⁊ potu
it aptius declarare. ff. de pac. l. vetib⁹

¶ Pactū legis cōmissoꝛie qd ē. q̄. 17
i ꝯctu vēditiōis est pactio q̄ reddit in
ēptū qꝫ venditū est si nō fuaꝫ qꝫ ē pro
missū. vt in.l i. ⁊. ij. ff. ꝺ le. ꝓmissoria. ⁊
fit ita vendo tibi fūdū ⁊ si. j. talem diē
nō solueris ꝓciū iēptū sit. In pigno-
re aūt fit sic. nisi lueris pign⁹. j. certū
tps sit ꝓditū: vel sit mihi ꝓsoluto.

¶ Utrū generaliter sit reꝓbatū q̄. 18
qꝫ ñ. vt. ff ꝺ. le. cōmisso. p totū vbi pꝫ qꝫ
valꝫ in ꝯctu vēditiōis sꝫ i pignoꝛe ge
neraliꝫ ē ꝛꝓbatū. vt i. l. fi. C. ꝺ pact.
pigno. ⁊ i. c. significāte de pigno. ⁊ iō
ꝓpo ñ obstāte pign⁹ ē restituēdū nisi in
rasset i tali pacto vt i. d. c. significāte

¶ Utrū istud sit pactum. l. cōmisso- 19
rie. pignoꝛo tibi hanc rē ⁊ si nō lucro
j. mēsem nunq̄ possiꝫ lucre. q̄. Bal.

vbi.§.8 vsu.feu.de feudo dato in uicē l.cō.q̄ sic ꝛ nō dicatur q̄ dñium sit apud creditorē ista est glo.no.in.l.vlt. C.de pac.pigno.

10 ¶ Utrū possit fieri istud pactū cum fideiussore vꝫ si non extraxero te de obligatione q̄ pignus qō ꝓ idēnitate tibi dedi loco idemnitatis sit tuum.§. Bal.vbi.s.glo.dicit hic q̄ valet quia spāle est in his qui ꝓ alio sūt obligati qz hoc mō possunt idēnes fuari vt.ff. de ꝓhen.empti.in fi.

11 ¶ Utrū in dote valeat hoc pactuꝫ si tibi pecuniaꝫ ñ restituero talē fundum loco permutationis assigno.§. Bald. vbi.s. videtur q̄ sic qz ista est q̄dam permutatio vt.ff.de iure doti.l.ita constā te ꝛ.l.fi. Item spāle videtur in dote vt ff.de solu.l.calipodius

12 ¶ Utrū valeat istud pactū obligo tibi talē fundū ꝓ.x.ꝛ si nō soluero tibi infra mēsē hēas cum emptū iusto ꝑcio. §.bal.vbi.s.q̄ sic ꝛ est mirabile qō ꝫ nō sit collatū in alicui⁹ arbitriū declarandi ꝑciuꝫ valꝫ qz istud pactū est ps alterius contractus validi iste ē casus mirabilis .ff. de pigno.l.si fund⁹.§.fi.

13 ¶ Utrū cū mutuasti mihi.x.nullo pignore cōstituto hoc acto q̄ si nō soluero.j.mēseꝫ talis dom⁹ mea sit tua ꝓ illis decē valeat tale pactuꝫ.§.q.s. ibidē q̄ sic qz nō est pactū pignoris. vt.d.l.fi.ff.de ꝓhen.empti vbi tex.est notabilis.

14 ¶ Utr cū pactū.l.cōmissorie ē appositū nō ipsi ꝓtui pignoris ſꝫ diu postea valeat.§.qui.s.ibidē q̄ sic vt.ff. de pigno.act.l.tit⁹ vel vbi interuenit pactū rogatu debitoris ꝛ eius gra nō voragine creditoris Et dicūt q̄ ex interuallo valet ad excipiēdū ñ ad agēdū vt refert Bar.i.d.l.Calipodius

Palla dicitur lineus pān⁹ cōsecratus qui extenditur super altare ꝛ super quo extēdtur corporale ꝛ a quo dꝫ benedici: vidē supra benedictio.§.i.

Palium vt hic sumit est spāle ornatus archiepor i q̄ plēnde offtcij ꝓfert.de auctoritate ꝛ vsu.pa.c.ni si specialis

¶ An dꝫ petri.§.infra tres menses a tpe ꝓsecratiōis vl' ꝓfirmationis si añ nō fuit consecratus alr pōt remoueri c.quoniā.100.di.nec añ dꝫ se archiepm noiare.d.c.nisi. Nec ēt pōt añ q̄ hēat ipm palīū cōciliū cōnocare: cōficere Crisma: dedicare basilicas ordinare clicos. nec epos consecrare.c. quod sicut de elec.§.plr.

2 ¶ Utrū archiepus possit suū palīū alteri accomodare.§.q̄ nō. imo dꝫ cū eo sepeliri qz psonā ei⁹ nō trāsit.c.ex tuarum ꝛ.c ad hoc de auctoritate et vsu pa.

3 ¶ Utrū semp ōbeat celebrare cū pallio archiepus.§.q̄ tā i sua q̄ i aliena dioceſi pōt absq̄ palio celebrare: vel scā dalis. In sua vero dioceſi nō sēper dꝫ celebrare cū palio. sed tm̄ in diebus illis qui i eccliē sue ꝓnilegijs sunt exp̄ssi et eccliaꝫ nō dꝫ eo vti vt i ꝓcessionib⁹.c.fi. de auctoritate ꝛ vsu pa.

4 ¶ A quo dꝫ peti.§.q̄ a Papa.d.c. qm̄ ꝛ ēt a patriarcha.c. ātiq̄ ō ꝓnile.

Papa sūm⁹ ē iter oēs qz ipse sol⁹ hēt plēitudinē ptāti⁹ et pꝫ.ij.q. vi.qui se scit.

5 ¶ Utrū papa possit dispēsare in oib⁹ ꝓceptis moralibus legis nāe vl' diuine §. Canonīste in.c.Ifas de resti. spo.ꝛ i c.ꝓposuit de concess. prebē.ꝛ i.c.cum ad monasterium.de statu mo.ꝛ in.c.ꝑ venerabilē q̄ filij sunt legi. varie ꝛ cōfuse loquūtur nec ex eor doctrina ꝑt hec q̄stio declarari. Sꝫ vt clare intell

gaf sic distingno vt colligo ex doctria Scoti i.iij.di.xxxvii.t Alexan.iii.pte t Hēri.i.v.quol.q.xxviij.t Fran.in. ii.sniaz qp sūt aliqua de lege nāe seu diuia tāq̄ ꝓncipia practice no.ex tmi nis q̄ sūt hec Finale bonū é appeten dū malū itellige moris é fugiendū qz aut auertit a finali bono vt est cupidi tas moralis Aut retrahit ab ipo vt é cupiditas venialis t ista sūt oio idispē sabilia Alliq̄ sūt ꝺ lege nāe. vt conclu siones necessario sequentes ex prin/ cipijs ꝓdictis vt ista de⁹ est diligēdus. t prim⁹ Et i istis nulla pót cadere dis pēsatio vñ isto modo ius naturale dř imutabile vt dř in.§.i.di.vi. Ro est qz ro legis q̄ est id qꝺ dicūt ꝓdicta duo ꝓncipia ab eis nó pót separi in aliq̄ casu Vñ qz pmū preceptū ꝺcalogi t fm sūt de hmói. Ideo simplř sūt in/ dispēsabilia Terciū ꝺo ꝓceptū q̄z ad cultū deo exhibēdū aliqñ silř é de hmōi Ideo q̄tū ad hoc est idispēsa bile lz quo ad ꝺterminatiōez tpis sit dispēsabile vt pz in.c.lz t.c.ꝙquestus ꝺ feriis Sūt t alia de lege nāe nó tā q̄z ꝓncipia aut ꝙclusiões necessario a ꝓmis ꝓncipijs ꝺducte sz qz sūt mltū cōsona ꝓdictis principijs t cōclusio/ nibus: cuiusmōi sūt ꝓcepta scde tabu le t oia moralia data in.l.moysi t euā gelica et primo.n.principio t cōclu/ sionibus necessarijs sequentibus ex eo nó est quo ad primū nisi vnū ꝓce ptū.s.diliges eū sed qz proximus fuit mutatus p peccatū t factus prius ad malū tó addita fuerunt plura ꝓcepta tāq̄z multū cōsona ꝓmis principijs t cōclusionib⁹ ꝓdictis Et in istis q̄tū ad rōnē ipsoz nó pōt cadere dispēsa tio sed bñ q̄tū ad obseruātiā sanctio nū sicut t aug.in li.cōfessi pōit exem plū dicēs qp sicut medicina est ars im mutabilis tñ medic⁹ aliqñ mutat ꝓ/ cepta lāguētib⁹ t tñ rō precepti artis i se est imutabilis vñ lz papa nó pos sit dispensare vniuersalř i ꝓceptis de tabule qz vt coiter t i plīb⁹ i eis inest rō legis Unde si occurreret casus p/ticularis in q̄ ꝺficeret rō legis pp cau sas spāles ipedietes obseruationē pre ceptoz legis ex applicatione ipoz ad diuersas mās Tūc Papa posset dis/ pensare. alř vt dicit Ricar.i.iij.di.xx xviij. non videreť deus fuisse bonus pfamilias nisi dimisisset pastorē super gregē suū q posset ꝙsulere oibus oc/ currentibus t necessario expedientidis Hec ēt posset dici qp Papa sit gnā/ lis cōmissarius dei assūpt⁹ in plenitu/ dine ptātis cui⁹ ꝛriū ꝺtmiař.ij.q.vi.c. q se fcit t.xxiiij.q.i.qꝺcunq̄z Et qp di co de preceptis de tabule idez dic de oib⁹ ꝓceptis veteris t noui testamen/ ti Vñ do. Archi.flozen.i sūma dicit se audiuisse a fidedignis qp papa Bar tinus qntus hita ꝙsultatiōe cū mulꝯ doctissimis viris in sacra theologia t iure canonico dispensauit cū q̄dam q accepat germanā suā in vroꝛē pp mlta mala t scandala q̄ euenisset si eā di misisset t q̄ euitari nó poterāt nisi sic dispēsaret Et idē ego dico de silibus ar.ij.q.i.c.mlti i fi. t.d.c.q se fcit cū si milib⁹ Et sic fm hanc distinctōnē itel lige t lita.d.c.lras t silia q̄ videř di/ cere qp ꝺ legē diuiaz t euāgelicā aut aplm nó pót papa dispēsare. vt in.c. sūt quedā.xxv.q.i. Quia verū est vbi rō legis nó cessat Et in predicta opi. cōcurrunt oēs canonistē si bñ intelli gant q̄ñ dicūt qp papa pót declarare interptari t litare ac distinguere ius di uinū qꝺ nihil aliud est dicere nisi vi/ dere vbi rō cessat vl nó vt sic ñ dispē set vel dispenset t sic tene firmiter.

¶ Sed quis poterit q̄ñ rō legis ꝺfi/ cit i aliq̄ cāu. &c. qp ista ꝺ aliq̄ hēm⁹ ex

exẽplo ipsius dei q̃ multotiẽs dispẽsa
uit i sua lege. Ñ in sili casu possumus
z nos cognoscere Sed q̃ñ talis dispẽ
satiõis vel simil' nõ hẽmus exemplũ
in sacra scriptura tunc ad solũz papã
pertinet ipsius declaratio cui dictũ ẽ
Qõcũq; ligaueris sup terrã i.d.c.qõ
cũq; qui qdem multa declarauit vt i
mã voti Jturamenti z hmõi Et alq̃ñ
ẽt ex ipsa nr̃a rõe colligim⁹ vt facim⁹
in gladio deposito quẽ dicim⁹ nõ so
re reddeñ õponẽti effecto furioso .vt
in.c.ne qs.xxij.q.ij.z simulib⁹ Ñ firꝰ
muter credo q̃ si aliqs perẽs dispensa
tionẽ in aliq̃ cãu Ꝺ legẽ dei nõ iterpo
nat ipoꝛtunitatẽ muneꝛũ vel pꝛecuz
sed simpl'r ponet se in manib⁹ ipsius
pape exꝛimẽdo casũ suũ q̃ de⁹ñ per
mittet errare vicariũ suũ i dispẽsãdo.

3 ¶ Utrũ papa possit dispensare in oi
bus q̃ne sunt iurꝭ positiui. ℞. q̃ Ꝺquis
aliq canonisẽ teneãt q̃ nõ põt dispẽ
sare Ꝺ statũ vniuersalẽ ecclie vt in.d.
c. sũt quidã Jtẽ in his in q̃bus ꝺcolo
raretur stat⁹ ecclie per.c.z si illa.i.q.
vij. ego tñ dico q̃ vniuersal'r põt dis
pẽsare sed tñ nõ esset tollerand⁹ si
dispẽsaret Ꝺ pdicta sine rõabili cã pur
dispẽsatio teneret z sic teneꝛ cõiter.

4 ¶ Utꝛ papa possit dispẽsaꝛ i gradib⁹
ꝓsãguinitat̃ ñ solũ put nũc sꝫ ẽt put
ex tũc. ℞. fm Jo. An. in.c.p venera
bilẽ qui filij sũt legiti. q̃ si Ꝺctũ est in
gradu ꝓhibito diuia lege põt dispẽsa
re put nũc sꝫ nõ put tũc. l. vt filij sit
legitimi q̃ añ dispẽsationẽ nati fuerãt
Sed in mr̃imõio hũana lege ꝓhibi
to põt dispẽsare nedũ put nũc sꝫ ẽt ꝓ
ut ex tũc Qõ lito vꝛ quo ad ist̃ vl
timũ nisi ius eẽt q̃situz alteri puta q̃
pr̃e mortuo succesꝛit iã agnati vnꝺ
lꝫ postea legitiaret filiũ non exclude
ret agnatos sed i iure q̃rẽdo valeret.
vide legitiatio. §. i. z. ii

5 ¶ Utrũ possit dispensare in bigamia
vide. s. bigamia.

¶ Sꝫ qd Ꝺ obligatiõe q̃sita laico q 6
ei ñ subest q̃ ad tpalẽ iurisdictõem. ℞.
pa. i.c.ij. Ꝺ voto q̃ si talis obligatio so
lũ Ꝺbit̃ ex fidei pstatõe sic papa pt ex
cã ab ea absolueꝛ z dispẽsaꝛ vt i.c. q̃ꝫ
to de iureiu. Secꝰãt si aliũde eẽt q̃si
ta: q̃ cũ talis obligatõ sit de iur̃ gẽtiũ
ñ potit p papã tolli cle. pastoral' de re
indu. z not. Jnn. i.c. q̃ i eccliaz Ꝺ pscti.
z legiste i.l.fi.C. si Ꝺ ius vel vti. pu.

¶ Que sũt q̃ reseruãt̃ pape. ℞. q̃ ab 7
solutõ ab excõicatõe. i. xxxviij. casi
bꝰ Ꝺ qbꝰ. s. excõicatõ. v. itẽ dispẽsatõ
i mr̃is Ꝺ qbꝰ. s. dispẽsatio z irregula
ritas itẽ cãe grauiores fac. c. i. Ꝺ iura.
calũ. z. c. mr̃is. xvij. di. z. c. q̃tiẽs. xxiiij.
q. i. z. c. et Ꝺbitꝰ Ꝺ appel. z q̃ sint vtꝺ i
c. q̃ trãslatõem Ꝺ offõ le. i glo. q̃ hic
omitto qz paz pinẽt ad pfectores.

¶ De eo qui gerit se p papa ñ electꝰ 8
a duabꝰ ptibꝰ cardinaliũ z Ꝺ obstãdis
i eius electione hẽs. s. excõicatio. vij.
casu. ii. z casu. xiij.

¶ Utrũ papa possit decideꝛ Ꝺ aliꝺ sta 9
tutũ i cã fidei sine cõcilio. ℞. q̃ ñ vt in
c. an astasius .xviiij. di. qz papa põt er
rare i fide. xxxx. di. si papa sꝫ ñ tota ec
clia. c. a recta z ibi bõa gl. xxiiij. q. i.

Praferna Ꝺi a para
q̃ ẽ iur̃ z
ferna qꝺ ẽ dos q̃si iur̃ dotem
vñ bõa paferualia dicũt̃ oia bõa vꝛo
ris eꝛ dotẽ vt dic̃ gl. i ℞ica. C. de pac.
ꝓuẽ. Azo i sũma. C. Ꝺ iur. do. Bal. i.l.
ii. C. Ꝺ sẽ. q̃ si. cer. q̃stita. z i.l. fi. C. qui
po. i pigno. hẽantur z i.l. ob martorũ
C. ne vxoꝛ pro mari. z i.l. si mulier. C.
de pac. ꝓuẽ. Et Ꝺ istis habes tex. i.l. si
ego. §. dotis. ff. Ꝺ iure do. z gl. i. c. pleꝛ
rũq; de dona. inter vi. z vxo.

¶ Utꝛ statutũ loquẽs Ꝺ dote extẽdat 1
ad parafernalia bõa. ℞. q̃ sic ꝫ Al
bꝛi. i.l. Ꝺ qbꝰ in. xxiiij. colũ. ff. de legi.

¶ Utrū bona parafrenalia sint ꝓuilegiata sicut dotalia q̄ ad hoc vt bona viri sint hypothecata sicut ꝑ dote. &. glo. in. c. ex lr̄is de pigno. ⁊ glo. in l. fi. C. de pac. ꝙuen. q̄ sic ꝫ fm ℙba. in. d. c. ex litteris aliq libri hēant ꝑdictam gl. dicēte q̄ ñ ꝫ vtrūq; saluaꝝ ꝑ distinctionē videlꝫ si spālē sibi ꝑ his hypothecā a viro exegit illa erit contenta. Si aūt nullā exegit hēbit hypothecata oia bona viri ꝑ oībus ꝑfatis bonis vt i. d. l. fi. Et de q̄bus ꝫ vir admistrationem De alijs autē que vxor penes se retinet nō ꝫ hypothecatā in bonis viri fm ℙba. in. d. c. ex litteris ista tñ hypothecata non est ꝓuilegiata sed cōis ꝫ Inno. ⁊ Jo. An. i. d. c. ex lr̄is

3 ¶ Utrū maritus debeat hēre fructus dictoꝝ bonoꝝ parafrenaliū. &. q̄ ñ naturales q̄ dn̄ium eorum nō est trāslatum in virū. q̄ nunq̄ ꝑsumit transfertuꝫ nisi ꝓbetur. vt no. glo. in. d. l. fi. ſz solū pōt hēre comodū bonoꝝ aliorū. ꝓp labores i exigendo. Aduerte hic q̄ q̄ maritus ꝺz hēre fruct⁹. nihilominus si aliq̄d supest q̄ nō sit cōsumptum dr̄ ptinere ad ipsam vxorē ꝑ ea q̄ no. in l. vbi adhuc. C. de iure do. ⁊ l. fi. C. de pac. conuen. ⁊ ibi Bald. dicit Bart. consuluisse.

4 ¶ Sed nunquid in deferendo in domuꝫ mariti dicta bona. ⁊ ea cideꝫ assignando transeant in dn̄ium mariti. &. q̄ non. vt in. l. si ego. §. dotis. ff. de iure do.

5 ¶ Ex qua culpa teneꝫ vir si male docta bona admintstrat. &. q̄ de dolo lata culpa. ⁊ leui culpa. vt no. in. d. l. fi.

6 ¶ Sꝫ qua actiōe repetunt. &. q̄ si dn̄ium eoꝝ trastulit in maritū cōdicet cōdictione certi. vel sine cā. vl̄ ob. cām Si aūt nō transtulit dn̄iuꝫ ad eribeñ. si nō nixus sit marit⁹ āmouere. Vl̄ rerū ānotaꝝ si sit nixus āmouere. vt in d. §. dotis. Vel ſz gl. ibidēꝫ agit depositi. q̄ñ eaꝝ custodiēdas marit⁹ accepit vel mandauit quando vxor mandauit custodiam earum marito.

¶ Parentis appellatiōe nō tñ pr̄ ſz ⁊ auus ⁊ ꝓauus. ⁊ ōinde oēs superiores ꝓtinētur. S ꝛed mr̄. ⁊ auia. ꝑ auia. ff. de ver. ſ. l. appellatione.

¶ Parētes quō tenētur alere filios. ⁊ filii parētes hēs. §. Alimēta. ⁊. §. Filius. §. xxi. ⁊ quō. tenent ex contractu filioꝝ supra obligatō. §. fi. ⁊ ex delicto supra Dominus.

¶ Paricida est q̄ parētē occidit vsq; in infinitū in linea ascendētiuꝫ ⁊ descendentiū. Et nō solū qui occidit sed ⁊ oēs q̄ sunt cōsciꝫ ad hoc vel operam in aliquo dederūt vt. l. i. ⁊ iii. ⁊. iiii. ⁊. l. vtrū. ff de parici.

¶ Que pēa paricidarū. &. ꝓmo virgis ꝺz cedi. deide i sacco cozii cōsui cū cane. gallo vipera. ⁊ simia. ⁊ sic ta ctari in mari vel flumine. Et si flumē vel mare nō est ꝓpe bestiꝫ subiciatur l. penul. ff. de parici. ⁊. C. eo. ti.

¶ Parrochia dicit⁹ locus in q̄ ꝺgit populus alicui ecclie baptismali ꝺputat⁹ certis finibus limitatus. An̄ plures ecclie baptismales nō debēt cē i eisdē limitib⁹. xvi q. i. plures baptismales. fac. c. i. xvii q. i. de his q̄ fiunt a ꝑla. c. pastoralis. Aliqñ parrochia dr̄ tot⁹ epatus. c. i. de ꝛapto. ꝺ parro. c super eo. ꝺ offō archiepi. c. ii. §. plr̄. no. ℙba. ⁊ Jo. in sūma eo. ti.

¶ In quo. ꝓsistit ius prochiale. &. q̄ i vii. ℙrio vt in dieb⁹ dn̄icis ⁊ festiuis popul⁹ audiat missā in sua parrochiali ecclia. ꝺ q̄ dic vt. s. ℙbssa. §. lviij. ℙrecipit tñ in virtute obie ⁊ sb̄ iter mniatiōe maledictōis eterne religiosis

oib⁹.ne dicāt aliq̄ v̄ba intellige infa/ matoria vel falsa vt retrahāt laicos ab ecclīarū suarū frequētia vel accessu.i Cle.religiosi de pulc.Scōo consistit ius pochiale in decimis.xvi.q.ij.i mul tis de deci.c.ad aplīce.de q̄.s.decime Tertio in oblationib⁹.x.q.i.q2 sacer/ dotes.t.c.sāctor.t.c.se.Quō aūt ob/ ligātur ad oblatōes.vide.s.oblatio.§. i.Quarto in penitētijs accipiēdis.in.c. ois de pe.t remiss.vide.s.Cōfessio.iij. Quinto in exhibitiōe sacror.Sexto i sepulturis.Septimo in bñdictiōe nu bētū.de gb⁹ de sepul.p totū .xiij.q.ij. placuit.de simonia.c.suā.t vide in suis locis.Sre.tū.ix.in pulegio.qđ icipit attēdētes declarat q̄ in pulegijs mi/ norib⁹ pcessis.vbi dicit saluo iur̄ pro chiali intelligi debere circa oblatiōes decimas t primitias solū.t nō in alijs

2 ¶ Quomō efficit̄ qs de pochia al/ qua.§.q̄ acqsitiōe domicilij ibidē vt supra domiciliū.Itē q̄ ad sacrm con/ fessionis t eucharistie.Efficit̄ ēt cū qs per maiorē partē anni puta p plus q̄z p sex menses in ea morā facit.lz ibidē nō trāstulerit domiciliū fm Pa.in.c. omnis vtriusq̄z tc.t de hoc vide.s. Confessio.iij.§.x.t.xi.

Patris appellatione gd continetur.vide s.fama.§.iiij.

Patientia ē suaf t suo rū iniurias ac cetera mala equanimit̄ fer re.xxiii.q.i.§.i.

1 ¶ Utr̄ semp sit habēda.§.q̄ sic ius sz abeī nō qñ nō expedit saluti ꝓxi/ mi.xxiij.q.i.parat⁹.q2 vbi posit nō p sonā sz fidē q̄rit si sibi nō resist̄.non patiēna sed negligentia est.xxiij.q.iij. Maximan⁹.Et patiēs plato q̄ vi na nutriunt̄ pestifera ē.xxiij.q.iij.insti lz aliqū tolleret aliqō malū laudabil̄r ꝓpter maius malū euitandū .xxiij.q. iiij.ecce.t.c.sequēti.Sz qñ expedit sa luti ꝓximi.sic ēt ē habēda ab eī.t sic intellige illud.Lu.vi.si qs percusserit te in vnā maxillā p̄bet ei tc.Sz Augu. quātū ad ꝓparationē animi.t alterā si eius saluti expedit.d.§.i.alias nō sicut nec xp̄s eam p̄buit in conspectu pō tificis percussus.d.c.paratus.

Patria potestas ē ō iure ciuili introducta t solut̄. Primo cū pater trā sit in ptātē alterius.puta efficit̄ religio sus.Et tō cū sit in ptāte abbatis nō poterit habere filiū in ptāte.vt i.l.si ar rogator.ff.de adop.facit.c.cū scim⁹ de regula.t no.in auc.ingressi.t auc.si q̄ mulier.C.de sa.san.eccle. Itē scōo sol uit̄ qñ filius post pubertatē ꝓfitet i re ligione approbata.vt notat glo.in.c.ꝓ mo.xx.q.ij.t glo.in.l.si ex cā.§.Papi nian⁹.ff.de minorib⁹.sz ante pubertatē non pōt ꝓfiteri patre inuito.q2 non desinit patria ptās per ingressū ad pu bertatē.t ideo tenetur patri obedire imo nec pater pōt offerre filiū impube rē religioni matre contradicēte.scōm Inno.t no.Pa.i.c.scōo.de regula. q2 obedientia qua filius tenetur matri est de iure naturali.t diuino.sed patria potestas de iure ciuili. Et ideo in istis spiritualibus magis considerat̄ ratio naturalis q̄z ciuilis. Nec mus simili/ ter patre cōtradicente cadē rōne.

Patriarcha greca lī gua sū/ mus patrū interpretat̄.xxi. distī ctione cleros.dī etiā primas quoniā idē ē.vt.xcix.distinctiōe primitie.t sūt q̄ttuor principales.scilicet Roman⁹ Cōstātino politan⁹.Jerosolomitanus.t Alexan/ drin⁹.Alij quoq̄z sūt Aquileiēsis,Bitu riēsis.Cantuariēsis.Gradensis.t an/ tiocenus. vt notat gl.in. d.c.cleros

1 ¶ Quid possūt facere.&c. q̄ crucē añ se deferri faciūt nisi in vrbe ⁊ vbi ē pa pa vel eius legatus. Appellaī ad eos omissis medijs. Itē supplet negligētiā metropolitani ⁊ q̄dā alia de quibus ⁊ in.c.antiq̄ de ꝓbile. ⁊.d. c. ꝓuincie.⁊ viij.q.iij.cōquest⁹.⁊ ō offō ordi. pñti lj.vi.⁊ de appella.solicitudinē.

Patronus bēs.s.ius patronatus.

Peccatum est in triplici genere qō dā dī originale.qō nihil aliud ē nisi carentia iusticie originalis debi/ te in ꝓmo parēte accepte ſm Anſel.i li.de cōceptu virginali. Et istud ē oio inuolūtariū ⁊i vniuersali.⁊i particu/ lari solūmō fuit volūtariū voluntate aliena.s.ade. Et ꝓpea pōt remitti sine actiōe ⁊ sine passione volūtatis illius in quo est.vt p baptiſmū.ō q̄ in.c.ma iores.in.§.hic vo dximus de baptiſ. Que qdē iustitia originalis fuit q̄dā auxiliū diuinū supnaturale necessari/ um hōi rōe sue cōpositiōis. Qz cum sit cōpositus ex aia ⁊ corpore ex intel lectuali ⁊ sensuali q̄ q̄dāmō si sue natu re reliquant intellectū aggrauāt ⁊ im pediūt ne libere ad sūmū ꝓtēplatiōis ptingere possit.Jō data fuit sibi iusti/ tia originalis p quā si mēs hōis sb de/ retur deo ēt ei subderent oēs vires in feriores.vt libere in deū posset tēdere cuius subtractio fuit facta p peccatum originale. Cuius duplex ē pena Una tarata peccato.s.ꝓuatio iusticie origi/ nalis.⁊ carētia visionis diuine.Alia est pena ꝓcomitās ⁊ huiusmodi. sūt infir/ mitates.mors ⁊ alia mala q̄ sequūt.si cut si iudex.p peccato iponeret penā. cruitionis oculoꝝ ad quā sequerent. postea multa dāna. Hec ex frā.ō ma. in.ij.sniarum. Quoddam dī veniale.⁊ istō aliq̄ est volūtariū volūtate ꝓpria ⁊ simplr.sicut q̄ ex deliberatione qs dicit mēdatū locosuꝫ.xxij.q.ij.c.ꝓmā Aliq̄ vo pti ē pena sicut mor⁹ inordi nati q oiāt nobis er corruptella ꝓua ricationis ade. Parti vo ē clpa.qz is nō sit a volūtate ppria añcedēte. ornt tñ a volūtate cōcomittāte ⁊ nō ꝓhibē te.vel nō ꝓcauēte cū possit ꝓhibere. vel ꝓcauere tales mor⁹ inordinatos.⁊ ō istis dī.xxv.di.§.alis.⁊ ad remissiōez ei⁹ ꝓcurrūt tria.s.pēa.pñs gr̄a ꝓcomi tās ⁊ meritū añcedēs. Quoddam dr mortale qō qdē ē volūtariū ⁊ i vniuer sali ⁊ in ꝑticulari.⁊ iō nō pōt sine nr̄a actiōe dimitti.vt i.d.§.hic vo dixim⁹ Et de isto intelligit illud Aug.li.ꝓmo retracta.c.xij.⁊ li.ō va religione.pec/ catū est adeo volūtariū.vt si nō sit vo lūtariū nullo modo sit peccatū.⁊.xv. q.i.§.sed hoc nō generaliter.

¶ Quō pōt discerni pctū mortale a 1
venali.&c.q̄ ꝓcepta diuine legis nālis ac humane idicāt qd sit mortale vl̄ ve niale. Nā qcqd est ꝯ ipa ō se hz rōez mortalis pcti.nisi vl̄ rōe surreptiōis. vel modicitatis.vl̄ rōnabilis cāe q̄ ad ꝓcepta hūana vl̄ dispēsatiōis superioris excusēt. Pctū vo veniale nō ē ꝯ legē aliquam sed est preter legē.qz nō ob/ seruat modū rōis quez lex fācta itēdit Hec ex.ij.sniaꝝ.di.xxiij.

¶ In q̄ differt culpa pcti a pēa.&c. q̄ 2
culpa seu macula ē q̄dā relatio ad ac tū pñtē vl̄ ꝑteritum.qua diuia volūtas facit illū q fecit ꝛputās idecētē i eē mora li ex q̄ idecētia ꝛlata ad actū ꝑteritū vl̄ pñtē nascit obligatio ad penā ex ōter minatiōe volūtatis diuine ⁊ iō aliō ē remittere clpā.aliō penā. Qñ.n.de⁹ ñ ꝓcipit hōinē sub ista idecētia.tūc ꝛmit tit clpa.qñ vo nō cōcipit sub obliga tiōe ad penā.tūc ꝛmittit pēa. Ex q̄ pz q̄ esse morale ñ cōsistit in re ex̄ sed in extimatiōe ppea dic̄ philo.i.ethicoꝝ. q̄ aliq̄ filij vidēt trahere ifelicitatē a parētib⁹.⁊ ibidē dicit q̄ honor ē ho/

norãt qz honorãs agit virtuose ⁊ bo/
nũ in se morale. honorat⁹ aũt nihil fa
cit. Silr iniuria q̃ fit imagini dr fieri
imaginato de hoc vide De.aure. in
iiij.di.xliij.q.iiij.⁊ sic lz peccatũ nó sit
in esse naturali p⁹actũ ipius é tñ i esse
morali.⁊ ió dãnatur si nó deleť.

3 ¶ Peccatũ qñ dr in spm sãctũ.ꝝ.qp
é qñ qs cõtẽdit abicere vel remoue/
re illõ qp electiõez peti posset ipedire
Verbigfa. Instigať qs ad pctũ ⁊ oc/
currit ei diuina seueritas punies illõ
peccatũ.⁊ talis istõ abicit studiose p/
mittẽs sibi ipmitatẽ vt peccet libius.⁊
istõ é ppzie pctũ i spm sanctũ.⁊ dr ét
malicia ⁊ blasfemia i spm sãctũ ⁊ est
spãle pctũ ⁊ grauissimũ. sũt ãt. vi. q̃ i/
pediũt peti electiõez q̃ ponũť i.ij.sen.
di.xliij. Duo ex pte diuini iudicij. duo
alia ex pte donoz dei.⁊ duo vltima ex
pte peti. Et ppea sũt sex spẽs peti i spz
sãctũ. Pzie due sũt p̃sũptõ q̃ sine me
rij de misericordia dei p̃sumunt ⁊ de/
speratio q̃ desperãt de indulgẽtia pec
catoz. ꝯ duo pma. s. ꝯ timorem dei ⁊
spẽ. Secũde due sũt. s. ipugnatio veri
tatis agnite ⁊ inidẽtia fraterne gr̃e ꝯ
secunda duo. s. agnitionem veritatis
fidei ⁊ auxiliũ interioris gr̃e quam ẽt
in alijs nolet crescere. ⁊ dolet si vi/
det i fr̃es. tertie due. sũt. s. obstinatio ⁊
spnia. ꝯ alia duo. s. ꝑsiderationẽ turpi/
tudis peti ⁊ breuitatẽ ipius lectiõis.

4 ¶ Utrũ actus q ex sua spẽ ẽ veniale
pctũ possit eẽ mortale. ꝝ. qp sic tripl̃r
Pzio róe finis cũ cõstituiť in eo. vel
in q̃tũ referť ad mortale pctũ sicut
ad finẽ. puta cũ qs dicẽ vbũ ocioſũ cũ
tali itẽtione qp ẽt si eẽt p̃hibitũ de p̃ce/
pto nihilomin⁹ diceret. vl̃ dicit vt pz
uocet aliquã mulierez ad fornicañ. ⁊
sic intellige illud Augu. xxv. di. ꝯ. cri/
mis. nullũ pctũ adeo veniale gn fiat
criminale dũ plz. gl. sic dũ. plz cõpla
ẽtia fruitiõis seu finis. scdo róe erro/
neitať cũ ex ꝑscia erronea erẽdit mor/
tale ⁊ illõ cõmittit. xxviij. q.i. oẽs Ter
tio róe ꝑsẽtis i electõez ó q̃. s. cogita
tio hec ex sãcto Bo. in. iiij. di. xvi.

5 ¶ Utrũ oẽ peccatũ sit rẽissibile. ꝝ. fz
Alex. de al'. in. iij. pte sũme. tractatu ò
incarnatiõe dei qp aliq̃ pctã dicũť irre
missibilia negatiue q̃ nullo mó remit/
ti poterũt sicut sũt pctã solum Ange/
loz malorz ⁊ hmõi damnatorz. aliud
pctũ ab istis nò ẽ irremissibile negati
ue. Aliq̃ pctã sunt irremissibilia ꝑticu
lre. ⁊ sic oia peccata sunt irremissibilia
qz vt dicit hiero. Pzo minio pctõ nõ
habẽt vñ satisfaciãt simil' hõines vni/
uersi. qz nemo aliqd ex se hz q̃ remit
tãť. Tertio dicunť pctã irremissibilia
ꝑtie eo qp ꝑtie disponunt ad gr̃am p
quã remitti pñt. ⁊ sic peccata in spm
sanctũ ppzie sũt irremissibilia. vt pz in
tuẽti. nó qz nõ possint r̃mitti sz qz ꝑtie
disponũt hõinẽ vt remissionẽ ꝓsequ̇r

6 ¶ Utz voluntas ⁊ opus exterius sit
vnũ peccatũ. vide precepti. ꝯ. xviij.

Peculium dr q̃si pusil
la pecunia fi
ue p̃monĩũ pusillũ. ff. de pecu/
lio. l. depositi. Aliq̃ dr oẽ p̃monium
cuiuslibet hõis ẽt liberi. vt. ff. ad treb.
l. cogi. in p̃nci. ⁊ multis alijs modis dr
peculiũ. vt notat glo. in ꝝica. ff. de pe/
culio sed hic intẽdo tractare de pecu/
lio qõ filius acgrit viuẽte patre. ⁊ sub
ipius potestate exĩstens.

1 ¶ Quot sũt eius spẽs. ꝝ. q̃ttuor. pri/
ma dr peculiũ ꝑfectiuũ. s. qõ ꝑficiscit
ex reb⁹ p̃ris. Ubi gl. i l. cũ oz. C. de bo.
q̃ lib. dicit qp lex capit large vt cõpre/
hẽdat oẽ id qõ occasiõe p̃ris obuẽit. l.
additio. ff. de acq. hẽr. Et istud acgrit
p̃ri q̃ ad ꝓprietatẽ ⁊ vsũfructũz. Simi
liter dic de acquisitis a clerico. ⁊ bonis
ecclie vl̃ ei⁹ titulo qp sũt ecclie q̃ ad ꝓ
pietatẽ ⁊ vsufructũ. ⁊ ió nó pt disponer
nisi vt a iure ꝓcedit. vt. ꝯ. cleric⁹. xij.

2 ¶ Secõz dī aduēticiū.s.qđ acqrīt ex
industria.vel ex donatiõe facta aliūde
q̄z inmitu patris vel aliter aliūde,pue
nit ex eūctu vel fortūa seu idustria.ex
cipe res que ab ipatore vl'augusta do
nant.q̄ q̄si castrēse indicant.C.de bo.
q̄z li.l.cū multa.Idē dicit de donato a
rege.qz statutū loquēs de ipatore ge
neraliter intelligīt forte statutū ō rege
pticulariter ꝑz no.p īno.i.c.sup gbus/
dā de ver.signi.t in isto aduēntio filiꝰ
familias acqrit dñiuz sine ꝓprietatē
sz pr̄ bz vsūfructū donec vixerit. nisi
remisserit velnisi ab aliq̄ sibi dēt vl're
liquaī hoc pacto vt ad pr̄ez nõ ptieat
vsufructꝰ.vel nisi succedat filiꝰ vna cū
pr̄e in hēditate fratris vel sororis. Al'
nisi qū pr̄ noluit assūtire filio adeunti
hereditatē aliquā. Al'nisi pr̄ cõmīsit
icestas nuptias. Al'nisi pr̄ mīnꝰ legiti/
me diuertēte.i.diuortiū idebite faciēte
bõa filijs applicēt. Insti.p q̄s pso.no.
acq.§.sancitū i gl.itē si filiꝰ recipit do
tē pr̄e nõ ꝓsentiēte nec se obligāte ꝑm
Bar.in.l.ō.ff.re.amo.qz in istis pūis nõ
acqrīt vsufructꝰ nec qcq̄z aliud. Sed
si eū emācipauerit media ps vsufru/
ctꝰ illoz ad uētrioz remanebit apud
patrez solū vt in.d.§.sancitum. sed si
premortatur filij erit spal'r t totaliter.
nec cõicabit cum aliis fratribus. Si
aūt filius ꝓmoriaī anteq̄z pater totū
erit patris nisi filios reliquerit. nā tūc
filij erunt loco patris. Aū dicit ter.in
d §.sancitum. Siid qđ suis laborib⁹
vel prospera fortuna ei accessit hoc in
aliū perueniet luctuosum ei fiet.

3 ¶ Tertiū dī castrēse qđ aparētib⁹ co
gnatis aut alijs degēti in militia dona
tur.vel qđ ipse filiusfamilias in militia
acquirit qđ nisi militaret acquirꝰ nõ
fuissz.nā qđ erat t sine militia acquiru
sid peculij ei⁹ castrēse nõ c̄.ff.de ca
strē.pecu.l.castrēse cū ibi notatis.

¶ Quartū dī q̄si castrēse qđ acqrīt 4
a viris disertissimis.pr̄onis cāp. viris
ꝺuotissimis memorabilib⁹.s.notarijs
t agētib⁹ in reb⁹.nec nõ magistris stu
dioruz liāliū artiū.archiatrisq̄z.i.me
dicis t oībus oīo q salaria vel stipēdia
recipiūt publica.C.ō inoffi.testa.l.cuz
antiq̄s. Ex p̄dictis pz q̄ notarij cõmu
nes nõ acqrūt in q̄si castrēse.sz solum
notarii cūi vl' vñoz aut officialiū qui
deberent habere salariuz de publico.
Idē dic de remigib⁹ nauis patronis
aut alijs officialibus nauium qui ex cā
publica hoc faciūt.l.i.ff. de bono.pos.
ex te.mi. Secus ex causa ꝓuata.

¶ Sz qđ de acquisitis p clicos. filio 5
familias.&.q̄ res oēs quolibet modo
ad eorū dominū venientes habebūt
suas ad similitudinē castrensis peculij sta
q̄ de ipsis ad libitū disponere poterūt
t testari legitima legata filijs vel parē
tibus. vt in aut.de san.epi.§. p̄sbiteros
ponitur.C.de epis.t cle. aūt.p̄sbite/
ros Quod limita verū nisi acquiran/
tur ex bonis ecclesie vel eius ituitu.qz
tunc nõ poterunt disponere. de quo
dic vt.s̄. Clericus.xiij.

¶ Vltrū acqsitū p muratorez.aut car 6
pētarios.talios laboratores i rb⁹ cõi
bus q ēt hīt salariū ex publico sit q̄si
castrēse .&.q̄ ñ.qz ñ solū requrīt q̄ id
q̄ acqrūt.sit ex publico.sz oz q̄ sit ex
publica cā .vt puta publico offō aduo
catiõis notarii cõis vl' officialiū: t hu
iusmõi.al'r ñ erit q̄si castrēse.sali.tñ i.l.
fi.C.ō.iof.te.tz q̄ igenierii dñoz uel
cõisid qđ acqrūt hēbūt,p q̄si castrēse

¶ Sz nūqd aduocati q ex aduocatio 7
ne aliqd acqrūt ñ ex publico.sz a cliē
tulis hēbūt,p castrēsi.&.sm bal.in.d.
l.fi.q̄ sic.qz cedit loco publici salarii
Ex q̄ eis hodie nõ soluī ex publico.l.
fori tui.C.de aduo.diuer.iudi.t ibi.dic
Bar. q̄ sil'r erit quasi castrense id qđ

acquirunt assessores ꝑm glo. ibidem. Idē dic ꝑm Bar. in l. si mulier. ff. ō castrē. pe. de relict aduocato ꝑ emēdis libris vel eq̄ cā eundi ad offā. ⁊ hmōi.

8 ¶ Vltr donatū filiofamilias militi. ad uocato. aut aliud officiū publicū habēti sine alia expressiōe sit castrēse. vel q̄si. ⁊. ꝑm bar. in tractatu de duobus fratrib⁹ q̄ aut donant̄ res necessarie milicie siue apte. vt equus ⁊ arma militi. libri aduocato. tūc in dubio dicet esse castrēse vel q̄si a q̄cūq; donēt ei dem. l. miles ꝓcipua. ⁊. l. castrēse. ff. de castrē. pecu. si aūt donant̄ ea q̄ nō sūt apta ad militiā nō erit castrēse ⁊ si expresse dixerit. vt. l. si forte. ff. de castrē. pecu. ⁊ q̄ ibi tenet Dyn⁹. ⁊. C. eo. ti. l. i. ⁊ hoc verū nisi in duobus casibus. Primus q̄n ille q̄ donat solū ex militia vel aduocatione ⁊ hmōi not⁹ est. Secūdus casus est q̄n talia donata ꝛ nō sint apta ad militiā vel aduocationē. tūc dant̄ exp̄sse vt vēdant̄ ꝑ emendis armis. libris. ⁊ hmōi necessariis ad. d. publica officia. alia vō q̄ possūt esse apta ad militiaꝫ ⁊ ad alia vt seru⁹. tūc si specialiter ⁊ nominati m ad ipsa sint data. tic erūt q̄si castrēse. Sec⁹ si simplr sine expssione. q; non erūt castrēsia. nisi vt dictū ē sint data a noto solus ex militia. l. si miles. ff. de ca. pecu. ⁊ q̄ notat Bar. in. d. l. si forte.

9. ¶ Quid de donato filiofamilias qui nō est miles nec in aliq̄ publico officio cū ista expssione q̄ sit ei castrēse vel q̄si. ⁊. ꝑm Bar. in ꝓdicto tractatu q̄ ꝛ apposicio talū vbor̄ non valeat. nisi vt sit aducticiū. vt. d. l. si forte. operabitur tn̄ vt patri nō acqrat̄ vsusfructus q̄ō pōt facere donās. vt. C. de bo. q̄ li. auc. excipit̄. ⁊ sic ꝛ vitet̄ expssū. n̄ vtiat̄ tn̄ tacitū. l. i. ff. q mo. pi. vel hip. sol.

10 ¶ Vtrū libri ēpti a patre filio suo sint q̄si castrēse. ⁊. ꝑm bar. in. d. tractatu. ⁊ in. l. i. §. nec castrēse. ff. de col. bono. q̄ aut p̄ tradidit ⁊ se donare expressit ⁊ tūc si fili⁹ erat aduocat⁹ acqrit sibi in q̄si castrēse. l. i. C. de ca. pe. ⁊. l. castrēse. ff. eo. Nec p̄ poterit sic datū reuocare. l. si fili⁹. C. fami. hercī. Si vo nō erat doctor tpe donationis. sed scolaris. nō pōt dici q̄si castrēse. quia cōditio psone hoc nō patit̄. Nam scolares nō gaudēt ꝓuilegijs q̄ magistri ⁊ doctores. l. i. in fi. C. de stu. libera. Et facit q̄ō no. in. l. fi. C. de iurisd. oium iudi. q̄ō verum intellige nisi ante mortem patris cōpleuisset studiuꝫ suū. q; sic cepit q̄si militare ⁊ tūc erūt q̄si castrēse. l. sive emācipatis filius. C. de dona. ⁊. l. donationes in concubinas. §. p̄. ff. eo. Nota tn̄ q; ꝛ nō fuerit doctor. nec effect⁹ añ mortē p̄is si p̄ei nō emācipato libros dedit. sed eos nō est adeptus nisi post emācipationē q; erūt sui. quia cōfirmat̄ donatio. d. l. sive ⁊. d. §. pater Idē dic de q̄cunq; donato a p̄re filio emācipato. vel ēt nō emācipato si mō emancipat⁹ volūtate p̄is possedit q; erit filij. nec p̄ postea poterit reuocare d. l. sive. Sec⁹ si post emācipationē tenuisset donata ante eā ꝫ volūtatē patris. Similiter idē dic q; cōfirmat̄ dicta donatio morte ēt si non erit ipse emācipat⁹. ⁊ sic post mortē p̄is talia erūt sua. nec cōicabit cū fratrib⁹ alijs l. filie. C. fami. hercī. ꝑm opinionē approbatā in gl. d. l. sive. Aut p̄ nō tradidit nec expressit se donare. ⁊ sic ꝛ emerit nomine filij sui nihilomin⁹ erunt patris ⁊ cōicabit eos cū alijs fratrib⁹ post mortem patris. l. i. in prin. C. de ca. pecu. req̄rit. n. traditio vt videat̄ donare l. ij. C. si q̄s sibi vel alteri q̄ō si nesciat. an donauerit vel ne tūc ꝑm bal. in additionib⁹ ad ꝓfatū tractatū Barto. ad cōsecturas est recurrendū. ꝑm ea q̄. j. dicā in. §. xxxij. Aduerte hic ꝑm Bar.

l auc. ex testō. C. de col. quod donatus a patre filio emācipato est ꝓferendū. post mortē ꝛ cōputabit in eius ꝑte. Sꝫ donatū filio exīti in sua potestate. lꝫ nō valeat in vita ipsius patris tñ assumit sibi vi post mortē. ꝛ hꝫ vi legati. vt in l. in donationib⁹. C. ad. l. fal. ꝛ. l. donatiōēs la ꝑma. C. de dōa. inter vi. ꝛ vxo. Et sic legata ꝛ fideicōmissa nō ꝓferūt l. pe. C. de collā. sic nec talis donatio. fallit hoc in trib⁹ casib⁹ ꝑmo⁹ qñ emergit inequitas. l. pe. C. de collā. Secūdo⁹ qñ pī hoc exīssit. Tertio⁹ qñ dedit vt hēret i peculio. l. si donatiōe. C. ō col.

11 ¶ Utrū oē acqsitū ex pecunia patris a filiofamilias sit ꝓfectitiū. ꝛ. fm bar. i ꝓdicto tractatu. ꝛ in. l. cū oꝫ. C. ō bo. q̄ li. ꝙ id qō acqrit filiusfamilias ex bonis patris siue sit pecunia. siue sint possessiōes sibi ab eodē date sine labore ꝛ industria sua. puta dādo possessionē alteri colono. vl̄ pecuniā mercatori. ex q̄ hūit de lucro. tale lucrū erit ꝓfectitiū. Sꝫ id qō acqrit ꝓdictis bonis ex labore suo sub idustria. puta laborādo agrū ꝓdictū. vel negociando ō pecūia ꝓdicta sicut lucꝛ qō fit ex pecunia. ꝙ ꝑte attribuit ꝓsone lucrāti. ꝛ ꝙ ꝑte pecunie. l. i. C. ꝙ socio⁹ ꝛ. l. si nō fuerit. §. i. ff. eo. sic tale lucrū erit ꝙ ꝑte q̄ debet possessiōi vel pecunie ꝓfectitiū. ꝛ ꝙ ꝑte q̄ debet opi ꝓsone lucrāti erit aduēntitiū. d. l. cū oꝫ p⁹ ꝑn. vbi pꝫ ꝙ oē lucrū ꝓuenies ex ꝓsona filij est aduēntitiū. Nec ob. l. si ita. §. fi. ff. ō vsu ꝛ hita. ꝛ. l. ꝙ hūi. §. fi. ff. de acq. re. do. q̄s allegat Spe. q tꝫ ꝛriū. qꝛ loquit i suo q acqrit dño ex ope persone sue. Et hoc tene nisi ex pecunia ꝑris fecisset vsurā. qꝛ lꝫ gl. in. d. l. cū oꝫ teneat ꝛriū tñ tu tene cū bar. ibidē. ꝙ tale lucrū nō erit nec ꝓfectitiū nec aduēntitium. sed totū restituen. ꝙ ipsū filiū. ꝛ gl. intellexit qñ vsure licite erāt de iure ciuili. qō hodie nō cā. c. fin. no. ō vsurīs

¶ Utrū filiusfamilias q lucrat vigore statuti exo mortē vxoris sue dotē vl̄ ꝑtē debeat eā hīe ꝙ aduentitio. ꝛ. bar. in d. tractatu q⁹ aut filius sustinet onera mr̄imonij de lucro sue ꝓsone. ꝛ tūc filio erit aduēntitiū. Si vo nō ipse lꝫ pī sic erit ꝓfectitiū. Et sic intellige opi. Dy. in. l. si cū dotē. §. nūc trāsgrediamur. ff. solu. ma. q tꝫ q⁹ nō ē aduēntitiū sed cōicabit post mortē pīis cū aliis fratrib⁹. p. l. ij. C. fami. ber. Si vo ptiꝫ pī ꝛ pti filio⁹ sustinet. tūc ꝙ rata oneris pti erit ꝓfectitiū ꝛ pti aduentitiū. l. sed ꝛ si quis. §. i. ff. de vsufruc. ꝛ. l. si seruus cōmunis. §. fi. ff. de stipu. seruo.

12 ¶ Utrū donatū vel relictū ab exīneo filiofamilias sit aduēntitiū. ꝛ. fm bart. i ꝓdicto tractatu. ꝙ aut datū ē ꝓtēplatione ꝑris. ꝛ sic erit ꝓfectitiū. Si vero datū ē cōtēplatiōe filii sic erit aduēntitium. i. l. sed si plēs. §. arrogato. ff. ō vulga. ꝛ pu. substi. ꝛ. l. additio. ff. de acq. ꝛere. ꝛ. l. ſ ꝛ si qd donet. ff. ō vsufru. ꝛ no. glo. in. d. l. cū oꝫ Si aūt nō apparet cui⁹ cōtēplatiōe sit datū. ōꝛehēdit ex futuro euēntu puta qñ relīqt filio vt post mortē pīis hēat. sic ꝓsumitur ꝙ cōtēplatiōe filij. Si vo vt tñ vigēte ꝑre. sic ꝓsumit cōtēplatione pīis datū. Si ex ope cō ꝓhēdit. puta filius factēdo mercātiā acqsiuit amicitiā cū aliq̄ ex q̄ aliqd sibi donauit. qꝛ tūc erit sibi aduēntitiū. l. sociū q. §. fi. ff. pro socio ꝛ ibi ē casus exꝓssus. qꝛ ꝓtēplatione filij. Jō no. ꝙ oēs leges q̄ dicūt inspicien. cui⁹ cōtēplatiōe debēt intelligi de cā ꝓxia. d. l. sociū. qñ in dānū acqrētis nō cōsiderat cā remota. l. fi. ff. de ꝓiūgē. cū emācipa. libe. lꝫ bene q̄tū ad comodū. l. si forte. ff. de ca. pe.

14 ¶ Utrū oē acqsitū ꝙ filiūfamilias sit ꝓsumēdū ex bonis patris i dubio ꝛ sic ꝓfectitiū. ꝛ. bar. vbi. ꝛ. ꝙ aut resultat suspitio ō licti. nisi sic ꝓsumat. puta qꝛ filia ꝓsumet turpiter acqsiuisse. qꝛ alr

nō potuit hēre. ⁊ sic credeť ex bonis
pris acqsitū. vt suspitio delicti euiteť
l. si defunct⁹. C. arbi. tutel. ⁊ l. qnt⁹. ff.
ō dōa. inť vi. ⁊ vxo. ⁊ l. ēt si vxoris no-
mine. C. eo. Aut suspitio delicti euitať
⁊ sic ꝓsumeť ex bonis filij. d. legibus
Aut nec euitať nec oriť ꝓsūptio dicti
⁊ sic recurreū. est ad cōiecturas. C. de
epi. ⁊ cle. aut licētia. Et hec oia sūt ser
uāda ēt in ꝓlato tutore. vxore. ⁊ hmōi
q circa bona alioꝝ versāť in ꝓscia. Iꝫ
gl. in. d. l. eriā ⁊ in. d. l. cū oꝫ. aliꝫ dicat.

15 ¶ Utrū donatū filio a pre sit aduēti-
tiū. ff. bar. vbi. s. q aut ꝓcesserūt me-
rita filij q si exīe⁹ fecisset ei dōaret. sic
dōatio tꝫ a ꝓncipio ⁊ erit ei aduēticiuꝫ
vt tꝫ glo. C. de inoffi. te. aut. vū si parēs
Et ꝓcordat. Jaco. butri. Aut nō dōat
pp merita sed vt filio ⁊ sic est simplex
dōatio q nō vꝫ. nisi morte ꝓfirmeť vt
supra patuit. §. x.

16 ¶ Sꝫ ad qd vꝫ dictū peculiū aduēti
tiū filio cū vt dictū est vsufructus sit pa
tris nec de eo pōt disponere. nisi vt. j.
religiosus. §. lvi. ff. q vꝫ vt post mor-
tē pris nō teneať illō cōicare cū alijs
fratrib⁹ sed erit spāliter suū. l. fi. C. de
colla. Peculiū vō ꝓfecticiuꝫ ad nihil
vꝫ filio nisi ad hoc ne publiceť in ca-
su q alia bona pris publicanť. vt in. l.
si finita. §. si de vectigalib⁹. ff. de dam.
infec. ⁊ qōtibi notat bar. post mortem
tū pris erit cōe cū alijs fratribus.

17 ¶ Utrū de peculio castrēsi vel q̄si fi-
liusfamilias possit testari ⁊ ad libitū di
sponere. ff. q sic fm oēs doc. qr illud
acqrit sibi ⁊ q̄ ad dñium ⁊ vsūfructū
nec illud cōicabit cū fratrib⁹ p⁹ mor-
tē patris. d. l. cū antiquis. C. de inoffi.
testa. ⁊ multis alijs.

18 ¶ Utrū pecunia data filiofamilias a
pre p studio sit ei iputāda p⁹ mortem
pris in ꝑte sua ab alijs fratrib⁹ tpe di-
uisiōis. ff. bar. in. d. tractatu q si apud
prem nihil erat qō eēt filij nō iputa
bit ei i ꝑte. l. q̄ pr. ff. fami. her. Sīvo
apō patrē erat pecunia filij ex castrēsi
vl̄ q̄si peculio tūc in dubio ꝓsumetur
q pr̄ administratorio nomie egerit id
de pecunia ipsi⁹ filij ⁊ sic iputabit ei i
ꝑte. Iꝫ facit qō no. in. l. fi. C. de dot. pro
missi. Sꝫ iudicio meo mihi vr̄ distin
guēdū videlꝫ si pr̄ ōdit p cā necessa-
ria aut voluntaria vt. s. legatū. §. xxxi.

¶ Quid si pr̄ dedit pecuniā filio ꝓ 19
emēdis libris ⁊ ipe lusit vl̄ in meretri
cib⁹ expēdit. ff. fm bar. in aut. qō locū
C. de colla. q post mortē pris cōputa
bit ei i suā ꝑte ar. d. autētice sicut mu
lieri q̄ passa est ꝓsumi dotē cōputabit
ei i ꝑte suā vt in. d. aut. qō locū. Idem
dic de dōato p emācipatiōe a pre fi-
lio q erit cōputādū ei tpe diuisionis
fm bart. in. l. prima. §. nec castrense ⁊
in. l. vt liberis. C. de colla.

¶ Utrū filiꝰ q incepit studere viuēte ꝓ 20
pre de ei⁹ mādato possit p⁹ mortē pa
tris de cōib⁹ bonis pficere studiū. ff.
bar. in. d. tractatu q nō nā factū pris
erga filiū iniciatū eaten⁹ obligat he-
redē q̄ten⁹ pr̄ erat obligat⁹. l. ⁊. si filiū
ff. de nu. ⁊ ho. iūcta. l. honores. §. is q
ff. de decu. ⁊ l. si filia. §. idē scribit. ff. fa-
mi. her. pp qō ꝓcludit bal. in addi. ad
d. tractatū q si vult pficere studiū faci
at ō suo vl̄ si vult doctorari sīr faciet
de suo qr est nouus actus. l. si fundus le
gatus. §. fꝫ si cū mihi ex testō. ff. de le-
ga. i. nec fratres ei tenētur si nolunt.

¶ Utr̄ tpe diuisionis fratr̄ veniāt ex ⁊ 21
pēse fēte a pre vxori filijfamilias ⁊ alia
ornamēta. ff. bal. vbi. s. i. l. i his. ff. solu.
ma. q ō cōsūptis filiꝰ ñ teneť nec aliꝰ
frater possꝫ diceť ego ducaꝫ meam ⁊
tāmdē expēdā de cōi nisi pr̄ aliť caue
rit in testō. l. uj. §. fi. ff. ō mu. ⁊ ho. ⁊ ibi
ꝑ gl. ⁊. l. ex ꝑte. §. filius. ff. fami. herci.
De extātibus autē vt sunt vestes ⁊ alia
ornamenta si sūt necessaria ad quotti
dianū vsū non cōfertur. sꝫ sūt vxoris

ꝛ a ꝓncipio tenuit donatio ink socrũ ꝛ nurũ.l. ex ãnuo.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxorẽ.ꝛ l.si dos cũ sua gl.ff ad le. fal. Si vo ñ sũt necessaria ad ꝙtidianuz vsũ ſz sũt ꝑcepta. tũc illa ꝙlia sunt de bẽt ꝓferri.l.illud vestimẽtũ .ff.ỏ pecu. nec põt dici ꝙ morte sit ꝓfirmata donatio q: nõ ꝓsumũtur dõata.lz dicaꝭ marit⁹ vester donat vobis istã coronã vel brocatũ.ſz ad vsũ ꝓcessa .l. mortẽ in.fi.ff.de dõa.inter vi.ꝛ vxo. Similr dic in factẽ ꝙ filia.l.cũ hic stat⁹.§. ofo ff.eo.ꝛ ꝙ ꝑdictus facit.l.fi.ff.solu.ma. ꝛ qỏ dicit Bar.in.l.si vt.certo.ff. co/ mo. Ang.tñ in.l.si. ex re dñi.ff. de stipu.ser.ꝙ glo ibi.positam.determiat ꝙ vestes lugubres date mulieribus effi/ ciũtur ipãrũ.de dote vo data filie filii ab auo ipsius quomodo nõ sit cõicã da vide.s.dos.§.xxi.

22 ¶ Vtrũ expẽse facte a pfe in peculio filij.aduẽtitio sint cõicãde inꝰ fratres post mortẽ pris.ꝛ.fm Bar.in.d. tra ctatu.ꝙ aut fuerũt. necessarie.vl' ad ꝑ petuã vtilitatẽ.ꝛ tũc filio iputabunt.l. fi.§.fi.C.de bo. q̃ libe.ꝛ.l. iubemus ad trebe.nisi pater fecisset animo nõ repetendi.ar.l.si in area.ff.de condi. inde.quod si de animo nescitur tunc si sunt parui sumptus presumẽtur do nati.l.si seruus .ff.de dona.inter. vi.ꝛ vxo. Si sũt magni sumptus .ita quod excedãt fructuuz q̃ntitatẽ.tũc vr̃ hũis se animũ repetẽdi sicut si i cã alimẽto rũ vel filij expẽdisset .l.nẽsẽi⁹. §.pter ea.ff.de nego.ge. Sec⁹ si nõ excede rent fructũ q̃ntitatẽ.q: tũc vr̃ dõasse. ar.d.l.fi.§.si aũt res.C. de.bo q̃ libe. In ipẽsis tñ q̃s facit vir in rebus vxo ris gr̃a fructuũ q̃rẽdo ꝓ ꝓseruãdo ꝓ ꝛ colligẽdo ꝓ sine vlla distinctiõe sibi.fac̃ l.fi.ff.de ipẽsis. ꝛ non repetet ab vxo re vel ei⁹ heredib⁹. In aliis aũt si sũt modice nõ repetũt.l.olo.ff. de ipẽsis

Si sũt magne repetet.d.l.olo vbi ali/ que ẽt ponũt exceptiones q̃s omitto q: parũ ad nos. Sz in ꝓscientia seq̃re qỏ dixi si vo dicti sũpt⁹ non fuerunt necessarij nec ad ꝑpetuã vtilitatẽ. sed solũ ad fructuũ vtilitatẽ.tũc nõ sũt cõ municãdi.q: onera pertinẽt ad eũdẽ pa trẽ ꝛ expense. Et ẽt idẽ dicẽdũ.ỏ eo q̃ ex pẽdit i dotis ꝛ collectã cũ hẽat vsũfru/ ctũ.l.si pẽdẽtes.§.sz ꝛ si qd.ff.de vsu/ fru.ꝛ.l neq; stipẽdiũ.ff.de ipẽsis. Hec obstat.l. vnica.§.sz nec obipẽsas C.de re.vxo.acti.q: vir habet dotẽ ꝑp one/ ra matrimonij.ideo nõ debet grauari onere ipẽsarum. Hec hoc erit in alio vsufructuario.q: simplr habz ex alia cã. vt ex ꝓcto vel quasi hys cõcordat Bal. vbi supra.

23 ¶ Vtrũ patre obligãte se ꝙ delicto fi lii sit totũ cõputãdũ in parte dicti filij post mortẽ patris.an de tota hereditate cũ aliis fratrib⁹.ꝛ.Bal.vbi.s.q; si pater hoc fecit ductus naturali pieta/ te.sic oẽs fratres debẽt ꝙ parte sua su/ stinere.l.lib.capt⁹.ff.ỏ captiuis. Sz si fecit ex necessitate.puta dictãte hoc fa tuto.vt notat gl.sup ꝛica.C. de decre. decu.tũc nascit nãlis obligatio inter patrẽ ꝛ filiũ ex tali gestione negotioꝝ eius q̃ trãsit ad heredes.ꝛ iõ soluet ỏ parte sua ꝛ nõ de cõi.l.igitur.ff. de li/ be.cã.ꝛ qỏ notãt doc.de eo q̃ cogitur soluere condẽnationem alterius.in.l. ij.§.fi.ff.de v̊.ob.

24 ¶ Vtrũ patre dãte dãnũ in bonis ad uẽticijs filii teneãtur fratres emẽdare de cõi.ꝛ.fz Bal. vbi supra. ꝙ aut di lapidatio ẽ solũ fructuũ ꝛ sic nõ tenẽ/ tur.d.l.cũ oportet. Ỏ limita verum q̃n pr̃ hz vsũfructũ in dicto bõis. sec⁹ q̃n ille q legauerat ꝓhibuit vsũfructũ ãri patri.qỏ pot fieri.vt tz glo in aut. vt liceat matri ꝛ auie.ꝛ in aut.excipit C.de bonis q̃ liberis: q: tũc teneret

Si vo dilapidatio ꝓcernit rei ꝑpetuā deteriorationē vl̄i itollerabilē lesionē sic ēt tenent .d.l.cū 03.§.f3 cū tacitas

25 Utr̄ debitū cōtractū post mortez pfis ab vno fratrū sit soluēdū de cōi. §. spe.ti.d iudicijs. qd̄ ñ nisi ꝯtraz sit rōe cōis vtilitatz vl̄ societatz. Silr nec vos o3 solui de cōi. nisi sit vsq; in cōem vtilitatē. Idē dic de cōdēnatione soluta p vnū q; nō solueī de coi nisi maleficiū fecisset ,p cōi vtilitate scientibus socijs t acceptātibus in cōi eius vtilitatē. qz sic esset cōis. qz ex q̄ spōte suscēperūt lucrū hēbūt t dānū cōdēnationis. Si vo ignoranter acceptauerūt lucrū factū iusse. tunc soci⁹. auferret illd̄ t satisfaciet. l. si igit̄. ff. pro socio. t sic ēt ipse solus soluet ꝯdēnationē etiā si esset socij omniū bonorū. fm Spe. vbi. §. Et l3 de iure ex q̄ cōmunicaut lucrū illicitū non posset illud auferre nisi post cōdēnationem .l. qd̄ eni. ff. p socio. Nihilomin⁹ qñ sacerdos iniūxit ei vt satisfaciat illis q̄s lesit. Intelligit̄ nō solū lis cōtestata sed etiam sētētia lata. t sic p̄ceptū sacerdotis est sētētia. fm Hosti. in. c. fi. d̄ sepul. Silr militās militet de suo. vel maritās filiaz. vel tenēs. filiaz in studio faciāt de suo nisi aliter sit conuentum inter eos. l. si socius pro filia .ff. pro socio. t recitat Bal. i. d. l si patruus. C. cōia. vtri. iu.

26 Utrū lucrū qd̄ facit vn⁹ fratrū cū pecunia hereditaria mercādo sit cōi cādū cū aliis fratrib⁹. §. fm Bal. vbi §. in d l. si patru⁹ q aut fecit noie cōi t sic cōmunicabit, aut fecit nōie ꝓpo t sic nō cōicabit .l. tutū t meritū. §. alterū. ff. de admi. tuto. qd̄ verus est nisi sit tutor. vel curator aliorū fratrum qz sic lucrū qd̄ fecit ex prima mercātia ēpta de pecunia cōmuni o3 esse cōe. l3 noie suo fecerit. Illud aūt lucrū qd̄ fecit de pecunia ēptionū iterata t noie suo erit suū t nō cōicabit. Idē dic de illo q negociatur de pecunia minoris aut eccle. vt in. l. si vr ꝓponis. C. d̄ re. vēdi. Si. vo nesciē cuius noie fecerit. tūc si ꝓtinuauit negociū solitū cū alio fratre mortuo. suppositis⁹ filijs fratris. i diuisā substantiā possidētib⁹ sic vī cōi noie fecisse. ar. l. nam t seru⁹. ff. de nego. ge. §. si vno. si vo fecit negociationē. isolitā sic p̄sumet̄ q noie ꝓpo. nisi ex libro rōnū alio apperet. ꝓcor. bar. in. d. l. si patruus.

27 Quo in dubio cognoscet̄ ꝯctā societatē tacite iter fratres vel q̄scūq; alios q simil stāt ita q; oia lucra sint cōi cāda. §. f3 bal. i. d. l. si patru⁹. q; q̄uis null⁹ ipor negociet̄. pōt tñ ex ei⁹ cibus apparere social⁹ effect⁹. sicut est inf nobiles q nō faciūt q̄ luxurias mercantias tñ q̄cūq; salaria: q̄scūq; dotes acq̄rūt in cōi ꝓferūt vñ nemo pōt negaī eos esse sociales act⁹ ex q̄b⁹ p̄sumit̄ itētio t volūtas vt dicūt Jaco. de arena. Ricar. t oldra. ei⁹ discipuli. Ad q̄litatē ergo actuū ē recurrēdū. Nā in talib⁹ p̄sumit̄ mens q̄lis ex actib⁹ colligi pōt ar. l. duo fratres. ff. de acq. here. t. l. re prehēdēda. tu magis es. C. de Instit. t substitu. Silr dico f3 eūdē Bal. vbi §. q; p̄sumitur ꝓtracta si vn⁹ negociatē t alter q̄cūq; sibi euēnit puta ex redditu p̄bēde vl̄ ex dotib⁹ t hmōi pōit i cōi: t ita faciūt hincinde. Ité p̄sumit̄ societas etiā ex actibus i vna mercātia vel arte t alter i alia vt in aduocatis t tabellionib⁹. Nā lucrorū cōicatio societatis est ꝯctio seu inchoatio. Silr dicit idē Bal. vbi. §. q; si vnus h3 curā domus t alius esset aduocatus: vt⁹ alr lucrarez t poneret i domū. vī ꝯcta societas. Idē dicit. si vn⁹ ē maior t alter minor t pupill⁹ h3 tutorē q cōicat t ei cōicatur. Idē dicit. q; si act⁹ sūt vniformes societas restrigit̄ tātū.

ad ꝗstus qui venūt ex ipis ſꝫ in acti/
bus diſormibus ⁊ i ſe varietatē habē
tibus preſumitur ſocietas generaliter
Ꝺcta nec ꝓſidero an vn⁹ pl⁹ lucreť ⁊
alter mín⁹ in hac generali ſocietate ſꝫ
eq̄liter oia ſūt parcienda. l. ſi ſoci⁹ ꝑ
filia. ff. ꝑ ſocio vñ ꝑ clariori intelligē
tia no. q ſocietas tacita vel expreſſa
aliqñ ē oiuꝫ bonoꝝ ⁊ tūc eſt qñ expſ
ſe agiť q ſint ſocij oiuꝫ bonoꝝ vt eſt
tex. i. l. iii. §. i. ff. ꝑ ſocio ⁊ i. l. cohiri. eo
dē ⁊ iſti tales cōmunicāt oia q̄ acqui/
rūt ex quacūq; cā laborādo vl negó/
ciando ſiue ex donaţ. ſiue ex legatis:
ſiue ex hereditate ⁊ hmói Jtē ſtipen
dia que dant militibus. l. qui ſtipēdia
C. ò ꝓcura. ⁊ ſalaria q̄cūq; hñť ex ca
ſtrēſi vl q̄ſi. l. cū duob⁹. §. idē papinia
nus alś eſt lex. ff. ꝑ ſocio Et ſi iſto caſu
ff teneť maritare filias alteri⁹ ffris ni/
ſi aliud exp̄ſſe actū ſit. l. ſi ſoci⁹ ꝑ filia
ff. ꝑ ſocio ñ tñ teneť cōicare q̄ acq/
ſiuit illicite neq; tenetur ad condēna
tionē quā ꝑ ſua culpa alter ꝓmeruit
Aliqñ Ꝺhiť ſocietas generaliť ois q̄/
ſt⁹ vl q̄ſt⁹ ⁊ lucri qò tñ ē dicere ſicut
ois q̄ſt⁹. l. ſꝫ ⁊ ſi addutiať. ff. eo. ò qua
logť. d. l. cohiri cū gnq; le. ſe. ⁊ iſti cō
municāt oia q̄ ꝓueniūt ex opa. i. ſoler
tia alteri⁹ ſed ñ dōatione ſimplicē ſi/
ue cā mortis vl legata vel hereditatē
nec debita alteri⁹ niſi q̄ fiunt cā q̄ſtus
vel ſocietatis Aliqñ ſūt ſocij certe rei
ſ. ꝓuuēdi qr vnūt ad vnū panē ⁊ vi/
nū vl certe negociatōis vel lucroꝝ q̄
ꝓſequūtur ſꝫ i diuerſis negociationi/
b⁹ vl opib⁹ ex qb⁹ lucrāť q̄ſtus aliqñ
alť pōat opaꝫ alť pecuniā aliqñ. vtrū
q; ò qb⁹. j. ſocietas prio. Et ex p̄dic/
tis potes ſtelligere optie iſtā nām.

28 Ꝓone q duo frēs ruſtici colētes
terras vnus habꝫ filios ſcindētes ter
rā alter nō quō diuidētur fruct⁹ pue
nientes ex cultura. ꝑ. ſꝫ Bal. in. d. l. ſi
patru⁹ q; diuidenť i capita qr ſocietaſ
reſpicit capita eorum qui operas po
nūt in ſocietate iſtō lita verū q̄ ad lu
crū qò ò beť pſone ſed q̄ ad lucrū q
ò beť bob⁹ vel terre q̄ ſūt coia nō di/
uideť per capita ſed in ſtirpes ſm eun
dem Bal. in quodam ꝓſilio ⁊ Bart.
in. d. l. ſi patruus.

¶ Quid ſi ſint duo frēs q̄ꝝ vn⁹ po/ 29
ſuit opā alter pecuniā i ſocietatē ⁊ ca
ſu oia ꝓbuſta ſūt. ꝑ. ſꝫ bal. vbi. ſ. q; il
le qui poſuit opam teneť alteri ad me
dietatē capitalis ꝑ. l. ſi cū duob⁹. §. in
cocūda. ff. ꝑ ſocio ⁊ ēt ita ſꝫ Jaco. ò
are. i. l. i. C. ꝑ ſocio gl. i. d. l. ſi patru⁹
tenet cōtrariū ſed tu tene qò dixi So
cietas primo. §. x.

¶ Utꝝ lucrū vroris alteri⁹ frīs ſit cōi 30
cāduꝫ. ꝑ. Bal. in. l. ſi vroꝝ. C. ò cō/
di. iſer. ⁊ do. Abal. ò puſio i. l. cū duo/
b⁹. ff. ꝑ ſocio q; aut mulier eadē opa
fať ſic boies i laborādo ⁊ ſic ipa dꝫ
hēre ptē lucri ⁊ diuideť i capita vt. ſ.
dictū ē ò filijſ. aut vroꝝ exercet aliquā
arteē vl mercātiā vel ē obſtetrix vel ci
rugicha. ⁊ tūc ſi ponebat oia lucra in
cōi ⁊ ſiť vir Ꝺcta ē ſocietas qr mulier
cum viro ꝓt Ꝺhere ſocietatē ꝫ eūdē
bal. i. d. l. ſi vroꝝ ⁊ ſic lucra erūt ꝓmu
nia. aut vroꝝ tenebat ſepatū lucrū vl
ex alijs ꝓiecturis ꝓꝫ q; nolebat Ꝺhe
re ſocietatē tūc ò opib⁹ coib⁹ ⁊ obſeq
alib⁹ q̄ fūt a mulierib⁹ in domo ſm
q̄litatē pſone vt faceť lectū cochinā
⁊ hmói ñ ꝓt lucꝝ ꝓſeq qr teneť op/
ari in domo in q̄ recipit alimēta vt in
gl. l. ſicut. ff. ò ope. lib. ⁊ Bal. i. l. gaio
ſeyo i fi. ff. ò ali. lega. ⁊ Ang. i. l. i. C. ò
legi. hereť. ⁊ in. l. ſi cū dotē. ff. ſolu. ma.
imo ſi ò ſiſteret a talib⁹ obſeq alib⁹ opi
bus ⁊ parue extimationis pp̄ factēdā
artem pſ lucri talꝫ artis deberet cōi/
cari viro ⁊ alijs frīb⁹ ꝫ iudiciū bōi
viri qò limita vꝝ niſi hēret alimēta

ture legan:qz tūc nō teneť oparī in
domo dārūz talia alimēta fm Bal.
ꝛ Ang.vbi.ē.si aūt vltra talia obseq
alia exerceret aliq3 artē ꝛ ī ipis lucrāť
pōt sibi retinere tāq3 ppziū ꝛ nō co-gitť
cōicare.qđ no.p itelligēta coꝛ q̄ di-
co infra vxoz.§.ij.ꝛ qđ dixi de vxore
idē dic ō filiab⁹ alterī⁹ frīs:excepto qꝺ
acquirent pr̄i ꝛ forīā illud lucrum erit
eis aduenticium.

31 ¶ Vtꝛ frēs q̄ sūt socij oium bonoꝝ
si vn⁹ coꝛ hēt filias possit eas dotare
de cōi.ꝑ.Spe.ꝛ3 qꝺ nō nisi fit pactū i
ter eos p.l.si soci⁹ p filia.ff.p socio.
Idē ꝛ3 Pe.de pusio i.xuij.li.ꝓsiliozū
Priū ꝛ3 Bal.in ꝓsilio qđ incipit scīn ta-
le dnīs.Idbal.i.d.l.cū.duob⁹ arguēs p
ꝛ3 finalr dic qꝺ qlib3 pt adhereť cui
pt voluerit.Sz iudicio meo pzia opi.
vr verioz qñ nō sūt socij oiuz bonoꝝ
ſz qñ sūt socij oiuz bōꝝ vꝺ ē fa opi.ꝛ
ſz hoc ꝓcordo p̄dictos.vt.ē. xxvij.§.

32 ¶ Quid si vnus frm dotauit filias
alterī⁹ frīs sciētis ꝛ patiētis.ꝑ.qꝺ pote
rit repetere dotes qz vtilr gessit nego
ciū.Nec obstat qꝺ eīne⁹ dotādo filiā
alterī⁹ vr donať dādo dotē.l.ex morte
C.de pac.ꝓuē.qz hoc vex qñ sol⁹ hoc
facē.Sec⁹ si cū pr̄e.simul faceret ꝛ ita
ꝓsuluit Bal.i.d.ꝓsilio vbi.ē. hoc in-
tellige quādo nō est ꝺcta societas oi-
um bonoꝝ vt.ē.patet.

33 ¶ Vtꝛ cū frēs stāt simlr post morte
pr̄s ꝛ vn⁹ ō fructib⁹ laboꝝ suoꝝ: vel
ō alijs bōis posuit i domo ꝓ cōi vi-
ctu possit repetere illō pl⁹i diuisiōe.ꝑ.
dnīs.Idbal.vbi ē.qꝺ illi q ertāt sūt sui
nisi ꝺcta sit societas i illis.Si aūt sūt co
sūpti tūc si iter eos erat ꝺcta societas
ꝓuinēdi qz viuebāt ad vnū panē ꝛ vi-
nū tūc nō hi⁹ꝑsiderato ad illud pl⁹:
qz societatis iuř ꝓsūpti itelligūť vt ē ca
sus i.c.si duo frēs ō frīb⁹ ō nouo bñ.
inesti.i vtrīb⁹ seu.ꝛ hoc nō rōne frīta-
tis vl cohabitatiōis ſz cōis mēse fm
Bal.i.d.c.si duo qđ no.qz q̄tidiana
i frīb⁹ q̄ꝑ vn⁹ hꝫ maiorē familiā alio
si vꝺ societas ꝓuinēdi ñ erat inť eos
puta qz vn⁹ minoꝝ iter q̄s nō ꝺbitť.l.ꝛ
i ꝓditiōibus.§.fi.ff.p socio vl alť furi
osus vl ꝓdigus cui erat interdicta ad-
ministratio vl mōach⁹ ꝛ silēs ꝛ tunc ex
pēse nō iputāť iter frēs q̄ sūt facte pro
alimētis nisi ꝓtestet qꝺ nō itēdit dōa
re.l.neseni⁹.ff.de neg.ge.vl nisi qz fr̄
ditus cōes erāt sufficientes ad alimē-
ta ſz ꝓseruabat frumētū vt meli⁹ ven
deret vl qz nāli caritate nō tenebatur
alimētare ar.l.fi.ff.ō pe.hereť.fz Bal.
in.l.filie cui⁹.C.fam.herci.Itē qñ il-
le q fecit ipēsas erat pauperioꝝ vt no.
i.l.alimēta.C.de neg ge.p Jaco.butri.
ꝛ bal.qz pria caritas incipit a seipo.l.p
ses.C.de seruit.ꝛ aq̄.ꝛ sic Bal.i l.pē
no.C.de neg.ge.tz ō rusticis q̄ꝑ vn⁹
mīta posuit i domo ꝓ alimēt̄ qꝺ pōt pe
tere qñ filijs alimētatis nō erant ope
aliq̄les corrīdentes alimētis qz coť
rustici sunt paupes q̄ꝑ oculus ē porce
lus vt dicit gl.i.l.illicitas.ff.ō offi.ꝓ.
si.ꝛ raro hñt pecunias vt dicit bal.i.l.
idē.C.locati Jō nō presumitur dōať
cū ipe nō hēat supflua qđ no.

¶ Vtrū cū vn⁹ frēs pōt lucra sua ꝓ 4
ꝓparatōe cōis pīmonij: vl emit bo-
nes ꝓ collēdis possessiōib⁹ coīb⁹ pos-
sit illō repetereť .ꝑ.d.vbal.vbi ē.qꝺ sic
exꝑsse p tex.i.l.ex duobus.ff.ō nego.
ge.ꝛ bal. in.l filie .C.fam.herci.

¶ Sūt duo frēs vn⁹ legitim⁹ ali⁹ spur3 5
ri⁹ q̄ societatē ꝺhūt oiuz bonoꝝ i vita
patris ipsoꝝ quer̄ an morīte patre
ei⁹ hereditas trāseat ēt ad spuriuz.ꝑ.
bald.i.l.i.C.p socio qꝺ sic ñ vi succes
siōis vl relicti ſz iure societať qꝺ not.
ꝓ cautella tu q vis spuriū succedeť i
hereditate cū legitio vt facias eos ꝺ-
here societatē in simul oiuz bonoꝝ

Pecunia aliqñ capit lar
gissime ꝓ oi re
mũdi.i.q.iii.totũ ⁊ in.l.nois.ff.ꝺ
ver.si.oꝝ nois pecunie appellatiõe rẽ
significare proculus ait vbi gl.rem.s.
oẽm q̃ sit vl̃ cẽ possit i pr̃imonio ⁊ sic
rei appellatio latioꝛ ẽ q̃z pecunie vt.l.
rei.ff.eo.qꝛ res sacre ⁊ liber hꝫ qui ñ
possunt cẽ in pr̃imonio sũt res ⁊ non
pecunia ℑz stricte ⁊ ꝓprie pecunia ac
ciptur ꝓ pecunia numerata.xiiij.q.iii.
c.i.ij.⁊.iij.⁊.ff.de le.i.l. talis scriptura
i ꝑn. Scõm ẽt q̃tuoꝛ magꝝos exposi
tores regle beati francisci pecunia ac
ciptur pro oi re q̃ qs vtꝫ ad aliqd ꝓ
cio dãdũ vñ dicũt ꝙ nõ lz ffrib⁹ mi
noribus aliq̃ recipere qbus vtant pro
precio ad aliqua emenda.

¶ ℑz pone ꝙ aliqs vult dare ffri mi
nori aliquã rẽ qua fr nõ indiget nun
qd poterit eã recipere vt vẽdat ⁊ de p
cio aliã necessariã emat. ℟. ꝙ ñ qꝛ sic
essz recipere pecuniã ſz bñ põt eã re
cipeꝛ animo nũq̃z eã distrahẽdi ipe ſz
ꝓcuratoꝛi ordis assignãdi vt ipe eam
vẽdat vl̃ in necessariã cõmutet qꝛ sic
nũq̃z est pecunia q̃ ꝓhibeꝛ in regula
recipi q̃z diu ẽ in manu eius ſz postq̃z
est assignata ꝓcuratoꝛi Lar.ꝺo in cle.
exiuit.§.porro de ꝺ.signi. dicit ꝙ hꝺ
die denarius ⁊ pecunia ꝓ eodem ac
cipiunt ⁊ sic expõit ꝺ bũ vel ꝓ.i. in ꝓ
dicta regula miorũ vt sit sensus ñ re
cipiãt denarios vel.i. pecuniã ꝓhiben
do cuiuscũq̃z generis monetã sed ma
gis plz opi. q̃ttuoꝛ magistroꝝ

¶ Ceterũ mutuãs.x. in auro teneaꝛ re
cipere in argẽto tm̃ ipso inuito vel in
diuersa forma puta florẽtios ꝓ senen
sibus mutuatis. ℟. ℙda.i.c.q̃to ꝺ iure
iurã. colligẽdo mẽtem Bar.i.l. ℙaulus .ff.de solu. Aut mutuauit decem li
bras in q̃tuoꝛ florenis ⁊ tunc sufficit
restituere decẽ libras ẽt in alia mone
ta q̃ videl extimatos illos florenos ꝓ
decem libris vendidisse sicut dicimus
in dote cũ tradit extimata .l. cũ dotez
C. de iure do. ⁊ idẽ dic in depositio aut
fuit dictũ mutuo vel ꝺpono decez li
bras in florenis ⁊ volo mihi restitui
nez fieri i florenis tunc ⁊ periculũ ⁊ cõ
modũ pinet ad debitoꝛẽ seu ꝺpositaꝛiuz vnꝺ teneꝛ ꝛstituere i florenis ꝛm
extimationẽ existentẽ tpe solutionis
fiende ar. d.l. cum dotez Aut fui tsim
pliciter factũ mutuũ puta mutuo nbi
centũ rfloenos ⁊ tunc si esset passur⁹
aliqꝺ dãnuz recipiendo in alia forma
non tenetur recipe. d. l. paulus Si ꝺ
nullũ dãnũ est passur⁹ Si vult restitue
re in eadem materia ſz in alia forma
puta florẽtinos ꝓ senẽsib⁹ sic recipeꝛ
tenetur vt in. d. l. paulus. Sed in alia
materia nõ teneꝛ recipeꝛ qꝛ mutuum
ꝺz restitui in eodẽ genere ⁊ eadẽ bo
nitate vt in.l.cũ qd.ff.si cer. petatur.
⁊ aliud ꝓ alio inuito creditore solui nõ
põt. l. u. ff. si cer. peta. Consuetudo tñ
est vt soluaꝛ in alia materia ⁊ ꝟuãda
est qꝛ videl actũ ꝙ est ꝛsuetũ. l. qꝺ si
nolit. §. q assidua. ff. ꝺ edic. edi. ⁊ con
suluit Oldradꝰ In ꝺpositio aũt cõsi
dera si fuit actũ vt pecuniã ꝛfunderet
cum sua ⁊ idem dic ꝙ de mutuo: aut
teneret sepatã ⁊ sic eã redderet ⁊ ñ aliã
i forma aut mã vtꝺ i.l.i nauẽ.ff.loca.

Pedagium dr̃ a pe
dib⁹ da
tur eni a transeuntib⁹ in locis
cõstitutis a p̃rincipe vl̃ ab eo q̃ hẽt sup
hoc auctoꝛitatẽ Guidagiũ vero daꝛ
pro ducatu ꝓ terrã alicui⁹ vt securius
vadat Salinariũ ãt daꝛ ꝓ sale vt. s. pos
sint emere vel vendere Hec habent
in. c. super q̃sdam ꝺ. ꝺ. si. glo. Gui pe
dagiũ idẽ significat ꝙ vectigal. vt no.
dñs ℙe. de ancha. in. c. q̃z q̃z de cẽsi.
li. vi. ⁊ solut qñq̃z solũ ꝓ transitu per

sone vt ferrarie Aliqñ ꝓ rebus quas qs defert nó vsus sui cā. Tributū ē qꝫ ꝑstat fisco. ꝛ idē est qꝫ census vl' pēsio.

1 ¶ Quis pōt ipōere pedagia guida gia ꝛ salinaria. &.qꝫ ꝓnceps vl' rex romanoꝝ. aut ille cui a lateranēsi concilio fuit ꝓcessum. vl'q ex lōga ꝓsuetudine de qua nó extat memoria i ꝟriū hoc hꝫ. vt no. in. d.c. sup quibusdā: Alias nō habētes auctoritatē ab aliquo ꝑfatoꝝ exigētes sunt excōicandi de censi. inouamus. ꝛ de iure ciuili sūt ꝑpetuo exilio damnādi. C. noua vectiga. insti nó. po. l. vlt. Sꝫ hodie ex quo ciuitates italie habēt merū ꝛ mixtum imperū obtinuerūt de facto vt iponere possunt ista pedagia vt no. Jo. An. ꝛ Jo. a. in. d.c. sup quibusdā. Alii aūt qui ꝺ facto ponunt seu ipposita exigunt nisi hēant auctoritatē ab aliq̄ ꝑ dictorū rapinā cōmittūt. Silr nó sufficit qꝫ maior ps ciuitatis ꝓsētiat: sed oportet qꝫ maior ps ꝑsentiꝫ cor qb⁹ tāgit fm do. Jaspa. calde. in. c. fi. de ma. ꝛ obe. facit. l. i ꝓcedendo. ff. de aq̄ plu. ar. Regula. Qd oēs tangit li. vi. ꝛ sic patet que est causa efficiens.

2 ¶ Utrū ꝑfata pedagia possint ponī ab hūtibus ptātē sine iusta cā que pōt dici cā finalis seu formalis. &. fꝫ Ray. qꝫ nó et exigēs ꝓmittit rapinā si sine legitia cā ponit. Et cā legitima ꝛ iusta sunt publice necessitates q̄s Bar. in. l. vniuersi. C. de vecti. applr̄at stipendia pōtes publice ꝛom⁹: defensio strate ꝛ hmōi facit. c. si qs rompetas. xxiii. q. iii. uicto. c. inouamus ꝺ treu. ꝛ pa. ꝛ in. c. puenit. ꝛ. c. cū aplus. de cēsi. ꝛ. l. vectigalia. ff. de publi. ꝛ ibi per doc.

3 ¶ De quibus debē. solui pedagia. &. qꝫ solūmō de his q̄ cā negociatiōis vl' mercimonij deferūtur. C. de vecti. l. oium. vñ de his q̄ qs facit portaꝛ ꝓ necessitate ad vsū sue vite. ꝛ familie nō pōt exigi pedagiū ꝛ nec valet ꝓsuetudo i ꝟriū hꝫ. Jo. Ber. i. d. c. sup qbusdā imo vult ler vniuersi. C. ꝺ vecti. qꝫ decapiteꝫ qui de rebus ad ꝓpūm vsū vl' gra ruris colēdi. vel ad se defendēdū empt̄ vl' delat̄ exigit pedagiū. vñ in his fraudantes nó peccāt. Sed atteꝺe qꝫ aliqñ pedagiū dr̄ ēt collecta q̄ posset ponī sup hmōi in suos sūditos ꝛ sic. nō liceret fraudare qñ exāctiōis causa impōitur: hꝫ forēses nō tenerentur. ꝛ hec dr̄ cā materialis.

4 ¶ A qbus possūt exigi pedagia. &. qꝫ ab oib⁹ excepr̄ clericis ecclijs ꝛ aliis ecclesiasticis ꝑsonis ꝛ si qs a talibus exigit per se vel ꝑ interpositā ꝑsonā si ē ꝑsona singularis excōicat⁹ ē ipso facto. Si collegiū vl' vniuersitas ciuitatis castri vl' ville subicitur iterdicto ꝺo nec restituerint extorta. Intellige dū modo ꝑfati nó cā negociatiōis ꝺferāt hec habentr̄ in. c. q̄ꝫ q̄ꝫ de cēsi. li vi. Et q̄mó indirecte possunt exigi. vide. s. immunitas. §. xxxvij. cū. iiij. §. se.

5 ¶ Sꝫ qd de ponentib⁹ noua pedagia sine auctoritate legitia vl' augmentantes antiqua vl' exigentes iusta. siue ex cā efficienti. sine ex cā fi. vl' māli. &. qꝫ raptores sūt ꝛ tenēr̄ ad restitutiōem eis ex qb⁹ extorserūt: vl' eoꝝ heredibus si scīt eos vl' saltē pauperes si eos ignorāt ꝛ hoc ꝺ necessitate ꝓcepti. c. si res. xiiij. q. vi. ꝛ hodie ꝑ ꝓcessum curie sūt excōicati excōicatione papali. vt. s. excōicatio. v. casu. xx.

¶ Utrū fraudantes pedagia velgui dagia peccēt ꝛ teneant̄ ad restitutiōem &. fm cōtractores i. d. c. Innouamus. ꝛ maxie Jo. qꝫ sic. si sūt legitia auctoritate ipposita. vel ita ātiqua qꝫ de eius initio nō extat memoria. ēt hꝫ Jo. si cā nō ē exꝓssa a ꝓncipe cū ea ꝓcessit ponī posse. Et ēt si ille q recipit nō facit id ꝓ q̄ ꝑsumit̄ qꝫ sint ꝓcessa: duꝫ

mō nō cōstet q̄ pp illud fuerit ipoſi/
ta ⁊ ſic trāſeūt cōiter doc. Sz ego di
co q̄ vbi ponētes talia pedagia non
laborāt loco ⁊ tpe ꝑ vniuerſalē vtilita
te. ſ. viarū pōtūū ſaluatiōe pſonarū ⁊
rerū iuē ſuum poſſe ad qō tenent fm
Archi. in. c. ſi qs rompetas. xxiiij. q.
iij. nō peccāt q̄ ea defraudāt ſine men
datio nī ⁊ piurio. nec tenētur ad reſti/
tutionē. Nec ēt credo peccēt mortaliꝛ
fraudātes q̄uis p̄dicti laborēt in p̄di
ctis ꝑ loco ⁊ tpe. Nō q̄ cōiter. ſic iſti
tuūt. ſ. ſtatuim⁹ q̄ q̄liber ſoluat ⁊c. ſb
pena cadēdi i omiſſū ſi aliter fuēt fue
rit. Et ió iſtud ſtatutū non obligat ad
mortale vt. ff. diti mobedientia. §. i. nec
ēt ad penā vt tz glo. in. c. fraternitas.
xij. q. ij. niſi poſt p̄dēnationē: ſi obiciaſ
q̄ dāmificant gabellas emētes ad hoc
&. q̄ ſuū dānū: q̄ ita ⁊ ſub iſta p̄ditio
ne emūt vt vigilēt alias ſibi iputeť. Si
ēo ſtatutū ex q̄ ipōnūť eſſet p̄cepti/
uū ſic hēret locū qō cōiter tenēt doc.
Si aūt nō ſūt legitima auctoritate im
poſita. tūc ēnet. ſ. q̄ nō ſūt ſbditi tali
bus ipōnētibus nō peccāt: nec in aliq̄
obligant. Aduerte tī q̄ pedagia nr̄i
tpis ſūt cōiter illicita. Ad ñ niſi p̄bēt
legitīe ipoſita debem⁹ p̄ſumere iuſta
c. q̄q̄ de cenſi. li. vj. ergo añq̄ pro/
bent ēe legitima ſtabo i p̄ſūptiōe iurīs
ſ. q̄ ſint iniuſta ⁊ ſic non tenear ſolue/
re. Et ſic nota q̄ noua pedagia ſiue
augmētatiōes factas nullus poteſt exi
gere: niſi ſit certus. q̄ ſint ipoſita ⁊ ab
hñte auctoritatē iponēdi ⁊ ex legiti/
ma cā ex q̄ ius p̄ſumit oia forte iniuſta
Verū eſt q̄ ſubditus q̄ cogeretur ab
ipa exigēda excuſareť in dubio pp bo
nū obediētie: ſz nō illi q̄ volūtarie ea
exigunt. Nec excuſarē eos a mortali
pctō q̄ui de hoc aduerterēt ſi ea volū
tarie exigerēt. Alias hoc nō aduertē
do. ſ. q̄ ius p̄ſumat iniuſta niſi quaten⁹
p̄bent legitima nō peccat mortaliter
ſed ad min⁹ tenebūtur ad reſtitutionē
exactorū ſi poſtea inuenient non fuiſſe
legitima. Subditi vō obligāť fm for
mā ſtatuti q̄ ex eox p̄ndicīū bene po/
terūt pedagia iponere. vt no. ff. de a in
d. c. inquisitionem. q̄ pon⁹ tūc dī collecta
q̄z pedagiū. Quod limita vez q̄n pp
bonū reipublice fuerūt ipoſita alr nō
obligātur niſi q̄ p̄ſcierūt. vt in regula
q̄ō oēs tangit li. vi. Ité nec ēnet nec
ſbditi obligāť q̄n ſūt ipoſita ex certa
cā ⁊ p̄ſtat ēt ab hñte ptātē iponēdi ⁊ il
le q̄ exigit ſeu exigere facit non iplet
cām pp quā ſūt ipoſita immo peccat
mortaliť ⁊ reſtituere teneť: q̄ cā ceſſā
te ceſſat effect⁹. de appel. c. cū ceſſāte
ſane intelligēdo. ſ. loco ⁊ tpe debito:
q̄ nō ſēp ſed p̄ ſemper illō tenet face
re p̄q̄ ē pedagiū ipoſitū. Et hec oia
intellige: niſi i nō ſoluēdo talia peda/
gia immineret aliq̄ō ſcādalū q̄ tūc indi
ſticte teneret q̄libz ad ea ſoluēda Cō
ſulo ergo p̄feſſorib⁹ q̄ videāt decreta
dictorū pedagiorū vt poſſint bonū iu
diciū dare: vtrum ſint obligatoria ad
culpā vel ne. Ité dic q̄ nimis grauati
alijs ipoſitiōibus vel q̄n gabelle ſūt ni
mis graues ⁊ ſine neceſſitate nec ad
vtilitatē cōis poſſunt fraudare ſine
peccato. ſimiliter q̄n imponens non
habet iuſtum titulum dñij.

¶ Vtrū xp̄iani teneāt̄ ſoluere peda 7
gia ſarracenis ⁊ alijs infidelibus. &. ſz
Oſtien. q̄ nō tenētur niſi ſolū ad hoc vt
ſuſtineātur i trāſitu p̄ eos. ⁊ placet mi
hi opinio ſz alij ꝛnū teneāt ⁊ male. tuz
q̄ xp̄iani nō tenētur ad eorū ſtatuta.
Limito tī niſi ex̄preſſe ex pacto volūta
rie p̄ueniſſēt cū eis ad ſoluēdū. Maz
tūc ſi ipſi ſeruāt fidē xp̄ianis xp̄iani te
nentur eis ſeruāť. xxij. q. iiij. Innocēs
⁊. xxiij. q. i. noli. his cōcor. Archi. in
d. c. Si quis romipetas.

¶ Utr̄ exigēteſ pedagia ſeu exigeť ſa 8
cietes teneāt̄ interā teneť ſecura. &. bal.

in.l.i.de consue.seu.tit.de his qui seu. da.pñt in.§.Abbatissa ⁊ i titulo.de pace iura.fir.§.cóuẽticulis ꝙ sic.Ad dit ꝙ si fiunt aliq̃ robarie i eoꝝ curia territorio vel districtu ab eis possesso vbi erigũt pedagia a trãseũtib⁹ tenẽt aut robariã restituere aut malefactorẽ exhibere.l.ne qd.ff.ò icẽ.rui.naufra. ⁊ ꝙ teneãt ad restitutiõez i itegrũ de spoliatiõe itelligo vez:qñ ex defectu eoꝝ venit nó faciẽdo qõ facere tenẽt xxij.q.ii.dñs.⁊.q.v. administratores ⁊.C.ò ap.l.si appellationẽ ⁊ seqẽ ho. ⁊ archi.i.d.c.si qs romipetas ñ tñ te net exactũ i pedagio restituere.Sz hꝝ.

Pena stricte ⁊ ꝓprie ẽ dũ taxat illa q̃ est corporis afflictiua: ⁊ iõ appellatiõe pene ñ venit pẽa pecuniaria vl̃ exil corp⁹.fm Pda.i.c.inter alia de immu. ec.⁊ ibi ẽ ter.vbi dr̃.Fugiẽs ad eccl'iã ñ dz ꝯdẽnari ad penã.⁊ tñ postea dic ꝙ legitie puniẽd⁹ vbi ẽ gl. puniẽd⁹.s. pecuniali' dũtaxat: vl̃ alia pena preter corpalẽ.xvij.q.iiij.reũ.⁊.c.id ꝓstitutum⁹ Sz large accipit,p oi eo qõ minuit ò ptimonio vl̃ puat ab aliq̃ legitio.Be. tñ i.c.fi.de elec.li.vi.dicit ꝙ ꝓstitutio ꝓpe ẽ penal' q̃ puat iure q̃sito vt in.c. si religiosus eo.ti.⁊ li.⁊ ita pena ẽ q̃ punit ⁊ vindicat qõ qsqz cõmisit vt in.c pñia de pe.di.iij.vbi gl.i.c.dispẽdia ò. rescrip.eo.li.⁊ illa lex ẽ penal' ꝓprie q̃ pro vindicta ledit vel in psona vel in alio quesito vt in.d.c.dispendia.

Item cũ qs petit interesse qõ passus ẽ vel ꝙ restituat ininste ablatũ pena3 petat.§. ꝙ si ille a q̃ petit eã habuit rẽ quã petit tũc non est pena nec ex pte actoris.nec ex pte rei.Sz si eã nó habuit puta qz petit interesse tũc ex pte rei ẽ pena sz nó ex pte actoris.Si vo peteret qõ actori nõ abest nec reo ad uenit sic ẽ pena ex pte vtriusqz. Et iõ

soliõ qñ ẽ pena ex pte vtriusqz vl̃ saltẽ ex pte actoris hz locũ illud qõ dr̃.ꝙ pena nõ ẽ soluẽda in foro ase niſi post cõdẽnationẽ in gl.xii.q.ij. fraternitas quod no.quia facit ad multa. elicit a Pda.in.c.finem de do.⁊ contu.

Quotuplex ẽ pena.§.vi. Pœna dz canonica vel legalis q̃ ipon̄it a iure canonico vl̃ a legib⁹.ò q̃ in.c. statuim⁹. xvi.q.i.⁊ hec pót exigi taz a clicis q̃z a laicis.fm Pda.i.c.dilecti.de arbi.facit.c.si qs cõmmar.⁊.c.sc. xvij.q.iiij. nã qõ fit lege pmittente nõ ẽ pctñ.xxiij.q.iiij.q peccat.l.grach⁹.C.de adul

Sz qd si nó petat.tenet ne in foro anime illã soluere.§.ꝙ aut ipon̄it ipso facto ⁊ sic hz Bal.in li.ò vsi.feu. in ti.de feudo sine culpa nõ amitten. ꝙ hz nó sit necessaria sñia ad esse est tñ necessaria ad executionẽ esse.⁊ seq tur Archi.in.c.felicis.de pe.li.vi.vbi dicit.ꝙ hz etiam talia bona trãseãt i dominiũ fisci ⁊ desinãt eẽ criminosi.sicut i bonis hereticí ⁊ illi⁹ q cõmisit crimẽ lese maiestatis ẽt sine sñia. Tñ necessaria ẽ postmodũ q̃ declaret eũ criminosum anteq̃z excussio fiat bonorum vel alia executio.facit glo.m.aut.de incestis nup.§.i.⁊ in.c.ꝙ fm leges in fi. de here.li.vi.facit qõ no. Bal.i.l.iubem⁹.§.rconom⁹.C.ò sac.san.ec.⁊ bar. i.l.diu⁹la.fa.ff.de custo.⁊ archi. reo .⁊ Butri.in.l.raptores.C.ò epis.⁊ cle.vbi volũt ꝙ regñ processus declaratorius pſone bãnite anteq̃z deueniat ad executionẽ bonoꝝ.hz ipso iure sint ꝓfiscata. Itẽ gl.i auc.ò tabe.§.penultio.q̃ vult ꝙ hz tabellio a iure sit puat⁹ offõ. tñ sine sñia hois valẽt istrumenta. Et hoc segt̃ Pda.i.c.cũ nó ab hoie.de iudi.Sz limitat vez.niſi factũ eẽt notoriũ.qz i certis ñ ẽ op⁹ ꝓiecturis.Intelligo ita notorium ꝙ nulla possit tergiuersatione celari. Et ex hoc patet ꝙ

in foro aie nō tenet eā soluere añ sen
tēnā. nec ēt ꝫ sit notorium antequ fiat
executio victor bon ꝑ. qz non tenet
illa exhibere. nisi sibi ꝓcipiat. vel ab
eo petāt cui cōperūt. Hec quis possꝫ
ea auferre nisi ꝓcedat sentētia decla-
ratoria vt pz per ea ō dixi. §. Assassin⁹
§. vltimo. Sed hic aduerte q̄ qñ talis
pena applicat bona alienius alicui pu
ta fisco vel alteri ipo iure. q̄ ꝫ talis
añ sententiā nō teneat vt dixi dat'tñ
potertt ea titulo oneroso in alium trās
ferre. neq; fructus ēt talis rei. Nō qz
si cōdēnaretur p̄ sententiā fiscus vel
ille cui fuerāt applicata. vēdicaret ea
a q̄cūq; cū fructibus medij tpis. nec
teneret restituere ꝓciū nisi aliqd lo
co ꝓcij inueniat apud alienantē vel ipꝫ
ꝓciū vt in. d. §. i. ⁊ c. cū ꝑm leges facit
l. si cū dotē. §. vlti. cū l. se. ff. solu. matri.
Et iō ne sint cā dāni illius cui alienat
non potest ꝑm ꝓsciēciā ⁊ ēt sine pecca
to mortali. nisi alienasset ꝓ necessita
te vite. vt ꝓ comedendo ⁊ huiusmōi
quia argumento eorum q̄ no. Bar. in
l. post. ff. ō dōa. talis administratio bo
norū necessaria vt est suprādicta non
est ꝑfatis interdicta sed solū volūtaria.
allegat. l. reo. ff. de solu. l. peto. §. ꝓdiū
ff. de. le. ii. ⁊ l. alienatōes. ff. famili. her.
nisi alias esset soluēdo. ꝓ dāno dato.
vel nisi ei reuelaret ꝓditionem rei ita
esse. si modo tale delictū pp qō sua bo
na sint fisco applicata pōt aliquo mō
ꝓbari. Sꝫ si esset totalr improbabile
posset alienare ēt titulo oneroso. Titu
lo aūt lucrativo alienare bene posset
Et sic intellige ⁊ limita Bal. vbi supra
⁊ in. d. §. yconomus. ⁊ Pla. in. d. c. cū
non ab homine ⁊ Jo. an. in. c. p. hu-
māi de homi. li. vi. ī nouella. Si vero
pena non ponitur ipso facto sꝫ venit
ponenda sic similiter nō tenetur ante
ꝓdēnatiōem. l. eius q̄ delatorē in pan.
ff. de iure fisci. ⁊ añ ꝓdēnatiōem potest
disponere quomōcūq; vult: qz eius ē
res sua ꝫ possit ea ꝓuari. Et no. fm
Bar. in. l. fi. ff. de penis ⁊ l. in honora
rijs. ff. de acti. ⁊ obli. q̄ hec pena in iu
dicio non pōt exigi post annū sed so
lum ī. ānū postq̄ qs eā incurrit Et hoc
intellige qñ est mere pena tam ex pte
actoris seu cui applicat. q̄ ex parte
rei licet fallat in aliquibus casibus ō
gbus vide glo in. l. in honorarijs ꝓdi
cta. ⁊ ꝫ hoc tene glo. i. d. c. fraternitas
⁊ istud ꝑua ꝫ aliq aliter sentiant ⁊ male.

¶ Utrū ad incurrēdā penā que ipso fa 4
cto iponitur negatiue requiratur mōi
tio. ℟. Inno. in. c. extirpāde de ꝓben.
q̄ nō incurritur añ mōitionē. Pla ibi
dem tꝫ q̄ nō regritur sꝫ ipso facto in
curritur. Et glo. in. l. i. C de his qbus
vt indi. ꝓ qua. Bar in. l. in cognitōne
ff. ad silleta. ꝓcludit q̄ pena apposita
nō vidicāti mortem defūcti ipso fctō
incurrit quo facultatē habuit vidicā-
di ⁊ nō vidicauit. Est ēt glo. i cle i. ō
here. ⁊ bonus ter. i. c. cupiētes post ꝓn
tipiū de elec. li. vi. Sꝫ tu concorda q̄
opio Inn. quā ēt tenet Jo. an. i. c. licet
de electi. li. vi. ⁊ multi alij: est vera qñ
ius nō prefigit terminū. Opi. vo pa.
⁊ bar. itelligit vbi ius ꝓfigit terminū
qz tūc terminus interpellat ꝓ homine
c. potui⁹ de locato. ⁊ sic cōcordat Be
mi. in. d. c. licet. Sed vbi ius iponit pe
nā affirmatiue ipso facto sic nō regri
tur monitio. Et nota q̄ tunc dr̄ ponit
pena negatiue qñ pōitur ꝓtra omittē
tem siue nō facientez qō facere tenetur
Affirmatiue vo ponit quādo infligi-
tur comittenti seu facienti aliquid q̄ ñ
est faciendū. quod bene no.

¶ Utrū pena iposita a iure in vno vi 5
deatur posita in alio qñ illa duo in iu
re eqparāt. ℟. q̄ sic per ter. cuz glo.
i. c. si postq̄ i fi. de elec. li. vi. facit glo.

in.c.i.de postula.ꝓla.q dicit q̄ dispositio ét penalis concepta in electione ꝓcedit ét in postulatione q̄ ꝓ postulationē ꝓuenitur ad electionem.l.ora nio.ff.de spon.sequit hoc ꝑda.i.c.de multa de ꝓben.ꝛ in.c.fi.ō mutu.peti. Sed ego in fauorabilibus habeo,ꝓ i dubitato q̄ dispositō ꝓcepta i vno ex tēdat ad aliō qñ eqparat ꝓ aūt.Itē si qs liberos .C.ō nāl̄ibus lib.vbi pater vnum filiū naturalem in aliq̄ legitimo documēto appellās simplr filiū naturalē legitimasse vr oēs alios filios naturales q cōfitēs sūt q̄ habent eādē cōditionē Sed q̄ ad penam est gl.singularis i ꝯriū in cle.i.de cōsan. ꝛ affi.q̄ dicit q̄ pena apposita cōtra hētibus mrimoniū nō extēdit ad ꝯhētē spōsalia vñ vic q̄ qñ aliq̄ duo i iure sunt ꝓficata cōmuniter: ꝛ est eadē rō expressa tūc statutum in vno extēdit ad aliud ét in penalib⁹ ſz qñ nō sūt cōmuniter pacificata ſz solū i aliqb⁹ casibus tūc non extēdit Silr ſz ratio sit,eadē tñ nō extēdit pena ſz solū,phibitio nisi ratio sit expssa q̄ tunc extenderet ét quo ad penaz vt.ꝯ. diri lex.§.vi. Et sic itellige glo.supdictas ꝛ limita ꝛ glo.in cle.vnica de offi.vicarij Et glo.in.c.ꝓstitutionē ꝺ regula.li.vi. Et glo.in regula q̄ a iure ō re.iur.li.vi.ꝛ sic cōcorda

6 ¶ Vtrū pena que ponit ipo iure habeat locū in eo q ꝓuenit ad actū propiquū delicto.&.ꝑm ꝑda.in.c.i.ō eo qui mitti.in posſ.q̄ nō nisi perfecerit actū ſz aſr sit puniēdus arbitrio iudicis qō ꝓbat i.c.cū i cūctis ō elec. iūcto.c.ꝓpetuo eodē ti.li.vi.ꝛ ibi glo. Secus ō pena q̄ venit iponēda p decretū iudicis.q̄ sic punit ac si pfecisset ex quo peruenit ad factum ꝓpinquū.vt in.l.si qs non dicā rape.C.de Epi.ꝛ Cle.l.is q cū telo.C.ō sicca-

rijſ Hoc tñ nō haberet locū in pēis per statutū ipositis q̄ vba statuti extgunt actū perfectū Ita no.Bar.i.d. l.is q cū tello ꝛ iō non sufficeret inchoasse Aduerte tñ ſm ꝑdan.in.c. Rainald⁹ de testis q̄ incurrit pena apposita ꝯuenientib⁹ alicui facō ex sola ꝯtrauētōe de facto ꝓꝓ ñ habuerit iuris effectū vt patet in.d.c. Rainaldus ꝛ ét si ꝯdicit de iure.l.nuda. C.de ꝯtē.ꝛ cō.stipula. Itē not.Bar. in.l.qcūq̄.C.de seruis fugi.q̄ vbicū ꝓꝓ de pena capitali vel corporali loquitur subintelligit dolus.ff.de iniurijs.l.ii.ꝛ in.l.in actionib⁹ ꝛ inſti.ō ſuspe.tuto.§.ſuſpectus Secus i pecuniarijs penis vt.C.de nora.act.l.ſi ꝓni Idem tz Salt.in.l.plt.C.ad.l.cor.de ſica. Idem Bal.in.l.data opa.C.qui accuſa.nō.poſ. Idē pau.de ca.in.l.i. C.vbi ſena.vlg cla.facit gl.in.l.qd ergo.§.ex cōpromiſſo.ff.de his q notātur iſa.ꝛ glo.i.l.ꝛ ſi,ſeuerior.C.ex q bus cauſis iſa.irroga. Et ibi Bal.dicit q̄ cōmittēs per laſciuiā puta currēdo equū homicidiū nō ꝺz occidi ſz ſtatutū dicat q̄ hōicida ꝺcapiteſ.

¶ Vtr̄ ſufficiat ad obſeruātiā legis ſoluere penā ſolū qñ ꝓhibet ſub pena.&.vt ſupra Inobedientia.§.i.et illud ſua in ꝓſcientia in foro aūt ꝓtentioſo ſufficit facit gl.i.c.dilecti ō arbi.ꝛ in aut.de iudicibus.§.q̄ ꝺo vbi pz q̄ pena ſoluta q̄ erat in cōpromiſſo ñ pōt peti vt ſtetur ſnie niſi addatur vt ſoluta pena ſtetur arbitrio.ff. de tranſac.l.plt ꝛ.C.eodē.l.cum ꝓponas 7

¶ Secūda pena ꝺr cōſuetudinaria de q̄ in.c.dilect⁹ ō offō ordi.ſz hodie non eſt in vſu:ſz ſi eſſet in aliq̄ loco poſſet exigi ét a religioſis vt ibidem. 8

¶ Tertia pena ꝺr cōtumacie puniri na Hec de iur ciuili petebat vt i.l.ij. 9

K

ff.de colla.bo.ꝛ.C.ꝺ modo mulcta.l. illustris sed de iure canonico nō po test peti aperte ſm ℍosti.niſi q̄ſtū est interesse suum.c.i.ꝺ dolo ꝛ contu.vl̄ niſi petatur ad satisfactionem iniurie vt in.c.olim de iniurijs iuder tamen si hꝫ potestatem mulctandi sicut ha bet ordinarius vt in.l.ii.in fi.ff.de iu di.bñ potent exigere.

10 ¶ Quarta pena dr iudicialis ꝛ hec pōt peti a quocūq; facit ad hoc.c.fi. de dolo ꝛ contu.Unde licite clericus agit ad extimationē iniurie sibi illate

11 ¶ Quinta pena est arbitralis ꝛ hec petitur ab eo qui non seruat arbitriū c.dilecti de arbi.ꝛ hec potest peti a q̄ cunque vt in dicto capitulo dilecti ꝛ ibi glo.secundum tamen ℍostien.de equitate non debet peti niſi q̄tum est interesse partis

12 ¶ Sexta pena dr ꝓuentionalis q̄ꝫ pres ex̄ iudicium inter se iponūt ꝛ pe ti pōt q̄tum interest.l.predia.ff.ꝺ ac. empti.ꝛ vendi.ſm ℍosti.ꝛ do.Ant. in.d.c.dilecti Sed ſm Inno.in.c.su am de penis ꝛ ℙda.i.d.c.dilecti pōt etiaꝫ peti si excedat interesse niſi sit i fraudem posita sed non credo a cleri cis vel religiosis secus a laicis ꝛ p̄su mitur in frandem vsurarū posita quā do simplr est posita super ꝓmissione q̄titatis vt in.l.cum allegas.C.ꝺ vsu ris ꝛ ibi ꝓ doc.ꝛ in.l.Julianus.§.idē ℙdapintanus.ff.de ac.empti.ꝛ vēdi.ꝛ Bar.in.l.rogasti.§.i.ff.si cer.pe.ꝛ ca nonistę in.d.c.dilecti Secus eēt si ap poneret̄ super facto vt in.d.iurib⁹ Si militer nō p̄esumeretur i fraudē qñ promittitur q̄titas ꝛ postea factum ꝛ vltimo pēa ſm do.Anto.in.d.c.dile cti ꝛ allegat Butrigarū in dcā.l.cū allegas ꝛ Bar.in.d.§.i.ꝛ eam sequor niſi contrahens eēt vsurarius.cuius Jo.an.i.in.addi.ad spe.teneat ꝙ p̄su mitur in frandem ꝛ allegat ꝺi.in.d.l. cum seruus.ff.de ꝓdicto.ꝛ demōſtra tio.et vt itelligas pono tibi exemplus ꝓmitto tibi soluere centū ꝛ niſi dede ro dabo tibi.x.ꝙ pena sic p̄esumitur i fraudē qr super q̄titate Aliud exem plū ꝓmitto tibi facere domū portare ligna ꝛ niſi fecero solutā penā sic n̄ p̄e sumitur in fraudem qr est super facto aliud Exemplū ꝓmitto tibi cērtū i tali termino ꝛ ꝓmitto venire ad iudicē ꝛ recipere preceptum de soluendo vel dando pignora ꝛ si non fecero pro mitto tibi soluere penam sic non p̄e sumitur quia licet sit ℙdimo quan titas.tamen post est factum Et vltimo pena

¶ Utrum ille qui ex ipotētia nō facit 13 ad qd̄ obligat̄ sub pena euadat.ℜ.ꝙ si loquimur de pēa iuris vl̄ statuto sic ē clar ꝙ n̄ icurrit̄ Idē dic de ſnia iudicis generalr iponētis penā puta excōicationiſ ꝫ Fede.ꝓſilio.913.ꝛ se quit̄ ℙda.in.c.ℙ.ꝛ ℬ.ꝺ offō dele. qr ⁊ba generalia debēt intelligi ciuili mō ar.l.ſi cui.ff.de ꝛtu.ꝛ in.l.ratuꝫ ꝛ in.l.quod dicim⁹.ff.de ſolu.Si āt ſpā liter iponit penā puta nisi cōpeas tali die excōico te tūc ſm ℙda.i.c.cū ſup cā ꝺ testi.co.ſi ex ſnia apte constat ꝙ inder voluerit eū ligare siue posset vl̄ nō sic cū ſnia sit nulla cū cōtineat in tollerabilem errorē nō ligat.c.ꝙ tuas ꝺ sē.exco.ſi r nō ligat si appet ꝙ non voluit ligare ipotētē puta qr dicit si cō tēpseris vel si distuleris cōpere ꝛc.qr nō potēs nec ꝓtēnit nec differt vt di cit gl.i.c.q̄ſ sit ꝺ elec.li.vi.Si ⁊o nō pōt ppēdi mēs iudicis sic q̄ ad deū n̄ ligat sed q̄ ad ecclesiā ꝛ nos sic ꝛ sic itellige gl.i.d.c.vnico.iij.q.v.ꝛ i.d.c. cū sup cā sed tñ ꝓbato impedimento nulla indiget absolutōe ꝫ ho.ꝛ spe. placet ct ſm ℙda.in.d.c.cū super cā

si esset sñia pape q; debem⁹ ꝓsumere
ꝙ noluerit eũ ligare ar.c.vt nostruꝫ
vt ecclĩastica bñficia ⁊ sic nó eẽt irre/
gularis ly celebrasset qȯ bñ no.si aũt
loquamur de alijs penis sic certum
est ꝙ in foro anime peũ non possunt
fm Sco.i.iiij.di.xv.q.ii.nisi cẽ tũ iter
esse iportat facit.c.significãte de pi/
gno.⁊.c.ii.ȯ consti.⁊.c.ex lĩis de i in/
te.resti.⁊ ad.l.incendium.C.si cer pe.
que vult vt incendiuꝫ ñ liberet qñ cẽ
titas est in obligatione q; cuꝫ obliga
tio sit in genere vt.ff.ad.l.fal.l.in rõe
ꝯ.obligẽter totũ gen⁹ pire nõ pót.ꝛ.ꝙ
quando ꝓstitit in genere obligatõ ve
rum est ꝙ obligatio er impotentia ñ
extinguit ly liberet a pena ppea dicit
ang.in.l.rescriptũ in ꝑn.ff.de pac.ꝙ
ẽt si teneam⁹ ꝙ fisc⁹ hẽat tacitã hipo/
tecã in maleficijs ꝯ delinquẽtem nõ
tñ preferetur creditorib⁹ imo credi/
tores pferũt ei allegat tex.cũ sua gl.
l.vnica.C.de penis fisca. Rõ q; talis
tractat de lucro captãdo ⁊ creditores
de damno vitando facit.l.fi.ꝯ.licen/
tia.C.de iure deli.⁊.l.vnica.C.ȯ ipo.
lu. ȯscrip.⁊.l.fi.C.ȯ codi.ꝙ no.bñ ꝓ
exigẽt⁹ penã vltra interesse suũ ab il
lis qui sunt non soluẽdo q; tenentur
restituere eam creditoribus

14 Quid si obligat⁹ sub certa pena
ad aliqd faciendũ vl dañ.ꝓ pte iple
uit ⁊ ꝓ pte nõ ex culpa sua.ꝛ.pa.in.
c.suam de penis ꝙ si obligatio ẽ diui
dua nõ cõmittit penã nisi ꝓ parte nõ
soluta Si vȯ est idiuidua sic soluet to
tã penã ẽt de iure canonico Et qñ di
cãt obligatio diuidua ẽ qñ solutõ par
tis ꝓ se valet q̃ ad ptẽ tantũ cẽ tũ totũ
ad se totũ Jndiuidua vero dr qñ nõ
valet illa pars ꝓ se Exẽplũ ꝓmissi tibi
scribere bibliam ⁊ ȯcretũ sic si scripsi
soli bibliam ñ soluã penã i totuꝫ q;
obligatio est diuidua q; biblia per se
valet fm totũ suuꝫ secus si ꝓmisissẽꝫ
scribere bibliã ⁊ scripsi quatuor qnẽ
nos certe nõ valet pro biblia ⁊ ideo
obligatio erit indiuidua q; ad nihil ꝓ
se valere possũt sine alijs ȯ hoc ple/
ne no.in.l.stipulatões nõ diuidũt.ff.
de ȯbo.obli.⁊ i.d.c.suã vbi addit gl.
hec vera q̃ ad penã q̃ cõmittit in nõ
dãdo vel nõ faciendo sec⁹ qñ qs dꝫ
recipere puta legatũ vl hereditatẽ si
sic fecerit vel soluerit q; nisi totũ faci
et nõ hẽbit vt i.l.meui⁹ ⁊.l.cũ fund⁹
ff.de condi.⁊ demon.de q̃ vide plene
in.l.si seruus.ff.si quis cau.

¶ Utꝛ statuta sint licita que solũ ipo 15
nũt pecuniariã penã ꝓ homicidio ad
ulterio ⁊ huiusmõi.ꝛ.Bo.⁊ tegtur
Pa.i.c.ii.ȯ delic.pue.ꝙ ñ q; hoies
exponuntur venales ad ȯliqueñ.q;
multi bñ timẽt cruciatus q nõ timent
penaꝫ pecuniariaꝫ vt hẽant suũ iten
tum ar.l.i fuoꝛ ⁊ in.l.aut facta.ff.de
pe.⁊ in aut.de mãda.ꝑn.ꝯ.oꝫ

¶ Utrũ ꝓmittẽs sub certa pena hẽ 16
re ratuꝫ ꝓmittat penã ꝙueniẽs de fa
cto.ꝛ.fm bar.in.l.id qȯ paupib⁹.C.
ȯ epi.⁊ cle.ꝙ nõ Secus si promisisꝫ
habere ratũ ⁊ firmũ q; ratũ refert ad
ius ⁊ firmũ ad factũ vt in.gl.d.l.

¶ Utrum tps prefixũ in odiũ negli 17
gentis currat ignorãti vel legitime i
pedito.ꝛ.fm Pa.in.c.qꝛ diuersitatẽ
de concess.prebẽ.ꝙ nõ Sec⁹ quãdo
prefigitur in odium negligentis sꝫ in
alterius fauorẽ vt pꝫ in.l.genero.ff.ȯ
his qui notan.infa.vbi tps anni cur/
rit mulieri ignoranti mortem mariti
⁊ vide glo.in.c.statutum de preben.
lib.vi. Et no.Spe.de edic.instru.vbi
dicit ꝙ lꝫ executoꝛ testamẽti ñ potue
rit exeq.ĩ.ãnũ nihilomin⁹ executõ de
uolue ad epꝫ ar.l.nũli.C.ȯ epis.⁊ cle.
⁊c. nos qdẽ de testa.rõ q; ẽ in fauoꝛeꝫ
defuncti ñ in odiũ executoꝛis.

18 Utrū iudex possit augeꝛ vl minuere penā legis vl statutoꝝ. ꝛ. ꝟ. Mo. in. c. in archiepatu ꝺ rapto. q si ꝓcedit eꝛ ordinarie sic ꝓt. l. qd ergo. ff. ꝺ his q no. ifa. Si vo ꝓcedit ordinarie sic nō pōt iudex delegatꝰ vt no. i c. de causis de offō ꝺle. Iuꝺx vo ordinarius potest ex cā mitigare vt not. Bar. i. d. l. qd ergo ꝛ segꝝ Ioa. in. c. ij. de ẽpto. ꝛ vẽdi. facit. c. at si clerici de iudi. Ber. vo in. d. c. de cāis ꝛ de accusationibus in c sup his dicit hoc verū qñ pōt dispẽsare sup crie alꝫ ñ pōt minuere ẽt ex cā Iota. tñ q qñ qs plurib⁹ legibus ꝓ eoꝺē delicto diuersis penis pōt puniri si ab aliq iudice iponitur ei minoꝛ non poterit aliq mō puniri alia pena vt in. l. q de crimine. C. de accusa. ꝛ ibi Ange. ꝛ Sali. in. d. l. q de crie vnde tenet tho. xx. ii. q. lxvii. q si dimittit penā in casu q nō pōt teneꝝ ad restitutionē cōitati. vl accusatoꝛi si intererat eius vt puniret Si vo aurit teneꝝ reo cū quo cōcoꝛ. Host. ꝛ Ray.

19 Utrū exigẽtes penā maioꝛē cꝫ sit dānū illatū excuseꝝ. ꝛ. fm Rodoñ. q si fm ꝯsuetuꝺinē legitimā ꝛ indicium regis exigūt excusanꝫ. ẽt psone ecclesiastice qñ subest cā ꝛ oꝛdo iuris fuaꝝ nec ẽ coꝛrupta itẽtio vt. s. hoc faciāt pp auaritiam ꝫ pp iustitiā tutius tñ esset pauperib⁹ errogare illō plus

20 Utrū pena apposita sup ꝺctu nullo vel q nō tenuit vel ipso iure vel psniaꝫ iudicis reuocatꝰ est sit soluẽda ꝛ. Inno. in. c. ii. de ꝓcuratoꝝ q nō qa vbi ꝓncipale nō tꝫ nec accessoꝛiū. c. inter dilectos. §. ceterū de fi. instrm. c. si diligẽti de fo. compe. c. q̃relā ne ꝓla. vices suas

21 Cui debꝫ applicari pena. ꝛ. q pena iuris ꝛ statutoꝝ regulariꝫ applicaꝝ fisco qñ introducit accusationē. l. mꝫ ctarū. C. de mō mulcta. Sed qñ introducit actōnē applicaꝝ pti. l. iii. ff. ꝺ sepul. vio Similꝫ qñ logꝝ simplr videtur introducere actionē ar. d. l. iij. De alijs aūt penis. tꝫ Bofre. q si ꝓcurauit dānū vel iniuria alicuius illi applicabiꝝ de pe. c. ii. Si vo nō respiciat dānū alterius sic applicabiꝝ vel pti si ē cōuentionaꝝ vl iudici vel fisco ꝟ q de ea est statutū

Utrū pena ipposita pp crimē simplr sine ꝓfinitiōe tpis sit ꝑpetua. ꝛ. pa. i. c. ex lr̃is ꝺ ꝯsti. q pēa ipposita pp crimē sine cāe cognitiōe puta pp iteꝝ locutoꝛiā iudicis itelligiꝝ tpalis ꝛ durat solū durāte eius officio vt puta iterdicit officiū vl exeꝛcitiū alicui tex. no. fm cōem intellectum i. l. fi. ff. de pe. Idē no. Inno. in. c. q translatōe ꝺe offō le. qꝺ limita in pena successiua qꝛ mometanea pena ē ꝑpetua puta mulctauit in pecunia aut in coꝛpore ꝛ hmōi facit. l. illicitas ꝛ fi. ff. ꝺ off. ꝓ si. Si vo fuit ipposita cū cāe cognitōe ꝛ delictū merebatur vt esset ꝑpetua sic erit ꝑpetua Secus si delictū ñ merebaꝝ penā ꝑpetuā ar. optimū i. l. si ꝓses. ff. ꝺ pe. ꝛ fuit dictū Ꝺdofre. q sequiꝝ cōiter doc. i. d. c. ex lr̃is In dubio vo intelligitur temporalis.

22 Utrū pena extẽdaꝝ eꝛ territoriuꝫ ipsā iponẽtis. ꝛ. pa. in. c. postulasti de so. cōpe. q aut respicit psonā aut bona Si personā ꝛ sic tripliꝫ aut ꝓmo diminuendo eius statutū sicut infamia excōicatio iterdictū ꝛ hmōi ꝛ sic cū sint affectiue psone poꝛrigūt effectū suū eꝛ territorium ẽt qꝛ sequiꝝ eū sicut lepra leproſū. l. ex ea. ff. ꝺ postulā. ꝑp qꝺ dicit bart. in. l. q vltio. ff. ꝺ pe. q semel ꝺdēnatus ad mortē cꝫuis ex fugiat nihilominus ꝛmanet fuus pene vbicūq fuerit ꝛ iō nō poterit facere testū nec ꝺbeꝝ ꝛ filia fac. d. l. qui

oltio.ꝛ in auth. ſꝫ hodie.C. de dona. inter vi.ꝛ vco. Aut.ij. interdicēdo certū locū puta ne vadat ad talē locū. vl' vt moreť in tali loco.ꝛ ſic nō pozzigitur eī territozū niſi p quādā ꝓſequētiā puta qꝛ detētus i loco hitatiōis vī iterdict⁹ ēt ei loc⁹ oꝛigis cuius ſit eī territozū.ó q̄ dic vt i.l. relegatoꝛ .§. i.ꝛ.§.iterdicere.ff. de iterdictis. Ꝑcr quā.l.dic Bar.ꝙ nō pōt ciuitas ipo nere ſuo ciui vt moreť i tali loco non ſubdito. nec ēt pōt iterdicere. ne vadat ad talē locū nō ſubditū ſtatuēti ꝛ hoc qñ fit i penā illi⁹ ꝑ quē ferť ſnia Secus ſi fit ſtatutū ne ſubditi vadant ad talē locū nō ſubditū pp comoditatē ciuitaſ vl'i odiū eoꝝ ad q̄ſtiret qꝛ valꝫ.facit.l.fi.ff.de.ōcre.ab oꝛ.fa.aut iij.iterdicēdo certaꝫ artē puta ꝙ non exerceat talē artē.ꝛ ſic nō pozzigitť eī territoziuꝫ.vt eſt bonus ter.in.d.l.ex ea p quā dic.Bar i.l.cūctos populoſ C.de ſū.tri.ꝙ ſtatutuꝫ cōtinēs ꝓhibitionē odioſā ñ pozzigitť i dubio eī territoziuꝫ ſtatuētis. Et ió dicit ꝙ filia q̄ ex ſtatuto nō ſuccedit.cū tale ſtatutuꝫ ſit odioſū.l.maximū virtū.C.ō libe.ꝑte.ꝙ nihilomin⁹ pōt ſuccedere in bonis alibi ſitis qꝛ nō pozzigitť dcm̄ ſtatum extra territozium ſtatuētis. Et ſimiliter puto ꝙ ſentētia pꝛiuās aliquē beneficijs ſuis in dubio intelligeť de bñficijs q̄ hꝫ in territozio diſponētis Alut reſpicit bōa.puta qꝛ publicat ea ꝛ tūc ſi fit de iure cōi ſic pozzigitť ad bōa ꝓfita eī territoziuꝫ.ꝛ remanēt ibi tāq̄ vacātia.ſꝫ occupātur p iudicem territozij.ar.l.a diuo pio .§.i. ff. de re iudi.ꝛ.l.cū.vn⁹.ff.de bo. aucto.iudi. poſ.Si ō.fit.ō iuť ſpāli ſeu municipāli.tūc dic vt not. Bar. i.d.l.cūctos populos .ꝛ ꝙ no. Jo. Aln.i.c.cū ſꝫ de here.li.vj. vbi cōcludit ꝙ pena ñ extēditur vltra territorium.

¶ Utꝝ qs poſſit puniri i loco domi 24
cilij de ōlicto alibi cōmiſſo.ꝛ. Ꝑa.i.c.lꝫ ō fo.ꝓpe.ꝙ ſic niſi regrať remiſſio p iudicē ōlicti quā dꝫ facere.ſi delictū ē atror.alias non ſi non vult.

¶ Utrū mādās delictū fieri i alio lo 25
co debeat puniri vbi mādauit.vl' vbi cōmiſſū ē.ꝛ. Ꝑa .i.d.c.lꝫ ꝙ cois cōclusio Bar.ꝛ aliorū ē in.l.ſi vt ꝓponitur.ff.ō fideiuſ.ꝙ vbi ōlictū factū eſt qꝛ ibi ōſtinar⁹ eſt effectus delicti.facit Clc.paſtoralis de rescindi. Jdē dicas i teſte falſo q dꝫ pūiri p iudicē ad quē⁹ ei⁹ atteſtatio trāſmittť.ſi ſciebat illuc ōbere trāſmitti. Ꝑōt tñ pūiri i loco vbi deliqt.ꝛ loc⁹ erit ꝓuētōi ſi ābo iudices ꝓcurrāt ſic ō illo q ō loco exempto mittēs ſagittā.vulnerauit aluī i loco ñ exēpto.vt i.c.i.ō ꝓſūp.ꝛ qō ibi no. Sic ſiſr ille q ōligt in ꝓfinib⁹ qꝛ vex eſt diceť i cuiuſlꝫ territozio ōligſe ar.l.arbor.ff.cōi diui. Sec⁹ ſi ignorabat illuc ateſtatiōē trāſmitti. qꝛ tūc debet puniri vbi ōliqt.vbi agit, ō pēa falſi.facit.l.exigeť dotē.ff. ōiudi.vbi attēditť loc⁹ ad quē deſtinatť effectus matrimonij. Jdē dic de notario qui facit falſū inſtrumētū

¶ Quid ō officialib⁹ ōputatis q nō 26
accuſāt q̄s iueniūt de nocte. ꝛ hmōi ꝛ.ꝙ peccāt mortaliꝛ ſi ſe obligauerūt ad accuſañ.vl' pacto vl' iuramēto. Si ō o ſe ñ obligauerūt nō peccāt nō accuſādo. niſi faciāt i fauēdo malis cōmittēdis. Et ſi qd acceperūt ꝓ nō accuſādo tenēť illō reſtituer vl' fiſco vl' illi cui pēa erat applicanda.ꝛ vltra ēt vſq̄ ad ꝓplemētū pene exacte ſi accuſaſſēt.ſꝫ doctrina ni.tho.xxij.q.lx. vi.ꝛ pꝫ.ſ.§.xviij.i fi. fallit hoc i crīnalib⁹.vbi eēt iſligēda pēa coꝛpoꝛal'. qꝛ ſi ō ſiſteret ex cōpaſſiōe ēt ſi aliqd accipēt ꝓ ñ accuſādo lꝫ turpiť accipēt nō tñ tēneret illō reſtituer ō neceſſitate

Penitentia est virtus q̄ cōmissa mala cū emēdatōis,ppōsito plā gim⁹ ꝛ odium⁹.ꝛ plāgēda vlteri⁹ cō/mittere nolum⁹ magr̄ in.iiij.sen.di. xiiij.ꝛ est vnū de sacr̄is noue legis.q̄ bñ dispositus semp peccata remittun tur.de sum.tri.c.i.§.sacr̄m.

1 ¶ Penitētia.v.mōis di ꝑma dr̄ solē/nis q̄ iponit̄ ꝑm illū modū.de q̄ in.c. in capite.xo.di.quam omitto cuz ho/die non sit in vsu.

2 ¶ Scōa dr̄ publica q̄ fit in faciē ec/clie ꝛ publice.ꝛ differt a solēni.Tū in mō.qz in ista nō ꝓnat̄ ille mod⁹ de q̄ in.d.c.in capite.Tū ēt qz ista pōt ipo ni a simplici cōfessore.ꝑz Guil.durā. Sofre.ꝛ Hosti.ar.c.penitētes.xo.di. ꝛ.xxx.di.si qs p̄sbyter.de pe.ꝛ re.q̄si/tuz.Hec ob.c.accedēnt⁹.ō excess. p la.vbi rep̄hendūtur abbates q publi/cā pniaz iponebāt.qz ibi accipitur pu blica ꝓ solēni q̄ solū iponitur ab ep̄o ꝛ hoc verū:nisi aliud hēat cōsuetu/do.Itē ꝛ.iij.differt qz ista publica ite/rat̄.solēnis vero nō pōt.

3 ¶ Sed q̄ro qñ dz iponi pnia solēnis vel publica.ꝛ.Hā.in.c.q̄situ ō pe.ꝛ re.q ꝓ delicto graui ꝛ scādalizāti to tā vrbē deberet iponi laico solēnis.d. c.in capite.Si vo est graue ꝛ publi/cū ꝑz nō scādalizosū.tūc iponet̄ pnia publica ꝑz nō solēnis.vt no.i.c.ti.xx/vj.q.vi.iūcto.c.i.ō pe.ꝛ re.Si aūt sit graue sed occultū ꝛ ēt aligbus notū tūc nec solēnis nec publica dz ipōi Et ió reprobat cōsuetudinē illorū q mulierib⁹ ꝓ extinctiōe pueroꝝ quos penes se hēbant in lecto iponunt pu blicā pniaz.ꝛ vide cū i.d.c.i.ꝛ i.c. sta tuimus.de male.ꝛ in.c.fi.de his q.ꝓ. fi.occi.

4 ¶ Quib⁹ pōt iponi solēnis.ꝛ.q nec clericis nec religiosis.nec ēt laicis in signib⁹ dz imponi.ar.d.c.in capite. Et hoc verū.nisi clericus sit deposit⁹ xo.di.confirmandum.

5 ¶ Quis est effect⁹ pnie solēnis.ꝛ.q laic⁹ post eā nō pōt ad ordines ꝓmo uert.xo.di.illō.nec clic⁹ ad supiores vt dr̄ ibidē.pōt tñ eps dispēsare i or/dinib⁹ minoribus.nō aūt ad sacros. xo.di.placuit.Itē nō dz mr̄imoniū ꝓ here par si ꝓhibit tenet.Iuuenis tñ nō ꝓhibet ꝓhere.Itē nec militiaz assu/mere.xxxiij.q.ij.§.ō penitēnbus.ꝛ.c. antiq cū alijs.c.Itē nec laicalē habi/tū deferre.xo.di.c.vlti.Itē dz viuere ꝑz regl̄az ecclīasticā.ō pe.di.v.Ordiuz ꝛ.c.se.Itē ꝓuentēd⁹ est sub eccliasti/co iudice.ij.q.i.aliō de pe.di.i.aliud Itē fit infamis nō rōe pnie sz rōe cris publicati,qō vez itellige qñ ꝓ sniam iudicis iponitur.Secus si ex deuoti/one quis publicā pniam facit ꝑz Ho sti.de offō.archipre.c.ij.

6 ¶ Tertia pnia dr̄ ꝓnata.ꝛ dic̄ Sco. in.iiij.di.xiiij.q.i.circa fi.q.q ō vi vo cabuli peiter̄ idē ē q ꝓ penā teneꝛ hec aūt nō tñ iportat passionē pene vt in hereti.sed ēt actionē volētis respectu pene.Vñ pnia actualis ē puniro ꝙvo/lūtaria vel volūtas punitōis.ꝛ i hac ē ꝓsiderare.Prio velle peccatū puni/re seu vindicare.Sco se peccasse nolle siue peccatū ōtestari.Tertio pūi tionē iā inflictaz velle libere accepta re.Quarto penā inflictā patiēter ferr̄ In q̄lbz hoz actuū saluat̄ ꝓprietas vocabuli hui⁹ penitere ꝛ i ipis ꝓprie cōsistit eius significatum.

7 ¶ De qb⁹ peccatis.dz hō penitere. ꝛ.ꝑz coiter theologos q̄ de oib⁹ pec catis mortalib⁹ actualr̄ cōmissis.siue añ baptismū siue p⁹.De venialib⁹ vo lz sit expediēs nō tñ ē necessaria ad salutē i hoc mūdo.nisi in duob⁹ casi bus.Prio rōe dubij.vtz.i.mortale

vel veniale ne piculo se exponat. Secúdo róe piculi qñ hz aliquá affectióné venialé quã nisi repmat dubitat ne trahat cñ ad mortale. Fz. S. B. in iij. di. xvj. q. ij. ar. ij.

8 ¶ Utr fgrat singlr ó qlibz. &. q sic de cognitis. s. cñ de illis spãlr cogitat t tenet spãlr ó qlibz cogitat vt peniteat si adsit oportunitas ꝓportionata fragilitati hũane. alr ñ remittit ó lege cói. De icognitis vo si ignorãtia é iuicibilis. vl excusabilis. nõ tenet nisi in gnãli penitere. si vo est crassa vl iexcusabilis. sic tenet in spãli penitere qz tenet dare operã vt ea cognoscat t pniteat. hec ex Ri. in. iiij. di. xvj. ar. iiij q. ij.

9 ¶ Utr possit agi pnia de vno peccato mortali sine alio. &. q ñ qz aut de totũ remittit. aut nihil. t ió oz q peiteat ó oib. tex. é i. §. itẽ. ó pe. di. iij. ꝓ coz. Ri. i. iiij. d. xv. ar. i. q. vj. distiguo tñ sic qz aut loqmur ó pnia put p eã remittit culpa t recõciliat hó deo t sic cñ radix satisfatiõis sit vna. s. caritas q secũ nõ cõpatit peccatũ mortale. Ió. é vez q nõ pót fieri nisi de oibz fiat. Aut loqmur ó pnia put directe respic satisfactionez tpalis pene debite ꝓ peccatis tã dimissis q ad culpam. t sic bene pót fieri de vno peccato sine alio.

10 ¶ Que sunt ptes pnie. &. tres cõtritio. cõfessio. t satisfactio.

11 ¶ Quarta dr pnia. s. illa q a sacerdote ꝓ peccatis ꝓfessis ipoitur. de ista vide. ꝛ. Cõfessio. vj. t j. Satisfactio.

12 ¶ Quita pnia dr illa de q dr q regulariter ꝓ qlz peccato mortali dz ipoi septẽnis. xxxij. q. ij. hoc ip3. t quó debeat itelligi. Hd a. ó̃clarat i. c. accepisti ó spó. duoz q dz i isto tpe semel bis vl ter ieiunare i ebdomoda fz discretionez t indiciũ sacerdotis. t facit qó no. i. d. c. hoc ipz. Et sic intellige oia iura q pniam iponũt p numerũ dierũ. seu annorũ nõ specificãdo modũ in. c. accusasti. ó accu. videt velle idẽ Hd a. q cuz ferie solẽnes sint. ij. iiij. t vi. vt in. c. plr. xj. q. iij. q sacerdos dz iponere. vt his diebus singulis ebdomodis ieiunet. t sic satisfactũ é. t hoc verum nisi ex cã aliud disposuerit sacerdos. vt in. c. de q de pe. t re. t in c. quẽ penitet de pe. di. ij. Ihñ cñ hodie sint arbitrarie dicit Hosti. q dz sacerdos in penitẽtia imponẽda attẽdere qd expediat ad salutẽ peccatoris ẽt soluz imponẽdo vnũ pr nr. facit. c. alligant. xxvj. q. vij. sequtur Hd a. i. d. c. deus qui. vbi bonus tex. t ó hoc vid. Confessio. vj.

13 ¶ Utrũ sacerdos possit dispẽsare in pena debita cã. dimittẽdo. &. Hd a. i. c. sicut dignuz de homi. q sic vt est pulcher tex. de pe. di. i. quẽ penitet. Et ió bonũ é vt sacerdos in ipositiõe pnie dispenset cñ cõfitente circa residuuz pene si maioz eẽt iponenda. vide ad hoc. ꝛ. Indulgẽtia. §. v.

14 ¶ Utruz penitentia facta in peccato mortali sit valida an sit iteranda. &. q fuit diuersa opi. Ricar. in quol. i. q. x. tenet q satisfacit precepto cõfessoris. nec tenetur reiterare. sed non satisfacit pene debite i purgatorio. Alij distiguunt q penitentie ex quibus manet aliquis effectus post satisfactionis actum non sunt iterande. sicut est ieiunium elemosyna. t huiusmodi. alie autem que non relinquũt aliquẽ effectũ oz iterare. vt sũt oziones. t huiusmodi. Sco. vero. in. iiij. di. xv. q. i. circa fi. q. dicit q qui vere semel penitet. t recipit penitentiam condignaz impositam sibi ab ecclesia claue non errante q̃tũcũq̃ postea recidiuet ñ tenebit ꝓ illis peccatis ꝓ qb. illã pniã

recepit.nisi ad illã pniaz sibi ipositaz ⁊ si illã ꝑplet i caritate ñ tñ soluit penã sed meret gratiã.Si aũt ꝑpleat eã caritaté volũtarie.soluit penã sz non meret gratiaz.Si vo illa pena ab eo exigat eã caritaté pena quidez soluit sz ipe nó soluat.pma qdez est satisfactio simplr.qz placãs ⁊ recóciliãs.secida é satisfactio.qz volũtaria redditio sz non simplr. qz nec placãs nec recociliãs.Tertia é satispassio vltra qz nó exigit vlterior pena. Ex quo ꝯcludit qꝑ nó é necesse talez pniaz iterare sed solũ ꝺ peccato postea cómisso ponit exẽplũ ꝺ eo qui cómisit crimé pro q̃ ꝓcise meret manus abscisionẽ.vñ si ista inuito abscidat man⁹ satisfacit ⁊ satisfit regi sufficiẽter.nec ꝑz iusticiã coget ad vlteriorẽ penã q̃uis non recipiat i gr̃az ⁊ amicitiã;sic multo magis vbi qs sibi eã infligit. Ihñ si talis ꝑp nouũ mortale postea cómissuz dãnaret añq̃z toraꝑniaz iplesset. non puniret eternalr.sz solũ pena corrñdẽte illi pnie q̃ non fuit hic expleta ⁊ tpalr.qz ex quo p iusticiã punitiuã iposita é semel pena tpalis hic ,p pctó ꝺ q̃ vere penituit nũq̃z ei debet nisi pena tpalis.⁊ illa soluta nulla debet alia ,p illis peccatis.sed tñ ,p alijs. Ꝑda. vo in.c.qꝑ quidẽ de pe.⁊ re.⁊ Archi. de pe.di.iij.§.vlti.tenẽt qꝑ nó valet sz est iterãda simplr.Sed ego teneo cũ Sco.cui⁹ opi.vr apte tenet glo.singularis i.d.c.qꝑ quidaz vbi dicit qꝑ lz ñ valeat talr quo ad vitã eternã.tñ valet ei qz sentiet fructũ eius cuz de alio crie pniaz egerit.de pe. di.iij.§.vlio. vbi ẽt glo.tz qꝑ nó tenet talez ꝑniam reiterare.⁊ has glo.coiter sequuntur doc.⁊ cuz eis trãseunt.lz archi.dicat coiter tenere ꝫrium ⁊ male .

15 Vtrũ pnia in articulo mortis dilatꝰ valeat.q̃.sz oẽs qꝑ sic ꝑ dicta Eze ch.xviij. In q̃cũq̃z hora cõuersus fuerit peccator.⁊c. Sz hora mortis cadit sb illo signo q̃cũq̃z ergo ⁊c.sz aduerte qꝑ é valde piculosũ vsq̃z ad illũ tps expectare. Et ppea dicit Aug. de pe.di.vii.i.c.nullus.quez sero penitet oz nó solũ deũ timere iudicẽ.sz tñtũ diligere.nó tñ penã timeat sz anxiet ꝑ gloria.oz.n.de crie dolere ⁊ de oi eius ꝑdicta varietate.hec ille.Sz cũ hec coiter nõ adsint. penitẽti i extremis.tũ qz ꝓcipalr vt plurimuz conuertũtur tales timore mortis ⁊ iferni pz qz nisi mors imineret nó cõuerterẽt.⁊ iõ ꝺficit ꝑnũ necessariũ.s. qꝑ ñ cõuertit.qz diligit deũ iustũ. Itẽ nec cõuertit ꝓncipalr ꝓp gloriã.sz ꝓp penã euitãdã. pz si de pena nó timeret ꝑseueraret in malis vt prius. Itẽ cõiter ꝺficit tertiã. qz cũ sit q̃si ex se exi firmitate non pót dolere de singulis peccatis.sicut tenet nec cõfiteri Et iõ credo verissimũ dictũ hiero.in transitu.vir ingt de cẽtũmilia hoiuz. q̃ruz mala fuit vita.in morte diuinã fidulgẽtiaz obtinebit vnus.hec ille.de mã pnie vide.s. Confessio .vj.

Percussio duplex est s. tpalis q̃ fit malo ⁊ iutili ꝑmone cũ.s.idiscret⁹ ꝓlatus, inutili ꝑmóe percutit corda infirmorũ. ⁊ hec semp ꝺ se est mala ⁊ peccatũ mortale. nisi aliq̃ circũstãtia excuset.vt.xxxxv.di.c.vlti. Alia est percussio corporalis q̃ fit corporali manu vel flagello.vel simili ꝺberãdo ⁊ hec si fit ex malicia vl odio é peccatũ mortale.nisi eẽt in modico ⁊ leui. pz hoc i.c.i.xxxv.di.iũcto.c. epz ibi dẽ.⁊ in.c.i.ꝺ clerico percussore.qz si est clericꝰ ꝺz deponi.qꝑ nó fieret. nisi esset mortale peccatũ. Si vo fiat ex caritate ⁊ cã correctiõis ⁊ moderate sic licita est ⁊ meritoria in oibus ptãtez

hñtibus in subditos suos.xlv.di.cuz beatus ita tñ q matrē pietas.patrem vero disciplina subditis prelatum exhibeat vt.xlv disciplina.

1 ¶ Utrū clerici possint verberari.&.q ēps neminē oz verberare ppriis manibus.lxxxvi.di.nō liceat Illi vo plati possūt clericos in minoribus ordinibus p leuibus ēt culpis verbare.xlv.di.§.salamon dūmō fiat p cuz ad quē pinet de sē.excō.c.cū voluntate.§.vltimo In sacris vo exñtes verberari non debent nisi in maioribus criminibus.xxxv.di.c.ante oia t.d.c. cum beatus alioquin esset excōicatur.a ōrio sēsu in.d.c.cuz volūtate.in §.si qui vero t de hoc.s.excōicatio.v.casu.i.t quō pñt hoc p alios clericos facere nō p laicos t ibi ponūtur multi casus in quibus potest percuti sine excōmunicatione

2 ¶ Utrū religiosi similiter possint verberari.&.q sic a suis platis ēt pro leuibus culpis.c.reprehēsibilis de appella.t de accu.c.qualiter t qñ in fi. Sicr pñt p alios regulares vel clericos seculares nō p laicos nisi qñ sūt incorrigibiles vt.s.in.d.casu p mo

Peregrinus dr̄ pro pte q cā deuotionis alienas visitare vadit ecclesias vel sanctorū reliquias vt no.in.c.romipetas .xxiii.q.iii. Et tales sunt sub protectione ecclesie de treu.t pac.c.innouamus .Et q tales rebus suis spoliat debet excōicari.vt in.d.c.si quis romipetas et duobus. c.se. hodie vo p processū curie sūt excōicati ipso facto t a Papa soluz absoluūtur q romipetas spoliāt Itē no q accedētes ad sedē apostolicā iteri cum rebus suis sub apostolica protectione consistūt ex de peregrinis .c. vnico.Hñ istud est vltimū refugiuz il lorū q grauant ab aliquo ōlegato vt arripiāt iter ad sedez apostolicā qz suspendūt eius iurisdictionez vt i.d.c. vnico.

¶ Quid fieñ.de rebus coz si moriñ tur in via.&.Hosti.q quicunq animo retinēdi accipit eas vel aliqd coz mortaliter peccat qz sūt restituēd̄ heredibus coz si pñt sciri vl pauperib̄ errogāde si ignorāt vl si forte non inuenīt q eas deferat ad heredes nec speratur in breui inueniri Nec valet fz Hosti.consuetudo vel statutū i ōrio 1

¶ Peregrinus clericus quis dicat vide.s.Ordo.iii.§.xvi 2

¶ Quō debet admitti.&.q oportet habeat lras comēdatitias seu testimoniales vel pape vel sui epi t sic potest admitti si nō sigillū ppij epi sit notū ar.de prebē.cū secūdū t de censi. sopite Si vo nō sit notū oz sit sigillū qnqz episcoporum d cle.pe.c.i. Et si nullū prefatorum esset notū tunc vbi potest preiudiciuz magnum generari nō creditur ēt si cētuz hēret fm Inno.in.c.tua eo.ti.Sed vbi nullū preiudiciū pōt euenire puta vult celebrare in secreto ex deuotione sic admittitur ēt si nullā faciat fidē fm Hosti. in.c.tue eo.ti. 3

¶ Quid si dicat se lras amisisse.&.si probat p duos testes amissionē t tenorē earz t q sine vitio fuerūt admittitur de priuile.c.cū olim in fi.no.ber. in.c.i.eo.ti. 4

¶ Utrū recipiēs ad ordines peregrinum sine licentia sui prelati incurrat aliquā penā dic vt.s.Irregularitas §.xxxii. 5

Periculum vbi ē ibi t lucrum collocari debz.l.fi.§.fz cum in secundā.C.de fur.t.C.de cadu.tollē. l.vnica.§.pro secundo.ff.de re.iur.l.

secundum naturam

PEriurij fm Hosti. ⁊ Gofred. dicit quadruplex Primo modo falsa iuratio ⁊ sic potest esse triplr Primo qz ē falsitas ex pte iurati sicut cū quis iurat falsū quod credit eē verū ⁊ si debita diligentia est adhibita nullū ē peccatū .xxii.q.ii homines Si vo nó est adhibita oīs sed m̄ aliq̄ sic est peccatū veniale Si vo pueniat ex ignorantia crassa vel supina iuris vel facti est peccatuz mortale fm Ray.alle.xxii.q.v.qui piurat cōcor. Jo.an.post tacre.in.c.tua nos el.i.de iureiur.⁊ Lar.in cle.i.de iureiur.itez excusat a peccato mortali i periurio probabilis error fm Pa.in.c.tua nos el.ii.de iureiur.puta cū quis credēs habere rónabilē cām appellandi appellat lz pr9 iurauerit nó appellare ar.c.sacro de sen.excō.⁊ c.quinta uallis de iureiur. Scdo falsa iuratio ē ex pte iurātis tm̄ vt cū quis iurat verū credēs eē falsū qđ iurat Tertio ex pte vtriusqz.s.cū quis iurat falsū sciēs esse falsū Et istis duob9 modis si fiat iocose est peccatū veniale fz Sofre. xxii.q.ii.q̄ ait ⁊.c.vlti.fm vero theologos ē peccatū mortale.pp irreuerētiā dei Posset tm̄ dici q̄ mēdatiū iocosū nó sit,ppte mēdatiū vt in.d.c. q̄ ait Jó posset teneri opi. Sof.q̄ñ peccat mortaliter qz nó ,ppte piurat Sz opi.theologorū ē tutior mlto magis peccat si fiat seriose.xxii.q.ii.hoiesl Qđ tm̄ sic limitat Sanct9 Bo.⁊ Ricar.i iii.di.ix.si deliberat ó dicto ꝯfirmando ⁊ iuramēto p qđ ē ꝯfirmādū. Secus ect si deliberaret ó dicto sz non ó iuramēto qz sic nó peccat mortalr lz sit vēiale graue Silr ē pctm̄ veniale q̄ñ de neutro ōliberat sz totū ,pfert ex surreptione nisi qs ōkberar posset ⁊ tm̄ ꝯtēneret qz sic mortaliter peccaret ēt ex surreptione ,ppter ꝯtēptū Datur etiā alia limitatio fm Pe.aureo.ea.di.Si iuramētū fit per ea p q̄ hoies ꝯsueuerūt iurare q̄ñ volunt veritatē infalibilē assumi ē in testimoniū dicti sui vltimatū Sec9 ēt si assumeretur signū qđ ñ est ad tale testmóiuz institutū ⁊ sine aio iurādi intellige q̄ñ piurat p dcū sicut coiter iurāt qz sic nó ect pctm̄ mortale fm eū qđ no.qz facit p istis mulierib9 q̄ iurāt p meā fidē i veritate p istū ignē ⁊ huiusmodi vt ñ peccent mortaliter cū piurāt .qz nec iurare intendūt nec quibus iuratur accipiunt pro iuramento

¶ Secūdo mó dī piurīū iuramenti trāsgressio ⁊ si iurató fuit sup re mala vt ñ ire ad ecclias ⁊ similia sic peccauit mortaliter iurādo ⁊ teneī de pcepto facer oppositū .xxii.q.iiij.c.i.ij.iij. ⁊.iiij.Qđ limito de re mala de peccato mortali secus de venali ó quo dic vt.s.iuramētū.v.§.ii.Si vo fuit sup re superarrogationis sic sltr peccauit mortaliter iurādo sz ñ teneī facer oppositū qz ñ teneī itrare rligionē q̄ iurauit ñ ūtrar ñ tm̄ teneī iuramētū fūre hec Aureo.si āt iuramētū ,pmisso riū erat licitū ⁊ obligatoriū sic peccat mortalr piurādo.s.ñ fuādo qđ iuram̄to p missit fallit hoc i.xxvii.casib9 i q̄bus ñ obligat de qb9 vide.s.Juramētū.v.

¶ Tertio mó dī piurīū idiscreta iuratio.s.cū9 qs iurat sine iudicio discretionis cōsiderādo qđ iuret.⁊ virū sit verū vl seruabile ⁊ sic fm Sofre.ē peccatū veniale.xxv.di.§.crsa in fi.Ber. vo i.c.tua de iureiur.dicit q̄ si fiat cū deliberatione sic est peccatū mortale de iureiur sicut ex lris Si vo iocose ⁊ incaute.sic ē pctm̄ veniale.xxv.di. §.alias ea demū ⁊ cū Ber.ꝯcor.S.

Bo. Ricar. ⁊ theologi i.iiij.di.xxxix.

3 ¶ Quarto mō dī plurtus affirmatio dubitatiōis vt cū qs illud de q̄ dubitat asserit cū certitudine efficaci iuramēto cōfirmata ⁊ sic peccat mortaliter ſm Aureo. Sec⁹ si assereret illud hu māo mō sicut pōt sciri in talib⁹ sicut Rūdet ordinādis q̄ tū pmittit hu// mana fragilitas quia ñ esset mortale ſꝫ cundez aureo.

4 ¶ Quid de illoq̄ iurat p verbū credo cū tñ i vitate nō sic credat. ſ. q̄ q̄ ad deū plurus est ⁊ peccat mortaliter sed quo ad forꝫ ꝓtēciosū nō ēt si ꝓbaret postea ꝑtū eius qđ iurauit vt no. Pa. in. c. ex lr̄is de iureiur ⁊ facit. c. cū ipositiōib⁹ de iureiur. li. vi. Rō q̄ nemo pōt dare testimonium de ꝓscia alterius nisi ipse cuius ē ⁊ deus

5 ¶ Vtrū credēs ꝑuenire iuramēto q tñ nō facit crēplū nō credebā satisfactū creditori cui iurauerā cū tñ foret satisfactū peccet mortaliter. ſ. q̄ sic secūdum no. per Pa. in. c. q̄to. de iureiur.

6 ¶ Vtrū ois plurus sit infamis. ſ. pa. i. c. testimoniū de testi. ſꝫ leges distiguit aut qs iurauit de ꝓterito vl̄ de pñti ⁊ sic efficit infamis ipso iure ls falsuz iurauerit p. l. i. ij. ⁊ vlt. ff. de crie stellio. ⁊ sic intellige. c. cum dilectus in fi. de or. cogni. Si tñ ꝓdēnaret efficeretur infamis nō tñ rōne iuramēti q̄ falsitatis Si vo iurauit de futuro ⁊ ñ seruauit tūc si iurauit sibi vel deo nō efficitur infamis Secus si iurauit ei cum quo ꝑtrit ꝓtraueniendo iuramēto vel pactioni q̄ sic efficitur infamis ⁊ sic itellige. l. si q̄s maior. C. de trāsac. ⁊ hoc voluit in effectu glo. ⁊ bart. in. l. lutius ff. de his q̄ no. ifa. Sētit Jo. de ligna. in. d. c. testimoniū ⁊ Archi in. c. auctoritatez. xv. q. vi. ⁊ in. c. puuli. xxii. q. v. ⁊ placet etiā de iure canonico cū nō reperiam contrarium

7 ¶ Vtrū uls vel met⁹ excuset a peccato mortali periuriū. ſ. q̄ in iuramēto assertorio cōmuniter tenet q̄ nō. c. sacris q̄ metus causa q̄ nullus pōt absolute cogi ad iuramentū falsū sed in iuramēto promissorio fuit diūsitas tho. xxii. q. iii. ar. i. ⁊ Ricar. vbi. s. ar. ii. q. iii. ⁊ mlti alij tenēt q̄ peccat mortaliter si ñ seruat Ad. c. verum de iureiur. ſ. q̄ loquitur i iudicio fori pe. Aureo. vbi supra tenet q̄ peccat venialiter ⁊ hoc sequitur Johan. An. ⁊ multi alij ⁊ placet ⁊ vide. s. Juramētum. v. §. ix. cuz duobus sequentibus

8 ¶ Quod est grauius periuriū vl̄ homicidiū. ſ. quidā dicit q̄ periū est grauius peccatū q̄ est cōtra rōnis ordinē directe ⁊ immediate respiciētem deuz ⁊ homicidiū ꝏ ordinē respiciētē proximū alij contra vt Ricar. vbi. s. q. iij. ar. i. q̄ nō sit grauiꝰ rō q̄ homicidiū directe cōtrariatur actui ⁊ vtuti digniori. s. caritati respectu actus se cūdarij. s. diligēs ꝓximū: periurium aūt directe ē contra actum virtutis latrie. sed caritas est nobilior q̄ latria. quia nobilius est ꝓximū diligere q̄ verum ex causa legitima iurare ergo est grauius homicidium q̄ periurium ⁊ magis placet ⁊ primam rationē dico negandam simpliciter quia sic sequeretur q̄ laborans in festo grauiꝰ peccaret q̄ homicida qđ nō est ver Verum est q̄ periurium est grauissimum post homicidiū Jdeo imponit penitētia q̄ ieiunet. xl. dies in pane ⁊ aqua ⁊. vii. sequētes annos peniteat ⁊ Nunquam sit sine penitentia. vi. q. i. quicunque ⁊. xxii. questione. v. si qs periurauerit

9 ¶ Vtrū sit grauiꝰ peririū adultetio. ſ. Ricar. vbi. s. ar. ii. q̄ sic rō q̄ pcm̄ dī grauiꝰ qđ corūpit ordinē digniorē

certū est aūt ꝙ ille ordo est dignior q
debet esse homis ad deū imediate ⁊
directe ꝯ ille q debet esse ad deum ⁊
ad ꝓximū mediante ꝓximo primus
aūt ordo corrumpit̄ per periurū se-
cūd⁹ p adulteriū nec pfectius corrūpi
tur Secūdus p adulteriuz ꝯ ꝑm⁹ p
periurū Adulterū nō ē propinqus
maxime iniurie q̄ possit eē ꝓ deū imo
ecōuerso periurū est ꝓpinquius blas
femie que est cōtra deū ex odio eius
ꝯ adulteriū homicidio

10 ¶ Vtrū peccet ēt pson̄a ꝑuata q̄ exi
git iuramētū de eo qđ nescit ſz dubi-
tat ꝺ vēritate. ꝛ. Fm Aug. qz hoc ex hu
mana infirmitate ꝓcedit ꝙ ñ peccat
Sz si scit vēritatē ⁊ cogit iurat̄ quē scit
falſū iuraturū peccat mortaliter. xxii.
q. ij. qui exigit quod intellige vt. s. iu-
ramētum. iii. §. xi.

11 ¶ Vtrū clicus nulla necessitate coa
ct⁹ veniēs ꝺ ꝓpriā ꝓmissionē vallatā
fidei interpositione sit priuād⁹ suo bñ
ficio. ꝛ. tenēt Jo. Ber ⁊ hosti. in. c. q̄
relā ne plati vices suas pa. i. c. q̄relā
de iureiur. ꝙ ꝺz ꝑuari qz sic ē periurus
q fide interposita ꝓmissū frāgit sicut
qui periurat ⁊ cuz periurus sit ꝑuādus
bñficio ⁊ deponēdus ab ordie vt p
bat̄ i. c. cū nō ab homie de iudi. sic ⁊
frāgēs ꝓmissū fidei interpositōe val-
latū Archi. in. c. iuramēti. xxii. q. v. tz
ꝙ nō qz nō ē ita graue ꝑcūm ꝺuenit̄
ꝓmissioni tali sicut iuramēto ⁊ cū ar
chi. ē do. Anto. ⁊ magis placet car. in
c. ij. de spō. ⁊ in. c. ad aures ꝙ met⁹ cā
cū nō inueniat̄ talis pena exꝓssa sicut
contra periuros Sed ꝓma opinio vide
tur verioz Et q̄ ꝺria sit inter fidei iter
positionē ⁊ iuramentū vide Juramē
tum. i. §. vi.

12 ¶ Vtrū collatio facta de bñficio ec
clīastico periuro sit nulla ipso iure. ꝛ.
Pa. in. d. c. q̄relam de iureiur. ꝙ sic
de re. iur. infamibus

¶ An ãt periur⁹ cū sit infamis ꝑdat ipo 13
iure beneficiū vide. s. Infamia. §. ix

Permissio quot modis accipit̄ vide. j. Vsura. ii. §. xiii.

Permutatio ē vnius rei certe p altera re certa vicaria pstatio. C. ꝺ re. pmu. l. i. in gl. ⁊ no. ꝙ pmutatio nō inuenit̄ nisi in genere ⁊ sic adaptat̄ ꝺctib⁹ noiatis ⁊ inoiatis ꝯz ꝙ no. i ꝛica. c. ti. ff. ⁊ C. vñ qñ dat vna spēs ꝓ altera sic est cōtractus inominat⁹ ⁊ nō pmutatio in spē ꝓ hoc ter. in. l. naturalis. § i. ff. de ꝓscri. ꝺbis glo. tñ ⁊ bald. in. l. i. C. eo. dicūt ꝙ imo inuenitur pmutatio i spē. s. qñ da tur spēs certa p spē alia certa puta iste lī ꝺ valēs cētū p illa possessiō e eiusdē ꝓcii Sed qñ ꝺatur gen⁹ p genere vl̄ p spē vel spēs p genere tūc est ꝺct⁹ inoiat⁹ nō pmutatio in spē ⁊ sic itelligūt. d. l. naturalis ⁊ ē verū ꝯz primus

¶ Quō ꝺbit̄ pmutatio. ꝛ. rex iter 1
uentu nō ex solo pacto qz ex sola cō-
uentiōe pmutatiōis nulla re ꝟincide
secuta neutri competit aliqua actio.
C. eo. l. ex placito quia est nudū pactū
vt no. glo. in. d. l. i.

¶ Vtrū statuti loquēs de ēptiōe ha- 2
beat locū i pmutatiōe. ꝛ. ꝙ in statuꝭ
iuris cōmunis appellatiōe venditio-
nis venit pmutatio ꝯz Bico. de nea.
in. l. i. §. si quis i fraudē. ff. si qd i frau.
patro. ⁊ Guil. de cuneo i. l. de qb⁹. ff.
de le. dicit. ꝙ oīaq̄ ꝺ iure cōi loquit̄
i vēditiōe habēt locū i pmutatiōe. fa-
cit. c. i. de his q̄ fi. a pla. i. vbo vēdere
vel pmutare In statutis vero munici
palib⁹ tūc si ē odiosū nō ꝟz locū. Si
vbo ē fauorabile sic hēbit locū ⁊ sic cō
cor. ura q̄ vidēt̄ diuersa ⁊ ꝛc.

¶ Vtr̄ pmutatō bñficior̄ possit fieri 3

ſine auctoritate ſuperioris.&.q nō.d. c.queſitus eo.ti.ꝛ ō exceſ.pre.c.ſicut vnire ō ceſſ.phibem⁹ ō pben.maioribus ꝛ q ꝓpa temeritate hāc pmutationē fecerit priuandi ſunt eo.ti.cum olim Falla hoc cū agitur ſolui de proprietate puta cū duo epi litigāt ſuper aliqua eccleſia quā vnus dicit debeꝫ eſſe ſibi ſubiectā alter poſſidēs negat ſic poterit fieri pmutatio q vn⁹ hēat vnā eccleſiam ſibi ſubiectam alter alteram Secus ſi ageretur vt talis i tali beneficio reciperetur vel intitulare tur qz ñ pōt ſine auctoritate ſuperioris

4 ¶ Vtrū clerici poſſint inire tractatū de pmutatōe ꝓbēdaꝝ vel dignitatuꝫ ꝛ alioꝝ eccliaſticoꝝ bñficioꝝ.&.q cōuēnionē iter ſe facere nō pñt vt i.d.c. q̄ſitū tractatū aūt inire pñt dummō pmiſſionē vel pactionē nō faciant.ꝛ de hoc hēs ter.cū gl.in cle.in verbo volētibus eo.ti.ꝛ tꝫ Jo.An.in addi. ad ſpec.i.&.eo.ꝛ in.c.i.eo.ti.lib.vi.ꝛ Pa.i.d.c.q̄ſitū Rō.qz tractatus nō icludit deliberatū ꝓcēſſū.c.fi.ō his q̄ fi.a ma.pte ca.ꝛ ſō pñt tractare ſꝫ nō concludere ſed ſupponere ſe diſpoſitioni ſuperioris ad quē pertinet talis collatio Inno.tū in.d.c.queſitū tꝫ q ꝓbende ciuſdē eccliē ꝛ ciuſdē q̄litatis pñt ēt pmutari ſine auctoritate ſuperioris ſꝫ ꝝ tenēant Oſt.ꝛ Jo.ō ligna.in.c.fi.eo.ti.quod eſt tutius licet Inno.opinio poſſit teneri poſt factuꝫ ſm Jo.ō imo.¶ Vltī tamen doc.tenēt q nec ēt tractatuꝫ in pmutatione beneficioꝝ poſſunt habere ſed mihi nō placet tū quia epiſcopus aut alius prelatus ad quē ſpectat non poteſt dictā permutationē facere ſine eis quoruꝫ ſunt ſm do.Anto i.c.i.eo.niſi ex neceſſitate vel ex cā ſcōm glo.in c.i. de re.eccle.nō alie.que tū nō ſm aſſertionē epiſcopi credetur ꝑꝫ Sul.in Cle.prima de elec.Sed oportet probetur ꝛ ſic patet q oportet eos ꝓus tractaꝛ aliter eſſent beſtie tū eriaꝫ qz niſi prius tractarent nunqua conuenirēt ante plātū pro pmutatione fiēda

¶ Vtrū auctoritas ptineat ad epꝫ ō 5
pmutatione ſuoꝝ inferioꝝ.&.q nō niſi ad ipſum pertineat collatio vel.i ſtitutio illoꝝ beneficioꝝ ſed pertinet ad eū ad quē collatio vel inſtitutō pertinet ar.c.ad hoc.§.fi.de offi.Archi. ꝛ in.c.ſuper eo.i fi de officio dele.ſi vero ad vnū pertinet electio.puta ad canonicos ꝛ ad aliuꝫ confirmatio neceſſario regitur conſenſus eoꝝ qui hñt eligere ꝑꝫ Jo.an.ar.d.c.ad hoc Si āt epꝫ permutet cū capitulo ſ qui rit auctoritas Archiepi.c.i.de re.ec. nō alie cū vero pmutare vult cō aliis ſufficit cōſenſus capituli ſui ſm Oſt.¶ Ñ vero pertinet ad ſuperiorē ꝛ capitulū collatio: ſic regitur conſenſ⁹ vtriuſq nec pōt capl'm per ſe niſi q̄ ſedes vacat ō ma.ꝛ obed.c.his que.ꝛ c.cū oli ꝛ.c.vnico de ma.ꝛ obe.li.vi.

¶ Vtrū poſſit dari pecunia pro recō 6
pēſatione maioris beneficij cōmutati ſine ſimonia.&. Pa.i.c.ad queſtiones eo.ti.q ſic ſi pecuma detur in recōpenſatione ꝓuentuū tpaliū nō ſpiritualiū qz ſi occaſione ſpūaliū iuriū de quibus plus habet vna eccleſia q̄ꝫ alia pecunia tribuatur ſimōia erit puta qz habet maiores auctoritates in adminiſtratiōe ſpiritualiū ꝛ huiuſmodi Et ideo concludo q tria requiruntur vt licita ſit permutatio beneficiorum eccleſiaſticoꝝ ¶ Primo q non pactſcāntur ſed ſolū habeant tractatum partes ¶ Secundo q non fiat ſine auctoritate ſuperioris permutato ¶ Tertio q aliquid temporale non detur pro recompenſatione ſpiritualis .puta maioris auctoritatis vel

ad̃miſtratiõis ſpiritual' ⁊ hmõi exñtiſ
m alio beneficio in quo fit' pmutatio
7 ¶ Utr̃ hñtes expectatiuas pape poſ
ſint pmutare. ꝛ. Pa. i. c. cũ oli. e. ti. q᷒
ñ q᷑ ſũt gr̃e pſõales ⁊ ñ excedũt pſo
nã cui conceduntur. c. ſi cui ꝺ prebẽ.
li. vi.
8 ¶ Utr̃ tales hñtes expectatiuas ad
ꝑma vacãtia poſſit ipedir̃ pmutatõez
ꝛ. q᷒ ñ. c. lz eo. li. vi. imo ſi talia bñfi
cia ꝓferãt alijs q̃z ipſis pmutare volẽ
tib⁹ ñ valet ipſo iure Cle. vnica eo. ti.
9 ¶ Vtrũ mãcipia ecclie poſſit pmuta
ri cũ mãcipijſ ꝓuator̃. ꝛ. q᷒ nõ niſi ad
hoc vt libera fiãt. c. mãcipia eo. qꝺ eſt
verũ ſm Hoſti. niſi vbi erpediret ec/
lie cũ donari poſſint qꝺ ẽ forti⁹. xii. q.
ij. ſi qs q̃libz ⁊ q̃ fit pmutatio oz dr̃
duo alij ea. q. c. eps q mancipia
10 ¶ Utr̃ fur fugitiui pmutari poſſit. ꝛ.
q̃z Inno. i. d. c. mãcipia q᷒ ſic ⁊ diſtra
hi. c. inſtũ eo. ti. qꝺ vr̃ ẽ pateſacto
vitio emptor ſm ber. ⁊ poſtq̃ redie
rũt Sz i fuga dũ ſũt vẽdi vl' pmutari
ñ pñt. C. ad. l. faui. de pla. l. in fuga
11 ¶ Utr̃ pmutatõeſ que fiunt merca
toribus de lana ad pannuz ⁊ hmõi li
ceant. ꝛ. q᷒ ſic dũmõ fraus ⁊ dol⁹ nõ
intercueniat ⁊ ea q̃ dicta ſunt in. c. em
ptõ. §. vii. ſcij itẽ q᷒ ñ fiat ad dãnũ ſtj.
ſicut fit q̃ dat pannos textoribus ꝓ
mercede laboris ſi ide grauetur labo
rator illicitũ eſt ⁊ reſtituere teneretur
niſi a pncipio ſic ꝓueniſſent vel ſic eſ
ſet ꝓſuetudo dãdi tm̃ de dãno

Expleritas eſt du/biuz de quo dic vt. §. dubiuz

Extimar ſm Iſido. li. ethimologia rũ dicitur qui eſt iprudẽter tenẽs quaſi omnino tenax qr̃ in ſuo ꝓpoſi/to q̃ſi ad victoriã pſeuerat pluſq̃z oz. ne videat minus ſapiens q̃z alij ⁊ op

ponitur pſeuerãtie ſm Tuliũ in Re thorica ſua qr̃ pſeuerãs q̃z tuz oz ſtat ptinax pluſq̃z oz. mollis vo minus q̃z oz vnde ſi qs firmat ſe in ſua ſnia q᷒ etiã ſi eccleſia determinaret ꝺrũ vl' i eo qꝺ ptinet ad fidẽ vl' bonos mores tz oppoſitũ eius qꝺ dicitur a doctor buſ mortaliter peccat ⁊ ſapit hereſiz di. viii. qui contenta alias niſi per acci dens ratione ſcandali pertinatia non eſt peccatũ mortale

Perſeuerantia ſm Tuliũ in Rethorica ſua eſt in rõne bene ꝓſiderata ſtabilis ⁊ p petua manſio ſine ipſa nihil valet ve lociter ꝯcurrere de pe. di. iij. in caſſũ ⁊ ppea laudatur. vii. q. i. ſuggeſtũ

Perſona miſerabil' q̃ dicatur vi ꝺ. miſerabilis.

Perſonatus vide ꝺ. Di gnitas i prin.

Pietas accipit aliqñ ꝓ cultu diuino vn de pietas idẽ ẽ q᷒ fligio latie grece aũt latria ſeu theoſebia vñ pro pe pietas eſt theoſebia. i. cult⁹ dei ite/rior q᷒ ꝑpe ptinet ad ſuitutes theo/logicas religio vo eſt latria q̃ ptinet ad ſuitutẽ diuinã exteriorẽ iſtꝺ elicit ab Aug. x. de ciuitate dei. c. iij. aliqñ vo accipit ꝓ miſericordia mãſuetudi ne ⁊ clementia de q̃ vide. §. Miſeri cordia ⁊ ſic dicit q̃z dã relcuationẽ idi gẽtie ꝓximi ⁊ cõpaſſionẽ in eius cala mitate ⁊ ſic accipit pria ad thi. iiij. pie tas ad oia vz ſup q̃ Ambro. pietatez ſequens inquit ſi lubrici carnis pa/tiatur ſed non peribit quia per hoc q᷒ aliquis pietatis operibus vacans in pctõ mortale ſe diſpõit ad gr̃az vt ñ facile permittatur in ꝑditiõem ire. ⁊

ō ista dicit .xxii.q.ii.si q̄libz .xlii.di.i.§

PIgnus dicit a pugno. vñ proprie dicit pignus res mobilis tradita de pugno seu manu ad pugnū seu manum.ff.de ver.si.l plebs.§. pignus et differt ab ypotheca i noie ⁊ re qz ipoteca est obligatio rei imobilis insti.de actio.⁊ ob.§.inter pignus. Ubi pignus dr cū trāsit in creditorē ypotheca vo cū nō trāsit Sed q̄tuz ad actionem nō differūt iter se qz p vtraq̄ pignoratitia datur ōbitori ypothecaria creditori.d.§.inter pign⁹ Ubi dr ypotheca ab ypos qd est sub ⁊ tesis qd ē posito q̄si res supposita obligatiōi differt etiā ſm grāmaticos pign⁹ pignoris ⁊ pignus pigneris vñ gracismus pignora natoꝝ dicuntur pignera rerum lz hoc non seruetur.

de pñtibus ⁊ futuris intelligitur q̄tuz nō exprimatur.l.vl.C.que res pignoda.po.Sed tñ videtur exceptū oē illud quod obligatur⁹ spāliter nō erat vt vestes supellectilia ⁊ mancipia que in vsu hēbat ⁊ filia.l.i.C.que res pignoob.po.⁊.l.obligatione ⁊.l.denicq̄.ff.ō pigno.Si vero quis dicat mobilia ⁊ imobilia ⁊ se mouētia nō venūt, actōnes nec nomina debitorū.ff.de re iudi.l. a diuo pio.§.in vēditione itē pignorari pñt res corporales ⁊ incorporales ⁊ nomina debitorū.ff.de pigno .l.cū cōuenit Item seruitutes psonales vt vsus ⁊ vsusfructus.ff.eo.l.si is.§. vsūfructū itē seruitutes prediales ⁊ rusticе vt q̄diu pecunia nō soluetur nō liceat ipsi vti ⁊ si.p̄.certū tps ñ fuerit soluta liceat vēdere.l.sed an vie.ff.eo. Itez commoditas seruitutū p̄dictorū vrbanox sicut in rusticis hoc p̄tiget vt.s.liceat creditori ire ⁊ agere.d.l.sed an vie.iura āt nō vt.d.l.si is.§.vlti.

1 ¶ Que res pñt pignori obligari.q̄. q̄cūq̄ vēdi pñt ⁊ q̄ vēdi nō pñt ñ pñt pignori dari.ff.q̄ res pign.da.po. l.i.§.eā rē Quedā tñ vēdi pñt que nō pñt pignori dari vt sūt aliena q̄ vēdi pñt.ff.de ēpcion.emptio.l.rē alienā lz pignori nō possunt dari nisi nr̄a.C.q̄ res pigno.da.po.l.qui filios Intellige q̄ res aliena pōt vēdi si est imobilis qz si mobilis est si ēptat inuito dño eā furtū cōmittit vendens nec valet venditio si vēditor ⁊ ēptor sciunt nec emptio ēpitur.l.si i ēptione.ff.ō ēpcion.empti. Nō diuersitatis ponitur in gl. d.l.rem alienā ⁊ ibi vide Itē generalis obligatio bonorū ecclie potest fieri pro obseruatione contract⁹ a clericis sed nō specialis sine solemnitate de q̄ s.Alienatio Ita no. Pda.in.c.nullus presbyter de pigno. Item possunt pignori dari res pñtes ⁊ future vt fructus pendentes ptus ancillarū.fetus pecorū ⁊ ea que nascūtur.ff ō pigno. l.⁊ que nundū ⁊ qui res suas obligat

2 ¶ Que res prohibent pignori obliri.q̄.q̄ hoies liberi ēt pro debito.c. ii.eo.de quo dic vt.s. Obses Itē nec ecclie in auten.de alie.⁊ empti.§.ij. quoniam Item monumenta.l.iii.C. qui.res pigno obli.po.Itē sacra vasa vestimēta libri vel alia ornamenta ecclesiastica.l.sancimus.C.de sa.san.ec. l.i.ff.que res pigno.obli.po.⁊. c.i.eo. Nisi necessitate vt est redēptio captiuorū ⁊ pro pauperibus alēdis ⁊ huiusmodi vt no.i.d.c.i.⁊.xii.q.ii.aut̄.

3 ¶ Quot modis contrahitur pignus q̄.q̄ duob⁹ modis scilicet tacite ⁊ expresse Tacite contrahitur ⁊ sunt obligata omnia bona vndeci personarū Primo administratoris bonorū ipi ecclesie.ar.xiij.q.ii.illō tz gl.⁊ Pda.i. c.ex.lr̄is ō pigno. Scō viri respectu dot̄.vroꝝ sue vide.s.dos.§.xi.⁊ etiaz pro parafrenalib⁹ ⁊ dona propter nu-

ptias vt.ꝫ.dos.§.xij.ꝛ parafrena.§.ij.
Tertio illius q̃ dotẽ ꝓmisit de istis duo
bus hẽtur.C.de rei vx.acti.l.vnica.ꝛ
d.c.ex litteris Quarto ꝯhentj cũ fisco
ipsi fisco.C.in q̃bus causis pi.ta.ꝯ.l.
i.ꝛ.ij. Quinto tutoris puptllo ꝛ cura
toris minori.C.in q̃bus ca.pi.ta.ꝯ.l.
si mat ꝛ.l.fi.C.de legi.tute. Sexto có
ductoris oia bona inuecta seu illata i
rustico p̃dio dño sciente ꝓ pẽsione ꝺ
bita In vrbano vo nõ distinguit. an
sciat vel ignozet q̃ tacite obligãt ff.i
q̃bus causis pi.vl.ypo.ꝓtrahi.l.fi hoz
reuz ꝛ.l.hoc iure ꝛ.C.in q̃bus ca.pi.
ta.ꝯ.l.sancim⁹ Septio pfis tacite ob
ligãt filijs ꝓ bonis aduẽticijs ꝛ p̃cijs
coz.C.de bonis q̃ liber.l.cũ oz ſz tñ
non habeť ró male administrationis
vel qꝺ male versatus ſit in dictis bo
nis ꝯ patrẽ.l.penultima ꝛ vltima ibi
dẽ Octauo mris cõuolãtis ad scꝺas
nuptias filijs ꝑoris mrimonij ꝓ resti
tutione coꝝũ q̃ a ꝓmo viro lucrata fu
at.C.ꝺ secũ.nup.l.hac edictali.§.plt.ꝛ
C.in q̃bus ca.pi.ta.ꝯ.l.si mater. Mo
no defuncti ꝓ legatis ꝛ fideicõmissis
C.cõia de le.l.i.Decimo ꝓmipiam fi
sco.C.qui mo.pi.ta.ꝯ.l.satis Undeci
mo bona cõductoris vectigalũ fisco
l.semp.§.conductores.ff.de iur.imu
nita. Duodecimo ꝯbitur ypotheca in
naut ei q̃ dedit ad ea reficiendã vl ar
mandaz.l.iterdum.ff.qui pot.i pigno.
habe. Secus si dedisset ad emẽdum
eã q̃ nõ haberet ypothecã i ea Idẽ
dic de eo q̃ mutuauit ad militiã emẽ
dã q̃ habet in ea tacitã ypothecã se
cundũ hostiẽ.in summa Aduerte tñ
q̃ ex tacita ipotheca nõ põt cõueni
ri possessor nisi principali discusso vt i
aut.hoc si debitor.C.de pig.

4 ¶ Que pacta ꝓhibent in pignore.
ꝛ.q̃ oẽ pactũ turpe ipossibile illicitũ
Itẽ pactũ legis cõmissorie qꝺ est pa
ctũ q̃ debitor obligat se insolutũ daꝛ
pignus.ff.de solu.l.calopodius Itez
qñ cõuenit ne pignus redimat in per
petuũ vel añ dtẽ sibi ꝓfiram ar.c.pre
cariũ de ꝓca.Itẽ qñ fit pactũ ne lice
at creditori pignus vẽdere post inter
pellationẽ debitoris.l.si creditoz.§.vl
ti.ff.de distra.pigno.ꝛ de istis dicitur
in.c.significante co.ti.

¶ Quid si fiat pactũ vt die ꝓfixa nõ 5
soluente debitore creditoz ex tunc rẽ
habeat in feudum.ꝛ.q̃ non valet qz
fieret fraus legi.vt in consti.Fede.de
feu.da. inmicem.l.commisso.c.i.ꝛ de
his pactis vide.ꝯ. Pactuz.§.xvii.cũ
sequentibus.

¶ Utrum pactum q̃ amissio pigno 6
ris quocunq; casu liberet debitorem
valeat.ꝛ.q̃ sic.C.de pigno.ac.l. que
fortuitis

¶ Quid porest facere creditoz de pi 7
gnore an possit vendere.ꝛ.q̃ aut cõ
uenit expresse vt posset vendere ꝛ sic
debet primo denunciare debitori ꝛ
postea fm formam conuẽtam poterit
vendere aliter non Aut conuenit q̃
non venderet ꝛ tunc debet ter debi
tori denũciare vt soluat ꝛ inter vnam
denunciationem ꝛ aliã debet esse tri
duum.ff.de pigno.ac.l.si conuenit ꝺ
distrahen.in glo.q̃ si nõ soluerit pote
rit vendere alias vẽdendo sine trina
monitione teneretur furti Si vo nul
la fuit facta mentio de vendendo vel
non vendendo tunc debet semel nun
ciare vt soluat ꝛ postea elapso biẽnio
vendere poterit hec probantur in.d.
l.si conuenit de distrahen.

¶ Sed quid si creditoz vendito pi 8
gnore bona fide minus accepit q̃ sit
debitum suum.ꝛ.q̃ residuum re pe
tet a debitore Si vero plus ꝺbito vẽ
didit tenetur illud plus restituere debi
tori.C.de iure do.l.vlti.

9 ¶ Utr̃ pign⁹ possit p creditorẽ alteri pignorari.&.q̃ sic.vt ẽ tex.i.l.i.C.si pign⁹ pigno.da.sit.Et ꝛ Spe.dicat nõ licere vltra tres vices.T ꝛ tñ ꝛ veriꝰ Ange.i.d.l.i.q̃ ẽt p mille vices.q̃ iuſ q̃sitũ a creditore i pignore ẽ ſale ꝛ eſt trãſitorius de perſona ad perſonam in mille manus. ꝛ ſic cõcludit tex.d. l.i.in verbo tandiu eſſe ꝛc.

10 ¶ Quid ſi ali⁹ cui res pignorata fuit alteri vẽdidit q̃ forte abſẽtauit ſe q̃ re medĩ dabit̃ ꝓmo ob̃itori ad ꝓſequẽ dũ rẽ ſuã.&. Spe.dicit q̃ aget ꝯ primũ creditorẽ.ſ ꝫ ꝑm⁹ creditor libera bitur cedendo ſibi.act̃ contra eũ cui legitime pignorauit. ꝛ ſic alius reſpectu tertij.ꝛc.

11 ¶ Utr̃ poſſit pignorari vſurarijs nſi tpiſq̃ h̃nt ex ꝓuilegio q̃ poſt annũ lucrãtur pign⁹.&.q̃ ſic.ꝛ ſi pdit̃.dãnũ erit debitoris. q̃ q̃ fit lege pmittẽte nõ mereꝯ penã.l.gracc⁹.C. ꝺ adulte. ꝛ iõ cũ lex pmittat pign⁹ pignori obligari ſibi ꝛputet debitor. Nõ tñ limito verũ ſi mõ ñ pignorauit niſi ꝓ q̃ntitate ſibi ꝺebita q̃ ꝓ plus nõ ꝫ i alĩ q̃ caſu. Itẽ ſi hoc fecit ꝓ neceſſitate vl̃ vtilitate ſua.q̃ ꝓ alio r̃ſpectu ñ ꝫ ſ ꝺ vſuris accipe Itẽ.iij.ſi hoc notificauit ꝺebitori iſtis nõ cõcurrẽtib⁹ ñ liceret.

12 ¶ Utr̃ creditor teneat̃ fruct⁹ pignoris cõputare i ſorte.&. q̃ tã fruct⁹ q̃s ꝓcepit q̃ q̃s ꝓcipe ꝑmiſſet ꝛ ex ſua negligẽtia nõ ꝓcepit teneꝯ cõputar̃ i ſorte: ꝛ q̃ pl⁹ ſupeſt reſtituere debitori ita ꝫ glo in.c.cũ.ꝯ.eo ti.ꝛ ſeq̃t.pa. ibidẽ ꝛ Jo.An.in.c.i.ꝛ.ij.de vſuris Jo.in ſũma tenet oppoſitũ q̃ ad ꝓcipiẽdos.ſ.q̃ nõ teneat̃. niſi fuerit i ꝺo lo vl̃ lata culpa.ut puta. q̃ erat ſolita locari vel erat q̃ q̃rebat eã cõducere hoc idẽ ꝫ ſeq̃t dñs Anto. Sed mihi magis placet opio. Cald.q ꝫ q̃ ſi ſor ẽ ſatiſfactũ teneꝯ ẽt de ꝓcipiẽdis: q̃ ẽ malefideꝓſſeſſor ꝛ ñ reſtituẽdo rẽ. Si ꝺo ſorti nũdũ ẽ ſatiſfactũ ſic ñ teneꝯ ꝺ ꝓcipiẽdiſq̃ ꝺ itelligo verꝫ niſi ſit in ꝺolo vl̃ lata cl̃pa.ꝛ ſic tene ꝛ limita ꝛ ꝓcor.l.i.ꝛ ij.C.de pigno.ac.ꝛ ꝺoc.

¶ Sꝫ q̃ro quã pẽſionẽ ſoluet ꝓ ꝺo 13
mo pignorata creditor.&. Spe.ꝫ q̃ ſolũ ad illã quãtitatẽ quã idẽ creditor ꝓſtituſſet.l.i ſũma.§.frumẽto.ff.ꝺ ꝓdi. indebi.Sꝫ Jꝺa.in.ꝺ.c. cũ ꝯria diſtinguit q̃ ſi fuit ſimpl̃r pignorata tũc teneꝯ ad eã pẽſionẽ q̃ coiꝯ iuenit̃ a q̃cũq̃ alio. Si ꝺo fuit actũ vt ſolũ illa ſoluat̃ q̃ ſibi placet ſic eẽt verũ dictũ Specu.q̃uis ꝺuꝫ.ſꝫ ego limito verꝫ iſto.ij.caſu i modico: ſꝫ i aliquo notabili nõ credo verꝫ alr̃ eſſet via aperiẽ ꝺi additum vſurarijs ꝛ iniqtati. Nec obſtat.§.i fruñto q̃ loq̃t q̃ñ ꝓ errorẽ limitatio fuit facta q̃ tũc nõ obligat creditor niſi inq̃ũ fuit fact⁹ locupletior: qꝺ bñ no. q̃ pauci aduertũt.

¶ Utrũ liceat pignore vti.&. Jꝺa. in 14
c.i.de depoſito q̃ ſi pacto interueniẽte eo vtiꝯ vſurã cõmittit ſi comoditas quã ꝓſequiꝯ ex vſu ẽ extimabil̃ ꝑcio. c.i.ꝺ vſuriſ.ꝛ ꝺ.c.cũ ꝯ ꝛ teneꝯ reſtituere. Si ꝺo nõ iteruenit voluñtas dñi ꝛ ꝯ eius volũtatẽ vtiꝯ eo furtũ cõmittit l.ſi pignore in ꝑn.ff.de furtis niſi veri ſimiliter crederet dñm ꝑmiſſurũ.vt no.in.c.ꝺudũ.el.ij. ꝺ electꝫ.ꝛ Inſti.ꝺ obli.que ex q̃ſi delic.naſcũ.§.placuit Utrũ ſẽper fructus ſeu extimatio vſus eſt cõputãda in ſorte: niſi ſit talis rei cui⁹ vſ⁹ iter amicos gratis ſolet ꝓcedi.

¶ Utrũ creditor repetet expẽſas q̃s 15
fecit i pignore.&. q̃ ſi bona fide eas fecit poterit repetere niſi ſint imoderate.l.ſi.ſeruos.ff.de pigno.actꝫ.ꝛ ar. in.l.i.fundo.ff.de re.ven. Ber.tamen in.c.i.de vſuris intelligit q̃ repetet expẽſas neceſſarias nõ volũtarias. Sꝫ tu ꝺic q̃ ꝯtraꝫ vulgꝫ ꝺummodo non

nimis magnas.vt.no.gl.i.l.creditor la.ij.C.ō pig.act.tex.ē in.d.l.si. suos

16 ¶ Quid si res pignorata perijt aut deteriorat.&.q tenetur de dolo lata culpa ꝛ leui.ita no.glo in.l. si credi// tor.C.de pigno.ac.tex est. Jnst. quibus mo.re ℨ.obli.§.fi.ff.ō pigno.ac. l.si.cum.vēderet.in.fi.

17 ¶ Utrū remittens pignus. vel bidellus restituens librū sibi assignatus socio cōsueto. vel famulo illius cuius ē teneat si talis cui dedit infidelis egit. &. Pa.in.c.fi.de fur.q.nō.az in.l.eū q ꝛ in.l.argentum.ff. como facit.c.significante.co.ti.ꝛ segtur Bar. in.l. si quis vxori.§.apud Labeonē.ff.ō fur. Idē dicit.si eū assignauit alicui deferēdū aliquod signum. illius cuius erat ꝛ facit.d.c. significāte cū ibi no. non est tñ credendum de facili tali signo si res ē ꝓciosa ar.c.i.ꝛ.ij. de fide instru.

18 ¶ Quātū durat pignus.&.dōec' fcā fuerit tota solutio debiti vsq; ad mīnimum quadrantem.l.ꝑdiu.C. de distra.pigno.

19 ¶ Utrus possit creditor ꝓscribeꝛ pignus.&.q nō nullo tpe.l.pignori rez acceptā.ff.de vsucapionibus.

Pigricia

ē q̄dā tarditas ad exequēdū bonū. Tempor vo. ē remissio in executiōe boni q̄ q̄ñ sit mortale peccatū patet.s. Accidia.§.i.

Pirata

dr̄ quilibz q i mari aut i fluminib⁹ depdatur. vt no.in aut.nauigia.C.de furtis. Et tales si depdāt in mari sūt excōicati excōicatione papali p processum curie cū omnibus receptatoribus eor ꝛ dātibus eis auxiliū ꝓsiliū vel fauorem. Ita etiam no. Jo. An. ꝛ dñs Anto.in.c.excōicatiōi de raptoribus q ter in anno ab ore sūmi pōtificis excōicantur.

Placere

velle hōibus vtrū sit peccatū.&.ꝟ tho.xxij.q.cxv.q aut qs querit placere pp caritatē nutriendā: vel vt in eis spūalr ꝓficiat: vel vt ꝓuocētur ad bonū ꝛ in his q̄ sunt bona. vt cātare i ecclesia horas vel laudes diuinas ꝛ huiusmodi. ꝛ sic laudabile est. Aut q̄rit placere pp vanā gloriam vel pp lucrū vel i malis ꝛ sic tale peccatus ē quale est illud pp qd placere cupit de qbus ps. Deus dissipabit ossa eorū q hominibus placent. ꝛ ad Galatas.ii. Si hoibus placerem xpi seruus nō essez. Intellige quādo est mortale illud pp quod vel in quo cupit placere puta si pp vanā gloriaz sic est mortale peccatū talis cōplacētia: quādo talis vanagloria est mortalis: vel si queritur talis cōplacentia p opera peccati mortalis sic erit mortale peccatum alias veniale.

Pollicitatio

ē soli⁹ ꝓmittētis spōsio: vt q̄ñ ꝓmissio fit de aliquo alicui. ꝛ illius ꝓfectus cui fit ꝓmissio nō extat acceptās: vl q̄ erat absens: vñ pollicitatio differt a pacto q̄ pollicitatio ē vni⁹ tñ. Pactus vo duor ad min⁹. Pollicitatio vo tunc transit in pactū q̄ñ p nunciū vel lras mittit ꝛ acceptat q̄ ibi est duor cōsensus. l. pactū. ff. de pollici. Uñ pollicēri dicimur quādo nullo ꝓcedēte rogatione aliqua ꝓmittimus. Promittet vero ꝓprie est precedente rogatione Uñ ꝛ pollicitatio differt a nudo pacto no.gl.i.Cle. romā ō iureiur. ꝛ. Pa. in.c.cū iuramento de homici.

¶ Utrū ex pollicitatiōe qs obligeꝛ &.q nō nisi quando pollicet̄ ciuitati vniuersitati. clero eccle. vel pauperibus alicuius loci: ꝛ cum cā. puta ad honorē dei vl̄ silem. Si vero fit alijs

a ꝑdictis siue cum cã. siue nõ. vl ꝑdictis sine cã nõ obligatur: nisi cepe rit aliquid pretextu ꝓmissionis. ff. de pollici. l. i. §. i. facit glo. in. c. scim⁹. xij. q. i. que dicit ꝙ ex pollicitatione facta deo potest quis conueniri. facit. c. ex parte de censibus.

Pollutio nocturna alicui ꝓtigit ex ꝓcedẽte cogitatione carnalium: quãq; ex superfluitate cibi ⁊ pot⁹. quãq; ex demonum illusione: ⁊ fm ꝙ cã est peccati ita extimanda est.

1 ¶ Vtrum necessario impediat celebrationem vel eucharistie sũptionez. dic vt. s. Eucharistia. iij. §. xxviij.

2 ¶ Vtr nocturna polluto q̃ incipit i sõno ⁊ perficit in vigilia sit peccatum ꝛ. fz. S. Tho. i. iiij. di. viij. q. ij: qr nõ reputat euigilasse quisq; recuparit verbũ aut vsum. Posset tñ cõtingere in ipsa vigilatione plenaria peccati s. si polutio placeat pp delectationem que quidem cõplacẽtia si sit ex surreptione est peccati veniale. Si vo sit cũ ꝓpõsitu deliberatiuo ⁊ ꝓcipue cũ appetitu futuri. sic erit peccatũ mortale Si ãt placeat: vt ẽ exoneratio nãe nõ credit peccatũ. Et eodẽ mõ dico ꝙ ꝓ dcã ꝙ appetere pollutionẽ i sõnis sine oi delectatõe pp alleuiationẽ nãe nõ est peccatũ: fz dare opam vtendo calidis vl alio mõ eẽt mortale peccatũ si pp hoc facit. Secus si faceret ꝓpter gulositatem dubitãdo nihilominus de ea qr sic esset veniale peccatũ

3 ¶ Vtrũ ois polutio in vigilia sit peccatum mortale. R. ñ. ꝙ nõ. aliqñ. n. ẽ sine peccato sicut in patientibus fluxum semis: aliqñ cũ peccato veniali qñ ꝓter voluntatẽ ⁊ ꝓpositũ ꝓuenit ex aliq̃ tñ peccato veniali. puta cogitatiõe nõ morosa aut auditiõe: peccatũ vo mortale semꝑ est qñ volũtarie ꝓcurat ex quacũq; cã aut qñ ꝓuenit ex cogitatione locutione vel tactu morosõ ꝺ quo habes supra cogitatio. §. ij.

Ortio canõica vide. ꝛ. canonica portio

Possessor bone fidei ⁊ male quis dicatur habes Restitutio in littera possessor.

Postulatio ẽ quedã ꝛe petitio superiori facta de promouendo aliquẽ ad prelationẽ ad quã ꝺ iure cõi pp defectũ aliquẽ vel aliud impedimentũ eligi nõ põt seu ꝓmoueri Vtr si postulet ille q̃ ꝓt eligi nihil fit ⁊ ecõtrario fm Pa. i ꝛica ꝺ possu. prela. ⁊ intellige de defectu vel impedimento q non est peccatũ in eo pnta qr non hẽt etatez vel ẽ illegitimus vel alteri cõpatui seu plationi obligatus ⁊ huiusmodi Fallit in mutilato ꝺ corpore vicia. c. exposuistis ⁊ in bigamo ⁊ irregulari qr tales inhabiles nõ pñt postulari: silr crinitus nõ põt postulari vt i. c. i. ⁊. ii. de postu. pla.

¶ A quo debet postulari ab eo qui 1
potest dispensare in tali defectu vel impedimento.

¶ Quis potest postulare. ꝛ. Postie. 2
quod qui potest eligere. c. bone el. ij. ⁊ per totum eodem ti. ⁊ de elect. innotuit ⁊ debent sic concludere vt Papa dignetur prebere assensum qõ tal' translatio fiat.

¶ Quot voces requiruntur. ꝛ. ꝙ ad 3
minus due partes omnium fm Posti. de elec. c. scriptum. § fi. aliter non facit iniuriam superior si non admittit. d. c. bõe al's sic. ff. ꝺ aqua quotid. ⁊ esti. l. prima. §. pl'. Pa. tamen in dicto c. bone el. i. tenet cum Hostre. ꝙ sufficit maior pars vocum

4 ¶ Quis effect⁹ postulatõis.ff. Ba. in.c.i. de postula.q⁹ postulat⁹ admissa postulatiõe ꝓsequit iuſ ac,si fuisset electus ⁊ ꝓfirmat⁹.vñ nõ idiget alia ꝓfirmatiõe.vt.i.c.ij.de postula. Intellige qñ postulat ab eo q pót sup oi ipedimẽto postulati dispẽſat. ⁊ hec dr̃ solẽnis postulatio:ſz postulatio nó solẽnis hec nó opat.Ẽtiã ſz canóice postulét ab abbate monachũ in ep̃z ⁊ abbas ꝓcedat nihilomin⁹ oz ónno eligat ⁊ ꝓfirmet:⁊ i ista nõ oz seruare formã.c.q⁹ pp.de elec.ſz bñ i prima solẽni.vt no. Ba.in.d.c.quia pp. ⁊ ó hac ptrãseo q⁹ hodie pax vl̃ nihil valet ⁊ pessime pp ambitionem.

5 ¶ Est ⁊ postulatio idez q⁹ aduocatio de qua.ſ. Aduocare.

Posthum⁹ v.móis dr̃ pmo natus post mortẽ pr̃is.ij.post testiñ añ mortez vt .ff. ó iusto ruptoq; testõ.l.ij-iij. arrogat⁹ filiꝰ.iiij.post mortẽ aui.q ict pit nepos i sui pr̃is ptãte cẽ.vt posthumus.v.nepos auo moriẽte filio patr̃ nec no.glosa.C.de posthu.in. ꝓica.

Prebenda ꝑpe ꝓsiſtit i fructu am pceptióe.Canonica vo i iure alicui⁹ q i canonicũ ẽ recept⁹ ad qõ iuſ postea ptinet ꝑbẽda.⁊ stall⁹ i choro.⁊ loc⁹ i capl̃o ó hoc hẽs de ꝓstitu. cuz Ba.de instit.c.i.⁊ per Inno.i.c.relatum.⁊.c.dilectus de preben. ⁊.in .c. olim.de ó.signi.

1 ¶ Qui pñt hr̃e ꝑbendas.vide.ſ.beneficium.§.xiiij. ⁊ de magistris. vide magister⁹

2 ¶ Utr̃ valat ꝓmissio ó ꝑbẽda vacatura.ff. Inno.q⁹ nõ ó ꝑbẽ.c.relatum dicit tñ glo.ibidem q⁹ potest cõmitti canonico iam recepto.

3 ¶ Utrũ prebẽda sit quid spũale.ff. q⁹.ptim sic ⁊ ptim non.

Precarium dr̃ q⁹ ꝑcib⁹ petẽti vteñ.ꝓcedit ⁊z diu cẽz vin is q ꝓcessit patit̃.vt i.c.vlti.eo.l.i. ff.eo.⁊ est ꝓc⁹ gratuitus simil' alius gratuitus. Sed.i multis differt a vóatióe q̃ nõ reuocat regl̃r.differt ⁊ a comodato q⁹ i comodato oz esse vsus certus ⁊ tps saltẽ tacite ótermiatũ. vñ si vnũ istoꝝ ócidit erit ꝑcariũ nõ comodatũ. Si.n.ꝓcessi tibi librũ vt illũ trã scriberes erit comodatuz quia ad certũ vsũ ⁊ tpz tacite ótermiat̃.ſ.q̃tũ comode trãscribi pót.l.iterdũ.⁊.l.ꝓnu⁹.§.cũ ita.ff.de ó.obliga.⁊ nõ pót reuocari añ vsũ cõpletuz vt i.c.i. de comodato Precariũ aũt pót r̃uocari ad placitũ ẽt si interuenisset pactũ ó nõ r̃uocãdo.vt i.c.fi.eo.nisi fuisset appositũ p viã ꝓditióis q⁹ sic viciat ꝓ ctũ.facit.c.fi.ó ꝓdi.appositis.⁊ q⁹ no. Bar.in aue.ingressi.C.ó.sa.sã. eccl̃. Rõ ꝙz Bar.i.l.i comodato.ff.como. q⁹ nõ ẽ ꝓcessũ ad certũ vsũ. Hoc limito vez nisi vellet reuocare sine cã mito vez nisi vellet reuocare sine cã ⁊ cũ magno dãno alteri⁹ q⁹ obstaret sibi exceptó doli cũ nõ possit negari qn ꝑcariũ sit bñficiũ. ergo benuola actio:⁊ iõ nõ oz q⁹ aduersari i bñficio ꝓcesso sicut dixim⁹ in mutuo ꝓcesso viatori q ip̃z ótinuit postmodũ q⁹ eũ penituit.vt no. Jo.An. i ꝓhemio ócretaliũ. Itẽ differt q⁹ in ꝑcario venit solũ dol⁹ ⁊ lata culpa: ſz in comodato venit. leuissima vt in.l.q̃stiñ.§.⁊ illó.ff.ó ꝑcario.⁊.l.ꝓc⁹.ff.de re. inf. ⁊ ibi reddit̃ rõ diuersitatis. Hec elicio a Ly.i.l.ij.C.como.⁊ Bar.in.d.l. i comodato ⁊ Jo.An.i.c. vnico ó como.⁊ Ba.i.c.ñ.ó ꝑca.⁊ Idẽ i.d.c. vnico dicit q⁹ ẽt ꝑcariũ pót ꝓcedi ad certũ vsũ ⁊ distiguitur a comodato q⁹ nomẽ ꝑcariũ puta cũ dicit ꝓcedo libru ad trãscribẽdũ ꝑcario nomine.

1 ¶ Quot mõis soluit̃ ꝓcariũ.ꝛc.q̃ꝑ mo volũtate ei⁹ q ꝯcessit.l.i.ff.eo.ij. morte eius cui cõcessũ fuerat.c.fi.eo qr est ꝯcessio ꝓsonalis q̃ extinguit̃ cũ ꝓsona vt in regula ꝓuilegiũ ō re.iur. li.vi.iij. alienatiõe rei ꝓcario ꝯcesse sis ei cui est alienata a ꝓmo dño velit re uocar̃.d.c.fi.iiij.finito tpe ad qõ res fuerat ꝯcessa.l.cũ ꝓcario.ff.eo.

2 ¶ Sed nũqd reuocat̃ morte cõcedẽtis.ꝛc. ꝟda.in.c.ꝓcariũ eo.q̃ nõ ꝛ ibi ter.ex q̃ infert vnum notabile qõ vbi act⁹ validitatis pẽdet ex volũtate alterius nõ reuocatur ꝑ illi⁹ mortem iõ qr ꝓsumit̃ qs in ea volũtate ꝓseuerare m q̃ qs decedit.c.maiores ō ba ptis.ꝛ iõ lz ꝓr claustral̃ possit ꝛuocari ad libitum abbat̃ vt i.c.cũ ad monasteriũ ō sta.mo.non reuocat̃ tñ per mortẽ ipsi⁹ abbatis itellige si ab abbate cũc.aplõ fuit ꝓpositus vt.s.eps .§.viij.ꝑ hoc facit.c.fi.ne sede vacã. Sec⁹ si esset ꝯcessũ vsq; ad bñ placitũ suũ qr per mortẽ reuocat̃.c.si gratiose de rescrip.li.vi.vide bart.in.l.cẽtesimis .ff.de ver.obli.

3 ¶ In qbus reb⁹ ꝯsistit ꝓcariũ.ꝛc.q̃ i reb⁹ mobilib⁹ ꝛ imobilib⁹ ꝛ i ecꝛporalib⁹ naz fuit⁹ ꝓcario põt cõcedi.ff. eo.l.ij.§.vlti.ꝛ.l.iij.ꝛ.iiij.i.ꝛc. i re propria ꝯstituer̃ nõ põt.d.l.iiij.§. itẽ si rẽ qõ verũ ẽ q̃ztũ ad dñiũ ꝛ proꝛprietatẽ Sed bñ q̃ztũ ad vsum possessiõis seu detẽtõis.l.certe.§.plt.ff. eodem.

PRecaria feminini gñeris plt.producta ꝛ precarie in plurali numero ſz pa. in.c.i.eo. dicit q̃ non differunt inter se Sed bene differũt a precario qr ꝓcaria dr̃ ꝗctus ad ꝓces alicui⁹ vl̃ aliquoꝝ itua vsq; ad certũ tps fm q̃ p tes ꝯuenerũt nec añ illõ tps põt ꝛuocari vl̃ dr̃ ꝓcaria ad ꝓces aliquoruz fcã donatio vsq; ad mortẽ accipiẽtis x.q.ii.precarie ꝛ in glo.d.c.i.ꝛ dicit barto.in aut.ingressi.C.de ss san.ecc. ꝛ in.l.si finita.ff.de dã.infec.q̃ in õibus ꝛ per oia precaria ẽ eiusdẽ natre cũ ꝗctu ẽphyteotico ꝛ idẽ volut i l.i.C.de iur.emphyte.est glo.x.q.ii.ꝓcarie ergo segtur naturã emphyteosis ꝓ hoc ẽ bon⁹ tex.in aut̃.de ñ alie. §.lex itaq; vbi ꝓz q̃ ꝗctus nouus inuẽtus a ꝯsuetudine ex q̃ resultat idẽ effectus q resultat ex aliquo ꝗctu inuẽto a lege.cẽseat̃ eiusdẽ nãe Et hoc ntelligo verum vbi nõ fit gratis sed aliqd soluitur differt nihilominus qr renouat̃ de qnq̃nnio in qnq̃nnium ñ emphyt.Ad̃ no.q̃ ꝓcaria fit aliq̃ ẽt nõ gratis sicut q̃ sup solo ecclie fit aliqd edificiũ ꝛ soluitur annuatim aliqd.fit ẽt q̃ aliqs dat alicui ecclie possessionẽ vnã ꝛ recipit ab ecclia duplũ aut triplũ vteñ.toto tpe vite sue ꝛ no.in.d.c.ꝓcarie.x.q.ii. Fit ẽt q̃ clerico vel laico datur aliqd vtẽdũ toto tpe vite sue Aliq volũt q̃ ꝓcaria ꝛ ꝓcarie in hoc differãt qr ꝓcaria est solũ vsq; ad mortẽ illi⁹ cui ꝯcedit̃ vl̃ ẽt citra Precarie vero q̃ durat post mortẽ ꝛ oꝛ q̃ de qnquẽnio in qnquẽniũ renouetur ſz ꝓcaria nõ.

¶ Vtrum ꝓcaria possit fieri sede vacante sine ecclesia .ꝛc.q̃ non.x.q.ii. precarie 1

¶ Vtrum cuilibet possit fieri.ꝛc.qõ ñ yconomo vel eius ꝯsanguineo.x.q.ii. hoc ius. 2

¶ Vtrũ requiratur solẽnitas in ꝓcaria sicut in alienatione rei ecclie.ꝛc. q̃ i renouatione certũ ẽ q̃ nõ regritur vt no.Abbas in.c.i.eo.ꝛ dicit q̃ prelatus solus sine ꝯsensu capituli ꝓt eã facere facit tex.in.l.si pupillorum §.i.ff.de rebus eoꝝ ꝛ q̃ no.barto. in aut.hoc ius.C.ō ss.san.eccl. In cõcessione vero credo q̃ requirat̃ si est 3

talis rei vel tāti temporis que alienari non possit nisi cū debita solēnitate vt patet ex dictis tū q; nō pōt renouari ante tempus conuentū

4 ¶ Vtrū requiratur necessario q; renouetur de qnquēnio in quinquēniū &.q; sic ⁊ cadit a iure suo post quiquēnium si non renouat vt dicit glo.i.d.c.i. ⁊ hoc verū i rebus ecclesiasticis in laicalibus vo credo q; fm ꝯsuetudinem debet renouari quia presumitur actū qđ est consuetū .l.sēper in stipulationibus.ff.de re.iur.

5 ¶ Vtrū hns rē precario nomine vel sicut precaria possit eā prescribe.&.glo.xvi.q.iij.c.clerici q; regulr non potest nisi ex magna longinquitate tēporis dominus obliuiscatur de possessione taliter q; nesciat vbi sita sit qđ posset habere locū si possidēs eēt in bona fide aliter non

PReceptum

ē iussio vel ipe rium faciēdi aliquid vel non faciendi Quomodo distinguit.&.duplicit.s.p affirmatiuū ⁊ negatiuū affirmatiuū stricto sumpto vocabulo dicitur p̄ceptū ⁊ obligat ꝑ semp.s.p loco ⁊ tēpore ꝺbito sed non ad sēp.i. ad omne tps vnde filius nō tenetur sēper ad honorādū patrem i oi tēpore q; hoc est ipossibile sed solus cum oportunitas occurrit ⁊ tēpus regrit negatiuū autem p̄ceptus ꝑprie dr ꝑ hibitio q̄ obligat ꝑ sēper ⁊ ad semper q; teneor sēper ⁊ oi tēpore nō mecari no.hoc.Archi.i.c.si peccauerit .ii. q.i.⁊ Pda.in.c.nouit de iudi.⁊ theo. in.iij.sen. di.xxxvij.

1 ¶ Quot sunt genera preceptoꝝ legis diuine veteris.&.q; tria Quedā sunt moralia q̄ sunt de dictamie legis nature vt sunt precepta decalogi. Quedā fūt figuralia seu mistica q̄ aliud significāt ꝓter id quod lr̄a sonat. Ad o

rū alia fūt sacramēntalia sicut illa de quibus rō reddi potest q̄re ad lr̄az sic p̄cepta fuerūt vt de circumcisione ⁊ de obseruatiōe sabbati. Alia cerimonialia sic illa de qb⁹ rō reddi non potest q̄re sic p̄cepta fuerint ad lr̄az vt illō non arabis cū boue ⁊ asino non facies vestem de lana ⁊ lino ⁊ huiusmodi ⁊ de istis no.in glo.i.§.his ita rn̄detur.vi.di. Quedam sunt iudicialia vt illa que in decisione causarum sunt ꝺterminata vt Exo.primo ⁊ sunt determinationes iusturie iter homines fuā de. Et hodie figuralia taz scr̄alia q̄ cerimonialia nō tm̄ nō sunt seruāda sed ēt sunt peccatū mortale post xp̄m ipsa seruātibus vt talia Precepta vero iudicialia fūt mortua.q; ñ obligāt nisi ille q habet potestatē statueret ob seruāda q; tūc nō obligarent vt iudicialia legis antiq̄ sed vt ius canonicū vt ciuile aut municipale in q̄ p̄cipiūtur fm Sco.in.iiij.di.xii.q.v.⁊ Pda. in.c.i.de homi.facit tex.in.l.i.C.ꝺ ve.in.cnu.vbi dr omnia merito faciam⁹ nr̄a q; ex nobis omnis ipartit auctoritas ⁊.c.si aplice ꝺ p̄bē.li.vi.moralia aūt p̄cepta oia cōprehēdunt i.x.p̄cepti decalogi q̄ ponūt exo.xx.

2 ¶ Quomodo ordināt p̄cepta decalogi moralia.&.fz cōiorem modū q habentur ab Hugu. sup exo.s.vt p̄mū p̄ceptū sit nō habebis ꝺos alienos coram me ⁊ nō facies tibi sculptile nec oēm similitudinē Secūdū nō assumes nomē dei tui in vanum. Tertū Memēto vt diem sabbati sāctifices. ⁊ hec ad primā tabulā dicūt pertinere. primum preceptum fe tabule est. honora patrem tuum ⁊ matrem mā Secundū non occides tertium non mecaberis quartū non furtū facies quintū nō loqueris contra proximū tuum falsum testimonium sextū non concupisces domum proximi tui nō

ſeruum non ancillam non bouē non
aſinum nec omnia que illius ſunt. vii.
non deſiderabis vxorē eius magiſter
tū in. iii. di. xxxvii. ponit. vii. pro. vi.
3 ¶ Circa primū preceptū notāt q̄ tria prohibēt nobis Primo omnes
ꝓphane pactiones demonū ſiue fiāt
p incantationes v̄borū ſiue p inſcri-
ptiones caracter vl' imaginū ſiue per
immolatões ſacrificior Et hoc vel ad
ludificationē ſenſuū vt faciunt hyſtrio
nes vel ad tranſmutationē naturarū
vt fecerunt magi pharaonis vel ad i
veſtigationē futurorū cōtingentiū ſeu
occultorū ſicut faciūt diuini omnia p
hibētur ſub pena mortalis peccati.
quia in his attribuitur creature qđ de
betur creatori ⁊ iō peccat mortaliter
cō iſtud nō hēbis deos alienos coram
me ero. xx. ii. phibētur oēs falſe ⁊ ſu
pſtitioſe iuēcōes erroꝝ vl' obſeruan-
tiaꝝ cō fidē ⁊ bonos mores cuꝫ dicit
Non facies tibi ſculptile Huiuſmōi
aūt errores ⁊ ſupſtitiones procedunt
Aut ex iprobo auſu inueſtigatōis pro
hibite Aut puerſo intellectu ſacre ſcri
pture Aut ex inordinato affectu car-
nalitaſ humane de quibus Jere. ſtul-
tus factus eſt omnis hō a ſcia ſua con
fuſus ē artifex in ſculptili ſuo vana ſūt
opera eorū ⁊ riſu digna ⁊ i tpe viſita
tionis peribunt Ex ſēper eſt mortale
peccatuꝫ niſi in caſu vt hēs. ſ. hereti
cus in prin. ⁊ in caſu vt hēs. ī. Super
ſtitio. §. i. Tertio phibentur oēs puer
ſe apciationes creaturarum cuꝫ dici
tur nec omnē ſimilitudinē ⁊c. omnis
aūt peruerſa apretiatio creaturarū p
cedit: aut ex ſublimitate aut ex cupidi
tate aut ex delectatione Primo mo
do eſt ydolatria ſuperborum Secun
do modo auarorū Tertio modo luxu
rioſorū. Unde Hiero. quod quiſ pl⁹
veneratur ⁊ amat hoc illi deus ē ⁊ iō
ſuperbus colli ſimilitudinem celeſtiū
quia diligit ſuper omnes preferri Cu
pidus vero colit' ſimilitudinem terre
ſtrium quia ſuper omnia cupit ditari
Laſciuus aūt ſimilitudinē aquatiliū
quia ſuper omnia cupit ꝺlectari ⁊ fle
ctitur in delicijs ſicut aqua ad phil. iii.
quorum deus venter eſt. Quomodo
autem ſuperbia auaritia ⁊ luxuria ſūt
peccata mortalia habes ī titulis ſuis.
¶ Circa ſecundum preceptum no. q̄ 4
nomen dei tripliciter aſſumitur Pri
mo ad efficiendum vt in ſacramentis
ſicut in baptiſmo cum dicitur ego te
baptizo ⁊c. ii. ad promittendum vt cū
quis iurat vouet vel promittit aliquid
deo vel ſanctis Tertio ad exprimen-
dum vt cum quis loquitur cum iura
mento Similiter multipliciter aſſumi
tur in vanum. Primo per ſacramen
ti fruſtrationem ſicut cū quis non cre
dit vt hereticus vel gratiam ſacramē
ti deſerit ⁊ huiuſmōi quod ſēper mor
tale peccatum eſt. Secundo per voti
fractionem ⁊ hoc fit tripliciter. Prio
per tardationem implendi. Secūdo
per contrariam voluntatē ſeu fractō
nem voti tertio per apoſtaſiam ⁊ quo
modo ſit mortale habes. ī. Hoti. iii.
⁊ apoſtaſia in prin. cum duobus. §. ſe
quentibus. tercio aſſumitur nomen
dei in vanum per hominis blaſſemi lo
cutionem vide. ſ. blaſſemia. iiij. aſſu-
mitur in vanum in predicatione que
fit vana intentione de quo. vide. ſ. ho
nor. §. vii. ⁊. ī. vanagloria. §. i. v. in ora
tione que eſt ſine vlla cordis affectio-
ne ꝺ quo dic vt. ſ. oratio. §. x. vi. in cō
uerſatione ſeu operatione in qua for
ma ſcitatis aſſumitur tantum exterio
ri opere non pro deo ſed ſolum pro
humano fauore de quo vide Simu-
latio ⁊ vanagloria. §. i. vii. per iuramē
ti querſionē ⁊ hoc duplr aut iurādo

peruerſe aut nō ſeruādo de q̄ vide iu
ramētū p totū ⁊ piuriū per totū. vii. p
vſurpatōnez adiurādo quē nō debz
de quo vide adiuratio. §. iiij.

5 ¶ Circa. iij. preceptū no. ꝓz origē. q̄
factū dr̄ ſepatū ab vſu cōi ad cultum
dī p̄ceptū ergo d ſāctificādo ſabbo
eſt vt coꝛ a curiſ ſupfluis ſeparet ⁊ di
uino cultui mācipet ⁊ hoc eſt vacare
deo Hoc aūt fit tripl̄r Primo gene
raliter. ſ. dū nos a viciis ſeparam⁹ ⁊ i
iectionē nr̄am ad ſabbm. i. regem
eternitatis hēm⁹ Scdo ſpecial̄r duz
ſ. tēpoꝛibus ſtatuꝫ ⁊ ad hoc deputatis
nos ēt a licitis ſeparātes opibus deo
oꝛādo ⁊ meditādo vacam⁹ ⁊ hoc eſt
ſāctificatō ſabbi Tercio ſpāliſſime ſi
cut eſt in viris pfectis contēplatiuis q̄
ab oīb⁹ mūdanis ſe ſeparāt vt deo ſa
miliariter intēdāt prima ſcificatio eſt
neceſſaria. ii. debita. iij. pfecta Aduer
tēdū eſt ēt q̄ vacatio ad deum ēſt du
plex Alia in hītu ⁊ hec nō rēcipit ta
xationez tpis q̄ſtū ad eos q̄ ſūt in ca
ritate qꝛ offert deo in hītu totū tps vi
te ſue q̄ſtū vero ad ſeruiētes deo ex ti
moꝛe pene hēt taxationē tpis Alia ē
vacatio in actu q̄ ēt recipit taxationez
tpis qꝛ ñ ſēp hō moꝛtalis pōt deo va
care actualiter ⁊ ex hoc. pz qd vult
prima clauſula huius p̄cepti. ſ. Me
mēto vt diē ſabbi ſāctifices addit̄. ij.
clauſula in q̄ p̄cipit̄ operari determi
nato tpe ꝫ ocioſitatē cū ſubdit̄ ſex di
ebus opaberis ⁊ facies oīa opa tua
pro q̄ ſciēdū q̄ triplex eſt laboꝛ pri
mus eſt debit⁹ Et iſte ē duplex. ſ. vn⁹
excludēs ociū aīe inimicū ⁊ ad hunc
tenent̄ oēs: qꝛ q̄libz teneꝫ ſe exercere
in aliq̄ vtili rōne cui⁹ excludat a ſe tē
tationis ingreſſū ſm illud ecc. xxxiiij.
Mitte illū i operationē ne vacet ⁊c.
Alius introducēs fructū ⁊ iſte eſt trī
plex vnus platoꝛ de cura ſbditoꝝ d
q̄ p̄mc. Thimo. v. Alius actiuoꝝ cir
ca ſpūalia vt ē laboꝛ p̄dicatoꝝ ⁊ p̄sby
teroꝝ miſtrātiū ſpūalia ſen ſacꝛa Ali
us eſt cōtēplatiuoꝝ in gb⁹ ⁊ ſi quieſcat
coꝛpus a ſtrepitu mūdi tū mēſ inuigi
lat ſolicitādo deo placer̄ ⁊ alijs gr̄az
ipetrare Hū p̄dictis laboꝛibus labo
rātes p̄nt viuer̄ de elemoſina qꝛ p il
lis a gb⁹ accipiūt vtiliter laboꝛant. ij.
laboꝛ eſt conceſſus. ſ. hōiuz mūdi cir
ca occupatiōes tpaliū vt hēant vñ
viuāt ſm ſtatū eoꝝ ⁊ alijs ſubueniant
de q̄ ad eph̄e. iiij. aūt laboꝛet opando
manib⁹ ⁊c. ⁊ ad hūc tenēt̄ fortes coꝛ
pore ne coganꝫ viuere ocioſe de bo
nis q̄ debent̄ alijs. iij. eſt laboꝛ phibi
tus. ſ. curioſitatis ⁊ cupiditat̄ q̄ extin
guit ſpirituale qđem deo Sequitur
iii. clauſula in hoc p̄cepto in q̄ inter
dicit opationē in ſabbato cū dr̄ ſepti
ma autē die ſabbatū dñi dei tui eſt.
Nō facies in eo omne opus tu ⁊ filij
tui ⁊ ſerui tui ⁊ ancille tue ⁊ aduena q̄
eſt intra portas tuas Hū ad lr̄am p̄
cipit̄ vt hō vacet a coꝛporalib⁹ operi
bus que vacationem ad deum impe
diunt in ſolemnitatibus vt eſt negotia
tio ⁊ huiuſmodi opera Fulia Scias
igitur q̄ opus ſeruile dicitur a ſerui
tute Unde vt melius intelligat̄ aduer
te q̄ eſt triplex ſeruitus p̄ma ē ſeruit⁹
dei ⁊ hec nō phibet̄. vñ glo. numeri
xx viij. dicit q̄ fabri. ⁊ huiuſmodi arti
fices ſociant̄ in die ſabbati. lectoꝛ aūt
diuine ſcripture nō deſiſtit ab ope ſuo
nec tñ cōtaminat̄ ſabbatū: Fa ſeruit⁹
eſt peccati. Jo. viij. q̄ facit peccatū ſer
uus ⁊c. ⁊ hec phibet̄ intelligendo de
moꝛtali nō de venali. vñ peccās moꝛ
taliter facit ꝫ iſtō p̄ceptū nō tñ ſoꝛtit
ſp̄m ex hoc niſi moueret̄ ad pecca
tum vt preuaricaret̄ iſtō p̄ceptū qꝛ vt
dicit philo. v. ethicoꝝ. c. iiii. Si q̄ſ lu
xurier̄ vt lucretur auar⁹ eſt ſi aūt vt d

lectenir luxuriosus est tamē circūstantia que speciali ꝓhibitione ꝓhibet. Et ideo duplex est peccatū ratione rei status. secundum Alex. de ales. Tertia seruitus est q̄ homo fuit homini: vñ opa corporalia in tantū dicuntur seruilia in q̄ntū ꝓprie ptinent ad seruētes. Inq̄ntū aūt sunt cōia seruis t liberis non dicuntur seruilia. t ió opus corporale ptinens ad salutē ꝓpriā sine ꝓximi. sine ad euitādū. dānū imminens exterioris rei. nó est contra observantiā sabbati. vt p3 Jo. vij. t math. xij. t in. c. licet. t. c. ꝙquestus. de ferijs. xxiij. q. viij. si nulla de cōse. di. i. sicut non alij. q3 hec precipiūt oibus puer. xxiij. Erue eos q ducuntur ad mortē deutro. xxij nó videbis bouez. aut ouē frīs tui errātē ⁊c. Et ió nó ptinet solū fuis. sz ēt liberis. Et de hoc vide vel dic ut. s. Ferie. §. viij. t se.

6 ¶ Sed q̄re magis precipit observatio sabbati q̄z alia3 solēnitatuz. ꝛ. q3 cū oēs solēnitates veteris legis sint institute in cōmemoratione alicui⁹ bñficij dīni vl ꝓteriti ꝙmemorati. vel futuri ꝓfigurati. Jó magis sabbatū ꝓcipitur. q3 bñficiū creatiōis in hoc ꝙmemorat. qñ ē ꝓcipuū iter pfa. cū dr Gen. xx. Sex dieb⁹ fecit celū ⁊c Silr bñficiū ꝓfiguratū ꝓcipuū t finale. s. ges mētis in deo. vl in pātri p gr̄ā. vel in futuro p gliaz q̄ bñficia oia complectit. Nó sic aūt alie q̄ solū pp particularia bñficia cōmemorāt. vt pasca pp libationē ō egypto t figurā xpi

7 ¶ Utrū ꝙuenienter sit mutatuz in dñica. ꝛ. q̄ sic. q3 sabbatū figurabat getē dñi in sepulcro die. vij. t regē sanctorū futurā in celo p xpi meritū3 in vij. etate. Et ió aduenientē veritate debuit cessare figura. Jtē debuit cessare pp exclusionē errozis ne forsitā quis crederet q̄ obligató ad cerimónias veteris legis maneret. sicut p3 de cōse. di. iij. c. puenit vñ cōvenienter debuit i aliū diez mutari. nec alī⁹ fuit q magis cōueniret q̄z ꝑm⁹. tū pp bñficiū creaciōis celi t terre. t resurrectōis xpi t multis alijs de q̄b⁹ dicitur di. lxxvij. q̄ die dñico de cōse. di. iij. sabbato. t c. ieunia.

¶ Circa. iiij. scteñ. est q̄ ꝓprie t p se honorari ꝓcipiē in hoc ꝓcepto hó q est ꝓncipiū in eē nāe. sicut est pr̄ t mr̄ Carnalis. t hó q est ꝓncipiū in eē gr̄e pp ministeriū. sicut ē ꝑlat⁹ spūalis t cōsistit iste honoz in reuerētia t sustentatiōe. vt dicit glo. ad ephe. vj. Reuerētia v̄o ꝙsistit in trib⁹. s. in effectu. s. timēdo pr̄is offensam ex amoze leuitī. xviij. vnus q̄q3 patrē t mr̄em timeat. In effectu. s. obediēdo ad ephe. vj. filij obedite parētibus i signo s. assurgēdo. t hmói. Sustētatio v̄o ꝙsistit i solatio v̄boz. in fultio opū. t i exhibitiōe necessariox. in isto ēt ꝓcepto fm theologos itelligit mādari q̄cq̄d pt3 ad r̄ddeñ. ōbitū cuicūq3 psone. sic farū includit i ꝓncipali. Et ō hoc ꝓcepto vide. s. Filius. §. xxx.

¶ Circa. v. ꝓceptū aduerte q̄ hoc ꝓ. 9 cepto explicite ꝓhibet hóicidiū. Implicite v̄o ois motus ire sic monstrat dñs. Matth. v. i hoc ergo ꝓcepto ꝓhibet oīs lesio q̄ fit i psóa ꝓximi. t ió peccat mortalr̄ q̄cq̄s eū occidit. trūcat mutilat v̄berat. ledit notabilr̄. vel aiuz ō liberatū ledēdi h3. nisi i casib⁹ a lege ꝙcessis de q̄b⁹. §. Hoicidiū. s. t. iij. t. s. Percuter t. s. Delēctio. idē dic de incarceratiōe. de q̄. s. Carcer. §. iij. ꝓhibet duellū. ō q̄. s. Duellū. itē torneamētū de q̄. s. torneamēti. itē bellū ō q̄. s. Bellū. Jtē Alex. ō al̄. i. iii. p te sū. i expositiōe huiꝰ ꝓcepti. dic. no. q̄ iterꝓtatiue in hoc ꝓcepto ꝓhibet occisio spūalis q̄ qs est alteri occasio

rnie in peccato mortali ⁊ spūali mor/
tis. sicut psuasio mali ⁊ factū mīr rc
tū p̄bēs occasionē alteri ruie. vel q̄
moriat in p̄scia ꝓpria. vt p odiū vel i
aliena. vt per detractionez. ō quo dic
vt. s̄. detractio scandalum. odium. ⁊
alijs locis suis.

10 ¶ Circa. vj. p̄ceptū. no. q̄ ls mecha
ri idē sit q̄ adulterari ⁊ sic videat so
luz adulteriū ꝓhiberi tñ fm Aug. in
hoc p̄cepto ꝓhibet oīs illicit⁹ coitus
⁊ illoz mēbroz oīs illicit⁹ vsus. xxx/
ti. q. iij. meretrices. Dis aūt illicit⁹ vl⁹
ōterminat p. viii. dīas. s. per fornica
tionē de q̄. s̄. fornicatio. p meretriciuz
qō fit duob⁹ modis. s. p vagā infecta/
tionē libidinis ⁊ mulier⁹ solutar⁹. ⁊ sic
differt a fornicatiōe q̄ est cum certa.
⁊ vna sola psona. itē meretriciuz est so
lutar⁹ mulier⁹ venalis ⁊ publicus ꝓcu
bitus. d. c. meretrices p adulteriū de
q̄. s̄. adulteriū. p supruū. vide. j. stupr⁹
p sacrilegiū ꝓcubitū q̄ est inordinat⁹
ꝓcubitus in q̄ ꝓtinētia deo sacrata le/
dit: siue violat sacrata dico p ordinē
sacrū aut religionē seu votū cōtinen/
tie. per incestū. q̄ est inordinat⁹ coit⁹
quo viculū ꝓsāguinitatis vel affinita
tis vel pfinitatis violat. Per petū so
domiticū qō est inordinat⁹ coitus q̄
nālis vsus in illū puerit. q̄ ē ꝑ nāz. ⁊
viij. p libidinosū coitū ꝓiugalez. de q̄
s̄. debitū. Prefatarū differētiar⁹. vij.
ꝑme sēper sunt petū mortale. viij. ve
ro aliqū sic. aliqū nō. vt. s̄. debitū p3
⁊ supra luxuria.

11 ¶ Circa. vij. p̄ceptū. no. q̄. furtuz dr
tripl̄r. s. proprie. de q̄. s̄. furtum in p̄n.
⁊ cōiter. ⁊ sic est oīs illicita vsurpatio
rei alterie. fm Aug. in li. q. Exodi. xx/
ij. ⁊ sic cōprehēdit. rapinā vsurā ⁊ oēz
illicitā vsurpationē rer⁹ alienarū. vt i
d. c. meretrices. iterp̄tatiue vo dr oīs
illicita possessio rer⁹. ⁊ totuz hoc ꝓhi/
betur in p̄fato p̄cepto: ⁊ lō hūtes sa/
pflua respectu stat⁹ sui ⁊ familie si nō
subuenūt indigentibus ꝓ loco ⁊ tpe
mortal̄r peccāt. multo magis si indi/
gētes sunt in extrema necessitate. ⁊ de
hoc hēs. s̄. elemosyna. §. i. Itē cōmit
tunt furtū ꝓlati q̄ res ecclie dāt me/
retricib⁹ ꝓsāguineis potētib⁹ nō in/
digētibus ⁊ hmōi. Sic̄r indebite ser/
uādo. Itē cōmittūt furtū qui res acci/
piunt ab eis qui alienare nō possunt ⁊
huiusmodi de hoc hēs. s̄. furtum ra/
pina. vsura restitutio ⁊c.

¶ Circa. viij. no. fz. Alex. i iij. pte sū. 12
de isto p̄cepto q̄ ꝓhibet in hoc p̄ce/
pto oē gen⁹ mēdacij qō est petū mor
tale nō aūt illud qō est veniale ⁊ hoc
large: sed stricte solū mendaciū in iu/
dicio ꝓhibetur et falsitas apte dicen/
tis ⁊ taciturnitas veritatis. Uñ autez
peccet mortal̄r qs mentiendo. vide.
s̄. mēdaciū. vel tacēdo veritatez. hēs
s̄. cōfessio. i. §. vij. ⁊ j. testis. §. xxvj.

¶ Circa. viij. ⁊ x. p̄ceptū vbi no. fm 13
Alex. in expositiōe hoz. p̄ceptoruz
q̄ tripl̄r pōt cōcupia sumi. Uno mō
ꝓ appetitu vegetabili. ⁊ talis cōcupia
put est inordiata ē a fomite mouente.
i. a. corruptiōe originalis culpe. Alio
mō pōt dici appetit⁹ sēsibilis. ⁊ hoc
put est inordinata est a mouēte sēsua
litate cū fomite. Tertio mō concupia
ē appetitus rōnalis ⁊ sic ē a liberi arbi
tri volūtate cōcupiscētia. p̄mo mō est
in suggestiōe. secundo i delectatione.
tertio in cōsēsu. ꝓ hec ergo p̄cepta n̄
ꝓhibet motus p̄m⁹ ⁊ secūdus cōcu
piscētie q̄ cōsistit. j. limites sensualita/
tis sed ex ꝓhibitōe hui⁹ p̄cepti ꝓhi
bet ꝓsēsus volūtatis i op⁹ vel delecta
tionē ⁊ hoc sub pēa mortalis peccati.

¶ Utruz mala voluntas ⁊ opus sint 14
duo peccata. ℞. fm Alex. vbi. s̄. q̄ qñ
volūtas ⁊ op⁹ exterius ꝓsiderat in re

dice.s.libidie ꝛ in tentatiõe sunt idem peccatũ forma⁹r. Intellige si sũt cõtũ cta.ut ꝛ cã effect⁹.Si vo ꝓsideratur voluntas in se ꝛ op⁹ in se.sic sũt diuer sa peccata.qz alie sũt circũstãtie boni debite actui exteriori ꝯz voluntati.qa diuersificant mod⁹.loc⁹.ꝛ tps ꝛ que dã alie. Iz circũstantia finis sit eadez. Si ergo ut dicit Augu. peccatum est actus incidẽs ex defectu bõi.Ali⁹ aũt defect⁹ ẽ hic alius ide ergo fm hoc aliud peccatũ itellige mãliter. Si fr esset aliꝰ qñ sũt fm aliꝰ ꝛ aliꝰ tps.ita q⁹ itermedio cadat aliquid aliud qa diuerse auersiones, ꝛ sic formaliter di uersa peccata.

15 ¶ Quare magis phibẽt seorsũ vo lũtas ꝛ opus in mechia ꝛ furto ꝯz in alijs.ꝛ.Aler.ubi.s.qz delectatio me chie ꝛ utilitas diuiciaꝝ sũt pp se appe tibilia inꝯtuz hũt rõez delectabilis vel utilis ꝛ iõ debent in eis phiberi opus ꝛ cõcupia. Sz homicidiũ ꝛ fal sitas habent in se horribilia.ꝛ secun dum se ita sunt ergo sufficit eorum ꝓ hibitio.

16 ¶ Quare magis phibentur in spãli auaricia ꝛ luxuria quam alia peccata mortalia.ꝛ.qz pp iprobitatẽ libidinis citius pgrediũtur i op⁹ exterius nihi lomin⁹ alia capitalia phibẽtur iplici te.Superbia phibẽt in adoratiõe dei ꝛ honorificatiõe primi.Inuidia ꝛ ira in phibitiõe homicidij.Accidia in sã ctificatiõe sabbati. Auaricia in phi bitiõe furti. Luxuria ꝛ gula ꝛ delecta tio iordinata carnalis sibi inuicẽ con iuncta phibẽtur in phibitione me chie ꝛ adulterij.

17 ¶ Quot sunt genera ꝓceptorũ euã gelicorꝝ.ꝛ.ꝯz astẽsez.li.i.ti.xxxxiiij.q quedã sũt spãlia respectu personaꝝ presidẽtiũ ut illa que spãlr dãnr apli Math.x.q̃ omitto. Quedã sũt gene ralia respectu oium. de ꝙbus Ma th.lvj ꝛ.vij.ꝛ Lu.vj.q̃ sic ordinãtur ab eu ãgelista. ꝑmũ phibet irã cũ dr audistis qz dictũ ẽ ãtigs nõ occides. ꝛ de hoc hẽs.s. Homicidiũ ꝛ Ira Se cũdũ ꝓcipit reconciliationez respectu eius quẽ lesim⁹.cũ dr si offers mun⁹ ꝛc.vade corporalr si sit pñs.vel spũa liter si sit abñs.s.motu cordis reconci liari fri tuo veniã petẽdo ꝛ satisfaciẽ do ei si te lesit pp eũ odis vade odiũ cordis signi ꝛ opis dimittendo.ꝛ hec duo ordinãt irascibilẽ.Tertiũ phibz voluptatẽ mechãdi.ibi q viderit mulie rẽ ꝛc.de quo.s.Cogitatõ. Quartũ ꝓ cipit declinatioẽ occasionis mechie. ibi si occul⁹ tuus scandalizat.vbi no. q⁹ in oculo vl manu ꝓsideraẽ vitiũ si ue act⁹ vitiosus.ꝛ iste c̃.abscindẽd⁹ ꝓ sideraẽ ẽt mẽbruz.ꝛ iſtõ cũ sit bonũ c̃ diligeñ. Idẽ dicen̄. de q̃cũq; primo. Quintũ phibet sepationẽ ꝯiugij ex cepta cã fornicationis ibi.q dimiserit vxorẽ.hec aũt tria ordinãt ꝓcupisci bilẽ.Sextũ cũ sequẽtibus q̃tuor or dinãt rõnalẽ.ꝛ est illud q̃ dr dico vo bis nõ iurare oio.de q̃ iuramẽtũ. Se ptimũ ꝓcipit paciam respectu lesiõis corporis ibi si qs te pcussit i maxillã ꝛc. Itẽ rẽspectu ablatiõis rei.ibi si vo luerit tunicã.ꝛc da ei ꝛc. Itẽ respectu angarie operum.ibi ꝛ quicũq; anga riauerit te. Hec aũtẽ intelliguntur fz Augu.quo ad animi preparationem vt.s.nollit pp talia illata pacem cor dis per odiũ amittere.aliter cõsiliuz est. Octauum est preceptum erroga tionis.ibi oi petenti te tribue. de quo elemosyna.§.primo. Nonum est pre ceptum dilectionis inimicorum.vide diligere.§. primo. Decimum regulat intentionem cum sequentibus ꝛ est prohibituum oblique intentionis ibi attendite ne iustitiam ꝛcetera. Vide

intētio. Undecimū remouet in ordia tā affectionē tpalium. ibi nolite solliciti. vide. s. Auaritia. Duodecimū p hibet temerariū iudiciū. ibi nolite iudicare. vide Judicare. Tertiūdecimꝰ hcipit ōbitā cautellā. ibi attēdite a falsis pphetis. Quartūdecimū addnē sauxiliū gr̄e peteñ. ibi petite. vidē orō ℔. x. Quintūdecimū hcipit eqtatē legis nāe. ibi. q cūq; vultis ut faciāt vobis ⁊c. s. necessario alr̄ ꝓsiliū est. Sextūdecimū tāq; iplemtū iponit cōatuꝫ ad dei amorē cuꝫ dr̄ itrate p āgustam portam. s. caritatem. fm glo. ibidem vide. s. caritas.

8 ¶ Sūt ⁊ alia p̄cepta ab ecclia i dēa gnāliter oēs ligātia que sūt p̄mū ō celebratiōe festor̄. fm ō auditiōe misse tertiū de ieiunio i q̄dragessima. ⁊. alis vigilijs. q̄rtū de ꝓfessione. v. ō coiōne. vi. de. decis. vij. de vitādis excōicatis. ¶ Multa sunt alia q̄ tāgūt spāles psonas. de q̄bus hētur in diuersis capitulis hui⁹ sūme vt facili⁹ inueniātur.

Predicare

q̄s pōt. ℟. vt colligo ex car. in cleñ. dudū ō sepul. p mo papa pōt. xviij. di. i memoriā ⁊ q libꝫ cui ipse cōmittit de offō ōle. c. fi. Cōmissarij ēpo eius alteri subdelegar̄ nō p̄nt. d. c. si ⁊ epi et in alienis diocesib⁹. nisi ꝓhibeāt ab epis diocesis xxj. di. i nouo. ⁊ qlibet diaconus cui ipsi cōmittūt p̄nt in eor̄ diocesi sꝫ ñ ex̄. xvj. q. vij. null⁹ ꝓio Tertio oēs plati ecclīastici si sunt diacones p̄nt suis subditis p̄dicare sed non alīs nisi ab epo approbatis aut ꝓuilegiatis. vt debere. excōicam⁹. el. i. §. sāe clerici. iij. fꝫ aliq̄s qlibꝫ clerie⁹. Nō limito verū vt sit diacon⁹ ⁊ nō ꝓhibitus spāl̄r xviij. di. fꝫ. ⁊ ibi no. gl. ⁊ Inn. ⁊ Jo. ō here. in d. c. excōicam⁹ el. i. §. minores ⁊ p̄dicatores ab eor̄ platis licentiati. d. Cle. dudū. Ān si p̄dicare volūt. j. septa mōasterij ꝓpr̄ vel i locis aliis eorū lꝫ sint lōge a domib⁹ eorū dūmō sint ad eorū vsuꝫ p̄nt sine aliq̄ licētia fm Laud. ⁊ zēze. i. d. Cle. dudū. Silr̄ q̄ volunt p̄dicare i plateis cōibus nec p̄nt ꝓhiberi in p̄fatis locis. nisi hora q̄ plati. i. hītes iurisditionē q̄si epales. vt no. Lar. ⁊ glo. i. d. Cle. dudū p̄dicant solēniter. i. publice pplo generaliter. vel faciunt coram se solemniter p̄dicari.

¶ Sed nūqd vicar⁹ epi similr̄ hoc poterit. ℟. Lar. ibidē q̄ sic si ipe vult p̄dicar̄. vt epi vicar⁹. Sec⁹ si vt alⁱ plat⁹ vl̄ vellet coraꝫ se p̄dicari facere q̄ in hoc nō repñtat psonaꝫ epi. ⁊ sic nō tenētur cessare prefati fr̄es. 1

¶ Quid si talis hīs q̄si iurisditionē epalem vellet occupare totā horā matutinalē. ℟. Lar. vbi. s. q̄ ñ pōt. ⁊ laudu. ibideꝫ dicit q̄ debꝫ ptri illa hora matutinalis marie si dēi fr̄es nō hīnt aliam horam cōpetentem. ar. c. mandata de presump. 2

¶ Quid si volūt p̄dicare i plateis p̄ uatis aut ecclijs alior̄. ℟. Lar. ibidem q̄ ñ p̄nt sine licētia eor̄ q̄r̄ sūt. Sꝫ ō eorū licētia p̄nt et hora illa q̄ plati p fati p̄dicāt. excipiūtur solum eor̄ loca ⁊ publice platee in q̄bus illa hora p̄dicare non possunt. 3

¶ Utrum laici possunt predicare. ℟. Ḥa. in. c. sicut. in vna. de here. q̄ nō alias peccant mortaliter. 4

¶ Utrum tpe interdicti possit predicari. ℟. Lar. glo. ⁊ Ḥa. in. d. Cle. dudū q̄ sic. ⁊ quilibet admittitur. de cō se. di. i. c. eps nullum. 5

¶ Sꝫ quā sciā dꝫ here p̄dicator. ℟. Alex. i. iij. pte sū. q̄ tripler ē act⁹ docēdi. p̄m⁹ simplr̄ exortādo. ⁊ iste ē oiuꝫ ⁊ istis sufficīt scire mādata ⁊ credenda. scōs ē p̄dicādi. ⁊ iste ē eoruꝫ q̄ hīnt ex 6

offō ⁊ istis ē necesse scīr exponēr credēda ⁊ mādata ꝑz illud ꝓie Dē. iii: pau oi poscēti reddere tōez tertꝰ ca thedrā tenēdi ⁊ istis est necesse scire oia q̄ ptinēt ad eorū doctrinam

7 ¶ Quā ꝓscias dz hēre ꝑdicatoꝝ. ꝛ. Alex. vbi. ē. q̄ simplr exīs i peccato siue occulto siue maifesto docens ⁊ ꝑdicās si nō studeat dolēr de peccato simplr dr cōtinere ⁊ nō peccare. Et ego credo mortalr si ē in mortali iuxt illud ps. ppea deꝰ destruet ⁊c. fac. 50. di. gd ē hoc ⁊. c. cū exaudiero. ⁊. xxxv. di. c. sexto die. i fi. ⁊. xxxx. di. multi. Tho. in. iiij. tz q̄ si docet sacrā scripturā er offō platōis q̄ peccat mortalr si ē i mortali siue occulto siue maifesto sz si docet sicut magr sic si ē i peccato occulto nō peccat mortalr facit ꝑ hoc. ē. correctio. i. §. iiij.

8 ¶ Utr teneat ꝑdicatoꝝ facere q̄ ꝑdicat. ꝛ. Alex. vbi. ē. q̄ sic gegd asserit facieñ de necessitate salutis nō aūt q̄ ꝑdicat faciendū de ꝓfectiōe religiōis

9 ¶ Quid si predicet ꝓp honoreꝫ vide. ē. Honor. §. vii.

10 ¶ Predicatores sacris lr̄is sp debēt iīstere ne tñc q̄rāt discer cū ex officio alios ꝺbeāt docer. xxxvi. di. §. ecce ꝓpea noie doctoꝝ venīt ꝑdicatores ⁊ plati gl. i. c. vnico ꝺ sū. tri. li. vi.

11 ¶ Circa q̄ docēda ꝺbeāt iīstr. ꝛ. q̄ circa ꝓmo credēda sic articulos fidei facienda ⁊ fugiēda sic ꝓcepta. iii. fugiēda sicut pēta. iiij. rimēda sic mors eterna. v. appetēda sicut glia ⁊ vt ꝑdicatio eorū fructificet ēt prius debēt orare vt dicit gl. Sen. xxiii.

Preces an iducāt simoniam vide simonia. v. §. iiii.

Precedentia ꝺterminā sequenti. xxxi. q. vii. aplus

est oē ruz. lxxx

Pretiosum xiii. di. legimus.

Precipitatio ē vitāda. 50. di. ponderet Est autem precipitatio q̄n quis ptransitus gradibus regle dine vl hūane rōnis ꝓpetū voluntatis vl passiōis fert i ꝓcipitium Et si hoc facit ꝓtēnēs ⁊ repudiās dina documēta erit peccatū mortale Sicr q̄n z nō ꝓtēnat dina documēta tñ ē cuz ꝺtrimēto eoꝝ q̄ sūt de necessitate salutis sic ēt erit peccatū mortale vl circūstātia q̄ reperitur in oi peccato mortali vñ dr iniqtas oia ꝓcipiat als erit veiale peccatū ⁊ qz luxuria maxie absorbet rōnē iō ꝓcipitatō pōit eiꝰ filia

Predia vrbana vl rustica q̄n dicūt vide fruitus in principio

Predo dr q̄drupler primo qui iuste alios ꝑdat sicut q̄ spoliat viatores ⁊ iste est excōicatꝰ. xxiiii. q. iii. si qs romipetas cū duobꝰ. c. se. ii. dr q̄ tollit a psonis vltra stipēdia sibi taxata. xxiii. q. i. militare ⁊ tales sunt raptores ⁊ sic ꝑdo ptinet sub raptore sicut spēs sb genere. xiiii. q. v. nō sane i fi. ⁊ sic dz puniri pēa raptoꝝ. iii. ꝓz. Sofre. ⁊ Io. dr platꝰ q̄ vt furiū ipēdat legato vel alij plꝰ exigit a subditis ꝯz soluat ꝺ immu: ec. q̄z plerīq; . iiii. dr ꝑdo fm ho. Judex q̄ iurgiū alienū deputat ꝑdaz suā aut officialis indebite pecuniā accipiens. l. oēs. C. ad. l. iul. repe.

¶ Quo ꝓcepto ꝓhibet ꝑda. ꝛ. furti noie. xxxii. q. iii. meretrices. 1

¶ Cui debz dari ꝑda in bello acquisita. ꝛ. de iure ꝓncipi. xxiii. q. v. dicat sz tu dic laciꝰ vt. ē. belli in ꝓn. 2

Prefacio nulla debet dici in missa

nisi illa de qua in.c inuenim⁹ de con se.di.i.ꝛ in.c.sanctorum.lxx.di.vide.s. missa.§.xxx.

PRelatus large dicis hñs curā aia rū fm Inn.in.c.firmiter de sū. tri.ꝛ in.c.qñ vt lit.non ꝓte.stricte vo dicūt solū hñtes iurisdictionē vt ꝓbatur in.c.decernim⁹ de iudi.ūcta glo. in Cle.dudū de sepul.vbi ponit plas tus ꝛ rector sepatus do.Lardi.in cle. i.de elec.cū glo.ibidē ꝛ Lauī.dicit q̄ noie plati cōprehēdit quos administrator hūs ppetuū officū etiā si sit talis qui ad nutū supioris possit āmoueri alsat de sup.negli.p.c.i.ad fi.xvi.q. i.de pītū addit Pau.ibidē quocūq; noie censeat.de vbo.si.q̄uis Cle. i.de rescri.ꝛ qđ ibi no.Et ex glo.pfata dicit Lar.obtinuisse q̄ minister ꝛ custos minorū ꝛ ꝓuincialis p̄dicatorū sunt plati ꝛ q̄ pīt eē ꝓcuratores q² Cle.i.de ꝓcu.loqtur đ religioso nō plato ꝛ q̄ etiā pīt esse delegati pape. vt.s.delegatus.§.iii.

1 Cūtrū omis platus sit inder ordinarius.ℜ.glo.in.c.ii.de iudi.q̄ sic.

2 Cūtrū negligētia plati sit peccatum ℜ.glo.in.c.ea q̄ de offi.archi.q̄ sic ꝛ mortale qñ est in omissiōe necessariorū ad suū officū vt visitatiōis correctionis ꝛ hmōi ꝛ fm Host. Ber.i.d.c. ea que tenetur nō solū de dolo ꝛ lata ſ3 etiā leui culpa đ dāno ecclīasticarū rerū ergo fortius animarum

3 Cūtrū plat⁹ teneatur oia agere cū ꝯsilio capituli sui.ℜ.Pa.ꝛ i.c.nouit. de his que fi.a.p.q̄ negotia minora pōt sine ꝯsilio vt no.doc.i.d.c.nouit ꝛ Inno.in.c.fi.đ ma.ꝛ obe.ꝛ.l.ij.C. de iura.calū.Mā rectores ex offō iuncto explicant hec minora vt in.d. l.ii.facit.c.edoceri de rescri.Negotia vero ardua cā rōnabili exīte quā bon⁹ vir arbitrabit pōt fine consilio capituli alias non

4 Cūtrū teneatur dicere suā culpā ſb dito qñ excessit i corrigendo.ℜ.c.qñ lxxxvi.di.q̄ nō Intellige nisi a ꝓposito hoc faceret vt.s.Correctio prima.§.ii.

5 Cūtrū platio sit appetēda.ℜ.q̄ nō nec ōfidia fugienda.xvi.q.i.nos aūt viti.q.i.oli ꝛ trib⁹.c.se.xxxx.di. multi vñ appetēs eā efficitur indign⁹.i.q.i. principat⁹ ꝛ peccat mortaliter si delibe rate appetit vt ꝓsit vide.s.Ambitio. ꝛ.s.episcopus.§.ii.

6 Cūtrū prelatus possit fugere vide s.epūs.§.xxiij.

7 Cde quibus specialiter sunt interrogandi prelati.ℜ.s.Interrogationes circa prelatos

OPrescriptio ē qđ dam ius ex pte ꝯgruēs auctoritate legum viz capiēs penā negligētibus iferens ꝛ litibus finē ponēs Et similiter diffinit vsucapio ꝛ aliqñ vnū cōprehendit reliquum sed ꝓprie differunt q² vsucapio est in rebus mobilibus ꝛ se mouentibus prescriptio vō in mobilib⁹ ꝛ iuribus incorporalibus vt Insti.de vsuca.ꝛ lō.tē.pre.i.ℜ.Iuris tñ cōsult⁹ ita diffinit Vsucapio est acqsitio dñij p cōtinuationē possessionis temporis spacio lege diffinit in.l.ii.ff.de vsuca. hoc Pa.no.in Rica extra eo.ti.

1 Cque requrunt in ꝓscriptiōe ſ3 ius cānonicū ꝛ ꝯscia3.ℜ.q̄.iiij.ꝓmū bōa fides.s.q̄ is q̄ possidet rē ꝙ possidet credat eē suā vl eī dat tradēte eē dñ3 vl hīre ius distrahendi l3 in facto erret.ff.de v̄.si.l.bōe fidei Hoc limito verū3 i ꝓscriptione vbi requrit aliqs actus positiuus secus vbi nullū factū requrit vt i ꝓscriptione libertatis ꝙ ꝓ. nuncē rusticā q² l3 scia3 me tibi đbere

fuitute eũdi tñ ego possuꝫ ꝓscribere libertatem ex q̃ ego nihil facio q̃ sit peccatũ hoc tꝫ bar.i.l.seq̃ §.si viam ff.de vsuca.ꝛ ℙda.in.c.fi.ō ꝓ. Idem dic de ꝓscriptione actionis persōalis mere penal vt i rapina ffspectu q̃dru pli que est vsq; ad annum post ānum simpli.infti.de vi.bo.rap.in ꝑn.vt infra §.xxxvij.ꝛ idē dic ō similibus

2 ¶ Sꝫ qd si erret i mat̃.&.q̃ nō ꝓscri bet.l.i.§.si a pupillo.ff.ꝑ ẽpto.ꝛ.l.nũ q̃ la.ij.ff.de vsuca. Sec⁹ si errabat in facto ar.l.qō vulgo ff.ꝑ ẽpto. Et propterea dicit Imo.i.c.si diligẽti co.q̃ possidẽs ō ius nō ꝓsumit bone fidei nisi sit possessio log̃i tẽporis vꝫ habi libus rationib⁹ fuerit acqsita facit.c. cũ ecclia Sutrina de cā pos.ꝛ ꝑ. Ex quo pꝫ q̃ si ius i q̃ erraut erat dubi tum q̃ error excusaret in ꝓscribendo ꝛ facit tex.i.c.cum dilect⁹ ꝛ ibi ℙda.ō cōsue.qō no. Itē tꝫ ℍost.i.c.cura.ō iure pa.q̃ error mixtus.s.iuris ꝛ facti non tollit bonā fidem dat exemplum in donatione rei aliene facta vxori q̃ vir ñ ē effect⁹ paupior vt q̃ ex ipa re nō tenet̃ comodāti vel deponẽti vel q̃ dñs cōsensit q̃ mulier credit vale re q̃ vsucapiet.l.si vir vxori.ff.de do na. Bar.tamẽ in.l.si fur.ff.de vsuca. ꝛ i.l.fꝫ ꝛ si.§.scīt̃.ff.ō pe.here.ꝛ ſfert ℙda.i.c.grauis ō resti.spo.distinguit ꝛ bñ q̃ quedā sūt iura q̃ ꝓhibẽt aliq̃s actus ꝛ factẽs ō ẽt ex errore nō ꝓsu mit̃ in bona fide ꝛ sic itellige glo.i.d. l.si fur.q̃ dicit q̃ error iuris impedit vsu capionem q̃ ẽt limito nisi cẽt tale ius obscurū ꝛ dubiū Quedā sūt iura non ꝓhibẽtia sed actu nō assistẽtia vt pu ta testiñ nō solẽne nō approbat̃ a iu re vt valeat ꝛ circa talia errās nō ꝓsu mit̃ i mala fide.d.§.scire

3 ¶ Quid de illo qui tpe ꝓscriptionis hūit ꝓsciaꝫ lesam postea incipit hẽre nō lesam.&.ℙda.in.c.fi.eo.cum do. Ant.q̃ si ex ltia cā habuit lesam int̃ rupta est ꝓscriptio ꝛ sic incipiet ꝓscri ptio postq̃ consciam lesā reformauit per legitia indicia ar.coꝛ q̃ no.i.c.ō q̃rta co.ꝛ i.d.c.cura. Si vō fuit lesa ex leui indicio quā tñ reformauit ex aliis legitis indicijs sic nō fuit inter rupta ℙda.tñ inclinat q̃ oio interrũ pat̃ ꝛ incipiat prescriptio de nouo tẽ pore reformatiōis sed verior est ꝓia opi.nisi ꝓscia se firmasset q̃ius ex le ui indicio q̃ res erat aliena

¶ Utꝛ dubitās an res sit sua vel ne.ꝛ 4
hns tustā cām dubitādi ꝓscribat.&. fm do.Anto.in.d.c.fi.q̃ nō qꝛ iura requirunt ne dum q̃ non sit in mala fide sed qō sit in bona fide ꝛ ió lꝫ nō sit in mala fide non est tamen i bona Quod tamẽ limita nisi dubitatio eẽt momentanea ꝛ vacillans sicut nō est hereticus qui dubitat sed non fixe ꝛ ōliberate .c.i.de here.qꝛ sic nō impe diret ꝛ hec opinio in foro aic est veri oꝛ quo ad vsucapionẽ rei sed respe ctu fructuū lucrandoꝛ sufficit malaꝫ fidē abesse ꝛ q̃ius ℙda.ꝛ cōis opi.ꝛ go.in.d.c.fi.teneāt q̃ dubitatio etiaꝫ firma nō impedit ꝓscriptionẽ ẽt quo ad rẽ facit ꝑ ipsis.xxviij.q.ij.si vir go sed hoc verū quo ad forū cōtētō sum tene nō quo ad ꝓsciam

¶ Secundū qō requirit̃ i prescripti 5
one est iustus titulus.c.si diligenti cẽ eo .ꝛ dicitur hic titulus cā possidendi vt donatio vendicio ꝛ hmōi Exigit̃ ergo cā vera nō legitima fm Sofre. vnde titulus erroneus vt qꝛ credebat procuratorem suum emisse ℙ restat cām prescribẽdi.ff.pro socio.l.fina. Et propterea dicit glo.in dicto capso si diligenti quod pro tanto dicitur ti tulus iustus qꝛ dat cāꝫ prescribẽdi lꝫ i vtitate ñ sit iust⁹ qꝛ tūc non eẽt ꝓscri

tio necessaria. Et iō min⁹ iust⁹ titulus dat cāz p̄scribendi si mō adsit bōa fides vt credat titulū sufficere ⁊ cē iustū ⁊ hoc verūz q̄ regrit̄ titulus q̄n aliqs iur cōi possidere nō pōt vt laic⁹ dicas. Jō regrit̄ titul⁹ alīs est semper in mala fide Sed vbi res pūt ꝺ iur cōi possideri sic nō regrit̄ titul⁹ i iurib⁹ p̄scribendis vt sūt fluuius Et q̄ ñ regrat̄ titulus tenent cōiter doc. Sed Bal. in. d. c. ꝺ q̄rta eo. limitat verum Bart. q̄n p̄scriptio ñ cē ꝺ ius cōe p. c. i. eo. ti. li. vi. facit. l. quēadmodū. C. ꝺ agri. ⁊ cē. ⁊ co. Scōo q̄n nō é in vsu fructu p̄scribēdo qz ez sit ius icorporale. l. i. in fi. ff. ad. l. falci. ⁊ q̄dā fluit⁹ in rebus alienis. l. i. ff. ꝺ vsufru. acceseeñ. tñ regrit̄ titulū in eo p̄scribēdo alīs nō p̄scriberet̄ spacio. x. vl̄. xx. ānorū vt ꝓbat̄ in. l. fi. C. ꝺ p̄scri. lō. tē. vñ dicit glo. i. l. corruptiōez. C. ꝺ vsufru. q̄ si ēt vsufruct⁹ ꝓsistit in re mobili tñ actio psonalis ad ipaz nō tollit̄ triennio ⁊ idē vī diceñ. in acq̄sitōe ipsius ⁊ ēt in acq̄sitōe cuiuscūq̄z rei imobil̄ nō ꝓcedit p̄scriptio sine titulo nisi sit lōgissimi tēporis C. de p̄scri. xl. an. l. si qs emptionis Dico tñ q̄ fruct⁹ q̄ capiunt̄ ex agro alieno bona fide vsucapiunt̄ triēnio tex. ē no. in. l. sequit̄ §. fruct⁹ de vsuca. ⁊ ibi p Bart. q̄ ibi nō agit̄ de p̄scribēdo iure Et iō cum dī q̄ teneat̄ restituere fruct⁹ extātes in c. grauis ꝺ resti. spo. intellige nisi possessor p trienniū ⁊ bōa fide possiōret Tertio limitat q̄n nō agit̄ de fluitute p quā psona obligat̄ vl̄ astrigit̄ ad aliqꝺ fluitū qz cū sit qd graue necessario regrit̄ in tali iure p̄scribēdo titulus vel lapsus lōgissimi tpis ⁊ sic pōt intelligi. l. cū de in rē vso. ff. ꝺ vsuris ⁊ no. Dy. i fgla possessor ꝺ re. iur. li. vi.

6 ¶ Tertiū qꝺ regritur é ꝓtinuatio possessiōis q̄ res sit possessa ꝓtinue vsq; in finē p̄scriptionis sine itruptioōe. c. illud eē eo. de re. iur. regla sine possessione li. vi. ⁊ q̄ possideat vt ꝓpriū qz g alieno nōie possidet vt coloni ⁊ qui p̄cario ⁊ hmōi nō ꝓprie possidēt sed hi quoz nōie possidēt. c cū venissēt ꝺ resti. spo. ⁊ in glo. c. clici. xvi. q. iii. Sitñ iterrupta possessiōe q̄n possessor recuperat est bōe fidei si p̄scriberet ea iterruptiōe nō obstante. l. fi. C. de p̄scrip. xxx. an.

7 ¶ Utrū possessio ciuilis. i. q̄ sit talis ꝑsona q̄ possit bñe de iure cōi possidere ꝑz gl. i c. cāz ꝺ p̄scri. necessario regrat̄ ad p̄scriptiōez. &. q̄ ad vsūfructū p̄scribēdū nō ſz sufficit nālis seu corporalis possessio. l. fi. C. ꝺ p̄script. lōgi tēporis no. Bal. i. c. ad audientiā eo. ti. i alijs autem vbi p̄scriptio inducit ad acq̄sitionē rei vel iuris tūc regrit ciuilis possessio ⁊ sic itellige tex. ⁊ glo. i. c. cāz eo. ti. ⁊ iō nālis ñ sufficit de q̄ plene p Dy. i rgula sine possessiōe. li. vi. vbi ꝺo p̄scriptō inducit̄ ad extinguēdū solūmō ius alteri⁹ ⁊ ad ōfēsionez ꝺ ius alteri ꝓgruēs tunc tali defendēti nō é necessaria vera possessio vel q̄si alias sequeret̄ q̄ nō p̄scriberentur actiones psonales ꝺ id qꝺ bētur i. l. ii. C. de cōsti. pecu. ⁊ i. l. sicut. C. ꝺ p. xxx. an. qz nēo vere eā possidet nisi is cui vere cōpetit vt notat Inno. i. c. i lītis de re. spo. hec est notabilis distinctio Lal. in. c. cū ñ liceat eo. Aduerte hic q̄ possidēs bona fide ⁊ vēdēs sub cōditiōe nō iterrūpit possessionē vñ si ꝺ ficiēte cōditiōe vēditio resoluat̄ pōza tēpora cū posteriorib⁹ ꝓtinuaret̄ potest Bal. in. c illud autē eo. ti.

8 ¶ Utrū possessio lōgissimi tpis ꝺ cui⁹ initio nō é mēoria hēat vi tituli. &. fm Jo. an. i. c. ii. ꝺ ꝓbē. li. vi. q̄ sic q̄n capacitas dat̄ i exercēte alīs ñ vñ laic⁹ ꝓtucūq̄z exercuerit actū spūalē vel

alicuius ordinis nūcꝫ tñ pōt illā pre/
scribere Et no.q̄ fama p̄bet iustam
causam credendi vt no.in.c.igsitiōi
de sen.exco.t c.cū cōtingat ō rescri.
t p bar.in.l.ii.C.si ser.vel liber.t in.l.
celsus.ff.de vsuca. Et si fama erat q̄
res fuit legata vel q̄ tale fiebat p̄ pri
uilegium pape qō fuit pdictū tempore
guerre t huiusmodi sic curret p̄scri/
ptio vt no.in.l.q̄ vulgo.ff.pro ēpto.
qz sic facit titulū sicut i illo cuius pcu
rator dixerat se emisse t sic credebat
9 ¶ Quartū q̄ regrīt est q̄ res nō sit
vitiosa t possit p̄scribi t dī vitiosa si
sit furtiua aut vi possessa vt ist.de vsu
ca.§.q̄ aūt t subdit tex.q̄ nec vllus
alius q̄nis ab eis bona fidē emerit vl̄
ex alia cā acceperit vsucapiēdi ius hȝ
Et aduerte q̄ i re mobili oȝ q̄ iust⁹ ti
tulus intercedat a principio aliter nū
q̄ p̄scribit qz sine titulo ꝯ voluntatē
domini ꝯtans furtū cōmittit t sic
furtiua est Secus est in re īmobili: qz
q̄uis mala fides fuerit in primo pōt
tñ p alios p̄scribi ex eoꝝ bona fide
Et ideo nūcꝫ res mobilis in cōscia
pōt teneri q̄tūcūq̄ per lōguȝ tēpus
sit possessa t bona fide nisi q̄ habuit
cā a principio habuerit cū titulo ppea
dicit tex.in.d.§.q̄ autē Unde in reb⁹
mobilibus non facile p̄cedit vt bone
fidei possessori vsucapio cōpetat Nō
no:a qz sepe venit in pratica Limita
tñ ꝑm q̄ infra dico.§.xliij.

Io ¶ Quero vtꝝ omnes alie res q̄ nō
sunt vitiose possint p̄scribi.q̄.q̄ regl̄r
omnis res oē ius ois actio p̄scribi
pōt.c.ad aures eo.ti. Sed hȝ multas
exceptōes qz sunt multa que p̄scri/
bi nō p̄nt vt.j.§.xii.cū sequentibus.

11 ¶ Sed que regrunt ad p̄scribendū
iura seu seruitutes q̄ habēt cām cōti
nuam vel quasi.q̄.q̄ requiruntur.v.
Primum bona fides.s.q̄ vsus fuerit
eo animo q̄ vsus fuerit iure suo t q̄
potuerit etiam aduersario contradi/
cente .secus si cā amicicie qz nunc
p̄scribet.l.fi.et ibi no.ff.quēadmo.fi/
ni.amit.t.l.q̄ iure familiaritatis.ff.de
acq.pos. Secūdū tēs debitū vt.j.pa
tebit Tertiū q̄ vsus fuerit sciēte ad/
uersario.l.ij.C.ō seruī.t ibi gl.t doc.
t ēt paciente.l.quotiēs la.ij.ff.de ser/
uī.qz scia t pacia in iuribus incorpo
ralibus aduersarij cōstituit quasi pos
sessionē Et tō sine ipa ñ posset p̄scri
bi nisi sit tēpus longissimū.s.xxx.āno.
vl̄ xl.annorum ꝑm ꝑdau.de castro i
l.ij.C.de seruī. Itē nisi hūisset p̄scri
bens titulum ab aliquo tertio q̄ eā vt
dñs illius fūdi cōcessit qz sic ignorāte
dño pōt p̄scribi vt notat Ly. De/
trā tenere in.l.ii.predicta Nō nota p̄
limitatiōe illius q̄ in īcorporalib⁹ nō
est dare q̄si possessionē sine scia t pa
cientia aduersarij qz pauci aduertūt
vt in palcuis aqueductu iurisdictio
nibus piscandi Et no.ꝑm Inno.q̄
istud tēpus incipit currere ex q̄ quis
cepit illo vti nō vi.nec clā.nec p̄eca
rio sciēte illo cui fit preiudiciū t nō ꝯ
dicēte quartū in negatiuis puta alti⁹
nō tollēdi regrīt ꝓhibitio no.glo.in
l.qui luminibus.ff.de seruī.vrba.p̄e.
t ꝓhibitio oȝ esse ex parte pretēdentis
seruitutē quintū q̄ sit dñs fūdi cuius
seruitus est acquirenda quod nota.

¶ Que iūt q̄ p̄scribi nō possūt.q̄. 12
xvi.ꝑmo ꝯ peccata de iure canonico
t in foro anie imo diuturnitas auget
c.cū hēret ō eo .q̄ du.quā pol.p adul.
c.nō satis t.c.cū i eccl̄ie de simonia.
ō iure ciuili ꝺo si petīt ēmonētaneū
tunc lapsus tēporis alleviat penā i.l.
si diutino tempore.ff.ō pe t q̄ūcꝫ ex
toto tollit Ubi coiter doc. t sequitur
Pda in.c.cū hēret dicūt q̄ aduersus
quodlibȝ crimē regulariter procedit

prescriptio.x.annorũ vt post lapsum
quis nequeat accusari ꝛ in.l. adulter
C.de adul.ꝺ ꝙ post quinquennii ñ
potest quis accusare adulterium nisi
in duobus casibus vide gl.d.l.adult
¶3 ¶ Secundo cõtra obedientiã visi
tationẽ ꝛ procurationem que debet
ratione visitationis.c.cũ nõ liceat eo.
cũ similibus.
¶4 ¶ Tertõ ecclesia loca religiosa nec
nõ ius decime primitie vel oblatõis
ꝛ oia alia iura spiritualia nõ possũt p
scribi a laicis qꝛ illa possidere nõ pos
sũt vt in.c.cãm eo.ét si nulle ãni trã/
sierunt vt.ꝯ.ditꝛi fm Jo.an.in.c.ii.de
prebẽ.li.vi.Ab eis aũt a qbus possiõ
ri possunt bene prescribũt vt in c.ad
aures eo.
¶5 ¶ Quarto annexa spiritualibus vt
ius patronatus silr pscribi nõ possũt
a laicis Dicit tñ Pa.in.d.c.ad aures
ꝙ papa posset cõcedere priuilegiũ lai
cis vt possiderẽt spiritualia aliqua qꝛ
põt dare ptãtem eis excõicandi ꝛ sic
tũc prescribere possent que possidere
pñt. Limita istud ad laicos seculares
qꝛ laici cõuersi lꝫ nõ debeãt tñ pos/
sũt tractare spiritualia cũ clericis ꝛ p
scribere vide tex.iuncta glos.in.c.ex
eo.de ele.li.vi.
¶6 ¶ Quinto nõ põt prescribi limes vl
qõ adheret limitibus ep'atuũ puncia
rũ vl parochiaꝝ.xvi.q.iii.licet ꝛ.c.in
ter de paroch.super eo.rõ ne termini
cõfundant puinciarum vel parochi
arum
¶7 ¶ Sexto liber homo ꝑ suo possef
sus nõ põt prescribi.xvi.q.iii.§.põt.
¶8 ¶ Septimo publice fictiones agro
rũ.i.pẽsiones nõ pñt a colono pscri/
bi nec fundus quẽ collit.d.§.põt.C.õ
prescri.xxx.vel.xl.an.l.male agitur
¶9 ¶ Octauo via publica nõ põt pscri
bi ex ñ vsu populi.l.viã.ff.de via pu/
blica.
¶10 ¶ Nono aqueductus ad publicũ 10
vsũ ciuitatis ꝛ alia iura ciuitatis ad
publicũ vsũ destinata pscribi nõ pñt.
C.de aq̃ductu.l.diligenter
¶11 ¶ Decio reseruata principi in signũ 11
subiectionis vt tributũ ꝛ similia pscri
bi nõ pñt vt.l.cõpit.serenitas nra.C.
de prescri.xxx.an.facit quod notat i
c.cũ non liceat.eo.
¶12 ¶ Undecio res quã lex vel canõ alie. 12
nari phibet nõ pscribit sic tñ distin/
gue fm Pa.i.d.c.cũ nõ liceat ꝙ aut
lex phibet alienationẽ qꝛ eius rei nõ
est cõmerciũ nec põt possessio habe
ri vt in rebus sacris spũalibus ꝛ reli/
giosis respectu laicorũ ꝛ sic nõ valꝫ
prescriptio Aut phibet alienationeꝫ
simpliciter fauoꝛe ipsius rei erẽptiõ i
fũdo dotali ꝛ sic pscriptio nõ põt in/
choari.l.si fũdũ.ff.de fun.dotal.glo.ꝛ
bar.in.l.ii.C.de vsuca.ꝑ ẽptoꝛe Sed
si erat inchoata añ q̃ talis eẽt dotal'
fũd' ꝛ huiusmõi sup q̃s se fũdat ius
tũc nõ ipedit vsucapio tex.est in.d.l.
si fũdũ Jdẽ diceñ qñ res puenit ad
personã priuilegiataꝫ ꝯ quã nõ possꝫ
pscribi vt not.Joã.an.in.c.vnico de
iure patro.li.vi.intellige si ignorat p
hibitiõẽ iuris phabilit aliter nõ Aut
lex phibet alienationẽ nõ simpliciter
sed sine certa solemnitate vt i reb' mi
norũ ꝛ eccl'ie tũc data bona fide ꝛ ex
cluso errore iuris ꝓcedit pscriptio si
hꝫ comitãtia alia puta emi a minoꝛe
quẽ credebã maiorẽ vel rem a prela/
to sꝫ putabã capl'm ꝓsensisse et hmõi
Secus si errabã in iure credẽs ꝙ ꝓ
latus sine capitulo posset vel minoꝛ
sine decreto ꝛ sic intellige glo.in.c.ii.
de his q̃ fi.a prela.ꝛ tex.iuncta gl.in
c.i.de re.ec.nõ alie.li.vi.
¶13 ¶ Quid si ẽ phibita alienatio p õñ 13
ctũ.ꝙ.idꝫ dicẽdũ sic de phibita a le

ge.l.q̄ vſucapi non p̄ōt ter.eſt in.d. l.ſi.ꝛ ibi glo.ꝛ bar. Et hec itellige qñ predicta p̄hibitio ſit ex cauſa p teſtatorē ſine cā.n.nō valet vt legitur ꝛ no ta.in.l filius.§.vlu.ff.de le.primo ꝛ ibi p bar.plene.

24 ¶ Utr̄ ſiſr ſit dicendū qñ res p pactū p̄hibita eſt alienari puta cuꝫ res obligat ꝛ obligans appoſuit pactū vt illa res interim nō alienetur ꝛ impeditur dominij tranſlatio vt in.l.ſi creditor.§.vlt.ff.de diſtra.pigno.& q̄ ſic qꝛ nō currit preſcriptio vt no.bar.in. l.vbi ler.ff.de vſuca.pa.tñ.in.d.c.cū nō liceat tꝫ q̄ currat p̄ſcriptio ꝛ credo verius ſi alius a predictis p̄henibus preſcribat

25 ¶ Duodecimo res q̄ tenet precario noie qꝛ non ipe ſed dñs poſſidet l.certe.§.is qui rogauit.ff.d̄ precario Idē de colono ea rōne.l.male agitur C.de p̄ſcri.xx.an.idē de eo q poſſidet nomine alieno ea rōne.c.cū veniſſet de reſti.ſpo. Idem de pignore quod non poteſt preſcribi a creditor ꝛ vſu fructuario qꝛ cēſent in mala fide Dic tamē Pa.in.d.c.cū nō liceat licet colonus ꝛ tenens precario nomie ꝛ qui poſſidet alieno noie non poſſint ipſi p̄ſcribere tales res tñ ſi colonus vēdit alteri ꝛ qui emit bona fide preſcribit ſed dñs petit reſtitutionē in itegrum ſi ignorauit ex clauſula generali.l.i.ff. ex qui.ca.ma.fm Spe.eo.titu.ꝛ glo. in.l. cum nemo.C.de acq.poſ.ꝛ plꝫ per ea que.j.dicā lꝫ bar.in.l.cum ſoluſ.ff.de vſuca.aliter ſentiat

26 ¶ Terciodecio res ēpta a p̄digo vl luxurioſo aut luſore alienāte diſtiguit tñ Panor.in.c.ſi diligenti eo.q̄ Aut talibus eſt interdicta adminiſtratio ꝛ ſic nō valet p̄ctus nec inferꝛ vſucapiendi p̄ditio vt.l.qui fūdū.§.q ſciens ff.p ēpto. Aut nō eſt interdicta adminiſtratio bonorū ꝛ tūc aut ignorabat q̄ in malū vſū volebat p̄ſumere ꝛ ſic pōt vſucapere qꝛ eſt bone fidei vt i.l. ſi qſ cū ſciret.ff.pro ēpto. ſi vero ſciebat q̄ in malū vſū volebat expendeꝛ preciū ſic nō valet vſucapere vt i.d. l.ſi qs cuꝫ ſciret ꝛ ē tex.no.i.l.ſi vero nō remunerādi cā.§.ſi adoleſcēs luxurioſus mandat tibi vt p̄ meretrice fideiubeas idēq̄ tu ſciens mādatū ſuſceperis nō habebis mādati actionē qđ ſiſe eſt quaſi pdituro pecuniā ſciēs crediderīs Sed ꝛ ſi vlterius directe mandauerim tibi vt meretrici pecuniā credas nō obligabiꝛ mādati q̄ſi aduerſus bone fidei mādatū ſit hoc ter.ff.mādati Hec obſtat.l.affectiōis ff.de dona.qꝛ ego intelligo ante factū nō valere in iſta lege valeret poſt factū fornicationis ſoluendo hanc ōciſionē poſuit bar.i.d.l.ſi qs cū ſciret ꝛ fm hāc limitarē ego.l.fi.ff.d̄ alea.vbi vꝫ p̄ctus venditionis factus alteri a colluſore.ſ.verū qñ nō putabat preciū in ludo velle cōſumere alias talis emptor nō poterit p̄ſcribere Multo minus valet p̄ctus factus in ludo cū colluſore vñ nec tꝫ vēditō nec teneꝛ emptor de euictione cuꝫ ſimul delinquāt.l.fi.§.i.ff.qua.re.ac.nō da.ꝛ per cōſequēs cū ſit in mala fide ꝛ cōtractus ſit prohibitus a iure nō poteriꝛ preſcribere quod no.bene

27 ¶ Quartodecimo res ignorātis nō pōt p̄ſcribi ita tꝫ do.pe.d̄ puſio i tractatu de canonica portione ep̄i.c.ii.allegat.l.cū ſer.ff.de edi.edic.cū p̄cor. i gl.ibidē Vñ p̄cludit q̄ qñ qs ignorat hītu ꝛ actu ius ſibi cōpetere puta qꝛ ignorat legatū ſibi factū ex quo reſultat ſibi ius agēdi ꝛ ſic ñ currit p̄ſcriptio Itē qñ qs ignorat actu ſed non hītu ſic ēt nō currit puta collatoꝛ ſcit ſe habere ius cōferēdi beneficiū ſed

ignorat factū ex quo resultat sibi ius agēdi.s.actū vacationis ⁊ sic nō curr rit ꝓscriptio.c.q; diuersitatē de ꝓcess. ꝓ.c.litteras de suplē.negli.pre. ℙda. vo in.d.c.vigilāti dicit q; ꝯ ignorātē vel absentē currit ꝓscriptio nisi ignorās vel abñs possideat ciuilit q; tūc ñ currit ꝓscriptio vti.l.male agit.C. de ꝓscri.xxx.vl'.xl.an.ex q̄ infert q; si me absente aut ignorante ingreditur quis possessionē meam non icipit tūc prescriptio l3 fuerit ingressus bóa fide q; p hūc ingressū nó perdo possessionē vt in.l.si id qd̄.ff.de acq.poss sed anteq3 incipiat ꝓscribere o3 ꝓus pdā possessionē puta q; sciens alium ingressū suspicer me posse repelli vel tradidi oblitiói ⁊ eā neglexi p ō̄cēntum vt in.d.l.si id qd̄ ⁊ ab eo tēpore incipit currere ꝓscriptio ⁊ nō ꝓus.vt no.dy.in rgla sine possessione li.vi.⁊ sētit glo.⁊ aptius Bar.in.l.i.C.de seruitutib9 Addit tñ q; licet ꝯ ignorātez currat ꝓscriptio tñ si ignorātia fuit ex iusta cā vel.p babilis q; tūc subuenit ar.c.cū illorū de sen.exco.⁊ hec subuētio erit q; restituet in integrū vt voluit Bar.in.l.i.§.si qs aūt.ff.de actu itinereq3 pri.facit glo.in.l.i.C.de po.⁊ tex.optim9 in.l.antepe.ff.de acqui.here.sed magis mihi placet opi. ℙde.Ubi tñ ignorātia nō est crassa vl' supina Incorporalia vero nō pūt q̄ si possideri nisi sciēte eo q; possidebat prius Et data eius ignorātia nō pūt prescribi.l.ij.C.de seruit.⁊ aq̄.no.Jn no.in.c.bone.el.ii.de po.ꝓla.

28 ¶ Quintodecimo. res excōicati vt dicit ℙda.in.c.i.eo.q; cū sit impeditus a lege nō d3 ꝯ eū currere ꝓscriptio.l. fi.in fi.C.de ānā.excep.Ad̄ limito verū in eo q; nō est in mora petēde absolutiōis sec9 si cēt in mora q; tūc impediūtū orit ex cl'pa sua ⁊ iō curreret.

¶ Sextodecio res furtiue vl' vi pos 29 sesse nec ēt ea q̄ ex ipsis nascuntur vt Jnst.de vsuca.§.furtiue de quo dic vt vt.j.§.xliii.

¶ Que sūt tēpora in qbus ꝓscriptio 30 nō currit sed dormit.&. ℙda.in.c.ex trāsmissa eo.q; nouē tpa ℙrimū tps hostilitatis ⁊ vbi ius non reddit sed hoc limitat Jnno.in.d.c.q̄ pp guerrā ⁊ hmói actor agere voluit sed nō potuit q; nō erat q ius redderet l.sed si p ꝓtorem.§.si ferie.ff.ex quib9 cama.⁊ pp hoc dicit Bar.in.l.de etate ff.ad tre.q; citatus tpe pestis habz iustam cām nō cōparēdi.all'at.c.ad supplicatiōez de remi.facit glo.in.c.si vero de iureiur. Et tō dicit idē Bar.in. l.naturalr.ff.de vsuca.q; tpe pestilēte nō currit ꝓscriptio vbi qs fugit ex tali timore aut certe erit iusta cā petēdi restitutionē in integrū ex clausula generali ⁊ idē dic de oi alia iusta cā que impedit ne qs rem suā petat .l.qd̄ quidē.ff.ex qui.ca.ma.secūdū tps est q̄ ecclia nullū h3 ꝓlatū seu h3 inutilez ad agēdum vt puta q; est excōicatus suspēsus vel captiuus.c.q; diuersitatē de cōce.prebē .xvi.q.iii.c.i.ō elec.q; diligēta Aut est dilapidator aut male alienās ꝓlatus vt in.c.si sacerdotes. xvi.q.iii.⁊ qd̄ no.in.c.i.de in inte.resti.li.vi. Nā toto tpe prelati male alienantis nō currit Tertiū tps q̄ quis ō iure impeditur agere sicut filiusfamilias vt.l.i.in fi.C.de anna.excep.⁊ in vxore viuēte marito respectu rei dotalia3.l.in reb9.C.de iure dotiū Itez in pupillo durante etate pupillari.l.si cui vltra medū.C.de ꝓscrip.xxx.an. Quartū tēpus est scismatis q̄ ad ecclesiā romanā vt in.c.cum nobis eoti. Quintū tēpus conditionis q; res sub cōditione nō prescribit.l.cū nostissimi.§.sed illud.C.de prescrip.xxx.

ãnorũ q; nulla currit mora Sextum
tẽpus feriarum repentinarũ q; preca
ueri nõ possunt vt dr̃ in.d.§.fi ferie.
Quidã tñ dicũt q; currit ꝯ indulgeť
restitutio Septimũ tps absẽtie ꝓpu-
blice cã tñ Jnno.isto casu cũ ꝓcedẽti
ꝯ q; currit ꝓscriptio ꝯ dať restitutio
qñ prescriptio fuit cõpleta tpe feria-
rũ aut absẽtie vel parũ post Secus si
post magnũ tps q; tũc nõ dať restitu
tio facit.l.ab hostibus.§.sed qõ simi-
plr.ff.ex qui.ca.ma.ꝛ satis placet licet
alij teneãt idistincte nõ currere Octa
uũ tẽpus est furie vel ꝓdigalitatis fm
Jo.an.in addi.ad Spe.eo.ti. Monũ
est iacẽtis hereditatiſ ꝛ nõ stat ꝑ here
dem qn eam capiat sed aliquo mõ ẽ
ipeditus fm Pa.in.c. de quarta de
ꝓscri.sed do.Anto.ibidẽ ꝯ q; currit
sed restituer̃ ex generali clausula

31 ¶ Sed quero an in ꝓfatis casib⁹ ita
dormiat ꝛ impediať ꝓscriptio q; non
sit opus petere restitutionẽ.§.diuer
sa fuit opi.legistarũ in.l.senatus.ff. de
offici.ꝓsi.ꝛ canonistarũ in.c.ex transl
missa eo.sed mihi placet opi.Jnno.
q; ipediť ipso iure nec est necessariũ
petere restitutionẽ nisi solũ in tpe ab
sentie ꝛ feriarũ põt dici cũ simili rõe
tẽpus ꝓdigalitatis ẽt ꝛ sic illa tẽpora
subducunť ꝺ medio ꝓscriptionis .rõ
sua quare nõ currit est q; ꝓscripto est
odiosa vt ꝑ ex eo qõ legiť ꝛ no.in.c.
vigilãti eo. Ergo nõ est laxanda

32 ¶ Quantũ tẽpus requiriť in prescri
ptione .§.q; diuersimode fm q; a di
uersis ꝛ cõtra diuersa fit prescriptio.

33 ¶ Cõtra eccliaꝫ romanã nõ currit
minor q̃ centenaria intellige in his
que spectãt principaliter nõ secũda-
rio ad ipam fm glo.in.c.ad audien-
tiam eo.vnde dic q; generaliter oia
q̃ immediate pertinẽt ad dispositionẽ
pape gaudent priuilegio vt est eccla
lateranẽsis ꝛ res ipsius ꝛ exemptõ cõ
tra quã non currit minor prescriptio
q̃ cẽtenaria Jta tꝫ Jo.an.in regula
sciẽti li.vi.in mercu.ꝛ qõ no. Pan.i
Cle.frequẽs de exce.prela.ꝛ Pa.in.
d.c.ad audientiaꝫ Fallit hoc in casu
c.ii.§.i.eo.li.vi.vbi catholici ꝓscribũt
contra eccliam romanã bona hereti
corũ q; ignorabant̃ i vita q; esset he
retici si per.xl.ãnos bona fide ea pos
sederũt nec in isto casu poterit roma
na ecclesia petere restitutionem vt in
d.c.ii.pꝫ vbi prohibet ocñ molestiã
post prescriptionem

¶ Cõtra ecclesiaꝫ inferiorem a ro 34
mana siue fiat prescriptio a priuato vl̃
ab alia ecclesia si est i imobilibus cor
poralibus siue incorporalib⁹ iuribus
hñtibus continuam cãm vl̃ nõ sic re
quiritur quadragẽnaria ãnoꝝ prescri
ptio vt in.c.de quarta eo.ꝛ in.c.i.eo.
li.vi.nec requiriť titulus in hac q̃dra
genaria prescriptione sed sufficit bõa
fides nisi sit ꝺ ius cõmune quia sic
requiritur titulus verus vel putatiue
verus .c.si diligenti eo.ti.vel tẽpus ꝺ
cuius initio memoria nõ est dicto.c.
primo nisi in casu quando ius ciuile
exigit contra priuatum tẽpus de cu-
ius initio memoria nõ est quia tunc
multo fortius requireretur cum pre-
scribitur cõtra ecclesiam.
Si vero est in mobilibus sic ꝫ Pa.
in.c.cũ dilecta de cõfir.vti.vel. inu-
ti.nõ habet locum vsucapio trienna-
lis contra ecclesiam romanã sed con
tra alias ecclesias credo q; habeat
locum nisi in rebus que alienari non
possunt sine debita solemnitate ꝺ qui
bus.ff.Alienato.§.v.ꝛ quatuor.§.se-
quentibus Et q; prescribat habes in
aucten.quas actiões posita.xvi.q.iii.
§.fi.

¶ Quid ſi laicus habet rem cõmu 35

nez cum ecclia ꝛ inciuilib⁹ cā.ff.pa. in.d.c.de quarta ꝙ regrit quadrage naria ꝓscriptio pp eccliam ar.l.si cō munē.ff.quēadmodū seruit.ami.Jo. an.in.c.vnico de iure patro.in nouel la dicit ꝙ vbi ius ecclie pōt remanere illesū prescriptio cōis ꝺ laicū suffice ret facit quod no.in.c.ad audientiam eo.ꝛ.xvi.q.iiii.nouimus

36 ¶ Sed nūqd regrit quadragena ria in re q̄ deuenit ad eccliam que cū esset laici incepit ab aliq̄ prescribi.ff. Pa.in.d.c.de quarta cōiox ꝛ verioꝛ opi. est ꝙ nō sed ꝓ preterito vtetur priuilegio priuati ꝛ pro futuro tēpore ꝓuilegio suo ar.in.l.fiscus la.i.ff.ō iu re fisci ꝛ iō si contra priuatū ꝓsentez currerunt.v.anni ātecꝫ veniret ad ec cliam sufficiēt postea.xx.postcꝫ venit ad eccliam Et idem dic in simlibus ꝓuilegiatis facit aūt.si qs.C.de pre// scrip.lon.tempo.ꝛ sic in isto casu mu tat prescriptionem

37. ¶ Vtrū ꝓscriptiōes iudiciales cur rāt ꝺ.ecclesiam.ff. Pa.in.c.fi.de i in te.resti.ꝙ sic vt sūt ꝙ post decēdium nō appelletur ꝛ huiusmodi sed resti tuit sicut ꝛ minor iure spāli vt i.d.c. fi.ꝛ.l.i.C.si septus in inte.re.fue.po.ꝛ ibi sequitur bar.

38 ¶ Vtrū res patrimoniales clericoꝝ rū gaudāt isto ꝓuilegio q̄dragēnario ff.ꝙ nō sed prescribunt cōmuni spa cio sicut alie laicoꝝ tꝫ gl.in.c.possef siōes.xvi.q.iiii.ꝛ in.c.cꝫcꝫ de censi.li. vi.ꝛ Spe.in titu.de resti.in itegruꝫ te net ꝙ non potest restitutionem petere si fuit lesus in talibus bonis sicut fac in lesione in rebus ecclesie ꝛ iura que dicunt ꝙ bona clericoꝝ gaudent eo dē ꝓuilegio sicut bona ecclesie dic ꝙ intelligūtur q̄ ad defensionē allegat c.ecclīarū seruos .xii.q.ii.facit quod dicit Pe.ꝛ abbas in.c cū sit de foro cōpe.ꝙ.s.raptores ꝓfatoꝝ bonoꝝ ñ cōuenitur corā iudice ecclesiastico qz priuilegiū nō debet extendi nisi in casib⁹ iure expressis ꝛ idē cōcludit do. Anthо.nisi sit eadem oīno ratio cum expressis a iure quod no.

39 ¶ Quid de legatis ad pias cās.ff.ꝙ solūmō hēbit locū prescriptio.xl.an. ſm gl.no.in auten.de ecclesia titu.§. pro temporalibus ꝛ in.c. penultimo xvi.q.iii.

40 ¶ Contra hospitalia ꝛ alia pia loca regritur.xl.annoꝝ sicut ꝺ ecclesiam vt est tex.no.in.l.oia priuilegia.C.de epis.ꝛ cle.no.Jo.an.in.c.ii.de resti.in inte.libro.vi.

41 ¶ Cōtra principē distinguit Pa.in c.cū nobis eo.tit.sic aut sūt bona res uata principi in signū subiectionis ꝛ i tributo vel censu ꝛ sic nullo tempore currit.l.cōperit.C.de ꝓscri.xxx.ānoꝝ vel in signū singularis ꝓuilegij vt dūij vt legitimare spurios creare no tarios exigere vectigalia ꝛ pedagia. ꝛ huiusmodi ꝛ sic requirit scia ꝓncipis ꝛ nō ipse de cuius initio memoria hominū nō exstat vt est tex.in.c.sup quibusdā de ver.si.ꝛ p bar.in.l.cunctos populos .C.de sū.tri.ꝛ.l.si publicanⁱ ff.de publi.ꝛ.i.l.i.ff.de aq̄ plu.ar.Aut sūt bona parit possedibilia ꝛ si ista ff ꝓncipi incorporata regritur spaciū. xl.an.vt in.d.l.cōperit serenitas nra ꝛ sic ꝓcedit glo.in.§.fisci Jnsti.ō vsu ca.Si vo non sūt incorporata ſꝫ dū taxat delata tācꝫ vacantia sen ex cau sa publicata ꝛ tūc in bonis delatis pro pter vectigal non solutū sufficit tem pus.v.annoꝝ vt.l.ii.C.de apostа. In alijs vo si precessit denūciatio sufficit tps .xl.ānoꝝ vt.l.itra q̄tuor.ff.ō diū. ꝛ tē.prescri.Si vo denunciatio nō in teruenit ꝛ sic si hūit bonā fidē tm̄ req ritur tempus.xx.annorum.l.in oibus

ff.de diuer.t tẽ.prescri.Si autem vltra bonam fidem habuit titulum sic sufficit tẽpus.x.annorum sic loquitur l.cuius.ff. de vsuca.t no.bart.in.d.l.in omnibus

42 Contra quoscũq; alios a predictis distinguo aut sumus in actoĩb⁹ personalibus t sic requiritur spaciũ.xxx. annorum Quod limitat Bal.in.d.c.i causa de causa pos.t.ppt.verũ qñ concurrit sola patientia Secus si cũ patiẽtia interuenisset aliud vt est tex.i l.procula.ff.de proba.vbi ex taciturnitate longi temporis psumit dimissum fideicommissum debitũ si sepius de alijs habita ratione non sit habita ꝺ fideicõmisso mentio Aut sum⁹ in rb⁹ corporalibus imobilibus t sic si possidet cum titulo requiritur spacium. x.annorum inter presentes continue t per.xx.inter absentes t.l.fi.C.de p scri.lon.tem Si uero parti fuit psens parti absens duplicabitur tẽpus absẽtie solũ auten.q; si quis quibusdam. C.de pscript.lon.tem.Sine titulo per xxx.annos cum bona fide t reliquis p scribitur.vt in.c.sanctorum codem ti. xvi.q.iii.c.placuit t.l.si quis emptionis.C.de prescrip.xxx.an.Aut sumus in icorporalib⁹ vt sũt iura t fruitutes t sicnõ requiritur titulus sed solũ vs⁹ sufficit sic distinguendo q; aut sum⁹ in seruitutibus t tunc si habent causam continuam vel quasi regulariter prescribitur longo tempore.i.x.annorum inter presentes t.xx.inter absentes sicut immobilia tex.est in.l.fi.C.de prescri.lon.tem.t in.l.ii.C.de serui.t ibi glo.t doc.hoc no.Si vero seruitus habet causam discontinuam vt seruitus vie t seruitutum extraordinariorum p'estatio tunc regulariter nõ prescribit vt est tex.in.l.seruitutes la.iij. ff.de seruitu.t ibi per doc.Fallit prio. qñ qs vs est tãto tpe cuius ĩitũ memoria nõ exstat.l.hoc iur.§.ducẽ aq ff.de aqua q̃ti.t estiua no.gl.t doc.in d.l.seruitutes t tps cẽtũ annorũ ẽ tps de cui⁹ initio nõ extat memoria vt ꝺns Anto.in.c.veniẽs de testi.t Lar. in.c.si diligẽti de prescri.Ite.ii.qñ habuit titulũ cõcessionis a dño q; pscribet in.x.annis if pntes t.xx.inter absẽtes ita no.glo.in.d.l.fruitutes .Sicut.iii.pscribit qñ habit verũ titulũ a tertio q; p.x.inter pntes t.xx.inter absẽtes p tex in.l.fi.in fi.C.ꝺ pscrip.lõ.tẽ. fm Bal.de castro in.d.l. seruitutes. Aduerte q; ẽ ꝺfia inter prescribẽdo rusticanã t vrbanã fruitutẽ q; rustica na pdit p nõ vsũ sed vrbana non nisi alic⁹ simul vsucapiat libtatẽ puta hẽo fenestras q̃s ly obstruaz nõ pdo iusly si ali⁹ p idẽ tps alti⁹ eleuauit murũ suum sic amitto hec ꝓbantur i.l.hec ãt iura.ff.de fui.vrba.ꝓdiorũ qd aũt sit seruitus vrbana t rusticana vide Fulc⁹ in principio Et nota q; tũc fruitus ꝺr habere causam continuã vl ꝑpetuaz qñ est in vsu actualiter t potẽtialiter. vt seruitus aque ductus t seruitus altius nõ tollẽdi t similes ratio quia licet a principio requiratur factũ hominis non tamen semper quia postq̃ aqua est deriuata in canale facto nature continuat t per seipsã semp fluit t in seruitute tigni immittendi vel oneris ferendi q; postq̃ semel ẽ immissũ continuatur aliqñ vero dicitur habeꝛ cãm q̃si continuam vel q̃si ꝑpetuam qñ perpetuo seu cõtinuo potẽtialiter sed nõ actualiꝛ ẽ in vsu vt est fruitus sti licidij vel duct⁹ aque ex celo cadentis ro quia ly nõ semp exerceat actu tñ apta nata semper exerceri sine facto hominis quia cum pluit stillicidium est semper aptũ recipe aquã sine fctõ hois postq̃ stillicidiũ idẽ i eligẽdi re

re ⁊ pcipiẽdi decimas ex agro Aliqñ
seruit⁹ dñ hére cãm discõtinuã qñ nõ
est semp in vsu actualr nec potẽtialr
sz necessario requrit scñ hóis qđ nõ
põt esse cõtinuũ vt est seruitus itineris
vie ⁊ silium hoc no.p glo.⁊ doc.in.l.
seruitutes la.ij.ff.de seruitu.⁊ i.l.fora
mẽ.ff.de serui.vrba.p̃ aduerte hic qz
in fuitute q̃ amittit̃ p nõ vsũ si hz so
lũ interualla diez vl noctiũ tñ vl bre
uiorĩ spacij pscribit̃ p.x.ános iter pñ
tes ⁊.xx.iter absentes Si aũt héat in
terualla ãnoz vel mensiũ requrit̃ tps
duplicatũ q̃ ad pñtes vz.xx.ãnoz sz
q̃ ad absẽtes aliq tenent qp nõ dupli
catur Sed credo qp duplicat̃ fz Jo.
glo.in.l.fi.C.đ seruitu.quẽ sequũt̃ cõi
ter gl.Accursij bar.⁊ bal.⁊ doc.ibidẽ
⁊ Jnno.in.d.c.de.iiij.qz p vltima op
nione hãc põit q̃ est sua iurta gl.no
ta.in.l.q filiũ.§. sabin⁹.ff.ad treb.vbi
dr qp vltima opi.in dubio ẽ tenẽda itẽ
no.qp.d.duplicatio ñ hz locũ i pscri
ptõe.xxx.vl.xl.ãnoz nec in pstatione
ãnua vt vult glo.in.l cũ notissimi.§.fi.
C.de p̃script.xxx.anno.⁊ dr hr̃e iter
ualla diez vel noctiũ qñ alternis die
bus vel die seu nocte mihi lz ⁊ tibi ale
tero die ⁊c. Tẽpus vo ãnorũ vl mẽsi
uz qñ đ qnquẽnio i qnquẽniũ vl de
ano q̃libet vna die vl plib⁹ lz ducere
aquã Aut sum⁹ in fuitute q̃ debeł a
re psõe vt vsusfruct⁹ vsus.iurisdictio
⁊ huiusmõi.q̃ lz requirãt factũ hóis
tñ nõ dicunt̃ hére cãz discõtinuã qa.
aio possideri possũt q ptinuus ẽ lz ac
tus hóis sit discõtinu⁹ ñ sic in fuitute
q̃ a re rei debeł cũ res aiuz nõ héat
Jste fuitutes ergo q̃ debent̃ a re pso
ne lógo tpe pscribẽt̃ cuz titulo tñ vo
qz hz similitudinẽ cũ dñio qđ lógo
tpe nõ pscribitur sine titulo vt ẽ cas⁹
in.l.vltia in fi.C.de p̃scri.ló.tẽ. Et in
telligе de titulo hito a nõ dño qz si a
dño nõ oz pscribere aut sum⁹ in ser
uitute psonali q̃ persone a pso đbeł
⁊ sic pscribit̃ aliqñ qnquennio qñ.s.
pr̃ tẽpore mortis gessit se p libero nõ
in fuga nec latitãs sed in bõa fide sic
post qnquẽnũ elapsũ in q̃ nõ est pas
sus fili⁹ ptroversiã stat⁹ efficit̃ liber.
no. Abb.in.c.lz de cõiugio seruo. Jn
psona vo ppria requrit̃ tps.xx.anno.
cũ bona fide nec requrit̃ titul⁹ fauor
libertat̃ vt in.l.ij.C.de p̃scri.ló.tẽ. alt
as seruit⁹ ois psonalis cum sit ptinua
pp aiũm q nõ põt eẽ in seruitute rea
li sine titulo r̃grit tps lógissimũ.s.xxx
ãnorũ vt no.Ly.i.l.ii.C.de fui.⁊ aq̃.
cuz titulo vo p.x.inter pñtes ⁊c. Aut
sum⁹ in debitꝫ legatꝫ aut stipulationib⁹
⁊ sic fm bart.in.l.cũ notissimi.C.đ p
scri.xxx.ãno.si obligatio sit de pñti lz
exactio sit dilata in diẽ sicut cũ testa
tor legat cẽtũ alicui ita qp tradãt̃ sibi
x.omni ãno solũ sic vnica p̃scriptõe
tollet̃ ⁊ p spaciuz illud q̃ alie res ar.
l.senatus.§.fi.ff.de dona.cã mor.⁊.c.
đ q̃rta.e.ti.vbi vnica p̃scriptõe q̃dra
gẽnaria tollit̃ q̃rta debita epo q̃ cõi
ter solut̃ oi ãno qz obligatõ ẽ đ pñti
orta lz exactó si dilata si vo obligatõ
sit i diẽ vt i legato simplr fctó vt ãnua
tiz det̃ aliqd qz tot sũt legata quot an
nue pstatões.d.l.senat⁹ in fi.⁊ sic nõ
currit p̃scriptio nisi a die extãtis obli
gationis ⁊ sic oz tot sint p̃scriptiões
quot legata Sed aduerte qp si hęres
testatoris scit se teneri vt cõiter psu
mitur vt no.in.l.q rome.§.duo fra
tres.ff.de vbo.ob.nullo tpe põt p̃scri
bere fm Abe.de perusio tractatu de
canonica portiõe epi qz habet malã
fidẽ Jdẽ dic de quocũqz debitore vt
no.Ange.in.l.qui seqtur.§.si viam.
ff.de vsuca.⁊ dicit qp hic cõiter tenet̃
contra bar.etiam si statuto caueatur.
vt p̃scriberet ⁊ hoc sequitur Jo.

An.in.c.ii.de excep.li.vi. Hosti.in.c. ptuas de dona.ꝛ Lar.in.c.vigilanti. eo.ti.ꝛ ē gl.no.in aut.vt eccliа roma na cētū an.ha.p:e.que dicit ꝙ tale sta tutū eēt iniquū ꝓsidū ꝛ sequit bal.in c.si gs p.xxx.si de feu.fuerit ꝓtrouer. vbi dicit ꝙ p:escribēs sciēter debitu3 semp poterit denunciari Sec⁹ esset si ignorabat ꝓbabilit sic ꝓscriberet ēt q̄ ad ꝓscia3 vt voluit Inno.in.c.cu- ra de iure patro.ꝛ in.c.q2 plerīq3 de immu.ec. Pa.tū in.c fi.de ꝓscri.di stinguit ꝙ aut debitor sciēs debitū nō teneba. offerre ita ꝙ cessādo a solutō ne nō fuit in culpa ꝛ sic ꝓscribet q2 si est in mala fide eo ꝙ potuit cogitare ꝙ voluit vōare vel relaxare: ꝛ qui te neē offerre vide bonū tex.cū gl.in.l. Itē illa.ff. de ꝓfu.pecu.ꝛ plenī⁹ p bar. ꝛ me.§. Obligatō.§.viij.nihilomin⁹ tamen poterit denunciari iudici ec- clias:ico Si autē tenebaē offerr̄ sic nō ꝓscribet q2 est in mala fide aut sumus in actionib⁹ ꝛ exceptionib⁹ ꝛ cū varie sint vario modo ꝓscribūt puta excep- tio de nō numerata pecunia p⁹ bien nii nō potest opponi.l in ꝓpetuis.C. de nō numerata pecunia repetitio de bitor3 in alea nō ꝓscribit nisi p. xl. ānos vt in.l.aleartū ludos.ff.de alea to.ꝛ huiusmōi q̄ multe sūt q̄ ꝑ3 Pa. in.c.cū cā de ēpti.ꝛ vē. ēt currūt ꝓtra eccliam ꝑ3 spaciū decretū a iure ciui li a q̄ sūt iuēte nec expectaē spaciū.xl. ānox vnū tū no.q ois obligatio vel exceptio spacio.decē vl.xx.ānox p:e scribit.l.obligationū fere.§.pal3.ff ō act.et oblig. Aduerte ēt ꝑ3 bart.i.l.si ab hostib⁹.C.q.ñ obici.ló.tē.ꝓscri.ꝙ actiones ꝓtorie rei ꝓsecutorie sūt ppe tue nisi denē ℨ ius ciuile puta reddibi tor.ia q2 daē ℨ ℨctū validū de iure ci vili ió finitur āno Secus si ℨ ℨctū in validū de iure ciuili q2 sic est ppetua. qō no. Itē distigne q2 si actio ē data i penā solū sic ꝓscribit ēt sciēte debito re i ꝓscia q2 in penalibus nō tenet i cōscia.xij.q.ii. fraternitas in glos. Si vō data nō est in penā sed in satisfacti onē lesi.vt actio q̄to minor3 ꝛ huius modi sic data scia debitor3 nō ꝓscri bit in ꝓscia qn teneat satisfacer̄ leso xiiij.q.vi.si res Aut sum⁹ in reb⁹ mo bilibus ꝛ sic currit vsucapio ꝛ qd req rit vide Vsucapio.§.ii.aduerte tū ꝙ ℨ minor3 nō currit vsucapio vt no.i l.fi .C.in quib⁹ ca.restit.in integ.non est necessaria

¶ Sed qd dicem⁹ de fūdo dotali q 43
tā inceperat ꝓscribi añq̄3 daret in do te.q̄.ꝙ ꝓscriptio nihilomin⁹ curret: l3 nō potuerit inchoari postq̄3 ē fact⁹ dotal̄ Secus erit de pupillo alteri suc cedēti ℨ quē nō currit ꝓscriptio dura te pupillari etate l3 antea fuisset ince- pta sed differt̄ vsq̄3 post pupillarē eta tē.l.i.C.ō ꝓscriptione.xxx.vl̄ xl. ānox

¶ Item successor singularis iuasoris 44
ꝓscribat p.x.ānos inter pītes ꝛ.xx.in ter abītes.q̄. Pa.i.c.nihil eo.ti.ꝙ nō q̄stūcūq̄3 hēat bonā fidē pp vicīū rea le qō segt̄ quēlibet possessorē.l.vicia. C.de acq.pos.sed o3 currat spatium. xxx.vel.xl.ānox ꝛ sic bene ꝓscribit ēt in reb⁹ inuasis.vt no. Insti.de vsuca. §.furtiue.dūmō sit bone fidei ꝛ a se vult̄ icipe ꝓscriptionē vt no.glo.in.d. §.furtiue. Successor vō vniuersal̄ nō ꝓscribit de iure ciuili si defūctus hūit malā fidē ēt sine violentia qr cēsset ea dē psona cū defūcto in aut.de iure iur.a mo.ꝓsti. Dy.tū in regula posses- sor ꝛ glo.in regula q i ius li.vi.ꝛ glo. in.c.de.iiij.eo.ti.ꝛ alia glo.i.c.cura ō iure patro.tenet ꝙ de eqtate canoni ca si est bone fidei possessor ꝛ in per- sonā suā ichoat ꝓscriptionē ꝓscribet. Sed Pa.post dñm Anto.in.c.fi de

ligẽti tenẽt q̃ ñ p̃scribit ꝛ meli⁹ q̃ eũ nó habeam⁹ ius canonicũ ꝫ ius ciuile exp̃ssuꝫ i hoc nó debem⁹ ab eo recedere ꝛ iura q̃ allegãt loquũtur de singulari successore nõ de vniuersali aduerte tamen hic q̃ ſz mala fides defuncti noceat heredi ñ tñ nocet ẽpto ri ab herede fm Bar. in l. post pluribus ſi ff. de vſuca. ꝛ dñm Fran. de aretio in. d. c. ſi diligenti

45 ¶ Ex diu soluẽs idebitũ teneatur postea cognoscẽs indebitũ. &. q̃ non q̃tũcũq̃ tp̃s defluxerit ſz põt ꝺ ſiſtere a solutione de cetero. l. imbus. C. de agri. cẽ. ꝛ co. c. pernenu de cẽſi. xvi. q. iij. clerici est glo. x. q. iii. c. quia.

46 ¶ Quó interrũpit̃ preſcriptó. &. q̃ duob⁹ móis. ſ. nãliter ſicut q̃ deficit vnũ de ſubſtãtialibus p̃scriptiõis vt ſi pdit poſſeſſionẽ ꝛ hmói ciuiliꝫ ꝺo p ditur diuerſimode q̃ ad forũ cõtẽtioſuꝫ de q̃ vide Pa. in. c. illõ aũt eo. ti. ſed q̃ ad p̃ſciam q̃litercũq̃ qs cõſtituatur in mala fide aũ cõpletam preſcriptionẽꝫ vel vſucapionẽ quõcũq̃ hoc fiat ſemp interrumpit̃ ꝛ hoc tene

47 ¶ Ex tutus p̃scriptõe teneat̃ i foro anime reſtituere rẽ p̃scriptã cũ cognoſcit rẽ fuiſſe alienã. &. Pa. i. c. vigilãti eo. ti. q̃ non ex multis rõnibus ſz melioꝛ est quã põit i. c. ſi. eo. ti. qa qõ iure poſſideꝫ iuſte poſſideꝫ ꝛ ſi iuſte bene: ergo ñ alienũ ſz ſuũ ergo ñ peccat nó reſtituẽdo. xiiij. q. iij. qd dicã ꝛ hãc opi. tꝫ gl. in. d. c. vigilãti Jo. Andr. Tãgre. Sofre. Host. Jo. an. in regula poſſeſſoꝛ li. vi. in mercurialib⁹ ꝛ Inno. i. c. ſi. eo. ti. Hugo. i. c. ſi vir/go. xxxiii. q. i. Jo. Sco. in. iiii. di. xv. dñs Ant. in d. c. vigilãti dicit ſe diſputaſſe q̃ q̃ ad foꝛũ aie teneꝫ ratio qꝛ cã preſcribẽdi non eſt oio ſufficiẽs q̃ ad equitatem q̃ vero ad foꝛuꝫ ꝓtẽtioſuꝫ dicit non teneri Alij aũt idiſtincte tenẽt q̃ tenetur Sꝫ ego teneo opi. pa. q̃ non teneatur niſi forte ita eſſꝫ ſcrupuloſus q̃ non poſſet ꝺponere conſciaꝫ qñ teneatur qꝛ ſic teneret̃. xi. q. iii. cui eſt illata Hec obſtat rõ dñi an. ꝺ p̃ſcriptõe ꝫ eũ q̃ nõ põt iputari de negligentia qꝛ haberet remediũ petẽ do reſtitutiõẽ ex clauſula generali quã ſi peret in p̃ſcia erit reſtituẽdus ſi ꝺo non petet non tenebitur reſtituere p no. per Inno. in. c. qꝛ pleriq̃ ꝺ immuni. eccliaꝝ Itẽ q̃ p̃ſcriptio de iure canonico nõ ſoluꝫ est in odiũ negligentis ſed ẽt pp bonũ ꝛ equũ. x vi. q. iii. ſ. potest vñ ſicut dicit Bal. in. c. ſi qs p xxx. ſi de feu. p̃rouer. fue. q̃ ſtatutuꝫ laicorũ denegãs audientiã in foro ſeculari pp equũ ſeu bonũ publicuꝫ valet in conſcia nec hꝫ locum denũciatio in iudicio eccliaſtico puta ſi ſtatuto cauet̃ q̃ nõ ſoluens gabellã iuſtã nõ audiat̃ vel inſtr̃m qꝺ nõ reperitur regiſtratũ in li. cõis preſumit̃ falſum Itẽ dicit Bar. in ciuagãti ad reprimẽdũ i ver. denunciationẽ ꝺ velleiãno ꝛ macedoniano q̃ nõ valet ꝺnũciatio in foro eccleſiaſtico qꝛ dat̃ cis maxima eqtate naturali ſic a fortiori nõ habebit locũ i p̃ſcriptiõe q̃ taꝫ a iure ciuili q̃ꝫ canonico pp bonũ publicuꝫ est inuenta ꝛ cuꝫ maxima eqtate ꝛ iõ veriſſimam crede ẽt in p̃ſcia opinionẽ Pa. ꝛ ſequentiuꝫ eum

48 ¶ Sꝫ q̃ro qꝺ remediũ poterit hr̃e ille ꝫ quez est cõpleta p̃ſcriptio ꝛ cui nulla põt iputari neglia. &. q̃ ſi aliq̃ legitimo impedimẽto fuit detentus cõi ter tenẽt doc. q̃ petere poterit reſtitutionẽ i integrũ vſq̃ ad. iiij. ãnos ſequẽtes q̃ icipiũt a die ſcie poſt ceſſationẽ impedimẽti legitimi Rõ qꝛ iſtud q̃driẽniũ nõ currit ignorãti vt in. c. i. ꝺ reſtit. in inte. lib. vi. In verbo ſi qs negligẽter omiſerit Ignorãs. n. nõ ne

ligit vt ꝓbat in.c.ii.iūcto.c.qz diuersitatē de cōce.ꝓbē. Et hāc opinionez tenet Joā. de ligna. post zēze in cle. vna. de in inte. resti. ⁊ Pa. in. c. cū ex lris de resti. i iie. ⁊ placet mihi vt iapī at naturā eius in cuius loco subrogatur ar. c. ecclia vt iste pen. qz istud quadriennium succedit loco anni vtilis qui olim cōpetebat vt. in. l. fi. C. de tempo. in integrum resti. ⁊ ideo a principio erit vtilis licet postea si continuus.

49 Utrū ecclesia petat restitutionē in integrū post cōpletā prescriptionem. &. cōuter tenet ꝙ sic in. c. i. co. ⁊. gl. in c. i. de resti. in inte. vsq; ad q̄tuor annos vt. s. dixi de impedimento legis ⁊ ad. c. scōz co. ti. dico ꝙ est verus qđ nō dat qñ ecclia ꝓscribit. ꝛ ecclesias vt ibi simili si velles tenere fm aliq̄z opinionē ꝙ currit semp ꝓscriptio in casibus in q̄bus dixi dormire dic ꝙ dabitur illis similiter restitutō vsq; ad quadriennium.

50 Sz possz dicere aliqs ad qd vz prescriptō si talis ꝛ quē ꝓscripsit pōt petere restitutionē. &. ꝙ valet ad hoc q̄ ad fori ꝓfecie fm Inno. in. c. quia plerīq; de immuni. eccliaz ꝙ nō tenet eā restituere nisi petat ⁊ si nō petitur infra tps debitū tā āplius nō tenebitur et si petat nisi fuerit impedit⁹ ex scō iudicis vl̄ aduersarij vt vult glo. in. cle. vnica ꝺ restit. in integ. qđ nota.

51 Utrū negligēs possit agere ꝛ illū qui rem suam alienauit postq̄z ille cui fuit alienata vsucepit rem sibi alienatam. &. ꝙ sic qz talis alienator tenetur sibi ex delicto ⁊ sua negligētia nō fecit cessare delictum illius de quo vide qđ notat Bar. in. l. iii. ff. de alie. iudi. mutan. causa facta

Presumptio

ptio est ꝓbatio ex ea aliquid a se est triplex. Prima est iuris tm̄ que est qñ ius super dubio ⁊ similī ꝓsumit aliqd secundum est iuris ⁊ de iure que est qñ ius super aliq̄ presumit ⁊ vltra dispōit ita cē nec posse cōtrarium probari ⁊ de istis hēs in glo. in. c. is qui de spon. ⁊ differt ista ꝓsumptio scōa a fictione iuris qz presumptio est super facto dubio i q̄ ius vadit per coniecturas ꝓsumēdo ita esse ⁊ disponēdo ꝙ vult ita cē ⁊ nō posse probari ꝛtrarium fictio vero est sup certo vno mō cōsistente qđ tm̄ alr a iure esse fingit puta certa ē lex ꝙ mulier non est stipulata dotem sibi reddi tamen fingit stipulationem interuenisse. l. vnica in pn̄m. C. de re. vxo. act. Idem in arrogato qui semp fingit stipulatus. iuj. ptem ꝺ bōis arrogatoris si emācipetur. l. si arrogator. ff. de adop. ⁊ hanc dfam no. gl. in. d. l. vnica. i. §. accedit ⁊ sic ꝛ fictōez iuris ñ pōt ꝓbari qz lex oio intendit ꝛ veritatē fingere glo. est in. l. a diuo pio. §. pignora. ff. de re iudi. sed presumptio iuris ⁊ de iure aliqñ admittit ꝓbationē vt notat in. d. c. is ꝙ fidez ꝺ spō. ⁊ in aut. sed tā necesse. C. de dōa. añ nupt. Tertia ē hois ⁊ hec triplex prima violēta vt cum inuenit solus cuz sola in loco suspecto puta lecto ⁊ huiusmodi de qua in. c. lr̄is ⁊ c. se. de ꝓsum. xxxij. q. i. dixit dn̄s ⁊ hec valz ad probañ. omnia excepto crimine maxime graui facit. c. lr̄as de ꝓsum. vbi er vehementi presumptione non punitur quis de crimine qz i crimine ꝺbēt esse ꝓbationes lumie clamores. C. de ꝓba. l. fi. v. q. vi. epiphanū Unde er ista iudicans ꝓximum suum in alio solum aliquod delictum cōmisisse ñ peccat quia licet ex tali iudicaf vt pz in. d. c. lr̄is ⁊ tenet Hico. ꝺ lira super Mat. vij. ⁊ Alex. de als. fa fc. c. Se

cūda est ꝓbabilis q̄ isurgit ex aliqb⁹ suspitiōib⁹ ꝓbabilib⁹ ⁊ hec facit semi plenā ꝓbationē ⁊ si qs isamar⁹ sit inducit purgationē de pnr.ca.c.si qs de gradu ⁊ aliqñ cū vno teste vel iuramto facit plenā ꝓbationē de ꝑsū.illud ⁊ i hac debem⁹ aspicere actū scōz suam existētiā ⁊ nāz vt in.c.lr̄as ⁊.c.tertio loco.eo.ti.nō ꝑz accidētalia ⁊ ió maledicit gl.in.c.absit.xi.q.iii.dū dicit q̄ videṡ clericū osculātē mulierē dz ꝑsumere q̄ bñdicat eā Mā factū ē legē non dz presumi nisi malū.ar. c.i.eo.⁊.l.nā lud⁹ noxius.ff.ad.l.acq. sicut est tal' act⁹ cū ēt cleric⁹ ꝓhibeat solus cū muliere fabulari.lxxxi.di.clericus Et ex ista possum⁹ iudicare sine peccato malū qđ videm⁹: sed iudicare aliō qđ nō videm⁹ cui⁹ista est ꝑsūptio ē mortale peccatū si pueniat ad firmā assertionē cū pertinacia scōm Alexā.vbi.s.veniale vero si stat i sola suspitiōe ⁊ hec est tutior opinio q̄z q̄z glo.in.d.c.lr̄is ⁊.d.c.si qs de gradu videat tenēr fore licitū ēt iudicare ex hac suspitiōe Alia est temeraria q̄ surgit ex malis hoib⁹ vl' ex causis leuibus vl' vbi actus pōt eā referri ad bonū sicut ad malū ⁊ ō hac logt'.c.esto te de re.iur.q⁹ ōbem⁹ iterp̄tari i meliorē partē Vñ no.ꝑm Mico.⁊ Alex. vbi.s. q⁹ ex talibus leuibus signis dubitare de bōitate fr̄is ē peccatū vēiale q̄z ꝓcedit ex hūana fragilitate: nec dr̄ iudiciū ꝓprie sed suspicio: sz ex talib⁹ firmit' tenere in aio q̄fr̄ sit mal⁹ malo peccati mortalis sic ē peccatuz mortale ⁊ hoc ꝓprie dr̄ iudiciū qđ ē cōtra caritatē fraternam Secus si iudicaret de peccato veniali q̄z esset veniale Si vo ex talibus ꝓcedit ad punitionez multo forti⁹ est mortale ⁊ de talibus itelligit illud Nolite iudicare .s. ex leuibus signis Vñ hec ꝑsūptio hois dī firmatio cōcept⁹mentis ab hoie facta ex aligbus ꝓiecturis collect̄ ⁊ differt ab opiniōe vel suspitiōe q̄z opinio vel suspitio non firmat conceptū vt notat Barto.in.l.admonēdi ff.de iureiur.et no.Pa.i.c.fi.ō iurin.

Presumptio secundo erga seipsū ꝑz q⁹ accipit a Theologis in iii.di.xxvi.marie a Ricar.est duplex vna que oritur ex ꝓpria virtute per quā quis audet in opa excedentia ꝓpriam virtutē sicut cū quis pōit se ad audiendū ꝓfessiones cū ignorās sit ad medeñ. cū nesciat ad ꝓfuleñ.⁊ huiusmodi vñ si ex hoc pt̄ seq aliqđ periculū aie vel corporis vl' notabile dānum est mortale peccatū Secus si qđ puum malū q̄z esset veniale Itez cū quis ponit se ad iudicañ.quos nō pōt vt laicus clericū vel ad facieñ.officiuz ad qđ nō est ordinatus ⁊ huiusmodi cōiter est mortalis ꝑsumptio.⁊ hec est spēs supbie ⁊ opponit magnanimitati vt dicit phi.iiij.ethicorum.⁊ orit' ex vanaglia Unde Grego.xliij. moza.pōit ꝑsūptionē nouitatuz filiaz vaneglie Alia est ꝑsumptio q̄ est peccatū in spūm sanctū q̄ opponit' virtuti spei ⁊ hec directe orit' ex supbia ꝑm Ricar.in.iii.di.xxvi.q.vi.ar.i.qua qs talez se existimet qđ deus cū etiā peccantē nō excludet a sua gr̄a vel non puniet ⁊ sic parupendit dinaz iusticiā ⁊ hec ē grauis⁹ peccatū q̄z prima Sz grauius ista est desperatio ⁊ de illis vide.s.peccatū.§.iii.

Primas quis sit.lxxxxviii.di.§.i. ⁊ vide patriarcha.

Primitia ꝑm Alex. i.iij.parte sūme est ps prima frugum de mino offerenda

1 ¶ Utrū sit de precepto.&. ſm Alex. q̄ ſic in duobus caſibus.primo q̄n ē conſuetudo.Scōdus q̄n eccle miniſtri indigent ⁊ ipſas petunt. Intelligo de miniſtris illius eccleſie cui debentur.alias ſunt de cōſilio.ſunt enī de iure naturali ⁊ dino.⁊ de precepto iudiciali ſicut ⁊ decie.⁊ ſm diſtinctiō ez vt.s.decima.§.ij.

2 ¶ Lui ō beč.&.q̄ eccle prohiali.gr. c.doctos.⁊.c. moderamine.xvi.q.i.

3 ¶ Quota ps p primicia dz dari.&. q̄ quidaz dicunt q̄ ad minus de.lx. vnū.Alii dicunt q̄ in fetibus ſemper primogenitū.in aliis aridis ⁊ liquidis de.xxxx.vnū ad plus.vel ad minus ō lx.Sed placet mihi magis opi.Inn. in.c.i.de decis.q̄ ex quo nō inuenitur expreſſum in iure canonico retinquitur in optione dātis vt det ꝗ̄tum vult niſi conſuetudo regionis aliud inducat.⁊ hoc tene.

PRinceps in ſpūalib⁹ dī papa In tpalibus vero iperator.regens ēt ciuitatē hēnt loco pricipis.vt not. glo.⁊ Cy.in.l.fi.C.de preſcri.lon.tē.⁊ Bar.in.l.hoſtes.ff.de captiuis.⁊ iō ſicut ſcia pricipis ſupplet ōſcīn cuiuſlibet ſolēnitatis.vt dicit Bal.in.l.nulli⁹ C.ad.l.iul.ma.⁊ q̄ nō.Inno.in.c.cū oporteat de accuſa.ſic ſi fiat aliquid de licentia aut cōſcientia regentis ciuitatem.q̄ verum credo in tpalibus nō aūt in oībus ſpūalibus.

1 ¶ Utrū princeps poſſit alicui auferre rē ſuā ⁊ dare alteri.&.cōiter teneč q̄ nō ſine cā.vide.viij.q.iij.per principalem.⁊.C.ſi contra ius vel pu.vtilitatem.

2 ¶ Utrum princeps obligetur ex ꝓtractu ſuo.&.ſunt opiniones in.l. digna vor.C.de legibus. Bal.tamen i vſibus feudorum in gica de natura feu. dī.tenet q̄ ſic.vnde dicit q̄ ſi princeps inueſtiuit aliquem ō baronia vl̄ caſtro q̄ nō poteſt eum priuare ſine culpa nec ſucceſſores in imperio vel regno vt extra ō iudicijs. Mouit.nec obſtat q̄ hēt plenitudinem ptātis:q̄ deus ſubiecit ei leges ſed non cōtractus ex quibus obligatus eſt.

PRiuilegium p̄pe ē quādo aliq̄d cōceditur cōtra iura:⁊ ſic dicitur quaſi priuata lex vt p̄z.iij.di.priuilegia.Si vero aliq̄d concedatur q̄ ſit preter ius cōe ſine ꝓiudicio alicui⁹ ſic ꝓprie dicitur bñficium ⁊ nō priuilegiū.hoc no.Ꝑa. in.c.olim.de ꝓcr.ſigni.

¶ Quot ſūt ſpēs priuilegiorū.&. gn q̄ quoddam reale.vt illud q̄ ecclie dignitati ciuitati vel alicui loco vl̄ aliqbus perſonis ratione loci vel alicuius rei cōceditur.extra.eo.c.cum oli ⁊.c.ſe.⁊ tale eſt perpetuū q̄ adheret rei:niſi forte res perimatur.xxv.q.ij. c.i.⁊ per totū:vel niſi renoceť ex cā c.recolentes.§.i.de ſta.mo Quoddā ſingularič p̄ſonale.vt illō q̄ alicui vl̄ aliqbus p̄ſonis cōceditur certis ⁊ ꝓprijs noibus expſſis.de offō.le.volēntes.⁊ tale nō egredič p̄ſonā cui cōcedič niſi hoc exprimatur.de cōceſ.ꝓ. c.cōſtitutus.⁊ ſi cōceditur obtētu dignitatis nō vtitur eo ſi aliā dignitatē adipiſcatur.c.bone.§.fi.de poſtu.pla. Quoddā eſt cōiter perſonale q̄ conceditur p̄ſonis non expreſſis ꝓprijs noibus ſicut de priuilegio nūorum xxv.annorū.ff.de mino.l.i.per totum Quoddā ſingularič p̄ſonale eſt ⁊ cōiter corporale vt illud q̄ alicui collegio vel vniuerſitati conceditur ſic q̄ quilibet ſingulariter ō illa vniuerſitate ſe poſſit iuuare de ſen.exco.c.cōtingit.huiuſmodi ſunt priuilegia con

cessa fratrib⁹ minorib⁹ ꝛ ꝓdicatorib⁹. Quoddã tñ cõiter corporale vt illud quo solã cõitas non singularis pót se iuuare. sicut dicit. xij. q. i. q m⁹ numerantur. ꝛ iõ priuilegia talia dicunt corporalia quia cũ collegio pereunt sicut corpus cui inherent.

3 ¶ Quis pót cõcedere priuilegiũ. ꝛc. q papa in spũalibus. ꝛ ipator in tpalibus regulariter cõcedit etiã ipator ꝓ uilegia ecclijs ꝛ clericis. de imn. ec. p totũ. Similiter papa etiaz in tẽporalibus vt no. in. c. per venerabilez q fi. sant legi. Itẽ epi ꝛ supiores cũ voluntate suorũ capitulorum eodẽ cũ oliz el. ij. fm Hofre. ꝛ breuiter dicas q potest facere cõstitutionez potest priuilegiũ cõcedere respectu sue cõstitutionis vel rel. ad te priuentis fm Hosti.

3 ¶ Quó est interpretañ priuilegiũ. ꝛc. q priuilegiũ ꝓprie qđ ẽ ꝺ ius dz stricte interpretari. vt minus deroget iuri cõi q̃ possit. vt. c. cũ dilectis. de cõsue. Qñ priuilegiũ quo dispẽsat aligs illegitimus ut possit ad ordines ꝓmoueri intelliget de minoribus tñ. ut. ꝛc. ordo. iij. §. xv. imo si nó exprimit cã q̃re cõcedit. aut nõ sit ex certa scia vel motu nõ ꝓsumit de voluntate principis. l. i. C. de pet. bo. imo p iportunitatẽ obtẽtũ. ut. l. i. C. de fundis limitrosis Bal. in. c. ex cãm. de ꝓba. vult q ponat simul ex certa scia ꝛ motu ꝓprio Itẽ dicit rescripto qđ tollit ius tertij. Itẽ in priuilegio ad bñficia. ut in. c. ex tenore de prebẽ. li. vj. Et hec limita nisi cõsuetudo aliter interpretet. ut no. in. c. quod dilecto de cõsti. ꝛ affi. Itẽ nisi verba aliud exprimãt. q nõ recedimus ab ipsorũ ꝓpria significatiõe. nisi de mente aliter cõstet ita no. i. c. oliz ꝛ in. c. i his. de verbo. signi. Aduerte hic fm ꝙda. in. c. cũ ad hec. de cle. ñ resi. q si priuilegiuz enormiter ledit ecclesiam vel aliũ nõ valet. nisi fiat mẽtio de hac enormi lesione quia in dubio nó presumitur princeps cõcedere aliquid cũ graui dispendio alterius. l. quotiens. C. ꝺ preci. ipe. offe. ꝛ in. c. suggestũ. de preci. ꝛ in. l. ij. §. si qs a principe. ff. ne qd in loco pu. ergo tacitur mira iducit surreptionẽ. c. postulasti. ꝺ reseri. Qñ priuilegium immunitatis ab oneribus personalib⁹ cõcessũ alicui a ꝓncipe nõ liberat euz ab alijs oneribus que pót breuiter ꝛ leuiter expedire. casus in. l. decurio fortunã. C. de ꝺ curio. Si uero acciptam⁹ priuilegiuz largo mõ. s. ꝓ oi cõcessione que est ꝓter ius. sic dico q latissime priuilegiũ principis est interpretandum in preiudiciũ ipsius cõcedentis. sed in ꝓiudicium aliorum debet districte interpretari. c. quia circa. de priui. in vlti. glo. ꝛ per Inno. in. c. olim. de ver. signi. si etiam sit concessum causa pietatis. ut no. ꝙda. in. c. cuz dicat. de ec. edi. In dubio tamen debet potius interpretari ut aliquid valeat. c. abbate. de ꝺbo. si. ꝛ. l. quotiens. ff. de ver. ob. nisi ꝓiudicet iuri diuino vel libertati spũs. ut notat ꝙda. in c. lz de regula.

¶ Sed quid dicemus de priuilegio seu gratia concessa persone cum simpliciter loquitur. ꝛc. q intelligetur fm conditionem persone. l. si quis filio. §. irritum. ff. de iniusto testamento. c. placuit. ꝛ. c. sic vtue. xvj. q. i. ꝛ. l. plenũ §. ii. ff. de. vsu ꝛ hab. vnde dicit Bal. in. l. ex militari. ff. de testa. milit. q priuilegium concessum episcopo de celebrando tempore interdicti videtur concessum ut possit celebrare in pontificalibus secundum qualitatem suam. 4

¶ Quó amittit priuilegiuz circa negocia. ꝛc. v. móis ꝓio vnico actu ꝓio directe si fiat ab eo q hz ꝓtẽ renũ- 5

ciãdi ꝓuilegio.ꝺ ꝓstitu.c.cũ accessisset Limita istud vez vbi priuilegiũ esset ad nõ faciẽdũ ꝛ cõcessũ ꝓsone ꝓuate Secus si esset cõcessũ cõi vel eccliez nõ ꝓditur vnico actu sed regitur tps.xl.annorũ in ecclĩasticis.vt no.gl. ꝛ doc.in.d.c.cũ accessissent.ij.perdit spacio ãnorũ.x.qñ datũ est ad aliqd faciẽdũ si ꝓuilegiatus eo non vtit.l.i. ff.de nundinis.qꝺ limitat ℞a.in.d. c.cũ accessissẽt verũ qñ nõ cõferẽ ecclie alias secus.ꝛ maxime hoc locum hẽt qñ nõ facies ꝓmittit facere actuz ꝯriũ.l.hec aũt iura.ff.de ser.vr.prediũ.ꝓditur p ꝑm priuilegiũ facies mentionẽ de priori: vel si nõ facit mẽtõez si ꝓmũ erat generale ꝛ secũdũ ꝑs ciale.xxv.q.ij.p totũ.ꝺ prescri. veniens. ibi viꝺ qꝛ longã hz caudã.iiij.p renũciationẽ ꝓpriã de q̃ dic vt.j.renũciatio.v.p reuocationem concedẽtis.vide alios modos amittendi in.c.fugestum.de deci.per doc.

6 ¶ Qualr priuilegiũ sit exhibẽdũ.&. ꝙ a locorum ordinarijs reqsitis.in loco cõgruo ꝛ securo.aut aliqbus viris prudẽtibus ꝛ oi suspitiõe carentib⁹ ꝺ puratis per ordinarios ad hoc tenet ꝓuilegiatus exhibere integraliter ꝛ clausulã de qua cõtrouersia est trãscriptã.c.cũ ꝓsone.eo.ti.li.vi.

7 ¶ Vtrum priuilegiati sociꝰ gaudeat eodẽ priuilegio.&. ℞a.in.c.q̃ sit .de iudi.ꝙ sic qñ priuilegiũ esset inutile ꝓuilegiato si socij non gauderẽt alias facit.c.lz de priui.li.vj.

8 ¶ Vtrum impetrãtes lras familiaritatis a cardinalibus gaudeãt priuilegio familiariũ.&. ℞a.in.c.cũ dilect⁹ de cle.nõ resi.ꝙ nõ debent in aliquo gaudere facit.c.fi.de ver.signi.lib.vj.

9 ¶ Vtrum priuilegiatus ex aliquo et nõ vtens eo gaudeat priuilegio.vide 6.Argumentum.§.iij.

Probatio alia euidẽtissima ꝙ fit ꝓ priuilegia vel instrumẽta ĩdubitata sicut in simili loquit tex. in.c.℞dia.de excep.li.vi.Alia euidẽs ꝛ clara q̃ fit ꝓ testes vel facti euidẽtiaz de coha.cle.ꝛ multi.tus.ꝛ.ij.q.i.scel⁹. ꝛ in.c.ꝓmo.ꝛ ibi glo.Alia minus euidẽs ꝙ fit ꝓ cõiecturas.c.afferte.de ꝓsũ.Sũt ẽt versus ponẽtes nouẽ modos ꝓbationũ.s.aspectus.culpũ.testis notoria scriptũ.Jurans.cõfessus. ꝓsumptio.fama probabunt.

¶ Vtrum in criminibus possit proceꝺi per verisimiles presumptiones.&. ꝙ nõ.sed debẽt esse luce clariores.l. sciant cuncti.C.de proba.posita.ij.q. viij.c.i.ꝛ.v.q.vj. epiphanium.Fallit ĩ crimine simonie.c.sicut de simo.ꝛ heresis.c.cũ contumatia.de here.li.vi. ꝛ in.l.i.C.de hereticis. K

¶ Vtrum equiuoca inducant probationem.&.ꝙ nõ quia hoc nõ probat esse quod ab hoc contingit ab esse.c. ij.de trãsla.prela.ꝛ in.l.neq̃ natales. C.de proba.Facit qꝺ no.℞a.in.c.illud quoq̃ de presũp.vbi datio ãnuli quandoq̃ signat inuestituraz vt in.c. ex ore de his que fi.a maio.parte ca. quandoq̃ dationem libertatis.l.ij.C. de iure aure.ãnulo.qñq̃ contractum matrimonij i.c.femine .xxx.q.v.Qñ q̃ est signũ dignitatis.vt in.c.Clerici officia.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ ió arguere ad vnã solũ non valet.Facit qꝺ no.idem ℞a.i.c.fi.ꝺ cã pos.ꝛ ꝓpte.vbi dicit ꝙ cessus solutio nõ facit ꝓbationẽ subiectiõis.vt in.c.recepim⁹ de ꝓuile. aliquando sic.vt.c.omnis anima. de cẽsi.ꝛ hoc secundum ꝓsubiectam materiam. 2

Procurator gs dicat vi de.s.Jconomus.

1 ¶ Utrū ꝓcurator q vadens ꝑ facto domini icidit latrones ⁊ fuit vulnerat⁹ ſpoliat⁹ ⁊ hmói ſit a dño in aliquo releuādus.&. Pda.in.c.cū ꝑ cā de ꝓcura.q⁹ nō de neceſſitate. vī ter.in l. iter cāſ.§.nō oia.ff.mādati:q⁹ hec ſūt extrinſeca a mādato ⁊ imputanda caſui fortuito. Secus in ſocijs q⁹ vn⁹ iputat alteri dāna q occaſione ſocietat⁹ ꝓtingunt.l.cū duobus.§.qdā ſagarijs ff.ꝑ ſocio.ſed ſolū expenſas quas fecit eundo ⁊ redeundo ⁊ ſtādo ꝑ cā.et ſi a ꝑn.nihil dictū ſit de expenſis:⁊ et ꝯtūcūq⁹ volūtarie aſſūpſerit mādatū Si aūt ꝓncipaliter iret aut ſtaret ꝓ negocijs ſuis nō pōt petere niſi quod expenditur ꝓ cauſa.ſed debet⁹ vīd⁹ .s.Mandatum.§.v.

2 ¶ Utrū admiſtrator eccle poſſit iſti tuere ꝓcuratorē.&.q ſic.c.petitio de ꝓcura.lz nō ſit dñs.ut i.c.ij. d dōa. q⁹ alis regulariſ a ſolo dño poſſit inſtitui.

PRodicio ē filia auaritie de q habes Interrogatōes.circa auariciam.

PRodigalitas Utr sit petiñ.&.q. ſic cū medijū liberalitatis corrūpat. eſt tñ min⁹ petiñ q⁹ auaricia ſm philo.iiij. Ethi cor q⁹ magis.clōgatur a liberalitate cui magis ptinet dare in quo excedit ꝓdigus:q⁹ recipere uel retinere in q excedit auarus.

PRofeſſio tacita q mōſit. vīd.s.nouicius.§.xij.

1 ¶ Que regrūt ad ꝓfeſſionē exꝑſſā. &.ſer.prio q ꝓfitēs cōpleuerit.xviij. annū ſi maſcul⁹.uel.xij.ſi mulier.ut i c.i.de regula.li.vj.Fallit in caſu de q s.nouic⁹.§.ij.fo q ꝓfeſſio fiat ei qui pōt religioni incorporare uel de licē tia eius ſm Jnno.⁊ Pda.in.c.porrectū de regula. Et ſic ꝓfeſſio fcā ꝑ ſe ſolū aut in manu epi nō ſolēnizat votū ſz dñm Anto.in.d.c. porrectū ita q ſi mīmoniū ꝯheret teneret niſi reciꝑet noie alicuius incorporare valētſ q⁹ valeret poſt ratificatōnē nō aūt añ ⁊ ſic nō teneret mīmoniū. Sec⁹ ſi ñ recipet noie ei⁹.q⁹ ratificare nō poſſet. Se.in.d.c.ꝓſtitutionē.de regula. li.vi.tz cū Lap⁹ q ſi ꝓfeſſio fit i manib⁹ alicuius hñtis adminiſtrationē religioſā obligat religioni in gñe taltē nō in ſpē niſi recipiaſ ab eo q pōt incorporaſ illi.qđ crede verū ſi talis hñs adminiſtrationē pōt illā religionē i qua hēt adminiſtrationē obligaſ tali quē recipit alr nō ut pz ꝑ ea q dixi.s.nouicius.§.xiij.tertio q fiat alicui religioni approbate.c.vnico.de voto.li.vj.etiā ſi fieret in domo ꝓpria in manu plati tz.d.c.porrectū.iiij.q⁹ plat⁹ ꝛgrat cōſiliū capituli ſui.aliē nō valet ſz io. an.in q dā apoſtilla in .c. ad aplicā de regula.⁊ ſeqt. Pda.ibidē. Sed verū ē q⁹ nō tenet ſeq.ſm Jo.An.⁊ cōiter doc.⁊ niſi regrat ꝯſiliū q⁹ act⁹ ſit nullus pz in.c.nouit iuncta gl. de his q fiunt a pla. vñ vacāte monaſterio nō pōt aliqs recipi.ut i ſili dicim⁹ de collatione ſpectāte ad epm.ut i.c.vnico. ne ſede vacā.li.vj.iuncto.c.fi.de regula.li.vj.q⁹ verum credo niſi haberet abbas vel plat⁹ ex ꝯſuetudine vel ꝑuilegio q⁹ ipſe ſolū reciꝑet.et cū cōſilio Sec⁹ eſt de iure q⁹ creato monacho rū de iuſ ptinet ad abbatē ⁊ cōuētuz. ſm Jo.an.in.d.c.fi. allegat .c. ea noſcit.de his.q fi.a pla. et tō vacāte monaſterio nō poterit ꝯuent⁹ recipe. Sz plato viuēte.nec plat⁹ ſine ꝯuētu.nec ꝯuentus ſine plato poterit aliquez recipere.ut no in.d.c.fi.v.q⁹ fiat ſimplr de trib⁹ voꝛ.ſ.obia:caſtitate. ⁊ pauꝑ

tate q; si nolet ꝓfiteri nisi obiam solū ꝛ q̄ ad alia nō teneri nō esset ꝓfessus ꝓprie si exꝑsse hoc deducit in pactū q; remota pte ſbali actus remouet̄ totū vt in.c.tua de spō. sed ꝑdicta tria sūt substātialia ꝓfessiōi religionis.c. cū ad monasteriū de sta.mo. Si vero exꝑsse nō deducit in pactū valet ꝓfessio de vno voto obie solū: dūmō addat ꝓmitto obedientiā ꝑm talē regulā: ꝛ sic itellige Inno.i.d.c.cū ad monasteriū in reliquis vo lz nō seruet forma tradita puta in regula monacorū in ꝓfitendo tñ tz ꝓfessio ꝑ q̄cūq; verba fiat: q; defect⁹ forme nō ſbalis nō dz viciare actū sicut ꝟicim⁹ i excōicatiōe.c.sacro. de sen.excō. Ita no.pa.in.d.c.porrectū. Sexto regrit q; votū fiat vni religioni ga vt refert dñs Anto.in.c.rursus q cle. vel vo. doc.bononiēses ꝓsuluerūt q; si qs fecit ꝓfessionē certe regule.puta in ordine minoꝝ q̄ tñ ꝓfessio nō valet.puta.q; añ annū ꝓbatiōis: lz nō possit redire ad seculū.tñ si ꝯhit matrimoniū tenebit.rō.q; nō est facta vni de religionib⁹ approbatis vt regrit in.c. vnico de voto li.vi.q; cū nō valeat q̄ ad fratres minores nō est factū vni sed in genere remansit votum de ꝓfitendo vnam.d.c.nō solum de regula.li.vi.ergo.nō dirimet

2 Sed nūqd sine pctō mortali potest ꝯhere talis.ꝙ.fz lap.Abba.ꝛ recitat Se.in.d.c.nō solū q; si ꝓfitens intēdit illā solū ꝛ ñ aliā sic nō peccat mortaliter.rō q; iste nō ꝓfitet regulam minoꝝ.q; nō valet nec aliā q; nō intendit.ergo votū nullū.si vero profitēs indifferēter intēderet si nō ista salté ista tūc peccat mortaliter. Et lz ge.i d.c.nō solū velit q; ēt diminuat mītmoniū post ꝯctū ex quo ꝓfessiōez secit intendens se obligare saltem alteri: tū ego ñ teneo sed dico cū Lapo. ꝛ Lal. vt ipse eos recitat. q; exꝑsse ꝓfessus in ordine mēdicātū.ſ. annū nō obligatur talr quin teneat matrimoniū si ꝯhat lz peccet mortalr qñ intēdebat si nō ista saltez alteri se obligare vt dictū est. quod no. ꝛ vide ad hoc.s.nouitius.§.xiij.

3 Vtrū femina ꝓfitens religionez masculoꝝ in manibus ipsoꝝ efficiat religiosa licet nō ingrediatur monasteriuz sed remaneat in domo sua. ꝙ. Pa.in.c.insinuāte q cle. vel vouen. q; sic etiā si nō suscepit habitū: dum nō exꝑssa sit ꝓfessa. vt in.d.c. porrectū ꝛ idē dic de masculo q; ex cā pōt ꝓfiteri cū pacto q; stet ex̄ mōasterii ꝑm Inno.in.d.c. insinuāte. ꝛ Barto. in auc.ingressi.C.de sa.san.eccle. segtur Pa.in.c.ex publico.de ꝓcur.cōiuga. ꝛ ad.c.monachū.xx.q.iij. respōdetur q; vez. sine cā fieri non posse. Ex quo pz q; habitus nō est de ſba regule sed de accidētalib⁹. vt no.idē Pa.in.d.c.porrectum.

PRomissio vide.s. pollicitatio.

PRoprietas ꝓpe capit ꝑ dñio ꝛ iō idē ē dicere cā ꝓprietatis sicut dñij ꝛ iō in statutis sola possessio nō verificat̄ ꝑ ꝓpietate .no. Pa.in.c.i.de cā.pos.ꝛ ꝓprie.

1 Quare fuit iuenta ꝓprietas. no. xij.q.i.dilectissimis. vbi dr ꝓp iniquitatez.ſ.negligentie secunduz glo.ibidem

PRosoneta qui. cō tractus placitū vsurarios. vide Inno. ꝛ Jo.an.in.c.michael de vsu. glo. ꝛ archi.xlvi.di.c.sicut nō suo.tu dic vt j. Restitutio.i.i vbo vsurarius.§.v.

PRotestatio vide infra Recusatio.§.ij.

PRouincia ꝑprie dr̃ que hꝫ.x.vel.xi.ciuitates ꝛ vnum regem.vi.q.iij. Scitote.

PRudentia fꝫ phi lo.ethi cor.vi.ē recta ratio agibiliū

1 ¶ Qui sūt actus eius.§. cōsiliari.de ꝑsiliatis ꝛ inuentis iudicaf. Cōsiliata ꝛ iudicata ad opus applicari ꝓcipere Et iste.iij.actꝰ est ꝓncipalis qꝛ alij duo ordinãf ad istū fꝫ philo.vi. Ethicoꝝ

2 ¶ Quot sūt eius ptes.§. qꝝ.v. Pria dr̃ monastica per quā qs regit seipsū Secūda ꝯconomica per quā qs regit vnā domū vel vnā familiā. Tertia militaris per quā quis regit exercitum. Quarta politica architectonica siue regnatiua vel legis positiua ꝑ quā quis regit ciuitatē vel regnū. Quinta politica.s.simpliciter dcā subditorū ꝑ quā bñ se hñt ad cōseruatiōem policie bene ordinate de quibꝰ.vi. Ethicorum. ꝛ.iij. Politicorum.

3 ¶ Que opponunt̃ prudentie.§. .ipru dentia q̄ quidē pōt dici pcūm genera le ꝑ participationē inc̄ztū .s.in quolibet peccato est defectus in aliq̄ actu rōnis dirigētis. ꝛ ideo fm peccata circa que est tale peccatum erit.hꝫt etiaꝫ imprudentia sub se species.s.ꝓcipitatio/qua aliquis per ipetū passionis vel voluntatis fertur ad aliquid agendū pertrāsitis mediis per que oꝫ ordinate descendere recta cōsiliando. Que media sunt memoria pteritorū. Intelligentia pūtium. Solercia in cōsiderādo futuros euētus. Rō.cōferens vnū cū alio. Et docilitas per quā quis acgescit aliorū scīētia. Hꝫt etiā temeritatē q̄ est cōtēptus regule dirigētis. vnde temere dicunt̃ illa fieri que ra tiōe nō reguntur ex contēptu regule dirigētis. Hꝫ ꝛ incōsideratiōem que in recte iudicādo deficit. Est ꝛ inconstātia que deficit in precipiendo. Est ꝛ negligentia que est ꝑ defectū volūtaꝭ ꝛ ē ꝑprie in actus interiorꝫ ōfectū ad quē pertinet electio. Est ꝛ pigricia ꝛ torꝑor ō quibus.§. Et quādo ꝓdicta sint peccatū mortale.dicas qꝝ solū qñ sūt ꝑ aliquod necessariū ad salutē qō precipitur.vel quod est ꝓhibitum. alias cōiter sunt peccata venialia.

¶ Que sūt vitia que filiatudines hꝫbēt 4 cuꝫ prudētia.§.qꝝ sūt quattuoꝝ. Primū ē prudētia carnis inc̄ztū studium rōnis ordinat ad finē qui nō est vere bonus.ꝛ qdē si sumatur fm absolutaꝫ rōnem ita qꝝ in cura carnis aut mundanoꝝ finis totius vite sit.sic est pcūm mortale.qꝛ ꝑ hoc auertit̃ hō totaliꝛ a deo.cū ipossibile sit eē plures vltimoꝰ fines.ꝛ ō hac dr̃ ad Ro.viij. Prudētia carnis inimica est deo. Si aūt sumaf fm rōez particularis prudentie. sic est peccatū vēiale.qꝛ sicut affectio ad aliqd̄ delectabile carnis vel mundi inordinata sine auersione a deo est peccatū veniale:sic est studiū ad illaꝫ Siliꝛ dic de prudētia seculi.Si vo qs cura carnis in finē ordinat honestuꝫ puta comestionez ad carnis sustētatiōnē vt deo seruiat.sic non erit prudentia carnis. Similiter nec prudētia seculi.qñ vtit rebus mundi ad finē hōestū vō ō hoc Tho.xxij.q.lviij. Secūdū est astutia.Tertiū dolꝰ.Quartuꝫ fraus.ꝛ hꝫ hec tria cōuenīt inc̄ztum qs per vias nō veras ꝛ simulatas vult cōseq aliquē finē. Tñ differūt inter se qꝛ ad astutiā ptinet excogitatio hmōi viarū. Ad dolū ꝛ fraudem vero pertinet ꝑprie excusatio opis. fꝫ dolꝰ ꝓsistit i vbis ꝛ factꝫ.fraus vo ꝑprie in factis.

PRobes qs dicaf. hēs. xx.q.ii.§.cū ex

go.ꝛ.q.ij.c.ſi in qualibet.ꝛ de ōſpon ipu.c.pubes.ibi dr̄ puberes ſūt vo/ cati a pube.i.a pudentia corporis.qa hec loca prio lanugine ducūt.ꝛ hodie dic ꝙ ēt maſculus.xiij.annoruꝫ ꝛ fe mina.xij.vt.s. Impubes.

PUblicum dr̄ dn/ plr fm Pa.in.c.ex lr̄a. de té.or.vi de Homicid.ꝛ.s. Occulti. Itē publi/ cū differt a cōi.qr cōe dr̄ qđ eſt oīb⁹ aiantib⁹ ēt bruts cōe.ſed publicū dr̄ qđ eſt i vſu hoīuꝫ tm̄.vñ publicū q̄ſi populicuꝫ.

PUdicus dꝫ eſſe ſa/ cerdos vt verbis ꝛ moribus pudorē ideſi nēter exibeat.xliij.di.§.j.

PUdicitia ē ai vt⁹ q̄ qs ve reciđat de actib⁹ de qb⁹ ho/ mines magis verecūdāt. vt ſūt actus venerei. Fm Aug⁹.xiij.de ciui. dei. co nitēqꝫ hꝫ fortitudinē vt potius quelibet mala tolleret qꝫ malo conſentire decernat.xxxij.q.v.ita ne.

PUnitio non dꝫ eē ſi ne cā.lꝫ alt/ q̄ſ ſine culpa.de re.iur̄.ſine culpa.li. vi.de q̄ vide.s. Correctio.ꝛ pēa.ꝛ vbi dꝫ puniri. vide.s. Pena.§.xxxiij. cuꝫ ſequenti.

PUrgatio quadru/ plex.alia ſpiał.ſ.a peccat̄.ꝛ hec fit p baptiſmū ꝛ pniam.de cō ſe.di.iiij.non pōt. Et p ſacr̄oꝝ receptōeꝫ.de cō ſe.di.ij.eū oē. Et p fidei feruorē.xv.q.vlti.c. vlti.de coha.cle.ꝛ mu.c.vr̄a. Et p q̄libet opa pietat̄.xxj.q.ij.ſi q̄libet. Alia dr̄ ignis purgatorij.de qua.j. Purgatorium. Alia dr̄ vulgaris q̄ a vulgo ē inuēta. ꝛ hec fit cū ferro candēte.aqua ferue ti.Aut cuꝫ duello.ꝛ ſi euaſerit illeſus ſit imuniſ.ꝛ hec phibet ſb pena mor talis pcti.ij.q.v.mēnā.ꝛ.c. Cōſuluiſti.ꝛ de purga.vul .p totū.qr ē cōtra id dentro nomiſ vi. Non tētabis dñm. Alia dr̄ canonica a iure canōico inuēta.ꝛ hec fit p iuramēti pſtationē coā ſuo iudi/ ce.ꝛ illis apud quos ifamat⁹ ē ſic iurā do ſup euāgelia.ꝙ tale crimē non cō miſit ſup q̄ ē ifamat⁹.nec ad id opam dedit.ꝛ hmōi.ꝛ dꝫ hēre tot cōpurga tores quot idicētī purgationē canoni cā videbit̄ attēta enormitate crimis. q ſint bone opinionis.ꝛ nō ſit veriſile eos piurare.ꝛ q ei⁹ conuerſationē ſciāt ꝛ ſint eiuſdē ordinis ſi eſt poſſibile qui ſimul iurēt ꝙ credūt eū verū iurāſſe vl̄ ꝙ bonū exhibuit iuramēti. hec p bant̄.de purgatione canōica p totū.

¶ Q̄n̄ dꝫ indici canōica purgatō.§. ꝙ q̄n̄ apud iudicē ſuū qs ē infamat⁹ ꝛ ifāia publica laborat.ꝛ apō graues ꝛ bonos viros.ꝛ nō ſit orta ab inimi/ cis.tūc iudex dꝫ p̄ſcere terminuꝫ.vt ſi qs vult accuſare cōpareat.ꝛ ſi ac/ cuſator appet audiat̄ canōice. Si vō n̄ appet ꝛ ifamia mala crebreſcit.tūc p̄cedat iudex ad inq̄ſitionē ꝛ ſi null⁹ appet etiā denunciator nec cōuincit tūc cōpellat eū ad purgationē cano/ nicā. hec no. Jo.ij.q.v.p̄sbyter.ꝛ p to tū.ꝛ depurga.cano.p totū p doc. 1

¶ Sed nunqd iudex ex ſola ſuſpitio ne poterit purgationē canōicā indice re.§.ꝙ ſi ifamia nō laborat vt dixi n̄ poterit.niſi forte fuerit accuſat⁹.ij.q. v.§.ecce.q̄liť. Vñ no.ꝙ vilis ſuſpi/ tio ſufficit ad idicēdā purgatiōeꝫ p̄ dicta lꝫ nō ſit ifamat⁹.ſꝫ temeraria ſuſ pitio repellit̄ extra.eo.c.ſi qs de gra/ du.ij.q.i.c.i. Violēta aūt ſufficit ad ſē tētiaꝫ.xxiij.q.i.dixit.no. Archi.ii.q.v. oibus. Inno.ꝛ Hoſtie.in.d.c.ſi quis de gradu. Limita hoc.vt.s. Precipi/ pio primo. verum in lenibus. 2

3 ¶ Vtrū ad dictū vnī⁹ mulieris sit idi
cēda. &. q sic si infamia ex hoc apō
graues resultat. c. significasti. ō adul.
4 ¶ Que pena deficiētis i purgatiōe.
&. q si accusēt ꝛ indicaī sibi purga/
tio si deficit puniēt ac si fuisset cōui/
ctus. de simo. c. de hoc si vero p mo/
dū ingsitiōis agaī aut denunciatio
nis pena erat arbitraria. vt nota. Bo.
Hosti. ꝛ Pa. in. c. accedēs. de accu.
Silr dic q si nō pcessit aliqs mod⁹
agēdi neqꝫ p accusationē: ingsitionē.
aut denūciationē. sed solū pp ifamiā
iudex indicit purgationē. tūc silr si ō
ficit punīt extraordinarie. ꝛ est casus. c.
significasti. de adul. Et sic eū itellige
ꝛ aduerte qz dicit Inno. q cum iu/
dex hoc casu, pcedat ex psūptiōe q
debet multū tēpare sniaz. vt no. in. c.
afferte de presumptio.

PUrgatorium est pe
na grauissima minor tñ cēꝫ iser
naī vt pz. xxv. di. §. qī. ō pe. di. vij. c. fi.
1 ¶ Qui sunt qui purganī. &. q illi q
moriuntur in caritate. qui tñ nō satis
fecerunt pro eorūz peccatis in hac vi
ta. xxv. di. c. qualis ꝛ. c. se.
2 ¶ Quomodo iuuātur aie defūctorū
vide. j. suffragia. per totum.

PUrificatio post p
tum mulierū nō est necessaria vñ
si voluerit intrare ecclesiam vt gras
agant. nō peccāt. Si tñ ex veneratio
ne aliqꝫ diu voluerit abstinere deuo/
tio earū nō est prohibēda. de purga.
post par. c. vnico.

PUsillanimitas
oppon ir magnanimitati p de/
fectū quia deficit pusillanimis a pro/
portiōe sue potentie. dū recusat in il/
lud tendere, quod est cōmensuratuz
sue potentie. ꝛ sic est peccatum. ꝛ tale
qualis est obligatio ad illud in qō ten
dere recusat. siue sit preceptū. siue sit
prohibitio. Secus si sit circa consilia
vt itrandi religionē. audiendi cōfes/
siones vel pdicandi. qbus ex officio
nō incūbit de necessitate. quia sic est
peccatū veniale. hec ex Tho. xxij. q.
cxxxiij. ꝛ est filia accidie.

QUadragesima
quādo ꝛ qnomō fuit istituta. no.
in. c. quadragesima. de cōse. di. v. vbi
dicitur q a xpo fuit instituta. ꝛ vt deci/
mam annozū deo reddamus. Quan
do est icipienda. ꝛ a quibus abstinen
dū ꝛ qua hora comedenduz. vide. s.
Jeiunium.

QUarta falcidia vel tre
bellianica. vi/
de legitima. Quarta funeral.
vide canonica portio.

QUestuarii dicunt
qui dis/
currūt p elemosynis q nullo
mō recipi ōbēt nisi ꝥas lras. aut apli
cas aut dioceſāi oīdāt. ꝛ ponit forma
lraꝝ. i. c. cū ex eo. de pe. ꝛ re. ꝛ si hñt
lras aplicas ñ ōbēt acceptari nisi pus
sint p epm examinati cle. abusiōib⁹ ō
pe. ꝛ re.
¶ Utꝫ tales qstores sint pmittēdi pdi 1
care. &. q nō nisi solūmō qō i lris hñ
neī pplo, ppōere. vt i. d. c. cū ex eo. ꝛ ō
here. vt offīm li. vi. ꝛ. d. cle. abusiōib⁹
¶ Quid si cōtinetur in eoꝝ lris q i 1
locis religiosis honeste ꝛ caritatiue re
cipiantur. ꝛ q fideles ad eoꝝ exoz/
tationem cōuocent. &. q nihilomin⁹
clerici ꝛ rectores ecclesiarū non te/
nentur inuiti predicta facere. quia ta/
les lre qtum ad huiusmodi cōuoca/
tiones sunt reuocate ipso iure. vt ha/
betur in extrauaganti. Cle. iij.

3 ¶ Mão ñ debĕt in tabernis: aut alijs locis incógruis manere .aut inutiles expensas facere.aut habitū falsē religiōis portare.aut indulgētias vl' alia mēdatiosa ꝓponere.hñtur in.d.Cle. abusionibus.ꝛ.d.c.cū ex eo.

4 ¶ Sz nūqd si publice delinquāt.tales poterūt ab ordinarijs puniri.ꝛ.q̄ sic lz sint exēpti de ꝓule.c.tuarū.

Questus dicit oē qđ ex opera cuiuscūq; descēdit.ff. ꝓ socio. l.questus glo.i.lucrū.

Rancor est displicentia cōtra aliquem ꝓpter quā desiderat vel querit quis malū alteri ꝛ est filia accidie quādo procedit cōtra aliquē.eo q̄ inducit eū ad bene operādū aliqū filia ire ꝛ est peccatū mortale.si malus qđ alteri querit vel optat est qd alicui⁹ importantie ꝛ cum deliberatione voluntatis.vt elicio a Tho.xxij.q.xxxv. Limita tamē vt.s.odium.

Ratio hz triplicē gradū in hoie fm philo. ꝓmo ethicoꝝ. ¶ Primus ē añ cōpletū septēniū.vbi nō intelligit nec p se nec ab alio capi pōt: ꝛ iō illo tpe nulli ꝯctui ē apt⁹. ¶ Secūs grad⁹ ē cū ab alijs capi pōt lz ipfecte.sz ipe p se nō sufficit ad intelligeñ.ꝛ istud est in fine ꝓmi septēnij reglr.ꝛ tūc pt ꝓmittere aliq̄ ad q̄ natura inclinat non tñ cū obligatiōe ꝑpetua. ¶ Tertiꝰ est qñ ab alio capi pōt ꝛ p seipsuz ꝓsiderare.ꝛ istud est i ānο pubertatis. ꝛ tūc pōt se obligare quo ad ꝑsonā.s.ad votū religiōis.matrimoniū.ꝛ hmōi.sed quo ad exteriora nō nisi i fi.xxv. annorū. Ratio finalis est aia legis.vide Lex.§.iij. Et qūo cognoscat quando ratio est finalis vel mpulsiua.vide ē.Causa.

Ratiocinia sūt redditiōes rōnū ad quas qs obligat ex administratiōe reipublice vel ꝓuate Hā sūt quedā rōcinia publica.i qbus obligantur officiales curie ex administratione aliq̄rū ad rēpublicā ꝓtinētiū vt.C.de epi.ꝛ cle.l.officiales. Quedā dicūt ꝓuata qb⁹ obligāt hoies ex administratiōe rerū ꝓuataꝝ.vt tutores curatores actores. ꝓcuratores. executores.eī de obli.ad rō.c.vno.

¶ Utrū obligat⁹ ad rōcinia possit ordinari.ꝛ.q̄ post dimissionē administratiōis si ē obligat⁹ reipublice ex administratiōe ꝓmoueri ñ pōt añ reddita rōcinia.c.ꝓterea.5o.di.sec⁹ si ēt obligat⁹ ex mutuo vel alia cā.l. rescripto. ff.de mu.ꝛ ho.C. de epi. ꝛ cle.l. q̄s emersis.si vo est obligar⁹ ꝑsone ꝓuate tūc si teneť de dolo ꝛ fraude ꝛ cōstat repellit. Si vo cōstare nō pōt. vel teneť ex alia culpa.sic pt ꝓmoueri. In offō ait administratiōis exñs an possit ꝓmoueri. ¶ Mihi placet opi. Inno.i d.c.vnico.vbi dicit q̄ si q̄s gerat tutelā vl' curā legitimā. vl' necessariā a legib⁹ sibi ipositā.vel ēt suscipiat. aut miꝛabiliū ꝑsonaꝝ.aut ecclie ꝓcurationes seu administrationes. ꝛ maxime cū licentia ep̄i q̄ nō impeditur ordinari.cū possit talia suscipere etiā ordinatus.alias aūt prohibetur.51. dis.p totum ꝛ.d.l.officiales. 1

¶ Sz nūqd magister scolariū. vl' alius famulus q iurauit ꝓ ānū seruire poterit religionē itrare.ꝛ.q̄ sic fm Hugo.luij.di.c.legē.licz dicat q̄ nemini ꝑsuleret hosti.dicit q̄ tutius ē implere qđ iurauit nisi obtineat licētiā.quā si nō vult dare poterit intrare auctoritate.c.quem.el.ij. de iureiur. Addo q̄ etiam liceret quādo imineret sibi periculum mortalis peccati. 2

3 ¶ Vtrū obligatus cā pignoris possit ꝓmoueri.ꝛ.ꝟ ¶ Host.q nō ante redditā rōnem.ar.c. significāte.ꝛ.c.cum contra.de pigno.

4 ¶ Vtrū filius vsurarij possit ꝓmouerī.ꝛ.ꝟm ¶ Host.q nō si succedat.nisi clamores ꝑris emēdet. vl̄ hereditatē repudiet.c.tua nos.de vsu.

RAptor proprie dr̄ qui rapit res immobiles. Predo vero res mobiles. Rapina dr̄ in reb⁹ immobilibus. Depdatio vero in mobilibus. ꝛ se mouētibus. et animalib⁹. ꝛ hmōi ꝟ Jo.an. quem sequitur Pda.in.c.i. de rapto. q̄uis vt plurimū equnoce sumāt. Et fit rapina cū qs publice ꝛ violenter rapit. vt i.c.pēale.xiij.q.v. ō hoc vō Jnsti. ō vi.bono.rap. post ꝓncipiū ꝛ ē gl⁹ petiū q̄ furtū. vt i.d.c.penale

1 ¶ Vtr raptores largo mō ꝓ qbuscū q̄ publice ꝛ violenter res alienas de ꝓdātibus tā mobiles q̄ imobiles possint recipi ad cōfessionē. nisi restituāt rapta. vel que combusserunt. destruxerūt. depopulauerūt. aut alio mō damnificauerunt ꝓrimū sicut tenentur. l. duob⁹. §. si qs iurauerit. ff. de iureiur. ꝛ l. cū te nō soluꝫ. C. quod me. cā. ꝛ. ter. in. c. sup eo. de rapto. sic q̄ qcūq̄ surrexerit in rapinā siue ecclesiarum violationē ꝛ manifeste fuerit dēpheñsus. nisi ꝓus ablata restituat si poterit vel emēdandi plenā securitatē fecerit ꝓnie beneficiū ei penitus denegetur. Si vero vsq̄ ad obitū in contumacia sua durauerit. ꝛ in extremis posit⁹ remediū penitentie postulauerit humiliter. si emendationē. vel emendandi securitatem prestiterit ei penitentia ꝛ ecclesiastica sepultura cōcedat. Qui autē in sanitate obstinata mente non emendauerit. ꝛ in morte securitatem prestare non poterit. si de peccato cō trītus fuerit viaticum non denegetur ꝛ sic nec confessio ꝛ absolutio. sed tamen nullus clericorū sepulture eius interfit. nec eius elimosynam presumat accipere. ꝛ sit sepeliendus in cimiterio. Et quicunq̄ clericus vel presbyter contrafecerit. debet deponi ab ordine irrecuperabiliter. ſ. sine dispensatione ꝛ beneficio carere ecclesiastico hec in. d. c. super eo. Si vero non sūt manifesti poterunt recipi ad confessionem. sicut alij peccatores ꝟm abbatē in. d. c. super eo. ꝛ etiā ꝛ essent manifesti. si tamen monitū nunq̄ fuerūt ꝟm ¶ Hostien. in. d. c. super eo. dummodo sint dispositi restituere vt tenentur.

¶ Quid de raptoribus depredātib⁹ romipetas. Vide supra excōmunicatio. v. casu. xxix. 2

¶ Vtrum raptor virginis sit puniend⁹ pēa. l. vnice. C. de raptu vir. ꝛ. pa. in. c. cum causa. de rapto. q̄ si precessit tractatus determinatus de matrimonio ꝛ ob hanc causam abducit nō cōmittitur pena de iure canōico. cui standus in hoc. Si vero predictus tractatus non precessit etiā si puella fuit voluntaria cōmittitur pena. xxvij. q. vltima lex illa. ar. xxxvi. q. prima. §. ex hac in fi. ꝛ obligatur ad restitutionē non solum subtracti sed etiam lucri. quod habuisset ille sub cuius potestate erat secundum dominū Jo. de platea. Jnstitu. de actio. que ex delic. nascun. §. interdum. 3

RApina fit primo in naufragijs. ¶ Secūdo in pedagijs. ¶ Tertio in questitijs. talis. ꝛ similibus. ¶ Quarto in bello. ¶ Quinto in extorsionibus officialium plus debito.

¶ Vtrum dominus agri vel territorij teneatur de rapina in eo facta. ꝛñdit. Pda. in. c. licet de restitu. spo. q̄ si fuit 1

sciens ⁊ potuit prohibere ⁊ non pro/ hibuit lic tenetur.l.i.C.ō fal.mo.Se/ cus si nō potuit ꝓhibere.l.i.§.is aūt. ff.si fa.fur.fe.di. Et idez dic de villa ⁊ castro.⁊.hec est cōis opi. fm Bar.in l.ne quid.ff.de incen.rui.⁊ nau. Liui/ liter tamen tenetur non criminaliter fm predictos.

2 ¶ Sed nunquid stabitur iuramento super quantitate rerū amissarū roba/ to.ff.cōiter tenent legiste in.l.si quan do.C.vñ vi.⁊ ℙda.in.c.sup eo.ō his que vi.q; vbi qs cōuenit ex dolo alte rius nō admittitur probatio per iura mentum in litē. Sed qñ cōuenitur ō dolo suo sic credetur iuramento alle gantis dāntū. ꝓpterea dicit Inno. in d.c.super eo.q;.d.c.habebit locū i q̄ libet vi cōpulsiua.ablatiua expulsiua. turbatiua.⁊ iquietatiua. Et quo infer tur q; si probo furtū vel rapinā cōtra raptorē stabit iuramēto meo de q̄n/ tate rapta. Et no.q; furtū vel rapina ꝓ bat̄ ꝑ socios familiares.⁊ huiusmodi.

Ratibabitio vide sup̄ Consensus.§.iiij.

Reconciliatio ecclesie.vide Consecratio.

Recompensatio vide Compensatio.

Recusari pōt iudex delegatus ex multis cāis.no. ℙda.in.c. accedens.vt lite nō cōte. ¶ Primo quia consanguine⁹ aduersarij. ¶ Se cundo quia cōmēsalis ipsius. ¶ Ter tio quia oriundus de eius terra. idez de districtu. ¶ Quarto quando non potest haberi accessus ad iudicē: nisi per terrā inimicorū. ¶ Quinto quā/ do loquitur in aure ⁊ familiariter cuz aduersario. ¶ Sexto qñ in alia cā li/ tigabat cū eo. Istud no. ℙda.in.c.i.ō iudi. ¶ Septimo qñ ē iperitus. ⁊ hz assessorē suspectū ibidem ℙda.

¶ Utrū protestatio de nō acceptan/ 1 do eū tollatur per ꝓriū factū.ff. ℙda. in.c.vnico.de lits cōte.q; non nisi fa ctū ꝓriū tollat ꝓtestationē ꝑp intelle/ ctū alium intermediatū. vbi gl̄a. In terrogat̄ an vera sunt que cōtinent̄ i libello.ff.reus. Rñdebo cū ꝓtestatōe q; nō itēdo ꝓtestari litē ꝑ hāc rñsionē ⁊ si sic rñdet ñ ꝓtestat̄ ꝑ istō factū ꝓ/ riū sec⁹ si his dictꝫ loceret iudex ñ ad mitto hāc ꝓtestationem.⁊ postea ipse re⁹ rñderet; sine ꝓtestatōe repetita ad libellū.tale factū ꝓriū tolleret ꝓtesta/ tionē.⁊ lis eēt ꝓtestata. Sec⁹ si itez re peteret ⁊ ego protestor nolle cōtestari litē.q; nihil mediū iteruenit.ꝑ hoc fa cit Cle.vnica.ō dolo.⁊ qō or̄ de ꝓsti. c.cū. ℙda.⁊.l.vbi repugnātia.ff.ō re. iur.⁊ i.c.solicitudinē.de appel. vl̄ dic fm Bar.in.l.vnica.C.de lits cōte.q; qñ ꝓtestatio respicit vnū ⁊ factū alio ℳā in litis contestatione oriūtur quasi cōtractus. ℙrotestatio vo ordinatur ad tollēdū istū q̄si ꝓctū nō aūt respō sionē ⁊ sic sunt diuersa.⁊ tūc ꝑ factuz ꝓriū nō tollit̄. Sed qñ ꝓcernūt vnuz ꝓtestatio ⁊ factū. vt puta q; rñdet ⁊ ꝑ testat̄ q; ais ñ respōdēdi tūc tollit̄ tal̄ ꝓtestatio ꝑ ꝓriū factū. q; cōcernit idē factū. Vl̄ dic fm pa in.d.c.cū. ℙda. q; qñ protestatio fit in dependentibus a mera volūtate protestantis. valet pro testatio. vt si dicat nolle aliud dicere ꝓ fidem.⁊ postmodū dicit ꝓtestatio de fendit eum.xxiij.q.i.hec ē fides. Si. vo depēdet a volūtate ꝓtestātis ⁊ al terius si alter cōsēsit valet.c.cumana. ⁊ q; ibi no.ō elec.⁊.c.fi.ō cōdi.appo. Si vo nō ꝓsēsit.nec ē iusta cā protestā di non valet. Secus si subesset Iusta

cã puta met⁹ vl vis. puta vis ꝯhã. aſſr iterficies me. ꝓteſtor q̃ qcqd dicã facto aio nõ ꝯhẽdi ꝛ vꝫ. xxxi. q. ij. lotharius. Siſr qñ iudex delegat⁹ nõ ꝓſẽtit recuſatiõi. ꝛ ſi ñ cõpeo excõicabit ꝺ facto cõpeo cũ ꝓteſtatiõe ꝺ nõ ꝓſentiendo in ipſũ vꝫ nec cõpitio ꝓiudicat aduerte tñ q̃ ꝓteſtatio ꝺꝫ precedere actũ ſup quo fit: vt. ff. de concubi. l. in cõcubinatu.

REgularis ꝺr qui ad vitẽ dã regl̃r ẽ aſtrict⁹. ſiue ſit monacus ſiue canonic⁹ regularis. ꝺ ſtatmo. c. q̃ dei timorẽ. ſiue ſit clericus ſiue ſit laicus. lꝫ laicus nõ poſſit recipi in canonicum. vt in. c. ij. de inſtitu. tñ pót recipi in cõuerſum de elec. c. cũ ex eo. li. vi.

REligioſus ꝺr triplicit. ¶ Primo largiſſime. ꝛ ſic ẽ qlibet xp̃ianus. vñ in. c. ꝓ humani. ꝺ homi. li. vi. ꝺr xp̃iana religio. ¶ Secũdo large. ꝛ ſic cõp̃hẽdit oẽs clericos ſeculares. ꝛ oẽm xp̃ianũ honeſte viuẽtẽ. Mã in eo q̃ deo ipẽdit debitã religionẽ pót dici religioſus. ꝛ ſic ſeq̃tur. i. q. i. c. nulli⁹ el. ij. ꝛ. xxxiij. q. v. qꝺ deo ar. de voto ex multa. vbi de hoc ¶ Tertio accipit ꝓprie. ꝛ ſic religioſus eſt q̃ ꝓfeſſionẽ fecit alicui de religiõib⁹ approbatis p ſedẽꝫ aplicaꝫ. ꝺ voto. c. q̃ votũ. §. pñti. li. vi. ꝛ talis ꝓprie ꝺr religioſus. ꝛ religiões approbate ſũt ẽttuor. Pria Baſilii. Secũda bñdicti. Tertia Auguſtini. Quarta Beati Franciſci. vt no. Laudu. in Cle. q̃ regulares. de ſuppleñ. ne prę. Sub iſtis militãt oẽs ꝓprie religioſi. excepti cartuſiẽſib⁹ q̃ hñt ſua ſtatuta.

1 ¶ Utrũ diſpoſitio odioſa cõcepta erga regulares ſeu religioſos extẽdatur ad fratres de tertio ordine Beati Frãciſc. ꝛ hmõi. §. Pla. in ſ̃ica de regu. q̃ nõ q̃ tales ꝓprie non dicunt̃ religioſi vñ potius eorũ regula eſt qꝺaꝫ modus bñ viuẽdi. lꝫ ſit approbat⁹ p Papã. ꝛ iõ ſolũ ꝓp̃hẽdet illos q̃ tria vota ſubſtãtialia ꝓmiſerũt. in religione approbata. ſm Jo. An. in glo. i. ꝛ ij. Cle. ꝓme de decimis. ꝛ hoc verum niſi addat̃ aliud puta q̃ cum⁹ religioſi. Mã tũc etiã cõprehẽderent̃ hoſpitalarij ieroſolimitani q̃ nõ pñt cõtra here matrimoniũ ꝛ ꝓmittũt obiaꝫ ſuperiori. ꝛ nõ pñt retrocedere ab illo ſtatu. nõ tñ cõprehẽderent̃ alij hoſpitalarij q̃ vtunt̃ mr̃imonio. lꝫ portent certũ habitũ q̃ nõ ſunt religioſi. nec ſtricto. nec largo mõ. In fauorabilibus vero bñ cõprehẽdunt̃ ꝓfati fratres. q̃ largo mõ videnꝫ ſub regula rõne ꝓmiſſionis facte ſupiori eor̃.

¶ Quid de inuenietib⁹ nouũ ordinẽ 2
ſ̃. q̃ nõ ſũt religioſi. niſi a papa exꝑſſe approbent̃. q̃ cũ ſit ꝓhibitũ nouũ ordinẽ vl religionẽ inuenire. vt in. c. religionũ de reli. domi. li. vi. Ideo nõ religioſi. ſed potius irreligioſi ſunt cẽſendi tales ꝛ hodie ſunt excõmunicati ipſo facto per extrauagantem Jo. xxij. que incipit. Sãcta romana. Recitat Pla. in. c. fi. de reli. domi.

¶ Religio beghinarum reꝓbatur 3
ꝛ omnes eam ſectantes ſunt excõmunicati ipſo facto. ac religioſi dãtes eis auxilium. conſilium. vel fauorẽ in ꝓfato beghinatu. Cle. i. de reli. domi. ꝛ no. q̃ ſorores tertij ordinis. S. Franciſci nõ ſunt ille beghine vt no. glo. ibidem. cum habeant regulaꝫ approbatam a ſede apoſtolica. ꝛ multo minus ſorores ſancte Clare.

¶ Quis poteſt effici religioſus. ſ̃. q̃ 4
quilibet qui nõ habet aliquam de infraſcriptis. viij. cõditionibus. quarũ ꝓmta eſt etas imatura. de quo dic. vt

& nouicius.§.i.

5 ¶ Secunda seruilis ꝓditio. Seruꝰ qppe sine cõsensu dñi non pót intrare religionẽ.ar.xliii.d.c.nullus cpoꝛ Prescribitur tñ triẽnio a religiõe q̃ hoc ignorat.si dñs scit ⁊ non repetit. xvii.q.ij.si quis incognitus. Iste tñ si repetatur a domio religiosus erit ꝑm Hug.ibideꝫ.ar.xxvii.q.i.de viduis.⁊ religioni tenebitur q̃ztũ in tpo est ⁊ si manumitteret nõ posset cõtrahere. Nec ob.c.quidã. de cõuer. ꝓiu.qz ille qui hꝫ vxorẽ nõ pót obseruare castitatem ea inuita.⁊ sic religiosus esse nõ pót.sed seruus sic. qz nõ requirit corpus liberũ ut sit monachꝰ.cum in domo propria quis possit esse religiosus.d.c.de viduis.

6 ¶ Tertia debitoruꝫ obligatio.qui.n. dꝫ aliquid alteri.nõ pót illud licite ꝑ termittere ut religioneꝫ igrediat.lxj d.c.generalis.Si tñ sit debitũ peccunie.vel talis debitoꝛ nõ hꝫ vñ satisfaciat.tũc faciat quod pót.s.cedat bõis suis creditoꝛi ⁊ sufficit.pp peccuniã.n. nõ obligatur psona liberi hominis.sꝫ tñ ad recõpẽsaꝫ.Vñ lꝫ ei rebus suis exhibitis religionem igredi nec tenetur in seculo remanere ut ꝓcuret vñ soluat debitũ.si mõ ex zelo dei ⁊ feruore caritatis hoc faciat.qz spũs sãcti auctoꝛitate hoc facit cui nemo pót resistere.xix.q.ii.due de regla.lꝫ. Si tñ móasteriũ qõ igreditur aliqd aqꝛret per successionẽ hereditariã. vel perdonationẽ.aut legatũ rõe ipsius solũ. sic tenetur satisfacere q̃ztũ scilicet extẽdit quod habuit eius occasiõe solũ mõ.ar.c.si qua mulier.xix.q.iii.

7 ¶ Vtrũ talis teneatur in religione laborare ut creditoꝛibus soluat.§.q̃dã tenẽt q̃ sic.Sꝫ cõtrariũ credo cum ex toto sit religiõi subiectus ita q̃ nõ est momẽtũ in quo a prelato nõ possit occupari.⁊ nõ habet velle nec nolle c.si religiosus.de elec.li.vi.Itez si stetisset in seculo ⁊ cessisset bonis non teneretur laboꝛare vt satisfaceret scõz Pe.de pal'.in.iiij.distin.xxxvij. Ergo cum ex professione cedat bonis.patet q̃ non tenetur laborare ut satisfaciat posset tamẽ prelatus cum cõsẽsu monasterij hoc ei cõcedere.alꝫ nõ.

8 ¶ Quid si talis etiã cũ iuramento ad tale debitum erat astrictus.§.idem ꝓ oia dicẽdũ.ar.c.lꝫ.de regula.

9 ¶ Quid si ꝓmisisset talis opari manibus ut satisfaceret.§.scõm Pe.de pal'.vbi.s. q̃ hoc nõ obstante potest religioneꝫ intrare.sed si bona sua sufficiunt satisfaciat ei ad interesse.⁊ sic dic de eo qui accepit vxoꝛem que patitur aliquod interesse ex hoc q̃ dẽbet ei satisfacere.si habet aliqua secundũ eundem Pe.

10 ¶ Quarta rõcinorũ detẽtio. Vnde obligatus ad rõcinia intrare nõ pót liii.di.c.legem. Et hoc verum in obligatis perpetuo. In aliꝭ aũt secus lꝫ honestum sit q̃ ꝓtus se expediãt. Ex quo patet ꝑm Sofre.q̃ ptãs qui iurauit regimẽ ciuitatis per ãnum.magister scolarũ qui similiter iurauit legere per ãnum ⁊ huiusmodi possunt intrare religionẽ.auctoritate.c. peruenit.el.ii.de iureiuꝝ.vide.s. Rõcinia. de hoc.§.i.⁊.ii.

11 ¶ Quinta est pẽna subuentio. Et ut scias si potest filius intrare religioneꝫ dimisso patre cui tenetur subuenire. Exo.xx.no.ꝑꝫ Alex.in.iii.parte sũ.q̃ si parentibus nostris. obsequia nr̃a necessaria sunt.ita q̃ sine ipsis subsistẽtari nõ pũt.tũc nõ lꝫ religionẽ intrare.si mõ talia obsequia nõ inducũt nos ad aliquid agẽdum quod sit cõtra deum.⁊ sic contrarium cõsulẽtes phariseꝰ increpãtur a domio Math.

xv.ꝛ sic fm dñe.intellige illud.c.si qui xxx.di.Si vero eis nó pót fruire.ul'ó bita obsequia exhibere sine ꝓpꝛie salutis dispẽdio.tũc necessitudini generis diuine religionis pietas añferꝛ.ut dicit Ambro. sup Lu.ꝛ sic poterit intrare ipꝰ dimissꝰ.Et sic loqꝛ Hiero. i epla ad eliodoꝛ qꝺ solũ genꝰ pietaꝫ est in hac ꝑte eẽ crudelez.ꝛ Saluatoꝛ Lu.xiiij.Si qs uenit ad me ꝛ oñdit. Si añt nó sũt in tali necessitate.sic filius ipsis ẽt inuitis pót intrare.etiaz si eũ eis possit sine dispẽdio ꝓprie salutꝫ pmanere.pbaꝛ i.c.i.ꝛ ii. xx.q.ij.Addit tñ.Tho.in iij.quoꝰ.q.vi.qꝺ.nó solũ ꝓ indigentia maxia.sed ẽt pro mediocri pentñ.puta qꝛ posset viuere sz tñ cũ notabili iactura ꝛ detrimẽto sui statꝰ ꝛ ꝓditiõis sue.puta qꝛ oportebit eũ mẽdicaꝛ.vl' alijs seruire cũ maxia indecẽtia sui statꝰ dimittẽdꝰ ẽ ingressus religiõis .ẽt si ex voto hẽret.ꝛ plz qñ pót sine piculo salutis hoc facere.

12 ¶ Sexta ẽ dignitatis astrictio.ut sũt epi.ꝛ alij supiores.q sine licẽtia pape nó pñt intrare.c.lz de regula. Inferiores vo epis pñt ẽt inuitis suis epis vt.xix.q.ii.due sicut sũt decani.ꝓpositi archidiaconi .archipresbiteri.curati.ꝛ oẽs alii iferiores epis.Beneficiũ tñ eoꝛ alteri ñ dz ꝓferri:nisi expsse vl' tacite ꝓfessi fuerit:vl' apparuerit qꝺ absolute voluerit vitã mutare.c.bñficiũ.de rꝛa.li.vi.debẽt tñ petere licẽtiã ꝯtis nó obtineant.vt in d.c.lz.

13 ¶ Sz cuiꝰ erũt fructꝰ bñficij añ ꝓ fessionẽ.ꝯ.qꝺ dz assignari debita porꝛtio iꝑoꝛ fructuũ alicui q fuiat ꝓ ipso vt in .d.c.bñficiũ.reliquũ vo erit ipiꝰ vt non sit onerosus monasterio qõ intrauit tpe ꝓbatiõis.xi.q.vi.de lapsis qꝛ nec ꝓpe ẽ.religiosus vt pz i.c.religioso.ó sẽ.exco.li.vi.ergo iure suo ñ dz defraudari.vt.xvij.q.ii.ꝓsaludꝰ .no. Tãcre.ꝛ Bartholomeꝰ bzixi.ꝛ interi remanet canonicꝰ curatꝰ vel decanꝰ sicut ꝓns erat.nec bñficiũ vacat

¶ Septia mꝛimõii obligatio.s.post 14
ꝓsumationẽ.nã tũc nõ pót religionez intrare.nisi ꝑz qꝺ dico Mꝛimoniuz. uii.intellige ẽt si copula est habita post ꝓtractũ mꝛimoniũ uel sponsalia.Sz nó si añ.qꝛ sic nó impediret. nec matrimoniũ diceret ꝓsumatũ.ar.c.veniens de spõ.vbi pz qꝺ copula ꝓcedẽs sponsalia nó facit mꝛimoniũ.facit.c.veruz ꝛ.c.ex. publicoꝛ.c.ex parte.ó cõuer. cõiu.que requirũt cõsumationez. ꝛ ẽ illud quod.sequiꝫ nó quod antecedit

¶ Sed quid de illo q iurauit aliquã 15
ducere in vxoꝛẽ.nũqd poterit intrare ꝯ.qꝺ sic auctoꝛitate.c.puenit. el.ii. de iureiur.ꝛ.c.cõmissũ.de spõ.i quo.dr. tuti ẽ ei ꝛc.Intellige q ad opionẽ.ne de facto dicaꝫ cõtra iuramẽtũ feciss. non quo ad veritatem fm Ricar. in iiii.dic etiam ut.s.ꝯ.ix.

¶ Octaua coactionis ipositio.nã.oz 16
ut sit voluntarius alr nó tz ingressus ut de regula.c.i.xx.q.iii.pñs. In religione aũt miozũ vltra ꝓdicta. viii.regrũtur alia.v.s.qꝺ sit coꝛpore sanus.legitie natus.nulla vulgari ifamia notatus animo.prõptꝰ.cõpetẽter litteratꝰ vel ad honestos labozes aptus.attamẽ si quis reciperetur deficiens in aliquo istoꝛ teneret receptio.nisi sit .i.ii. iiij. v.vi.vij.vel viii.q aliqñ reddũt receptionem nullam. vt pz per predicta

¶ Quomõ debet qꝭ intrare . aut qua 17
intẽtione.ꝯ.ut.moriaꝫ mũdo ꝛ fuiat xꝑo.xii.q.i.c.ii.

¶ Utrũ quilibet debeat reputare vo 18
tũ religiõis ꝓportionatum sue infirmitati.ꝯ.ꝑz Ricar .in.iiii.di.xxxviii. ar.vi.q.i.qꝺ.sic.nisi ꝑ certã cõiecturã sen expiẽtia sibi cõstaret ó cõtrario.ꝓpter.n. custodiaz que magis adhibeꝫ

religiosis q̄ſ secularib⁹. Et ꝓpter bona exẽpla q̄ videt ibi frequẽtius. Et ꝓpter bona verba q̄ frequẽtius audiunt Et ꝓpter maiores cõsolatiões q̄s diuina benignitas ob fauorẽ religionis & ex sancta societate infundit eis efficitur eius obseruantia proportionata in ipsa existenti. que proportionata est ser remanenti in seculo.

19 ¶ Vtrũ qs possit ꝓfiteri in aliqua religiõe ita q̄ liceat sibi retinere sua. ℟. ℙba.in.c.insinuãte.qui cle. uel vo.q̄ si qs simplr vouit cũ tali ꝯditione.videtur in dubio q̄ sibi reuersauerit illa bona.ut obediẽtiar⁹ mõasterii. q̄ ꝯba apposita in ꝓtractu debẽt intelligi fm naturam contractus.ut in.l.si vno.ff.loca.et impropriatis verbis.ut ibidẽ in ꝓncipio .& in. d.c.insinuante fm unũ itellectũ.ut res potius valeat q̄ pereat.l.quotiens.ff.de verbo.ob. & c.abbate.de ꝯbo.si.& sic erit religiosus.& ꝓfata bõa hẽbit ad vsũ ꝓ necessitate sua. Idẽ dic si ꝓfiteꝛ ut in domo sua cũ oibus bonis suis moꝛeꝛ vt no. Ber. Inno.& ℍosti.in.d.c.insinuante.q̄ hoc ñ ẽ ꝯ substãtiã mõachat⁹ ut qs in certo loco moreꝛ. aut de certis reddit⁹ uiuat.cũ hoc possit supior concedere.c.cũ inter. ℟. de elec.& si postea supior uelit eũ ãmouere. poterit.licet nõ debeat nisi ex iusta cã Si vero voluit sibi reseruare ut ꝓpriũ ita q̄ nõ sit locus iterꝓtatiõi.& tũc si fiat reseruatio ꝓ viã ꝯditiõis resoluti ue uel suspensiue sic uitiatur actus & nõ cõditio.ut in.c.fi.de cõdi.appo.& sic nõ erit religiosus. Silr si fiat ꝓ pactũ puta q̄ dicit aliter nõ intẽdo profiteri.nec alio mõ. q̄ hec verba hñt uim cõditiõis.vt dicit Bar.in auth.ingressi.C.de sa.sã. ec. Si aũt simplr ꝓ viã pacti uel modi reseruat sibi ꝓprietatẽ uel facultatẽ cõtrahẽdi mfimõio niũ sic facit trãsire ꝓfessionẽ in aliam spẽm.q̄ vbi est pactũ cõtra naturam contractus.& impropriatis aliquatenus verbis põt transire in aliũ contractũ. fit interpretatio alterius cõtractus.vt est tex.no.in.l.vbi ita donatur.ff.ỏ donat.cã mor.& in.l.cuꝫ manusata .ff.de cõtrahen.eptio.& sic erit iste non religiosus ꝓprie.sed oblatus mõasterio. l3 nõ in totũ.& sic obligabitur ad oia preterq̄ ad reseruata.q̄ si verba nõ patiantur ut fiat transitus ad aliũ cõtractum tũc pactuꝫ inficit cõtractum in totũ.in.l.ꝓ seruuꝫ.ff.de vsu & hita. iuncta glo.in.d.l.cum manusata.

20 ¶ Vtrum intrans religionem ex cã inhonesta puta ut esset abbas. nl' melius gauderet & huiusmodi teneatur. l3 nõ cõsequatur suã intentionem.℟. ℙba.in.c.ut clerici.de regu.q̄ sic.q̄ effectus est religiosus hoc nõ obstãte. ut l3 glo in.d.c ut clerici. & facit bon⁹ ter.cum gl in.c.qõ interrogasti.xxvij. q.ii.ad materiam.

21 ¶ Quid de illo q̄ dolo inductus ẽ ad religionẽ.℟.q̄ nihilominus erit religiosus.de cõuer.cõm.c.ex pte.el.ii.& c.veniens.& c.dudũ. quod me.cã.cũ dilectus & ibi no.Ber.& ℍosti.& Jo. xx.q.iii.c.vlti.

22 ¶ Quid ỏ illo q̄ timore mortis efficitur religiosus,℟.q̄.si timor inferat ab hoie sic nõ est religiosus.qõ met⁹ cã.platũ.nec obligatur ꝓ tale votũ.nt si postea ratificetur.ut in.c.porrectũ. et in .c.sicut nobis de regula. Et hoc intelligo q̃ talis timor infert ab hõie vt profiteatur. uel facit tale votum & sic loquitur & debet intelligi. d.c.perlatum.qõ me.causa Si vero metus sit casualis seu naturalis puta infirm⁹.nl' i mari tpe tẽpestatis.nl' in piculo latronũ.aut inimicoꝝ.sic talis metus nõ impedit qn sit obligat⁹ religiõi & voto.

Si mō ꝺliberate hoc fecit.ut in dicꝫ c.porrectū.⁊ sicut nobis.qꝛ deus qñ ꝙꝫ tales timoꝛes immittit ut cōuertamur.xvi.q.i.reuertimini. de cōse.ꝺi. iiii.sanctū.in aut.ut ñ luxu. cōtra na. §.i.et hoc segꝝ Ber.Ho.⁊ Pa.i.dc.sicut.Alii dicūt ꝙ si ꝙꝫ cito cōuale scēnā vel euasionē piculi sēcut ꝺicat. nō teneꝫ etiam in metu casuali si votū fecit.alle.c.ex trāsmissa.⁊.c.viti.de renū.Sed melioꝛ est opi.ho.⁊ Pa.

23 ¶ Utrū allectus blādiciis sit religiosus.&.ꝙ.sic. ⁊ stare teneꝫ. Iꝫ bōa sua parentibus vel heredibus remanere debeāt nō monasterio alliciēti.ut.xx. q.iii.cōstituit.

24 ¶ Quō autē debeat pfiteri. viꝺ.ſ. Professio in pn. ⁊ quomō tacite inducitur.ſ. Novicius.§.xii. Et aduerte ꝙ tūc ꝺicitur proprie qꝫ intrare religionē ⁊ effici religiosus cum profitetur tacite uel expresse quia uerba sunt cum effectu accipienda.

25 ¶ Ad que obligatur religiosus.&.ꝙ ad obseruantiā illius regule quā professus est.nisi in casu.c. non solum de regu.li.vi.uel quando solū tacite est professus. quia tunc solum obligatur religiōi i geneꝛ ut.ſ. Noviciꝰ.§.xiiij.

26 ¶ Sed quero vbi remanebit iste talis obligatus religiōi in geneꝛ p professionē tacitā.&.ꝙ.debet aliquā religionē itrare quā vult ⁊ potest.Si uero nullā inueniat q̄ eū velit recipere ꝺꝫ stare i illa i qua tacitaꝫ pfessionēꝫ fecit.qꝛ illa tenetur eū recipe ex quo passa ē tacite eū pfiteri uel si noluerit poterit in propria domo remaneꝛ ⁊ eē religiosus professꝰ. xxvii.q.i.de viduis.ꝙ limita vt.ſ. Professio. §.i.

27 ¶ Utrū religiosi teneāt esse pfecti. &.ꝙ.nō nisi ea perfectiōe ad quā se obligauerūt.sed teneꝫ ad pfectiōēꝫ tēdere ꝗꝫ Tho. xxij.q.clxxxvi.cui cō trariatur pfectiōis cōceptus. Uñ nō sūt mēdaces q̄ꝫ quis gerāt ab extra statū perfectiōis.qꝛ illud nō assumūt q̄si profitētes se esse perfectos.ſꝫ q̄si pfitētes se ad pfectiōēꝫ tēdeꝛ vñ bñ essēt mēdaces.si ab itētiōe pfectiōis animum reuocaret ꝗꝫ.Asse.li.vi.ti.xlvii

28 ¶ Utrū religiosus teneat de precepto ad oia que cōtinētur i rgla quā profiteꝫ.&. Heri.ꝺ gandauo in.vi.quoꝛ. q.xvii.ſꝫ ꝙ cū quis simplr.promittit aliquā regulaꝫ seruare ꝙ tenetur ad cōtēta in ea oia etiā sub monitiōe sicut ad p̄cepta.Sꝫ istud nō credo verū.qꝛ sic seq̄reꝫ ꝙ monaci beati Bñ dicti obligarētur ad oia.cū ꝺicat rla c.cū ꝺ disciplina fratrū.ꝙ si nouicꝰ habita deliberatiōe promiserit se oia i regula custodire p̄cta ꝙ tūc r̄cipiat. Et hoc ē exp̄sse ꝺ Cle.exiuit.§.cū igitur.de vbo.si. Et tō ꝺico ꝙ simpliciter promittens regulā.vel promittēs sic qꝺ ē tutius vt faciūt minoꝛes.ſ.promitto seruare regulā fratrū minorū.ſ. viuēdo in obediētia sine ꝓpio ⁊ in castitate.ꝙ talis nō teneꝫ nisi ad tria vota fm ꝙ modificata sūt in illa regula p̄ceptoꝛie vel ihibitoꝛie.seu sub verbis equipolētibus alias nō de precepto sed de bono cosilio. Et pro hoc ē bonꝰ ter in.c. exit qui seminat ⁊c.de vbo si.li.vi. Hā tdē est ꝺicere promitto seruare regulā talem.ac si ꝺiceret promitto p̄uersationēꝫ ꝗꝫ illā regulam. Et sic intelligūtur illa vba tā ex consuetudine vouentiū q̄ꝫ recipiētiū. tū magis cautū est ꝺicere.ut ꝺixi ꝙ fratres minoꝛes seruāt. Addit. S. Tho. xxii.q.clxxxvi.ꝙ trāsgressio aliorū a p̄ceptis positis in regula uel.oꝛeten⁹ factis a p̄lato obligat solū ad mortale pp cōtēptū ꝛgule.qꝛ hoc ꝺirecte contrariatur professiōi per quā quis vouit regulaꝛē vitā.vel ꝺic fm cundē

Tho. vbi. s. q; fligiosus teneť ad per fectionē tendere. cui ꝓtrariat pfectionis cōtēptus. ꝛ ió ē mortale. Et vt scire possit quisq; ad quid teneť quilibz religiosus icipieñ cēsui a regula beati Frācisci. q̄ q̄uis fuerit vltia in executóe tñ ē ꝑma in nobilitate ꝛ pfectiōe de qua dī in. d. Cle. Exiui. hec est illa celestis vite forma ꝛ regla. ꝛ i. c. Exijt qui seminat de verbo. si. li. vi. Hec est illa apud deū ꝛ pfem mūda ꝛ imaculata religio q̄ descēdēs a pre luminū p eius filiū exēplariter ꝛ vbalr aplis tradita. ꝛ demū p spūm sanctū beato Frācisco. ꝛ cū sequēnb⁹ inspirata totiens in se q̄si cōtinet testionū trinitat hec ē cui attestante Paulo. nemo dz de cetero cē molestus. quā xp̄s passionis sue stigmatib⁹ ꝓfirmauit. volēs institutionē ipsius passiónis sue signis notabilr insignirī. hec ille cuius declaratio cuz sit firma ꝛ certa. vtpote a spū sācto emanata a quo regulabať sacr ꝓcilū vienense. in quo fuit declarata plenissime qō errare nó potuit circa p̄dicta. cū pertineant ad fidē ꝛ bonos mores. xxxij. q. v. a recta. ió tutissimū est in. d. religione viuere. vbi nó opiniónib⁹ hóiuz viuiť aut doctorū. sed sācti sps declaratione. ꝛ glibet alius religiosus timoratus ex eius ōclaratione poterit scire quō suā debeat intelligere ꝓfessionē ꝛ ad q̄ teneať de precepto vel nc. dicit ergo tex. Cle. exiui. ō verbo. signi. edite in. d. ꝓsilio. declaram⁹ ꝛ dicim⁹ q; fratres minores. nō solū ad tria vota nude ꝛ absolute accepta ex ꝓfessiō e sue regule obligant sed etiā tenent ad oia implenda que sūt ptinēcia ad hec tria q̄ regula ipsa ponit. Nā si ad hec tria ꝑcise ꝛ nude tñ ꝓmittentes se fuare regulā viuendo in obia castitate ꝛ sine ꝓpr̄io. ꝛ ñ etiā ad oia ꝓtēta in regula q̄ hec tria modificāt arctarēť ꝓ nihilo ꝛ vāe ꝓ ferer̄ntur hec verba. ꝓmitto semper hāc regulaz obseruare. exquo ex his vbis nulla obligatio nasceret. Nec tñ putandū est q; beatus Franciscus ꝓfessores hui⁹ regule q̄ tū ad oia ꝓ tēta i regula modificātia tria vota. seu ad alia in ipsa exꝑssa imēderit equalr eē obligatos. qn poti⁹ apte discernit. q; quo ad quedaz ipsoꝝ ex vi verbi trāsgressio ē mortalis. ꝛ q̄ ad quedaz alia nō. cū ad quedam ipsoꝝ vbum apponat ꝑcepti. uel eqpolentis eidez ꝛ q̄ ad q̄dā alia non. Itē qz ꝑter ea q̄ exꝑsse vbo ꝑcepti ac exortatiōis seu monitiōis ponūť i regula non nulla verbo ipatiui modi negatiue vel affirmatiue appositō inserunť. acten⁹ extinxit dubitatū. an teneret ad ista ut ad hñtia viz ꝑcepti. dicim⁹ q; lz fratres nó ad oīum q̄ sub verbis ipatiui modi ponūť i rla sicut ad ꝑceptoꝝ seu ꝑceptis eqpolētiū obseruātiā teneātur Expedit tñ ipsis fratrib⁹ ad obseruādū puritatē regule ꝛ rigorē q̄ ad ea. sicut ad eqpolētia ꝑceptis se nouerint obligatos que hic inferiuſ anotantur Ut aūt hec q̄ videri pñt eqpolēnia ꝑceptis ex vi verbi. vel saltē rōe materie de qua agiť seu ex vtroq; sub cōpēdso hēant. Declaram⁹ q; illud qō ponitur in regula ō nō hñdo plures tunicas q̄ vnā cū caputio ꝛ aliā sine caputio. Itē de nō portādis calciamentis. ꝛ de nō eqtando extra casū necessitatis. Itē q; fratres vilib⁹ induātur. Itē q; ieiunare a festo oīum sanctoꝝ vsq; ad natiuitatē dñi. ꝛ in festis festis teneantur. Itē q; clici faciāt diuinuz officiū ſm ordinem romane ecclesie. Itē q; ministri ꝛ custodes ꝓ necessitatib⁹ infirmoꝝ ꝛ fratrib⁹ induēdis solicitā curā gerāt. Itē q; si quis in infirmitatē ceciderit alij fratres debent ei

fuire. Jtē q̄ fratres nō p̄dicēt in ep̄a
tu alicuius ep̄i. cum ab eo illis fuerit
cōtradictū. Jtez q̄ nullꝰ audeat po
pulo penitus p̄dicare. nisi a generā
li ministro. vel alius quibus id compe
tit fuerit examinatus ꝛ approbatus ꝛ
ad hoc institutus. Jtem q̄ fratres q̄
cognoscerent se nō posse regulaz spi
ritualiter obseruare debeant ꝛ possint
ad suos ministros recurrer. Jtez q̄
omnia que ponūtur in regula ad for
mam habitus tam nouiciorum q̄z p
fessorum. necnon ad receptionis mo
dum ad professionem spectantia nisi
recipientibus quo ad habitum noui
ciorum sicut dicit regula secundum
deuz aliter videatur. hec inq̄z omnia
sunt a fratribus tanq̄z obligatoria ob
seruanda. Jtez ordo cōiter sensit tz
ꝛ tenuit ab antiquo q̄ ubicunq̄z pone
tur in regula hoc verbum teneantur
obtinet viz precepti ꝛ obseruari dz a
fratribus sicut tale. hoc in. d. Cle. Ex
quibus oibus pz nihil fore speciale in
hac expositiōe magis q̄z in aliis. nisi
hoc vltimum quod dicit de verbo te
neantur. sed verba ipsa ex sua natura
sic important uel rōe materie. uel rō
ne utriusq̄z. Regula beati Basilii fm
q̄ inueni hz solū ista ultra tria vota.
s. Abstinentiā a carnibus. Jeiunīab
exaltatione sancte crucis. vsq̄z ad pas
ca exceptis dñicis. scilentiū de nocte
modū officii q̄ comedant. in cōi refe
ctorio legāt in mēsa. vacēt lectiōi ꝛ la
bore manuū ne sint occiosi. que utrū
sint precepta uel ne. nō inueni ab ali
quo declaratū. sed per precedentia
possent declarari. Regula Beati Au
gustini iudicio meo indigeret papali
declaratione. Nam Henri. de ganda
uo in. vi. quol. q. xvii. ꝛ quidam alii te
nent q̄ oia que in ipsa sunt cadunt de
precepto pp vbum qō ponit Aug. in
principio dicēs. Hec sūt q̄ vt obserue
tis precipimus. Alii dicūt cōtrariuz.
quorū opinio vī mihi verior ꝛ bem
gnior. qz sicut in sacra scriptura. q̄dā
sunt q̄ hñt modū ꝛ intentionē precep
ti. ut illud. hoc est p̄ceptū meū ut dili
gatis inuicē. Jo. xv. Quedā que hñt
p̄ceptū in intētione. sed non in mō
vt illud exo. xx. Non furtū facies. Jta
sunt q̄dā que hñt modum p̄cepti. sz
nō intentiōem. ut illud Mat. vi. pre
cepit eis ne cui dicerent qz ex hoc nō
obligabat ad mōtale eos si p̄dicasset
miraculum. Sic fatēduz est de regu
la beati Augu. Ideo expōerem cam
fm q̄ sacrū cōciliū exposuit. regulam
beati Frācisi impropriando verbum
p̄cipimus rōne materie. sicut in ipro
priantur verba modi iperatiui ꝓpter
materiam in. d. regula minoruz. Re
gula beati Benedicti similiter indige
ret declaratiōe papali alias plura pre
cepta aliis pauciora ponentibus ta
mē ego fm declarationem regule mi
norum ita expōerem eius verba. De
fratrib⁹ p̄dicatorib⁹ tz Jo. de neapo
li in. xiii. quol. q. xvi. q̄ tenēt seruare
oia cōtenta in regula beati Augu. ꝛ
cōstitutionibus eorū prout sunt in ea
ꝛ in eis cōtenta. hoc est precepta ut p̄
cepta. ꝛ cōsilia ut cōsilia. dato q̄ pre
latus nō precipiat nec mādet eis ser
uare. Nec ob. q̄ dicunt q̄dā q̄ nō p
mittunt seruare regulā sed obedire p̄
lato fm regulā ꝛ ꝓstitutiōes. qz sicut
electus prelatus hz nō ꝓmiserit tenet
tū seruare ea q̄ ptinēt ad statum p̄lato
rū ꝛ xp̄ian⁹ ea q̄ ptinēt ad statū xp̄la
norū. sic frater p̄dicator. eoipso q̄ ꝓ
fitetur ordinē predicatorū ꝛ vult esse
frater p̄dicator ꝓmittit cōsequenter
seruare spectantia ad talē ordinem sal
tem tacite ꝛ si nō expresse.

¶ Utrū aūt obligeť ad mortale trāſ 28

gredičdo.qdā tēnēt qñ nec ēt ad ue
niale.ſz ſolū ad pnā.niſi faciāt ex cō
tēptu.allegantes Tho.xxii.q.clxxxvi.
hoc dicentē ſz hoc eſt falſū.qz ꝯtra
tz Jo.neapol'.vbi.s. Ibi dixit qꝫ trāſ
greſſio aliorum a trib⁹ votis ē pcūm
mortale vel ꝓpter ꝓceptū factū a pre
lato oreten⁹ ſiue in rel'a exp̄ſſū. Jtē i
plogo ꝓſtitutionū ip̄or of. Conſtitu
tiones nr̄e nō obligāt nos ad culpaz
niſi pp ꝓceptū vel ꝓtēptū.ergo vbicū
qz interuenit ꝓceptū obligāt. Ex ñ qe
qd ē ꝯ votū caſtitatis vel pauptaſ aut
ꝓceptū regule.uel ꝓſtitutionuz certe ē
mortale. Et Tho.vbi.s.logtur de ꝓ
uaricatione alioꝝ q nō ſūt de ꝓcepto
in eoꝝ r̄gula vel ꝓſtitutionib⁹ qꝫ ſolū
obligāt ad pnā ⁊ ſic ē verū. Et melꝰ
⁊ ſecurius ē in ꝓſtitutionib⁹ fratꝝ mio
rū ſub regulari vita degētiū q nō ob
ligāt eos ad aliquā culpā nec etiaz pe
nā niſi p ꝓlatos eis iponatur.⁊ ſic libe
raliſſima ꝓſcia viuūt lz hēant multaſ
ꝓſtitutiōes ꝓ eoꝝ r̄gulari vita ꝓſeruā
da ſctāſ Regula beate. Claſ hodie p
declarationē Eugenii.iiii.hēt.v.q ob
ligāt ad mortale. Primū obia. Se
cūdū pauptas. Tertiū caſtitas. Quar
tū electio abbatiſſe. Quintū Clauſura
⁊ ea que ptinēt neceſſario ad p̄dicta.
Ad alia vo nō obligātur de precepto
niſi eo mō quo obligant̄ uel a deo vl'
ab ecclia generaliter ſicut alii talis ſta
tus Eliarū monachoꝝ ñ vidī r̄gulas
iō ptrāſeo qz p p̄dicta poſſūt intelligi
qñ obligant ad mortale.uel nō.

29 Ultrū religioſi teneant̄ de ꝓcepto
obedire.ꝓlato in oib⁹.sz.qꝫ aut ꝓlat⁹
ꝓcipit aliqd qđ ē ſcđm regulam aut
ĵ.aut-ꝯ.aut.s.regulā. Si ꝓlatus ꝓci
pit qđ ē p̄m regulā ſic tenētur obedīr
re dū ſi ſūt p̄m regulam explicite ſed
etiā iplicite vt ſunt obſequia cōitatis ⁊
negocia ordinis ꝓmouēda ſine qb⁹

cōſeruari non poſſet ordo regularis
obſeruantie. Jtē ea que faciunt ad re
gule plenioꝝ obſeruātiam. hec iplici
te ſūt p̄m regulam.⁊ in hoc cōcordāt
cōiter doc. Si aūt ꝓcipiat ꝑter regulaz
vt q in ipſa nō cōtinēt nec ad cōtēta
i ea expediūt vel ordināt. vt leuare ſe
ſtucā vel aliqd huiuſmodi: ſic duplex
ē opinio. vt dicit Ric.i.q.q̄dā de quoꝝ
quidā dicāt qꝫ in grauioꝝb⁹ nō tenēt
ſed vīus eſt ⁊ cōius teneūr qꝫ nec in
grauioꝝibus nec in leuibus que ſunt
ꝑter regulam tenent̄ obedīre quia
ad hoc habuit animum obligandi ſe.⁊ fa
cit ꝓ hoc qđ no. Rda.in.c.lr̄as.de re
ſti.ſpo.⁊ in.c.ex lr̄is.de ſpōſ.⁊ qꝫ no.
Inno.in.c.veniēs.de iureiur. Si aūt
ſūt.ĵ.regulā ſic tenēt̄.vt reficere cor
pus ⁊ huiuſmōi. Si vero ſūt ꝯ regu
lā tūc diſtiguo. Aut ꝓlatus pōt in tali
ꝓcepto regule vel prohibitione diſpē
ſare contra quod precipit ⁊ ſic ſi ex ra
tionabili cauſa mouet̄ ad id precipiē
dū tenet̄ ſubditus eidē obedire q̄uis
videatur ſubdito qꝫ non ſit rationabilis
puta. prelatus precipit qꝫ frangat ie
iunium quia probabiliter preſumit de
eius debilitate quāuis ſubdito videa
tur qꝫ ſit fortis ꝺz in hoc iudiciū ſuuz
ſupponere iudicio ꝓlati ⁊ ei obedire.
qz ſepe euenit vt alii magis ꝑpendant
debilitatē alterius ex aſpectu q̄z ipſe q
hz: ſiue in experientia. ſiue ex feruore
aliqñ ſimilr̄ ſi dubiū ſit an ſit ꝯ regu
lā vel an poſſit diſpenſare teneūr obe
dire.xxiii.q.i. qd culpatur. Si aūt ſit
certum qꝫ eſt contra regule preceptū
vel ꝓhibitionē in q̄ nō pōt diſpenſaf
ꝓlatus.vel ſi pōt clarum eſt qꝫ non ex
rationabili cauſa illud precipit ſic nō
eſt ei obediendum.⁊ de hoc habes.s.
Diſpenſatio qꝫ ſi prelatus precipiat ea
que ſunt ſupra regulam.ſic ſi ſint ad
cautellam pectati cōmittendi.vt puta

prelatus p̄cipit ut ieiunet in pane ⁊ aqua qr videt eū luxuriosū sic ñ tenetur obedire. nisi qñ verisiḿ videt nó posse aliť euitare pcuñ. Si vero sūt q̄ precipiunť in pena peccati cómissi sic tenetur. c. dilectus. el. ii. c. qñ de simo. Si aūt sunt in augumētū meriti. vt recipere martiriū ⁊ hmōi. sic non teneť obedire. ⁊ sic loquitur. c. gesta. lxxiii. di. vbi dř nó posse idici strictō rē vitā aliqb⁹ qđ verissimum credo qñ sol⁹ plat⁹ hoc precipit. sed nec ēt maior pars pót aliā religionē iponeť sine ꝓsēsu oium ⁊ supioris ꝟ hosti. in c. cū dilecti q̄ me. cā. Si vo i eadē religiōe maior ps faceret statutū arctās ad strictiorē vitā. sic tz Inno. ut ffert Pa. ⁊ segtur i. c. sup eo. de regula. q̄ oēs obliganť. Sed ego dubito de hoc. ⁊ potiⁿ teneo ꝓtrariū: qr hoc auctoritas maior q̄z rōa cōcernit oēs de religiōe ut singulos nó ut vniuersos ⁊ sic regrit ꝓsēsus oinm. Facit regula. Qđ oēs tāgit. li. vi ⁊ qđ obicitur đ c. piculoso. de sta. regu. li. vi. pót dici illud nó debere dici. ſ. regulā sed ꝟ regulā. ⁊ ibi mod⁹ quersādi tarař fm naturam rei. ut dicit ibi Jo. mo. ⁊ Archi. cū nó deceat mulieres euagari. c. mulieres de iudi. li. vi. ⁊ ꝟ pfatam distinctionē poteſ reduceř ad cōcordiā qđ no. Ber. in. c. relatū. ne cle. vl' mo. ⁊ Jo. An. i. d. rōa. qđ oēs. ⁊ Pa. in. d. c. sup eo. ⁊ S. Bo. in. ii. di. vlti. q. vltima. ⁊ Alex in. iii. parte sūme. ⁊ Tho. xxii. q. cxl.

30 ¶ Utrū ois inobia sit peccatū mortale. vide. ſ. Inobedientia

31 ¶ Utrū religiosus magis teneatur obedire patri carnali necessitatez pacieti ⁊ regrenti q̄z plato suo ꝓtrariuz ipāti. &. q̄ qó hz varietatē iter doc. Ricar. tz q̄ religiosi magis tenētur pri carnali q̄z prelato in his q̄. ptinēt ad necessitatē illius precepti: Honora pr̄em tuuz. qr sic tenenť de iur̄ natura ⁊ diuino a quo p̄cepto nulla professio absoluit. qr ꝓfilia obseruanť. ut pfectius precepta ipleanť. hoc idē tz Henri. de gādauo i. vi. quol. q. xviii. tenentur ad necessitatē vite naturalis parentū ⁊ qp̄ceptū de honore ē per se ⁊ obligatio voti religiōis est p accidens ⁊ qđ ē per se nó dz solui p illud qđ ē per accidens. In aliis aūt i quibus nó obligātur ex p̄fato precepto Honora pr̄em tuū dicit q̄ magis teneť plato spūali q̄z pri Alex. vo vbi ſ. dicit q̄ illa que pót religiosus sine detrimēto regularis ordinis solūmō teneať pri exhibere. sicut orare cōsulere honorare. Alia aūt sicut est subuenire eius necessitatib⁹ cū nihil habeat nó tenetur. ⁊ sic videtur tenere q̄ potius prelato sit obediendū. Sz mihi videtur dicēdum ut colligo ex Nicholao đ lira. math. xv. q̄ aut pr̄ erat in tali necessitate ānq̄z filius ingrederet religionē. ⁊ sic dico q̄ magis teneť pri vel mri in tali necessitate subuenire q̄z plato p̄cipiēti ꝓtium nó qr actio ex ꝓcto ut q̄ñ ꝺ aliquē cōperēs nó extinguiť p religiōis ingressū. Aut si extinguiť ut volūt quidā doc. qr pro mortuo habetur ut. C. de epi. ⁊ cle. l. deo nob. §. hoc. etiā cognitū: tamen fm eos ex edicto de capitis diminutione restituiť. l. tutellas. §. Iniuriarū ff. de capi. dimi. vñ dicūt doc. q̄ post ingressum. poterit ex actione seu. obligatione qua prius tenebatur cōuenire. sed per abbatē uel sindicū rñdebit vt. C. de epi. ⁊ cle. aut cā que cuz monacho. ⁊ no. i aut. de mona. in principio. ⁊ in aut. de scis. epi. §. puideř. ergo multo fortius ex obligatione precepti diuini imo etiam de iure positiuo tātuz tenetur filius pri q̄ pr̄ pót

ctī vēdere p necessitate famis. l. ij. C. ō pa. q fi. di. teneť ēt ad alimēta. l. filia C. de patri. ptāte ēt si pr̄ sit relegatus pp incestuosas nuptias vt in auc. de i ce. ⁊ nepha. nup. ergo nō ɔz̄ ꝓuari iure suo sine cā. vt no. in. c. saţ puerſū ē lvi. di. ⁊ in. c. vlti. xviij. q. vlt. facit optime tex. xxx. di. si q filij imo videť q si ex ingressu sit inhabilis ad patri ſbuentiēdū q mōasterū teneať qz monasterū est loco heredis ⁊ filij ingredientis. vt in auc. de san. epi. §. sz̄ hoc pūti. de pba. in pūtia in fi. ⁊ lex dicit q heredes lz̄ cūnei tenētur ꝓstare alimēta ar. l. si qs a liberis. §. ītē r̄scriptū ff. de lib. agno. ergo ⁊c. aut pr̄ ⁊ maī nō erāt in tali necessitate q filius teneret ei subuenire sed post ingressū in talē necessitatē deuenit ⁊ sic dico q nō poterit ei subuenire ꝯ dicēte impio ꝓlati. qz iā ē ei obligat⁹ p votū ⁊ sic deo ⁊ sic maiori viculo ligať ꝓlato q̄ patri vel p̄ceptū de obseruatione voti ē de ꝑma tabula: ō honore parentuz est de scō a. Ītē ꝑmū ē negatiuū. ꝙz affirmatiuū ergo magis strigit ꝓterea semel deo dicata nō pūt ꝯ volūtatez ipsi⁹ vsurpari facit regula semel ō re. iur. li. vi. Mā religiosus abdicauit a se nedū tpalia sed ⁊ ꝑp̄riū velle xviij. q. vlti. statuimus. xij. q. ij. nō dicatis ff. ō re. iu. l. velle nō creditť. ergo nō astrigitur nisi ei in cuius manu suū velle posuit: qz inanis ē actio quā excludit inopia debitoris. l. nāts. ff. de dolo. ⁊ impossibiliū nulla ē obligatō. ff. ō re. iu. Nec obstat q ꝓceptū diuinū erat añ ingressū. qz lz̄. esſz̄ ñ tūc obligatio. qz cū sit affirmatiuū nō obligat nisi ꝑ loco ⁊ tpe ⁊ tō cū ñ cēt tūc obligat⁹ ñ potuit teneť postea regula. factū legitie de re. iu. li. vi. sicut si dispēsasset bona sua paupib⁹ pr̄e nō idigente nō posſz repetere lz̄ veniret postea ad necessitatē ad ea tūc q̄ pōt exhibere. s. q̄ pmittuntur a ꝓlatis bene teneret in q̄ꝫ pōt sine regularisobſuātie detrimēto sic ozare ꝓsolari ⁊ hmōi. vt dic alexā.

¶ Quid de igredīte religionē alicui⁊ 2
ius nō asseriī in q̄ nō ſuať regula puta comedunť carnes in monasterio sācti Benedicti vel tangunť ⁊ recipiūť pecunie i monasterio sancti Frācisci ⁊ hmōi. lz̄ sciret regulā alr̄ ꝓcipeť. ⁊ sic ꝓfiteť fm ꝓsuetudinē quā inuenit. ꝛc. Aller. q nō excusať. qz q ꝓfiteť regulā ꝓfiteť nō ꝓsuetudinē. Et iō nō excusať si regulā nō obſuat. xx. q. iij. cō stituit. qō met⁹ cā cū dilect⁹. ⁊. c. si. Et si dicas q nemo obligať nisi ad id ad qō se obligare itēdit. ꝛc. q hoc verū ē explicite: sed iplicite nō. qz q vult ꝑncipale puta cē frater minoz vult ⁊ accessoriū. i. obligatōez ad ꝓcepta r̄gule minoz lz̄ hoc nō itēdat. ⁊ de hoc ē casus rotūd⁹ in. c. ex ꝑte de regula. Mā ex quo habitū religionis deuleruīt q ꝓfessis dať. ⁊ alia fecerūt q̄ ꝓfessis cōuenīūt ꝓfessionē tacitā ad minus fecerūt ⁊ sic si nō illi religioni saltē alteri in genere sūt obligati ⁊ observatiōi cōtentoz in ea. Et hoc tene lz̄ Pa. in. c. frater. eo. de regula. alr̄ teneat. Sz̄ ꝑma opinio ē est Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. sup eo. ⁊ Pa. posset intelligi q̄ talis erat simplex: nec sciuit nec potuit scire obligationē regule. ioū credidit q ad illa obligaret fm q̄ viuebant qz credo q talis posset aliā religionē lz̄ laxiorem intrare sed si ibi vult remanere teneť fm regulī viueť nisi ex aliqua rōnabili cā posset ꝓsumi q aliqō ꝓceptoz nō seruať qz sic ēt excusareť vt. s. dixi Monach⁹. §. xi.

¶ Utrū religiosus assūpt⁹ ad aliquā 33
dignitatē. puta epatum vel ēt inferiorē teneať ad regule obseruātiam. ꝛc. q sic ad oia q̄ facere ꝑt sine ꝓiudicio

plationis vl' officij sibi impositi vt no. Tho. xxij. q. clxxxv. ꝛ vide. s. Bonachus. §. vij.

34 ¶ Vltrā religiosus possit trāsire ad aliā religionē. ꝛ. colligēdo dicta doc. ꝙ aut est latior ad quā trāsire vult ꝛ h in sua religione nō seruaꝫ regula tūc poterit ad latiorē trāsire ſm Inno. ꝛ Pa. in. c. sane de regula. Nō ego limito ſm Jo. an. ꝛ bene verū qñ non est in ꝓuincia aliud monasteriū eiusdem religionis ad qō possit trāsire. vel in q̄ possit intrare nec est spes reformationis monasterij sui. Si vero in suo monasterio seruatur regula. tunc nō pōt ad latiorē trāsire sine lnia papę sine causa legitima: sed cū ei' lnia sic si ēt nō subest cā legitima ſm glo. in. c. cū singula. de ꝓben. li. vi. quā gl. credo veram quo ad ecclīam militātem sed nō quo ad deū ar. eorū que no. in. c. non est voti de voto. ꝙ si causa subest. sic tz Inno. ꝛ sequit. Pa. in. c. nō ē dubiū de regula. ꝙ epūs. pōt dispēsare. ar. c. nō mediocriter. de cōse. di. v. Dūs Anto. in. d. c. nō est dubiū tz ꝙ si causa ē vrgēs pōt epūs. tz si cā nō indiget tali celeritate recurrendū est ad Papā. Sed ego dico ꝙ considerādū est an religiosus talis sit exēptus vt cōiter fit. ꝛ sic xps nō poterit dispēsare cū nullā auctoritatē hēat super ipsuz sed dispēsabit ꝓlatus suus q loco epi preest illi religioni. scdm gl. in. d. c. nō dubiū. aut si talem nō hēt recurret ad papā Si vero nō sit exēptus sic credo veraz opinionē Inno. Et dūs anto. loquit de cōsilio facit ꝓ hoc. c. nō cogāt̄. xli. di. Et cā legitima erit debilitas corporis aut delicata cōplexio ꝛ huiusmodi. aut religio ad quā vult trāsire ē equalis siue. ꝛ sic sine cā pōt de licētia pape solummō etiā quo ad deū. Si autem causa subest sic poterit epūs aut ꝓpatus ꝓlatus cū cōsēsu capituli dispēsare secundz glo. in. d. c. nō est nobis dubiuz. Facit d. c. statuimus. xviij. q. vlti. ꝛ xii. q. ii. sine exceptione aut religio ad quā transire vult est strictior tūc requirit̄ Primo ꝙ nō trāseat ex temeritate aut levitate. vel odio prioris ꝓlati sed ex zelo melioris vite ꝛ si est cōtrarietas inter prelatū ꝛ subditū in hoc sic iudicium superioris āborꝫ requirendū est ꝛ ad euz pōt subditus appellare. Scō requirit̄ ꝙ nō solū religio sit strictior sz ꝙ actuaſr arctꝰ ibi viuaſ; qz lz ēet strictior si tñ ibi latius viueret non liceret ēt si ex dispēsatione latiꝰ viuunt. Facit. c. sane de regula. Nā trāsitus est ꝓmiſſꝰ vt qs ducat arctiorē vitaz qz ꝓ sumit̄ motꝰ ſps sci. vt in. c. lz de regula. ꝛ. xx. q. iiij. c. i. q̄ rō cessat qñ. in suo monasterio viuit̄ strictꝰ respectu ꝛgule ꝛ cōstitutionum q̄ in eo ad qō vult trāsire. Añ Guilier. naso in. d. c. sane dicit ꝙ lz regula beati Benedicti sit arctior q̄ ꝛgula beati augustini. tñ fratres predicatores q regulā beati Aug. ꝓfitent̄ tñ se arctauerūt ꝓ ꝓstitutiōes suas ꝙ eorū religio est arctior q̄ illa monacorū. ꝛ ppea dicit ꝙ ñ effugiūt apostasiā trāseūtes ad. d. ꝛgulā monacoruz. Ideo dicit Jo. an. in. d c. sane. ꝙ iura nō permittūt trāsitum respectu melioris religionis. seu maioris. vel respectu. finis. vt puta qz fructuosior aut alio mō. sz solū respectu arctioris vite ꝛ qz ibi viuitur strictius. vt in. d. c. lz tertio regrit̄ ꝙ petat lniam vt in. d. c. lz ꝛ istis cōcurrētibus poterit transire q̄ ius lnia nō obtineaſ ēt si ꝑmū monasteriū esset ꝓuilegiatū q̄ ad hoc. vt qs nō posset trāsire ad arctiorē. addit in no. iiij. si prior religio nō incurrit graue iacturā vel infamiā ex tali transitu. qz si incurrit nō lz. ar. c. lz de regula.

xi.q.iij.si qs vero. Aduerte hic q si frater minor trãsferat ad aliũ statum p papã puta ad epatum vel ad aliam religionem q tunc bona alteri tam q sitapnó recuperat. vt. C. de sen. pa. l. ij. t. l. mior. Si vo nó sunt alteri quesita puta. qr nundum sunt mortui eius parentes quibus debet succedere sic succedet si illi qui sunt in statu ad quẽ trãslatus est possunt succedere qr restituitur ad oia p talem trãslationem vt in. l. i. C. de sniam pa. t. l. i. §. q mortis ff. ad tertul. Secus si trãsferet. p alium modum. puta propter demerita sua t huiusmodi. vt in. d. l. i. t. d. §. qui mortis.

35 ¶ Sed a q̃ dz peti lnia. &. q quo ad religiosos dz peti a suo plato ordinario. puta in ordine mínorũ a custode vel ministro. In ordine pdicatorũ a puncíali. In monacis ab abbate et huiusmodi. Qui plati sine confessu. capli dare nó possũt fm glo. in. d. c. cuz singula. Quo ad epos requirit lnia obtẽta a papa vt. s. dixi. Quo ad prelatos inferiores epi si nó sunt immediate sub Papa sufficit petita ab epo suo lz nó obtineat. fm Jo. an. in mercurialib' i regla cũ nó stat. li. vi. Qui vo subsũt immediate Papae non pũt ipso denegãte. sed eo non rũdẽte pũt Silr clericus tenetur petere lniaz ab epo si ecclia graviter leditur alr etiaz sine lnia poterit feõm Inno. Sz aduerte q si prelatus dicit velle hre cõsilium sic tenet expectare debito tpe alias nõ. Itẽ ista lnia dz peti ante factum fm Pa. in. d. c. lz. Ad epatum vo si est electus potest licẽtiare plat' nõ requisito capto. c. si religiosus de elec. li. vi. sed nó ante electionem.

36 ¶ Utrũ alr trãsiens ad aliaz religionẽ cs vt dictum est licere sit apostata &. Pa. in. d. c. sane. q non apostasia maiori. de qua in. c. fi. de apost. Sed bene efficit apostata apostasia minori qr certum est q retrocedit. Ex q̃ not. intellectũ singulariter. ad. c. ij. ne cle. vel mo. li. vi. q dimittens habitũ pure incurrit excõicationẽ cũ sit ppria apostata. Sed assumẽs habitum alterius religionis et latioris nó incurrit excõmunicationez. Hoc sentit. Jo. an. ibidem in nouella. qr ter. ibi sentit in eo q facit cã euagationis que cessat in eo q intrat aliam religionem. t p hoc vide bonum ter. iũcta glo. in. c. ex ptc. de tẽpo. ordi. t hoc et sequit. Pa. in. d. c. sane. Aduerte tñ hic q recedens a religiõe lege pmittente recuperat oia bona sua indistincte. c. q a te. de cle. cõiuga. t. c. ex trãsmissa de renun. alias non de quo dic. vt. j. §. xliij.

37 ¶ Utruz religiosus possit assumi ad beneficia simplicia. &. Pa. in. c. sup eo de regula. q non et cũ dispensatione. t facit ille ter. d. c. sup eo. t vide glo. in. c. quorũdam. lxxiij. di. que dicit monachum non posse habere canonicatum in ecclia seculari lz possit ibi esse epus vt i. c. vno. xviij. q. i. t hoc est propter bonuz cure q causa cessat in beneficijs simplicibus vt no. in. c. quod dei timorẽ de sta. mo. vide. s. dispensatio. t dic vt ibi. §. iij.

38 ¶ Utrum religiosus de ordine mendicantiũ trãsiens ad ordinem nõ mẽdicantium etiam auctoritate aplica possit assumi ad dignitates in illo ordine ad quem transiit. &. q nõ. nec ad poratus administrationes: nec ad quecũq officia et tanq vicarius seu minister siue tãq locũ aliorum tenens nec animarum curam aut regimẽ põt per se aut per alios exercere: t q quid contrarium fuerit attentatum irritum est ipso iure Clemẽ. vt professores de regula.

39 De voto religionis hẽs.j. votum iij.§.vij.

40 Quid tenẽt facere monaci q ex redditibus q̃s pcipiũt tenẽt ad curã animarum qñ vidẽt abbatẽ negligẽ dictã curã.&.secũdũ.S.Tho.in q̃l/ beꝫ qꝫ debẽt supplicare abbati vt pro uideat.ꝛ si nõ vult debẽt appellare p̃ tũ sicut p̃ aduersariũ veritatis ꝛ nulli ꝓsulẽdũ ẽ vt i tali mõ asterio igrediat

41 Utꝫ religios⁹ q ꝑus emisserat vo tũ ỗ arctiori religiõe ꝛ tũ itrauit latio rẽ sit absolutus a voto.&.qꝫ sic. vt in c.q post.de regula.li.vi.Debet tamen penitere de voto nõ adipleto vt ibi/ dẽ.de alijs vo votis q̃modo cõmittã tur in votum religionis.vide votum iij.in pncipio.

42 Utrũ religiosus eiect⁹ vel fugiti/ uus q nõ põt ipetrare recõciliationẽ fm formã.c.fi.de regula.possit trãsir ad aliã religionẽ latiorẽ.&. qꝫ non si põt inenire in puicia monasteriũ sue religiõis qõ velit eũ recipere.qꝫ si nõ põt poterit itrare latiorẽ cũ lnia sui p lati si põt habere: alias poterit viuer alto mõ regulariter ꝛ vꝫ fm Ray.

43 Sed q̃s dr fugitiu⁹.&.Hda.in.ca. fi.de regula.fm Jo.an.Ille q mora tur er monasteriũ ꝛ celat se abbati.fa cit.l.qs sit fugitiu⁹.ff.de edi.edic.vñ coipso qꝫ recedit a mõasterio ꝛ ñ sub est obediẽtie plati apostata est. vt no. Inn.i.c.fi.ỗ renũ.ỗ.hoc.s̃.apostasia

44 Quid erit de bonis q̃ religiosus ꝓtulit mõasterio qñ vadit ad aliã re/ ligionẽ.&.qꝫ si exit cũ lnia sic vsufru ctus illarũ rerũ erit monasterij ad qõ trãsit donec ibi virerit solũmõ. tex.ẽ cũ glo.xvii q.vi.de lapsis.xx vij.q.i.si qs rapuerit fm Hosti.si vo vadit in casu nõ ꝓcesso sic nõ recupat immo abbas⁹ põt eũ vẽdicare cũ oĩbus bo/ nis.c.abbates.xviij.q.ij.de hoc vide s.monasteriũ.§.vi.

Quid efficit religio.&.qꝫ hoines 45 ad deũ.pprie ꝓducit si modo religio sua sequat regularẽ obsuãtiam ita qꝫ meliores inueniri nõ possũt eis.vt ait Aug.in c.q̃libet.xlvij.di.

Utrũ tollat p ipsius igressũ oium 46 petõrũ penam.&.qꝫ sic.pꝫ qr si milia miliũ ducatoꝝ in elemosynas darẽt ab aliq̃ cẽseret merito ab oi petõꝝ pe na liber iuxta illud dani.v.peccata tua elemosinis redime.multo magis in i gressu religiõis vbi hõ ex toto se of/ fert deo q vꝫ plus q̃ milia milium ducatoꝝ.Jtẽ si p pniaꝫ põt ꝛ merer oiuꝫ petõꝝ remissionẽ ỗ pe.di.vij.i fi. ergo multo magis cũ excedat oẽ gen⁹ sanctificatiõis ꝛ publice pnie.vt patet xxxiij.q.ij.admonere.hoc satis pꝫ p glo.in.c.scripture.de voto ꝛ de pe.di. i.§.his auctoritatib⁹. vbi ꝓcludit qꝫ nulla pnia tali igredienti est dãda imo si papa iposuisset ei qꝫ ieiunaret aut qꝫ iret romã i pegrinatione aut i hyeru salẽ ꝛ cõmutat eã in igressũ religiõis est absolutus.c.q bona agũt.xvij.q.i. facit ad hoc aũt. de mo.in pncipio. vbi dr oẽm qdẽ ei⁹ humanã maculã detergat.idẽ legit i vitis pr̃um qꝫ cõ sequit eã gr̃am quã baptizati.istõ seq tur Tho.xxij.q.vlt.ꝛ glosiosus Ber/ nardin⁹ de senis in suo q̃dragesimali ꝛ.S.Ber.in li.de pcepto ꝛ dispen.c. xl.dicit qꝫ religio amatores suos an/ gelis similes fac dissimiles hoib⁹ imo diuinã i hoie reformat imaginẽ ꝓfigu rãs nos xpo ad istar baptismi.hec ille

Utꝫ eripiat a pria prãte.&.qꝫ sic 47 vt no.in auc.ingressi.ꝛ in auc. si qua mulier.C.de sa.sã.ec.ꝛ.c.cũ sim⁹. de regula.tex.ẽ cũ glo.xvi.q.ij.c.i sequit Bar.ꝛ glo.in.c.si ex cã.§ papinian⁹ ff.de minorib⁹ ꝛ Fede. ꝓsilio.xxxiij. ꝛ Albric⁹.in.d.auc.si mõ pubes est.

48 ¶ Utz tollat irregularitatē. vide. §. irregularitas. ij.

49 ¶ Utz pñe intrāte mōasteriū filiꝰ possit petere legitimā. ꝛ. fm Bar. in d. auc. si q̄ mulier posita. xviij. q. vlt. q̄ nó. de subtilitate iuris. qz legitima nó debeť nisi post mortez naturalem pñis. l. i. §. si puberi. ff. de colla. bono. Sed de egtate canonica dico cū bal. in. d. auc. si qua mulier q̄ poterit petere ne habeat postulare alimenta a monasterio ⁊ placet.

50 ¶ Quid de peculio aduenticio filij cuiꝰ vsufructus est patris q̄n pater ingrediť religiōez. ꝛ. fm bar. i auc. idē est. C. de bonis q̄libe. q̄ ex q̄ pria ptās solueť ex fcō pñis remanebit solū medietas. d. vsurariꝰ apō pñez. l. cū oz. § cū aūt. C. ō bo. q̄ li. ⁊ sic ad monasteriū in qō pť est igressus. glo. i. ¶ d. auc. Idē est. tz q̄ nó finiť. ¶ Bar. vo tz q̄ ex toto finiť. ⁊ dicit ita fuisse decisum Bononie in facto. ⁊ ad glo. ꝛ. q̄ logꝫ tur ō vsufructu quē hz pť in alijs bonis que nō sūt filiorum. sed opinio Bar. videtur magis equa.

51 ¶ Utz bona ingrediēs sint mōasterij. ꝛ. q̄ sic ipso iure aūt. ingressi C. de sa. san. ec. qz igrediēꝰ. xviij. q. iij. nec abusus aliq̄rz ptium q sibi vsurpāt talia pōt valere nec inducere pscriptionē: cū in rebꝰ iuasis aut furtuis nō currat vt. s. pscriptio. §. viij. Itē trāseūt feuda. ō q̄ dic vt. s. feudū §. r. Reseruabiť tū legitia descēdentibus. xviij. q. iij. c. fi. ⁊ idē vť in ascēdētibus. qr eō succedūt illis nō extātibꝰ

52 ¶ Utrū vsufructꝰ amittat ex ingressu. ꝛ. fm Inno. in. d. c. in pñtia q̄ nō sed durat donec viuat. hoc ide segť gl. ⁊ Albr. in auc. ingressi. C. de sa. sā. ec. Hoc limitāt aliq vez q̄n monasterū pōt hēre ꝓpriā i cōi alr nō fz gl.

¶ Utrū ēphiteosis silr trāseat ad monasteriū. ꝛ. fm Albr. in. d. auc. ingressi q̄ sic. ar. l. peto. §. i. ff. de leg. ij. ☞ dofre. tū ibidē limitat vez nisi emphiteosim hēret ab alia ecclesia qz tūc esset in optione ecclie an vellet rē vel canonē aduerte bene q̄ auc. ingressi non hz locū nisi i monasterijs q̄ nō hñt nisi in cōi. nó in his q̄ hñt in ꝓprio. sicut ordo militie sācte Marie ⁊ tertij ordinis sācti Frācisci ⁊ ecclie seculares. fm Albr. in. d. auc. ingressi.

¶ Quid si ingrediēs fecerat testū 54
aū ingressū nihil relinquēdo monasterio sed eīneū heredē instituedo. ꝛ. fz do. anto. in. c. in pñtia. de pba. q̄ aut exp̄sse ꝓtulit bōa sua tpe ingressus. nulla facta mētioue de testamento. ⁊ tūc si hoc fecit icōtinēti post cōditū testū sic nō reuocat testū. nec erunt monasterij illa bona sed solū illa collatio bonoz presumiť facta ad tps vite sue. qz nō vī qs incōtinēti mutare animum. ar. l. nō ad ca. ff. de cōdi. ⁊ demon. Si vo hoc fecit ex iteruallo pꝰ testū ꝓditū. tūc p̄sumiť mutasse animū fauore religiosi ⁊ sic rūpiť testū ⁊ erūt monasterij. illa bona. aut nó cōtulit expresse bona sua monasterio. ⁊ tūc rem anebit testū ⁊ monasteriū solus petet portionē suā alr q̄z rūpendo testū. ☞ da. vo in. d. c. in pñtia tz ōrium. s. q̄ nō petet portionē suā. sz ego in fratribꝰ minoribꝰ credo verū i alijs aūt q̄ pñt habere in cōi opinio do. Anto. est humanior religiōi: sed illa ☞ da. vī verior. de subtilitate iuris pca q̄ no. Albr. i. d. auc. si q̄ mulier sz talis ea bona nō capiet. nisi post mortē naturalē fm multos doc. q̄s recitat Albr. licz multi alij dicant q̄ statim post ꝓfessionē.

55 ¶ Utz ꝓdigus vel dissipatoz bonorum cui interdicta sūt bona possit intrare religionē. ꝛ. Albr. in. d. auc. in-

gressi.q; sic dūmō.sit rōis capax.etiā quo ad bona sicut de minore est vez.

56 ¶ Utrū filiusfamilias intrās monasteriū possit disponere ō bonis peculii.&.fm Pa.in.d.c.in pūtia. q; de castrensi vel quasi non est dubium q; potest.l penultima.C.qui testa.fa. pos. Similiter de profecticijs q; nō potest qz illa sunt in dispositiōe patris. Sed dubium est de aduenticijs. de quibus non potest disponere in vita pris etiā cū cōsensu patris.iuxta ea que no.in d.l.penulti. Sed Pa.tenet.ibidez q; potest qz statim per ingressum gaudet illo pūlegio aut.psbyteros.C.de.epi. z clc.ex quo quod est laicis aduēticiū est clericis quasi castrēse.z ideo p;mabitur pr in vita sua vsufructu illoz bonoz.ū.piformiter dico in aduēticijs ad uenientib9 p; ingressū.Do.tū Anto.in d.c.in pūtia tz cōtrariū.s.q; nō poterit disponere.taliter q; pr pūetur vsufructu in vita sua de aduenticijs ante acqsitis tz bene poterit disponere de directo dūuo et ēt vtili talr q; mortuo pre trāsibit ad eū cui reliqt illud vt in aut.de monachis.§.illud. Secus ō acqsitis po; ingressū qz sūt monasterii.

57 ¶ Quid de libris datis a patre filio familias.&.q; transibūt cum eo ad religionē fm diposition̄ ingredientis.fz Jaco.de raue.z recitat. Pa.in d.c.in pūtia.qz censentur quasi castrē se peculiū. Petrus vō dicit hoc verū in libris collatis doctoribus vel mgris Secus in datis scolaribus Et hoc idez sequitur Bar.in.l.filie.C.famili.her.z hoc verius.

58 ¶ Utrū religiosus succedat in bonis parentum z huiusmodi.&. q; sic nec parēcies possunt eos exheredare propter crimen ingratitudinis cōmissum in seculo .C. de epi.z clc.l. deo nobis xviiii.q.iij.c.fi. Fallit in Fratribus nil noxibus.d.Clc. exiui.qz nō succedūt de iure.

¶ Qualiter aget monasteriū in pfa; 59 in qbus succedit vel et acquirantur.&. Pa.in.d.c.in pūtia q; aget bis actionibus qbus ille egisset ante ingressuz z q; gestis antea p ipsū tenebitur monasteriū inḡtū ad ipsū monasterium puenit de bonis igressi fm Inno. ar. l.ii.C.de impu.z al.sub. Vel forte z verius in totum lz possit petere restitutionem tenendo q; monasterium iure successionis venit ut.s. Monasteriuz §.iiij.

¶ Utrū ingressus possit reuocare te 60 stamentum factum ante ingressuz.&. Pa.in.d.c.in pūtia q̄ ad fratres minores nō est dubiū qz non pōt. sed q̄ ad alios tenent Pe.z Ly.in auten.si qua mulier.C.de.sa.sā.ec.q; sic .Sed Bar. distinguit. Pa.tz q; nō pōt vllo modo.pariformiter nō poterit facere testamentum si ante non fecisset.qz ex q̄ professus est moritur mundo. Et hoc credo verius.excepto casu dicte auten.q̄ permittit.post ingressuz inter liberos disponere.

¶ Utruz religio tollat crimen ingra 61 titudinis.&.q; tenetur communiter q; sic in.c.ii. de apostā.z in.c. vltimo. de eo qui fur.oz. fusce. z in.c. quātūlibet xlvi.di.z in.c.non liceat.xviij.q. vltia.

¶ Quid si condemnatus ad mortez 62 z liberatus tali cōditiōe. q; si egredietur punietur pena priori. si ingredietur pertus ab vroze egredit vt tenet.&. non potest puniri illa vena fm bartho. brix.in questionibus suis .q.i. z sequit Albri.i.d.aut.ingressi. Ratio quia coactus exiit.

¶ Utrū retrahens aliquez ab ingres 63 su religionis teneatur restituere.&.fm Ricar.in quol.iii.q.xviij.q; aut retrahit qz non credit aptum Religiosi.&

64 ¶

ne vtilez. ꝛ si hoc credit probabilit er ꝙ ꝫ peccatū religiosi sit grauꝭ petō
sic nō tenetur religioni. qz potius dā nū ipsi⁹ ipedinit. aut secūdo retraxit pp vtilitatez suam ꝛ si est spūalis. puta qz eius cōsilio bene viuit. sic non pec cat. quia ex caritate possuz potius bo num meum spirituale preeligere ꝙ̄ al terius. Eadem dicerem qñ retrahit qz videt ꝙ vult intrare religionē in qua nō viuit regulariter ſm quod tenēt qz sic ꝓcurat bonū eius. Si vo est te poralis puta qz sperat promotionem. honorem ꝛ huiusmodi si steterit in se culo sic peccat quia tēporale ꝓ posuit spirituali non tamē tenetur religioni. sed subtracto. orando. bonum persua dendo. ꝛ salutem procurando plusꝙ̄ prius. aut. iii. retraxit ex amicitia. ꝛ si est naturalis aut consanguinitatis sic ꝫ peccet non tenetur religioni. nō. Si vero ē amicitia lasciua sic magis pec cat ꝛ tenet in istis duobus subtractor ꝛ magis in ꝙ̄ ꝙ̄ in primo vt dixi pro curando bonum eius nō tamen reli gioni. aut. iiij. retraxit alio impediendi vtilitatem religionis ꝛ sic tenetur ſm posse suū facere ꝙ illa persona intret ꝛ si non pōt satisfaciat religioni ad ar bitriū boni viri. vel meliorē ad eā in ducat. Et etiam subtracto si nō potest eum inducere vt intret religionem se cundum ꝙ dixi ꝓcurādo salutem ei⁹ solicitius ꝙ̄ prius. obligatuz vero reli gioni retrahens ꝫ Sco. in. iiij. di. xv. tenet laborare vt redeat ꝛ si non pōt tenetur ipse si est ꝑsona idonea ꝛ ha bilis religioni religionē intrare. vt sic satisfaciat religioni ꝛ orare ꝓ auerso. vt dicitur ꝙ fecit Ray. Ego tñ credo ꝙ si nollet intrare nō ppea esset in sta tu damnationis sed sufficeret ei ꝙ ꝓ posse alio modo satisfaceret religioni ꝛ etiā ei quē peruertit.

64 ¶ Vtrū religio minuat peccatuz. ꝙ.

secularitū. vel rōne voti ꝫ quod facit. vel ratione cōtemptus si maior adest. vel ratione scandali. tamē ceteris pari bus dico peccatum religiosi esse leui us peccato secularium. primo propter intentionez quam habet erectā ad deū licet ad horā intercipiatur ex qua de facili reuertitur. tñ qz habet plura que eum reducunt ad delectationē ipsi⁹ peti hec ex. S. Tho. xxii. q. clxxxvi.

¶ Que ꝺcipiunt religiosis vniuer 65
saliter. ꝙ. multa. ꝛ primo in cle. religio si de priuile. sunt nouē. j. scripta. Pri mo ne in sermonibus ecclesiarum ꝓ latis detrahant. Intellige ad spālia descendēdo. Secundo ne retrahant aliquos ab ecclesiarū suarum frequē tia. s. detrahēdo eis ꝛ huiusmodi illi citis. Tercio ne promīciēt indulgen tias indiscretas. s. falsas. vel ꝫ ꝙ dico Indulgentia. §. vltio. Quarto cū con fectionibus testamentorum intercrunt ne retrahant testatores a restitutioni bus debitis aut legatis matricibus ec clesijs faciēdis. Pe. de pal. in. iiij. di rit ꝙ possunt procurare vt magis eis legetur ꝙ̄ alteri. dūmodo non faciant cū verbis illicitis aut animo maligno contra ecclesias matrices. quia nulli aufert sua cū nullū ius iteruz acquisi uissent. Sz fr̄ aluar⁹ tz ꝙ peccāt mor tal̄r. ꝛ hoc videtur verius in religiosis Sec⁹ in alio casu ab isto. qz tūc bēret locuz opinio Petri. Quinto ne lega ta vel debita aut mala ablata incerta sibi vl̄ sui ordinis fratrib⁹ vl̄ ꝓcūtib⁹ in alteri⁹ ꝓiudiciū fieri vl̄ errogari ꝓ curēt. Sexto ne absoluāt a casib⁹ re seruatis Pape. vel epis. Hec oia in virtute sācte obie ꝛ sub interminatiōe maledictionis eterne inhibentur. Se ptimo sub eadez ꝓhibitione ꝓhibēt eis ne psonas ecclīasticas ꝑserti cozā

iudicibus delegatis a sede aplica suã ꝓ eos iustitiã ꝓsequẽtes vexare inde bite aut ad locꝫ plura ⁊ ꝓferti multũ remota cõuenire ꝓsumãt. octauo ꝓcipiẽ ꝓlatis religiosis ad ꝗs aliqd ꝓuenit occasione ꝓmissorum qꝫ nisi .j. mẽsez plene satisfecerit ecclesiasticis dãnificaꝝ ꝺ eo qꝫ ad eos pucĩt postqꝫ fuerint requisiti ipso iure sint suspẽsi ⁊ ꝗsqꝫ debitã fecerit satisfactionẽ no no ne ministrẽt extremã vnctionẽ. eu charistie sacramẽtuz. solẽnizent mr̃i monitũ nõ absoluãt excõicatos nec absoluãt a pena ⁊ a culpa. de q̃ dic vt s. excõicatio. v. casu. xij. Decimo nul lus religiosus põt vigore litterarꝫ apo stolicarũ vel legatorꝫ alibi cõuenire aliquẽ sibi subditũ ratione aliquorũz locorũ nisi coꝝã eo coꝝã q̃ de iure cõ uenit cle. i. de rescrip. Undecimo nul lus religiosus põt eligi in ꝓlatũ alte rius religionis vel habitus nisi solũz in episcopũ. Cle. i. de elect. Duodeci mo ꝓhibẽt alienare ꝓlati religiosi res ecclesie vt in Cle. i. de re. ec. nõ alie. vide .j. suspẽsio. i. §. xxxi. Tercio ꝺ cimo ꝓcipiẽ eis ne ad iurãdũ vouen dũ ꝛc. inducãt aliquos. vt sepulturam eligãt apꝺ eos. de q̃. j. sepultura. §. xx xv. Quartodecimo ne decimas eccle sijs ꝺbitas vsurpẽt Cle. i. de decimis ꝺ quo supza excõicatio. vij. cãu. xxxv. ij. Quintodecimo ꝓcipiẽ mẽdicanti bus ne aliquẽ ad ꝓfessionẽ recipiant añ ꝯpletũ ánũ qntũdecimũ. c. ñ solũ ⁊ c. ꝓstitutionẽ ꝺ regula. li. vi. Sexto decio ne statũ beghinarũ foueãt cle. i. de religi. domi. vide excõicatio. vij. casu. xl. Decimoseptimo qꝫ horis de bitis i ecclijs eorũ officiũ ꝓsoluant. cle. i. de cele. miss. Decimooctauo qꝫ nõ dimittãt habitũ siue religionẽ: nec vadãt ad studia vel phisicã aut leges audiãt. c. vt piculosa ne cle. vel mona. li. vi. vide excõicatio. vij. casu. vij. De cimonono qꝫ nõ dicãt aliq̃ vel retra hãt audiẽtes a solutiõe decimarum. ⁊ qꝫ regsiti ꝓdicẽt ꝺ eis populo. ⁊ qꝫ cõ fessores nõ omittãt facere ꝓsciam cõ fitẽtibus. Cle. cupientes ꝺ penis vide excõicatio. vij. casu. xliij. Vigesimo qꝫ mẽdicãtes nõ capiãt loca de nouo c. cũ ex eo. de excess. ꝓla. li. vi. ⁊ cle. cu pientes de penis vide loca ꝓ totũ. ⁊. s. excõicatio. vi. casu. xliij. Vigesimo ꝓmo qꝫ nõ celebrẽt in castris vel vil lis. nisi q̃tenus eis a iure concedit. c. epos de ꝓui. lj. vi. Vigesimosecũdo qꝫ seruẽt interdictũ quodcũqꝫ qꝺ vi derit seruare matricẽ ecclĩam Cle. i. de sẽ. excõ. vide iterdictũ. vij. §. viij. ⁊ idẽ de cessationib⁹ ⁊ diuinis dcã cle. ꝓma. Quedã alia ꝓcipiunt monacis de gbus vide. s. monacus. §. x.

Religiosus locus ꝺr eis dom⁹. monasteriũ. tẽplũ. ho spitale ⁊ q̃cũqꝫ alia auctoritate pape vel epi ad pios vsus edificata. de reli. domi. c. de sinodochijs. ⁊. c. ad hec Sec⁹ si sine auctoritate epi vel pape sũt edificata a ꝓncipio vel ex postfa cto de cõse. di. i. nemo. qꝺ est ꝯ leges q̃ volũt qꝫ vbicũqꝫ sepelit aligs loc⁹ ille sit religiosus. qꝺ nõ est verꝫ ꝑ tex. c. fi. de sepul. ⁊ ibi segl̃ ℞a.

¶ Utꝫ loca religiosa possint ad hũa nos vsus transferri. §. qꝫ non. d. c. ad hec. xij. q. ij. nulli. 1

¶ Per quos debẽt regi ꝓfata loca. §. qꝫ ꝑ religiosos eiusdẽ monasterij vl alterius eiusdẽ religiõis. ⁊ si nõ vinũt regulariter debẽt expelli ⁊ poni alij di strictioris vite aut saltẽ clerici secula res. si alias nõ pñt remanere ordina ta ⁊ hoc põt epus sine papa ꝺm glo. ⁊ Jo. an. ⁊ ℞a. in. c. inter quatuor. de re. domi. Fallit in hospitali. de quo 2

vide.s.hospitale.§.ii.

RElique sctōr ec̄ vena les ñ pñt.l. ne mo.la.ij.C.ō sa.sā.ec.nec ex̄ capsā oñ di ōbēt.nec ō nouo iuēre i publico ve nerari nisi pus auc̄te rōani pōtificis fuerit approbate.ō reli.ꝛ ve.sā.c.ij.pre cipitur platis ne pmittāt varijs figmē tis ꝛfalsis documētis decipi hoies q vadūt ad eor ecclīas cā veneratiōis pp miracula q̄ ibi fiūt sic̄ i pleriſq; lo/ cis cā q̄st° fieri ꝓsueuit.i.d.c.ij.ꝛ dic̄ pa. i.d.c.ij.q. ēt dñr vēdi qñ p q̄stu oñdūt.

1 ¶ Qua auctoritate pñt corpora sctōr ꝛ eor fluge trāsferri.ꝛ.q. solū auctori/ tate pape vl' epi aut sācte synodi ō ꝓse. di.i.c.corpora.vbi dicit Joānes hoc ver qñ corp° est traditū ppetue sepul ture.C.ō reli.ꝛ sūp.fu.l.vltia nisi neces sitas imineat.qr tūc sufficit auctas ꝓsi dis puicie.l.i.C.de reli.ꝛ sūp. fu.qr qñ ñ sūt tradite ppetue sepulture.tūc beñ pñt trāsferri sine alicui° auctoritate ad alīū locū religiosū.C.co.l.si nec dum

2 ¶ Quid si furtiue subtrahāt.ꝛ.fz.ro do.sacrilegiū.ē.xvii.q.iiij.qsqs ēt si ex deuotiōe hoc faciat fz eūdē.ꝛ Aug.

3 ¶ Utr sit simonia reliqas vēdere.ꝛ. fm Ray.ꝛ Sofre.q. sic.i.q.i.q studet

4 ¶ Utr relīe sanctor debeāt portari ad collū.ꝛ.q. ñ.ar.dictar.l.si nec dū ꝛ.l.vltime ꝛ.d.c.corpora. licꝫ possent poni sup aliq̄ ꝓ aliq̄ tpe ex magna cā ar.d.l.i.ꝛ hoc tene q̄ꝫ Tho.xxij.q. lxxxvi teneat q. liceat ex deuotione sine aliq̄ supstitione sup se portare.

REmissio pcī p auc toritatē fit a solo ōo.i.q.i.c.ita ꝛ.c.vt evi dēter de pe di.i.vbuz.p offīn aūt seu misterīū fit a plato ēt malo.xxiij.q.v. remittūt.p meritū ō solū a bono fit. i.q.i.remissionē.ō ꝓse.di.iiij. quomō.

1 ¶ Que regrūt in peccatore vt fiat ei remissio pcī.ꝛ. Petr° aureo.l.iiij.di.x vij.q.i.q. nisi meritū xp̄i applicet actu alīt isti vl' illi nulla culpa peccati delet cū solū in vtute passionis xp̄i deleat ꝛ tō cū scīa sint imediatū applicatiuū passiōis xp̄i ad nos oz si culpa debet dimitti q. p aliq̄ō facīz vl' de facto ex hibitū vel in voto fiat ppea adultus q̄ꝫ tūcunq; ꝓtrictus nisi simul concurrat oīs ꝓfessio in facto vl' ad min° in voto nō cōsequtur remissionez pcī.de remis sionib°.vide.s.indulgentia.

REmittere idē ē q̄ꝫ dare vt pz in.c.venies.el.i.de testib°.ꝛ.i. c.ea.q̄ in glosis.

REnunciatio ē rei vl' iu ris,ppij facta scīēter legitima refutatō viij.q.i.q̄ꝫ periculosuz.

1 ¶ Qñ renūciatio dr illegitima.ꝛ.q. ex trib°.ꝑmo rōne psōe renūciātis vt puta qr est minor de iudi.c.si annum li.vi.aut ali° q̄ nō pōt renūciare.

2 ¶ Secundo rōne psōe i cui° manu fit renūciatio ē illegitima.c.cū dilecti.ꝛ c.admōet.ꝛ.c.qī dubtis de renunci. vbi nulli ecclesiastico licet renūciare alicui bñficio ecclīastico nisi in manu sui plati ad quē ptinet collatō.d.c.ad/ monet.xviij.q. ii.abbas qō limita i bñ ficio acq̄sito p.c.venies.de renū.ꝛ in ep̄atu qui nōpōt renūciari nisi i ma/ nib° Pape.c.nisi de renū. Quomō aūt possit tractat° hīi sup renūciatiōe vide simonia.ꝛ.§.xxij.

3 ¶ Utrū renunciatio alioz iurīū sit fiē da aduersario.ꝛ.q. sic vel notario pu blico vel iudici noīe aduersarij recipiē n.l.ij.ff.rez pupi.sal.so.

4 ¶ Tertio rōe rei q̄ renūciari nō pōt dr renūciatio illegitia. Nam iuri natu rali ꝛ agnationis ꝛ sanguis nemo pōt renūciare.vt.l.ius sanguis.ff.ō re. iu.

e.l.ius agnatiõis.ff.ð pac. Juri ỽo po
situo qð ꝓcernit certã formã vl'soléni
tatẽ nó pót qs renunciare. vt puta qð
testñ cũ tot testib⁹. vl'stipulatiões fiãt
certo mó. l. nemo. pt. ff. de le. i. facit. c.
qr pp. de elec. ⁊ c. cũ esses. ⁊ qꝫ ibi no.
ð testa. Si ỽo nó ꝓcernit certã formã
vel solẽnitatez sed publicaz vtilitatez
simiſiter nõ pt. l. ius publicũ. ff. ð pac.
⁊ in. c. si diligenti de fo. cõpe. Si ãt cõ
cernit publicaz ⁊ puatã ⁊ publica pót
separi a puata. sic pt q̃stũ ad puatã. l.
iuris gẽtiũ. §. sed ⁊ si paciscat. ff. ð pa.
puta ius dat actiõez ꝓ aiali morboso
tñ ptes pñt paciſci vt nó possit agere.
facit tex. cũ ibi nota. in. c. cũ veniſſẽt. ð
inſtu. Si ỽo nó pót separi. sic renũcia
ri nó pót. d. c. cũ veniſſent. Si vero sit
solũ in fauorẽ puatũ tũc ille in cui⁹ fa-
uorẽ pót dũmó nó sit ꝫ bonos mo-
res vl'nó iducat ad peccatũ talis rnũ
ciatio qr nó valeret. vt i. l. alia. §. elegã
ter. ff. lo. ma. ⁊ l. ꝓuenire. ff. de pac. do.
Si aũt sit solũ in odiũ alterius tunc si
ceſſat ró illi⁹ odij pót renũciari. vt i. l.
fi. C. ad mace. alias nó. vt. l. naz ⁊ si. ff.
ad mace. vide Pa. i. d. c. si diligenti.

5 ¶ Quid si aliqd sit introductũ i fauorẽ
ambor. &. qꝫ alter sine altero rnũciar
nó pót. vt dicit glo. i. c. ad aplicam. de
regu. facit. l. qꝫ fauore. ff. de legi. vñ dr
qꝫ i cõi iure potior ẽ ꝓditio ꝓhibentis
ar. ff. de fui. vr. ꝓ. l. ꝓ fũdũ. ff. cõi diui.
l. sabinus. ff. de libe. cã. l. ij. uj. ⁊ iuj. Si
tñ aliqd cõceditur plurib⁹ siue vni-
uersitati ſz i fauore ꝑncipaliꝝ pticulari
um. sic bñ posset qlibz renũciare iuri
suo. ⁊ sic loqtur. c. ad aplicam ꝓdictũ
⁊. c. dilecti. de fo. cõpe. Fallit hoc i pui
legio. qr licz ꝓcernat fauorẽ tertij pót
ipetrãs renũciare añq̃ sit pñtatũ: nisi
appeat qꝫ cõcedens stati voluit ꝓcede
re ius illi tertio qr cõiter ñ acgriť nisi
i pñtatiõe seu notitia. c. i. de ꝓceſ. pre-
ben. li. vi. ⁊ qð ibi nota. Sem. Idẽ di-
co qꝫ nó ꝑt renũciare qñ ꝑ ꝓcuratorẽ
ipetrauit. qr stati acgriť ius illi ttio vt i
d. c. i. Silr si fuit ꝓcessũ motu, ppio

¶ Utrũ excꝑt⁹ possit renunciare exẽ- 6
ptioni. vide. s. exemptus. §. v.

¶ Qualiter fienda ẽ renũciatio. &. qꝫ 7
ppio volũtarie. vij. q. i. q̃stus. Itẽ sciẽter
⁊ ideo qñ qs aliqð iuſ ignorat dz ei no
tificari vt i auth. quó. op. cꝑos. §. igit or
dinam⁹ qr ei qð ignorat renũciari nó
pót. l. nir. ff. ð ioffi. testa. Et hec ẽ ꝓtra
notarios q ponũt clauſulaſ renũciatio
nis q̃ ignorant qui ꝓhunt. ⁊ ppea te
nẽtur eis ð dãno qð alr nó ĩcurriſſent
puta qr renũciaſſẽt si sciuiſſent. Terno
ſine coactiõe. qꝫ me. cã. ad audientiã.
Quarto quo ad bñficia eccliaſtica dz
fieri pure ⁊ absolute. ð offó. dele. c. ex
pte. el. i. ð simo. ex iſinuatiõe. Uñ dãs
vl'remittẽs vl'renũciãs aliquid spũale
pacto vl' ꝓditiõe tpali interueniente.
simoniacus est i fi. i. q. i. c. q̃ pio.

¶ Sed nunqud si renũciat absolute 8
tñ i mẽte gerit vt sibi aliqð tpale ðtur
&. qꝫ simõiac⁹ ẽ. ð simo. c. tua. i fi. ver
est qꝫ sola pnia aboletur. c. vlt. ð simo.

¶ Utrum quis possit renũciar liti sup 9
bñficio eccliaſtico vl'spũali. aliq̃ tpali
sibi dato. &. Pa. in. c. cũ ꝑdẽ. de pac.
qꝫ nó ẽt si recipiat illð noie exꝑsar qr
si renũciãs hz ius renũciat spũali tpa
li dato. qꝫ est simonia. d. c. ex pte. ⁊ qð
ibi no. dicit tamen Jnno. ⁊ Hoſtiẽ. in
c. nó sine de arbi. qꝫ valet ꝓpoſitio au-
ctoritate supioris. vt ꝑ pacis bono de-
tur aliqd tpale ei ð q̃ nó ẽ certũ ð iur si
bi cõpetẽti vt cedat liti vel renunciet
si qð ius hz. c. nisi. de ꝑbẽ. Secus si fi
at auctoritate partium qr sic eẽt simo-
nia nisi qñ hz ortũ a iudice puta qr cõ
promiſſũ ẽ i eo vl'ipse sic diffinit. Et lz
gl. in. d. c. cũ ꝑdẽ. dicat nó sufficere. ni
si interueniat pape ꝓfirmatio tñ cõiter
doc. ibidẽ tenẽt cũ opi. d. Anto. qꝫ nó
requiratur. ⁊ ibi Pa. sequitur.

10 ¶ Utrū qs possit dare pecuniā alteri vt ꝺsistat a lite q̄ ē ꝺ re spūali.&.pa. in.d.c.cū p̄dē.q; si sit certus habere ius in illo bñficio bñ pōt daꝛ aduersario sine simonia vt ꝺsistat vl' ne litem moueat Si vero non sit certꝰ sed dubitat tūc nō pōt nec excusat auctoꝛitas ℙape i bñficio qꝺ ānexā hȝ ptātem clausū qꝛ videtur data pecūia p illa ptāte spūali facit.d.c.ex pte i fi li ꝛ q; ne.i.q.iii.saluator ꝛ.c.ex mḷtis In aliis aūt bñficiꝭ bñ excusaret auctoꝛitaꝭ pape cū talis simōia sit ꝺ iure positiuo fm glo.in.d.c.cū p̄dē ℚꝺ nor. qꝛ pauci aduertūt hodie ℙossȝ tamē iudex pro bono pacis ex officio suo cōponeꝛ partes vt hñs ius i bñficio det aliqd nō habēti ius fm formā .c.nisi deꝰp̄ben.fm ℙan.in.c.super eo.de. transac.

11 ¶ Quid de illo qui expectās p̄ie vacaturā p̄mā in aliq̄ eccl̄ia renūciat ꝓp̄ie tenui vt p̄cludatur via alteri expectanti .&.q; p hoc nō impedit p̄mū expectantē si hoc pōt ꝓbari si ꝺo pinguꝰ resignati conferatur eo ipso detegitur fraus ꝛ carebit habita quaȝ resignauit ꝛ ambita de renun.c.si te. li.vi.

12 ¶ Utrū renūciatio iuris futuri valeat.&.q; si ius futuꝝ appet sic valet si aūt nō appetꝰ adhuc nō valet qꝛ pacta ñ referūt ad ea q̄ appeꝛ ñ pūt vt i.l.i lege ꝛ aliꝭ ꝓcoꝛ.ibi positis in gl. ff.ꝺ ℑhē.cpto.ꝛ qꝺ nō ēꝰ renūciari ñ pōt.l.tres ffres.ff.de pac.Sȝ de hoc vide Bar.i.l.ꝓditiōis.C.ꝺ pac.qꝛ patū ad nos hic tū ꝑaduerte.qꝛ filia renūciando hereditati paterne ꝛ ꝓmittendo āplius nō petere nihilominꝰ legitimā vl' eius supplementū petere poterit nisi exp̄sse de ipsa direrit vt.l.si quando.§.generaliter ꝛ ibi doc.C.de inoffi.testamēto.

¶ Quid faciet p̄latus q bñficiū hȝ p simoniā vel alias intrusus est.&.q; tenetur renunciare ꝛ si est epꝰs ꝛ est in articulo mortis nec potest adire papam non tamen debet dimittere possessionem quam de facto habet sine licentia ℙape. Sed abstineat a perceptione fructuū excepta stricta necessitate vite.ꝛ querat quam cito poterit resignare ꝛ de hoc vide Ber. Innocen.ꝛ ℍosti.de renū.nisi cum p̄dem ꝛ Archi.vij.q.i.eum qui. 13

¶ Represalia dicitur rerum aliarum generalis retētio auctoritate principis vel ciuitatis pro re compensatione damni dati indulta. elicitur ex.c.diis.xxiij.q.ii.ꝛ est quando vnus de vno dominio nō valens consequi ius cōtra aliquem de alio dominio retinet res omnium qui sūt sub tali diōo p̄olatisfactione.

¶ Utrum sint licite.&.q; sic quando ista interueniunt. ℙrimum q; dominus vel ciuitas requiratur vt emendet qꝺ a suis improbe factum est. Secundum q; constet de negligentia iustitie administrante. Aduerte.hic fm Bar. in tractatu de repꝛesaliis.quod aliquā do superiorem habet ille qui debet dare de iure. sed non de facto. vt puta quia non obeditur ei Sicut imperatoꝛi.ꝛ tunc nō est necesse adire superiorem. Aliquando habet superiorem de facto.sed non de iure. vt puta quia tirannus est dominus.ꝛ si fuit electus ex timoꝛe vel per vim. ꝛ habetur communiter pro domino. sic valent que facit,secundum Inno.in.c.nihil de elec.ꝛ sic debet adiri. Si vero non fuit electus.sed per vim occupat dominium .Et habetur communiter pro Tiranno. Sic cum non valeat qꝺ facit non est necesse vt cum adc-

1

at aliqñ habz superiorē ō iure ⁊ ō facto qz est ver⁹ dñs ⁊ ei obedit. sed tñ nō expedit creditori eū adire puta qz expenderet plus qz sit principale debitum vel est paup tūc ſm Bart. vbi. ſ. pōt ꝓcedere sicut si nō hēret superiorē eius debitorz arg l. si seruos. ff. de pigno. ac. ⁊ l. mediſanee. C. ō āno. ⁊ tribu. ⁊ sic pz qñ ꝓdicta duo nō requirūtur. Tertiū q̄ iudex ꝓprius det ſniaz sup negligētia ⁊ iustitie ōfectu ⁊ ꝓcedat auctoritatem repꝛesaliaꝝ Limita hoc verꝫ qñ nullus iuenit superior qui de ciuitate vel dño negligēte faciat iustiā fz Bul. epm cōcordiēſē qz si inueniret superior non valeret auctoritas iudicis ꝓprij q̄ ad illos qui non sūt sue iurisdictionis ⁊ ita intelligit. c. dñs xxiij. q. ii. q̄ ciuitas plectenda ē p suū s. iudicē cōcor. Jo. ō fāto ⁊ Franciſc⁹ vercellensis in. c. vnico de iniurijs li. vi. Quartum q̄ non excedāt dānum. Quintū q̄ nō extēdat ad clericos vl̄ ecclīasticas psonas Hec clitio ex archi. in. d. c. vnico Sextū fz Directoriū ti. de pignoribus q̄ nō fiant in psonis qz istud ē iniquū q̄ in psona alius ꝓ alio graueť ⁊ fz ipm nulla ꝓsuetudo valeret cū sit ꝓria legib⁹. C. ō acti. ⁊ ob. l. ob. es alienū ⁊ aūt. ibidē imo. ⁊. C. q̄ resꝑ pigno. obli. posſ. l. q filios ⁊ i auſ. vt nl̄i iudi. §. qz vo ⁊. C. ne vxor ꝓ ma. l. vlti. ⁊ aūt. ibidē sed oio alias istis non ꝓcurrētib⁹ q ipis repꝛesaliis vtitur quadruplū restituere cogit ⁊ actione ꝓ qua hoc facit cadit vt in aut. ne pignorationes fiant que ē predicta aūt. sed oio

2 ¶ Sed nūqd tenetur ad restitutionē qui aliqd p repſalias illicitas exigit ab alio q̄z a suo debitore. R. Archi. in. d. c. vnico quod incipit ⁊ si pignoratōes q̄ sic nec aliter saluari poterit nisi restituat. xiiij. q. vi. si res de vsu cū tu. ⁊ re. tur. nō remittitur li. vi

¶ Quid de illis q̄ repſalias ꝓcedūt ꝑ ecclīasticas psonas aut eorum bona vel cōcessis vtunt ꝑ ipas vide excōicatio. viij. casu. xxxiij. ⁊ Interdictum iiij. quasi in fi. 3

¶ Utrū repſalia ꝓcessa ꝑ puta florentinos debeant extēdi ad florētinos hñtes domiciliū Sens. ℟. fz Pa. in. c. q̄ñ de offō or. q̄ non qz odiosa facit qđ no. Bar. i. l. ꝓuinciales. ff. ō ver. si. 4

¶ Utrū statutū possit fieri q̄ quilibet possit capi pro delicto alterius. ℟. Bar. vbi. ſ. q̄ ꝑ terras vl̄ villas sibi nō subditas nō pōt sed bñ ꝑ sibi subditas. vt. C. de oi agro deſ. l. i. ⁊ valet statutū q̄ vxor possit capi pro viro fallente vt l. satis. C. in qui. ca. pi. vl̄ hypo. ta. ꝓtrahi. Et sil̄r filius ꝓ pr̄e. l. fi. C. de ꝓuile. etiā si nō sit heres ⁊ aduerte hic q̄ terre cum certis pactis submisse protectōi dñoꝝ non dicunt sibi subdite fz federate ⁊ nō ꝑ eas nō valet tale statutum. Quod no. pro limitatione sexte conditionis i. §. i. dicre 5

¶ Sed q̄rit̄ an tale statutū possit exerceri ex territoriū statutis ℟. Bart. vbi. ſ. q̄ sic pōt agere ꝑ tales conditione ex statuto qz actio vbiq̄ sequit̄ eos qbus cōpetit vt. l. fi. C. de ꝓscrip. lō. tē. Nō limita nisi filius sortiret domiciliū alibi añq̄ pr̄ rūperet arg l. ciues. C. de incol̄ Sil̄r si filius esset natus postq̄ rupit pr̄ eius qz iura intelligunt de filio exñte tpe q̄ rupit. l. i delict §. si exneus. ff. de noxa. ⁊ l. tinus. ff. ō testa. mili. Et idē dic q̄ñ statutū dicit q̄ hoīes vnius terre vn⁹ teneat ꝓ alio Nam ille q̄ de nouo est effectus illius terre nō tenet ꝓ debitis antiquis. l. ꝓuidendū. C. de decur. ⁊ qđ no. Dy. in. l. i colā. ff. ad munī. Sil̄r tale statutū intelligit ō ō bitis ꝑctis intra territoriuz nisi aliō addat vt. l. cū vnus. §. is q. ff. 6

de bonis auctori. iudi. possi.

7 ¶ Quid si taꝯq habuit recursū ad iudicē debitoris ⁊ reportauit iniquā sniam. &. bar. vbi. s. qꝫ dꝫ appellaꝛ ⁊ adiꝫ iudicē appellatiōis aliter repsalte nō crūt licite vel si phibeꝛ appellare vel nō est iudex appellatiōis tūc pōt recurrere ad suū iudicem.

Residere debent clerici in suis bñficiis ꝺ hoc vide. s. clic⁹. vii.

Rescriptus proprie est id qꝺ princeps scribit ad iuris conservantiam vt qñ cōmittit cāꝫ decidēdā inter aliqs ⁊ differt a priuilegio qꝺ ē cōtra ius qñ pnata lex iii. ꝺt. priuilegia. Et ē differt a bñficio qꝺ stricte sūptuꝫ est gratia cōcessa preter ius a principe ⁊ hec ē que latissime iterpretanda ē vt i c. olim ⁊ qꝺ ibi no. de verbo. si. Latissime tñ rescriptū accipiꝛ ꝓ oibus istis hec Pa. in Rica de rescrip.

1 ¶ Rescriptū ⁊ pcess⁹ p ip̄z r̄scriptū habit⁹ ipetratū ab excōicato sup alio qꝫ sup excōicatiōis vel appellationis articulo ipso iur ē nullū. c. i. ꝺ rescrip. li. vi. fallit hoc i multis casib⁹ q notāt p Sem. in. d. c. i.

2 ¶ Rescriptū ppetuaꝛ p solā citatōem ꝺ r̄scrip. ex tenoꝛ ⁊ c. significauit gl.

3 ¶ Rescriptū ipetratū tacita veritate aut suggesta falsitate vl ēt q̄cūqz alio tacto vel exp̄sso qꝺ si tacitū nō fuissz vl falso exp̄ssū papa nō ita faciliter cōcessisset nō valz co. ti. sup lr̄is

4 ¶ Rescripta nō extēdunt ad res vl psōas i eis nō ꝓhensas qñ psōa alia sit ⁊ stricte itelligēda. c. significauit. e. n.

5 ¶ Rescriptū nō vitiaꝛ pp defectū lr̄e vel sillabe Sec⁹m ea ībi falsū latinū de fide instru. c. ex pte i ter. ⁊ in glo.

6 ¶ Rescriptū primū tollit per secūdū posterius faciēs mētōem ꝺ primo. Si vo nō fiat mētionē nō valet secūdū cōtra primū ope exceptiōis vt i. c. ex lr̄is. ⁊. c. pastoralis. ꝺ offi. ꝺle. fꝫ Host. in sūma. co. ti. nisi ipetrās primū fuisset i mora pītādi p ānū vt i. c. si āt. co. ti.

7 ¶ Rescriptū inseri dꝫ in lr̄is citatōis fꝫ eūdē Host. pp duo. ¶ Prio vt citat⁹ sciat iurisdictiōez citātis. alit nō teneꝛ ꝓparere Secūdo vt possit deliberare.

8 ¶ Rescriptū perdit p negligētiā ipetrās anno elapso quo vti potuit ⁊ noluit Si fm ipetreꝛ ꝺ primū. c. si aūt de rescrip. ⁊ c. plerūqz alias sp valz de iure canonico durāte mādatore fꝫ glo. in dicto. c. si aūt. ¶ Quis de iure ciuili duret p ꝺcennū. C. de diuer. rescrip. l. falso.

9 ¶ Rescriptū dr̄ falsuꝫ ipetratuꝫ sine mādato vt in. c. non nulli co. i glo. nisi ipetreꝛ ab his psonis a qb⁹ ꝺ iure nō exigit mādatū. vt. i. d. c. nonnulli i fi. ⁊. c. ex pte i fi. eo. ff. ꝺ pcu. l. fꝫ ⁊ he psone

10 ¶ Per rescriptū sedis aplice aut legatoꝝ aliqs nō pt ipetrari p iudice. nisi ille q ēt i dignitate ꝓstitut⁹. vl canonic⁹ eccl̄ie cathedral. vl hꝫ pōatū. ⁊ taliter nō pōt audire cāꝫ nisi in locis isignib⁹. vl ciuitatib⁹ vbi possit copia hūi pi oꝛuꝫ. nec aliqs pōt ꝓueniri vtute talis rescripti. vltra vnā ꝺiētā a fine sue ⁊ioces. s. de qb⁹ oib⁹. vide in. c. statutū. ꝺ rescriptis. l. i. vi. ⁊ qꝺ ibi nota.

Res inter alios acta nō pꝺicat aliis nec proꝺest. ff. q pos. i pigno. ha. l. claudi⁹. i. fi. ⁊ ꝺ re. iu. c. ¶ Quis fallit in q busdā cāib⁹ vid i. d. c. ¶ Quis gl. ⁊ doc. q: pax ad nos ¶ Nullibꝫ i traditōe hui⁹ rei ꝑt pactū apponere. dūmodo ñ sit legib⁹ iprobatū. l. i traditiōib⁹. ff. ꝺ pac. ꝺ ꝓdi. c. vez in gl. Ré hr̄e videt q fruit ꝓcio ci⁹. ff. de vsufru. l. q: q ꝓcio. que ꝺ tota re vēdicāda ꝺicta sūt eadē ⁊ ꝺ pte itelligenda sunt. ff. de rei vendi. l. que de tota Res vna ⁊ eadē diuerso iure cēseri nō

ꝺꝫ ꝺci.c.cū i tma.xii.q.ij.cognonim⁹

Restitutio qd est ⁊ qs restituere te neat Sciendū ꝙ restitutio est in pristinū statū repositio.l.restituere.ff. de ῡbo.signi.Vñ dicit ꝺex.in.l.pl⁹ est ff.de ῡbo.sig. Restituere ē nō solum presentiā rei prebere sꝫ ēt possessorē facere fructusq; reddeꝝ Sꝫ qz ius diuinū ⁊ canonicū vtiť aliqñ ῡbo reddant pro verbo restituere vt i.c.cū tu. de vsuris qō est verbū latius ꝯꝫ restituere vt.l.ῡbū reddēdi.ff.de ῡbo.si. ⁊ aliqñ ῡbo emēdēt vt i.c.ii.ō rapto. aliqñ ῡo ῡbo satisfaciant vt i.c.i lr̄is ō rapto.⁊ satisfactū itelligiť q̄litercūq; volūtati satisfaciat.l.si rē alienā.§.ois ff.de pigno. ac.⁊.l.i.ff. q̄ sanscta.cog. iō ego hic restitutionē accipio pro q̄ cūq; satisfactione facienda ꝓmo.

¶ Quis tñr satisfacere.ꝛ.ꝙ glibꝫ q ꝯꝫ ō aliēo vl̄.qō ad alū spectat seu ō beť ex ɔc u vel q̄si ex maleficio vel q̄ si vel ex q̄cūq; alia cā ar.c.si res.xuii.q.vi.⁊.l.iusticia.§.iuris ꝓcepta.ff.de iusti.⁊ iure Ꝺ vt meli⁹ intelligatur. per casus infrascriptos �fm ordinem alphabeti annotabo.

¶ Accipiēs aliqd vt ñ accuset an teneať restituere vīō.s.accusatio.§.vi.

¶ Accipiēs aliqd i fraudē creditorū quō teneť dic vt hic.j.in.ῡ. Raptor. §.i.⁊ in.ῡ. vsurarius.§.xvii.⁊.s. Alienatio.§.xxvi.

¶ Accipiēs aliqd ab ecclesiasticis vl̄ ab illis q nō pñt donare quō teneať vide donatio.§.xxxviii.⁊.s. Clericus iii.§.iiii.⁊ clericus.xiij.§.ii.

¶ Aegrēs ex peccato aliqd puta adulterio sodomia ⁊ hmōi quō tenetur vide.j.in verbo mulier

¶ Admistrator bonoꝝ alioꝝ quō teneať vide.s.Admistratio.§.i.⁊.ij.

¶ Adulator obtinēs bñficiū an teneatur restituere vide adulatio.§.ii.

¶ Adultera ꝯcipiēs filiū ex adulterio quō teneať vide adulteriū.§.iiij.

¶ Adultere fili⁹ quō teneť restituere vide adulteriū.§.v.⁊.vi.

¶ Aduocat⁹ qñ teneť restituere vide aduocatus.§.xii.⁊.xiii.

¶ Alchimista quō tñr vīō Alchia

¶ Alienationē rei ꝛcipiēs ab eo q ñ pōt alienare vide Alienatio.§.xiiij.⁊. §.xx.⁊ donatio primo.§.xxxviii.

¶ Alimēta denegās ei cui teneť exhibere an teneatur.ꝛ.ꝙ sic ⁊ quis teneatur vide Alimenta

Ambasiatores quō teneť vīō absens

¶ Aimaꝫ ledēs rōalē vtꝫ teneať ad restitutionē.ꝛ.ꝙ sic Pro cui⁹ itelligētia ē scieñ ꝯꝫ sco.i.iiij.di.xv.q.ii.ꝙ est duplex bonū aie.s.nāle ⁊ accidentale. In bonis igiť nāl̄ibus aie cū sint i corruptibilia sicut ⁊ ipa aia non pōt eaꝫ ledeꝛ directe ⁊ talia sūt bōa illa sine q bus nō cōtingit aiaꝫ eē vt est itellect⁹ libeꝛ arbitriū volūtas ⁊ hmōi Indi recte tñ potest qs i talibus bōis alium ledere ꝯꝫ Bon.in.ii di.xxv.ar.i. q.ii. ii.i.ptis .s.vsu taliū primādo.sic̄ si quis poculū daret vel aliō faceret q̄ amēte aliquē redderet vñ talis aliquē talr ledēs qñ dignā lesō recōpēsationē facere ñ pōt maxime si i ppetuā amētiam ō ducit Jō arbitrio bōi viri satisfacere teneť ar.c.ōteriores .vi.q.i. vñ ꝙ regula traditur cōit a doc.vt not. Ricar.i.iiij.di..xxv.arg.v.q.iij.ꝙ qñ restituto nō pōt fieri ꝯꝫ dānū datum tūc arbitrio bōi viri reliq̄t.itē dat aliā ſgulā supradict⁹ Ricar.vbi.s.ꝙ qñ res male ablata ñ pōt restitui restitutio ꝺꝫ fieri i equalēti si possibile est eē ne lite pē.ali.ino.c.eccle scte Barie el.ii.⁊ ꝯꝫ Sco.vbi.s.Iꝫ qs digne nō possit satisfaceť ꝓmo ō dāno sibi illato nihilomin⁹ ex hoc ñ libeť qn ñ teneāť satisfaceť saltē q̄ntū pōt Vñ i casu ꝓdicto bon⁹ vir iudicabit vt petat

venīã p se vel si ñ ꝓt p iterpositã pso/
nã deide vt satisfaciat fm posse dãna
q̃ leso ⁊ alijs suis euenũt ex tali lesio/
ne vt j. dicet de vulnerãte ⁊ occidẽte
i v̄bo homicidiũ. Jn bõis ãt accñtali
bus aie cuiuſmodi sũt bõa gr̃e moꝝ ⁊
v̄tutũ acgsita q̃ꝫ acgrẽda. pót qs fm
Sco. vbi. s. idirecte aliquẽ ledere. ⁊ di
spositiue. s. inducẽdo ad actꝰ vitiosos.
seu peccata gbꝰ talia corrũpunt puta
ꝓtaminádo suo malo exẽplo. suaden/
do blãdiẽdo. rogãdo ꝓcipiẽdo. vt ta/
lia faciãt. ⁊ hmõi. ⁊ talis multo magis
tñr ad restitutionẽ quã dãnificãtes in
bõis tpalibꝰ. vi. q. i. sũt plmi. ppea te/
net doctrina auxilio ꝯsilio. orõe ⁊ hu/
iusmõi q̃ꝫtũ pót. ⁊ i se ẽ p seipsum ⁊ p
alios dũmõ peccatũ occultũ ñ pãdat
talẽ lestũ ad bonũ reducere. Directe ãt
i talibꝰ bõis accñtalibꝰ nemo pót aliũ
ledere qñ talia ñ corrũpũt nisi p pec
catũ. ⁊ peccatũ cẽ nõ pót nisi sit volũ
tariũ. xv. q. i. nõ est.

¶ Appellans iniuste quõ tenet. vide Appellatio. §. xv.

¶ Arbiter vel arbitrator quõ tene/
tur vide arbiter. §. i. ⁊. vi.

¶ Archidiaconꝰ quõ tenet si aliqd pi
it õ rebus ecclie. vide Archidiaconꝰ.

¶ Arras recipiens quõ teneat resti/
tuere vide Arra.

¶ Artifices facientes ea p q̃ prximi
dãnificãtur. vide Ars. §. ij.

¶ Assessor quõ tenet vide Juder. §.
viiij. ⁊. §. xxij.

¶ Banniens ininste aliquẽ quõ tene
tur vide Bannum. §. i.

Bellãtes quõ tenent. viõ bellũ i ꝑn.
⁊. §. v. vi. vii. viij. viiij. x. vsq̃ꝫ. xlvi. ⁊. xxij

¶ Bñficia ecclĩastica plura hñs qñ
tenet rstituere. vide Bñficiũ. §. xxxiiij.

¶ Bñficij vacãtis fructꝰ vsurpãtes.
quõ tenent. ibidẽ. §. xxxx.

¶ Bñficiũ ininste possidens. quõ te/
netur ibidẽ. §. xxxxiij.

¶ Bñficiatus nõ dispẽsando fructus
quõ tenet. vide clericus. iij. §. i. Et qñ
male dispẽsat vide ibidẽ. §. iiij.

¶ Bñficiatꝰ nõ residẽs qñ tenet re/
stituere. vide clericꝰ. vij. §. iiij.

¶ Bñficiũ recipiẽs nõ intẽdẽs, pmo
ueri quõ tñr. vide clericꝰ. vij. §. v. ⁊. vi.

¶ Beneficiatus existens in mortali
quõ tenetur restituere fructus. vide
Clericus. viij. §. v.

¶ Beneficiatus inducẽs ad reliquẽ/
dũ sibi qõ erat quis relicturus eccl̃ie
quõ tenet. vide clericꝰ. xiij. §. vij.

¶ Bñficiatꝰ nõ dicẽs horas quõ tñr
restituere fructus. vide Hora. §. xi.

¶ Aꝝ ꝓferẽs bñficiũ idigno teneat
ad aliqd. ꝛ. ꝓ car. i cle. i. de eta. ⁊ q̃.
q. vltra peccatũ mortale qõ cõmisit
tñr ad restitutionẽ totĩ ĩteresse eccl̃ie
q̃ꝫ lesit ꝓ Pe. õ ancha. ad istar mgr̃a
tus q min⁹ idoneo tutellã pupilli com
misit. ff. de magi. ꝓue. p totum.

¶ Bonefidei possor. vide possessor.

¶ Canonica portio cui est restituen/
da. vide co. ti.

¶ Carcerans aliquem quõ tenetur.
vide Carcer. §. ij. iij. ⁊. v.

¶ Causam dans damno prximi. quõ
tenetur. habes Causa. §. vi.

¶ Cessationẽ a diuis iducẽs qũo tñr
vide cessatio. §. i. ⁊. ij.

¶ Clericꝰ nõ exñs psonalr horis ca/
nonicis ⁊ recipiẽs distributiões. quõ
tenet. Vide clericus. vij. §. viii.

¶ Clericus negociando quõ tenet.
vide Clericus. viiij. §. vi.

¶ Comedẽs de alieno quõ tñr vide
Furtũ. §. xxv. ⁊ hic i v̄. raptor. §. i.

Comodãs ⁊ reuocas añ tps como/
datũ qũo tñr vide comodatus. §. iij.

Comodatariꝰ vtẽs re comodata ad
aliũ vsũ quõ tenet ibidẽ. §. vi.

Comodãs rẽ vitiosã quõ tñr ibidẽ. §. vij.

Comodatariꝰ. si res comodata pijt qñ
tñr ibidẽ. §. x. vl si ỗterior ibidẽ. §. xj.

Cõcussionẽ faciẽs quõ teneꝯ vide Concussio.§.ij.

Confessor absoluens quẽ nõ põt quomodo tenetur vide Confessio.v.§.xliij.

Cõsẽtiẽdo quó ga teneꝯ viõ ꝓsẽtire.§.ii.ꝛ Furtũ.§.xviiij.

Cõseruatorẽ faciẽs ītromittere inhis q̃ dꝫ quó teneꝯ vide ꝓseruator.§.i.

Cõsulens dãnũ alterius quõ tenetur vide consiliũ.§.i.

Cõsiliarij locorꝫ q̃ faciunt statuta iniq̃ quõ tenẽtur vide Lex.§.xxii.

Cõtractũ illicitũ faciẽs quó teneꝯ.&.q̃ si ꝫct⁹ est nullus vl̃ vsurarius teneꝯ ẽt fructꝰ restituere nisi bõa fides excuset eũ vt.j. Possessor. Si ẽo ꝫctus tenuit õ iure lꝫ possit rescidi puta qa min⁹ iusto ptio ẽptũ est ꝛ hmõi tũc si nec dolus nec fraus ītercẽit nõ teneꝯ fructus restituer lꝫ suppleꝯ iustũ ptiũ hoc elicit ex.l.ii.C.de rescin.vẽ.ꝛ gl. in.c.cũ dilecti de ẽpti.ꝛ vẽ.ꝛi.c.p tuas õ dona.ꝛ.c.illo vos de pigno. Et l.i.C.de distrac.pigno.qõ no.qꝛ sepe in practica venit.

Cõtumeliator quó tenetur vide Cõtumelia.

Coopans in dãno primi quõ tenetur vide Furtum.§.xiij.

Culpabilis ex qua culpa teneaꝯ vide Culpa.§.vi.

Custos qñ teneꝯ restituere vide Custos in prin.

Dãnator restitutor bona hñtes quõ teneꝯ vide.ē.dãnat⁹.§.ij.

Decimam fraudans quõ teneꝯ vide Decima.§.xiij.

Defendẽs se quomodo teneaꝯ vide. Defensio.§.v.

Delegatus aliquid accipiens quõ tenetur vide inder.§.viii.

Denarios falsans radens vl̃ falsos expẽdens quó tenetur vide Falsarius. §.iiij.cum sequentibus.

Depositarius quõ teneaꝯ vide Depositũ.§.iij.iiij.vi.vij.viij.xii.ꝛ.xv.

Derisor dic q̃ tñr sicut ꝛ ꝓtumeliator Detractor quõ teneꝯ vide Detractio §.iij.ꝛ iiij.

Dñs qui non habet iustũ titulũ aut cui⁹ officiales delinquũt quomodo tenetur vide Dominus ītpũ.ꝛ.§.iiij.

Donationem recipiens ab eo q̃ ñ pót donare quomõ tenetur vide Donatõ §.xxxviij.

Dotem quãdo tenetur quis restituere vide Dos.§.xviij.

Emens vel vẽdens iusto⁹ptio vel rẽ vitiosam quõ tenetur vide Emptio.§. vii.viij.ꝛ.xxviij.

Utrũ sciẽter emẽs rẽ raptã vel furata teneaꝯ.&.q̃ teneꝯ ad quinq̃ siue sit ꝑmus vl̃ secũdus.vl̃ q̃cũq̃ alius. vsq̃ in infinitũ q̃ emit.qñ idẽ iuris ẽ ac.si ꝑmus eẽt.ff.de nuno.l.ſꝫ vbi.ff. de petit.here.l.ſꝫ si lege.§.si ãt Prio teneꝯ restituere rẽ raptã. nec excusaꝯ lꝫ sit statutũ õterminãs.q̃ qñ emitur publice i mercato vl̃ hmõi sit emẽtis ſm vtrecto.ti.de fur.nec sine mortali peccato pót eam tenere. qñ scit eius dñm ſm Hosti.ar.c. vulterane.xij.q.ii.ꝛ.l.ij.ff.de fur. Secũdo teneꝯ si rem nõ hꝫ siue qꝛ vẽdidit.vel aliter quõ cũq̃ alienauit. siue qꝛ amisit aut ꝓiit q̃ltercũq̃ ẽt violẽter siue q̃cũq̃ casu ab vsu cecidit ptiũ restituere ſm optimũ statum rei.l.ſꝫ q̃ valuit plus post q̃ fuit ab ipso ẽpto.c.grauis õ rest.spo.ꝛ.l.i re furtiua.ff.õ fur.ꝛ.l. si nauis.§. si gñaliter.ff.de rei vẽdi.rõ ẽ qꝛ furtũ cõmisit rem alienã inuito dño ꝫctando.l.i.ff.de fur. Et fur semp ẽ in mora l.si ꝑ fure.ff.de ꝓdi.fur. Excipitur casus qñ rem dño loco ꝛ tpe obtulit. ꝛ ipe eã recipe recusauit.tũc .n. purgauit morã.d.l.i re furtiua. Et iõ si periret vel õteriorareꝯ sine culpa sua ñ teneretur. Tertio nõ poterit petere ptium

a dño rei .l.in ciuile.C.de fur.ét si statutū essет qꝫ posset petere qꝛ tale statutum est ꝯ bonos mozes nec ét a vendi tozem in fozo cótentioso nisi expresse cauerit .l.si manciptū .C.ò rei vẽdi. Secus in ꝓscia qꝛ bene posset a vẽditoze ꝓtiū recipere ꝛ rẽ eidẽ restituere qꝛ ꝓt potꝰ sibi ꝓsulere q̃s alteri ſm alex.de ales in q̃rto. Quarto tenent restituer fructus pceptos ꝛ q pcipi potuerūt intermedio tpe.d.c.grauis exceptj expẽsis de quib⁹ dic vt.s̃.Expẽse.§.iii. Ultimo pdit expẽsas volũtarias de q̃ dic vt.s̃.expense.§.eodem

1 ¶ Quid si talis ignozabat fore phibitã a iure talia emere.&.ſ3 cóiter doc. qꝫ nihilominus tener sicut ille de q̃ in ꝓcedenti.§.dictũ ẽ qꝛ hec ꝓhibitio a iure nãli traxit oziginez cuius ignorãtia non excusat

3 ¶ Utrũ ignorãtia facti crassa vel supina excuset talia emẽtes vt puta eps excóicabat tales raptozes vel qꝛ emit a stipendiario calicez vl' missale aut qꝛ cóiter tenebant rapta fuisse vel bellũ iustũ vñ habita sũt.&. Do.qꝫ non qꝛ debuit cogitare ꝛ ió silr tenetur sicut ille de q̃ in añprecedẽti qõne dictũ est ar.l.late culpe.ff.de v̄bo.si.ꝛ.c.aplice de cle.exco.mi.c.q̃ i hũanis.xii.q.ii. c.si cupis.xvi.q i. Silr tenet idẽ Do. de illis q dubitabãt nec tñ ꝓ posse q̃sierunt qõ pariformiter tenentur

4 ¶ Utrũ emẽs rẽ raptã vel furto habitã bona fide.s.nó credẽs raptã silr teneat.&.qꝫ nõ ſ3 hec bona fides.v.sibi cõfert Rñdeo qꝛ bona fide durante nunq̃ tenet eã restituere ét si perijt l.ij.C.de fur. Secũdũ qꝛ fructus ꝓsũptos bona fide durãte nũq̃ tenet restituere.l.bone fidei.ff.de acq.re.do. ꝛ.l.fructus ꝛ.l.si ex diuerso.§.fi.ff.de rei vẽ.ſ3 soluz tenet restituere fructus extãtes vl' inq̃tũ factꝰ est locupletioz de q̃ dic vt.s̃.fructus.§.i.ꝛ.ii. Tertiuz qꝛ si dictã rẽ alienauit vẽdendo vl' alio mõ durãte bõa fide nõ tenetur redde re ꝓtiũ nec aliõ nisi solũ lucrũ si extat aliqõ ex q̃ factꝰ ẽ locupletioz.l.nam ꝛ hoc nã.ff.de ꝓdi.inde. Quartũ qꝛ ꝓt expẽsas q̃s fecit i bõa fide circa rẽ cõseruãdã vel meliozãdã retinere vt.s̃. Expẽse.§.iii. Utrũ qꝛ si iudice ſnian te restituerit.eã hẽbit actionem ét in fozo ꝓtẽtioso.ꝯ.vẽditozẽ.d.c. vulterane nõ ãt si ad sacerdotẽ ꝛperiũ restitueret l.si rẽ.ff.de euic. Unde ꝓsuleñ.ẽ ei' vt faciat se citari i iudicio a dño rei si citatꝰ ãnuncíet venditozi vt ipm defẽdat ꝛ fuet In ꝓscia ãt q̃litercũq̃ restituerit eã dño vẽditozi tenetur ei ad ꝓtiũ c.fi.de emp.ꝛ vendi.

5 ¶ Utrũ emẽtes ꝓdicta furata non vt ea retineãt ſ3 vt restituãt dño q alꝫ ipsa hẽre nó posset aut nó ꝓ tam parvo ꝓtio possint preciũ q̃ emerãt a nó domino repetere.&.ſm Hosti.ꝛ Bonal. qꝫ sic qꝛ vtlr gesserũt negotiũ cuius res erãt ꝛ ẽt' expẽsas moderatas nisi ꝺ re empta hũisset vtilitatẽ qꝛ tũc tenẽt cópensare fructꝰ rei cũ expẽsis ꝛ ꝓtio ar.l.ſ3 an vltra.§.ii.ff.de nego.ge.ꝛ.c. cũ dilecti.§.fi.de accu.ꝛ si pirent sine sua culpa.aut eas amitterẽt nó tenerẽ tur Aduerte tñ qꝫ in fozo cõtentioso ñ credet talibꝰ ẽptozibꝰ nisi publice ꝓtestati fuisset qꝫ ea intentione emerunt ar.l.nescius.ff.ꝺ nego.ge.ꝛ.l.ii.C.de fur.ꝛ in.c.vnico vt ecclíastica benefi. licet secus scit in ꝓscia

6 ¶ Quid faciet ille q emit rẽ quã scit fuisse raptã nec inuenit dñm eius.&. ſm Do.ꝛ Do.qꝫ postq̃ fecit diligẽtẽ inquisitionẽ tũc tenet ꝓtiũ ipsiꝰ rei vel ipsã rẽ dare paupibus cũ fructibus ipsius si emit mala fide. Si aũt emit bona fide reddat eã rẽ vẽditozi recupato ꝓtio suo si pót vel.si nó pót resti

tuat rē vel p̄cūl' paup̄ib⁹ cū fructibus
nó cōsūp̄as bona fide ꝛ publice fm
cōsiliū Ray. vt ois suspitio vitet ꝛ sic
erit liberatus ar. c. q̄tuor. xii. q. ii.

7 ¶ De emēte rez ecclie sine solēnitate
quō teneat vide alienatio. §. xiiij.

8 ¶ Utrū emēs ō pecunia alteri⁹ aliqd
noie suo teneat. &. q̄ nó q̄ res ēpta ē
sua secus si emisset noie illi⁹ cui⁹ erat
pecunia q̄ tūc res ēpta ē illius cuius
erat pecunia. l. si patru⁹. C. cōia vtri-
usq; iudicii ꝛ. l. si ex ea. C. de rei ven. ꝛ
l. ad probationē. C. ō p̄ba. fallit hoc in
re ēpta ō pecunia eccle vt. s. Immu-
nitas. §. xxxi. Itē de pecunia militis. l.
si vt p̄ponis. C. de rei ven. Itē de pe-
cunia pupilli. l. iij. C. arbi. tu. Itē ō pe-
cunia data cōiugi q̄ res emit a ma-
rito. l. vxor. ff. de do. iter vi. ꝛ vro. Nā
in istis casibus emptū ēt noie suo effici
tur illius cuius erat pecunia. In p̄scié-
tia tñ teneret ad satisfactionem si res
ēpta nó ect p̄dictis tñ vtilis sicut p̄tū

9 ¶ Utrū emēs a furioso p̄digo vl' mi-
nore ꝛ huiusmōi qbus vl' per ius vl' iu
dicē est interdicta ptās vēdendi tenea
tur eā restituere. &. q̄ sic q̄ malefidei
possessor est q ō iterdicta legū emit. l.
quēadmodū. C. ō agri. cēsi. ꝛ colo.
Executor vltime volūtatis quō tenet
vide executor p totū.
Expēse q̄ sint restituende vi ō. s. Ex-
pense. §. i. ꝛ iij. Et. s. expositus. §. ii.
Falsari⁹ quō teneat vide Falsarius. §.
iij. iiij. vii. viij. viiii. ꝛ xi.
Famul⁹ alicui⁹ dñi accipiens pecuniā
p dño mutuo iscio dño ꝛ ō ea lucrū
faciens tenet lucrū restituere dño si
talis paup erat q̄ pecunia mutuo acce
pta erat ad piculū dñi fm Sco. i quo
dam tractatu alias non.
Famulo infirmanti an teneat dare sa-
larū vide Familia. §. ii.
Fideiussori suo q̄ qs tenetur vide Fi-
deiussor. §. xv. ꝛ. xvi.
Fraudē faciens legi quō tenet. hēs. s.
Fraus.
Fugere faciēs detētū in carcere p de
bito an teneat ad restitutionem. &. fz
do. Joā. de platea. in. l. quotiens. C. de
exactio. tribu. q̄ sic. qō verū credo de
illis q se liberare posset soluēdo debi-
tū. nó de illis q ita sunt paupes q̄ nul
lo mó p̄nt soluere. nec hñt parētes q
p ipsis soluere vellēt q̄n tales iniuste
detinētur ꝛ p̄ caritatē si patī sūt cede-
re bonis. C. q bo. ce. pos. l. i. ꝛ no. glo.
in. c. odoardus. de solutio. q̄n qui bo-
nis cedit nó dz pati cruciatū. nec car
ceres nec vlīpertū p debito facto ex
p̄cto vel q̄si. l. fi. C. q bo. ce. pos. ꝛ ideo
iprobant cōsuetudines in p̄rium. qs
Aug. quādā appellat frustratorias ꝛ i
humanā ꝛ irrationabilem seuitiā. xiiij.
q. vi. si res. ꝛ iō q̄cūcunq; lōga. ꝛ sta-
tuto firmata sit nó valet.
Utrū faciēs fugere vl' occultās officia
les tpe sindicatus teneat ad restitutio-
nez. &. fm bal. in l. iij. C. de assesso. q̄
sic. ꝛ in quadruplū. qō credo verū i cō
sciētia post cōdēnationē. sed ante solū
tenet ad dānū qō restituere debebant
ipsi officiales. si sindicati fuissent.
Fugere faciēs incarceratus p delicto.
an teneat. Vide Fugere. §. i.
Fur quomó. tenet. vide Furtū. §. x. ꝛ
§. xiij. cū sequētibus. vbi inuenies quo-
modo iussione. consilio. cōsēsu. ꝛ cete
ra participatione in furto qs tenetur.
Hedificās in solo alieno. vel de alie-
no. vel in damnus p̄mi. quō teneat
vide hedificās p totum.
Heres quando tenet ex delicto de-
functi. vide Heres. §. iiij.
Heres quō tenetur soluere legata in
testō minus solemni facta. ibidem. §. v.
Heres quomodo tenet ex p̄tractu vl'
q̄si defūcti. §. vi. ibidem.

Heredes quãdo sũt plures qnõ tenẽ/
tur ad debita Legata.ibidem.§.viij.
Homicida quõ teneꝫ ad restitutionẽ
ꝛ.fm Sco.in iij.di.xv.qꝫ teneꝫ totaz
vitã suã expendere contra ifideles vel
hereticos in satisfactionẽ occisi vel in
orationibus ieiunijs ꝛ huiusmodi.qõ
si nõ ꝓt vel nó vult hoc facere teneꝫ
saltem ad aliquã restitutionez arbitrio
boni viri.ꝛ vltra eã tenetur placare le/
sos ꝙtum potest ꝛ si occisus aliquos
sustentabat tenetur illis ad tantam sa/
tisfactionem ꝙtã vtilitatẽ sine lucrum
occisus dedisset ꝛ extimabit fm tps q̃
verisimiliter victurus ꝛ operaturus si/
cut extimat.l.hereditatũ cõputationẽ
ff.ad.l.falci.ꝛ.l.cũ hi.§ modus quoqꝫ
ff.de transactio. Consideabitur ergo
ars quam faciebat.qualitas persone.
ꝛ etas.ꝛ lucrum quod acquirebat. ꝛ
huiusmodi.vt fiat digna restitutio. qõ
limito verum.nisi quis aliquem occi/
disset q eum aggressus est.ꝛ occidissꝫ
causa sue defensionis.licet aliqualiter
modũ excessisset.qz talis nõ sic stricte
teneretur qz difficilimũ est instũ tem/
perare dolorem. Item nisi qs ordine
iustitie interfecisset. Idẽ dic de vulne/
rante aliquem irremediabiliter. puta
abscindendo membrũ.vel mutilando
qꝫ tenetur nõ solum ad placationem
lesi ꝛ expensas in Medicos. Sed
etiam ad oẽ lucruꝫ qõ potuisset acqui
rere. Si aũt vulnerauit remedialiter
non tenetur vltra predicta de placa/
tione ꝛ expensis nisi ad lucrũ quod p
didit tpe infirmitatis.si fuisset lucratu/
rus. Dis concordat Ri.ꝛ Laudul.in
iij ea.di.
Horas canonicas clericus nó dicẽs
quõ tenetur. vide Hora §.viij.ꝛ.xi.
Hospitalarij quando tenentur resti/
tuere vide hospitale.§.iij.
Ieiunium frangẽs an teneatur ad re
stitutionem.vide Ieiunũ.§.xx.
Immunitatem frangens ecclesie quo
modo tenetur vide Immunitas.§.xx.
xxx.xxxi.xxxij.xxxv.xxxvi.
Impediens aliquem a consecutione
alicuius beneficij.vtrum teneatur ad
restitutionẽ.puta volebam emere pos/
sessionem ꝛ tu impediisti. vel aliquis
volebat legare mihi aut donare. ꝛ tu
obuiasti.ꝛ huiusmodi.ꝛ. fm Ri.in.
iij.di.xv.qꝫ aut talis impediuit animo
damnificandi proximũ.ꝛ sic tenetur
arbitrio boni viri damnificato. nõ ta
men tantum ꝙtum erat illud benefi/
cium quod nondum habuerat. maxi/
me quando alias ne haberet potuit i/
pediri. Facit ad hoc iusti. de re.diui.
§.illud quesitum. vbi habetur.qꝫ si qs
bestiam vulnerauerit. ꝛ fugiens alius
eam acceperit.qꝫ fit accipientis. ratio
ibi ponitur quia multa accidere potuis
sent. ne vulnerans eam haberet. Dicit
tamen Tho.xxij.q.lxij. qꝫ si iam erat
determinatum qꝫ talis teneatur ad equi
valens de quo habes.s̃. Legatum pri
mo.§.xxxiij.aut fecit animo consulen/
di proprie vtilitati.ꝛ sic non tenetur si
hoc procurauit per viam licitam.ꝛ mo
do licito.ar.ad hoc in.l.ij.ff. de noui
ope.nuncia.ꝛ in.l.si in meo.ff.de aqua
plu.arcen.vnde dicit tex.in.l.nemo.ff.
de re.iu.nemo damnũ facit nisi qui id
facit qõ facere ius nõ habz fallit hoc
in casu.de quo.s̃. Clericus.xiij.§.vij.
Utrum impedIens rusticum iniuste ne
operas suas exequatur aut piscatores
vel aucupes a captione piscium vel ani
um teneatur ad restitutionem ꝛ.qꝫ
sic ratio quia quando res est ad aliqd
destinata naturaliter qui ipsam iniu/
ste impedit tenetur fm qꝫ no.in.l.i.ff.
de in li.iuran.ꝛ in.l.si idem.ff. de iur.
omnium iudi.ꝛ per Barto.in.l. inter
stipulãtem.§.sacram.ff.de verbo.obli.

Et iō qz rustico ⁊ venatori auferatur suꝰ
ppr̃ius vsus q erat sui proprij iuris ⁊
fructus ī coꝛ vsu caſualiꝛ ⁊ q̃si ſcięt̃ialiꝛ
ptēt⁹ .iō teneť ad reſtitutiōnē damni ar
bitrio boni viri q bonus vir attēdet ſi
veriſimiliꝛ talē vtilitatē hūiſſet ⁊ ſic reſtitui
faciet Si vero veriſimiliꝛ nō fuiſſet ſecuta
ſic nihil faciet reſtituere quod placet
Bart. in.d.§.ſacrā Et de hoc vide.ī.
Uſura primo.§.lxxvii.in fi.

¶ Sed qd de fodięt̃ib⁹ ſemina agri .
ſ.ꝑ3 Rodo q.non tenętur ad oē qđ
poterat ꝓuenire ſed ad tm̃ ſolū q̃tuꝫ
fruct⁹ agri in dubio illo vędi potuiſſent
Incendiarij⁹ quō teneať, vide.incendi
arius.§.ii.
Incędiū patientib⁹ rapięs res quō te/
netur vel deſtruens domū vide ibidē
§.iii.⁊.iiij.
Infideles ſpolians quō teneatur vide
Infidelitas.§.vii.
Iniuriatoꝛ quō tm̃ vid Iniuria.§.vi.
Inquiſitoꝛ qm̃ tenetur reſtituere vide
Inquiſitoꝛ.§.v.
Inſignia aliena aſſumēs cuꝫ decipi
untur ꝓpli an teneant̃ ad reſtitutionē
ſ.q̃ ſic ⁊ illi cuius ſigna acceꝑunt ſi
aliq̃d dānū eſt paſſ⁹ ⁊ ꝓpło decepto ⁊ d
hoc vide.s̄.Inſignia p totū.
Inuenta quō ſint reſtituęda ⁊ qm̃ vid
s̄.Inuęta p totū ⁊ furtū.§.xxviij.
Iudex⁹ quō teneť reſtituere lucratū ex
offō publico vide iudex⁹.§.xiij.⁊ vlt.
Iudicās ꝑꝫ allegata qm̃ tenetur vide
Iudicare.§.vii.
Iudex petēs ſalariū vel aliď quō tene
tur vide iudex .§.viij.cū ſequentibus.
Iudex ſi ex negligentia damnificauit
quō teneť.§.xxi.⁊.xxiij.
Iudex ex malitia dās iniuſtā ſniaꝫ vl̃
grauans ꝑtes in non vando ſniam ⁊
hmōi vide ibidē.
¶ Utrū iudices q deputantur a ꝓplis
vt iudicēt in aliquibus cauſis qz credū
tur boni viri lꝫ ſint iudices ignari tene
antur ad reſtitutionē ſi ex ignorantia d
derunt iuſtā ſniam.ſ.q̃ ſic ſi fuerunt
ī culpa ad inquirend̃.ꝓtos aut alio mō
Si vo de cōſilio ꝓtoꝛ ipſā dederunt
⁊ bōa fide nō teneť co qz tales nō ꝓ
fitent̃ ſe ꝓtos nec locāt ſe ꝓ iudicib⁹
¶ Utrū iudex q ꝓp metū iniuſte iudi/
cauit teneať ad r̃ſtitutionē.ſ.q̃ ſi me
tus fuit q potuit cadere in cōſtāt viꝝ
⁊ cū accepit offm̃ nō credebat veriſi/
militer ad iſtud venire lꝫ mortaliꝛ pec/
caueritt̃ nō teneť ad reſtitutionē Si
vero non eſt metus qui potuit cadere
in conſtantem viꝝ vl̃ cū accepit offm̃
dubitabat de eo vl̃ veriſimiliꝛ poterat cre
dere tunc ſm Bal.in.l.fi.C.de pe.iu.
q ma.iudi.teneť ad oē damnū.ij.q.i.i
primis.
¶ Quid de iudicib⁹ vl̃ officialib⁹ qui
occidūt malefactoꝛes ſine ſacroꝝ per
ceptione.ſ.q̃ ſi petebant ea mortaliꝛ
peccauerūt ⁊ anime ipſorū erunt ꝓ
ipſis Cle.i.de pe.⁊ re.
¶ Ledens primū in perſona aut ī bo
nis non a ꝓpoſito ſed ex aliqua culpa
quō ⁊ q̃m teneať ſiue p ſe leſerit aut p
ſuos vel.ſua aialia eſt ſcięn.ſm doc.in
c.fi.de iniur.q̃ triplex ē actio vna que
dī legis acglie ⁊ hac actione directa
teneť qcūq̃ liber hō dānuꝫ dedit ſua
culpa puta apiendo ciſternā in via pu/
blica uel ꝓiciendo lapides ubi boes
tranſeūt ⁊ huiuſmodi, Indirecta aūt
vel vtili teneť q̃m aliq̃d aial ſuū vel ſer
uus ſua culpa aut negligentia dānū d
dit puta ſi equus te inſtigante.ſ.calcitra
uit ⁊ aliquē leſit vel aial qđ erat ferꝝ vt
ſt lupi leones canes mordaces ⁊ hu/
iuſmōi q̃ cōiter nocere tentant tene/
bas in publico nō taliter ligata q̃ nō
poſſēt nocere vel qz tenebas in domo
⁊ aliqs⁹ miſſus a te leſus fuit ⁊ talis te/
netur ad oē dānū qđ ex culpa ſua de/

dit ꝓmo si pōt recōpēsari si nō pōt satisfaciat arbitrio boni viri Scōa dī actio de paupie ⁊ hac actiōe tenēt qs qñ sine sua culpa aial suū alicui dam nū dedit puta bos non cornupetit nec equ⁹ recalcitrat ſm consuetudinē tñ preter cōsuetudinem ⁊ sine culpa sua calcitrādo lesit aliquē ⁊ tūc nō tenetur ad aliud nisi solū ad dādū aial ꝓdictū vel si nō vult dare satisfaciat leso Terti⁹ actio dī noxalis ⁊ hac actione tenetur qs quando et⁹ seruus sine culpa dā nū dedit ⁊ iste silr tenēt vt dictū ē de actōe de paupie ⁊ de his oib⁹ vide glo. ⁊ doc. in l.i.ff.si q̄.pau.fe.di. Et instit.e.

1 Utrū ꝓiciēs aliquid de domo sua in via publica q̄ lesit aliquē vel i vestimēt̄ vel in psona teneat.ff.ſm Spec. ti.de iniur.§.sequit̄ q ꝓ sic silr tenetur si tenebat appēsū ex domū sup viam publicam ⁊ effusū ē Idē dic de laborante nisi ponat signa vel faciat ꝓclamata

2 Utrū ꝓcidēs arborē vicini sui q̄ pēdēs sup domū eius dabat ei dānū teneatur.ff. ſm Spe. vbi.§.q non si fecit. auctoritate iudicis.l.si plures.§.i.ff.arfur.cesa. vel ēt auctoritate ꝓpria si tñ denunciauerit illi cuius erat vt incideret verum est quod hec denunciatio pp forū cōtentiosū dz fieri ꝑ publicū instrz aduerte ēt q ꝓ si incideret ita male q̄ nihil⁹ de ea posset fieri cum alias posset incidi vtiliter q̄ teneret̄ in conscia ad tale dampnum

3 Quid de illis qui impediunt ne frumēta vel alia merces veniat in aliq̄ terra vt ipsi cari⁹ vēdāt.ff.q̄ tenent restituere illud quo plus vendiderūt ⁊ ēt satisfacere illis q̄s impedierūt si aliqō dānū sūt passi silr dic de illis qui ꝓcurāt oēs merces emere vt postea ad libitū vēdant q̄ tenēt ad oē dānū.l ij.ff ad.l.Jul.de āno.⁊ in glo.in.l.annona de va.⁊ extraor.cri.

Utrum ciues deputati ad diuidēn 4
collectas oibus ſm extimationē quas
hūt in registro cōitatis q aliq̄s magis
grauāt debito ⁊ alios exonerāt teneantur.ff.ſm Bo.ti.iij.resti.q̄ si plus ꝺ
bito grauāt aliquē tenēt ei ad illō plus
Si aūt alleuiāt vel amicos suos ⁊ collecta est determinata puta de cētum.
tūc tenēt silr restituere illud alleuiatē
tū illis quib⁹ dānū dederūt vt puta q̄
sepi⁹ est iterata illa collecta super ciues
⁊ tūc tenent̄ ciuib⁹. vel q̄ dñs qui debebat hēre minus ꝺbito hūit ſm iusti
tiam ⁊ tūc dño tenēt̄. Si vō collecta
erat indeterminata puta q̄ debebant
exigere q̄tū poterant honesto modo
tē licet mortalr peccēt se ⁊ alios alleuiando q̄ mentiūt̄ saltez facto ꝓmitioſe.
xxii.q.ii.ꝓmū tñ nō tenēt̄ restituere

Utr illi q̄ cū sint ignorātes assumūt 5
aliq̄ officia ex q̄bus ꝓximi dāmificātur
vt sunt notarij iudices ⁊ huiusmodi teneātur vide Culpa.§.vi.

Quid de tenētib⁹ columbas i colūbarijs.ff.ſm Pe.de palu.in.iiij.q̄ tenentur ad restitutionē de damnis dat̄
dñs agror q̄ limito verūz q̄n eas nō
debite pascunt vel nō tñ ꝺ possessionibus circū circa hūnt q̄ verisilr in ipsis
vt plurimum pascantur quod iudicio
boni viri credo sit remittendū Alsten.
vero li.v.ti.xxviij.refert q̄dā teneri q̄
tantū vtilitat̄ ꝓstāt i comedēdo vmes
⁊ stercorizando q̄tū dānt ⁊ ſō dicit nō
ꝓcipitādam sniam ⁊ ſm predicta hēs
quid dicēdū ē de tenentibus quecūq̄
animalia

Legata defunctor non implētes quo modo tenentur vide executor.

Legata impediētes vide legatū, ꝓmo. §.xxxiij.⁊.ſ. Impediens .

Legem iniquā cōdentes quō tenētur vide lex.§.xxij.

Libellos famosos facientes quomō

teneãtur.vide Libellus famosus.§.ij.
Litteris damnificans quomó tenetur vide.j.scripturas.
Litigantes temere quó tenent. vide Litigiosa res.§.ij.t.s. Argumentum.
Locator t cóductor quó tenent. vide locatio.§.xxiij.xxiiij.xxv. Et familia.§.ij.
Ludens quó teneat t qñ vide ludus §.i.vij.t.viij.
Magister.Utrum teneatur restituere eracta a scolaribus. vide magister §.xi.
Mãdãs qñ teneat.vide Mãdatum §.v.t Furtum.§.xvij.
Medic9 qñ tenet vide Medic9.§.i.
Meretrix qñ tenet restituere vide sũ pra Meretix.§.vltimo.
Metus cã aligd acquirens an teneatur ad restitutionem.vide Metus.§.xiiij.t.xv.
Missã,pmittens diuersis psonis quomó teneat.§.lij.in.c.nulla.
Monasteriũ qñ tenet ex facto móaci.vide monasterium in principio.
Morosus in soluendo quod tenetur quomodo obligatur ad interesse. vide mora.§.ij.
Moros9 i reddenda alteri re. vtrum teneatur si pit.&.q sic qualitercunq t quócũq perierit scõm Accursium in.l.q te.ff.de rebus cre.t probatur p l.cum res.§. vltimo.ff.de leg.primo. Dõ limito in conscientia verum nisi eodem modo fuisset peritura apũ alũ Mulier q non est publica meretrix. Utrũ teneat restituere acqsitũ ex opere luxurie.&.Cr.vr tenere. p sic in.l. cum te.C.de códic.ob tur.cãm alij.vt Monal.ti.Restitutio.ij.tenent q nõ tenet in foro anime de necessitate: Is fiscus iniuste acqsita possit auferre per l.lucius.ff.de iure fisci.Sed ego distinguo p cõcordia eorum que no.in.c. quia plerisq.de inuu.ecc.t in.c.ex trãslata de deci.t in.c.nõ sane.xiiij.q.v. q aut ista mulier fac dãnũ alteri. puta qz scientibus victis suis cõmittit adultериũ pp pecuniã.vel aliõ qõ sibi dat. ex quo redditur in vilipendium apud alios vir eius: t sic tenetur ỏ necessitate satisfacere iniurie facte alteri.t tõ et restituere in satisfactionẽ.Aut facit sine alterius infamia puta qz occulte t ignorat.t sic nõ tenet restituere de necessitate in foro anime qz cũ nullũ ledat nisi seipsã.ideo nõ habebit satisfacere nisi deo p pniam. Idẽ dic de milite seculo q pp scelus aligd recipit.t idem de quocunq recipiente aligd propter aliquam turpitudinem secũdum predictam distinctionẽ:presuppositio. q ille q dat põt dare cui vult.
Naufragiũ patientes predãtes q̃modo tenent.vide Naufragiũ.§.i.ij.t.iij.
Nauta quando tenetur. vide Nauta in principio.
Negligens in suo officio quó tenetur vide Negligentia.§.ij.
Omittens facere quod tenetur ne dãnum detur proximo qomodo teneatur.vide furtum.§.xxvi.
Officiales accipiẽdo aligd a litigãtibus quó tenẽtur.vide iudex.§.viij.
Pacto nudo quomodo tenetur.vide Pactus.§.iiij.
Palpãs quõ tenet.vide Furtũ.§.xxi.
Participãtes i dãno,primi t q̃t modis.vide Furtũ.§.xiij.cũ sequẽtibus.
Pedagiã exigẽs vel fraudãs qñ tenetur vide pedagiũ per totum.
Penã quando quis tenetur soluere. vide pena per totum.
Permutatio facta in dãnus qñ est restituenda.vide Permutatio.§.xi.
Pignus accipiens quomodo teneat vide pignus.§.xij.vsq.§.xviij.
Possessor bone fidei quõ teneatur.

vide fructus per totum.

Quis dicitur male fidei possessor. &c. fm Pa. in. c. grauis. de re. spo. q̄ est is qui possidet rem ⁊ scit ad aliuꝫ pertinere Et eō Bonefidei possessor est qui cum ignoret se possidere alienum possidet cognitione dñi tex. est in. c. si virgo. xxxiij. q. ij.

Possessor male fidei vtrū teneat restituere nō solū rē quā male fide possidet sed ēt ⁊ fructus ipsius rei. &c. q̄ quilibet male fidei possessor tenetur restituere rē si extat. c. si res. xiij. q. vi. ⁊. c. cū tu de vsu. vel si pūt. aut est deteriorata tenetur eā restituere fm extimatōnē illam ⁊ distinctionez de qua dixi. s. hic teneri emētē rem raptam sciēter. teneē ēt nō solū ad fructus pceptos sz ēt ad illos quos ipse domin⁹ percepisset si eā possedisset. c. grauis de restitu. spo. ⁊ in. l. re furtiua. ff. de condi. fur. ⁊ l. si nauis. §. vltimo. ff. de rei vendi. intellige si res erat fructuosa. ⁊ de fructibus qui honeste pcipi potuerūt. l. fructus. ff. de rei vēdi. Et quo ad conscientiā limito verum si dñs eos pcepisset si talis nō occupasset, pbabiliter. quia si nihilominus nullos fructus hūisset. vt puta. q̄ omnino non locasset domum sic in ꝓscia nō teneē. Limito etiā ꝓdicta vera quo ad possessorē male fidei q̄ rē habuit sine aliquo titulo. vt. l. generaliter. ff. de re. iur. Sed quo ad possessorē ꝓdictū q̄ rē habuit cū titulo. tene q̄ nō teneē nisi de fructibus perceptis ⁊ nō pcipiēdis. l. si fundum. C. de rei vēdi. nisi talis titulus habitus fuerit p metū q̄ tūc teneret ēt de pcipiendis. l. sed ⁊ partus. ff. q̄ me. cā. vbi glo. addit tres alios casus. in quibus possidēs mala fide etiam cum titulo teneē ꝺ percipiendis. Primus est quādo titulus est habitus cō interdicta legum l. quemadmodū. C. de agri. censi. ⁊ colo. Secūdus est quando titulus habetur in Fraudem creditorum. l. i. ff. de his. que in frau. cre. tertius est quando titulus habetur ex emptione rei fiscalis sine debita solemnitate. nec distinguo in istis possessoribus male fidei

Utrum res restituenda fuerit aliena puta quia nō transiuit in dominiū rei⁹ aut fuerit alteri debita puta quia de iure emit transiuit in dominium eius sed tamen cum obligatione restitutionis: quia qualitercunq̄ tenetur fructus restituere fm distinctionem predictam vt patet. l. cum fundus. ff. si cer. pe. ⁊. l. indebiti in principio. ff. de condi. inde. Et clarius in. l. videamus. §. in fauiana quocunq̄. ff. de vsu. vbi dicit. Textus Nam verbum restituas quod in hac re pretor dixit: plenam habet significationem. vt fructus quoq̄ restituantur ⁊ ideo cum restitui pretor iusserit veluti interdicto vnde vi. etiam fructus sunt restituendi. hec ibi. Ergo a fortiori cū deus vel sacri canones hoc dicūt Et de hoc vide Pa. i. c. grauis ꝺ resti. spo. ⁊ glo. in. c. nō liceat pape. xij. q. ij.

Quid si res non sit lucrosa nisi ex industria tantum vt sunt pecunie ⁊ huiusmodi. &c. fm cōmunem opi. theologorum vt patet per Sco. ⁊ Ricar. in. iij. di. xv. q̄ nō teneē restituere lucrum sed sufficit restituat principale acceptum. ⁊ hoc tene in conscientia quo ad necessitatem cuius aliqui velint q̄ etiam teneatur restituere Lucrum vt no. Archi. xiiij. q. iiij. Si quis vsurā Nota tamen secundum Sco. ⁊ Ricar. vbi. s. q̄ si directe dedit damnum puta quia fuit necesse propter carentiam talis rei creditorem emere frumētum tempore quo magis valebat. vel recipere ab alio sub vsuris vel possessiones distrahere p minori ꝓtio. ⁊ huiusmodi q̄ teneē satisfacere dānū passo

Uñ p regula no. ista distinctões q̃ aliud est esse causatiuũ alicui⁹ effect⁹ sufficiener ꝛ efficaciter ita q̃ sine eo non seq̃r ref ꝛ tal tenef ad ſtitutionẽ dãi causati Alio ẽ eẽ cãtiuũ alicui⁹ dani sed nó sufficiẽter ꝛ efficaciter ꝛ talis licet peccet ñ tñ tenef ad restitutionẽ Quid de expensis factis in re quã q̃s possidet mala fide vide. s. expẽse. §. iii. Prescripto an excuset a restitutione vide eodẽ. §. xlvij. ꝛ infra vsucapio.

Raptor quomodo teneatur vide. s. Raptor. §. i. ꝛ ii.

Quid de vxore filijs aut alijs q̃ viuũt de reb⁹ raptorũ. &. q̃ aut talis raptor p taliũ cõsũptionẽ aut receptionẽ nó efficitur ñ soluẽdo ꝛ tũc dico ꝑ3 alex. lóbar. q̃ licite de huiusmodi bonis raptorũ possũt viuef ꝛ recipef dũmó ñ viuant de impie acq̃sitis in specie vel numero puta de oue capone ꝛ huiusmodi raptis q̃ó si ita sunt mixta q̃ nescíũt discernere ꝛtũc habeãt in mente semper viuere de iuste acquisitis ꝛ sic licet ꝑm predictũ Alex. cum q̃ cõcor. Ulde ricus ꝛ glo. Ray. de talibus antẽ impie acq̃sitis que non transeunt in dñim raptoris nullo mó licet alicui viuere nisi in casibus de quibus infra dicã q̃ñ nó est soluendo Si vero ex tali cõsũptione eff cit non soluendo puta quia tãta sunt q̃ debet restituere q̃ta oia que ꝑ3 tunc non licet alicui de talibus viuere⁹ nisi in. iij. casib⁹. primus q̃ñ q̃s agit negotium spoliatorum. s. inducẽdo raptores ad restitutionẽ ar. c. q̃ñ multos. xi. q. iii. ꝛ. c. inter alia de sen. exco. quod limitat Rodo. verum q̃ñ continue instant oportunis horis nó de illis qui solũ semel in anno vel bis instant ꝛ hoc siue faciãt in genera li predicatione vt predicatores: siue spãli persuasione siue sequat vtilitas siue non. l. sed an vltro. ff. de nego. ge quod limito etiam ꝑm directo titulo ó restitutionibus verum si spes correctionis habeatur ꝛ si fiat cum tali moderamine q̃ propter hoc non efficiãf non soluendo in totum vel in magna parte alias nó liceret ar. ij. q. vi. c. anteriorum Secundus quando nec per elemosinam nec alio modo honesto potest necessaria vite inuenire naꝫ necessitas non habet legem de conse. di. i. Sicut ꝛ di. v. discipulos ꝛ de re. iu. quod non est cum magna tamẽ parcitate debet sumere ꝛ dolere in mente atq̃ proponere satisfacere si possibilitas adueniret. Tertius ẽ cũ vtiliter laborat bona raptoris augmẽtando siue conseruando aut curãdo ꝛ huiusmodi q̃ hoc cedit in vtilitatẽ creditorũ Intellige si vtilitas est tanta q̃tus sũptus aliter nó ꝛ q̃ non viuat vel accipiat de impie acq̃sitis ĩ specie. Quartus casus est quando quis habet mlta incerta restituere ꝛ episcopus cũ ipso dispensauerit vt de ipsis incertis tãq̃ pauper viuat Ho. ẽt q̃ preciũ rerum raptaꝝ venditaꝝ nó est furtiuũ. l. qui vas. §. fi. ff. de fur.

Ratũ hñs dãnũ ꝓmi quomodo tenetur vide. s. furtũ. §. xx.

Receptator dãnificantiũ proximum vel rerum ablatarum quó tenetur vide furtũ. §. xxii. xxiij. ꝛ. xxv.

Religiosũ retrahẽs vl a religióe ꝑmouens aliquem qumó teneat. Uide religio. §. lxiij.

Represalias faciens vel concedẽs q̃ tenear Uide Represalia. §. ij.

Reuelare nolens rẽ furatã ꝓximo q̃ tenef Uide furtũ. §. xxvij.

Rixam faciens quomodo tenetur Ui de Rixa per totum.

Seditionem concitans q̃ teneatur. vide Seditio per totum.

Seducẽs mulieres vl pueros, subtra

hēdō eos qualitercūqꝫ sine blādītijs sine mīnis ab his sub quoꝝ ptāte sūt ga legibꝰ vocantur plagiarii Utrū teneaī .ꝝ.q sic nō solū subtractos restituere sed etiā omne lucrū quod habuissent ab eis hī sub quorū potestate erant toto tpe quo subtraxit steterunt fm.D.Jo.de platea. Insti.ō ob.i.que ex delicto.na.

Quid de seducēte virginē.vide Stuprum.§.i.ī.ij.

Sententiam iniustam dans quomodo tenetur.vide Judex hic.ō.

Quomodo teneī ille pro quo data ē iniusta sīa.vide Snia.§.vij.

Sepulturā recipiētes idebite qūo tenēī vide Sepultura.§.xxxi.ī.xxxiij.

Simoniace acqsitū qñ est restituendū.vide Simonia.vij. per totum.

Socius qñ tenetur ex societate .vide Societas per totum.

Solutionem an teneatur quis facere obligatus ex nudo pacto . vide Pactum.§.iiij.

Solutio quomodo ī qñ est fiēda vide solutio. per totum.

Scripturas falsās vel destruens an teneatur.ꝝ.q sic insolidū de omni dāno dato proximo per hoc: sive fiat in libris mercatorum aut quarumcunqꝫ aliarum scripturarum.l.i.ff.ō magi.que.ī.l.qui tabulas.ff.de fur. Idez dic de vētibus falsis scienter. vide falsarius.§.ij.

Sed quid de occultantibus.ꝝ.scōm S.Bernardinum in tractatu restitutionuz q peccant mortaliter nec possunt absolui nisi publicent.nō tamē tenentur ad restitutionem: nisi quando requisiti maliciose pandere noluerunt ex tali occultatione postea denētum est ad talem conditionem q creditores sua habere non poterunt ga sic tenentur de omni damno eo quia cām dant efficacē damno proximi.

Quid de illo qui ex litteris suis dat dānum proximo sicut si aliquis mercator scriberet q alique merces valent multū in tali patria cum nō sit verum ꝝ.q aut iter.e dirrigebātur ei cui dedit dannum ī sic tenetur ad restitutionem ei. Aut nō dirrigebātur ei sed ipse eas aperuit. Et sic licet mortaliter peccet scribens: tamē nō tenetur ad restitutionez: sed sibi imputet qui eas aperuit. Si aūt misit.ij. vt fraudulenter decipiat aliquez.sic scribens tenetur insolidū ī etiaz exercens si scienter hoc fecit vltra peccatum mortale quod cōmittunt.

Sponsalia contrahens quādo teneatur. vide Sponsalia.§.xvi.

Stupians virginem quando tenetur vide Stuprū.§.i.ī.ij.

Tabellio qnādo tenetur: ī quomodo vide Tabellio.§.vi.

Talias exigens qūo teneī ī qñ. vide Talia.per totum.

Testis quando tenetur.vide Testis.§.xxvi.ī.xxx.

Torturam faciens alicui indebite.vide Tortura.

Transigens propter indebitam causam quomodo tenetur. Vide transactio.§.v.

Turpe lucrum.Utruz turpiter acquisitum sit de necessitate restituendum. ꝝ.q aut acquisitum turpiter.i.cū peccato fuit acquisitum interueniente dolo fraude vel extorsione seu metu aut deceptione ī huiusmodi casibus in q bus datur repetitio per actiōes de dolo: vel metus causa ī similes : vel per officium iudicis. Et sic tenetur de necessitate restituere illi a quo sic extorsit: vel eius heredibus si quos habet ī scit: vel saltem pauperibus si ignorāt.ī i hoc cōcordāt doc.sequentes

Inno.i.c.qz pleriqz de imu.ec. Aut acquisitū cū pctō ⁊ turpiter fuit acqsitū sine dolo fraude ⁊ ceteris ꝓdictis ita qꝫ ei q dedit nulla cōpetit repetitio per actōes vel per officiū iudicis. ⁊ isto casu fuerūt varij doctozes hoſt. in.c.cum sit de iudeis tenet indistincte qꝫ ē restituendū paupibus alij i.d. c.qz pleriqz allegātes Inno.sisr i cōclusione tenēt ⁊ sic videtur quasi cōis opinio Sz cū nullo iure ꝓbēt dico qꝫz sit bonū ꝓsiliū vt i⁹ pauperes erroget vt sic satisfaciat in quo deliquit tñ nō est de necessitate salutis ⁊ hoc tz car.in.d.c.qz pliqz ⁊ glo. Ray.in titulo de rapto.§. Sed q3 ō focarijs Et iudicio meo etiā hoctz Inno.i.d. c.qz pliqz lz cōiter doc.q tenēt ꝫriū ꝓ se aducant ⁊ male qz si itelligeret illud qō dicit ipse Inno.forte necessariū qꝫ sacerdos debeat ei iungere vt i pios vsus expēdat qō acqsiuit faciēdo illicitas negociationes vel quod alias iniuste acqsiuit sine calūnia alicui facta certe sibi ꝫdiceret qz supius ibidē premisit qꝫ vbicūqz aliquid male querit vel ex negociatione vel extorsione ex qua tñ restituere nō tenētur nō dānat eū si heredib⁹ relinqt Itē ibidē dixit qꝫ mathematic⁹ nō tenetur restituere in casu ꝓdicto Idem dicit de eo q in ludo⁹ aliqd lucrat qꝫ nō tenetur nisi fuerit in dolo alū trahendo ⁊ tñ isti cuz pctō acgrunt. Et iō oportet intelligatur qꝫ sacerdos dz ei iungere vt restituat paupib⁹ō bono ⁊ equo non tñ de necessitate ⁊ sic tene qz tali fauet ius naturale in retentione pp cosensū dñi tradētis. Nam nihil tā naturale q̄z vt acqsitio fiat ꝫz voluntatē dñi tradētis vt in.l. nihil tāz naturale.ff.de re.iur. ⁊ Justi.de re.divi. §. per traditionez Et facit optime qō habet i.c.fi.de simo. ⁊ glo.in summa. xiij.q.v. ⁊ in.c.ex transmissa de deci. Et ad.c.cum sit de iudeis qō adducit Hosti. dico qꝫ in pēa illud ē statutuz qz assūpsit offm̄ ꝫ dispositiōn ē iuris. ⁊ nō excedet casuz suū Sisr ñ obstat c.ñ sane xiij.q.v.qz loquitur ꝓsultiue fz pan.in.d.c.qz pleriqz. Nec etiam c.si qs ꝓtumax.xvij.q.iij. ⁊ c. magne ⁊.c.qꝫ sup̄ hīs de voto q̄ allegat Inno.qz nō ꝓbant dictū suū si sic intelligāt vt teneatur ō necessitate Quod no.bene qz facit ad multa

¶ Utrū recipiēs aliqd pro cessando a vexatione indebita ꝓximi teneat illō restituere. &.fm Pan.in.c.Dilectus. de simo.qꝫ sic facit.l.prima ⁊.l.generaliter.ff.de calū.⁊.l.iiij.§.q̄stione.ff.ō condi.ob.tur.cām Rō diuersitatis ē qz est cū calumnia.acqsitū ⁊ sic ꝫ voluntatē dñi sed in casu ꝓcedēti nō. Et ex hoc pz qꝫ qñ qs dedit aliqd vl ex timore ēt reuerentiali vel vt ꝓsequeretur suū debitū vel euitaret aliqō malū ille q extorsit ex predictis causis sic tenetur ad restitutionem nisi ille liberaliter velit dare

¶ Sed quid de hipocrita q sub forma boni xp̄iani vel religiosi cū nō sit elemosinas acgrit. &.fm Inno.in.c. quia pleriqz de imu.ecc.qꝫ tenēt ad restitutionez nō forte illi qui dedit qz meredem suam iam est consecutus. Sed tu dic clarius fz Jo.de Ripol. in ꝫctib⁹ suis qꝫ aut talis dans elemosinam vel quid aliud errat in persona Puta quia credit dare Ticio ⁊ dat Dyno sic Dynus tenetur ei restituere vl illi cui intendebat dare Aut errat i forma puta quia dat diuiti credens dare pauperi ⁊ sic talis recipiens tenetur ei qui dedit vel pauperibus restituere nisi ipse recipiens effectus fuisset postea pauper. Aut erat in cōditione altera puta credit dare Sancto vel

celebraturo ꝛ huiſmodi ꝛ tunc ſi cō ditio nō ineſt recipiens teneꝫ reſtitue re vel ſatiſfacere p ſe vel p alium ſecū dū intentionem dantis. Alij dicunt ſve rum hoc ſi datuz eſt preciſe tanꝯ ex cauſa finali pp illud ſicut ſi daret ſic exprimēdo ſecꝰ quando dat qz ſic cre dit qz tunc ñ tenetur ſicut ſi darem ti bi quia credo ſis amicus meus cum tamen nō ſis qz non teneris reſtitue re ꝛ magis placet qz vt dicit. l. ſi repe tenti. C. de condic. ob. cau. da. Cōdi tio in corde retenta nō inducit repeti tionē maxime in caſu iſto qz vt ſupra dictū eſt talis dās illi quem credit ſā ctū lz nō ſit tam habet mercedē ſuaz pro qua dedit. ſ. pro deo q iudicabit cauſa finalis ex quo aliud nō eſt exp̄ſ ſum Et ex predictis patet qꝫ iſti que ſtores qui faciunt ſe talis religiōis cū non ſint ꝛ qui promittunt dicere mul tas miſſas cum non dicāt ꝛ qꝫ nutriūt multos infirmos vel redimunt capti uos cum tamen nō faciant qꝫ teneñ ad reſtitutionē vel illis qui dederunt vel pro quo dederunt quia ex quo pe tunt pro tali cauſa dantes intelliguntur dare pro eadem ſi aliud non exp̄munt. Nec obſtat dicta. l. ſi repetenti qz ſatis cauſa ē expreſſa ex quo petūt pro ea. Secus de Illo qui petit pro deo licet fingat ſe ſanctum ꝛ ille non daret ſi ſciret eum non eſſe ſanctum quia cauſa pro qua accipit eſt Solus deus licet ſecundaria Sanctitas ficta que non attenditur ſed cauſa principalis.

¶ Tutor quomodo teneatur vide ad miniſtratio. §. i.

¶ Vendentes rem plus iuſto precio quō teneñ vide ēptio. §. vi.

¶ Venatores dātes damnū in agris qñ teneñ Vide venatio. §. ij. ꝛ. iij.

¶ Viſitator a viſitans recipiens aliquid quando tenetur Vide Viſitator §. iii.

¶ Vſufructuarꝰ qñ teneñ vide vſufructus. v. §. vij. ꝛ. xij.

¶ Vſurarius mentalis Utrum teneatur reſtituere id quod eſt ſibi datum a mutuo recipiente vltra ſortem. ℟. qꝫ licet doctores ſint contrarij In hoc tamen eos ꝯcordando ſic diſtinguo videlicet qꝫ aut mutuū accipiēs dat liberaliter credenſmutuantem hoc nō exigere aut velle ꝛ ſic non tenetur reſtituere de neceſſitate ꝛ iſto modo intelligēda eſt opi. Ricar. in. iij. di. xv. q. v. arg. v. ꝛ Sco. e. di. Alex. lombar. ꝛ Lar. in. c. conſuluit ꝛ in Cle. ex graui de vſu. qui tenent qꝫ non tenetur reſtituere. Et facit pro hoc tex. in. l. inter omnes. §. recte. ff. de fur. Ubi dicitur contractas rem credens inuitum dominū cōmittit furtum ſed furto non eſt obligatus ſi dominus erat Volens ad idem facit Inſti. de obli. que ex q̄ſi delic. na. §. placet in fi. nec obſtat. l. ſi ego la prima. ff. ſi cer. pet. Ubi dicitur qꝫ ſi voluit tibi rem donare ꝛ Tu credebas eam tibi mutuo dari non efficitur tua ante conſumptionem quia in hoc caſu intentio recipientis ꝛ concedentis diſcordant: ſed in caſu predicto concordant quia ille liberaliter dat ꝛ iſte ſcit ſe liberaliter datum recipere. Item non ob. ratio Jo. An. in mercurialibus in regula peccatuz qz contractus a principio fuit vitioſus ꝛ ideo effectus ſimiliter quia verum eſſet ſi effectus procederet a dicto contractu ſed non eſt verum ſz procedit ab alio. ſ. libera donatione qua ille donat ꝛ iſte donatum liberaliter recipit Aut mutuum recipiens non dat liberaliter. Sed ideo dat quia per ſi

gna videt mutuantem sic velle aut ne mutuū auferat ⁊ ió sic dat ⁊ tunc dic qꝫ talis tenet acceptū restituere de necessitate Et sic limita ⁊ intellige.c.cōsuluit de vsu. Inno.⁊ Hosti.ac Pa. ibidē cū Jo.an.in.d.regula peccatuz qui tenent qꝫ tenetur.

1 ¶ Sz quó scire poterit si ōdit liberaliter vl ne.&.qꝫ si signis vl circūlocutiōnib⁹ significauit qꝫ aliqd vellet vltra sortē ⁊ tūc tenet restituere qꝫ nō liberaliter dedit qz vt dicit .l.si vo nō ꝫmunerādi.§.idē papinianus.ff.mā. qꝫ quādo aliqs simplr rē ꝓcedit ꝓsumit donare illi qui ꝓs donauerat sibi Sic ꝓposito qz ex signis ostēdit se nō mutuare gratis ió credēdū ē etiā illum eo animo dare.s.non gratis. Si vo nullū signū oñdit qꝫ vellet aliqd vltra sortem sz potiꝰ qꝫ gratis mutuabat fatēdū est ē eū gratis ōdisse Et hoc ꝑvez nisi aliud de mente eius ꝓstet

2 ¶ Vtrū ille q mutuauit gratis teneat restituere id quod sibi datū est a mutuū accipiēte .&.qꝫ si credit eū gratis dare nō tenet q̄uis ille nō gratis dederit qz vt dr̄ in.c.sicut epz.1.q.ii.nulla obligatio suscipiēti culpe maculam ingerit q̄ nō ex ābiētis petitōe ꝓcedat ⁊ obligatio antidoroz iustā parit receptiōez ꝓ errorē soluti.l.si testis.§.i.ff. de fideiusso.nisi eēt error facti alieni vt puta putabat ꝓ suū ꝓcuratorē esse ꝓmissū cū tñ nō esset qz sic teneretur Rodo.⁊ asten.dicūt qꝫ nō tenetur q̄diu bōa fides durat nec de cōsūptis est postq̄ scit qꝫ nō liberaliter dedit teneť de extāntibus nisi ꝓ vsucapionē eť ꝓscriptionē sua fcā essent q̄ opinio est tutior in ꝓscia q̄ illa Lau.de rodul. in suis ꝯcibus q dicit qꝫ ēt non teneť postq̄ scit nō liberaliter ōdisse ⁊ addit idē Rodo.qꝫ talis q dedit si hab⁹ de bonis ipius mutuū dātis qꝫ potest sibi per retentionē cōsulere de eo qꝫ solut in ꝓscia qō verū est aliter prescriptionez sed non post.

3 ¶ Vtrū vsurari⁹ teneat nō solū restituere rēz ⁊ fruct⁹ dic vt.§. Possessor malefidei Et silr de lucrato ex pecunia vsuraria vt ibidē.§.primo

4 ¶ Vtrū inducens aliquē ad fenerādū cōsulēdo vel pecuniam mutuando vl societatē ꝯtrāctū ⁊ hmōi teneat ad restitutionē totius vsure.&.fm alex.lō. bar.⁊ Hō al.titlo.Vsura.v.ac. Rodo.qꝫ nō nisi iqz tū puenit ad eū qz in dādo mutuū sub vsuris nō damnificatur ꝓximus sz i exigendo vsuras alij tū dñt qꝫ teneť qō nō credo.

5 ¶ Vtrū ꝓsonete seu sensales vsurariox ꝯtuū teneant restituere oēs vsuras ipox.&.sz Bal.in ti.de ꝓtroversia feudi terminānda.§.silr qꝫ nō sz gl.in.l.si sciēter.ff.ad.l.pōpe.ō pari.i distincte vl .q teneat cū q̄ conuenit Bar.⁊ Ang.ibidē q dñt qꝫ pari pena sūt puniēdi tales ꝓsonete sicut illi qui faciūt ꝯct⁹ hoc idē tz Birar.obdoñ. ⁊ ad idē facit.l.is cui⁹ ope.in ꝓncipio ff.de adul.multo fortiꝰ minister alius xxxvi.di.sicut nō suo qꝫ credo verū de ꝓsonetis coopātib⁹ in exactionib⁹ vsuraz vl inuenientib⁹ cautas fictiōes qb⁹ vsure soluūtur qz dāti dāt cām efficacē Non aūt credo vez de prosonetis coopantib⁹ vt mutuū det potiꝰ pro necessitate debitoris ar.no. i.l.si quaz.C.de ope.liber. immo.nec peccāt si ad hoc nullū iducūt vt fenerēt sed solum ad patos dare sub vsuris accedunt.

6 ¶ Quid ō notarijs q cōficiūt instra ō ōbito vsuraz.&.sz Birar.obdon. qꝫ aut palliāt vsuras in istrīs puta qꝫ faciūt cartas de duplo vel sub noīe ēptionis ⁊ hmōi ⁊ sic tenēntur totā vsuram restituere Si vsurarius ipse non

restituet nisi ꝑm quosdam hoc feciſſ3 i fauorē potius receptoris mutui qnā vsurarij qđ pót teneri l3 mortalr pec cet inſtrm falſū facies Si aūt nō palliant vsuras ſed apte p3 per inſtra tunc nó tenentur qz nó dāt cā3 efficacem ꝛ ꝑ3 Bal. in ꝓica ð ꝓphi. feu. alie. ꝑ se de. c. ū. tales ꝓficiētes ſcienter inſtra i fraudem vsurarū ðbēt oimó ab officio ámoueri ob infamiam ar. in verbo ſcriba ibi poſito

7 ¶ Vtrū teſtes taliū inſtrōz ſiſr teneā tur ſicut notarij .ꝛ. qđ ſic ꝑ3 ꝓdictam diſtinctionē qz inſtra nó valēt ſine teſtibus Idē dic de ꝓlatis q ſe ſubſcribūt vel ſigillāt cedulas vſurariorum ꝛ cum his concor. Sof. Hoſti. ꝛ Directo. ti. de vſuris.

8 ¶ Vtrū aduocati ꝓcuratores iudices ſtatutarij ꝛ alij q̄z patrocinio ꝛ fauore ſciēter vſuſ i iudicio vel eꝝ iudicū exigūtur vl ñ reſtituūt cū repetuntur teneantur ad reſtitutionem .ꝛ. qđ ſic inſolid nec excuſant ex eo forte qđ ſcriptuſ eis porrecte appaſbāt iuſte ſi ꝓſcia eis dictabat qđ erāt de ꝺctibus vſurarū ꝑm Hoſt. ꝛ Inno. in. c. Michael de vſu. ꝛ Archi. in. c. ſi qs oblitus. xvij. q. iij.

9 ¶ Quid de dñis terraꝝ q in terris ſuis vſurarios morātes nó cogūt vt vſuras reſtituāt .ꝛ. ꝑm Rodo. qđ tenēt insolidū ſi pñt ꝛ ñ faciūt ēt ſi nihil peruenit ad eos Eller. aūt lombar. dicit qđ l3 mortalr peccēt tñ reſtituere nó tenēt̄ nisi inq̄ntuz puenit ad eos de ipis vſuris Hō aūt mortalr peccēt nó credo verū nisi de iudeis vſurarijs de qbus ꝓcipit̄ eis in. c. ꝑ miſerabile de vſu. vt cogāt eos ad reſtitucōn. vſuras ertortas Et ſilr poſſet dici quo ad ipſos eſſe veram opt. Rodo. quo ꝺo ad xpianos vſurarios nó credo qđ peccēt mortalr vel teneant ad reſtitutionē niſi qñ regſiti nolēt iuſtitiam miniſtrare

¶ Vtrū ſocij tutores factoreſ ꝛ huius modi q ad vſuram dāt vl vſuras exigūt ꝓ alijs teneant̄ ad reſtitutionē .ꝛ. ꝑ3 Rod. qđ ſi apō eos reſidet q̄ſi ꝓncipalis auctoritas mutuādi ſic tenēt i ſolidū ſi illi ꝓ qb⁹ dederūt nó reſtituunt . Si ꝺo nó fuerūt auctores ſed ſolū executores ſic illi q ad ſolā manualē traditionē vſurarū mancipati ſūt ita qđ ipſi nó taxāt ꝓtiū ꝺctuū ipſorū nec cū eis ꝺhit pactū ð vſura ſ3 ſolū pecuniā tradūt ꝛ pignus recipiunt: ſic l3 mortalr peccēt nó tenent̄ ad reſtitutionē niſi coactiue exigant vſuras. His cōcordat Sirar. obđo. Ray. ꝛ Bertolomeus brixien. in. d. c. ſic nō ſuo ꝛ addit Io. qđ ille in cuj⁹ vtilitatē vſuꝫ eſt tenēt ꝓncipalr alteri i ſbſidiū l. ex hoc edicto. §. i. ff. de eo. ꝑ quē fac. erit ꝛ l. elegant̄. §. pe. ff. de dol. Ꝑda. i in. d. c. Michael vult ēt vt in primo caſu non teneantur ſi vſurarius eſt ſoluēdo ꝑ3 qđ dixi tene

10 ¶ Vtrū pupill⁹ ꝓ quo tutor multos ꝺctus vſurarios fecit teneat̄ reſtituere .ꝛ. qđ ſi pupill⁹ dicat tutori tāto tpe habuiſti peccuniā meaz ꝛ ppea iſta retineo ꝓ lucro qđ debeo ex ipa habeꝝ ꝛ ſic iſta itentione retineat ñ tenēt reſtituere l3 ſit vſū in ſuā vtilitatē ſed ſolū tutor niſi vſura excederet moderatū lucrū qđ ꝓceſſiſſet ſi i poſſeſſiones vl alīā iuſtā negotiationē vt debebat ipſā ꝓſtituiſſ3 vt p3 iſra tutella. §. ii.

11 ¶ Sed nūqd cū vniuerſitas ciuitas vl collegiū recepit vſuras ñ cm olumē tū ſinguli teneantur in ſolidū reſtituere .ꝛ. ꝑ3 Hoſt. in ſūma ti. ð pe. §. ſi. qđ ſic liez cā vniuerſitat̄ ñ ſit cā ſingloz. xii. q. ii. q manumittit̄. nec obligant tāqꝫ vniuerſitas q̄ aiam nó hēt l3 tāqꝫ ſingli. c. cōqſtus ð vſu. c. ſic viz. vii. q. i.

c.si hēs.xxiiij.q iij.l.metū.§.aiaduer tendū.ff.qđ mc.cā. Concordat Joā. an.p⁹ alla i.d.c.cōqſt⁹ ſed nōal.ritu. vſura.v.ꝛ Rod limitāt hoc verū de regentib⁹ ꝛ ꝓhibere valentibus vel cōpellētib⁹ aut precipiēnbus talr fene rari nō āt de alijs niſi ꝓticipauerit cō modū burſale vl ex hmōi rſleuari fue rit ab exp̄ſis q̄s feciſſēt de ſuo qz tūc in tātū reſtituere tenēt ꝛ nō pl⁹ ꝛ hoc tz in ꝓſcia cū q̄ Mon ꝓcor. Petr⁹ de palu.i.iiij.di.xv.ꝛ Alſten.ꝛ Jo.an. in.d.c.cōqſtus de vſu.

13 Utrū ipediēs volēte mutuar̄ ḡtis ꝛ faciēs vt mutuet ſb vſuris teneat ad reſtitutionē.§.fz Rodo.q̄ ſic qz im/ pediuit idebite ꝓmi vtilitatē Jdez dic de ipedīēte ꝺctū licitū ꝛ reducēte ad ꝺctū vſurariū Lōcor. Mōal tit. Vſura.iij. Jdē dic de ꝓfeſſorib⁹ q ab ſoluūt vſurarios aut r̄cipiūt ad ſacr̄a vl ſepulturā q̄ tenēt reſtituere ſi ex ta lib⁹ ꝺnegatione fuiſſet facta reſtitutio.

14 Quid ꝺ fideiuſſorib⁹ vſurarioruz §.Lau.de redul.i ſuis ꝺctib⁹ fz lap. ꝛ Pau.ꝺ leazariis ꝛ multos alios qꝺ ét ſi ꝓncipalē ſe ꝓſtituit ꝓ vſuris reſti tuēdis q̄ nō tenetur niſi i tūi i q̄ſtum vires hr̄ditatis vſurarij tpe fideiuſſio nis valebāt ꝛ ñ pl⁹ nec min⁹ Diſtin/ guit tū idē pau.iter fideiubeꝛ ſimplr ꝓ vſuris reſtituēdis ꝛ ſic nō teneat ni/ ſi vt dcm̄ eſt ꝛ iter obligare ſe ſimplr ad reſtitutionē vſurarū qz talis teneꝛ q̄ſtū ſue facultates portāt lz vſurarius ſit non ſoluendo

15 Utrū heres teneat reſtituere oēs vſuras illi⁹ cui⁹ eſt heꝛs.§.q̄ ſic.in q̄z tū hereditas ſufficit fz cōit doc.i.c. cum tu ꝛ.d.c.tua nos de vſu.ꝛ vide. ē.heres.§.iiij.ꝛ.vi.

16 Utrū q̄ñ duo ſūt hīdes vſurarij ꝺ bētis r̄ſtituer̄.c.ꝛ diuiſa hīditate de mille iter eos vn⁹ efficit ñ ſoluēdo de ſo.an alr tēatur i totū ꝺ ipis.c.§. De.de ancha i regla pci venia ꝺ re. iur.lib.vi.q.xiij.q̄ lz diuiſa hr̄ditate obligatio.hr̄ditaria dīuidar̄ ipo iur̄.l. i.C.ſi cer.pe.ꝛ.l.p hīditarijs.C.ꝺ he redi.vl act.vē. Et ſic ſi vn⁹ efficiat nō ſoluēdo in foro ciuili alter ñ teneat.l. legatoꝝ.ff.ꝺ le.i.tū in foro caōico in q̄ dicit tex.i.d.c.tua nos q̄ hīdes ea ſūt diſtinctōe cogēdi q̄ defūct ſi viue/ ret q̄ ad esalienū ex ꝺlicto ꝛ pcō p/ uenīēs teneꝛ iſolidū nec in tali ere hēt locū diuiſio.xii.tabulaꝝ ar.d.c.cū tu ꝺ vſu.ꝛ vt dicit ēt pa.i.d.c.tua nos co muniter doc.in fauorē aie hoc ſequū tur ſz ego ꝓ clariori itelligētia diſtin/ guo q̄ aut logm̄ur i r̄b⁹ formalr dar̄ ꝓ vſuris ꝛ ſic cū talia ſp ſit obligata ill⁹ q ea ꝺ derūt teneꝛ ꝺ neceſſitate illa re ſtituere q̄ſqs illa hūerit et i qōe seq̄n ti patebit. Aut ſūt res ſpālir ēpte ꝺ pe cūia vſuraria ſpāli alicui⁹ ꝛ ſic ſiliꝝ te/ neꝛ illis de q̄ꝝ pecūia ſūt ēpte.d.c.cū tu. Aut loquim̄ur ꝺ alijs reb⁹ q̄ ñ ſūt formalr date ꝓ vſuris nec ſpāliꝝ ēpte ꝺ pecunia vſuraria Et ſic tene q̄ cum bona vſurarioꝝ fz cōez opi.moder/ noꝝ doct oꝝ i.d.c.tua nos ñ ſint taci te hipothecata ꝓ vſuris r̄ſtituen̄.q̄ ñ tenetur ꝺ neceſſitate niſi ꝓ medietate q̄ſtis alter hers ſit fact⁹ ñ ſoluēdo lz dicāt doc.q̄ opi.gl.d.c.tua nos ꝛ ātiq̄ꝝ doc.q tenēt q̄ oia bōa vſurarioꝝ ſūt tacite hipothecata ſit i foro aie pra ticāda q̄ itellige ꝺ bono ꝓſilio cū nul lo iure ꝓbeꝛ ꝛ fz hāc diſtictionē itelli ge ꝛ limita Pe.de ācha.ꝛ doc.i hoc.

17 Quid de accipiēt⁹ ꝺ bōis vſura rioꝝ.§.diſtiguēdo q̄ aut accipiūt rez i ſpē datā ꝓ vſuris q̄ ñ trāſit i dñium vſurarij ꝛ ſic tz idiſtincte q̄ teneꝛ eam reſtituere ſi extat vt notabilr tenet.bal. i.l.rē quā i ſi.C.de iur.do.nec ꝑt extia tionē dar̄ ꝺ volūtatē dñi .l.ii.i ꝑn .ff.

si cer.pe.ꝛ tex.ē clar⁹.xiiij.q.vi. si res
ꝛi.e.cū tu.ð vsu. Et qñ nō transferaꝫ
dñm3 vide.j.vsura.ij.§.xviij. aut acci
piūt nō rēi spē datā ð q̄.s. ſz alſ ignſcū
qz ꝛ tūc distiguo qꝫ aut vsurari⁹ cum
talia accipiat ē nō soluēdo: ꝛ sic si hoc
sciūt restituere ēt obligāt qz dant dāni
cā3 efficacē. ꝛ si dubitāt an sit nō sol/
uēdo dico qꝫ si res adhuc extat qꝫ te/
nēt: necꝫ re tpali i discrie aia3 ponāt
ſz alex.i.iiij.pte. Si vo ignorāt ꝛ cre/
debātꝫ pbabiliter qꝫ ð bōis suis eis da
ret sic nō tenēt ð ꝓſūptis bōa fide du
rāte ſz solū ð extāntib⁹ nisi i q̄ſtū fei sūt
locupletiores. aut cū talia acceperūt
erat soluēdo: ꝛ sic nō tenent ēt si post
ea fact⁹ ē ex alia cā ñ soluēdo: nisi eēt
res hīta seu empta ex pecūnia vsuraria
quā si habuit ttulo lucratiuo pōt ille
ex cui⁹ pecunijs ē ēpta de eqtate cāo/
nica eā ab eo aduocare officio iudicis
vt p3 p glo.ꝛ doc.i.d.c.cū tu i fi. Ad/
dit tñ Io.ꝛ Bof.qꝫ si talis res etiā ex
cā lucratiua puenit ad illū q̄ soluerat
vsuras. qꝫ ille cui ꝑus dōata fuerat li/
berat.l.oēs ð bitores.ff. ð act.ꝛ obl'.
ꝛēt vsurari⁹. Si vo habuit ex ttulo
oneroso sic nō tenet restituere: q̄uis
postea efficiat nō soluēdo ꝛ ex ꝑdictis
p3 qđ dicēdū ð multis q̄nibus.

18 ¶ Quid de emētib⁹ pignora pdita ab
vsurarijs. §. qꝫ tenēt sic emētes rapta
ꝛ ꝛz illā distinctionē ð q̄. s. emētes. verū
ē qꝫ poterūt repetere vl' retinere id qđ
vsurarius vsurari⁹ sup illo pignore mutua/
uit. Posset ēt teneri qꝫ si res nō extat
vel ignorat dñs ei⁹ si extat. nō teneri
talē emptorem dare paupib⁹: nisi solū
illđ pl⁹ qđ valebat res vltra id quo eā
ab vsurario emit ſz tuti⁹ eēt dare to/
tū excepto mutuo accepto ab vsura/
rio ab illo q̄ eam pignorauit.

19 ¶ Quid de filia vsurarij dotata. §. qꝫ
si rē hūit dotāl i spē ꝓ vsuris tenet idi/
ſticte sicut dictū ē ð emēte pignora fm
illā modificationē. si vo habuit sic nō
tenet. nisi p hoc sit fact⁹ nō soluēdo. ꝛ
hoc sciebat gener qz si hoc ignorabat
nichilomin⁹ ſz Rod. pōt dotē recipe
ꝛ retinere etiā si postea sciat qz ē nō sol
uendo. qđ est dictū mirabile ꝛ mihi ñ
placet qz nullo iure ꝓbat si vo ꝑ hoc
nō ē fctus ñ soluēdo sed postea ex alia
cā nō tenet gener qz hz dotez ex ttu
lo oneroso. Nec ēt filia fm Fede. ꝓſi.
xxxi. qz ſz hēat dotē post solūtū mīt
monū ex cā lucratiua qz tū illa nō est
pecūnia q̄ trāſiuit i bōis mariti ſz ē alia
q̄ ꝓficiſcit ex bonis mariti. Jō nō tūr
Nec obstat tex.c.cū tu.de vsu. fm eū
dē Fed. qz vt dicit logt de posſeſſiōib⁹
ēpt̄ ex pecunia vsuraria. ꝛ hz.d. Ant.ꝛ
Ba.ꝛ pe.ð ancha. videant tenere qꝫ
imo tenet. qz hz ñ sit illa tū succedit lo
co illi⁹ pecunie date. Itē qz mulier nō
hz q̄rtā suā nisi deducto ere alieno. l.
Papinian⁹. §. iiij ff ð inoffi. testa. cuz
qua vt ꝓcordare. Sco. in. iiij. di. xv. tū
ego credo vīssimū dictū Fede. vt p3
p ꝑdicta nisi esset possessio ēpta ex pe/
cūnia vsuraria ꝛ data ꝑ dote qz tūc solu
to mīmonio teneret filia eā restituer
si pater eius foret postea fact⁹ non sol
uēdo. per. d.c.cum tu. qz factū legiti/
me nō dz retractari.

¶ Quid faciet gener aut filia q̄ dotez ꝛc
habuerūt aut de reb⁹ in spē datis pro
vsuris. aut cū socer esset nō soluendo
§. fm Girar. obdoñ. qꝫ ille ꝑ quē non
stat qn restituatur excusatur in consci
qz vnus sine altero restituere nō pōt
durante matrimonio. Remedium tū
esset vt si pater habet multa incerta
ad restituendum ꝛ est soluēdo ꝑ cer/
tis adeat ep̄m qui ei dictā dotem tam
quā pauperi concedat. si non sunt ha
bita in specie pro vsuris aut compo
nat cum creditoribus.

21 ¶ Quid de famulis vsurariorꝝ.ꝛ.q; aut fuiũt vtiliter.puta laborãdo agrũ hedificãdo domũ.hñdo curã rerum ⁊ huiusmodi. Et sic si vtilitas põt cõpensari cũ eo q; accipiũt ꝑ mercede sic licite eã accipiunt.sine sint vsurarij soluendo vel nõ dũmõ nõ acciptant rem hitam in spẽ ꝑ vsuris . qꝛ talem nũq; licet accipere.vt.ẽ.patuit.si vero nõ fuiũt vtiliter sed potiꝰ inutiliter sicut q canes.aut accipitres custodiunt ⁊ huiusmodi.sic si ẽ nõ soluendo nullã mercedẽ põt accipere. ⁊ si accipiũt tenẽtur restituere. Idez dic de vẽdentibꝰ res ad gulositatẽ vel pompã primentes.qꝛ nõ restituẽdi dãt cãm efficacẽ.facit.l.ait ꝓtor.ff.õ his q̃ i fraudem.ꝛ.l.fi.in prin.ff.de eo ꝙ quẽ fa. erit

22 ¶ Vtrũ ille q mutuat pecuniã vsurario possit recipere eiꝰ restitutionem.ꝛ. q; aut mutuat sciẽter ad ludũ vel alio modo ad cõsumandũ inutiliter ⁊ sic si est nõ soluẽdo nullo mõ põt recipere eius restitutionẽ. ⁊ si recipit tenetur restituere. Si õo ignorabat probabiliꝛ q; vellet eã inutiliter ꝓsumere sic ⁊ ꝟz Ꝑe.de Ꝑalu.in.iiij.di.xv. ⁊ Hsten. ⁊ Rodo.poterit recipere eius restitutionem multo magis si dedit vt vtiliter eã erpẽderet. Idẽ dic q; debentes habere ab vsurarijs ex ẽctu vel quasi. vel ex delicto vel quasi. q; põt recipe quod sibi debetur. Iz vsurariꝰ sit non soluendo.

23 ¶ Quid de seruiẽtibus vel ministrantibus necessaria ad vitã vsurarij.ꝛ.q; Iz q̃ ad forũ cõtentiosũ si nõ est soluẽdo nõ possint recipere mercedem .vt colligiꝫ ex glo.in.c.qꝛ in oĩbus de vsuris.tñ in cõscia credo possint recipere nisi sint tales q ex ꝓcepto caritatis teneanꝫ ei facere elemosynã ⁊ subuenire.qõ qñ sit hẽs.s̃.elemosyna.§.i.

24 ¶ Quõ recipiẽtes elemosynas vl' uẽtes de bonis vsuriorũ licite possint hẽs.s̃. Raptor.§.prio.⁊ fm illam distinctionẽ.qꝛ q̃ ad deũ vsurarius raptori comparatur circa bona habita ex vsuris.

25 ¶ Uxor qñ nõ põt dare elemosynas ⁊ accipere de rebꝰ viri. vide Elemosynas.§.vij.⁊ infra Uxor.§.v.cũ sequẽtibus.

Restitutio scõo.s.cui faciẽda sit ⁊ q̃ ordine. Ꝓ quo declaratiõe queruntur plura.

1 ¶ Vtrũ res rapta vel qualitercũq; accepta iniuste a vo dño sit semp ei restituẽda.ꝛ.q; sic regulariter .iij.q.i.reite grãda de re.spo.cũ p totũ.⁊ õ homici sicut dignuꝫ.§.cos. Fallit tñ hoc in q̃cq; casibꝰ. Ꝓrimꝰ si iusto bello postea sit ꝑuatus ea Scõs si edicto imperiali siue ecclesiastico sit ei iterdicta ad tps vel simpliciter.õ hñti.c. Excõi camus el ꝑmo de homi.c. ꝑ humani li.vi. Et tũc restitutio differeꝫ. si interdictũ est ad tps.vel dabiꝫ illi cui ẽ applicãda p tale edictũ. Tertiꝰ si dñs est pupillus vel furiosus aut minor. qꝛ tũc non illi sed tutori vel curatori eius restituet. Quartꝰ qñ dñs mortuus est qꝛ tunc debet restituere heredibus ꝓprie dictis ⁊ q̃ sint habes.s̃. heres in princi.⁊.§.ii. Et si dñs in morte oĩa sua relinquisset pauperibus distribuenda tũc pauperibus dz dari ꝟz Inno. in.c.qõ sicut.de elec. Quintꝰ qñ lenones ⁊ huiusmodi aliqd acceperũt a ꝑlatis ecclesiasticis qꝛ restitui ñ ei dz ꝟz eius supiori vel successori vl' in vtilitatẽ ecclie expẽdant.ar.c.si qs in atrio. xvij.q.iiij.⁊.c.cũ vos de offi.ordi. ⁊.c. de hoc õ simo.⁊ hoc auctoritate iudicis pñtarij fm Ricar.vel fm Hosti. ⁊ glo. Ray.si ecclesia satis abũdat dabitur pauperibꝰ.ar.d.c.si qs in atrio/

q hoc idē t3 mōali.ti. Restitutō p3o.

2 ¶ Utrū res ablata ab eo qui no erat dñs sed iusto titulo possidebat sit ei restituenda.&.q sic nec vo dño oz restitui sine eius volūtate.l. ts cui⁹.ff.ō fur.7.l.si.qs ꝓditionis.C. loca.ēt si sit fur q eā tali titulo alteri dedit vcā.l.si qs.Fallit hoc qñ eā recepisset sub tali titulo.in fraudē vi dñi. q3 tūc teneret facere q dñs eā hēret eidē denūcian do rē cautē tñ sine scādalo alicuius. xxij.q.v.hoc videtur.

3 ¶ Utrum hūtes ō bōis infidelitaz ex vsura 7 hmōi teneātur eis restituere. &.fm Bonal.ti. Restitutio.iij.q. sic nisi ecclesia hēat bellum cōtra ipsos q3 tūc nō eis.sz pauperib⁹ xp̄ianis restitui debent.

4 ¶ Utrū acceptū ex turpi cā respectu dātis in casu in quo restituere tenetur possit restitui illi q dedit. &.q nō.sed oz pauꝑibus errogari.si ille qui dedit potuit alienare.q3 in pari cā turpitudinis potior est conditio possidētis.l.si ob turpem.§.pozzo.ff. de ꝓdi. ob tur. cau.7.l.ti.C.co.ti.iuncto.c.cum tu.de vsu.Fallit.hoc in.duob⁹ casibus.Primus qñ in iniuriā alterius est datū.q3 tunc illi in cuius iniuriam est datū oz restitui.vt p3 in simoniace dato.qō restituitur illi ecclesie in cuius iniuriam est datū.d.c.de hoc. Secūdus casus est qñ turpiter datū 7 acceptuz ipso iure applicatur fisco vel ꝓuato. q3 tunc nō debet dari pauperibus.sed illi cui applicatur.q3 de alieno nō est facienda elemosyna.i.q.i.nō ē putanda. Si tñ excepto isto casu fo restituisset ei qui dedit cēt liberat⁹ ab obligatiōe restitutiōis q3 nullo iure hoc ꝓhibeī et pene sūt restringēde .c.odia.ō re.iu.li.vi

5 ¶ Utruz acceptū ex turpi cā respectu solū ipsius recipiētis.Sit dāti restituenū in casu quo restituere obligatur. puta dedit quis alicui ne faceret tale malū vel vt faceret id ad qō tenebaī.&.q. sic.vnde iudex qui nō vult dare sniaz nisi data sibi pecunia 7 huiusmodi ei qui dedit debet restituere. l.i.7 ij.ff.de condi.ob.tur.causam.7 expresse in.c. nō sane.xiiij.q.v.Fallit hoc in casu.c. cū sit.de iudeis.vbi ea que infidelis lucratus fuit a xp̄ianis occasione.officij publici interiplos restituere tenet pauperibus fm ꝓuidentiam ep̄i.

6 ¶ Quid de oblatione recepta a manifestis vsurarijs.&.q 3 sint opi.diuersē in.c.q3 in oibus. de vsu. Tu tñ dic fm Jo.An.q aut vsurarius incohauit restituere.vel est paratus. 7 sic restituet ei vt ipse restituat qbus extorsit. 7 sic intelligenda est ꝑa opi.q̄ est in gl. d.c.quia in oibus.Si vero nō est paratus restituere .Tunc habebit locum prima opi.in predicta gl̄o.quam sequitur Host.Inno.7 Host.v3.q fiat episcopo.vt ipse restituat . dānificatis.qō verum credo. Quando episcopus est talis qualitatis.q hoc faciet.aliter ipse qui eam recipit dānificatis restituet.

7 ¶ Sed quid si ille cui restitutio est fiēda longe distat.7 non pōt ei mitti sine sumptib⁹.&.q nichilomin⁹ restituēda est ei.nisi sit modicum 'quid respectu illius cui debetur quia habundans est quia tunc fm Rodo. posset pauperibus dari ꝓ anima eius.

8 ¶ Quid si nescitur vbi habitet .&.q nō tenetur cuagari vt eum querat.ar. l.q nisi fiat.§.i.ff.de ope.liber. 7 ideo pauperibus dabitur.nisi expectetur verisimiliter redditurus.

9 ¶ Sed cuius sumptibus mittetur ei quando scitur vbi est.&. Da in.d.c. cum tu.de vsu q si est malefidei possessor.puta fur.aut vsurarius. aut huiusmodi. et ipse recessit de loco vbi ea accepit vel extorsit.Tenetur suis sum-

ptibus eidez mittere. Si vo ille cuius erāt, fuit ille q se trāstulit alibi. tūc sui sūptibus ei mitteret. ⁊ sic intelligenda ē glo. in. d. c. ⁊ sic distinguit lex i re legata. l. cū res. ff. de lega. i. Nō limito vez nisi inueniret aliqs fidus q grat velle deferre. ar. c. significante. de pigno. Mo. tñ fm Ber. q si sūpt⁹ excedūt. sūmā rei restituēde. q tūc pauperibus ē dispēsanda. ar. d. c. cū tu. ⁊. c. anteriorū. ii. q. vi. Si aūt nō est male fidei possessor. sz aliquo iusto titulo hz tūc credo arbitrio bōi viri sit sequeñ. cuius sūptib⁹ mittat pensata cā ⁊ q̄litate abūtie. ⁊ nō fuerit in mora.

10 ¶ Utrū cū plures sūt obligati alteri in solidū ⁊ vno soluēte totū. alij teneantur eidē soluenti. glibet pro pte sua. ℟. Bonaue. ti. Restitutio. vi. q. sic in foro cōscie. qz vtilr egit negociū eoz. l. cū pecuniā. ⁊. l. soluēdo. ff. ō nego. ge. Fallit hoc in raptoribus. ⁊ furib⁹ ⁊ hiis huiusmodi qz si ille qui habuit rē satisfacit nō tenētur alij eidē satisfacere. nisi iqz tū de talib⁹ bonis puenit ad eos

11 ¶ Sz qd fiet qñ qs nescit cui restitutio ad quā teneť fiēda sit nec eius heredes cognoscit. ℟. q nihilomin⁹ pauperibus vel in pias cās est restitutio faciēda ar. d. c. cū tu. ⁊. c. diuite. lxxxvij. di. ⁊. c. eps. lxxxviij. di. ⁊. c. cōcesso. xij. q. ii. ⁊. c. fi. vi. q. iii. ⁊. c. i. de rapto. Hñ dicit Tho. ſa. ſe. q. lxij. q si ille cui restitutio oz fieri sit oio ignotus. facta diligēti inqsitiōe de psona eius. vl ei⁹ heredib⁹. oz hō restituere dando elemosynas p salute ipsius. siue sit mortu⁹. siue viuus. Et addo q inter pauperes eligēdi sūt pauperes. ⁊ iter eq̄liter paupes. iustiores. quia ⁊ si oib⁹ debeť misericordia. instō tñ āplius. vt dicit Ambro. i. li. de officijs. ⁊ no. in. c. ñ saţ. lxxxvi. di. ⁊ vt dicit Hiero. ⁊ nota in. c. fi. xvi. q. i. in pauperibus nō tā pau-

ptas q religio attēdāda est

¶ Quid si facta restitutiōe i p̄dictos 12
paupes appeat dñs rei. vel eius heres. ℟. q si talis q restituit fecit debitā diligēriā ad ip̄m inuenieñ sic nō tenetur āplius. qz bona fides nō patitur. vt semel exactū exigatur. c. bona fides. de re. inť. li. vi. Secus si nō adhibuit debitā diligētiā. qz sic iterū teneretur qz vt dicitur in. c. sicut dignū. §. eos ō homi. Hō. n. aliena cum ipsa potuissent eis quorū fuerūt restituere debuerunt pauperibus errogari

¶ Utrū restitutio p̄dictorū incertorū 13
sit necessario facienda pauperibus illi⁹ loci. in q̄ p̄dicta restituenda sunt habita vel dānu⁹ est datu⁹. ℟. Nō. ⁊ aliqui alij doc. in. d. c. cū tu. tenēt q sic. qz citius pōt puenire forte ad heredes. vl ad eos q̄bus est fienda. sed ℟ede. cōsilio. xxiij. do. Anto. ⁊ Pa. tenent q ē de bono consilio. nō de necessitate. ⁊ hoc tene. qz iura simpliciter dicunt q errogatio fiat in paupes. vt in. d. c. cū tu ⁊ i. d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i. de rap. qz ibi sciebatur p̄sona cui faciēda erat restitutio. alias ep̄s ñ fuisset motus excōicare ex officio suo nisi ad petitionem ptis. c. innotuit. in fi. de elec. ⁊. l. iiij. §. hoc aūt. ff. ō dā. infec.

¶ Sed quero an regratur auctori- 14
tas superioris p tali restitutione incertorū. ℟. ino. de imu. ec. i. c. qz plerisq̄ dicq̄ ōz fieri auctoritate p̄fessoris. Ray. vo tz q fiat auctoritate ep̄i. vl pniarij vel capelani. i cui dioceſi hīta sūt. c. diuine. lxxxvij. di. c. episcop⁹. Io. vltio. lxxxviij. di. cōcesso. xii. q. ii. Hosti. i. c. cū sit de iudeis. ⁊ in. d. c. cuz tu. tenet. q necessario requirit auctoritas ep̄i. Sed tu tene cum Sco. in. iiij. di. xv. q. ii. q. 1z sit bonum habere consiliuz confessoris aut alterius bone p̄sōe. tamen magis securuz est qō ille qui

ꝺꝫ restituere ipse restituat. Et qꝫ non regrat alia auctoritas tꝫ Archi. in. c. ii. de testis ⁊ in. c. non sane. xiiij. q. v. ⁊ Jo. mo. in. c. q̃q̃. de vsu. li. vi. Jo. de li. Pau. ⁊ Bemi. ⁊ Jo. cal. sup. Cle. l. de pui. Pa. in. d. c. cuꝫ sit. Et facit ad hoc. d. c. cum tu. ⁊ d. c. sicut. dignū. §. cos in. glo. ⁊ in. c. tua de testa. ⁊ alia iura q̄ cōiter dicunt. qꝫ obligatus ad restitutionē ꝺꝫ restituere. Nec ob. d. c. cū sit. qꝛ loquit̄ de iudeo de quo p̄sumitur qꝫ non recte dispensaret. ꝓpea tibi ꝺr̄ qꝫ fiat auctoritate epi. ⁊ iō nō extēdet̄ ad casū dissilis rōis. Tñ verū est. ꝙꝫ ꝑdictū Archi. qꝫ in. iiij. casib⁹ eps pōt se intromittere de restitutōe incertoꝝ. Primus qñ mortuo illo q debebat restituere. nullus est relict⁹ hē res vel executor ad restituen̄. Si vero heres cēt relictus vel executor. tūc solū regreret̄ de cōsilio. epi auctoritas. facit. c. de laicis. xii. q. ii. ⁊ l. nulli. C. ꝺ epi. ⁊ cle ⁊ in. hoc cōcoꝛdat Jo. ⁊ Eli. ⁊ Ber. in. d. c. cū sit in glo. imo etiam epo prohibente debēt ⁊ pñt restituere Ut. in. c. religiosus. in. fi. de testa. li. vi Secundus casus in quo pōt eps se intromittet̄ est qñ ille cui ꝺꝫ restituet̄ nō vult. ⁊ i iudicio agitur ꝺ euꝫ. Tertius est qñ restituēs male dispensaret. puta amicis q nō indiget ⁊ hmōi. qꝛ eps posset se intromittere. vt legitime iterū dispēsaret. qmō ꝺr̄ factū qꝺ alr est factū q̃ꝫ debuit. de re. iu. g ex tmo re nec etiā excusaretur. si interuenien te auctoritate epi male destribueret. qꝛ eps nō hēt se intromittere. nisi qꝫ bñfiat. ꝓpterea ābo celestē incurreret iracūdiā. l. si quis ad declinandā ad fi. C. de epi. ⁊ cle. Quart⁹ casus est qñ talia. icerta sūt manifestorū vsurariorū. qꝛ tūc epo dispensare ptinent. vel ei⁹ auctoritate. Et addit Jo. de ligna. in d. c. cū sit fm Jo. cal. in quodā ꝓsilio fratrē clar. ⁊ hugo. qꝫ eps excōicare nō pōt. de iure sacerdotes q se intromittunt de dispensatione icertorū Ex quo pꝫ qꝫ multominus religiosos exēptos. ⁊ qꝫ nō est casus su⁹ nec sibi pōt de iure retinere. nisi in. iiij. casib⁹ ꝑdictis. alr bene posset sacerdotes excōmunicare.

¶ Utrū vsurari⁹ sit tutus⁹ qñ ꝓmisso edicto generali. qꝫ q soluit vsuras veniat infra tot dies ꝓ restitutione hñda 15
quibus ꝺiebus elapsis eps fert sñiaꝫ qꝫ cū null⁹ apeat bona sūt icerta. ⁊ ipse tic q̃ꝫ icerta assignat epo. si post terminū ꝑdictū appeat aliq s. ꝟ. Fede. i suis cōsiliis tꝫ qꝫ sic. Sꝫ ego distinguo. qꝫ aut sūt dispēsata pie. ⁊ sic verum dicit ⁊ securus. est. aut nō sūt dispēsata pie. puta qꝛ partē dedit episcopo ꝓ mensa sua. ⁊ partē sibi retinuit. ñ tamē vt ꝑ ꝓ. sed vt statū teneat. ⁊ sic ñ ē tutus. nisi talibus satisfaciat. ⁊ ex predictis colligē qꝫ si hēt̄ eps talis ꝓdinōis q reꝺditus suos dispēset in paupes reserua ta sibi solū necessitate qꝫ tūc tales hēntes dispēsare incerta nō debēt id facere sine eius ꝓsilio ⁊ auctoritate. quia ꝓsumeñ est qꝫ nouit meli⁹ paupes quā aliqs ali⁹. Si vō talis est eps q ꝺe paupib⁹ nihil curat. ꝫ pon⁹ ꝺe pōpis ⁊ festu aut sublimatiōe pentū tūc tali ñ sūt dāda talia incerta. quia q tali ea daret nō esset tutus in ꝓscia. sed ipse ea dispenset vel videat quō dispēsēt

¶ Quo ordine tenetur quis satisfacere 16
re qui plurib⁹ habet restituere. ⁊ ex diuersis causis. ⁊ nō valens oībus satisfacere. ꝟ. qꝫ primo ⁊ necessario debet restituere certa. Quia si restitueret incerta. ex qua restitutione efficeret̄ nō soluendo pro certis non satisfaceret. imo pot⁹ dānationem sibi acgreret. vt pꝫ ex ꝑdict̄. Quod facit ꝺ heredes vsurariorū q ꝓuenūt cū epo ꝺe icer

vt sepeliatur cadauer vsurarij. cuz tñ nó sit soluēdo creditoribus sup. certz. secundo restituen Est hentibus actiones ad rē. puta. qz res rstituēda est alie na. q semp dño restituēda est fz qz. ē. patuit. Idē ēt si hēat rē q fuit alterius. z ab. eo sine iusta cā abdicata. puta p metū vl alr. ff. qō me. ca. l. metū. §. cū aūt. Idez dic de reb⁹ ōpositis si extāt Et gñaliter semp dñi rez si extāt ipse res sūt pponendi oibus. l. veri. §. i bonis. ff. de pui. cre. qz si res extant z fuerant vēdite nó habita fide de pcio cū nó sint trāslate in dñium emētis. ipsi vendenti cuius erant est satisfacien ō pcio prius qz alijs. l. Julianus. §. offerri. ff. de acti. ēp. z vendi. Si vo habita fide de pcio. sunt tradite. sic nó preponentur alijs. multo minus si nó extarent sed alie subrogate fuerūt ex precio illaz nó pponentur. nisi vt. j. dicā de hñtibus actiones psonales. qz tales res subrogate nó sūt p pcio obligate l. qdā. ff. de in rē ver. vbi est notabilis ter. z ró est qz pciū ex illa re redactuz nó erat obligatū. ergo nec res q emitur ex ipso. Idē quoq dic i pmutatione. quia vbi spēs i obligatioe. est non succedit altera loco alterius. vt. ff. de ver. si. l. labeo. z. ff. de rei. ven. l. mater. Fallit hoc i ēpto ex spāli. pecunia alterius de q dic vt. j. Solutio. §. xi. Sed tñ in hoc casu nó ppōēt hñtib⁹ actiones reales. Post predictos habentes actiones ad rē veniunt vrores ceteris pibus p dotibus suis q pferūtur non solū prēdentibus psonalem obligatione. sed etiā hñtibus tacitā hipothecaz ēt anteriorez. l. assiduis. C. q. po. in pi. habe. facit. l. vbi. C. de iu. do. z. l. ii. C. de ser. pi. da. Fiscus quoq sibe priuilegiū hz cū vroribus. z ió prior tpe prefereť. l. Huis. C. de priui. fi. Ipsis tamē vroribus z fisco pferuntur anteriores creditores exp̄ssas hipothecas hēntes sed nó posteriores. vt i glo. d. l. assiduis Sed ego teneo ōriuz quo ad vxores de habentibus exp̄ssas hipothecas vt s. Dos. §. xi. Nota tñ qz creditores ex quoz pecunia domus vel naus ē hedificata vel repata et ipsis spāliť obligata pponūť in illa re mulierib⁹ in dotibus cauz. §. his ꝓsequns z ibi. Ang. in aut. de coll. do. Nó. qz fm Bal. in. d. l. assiduis. lex nó tollit id qz per pactuz sibi creditores q̄sierūt. vnde creditor hñs spālez hipothecā in aliq re spāli pfertur i illa prior creditori hñti anteriorē hipotecham gñalē z spālē i alia re ab illa. que creditori est spāliť obligata. vt est ter. not. in. l. ii C. de pignoribus. Post ꝓdictos veniunt omnes hñtes exp̄ssas hipothecas z posteriores z post ipos hñtes tacitas hipothecas. z in istis hñtib⁹ exp̄ssas q prior ē tpe potior ē in iure. Aduerte tñ hic qz expense facte in funerando prius sunt restituende q̄z satisfacien habentibus tacitas vel exp̄ssas hipothecas in bonis ipsius defūcti. vt est ter in. l. penul. ff. ō reli. z sūpti. fu. z in. l. at. si quis. §. i. eo. ti. Post istos veniunt deponentes. si depositū nō extat. l. si. hominem. ff. de po. §. fi. Et idē dic de hñtibus pecūiam in illā negociationem vt. j. Solutio. §. xi. non tamē tali priuilegio gaudent qui sub nomie depositi mutuant ad vsurā vt pz in. d. l. si homineз. Certo restituenduz est habentibus actiones personales. Et inter istos primo venūt simplices priuilegiarii scilz habentes priuilegia personalia non realia. quia ꝓuilegiū hipothece. cū sit ad rem est potior priuilegio personali. l. repertū. ff. de pac. Post hos veniunt oēs cirographarij pro rata. non attenta prioritate cōtractuū. quia licituz est debitori propter cumulū creditorum

facere deteriorem causã priorũ creditorũ.nó tamen dominiũ vel hipothecã seu priuilegiũ habentiũ .l.i.§. contrario.ff. de sepa.bo.t ista est ratio q̃re in cirographarijs creditoribus nó attenditur tempus. Cũ predictis omnibus concordat. Bal.in.l.pro debito.C. de bo.auc.iu.pos.que credo vera.nisi per statutum municipale aliud caueatur. vt Janue in mercatoribus fallentibus quia tunc illi stabitur nisi contineat iniquitatem expresse.

17 ¶ Quid de herede qui habet multos,cui debet ex legatis t alios creditores ex aliis causis.§.q̃ si ọ̃bita sunt contracta per eum cuius est heres et fecit legata.tũc debet preponere creditores ex contractu vel quasi.seu maleficio vel quasi ipsis legatarijs. si oibus nó potest satisfacere. Si vero legata sunt facta per eum cuius est heres.t debita per eum qui est heres t qui debet soluere sic prius soluet legata.quia bona defũcti sunt tacite hipothecata pro legatis t fidecommissis. l.i.C.cõia dele.

18 ¶ Quis est preponendus.an ille cui debetur ex contractu vel quasi.vel ille cui debetur ex maleficio vel quasi. §.quidam dicunt q̃ ille cui debet ex contractu vel quasi.sed ego hoc non credo cum nullo iure probetur . t iõ restituet ꝑm ordinem predictum.

19 ¶ Quid de simpliciter soluente . nõ seruato ordine suprascripto. nunquid in conscientia liberatur.§. Rod.t3 q̃ nõ nisi credidisset forte soluendo omnibus.vel nisi ignorasset vnum creditorem forte potiorem alio.cui3 quo cõcordat Hostien.t Bonali.ti. restitutio.viij. Quod verui3 credo .nisi laborasset tali ignorantia que eum non excusaret.c.apostolice.de cle.exco.mi.

20 ¶ Utrum restitutio incertorum que/ pauperib⁹ debet dari.vt.ꝯ.patuit possit auctoritate episcopi conuerti in reparationem ecclesie vl' monasterij seu hedificationé.§. Jo.an . in.c. religiosis. de testa.t3 sic dicens fuisse disputatũ per excelentissimos doc.q̃ si ecclesia indiget necessaria augumentatione.puta quia populus non potest in ea stare ad officium.nec facultates ecclesie sufficiunt ad eius reparationem.q̃ potest episcopus ꝓpria auctoritate sine pauperu3 graui damno talia incerta conuertere in eius reparationem. Si vero facultates ecclesie sufficiunt vel reparatio nó est necessaria.sed voluntaria vel nimia fames imminet.sic nó potest.sed tenetur pauperibus dare.c. pastoralis.xcvi.di.t pro ista opi.facit. quia bona ecclesiastica sic sunt pauperibus obnoxia.sicut illicite aquisita vt in.c.aurum.xii.q.ij.t c.fina.xvi.q.i.Et tamen episcop⁹ potest pro reparatione ecclesie dare centesimam vel quinquagesimam.c.bone.xii.questione secunda.c.apostolice. de donationibus Ergo t de illicite acquisitis idem poterit facere.§acitad idem.c.ecce.t.c. statuimus.xvi.q.i.Sed q̃ non possit t3 ℣e.de pu.in tractatu. de canonica portione epi.c.vii.t dicit q̃ predicta determinatio nó est bona. q3 videtur ꝺ casũ Cle.q3 contingit.de religi. do.vbi patet.q̃ ea que relinquuntur ad vsus pauperum. non possunt sine auctoritate pape in alium vsum conuerti.per quam Cle.dicit idem ℣e. q̃ executor testamenti incerta non poterit distribuere nisi pauperibus quaꝫ opi. ℣e. credo veram in legatis fact̃ pauperibus.nisi in casu quando talis ecclesia vel monasterium reparetur. Ex cuius reparatione populus multum haberet prouocari ad obseruantiam xp̃iane religionis.quia tunc lice/

set. Et sic limitarem opi. Jo. An. predictam. quia in tali casu fit bonū pauperum eo .q̄ fideles ad elemosinas abundantius per hoc inuitantur. alias nō. ita tamen q̄ non inumineat nimia fames. sed in alijs incertis restituendis nō est vera. sed tene opi. Jo. An. quia. d. Cle. quia cōtingit. nō logtur de talibus.

Restitutio. iii.

Ss. quando qs tenetur ad eā faciendam p̄ cuius intelligentia.

1 ¶ Queritur vtrū quis teneatur statim restituere cuj potest. &. q̄ sic. quod patet per. c. sepe contingit. de resti. spo. ⁊ ratio est fm Sco. in. iiij. di. xv. quia p̄ceptū de restituēdo lz videatur affirmatiuum. tamē cadit sub illo precepto negatiuo. Nō furtū facies Exo. xx. q̄ p̄cepta negatiua obligant. ⁊ pro semper ⁊ ad semp. ⁊ hoc est qđ voluit dicere Tho. fa scđe. q. lxii. s. q̄ sicut accipe rē alienā ē ꝫ iustitiā. ita ⁊ detinere eā. ⁊ ꝓpterea dicit tex. in. d. c. sepe cōtingit. nō multū interest quo ad piculū anime iniuste detinere. ac inuadere alienū ideo totiens mortaliter peccat quis. quotiens scit se debere restituere aut satisfacere ꝓximo. ⁊ pōt ⁊ ñ vult vt per p̄dicta pz. nec pōt absolui. nisi prius restituat potēs restituere. c. si res xiiij. q. vi. nisi i casu qñ doleret q̄ non restituit q̄ ꝓximū potuit ⁊ ꝓponit q̄ ꝓximū poterit satisfacere.

2 ¶ Quid de illo qui cū possit restituere nō vult sed heredibus vt restituāt ponit. &. q̄ per hoc nō est in statu salutis sed potius dānatiōis. ⁊ si sic moritur. dio dānatur. Si tamen ob hoc ponet heredi satisfactionez. q̄ melius p ipsum heredē poterit fieri q̄ p seipsuz ꝓponēs firmiter per seipsum satisfacere si sic posset. ita ert in statu salutis

¶ Quid de cōstituto ſ articulo extreme necessitat. an teneat restituere. &. fm Sco. vbi. s. q̄ nō. quia i extrema necessitate omnia sunt cōta. l. i. §. cum in eadem. ff. ad l. ro. de iac. vnde ista res iure poli efficitur derelictis exītis in tali articulo. nisi ille cui debet restitui sit̄ sit i tali extrema necessitate qa tunc illi debetur. qui prius in talem deuenit necessitatem. ⁊ si eodem tēpore deuenerunt domino est restituēda. qa duobus cōcurrēntibus preualet quod est potius. ar. l. queritur. ff. de sta. ho. Et subdit Sco. q̄ si talis detēto: eam rē nō occupauit ante talē necessitatem. lz veniat ad pinguiorem fortunam ñ tenetur restituere. Secus si preoccupasset aī talē necessitatem. 3

¶ Vtrū debito: qui nō est in articulo extreme necessitatis. sed tñ nō pōt restituere sine magno suo damno tpali. puta destructiōe artis ex qua viuit ipe ⁊ familia sua q: oporteret vendere instrumēta. vel libros. vel capitale. ex q bus victuz lucratur. si s̄ statim teneat restituere. &. fm Sco. vbi. s. q̄ si ille cui debetur est abūdans ita q̄ cōperet̄ pōt trāsire sine eo qđ sibi debetur tūc ñ tenet̄ statī restituere. sz dz petere lniam differendi restitutionem p se vel per interpositā psonaz si fieri pōt sine piculo. quā si dat pōt differre fm q̄ cōuenerunt. Si vo non vult dare. tūc fm Jo. de neapo. in quolibeto. ix. q. xxij. etiā differre pōt. annuati aliqd restituēdo ꝓut melio poterit. Pro cuius dicto facit in ar. c. sicut hi. in. v. inuadere cū gl. xlvij. di. ⁊ c. si qs. de fur. vbi pz q̄ magna necessitas ēt si nō sit extrema excusat a restitutiōe. dz tñ si bi cauere a supflus q: nō pōt viuere cū honore ⁊ cū decētia stat⁹ qs ꝺ alieno. fz Ri. i. iiij. di. xv. articulo. v. q. iiij. ⁊ si ipse i vita nō poterit satisfacere tu- 4

beat heredibus vt ipſi compleant. Si vero ille cui debeť ita eget ſicut ꝛ ipſe tūc ſtatiz teneť reſtituere. qz non licet cū iconſō alieno meū comodū facere de alieno. qz prima caritas incipit a ſeipſo. c. nō ſatis. lxxxvi. di. niſi ille cui debetur liberaliter ꝓcederet licentiā differendi.

5 ¶ Utrū reſtitutio ſit differenda quando nō pōt fieri ſine damno aie alicuius aut corporis aut fame. &. q̄ ſic donec ceſſent predicta pericula qz ordine caritatis aia ꝛ corpus ꝛ fama debēt p̄poni rebꝰ tpalibus. facit. c. officij. de pe. ꝛ re. niſi ille cui facienda eſt reſtitutio eſſet in extrema neceſſitate. qz tūc ſalus corporis illius eſt p̄ponenda ire ſue ſaluti corporali alterius ꝛ fame nō aūt aie. ¶ Hiis omnibus cōcordant Sco. ꝛ Ric. in. iiij. xv. di. ꝛ Henri. de ganda. in. vi. quolibeto. q. xxiiij. ꝛ Jo. de neapoli. vbi. s̄.

6 ¶ Utruz ille a quo res pōt aduocari petita reſtitutione in integrū iure ſpāli vel generali teneatur eam reſtituere i foro aie añq̄ imploretur. &. ſm Inno. in. c. qz plerīq̄. de inu. ec. q̄ ſi ꝯctus tenuit mero iure nō tenetur. niſi is qui pōt petere reſtitutionem fuerit leſus malicia ꝯtētis. Addo etiam vel niſi ipediret petere aliquo iuſto timore. puta qz dubitat nō poſſe obtinere in iudicio ꝓpter fauorē talis debentis ꝛ hmōi. qz ſic ēt ſi nō aduocať teneť in ꝓſcia. qđ no. Si vero cōtractus nō tz. ſed eſt nullus ipſo iure puta qz res eccl̄ie eſt vendita ſine debita ſolēnitate. ꝛ hmōi. ſic teneť. lz nō petať. Qđ limitat ao. Anto. in. d. c. qz plerīq̄. q̄ ad cōſcientiā verū niſi contractus teneret quo ad metas iuris naturalis. puta qz fuit legitima cā alienādi rem eccl̄iaſticā et debitū p̄retiū eſt ſolutum licet defuerit ſolennitas. nihilominus in foro anime nō tenetur. quia ſolemnitates ſunt adinuente ꝓpter deceptiones vitādas. ꝛ ideo vbi ceſſant ceſſabit in foro anime ipſa lex. ¶ Facit qđ dico. s̄. Electio. §. vltimo.

Reſtitutio ulti

mo quō tollit̄ etiā obligatio. &. dicēdo. q̄ q̄ ad for ꝓtēnoſū remittit̄ abſolutione. ſolutiōe. rei iteritu. ꝛ ceſſiōe. Sz hic ſolū dicā quō remittit̄ q̄ ad ꝓſciam. ꝛ p̄mo per abſolutionez ꝛ hoc per qōes melius cognoſces.

¶ Utrū abſq̄ reali reſtitutione ex ſola 1
abſolutiōe creditoris. vel relaxatiōe abſoluatur qs ab obligatiōe reſtitutionis. &. q̄ lz Sirar. de ſe. ꝛ Dy. i regl̄a pcuñ. de re. iu. li. vi. videant̄ tenere q̄ nō ſz q̄ neceſſaria ſit rei reſtitutio vel p̄ciū. ſi ñ erat. Tñ tu tene cuz Egidio or. heremitaz. ꝛ Jo. An. i. d. rla pecatū. Lap. de caſtilione. ꝛ multis alijs q̄ valet. ꝛ libere eſt abſolutus. ſi tñ dicta relaxatio liberalr fuit facta ēt ſi debitor nō habuerit debitā diſpoſitionē ad ſolueñ. qz in trāſlatione dñij reruz ſeu circa ipas res attēdit̄ plꝰ voluntas dñi eaz q̄ alteriꝰ. Inſti. de fur. §. placuit. ꝛ l. iter oēs. §. pe. ff. de fur. ꝛ pz p ea q̄. s̄. dixi. Reſtitutio p̄mo. in p̄i. Et ſm Egidiū p̄dictū in quolibeto. lz talis debitor male diſpoſitꝰ ad reſtitueñ indigeat pnia de tali mala diſpoſitiōe alr nō abſoluetur a deo. tñ penitēdo de tali mala diſpoſiōe non teneť amplius reſtituere. Aduerte hic qz ſūt caſus in qbus relaxatio creditoris non abſoluit ab obligatione reſtitutionis. Primus eſt in Cle. nolentes. de here. de q̄. s̄. Excōmunicatio. vij. caſu. xlij. Secundus caſus eſt in. c. felicis. de cenſi. li. vi. de q̄ hēs. j. Viſitationē. §. üj. Tertius caſus ē. ē. Juder. §. vüj.

2 ¶ Quid si talis absolutio seu remissio sit facta nō liberalr. sed p metū seu dispationem. puta ne eius indignatiōez incurreret. vel qz oio nihil hēre posse se credebat vel parū. ¶ Aut cū fraude fuit obtēta. puta dicēdo p nihil poterat soluere vel parū. cū tñ totū posset vel plusq̄z diserit. ℟. p non valet. nec talis est liberat⁹ ab obligatiōe restitutiōis. ¶ Io. tñ in sūma. ti. de vsu. tz p si aliq̄ honesta psona tractat cū aliquo dicēs si ex corde residuum volueris remittere faciā p talis restituet tibi tñ. ⁊ ille remittit p talis debitor est liberat⁹. ¶ Ō credo vez qñ talis psona honeste hoc tractat. puta intēdēdo gerer negociū ābop vtilr. ⁊ q̄ ad obligationē restitutionis. sed non quo ad petitū male dispositionis. de quo tamē sufficit peniteat sine alia restitutione.

3 ¶ Sed nunquid qlibet cui debet pōt hanc absolutionem facere. ℟. p non sed solū illi q liberā de suis rebus hñt administrationem. Et q pñt donare. ⁊ q sint. vide Donario ṗmo.

4 ¶ Utrū ꝑciliū vniuersale vel ciuitatis ⁊ hmōi possit remittere qō debet singulari psone ℨ eius volūtatem. ℟. ſm Inno. in. c. in nra. de iniur. p sic. si ō bet iure cuili tñ. vñ ṗnceps restituit i integrū ex certa scia cū ṗiudicio tertij licite. facit ad hoc. l. fi. C. ō sē. pas. ⁊ l. in cause. ff. de mino. ⁊ p no. Bar. in l. gall⁹. §. ⁊ q̄d si tñ. ff. de lib ⁊ posthu. Secus si debetur iure nāli qz nō pōt. Ō limita sine cā. qz cū cā etiaz pōt. vt no. idē Inno. in. c. q̄ in ecclīarū. de ꝓsti. ⁊ glo. in. l. fi. C. si ꝓtra ius vel vti. pu. vbi tz p publica vtilitas sit licita cā. vt tollatur qō alteri debetur. etiā ō iure naturali. qō est notādū singlr. qz facit ad cognoscen qñ papa pōt dispē sare super certi ⁊ qñ dñi vel cōitates q habuerūt bellū inter se pñt cōponere super damnis datis. de quo vide. ℨ. Bellum. §. xiij.

5 ¶ Utrū cuz quis non vult restituere. qz nō potest nisi cū magno suo incōmodo. ⁊ ille cui tenetur non vult dare dilationē vel remissionē aliquaz possit absolui a suo cōfessore. ℟. ꝑz Directo. restitutio. p etiam si non imineat periculum vite restituere debēti. vel alio graue incomodū potest confessor conſciam suam formare. ex eo p intēdat negotiuz vtiliter gerere creditoris. eo quia videt p non ita cito vel ita cōmode vel nunq̄z posset rem suam recuperare. ⁊ sic dare absolutionem peccatori potest dummodo promittat bona fide satisfacere certo die. vel alia cautionem faciat. non tamen iuramentū exigat. vt ita creditor habeat suum. ⁊ peccator nō recedat a cōfessore desperatus. pro quo facit. l. soluendo. ff. de nego. ge. ⁊ l. ait pretor. §. i. ff. de mino. Et cum hoc concor. ¶ Io. in summa. Quod bene notent confessores qui nō solum vtiliter non gerunt negocium creditorum. sed potius dānose absoluendo illos qui restituerent si absolutionē negarent. quia tenentur ipsi de omni dāno dato creditoribus.

6 ¶ Utrum episcopus vel proprius cōfessor possit dare licentiam differendi restitutionem incertorum. ℟. do. Anto. in. c. cum tu. de vsu. tenet p confessor nō potest nisi habeat auctoritatez ab episcopo. Alij aūt tenent p etiam proprius confessor. Sed ego dico p ⁊ episcopus ⁊ proprius confessor potest quando ex rationabili causa hoc facit. ita tamen p per hoc non ledantur pauperes. sicut faciunt qui talia incerta concedunt ad pōpam ⁊ ad statuz illoruz qui debent restituere. ⁊ ad damnationem tam concedentium q̄z quibus conceditur.

7 ¶ Utrū dñs q si totū vēderet qđ hz non posset restituere qcqd ipse vel sui ꝑdecessores idebite a subditis rapuerūt: ꝯeat aliquē modū liberationis. ℟. fm ℳBonali. ti. restitutio. iiij. qꝫ sic vz vt remittat oibꝫ suis in recompensatione: aliquā fuiturē ad quā tenēt ei in ꝑpetuū: vel det eis aliquā certā immunitatez: vel faciat aliqđ hospitale: vel aliā elemosynam de ꝓsensu ⁊ volūtate dāna passorū vel eoꝝ successorū. ⁊ cū hoc cōcordat Directo. ti. de resti.

8 ¶ Utrū heredes quibꝫ relictuz est qꝫ soluāt mille libras ꝑ icertis habitis ex vsuris. cū ñ appeat đ dicti vsuris nisi ꝑ ꝓfessionē testatoris liberētur ꝑ ꝓscriptionē. xxx. annoꝝ a dicta restitutione. ℟. Lau. post Fede. qꝫ sic si bona fide semꝑ sic possederūt. nec ꝑ epm āpliꝫ poterūt molestari. Rō qꝛ cuz actio q̄ cōpetit ex testō: vel cōditio q̄ cōpetit epo ꝑ. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. sit ꝓsonalis ⁊ spatio. xxx. annoꝝuz claudatur. C. de ꝓscrip. xxx. vel. xl. annoꝝū. l. per consequēs. Ꝫō heredes bone fidei nō poterunt molestari. Nec ob. qꝫ actiones q̄ cōpetūt epis durēt. xl. annis. qꝛ hoc intelligit de actionibus ¡cōpetētibꝫ epatui: vel ecclie collegiate. sed hic nō cōpetit vt epo. sed vt yiconomo ⁊ administratori paupum. Quo đo ad eos qbus bona sūt alienata vel relicta si spatio. x. annoꝝ possederunt indubitāter sunt liberati ab obligatione restitutionis: qꝛ actio ꝓsonalis nō cōpetit ꝫ successorē singularē. l. i. §. heres. ff. ad trebel. Secus si talis heres vel vniuersalis. aut singularis fuisset male fidei possessor vel si alr appeat de vsura per factū. qꝛ sic nō esset liberatus. vide ēt qꝫ dico. s. Prescriptio. §. xliij.

9 ¶ Quō ēt ꝑ ꝓscriptionē aut vsucapionē qs liberat ab obligatiōe restitutionis vide. s. prescriptio. §. xlij.

¶ Utr ꝑ cessionē bonoꝝ tollatur obligatio restitutiōis. vide. s. Ledere bōis

REsuscitatus qmodo restituit in integrū. vide. s. mors. §. iij.

REuellare Utrū qs teneatur ꝓlato qđ scit regsitus ab eo ꝑ excōicationem. aut alio ꝓcepto. vide supra Confessio delicti. ⁊ denūciatio. ⁊ ingsitio. Itē de sigillo cōfessionis ⁊ secreti vide. s. Cōfessio vltio. §. ij. an teneat uxor reuellare marito adulteriū. vide s. iuramentum. iiij. in pūn.

REuerentia differt ab honore. eo qꝛ reuerētia ē ꝓncipium motiuū honoris inqꝫtum. ſ. qs ex reuerētia quā hz ad aliquē ipsū honorat Itē respectu finis inqꝫtū. ſ. qs honorat vt ab alijs in reuerētia habeat.

¶ In qbus ꝓsistit reuerentia. ℟. qꝫ in vi. Ꝑdio in dilectiōis affectu. xcv. di. Esto subiectus. ij. q. v. hz. Secūdo in obtēperatiōis obia. xciij. di. §. i. ⁊. c. se. ij. q. vij. sacerdotes. vij. q. i. c. quia. ⁊ de ma. ⁊ obe. si quis. Tertio ꝓmittādo ⁊ subsequēdo. xcv. di. nō oz. Quarto in temerarie nō repHēdēdo vel iudicando. xxi. di. nolite. Quito đfectꝫ eoꝝ nō fuellādo sz coopiēdo. xcvi. di. i scripturis. Sexto honorez debitū q consistit in quibuscunqꝫ signis exterioribus exhibendo.

RIgor est iuris excessus q qñqꝫ statuit ad terrorē aliorꝝ vt in. c. ij. de torneo. ⁊ in. l. aut facta in fi. ff. đ pe. ij. q. iij. si qs epm. Qñqꝫ tñ sumitur ꝑ ordine iuris scđm regulas ipsius scriptas vt in. c. sup lris. đ rescrip. Qñqꝫ ꝑ subtilitate vt notatur in. c. vt cōstitueretur. 50. di. ⁊ differt ab equitate q̄ est ordinata iustitia tēpata dulcedine misericor-

die vt no.l.c.fi.de transac.facit.c.disci plina.xlv.di. Jus vo est medius inter equitatem ⁊ rigorē ⁊ accipitur ꝑ communi decisione q̄ fit ꝑz cões regulas iuris hec pa.in.c.in lris de resti.spo.⁊ in.c.iurgentium de sen.⁊ re iudi. Qñ aūt rigor aut equitas sit seruanda dic vt in.d.c.fi.de transac.⁊ i.l. placuit.C. de iudi.qz parū ad nos pertinet.

Jus vtr sit petiñ.&. ꝙ aliqñ prouēit ex serenitate ꝓscie ⁊ pregustatione serenitatis diuine ⁊ iste ponet ad fructū spūs q ē gaudiū Aliqñ ex mansuetudine nature ⁊ sic attestaī bonitatē nature Aliqñ ex inordinatōe inepte letitie de quo di ecclesiastici .vii. Melior est ira risu ⁊ sic istomodo solum est peccatū hec Alex.in 3a pe

Jra vī quoddā ꝓpatum bellū qđ agitur iter psonas ꝓpatas nō ex aliq̄ publica auctoritate sed magis ex inordinata voluntate ⁊ sēper ē petiñ mortale in inuadente In defendente vo se aliqñ ē sine petō vt qñ solo aio defendēdi cū moderamine icūpate tutelle fit ꝺ q̄.ꝛ.defēsio per totū aliqñ fit cū peccato veniali.s.cū non multū excedit moderamē aut qñ est leuis motus ai ad vindictā Aliqñ vo cum mortali.s. cū animo effrenato insurgit i ipugnantē ad occidēñ.vel grauiter ledēdū eūz ⁊ de ista intelligitur illud ad Ga⁹.v. ⁊ est filia ire vt dicit Gre.xxxi.mor.cō cor.Tho.3a pe.q.xli.

1 ¶ Quid si ticius ⁊ sempronius pcussisset se ad inuicem ⁊ ꝓtumeliam dixerit nunqd ista paria delicta tollant mutua compensatione vt dicit in.c.intellerim⁹ ⁊.c.fi.de adul.&.ꝙ non scōm Hda.in.c.i.de iureiu.⁊ in.d.c.fin.et si nō agat ciuiliꝛ qz nō sūt circa idem factū co ꝙ factū tuū nō ē meū vt ꝓpobatur i.l.apud celsū.§.Marcell⁹.ff.3 doli excep.⁊ iō qlibet poterit agere ꝺ iniuria sua ⁊ damno nec poterit repelli ab agēdo ꝓpter iniuriā factam vt dicit Inno.multominus tolluntur si agatur criminaliꝛ ad penā legalē qz cuiuslibet delictū punietur pena cōdigna.l. ii.§.ii.ff.de adul. Et dicta regula paria delicta intelligit̄ ꝺa solū qñ delictū est circa idē cōmissuz vt puta circa idem mīmoniū.⁊ agit̄ ciuiliꝛ.

¶ Sed nūqd peccatēs ex iusto calore 2
iracūdie teneat̄.&.Spe.ti.de actu.§.i. teneť ꝙ non qz calor iracūdie vitio caret calūnie.ff.ad turpilli.l.i.§ queri possit Sed ōrīū credo qz iniuriam ꝓpriam non lz vlcisci.C.qñ licet sine iudi. ꝓ totū ar.ꝓ locū a spāli i l.si ex plagijs §.tabernarius.ff.ad.l.acq .facit.c.primū de iureiur.⁊.l.fi.ff.ꝺ sicca. Primū tñ agitur cū eo .qz difficile est iustū tē paī dolorē.l.si adulteriū.§.ipatoreſ.ff. de adul.⁊ sic tene in cōscia ꝙ teneturEt qđ dicit Spe.hēret locū i aialt irrōnali ꝓuocato si occideret qz sic nō teneretur dñs de quo in.l.a.§.cū ꝓparetes.ff.si qua.pau.fe.di.

Rogationum dies. sūt dies tres imediate ꝓceden tes festū ascensionis dñi in qb⁹ ieunādū est ⁊ feriādum Serui ⁊ ancille debēt esse liberi ab ope huius ⁊ q̄dragesimali cibo vti debēt boies vt hētur in c.pnūciañ.⁊ in.c.rogatōes de cōse. di.iii.qbus abrogatū est quo ad ieiunium ⁊ festan.⁊ male.attñ.excusātur ꝺ faciētes a pcto sed nō a pena qz credēdū est ꝙ multa bona in fructibus ꝓsta rent̄ nobis a deo si illo tpe quo incipiūt eorū maiora pericula homines p ieiuniū ⁊ sanctificationē in letanijs cōuenirent ad poscendam Eius largitatem.

Sacerdos nomē est cōpositū ex greco ⁊ latino q̄si sacrum dans. xxi. di. cleros. Cuius officiū ē sacramētū corporis ⁊ sanguinis dñi cōficere oīones dicere ⁊ benedicēr dona dei vt dī in. c. plectis. xxv. di.

1 ¶ Utrū appellatione sacerdotij veniat solū p̄sbyt. ℟. q̄ in materia fauorabili noie sacerdotis venit p̄sbiter diaconus ⁊ subdiaconus facit tex. in. c. i. xv. q. v. Secus in materia odiosa q̄ solū venit p̄sbyter facit. c. si q̄s ō cohabe. ⁊ mu. ⁊ ibi ℣a. hoc no.

2 ¶ Sacerdos parrochial' dz visitar infirmos sepe. c. i. de cel. miss. Item dbz stare ieiunus vsq̄ ad horaz p̄gruā celebrādi ⁊ si celebrat non dz sumer' purificationē ꝓpter necessitatem nisi habeat alium per quez possit supplere vt no ℣a. in. d. c. i.

3 ¶ Utrū possit ministrare sacra pegrinis ⁊ hospitib⁹ cōfluentib⁹ ad ecclias suā. ℟. ℣a. in. d. c. i. q̄ sic vñ morientes ibi sine electione sepulture sepeliūtur ibidē Aut si alibi elegerunt debet eis quarta portio.

4 ¶ Utrū sacerdos volens suscipere eucharistie sacr̄m puta q̄ infirmus v' alias impeditus a celebratione debeat p̄bere ozarū siue stolā. ℟. q̄ sic ⁊ ita circa collū ⁊ super vtrunq̄ humerum q̄ signum crucis preparet i sno pectore sic etiam q̄ vult celebrare vt in. c. ecclias tica. xxiii. di. tex. apte clamat.

5 ¶ Sed nunqd cū facit offiū diaconatus vtetur stola sicut cū celebrat. ℟. q̄ nō ar. c. precipimus ⁊ qō ibi no. xciii. di. sed vtet sicut diaconus vti dz. s. q̄ p̄cat stolā sup humerū sinistrum taliter q̄ veniat ante ⁊ retro sub brachio dextro ⁊ humerū dextrū cum eius brachio sit liberū ad ministeriū sacerdotale. xxv. di. vnum ozarium glo. tū in d. c. ecclias tica dicit q̄ potu⁹ē sequenda consuetudo p. c. scit facta. xii. di. ⁊ isto tene Sed si consuetudo non appareat dic q̄ non vtitur nisi vt diaconus. q̄ tādiu q̄s habz priuilegiū q̄diu locū tenet priuilegiati. l. vlti. C. de testa. nū. ⁊ c. grāliū. xvi. q. i. ⁊. d. c. precipim⁹

¶ Utrū in peccato mortali possit exe 4
qui officiū suū. ℟. q̄ non sine peccato mortali. xv. q. vltima. c. vltio. ⁊. lxviii. di. c. i.

Sacramentum est fm̄ Hugo. de sancto victore li. vi. de Sacramentis parte. xi. c. ii. Materiale elementum extrinsecus oculis suppositz ex institutione figurās ex similitudine representans ⁊ ex sanctificatione aliquam gratiam imutabilem conferens Et elementum sumitur pro quacunq̄ re sensibili Sicut oculus pro omni sensu. Similitudo vero pro r̄presentatione secundū quandā proportionabilitatem. s. vt sicut se habet aqua ad lauandum lordes corporales sic gr̄a ad spūales ⁊ cōpetit hec diffinitio sacramentis noue legis i q̄bus sunt tria. s. naturalis similitudo ex qua h̄nt aptitudinē repñtandi actual' institutio occulta vl' expressa ex q̄ habēt determinatā ordinationē respectu huius significati ⁊ spūalis sanctificato ex q̄ h̄nt v̄tutē efficiēdi illud significatū.

¶ In quo ꝓsistūt sacr̄a. ℟. magr̄ sētiarū in. iiij. di. i. q̄ in duob⁹. s. in v̄bis ⁊ in rebus ita q̄ sub verbis cōprehendatur intentio' proferentis ⁊ sub rebus factum seu facta

¶ Que sunt necessaria in oi sacr̄o. ℟. 2
q̄. iij. Primum elemētuz sine debita materia Secundū forma verborum Tertiuz minister debitus Quartuz intentio ministrantis ⁊ de istis habes. ℣. Baptismus ⁊ in alijs locis suis

3 ¶ Sacrm tñ/ dr̃ puta i baptismo/ ablutio sb forma v̄ borr̄/ i eucharistia ipa hostia ꝓsecrata ⁊ hmói: res scr̃i in baptismo ⁊ alijs in qb⁹ ipmit̃/ē caracter. In qb⁹ vo nó iprimit̃ est qdā ornat⁹ aie. In sacro aūt corporis xp̄i ē ipsū corpus xp̄i vere sub illa spē ꝓtētū. ⁊ē corpus misticū. s. sancta ecclia. q̄ tñ in ipso nō ꝓtinet ſz signat̃. Est ēt quoddāqđ ē res ⁊ nó sacrm. ⁊ istud est gr̃a gratū faciēs. siue effect⁹ sacramētorū.

4 ¶ Quot sunt sacr̃a noue legis. ℟. qp vij. s. baptismus. ꝓfirmatio eucharistia pnia. extrema vnctio. ordo. ⁊ mr̃imoniuz. In qbus aūt iprimat̃ caracter. vide. s. Caracter.

5 ¶ Utrū aq̄ bñdicta sit sacrm. ℟. Ricar. in. iij. di. ꝑma. qp nó qr̄ p eius aspſionez remittunt̃ peccata p modum meritū inqz̄tū. s. excitat motū caritatis seu feruorē voluntatis p quē fit remissio. nó aūt tāqz̄ p vim sacramenti.

6 ¶ Quot sūt sacr̃a necessitatis. ℟. v. s. Baptismus Confirmatio. ℔nia post pctū mortale cōmissū. Eucaristia. Et extrema vnctio. vt no. i. q. i. §. ſz nó duz ⁊ in. c. venies. de trās ac. in glo. q̄ ió dicunt̃ necessaria. qr̄ sine ipsis non pōt quis saluari. si ex cōtēptu omittūtur ⁊ hēri pñt. de ꝑmo hēs. de ꝓse. di. iiij. §. ꝑmo. de fo ibidē in. c. nullus ministrorū. ⁊ di. v. c. vt ieunij. de tertio. de pe. di. ꝑma. q̄si p totū. de. iiij. de ꝓse. di. ij. ois hō. ð. v. xxvi. q. vij. ab ifirmis. alia duo. s. matrimoniuz ⁊ ordo dicuntur sacr̃a voluntaria. qr̄ sine ipsis pōt hō saluari si ea nō uult.

7 ¶ Quō sūt danda. ℟. qp eo mō quo dr̄ in suis locis cū quodlibet hēat suū modū. In vno tñ oia ꝓueniunt. qp in signo crucis oia sacramenta sunt danda ar. c. nō obseruetis. xxvi. q. vij.

8 ¶ A quo sūt suscipienda. ℟. qp baptismus pōt suscipi in necessitate ab oib⁹ vt. s. Baptismus. v. Alia aūt excepto matrimonio nó nisi a sacerdotibus. ⁊ de hoc dic vt in suis locis.

9 ¶ Utrum possint recipi ab eo qui ē in pctō mortali. ℟. vt. s. cleric⁹. viij. §. ij.

10 ¶ Quibus debēt dari. ℟. qp diuersis diuersimode fm qp sacr̃a sūt. de q̄ vide in locis suis/ vnū tñ notandū est qp nullus exñs inpctō mortali pōt aliqđ sacr̃z suscipere qn peccet mortaliter. xl. di. multi. xxiij. di. illud. xi. q. iij. audi. sicut nec aliqs minister pōt ea ministrare in pctō mortali qn peccet mortaliter nisi fm aliquos illa administraret vt laicus i necessitate. puta qr̄ baptizat. qđ hēo valde dubium.

11 ¶ Que sacr̃a pñt iterari. ℟. oia illa/ in qbus nō iprimit̃ caracter. xxxij. q. vij. licite ⁊. i. q. i. qđ quidam.

12 ¶ Quid cū/ dubitat̃ an qs receperit aliqđ sacramētū puta baptismū ⁊ huiusmodi. ℟. qp si dubiū est ꝓbabile. vel verisilis resultat ꝓiectura reiterañ est. fm qp dixi. s. Baptism⁹. vij. §. ix. qr̄ nó dr̃ iteratū qđ nescit factū de cō se. dist. iiij. si nulla. ⁊ de p̄sby. nō bap. c. veniēs

13 ¶ Utrū sacr̃a vel sacr̃alia. sicut ē oleum sanctū. aq̄ baptismal̃. ⁊ hmói possint recipi pro sanitate acqrēda. vel ex alio fine q̄z eo ꝓpter quē sunt instituta ℟. qp non sine pctō mortali. si talis sit finis p̄ncipalis. qr̄ vti sacr̃is ad aliū finē q̄z ad eū p quo ordinata sunt. est ipsis abuti. Excipit tñ ℙe. dō ℙalu. in iij. sacrm matrimonij quod fm eum quis ꝓhendo ex alio fine puta ꝓpter diuitias ⁊ huiusmodi nō peccat mortaliter. vt. s. hēs ℳatrimonium fo. §. xxv. Secus si vteretur quis talibus sacr̃is p̄ncipaliter ex fine suo. ⁊ secundario pp sanitatē acqrendā sicut fecit Cōstātin⁹ impator̄. qr̄ sic nō peccaret.

Sacrilegium ē sa cre

rei violatio vel vsurpatio. ꝛ accipitur hic violatio ꝓ quacūq; irreuerentia. aut dehonoratione. ꝛ dī ſm Jnno. q̄ ſi ſacrilediū. vel ſm Lau. q̄ſi ſacre legis leſio. ꝛ de hoc hēs glo. xvij. q. iij. i c. ſacrilegū.

1 ¶ Quot modis cōmittitur ſacrilegū ꝛ. q. tribus modis. Primo rōe pſone. ſicut cū quis ledit pſonā eccliaſticā. xvii. q. iiij. qſqs. Secundo rōne loci. ſicut cū violatur jmunitas eccleſie vl' cimiterij. ꝛ ibidē. c. ſi quis. el ꝑmo cū multis. c. ſe. Tertio rōne rei et iſtō fit tripliciter. ſ. auferendo ſacrū de ſacro. ſ. loco. vel nō ſacrum de ſacro vel ſacrum de non ſacro. vt no. in. di. glo. ꝛ hic loquor de ſacrilegio ꝓprie. Mag large cōmittit multis modis. vt no. in d. glo. ꝛ ibi vide. q̄ nihil ad nos.

¶ Aduerte etiā q̄ oē peccatū qō cōmittit pſona eccleſiaſtica materialiter ꝛ q̄ſi ꝓ accīs dicitur ſacrilegiū. Unde dic Hiero. q̄ nuge in ore ſacerdotis ſunt ſacrilegiū vel blaſfemia. Sed for maliter ꝛ ꝓprie ſacrilegium eſt illud peccatū. qō pſona ſacra agit cōtra eius ſācitatem directe. vt ſi virgo deo ſacra fornicetur ꝛ hmōi. Large etiā ſacrilegiū eſt cuī rem eccleſie quis indebite vſurpat. xvij. q. iiij. §. qui autem.

3 ¶ Que pena ſacrilegor. hēs i. l. ſi qs in hoc. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. xvij. q. iiij. per totū ꝛ ibi vide. q̄ nihil ad nos. ſed ad forū ꝓtētioſū ſolū Sed quo ad ꝓſciaī eſt excōicatio. de qua vide. s. Excōicatio. v. caſu primo ꝛ vi. ꝛ. ix. ꝛ. xiii. ꝛ xxviij. ꝛ Excōicatio. vij. in multis cāīb⁹

SAcriſta ſiue cuſtos eccleſie hī pulſare cāpanas ad horas iubente archidiacono. Jtē cuſtodire palas ſeu liteamina altaris: ꝛ oīa vtēſilia eccleſie. Jtē lāpades curare ne ſup̄modū lucendo oleū depeat: aut minus lucē

do obſcurior ſit eccſia. Jtē ꝑuidere de incēſo luminaribus: pane ꝛ vino ꝓ celebrādo. Jtē oblationes ꝛ decimas ſm iuſſum archidiaconi inter fratres diuidere' Hec notant. in. c. plecti ſqua ſi in fi. xxv. di. ꝛ ō officio cuſto. ꝓ totū

¶ Quis dī deputari ſacriſta. ꝛ. q̄ alīs de ſanctionibus eccleſie. vt in. c. ij. de officio cuſto. 1

¶ Ex qua culpa tenetur ſi quid ꝑeat vide. s. cuſtos. 2

SAgitarius dī qui artem baliſtarioꝝ exercet ꝛ vtrum liceat vide. s. Ars.

SAllarium An debeatur famulo infirmanti aut ſilibus. vide. s. Familia. §. ij.

SAnctus quis debeat hēri vide. s. Canonizatio ꝛ reliquie.

SAracenus dī qui deos de aſq; colit. imo demones nec nouū aut vetus teſtm recipit horū tēpla ꝓcipiūt claudi ſub pena mortis ꝛ amiſſione bonor. C. de paga. ꝛ ſara. ꝛ tēplis eorū. l. i. ꝛ. ii. ꝛ q̄ſi ꝓ oīa quo ad ꝓhibitiones iudeis cōpātur. C. eodē. l. vt ꝓphanos ꝛ cī de iude. ꝛ ſacra. q̄ſi ꝓ totū. Et iō vide. s. Judeus. q. ꝓhibētur xp̄ianis erga ipſos excipit tī caſus. q̄ cū ſaracenis xp̄ian⁹ comedere nec habitare prohibet. xi. q. iij. ad mēſam: ſed bene cū iudeis. xxviij. q. i. omnes. q̄ magis ſunt nobis puerſi iudei ꝛ in cibis nos cōtēnūt. tamen Lau. ꝛ Jo. ꝛ multi ſequaces tenēt q̄ cuī ſaracenis etiam nō lī comedere. q̄ etiaī ipſi in multis iudaizant. quod verum credo q̄ in cibis talia obſeruant. alīs nō. Item quia iudeis permittitur eorū ſinagoga. Sī ſaracenus nullo mō

pmittit inter xp̃ianos publicã inuocationẽ facere machometi neq̃ pegrinatio ad aliquẽ suoꝝ sicut ad sãctuꝫ. Et qcũq̃ eoruꝫ dñs xp̃ianus q̃ hoc eis pmittit peccat mortaliter qꝛ facit cõtra ꝓceptũ Lle. vnice de iudeis Itẽ qꝛ cuꝫ iudeis possũt xp̃iani hẽre cõmertium sed cum infidelibꝫ seu saracenis extat hodie prohibitio sub pena excõicationis papalis quã incurrũt ipso facto qui tpe guerre cũ eis hñt cõmertiũ vl' qui deferunt eis prohibita de quo vide. s. Excõicatio. v. casu xxi.

1 ¶ Utrũ xp̃iani possint furari q̃s detinent in eorũ seruitio. &. q̃ sic qꝛ nullo mõ licite possunt tenere eos

Satisfactio dr̃ duplicr̃ vno modo recõciliatio ⁊ sic quia oẽs ptes pnie ordinant̃ ad recõciliationeꝫ q̃libet earꝫ satisfactio dici potest. Ellio mõ dr̃ solutio pene debite ⁊ sic est ps vna pnie que est assumptio siue adipletio pnie iniũcte vel debite ⁊ nihilominus tñ ẽt ptibus alijs penitẽtie. ꝙuenit p accidẽs vt ꝯritioni rõne doloris ꝙiuncti q̃ est in pte sẽsibili ⁊ confessioni rõe erubescẽtie Hec. S. Bo. in. iiij. di. xvi. circa lr̃am.

1 ¶ Satisfactio fm culpã ꝑteritã ẽ iniurie illate r̃cõpensatio fm equitateꝫ iustitie fm vero culpam futurani est peccatoꝝ cãs excedeꝛ ⁊ eoꝝ suggestionibꝫ aditũ nõ ꝓbere ỽ pe. di. iii. c. satisfactio

2 ¶ Utrũ deo q̃s possit satisfacere pro pctõ. &. q̃ cũ ipsi⁹ adiutorio vꝫ cũ merito passionis xp̃i cuius hõ p vera fidẽ efficit̃ pticeps sic põt alias non vt no. Ricar. in. iiij. di. xv.

3 ¶ Utrũ vn⁹ hõ possit ꝓ alio satisfacere. &. q̃ accipiẽdo satisfactionẽ ꝓ preseruatione ⁊ cautella culpe future sic nõ põt qꝛ qs ieiunãdo nõ affligit corpus alterius vt viuat caste nisi inq̃tũ p bonũ exẽplũ alicit eũ ad filia facienda siue inq̃tuꝫ põt alteri mereri augmẽtũ gr̃e p talia vt sic facilius euitet pctũ Si ỽo accipiat̃ satisfactio ꝓ recõpensatione iniurie illate sic vn⁹ põt ꝓ alio satisfacere hõi Deo vero etiã potest si mõ ille q̃ cõmisit pctũ sit ꝯrit⁹ de eo alias nõ ꝓ pñia vero iniuncta ñ potest vnus pro alio satisfacere nisi interueniat auctoritas ꝓfessoris q̃ in illa põt dispẽsare vel nisi iteruenial casus q̃ ille cui iposita ẽ nũq̃ eã poterit in hoc mundo implere qꝛ posset tunc p aliũ fieri Hec hñtur ex dictis Ricar. ⁊. S. Bo. in. iiij. di. xx.

4 ¶ Sed nũq̃d ille cui⁹ satisfactionem alter in se suscepit moriẽdo statim euolabit. &. q̃ non ſꝫ oꝫ q̃ primo ille qui eã suscepit ipleat qꝛ nemo paradisũ ingreditur nisi sit extra oẽ debitũ ita q̃ nec ipse nec alius pro eo sit debitor. fm. S. Bo. in. iiij. di. xx.

5 ¶ Utrũ talis ꝓ alio satisfaciens satisfaciat ẽt ꝓ seipso. &. diuersoꝝ fuit opi. sed mihi placet opi. quã Ricar. in. iiij. di. xx. refert q̃ ẽt ẽ satisfactoriuꝫ pro seipso nõ ex debito sed p diuinã misericordiam que magis caritatẽ attendit q̃ opus. xiiij. q. v. sigd Vel dic q̃ pro alio sit satisfactoriũ p modũ solutionis pene ꝓ se ipsis ỽo est satisfactoriũ per modũ meriti de cõgruo dicit eni. S. Bo. in. iiij. di. xv. q̃ ſꝫ de rigore iustitie nõ sit satisfactoriũ id qõ facit qs ad qõ alias teneꝛ tñ credit q̃ diuine misericordie benignitas tãta est q̃ accepiat totũ ⁊ q̃si p nihilo saluat nos ⁊ õ hoc infra Suffragiũ. §. ij.

¶ Utrũ satisfactio facta in pctõ mortali valeat. &. aut loqmur de ea q̃ fuit iposita a cõfessore penitẽti ⁊ postea recidiuãti añ illius cõplemẽtuꝫ ⁊ sic dic vt. s. Pnia. §. iij. Aut loqmur de alia q̃cũq̃ voluntarie assumpta ⁊ sic dico

q̄ nō valet quo ad diminutionem pe/ne debite pro peccato nisi p̄ accidēs vt puta quia citius conuertetur ⁊ veram ageret p̄niam sed q̄ztum ad culpam futuram euitādā valet.

7 ¶ Que sūt ptes satisfactionis.ꝛ. tres s.oro. Jeiunīū elemosina Sūt tamen alie secūdarie vt vigilie pegrinationes diſciplie ⁊ huiusmodi vñ oia opera afflictionis ad ieiunīū reducunt omnia opera misericordie ad elemosinam: oia opera spūalia ad oronem Dicit S. Bo. in iiii.di.xv.parte.i.articulo .i. q.iiij.

8 ¶ Utrū flagella missa a deo vel ab hominibus etiā p̄ pctis nr̄is sint satisfactoria.ꝛ.q̄ sic inq̄ztū cadit sub volūtate pacienter ip̄a acceptāte ⁊ pacienter sustinere volēte dūmō alīs sit i caritate ⁊ de hoc vide.ē. Bona.

9 ¶ Utrū aliqua p̄dictarū triū ptiū satisfactōis sit magis satisfactoria.ꝛ. q̄ elemosina in se includit v̄tutē oronis ⁊ ieiunij pp̄ duo. Primo q̄ constituit eū cui dat debitorem ad oraī.pro eo qui dedit. Secundo quia elemosyna data propter deum est quasi quedam oblatio deo facta que oblatio deo facta habet vim orationis ⁊ silr bonoꝝ exteriorum subtractio p̄ elemosinam facta cōtinet v̄tualiter ieiunīū in quo macerat corpus Silr oro virtute cōtinet ieiunīū q̄ intentio iterius ad deū debilitatē corporis parit cōpletius tñ elemosina hz vim satisfactōis q̄z oro ⁊ ieiunīū .ppterea dr̄.i. Thimo iiij.corporalis quidem exercitatio ad modicū vtilis est Dicit glos.oīs sūma discipline r̄piane est in misericordia ⁊ pietate Si tñ generaliter loq̄mur p̄t dici q̄ in satisfactiōe sūt tria.s. Citatio culpe augmentatio g̃re ⁊ solutio pene.⁊ hoc tertiū est infimum in satisfactione Ad primum valet oro. Ad ſm valet elemosina quia quis sibi facit amicos de mamona iniquitatis qui impetrant gratiam ad tertium valet Jeiunium. Hec ex Ricar.in.iiij.dist.xv.articulo. ij.q.iij.

10 ¶ Utr̄ restitutio rei aliene sit pars satisfactionis.ꝛ.q̄ p̄prie nō q̄z dz precedere oēz partem p̄nia cuz dicat cessationem ab iniuria de quo vid.ē. Restitutio.ii.in.principio Sed large accipiendo restitutionē put dicit oē illud q̄ ad debitā satisfactionē exigit̄ sic est ps satisfactionis.

Scandalum est dictuz vel factū min⁹ rectuz prebens alteri occasionē ruine ita no. Card.in Cle.p̄ma de officio ordi. ſm Laur.a scādalon grece quod latine dicit̄ ruina vel offensio vel impactio pedis.⁊ elicitur a Hiero.super illud Bath. xv. Scis qa pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt Unde sicut quādo aliquid ponitur in via corporali p̄ quod impingens disponitur ad ruinaz, sic in via spirituali quicunq̄z perfactum suum seu dictum minus rectū. i. vel malum secundum se vel habens speciem mali disponit aliquem ad casum in aliquod peccatum proprie scādalū, ei facit Host.in sūma ti.de renū. dicit graue scādalum dicitur quando ex dicto vel facto alij trahuntur in consensum mortalis peccati .⁊ propterea gl.de renun.in.c.nisi in ver.pro gravi dicit q̄ non est curandum de scandalo nisi sit graue de no.ope.nun.c.ii. ⁊ de vo.c.magne, de re.iur.qui scādalizauerit quod no.

11 ¶ Quotuplex est scādalum.ꝛ.duplex s.actiuū ⁊ passiuū.sicut dupliciter p̄ot quis esse causa peccandi alteri .Uno mō per se puta q̄ñ qs aliq̄d malū facit q̄ illō itēdēs aliū ōducer̄ i peccatū

aut si nō intendit tñ factū ē tale qđ de
sui rōne hz vt sit inductiuū ad peccā
dū ⁊ sic istud dicitur scandalū actiuū
altero mō qz per accidens pōt cē cau
sa peccādi, alteri puta qz pter itētionē
scādali dādi id facit: ⁊ ex' cōditiō e' ope
ris nō ē vt qs scāndalizet. Hz tñ alius
male dispositꝰ ē, aut ex iuidia quā hēt
ad aliū aut alio mō tō scandalizāt: ⁊
talis nō dat occasionē' ōz̄tū in se ē ta/
li scandalo ppea vocat scandalū passi
uuz sine actiuo. qñqz ēt ē scādalū acti
uuz simul ⁊ passiuū. actiuū i altero qui
dat ⁊ passiuū cum ille q accipit peccat
Aliqñ ē actiuū sine passiuo. puta cum
aliqs inducit aliquē ad peccādū: sed il
le nō peccat. Hec ex Alex. ſa ſe. ti. de
scādalo. ⁊ Ri. in. iiij. di. xxxviij.

2 ¶ Utrū scādalū sit speciale pctñ mor
tale. ꝛ. qp aut scándalū passiuū ē tñ im
pactio ad veniale pctñ. puta cū aliqs
ex dicto alteri' mouet ad pctñ venia
le ⁊ sic ē veniale pctñ. aut ē cū impa/
ctione ad mortale pctñ ⁊ sic ñ ē mor
tale nō tñ aliud pctñ spāle ab illo qđ
cōmittit: qz sumere occasionē pcti ex
dcō vel facto alterius nō ꝓstituit spālē
rōnē pcti. qz nō iportat deformitatem
spāli virtuti oppositam: sed solum ip3
pctñ qđ cōmittit. Sī aūt loqmur. de
scādalo actiuo: ⁊ si sit p accidēs sic ñ
ē spāle pctñ qz qđ ē p accidēs nō cō/
stituit spēm: tñ qñqz pōt cē pctñ ve/
niale vt qñ actū cōmittit vēial' peccati
vel actū q de se nō est malū sed solu3
hēt spēm mali cū aliq̄ leui iductione.
qñqz ē mortale siue qz cōmittit actuz
mortalis pcti: siue qz cōtēnit salutē p
ximi vt p ea fuāda nō' pretermittat ali
qs facere qđ sibi libuerit facit. c. cauē
dum. x. q. iij. ⁊. d. §. pro graui. i. q. i. hi
quoscūqz. Si vo sit scādalū actiuū p
se puta. qz itēdit aliū iducere ad pctñ
⁊ si qdē intēdit iducere ad pctñ mor/
tale sic peccat mortaliter. Similr si in
tendat inducere ad pctñ veniale ; er
actū pcti mortalis. Si autem intendit
inducere ad pctñ veniale etiā p actū
pcti venialis sic ē veniale pctñ. ⁊ isto
modo scandaluz actuum per se ē spe
ciale pctñ: qz ex intentione finis' sorti
tur peccatum rōnem spālis peccati. ⁊
opponitur directe correctiōi fraterne
propter hoc qđ intenditur spāle, primi
nocumētū. hec oia ex Alex. ⁊ Ricar.
vbi. s. ⁊ Tho. ſa ſecē. q. xliij. ⁊ ad illō
Bath. xviij. necesse est vt veniāt scā
dala ⁊c. vez qp ē necesse nisi homines
vitam mutent.

¶ Utrū aliqs teneat. dimittere aliqđ ;
bonū opus ne primus scandalizet. ſ.
ſm Ricar. vbi. s. ar. i. q. ij. qp aut bona
opa sunt necessaria ad salutez vt sunt
pcepta. aut sunt superrogatiōis vt cō
siliorū opa: aut in genere idifferentia
vt comedere carnes. bibere vinū. re/
tinere tpalia. debita repetere ⁊ huius/
modi. Opera enī prima. nō sunt p q̄
cunqz scandalo omittēda qz null' hz
velle dānationē suaz pro euitanda illa
primi fui. Facit. c. ti. de no. op. nū. ⁊. xij.
di. illa. xi. q. iij. inter ẏba. xxiij. q. iii. §.
i. ante fi. Hic aduerte ſz Inno. vt re/
citat Pda. de renun. in. c. nisi cum. §.
pro graui quoqz. qp in preceptis iuris
naturalis ⁊ euangelici est verum hoc
sed veritas iuris positui ex causa est
temperanda relaxanda. ⁊ contrariuz
statuendū propter scandalum. vt no.
de concess. preben. c. proposuit. de vo
to. c. i. Secunda etiam opera nō sunt
omittenda propter scandalum proxi/
mi proueniens ex malicia: quia per
hoc, volentibus malicioſe impedire bo
na opa daret materia ⁊ occasio mali/
gnādi. Si vero scandaluz, puenit ex
infirmitate, primi vel ignorātia sic sunt
ad tps intermittenda. quousqz. ſ. ad/

hꝫbeatur ſufficiēs diligētia ad hoc vt ignorās inſtruat.ꝛ infirmus aliq̄ mō cōforteť.vt nō de bono ope ſcādaluꝫ ſibi ſumat:nec talis retardatio merito p̄iudicat:qꝛ nō minuit de pfectiōe caritatis ſed magis diſponit ad augumētum.nō tñ oino ſūt talia p̄termittēda pp ſcādalū ꝓximi.Tertia ēt opera.ſ.indifferētia.quoꝝ omiſſio alter nō p̄eiudicat niſi ipſi omittēti.ꝛ etiā i tpalibus tñ ſic ſūt omittēda de p̄cepto q̄ñ ꝓbabiliter ꝓximus ſcādalizabitur ex infirmitate ſcādalo mortalis peccati.Sed ſi venialis erit de conſilio.Si autem ſcādalizatur ex malitia. vt puta.qꝛ oñſum eſt ſibi q̄ nō debet ſcādalizari ꝛ modo debito ſuaſū vt ñ ſcādalizeť.ꝛ tñ vult ſcandalizari.quia ſic p̄euenit ex malitia.ꝛ tunc nullus opus eſt p̄termittēdū ꝓpter ſcandalū ex malitia p̄oueniens.Alex. vero in tertia parte ſūme.c.de p̄ceptis pñie tenet q̄ ſi ſim infirmus ꝛ timeo caſum meum ex non repetitione rerum mearū potius teneoꝛ vitaꝛ ſcandalū meū q̄ꝫ ꝓximi.Silr ſi ſū pfectus ꝛ repetā debito nō lꝫ.ſicut ꝓponderat bonus cōe bono ſpāli:ſic p̄epōderat ſcādalū cōitatis ꝛ pluriū.ſ.diſſipatio p̄acis ꝛ vtilitatis cōis ꝛ incentiuū delinquendi.q̄ oia accideret ſi nō liceret ſua repetere pp ſcādalū ꝓximi ſui ſingulare.Aduerte tñ hic qꝺ licet de iure ciuili nō ſit curādū de ſcandalo qꝺ pōt cōtingere circa pſonaꝫ detētoris iniuſte rē meam imo liceat talem occideꝛ q̄ñ aliter nō poteſt recuperari.vt not. bar.in.l.furē.ff.de ſiccariis.tamē ꝺ iure canonico ꝛ in cōſciētia.ſm ℞da.in c.nihil de ꝓſcrip.nō conſuleꝛeꝫ bono viro ꝓ repetitione rex tēporaliū aliquid facere q̄ veriſimiliter valde ſeuaꝛ horribilia deberent euenire.facit.c. ſuſcepimus.de homi.ꝛ.c.ij.de no.op. nū.ꝛ.c.ſi vero.el ꝓmo.de ſen.excō. et qꝺ ibi notat inno.Si tñ faceret non credo mortaliter peccaret qñ ſcandalum p̄euenit ex malicia.

¶ Sꝫ nūqd quodlibet bonū ſit factendū ne ꝓximꝰ ſcādalizeť.℟.vt colligo ex doctrina Alex.in ſa fe. tractatu de ſcandalo.Aut bonū qꝺ expetit ꝓximꝰ rōnabiliter petit puta qꝛ pauꝑ petit veſtimentū.ꝛ hmōi.ꝛ tūc ſi ad hoc teneoꝛ alꝫ de ꝑcepto.caſus ē clarus.ſi non teneoꝛ de precepto.ſic debeo ei illud manifeſtare quō non teneoꝛ ꝛ quō rōabiliter illꝺ nō facio. et tūc ſufficit.ꝛ ſi ſcandalizaťſibi iputet. qꝛ ſcādalū eſt phariſeorū q̄ ſcandalizabantur.qꝛ diſcipuli nō lauabāt manus et tñ cū dñs ſatisfeciſſet ſcādaluꝫ accipientibus.dixit ſinite illos.ꝛc. Math. xv.Si ꝺo ñ rōnabiliter tale opꝰ omitto ſic ne ꝓximus ſcādalizeť de mortali teneoꝛ illud facere.facit.c.ij.ꝺ no. ope.nū.Aut qꝺ petit irrōabiliter expetit.ꝛ ſic non teneoꝛ.ſed ſufficit ſatisfacere ꝓ poſſe ne ſcandalizetur ex ignorātia.vel infirmitate.ꝛ ſi non acceptat iā ſcandalū eſt phariſeorum.ꝛ ſic ſm Aug.exponiť illud oi petēti te tribue. ſ.vel q̄ꝫtū ad verbuꝫ rōabiliter te excuſādo. vel q̄ꝫtū ad factū quādo rōnabiliter teneris.ꝛ ſic ꝑꝫ quō ꝺꝫ intelligi illud facilius ſcandalū naſci ꝑmittitur q̄ꝫ veritas deſeraťſ.veritas vite q̄ cōprehendit oia ꝑcepta ꝛ conſimilia. veritas doctrine ad p̄dicandū. ꝛ veritas iuſtitie ad puniēdum.qꝛ logꝫtur eo modo quo ſupra dixi.Et adde q̄ ea q̄ ſunt de iure poſitiuo ꝑcepta ſūt p̄etermittēda quādo qs ſcādalizaťex infirmitate vel ignorātia nō tñ ſimpliciter ſed ad tēpus vt dixi de conſilijs ſuperrogatiōis.Idē dic ꝺ punitiōe malorū 4

¶ Quid de fama.vtrū ſit defenſanda ne alij ſcādalizenť.dic vt ꝺ.Fama.§.i. 5

Scientia aliqñ hẽtur p causam ⁊ hec ppꝛie est scire. ⁊ de hac loquit̃ philo. in libro poste. ⁊. vi. ethicoꝝ̃. facit. l. scire. ff. de legi. ⁊. c. intelligentia. de ver. sig. Aliqñ scia hẽtur p aliquẽ sensũ corporeũ. vt puta scio q̃ hẽs caputũ in capite. qꝛ video. scio q̃ dixisti tale verbũ qꝛ audiui. Scio q̃ tale qđ est dulce: qꝛ gustaui. est durum vl̃ molle. qꝛ palpaui. ⁊ talis scia. requiritur in teste. ff. de te. l. testium fides ⁊ tij. q. viij. testes. Credulitas tꝫ medius inter sciam ⁊ nesciam. qꝛ nec in tota li ignorãtia cadit credulitas nec in scientia. vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. super ẜica. ⁊ bar. in. l. admonẽdi. ff. de iure iur. ⁊ quod no. glo. in. c. ij. d̃ testi. li. vi.

¶ Cui scientie est insistendũ. ẜ. q̃ clerici ⁊ ecclesiastice persone debẽt insistere illi scie que est necessaria circa suum officium. Religiosi vero que sibi est precepta. vel prohibita. vel de iure aut p regulam. Curam aiarum hñtes aut cõfessoꝛes circa casus conscie debent insistere. ⁊ sic de ceteris. Clerici tñ ⁊ religiosi pñt intendere scientijs trivialibus. que ideo triuiales dicuntur quasi triuiũ quia triplex est via ad idem. s. eloquentiam que sunt grãmatica. dialetica. ⁊ rethorica. Et sic intelige. c. primum. ⁊. c. quia nonnulli. de magistris. non tamen ad voluptatem sed vt sciant discernere verum a falso. xxvii. di. ẜ. cur ergo. multo magis in sacra scriptura. theologia. ⁊ iure canonico. nec non in philo. naturali ⁊ morali. xxxvij. dist. turbat. ⁊. c. qui de mensa. ⁊. c. si quid veri. ⁊. c. relatum. in fi. In scientijs vero quadriuialibus s. arismetrica. musica. geometrica. et astrologia. non credo debeant intendere. excepta musica. qꝛ tales scientie licet in se contineant veritatem sc̃m Mꝛm. non tamen ducunt ad pietatem. xxvij. di. si quis grãmaticaꝫ. imo habent. maxime astrologia multum curiositatis. ⁊ aliquando nocte vanitatẽ Leges autem ⁊ phisicam possunt sine audire. nisi sint religiosi. vel sacerdotes. vel hñtes personatus seu dignitatẽ seu curaꝫ animarũ vt. ẜ. Excõicatio. vii. casu. vi. ⁊. vij. Sũt tñ inexcusabiles apud deũ. qui prefatis scientijs intendentes que eis sunt necessaria. vel ad eoꝝ̃ offiñ ignoꝛant. xxxviii. di. q. ea. Et que scia requiratur. dic q̃d spẽcialr a quocũq; exigit illoꝝ̃ preceptoꝝ̃ ⁊ phibitionuꝫ cognitio q̃ ad eum pertinet. vel rõne officij aut status: aut alio modo. xp̃iani autem cõmuniter tenent scire q̃ pertinent ad fidem quedam. explicite ⁊ quedam implicite. vt. ẜ. Fides. ẜ. vi. Et ppea Augu. in. c. vos ante oia. de conse. di. iiii. dicit q̃ patrini debẽt docere quos tenuerũt in baptismo simbolum ⁊ orationem dñicam. Unde ex dictis in. d. ẜ. vi. pꝫ q̃ parentes q nõ docent filios ⁊ filias se signare dicendo. In nomine p̃ris ⁊ filij ⁊ spiritus ẜcti. amen ⁊ Credo paruum: ⁊ decem precepta legis: ⁊ pater noster videntur peccare mortaliter. qñ omittunt ex negligẽtia eos docere vel doceri facere si possũt Similiter nõ excusantur a mortali qui nescientes talia non addiscunt si possunt cũ sint necessaria ad salutem. Adueꝛte tñ q̃ quis posset scire precepta. puta si interrogatur. adoꝛare deos alienos est contra preceptum. respondeꝛet sic. ⁊ idem de alijs. Unde talis sufficit licet nesciat ordinate dicere. Et idẽ posset dici de aliquo qui nescit. Credo paruum: tamen si interrogaretur deus ẽ vnus. Responderet q̃ sic ⁊ q̃ creauit oia. iesus cristus est eius filius ⁊ sic de ceteris. Rñderet q̃ sic. q̃ sus

ficeret sibi. licet nesciret presatꝫ credo. Et idē diceres de pater noster. qō quando quis scit q̄ est orandum ⁊ petenda salus ⁊ gratia ⁊ remissio peccatorum ⁊ huiusmodi licet nesciret dicere pater noster q̄ excusaretur. licet consulendum sit omnibus vt potiꝰ tā pater noster q̄ credo adiscant.

2 ¶ Que scie p̄t doceri alijs a predictis vide. s. Magister. §. iij.

SCisma propie ⁊ stricte est illicita diuisio per inobedientiaꝫ ab vnitate ecclesie facta. xxiiij. q. iij. inter scisma extra de scisma. ad succidendos. li. vj. Et hoc est aliq̄n cuꝫ heresi. vt in grecis qui ab vnitate ecclie se separauerunt. Aliq̄n scisma est sine heresi sicut sūt illi q̄ credūt romanaꝫ ecclesiā nec aliā volūt p̄stituere sed eam credūt esse apō se. vt cōtingit q̄n duo vel plures cōtendūt de ꝑpatu. Aliquādo Scisma accipiť large. s. cū quis ꝓpriū ep̄m eiciunt sedeꝫ ep̄alem sibi vsurpātes ⁊ p̄sbyteros sibi ordinantes. Scisma. iij. accipitur largissime ⁊ sic scismatici sunt oēs q̄ sunt in pctō mortali. qꝫ sunt extra caritatem. c. audi. xi. q. iij. Hoc no. Inno. in. c. i. eodē ti. ⁊ sequiť ꝑa. in ꝓica. eodem ti.

1 ¶ Utrū oēs scismatici sint excōicati. ꝛ. ꝑa. in. d. ꝓica q̄ ꝓprie scismatici cū heresi. clariuꝫ est q̄ sic. c. excōicamus de here. Sed sine heresi scismatici ꝓprie nō sūt excōmunicati vigore. c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet de elec. vbiꝺ q̄ gerens se ꝓ papa cum non sit cum omnibus sibi adherentibus excōicationi subiaceant. ⁊ sic sunt excōmunicati ipso iure. Limitat tamen ꝑa. in. d. ꝓica verū in casu vbi non cadit ꝓbabilis error vel ignorantia. Vbi āt q̄ō foret dubia. ⁊ maxime si cō fuerit in facto intricato ⁊ lōgeuo ꝓ ut euenit in scismate ꝓterito. tūc putarem omnes euitare excōicationem ⁊ peccatū. l. regula. ⁊. l. ij. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. aplice de cle. exco. mini. ⁊ in. c. vt animarum de cōsti. li. vi. dū tamen in voluntate hēant semper adherere vero pape q̄n per ecclesiaꝫ vel alio modo constaret de veritate. Scismatici vero large non sunt excōmunicati nisi per violentiaꝫ factaꝫ episcopo ⁊ huiusmodi. alias non. nec scismatici largissime.

2 ¶ Utrū emēs reꝫ ecclīasticā aut alio mō acquirēs eā a scismaticis ꝓprie sit excōicatus. ꝛ. q̄ sic vt in. c. i. eodē q̄uis alias occupās rem ecclesie non sit excōicatꝰ. c. ꝙquestus. ō foro cōpe.

3 ¶ Utrū tenēs beneficiū ecclesiasticū a scismatico sibi cōcessum. vel consentiens ordinationi facte per eūdē sit excōicatus. ꝛ. q̄ sic vt i. d. c. i. Sed hoc intellige in ordinatione quo ad executionem ꝑm glo. ⁊ ꝑa. in. d. c. i. quia ordo bene cōfertur si forma seruetur sed non executio si scienter a tali recipiat. Si vō ignorāter Inno. tꝫ q̄ ei⁹ executio ꝓferť. sꝫ Hosti. tꝫ q̄ verū ē q̄ executio ꝓferť q̄uis ē occultꝰ. sed postq̄ fuerit patefactus requritur dispensatio. ⁊ illud est tutius.

4 ¶ Sꝫ qs dispensabit cū tali. ꝛ. ꝑa. in. c. fi. eo. q̄ in episcopatu solus papa. c. qꝫ diligēcia. de elec. ¶ Multo magis si dignitas sit ēpta. vt in. c. cū venerabili de consue. In alijs vero ordinibꝰ distingue. Aut recessit scienter vel ex ignorātia crassa aut supina a tali scismatico. ⁊ sic solus papa. Aut ex ignorantia probabili. ⁊ sic episcopus dispēsare potest. vt in simili dicitur in. c. i. ⁊ fi. de ordi. ab epi. qui. re. non tamen ab illo episcopo q̄ cū ordinauit q̄uis postea redierit ad vnitatem. vt no glo. in d. c. fi.

¶ Utrū cōtractus alienationis fact⁹ in vilitatē ecclie tenear. &. q sic. vt ꝛ3 glo. in. d. c. primo. alias nō.

Scriptura aliqñ dr apocha. vel apodixia. ꝛ hec fit inter ptes. Aliqñ dr epla ꝛ hec est q̄ mittitur ad abñtē ꝛ cōiter dr lra missiua. Aliqñ dr lib rōnū ꝛ hic ē qđ cōit solent facere exercētes talem artē: seu boni ꝛ curiosi pfessamilias. Aliqñ dr publica ꝛ hec est q̄ fit a publica psona. s. notario cū publicis solēnitatib⁹ requisitis. aliqñ dr autēica ꝛ hec est illa que ad sui validitatem nō requirit aliud. Quomō aūt faciat fidem. Vide doc. marie Pa. in. c. scripta ō fi. instru. ꝛ in c. i. co ti. ꝛ in. c. post cessionē ō pbati. ꝛ ibi dr q̄ scriptura sigillata aliquo sigillo autēico cum subscriptione duorum vel triū plenā fidē facit. aduerte q̄ vbi ius scripturā exigit si nō extant pbabit q stat p solēnitate fm Jnno. i c. inotuit de eo q fu. or. su. ꝛ iō cleric⁹ pbare hꝫ q̄ sit clericus si scripturā nō hēt. no. Pa. in. c. q̄ñ ō. de pbati.

¶ Utrū sit dāda fides scripture antiq̄ rū. &. Pa. in. c. cum cām de proba. q sic. ꝛ no. Bar. in. l. prima. ff. si cer. pe. no. glo. in. c. inter dilectos ō fi. instru. Quod limita verū q̄ñ nō tractatur ō magno. dāno. Jdē dic de scriptura in lapiō. ꝛ diffusse vidē Pa. vbi. s. de hoc

Scurilitas. differt a stultiloquio fm Alexā. ſa ſe ti. eo. q̄r scurilitas refert ad lasciuiā affectionis. stultiloquium vero ad indiscretionē rōnis: pōnt tñ coincidere ꝛ inuicē cōuenire ꝛ semp est pctū̄ proprie accepta ꝛ filia luxurie. Sumit tñ aliquādo p vrbanitate sermonis ꝛ hoc ip̄rope: ꝛ tūc si adsit finis ꝛbit⁹ vt cōseruatio amicicie bone vel remotio tristitie vel accidie nō ē pctū̄: dūmō non fiat p verba turpia. Si aūt fiat p verba turpia vel inutilia ꝛ tñ risus in ordinatū̄ puocantia pctū̄ est. ꝛ sic ad ephe. v. Mō̄ nominet in vobis turpitudo aut stultiloquium aut scurilitas que ad rē nō pertinet. i. nulli⁹ vtilitatē. Et magis peccāt q tales audiendo sustinent cum sint auctores sceleris.

Secretum q̄ñ quis dr reuelare. vide Confessio delicti in principio. ꝛ Cōfessio vltimo. ꝛ Familia. §. vij. ꝛ viij.

Sedicio est tumultus ad pugnā vt dicit glo. ij. cor. xii. ꝛ differt a bello ꝛ rixa. q̄r ista iportāt mutuā impugnationē in actu. Sed seditio pōt dici siue huiusmōi ipugnatio sit in actu siue sit ꝓparatio ad talē pugnā. Item q̄r bellū ꝓprie est ꝺ hostes exteros q̄. si multitudinis ad multitudinē. Rixa aūt est vnius ad alterū vel paucorum ad paucos: sed seditio ꝓprie est inter ptes multitudinis vni⁹ inter se dissidentes. vt cū vna ps ciuitatis excitatur ad tumultū ꝺ aliā. differt tū a scisma: q̄a scisma contra vnitatem spiritualē. hec contra temporalem.

¶ Utrū seditio sit pctū̄ mortale. &. q sic ex genere suo. vt pꝫ. ii. cor. xij. ꝛ nedū̄ in eis q̄ seditionē ꝓcurāt sed ēt in sequacib⁹ taliū̄: ꝛ tenent̄ de oī damno inde secuto. Jdē dico de tenētibus 1

ꝓcialitatē. cōcor. Tho. ſa ſe. q. xlij.

¶ Utrū̄ pturbās. regnū̄ tirānū̄ sit seditiosus. &. q nō: q̄r tale regnū̄ non ordinat̄ ad bonū̄ cōe sed ad bonū̄ ꝓpriū̄ vt dicit phil. iij. pol. ꝛ. viij. ethicorū̄. ꝛ iō nō hꝫ rōnē seditionis talis pturbatio: imo est laudand⁹. q multitudinē liberat a tirannica ptāte. nisi forte q̄ñ sic inordinate pturbaret. q multi- 2

tudo subiecta maius detrimẽtũ pateretur ex pturbatione cõsequẽti q̃z ex tiramnica dominatione. Idem dic d omni resistente seditiosis.

Sensualitas inordinata q̃ñq̃z est sine oi culpa: qr ẽt aliq̃ñ vitari nõ põt & tũc est q̃ñ voluntas nõ est causa illius deordinationis nec cõmittẽdo. nec omittẽdo. nec añ cedenter nec comitant. vt cũ corpus calesit sine aliqua appẽhensiõe mẽtis & huiusmodi. Q̃ñq̃z est cũ pctõ veniali. & tũc est q̃ñ talis inordinatio insurgit in sensualitate p negligiam voluntat̃ Q̃ñq̃z est cuz pctõ mortali q̃ñ. s. est ꝯ actũ phibitũ. vt insurgẽs ex volũtatis imperio deliberato vel vt retẽta & acceptata. sicut est in cogitatione morosa. & fortius in deliberata. hec ex Ric. in. ii. sententiarum.

¶ Quis est pcessus tentationis & delectationis q incipit a sensualitate. ꝛ. q̃ iste. Nã pmo delectabile offert̃ siue pcipitur. Scõo delectatio aduertitur. Tertio in id ad qõ delectatio trahit cõsentiẽ. Primũ est sensualitatis Scõm inferioris rõnis ptis q̃ hz di iudicare interiores motus qõ non est ptis sensitiue. diffinire vo an delectatio sit ãplexãda vl̃ refutãda est supioris ptis rõnis Contigit aũt delectari ad appẽhensiõez delectabilis. ante aduersionẽ õlectatiõis. & hec ẽ sensualitatis & est pctũ veniale. vl̃ nullũ. vt dixi.

Sententia proprie fm Bof. & Tãcre. ẽ iudicialis diffinitio q̃ ꝓtroversijs finẽ iponit ꝓnũciatione cõpetẽtis iudicis. cõdẽnatione vel absolutionẽ. cõmẽs. ff. de sen. & re. iudi. l. i. eẽ. eo. c. ij. Ex qua pz q̃ excõicatio & interdictũ iproprie dr̃ snia. qr excõmunicatio proprie non ẽt snia. qr snia finẽ iponit. vt. xi. q. iij. sũmopere. & no. glo. ii. q. vi. biduũ. sed nõ excõicatio sed est pena. xi. q. iii. nemo. xxiiij. q. iii. corripiant̃ de sen. excõ. sacro. Be i. c. vt aiarũ de cõsti. li. vi. cõcludit q̃ pro pria nõ est snia. & instatutis vbi fit mẽtio de snia nõ veniret excõicatio. Est tñ snia interlocutoria cũ ois vox iudicis ad cãm faciens possit dici snia. facit glo. in autẽtico. de iud. §. si oẽm. & glo. ij. q. vi. §. diffinitiua. & iõ p viam iudicialem nõ põt ferri die feriata.

¶ Quotuplex ẽ snia. ꝛ. duplex. Prima dr̃ interlocutoria. Secũda diffinitiua. Interlocutoria snia est iudicialis declaratio sup aliquo sũmarie ius tribuẽs inter ptes dicta a nõ ꝓferendi qr̃ q̃si loquẽdo inter ptes sine aliqua solẽnitate fertur. de sen. & re. iudi. c. q̃ ad cõsultationẽ. ii. q. i. in fine. & est semiplena snia q̃ fert̃ inter ꝓncipiũ cãe & finẽ. nõ sup ꝓncipali. sed sup incidẽtibus q̃onibus vl̃ emergẽtibus. de appel. c. significãtib⁹. & de testi. significauit. el pmo. & de offi. dele. c. cũ olim. & q̃ nõ sit plena diffinitio pz. ff. d arbi. l. qualẽ. Ñ q̃ eã tulit põt revocare ẽt post decẽdiũ. siue sit iudex ordinarius ff. de sen. & re. iud. l. qõ iussit. siue sit delegatus. de appel. c. cũ cessãte ẽt si fuerit appellatũ. fm Archi. vbi. s. & cõiter doc. in. d. c. cũ cessãte. Et hoc verũ nisi appellatiõi detulisset. vt in. c. cum appellationib⁹. de appel. li. vi. vel nisi ps fecisset expẽsas ad prosequẽdũ. appellationẽ. ff. de condi. ob cãm. l. si pecuniam in ꝓncipio. si tñ vellet sibi de eis satisfacere posset revocare. de appella. c. interposita. §. illud denicz. Similiter dic de arbitro iuris a quo põt appellari dicta. l. q̃lem. Dicit ẽt glo. in auc. de here. & fal. §. illud in v̊. de cetero q̃ quodlibet ꝓceptũ fcm̃ p iudicẽ vel cl⁹ nũcium dr̃ snia interlocutoria.

Diffinitiua ſnia dr q: p ea3 ꝓncipalis
queſtio diffinit eꝛ de ſentē. ⁊ re iudi. c.
ij. ff. eo. l. ꝓma. cui p eūdē iudice3 non
poteſt aliqd addi vel minui. nec muta
ri detrahi. aut reuocari poſtq3 lata eſt
d. l. qualē. nec a delegato q: fūctus eſt
offō ſuo de offi. dele. in litteris. nec ab
ordinario. niſi ſit ꝫ ius conſtitutionis
de ſen. ⁊ re. iudi. c. cū inter. niſi per be
neficiū reſtitutionis eꝛ eo. c. cū Ber-
told⁹ fallit hoc in. vi. caſibus in qui-
bus ordinarius pōt. Primo ſi nulla
eſt. vel ānullāda pp errorē facti retra-
ctare pōt. xxxv. q. viij. §. i. fin Joā. C.
ouō ⁊ qñ in. l. ſi ꝓſes. ⁊. l. ſi vt ꝓponis
Itē. ij. pōt iudex ordinarius retracta-
re in mulcta q̄ pp inopiā eſt remitten
da. C. de modo mul. l. fi. in fi. ff. de offi.
preſi. l. illicitas. §. fi. Itē. iij. in fructib⁹
⁊ expēſis ⁊ alijs acceſſorijs conſimili-
bus in qbus eadē die pōt ſuppleri nō
tū minui. ſic intelligit. ff. de ſen. ⁊ re.
iu. l. Paul⁹ rñdit. Itez. iiij. ſi aliqs ab
ſens cōdēnatus veniat adhuc iudice
p tribunali ſedente. ff. de reſti. in inte.
l. diuus. ⁊. d. c. cum Bertoldus. §. poſt
modū. Itē. v. rōne publice vtilitatis..
ter. ē. ff. ō decr. ab or. fa. l. qō ſemel
Itē. vi. vbicūq3 verūt piculū aie ⁊ de
error fit fides de ſen. ⁊ re iu. c. inter.
ceteras. de conſue. c. fi. de preſcrip. c
qñ. princeps tū pōt ſemp qñ voluerit
reuocare. mutare ⁊ corrigere. de re-
ſti. in inte. c. ex litteris.

2 ¶ Vtrū in oi ſnia ſit ordo iuris ſeruā
dus. ℟. q̄ ſic. ⁊ diffinitiua. ſi ſit lata ꝫ
ordinē ſubſtātialē iudiciorū vt eſt cita
tio. inducie. litis cōteſtatio. ⁊ teſtiū re-
ceptio nulla eſt ipſo iure. intelligo ſi
petāt inducie. xvij. q. iiij. vbi. Si ve
ro ꝫ ordinē q nō eſt de ſbſtātia tz. ⁊ de
hoc in. d. c. bidnū. Interlocutoria ve
ro bene tz licet peccet graniter q tu-
lit ſine ordine iuris ipſam: ⁊ aliqñ eſt
ſuſpenſus vt in ſnia excōmunicationis
in. c. i. de ſen excō. li. vi.

¶ Qualis debz eſſe ſnia diffinitiua. ℟. 3
abſolutaria vl̄ ꝓdemnatoria. d. §. diffi
nitiua. C. de ſētētijs ⁊ interlocutorium iu
di. l. iij. certa. vt. ff. ō. ſē. ⁊ re. iudi. l. i ſū
ma. Pura. vt. ff. qñ appel. ſit. l. i. §. bi
duū. ⁊. d. c. biduuz. Aduerte tū q: qñ
ꝓditio eſt intrinſeca. puta ꝓdēno reū ſi
actor ꝓbauit q: tz i. d. c. biduuz ⁊. ibi
gl. ⁊ Bar. i. l. a diuo. pio. §. i. vēditiōe.
ff. de re iudi. Secus ſi cōditio eēt ex
trinſeca vt condēno te ſi papa venerit
⁊ vide. glo. ⁊ bal in. l. cum index. C. de
ſententijs ⁊ interlo. omniū iudi. ⁊ iu-
ſta debet eſſe ſuper omnia.

¶ A q̄ pōt dari. ℟. ab eo. q hz iuriſ- 4
dictionē ordinariā vel delegatam vl̄ p
cōpromiſſum.

¶ Quō debet dari ſnia diffinitiua. ℟. 5
ſedēdo nō in pedib⁹ ſtādo: alias ē nul
la. c. ⁊ ſi ſnia. §. fi. eo. ti. li. vi. Itē pūbus
pūtibus. vel cōtumacib⁹ in ſcriptis re
citare alias eā ſolū in ſcript̄ dādo ſine
recitatiōe eſt nulla. C. de ſē. ex peri. re
ci. l. i. Sīr ſi nō recitet in ſcript̄. l. vlti.
C. de ſē. ex pi. reci. ⁊. d. c. ſi ſnia. Fallit
in breuib⁹ ⁊ cauſis viliū pſonaruz. C.
de ſē. ex pi. re. aut niſi. Itē in cā matri
moniali. Itē qñ de partiū cōſēſu ꝓce
dit. no. ū. q. i. c. i ꝓmis. p Archi. ⁊ Jo.
Itē ipſe qui dat ſniam dz ipſe legere
ſeu recitare. niſi ſit epūs aut alius illu-
ſtris. d. c. ſi ſnia. ⁊. C. de ſen. ex pi. reci.
l. ii. ⁊ ii. q. vi. anteriorū. §. ille ifi. Dic-
ta eſſēt videnda ſed quia nihil ad nos
omitto breuitat. cā. Sz tu vide. ſi pla-
cet. Oſtī. in ſūma. eo. ti. Directo iu-
ris ⁊ Spec. quō in multis caſibus eſt
nulla quō ānullanda quō exequenda
⁊ quō trāſit in rem iudicatam.

¶ Vtrū religioſi ligent ſententijs ſuo 6
rū ꝓlatorū eꝛ locū eorū. ℟. Imola. in
Cle. vnicū. de ſepul. q: nō ⁊ vꝫ. ſequi

opinionē laudinī ⁊ Hosti. in. c. cuꝫ il/lorū de sē. exco. Cardinalis vo. in. d. Cle. dubū. dicit hoc dctū procedere quo ad cōtēctiosā iurisdictionē qz non pōt ponē sedē qs i alieno territorio de offi. ordi. c. cū eps. li. vi. Sꝫ respectu snie volūtarie iurisdictiōis ⁊ ad ꝙs nō ꝓcedit in forma iudicij verior est snia aliorū q tenent ꝙ ligant. de offi. le. nouit. ⁊ placet mihi ⁊ ēt q ad contē tiosā iurisdictionem in monasterio suo qz vt dicit Hos. in. c. cū ꝓtingat de fo. cōpe. Monachꝰ vbicūqꝫ est semp ē de iurisdictione abbat̄ quē vice dei sup caput suū ipositit. xviii. q. iii. Statui/mus. de elec. c. si religiosus. li. vi. ⁊ fi/ctiōe iuris semp est in claustro. vt no. Inno. ⁊ Abbas in. d. c. cū illoꝝ. ⁊ Hir chi. i. c. vt ꝓiculosa. ne cle. vl' mo. li. vi. facit, qđ. s. dixi. Excōicatō. ii. §. x. v. xi.

7 ¶ Ītrū snia duret post mortē snian tis. ff. Pa. in. c. a nobis el ōmodō sē. ex. ꝙ aut hꝫ cām successiuā: siue ē ad effectū ꝓducēdū. puta interdicit ali/cui, artem suā seu officiū ⁊ tūc si est cum cāe cognitione lata durat. vt in. l. i. C. de postulā. ⁊ sic itellige. l. i. §. sed vrbē ff. de officio ꝓfec. vrb. vbi patet qđ ꝓfectus pōt in ꝑpetuū aliquē priuare offō aduocationis. lꝫ ipse sit tēporalis Si vō nō est lata cū cause cognitiōe ⁊ sic nō durat. ⁊ sic logtur. l. fi. ff. ō pe nis. Si āt snia ē q ad effectū ꝓduc/tū. puta qz vinculū iniecit ꝛpe ꝓrogationis. ⁊ sic durat ēt post mortē. Exem plū in excōicatiōe vel publicatiōe bo noꝝ qz nisi absoluat̄ semper erit excō/catus. vt i. c. vnico de ma. ⁊ obe. li. vi. facit. c. pastoralis. §. i. ō offi. ordi. Quo modo ēt snia extēdat effectū extra ter ritorium. habes. s. Pena. §. xxiii.

8 ¶ Ītruꝫ ille ꝓ q̄ data est iniusta snia post cognitā iniustitiā teneat restitue/re quicqd habuit. ff. Pa. in. c. i. de cō/cess. preben. q si est declaratiua sic te netur aliter non saluabit. qz talis snia nō aufert directuꝫ dñium. vt. no. in. l. Julianus. ff. de cōdi. indebiti. nec alte ri accrescit ius. vt. no. Inno. in. c. quia plerigꝫ de imu. ecc. tanti. n. declara/uit ad eū ꝓtinere. l. sicut. §. sed si q̄ri/tur. ff. si fui. vē. c. forus. ō vo. si. Et dē ō claratiua sp. q̄n iudex inter litigantes sētētiat ad istū vel ad illū ꝓtinere. siue dari debere. Si āt sētēta est priuatiua puta cū aliqs ꝓuat̄ bñficio eccliastico ⁊ cōcediꝫ alteri: talis cui cōcessum fuit ñ tenet restituere licet cognoscat postea iniustā sniam fuisse. qz ex quo ił appel auit vī renūciasse ⁊ iō cum va caret potuit isti cōcedi. Vide ꝓ hoc bonam glo. Iustit. ō officio iu. in fi. ⁊ per Ly. in. l. i. C. cōmunia. vtri. iudi. ⁊ per Bar. in. l. pomponius. ff. de acqui. here. ⁊ per Jo. cal. in. c. ꝓposuit. de concess. preben. Quod quidem limi/to nisi talis fuerit in causa iustitie. Ītē ii. nisi sint alia a beneficijs ecclesiasti/cis. vt puta res temporales alterius qr sic in foro anime teneretur vt no. In no. i. d. c. qz plerigꝫ nisi post sētentiam tempore debito bōa fide ꝓscripsisset

Sepultura ē possessō siue terra vbi aliqs sepeliēdꝰ est. vl' oī lo cus cōcauus in loco eccliastico vel ci miterio factus i q̄ corpꝰ catholici cōq escit. vñ si tal' possessio seu terra seu qđ libet aliud vas ꝓ sepeliēdo sit p epm: seu ō eiꝰ auctoritate ad sepulturā ōpu tatū sic est locus religiosus siue ibi sit aliqs sepultus siue non ⁊ vendi non pōt de sepul. c. aboleāda. ⁊. xiij. q. ii. que sta est. ⁊. c. postꝫ. ⁊. c. percipiendū Si autem auctoritate Epscopi talis terra seu locus non est ad sepulturam de putatus. licet ibi sit aliquis sepultus nō ppea est religiosus ffꝫ canones. vt no.

Jnno.i.d.c.abolende Facit.c.ad hec de religi.do.ꝛ quod supradicti. Religiosus locus. Elēdi tñ nō pōt. vt indi ctis.c.ḡsta. ꝛ posq̄. Iz aliud sit fm leges q̄ religiosus dī.ff.ō reli.ꝛ sump. fu.l.ii. Aliqñ dī sepultura terra deputanda seu locus deputādus sepulture ꝛ hoc vendi pōt.xii q.ii. aurum

1 ¶ Sepultura aliqñ accipit pro offō qō impenditur sepeliendis.ꝛ talis sepultura vendi nō pōt clericis q hēnt beneficiū rōne cuius tenent. puta q̄ sacerdos parochialis et huiusmodi. imo simoniā cōmitterēt si venderēt.i. q.i.dcm̄ xxx.q.ij.precipiēdum.ꝛ.c.in ecclīastico.ꝛ de simo.cū in ecclie. Iez clerici petere nō possint. laici tñ tenentur ad laudabilem cōsuetudinē seruā dā.ꝛ videt q̄ nisi seruēt pecēt mortaliter.ar.c. ad apostolicā. de simo.ꝛ ita credo nisi ex aliq̄ rationabili cā desistant. alij aūt clerici q ad tale offiñ nō tenent rōne beneficij poterūt vēdē. nō qdem offiñ. sed laborē suū q̄ non tenēt de suo facere hoc ar.c.caritatez xii.q.ii. de prescriptio. cum ex officij.ꝛ de.c. abolēde.

2 ¶ Ubi debet esse locus sepulture.&. fm. Jnno in.d.c .abolende.q̄ apud eccliam cōsecratā. q̄ cū consecrari dēbeat. vt in.c sicut.xvii .q.iiij. Jdeo ad locū nō cōsecratū non pōt accedere de cōse.ec. vel alta .c.si.eccliam.li.vi. pōt tñ ēt eē remot⁹ pp fetorem.

3 ¶ Quis hz ius funerandi.&. fm Jnno.in.c.i.de sepul.q̄ nō ois eccliā. sz solū illa q̄ hz populū vel cui ex priui legio est cōcessū.ꝛ hoc de iure canonico. Sed ō iure ciuili cōpetit oib⁹ q bus iest ius iferēdi mortuos. vt.ff.de mor.inse.p totum. Aduerte hic q̄ pactū fctū cū rectore ecclie circa sepulturā ñ recipiēdā valet ēt factū ab his gbus a sede aplica conceditur libera sepultura.c.pactū. de pac.li.vi.

4 ¶ Utrū hñtes ius funerādi possint intrare alterius parochiam: ꝛ p se accipere fun⁹. ꝛ alia cōsueta facere.&. q̄ si hñt ex pulegio pape. vt hēant liberā sepulturā. sicut sūt minores ꝛ p̄dicatores. vt in Cle. dudum. de sepul. sic pñt ēt nō obstāte ꝯdictione epi vel curati. ꝛ ēt nō obstante statuto qō excōicat intrātes alienam parochiā. vt no. Oldra. cōsilio. xxuj. ꝛ sequit Se. in.c. vt animarū de cōsti.li.vi. ꝛ do. Lar. in d. Cle. dudū. Jo. de ligna. ibidē. ꝛ p̄z i.c. cū liberū. ꝛ.c. pñtia. de sepul. Nō q̄ cōcessa libera sepultura. cōcessū ē iter eūdi ad capiēdū fun⁹. sicut in lēi dicit lex q̄ cōcedit aust⁹ aque videt concessum iter ad illud. ff. de serui. ru. predi. l.iij. §. penul. ꝛ vlti. ꝛ facit qō dicit §. Libere. Si vero non cōcedit libera sepultura. sed tamen sepultura. sic domi. Anton. tenet q̄ etiam possunt. Ri. de sents tz q̄ non. Sed istud Se. in.d.c. vt aiarū. dicit procedere. vbi cōcedit solum q̄ possint recipere eligētes sepeliri apud eos. Sed ego teneo q̄ nō pñt sine lnia curati vl epi nisi hēant liberā sepulturā. q̄ de duabus seruitutibus. vna sublata: remanet altera. vt dicit glo. magna in.c. ois vtriusq̄ sex⁹. de pe.ꝛ re.

¶ Quis pōt eligere sepulturam.&. q̄ ois fidelis.ꝛ qui hz liberū arbitriū et etatē legitimā. i. q̄ sit pubes. Cuius sit in ptāte pris. tñ pōt eligere sine consensu pris. c. Iz in principio. de sepul. li.vi. Impubes vero.ꝛ qui non est cōpos suc mētis eligere non potest. ar.c. vlti. de suc. ab intesta.

¶ Utrū religiosus possit eligere sepulturā.&. q̄ nō. nisi qñ ex monasterium morit. ad qō comode deferri nō posset. q̄ tūc pōt eligere sepulturā vbi placet. c. religiosi. co. ti. li. vi.

7 Utrus seruus sibi possit. &. fm do. Pe. de pu. in tractatu de ārta canonica portiōe ecclie pochialis q̄ sic si est pubes. Si vo est ipubes eliget dns Ita no. Jo. in. c. de. vxore eodē.

8 Utrū qs possit eligere sibi sepultura in loco min⁹ religioso, ꝙ̄ sit loc⁹ vbi de iure deberet sepeliri. &. olim fuit diuersitas: hodie clarum est q̄ sic per. c. cum quis. eo. li. vi.

9 Utrū pr̄ possit eligeꝛ p filio ipubere cū ipse ipubes eligere nō possit. &. dns Pe. supradictus vbi. s. q̄ sic cōsuetudine sic disponēte. vt. in. d. c. lz & idem credit Se. in. d. c. lz de matre sicut de patre. q̄n sic hēt cōsuetudo. Et hoc solū p filio legitimo naturali. nō aūt p spurio vel naturali tm̄: quia appellatiōe filiorū nō veniūt naturales tm̄ vel spurij. l. generaliter. C. de insti. & substi. & in Cle. pnia de bap. sed pro adoptiuis vel arrogatis bn̄ pōt.

10 Utrū auus possit eligere p nepote ipubere. &. idē Petrus vbi. s. q̄ nō q̄ in mā odiosa appellatiōe filioꝝ nō cōtinent nepotes. aliter enī filij. aliter nepotes appellantur. Secus appellatiōe liberoꝝ. vt in. l. qd si nepotes. ff. de testa. tute. multo minus frater aut alius collateralis.

11 Utrū pr̄ possit eligere p filio adulto seu puber. &. idē ibidē q̄ nō q̄. d. c. lz. solum p impubere cōcedit electionē sepulture.

12 Utrū decapitand⁹ & hmōi possint eligere sepulturā. &. g. s. ibidē: q̄ si sēt̄ia est data nec appellatiōe suspensa nō pōt q̄ nullaz vltimā volūtatē pōt dimittere. l. ei⁹. ff. de testa. q. ēt nō pōt p aia aliquid reliquer. vt no. Jo. an. in addi. ad Spec. in. ti. ō instru. editi one. pōt tn̄ oia sc̄a petere. & recipere. Cle. i. de pe. & re. Si vo sn̄ia nō est data vel est appellatione suspensa sic potest eligere.

13 Ubi oz qs sepelirī q̄n nō eligit sepultura. &. dns Pe. pfatus vbi. s. p multos cāus q̄s ego reduco ad vnde ci vt totalis hēat itelligēcia circa hoc.

14 Prim⁹ ē de pochianis q. ōbēt. sepeliri nō i pochia sz in ecclia vbi sunt maiores sui. Ita dicit glo. i. c. i. eo. li. vi. facit. c. pmū ō sepul. & est casus in. c. is q eo. ti. li. vi. & ibi hoc tz archi. & Jo.

15 Sed quero q dicantur maiores. &. Idē Pe. vbi. s. q̄ in isto casu itelligitur pr̄ & auus. tex. ē. in. c. ebron. xiii. q. ii. iuncto. c. i. de sepul. & iō lz pauus & attau⁹ essent alibi non tn̄ ibi sepelietur sed vbi pr̄ & au⁹. sed si pr̄ esset sepult⁹ in vno loco. & au⁹ & alij maiores i alio nō sepeliet filius cū pr̄e sed cū auo & ceteris maioribus ꝫ Jo. an. p. c. ii. in pn̄. & c. fr̄nitatē de sepul & p. c. cū quis de sepul. li. vi. lz alij ꝛ̄rū teneāt pp tex. ꝛ̄rios. xiii. q. ii. sed pmū videt̄ verius.

16 Secundus est qn̄ nō appet vbi sint sepulchra maiorꝝ. q̄ tūc sepeliet in ecclesia vbi audiuit diuia & pcepit ecclia stica sc̄a. d. c. i. & ibi. p Jnno. & ē casus in. d. c. is q. & in. c. in nostra. eodē.

17 Tertius est qn̄ gs non hz sepulcra maiorū. & i vna ecclia audiuit diuia & in alia pcepit sacramēta vel est pochianus duaꝝ eccliaꝝ. & tūc si vtraq; ecclesia hz ius funerandi. tūc loc⁹ ē p̄uētioni de rescri. c. duob⁹ li. vi. sz obuētiones quarte diuidēt̄ur. c. cū qs eo. li. vi. Et si nō est p̄uētio: sed pcēdūt: dio cesanus pcordabit ptes.

18 Quart⁹ est qn̄ ecclia est interdicta vel cimiteriū vbi de iure. ōberet sepeliri. & tūc si ē ecclia sepulchri maiorū suorū sepeliet in pochia. Si vo est pochia sepelietur in ecclia cathedrali. & si oēs iste essent iterdicte cū nullus ibi debeat sepeliri. c. vt pnilegia. de pnile. & c. fi. ecclia. de pm. li. vi. & c. fi. de se-

P

pul.li.vj.tūc sepelieť in mōasterio pro pinqori fm Archi.c.i.eo.li.vi.ꝛ Jo. An.in nouella ibidē.vel vbi debebat soluere ōcimas fm ꝓdictos.

19 ¶ Quit⁹ cāus est ō pegris ꝛ aduenit̄ q sepelieť in pochia vbi moriūť si ñ scit vbi sint sepulchra maioruꝫ suorū vel si scit ꝛ nō pūt comode ōferri Inno.ꝛ Host.tenēt i.c.i.eo q ī eccle sia cathedrali. Alij autē q vtraqꝫ ecclesia hꝫ ius ꝛ loc⁹ ē ꝓuentiōi. Et istud veri⁹ credo. Idē dic ō ꝺōnat̄ ad mor tē qñ sepeliri ꝓmittunť q de pegrinis

20 ¶ Sext⁹ casus ē ō filio pubere.ꝛ ꝺꝫ sepeliri apō maiores.vt i⁹ prio casu.vel si ē fꝫ scōꝫ vel tert⁹ casū.illud serua.

21 ¶ Septim⁹ cāus de filijs illegitis. si st nāles tm̄ sepeliūť cū pre nisi pr̄ fuisset i dignitate.l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad trebe.ꝛ qō no.i.d.l.gñaliť. Si āt sūt spurij ñ sepelienť cū pre qa nec filij noiādi sūt aūt.ex coplerū.C. ō ince.ꝛ iuti.nup.nec ēt si legitimēť a ꝓncipe nisi ad petitionē pr̄is.ꝛ eo viuēte fecisset facit qō no.in auc.q .mo. na.effi.sui. Sepelienť ergo tales in sepulchro mr̄is ꝓbať.ff.ad mūici.l.i.ni si sit illustris femia. Si vo sint filij ad optiui vel arrogati.si viuente pre adoptāte moriūť.i ei⁹ sepulchro sepelienť sec⁹ si mortuo.qꝛ tūc sepeliūť cū pre naturali fm q no.plene in.c.vnico de cogna.lega.

22 ¶ Octau⁹ casus ō vxore.ꝛ dic q si ē carnal⁹ cognita vel ad domuꝫ viri ducta.tē sepeliť i sepulchro viri qꝛ iaꝫ ꝓsecuta ē domiciliū mariti p cōductiōnē.l.cū q ꝺā puella.ff.de iurisdi.om.iudi.vel qꝛ effecta vna caro cum viro.d. c.ebron.alias non.

23 ¶ Quid si sit cognita ꝛ tū pp adulteriū sepata.&.q ñ sepelliet cum viro qꝛ non est amplius de domo viri.nisi fit reconciliata.

¶ Sed qd si mortuo viro recessit de 24
domo mariti.&.q lꝫ fuerit opi.tm̄ mihi placꝫ opi.archi.ꝛ Jo.in.c.is qui.§. mulier.e.li.vi.q sepelietur i sepulchro viri qꝛ lꝫ ad alīō domiciliū se transferat.tm̄ retinet domiciliū mariti.vt.l. filij.§.vidua.ff.ad municipa.vel dic qō loc⁹ erit ꝓuentiōi. Et qd de illa q̄ hūit plures viros.dic q vltimus consideratur quia vna caro est cum eo.

¶ Sꝫ pone q vir hēat i vna ecclesia 25
sepulchra maiorū suorū.ꝛ in alia elegit sepulturā.ꝛ sepult⁹ ē ibi. vbi sepelietur vxor eius.&.q in ecclia vbi maritus actual⁹ est sepult⁹.d.c.ebrō. Ad intellige q̄ marit⁹ fuit ibi legitīe sepultus qꝛ si fuisset excōicat⁹ vel interdict⁹ nō sepelieť ibi.sic⁹ itellige si comode pōt illuc deferri.alꝫ nō.ar.d.c.religiosi.

¶ Mon⁹ casus ō nouicijs religiosis 26
q si nō erāt obligati religiōi in geneť debēt sepeliri i eccl̄ia vbi de iure ꝓuenit.nō i mōasterio.vt dic̄ Archi.in.c. cū qs eo.li.vi.secus si erat obligat⁹ religiōi i genere.ꝛ idē dic ō illis q ñ sūt plene trāslati.vt qꝛ hūt sua in proprio

¶ Decim⁹ cāus ē ō platis eccl̄iarū.nā 27
regul⁹ debent sepeliri i eccl̄ia vbi hūt platurā.ꝛ si i ꝺuab⁹ locus ē ꝓuentioni vl̄ dic si moriť in vna earū ibi erit sepe- 1
liēdus fm archi.in.d.c.cū qs. Alij āt clerici debēt sepeliri in eccl̄ia vbi sunt clerici seu beneficiati.

¶ Undecim⁹ casus ē de illo q hꝫ do 28
miciliū i ciuitate vl̄ villa.ꝛ transfert se ad villā ruralē recreatiōis cā.vel vt ru ra colat.ꝛ ibi moriť.qꝛ nō sepelitur in eccl̄ia rurali.sꝫ in sepulcro maiorum suorū.fꝫ q dicī i tribus casib⁹ ꝓmis si comode ad eū pōt portari.d.c.religioso.vt no.archi.ꝛ Jo.in.d.c.is q.

¶ Qui sūt q ꝓuāntur eccl̄iastica sepl̄tu 29
ra.&.q ꝺuodecī differētijs psonarū interdicitur eccl̄iastica sepultura. Prio

excõicatis. Cle.i.de sepul.t ꝺ pena' ꝫ facientiũ.hẽs.s. Excõicatio.vij.casu. xxxv.t hoc vex nisi absoluãtur .secun do maiestus vsurari s.d. Cle.i.t.c.q̃ q̃.ꝺ vsu.li.vi.hẽs.s.d.cãu.xxxv. hoc verũ nisi peniteãt t faciãt .cautionem Tertio qi torneamẽtũ moriũtur.c.i.ꝺ torneamẽtis. Quarto raptoꝝb⁹ q pria cẽ cũ possint'i vita nõ satisfaciũt t in morte ĩ pñt.c.ii.ꝺ rapto. Quito blas fematoꝝb⁹ ꝺei t sanctoꝝ.c.ii.de ma/ledi. Hoc vex si illã pniam sibi iposi tã ꝓtẽnũt. Sexto q nõ cõicãt semel in ãno nec ꝓfitẽtur.c.ois vtriusq̃.ꝺ pe.t re.nisi signa ꝓtritiõis oñdãt. Septio q morituri peccato mõtali notoꝝie.c. cũ q̃uia.xiii.q.ii. Octauo noiatim iter dictũ.d. Cle.i.t hoc sb excõicatõis pe na. Alij aũt iterdicti silr ꝓuantur.vt in d.casu.xxxv. Nono illi cui ẽ iterdict⁹ igressus ecclie.c.is q. de sen.exco.li. vi. Decio illi q sacerdotẽ tutoꝝem filijs suis istituit.lxxxviii.di.neq̃ apud glo. ibi ꝛium tene. Undecimo.iudeis vel paganis.de cõse.di.i.c. ecclias t.c.se. Duodecimo.coꝝoꝝib⁹ exẽteratis vel dimissis vt.s. Excõicatio.v. casu.xxxii.

30 Quid si tales ꝺ facto sepeliũtur in ecclia vel cimiterio.&.q si pñt discer ni exhumãdi sũt.alʒ nõ.c. sacris.e ti. t ecclia vel cimiterium recõciliañ.c. cõsuluisti.de cõse.ecclie vel alta.

31 Quid ꝺ puero exẽcto ꝺ vẽtre ma/tris mõtuo.&.q ñ ꝺz sepeliri cũ ma/tre sz exẽ cimiteriũ.secⁿ si nõ eẽt exẽctus fz Ho.qꝛ fetⁿ ẽ ps vẽtris de ꝓse.di.iij. Sic q̃ intellige si mortuⁿ est qꝛ si viue ret ꝺberet scidi mr̃ iaz mortua t exhi t baptizari sz mr̃e viua ñ posset exhi sine pctõ mortali p scisurã q̃ mr̃ mo/riatur.

32 Qua pẽa puniẽdi sũt q ad sepultu rã recipiũt aliquẽ i casu nõ ꝓcesso.&. tñr ad restitutionẽ coꝝoꝝis si petatur.

Itẽ oiuz q̃ occasiõe illi⁹ receperũt.c. fraternitatẽ.t.c.ex pte ei.i.t.c.cũ libe rum co.ti.t alijs penis vt.s.dictum ẽ Excõicatio.vii.casu.xxxv.

33 Quid si sacerdos pochialis coꝝp⁹ eius qui alibi eligit sepultura z violen/ter rapuerit.vel funus añq̃ deueniret ad man⁹ coꝝ qb⁹ debebat spoliaut. &.fz Ho.t Jo.i.c.cũ libex.t Jo.i.c. certificari.co.ti.t Old.ꝓsi.ccxxiij.q tñr restituere qcqd accepit t ipm coꝝ pus. Et vltra hoc pdit q̃rtã canonicã ad silitudinẽ heredis res hẽditarias sꝛtrahẽtis q in eis q̃rtã trebelianicaz pdit.t ius istitutiõis ꝺbitũ qꝺ alʒ erat ꝺtractur⁹.l.paulus rñdit.ff.ad.l.falci. t.l.rescriptũ.ff.ꝺ his q.vt idi.qꝛ ꝓhi/bere vẽ iferre i sepulcrum.q siue in lo cũ iferre ꝓhibeat siue in itinere.l.i.§. ꝓhiberi.ff.ꝺ moꝝ.ise. Ho. Pe.in tra/ctatu vbi.s.tz q̃ ad cãonicã ptẽ ꝛium qꝛ ꝺlictũ ꝓsbyteri ñ ꝺz nocere ecclie. ꝺ ordi.cogni.c.ii.xvi.q.vi.si epz.t q no.in rʒa ꝺlictũ li.vi.t gl.i.l.si qs i tã/tã.C.vñ vi.Sz ego teneo cũ Host. t Jo.si tale qd fiat a plato qꝛ ꝓlatus so lus bñ ꝓt ꝓiudicare ecclie i acqrẽdis xvi.q.vi.§.fi.sicut ꝓu⁹ ꝺño ꝓiudicat i acqrẽdis.l.fi.C.ꝺ acq.pos.secⁿ i acqsiꝫ

34 Utꝛ ꝓtextu ꝺbiti sepultura ꝓssit ipediri.&.q ñ.nec ꝓtextu cuiuscunq̃ alteriⁿ obligatiõis.l.cũ sit iustũ.C.de sepul.vio.nec ꝺz iferri molestia ifra ꝺ cẽ dies ab obitu alias ꝓ tũc est iutile qcqd fit.vt in auc.sed nec añ.C.ꝺ se/pul.vio.q vꝺo ad domũ moriẽtis acce dit t ipz vel alios molestat.vel rebus eius insignia ponit.ipso iure cadit ab actione.t in tantundem heredibus in iuriati condemnatur t publicatur ter tia pars bonorum suoꝝ t est infa/mis.t idem in eo qui circa funus pec cat.in auc.item qui domum.C.de se/pul.vio.

35 Utrū inducentes ad iurañ vouen vl' fide interposita. seu alīs ad ꝓmittēn de sepultura eligēda peccēt. &. q. clerici. ⁊ religiosi cuiuscūq; stat⁹ aut cōditionis existāt. q ad vouen vl' iurādū seu alias ꝓmittēn aliquē inducunt. vt apud' eoꝝ ecclias eligāt sepulturā vel iā electā vltert⁹ nō mutēt. sūt excōicati excōicatione papali a qua ꝓterq; in mortis articulo non pñt absolui citra papā. Cle. cupiētes. de penis. Si vero nō inducūt ad vouen vel promittēn. sed solū vt simplr eligāt. siue si inducūt ad vouen ⁊ ꝓmittēn. nō tñ vt eligāt apud suas ecclias. nō incurrūt istā penā. nec ēt credo peccent. si mō dolose nō faciūt. Ad̄ no. do. Pe. de ancha. ⁊ Jo. Mo. in. d. Cle. cupientes.

36 Sz nūqd ligant̄ ista pena si hoc facīāt idirecte. &. q sint directe vl' indirecte publice vl' occulte p se vl' per aliū hoc faciūt ligātur fm zēzc. ⁊ refert. Lar. in. d. Cle.

37 Utrū sola iductio iducat hāc penā &. q nō nisi hēat effectū. i. q ille faciat ad qd̄ alter inducebat fm do. car. in d. Cle. cupiētes. Facit q no. archi. xvii. q. i. §. si. ergo. ⁊ Jo. An. in. c. mulieres de iudi. li. vi.

38 Utrū ꝑfati clici aut religiosi qui tale votū vl' ꝓmissionez fecerūt fieri teneant̄ restituere corp⁹ illi⁹ qui talē promissionē fecit. si apd̄ eos ē sepultū. &. q sic si petat̄. ⁊ oia q occasione funeris hūerūt. ⁊ hoc. j. dēdū. quod currit q ad restitutionē corporis a die petitiōis. sed q ad restitutionē alioꝝ stati currit a die receptiōis. fm Jo. An. i. c. i. de sepul. li. vi. ꝑfatū. c. addit ad. c. pleriscz d̄ pac. Ad̄ si nō faciūt ipo trāsacto dēdio. eoꝝ eccliē ⁊ cimiteria ecclīastico tādiu sūt interdicto suppositā donec plene restituerit ꝑfata. vt i. d. c. i. Limita hoc vꝝ nisi ēt ecclia in q̄ de iure eēt sepeliend⁹. qz sic nō tenerent restituere. nec corp⁹ nec aliō fm verioré opi. vt no. Se. in. d. c. i.

Sz nūqd illi q tale votum fecerūt 39 seu ꝓmissionē poterūt alibi eligere sepulturā. &. q ñ sz sepeliēt apd̄ eccliaſ ad q̄s d̄ iur' alīs eēnt d̄ferēdi. vt i. d. c. i

Quid de illo q ñ suasiōe aliq̄z sz 40 motu ꝓpio fec votū vl' iuramētū d̄ sepultura electa ñ mutāda. &. fm ho. q sine cā mutare nō potit. ⁊ sic intelligit. c. si vero de iureur. In q̄ d̄r q nemo pōt venire ꝺ ꝓpriū iuramētū. si d̄o noua cā post iuramētū est orta d̄ q̄ nō cogitauit qñ intrauit sic poterit sepulturā mutare et sic itelligit ⁊ limitat opi. legistaꝝ q tenēt tale pactū ñ tenere seu iuramētū. C. d̄ legi. l. nō dubiū i fi. ff. d̄ pac. l. iurisgentiū. §. si. paciscar.

Utrū illi q hñt capellas a religiosis 41 seu prela. ꝓcessas sibi i qb⁹ fecerūt sepulcrum ꝓ se ⁊ suis d̄ domo possint eis inuitis ipis ꝓuari. seu alij in ipis sepulchris ꝺ coꝝ volūtatē ponī. &. do. Pe. vbi. s. q non qz talis capella ad sepulchrū reputat̄ tāq; hospitiū. xiij. q. i. ebrō. sed de iur' ē q in fūdo i q̄q̄s hz vsū nō pōt dñs inhibere inuito vsuario. ff. d̄ vsu ⁊ habita. lega. l. si heres §. fi. ⁊ l. se. ⁊ vide qd̄ no. Azo. in sūma Jnsti. d̄. vsu ⁊ hita. §. si vō vsus. ⁊ §. illud no. Si tamē esset extincti ⁊ eoꝝ dom⁹ p mortē. ⁊ bñ posset alijs ꝓcedi qz mortuo vsuario ille vl' [reddit ad ꝓprietariuz libere. l. pe. C. de vsufru. ego nō credo q de iure canonico ꝑlat⁹ ex iusta cā possit ēt ipsis iuuis alium imuttere vt ēt tenet Ludouicus d̄ roma i suis no. ⁊ dictū Petri ꝓcedit de. iure ciuili vel qñ pp hoc ipi impedirent̄ imittere. suos.

Utrū possit fieri pactio sup electio 42 ne sepulture. &. fz ho. qcqd tpale datur vel ꝓmittit. vt talis electio fiat li-

monia est.l.q.l.& plo.de pac.c.fi.

43 Quid de his q hñt sepulturas in qb⁹ nō ponit.nisi cōfrat vel canonicus.&.q si faciūt pactū aut ē tara pro q̄to cīne⁹ debeat ibi sepeliri q simonia est de simo.c.audiuimus.ꝛ.c.sicut quia nec pro terra nec pro officio aliqd recipi debet.

44 Quid ō illo q mādat corp⁹ suum ñ ō bere sepelliri.&.q ñ dz ipleri.ff. ō ꝓdi.isti.l.qdā.ꝛ no.xxi.di.§.nūc āt i gl.

45 Cuius expēsis fiet sepultura.&.q si est vxor q̄ hz dotē ꝛ alia bōa.si hec oia remanēt apud maritū ipse tñr facer expēsas oēs.Si v̄o solū dos apō eū remaneret ꝛ alia bōa ad alios irēt sic qlibz ꝓ rata sua.puta si dos sūt cē tū ꝛ alia bōa.cc.tenebit ꝓ tertia parte ꝛ alij ad qs dicta bona veniunt ꝓ aliis duab⁹.Si v̄o dotē ēt restituit.sic tenēt hered̄es vxoris.l.celsus.ꝛ.l.se.ff. de relig.ꝛ sū.fu.Si v̄o non habet nec dotez nec alia bona.sic tñr vir facere eas.l.i.ꝛ.l.si qs.ff.de re.ꝛ sū. fu.Si āt sūt alij ab vxore.sic tñr hered̄es aut p̄ respectu filij. aut dñs respectu serui. dicta.l.si quis.

46 Cetꝝ valeat si aurū factuz a laicis q̄ ñ valeat nisi tñ expēdi in sepultura &.q nō ꝑm Ludo.ō ro.q̄ lz non sit factū sup spiritualib⁹.est tñ sup cōneris etsdē.ar.l.q si nolit in fi.ff. ō edili.edic.in.c.cū laicis.ō re.ec.nō alle. Quod limita vt.s.imunitas.§.xlvii.

Seruitus

est multiplex. Pria ē fuit⁹ dei.Secūda est seruitus peccati ō qbus.s. Preceptū.§.v.Tertia seruit⁹ ē q̄ hō fuit hoi.ꝛ sic diffinit. Seruitus est istitutio iuris gētū.q̄ qs dñio alieno ꝯ nām subicit. Insti.de iure pso.§.Fuitus di.i.c.ius gentiū.xii.q.ii. c.cū redemptor. Est alia Fuitus largo nō dicta q̄ ē illa ō ascriptic̄ijs q̄ ō bet a pſona rei. Est ꝛ alia seruitus realis.q̄ est illa q̄ debet a re rei.sicut est Fuitus vrbana ꝛ rusticana.q̄ nō ō bet pſone sed predio.vt in.l.si vnus ex socijs .ff. ō Fun.rusti.p̄dio. Ad ñ no.q̄ vrbana p̄dia dicūtur oia edificia cā habitandi facta ꝛ stabuli illis cōtigui.siue sint in ciuitate vel villa vbicūq̄z.ff.ō v̄bo.si. l.vrbana p̄dia.ff.cōia tam vr.& rusti. p.l.i. Rustica v̄o p̄dia.dicunt oia predia sine domo ad habitādū. lz hēant tectū ꝓ fructibus colligendis vel stabulū ꝓ egs vel iumētis seperatum ab oi hedificio habitationis.vt.l.hoc iure.ff.qui.mo.pi.vl hipo.tacite.ꝯ.ꝛ fm hoc Fuitus dr̄ vrbana vel rustica.de q bus hēs in.c.eccl̄ia.ō cōsti. Est alia q̄ dr̄ mixta.que tō mixta dr̄ q̄z nō ē mere pſonalis q̄ debet a pſona persone nec est mere realis q̄ debeat a re rei. sed est mixta eo q̄ debetur a re pſone que ēt pſonalis appellatur vt.l.i ff. de Fui.q̄z cū pſona semp finit. vt.l.iii.§. fi.ff.qui.mo.vsufruc.amit.q̄ ēt realis. dr̄ q̄z tāq̄z ius reale vēdicat lz non rei vēdicatiōe q̄z ico⁹porale ē lz q̄si vendicat cū agit iuriarū si ꝓhibet ire et hmōi.vt.l.vti frui.§.vtrū aūt.ff.si vsufruc.pet. vt notat Ly.in rubrica.C.ō vsu fru. Species huius sunt tres.s.vsus. habitatio ꝛ vsufructus.ꝛ ō istis nō loquor hic.sed solū de ista tertia q̄ persona est serua persone.de qua loquor in infrascriptis.

Quomō efficitur qs Fuus.&.q q̄ drupliciter. Pmo ex natiuitate vt cū quis nascit de serua. Hodie tñ de cōsuetudine nō seruatur.ꝛ vid̄.s. Filius §.xx. De iure etiā nō esset Fu⁹ si in aliquo tēpore quo mater eū habuit i ventre fuisset libera vel in partu.vt insti. de ingenuis.§. sufficit. Notant Ber. Inno.ꝛ Hostien.in.c.fi.de Fuis non ordinādis Secūdo efficitur Fuus ex

bello de q̃ dic vt.s. Bellũ.in pn. Ter tio ex delicto.vt cũ libert⁹ rõe igrati tudis reducit in futurũ.l.si manumis sus.C.de liber.t eo.libe.vel cum alio mõ a lege p pcñ iponit.vt a raptore puelle.xxxvi.q.i.ꝺ raptorib⁹.vel in de ferẽtib⁹.phibita saracenis q efficiũt fut captẽtũ vt pz p eũuagãtes mistor põtificũ t de iudeis.c ita q̃rũdã.t.c. ad liberandã.Quarto ex ꝓpria volũ tate sicut cũ maior .xx.ãnis cũ itẽtiõe ptícipãdi de ptio.qꝺ qdẽ in ỽitate pti cipat sciẽs se eẽ liberum ꝓsentit alicui vẽditori q filr sit eũ liberũ eẽ. vt ipm vẽdat.Mã istis ꝓcurrẽtibus efficit fꝛ tus.vt.no.i.l.i.ff.q.ad liber.ꝓcla.nõ lꝫ.l.liberis.ff.ꝺ.libe.cã si aliquid ꝓdi ctor deficiat nõ valꝫ .t si nihil defici at de ꝓdictis non tũr dñs q euꝫ emit recipe ꝓcium si nõ vult t si manumit tatur erit libert⁹ nõ ingenuus.l.lib.hõ ff.de sta.ho.t de ꝓdictis hẽs Jnsti.ꝺ iure psonarũ.Fallit hoc i filio quẽ pr necessitate famis vrgẽte põt vendere. nõ tñ mr.t talis fili⁹ vẽdit⁹ ingenuita tẽ recipit qñcũq; ꝓciuꝫ ẽptori restitu et ipse.vl alius qcũq; ꝓ eo. vt i.l .i.t il.in ter.t gl.C. de patribus qui fi.di stra.Addo.v.modũ ex q̃ qs efficitur seruus.de q̃ hẽs.s. colonus.l.de illis qui fingũt se inualidos t mẽdicẽt

2 Quõ fut efficiũtur liberi.&.q̃ mul tis mõis.l.ꝓuicẽdo i iudicõ reũ.necis dñi sui .Jtẽ accusãdo falsariũ monete Jtẽ raptorẽ virgis dissimlatiõe ꝓteri tũ .Jtẽ ꝺ fturẽ multre ꝺ gb⁹ hẽs .i.l.i. C.ꝓ q.ca.fut.ꝓ premio lib.Ec.t fortius i ꝓscia credo q̃ possit fugere ãcil la.qñ.dñs cogit eã ad pcñm fornica tionis.t sic stare vt libera. Facit aucto ritas Pauli.i.ad cor.vi.fugite forni cationẽ.Facit regula q̃ nõ ẽ ꝺ re.iur. t pulegiũ meret amittere q̃ concessa habuit ꝓpte.de iur ẽt põt iplorare of

ficiũ epi vt cõpellat dñm eã manumit tere.t ꝓt cõpelli.l.si lenones.C.ꝺ epi. audi. Alii sunt alij casus q̃s omitto q: nõ lũt i vsu.efficiũt ẽt ex manumis siõe.de q̃ vide.s. Manumissio. Jtez ex expositiõe fui láguidi vel ꝺnegatõ ne alimẽtoꝝ facta a domino viꝺ.s. Ex positus. Jtẽ exẽptione facta a iudeo ꝺ fuo xpiano.vide.s. Judeus.

3 Utrũ fuus possit ordinari.&.q̃ nõ nisi plene libertati sit restitutus.ꝺ quo hẽs plene lxiii.di.per totum.

4 Quid si fu⁹ ordinẽt.&.q̃ si ordi nat domio scięte nõ ꝓdicẽte.eo ipo ef ficitur ingenu⁹ t liber ad q̃scũq; ordi nes sit ꝓmot⁹.lxii.di.c.si seru⁹ sciẽte.si ꝺo domio ignorãte t pũtatore t ordia tore sic si fuit ꝓmot⁹ ad maiores redi git i ꝑsũã futurũ.lxii.di.nulli.Si ꝺo fuit ꝓmotus ad sacros ordies.l.sbdia conatũ t diaconatũ dabit vicariuꝫ vel ꝓtiũ t remanebit liber.lxiii.di.ex anti qs.qꝺ si nõ hꝫ. vel nõ pót.dꝫ.depõi t restitui domino.viꝺ glo.in.c.ii.de f. nõ or. Si ꝺo ad sacerdotiũ sic fuiet i his q̃ ordinẽ suũ decẽt.alr non.t hoc vex si domin⁹ repetet eũ.j.ãnũ a die scie fꝫ Do.q̃ius alij dicãt a die ordi natiõis qr post ãnũ non pót repetere lxiii.di.si fu⁹. Jdẽ tꝫ Ray.de originā rijs ascriptitijs t colonis,ppie dict q̃ nõ possũt ꝓmoueri.t ꝓmoti restituũt vt.s.de seruis.

5 Utrũ talis deposit⁹ gaudeat ꝓuile gio clicali.&.q̃ nõ nisi tñ q̃ ỽberari nõ pót. vt no.gl.i.c.ii.lxiii.di.alꝫ ỽbe rans ipm.eẽt excõicatus.fm Jnno.

6 Sed nunqd teneẽ ꝓtinere talis.&. q̃ sic vt no.Jo.lxii.di.c.nulli.

7 Utrum seruus possit contrahere matrimoniuꝫ alius a ꝓdictis ordiatis viꝺ.s. Matrimonium.iii. ipedimẽto iii.§.iiii.

8 Utrũ tpe ꝑsecutiõis liceat xpianis

se subicere fuituti infideliū cū pacto qp
rit⁹ xp̃ianoꝝ nō dimittēt .ꝛ. Inno.ō
renū.c.nisi cū p̄dē'q̄ sic.

9 ¶ Qui sine cā seruū occiderit nō mi
nus punietur q̄ꝫ q alienū ¦seruū oc
ciderit .l.i.in.fi.de his q sūt sui vel
alie. iuris.

SIgillum qs pōt habeꝛ
ꝛ.vt no.i.c.di
lecta.de excess.prela.ꝛ dic vt.supꝛ
de insignijs assumendis .ꝛ fm eaz di
stinctionem.s.insignia.

SImonia primo
qd est.ꝛ.q̄ est spūaliū.vl' spūali
bus annexoꝝ.aut a spūalibus dependē
tiū vl' cōsequētiū.vl' ad spūalia añce
dentiū ordinātiū p̄cedēte pacto. omis
sionis ꝓmissionis p̄ditionis.mōi fruitꝰ.
p̄cuz vel cuius vis tpalitatis receptio
siue donatio. Hanc ōscriptionē elicio
ex dictis doctorum que clarius.j. pa
tebit.

1 ¶ Quero qd in p̄dicta descriptiōe in
telligatur noie spūalium.ꝛ.vtꝫ colligo
ex Hos.in.c.cōsuluere.de simo.ꝛ alijs
doc. maxime Rica.in.iiij di.xxv.arti
culo.iij.q.ij.ꝛ Alsteñ.li.vi.ti.lv. Spūa
le dicit duplicit in ꝓposito. Primo p
cōparationē ad spūm sāctū Scōo p
cōparationē ad spūm humanū. Spi
rituale ꝑmo mō dictū triplr accipitur
i. Primo p essentiā: vt gr̃a ꝛ virtutes
gr̃uite .ꝛ istō spūale.nec de iure.nec de
fcō pōt vendi.qz nō cadit in cōuētio
nē.ꝛ de his hēs.i.q.i.c.i.ꝛ ibi.gl.Se
cūdo accipit p causalitatē ꝛ dispositi
onē.vt sūt sacra que sūt q̄dāmodo
cā gr̃e ꝛ virtutū.qz per ea cōsequmur
gr̃az ꝛ virtutes ꝛ ista cū sint corpora
lia cadunt in pactū sed nō sine simo
nia vt in.c.nō satis.ꝛ c.cuz in eccliē.
eo. Tertio accipitur spūale primo mo
do dictum per effectuz.vt sunt ea que
ꝓuentiunt alicui ex aliquo dono vel of
ficio spūali. Ut ꝓphetizare miracula
facere.diuinum offiū celebrare. ꝛ ta
lia spūalia non possunt vendi redimi.
vel resignari pro pecunia.c.querellā
eo.i.q.i.nullus epūs el.ii.nisi fm q̄.j.
dicam. Spūale vero ſo modo dictum
per comparationem ad spiritū huma
num dicitur dupliciter. Primo per
essentiam vt sūt scie omnes que per in
uestigationem humanam ꝛ doctrinā
acquiruntur.ꝛ hec nec ō iure nec de
facto vēdi pōt.vt patet ꝓuer.xvij. qd
inquit prodest stulto habere diuiti
as cum non possit emere sapientiam
Secundo dicitur spirituale per cau
sam.vt doctrina predictarum sciaruꝫ
que de iure ꝛ facto vendi potest aliqñ.
aliquando vero non sine simonia. vt
patebit.j.

¶ Quid dicitur annexum spirituali 2
primo modo dictum scilicet p cōpa
rationem ad spiritum sanctum. ꝛ.q̄
oē illud In quo spirituale ministratur
vt vasa sacra ecclesia cimiterium.ꝛ re
liquie sanctoruꝫ vestis Sacerdotalis
vt sacra res ꝛ huiusmodi.

¶ Quid dicitur dependere vel con 3
sequi a spirituali primo modo .ꝛ.q̄
omne illud quod ex spirituali depen
det siue consequitur.vt habere eccle
siam vel dignitatem Ecclesiasticam.
canonicaz .vel prebendam.siue aliud
beneficium ecclesiasticum vel ius per
cipiendi decimas.primitias vel obla
tiones. Et quicquid competit clericis
ratiōe ordinis.vt pulsare campanas
claudere hostia ecclesie ꝛ similia ga
¶ Hec omnia ordini clericali sunt an
nexa.quia solis clericis conueniunt.ꝛ
istud annexum vel dependens nō pōt
vēdi.c.ad aures.c.ad nostrā.eo.ti.ali
ter cōmittit simonia.ꝛ ꝓpea ꝓcurato
ree rex ecclīasticarū.vt ꝓposit⁹.hico

notuus.ꝛ vicedominus q̄ est q̄ pect̄re
bus epi.ꝛ sil̄r defensores. vt aduoca/
tus vniuersitatis. ecclie sindic⁹.s. qui
p̄est causis ecclie.ꝛ castald⁹.siue ma/
ior d̄ns.q.s.h3 curā reruꝫ exteriorꝫ
epi ꝛ iudex epi ꝛ similiter subiecti re/
gule.vt archidiaconus. archip̄sbyter
canonicus monach⁹.ꝛ q̄libet eccliā/
stico mācipatus offō.tales si p pecuni
am ordinantursimoniaci indicant.h3
Hugo.ꝛ Hrchi.i.q.iij.saluator. Sed
Ray.limitat verū q̄n talis administra
tio h3 annexum aliq̄d spūalitatis.

4 ¶ Quid d̄ ad spūale ꝓmo mō acce/
ptū añcedent ordinari.ꝝ. q̄ ius pa/
tronatus q̄d est ptās p̄ntādi ad offm
eccliasticū q̄d quidē sil̄r vēdi non pōt
sine simonia.vt in.c.i.de iure patrona.
ſ3 trāsit cū vniuersitate tpali.vt in.c.ex
litteris de iure patro.

5 ¶ Quid d̄ ānexū spūali ꝙo mō acce
ptū.s.p cōpationē ad spūm humanuꝫ
vel dependēa.ꝝ.q̄ sunt scole. libri et
h̄moi.ꝛ talia vēdi p̄nt de iure nisi ec/
clia locū scolarū assignasset doctori.

6 ¶ Utrū sola voluntas vendendi vel
emēdi spūalia faciat aliquē simoniacū
ꝝ.Tācre.ꝛ Ber.c.vlti.eo.ti.tenēt q̄ nō
ꝛ p̄ro eis facit.c.tua nos.in fi.ꝛ.d.c.fi.
e.ti.ꝛ.c. vt nr̄ꝫ vt ecclīastica beneficia
sed ego distingno cū Host.quod q̄ ad
deum ꝛ p̄ctm̄ mortale sola voluntate
cōmittitur.vñ cū quis dicit missā.au/
dit cōfessiones.exhibet sacramenta ꝛ
h̄moi p̄ncipaliter hac intētione.vt pp
id recipiat pecuniā.vl̄ aliud tpale pec/
cat mortal̄r ꝛ simoniac⁹ est q̄ ad deū
sil̄r qui hac intētione dat.Sec⁹ si da
ret p̄ sustentatione ministri p̄incipal̄r
vel ob reuerētiaꝫ sacri.vel ad ꝙāduꝫ
laudabilē cōsuetudinē.qz sic ly.i.q.ii.
sicut ep̄m.facit.c.qui p pecuniā.i.q.i.
sed quo ad eccliam nō vt i.c. tua nos
eo.ꝛ iō sola p̄nia sine alia restitutione
delect.vt in.c.fi.eo. Ad̄ q̄dem limitat
Ho.ibidē verus in casu quo simonia
est solus ꝺ iure positiuo.imo tꝫ q̄ nec
ēt peccat.sed vbi simōia est de iure di/
uino sic tꝫ q̄ talis ita dꝫ induci ad r̄stit
tuēdū q̄q̄d accepit sicut ꝛ vsurarius
mētalis.ꝛ placet Ioa. in. d.c.fi. Sed
hoc non teneo q̄ ad p̄ctm̄.qz sine du/
bio peccat mortal̄r si hꝫ volūtatem de
liberatā ad dan̄ spūalia p̄ tpalib⁹. Est
bn̄ verū q̄ nisi seq̄tur effectus.s.datio
spūalis p̄ tpali nunq̄ erit simoniac⁹
vt no.in.c.nemo.eo. Quo añt ad resti
tutionem.dic vt.j. Simōia.vii.in p̄in.
Quo ad als pēas ipositas a iure ꝺ si/
mōiacos firmit tene q̄ regrit̄ pactio
Jō i diffinitiōe dixi p̄cedēte pacto.

7 ¶ Sꝫ qd si neq̄ ministrans spūale.ne
q̄ accipiens aliquid dat vel accipit vl̄
paciscit̄ de dādo.vl̄ accipiēdo.ſ3 ip̄is
ignorātib⁹ amic⁹ accipiēt̄ spūale dat
aliq̄d cū pacto ꝓsiliario mistrāt̄.vt ad
ministrañ inducat.ꝝ.q̄.lꝫ dās spūale et
recipiēs nō sint simoniaci ex quo nō
sciūt aliq̄d.tñ tā amic⁹ p̄dict⁹ q̄ꝫ consi
liarius simoniaci sunt.i.q.i. statuimus
ꝛ.c.si qui a simoniacis.

Simonia.ii.

In q
buſ ca

sib⁹ pactū p̄missiōis. omissio
nis.ꝓditiōis mōi.fuitij.p̄cū.ꝛ h̄moi.
tpaliū p̄ re spūali vl̄ ānexo seu depen/
denti a spūali non inducit simoniam.
ꝝ.q̄.xvij.casibus.

¶ Dño q̄n posso dat̄ cū pacto vt in
ea ꝓstruat̄ eccl̄ia.vt i.c. oli cāꝫ ꝺ resti.
spo. Q̄n ēt pōt dari lnia ꝓstruēdi ipsaꝫ
eccliam sb̄ certo pacto.vt i.c. q̄to.de
cēsi.ꝛ i.c.ex isinuatiōe eodem.qz talia
pacta reputāt̄ spūalia.sicut ꝛ i.c.signi/
ficanū de p̄bē. vbi dat̄ p̄bēda cum pa/
cto q̄ q̄tidie celebret in tali eccl̄ia. et
q̄ nō possit eā dimittere.ꝛ lꝫ.qz in tra
ditiōe rei sue q̄libꝫ p̄t q̄ sibi placuerit

apponere pactū.c.vex: de ꝓbā.appo.

2 ¶ Vtr laicus dando rē tpalem ecclie possit apponere cōditionē spūalē: puta ꝙ fiat anniuersariuz.vel dicātur tot misse vide.j.Simonia.iij.§.xi.

3 ¶ Vtr offerēs bona sua ecclie vt efficiatur canonic⁹.ꝛ ex illis bonis post modū istituat sibi ꝓbēda sit simoniacus.§.ꝙ sic .tex.ē i.c.tua nos co.sec⁹ si pure ꝛ liberaliꝫ donasset. ꝛ post humiliter peteret admitti in canonicum ꝛ retinere ꝓdicta in ꝓbēdam: ꝛ clerici pure cōsentirent: qꝛ tunc liceret.

4 ¶ Quid de eo q ꝓstituit ꝺ bonis suis ꝓbēdam in aliq̄ ecclia sibi retinēdo potestatē ꝓferēdi eā alicui alteri.§. ꝙ potest sine simonia retinere sibi ius patron⁹: vel in ꝑpetuū: vel ad tp̄s: ſꝫ nō valet nisi fiat de ꝓsēsu epi ꝛ fratrū ei⁹ si q sunt ibi in constitutione eius.

5 ¶ Ꝓpone ꝙ statuto cauet ꝙ nouiter receptus in canonicū vel monacū teneaꝫ soluere certū qd: Queriꝫ vtrum sit simonia post receptionē illud soluere.§. Ꝑa.in.c.dilectus el.ij.co.ꝙ sic ex quo ꝓcessit taxatio: qꝛ talis solutio vꝫ facta ꝺ tute illius taxationis ꝛ nō libere facit ter. ꝓsati.c. dilectus ꝛ .c.ex multis.i.q.iij. ꝛ.c.veniēs eo ti. Ꝺ limitāt verū aliq.qñ tale solutuz cedit i vtilitatē ꝓuataz aut canonicorū secus si solueretur ꝓ fabrica ecclie vel alijs ad diuinū cultū ptinētib⁹ ſm Ꝺo.ar. de ꝓstī.c.cū oēs.ꝛ.c.ex pte Mā laudabilis ꝓsuetudo ꝺz seruari.c. ad aplicā co.ꝛ.c.significatū.de ꝓben.non tñ ꝺz retineri ꝓbēda loco pignoris ar.ꝺ.c. significatū: vl̄ etiā pōt retineri: si ꝓsuetudo sit ꝙ nō assignet ꝓbenda q̄uſqꝫ tale qd soluerit. Jn hoc.n.casu fit permutatio spūalis ad spūale: qꝺ ꝫ ꝺe re. pmu.c.ad qōnes. Ꝑa.tñ in.c.Jacobus eo.ꝫ ꝙ si statutū ponit tale onus recipiendo vel recepto de nouo vt teneaꝫ soluere certū qd etiam ecclie vel ad cultū dei ꝙ nō valet sine simonia ꝛ facit.d.c.ex multis cuz alijs. Si vero statutū ponit onus ꝓbēde sic valet in fauorē cultus diuini ar.c. significatū. de ꝓbē. ꝛ.c.vnico.vt ecclia bñfi.ꝛ ar. in.c.si ꝓpter tua debita de rescrip.li. vi.ꝛ hec magis placet sed nec ꝑmam opi.condemno.

6 ¶ Secūd⁹ est cū aliqd ꝓ opib⁹ spūalibus alicui ꝓsbytero datur qui ad ea alias nō teneꝫ.xi.q.iij.caritatē. Aduerte tñ ꝙ i hoc fuerūt opi.vt refert pa.i c.significatū de ꝓben. magis ista opi. placet Ꝺa.ꝛ glo.in.d.c.significatuz. ꝛ Ricar.in.iiij.di.xxv.articulo.ij.q.i. ꝛ Ꝺo.ꝛ Bof.ꝛ Jnno.in.c.qñ ne prela.vi.su.q tz ꝙ licite pōt aliquid recipere sacerdos ꝓ missis celebrandis ꝛ alijs spūalibus administrandis. dūmō nō intēdat vendere spūale seu recipe pecuniā ꝓ spūalibus sed potius ꝓ seruitio ꝛ recōpensatione laboꝝ dānorū que sustinet trahendo ibi moraz ꝛ sua sustentatione: Et ꝙ ad ea exhibenda nō sit ex officio obligatus qꝛ si intēderet recipe ꝓ spūali eēt simonia.c. iudices.i.q.i. Similr esset simonia si sacerdos pochialis a suis subditj hoc exigeret qꝛ ad hoc tenetur q nec ēt ꝓ sūptu aliqd potest accipere ab eis sine simonia ꝓ quocūq̄ spūali.c. vēdētes.i.q. iij.ab alijs aūt bñ pōt. Ꝺez ē ꝙ Bof. ꝛ Ray.dicunt ꝙ si talis sacerdos q ēt nō obligaꝫ ex officio ꝺz sūptus necessarios aliunde ꝙ ꝺz graꝫ cantare ꝙ si facit ꝓ pecunia aut erit simonia aut auaricia sed cū simonia nō possit esse cū nō intēdat vendere spūale ꝛ nemo teneaꝫ suis stipēdijs militare.c. cū sit. eo.ergo ibi vꝫ turpe lucrū vt ꝑz in.d. c.indices ꝛ ar.xij.q.i. Illi q vel ad minus ꝺz spēm mali. Tu ꝺo tene ꝙ tria concurrere debent vt liceat. ¶ Primū

q̄ non capiat nisi p̄ sūptu vel labore. Scō m q̄ non sit ex officio obligatus ministrare Tertiū q̄ nō hēat aliunde sumptus necessarios.

7 Sed si sacerdos pochialis nō hz sūptus necessarios nunqd poterit sine simōia exigeř aliqd p̄ spiritualib⁹.&. fm ꝓa.in.c.Suā.co.q̄ si pōt aliunde sibi honeste victū quereř:puta scribendo ꝛ hmōi sic nō pōt exigere sed laborare dz manib⁹.xci.di.c.clerici Si vo nō pōt tūc eps dz sibi ꝓuidere: vel populus pōt cōpelli ad pstādū sibi necessaria p̄ victu ꝛ facit glo. bona in.c.ois xp̄ianus:de cōse.di.i. q̄ dicit q̄ pōt subtrahere sacř̄a populo nisi oblationē faciat ꝛ fm hāc di. intelige glo. ꝛ tex.in.c.p̄cipimus.xxi.q.ij.ꝛ fm p̄dicta limita q̄ vnuz sine reliquo nō p̄cedit.i.q.iij.si qs obiecerit.

8 Certius ē qñ datur aliqd pro vita eterna: vel remissione suorū peccatorū fm illud danielis iiij.peccata tua elemosynis redime de testa.c. fi.xiij.q.ij. aie.lxxxij.di.p̄sbyter in glo. Rō q̄ p̄dicta ꝓponuntur nobis venalia a deo p̄ moneta dilectionis ꝛ opibus caritatis q̄ elemosyna nō est p̄ciū vite eterne nisi ieḡtū iperaī a caritate: non sic alia spūalia que cōferuntur per ministros ecclesie.

9 Qui faciens votuz deo vt obtineat quid temporale sit simōiacus vide.j. Notum primo.§.ix.

10 Quartus est qñ daī aliqd p̄ redimenda vexatione q̄ sibi fit in re spūali.c.dilectus el primo co. Quot limito verū qñ certus est de iniustitia que sibi fit secus esset in dubio: q̄ non liceret.Qñ si eps me iniuste excōicet possū sibi dare pecuniā vt sniam revocet ꝛ me absoluat fm glo. in.c. ad aures. co. Inno.ibidē tz contrariū.s.q̄ non possit sine simonia. Sz Jo. An.ibidē ꝛ sequit ꝓa.dicit q̄ si tali imineat aliquod graue p̄iudiciū ex dilatata absolutiōe puta quia debebat eligere vl eligi vl currit sibi p̄scriptio ꝛ huiusmodi sic vera est opinio glo.q̄ tunc redimit vexationē suam.d.c.dilectus. Si nō subest sibi aliquod p̄iudiciū ex dilatione absolutionis tūc est vera opinio Inno.ꝛ iō hēat recursum ad superiorem ar.c.nullus de iure patr. Idem dic de suspensione vel interdicto.

11 Qui possit aliqd dari ꝺicenti mihi de iure vel ꝺ facto:ne sequar aliqꝺ spūale.&.pa.i.c. Matheus co. q̄ ñ lz p̄ iure querēdo sine simonia ar.c.significasti.de ele. Nec etiā p̄ possessione hūda p⁹ ius quesitū fm Inno. in c.ad aures de simo.gl.xvi.q.vij.decimas sed p̄ iure quesito sic vt i.d.c.dilectus. Ubi ꝓa.etiā addit limitando p̄dicta q̄ si propter potētiā aduersarij non posset apud superiorez de facili cōsequi possessionez tūc vt euitet magnū incōmodū posset aliquid dare sine simonia:sicut dictū est de absolutiōe ab excōmunicatione. Si vo iniuste possidet non potest aliquid dare sine simonia vt non veretur. Similiter ne eps eum iuste deponat: vel ne accusetur iuste vel illi qui pretendit ius i beneficio q̄ tunc non esset redimere vexationē vt no.in.c.nemo co.ti. Hic aduerte: q̄ reddens spirituale quod vsurpat solum ex pecunia: licet dans possit sine simonia redimere tamen ille a quo redimitur est simoniacus fm Hosti.

12 Utrum possit sine simonia aliquid dari p̄sbytero pro baptismo qui non vult aliter baptizare.&. ꝓa.in.c.cuz in ecclesie co.ti.q̄ in adulto non quis propter contritionez pōt saluari ar.c. debituz ꝛ qō ibi notatur de baptismo ꝛ in.c.ij de p̄sby.nō bap. Sed p̄ ifante stāt opiniōes. Alig vt Tho. Pa fe. ꝛ

Pe.de taren.ꝛ Pe.de pasu. in.iiij.ꝛ glo.in.c. baptizandis. i. q .i.dicunt ꝙ nó ly qz nó sunt facienda mala vt veniant bona.xliij.di.c.qò ait loth .ꝛ ibi glo.ꝛ xlvi.di.sicut. Sz Pa.vbi. s.ꝛ Ricar.ꝛ Landul.i.iiij.di.xxv.reputãt verius in adulto qz bona voluntas ei sufficit i tali casu. Sed qñ quis habet puerum ꝛ nó reperitur alius qui possit baptizare vel sciat vt puta quia est mutus vel non habet manus ille qui querit ꝙ baptizetur nec alium habet ꝙ tunc licite dat qz non emit spũale. nec hoc debet intendere sed remouere veracionem ꝛ impedimentũ: ꝛ debet intendere emere tẽporale. s. aquã solum ꝛ hoc tene.

13 ¶ Vltz licite detur pecunia pagano vt se baptizari permittat. ℟. in glo. i. q. ij. in. c. ꝗz pio recitantur opi. sed tene opi. Pa. in. c .cum in ecclesie eo. qui dicit ꝙ si propter paupertatẽ timeret venire ad fines tunc ly ei aliquid dare vt veniat. Si vo nó hz voluntatẽ veniẽdi nisi ppter cupiditatẽ tunc nó ly qz baptismus ei parũ prodesset. xv. q. i non est: imo peccat qz abutit bono. ꝛ sic dãtes ar. xxiij. q. v. ad fidẽ nisi probabiliter ꝓsumeret ꝙ postea mutabit voluntatem.

14 ¶ Quid si ecclesia mea vel ꝓbenda me remoto alteri est assignata. ℟. ꝙ si ꝑ pretio eam recupero vel redimo: si móia ẽ: siue iuste siue iniuste sim ãmotus. Secus ante priuationem si iuste tenebam quia sic est redimere vexationem meam concordat Inno. i. c. ad aures eo. ꝛ Pa. in. c. Matheus. eo. ti. Intellige quando remotus est a prelato superiori quia secus si expelleretur ab aliquo tirãno nam tunc ẽt post remotionem posset dare.

15 ¶ Vtrum sit simonia si pecunia datẽ episcopo vt nó cõferat simoniace. ℟. Pa. in. d. c. cũ in ecclie ꝙ sic ex parte recipientis sed non ex parte dantis.

16 ¶ Vltz capitulũ dãs aliquã alicuiq electionẽ ipedit de q̃ ꝓstat ꝙ i electione nullũ ius hz vt ꝺ̃ sistat sit simoniacũ. ℟. ꝙ non si ipediret ne simplr electio fieret sz si ipediret ne iste vel ille eligeret sic nó posset sic nec ille cuius electionẽ ipediret ẽm Rodo.

17 ¶ Quint⁹ casus ẽ qñ ꝓcuratio datur epo ꝓ visitatione vel cõsecratione ecclesie de censi. c. cum apostol⁹ ꝛ de simo. c. cũ sit romana de prescrip. c. cũ ex officij. ꝛ x. q. iij. relatum ꝛ ly doc. di uersimode velint assignare rõnem tu tamẽ dic. ꝙ hoc fit legis auctoritate. ꝛ ideo nó peccatur. xxiij. q. iiij. qui peccat. Aduerte tamen ꝙ tunc licite põt dari quando est ꝓcuratio moderata. de qua vide. j. Visitatio. ℣. iij. aliter nõ liceret.

18 ¶ Sextus casus est quãdo exigit in pactũ expresse qò a iure ꝓmittitur: vt dictũ est in precedẽti. ℣. vel qò merat. vt in. c. oliz ei. i. de resti. spo. ꝛ ibi Pa. Ideo vt dicit idez Pa. in. c. i. de eo. q mut. in pos. qz ly spũalia non accipiant extimationem tñ interesse ex eis ꝓueniens bene potest esse extimabile ꝛ super eo tanꝯ sup tẽporali ꝓcedi põt. vt dicit glo. in. c. corã de offi. dele.

19 ¶ Vltz vicari⁹ recipiẽdo salariũ sit si moniac⁹. ℟. Pa in. c i. ne ꝓ. vi. su. ꝙ nó qz locat opas suas sicut nec aduocatus. xliij q. v. non sane.

20 ¶ Septimus casus est qñ qò exigit per modum insinuationis exigẽ. vt si dicatur volenti intrare religionem ꝙ aliquid secum portet vnde possit viuere. Quod verum credo ꝙ Pa. in. c. non satis eo. dummodo non deducat in pactũ ꝛ ita cõcorda Inno. i. c. tua c. ii. q vi tenet ꝙ ñ ly dicet si vis

viuere mecū porta tecū. ⁊ glo. in. d. c. nō satis q̄ dicit q̄ ꝫ sic dicere. ō quo tū dic. vt. j. Simonia. iiij.

21 ¶ Octau⁹ casus ē qñ subest ꝓsuetudo vt aliqd ꝑ spūalib⁹ exigatur. de q̄ tū dic. vt. s. Lō suetudo. §. xij. Aduerte etiā q̄ illud hꝫ locū vbi a laicis debet aliqd clericis'. Sed vbi consuetudo ē vt a clicis aliqd exigat tunc dic fm ℙda. in. c. Jacob⁹. eo. q̄ ad ꝑuatū comodū clicoꝝ nō valet. ſꝫ bñ i fauorē diuini cult⁹ si nō ꝓcessit itellige exactio añ sacroꝝ exhibitionē: ⁊ ppea dicit ino. ⁊ Jo. de ligna i. d. c. ad aplicā q̄ ꝓsuetudo q̄ dat aliqd añ receptionē sacroꝝ est corruptela: nec valet q̄ tūcūq̄ lōga: ⁊ qñ nō ꝓcessit exactio: q̄re valeat in laicis ⁊ nō clericis. Rō diuersitatis est: q̄ laici videtur se obligasse sub noie cuiusdā oblatiōis. facit qđ no. i. c. nouū genus de decī.

22 ¶ Nonus casus est qñ qs cā ꝑmutationis aliqd dati recōpēsationē maioris bñficij. de quo dic vt. s. ℙermutatio. §. vi. Et aduerte q̄ tractat⁹ ꝑmutatiōis iter ꝓtes sup bñficijs nō inducit simōiā. vt. s. ℙermutatio. §. iiij. imo vt dicit Lar. i Lle. vnica: de re. pmu. i renūciatione exp̄mi pōt. q̄ cā ꝑmutationis renūciat sine simonia q̄ a iure ꝑmittit. de ele. significasti: de re. pmu. c. vniuersoꝝ. ⁊. c. vnico ō re. permu. li. vi. ⁊. d. Lle. vnica.

23 ¶ Decim⁹ casus ē qñ vasa sacra vendūt: q̄ ꝫ sint ānexa spūali tñ vēdi pōt sine simonia. non habito respectu ad formā ꝓsecratiōis fm Ricar. in quol. ij. q. xxij. ita tñ q̄ alteri ecclie i eadem forma vēdāt. sed ꝓfōe seculari nō ꝫ vēdere: nisi redacta in ꝓstinā massā. Et idē ꝫ dico de vestib⁹ sacris q̄ alteri ecclesie vendi pōt.

24 ¶ Sꝫ nunqd ꝫ aliqd exigere ꝑ crismate habito respectu ad liquorem. ℙda. in. c. ea q̄ de auaricie: eo ti. q̄ nō sine simonia. q̄ crisma icēꝫtū sacrū ē: nō solū ē spūale. ſꝫ ēt icēꝫtū liq̄ est qđ spūale. t. q. i. placuit el. ij. similr nec ꝑ pane bñdicto vel candelis benedictis

25 ¶ Undecim⁹ cāus ē qñ vēditur depē dēs siue ꝓsequēs ad id qđ dependet a spūali fm Rica. vbi. s. sicut ē ꝓceptio decimaꝝ ⁊ fruct⁹ bñficioꝝ. panis oblat⁹ vl̄ cera gñū. ⁊ hmōi q̄ offerūtur i ecclia. Nā ius ꝓcipiēdi spūale ē ⁊ vendi non pōt: sed bñ fructus. Et ſō dicit ℙda. i. c. i. ne ꝓ. vi. su. q̄ ꝓlatus bñ pōt vēdere obuētiones iurisditiōis tanq̄ fruct⁹ fm glo. ibidē: ſꝫ tñ fm Inno. ñ debet vēdi exercēti illā iurisditiōem ⁊ bñ qz pp cōueritatē videntur vēdere ipaꝫ iurisditionē. i. q. iij. c. si quis obiecerit. Silr alij fructus ecclie fm ℙo. vēdi pñt cū sint corporales. itellige verū a bñficiato q̄diu ipse viuit. ñ a ꝓlato q hꝫ ius ꝓferendi. ar. c. vnici. §. fi. vt ecclē. bene. ⁊ silr dicit idē ℙda. in. c. fi. ne ꝓ. vi. su. q̄ pōt locari laico obuētiones ecclie. dūmō ponat clicū loco sui ꝑ recolligēdis. ne ꝓfūptuose ad altare accedat vbi fiūt oblationes: ar. c. i. ⁊. ij. ne cleri. vel mo.

26 ¶ Qui dās pecuniā ꝑ administratiōe rerū ecclīasticarū cōmittat simoniam ℟. ℙda. i. c. ꝓsulere eo: q̄ sic: ⁊ ibi ter. ℙoc limito fm gl. in. c. Saluator. i q. iij. q̄ tal⁹ administratio hꝫ aliqđ spūale ānexū: alias nō: qz tūc ꝫ iurisditionē posset dare sub pēsiōe ānua. Et idē dic. ſ. simoniacū si dat ꝑ administratiōe paupum ⁊ hospitalium. i. q. vij. si qs oēm in glo. ⁊ in ant: ō sācti. epi⁹. §. ſꝫ neq̄ fm ℙe. de pusio: tractatu. de canonica portiōe epi. c. iiij. siue hospitalia sint auctoritate epi constructa. siue nō: sec⁹ si dat vt recipiat⁹ ad fruiēsi. solū sine aliquo iure ꝓsequēdo. Et sic intellige. c. vnicū. vt eccliā. bene. q̄ ec

clesia.i.platura sub ānuo cēsu concedi nō pōt: de simo.c.nō sat̄.xxi.q.iij.principi⁹. Cū ēnēs p̄ positurā. yconomicatum. vicedominū aduocationē. castaldatū ⁊ hmōi simoniacus ē.i.q.i.si qs ep̄s: ſm tū limitationē p̄dictaz.

27 Tertiꝫ dās aliqd vt seruiat tanqꝫ vicarius in ecclia sit simoniac⁹. ℟. pa. in c. ad nostrā eo. q̄ sic: vide bonuz tex. cū glo. in. c. lz de penis.

28 Tertiꝫ vēdens villā ⁊ ius patronatus qđ hz in ea sit simoniac⁹. ℟. ℣a. in. c. q̄rellā: de simo. q̄ sic: q̄ copulatiua facit venire copulatū p̄ncipal'r: ⁊ nō accessōie. Secus si dicatur: vēdo villam cū iure p̄ionat⁹: ⁊ sic itellige. Jo. An. in. c.i. de iure patro. li. vi. Ego vo quo ad ꝓsciaz recurrerē ad itētionē si habuit. ſ. animū vendendi ius patronatus specialiter: ⁊ sic sit simoniacus. qđ pz q̄ plus vendit villā: alias non.

29 Undecim⁹ casus est q̄ ep̄s recipit clicū ad seruitium spūle ⁊ tpale p̄stan̄ sibi cū p̄missione. q̄ annuati soluet sibi certū salariū donec sibi puiderit de bñficio. Nā lz hoc ſm ℣o. dummō specialr nō se obligauerit ad seruitiū tpale p̄stan̄. nec committitur simōia postmodū remittēdo salariū cū ꝓfertur bñficiū: q̄ salariū erat sub ꝓditione: ⁊ facta collatōe bñficij expirat cōditio. Insti. de v. ob. §. ois. Secus si p̄ missio salarij fuisset pura ⁊ ppetua: ar. c. veniēs. e. ti. Qđ qdē ℣a. in. c. cum esset eo. credit verū q̄ lz q̄ plat⁹ nō seducitur p̄ncipalr pp seruitiuz: sed q̄ ille meretur: alr si cā finalis sit fortuitus non lz ar. c. graue: de p̄bē. secus si sit causa impulsiua.

30 Quid de illo q̄ recipit p̄missionē bñficij p̄standi p̄ voce electionis danda. ℟. simoniac⁹ ē. c. de hoc: eo ti. Idē dic si recipit p̄ electiōe nō impedienda. siue an̄: siue post: dūmō nundū sit tus acq̄sitū i ea electiōe: nā acq̄sito iur lz redimere suā vexationē. vt. §. iij. cāu.

Tertiusdecim⁹ casus ē q̄n pecunia 31 dat̄ p̄ tpali iurisditiōe hñda. ſm pa. i c.i. ne p̄. vices ſa. ſz tū lz non sit simonia ē graue pctū. Facit ad hoc. c. nemo. ⁊ qđ ibi no. eo ti. ⁊. i. q.i. i summa. Et glo. i. i. c. q̄n: ne p̄. vi. su. q̄ tz q̄ est simonia: dz intelligi vbi ſm ℣a. i. d. c. q̄n q̄n tpalis iurisditio hz dependētiā ab offō ecclīastico. q̄ p talē ꝓnexitatē cōmittitur simōia. d. c. ꝓsulere. e. ti. sed q̄n nō hz dependentiā ab officio ecclīastico: nō ē simonia sed turpe lucrū: ⁊ ō legē hz ℣a. in. d. c. i. vt i aut. vt indi. sine q̄: suffra. ⁊ in aut: de man. p̄n. §. illud. ℣o. tū tz q̄ sit simonia dare pecuniā vt p̄moueatur qs i ipatorē vel regē: p̄tātē vel rectorē alicuius ciuitatis: q̄ iurisditio est spūalis. i. q. iij. ex multis. Dū vendere gastaldionatū. vel yconomatū ē simoniacum. i. q. i. si qs ep̄s ⁊. i. q. iij. Saluator. Dis. n. potestas a deo ē. ⁊ iō spūal' vī. Sed credo sit verior opi. ℣a. imo. Dc. tz q̄ etiā lz dare aliqd p̄ hūdo officio tem porali: de quo vide. ō. Officium. §. i. ⁊ dic. vt ibi.

Quartusdecim⁹ casus ē: q̄n spūale 32 p̄ spūali exigit̄: vt puta vn⁹ dz dicere p̄mā missā. alter ſam: ⁊ ꝓueniūt ad hui cē q̄ vn⁹ dicat missā p̄ alio: ⁊ e cōuerso Tho. vo tz q̄ si interueniat pactū erit vicios⁹: nisi bñficio: vel p̄sonatui sit ānexū tale on⁹: vt puta p̄bēde. ſ. q̄ q eā habuerit dicat missaz ō beata virgine: vt ex de p̄bē. c. significatū. Sālr vī tenet̄ Rica. in. iiij. di. xxv. articulo. iij. q.i. dicēs q̄ si duo sūt baptizandi. ⁊ vnus dicat baptizabo te tali pacto q̄ baptizes me. q̄ est simoniacū. Nō qz in talib⁹ nulla pactio vel ꝓuētio dz interuenire. c. tua nobis eo ti. ⁊ hoc pp duo. Primo: qz res a nō dño emitur

sicut a ministro sacrox q non est dñs
Scdo q: ē ꝺ rone gre q vedaf. Sz
tu aduerte q qñ vn9 tenef dicere pri
mā missā t ꝓuenit cū eo q tenef dice/
re ſam ꝑ ſa dicēda vt alius dicat ꝑ/
mā: q li. ꝑ. nō denotat appciationez
sed admīculationē cū ille non possit
dicere missaz ꝑ alio nisi dicat ꝑ eo. t
ió lz: sed in casu ꝓdictox ꝺoc. li. ꝑ: di/
cit appciationē: t ió illicitū ē pactū sz
bñ ꝑ posset dicere ſm ꝓdictos doc. ¶ Do
die ego dico ꝑ te: vel te baptizo: t ro
go vt cras dicas pro me: vl baptizes
me postea t hmói sine pactione.

35 ¶ Quintusdecimus cāus qñ daf ra/
tione ꝓuocationis ad ozañ: sicut qñ
daf elemosyna religiosis pauplb9 vt ꝑ
uocent ozare t missas dicere ꝑ eis de
quo dic. ut. j. Simonia. iij. §. ix.

34 ¶ Sextusdecim9 rone punitionis si
cut in absolutione excōicatiōis exigit
pecunia non ꝑ absolutōe q: eēt simo
nia: sed pro punitione pcti'. c. ad aures
eo. ꝺcor. Ricar. vbi. s. t addit: caueat
absoluēs ne in hoc magis intēdat de/
seruire cupiditati: q3 correctiōi.

35 ¶ Decimuseptim9 rone liberalitatis
q: gratis daf t graf accipif nō rone
alicui9 spūalis. i. q. i. gcgd sed tñ nota
bilitas in tali dato facit presūptā: simo
niā. vt in. c. t si qōnes eo. ti.

Simonia. iii.

Circa bñficia dignitates t offā. t primo circa electiōez seu promotionē q̄rif.

1 ¶ Vtr reges t principes t alij recipientes pecuniā ut ꝓfētiāt electioni seu ꝑmotioni ad aliquā dignitatē vel platuram sint simoniaci. &. ꝓꝺa. in. c. de hoc eo. q ſic t tenef restituere illi ec/clie de cuius prelatura agebaf: lz non esset de bonis ecclie vt p3 in eodem. c. de hoc.

2 ¶ Quid de canonico q cōuenit cum aliis canōicis vt cōplaceāt sibi de ali/quo canonico recipiēdo: t postea ipse eis cōplacebit de alio. &. q simonia ē c. ꝗpio. i. q. ij.

¶ Quid si dicat aliqs eoꝝ nunc3 cō 3
sētiā q aliquis fiat canonicus nisi mi
hi ꝓsentiatis de meo. &. ſm Ray. Si
moniacus ē. Si tñ cōsuetudo esset q
qñ vnus fuit exauditus in vna q alt
postea exaudiaf in alia posset tunc ta/
lē ꝓsuetudinē rogare ſuādaz ar. lxiij.
di. q: igif de ꝓsti. c. cum oēs.

¶ Cētx cōmittat simoniā q facit pa/ 4
ctū cū illo cui bñficiū ꝓfert vt retineat
aliquā portionez ex redditib9 bñficij.
&. ꝓꝺa. i. c. i. vt eccl̄ia. bñ. q sic. Mo.
tñ q eps ex iusta cā t necessaria pōt
statuere vt redditus certi tpis, bñficij
vacātis deputenf ad certū vsū lauda/
bilē. facit. c. vltimū de v. si. Itē p solu/
tione suox debitox: intellige' ꝺctoruz
noie ecclie: secus si ꝺrisset noie ꝓuato
vt no. glo. in. c. i. de solut. facit. c. si pro
pter tua. de rescrip. li. vi.

¶ Cētx ꝑmouēd9 in rectorē alicuius 5
ecclie t pacisces vt soluat pēsionē ma
iorē collatori sit simōiacus. &. ꝓꝺa. i.
c. cū clici de pactis: q sic Silr cēt si ꝑ
mouēd9 propria auctoritate obliget se
ad pēsionē: t nō tz collatio ſm ꝓꝺa.
ibidem: lz Jo An. teneat q tz.

¶ Circa officia q̄rif qd de ꝓsbytero 6
q vēdit officiū portādi aquā bñdictā
p suā pochiam. &. ſm Rodoñ: q licī/
tē pōt fieri si vendit emolumenta sibi
ex ꝓsuetudine ꝑuenire ꝓsueta. Si aūt
vendit tale officiū non ē simonia: sed
turpe lucrū: Si aūt vendit aquā bñ/
dictā vel panē benedictū sic ē simonia
ſm Alex. t Rodoñ. q: in receptione
taluū cōfert remissio venialiuz pctōrū

¶ Quid si quis vēdat officiū claudē/ 7
di hostia vel pulsādi cāpanas t hmōi.
ſm Rodo. q simoniac9 ē sūpto noie

simione large: sicut talia officia sūt spi
ritualia large: Si tñ datū sit alicui ta-
le offiū gratis ⁊ cōsuetudo sit loci: ꝙ
possit ponere aliuꝫ loco sui: ⁊ locare ⁊
vēdere ad vitā ipsi⁹ dātis: nō eēt simo
nia ſm Rodo. Sꝫ tu aduerte qꝛ. i. q.
iij. c. i. dr ꝙ non ē facri muneris offiū
claudere hostia ecclie ſꝫ tñ sibi anne
xū vel vnitū. Et dicit glo. ibi ꝙ tūc est
simonia emere aliquā administratio-
nē vel offiū ecclie qđ ē annexū alicui
spūali vel cōsuevit p clericuꝫ exerceri
solum ⁊ sic tene ꝙ ē simonia vendere
offiū secus vendere redditus.

8 Quid de dātibus aliqd vt possint
in pochia vel ēpatu ąrere vel ąstuare
ꝛ. ſm Tho. i quol. ꝙ sacerdotes plati
recipiētes simoniaci sūt cū psuasio sa
cerdotis spūalis sit ⁊ ei credat: qꝛ pre
lati aut pſbyteri sūt: ⁊ sic ē simonia re
spectu plati vl pſbyteri cōcedētis: re-
spectu vo dātis sacrilegiū est qꝛ ibi est
ō fraudatio elemosynaꝝ ō ĩtentionē dā-
tiū ⁊ teneť vterq; ad restitutionē si ta
les ąstores sunt scelerati vt sunt chia-
ratani: sed quo ad restitutionem dic.
vt Restituto primo in verbo turpiter
§. i.

9 Utꝛ liceat dare vl accipe pecuniā
p oꝛone ꝓdicatiōe dei laude vel pro-
cessione. ꝛ. ſm Ric. vbi. s. ⁊ Astē. li.
vi. ti. lv. ꝙ nō. Dec. n. ⁊ silia dicuntur
spūalia inq̄tū ex gr̄a procedunt ⁊ ad
gr̄am disponunt q̄tñ p hominuꝫ mi-
steriū exhibentur ⁊ iō vendere in his
ꝙ ē spūale simonia est. Et iō q ꝓdicat
ꝓncipaliť vt laudē vel fauoꝛē cōsequa-
tur humanū vel lucrū simoniac⁹ ē sal
tē mētalis i. q. iij. nō solū. Aduerte tñ
ꝙ dātes elemosynas paupib⁹ aut reli-
giosis ut ipetrēt oꝛonis suffragiū non
dāt q̄si intēdant emere oꝛones sed q̄-
si p gratuitā beneficiēt iaꝫ eos ꝓuoca
re ad oꝛaū p se gratis ⁊ ex caritate. ⁊
sic non peccant.

Quid de statutib⁹ l aliq̄ ecclia ꝙ 10
ꝓcessio nō fiat i aliq̄ funere nisi tantā
pecuniā legasset ecclie. ꝛ. ſm Ray. ⁊
Tho. ꝙ simōiaci sūt ar. de iureiur. c.
sicut el ꝓmo ⁊ ſo sec⁹ si statueretur. ꝙ
legātib⁹ talē sūmā fieret talis honoꝛ vl
ꝓcessio ar. eī. eo. c. cū sit Rō diuersi
taťis ē qꝛ in ꝓmo ē exactio qꝛ ꝓsupponit
ꝙ p minoꝛ nō fiat i ſo hꝫ spēꝫ gra-
tuite recōpēsatiōis qꝛ nō negať ne ēt
fiat p nō legātib⁹ ar. de iureiuť. c. si-
cut el primo ⁊ ſo.

Utꝛ liceat dare pecuniā p ānūāsa 11
rio celebrādo ⁊ hmōi. ꝛ. Rī. i. iij. di.
xxv. ꝙ nō ſꝫ p hoc pactū facere ō dā
da pecūia ſꝫ si ex deuotōe deť ecclia
dꝫ celebrare. Anno. vo. i. c. qñ enoꝛ-
mis ne p. vi. su. dicit ꝙ nō solū ſꝫ sed
ēt ē meritoꝛū aliq̄s reddit⁹ ꝓstituere i
ecclia vt ibi fiat ānuersariū p aliq̄: ſꝫ
hoc ꝓstitui ñ pōt p donatoꝛē qꝛ ñ ſꝫ ei
ꝓditōes spūales apponere: ſꝫ tñ tpa
les vt redēptionē captiuoꝛ. xij. q. ij. au
rū ſꝫ pōt ꝓstitui p illos q hūt anniuer
sariū facere eī de pbē. c. significatuꝫ.
Do. i. d. c. qñ ſꝫ ꝙ pōt ipōi tale on⁹
reddit⁹: ſꝫ dicit tuti⁹ foť relinq̄re sic
relinq̄ talī ecclie ānuatī. x. libꝛ. sup talī
possessiōe diuidēdas iter eos solūmō:
q meo anniuersario itererunt: ⁊ rogo
vt fiat omni anno.

Utꝛ canōic⁹ vadēs ad hoꝛas cano 12
nicas principaliť p denarijs hoꝛarijs
sit simōiac⁹. ꝛ. Do. i. c. oltꝫ ō v. sig. ⁊
segť. Jo. an. ō cle. nō re. c. vnico. li. vi.
ſꝫ ꝙ ñ est vꝛa simonia: qꝛ nulla exꝓssa
pactio itercedit ſꝫ ꝙ graviter peccat:
⁊ mentalē simoniā cōmittit ſꝫ p solaꝫ
pñiam satisfacit. c. tua nos de simo.

Quid si cleric⁹ p ꝓcio vigilet ad 13
defūctū ⁊ dicat psalteriū. ꝛ. hosti. ꝙ si
fecit pactū p eo legere psalteriū ꝙ si-
monia est. Si aūt ꝙ vigilaret non est

simonia ꝛ3 scit tactꝫ ꝙ debeat legere psalteriũ ar. de ꝓbē. c. significatum: qz sic vēdit laborē quē ñ tenet ipendere.

14 ¶ Quid si maior crux. nō portet nisi ꝓ certo ꝓcio. ꝛ. Hosti. ꝙ ē signum auaricie ⁊ inducit viciũ simonie. c. an diuim⁹ eo. Silr est simonia qñ taxat ꝓ quãta pecunia gs ponatur in tali sepultura cũ ibi sint plures fm Hosti.

15 ¶ Vtrũ pactũ de lecto redimēdo añ ꝯ corp⁹ ad eccliam deferat sit simonia. ꝛ. ꝙ nō qz lect⁹ ⁊ hmõi ē qd tpale ⁊ iõ põt vendi redimi ⁊ hmõi: si tñ dict nolēt sepelir nisi ꝓs ipposito pcō de eo redimēdo sic vr simonia cũ fiat pactũ de tpali ad spũale fm Hosti. facit. c. vlt. de re. pmu. Silr cõmittitur simonia si clerici nolēt sepelire nisi fieret eis cautio ab heredibus defuncti de receptione eoz que cũ funere portant ⁊ similiter qñ nolũt sepelire sine pecunia. c. q̃sta est. xiij. q. ij.

16 ¶ Item sit simonia ꝓ mrimonio dare pecuniã. ꝛ. fm Ricar. in. iiij. di. xv. ar. iij. q. i. ꝙ ꝓut mrimoniũ est sacr̃m cadẽs in dispẽsatiõe ministroz ecclie sic vēdi nõ põt ⁊ iõ simoniacus ē qui pro bñdictiõe nubẽtiũ pecuniã exactã accipit. c. cũ in ecclie eo. prout vo matrimoniũ ē offiñ nature: sic ꝛ3 dare ⁊ accipe p̃ciũ sicut ⁊ ꝓ alijs officijs ciuilibus ⁊ corporalibus.

17 ¶ Sed qd si nolit bñdicere nisi data peciũia. ꝛ. Alex. ꝙ dz recurrere ad supioꝛẽ q si noluerit cogere ꝓsbyterũ vt bñdicat gratis tuti⁹ est abstinere q̃ꝫ peccãdi occasionẽ dare. Ida. tñ in. c. dilect⁹ el. ij. eo ti. ꝛ3 ꝙ in sacr̃is voluntarijs ñ ꝛ3 aliqd dare ꝓ eis hñdis sꝛ3 i necessarijs sic. Et sic videret tenendo opinionẽ ꝙ nō possuz ꝓsumar̃ matrimoniũ sine bñdictione vbi ꝓsuetũ est q̃licite dare pōt cũ itẽtiõe dandi ꝓ redimẽda vexatõe ñ emẽdi bñdictõem

¶ Quid de sacerdote q nõ vult dare 18 lniam pochiano alteri ꝓfitẽdi nisi data pecunia. ꝛ. Rodoñ. ꝙ simoniac⁹ ē Idẽ dic de lnia cõicãdi aut bñdicẽdi spõsas Aduerte tñ ꝙ si nõ itenderet licẽtiã cõfitẽdi cõicãdi vel bñdicendi spõsas ⁊ hmõi vendere: sed sibi ꝓuidere sup obuẽtionibus ⁊ oblatiõibus q eũ cõtingerẽt ⁊ nõ plus nõ eẽt simoniacus fm Rodoñ.

¶ Vtr̃ sit simonia ex pacto dare ali 19 qd ꝓ calicib⁹ vestib⁹ ⁊ linteaminibus bñdicẽdis. ꝛ. Ray. ꝛ3 ꝙ nõ: qz nõ iuenit nisi in crismate baptismo cõione eucharistia balsamo sepultura ⁊ basilicꝫ dedicanda. i. q. i. diuina. c. placuit. c. vt vn⁹ qsq̃ ex eo ti. cuz in ecclie. Sed tu dic vius cũ Sos. ⁊ Ho. ꝙ est simonia. c. ad nr̃az eo. Idẽ dic ꝓ bñdictione abbatũ vl abbatissaꝝ vellatiõe virginũ aq̃ bñdicta ⁊ hmõi ꝛ3 pe. ō pal.

¶ Vtr̃ archidiacon⁹ q hz examinat 20 re ꝓmonẽdos vel ille q rñdet in scrutinio ordinãdi fm formã. c. ij. de scruti. vel ille minister q legit euãgeliũ cũ fit ordinatio sit simoniacus si aligd recipit ab ordinandis. ꝛ. ꝙ sic fm dñm Anto. in. c. pe. ex̃. eo.

¶ Vtr̃ ꝓtẽdẽs scitatẽ quã non hẽt vt 21 ꝓmoueat ad ordines vl beneficia sit simoniac⁹. ꝛ. ꝙ non sed debet agere pñiam. c. mandato extra eo.

¶ Vtr̃ notarius sine simonia possit 22 aliquid recipere pro scriptura facta ō ordinatione. ꝛ. Lau. ⁊ sequitur Ber. bzir. in. c. sicut episcopum. i. q. ij. ꝙ nõ nec ꝓ labore nec pro charta: sed episcopus debet sibi procurare. Ida. vero. in. c. i. de simonia ꝛ3 cuz glo. ibidẽ ⁊ cõiter doctoꝛes qõ vertit̃ cõi notario q hẽt salariũ de publico secus ē in illo qui non hẽt salarium quia recipe põt ꝓ suo labore solũ considerata q̃litate negocij non ordinis sicut faciunt q ꝓ

clericatu nñ: ꝓ diaconatu plus ꝛ hñ/
iuſmodi qꝛ ſic ẽ ſimonia.ar.x.q.ii.pre
caric. Idẽ dic q ẽ ſimonia exigere ali
qd ꝓ ſigillo niſi expẽſas cere ꝛ ſigilla
tionis ꝛ clericoꝝ ad hoc deputatoꝝ
itellige ſuper re ſpũali ꝛ in iuriſditio/
ne eccliaſtica cum nihil aliud ſit niſi
q̃dã teſtificatio iudicis ſuper illud.

13 Utrũ recipiẽs aliquã ꝓmiſſionem
ſpũalitatis. puta bñficij ꝛ huiuſmodi
ꝓ aliq̃ negocio ꝓmouẽdo apud ſedẽ
apoſtolicam ſit ſimoniacus. ℟. Hoa. in
c. cũ eſſent eo. q ſic vt ibi.

14 Utrũ ſtatutũ i fundatione alicuius
eccleſie factũ quo cauet. q qſqs tñ i
reddit̃ annuati dederit i perpetuũ
recipiat ꝓ canónico. ꝛ hẽat qꝺ ꝺderit
ꝓ pbẽda. ſit ſimoniacum. ℟. Rodoñ.
q ſi tale ſtatutũ fiat ad tps ꝛ ꝓncipaľr
intẽtiõe augẽdi dei cultũ. ꝛ q dãs ꝓn/
cipaliter ꝓp deuotionẽ det ꝛ ſit dign⁹
tollerari põt. Et idẽ dic de mõaſterijs
de nouo fundatis ꝛ egenis. ſ. q q̃ſquis
daret tantũ reciperetur ad illud mo/
naſteriũ vſq; ad certũ numeruꝫ. ar. c.
ma nos. eẽ eo.

15 Utrũ aliquis dignus ordinari vel
beneficiari dãs ex pacto vel exactus
ianitori vt eũ ad eꝑm permittat intra
re ad peteñ. beneficiũ vel ordinem vl̃
electionis cõfirmationem ſit ſimõia
cuſ. ℟. ſm Rod. q nõ. ſi nõ ꝺ intẽ/
tione corrupta. ſ. vt per interceſſionẽ
eius cui ꝺaľ cõſequaľ intentum. qꝛ ſi
cũ tali itẽtõe daret eſſet ſimoniacus.

16 Utrũ aliquis poſſit iduci vt intret
religionẽ ꝓp pecuniã dãdã. ℟. q nõ. c.
dilectus. el. ii. eo. ti. Sed vt qs cõuer
taľ ad fidem dicit glo. in. d. c. dilectus
q põt dari. Hoſti. addit. idẽ poſſe di/
ci in ſacris neceſſarijs: ſed non in vo/
luntarijs. qꝺ limitat Hoa. in. d. c. dile/
ctus. q ex pacto vt cõuertatur vel in/
tret religionẽ vel recipiat ſacra. nõ ꝛ
ſed bñ ſine pacto: vt alliciatur ad pre
dicta capienda.

17 Quid ꝺ frñitatib⁹ ita ꝓſtituť q nul/
lus recipiať ad eas niſi ꝓmittat vel in
ret q ánuatiꝫ ſoluet. x. deñ. ℟. Bay. q
ſi fiat ꝓp cãꝫ hõeſtã. puta paupib⁹ alẽ/
dis. captiuis rediñdis ꝛ hmõi ñ ẽ ibi
ſimõia. imo licite ſunt ꝛ q eas deſpicit
anathematiꝫ ád⁹ ẽ. xlij. di. ſi qs ꝺſpicit
ꝛ ac. xvi. q. vij. ſic. Rodo. tñ dicit q ſi
ſtatutũ ẽ ſꝺ forma negatiua non ꝛ. qa
excludit pietaťẽ. ſꝫ ſꝺ forma affirmati/
ua ꝛ. ſ. vt qſqs fuerit receptus det tãtũ
ſꝫ ñ plꝫ q fiat iuramẽtũ ꝓp piculũ ꝓ/
iurij.

18 Utr ꝓ iuſticia faciẽda dare pecuniã
vl̃ eqpolẽs ſit ſimõia. Ricar. i. iiij. di.
xxv. ar. iij. q. ij. tꝫ q ſic loq̃ndo ꝺ iuſti
cia eccliaſtica. vt qñ daľ epõ vel alij
ꝓ reddẽdo iure ſup ſpũalib⁹. i q̃ con/
coꝛ. gl. i. c. vẽdẽtes. i. q. iij. Idẽꝫ tꝫ Ro
doñ. ẽt ſup tpalib⁹ ſi ſit pſõa eccliaſti/
ca q̃ ꝺꝫ reddere ius rõne iuriſdictiõis
eccliaſtice. ſecꝰ eẽt ſi eẽt iudex ſecula/
ris ſeu laicꝰ: ꝛ alꝫ q̃uiter peccet. Alex.
de ales tñ tꝫ q ẽt i iudice ſeculari ven
dere iudiciũ iuſtũ ſit ſimonia: qꝛ hoc
ẽ actꝰ ꝺtuꝫ. ꝛ ita q̃ ad aliqd ẽ ſpũale. ſꝫ
ꝓ aduocatiõe aut ꝓcuratiõe ẽt in cã
ſpũali ꝛ aliqd accipe ſine ſimõia. ſed
gl. i. d. c. vẽdẽtes ꝛ ℟ica. vbi. ſ. ꝛ ſoꝛ/
te verius tenent ꝫrium. ꝛ q eſt ſolum
graue pctñ accipere ꝓ iuſticia in re/
bus tpalibus ꝛ ei q eſt iudex.

19 Utr ſit ſimõiacũ occlťare pctñ alĩ
cuiꝰ ꝓ pecũia qñ ad eiꝰ offiñ ptiet il/
lud renellare. ℟. q ſic. c. nemo. eo. imo
ẽt occlťare reſpectu pſone ꝓſãguinitaťꝫ
vl̃ affinitaťꝫ vt ibi ꝺ. Sꝫ Ricar. vbi. ſ.
limitat ꝺꝫ ſi talia reſpiciũt cãm ſpũa
lẽ. alꝫ nõ ſed eſt graue peccatum.

20 Utr teſtificari ꝓ pecunia ſit ſimo/
nia. ℟. Ricar. vbi. ſ. tꝫ q ſic i cã ſpũa
li alĩ nõ: ꝛ ſit graue pctñ. Alex. vero

dicit q̄ in cauſis eccliaſticis ꝛ a p̄ſo nis eccliaſticis ſi teſtimoniū vendatur ſimonia é. Jn aliis grauiter peccatur.

31 ¶ Sꝫ nūqd aduocat⁹ ſiſr cōmittit ſi moniā ſi p̄ pecunia patrocinaꝫ .ſ. .q̄ nó q̄ patrocinū ꝛ conſiliū adminicu latur exterius cauſe ſed teſtimoniū eſt de ſubſtācia cauſe. ꝛ tó teſtes cogunt nó aduocati ſm Alex.

32 ¶ De ſimonia magiſtrorum vide .ſ. Magiſt. §. x. cū ſequētibus

33 ¶ De ſimonia ſepulture. vid. ſ. ſepul tura in p̄in. ꝛ §. i. ꝛ xliii. ꝛ xliiij.

34 ¶ Utrū patron⁹ ſiue hñs ius p̄ſentandi q aliqd recipit p̄ p̄ſētādo ſit ſimoniacus. ſ. Pa. in. c. veniēs el. i. de teſti. q̄. ſic tex. bonus. de trāſac. c. ꝓterea quando inter.

35 ¶ Circa p̄mutationem. vide. ſ. Permutatio. §. iij. ꝛ iiii. ꝛ vj.

36 ¶ Circa trāſactionē. vid. j. Trāſactio §. iiij.

37 ¶ Circa renunciationē ꝛ remiſſionez vltra id q̄ hēs. ſ renuntiatio. Quero Utrū renūciās lr̄is ſup beneficio ecclieſtico obtinendo. ſit ſimoniacus. ſ. Pa. in. c. ad audiētiā de reſcrip. q̄ ſic ſi ſit ex pacto ꝺ aliq̄ tēpozali recipiendo ſiue p̄ certa p̄ſione recipiēda. gl. in. d. c. ad audiētiā tz q̄ eſt ſimonia in eo q cōſecut⁹ eſt beneficiuz. ſed in eo q nūdū cōſecut⁹ eſt beneficiū q̄ non ſit ſimonia. Sed tu tene q̄ é ſimonia ēt in hoc caſu. ſi deť aliqd ex pactiōe ptū. ſecus ſi ex offō iudicis vl̄ mediātibus bonis viris renūtiatio ex vna p te p̄ire fiat. ꝛ ex altera pte aliqd tpale deť. Et colligiť in. c. ſane. ꝺ remiſ. ꝛ de pac. c. cū. p̄dē. Siſr nó. eſt ſimonia ſi fr̄ūciet talib⁹ litteris ex eo q̄ dať ſibi ſpūale. puta beneficium ſm Jnno. ꝛ Hoſti. ꝺ reſcrip. c. ad audientiam: qꝺ limita cū ſit permutatio ſi concurrant que. ſ. dixi. Permutatio. §. iii.

38 ¶ Utrū dās alqꝺ tpale prelato ne re moueat euz a p̄ratu vel beneficio ſit ſimoniac⁹. ſ. Rodoñ. q̄ ſic ſi neceſſitas vl̄ vtilitas ſit q̄ ām̄oueatur. alias nó dūmó itēito nó ſit corrupta. Siſr ſimoniac⁹ eſt q dat ſpūale vt obtineat debitū tēporale qꝺ ſuū eſt ꝑz Tho. in iiij. di. xxv. de q̄ ego dubito p̄ ea q̄ dixi ſ. Simonia. ii. §. xvij. ꝛ xviii. et potius credo q̄ nó ſit Simonia. ar. c. i. ꝺ vſu.

39 ¶ Utrū fr̄ūcians beneficio. vt alteri certe p̄ſone deť ſit ſimoniac⁹. ſ. q̄ ñ niſi i pactū ꝺducať. c. dilectio. ꝺ p̄bē. Mā hēre ſpem de hoc nó eſt ſimonia. c. cū p̄dē. ꝺ pac. i. q. i. ordinatiōes.

40 ¶ Utrū remittēs ꝺbitū tpale p̄ ſpūali cōſequendo ſit ſimoniacus. ſ. Pa. in c. veniēs el. i. de teſti. q̄ ſic qz remittere idem eſt q̄ donare. vt in glo. p̄dicti c. ꝛ in. l. qn ēt. ff. de calū. Limitat tam̄ glo. in. d. c. verū qñ ex tali remiſſione aliqꝺ comodū applicať parti. Addit Pa. ibidez aliā limitationē. ſ. q̄ eſt verū: q̄ remittere eſt dare qñ debitum eſt liquidum: ſed qñ debitum eſt dubiū tunc dr̄ potius facere q̄ donare. vt dī in trāſactione in. l. ſiue. aꝑ. C. ꝺ trāſac.

41 ¶ Utrum p̄mittens nihil petere ab ordinatore vl̄ p̄ſētatore vſq; ad tot annos ſit ſimoniacus. ſ. Pa. i. c. per tuas el. iii. eo. q̄ ſic. qz ex q̄ ordinator tenetur aſſignare iſti poſt ordinationem portionem q̄ cōſideratis fructibus eſt quid tpale talis remittit tpale p̄ ſpūali cōſequēdo. ꝛ tó ſimonia eſt.

42 ¶ Utruz dās pecuniā vt qs nó ordiānetur vel eligať vl̄ electio ñ cōfirmeť aut eccliē ñ p̄ſecrent ꝛ huiuſmóꝺi ſit ſimoniacus. ſ. q̄ ſic. extra. co. ti. nemo. Idē dic. qñ p̄ gr̄am cōſāguinitatis vel affinitatis. vel penitentē nó recōciliat: vel min⁹ penitētem abſoluit. vel p̄tñ celat vt in. d. c. nemo. Dicit tñ Jnno. ibidē q̄ verū é q̄ ſilitudinarie dī ſimoniacus talis p̄ gr̄am ſic faciens qz ſic p̄mitti: ac ſi ſimoniacus eēt. Pa. ꝛ gl.

in.d.c.nemo tz q; ē simona.ꝛ ē veri⁹
43 Utrū corrūpens iudicē vel testem in casu spūali pp pecuniā.sit simoniacus.ꝛc. Pda.i.c.tua nos.co.ti.cū Hosti.q; sic p q̄dā cōnexitatē quaz hēnt cū spūalib⁹.vel ē q̄si simonia .ar.d.c. nemo.Sec⁹ in cā mere tpali.
44 Utrū aliqd accipere p inuestitura eccliarū sit simonia.ꝛc.q; sic tex.in c.in tātū.eo.ꝛ ibi dicit. Pda.q; nō tm̄ p inuestitura turis.sed etiaz facti.s.p inductione in corporalē possessionem etiā si ibi sit cōsuetudo
45 Quid de dātib⁹ pmos fructus bñficij in curia.ꝛ solūtibus taram bullaruz.ꝛ ceterorū fm stillum curie.ꝛc.q; nō sūt credendi simoniaci qz talia nō soluuntur pro spūalibus sed pro sustētatione curie ꝛ officialiū.ꝛ sic tene qz illa de voluntate pape sunt ordinata. Sed secus iudico in curijs episcoporū ꝛ aliorū prelatorū habentibus vñ viuant secundū decētiam nō secūdū pōpaz qz simoniacum est tales taras facere pro dispensationibus absolutionibus ꝛ huiusmodi .i.q.iii. Ex multis Secus si pp victus decentiā quā aliaz nō hūt hoc fecerent

Simonia.iiii. circa ingressū religionis. Utrum intrans monasterium cum pacto de dādis tpalibus sit simoniacus .ꝛc.q; sic. c.in tātū.c.veniens eo.dicit tamē Hosti.Sofre.Ray.ꝛ Ber.ꝛi.c. q̄n simoniaca .eo.q; si monasterium eēt tenue q; possent dicere volēti itrare. Si vis viuere mecū porta tecū:qz tz te libenter recipere velem⁹ tm̄ bona nr̄a non sufficiūt Sed tu tene in cōscia opiōnē Tho.in sūma q dicit.q; p ingressū monasterii nō tz aliqd recipe vel exigere q̄si pciū.sed p victu psone recipiē de tz aliqd recipef si nō sufficiāt opes ad hoc monasterij. Silr etiā licitū ē p pter deuotionē quā qs ostēdit monasterio largas elemosynas faciēdo eidē q; facili⁹ recipiaf sicut licitū ē ecōuerso prouocaf aliquē p tpalia beneficia ad deuotionē monasterij. tz nō sit licitū aliqd ex pacto dare vl̄ reciper vt recipiaf.c.q̄ pio.i.q.ii. Rodoñ.etiā tz q; qñ mō asterū ē tenue ꝛ indigēs q; ñ est simoniacū ꝛ pacisci i talibus.dūmō ñ fiat p spūalib⁹ pferēdis tz p expensis faciēdis vl̄ recōpēsādis.vñ tz q; tz expmere noia ꝛ q̄ntitatē muneris.ꝛ plz mihi q̄ ad cōsciaz.ad .c.q; videt ꝓria ꝛ marie .d.c.qñ simoniaca dic q; loquūt q̄ ad forū pretiosū pp fraudes:ꝛ iō fūdāt se sup pōpriōe q; cessat i foro aie:vl̄ loquūt vt nihil p ingressu: tz ñ loquūt qn̄ p relevatiōe sūptuū qñ monasterij aliter nō pōt.

Simonia.v. Circa que prohibentur dari vel deduci in pactū p aliquo spūali vel ānexo velabeo dependēte. Et primo.

1 Utrum solū sit simonia qñ intervenit pactū de pecūnia.ꝛc.q; nō tz dic q; tripler est mun⁹ qđ iducit simoniā i spiritualib⁹ si deducaf i pactū. Pdimuz ē mun⁹ a manu vt est pecunia .capiendo p̄t accipiť.i.q.iij.totū p oi re tpali. Scōm mun⁹ ē a lingua. Tertiū ad obsequio vt.i.q.i. sūt nulli Additur ab aliqb⁹. Quartū mun⁹ sāguinis qđ est cū qs cōfert ecclias vel p̄bēdā alicui ituitu psāguinitatis vel amicicie. Illaz fm gl.i.c.vt ecclia.bñfi.si solū cōfert pp psāguinitatē vel amicicią.ꝛ alias ñ pferret simoniacē.Sz a'ex.de ales.fa fe.ꝛ Tho.fa fe.ꝛ i.iiii.ꝛ in quol.litant vez qñ ītēdit ex hoc aliqđ bonū redūdās i.sciṕo.vt puta.qz magnificēť vel nobilitēť.vl̄ vt faciat sibi aliquā recōpēsationē ꝛ hmōi Secus si solū intendens bonū tēporale illius cui datur ꝛ non alterius qz tunc tz sit grauis pec/

ctū nō tñ simonia ē i hoc. ꝙ. mune re. qr nihil dat vl recipit. ⁊ magis placet. De hoc tñ vid ℞a. i. c. tuā. ō eta. ⁊ q̄li. or. ⁊. i. q. i. c. si qs. ⁊. c. sūt nónulli. ℞ Posset tñ dici ét tūc eē simoniacus qñ plat⁹ aliqd bñficiū ecclīastic̄ dare alicui cū pacto vel intēcione vt ipse suis cōsanguineis ꝓuideret.

¶ Sz nūqd qdcūq munus a manu ducit simoniā in spūalibus. ꝛ. q. sic: si pactū ꝓcessit. Si vo nō ꝓcessit tunc si sit adeo ꝓnum q nō ꝺbeat inducere ꝓ mouētis aium ispectis cā tpe ⁊ q̄litate ꝓsonaꝝ sic nō facit simoniā. c. ⁊ si que stiō es eo. ti. ¶ Ualde enī ihūanū est a nemine velle recipe: sz vilissimus est oia ab olbus. ff. de offi. ꝓcōsul. l. solent. §. vlti. Et hoc verū q̄ ad eccliaz: sz q̄ ad ded qcqd dat vel recipit corrupta intēcione q̄tūcūq minimū ꝓ spūali simoniacū é sed sola pnia sine resignatiōe bñficij purgat. ⁊ sic intellige. c. nemo eo. ꝙz Sof. aduerte tñ q ꝙ dātur aliqd sine pacto nō vt debituz: sed vt dari consuetum non est simonia secundum Rodoñ.

¶ Quid si id quod datur sit de rebus ecclesie. ꝛ. q nihilomin⁹ simonia erit ꝙm sanctum Tho.

¶ Quid si nō det mun⁹ a manu sz a ligua pro spūali hūdo. ꝛ. simonia est Aduerte tñ q mun⁹ a lingua aliqñ dr ipsa laus ptīes ad fauorē humanū q̄ sub ꝓio cadit. Aliqñ ꝓces ex quibus fauor humanus acqrit vel ꝛriū vitat Et iō si quis principaliter ad hoc itēdit simoniā cōmittit. Et principl dr intēdere qñ ꝓ indigno admittēdo datur vel recipit. Sed circa dignū distinguit Sof. ⁊ ℞ostien. q aut promouet qs ꝓcibus suis ⁊ sic si petit ꝓlationem que dat ꝓ electionē tūc est simonia. i. q. vi. sicut is q. Si aūt nō dat per electionē si sit simplex bñficiū sic lz si inget. Si non est simplex sed hñs dignitatez vel curā aiarū sic ñ lz. ar. i. q. i. ordinatiōes. ⁊. viii. q. i. i scripturis et est simoniac⁹ ꝙm vgo. Ray. ℞ostien. Tho. xxii. ⁊ Directo. li. iij. quia eo ipso q̄ penit indignus est. Sed Rodoneñ credit q ét lz in dignitate ⁊ cura. Facit c. tua nos. eo. ti. ℚ ego credo verū si indiget puta qr nō hz aliūde vnde viuat. als nō. c. ad aures. e. ti. si mō dignus est ⁊ intendat ꝓdesse ⁊ nō ꝓesse Si vo ꝓmouet precib⁹ alienis si ꝓ digno. sic ꝙm omnes simonia est. i. q. i. de ordinatiōibus Si vero ꝓ digno tē si sūt spūales nō é simonia. i. q. i. latorē Si vo ꝓces sūt carnales. Et dicuntur carnales qñ illi q precant attendūt ad parentellā ꝓncipaliter. vel amicitiā rogantiū ⁊ ꝓlatus propter ipsas ꝓncipaliter mouet sic est simonia. qa ꝓces succedūt loco precij. d. c. ordiatiōes. ⁊. c. sūt nónulli. i. q. i. Si vo prelatus principalr nō seqt ꝓces sz merita seu qr dign⁹ est nō est simonia. c. q busdā. i. q. i. ⁊ ar. c. tuā. eo. ti. tenet etiā ℞a. in. c. tua nos eo. ti. q̄ humiles ꝓces emisse a digno ñ inducūt simoniaz nec ét aliqd pctū. vt ex dcis. c. tua nos ⁊. c. latorē. pz. imo fortⁱ⁹ tz ℞a. ibidē q̄ donās aliqd cardinalib⁹ vl ꝓlat. ⁊ rogās ꝓ aliq̄ bñficio. dūmō nō ducat ꝓncipali itēcioe vt ꝓ talia exēnia ⁊ ꝓces adipiscat spūale cūius scōario habeant talē spē. q ex oēz norā iudicat qr iuste ista pñt fieri sine spe primaria. vt dicit Inn. ⁊ ℞o. fa. c. qd ꝓderit. lri. di. . i. q. i. sūt ñnulli. ⁊ i. c. tuā. de eta. ⁊ qua.

¶ Circa mun⁹ ab obsequo. quero vtr § frues alicui ꝓlato vt ꝓsequat bñficiū spūale vl mōasterio vt recipiat ⁊ huiusmōi sit simoniac⁹. ꝛ. ℞a. i. c. cū esset eo. ti. gl. ibi tz q̄ nō q̄ñ sine oi pactiōe fuit. ⁊ itēcioe scōaria ꝓdicta hñdi ñ ꝓmaria. si mō sit idone⁹. nec ꝓla-

nus aut mõasteriũ directe pp hoc fuit
tiũ intẽdat ei de bñficio pꝛouidere vel
recipe qꝛ si sic eẽt mun⁹ ab obsequo. et
simõia qñ ꝓncipalr ꝛ directe.d.c.or-
dinatiões. Jó dic qꝫ si in fuitio inter
uẽit pactũ. semp ẽ simonia.c.cũ essent
eo.ti. Si nó iteruenit pactum. si fuiat
ꝓncipalr gtis. lꝫ scõario vt hẽat aliqõ
spũale nõ est simonia fꝫ Sot. ꝛ sic cõ
corda iura q̃ vident ꝓria. Jo.tũ ẽt te
nuit qꝫ si seruitiũ corporale sit honestũ
ꝛ dign⁹ dignũ obsequꝫ ꝓstat. qꝫ licite
põt ẽt fuire ꝓncipalr dũmõ pactũ nõ
iteruenat. vt si qs epõ fuiat romã eũ
do.ei⁹ negocia ꝓcurãdo a ꝓrio sẽsu.
i.c.sũt nõnulli.1.q.1. Sꝫ in fuitio idi-
gno vl ꝓ idigno sic erit simonia. sicr
dic in fuitio spũali. qꝫ si pactũ interue
nit simonia ẽ. nisi tali bñficio sit anne-
xũ illõ onus. Ẽñ no. qꝫ nõ solũ predi-
cta iducũt simoniã i dãtib⁹ seu pacis-
cẽtibus. lꝫ ẽt i ꝓsentiẽtib⁹ siue media-
toribus ꝛc. c.ꝓ inqsitionẽ de cle. ꝛ.c.ii
de ꝓfessis. necnõ i pacisceẽtib⁹ aliquid
dare vl facere mistrãtib⁹. lꝫ ẽt mistris
seu familiaribꝰ admistrãtis. sic dicim⁹
i Jezi q fuit fu⁹ Heliseꝰ.1.q.1.i sũma.
Dic tñ Ricar. qꝫ lꝫ epꝰ fecerit pactuꝫ
vl ꝓ missionẽ ꝓ aliq̃ bñficio dando. et
postea oblit⁹ talis pacti pu⁹ ꝓfert qꝫ ñ
ẽ simoniac⁹ q̃ ad ecclias. nec ẽt ille q
recipit tale bñficiũ si hoc pactũ igno
rabat. ꝛ ió ñ tñr resignar. qꝫ bene no.

6 Utrum auctoritas pape excuset a si
monia. ꝓ.pa.i.c.i.e.ti. Dicũt doc. qꝫ in
curia romana titul⁹ ꝺ simonia nõ hꝫ
locuꝫ sicut nec lex iulia ꝺ ãbitu i curia
ꝓncipis. gl. ẽo ꝛ ho.i.c. expte e.ti. dic
ꝛ segr Pa.i.d.c.i. vers his q̃ sunt si
moniaca ꝺ iur positiuo solũ: lꝫ nõ in
his q̃ sũt simoniaca ꝺ iure diuio. Et ió
tꝫ Pa. ibidẽ qꝫ cũ titul⁹ bñficij hñtis
administrationẽ ordis vel executionẽ
clauiũ sit ꝺ iur diuio sic ipa executio
clauiũ qꝫ papa talẽ titulũ vẽdẽs est si-
moniac⁹. sic ille q̃ emit: nec valꝫ excu
sar ei⁹ auctoritas. hẽs bonã gl.i.c.lꝫ ꝺ
penis. ꝛ tex. cũ gl. in. c. ex diligẽti de si
mo. ꝗuto. d. Lar. teneat qꝫ ois titulus
bñficij sit ꝺ iure positiuo: ꝛ sic fm eũ
excusaret eius dispẽsatio. Sed tu tene
cũ Pa. Secus in alijs nõ habẽtib⁹
executionem clauium.

7 Sꝫ nũqd eo ipso videar dispẽsare
ex q̃ scit ex certa scia ꝛ tollerat. ꝛ. Jo.
ꝺ ligna. eo.ti.c.1. dic qꝫ sic. ita qꝫ ñ cõ-
mittit simoniã: qõ ego credo vex: qñ
simonia cõmittit cũ papa vt puta qs
habuit bñficiũ mediãte pecũia a pa-
pa hoc sciẽte ꝛ ad hoc ꝓsentiẽte: qꝛ tẽ
scia ꝓncipis purgat hoc vitiũ ꝛ ita tal
ñ incurreret pẽas iuris siue simõia sit
de iure diuio siue positiuo: nec tene-
ret resignare si simõia est ꝺ iure posi-
tiuo. Sꝫ de datis alijs a papa lꝫ ipse
sciat qꝫ dñi ꝛ curiales exigunt ꝛ tolle-
ret nõ pp hoc dispẽsar vr: ꝛ ió i pẽis
incluuit. Facit. s. dispẽsatio. §. xij.

Simonia. vi. quo ad

penã. Sciendũ qꝫ ẽ q̃druplex
pna ẽ suspẽsio Querit vtꝫ ois simo
niac⁹ in ordie recipiẽdo sit suspensus
ipo iure. ꝛ. vt colligo ex Inn. ꝛ Pa.
i.c. tanta ꝛ.c. per tuas. el. ii. eo. ti. qꝫ sic
ꝛ q̃ ad set q̃ ad alios. ꝛ. ñ solũ q̃ ad or
dine sic susceptũ. sed ab oib⁹ alijs or-
dinib⁹ ẽt licite receptis. ꝛ ꝓ ꝑna ẽ re-
motus ab admistratõe tpalium bñficio
rũ suoꝝũ. facit gl.i.q.i. repitur. ꝛ vid gl.
in Cle. cupiẽtes ꝺ penis. nec ꝓt dispen
sari cũ eo nisi ꝓ papã. i.q.i. gra

1 Utꝫ simoniac⁹ i ordie dãdo sicr sit
suspẽsus. ꝛ. Sot. tꝫ qꝫ sic ꝓ triẽnũ. sed
Inn. in. c. plũ. eo. ti. ꝛ Pa. i.d.c. ꝓ tua
tenẽt qꝫ perpetuo sit suspẽsus. ꝛ vr vi
us. ꝓ hoc tex. tũcta gl.i.c. si qs a simo
niacis. i.q.i. ꝛ. §. Hec. xxxij. di.

2 ¶ Vtrū simoniac⁹ in bñficio ꝓmiss⁹ suspē
sus.ꝛ. Pa.in dictis.c.vbi.s.q; sic.sed
si est occultus est suspensus quo ad se
non q̄ ad alios.ſz suspēdēd⁹.ar.i.q.iij.
c.i.t.ii.vñ si renūciat beneficō talr ac
qsito ꝑt vti ordie suo p⁹ pactā pniam
t alijs beneficijs licite hītis ſz benefi
cio illo retēto i quo simonia ē cōmissa
nō pōt agere pniaz vt i.c.inquisitiōis
de accusati. Si vo ē manifestus sic est
suspēsus q̄ ad se t ad alios ipo iur.d.
§.verū.vñ q̄nis renūciet bñficio ite
rū idiget dispēsatiōe sicut qlibet noto
ri⁹ crimosus.vt in.c.fi.ō tēpo.ordi. Sz
ep̄s pōt dispēsar dūmō nō sit ille cum
q̄ cōmisit simoniā.vt no.i.q.v. presen
tiū. Et aduerte q; tūc dr occultus ſm
Rodo.qñ nō ꝓstat p sniaz vl' ꝓfessio
nē i iure factā.nec p rei euidētiā q̄ nul
la possit tergiuersatiōe celari. Limita
tamē p dicta oia qñ simonia ē cōmissa
eo sciēte. Secus si ignorāte. puta per
ꝓcez vel amicos:q; tūc non ē suspen
sus q̄ ad alios nec q̄ ad se: nisi in ordi
ne t beneficio sic hīto.nō āt i alijs or
dinibus susceptis aut beneficijs hītis
vel habēdis.c.de simoniace eo.ti.vbi
hoc voluit Inno.

3 ¶ Sz q̄ro qs pōt dispēsare i simonia
co i ordie vt bñficio.ꝛ.gl.t Cal.in.c.
post trāslationē de renū.t dñs Ant. t
Pa.i.d.c.ō simoniace p⁹ multa tenēt
q; in simōiaco i ordie sol⁹ papa quādo
sciēter. Sz quādo eo ignorāte ꝓmissa
ē simōia tūc ep̄s pōt dispēsare.i.q.v.
pñtiuz.t ēt pōt ep̄s dispensare cū tali
ſz qñ hoc sciuit nō ñnūciauit ſz mini
strauit in ordie suscepto. aut ad alios
ascēdit ſz Rod. In simōiaco vo i be
neficio sciēter sol⁹ papa pōt dispēsare
ſz Ber. Ray.t Gof.siue i illo benefi
cio siue i alio q̄cūq; ſm gl.t Jo.An.
in.d.c.ō simōiace. Sz Po.tz q; pōt
ep̄s dispēsare i simplici beneficio solū
Pa.vo.in.d.c.ō simoniace.eo.ti. tz
q; pōt ēt dispēsare i curato vt illud hā
beat i alia eccliā ēt cū executiōe ordi
nū.si mō spōte renūciat.sed ad illud
beneficiū i q̄ fuit simonia ꝓmissa vt il
lud hēat: nō pōt nisi p papā fieri. Itē
in eccliā ēpra nō pōt ex dispēsatione
ep̄i hēre⁹ nisi simplex beneficiuz t cū
executōe minox ordinū soluz. Si vo
expectat sniaz ꝓdēnatoriam tunc vllo
mō ep̄s pōt dispēsare i illa nec in alia
vt hēat q̄ cūq; beneficiuz. In eo vo
q ignorāter ē ꝓmot⁹ ad bñficiū nō
pōt nisi sol⁹ papa vt illō hēat: ſz i alijs
pōt ep̄s.vt no.i.d.c.pñtiū.t qō no.in
c.sunt.t.c.nobis eo.ti. Sed Tācre.in
c.sicut nobis eo.tz q; ēt in beneficio il
lo in q̄ fuit ꝓmotus pōt ep̄s dispēsare
si ipse episcopus non est in culpa.t pla
cet.

4 ¶ Sz nūq dicē sit iudiciū de media
torib⁹ quo ad suspēsionē t q̄ ad dispē
sationē.ꝛ.q; sic per regulam accessō
rium de re.iur.li.vi.

5 ¶ Vtrū ep̄s possit dispēsare cuz simo
niaco circa officia mortuorū.benedi
ctōes nubētiū.sepulturas crisma benē
dictiōes vasorū t hmōi.ꝛ.Io.q; sic
post pactā pniam qr nō ꝓhibet.ar.c.
nup de sen.exco.nec obstat.c. Ergs.
i.q.i.qr loquitur de simoniaco i digni
tate.

6 ¶ Quid de plato q ꝓmisit beneficiū
alicui ꝓ pecunia.t re integra reuocat
pactionē.ꝛ.fm Ri.qui.s.q; talis pec
cauit q̄uiter faciēdo pactū qr tū ad ef
fectū pacti nō ꝓcessit nō incurrit pe
nas suspēsionis t irregularitatis.

7 ¶ Vtrū ordinat⁹ ab ep̄o quem audi
uit simoniacuz possit ministrare .ꝛ.q;
pōt in suscepto ministrare sed non po
terit alios ab eodē recipere nisi depo
nat cōsciam.c.per tuas el.ii.eo.ti.Ubi
no.Hosti.v.notabilia. Primuz q; ex

varijs dictis in alterꝰ ꝓiudicijꝫ non ē
ꝫscia formāda. Scōm ꝙ sic formata
est ad ꝫsiliū ꝓlati deponēda. Tertium
ꝙ si ōpōt nō pōt ē oibus mōis seq̄n
da. Quartū ꝙ est virtus cū de cōscia
scrupulosa fit bōa. ⁊ i melius iformaī
⁊ cōtrio ē debilitas animi ⁊ nimia sim
plicitas. Quintū ꝙ i idifferētib⁹ potest
vnusqsq; ꝓut sibi placuerit ꝫsciam i
formare: qđ bñ no. ⁊ iō talis dz mi
nistrare ⁊ cōsciam deponere.

8 Secunda pena ꝯ simoniacos est
depositō ⁊ infamia ⁊ hec iponitur si ō
hoc in iudicio constiterit. v. q. iii. sane
de accusa. inquisitionis.

9 Tertia pena est excōicatio papa
lis. Nam Martin⁹ in cōcilio cōstan
tiēsi in extrauaganti que incipit Bulte
ita ingt. Sacro approbāte cōcilio de
clarām⁹ ꝙ ordinati simoniace ab exe
cutiōe suoꝝ ordinū sint ipso iure su
spēsi. Electiōes āt postulationes. ꝓfir
matiōes. ⁊ q̄situs ꝓuisiones simonia
ce ecclīarū mōasterioꝝ dignitatū ꝑ
sonatuū officiorum ⁊ bñficioꝝ quoꝝ
cūq; deinceps facte nulle sint ipso iu
re nullūq; per illas ius cuiq; acqrāt
nec ꝓmoti cōfirmati aut ꝓuisi faciāt
fructꝰ tuos: ſz ad illoꝝ restitutiōez tā
q̄ iuste ablatoꝝ teneant. statuētes in
sup q̄dans ⁊ recipiēs ipso fctō sniam
excōicatiōis icurrat ēt si pōtificali aut
cardinalatus refulgeat dignitate. In
alia extrauāgāti facta anno. ij. sui pontifi
catꝰ mātue data q̄ incipit dānabilē. ꝓfir
mat oēs excōicatiōes suspēsiōes ꝓua
tiōes ⁊ iterdicta ⁊ alīs cēsuras latas a
sūmis pōtificibus ꝯ simoniacos quas
vult icurrere ipō facto oēz simoniacū
occultū vl manifestū vbicūq; simoniā
cōmiserit: cuiuscūq; stat⁹ ēt si ep̄atus
aut cardinalat⁹ vel q̄uis alia ecclesia
stica vl tpali ꝓfulgeat dignitate. dicta
rū excōicationū suspēsionū ⁊ penarū
absolutionē sibi reseruās: nisi i mortis
articulo. nec vult ꝙ vtute cōcessionis
indulti aut cuiuscūq; facultatis absol
uendi cōcesse vel concedende a sede
aplica possint absolui nisi spāliter de
peccato simonie auctoritatē absoluen
di cōtineāt. Hoc idē Eugen⁹ in alia
extrauaganti q̄ incipit cū ōtestabile. data
rome apud. S. Grisogonū āno sui pō
tificat⁹. iiij. Paulus ii. in ꝓcessu quē
in die iouis sancte fecit. excōicat oēs
simoniacos tā i ordie q̄z ēt in bñficio
⁊ absolutionē reseruat sibi ⁊ successo
ribus ei⁹. ꝓterq̄z i morte nec vult sicut
⁊ Martinus ꝙ possint absolui ex qua
cūq; ꝓcessione. nisi faciāt mētionē de
simonia. Idē fecit Sixtus q̄rt⁹. Et sic
tenē ꝙ oēs simoniaci i ordine ⁊ bñfi
cio soli sūt excōicati. Alij vero simo
niaci nō. sed ipso facto cadūt in pēas
ꝯ ipsos latas a iure de qbus dictum ē
hic. s. Nec te moueat. c. reperiunt. i.
q. i. Siliter. c. qcunq; ibidē ⁊. c. placu
it ibidē. sil'r. ⁊. c. ex multis. i. q. ii. q; lz
sub anathema ꝓhibeant tū loquūt so
lū de ordie ⁊ bñficio. ⁊ sic in nullo iu
re inuenitur sub pena excōicatiōis ꝓ
hibita omnis simonia. nisi vt dixi in
ordine ⁊ beneficio. ⁊ ideo illi soli sunt
excōmunicati.

10 Quarta pena simoniacoꝝ ē. ꝙ ꝑ
cipit sub pena excōicationis late sntie
omnibus cuiuscūq; dignitatis aut sta
tus ꝙ si sunt pītes in romana curia
reuellare teneantur pape vel eius a
postolice sedi camerario aut suo vice
gerenti in vnius vel duorum testium
pītia infra duos dies naturales post
quā sciuerint. aut ad eoꝝ noticiam
peruenerit aliquem cōmisisse simo
niam a qua non nisi per romanum
pontificem possunt preterquam in
mortis articulo absolui. ⁊ hoc per
predictam extrauagantem. Mar'

ni vanabile. Lui Eugenius in.d.ex/
trauaganti. Luz detestabile. addit q
nō solū qui scīt aliquē simoniam cō
mīsisse vel procurasse. sed etiā q scīt
illos qui fuerūt mediatores teneātur
reuellare pape vel eius camerario vel
cui ipse duxerit cōmittendū p se vel p
alios cꝫ cuius. ⁊ q nō possint absolui
donec reuelauerit. qō intelligo si co/
mode pñt. ⁊ si sciunt veraciter nō per
suspitiones. alr nō credo incurrere di
ctā excōicationē. Credo ēt hodie non
ligare cū sit abrogata p nō vsum. Ad
uerte tū fm astēn. li. vi. ti. lv. quod quā
do simonia ē solū mētalis sine oi. pac
tione q nō ligatur talis aliqua pdi
ctarum penarū q nota.

Simonia. vii. quo ad restitu/
tionem. Queritur vtrum datum si
moniace sit restituendū. ꝛ. Pa. in. c.
tua nos eo. ti. q aut datum est sine pa/
ctione. sed cuz sola intentiōe hñdi spi
ritualia. ⁊ tūc dicūt aliqui quos sequi
tur inno. ⁊ Hosti. q si talis simonia ē
de iure positiuo. sic restitutio nō est ne
cessaria ad salutem. Si vero est de iu/
re diuino. sic necessario est restituēn
acceptū. Alij vt Jo. an. ⁊ seq̄t pa. te/
nent indistincte q nō est restituen de
necessitate p. d. c. fi. vbi est tex. apert⁹
Sed q tenn. c. fi. loquit in simonia
que est de iur positiuo ió dico q in ta
li casu nō est necessaria. Et q̄ sit rō lz
Jo. an. ⁊ Hosti. multas adducant tñ
nulla efficax. est. lz hec solū q ipse sic
ō clarauit fm ipsū. nō extēdā ad simo
niam q̄ est de iure diuino. ⁊ ió necessa
rio restituendaz. ⁊ sic tene fm tū di/
stinctionem vsurarij mētalis de qua
Restituno. i. in lra vsurarius in pnci/
pio. Si vo datū sit mediāte pactione
sic absq; dubio de necessitate restituē
dū est fm cōmuniter doc.

¶ Lui dz. restitui acceptū simoniace ꝛ
pro ingressu monasterij vel ecclesie.
ꝛ. Pa. in. c. de hoc. eo. ti. Si loqmur
ō ecclia seculari. tūc si ille q dedit nō
hēt vñ viuat restituet ei. ar. c. veniens
eo. ti. Si vo habet vñ viuat tūc si oēs
de ecclia deliquerunt dz dari eccle ⁊
criminosi expelli. Si aūt nō expellāt
dz dari fisco pape fm Hosti. q distri/
buat in pias cās. Turpia lucra a fisco
extorq̄nur. l. fiscus i questionē. ff. ō iu
re fisci. si vero non omnes deliquē/
rūt sed solus prelatus vel particularis
tūc dabitur eccle in cuius ignorantia
erat datū. Si loqmur de ecclesia re/
gulari si oēs deliquerunt dat ei qui ō
dit vt irret scōz mō asterīū. vt in. d. c.
veniēs cū nō possit stare in pmo mo
nasterio. vt in. c. qñ eo. ti. Si vero pa/
ticulares deliquerunt: tūc pecunia da
bitur scōo monasterio q̄ ad vsūfructū
tñ. ⁊ mortuo ingresso redibit ad pri/
mū monasterīū. ⁊ sic intellige glo. in
d. c. de hoc. ⁊ concordat cū predictis
Hosti. ⁊ d. Anto.

¶ Quid fieñ. cū comode nō pōt ap
plicari vbi vel in cuius cōtumeliā est
data pecunia. puta q̄z in remotis ptib⁹
est vel videret incōueniens eā ibi da
ri. cū ecclesia sit quasi derelicta. ⁊ hn
inſmodi. ꝛ. q paupibus dabit.

¶ Utrū recipiēs beneficiū simoniaci
teneatur illō resignare. ꝛ. q sic. ⁊ re/
stituere oēs fructus pceptos ex eo. ⁊ q
recipi potuerūt a diligenti possessore
c. si. res. xiiij. q. vi. de resti. spo. c. gra/
uis intellige qñ sciēter simoniace ha/
buit vel cꝫ ignorāter tñ postea sci/
uit de perceptis post sciaz tñ tenet ñ
āt in bona fide nisi extātes vel incꝫtū
fact⁹ ē locupletiōr. l. certū. C. de re. vē.

¶ Cui dz restitui datū p ordine hēn
do. ꝛ. vt q ecclie. cathedrali in cuius
iniuriam videtur datū. si nō est ordina

tus ad titulū alicui⁹ eccle: sed si ē ordinatus ad titulū alicui⁹ bñficij vel eccle illi dabitur fm Alde. ⁊ Rodo.

5 ¶ Quid si pecunia ex pacto sit data pape. ℟. Pda in. c. i. eo ti. q⁹ nihilominus nō poterit retinere tale beneficiū ēt in casu in q̄ papa nō committeret simoniā: sicut i sili disputat Jo. an. in regula cum lꝫ. de re. iur. li. vi. i mercu. de ludente cū epo ad azardū. q epūs fecerat statutū excōicās ludētes: q⁹ licet epūs nō ligeť tali statuto. ligať nī ille q secū ludit. Sic i ꝓposito papa recipiēdo pecuniā nō suspendit ꝓstitutōe ex ō simōia. ⁊ plene disputauit idē Pda. in. c. extirpāde. i. §. q verū de ꝓbē. Sꝫ ꝓriū dici. s. Simōia. v. §. vii. ⁊ ē veri⁹ Nec ob. silitudo ō ludēte cū epo q⁹ epūs nō pōt facere q⁹ stāte statuto suo ꝓuenies non ligetur. Sed bene papa pōt. Et iō tene qđ dixi. s. q⁹ non est simonia. ⁊ sic beneficiū poterit retiere.

Simplicitas est duplex ꝫ Pda. i. c. dilecti. ō iudi. q̄dā ꝓria discretioni. ⁊ hec reꝓbatur. xxxviii. di. c. Petr⁹ diacon⁹. ⁊. xvi. q. i. si cupis q̄dā ꝓria dolositati ⁊ hec āplectāda. de q̄ in euāgelio. Estote simplices sicut colūbe. ⁊ bon⁹ tex. cū glo. i. c. veritatis. ō iureiur. ⁊. vi. q. i. ex merito. et hec est illa ō q̄ dicit tex. Insti. de legi. agna. succe. §. qđ ad feias simplicitatē amicā legibus āplexantes ⁊c.

Simulatio Idē est qđ hipocrisis. Unō dicit Isido. li. ethi. q⁹ hipocrita grece latine dī simulato⁹. vel dic q⁹ se hñt sicut ſuperi⁹ ⁊ inferi⁹. q⁹ ois hipocrisis simulatō est. sed nō ois simulatio hipocrisis: sed tñ illa q̄ gs cuꝫ sit malus itus. se bonū simulat. ⁊ palam oñdit vt bon⁹ videať pp gloriā humanā. vt dicit glo. Bath. v. ⁊ est filia inanis glorie. ꝫ Gre. xxxi. mo⁹.

¶ Utruꝫ ois simulatio sit pctū. ℟. vt colligo ex. S. Bona. i. iii di. xxxviii. ⁊ Alex. ō ales. fa. q. ti. de hipocrisi. q⁹ ē triplex simulatio. Pdria est cautelle. et hec ꝫ vt ꝓbať in. c. vtile. ⁊. c. q⁹ ait et in §. q̄ꝫ. xxii. q. ij. Mā dolū non cōmittit q fraudē excludit. l. cū pr̄. §. plane. ff. de le. ii. ar. c. platuꝫ. qō me. ca. c. carissim⁹. de ꝓuer. ꝓm. puta. vt cultet aliqō malū fingit aliqd. Scđa simulatio est instructōis. ⁊ hec nō est pctū. ⁊ hec fuit in xꝓo q̄ finxit se longius ire Luc. viii. in q̄ inuit exhibeñ. hospitū pegrinis ex q̄ coegerūt euꝫ manēť. ex q̄ meruerūt cuꝫ cognoscere. Et iō ille religios⁹ q maiorē sanctitatē quaꝫ hēt simulat vt ꝓrimi edificēť. ⁊ ad bonū incitenť. nō peccat sed pot⁹ meretur vt patet p Gre. xxxi. mo⁹. Tertia siſatio ē duplicitatis. ⁊ hec tenet rōnem mēdatij. ⁊ semp ē pctū. vt ꝓprie est in hipocritis. Addit Alex. q̄rtā. s. significatiōis. sic Jacob se simulauit. Esau. ⁊ hec nō ē pctū. Sicut ét qs in repūtatiōe ministerij passiōis ipi finxit se iudeū. vel xp̄m vel pilatum ⁊ hmōi.

¶ Utrū aliqs possit se simulare malū ℟. fm alex. i fa. fe. q⁹ nō q⁹ aut ē hoc p opa mala siue vere siue apparenter ⁊ sic efficiť talis q̄le est illud opus. Aut hoc fingit per opa bona vere ⁊ apparenter. ⁊ sic nūq̄ pōt ex hoc appare re malus.

¶ Utꝫ gerēs hitū sāctitatis vel religiōis q tñ nō hꝫ meritū sit hipocrita. ℟. q⁹ si ex infirmitate p⁹ assūptionē talis hītus cadit a pfectiōe nō est hipocrita. q⁹ nō tūr reuellare suū pctū nisi loco ⁊ tpe ō bito. vñ nō tūr depōere hitū ꝫ Gre. xxxi. mo⁹. Si át ex malitia a pfectiōe ō ficit. sic est hipocrita

¶ Utꝫ hipocrisis sit pctū mortale. ℟. 4 vt colligo ex. S. Bōa ⁊ Alex. vbi. s. ⁊

sancto Tho. in quol. q in hipocrisi duo sūt. s. defect⁹ sāctitatis ⁊ simulatio ei⁹. Si ergo intentio hipocrite ferē ad vtrūq; s. q; nō vult hr̄e sāctitatem nec curat. sed tm̄ vult sanctus apere sic est pctm̄ mortale. Et sic sūmit̄ in sacra scriptura. Job. xiii. Non veniet in ꝓspectu eius oīs hipocrita. ⁊ Mat. xxiij. Ve vobis hypocrite. Si vo accipiatur hypocrita nō ꝑ qualitate vite male. sz ꝑ simulatione. sic aliqñ est pctm̄ mortale. puta si hoc facit ex fine q est ꝰ caritatē dei vel ꝓximi. puta. Simulat se sanctum vt possit seminare hereses vel ꝓsequat̄ dignitatē ecclīasticaz. vl̄ q̄cūq; alia bona in qbus ꝓstituit finē. Si aūt finis nō sit ꝓpter caritatē. sic erit pctm̄ veniale. puta q; solū delectatur in laude. q; fm philo. iiij. ethicoz magis dr̄ vanus q̄z malus. Sz si finis sit bonus puta ad laudē dei ⁊ salutē animaz. vt ꝓximi edificent̄. sic meritoriū est: si tm̄ nō contēnat bonā vitā. dicit tm̄ Aureo. i. iiij. di. xvi. q. i. q; si ex hypocrisi sequtur oppositū honoris dei ⁊ proximi salutis. q; ē peccatū mortale. Si fr̄ q̄ñ solū facit vt possit hr̄e vanāgloriā ⁊ hmōi qd̄ limito vez i vana gloria q̄ sit mortalis. alʒ erit vēiale solū.

Sobrietas dr̄ mensura ꝺbita circa ea q̄ sunt necessaria ad vitaz vñ sobrius q̄si briā. i. mēsurā habās ⁊ nomie sobrietatis tēperātia significat̄. hoc exigit̄ i oibus sed maxie i ministris ecclie. xxxv. di. p totū. xxxxi. di. p totū. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici a crapula. i. thi. iij. Itez in regibus. ⁊ principibus. puer. xxxi. Noli regib⁹ dare vinū. Quō peccatur mortaliter. ꝯ ipsaz. vide Ebrietas. gula. ⁊ Ornatus.

Societas. i. fm Barchū tuliuz ⁊ no. Azo. in summa titulo pro socio ē duoz pluriūue ꝓuētio ꝯcta ob comodiorē vsū ⁊ vberiorē q̄stū fac̄ ad hoc l. si non fuerit. §. plerīq; ff. ꝑ socio. vñ ꝯhit̄ solo ꝓsensu vñ sī meus socius aliq̄ admiserit q̄ē meū sociū esse noluerit. ei solū socius est. nō michi. ff. ꝑ so. l. q admittit̄. ⁊ ꝯhitur ad tps ⁊ ip petuū. i. dū vivent socii. ⁊ sub cōditiōe vt. ff. ꝑ so. l. i. ⁊ C. e. l. plt̄ sine fine vo ꝯhi nō pōt. l. nullā. ff. eo.

¶ Qui pñt ꝯhere societatē. §. q. ille ꝓsone que possunt se obligare ⁊ ꝯhere. de qbus multos casus hēs. s. Donatio. i. per totum. 1

¶ Quō pōt ꝯhi societas. §. dicit ter. in. l. societatē. ff. ꝑ so. societatē coire ⁊ re ⁊ verbis. ⁊ per nuncium posse nos dubium nō est 2

¶ Circa qd pōt ꝯhi societas. §. qō circa oia bona. Itē circa aliquā negociationē. Itē circa vnā rē. ff. eo. l. societas sz in re turpi ⁊ flagitiosa ꝯhi nō pōt. ff. eo. l. neq; ꝓtermittendū est. 3

¶ Est vnus q ponit pecuniā in manu mercatoris seu artificis. ⁊ mercator seu artifex ponit industriā suaz seu exercitiū circa talē pecuniā. seu aliqs ponit pecuniā ⁊ opam. ⁊ alter opam solū. vel pecuniā solū. vl̄ ambo pecuniā ⁊ operas. vt inde ex tali negociatione ⁊ arte hēat lucrū. vtrū liceat. §. q; sic ꝑz Ange. de perusio i tractatu ꝺ societate. ⁊ hoc tā de iure civili q̄ꝫ canonico. q; opa alicui⁹ sepe valet ꝑ pecunia. l i. C. ꝑ so. Insti. eo. §. ii no. glos in c. plerīq; xiiij. q. iii. Et. hoc dīmō duo cō currāt. Primū q; ars ⁊ negociatio sit licita. c. per vr̄as de dona. iter vi. ⁊ vro. Scōm q; egtas seruetur oibus q; fm Gof. dāna ⁊ lucra ꝺbēt ee cōia in oib⁹. vt in. d. gl. c. plerīq; ⁊. d. l. i. C. eo. ⁊ fm industriā piculū hmōi ita vt q plus posuit pecunie vl̄ ope plus habeat de lucro. d. l. si nō fuerit. in pn. ⁊ 4

ad arbitriũ boni viri qđ in hac actione sequeñ est.l.in proposita.ff.pro so. Alias cũ ista equitas nó seruatur non poterit esse iusta nec licita. qz cũ societas sit ffinitas.l.verũz.in.pn.ff.p so. patet qđ erit iniqua ꝛ leonina.d l.si nó fuerit in fi. qđ bene no.p tota ista mã Et rõ qr licite accipitur de lucro in societate ꝛ nó in mutuo ẽ.qz in mutuo trãsfertur dñiũ pecunie i accipiẽtem. In societate vo ,nó qz dicit ter in.l.si tibi aree mee.ff.de prescri.v.nemo societatẽ contrahẽdo rei dominus esse desinit.

5 ¶ Sed nũqd róe pacti erit licitũ qđ qs hẽat capud fractũ ꝛ alĩ sanũ.s.qđ qs hẽat de lucro ꝛ nihil ó damno vel magis de lucro q̃z ipoztet id qđ ponit i societate ꝛ minus de dãno ꝛ hmói. ℟.qdã dixerũt qđ sic salte de iure ciuili.qz ꝯct⁹ ex cõuẽtione legẽ accipiũt.c. ꝯct⁹.de re.iur.li.vi.Sed tu tene cum Azo.ꝛ Accur.i.d.l.si.nó fuerit.ꝛ do. Anto.i.c.fi.de vsu.ꝛ Ang. vbi.s. Et ꝑz Theologos ꝛ veritatẽ.qđ nullo mó lz qz vt dixi.societas est q̃dam ffinitas ꝛ tale pactũ est ꝯ ei⁹ nãz.iõ nó valet l.cũ pcario.ff.de pcario.ꝛ.c.fi. ó pca. Et iõ.in cõscia teneť restituere vel satisfacere oẽ qđ indebite habuit.vel in q̃ primũ grauauit ex hoc pacto.

6 ¶ Vltrũ ponẽti opas tñ liceat facer pactũ qđ.s.tñ vult certũ ,p opa sua ꝛ de dãno nihil vult sentire.℟.qđ sic qz fm Ang.vbi.s.nó est iste ꝯctus societatis.sed locatiõis opaz suaz. Et hoc vez nisi dãnũ ꝓrigeret ex dolo suo vel culpa.qz sic nõ liceret.l.itẽ q̃rit in pn. ꝛ.l.si merces.§.qui colũnã .ff.locati,

7 ¶ Vltrũ tradẽs cẽtũ ducatos in societate cũ pacto qđ vult ipm capitale salvum.nec vult sentire aliqđ dãnũ. fz de lucro vult ꝑz discretiõez socii. q̃tuz sibi placuerit dare. licite facit .℟.qđ nõ sed est vsurarius .e. consuluit.ꝛ.c. fi.ó.vsu.Et.ppea scõz Bal.in.l.i q.viiii.ff.p.so.talis.qcqd accipit de lucro extenuat sortẽ.qz tenet cõpẽsare.vel si virtũq̃ habuit tñr restituere lucrũ. ad nerte tñ qđ si qs nolet piculo capitali se exponere.ꝛ inueniret aliquez qui eũ vellet assecurar ,p aliquo sibi dato nó esset vsura se liberare a piculo per talẽ assecurationem.lz ,p lucro accipiat de capitali.sic assecurato qđ qdem lucrũ parit negociatio talis capitalis dati i societatẽ.Et idẽ dicerẽ qñ soci⁹ accipiẽs ipm capitale conueniret libere cũ socio dante capitale de dando sibi.tale modicũ de lucro.qđ verisimr qlibet ali⁹ sic faceret.si dans capitale retineret totũ lucrum aliđ qđ deberet hẽre ex tali societate.eo qđ eũ ,assecuret ,p ꝓncipali.imo si nihil esset lucri. solueret nihilominus assecurationẽ.vt pote qñ negociatio est talis qualitatis qđ assecurationez inueniret soluendo tria vel q̃ttuor ,p centenario.ꝛ tñ cõter ,p lucro societatis esset recepturus vi.vel.viij.ꝛ aliqñ plus.ꝛ sic cõueniret cum socio qđ solum daret sibi.iij. vel q̃ttuor ,p lucro ꝛ eũ de capitali assecuraret.ꝛ sic intelligo illud quod tz Jo.An.in.c.per vestras.de dona.inter.vi. Et vro.in dote data mercatoꝝ. de quo habes.s.Dos.§.xi. Nó.qz in isto casu pecunia posita in societate bene stat periculo ponentis.licz illud periculũ redimat precio.qđ licet. Et ideo non est priuilegium dotis. quia licite potest fieri in quocunque capitali sic dato dũmodo⁹ concurrant duo Primum qđ socius accipiens libere hoc velit facere non solum accipiendo tale capitale sed etiam si non accipet ,p tali mõ assecuraret.Secũdũ qđ tñ plus possit vsimilr lucrari de tali societate vltra ptẽ suã q̃tũ est illud qđ

ſolueret ꝑ tali aſſecuratiõe cuicunque cõik. Tutꝰ tñ eẽt ſi conuẽiret cũ ſocio ꝺ ſoluẽdo ſibi tñ ꝑ aſſecuratione capitalis q̃ tũ glibꝫ aliꝰ acciper ſi vellet aſſecuraꝛ. ⁊ i diuidẽdo lucro ꝓius ſolueret ꝙuẽtum ꝑ aſſecuratiõe. ⁊ q ſupeſſet ꝺ lucro ſibi ꝙtingente illꝺ retineret. Hec ob. c. nauiganti. de vſu. q̃ ibi aliꝛ nõ mutuaret. niſi periculũ ⁊ lucrũ ꝑ periculo reciperet

8 Vtrũ vidua. ſeu glibꝫ aliꝰ qui dat mercatori i ſocietate cẽtũ cũ pacto q ipꝫ capitale ſit ſaluũ. cũ intẽtiõe tñ retinẽdi in ſe piculũ ipiꝰ capitalis. ſꝫ ſoluꝫ facit tale pactũ ne decipiaꝛ a mercatore. nõ vt capitale peat ipi mercatori. ſi ſine ſua culpa periret. licite ſine vſura hoc faciat. q. q ꝫ vſura in hoc ꝙctu nõ ſit ſꝫ vera ſocietas tñ peccat mortaliꝛ pp mẽdatiũ pnicioſũ. q dicit i ſui iſamiã. xxii. q. ii. c. ꝓmũ. Et iõ tñr notã facere itẽtionẽ ſuã ne forte etiaꝫ morte ꝓuẽta heredes vellẽt in ſuo robore ꝙctũ pmanere. ñ tñ tñr reſtituer lucrum. q hũit ſm. S. Bernardinum in ſuis ꝙctib. ⁊ bñ q per. l. i. ⁊ totũ ti. C. plꝰ valeꝛ qꝺ agiꝛ. iſte ꝙctꝰ ẽ vera ſocietas i re. ⁊ iõ nõ reſtituet. ꝫ alij dicãt ꝙriũ q poſſẽt ſaluari. qñ ex hoc aliqꝺ dãnũ paſſus eſt mercator ꝓpter timore piculi. vl qñ ex notificatiõe ſue voluntatis nõ ceſſat ſcãdalũ qꝺ ꝓrio dedit. q tũc credo teneꝛ reſtituere. ꝙ q fama rebus eſt ꝓponenda. vi. q. i. deteriores.

9 Vtrũ ponẽs cẽtũ apꝺ mercatores. ita q medietas vl ꝛtia ps. aut q̃rta. vel aliq̃ alia ps ipꝝ cẽtum ſtet piculo mercatoris ſit vſurarius. ſ. q in hoc fuit diuerſa opi. doc. gbuſdã ꝺicẽtib q ſic. vt. S. Bernardinꝰ ⁊ multi alij gbuſdã q non. q licite hoc põt fieri vt g̃o. i. c. pleriq ꝫ. xiiij. q. iij. ⁊ multi alij q̃ quidem diuerſitas cuenit ex diuerſa opi. dubietatis ſequentis.

Vtrũ dãnũ ꝺbeat eẽ cõe ſi capitale ꝛo pdaꝛ an ſolum illiꝰ q cũ poſuit gbuſdã dicẽtibꝰ q ꝺz eẽ cõe. vt iacobꝰ de arc. p. l. ſi id q. §. itẽ celſus. ⁊ l. cũ duobus §. gdã ſagariã. ff. ꝑ ſo. gbuſdã dicentibus. q quatenꝰ ẽ cõe lucrũ ipiꝰ capitalis. eatenꝰ ⁊ dãnũ. p. l. ſi nõ fuerit. §. i. ff. ꝑ. ſo. ⁊ p. l. maiſeſtiſſimi iuris eſt. §. ſꝫ cũ in ſecũdã a ꝙrio ſenſu. C. de. furt. Quibuſdã alijs dicẽtibꝰ q ſolũ ꝓire ꝺz dãti. vt gl. i. d. §. i. Rõ q ſic de capitali nihil lucraꝛ ſociꝰ. ſꝫ tñ ꝺz redire ad eũ q dedit ſi iueniaꝛ ſaluũ in fine ſocietaꝛ. ita nihil ꝺz hẽre de dãno ipius Sed tu dic. ꝙcordãdo opi. q ſi nullũ ſit pactũ vel alia ꝙſuetudo. tũc dic vel ſm. Me. vt refert Ly. in. l. i. C. ꝑ ſo. q piculũ capitalis ſi peat rõne ſocietatis añ opas exhibitas ſit cõe. ſi pꝰ aliquaſ exhibitas ẽt aliq ſciat ꝺ dãno. ſed ſi poſt oẽs opas exhibitas pdaꝛ ſoli ponẽti illꝺ. ⁊ ſufficit alteri pditio ſuarum opaꝝ q̃ equiſſima ẽ ꝑſertiꝫ i ꝙſcia. vel ꝑꝫ Bañ. in. l. i. C. ꝑ. ſo. ſiue ãt operaſ ſiue pꝰ q pdatur ſolũ ponenti qꝺ forte veriꝰ ẽ de iuꝛ q ſic nõ erat hũurꝰ ꝺ lucro ipius capitalis. ſed ſolum de lucro qꝺ ꝺebebaꝛ ſue induſtrie. ita nullum ꝺz pati dãnũ ꝺ ipo. ⁊ ſic tenẽdo iſtã opi. Me. vl Bal. nõ ꝫ facere pactũ q piculũ capitalis ſit alteriꝰ q̃ illiꝰ qui poſuit. Rõ q in fine ſocietatis ſi nihil eẽt niſi capitale. totũ rehabebit. ⁊ ideo cũ ſociꝰ nõ hẽat ꝺ lucro ipſiꝰ capitalis ñ ꝺz hẽre de dãno. Si vero pactũ fieret q piculuꝫ capitalis ſit cõe. q ꝫ vt vult gl. ꝓdicta. vel ſic hẽret cõſuetudo. tũc ſcias q eatenꝰ capitale ipꝫ eẽt diuidẽũ i fine ſocietaꝛ. ſi nihil iueniret de lucro. q̃tenꝰ erat pactũ vel ꝙſuetudo de piculo. ⁊ hõ q. S. Ber. ꝓdictꝰ ⁊ multi alij tẽuerũt q i fine ſocietatis ẽt ſi nihil de lucro ſit capitale integrũ. ꝺz

redire ad dãtẽ.ꝓpea tenẽt nõ licet facere pactũ de aliq̃ ꝑte ipius capitalis piculi.ꝛ sic tene.Sz si ipsum capitale erit diuidẽ i fine societatis si nihil inueniretur d lucro ꝟz q pactũ sũt vel ẽ cõsuetudo de piculo.sic ẽ vera opi.d.gl. quã segtur Ang.vbi.s.s.q lz tale pactũ.alĩs nõ. Et si pactũ nullũ eẽt factũ de dãno.sz solũ de lucro.itelligetur d dãno sicut d lucro.q si ipse dãs nõ i tẽdebat aliqd sentire de dãno capitalis.ꝛ i fine simplr ipm ꝟẽre sic eẽt vsurarius mẽtalis.ꝛ eo mõ teneret restituere sicut vsurari⁹ mentalis. de q̃.s. Restitutio ꝓmo.in vbo vsurarius.

11 Vtrũ liceat facere pactũ q vnus ꝟẽat duas ꝑtes lucri ꝛ vnã dãni vel duas dãni.ꝛ vnam lucri ꝛ hmõi.ꝫ.q in cõscia oẽ pactũ qd nõ facit deteriorẽ partẽ alteri⁹ arbitrio boni viri ita qd q plus posuit plus ꝟẽat licitũ erit. qd ꝛ segtur Ang.vbi.s.alias nõ.

12 Vtrũ ponẽs opaz i societatẽ.s.nauigãdo egtando ꝛ hmõi.teneat sũptibus suis ponere.ꝫ.fm Bal.ꝛ Jaco. de are.ꝛ Cy.i.l.i.C.ꝑ so.q nõ qñ proficiscit cã societatis.qz lucrũ itelligitur deductis expẽsis.l.illud.C.de codicillis.l.mutꝰ.ff.ꝑ so.Qd limittat Bal. vbi.s.verũ exceptis expẽsis.q̃s domi fecisset qz ille nõ debẽt fieri d corpore societatis.ar.l.ſz si ex lege.§. q ãt.ff. depeti. ꝟere.Ang.ẽo vbi.s.dicit hoc verũ nisi ꝓsuetudo alr ꝟẽret q si esset ꝺberet ꝟuari. nisi ꝓtineret inigtatem aptam qz vr actũ qd est ꝓsuetũ.l.qd si nolit.§.q assidua.ff.de edi.edic.

13 Quo teneẽt socij ex dispibꝰ ptibꝰ q fundũ vel apothecã cõduxerũt.ꝫ. fm Bal.in.l.i.C.ꝑ socio.ꝛ Ange.vbi s.q locãti teneẽt ꝑ eq̃libus ptibꝰ. Inter se ẽo teneẽt ꝑ rata societatis.vnde ẽt suppellectilia ꝛ vasa debẽt diuidi ꝟz ptes.q̃bus diuidetur societas.

14 Vtrũ ille q semel posuit capitale in societate e ꝛ pditũ ẽ aĩ finitũ tps societatis teneatur iterũ aliꝺ ponere.ꝫ.ꝟz gl.in.d.l.si nõ fuerit.§.i.ꝛ in.l.i.C.ꝓ socio.ꝛ Ang.vbi.s.q non.siue piculũ cõe fuerit siue non.

15 Vtrũ dãnũ ꝓsone illiꝰ q̃ ponit opas in societatẽ debeat cõicari ad iuicẽ.puta cũ socius resisteret volẽtibꝰ sibi auferre pecuniã vulneratꝰ ẽ:ꝛ fecit mltas expẽsas ad curaĩ se ꝛ hmõi.ꝫ q sic q̃ euẽit ꝓ societatẽ vt expẽse vult.l. cũ duobꝰ.§.qdã sagariã negociatiõnẽ.dicit tex.coierunt.alẽ ex his ad cõpãdas merces ꝓfectus i latrões incidit suãq̃ pecuniã pdidit.Fui eius vulnerati sũt resq̃ ꝓprias perdidit. dicit Julianꝰ dãnuz eẽ cõe. Jõq̃ actione ꝓ socio dãni ptẽ dimidiã agnoscere. ꝺbere tã pecũie q̃ reꝛ ceterarum.q̃s secũ nõ tullisset sociꝰ. nisi ad merces cõi noie cõpãdas ꝓficisceretur.sz ꝛ si qd in medicos ipẽsuz ẽ ꝓ ꝑte socium agnoscere debere rectissime Julianꝰ ꝓbat.ꝟec ibi.ff.ꝓ socio. Nec ob.l.sociũ.§.sociꝰ.ff.ꝓ socio.qz illud itelligitur q̃ culpa socij id ꝓstingit fm gl.ibi dẽ.qz tũc nõ tñr.Aduerte ꝟz Bal.in l.i.C.ꝓ socio.q dãnũ oẽ extrisecũ qõe societatis euenit dz esse cõe. puta debita ꝛ ꝓdicta fm dãnũ itrinsecuz s.ipius capitalis nõ nisi vt dixi.§.r.

16 De q̃ culpa tñr sociꝰ alteri socio ꝫ.q si ꝯctꝰ ẽ solũ societatis teneẽ de dolo lata ꝛ leui culpa nõ leuissima qz sufficit talẽ diligentiam adhibebat i rebus cõibus sic i ꝓprijs vt.l. cum duobꝰ.ff. ꝓ socio.Ad q̃ quis aliqs ex ꝑte pculũ in se suscepisset.nõ tamẽ intelligeẽ d illo q euenit culpa socii l.plr.C.d nauic.feno.Qñ vero cum societate est ꝯctꝰ locatiõis vl alicꝰ ꝯctus quõ teneaẽ ꝛ ex qua culpa.habes .s. Comodatum .§.xi.ꝛ Locatio.§. xxiii

17 Quó dz diuidi societas. si nihil int ipos est conuentū expsse vel tacite. puta qz nulla, est consuetudo de hoc. ff. fm Bal. in l. i. C. p socio. q. ii. t Ang. vbi E. qp si alter posuit centum t alter opas t de lucro hñt ducēta extrahet pmo q posuit centū sua centū. t sic ō q̄cūq; alio q aliqd posuit q̄ exēcta reliqua ducenta que sūt de lucro diuident iter se oēs. ita tñ qp q plus posuit in societate puta opas t pecuniā. vel duas ptes pecunie respectu illius q solū vnā ptē posuit. non respectu eius qui opas posuit. qz opa valet tñ sicut pecunia que pōitur hēbit plus de lucro. vt. d. l. si nō fuerint in pn. t. l. qd eni. ff. p socio. t hoc arbitrio boni viri. Et id qō qdā dixerūt. qp sic q posuit centū. pro pmo extrahit centū. si est ille q posuit opas dz exhere alia centuz p opera sua nō valet. nec de iure diuino ciuili vel canonico. qz opa hois nihil est aliud q̄ offiū diurnuz. vt. l. i. ff. ō op. liber. imo opera hois dr fructus eius ex. vt. l. iii. t se. ff. de op. suo. Et iō ille q posuit operas tñ. nō dr posuisse ali qd cōsistens i sorte vel capitali. sed solū fructū sue psone. q fructus aut vsu fruct⁹ sue psone cozrñdēt fructui aut comoditati illoz centū. p q̄ bñfacit d. l. cū duob⁹. §. si i coēūda. Preciū inqt est valimētū artis. Et sic intellige illud qō sepe opa alicuius p pecunia valet. vt Insti. p socio. §. ii. i. p comoditate t vsufructu seu interusorio dicte pecūie. Et iō si alt soluz posuit opas. t alter cētū solū. t lucr sunt ducēta ille q posuit opas hēbit cētū solū. t ille q posuit centū hēbit illa centum. et postea alia centum de lucro.

18 Quantū durat societas. ff. tert. in d. l. societatē. dissociamur. renūciatiōe morte capitis diminutiōe. itelligę put ē moz⁹ ciuilis fz gl. ibidē. t egestate. dicit gl. f. icidēte. vt si qs ex socijs bonis cesserit. vt Insti. e. §. itē vel fuerunt publicate. vt i. l. actiōe. §. publicatione ff. p so. Adde qp dissoluit. fm qp cōuenerūt in tpe durationis illo finito. Itez ex consuetudine si nihil actū est de tēpore dicto. §. qui assidua.

1b De societate inter fratres t alios quō tacite cōtrahitur. hēs. s. Peculium. §. xxvi. cum sequentibus.

Societas. ii. circa aialia

q̄ dr socidū aialium contrahitur. vi. modis.

1 Primo modo qñ animalia exps se tradūt gra societatis ꝯhēde. vt dicit glo. in. l. si pascēda pecora. C. de pac. Vel qñ lz exsse nō dicat qp gra societatis traduntur. tñ tacite dantur gra societat. s. qñ dantur vt sint cōia. t sic ꝯhit societas. vt. l. si tibi aree mee. ff. de pscri. ver. Et facit qō no. Bal. i. d. l. si pascēda. Et qz hoc mō aliqñ ꝯhitur i animalibus grossioris generis. ali quādo in minutis. Iō pmo ponā q̄t modis aialia grossa dātur gra societatis expresse vel tacite. Et aduerte qō aialia grossa dicūtur q̄ruz fructus regulariter nō ascēdit ad valorē mris in āno. vt sunt boues equi. muli t hmōi. Insta aliqñ dātur extimata. aliqñ inextiata. aliqñ cū terra. aliquādo sine cōmunione terre. qō fieri pōt. vt in. d. l. cum duobus. §. in coeunda.

2 Qñ dātur extimata t sine terra. tē piculū casus fortuiti ē cōe inter socios vt dr in. d. l. cū duobus. §. dāna. nec mirū qz extiatio i hoc casu facit ēptionē. l. extimate. ff. solu. ma. Et sic p pte dñiū remanet apud tradētez: t tacite p alia pte rōe cōionis in illuz cui cōi cātur. t sine traditiōe trāsfert. l. i. §. in societate. ff. p socio. t pinde ē ac si ille q dat mutuasset pcūi medietat. so-

cio.ꝛ ipſe poſuiſſet aliã medietatem ꝛ cõiter ab ipſis duobus eſſent ẽpta. ꝛ ſic in ſocietatẽ poſita. Et iõ qlibꝫ ꝺ piculo teneꝫ ꝓ dimidio niſi culpa vel dolo alteriꝰ eueniret. Maꝫ tunc ſoluſ culpabilis eſſet.d.ℊ.dãna.Bal.tñ i.l. i.C.ꝓ ſocio.diſtiguit qꝫ.ſ.Aut pereũt cãu fortuito.ꝛ ſic erit cõe.Aut peremptio venit ex natura rei:ꝛ tñc dicit pculũ ſolũ eſſe dãtis.qꝛ ſic ẽt penes eũ fuiſſent mouitura:nec eſt verum ſcõm eũ qꝫ iſta extimatio faciat venditionẽ vt dicto.ℊ.damna.ꝛ.l.iii.ff.locati. ꝛ.l. cum manu ſata.ff.de ℈bẽ.ẽp.vbi dicit nemo pót eã rẽ vẽdidiſſe de cuius dominio id agit.ne ad ẽptorẽ tráſeat ſed hoc aut locatio aut aliud genꝰ ℈ctus hec ibi. Sed ſaluo meliori iudicõ hoc non teneo:cum melioramenta ẽt naturalia in hoc caſu cõicentꝰ vt.d.l.ſi ñ fuerint.ſic cõuenit.vt pericula ſiſr ẽt nãlia diuidantꝰ ſine cõicẽꝰ. Hec valꝫ qõ adducit qꝫ extiatio nõ facit venditionẽ in iſto caſu:imo facit vt pꝫ p.d. l.iii.ff.locati. Et iõ tene qꝫ periculum ẽt nãle erit cõe.vt tenẽt mſtri doc. maxime Ang.vbi.ℊ.Qõ tñ limito verũ niſi exꝑſſe aliud ſit ꝓuẽtũ ꝛ ſic itelligitur ille.ℊ.nemo.in.d.l.cum manu ſata:vel niſi de conſuetudine aliud ſit: qꝛ intelligiꝫ actum qõ eſt conſuetum l.qꝫ ſi nolit.ℊ.q aſſidua.ff.de edi.edi. Et ideo ſi pactum ſit qꝫ periculum capitalis non ſit commune non erit licitus iſte contractus in foro anime:niſi recipiens vel alius qui in vno alleuiatur in alio equiualenti grauaretur L.ꝫ naturã.ff.ꝺ regulis iuris. ℙactũ vero circa fructus vel circa tempus oꝫ contineat equalitatẽ arbitrio boni viri.Vnde non videtur iuſtum qõ fructus in hoc caſu debeant per medium partiri. Si alter ipſorum ponit operas qa ipſas operas pluſquaꝫ alius ſocius ponit: cum tantundem in ſocietatem poſuerit. Et propterea debet attendi ſi opere poſſunt fieri per minores ꝛ pupillos ꝛ huiuſmodi quorum opere non ſunt in magna extimatione.licet alique ſint.vt.d.l.ſi.ff.de liber.cauſa.vel ſi recompenſantur per lacticinia ꝛ huiuſmodi ꝛ de palea. ſeu feno quod dat ad comedendum . et ſic attendere:quod quilibet ipſorum equaliter tantum poſuit in ſocietatem ꝛ vltra videre quid vltra ponit alius puta ruſticus:quia operas . ꝛ ſic niſi recompenſaretur in alio debet habere plus de fructibus .aliter eſſet vſura cum ex mutuo interpretato plus grauaretur.c. conſuluit.c.in ciuitate. de vſu.

¶ Quãdo aũt dantur inextiata. ꝛ ſine terra.ꝛ tunc ſi nullum pactum ſit de capitali aut fructibus vel tempore ſunt quedam extrauagantia ꝛ iura poſita inter eẍordinaria capitula feudoꝝ in ſi.decime colꝰonis ſic dicẽtia. Ille qui accipit iumentuꝫ vel vacã ꝺꝫ tenere per.v.annos.ꝛ oẽs poledri vel vituli debẽt eſſe cões.ꝛ qcgd poledri queſierũt tpe triturationis.Jumẽtũ vero vel vaca data ꝺꝫ eẽ illius q eã vel eam poſuit in fine ſocietatis : niſi ille qui accepit ad ſocietatem tertiam partem preciꝫ dederit ſocio ponenti: quia ſi dedit tertiam partem tunc in fine ipſum iumentuꝫ vel vaca erit cõe Tu tamen attendes in conſcientia ad arbitrium boni viri.vt equalitas ſeruetur.ita qõ qui plus ponit plus habeat: vt.ℊ.dictum eſt. Si vero pactuꝫ ſit factum cum pluribus modis contractus concipi poſſint:cũ plura ſint negocia ꝙꝫ vocabula.l.natura.ff. de preſcrip.ver. Attendendum eſt qꝫ cõtineat equalitatem arbitrio boni viri ꝓ regulã in.d.l.ſi ñ fuerit ꝛ.l. ꝓpoſita

ff. p' socio. Aduerte tñ q' qñ animal dat inextimatū nō pōt pactus fieri licite q' piculū sit alteri⁹ cūs eius q tpm ōdit. Hoc ēt tz Bal. in. d.l. si pascenda. Mā cū dictū animal positū in societatei fine debeat cē ponentis. si pactū fieret q' piculū ad ipz ponēt⁹ non spectaret eēt iniquū. ⁊ si ipse pdit animal ⁊ socius pdit operas. Nec obstat qō. ℨ. diri ō capitali pecūie. qz nō valet similitudo. Nō: qz pecūia simℓ ipso vsu cōsumit. ⁊ sic in ipsa societate totalr exercet. Sed secus est in aialibus q nō sic ꝓsumūtur sed qñq; meliorant. Tū sicut meliorametū ptinet ad dantem sic ⁊ piculū ptinere debet d.l. fm nām. Si tñ dās in aliq pl⁹ grauaret. puta qz recipiens nollet teneri i fine ō damno ipsi⁹ aialis qō euenit culpa sua. sz solū in pte cuz tenear in totū. l. cū duob⁹. §. in coēūda. ⁊. §. damna. ff. p socio sic posset in alio allegiari q ad piculū ipsius aialis p regulā in d.l. fm naturā. Et ex pdictis pz q' ille q dat aialia iextimata cū pacto: q' de pmis fructib⁹ capitale suuz detrahat: illicite facit: ⁊ teneř restituere qcqd accepit in grauamē alteri⁹ socij. Mā sociū i hoc grauat q' opas ⁊ expensas q̄s fecit si stati exēcto valore capitalis periret ipm capitale amitteret: ⁊ sic ipse esset in tuto ⁊ alt socius in periculo. Sz pone q' nō pit: sed cū tpe multuz lucrat⁹ est alter socius ad quā restitutionē tenebiř pdictus. &. q' ad tñ q̄s tū arbitrio boni viri extimabiř piculū pditiōis operarū ⁊ expensarum quas perdere poterat.

4 ¶ Qñ vero danř aialia grossioris generis cū terra vt puta cōico socio vnū par bouū cū certa qualitate fre quam arare ō beat. Et tūc si iextimata tradi di periculū totum ad me ptinebit. Si ō extimata piculū erit cōe. d. §. dāna nisi dol⁹ vl culpa alterius p̄cesserit vt ibi dř. Si fr fructus terre erit cōis qñ extiata fūt tradita. Nō qz vnus pōit p tē bouū. ⁊ terrā: alt tē bouū quaz vř emisse rōe extiationis ⁊ opas. ⁊ eqtas vlt vt eqlr partiat fruct⁹: nō aūt erūt cōes fruct⁹ qñ pdicta aialia dant in extimata. Nō qz alter solū pōit opas ⁊ alter aialia ⁊ terrā. Qō vertū itelligo nisi forte industria socij tñ extiaretur aut pl⁹. Et nō arbitrio bōi viri iudicādū erit: vt eqlitas fuetur. d.l. ꝓposita.

5 ¶ De aialib⁹ minuf vt ouib⁹: porcis caprīs ⁊ hmōi. Aduerte q' inuenitur i exuagātib⁹ positis i fine decie collōnis feudorum: q' talia aialia dūt dari ad tres ānos: ⁊ i vnoq; āno dz dari ꝑ capra duodecim formati os optimos ⁊ ꝑ pecude sex. nec tñ grossos q̄stū facerēt. xx. pecudes: nec tñ parnos q̄stū facit vna mūgitura vnius pecudis: sz mediocres arbitrio bōi viri In fine vō capra vl ouis data añ oia erit ipius tradentis: nisi ille q accepit soluisset, tertiā ptez p̄cij ipsi⁹ qz sic erit cōis. Capreti vō ⁊ agni. ⁊ lana erunt cōes. In porcis vō oi āno fūt peciendi porcelli: insi ille q accepit voluerit teneř eos vsq; ad tres ānos: ⁊ i fine trium ānorū oia ptiri ō bēt p medū: ⁊ ēt porcelli nati de porcellis. Si tñ cōsuetudo vl pactuz alio esset. vel extimata data essēt: dic fm q' dictū ē de aialibus grossioribus. vt oio fuetur eqlitas ⁊ iniustitia nulla fiat alteri ab altero.

6 ¶ Secūdo mō ℨhiř societas sic. dātur aialia sed nō cōicanř: nec eorum dñiuz trāsferř sed solū custodie alteri⁹ cōmittūtur aliq̄ dato vel recepto p̄cio. ⁊ tūc ꝓprie ℨctus locationis est ⁊ cōductiōis. l. ii. ff. locati. Si āt nō iteruenit p̄ciū. sed tradēs dcā aialia recipit aliqd vt puta ꝑ bob⁹ vt arēt vel ꝑ pecudib⁹ vt stercorauz ent ⁊ hmōi. Aut

recipit ille cui tradunt p mercede cu
stodie aliqd vel opa aialiu vt stercor
zatio p mercede cõpenſetur.qui oẽs
tres mõi ꝓſiderari poſſũt vt in ſimili
in ſuo dicit tex.in l.i.§.ſi qs ſuũ.ff.ꝺ
poſiti.ſic erit ℞ctus inominat⁹ t regu
labitur ſcꝺz ℞ctũ locatiõis cui magiſ
aſſimilat./vt in.d.§.ſeruũ.t.l.nãlis in
ꝑn.ff.de ꝑſcrip.v̊.cui⁹nã eſt vt fruct⁹
t piculũ ptineat ad dñum rei locate.
l.itẽ ſi precio.§.i.t.ij.ff.locati t de eo
habes ſ. locatio.

7 ¶Tertio mõ dãtur aialia t i totũ trã
ferũtur i accipiẽtẽ cũ pacto q̃ teneat
ea ad meliorãdũ.t ſic meliorata cõi
centꝫ.t ſic ꝺz ℞ctus inominat⁹ vt di
cit tex in.l.ſi tibi aree mee.ver. ſed ſi
puerũ.ff.de ꝑſcrip.v̊.Vñ ꝑ ciũ dicto
rũ aialiũ ſi vẽdãtur ꝺz eẽ cõe.vt.d.l.
ſi tibi aree mee.t ſilr fruct⁹ ibidẽ p.l.
ſi paſcẽda.C.de pac.t ſilr piculũ ꝺz
eſſe cõe ſicut t vtilitas.l.muti⁹.ff. pro
ſocio.Aduerte tñ q̃ hic ℞ctus magiſ
aſſimulatur ℞ctui ſocietatiꝫ ꝺz locatiõis
Ꝺõ pñt circa hoc intelligi q̃ dixi.§.i
ꝑncio caſu:qñ dãtur iextimata vl extri
mata.Si v̊o meliorameñtũ nõ ſequat
credo q̃ integra ad dñm trãdẽtẽ ſint
reſtituẽda q̃ſi cã data t cã non ſecuta
ff. ꝺ ꝓdi.cã data.t cã nõ ſecuta p totũ

8 ¶Quarto mõ dãtur aialia vt coope
riãtur vel vt cooperiãt puta thaurus
vl vacca t huiuſmõi.t eſt ℞ct⁹ inomi
natus.t tõ ad arbitriũ boni viri redu
cetur.ne cũ aliẽa iactura gs lucretur
l.nã hoc natura.ff.de cõdi.inde.

9 ¶Quinto mõ dãtur aialia aliqñ extri
mata talr q̃ comodũ t incomodum
ſit recipiẽtis.t ſic reſultat ℞ct⁹ emptio
nis t vẽditionis.ar.l. extimare.ff.ſol.
ma.Ideo ſi aliqd accipet,vltra ꝑciũ
rõe ꝑis cẽt vſura.c.ꝑſuluit.t.c.in ci
uitate ℞ vſn.niſi emptor aialiũ pcepꝫ
fructib⁹ morã traheret in ſolvẽdõ ꝑ
ciũ q̃ tũc ꝑ intereſſe poſſet petere ptẽ
fructuum.l.curabit.C.de actiõ.emp.t
vẽ.t tz glo.t cõiter doctores in.c.cõ
queſtus de vſu.

¶Sexto mõ ſũt data aialia nec ap 10
paret an cã ſocietaſ vel quõ mortuis
ꝑncipalib⁹ t tũc ſecũdũ q̃ ꝓſuetũ eſt
talia dari ſic extimabit̃.d.§.q aſſidua
vel ſi de ꝓſuetudine nõ apparet ꝓſu
metur ℞ct⁹ inominat⁹.l.ii.ff.de pre
ſcrip.ver.t ſic cẽſebitur ℞ct⁹ ſocieta
tis t per oia de fructibus t religs ſi
cut ius ſocietaſ exigit vel ſaltẽ ſiet re
ceptori aialiuz debita cõpenſatio ꝺz
exigẽtiã ſũptuuz t laboris ſui t hoc
actione mãdati ex q̃ ꝑ ipoſitionẽ dñi
paſcẽda ſuſcepit.l.i.ff mãdati vel ſal
tẽ actiõe i factũ ſiue ꝑſcrip.v̊.ad.l.ii.
ex ꝑdictis igitur ꝑz quõ ſocietas ſit
licita vel illicita t qd diceñ de multiſ
caſibus cũ infinitis modis poſſint cõ
cipi vt in.d.l.nã.ff de ꝑ.v̊.Ceterꝝ ppea at
tẽde q̃ in ℞ctu ſocietaſ aliqñ inter
uenit rõ mutui interpretati puta qñ
dãtur extimata aialia vel exigitur q̃
ſint ad piculũ accipiẽtis ℞ nam ſocie
taris t tũc ſi grauatur i aliq̃ accipiẽs
pp hoc erit vſura ſilr aliqñ cũ ſocie
tate cõcurrit ℞ct⁹ locatiõis t ppea
eqtas attẽdatur t qõ cõuenit nature
talis ℞ctus vt ſic ſcias diſcernere qñ
eſt iniuſtitia vel iniqtas

Sodomia eſt turpi
tudo i ma
ſculũ facta.xxxii q.vii.vſus t
eſt graui⁹ peccatũ adulterio vt in.d.
c.vſus t graui⁹ q̃ cũ matre ibidẽ.c.
adulterij Vñ clic⁹ ꝺz depoñi t in mo
naſterio detrudi ad agẽdam ꝓniam
Laicus excõicari t penit⁹ reddi alie
nus a cõtione fidelũ c.clici de exceſ.
ꝓla.ſm leges,ꝺz igni cremari.i auth.
vt nõ lux.℞ naturam.vnde ibi ꝺr q̃
pp impios act⁹ ſodomitarũ fames t

terremotus ⁊ pestilẽtie fiũt. ⁊ ciuitates cum hoĩbus pariter pereunt.

Solicitudo vtrũz sit peccatũ ⁊ q̃. q̃ si logmur ō solicitudine tpaliũ sic tripler est vna est anxietatis ⁊ auaricie. ⁊ hec ẽ pctũ semp. Alia tale ẽ pctũ ẽ ex fine. puta q̃ ꝓstituit tur finis in ipsis q̃rendis parati oia facere pp ipsa hñda. Añ Aug. in lib. de opibus monachoꝝ. cũ dicit dñs. nolite solicitꝝ eẽ ⁊c. hoc dicit vt nõ ista intueamur ⁊ pp ista faciam⁹ qcquid in euãgelij p̃dicatiõe fieri iubetur. Alio mõ est mortale pctũ ex mõ. q̃ tñ i huiusmõi anxiat̃ q̃ omittit necessaria ad salutẽ ⁊ suffocat mẽtẽ in talibus ⁊ de hac loquitur Greg. xlviij. dis. c. hinc cui in v̊bo Sibb⁹. Alia solicitudo dr̃ dubietat̃ ⁊ diffidẽtia. cuz hõ timet ne tpalia sibi deficiãt. ⁊ ideo ãxiatur p ipsis nõ tñ aliq̃d faceret ꝯ dei p̃cepta vel omitteret. ⁊ ista ẽ pctũ veniale. Tertia necessitatis ⁊ puidẽtie. ⁊ hec non est pctũ. imo bona ⁊ laudabilis. Vñ glo. Bath. vi. Non labor ⁊ puidentia dãnat̃ sed solicitudo mẽtẽ suffocãs. ⁊ de hac tertia logtur. c. dimne. lxxxvij. di. Solicitudo vero spũaliũ p se est bona ⁊ ad hãc xp̃s inducit nos Bath. vi. Primũ q̃rite regnũ dei ⁊c. posset esse pctũ p accidẽs q̃ñ hõ tñ intẽderet spũalibus q̃ omitteret. punitionẽ humanã debitaz q̃ eẽt tẽptare deũ ꝯ illud Bath. iiij. Nõ tẽptabis dñm deum tuum.

Solutio est eius q̃ debetur redditio insti. qui. mo. tollit. obli. in p̃ncipio Sed large solutio est ab obligatione liberatio quocũq; modo. ff. de sol. l. solutiõis. Vñ q̃litercũq; satisfactũ sit creditori ad volũtatẽ suã p̃ soluto hr̃ Iz solutũ ñ sit. ff. ō pi. ac. l. si rẽ alienã §. ois hoc no. Bof. ⁊ Io. i sũ. c. ti. §. i.

¶ Quot sunt spẽs solutionis. q̃. due. 1
Una nãlis siue v̊a q̃ est p̃ redditionez ei⁹ q̃ō debet. Alia ciuilis siue imaginaria. ⁊ hec fit multis modis. s. p̃ nouationẽ q̃ est. q̃ñ extinguit̃ p̃or obligatio. ⁊ in aliã obligationẽ ciuilẽ vel naturalẽ trãsfert̃. ff. de nouat. l. i. Aut p̃ ō legationẽ q̃ est q̃ñ aliũ reum vice sua creditori vel cui ipse iusserit dat. ff. de accepti. l. i. Aut p̃ oblationem factam tpe ⁊ loco cõgruo. C. de so. l. obsignatiõe. ff. eo. l. si solutur⁹. ⁊. l. q̃ decem in p̃n. ff. de pigno. l. creditor. Nõ tñ p̃desst oblatio si nõ ꝓsignet̃. C. de vsu. l. ii. ⁊. l. acceptã Itẽ oz q̃ fiat cui debet̃ vel eo abñte iudici. ⁊ si iudex deficiat honestis personis. C. de vsu. l. si credi trici de offi. oz. c. pastoralis in fi. Itẽ q̃ res deposita duret: q̃z si in vsus suos ꝓuertat nõ est tut⁹ offerẽs. l. debitor. ff. ō vsu. ⁊ si sic ō̃posita res amitta tur nihilomin⁹ ō̃bitor ẽ libar⁹. ff. ō̃ arbi. l. arbitr̃. la. ij. ff. ō̃positi. l. i. §. si pecunia in saculo. Et hoc verꝝ i obligatiõe q̃ñtitat̃: q̃z si obligatio esset in spẽ. sola oblatio sufficeret. ff. eo. l. hominem. §. i.

¶ Vtrũ solutio debiti in q̃ñtate existentis sit faciẽda f̃z pecũie valorẽ currẽtẽ tpe solutiõis vl̃ f̃m q̃ valebat tpe ꝯctus. q̃. q̃ in quacũq; dispositiõe ꝯctuũ sit debituz. solutio sp̃ oz fieri f̃m monetã q̃ currebat tpe ꝯctus debiti. ⁊ si nõ reperiat̃. q̃z est reprobata vl̃ diminuta i põdere. puta. q̃z tõ sã vl̃ p̃ lõgũ vsũ effecta grossa. q̃z argentũ in superficie corruit ex longo vsu vel aliomõ ꝑpetuo est alterata. tunc oz solui ipsius extimatio f̃m q̃ cõuenit̃ p legistas ⁊ canonistas in. l. paulus als i cipit creditorẽ. ff. de solu. ⁊ in. l. in minorũ. C. in q̃bus causis in inte. re. nõ ẽ necessaria. ⁊ p̃ canonistas in. c. q̃sto de iureiur. ⁊ in. c. oliz de cẽsi. Et licet Bar. in. d. l. Paul⁹ limitet istõ verꝝ. q̃ñ talis diminutio ꝓuigit i mõeta gros

ſa ⁊ nō in minuta tñ dñs Antoni⁹ in d.c.q̄to ⁊ ſequit̄ ℙda.ibidē tenet ita ꝑē locū i mōeta qua ſicut i magna qñ deterioratio directe cōtingit ipſā pecuniā puta.qr duo antiq̄ nō valent niſi vnū ō nouis.voluit ēt.Ly.⁊ ℙpe. in.d.l.in minorū.⁊ Hoſti.in.d.c.q̄to q̄ qñ ſolū pecunia eſt reprobata non deteriorata q̄ de ea pōt fieri ſoluto ex q̄ currebat tēpore ℨctus.Sꝫ Spe cu.eo.ti.⁊ ibi Joan.an.⁊ ℙda.in.d. c.q̄to tenēt q̄ nō pōt ⁊ eſt cōis opi nio qr magis moneta ꝓſiderat̄ ratio ne curſus q̄ reſpectu materie. vt vꝰ ter.i.d.c.oli.facit ēt.c.eicies.lxxxviii. vi.ſi vo alteratio nō eēt ꝑpetua ſꝫ ad tēpus vt ꝓtingit q̄ florenꝰ hodie ma gis valeat q̄ cras.ita q̄ creſcit vel de creſcit ſecūdū tēpora cōmuniter te neť talē variationē nō debere attēdi. argu.l.ꝓcia.ff.ad.l.falci-ſicut enī cre ditor vellet.ſibi ſolueret ſi plus vale ret.ita dꝫ recipere ſi minꝰ valet cum ſpereť augmētuꝫ:ſic voluit bar.i.d. l.ℙaulꝰ.⁊ alij in.d.l.i minorū. Q̄ō mihi vꝰ equū niſi qñ nō eſſet ſpes q̄ de,primo deberet hꝰ augmētuꝫ: qr ſic vꝰ.q̄ debeat ſolui ꝑm extimatio nē tpis ℨctus qr poſſetꝰ eſſe q̄ nunq̄ creſceret ar.in.l.iuris peritoſ.i ꝑn.ff. de excuſa.tuto.⁊ qō no.glo.in Cle.ij. ō reſcriptis Jaco.de are.⁊ bar.i.d.l. ℙaulꝰ.⁊ hoſtiē.in.d.c.q̄to tenent q̄ ſi eſt alterata reſpectu curſus nō re ſpectu materie ⁊ ꝑpetuo.puta.qr pri ceps nō vult expendať niſi ꝑ tāto. vt forte recolligat ⁊ cudi faciat. q̄ mihil omin⁹ de ea pōt fieri ſoluto ſi debi tor nō fuit in mora.Sꝫ Oldra.⁊ Ce de.in.d.l.in minorū.⁊ do.Anto.in d. c.q̄to tenēt q̄ dꝫ ſolui ad extimatio nē antiq̄ currentꝫ tpe ℨctus. qr eadē rō q̄ eſt de toto ⁊ de parte.ar.l.q̄ ō to ta.ff.de rei vēdi.⁊ c.paſtoralis.§. Itē cū totū ō offi.ōle.⁊ vꝰ ꝓbari in.d. c.olim ⁊ vꝰ magis equū Et ſic ꝯcluō q̄ ſiue ſit ꝛprobata in totum ſiue al terata in parte in perpetuū ꝛſpectu curſꝰ lꝫ ñ ꝛſpectu materie ſiue ōterio rata ꝛſpectu materie q̄ nō pōt fie ri de ea ſolutio ſꝫ ōbet ſolui extimatō ꝑm tēpus cōtractꝰ ⁊ hoc ſiue ſolutio ſit fiēda rōe ℨctus ſiue ex ꝯdēnatōe iudicis ō condēnatione autē q̄ fit rō ne ſtatuti Spec.tꝫ q̄ dꝫ ſolui ō mōe ta currēte Sꝫ ℙda.in.d.c.q̄to vꝰ te neť q̄ ō moneta currēte tpe facti ſta tuti Ego teneo cū ſpe.qr i pēis miti or fit iterꝓtatio.c.odia ō re.iu.li.vi.ō ſolutiōe vo q̄ dꝫ fieri ex mādato ꝑn cipis vꝰ alicuius dñi ſeu exꝰ gra di cit dñs anto.i.d.c.q̄to q̄ ſi dñs igno rabat valorē mōete ſic fiet ꝑꝫ curſū currēt ꝑꝫ gl.⁊ lau.i cle.ij.ō ōci.ſi vo ſciebat eꝰ valorē ſic fiet eius ſolutio ꝑm extimationem tēporis ipſiꝰ mā dati ſeu gr̄e facte ar.d.c.oli ⁊.l.fi.ff. ō auro ⁊ ar.le.ſi vo ſolutio ē ꝛſpectu legati ſic fiet ꝑꝫ extimatōeꝫ tp̄ris te ſti ꝯditi lꝫ teſtator poſtea mūtū ſupti xerit i tātū q̄ ſit mutata ita cōſuluit Old.⁊ facit tex.i.l.vxorē.§.teſtō.ff.ō le.iij.⁊.d.l.fi.⁊ ſeq̄ť do.pe.ō ācha.i. d.c.oli ⁊ Jo.an.i addi.ad ſpec.e.ti.⁊ pa.i.d.c.q̄to idē dic̄ Oldra.i ꝓcepto arbitror idēꝫ dic̄ pa.vbi.ſ.i.ꝓcepto iudicis ꝯdēnāti certa q̄ntitate ⁊ hec no.qr ſepe i ꝓtica Limita tū ꝓdi cta in debito ℨcto ex mutuo ꝑꝫ diſti criōnē quā ponā iſra vſura.i.§.xxxvi.

¶ Quiſtñ ſolueť.&.q̄ ille q̄ ē obliga 3
tꝰ ſiue ſit ꝓncipalis ōbitō ſiue fīō inſſor
¶ Itrū alibꝫ poſſit ꝑ alio ſolueť.&. 4
q̄ ſic ēt ſi ōbitor hoc ignorat ⁊ non
velit.ff.eo.l.ſolueť .ff.de nego.ge.l.
ſoluēdo ⁊ teneť talis ſatisfacere ꝓfa
to ſoluēti ꝑ eo ſi mō ſua intererat vt
ſolueret.l.cū pecuniā.ff.de nego.ge.

5 ¶ Vtrū tutor ⁊ curator vl' alī' admi
nistrationem hīs teneat' soluere de/
bitā illius,cuius curā gerit.&.q sic.l.
quotiens.§.sicut aūt.ff.de admin.tu.
6 ¶ Vtrū hēs teneat' soluere debita de
functi.&.q sic in totū.ꝛz in ꝓscia ēstū
se extēdit facultas hēditatis.vt.s.he/
res.§.vl.secus si cēt legatarī',q2 tunc
nō tenet' nisi qtū hereditas est nō sol
uendo.q2 tunc es alienum ꝓcedit
legata:vt.s.restitutio ij.§.xvij.
7 ¶ Vtrū successor ꝑlat⁹ teneat' solue
re ꝑdecessoris sui debita.&.q sic.si ꝑ
necessitate sue persone.vel necessitate
seu vtilitate ecclie sūt facta ex eo.c.i.
Alias non tenet' ecclia nec successor
eius.x.q.ij.c.hoc ius de fideiuſ.c.qō
quibusdā.Idē credo de successore i
dñio tpali laicali.
8 ¶ Cui'oz fieri solutio.&.q creditori
vel ei⁹ successori cui cōpetit actio ob/
ligatiōis si tū sit cōpos mētis.⁊ ma/
ior.xxv.ānis.vel alteri de mādato ipi
us.et si creditor sit accusat⁹ ad mortē
ff.eo.l.reo.⁊.C.eo.l.nihil.interest ꝑt et
fieri ei⁹ socio si vtriq; eorū ē obligat⁹
insolidū.ff.de pact.l.si vn⁹ in ꝑn.⁊.ff.
ō duo.re.ꝓsti.l.ij.⁊.iij.⁊ no in.c.ea te
de iur.iurā.Aliut et,ꝓcuratori ei⁹ q̄ nū
sit reuocat⁹ ⁊ ignoret' reuocatio.l.ei⁹
in ꝑn.ff.si cer.pe.Aduerte tū hic.q2
si q̄s solueret filiofamilias sine ꝓsēsu
ꝑris.vl' minori sine ꝓsēsu tutoris vl' cu
ratoris nō satisfaceret.l.i.⁊ ꝑ totū ff.
ad mace.⁊.l.pupill⁹.ff.ō actio.⁊ obl.
Nisi solutū sit ꝙuersū' in vtilitatē ꝑris
vl' mioris.l.i.⁊.ij.C.si aduersus credi.
⁊.l.q si forte.§.fi.⁊.l.i pupillo.ff.ō so.
9 ¶ Debitor nō hīs pecunias ad sol
uēdū pōt offerre rē meliorē ⁊ tenet'
creditor accipe.aut' hoc nisi.C.ō so.
Ecclia vō nō tenet' offerre meliorē
sed aliā.vt aut' hoc ius.C.de sa.sā ec.
10 ¶ Quis est ꝑponendus in solutione
vide restitutio.ij.§.xvi.
¶ Vtrū possit qs repetere pecuniam u
bitā ex vēditiōe rei sue in subsidiū.&.
Ludo.in.no.q sic.vt ē casus i.l.inci
pule.C.de rei vēdi.⁊.l.si cū fundum.ff.si
cer.pe.⁊.l.fi.ff.de nego ge.Sic.⁊ eī
pōt agere ad rē ēptā ex sua pecunia i
subsidiū.ꝛz ñ sit mihi obligata.Et q
possit agere est gl.i.l.pcul⁹.ff.ō iur.
do.⁊ casus i.l.vxor marito.ff.de do/
na.inter vi.⁊ vxo.Itez ꝓpōit ille qui
pecuniā dedit negociatori facienti diū
sa negocia i ea negociatiōe ⁊ alīs q ei
dē dederūt i alijs negociationib⁹.tex.i
l.ꝓcuratoris.§.si plures.ff.ō tribu.ꝓz
Jo plagiēsē.⁊ Ludo.de roma.in no.
12 ¶ Vtr excōicatio sit faciēda.&.q si
fit ꝓz tū ñ ꝙz fieri ēt si ex iuramēto te
nebat'.vt.s.excōicatio.viij.§.xij.
13 ¶ Vtrū liceat solue' creditori credi
toris mei.&.Bar.in.l.solutū.§.solutā
ff.de pigno.act.distinguit q si credi/
tor creditoris mei hz bona obligata
puta.q2 ꝓduxit domū ab eo q eam ab
alio ꝓduxerat sic liberor ipso iur' etiā
creditor' meo inuito.l.vtrū pūte.ff.ō
ꝓstitu.pe.cū posset ab eo cōpelli.l.no
mē.C.q̄ res pi.obli.po.Si r q̄ talis
fact⁹ est creditor ꝓp me puta.q2 cre/
ditor me⁹ gerēdo negocia mea acce/
pit mutuo ab eo vt in l.si liber hō.ff.
de neg.ge.Si vero cā sit oio separata a
mea si sit eo volēte idubie liberor.l.i
uito.ff.de so.⁊.l.penultia.⁊ fi.ff.de ne
go.gest.aut eo ignorāte ⁊ contingit li
beratio ope exceptiōis.l.si opa.ff.de
dol.excep.gl.tū ꝙz idistincte q liberat
Insti.q mo.tol.obli in prin.⁊.d.l.pe/
nul.Sed tu tene cū Bar.q̄ ad fortz
ꝓtētiosū.q̄ ad ꝓsciaz tene gl q2 credi
tor libat' ex tali solutiōe ēt si erat iust⁹
d.l.soluēdo.⁊ iō satisfactū est ei.
14 ¶ Itz recipiēs scienter solutōnē alte
ri debitā cōmittat furtū.&.gl.in.c.cū

te.ō iureturā.q̄ sic nisi creditor ratū
būerit.all' l.falsus.§.i ff.de fur.qō ve
rū est fm ℙda.ibidē.si sine iusta cā re
cipit.Secus si ex iusta cā puta.q̄ cre
debat ad eū ptinere.vl' q̄ erat gestor
negociorum creditoris.

15 ¶Quō oz fieri solutio.&.q̄ oz fieri
de illo qō est in obligatiōe.q̄ vnū p
alio solui nō pōt creditore nō cōsen
tiēte.Insti.q.mo.tol.ob.§.i.fallit hoc
in eccl'a debitrice.d.aut.hoc ius.Itē
in eo q oz aurū in cui' substātia aurū
nō inuenit'.C.de solu.aut hoc nisi de
bitor.ff.de le.i.l si dom'.§.q̄ ꝓfitet
Itē in eo q oz fundū cui' vult solueī p
cūi q̄ dicit eū tuū cognatū. Itē i no
xali actiōe.ff.de re.iudi.l.miles.§.i.
ij. Itē de pecunia.vide pecunia §.ij.
Sed qū nō hz qō oz soluere.ꝛ sunt
distrahēda bōa sua p solutiōe tūc p
mo incipiendū est a mobilib'.ꝛ si nō
sufficiūt ad immobilia.ꝛ postea ad iura
Et si nō inuenīt ēptorē detur i solutū
creditori vī.l.a duo pio.ff.ō re iu.

16 ¶Quid de eo q̄ tenet' sub'alternatō
ne &.q̄ regulare est q̄ in alternatiui
electio ē debitoris.vt in.l.plerūq̄ in
fi.ff.de inr.do.cū cōcor.posit' in glo.

17 ¶Utrū debitor teneat' ire vel mitte
re ad domū creditoris.&.vt.s. Ob
ligatio.§ viij.

18 ¶Quid si creditor eēt i mora ꝛ vel
let purgare.&.q̄ tenebit' ire ad eius
domum l.cum qd.C.de cōdi.infer.

19 ¶Quid si obligatio fit solū ad hoc
si volo acqrere.&.q̄ teneor adire do
mū creditoris ꝛ soluere ēt sine mo
nitiōe fz Bar.in.l.itē illa.ff.de cōsti.
pecunia sine comodū sit psonale q̄
relinq̄t libertas fuo si soluit decez.ꝛ
huiusmōi.siue sit comoduz bursale.
puta alicui legāt̄r iocalia si soluerit
vestē.d.l.cū qdā'aduerte tū q̄ in ca
sib'ūstis vbi qs tenet' ad domū credi
toris re sufficit q̄rere eū apō vicinos
ꝛ notos ꝛ in locis in qb' est solut' cō
uersari.nō p loca clandestina.ar ij.q.
vi.c.biduū.ꝛ voluit bar.i.l.p̄dicta.itē
illa ꝛ ℙda.sequitur in.c.significāte ō
pigno.

¶Utrū mittēs debitū p nūciū ifide ·o
liter se hītē excusef,&· ℙda.in.d.c.si
gnificāte.Ut spēs erat debita ꝛ ipsa
remittebaf p nūciū,q̄ putabaf fidelis
ꝛ sic periculū ptinet ad creditorē. Nō
q̄ casus fortuit' nō iputatur ex q culp
pa nō precessit.c.vnico de como.aut
erat.q̄stitas debita q̄ mittebatur ꝛ sic
pit' periculo ō bitoris Nō q̄ eo ip'o q̄
pecuniā mihi mutuasti meā fecisti.l.ii.
ff.si cer.pe.ꝛ tō pit mihi ātē q̄z vent
at ad man' creditoris si pit.q̄ adhuc
dñs no.bar.in.l.cū q.ff.como.sed pe
nam si erat apposita nō incurrit.

21 ¶Quid de eo q̄ soluit indebitū an
possit repetere.&. ℙda.i c.fi.de so di
stinguit q̄ aut ē idebitū ciuil'r sz nāl'r ō
bitū.ꝛ sic glo.in.d.c.fi.distinguit q̄ si
soluit p errorē iuris nō pōt repetere.
si aūt p errorē facti poterit.vt puta he
res soluit legata integra credēs non
posse retinere falcidiam errat in iure
nā natura ꝛ erat debitū sed nō ciuil'r
ꝛ nō repetet.Si aūt sciebat sibi ꝓpe
tere falcidiā sed credidit itellige p̄ba
bil'r.vt in c.ap'lice de cle.exco.mi.ꝛ i
c.ii.de cōsti.li.vi.l.hereditatē sufficē
re.cum tū nō sufficeret.hic errat in fa
cto ꝛ repetet.l.error facti.C. ad.l.fal
ci.cōuenit tū teneī q̄ ℙinor ℙmulier
℔iles ꝛ huiusmōi cū excusēt ab
errore iuris repetēt.si ēt ex errore iu
ris soluerūt.vt in l.cū de indebito.§.
i.ff.de p̄ba.Sed q̄ ad hāc excusatio
nē quidā ōrū tenēt sed p̄mū verius.
Similr magis repetet in ꝓscia si ē in
debitū naturalr.licet ciuilr sit debitū
multo magis si ēst indebitū natura-

liter ⁊ ciuiliter taz in ꝓscia ꝯz In foro cõtẽtioso quacũꝯz ignorãtia solueris nisi in aliquib⁹ casibus de qbus i gl. l. cum qs. C. de iur. ⁊ facti igno. ⁊ ibi Bar. cõcordat ꝙs dimitto qr ad conscientiã nõ ptinet. Secus qñ soluit scienter. qr tunc videt̃ donasse. l. cui⁹ ꝓ errorẽ. ff. de re. iur. exceptis solutis ꝓ usuris que repeti possunt. c. debitor. ꝺe iureiur.

22 ¶ Quid de illo q cõuenit̃ a creditore ⁊ nõ hz vnde soluat. ꝛ. q si debitor est ex maleficio sic põt verberari. xiij. q. vi. si res. ⁊ sic nõ põt ãplius cõueniri. d. c. si res qõ intellige qñ creditor sic exegit vt verberet̃ ꝓ debito alias bene tenet̃ ad interesse si verberetur ꝓ maleficio. ar. xij. q. ij. fraterni tas. Si vo est debitor ex cõtractu vel quasi tunc cedat bonis.

23 ¶ Quõ fit cessio bonoꝝ. ꝛ. fit in iudicio vel ex̃ iudicũ ꝓnunciũ vel epistolã. ff. q bo. ce. possunt. l. in oi. Dic vt ꝑ. cedere bonis. Et ad qd valet ibidẽ. Aduerte q⁹ vt valeat oz cõfiteat̃ debitũ. l. pe. ff. de ces. bo.

24 ¶ Sed nũquid cũ debitor petit dilationem qnquẽnij a pluribus suis creditoribus. ⁊ aliqui dare nolunt et debitur. ꝛ. q⁹ sic si maior pars cõsentit ⁊ intelligitur maior respectu sũme ꝺebitorum ⁊ non personarum. Et si oia sũt equalia iterum valebit dilatio data. l. vlt. C. qui bo. ce po.

25 ¶ Mñ debet fieri solutio. ꝛ. ꝺm Jo. de cõse. ꝺi. i. solet. Qõ aut dics ẽ adiectus fauore debitoris ⁊ põt ꝓuenire. Aut fauore creditoris ⁊ sic nõ potest prꝛeuenire. l. eũ qui. ff de ãnuis. le. Similiter nõ põt qs repetere ante tps debitum. c. vnico. de plus pe. nisi i tribus casibus. Primus in viro vergẽte ad inopiã. Secundus in debitore fugiente. l. ait prꝛetor. ꝯ. debitorem. ff. de bis q fi. in fra. cre. Tertius in ꝺbitore suspecto qui põt cogi dare cautionẽ. l. si fideiussor. ꝯ fi. ff. q satisda. co. Limita nisi fuisset suspectꝰ tẽpore cõtractus quia nõ cogeretur. Aut dies nõ est adiectus. ⁊ dic vt. ꝛ. Mꝺora. ꝯ. i. ⁊ obligatio. ꝯ. viij.

26 ¶ Quomodo ꝓbatur solutõ. ꝛ. q si debitũ sit scriptum ⁊ debitor velit probare ꝓ testes ⁊ sine scriptura solutionẽ oz q⁹ probet ꝓ. v. testes rogatos qui testificari pñt ꝓ solutione facta. vl quã voluit facere. ⁊ ẽt pro cõfessione creditoris. Si vo debitum sit cauzelatũ liberat̃ debitor. nisi creditor ꝓbet ꝺ riũ. l. si cirographum. ff. de ꝓba.

Sors ꝓprie ꝺr cuz aliqd fit vt eius euẽtu cõsiderato aliqd occultũ innotescat. vt puta. cũ accipiunt̃ festuce inequales ⁊ qui hẽbit breuiorẽ sit talis vel faciat sic ⁊ huiusmodi.

1 ¶ Quotuplex ẽ sors. ꝛ. triplex. Prima ꝺr diuisoria cũ queritur qd cuilibz sit dãdũ. siue illud sit res. siue honor. siue pena. aut actio aliq̃. secunda ꝺr consultoria. cũ inquirit̃ qd sit agẽdũ ⁊ hoc ꝺm se non est mala sed ratione circũstãie potest aliqd mali in se cõtinere. vñ prohibetur ne sub hac spẽ homines in idolatriã labantur. xxvi. q. ij. ꝯ. his ita. ⁊ ideo est peccatũ mortale vti ea nisi i necessitate vt infra dicã. Tertia est diuinatoria q̃ sic diffinit Sors est ars diuinãdi futura a sanctis patrib⁹ dãnata sub anathemate. xxvi. q. v. sortes. quia diuinatio semper accipitur in malũ. sicut ꝓphetia in bonam partem i. q. i. nunq̃z.

2 ¶ Vtrũ sit licitum vti sorte in aliquo casu. ꝛ. ꝺm glo. in sũma. xxvi. q. ij. q⁹ sorte diuisoria qñ expectat̃ euẽtus ex fortuna solũ ⁊ nõ fit aliq̃ superstitio ⁊ in rebus tpalibus solũ sic licet. Sor-

tes vo que fiunt p magicas incātationes. vel que fiūt ad exercēdas vanitates aliqs. vel ad inquirendū occulta vel futura q̄ dicūtur diuinatorie fūt phibite. nec vnq̄ licent. xxvi. q. ii. hi q. t. c. illud. Sorte vo psultoria q̄ fit cā necessitatis ad sciēdū qd fiendū q̄n aliter neq̄ Scripture auctoritate. vel alie auxilio pōt sciri nō est illicitū vti d. q. ij. c. nō exēplo. t. q. v. nō l̄z. Maz cū nō supereſt humanū auxiliū. tunc ad diuinū possum⁹ recurrere. vt. xxij. q. ij. q̄ritur vt puta. Ciuitas est obsessa dubitat clerus qs debeat fugere vl̄ qs remanere. tūc ozōe p̄missa fm Aug. sorte erit dirimědū. Facit. l. sed cū ambo. ff. de iudi. t. l. si duob⁹. in principio. C. cōia de le. Et fm hāc necessitatē itelligo. c. sors eadē. q. ubi dicit q̄ non est aliquid mali. quod limita fm Pa. in. c. fi. de sortile. verū q̄ ea licet vti in tali necessitate si q̄tuor occurrāt Primo in rebus tpalibus. l̄z in spūalib⁹. vt in electiōe seu ei⁹ tractatu aut in electione cōpromissariox q̄tū ad officia eccl̄iastica est in oi casu phibita. Scōo si fiat sine oi superstitiōe. Tertio q̄n euētus sortiū expectat a deo: q̄ si a diabolo erit illicitū. Quarto q̄n fit cū magna deliberatiōe p̄missa ozatione. sicut apl̄i act. i. in electiōe Mathie petēdo a deo eius volūtatē i hoc Eliter aliq̄ istox deficiēte erit illicita Lau. tñ Archi. t Io. tenēt indistincte q̄ ois sors ppie accepta est phibita pp. d. c. sortes. Sz tu dic verū in sorte diuinatoria t cōsultoria ex̄ p̄dictū casū necessitatis: sec⁹ in diuisoria

3 ¶ Quot modis fit sortilegiū siue in diuinatio. ff. q̄ tribus modis. Prio p manifestā inuocationē demonum t hoc siue nomine nigromantia. vel aremācia. aut qbuscūq̄ nominibus fm q̄ fit diuersimode semp est peccatum mortale grauissimum. t tenetur nedum desistere ab ea sed etiā libros cōburere. aliter absolui nō potest. Et qui tales diuinatiōes adiscit mortaliter peccat. seu ēt arte magicā: q2 l̄z Ricar. i. ij. di. vij. ar. ij q. iiij. nō ē scia sz superstitio t in fine tales a diabolo dcipiūtur t male terminant. t de hac habes. xxvj. q. iij. c. igitur. t corum nominibus. t quomodo demones scūt futura t tales decipūt habes ibidem in. c. sciendum. t. c. se. t propterea de nomine non curo ex quo patet de inuocatione demonum. Aduerte tū q̄ aliud est inuocare demonem. quod non licet. aliud occurrenti aliquid p̄cipere. sicut faciunt sancti cogentes eos aliquid dicere. quando in corporibus obsessis fūt quod licet. q̄uis pticulosum sit nisi ex instinctu spūs sācti fiat. de quo dic. vt. s. Aduratio. Secundo fiunt sortes siue diuinationes sine manifesta inuocatione demonū. sed ex sola suspectione aliquorum corporum sicut faciunt astrologi t illi q̄ ex inspectione liniamētorum manus vel oculorum. aut corporis hominis vel animalis. aut ex corum garritu vl̄ volatu. siue ex corum obuiatione futura occulta pronosticantur. Et vt scias quando talis diuinatio sit prohibita aduerte vt colligo ex sanctis Bo. i ij. di. vij. ar. i. q. iij. ij. partis. t Tho. Fa fe. q. xcv. ar. v. Prio si tale futurū sit in re considerata. sicut in cā ppria t per se. t sic nō est prohibita. vñ astrologi possunt diuinare ex consideratione astrorum q̄ cras fiet eclipsis solis vel lune. vel pluuia vel venti. vl̄ frig⁹ aut calor t huiusmodi. t. sic talis diuinatio non est prohibita. Si vero tale futurum non est in tali re nisi dispositiue. puta bona habitudo corporis. indicat bonam qualitatem mentis. t

cōrio mala ⁊ huiusmōi. sic similr ꝯ
diuinare. s. q talis erit inclinat⁹ ad ta
le vitū vel habilis ad tale studiū. dū
mō libertas liberi arbitrij nō exclu
dat. q dānari potest ⁊ astris ⁊ ꝯ quācū
q; dispositionē seu inclinationē cor
poris. Si ēt tertio isit sēsimue sicut est
in aialib⁹ irrationabilib⁹. q qz a rōne
nō ipediunt facilius scitur mutatōez
corpoꝝ celestiū pp quā faciūt aliqua
signa. sic diuinare q pluet vl tps mu
tabit. vl vigebit frigus non est phibi
tū. qñ ad aliud nō extendūtur talia si
gna nisi ad influctias corpoꝝ celesti
um diuinādas. Si aūt tale futurū nō
est in tali corpore inspecto. nec sicut i
cā p se nec sicut in dispositiōe nec si
cut tertio modo sic diuinare velle est
peccatū mortale et supstitiosum. sicut
faciūt q cū obuiāt lepori vel femine
pgnāti dicūt malū futurū ⁊ huiusmōi
xxvi. q. ij. c. illos. ⁊ c. se. Silr supstitio
si sūt q ea q̄ libero arbitrio subiacēt
certitudinaliter scire volūt ⁊ diuinare
⁊ de istis hēs. xxvi. q. ij. c. illud quoq;
Jō Tho. vbi. s. ingt q si predicta si
gna extēdantur ad ea q̄ nō subiacent
causalitati corpoꝝ celestiū. sicut sunt
actus liberi arbitrij ⁊ ea q̄ p accidens
eueniūt sic diuinatio est illicita. ⁊ Bo.
vbi. s. dicit q diuinatio astrologoꝝ
q̄ ptendūt vltra vim astroꝝ est p diabo
lica cōmertia. ⁊ sic pz q est mortale
peccatum. Tertio fit cū aliq̄ supsti
tiosoꝝ obseruatiōe ⁊ istō oio phibet
qz ibi ē tacita demonis iuocatio q sic
q̄uenit nō primis iuctoꝝib⁹ talium. vt dī
xxvi. q. ij c. q sine saluatore. ⁊ q. v. c.
nec mirū. sicut faciūt illi q p tarillum
piectū sup libro pctoꝝ vitā: vl mor
tē vel bonā seu malā fortunam alterius
scire volūt. Silr q furta vl huiusmōi
occulta p inspectionē astrolabij vel li
bri vl iscriptionē iuestigāt scir ⁊ hmōi
de ista hētur de sorti. c. ex tuarum.

¶ Que pēa sortilegoꝝ. ꝛc. Fm leges 4
debēt decapitari. ⁊ si ad domos alioꝝ
vadūt debēt igne cremari. Itez bona
eoꝝ publicari. vt. l. nullus. l. nemo. l.
culpa. C. de male. ⁊ mathe. Fm cano
nes si est occultū iponit pnia. xl. dieꝝ
c. i. eo. ti. Si notoꝝ ē infames fiūt. ⁊
ēt q ad eos pcurrūt ij. q. viij. qlibs. ⁊ ō
testi. c. testimoniū. Si clericus oz ōpo
ni ⁊ ī monasterio retrudi xxvi. q. v. nō
oz. ⁊. c. si qs epc. ⁊. c. se. laici si sunt sui
ōberib⁹ subiciunt si liberi sūt iclusiōe
digna detrudēdi. xxvi. q. v. ꝯ idoloꝝ
⁊ omnes tales efficūt irregulares si
sit notoꝝ. tū epc̄s poterit dispēsare
fm Ber. in. c ij. eo. ti.

¶ Vtrū liceat vti somnijs ad sciēdū 5
futura. ꝛc. q si qs sit certus pcedere ea
ex diuina reuellatiōe sic licz similiter
ꝛz vti eis ad pcognoscendam natura
lē cāz intrinsecā vel extrinsecaz. puta
accessionem colere aut alterū humo
ris seu febris future vel pluuias ⁊ hu
iusmodi nō tū certitudinaliū qz mul
tipliciter pñt impediri. Nō qz talia fu
tura sūt in pte sensitiua. sicut in dispo
sitiōe nō sicut in cā. Si vo huiusmōi
sōnia causent ex reuellatōe demonū
qs est qñ inuocantur expresse vel ta
cite. puta. superstitiōes obseruādo sic
erit illicituz ⁊ mortale peccatū. Et iō
qz difficile est itelligere qñ accidāt ex
cāis naturalibus vl supnaturalibus a
deo vel ab angelis. ꝓpterea eius cu
riosa obseruatio est temeraria ⁊ phi
bita vñ ezechi. xxxiij. Sicut parturi
entis coꝝ tuū fātasias patēt. nisi ab al
tissimo inussa fuerit visitatio. pro cla
rioꝝ tū itelligētia adūte q qntuplex
est futuroꝝ dīa q̄ ad sōnia pertinet.
Prima ē quoꝝūdā q̄ hūt cāz nāle. ꝛ ō
terminatam in oi somniante. sicut fe
bris ⁊ abūdantia colere eo q natura

repzesentat in hoie in quo superabun dat collera in somnijs imaginationez febzis future. Similiter si somniat de occupatiõibus igneis signũ est q̃ co/ lera p̃dominat. Si de aere vel vola/ tu: signũ sanguinis. Si de aqua vel li quoz̃ib⁹. signũ flegme. Si de terra si gnũ malenconie. ⁊ hmõi sõnia sunt' si gna nõ cã acciãtũ futuroz̃ in hoie. Secanda est quoz̃ũdã que hñt causã naturalẽ extra hominẽ sõntãtem. vt sunt illa que pzouenium ex aliqua de/ terminata influentia coz̃poz̃ũ celestiũ vt pluuie siccitas ⁊ huiusmodi: sicut etiam faciunt elementa in bruts: ⁊ sic somnia erunt signa nõ causa futuroz̃ nec necessaria: sed ꝓtingenter: qz̃ mul ta p̃nt impedire tã ista q̃ꝫ illa p̃ma. puta medicina ⁊ dispositio superioz̃. Tertia ẽ quoz̃ũdã hñtiũ cãz volũtariã: hoie sõniãte. vt sũt illa q̃ dependent ex ope ipsi⁹ sõniãtis: ⁊ hec sũt a casu. nisi ha beant̃ p reuelationẽ. sicut cũ qs aliq̃ sõniat. q̃ ẽ volũtarie factur⁹ qõ tñ fa cere nõ cogitauerat. Quarta ẽ quarũ dã q̃ p aliquã cãm determinatã ex vo lũtate creata p̃uident̃: vt cũ hõ mul/ tũ sollicitus in vigilia de aliquo nõ po tẽs cognoscere quõ pficiat: aliquãdo sõniãdo p̃uidebit pp sedationem mo tuũ iteriozũ ⁊ exteriozũ. Quinta est q̃ rũdã hñtiũ cãm volũtariã in alijs ho/ minibus a sõniante. vt. s. q̃ illa sõniat q̃ alij facere disposuerũt. ⁊ talia p̃uide re nõ p̃nt i sõnijs p aliquã causã deter minatã aut nãlẽ. Sed si aliqs illa sõ/ niat hoc est a casu. iõ dicũt̃ talia a ca su p accidẽs fm philo. de sõ. ⁊ vigi. et hec sũt a diabolo vt plurimũ vt decl/ piat fidẽ adhibẽtẽ: vel aliq̃ a deo aut sãctis angelis. Prima ergo ⁊ Secũ/ da nõ ẽ p̃hibitũ ingrere p sõnia. dũ tñ nõ certitudinaliter credat Simil̃r nec quarta. sed tertia. ⁊ quinta sũt pro hibita ⁊ diabolicum est vt dixi: nisi sit certus de diuina reuelatione.

Spectacula Vide Ludus per totum ⁊ Lozea.

Sponsalia sũt futu rarum nuptiarũ p̃missio. xxx. q. v. no strates. ⁊ dicunt̃ a spondeo. des. vt i. l. ij. ff. de spõsa. hinc spõsus q̃si p̃miss⁹ ⁊ spõsa q̃si p̃missa. ⁊ tõ post ꝯctũ ma trimoniũ p ṽba de p̃nti nõ dicuntur spõsus nec spõsa p̃prie sed vxoz̃ ⁊ ma ritus. vñ si legat̃ aliqd alicui si ꝯrerit matrimoniũ cũ berta illico debet sibi legatũ quo ꝯrit p ṽba de p̃nti. lz̃ non ꝓsumauerit. vt in. l. cũ fuerit. ff. d̃ ꝓ di. ⁊ demõ. Facit. c. sufficiat. xxvii. q. ii.

¶ Utrũ noie maritate vẽiat spõsa p 1
prie. &. Pa. in ꝛica. co. ti. q̃ in odio/ sis ñ. Et q̃ infert q̃ si statuto cauet̃ ne maritata succedat cũ fratrib⁹ i bonis parẽtũ: q̃ sponsa bñ succedet. Nec ẽt spõsa d̃ p̃nti venit noie mariti vel vxo ris. Nec matrimonij noie veniũt spõ salia vt idẽ dicit in. c. iii. loco de p̃sũp. In indifferẽtib⁹ ṽo veniunt solũ spõ salia de p̃nti: lz̃ i fauoz̃abilib⁹ bñ venit spõsa de futuro. p hoc bon⁹ ter. in. l. ñ sine. C. de bo. q̃ꝫ li. ⁊ ibi p Ly. ⁊ alios vide bonã glo. Insti. de nup. §. sed si vxoz̃. xxvii. q. ii. in p̃ncipio. Et hoc ve/ rũ nisi addatur aliqua qualitas deter minans ⁊ distinguẽs. puta maritata ⁊ cognita ⁊ hmõi

¶ Quis põt ꝯhere sponsalia. &. q̃ 2
libet qui põt matrimoniuz̃ ꝯhere fm canones. lz̃ sit secus fm leges. vt p̃z i l. si qs offiñ. ff. de ritu. nup. ⁊ in. l. solet ff. de his q no. ifa. ⁊ ẽt q nõ põt ꝯhe/ re matrimoniũ põt ꝯhere sponsalia. vt. j. dicã.

¶ Utrũ absentes possint ꝯhere. &. q̃ 3
sic p nũciũ vl l̃ras. l. sufficiet. ff. d̃ spõ.

ꝛ extra q cle. vl vouē. c. venīes. ꝛ. xxx. q. v. nec illud. Et si nunciū vel ꝓcura tozē reuocauit añq̄ ꝯheret non erūt ſpōſalia ſm ꝟo. lz nūci⁹ ignozauerit

4 Utrū alius ſine mādato alteri⁹ poſ ſit ꝯhere ſpōſalia. ⁊. q. ſic vt pī ꝓ fi/ lio ꝛ mī pro filia tutores ꝛ curatozes ꝛ qcūq̄ alij: q̄uis nō habeāt māda/ tū a ꝓncipio: ſed tū ſpōſalia nō ſūt do nec ille vl illa ſciuerit ꝛ ratū habuerit ꝛ hoc ſm canones q nō requnt niſi ꝯſenſū vt in. d. c. ſufficiat. ꝛ ēē. eo. ti. c. cū locuz de deſpō. ipu. c. vnico. lib. vi. Aduerte tamē q⁹ ſi pī pūte filio ꝯhit ſpōſalia ipſo tacēte: lz alter nō ꝯſētiat exp̄ſſe. tenēt ſponſalia: qz taciturnitas opaī ꝯſenſū. vt in. d. c. vnico. Secus aūt in alijs ab ipſis pī ꝛ mī: qz non ſuff. cit ſola pūtia. ſed oz alter ꝯſentiat exp̄ſſe vel tacite. Facit. c. ad id qō de ſpon. nec cures de glo. in. d. c. vnico. qz Jo. an. in nouella eam correxit.

5 Utrū minoz poſſit ꝯhere ſpōſalia. ⁊. q⁹ ſic dūmō ſit. vii. annoz cōpleto rū: qz minoz. vii. ānoz nō pōt ꝯhere ꝛ ſi ꝯhit non tenēt. Nec oriī public honeſtatis iuſticia. d. c. vnico. ēt ſi alter ſit maior. niſi poſtea ratificet.

6 Quō ꝯhūtur ſponſalia. ⁊. q⁹ duo bus modis. Primo ſimpliciter ꝛ ab/ ſolute. Secundo ſub conditione.

7 Quot modis cōtrahunī ſpōſalia abſolute. ⁊. quattuoz modis. Primo ꝓ verba de ꝓſenti ſi ābo ſunt ipuberes vel alter eoꝝ. Mā iuris interpꝛetatio ne ſunt ſponſalia de futuro. c. fi. de de ſpō. ipu. ꝛ clari⁹ in. d. c. vnico. Secū do per verba de futuro ad hoc apta. vt puta. p̄mu tto vel iuro q⁹ te accipiā in vxoꝛē ꝛ ſimilia. vt in. c. pe. de ſpon. Tertio p anuli ſubarrationez. xxvii. q. ij. Si qs deſpōſauerit. Quarto p ar/ raū dationē. Sed quo ad iſtos duos vltimos modos dicit Pa. in. c. fi. ō ō ſpō. impu. q⁹ ſic poſſet dicere mī/mo niū: ſicut ſpōſalia. vt in. c. femine. xxx. q. v. Et ió aduertendū q⁹ ſi ꝓceſſerūt ⅴba apta ad ꝯhendū mī/moniū tūc anuli ſubarratio vel datio arraūm fa ciūt mī/moniū nō ſpōſalia. Si ⅴo ꝓ/ ceſſerūt verba de futuro ſic erūt ſpon ſalia. Si ⅴo nulla ⅴba ꝓceſſerūt: tūc ſm cōſuetudinē iudicabīt aut ꝓ ma trimonio vel ſpōſalib⁹. Et ſi cōſuetu/ do nō ſit in hoc aliqua ſic nihil proba bunt. Si aliud certū nō pōt concipi: qz talia ſunt ſigna equiuoca ad mul/ ta. ꝛ ideo nihil certū probāt. c. illud de ꝓſūpt. pz. qr arre etiaz dant in alijs ꝯ ctibus. vt Jnſti. ō ꝯbē. ēp. in pricipio. Si aūt ſolū vni⁹ ⅴba ꝓceſſerūt: tūc in miſſio anuli ꝛ acceptio arraꝝ denotat ꝯſēſū alteri⁹ exp̄ſſū. Et ſic erūt ſpōſa/ lia vel mī/moniū ſm ea. vt no. glo. in c. pe. de ſpon. Jn dubio tū i ſubarrati one per imiſſionē ānuli p̄ſumēduz eſt ꝓ mī/monio: qz res fauoꝛabilis ē. vt i c. lr̄is de ꝓſūp. ꝛ in. c. fi. de re iudi.

8 Utrū aliqs ꝓmittēdo q̄tuoꝛ puel/ lis vnā ipſarū accipe ꝯbat ſponſalia. ⁊. q⁹ nō vt i c. ex ſpōſalib⁹. de ſpō. li. vi. niſi aliq̄ eaꝝ facto i eū ſpāl ꝯſenſit

9 Quid ſi pī iurauit dare vnā de fi/ liab⁹ ſuis. ⁊. Hoſti. ꝛ Sofre. q⁹ ſpōſa/ lia nō ſūt: ſed tū pī tenēt vnā dare et quā voluerit. Jnſti. de actio. §. ꝓterea. Et ſi vnā obtulit ꝛ ipſe nō acceptauit ē abſolut⁹ a ꝓmiſſiōe. ff. de ⅴ. ob. l. ſti pulatus ſū. ꝛ ſi oēs moriāt ꝓter vnā. illā dare tenēt. ff. ō ꝯbē. ēp. l. ſi i ēpto ne. §. ſi ēptio. Nō limita verū ſi puel/ la voluerit alias nō: qz nō tenēt ꝓ ta le iuramētū pī niſi ad facieñ qō in eo eſt no. gl. in. c. ex lr̄is. ꝛ. c. ſicut ō ſpon. ꝛ lz de iure ciuili ꝓmittēs factuz alie/ nū nō obligēt. niſi ſpecifice etiā ꝓmi ſerit ſe factuꝝ vel curaturū. vt Jnſti. ō iuti. ſtipula. §. ſi qs alioz: tū qñ ꝓmiſit

cū iuramēto ēt simplr tñr ꝓstare opꝫ quā pót sicut si specifice se obligasset ar.c.ad nrām de iurciur.ꝛ.l. cum pr §.filius matrem.ff.de le.ii.

10 ¶ Quid si ꝓmisit vnaꝫ ōterminate ꝛ si illā nō posset daret alterā.ꝛc.si pri ma ꝓsensit non poterit aliā hēre:qz l/ est publice honestatis iustitia ēt si pp impedimētū affinitatis cū prima nō po/ tuit ꝫhere.Secus si ñ cōsensit:qz tñr ꝑam dare de spon.c.ex lrīs el.ij.ꝛ de restitu.spol.ex parte.

11 ¶ Sed qd si aliqs ꝓmittit alicui qꝫ eā despōsabit.ꝛc.qꝫ si ꝓmissio fuit qđ ōspōsaret eā de futuro:sic ñ erūt spon salia añqꝫ despōsct eā ꝑꝫ Vincen.ꝛ.d. Ant.in.c.is q de spō.Si ꝫo ꝓmissio fuit qꝫ despōsaret eā.s.ꝓ ꝫba de ꝓsenti: sic talis promissio faciet sponsalia.ꝑm Lar.i.d.c.is q.Et si sum⁹ i dubio tūc locis vbi ꝓsuetū ē qꝫ prio cōit accipiunt ꝓ ꝫba ō futuro nō erūt sponsa lia iudicāda.Sꝫ vbi cōit accipiūt ꝓ ꝫba ō ꝓsenti sine alijs spōsalib⁹ erūt spō salia cōtracta per talē ꝓmissionēꝫ qꝫ bñ no.qz sepe in practica.

12 ¶ Utꝫ idistincte possit in spōsalib⁹ ar rarū traditio iteruenir.ꝛc. Pda i.c.gē ma.co.ti.ꝛ Jo.an.ꝛ dicūt ꝓsiderādā qlitatē psonaꝫ ꝛ qntitatē arrarum.Si eni iter viles psonas interuenit tradi tio magnaꝫ arraꝫ.sic nō valet:qz est eadē rō in eis sicut ꝛ i pēa:ꝛ hāc opi nionē vr tenere Ly.in.l.mulier.C.de spō.Et lꝫ Bar.i.l.ticia.ff.de ꝛ.ob.in/ distincte velit qꝫ admittāt.dūmō nō ex cedāt qntitatē dotis vl' dōatiōis pp nu ptias tūm ꝑma opinio ē ego/ ꝛ ꝓscia:qa cū bēmus rō em legis.nō ē curādū ō ꝛbis.l.nō dubiū.C.de legi.

13 ¶ Sed q̄ regrunt vt valeāt arre.ꝛc. qꝫ duo ꝑmo qꝫ qntitas sit vere nume/ rata ꝛ tradita pti.Secꝰ vbi ps confite ret tūm se recepisse ꝑm Bar.i.d.l.ticia ꝛ Fede.ꝓsilio.clxiiii. Et ēt dicit barto. ibidē qꝫ si vtraqꝫ ps cōfiteret se rece pisse ab altera ēt si verī iteruenisset so/ lutio sed postea restituta fuit:qz si solui tibi mille.ꝛ a te recepi alia mille non video/ soluisse.ar.l.q fic soluit.ff.de so lu.lꝫ multi teneāt ꝫ eū in hoc vltio.de q̄:vide.Bal.in.l.fi.C.de spō.ꝛ vī ego/ opi.Bar.ꝛ eā segtur Pda.ꝛ.d.Ant.in d.c.gēma:qz facili⁹ qs promittit qntꝫ ex bursct.ꝛ ió nō vī exbursare q tñdēꝫ recipit stati.ꝛ ppeaꝫ Bar.ibidē.sūdū nō posse dari loco arraꝝ.ēt si vēdens ꝓstituat se noīe alteri⁹ possidere.qz.l. fi.C.de spōsa.loquit de arris traditis in qntitate.ꝛ ānulat aliā penā.ergo nō debemus ēr illū casum arras appro/ bare.Sed ꝫ Bar.ē Ang.ꝛ Imola.i d.l.ticia.ꝛ dñs Lucas ō grassis dicen tes qꝫ ꝓdicta.l.fi.nō facit mētionē de quantitate.ꝛ sic ꝑm eos pōt dari sun/ dus.ꝛ est verior opinio.Secundo re/ quiritur qꝫ nō sint i tali qntitate respe/ ctu dantis qꝫ transeant in locum pe/ ne vt.s.dixi.Aduerte tñ qꝫ cessat per ditio arraruꝫ quādo per eum nō stat: nec cām ꝓbuit vt nō fieret matrimo/ nīū.C.de spon.l.vlti.

14 ¶ Utrum pena apposita in sponsali/ bus valeat.ꝛc. Pda.in dicto.c.gemma colligendo dcā doctorum in dicto.c. gemma.ꝛ in.d.l.ticia.qꝫ aut pena ap/ ponitur inter contrahentes.ꝛ indistin cte non valet ꝑm cōmuniorem opini onem ꝛ tenet Bar in dicta.l. mulier ēt de illa pena que est in lucro perden do.vnde si dixero promitto tibi do/ nare centum si nupseris mihi non va lebit.vt in.l.si ita stipulatus.§.si tibi nu pscro:ꝛ ibi per Barto.ff.de verbor⁹ obli.Quod tamen limita verum:nisi is cui promissio fit esset nobilior.quia tūc videretur potius dōare aio recon pēsādi rōe nobilitatꝭ. Pro hoc facꝫ

no. Bar. in l. i. C. de dona. añ nu. ⁊ l. si voluntate. C. de do. ꝓnuſ. Ⅎlut pena apponit inter parẽtes iporum ꝯbentiuni seu alios ita ꝓuctos ꝯbẽtibus ipsis: q̃ verisimilr ille induceret̃ ad ꝯctũ mr̃imonij ne parẽtes vel amici eorũ incurrãt seu soluãt penam. ⁊ sic non valet vt in. d. c. gẽma ſm vnũ intellectũ. ⁊ in. d. l. ticia. ⁊ in. l. heres meus in fi. ff. de condi. ⁊ demon. Ⅎ alteret tñ illa que ẽ in lucro pdendo vt p Bar. in l. ticio. §. ticio. el. i. ff. de ꝓdi. ⁊ ōnō. aut pena apponit iter altos a pdictis ⁊ sic valeret si talis essẽt ꝓmiserit noie mulieris sub certa pena ſm cõez opi. Ⅎd uerte tñ singlr q̃ tales ꝓmittẽtes sub pena q̃ ticia ꝯbet cũ sempronio si q̃ tã in ipis ẽ facitũ nõ incurrũt penam q̃ difficultas ex quo factũ est in obligatione excludit cõmissionez pene. vt est ter. no. in. l. si vehẽda. in. fi. ff. ad. l. ro. de iac. ⁊ in. l. ii. ff. si qs. cautõ. ⁊ hoc tenuit. Jo. pla. vt refert. Ⅎede. ꝓsi. clxiij. ⁊ oñs Ⅎnto. in. d. c. gẽma. ⁊ segt̃ Ⅱda. ibidez. Facit q̃ no. Bar. in sitibus terminis i. l. Ⅎtinu⁹. §. illud. ff. de v̄. ob. q̃ no. q̃ facit vt ille q̃ in ꝯctu⁹ sub pena ꝓmittit ꝓ filio vel amico q̃ ratificabit. q̃ si facit qõ in se est cuitat penã ⁊ hoc verũ de pena q̃ cõsistit in pdendo vel minuẽdo ꝺ p̃rimonio. Sec⁹ ꝺ alia que ẽ in acgrẽdo. quia cessaret lucrũ. nisi impleret ꝓmissũ.

15 Utr̃ possit iteruenire pign⁹ ꝓ mr̃imonio ꝯbẽdo. ⁊. fuit opi. diuersa. ⁊ inno. tz q̃ sic p. l. vnicã. C. si rector ꝓui. d. Ⅎnto. tz q̃ nõ põt. nisi ꝓ interesse pstãdo. Jo. Ⅎn. dicit distiguẽdũ ſm q̃litatẽ persõe q̃ ille pign⁹ nõ hẽt intimidare magnum virũ ⁊ sic põt interuenire. Sed ꝺ iure videt̃ verior opi. do. Ⅎnto. ꝓ qua facit qꝺ no. glo. in. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero ff. de ver. ob. que dicit qꝺ ois stipulatio in talibus est reprobata. ⁊ in. d. l. vnica cõtract⁹ arrarũ vocat̃ pignus. ⁊ ideo nõ obstat.

Veltrũ interesse possit peti. ⁊. Jaco. 16 de are. Ly. ⁊ cõiter doc. i. l. i. C. de spõ. ⁊ in. d. l ticia. q̃ nõ põt peti nisi dolose pars se habuerit q̃ tũc peter actiõe de dolo. nõ. aũt pp stipulationẽ. q̃ ex cõcessiõe iuris altera ps põt a spõsalib⁹ desistere. ⁊ ne mr̃imoniũ itimidetur pp solutionẽ pene ⁊ istud sequitur Ⅱosti. in sũma. ⁊ Ⅱda. in. d. c. gemma.

Quaeritur an recipiẽs arras lucret 17 eas ꝯcto mr̃imonio. ⁊. fe. in. d. consi. p⁹ Jo. plagiariũ. ⁊ Ⅱda. in d. c. gẽma q̃ nõ ⁊ sequitur Ⅱo. i sũma lz in. d. c gẽma teneat q̃ lucrat̃. sed nõ est verũ nullo iure ꝓbet̃. ⁊ iõ restituet. Sed si nõ sequat̃ ex defectu alterius ptis. sic lucrabit̃. Si vo ex defectu suo sic redꝺet duplũ. l. arris. ⁊ l. fin. q̃ incipit mulier. C. de spõ. Ⅱoc verum si accipiens est maior. xxv. ãnis vel si venia etatis impetrauit alias tenet̃. nisi simplũ restituere. d. l. y. q̃ us ex defectu suo nõ fuerit secutũ mr̃imoniũ.

Quõ cõtrahunt̃ spõsalia sub con 18 ditione dic vt dictũ est de matrimonio ſm illas regl̃as vide Ⅱatrimoniũ. iii. ipedimento. iij. Unde aduerte q̃ ante aduẽtũ cõditiõis spõsalia nõ sũt nec ozũ publice honestatis iustitia. vt i. d. c. vnico de spõ. li. vi. nisi p factũ a cõditiõe recedat puta cognoscẽdo eam de cõdi. appo. c. de illis in ter. ⁊ in glo. ⁊ in. c. super eo. ⁊ i. c. p tuas.

Quid si qs dicat alicui do tibi fi 19 dẽ. q̃ te accipiã in vxorem. ⁊ illa nihil rñdeat. nec vbo nec signo. ⁊. q̃ sponsalia nõ sũt. Sed tñ cõpelleꝺ⁹ est talis q̃ dedit fidẽ. vt eã seruet si alter voluerit ſm Rodo. Sed ego nõ credo qñ aliq̃ intermedia iteruenerũt: añq̃ alter consẽsum demonstrauerit. ff. de ꝺ

bo.ob.l.continuus.

20 ¶ Quō ſponſalia diſſoluunt.§.q̄ in xvij.modis.ꝑmo p mutuū cōſenſum etiā ſi erāt iurata hoc tꝫ Spe.ti.de legato.§.nūc oñdeñ.⁊ Pa.in.c.preterea de ſpō.dicit hāc eſſe cōiōzem opinionē.lꝫ glo.in.d.c.ꝓterea teneat nō poſſe ſine pctō.Sed mihi placꝫ diſtinctio Inno.in.d.c.ſ. q̄ aut iurauit in/tuitu dei aliquā mulierē accipere vxorē ⁊ nō pōt illa remittere.Si vō nō i tuitu dei.ſed pp eius complacētiā ſic pōt ſe abſoluere.

21 ¶ Sed nūqd ſi ſpōſalia nō erāt iurata poterit alter non conſētire alteri recedere a ſpōſalib⁹ ꝺctis.§.fm glo.in l.i.C.de ſpō.q̄ ſic ēt de iure canonico ⁊ ſequitur Ly.ibidē.⁊ hoc idē vī ſentire gratianus licꝫ dubie .xxvii.q.ii.§. ſed aliō ⁊.§.fi. Nec obſtat.c. deſponſatā.xxvii.q.ii.qz loquitur in mātimonio de pōti. Itē nec.l.i.ff.ex.q.ca.infa.ītro. Ubi ſpōſa efficitur infamis ſi bina ſpōſalia ꝺhīt qz eſt verū: niſi ſpōſalibus ꝓmis renūciet.ſed qñ ipis renunciat hēt locum.l.i.C.de ſpon.que dicit vna ꝺſponſata alteri ñ pōt nubere Nec obſtat q̄ nudū pactū eccleſia cōpellit obſeruare.c.i.de pactis.qz iſtud eſt ſpāle in mātimonio pp rōnez lī.e.vt ſit oio liberū.ar.c.requiſiti de ſpon.⁊ qō no. Inno in.c.veniēs.de iureiur. ⁊ placet mihi qñ aliq̄ nouā cā eum ad hoc inducit: que ſi a principio fuiſſet impedimentum dediſſet ne contraheret aliter non credo ſine pctō mortali poſſit recedere a ſpōſalibus ꝓmis cū alia ꝺhendo altera nō cōſēciente.

22 ¶ Scōo qñ alter ītrat religionē etiā añ ꝓfeſſionē.c.veniēs.qui cle. vel vo. fm vnū intellectū qō facere pōt ante carnalem copulaꝫ: ēt altero inuito.vt ſ. Mātimoniū.iii.§.xvii.

23 ¶ Tertio qñ alter ꝺhīt cū alia perſona ꝓ verba de pōti vel pēr verba de futuro carnali copula ſubſecuta.d.c.ſi i/ter viri.⁊.c.i de ſpon.duo.

¶ Sed qd ſi cognouit poſt ſponſalia 24
ꝺcta aliā mulierem ⁊ poſt coitū cōtraxit cū ea ſponſalia ēt.§. q̄ prima non ſoluēt pp hoc.ſed opꝫ coit⁹ ſequatur ꝺctū ſpōſaliorū.c.veniens el.ii.ō ſpō.

¶ Sed qd ſi ꝓma ſpōſalia fuerūt ꝺ 25
cta ſimplr.ſcōa vō cū iuramēto.§. q̄ teneāt redire ad ꝓma qz nō diſſoluuntur per tale iuramētū.c.ſicut ex lr̄is de ſpō.xxii.q.iiij in malis ꝓmiſiſt.Et hoc eēt verū ſi nō intēderet a primis recedere.Secꝰ ſi a ꝓmis itendit recedere ex cā cū poſſit vt dixi.iō. ſcōa tenebūt ⁊ ad.d.c.ſic ex literis dic q̄ loquitur qñ ſine aliqua noua cauſa vult frāgere fidē quā dedit ꝓme alī nō.

¶ Quarto qñ alī ſe trāſfert ad aliā 26
regionē.vnde ſi nō ē ſpes ꝺ ꝓximo reditu.credo q̄ diſoluāt etiā iurata. vt vī ſentire Pa in.c.de illis co.ti.⁊ ēt glo.in.d.c.de illis dū dicit fm leges q̄ ſi inuat aliō cē ꝺ iure canonico. ⁊ ꝓplacet mihi pp periculū incōtinētie. Maꝫ fm leges ſi p biennū expectauit alter eū qui eſt in ꝓuincia. ⁊ nō executꝰ fuit nuptias libere alteri pōt nubere. C.de ſpō.l.ii.⁊ ſi eſt in alia ꝓuincia ꝺꝫ expectare poſt tres annos.vt.in.l.ii.C.ꝺ repu.⁊ hoc.ſi eſt abſens ex ꝓbabili cā nī. Si vō ſit abſens ex ꝓbabili ⁊ neceſſaria cā.ꝺꝫ expectare donec adſit. vt.ff.de ſpō.l.ſepe. vide glo. q̄ hoc tꝫ in.ꝺ.l.ii.C.de ſpon. Nec obſtat.d.c. ex literis qz lꝫ dicatur q̄ ꝓ q̄ttuor annos vel.v.expectauit hoc non conſtabat.lꝫ fuerit allegatū.⁊ ſi cōſtaſſet papa pniam non ipoſuiſſet de puncto: vel potes dicere q̄ iō ibi ꝓponitur pnia. qz ſine auctoritate ſuꝑioris nō ꝺebuit cōtrauenire iuramēto. Sed ſi cum auctoritate ſuꝑioris cōtraueniſſet tē

credo euitaret & pena arbitrij. vt non eas amitteret si interuenerunt q̄uis etiā non expectet ipse statutum per leges. ꝛ fm Hosti. i. d. c. de illis. ꝛ alios doc. post ipsum inde debet talem absoluere propter periculum fornicationis. quod bene no.

27 Quinto quando certus terminus ipsis appositus fuit. Nam ipso elapso ille per quem non stetit liber est ꝛ nubit sine periurio: sed alteri imponitur penitentia de periurio. vt in. c. sicut ex litteris. eo. ti. Et hoc verū nisi a pncipio fuissent pure cōtracta ꝛ postea cōuenerūt de die nuptiarum: qr per lapsum illius diei nō liberatur alter: qa terminus ex postfacto fuit appositus pro solicitando iplemento promissionis iam facte ꝛ pure: nō ad finiendū promissionem. secundum theoricam dñi Anto. in. d. c. sicut ex litteris.

28 Sexto quādo alter leprā vl paralisim incurrit aut visū vel nasū amisit aut ei aliquid turpius euenit. vt in c. litteras. de cōiugi. lepro. ꝛ. d. c. sicut ꝛ in. c. quemadmodum de iureiur. in tex. ꝛ in glo. Et hoc verū. si turpitudo aduenit post contractū: secus si tēpore cōtractus inerat. sicut nec contrahens pōt allegare suspectum debitorem propter paupertatem precedentem seu mores. ad quod facit. l. si creditores. ff. de puil. cre. ꝛ. l. fi. C. de spō. ꝛ ibi per Bar. ꝛ Pa. in. c. quēadmodum de iureiur.

29 Septimo quando alter fornicat̄ quo ad innocentē: sed ille q fornicatus est nō potest resilire si alter innocens velit ꝺhere secū. c. ii. de transla. prela. Et si ēt fornicatio esset violenta pōt sponsus eā dimittere. fm Jo. an. ꝛ gl. in. d. c. quēadmodū ꝛ seq̄t Pa. ibidē ꝛ hugo. xxvii. q. ii. raptor. ꝛ ēt ꝛ3 q̄ pōt dimitti si tpe despōsatiōis erat corrupta: cum tūc crederet virginem.

30 Octauo qñ alter eoꝝ efficit hē reticus q: est fornicatio spūalis. xxviii. q. i. nō solū. ꝛ. c. iam nūc.

31 Nono propter capitalē inimicitiaꝫ superuenientem inter sponsū ꝛ sponsam pōt alter petere seperationem fꝫ Hosti. in sūma per rationē. c. ii. ꝺ spō. ꝛ. c. requisiuit eo. ti.

32 Decimo qñ promisit sponsa dare certam q̄titatē pro dote ꝛ ñ pōt dare sic soluitur sponsus ab obligatione fm Jo. an. in. c. de illis de ꝺdi. appo. Idem dic de quacūq̄ alia cōditione interueniēte si deficit.

33 Sed quid si sponsa cōtraxit sponsalia. ꝛ non pmisit dotem certam. ſ. q̄ vł pmisisse omnia bona sua in dote. vt no. in. l. mulier bona. ff. ꝺ iur. do. ꝛ p Bar. in. l. si cōstāte. ff. sol. ma. Et ideo si labit̄ in facultatibus ꝛ nō pōt dare non cogitur spōsus eaꝫ ducere. qr deficit cōditio subintellecta. ſ. si res in eodem statu pmanserit. vt in tex. et in. gl. ꝛ in. d. c. quēadmodū. Facit. c. p vł as. ꝺ dote pⁿ diuoꝝ. ffti. ꝛ qōibi no.

34 Undecimo qñ supuenit affinitas. vt si sponsus cognoscit consanguineā sponse vel econtrario. xxvii. q. ii. si quis spōsam de eo q cogno. consa. vx. sue. c. ex litteris. ꝛ pluribus alijs. c.

35 Sed quid si supuenit publice honestatis iustitia nūqd dissoluētur prima sponsalia. ſ. q̄ nō: quia per sponsalia primo contracta: fuit primo inducta publice honestat̄ iustitia ꝛ p fo. inductā nō potest tolli primo inducta sicut in simili. lvij. ꝺi. si quis.

36 Duodecimo. Si fama sit q̄ inter eos sit canonicum impedimentuꝫ ꝛ ꝺ fama vel scandalo doceatur. c. cum in tua. de spon. de consan. ꝛ affi. c. ii. de testi. c. super eo. fm Hosti.

37 Tertiodecimo quādo spōsalia fue

runt ꝓtracta infra ānos pubertatis ꝛ
pᵒ pubertatē petit absolui aī aliquez
tacitū ꝓsensū habitū ī pubertat e.c.
de illis el ꝑmo.ꝛ.c.a nobis de despon.
impuberū ēt si nulla sit cā ꝙre vult ab
solui post pnbertatē ꝟz ℳa. i.d.c. de
illis. Secᵒ si pubes cōtraxit cū impu
bere ipse nō pōt resilire. Sīr nec ipu
bes ante pubertatem.

38 Quartodecio pp susceptionem sa
cri ordinis. ꝟz do. An. pᵒ Jo. An. i. ꝛi
ca de spon. Facit. xxvii. q. ii. §. ecce.

39 Quitodecimo pp cognatiō em le
galē. vel aliud ipedimētuz de q̄ dic vt
s. Simoniū. iii. per totum.

40 Sextodecimo pp votum simplex
castitatis postea factum. vt in c. veni
ens. q cle. vel vo. scōm vnum intelle
ctū. Et. lz Directo reciter. Inn. Bo.
ꝛ Bof. tenentes ꝙ votū simplex de
Castitate non soluit sponsalia iurata.
quia equale vinculuz est iuramentum
voto. Et iō qō precedit obtinet, tñ tz
ꝙ soluit sponsalia. quia maius bonum
est continere ꝙ nubere. ꝛ ideo etiam
licite potest fieri si bono zelo fiat. Et
sponsalia soluit ꝙ Et sequitur. do. Jo.
An. in dicto. c. de illis. de ōspōsa. im
puberum.

41 Septimodecimo. pp sciētiā spōsi.
fm ℳa. in. d.c. veniens.

42 Quero vtrum in prefatis casibus
requiratur auctoritas iudicis eccle
siastici. ꝛ. secūduz Jo. An. in. d.c. de
illis de spon. ꝙ sic quia coram eo de
bet probari causa .c. pozzo. de diuor.
aliter grauiter peccat vt videt per. c.
si duo pueri, de despon. Impu. Facit.
xxxiii. q. ii. seculares. Fallit hoc in .ii.
casu. ꝛ. iii. ꝛ. vij. fm. Ri. in. iiij. di. xxvii.
ꝛ. x. xi. xiiij. xv. xvi. scōm. dñz. Jo. An.
in dicto. c. de illis de spon. Sed ego
credo ꝙ etiam fallit in aliis casibus.
quando notorie de eo casu constat pro
pter quem dissoluuntur. Similiter si
sponsalia. sunt secreta idez dic secūdū
Ricar. vbi. s. quia secreta nō subsunt
iudicio ecclesie. Et licet non debeant
alias separari sine iudicio ecclesie ta
men si faciunt in casibus predictis si
ne iudicio ecclesie. Non credo morta
liter peccent. ꝛ. c. si. duo pueri prefatuz
cum dicto. c. seculares loquuntur quā
do Non inest aliqua causa de predi
ctis. ꝛ maxime quando non sunt iu
rata sponsalia. Si autem quis rece
dat a sponsalibus non ex aliquo pre
dictorum casuum peccat mortaliter
ꝟz Tho. licet ecclesia nō cogat. vt ꝑno.
in. c. requisiuit. de spon.

Statutum.

Quis potest facere. ꝛ. ꝙ. ille qui potest fa
cere legem. de quo vide. s. Lex. §. ii.

1 Utrum statutum ordinarii liget ex
tra territoriū delinquentem subdi
tum suuz vide. s. Excommunicatio ꝑ
mo. §. x. ꝛ. xi.

2 Utrū delinquētes in loco exēpto li
gētur statuto epi. ꝛ. Ubi. in. c. vt aiarū
de consti. li. vi. Jo. Lal. ꝛ Jo. An. ibi
dē disputauit ꝙ nō p. d.c. vt aiaruz. ꝛ
p. c. cū epi. de. off. ordi. li. vi. ꝛ per glo.
in. cle. ℭuis de so. cōpe. Rō quia lo
cus exēptus ꝛ locus exī dioceſim equi
pantur. Allat. c. luminoso. xviii. q. ii. c.
i. de sta. regu. in fi. li. vi. ꝛ Cle. fi. de pri
uile. ꝛ mihi placet. ꝛ est verior opinio
Licet. Federi. de senis. ꝛ D. Barsi
lius teneant contrarium vt in consilio
ii. predicti. Fede.

3 ℭz nūqd si statutum ꝓhibet ne
vadāt ad locū exēptū ligabūtur eūtes
ꝛ. d. Philipᵒ de pusio in. d.c. vt aiaz
ꝙ sic. si ex cā. hoc fecerūt: qz sic facer
pñt. Facit qō no. Bar. in. l. relegatoz
ff. de. interdict. vbi vult ꝙ ciuitas ꝑ. co
modū ciuitatis: vl oduū coz ad qs̄ñ vl

vadãt: prohibere põt ciuibus ſuis ne vadant ad talem terram. ⁊ no. idem ℙa. in. c. poſtulaſti de ſo. compe. Nõ bene no. p ſtatutis epoꝝ excõicanti bus accedentes ad monaſteria mo/ nialium. qꝫ ligant: qñ ex cã legitima hoc faciũt in odium monialum. q̃ pp ſua ſcelera hoc merent. Secus ſi fa/ ceret in penã illius ꝯ quẽ ferẽ ſnia: ga tũc non põt prohibere fm ℙa. vbi. ſ. niſi hẽant turiſditionem in loco exem pto. puta qꝫ poſſũt arcere acceſſũ. vt i Cle. attendentes. de ſta. mo. de quo vi de. ſ. Monialis. §. iii.

4 Utrũ ſtatutũ liget religioſuꝫ qõ ex cõicat acceptãtes aliquod offiñ eẽ oꝛ dinẽ niſi ꝑus reſignauerit libꝛos ⁊ alia q̃ hẽt in oꝛdine ſi ꝓmotus in ep̃m aſ/ ſentit ſine reſignatione. ℟. vt. ſ. Excõ/ municatio primo. §. x.

5 Utrũ ſtatutum liget nõ ſubditos de linquentes in territoꝛio data ſcia ſta/ tuti. vide i. d. §. x. ⁊ qñ obliget ad culpã ſolum vel ad penam. vide. Inobedi/ entia. §. i.

6 Utrũ ignoꝛãtia excuſet a pena ſta/ tuti. vidꝫ i. d. §. x. ⁊. ſ. Ignoꝛantia. §. iiii.

7 Utrũ ſtatutũ laicoꝝ loquẽs gene raliter extendatur ad clicos. ℟. vt. ſ. Lex. §. v. ⁊ de ſtatuto ipediente liberã facultatẽ oꝛdi eccliſs vel circa moꝛtu aria. vidꝫ. ſ. Immũitas. §. xlvi. ⁊. xlvij.

8 Utrũ ſtatutũ factũ a cõitate ꝙ ci/ nes dãnificati nõ poſſint petere ſatiſfa ctionẽ valeat. ℟. ℙa. in. c. in. noſtra ꝺ iniur. ꝙ nõ: qꝫ ſtatutũ in ꝓeiudicium ſinguloꝝũ nõ valet niſi ipſi cõſenſerit ⁊ cõitas non põt ſtatuere ſuper iurib⁹ ſinguloꝝũ ſed ſolũ ſup iuribus vniuer ſitatis. vt no. glo. ſingularie. in. l. iii. C. q̃ ſit lon. conſue. ⁊ in. c. cuꝫ omnes de conſti. facit. l. id qõ nr̃m. ff. de. re. iur. Nã ſolius principis eſt tollere ius al/ terius nec ẽt põt ſine cã. vt no. in. c. q̃ m' eccleſiarũ de cõſti. ⁊ in. l. fi. C. ſi cõ/ tra i⁹; vel pu. vti. ⁊ i cle. paſtoralis. de re iudi. vñ ſi ꝺꝫ valere. oporꝛtet vel qõ ſingli cõſentiãt. qõ eſt ipoſſibile cũ ibi ſint multi infãtes. vel qõ cõitas hẽret iura ꝓncipis. ⁊ pp bonũ publicuꝫ ⁊ ad tolleñ ſcãdalũ hoc faceret. ar. d. c. q̃ i eccliarũ ⁊ que ibi no. alias nõ põt ob eſſe nõ cõſentiẽtibus. ar. d. c. cũ oẽs. ⁊ l. ꝓma. ff. de magiſtra. ⁊ qõ not. archi. ⁊ Bemi. in. c. lꝫ de cõſti. li. vi. Facit qõ no. Ludo. ꝺ Roma. in no. dicens ꝙ inferioꝛ a principe nõ põt ſtatuere in ꝓiudicũ alterius non citati neq; cõ/ ſẽtiẽtis. vt in. c. fi. de ma. ⁊ obe. ⁊ in. c. fi. de his q̃ fi. a ꝑla. c. cũ oẽs. de cõſti.

9 Utrũ ſtatutũ q̃ cauetur ne filia ſuc/ cedat extẽdat ad bõa ſita extra terri/ toriũ ſtatuentium. ℟. fm Bar. in. l. cũ ctos populos. de ſũ. tri. ꝙ nõ. ſed ſuc cedet. Facit qõ dico. ſ. pena. §. xxiii.

10 Utrũ in re cõi pluribus vt ſinguli valeat quicquid maior pars collegij ſtatuerit. ℟. ℙa. in. d. c. cũ oẽs de con ſti. ꝙ nõ: niſi ſinguli cõſentiant. Fallit in quatuoꝛ caſibus. Primus qñ vel/ let deputare rẽ ad vſũ deſtinatum In ſti. de re. diui. §. religioſum in ver. cõe ſepulcrũ. Secũdus qñ fit fauoꝛe ad/ miniſtrationis bonoꝝ pupilli. l. iii. ff. de admi. tu. Tertius qñ fauoꝛe libera tiõis. qꝫ tũc valet qõ maioꝛ ps facit. l. maioꝛẽ. ff. de pac. l. fi. C. q bo. ce. poſ. Quartus fauoꝛe litigij dirimẽdi. Nã valet ſnia duoꝝ ex tribus arbitris. Et hoc intellige in re q̃ conuenit plu/ ribus vt ſingularibus iure ſingulari. Secus ſi iure eccliẽ. vt ſunt prebẽde que nõ cõueniũt canonicis vt ſingu/ lis ſed iure eccliẽ. qꝫ ſuper talibus be/ ne põt maioꝛ ps diſponere ⁊ deputa/ re ad piũ vſum. vt eſt tex. no. in. c. fi. ꝺ his. q̃ fi. a ma. par. ca. ⁊ ibi per Inno.

11 Utrũ collegiũ poſſit diſponere ſup

reb⁹ puati.&. Pda.in.d.c.cū oēs.q̄ si collegij. Hoc volut Jnno.in.c.i.de
non hȝ iura regalia.puta q̄ hȝ dñm ma.⁊ obe.⁊ in.d c.ij.q̄ nolētes veni
sup se nó pót. Cū maiōr ps scolartuȝ re facūt se alienos.vt in.c.cū nobis.
nó pót obligare vnū scolarē vl' disponere de rebus suis vt no .glo .in.l.ii. de elec.⁊ sic nó cōputātur. Si vo nó
C.que sit ló.p̄sue.nisi forte hȝ q̄ nó. est aliq̄s .d quē spectat officiū p̄uocā-
Bar.i.l.viij.ff.de re iudi.q̄ vniuersi- di.tūc si istat tēpus termini p̄fixi uni
tas esset obligata:⁊ nó esset soluendo uersitati ad actus expeditionē minoꝛ
q̄ tūc posset ponere collectaȝ singul'. ps pót p̄uocare maiorē.⁊ nolētē veni
vt ē gl.no.in.l.i.ff.q̄ cuiusq̄ vniuer. re pót explicare:q̄ minor ps nó de-
Jtē nó solū cā necessitatis.sed ēt pie- bet p̄uari iure suo ꝓpter negligētiam
tatis. vt in.d.c.fi. Jtē fm Jnno.⁊ cōi vel cōtēptū maioris p̄tis. vt.no.in.c.
ter doc.etiā in casu vtilitatis .⁊ p̄bat i in causis.de elec.⁊ in.d.c.cuȝ nobis.
c.i.de his q̄ fi.a ma.par.ca. Ex mera Si aūt terminus nó est p̄fixus.tūc oȝ
ēi volūtate nó pót disponere de iu- sint due ptes ⁊ monere tertiam .alias
ribus alterius.vt no.glo.in.d.c.cum tertia pars poterit agere de contēptu
oēs.⁊ Jnno.ibidē ⁊ Jo.an.in regula vt p̄batur in.d.c.ij.⁊.c.in.causis.⁊.d.
Qđ oēs tāgit.li.vj.in mercurialibus. l.nominationum. Et hoc tene.lȝ legi
Sed ego limito vex in p̄iudiciū. Sȝ ste aliter dicant.
in bonū ⁊ vtilitatē bene posset:q̄ ma- ¶ Quó statūtū dȝ īterpretari &.pa. 14
ioꝛ ps ficte repūtat totū.l.aliud .§.re- in.c.cū dilect⁹ de ꝓsue .q̄ vt euitetur
fertur.ff.de re.iur.⁊.l.qđ maioꝛ.ff.ad correctio legis seu iuris cōis dȝ latissi
munici. Jtē aduerte fm Pda.in.d.c. me vl' strictissime īterpretari. sicut ele
cū oēs q̄ si dispositio fit in dānuȝ vel ctio capitur pro ꝓfirmatiōe.i.d.c.cuȝ
ded:eius vniuersitatis vel p̄uate ꝓsue dilect⁹.ñ.tū taliter q̄ v̄ba ipꝛopꝛient
tudinis vn⁹ sol⁹ pót resistere.vt i.d.c. vt iuri cōi ꝓueniāt. Facit qđ no.bar.
i.⁊ no.Jnno.i.c.accedētib⁹.de p̄uil. in.l.iij.§.pretoꝛ ait.ff.de dā. ifec. Qđ
12 ¶ Sed q̄ro quot de vniuersitate de limito q̄ñ verba sūt clara.sed vbi ver
beāt ꝓuenire vt actus valeat.&. Pda. ba sūt dubia vel habēt multiplices in
in.d.c.cū oēs.q̄ cōis sniā canonista- tellectus tūc debem⁹ facere īterpreta
rū ⁊ legistaꝝ est vt saltē due ptes vni- tionē ⁊ itellectū ēt ipꝛopꝛiū vt minus
uersitatis cōueniāt. vt in.l. nulli.ff.q̄ recedam⁹ a iure cōi q̄ȝ fieri potest.vt
cuiusq̄.vniuer.⁊.l.nominationuȝ.C. no.i.d.c.cū dilect⁹.⁊ in.l.ii.C.de no
de decurionib⁹. Et ex his duabus p- xa.vide p Bar.i.d.l.oēs ppli.ita tñ q̄
tib⁹ maioꝛ ps dȝ cōsentire. Jta sentit aliqd opet ⁊ aliqd addat ad ius cōe.
Jnno.in.c.ij.ò noui ope. nū. Et bar. etiā qñ ē secūduȝ ius cōe.fm Pda.⁊
in.l.oēs ppli.ff.de iusti.⁊ iur.de hoc vi doc.in.c.ex pte.de ver.signi. Facit.c.
de.s. Electio.§.xvj. si papa de p̄uil.vbi verba debēt aliqd
13 ¶ Sed qd si nó cōueniūt due ptes. opari.vñ dicit Bart.in.d.§.ptoꝛ q̄ si
&. Pda.i.d.c. cū oēs opinio canonis- statuto cauet.vt iudex possit ꝓcedet
tarū est.q̄ si ē aliq̄s ad quem spectat facta citatione ad faciē vel dom̄i.nó
ꝓuocatio vniuersitatis ⁊ ad mādatuȝ dȝ alternatiua ipꝛopari vt sit oꝛdinis
eius nolūt ꝓuenire:q̄ tūc p̄nt expli- lȝ p hāc ipropꝛiationē statutū cōcor-
care q̄ ꝓuenerūt.lȝ nō sit maioꝛ pars daret cū iure cōi.lȝ dȝ itelligi ꝓpe vt
sufficiat iplet altera p̄te vt aliqd opet

5 ¶ Sed numqd dz strícte iterpretari q̃ gñaſr loqt vt ali⁹ lucret. &.q nó. ar.l.pſperit.ff.q t a qb⁹.ſed vbi agit de diminutióe patrimonij .ſic dz ſtrícte iterpretari ne alius iuſte icurrat dãnũ.vt plene no.in.d.l.oẽs populi t videt tex.in.d.c.cũ dilect⁹.t in.d.l.ij. C.de nora.t Pda.in.c.cõſtitut⁹ de reſti.i inte. hoc tequit Bar.in.l.ſãcim⁹ C.in quib⁹ cau.in inte.reſti.nõ eſt ne.

16 ¶ Vtrũ verificet in cãu ficto. &.pa. in.c.cũ dilect⁹ de cle.nõ reſi. q ſi ſtatutũ loquit t diſponit i mã iuris cõis in qua caſus fict⁹ equipatur vo.vt puta:in caſu in q̃ nó reſidẽs habet p̃o reſidẽte.vt in.d.c cũ dilect⁹.ſic verificat:q̃ cõſtitutio diſponens regl̃r id qõ inſ dz recipe oẽs limitatóes iuris. Fac t .d.c.cũ dilect⁹.t clari⁹.c.ad audiẽtiã ibidẽ.Si vo ſtatutũ eſſet ꝯ ius vel p̃ter t odioſũ:tũc nó verificat in caſu ficto:ſz vba debẽt intelligi p̃pe. i.in ſuo ꝓp̃rio ſignificato.t ſic intellige.l.iij.§.hec verba.ff.de nego. ge.t c.in nſa.de iureiu. Et facit q̃ no.bar. in.d.l.oẽs ppli. Facit.l.ij.C.de nora.t c.ex pte.ò.v.ſigni. Facit qõ dicit Ludo.de ro.in ſuis no.q̃ argumẽtum a ꝯrio ſenſu valet in ſtatutis:niſi q̃ratur vt qs icidat in penã:q̃ tũc nó valet. l.Quẽticulã.C.de epi.t cle.hẽs glo.in cle.i.in ver.facere.ò vſu.Hoc limitat Geml.in.c.vt circa.de elec.li.vi.Verũ q̃ ſtatutũ nó redderet illuſorũ ſi nó recedat a ꝓp̃ria ſignificatióe verboz:ſed q̃ redderet illuſorũ tũc eſt recedẽ.ar.l.ſi q̃ i p̃n.ff.de le.i.t qõ no.in.c.ad audiẽtiã.de deci.t tũc idiſſinita eqpollet vniuerſali.vt vult Bar. in.d.l.oẽs populi.

17 ¶ Quó dz intelligi ſtatutũ ſeu ꝯſtitutio q̃ p̃tz eſt fauoꝛabilis t p̃tz odioſa.puta q̃ ꝓponit penã.&.Jo.an.videtur ſibi ꝯri⁹ in.c.ex reſcripto.de loca. t in.c.ſciãt cũcti.t i.c.fi.de elec.li.vj. Sed ego ꝓcoꝛdo ſic:q̃ quãdo p̃ncipale intẽtũ ꝓſtituẽtis é p̃berefauoꝛez: tũc dicat fauoꝛabile:ſi odiũ tũc dicatur odioſũ. Ita cõiter notãt legiſte .in l.q exceptionẽ.ff.ò ꝓdi.ide.t ibi glo. Si vo ignoꝛat p̃ncipale intẽtũ diſponẽtis:tũc dico q̃ ẽtenus ꝓtinet fauoꝛẽ dz extẽdi:ẽten⁹ vo ꝓtinet penã dz reſtringi.t hoc vr fuiſſe de mẽte bal. in multis locis Et facit ad hoc qõ dixi.ẽ. Excõicatio.v.caſu.vi.§.iij.

¶ Vtrũ ſtatutarij deputati a pp̃lo poſſint iterp̃tari ſtatuta p ſe edita.ſi oꝛtatur aliqõ dubiuz.&. Pda. in.c.ex pte. de ver.ſigni. Jo.an.in.d.c.t cõiter legiſte.t Bar.in.l.oẽs pp̃li p̃dicta .ꝓcludũt q̃ non ex quo fuerũt ſũt officio ſuo Nec obſtat q̃ eius eſt interp̃tari cui⁹ eſt ꝓdere:q̃ in veritate illi nõ ꝓdiderũt.ſz popul⁹ qui dedit auctoꝛitatẽ:q̃ is facit cui⁹ auctoꝛitate fit.c.ſi diligẽti de p̃ſcrip.t ió dz recurri ad populũ ſeu cõciliũ gñale. Hoc limitat Pda. vbi.ẽ.q̃ interp̃tatio eſt valde dubia. Secus ſi é clara t iuri ꝓſona.q̃ tunc iudex coꝛã quo verſt q̃ſtio poterit interpretari.ſicut t legẽ cõmunẽ t p̃ui legiũ p̃ncipis.vt no.Inno .in.c.cum ſpãli.de appel.t Bar.in.d.l.oẽs pp̃li. Facit.l.benigni⁹.ff.de legi.t.l.fi.ff. de ꝓſti.p̃n.t.l.vnica.C.ò p̃ſe.q.i.vr.ꝓſtã.

¶ Quãtũ durat ſtatutũ.Vtrum poſt 19
mortẽ ſtatuẽtis.&. Pda.in.c.a nobis. el p̃mo.de ſen.exco.q̃ fic:niſi exp̃ſſe reuocet.vt é tex.in.c.fi.de offi.le. Unde fm Gede.cõſilio.xvj.etiã ſtatutuz factuz a capitulo ſede vacante durat creato nouo epo:niſi reuocet p epm creatũ: qõ patet ar.no.ne p̃la.vices ſu.c.vlti.

¶ Nũ ligat ſtatutũ.&.q̃ ſtati habita 20
noticia.ò q̃ dic vt.ẽ. Lex.§.xii.t.xiij.

¶ Quó tollit ſtatutũ.&.q̃ tollit per 21

vnū actū factuz collegialiter a statuentibus vel eoruz successoribus ꝺ statutū ſm Hoſti. Jo.an.in.d.c.ad audiē/tiā de cle.nō reſi.ꝛ Pa.in.c.cum accessissent.de consti.nec regrīt fluxus tpis ſm Pa.in.d.c ad audientiā.ꝛ in d.c.cum accessissent.ꝛ in.c. pro illoꝝ de preben.

2 ¶ Vtrū statutuz qꝺ concedit pīuilegiuz non subdito seu extraneo possit reuocari.puta statuto caueť ꝙ quicūqz venerit habitandum in tali territorio sit exēptꝰ ab omni collecta.&. Pa.in c.nouit.ꝺ iudi.ꝙ nō quo ad illos qui iam venerunt.qz transiuit iam in q̄si ꝺctum q̄ etiā pnceps obligať.vt in.c. i.de proba.Et hoc voluit Bar.exposse in.l.ꝙ semel.ff.de decre.ab or.fa.ꝛ in d.l.omnes ppli. Intellige nisi ipsi cō/sentiāt. Uno vero ad illos qui nōduz venerūt pōt reuocari. ex quo res ē integra.ar .l.si pecuniā in pn.ff.de con dt.ob causā. Et hoc verū q̄ generaliť fuit edictū. Secus si spāliter fuisset cō cessū: qz reuocari nō posset cū habuit vim suā imediate cū puenit ad notiā pīuilegiari.c.i.de cōcessis.pbē.li.vi. Facit qꝺ disputata per Angelū i qua determinat nō posse reuocari statutū quo disponebatur.vt potestas habeť quartā partē cōdēnationis postq̄ potestas est electus ꝛ cōsensit electioni. Idē dic de pīuilegio cōcesso non subdito.ꝛ per hoc infert Bar in.l. pīuilegia.C.de sa.san.ec.ꝙ laici qui statuerūt singulis annis danduz certā quātitatem pro elimosyna clericis vel religiosis nō poterunt reuocare.allegat c.ad apostolicā. de simo. Hoc sequit Jnno.in.d.c.nouit.ꝛ Archidiacon' xi.q.i.quicunque super gl. Facit quod no. Semi.in.c.licet.de cōsti.li.vj.

3 ¶ Quid si statutū est factū ad comodā subditoruz.&. Semi in.c.ls de cō/

sti.li.vj.ꝙ aut subditi consentiūt reuocatōni.ꝛ potest reuocari.aut singuli nō cōsentiunt sed reuocanť per maiores regentes cōitatē:ꝛ tūc si fit ex cā legitima sic pōt reuocari.ſm vnum cāum Jnno.in.c.in nťa de immun. maxie qñ statutuz disponebat sup eo.sup qꝺ ciuitas non erat obligata.ut ibi declarat Jnno. Aut fit sine cā legitia ꝛ sic non vz ťuocatio i pīudiciū miozis iuť no. p Jnno.in.c.q̄ in ecclīarū de consti. Hoc limito verū qñ statutū disponit de cōmodo subditorū circa bona eorū.vel qñ hz actum momentaneum. ita qꝺ pīullegiū est soztitū suuz effectū Secꝰ si cōcerneret circa exercitiū iurisdictiōis:qz tūc pōt reuocare:qz superior ē qz habz administrare.ita sentit Archi.in.d.c.licet Idez dic qñ habz actū successiuū q̄ ad futuros actus.

4 ¶ Vtrū statutuz iuratū tollať p clausulā nō obstātib' qbuscūqz ꝺctōibz ꝛ statutis.&.gl.i.c.cū nō deceat ꝺ elec.li. vi.ꝙ ñ.ꝛ idē dicit Lu.ꝺ ro.i suis no. ꝙ ꝺctō vl pcīs iuratū ñ tollit p gnālē clausulā.ñ obstātib' qbuscūqz pactis glo.est in cle.dudū.§.pe.de.sepul.

5 ¶ Vtrū statuētes possint ťcedeť a statuto ꝺfirmato p superiorē vl sedē aplicā sine alia lnia.&. Pa.i.d.c.cū accessisset.ꝛ bar.i.d.l.oēs ppli tz ꝙ sic.sz bal. in.l.oiuz.C.ꝺ testa tz.ꝙ ñ sz pa. ꝺcordat.ꝙ aut statutū ꝺcernit pncipaliť fauorē statuētiū.ꝛ sic ē vꝫ opio bar. Facit.c.ꝙ illoꝝ ꝺ pbē.Et si statutū ꝺtineat tale māz ꝙ ñ valuisset sine superiore.vt idē.pa.no. in.c.cū. Pa.ꝺ ꝺsti. Si vo ꝺcernit.fauorē alioꝝ vl bonū publicū sic vꝫ est opio. Bal.ꝙ nō possunt sine lnia superioris. Rō.qz cōfirmando vť superior suā dispositionē facere. Maz omnia nostra facimus quibus auctoritatē iptimur.c.si apostolice de pben. li.vi.ꝛ.l.i.C.de vete.iure enucle.

Stipulatio Quid sit habes.ſ. Pactū in prin.

1 Utrū stipulatio trāseat ad heredes ℞.q; sic.l.veteris.C.de ꝟhē.ꝛ cō.sti. qđ itellige verū ſm glo.ibidē qñ pō. p alīū ipleri factū ꝓmiſſū.

2 Utrū aliqs possit alteri stipulari ꝓ altero ℞.q; nō nisi sit eius fu⁹ vel filius. Inſti.de inuti.stipula.§.ſi qs alii. vel sit ꝓcurator.l. ſi ꝓcuratori ꝓſēns ff.de.v̄.obli.glo.tñ rꝫ i.c.q̄uēſ el prio i.q.vij.q; de iure canōico ꝓmittens ticio ſe datur ſēpronio cētū obligaſ. ar.c.iuramēti.xxij.q.v.marie ſi iteruenit iuramētū.ar.l.i.ff.de ꝟſti. pecunia Itē p iudices officiales. executores. tabelliones alteri acgritur.l.cū pro q̄ ff.de in ius vocan.

3 Quō dꝫ cē act⁹ stipulātis ꝛ cōpromittēs.℞.q; ꝟtinu⁹:qz ſi poſt interrogationeꝫ ſe diuertit ad alia nihil ꝓdesit.lꝫ eodē die ꝓmiſſiſſet.l.ꝟtinuus.ff. de verbo.obli.

4 Obligatio stipulata ſine cōditione neqꝫ ad certū diē:pñti die debeſ:ſꝫ ñ pñt peti illo die quo stipulata eſt. Inſti.de v̄.obli §.ois stipulatio ꝛ.§. cum qs.Mo.q; nōvꝫ stipulatio vel legatū factū in gñe.de aliq̄ re nulla demonſtrata.ff.de iur.do.l.cū poſt dinortiuꝫ. ſꝫ ō legato dic.vt.ſ. legatū.i.§.xxxiiij.

Stolla quō dꝫ vti sacerdos qñ cōſecrat ꝛ legit euangeliū ꝛ diaconus hēs ſ. Sacerdos.§.iiij.

Studium ciuicorū ꝛ religioſoruꝫ.vide.ſ. Magiſter.ꝛ.ſ. Scia.ꝛ quō studiū liberaliū artiuꝫ ad vtilitatē eccliē suadeat.hēs.xxxvij.di. de qbuſdā in poeſ ꝓhibeſ eidē p totū. Itē.in theologia cōmēdat, in legibus ꝛ phiſica reprobatur de quibus. vide.ſ. Magiſter ꝛ Scia.

Stultia dī a stupoꝛ vñ fꝫ Iſido.xi.ethimologiaꝝ. Stult⁹ ē q; ꝓpter stupoꝛē nō mouet:ꝛ differt a fatuitate fꝫ eūdē.qz stultitia iportat ebetudinēꝫ mentis. Fatuitas aūt iportat ipſius ſēſus ꝓuationē vide de hoc ſ. Ebetudo. Et tūc stultitia ē pctū qñ aduenit eo q; homo imergit ſe talr i terrenis q; ñ pōt pcipe q̄ dei sūt alias nō. cōcoꝛ. Tho.xxij.q.xlvj.

Stultus ē q; nō vult diſceſ a quo cūq; licet pōt.xxij.di,de constantinopolitana.

Stuprum eſt inordinatus ꝓcubit⁹ quo virginalis integritas coꝛrūpit. Vel stupꝫ ē illicita defloratio virginū sub parētū cura exiſtentiuꝫ

Utrū stuprās virginē teneat ad aliqd.℞. Ioa.i.c.i. de adulteriis.q; si seduxit vel decepit eā teneſ eā dotare ꝛ vltra dotationē eā accipere i vxorē si pī voluerit eaꝫ sibi dare.vt in.d.c.i.ꝛ ij.eo.ti. Vl'si nō vult eā accipe dꝫ coꝛporaliter puniri. Vñ sola ꝟſtitutio dot⁹ nō liberat cū fꝫ cūdē Ioa.si parētes volūt eā sibi dare:q; si nolūt ſaltē ad dotationē teneſ ēt in cōſcia:nisi fm Rodoñ.cōponeret cū ea vel sibi remitteſt.qđ no. o ꝓfeſſoꝛ ꝓp illoꝛ q; ſb deceptione accipiēdi in vxoꝛē puellas decipiūt:qz tales ex q̄ acceperūt eas vel ꝓmiſerunt accipe in vxoꝛes.ꝛ sic habuerūt copulā.q; teneſ de neceſſitate eas accipe:lꝫ tūc habuerit aliū ipſas decipiēdi ꝛ hñdi copulā.q; si ꝛ xerūt cū alia nīrimōiū. vel pī nō vlt eā dare ſaltē teneſ ad votum: nisi fm Tho.eſſet tāta ineq̄litas.q; pot⁹ deci pi se finxit q̄ſ sit decepta: Nec aliter pōt absolui añq̄ ꝟhat cū alia.si pen-

tes volūt eā sibi dare nisi vere eā acci piat in vxorē: ⁊ faciat dotē: nisi ipa dotē sibi remiserit. hec er. l. lex. xxii. tractatu ō stupro. ⁊ Ricar. ⁊ Sco. i. iiij. di. xv. Secūdū leges vo ds relegarī. ⁊ dimidia pars bonor eius publicarī Si vo sit vilis psōa ds vberarī. Insti. de publi. iudi. §. ii. Si aūt p vi fecerit. capite plectit. instī. vbi ē. §. sin aūt.

2 ¶ Quid si nō seduxit eaz: sed spōte acquieuit. R. Pda. i. d. c. i. tenet ꝙ hz etiā locū dispositio ꝓfati. c. qz si nō esset hois insidie tāti facimus nō ppetrasset. vt dicit ter. in. l. vnica. C. de raptu virginū. Ālī psumit seducta. Sz ego credo verū i foro cōtētioso. Sed in pscia sufficit ꝙ ārat eā in bono statu reducere ꝯtū in ipso ē. Facit regula scietū. Et qō ibi no. de reg. iur. li. vi. Et si ōrit an pater teneatur eā dotare vide. ē. Dos. §. iiij.

Sabio quō obligat i dāno dato. vi. de. ē. Furtum. §. xviii. ⁊. xix.

Sbbarratio vide. ē. spōsalia. §. vii. ⁊. ē. Arra.

Sbdelegare nō pōt delegatꝰ ꝓncipis ēt ō putatꝰ ad nudū ministeriū qī est magnuz ⁊ graue. sicut iudicare ⁊ filia facere. Secus qī ēst parū qz pōt. c. ꝙ aūt de iure patro. ⁊ magnum seu graue ⁊ parū arbitrio iudicis reliquitur c. fi. de ꝺ. ⁊ cōtu.

1 ¶ Vtrū ille cui cōmittit ꝓdicare crucē. excōicare vel absoluere aliquos vl dispensare cū irregularibꝰ vel ininngere pnias possit subdelegare alteri. ⁊. ꝙ nō. nisi sit legatꝰ a latere vt in. c. fi. de offi. dele. Sicr vbicūqꝫ cōmittur alicui vt istud psonalr exequat sb delegare nō pōt. Et vbi in cōmissiōe videt electa idustria psone. vt in. d. c. fi. ⁊ de hoc vide. ē. delegatus. §. vi.

Sbditus dicit tripliciter. Primo rōe domicilij. Secōo rōne originis ꝓprie vel pxīne. ar. c. iii. de tem. ordi. li. vi et. l. i. ⁊ in. l. origine. C. ō municipibꝰ ⁊ ori. li. x. Facit. l. assūptioz qō ibi no. ff. ad mūi. ⁊. l. rscripto §. fi. ff. de mu. ⁊ hono. ⁊ talis tenetur ad onera psonalia si ibi reptat. licet alibi trāstulerit. domiciliū. de quo per Bar in. d. l. assumptio. Fallit in mulierē q̄ ōxit cū viro hīte alībi domiciliū q̄ nō pōt acquiri in loco originis de quo in. l. fi. §. atez rescripserūt. ff. ad munici. Tertio rōne. delicti. sed large vt dicit glo. in. c. nuper. de sen. excō. ñ aūt ꝓprie. Iz ibi sortiat fortū. no. glo. i cle. vnica. de fo. cōpe. qō no. pro statutis ⁊ aliis dispositionibꝰ odiosis faciētibꝰ mētionem de subditis vt nō. cōprehendatur forensis delinqns. in territorio ⁊ Idē dic de ōhētibꝰ eadē rōne no. Pda. in d. c. nuper. ⁊ in. c. proposuisti. de. fo. compe.

¶ Vtrū subditus rōe domicilij cui iu- 1
der precepit sub pena excōicationis late sētētie vt satisfoceret tali die alicui transferens domiciliū sit excōicatus. si postea nō satisfacit. ē. Pda. i. d. c. ꝓposuisti cū Jo. an. in regula cum sunt partium. de regu. iu. li. vi. ꝙ sic. qr iaz preuentus erat. ⁊ vide ibi late p eos.

Sbdiaconus ideo appellatur quia subiacet ⁊ preceptis ⁊ officij ⁊ leuitarum: oblationes leuius defert. xxi. dist. cleros. Idem ad subdiaconum pertinet calicem ⁊ patenā ad altare xp̄i deferre ⁊ leuitis tradere ⁊ eis ministrare vrceolū cum aqua manustergium coram episcopo ⁊ pbyteris ⁊ leuitis tenere:

ꝛ ꝑ lauādis manib⁹ añ altare aquā ꝑ bere. xxv. di perlectis.

a ¶ Vtrū teneāt ad castitatē. ℟. q sic xxxij. di. in sūma.

¶ Informatio secūdū Lau. ꝛ Zen. vt refert Lap. in cle. testibus. de testi. est de aliq falso exprimēdo ꝛ vero tacēdo i testimonio testi ꝑ aliquē facta iformatio ꝛ dr sub ornare q̄si subt⁹ in aures aliqō malū ornare ꝛ sub colore ponere. vt in auk. de testi. §. qz vo. Vñ taľ peccat mortaliť. ꝛ teneť ad restitutionem leso. ō in iur. c. fi.

¶ Subsanatio differt a derisióe qz derisio fit ore. i. verbo cachino: subsanatio autē fit naso rugato vt dicit glo. super illud psal. Dominus in celo deridebit eos Sed conuenit cum ea in fine: quia vterque intendit erubescentiaz proximi. Quomodo autem sit peccatum mortale. dic secundum q derisio est ut. s. derisio.

¶ Substitutio est secundaria conditionalis institutio. Vaz substitutio continet in se institutionem et ideo instituus dicitur primus gradus etiam si multi fuerint instituti. Et substitutio secundus gradus. ꝛ est cum quis instituit heredem sic. talis esto mihi heres. Et si non erit vl decesseris titium substituo. iste titius dicitur substitutus. l. i. ff. de. vul. ꝛ pu. substi.

b ¶ Quot sunt spēs substitutionū. ℟. q duplices. alia indirecta. alia directa. Indirecta substitutio siue obliqua. siue fideicōmissaria siue precaria ē illa per quā quis capit hereditatē alio rede mediāte. vt cum testator fideicōmisit. A. heredi vt hereditatez. P. restituat. ꝛ dr obliqua rōe qz ꝑ alium capit. Itē fideicōmissaria. qz olim cōmittebatur fidei heredis in totū. Nō eni cogebať restituere. sed hodie sic p. l. pe. C. ad trebel. Item precaria quasi ꝓbis precarijs. i. rogatorijs vt puta. A. heredem instituo ꝛ rogo ꝛc. verba aūt huius indirecte substitutionis sunt volo. mādo. rogo. ꝛ hmōi vt restituas hereditatem. Sūt tn q̄dā ꝝba cōia q̄ ꝑnt trahi ex ꝓprio significato ad substitutionē directā ꝛ idirectā. vt verbū substituo. uel ꝝbuz moriatur tali. hñt eni duplicē sensū. vz q moriať tali. i. q talis sit heres mere vl q moriatur tali. i. ad vtilitatē taľi effectu vt capiat hereditatē ō manu ꝓmi heredis. Idē dic de ꝝbo succedat ꝛ ꝝbo accipiat. lz ergo ꝑ fideicōmissū. P. sit substitutus. A. dz hereditatē adire ꝛ aditam. P. restituere. ꝛ sic. A. mediāte ꝛ operante peruenit hereditas ad. P. Et no. q si. A. adierit sponte hereditatem retinebit quartam trebellianicaz ꝛ reliquas tres partes hereditatis restituet. P. Si vero iudicis officio cōpulsus adierit totam hereditatem restituet. P. insti. de fideicommiss. here. §. in primis. ꝛ ff. ad trebel. l. nam quod §. qui compulsus.

¶ Directa vero substitutio ē qua quis capit hereditatem defuncti ex dispositione testatoris nullo alio mediante vel sibi cooperante vt cum dicit testator. A. mihi heredē instituo: sed si ipe ñ erit heres. L. sit heres. ꝛ sic. L. substitutus est directe ꝛ hec fit per verba mere directa ꝛ ciuilia. vt verbum heres esto. vel heres sit. vel verbuz instituo heredez. Aliquādo ét fit per verba cōia vt dictum est. in. §. i. Aliquan-

do per verba geminata sic.A.filium meum impuberē mihi instituo heredē Et si i pupillari etate decesserit.B.substituo.hec substitutio ē directa Si.A. moriatur in pupillari etate propter verba geminata sz si post pubertatē erit fideicōmissaria vt cōiter teneā ⁊ si diceret heres sit .Diuiditur aūt in quintuplici differentia quarum prima dicā substitutio vulgaris ⁊ hec duplex Alia expressa que fit per istam negatōnem non hoc.modo vz instituo mihi heredem.A.⁊ si ipse noluerit vel non potuerit heres esse.Ps.sit heres vel Ps.substituo Alia tacita quando.s.negatio non exprimitur sed includitur vt cum dicitur.A.⁊.Ps.mihi heredes instituo ⁊ eos inuicem substituo.p hec verba eos inuicez substituto tacite sb intelligitur qp si Alter eorum Heres non fuerit Scilicet qz noluit vel non potuit quando decessit ante Aditam hereditatem alter sit Heres insolidū vt.ff.de here.instī.l.cum in testamēto §.hec verba Et dicitur vulgaris quia a quolibet de vulgo scilicet testatore fieri potest ⁊ cuilibz sine pupillo vel minori ⁊c. Et de hac habes Jnstī.ō vulga.substī.

3 ¶ Effectus huius substitutionis ē vt bona testatoris tantum que debebāt venire ad institutum veniant ad substitutz non bona instituti instī.de pupil. substī.§.quo casu.

4 ¶ Quādo expirat hec substitutō.s. Scito institutus adierit hereditatem sine postea decedat cum liberis :sine sine liberis.C.de impube.⁊ alijs substī.l.post aditam ⁊ hoc nō soluz quando expresse fit per negationē sed etiaz quando tacite.Unde licet tacius ⁊ sepronius fuerit instituti heredes ⁊ ad inuicem substituti si tamen sēpronius vel tirius adierit hereditatem expirat substitutio vt in.d.l.post aditam.

¶ Secunda directa substitutio dicitur pupillaris quia fit soli pupillo vel pupillis nec potest tempus excedere pupillare sed expirat ad Jntroitum pubertatē potest etiaz fieri in minus tēpus vt si dicatur Si filius meus infra quartum vel quintum annum decesserit sit.Ps.heres Et hec duplex. Scilicet tacita que non habet formā pupillaris substitutionis.Sed sub eius verbis includitur vt cum dicitur.A. Filium pupillum meum heredem mihi instituo: Et si ipse mihi heres non fuerit.Ps.sit heres Et hec ex expīssis est vulgaris:ex tacitis est pupillaris. Unde sive sit.A.heres sive non si in etate pupillari decesserit.Hereditas directo iure pervenit ad.Ps.sed ex vulgari succedit tantum in bonis testatoris.ex pupillari vero succedit in bonis ⁊ testatoris ⁊ pupilli Alia est expressa que fit per verbum affirmatiuū ⁊ facit expresse mentionem de pupillari etate ⁊ sub ea includitur vulgaris tacita vt instī.de vulga.⁊ pupil.substī §.i.⁊.ff.de vlga.⁊ pupilla. substitu. l.iam hoc iure ⁊ fit cum dicitur .A.filium meum heredem mihi instituo. Et si ipse mihi fuerit heres ⁊ in etate pupillari decesserit.Ps.sit heres vel substituo ⁊ in ista requiruntur duo.s. verborum affirmatio ⁊ temporis pupillaris comprehensio

6 ¶ Quid requiritur ad istam substitutionem pupillarem.s.quatuor. Primum qp ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris .Et accipio hic liberos non tantum pro filiis sed etiam pro nepotibus Secundum qp sit impubes Tertiū qp sit i potestate testatoris Quartum qp ille cui fit substituto

instituat vel exheredet. ⁊ pōt fieri nō
tñ ipuberi filio iā nato. sed ēt posthu
mo: si tñ nascendo esset sub ptāte te/
statoris si viueret ipse testator. ⁊ ēt ne/
poti: si tñ sit recasurus in ptātē pūs sui
post mortē aui. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. ij.
§. posthumus.

7 ¶ Quis effect⁹ hui⁹ substitutiōis. ꝙ. ē
vt nō solū sit. ꝓ. heres iure directo
⁊ capiat bona ⁊ hereditatē vtriusq; si
B. decesserit in etate pupillari ꝙ etiā
excludit matrē Ita q; ēt legitimā pe/
tere nō poterit vt no. Bar. ⁊ doc. in. l.
papinianus. §. sed nec ipuberis. ff. de
inofficioso testa. ⁊ omnē aliā psonā q̄
ipsi pupillo ab intestato succedere po
tuisset. ff. ō vul ⁊. pu. sub. l. lun⁹ Et hoc
vex ē in expressa In tacita aūt bꝫ lo
cū qū alter fili⁹ testatoris frater pu
pilli substituī Sed si sit extrane⁹ sub
stitut⁹ nūc mī admittī ⁊ substitutus re
pellī. l. ꝓcib⁹ ⁊. l. cū quidā. C. de ipu.
⁊ ali. sub. nisi in q̄tuor casib⁹ ꝑm⁹ qū
pī expresse ꝓhibet ne aliquid habeat
secūd⁹ qū reliquit aliqd vxori ⁊ vult
esse contentā. tertī si fuit inimica pī
quartus qū fī impuberis est substitut⁹
⁊ Nota q; in hac tacita extraneus ñ
excludit fratrem vtroq; pente comū
ctum.

8 ¶ Quō euanescit hec substitutio. ꝙ.
q; ꝑmo ꝑ aduentū pubertatis Secō
si hereditas pīs nō sit adhuc adita:
q; cū null⁹ appareat heres testīn pī
nū vī destitutū ⁊ sic euanescit etiā pu
pillaris. l. sed si plures. §. sed si ex asse.
ff. de vul. ⁊ pu. sub. Tertio. si nascit̄ po
sthum⁹ de quo mētio nō est facta in te
stamento. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. si pater
filiū. Quarto si patiat̄ pupill⁹ capitis
diminutionē maximā mediā vel etiā
minimā. ff. de adop. l. nec ei Rō qua
re ē iuenta: est q; cū filius in pupilla/
ri testari nō possit ꝓmittī pī ipi filio
testīn facere ⁊ de herede prouidere
durāte tali etate tñ. d. §. quo casu.

¶ Tertia directa substitutio dī exem 9
plaris q; fit ad exemplū pupillaris ꝙ
differt ab illa Primo q; illa fit tñ a
parēte q; eū hꝫ in ptāte hec aūt fit ne
dū a patre sed ēt a matre filio furioso
vel mēte capto nō existēte i coꝛ ptāte
Secō q; illa tñ fit pupillis ista adulꝯ
vel maiorib⁹ Tertio q; in illa pōt sub
stitui q̄libet quē voluerit in ista nō sed
certo ordine sic vt si habet liberos ei
substituātur Si vero nō habet tūc fra
tres substituantur Quod si non habꝫ
nec filios nec fratres tunc quē volue
rit substituet. C. de ipu. ⁊ ali. sub. l. hu/
manitatis. Quarto q; illa expirat ad
uenīente pubertate sed hec solꝫ ad
uenīente sana mente. Quīto illa solū
ipuberi hec adulto tantū. Sexto illa
fit ipuberi siue sit sane mentis siue sit
furiosus hec solū fit furiosis ⁊ mente
captis hec ꝓbātur Insti. de pu. sub.
§. qua rōne Et fit isto modo. A. filiuꝫ
meum furiosum mihi heredem isti/
tuo: ⁊ si decesserit anteq̄ꝫ sanus men
te fiat talē eius filiū vel fratrē vel ali/
um puta Ticium ei substituo ⁊ sic bo
na vtriusq; transibunt ad substitutum
Et fuit equa valde vt furioso ⁊ mente
capto pater vel mater possent proui/
dere ō substitutione.

¶ Sed quid si aduenit sana mēs ⁊ 10
nullo testamento facto iterum reuer/
titur in furiam. ꝙ. q; nō euanescit sub
stitutio ar. l. quod fauore. C. de legib⁹
⁊ magis placet licet alij dicāt nihilo/
minus expirare ar. l. qō quisq; ff. de
re. iur.

¶ Quarta directa substitutio dicitur 11
compendiosa q; sub cōpendio hui⁹
aduerbij qūcunq; fit: ⁊ continet ta/
citā pupillarē que aliās fit prolixioꝛib⁹
verbis Et licet hec dictio qūcūq; se

extẽdat ad oẽ tp̃s tñ hic r̃strigiť ad tẽ pus pupillare solũ v̊tute hoꝝ v̊borũ ℙ.sit heres qꝛ p hmõi v̊ba directa videoꝛ voluisse filio meo ifra tempus pupillare,puidere de herede qõ ifra aliud tempus mihi facere nõ licet.d. §.quo casu Forma huius est.Ⱥ.filiuꝫ meũ heredẽ instituo verũtñ qñcũ qꝫ dictus filius meꝰ decesserit.ℙ.sit heres Et sic solũ in tẽpꝰ pupillare videť voluisse,puidere filio de substituto siue herede.d.l.ꝑcibus

12 ¶Ⱥ quo põt hoc fieri.§.q a milite ꝛ quõ nõ explico qꝛ non est i vsu Jtẽ a pagano.l.quolibet nõ milite sed oꝫ fiat filio pupillo ꝛ in potestate existẽti. ꝛ cõtinet pupillarẽ exp̃sã qꝛ hꝫ eandẽ effectũ ꝛ iõ solũ filio pupillo ꝛ in potestate existẽti põt fieri vt dixi Verũ tñ licet hec substitutõ sit directa ꝺ sui natura simplr̃ pñt tamen apponi i ea v̊ba vel dictiões vel aliq̃ mutari q̃ eã in fideicõmissũ cõuerterẽt ꝛ ad ius ꝛ ad nãm fideicõmissi reducerẽt.

13 ¶Quõ hec substitutio compẽdiosa põt ad nãm ꝛ ius fideicõmissi deduci.§.q quatuoꝝ modis sicut sub q̃t tuoꝝ formis põt fieri ℙrimo sic.Ⱥ. mihi instituo heredẽ ꝛ si qñcũ qꝫ decesserit.Ⱥ.substituo.ℙ.Nã hoc verbũ substituo trahit hãc substitutionẽꝫ ad fideicõmissũ vt vult gl.in.dicta.l precibꝰ ꝛ.l.cẽturio.ff.de vul.ꝛ pu.sub. ꝛ in.c.Raynutius de testa.ꝛ predictũ. aduerbiuꝫ in hoc casu seruat ꝓpriaꝫ significationẽ ꝛ respicit oẽ tempus ꝛ rẽ oi tẽpoꝛe suadet valere.l.quotiens. ff.de rebꝰ dubijs Hinc ẽ q quocũqꝫ tpe moriať siue in pupillari vel maiori etate v̊tute huiꝰ v̊bi substituo vť rogatus esse a testatoꝛe p fideicõmissuꝫ post mortẽ suã restituere hereditatẽ ꝛ bona testatoꝛis substituto Ⱥ ñ ipso instituto moriente mater ꝛ qcunqꝫ successores siue ex testõ vť ab itestato ad hibũt hereditatẽ ꝛ aditã substituto restituent iure fideicõmissi inſti.de fideicom.heť.§.sed qꝛ stipulationes defalcabũt tñ ꝛ retinebunt legitimã ipsius q̃ est tertia pars totiꝰ hereditatis testatoꝛis fm cõioꝛẽ opinionem si ipse.Ⱥ. erat de liberis ipsius testatoꝛis ad q̃s legitima spectat qꝛ in hac testatoꝛ grauare cum non potuit.C.de inoffici.testa.l.quomã De reliquis vero defalcabunt terciã trebellianicaꝫ ꝛ sic habebũt mediã hereditatemꝫ Alterã v̊ mediã restituẽt substituto iure fideicõmiss.retinebunt etiã sibi oia bona ipsius Ⱥ.qꝛ testatoꝛ de suis tñ rogasse intelligiť nõ heredis Si v̊o.Ⱥ.non erat de liberis defalcabũt tñ trebellianicã ꝛ habebit etiã alia bõa q̃ ipe.Ⱥ.aliũde q̃simut Et hec substitutio qꝛ ius fideicõmissi hꝫ põt fieri cuicũqꝫ heredi ꝛ a quocũqꝫ testatoꝛe inſti.de fideicõ.here.§.in primis ꝛ.§.se.Et aduerte q̃ lꝫ in prefata forma non addatur qñcũqꝫ decesserit sine liberis Si tñ Ⱥ.erat de liberis testatoꝛis intelligeť hec clausula sine liberis qꝛ pro regula est q̃ qñcũqꝫ qs rogat aliquẽ ꝺ liberis suis alteri hereditatẽ restituere post mortẽ suã sẽper intelligitur tacite hec cõditio.s.si decesserit sine liberis qꝛ non est credẽdũ q̃ aliquis excluſa prole filij sui voluerit ad alterum puenire hereditatẽ Sed in extraneo heť de nõ inest talis tacita cõditio nisi ad datur expresse.C.de inſti.ꝛ substi. sub condi.fac.l.generalr̃.§.vl.Secundo fit sic.Ⱥ.filiũ meũ impuberẽ mihi heredẽ instituo sed si dictus.Ⱥ.qñcũqꝫ ꝺ cesserit sine liberis.ℙ.sit heres Et tũc si moritur infra tẽpus pupillar̃ valet iure directo ꝛ sic substitutus capiet totã hereditatẽ sine deductione alicuius quarte dicta.l.centurio ꝛ.c.Si pr̃

de testa.li.vi. Si vero moritur in pubertate secundum opinionez Jo.an. erit totaliter fideicommissaria quia licet per istam dictionem sit heres videatur directa: tamen per istam additionem sine liberis trahuntur ad fidei commissum vt probatur in.l.scenola. ff.ad trebel. quia ista additio inuit q̄ i quocunqz tempore decesserit sine liberis in pubertate ex presumpta voluntate testatoris videtur rogatus per fideicōmissum restituere hereditatez post mortem vt probatur in.d.l.precibus. Et ideo quocunque tempore i pubertate moriatur sine liberis mater aut quicunqz successores restituēt hereditatez substituto deductis supra dictis.ff.ō vul.ꝛ pup.sub.l. coheredi §.cū filie ꝛ sic tene licet cōis opinio legistarum teneat q̄ nunquam obligatur Sed expirat per aduētū pubertatis. Tertio fit.A. mihi heredē instituo sed si dicas .A.qñcūqz decesserit sine liberis. ℙ.substituo. Et hec oi tpe ē fideicōmissaria ꝛ idem ius ꝛ eundē effectū hz p oia sicut ꝑma predicta tū rōne verbi substituo tuz rōne sine liberis ꝛ ideo dic vt ō illa .Quarto fit.A. filiū meū mihi heredē instituo si tñ filius meus decesserit in pupillari etate vel postea qñcūqz sine liberis. ℙ.sit heres vel substituo: sub hac forma cōprehenduntur tres substitutiones vna pupillaris expssa p hoc qō dr̄ si decesserit in pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris que sub pupillari expressa ꝓtinet vt dictū ē ꝛ hāc nō pōt facere nisi pr̄ pupillo pp pupillarē expssā qñ fit directe nisi sit miles dicta.l.centurio. Tertia fideicōmissaria ē propter illō qō dr̄ vl' postea qñcūqz sine liberis. Sz si vult q̄ clarius iste tres resurgant dicat testator. ℙ.pupillariter vulgariter ꝛ p fideicōmissum substituo Et vnaquecqz istaz hz suū effectum Nā si.A.sit heres ꝛ in pupillari etate decesserit substitut⁹ vocat̄ iure directo exclusa mr̄e ꝛ alijs legitimis successorib⁹ ꝛ hoc pp effectū pupillaris expresse q̄ matrē repellit ꝛ substitutū admittit.l.luti⁹.ff.ō vulga.ꝛ pu.sub. Si autem.A non sit heres vel qz nolit vel non possit tunc substitutus erit heres iure directo pp tacitā vulgarē que etiā surgit ex pupillari vt dictū est Si vo.A. heres erit deinde factus pubes qñcūqz sine liberis moriet̄ hēbit locū fideicomissaria vnde eo moriēte sine liberis successores restituēt hereditatē cū defalcatiōe vt dictū est. Et vt dixi iste quatuor forme substitutōnū nō possūt fieri nisi filiofamilias pupillo per pupillarē expressā que cōtinetur in ea vnō o notarij ex ꝓsilio meo qñ aliqs hz filiū ipuberem cui vult substituer̄ non solū i pupillari sed qñcūqz facias quā libet per se.s.primo pupillarem Sic A.filiū meū mihi heredē instituo Verūtñ si dictus .A.fili⁹ me⁹ mihi heres erit ꝛ in pupillari etate decesserit. ℙ. heres sit vel fratres eius superstites heredes sint deide facias fideicōmissariā hoc mō. Si vero dictus.A.pubes factus postea qñcūqz decesserit sine liberis.substituo ei per fideicōmissū superstites fratres eius ꝛ premortuorū fratruz eius liberos in stirpes ꝛ nō in capita.si testator vult q̄ vsqz ad ipsos vadat. Nā vt sis cautus.scias q̄ verba substitutionis nō extenduntur vltra illos quos testator expressit.Si eniz instituis tribus vel plurib⁹ filijs ita addiciat̄.ꝛ si aliqs eorū decesserit sine liberis substituo supstites. Certe si decedit vnus eorū relicto filio.ō in de moriat̄ sine liberis filius illius qui primo decessit non admittitur cum

patruis vel sine patruis ad fideicommissam hereditatem illius filij testatoris qui sine filijs decessit quia non extitit conditio substitutionis in persona patris eius illos tantummodo testator substituit qui superuiuerent illi Et Adde vt dixi si testator sic vlt

14 Quinta directa substitutio dicitur breuiloqua qz in breui cõmet substitutiones. i. duas pupillares expressas ⁊ duas vulgares tacitas. Prima pupillaris est vnius alteri Secunda alterius alteri vñ si. A. fuerit heres ⁊ i pupillari etate decesserit. B. superuiuẽs heres erit inf directo ⁊ ecõuerso ⁊ in vtroqz excludũt inf ⁊ ceteri venientes ab intestato per effectũ pupillaris exps se quo vo ad effectũ lz nõ quo ad vba ex eisdẽ verbis duc tacite vulgares etiam resultant qz si vnus illorũ non fuerit heres qz noluerit vel nõ potuerit alter ẽ in solidũ heres ⁊ fit hoc modo testator hñs duos filios vl plures ipuberes sub sua ptate pót facere hoc mó. A. ⁊ B. filios meos ipuberes mihi heredes instituo ⁊ eos iuicez substituo hanc substitutionẽ lex appellat reciprocã vt. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. ita hoc iure nõ pót aũt hec substitutio fieri nisi istituti sint filij pupilli in potestate testatoris alias non esset substitutio breuiloqua sed tacita vulgaris Et aduerte qp vbũ substituo nõ conuertit oẽz substitutionẽ in qua ponit ad fideicõmissariã sed nature illius substitutionis se coaptat in qua ponitur ⁊ eam i directo iure cõseruat excepta sola cõpendiosa in qua si ponatur statum eaz ad fideicõmissariam conuertit. vt pz ex dictis. Multa alia essent dicenda sz breuitatis causa hec que magis cõsueta sunt referam vt itelligas aliquid de successione legitima.

15 Quomodo autem ingrediens relligionem excludat substitutuz. vide. s. heres. §. xviij. Et de legitia. vide L. legitima. multa alia ad istam materiam

16 Substitutio talis conditionis si si ne liberis decedat alter sit heres eua nescit etiam si naturales habet. Secus si addatur legitimis non autem si filios habuit sed premoriuntur. Haz videtur sine liberis decedere. Si autem dicatur sine herede, decesserit nomine heredis soli filij intelliguntur. Item si non habet filium. sed nepotẽ ex filio substituto euanescit. vide. glo. in. c. i presentia. de proba. vbi hec ponuntur.

17 Utrum rogatus restituere hereditatem possit eam alteri alienare. &. vide s. Heres. §. xii.

18 Quid si quis ex descendẽtibus per rectam lineam sit rogatus pure restituere hereditatem. nulla facta mentione de liberis. &. qp si postea habuerit filios vel nepotes vel pronepotes ꝛc. substitutio euanescet. de proba. in presentia in gl. in. l. cum acutissimi. C. de fideicõmissis.

19 Ille cuius industria est electa non potest alium substituere. c. fi de of. dele. ⁊. c. his. cui de offi. dele. li. vi l. vnica §. ne autem. C. de cadu. tol. l. statuliberos. ff. ỗ statu liber. Fallit nisi velit substituere filium secundum Ludo. de ro. in suis no.

20 An quis per substitutum possit deseruire. &. qp non. tex. est in. l. nullus q nexu. C. de decur. li. x. ⁊ in. l. sciendũ §. legati. ff. de lega. Fallit secundum Ludo. vbi. s. nisi se absenter electus pro vtili sibi ⁊ necessaria causa: quia tunc potest vt si vadat ad balneã. l. si absente. ff. de lega. ⁊. l. de pollicitatiõibus. ff. de pollici.

Subtilitas in iure an sit bona. ꝛc. Bda. in c. dilecti. de iudi. post Ui. Ho. Jo. an. ꝛ. d. An. ꝙ aut est ad capiendos ꝛ decipiēdos simplices i iudicio vel extra ꝛ hec reprobat vt in. d. c. dilecti. ꝛ in. c. si cupis. xvi. q. i. Aut est ad interptationē iuris. ꝛ tūc si ē rōnabilis ꝛ iuri pſētanea laudat vt in. c. capellan⁹. de ferijs. ꝛ bonus tex. in. l. vnica. C. de pfe. qui in vrbe conāst. li. xij. vbi dr ꝙ doctor legēs oz habere subtilitatē iterptandi. facit tex. in. l. nō pūt. ff. de le. ꝛ idē qū adbi betur ex iudiciū ad vtilitatez eliciēdam etiā in foro aie. vt in c. i. de pe. di. vj. in vbo subtilis inuestigator. Si vo est irrationabilis sicut quorūdā qui tm̄ volunt subtilizare ꝙ seipsos non intelligūt ꝛ verba puertūt. sic est mala. ꝛ improbatur. vt in. c. i. xlix. di. vbi de hoc ꝛ in. c. cū sancti. xxiiij. q. iij. Aū impator in. l. vlti. C. de legib⁹. dicit vanam subtilitatem eorū derisimus quam corrigendam censemus.

Successio vide. ē. Heredi tas.

Successor alius singularis q in re certa constituit. alius vniuersalis q in tota hereditate vel reliq̄ vide gle. in. c. cū ad sedē. ō resti. spol. ꝛ. ij. q. i. c. i pmis de iudi. qr Gulielmus

¶ Quō successor tenetur stare ꝯctui facto a suo p̄decessore. vid locatio. §. xx. ꝛ. ē. dignitas. §. primo.

Suffragia facta per vnū alterū possint valere alijs. ꝛ. ꝙ ad acquirendum alicui quem statum. puta beatitudinē. ꝛ per modum meriti valere non possunt. sed bñ per modum oronis. s. merito congrui sicut cū ꝙs ꝙ oronē alteri impetrat ꝑmā gratiā ex bonitate diuina nō ad merita respicientes sed ad effectū Ad acqrendū vo aliqd qō cōsegtur statū alicui⁹ vl̄ ē accessoriū ad statū sic op⁹ vnius pōt alteri valere nō solū de cōgruo sed ēt de cōdigno. ꝛ hoc dupl̄r. Uno mō pp cōicationē in radice meritorij opis que est caritas ꝛ sic qlibet de bono alterius hēt emolumētū si ē in caritate iuē illud ꝑticeps ego sum oium timētium te ꝛc. Alio mō ex intētione facientis vt cū qs aliq̄ opa spāl̄r ad hoc facit vt tali ꝑsint. Aū tūc talia opa efficiūtur eor ꝑ qb⁹ fūt q̄si eis a facīte collata vū pūt eis valere ad satisfactionē iplēdā vel ad aliqd quod statū eor nō mutat Et istis duob⁹ modis valēt suffragia nedū viuis sed etiā mortuis nō vt mutēt eor statū sed vt liberent a penis qō nō ē mutare statū qr vt dicit Aug. in enchyridion. c. lxv. dū in hac vita viuerēt meruerunt vt hec sibi postea ꝑdesse posset Et illud. ij. cor. v. Unusqsq ꝑpriā mercedē accipiet ꝑut gessit in corpore ꝛ illud eccl̄iastes. ix. vbi dr ꝙ nō hūt ptē in ope qō sub sole gerit intelligit quo ad status mutationem Nā ꝑmiū essētiale vel penā eternā qlibet hēbit ex ope suo non alieno

¶ Utrū suffragia facta ꝑ peccatores valeant. ꝛ. ꝙ si loqmur de ope opato sic sacrificiū altaris ꝛ alia sacramenta ex se ipsis hūt efficatiā absq̄ ope operātis quā equal̄r explēt ꝑ quēcūq̄ fiāt si aūt loqmur de ope opantis sic distinguo qr pōt fieri ꝑ malū dupl̄r. Primo vt ꝑ actorē ꝛ sic nō ꝑsūt nisi forte per accidēs ꝛ ex ꝓsequēti puta ꝑ elemosinas mali hois boni pauperes excitati orāt ꝑ defūctis illis ꝑ qb⁹ ille malus dedit: scō vt ꝑ ministrū ꝛ sic aut vt ꝑ ministr̄ ecclie publicū vt ē sacerdos q celebrat exequias mortuor ꝛ talia

semp ꝓsunt qꝛ malitia ministri ñ no
cet opi boni actoris Aut vt ꝓ mistruꝫ
ꝓuate psone ⁊ tūc si ad ꝓceptū existē/
tis in caritate vel ad ꝓsortiū sicut cuꝫ
duo legūt psalmos vl offiū mortuoꝝ
⁊ vnus é bonus alt malus sic ꝓsūt illi
ꝓ quo fiūt Si vo ad preceptū nō ext
stentis in caritate qñ mādauit fieri. ⁊
sic nō ꝓsūt defūctis nisi postea esset i
caritate qñ talia fiūt ⁊ ỏ nouo demā
det vel demādationē de nouo acce/
pret qꝛ sic valerēt. Si aūt erat in cari
tate qñ mādauit licet postea nō sit qñ
exequūt nihilominus valēt ỏfūctꝫ ⁊
aduerte ꝙ ꝫ qs existēs in caritate de
mandādo ꝓsequat fructū opeꝝ ꝫ ille
executoꝛ sit in mortali non tñ tñ suf/
fragiū sicut si exeq̄reť ꝓ existētē in ca/
ritate: qꝛ tūc talia opa essēt meritoria
ex duabꝫ ptibꝫ hec ex Ricar. i. iiij. di.
xlv. ar. iiij. q. ii. ⁊ ceteris theologis ibi
dem.

2 ¶ Utrū recipiēs multos ad participa
tionē bonoꝝ suoꝝ sua opa sint illi mi
nus vtilia. ꝛ. ꝑm Ricar. in. iiij. di. xlv.
ꝙ nō: qꝛ plus sibi affert illud opꝫ ca/
ritatis. s. talis receptō bona sua cōicā
do ꝫ sibi detrahat ēt q̄ ad remissio/
nē pene sue de fructu bonoꝝ cōicato
rū ⁊ talia bona sic cōicata faciēti ea i
nullo minꝫ: ſz magis quo ad augmen
tū premij i gloua valēt tho. in. iiij. ea.
di. tenet ꝙ nō valēt ad expiationē pe
ne ꝓprie nisi per modū meriti de con
gruo. s. ex gr̄a non ex debito Nō: qꝛ
duo reatus nō dimittunť ꝓ vnā satisfa
ctionē que ei nō adequat sed ꝓmū est
verius qꝛ caritas opit multitudinem
pctoꝝ ⁊ maior caritas plura petā. vi/
de de hoc. ē. satisfactio. §. vj.

3 ¶ Utrū defūcti quoꝝ legata nō exe/
quūť plus in purgatorio tardēt. ꝛ. vi/
de executoꝛ. §. xxiij.

4 ¶ Que sūt suffragia q̄ ꝓsūt defūctis

ꝛ. Gre. ꝙ q̄ttuoꝛ modis fit de defūcto
rū soluūtur aut oblatōibꝫ sacerdotuꝫ
aut ꝓcibus sāctoꝝ aut elymosinis ca
roꝝ aut ieiunijs cognatoꝝ. xiij. q. ii. aie
Et duo ꝓmi modi sūt magis efficaces
inq̄ntū ferūť in deū q̄ duo vltimi q fe
runť in ꝓximū nisi forte ꝓ accidēs i
q̄ntuꝫ. s. elymosina ipetrat prima duo
vel vnū eorū vel aliqñ alia tria.

5 ¶ Utrū cultꝫ exequiaꝝ valeat defūctꝫ
ꝛ. ꝑꝫ Ricar. in. iiij. di. xlv. ar. vi. q. i. ꝙ
sepultura vꝫ per accidēs inq̄ntū. s. in/
spicientes recordanť ⁊ orant ꝓ eis vñ
dť monumētū q̄si monēs mēte vt di/
cit Aug. i. de ciui. dei. Itē valet sepul/
tura in loco sacro qꝛ frequētiꝫ orāt ꝓ
existētibꝫ apō se q̄ alibi Et ecclia ge
neraliť magis ꝓ existētibꝫ i loco sacro
q̄ alibi: siue qꝛ comēdanť alicui san/
cto rōe cuiꝫ ibi elegit sepulturā ⁊ silia
Alia aūt a sepultura vt sūt eiꝫ ornamē
ta cādelle icēsū pānі ⁊ hmói ꝓsolatio
nes sūt viuorū nō suffragia mortuoꝝ
qꝛ eis ꝓdesse nō ꝓnt nisi ꝓ accidēs in
q̄ntū icitāt ad orādum ⁊ alia bona fa/
ciēda ꝓ defūctis aut iq̄ntuꝫ pauperes
fructū capiūt vl iq̄ntū ecclia decoratť.
⁊ sic elimosina cōputatť tobie. xii. c.

6 ¶ Utrū suffragia sacra ꝓ pluribꝫ tñ
valeāť cuilibet sicut si fierent ꝓ q̄libꝫ
eoꝝ in singulari. ꝛ. ꝙ cōis opio theo
logoꝝ i. iiij. di. xlv. ē. ꝙ ñ Fallit hoc i
cāu de q̄. ē. §. ii. ⁊ missa. §. lii. ⁊. liii.

7 ¶ Cuiꝫ ỏfūctꝫ valēt suffragia dic ꝙ
solū existētibꝫ i purgatorio ⁊ ñ alijs fa
cit. c. cū ¶ Barthe. de cele. missarum

Superbia

ē appetitꝰ ꝓprie ex
cellētie vñ supbꝰ dť q sup esse
videri q̄ ē scōm Ysydo. li. etho. Et iō
si sumať ꝫ ꝓpriā spēm quā hꝫ ex rōe
ꝓprij obiecti sic ē spāle petñ ⁊ sic est
inordinatus appetitus ꝓprie excellē/
tie Oportet ergo actualiter intendēs

ppriã excellẽtiã aliqd iordinate faciat vt sit spāle pctũ supbie Si vo sumat fm quãdã redũdãtiã in alia pcta.sic hꝫ quãdã generalitatẽ icẽtũ oia pcta pñt oriri ex ea. Et hoc duplicit prio i quãtũ alia pcta ordinãt ad finem supbie q ẽ ppria excellẽtia ad quã ordinari põt oẽ qđ qs appetit iordinate. Est so gñale pctũ quãtũ ad effectũ qz in oi pctõ ẽ effectus supbie.s.nõ subdi legi dei:ſz quantũ ad affectũ nõ ẽ gña le pctũ vt qũ,pcedit pctũ ex ifirmitate vel alia cã.z iõ ẽ aliqđ pctũ q ad effectũ qđ nõ ẽ q ad affectũ sicut volẽs occidere hoiez occidit pẽm nescit sic quãtũ ad effectũ ẽ patricida. sed nõ quãtũ ad affectũ ¶Dec ex Fran cisco de may.in so sen.Tertio mõ indirecte z p accidẽs.s.remouẽdo,phibẽs iquãtũ.s.hõ p superbiã ꝓtemnit legẽ diuinã per quã ꝓhibet a peccãdo Et iõ Gre.xxx.moza.ñ põit eã pctũ spāle sed reginam omnium

1 ¶Circa sit pctũ mortale.&.q ſz spẽs suã accipiẽdo ex gñe suo ẽ pctũ mortale qz p ſuppõit ꝓcẽptus diuine regule z legis cui non vult subici ex amor ꝓprie excellẽtie ꝓsequẽdo Et hoc verũ est si sit in deliberatione volũtat̃ p uaricatõ vo diuie legis aut i ope aut i volũtate qñ ꝓuenit ex ignorãtia vl ex ifirmitate sic nõ ẽ supbia.Qñ vo ẽ solũ ex ꝓcẽptu sic est supbia,put ẽ gñale vitium qñ vo ẽ vt qs ꝓsequat̃ ꝓpriaꝫ excellentiã sic,ppria est supbia z spāle pctũ mortale rõne finis.

2 ¶Quot sũt spẽs superbie.&.ſz Gre. xxiij.mo. q ẽtuor. Prima cũ bonũ qđ hꝫ a se extimat hẽre Secũda cũ extimat qđ dat̃ sibi supius a deo ꝓ suis meritꝫ dari.Tercia cũ se iactat habere qđ nõ hꝫ Quarta cũ despect̃ ceteris singulariter appetit videri hẽre qđ non hꝫ Aduerte tñ ſz Tho.xxii.q.clxi.q va extimatio põt corrũpi dupl'r. Primo i vniuersali i his q ad fidẽ ptinent z hoc p infidelitatẽ Secũdo i aliq̃ particulari eligibili z hoc nõ facit infidelitas ſz aliud sicut fornicator extimat pro tpe illo bonũ fornicari: z nõ p infidelitatẽ sed ꝓpter delectationẽ.Jõ in vniũ sali dicere fornicationẽ eẽ bonũ .vel bonuꝫ aliqđ hẽre a se z non a deo vl' suis meritis hoc ptinet ad infidelitatẽꝫ z est mortale pctũ infidelitat̃ Sꝫ q aliquis ex inordinato appetitu ꝓprie excellẽtie ita de bonis suis glorietur ac si ea a se hẽret vl' meritis suis hoc ptinet ad supbiã z ẽ mortale pctũ si ẽ i deliberatõne volũtatis ¶Dec itelligas q iste spẽs supbie ꝓsistãt i extiatiõe qz cũ extiatio ptineat ad rõnẽꝫ ñ eẽt pctũ cũ pctũ solũ sit in voluntate ꝓncipal'r.Sed qz qđ qs vehemẽter appetit facil'ꝫ extiat Jõ pctũ supbie ꝓsistit in iordinato appetitu ꝓprie excellẽtie ex quo facil'r extimat se ea hẽre a se vl' suis meritis vel q plus hꝫ vel ceteros despicit

3 ¶Que sunt eius filie.&.q.Sũt ãbitio ꝓsũptio arrogãtia ptinacia curiositas igratitudo iudiciũ temerariũ irrisio tẽptare deum z adulatio De quibus,in locis suis

Superstitio est vicium ꝓriũ religioni nõ qz plus exhibeat in cultũ diuinũ qꝫ vera religio .sed quia exhibet cultũ diuinũ vl' cui nõ dꝫ vel eo mõ quo nõ dꝫ ẽ ñ superstitiosi dicti sunt fm Isydo.li.ethi.eo q deprecabãtur z imolabãt vt sui liberi superstites fierent glo. aũt ad coz.xj.dicit superstitio est religio.ſ.modum seruata vbi accipit̃ methaphorice religio.sicut qñ dicimus bonus latro

¶Circa superstitionũ diuersa sint spẽs &.q fm diuꝫsa obiecta vl' diuersos fines fm hec enim actus morales spẽs

sortiuntur. Unde Prima spēs supsti
tionis ē cū exhibet cultus deo cui ex
hibēdus est: sed modo indebito. vt si
qs coleret deū nunc fm legis veteris
obseruatiā. Secunda est cū cult' di-
uinus exhibet cui nō debet. s. creatu-
re cuicūq; t ista hz multas sub se spēs
Mā si reuerētiā deo debitam exhibet
creature est idolatria. Si vero hoc fa
cit vt instruat ab ea sic est diuinatio. q
demones cōsulit p aliqua pacta inita
tacite vel exp̄sse cū eis. Si aūt hoc fit
pp directionē humanorū actuū. t sic
est supsticio quarūdā obseruātiarū. Et
hoc dic̄ aug. ii. ō doc. xp̄iana. Supsti
tiosū est iquit qdquid institutū ē ab ho
minib' ad faciendā t colēda idola si-
cut deū creaturā vel aliā. Ecce. Pri-
mū subdit vel ad p̄sultationē t pacta
quedā signorū cū demonibus placita
at; federata ecce Secūdū. post sub
infert. Ad hoc ergo p̄tinēt oēs ligatu
re execrabilū remediorū. quas non
comendat ars medicorū seu in p̄can
tationibus seu in caracterib' suspen-
dendis atq; ligandis: in q̄bus oibus
ars demonū ē ex quadā pestifera ho-
minū t malorū angelorū exorta. Ūñ
t cūcta vitāda sūt xp̄iano t odio peni-
tus execratione repudianda atq; dā-
nāda. xxvj. q. v. nec mirū. t in. c. illō.
i. q. ij. Prima aūt spēs superstitionuz
simp'r ē peccatuz mortale Secunda
vero spēs similiter est mortale pecca-
tū t de hac habes. ē. Sors. Sed qū
consistit soluz in obseruatione q̄run-
dam obseruantiaz sic aduerte q; solū
est mortale peccatum: qū duo cōcur
rūt. Primū aliqd superstitiosū. Se-
cundo q; sciat superstitiosū fore id ser
uās quacūq; intentione hoc faciat se
cus si ignoraret superstitiosum q; sic
nō esset mortale peccatū.

3 ¶ Sed quero quomō p̄ot cognosci

q; tale qd sit superstitiosū. ℟. q; p̄side
randū est vtruz naturali er videantur
posse tales effectus causare p̄o quib'
effectib' causandis talib' qs vult vti
t si sic nō erūt superstitiosa: hz. n. cās
nāles ad inducendū effectus p̄opriōs
adhibere. Si vero nō p̄t nāliter cau
sare tales effectus p̄sequens est q; nō
adhibeātur ad hos effectus caus'dos
vt cāe sed tm̄ vt signa: t nō vt signa
diuina. Sicut sunt sacramēta alia signa
Sed tm̄ vt signa vana t superuacua. t
sic p̄tinēt ad pacta signationū cum de
mōnib' inita t sic superstitiosum Hec ob
stat q; sicut corpora nālia subduntur
corporibus celestib' ita t corpora ar
tificialia vt imagines. Ergo sicut illa.
ita t ista sortiuntur aliquas virtutes ex
impressione corporum celestiū ad ali
quos effectus causandos quia. ℟. q;
nāles virtutes corporum naturalium
cōsequūt substantiales formas ipsoz
quas sortiuntur ex impressione corpo
rum celestium t ideo ex earumdem
impressione formaz sortiuntur quasi
dam virtutes actiuas. Sed forme
corporum artificialiuz procedunt ex
conceptione artificis Et ideo cum ni
hil aliud sint q; compositio t ordo vt
dicitur. ii. phi. non possunt natura-
lem virtutem habere ad ageñ. Et in-
de est q; ex impressione corporum ce
lestium fm q; sunt artificialia nullam
sortiunt virtutem sed tm̄ fz mām nā-
le. Et sic patet q; q; faciunt annuluz in
tali p̄stellatione vel imprimūt imaginē
vt valeat ad febres t hmōi superstitiō
si sunt cōcor. Tho. 2a 2e. q. xcvi.

¶ Utrū ars notoria sit illicita t ieffi 1
cax. ℟. q; sic q: illa q̄bus vt' nō hñt
virtutē causandi sciam vt cū sed tāq;
signa sine q: iefficax ē ad sciam acq̄rē
dā: q: cū q̄rat acq̄rere sciaz ñ p mo-
dū cōnāle hominī. s. adinuenēdo vl'

adiscēdo oz illud expectet a deo. sicut
sācti hoies faciūt nō p vana. sed p ve
rū dei cultū. aut a diabolo vt faciūt q
arte notoria vtunt. qz p vanas supsti
tiones q demones cū nōpossint illu-
minare intellectū ió nūq̄ sciam pote
runt dar lz aliqñ exprimāt aliq̄ do cu
méta sciaz t ió mortaliʳ peccant tali
arte vtēres t vt plurimū efficiūt fatui
4 ¶ Utrū virtꝰ imaginatiua possit im
mutare corpora nāliter. ꝛ. Auicena.
vi. nāliū. c. vlt. q sic accipiēdo imagi
natiuā p ipsis virtutibus interioribus
vt pz in trabe posita sup aquā t in ter
ra t multis aliis exēplis t ēt exnea qđ
ñ credo qz nimis extēdit eiꝰ vtutē ēt
nō itelligas i q̄cūq̄z imutatiōe sz i alī
qbꝰ aliis impedimētis sublatis.
5 ¶ Utrū fascinatio sit possibilis. ꝛ. q
accipiēdo fascinationē p illusione seu
ludificatione sēsuū p artē magicaz fa
cta. sic certū est q est possibilis nisi p
hibeat a deo mediante ministerio an
gelorū vel sanctorū. Si vo accipiat
fascinatio p invidia t sic est ēt possibi
lis sicut multipliciter experientia do-
cet Si aūt accipiat pro imutatiōe ad
malū facta in corpore alterius p ocu-
los alterius respiciētis in eū sic silr est
possibilis nāliter vt dicit Auicena vbi
s. sed nō in oi corpore neq̄z ab omni
aspectu Vide Rica. in q̄libeꝫ qui hāc
qōnem format vñ pōt vetula infecta
aspiciēdo puerū ipsū inficere
6 ¶ Utrū herbe vel armōie hēant vir
tutē ꝫ demones. ꝛ. q nō nisi per acci
dens. Illā cū actus actiuorū sint i pa
ciēte dispositō fo de aia Si demon
iuenit passionē malēcontcā intēsiorez
acrius vexabit eū in quo est qñ est in
maiori dispositione q̄z qñ ē in minori
t sic cū herbe t armonie valeāt natu
raliʳ ad talē passionē leuādā vl minuē
dā sic p̄sequēter valēt ꝫ demonez vt
minus possit vexare illum Sed dire-
cte t proprie nulla herba aut res cor
poralis pōt agere in purū spiritū nāliʳ
t si aliqñ valet est potius ex aliq̄ sup-
stitione que prohibita est.
¶ Utrū liceat suspendere breuia ad 7
collū. ꝛ. q sic si. v. có currāt Primū
q sint noia cognita t nota nō ignota
Secūdum q illa nōia aut verba sint
noia sācta puta euāgelij aut sacre scri
pture aut aliquorū sanctor Tertium
q in eis nō ponanʳ alīq caracteres
seu signa pter signū crucis. Quartū
q nō inseratur aliqđ vanū seu falsuz
Quintū q in scribēdo seu suspēdēdo
aut portādo nō obseruet aliqđ supsti
tiosū sicut qñ creditur minus valeāt
scripta ante euāgelium vel alio die vl
per puerū v̄ginē t hmōi alr istis nō
occurrētib⁹ superstitiosū ē vt pz. xxvi.
q. vi. nō liceat t. c. nō obseruetis.
¶ Utrū icātatio, serpētū t asalituz sit 8
licita. ꝛ. q si in incantatiōibꝰ serpētū
t filium habeat respectꝰ tñ ad sacra
vba t ad vtutē diuinā nō ē illicituz.
Sed qz vt plurimū fiūt illicite obser-
uātie circa tales icātatiōes t p demo
nes sortiunʳ effectū ió reprobāntur
¶ Utrū carminatrices t carminato 9
res qui carmināt infirmos aut pueros
peccent mortaliter. ꝛ. si nihil superfli
tiosum dicunt aut docent aut faciunt
sed tñ vtunʳ licitis p̄cibus t aduira-
tionibus sicut per passionē t crucem
t similia nō est peccatū sed nō debēt
p̄sulī nisi discretis persōis vel religio
sis qz cōmuniter superstitiōes inuscēt
¶ Quid ꝺ illis q dicūt missā ꝺ mor 10
tuis p viuis vt moriātur. ꝛ. q peccāt
mortaliter. xxvi. q. v. quicūq̄z. Et idez
dic de exuentibus altaria aut operien
tibus imagines sanctorū vt in. d. c. q-
cunq̄z Similiter de dicentibus psal-
mos aliquos ad hoc

11 ¶ Utrū colligētes aliqs herbas vanas obseruationes facientes peccent mortaliter.&. sic si scientes supstitiosū esse faciunt vt patet.xxvi.q.v.c.non licet ⁊.q.vi.non liceat

12 ¶ Quid de obseruatiōibus vanox ad precognoscēda infortunia ⁊ hmōi &.q oia phibita sunt q: sūt signa ex vanitate hoium cooperante diabolo nā cū in huiusmōi a pncipio aliquid veri euenit a casu inceperunt hoies animū in his applicare Et iō diabolus multa facit euenire in talib⁹ vt homines curiosiores fiant in talib⁹ ⁊ laqueis errorū iplicētur vt dicit Aug. primo de doc.xpiana ⁊ no.in.c.sciendū.xxvi.q.iii

13 ¶ Utrū sciens maleficiū possit sine pcō illud soluere.&. Petrus aureo.i iiij.di.xxiiij.q.ii.q per aliud maleficium fieri ñ pōt sine peccato infidelitatis Si tū qs esset actu dispositus ad faciēū maleficiū.potest aliquis vti eo q: lz malo alterius vti ad bonū sunz sicut dicit Aug.de iuramento infidelis iurantis in noie dei sui Ubi lz qs non possit inducere aliquē ad aliqd maleficiū faciendū tū si est aliqs dispositus actualr facere aliqd maleficiū vt aliō destruat possū illo vti ad bonū meum Pōt ēt tolli p destructionē maleficij si scitur q: eo destructo demō nō amplius fatigaret q: ex pacto nō assistit. nisi q3 diu durat tale signuz Ubi dicit Scot⁹ eadē di.q nedū nō est peccatū imo meritoriū destruere opera diaboli nec in hoc est infidelitas aliqua:q: destruens nō acgescit operib⁹ diaboli sed credit demonez posse vexare ⁊ velle fatigare dū tale signū durat ⁊ ō structio signi talis ponit finē vexatōi Pōt ēt destruere qs maleficia p sacramenta adiurationes diuinas orationes ⁊ huiusmodi meritoria

14 ¶ Utrū credēs se cum alijs nocturnis horis egtare ⁊ vbicūq3 voluerint subito posse trāsire aut in aliā speciem creaturam posse mutari peccēt mortaliter.&.q sic postq3 sup talib⁹ audierunt veritatē ⁊ sūt infideli deteriores xxvi.q.v.epi Secus si ex simplicitate añ informationē de veritate.

15 ¶ Quid de obseruatiōe lune aut die rū.&.Archi.in.c.si qs clīcus xxvi.q.v.q si qs obseruet ad pcognoscēdos futuros euentus fortuitos vel etiā ad pcognoscēdū futura opera hominuz p certitudinē sic illicitū est ⁊ ars demonū Si vero qs vtaf tali obseruatione vel alia cōsideratione astrorum ad precognoscendū futura que ex celestibus causantur puta siccitates pluuias ⁊ huiusmodi sic nō est peccatū q̄ niā dubiū nō est quin res circa lunarem globum cōstitute per superiora regant immutent ⁊ pcurentur ⁊ quod dicit Aug.in.c.non observetis.xxvi.q.vi.intelligitur secundum primū modum non ꝑm secundum

Suspensio ō q̄ hic lō quoz ē q̄dā ecclīastica cēsura q̄ interdicitur aliq3 offiū vel exercitū cōpetens certe persone ecclīastice aliqñ a iure aliqū a iudice prolata elicitur ex glo. in.c.ad reprimendam de offi.ordi.⁊ in cle.cupientes de penis.

¶ In qbus casibus a iuf incurritur aliq̄ suspēsio.&.lz glo.in.d.cle.cupiētes multos numeret tū ego ꝑm paruitatē ingenij mei ad.xxxvij casus reduco q pinēt ad suspēsionē maiorē q̄ ꝓprie dī suspensio nā suspēsio minoz q̄ infligit pp pticipationē cū excōmunicato solū priuat pceptiōe sacramētoz et pp hoc ñ pōt eligi lz bene eligere ⁊ exercef iurisdictionalia q̄rū

¶ Primo ponitur in.c.vlti.xviii.di. Ubi epūs est suspensus duob⁹ mēsib⁹ aboffō si post ꝓuinciale cōciliū cele

brarū infra ser mēses nō cōuocat oēs abbates p̄sbyteros ⁊ clericos ⁊ nō refert eis oia acta cōcilii.

3 ¶ Secūda ponit in.c.nullus.lv.di. Ubi ep̄s tp̄o iure suspēdit p annū a celebratione misse si ordinat solēnit penitentem scienter

4 ¶ Tertius ponit in.c.i.⁊.ii.lxxiiii.di. vbi ep̄s suspēdit p ānū a celebratione misse si ordinat aliquē inuitū de quo dic vt.s. Ordo.ni.§.xxiiij.

5 ¶ Quartus p̄oit.xxxij.di.c.nullus ⁊ xv.q.viij.sciscitātibus. Ubi clerici notorij ꝯcubinarij sūt suspēsi de quo dic vt.s. Lōcubinat⁹.§.iii.

6 ¶ Quitus p̄oit.lviii.di c.fi.vbi ep̄s q ordinat móachū sine lnia abbatis est suspēsus a cōione aliorū a sua diocesi aliq dicūt ab alijs episcopis

7 ¶ Sext⁹ ponit in c.nihil ē ⁊ in.c.cū in cūctis de elec. Ubi clericus q eligit indignū q̄tū ad etatē: legitimitatē sciam: ⁊ mores electione actiua pro ulla vice est p̄uatus ⁊ a beneficijs ecclesie p triennuz est suspēsus Ep̄s vero q facit vl̄ p̄mittit fieri p illa vice p̄iuatus est ptāte cōferēdi beneficiū illō si ad eū ptinet ipius collatio ⁊ dz suspēdi a pceptione ppij beneficij

8 ¶ Septim⁹ ponit in.c.q̄sq̄s de elec. Ubi clerici⁹ cōsētiēs electioni de se facte p ptātis secularis abusū fit ineligibilis ⁊ eligentes prima vice sunt suspēsi electionis ptāte.

9 ¶ Octau⁹ p̄oit in diuersis capitulis ⁊ titulo circa ordinatos vl̄ eē tpa vl̄ ab ep̄o q resignant vel a nō suo aut de eius licētia vel ab excōicato ꝺ gradato suspēso ⁊ hmōi ꝺ q̄bus dic vt.s. Ordo.ii.§.i.⁊ Ordo.iii.§.xviii.⁊ Ordo.iiij.§.iiii.⁊ Ordo.vi.§.iii.

10 ¶ Mon⁹ p̄oit circa ordinātes aīi tpa vel illiteratos vel nō subditos De quibus dic vt.s. in precedenti casu.

11 ¶ Decim⁹ p̄oit in.c.q̄rūdā de soluBi suspēsus est ab administratiōe spiritualiū qlibet grauās ecclīam sibi cōmissaz p debitis alienis: aut lr̄as siue sigillū ꝓcedēs q̄bus possint eccle obligari Uerū est q nō ligat hec suspensio nisi inferiores ep̄is fm Jo. in glo. ibidē ⁊ q p ep̄m ēr pōt relaxari sed ñ dz facere nisi p̄us sit satisfactū indēnitati ecclie.c.cū olim de v̄bo.signi.

¶ Undecim⁹ p̄oit in.c.i.de clericis 12
pugnātib⁹ in duello Ubi cleric⁹ duellū suscipiēs vel alteri offerens suspēs⁹ est: poterit tñ ep̄s cū eo dispensare: si mors vel mutilatio non sit secuta

¶ Duodecim⁹ p̄oitur in.c.p̄uida de 13
cle.li.vi. Ubi suspendūtur q̄cūq̄ indices p ānū cōtinuū ab ep̄orum cōfirmatione ⁊ cōsecratione q se intromittūt de cognitione negotioꝝ in causis electionū ep̄atuū q̄ñ antea ad papā ē appellatū Aut q cōfirmationē aut cōsecrationē conferunt electis post talē appellationē Et si solū cōfirmationē cōferūt sūt suspēsi ab ea tñ Si ꝓfirmationē ⁊ cōsecrationem sic sūt ab vtraq̄ suspēsi Similiter si partib⁹ recedēntib⁹ ab appellatiōe eā cōferat nisi p̄ius ingrat si partes aliq̄ p̄uitate inueniēte recesserūt a dicta appellatōe

¶ Tertiusdecim⁹ ponit in.c.tāta de 14
excess. prela. ꝯ nō seruantes interdictū de q̄ dic vt.s. Interdictū.vii.§.vii.

¶ Quartusdecim⁹ p̄oit in.c. sacro. 15
de sē.exco. Ubi suspēditur p mēsē ab ingressu ecclie proferēs sniam excōicationis nisi p̄missa canonica monitione cora idoneis testibus

¶ Quintusdecim⁹ p̄oit in.c.cū me- 16
dicinalis de sen.exco.li.vi. Ubi suspēdit p mēsē ab ingressu.ecclie ⁊ a diuinis officijs ferens sniaz excōicatiōis interdicti vel suspēsionis nō in scriptis Idē est si nō ꝓscribat causā sententie. Idē ēt est si req̄situs non tradat infra mēsem exēplū scripture. De q̄ dic vt

s. Excõicatio secundo.§.ij.

17 ¶ Decimusdecim⁹ ponit in.c.qz sepe de elec.li.vj. Vbi suspẽdit ab officijs ⁊ a qbuscunqz beneficijs cõuctus capitula collegia aut singulares psone i frascriptaru eccl'aꝝ q decedẽte p:elato alicui⁹ ecclie cathedralis vel regularis vel collegiate bona ab eo dimissa. vel vacatiõis tẽpoze obuenictia occupãt. ⁊ hec q̃diu ea no restituãt. vel ecclie aut successoꝛi nõ obstante quacũqz ꝓsuetudine ꝓtilegio aut statuto ⁊ in clemẽtia statutũ de elec. declarat id hẽre locũ in oi emoluméto. ⁊ intelligẽ qñ ꝓlatus principalis decedit vide.s. beneficium.§.xl.

18 ¶ Decimusseptim⁹ ponit i.c. hac cõstitutiõe ꝺ offõ dele.li.vi. vbi cõseruatoꝛ suspẽdit p vnũ ãnũ ab offõ si sciẽter intromittit se de alijs q̃z ꝺ manifestis de q̃ dic vt.s. cõseruatoꝛ.§.i.

19 ¶ Decimusoctau⁹ ponit in.c.hoc cõsultissimo ꝺ re.ecc.nõ.alie.li.vj. vbi ꝓlati submittẽtes bona eccliaꝝ seu iura sine cõsensu sui capituli ⁊ sedis aplice lnia. laicis fũt suspẽsi p triẽnũ ab offõ i.executione officii ⁊ ab administratione. s. tpaliũ fm Jo.an. Jtẽ clerici qui hoc scientes nõ denũciãt superiori fuit suspẽsi p triẽnuz a pceptione beneficiorũ illius ecclesie. Quid aũt regrat vt hec suspẽsio incurrat. dic q̃ tria q̃rgrunt vt laici sint excommunicati q vi aut metu id exigũt ab ecclesiasticis. De quo excõicatio.vij.casu. xxj.

20 ¶ Decimusnonus põitur i.c. cum et ni de sẽ. ⁊ re.iudica.li.vj. Vbi suspẽditur p ãnũ ab offõ iudex eccl'iastic⁹ ordinarius vel delegat⁹ q̃ ꝺ iusticiã ⁊ cõscias in grauamẽ partis alterius iudicio quocũqz faciẽs p gratiam vel sordes. Sz hoc ũ hz locũ i arbitro ꝺz Ber. Qꝺ limitat Jo.an. verũ nisi succedat in locum ordinarij vel delegati ꝺ offi. dele. c. vno delegatoꝝ. et eadem ratione nec in auditoꝛe.

¶ Vigesimus põit in.c.pñti de offi. ordi.li.vj. Vbi epi ⁊ sup̃iores suspẽdũtur ab ingressu ecclie inferioꝛes vero ab offõ ⁊ beneficio q i subiecti sibi dignitatib⁹ psonatib⁹ poratib⁹ vl' eccle sijs bõa in ipsis inuẽta post mortẽ rectoris caꝝ. vel tpe vacatiõis obuenictia q̃quo mõ occupãt ⁊ tandiu donec restituerint occupata: nisi ex spãli. priuilegio aut cõsuetudine ꝓscripta eis cõueniãt. Et aduerte q̃ hic logtur de alijs bonis ab his de quib⁹ in.c.qz sepe de elec.li.vj. de qbus.s.§.xvij. 21

¶ Vigesimus sp̃m⁹ põit in.c. exigit ꝺ cẽsi. li.vj. Vbi epi ⁊ supioꝛes suspẽdũtur ab ingressu ecclie. inferioꝛes ab offõ ⁊ beneficio q visitãtes exigũt pecuniam vl' munera vl'a nõ visitat⁹ recipiũt ꝓcuratoꝛez ꝺ q̃ dic. vt. j. visitatio.§.iij 22

¶ Vigesimus secũdus põit in.c. vsurarũ de vsu. li.vi. Vbi suspẽdunt epi ⁊ maioꝛes q vsurarijs mãifestis nõ oriundis q̃cũqz titulo ꝓcedũt domos ad fen⁹ exercẽdũ donec eos expellant. 23

¶ Vigesimus tertiu⁹ ẽ in.c. eporꝝ de ꝓ uile. li.vj. Vbi interdicit ingress⁹ ecclie illis q celebrãt sp̃ntib⁹ excõicatis publice vl' interdict⁹. aut eos recipiũt ad sacramẽta ecclastica vel sepulturã ⁊ tãdiu donec ad arbitriũ excõicatoꝛis satisfecerit cõpetẽter. Et si hoc interdicto durãte diuinis se ingerãt i ecclia i suo agente. s. offõ sicut ꝓue efficiuntur irregulares. c. is cui de sen. excõ. li.vj. Et licet Archi. hic limitet istõ ad excõicatũ ab hõine pp verbũ donec arbitrio eius cui⁹ sniaz. Tñ Jo. de sancto. quẽ segtur Gemi. ibidẽ intelligit ꝺ sẽtur. Et sic illud verbũ cui⁹ sniam. s. hi est tuũ. conductoris. si hõis. hõis. Silẽ hõs in.c. mup de sen. excõ. Et sic tenet Jo.an. vt recitat Gemi. ibidẽ arguit q̃ ꝓdicta pena solus hz locũ q̃ ad exẽptos nõ q̃ ad clericos nõ exẽptos. ⁊

posset teneri p3 factū. Iz ãte fctiñ sit te nẽdū q3 etiã ligat nõ exemptos.

25 ¶ Vigesimusquartus ponit in .c. statuimus de ele. li. vi. vbi suspẽdit trien nio a beneficiis q defecerit in ꝓbatio ne eius qõ obiecerit ꝑsonã electi ad aliquã dignitatẽ vel ꝑsonatus ad que beneficia si se ingesserit. ꝛ. illud tõs p petuo priuatus est: misi manifestissime cõstet q3 calũnatose nõ egerit. Intelli ge in beneficiis q̃ habet in illa eccliã pro qua electio celebratur. c. si com promissarius de elec. li. vi.

26 ¶ Vigesimusquint9 põit in .c. cupien tes de ele. ꝺ q̃ supra. Electio. §. viii.

27 ¶ Vigesimussextus ẽ in .c. si. cõpro missarius de elec. li. vi. Vbi eadẽ suspẽsio ponit compromissario si eligit scienter indignũ. nisi cõpromittentes illud habuerint ratum.

28 ¶ Vigesimusseptimus ẽ in .c. solet ꝺ sẽ. exco. li. vi. vbi. suspẽsus ẽ ab oi actu legitio excõicat9 maiori excõicatiõe.

29 ¶ Vigesimusoctau9 põitur in .c. nõ solũ ꝛ in .c. ꝓstitutionẽ de regula. li. vi. Vbi suspẽdit a receptiõe quorũlibet ad ꝓfessionẽ mẽdicãtũ ordinuꝫ frẽs q aliquẽ añ ânũ ꝓbationis complẽ tũ recipũt ad ꝓfessionẽ.

30 ¶ Vigesimusnon9 põit in cle. qñ ꝺ vi. ꝛ hone. cle. de q̃. ꝫ. clericus. iiij. §. ii. ꝺ clericos virgatis vestibus vtẽtes.

31 ¶ Trigesim9 ponitur in cle. i. de re. ecc. nõ alie. vbi suspẽdit ab offõ q3libꝫ religiosus ꝓsidẽs monasterio ꝓratu ecclie seu administratiõi cuilibet si iu ra reddit9. vel possessiones eiusdẽ ali cui ad vitã seu ad certũ tẽs cõcedit q̃ uis titulo nisi necessitas aut vtilitas id exposcat monasterii vel ecclie: ꝛ tũc cũ cõsẽsu cõuẽtus si hꝫ. Aut si nõ hꝫ sui ꝓlati. Hoc tñ nõ extẽditur ad lo cationes ꝛ uenditiones fructuum ad modicũ tẽs vt ibidẽꝫ.

32 ¶ Trigesimusprimus ponit i cle. reli giosi de elect. Vbi suspendũt religiosi hñtes administrationes vel beneficia ab officiis ꝛ administratiõibus q no ualiũ aut decimaliũ aut decimarũ de bitarũ faciunt fraudẽ: si req̃sit. ꝛ. mẽ sẽ nõ destiterit vel nõ satisfecerit vsur paris ifra duos mẽses. ꝛ tãdiu donec satisfecerint

33 ¶ Trigesimussecund9 põit in cle. cu pientes de pe. vbi suspẽdũtur ab offõ ꝓ dicatiõis oẽs religiosi exceptis illis q decimas recipiũt: q postq̃ fuerit req siti ꝓ rectores eccliarũ sciẽter omisse rint facere ꝓsciam cõfitẽtibus de de cimis soluẽdis ꝛ hoc q̃diu non fece rint si comoditatẽ habuerint.

34 ¶ Trigesimustertius põit in cle. i. de sta. mo. Vbi suspẽdit a beneficioꝝ col latione abbas vl ꝓor nõ hñs abbatẽ. ꝓpriuꝫ. ali9 ꝺo ab administratione si quam hꝫ. q3 si nõ hꝫ inhibitaꝝ ad hñ dũ beneficiũ ꝛ administrationẽ. ꝛ hoc ꝓ ânũ si fotulares nõ corrigiatos ꝛ al tos vl capucia nõ fixa portaꝝ ꝓsupse rit. Vtẽ ꝑm ꝓmissã ꝑsonarũ diffinctio nẽ ꝑfatas penas suspẽsionis ꝛ inhabi litationis ꝓ biẽnũ ipso facto incurrũt si venatiõi aut aucupatiõi clamorose vl alias cũ canib9 aut aub9 ex ꝓposi to interfuerint. ꝛ logt̃ de monachis ni gris. ꝛ collatio priet ad ꝓorẽ claustra lẽ cũ cõsilio ꝛ cõsẽsu maioris pris ca pituli seu cõuẽt9 durãte tpe suspẽsiõis abbatis vel prioris vt ibi.

35 ¶ Trigesimusq̃rtus põit in cle. cũ sit ꝺ magr̃is. Vbi suspẽdit q3libꝫ ẽt epi ꝛ supiores ꝓ sex mẽses sequẽtes a col latiõe magisterii. seu doctorat9 q ali quez ꝓmouerũt ad tale offiñ nisi ꝓus recepto iuramento q3 vltra tria milia turonẽsium argenteoꝝ in tali docto rationis solẽnitate nõ expẽdet

36 ¶ Trigesimusqntus põit in cle. mul torũ de bere. Vbi suspendunt epi per triẽniũ ab offõ si odij sẽe aut amoris

vel comodi tpalis obtētu ꝑ iusticiam
ꝛ ꝓscias omiserit ꝓcedere in cric hę
resis ꝑ quēcūꝫ vbi fuerat ꝓcedēdum
aut obtētu eodē ꝫ prauitatē ipsam vel
ipedimētum sui officii imponēdo quo
quo mō verauerint aliquem.

37 ¶ Trigesimusiext⁹ pōit in cle. reli
giosi de pui. Ubi suspēdūt religiosi q
ex administratiōe eucharistie. extre
me vnctiōis vel solēnizatiōe mīmo
nij: aut q̄cūcūꝫ absolutiōe indebita ali
qd acqsierūt nisi postq̄ fuerit regsti
j. mēlē restituerit donec satisfecerint

38 ¶ Trigesimusseptim⁹ pōit in. c. qui
oibus de vsu. Ubi clerici suspēdūtur.
ipso fctō ab officii executiōe ꝺ. Ad a.
ibidē q recipiūt ad cōtionē vl' oblatio
nē altaris manifesto vsurarios. ꝛ tādiu
donec ad arbitriū epi satisfecerint.

39 ¶ Est ꝛ alia suspēsio q̄ dī minor. hāc
incurrit qs ex duob⁹. ꝓmo ex q̄cūcūꝫ
mortali pctō in q̄ qs cadēs aīcūꝫ pe
niteat est suspēsus ab oi sacrox ptici
patiōe vt i. c. q̄sitū ꝺ cohabi. cle. ꝛ nul.
Secō ex pticipatiōe cū excōicatis in
q̄ incidit minorē excōicationē. Istu tñ
si sic suspēsi celebrēt nō efficiūt irre
gulares. vt in. c. si celebrat ꝺ cle. excō. mi.

40 ¶ Est ꝛ alia suspēsio q̄ qs est suspen
sus q̄ ad alios: sed q̄ nō ad se. q̄ ꝛ ꝑpe
tua suspēsio nō pōt dici ꝛ ista ligant cleri
ci pegrini. vt in. c. i. ꝛ iii. ꝛ de cle. pe
regri. Nam tales non pñt celebrare
in publico aīcūꝫ fidē certā fecerint de
eorū ordinatione sed bene in secreto
vt in. d. c. iii. Si tñ celebrarēt nō cēsē
irregulares. vt. no. pa. i. d. c. si celebrat.

41 ¶ Nullus epūs aut supior incurrit sē
tētiā interdicti vel suspēsionis ipositam
a iure vel a iudice: nisi de eis fiat spe
cialis ꝛ expressa mentio. c. q̄ periculo
sū de sen. excō. li. vi

Suspensio. ii.

quo ad prolationem. Sciendū q̄ ꝺz
fieri in scripto monitiōe ꝓmissa ꝛ cete
ris sicut excōicatio. Et nō q̄ ꝺicit ꝺ sē
tētia excōicationis ꝑ. Excōicatio fo
rie de prolatiōe suspēsionis vel inter
dicti. vt ꝓz in. c. i. de sen. excō. li. vi.

¶ Utrū appellatio suspendat interdi 1
ctū vl' suspēsionē sicut excōicationem
ꝑ. q̄ sic si ꝓcedat. vt in. c. ad hoc q̄m
de appel. a ꝺnio. Si tū appellatio fie
ret ēt post suspēsionē a tpalibus vt pu
ta ab ingressu dom⁹ vince ꝛ hmōi. vl'
interdicto ignis vel aque ꝛ hmōi be
ne appellatio post seq̄ns inspēderet eā
l. nō tū. ff. de appel. nisi casus cēt i q̄
dānatū publice interesset ſari puniri
l. cōstō cs. ff. de appel. Et q̄ ꝓz q̄ sus
pēsionē a beneficio. ab offō vel ab in
gressu. ecclie ñ tollit appellatio seq̄ns
q̄ spūalia sūt. Et sic intellige Inno. i
d. c. ad hoc q̄m. Secus si suspēsio ē a
ꝓceptiōe fructuū beneficii q̄ tpalie ē
vsa ꝓbēda: q̄ appellatio bene suspen
dit ēt post interposita. Sec⁹ si suspen
deret qs a canonica q̄ spūalis ē. Jo.
An. tamē i. c. is cui de sen. excō. li. vi.
ꝓz q̄ ēt tollit appellatio sequēs suspen
sionē a beneficio. Et illō q̄ ꝺī ñ suspē
dere appellationē seq̄ntē interdictuꝫ
vel suspēsionem ꝺicit hēre locū in me
re spūalibus per que ligatur anima.

¶ Quid si tnia suspēsiōis aut interdi 2
cti ferat sub cōditiōe. ℟. nō ligabit do
nec extet ꝯditio Et breuiter q̄ꝺ ꝺī de
excōicatione ꝺic de suspensione fm
Jo. an. in. c. licet. de sen. excō. li. vi. cū
cadē q̄si sit ratio.

¶ Quis pōt suspendere vel iterdice 3
re. ℟. q̄ q pōt excōicare ꝛ eō. Silr q
pōt excōicaſ pōt suspēdi vel iterdici.
Et q pōt per censurā ecclīasticā coge
re potest hec tria facere. s. excōicare
suspendere ꝛ interdicere que tria in
telliguntur nomine censu ecclīasti

cc.c.querenti de verb.si gñ.

Suspensio.iii.

Q̃ ad penaz. Doc. saris itricate loquũtur q̃uis ℳa. in.c.cũ dilectus ō ꝓsue. ꝛ in.c.si.celebrat ō cle.exco. mi. clarius direrit nihilominus tu vt clarius capias.

1 ¶ Aduerte ꝓmo ꝛ distigue sic. Quedã suspẽsio ẽ a iure vt i casib⁹ supraposit̃is q̃dã ab hoie. ꝛ haz suspẽsionuz q̃dã ẽ ab aliq̃ q ꝓpe est act⁹ alicuius ordinis. puta a celebratiõe ab offõ ab ordine ꝛ huiusmodi. q̃dã ab alijs actibus q nõ ptinẽt ad aliquẽ ordinẽ. Si suspẽsio sit ab actib⁹ alicuius ordinis sic aut talis suspẽsio ẽ cũ tali modificatiõe. s. q̃uscz satisfecerit vel penituerit Et sic si ẽ a iure. vt.xvj.xx.xxj.xxij. xxiij.xxvj.xxvij.xxvvj.xxxvij. di. sic sedm arch̃. Et no. Gemu. in.d.c. qz sepe nõ efficiũt irregulares si celebrẽt vel exerceãt actũ ordini deputatũ: qz ꝑz cũ isti poti⁹ videt a deo suspẽsi q̃z a iure. Si vo talis suspẽsio sit a iudice sic erũt irregulares. Ꝛriñ tñ tz gl. i. d.c. pñtu. q̃et suspẽsi a iure tali mõ sint irregulares cuius opinionẽ tenere añ factũ. sed p⁹ factũ illã Archi. Si vo dicta suspẽsio nõ sit cũ tali modificatiõne. siue sit a iure vel a iudice efficiunt̃ irregulares exercẽtes actũ alicuius ordinis. vt i.c. i. de sẽ. ex. li. vi. ꝛ in.c.i. de snia ꝛ re iu. li. vj. Si aũt dicta suspẽsio nõ sit circa ea q̃ ptinẽt ad act⁹ ordinum. ꝛz circa alia ab ipsis sic nõ eẽnt irregulares cã nõ ꝺuãtes. sed alio mõ debent puniri. et dicta duo. c. loquũt ꝓprie. qñ exercet aliqꝺ ꝺputatũ certo ordini. vt no. in dictis. c. cũ dilect⁹. ꝛ. c. si celebrat ꝛ in.d. Cle. cupientes.

2 ¶ Et aduerte ꝺo q ẽ q̃dã suspẽsio ab actib⁹ ordinũ ã fit a ꝓlatis vl̃ a iure ꝺ q̃ dic vt dixi hic. s. Quedã q̃ fit a cõfessorib⁹ ad certũ tẽpus vel ẽt simpliciter ꝛ talis nõ inducit irregularitatem licet nõ seruet̃ ꝑz. Jo. an. in. c. is q de sen. ex. li. vi. qz nõ inuenit̃ iure expressuz.

3 ¶ Aduñte tertio q vt pz ex supradict̃. in ti. Suspẽsio ꝓmo. Suspẽsio multi pliciter ponitur. Et no. gl. in. d. cle. cupiẽtes. Et ió vt scias qñ cõcernit actũ ordinũ explanabo Aliqñ. n. qs suspẽdit̃ a pontificalib⁹ solũ: ꝛ sic si celebrat ẽt in pontificalibus nõ efficit̃ irregularis ꝑm ℳo. ꝛ. vo. durandi: qz nõ sũt de substãtia ordinis uel officij qz sine ipis quodlibz offiũ põt celebrari. Ego tñ tenẽdo q ep̃alis⁹ sit ordo. vt cõiũ tenẽt canonistẽ credo q si celebrat i põtificalib⁹: vel exequit̃ alqd qꝺ ad ordinẽ ep̃alis ptineat efficit̃ irregularis. Sec⁹ exercẽdo iurisditionalia: qz illa sũt sepata ab his q̃sunt ordinis ep̃alis Et ió ep̃s suspẽsus a pontificalibus nõ est suspẽsus a iurisditionalibus. vt no. ℳa. in.d.c. cũ dilect⁹. Aliqñ suspẽditur a sacramẽtoz pceptiõe vl̃ pticipatiõe. ꝛ sic sic̃r non est irregularis si ꝺ facias. vt in.c. si celebrat de cle. ex. mi. qz pticipare nõ ẽ ordinis vl̃ officii: qz laici ẽt participãt ꝑm Jnno. i.c.i. ꝺ sẽ. ex. li. vi. idẽ. tz ℳo. aliqñ suspẽditur a collatiõe sacramẽtoz: ꝛ sic sic̃r tz conferat nõ est irregularis: qz sine solẽnitate cõferũt ẽt sacramẽta a laicis ꝑm Jnno. in.d.c. ꝓmo. ꝛ ℳosti. ibidẽ. Limito verũ qñ cõfert sacr̃a: nõ ut tanquã habẽs ordinez sed simpliciter sicut ꝛ laicus. Aliqñ suspẽdit̃ qs ab ordine subdiaconi. ꝛ sic si exercet offiũ diaconi vel presbyteri erit irregularis. Secus si ab ordine ꝓsbyteri esset suspensus qz posset exercere offiũ inferiorũ ordinũ. c. significauit ꝺ cor. vitia. Sz suspensus ab offõ sacerdotij seu sacerdotalib⁹ est suspẽsus ab ep̃alibus. sed nõ ep̃rio. Sic̃r suspẽsus a collatiõe or

dñũ ſimplr̃ eſt ſuſpẽſus a collatiõe cu
tuſlibet ordinis. Sed ſuſpẽſus a colla
tione ſacerdotij nõ ẽ ſuſpẽſ⁹ a collatio
ne ordinis inferioris .Sꝫ ſuſpẽſ⁹ ab i
feriori intelligit̃ ſuſpẽſus a collatione
ſupioris ordinis ſm Ho.in.c.dilect⁹
filij⁹ de tẽpo. ordi. Et iõ efficiũt irre
gulares ſi ꝺ facium. Aliqñ ſuſpẽdit ab
offõ.ꝛ ſic ſuſpẽſus eſt a põtificalib⁹ et
Jõ ſi ordinat vl̃ celebrat efficit̃ irre
gularis. Aliñ ſuſpẽſ⁹ ab offõ idẽ ẽ ſic ꝺ
ſuſpẽſo ab ordine.ꝛ talis ẽ ſuſpenſ⁹ ab
oib⁹ q̃ fũdant̃ in ordine ſm Pda.in.
c.cũ dilect⁹ de ꝓſue. Et iõ eſt ſuſpẽſus
a iuriſditiõe ſpũali ſm cõez opinionẽ
ꝫ glo.in.c.ſi celebrat.ꝺ cle.exco .mi.
teneat ꝺicũ ꝛ male Ꝭ Pda.ibidẽ. Rõ
qꝛ remota executiõe fũdamẽti. remo
uet̃ ꝛ acceſſoꝛium.qõ ẽ iuriſduio.nec
obſtat.c.dilecta de ma.ꝛ obe. vbi ab
batiſſa q̃ nõ hꝫ ordinẽ:tñ ꝓfert bene
ficia qõ eſt iuriſditionis:qꝛ illud con
cedit̃ ſibi rõne religionis. ſed nõ reli
gioſo nõ ꝺat̃ iuriſditio ſpiritualis. niſi
ratiõe ordinis.nõ tñ credo incurrat
irregularitatẽ ſi ea q̃ ſunt iuriſditiõis
exerceret.ar.d.c.i.ꝺ ſẽ.exco.li.vj. Itẽ
no.gl.in.c.vt ſepe de elec.li.vi.ꝛ i.c.ꝓ
ſenti de officio ord.li.vi.q ſuſpẽſus ab
offõ ipſo facto ſuſpẽſus ẽ ab oibus be
neficijs ſed nõ eccrio Sed gloſ.in.d.
cle.cupientes ſic ꝓcoꝛdat vt ſuſpẽſus
ꝓ leui cã puta facto ex q̃ imuner ſcan
dalũ de q̃ ꝺubitat̃ an ſit moꝛtale ſic ñ
ꝓuat̃ Si vꝛo eſt ꝓ delicto graui ſic ſi ẽ
i mora petende abſolutiõis ꝓnatur a
pceptione fructuũ beneficij qꝛ ꝓpter
offiñ ꝺat̃ beneficiũ Si nõ eſt in mo
ra non ꝓuabit̃ fructib⁹ beneficij ꝛ ſic
concoꝛda opiniones diuerſas Aliqñ
ſuſpẽdit̃ qs a diuinis officijs Et tunc
nõ põt nec officiari nec cũ alijs inter
eſſe ſeu andire ſecundũ Hoſtiẽ. Boſ.
ꝛ Ray. Non tamen erit irregularis ſi
ſolũ ibi ſit vt ſimpler laic⁹ vt pꝫ ex ꝺictis
¶ Vtrũ interdict⁹ ab ingreſſu ecclie 4
poſſit officiari eã eccliam.&.q ſic ſꝫ
nõ eccrio ꝛ cui iterdict̃ eccliaſtica ſacra.xxxiii.
q.ii.latoꝛẽ Ꝭ Jo.ſꝫ ꝺicũ cõiter tenet̃
i hoc cãu qꝛ taꝫ celebraꝛ ꝓt eã eccliã.
¶ Quid ſi iterdict⁹ ab igreſſu eccle 5
itrat ꝛ audit ibi ꝺiuina.&.q ꝫ moꝛ
taꝫr peccet nõ tñ efficit̃ irregularis ni
ſi ipſe celebret quaſi vtẽs officio ſuo
ſicut ꝓius ſm Semi.in.d.c.is cui.ꝺ
ſen.exco.li.vi.
¶ Sed nũqd põt intrare eccliaꝫ ad 6
orañ.tpe q̃ ibi ꝺiuina nõ ꝺicunt̃.&.q
ꝺã tenẽt q nõ .Sed calde.quez ſequi
tur Se.in.d.c.is cui ꝫ q ſic licite ꝛ
placet ꝓ rationẽ ꝓ̃eſa i.c.is cui.
¶ Aliqñ ſuſpẽdit̃ qs ab adminiſtra 7
tiõe eccliẽ tã in tpalibus q̃ꝫ i ſpũalib⁹
ꝛ talis celebrãs nõ eſt irregularis qꝛ
nõ eſt ſuſpẽſus ab ordine Ꝭ Pda.i.c.
ſi q̃rũꝺã de ſolu.ꝛ Jo.an.ibidem
¶ Aliqñ ſuſpẽdit̃ qs ab aliq̃ offõ pu 8
ta ab officio ꝓdicationis ꝛ nõ efficit̃
irregularis ſi ꝓdicat vl̃ celebrat vt in
cle.cupientes de penis no. Pdan.ꝛ ſe
qtur cal.ibidem Secuſ ſi ab aliq̃ alio
officio ãnexo alicui ordini
¶ Aduerte q̃rto qñ qs ſuſpẽſ⁹ ẽ a ca 9
none pp defectũ coꝛporalẽ pp quẽ ꝓ
hibet̃ ꝓmoueri de q̃ hẽs.ſ.coꝛpore
viciat⁹ ꝛ talis ſi ꝓmoueat̃ ꝛ celebret
ꝫ moꝛtaꝫr peccet nõ efficit̃ irregula
ris ſm Pda.in.d.c.ſi celebrat
¶ Quid ſi iudex poſt appellatõnẽ ꝓ 10
fuerit interdictũ vl̃ ſuſpẽſionez ꝛ poſt
qs celebꝛauerit ꝛ iudex appellationis
ꝓnunciauerit appellationẽ nõ tene
re erit ne irregularis talis qui cele
bꝛauit.&.ſm Ber.ꝛ Ho.in.c.paſtora
lis de app.q ſi appellauit ex cauſa fri
nola ꝛ non probabili ſic erit irregula
ris alias non

Suspensio .iiii.

seu interdictū quō ꝓlaraꝫ Eldūte qꝛ si impoīt a iure vl' a iudice sic donec satisfeceris vel penitueris sic factā satisfactione vl' pnia relaxatur ipso facto ꝺm ℳa.in.c.cū tu.de vsu.no.in c.non est de spon.in tex.ꝛ in glo.si vō imponitur simplicit sic necessaria est absolutio Et de hoc vide .s. Interdictum .viij. in pncipio

1 ¶ Sed qs pōt absoluere.ℛ. ꝺz,cōiter doc.in.d.c.si quozūdā qꝑ si simpliciter est imposita a iure potest eps nisi vbi cōductoꝛ canonis sibi reseruat ar.c nuper de sen.exco. Si vō nō sit simplr sed ad tps facta sic tenet glo. in.c.cupiētes de elec.li.vj.ꝛ in cle.i.ō hereti.qꝑ solus conditoꝛ canonis pōt absoluere ℳa.etiā in.d.c.si quorumdā tenet qꝑ etiā si simplr sit inflicta ꝓpter peccatum qꝑ eps nō pōt nisi i casibus in quib⁹ potest dispensare qꝛ pena propter delictū posita intelligitur ꝑpetua vt in.l.seruus.C.de penis.not. Inno.in.c.ex litteris de consti. Sec⁹ esset si pp cōtumaciaꝫ esset inflicta qꝛ sic posset eps absoluere ar.in.d.c.ex litteris ꝛ quod no.Inno.in.d.c.i.ō ex ce.pla. In sentētia vero suspensionis simplr facta ab homine absoluet qui tulit vel eius superioꝛ secundū qꝑ dr ō snia excōicationis .xxiiii.q.i.si petrus

2 ¶ Sed quō absolutio fiet.ℛ.solo vbo ꝺm ℳo. Dicēdo reuoco vel remoueo vl' absoluto a tali snia ꝛ huiusmōi ℱacitūr ad ꝓfata q̄ no.s. Interdictuꝫ quomodo relaxatur qa ambulant pri passu interdictū.viii. per totum.

3 ¶ In qbus casibus suspēdit qs ꝛ tamē nō pōt restitui a suo suspensoꝛe sz solū a papa.ℛ.qꝑ in tribus. ℳaximus q̄ clerici vel regulares pp exhibitionez sacramētorū hereticis aut ꝓpter receptionē elymosinaꝝ vel oblatōnū ab eis vel propter traditionē eccliastice sepulture ꝑdictoꝝ hereticoꝝ sunt ꝑnati ab eoꝝ ordinarijs officio.c.excōicamus de hereti. Secund⁹ est in suspenso a collatiōe beneficiozū ꝑ cōcilium post primā ꝛ secundam monitionē iucto culpabili in ꝓferēdo beneficia idignis.c.graue de ꝑben. ℳa⁹set tñ iste ab vno ꝑncipali patriarcha restitui vt in.d.c.graue. Tertius in degradato.c.ex tue.de cle.non resi.

Suspitio

vide.s. Iudicare ꝛ.c.

℘resumptio

Susurratio

est obloctio mala de ℳoꝛimo facta occulte ad diuidendam amicitiaꝫ alicuius. Conuenit enim cum detractione quia vteraꝫ dicit malum de ꝓximo in eius absentia. Sed in intentione distinguitur quia susurro intendit discordiam inter amicos deseminare vt dicit glo.ad ro.i. Detractoꝛes autem aliozum bona minuunt vl' negant ꝛ honoꝛem seu famam itendūt perimere Dicitur susurro bilinguis: quia vt plurimuꝫ duabus linguis vtitur dicens vni malum de alio ꝛ econtrario ꝛ nedum est peccatum moꝛtale sz grauissimuꝫ vt ꝑz ꝓuer.vi. Sex sūt q̄ odit de⁹ ꝛc.ꝛ septimū qō detestatur aia eius.s.q seminat inter frēs discoꝛdias ℛō qꝛ amicitia ꝑtinet inter bona exterioꝛa eccliastici.vj. Amico fideli nulla est cōparatio: ꝛ grauiꝫ peccat q̄ detractoꝛ q famā eripit aut cōtumelioſus q honoꝛē ledit qꝛ.viij. ethicoꝝ ℳelioꝛ est amicus q̄ honoꝛ ꝛ amari q̄ honoꝛari Et tenetur moltomagis a restitutionem q̄ fures ꝛ latrones Et ideo nō pōt absolui nisi q̄tū pōt restituat amittitam quam

ebstulit vel alio mõ satisfaciat si eam
ſtituere nó potest ¶Dec ex Tho.xx-
ij.q.lxxiij.ar.i.ꝛ.ii.

Albelio dř h ñs publi
cũ o ffm̃ scri-
bẽdi instřa ad faciendã fidẽ alʒ
dř tabularius vt in.l.generali.C.ó ta
bularijs scribis ꝛ ó multiplici ei⁹ no-
mine no.in.c.qñ cótra de proba.

1 ¶Quis pót facere aliquẽ tabellionẽ
ſ.q ꝓnceps ꝛ cui ipe cómittit Jtez
reges q nó cognoscũt supioꝛẽ ꝛ ciui
tates q̃ hñt iura ꝓncipis ꝛ ¶Papa vt
vult Jnn.in.c.cũ.¶D.ó fide instru.ꝛ
Bar.i l.ifamẽ.ff.de publi.iudi.Jdez
dic ó alijs magistraub⁹ seu dñis iurisdictionẽ hñtib⁹ respectu iurisdictõis
eoꝝ ꝛ ñ solũ ꝓlati i tpalib⁹ ſz ét i spi-
ritualib⁹ de hoc vió pa.i.d.c.cũ.¶D.

2 ¶Sz q̃rit an notarij ꝓstituti a tali
bus possint vbiq; cóficere istrumẽta
ſ.ꝓz ¶Da.i.d.c.cũ.¶D.q nõ nisi in
territorio ꝓstituẽtis vñ creat⁹ ab ipe-
ratore nó ꝓficiet i terris ¶Papę nec
cõrio Sz bñ instrumẽta ꝓfecta i ter-
ritorio illius q eũ cõstituit valẽt ét eẽ
territorium ꝓz cóem opinionem vt i
d.c.cum.¶D.no.¶Da.

3 ¶Utrũ possint clici cẽ tabelliões vi
de.s.Clericus.viij.§.viij.

4 ¶Utrũ religiosus si in seculo fuerat
possit tale offm̃ exercẽ ſ.q non ni
si ꝓ hereticos vt no.Jo.an.i.c.offm̃
de here.li.vi.dicit tñ Guil.i speculo
q vetera poterit cõplere ſz non no-
ua assumere.l.alienationes.ff.fami.
her.ꝛ de iudeis.c.iudei

5 ¶Utrũ tabellio puniat si ꝓficiat in-
strumẽta ó actu reprobato a iure.ſ.
¶Da.in.c.i.ó fide instru.q sic.l.iube
mus.C.ó sa.san.ec.glo.in.d.l.gene
rali no.Spe.ti.de instřor edictione

6 ¶Quã sciaz oz hẽre.ſ.Bar.i.l.fi.
C.ó tabula q oz scire sũmã ꝛ similia
q̃ pertinẽt ad artẽ notarie alias iputa
biẽ sibi ñ tñ tenẽt esse doctor.Facit
q no.Jnno.in.c.cũ i cũctis ó elec.ꝛ
ſó pti tñr restituere dãnũ qđ iperitia
sua dedit Facit.l.illicitas.§.sicuti.ff.ó
offi.ꝓcõs.no.¶Da.in.d.c.i.

¶Que requirũtur ad validitatẽ istru 7
mẽtor.ſ.q.xiij.q̃ no.¶Da.in.d.c.i.
Debet iponere ¶Dnio inocatõnẽ no
minis dñi Secũdo ãnũ dñi Tertio
nomẽ ipatoris i terris sibi subiectis.
vel regis vel pape q̃rto nomẽ ꝓsulis
sed istõ non fuerunt qnto locũ ẽctus
Sexto mẽsẽ ꝛ dié.Septimo idictionẽ Octauo serię facti. Nono testes.
Decio signũ cõsuetũ notarij Undeci
mo q cõfecta cozã ptibus legantur
Duodecio q sit cõstitut⁹ notarius ab
eo q hz ptãtez Tertiodecio q appa-
reat q notari⁹ fuerit rogat⁹ Quarto
decimo q talis notari⁹ sit habilis qz
si eẽt excõicat⁹ notorie vel ꝓuat⁹ ptã
te ꝛ hmõi nó valeret de qb⁹ oib⁹ vi-
de p eũdẽ ¶Da.in d.c.i.si placet.

Alciturnitas alqñ
ẽ ac
tus ó tutis q̃ ꝓgruo tpe tene-
tur Aliqñ vo ẽ nomẽ vicij Uñ Bre.
Si inordinatũ filẽtiũ culpa nõ essz
ꝓpheta nó dixisset ve mihi qz tacui.
ꝛ est in genẽ ó licti ꝛ est aliqñ morta
le peccatum qñ.ſ.non logtur cũ tñr
loco ꝛ tpe puta tpe cõfessionis correc
tionis istructõis ꝛ hmõi necessario
fiẽde vt in gl.xxv.di.§.alias aliqñ ve
niale vt qñ hõ ñ loquitur cũ ó beret
tñ sz nõ ó necessitate.Aliqñ nullz.
qñ erpectatur loc⁹ ꝛ ꝑs ꝓgruũ ꝛ ꝓz
hoc intelligitur illó.ij.tht.vlt.Jnsta i
portũe oportñe Ubi gl.oportune ꝓz
tũ ad eos q̃b⁹ placet. Jmportune ꝓz
tũ ad eos q̃bus displicet dũmõ in fu
turo ꝓdesse possit.Sz qñ oio nõ po-
terit ꝓdesse sz sunt incorrigibiles sic

cessandū est ꝟz illud. nolite scrīa dare cantīb⁹ ꝯ Bath. vīs. nisi sit ꝓlat⁹ p̄ q̄ alios ne ꝯ corrūpāt̄ tūr talez tradeꝛ sathāe. de q̄ vide. s. Correctio. i. §. iij.

Aliam vel exactionē. collectā. seu q̄stā vtr̄ possūt dñi suis subditis ponerꝛ ꝛc. vt er Ricar. i. ij. di. xxxviij. q. iij ar. i. colligo. q̄ ꝓceps sol⁹ pōt de nouo. ponere ꝓ boni cōis ꝓmotiōe aut ō sēriōe cōpēsata subditor̄ q̄litate ꝛ ꝟz titate: ꝛ q̄n eius facultatef nō sufficiūt ad hoc. ff. ō publi. ꝛ vec. l. vectigalia Simīr rer q nō recognoscit supiorē vl̄ alit q ꝓscripserūt iura ipij. Haz null⁹ nisi ꝓnceps solus aut q ꝓscripserūt iura i perij pōt super talijs. ꝛ exactionibus leges condere vel ꝓuilegia concedere vt p̄z. i. l. vnica. C. de vaca. mu. ꝛ. l. semp. §. fi. ff. ō iure īmunitatis. vñ alij. lz sibi vsurpēt errant vt p̄z in eo q̄ō legit ꝛ no. in. c. ꝓ venerabilē q fi. sint legi. ꝛ. c. sane. de ꝓbul. no. Bar. in. l. ifamē in fi. ff. ō publi. iudi. ꝛ in. l. hostes. ff. ō. capti. ꝛ i. l. si publican⁹. §. in oibus vectigalib⁹. ff. de publi. Si ꝙ talie nō sūt ad vtilitatē boni cōis nō pōt⁹ eas iponere. ꝛ si imponit subditi non tenēt̄ur ei obedire. Alij aūt dīi a ꝓfatis nō possunt ō nouo talias iponere suis subditis nisi per legē vl̄ senatusconsultū. vel ꝓstitutionē ꝓncipis eis cōcedat̄. d. l. vnica. vl̄ p cōcessionē a ꝓncipe ex cā ꝛ spāliter ipetrata. l. vnica. C. ō supindicto. li. x. no. Archi. i. c. si qs romipetas. xxiij. q. iij. ꝛ q̄ō legit̄ ꝛ no. i. c. Innouam⁹ ō cēsi. vl̄ per ꝓsuetudinē diutiną nō per violētiā sed spōte approbatā ab oib⁹ cōiter. C. ō canone lar. titulor̄. l. ꝓcepti. ꝛ. C. ō auro coronario. l. vna. in. fi. li. x. ꝛ q̄ sit talis ꝓsuetudo ō cui⁹ initio nō extet memoria. vt i. c. sup q̄busdā de verbo. sig. ꝛ vide q̄ō no. Bar. in. d. §. in oibus vectigalib⁹ alīt si exigunt tenent̄ ad restitutionē illis a quibus extorserūt si sciūt vel eorū hēredibus aut si nesciūt pauperib⁹ vel ad bonū cōe ꝟm Tho. i epistola ad quādā ducissam limitat hoc Ꝑa. in. c. p uenit de inu. eccīa. verū q̄n iponūt ꝓ publica vtilitate aut ꝓ alio respectu ꝟz si iponūt ꝓ necessitate ipsi⁹ ciuitatis licite faciunt.

¶ Sed q̄n dicūtur ad vtilitatē boni cōis talie. &. ꝟz Ricar. vbi. s. q̄ aliq̄n directe puta q̄n iponūt̄ ꝓ defensiōe fidei vel regni vel pro refectione pōtiū viarū ꝛ hūmōi ¶ aliq̄n idirecte. vt puta q̄n ei⁹ ff̄ vl̄ filij ē captiu⁹ vel aliqua terra est sibi capta ꝛ rex impo nit talias vt ꝛcupet q̄ sic fdūdat i bonū subditor̄ q̄ reddit̄ rex magis potēs vl̄ maritat filiā ꝛ hmōi addit tñ ricar. vbi. s. q̄ negocio expedito si facultates regis supabūdant ꝛ aliq̄ cōitas nimis grauat̄ q̄ ꝟz ei subuenire sicut facit caput mēbris Dicit ēt idē Ri. in quolibz. iij. q. xxviij. q̄ lz nō ō beat subditos taliare q̄n facultates sue sufficiūt tamē non est dicendū facultates sufficere quādo nō potest se defendere vel cōe bonum ꝓmouere nisi ita ō pauperet se q̄ nihil sibi remaneat in thesauro quo se iuuaꝛ. posset si iterum. ꝛ. breue tēpus ab aduersarijs inuaderetur maxime si multos hz ꝛsidiatores Tali. n. regi necessari⁹ est thesaur⁹ q̄ aduersarij hoc scientes magis eū timēt ꝛ magis pacifice viuit ꝛ possidet regnū lz melius esset thesaurizare amorem hominū subditorū q̄ argentū vel aurū.

¶ Utrū domini qui auferunt a subditis vsuarium quem hīt in aliquo nemore ꝛ hmōi teneantur restituere. &. ꝟm Rodo. q̄ tenentur ad restitutionem: nisi sint tales subditi qua

si seruit.ita q̄ nihil hñt p̄prium sed ipsum vsuariū habent quasi p̄ pecu lio ita q̄ dominus ad libitum possit reuocare Similiter alij q̄ vtur pant ipsum tenentur eis nō dñis.

3 ¶ Quid de prelatis qui p̄ eo q̄ aliquid ip̄cēdērūt legato vel alijs maioribus exigunt plusq̄ expenderunt a subditis.&.q̄ tenentur extorta restituere ꝛ tandundem de suo ꝓpaupe rib⁹ erogare ꝛ si superior cui quere la de hoc fit fuerit negligens canonice subiaceat vltioni.c.quia plericq̄ ō immu.ecclesiarum.

4 ¶ Quid de deputatis ad talias diuidendas qui vnum magis grauant ꝛ alterum magis alleuāt.&.tenentur ad restitutionē aggrauato in q̄tū pl⁹ aggrauauerūt vide.s.restitutio .i.in ver.ledens.§.iij.

5 ¶ Utrū occultantes bona sua ne talientur fm̄ suas facultates teneant &.q̄ si talia est iusta tenētur illis q̄ pp hoc fuerūt magis grauati. Si vero nullus fuit pp hoc magis grauatus ſz dñs min⁹ hūit sic tenēt ipsi dño nisi forte aliq̄ fuissent iuste ab eo grauati q̄ possent cōpēsare Si vero talia ē iusta nō tenētur q̄ possūt occultare licite Idē dic q̄ talia ē indeterminata puta deputant aliq̄ vt exigāt quātū possunt fz facultates subditor nō tenent se ꝓpalare nec similiter tenentur restituere exactores q̄ aliquos alleuāt ſz peccēt mortaliter ar.c.primū.xxii.q.i.quia ex hoc nullus grauat nisi esset necesse sepius reiterare ga tunc teneret ad restitutōnē aggranatorum exactores qui contra ꝓfitē tiam aliquos alleuiauerunt concor. ¶Bōal.ti.resti.

6 ¶ Utrū possit alicui concedi immunitas taliarum.&. ¶Da.in.c.peruenit ō imu.ec.q̄ a p̄ncipe ꝛ ex ꝓpio motu fic ſz ad ōces nō nisi ponat i p̄uilegio clausula nō obstāte.l.fi.C.si ꝯ ius vel pu.vtili.q̄ cū sit ꝯ publicam vtilitatez oportet fiat mēno de ea vt no.bar.i.l.vacuatis.C.de ōcurio.ꝛ i d l.fi.ꝛ facit.c.ex pte de capel.mo.ab i ferior⁹ autē aliis pōt cōcedi ſz cōitas nō dz grauari sed nunciatur puta si dabātur cētū ꝛ vnus eximit qui dabat decez non p̄stabit cōmunitas nisi.lxxx.aliter i p̄iudiciū cōitatis cōcedere nō pōt simiter p̄fati ferio res ꝛ cōitates p̄nt ꝓcedere non suis ſbditis immunitatē hāc ſz ñ habeāt iura ip̄ij vt veniāt ad habitādū i eor terrīj sicut fit q̄tidie medicis doctoribus ꝛ hmōi ſz nō tā subditis nisi in p̄iudiciū solū concedentis.

7 ¶ Quid ergo de militib⁹ cōitatib⁹ dñis ꝛ hmōi qui q̄tidie talias ponūt ad libitū suū nūc pl⁹ nūc min⁹ exigē tes.&.fz ho.q̄ fures sunt ꝛ latrones nec hz locum consuedo vbi cū violentia est introducta.

8 ¶ Quid de ponēnt⁹ talias sup reb⁹ ecclie ꝛ psonar ecclesiasticarū.&.q̄ tenētur restituere nisi in casib⁹ ꝓcessis de quib⁹.s.Jmmunitas.§.xxxvi. cū septem.§.sequentibus

9 ¶ Utrū p statutū posset fieri vt licite aliq̄ certum dare dñō.&.q̄ sic fz Ho.si fiat ō ꝓsensu ip̄or ſbditor mlto magis excusāt dñī si a principio ō tali talia ꝓuenerūt libe ñ ex violentia

10 ¶ Utrū excusent dñi qui talez ꝓsuetudinem inuenerunt q̄ capiunt a subditis de mobilibus bonis ipsorū q̄tum volunt ꝛ quādo volunt.&. ¶Rodoneū q̄ si certum est q̄ ab initio sit tale onus impositū sine fraude ꝛ malitia sic possunt tollerari. Si vero nō est certum aut credant verisimiliter q̄ nō sit ab initō legitime ip̄ositū sic ¸enētur ꝛstituere Jn dubio tñ ex q̄ ab

ecclia tollerāt ñ cēt eis absolutio ō ne gāda simplr. ſz cū dubitatiō e ꝓstāda

Tantum est dictio tarati na solū respec tu eox qb⁹ānectit ꝛ excludēs ꝛ tacite negās respectu alioꝝ vbi gradus eligēdi spectat ad canonicos tm̄ li tm̄ respectu canonicoꝝ ponit respectu alioꝝ negat vt ter. in. c. cū eccle/sia de cā pos. ꝛ proprie.

Temperantia Vide Sobri etas.

Temere facit q sciēter actū sibi iure p hibitū sub colore fraudulēto fa cit. c. p venerabilē in v̄bo videbat q filij sint legitimi. ꝛ p ꝓdau. i cle. i. de sepul. ꝛ ar. optimū i. c. auaritie ō elec. li. vi. no. Se. ibidem qō not. bene p dispositionibus penalib⁹.

Temeritas est auda/cia, in ma/lū. l inbem⁹. C. de sa. san. eccle. no. Lar. de sum. tri. cle. i.

Tempus anni qñ requi/ratur copletū vl̄ sufficit iceptum. ꝛ. ꝓda. i. c. ad nfaz de regula. q i dubio iuris tenēdū est q in dignitatib⁹ fauoꝝ ꝓsidera tur. Et iō ānus icept⁹ hētur p cōpleto. ꝛ ita tz gl. in. d. c. Sz fallit i ep̄atu vbi est spāle q sit cōplet⁹. In regule obsernatiōe vbi ē grauitas ꝛ labor. ꝛ sic odiū: iō cōpletus exigit. ar. c. qꝝ i insulis ō regula. ꝛ sic itelligit. xx. q. i. si i q̄libet. ꝛ in. c. significatū ō regula. Regularit v̄o dz eē cōplet⁹: nisi aliud iure caueat. vt no. Archi. i. c. si annū q̄rtūdecimū de iudi. li. vi. de q̄ vide. s. Etas p totū. Hora est. xxiiij. ps diei Punctus ē q̄rta pars hor. Momentū est ōcima pars puncti ꝑz Jo. an. in. d. c. ō cā pos. ꝛ sic. xxxx. momē tis hora constat.

Tergiuersator ē q in totū a lite recedit. ij. q. iij. §. notandū. ij. vide. s. Accusatus. §. viij. qō nō pōt tergiuersatione celari dī notorii in. c. tua ō cohā. clc. ꝛ mu.

Temptare proprie est perexpimē tū sūmere ō eo q temptat ꝑz Tho. ꝓa ꝑe. q. lxxxxv.

¶ Quō tēptat qs deū. ꝛ. duob⁹ mo dis. s. v̄bis ꝛ factis v̄bis qñ deo i orō ne colloqtur: ꝛ petit ea intētiōe vt exploret dei scientiā aut ptātem seu voluntatē ꝛ ide expimētū sūmat. Factis v̄o tēptat deū: qñ p ea q̄ facit intendit expimētū sumere diuine ptātis sapientie vel pietatis: sed q̄si interpretatiue deū tēptat q ꝛ si nō intēdat experimentū sumere ō deo aliq̄d tm̄ petit: vl̄ facit ad nihil aliud nisi ad ꝓbādū deum. Nō verū ē q̄n sine necessitate vl̄ vtilitate hoc facit qz in necessitate vl̄ ꝓ vtilitate quādo qs se cōmittit deo in suis orōnib⁹ aut factis nō ē tēptare deum sicut. ij. pali rr. Cū ignoramus qd agere debeamus ad te sunt oculi nri. Et iō dicit gl. Mathe. iuj. deū tēptat q hīs qd faciat sine rōe cōmittit se periculo experiēs vtruz liberari possit a deo.

¶ Utrū tēptare deū sit peccatū. ꝛ. q ꝛ sic qz ꝓ supponit ignorātiā ꝛ dubiū de diuina pfectiōe. Nullus enī ꝓsumit tēptare cū de cui⁹ excellētia ē certus: ꝛ cū tēptare isto mō ptineat ad dei irreuerentiā opponit directe religiōi. Et sic est graue peccatū: mtn⁹ tm̄ q̄z suspitio. qz tēptans ꝓtestat tātū dubitatiōnē v̄bo vel facto ꝑz suspitiosus ꝓtestatur errorē facto. vt ꝑz. s. Superstitio. §. i. Si vero experimentum quis sumat de pertinentib⁹ ad dei perfectio

nẽ ſolũ vt aliis demõſtret.hoc nõ eſt
téptare deũ: ſi ſubeſt Neceſſitas iuſta
vel pia vtilitas ⁊ alia q̃ ad hoc cõcur
rere debent ſicut apli petierũt ī noie
xpi facere ſigna act.inj. vt infidelibus
inoteſceret virtus xpi. Jtez no.q̃ du
plicit' qs petit ſignũ a deo Primo er/
plorãdo dei ptãtẽ.aut dicti ei⁹ veritatẽ
⁊ hoc eſt téptare deũ. Secundo vt in
ſtruat' qd ſit circa aliqõ factũ placitũ
deo ⁊ hoc nõ ptinet ad dei téptatio/
nez: qñ tale qd per ſacram ſcripturã
nõ eſt reuelatum aut per ſanctos ſeu
per eccleſiam.

Teſtamentus eſt vo
luntatis noſtre iuſta ſententia õ eo q̃
quis' vult poſt mortem fieri cũ here/
dis inſtitutione.vt habetur in.l.i.iun/
cta gl.ff.de teſtamen.vnde bene dicit
iuſta ſentẽtia: q̃ſi eſt iniuſta.puta vult
exheredare filiũ ſine cã nõ eſt ſeruã/
da.xiij.q.ij.ſi qs. Aut ſi p̃cipiat cor
pus ſuum iactari in mare.ff.de cõdi
tio.inſtitu.l. quidã ſuo teſtamento.vel
õ bonos mores aut pietatẽ aut vere/
cũdiã.l.cõditiones.ff.de cõdi.inſti.⁊
l.filius ibidẽ. Jtẽ oz q̃ inſtituat' here
ſ q̃ ſine eius inſtitutiõe non erit teſtũ
vt iſti.de lega.§.añ heredis. Et ſic dif
fert a codicillo.q̃ p codicillũ nõ põt
dari hereditas vel admi.inſti.de co/
dicil.§.codicillis.

1 Quis põt facer teſtũ.&.q̃ qcũq̃
nõ p̃ohibetur.⁊ qui phibẽr.&.q̃.xvi
iii.genera ſonarum. Primo furioſus
ſeu mẽtecapt⁹ q̃ nõ ħ̃ lucida iterual
la.c.fi.de teſta.l.furioſũ.C.q̃ teſta.fa.
nõ po. Secõo ſurdus ⁊ mut⁹ a natiui/
tate ſecus a caſu.⁊ ſcit ſcribere.l.di/
ſcretis.C.q̃ te pa.nõ po. Tertio nõ va
lẽs articulate loqui.ita vt nõ poſſit ex
primere nomẽ heredis nec ſcribere.
l.iubemus.C.eo.ti. Quarto ipubes i
ſti.quibus nõ eſt p .ſa.teſta.§. preterea.
Quito filiusfamilias niſi de caſtrẽſi pe
culio vel q̃ſi vt in.c.ls de ſepul.lib.vi.
⁊.l.pe.C.q̃ te.fa.non po.qõ limita vt
s. Religio.§.lvi. Sexto pdigus cui ẽ
iterdicta a iudice bonoz adminiſtratio
l.is cui.ff.eo.ti. Sz teſtũ añ factũ va
lebit vt ibi ſeptimo damnat⁹ ad moz/
tẽ naturalẽ vel ciuilẽ.vt fũt õportati ẽt
ſi fugiũt de manu iudicũ.vt.ff.eo.ti.l.
eius ⁊ qõ ibi no.⁊.l.q vltio ſupplicio
⁊ ibi Bar.ff.de penis ⁊ damnati ad p
petuũ carcerẽ.l.ij.ff.de publi iudicijs
Octauo ſi eẽt dãnatus ad penã iferio/
rẽ.octauo manifeſt⁹ vſurari⁹ niſi p̃ſet
pus cautionẽ ħ̃ ſoꝛmã.c.q̃q̃ õ vſu.
li.vi. Nono excõicat⁹ ſm aliq̃z opi/
nionẽ quã ſeqtur gl.in.c.decernim⁹ õ
ſen.exco.li.vi. Sed õtiuz cõiter tñr.
Decimo ſuus.xiij.q.ij.illõ ⁊.l.filj⁹.ff.
eo.ti. Undecio qlibet religioſus q̃ p/
fitetur tria vota ſubalia vt i.c.ii. õ te/
ſta.xij.q.ij.nõ dicatis. Secus de alijs
vt ſunt heremite ⁊ huiuſmõi.xviiij.q.
vlti.§.eõ paul⁹. Duodecio hereticꝰ.
q̃ oia bona ſua ſunt cõfiſcata ipo iuꝰ
c.cum ſm leges õ here.li.vi. Tertio/
decimo dubi⁹ õ ſtatu ſuo.ſ.an ſit ī eo
ſtatu ī q̃ teſtari poſſit vel ne.l.de ſtatu.
ff.eo.ti. Exemplũ captus a latronib⁹
dubitat an ſit ſeruus vel liber.vt in.l.
i.in p̃in.ff. de le.ij. Quartodecimo
obſides intellige de illis xp̃ianis apõ
infideles datis .aut de illis qui erant
captiui populi romani.nõ añt de ob/
ſidibus qui dantur ab vna ciuitate ad
aliam vt legitur.⁊ no.in.l. obſides.ff.
eo.ti. Quintodecimo dãnatus ob car
men famoſum ſeu libellum in iniuriã
alterius.q̃ etiã infamis efficitur.vt in
l.is cui.§.ſi quis ob carmen.ff. eo.ti.
Bar.tamen ibidem.⁊ cõiter tenetur
q̃ ex alia cauſa infames nõ phiben/
tur teſtari. Sextodecimo reus crimi/

nio lese maiestatis.l.q̃sq̃s.C.ad.l.iul'. ma.vi.q.i.§.vex.Decioseptio q̃ é ap hóstes captiu⁹.l.ci⁹.ff.eo.n. Intellige istó de hostib⁹ romani iperij. Decio/ octano vtroq; carés lumie. hodie tñ testaf dñmó fuer qó no.i.l.hac ꝓsul tissima.C.qui te.fa.po.q̃ sút ista ꝟ3 an ge.arc.isti.q.ñ é p̃fa.testa.§.cec' primo q̃ sint.vij.testes ⁊ notari⁹ vel ali⁹ loco notarij spāl'r ad hoc vocat⁹ ꝯo q̃ pre dictos corā se aduocet ⁊ maifestet q̃ vlt testari sine scripi tcio q̃ i p̃ncipio testamēti ⁊ añ legata fiat istitutio hef dis.iiij.q̃ dide faciat legata ⁊ fideicó missa.v.q̃ notarij manu oia scribanf i p̃nti testó.vi.q̃ p̃dicti testes se sub scribāt ⁊ ét tabellio.vij.q̃ tā a testibus q̃ a tabellióe vl' ab illo alio teste loco tabellióis posito sigilletur ita q̃ sit v iij.sigilla.viii.q̃ de his oib⁹ notari⁹ fa ciat mēcionē fallit hoc ꝟ3 bal.ibidē ni si testef iter lib⁹os q⁹ tūc sufficiūt duo testes ¶Hoc idē fuādū é i codicillis ce cex vt i.d.l.hac ꝓsultissima Decio no q cardiales isequut⁹ é hostil'r vel p cusit aut cepit vel soci⁹ fuerit aut fieri mādauerit aut ꝓsiliū vel auxilium de derit vl' fauorē vl' ratuꝫ hūit nec talis ex testó alioꝝ aliqd capere p̃t nec ex successióe.c.felicis de pens li.vi.

2 ¶ Utrū p̃fati q̃ testiñ ñ possūt facere possint disponere i pias cās.ſ.q̃ ñ p mi nec q̃rti simpl'r nec q̃nti nisi ó pe culio castrēsi vl' q̃si ſm Bal.i.l.i.C.de sa.sā.ec.⁊ no.i.d.c.l3 nec sexti nec se ptimi nec octani simpl'r ſm Barto. ⁊ idē dicit ó q̃libet decedēre i mortali ꝟ3 ꝓba.i rica ó testa.i hoc vltio t3 ꝑriñ ⁊ bñ q⁊ eccl'ia fcupit oblatiōes publicoꝝ pcróꝝ: nisi vbi spāl'f phi bē vt p3 i gl.i.c. oblatiōes.lxxxx.di. Ergo fortius elemosynas nec.x. nec xi.ne.xij.nec.xvi.nec.xvii. sed.xiij.est dubiū iter doc. ꝟ3 tenē cū ꝓba.vbi ſ.q̃ p̃ót alij āt sic ēt si log nō p̃si tes signis ānuāt. Idñ póit Bal i.l.ſ.C.de sa.san.ec.exēplū ó q̃dā aduocato q̃ ñ valens log interrogatus si volebat q̃ tot darent̄ p aia sua pauperibus aperet librū in signum: ipse aperuit.⁊ q̃ va/ let affirmat.

3 ¶ Tertió quot sūt spēs.ſ.duc: vna dī testiñ nūcupatiuū ⁊ sine scriptis ⁊ ē illud i q̃ testatoris⁹ ⁊ heredis ⁊ lega tarioꝝ noia ⁊ oia q̃ in eo ꝓtinent̄ co/ rā testib⁹ nūcupant̄.i.māifestant̄.⁊ dī sine scriptī.i.subscriptiōe testiū ⁊ alijs solēnitatib⁹ q̃ req̃rūt̄ in testamento in scriptis fcó ó q̃ i.l.hac ꝓsultissima.C. de testamēt̄. Et ét q⁊ sine oi scriptura ide facta p̃t q⁊ testari nūcupative: dū mō corā testib⁹ ⁊ ꝓditiōe legitis nū/ cupet heredē ⁊ suā explicet voluntā/ tē. Insti.ó testa.§.fi.tó si quis nó ꝟ3 notariū aduocet legitimū numerū te stiū ⁊ explicet nomē heredis ⁊ aliaſ i stitutiōes ⁊ legata ⁊ roget eos vt sint testes ⁊ valebit aliud dī testiñ i scriptis ⁊ istó pót facer̄ q⁊ q̃ñ ñ vult⁹ q̃ teste vl' aliq⁊ sciat suā dispositionē Idñ re/ q̃rit multa ó sba vt in.l.iubem⁹.C.ó testa.⁊.d.l.hac ꝓsultissima ⁊ nisi q⁊ sit bñ doct⁹ facil'r errabit ipo ꝓdēdo Jó habeat aliquē doctorē p ꝓsilio q̃ vult cū facere de quo q⁊ nó est in vsu omitto vt dixi Aduerte ét q̃ q⁊ p̃t re liquere sic dicēdo corā notario ⁊ te stib⁹ Volo q̃ heres me⁹ faciat i oib⁹ ⁊ p̃ oia p̃ut cōtinef i q̃dā mea cedu la scripta manu mea q̃ é apud talē re ligiosū ⁊ valebit ꝟ3 Alex.ó Jmo.i.l. stipulatō nd.§.illó.ff.ó.ꝺ.ob.⁊ bar.i.l si ita scripsero.ff.ó ꝓdi.⁊ ó mó.⁊ pau lū ó castro in.d.§.illó ⁊ bal.i.l.capta torias i.q.v.C.ó testa.mili. Jo.ó imo. i.l.illa institutio.ff.ó hī.isti.⁊ i.c.cū tibi ó testa. Nó q⁊ l3 l testamēto nūcupa tiuo ó beāt palā nūcupari q̃ fiūt vt s

testib⁹ exaudiãtur.l.hfdes palã i pn cipio.ff.de testa.ꝛ in.l. iubem⁹.C.eo. qz paria sũt iplicite ꝛ erplicite expz/ mere d.§.illó ꝛ.d.l.si ita scripto Jõ valet Sz videat q sic vult ꝙ talr ĩra sua cognoscat vt nó sit dubiũ de ea qz alr eẽt periculosũ Sz nó valeret istituto heredi si diceret instituo heꝛ dẽ illũ cui⁹ nomẽ ẽ i q̃dã mea cedula spõ talẽ ꝑm Bar.i.d.l.si ita scripsero qué segt Bal.ꝛ ang.ibidem

4 ¶ Quot testes regrũt in testó.&.q vii.legitimu ꝛ q sint rogati vnó si te stiũ sine scriptis hẽat min⁹ q̃z.vii.vel si sũt.vij.nó tñ rogati non vz.l.here des palam.§.pe.ff.de testa.fallit hoc in testó ceci vbi sũt necessarij.viij.In testamẽto rustici i rure facti vbi plu/ res nó pñt inueniri sufficiũt.v.In te stamẽto facto iter liberos filr,sufficiũt duo ꝑz Bal.i.l.hac ꝓsultissima. C.q te.fa.po.in testó facto in pñtia i/ paroꝛis ꝓcib⁹ sibi pozzecij vt audiat sufficit vn⁹.an ãt notan⁹ cõputeẽ pro vno dicẽdũ q sic sed cauꝛ⁹ ẽ q pur sint.vii.sine eo Jnsti.ó testa.§.fi.de p ba.qñ ꝛ in.d.l.hac cõsultissima.ꝛ l. oiuz.C.de testa.In testó militis i ex/ ercitu sufficiũt duo testes ꝛ in bello p ut voluit.l.nullites.C.de mili.testó.

5 ¶ Sz nũqd in foꝛo aie valeat testiñ factũ coꝛã duob⁹ testib⁹ solũ.&. Pa. in.c.cuz eẽs de testa.tz q i dispositis ad pias cãs ꝛ ſ hoc cõiter ꝓcoꝛ.doc. In alijs ad nó pias cãs Pa.tz q vl tra duos testes reqrit pñtia sacerdo tis pochialis vel loco ei⁹ duo alij te/ stes aliter ñ valeat nec reqrit q sint rogati vel q sint masculi oẽs.quidaz tenẽt idifficte q valeat coꝛã duobus ſz ego dico q si ñ subest suspitio frau dis valeat qz cessat rõ legis si ꝺo sit suspitio fraudis dico reqri solẽnitatẽ iuris ciuilis ꝛ ad.c.cũ eẽs ꝛ.c.relatũ el.i.eo.tl.dico q habẽt locũ in terris ecclie.vt pz ex eoꝛ subscriptione.

¶ Sed q nó possũt esse testes i testa 6
mẽtis.&.q oẽs q pro testib⁹ reprobã tur aure vt j testis. Jtẽ in testamento spãliter nó pót esse mulier.ff.de testa/ mẽ.l.q testõ.§.mulier. Jtẽ hermofro ditus in q̃ pnalẽt muliebria.l.q̃rit.ff. de sta.ho.itẽ ille cui hoc est interdictũ p statutũ vl a iudice. Jtem seruus Jtẽ ois qui habz in ptãte heredẽ sicut pr̃ anus ꝛ simules ꝓbãtur hec insti.de te. §.testes.ꝛ.§.sequẽs Jtez q nó est testi capax.sicut spuri⁹ testatoris. Hereti/ cus dãnatus ad metallũ ꝛ sic es. Jtez q̃s leges iprobos ꝛ itestabiles inbent eẽ.vt sũt ꝺ crie famoso dãnati ꝛ mu/ liebria passi.ff.de testi.l.ob carmẽ.Jtẽ legatari⁹ nó pót eẽ nisi quo ad qónez vertẽtem inter heredem ꝛ extraneuz Jnstit.de testa.§.legatarius Sed quo ad factum suum inter se ꝛ heredem non potest.

¶ Ex qbus cãs testiñ dr̃ nullũ.&.q 7
loquẽdo de testó numcupatiuo ꝛ sine scriptis ex q̃ttuoꝛ. Primo si testatoꝛ nó erat habilis ad testañ. Secundo si in stituit heredẽ nó capacẽ vel nullũ istiz tuit heredẽ. Tertio si preteritũ natũ quem instituere vel exheredare de/ buit. Quarto si non sit legitimus nu/ merus testium legitimoꝛum ꝛ roga/ toꝛum.

¶ Quando testiñ tenet.sed tamen ir 8
ritatur ꝛ rumpitur.&.q ex.vij. cau/ sis. Primo quando testatoꝛ non pre uidit de posthumo.qui post testamen/ tum est natus.si tamen idem posthu mus moreretur ante mortẽ testato/ ris testñ non rumpitur quo ad effe/ ctum.idez dic de quasi posthumo.vt est arrogatus.vt ille qui tempoꝛe te/ stamenti non erat suus. Sed tempo/ re mortis sic. Jtẽ qñ cãz exhr̃ datõis

i probat heres su⁹ ⁊ p̄ sniaʒ rescindit
Itē si testator patet capitis diminu-
tionē nisi iterū fiat ciuis roman⁹ vel
sui iuris Itē p fm testm renocatorū
primi Itē si heres nō adiuit heredi
tatē vel añ aditā decessit vl̄ ꝑditio ſb
qua istitut⁹ fuit defecit ⁊ filia de qbus
isti.qb⁹ mōis testa.infir.p totū

9 ¶ Utrū legata facta in testō n̄io vl̄
irritādo debeāt.&.q̄ si testm ē nullū
ex preteritione iā nati vel rumpitur
ex ꝓteritione posthumoꝝ vel q̄si post
hūoꝝ vl̄ rescindit p sniaʒ ꝓposita q̄-
rela de inofficioso vl̄ ō tabulas sicle
gata debēt ls institutio nō teneat.C.
ō liberis ꝓterit̄ auc.ex cā. similr dic
si testm rūpit ex falsa cā vt puta.A.i
stituit.B.⁊ substituit eidē.B.C.mori
tur.B.testatoꝝ.A.facit aliō testm di-
cēs qꝝ heredes hēre volui ⁊ habere
non possuʒ Tu.D.esto heres Lʒ.n.
C.rumpat q̄tū ad istitutionē tū lega
ta debētur Si vo testm sit nullū pu-
ta qꝝ instituit heredē n̄ capacē vl̄ nul
lū qꝝ nō fuerūt testes debiti tunc an
debeāt legata ē differentia iter doc.
⁊ dic vt.s̄.heres.§.v.

10 ¶ Quid si testm fit cū clausula i fi
ne q̄ si nō valet iure testi valeat iure
codicillorū saltē vl̄ iure cuiuscūq̄ al
terius vltie volūtatis valere voluit ⁊
teneā.&.q̄ si testm patiat ō defectū vel
iuris ꝛpugnātiā i his q̄ sūt ō substātia
eius nihil facit hec clausula nisi teste
tur iter liberos ꝑ cōes opiōem Si
vo patiat ō defectū solēnitat̄ ō bite ꝓter
misse sic valebit iure codicilloꝝ.C.ō
codicillis.l.fi.dūmō solēnitas suffici
ens codicillo sit apposita.s.v.testes lʒ
non rogati ⁊ sic legata in eo relicta
debēbūr Insti de codicillis in pri. Et
institutio q̄ i eo erat scripta lʒ directa
videat̄ tñ i cāu fideicōmissi ꝙuertit̄
l.scevola.ff.ad trc. Et iō ab intestato
veniētes accipiēt hereditatē ⁊ q̄si ro-
gati videant restituere tenent institu
to per fideicommissū ar.C.de fidei-
cōmissis.l.eā quā fr̄ tua.

¶ Utrū vltimū testm semper valeat 11
&.ꝑ glo.i.c.lʒ de ꝙsti.li.vi.q̄ sic alle
gat capitulū vltia volūtas xiij.q.ij.ff.
de le.i.l.si mihi etiam si de primo nō
faciat mētionē Fallit in duob⁹ casib⁹
Primus in testō facto inter liberos
C.de testa.aut.hoc inter liberos. Se
cūdus cū ipse testatoꝝ sibi legē idixit
vʒ si fecero aliō testm nō valeat nisi
de alio fecero mentionē tūc oʒ faciat
mētionē aliter nō valeret vltimū.ff.ō
le.iij.l.si quis Itez si fm testm fit sub
cōditione q̄ est de ꝓterito vl̄ ꝑsti pu-
ta instituo heredē ticiū si sempꝛoni⁹
est vel fuit consul tūc si cōditio fuit vl̄
est vā rūpit ꝑmū Si vo nō ē vera n̄
rumpitur. Si vero testm fit sub con-
ditiōe futura tūc si cōditio est possibi
lis etiam si non adueniat rumpit pri-
mū testm Similiter si conditio sit im
possibilis hētur ꝑ nō adiecta ⁊ rum-
pit primum testm vt hēs in.l.cum in
fo testō .ff.de iniusto ru.pe.

¶ Que pena nō implētis volūtatez 12
defuncti.&.q̄ aut ē heres extraneus
⁊ sic perdit totā hereditatē ō voto .c.
licet.xi.q.i. silnester de testa.c.si here
des. Si vo hr̄es ē filiꝰ tūc si hr̄ditas
ē diuisibilis amittet solō reseruata si
bi legitia.C.ō fideicōmiss.auten.hoc
ampliꝰ. Si aūt est idiuisibilis puta qꝝ
ducat⁹: regnū ⁊ hmōi sic totā ꝑdet.
d.c.lʒ in fi.⁊ hec itelligo in dispoſi
i testō q̄ ipso iure hūt auctoritatez vt
sūt legata ⁊ substitutiōes ⁊ hmōi Jn
aliis aūt necessario hr̄s seruare non
tenet vt si ꝑcipiat filijs q̄ stent simꝑ
vsqʒ ad tale tp̄s vel q̄ nubat tali vel
nō nubat tali ⁊ huiusmodi Sed si te
statoꝝ vult i hmōi hr̄dez obligar̄ effī

cacter adiciat penã hered̃ damnã/
do in legato ꝓstando cã pene puta pe
tre heres me⁹ dato.c.titio si tale qd
nõ feceris ⁊c.qz sic tenebit tale lega
tũ dũmõ qõ ꝓcipiẽ nõ sit ipossibile
vl turpe õ leges Jnsti.de lega.§. pe
ne quoq;.

13 ¶ Cui⁹ expẽsis seruus fugitiu⁹ le/
gat⁹ sit q̃rẽd⁹.&. Pda.in.c. indicãte
de testa.glo.in.l. cum seruus.ff.de le.
i.distiguit q̃uor tpa Primũ testi.⁊ si
tũc erat in fuga sic expensis heredis
Jntellige si longe absens.erat sic ⁊ õ
alia re legata dicimus vt in.l.cũ res.
ff.de le.i. Sec⁹ si ꝓprie Secũdũ tẽ
pus post testũ ⁊ ante mortẽ testatoris
⁊ si tũc fugit expẽsis legatarij Tertũ
post mortẽ testatoris ⁊ ante aditã he
reditatẽ ⁊ si tũc fugit culpa heredis
sic tenet ad extimatiõnẽ heres si sine
culpa nõ tenetur nisi pueniat ad eum
manus Et idez dic in q̃rto tpe.s.p⁹
aditaz hereditatẽ Rõ qz sic hers li
berat interim rei relicte intellige qñ
res debet in spẽ nõ in genere vel i q̃z
titate.l.q;te mihi.ff.si cer.pe.sic ⁊ in
fuga fui sine sua culpa liberat⁹ Sed
i prio casu vt testator sic voluisse.

14 ¶ De detractõe falcidie trebellia/
nice ⁊ legitime Hic.s. Legitia ⁊ sic
diuide hereditatẽ in.xii.vncias ⁊ qui
dz hẽre legitimam accipiet quatuor
vncias.prio Si postea dz restituere
alteri hereditatẽ detraheret q̃rtã ptẽ
s.duas vncias ⁊ sic medietatẽ restitu
et vl quartã falcidiaz ⁊ quõ cessat vi
de.ẽ legitima

15 ¶ Utrũ institut⁹ heres i certa re pos
sit detrahere trebellianicã.&.q; non
sz solũ hẽs vniuersal ita ꝓsoluit bal.
p.l.ꝓniam.ff.ad.l.fal.⁊ recitat Pda.i
c.raynut⁹ de testa.⁊ intelligit hefdez
vniuersalẽ nõ solũ q̃ instituit insoli/
dũ sed ẽt ille q̃ instituit in certa q̃ta
hereditatis Sicut videmus õ falci/
dia q̃ detrahi potest p hered̃ ꝓstitutũ
i dimidia portiõe hereditat; vt ꝓbat
i.c.raynaldus extra eodem.

¶ De executoribus testamentoum 16
vide executor

¶ In q̃ differt testũ a codicillo.&. 17
q; i.viij primo qz in codicillis nõ po
test fieri recta institutio sz tñ fideicõ
missaria secus in testõ Secũdo q; p
codicillũ nõ adimit hereditas hered̃
di.instituto p testũ nisi i eno casu qñ
in codicillo dicit heredẽ institutũ nõ
mereri voluntatẽ suã qz tũc tãq; indi
gno auferẽ hereditas siue sit sol⁹ he
res siue sit vnus de pluribus Idem
dic õ oĩb⁹ si sic dicat oẽs non mere
ri.l.diui seuer⁹ ⁊ Anthonius.ff. de
adi.lega. In reliqs vero fideicõmis
sis vel legat in testõ bene põt p codi
cillos admitere Jnsti de adẽp.lega.p
totũ. Tercio q; exheredatio non põt
fieri p codicillũ Jnsti. de codicillis.§.
codicillis Quarto heredi pure cõsti
tuto in testamẽto ñ põt ꝓdittio adici i
codicillo q̃ obsit sibi Jnstituta õ codi
cillis.§.⁊ directo. Quinto qz heredi i
stituto in testamẽto nõ potest fieri sub
stitutio directa in codicillo licet facta
trahatur ad fideicõmissariã qz videt
testator rogare institutũ vt hereditatẽ
restituat illi quẽ i codicillo substituit
ei.l.scenola.ff.ad trebel. Sexto quia
in codicillo sufficiũt.v. testes ẽt nõ ro
gati. C. de cõdi.l.vlt. Fallit hoc in co
dicillo ceci õ q̃.s.§.i.sz i testõ.vii.ro
gati ⁊ i codicillo testis põt eẽ mulier.
sz ñ i testõ.l.q testõ.§. mulier i testõ
ff.de te. Septimo qz potest quis de/
cedere plurib⁹ codicillis relictis va
lidis nisi sibi ꝺicãt.ff.de iure codi.l.
diui seuerus sed non pluribus testis
Octauo qz si quis dũ essz filiusfamili
as fideicõmissũ in codicillis relique

rit ꝛ postea,paterfamilias decesserit eadē volūtate durante valebūt codicilli ℍoc aūt esse nō poterit i testamēto .ff.ō lega.iij.l.i.§.si filiusfa. ex qb⁹ pz q codicillus est quedā sine institutione dispositio vltime voluntaꝭ qua sicut testamētum ita codicillus morte confirmatur.C.de cadu.tol.l. vnica.

18 ¶ Utrū heredis istitutio possit ꝓmitti in alterius voluntate expresse.&.q nō imo oz q oze ꝓprio nomē heredis exprimat vel ꝑ propriā scripturā l.hac cōsultissima ꝛ.l.iubemus.C.eo. immo tenuit Jo.an.in.addi.ad spe. eo.ti.post albertū papiensem.Quod si qs ad interrogationē alterius puta dicentis vis talem instituere heredē Respondeo sic nō valere testamentum quamuis glo.in.d.l.iubemus teneat ℘ius tenetur tamen in.c.cū tibi eo.ti.q de equitate canonica valeret Limitant hoc distinguēdo Ber. Jnno.ꝛ ℍo.in.c.cū tibi eo.ti.q aut cōmittit in volūtate heredis.s.an voluerit esse heres vel ne ꝛ sic valet.l.v̄ba hec.ff.de condi. insti.Aut cōmittitur in voluntate alterius ab herede expresse vt puta instituo heredē quez ticius voluerit ꝛ sic non valet.ff.ō here.insti.l.si quis sempronium ꝛ.l.captatorias Si tamen quis ita diceret cōmitto omnia bona mea arbitrio ticij vel dispositioni ticij valet ꝛ ticius tenetur distribuere in pias causas Jn quibus habemus regulam iuris humani gentium ꝛ diuini que est q pre omnibus dispensetur in religiōnem diuinā vt pctā elemosynis redimant ꝛ sic dispensando non pōt velle aliō ꝯ voluntas testatoris Sed si dispensaret in ꝓphanis cū nullā hēat regulam posset alio modo dispēsare ꝯ sit voluntas testatoris ꝛ hoc sequit bar. l.l.i.C.de sa.san.ec.ꝛ pa.i.d.e.cū tibi

¶ Quid si tacite istitutio heredis cō 19
nuttat alterius dispositioni.&.q valet.l.ille institutiones.ff.de here.insti. ꝛ.l.non nūc⁊.ff.de ꝓdītio.ꝛ demonstra.ꝛ eode⁊ modo legatus tacite potest cōmitti voluntati alterius.ff.ō le. ij.l.prima sed non expresse.ff.de le.ꝓmo.l.captatorie ꝛ dicitur tacite alterius voluntati cōmittere sic Jnstituo te heredem vel lego hoc tibi si titius capitolium ascenderit.expresse vero quando dicit Jnstituo illum heredē quem titius voluerit vel lego tale qd cui sempronio placuerit

¶ Utrū institutio possit fieri incertē 20
persone vtputa Jnstituo heredes meos paupes christi .&.gl.in.d.c.cum tibi q sic ꝛ secundum Bar.in.l.captatorias.C.de testamen.milita.etiam si adderet eligendos per priorē talem ꝛ huiusmodi ꝛ dicit q dicta.l.loquiē quando ius institutionis confertur in voluntatem alterius sed non quando electio persone solū vt in casu nr̄o ꝛ ideo non est contraria

¶ Utrum institutio heredis possit fi- 21
eri sub cōditione respōdeo q sic dū modo non instituatur ad tempus certuz vtputa vsq; ad pasca vel ad tres annos quia non valet talis conditio ꝛ vitiatur nō tamē vitiat vt Jnstitu.ō heredi.instituen.§.heres sed ad icertum potest vt puta donec vixerit vel talem instituo postq; absolutus fuerit ab ercōmunicatione.ff.de heredibus instituen.l in temp⁹ Fallit i milite qui potest instituere etiaz ad tempus certum.l.miles ita.ff. de milita. testamen.℞ic aduerte q institut⁹ heres ad diem certum alio herede non dato semper erit heres vt in.l.hereditas ex die.ff.de heredibus instituendis Et idem dic quando instituit ad

dié incertum quia nemo ꝑ parte po
test decedere testatus ⁊ ꝓ parte in
testatus.l.ius nostrum.ff.de regu. iu
ris Hoc tenet Joannes de imola.⁊
Baldus ⁊ Angelus in dicta lege he
reditas Ideo si gs instituer̃etur he
res donec vixerit alio non dato here
de erit perpetuus Hoc firmat Bal.
⁊ Salicetus in.l.cũcum.C.de here
di.insti.⁊ Pau.de ca.in.l.certi .C.ō
testa.mili. Et licet Bar.in.d.l.heredi
tas teneat ꝙ si testator aperte volue
rit vt non esset heres nisi in vita vl' vs
q3 ad talem diem ꝙ non erit ꝑpetu⁹
tñ cōmuniter doc.tenent cōtra eum
vt Di.in.l.si quis ita heres instituatur
excepto fundo.ff.de here.insti.Bal.
⁊ Ange.in.d.l.hēditas.⁊ est verius
quia testator nō pōt ius accrescendi
prohibere nec respectu rei nec respe
ctu temporis quia cū testari trahit ad
se cū3 itestati qr dignior.d.l. heredi
tas facit.l.si miles vnum ex fundo.ff.
de testamen.mili.⁊ probat in.d.l. si
quis in legatis tñ bene pōt prohibe
re ius acrescendi ⁊ ita loquit̃.l.dñs.
ff.de vsufr. Secus in hereditatibus
vt in.d.l.si quis vbi instituꝰ ex certo
fundo detracta' mentione de fundo
habet totam hereditatez Nam testa
tor non potest facere ꝙ iura non va
leant in suo testamēto vt in aut.vt cū
de apel.cogno.§.cetert̃ Posset tñ
dici ꝙ in cōscia opinio Bar.est vera
in eo qui erat simplex ⁊ hec ignora
bat Secus in eo qui hanc dispositio
nē iuris sciebat qr vt voluisse qō ius
volebat. Itē dic ꝙ pōt instituī sub cō
ditione dūmodo ꝓditio sit possibilis
⁊ honesta excepto filio q non potest
istitui sub omni ꝓditione sed sb illa q̃
est i ptāte instituentis et i.l.suus quoq3
in ꝓn.ff.de here.insti. Nam nō pōt
filius granari in debito bonorū sub-
sidio.C.de inoffi te.l.quoniam in pri
oribus.

¶ Utrum possit fieri institutio here- 22
dis in certa parte.§.ꝙ sic sed si alius
instituitur heres in vniuerso erit talis
potius legatarius q3 heres.l.quoti-
ens.C.de here.insti §.heres possunt
tamen plures institui equis portioni
bus. Insti.de here.insti.§.si plures isti
tuunt̃ ⁊ per capita ⁊ ptim per stirpes
vt in.d.§.si plures no hic ꝙ instituꝭ
pluribus heredibus distributio fidei
cōmissor in casu in quo accrescit he
redibus nō fiet ꝑm distributionez re
rum in quas erāt instituti sed ꝑm par
tem institutorum equaliter nisi volun
tas defuncti manifeste cōtradicat vt
l.quotiens.§.si duo.ff.de here.insti.⁊
l.nūc3 ⁊.l.quotiens.ff.ad trebel.

¶ Quot modis fit institutio heredis 23
§.duobus modis.s.directe ⁊ obliq̃.
Directa institutio non potest fieri nisi
in testamēto ⁊ est quando verbis re-
ctis siue obliquis recto iur̃ instituitur
heres ad quez vult testator hereditā
tem suam siue illud in quo instituit p
uenire ⁊ illud capere nullo mediante.
obliqua vero institutio siue fideicō
missaria hereditas reliqui potest te-
stamento ⁊ codicillo ⁊ fit cum roga-
tur in codicillo heres institutus in te
stamento vel heres ab intestato veni
ens vt hereditatez restituat alteri Is
enim cui restituitur hereditas erit he
res ꝑ fideicōmissū. Insti.de codicill'
§.pe.⁊ de fideicō.here.§.pe.

¶ Quot sunt differentie hēdū.§. 24
ꝙ tres nam quidam sūt necessarij tā
tum sicut si seruus instituatur heres
a dño suo ⁊ vicit̃ necessarius qr velit
nolit tenet̃ hereditatem etiam suspe
ctam adire si nō cum hereditate cō
sequat̃ simul libertatez ex testō dñi ⁊
tpe mort̃ erat in ptāte dñi alii sūt sui

ꝛ necessarij ꝛ isti sunt liberi qui sūt i ptāte testatoris tpe mortis vt filiusfamilias ꝛ descēdētes ex masculis filijs descendētes.n.a filiab⁹ sunt in ptāte patris eorum vel aui paterni sed ꝑ est differentia quia viuēte filio meo me⁹ nepos non erit mihi suus heres sed bene mortuo filio meo qꝛ nihil ē medij quo impediatur ꝛ sic de ceteris. Et dicuntur sui quia domestici ꝛ quia viuo patre quodāmodo extimantur dñi necessarij ℔o qꝛ de iure ciuili cogebāt fieri iuiti heredes sed de iure pretorio permittit eis ab hereditate abstinere si velint. Alij sūt extranei hēredes vt sūt oēs q nō sūt sub ptāte testatoris nec subiecti iuri eius sicut sunt filij emancipati filij ēt a matre instituti qꝛ femine nō hñt filios in ptāte ℙro bātur hec oia Insti. de here. quali. in pri. Item heres ali⁹ testamētarius vt ille qui est in testō scriptus Alius est substitut⁹. s. q alij substituitur heredi Alius fideicōmissarj⁹ cui ex fideicōmisso est hereditas restituta Alius legitimus vt iste qui ipo iure ꝛ sine testamento defuncto succedit

25 ¶ Utrū ex ꝓteritione legitimi hēredis testū reddat nullū. ꝛ. q sic si sūt de illis ad quos stricto iure legitima spectat hereditas ꝛ nisi rite exheredent Et q sint tales. aduerte q sunt tres linee ꝓsanguineoꝝ. s. ascēdētiū ℔ descendētiū ꝛ collateraliū testatoꝛ autē q̄ꝫdiu hꝫ aliquē de descēdētib⁹ tenetur illū heredē instituere vel exheredare si est cā ꝛ si talē instituit siue sit fili⁹ vel nepos mortuo filio vel ꝓnepos ꝛc. nō tenet de aliq̄ ascēdētium mentionē facere qꝛ descēdētes i infinitū ꝓferūtur Insti. de here. q̄ ab intesta. in ꝓin. deficientib⁹ descēdētib⁹ vel exheredatis tenet suos ascēdentes instituere vl exheredare si q̄s hꝫ l. q̄riēs. C. ad sena. cōsul. orfici. Collaterales āt nūq̄ tenet instituere vl exheredare sed deficientibus descēdētibus vel ascēdētib⁹ legitimis intellige nō de illegitimis pōt q̄s vult instituere heredes siue attinētes siue nō attinētes nulla facta mētione de collateralib⁹ vex ē q ff rupit testamētū frīs q̄ñ instituit turpē psonā. s. infamē ꝛ intellige ℔ ff e ꝓsanguineo ꝛ uterino vl ꝓsanguineo tñ nō de uterino tñ. C. de inoffi. testa. l. ff es uterini nisi i isto casu de aliq̄ re eū instituerit vl misericordiā ingratitudinis in ffem cōmisisset vt in aut. de nupt. §. ingratitudinis

26 ¶ Sed nūqd testū clici vl ingredienti religionē erit irritū ex ꝓteritione legitimi heredis. ꝛ. q nō ꝓ verbū libere positū in. c. qꝛ nos ex eo. ti. ēt qꝛ sūt milites sicut no. glo. in. l. pe. ℔ testa. mili. Et ió sicut nō rūpit testū militis ex ꝓteritiōe legitimarū psonarū sic nec istorū hoc apte sentit Bar. in aut. si qua mulier. C. ℔ sa. sā. ec. ℔ ingrediēte religionē ꝛ ℙba. in. d. c. qꝛ nos de ābob⁹ ꝛ vide ℨede. ℔ senis i cōsilio. lv. ꝛ sic pōt itelligi aut. ꝓsbyteros C. de epis. ꝛ cle. Item volēs intrare religionem ꝓt sine legitio numero testium testari et ꝓ pte decedere testat⁹ ꝛ ꝓ pte intestatus sicut miles pōt ꝓ tex. aut. de mona. §. id q̄q̄ iūcta. l. i. ff. de mili. testa. facit. c. q ℣e. xvi. q. i. tū petere poterūt legitimā legitimi ꝓteriti vigoꝛ aut. si q̄ mulier. C. ℔ sa. sā. eccle.

27 ¶ Sꝫ pōe q ꝙs hꝫ filios ꝛ filias tenet ne oēs instituere. ꝛ. q sic oēs legitimos vel exheredare si quē nō vult ꝛ subest cā Insti. de exhere. liber. in pri. ēt filias dotatas sed ꝑm aliq̄s sufficit instituere in dote Alij vt a℔o. dicūt q ℔ꝫ instituant in aliq̄ modico ꝓter dotē ꝛ est tuti⁹ ꝛ ēt ꝓfessos in religionē. C. de epi. ꝛ cle. l. fi. §. hoc ēt eo

gnitū Et idē dic in nepotib⁹ qñ filij ꝓmortui sūt Jnsti.de here.q̄ ab ite/sta.dese.§.ita demus ꝛ ēt i posthumis C.ō postu.her̄.isti.l.qō certatū ē quis dicat posthum⁹ vide posthum⁹

28 ¶ Jn q̄ta pte tenetur istituer̄ tales ꝛ.in q̄ta voluerit q̄ꝫtūcūq; mina lꝫ postea tal' aget ad supplemētū legitime tī testiū nó rūpet ꝛ dūmó sit in/stitut⁹ heres nó legatarius puta qꝛ di cat istituo talē meū heredē in tali qꝛ si diceret lego filio meo talē domuꝫ nó valeret qꝛ esset preteritus.l.q̄tēs C.de here.instī.

29 ¶ Vtrū legitima possit tolli in totū vel i ptē per statuta vel cōsuetudineꝫ vide.ō.legitima.§.1.

30 ¶ Sꝫ nūqd i ltima cōputabūt oia q̄ ꝓ tenerūt filio dic vt.ō.ltima.§.xv.

31 ¶ Vtrū filius instituꝰ heres possit re pudiare her̄ditateꝫ retenta ltima.ꝛ. Bda.in.d.c.Raynutꝰ q; non ꝛ hoc tꝫ Bar.in.l.gerit ꝓ here.ff.ō acq rē here.ꝛ Bal.in.l.vnica.C.qū ñ pe tētū ptes ꝛ eadē rōne dic de pfe.l.ō cedēte ab itestato qꝛ nó pōt ꝓ parte agnoscere hereditatē ꝛ ꝓ parte repu diare ar.l.i.§.si ex fūdo.ff.ō here.isti.

32 ¶ Vtrū sit aliqs casui i q̄ posthumꝰ ꝑterit⁹ nó rūpat testiñ.ꝛ.q; sic.l.i te stamēto matris q̄ decedit in puerpio sed succedet cū aliis.frībus vl nepo tib⁹ equaliꝛ Si tū mr̄ istituisset exne uꝫ aget ō inoffi.testamento ꝛ rūpet C.de inoffi.te.l.si mr̄

33 ¶ De cautella illius q vult facere te stamētum ꝛ disponere sua i pias cās nec audet sed timet de potentia aliq̄ ruꝫ vide pactū.§.xiij.

¶ Testes antiqtus supstites vocabāt eo q; ꝑ. causaꝫ statū ꝓferebāt nunc pte uois ablata testes vocāt ō vbo.sig. c.forus.§.testes.

¶ Quis pōt esse testis.ꝛ.q; qlibꝫ q 1
nó ꝓhibet cū edictū de testib⁹ sit ꝓ/hibitorū sicut ꝛ de ꝓcuratorib⁹.ff.ō ꝓcura.l.mutus de spō.cū apud.

¶ Que regrūt in testibus.ꝛ.q; vii. 2
ꝓditiōes.s.ꝓditō servus etas discre/tio fama fortuna fides Ꝑdia ꝓditio vt ñ sit ꝑuus qꝛ taꝫ sepe mētu dñantis supp̄mit veritatē.d.c.forꝰ.C.de testi. l.qñ lib.ꝛ.viij.q.iii.§. Ité i crialib⁹.

¶ Vtrū móachꝰ ꝛ fr̄ munor possit ee 3
testis.ꝛ.q; sic ar.l.i.ff.de testi.ꝛ ar.in aut.de mo.§.cogitādū no.Spec.in ti.de testi.facit ratio ꝓdicta cū ñ inue/nit̄ ꝓhibitū ꝛ lꝫ sit mōtui mudo ñ ta mē ꝓ oia no.pa.i.c.nūciꝰ eo.ti.hoc li mita vel coꝝ iudice seculari de lnia sui supioris alr nó vt tenet Spe.ibi dē ꝛ Jo.an.in addi.ibidē ꝛ Albri.in ꝛica.C.de testib⁹ facit.c.móaci el.ii. xvi.q.i.ꝛ.c.placuit.ii.q.vii.

¶ Sꝫ nūqd si testificaꝫ sine licentia 4
ꝛ.fm Ꝑdan.in.d.c cū nūciꝰ q; nihil omīnuꝰ valet. Idē dicit Angelus i.§. si vo libert' in aut.de testi. Vbi decla rādo.§.cogitandū in aut de móacis. dicit q; si clericꝰ vel religiosꝰ depo/nit vi coꝝ iud ce seculari sine māda to supioris nó vꝫ Secꝰ si volēs allegat .c.testimoniū.xii.q.ii.ꝛ no.in dicto.c. i.ꝑtū.s.q; nó valeat tenet Jo.an.in. d.c.i.ꝛ est verius

¶ Secūdo sexus vt ñ sit mulier qꝛ 5
lꝫ de iure ciuili admittaꝫ in ciuilib⁹ ꝛ criminalib⁹.xv.q.iii.c.ex eo.ff.de te/sta.l.q testō.§.mulier Jnsti.ō testa.§. testes nisi in testamentis tūtū vt in ꝓ/fatis.§.sed in codicillis ꝛ aliis vltimis volūtatib⁹ sic fm accur.d.§. mulier. tū de iure canonico qꝛ varitū ꝛ muta bile semp femia ꝓducit.d.c.forus.C. de inoffi.testa.l.filia non admittit in crimnalibus criminaliter.xxxiij.q.v. mulierē nisi in crimnibus excepti.s.si

monia.c.tãta de simonia Et sic intel
lige.d.c.for⁹ in ciuilibus autē ⁊ spūa
lib⁹ ⁊ gbuscūqꝫ alijs ⁊ ēt vbi de cri-
mine agit ciuilr vt in denūciatōe aut
ēt in ingsitione nisi vbi iuenit ꝓhibi
tū exp̄sse vt in testō admittit no. Jo.
an.in additione ad spe.eo.ti. Facit.c.
qm̄ ⁊.c.tā lr̄is de testib⁹ ⁊ quō nō dꝫ
ꝺtrahi ad iudiciū ꝓ testimonio sꝫ ad
eas mitti dr̄ i.c.mulieres ꝺ iudi.li.vi.

6 Tertio etas vt nō sit ipubes sꝫ pu-
bes in cā ciuili in criminali vero req-
rit etas.xx.ānoꝝ.ff.eo.l.inutti.la.ij.⁊
l.in testimoniū.viij.q.vj.testes

7 Sꝫ nūqd poterit pubes testificari
de his q̄ vidit in impubertate. ℟. q̄ si
erat doli capax q̄m vidit potit ar.isti.
de iuri.stipu.§.pupill⁹.ff.ꝺ ne.ge.l.in
negocis alr̄s n̄ hoc no.xxxvij.di.ꝑlatū

8 Quarto discretio vt nō sit furios⁹
iij.q.vij.§.tua ⁊ hoc nisi hēat lucida i
tervalla ar.c.dilectus de spō.xxxii.q.
vij.neqꝫ furiosus.vij.q.i.q̄ꝫtus.

9 Quinto fama vt.s.nō sit infamis
nō enim iustitia pōt hēre cū hoie sce
lerato cōmertiū.ꝺ.c.foruſ.§.fi.⁊ in.c.
testimoniū in glo.eo.ti.

10 Sexto fortuna Rā diuiti magis
creditur.ff.de testi.l.iij.C. ad.l. falci.
aūt.sed cū testōr iō paup repellit si ē
talis ꝺditiōis q̄ pecunia corrūpi pos
sit alr̄s nō ar.insti.de suspe.tuto.§.vlt.
eq̄lis in opinione semp diues ꝓponit
qr potētioribus pares esse non possu
mus.ff.de ali.iudicij.mu.l.uj.

11 Septio fides qr nullus infidel⁹ ꝺ
fidelem admittit.ii.q.vij.nō pōt.ff.
ꝺ testi.l.ii.nec hereti⁹ ꝺ hr̄.ercōtra
mus adduntur alia.v.q̄ aliqñ r̄pellūt

12 Octauo ꝓsanguinitas vñ.l.testis
ff.eo.dr̄ testis idone⁹ pr̄ filio aut fili⁹
pri nō est ⁊.iiij.q.iij.§.itē testis qꝺ li-
mita verū vbi nō agit de correctione
vel ꝓhibitione pcti vl̄ ꝺ illuminatōe

fidei qr in istis vbi affectio carnalis
cōit nihil opat vꝫ sicut testioniū xp̄i
ꝺ pr̄e ⁊ no. Pa.i.c.in oi ex̄ co.ti.

13 Quid in mr̄imonijs nūqd pr̄ vl̄ mr̄ pōt eē testis. ℟. Pa.in.c.vr̄ no-
bis q mat.accu.po.concludendo fm
Hosti.q̄ si spōsus ē ditior ⁊ nobilior
nō credit eis. Si vo est eq̄lis vel ife
rior sic admittit nisi appareat ex aliq̄
cā filiā affectare mr̄imoniuꝫ. Tu vo
dic q̄ iuder attendet si sponsa vl̄ spō
sus est reportatur⁹ cōmodū vl̄ icomo
modū honorē vl̄ vituperium sic ad
mittet vel nō admittet a r.l.iii.ff.eo.⁊
bona glo.in.c.ex lr̄is.ex̄ eo.ti.

14 Mono familia nā q̄s testes actor
ꝓducit de familia sua nō admittit.l.
pe.ff.e.nec familiaris.C.ꝺ his.q ad
ecc.cōfu.l.fi.§.sane.iii.q.v.c.i.

15 Sꝫ nūqd illi ꝺ collegio admittit
sup facto vel nō facto a collegio ipso
℟. Pa.in.c.tertio loco de proba.q̄
sic q̄ñ est tale qꝺ p altos ꝓbari non
pōt ter.ē i.c.veniēs ex̄ eo.tit.sicut ⁊
pr̄ testis est sup etate ⁊ gener p filio
q fi.sint le.trāsmisse.ff.ꝺ ꝓba.l.ēt ma
tris ⁊ in testō de peculio castrēsi.l.q
testamēto.§.i.ff.de testa.

16 Utrū cū monasteriū r̄petit ꝓfessū
possint illi de cōuētu adduci p testib⁹
sup ꝓfessione facta ab illo q repent.
℟.pa.in.c.nup eo.ti.q̄ sic qr cā nō ē
singularis sed monasterij ⁊ sic nō di
cit testificari in cā ꝓpria. Ēt ēt ꝑlat⁹
frūꝫ minoꝝ pōt eē i iudicio repetēdo
frem sui ordinis vt pꝫ ibidē ⁊ multo
magis alij ꝑlati Idē dic de clericis i
cā eccliē sue ⁊ de singularibus in cā
vniuersitatis qr nō est cā singulorūꝫ
xij.q.ii.q manamittit Limita nisi ta
les p monasterio vl̄ vniuersitate fue
rint actores vl̄ respōsales vt in.c.ilu
per eo.ti.

17 Decio inimic⁹ ⁊ multos alios re

pellere pōt iudex seu admittere qz ni
si in casib⁹ exp̄ssis a iure diceñ est in
dici tu magis scire potes qs admitti
debeat vl repelli.ff.eo.l.iii.§.i.f.ex cir
cūstātijs ꝛ alijs affectiōib⁹ ꝑticularib⁹
18 ¶ Undecio laicus ꝺ clericū i causa
criminali cū criminaliꝛ ꝓcedāt non
admittāt.ij.q.vii.c.ipsi
19 ¶ Duodecio socio⁹ cris nō pōt ee te
stis.lxxviij.di.si quis in glo. Fallit in
crie lese maiestatis ꝛ simonie.vt in.
d.glo.ꝛ hereſis.
20 ¶ Utrū in cā ꝓpria qs possit esse
testis.ꝛ.q⁹ ñ pōt negari qn aliqñ qs
testificet in cā ꝓpria attētis circūstan
tijs ꝑsonaꝝ ꝛ cāe vt i.c.fi.de iureiur.
ꝛ in.c.fi.eo.ti.li.vi.ꝛ exp̄ssi⁹ i.c.exrō
ne ꝺ ꝓcura.facit qꝺ no.bar. in.l.ad
monēdi.ff.de iureiur.qui vult q⁹ qñ
actoꝝ scit plene vēritatē.vtputa ꝺ mu
tuo a se facto ꝛ ē ꝑsōa hōesta si hꝫ ꝑ
se vnū testē bonū ꝺferet ei iuramētū
ꝛ faciet ꝓbatiōez ꝑfectā
21 ¶ Aduerte q⁹ tria detrahūt fidei te
stis si variat si vacillat si negatiuā pro
bare ꝓtēdit.c.cū i ecclia ꝺ cā pos.ꝛ ꝓ
pe.ꝛ ibi Ꝑda.diffuse.
22 ¶ Quot testes in q̄libꝫ cā sufficiant
ꝛ.i testamētis ꝛ codicillis vide supra
testamētū.§.iiij. In donatiōe cā mor
tis requiruntur.v.C.ꝺ dona.cā mor
tis.l.vlti. Similiter in ꝓtracta q⁹ exce
dit librā auri facto in scriptis ab ipe
rito i ciuitate.C.si cer.pe.aut.si nouo
idē i eo q⁹ vult ꝓbare solutionē debiti
cōtracti in scriptis .C.eo.l.testiuꝫ in
purgatiōe canonica ꝑsbyteri.vij.req
runt In diaconi tres diacones sub
diaconus ꝺo ꝛ alij inferiores possūt
sola manu se purgare.ij.q.v.in sūma
In purgatione episcopi requirūtur
xii.ij q.v.omnibus in fi. Episcopus
cardinalis nō ꝺz cōdemnari nisi cū
lxxii. testibus Ꝑresbyter cardinalis
cum.lxiij. Diaconus cardinalis cum
xxiij. Subdiaconus ꝛ inferiores car
dinales cū.vij.vt.ii.q.iii..ꝑsul.ꝛ.c.se.
Regulare autem est vt in ore duoꝝ
vel trium stet omne verbuꝫ si modo
sunt omni exceptione maiores de te
sta.c.cū esses ꝛ.c. ꝑlatū secūdū Host.
¶ Utrū testes singulares probent 23
regulariter.ꝛ.ꝑꝫ Ꝑda.in.c.bone me
morie el primo de elec.q⁹ non Ratō
quia diuersitas temporum potest in
ducere diuersitatem rerum vt in.c.
in presentia de probati. Et dicuntur
testes singulares quando deponunt
super diuersis factis ita q⁹ quilibet ē
singularis de facto suo respectu obie
cti. Sed quādo obiectum super quo
deponunt fuit repꝛesentatum sensib⁹
testium eodem tempore tunc sunt cō
testes ꝛ non singulares quia tunc vi
dentur deponere de facto eodem cō
cordat huic sententie tex.in.c.cuꝫ di
lecti de elec.ꝛ.c.tam litteris de testi.
limita tamen q⁹ testes singulares nō
probant prout limitat gl.in.l.ob car
men.ff.de testi.ꝛ Angelus in disputa
tione que incipit ". Astensis nules et
quod no. gl.iij.q.viij. nihilominus
verum quando actus non habet cō
tinuitatē quia si hꝫ continuitatē puta
fornicatio ꝛ per foramen vnus post
alium videt valet testimonium facit.
c.testes ꝛ per Inno.ꝛ Johan.And.
in.c.qualiter ꝛ quando el.ii de accu
sati.vbi patet q⁹ possidēs rem potest
probare per testes singlares ꝛ sic dic
in similibus
¶ Utrū vn⁹ testis sufficiat.ꝛ.regula 24
re ē q⁹ vox vni⁹ vox nulli⁹.c.veniēs
n fi.extra eo.ti.ꝛ.c.cum a nobis eo.
li.ꝛ.c.quoniaꝫ in fi.de ꝓbati.tū sunt
casus in qbus valet vt in papa dicto
c.a nobis Item de consuetudine cu
cie statur dicto cardinalis de his que

dicta vel acta sunt coram eo vt not. Hostien. de appel. cōstitutis. ii. Ite3 in bis in quibus nullū paraī p̄iudi etum ꝛ vbi agit̄ ad peccatum impedi endū facit. c. sup eo el sc̄do eo. ti. no. glo. in. c. nup eod̄e. tit. ꝛ. ii. q. i. multi ꝛ ideo vnus impedit matrimoniu3 Ite vendū Ité valet de cōsensu par tium Ité vbi testator mandauit stari sup ali quibus dicto alicuius q̄ dicit infor matū de sua intentōe q̄ nihil potest ei opponi vt no. Bar. i. l. tehopomp⁹ ff. de dote p̄le. no Pda. in. c. in nomi- ne dñi eo. ti. Ité q̄ qs sit cōfessus. c. testimonii. c. ti. Ité de monitiōe car tarue facta ii. q. i. si peccauerit extra eo. ti. c. in omni Ité sup cōscientia ali cuius extra eode3. c. tam l̄ris. §. fi. de homici. significasti el p̄mo. §. fi. ꝛ m̄l tis alijs simulibus vt in dicto vnius cuz fama dicto. c. tā l̄ris ꝛ. c. veniens c. mulieri lō iureiur.

25 ¶ Quō testificari debēt. &. q̄ Pri mo regulariter non debent nec pos sunt recipi ante litis contestationem. Fallit tamen hoc in. xx. casibus vide in. c. quoniā vt li. non p̄te. ꝛ ibi glo. ꝛ Pda. Aduerte tamen q̄ quādo igno ratur persona que cōmissit malefici um testes possunt recipi etiam añ ci- tationem malefactoris iuxta no. per Inno. in. c. bone el primo de elec. se quitur Pda. in. c. in nomine domini extra eodem titu. Secundo q̄ non se ingerat quia tunc repellitur tāq̄ suspectus arg. l. vrori. §. i. ff. de fals. ꝛ per Bar. in. l. que omnia. ff. de procu ra. Facit. c. qualiter de elec. Tamen si non fuit citatus sed per partem pro ductus iudici non p̄sumitur se inge rere vt tenent domini de rota deci- sione. cccix. Facit. c. constitutis eodē ti. ꝛ Pan. in. c. in tua de sponſ. Ter- tio q̄ iuret tactis sacro sanctis euan- gelijs nisi sit episcopus vel sacerdos C. de epi. ꝛ cle. aut. sed iudex Isti nō iurant super libro sed sup pectoꝛ suo ō iur. calum. c. vltimo quarto q̄ vtra q̄z pars sit p̄sens vel contumaciter absens dicto capl'o in nomine dñi Quinto q̄ viua voce deponat non i scriptis. c. a nobis qui ma. accu. nō po. iij. q. viii. testes Sexto q̄ testifice- tur de auditu p̄prio vel visu vt in. c. ij. de confe. non de alieno. quia non est p̄prie testimonium vt no. glo. in l. in summa. ff. de aqua. plu. ar. Ratio quia debet dicere de eo quod factuz est in p̄sentia sua vel dictū. c. testis iij. q. viii. no. Pda. in. c. tam l̄ris. c. ti. Et Aduerte quia testis debet ꝛ potest testimoniuz dicere de visu si Res de qua interrogatur subiacet visui puta vidi quia verberauit talem ꝛ huius- modi de Auditu si subiacet sono pu ta dixit talia verba ꝛ huiusmodi ꝛ sic de ceteris sensibus. Septimo q̄ non vacillet vel contraria p̄ferat vt in dicto capitulo lz de proba. Octauo q̄ nihil taceat de cōtingētibus super quibus interrogatur aliter esset falsus testis vt in. c. dilecti de accu. vt puta. exp̄imit quod facit p̄o aliquo ꝛ que contra eum essent tacet Nono exp̄i mat locum tempus ꝛ modum rei de qua p̄hibet testimonium. Decimo q̄ solū testificet sup iuratis ꝛ nō sup alijs q̄ñ valeret. ar. c. ō testib⁹ eū. e. t.

¶ Utrū testis teneatur perhibere te 26
stimonium. &. Pda. in. c. i. de testi. co. post Archi. xxii. q. ii. §. item q̄ si inter rogatur a iudice p̄prio ꝛ de his de quibus p̄t interrogare. s. de manife- stis vel de his ō quib⁹ ifamia p̄cessit vt supra Confessio delicti in p̄cipio ꝛ Inquisitio celando veritatem mor taliter peccat de ma. ꝛ obe. c. ii. xi. q. iii. qui resistit Secus vbi Interro-

gatur de non spectãtib⁹ ad suũ offiũ
Jdẽ putat in q̃cũq3 q̃ ꝓducit in testẽ
vel celat veritatẽ vt no.in.c.q̃sq̃s.c.
q.iij ⁊ tenet ad restitutõnẽ dãni q⁹ te
stis falsus dr̃.l nullũ .C.de testi.Jdẽ
⁊ in eo q̃ hꝫ ex offõ dicet sꝫ hoc nõ
plꝫ milit nisi limitet in ciuilib⁹ vl̃ q̃n
in criminalib⁹ ciuiliter agit seu ꝑ li/
beratõe ꝓmi ne indebite puniatur
Jnno.in.d.c.i.distinguit ⁊ bene q̃ q̃n
nõ est peccatũ tacere illud sup q̃ idu
cit nõ dꝫ cõpelli alias sic .exemplũ
agit ꝺ aliquẽ ad penã tñ ⁊ sic non ẽ
peccatũ tacere ar.ii.q.i.Si peccaue
rit nisi ꝓseuerare velit in peccato ar.
c.clericorum de vi.⁊ ho.cle.xxii.q.v.
hoc dr̃.vt pena reuocet a malo quoꝺ
dei timor non reuocat .Jntellige q̃n
peccatũ nõ est oio occultũ sed q̃ illõ
facit est infamatus aliqualr̃ de eo qa
tũc tenet requisitus vt testis Sec⁹ si re
qreret vt denũciator cũ nõ possit ꝓ/
bare vl̃ q̃n ille de q̃ q̃rit nõ ẽ ꝺ'tali ali
quo mõ infamat⁹ q⁹ sic nõ tenet nisi
solũ dicere illis q̃ possũt ꝓdesse ⁊ nõ
obesse vt.s.inq̃sitio.§.xi.⁊.j.§.xxxi.

27 ¶ Vtrũ testis peccet mortalr̃ dicẽ/
do se inimicũ alicui⁹ cũ nõ sit vt eui/
tet testimonium dicẽ.ꝛ.pa.i.c. iq̃si/
tõis.§.tertie de accusa.q̃ sic q⁹ dicit
mẽd.ultiꝫ in dãnũ ꝓmi.xxii.q.ii. ne
gs ⁊ de falsa.c.i.limito hoc veruꝫ q̃n
requrit ꝓ damno euitãdo vl̃ ꝓ debito
ꝓsequẽdo Sec⁹ vbi requrit solũ ꝓ pe
na inferenda nisi i casu q̃ cõpellit
a iudice ordine iuris ꝑuato.

28 ¶ Vtrũ testis q̃ recipit pecuniaꝫ vt
nõ dicat v̊itateꝫ peccet mortaliter.ꝛ.
q̃ sic q̃n interrogat⁹ a iudice eã tacꝫ
maxime q̃n iurauit ꝺ veritate dicẽda
⁊ tenet pena falsi vt no.Bar.in.l.i.ff.
qꝺ cũ eo.⁊ Pa.in.c.i.de cri.fal.et ẽ
turpe lucrũ ⁊ ꝺ bonos mores.l.iij.
ff.ꝺ ꝓdi.ob tur.ca.similr̃ est turpe lu
crũ aliq̃d recipere ꝓ vo dicẽdo.xiiij.
q.v.nõ sane ⁊ tenet restituere ei q̃ ꝺ
dit si mõ nõ dedit ad corrũpendum
sed ad redimẽdã vexationẽ suaꝫ.Si
vo dedit ex liberalitate credo paupe
rib⁹ sit errogãdũ de bono ꝓsilio Et
pẽsas tñ põt petere ⁊ recipere a ꝑdu
cente eũ.iij.q.iii.venturis.

29 ¶ Quid si q̃s iurauit testimoniũ ꝺ tñ
hibere.ꝛ.temerariũ ẽ ⁊ vbi est certũ
q⁹ tenet sub peccato ferre testimõiũ
ꝓpria auctoritate põt ꝓuenire alias
nõ nisi auctoritate superioris.xxii.q.
iiij.in malis ẽt si sciret q⁹ ipse solus in
terfuisset ⁊ nõ posset ꝓbari nisi ꝑ euꝫ
secũdũ Hofr.q⁹ dictum vni⁹ facit se
mipleną probationẽ ⁊ delatio iuramẽ
ti faceret plenã.C.de re.cre.l.in bone
fide'q̃ credo verũ in casu quo hoc
fieri põt alias vbi nullũ effectũ ꝑt ha
bere testimoniũ eius nõ credo tenea
tur nisi ad preceptũ superioris coger̃
tur mõ debito ⁊ ordine

30 ¶ Vtrũ testis falsꝰ semꝑ peccet mor
talr̃.ꝛ.q̃ falsũ testimoniũ semꝑ ẽ pec
catũ mortale nec aliq̃ circũstãtia põt
excusari si est cũ iuramẽto seu piurio
factũ si vero sine piurio nõ semꝑ erit
mortale peccatũ sicut nec omne mẽ
datũ Et hoc intelligo q̃ sit mortale
q̃n sciẽter fit.Sec⁹ si bene cogitãdo
errasset q⁹ esset veniale ẽt si iurasset ⁊
teneꝺ ad restitutionẽ totius dãni dati
ꝓrio q̃n scienter vl̃ ex ignorãtia in
debita falsum testimonium dixit.l.ge
neraliter.§.illud.ff.de calum.⁊.xvij.
q.iiij.Si quis in atrio

31 ¶ Vtrũ testes super occultis circun/
stãtijs criminis sint interrogandi.ꝛ.
Pa.in.c.qualr̃ ⁊ q̃n el primo de ac
cu.q̃ sic ꝺm Jnno.⁊ Host q̃n crimẽ
nõ est occultũ ⁊ q̃n talis ꝺ quẽ testi/
ficatur est infamat⁹ ⁊ ẽt si iurasset nõ
revelare quia tale iuramẽtũ est teme

rarū.c.i.de crī.fal.ꝛ.c.intimauit ꝺ te
ſti.niſi ſciret i cōfeſſione ſacrāmētali.
q; ſic ſcit vt de⁹ ꝛ ꝓducit vt hō vt in
c.ſi ſacerdos dē offi.ordi.ꝛ.c.dilect⁹
de excef.pla.De hoc vide.s.Inquiſi
tio.§.xi.

32 ¶Vtrū ꝓponete ſiue mediatores
ꝓpellit teſtificari ſup ꝯtib⁹ quoꝝ fue
rūt auctores.&. ꝑa.in.c. dilectorū
de teſti. cogen.q; ſic ſi ptes ābe con-
ſētiunt Si ābe diſſentiūt non pñt.Si
vna cōſentit altera non ꝓpelli ñ poſ
ſunt ſed teſtificari poſſunt ſi volunt i
aut.de teſti.§.quī vero.

33 ¶Vtrū teſtis teneat phibere teſti-
monii ꝺ hīs q; ſibi ſūt dicta i ſecreto
&.ſm Tho.ꝺa ſe.q.lxx,q; ſt aliq; q
ſtati vt hō ſcit teneat ꝓpalaꝛ hīſ q poſ
ſūt ꝓdeſſe ſic ſi q; ꝓtaminaret mīſtru
dinē vel vbi aliqꝺ malū ꝓximo ſpūa
le vel tpale imineret ꝛ ad iſta celāda
nēo ꝑt obligari q; frāgeret fidē quā
alteri ꝺz ſūt alia q; ñ ſūt talis q̄ſtratis
ꝛ ió obligare ſe pōt qs ad celāduz ꝛ
talia ēt ad preceptū ſupioris ñ teneat
reuellaꝛ q; nihil pōt ꝓcipi hōi quod
ſit ꝯ ius nāle de ſe.S.vero Bo.i.iiii.
di.xxi.dicit q; ēt tenet q; intelligit in
tali pmiſſione excepta auctoritas ſu-
pioris ſz tu cōcorꝺa verū q̄ ſupior
hoc requirit ex aliquo bono reſpectu
ꝛ vt pꝛ ꝓpudeat ꝛ dictū ſācti Tho.in
telligit q̄ ſolū vt puniat vel ꝺ alio ꝺ
quo non pertinet inquirere.

Thesaurus vid.s. Inuc
ta.§.i.

Timor qdā filialis quo
hō timet offen
ſā dei quez diligit ꝛ timet ab
eo ſeparari.xxiij.q.vi.§.ex his ꝓpe fi
nē. Et iſte ſemp bonus ꝛ ſanctus iuxta
illud pſal.Timor dñi ſanctus perma
net Alius ſeruilis ꝛ iſte excuſatur ex
amore fil.vñ q; pena eſt detrimētuz
ꝓprij boni cā timet.d.§.ex his ꝛ iſte
aliqñ eſt cū caritate ſicut cū ꝙs ſimꝫ
timet ꝛ pp penā ꝛ pp culpam ꝛ iſte ti
mor dr initialis q; eſt ꝓncipium con
uertēdi de pe.di.ii.ſicut ſeta ¶Aliqñ ē
ſine caritate ꝛ tunc ſemper malꝰ nō i
ſe.ſed q; a mala ꝓcedit radice.ſ ab i
ordinato amore ſui ¶Alius ē timor mū
danus q̄ hō diſtūgit a deo pp mun-
dana qbus inuit tāq̄ fini.xvi.q.ii.c.
i.poſt mediū ꝛ iſte ſemper ē peccatū
mortale Si tū in mūdanis nō cōſti
tueret finē.i.nō eſſet paratus facere
ꝯ dei ꝓcepta ſic eēt pctū,veniale ſic
eū retrahit a bono qꝺ ē ꝺ pfectione.
vl pōt eſſe nullū peccatū qñ qs rōa
bile cāni hz timendi ꝛm ¶Alex.ꝺa ꝑe
ti.de timore

¶Vtruz timor excuſet a pctō.&.q 1
nō ex toto.ſ.qn ſit mortale ſi illōqꝺ
fit ſit ꝯ ꝓcepta dei.xxxii.q.v.ita ne ꝛ
qꝺ me.ca.c.ſacris in aliis quomodo
excuſet vide.s.menus.§.vi.

¶Timor ex accidia aliqñ prouenit 2
aliqñ ex aliquo cōminato vel accidē
ti ꝛ dr timor filia accidie ꝛ eſt pecca
tum mortale qñ ex timore facit ꝯ ꝓ
cepta alias veniale

Tolleratia tūc bo-
na ē qñ
qſ pacīēter tollerat ea q̄ ſolū ſūt
ad ꝓprīū detrimētuz ſiue in corpora
libus ſiue in tpalib⁹ ſiue qñ aliq; tolle
rantur pp maius malū euitandū ꝛ de
hac hēs.iiij.di.deniq;.xlvii.di.oēs in
fi.lxxxvi.di.in ſcriptis.xlv.di.licz.vi.
q.i ſt plurimi ꝛ.c.ex merito.xxiii.q.
iij.ſex differentie ꝛ.iiij.q.Hec autez
Balaꝺo eſt cū tollerāt ea q̄ ſūt in
ꝓprie ſalutis detrimēti vel mali vbi
ñ ē periculū maioris mali vel ſcādali
ꝛ aliqñ eſt petm mortale aliqñ venia
le ꝛ de hac habes Lorrectio.i.§.iii.

Consura clericalis vi3 clicue.iiii.§.i.

Corneamentus dr ga circuēdo se ꝓcurrunt ad ostēsio nē virtū ahq ex ꝓdicto ō tor.c.i.

1 ¶ Utrū torneamētū sit ꝓhibitū.ꝛ.f3 bo.i.c.i.c.ii.ꝛ segr̄ Pa.q; sic ꝛ ois lud⁹ ct ad ostētationē virtū fact⁹ ex q̄ imuet piculū mort ꝓbabilr ꝛ nedū de iure canonico vt i.d.c.i.sz ct ō iure ciuili.C.de gladia.l.vnica ꝛ.l.i.§. Itē senatus.ff.de postu.dz itelligi de alio ludo qz vt dr i aut.vt oēs obe.iudi.§.i.fortitudo sine iustitia nō ē laudabilis ꝛ logr ibi ō fortitudie q̄ exercer cr cū armis sic nec istō cū ibi ñ posit ee iusta ꝓp rōnez q̄ i.d.c.i.pōr alius ât ludus cā virtutis expiēde vbi nullū imminet piculū mort lz f3 Io. ct de iure canonico ꝛ casus ꝓtigēs ñ iputabit.l.q̄ actiōe §.si qs.ff.ad.l.aq̄l. Et fm hoc potes scire qñ hastiludia licent ꝛ qñ non Quod no.

2 ¶ Utrū mortūs i torneamētis sit pnād⁹ ecclīastica sepultura.ꝛ.pa.in.d.c.i.q; si accesserit cā pugnādi hic priuat lz penitētia ei cōcedat Si vero venit cā vidēdi vl repetēdi ō bitū aut q̄cūq; alia ex cā q̄ pugnādi sic ñ priuat nisi ꝓtet mortuū i pctō mortali.

3 ¶ Utr cū aliqs i torneamēto occidit vl mutilat sint irregulares oēs q illuc venerāt cā pugnādi lz ipi ñ occiderit vl mutilauerit.ꝛ.f3 Io.ꝛ go. q; sic fic ille q i bello illicito interest cā bellādi.xv.q.i.c.fi.de pe.di.i.si qs cū telo.si di.si qs p⁹ acceptā sz eps pt dispēsar sic dctm ē.s. Irregularitas ō crīnib⁹ i bello iusto ñ occidēnb⁹.

Corpor ē filia accidit ꝛ dicit nidit i tria ꝓdicti nū ē occiosita s nihil opās q̄ ē cā mltor peccator ō ꝓse.di.v. nūq; de renū.c.nisi.ꝛ semp ē mortale peccatū cū omittit necessaria ex ea. Sed3 pigricia q̄ tarde fac bōa .puta tarde vadit ad ecclīaz ad ꝓdicationē ꝛ hmōi Tertiū dr tepiditas q̄ fac bona sz nō cū ea diligētia ꝛ feruore: iz tepide .ꝛ dr ct sōnolētia.q̄ tria sibr ponit Gregorius sub vno.s.torpor circa precepta qui quādoq; ē mortalis aliquādo venialis.hec Tho.fa.fe.q.xxv.

Cortuam alicui faciens iudex sine idiitijs ꝓcedētibus peccat mortalit fm Lod.ō roma.i suis no. qz nō dz vt no.C.de fruis fu.l.q̄cūq; ff.ō q̄sti.l.marit⁹.C.ad.l.iul.maie.l.si qs alicui vbi gl.ꝛ bal.ꝛ ꝓfessio fcā ex tali torrura sine idiitijs ñ vz vt i.l.prima i pn.ff.de q̄sti. Nec idiitia p⁹ aduenīētia ꝓfirmāt illā ꝓfessionē vt dr gl. l.l.marit⁹.ff.eo.ꝛ segr Bal.i.l.fi.C.ō accusa. Idē dic qñ torquet q̄s de iur torquer ñ pōt sic tūt miores.xxiij.an nor lz cedi possit.l.cū fileianū.C.ad sil. ité milites mulierē pgnāte ꝛ hmōi Idē dic qñ torq̄t idirecte dās alicui falsa ad comedeñ vt si cruciet vl qñ sept⁹ torq̄t nullis nouis idiitijs apparētib⁹ sufficiūt tñ variatiōes f3 Inn. i.c.qñ de ꝓba.ꝛ Bar.i.l.de minore §.pe.ff.de q̄sti.puta qz vno sero dicit de vno ꝛ alio sero de alio

¶ Sz q̄ idiita ꝛ q̄lia regrāt ad torturā vide.s. Indiitū arbitrari tñ hz q publicā auctoritatē exercet q̄lia indiita sufficiāt.C.de q̄sti.l.milites.§.oz ꝛ.d.l.ō mior.§.tormēta no.inn.c.pe. ōhno.op.nū.ꝛ bal.ō pace.te.ꝛ ci⁹ viola.c.i.sz videat vt r̄gulet arbitriū ci⁹ f3 rōnē.qz ūcq; torq̄ns vltra pctm̄ mōtale tñr diiuria ꝛ dāno leso satisfacer

Crasanctio ē ō re dubia ꝛ lite icerta ꝛ nec dū finita ñ gratuita pactō sz

aliq̃ dato vel retẽto vl pmisso. ff. ō trā
sac. l. i. extra e. ti. c. sup eo. C. eo. ti. l. trā
sactio. Lic̃ intellige pñtē vl futurā q̃
añ litē ert q̃ discordia est orta trāsigi
pōt. ff. de pdi. ide. l. eleganter. §. si qs
post. Añ trāsactio dr q̃si actiōis tran
sitio eo ꝙ q trāsigit ab actiōe transit
Et discedit. et sic ppie dr trāsigere is
q agit. C. eo. ti. l. ij. t differt transactio
a pacto t ppositōe q̃ pñt fieri amica
biliter nullo dato vel retento extra. e.
ti. c. super eo.

1 Cuis pōt trāsigere. &. q̃ q̃ pōt do
nare. vide. s. donatio. i. Itē dñs rerū
siue actionū tutor curator t procurator
si habet spāle mādatū vel liberam ad
ministrationē bonor vl cāe. ff. ō procu.
l. procurator cui libera. t. l. mandato. c.
ad ageñ. §. i. de procura. li. vi.

2 Utr̃ plat̃us in cās ecclie possit trā
sigere sine cōsensu capli. &. q̃ nō ex
tra eo. ti contingit.

3 De qb⁹ pōt fieri trāsactio. &. q̃ de
ciuilib⁹. ff. t. C. e. ti. p totū ō crialibus
distignēdū est. vt. s. Accusatio. §. xxi.

4 Utr̃ in reb⁹ spūalib⁹ possit trāsi
gi. &. q̃ aut petit eccl̃ia ab alia eccl̃ia
sibi deberi subiici i iure istitutiōis. cor
rectōis t sacr̃or pceptiōe. vl cās pe
tit iura eā alia in aliq̃ eccl̃ia. t sic ō spi
rituali ad spūale pōt fieri. puta q̃ fmit
taf istitutō vl aliq̃ sacr̃m. t alio spūa
le pōset. c. ad q̃stiones. ō re. pmu. Sz
de spūali ad tpale nō lz ex eo. ti. c. cō
stitut⁹. t de re. pmu. c. vlti. Aduerte tñ
q̃ vbi noie subiectiōis petit spūalia
simr: t tpalia. sicut cū eās petit a q̃dā
eccl̃ia sibi subiecta q̃ ab eo pcipiant
cōsecratiōes eccl̃iar. ordinatiōes cle
ricor̃ t sr̃ia spūalia. t nihilomin⁹ pe
tit aliq̃ tpalia. vtpote. ptē vl ānuā pen
siōnē rō eilor tpaliū posset trāsactio
fieri cū tpali t sibi anna pensio dari.
ar. c. cū venerabilis ō cēsi. t ō reli. do.
cōstitutus. Aut petit res tpalis vt pro
prietas. vt cū eccl̃ia petit decias exp̃
dijs in sua pochia ꝓstitutis. t tūc distī
gue. q̃ si agit ꝯ ecclīasticā pson̄ t sic
pōt fieri trāsactio auctoritate epi vel
archiepi. t erit ppetua. c. statutum⁹ ex
eo. ti. si fit sine auctoritate epi valet sz
est tpalis. nec excedit vitā trāsigentis
ex eo. c. de cetero nisi p papā fuerit cō
firmata. eo ti. veniēs aut agit ō laicuz
t tunc si agit de pceptis t subtractis
pōt fieri. c. cū aplica ō his q̃ fi. a pla.
sz nō de futuris. xvi q. vij. decias q̃s
añ nō pōt fieri cōpositio nec transa
ctio cū laicis vt minus soluāt. nisi au
ctoritate pape. c. pe. ō ꝓfir. vti. vel in
uti. Aut petit res spūalis vt beneficiū
puta q̃ dicit se electū vel canonice in
eo fuisse istitutū. t tūc trāsactio fieri ñ
pōt sine simonia. sz bñ alienabilis cō
positio ex eo. ti. c. sup eo. s. vt q̃ ille q
ius nō hz: vl nō credit hēre penitus
renūciet iuri suo sine aliq̃ datiōe. vel
ille q̃ habz ius recipiat sine datiōe si
tñ neuter litigātiū possideret. sz vterq̃
cōtēdit aliq̃ beneficiū sibi dari tūc
valz trāsactio de elec. c. cū iter. R. de
prebē. nisi eēnt no. Jo. i q. iij. ea q̃ Et
breuius cōcludē q̃ spūale cuz spūali
eiusdē generis. puta de iure decima
tiōis istius eccl̃ie cū illo illi⁹ eccl̃ie pōt
fieri trāsactio. sed ō spūali ad spūale.
alteri⁹ generis nō lz ꝑz Ber. i. c. sup
eo. t est tuti⁹ q̃z Jnno. in. d. c. statui
mus. t tex. cū gl. i. d. c. ad q̃ōes. videā
tur indistincte tenere q̃ licet de spūa
li ad spūale.

5 Utrū trāsactio facta pp indebitaz
obligationē saltē iure nāli excuset euz
q̃ aliq̃d recipit. vt eā obligationem re
mitteret. &. q̃ nō. sz restituere tñr. l. p
ses. pricie. C. de trāsac. t. l. fi. ff. de do
lo t gl. i. c. sup eo de trāsac. dicit q̃ si
euidēs est calūnia nō tenet trāsactio.

l.in ſũma.l.&.ff.de condi.inde.

6 ¶ Vtrũ diſpoſitio legis ſi gs maior. C.ð trãſac.poſſit teneri i cõſcia.&.q̃ ſic q̃ iperator in penã nõ obſeruãtis potuit hoc facere ⁊ ẽt hẽt locũ i q̃cũq̃ ℞ctu iurato ſm doc.ibidẽ.⁊.d.l.ſi gs maior hoc vult vt ille q̃ tranſactio nẽ iurauit ⁊ volũtarie nõ ſeruat ꝓuẽta vt ſit infamis. Intellige hoc ſi cõdẽnetur. Itẽ eſt ꝑuatus ipſo iure actiõe quã habebat ℞ illũ cũ quo trãſactionẽ fecit itẽ ſi qd habuit per ipſam trãſactionẽ ſiue pecuniã ſiue rẽ teneẽ eã reſtituẽ ⁊ oẽ emolumẽtũ qõ ex ea hũit. Qð credo verũ quo ad ꝓſciam poſt cõdẽnationẽ ſed nõ añ. niſi q̃tenus damnificatus eſt ille cuj quo trãſegit vel ex debito antea debebat habere.

Ranſitus ð vna religiõe ad aliam. vide.ſ. religioſus.§.xxxiiij.

1 ¶ Ebs trãſire nõ ꝑt ad aliã eccliã ſine ſnia pape.vij.q.i.mutationes ð trãſla.epi.c.iter corporalia. Inferior ꝑt cũ ſnia ſui prelati.ar.l viij.di.c.ii.viij.q.iij.conqueſtus.

2 ¶ Trãſiſſe dr aliqs cũ corporalẽ poſſeſſionẽ obtinuit ð illa ad q̃ trãſiuit. xxi.q.ij.ſi quis iã trãſlat⁹ ⁊ ꝯfirmationẽ obtinuit.alias ſecus.lxxxxij.diſt.ſi q epi.de elec.c .cũ in cũctis.

Treuga ẽ ſecuritas ꝑſtita ꝑſonis ⁊ reb⁹ ad tẽpus ꝓceſſa.di cordia nũdũ finita ⁊ vocat fedus vl indutia.ff.de capti.⁊ poſtli.re.l.nõ dubito. ⁊.l. poſt liminium.§.inducie.

1 ¶ Quot ſunt ſpẽs.&.due ꝑma cõuẽtionalis ⁊ hec ſeruãda eſt etiaz infidelibus.xxiij.q.i.noli.Alia canonica.ð qua ex eo.ti.c.i.Sed hodie nõ ſeruatur ⁊ male.ſz nõ inſiſto.quia ſatis ꝑz R ea que dixi.ſ.Bellum.

Tributum vide.ſ. Immunitas.§.xxxvi.⁊.ſ.munus.

Tribulatio ẽ medicina ꝓſeruatiua.v.q.v.nõ ois Alĩ qñ ad meritũ.vij.q.i.aduerſitas.xi.q.iij.i cũct̃.aliqñ ad purgañ. vi.q.i.ſũt plurimi.

Triſtitia ð morte ſuorũ ꝓhibẽt.x iij.q.ij.q̃ ꝓpoſtex ⁊.§.hoc ãt

Turpelucrum dr qcqd acgrit er cã inhoneſta vel improbanda.Facit.c.qñ multi.xiiij.q.iij.⁊.xxi.q.i.c.i.in ꝓn.

¶ Turpia lucra ſũt ab heredib⁹ extor quẽda.l.in heredẽ.ff.de calũ. 1

¶ Vtrũ de turpiter acqſitis poſſit fieri elemoſina.vide Elemoſyna.§. viij. Et an ſint neceſſario reſtituẽda . vide Reſtitutio.i.ſub lra.Turpe lucrũ. 2

Timor mẽtis eſt filia ire q̃ eſt qdã conat⁹ ſeu audatia hois mẽtẽ tanq̃ vindictã.⁊ eſt qñ qs iplicat mẽtẽ deliberate in variis mõis ⁊ viis qb⁹ poſſet primũ offendere.q̃ eo mõ eſt moralis quo ira ex q̃ procedit.De quo vide.ſ.Ira in principio.

Tutella ẽ triplex alia legitia.vt illa q̃ dr̃ a lege.qñ null⁹ tutor datus ẽ a pre filio i teſtõ quã ille q̃ debet ab iteſtõ ſuccedere tenẽ hmõi tutellã accipere.Alia teſtamẽtaria . vt qñ pr̃ in teſtõ dat filio tutorẽ alia datiua.ſ.que dar̃ a iudice qñ nullo tutore dato in teſtõ.⁊ nullis extãtib⁹ ꝓſanguineis idoneis ad tutellaz iudex ex officio ſuo dat tutorẽ. ⁊ durat tutella vſq̃ ad.xiiij.ãnũ ꝓpletũ.⁊ inde incipit cura q̃ durat vſq̃ ad.xxv.ãnũ cõple-

tum Jnſtl. quibus mo. tu. fi. ⁊ inſti. de curato.

1 ¶ Vtrū clerici teneāt ſuſcipere tutelā. &. q̄ nec clerici nec mōaci aut ep̄i coguntr̄ vllā tutellā. accipere clic⁹ tñ ⁊ ep̄s pñt ſuſcipe legitimā ſi volūt teſtamentariam vel datiuā nō pñt fiſri oēs Fligioſi clerici vel ep̄i tenēt̄ recipe tutellā miſerabiliū p̄ſonarū ſ3 Fligioſi cū lnia ſuoꝝ p̄latoꝝ pñt ēt recipere legitimā vt. xvi. q. i. monaci Et ſic cōcorda. lxxxviii. di. c. i. ⁊. fi. xvi. q. i. generalit. xxi. q. iii. Ciprianus. lxxxvi. di. peruenit

2 ¶ Quid ptinet ad offm̄ tutoꝝ. &. tria Primū vt pupillos a criminib⁹ intactos p̄ſeruēt Secōm q̄ res eoꝝ ab iniuria p̄ſeruēt. xii. q. i. c. i. facit. l. i. ff. de tutell' Dñ tutores dicti ſunt q̄ſi tuitores in. d. l. i. tertiū q̄ pecunia eoꝝ vel bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis f̄nata p̄nertāt in p̄diſs ex qb⁹ percipiāt aliquē fructū qz f̄m bar. i. l. tutor q reptoriū. §. i. ff. de admi. tu. ſi tutor pecuniā pupilli nō ponit ſi p̄diſs teneť pupillo ad fruct⁹ q̄s poterat hēre deducť expēſis ⁊ piculis qō limita verū ſi potuit emeť puta erāt q̄ uolebāt vēdere vel alio mō licite lucrari poterat alſ nō idē dic ubi eēt ſtatutū vt ianue q̄ oia bona mobilia diſtraherēť ⁊ nēderentr̄ vt ō pecunia acgreret pupillus lucrū Si tutor nō fecit cū potuerit teneť ad itereſſe Et bal. i. l. fi. C. de p̄di. ide. ⁊ Jo. de anania i. c. q̄ i oibus de vſu. tenēt q̄ vbicūq; oli tutor tenebat fenerari de pecūia pupilli q̄ hodie cū vſure ſint p̄hibite tenetur pecuniā pupilli ponere in iuſtā negociationē ad ptē lucri ⁊ dāni Vdū te o tutor q̄ ſi vis eſſe tutus q̄ nō tenearis nec tu nec heredes tui p̄ aliquo facto p̄o pupillo illud fac cū p̄ſilio coniunctoꝝ pupilli: ⁊ facias p̄ti in inſtrumēto q̄ p̄ſilij p̄pinquoꝝ faciť p̄ſumptionē q̄ dolus ⁊ culpa abeſt a tutore ar. l. etiā. C. ſi tu. vl' cu. inter. f̄m bal. in. l. pola. C. de his qui. vt idi. de hoc vide quomodo teneť tutor. ē. clericus. xiii. §. v. ⁊. vii.

3 ¶ Vtrū tutor teneat facere inūtariū de reb⁹ pupilli. &. q̄ ſic niſi cauſa neceſſaria vel iuſtiſſima impediat tex. ē in l. tutor q reptoriū. ff. de admi. tu. Idē dic f̄m Bar. ibidē de curatore Et cā neceſſaria dī f̄m eūdē Bar. ex pte tutoris morbus puta q̄ podagroſus ⁊ hmōi impeditus eſt. vel ex parte rei q̄ nō repiť adhibita diligēs inquiſitio. Cā vo iuſtiſſima dī ſi teſtator remiſit p̄ſectionē inūtarij vt in. l. fi. C. ar. tute. Nō limitat bar. vbi. ē. niſi ex cā iudici alr videat vt in. l. in p̄firmādo. ⁊. l. vtilē. ff. de p̄fir. tu. Fallit hoc i duob⁹ caſib⁹ in q̄bus nō teneť facere inuentarū f3 Bar. vbi. ē. Primo ſi conſuetudo eſſet vt nō fieret Secundus ſi iudex ex cā remitteret q̄ poſſet

4 ¶ Q̄n teneť facere. &. f̄m bart. vbi ē. q̄ glo. ibidē ⁊ cōiter doc. tenent q̄ mor. i. q̄ primus poterit Facit. l. hec cōditio. ff. de p̄di. ⁊ de. alr vī in dolo Jntellige ſi adminiſtrauit alias non Jtē nō vī in dolo ſi fecit illa q̄ diſlatione nē nō recipūt vel q̄ neceſſario p̄cedūt p̄ſectionē inūtarij vt ſcrutatio ſbe beēditarie vl' ea q̄ nullo mō pñt obeſſe pupillo: ſed bñ p̄deſſe qz talia ag̃dō añ p̄ſectionē inūtarij nō p̄ſumitur in dolo f̄m Bart. vbi. ē.

5 ¶ Qualr dz fieri. &. tex. in. l. tutores C. de admi. tu. q̄ in p̄ſtia publicaꝝ p̄ſonaꝝ Glo. tñ ibidem dicit q̄ ſufficit vn⁹ notarius p̄ſtia vo iudicis ñ ē neceſſaria f3 Bar. vbi. ē. ⁊ cōit doc. niſi vt faciat fidē ē debitores nominū q̄ꝝ noia ſcribūť i inūtario Et ita tene q̄ niſi gl. i. d. l. tutor teneat q̄ ē neceſſaria

6 ¶ De qb⁹ dz fieri iuctarũ.ꝛ.text.i d.l.tutores qꝫ oiuz rez.i.corporaliũ ꝟz bar.vbi.ꝯ.ꝛ instrumentoz.i.oiuz iurũ icorporaliũ ó qbus apparẽt in strumenta seu ꝓbationes i bonis pu pilli de alijs nó

7 ¶ Quó mr ꝓdit tutellã filij.ꝛ.pa.in c.vxorat⁹ de ꝓuer.ꝓiuga.qꝫ duplr ꝓ mio si trãsit ad ꝟas nuptias Scõo si incontinenter vixit ó hoc ẽ gl.quã se qr bal.in aut.mr̃i ꝛ auie.C.qñ mulier tu.offi.fũ.põt facit tex.i.l.fi. eo.tit. vbi regr qꝫ pudice viuat qõ no.gl.i l.fideicõmissũ .C.ó fideicõmis.Elbi vult qꝫ vxor relicta si incõtinẽter viuat ꝓdat legatũ sibi factũ a marito ꝛ auferr sibi tãqꝫ ab idigna vel ex ꝓsũpta volũtate ofũcti fuocar qꝫ marie ꝓcedit si vixit icõtinẽter tpe vite mariti ipo ignoráte ꝓ hoc gl.no.i.l.soroꝛé.C.de hi.qui. vt indi.ꝛ pót iferri ꝓ hoc qꝫ oẽs penas qs trãsiẽs ad ꝟas nuptias infra ánũ icurrit qꝫ ꝛ ipa silr qõ no.Sz limita q̃ ad lucrũ ꝓdẽdũ Sed nó q̃ ad penam aliam incurrendam.

VAnagloria ẽ no mõ dicit appetitũ dignitatꝭ ꝛ excellentie ꝛ sic est idẽ cũ supbia ꝛ ẽ capitale vitiũ qr animus directe mouer ad dignitatẽ ꝛ excellẽtiã appetẽdã Alio mõ dicit appetitũ laudis ꝛ sic ẽ filia supbie hec ex .S.B.in.ii.di.xxxii.q.ii.

11 ¶ Utr sit mortale pctm̃.ꝛ.ꝟz qꝫ colligo ex Alexã.ꝟa ꝟe ꝛ T ho.ꝟa ꝟe.q. cxxxii.ꝛ hẽ.ó gã.i quol.prio.q.xxxiiij.qꝫ vanagloria de se nó dic aliqd qꝫ sit ꝑ caritatẽ ói vl primi attñ duplr ꝑt ꝑriari caritati dei ꝓprio róne rei sup q̃ q̃rit laus vl gloriaꝛ Et hoc mõ pót ee pctm̃ mortale tripl̃r .prio qñ gliaꝛ ó re q̃ est ꝑ dcũ.s.q̃ est mortalis pctũ de qbus dr i psal.Quid gloriaris i malitia Sec⁹ eẽt si gliaret de re pcti venialis solũ qr sic nõ eẽt mortalis vana gloria Scõo est mortale pctm̃ qñ id de q̃ gloriar̃ prefert ẽo sicut ille ó q̃ Ezechie.xxxix.Elevatũ est cor tuum dixisti de⁹ ego sũ Istõ cuenire solet qñ hõ pp inanẽ gloriã pfert testimoniũ hoiuz testimonio dei.puta pp gloriã humanã nõ pdẽdã nó ꝓfiteꝛ ó um vel fidẽ tpe ó bito vl nó vult pdicare vel dicer̃ ẽ vitatẽ loco ꝛ tpe qñ tenetur.tercio est mortale pctm̃ qñ ea q̃ sũt ordiata ad gloriã: dei vt fiũt facta ꝛ ea q̃ pertinẽt ad fidẽ spẽ ꝛ caritatez ꝓncipaliter facit ad gloriã suã. Elñ dicit Aug.li.i.de doc.xpiana. Ad fidez spẽ ꝛ caritatẽ tota militat divina scriptura q̃ ꝓncipalit ordinar̃ ad honorẽ dei.in q̃ deus cõtenitur.si ꝓncipaliter ad alterius honorẽ ordinet. hec ille. Elñ si qs ꝓncipalr ꝓpter gloriaz ꝑdicaret vl diceret missã ꝛ hmói peccaret mortalr. Secus si aliqd aliõ.qꝫ nõ ptinet ad diuinã scripturã vl sacra mẽta ꝓpter gloriaz faceret qr peccaret venialiter.ꝛ amitteret fructuz bone operationis. Contrariatur secundo vanagloria caritati dei ratione finis: seu intentionis ipsius gloriantis. vt puta quia constituit finez vltimum in gloria vna paratus facere quecũque ꝓpter illam. Et sic est peccatum mortale.si est in deliberatiõe voluntatꝭ ꝛ hoc est quod dicit Augu. v.de civi.dei hoc vitium tunc est inimicum pie fidei.si maior sit in corde cupiditas Gloríe. quam dei timor ꝛ amor.hec ille. Alias é cõmuniter peccatum venale.

¶ Que sũt eiꝰ filie.ꝛ. Ꝑria inmodesta ornatꝰ vide ornatꝰ. Scõa inobia Tertia iactantia. Quarta pertinatia 12

Quinta hipocrisis Sexta discordia Septima pctio De qb⁹ in suis locis

VAsa sacra ecclesie ꝺbēt esse sacrata ⁊ honesta ⁊ nō ab hoib⁹ sacrati tractari ⁊ si sint facta inutilia vel vetustate contūpta debēt ꝓburi ⁊ cineres ꝓdi in loco honesto ne pedib⁹ intrantiū ꝓculcēt de ꝓse.di.i.c.altaris.c.in sancta ⁊.c.vestimenta ⁊ de reli.do. c.ad hec de re.pmu.māciputi De corū cōsecratione vide.s̄. Bñdictio ⁊ consecratio de eor munditia dr̄ in.c.ii de custo.eucha in fi.precipimus quoq; vt oratoria vasa corporalia ⁊ vestiméta ministror pale altaris necnon ⁊ ipsa corporalia mūda ⁊ nitida cōseruent Nimis.n.videt absurdū in sacris sordes negligere q̄ dedecēt etiā in prophanis hec tex.ibi ⁊c. Ex q̄ ꝑz q̄ peccat mortaliter qui illa tenet ita imūda ac si essent ꝓ fuitio rusticor

VAssallus dr̄ qui hz feudū ab aliquo vide.s̄.feudū

Vectigal ē qꝺ ꝓstatur ex his Rebus q̄ vēdunt Tributum ꝺo vel publica pēstatio seu fūctio est q̄ rōne fūdi vel soli a possidente ꝓstat Idoz dicitur census ꝺm Azo.in sum. Et ió vide Pedagia

Vellatio Virginum ' vide.s̄.consecratio virginū.

Venatio Triplex Una oppressiua hominuz ⁊ hec sēp ꝓhibita.vi. ꝺt.§.is ita in fi. Alia dicit arenaria.s. q̄ fit in arena cū fera dētata ⁊ hec si nisr prohibita.lxxxvi.di.c.q venatoribus ⁊.c.se. Tertia dr̄ saltuosa q̄ fit in siluis ⁊ saltib⁹ ⁊ hec oib⁹ ꝓhibita ipe quo hoies tenent esse in eccla ⁊ orare.lxxxvi.di.an putaris de conse. di.iii. irreligiosa ⁊.di.v.ieiunia nisi forte necessitate famis ignēte.c.ls ꝺ ferijs aut alia simili Aliis aūt diebus ē licita laicis de decī.c.nō est in ptāte. Clericis vo ⁊ religiosis est ꝓhibita nisi ex necessitate ecclie vrgēte vt dictū est. Possūt nī plati ⁊ alij ecclastici cā recreationis vel exercitādi apetitū ⁊ hmōi cū retib⁹ ⁊ laqueis ⁊ etiā canib⁹ cum silentio ⁊ modestia aliqñ venari nisi tpe quo debēt visitare vl' ꝓdicare eī de cēsi.c.cū apostol'.§.archidiacoui Et sic intelligē illō ne cle. vel mo.c.i. Et iura q̄ vident ꝛria ꝶz Ho.sūt intelligenda ꝺ illis qui nimis mentem talibus implicant

¶ Utrū serui teneant obedire dñis volēt⁹ venari tpe ꝓhibito.§. Rod. q nō. An aūt excusentur a peccato ꝓpter metū dic vt.s̄.met⁹.§.vi. 1

¶ Utrū venatores q cōculcāt agros vineas ⁊ segetes ⁊ quor canes occidūt galinas ⁊ aīalia pauperū ⁊ alior teneant ad restitutionē.§. Istē.q sic ad extimationē alias peccāt mortal'r nisi ita modicū sit dānū q ꝓbabiliter nō curarent. 2

¶ Quid de dñis q occidūt vl' mutilāt hoies ꝓpter lepores ⁊ siluestria animalia capta.§. Istē.q mortal'r peccāt si faciant libidine vidicte vl' amore huiusmodi animaliuz aut venandi. Credo etiaz q si sit consuetudo loci vel statutū q ꝓ vno actu venationis tāta pēa infligat q nō excusat a mortali oēs obfuātes eā vt no.tan 3

Vere.i sū.ti.de rapina'

Venditio viꝺ supra, emptio

¶ Utrū quis possit compelli ad vendeñ.innit⁹.§.q regulariter nō sicut nec emere Unde dic̄ tex.in.l.innituz C.de ꝛhen.emp. Inustum compare 1

vł distrahere postulāt iustā cāz ñ ꝓtinet ꝺ siderū. hec ibi. Facit. l. nec emere. C. ꝺ iure ꝺli. Fallit ꝛoci multis casibus. de qbus vide gl. in. l. iulianus. §. idem celsus. ff. ꝺ ac. emp. ⁊ ven. ⁊ i ꝑallegatis legibus.

Ueneficium vide. s. foꝛtilegium.

Ueniale vide. s. Ꝑecctum.

Uerberatio viꝺ. s. ꝑcussio.

1 ¶ Utrum ille qui non valens soluere in ciuilib⁹: luat i coꝛpoꝛe si veniat ad pinguioꝛē foꝛtunā teneat ꝯpli⁹ soluere ꝛ. Bal. i l. fi. ff. ꝺ i ius vo. q; nō qz luitio coꝛpoꝛalis cedit loco solutōis. facl. ſz si vni⁹. §. si añ. ff. ꝺ iur. glo. ē i. c. sicut dignū ꝺ homi. viꝺ gl. i. regula pactum. li. vi. Limita. s. Solutio. §. xvii.

Uestis ⁊ cetera idumenta ecclie ꝺbēt esse sacrata ⁊ honesta: nec debēt tangi a nō sacratis ꝛoibus. de ꝯse. diſ. i. c. in sancta ⁊ duob⁹. c. se. nec femine ēt sacrate debēt ea tāgere. diſ. xxiij. sacratas. Ꝺ' intelligit. ſm Ho. in sū. ti. de eucha. quando sunt per pontificē benedicta. c. iii. de reli. ꝺo.

1 ¶ Utrū de veste alicui⁹ ꝺnē possit fieri. casula. ꝛ. gl. i. c. ad nuptiaꝝ de ꝯse. di. i. q; nō. Cui non assentio: imo eo ipo quod ꝺdicat ꝺeo purgat ois macula. Facit. c. nō liceat. xvi q. vltima.

2 ¶ Utꝝ vestes ⁊ manutergia eccliastica possint ꝛputari ad vsus laicoꝝ. ꝛ. gl. q; nō i. c. mācipia. de re. pmuta.

Uicarius ē q; vices alterius gerit siue i ꝺnō non ꝓtentioso. vt ex' eo. ti. per totū siue in cōtentioso. C. de offi. eius qui vi. al. ge. per totum.

1 ¶ Quot sūt spēs vicarioꝝ. ꝛ. ꝺ. Lar. in Cle. vnica eo. ti. q; quattuoꝛ. Quꝝ dā sunt ꝑpetui ecclesiaꝝ pochialiū. ⁊ tales facit ep̄us ſm Lau. ex q̄ suscipiunt cūrā aiarū. vñ quotiēs qs est ꝛputat⁹ auctoꝛitate ep̄i curato bñficio vicarius eo ipso est ꝑpetuus ⁊ imutabilis p. c. vnicū de capel'. mo. li. vi. Et non ꝺebent ꝺeputari nisi in pochialibus hñtib⁹ latitudinē pochie. vel aliā necessitatē. Et talis hēre ꝺz. xxv. ānū ⁊ oꝛdinari ad sacerdotiū ifra ānū. ꝺ. cle. vnica. alias ꝑuatus est ipso facto ⁊ si recipiat ecclesiā aliā cū cura ꝑdit vicariā eī. eo. ti. c. ad hec.

¶ Quid si ꝺputent' ad eccleias ñ pochiales. puta rurales. ꝛ. q; nō crūt ꝑpetui. Et sic poterūt mutari ad velle ꝓlati. qꝺ tz etiā gl. in. ꝺ. cle. vnica. 2

¶ Utruz talis vicarius ꝑpetuus habeat indifficte curā aiarū. ꝛ. ꝺ. Lar. i ꝺ. cle. vnica q; sic quo ad oēz effectū qz possidet suo nomine ad instar conducentis non ad modicum temp⁹. l. fi. ff. si ager. vec. pe. 3

¶ Utrū possit instituere alīū vicariū. ꝛ. ꝺo. Lar. ibidem q; non ꝑpetuū. sed bene ꝛpalē ut cōiter tenēt ꝺoc. 4

¶ Quidā sūt vicarij ꝛpales sicut mercenarij q; ad tps assumūtur ad aduuādū ad curaz aiarum. ⁊ tales possūt assumi a curatis ēt sine lnia ep̄i ꝺc iure cōi nisi statuto ep̄i ꝓhiberet'. vij. q. i. illud. ⁊. c. nihil. Et tz tali assūpto cōfiteri. tz nō hēat curā aiaꝝ ſm Ho. au. qñ rector ꝑ viā delegatiōis ei cōmittit auctoꝛitatez audiēdi. qz hoc pōt ēt nō hñti curā aiarū. Et hoc verū. nisi sit ꝓhibitus ad exercitiū cure. ut peregrin⁹ ⁊ ignotus de cle. pe. p totū. quia tūc nō teneret talis cōmissio. qz ad solū ep̄m pinet. de cle. pe. c. tue. ⁊. c. fi. Et sic ꝛ dic qñ cōmittit̄ religioso cui a regula vel suo ꝓlato ꝓhibet'. ꝺ hoc ꝺic vt. s. Confessio. iii. §. iiii. 5

¶ Quidā sūt vicarij q; ꝺputāt' ad ali 6

quã ꝓuinciã aut dioceſim vel locũ ꝺ
qb⁹ eũ e.ti.c.pe.ꝛ.xvi.q.i. addicim⁹
Et tales vicarij iuriſditiõales tantam
ptãtẽz habẽt ꝙtum menſuramus ex
eoꝝ cõmiſſione ꝓo hoc ꝺ ꝓuul.ac
cepimus.ꝛ.c.pozro.

7 ¶ Quidã ſũt vicarij q cõſtituunt ad
oĩa incũbẽtia ꝓlato nõ ſolũ reſpectu
cure.ſz etiã reſpectu oĩuz incũbẽtiuz
Et eſt ꝺña iter iſtos ꝓpꝛie ꝛ officiales
epoꝝ.qꝛ officiali ſoluz cõmittũ co
gnitio cãrũ totius dioceſis. nõ aũt in
quiſitio correctio exceſſuũ .amotio a
bñficijs:niſi ſpãliter ſit eis cõmiſſum
Vicarij aũt generales oĩa hec poſſũt
excepta bñficioꝝ collatione.vt in.c.
cũ in generali eo.ti.li.vi.Sed in Ita
lia rara ẽ ꝺña.ꝛ ideo videaꝫ eoꝛ cõ
miſſio.vt ſciaꝫ auctoꝛitas.ꝛ iſtos ꝓſti
tuit epꝰ ſine cõſenſu capli ꝶz Hoſti.
allat.c.ea noſcitur ꝺ hiis q̃ ſi.a ꝓla.

8 ¶ Utrũ vicarij tpales.ſ.ſecũdi tertij
ꝛ quarti poſſint aliũ vicariũ inſtituere
ꝛ.q nõ eũ eo.ti.c. clericos. Fallit in
archiꝓſbytero q cũ ſit vicariuſ epi in
ſpũalibus ꝺ offi. archiꝓſbyteri.c.mi
niſteriũ. Aliũ tñ vicariũ põt inſtituere
vt ibidẽ ꝺr. Et intelige nõ poſſe.niſi
ſpãliter eis cõmittatur.

9 ¶ Utꝛ ꝓlati poſſint vices ſuas alicui
cõmittere ſub ãnuo cẽſu.ꝛ.q nõ ſi
ne ſimonia eũ ne ꝓla.vi.ſu.c.i.ij.ꝛ.iij
qꝛ ſicut ꝓ cõmiſſiõe iuriſditiõis ñ �which
recipe certã pecũie ꝙtitatẽ:ita nĩ
min⁹ ꝶz recipere quotã ptez ꝓuẽtuz
ꝺm Ho.Bñ põt vicario tale ſalariuz
cõſtituere.imo ad hoc tenet.xij.q.ij.
caritatẽ.ꝶz etiã talis vicari⁹ ius petẽ
di ſibi aſſignari congruã portionẽ de
redditibus eccleſie ex qbus comode
poſſit ſuſtentari eũ eo. ti.c.ad hoc ꝺm
Ho.ꝛ iõ poſſet dicere. Ego do tibi ꝓ
ſalario tuo cẽtũ.ꝛ totũ lucꝛ dabil mi
hi ꝺ exercitio iuriſditiõis ꝶz Inno.

¶ Qui ſunt caſus in qb⁹ licite ꝓ ali 10
um deſeruit ecclie.ꝛ.q multi.ſ.ſi po
chia ſit lata.ſi cecidit in infirmitatẽ ſi
ne ſua culpa debilitatẽ.vel ꝺ formita
tẽ vl neceſſitas abſentãdi:ſeu vtilitas
eccleſie ꝛ huiuſmodi.Et de hoc ha
bes.ſ.Clericus.vij.

Vdua ꝓpꝛie ex ſignifi
catione vocabuli
ſeu ꝶz ethimologiã ꝺr queli
bet mulier ſine viro etiã ſi nunq̃z vir
habuiſſet q̃ſi ſine duitate.Et ꝺr a vi.
q eſt ſine.vecors.ſ.ſine corde.ita dic
tur.in.l.malũ.§.viduas.ff. de verbo.
ſignĩ.ꝛ tex.in.c.vidua.iij.di.Et Gra
cianus ibi q vult q̃ dicatur illa cuius
maritus mortuus eſt.Dꝶz intelligi ex
cõmuni vſu loquẽdi.Et itellige ſi ab
eo fuit cognita.alias nõ vt ibi.Et iõ i
quacũq̃z materia etiã penali vſus lo
quẽdi ꝓfertur ꝓpꝛio ſignificato ꝺbo
rũ ſiue ꝓpꝛiũ ſignificatũ eliciatur ex
ethimologia ſeu ex diffinitiõe.ſiue ex
auctoꝛitate iuris.l.libroꝝ.§.q tñ caſ
ſius.ff.ꝺ legat.iij.ꝛ.l.cũ delatiõis.§.
aſinã.ff.ꝺ fũ.inſtru.iſtru.q̃z le.ꝛ.l.la
beo.ff.ꝺ ſup.le.no.Bar.i.l.oẽs popu
li.ff.de iuſti.iur.ꝛ Inn.in.c.oli.ꝺ ꝺb.
ſigni.ꝛ glo.in.c.nonnulli de reſcrip.

Vlicus ꝺr ville cuſtos
ꝛ q fructib⁹ p
cipiẽdis ꝛ colligẽdis ponit.
ff.de inſtito.l.ſi cum vilico.

Vindicatio Utrum
ſit pec
catũ.ꝛ.q ad ſatiſfactionẽ ani
mi irati ꝛ in malũ ꝓpꝛii ſolũ.nunq̃z
ꝶz.imo eſt peccatum mortale.xxiij.q.
iiij.ſi eccleſia.ꝛ.c.qſqs xp̃ian⁹.ꝛ.c.ea
vidicta.Si ꝺo fit ex zelo iuſticie ꝛ ad
correctionẽ peccatoꝝ ꝛ ab eo qui ex
officio poteſt ſic meritoria eſt.vt in di
ctis.c.ꝛ.q.v.non vos.

¶ Utrum aliquis poſſit vindicare ſu r

am iniuriam. ℟. Dicit. q̄ non etiam si superiorem non habet. vnde licet. princeps non subsit legibus. l. dignavor. C. de legibus tamen ipse delegat de iudi. c. i. ℔ius ipse punire posset. ⁊ sic intelligē ⁊ limita. c. olim el ꝓmo ō resti. spo. c. significasti. el. ij. ō homi.

Volentia q̄ ē filia auaritie. vi ō rapina.

Virginitas ℔ Rica. iiij. di. xxx. iij. dupliciter sumitur. Primo modo impropꝛie pro integritate carnis ⁊ sic quilibet nascitur virgo ⁊ istō non est virtus. Secundo modo virginitas sumit̄ pro habitu quo voluntas determinatur ad respuen̄ ꝓmpte ⁊ faciliter oēm delectationē venereā etiā licitā. vt mens liberi⁹ spūalibus. vacet. qꝛ vt dr. i. co. vij. Virgo cogitat que dñi sūt vt sit sācta corpe ⁊ spū ⁊ hec est virtus. Et diffinitur ab Augu. li. de nup. Virginitas est in carne corruptibili incorruptiōis ꝑpetua meditatio. i. q̄ virgo dꝫ gerere in ꝓposito. vt in hoc pseueret perpetuo. Et ex hoc ꝓ̄ q̄ integritas carnis nō est de essentia virginitat̄: sed est qdaꝫ eius ꝺcoꝛ accidētalis extrinsec⁹ existēs q̄ p di pōt sine diminutiōe virtut̄ virginitatis. vt ꝓ̄. xxxij. q. v. in ꝓncipio. ⁊. c. tollerabilius.

1 ¶ Utꝛ virginitas sit virt⁹ spūalis. ℟. ℔ Ri. vbi. ē. q̄ nō sed addit vltra castitatē cōiugalē siam̄ perfectionis. ⁊ magis placet ℔ opinio illoꝝ qui volunt q̄ sit virtus spūalis: qꝛ sic seq̄retur qō virtus amitti posset sine pcō nec valet rn̄sio q̄ votuꝫ regitur in virginitate: qꝛ nō est verū: sed bn̄ ꝓposituꝫ qō tn̄ posset mutari sine pcō alijs occurentibus de nouo.

2 ¶ Que regritur vt amittatur virginitas. ℟. q̄ regrit̄. Pꝛio pollutio cō pleta. Ubi sciendū q̄ triplex humoꝛ de genitalibus fluat. s. semē. Secundus humoꝛ fluis semi q̄ est medius ⁊ fluat quādoq̄ ex solo tactu vel auditu turpium. Tertius est vrina. ꝑditur autem virginitas per solaꝫ seminis resolutionē que locuꝫ coitus supplet vel eius cōplet delectationē. Secundo ꝙritur vt ammittat̄ q̄ talis ōlectatio sit ex voluntate opante vel ꝓsentiente. vel nō dissentiēte: vl nō ℔tuꝫ pōt renitēte. Alij tn̄ volūt q̄ si etiaꝫ pollutio nō sequatur vt i illis qui sūt ante tempus seminis qui tn̄ explent coitum vel per turpē tactum. vel per cōmixtionē cū alio ⁊ hmōi. amittat̄ ⁊ placꝫ tn̄ recupabil̄ per penitentiam.

¶ Quid si añ pollutionē nec i ipa interuenit volūtas: ℔ post est ꝓtēta. ℟. ꝑdit virginitatē ℔ recupat̄ per pniam. alij dicūt q̄ nō recupat̄ ex q̄ pollutio ē secuta ⁊ ꝓ̄sus mēt̄ siue añ siue ꝑ sed primū mihi videt̄ verius. 3

¶ Utrū illi q̄ corrūpunt̄ in somnis vl ebrietate ⁊ hmōi amittāt. ℟. ñ amittunt virginitatē ꝺm Tho. i. iiij. di. xxx. iij. nisi hac intentiōe iuerit dormitū. vl se inebrianerit. Et ídē dicendū ō habētib⁹ fluxū seminis. ⁊ si post sint ꝓtēta amittūtur. sed per pniam recupatur. 4

¶ Utrū puelle anteq̄ ℔ coitū possint explet̄ aliq̄d carnale comittēdo pdāt virginitatē. ℟. q̄ si sūt doli capaces pdūt quidē mētaliter solū sed p penitētiā recupabūt. Si vō nō sūt doli capaces. sic nec ēt mētaliter pdūt. dicit enim. Ale. ha. ℔. ti. de luxuria. q̄ q̄ad mentē regrit̄ ꝑpetuitas q̄ ad finalem incorruptionē mentis quo vero ad corpus requiritur perpetua incorruptio quantum est de voluntate mētis aliter nō potest esse virginitas. 5

¶ De consecratione virginum. vide C. Consecratio virginum. 6

Virtus nomẽ vꝫ nobilitatẽ dat ꝺ pe.di.1.§. sin autez.ꝛ qd sit.xxxii.q.v.de pu/ dicitia.vbi dic gl.qꝫ ẽ hit⁹ mẽt bñ cõ stitute de pe.di.iij.ille rex ꝛ qꝫ vtutes sũt velamẽta aie de pe.di.ii sapiens ꝛ qꝫ sũt grad⁹ ẽt in eadẽ vtute ꝺ pe.dis. ij.§.hec que de caritate.

Vis qd est.ꝛ in q̃ differt a me tu.vi ꝺ.s. Et⁹.§.vltio Dr etiã vis ꝓ oi violẽtia.

1 Quotuplex ẽ vis.ꝛ.duplex. Una dr publica.ꝛ hec ẽ q̃ fit nedũ cũ armis. vt.l.i.ff.de vi.pu.sed ẽt cũ oi qꝺ ꝓt no cere ut in.l.armatos.ff.co.tit.Arma/ tos nõ vtiqꝫ solũ itelligere debemus eos q tella habuerit: sꝫ ẽt eos q aliud q̃ nocere possint.hec ibi. Et hac lege tenet nõ solũ in vi facta cũ armis: sꝫ ẽt si armate intrat domũ vel possessio nẽ alterius sine cã legitima.puta pro vsu venãdi.itineris. navigationis vel mercationũ.ut in l.i.ꝛ.ii.ff.de vi.pu. Alia dr priuata.q̃.s.fit sine armis ali cui ẽt coadunatis hoibus.vl si res de bitoris sine iudicis auctoritate occu/ petur.De hac plene habetur per to/ tuz.ff.de vi priua.

2 Que ẽ pẽa iferẽtis vim.ꝛ.ꝓ vi pu blica ꝺportat.vt no.gl.i.l.q dolo i fi. ff.de vi.pu. Pro vi ꝓuata punit i ter/ tia pte bonoꝝ.ꝛ nõ põt eẽ iudex sena tor vl aliũ aliquẽ honorẽ hẽre tãꝫ in famis.ut i l.i.ff.ꝺ vi ꝓuata.ꝛ alijs alle gat in gl.i.c.cũ dilect⁹.ꝺ or.cogni.

3 Vtrũ liceat alicui hostiũ aut murũ frãgere ꝛ vi iferre.ꝛ.qꝫ si qs hꝫ posses/ sionẽ alicui⁹ rei põt tã i psonã ipediẽ/ tem q̃ꝫ in hostia ꝛ muros illius loci vt valeat vti iure suo: ne dũ iudex.sed ꝛ glibet.ut i.c.i.de imu.ec.no. Pa.qa nõ vult aliqd de nouo.sꝫ solũ ius su/ um defẽdere.ul ꝓdita incõtinẽti recu pare. Si vo nõ hꝫ possessionez in re aliq̃.hz hẽat actionẽ hipothecariã vꝫ aliã ad illã cõsequẽdã tunc ñ põt ẽt si sit iudex vel prelat⁹ ꝓpria auctoritate Et isto mõ logtur.c.eũ q.de ꝓben.li. vi.ꝛ.l.si qs in tantã.C.vñ vi. Iste enim nõ ꝺz ꝓpria auctoritate violentiã in/ ferre.qr diceret sibi ius.ꝺ.l. vnicã.C. ne quis in causa sua.

4 Vtr licear vi vi repellere.ꝛ.dic vt s.Defensio.siue iferat in plonã ꝓpri/ am uel primi vel in rebus.

Visitationem facꝫ ẽt glibet hñs ordinariã iuris ditionẽ i aliqꝫ sicut archiepꝰ in tota puincia.ꝺ cẽsi.c.romana.ꝛ.c.ꝓpetuo li.vi.ꝛ epꝰ i sua diocesi.ꝺ offi.ordi.cõ querẽte. Itẽ archidiacon⁹ ꝛ decan⁹. de cẽsi.cũ aplus.de offi.archi.c.mã/ dam⁹. Itẽ abbates ꝛ plati religiosoꝝ visitãt mõasteria ꝛ mõachos hꝫ coꝝ instituta.vt i.c.pe.ꝛ vlti.ꝺ sta.mo. Itẽ legati aplice sedis.ꝛ qbus cõmittit a papa ul a platis ordinarijs existẽtibus ipsis impedimẽtis.x.q.i.cpm.ꝺ offi.or.c.i ter cetera.ꝛ eo.ti.c.si cpus li.vi. Aut dã tñ dicit inferiores epis non posse p aliũ visitare ꝓpter hoc obstãte exce ptis prelatis religiosoruz qui visitant etiam per alios.

Quẽ ordiez ꝺz tenet visitator.ꝛ. I qꝫ archiepiscop⁹ ꝺz prio ꝓpriã dio/ cesim visitare totã. icipiẽdo a capitu/ lo sue ecclie primo.ꝛ sic tota visitata trãsibit ad alias dioceses.vt dr i.c.ro mana de cẽsi.li.vi. Silr faciat epus. Prio incipiendo a suo capitulo. Le gati ãt de latere ñ tenent istũ ordinẽ seruare hꝫ Ho.nec visitatores religio soruz.sed seruabũt eoruz statuta.vt dr in d.c.romana.ꝛ ibi vide qꝺ no.

Quo ꝺz fieri visitatio.ꝛ.prio ꝺbet 2 ꝓponere vbũ dei.ꝛ ꝺmũ ꝺ vita ꝛ cõ uersatiõe ministrãtuũ i ecclijs ꝛ locis

alijs diuino cultui deputaſ.ac ceteris q̄ ad officiū ſuū ſpectāt ingrat: ſine iuramēto ꝛ coactiōe ad eox emēdationē p ſalubria cōſilia iducat lenib⁹ ꝛ aſperis ſicut ſibi videbit expedire. Ꝺ ſi de aliqbus orta fuerit ifamia ꝑ aliquē ordiario ⁊nūciet ut igrat. Ho tonia ⁊o corrigere poterit ꝛ punīr. ut in.d.c.romana.ꝛ iſta forma ē de p̄cepto oibus p̄latis ordiario iure viſitātib⁹: exceptis religioſox ꝓſuetudinib⁹ ꝛ regularib⁹ iſtitutis.vt in.d.c.romana.

3 ¶ Utrū viſitator poſſit aliqd recipere a viſitatis.&.q̄ ſic ꝓcuratione. Et aduerte q̄ ox p̄tio q̄ ꝓcuratio ſolū recipiaſ. Secūdo ſolū a locis viſitatis: ꝛ nō ab alijs. Tertio q̄ ſolū ſit ꝓ victu illius dieī. ſiue ſit in victualib⁹. ſiue ſit in pecūia. Quarto q̄ tm̄ vna die vnā ꝓcuratione recipiat ſiue vnā vel plures viſitet eccliās Quinto q̄ ipſe ordinari⁹ pſonaliʳ viſitet aliter iſtis nō cōcurrētib⁹ recipere non pōt. Et ſi quid alio mō recepit ipſe vel aliqs de ſuis familiarib⁹ teneaſ duplū reſtituere eccliē a q̄ illud receptū eſt ifra mēſem. alioq̄n patriarche archiepi ꝛ epi ſūt iterdicti ipſo facto ab ingreſſu eccliē. Inferiores ⁊o a p̄dictis ſunt ſuſpenſi ab offō ꝛ bñficio donec dictū duplū reſtituāt. nec valet remiſſio vl̄ dātium liberalitas ſeu gr̄a eos liberaſ. niſi reſtimāt. hec colligunt ex.c.exigit iūcto c.felicis.de cēſi.li.vi.ꝛ.d.c. romana.

Uiciatus corpoī.vi⁹.ē. Corpe viciat⁹

Uicium vide.ē.peccatum

Unanimiter de suo ſignificato regrit nullā diſcrepātiā.q̄ ꝓbaſ i.c.bōe el.ij.ō po.prela.ꝛ i.c.ꝛ ſi vnanimit.e.ti.ꝛ tz Inn.i.c.cū eccliā. ō cau.poſ.ꝛ ꝓpric ꝛ ibi ſequit Ꝺa.

Uniuersitas vide.ē. collegiū

Unctio extrema.ē vnū de ſacramēt̄ eccliē ō q̄ hēſi.c.vnico.ō ſacra vnctiōe

¶ Que ē ei⁹ mā.&.oleū.ut i.d.c.vnico. Ꝺe.aureol⁹.i.iij.di.xxiij.dicit.q̄ ox ſit oleū oliuax ꝛ conſecratū ab epiſcopo ſolum non ab inferiore.ut dicit Ꝺgr̄ in.iiij.di.xxiij. 1

¶ Que forma.&.eſt illa de q̄ i ordinario.ſ.dieēdo p iſtā ſanctā vnctionē ꝛ ſuā piiſſimā miſericordiā idulgeat tibi dñs q̄qd oculorum vitio deliqſti. In noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpiritus ſancti. Amē. Et ſic de ceteris ſenſibus. 2

¶ Quis pōt eā cōferre.&.ſol⁹ ſacerdos vt ꝑ⁹ in.d.c.vnico.ꝛ ō ⁊b.ſig.c. q̄ſiuit.ꝛ ſi vnus deficeret alter ox ſupplere vbi primus omiſit. 3

¶ Quib⁹ pōt cōferri.&.infirmis exiſtētibus i piculo mortis. De q̄b⁹ ꝓbabiliʳ dubitaſ de morte. pueris āt ulʳ cūtibus ad bellū aut alio mō i periculo caſuali mort̄ non daſ ꝑm cōiter doc. nec ēt amētib⁹. niſi añ amētiā ipa petiſſent ꝛ dādo nullā irreuerentiā faceret. ſz ꝛ ꝑ⁹. S.Bo.i.iij.di.xxiij. tm̄ ox dari infirmis q̄ i mortali nō ſūt. ꝛ rōe vtētib⁹ ꝛ i articulo mort̄ exñib⁹ ꝛ veniale petiū hñib⁹. Alijs non. 4

¶ Que ptes corporis dñt iungi.&.q̄ inſtrumēta q̄q̄ ſenſuū.ſ.oculi aures. manⁱ.nares labia pedeſ.ꝛ renes. mulierib⁹ tm̄ nō vngunt renes pp honeſtatē. Eutilati vero vel ceci vngunt in locis magis ꝓpinquis p̄dictis ſi ñ hñt p̄dicta membra. 5

¶ Quis effect⁹.&.q̄ ulʳ agit ulʳ auget inuiſibilē vnctionē ſpūs ſci. ſi digne accipiaſ. ut dī i.d.c. vnico. Hurcol⁹. in iij.di.xxvij.ponit.vij.fruct⁹ Ꝺnm⁹ ō tetio venialium. Scōs diminutio pene debite petō mortali. Tertius gr̄e 6

augmẽtatio q̃ vi huius sacri augeri. hꝫ. ñ tñ ex ꝺuotõe miſtrãtꝭ ꝛ ſuſcipiẽ tis: ſꝫ ẽt ex virtute opis opati mĩicoꝛ dia dei aſſiſtente opi ſuo ꝛ aucta gr̃a augeẽ ꝛ glia. Quart⁹ ẽ iterioꝛ leticia ꝛ robur ꝑ demonis iſidias. q̃ potiſſime tuc iſũt. Quint⁹ arctatio diabolice ptã tis. qꝛ nõ eſt ita potẽs ſũpto iſto ſacro Sext⁹ coꝛpis ſanatio. vbi expedit ſa luti. Añ in ꝓmitiua eccl̃ia multi ſana bant. Jacobi. vi. oro alleuiabit i firmũ. Septim⁹ ꝓteſtatio ꝺecedentꝭ q̃ ꝑ mãſerit i fide militantꝭ eccl̃ie: ex q̃ ſi gno vadit ad eccl̃iam triũphantẽ. tã q̃ fideli pugnauit. Octau⁹ ſm. S. Tho. in. iiij. di. xxij. tollit pctñ venia le ꝛ moꝛtale ẽt q̃tũ ad clꝑã dũmõ ñ opponaꝫ ober ex ꝑte recipientis.

7 ¶ Utrũ iſtud ſacrm̃ ſit de neceſſitate ꝛ.ꝫ. S. Bo. in. iiii. di. xxiij. q̃ non ſi tñ omittaꝫ ex contemptu dãnabile eſt Secus ſi ex negligentia.

8 ¶ Utrũ ſit iterabile. ꝛ. ſm Tho. vbi s. q̃ ſic ſine iniuria ẽt i eadẽ infirmita te. dũmõ ſit cãus diuerſ⁹ puta ꝓhidro pic⁹ nũc eſt in articulo moꝛtis poſtea euadit: ꝛ duraẽte infirmitate aliq̃ ꝑe lõ go itex venit ad articulũ moꝛtꝭ põt ei iterum dari qꝛ ſtatus ꝛ caſus ẽ diuerſus. lꝫ ſit eadem infirmitas.

Voluntas bõa vtꝫ ſuffi ciat ſũ bono opere. ꝛ. vt. s. Intẽtõ. §. iiij. vnõ dic̃ Am. lxxxvi. di. c. ñ ſatꝭ ñ ſatis ẽ bñ velle niſi ſtudeas bñ facere. Hac i. ar. c. i. de eo. q̃ mitti. i po. ꝛ i. c. cũ aliqb⁹ de ſen. ꝛ re iudi. ꝛ. l. promiſſoꝛ. §. ꝓſti tuto. ff. õ ꝓſti pecu. vio gl. i. d. c. i. ma la vo volũtas q̃ ad pctñ ſufficit ſꝫ q̃ ad icurrẽdã penã iuris q̃ ipoñ ipſi facto nõ ſufficit niſi pfecto actu vt diſ putat Jo. an. in mercu. in regula in penis de re. iu. li. vi.

1 ¶ Utꝛ volũtas hois duret poſt moꝛ tẽ eius. ꝛ. q̃ ſic pꝫ in. c. ſi õ hcario. q̃ nõ expirat moꝛte cõcedentꝭ. Secꝰ de bũplacito. qꝛ illud expirat ꝑ moꝛtẽ. c. ſi tibi gratioſe. õ reſcrip. li. vi. Et hec no. qꝛ faciunt ad q̃nẽ. Judex poſuit aliquẽ confinatum donec reuocaret: moꝛit an expiret ꝓfinitũ. dic q̃ nõ i. l. cẽteſimus. §. ſi. ff. de vbo. obli. ꝑ Bal. ꝓma ꝓſti. ff. ꝛ i. l. i. C. de poſtu. ꝛ ꝑ Sa ly. in. l. i enitꝭ. C. õ ꝓhen. ẽp. ꝛ i. l. hec vẽditio. ff. õ ꝓhẽ. ẽpti. Itẽ ad q̃nem q̃ ꝓcr clauſtralis non reuocat moꝛte abbatꝭ: lꝫ poſſet reuocare qñ voluiſ ſet. ꝛ ad predicta eſt tex. clarus. in. d. c. ſi tibi gratioſe.

2 ¶ Quot mõis dr̃ volũtas bõa. ꝛ. q̃ volũtas accipiẽ tripliciter. Prio ꝓ potẽ tia aie. ꝛ ſic ẽ bõa ex vtute ꝛ hitu bo no. bonũ eni eſt qõ hꝫ q̃litatẽ bonaꝫ Prio topicoꝝ. Scõo accipiẽ ꝓ hitu ſiue diſpoſitiõe ſeu affectiõe volũta tis de relicto ex actu volũtatis. ſiue ex vſu. ꝛ hec bõa vl malа ſꝫ actiões. qꝛ tales generãt hit⁹ vl diſpoſitões q̃les ſunt actus. iij. ethicoꝝ. Tertio accipiẽ ꝓ actu ipius volũtaꝫ potẽtie ꝛ iſte eſt bon⁹ ex ordie et⁹ ſufficiẽs ad debitum finẽ. ꝛ vt hoc ſit q̃tuoꝝ regrunt. Prꝰ mũ q̃ finis ſit bon⁹ in ſe. Scõꝫ q̃ ſit ipe finis melioꝝ his q̃ appetũt ꝓp ipſi. vñ dicit Aug. viij. õ ciui. dei. c. iij. q̃ q laudãt deũ ꝓpt pecuniã nõ hñt bonũ finẽ neq̃ bonã volũtatẽ. Tertium q̃ illa ſint ſꝫ rõnẽ rectã ordiabi lia ꝛ apta ad talẽ finẽ cõſequendum. Quartũ q̃ volũtas ordinãti rõne re gulata oꝝdiet vl velit bona i genere i differẽtia ad bonũ finẽ. aliter his de ficiẽtibus nõ erit bona voluntas hec er. S. Bo. in. ii. di. xxxviij. q. i. ar. i.

3 ¶ Utrũ vnius ſoli⁹ bone voluntaꝫ ſit vn⁹ ſolus finis. ꝛ. q̃ ſic. ſ. ꝓncipalis. Añ ſciẽdũ q̃ actus põt hre plures fi nes triplicit. Prio q̃ vnus ſit ſub al

tero.ꝛ pp illū. Secūdo q̄ vn⁹ sit p̄n/
cipalis finis.alter nō p̄ncipalis.ita tñ
q̄ nō p̄ncipalis nō referꝛ ad p̄ncipa
lē. Tertio q̄ vterq̄ sit p̄ncipalis. Exē
plū de eo q̄ vadit ꝓ distributiōib⁹ ad
ecclias.qz aliq̄ intēdit p̄cipalr dei
honorē.ꝛ cū hoc simul habere pecu
niā illā ad hoc vt ad dei honorē illaz
distribuat.vl̄ alios vsus licitos ꝙuer
tat. Aliq̄ itēdit dei honorē.ꝛ vult si/
mul acqrere pecuniā.ita tñ q̄ acqsi/
tionē pecunie nō redegit ad honorē
dei.nec ēt pecuniā illā finē p̄ncipalez
statuit.qz eā pp se nō diligit.qz ēt si ñ
daret̄ iret.nec pp eā hñdam aliq̄d ꝯ
deū cōmitteret. Aliq̄ itēdit deo pla/
cere.ꝛ sil̄ ēt pecūlaz acqrere.ut possit
thesaurū suū augere ꝛ i eo delectari.
P̄rio mō ire ad eccliam ē meritoꝛi/
um:ꝛ ptinet ad bonā volūtatē. Scdo
mō nō est bone volūtaꝛ loquēdo foꝛ
maliꝛ:ñ tñ ei sic ꝛpugnat.qn i ea staꝛ
possit. Est.n.ibi pctm̄ vēiale ñ mortale
Et hoc ē qđ dic̄. Augu.li.cōfes.min⁹
te amat q̄ tecū aliq̄d amat qđ ñ pp te
amat. Tertio mō est ꝯ bonā volūta/
tem.qz nemo pōt duob⁹ dñis seruire
ꝛ Bathe.vi.cū eni sit vnū solū verus
bonū.q̄ getat hūanū ꝺsideriū.oꝫ q̄
voluntas ab hoc ut sit bona ꝛ recta.
statuat sibi vnicū finē vltimū. Hec ex
S.Bo.in.ii.di.xxxviij.ar.iij.q.i.

4 ¶ Vtrū bonitas actualis voluntatis
addat aliquā bonitatē sup bonitatem
ip̄i⁹ habitus gr̄e. vide.s. Intētio.§.v.

5 ¶ Vtrū teneamur cōformare volun
tatē nr̄am volūtati diuine i volito.&
fuit diuersa inter theologos opio i p̄/
mo sen.di.xlvia. Sꝫ ista vr̄ mihi veri
oꝛ.s.q̄ teneamur cōformare ḡtūi ad
illa volita q̄ exp̄mūt̄ a deo signo p̄ce
pti in lege explicite vel iplicite.uel q̄
nobis maifestaret sic velle de p̄cepto
Sed ḡtūi ad alia cōsiliū est nō p̄ce
ptū.cōsiliū dico si sit exp̄ssa sub signo
cōsilij tacite vel exp̄sse. Si vo nō sūt
expꝛessa.nec ēt de consilio tenemur:
nisi cōueniat nobis illō velle.sicut di
cit. Aug.in ench.c.lx. Aliq̄ inqt bo/
na volūtate vult hō q̄ non vult deus
Sicut bon⁹ hō vult p̄ꝛ viuere quē
de⁹ vult mori.ꝛ glo.s.psal.q̄ dicit.coꝛ
toꝛtū hꝫ hō.qui nō vult qđ vult de⁹
Intelligit̄ de his q̄ nobis patent.q̄
de p̄cepto vult nos ea velle.

6 ¶ Vtrū teneamur ꝓformare volūta
tē in mō volendi cū deo.ḡ.ꝑm Alex.
lōbar.in p̄mo di.xxxviij.q̄ nō abso
lute:qz si hō honoꝛat p̄rem suū.non
ex caritate.sed ex benuolētia nō pec
cat.ꝫ tenet̄ cōditionaliꝛ.s.si vult me/
reri vitam eternā. S. Bo.i p̄rio di.vi
tia dicit q̄ tenemur cōformare volū/
tatē nr̄aꝫ volūtati diuine in mō volē/
di affirmatiue.s.p loco ꝛ tpe.qñ vꝫ
tenemur exire in actū caritatis:qz si/
cut tenemur q̄ nunq̄ ꝯtra velimus
deo.s.ex libidine.cū deus velit ex ca/
ritate. Ita tenemur vt sub cadeꝫ rō/
ne velimus.p loco ꝛ tpe.ꝛ hoc si ha
bemus caritatē. Si aūt nō hēmus.ñ
tenemur ad hoc.sed ad equalens.qa
tenemur facere qđ in nobis est ut eaꝫ
hēamus.ꝛ hoc p loco ꝛ tpe.ut dictū
est. Et si q̄raꝛ qñ locus ꝛ tp̄us est dic̄
idē Bo.ibideꝫ.q̄ est qñ domin⁹ visi/
tat talē interiorē locutiōe: vel exterio/
ri p̄dicatione.vel aliquo tali in quo ē
opoꝛtunitas redeūdi ad coꝛ. Qñ tūc
si negligat incidit in contemptum ꝛ
omissionis pctm̄. Ocham. vero de ales.
fa fe. tractatu de negligentia.q.viij.
dicit q̄ quando peccatoꝛ cogitat de
peccato suo q̄ sit tantum malū ꝛ gra
ue ꝛ conuertitur super ipsum.ꝛ excī/
tatur a gratia dei ad conuertendum.
qz hoc mō excitat eū qñ faċ peccato
rē cogitaꝛ ꝺ pctō suo:tūc tenet̄ actu

dolere de illo: ⁊ si nō dolet ⁊ cōterat̄ tūc peccat p negligētiā. ⁊ inouat̄ pec/ catē aliqđ qđ ē negligentia mortalis Hec ille. Et sic pz qñ tenet̄ cōforma re volūtatē in mō volendi cū deo de precepto. qđ no. bene.

VOtum fm Ri. in. iiij. dis. xxxviij. ar. iij. q. ij. ē ppositi superrogātis ꝓmissio deo facta pp bonum finem ex delibe ratione firmata.

1 ¶ Notāter dr̄ superrogātis boni: qa in voto de re necessaria ad salutē non ꝓprie inuenit rō voti. Rō qz votū ꝓ/ prie loquēdo est gd volūtariū respe/ ctu principij a quo procedit. ⁊ respectu eius qđ vouet. Iz large dicat̄ votum qđ fit de necessario ad salutē. de quo habet̄. xvii. q. i. c. i. Ñ grauius pec/ cat qui preuaricat̄ ꝑceptum diuinuz qđ vouit q̄z qui non vouit.

2 ¶ Secūdo dr̄ notanter ꝓmissio deo facta ad dr̄iaz ꝓmissiōis facte hoi q̄ nō ꝓprie hz rōnē voti. Nā sol⁹ deus ē cui se totū hō pōt obligare. qz soluz ei ꝓuenit potestas sup totū hoiem. Et ideo ꝓprie votū fit deo. q totū hoiez obligat. Sāctis vo. qz aliquo mō cō uenit ptās sup totum hoiez in q̄ztū p eorum orōnes tota salus hois ꝓmo/ uetur. Jō fit eis aliq̄ mō votū. nō tñ hñs plene rōnē voti. nec ē necesse qꝫ ista ꝓmissio exprimat̄ ore. Iz sufficit et si fit in corde q̄ ad deū ⁊ cōsciam.

3 ¶ Tertio dr̄ notāter pp bonū finem ad excludēdū vota q̄ fiūt pp malū fi/ nē. vt cū quis vouet se ieiunaturū vt possit interficere inimicū ⁊ huiusmōi que nō valēt. sed grauiter peccāt ta/ lia vouētes. Sicut ñ valeret votū fa/ ctum de re mala quia deus nō acce/ ptat aliquid ꝑ se.

4 Sed qd si vouet pp finē indifferen tē. &. qꝫ valet accipiēdo indifferēs re spectu adēptionis vite eterne. Sicut cū qs vouet aliqd pp aliqđ bonū tpa le qđ hr̄e nō est vtili⁹ei ad vitā eter/ naz q̄z carere eo. Si tñ veniret casus qꝫ cēt malum. tunc nō obligaret vt in voto Jethe.

5 ¶ Utrū votū possit fierī de re inutili ad salutē. &. qꝫ nō de iure. qz qđ nō ē ad dei honorē nec utilis ad salutē of/ ferentis p quācūq̄z circūstātiā additā nō acceptat deus. Et tō talis obliga/ rio nō tz ipo iure. Et sic sūt vota stul/ ta mulierū. s. de nō pectināndo caput i sabbato ⁊ hmōi. nō comedere de ca/ pite aliq̄ pp decolationē Joānis ba/ ptiste ⁊ hmōi hz Alber. ⁊ Ray. poti⁹ sūt frāgēda q̄z seruāda. Luti⁹ tñ cre/ do sit petere dispēsationē seu declara tionē a ꝓlatoze saltē ꝓpter reuerētiā.

6 ¶ Quarto dr̄ ex deliberatiōe firma ta ad differētiā votorū q̄ fiūt ex surre ptiōe: ⁊ sine deliberatiōe: sicut faciūt aliqñ aliq i angustijs q̄ nō obligāt de necessitate. sed tñ ex quadā ꝓgruita/ te. Jō ꝑ ipa venire ēt ex ꝓpria aucto ritate nō ē pctū mortale. Et qñ hoc fit pōt ppēdi ex hoc: qñ stati trāsacto piculo seu angustia sūt male ꝓtēti se ta le votū emisisse: qz videt indelibera te factū. Secus qñ deliberate vt eua/ dāt piculū vouent: qz obligant̄.

7 ¶ Addit̄. v. fm aliquos p itētionē ob ligādi se ad ipleñ. ꝓmissū. qz fm eos sola deliberatio nō firmat ꝓmissionē Et hz Ri. in. iij. di. xxxviij. a q̄ ꝓdicta sūt extracta nō firmet se in hoc. Iz p/ trāseat soluz recitādo. Tñ mihi vr̄ qꝫ verissime regrat̄ eo mō quo infra di cā. s. saltē tacite. sicut tz glo. in. c. l̄ratu rā. eo. ti. Ñ debes aduertere qꝫ votū hz diuersos stat⁹. Iz q̄s diuersa sortē vocabula ⁊ effect⁹. Primus stat⁹ est in origine. s. cū qs dispōit aliqd boni fa/ cere: ⁊ nūc dr̄ deliberatio. de qua dr̄.

xvij.q.i.q bona agūt ⁊ hoc ꝓfrigeꝫ ñ
est pctiñ. Scōs stat⁹ ē ꝓcessus cū ꝓ/
cedēdo ꝓponit firmiter se facturū. ⁊
tūc dī ꝓpositū. vt.xvij.q.ij. nos noni
mus. ⁊ sic nō obligat ad mortale sed
veniale vt pz in.c.litteraturā de voto
Et segtur ibi ℙda. ⁊ ēt vī glo. hoc te/
nere ibidem si bene tota legaꝫ ⁊ glo.
xvij.q.i. in fū. lz allegēt ℍug. tenere
q̄ peccat mortaliʳ talis. lz nō logtur i
isto casu. sed de eo q fecit votū in cor/
de. licet ore nō exp̄esserit. vt pz si be
ne attēdaꝫ Segꝫ ēt hoc archi. in.d.c.
qui bona. s. q̄ nō obligaꝫ ad mortale.
Tertiꝰ statꝰ est ꝓsumptiōis. s. cū qs fir
miter ꝓposuit ꝓmittit aio obligādi se
qꝛ nemo obligat se nisi q aium obli/
gādi se hz. l. obligationū la. i. ff. ō ac.
⁊ obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe. nec etiā
sufficit hēre animū obligādi se. nisi se
p ꝓmissionē obliget siue ꝓmissio fiat
corde siue ore. Et ió iura q̄ videnʳ di
cere q̄ ꝓpositū deliberatū siue ꝯsi/
lutū obligat. vt in.c. nuptiaꝝ. xxvij. q.
i. ⁊ d.c.q bona agūt. ⁊ in.c. cōsulti de
regula. cū similib⁹ intelligēda sūt de
ꝓposito cum promissiōe firmato. fz
ℙda. in.d.c. litteraturā. Qđ no. qꝛ fa/
cit ad multa. Aduerte tñ q̄ lz ꝓmit/
tēdo nō habuerit aium exp̄sse obligā
di se. si tñ nō habuit aium cū ꝓmitte
bat nō obligari ex tali ꝓmissiōe nihil/
ominus obligaꝫ: qꝛ tacite intelligitur
obligatio. Quartꝰ status voti est solē/
nizatiōis. s. qđ fit ore alicui hōi. vl̄ so/
lēnizaꝫ p aliquē institutū ab ecclia. vt
est ordo sacer. ⁊ religionis professio.

¶ Quot sūt genera votorū. ℟. q̄tuz
ad nos spectat duo. s. simplex ⁊ ē hō/
die oē aliud votū a voto solēni q̄tū/
cūq̄ cū multis solēnitatib⁹ sit factuz
Aliud dī solēne ⁊ istud est solummō
illud qđ solēnizaꝫ p susceptionē sacro
rū ordinū. aut p professionē tacitā vel
exp̄ssā factā alicui de religionibus ap/
probatꝫ. vt no. in.c. vnico ō voto li. vi.
Et de hoc vide. s. Monitiꝰ. ⁊. s. Reli
giosus ⁊ ℙrofessio. Itē votoꝝ quod
dā purū siue absolutū. s. sine aliq̄ ꝓdi
tiōe factū. aliō ꝓditiōale. vt cū qs vo
uit facere. sic. si deꝰ dederit mihi salu
tē corporis vel filiū ⁊ hmōi. ⁊ tunc ñ
obligat nisi extāte ꝓditione de cōdi.
appo. c. verum. ⁊ tex. a contrario in. c.
vnico. xxxij. q. vlti.

¶ Sed nūqd lz facere votuz sub tali ꝙ
ꝓditiōe. Inno. tenuit q̄ nō. qꝛ simo/
niacuz ē: qꝛ vult emere sanitatē a deo
ꝓ tpali. Facit. c. q studet. i. q. i. Sz ego
credo q̄ ñ sit illicitū qꝛ cū dō simōia
fieri ñ pōt. Rō. qꝛ dicare deo aliqd
ēt sub ꝓditiōe est spūale. Sz spūale ꝓ
spūali pōt cōmutari sine simonia. c.
ad q̄nes ō re. pmu. Et hoc segt hō.
⁊ ℙda. in.c. scripture de voto. allat. c.
medicina. de pe. di. i. Ubi dī pctā tua
elemosynis redime. ⁊. xij. q. ij. anime
defunctorum.

¶ Utrū facies votū sub cōditiōe ex ꝙ
cuiꝰ culpa ꝓditio nō ipleꝫ ꝛteneaꝫ. ℟.
Ri. vbi. s. ar. iij. q. v. q̄ sic. ar. c. sicut
ex lr̄is de spō. Uñ ille q fecit votū. vt
deus eū ꝓseruaret ab aliq̄ peccato. si
nō facit qđ in se ē. vt ꝓseruet. sicut fe/
cisset si votū ñ emisisset vel sicut itēde
bat facere q̄ votū emisit. vel si volū
tarie se ꝓcipitat i peccato. nihilomin⁹
obligatur voto facto.

¶ Utrū votū sub ꝓditiōe quā qs nol
let ipleri obliget. ℟. Ric. vbi. s. q. vlti/
ma q̄ votū factū sub cōditione de re
bona ⁊ pp bonū finē. qđ vouēs inten
dit cōseq̄ p executionē illius boni qđ
vouit est obligatoriū extante cōditiōe
siue illa cōditio sit bona siue mala. si
ue vouēs illā malā cōditionē velit im
pleri sicut cū qs volēs cōcubere cum
muliere vouet religionē itrare. si⁹ sibi

cõsenserit in illo malo facto: siue no/ lit eã ipleri. Sicut cũ qs hoꝛrẽt aliqd malũ cõmittere vouet si cõmiserit in trare religionẽ. Et q̃uis nolit ẽt absolute intrare religionẽ imo abhoꝛreat nó propterea minus obligat: qꝛ nó regrit q̃ absolute aliqd velit. sed qđ uelit ꝛ pót quis velle sub conditione qđ tamen nolet absolute.

Quum. ij. qs pót facere. ℟. q̃ quilibet q̃ est sane mẽtis ꝛ sui turis quo ad illud quod uouet. ꝛ nó ꝓhibitus a iure. ex quo ꝑ q̃. viij. sunt q̃ uouere non possunt.

1 ¶ Prio epi ꝛ alij supioꝛes plati non pñt facere votũ q̃ vinculũ inter ipos ꝛ ecclias. suas dissoluat sine lnia pape de renũ. nisi cum ꝑdem. vel q̃ diu ab ecclia sua habeãt absentari. de voto c. magne si tũ fecerit vorum pegrinatiõis soluet expẽsas q̃s fecisset i eũdo ꝛ redeũdo. ꝛ laboꝛẽ vigilijs ꝛ oꝛõnibus cõpẽsabit vt ualeat in sui] ꝓiudicium. ꝑ q̃ đ no. i. d. c. magne. Nõ pót ẽt facere uotũ q̃ graue ꝓiudiciũ fieret ecclie sue. viij. q. i. clemẽs. In alijs ãt sic ex q̃bus ꝓbeat bonũ exemplum.

2 ¶ Secũdo clerici beneficiati i beneficijs in q̃bus regrit reſidẽtia nó pñt facere votũ lõge pegrinatiõis sine licẽtia epi. dcis. c. magne. ꝛ. c. nisi cũ ꝑ dẽ de conse. di. v. nó oꝫ. cl. ij. posset tũ facere votũ religiõis. vt. ꝫ. religiosus §. xij. Et ꝺm aliq̃s de acciptẽdo crucẽ c. ex multa. de uoto. qꝛ videnꝫ licẽtia a papa q̃ ad illos q̃ possũt eẽ vtiles terre sãcte. sed ꝺ̃rũ. ſ. q̃ non pñt. nisi tpe generalis passagij ẽ verũ ꝺm ℔o. ꝛ ℔a. in. c. fi. de uoto. soluẽt tũ expensas ꝛ redimẽt laboꝛẽ ꝺm q̃ dictũ ẽ de epis. In alijs aũt libeꝫ possunt.

3 ¶ Tertio religiosi nullũ votuꝫ facere pñt. Rõ. ꝓ altitudinẽ rligiõis ita ius statuit. xx. q. iiij. monacho nõ ꝫ vouere sine ꝓsensu abbatis. Si aũt uouerit frangeñ. erit. ꝛ placet magiſ q̃ opinio eoꝝ q̃ distiguũt an possit sine ꝓnũcõ ꝓlati. qꝛ a monacis ꝛ religiosis ẽ abdicatuꝫ velle ꝛ nolle. ꝛ iõ non credo q̃ possint vouere sine peccato. nisi ꝓsupponãt ꝓsẽsum ꝓlati tacitũ. nec qđ voluerũt exeq̃ debẽt. nisi hẽant ꝓsẽsuꝫ ex ꝓssũ ꝓlati. si eius pñtia haberi pót misi sit đ q̃ nulluꝫ ꝓnũciũ fit ꝓlato vel regulari vite. ꝛ hoc sequitur ℟i. i. iij. ꝛ Tho. ſa ſe. q. lxxxviij. ꝛ ℍar.

4 ¶ Quarto abbatẽs ꝛ ꝓlati religioſoꝝ nó pñt facere votũ ꝑ qđ ꝓnũciũ generet in eoꝝ officio sine lnia suoꝝm superioꝝ. xviij. q. ij. abbates. đ alijs uero possunt vouere

5 ¶ Quinto filiusfamilias nó pót uouere aliqd qđ sit ꝓ regimẽ domꝰ vel familie seu de ptinentib⁹ ad illã. nisi de lnia pris nisi uotũ religiõis. ar. l. ij. ff. đ pollicit. ꝛ uotũ terre sãcte qđ ꝓpót. c. ex multa eẽ. eo. Itẽ oẽ uotũ q̃ nꝫ đ rogaꝫ cure ꝛ regintini rei familiaris. Itẽ si hꝫ peculiũ castrẽse uꝫ q̃si. đ illo pót nouere: qꝛ in huiusmõi ẽ sui turis

6 ¶ Sexto ipubes nó pót facere uotũ religiõis: ẽt de ꝓsensu pris. ꝛ si facit nõ teneꝫ ẽt post pubertatẽ q̃litercũq̃ intẽderet cũ fecit. c. ad nrãm. đ regula. regrit enĩ pubertas completa. vt. ꝫ. Nouitiꝰ. §. i. Tho. ſa ſe. q. ulti. tꝫ q̃ si ipubes hꝫ vsũ rõnis q̃ obligaꝫ q̃tũ est ex se. nisi irriteꝫ. de q̃ dicto ego dubito. qꝛ ꝺ̃ ipsũ est tex. in. c. i. đ regula. li. vi. Vbi ille q̃ fecit ꝓfessionem ante. xiiij. annũ libere pót redire ad seculũ qđ nõ essꝫ si aliqualr teneretꝫ. Alia aũt uota facere pót. sicut ꝛ filiusfamilias. si est doli capax. ꝛ sane mentis. c. ij. de voto. Ceruꝫ tũ tutoꝛes pñt irritare. ꝛ ẽt curatoꝛes si uotuꝫ est reale vsq̃ ad xxv. ãnos nisi vẽiret accessoꝛie vt i in

trãte religionẽ cũ q̃ trãseũt bona sua. Si tñ ratũ hꝫ in pubertate tenet ꝑm Tho.fa ꝑe.q.lxxxviij.

7 ¶ Septimo seruus q non pót facere votũ de opibus corporalibus aut tpalibus in ꝓiudiciũ dñi sui. q q̃ ad talia est ei subiect⁹. De ſpũalibus vt dicere orónes ⁊ huiusmói q̃ nullũ ꝓiudiciũ faciũt dño pót.ar.in.c.relatũ.de sen. excõ.⁊.c.si seruus sciente.liij.di.

8 ¶ Octauo vir ⁊ uxor non pñt facere votũ p qđ ꝓiudicium generet alteri q̃ ad debitũ reddeñ.qr quo ad hoc sũt pares.c.gaudem⁹.de diuor.et ió cuꝫ uxor nó possit uouere abstinẽtiã sine ꝯsensu viri.vt in.c.manifestũ.⁊.c.noluit.xxxiij.q.v. Similiter nec vir scdꝫ Inno. Sed ℙa.in.d.c.scripture tenet q vir aliqđ votũ abstinẽtie facere pót.dũmõ nó sit in ꝓiudiciũ uxoris. Sed uxor nullũ pót facere sine ꝯsensu viri.imo dicit q si vir ꝯsensit.q̃nihilominus poterit reuocare. lꝫ male faciat.nec uxor poterit ꝑdicere.vt est ter.in.d.c.manifestum.⁊.c.noluit lex. Sꝫ ego teneo q sicut uxor non pót aliqd in ꝓiudicium viri uouere.vt de abstinẽtia.dormire cũ camisia.surgere ad matutinum ⁊ huiusmõi.sic nec vir.nec in hoc sũt ipares.sꝫ q̃ ad elemosynas ⁊ ea q̃ ptinẽt ad curã rei familiaris sũt bene ipares.⁊ ió pro regula tene sicut videt uelle glo.in.d.c. manifestũ.q uxor pót uouere ea que nõ sunt in ꝓiudiciuꝫ uiri.⁊ eꝫrio vir. Uñ si uxor hꝫ ꝓter dotem pót facere uotũ de ipsis dãdis ⁊ similia. Uer est q caueat ne i scãdalũ uiri aliqd vouerat.nisi sit scandalum phariseoꝝ.vt.ꝯ. dixi. Scãdaluꝫ.ℌ.iij.Fallit in uoto peregrinationis in subsidiũ terre⁹ sãcte.qđ vir sine lnia uxoris potest facere.c.ex multa.de voto. De uoto religionis q̃ mõ tꝫ qñ fit a uiro uel uxore.uide.ꝯ. mrimoniũ.iiij.§.viij.cũ sequentibus.

¶ Sꝫ nunqd peccant tales uouẽtes 9
q implere nõ possunt.&.q si qñ uoluent sciũt se nõ posse uouere.⁊ aduertũt ꝺ hoc sic uidet q peccẽt mortaliter nisi ꝓsumant de uolũtate corũ quoꝝ interest. Si ꝺo de hoc non cogitant. sic nõ peccant:qr subintelligũt q uouent q̃ntum in eis est. ⁊ multo magis non peccant. si explicite hoc intendunt.

¶ Utrũ ꝓlatus abbas.tutor.maritus ꝺo 10
dñs.⁊ huiusmõi peccẽt reuocãdo uota prefatorũ q̃ nõ potuerũt facere.&. q nõ.nisi ꝯsensũ eis dederint.qr tũc peccaret.lꝫ prefati nõ peccent obediendo eis.vt in.d.c.manifestum.

¶ ℙone q prefati uotum fecerunt 11
anteq̃ esset sub tali impedimento.&. q nihilominus nõ poterunt ꝟplere.

¶ Sed nũqd peccauerunt mortali- 12
ter tale impedimentum acceptando puta episcopus qui ãteq̃ esset eps fecerat uotũ religiõis acceptando epatũ uel mulier ꝯsentiendo mrimonio. &.ut colligo ex.c.per tuas.de voto q sic si de hoc aduertebat qñ tali ipedimẽto assensit. Siꝺo tũc ñ aduertebat nec cogitabat q assumebat ipedimẽtũ q̃ uotũ ꝟplere nõ posset.sic nõ credo mortaliter peccauerit.licet ꝺbeat dolere q uotũ ꝟplere nõ põt.⁊ recõpensare in eo i q̃ pót. ℙotuit bene forsitã peccasse mortaliter ex tardatiõe.ut ẽ fra dicã. Excipiẽ ab hoc ille q religionẽ assumit qr nõ peccat.sꝫ meretur.⁊ pót oia uota in istud cõmutare si mult Et ipso iure erit ab oibus absolut⁹ si de alia dispensatione ⁊ auctoritate.ut no.Inno.⁊ ℙa.in.c.scripture. quia prima obligatio uidet cõfusa in posteriori. Facit qđ no.in Cle.si domuꝫ.de reli.⁊ uene.sanctorum.

¶ Utrũ ꝓfati q existẽtes in malib⁹ ipe- 13

dimẽtis fecerũt aliq̃ vota teneãt iple/
re sublato ipedimẽto tali.puta filiasfa
milias.postq̃ factꝰ ẽ sui iuris vel vxor
mortuo viro. ⁊ hmõi.ꝛ.inno. ⁊ hug.
⁊ multi alij tenent qꝫ sic. ℙ.a.i.c.scri
pture.eo.ti.dicit se dubitaꝛ pp.c.qdã
c.placet.de puer.pñu. Ubi pz qꝫ mari
tus q itrauit religionẽ ꝯdicẽte vxore
restitutꝰ nõ tenet ea mortua religõez
itrare:qz emisit votũ tpe inhabili.er/
go idẽ erit in filiofami. Et q̃ cõmissio
nẽ voti nõ ꝓtulit ad tps habile.⁊ pro
hoc vꝛ tex.ff.de pollici.l.ij. ⁊ facit qõ
no.in.l.si nõ sortẽ.§.libertꝰ.ff.de ꝓdi.
indebi.⁊ hoc dicit versus ℙ.a. Sed
ego distiguo qꝫ aut votũ erat ppetuũ
⁊ tũc aut fuit irritatũ p eũ q potuit.⁊
sic ãplius nõ tenet.nisi ad id ad qõ se
potuit obligare.et iste ꝑpe ẽ casus i.d
c.qdã.⁊.c.placet. Uã reuocatꝰ ille q
fecerat votũ religiõis sine lnia alteriꝰ
pñgis ñ tenet illo mortuo redire ad
religionẽ sed solũ viuere caste. qz illõ
potuit ꝓmittere.s. nõ exigere. ⁊ ideo
seruare tenet.Aut votũ ppetuũ nõ fuit
irritatũ ab eo q potuit.⁊ sic dic qꝫ so/
luta patria potestate vel uiculo q̃ ipe/
diebaꝫ tenet illud iplere.⁊ iste ẽ casus
c.pñluit.de cõuer.pñu. vbi vir ingres
sus religionẽ vxore ipsum nõ petente
in vita ea mortua cogit stare in religi
one.Si vo votũ nõ erat ppetuũ.sed
tẽporale sic nõ tenet.nisi intẽtio fuis/
set ad obligãdũ se ad tps illõ facieñ.i
q̃ poterat se obligaꝛ.sicꝫ tenet si qñ se
citr votũ itẽdebat se obligaꝛ.saltẽ pꝰ so
lutã pñtã potestatẽ.vel si rmoto ipedi
mẽto ratificauit.vt i.c.ij.i tex.⁊ i gl.e.
ti.Si vo de nullo istorũ cogitabat.sz
solũ ꝺ illo iplẽdo tpe pñie ptãtis.sic si
fuit irritatũ nõ tenet.⁊ hm hãc distin
ctionẽ ꝯcorda opiniones ꝺctas.

QUOtum.iij. quo ad obliga/ tionẽ.et q̃rit.vtr oẽ votũ licitũ sit ob
ligatoriuꝫ.ꝛ. Ric.vbi.s.ar.ar.v.q.i.qꝫ
sicut pmissio licita facta cũ itẽtiõe ob
ligãdi se ⁊ ex deliberatiõe si acceptet
ab eo cui fit.⁊ q eã acceptaꝛ põt obli
gat ꝓmittentẽ.nõ tm ex ꝓcepto legis
diuine sed ẽt legis nature.sic cũ votũ
sit ꝓmissio.vt.s.dictũ ẽ.⁊ deꝰ illud ac
ceptet cui fit. Ꝯ est obligatoriũ.ex de
voto.c.ls. Fallit hoc in q̃ttuor casibꝰ
fm eũdẽ Ric.a.ibidẽ. ℙrimꝰ pp ipo
tẽtiã iplẽdi. Uñ ille q vouit ieiuniũ qõ
sine magno detrimento corpis suare
nõ põt.si facultas adeũdi supiorẽ de/
est põt ꝓpria auctoritate frãgere. fm
Tho. ꝑa ꝟe.q.lxxxviij.ar.ij. ℙeccat
tñ vouẽs qõ sibi ẽ ipossibile nisi speret
fieri ꝓssibile.scõs pp auctoritatẽ dis
pensantis. Intellige si subest legitima
cã.alꝫ nõ.vt in.c.magne.e.ti. ⁊ in gl.
in.c.nõ est eo.ti.Tertiꝰ pp defectũ cõ
ditionis apposite.xxxij.q.viij.c.nõ so
lũ i fi.vl pp defectũ cãe ꝓncipaliꝛ mo
uẽtis.puta mulier fecit votuꝫ ieiunãdi
vt obtineret salutẽ filij q moriꝛ. nõ te
net.Quartꝰ cãus qñ id qõ tpe fcti vo
ti erat licitũ.factũ ẽ illicitũ postea. pu
ta. qz fecerat votũ ꝓtinẽte añ mrimo
niũ post ꝺctuꝫ nõ põt licite denegare
debitũ petẽti ⁊ hmõi.⁊ ꝓpterea dicit
Tho.in.iiij.eadẽ.di.qꝫ qcqd votũ fie
ri ipediret si pñs esset obligationẽ ẽt
voto facto aufert. Qõ bñ no.Addc.
v.qñ irritaꝛ ab eo q põt.vt puta pla/
to.viro.tutore.⁊ hmõi.

¶ Utrũ votũ de minori bono sit ob/ ligatoriũ.ꝛ. Ric.vbi.s.ar.iij.q.ij.qꝫ ñ
sit ẽ cũ exclusione strictioris. Qõ limi
ta vez.qñ illud minus bonũ nõ ẽ suf
ficiẽs ad salutẽ.s.qꝫ tũc nõ teneat. Se
cus si est sufficiẽs ad salutẽ:qz tunc tz
q̃ztũ ad illud sed nõ q̃ztũ ad exclusi/
onẽ maioris boni.

¶ Quãdo teneꝫ qs votũ implere.ꝛ. ⁊

Pa.in.c.nō est voti.de voto.q̄ statiz nisi auctoritate supioris.q̄ sup hoc p̄t dispēsar̄ vt differat.ar.d.c.a p̄rio. Ri. vo dicit q̄ si stati intēdebat se obligare sic stati tenet̄. Si vo ad tps sic fm q̄ se intēdebat obligare faciet.ego vero credo sic distinguēdū. Qđ aut quis sicut vouebat sic de iplēdo cogitabat vel stati.vl̄ ad tps. ⁊ sic obligatur.fm q̄ se obligare intēdebat q̄n vouit. Si vero de tpe nō determinauit.aut non cogitauit.aut si cogitauit.nō tn̄ ad illud se obligauit ex voto.Sic distinguēdum ēt q̄ aut differt.q⁹ deuot⁹ ⁊ gettus aut comodi⁹ tardādo sperat iplere.⁊ sic nō peccat saltē mortal̄r. ⁊ sic intelligo glo.verā.in.d.c.nō ē.q̄ dicit q̄ in voto subintelligit̄ si cōmode p̄t q̄tū vt nō stati teneat̄. ⁊ difficultas si cur in iuramēto sic ⁊ in hoc excusabit Aut differt solū ex neglia.⁊ si est p̄babile piculū imminēs ipossibilitatis i iplēdo si tardat̄.vt puta:q⁹ q vouit religionem.nisi hoc āno ingrediat̄ postea nō erit apt⁹ vel nō poterit.sic peccat mortal̄r differēdo si hoc aduertit. Si aūt tale piculū nō imineat.uel si imminet nō aduertit sic dicere q̄ sit peccatū mortale differre ut̄ dux:q̄uis forte sit uer.p ar.a p̄rio sēsu.d.c.nō est voti transgressor q̄ auctoritate aplice sedis qđ vouit distulit.ergo erit transgressor.si sine auctoritate differat.⁊ ió dicetur.q̄ aut iste excitat̄ a gr̄a ad impleñ.qđ p̄misit.puta.q⁹ sep⁹ sibi ad mēt̄ reducit̄ ⁊ cogitat qđ illđ d3 iplere ⁊ hmói.⁊ sic uelle differre erit peccatū mortale.q̄si a deo sit monitus ut illud p̄ficiat.⁊ sic p̄stitueret̄ in mora. Aut differt.q⁹ de eo nō cogitat.vl̄ nō recordat̄.⁊ sic nō erit p̄cm̄ mortale. nisi sit notabilis ⁊ ualde lōga dilatio. ar.eorū que.s̄.dixi.Obligatio.§.viij.

5 ¶ Utr̄ ille q̄ vouit ad certū diez puta

Jeiunare vigiliā assūptionis gloriose virginis Marie imedietate sequēte ⁊ hmói.⁊ nō seruauit teneat̄ alio die illđ iplere.ꝛ. Pa.i.c.p tuas.de voto. q̄ sic q̄si sit obligat⁹ ad duo.sicut ille q̄ obligat certo die dare decē alicui. si die statuto nō dederit.tn̄ obligatus remanebit.Facit.c. cū dilecti.de do. ⁊ p̄tu.⁊ l.celsus.ff.đ arbi.§.i.ubi.iussus dare.ꝛ ifra kl̄.septēbr. dī duo habere p̄cepta.unū dādi.x.⁊ aliud ifra kl̄. Et ē tutior opinio q̄ aliud tenere.nisi q̄n̄ uouēs nō hēbat aliz obligādi se. nisi ad illuz diē q⁹ sic n̄ teneat̄ alio die ieiunare.s3 penitere de uoto facto.

¶ Utr̄ uotū de nō uouēdo aliq̄d ni 4
si in scriptis uel in manu talis ⁊ hmói ualeat.ꝛ. Ri.ubi.s̄.ar.ij.q.iij.q̄ sic q⁹ non simpl̄r p̄hibet factionē uoti s3 p̄cauet p̄cipitationē.⁊ ió si p̄rium facit.s.nouēdo nō i scriptis.uel sine cō ditiōe apposita peccat ut trāsgressor p̄mi uoti:⁊ sic est mortale.⁊ nihilominus teneat̄ seruare uotū qđ fecit sine illa conditiōe. q⁹ uotū đ nō nouēdo n̄ obligat.l3 obliget uotū q̄ nō nouebit nisi cū tali circūstātia ut illud seruet in nouendo.

¶ Utr̄ cessāte cā pp quā q̄s uouit ob 5
ligēt.ꝛ. Ho.t3 q̄ sic.l3 sit facilior redēptio. allegat.c.magne.§.fi.de voto Gofre.t3 q̄ nō obligat̄ p.d.c.fi.nisi i voto religiōis.qđ ex falsa cā nō inciatur.c.dudū.đ q̄uer.p̄tu. S3 ego dico q̄ si cā erat finalis.ita q̄ nō intēdebat obligari.ipsa nō extāte nō obligat̄.c. cū cessāte.đ appel. Si uero cā erat impulsiua uel inducitiua.sic l3 cesset obligabit̄ nihilominus.Facit.c.ex pte.eli.de q̄uer.cōm. In dubio dico q̄ obligat q̄n̄ ignorat si fuit finalis uel nō.L. qcquid astringēde.ff.de v̄.ob. Hā in oi voto cā finalis uidet̄ eē.ut placeat deo.⁊ iō alie cause uident̄ impulsiue

Et ideo ipsis cessantibus remanet obligatio.

6 ¶ Utrū qs possit obligare aliū ex voto suo. &.q nó nisi alter ꝓsentiat. vnde mater ꝛ nouerca q filius ieiunabit et huiusmōi nisi ipse cōsenserit nó obligabit. sed q̄ ad res temporales bene posset obligare heredē suū ꝛ ñ ad'aliq̄d psonale si ipe ñ ꝓsentit. ut. j. patebit

7 ¶ Utrū ille q nó pōt pficere votū p se teneat p aliū pficere. &.q nó q̄ in oi voto intelligit illa ꝓditio generalis si deo placuerit. si potero ꝛ huiusmōi etiam si nó exprimat. vt no in.c. quēadmodū de iureiu. ꝛ in.c. beat⁹. xxij. q.ij. q̄ si nó extat tollit voti obligatio. ut no.gl.in.c.nō est.e.ti. Ad.c.q sup his. de voto responderi pōt fm Ꝑa. in.c.i. de voto q loqnit quādo impedimētū nō est omnino impeditiuū. sed solū difficultatiuū. Distinguit tñ Inno.i c.scripture.eo.ti.q si qs vouit visitare terrā sāctā p subsidio impendēdo. q ꝛ tūc visitare nō possit. tñ subsidiū tenet impēdere meliori mō q̄ pōt. q̄si sit ad hoc obligatus. Et idē dicas in eo qui fecit votū uisitādi. S. Jacobus ꝛ aliqd dādi ꝛ huiusmōi. Si uero solū vouit uisitare ob deuotionē. tunc non tenet p aliū exequi impedimento superueniēte. Ꝑa.i.c.licet.eo.ti. addit aliā limitationē. s.q nó tenet nisi tpe voti emissi erat certus q impedimētus erat perpetuū. q̄ sic teneret p aliū implere. ne votū sit derisoriū. Sec⁹ si nó erat certus de impedimēto ppetuo. ꝛ eū haberet tpe voti q̄ tūc solum tenetur q̄ primum comode potest. ar.in.l. nepos proculo. ff. de ẏbo. signi. ꝛ. Mo. īdistincte velit q teneat p aliū q̄n impedimētum erat tpe voti. Sed uidet uerior opinio Ꝑa. Addo ꝛ tertiā limitationē. s.q nó teneat p aliū. uerū nisi ẏus fuisset in mora in executione noti. q̄ tūc tenet vel cōmutare uel redimere. ut patet leni. xxiij. vbi dī q si mortuus fuerit iputabit sibi in peccatum. ꝛ ar.l.ij.in prin.ff. si quis cau. ꝛ i c.fi. de iiur.

8 ¶ Utrū heres teneat iplere vota sibi ipposita ab illo cuius est heres &.q aut expisse assensit. sic tenet. dūmodo acceptet hr̄ditatē si sub spe hñdi hereditatē solū ꝓsensit. alias si simplr̄ p misit sic teneretur. et ita intelligo. do. Anto.in.d.c.ꝛ. Hec distinguo vt qui dā an sit peregrinatiōis vel abstinentie. q̄ q̄lecūq̄ sit tenet. Facit. l. veteris. C. de cōmut. stipula. ꝛ. C. vt ac. ab here. vl'ō here. inci. l. vnica. c. qō sup his. ꝛ. c. licet. eodē. ti. Si ẏo nō assensit heres. tūc si votū est psonale. s. obligās psonā suā nō tenet. Si vero est psonale ad'incertā personā puta. mittere aliquē ad sāctū Jacobū. sic tenet Simil'r si est reale solū vt facere monasteriū vestire pauperē ꝛ huiusmodi sic ēt tenet. Itē si est reale simul ꝛ personale ꝛ expressū vtrūq̄. vt ire ad sanctū Jacobū. ꝛ ibi offerre. x. sic tenetur ad offerendū. x. sed nō ad eundū vel mittendū aliquē ꝛ. nisi secundū q̄ supra dixi. in. §. vij. quādo obligat p aliū implere. Si autem est reale ꝛ psonale. sed personale expressum solū ꝛ est. vt puta ire ad sanctū Jacobum. ꝛ ac cessorie veniāt expense nó tenetur q̄ sublato ꝓncipali. i. q non teneat ire. nó tenet ad expēsas. Si vero nihil in hoc disposuit. sic dic. q si defunct⁹ tenebat p aliū notū suum implere vt i casibus de q̄bus supradictū est sic similiter etiā tenet. ꝛ hoc ex quo adiit hereditatem. quia adeundo q̄si cōtraxit Facit qō legit. ꝛ no. in. l. ij. ff. de polli. ꝛ in. l. more. ff. de acq. here. pro q̄ ter. in. c. si heredes. de testa. ꝛ hoc intelligē in quantū vires hereditatis patiū-

mr Credo tamen q; si filius grauare tur in legitima pro hmói votis ꝯplen dis q; haberet causam legitimam im petrandi dispensationem.

9 ¶ Quid de illo q defuncto ꝓmisit im plere uotū ab eo emissū &c. q; si in oi casu ꝓmittēdo intellexit psonaz suam obligare sic tenet ꝯplere ob ꝓmissio nē factā. Sed si ꝓmittebat tanquam heres sperans hereditatē adire a qua mutato ꝓsilio postea abstinuit non te netur. ar. c. uenerabilem. §. fi. de elec. Et no. Inno. ⁊ ber. in. d. c. iz.

10 ¶ Utrū ille q uouit religionē aliquaz intrare que eū nō uult recipere sit ab solutus. &c. fm Ri. ubi. ꝛ. ar. prio. q. v. q; si intentio sua erat determinata so lū ad unā religionē sic nō tenet aliaz intrare. si illa eū nollit recipere. qz fa ctū est ei ipossibile uotū suū. Si uero intētio sua erat indeterminata sic te net se tot religionibus offerre q; unā inueniat si pōt q eū recipiat. nisi sit talis religio. de qua probabiliter credit q; si de ea cogitasset nullo modo intrare cōsensisset. nec credo q; teneatur per mundum discurrere vt unā inueniat q eum recipiat. quia nec hoc cogitauit. nec ad hoc uerisimiliter se uoluit ob ligare.

11 ¶ Sed qd faciet ille qui indetermi nate uouit religionem cū tū nullā in ueniat que eū uelit. &c. Inn. uoluit q; permaneat sub obedientia episcopi ⁊ fit monachus eius. Sed ego hoc nō teneo de necessitate. sed q; pōt nube re. ⁊ stare in seculo.

12 ¶ Quid si dubitat an determinatam intētionem habuerit. vel ne. &c. in du bio tutior pars est eligenda. c. iuue nis de spō. ⁊ idem faciat sicut qui in determinate promisit.

13 ¶ Utrū ille quem penitet eo q; fecit votum peccet mortaliter. &c. q; nō qz sicut ante votū poterat nō velle vo uere. ita post pōt nō voluisse vouere. dūmodo pur ipleat. ex quo fecit.

14 ¶ Utrū ille q fecit votū de nō intrā do religionē sit obligat⁹ ad nō intrā dū. &c. fm Ri. in quol. iij. q. xiij. q; nō qz sicut illicitū est iurare nō facere bo nū ita ⁊ illicitū est vouere nō intrare religionē q est maximū bonū. Io. tū distinguit q; illectus nō pōt intrare ⁊ votū obligat vt nō intret illud mona sterū qō pp lucrū hñdū ipsū circū uenit ⁊ alicit. sed aliud monasterū pt vt. xx. q. iij. ꝓstituit. de ꝓuer. ꝓm. dudū Inspiratus aūt a dño pōt intrare. c. gaudem⁹ de diuor. ⁊ plz ⁊ pbat in c. beat⁹. xxij. q. ij. ⁊ in. c. ij. ō iureiurā. Nec cures de dicto Gratī. xxij. q. iij. §. vltimo in fi. qui non est tenēdus in hoc. vt infra patebit.

15 ¶ Utrū ille q hñs votū religiōis elī gīt in episcopū teneat prius intrare. &c. q; sic de voto. c. per tuas.

16 ¶ Utrū ille q vouit vnā religionē in trare possit aliā intrare. &c. q; nō laxio rem. sed bene strictiorem. ⁊ fm distin ctionē de qua. ꝛ. Religio vi. §. xxxiiij. excepto q; nō tenetur petere licentiā si est strictior.

17 ¶ Sed qd si de facto itrat religionē laxiorē. &c. iz ingressus. ⁊ penitere dz de facto voto. de regula. c. q; post ij. vi.

18 ¶ Utrū ille q vouit intrare religionē satisfaciat voto si intrat ⁊ postea egre ditur. &c. fm Ri. in. iiij. di. xxxviij. ar. viij. q. iij. q; aut ille qui intrare religio nem vouit actualiter proponebat in religione manere. ita tamen q; illud ꝓpositū nō cadit sub voto. sed ipsuz comittat tñ. Aut actualiter ꝓpōit ex piri vt si sibi placuerit stet sin aūt egre dietur. Aut de nullo istorum cogitat actualiter. sed tñ vouet intrare quia sibi vī bonū aie sue. aut dū vouet hz

ꝓpositū ereūdi, postꝫ intrauit. Si ꝓ/
mo mō vouit ꝛ intrat ꝛ postea exijt sa
tisfecit voto. Et ꝛ3 hoc dictū nō ꝓbet
Ri. pōt tñ sic ꝓbari. Mā vt dicit Hē
ri. de gan. in. iij. quolibꝫ. q. xviij. ꝛ3 qs
cōcipiat diuersa ꝓposita circa idē. pu
ta. visitādi limina sācti Petri pedib⁹
nudis die veneris. ꝛ vni istorū oppo/
nat votū: ꝛ sub ꝓmissione voti astrin/
gat se ad iplendū vnū illoꝝ tñ. ꝛ3 alia
maneāt absolute sub rōe ꝓpositi. tñ
ñ teneť ad ea sicut ad votū. Sic i ꝓ/
posito. Itē alia rōe posset ꝓbari q sa
tisfecit sic. qꝛ sicut iuramētū factū in
materia iuris recipit ōēs limitationes
iuris sic ꝛ votū cū ābulent pari passu.
vt dixi. s. Iuramētuꝫ. iiij. §. i. Ergo in/
telliget vt ꝓbaret ꝟ3 q statutū ē in iu
re. ꝛ cū hac opinione Ri. cōiter con
currunt theologi. imo plus dicit Ri.
ibidē. q ēt si intrauit aio exeūdi cum
voluntate tñ dādi operā. vt de⁹ imu/
tet ꝓpositū suum q satisfecit voto. Et
idē dicēdū si vouit mō secūdo. s. cum
volūtate experiēdi. Aut tertio, mō. s. ō
nullo istoruꝫ cogitās. s. q satisfecit. Si
tñ intraret cū ꝓposito exeūdi. ꝛ nūqꝫ
dādi opam vt muteť suū ꝓpositū nul
lo mō apud deū satisfecisset qꝛ pl⁹ de/
us pōderat affectuꝫ q̄ manū. xiiij. q.
v. Si qd inueniśti. Et talis est in mali
gnitate nō in infirmitate. sicut ille qui i
trādo ꝟ3 aium exeundi. tñ mutādi. si
aliud inspireť. Si aūt q̄rto mō qs vo
uet. s. cuꝫ ꝓposito exeūdi postꝫ itra/
uerit. Hoc pōt ēē tripliciter. Primo
qꝛ vouet itrare vt exeat. Scō qꝛ vo
uet introitū ꝛ exitū. Tertio qꝛ solū vo
uet introitū. sed cūcomittať ꝓpositū
exeūdi. ꝛ q̄cūqꝫ istoꝝ modoꝝ illicitū
est votū. Vouere. n. vt exeat ē vouere
pp finē maluꝫ. ꝛ sic nō ꝛ3 votū. Voue
re ēt introitū ꝛ exitū ē temerarium pp
cōiunctionē ptis male. s. exit⁹. Similiť
intrare religionē cū volūtate exeundi
est pcñ. ꝛ iō temerariū si nō vult da/
re operā vt muteť ꝓpositū suum. qō
no. qꝛ sepius in ꝓtica contingit.

¶ Utꝝ votum factum ex metu obli/ 19
get. vide. s. Petus. §. viij.

¶ Utꝝ votū factū ō re licita. ñ tñ vti 20
li ad salutē sit obligatoriuꝫ. ꝛ. fꝫ Ri.
vbi. s. ar. viiij. q. iij. q nō. vñ qñ aliqs
vouet aliqd qñ in vno casu pōt ēē vti
le ad salutē. ꝛ in alio casu inutile obli/
gať ad obseruātā voti in illo cāu in q̄
est vtile ad salutē. nō in alio in q̄ est in
utile ad salutē. puta aliqs vouit nunqꝫ
petere dispēsationē votoꝝ euenit ca/
sus q ꝓbabiliť timet de trāgressione
alteri⁹ voti. sic pōt petere dispensatio/
nē. nō obstāte voto ꝓfato. Si vō casꝰ
talis nō euenit. sed magis sibi expedit
ad salutē ꝓuare. sic ꝛ3 votū ꝓdictuꝫ. ꝛ
nō poterit petere dispēsationē nisi fue
rit intētio vouentis. q si nō obligat in
oi casu nō obligeť in aliquo.

¶ Utꝝ votū de aliq̄ faciēdo vel non 21
faciēdo q̄ salus corporalis amittiť sit
obligatoriū. ꝛ. fm Ho. q nō. vt puta
quis vouit non comedere carnes. a
medicis dicitur q est in periculo moꝛ
tis nisi vtatur. sic nō obstāte voto vte
tur. Ho. hoc etiā Hugo. ꝺa ꝺe. q. iiij.
c. non solum.

¶ Quid de illo q vouit dare vnā mē 22
surā grani ānuati paupib⁹. ꝛ nō deter
minauit de q̄ mēsura. ꝛ. fm Ho. q in
arbitrio eius erit dare ad quā mēsurā
voluerit. eī ō censi. c. ex parte. vel dic
q ad eam de qua cogitabat.

¶ Utꝝ vouens ex duabus causis. pu 23
ta. vt visitaret romā. ꝛ vt ibi inueniret
germanū suum teneatur si vna illarū
deficit. puta qꝛ germanus inde recess
sit. ꝛ. q sic. l. celsus. ff. de arbi. Intel.
lige si intendebat. se obligare vna illa
rum extante. alias non in conscientia.

24 ¶ Quid si qs fecit duo vota diuersa ℞. fm Tho. in. iiij. di. xxxviij. q. si vtrū qȝ pōt fuari tenet. Si vo sūt icōpatibilia fuet maius: ⁊ satisfaciat de minori fȝ arbitriū plati. Pōt ét dici q nō peccat q votū in maius cōmutat. vt infra patebit. Si vero sunt equalia impleat qđ prius promisit.

25 ¶ Utr̄ dñus rei q̄ ex voto é deo vl alicui ecclie ꝓmissa māeat penes vouētē. ℞. Pe. de pusio tractatu ō canonica portōe epi. c. iiij. q. sic fȝ psonali obligatōe tenet votū iplere. de q̄ plene i. l. si qs rē. ff. de polli. vbi dr̄ q psona obligat nō rei. trāsit tū in heredē talis obligatio ut ibidē ȝ in fi. Facit. l. pactū. ibidē. Et sic coget psonali obligatione. c. ex pte. ō cēsi. Pō limita q̄ ad heredē vt. s. §. viii.

26 ¶ Sȝ qs aget. ℞. q. s. Pō sicut ille cui relictū é legatū solū agit de iur̄. ⁊ nō alt. l. i. ⁊ ii. C. cōia de leg. sic ⁊ ille cui factū é votū. Et ex q̄ infert q legatū factū imagini xpi nō acgrit ecclie nec plato: nec ꝓtēplatōe ecclie vl plati é factū: lȝ imago sit i pochia. ⁊ vī casus in. c. nimis. el. i. de excess pla. Facit. c. reqsisti. de testa. Sȝ cēset deo factū ⁊ ei⁹ ꝓtēplatōe. vt vī esse cāus. xij. q. ii. pdia. ⁊ iō aget epūs q hȝ cogere. d. c. ex pte. ⁊ dabit ecclie vbi testator habuit domiciliuȝ. s. cathedrali. vel si nō sit dignior. ar. eorū q̄ no. in aut. ō ecclia. rtu. §. si qs in noie magni dei. Si aūt factū eet ꝓtēplatōe. ecclie pochialis. siue sit talis imago in ea: siue nō ecclie pochiali acgrit. c. cū inter vos ō v. signi. Et sic aget rector ipsi⁹ ecclie. de iudi. c. cū deputati. cle. i. de rescrip. Sic idē dicēdū in voto facto p respectū ad ecclesiam ut puta ad bra tū Jacobū. Et sic aget plat⁹ illi⁹ ecclie d. c. ex pte. In voto vero facto simpliciter deo vel imagini ⁊ hmōi aget tpūs. Aduerte hic. q: multi decipiūtur credētes q qs vouēs dare vni ecclie puta imaginē uel cereū ⁊ hmōi ul alicui paupi. r. teneat talit adipler votū q nec ét p dispensationē possit liberari. ex q̄ tales pūt agere q̄si sit eis ius acquisitū ex tali voto. Sed decipiūt q: tales nō acgrūt aliqđ ius i re quā sic talis vouit. eo q nec eis vel aliqbus ꝓ eis acceptantib⁹ fuit facta pollicitatio. sed solū deo. Et iō tales agunt vt servēt votū solū ꝓditōe. d. c. ex pte. ⁊ c. scimus. xii. q. i. ⁊ similibus. Cum ergo auctoritate superioris cōmutat in eque gratū deo tal liberat⁹ ē ab obligatione quā ꝓferat cū deo. ⁊ ꝓpterea absolut⁹ ē. Et iō sic tene. qñ ꝓmutato fit in maius uel eq̄ gratū deo. vel ét i minus gratū cā existēte in vouēte. Fallit hoc in voto in quo quis aliqd ꝓmisit in subsidiū terre sācte. Facit. c. ex multa. eo. ti. qđ sine auctoritate pape cōmutari nō pōt.

27 ¶ Utrū peccet mortalr totiēs q̄tiens qs frāgit votū. ℞. q si votū é negatiuū nīl dubiū q sic. Si vo é affirmatiuū puta de ieiunādo. nō nisi ꝑma vice q̄ comedit nō ꝑa uel tertia vice comedēs. si facit sine ꝓpōsito: fȝ q̄si reputās sibi impossibile plus illo die ieiunare. Secus si ex ꝓpōsito. puta. q: si ét posset ieiunare nō faceret ⁊ silia. Tȝ ét Pe. de palu. in. iij. di. xv. q. qñ qs vouit ad certū diē nō bibere vinū. puta die sabbati q solū peccat mortalr ꝑma vice. Sec⁹ si fecisset votū ad tpūs perpetuȝ vel ad certos dies: q: si ad tpūs ꝑpetuū totiēs q̄tiēs bibit peccat mortaliter: q: oē tpūs est in obligatione. Si ad certos dies solū dies est in obligatione. ⁊ nō totū tēpus. Et ideo nō peccat: nisi semel ꝑo quolibet die. Et dat exemplū de indulgentia que est in perpetuum in ecclesia quia totiēs habet.

quotiēs itrat. Si ē ad diē solū habēbit qui semel. nec plus q pluries in eodē die visitauerit. Si ad diuersos dies. sic quolibet die visitauerit. ⁊ satis est beni gna ista opinio. Sed prima est verior ⁊ turior. qz exēplū de indulgētia ē val de dimissile.

QOtum. iiij. quo ad cōmutationē uł dispēsationē querūtur plura.

1 ¶ Vtrū votū sit cōmutabile in aliud opus pietatis. ꝛ. q. sic. tex. ē in. c. magne. §. cū igit. de voto.

2 ¶ Vtr̄ possit qs sine auctoritate superioris votū suū in melius cōmutare. ꝛ. fm Rā. in. c. scripture. de voto q sic lz sit tutius habere dispēsationē. ⁊ cū hoc trāseūt cōiter doc. ⁊ facit. d. c. scripture. ⁊. c. peruenit. el. ij. de iureiu. Sz ō est. c. pmū de voto. vbi sine arbitrio psidētis nō dz fieri ēt in meli⁹. ⁊ seq̄t Ricar. vbi. s. arti. viij. q i. Ite3 facit ō. l. ii. ff. si cer. pe. insti. q mo. tol. ob. in pn. vbi pz q nō liberat q soluit rē etiā meliorē: nisi soluat qđ debetur Et ió dic q aut cōmutat in religionē ⁊ sic pōt fieri sine auctoritate supioris dicto. c. scripture. Maz fz Ricar. vbi s. ar. viij. q. ij. cū qs profitet actualiter vel habitualr intēdēs nō amplius teneri ad vota que pus fecerat: sed solū voto religiōis absoluit ab illis ipso iure. Secus si qñ pfessionē fecit intēdebat actualr vel habitualr velle remanere obligat⁹ illis vot̄ q̄ pus fecerat: qz sic idiget dispēsatione. Posset etiā esse tale votū. de quo pbabilr posset dubitari an melius esset illud fuare: aut eo dimisso religionē itrare. ut si aliqs magnus rex fecisset votū de acqrēda terra sācta ⁊ hmōi: in qbus tūc papa esset psulēdus: ⁊ fm eius auctoritatē pceden nō simpliciter in religionē cōmutañ. Silr non cōmutat in religiōis votū illud q̄ qs vouit. aliqđ dare i subsidiū terr̄ sācte sine lnia pape fm Rodo. Sec⁹ si soluz feciſſz votū pegrinatiōis. qz absolueret p religionē. Aut cōmutatio voti vult fieri i aliud a religiōe. Et sic regrit auctoritas supioris. aliqñ solū p̄tita lz nō obtēta. ut qñ ē certū q illud in qđ cōmutat ē melius ⁊ magis deo acceptū vt i. c. lz ō voto si ēt fieret sine lnia supioris cōmutatio i meli⁹: qñ ē clarū q ē meli⁹ nō peccaret p. d. c. puenit. si vo ñ ē clar̄ q sit meli⁹ sic oz auctōtas obtineat. ⁊ multo magis qñ cōmutat i eq̄ bonū uel minus bonū est necessaria dispēsatio supioris.

3 ¶ Sed qđ si votū erat factū deo itū tu alicui⁹ certe psone vel loci. puta tal̄ monasterij ul̄ tal̄ paupis de dādo sibi aliqđ. ꝛ. q lz actio acqrat talibus adageñ. ut cōpellat reddet qđ vouit. ut s. dictū ē: tñ i religionē ꝓmutādo absoluit ab illa obligatiōe cū fuisset pso nal̄. Sec⁹ eēt si ñ ex voto solū deo facto. Sz ex aliq̄ alio respectu se homini obligasset: qz sic nō absolueret per religiōis ingressū: nec etiā p dispensationē superioris. nisi fm q dixi. s. papa. §. vi. ⁊ Juramentū. vi. in pn.

4 ¶ Vtr̄ ille q ꝓmisit pri aut alteri votū eor ipleri possit illō i religiōe ꝓmutare. ꝛ. Exo. i q̄da. q. de quol. q sic: qz sicut sufficit p se. ita ⁊ p pre.

5 ¶ Vtr̄ oē votū possit cōmutari auctoritate supioris. ꝛ. fz Ri. vbi. s. ar. ix. q i. q sic. et ō hoc vid. s. papa. §. i. ⁊ hoc firmut teneas: qz nullū ē votū voluntariū qn possit i meli⁹ cōmutari. ⁊ si nō ipi cui cōmutat̄ saltez cōirati. Ité alī q̄ votum militaret ꝓtra salutem propriam. vt pz in illo q castitatem vouit quā tū ex fragilitate sua videt verisilr se fracturuz. Et ió superioris auctori-

tas nobis dimissa est a deo in huiusmodi prouidēdis. ⁊ non cures de tenentibus aliud.

6 ¶ Quis ē supior cui⁹ auctoritate vota possint cōmutari. &c. q̄ q̄ ad q̄tuor vota sol⁹ papa dispēsat. s. in voto religiōis. In voto hierosolomitano voto sācti Jacobi. ⁊ voto visitādi limina apl̄oꝝ Petri ⁊ Pauli. ⁊ sic fuat in facto. l3 nullo iure inueniat expressum nisi de voto p subsidio terre sācte. vt in. c. ex multa. de voto. vbi t3 Pa. q̄ ēt legat⁹ d latere nō pōt dispēsare cū regrat spālis delegatio. vt in. d c. ex multa p3. S3 si factū esset solū p deuotiōe nō p subsidio. sic t3 idē Pa. ibidē. q̄ eps pōt dispensare. Et sic. s. vouisset solū ex deuotiōe ire ad sāctū Jacobū nō i subsidiū p̄stan. Et facit p hoc tex. c. q̄ sup his. ⁊. c. ex multa eo. ti. q̄ fundat se sup sbsidia terre sācte. Et l3 istō sit verum de iure. Quia tū cōsuetudo ita se h3. ut ēt ex deuotiōe factū pteneat ad papā ei⁹ dispēsatio. ⁊ ēt qz maiores cāe ad papā sūt referende. ut in. c. maiores. de bap. Jō cōsulo recurreñ fore semp ad papā i hmōi. Si tū eps dispēsaret sequendo opinionē Pa. credo valeret. qz posset dici q̄ l3 cōiter ꝛmittant ad papā nō tū pp hoc est casus papalis. pōt. n. qs mitti ad papā aliq̄ ad terroꝛē. aliq̄ p maiori cautella. aliq̄ ex reuerētia. Et tō hoc nō p̄bat ē qō ab hoc ꝓtingit abesse. l. neq3 natales. C. de p̄ba. In alijs aūt vot⁹ a p̄dictis pōt eps dispēsare q̄ ad suos subditos. Abbas ⁊ alij plati religiosoꝝ pñt q̄ ad religiosos eis subditos. siue votū fecerit añ ingressū religōis siue postea. Alij aūt iferiores epis q̄ non sūt plati religiosoꝝ dispēsare nō pñt. nisi tales haberēt iurisditionē epalē in psonas de iure spāli. Facit glo. in Cle. i. de re. ec. ñ alie. ⁊ qō no. Inno. in. c. statuimus de ma. ⁊ obe. ⁊ Pa. i. c. significasti. ō so. cōpe. uel ex spāli iure uel concessione hoc eis ꝓcederet. Et hoc sequūt cōt doc. i. c. fi. ō postu. pla. Do. tū. i. c. i. de voto. dicit q̄ ter. d. c. pnī probare vī q̄ glibz pīdēs i ūtis vot⁹ dispensare posset. Fatet tū q̄ de ꝓsuetudine seruat ut inferiores epis nō possint dispēsare. nisi ut dictū ē. ⁊ minime mutāda q̄ lōga ꝓsuetudine iterptationē acceperūt. l. minime. ff. de legi.

¶ Vtrū eps ⁊ similes possint dispēsare in vot⁹ a se emissis. sicut possūt dispēsare in subditoꝝ votis. &c. Pa. in c. magne. de voto. q̄ nō. ⁊ facit istō. c. magne iūcta glo. p hoc. Nā non d3 qs auctoriz3are in facto suo ꝓprio. vt in Cle. ij. de re. ec. non alie. ⁊ in. l. i. ff. de aucto. tuto. 7

¶ Vtrū abbas vel plat⁹ religiosus q̄ ꝓcessit lniam eius subdito vouēdi possit cū eo postea dispensare. &c. Ri. vbi s. ar. iiij. q. iij. q̄ añ votū emissuz pōt lniam reuocare. ⁊ sic nō tenebit postea factū. S3 post votuz emissuz dicit nul⁹ cē q̄ subditus recurrat ad superiorē sui plati. uel ad papā si aliuz nō habet. Et ista opinio ē satis equa ne vī deat auctoriz3are in facto suo sed tū de veritate iuris pōt dispensare. ar. c. manifestū. Et quod ibi no. xxxiij. q. v. Itē sicut rōabiliter ꝓcessit lniam pōt ēt rōabiliter si cā occurrat dispensare nec est istō in facto ꝓprio sed alieno. nisi forte solū vellet dispēsare pp suuz cōmodū. qz sic non posset alias sic. si pp necessitatē subdiri. 8

¶ Quid de voto castitatis an inferior a papa possit dispēsare. &c. diuersa fuit opinio. sed salua meliori iudicio credo dicēdū q̄ aut votum castitatis est simpler ⁊ perpetuū. ⁊ tūc pp duo eps potest dispensare. Primum si votus 9

castitat; fuit aliqualr meticulosū a ꝑn. lꝫ nō fuerit iustus metus. ut vult glo. in. c. veniens. q cle. vel vo. Scōm ꝓp piculū fornicationis: quādo veriſimiliter timetur de incōtinētia. Et hoc ēt tꝫ. d. Car. ⁊ d. Ant. i. d. c. venēs. Et ſic limito dictū Spe. ti. de le. §. nūc ō epō ℣. cuj. ⁊ Joan. ⁊ doc. q dicunt epꝫ posse dispēsare qñ votū castitatis est simplex ⁊ ꝑpetuū. ⁊ gl. in. c. rursus q cle. vel vo. q dicit eccliam posse dispēsare. In alijs aūt casibus solus papa dispēsabit. Et sic intellige gl. i. c. i. de voto. cū alijs doc. tenentib⁹ q̄ non pōt epꝰ dispēsare. A fortiori pōt dispēsare cū eo q fecit votū nō nubēdi. qꝛ ꝓprie non est votū castitatis qō pꝫ qꝛ si fornicaret nō frāgeret votū licꝫ peccaret mortaliꝛ. Si vo non sit simpler sed ad tp̄us. puta vsq; ad ānum ⁊ hmōi. sic pōt epūs dispensare. Siꝛ dispensat epūs i voto castitatis emisso ab altero cōiugū ratione piculi. vt etiā exigere possit. ut not. doc. in. d. c. rursus. Et ibi. d. Jo. an. de sancto georgio epꝰ Alex. Si vo votū sit solēne. sic solus papa siꝛ dispēsat ſm oēs in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. vbi ēt aliqui voluerūt q̄ nec ēt papa possit. lꝫ nō sit verū secundū Archi. i. c. sunt quidam. xxv. q. i.

10 ¶ Quid regrītur vt dispēsatio vl' cōmutatio sit legitima. ℟. Inno. i ℟ica. de obꝰ. teū. ⁊ Archi. in. c. ꝓsbyter. lxxj. di. dicūt q̄ duo regrunt. s. cā legitima in vouēte. Et secūdū q̄ votuꝫ cōmutet in meliꝰ vel deo magis acceptū. Pa. vo in. c. i. ō voto. dicit qō si cā legitima subsit in vouēte. lꝫ non cōmutet in aliqd melius. tū est legitima dispēsatio. dūmodo cōmutet i aliud simile. Facit. c. magne. de voto. Et qō legit. ⁊ no. i. c. i. de re. pmu. i simili Ego tū credo q̄ ēt si nō cōmutet in aliud simile q̄ valeat. dū necessitas vel vtilitas id persuadeat. Necessitas puta qꝛ est debilis. Jté familiā magnā hꝫ quā oportet sustētet ⁊ hmōi. Utilitas. puta qꝛ maius bonū est cōmunitas. puta qꝛ maius bonū est cōmunitatis cōmutatio q̄ꝫ si fuaret. ⁊ similia q̄ arbitrio supioris sūt relinquēda. ut i c. ex multa circa fi. de voto. vbi. text. alternatiue loqtur dicēs. si necessitas exigit vel vtilitas psuadet. Si vero cā legitima nō subsit in vouēte. tūc oportet fiat cōmutatio in meliꝰ. Et ita ītelligo ⁊ limito tex. c. i. ō voto qō vult ut i melius fiat cōmutatio vel saltem in eque bonū ⁊ gratū deo.

¶ Utꝛ dispēsatꝰ sine cā legitima sit tutꝰ i ꝓscia. vide. s. Dispēsatio. q̄ nō. 11

¶ Quid dꝫ attēdere dispēsatoꝛ voti ℟. qd liceat secundū eqtatē. qd deceat secundū honestatem quid expediat secundū vtilitatē vel necessitatē. Jtem qualitatē persōe cās ⁊ q̄litatē. ⁊ q̄ntitatē cōmutationis. Mā si cā cessat facilius dispensatur. Qualitas vo vt si sit votuꝫ peregrinationis extimet expensas quas fecisset eūdo ⁊ redeūdo ⁊ ipsas i pios vsus cōuertat. laboremq; ⁊ itineris: ⁊ ip̄m ieiuniorū ⁊ orationuꝫ labore cōpenset. Si aūt sit votū ieiunij attendat q̄ pauper homo parua pecunia redimere pōt lꝫ non diues. Jté vtꝫ impedimentū sit tēporale. ⁊ sic solumꝫ dilationem concedat aut ꝑpetuum vt faciliter absoluat. hec habentur. in. c. magne. de voto. Et q̄ ibi no. 12

¶ Utrū habēs aliena incerta qui ea vouit in subsidium terre sancte possit per episcopum dispensari. ut in alios vsus conuertat. ℟. ſm Rodo. q̄ non etiā si religionē ingrediatur. 13

¶ Utrū votū de sabbato festādo sit cōmutandū. ℟. q̄ si fecit ex q̄dā superstitiōe credēs q̄ sit meliꝰ initū lr̄e vetetis testamenti. sic votū nō tꝫ. Si vo 14

fecit ex deuotiõe uel reuerentia ẏgi/nis tũc si haberet inducere iudaiza/tionẽ qz cohabitat vbi mlti sũt iudei sic cõmutãdũ est oio. alias nõ. sz põt fuari. Idẽ dic de voto ieiunãdi in do/minica. qz si qs fecit vt magis sit dis/positus ad spũale gaudiũ aut cõtẽpla tionẽ diuinoz. sic licite fit z fuaẽ. Si ẏo fit vt affligẽdo carnem satisfaciat deo de peccatis z carnẽ subiciat spũi tũc nõ dz ieiunare in dñica. sz in sab bato pcedenti ẽm Jo. neapol. in ql. viij. q. xxv. qz dz tale ieiunũ interp/tari vt facit ecclia vniuersalis. Si aũt non cogitauit neqz de spirituali gau/dio neqz de afflictiõe carnis. sz sim/plicit ieiunare vouit i dñica sic ꝓsulẽ dum est vt potius ieiunet in sabbato vt xpianis se cõformet ẽm eundem Jo. ne videatur singularis.

Votum. v. quo ad cõmẽdationẽ

1 Vtrũ expediat hõi vouere. &. ẽm Ri. vbi. s. ar. vi. q. i. Aut hõ vouet bo na quoz obseruatio vẽ ꝓbabilit, pro/portionata infirmitati sue z sic expe/dit hõi vouere. qz p hoc firmat ãpli⁹ volũtatẽ suã in bono z p magna pte excludit a se libertatẽ malefaciendi. z facit actũ virtutis latrie. Et iõ vouen do meret. Si ẏo vouet iproportiona ta sic nõ expedit nec lz. Tale. n. votũ ñ hẽret discretionẽ comitẽ. cũ p hoc vouens magis videret se illaqare. ꝙ augere securitatẽ de sua salute.

2 Vtrũ sit magis meritoriũ op⁹ bo/nũ factũ cuz voto ꝙ sine. &. Ri. vbi s. q. ii. q. ꝙ sic z ꝓbat ẽm Dzio qz opus in feriozis ẏtutis magis est meritoriũ i/peratũ a superiozi virtute ꝙ ab infe/riori. sed latria est superioz virtus ꝙ abstinentia peregrinatio z hmõi. Er go cum vouere sit actus latrie est ma gis meritoriuz bonũ abstinẽtie factũ ex voto: vt pote iperatuz a latria ꝙ si ne. Secundo qz ꝙto opus ꝓcedit a volũtate magis firmata in bono tan to est virtuosius z cõsequẽter magis meritoriuz. Ad opari etrnose requi/ritur firmiter. z imobiliter opari ẽm philo. iij. ethi. c. iiii. sed ceteris pari/bus volũtas est firmioz in voto ꝙ si/ne. ergo ꝛc. ẽm Dom. de Cinsel. li. de simili tudinibus exẽplũ. s. qꝺ q facit ꝺp⁹ cuz voto ꝙsi q dat arboẽ cũ fructib⁹: sz q sine quasi q dat solũ fructus. Hoc ꝓbatur. xxxiij. q. v. tũc saluabitur. xx/viii. q. i. iã nunc. vide gl. in clẽ. si dñm de reli. z vene. sanctoꝝm.

Vsucapio est acqsitio dñij. p cõtinuationez possessionis tpe lege diffinit. dicit tex. in. l. ij. ff. de vsuca. triennuz est tẽs qõ ẏbz locum tm̃ in vsucapione. insti. de vsuca. i pn. no. Jo. xv. q. uj. in sũma.

1 Quare fuit inducta. &. p bono pu/blico z vtilitate publica. ne dñia rerũ sint incerta. ff. de vsuca. l. i. insti. e. §. i. z vt finis litibus ponatur. ff. ꝓo suo. l. finali.

2 Que requirunt ad vsucapionẽ. &. ꝙ quatuor. Primũ qõ requirit est bona fides nedũ in vsucapiẽte toto tẽ/pore vsucapiõis. sed oz ꝙ fuerit bõa fides in ẽm. ẽctus ex pte tradẽtis z ac cipiẽtis. ar. ff. p ẽp. l. ii. §. si eã. Itẽ qõ res sit mobilis qz circa imobile ẽ ꝓ/scriptio. Itẽ ꝙ res tradat vel ꝙsi alr possessio nõ hẽret sine traditiõe. C. õ pactis l. traditiõibus. insti. õ re. diui. §. p traditionẽ. Vl alio mõ possideat tẽ/pore debito. s. triẽnio. Itẽ nauis ver⁹ nõ putatiuus nec falsus. ff. p lega. l. ij z. iij. C. de vsuca. p her. l. fi z ibi Also Et q sint veri tituli infra subicã: si ñ esset putatiue verus titulus ex errore facti nõ iuris nõ ipediret. nz. l. i. C. de

vſucapio.pro dote.⁊.l.quod vulgo.ff pro emptore. ⁊.l.xiij.⁊ vltima .ff.pro lega.

5 ¶ Que pñt vſucapi.ſ.q oia excepti q̃ pohibẽtur vt furtiue res ⁊ q̃ vi poſſidẽt .vt no.gl.i ſũ.xvi.q.uj.nec res ſacra vel religioſa nec decima de ꝓſcrip.cãm q̃. Jtẽ nec ſeruus fugitiu⁹ Nec ꝓbãtur inſti.de vſuca.§.ſed aliquãdo ⁊.§.ſequẽti. Jtẽ vbicũq; pohibetur alienatio: ⁊ vſucapio regulariť pohibetur.ff.de fun.dota.l. ſi fundus ff.de verbo.ſig.l.alienationis.

4 ¶ Quis ꝓt vſucapere.ſ.oĩs q̃ pót liceite poſſideť.vt pťfamil. filiuſſami.in peculio pupill⁹ ſi hȝ aĩmũ poſſidẽdi lȝ ñ iteruenerit auctoritas tutoris.⁊ furioſus ſi ſane mẽtis vſucapeť cepit ſed incipere nó pót durãte furore.ff. ꝺ vſuca.l.iij.§.i.⁊ ij.⁊.iij. Sȝ ſeru⁹ vſucapere nó pót: qz nihil pót poſſidere l.labeo.ff.de vſuca.l.i.§. Jtem acquirimus.ff.de acquir.po.niſi peculiariter ex ſcientia domini poſſideret.vt i dictis legibus.

¶ Qui ſunt tituli trãſferẽtes dñiũm vt ſciam⁹.quó vſucapio currat.ſ..ſt x. Primus ꝓ ſoluto qui hȝ locũ qñ ego credo tibi debere.puta centũ ex quacunq; cã⁊ tu idem credis: ⁊ ſic ſoluo vel aliquid loco ei⁹.⁊ ſic vſucapies.ff.pro ſo.l.i. Et ſic iuſtus error: dat cãȝ preſcribẽdi. Fallit qñ cã ẽptionis q̃ ñ ꝓceſſit ſoluť aliqd: qa nec pro ẽptore cũ nó preceſſerit nec pro ſoluto: qz ex cã emptionis traditť.l.ij. ſ.ij.ff.pro ẽpto.ff.pro ſolu.l.pe. Secũdus pro ẽptore qui hȝ locũ tũ qs in veritate emit rem alienã vel a furioſo qué credẽbat ſane mẽtis ⁊ bona fide. vt.ff. e.l. pignori.§.i.⁊ ff.ꝓ empto.l.ij.§.ſi a pupillo.⁊ in iſto requiriť vt diri bona fides i reb⁹ mobilib⁹ tã traditis ꝯ accipiẽtis. Jtẽ ꝙ ẽptio ſit pura nó cõditiõalis.ff.ꝓ ẽpto.l.ij.§.ſi ſub cõditiõe. Jtẽ ꝙ pciũ ſoluat vťſides hẽatur de pcio qz aliť nó trãſſere reť dñium. Jnſti.de re diui.§.vendite Jtẽ ꝙ eadẽ res que eſt ẽpta tradatur qz ſi alia dareť nó vſucapet ꝓ ẽptore l.ij.§.cũ ſtichũ.ff.ꝓ ẽpto .Tertiꝰ pro trãſacto qui hȝ locũ in re tradita vt a lite ſcedať ab eo q̃ credebať dñs.C. pro trãſacto.l.ex cã.C.ꝺ trãſac.l.ſi ꝓ fundo .Quartus ꝓ herede q̃ hẽt locũ vbi qs eſt verus heres vel ſaltẽ iſte ⁊ ꝓbabiliť hoc putet. Sed nó hȝ locũ in ſuis heredib⁹.qz q̃dãmó cõuiuẽte eo hereditariaꝝ rerũ dñi eximãtur.l.ij.§.filiuȝ.ff.ꝓ here.C.ꝓ here l. nihil pro herede. Sed in ẽrnis heredib⁹ diſtingue.q̃ aut res ẽ vitioſa.puta qz furtiua: vel vi poſſeſſa. vel res fiſci q̃ nullo tpe preſcribi. pót.C. cõia de vſuca.l.iã pridẽ vel res pupilli. vel res data ꝓſidi ꝺ.l.iuſ. repetũda rũ.ff.de acqui.re do.l bonefidei. Et ſic heres generalis vel ſucceſſor ſpãlis rei alicuius ꝓſcribere nó pót.ff.ꝺ publi.l.ſȝ hi.§.actionũ hãc. De quo vi ꝺ.ſ. Preſcriptio.§.xxxviij. Si vo res nó ẽ vitioſa ſic dic vt.ſ. Preſcript prio.§.i. Quiť ꝓ donato q̃ hȝ locũ cum in vo nó in opiniõe aliqd ẽ donatũ bona fide.C.ꝓ dona.l.vlti. Jtẽ ꝙ donatio teneat: qz ſi pť donat filio ⁊ decedat nó vſucapiet ꝓ donato filius.qz donatio nó valuit rõne patrie ptãtis.ff.ꝓ dõa.l.i.§.i.ff.ꝓ heť.l.ij. §.filiũ lȝ tñ rẽ alienã qs nó poſſit donare q̃ ad hoc vt dñiuȝ trãſferať i ꝓiudiciũ veri dñi: qz qꝺ qs nó hȝ trãſferre nó pót.C. de dõa.l.ſi filius Ualet tñ vt vſucapiať.ff.ꝓ dõa.l.ſi is q̃ alienã.⁊.l.ſi.ꝺ iurť patro.c. cura. Sextus ꝓ derelicto q̃ hȝ locũ in ea re q̃

credebat a dño derelicta ⁊ alius pos
sidere icipit cuius ignorat a q̃ sit dere
licta.ff.p derelic.l.si id qđ p dereli
cto. Septimus p legato q hz locuz
cũ alicui res legatur aliena bona fide
ff.p lega.l.p legato la.i. Et cuius le
gatũ adéptũ sit: tũ vsucapio currit.d.
l.p legato.⁊.l.vltia dũmõ ꝓbabilis
error excuset.puta credit testatorem
fuisse sane mẽtis.cũ tñ foret furiosus
vl ignorat legatũ p codicillũ adéptuz
cé. Octauus p dote q hét locũ cum
res aliena p dote bona fide datur.l.
vlt.ff.p dote. Nonus p suo q hẽtur
cũ quis possidet ré quã credit suã ali
quo iusto titulo.ff.p suo.l.i.⁊ vltima
Decimus p iudicato q hz locũ cum
res est iudicata a q̃ nõ é appellatum
spacio decẽ diex vsucapiẽ.qz trãsit in
ré iudicatã.ij.q.vi.anteriorum.vñ in
vsucapione requiritur aliquis de istis
titulis ⁊ bona fides ⁊ cp res nõ sit vi
tiosa ⁊c. vt dictũ est.

6 ¶ Quis effectus vsucapionis.&.se
cunduz omnes est vt rei vsucapte do
minium directum acquiratur.C.de
pac.l.traditionibus.ff.de vsuca.l.i.
⁊.iij.ff.pro suo.l.fi.

7 ¶ Ẽn hẽat locum in cõscia dic vt.s
Prescriptio.§. xxxviij ⁊ multa ibi
ad hoc faciunt per totum.

USura fm Hostiẽ. ista
est qđcũqz solutio
ni rei mutuate accedit ipsius rei
vsus gratia pactione interposita: vel
hac intentione habita in contractu:
vel exactione habita post contractuz
Pro cuius declaratione attende qđ
primo dicitur quodcũqz.scilicet quo
cunqz nomine censeatur: siue consi
stat in dando siue in faciendo: dũmo
do precios sit extimabile ⁊ vltra sortẽ
exigatur erit vsura.xliij.q.iij.vsura ⁊
c.pleriqz. Secundo additur rei mu
tuate.quia in solo mutuo vero vel in
terpretatiuo consistit vsura secunduz
omnes doc.dicitur. Tertio ipsius rei
vsus gratia.qz si nõ vsus gratia.i.cõ
sumptionis.sz si pene vel interesse lo
co apponeretur non esset vsura. vt in
fra patebit. Concluditur i quarto pa
ctione interposita ⁊c.qz si sine pactio
ne vel exactione.aut itẽtióe ⁊ gratis
aliqd datur non erit vsura. put infra
plenius patebit per dubia sequentia.

¶ Vtrum sola spes recipiendi vltra I
sortem faciat vsurarium.&. vt colli
go ex glo.super Lu.vi.mutuum date
⁊c.qđ aliquis potest mutuare duplici
ter propter spez lucri. Vno modo pn
cipaliter ita qđ non mutuaret nisi lu
crum inde speraret.⁊ tunc vsurarius
est.vt patet in.c.primo ⁊.c. consuluit
de vsu.⁊.xiiij.q.iij.si feneraueris. Et i
hoc concor.cõmuniter. Jo.an. Ar
chi.⁊ Be.in.c.primo eo.ti.li.vi.⁊ in
dicto.c. cõsuluit.⁊ theologi i.iij.xv.
distin. Sed attende cp ista intentio tri
pliciter potest contingeꝛ. Primo an
te mutuum.vnde si post mutuum co
gnoscens peccatum mutat intentio
nem;poterit sponte donata recipere
sine vsura. Secundo subsequenter.
quia post mutuum sperat aliquid ⁊ sic
etiam vsurarius est. Tertio concomi
tanter puta quia mutuãs nullum spe
rabat lucrũ sed debitor propter mu
tuum dat sibi premium. ⁊ mutuans
propter cãdem causam recipit. ⁊ sic
etiam vsurarius est. ⁊ talis tenetur re
stituere ;secunduz ;qđ dixi. Restitutio
idest in verbo vsurarius. Alio modo
quis sperat lucrum scilicet secunda
rio.quia etiam si crederet non habe
re vltra sortẽ mutuaret nihilomiu? pp
caritatẽ.⁊ talis spes ñ fac vsurariũ ꝓz

Ri.in.iij.di.xv.articulo.v.q.v.ar.c. qd ꝓderit.lxi.di.ꝛ.c.i singulis.lxxvij di.lviij.di.si officia.i.q.ij.Ꝯpio.i hoc concoꝛ.Inno.Ber.ala.ꝑda.ꝛ multi alij in.d.c.cõsuluit ꝛ dicit Jo.an in regula petñ li.vi.q cõiter hoc tenet a doc.Cũ.n.aliquis dat alicui mutuũ scire dꝫ cẽ sibi debitoꝛem ad antidota naturaliter obligatũ de testa.c.cuꝫ officijs.l.sed ꝛ si.lege.§.cõsuluit.ff.de peti.here. Aduerte hic q mutuans hac spe siue itentiõe vt ille sibi remu tuet alia vice non ex vi mutui.sed ex accipiẽtis caritate non est vsura scdꝫ Aler.in tertia pte sũme ti.ð precepto mutui caret tñ merito si principaliꝛ ꝓpter hoc facit.Rodo.Gof.ꝛ Ho.ve ro tenẽt q est vsura.Sed veriꝰ dicit. Aler. Et ꝓfati verũ dicũt qñ deduci tur simpliciter in pactum.Facit quod infra dicam.§.iiij.

2 Utrũ mutuãs ad captandũ amoꝛẽ sit vsurariꝰ.ꝓ.fꝫ Tho.fa fe.q.lxxviij q nõ.Limitat hoc Jo.cal.in.c.fi.de vsu.verũ.nisi spes vlteriꝰ ꝓcedat.qa si qs mutuaret pape vel iperatoꝛi ꝛ huiusmõi ad captandũ beniuolẽtiaꝫ vt post posset cõseq beneficiũ vel ca strũ aliquod esset vsura.Hoc limito vez qñ ex mutuo speraret.sed qñ ex amoꝛe concepto erga'ipm ex mutuo facto nõ esset veruꝫ.imo licite posset sperare qꝛ illud non sperat ex mutuo sꝫ ex amoꝛe ꝛ q liceat tꝫ Tho.vbi.s. ar.ij.in resposione tertij argumenti.

3 Utrũ mutuare ad hñda ea q̃ pecu nia non mensurãtur sit vsura.ꝓ.Tho. vbi.s.q nõ ex q̃ pꝫ q lꝫ sperare reꝫ cuius vsus inter amicos cõcedi solet sicut comodaꝫ liber.Item iniurie re missionẽ ab illo q me iniuste pseque batur cũ multo meo dãno.c.dilectus el.i.ꝛ.c.ad aures de simo.Secꝰ esset si iuste.qꝛ nõ liceret sine vicio vsure mutuũ dare sub tali spe.Et sic intelli ge.glo.in.c. qñ multi.xiiij.q.iij.que dicit q vsure ꝑñt peti.vt dãnũ euitet.

4 Utrũ liceat petere munꝰa lingua vel ab obsequio pp mutuũ.ꝓ.fm Tho. vbi.s.q nõ qꝛ extimaꝫ pecũia.vt pꝫ in illis q locant ad hoc operas suas. Nec ob.q obligaꝫ ad antidota vt dictũ est qꝛ vt dicit glo.in.d.c.si fenera ueris.nõ põt ðduci in pactũ.Nõ ꝺꝫ Archi.ibidẽ.qꝛ antidotũ est debitum simplex.sed cũ deducitur in pactum nascitur obligatio ciuilis quod est plꝰ Et tõ plus exigiꝫ.qð põt extimari pe cunia.ꝛ ppea esset vsura.Addit tamẽ glo.ꝓdicta q si eguerit talis mutuãs q poterit ꝓ modũ gratitudinis peteꝛ talia seruitia.non ex necessitate vl ex lege.sꝫ ex gratitudie sine vsura.Ego tñ credo q qñ naturalis obligatio ðducit tali mõ in pactũ q ñ magis te netur q̃ꝫ ex ipsa naturali obligatione vt puta.dicẽdo.Ego mutuo tibi vt tu mutues postea mihi si indiguero.ꝛ hoc comode facere poteris q non sit vsura.Qð ẽt tꝫ Ho.in sũ.qꝛ istud non est exigere plusq̃ꝫ velit natura ꝺ ctꝰ.Facit ad hoc.c.significasti ð elec. Secus esset qñ simpliciter deducere tur in pactũ vt sibi remutuaret qꝛ sic esset vsura.Et sic intellige ꝛ limita ꝓ dicta ꝛ Tho. vbi.s. qui cum Archi. concoꝛdat.

5 Utrũ dñi qui mutuant rusticis vt eoꝛũ possessiones colãt fiant vsurarij. ꝓ.fm Grego.de arimino in.q.ð nõ te.q nõ.si istud ꝛcurrat.s.q alias sa tisfaciet ipsi rustico de operibꝰ positis ad colendã possessionẽ ꝺꝫ q iustuꝫ ẽ Secus esset si subtraheret aliqd pp mutuũ qꝛ vsura esset.Idẽ dicẽduꝫ est de eo q cõcedit terminum vt trahat ẽptoꝛes ad suã apothecã uel ad suum molẽdinũ uel ad scolas ꝛ huiusmodi

ſi nullū dānū incurrīt: ⁊ ita bñ ⁊ facíliter ei ſatiſfit ab ipſis mutuātib⁹ ſicut fieret ab alijs ꝓ eandē rōnem. Et Jo.cal.in.d.c.fi.⁊ Jo.an.in mercu. ſup regula peccatū.⁊ Lau.ō redolfis florētinus i ſa pte ꝯctuū ſuoꝝ.q.xxx viij.⁊ Rodo.⁊ multi alij q tenēt ꝙ ſit vſura debēt itelligi qñ ꝓp hoc magis grauant: vel nō ita bñ ſatiſfit eis ab ipſis mutuantib⁹ ſicut fieret ab alijs: vel qñ hoc ōducit in pactū ſimplr. Sec⁹ ſi mutuat vſq; q̄ vadat ad ſcolas. Nec ob.ꝙ efficit maioris ꝓcurſus ⁊ fame.qz tale qd ſperare nō facit vſurā.cū nō emat pecunia.ſilr ñ ob.ꝙ auferꝛ eis libertas indirecte ex q̄ reuocat mutuū: qz nō eſt vez. Nā cū mutuās poſſit tps ſui mutui limitare.l.vinū.ff.ſi cer.pe.nō aufert eis libertatē ſi mutuat donec vadāt ad eⁱ⁹ ſcolas vel molēdina: ſꝫ ꝓfigit terminū mutui ſui.⁊ ſic tene ſicut tꝫ ēt. S. Bernardin⁹ i ſuis ꝯctib⁹ alit oīs multitudo eſſet vſuraria cū nō poſſint hodie fūdi ſine mutuo locari colonis.

6 ¶ Utrum mutuans centum Joanni cum pacto ꝙ det ſibi.ſo.i numeratis ⁊ alia.ſo.i ōbitorib⁹ vl'i reb⁹.puta in pāno ⁊ hmōi.⁊ ipſe ꝙ mutuat ſibi ſoluere cētū i nūeratis q̄s ōbitores ⁊ res ſteriles nō accepiſſet Joānes niſi pp mutuū ō. ſo.ſit vſurari⁹.&.fꝫ Ian. ō Redolfis i ſuis ꝯctib⁹ ꝙ fit i fraudē. Et ió cū grauet Joānē noie mutui erit vſura. Et ꝓcor. Bal. ⁊ Bar. in l.cū allegas.C.de vſuris. Jdē dic cū rōne mutui aliqd vēdit ōbitori pl⁹ ō bito precio.xiiij.q.xij.ſi fenerauerit Jdē dic qñ emit mīn⁹ iuſto ꝓcio pp anticipatiōez ſolutiōis fꝫ Tho.vbi.ſ qō bñ no.qz multū pticat iſte ꝯct⁹

7 ¶ Utrū gerētes negocia ſtipēdiario rū.ſ.recipiēdo pagas coꝝ ⁊ faciendo alia obſequia ⁊ mutuādo eis i neceſſi tatib⁹ coꝝ ſcipiēdo certū ſalariū ſint vſurarij.&. Lau.i ſuis ꝯctib⁹ ꝙ non q̄ntū ad id qō ꝓcipiūt rōne laboꝝ ſꝫ q̄ntū ad id qō recipiūt rōe mutui ſūt vſurarij. Jdē dic de collectorib⁹ dñoꝝ q a cōtantibus aliqd accipiunt vt mutuus cū eis agāt expectādo: ꝙ licite accipiunt ſi rōne laboꝝ ⁊ expensarū accipiunt: ſed ſi rōne expectationis. ſic eſt vſura. cōcor. Tho. vbi.ſ. 8

¶ Utr̄ ciuis q mutuat cōtanti vt eui tet collectas ſit vſurarius.&. Spe.ti. ō vſu.⁊ ꝙ nō q̄z aliud ē de ſuo ñ trībuer: ⁊ alīō ñ capiēt.l.ꝓcul⁹.ff.ō dā.i fec.⁊ aliud nō acgrere. aliud nō amittere.l.i.ſ.ſi hīs q bona.ff.ō colla.bo. Et aliud lucrū. alīō ſūptus q̄s erat facturus.l.cū filj⁹.ff.de leg.⁊ alīō penā euadere. alīō aliqd lucratiue ꝓcipere.C.de vſu.l.cū allegas Jo.an.⁊ do.Anto.i.c.ꝓfulur.de vſu.limitāt dictū Spe.qñ collecta eſſet icerta ⁊ ſic onus extraordinarū. Sed ſi eſſet certa ⁊ ordinaria eſſet vſura. Nō qz idē ē remittere qō dare.c.veniēs cl.i.de teſti.viij.q iij.talia.l.qn etiam.ff.de calum. Et hoc tene.

9 ¶ Utrū ille q mutuat decē ſili q ſibi ōbebat alia decē q̄ ſibi denegabat cū tali pacto ꝙ ſatiſfet ſibi oportune ō xx.ſit vſurariu⁹.&.ꝙ nō fꝫ Jo.in ſū. eo.ti. Et ió illud ō vbū qōcūq; poſitū in diffinitiōe intelligīt qōcūq;.ſ. ad lucrū vel ſupabundantiā. vel qōcūq; extimabile pecunia qō ſit plus.d.c. ꝓſulunt.⁊ xiiij.q.iij.per totum.

¶ Jn qb⁹ caſib⁹ accipit vltra ſortez ſine vſura.&.fꝫ gl.⁊ doc.i.c. ꝓquest⁹ de vſu. inuenio.xij.caſus.

¶ Primus qñ eccleſia vel laicus recipit a ſuo vaſallo feudū in pignus De quo.ē.feudū.§.xxx.

¶ Secūd⁹ qñ ēphiteota vel vſufructuari⁹ pignorat dño vel ꝓprietario

De quo.3. feudum §.xxxii.

13 Tertio qñ qs retinet possessionem meã possũ in pignore accipiẽdo fructꝰ meos facere sine vsura qz recipio tñ meũ ꝺ vsu.c.i.t.d.c.ꝓquestꝰ. Secus esset i possessióe alteriꝰ i pignoꝛ accepta qz vsura esset faciẽdo fructꝰ suos.quia reciperet vltra sortem nó suum ve pigno.c.illo vos.

14 Quartꝰ qñ sine oi pacto t spe recipit gratis oblatũ.vñ.i.q ij.c.fic.nulla ingt tex obligatio suscipienti culpe maculã igerit q ñ ex ãbitis petitióe ꝓcedit.intellige qꝺ vãs liberalꝛ vat sciẽs se nó teneri.nec credẽs creditoꝛẽ hoc exigere t recipiẽs recipit liberaliter.vt.ẽ.dictũ ẽ Resló prio in verbo vsurarius.

15 Quintus qñ qꝺ recipit rõne interesse recipit.et no.ꝟ3 Pe.de ancha.t d.Anto.i.c.salubꝛiter eo.ti.t pa.i.d.c.ꝓquestꝰ.q interesse ꝓsistit nõ solũ in dãno hitoꝛ:sed in lucro cessante dũ mó lucrũ cessãs esset in actu vl q̃si i actu hoc est q ꝓbabilit fuisset. qz sic dꝛ petiqꝺ aliq̃ mó est.secꝰ eẽt si soluꝫ esset in possibilitate.qz sic dꝛ potius nõ eẽ hoc ꝓ3 p.l.si iactũ retul.ff.ꝺ ac.em.t vẽ.Ubi ꝓ3 q licita est ẽptio.q fit de sola spe.ꝓbabili q̃si i actu.t idẽ ꝺ ptu futuro.l.nec ẽptio.ff.ꝺ ꝓtrahẽ.emp.Secus esset ꝺ eo qꝺ est solũ impossibilitate.ex quo ꝓ3 gd dicẽdũ ꝺ multꝭ casibus quos inferam ꝓ maioꝛi declaratione.

16 Quid ꝺ illo q non soluit ex culpa sua creditoꝛi solito mercari i termino ꝺbito.ꝛ.q teneꝫ ei ad lucrũ cessãl inditio bonoꝝ mercatoꝝ. Et ideo talis creditoꝛ licite recipit vltra sorteẽ. Idẽ dic de illo q volebat negociari.vl posessionẽ emere qꝺ licite recipit vltra sorteẽ tm q̃ztũ lucratꝰ fuisset ꝺ fructibꝰ possessiõis aut alterius rei dũmõ.e.ꝓcurrãt. Ꝑs limit q cõputet picula t expẽsas:qz lucrũ intelligiꝫ ꝺ ductis expẽsis t laboribꝰ t piculis.l.i.C.ꝺ fruc.t lit.expẽ.t.l.fructꝰ.ff.so.ma. Secũdũ q nó sit eius intẽtio lucrãdi pricipaliter p hãc viã ꝛ3 ponꝰ p mercãtiã vl ẽptionẽ. Tertiũ q nõ ꝓtrahat pactũ ad semp ꝛ3 ad aliqꝺ tps qz aliter q̃ ad iudicũ humanũ videreꝫ q ponꝰ vellet lucrari isto mó q̃z p aliã viã. Quartuꝫ q ille cui mutuat nõ sit in tã arta necessitate t creditoꝛi tali opulẽtia q ei teneaꝫ gratiꝫ mutuare.qꝺ qñ sit vide.clemosina.§.i.qntũ q id qꝺ accipit sit vere i tereſſe suũ,ꝓbabiliꝛ t ꝓ itereſſe accipi at aliꝫ eẽt vsura.idẽ dic ꝟ3 Inn.t ray. ꝺ illo q merces volẽs ꝺferre ad aliũ locũ q licite plus accipit q̃z tũ extimatur lucrũ qꝺ habuisset si ꝓfata ꝓcurrant. S3 Io.dicit q hec opio Inn. t Ray.multos duxit ad infernũ.Jo.an.ꝺo cõcoꝛdat dicẽdo q si stati ꝑcium soluiꝫ cessat rõ Io.t est ꝺa opio Inno.si ꝺo preciũ nõ stati soluiꝫ.sic nõ licet.t Inno.itellexit.qñ ꝑ ciũ statim soluiꝫ. Et hãc distinctionẽ. Jo.an. sequunꝫ Jo.cal. Pe.de ancha.t hẽ ricus boie.i.c.i ciuitate.ꝺ vsu.t Lau. de redol.i suis ꝓtractibꝰ.ꝛ3 do.Anto. in.d.c.in ciuitate.dicit q ẽt si ꝑciũ nõ stati soluiꝫ q licet:qñ ꝓbabiliter est certũ q lucratus fuisset. Et qꝺ dicit Io.t Jo.an.Dicit q loquũꝫ ꝑsumptiue.S3 qñ certũ est q nulla fraus interuenit licet:t presumptio cedit ꝺ tan. Idẽ tenet Pa.ibidẽ t sic tene in ꝓscia. Nec ob. dictũ Tho.vbi.s.qui dicit q nõ licet ꝺducere in pactũ id qꝺ ꝺ pecunia nõ lucraꝫ:intelligiꝫ.n. quãdo predicta non concurrunt. vt ꝓ3 ex rõne sua cuꝛ dicit.qz nõ debet vendere qꝺ nũduꝫ habꝫ t põt multipliciter ipediri.qz ipse ꝓcurrentibus

nō pōt impediri aliter nisi sic intelligeret ꝓtradiceret sibi ipsi.ibidez vbi tz licere deducere in pactū recōpēsationē dāni ꝙ qō subtrahitur sibi aliqō qō dz hēre ꝛ ꝓtra id qō expresse tz ba fe.q.lxij.ar.iiij.de quo.ſ.§.lxxvij.

17 ¶ Quid de illo qui bñs ducentos tradit.c.Joāni pro suis necessitatib⁹ expendendis cū pacto ꝙ tantum sibi vltra sortem redderet ꝙtuz lucra buntur alia.c.que ponit i negociationem.ꝛ.Inno.ꝛ Jo.an.in.c.fi.ō viu. tenent esse vsurarium. Quod verum credo quādo nolebat ea in negociationem ponere:sed si omnes ducentos volebat in negociationem ponere ꝛ ad instantiam Joānis sibi taliter dedit erit licitus ꝓtract⁹ dūmō ꝓcurrant p̄dicta.v.p̄cedentis.q.

18 ¶ Utrum ille qui vendit possessionē vel quid simile ꝛ tradit emptori possit si emptor nō sibi soluit in termino post terminum fructus possessionis suos facere sine vsura.ꝛ.glo.in dicto.c.conquestus ꝙ potest in pign⁹ accipere transacto termino : ꝛ fructus suos facere ꝑz Doc.ꝛ in hoc casu habet actionem ex contractu vel officiū iudicis ad itc esse secundū Do. C.de ac.em.ꝛ ven.l.ij.ꝛ.ff.de ac.em. l.i. Et ꝙ liceat habes glo.in.l.ij.C.de vsu.ꝛ in.l.curabit.C.de ac.emp.ꝛ vē. Et idem dic si quia non vult soluere precium tradēdo vult ꝛ ꝓuenit: vt sibi soluatur fictum seu pensio debita donec precium soluerit tex. est in dicta.l.curabit.ꝛ vide.s̄ emptio.§.v. ꝛ ex his patet ꝙ lucrum cessans licite exigitur sine vsura.ꝛ pro hoc est tex.in.l.iij.in fi.ff.de eo qō cer.lo.ꝛ i dicta.l.curabit. Et facit qō no.i.l.Julianus.§.offeri.ff.de actio.em.ꝛ ven. ꝛ qō no.Inno.in.c.sacro de sen.ex.ꝛ doc.in.d.c.conquestus.

¶ Respectu dāni emergētis tz Tho.19 vbi.s̄.licere. Pro cuius declaratiōe Queritur vtrum fideiussor qui ꝓ defectu debitoris compulsus fuit accipere sub vsuris vt solueret creditori: vl soluit vsuras ꝛ capitale creditori quia iurauerat possit ipsas exigere a debitore.ꝛ.ꝙ sic ꝛ omnia damna que occasione debiti habuit.quia seruari dēbet indemnis de fideiuss.c.ij. de foro compe.c.fi.li.vi.ff.de ac.em.ꝛ ven.l. si sterilis.§.cum per venditorem. ff. manda.l.si mandato.§. si fideiussor. ff.de admi.tuto.l.ij.§.vltimo. Et hec est cōmunis opinio licet Alamus cō tradicat de vsuris solutis.Sed tu dic fm eam distinctionem de qua hēs.s̄. fideiussor.§.xi.

20 ¶ Utruz liceat exigere vsuras quas soluit ab eo qui non soluit in termino ꝛ.ꝙ sic si duo concurrant. Primus si illi dixit ꝙ erat ei necesse accipere sub vsuris.Secundus si non poterat aliter inuenire mutuū nisi sub vsuris fm Alex.de alex.Facit ꝙ hoc.c. qm̄.xiij.q.iij.ꝛ.c.si quis de clericis. xij.q.ij. Posset etiam dici ꝙ etiam si mutuum potuisset inuenire gratis qō nihilominus poterit exigere vsuras. solutas:qz nō tenet̄ se alteri obligare.qō faceret si mutuo acciperet gratis.Sed tū primū est equius.

21 ¶ Utrum ille a quo emi lapides tigna ꝛ huiusmodi.ex quibus nō percipitur aliquis fructus teneatur mihi soluere vsuras quas solui vt sibi satisfacerē:si ipse nō mihi tradidit predicta in termino.sed fuit in mora.ꝛ.ꝑz Bal.in.l.vsurarius.C.de vsuris ꝙ sic tm̄ interesse. Facit tex.no.in.l. luci⁹ tirius fm vnam lecturam.ff.de actionibus emp.ꝛ vendi. Idem tenet. Inno.dicendum esse in similib⁹ contractibus puta locationibus vēditio-

nib⁹ ⁊ hmõi.cõcor.Lau.de Redol. in suis ℨctib⁹.sed Saly.i.d.l.vsuras reprobat Bal.dicẽs ꝙ interesse vsu rarũ quas soluit nõ dz iputari debi tori añ morã.sed tu tene primã opi monẽ qñ accepit sub vsuris aliter ꝙ alio mõ nõ accepisset nisi pp cõpla centiã vl̃ utilitatẽ quã ꝓsecutur⁹ erat ex tali ẽptione.⁊ tõ cũ talis ex falsa,p missione ꝓuauerit eũ tali utilitate vel cõplacẽtia ꝯ pl⁹ vl̃ tñ extiabat ꝯtũ interesse vsurarũ. Jõ.talis ei teneť Et sic concorda.

22 ¶ Utr̃ recipiẽs denarios sub vsuris q postea auctoritate,ppria alicui ami co sub eadem vsura mutuat sit vsu rarius.ꝛ ¶ Bonaldus tz ꝙ sic.Sed Jo.cal.in repetitione.c.fi.ď vsuris dt stiguit.ꝙ aut facit vt vsurario satisfa ciat ⁊ se indẽnẽ ꝓseruet.Et sic licz qz nõ fit stipl̃o vsurarũ:sed vt euitet dã nũ ꝙ lz vt i.c.si qs clicus.xiiii.q.iiij. qñ nõ teneť cũ suo dãno alteri sub uenire.ff.de ꝓscrip.ď.l. q Fuandaz in principio aut facit alio respectu ꝯ vt se seruet idẽnẽ.Et sic nõ lz.⁊ esset vera.opi.¶ Bõal.puta qz lz nõ mu tuasset amico nõ ppea volebat solue re vsurario.Concor.Pe.de ancha. post Jo.an.in.c.i.eo.li.vi.

23 ¶ Utrũ ille q occasiõe mutui labo res subijt vel dãna possit in recõpẽ satiõez facere fructꝰ pignoris suos si ne vsura.ꝛ.Jo.in sũ.ꝙ sic de re.ec. ñ alie.c.ad nram.vl̃ et aliqd,p labore licite ꝓcipit vltra sortẽ ꝑz eũdẽ ibidẽ.

24 ¶ Utrũ liceat mutuare sub vsuris illi q vsurpat mea q̃ aliter nõ possũ hẽre donec sim satisfactꝰ.ꝛ.ꝑz Ale.lõbar. ꝙ sic qz nõ recipio alienũ ſz meũ fa cit.c.ab illo.xiij.q.iij.⁊.c.i.⁊.ij.ď vsu. Ď limitat nisi scãdalum sibi imine ret vel alij.qz tũc nõ liceret.

25 ¶ Utrũ gener q accipit i pignꝰ cer tas possessiões a socero ꝓ dote nõ so luta faciat fructꝰ suos.ꝛ.Ď sic tex.ẽ in.c.salubriter ď vsu.qđ itellige si ꝓ mo ꝓcurrat.ꝙ sustineat onera mr̃i monij.vt i ff.d.c.salubrit.⁊.l.pr̃i ꝑn. ff.ď doli excep.Scõo qđos sit pro missa simplr.Nã si dedisset terminũ ď dote soluẽda nihil posset recipe:qz añ morã nihil ďbeť ⁊ potuit vxorẽ ac cipe sine dote dicat ergo gener. Ego sustineo onera mr̃imonij.vel ducẽdo sustinebo da dotem ⁊ si socer nõ pót dicat ei sustine onera mr̃imonij dãdo nihi possessionẽ i pignꝰ.vt ex fructi bus sustineã.Dicit ẽt Pa.in.d.c. sa lubriter ꝙ si gener accepit pignus ⁊ postea dedit terminũ socero ď solueẽ da dote ꝙ nihilomin⁹ poterit bona cõscia tenere fructꝰ pignoris.ꝙ vez credo qñ dedit terminũ ad redimen dũ pignus alr̃ nõ.Tertio ꝙ fructꝰ ñ excedãt onera.qz cã cessante cessat ef fectꝰ ď appel.cũ cessãte ⁊ cõiter one ra extimãť ꝑm ꝯtitatẽ dotis.nã mu lier ꝑm ꝯtitatẽ dotꝫ ẽ alimẽtanda.l.ff cũ dotẽ.§.sinautẽ.ff.so.ma.⁊.c.ꝓ ve stras.ď dona.iter vi.⁊ vx.Quarto ꝑz Jo.an.do.Anto.⁊ Jo.de ligna.i.d.c. salubriter.⁊ Lau.de Redo.in suis ℨ ctibꝰ.oz ꝙ fructꝰ subijciant̃ forinne Añ ꝑm eos nõ liceret genero recipe cautionẽ vl̃ ꝓmissionẽ cũ pacto. ꝙ i terim ꝙ dos nõ soluat̃ ꝓ onerib⁹ de tur sibi certa ꝯtitas annuatim ℨriuz ſ.ꝙ certa ꝯntas recipiat̃ licite tenet Paulus ď elea.Jo.cal. Pe.ď anc. ⁊ Pa.in.d.c.salubriter. ⁊ ẽ verꝰ cũ sit eadẽ rõ.ſ.pp itereſſe dãni emergẽ tis Limito tñ ꝓdicta vera.qñ gener si dotẽ hẽret poneret eã i possessionẽ vl̃i negociationẽ er gbꝰ ꝓbabilr tñ hẽret alr̃s ñ cũ nullũ patiat̃ itereſſe.

¶ Utrũ mutuãs sũmã pecuniã ď bitã ꝓ dote genero ꝓfato ⁊ recipiẽs ab eo

dē possessionē quā ipse in pign⁹ hȝ a socero p vote faciat fruct⁹ suos sine vsura sicut gener facit. ℟. Bal. i ℟ica C. de vsu. q⁹ nō. Rō qz mutatiōe pso ne mutat̄ ꝓuilegiū q̄uēs pson̄a ē immediata cā ꝓuilegij. l. i. C. de ipo. lucra descrip. ⁊ l. locatio. alȝ icipit licitatio. §. fi. ff. de publica. Sȝ hec nō ē rō. qz istō nō ē ꝓuilegiū pp votē. sed ius cōe pp itereſſe. Ꝯō cū iste mutuās nō pp itereſſe. sȝ pp lucrum accipiat fruct⁹ ex mutuo erit vsurari⁹. dicit tn Rodo. q⁹ si mutuasset liberalr ⁊ gener sibi similr generalr trāsferret totū ius qō hȝ in possessione ꝑfata: licite faceret fruct⁹ suos: qz eos ñ reciperet rōe mutui sȝ rōe liberalis dōatiōis.

27 ¶ Utrū emēs a genero iuſ ꝑfate possessionis faciat fructus suos. ℟. q⁹ sic. nec ibi pōt eē vsura nisi fingeret emere cū intendat mutuare. ℟acit ꝓ hoc qō dicam. j. §. lxvi.

28 ¶ Utruȝ heredes mariti sine vsura silr faciāt fruct⁹ suos. ℟. ꝑm Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c. salubriter. q⁹ nō qz rō ē diuersa. Mā heredes stati possunt se expedire reddēdo illi pign⁹ qō ñ pōt maritus de iureciu. tua nos el. ij.

29 ¶ Utr relicta cui hr̄des obligāt ꝑfatā possessionē faciat fructus suos. ℟. i no. ⁊ Bo. Ber. ⁊ d. Anto. i. d. c. salubriter. tenēt q⁹ nō. sȝ cōputabūt i sortē facit. l. tria. ff. ō solu. sit ergo cauta ⁊ faciat possessionē vēdi vel i solutū sibi dari. l. a diuo pio. §. si sup rebus. ff. de re iudi. Sȝ ego credo ꝯriū. si nō hȝ aliūde vñ viuat. q⁹ facit suos fructus licite. Et ēt teneo q⁹ pōt recipe certū qd ānuati ab heredib⁹ donec sibi restituāt dotē. vt. ſ. dixi. Dos. §. xxviij.

30 ¶ Ex ꝑfatis pȝ q⁹ rōne itereſſe vl lucri cessātis vl dāni emergētis aliqd accipe vltra sortē ñ ē vsura. Sȝ aduertēdū ē q⁹ qñ itereſſe cucit rōe lucri cessātis siue ex absentia vl destructiōe rei alteri⁹ extiatio nō dȝ deduci i infinitū. sed vbi res ꝓncipalis ē extiatio ñ dȝ excedere duplū rei ꝓncipalis fm cōez extiationē ipi⁹ rei. vbi vō res ñ hȝ cōez extiationē: qz alia ñ ē q̄ cōiter vēdat. vel vbi res est icerta. vt vbi gra. captura pisciū. ō q̄ i. l. si iactū. ff. ō ac. ēp. ⁊ vē. tūc extiatio fiet arbitrio boni viri: lȝ excedat duplū: adeo tn q⁹ in imensū ñ excedat. vt. l. i. C. ō sē. q̄ pro eo q⁹ iter. ꝑfer. qñ vō itereſſe cuenit rōne dāni emergentis si hoc cuenit rōe omissionis solū ꝯsiderat itereſſe solū intrinsecū. vt. ff. de ac. ēp. ⁊ ven. l. si sterilis. §. cū p vēditorē. exēplū frumētū nō ē datū ēptori i termino. solū ꝯsiderabit illud qō pl⁹ valuit qō est itereſſe itrinsecū ñ qō aialia mortua sint qō ē extrinsecū itereſſe. si aūt itereſſe cuenit rōe ꝯmissionis sic tenet de extrinseco dāno exēplū, pmisisti mihi dare frumētū in tali termino ⁊ ppea nō ꝓuidi mihi aliter. Et ex q̄ tu nō dedisti. non potui ꝓuidere ex q̄ aialia mortua sūt sic teneris p omissionē ⁊ ꝯmissionē. i. falsam ꝓmissionem saltē in ꝯscia. Qō intelligo qñ aliter sibi ꝓuidisset si ñ fuisset tali ꝓmissione fraudat⁹. Aliud. exēplū. Dedit qs tignū violatū scienter nec aliqd dixit emēti tenebit̄ ēt de ruina domus ⁊ ō pēsione soluta qō est itereſſe extrinsecū vt. l. Julian⁹. in pn. ff. ō ac. ēp. ⁊ ven. Nō tn in infinitū. Un nō veniet pēsio domus p lōgū tp̄s: sed vr̄ q⁹ veniat solū pria pēsio. ar. l. in hoc iudicio. ⁊ l. neratius. ff. ō fuo corrupto. vbi corruptor serui tenet nō solū de seruo. sȝ de oībus rebus quas asportauit tūc fugiens nō aut̄ de alijs q̄ postea succesſiue furatus est.

31 ¶ Sext⁹ cāus in. q̄ licite vltra sortē exigit. ē qñ id qō capt̄ fit rōne pene

Aduerte tamen secūdā Sco. in .iiij. di.xv.ar.ij.q si creditor malet debitorē potius incurrere penā.q̄z in termino sibi soluere esset vsura. Sīr p sumīt vsura sup pēa apposita mutuo qñ excedit interesse.de q̄ dic vt.s. Pene.§.xij. Itē presumīt in fraudē vsurarū quando apponēs penā est psuetus fenerari.l. Julianus.§.idez.ff.de ac.emp.t ven.eī ō pigno.illo vos.ff. ō pigno.ac.l.vel vniuersor. Itez qñ p singulos menses vel ānos dī cōmutti aut.ad hec .C.ō vsu.sumpta de corpore.aut.vt nullus mutu.agri. In iudicio tñ aie si apponat solū vt ille soluat in termino.qz ō pecunia itēdit aliud facere tūc t magis cupit q soluat q̄z penaz cōmittat t verisīr credidit penā nō incurrere qñ apposuit potest exigere sine vsura ēt si excedat interesse fm Rod.qz interest publice vtilitatis.vt pacta fuent . Si vo ponit in fraudē vsuraz vel qñ apposuit vī similiter credidit penā incursuz: aut magis cupit icurrere penaz q̄z solue re vsurarius erit.xij.q.j. fraternitas t.c.in legibus.de arbi.c. dilecti. t q̄ō ibi no. Item aduerte q quādo nō soluit in termino pp ipotentiaz vel pp ñ culpā suaz.q pena nō pōt exigi sine vsura.qz vbi nō est culpa.nō debz eē pena.t.sancim⁹.C.ō penis. Ergo exigeretur rōne excrescētie q̄ fac vsurā d.c.si feneraueris. Itē qñ partē soluit nō pōt tota pena exigi qñ obligato ē diuidua.de quo dic vt.s. Pene.§.xiij.t xiiij.

32 Quid ō statuto vel consuetudine qua ordinat vt nūssius in possessionē lucretur fructus ad rōnez q̄nq̄ p centenario donec sibi fuerit satisfactū vī q sibi det insolutū id qō valet q̄nq̄ p trib⁹.q̄. Bal.i.l.acceptā.C.ō vsu. q.xvlij.t Jo.de Imo in.l.si finita.§. plures.ff.de dā.infec q licite sine vsura illud accipit :qz illos lucrat rōne interesse. t dicit notari in gl.sup.§.si vo in aut.de exhi.re.q̄ singularis est fm eū Bar.vo in.l.si finita.§.Julianus.ff.de dā.infec.t Jo.de ananta.i. c.salubrit.ō vsu.t Lau.de redol. dicūt q talis psuetudo vī statutū é ō inf diuinū t in fraudē vsurarū.Sed ego dico q si tale statutū vel consuetudo emanauit in penā vt ōbitores artent ad satisfacteñ .t debitor ex culpa sua nō satisfecit q vera é opinio Bal.dū modo cōcurrat recta intētio vt.s. dixi in precedēti .q.nec mirū cū auctoritas ptoris pp nimiā cōtumaciā hoc facer possit.l.fulcini⁹.§.fi.ff.ex q cau. in pos.eat .Si vo fit in fraudē t mutuās potius velit incurrere penā debitorē t hmōi.sic vera é opinio.Bar.t erit vsura.Opz ergo ad hoc vt liceat q iuste sit missus i possessionē nō tñ ex ordine:sed ēt ex cā.hoc é q in veritate sit creditor.t pp interesse illud pl⁹ accipit.puta qz potī⁹ vellet sua pta centū q̄z domū que valet cētū.xx. aliter illō plus teneret restituere vt di cim⁹ de pignore i.l.fi.i.§.finaute biē nitū.C.ō iur.do.ipe.vī ad punieñ ptumaciā ōbitoris supabūdātiā p dictā accipiat: puta quia ille cōtumaciter nō vult soluere.

33 Septim⁹ rōne dubij recipit vltra sortē sine vsura.de q̄ in.c.in ciuitate.t in.c.nauigāt.ō vsu.puta emēs rē pro minori pcio q̄z valeat. tēpore emptiōis recepturus cā tpe quo vīsimiliter plus vel minus valere pōt nō erit vsura.si cāus acciderit q pl⁹ valeret.qz fm glo.i.c.nauiganti.de vsu. tam ēptor q̄z vēditor equaliter comodū vel icomodū ex dilatiōe expectat

exemplū emit quis frumentū tēpore madij vel oleū ⁊ hmōi i quo vna mēsura valet vnū ducatū pro vno floreno receptur⁹ ip3 tpe augusti. si ē frumentū vel tpe natiuitatis si est oleū i quo tēpore verisīr pōt valere tñ minus de vno floreno q̄tū plus ñ erit vsura: l3 valeat plus. Esset tñ vsura si tali ꝓcio emeret q̄ verisīr minus valere nō pōt vel qd modicū. sz bñ multū plus. Nō aduerte ꝑ istis qui emūt oleum tali precio q̄ parū min⁹ pōt valere. sed bñ multum plus. quia vsurarij sunt. Aduerte ēt hic q̄ si ille qui emit rē receptur⁹ alio tpe eā: credebat eam plus valere: q̄tus iudicio communi verisimilr sit plus vel min⁹ valitura erit vsurarius min⁹ emēdo pp huenionē solutiōis fm Jnno. ⁊ d. Anto. in d.c. in ciuitate: q̄tus ñ teneatur ad restitutionē. si verisīr pl⁹ vel minus erat valitura. l3 ipse non sic crederet. Sīr dic de illo q̄ vendit frumentū vel oleū ⁊ hmōi plus q̄ valeat tpe ꝯctus. vt preciū recipiat tpe quo verisīr pōt plus vel min⁹ valeř si antea nō erat vēditurus q̄ l3. Ad ñ claritas. Sco. in .iij. di. xv dicit. aut vē dēs frumētū tpe natiuitatis ponit ꝓcium quod tūc valet ⁊ expectat vsq; ad madiū solutionē. Et sic mihi concordiam facit. Aut ponit mai⁹ ꝓciū q̄ tunc valeat. Et tūc distingue. si erat vēditur⁹ i natiuitate sic erit vsura. si vo nō erat vēditurus. sz volebat huare. vsq; ad madiū: ⁊ solū pp istātiā requirētis vēdit: tūc si ponit ꝓciū. tale tñ. q̄ visīr in madio pōt pl⁹ valere vel min⁹ nō erit vsura. p. d.c. nauigāti. Si vo ponat tale ꝓciū q̄ pōat se i tuto vt i pluribꝰ. ⁊ illū cū quo habit i piculo vt in plurib⁹. puta qz raro pōt pl⁹ valere. sed min⁹ sic coiter. sic est vsura. Et in hoc cōcordāt coiter canonīste i dictj

c. in ciuitate. ⁊ c. consuluit. ⁊ c. nauiganti.

¶ Sed qd si nō ponit preciū. sz vē 54
dit cū pacto q̄ q̄tū valebit in madio tñ vult. ⁊. q̄ si vt dixi erat huaturus. l3. Si vo nō erat huaturus erit vsura. Aduerte tñ q̄ cū oleū vinū ⁊ frumentū ⁊ hmōi ꝺ̄crescant. illud qꝺ̄ decrescit nō poterit sine vsura vendere Jtem si necessario pro eius cōseruatione vsq; ad illud tp̄s hēret aliquas expensas facere. puta puluerizatiōis aut locationis vasorū seu dom⁹ ⁊ huiusmodi si ipas nō ꝺ̄traheret cēt vsura. Et ꝓpterea dico q̄ cōfessor debz multū pōderaŕ ꝓfata. ne simul ruat cū ipsis. Et tō. c. i ciuitate ꝓfatū merito dicit cōsulte hoies facerēt. si a tali ꝯctu cessarent: cū cogitationes hoiz neq̄ant oipotenti deo occultari: Nō q̄ tales magis sunt cōtēti ita expedire q̄ piculo suo vsq; ad aliud tē pus seruare. Et etiā vt plurimū sūt incerti si erant seruaturi vsque ad illd tēpus cū videam⁹ pp quedam emergentia ꝓpositum sepius mutari. Et ppea est ꝓpericulosus contractus. nisi bene clausuletur. Et magis dubius ē casus quādo ñ pōit preciū tunc. sed vult q̄tuz valebit in principio madij vel in medio aut in fine cū certum sit q̄ totum si habet multitudinem non potuisset ita prefire i principio. vēdeř: vel in vno die ⁊ cōiter mutetur precium. Si tamen vellet tñ q̄tum valuit plus in madio. Sic esset vsura aperta. Si vero simpliciter dixit q̄tuz valebit in madio. sic q̄z iudicium humanum attendetur mediocritas. vt non plus vel minus capiatur. sed mediuz ar. in aut. de consulibus. §. quoniam etiam nos. sed tñ periculosū est. cum forte venditurus fuisset i illo tpe quo minus valuit in illo mense.

35 ¶ Utrū emēs reddit⁹ alicui⁹ ciuitaſ ex guerra ãgustiate p vili ꝓcio. ⁊ demū facta pace lucraſ. x. p vno ſit vſurari⁹. ℟. q nó róne dubij. l. cū hꝫdi tate. ⁊ l. q ſi in vēditóe. ff. ó hꝫ. ⁊ ac. ven. ℔ Io. ⁊ Archi. ꝓſulūt tñ vt ide largas faciat elemoſynas.

36 ¶ Utrū mutuās rē cū pacto q eadē in pōdere nūero ⁊ mēſura ſibi reſtituatur ſit vſurarius exēplū puta pecuniā p pecunia. marchā argēti pro alia marcha argēti granū p grano vinū p vino ⁊ hmói. ℟. fm ℣de. ó ancha. i. c. vſura. x. ó vſu. li. vi. ⁊ Jó. cal. in. d. c. fi. ⁊ Rodo. q aut vīſiſr dubitaſ q tpe ſolutiōis tñ min⁹ pōt valere q̄tū plus. aut q nó pl⁹ valebit. Et ſic nó eſt vſura nec pctñ. vt in. d. c. fi. qz ſicut creditor teneret ea℔ recipere ſi vilior cēt facta quo ad extimationē vt p℔ i. l. vinū. ff. ſi cer. pe. ⁊ no. gl. i. c. ſi cleric⁹. xiij. q. iij. qz nó ē neceſſe q ſit eiuſdē extimatiōis l℔ dēat reſtitui eiuſdē bonitatis q̄litate itriſeca Jó nó peccabit recipiēdo pciosiorē q̄ ad extimationē. aut veriſimile ē q erit pciosior tpe ſolutiōis. ⁊ tūc ſi creditor erat ſuatur⁹ ⁊ ñ aufert libertatē ꝺbitori liberādi ſe qñ velit infra terminū ſibi ſtatutū ſic l℔. Si vo nó erat ſuatur⁹ ſed interi ꝓſūptur⁹ ſic eſt vſura Silr qñ auferret libertatē ꝺbitori liberādi infra terminū q̄ius cēt ſuatur⁹ erit vſura. Et his ꝓcor. Archi. i. d. c. ſi qs cleric⁹ dicit tñ Rodo. q qñ erat ſeruatur⁹ ⁊ nó abſtulit libertatē ꝺbitori liberādi ſe: q̄uis ió credideri. vt ſe piculo exoneraret. ⁊ p̄rimū piculo ſubmitteret ñ tñ ꝓpea teneret ad reſtitutionē lucri ꝺ neceſſitate. l℔ peccauerit ⁊ i pnia vt ſtatuit ſit ei ꝓſuleñ. Iau. tñ ꝺ Red. in ſuis ℨcrib⁹ t℔ indiſſicte qꝺ ille qui mutuat p̄rimo ducatu℔ q nó valet q̄ttuor libras. ſi poſtea recipiat quicq̄ lib. vt valet tēpore reſtitutionis q hoc licite facit. ſiue erat ſeruatur⁹ ſiue nó Sed opinio Ancha. eſt egor ⁊ tutior.

37 ¶ Octauus caſus in q̄ recipiť vltra ſortē ſine vſura ē róe piculi p q ſup abundātia pōt recōpēſari fm Alex. lō. Res. n. extra piculū exiſtētes pl⁹ valēt q̄ℨ res eiuſdē ſpēi in piculo. Et ſic hec recōpēſatio reducit ad nām rei q̄ pp piculū extimaſ plus vl' min⁹ valere. ⁊ ſic excuſat ab vſura. Et in hoc ꝓcor. Lau. de Redol. Bonal. Bgr̄ Fran. de ēpoli. ℣de. ó ancha. Lar. Jo. ó ana. in. d. c. nauigāti. ⁊ cōiter oēs. Et eſt caſus i. l. in naue. ff. locā ⁊ hoc patebit ex ſequentibus dubijs clarius.

38 ¶ Utrū mutuās pecuniā nauigaturo cū tali pacto. q ſi nauis cū capitali piclitet nihil ſibi teneaſ. Si vo res emptas portauerit ſaluas teneaſ ſibi pecuniam mutuatā cum parte lucri tradere ſit vſurarius. ℟. q ſic cāus ē i. d. c. nauigāti. Et aduerte doc. diuerſimoꝺ iſtū textū exponūt quaſ ē vſura in iſto caſu. tu tñ tene q ró eſt: qz talis mutuās nó vult mutuaſ: niſi cū tali pacto ſuſceptionis piculi. ⁊ ꝓpterea grauat debitorē i aliqd pl⁹ ex mutuo. Et ió vſura eſt. Si autē q̄s liberaliter mutuaret. Deide poſt mutuū ad inſtātiā debitoris ſuſciperet i ſe piculū qꝺ ďr aſſecuratio licite poſſ: aliqd lucri ſuſcipe ſine vſura. ⁊ ró diuerſitatis eſt qz receptum in p̄rio caſu vltra ſortē directe ꝓcernit mutuū in q̄ ois ſupabūdantia. p℔ibeť Lu. vi. xiij. q. iij. c. ij ℔ in ſo caſu ñ ſic: qz ñ ex mutuo ℔ pp ſcñ. ſ. ſecuritatē. vñ eſt ℨct⁹ innoiat⁹ iſte ſcꝺus vltra mutuū. Jte℔ qz accipe aliqd p aſſecuratiōe l℔ fm oēs. Ergo mutuū qꝺ ꝓpter q̄s fecit nó facit cū peioris conditiōis. Et ió te-

39 ¶ du cu re ſer cā pr ⁊ v

40 ¶ cit in tū nū fra du ꝓſi

41 ¶ B vu iuſ iuſ

42 ¶ ad mo be ali lō. cā vb dic ex l℔

43 ¶

ne q̄ siue mutuū dederit siue nō pōt licite aliqd recipe. q̄ periculū alicuius rei i se suscipit. nō ꝓpter mutuū ꝫ ad instātiā debitoris. Si vō ꝓpter mutuū cogeret debitorē vt periculū ei daret cā alicui⁹ lucri sic esset vsura. Et sic logt d.c.fi. ⁊ hoc electo⁹ a dño Lau. de Re/dol. i suis ꝓcuo⁹. Et hoc locū hꝫ ne/dū in susceptiõe periculi maris. ſꝫ ét cuiscūq; ꝑm magistrū Frā. de āpul.

39 ¶ Vltꝛ accipiētes aliqd ꝓ saluo cō/ducto licite accipiāt. ℟. q̄ sic si duo cō currāt. ℙrimū q̄ ipe nō teneaī tene re stratas vel viā securā. Secōꝫ q̄ ob seruet qđ ꝓmisit. Sed si ipe forte eēt cā talis periculi iniuste vel nō seruaret ꝓmissū teneret restituere qđ accepit ⁊ vltra de oi dāno satisfacere.

40 ¶ Quid đ pactis q̄ fiūt inter aliq̄s ꝓtēdētes. ſ. q̄ tale qđ erit vel talis fe/cit tale qđ vel fuit ali⁹ ⁊ ponit. x. ℟. q̄ in hmōi nō inducit aliqd turpe vo/tū captande mortis sicut in illis q̄ po nūt q̄ ſr talis mortu⁹ ē vel morietī in fra ānū. sic erit vanū. si vō tale turpe i ducit. sic erit turpe. ⁊ tenebit đ bono ꝓsilio dare lucratū pauperibus.

41 ¶ Vltꝛ. A. q̄ fideiubꝫ ꝓ. B. L. a q̄. L B. pecūiā mutuo accepit cū pacto q̄ vult duos florenos ꝑ cētenario fide iussionis sit vsurarius dic vt. s. Fide/iussor. §. xx.

42 ¶ Vltꝛ mutuās pecuniā Joāni vsq̄ ad. x. ānos cū pacto q̄ si infra đcēnū mortu⁹ fuerit alter eoꝝ debitor sit li ber. Si vō supuixerit ābo dabit sibi aliqd vltra sortē: sit vsurari⁹. ℟. ꝫ ali/ō. q̄ sic ℞ō: q̄ periculū nō excusat vbi cā tpis nō ꝓpriꝫ aliqd pl⁹ accipit: sed vbi nō cā tpis tūc periculū excusat. vel dic q̄ ió est vsurarius quia ex mutuo exigit obligationē alicui⁹ vltra sortē ꝫ sub periculo. d.c.fi. de vsu.

43 ¶ Vltꝛ cuiſ q̄ mutuat cōitatī. lxx. du catos q̄ cōitas hꝫ ex statuto q̄ q̄cūq; hñs filiā vni⁹ ānī. lxx. dederit habeat quingentos ꝓ ipsa maritāda si vixerit vsq̄ ad. xv. ānū. Si vō q̄ pfatī tps mortua fuerit totum amittat sit vsura ri⁹. ℟. q̄ sic: q̄ in mutuis veris vel i/terptatis spe lucri ꝓcipaliꝫ factꝭ pericu lū vel dubiū nō excusat a fenore. d.c. fi. Nec. ob. dictū ℞i. in. iij. di. xv. ar. v. q. v. qđ vult qđ q̄ capitale ⁊ lucrū stat ad periculū mutuantis licite recipia tur vltra sortē. q̄ illud ē vez q̄ pericu lū euenit ex nā rei q̄ allegat. d.c.fi. ſꝫ i casu isto ē periculū ex lapsu tpis. Et nō ōctus illicitus ⁊ vsurarius.

44 ¶ Quid đ illis q̄ dāt eccliis pecūiā vt recipiāt ab eis certas possessiões te nēdas toto tpe vite ipoꝝ. ⁊ post mortē debeāt redire ad ecclias. ℟. ℙo. ꝫ q̄ ſꝫ. Et hoc rōne periculi seu incertitudi nis. allegat. l. i. C. de pac. ⁊. l. i. ff. đ ꝓdi ⁊ demō. nisi habeāt prauā itētionem Baſ. ꝫ q̄ ē ōct⁹ vsurari⁹ q̄ñ datur pe cūia. Sec⁹ q̄ñ daret vnā possessionem ecclie ⁊ recipet equalēt vsur⁹ ⁊ frui/tur⁹ vtraq̄ꝫ in vita sua vt post mortem ei⁹ ad ecclias ābe cū pleno dñio reiu tātur. q̄ sic ſꝫ recipe i duplo valētem pluſq̄ꝫ sua quā cōfert. Silr ꝓ si suā ex nūc voluerit i ecclias trāsferre oio vt ipe ea nō vtaī seu fruaī poterit licite ab ecclia recipe possessionē valētē in triplo. vt. x. q. ij. ꝑcarie. Ego vō dico q̄ ēt q̄ñ daī pecūia q̄ ſꝫ dūmō fuer eq̄litas iurꝫ nālis ꝫ ℞i. i. ij. q̄ſ. q. xx ij. ar. iij. q̄ talī ōct⁹ ñ ē ōct⁹ mutui vt vel apparētis. ſꝫ poti⁹ ē ōct⁹ inoiatus q̄ magis assimilaī ōctui ēptiōis ⁊ vē ditiōis. Et iō si dꝫ licere oꝫ vt nō ap/pareat q̄ſ hēat ptē meliorē: ſꝫ q̄ videā tur eccles tā vēdēs q̄ꝫ emēs aliī eēt illi cit⁹. Idē dicit ℞i. de eo q̄ emit ānuos reddit⁹ ecclā pecūiarios. vel censum pensionē. vel ꝑdiū hereditarie vel ad

vitā emētis q̄ lz: si debita fuer equalitas. Et Alex. ló. in quol. suo idez tz & cōiter oēs doc. parisiēses & canonistę. in. d. c. in ciuitate. vez est q̄ Inno. ibi idē limitat i redditib⁹ ꝑstitutis nō ꝑstituēdis ō nouo tpe conct⁹. sz ñ ē rō diuersitatis dūmō reddit⁹ sit realit i re ñ fictīcie. idē tz Inno. ibidē ō emptiōe nois debitorz q̄ lz. Facit. l. imbecillus la. ij. C. ō sac. san. ec. Et idē dicēdū si ꝑfata emant iperpetuū. Pe. de ancha. i disputatiōe mōtis florentie dicit q̄ si reddit⁹ de nouo ꝑstituti sint pecuniales. qz hñt magnā vicinitatē cū mutuo pot⁹ talib⁹ ēptio dr ꝯct⁹ vsurari⁹. Et est vez quo ad ꝓsūptionem. Secus esset in ꝓscia q̄ñ vere emerēt rodo. tñ dictt q̄ q̄ñ emit reddit⁹ ad vitā ēptoris q̄ tūc nō est tntū: ne vendens ꝺsiderat mortē ēptoris. & placet mihi. rō: qz pactū qō inducit votū captāde mortis nō valet. l. fi. C. de pac. & l. stiuplatio hoc mō. ff. ō v̄. ob.

Et iō ꝓhibet ꝓmissio ꝓbēde non vacanꝭ in. c. ij. de ꝓcef. ꝓbē. li. vi. Et hoc qz est ꝯ bonos mores Jō nō debz admitti. l. pacta. C. ō pactis. Qō tñ nō ē dicēdū q̄ sit mortale petñ vēdeř vel emere ad vitā fm se. qz hoc nō iuenit ꝓhibitū si debite seruent circūstātie aliter vsufruct⁹ nunq̄ posset ꝑstitui q̄ finit morte. §. finitur Jnsti. de vsufru. Emere aūt vel vēdere ad vitā vēditoris magis lz: qz tale votū nō pōt iter uenire. Hec ob. qō dixi de ēptōe reddit⁹ nū pecuniarioz q̄ pecunia nō est vēdibilis: qz qō ē mediū vēditiōis nō pōt esse termin⁹. Quia sciēdū ē q̄ si cut in bonis nostris habem⁹ mobilia & imobilia. sic & ius vtrorūq̄. & ipū ius pōt vēdi sicut ipa mobilia & imobilia Non ergo vēdit pecunia sed ius percipiendi ipsos reddit⁹ pecuniales quo vēdito trāsit ipsa pecunia sicut ius patronat⁹ qō vēdi nō pōt trāsit vēdita terra q̄ illud hz. Aduerte tñ q̄ si qs dat cētū Titio vt ipse Titi⁹ ꝑstituat se debitorē reddit⁹ ānual. maioris q̄ntitatis q̄ acceperat. vsura ē. qz in re nullus ē reddit⁹ q̄ emat. nisi Tici⁹ esset ꝑsona q̄ soleret locare opas suas ad tñ p āno & ipsas vēdere. Simlr vsura vr: qñ exigit plus ō redditu q̄ rei q̄ posset emi tali p̄cio reddat in fructib⁹ de lucro fm Inno. in. d. c. in ciuitate. Qō bene no. qz pauci aduertūt. et attēde q̄ talis ꝯct⁹ quo qs emit rēdit⁹ possessionū vel dom⁹ cōiter fit sub ꝯctu emphiteotico siue libellario & cū pacto q̄ ille q̄ solut pēsionē possit reemere & se liberare a dicto cēsu. vñ dr i aliq̄b⁹ ptib⁹ vēdito a ficto & a catha franchi. Et ꝓpea lz locatio possit fieri p̄ p̄cio tot⁹ reddit⁹ quē reddit dom⁹ vel possessio. Nō tñ sic poterit fieri in isto ꝯctu libellario: qz talis teneť manutenere rē suus expēsis. l. i. C. de iur ēphi. Et teneť etiā soluere pēsionē: lz res peat casu fortuito dummō maior ps nō pereat. Sec⁹ i ꝓductore: qz nō teneť suis sūptib⁹ manutenere. l. colonus in p̄ncipio. ff. loca. nec teneť pēnte re casu sine culpa. c. pp sterilitatē ō loca. Et iō si tñ vult de cēsu q̄tū sol ueret cōductor simplex ē imust⁹ ꝯct⁹ & in fraudē vsure pp pactū ō retrouē dēdo, de quo infra. §. lxvi. cū sequēt⁹ Et ꝓpea dz haberi respect⁹ nō ad fructus si excedūt. sed ad q̄titatē pecunie solute p̄ p̄cio: ita q̄ taľ. pēsio multiplicata p. xx. ānos ascēdat ad totalē extimationē rei sic locate. Et sic erūt v. p centenario vt ē tex. in auc. ō non alie. §. qz vero. & i auc. ppetua. C. ō sa. san. ec. & ibi no. glo. Et sequit. Bart. in. d. l. i. & do. Bertolome⁹ cepolla vonēsis. Et iō si locareť simplicit̄ p. vi. nō poterit dari ad libellū. nisi p. vo. v.

Uñ q; cõiter grauat talis in cẽsu: iudico cõiter ℞ctũ talẽ illicitũ ⁊ in fraudem vsurarum.

45 ¶ Utr emẽs frumẽtũ i herba vl' vinũ i vite aut oleũ ⁊ hmõi antequ̅ sint matura min⁹ q̅ valebũt tpe q̂ matura erũt fit vsurari⁹ cũ videat mutuũ interpretatu3.ꝛ.fm Bal.in.ꝛica.C.de vsuris q; aut pñs numeratio ẽ cã dãni ipsi⁹ vẽdẽtis.⁊ sic ẽ vsura.p.c.in ciuitate ò vsu. Aut sola quẽtio: q; ꝑciũ nõ solut de pñti. Et sic ℞ct⁹ lꝫ nõ sit vsurari⁹: ẽ tñ illicit⁹. Aut neutrũ ẽ cã dãni: q; nõ pl⁹ valet frumẽtũ vl' vinũ sub tali q̃litate pp piculũ cui subiacet Et sic lꝫ.l.fistulas.§.frumẽta.⁊.l.si debitor.§.verisimile. ò ℞hẽ.emp. Hoc intelligo q̃n emit non in genere sed determinate.ſ.frumentũ istius agri i herba.vel vinũ istius vinee.⁊c.

46 ¶ Tene ergo ꝑ toto isto.viij'.casu meli⁹ intelligẽdo hãc regulã q; si mutuũ fit ꝓncipalr spe habẽdi vltra sortẽ nullũ piculũ pót excusare qn sit vsura talr ℞ct⁹. Si vo mutuũ fit liberalr ⁊ postea pp piculũ aliqd accipit excusat.

47 ¶ Mon⁹ casus ẽ rõe administratiõis. puta tenebat' qs collocare pecuniã alterl⁹ in ẽptõẽ p̃diorũ vt tutor: ul' in aliud fructuosũ ⁊ nõ fecit ille cui⁹ erat pecunia poterit tñ ultra ꝓncipale accipere q̃ntum lucri habuisset vtsimilr si ut debuit collocasset.l. tutor q repertorium.§. si post depositione3 ff.de admi.tuto. Et facit ℞ plato3 q pñt acquirere eccle ⁊ non faciũt.xij. q.ii.quisqs eps.

48 ¶ Decim⁹ cas⁹ ẽ rõe hostilitat̃. Nã que3 possum persequi gladio ⁊ bõis spoliare iuste possum etiam licite usuras ab eo extorquere.xliij.q.iij.ab illo dũmõ nõ sit scãdalum alijs.

49 ¶ Undecim⁹ casus rõe ostẽtatiõis Exẽplũ vo tibi pecunia3 signata3 ad ostẽtationẽ vel etiã ad supponẽdu3 pignori ita q; uolo illã met quã tibi dedi in numero nuḽ ꝛstituas ⁊ vltra eã aliqd lucri. Nã talis ℞ct⁹ lꝫ: cũ nõ sit mutuũ.ſꝫ potiꝰ locatio.ut no.gl.in.c. si fenerauerit.xiiij.q.iij.⁊ i.d.c. conq stus. Et facit.l.iii.§. ultio.⁊.l.ſe. ff.commo. Cõcordat Sco.in. iij.di.xv.

¶ Duodecim⁹ est rõe alterius ℞ct⁹ a mutuo vero vel interpretato. Nã i solo mutuo vero vel interpretato cõsistit vsura: qñ aliqd supra sortẽ.i. mutuatũ exigit: q; vsus rei in mutuo ñ est separatus a consumatione ipsius rei mutuate seu dño. Ideo exigẽs aliqd vltra sortẽ rapit vsu3. Et sic dr vsura. nõ sic in alijs ℞ctibus. Et q; aliqñ cõtractus appareter nõ vr mutuũ.⁊ tñ est saltẽ interpretatũ propterea ò multis qõnibus subiferã que fiũt in diuersis ℞ctibus a mutuo appareti.

¶ Et pmo circa cãbia sciẽdũ q; oia reducũt ad tria.ſ.realia solũ.⁊ ꝛo ad realia.⁊ per lras.⁊ tertio ad sicca.

¶ De cãbio reali solũ. Utrũ cãbium reale liceat qñ rõe eius aliquid lucri accipitur ⁊ est qñ qs hꝫ ducatos i auro vellet monetã: vl' bñs monetã vellet aurũ vel alterius generis pecuniã campsor vult tantũ pro ducato vtrũ sit vsurarius.ꝛ.q; non: quia non pót esse mutuũ in campsore in hoc. vnde minuere sortem non potest esse vsura sed bñ augere.tex. est no in.l.rogasti. §.si tibi dedero .ff.si cer.pe.possꝫ bñ esse iniusticia: quando excessiuum lucruꝫ acciperet respectu laboris. Et licet quidam dicant licere cãpsoribus solum qui de hoc faciunt artem non alijs: tamen ego non video rationeꝫ diuersitat̃ cur ñ possũ extiare laborẽ numerationis vnius ducati vnuꝫ soldũ sicut quilibet alius tamẽ ẽ veruꝫ

q; aliqd plus pñt rõnabilr accipe illi q de hoc facuũt artẽ: qz maiores labo res portant cũ semper sint parati.

53 Tertz cãbiũ reale ꝛ p lr̃as liceat: ꝛ fit duob⁹ modis. Primo hoc modo Ego habeo hic Janue. c. aureos vellẽ q; mihi rñderent̃ rome ꝓuento cum cãpsore vt faciat mihi lr̃as qb⁹ dent̃ mihi nonagita qnq; solũ reliquũ lu creť. &. fm Bal. in. c. i. de plus pet. q licit⁹ é talis ℞ct⁹ ꝛ necessari⁹ iuť gẽtiũ mumt⁹ näli rõe. eo q; cãpsor subit pi cula viaꝝ ꝛ dãna nũciorũ: pensiones opaꝝ ꝛ salariorꝝ factorꝝ. vt no. in. l. pi culi. ff. de naut. feno. ꝛ l. traiecticie in ꝑn. ff. ỏ ac. ꝛ ob. ꝛ l. q rome. §. i. ff. ỏ v̊ bo. obli. vñ si aliqd lucrať hoc é inst̃ũ cum idustria accedat rei licite. l. si he res. ff. ad. l. fal. ꝓterea numerãti mihi decẽ lz pacisci q; ei nõ reddã nisi no uẽ cũ nõ possit esse vsura minuer̃ soz tẽ. sed bñ auger̃ vt dictũ é. Posz tñ esse iniusticia qñ excessiuũ lucrũ cape ret respectu laborũ ꝛ expẽsaꝝ ꝛ piculi vel qñ pecunias nõ bonas darẽt. Fit Scõo mõ cãbiũ p lr̃as ꝛ reale hoc mõ. Est vltramõtanus q; hñs mille ducatos venetos ꝛ intẽdẽs ferre eos venetias vbi pl⁹ valẽt ꝛ ibi expendere inuenit cãpsorẽ in sua patria habẽtez tabulã cãbij venetijs ꝛ tradit ei ad so rũ cãbij venetiaꝝ. vt sibi venetijs red dant̃. Tal℞ct⁹ põt eẽ licit⁹. ꝛ é qñ ñ intendit pp põrẽ traditiõem hẽre lu crũ. sed rõe patrie illud reportat. Si ỏ ex hoc q; pr⁹ tradit vltra mõtes ꝫ recipiat venetijs intẽdit lucrũ ha bere erit vsurari⁹: cũ põr traditio idu cat' rõnem mutui ꝛ spẽ hñdi vltra sor tem. Et sic erit vsura.

54 Tertz cãbiũ siccũ sit licitũ. ꝫ. q; ñ qz dr̃ siccũ eo q; in vitate est siccus a caritate ꝓximi ꝛ siccat' animaz a gr̃a dei. ꝛ fit. vij. modis. Primo hoc mõ Recipio florentie a cãpsore decez li bras grossorũ q; tũc valẽt cẽtum flore nos cũ pacto q; tenear ipsi cãpsori tã tũ dare ꝫ tũ ifra decẽ dies p⁹ celebra tũ ℞ctũ valebũt libre grossorꝝ vene tijs: q; aliqñ valẽt pl⁹ aliqñ mín⁹ hoc hinc ad mẽsez receptiõs eorũz: vel si plus vult teneť de mẽse in mẽsẽ reno uar̃ mõ ꝑdicto. ꝛ tale cãbiũ é illicitũ. ꝛ vsurari⁹ ℞ct⁹: qz é ibi mutuũ cũ spe hñdi vltra sortẽ. qz lz aliqñ mín⁹ va leãt: tñ vt in plurib⁹ pl⁹ valent nec ex cusať pp piculũ vt. ñ. patuit. ter. é cla rus hñti oculos cordis i. d. c. fi. ỏ vsu. Et tal' ℞ct⁹ é ad pniciẽ ciuitatũ expien tia teste q; est oiuz magistra. c. ꝫ sit de elec. li. vi. Et q; sit illicit⁹ cõiter tenet̃ a doc. Scõo fit hoc mõ. Habeo hic Janue cẽtũ aureos ꝛ trado eos petro vt mihi totidẽ rñdere faciat hinc ad mensẽ rome vbi pl⁹ valẽt ueriſir ꝛ cre dit. Et sir̃ usurari⁹ é: qz est mutuũ cũ spe hñdi ultra sortẽ. c. ꝓsuluit. ꝛ. c. in ciuitate de usu. Tertio fit hoc modo. Hẽo hic Janue centuz aureos quos do petro idigenti ut mihi rñdere fa ciat a Londres seu Bruges hinc ad tres menses alteri⁹ generis monetaz puta tot libras de sterli ꝛ hmõi. Iste ℞ct⁹ cõiter est usurari⁹ ꝫ Ho. ꝛ Bo. qz cõiter fit ut ide lucreť. Et lz aliqñ nihil lucreť tñ in extiatõe hz lucruz. Et sic cũ sit mutuũ cum spe habendi ultra sortẽ erit usura. Hec rõ piculi ex cusabit sicut dictum est. Idem dic qñ Janue existens emit turonenses reci piendos in frãcia in talibus nũdinis fm Alex. lõ. cũ tales emãt plus ul' mi nus fm temporis dilatiõem. ꝛ intẽdãt lucrum qd cõiť euenit. Fit Quar to hoc mõ Janue existens dat certaz monetã alteri ut sibi reddat in scutis Lugduni tpe ferie q; ibi fiet. vbi gr̃a erumat hic Janue scutuz. xxviij. ꝛ sic

dat tãtã monetã ad rõnem de.xxviij. pro scuto q̃ ascẽdet ad scutos cẽtũ q̃ scuti i lugduno vt plurimũ valẽt.xxx. vel saltẽ plus.de.xxviij. Idẽ dic ò hic neapolis ad tot carlinos p̃ ducatis ꝛ hmõi fm Bonal. sũt vsurarij allegat.c.eiciẽs.lxxxviij.di.ꝛ.d.c.fi ò vsu. Quinto mõ fit sic. Ego indigeo pecunia hic Januę q̃ro mutuo ꝛ nõ inuenio nisi hoc pacto q̃ recipiã ad rõez cãbioꝝ de Lõdres vel Bruges cuz ego accipiẽs nõ habeã bãchũ i Lõdres vel Bruges nec mutuãs. Ideo mutuat isto mõ qa velit deferre suas pecunias a lõdres. sed vt sic lucreť ex tali ꝯctu nũc de Janua a lũdres. ꝛ ò lõdres ad Januã. Et sic p̃z q̃ non lz vñ dic q̃ ẽ vsura fiat ꝛ. Sexto modo pessime. Et dr̃ cãbiũ r̃cãbiũ. ꝛ fit hoc mõ. Ego indigẽs pecunia hic Januę q̃ro aliquẽ q̃ mihi mutuũ det. Est aliqs q̃ dat mutuũ ad rõnez cãbioꝝ de lõdres cũ pacto q̃ scribat lr̃as. ꝛ tũ nõ mittit sed ipsas retinet ꝛ fm q̃ lucrãtur cãbia i eundo ꝛ reddeũdo ita accipiet vltra sortẽ. ꝛ vsurar⁹ pessim⁹ est Septimo mõ fit cãbiũ i romana curia qõ qdẽ ẽ vsura clara lz sub cãbio palieť. ꝛ fit sic. Licus cõsecut⁹ de nouo aliqõ bñficiũ p̃ expeditõe bullaꝝ ipsi⁹ indigẽs pecunijs petit a cãpsore sub mutuo certã sũmã. puta. centum ducatos restituẽdos in patria. puta in ronie hinc ad sex menses monete ibi currẽtij ei quẽ p̃fat⁹ campsor statuerit mutuat cãpsor: sed vltra cãbiuz exurgens ex varietate valoris monete i diuersis locis exigit. v. ul̃. viij. p̃ cẽtenario tales cãpsores vsurarij sunt idubitãter. Et lz quidã conati fuerint defẽsare q̃ licite põt fieri tale cãbiũ siccũ p̃mo scõo tertio quarto quinto ꝛ sexto mõ dictũ. Dicendo q̃ nõ est ꝯctus mutui. sed pmutatiõis vel ẽptõis seu ꝯte⁹ inominat⁹ saltẽ. ꝛ lucrũ puenit rõne dubij vel patrie. Jõ nõ põt esse vsura. Sed cõtra ipsos ẽ text⁹ dicti capituli fi. a ꝯrio sentiu vbi dr̃. Ille q̃z q̃ dat decẽ soldos. vt alio tpe totidẽz sibi grani vini vel olei mẽsure reddãtur. q̃ lz tũc plus valeãt tñ vtrũ pl⁹ vel min⁹ solutiõis tpe sint valiture verisimilr̃ dubitať nõ dz ex hoc vsurari⁹ reputari. Dec ibi Ergo a ꝯrio si verisimilr̃ pl⁹ p̃sumerenť valiture tpe solutionis esset vsurarius. Et iste ꝯctus vẽ ẽptionis vel pmutatiõis aut saltẽ ꝯct⁹ inominatus: qz dat pecuniã receptu⁹ rus granum ꝛ hmõi q̃ magis distãt a ducatis q̃z sterlini. p̃pterea tene idubitãter q̃ ẽ ꝯctus mutui interpretati cũ spe habẽdi vltra sortẽ celebratus. Hec ob. q̃ aliqũ mun⁹. qz vt plurimũ ꝛ in extimatõe intẽdũt lucrũ ꝛ inest. Et lz Archi. flo. in sũma. teneat q̃ tales solũ sunt vsurarij mentales. Tu tñ eos dicas eẽ vsurarios etiã reales qz mutuũ petẽti nõ volunt dare nisi cuz isto pacto. Et sic p̃z q̃ sũt vsurarij mẽ tales ꝛ reales. vñ Ho. ꝛ Go. dicit tales vsurarios q̃z tũcunq̃z sub spẽ pmutationis ẽptionis vel alteri⁹ ꝯct⁹ paliẽtur. ꝛ oĩb⁹ execrabiliores sũt. qui de nũdinis ad nũdinas tales ꝯct⁹ faciũt cũ excedãt centesimã scõm Ho. cuz quo concor. Alexã. lon. Est tamẽ casus in quo nõ dicerẽ contractũ usurarium nec illicitũ. videlicet. Est aliquis qui vellet ire de Janua londres p̃ negociatiõe nollet secuz deferre pecunias propter picula querit aliquẽ cui det suas pecunias hic Januę q̃ faciat sibi respondere totidẽ lõdres: sed qz propter abusũ prefatorũ mercatorũ nõ põt prescire determinate quot libras de sterli valeãt sue pecunie accipit litteras secundum cursum cãbij a quodã hic Januę cui dedit suã pecu-

niã ⁊ inde lucrat aliqd Dico q̃ si iste nó ideo hic dat vt ide p cãbiũ lucret sed solũ vt suas pecunias lõdres habeat q̃ tale lucrũ sibi aduenies nó faciet eũ vsurariũ: cũ aduciat sibi potius ratione incertitudinis seu patrie quod excusat ab vsura: quãdo mutuũ nó fit spe habendi vltra sortẽ. Si tñ posset scire preciũ sine pecunie precise ⁊ sic habet. ⁊ vellet hmói litteras cãbij esset vsurarius: q̃ iam intenderet lucrum ex mutuo nec incertitudo eũ excusaret dicto capitulo fi.

55 ¶ Utrũ deponés pecunias apud cãpsorem vel mercatorem vel artifices pro qua quia negociatur dat deponẽti certũ quid pro centenario licite recipiat. Respondeo scõm Bal. in l. p̃ma. C. pro socio. Aut talis deposuit in specie. ⁊ tũc: quia illicite vsus est pecunia deposita tenetur omne lucrũ restituere deponẽti: quia ex re illius locupletior factus est argumento. l. qui sine vsuris. ff. ð negocijs gestis. ſz ego nó credo in conscientia q̃ teneat̃ de necessitate per ea que dixi. Restitutio primo de lucro quod vsurarius percepit ex pecunia vsuraria. quod nó tenetur restituere. Aut vsus est licite qa deposuerat in numero: ⁊ tunc si deponens non habuit animum fenerãdi ⁊ campsor liberaliter dat: vel ex quadam equitate sic licite recipeř potest sine vsura. Si vero dat ex quadã necessitate credens se obligatum excusatur deponés quãdiu bona fides durat scilicet credẽs quod liberaliter ðdit. Nam obligatio antidotorũ iustã parit receptionẽ p̃ errorẽ soluti. l. si testamento. §. i. ff. de fideiuſ. Si vero ðponẽs habuit aiuz aliqd hñdi lucri. sic vsurarius est: q̃ verũ mutuũ ẽ cũ spe habendi vltra sortẽ: cũ sit i numero nó in spẽ: nisi deposuisset rõe socie tatis cũ periculo suo sed quo ad restitutionem dic vt. s. Restitutio primo i verbo vsurarius.

¶ Utrũ deponẽs pecũiã dotalẽ apð 56 mercatorẽ ita q̃ sit salua ⁊ ſcipiat aliqd de lucro sit vsurar⁹. vide. s. Dos. §. xi. ⁊ Societas. i. §. vij.

¶ Circa cõtractũ ẽptionis ⁊ vendi- 57 tõis. q̃ sepe interuenit mutuũ verum vel interp̃tatiuz. Jð plura queruntř.

¶ Utrũ mercator seu artifex sit vsu- 58 rarius q̃ illi qui stati solvit rẽ vendit p minori p̃cio cũ illi q̃ nó soluit icõtinẽti. sed vult terminũ. ſz. p̃suppono p̃io q̃ dicit Sco. i. iiij. di. xv. q. ii. ⁊ Rica. i. ii. quoł. q. xviii. ar. iiij. q̃ pẽsatio valoris rerũ vsualiũ nó põt fieri a nobis: nisi p̃ cõiecturalẽ seu ꝓbabilẽ opinionẽ. Et hoc qdẽ nó punctualř sed sub quadã latitudine equalitatis. vñ puus excessus equalitatẽ illã ñ corũpit. sed tunc solũ qñ est ibi tãtus excessus q̃ inequalitas clare vř. Et talis excessus ðctum vitiosum reddit. Et hoc p̃supposito. ſz. ad. e. q. cũ distictõe. q̃ aut talis vẽditor nó excedit p̃fatã equalitatẽ latitudinẽ cũ illo qui vult terminũ. ſz pro minori daret si statiz solueret preciũ. Et sic nó est vsura. Exẽplũ extimat̃ pecia talis pãni ab aliquibus. x. ab alijs. xi. ab alijs. xii. stati soluenti libenter daret pro ix. vel. x. nó soluenti vult. xii. nó est vsura: cũ non excedat. rõe tẽporis equalitatẽ latitudinis iusti preciũ. Si vero p̃fatã latitudinis eq̃litatẽ transcenderet. vt puta q̃ vellet. xiij. vel. xiiij. sic esset vsura. c. cõsuluit. de vsu. Idem dic de eo qui non vult prorogare terminũ debitori nisi aliq̃ pro. d. c. ꝓsuluit.

¶ Quid si ex ineterata mala ꝓsuetu- 59 dine ⁊ paucitate pecunie currentis: cõtingit vẽditur ad tps plusq̃z inuenire posset ẽptorẽ stati soluẽtẽ. ſz. Sanctus

Tho.in quadã.q.7 Gira.obdo.i suis ꝯctibus qꝫ si tales solũ hoc facitũt vt iustũ ꝓciũ extorqueãt nó erũt vsurarij.vñ ne decipiaris.attẽde si ꝓciũ occurẽs sit iustũ an nó.7 hoc vbi demonstrare poterit si attẽdaꝫ an mercatores si vẽderent tali ꝓcio consideratis laboribus 7 ceteris debitũ lucꝝ cõiter reportarent:qꝛ si sic esset plꝰ ñ posset vẽdi sine vsura.Si vo nullum lucrũ cõiter haberẽt sic ẽ clarũ.qꝫ ñ ẽ iustũ ꝓciũ illud qõ taxaꝫ de pñti soluẽti.sed hoc pueniat potius ex nimia cupiditate pecunias habẽtiũ q tali ꝓcio volũt emere.vt postea mõ suo vẽdãt.Et ideo si plus vẽdũt illo ꝓcio ad tps dũmõ iustũ ꝓciũ nó excedãt qõ deberet valere si talis corruptella nõ esset:nõ erit vsura:qꝛ nihil vltra debitũ exigũt rõe tpis .Aduerte ẽt qꝫ si qs esset in tali loco i quo cõiter emẽtes nõ hñt pecunias:ſz emũt ad tps posset vẽdere aliqd plꝰ iusto ꝓcio occurrenti sine vsura.Rõ:qꝛ mercator põt magis extimaꝫ mercãtiã illã que tardius expendit ꝙꝫ q citius Et iõ si plus aliqd vẽdũt solũ habẽdo respectũ ad lucrũ qõ rõnabiliter deberẽt reportare ex tali negotiatione nõ ex tpe nõ cõdẽnabo eos si tñ plus solũ vẽdũt ad tps qꝫ moderatũ lucrum reportẽt pensatis laboribꝰ 7 expẽsis 7 ceteris hmõi nõ haberet tñ locũ istõ illo q defert aliꝯ merces ad aliqnẽ locũ vbi credebat multum vẽdere 7 lucrari posse,ꝓpter coꝛ raritatẽ.Sz qꝛ alie multe supuenerũt videns qꝫ nedũ lucrũ imo dãnum reportaret si venderet ꝓcio occurrẽti vendit ad tps plꝰ vt sic nõ patiaꝫ dãnũ qꝛ hoc esset vsura.Sicut enim noluisset minuere de ꝓcio si nulle alie supueniss̃ẽt ita adueniente abũdãtia rõne tpis non poterit aliqd plus vẽdere. Nã i cãu isto habz locũ illud quod dicitur Res tantum valet ꝙtum vendi potest.l.i. §.si heres.ff.ad trebel. 7 l. quereba tur . primo .ff.ad.l.falci. 7 l.si qs vxore.§. vlti.ff.de fur . Sed in casibus superioribus limitatur verum. qꝫ res tantũ valz ꝙtum vendi potest s.si predicta abusiua non obstarent. Et ita respondit Tho.secũda scõe.q. lxxvij.ad.l.precia.ff.ad.l.fal.Ibi dicitur. Precia rerum non ex affectu singulorum sed cõmuniter fungũtur dicit verum.nisi affectio sit rationabilis ex parte venditoris.vt est in predictis duobus casibus non in isto vltio.

¶ Petrus vendens rem alicui qui pecunia indiget vt statiz reemat pro minori precio sit vsurarius.R.qꝫ sic:quia perinde est ac si pecuniam mutuaret. Et iste est contractus pessimus:qui dicitur stoch.7 bistoch.quia cõmuniter plus vendunt.Et sic vnum gladium infigunt.7 postea minus reemunt.Et sic alium gladium imponunt. Si tamen simpliciter quis vendidisset pro iusto precio non cogitans reemere:7 emptor non inueniens emptorẽ vellet venditori vendere pro minori nõ esset vsurarius minꝰ emendo.sed posset esse iniusticia.7 cõmuniter in eo accidit.Et ideo illicitus cõtractus.

¶ Petrus vendens rẽ ad tẽpus plus (1
ꝙꝫ cõi extimatione valeat.sed tñ plus valet vel valore naturali vel propter vtilitatẽ ementis:vel qꝛ erat multũ vtilis vẽdenti:7 ꝑm illud exigit ꝓciũ sit vsurarius.R.ꝑm Sco.7 ꝛica.vbi.s. 7 Tho.ꝑa ſc.q.lxxvij.qꝫ res nõ põt extimari vt tali ꝓcio vẽdaꝫ salua iustitia: Nec secõm valorem naturalem: quia sic nulla valeret plusqꝫ totum aurum mundi 7 omnia inanimata. Nec ꝑm vtilitatem ementis:qꝛ sic herba medicinalis vl̃ potio q valz ali-

cui ad liberationē a morte ꝑcio iertia
bili foret vēdēda. ſz oz vt extimeť cū
extiatōe ꝫ ꝙ dictū eſt in. lix. §. Et ió
ſi pl⁹ tali extiatōe vēdeťtur rōne tpis
erit vſura. Si ñ rōe tpis ſz alio reſpe
ctu erit inuſticia niſi vēdat ſciēs ⁊ vo
lēs. ut. ſ. Emptio. §. vij. Bñ añ poſſz
pl⁹ extiari q̄ valeat res cōi extiatiōe
ſine vſura rōe ꝓpꝛie vtilitať. puta ha
beo rē multū mihi vtilē ex q̄ multuz
mihi ꝓficio ⁊ ex ei⁹ abſēcia multū dā
nificabor ꝓpea liceret inſtāter poſſulā
ti eā ſibi vēdere nō q̄ſtuz valz cōi ex
tiatiōe: ſz q̄ſtuz ē mihi vtilis ⁊ q̄ſtuz
extiať dānū ex ei⁹ carētia. Et ió ñ cēt
vſura q̄uis iteruenīret tps ſolutiōis
fiēde. Rō: qꝛ res ſalua iuſticia pōt ta
li ꝑcio vēdi. Et ió plus qđ accipiť. nō
accipiť ex tpe ſz ex natura rei. ſz quo
ad apparentiā videať vſurari⁹.

62 ¶ Utꝛ vēdēs vinū vel frumētū ⁊ hu
iuſmōi ꝓ ꝑcio qđ currit cū pacto tñ
ꝙ ſi pl⁹ vſq̄ ad paſca valuerit illđ pl⁹
vult. ſi vo min⁹ nō vult minuere ꝓtiū
ſit vſurari⁹. ℟. ꝙ ſic facit. l. pe. C. đ ſo
lu. ⁊. l. q bona. §. ſi qs. ff. de dā. infec.
Io. Archi. xiiij. q. iiij. §. i. ⁊ Io. in ſū
ma. Facit. l. ſi nō fuerit. §. ariſto. ff. ꝓ
ſocio. Hoc intellige ꝙ ſit vſura qñ ta
le pactuz facit rōe dilatōis ſolutiōis:
aliter eſſet iuſtitia nō vſura. vñ Sco.
in. iiij. di. xv. q. ij. ar. ij. pōit duas regu
las circa hāc materiam obſeruādas.
Prima eſt ꝙ vēdēs nō vendat tps:
qꝛ nō eſt ſuū. Secūda ē ꝙ nō ponat
ſe in tuto de lucro: vel ſemper. vel vt
in pluribus. aliter eſt vſura.

63 ¶ Utꝛ emēs a Joāne cētū q̄ oz hꝛ
bere hinc ad tres ānos a petro ſeu ꝓ
legato ſeu ꝓ ficto molēdini vl' q̄liter
cūq; ꝓ. xcv. que nūc ſolvit de pūt i ſit
vſurari⁹. ℟. ꝙ aut ad inſtātiā Joānis
emit aut ſpōte. ſi ad iſtātiā Joānis ſo
lū. ⁊ ꝓpea min⁹ emit qꝛ extimat verſi
militer itereſſe ſuū. puta qꝛ volebat ꝺ
ipa pecunia negociari negociatiōe q̄
verſimiliť lucrat⁹ fuiſſet tñ deductis.
piculis ⁊ laborib⁹: vel qꝛ tātuz minuit
q̄ſtū extiat laborē in rehabēdo ⁊ ꝑcu
la ⁊ hmōi. ſic nō ē vſura. Hā noſtra i
tereſt litib⁹ ⁊ ſūptib⁹ nō vexari. vt in
l. minorib⁹. ff. ꝺ minorib⁹. Si vo ſpō
te ⁊ ꝓncipaliť facē ꝓ lucrū ⁊ minuit ꝓ
ciū ſolū ꝓ hoc qꝛ nūc ſoluit vt in fu
turo re habeat plus ꝓ ꝓmaturā ſo
lutionē. ſic eſt vſura. c. fi. de vſu. Et in
hoc ꝓuenit Jo. an. in addi. ad Spe.
Hec ob. illud qđ dī pl⁹ ſoluit q̄ ante
tps ſoluit. Inſti. de ac. §. pl⁹. ⁊ de plus
pe. c. i. qꝛ illđ eſt vex i eo q̄ añ tps ſol
uēdo patiť aliqđ intereſſe. ⁊ ió cogēs
eū pl⁹ petit. Ubi iſta pl⁹ petitio: ſiue ſit
reſpectu tpis. qꝛ cū obligeť hic ad an
nū ſolū: ⁊ tñ hodie exigiť: ſiue ſit reſpe
ctu rei. puta qđ debetur tpe meſſis pe
tiť tpe anteriori quo pl⁹ valet: ſiue ſit
reſpectu loci. puta qđ debeť i vno lo
co petiť in alio: ſiue ſit reſpectu cauſe
Explū vt qđ debeť alternatiue vel ñ
eſt obligat⁹ petiť ꝺterminate. tñ ſolū
pōt diminuere q̄ſtū extimat intereſſe
ſuū vſimiliter: ſiue lucri ceſſātis: ſiue
dāni emergētis. alias ꝓ ꝓmaturaz
ſolutionē diminuere de ꝓncipali eſſet
vſura. ſm Tho. ſa ſe. q. lxxviij. in rñ
ſione vltimi argumēti. Idē dic ꝺ illo
q̄ vadit ad artificē debitorē mercato
ri ꝓ pāno de cētū q̄ oz hinc ad annū
⁊ facit ſibi dari. xcv. mō ab artifice ⁊
ipſe ſe obligat ſoluere cētū i termino
mercatori ſm predictā diſtinctionem
Aduerte tñ ꝙ ſi talis pecunia ſeu de
bitū eēt litigioſū nō liceret emere. de
quo dic vt. ſ. Ceſſio actionum. per to
tum. Item ſi eſſet mutuum vel como
datum factum alicui vſq̄ ad tres an
nos. ⁊ ſuperueniret caſus in quo mu
tuans vel comodans indigeret ⁊ vel

let sibi restitui ñ liceꝛt comodatario
vel mutuũ accipiẽti aliqd minuere ꝓ
interesse suo: qñ simile interesse icur
rit mutuãs ⁊ comodatoꝛ: nec aliũde
ꝓuidisset vt ipsũ euaderet si talis co-
modatoꝛ vl' mutuãs ñ subuẽisset. ⁊ sic
itelligе ⁊ limita. l. in rebus. ff. como.

64 ¶ Item emẽs pagas. puta de. lxxviij.
ad róné de. xv. soldis ꝓ libza: qꝛ sic ẽ
cóis eoꝝ ertimatio Januе sit vsura-
riꝰ cũ postea sit habitur⁹ verisiſr hinc
ad duos ãnos. xx. soldos pro libza. ꝛ.
Quidã multũ errãtes conati sũt sim-
pliciter asserere nó eé ꝯctũ vsurariuꝫ
sed solũ turpe lucrũ. Aliq ẽt dixerũt
q licite fit ¶ Boti. Dzio qꝛ talis ñ ẽ
ꝯtractꝰ mutui. ſ ẽptiónis in q̃ vsura eẽ
nó põt sed solũ iniustícia Scõo quia
inest periculũ ⁊ laboꝛ in rehabendo.
Tertio qꝛ cóis extimatio nó plus in-
dicat valere. Quarto qꝛ sicut plus va
let fructus maturꝰ ⁊ pfectus q̃ acer-
bus tõ licite qñ ẽ acerbꝰ minꝰ emitur
Sed certe iste ratiões nihil valẽt: qꝛ
ly formaliꝛ sit ꝯtractꝰ ẽptiónis: tñ equi
valẽter est mutuũ cũ spe hñdi vltra
sortẽ. qđ sepe cooperiꝛ sub ꝯctu em-
ptionis vt pz in. c. ꝓsuluit. ⁊. c. in ciui-
tate. ⁊ clarius in. c. fi. de vsu. Nec la-
boꝛ seu piculũ excusat. qꝛ verisimile
nó est. q nó ẽat totũ ⁊ sine oi laboꝛ
in tẽpoꝛe. Jõ nunutio precij fit soluꝫ
respectu tpis. qđ pz: qꝛ quãto plus tar
de hñt solui tãto minus emunt ꝓpp
maturã solutionem. ⁊ cóis extimatio
est coꝛruptella. patet ex memoꝛia ho
minũ q recolũt q sub cõi extimatione
cadebat q ꝯtractꝰ vsurariꝰ eẽt. ⁊ sic p
seueraſſet nisi fuiſſẽt qdã mgri i theo
logia nõ bone scie q sine oi fũdamẽ-
to turis imo ꝯtra ter. aptũ' a ꝯtrario
sẽsu i. c. fi. de vsu licitũ eẽ ꝓsuluerũt nó
intelligẽtes q ly fructꝰ agrestis minꝰ
possit emi q̃ maturꝰ. nõ tñ minus q̃

qñ cõputatis piculis semp plꝰ sit valꝫ
turus q̃ emaꝫ: qꝛ etiaꝫ si emaꝫ tãto
minꝰ pp ꝑmaturã solutionẽ q verisi-
militer plus debeat q̃ minꝰ valeꝫ cer
ta vsura erit p tex. clarũ in dictis. c. ꝑ
allegaꝫ. Si dz ergo licere oz q pp ꝑ
maturã solutionẽ nó minuꝫ emaꝫ qn
possit etiã minꝰ valere imo plus dicu
d. ¶ De. d ancha. in disputatiõe monꝫ
florentie q si qs emeret ad duos vel
tres ãnos ipresstita vel loca ꝑdicta ⁊ p
cipet magisq̃ dedit q eẽt vsura. qꝛ ñ
est vere ẽptio. cũ redditus sit d ꝓprio
reuerſurꝰ ad vẽditoꝛẽ: nec locatio. qꝛ
pecunia stati soluitur ꝓ alia pecunia
vñ accedit ad ꝯtractũ mutui. ⁊ ppea
mihi vꝛ dicẽdũ sicut de casu precẽ-
dẽti. q si qs ad istãtiã amici emit pa-
gas ꝑdictas q potiꝰ vellet negociarꝫ
cũ suis pecuniis q̃ talia emere q po
terit tãto minꝰ emere quantũ extimat
verisimiliꝛ interesse suũ. ꝓpter piculũ
vero vel laboꝛẽ nó credo posset plꝰ d
vno soldo minuere cũ iudicio cõi nó
extimeꝫ aut valde modicũ qđ Si vo
qs iõ emit ꝑfatas pagas vt sic lucreꝫ
vsurariꝰ ẽ. Et sic fua in ꝓscia. qꝛ nõ i-
ueni q posset aliter determiare. q̃uis
aduocatꝰ fuerim coꝝ ꝯctoꝝb⁹ ⁊ ma
gistris ꝓ ista materia. Concedo tñ q
formaliꝛ nó est ꝯtractꝰ vsurariꝰ. ſ z be
ne equalenter ⁊ in re ⁊ in ꝓscia ⁊ quo
ad deũ sicut in simili dꝛ i. d. c. in ciui-
tate. ⁊. c. fi.

¶ Fit alius ꝯtractus q dicꝫ emptio 65
scriptarum banchi qui fit hoc modo
debet quis habeꝫ in bancho talis cã
psonis cẽtuz: sz qꝛ campsoꝛ nõ teneꝫ
soluere nisi hinc ad tot dies vel men
ses vendit istam scriptam. Hoc ẽ ista
centum pro. xcv. alteri statim soluen-
ti. De quo dic vt de superiori casu di-
ctum est.

¶ Item cũ emens prediũ vel domũ cũ 66

pacto de retrouendendo vsq; ad tot ãnos. vel semp faciat fructus suos sine vsura tpe medio antecq; recompe retur. &. q; sic si bõa fide absq; fraude emat. hoc est q; in veritate intendat emere ⁊ solũ pactũ de retrouendẽdo faciat ex cõplacẽtia venditoris ⁊ q; potius vellet ne recmeret sed si bi libere dimitteret. Et q; liceat p3 p l.si fundum.C.d.pac.inter emp.⁊ vẽ. ⁊.l.quotiẽs .ff.de in diẽ adiec. ⁊ tenet Hug.sequtur Archi.i.c. plenq;.xiij. q.iij.⁊ Inno. Jo.an.⁊ cõiter doc.i.c. ad nr̃am. de emp.⁊ ven. Si vo emeret in fraudẽ q; intẽdit mutuare non emere: ⁊ si crederet vẽditorẽ non re empturũ nõ emeret sic eẽt vsura palliata sub tali vẽditõe. Et sic p̃sumit fm doc.in d.c.ad nostram ex rubus. Prio qñ precũ est modicũ r̃spectu rei ff.acut.l.q̃uis.§. si cum essem.ff.ad ad velley. ⁊ hoc maxie qñ posuit pactum q; nisi redimat infra certũ tps ñ possit postea reemere: q; videt pactũ l.cõmissorie.ff. mutuasse.puta centũ ⁊ recepisse pignus de centũ. xxv. ita q; nisi redimat infra tale tps sit amissus Alterũ est q; res nõ tñ valet si vẽdat cũ tali cõditõe q; semp possit reemi q̃ si venderet simplr.ar.l.fũdi ptem ff. d Jhen.emp. Sedo p̃sumit i fraudẽ. quãdo fit pactũ vt restituatur aliqd plus q̃ fuerit p̃ciũ. vt no.in.c.nullo vos de pigno. ⁊.d. Anto.in.d.c.in dioces.de vsu. Tertio si emptor consueuit exercere vsuras.l.q; si nolit.§. qui assidua.ff de edil. edic.

67 ¶ Vtrũ emẽs cuz pacto d retrouendẽdo apponẽs clausulam q; nõ vult q; possit redimere añ qnquẽniũ vl d centũ sit vsurari⁹.&. Bo.⁊ Jo.an.in d.c.ad nr̃am in nouella tenẽt q; p̃sumitur in fraudẽ vsure. Sed ego dico q; si hoc facit bona fide. puta. q; vlt ipinguar possessionẽ q; pinguedo nõ cõsumitur vsq; ad tot annos. ⁊ ppea ñ vult q; remat: nisi sibi alio mõ velit satisfacere de expensa sic ez. Si vero fit in fraudem vt lucretur fructus ex pigore simulato. sic est vsura.

68 ¶ Vtrũ emens cũ pacto de retrouẽdẽdo ⁊ locãs vẽditori p certo affictu sit vsurari⁹.&.q;. nõ si sine fraude fit vt dictũ est. ℈. Esset tñ illicit⁹ si ex pacto comodũ vl icomodũ excepto cõsimato affictu ptineret ad venditorez Hã hoc est ℈ naturã emptionis: cum rei ẽpte comodũ vel incomodũ ẽbeat pertinere ad emptorẽ. l.illud.ff.de pi.⁊ co.rei vẽ.n si affictus eẽt ita modicus q; venditor relenaretur in illo i q̃ grauatur ℈ naturã cõtractus. Itez redditur illicitus qñ ipse venditor ñ posset se qñ vellet ab hmõi ꝓductione liberare. q; cuz talis obligatio vendicet partẽ precij. d.l. partẽ fũdi ⁊ emptor solũ iustum precium rei soluet sic habebit supra iustũ p̃ciũ istaz obligationez. Et idez dic simr si vellet q; obligaret se ad conducendũ q; esset illicitus: nisi in alio allenaret cõductorẽ. Presumit tñ vsurarius ex p̃dictis in antep̃cedẽti.q.⁊ etiã qñ ꝓpr̃ios fundos vẽderet ad hmõi ꝓct⁹ faciẽdos cum non presumatur in cõtinenti velle contraria agere. l.nõ ad ea.ff.de condi.⁊ demõ.

69 ¶ Vtrũ emẽs tpe messiũ granũ vel vindemiarũ vinũ ꝓ precio q; tũc valet cũ pacto q; tot mẽsure sibi reddãtur tpe paschali sit vsurarius.&. Host. in sũ.⁊ Jo.an cũ glo. in.d.c.fi. q; sic xiij.q.iij. vsura. Nec ob.q; aliq̃n sint viliora: q; ad ea q̃ raro eueniũt non cõsiderãt leges. l.nã ad ea.ff.de legi. in aut. vt si. phibitiõe.§.q; vero post multã.⁊ cõis cursus ẽ q; sint cariora qui extimandus ẽ.c. certificari. de se-

pul.ꝛ.l.i.§.i.ff.de fluminibus.

70 ¶ Vltrū emēs frumentū vinū ꝛ huiusmodi tpe quo colligitur vt postea carius vēdat alio tpe sit vsurari⁹.&. ꝙ nō. Est tñ turpe lucrū.primo si est ecclesiastica psona q̄ hoc facit.xliij.q. iij.c.quicunq; tpe. Secundo si hoc facit pp auaritiā.s.vt carius vēdat nulla alia necessitate pensata vel utilitate aut vt caristiaz inducat talr ꝙ hoies cogantur emere ab eo:ꝛ ipse ad libitum possit vēdere. Et sic peccat mortaliter.ꝛ credo teneaꝫ restituere dānū si ꝙ dedit ex hoc communitati siue alicui q̄ alio mō sibi ꝓuidisset: si taꝫ non impediuisset taliter emendo.sicut faciūt illi qui stāt in porta ciuitatis vt totum granum nouū emant.ꝛ procurant ne deferatur in platēā ad vendēdum. Et de istis intellige prefatum.c. quicunq;. Si vero talis emeret propter bonuz cōmune vt fecit Ioseph s.vt ꝓuideat ne populus suus fame pereat. sic nō tenereꝫ.si autē emeret ꝓpter ꝓuisionē suā ꝛ suorum ꝛ postea non indigens tāto:illud vendit ꝙ supest pcio occurenti. Vel si hoc facit pp exercendā iustam cōmutationem per modū mercantie:nō vt caristiaz inducat.sed potius vt lucrū aliqđ ex ope suo recipiat ꝓpt̄ sustentationem sue familie vel pp pietatē vt vispensset in paupes. sic lz dūmō moderate faciat.ꝛ caristiā non inducat. Hec ex Inno. Hosti. Ray. Rodo.ꝛ sūmistis ꝛ Pe.de ancha.in.c.i. de vsu.li.vi.

71 ¶ Quid đ his q̄ emūt oues vel bones ꝛ hmōi a pauperibus q̄s non hñt &. Rodo. ꝙ si emēs a paupe vl diute scit vel credit ea non habere ꝛ q̄si iā ea tradidisset locat ei ꝓ precio annue pēsionis.sic committit vsurā qz clare pz ꝙ fit in fraudē vsurariū. Si đo credēs eos hēre sine fraude ꝛ bōa fi de ēptio fiat non est credendū q̄diu bona fides durat emptorez peccare nec ad restitutionem teneri de cōsūptis. bona fide durante sed de extantibus vel iquātū factus est locupletior credo teneaꝫ i cāu q̄ oio ab alio non emisset.nec aliqđ interesse patiꝫ ex tali emptione.

72 ¶ Quid de emēte eqnos hmōi sibi reddēdos a vēditore in certis nūdis ꝓ minori pcio q̄ valeāt tpe ꝛct⁹.&. Rodo.ꝙ est vsura.nisi veriſiliter dubitetur vl credaꝫ pl⁹ vl minu⁹ sint valituri tempore solutionis vt pz ex supradictis.

73 ¶ Vltrū locans rem quā estimat cū pacto ꝙ q̄litercūq; perdatur seu đ terioreꝫ vult precium rei sue recuperare cum aliquo lucro sit vsurarius.&. ꝙ sic.qz vt no.Bar.in.l.si vt certo.§. nunc videñ.ff como.ꝛ l.i.co.lz estimato nō faciat semper venditionez tamen cum tali pacto facta.videtur facere venditionem. Et ideo perinde est ac si vendidisset.quia precium excrescat exigit vltra sortem. Et sic vsura est aut saltem ꝺctus illicitus est ꝛ pernitiosus. Et iō restituere teneꝫ ꝙ vltra sortem accipit.

74 ¶ Vtr mutuās granū vet⁹ ꝛ hmōi vt postea r̄cipiat nouū sit vsurari⁹.&. Ho.ꝛ Bos.volūt ꝙ sit vsurari⁹ solū q̄ñ faē hoc vt melioratione r̄cipiat:lz si facit ne frumētū pcat.ꝛ vt accipiēti gr̄az faciat ñ erit vsurari⁹. Dūmō ꝓz Rodo. ñ auferat libertatē đbitori liberādi se vet⁹ solvēdo.ꝛ placz qz si sine aliq̄ iustitia ꝛ ꝓiudicio alteri⁹ cōsequr utilitatē meā ñ ero tibi iniuriosꝰ maxie q̄ñ tpe solutiōis vtilitr ñ extiaꝫ plus valituru alias nō liceret. Idē videtur Hoal. si aliqs hēret equū đ q̄ nihil faē ꝛ accipet mutuo ab aliq̄ cēnū cū tali pacto ꝙ teneat equū su-

um ⁊ pascat eũ ⁊ vtatur eo sine ꝓiudicio eq.q̃ talis accipiẽs nõ erit vsurarius. Nõ q̃ nullũ dãnũ facit ꝓximo alleviat eũ pascendo equũ. Idẽ dicit ð domo pignorata mutuãti q̃ vtilis est sibi: q̃ eã locare nõ vult vl̃ nõ põt ⁊ mutuãs custodit domũ a ruina Propterea addit q̃ in istis cãib⁹ ꝓsiderañ est ꝓter mutuũ. Vtrũ pares sint vtilitates hic idẽ. ⁊ si pares sint nõ erit vsura vt in casib⁹ ꝓdictis. q̃ in q̃ hẽt equũ alleviat aliũ ab erpẽsa ⁊ q̃ hꝫ domũ ꝓservat eã. cũ dñs nullũ lucrũ ex ipsis eẽt habiturus. q̃ bene no. q̃ facit ad multa. Illõ tñ extẽdes ista ad lucrum q̃ quis facit ex pecunia mutuo accepta.

75 Utr̃ dãs decẽ vinas pami ꝓ aliis decẽ i futurũ dãdis sit vsurarius. &. Rodo. q̃ nõ q̃ est ꝑtes ꝓmutatiõis ⁊ cũ dr̃ de mẽsura: itellige de mensura modij ⁊ lagene ⁊ ceterorũ vasorum quib⁹ grana vel liqda mẽsurant

76 Utrũ hñs pecuniã quã timet i futuro tpe minorari inf̃ ordinatões dominoꝝ vl̃ ciuitatũ possit sine vsura ipsam dare alicui hoc pacto vt sibi reddat in equali ꝓcio i q̃ est qñ ei dat. &. Fm Alex. lõ. i q̃l̃. q. de vsu. q̃ sic si ille q recipit mox expẽdere vult i tpe i q̃ tñ valet: q̃ nil vltra sortẽ recipit. nã potuisset ẽt aliqd emere qõ postea vẽdens rehũisset equalẽs pecunie ⁊ placet mihi nã q̃ꝫuis i mutuo non liceat spare lucrũ: tñ vitare dãnũ sine dãno alterius licet: hꝫ aliq teneãt q̃ sit vsura

77 Utrũ ciuis a quo cõitas ei⁹ idigẽs pecuniã accipit centũ ꝫ cius voluntatẽ licite sine vsura possit ꝛcipe certuꝫ qd puta. viij. libras ꝓ cẽtenario qõ sibi ãnuati ipa cõitas ꝓstituit. &. diuersa scripserũt: ſꝫ salvo meliori iudicio mihi vꝛ distiguẽdũ q̃ aut cõitas ipa hꝫ ãnuos reddu⁹. aut non. Si hꝫ sicut ẽ ciuitas Janue ⁊ de ipsis redditib⁹ assignat certã ptẽ tali a quo pecuniã hũit ꝫ ꝓportionẽ pecunie hite. itẽ q̃ tñ hẽat oĩ anno ð tali redditu ipe bñ vel male rñdet sic licite talis accipit: q̃ talis cõitas talẽ pecuniã accipit nõ noie mutui. cũ nũqꝫ velit eã reddere ſꝫ ꝓ ꝓcio talis ptis suoꝝ redditũ q̃s ꝓ solutiõe pecunie hite vẽdit tali ciui. ⁊ sic ẽ emptio ꝛdditũ ciuitatis. q̃ fieri põt sine vsura vt ſ. dictum est. ſ. xxxviij. Nec ob. q̃ ꝓfati ciues nõ intẽdebãt emere. q̃ ꝫ ñ intẽderẽt emere tñ cõitas ponit eis dare ꝓ precio talẽ redditũ insolutũ. Et sic erit ẽptio ⁊ vẽditio. sic̃ posset eis aliquã possessionẽ dare insolutũ ꝫ eorũ volũtatẽ. sicut fit sepe. Et ſꝫ hanc viã itelligo. Jo. de saxonia i sua su. ⁊ Jo. an. ⁊ d. Anto. ⁊ cõiter modernio res in. c. in ciuitate q̃ dicunt licite tales illud lucrũ accipe. Et fm hoc loca Janue mõs florẽtie ⁊ ipresẽtia venetiarũ sũt licita ⁊ sine vsura. Si ð cõitas nõ hꝫ reddit⁹. vel si hꝫ iam exaussit i ꝓtractu supdicto vl̃ alio mõ sic talis ciuis nõ põt aliq̃d vltra sortẽ accipere sine vsura: q̃ qcq̃d accidit sorti in mutuo vsura ẽ nisi affuerit iustũ ⁊ vꝛ interesse qõ ꝑt extiari ẽt ex dubio euẽtu ſꝫ ꝓditiões ꝑsonarũ ⁊ negociorũ fm Tho. ſa ſe. q. lxij. articulo. iiij. vñ dicit q̃ duplicit̃ qs dãnificatur. Primo mõ cũ ei auferẽ id qõ actu hẽbat ⁊ tale dãnũ est restituẽdũ fm recõpẽsationẽ equalẽ. Secundo modo dãnificaẽ ipediẽdo ne adipiscatur qõ erat in via habẽdi. ⁊ tale dãnũ non opꝫ recõpẽsare in eq̃li q̃ nullus ẽ hẽre aliqd virtute q̃ꝫ hẽre actu Et iõ q̃ erat in via hñdi aliq̃d. hꝫ illud solũ in ẽtute vel potẽtia. Et ꝓpter si redderẽ ei vt haberet actu. nõ haberet simplũ. sed multiplicatũ. qõ nõ

ē ō necessitate restōnis. Teneat̄ aliquā recōpēsationē facere fm ꝓdicto/nē psonaꝝ ⁊ negociorꝝ. hec ille ⁊ sic pz qñ nō pōt poni itēresse certū pro incerto. vt dicit. d. an. in. c. salubriter de vsu. ⁊ sic itelligē Alex. hō. sanctuz Bernardinum cum similibus qui tenent nō licere sine vsura aliquid accipere ⁊ hec bene no.

78 ¶ Quid ō spōte dātibus cōitati vt tale qd ānuati hēant. &. Lau. ō fdul. in suis ꝛcūb⁹ qp si. v. cōcurrāt qp licet Primū qp reddit⁹ nō sit excessiuus sed cōuenies. Scōm qp reddit⁹ fiat ō bonis ⁊ sup bonis cōitatis: qz si fieret relatio tm̄ ad psonaz cōitatis eēt illicitū. Tertiū qp nō dēt facultas resoluēdi ꝛcūm p maiori vel minori ꝓtio. sz solū occurēti. Quartū qp tps sit incertū. qz si redditus ⁊ tpa forēt certa. tunc ibi esset maior ꝯtitas pcepta ex tpe ꝯ illa que dat̄ ciuitati videret ꝓtract⁹ vsurari⁹. Quintū qp tales emētes nō sint vsurarij. istō est verū q̄ ad p̄sūptionē solū. Et ideo si vere emit i foro aie licet. Istis aūt nō cōcurrēti bus nō lz. Hec est sīle de coacte dāti bus cōitati. qz ō rōne vsure ē vt cōmittat̄ circa mutuū volūtariū ñ violentū. Et ꝓpterea in talib⁹ nō est rō formalis vsure. sed bñ in istis volūtatijs q intēdūt mutuare nō emere.

79 ¶ Utrū emētes iura p̄fatoꝝ ciuium q licite a cōitate certum qd annuatiz ex redditib⁹ ciuitatis recipiunt. vt dictū est sint vsurarij. &. qp nō secūdum d. Anto. ⁊ Jo. de saxo. vbi. s. Rō qa emūt redditū in pecunia iam cōstitutum. Jtē idem redditus crescit ⁊ decrescit: nec est maior ꝯtitas redditus possessionis imobilis. Jtē stat piculo emptoris ⁊ multa alia que vide i Pe. de ancha. in. c. vsurarū. de vsu. libro. vi. qui his cōcordat limito tm̄ predicta vera nisi cōitas ipsa nōbiliter ledere-

retur ex ipsis emptionibus q̄ cuz pupillo cōparetur. vt. l. rēpublicā. C. de iure. reipublice. Jō ciui administratores nō possent eam damnificare nec factū eorum valeret in dānuz reipublice. vt. l. ordinis de ō cre. decu. ⁊. l. preses. C. de transac. ⁊. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. Jdeo nō valeret talis venditio nec emptio facta ab illis qui hoc sciunt sed tenerentur restituere totum qō receperunt.

80 ¶ Utrum liceat mutuare cōi nec alicui domino pro aliquo officio habendo ex quo spero cōsequi magnum honorē ⁊ lucrū. &. fm Jo. ō saxo. vbi. s. qp nō sine vsura: qz mutuans sic recipit expresse ex mutuo vltra sortez. Ego tm̄ credo qp si ex officio nō habeo consequi. nisi lucrum qō debito modo debetur tali exercitio cum nō possim illud hēre nisi mediante mutuo si sum aptus ad tale officium exercendū qp possum mutuū dare vt illud hēam sine vsura. qz qō accipio lucri nō respicit mutuū sz exercitiū principaliter. licz secundario postea mutuū. qō lucrum secūdario sperare ex mutuo non est vsura vt. s. dictum est. §. i. Si tm̄ ex statuto vel antiqua consuetudine volens hēre tale officiuz teneret aliquid soluere: ⁊ vt talem solutionem euitaret mutuū daret esset vsurarius.

81 ¶ Utruz mutuās super pignore aliqs cum tali pacto qp donec debitor sibi restituerit pecuniam ipse creditor habeat fructus pignoris. &. qp vsurari⁹ est. c. illo nos. de pigno. ⁊ qd teneat restituere. hēs. s. pignus. §. xij.

Usura. ij.

ō eius ꝓhibitiōe ⁊ penis tam ꝓtra vsurarios ꝯ ꝓtra fautores eorum.

1 ¶ Utrū vsura sit pctm̄ mortale. &. fz ocs tā thcologos in. iiij. di. xv. ꝯ ca-

nonist.as.in.c.qñ multi.xl.vij.di.ꝛ in c.sup eo.de vsu.ꝛ in multis alijs locis ꝙ sic. Hã vsura est malũ nõ solũ i se sicut homicidiũ qõ posset ex aliqua circũstãtia fieri sine peccato. vt in iudice seruato ordine ẽbito ꝛ huiusmodi. sed ét est malum ẽm se. Et iõ cum nulla circũstãtia pót bene fieri ẽ potestate ordinata ét a deo. ꝛ hoc ꝓbat̃ s. ꝙ sit malũ in se ꝛ ẽm se tali rõe. qꝛ est ꝓtra rõnem naturalis ꝓprietatis pecunie ad qõ sequit̃ vlteriꝰ ꝙ vẽdit̃ ibi illud qõ nõ est. ꝛ hec est rõ philosopi. v. ethi. ꝛ ꝑmo pol. vbi ꝓbat ꝙ ꝓ prius vsus pecunie ꝛ pricipalis ẽ eiꝰ cõsumptio siue distractio. qꝛ ẽ inuenta ad cõmutatiões faciendas. ꝛ ideo ẽm se est malum pro vsu pecunie mutuate precium recipere. qꝛ hoc ẽ vẽdere bis. vel vẽdere qõd nõ est. Probat̃. ꝛ alia rõe ẽm Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. arti. ij. sic pecunia mutuo accepta trãsit in dñium debitoris ita ꝙ fit sua ꝛ iõ magna est inequalitas ꝙ aliqs in re sui ꝓximi lucrũ querat cum nullum damnũ inde quicquid de re cõtingat incurrit. Multe alie rõnes assignant̃ a doctoribus. Sed ꝙ sit peccatum mortale melius probatur auctoritate diuine legis Ezechielis. xviij. ibi ad vsuras dãtem ꝛc. ꝛ i psal. xiiij. ibi qui pecuniam nõ ꝛc. ergo ex quo nõ viuet nec habitabit in regno dei demonstrat esse pctũ mortale ꝙ hibetur etiam Exo. xxij. Si pecuniã comodaueris ꝛc. facit. c. sup. eo ỏ vsu. Ẽñ si qs pertinaciter asserat vsuras exercere nõ esse pctũ. vt hereticus est puniendus. ꝛ procedi ỏz contra infamatos vel suspectos de huiusmodi erroꝛe. sicut contra infamatos de heresi. Cle. ex graui. de vsu. Hec etiã de iure ciuili hodie ꝓcedunt̃. imo sũt prohibite. vt no. glo. in. c. quid dicam xiiij. q. iij. ꝛ in. c. qꝛ in oibus. de vsu.

Quia ĩperatoꝛ dicit̃ se amplectere q̃ tuoꝛ concilia quoꝝ vnum. s. nicenum eas prohibet. in. d. c. qnoniam multi vt inanc. de ecclesia. titu. circa princi piũ. Item leges imitãtur canones in matrimonijs ꝛ vsuris. vt in auc. vt cleri. apud propꝛi. epos cõne. ij. q. iij. §. hinc colligit̃ ꝛ de no. op. nun. c. intelleximus. ꝛ in casu in quo videtur permitti nõ est vsura. sed rõne interesse illud plus exigit̃ nec ob. deutronomij. xxiij. nõ feneraberis fratri tuo. sꝫ alieno. qꝛ in vera lra nõ habetur illõ sed alieno. sed fuit per iudeos appositum. alr contradiceret sibi scriptura. vt patet exo. xxij. deutronomij. ij. vel dic ꝙ fuit ꝑmissio sicut ꝛ libellus repudij ne maius malum faceret. vt patet Isa. lvi. Item nec illud deutronomij. xv. feneraberis multis gentibus. ꝛ ipse a nullo fenus accipies qa ibi ponitur consequens pro antecedente quasi dicat tantam abundantiam habebis ꝙ poteris multis fenerari si volueris ꝛ tu a nullo mutuari indigebis. Item nec illud. c. ab illo xiiij. q. iij. quod intelligitur nõ vsura. Sed recuperato debiti li vsura. ꝛ sic licet dummodo non sit scandalum. vt supꝛa patet Vsura. primo. §. xxiij. ꝛ xlviij.

¶ Utrum liceat accipere sub vsuris ꝫ. vt colligo ex Rica. in. iiij. di. xv. q. v. ar. v. ꝛ Tho. ſa ſe. q. lxxviij. ar. iiij. ꝛ Inno. in. c. super eo. eodẽ titulo. ꝛ Jo. an. in. c. dilectus. de simo. ꝛ Pa. post Io. in d. c. sup eo. de vsu. Hu. ꝛ Archi. in. c. mouet ſa ſe. q. i. Quod aut ille qui accipit sub vsura hoc facit pro ope illicito. Et sic nullo modo licet immo secũdum Archi. ꝛ Rodo. peccat mortal̃. Aut facit pro ope illicito. et sic distinguo. qꝛ aut tale ẽ extreme necessitaꝫ. Et sic ꝺ Inno. i. d. c. sup eo. ꝙ si nõ possũ iducer ꝓximũ ad

mutuañ gratã & ego fame pereo nisi mutuet. q3 nihil iducere eũ ad mutuañ sb vsuris vt maiꝰ malũ euitet. s. homicidiũ & 3 pma fronte videat hoc dictũ mirabile: & nõ rõnabile. nec est hoc curare petiñ. sed volẽti cõmittere petiñ psuasio ẽ. vt saltẽ minꝰ peccet qđ 3. xiij. di. duo. Si ãt opꝰ nõ ẽ talis necessitatis extreme. tũc subdistinguo Aut ille parꝰ est dare sub vsuris. & sic 3 accipe ab eo sub vsuris solũ p oi operaꝫ necessario. qđ si omittere notabiliter dãnificarer vel notabilẽ paterer penuriã ego vl' alĩ. vl' pp subuẽtionẽ necessitatis sue vl' alteriꝰ fm Ricar. & tho. vbi ꝑ. vl' ꝑ3 archi. vbi. ꝑ. ẽt p opẽ vtili. et q̃ hẽo ꝓseq vtiliter. vl' ꝑ3 ho. & Pda. ino. Anto. de bu. & Jo. de ana. i. d. c. sup eo. ẽt p oi opere idifferẽti & plꝫ qz ꝑ3 Aug. i. enchi. Deꝰ vult oibꝰ petis ad aliqđ bonũ. sic sibi nos possumus. aut ille nõ ẽ paratꝰ dare sub vsuris. & sic ñ 3 iducere eũ ad mutuañ sub vsuris. nisi cũ peccãto mortali iducẽtis excepto casu maioris mali cuitãdi vt dictũ est fm Jnno.

3 ¶ Aubꝰ penis subiciunt vsurarij. &. q vltra penas qbꝰ puniunt a deo: si sũt vsurarij manifesti icurrũt multas penas a iure eis iflictas.

4 ¶ Prima sũt ifames ifamia iuris. C. er qbꝰ causis. irro. infa. l. iprobi. Añ vt dicit. d. Anto. in. c. Raynutiꝰ. de testa. ẽt de iure ciuili hodie ois vsurariꝰ ẽ ifamis. & ita dicit ẽt notare Bar. i. d. l. iprobũ. & p hoc fuisse determinatũ q si frater meꝰ instituit vsurariũ heređ. q ego possũ rũpere testm̃ p q̃rellã iofficiosi. C. ò iofficioso. te. l. fratres. & q sic de facto obtinuit & ꝓsulunt multo magis sũt ifames ò iur̃ canõico. vt i. c. ifames. iij. q. vij. & vi. q. i. ifames.

5 ¶ Scõa q ad cõtionẽ altaris nõ sũt admittẽdi. c. q2 i oibꝰ. de vsu. & itelli- gũt abbas & segl' Pda. in. d. c. q2 i oibꝰ q nõ debent admitti ad eccliam. q̃ celebrãt diuina: q2 assistẽtes i eccliã. tũc dicunt admitti ad cõtionẽ altaris & placet. vt ꝓfusi ꝛscipiscãt. vt dicim̃ de excõicato. in. c. pia. de excep. li. vi.

6 ¶ Certia q nõ admittũt ad oblatiõnẽ offerẽdũ. d. c. q2 in omnibus.

7 ¶ Quarta q nõ sepeliant̃ i eccliastica sepultura. d. c. q2 i oibꝰ. q̃ pena cũ onabꝰ p̃cẽdẽtibꝰ est laterañ. ꝓcilij posita in. d. c. q2 in omnibus. & additur ibidẽ. q si qs clericꝰ ꝯuenerit. s. recipiẽdo vsurariũ ad cõtionẽ vel oblationẽ ipso facto ẽ suspẽsus ab executione sui officij fm Pda. in d. c. q2 i oibus. q̃ sicut hoc vbũ subiacet iducit: sẽtiã ipso facto. vt no. glo. in. c. vnico de iniur. li. vi. Facit. c. si qs suadẽte. xvij. q. iij. Ergo fortiꝰ illud verbũ non neat & tãdiu donec ad arbitriũ epi satisfecerint & simil' in vsurarijs nulligunt̃ ipso iure ꝑ3 eundẽ Pda. in. d. c. q2 cũ in eo nullũ verbũ ponat̃ p qđ sntia hois exigat̃. Ber. vbo & Jo. ibidẽ videt̃ tenere q nec ꝯ clericos nec ꝯ vsurarios irrogant̃ ipso facto. Sed primũ puto verũ. tepẽtes vero tales vsuranos sũt excõicati ipso facto vt in Cle. eos de sepul. de quo. ſ. er cõicatio. vij. casu. xxxv. nisi cauerint idonee ipsi fm q infra dicam. Vel si ñ posuerũt. & signa tũ ꝓtinõtes oñderint heredes eoꝝ i q̃ũ hereditas sufficit. vt in. d. c. q̃q̃. no. de vsu. lib. vi.

8 ¶ Quita pẽa ẽ q ñ pñt recipi ad cõfessionẽ suorum peccatorũ donec de vsuris fuerit secundũ facultates eoꝝ plenius satisfactum. vel idonee cautũ illis quibus debent restitui vsure. extorte si sunt presentes vl' alijs qui possunt eis acqrere: vel eis abñtibꝰ. loci ordinario vel eius vicario vel presbꝛo parochie in q̃ habitãt vsurarij vl' tabel-

lioni de mandato ordinarij. ita quod certa quantitas exprimat in cautione ⁊ manifesta si apparet. vel si non apparet manifesta exprimat illa quantitas q̄ ad arbitriū ei⁹ q cautionē recipit videt. q si scienter minorē recepit tenebit ipse de suo. multomagis si nulla hoc habet in. c. ℞℞. de vsu. li. vi. Et no. hic q̄ nomine. idonee cautionis intelliguntur pignora vel fideiussores. l. si mādato. ticij. §. fi. ff. mādati q̄ si nō possent dare ꝑz Bar. ⁊ Jo. an. iu rabūt se hoc dare nō posse ⁊ facturos q̄ō ꝓmittūt. ō sen. exco. c. fi. §. illis. li. vi. Aduerte ēt q̄ illi q̄ pūt nobis acq rere sūt filij quos habemus in ptāte nostra. Jtē serui ꝓpij. Jtē serui i q̄bus hēmus vsūfructū. Jtē bui alienos quos bona fide possidemus tāq̄ seruos. vt instit. p q̄s perso. no. acq. §. i. Procurator aūt dño absēti hāc personalē obligatiōem nō acquiret p. l. quēadmodū. ff. de acq. pos. ⁊. l. generaliter. ⁊. l. q̄ meo. eo. ti. ꝟm Bar. ⁊ Jo. an. in. d. c. ℞℞. Jtē no. q̄ p loci ordinariū ꝟm Jo. an. vbi. s. intelligo epūm de iure. ⁊ idē de decano archipresbytero vel abbate q allegat de cō suetudine iurisdictionē hēret i spūalibus in loco in quo vsurari⁹ degit. itez q̄ō dicit de rectore prochie in q̄ vsurarius habitat multo fortiꝰ intellige de rectore prochie debitoris lesi. cū sit q̄si iudex ⁊ minister eius ꝟm Bar. ⁊ Jo. an. Facit. l. eum pro quo. ff. ō in ius vocā. Jtē scito q̄ p hoc q̄ō dicit de mādato ordinarij arguit Joā. an. q̄ tabellio i hoc casu nō acqrit actionē ēmeo ex sua stipulatione. nisi faciat istud de mādato ordinarij. Et hec bene notabis ꝓtra multos ꝓfessores.

¶ Sexta pena est q̄ nullꝰ dz intercē eor testamētis. nili satisfecerint. vt di etā, est in ꝓcedēti. q. d. c. ℞℞.

¶ Septima pena est q̄ testā eor sūt nulla ipso iure si nō satisfecerit. vt dictum est. d. c. ℞℞. 11

¶ Sed nūqd idē ē de codicillo sicut de testō. &. Bar. ⁊ Jo. an. ibidē q̄ sic ⁊ de q̄libet vltima volūtate alia vt pz ex ꝓncipio. d. c. ℞℞. q̄z large codicillus testatio mentis dicitur. xiij. q. ij. §. sed aliud. 12

¶ Sed qd si facit testm̄ ⁊ postea caret idonee vt. s. dictū est nūqd valebit. &. Bar. tenuit q̄ nō ꝑ regulā. nō firmatur de regu. iu. li. vi. q̄z ab initio nullum fuit sed magis placet opinio Jo. an. q tz q̄ sufficit q̄ aī mortē cauerit idonee. Nō q̄z testm̄ ꝓfirmatur in morte. Jtē q̄z oia iura fauent testis l. i. C. de sa. san. ec. Facit in ar. l. i. §. iij. ff. de lega. iij. Vbi legata ad pias cās relicta facta a filiofa. ⁊ a seruo ꝛz tēpore testamēti inspecto nō valeāt. si m̄ emancipatus vel manumissus pseuerat in eadē volūtate valebūt. Jtē accipere cautionē est q̄ūcūq̄z accipere. sicut ⁊ dare est q̄ūcūq̄z dare. i. q. i. eos ⁊ ꝑfata regula nō firmat. de solo tractu tpis loquitur.

¶ Octaua pena est q̄ nulla vniuersitas vel collegiū vel singularis persona vsurarios nō oriundos de terris ipsorū exercentes vel exercere volētes pecuniā fenebrē ꝓmittāt habitare in terris ipsor. sed q̄ expellāt nūq̄z ō cetero admittēdos vt i. c. vsuraz. ō vsu. li. vi. ⁊ incurrūt penā interdicti vniuersitas vel collegiū. epi vero ⁊ superiores suspensionis. epis inferiores ecclesiastici excōicationis ipso fcō si nō expulerit de terris suis. ꝛ. tres mensesve l domos ꝑfat̄ ad exercendū fenus locauerit vl sb q̄ūcūq̄z alio titulo ꝓcesserint et venditōis ꝟm Joā. an. quā penā si per mensez subsinuerint indurato animo terre eorum q̄diu i ipis 13

niozanť ſint ipſo facto interdicte. alij laici debét p excōicationē ad hoc idē cōpelli.nō obſtante quocūqz eorum ꝓuilegio. Et de hoc vide.ſ. Excōicatio.vij.caſu.xxij.

14 ¶ Sed qd dicem⁹ de dñis t cōitatibus q̄ ꝓcedūt iudeis vt poſſit exercere vſuras t locāt eis domos t faciunt ꝙuētiōes cū eis ſup vſuris exercēdis t vt iudices cogāt debitozes ſm ꝙuēta t hmōi.ſ.d.Andreas barbati⁹ t Pau.de caſtro. ꝓſilio.cccixxvi.t pe. de ancha.ꝓſilio.cexxx.t quidā alij conati ſūt tenere qꝫ licite facere poterāt dūmō auctozitas ſeu lnia ab ordinario obtineať.t hoc qz accedit ad bonū cōe totius reipublice. Itē qz ſic è cōſuetudo de cuius initij memoria nō exiſtit ꝓtū.t tollerātia romanoz pōtificū ꝓſerti i terris tpaſr ecclie ſubiectis. Et ió videť valere. Itē qz iſta cōceſſio nō è pcti nutritiua ex pte xp̄ianoz⁹ vt in c.ſuper eo.de vſu. Ex pte vo iudeoz nihil nobis de his q̄ foris ſunt.vñ dicit ter.in.c.qui ſincera.xlv. di.ſupernacue rei videť dare operam qui arcere nititť iudeos a pctō vt pote dānatos ꝓpter pfidiā. Et ió tollerātur in eoz ritibus. Hec ſunt in ſūma eoz motiua. Sed ſalua eorū reuerentia demonſtrabo.qꝫ nedum vere.ſed apte erronee ꝓſulerūt. Ad ꝓ clariozi intelligentia no ſm Sirar.de ſenis t refert Jo.an.in mercurialib⁹.in regula peccatū.li.vi.qꝫ triplex è pmiſſio ꝺ legē. Prima ſimplex idulgens penā ſolū.ſed nō culpā.t hoc nō pmit tit ecclia poſtribula ꝓpter mai⁹ malū ſeu peccatū euitandū.vt in.c.de niqz. ītā glo.in vbo venia.iiij.di. t in.c. veniēs ītā glo.fi.qui cle.vel vo. Secūda pmiſſio eſt toliēs ipedimentū. t iſto mō ecclia tollerat ritus iudeoz⁹ ꝓhibens xp̄ianis ne eos ipediant.d. c.qui ſincera.t.c.ſicut de iudeis Tertia pmiſſio eſt ꝓſtans iuuamē ꝺ quē modū ecclia pmittit clericū occidi a ſeculari iuſte.qz eū degradat t tradit. vt in.c.degradatio.de penis.li.vi. Et de hac habes in.c.nouimus.de ver. ſigni.t ꝓme.coz.v. Prima fit p maius malū cuitañ. Scōa ꝓpter bonuz qꝫ inde cōſeq ſpať vt.ſ. iudeos tollerādo lucrari poſſit vt in.d.c. qui ſincera.t vt nobis veritas in eorū ritib⁹ fiat no.vt dicit aug. Certua vo ñ poteſt fieri niſi de eo qō licitū è. Hā licitum eſt qꝫ maleficia nō remaneant ipunita.c.vt fame de ſen.excō.t i.l.ita vulneratus.ff.ad l.acquil. Ideo merito tradit clericū. Franciſcus in.ij.ſen. dicit qꝫ duo ſunt genera malorum vt dicit glo.ſuper illud ab occultis meis munda ꝛc. Quedā ſūt nr̄a que a nobis oriuntur.t his nullo mō cōſentire debemus nec directe nec idirecte Quedā vero ſunt aliena que fiunt ab alijs.t his nunqz ꝓſentire debemus directe ꝓſentu approbationis. Aliqñ tñ ꝺ ꝓſentire idirecte ꝓſenſu pmiſſionis: ſicut deus permittit aliqua mala ex cā rōnabili. Sine vo cauſa rōnabili nō ꝺ dñs dicit qꝫ recipe mutuuz ſub vſuris ex rōnabili cā: puta neceſſitatis vel vtilitatis ꝺ alias nō. Hec ille. Ex quibus ego concludo ad.q. qꝫ tales⁹ peccant mortaliter.t ſunt excōmunicati t tenentur ad reſtitutionez omniam vſurarum ex tali conuentione ſolutarū ſi iudei nō reſtituāt. Haz licet principes t cōmunitates poſſint permittere vſuras ꝓpter pma permiſſione. vt ꝺ Bal.t Bar.in.l.cunctos populos.C.de ſū.trī.qꝫ tñ ego nō admitto ſimpliciter quia magis malum eſt vſura quę è peccatū mortale ꝺ quodlibet damnum temporale vel corporale quod euitatur ꝓpter vſurā. Et

ideo nō pōt pmitti ppter maius ma
lū euitādū solū ꝓcedere dictū Bal. ⁊
Bar. qū maiora peccata si nō pmit-
terent simplr haberēt ꝓsequi. vt pu-
ta homicidia ⁊ hmōi. Ēllias nō cre-
do excusent ēt simplr pmittēdo. ar. c.
post miserabilē ō vsuris vbi ꝓcipit
eis vt cōpellāt iudeos restituere vsu-
ras. Ergo a fortiori ne exigāt, uide-
re tenent. Mā facilius ipediunt facie
da q̄s tollerent iam facta. vt in. c. quē
admodū. de iureiu. ⁊ l. pfe furioso. ff.
de his q sūt sui vel ali. iur. Philomi
nus pmissione ba pmittere nō pōt cū
nullū bonū sequat. imo multa mala
vt p3 vltra experientiā. per. c. vsuraꝝ ō
vsu. li. vi. Et multo minus pmissione
tertia. vt ē in ꝓposita. q. Mā null⁹ po-
test pctm̄ committere seu coopari vt
cōmittat, p quocūq3 bono obtinēdo
seu malo euitando ab alio. c. sup eo. ō
vsu. facit. c. pmuꝫ. xxij. q. ij. ⁊. c. forte.
xiij. q. v. ⁊. c. qō ait. xiij. di. in glo. ⁊ in
c. nō magno. ne cle. vel mo. Liceret
hñ alicui qñ eidē ponereť necessitas
duoꝝ maloꝝ pene sed nō culpe. Itē
liceret volēti facere vnū de duob⁹ ma
lis culpe ei psuadere vt minus faciat ⁊
maius dimittat: sed nō tertia pmissio
ne sed solum p̄ma ⁊ ba. Intelligo qñ
aliter nō possꝫ cōpesci qn vnū faciat
alias nō. ⁊ ita loqnť. c. duo. xiij. di. ⁊
ō cū tales neduꝫ consentiāt imo co
opanť vsurarie prauitati exercende
p3 q̄ peccāt mortalr ⁊ etiā sūt excōi
cati exquo paciscūť cū iudeis vt pos
sint exigere vsuras. aut q̄ eis iustitia
fiat de vsuris exigēdis. multo magis
si ad hoc interponūt decretuꝫ. Talia
enim pacta vel decreta facta ab illis
q habēt ptātē condendi leges vl statu
ta dicunť leges vel statuta. vt in. l. pe-
nultia. §. ille. C. de dona. iter vi. ⁊ vro.
⁊ in. l. cesar. ff. de publica. ⁊ utrobiq3
per Bar. ⁊ p eundē Bar. in. l. iiij. §.
actor. ff. de re iudi. Nō: q3 facientes ta
lia pacta nedū intendunt se obligare.
imo pncipalr volunt obligare oēs de
ciuitate ⁊ districtu. ⁊ obliganť etiā illi
q nō asserunt. ergo sūt statuta cū ex
pactis meris nō obligent nisi ꝓsentiē
tes. vt in. l. i. ff. de pac. Sed statuentes
vel p̄sumētes iudicare q̄ usure solua
tur sūt excōicati. Cle. i. de vsu. que cū
indistincte loquať hꝫ locū etiā de de-
cretis factis cū iudeis. vt tenet Lau-
dunus ibidē cū glo. ⁊. d. Lar. ⁊ Jo. ō
imo. Facit qō no. Clemē. i. c. i. de vsu.
li. vi. q vult q̄ pene eiusdē. c. ligāt etiā
locantes domos iudeis. ⁊ idem tꝫ. d.
Lau. de redol. tractatu. ō vsu. q. cxlvi.
Et q̄ teneant ad restitutiōeꝫ p3: qa
cām efficacē dāt dāno, prīmi ⁊ sine q̄
nō dānificarent. iō tenenť insolidū.
si illi nō restituent. vt p3. ē. Restitutio
p̄mo. i v̄bo vsurari⁹. §. viij. aduerte tm̄
hꝫ Laudunū ⁊ Pdau. in cle. de vsu.
q̄ si supradicti, phiberēt ne maiores
vsuras exigerēt dū nō cōsentiant de
minoribꝰ nō incurrēt penā excōicatio
nis. ⁊ sic tu serua qō. ē. dixi. vt etiam
cōsuluit. d. alex. de neno Hincētimus
⁊ multi p̄clariores doc. in scia ⁊ ꝓscia
q̄s supra allegati. q cōsuluerūt ꝫrium
nec ob. eorū motiua. Et p̄mo aucto-
ritas epi: q3 nō pōt dispensare ꝫ ius
cōe editū p sacrū pcliū. nisi ex cā ne
cessaria ⁊ verisilr nō precogitata, p sa
crū cōciliū. ita no. Bal. i. l. oēs populi
ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊. ē. dixi dispensatio. §.
v. que nō est hic in proposito. ⁊ multo
min⁹ obstat ꝓsuetudo. cū sit corrupte
la qñ continet in se pctm̄. c. flagitia.
xxxij. q. vii. Nec tollerātia sūmoꝝ pō
tificū. Mā papa nō pōt dispēsare cuꝫ
aliquo etiā iudeo vt mutuet sub vsu-
ris. d. c. sup eo: q3 vt probaui vsura est
malū in se ⁊ fm se. Et ideo pro nullo

bono põt licere vt in.d. c. sup eo pz ¶ Vltominus potest cooperari neqz auxilium dare vt vsure exigantur.qa agentes ꝛ ꝓsentientes digni sunt morte ad ro.primo. Si ergo non potest expresse nec etiam tacite. Et ideo de tali tollerantia dicitur quod permittimus non approbamus.c. hac ratiõe.xxxi. q.i. Et sic dicitur etiam multa per pacientiam tollerantur que si in iudicium deduceremus cassarentur.c.cum iam dudum de preben. Non ob.etiã qꝫ nil ad nos pertinet.ꝫ his qui foris sunt.c.multi.ij.q.i.quia hoc verũ nisi i duobus casibus. Primus quãdo illi qui sunt foris ledunt xpianos vel iniuriantur eis qz sic pertinet ad ecclesiam. Ita no. Inno.ꝛ doc.in.c.superbis de voto ꝛ ¶ Hostiẽ.ꝛ Jo.an.ꝛ cõiter alij i.c.gaudem⁹.de diuortijs.qꝫ si infidelis delinquit ℨ legez nature vel ℨ ius diuinũ potest puniri a iudice ecclesiastico. Et sic est i proposito.ꝛ ideo ipedit se ecclesia vt pz in.d.c.post miserabilem. Secũdus casus in quo nõ valet est qñ cooperamur alicui eorũz in peccato.qz pertinet ad nos.sicut ẽt in proposita.q. Intelligitur igitur ꝓpte nihil ad nos fm gl.in.c.iudei de iudeis.ſ.vt eis penam spiritualem infligamus.uel vt faciamus eis canones: aut christianam conuersationez imponamus eis inuitis.c.de Judeis xlv.di.propterea si attendas totum titulũ de vsu.tam in decretalibus qꝫ in vi.ꝛ Cle.ecclesia non tollerat aliqua tollerantia vsurarios.nec vult tollerẽtur a principibus christianis vt patet in dictis.c.post miserabilem.ꝛ.c.vsurarum. imo qꝫ vsure exigantur a christianis per iudeos est valde ignominiosum: cum Christiani sint Filij.et angarientur a iudeis qui sunt Serui.c. Et si iudeos.de iudeis. Nec valet qꝫ christiani efficientur Vsurarii quod erit maius malum.quia ꝛ si grauius peccet christianus in eodem genere peccati qꝫ infidelis vno respectu: tamen iudei grauius peccant aliis respectibus ꝛ in maius nocumentum christianitatis.quia vltra vsuram habent odium contra christianos quos spoliant Item sepius que lucrati sunt a christianis exportant ad partes infidelium non sic christiani qui vt sepius restituunt

¶ Nona pena est qꝫ si vsurarius solu- 15
uit alteri vsuras non potest repetere nisi prius ipse restituat illas quas extorsit ipse vel ille cuius heres est vt in c. Michael.de vsu. Fallit hoc in clerico vel procuratore qui nomine ecclesie repetunt vsuras quas soluerunt quibus non potest opponi quãuis ipsi sint vsurarij secundum ¶ Dan.in.d.c. Michael.

¶ Decima pena ẽ qꝫ ꝯnis cedat bo- 16
nis vsurarius nõ hẽtur ei respectꝰ ne egeat vt habeẽ in alijs debitoribus vt in.c.odoardus.de solu.ꝛ in.c.ii.de pigno.ita no.glo.in.d.c.qz in oĩbus

¶ Undecia pẽa ẽ qꝫ ad modũ rapto- 17
rũ ꝛ fuꝛ ñ solũ tenẽtur restituer rem quã acceperũt ꝓ vsuris vt in.c.cũ tu. de vsu.ſz ꝛ fructꝰ qs ꝓceperũt ꝛ q pcipi potuerũt a vo dño pz Rica.i.iij. xv.di.ꝛ cõiter oẽs doc.ꝓ quo facit.l. videamꝰ.§.in faviana qꝫ.ff.de vsu. Rõ.qz est male fidei possessor sine titulo.vt i.ſe.q.lattꝰ patebit. Et ideo sic tenetur sicut supra dixi de possessore male fidei. Restitutio primo.in verbo possessor

¶ Utrũ solutũ pro vsuris transeat in 18
dñium vsurarij.ꝛ.distiguẽdo: qꝫ Aut sũt res consumptibiles vsu.vt que cõsistũt in numero põdere ꝛ mẽsura vt pata pecũia granum vinũ ꝛ hmõdi.

ꝛ cū ista recipiāt actionē i genere suo l.ii.§.i.ff.si cer.pe.absq; dubio in istis transfertur dñium qñ sūt pmixta seu confūpta.l.si alteri núm.ff.de solu.ꝛ l.nā ꝛ si fur.ff.si cer.pe.ꝛ.l.si frumētuꝫ ff.de rei ven.Aut tale solutū sunt res mobiles q̄ seruādo seruari pñt.vl̄ im mobiles et in his an transeāt in dñiū vel nc fuerāt opiniones.glo.ꝛ Inno. in.c.Michael.de vsu.tꝫ q̄ vsurarius tenet ad restitutionē ex q̄si ꝯractu cō dictionē indebiti.et sic cōsequenter q̄ dñium sit trāslatū cū nemo condicat rē suā.preterq; a fure.l.fi.in fi.ff.vsufruc.quēad.ca.ꝛ inſti.de ac.§.sic itaq; Idē vī tenere glo in.c.si qs vsuram xiiij.q.iij.ꝛ in.c.si epm.xvi.q.vi.ꝛ in.c.ex transmissa de deci.ꝛ in.c.debitores de iureiur.ꝛ potest esse ró quia q̄n traditio hꝫ cōsensū dñi tradētis trāsfert dñium.l.ꝯctus ꝛ ibi p glos.C.de fide.instrumē.ꝛ in.l.multū.C.si qs alteri vel sibi.ꝛ notat in.l.traditionib⁹ C.de pac.et tꝫ tradat volūtate coacta tū volūtas est sufficiēs ad translationē dñij.l.si mulier.ff.qđ metus cā.xv.q.i. merito. Sed hīs nō obstantib⁹ salua semp meliori determinatione iuxta illud.l.Claudi⁹ felix in fi.ff.q po.in pigno.ha.Dico q̄ nullo mó trāsfertur dñiū. Quod pbo sic ex nuda traditione nō trāsfertur dñiū.l.nūq; nuda.ꝛ ibi p glo.ff.de acq.re.do.l.traditionibus.C.de pac. Sed solutum p vsuram nūde.tradit pꝫ si inspiciantur oēs tituli ex q̄bus res alterius acquirit quo ad dñiū q̄ sūt isti.p ēpto pro mutuo. p trasacto p herede p derelicto.pro legato.p dote.p suo.p dōato.p vsucapto.p ꝓscripto.p cōmisso.p iudicato.p pena.p socio p soluto.de quibus habes.ſ.Usucapio.§.v.quorum nullo vestit.Si dicis q̄ vestitur titulo pro soluto rōe pacti.seu p missiōis

Ad hoc dico q̄ tale pactū seu pmissio est nulla.nec oritur aliq̄ obligatio. naturalis vel ciuilis.vt pꝫ in.d.c.debitores ꝛ ibi hoc tꝫ pria glo.ꝛ Joan.d imo.ꝛ Pa.Rō.q̄ cū lex.resistit non orit obligatio ēt naturalis ēt si alteri ꝯuenti tū resistat.l.cū lex.ꝛ ibi bart. ff.d fideiuſ. Sed cū vsura ꝓhibeatur pagia vtriusq; testi.c.sup eo.de vsu.ꝛ etiaꝫ fit ꝯ naturā vt pbat Ari.i.politi. Igitur sequit q̄ tale pactū seu pmissio soluēdi vsuras nō inducit obligationē. Ergo nō pót dici q̄ vestiat pro soluto. Si asseris saltē soluit credens se debere.ꝛ sic p errorē.qđ sufficit ad trāslationem dñij vt no.in.c.fi.de solu.negat hoc.q̄ cōiter sciūt se nō obligatos:si dicis ergo soluūt sciēt idebitū ꝛ sic trāsfert.dñium.cū p̄sumāt donare.l.cuius p errorē.ff.de re.iur. Ad hoc.ſ.Host.q̄ est vex q̄ solutū scienter idebite p̄sumit donatū in solutiōe nō ꝓbata a iure sed nō i illa q̄ ꝓbat a iure.vt est i casu nr̄o.Sequit ergo q̄ nō est donatio vera quia nemo sic itēdit nec p̄sumpta q̄ ꝓbata a iure.nec solutio debuit veri vl̄ putatiue veri.ergo nuda traditio.Et sic nō trāsfert dñium.Hoc idē ꝓbatur p glo.in.d.l.traditionibus q̄ vult q̄ ad hoc vt traditio trāsferat dñium requirit. Dño q̄ sit facta cū cā.vt.d. l.nūq;.ꝛ q̄ cā sit idonea.§.p traditionē isti.de vex diui.ꝛ a dño.l. traditio ff.de acq.re.do.qđ nō est in soluto p vsuris.q̄ ꝛ si sit cā.tñ nō idōea: ꝓbat ēt hoc idē ista rōne.Ex ꝯctu nullo.ꝛ cui lex resistit nūq; trāsfertur dñiū.l. nō dubiū.C.de legi.tenet Bar.ꝛ cōiter.doc.i.l.i.§.si vir vxori.ff.d acquir. pos. Cū ergo ꝯctus vsurarius sit huiusmodi.vt pꝫ in.c.ii.ꝛ.iij. ꝛ.c.cōsuluit.de vsu.Ergo nō trāsfert dñium. et hāc opinionē vident tenere cōiter

noc.in.c.i lris.⁊ Ibi Jo.an.⁊.d.an.in c.ℭℨℭℨ ō vsu.li.vi.⁊ ibi io.an.⁊ gemi. ⁊ Fed.i suo ꝓsi.xxii.⁊ Ange.i sua disputatione que incipit. Elstensis miles circa fin.que dicunt ꝙ vsurarius tenetur ex delicto ad restitutionē ⁊ dānato ac reprobato pagina vtrinsq; restī vt dictū est.⁊ pz in.c.tua nos ibi.in crie ⁊c.ergo pz ꝙ nō acquirit dñiumi.q2 qui teneť ex delicto ad aliquā rē restituendā nō est dñs vt pz in fure.l.i re furtiua.⁊.l.si nō manifestus.ff.de cōdi.fur. Hanc ēt sequunť cōiter theologi.et hec est tenenda.preserti.in foro ꝓscie q2 sicut dicit Archi.i.c.si qs vsurā.xiiii.q.iii.sicut vi cōpulsiua rez alienā raptēs fictione iuris ciuilis efficitur dñs rei.tamē iure ptorio penes prozē dñm rei dñium remanet.l.metū aut i pñtez.§.Julian⁹.ff.ꝙ me.cā Sic saltē dicendū ē in soluto pro vsuris.et bene.facit ter.ibi duz dicit quia res in bonis est eius q vim passus est. Hec ob.glo in ōriū aducte.q2 potest dici ꝙ ibi nō figūt pedes.pa.q2 voluerūt ēt inducere hipothecā.super omnibus.bonis.p vsuris restituēdis.vel dicēdū ꝙ loquūť in rebus cōsumptibilibus. Nō ob.ēt rō adducta in contrariū qñ nō solū requiritur traditio ⁊ cōsēsus tradētis sed ēt titulus verus vel putatiue verus.vt.s.probatū ē Et si quis volt cōtēdere ꝙ fictione iuris ciuilis efficiť dñs.tñ iure diuino ⁊ canonico oz ꝓcludere ꝙ dominium rei remaneat apud soluētem nisi aliud ex eius volūtate disponať. Et sic peridest in ꝓscia quo ad oēm effectum ac si nō esset trāslatū dñium hoc patet qa si res extat sēp vsurarius teneť eā restituere cū fructibus vt.s.dictum est. Restitutio primo in ⁊bo vsurarius.§. iiij. Nec potest dare tantundez seu estimationem ꝛ voluntatez dñi cū iura astringāt eū ad restitutionē.qđ tam prauе acceperūt.c.cū tu de vsu.ibi donec reddāt quod tam prauе acceperunt. facit in ar.ad hoc.l.ii.in prin.ff.si cer. pe.⁊ textus clarus i.c.si res.xiiij.q.vi. Si vero alienauit tūc de equitate canonica tertius possidens pōt ꝙuenīri ⁊ ab eo dicta res aduocari offō iudicis vt notabiliter tz Bal.in.l.rez quā C.de iur.do.nulla habita distinctione an possideat titulo oneroso vel lucratiuo. Nam dicta distictio bene debet fieri in re ēpta ex pecunia vsuraria vt p glo.in.d.c.cū tu.in fi. Sz in re ipsa formaliter data ꝓ vsuris nō cadit dicta distinctio sed pōt peti a quocunq; possidente etiam titulo oneroso ex q̄ res est affecta illo vicio. Facit.l.si cum exceptione.§.aliqñ.⁊.l.metū.§. Julianus.ff.qđ me.cā iūcta equiparatione Archi.in.d.c.si quis vsuram.de qua supradictum est

¶ Sed quero qs dicatur manifestus vsurarius vt subiciatur pēis supradictis.&.vt colligo ex Jo.an.⁊ Pa.in.c.qz in omnibus ⁊ Jo.an.⁊ Archi.i c.i.de vsu.li.vi. Ille.dicit manifestus Primo q est notorius de iure.puta. qz conuictus vel cōdēnatus de vsuris seu coram iudice spōte cōfessus.c.cū olim ⁊.c.super quibusdam de ver.sig. Secūdo qui est notorius de facto notorietate facti.puta tenet altaī paratū vel mutuat in camera oībus volentib⁹.sicut meretrix in postribulo patet cuilibet.ar.de co.cle.⁊ mu.c.tua.⁊.c. fi.ita dicit Bar.in.l.ii.ff.de fur.⁊ bal. in.l.heredes palā.ff.de testa. Jte tertio dī manifestus fm Glos.in.c.ii.de vsu.lib.vi.qñ quis coram sacerdote ⁊ testibus confessus in articulo mortis est se vsurarium ⁊ mandauit Restitui vsuras ⁊ resignauit libros. Quaz glo. Federic⁹ consilio.viij.dicit veram.qñ

simul oia ꝓfata cõcurrũt alias cõfessio sola extudicialis non faceret manifestum. Facit.c.venerabilibus.§.secus de sen.excõ.li.vi. Nec solus mandatum de vsuris restituendis als manifestũ non aliquo predictorum modorum.sed vel per famam tantũ.aut alio modo a predictis non incurrũt ipso iure prefatas penas ꝟ communiter doctores nisi publicentur per ordinarium loci.

20 ¶ Quid requirit ad publicatõnẽ faciendã.&.q̃ sufficiãt certa argumẽta cum fama.d.c.tua ⁊ licet nullus accusator appareat nihilominꝰ ordinarius ꝓcedere põt ex officio.aduerte nñ ꝺm ℞a.in.c.ad nr̃am de emp.⁊ vẽ. q̃ si est publicus ⁊ indubitatũ q̃ plus qs vẽdit ad credẽtiã ꝯ ꝑ ꝓcio statim soluẽdo q̃ testiñ eor̃ est nullũ ipso iure.ꝓpter dispositionẽ.c.ꝯꝯ de vsu. li.vi.q̃ tales sũt vsurarij.vt ꝓz in simili in.c.nauiganti ō vsu.⁊ sũt publici.ex quo publice hoc exercent vt ꝓz in libris eorum. Nec ob.q̃ sunt ficti quia d.c.ad nr̃am pena cõtra vsurarios instituta exercer̃ ẽt ꝓtra fictos vsurarios:qñ in veritate sunt vsurarij.Facit l.nõ dubiũ.C.de legi.Itẽ no.ꝺm Fede.ꝓsi.viii.⁊ sequitur ℞a. in.c.cum in dioceſi de vsu.q̃ ꝛ quis in vita nõ fuerit declaratꝰ vsurarius ⁊ fecerit testamentum nihilominus post mortẽ ꝛ poterũt fieri ꝓbationes ad declarañ. q̃ erat manifestus. Ita ꝛ Joã.an.in. c.i.de vsu.li.vi.in nouella.⁊ Semini. ibidem. Et omnes iste erũt bone probationes.puta si differebat solutionẽ vt plus venderet.vt in.c.in ciuitate ō vsu. Item si emit possessiones cuꝫ pacto de retrouendendo pro maiori ꝓcio.vel secundum Bal.in.c.i.de feu. dato.in,ui.le.co.quando emit cũ pacto de retrouẽdendo post quiquẽniuꝫ ⁊ non ante si est ꝓsuetus similes contractus facere presumitur vsurarius ar.d.c.illo vos.de pigno. Item presumitur vsurarius qñ facit facere qs confessionem coram episcopo q̃ instrumentũ est de vero ⁊ puro capitali q̃ cẽsetur collusio in fraudem vsurarum presumptione prefati.c.illo vos ꝺm Bal.in.l.i.C.de collusione dete. qõ.c.i hoc articulo prevalet cõfessioni. Et sic fuit obtẽtũ coram epõ tuderti no contra vnũ qui multas confessiones tales fecerat fieri. Item qñ pars dicit in instrumento q̃ nõ p simulatõnem sed per veram veritatem talẽ ꝯ cũ facit oritur ꝓsumptio vehementissima ꝟ bal.in.l.iii.C.plꝰ valere quod agitur. Facit glo.in.l.si quis sub cõditione.ff.de cõdi.insti. Et quod no.gl. pegrina in.l.cum allegas.C.de vsu.⁊ pulchrum dictum ang.in.l sicut.§.superuacuꝫ.ff.qui mo.pi.vel hipo.sol. Itẽ probatur vsurarius ex libris suis vel p instrumẽta ꝺm archi.in.c.q̃ sincera.xlv.di.⁊ probat per ar.d.c.dicit ẽt Bal.in.l.dõatio.C.de dona.q̃ manifestus vsurarius ꝓbatur etiã p priuatam scripturã. Item qñ est cõmunis opio q̃ sit vsurarꝰ.vt dicit Bal. in.l.i.in.iii.col.C.de sacro.san.ec. Itẽ qñ tot ⁊ totiens feneratus fuit q̃ non possit nisi esse liquidum in populo.vt dicit Bald.in.l.i.in.iij.col.C.de falsa cã adiec.le. Item qñ ex coniecturis apparet vsurarius ⁊ inditijs.vt dicit Bald.in.l.cum proponebaꝫ in pri.ff. de le.ii.⁊ in.l.ciues.C.ō appel. Et breuiter dic q̃ iudex habet arbitrari ex additis coherentijs q̃ sit manifestus puta.quia publice feneraꝫ q̃ ꝑ vsurario habetur cõmuniter ⁊ reputaꝫ q̃ alias fuit declaratus ⁊ similia. Ita dicit Bal.in addi.ad Spe.in ti.de appel.in ver.an aũt sit manifestus Dicit

ēt ſede. cō ſi. viij. q̄ eſt manifeſtum. ſ quo in. d. cō ſi. lugdun. dī Luius pro bario eſt euidēs ⁊ manifeſta. vbi gl̄a. Defectus viſus ⁊ auditus. ⁊ ſcie non pala apparet oibus. ⁊ tñ ſubiciendo examini ſit euidens ⁊ manifeſtus. vti c. ij. de preſump. Sic q̄n p modicam examinationem pmptā ⁊ facilē. puta p libros rationum ⁊ huiuſmōi ſit euidēs dī manifeſtus. Et ideo aduocati ⁊ procuratores q defendūt eos cō tractus feneraticios peccant mortaliꝛ p. c. i. cū ibi no. de offi. dele. ⁊ per. c. i. de vſu. l. i. vi. ⁊ tenēt̄ur ad reſtitutione vt. ſ. Reſtitutio primo in verbo vſurarius. ſ. viij. Propterea bene dicit tex. in. l. i. ſ. fi. ff. de dote ple. Rei ſatis demonſtrate frustra fit demonſtratio Hec ibi.

Vſusclauium vid. ſ. Claues ecclie. ⁊. ſ. cōfeſſio. v. ⁊ quo ad excōicationem vide. ſ. Abſolutio tertio. ⁊. ſ. Interrogationes in fi.

Vſus eſt ius vtēdi reb⁹ alienis ſalua rer⁹ ſubſtātia fm azo. in sūma.

1 ¶ Vſuarius dicitur cui tñ re ad vſū quotidianū vti licet: Inſti. de vſu ⁊ ha. ſ. i. vnde nō ſolū vſuarius pōt sūmere fr̄ū ſibi expedit. ſed etiā ſibi ⁊ familie ſue. l. plenum in fi. ff. de vſu ⁊ habi.

2 ¶ Quid ſi vſus domus ſit relict⁹ marito. ſ. poterit habitare i ea etiā vxor parētes filij ſerui ⁊ liberti. ⁊ hoſpites in domo recipere ⁊ ſi penſionem habeāt dummodo vna cum hoſpite ⁊ non ſeparatim domum inhabitet vt l. ceterum in principio. ff. eodē. Idez dic i muliere ēt ſi vidua erat ⁊ poſtea nupſit. ff. de vſu ⁊ ha. l. cui vſus. ⁊. l. ceterum. ⁊. l. non ſolum.

3 ¶ Quid ſi pecoris vſus ſit relict⁹ alicui. ſ. q̄ neq̄ Lana neq̄ lacte neq̄ agnis vti poterit. ſed ad ſtercorizādū ⁊ modico lacte vti poterit. ff. de vſu ⁊ ha. l. plenū. ſ. ſed ⁊ ſi pecoris.

4 ¶ Vtrū ille cui legat vſus ſilue poſſit incidere ⁊ vēdere ſicut vſufructuari⁹ ſ. q̄ ſic. qualiter nihil habitur⁹ eſſet ex legato. ff. de vſu ⁊ hab. l. diuus. limitat hoc Engel⁹ are. ibi q̄n ſilua eſt longe. vt pro conducendis lignis poſſit vendere alias non.

Vſusfructus eſt ius alienis rebus vtendi fruendi ſalua rer⁹ ſubſtātia. q̄ eſt ius in corpore quo ſublato ⁊ ipſum tolli neceſſe eſt. ff. de vſu fruc. l. i. ⁊ Inſti. eo. ti. in princi. Differt vſufructuarius ab emphiteota q̄ ille hz vtile dīm̄z iſte ſolū ius vtendi. Item differt ab vſuario. Namis cui nudus vſus fundi datur. nihil hz vlterius in eo niſi vt oleribus pomis feno ⁊ huiuſmodi vtatur ad vſum quotidianum ⁊ in eo moretur. ſed nulli alij ius quod habet aut vendere aut locaꝛ aut gratis concedere pōt. ſz vſufructuarius ſic. Inſti. de vſu ⁊ habi. ſ. i. Multomagis differt ab vſu nō iuris ſed facti quo frēs minores vtunt in quo vſuarius nullum ius hz ſed tñ factum pro neceſſitate vite. de ver. ſignī. c. erijt qui ſeminat li. vi. ⁊ ppter ea addit vbū fructus.

¶ Quaꝛ cōſtituaꝛ uſufructus. ſ. pactionibus ⁊ ſtipulationibus ⁊ familie herciſcūde cōpoſitiōe ⁊ cōſenſu. Itē in teſtō legādo. vt. ff. de vſufr. l. omniū ⁊. l. vſufructus pluribus. Itez cū quis legat habitationē in domo ſua ē perinde ac ſi legaret vſufructū habitatōis vt eſt caſus in. l. cum ātiqtas. C. ō vſufruc. Et ſō pōt locare vt ibi ⁊ comodare. l. i. ſ. inter comodatū. ff. como.

2 ¶ In qbus reb⁹ ꝓstituit vsufruct⁹. ꝛ. in oib⁹ reb⁹ q̄ vsu non ꝯsumũt ꝓprie vt. ff. eo. l. oium in reb⁹ vo q̄ vsu consumunt nõ ꝓprie vsufruct⁹ ꝓstituitur ꝫ vtilitat⁹ cã receptũ ẽ vt etiã i his cõstituat⁹. Ergo constituit i pecũia vino grano ꝛ hmõi. insti. eo. §. ꝓstituit. vñ no. q̄ illud qõ nõ renascit nõ dr esse in vsufructu. l. diuortio. §. si fũdũ. ꝛ. §. si vir in fũdo. ff. solu. matrimo. iõ lapis qui nõ renascitur nõ est in vsufructu ꝛ creta ꝛ hmõi. qõ no. q̄ legato vsufructu nõ ventũt talia. Item arbores cedue vt salices ꝛ hmõi sunt in vsufructu. sed arbores fructifere nõ possent cedi pro vsufructu

3 ¶ Ad quid teneť vsufructuarius. ꝛ. tenetur ꝓstare cautionẽ q̄ in rebus q̄ vsu nõ cõsumũtur arbitrio boni viri ipsis vtetur salua rer̄ substãa: sicut qlibet bonus vir vtitur ꝛ fruitur re propria. ꝛ fo q̄ finito vsufructu restituet ꝓpetario id qõ supest. In reb⁹ vo q̄ vsu cõsumuntur dr ꝓstare cautiones de his exhibendis in ea qualitate vel si vult ꝯsumere q̄ ꝓstabit extimationẽ illorũ bonor̄. d. c. vltio in glo. de pigno. hoc notatur. ff. de vsufr. earũ rerum que vsu ꝯsumuntur. l. prima §a ꝛ tertia. ꝛ. d. §. cõstituitur.

4 ¶ Sed qd de his rebus que vsu nõ ꝯsumunť sed minuunť vt vegetes ꝛ similia q̄ vsu veterascunt ꝛ minuũtur nõ aũt ipso facto sicut vinũ oleũ ꝛ similia. ꝛ. Ba. in. d. c. fi. q̄ cauebit de restituendo qõ supererit finito vsufructu vt pz in. l. i ff. vsufru. quẽadmodũ caueat. vbi est casus facit. l. i. ff. ỏ vsufru. earũ rer̄ vbi ista duo ponunť vt diuersa. s. q̄ vsu consumũť ꝛ que vsu minuũť. Et iõ iura q̄ volunt vt extimatio ꝓstet. loquunť in his q̄ vsu cõsumũť. vt i. l. si ubi vini olei. ff. ỏ vsufr. earũ rerũ. Ergo nõ debent extẽdi ad ea que nõ cõsumunť sed minuũť. qz aliter vsufructuario esset preiudiciu. Et facit pro hoc exemplũ i re comodata que vsu minuit vbi dominũ pertinet ad dominum nõ ad comodatariũ. l. eũ qui. ff. comodati.

¶ Utrũ vsufructuari⁹ nõ prestãs cau 5
tionem a principio ꝛ recipiẽs fructus teneat eos restituere. ꝛ. Ba. in. c. cũ cõstet de pigno. doc. cõiter distinguit ꝯordando gl. iuris ciuilis q̄ sunt ꝯrie sic: aut bona fide recipit puta. qa nõ fuit exacta cautio. nec maliciose distulit ꝓstare. ꝛ hz locũ gl. in. l. vroz. la ꝓma. ff. de vsufr. lega. que tz q̄ nõ tenetur restituere. Aut exactus nõ ꝓstitit cautionez vel fuit in mala fide maliciose cũ sciret se obligatũ ꝛ nõ ꝓstitit sic teneť restituere tanq̄z indebite ꝓceptos. qz nõ facit suos. ꝛ sic intelligenda est glo. in. l. si cuius. ff. de vsuf. facit. l. sed ꝛ si. §. scire. ff de peti. here. Ubi errans in iure facit fructus suos nõ male fidei possessor.

¶ Sed numqd testator poterit remit 6
tere ne cautio prestetur. ꝛ. Ba. in. l. i. C. de vsufru. ꝛ in. l. scire. C. vt in posl. lega. q̄ sic in rebus que vsu cõsumũtur. In rebus vero que vsu nõ consumuntur non põt. Rõ. qz daret materia delinquẽdi nec curaret vti sicut bonus vir. sed in alijs cessat cũ solus teneatur ad extimationẽ. qõ verũ est nisi ꝓprietas fuisset eidez vsufructuario legata vsq̄z ad certum diem ꝛ vsu fructus pure. quia hoc casu cautio nõ est prestãda. vt in. l. si vsufructus. §. plane. ff. vsufru. quẽadmodum caueat

¶ Utrum sufficiat cautio iuratoria. 7
ꝛ. q̄ si vsufructuarius est persona suspecta non sufficit. alias sic ꝛ hoc sequit Ba. in. c. cũ ꝯstet de pigno. ar. in. c. p vestras ỏ vote post diuor. resti. ubi bonus rex. in simili ꝛ in auc. generaliter

C.de epiſ.ꝛ cle.

8 ¶ Vtrū vſufructuarius teneatur ad expenſas in re de qua habet vſufructum.ff.Ludo.de ro.in no.q̄ ſic ad expenſas paruas ꝛ ad collectas ꝛ ad refectionem de collecta. q̄ teneatur habes.l.q̄ro.ff.de vſufr.lega.l. apud Julianū.§.heres.ff.de lega.i.ꝛ.l.hactenus.ff.de vſufru.Quod limita niſi quando collecta tanta eſſet q̄ equiua leret perceptioni fructuū:quia ſolum teneretur dominus gl.eſtan.l.qui cō cubinam.§.qui ertos.ff.de le.iij. quā ſequuntur Dy.ꝛ Bar.in.l.his verbiſ §.idem teſtator.ff.de lega.iij. Idē dic in expenſis pro refectiōe.niſi eſſet ei legatus vſufructus generaliter oium rerum:quia ſic tenetur ad omnes expenſas vel renunciare.d.l. hactenus ꝛ quod ibi no.de fide inſtru.c. S. petuus in glo.

9 ¶ Sed quid de vſuario.&.idez ibidem q̄ aut dominus participat in comodo rei cuius mihi legatus eſt vſus puta.quia domus eſt ampla.ꝛ tūc tenetur dominus tantum.Aut nō participat.ſed ſolus vſuarius.Et ſic tenetur ad expēſas.l.ſi domus.ff.ō vſu q̄ habi.

10 ¶ Quero quid erit quando teſtator reliquit vxorem dñam ꝛ vſufructuariā omnium bonoꝝ ſuoꝝ q̄diu vixerit vel vitam vidualem duxerit.dic vt ſ.Legatum.i.§.xlvij.poteſt tamen talis vxor laudare ꝛ laudemium recipere.nec per hoc videtur cōdicto heredis deterior:ſicut nec eccleſie ſi prelatus beneficia vacantia conferat vel electos confirmet.cū talia non poſſit retinere ad manus ſuas.de inſti.c. ſi.de offi.archipreſbyteri c.ſi.ꝛ feuda antiqua concedat.c.ij. de feudis.

11 ¶ Sed nunquid ex vſufructu legato grauabitur heres in legitima.&.q̄ non nec quo ad proprietatē nec quo ad vſufructum.C.de inofficio.teſtō.l. quoniā ꝛ auc.nouiſſima. ꝛ.l. ſcim⁹.§. cū aūt.Idez dic in trebellianica quo ad alium heredem vel alios quibus legitima debetur quia detrahent q̄rtam ſuam heredes ō tali vſufructu legato.niſi ſit ipſe heres. cui vſufruct⁹ eſt legat⁹ etiā.d.l. vxori.ꝛ.ff.de vſufr. l.omniū.ꝛ.l.ſi mihi ꝛ tibi.

12 ¶ Vtrū ille cui eſt relict⁹ vſufructus omniū bonorum teneatur ſolvere ea alienuz de ipſis bonis.&.fm Jo.q̄ ſic Sec⁹ſi ſolum eſſet relict⁹ vſufruct⁹ aliquarū rerum.ff.de vſufru.lega. l.ſi.Dau.de caſtro ꝓſilio.cccxxv. dicit q̄ ꝓprietari⁹ tenetur principaliter.ſ.ad vendendū de bonis pro ſolutione eris alieni.ꝛ ſic vſufructuari⁹ ſecūdario participabit in ſolutione ꝛ ſic minorez vſumfructum habebit.p quo facit.l.ſi.§.ſi aūt ea alienū.C. de bonis que libe.ꝛ eſt verior opinio.

13 ¶ Quō amittitur vſufruct⁹.&.q̄ q̄tuor modis.Jo.dio per mortē vſufructuarii de pigno.c.ſi.in glo.

14 ¶ Secūdo p maxima ꝛ mediaz capitis diminutionem nō aūt ꝓpter minimā.ꝛ maxima diminutio capitis eſt cū aliquis ſimul ꝛ libertatē ꝛ ciuitatē amittit.q̄ accidit his q̄ efficiunt ſerui pene ꝓpter delictū ſuū.vel qui ꝓpter ingratitudinē redigunt in ſeruitutē.Dedita ē cū ciuitas amittit ꝛ libertas retinet.q̄ accidit cuz aqua ꝛ ignis interdicit.vel in inſulaz deportat.Minima ē.cū ciuitas ꝛ libertas retinet.ſed ſtatus mutatur q̄ accidit his qui ſui iuris erant facti ſunt iuris alieni.vel eō.Inſti.ō capit dimi.Hec dicte ſunt mortes ciuiles.ff.pro ſocio.l.ſocietatem Certa non q̄ oia iura tranſeunt ad patrez cui arrogatus ſe donat.Inſti.de adop.§.ſed hodie

C.de fa.sanc.ec.aut.ingressi.de testa: c.qz ingredientibus.

15 ¶ Tertio amittitur si res perierit in qua erat vsufructus. Insti.eo.§. finitur.ff.qui.mo.vsufruc. ami.l.i. ꝛ per totum.ꝛ hoc si erat constitutus.d.l.i. Quia quod nó est amitti non pót in glo.ibidem cum concordantijs suis.

16 ¶ Quid si vniuersitati sit vsufruct⁹ legat⁹ vel ciuitati.&.durabit spacio cẽ tũ annorũ.ff.eo.t.l.an vsufructũ. nisi in ciuitate aratrũ inducatur.ita ꝙ desinat esse ciuitas vel vniuersitas.ff. qui.mo.vsufr.amit.l.fi.

17 ¶ Utrum cũ plures sunt vsufructuarij ꝛ vnus moritur reuertatur ad proprietarium.&.ꝙ nõ.sed accrescit alteri vsufructuario.ff.de vsufr.accre.p totum.ꝛ.ff.qui.mo.vsuf.ami.l.excepta. solum ergo reddit ad proprietariũ qñ oẽs deficiũt.Insti.eo.§.i.

18 ¶ Quid si vsufructus relinquatur alicui donec filiꝰ pupillus ad puberta tem ꝓuenerit ꝛ pupillus moritur ante pubertatem.&.ꝙ vsufructus durabit vsqꝫ ad etatem completam.Si vero sit relictus sub incerto tempore puta donec talis furiosus resipuerit.ꝛ antequꝫ resipiscat moritur sic durabit toto tempore vite vsufructuarij.quia possibile fuit vt toto eius tempore in furia pseueraret vt in.l.ambiguitatem. C.eo.

19 ¶ Quarto amittitur vsusfructus per non vsum non simpliciter.sed eo modo quo etiam dominium rei perditur vt per prescriptionem. vt.s. prescriptio dictum est.ꝛ no.in.l.pe.C.eo.

20 ¶ Sed ad quem reuertetur vsufructus quando per capitis diminutionem amittitur.&.si est filius ad patrẽ si seruus ad dominum.si pater vel alius transibit ad filium aut heredẽ eiꝰ non ad proprietarium.vt i.l.fi.C.eo. Intellige ꝙdiu viuet ille cui vsufructus fuerat legat⁹.ar.predicte.l. ambiguitatem.

21 ¶ Utrum cum vsufructus vniuersaliter gregis vel armenti est legatus si moriatur teneatur vsufructuarius reficere.&.ꝙ sic ex gnatis gregum tenetur submittere alia loco mortuorum capitum.Secus si tñ in animabus legetur vsufructus.quia non tenetur reficere si moriant sine sua culpa.ff.eo.l.vetus Insti.de re.diui.§.sz ꝛ si gregis. Idem dic ꝙ debet in vinearum mortuarum ꝛ arborũ loco alias instituere ꝛ colere. Nam quasi bonus paterfa.debet uti vt in.d.§.sed ꝛ si gregis.

22 ¶ Utrum vsufructus legat⁹ filio existenti in potestate patris amittatur per mortem eius.&.Bar.in.l. ex litteris. C.de vsu ꝛ habi.ꝙ non extinguitur. quia presumitur contemplatione patris legatus: sed remanebit patri. Si vero pater premoriatur.sic presumit contemplatione filij legatus ꝛ non extinguetur.sed erit filij aduentitiũ.

23 ¶ Utrum vsufructuarius possit cedere vel vendere comoditatem vsufructus.&.Bar.in.l.interest.C.de vsu ꝛ habi.ꝙ sic.sed non ius vsufructus. Similiter ille cui legata est in testõ domus ad inhabitandum poterit alteri locare ꝛ finietur soluz morte ipsius cui legata est.l. Si habitatio.ff.de vsu ꝛ habi.ꝛ Insti.eo.§.fi.

Uxor dr mulier postꝫ ꝺxit ꝓ verba ꝺ pñti. licet nũdum consumauerit.ꝛ hoc in oibus fauorabilibus.Sed in odiosis appellatiõe vxoris venit solũ illa que matrimonium consumauit. vt in.l.non sine.C.de bo.que li. Mo. Ba.in.c.tertio loco de presump.vide.s.sponsalia.§.i.

1 ¶ Utrū vxor sit in potestate mariti.ꝙ. ffm Bal.de consue.feu.ii.an maritus succedat vxori in bene.ꝙ non iure romano.nisi quo ad debitum carnis ⁊ operandum vtino.glo.C.de condi.infer.l.si vxorem ⁊ no.Insti.ad tertullianum.§.i.in fi.C.de seruit.fugi.l.fi.⁊ ad de quod no.Insti.de pa.potestate in glo.ordinaria ter.est in.l.i.§.fi.de iur.⁊ ibi glo ⁊ ter.in.l.is cuius ope.§. fin.ff.de aduł. Erit ergo sub potestate patris.d.l.si vxorē.⁊.l.sic.ff.de oper. liber.sed iure lōbardo erit sub potestate viri.sed apud nos vacat. Aliqui tamen tenent ꝙ de iure canonico est sub ptāte viri ar.c.mulieres de sē.ex. sed non credo.

2 ¶ Utrū vxor cedat lucro viri.ꝛ.pa.i c.litteras de restī.spol.tenet ꝙ sic quātum ad operandum alī.l.sicut patronus.ff.de oper liber.Facit.l.sed si vir in prin.ff.de dona.inter virum ⁊ vxo. ⁊.c.hec imago.⁊.c.mulierem.xxxiij. q.v.Sed saluo melioꝛi iudicio. dico ꝙ aut operatur in bonis viri pro suo vsu.vt puta in lana viri vt sibi faciat vestimentum vel in lino vt sibi faciat linteamina pro vsu.⁊ sic dico ꝙ cedit lucro viri:quia non minus tale vestimentum erit viri q̄ si nihil operis in eo fecisset.nec precium laboris a viro in hoc casu poterit petere. Et sic loqꝛtur.d.l.sed si vir. Et idem dico de re heredis viri apud quem alimentatur Aut laboꝛat in rebus viri vt inde habeat lucrum vel in alijs quibuscunq̄ vt puta est textrix.vel filat.vel est negociatrix ⁊ huiusmodi. Et sic non cedit lucro viri.sed sibi acquirit.nisi in casu quando non habet dotem sufficientē ad alendum se ⁊ cōmunes liberos cū marito.vbi maritus nō habet alia bona sufficientia.Sed si habet dotē sufficientem ad alendum se.⁊ cōmunes liberos vel saltem se.quando maritus habet alia bona sufficientia sic credo non teneatur cedere lucro mariti.sed potest in eius bonis vel alijs laboꝛare vt habeat preciū laboris ⁊ sibi acquiret.⁊ hoc videtur sequi bar.⁊ sic limitare gl.in.d.l.sicut patronus in.l.gaio.ff.de adim.lega.Facit .C.de dona. inter vi.⁊ vx.l.si de pecunia tua. Probatur idem quia vxor non tenetur laboꝛare pro viro.si habet dotem sufficientem pro parte onerum supportandā.vt patet ar.c.per vestras de dona. inter vi.⁊ vx.⁊ in.l.si cum dote.ff.solu.ma.⁊ no.idem Pa.in.c.litteras. de restī.spol.vbi determinat ꝙ nec ēt causatiue potest vir eam compellere ad laboꝛandum subtrahendo .s.alimenta.ergo sibi poterit laboꝛare.Si vero non portauit dotem sufficientē ad sustentanda onera matrimonij saltem pro parte sic credo ꝙ debeat laboꝛare pro ipsis oneribus supportandis:⁊ si non vult vir potest ei denegare alimenta.⁊ sic tene. Nec obstant iura que videntur velle ꝙ simpliciter cedat lucro viri:quia.d.l.sicut que dicit ꝙ debet esse in officio viri debet intelligi scilicet ad debitum reddendum ⁊ gl.ibidem intelligenda est secundū ꝙ dixi dum laboꝛat in re viri pro vsu suo:alias non habet, Veritatem:nec iure probatur.si Alio modo intelligitur ⁊ similiter.c. hec imago.⁊.c.mulierem in quibus dicitur ꝙ est pene famula viri ⁊ ꝙ est de dominio viri. intellige non simpliciter sed secundū quid in quantum est sub eius cura.⁊ debet regi ab eo ⁊ quo ad debitum coniugale:aliae non quia non transit in potestatem viri vt supra dictum est vel dic ꝙ predicta debent intelli-

gi de operibus obsequialibus in domo puta coquina vel faciendi lectum aut scopandi ꝛ hmói de quo vide.s. Peculium.§.xxxi.

3 ¶ Utrū marit⁹ possit verberare vxorem.&.fm Host.ꝛ Bof.in.c. quemadmodū de iureur.q̄ sic ex magna cā ꝛ leui verberatione ar.in.l.preceptorias.ff.ad.l.acql.de hói.ad audientiam. Sed sine cā vel graviter verberans vir punitur ad vandū ei tertiam partē donationis ꝓpter nuptias vt in aut.vt liceat ma.ꝛ aui.§.si quis autem propriaꝫ ꝛ.C.ō repudijs aut. sed nouo iure vnde in.l.consensu.C. de repu.dicitur q̄ verbera ingenuis aliena sunt facit glo.vii.q.i.i.c.sicut.

4 ¶ Utrum vir possit interficere vxorē adulterantem.&.lex ciulis penā non imponit.l.graccus.C.ō adulte.xxxiii. q.ii.inter hec si inuenit in actu adulterij sed lex diuina sic dicit Nō occides Et ideo non licet vide Homicidium i.§.vi.

5 ¶ Utrum vxor possit agere ad restitutionē dotis viuēte viro.&.fm Dan. in.c.ex litteris de pigno.q̄ sic si vir incipit male vti substantia sua ꝛ male versari.ꝛ dicit male versari quādo exulat a patria sua ꝓpter maleficiū proprium ꝛ maxime cum peruenitur ad distractionem bonorum.d.c.per vestras. videtur tex.in.l.vbi.C.de iure do.etiā q̄ possit petere donationem propt nuptias licet alij quo ad donationem p̄ dictam contrarium teneāt. Item potest petere vbi matrimonium venit separandum quo ad thorum vt in.c.i. de vote post dictor.resti.

6 ¶ Utrum vxor habens vir̄ ꝓdigū licite possit abscōdere aliqua bona,eo inuito vide Furti.§.xxxv.

7 ¶ De dote vide.s.Dos de donatione inter vi.ꝛ vxo.s.Donatio.De debito vide debitum de voto vide.s.votum.ii.§.viij.De parafernalibus vxoris habes.s. Parafernalia.

8 ¶ Utrū possit de rebus viri prouidere filijs primi matrimonij.&. q̄ non nisi fm q̄ pōt elemosynas facere.vt. s.Elemosyna.§.vii.

9 ¶ Utrū vxor teneat sequi virū suum &.fm q̄ colligo ex no.in.c.si quis necessitate.xxxiii.q.ii.q̄ aut trāsfert domiciliū ꝛ sic tenetur eū sequi Et hoc verū nisi pactum fuisset vt non transferret quia sic non teneret nisi post pactum aliqua necessitas aduenerit que ipediret maritum tibi manēr. puta infirmitas vel capitalis inimicicia.quia sic tenet sequi non obstāte pacto arg. c.vnaqueq̄.xiii.q.ii.Si vo non transfert domicilium sic non tenetur eum sequi.fm Ho.Similiter nō tenetur eum sequi si est vagabundus.fm gl. in.d.c.vnaqueq̄.nisi sciens eum vagabūdū contraxit cum eo.quia sic tenetur.Hoc totum limito verum quā do ex causa honesta. vel transfert domicilium vel est vagabundus.Secus si ex causa inhonesta vel si vellet eam trahere ad peccatum vel immineret sibi periculum vite.quia sic non teneretur.cum seq.vt sentit glo. in.d.c. si quis.Facit.l.q̄ nisi.ff.de oper.liber. vbi patet q̄ libertus non tenetur seq dominū vagabūdū ad p̄stādū ei operas vide in.c.de illis de spons.

Ypocrisis vid.s.simulatio

Poteca vide pign⁹

Ronia vide in lra.h.

Strio vide in lra.h.

Sclus proprie ē tristitia de bono alterius

nō ex eo qō ille habet. sed ex eo qō sibi deest dicit philoso. ii. ethicoꝝ. et si est iste zelus circa bona honesta est laudabilis ꝑm illud prime corin. xiij. emulamini cartismata meliora. Si vero est de temporalib⁹ sic pót esse cum peccato sicut auaritia. Si autez quis volet de bono alterius qz euz excedit in talibus bonis sic est inuidia Accipitur etiā aliqñ zelus pro feruore seu cōmotione diuine caritatis vt in psal. zelus domus tue comedit me ꝛc. Et iste zelus postremo dictus: fuit q me ad prefatam angelicam sūmam componendā coegit ad laudem dominī nr̄i Jesu xp̄i cui est honor ꝛ gloria in secula seculoruz. Amen. Laus deo.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z
A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X. Omnes sūt sexterni exceptis a X et prima charta in qua tabula ē ꝺscripta q sunt cꝫterni

Ad lectorem

Humāo ágelicas qcūqz audiſ loq̄las
Ore cupis: preſēs plege lector opus.
Hic ſacroſ canōes. Hic ꝛ ciuilia iura
Hic ſancte inuenies religiōis opes.
Barla mltoꝝ qō vir dabat añ libroꝝ
Sarcia: id ágelica dat tibi sūma breuiſ
Angel⁹ ē auctor. ſacri ōc⁹ ordinis ágēſ
Seraphici: ꝛ tāte Religiōis honoſ.
Sz plūbo ver ea formaſ Georgi⁹ vrbe
Lurauit: ꝑm⁹ cui daſ artis honos.
Antique clare deduct⁹ origine Batus
Ꝺro quo tota viget nobilitata dom⁹
Auctorē atqz opus ipreſſū felicia dōa
Clauaſſina tua terra beata viro
Hec carleta mīn⁹ gēs felix vñ creat⁹
Angel⁹ angelicis dign⁹ adeē chorīſ.

Explicit sūma ágelica de caſib⁹ cō ſcie ꝑ fratrē Angelū de clauaſio ꝓpillata: maxia cū diligētia reuiſa: ꝛ fidēli ſtudio emēdata ſicut ipſū op⁹ ꝑ ſe ſatis atteſtabiſ. Venetijs ipreſſa ꝑ Georgiū de arriuabenis. mantuanū: Anno dñi .M.cccc. nonageſimo. qnto die vero ſecundo mai.

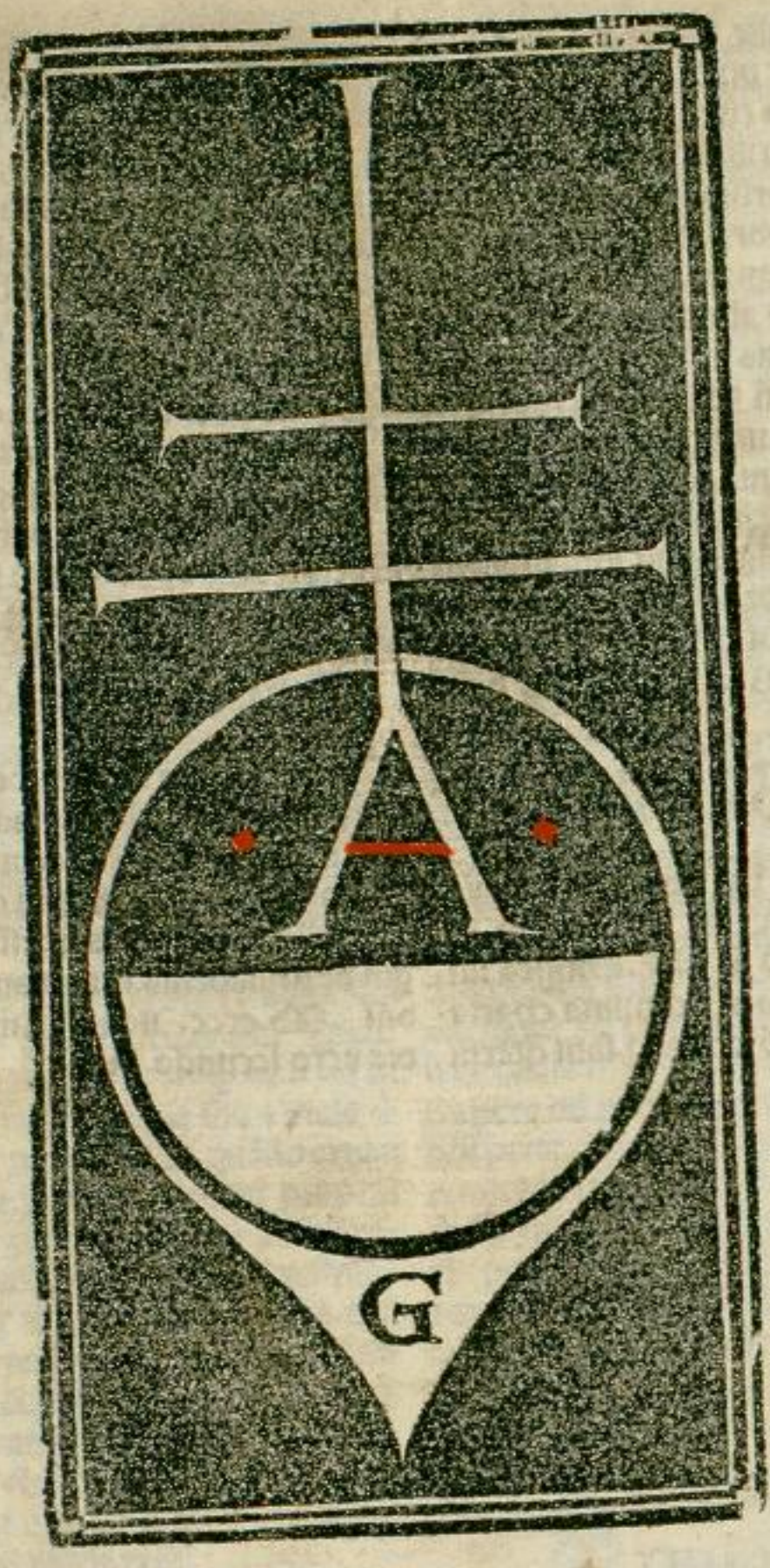
G

Rice iuris ciuilis ⁊ canonici. ⁊ primo rubrice. ffor. ⁊ primo.

Rubri. ff. veteris

1 ADoptionibus
4 Alienatiõe iudicij mutãdi causa facta
9 Ad legem aquiliã
10 Ad exhibendum
11 Aleatoribus
14 Ad legem rodiam de iactu
14 Ad senatusco̅sultũ macedonianum
16 Ad velleianum
19 Actionibus empti ⁊ venditi
1 CONstitutionibus principum
3 Calumniatoribus
4 Capitis diminutione
8 Cõmunia prediorũ
10 Cõmuni diuidũdo iudicio
17 Cõditione causa data
17 Cõditione ob turpem cãm
17 Cõditione indebiti
17 Cõditione sine causa
13 Cõditione furtiua
13 Cõditione ex lege
13 Cõditione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Comodati vel econtra
16 Cõpensationibus
18 Cõtrahenda emptione
1 IUrisdictione rerum
4 Dolo malo
16 Depositi vel ecõtra
20 Distractione pignorum
24 Donationibus inter virũ ⁊ vxorem
24 Diuortijs
2 EO per quẽ factũ est
2 Edendo
4 Eo qđ metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Estimatoria actiõe
21 Edilicio edicto ⁊ ỏ redibitoria actõe
21 Euictionib⁹ ⁊ duple stipulationibus
21 AExceptiõe rei vẽdite ⁊ tradite
2 Eritis ⁊ dilationibus
5 Fideicommissaria hereditatis petitione
10 Finium regũdorum
10 Familie herciscũde
22 Fide instrumẽtorum
23 Fundo dotali
11 Fugitiuis seruis
1 HIs qui sunt sui vel alieni iuris
3 His qui notantur infamia
9 His q̃ deiecerũt vel effuderũt
18 Hereditate vel actione vẽdita
1 IUstitia ⁊ iure
2 Jurisdictione oium iudicum
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrũ restitutionibus
5 Judicijs
5 Inofficioso testamento
11 Interrogatoriis actionibus
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Institoria actione
15 In rem verso
18 In diem adiectione
20 In qbus cãis pignus tacite ꝯtrahit
22 Juris ⁊ facti ignorantia
23 Jure donum
1 LEgibus ⁊ senatusco̅sultis ⁊ longa ꝯsuetudine
18 Lege cõmissoria
19 Locati ⁊ cõducti
4 MInoribus viginti q̃ annis
4 Mandatis principum
11 Mortuo inferendo
17 Mandati vel ecõtra
2 NEgs eũ q̃ i ius vocat⁹ẽ vi eripiat
3 Negocijs gestis
4 Naute caupones stabularij
9 Noxalibus actionibus
22 Nautico fenore
1 ORigine iuris

1 Officio consulis
1 Officio prefecti ptoris
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio questorum
1 Officio pretorum
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio proconsulis ⁊ legati
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio presidis pronicie
1 Officio procuratoris cesaris
1 Officio iudicis
1 Officio ei⁹ cui mãdata ẽ iurisdictio
1 Officio assessorum
7 Operis seruorum
2 Pactis
3 Postulando
3 Procuratoribus
5 Petitione hereditatis
5 Possessoria hereditatis petitiõe
6 Publiciana in rem actione
13 Pignoraticia actione
15 Peculio
17 Pro socio
18 Periculo ⁊ cõmodo rei vendite
19 Prescriptis verbis
20 Pignoribus ⁊ hipothecis
22 Probationibus
13 Pactis dotalibus
2 Quod qsq; iuris i alterꝝ statuerit
2 Qui satisdare cogãtur
3 Qui notantur infamia
3 Quod cuiusq; vniuersitatis nomie
4 Quibus ex causis maiores
4 Quod metus causa
7 Quãdo dies vsufructus legati cedat
7 Quibus modis vsufructus amittat
7 Quẽadmodum vsufructuar⁹ caueat
8 Quemadmodum seruitus amittat
11 Quib⁹ rebus ad eundẽ iudicẽ eat
14 Quod cum eo: qui in aliena⁹ potesta
te est negocium
15 Quando actio ō peculio est annalis
15 Quod iussu
20 Quib⁹ modis pignus tacite ℈pitur
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus habeãt
20 Quib⁹ mõis pign⁹ vl hipoteca soluit
1 Rerum diuisione ⁊ qualitate
4 Receptis arbitris ⁊ q arbitriũ
6 Rei vendicatione
11 Religiosis ⁊ sumptibus funerum
12 Rebus creditis ⁊ si certus petatur
18 Rescindenda vendicione
19 Rerum permutatione
23 Ritu nuptiarum
24 Repudijs ⁊ diuortijs
1 Statu hominum
1 Senatoribus
2 Si qs iudicenti ñ obtẽpauerit
2 Si quis i ius vocat⁹ nõ ierit
2 Si ex noxali causa agatur
2 Si qs cautionibus iudicio sistendi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalis vel emphiteoti-
carius petatur
7 Si vsusfructus petaꝛ vel ad aliũ per-
tinere negetur
8 Seruitutibus
8 Seruitutibus rusticorum prediorũ
8 Seruitutibus vrbanorũ prediorus
8 Si seruitus vendicetur vel ad alius
pertinere negetur
9 Si quadrupes pauperie fecisse dicaꝛ
11 Seruo corrupto
11 Seruis fugitiuis
11 Si mensor falsum modum dixerit
22 Si certum petatur
18 Seruis exportandis
7 Transactionibus
13 Triticaria
14 Tributoria actione
22 Testibus
22 Traiecticia pecunia
7 Usufructu ⁊ quẽadmodum q⁹
vsufructu vtatur
7 Usufructu accrescendo
7 Usufructu earum rerus que vsu cõ-
sumuntur

7 Usu ⁊ habitatione
7 Usufructuari⁹ quēadmodū caueat
22 Usuris ⁊ fructibus

Rub. inforciati

2 Actione rerum āmotarum
2 Administratōe ⁊ periculo tutorum
3 Auctoritate ⁊ cōsensu tutorum
6 Acgrēda vel obtinēda hereditate
6 Ad senatusconsultum silanianum
10 Annuis legatis ⁊ fideicōmissis
11 Alimentis ⁊ cibariis legatis
11 Auro ⁊ argento legato
11 Adimēdis ⁊ transferendis legatis
12 Ad legem falcidiam
13 Ad senatusconsultum trebellianum
15 Assignandis libertis
15 Ad senatusconsultum tertullianum
14 Bonorum possessionibus
14 Bonor⁹ pos. furioso muto ⁊c.
14 Bonor⁹ possessiōe p̄ tabulas
14 Bonor⁹ possessione p̄m tabulas
14 Bonor⁹ possessiōe ex testō militis
15 Bonis libertor⁹
11 Concubinis
3 Cōfirmādo tutore vel curatorē
4 Contrario iudicio tutelle ⁊ vtili actione
4 Curatoribus furiosi
4 Conditiōibus institutionum
12 Conditionibus ⁊ demonstrationibus
14 Contra tabulas
14 Collatione bonorum
14 Cōiūgēdis cū emancipato liberis
14 Carboniano edicto
10 Dote prelegata
14 Dotis collatiōe
4 Excusationibus, ⁊ tpibus earum
4 Excusatione tutorum
4 Eo qui pro tutore vel curatore negocia gesserit
4 Edeiussorib⁹ ⁊ nominatoribus ⁊ heredibus tu. ⁊ cu.
10 Fundo instructo ⁊ istō legato
15 Gradibus ⁊ affinitatibus
5 Ea que in testamento delentur
5 Heredibus instituendis
11 His q̄ pene cā i testō reliquūt
11 His que p̄ro nō scripto hītur
11 His quib⁹ vt indignis
2 Ipēfis i reb⁹ dotalib⁹ factis
5 Iniusto rupto ⁊ irrito testō
5 Iure deliberandi
6 Iure codicillorum
14 Iure patronatus
2 Liberis agnoscendis
3 Legitimis tutoribus
5 Liberis ⁊ posthumis
7 Legatis ⁊ fideicōmissis .i.
8 Legatis ⁊ fideicōmissis .ii.
9 Legatis ⁊ fideicōmissis .iii.
11 Liberatione legata
14 Legatis p̄standis p̄ tabulas bonorum possessione petita
15 Libertis vniuersitatum
4 Magistratib⁹ conueniendis
6 Militari testamento
10 Optione ⁊ electione legata
14 Obsequiis a liberis ⁊ libertis
15 Operis libertorum
10 Peculio legato
10 Penu legata
3 Et petāt tutores vel curatores
3 Qñ ex facto tutor vel curator
4 Qđ cum falso tutore
6 Quēadmodū testamenta aperiantur
13 Qñ dies legatorum cedit
15 Quibus nō cōpetit bonor⁹ possessio
15 Quis ordo in bonorum possessione seruetur
4 Rebus eorum qui sub tutela vel cura sunt
11 Rebus dubijs
11 Regula catoniana
1 Soluto matrimonio ⁊ quemadmodum dos petatur
1 Si mulier ventris nomine i possessione mittatur

1 Si mulier vētris nomine calunnie causa
3 Suspectis tutorib⁹ ac curatoribus.
6 Si omissa cā testamenti
6 Si qs aliquē testari phibuerit
10 Seruitute legata
10 Suppellectili legata
12 Si cui plusq̄ per.l.falcidiam
14 Si tabule testamēti extabunt.
14 Si a parēte qs fuerit manumissus
15 Si qd in fraudē patroni factū sit
15 Si tabule testi nulle extabūt
15 Successorio edicto
15 Suis ⁊ legitimis heredibus
3 Utellis
3 Testamentaria tutella
3 Tutoribus ⁊ cura. datis ab his
3
4 Tutellis ⁊ rōnibus distrahendis.
5 Testamētis ⁊ q testamēta facer pūt
10 Tritico vino ⁊ oleo legato
2 Ventre inspiciendo
4 Ubi pupillus educari vl' morari debeat
5 Vulgari ⁊ pupillari substitutione
10 Usu ⁊ vsufructu legato
13 Ut legatorum causa caueatur
13 Ut in possessionem legatorum
14 Uētrei possessionē mittēdo. ⁊ curatore eius
15 Unde legitimi.
15 Unde liberi
15 Unde cognati
15 Unde vir ⁊ vxor
15 Ueteranorum ⁊ militum successore
15 Uter ex legibus ⁊ senatusconsultis bonorum possessio detur

Rubrice. ff. noui

1 Aqua pluuiali arcenda
2 Ademptione libertatis
3 Acquirendo rerum dñio
3 Acquirenda possessione
5 Aqua quotidiana ⁊ estiua
5 Arboribus cedendis
6 Actionibus ⁊ obligationibus
8 Acceptilationibus
9 Arborum furtim cesarum
9 Abigeis
10 Accusationibus ⁊ inscriptionib⁹
10 Ad legem iuliam maiestatis
10 Ad legem iuliam de adulterijs
10 Ad legem iuliam de vi publica
10 Ad legem corneliam de sicarijs
10 Ad legem corneliam de falsis
10 Ad legem pompeiam de paricidijs
10 Ad legem iuliam repetundarum
10 Ad legem iuliam de annona
10 Ad legem iuliam de vi priuata
10 Ad legem iuliam peculatus
10 Ad legem iuliam ambitus.
10 Ad legem fauiam de plagiarijs.
10 Ad senatusconsultum turpilianum
11 Appellationibus ⁊ relationib⁹
11 A quibus appellare non licet.
11 Appellationibus recipiendis
11 An per alium causa appellatiōis.
11 Apud eum ad quē appellat aliā cāz
11 Ad municipales ⁊ ō incolis
12 Albo scribendo
12 Admistratōe rer ad ciuitatē ptinētiū
4 Onis iudicis auctoritate poss.
10 Bonis dānatorum
10 Bonis eorum qui ante sentē tiā' morte sibi cōsciuerūt
2 Collusione detegenda.
4 Confessis.
4 Cessione bonorum
4 Curatore bonis dando.
5 Coactis
9 Concussionibus
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stelionatus
9 Collegijs illicitis ⁊ corporibus
10 Custodia reorum ⁊ exhibitione
10 Cadauerib⁹ punitorū
11 Captiui ⁊ postliminio reuersis
11 Castrensi peculio
12 Censibus
10 Omno ifecto

1 De Donationibus
1 De Donatione causa mortis
1 De Diuersis ⁊ tpalibus ꝓscriptionibus
6 De Doli mali exceptione
16 De Duobus reis constituendis
12 De Decurionibus ⁊ eorum filijs
11 De Decretis ab ordine faciendis
22 De Dictione libertatis
4 Ex qb⁹ causis i possessionē eat
6 Exceptionib⁹ ⁊ ꝓscriptionib⁹
6 Exceptione rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraordinarijs crimínibus
9 Efractoribus ⁊ expilatoribus
11 Eum qui appellanti
12 Extraordinarijs cognitionibus
2 Adeicōmissarijs libertatibus
5 Fluminibus ⁊ ne qd i flumine publico ripa ve eius fiat
5 Fonte
8 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus
9 Furtis
9 Furti aduersꝰ nautas
9 Furibus balnearijs
5 Lande legenda
2 Ure aureorum annulorum
5 Interdictis seu extraordiarijs actionibus
5 Itinere actuq; priuato
8 Iudicatum solui
9 Incendio: ruina: naufragio
9 Iniurijs ⁊ famosis libellis
10 Interdictis ⁊ relegatis ⁊ deportatis
11 Iure fisci
12 Iure immunitatis
2 Liberali causa
5 Locis ⁊ itineribus publicis
2 Loco publico fruēdo
5 Libero homine exhibendo
5 Libertis exhibēdis seu deducēdis
6 Litigiosis
11 Libellis dimissorijs.
12 Legationib⁹
2 Manumissionibus
2 Manumissis vindicta
2 Manumissionib⁹que seruis
2 Manumissis testamento
5 Migrando
12 Muneribus ⁊ honoribus
2 Natalibus restituendis
2 Ne de statu defunctorum post quinquennium queratur
5 Ne vis fiat ei qi possessionē missus ē
5 Ne quid in loco sacro fiat
5 Ne qd in loco publico vl̄ itinerī fiat
5 Ne qd i flumine publico ripa ve eius fiat quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus ⁊ delegationibus
11 Nil innouari appellatione pendēte
12 Nundinis
1 Operis noui nunciatione
12 Operibus publicis
1 Publicanis ⁊ vectigalibus
3 Pro soluto
3 Pro emptore
3 Pro herede
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro suo
4 Priuilegijs creditor
5 Precario
8 Pretorijs stipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Preuaricationibus
9 Popularibus actionibus
10 Publicis iudicijs
10 Penis
11 Priuilegijs veteranorum.
12 Policitationibus
12 Prosonetis
2 Qui sine manumissione
2 Qui ⁊ a qb⁹ manumissi
2 Quib⁹ ad libertatē pclamare nō licet
4 Quib⁹ ex causis in possessionē eatur
4 Que i fraudē creditorū facta sunt.
5 Quorū bonorū
5 Quorum legatorum

5 Quod vi aut clam.
6 Quarum rerum actio non datur.
10 Questionibus
11 Quis & a quo appelletur
11 Quando appellandum sit
11 Que sine sine appellatõe rescindũt.
4 Rei iudicata & de effectu sniarũ
4 Reb⁹ auctoritate iudicis possidendis
5 Ripa munienda
5 Riuis
5 Remissionibus
8 Rem pupilli saluam fore
8 Rem ratam haberi & ō ratihabitõe
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
11 Re militari
12 Regulis iuris
2 Statu liberis
2 Si libertin⁹ ingenu⁹ eē dicatur
2 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione seruorũ
8 Solutionibus & liberationibus
9 Si quis testō liber eē iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulcro violato
10 Sententiã passis & restitutis
11 Si tutor vel curator vel magistratus
11 Si pendente appellatione
5 Tabulis exibendis
9 Termino moto
9 Tigno iniuncto
3 Usucapionibus & vsurpatiõib⁹
5 Via publica & si qd in ea
5 Ut in flumine publico nauiga re liceat
5 Via publica & itinere reficiendo
5 Vi & vi armata
5 Uti possidetis
5 Utrobi

7 Verborum obligationibus
9 Vi bonorum raptorum
12 Vacatione & excusatione munerũ
12 Variis & extraordinariis cognitionibus
12 Verborum & rerum significatione

Rubrice codicis

1 Apostatis
1 Assessoribus & domesticis
1 Annonis
2 Aduocatis diuersorum iudicũ
2 Aduocatis diuersorum iudiciorũ
2 Aduocatis fisci
2 Alienatione iudicij mutãdi cã facta
3 Ad exibendum
3 Alee vsu & aleatoribus
4 Actionibus & obligatiõibus
4 An seru⁹ ex suo facto post manumiss.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionib⁹ ẽpti & venditi
4 Ad senatusco̅sultũ macedonianum
4 Ad senatusco̅sultũ velleianũ
5 Alendis liberis
5 Administratione tutor & curator
5 Alimentis pupillo p̃standis
5 Arbitrium tutelle
5 Auctoritate p̃stãda
5 Actore tutore seu curatore
6 Ad senatusco̅sultũ trebellianũ
6 Ad legem falcidiã
6 Ad senatusco̅sultũ tertullianum
6 Ad senatusco̅sultũ orphicianũ
6 Assertione tollenda
7 Acquirenda vel retinẽda possessiõe
7 Aduersus creditorẽ
7 Annali exceptõe italici ꝓtractus
7 Aluuionibus & palludib⁹ pascuis &c.
7 Appellationibus & relationib⁹
8 Acceptilationibus
8 Adoptionibus
9 Accusationibus
9 Ad legem iuliã maiestatis
9 Ad legẽ iuliã de adulteriis & stupro
9 Ad legẽ iuliã de vi publica & p̃uata.

9 Ad legem corneliam de sicarijs
9 Ad legem fauiam de plagiarijs
9 Ad legem viscelliam
9 Ad legem corneliam de falsis
9 Ad legem iuliam repetundarum
9 Ad legem iuliam ambitus
9 Abigeis
9 Abolitionibus
9 Ad senatusconsultum turpilianū
5 Bonis libtoꝝ ꝛ uſ patronar⁹.
5 Bonoꝝ possessiõe fm tabulas
6 Bonoꝝ possessiõe ꝫ tabulas liberti
6 Bonoꝝ possessione ꝫ tabulas
6 bonis maternis
6 Bonis q̃ liberis in ptãte cõstitutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidẽtj
9 Bonis eoꝝ q̃ sibi morte cõsciuerũt
9 Bonis pscriptoꝝ seu dãnatorum
1 Omnibus rei militaris
1 Contractibus iudicum ꝛ coꝝ que sunt circa eos
2 Causis in qbus infamia irrogatur
3 Cõmuni diuidundo
3 Cõmunia vtriusq; iudicij
3 Consortibus eiusdem litis
4 Conditione indebiti
4 Conditione ob causam datorum
4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem cãm
4 Conditione ex lege siue sine cã
4 Constituta pecunia
4 Comodati
4 Compẽsationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cõtum rerum alienatione
4 Cõmerciis ꝛ mercatoribus
Concubinis
5 Confirmando tutore
5 Contrario iudicio tutelle
5 Curatore furiosi ꝛ ꝓdigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus
6 Codicillis
6 Cõta de legatis vel fideicõmissis
6 Conditionibus inserẽdis tã in legatis qꝫ in fideicõmissis
6 Caducis tollendis
6 Cõia de successionib⁹
7 Cõi seruo manumisso
7 Cõia de manumissionibus
7 Cõia de vsucapionibus
7 Collusione detegenda
7 Cõminationes vel epistolas
7 Confessis
7 Cuꝫ de mometanea possessione fuerit appellatum
8 Cõtrahẽda ꝛ cõmittẽda stipulatiõe
8 Creditorẽ euictionẽ pignoris nõ ꝺbeꝛ
9 Custodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine sacrilegij
9 Crimine expillate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Calumniatoribus
1 Diuersis rescriptis ꝛ ꝓgmaticis sanctionibus
1 Defensoribus ciuitatum
2 Dolo malo
3 Dilationibus
4 Delictis defunctorũ inq̃tum ꝛ in quibus heredes conueniantur
4 Depositi
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis ꝓmissiõe vl̃ nuda pollicitatiõe
5 Dote cauta non numerata
5 Donationibus inter vir ꝛ vxorem
5 Diuortio facto apud quẽ liberi educentur
5 Diuidenda tutella
7 Dicticia libertate tollenda
8 Distractione pignorum
8 Debitorem venditionẽ pignoris ipe dire non posse
8 Duob⁹ reis stipulandi ꝛ ꝓmittẽdi
8 Donationibus
8 Donationibus cã mortis
8 Donatione sub modo vl̃ sb ꝯditiõe
2 Episcopis ꝛ clericis

1 EPali audia ⁊ diuisis capitulis
1 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatorum
2 Etiã p procuratorẽ in integrum restitutione agi posse.
4 Ex delictis defunctor
4 Exercitoria ⁊ institoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui p tutore negocia gerit
5 Excusationibus ⁊ tpalib⁹ eorum
5 Excusatione veteranorum
6 Edicto diui adriani tollẽdo
7 Executione rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiã ob cirographariam pecuniaꝫ pignus teneri
8 Exceptionibus seu prescriptionib⁹
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberor
9 Exhibendis vel transferendis reis
9 Emendatione seruorum
9 Emendatione propinquor
2 AFliosa.minore
2 Fideiussoribus minorum
2 Formulis ⁊ impetratiõe actionum sublatis
3 Ferijs
3 Familie herciscunde
3 Finium regundor
4 Fide instrumẽtor ⁊ amissione eorũ
5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutor ⁊ curator
6 Furtis ⁊ seruo corrupto
6 Fideicõmissis
6 Falsa causa adiecta legato vel fideicõmisso
7 Fideicõmissarijs libertatibus
7 Fructibus ⁊ litis expensis
8 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus
9 Falsa moneta
9 Famosis libellis
9 HGenerali abolitione
1 Hereticis ⁊ manicheis
1 Hijs q ad ecclesias ꝓfugiũt
1 Hijs q in ecclijs manumittũt
2 Hijs qui ad statuas confugiunt
2 Hijs qui potentiorum nomine
2 Hijs que vi metus ve causa fiunt
2 Hijs qui venã etatis impetrauerũt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutorum
6 Heredib⁹ instituendis
6 Hijs quibus vt indignis
6 Hijs que pene nomine relinquũt
6 Hijs que sub modo legati seu fidei cõmissi relinquũt
6 Hijs qui ante apertas tabulas
6 Heredib⁹ decurionũ
7 Hijs q a nõ domino manumissi sũt
7 Hijs qui per metum iudicis nõ appellauerũt
8 Hijs qui in priorum creditorũ loco succedũt
9 Hijs qui parentes vel liberos occiderũt
9 Hijs qui sibi ascribũt in testamento
9 Hijs q latrones vel criminib⁹ reos occultant
1 IIustiniano codice confirmando
1 Justiniano codice emendãdo
1 Judeis
1 Juris ⁊ facti ignorantia
2 In ius vocando
2 In integrum restitutione minorum
2 In quib⁹ casib⁹ in integrũ restitutio necessaria non est
2 In integrũ restitutione postulata ne qd innouet
2 Iureiurando ꝓpter calũniã
3 Judicijs
3 Iurisdictione omniũ iudicũ ⁊ de foro competenti
3 In quibus casibus militãtes fori prescriptione vti nõ possunt
3 Inofficioso testamento
2 Inofficiosis donationibus

3 Inofficiosis dotibus
4 Jure emphyteotico
5 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillos ⁊ tute. vel cura.
5 Jure donaz
5 In qb⁹ casib⁹ tu. hñti: tutor vl' curator da. nō potest
5 In litem iurando
5 In litē dando tutore vel curatore
6 Jure. aureorum annulor
6 Institutionib⁹ ⁊ substitutionibus vl' restitutionibus sub cōdiōe factis
6 Impubex ⁊ alijs substitutiōibus
6 Jure deliberandi ⁊ de adeūda vel acquirenda hereditate
6 Judicta viduitate tollenda
7 Ingēuis ⁊ manumissis
7 Jndicta libertate
7 In qb⁹ cāis cessat lōgi tpis p̄scriptio
8 Interdictis
8 In qbus cāis tus pignoris tacite contrahatur
8 Jure dominij impetrando
8 Jnutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Jnfantib⁹ expositis liberis ⁊ suis
8 Jnfirmandis penis celibatus ⁊ orbatus
8 Jur. libertorum
9 Jniurijs
1 Legibus ⁊ p̄stitutiōsb⁹ p̄ncipuz
3 Litis contestatione
3 Lege acquilia
4 Locato ⁊ conducto
5 Legitima tutella
6 Libertinis ⁊ eoz filijs
6 Liberis p̄teritis ⁊ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuscia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Longi tpis p̄scriptione
8 Litigiosis
8 Lutitione pignoris
8 Liberis exhibendis seu deducēdis
1 Mandatis p̄ncipum
1 Modo mulctarum
1 Magistratib⁹ municipalium
4 Mandati vel contra
4 Monopolijs ⁊ quēctu negociatorū
5 Magistratib⁹ q̄ueniendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis cā donationibus
9 Mulieribz q̄ suis p̄pijs se iūxerūt
9 Mutatione nominis
9 Maleficijs ⁊ mathematicis
1 Quo codice cōponendo
1 Noua cōstitutio federici
1 Me sanctum baptisma ueret
1 Nemini licere signū saluatoris
1 Ne iudeus xp̄iani mancipium
2 Nemini liceat potentioribus
2 Ne fiscus vel respublica
2 Negocijs gestis
3 Ne quis in sua cā iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne vxor p̄ marito uel ecōtra conueniatur
4 Ne filius p̄ patre vel p̄ p̄ filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore
4 Nundinis ⁊ nouis mercationibus
4 Noua vectigalia ī̄stitui nō posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotiū dentur
5 Ne pro dote mulieris
5 Nālibus liberis ⁊ matribus eoruz
5 Ne tutor vel curator vectigalia cō ducant
6 Necessarijs suis hr̄dib⁹ isti. vl' sbsti.
7 Ne ō statu ōfūctorū post q̄nquēnū queratur
7 Nudo iure quiritū tollēdo
7 Ne rei dñice vel templorū
7 Ne liceat inuna eadēq; cā tertio p̄uocare

8 Monationib⁹ ꝛ delegationib⁹
9 Mili ageribus non rūpēdis
9 Me sine iussu principis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti ꝓtorio africe
1 Officio ꝓfecti vrbis
1 Officio magistri militū
1 Officio questoris
1 Officio magistri officiorum
1 Officio comitis sacraꝝ largitionū
1 Officio comitis rerum ꝓuatarum
1 Officio comitis sacri ꝑmonij
1 Officio ꝓconsulis ꝛ legati
1 Officio comitis orientis
1 Officio prefecti augustalis
1 Offó vicarij ꝛ ꝑfecti
1 Officio pretoꝝ
1 Officio rectoris ꝓuincie
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ciuilū iudicum
1 Officio militariū iudicū
1 Officio diuersoꝝ iudicū
1 Officio et⁹q vicē alicui⁹ iudicis obti.
1 Officio iudicis alexandrie
3 Ordine iudicioꝝ
6 Operis libertoꝝ
6 Obsequis ꝑonis ꝓstādis a liberto
7 Ordine cognitionuꝫ
8 Operis noui nūciatione
8 Operis publicis
1 Paganis sacrificijs ꝛ tēplis
1 Precibus iperatori offerēdis
2 Pactis
2 Postulando
2 Procuratorib⁹
3 Pedaneis iudicib⁹
3 Pluspeticionibus
3 Peticione hereditatis
4 Prohibita seq̄strationē pecunie
4 Probationibus
4 Pl⁹ valeꝫ qđ agit q̄ꝫ ꝙ sibate ꝓcipit
4 Pignoraticia actione
4 Per q̄s psonas nobis acquiritur
4 Pro socio
4 Patrib⁹q filios distraxerunt.
4 Periculo ꝛ comodo rei vēdite
4 Pactis iter ēptorē ꝛ venditores
4 Pactꝫ puēꝫtā sup dote q̄ꝫ sup dō a.
5 Periculo tuto. ꝛ curatoꝝ
5 Predijs vl' alijs reb⁹ mioꝝ ñ. alie.
6 Postlim. hꝭdib⁹ istituēdis vl' exhꝭ.
7 Peculio eius q libertatē meruit
7 Pro donato
7 Prescriptiōe lōgi tpis. x. vl. xx. an.
7 Prescriptiōe 30. vl' 40. annorum
7 Pena iudicis q male iudicauit
7 Priuilegio fisci
7 Priuilegio dotis
8 Precario saluiano interdicto
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Prectorio pignore vt in actionibus
8 Partu pignoꝝ ꝛ omni cā
8 Pactꝫ pignoꝝ, ꝛ de cōmissoria. l. re scindenda
8 Patria ptāte
8 Postliminio reuersis ꝛ redemptis ab hostibus
9 Priuatis carceribus
9 Penis
1 Quando libellus principi de. litis contesta. facta
2 Quib⁹ cāis ifamia irrogatur
2 Qui ꝛ aduersus quos in integrum restitutio postulatur
2 Quibus ex cāis in integrum restitutio maioribus datur
3 Qui pro sua iurisdictione iudices dare dari ve ꝑnt
3 Qui legitimā psonā hnt i iudicio
3 Qñ ipator inter pupillos ꝛ viduas
3 Qñ lꝫ vnicuiqꝫ se sin iudice vindicar
4 Qñ fisc⁹ vel ꝓuatus debitores
4 Qđ cū eo q i alie. iurisdi. vl' ptāte est
6 Que res vendi non possunt. ꝛ qui vēdere vel emere vetantur
4 Que res exportari ñ ꝑnt vl ñ debēt
4 Qñ liceat ab ēptiōe discedere
5 Qui petant tutores vel curatores
5 Qui dare ꝛ dari tutores ꝑnt

5 Qñ muller officio tutelle fungi potest
5 Qñ ex facto tutoris vel curatoris
5 Qñ tutores ⁊ curatores eē desinunt
5 Qui numero liberorū se excusant
5 Qui morbo se.ex.
5 Qui etate se excusant
5 Qui numero tutellarum
5 Qñ decreto opus non est
6 Qñ dies legati v̄ fideicōmissi cedat
6 Qui admitti ad bonor̄ possessionē possunt
6 Qñ nō petentium ptes petentibus accrescant
6 Qui testamēta facere pñt vel non
6 Quēadmodū testā aperiantur
7 Quib⁹ cāis fui acciplūt ꝑmiū libtaſ
7 Qui manumitti nō pñt
7 Qui nō pñt ad libertatem puenire
7 Quib⁹ ad libertatē ꝓclamare non l3
7 Quib⁹ ñ obicit lōgi tp̄is ꝓscriptio
7 Quadriennij prescriptione
7 Quō ⁊ qñ iudex sniam ꝓferre ōb3
7 Quib⁹ res iudicata non nocet
7 Qñ ꝓuocare non est necesse
7 Quor̄ appellatiōes nō recipiantur
7 Qui bonis cedere pñt
8 Quorum bonorum
8 Quorum legatorum
8 Que res pignori obligari pñt
8 Qui potiores i pignorib⁹ hēantur
8 Que sit longa consuetudo
9 Qui accusare non pñt
9 Qñ ciuilis actio ꝓiudicet criali
9 Questionibus

2 Reputatiōib⁹ q̄ fiunt in iudicio
2 Restōe militū ⁊ eor̄ q̄ reꝑpu/blice
2 Receptis arbitris
2 Rescriptis
3 Rei vendicatione
3 Religiosis ⁊ sumptibus funerum
4 Rebus creditis ⁊ iureiurando
4 Rescindenda venditione
4 Rebus alienis non alienādis
4 Rē alienā gerētibus nō interdici
4 Rex ꝑmutatiōe ⁊ ō ꝓscriptis ō bis
5 Rei vxorie actione i stipulatu actiōe transfusa
5 Repudijs ⁊ iudicio ōmorib⁹ sublato
5 Rerum ammotarum
6 Repudiāda bonor̄ possessione
6 Repudiāda vel abstinēda hēditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 Reuocādis his que fiunt in fraudē creditorum
8 Ratiocinijs operum publicorum
8 Remissione pignorum
8 Reuocādis donationibus
9 Raptu v̄ginū hō estar̄: seu viduarū
9 Requirendis reis

1 Summa trinitate ⁊ fiō catholica
1 Senatuscōsultis
1 Sacrosanctis ecclesijs ⁊ priui legijs earum
1 Si q̄s vel vtilitatē publicā
1 Statuis ⁊ ymaginibus
2 Si tutor vel curator intēruenerit
2 Si in cōi eadem cā in integr̄ restitutio postuletur
2 Si aduersus rē iudicatā
2 Si aduersus vēditionē pignoris.
2 Si aduersus libertatē
2 Si aduersus donationem
2 Si aduersus transactionem
2 Si aduersus solutionem
2 Si aduersus dotem
2 Si aduersus delictum
2 Si aduersus vsucapionem
2 Si aduersus fiscum
2 Si aduersus creditorem
2 Si vt se ab hereditate abstineant
2 Si vt omissa hēditate vel bonorum possessione vel aliquid aliud
2 Si minor se maiorē dixerit
2 Si sepius i integrū restitutio postulet
2 Si maior factus ratū habuerit
2 Satisdando

3 Sportulis ꝛ sumptibus
3 Seruitutibus ꝛ aqua
4 Si certum petatur
4 Suffragio
4 Si suus extero se emi mandauerit
4 Si pp publicas pstatiões venditio facta nõ fuerit celebrata
4 Si sine censu vel religiis
4 Si qs alti vl sibi sub altertus noie
4 Si seruus exportandus veniat
4 Si mancipiũ ita veniat ne pstituat
4 Si mancipiũ ita alienatũ sit
5 Spõsalib⁹ ꝛ arris spõsalicijs
5 Si rector puicie vl ad eã pnẽtes
5 Si quacunqꝫ pditus ptãte vel ad eũ pmentes
5 Si nuptie ex rescripto principis petantur
5 Secũdis nuptijs
5 Si secũdo nupserit mulier
5 Soluto matrimõio ꝛ quẽadmodũ dos petatur
5 Si cõstãte mrimonio dos soluitur
5 Si ex plurib⁹ tutorib⁹ vl curatorib⁹
5 Suspectis tutorib⁹
5 Si mater indẽnitatẽ promisit
5 Si contra matris volũtatem
5 Si tutor nõ gesserit
5 Si ex falsis allegationib⁹
5 Si qs ignorans rem mínoris
5 Si tutor reipublice cã aberit
5 Si maior factus ratũ habuerit alie..
6 Seruus fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si in fraudẽ patroni
6 Si qs aliquẽ testari prohibuerit
6 Si omissa cã testamẽti
6 Suis ꝛ itis hrdib⁹ ꝛ ex filia nepotib⁹
7 Senatusco sulto claudiano tollẽdo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo cõmuni manumisso
7 Seruis reipublice manumittẽdis
7 Sententiis prefector
7 Sententijs prefecti pretorio
7 Sententijs ex piculo rectãdis
7 Snijs ꝛ iter locutõib⁹ oiuz iudicũ
7 Snia q̃ sine certa ꝯtitate
7 Snijs q̃ p eo qõ iteresse pferũtur
7 Si a nõ cõpetẽti iudice
7 Sententiã rescidi nõ posse
7 Si plures sit vna snia fuerit pdẽnati
7 Si ex falsis istrumẽtis
7 Si pendente appellatione mors interuenerit
7 Si vn⁹ ex plib⁹ apellauerit
7 Si õ monẽtanea possessione fuerit appellatum
8 Si p vi vl alio mõ perturbata absẽtis sit possessio
8 Saluiano interdicto
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si ãtiquior creditor pign⁹ vẽdiderit
8 Si cã iudicati pignus captũ sit
8 Si cõis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datũ sit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vn⁹ ex plib⁹ hẽrdibus creditoris
8 Si pignoris cõuẽtione
8 Solutionib⁹ ꝛ liberationibus
9 Si reus vel accusator mortu⁹ fuerit
9 Si qs imperatori maledixerit
9 Si qs eã cui⁹ tutor fuerit corruperit
9 Sepulcro violato
9 Seditiosis ꝛ his q plebem
9 Sententiã passis ꝛ restituris
2 Ransactionibus
2 Tpibus i integrũ restitutiõis
4 Testibus
5 Testamentaria tutella
5 Tutoribus vel curatorib⁹ illustrium personarum
5 Tutore vel curatore q nõ satisdedit
5 Tutoribus suspectis
6 Testamẽto militis
6 Testis ꝛ quẽadmodũ testã ordinẽt
7 Testamẽtaria manumissiõe
7 Tpibus ꝛ repatiõib⁹ appellationũ
8 Tabulis exhibẽdis

1 Vetert iure enucleando
1 Ut lite pendēte vel post
1 Ut oēs tā ciuiles q3 militares post administrationē
2 Ut nemo priuatus titulū predīis
2 Ut q̄ ō sūt aduocat̄ priū iuōr suppleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auctate
2 Ut nēmi liceat sine iudice se vidicaf
2 Ubi ꝛ apō quē cognito fstitutionis
2 Uxoribus militū ꝛ coꝝ qui
3 Ut nemo inir⁹ ageř cogat̄ vl̄ acculaf
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de ratiocinijs agi oz.
3 Ubi de possessione agi oz
3 Ubi q̄s de curiali vel cohortali
3 Ubi cā fiscalis agitur
3 Ubi de fideicōmisso agi oz
3 Ubi de crimine agi oz
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi pueniaf q̄ certo loco promisit
3 Ubi de causa status agi oz
3 Ubi senatores vel clarissimi viri
3 Usufructu ꝛ habitatione
4 Ut actiōes ab heredibus ꝛ contra heredes incipiant
4 Usuris
4 Uectigalibus ꝛ commissis
5 Ut mulier si añ annale spaciū se marito cōiunxit
5 Ubi perař tutor vel curator
5 Ubi pupilli educātur
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Uñ legitimi ꝛ vnde cognati
6 Unde liberi
6 Uñ vir ꝛ vxor
6 Uerbor ꝛ rer significatione
6 Usuris ꝛ fructibus legatorum
6 Ut in possessione fideicōmissor vel legator seruandor cā mittendi
7 Uenditione libertatis
7 Usucapione p emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapione pro herede
7 Usucapione transformanda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
9 Uti possidetis
9 Ut.j. certū tps crimaf q̄ō terminet
9 Ui bonorum raptorum

Colla. Ru. auten.

3 Administrātib⁹ officia in sacris appellationibus
4 Appellationibus ꝛ intra que tempora oz appellari
6 Apud q̄s oz cām dicere monacos
6 Armis
7 Administrationibus
8 Appellationibus
9 Alienatione ꝛ emphiteosi
4 Consulibus
5 Constitutio q̄ ex asciptitio ꝛ libera natos
6 Consanguineis ꝛ veterinis fratrib⁹
6 Constitutio q̄ ō dignitatib⁹ ꝛ epatis
8 Constitutio innouat legem
9 Collatoribus ꝛ alijs capitulis
3 Defensoribus ciuitatum
6 Depositiōibus ꝛ denunciationibus inquisitorum
7 Duobus reis
5 Ecclesiasticarū rerū imobiliuz alienatione
5 Exhibēdis ꝛ introducēdis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoribus ꝛ q̄ conueniuntur
9 Ecclesiasticis titullis
1 Fideiussoribus ꝛ mandatorib⁹ ꝛ solutionibus
3 Filijs añ dotalia instrumēta natis
1 Heredibus ꝛ falcidia
5 His qui ingrediūtur ad appel.
6 His q̄ ingrediūtur monasteria
6 Hec cōstitutio interpretaf priorem
8 Hec ꝑstitutio innouat cōstitutiōem q̄ ꝓscriptionē .c. annorum
9 Heredibus ab intestato venientibus
2 Usurādū q̄ō ꝓstatur ab his qui

administrationem acceptum
2 Incestis ꝛ inutilibus nuptijs
5 Iureiurādo a moriente prestito
6 Instrumētoꝝ cautella ꝛ fide
6 Iudicibus
7 Immensis dōationib⁹ i filios factis
8 In medio litis ñ fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticorum
3 Lenonibus
8 Litigiosis ꝛ decima pte litis
1 Monachis
3 Mēsura ordinādoꝝ clericorū
3 Mandatis principum
3 Ministrantibus in sacris officijs
1 Non eligēdo scđo nubētes
2 Non alienandis aut permutan dis rebus ecclesie
4 Nullum agricole traditione tenere illius terram
4 Nuptijs
5 Noui operis nunciatione
8 Neq; viꝝ qđ ex dote est
8 Priuilegijs dotis
9 Priuilegiis archiepi
1 Quomodo oporteat epos ꝛ alios clericos ad ordinationeꝫ p duci
6 Questore
6 Quib⁹ mōis nāles effi.ltimi
7 Quib⁹ mōis nāles efficiuntur sui
2 Referēdarijs palacij sacri
4 Restitutionibus ꝛ ea q̄ parit in xi.mense post mortem viri
7 Reis promittendis
8 Restitutionibus
9 Restitutionibus fideicōmissi
9 Raptis mulierib⁹ q̄ rapto nubunt
2 Scriptum exemplar
5 Scenicas nō solum fideiusso rem prestant
9 Sanctissimus epis
2 Tabulario viceconsulis
3 Triente ꝛ semisse
4 Tabellionibus
7 Testibus
7 Tpe nō solute pecunie sup dote
8 Testamētis imperfectis
1 Ut determinat⁹ sit numer⁹ clicoꝝ
2 Ut iudices sine q̄quo suffragio
2 Ut ecclesia romana.c.an.pre scri.gau.
4 Ut null⁹ mutuās agricole teneat ei⁹ terram
4 Ut ꝓtocola diuidātur in chartis
5 Ut preponaꝫ nomē impatoris
5 Ut ñ fiāt pignoratões ꝑ alijs pſōis
5 Ut ōcetero ꝓmutatões ecclīasticaꝝ rerum
5 Ut ea q̄ vocātur insinuata sup clicis
5 Ut clici q recedūt alijs ꝑ eis ſbrogaſ
5 Ut in priuatis domibus sacra ministe ria nō fiant
5 Ut immobilia añ nuptiale donationeꝫ
5 Ut facte noue cōstitutiones
5 Ut clerico sacra de expēlis
5 Ut nullus fabricet oratorij domum preter voluntatem epi
5 Ut ab illustribus. ꝛ qui super eaꝫ dignitatem sunt
5 Ut defuncti seu funera eoruꝫ non iurientur a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oēs obedeāt iudicibus ꝓuinciaꝝ
6 Ut hi qui obligatas ſe res habere p hibent minorum
6 Ut nō luxuriētur ꝫ naturam
6 Ut liberti ōcetero auro nō egeāt
6 Ut clici apō ꝓprios epos ꝓueniant
7 Ut sine ꝓhibitione mīres ōbitrices ꝛ creditrices tutellā gerāt minorum
7 Ut exactione instante dotis
8 Ut neq; miles neq; federatus
8 Ut diuine inſiões ſbscriptiões habe ant
8 Ut cū de appellatōe cognoscit
8 Ut liceat matri ꝛ auie
8 Ut diuine inſſiones
9 Ut spō salutia largitas sit spālis ꝯct⁹

9 Ut litigantes iurent
9 Ut iudices ñ expectẽt sacras inssiões
9 Ut nulli iudicum liceat hẽre loci sua
tores
8 Ut fratrum filij succedant
9 Ut differentes iudices
9 Usuris nauticis

Ru. institutionum

1 Adoptionibus
1 Attiliano tutore
1 Auctoritate tutorum
2 Adẽptiõe legatorum ⁊ translatione
fideicommissorum
3 Assignatione libertorum
Acquisitione per arrogationem
4 Acceptilationibus
4 Actionibus
3 Bonorum possessionibus
4 Bonorum vi raptorum
1 Capitis diminutione
Curatoribus
2 Codicillis
3 Contrahenda emptione
2 Donationibus
2 De cõsensu ⁊ obligatione
3 De duobus reis stipulandi ⁊ p
mittendi
3 Diuisione stipulationum
1 Ex gb⁹ cãis manumittere ñ licet
1 Excusationibus tutorum
2 Exheredatione liberorum
3 Eo cui libertas cã bona adiciuntur
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
1 Iduciaria tutela
2 Fideicõmissarijs hẽditatibus.
3 Fideiussoribus
3 Gradibus cognationũ
1 Is qui sui vl aliẽni iuris sunt
2 Heredibus instituendis
2 Hereditate libertorum
2 Heredũ qualitate ⁊ differentia
3 Hereditatib⁹ q̃ ab itestato dẽferuntur
1 Iustitia ⁊ iure
1 Iure naturali gentium ⁊ ciuili
1 Iure personarum
1 Ingenuis ⁊ libertinis
2 Inofficioso testamento
2 Iure codicillorum
3 Inutilibus stipulationibus
4 Iniurijs
4 Interdictis
1 Libertinis
1 Lege fuscia canina tollenda
1 Legitima agnatorũ tutela
1 Legitima parentum tutela
1 Legitima patronorũ tutela
2 Lege falcidia
2 Legatis
3 Legitima agnatorum successione
3 Litterarũ obligationibus
3 Locatione ⁊ conductione
4 Lege aquilia
2 Militari testamento
3 Mandati
1 Nuptijs
4 Noxalibus actionibus
3 Obligationibus
3 Obligatõib⁹ q̃ ex q̃si ẽctu nas
cuntur
3 Obligatõib⁹ ex consensu
4 Obligatõib⁹ q̃ ex dẽlicto nascuntur
4 Obligatõib⁹ q̃ ex q̃si dẽlicto nascunt
4 Officio iudicis
1 Patria potestate
2 Pupillari substitutione
2 Per quas psõas nobis acquiritur
3 Per quas psõas obli.nob acqritur
4 Perpetuis ⁊ tpalib⁹ actionibus
4 Pena temere litigentium
4 Per q̃s psonas agere possumus
4 Publicis iudicijs
1 Quib⁹ mõis ius ptie ptẽ solui
1 Quib⁹ dari tutores i testõ possunt
1 Quib⁹ mõis tutela finitur
2 Quib⁹ alienare licet vel non
2 Quib⁹ nõ est pmissũ facere testamẽ

2 Quib⁹ mõis testamẽta infir.
3 Quibus mõis re ℈bitur obligatio
3 Quib⁹ modis obligatio tollit
4 Qõ cũ eo q in alĩa potestate
2 Rerum diuisiõe
2 Reb⁹ corpalib⁹ ⁊ incorpalib⁹
4 Replicationibus
1 Satisdatiõe tutor ⁊ curator
1 Suspect tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹
2 Seruitutib⁹ p̃diorũ rusticor
2 Singulis reb⁹ p fideicõmissũ relict
3 Senatusco᷑sulto tertulliano
3 Senatusco᷑sulto orphiciano
3 Successione cognatorũ
3 Seruili cognatione
3 Successione libertor
3 Successione libertor sublata
3 Stipulatione seruor
3 Societate
4 Si q̃drupes paupiẽ fecisse dicatur
4 Satisdationibus
1 Utellis
2 Testamẽtis ordinãdis
2 Testamẽto militari
2 Usufructu
2 Usu ⁊ habitatione
2 Usucapiõib⁹ ⁊ lõgi tpis p̃scri.
2 Vulgari substitutione
3 Verbor obligationibus
4 Vi bonor raptor

Rubrum li. codi.

10 Annona ⁊ tributis
10 Apocis publicis
10 Athletis
10 Auri publici p̃secutoribus
10 Argẽti p̃cio qõ thesauris infertur
10 Auro ℈ coronario
11 Annonis ciuilibus
11 Administratione rerũ publicarum
11 Aque ductu
11 Alexandrie primatibus
11 Armoriũ vl⁹ in suo p̃ncipe ildict⁹ sit
11 Agricolis cẽsitis ⁊ colonis
11 Agricolis ⁊ mancipijs dñicis vel fi/
12 Agentib⁹ in rebus scalibus
12 Apparitoribus prefector pretorio
12 Apparitoribus magistror militum
12 Apparitorib⁹ proconsulis ⁊ legati
12 Apparitoribus cõmitis orientis
12 Apparitoribus p̃fectis annone
10 Bonis vacãtib⁹ ⁊ ℈ incorpatiõe
10 Onueniendis fisci ℈bitoribus
10 Capiendis ⁊ distrahendis pi/
gnoribus cã tributor
10 Canone largitionalium titulorum
10 Conditis in publicis horreis
10 Collatiõe donatorum vel reuelator
12 Collatione eris
11 Classibus
11 Curialibus vrbis rome
11 Collegiatis
11 Canone frumentario vrbis rome
11 Capitatione ciuium cẽsib⁹ eximẽda
11 Colonis palestinis
11 Colonis tracẽsibus
11 Colonis illiricianis
11 Cẽsib⁹ cẽsitorib⁹ peq̃torib⁹ ⁊ inspec.
11 Collatione fundorum patrimonia/
lium ⁊ emphiteoticorũ
11 Cõductorib⁹ ⁊ ꝓcuratorib⁹ p̃di. fis.
11 Collatiõe fũdor fiscaliũ vl rei pri.
11 Cipssis ex luco dãnẽsi vl ipseis
12 Cõsulib⁹ ⁊ hĩ spgẽdis ab his pecũijs
12 Cõsistorianis militibus
12 Comitibus ⁊ tribunis scolarum
12 Comitibus rei militaris
12 Comitibus ⁊ archiatris sacri palacij
12 Comitibus q procuratiõ ez petit
12 Curiosis
12 Comitibus cõsistorianis
12 Castrẽsi oiuz palatinorum peculio
12 Castrẽsi peculio militum
12 Castrensiarijs ministerialijs,
12 Commeatu
12 Comitibus qui prouin. re.
12 Curiu publico ⁊ ãgariis ⁊ pangarijs
12 Coartatibus principibus

10 Oelatoribus
10 Oefensoribus
10 Oiscussoribꝰ
10 Oecretis decurionū
10 Oecurionibus. ⁊ filijs eoꝝ
11 Oebitoribꝰ ciuitatū
11 Oiuersis predijs
12 Oignitatibus
12 Oomesticis ⁊ ꝓtectoribꝰ
12 Oecanis
12 Oesertoribꝰ ⁊ occultatoribꝰ
12 Oiuersis officijs ⁊ apitoribꝰ iudicuꝫ
10 Exactoribꝰ tributoꝝ
10 Excusationibꝰ munerū
10 Excusationibꝰ artificū
11 Expensis ludoꝝ
12 Equestri dignitate
12 Exactione ⁊ trāslatione militariū annonariū
12 Executoribꝰ vel exactoribus
12 Errogatione militaris annone
10 Aide istꝝ ⁊ iure aste fiscalis
10 Fiscalibꝰ vsuris
10 Filijsfa. ⁊ quēadmodū pater ꝑ his teneat
11 Frumēto vrbis ꝓstanti.
11 Frumento alexandrino
11 Fabricensibꝰ
11 Fundis limitosis ⁊ terris ⁊ paludibꝰ ⁊ pascuis
11 Fūdis patrimonialibꝰ
11 Fugitiuis colonis pīmonialibꝰ ⁊ emphiteoticis
11 Fundis reipublice
11 Fundis ⁊ saltibus
11 Filijs officialiū militariū q in bello mori.
11 Gladiatoribꝰ
11 Grege dominico.
10 His q ex publicis rōibꝰ mutuā pecuniā fenebrē acceperunt
10 His q se deferunt
10 Honoribꝰ nō cōtinuandis
10 His q spōte mūera publica suscipūt
10 His q a ꝓncipe vacatiōez acceꝑūt
10 His q numero liberoꝝ vl' paupta/te excusationē meruerūt
10 His q nō ipletis stipendijs
10 His q exilio dati vl' sūt amoti
10 His q ex publica collatione illata sunt nō vsur.
11 Honoratorum vehiculis
11 His qui ex officio qō administraue/rūt ꝓueniunt
12 His q in sacro palatio
10 Ure fisci
10 Indictionibꝰ.
10 Imponenda lucratiuoꝝ de/scriptione
10 Incolis ⁊ vbi domicilijū hꝫ e videāt ⁊ his q studioꝝ cā in alia ciuita/te degunt.
10 Infamibus
10 Irenarchis
10 Immunitate nemini cōcedēda
11 Iure reipublice
11 In quibus causis coloni censiti do/minos accusare pūt
10 Ibertinis
10 Legationibus
11 Lustralis auri collatione
11 Locatione prediꝝ ciuilū vl' fiscaliū
12 Locoꝝ ⁊ itinerū custodia
12 Lucris aduocatoꝝ
10 Unicipibus ⁊ originarijs
10 Uneribus patrimonioꝝ
10 Ulteribus in quo loco mu/nera sexui ꝓgruentia
11 Uetalarijs ⁊ metalis ⁊ procurato/ribus metalorum
11 Uurilegulis ⁊ ginetarijs
11 Uetropoli berito
11 Uendicantibus validis
11 Uaima
11 Uancipijs ⁊ colōis patrimonialiū
12 Uagistris scrinioꝝ
12 Uilitari veste
12 Uessoribus

12 Betatis ⁊ epidemetitis
10 Ne fiscus rē quā vēdidit enicat
10 Neque a colatorib⁹ exigāt
11 Nauicularijs
11 Naub⁹ nō excusandis
11 Ne qd oneri publico imponatur
11 Naufragijs
11 Nulli licere in frenis ⁊ selis margaritas ⁊ smaragdos
11 Nautis tiberinis
11 Ne qs liber actū reipublice agere cogatur
11 Ne rusticani ad vllū obsequium vocentur
11 Nō licere habitatorib⁹
12 Negociatores ne militent
12 Numerarijs ⁊ adiutorib⁹ scrinia rijs
21 Cum agro deserto
12 Obligatione votor⁹
12 Officio prefecti vrbis
10 Petitis bonor⁹ sublatis
10 Penis fiscalibus creditores preferri
10 Prediis curialiū ⁊ decu. sine decreto non alie.
10 Prebendo salario
10 Professorib⁹ ⁊ medicis
10 Periculo successor parentis
10 Pōderatorib⁹ ⁊ auri illatione
10 Portorib⁹ ad munera nominandis
11 Prediis ⁊ oib⁹ rebus nauicularior⁹
11 Priuilegijs cōporator⁹ vrbis rome
11 Pecculio nominatorum
11 Pistorib⁹
11 Priuilegijs cōstanti. vrbis
11 Pascuis publicis ⁊ priuatis
11 Pericula eor⁹ qui pro magistratibus interuenerunt
11 Prediis cannatis
11 Priuilegijs dom⁹ auguste
11 Palatinis ⁊ domibus dominicis
12 Prefectis ptorijs sacre vrbis
12 Pretorib⁹ ⁊ honore pfecture
12 Prepositis sacri cubiculi
12 Primicerio
12 Prepositis libarum
12 Publice leticie
12 Professorib⁹ q in vrbe ptanti.
12 Prepositis sacror⁹ scrineor⁹
12 Principibus agentibus in rebus
12 Primipili
12 Priuilegijs eorum qui in sacro palatio militant
12 Priuilegijs scolarium
12 Perfectissimatus dignitate
12 Prepositis ⁊ tribunis scolarum
12 Prefecto pretorio
12 Palatinis sacrar⁹ lar.
12 Palatinis
12 Publice leticie vl' ptulā nūciatiōes
12 Perfectissima dignitate
12 Primipillo
10 Quando ⁊ quibus quarta pb debetur ex bonis
10 Quemadmodum ciuilia munera indicantur
10 Quibus muneribus excusantur hi qui post impletam mili.
10 Qui etate
10 Qui morbo se excusant
11 Quibus ad conductionem rerum fiscaliū nō licet accedere
11 Quo quisq⁹ ordine ptueniatur
12 Questorib⁹
12 Qui militare possunt vel non
10 Reis postulatis
12 Re militari
10 Sententijs aduersus fiscū latis retractandis
10 Superindicto
10 Si liberalitatis imperialis
10 Superexactionibus
10 Si seruus aut libertus ad decurionatum arpirauerit
10 Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit
10 Si propter inimicitiaz creatio fcā sit

10 Süptuñ recuperatione.
10 Suſceptoꝛibꝰ ꝛ archarijs ꝓpoſitis
10 Suarijs ꝛ ſuſceptoꝛibꝰ ꝛ ceteris corpoꝛibus
11 Studijs libalibꝰ vrbis rome ꝛ ꝓſtãtinopolitane.
11 Sumptus iniuncti muneris ad oẽs pertinere collegaſ
11 Spectaculis ꝛ ſcenicis ꝛ lenonibus
11 Solutionibus debitorum.
12 Siléntarijs ꝛ ỏcuriỏibus eoꝛum
12 Stratoꝛibus
12 Salgamo hoſpitibꝰnõ ꝓbendo.
12 Saltoꝛum ꝛ itineruꝫ cu.
10 Theſauris
10 Tabularijs: ſcribis logografis
12 Tironibus
12 Tractoꝛijs
10 Tenditiõe reꝛ fiſcaliũ
10 Ut nemini liceat i cõparatiõe ſpeciꝫ ſe excuſare
10 Vacatione publici muneris.
11 Veſtibus olobaris ꝛ auratis
11 Veteris nũmiſmatis prãte
11 Vendẽdis rebus ciuitatis.
11 Venatione ferarũ
11 Ut nemo ad ſuum patrocinium ſuſcipiat vices
11 Ut nullus ex vicarijs pro alienis vicarijs debitis pregra.
12 Ut dignitatuꝫ oꝛdo ſeruetur
12 Veteranis.
11 Ut ruſticani ad nſtũ ỏuocẽt officiũ

Rub. de uſibus feu.

Alienatione feudi
An maritus ſuccedat vꝛoꝛi in bñficio.
Apud quẽ vel q̃s cõtꝛouerſia feudi
An remoueri debeant teſtes
An mutus vel alius iperfectus
Allodijs
An ille q interficit fratrẽ dñi ſui
Alienatione feudi paterni
An agnatus vel filius defuncti
An apud iudicẽ qõ feu.ter.de.
Beneficio frisꝰ ꝛ qualit frater
Beneficio femine
Controuerſia inueſtiture
Contentiõe inter dñm ꝛ vaſallu
Cõtentiõe inter dñm ꝛ fidelem
Contẽtiõe inter me ꝛ dominum
Cõſtitutiõe dñi lotharij feudorum
Cõtrouerſia feudi iter pareſ termi.
Controuerſia inter dominum emphi. ꝛ vaſſa.
Conſuetudine recti feudi
Clerico qui inueſtituram facit.
Capitulis cõradi
Cõtrouerſia inter maſculum ꝛ feminam
Cõtrouerſia inter dominũ ꝛ emptoꝛem
Capitaneo q curtẽ vendidit
Cõtrouerſia iter vaſſa. ꝛ aliũ de bñficio
Cõſtitutiones do. Federici
Cõtrouerſia iter epm ꝛ vaſſa.
Clerico violatoꝛe pacis
Dob̃ frib̃a capitaneo inueſtitis
Diſcopũ vl abbatẽ vl abbatiſſã vl dñũ plebis feudũ dare ñ poſſe
Eo q finẽ fecit agnato de feu.pa.
Eo q ſibi ꝛ hꝛdibuſ ſuis maſculis ꝛ feminis inueſtituram acceperit
Feudogardie ꝛ caſtaldie
Feudo marchie, ducatꝰ ꝛ comitatus
Feudo ſine culpa ñ amittendo.
Feudo dato in vicẽ legis cõmiſſoꝛie
Feudi cognitione
Forma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio
Feudo nõ habẽte ꝓpriã feudi naturam
Fratribꝰ ỏ nouo feudo inueſtitis
Hic finit lex deinde conſuetudines regni inciplunt
Imperatoꝛ lotharius
Inueſtitura feudi
Inueſtitura inter dñꝫ ꝛ vaſallũ
Illis q inueſtituſãt de ducatu

Inuestitura ō re aliena facta
Inuestitura quā ticius accepit a sēpr̄ōio
Inuestitura in maritū facta
Inuestitura apō pares curie termi.
In qbus causis feudū amittatur
Lege cōradi
Lite vasallo q cōtumax est.
Mintimis valuasoribus.
Mut⁹ vl' ali⁹ ipfect⁹ feudū reti.
Itura feudi
Noua forma fidelitat̄
Natura successionis feudi
Notis feudor̄
Nice iuramēto firmanda
Per quos fiet inuestitura
Pace tenēda ⁊ ei⁹ violatorib⁹
Pignore dato quid iuris sit
Prohibita alienatōe feudi p lotharīū
Prohibita feudi alienatōe p Federicū
Pugna
Qui feudū dare possūt
Qui successores feudū
Quo tempore miles inuestiturā petere debeat
Quib⁹ modis feudū amittat.
Qui successores teneant̄
Quēadmodū feudū ad filiā ptineat
Quibus mōis feudū ꝓstitui pōt
Quid sit inuestitura feudi
Quid precedere debeat inuestitura an fidelitas
Qualr vasall⁹ iurare ōbeat fidelitatem
Qualr olim feudū poterat alienari
Quis dicatur dux marchio
Que sit ꝓma cā bñficij amittendi
Qui testes sint necessarij ad probandā nouā inuestiturā
Quid iuris sit si post alienationē feudi.
Qualr dñs de ppietate pduc̄t
Que sint regalie.
Quot testes sint necessarij ad probādū ingratitudinem feudi
Successione feudi.
Si de iuestitura scā dñz pēiteat
Si ꝓtroversia fuerit i iuestitura
Si de feudo defūcti
Si epc̄s vel abbas vel abbatissa
Successione fratr̄
Si ō iue. inter dñm ⁊ vassallū liscoriat
Si de feudo ꝓtroversia fuerit
Si de feudo vasallus ab aliquo iterpellatus fuerit
Si negatū fuerit bñficiū a vasallo
Si vasall⁹ feudo puat cui debeat ōferri
Si vasallus feudi conditionem negauerit ex certa sciētia
Vasallo decrepite,tatis qui feudū resutauit
Vasallo q cōtra constitutionem lotharij feudū alienauerit
Vasallo milite q arma bellica ōposuit

Rub. iuris canonici

Hic ꝑmo sciēdū q decretum non distinguitur p ḡticas. Sz in tres principales partes. Quar pria ꝓtinet cētū ⁊ vnam distinctiones ⁊ sub qualibet distictiōe capitula. Scda ps ꝓtinet. xxxvi. causas. ⁊ sub qualibz cā qōnes. ⁊ sub qōnibus capitula. Et. xxxiii. causa a q. iii. vsq; ad. q. quartā interponit̄ tractat⁹ ō pñia q diuidit̄ i. vii. distictiones ⁊ sō q̄libet di. capitula. Tertia ps ē ō ꝓsecratiōe que diuidit̄ i. v. distinctiones. Et sub qualibz di. capitula. alij vero libri iuris canonici continēt Rubricas que sequuntur.

Rubr. decretalium

5 Accusatoib⁹: ingsitionibus ⁊ ō nunciationibus
5 Adulterio: stupro
1 Alienatiōe iudicij mutandi cā facta
5 Apostatis
2 Appellationibus ⁊ recusationibus ⁊ relationibus
1 Arbitris
1 Auctoritate ⁊ vsu pali
3 Baptismo ⁊ ei⁹ effectu

1 Bigamis ordinādis vel non
5 Alūmiatoribus
3 Capellis monacorū ⁊ aliox religiosorum
3 Causa possessionis ⁊ ꝓprietatis
3 Celebratione missax ⁊ sacro eucha ristie ⁊ diuinis officijs
3 Censib⁹: exactionib⁹ ⁊ ꝓcuratiōib⁹
3 Cohabitatione clericox ⁊ mulierū
4 Clandestina desponsatione
3 Clericis coniugatis
3 Clericis nō residentibus
3 Clerico egrotante.
5 Clericis pugnantib⁹ in duello
1 Clericis peregrinis nō admittendis
5 Clerico venatore
5 Clerico percussore
5 Clerico nō ordinato ministrante
5 Clerico excōicato deposito vel interdicto ministrante.
5 Clerico p saltū ꝓmoto
5 Clerico q ordines furtiue suscepit.
4 Cognatione spirituali
4 Cognatōe legali
5 Collusione detegenda
3 Comodato
2 Concessione prebēde ⁊ ecclesie non vacantis
4 Cōditiōibus appositi in matrimōio
2 Cōfessis
2 Cōfirmatiōe vtili vel inutili
1 Constitutionibus
1 Consuetudine
1 Corpore viciatis nō ordinādis.
4 Coniugio leprosorum
4 Coniugio seruox.
4 Consanguinitate ⁊ affinitate.
3 Consecratione ecclie vel altaris.
3 Conuersione coniugatox
3 Conuersione infidelium.
5 Crimine falsi
3 Custodia eucharistie crismatis et aliorum sacramentorū
3 Decimis ꝓmicijs ⁊ oblatiōibus
5 Delicto puerorum
3 Depositio
4 Desponsatione impubex
2 Dilationibus
4 Diuorcijs
2 Dolo ⁊ contumacia
3 Donationibus
4 Dōationibus inter vix ⁊ vxores
5 Eo q ordines furtiue suscepit,
3 Ecclesijs edificandis vel repandis
1 Electiōe ⁊ electi potestate
3 Emptione ⁊ venditione.
4 Eo q cognouit ꝓsāguineā vxoris sue
4 Eo qui duxit in matrimoniū quā polluit per adulterium
2 Eo q mittit i possessionē cā rei suā
1 Etate ⁊ q̄litate ⁊ ordine ꝓficiendox
2 Exceptionibus
5 Excessibus prelatorum.
2 Erijs
3 Feudis
2 Fide instrumentorum
3 Fideiussoribus
1 Filijs ꝓsbiterorum
2 Foro competenti
4 Frigidis ⁊ maleficiatis
5 Furtis.
5 Hereticis
5 Homicidio volūtario vl̄ cāuali
5 His q filios ꝓprios occidūt.
1 His q̄ vi metus ve causa fiūt
3 His q̄ fiūt a ꝓlato sine ꝓcēsu capituli
3 His q̄ fiūt a maiori pte.
5 Idolis ⁊ saracenis
3 Immunitate eccliarum
5 Infantib⁹ ⁊ languidis exponi
1 In integrum restitutione
5 Iniurijs ⁊ damno dato.
2 Judicijs
2 Jureiurando
7 Juramento calumnie
3 Jure patronatus
3 Institutionibus

2 Litis contestatiõe
2 Libelli oblatione
3 Lite pendente nihil innouetur
3 Locato ⁊ conducto
5 Magistris ⁊ ne aliquid exigant p docendo
1 Maioritate ⁊ obedientia
5 Maledictis clericis
4 Matrimõio ꝯcto ꝫ ifi dictũ eccliẽ
2 Mutuis petitionibus
4 Natis ex libero vẽtre.
3 Ne clerici vel monaci secula rib⁹ negocijs se immisceant
5 Ne plati vices suas
5 Ne sede vacãte aligd innouetur
9 Nõ ordinato ministrãte clerico
5 Noui operis nunciatiõe
2 Oblatione libelli
1 Obligatis ad rationcinia
3 Obseruatiõe ieiuniorum
1 Officio archidiaconi
1 Officio archipresbiteri
1 Officio primicerij
1 Officio sacriste
1 Officio custodis
1 Officio vicarij
1 Officio ⁊ potestate iudicis delegati
1 Officio legati
1 Officio iudicis
1 Officio iudicis ordinarij.
1 Ordinato ab epo q renũciauit epatui
2 Ordine cognationũ
1 Actis
2 Parochijs ⁊ alienis parrochianis
3 Peculio clericorum
5 Penis
5 Penitentijs ⁊ remissionibus
2 Peregrinationibus
3 Pignoribus ⁊ alijs cautionibus
3 Plus petitionibus
3 Postulatione prelatorum
1 Postulando
1 Prebendis ⁊ dignitatibus
3 Precarijs
3 Presbytero nõ baptizato
2 Prescriptionibus
5 Priuilegijs ⁊ excessib⁹ priuilegiator
2 Presumptionibus
2 Probationibus
1 Procurationibus.
5 Purgatiõe canonica
5 Purgatione vulgari
3 Purificatiõe post partũ
4 Qui clerici vel vouẽtes mrimoniũ cõtrahere possunt
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimoniũ accusare possunt
5 Raptoribus incendiarijs ⁊ violatoribus ecclesiarum
3 Reb⁹ ecclesie alienãdis vel nõ
1 Renunciatione
3 Regularib⁹ ⁊ trãseuntib⁹ ad religionẽ
1 Regulis iuris
3 Religiosis vonib⁹ vt ẽpo sint subiecte
3 Reliquijs ⁊ veneratione sanctorũ
3 Rerum permutatione
1 Rescriptis ⁊ eor pticipationibus
2 Restitutione spoliatorum
1 Sacra vnctione
1 Sacramẽtis iterãdis vel non
5 Sagitarijs
5 Scismaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo
4 Secundis nuptijs
2 Sententia ⁊ re iudicata
5 Sententia excõmunicationis.
3 Sepulturis
2 Sequestratiõe possessionum
1 Seruis nõ ordinã. ⁊ eor manumiss.
5 Simonia ⁊ ne aligd p spũalib⁹ exigatur vel promittatur
1 Sindico
3 Solutionibus
5 Sortilegijs
Sponsalibus ⁊ matrimonio
Sponsa duorum.
Status monachor ⁊ canonicorum.

CONVENTO · BIBLIOT · REG ·